

Ve třicátých letech měl československý sport dvě "superhvězdy": v kopané to byl brankář pražské Slavie a čs. národního mužstva František Plánička /2. dubna příštího roku se v Praze dožije 79 let/, v ledním hokeji pak dlouholetý kapitán LTC Praha a čs. reprezentativního týmu Josef Maleček. Oba dva tyto sportovní "velikáni" první republiky se spolu po dlouhých letech setkali na sklonku léta 1969 na VII. sjezdu československých sportovců v zahraničí v kanadském Torontu, nikdo z nich však asi nemyslel, že se vidí naposled. Pepa Maleček totiž 26. září letošního roku dostal při jedné ze svých nesčetných procházek svým milovaným New Yorkem srdečný záchvat a ještě týž den zemřel. Jeho jméno však navždy zůstane spjato s historií čs. sportu, především však ledního hokeje.

Jako všichni malí chlapci z pražské Letné, zajímal se i /18. června 1903 v Praze narozený/ Pepa Maleček hned o celou řadu sportů. V létě to nejprve na přání jeho otce byla lehká atletika - už v šestnácti letech se stal Maleček čs. rekordmanem na 400 m překážek. O rok později se "Pepa" obviňuje v druhém fotbalovém mužstvu AC Sparty a krátce na to obléká dres tehdy slavného československého. Jeho všestranný sportovní talent se projevuje i v pozemním hokeji, v cyklistice, v golfu a dalších sportech. Po triumfu na mezinárodním tenisovém mistrovství Prahy v r. 1924 /kdy mu vítěznou trofej předal sám ministr zahraničí dr. E. Beneš/ se Josef Maleček dostal i do čs. daviscupového družstva, jehož byl pak stálým členem, především - spolu s Maršálkem - jako hráč čtyřhry. Největší úspěchy však Pepa Maleček slavil v ledním hokeji, nejprve v dresu pražské Sparty, od r. 1928 pak v LTC Praha, kam spolu s Pekou, Tožičkou, Pušbauerem a dalšími svými spoluhráči přestoupil. Plných jedenáct let - tedy až do r. 1939 - byl Pepa Maleček hvězdou tehdy tohoto nejlepšího evropského klubového celku a celou tuto dobu i kapitánem čs. národního mužstva.

Statistiky říkají, že v dresu se lívičkem na prsou vstříhl Josef Maleček v mezinárodních zápasech ČSR 130 gólů, čímž byl až do nedávna za Vovou Záborským /žije ve Švédsku/ na špičce střílecké tabulky čs. hokejových reprezentantů a dodnes zůstává mezi pěti nejlepšími "kanonýry" celé historie čs. hokeje. Na mistrovství světa r. 1931 v polské Krynici se stal Maleček /před třemi Kanadany/ i "střílečským králem" šampionátu a po návratu do Prahy dostal jako první Evropan vůbec nabídku od klubu New York Rangers přestoupit do tábora profesionálů. Po poradách s tehdy velmi agilním předsedou LTC Praha Jaromírem Cíctou, však Pepa za nabídku poděkoval, zůstal však věrný svému klubu a čs. národnímu mužstvu, se kterým slavil snad největší úspěch při pražském mistrovství světa r. 1933, kdy se ČSR stalo po čtyřech letech znovu mistrem Evropy a obsadilo za tehdy novopřijímanými mistry světa Američany a "stříbrnými" Kanadany velmi čestné třetí místo. V rozhodujícím utkání o prvenství Evropy vyhráli Čechoslováci v nastaveném čase nad tehdy skvělými Rakusy 2:0, když obě branky dal Maleček, po skvělé spolupráci s Tožičkou a Hronádkou.

Málokdo ví, že Pepa Maleček má nesmírnou zásluhu na vzestupu slovenského hokeje. V knize Milý Tým "Maleček vypráví" o tom řekl: "Slovák Matěj Buckna z Kanady učil nás Čechy hokejovému umění, považují si za čest, že já Čech jsem měl tu příležitost zpopularizovat zase lední hokej na Slovensku. Bylo to za války /v r. 1942/, kdy jsem přijal nabídku, abych trénoval a hrál v Bratislavě. A slovenskému lednímu hokeji jsem zůstal věrný až do r. 1940, kdy jsem po komunistickém puči odešel z vlasti." K tomu, aby se Pepa Maleček dostal z ČSR, obstaral si prostřednictvím svých přátel v Praze peruánské státní občanství. Ale nechme to znovu vyprávět Malečka: "Když jsem s peruánským pasem přijel autem na pasovou kontrolu za Bratislavu, podíval se na mne celník a povídá: "Tak, pane Malečku, vy jste poslední Peruánec, který od nás touto cestou odjíždí!" Dal mi do pasu razítko, ale ve mně byla malá dušička, i když jsem věděl, že je to jeden z příznivců slovenského hokeje. Přesto, že v pasu bylo napsáno, že se jmenuji Roberto de Aquire - a i já jsem se tak podepsal -, každému klukovi v Bratislavě musela fotografie říci: "Vždyť je to Maleček!" Do Vídně jsem se však v pořádku dostal a to bylo nejdůležitější!"

Změny přepravního tarifu

[čtk]: Od 1. ledna 1983 vstupuje v platnost v hlavním městě Praze jednotný tarif městské hromadné dopravy. Je to další krok k postupnému sjednocení zásad tarifu ve všech městech ČSR se zavedenou hromadnou dopravou. Novinkou je bezplatná přeprava všech občanů ČSR starších 70 let: nebudou k tomu potřebovat žádné potvrzení, kontrolním orgánům se prokáží pouze platným občanským průkazem. Pro důchodce starší 65 let, jejichž důchod nepřesahuje 900 Kčs měsíčně, zůstává nárok na zlevněné měsíční jízdenky za 35 Kčs. S Novým rokem se ruší roční síťová jízdenka přenosná pro organizace v ceně 1560 Kčs a zavádí se měsíční síťová jízdenka přenosná za 230 Kčs. Dále se ruší bezplatná přeprava dětských kočárků bez dítěte, padesátiprocentní sleva pro hromadné výpravy dětí a mládeže nad 10 let a bezplatná přeprava psů ozbrojených sil a bezpečnostních sborů. Perspektivně se počítá se sjednocením jízdného na rekreačních linkách městské hromadné dopravy.

Minulost Andělské Hory

[čtk]: Jednou z nejkrásnějších hradních stánců Karlovarska je hrad vypínající se na vysoké a strmé skále mezi Karlovými Vary a Bochovem - Andělská Hora. Jeho mohutná silueta onědala okolní krajinu od počátku 15. století. Zakladatelem hradu byl Boreš Hrabě z Oseku, který koncem 14. století jeho stavbu zahájil. Z této doby pocházejí věžovitý palác, obě brány s cisternou a hradbní okruhy. Další budovy hradu - reprezentativní a rozlehlý východní palác a západní stavení panské povahy - vznikly roku 1434 za Kaspara Šlika. Od roku 1460 sídlila Andělská Hora často své majitele. Po roce 1622 získal hrad Hefman Cernín z Chadenic, který provedl četné úpravy, o stoba se stala sídlem správy bernínského panství. V roce 1718 vznikl u městečku pod hradem požár a postihl i Andělskou Horu. Od té doby je pouze zříceninou; přibližnou snou rozeklanou siluetou, a stala se vyhledávaným cílem mnoha výletníků.

NÁSTUP NOVÉ BRY hodnotí politiků předznamenávají výsledky letošní ankety amerického týdeníku Time o "muže roku 1982". Computer navrhl redakci pět kandidátů, mj. britskou ministrou předsedkyni Margaret Thatcherovou nebo monstrum z japonského hororového filmu. Redakce však za "muže roku 1982" vybrala computer jako takový, protože má "největší vliv".

Preise des Jahres

Die Londoner "Times" hat in der ersten Ausgabe des neuen Jahres Preise an Leute vergeben, die 1982 ins Kleingedruckte der Zeitungen gerieten und - wenn sie auch kaum Aussicht auf Titel und Orden in der Ehrenliste der Königin haben - herausragende Taten vollbrachten. Den Preis für Arbeitsplatzbeschaffung beispielsweise sprach die "Times" dem Geschäftsmann zu, der in einer ehemaligen Kirche ein Bordell eingerichtet wollte. Als „Entdecker des Jahres“ wurde ein anderer ausgezeichnet, der einen Socken fand, den ein Wikinger vor tausend Jahren weggeworfen hatte. Es dauerte 200 Stunden, bis er sachgemäß getrocknet war, und seine Konservierung kostete runde 3000 Mark. Der Preis für Pflichtbewusstsein ging an das Personal des Londoner Flughafens Gatwick, das rechtzeitig die Stelle auf der Rollbahn schrubbte, die der Papst nach seiner Ankunft küßte. Der Preis für den am besten gewählten Zeitpunkt ging an eine Familie, die Anfang des Jahres aus Angst vor einem für sicher gehaltenen neuen Weltkrieg einen stillen Platz suchte und sich auf Ost-Falkland niederließ. Zwei Preise wurden an Polizisten vergeben: Die „Begnadigung des Jahres“ für einen Polizeibeamten, der seine Beschuldigung gegen einen Mundharmonikaspieler zurücknahm, gebettelt zu haben. Der andere Polizist kam in die Liste, weil er sich von einem Fußball-Fan beleidigen lassen mußte. „Er hat mich ein Faschistenschwein genannt“, beklagte sich der Beamte vor dem Richter, „und er hat sogar gesagt, ich sei ein Westham-Anhänger.“

Vedení pařížského metra připravilo pro obyvatele hlavního města pro předvánoční dobu svéráznou atrakci: každou sobotu se mohli cestující sekat s dvojnicí britské královny Alžběty II. Foto: ČTK

TEN PÁN, CO JDE PO SCHODECH NAHORU NENÍ PÁN ALOIS.

ČS. TRENÉŘI OVLADLI V NSR
HOKEJOVOU SCENU

Když 15. dubna letošního roku prohrálo čs. hokejové národní mužstvo poprvé od 2. února 1937 na mistrovství světa v Helsinkách s Německem 2:4, ozývaly se z čs. výpravě hlasy, že už by bylo na čase, aby Pragoport přestal posílat do NSR své trenéry. Ti prý tam pracují odbornými čs. tréninkovými metodami a jen tak se mohlo stát, že se ve finské metropoli premiéra světového mistrovství Českoslovačků nezdařila. Ale smlouvy se západoněmeckými kluby tu už byly, navíc režim potřebuje valuty, které bezpracně získává z působení těchto hokejových odborníků v zahraničí. A že skutečně "československá hokejová škola" pronikla zásluhou těchto trenérů nebo i hokejistů samotných do NSR, to nyní v "poločas" nejvyšší západoněmecké hokejové soutěže - bundesligy - sezóny 1982-83 potvrdil i rektor německé tiskové sportovní služby SID v Düsseldorfu Michael Stössinger, když 14. listopadu dělal bilanci prvních osmnácti kol, po kterých jsou na prvních pěti místech jen ta mužstva, která trénují Čechoslováci. A to není bezpochyby náhoda. Od samého počátku nové sezóny se na špičce ligového pořadí střídají ERC Mannheim s bavorským EV Landshutem, na které v posledních kolech tvrdě "doráží" obhájce mistrovského titulu SB Rosenheim i mužstvo Kölner EC z Kolína nad Rýnem a velký výkonnostní vzestup zaznamenává i bavorský Kaufbeuren. Nejoblíbenějším trenérem německé hokejové bundesligy je však bezpochyby bývalý hráč brněnské Komety a obránce čs. národního mužstva, exulant Láda Olejník, který žije v západoněmeckém lázeňském městečku Bad Nauheimu poblíž Frankfurtu nad Mohanem. Láda Olejník, který 8. května letošního roku slavil abrahamoviny, zůstal na jaře r. 1968 se svou manželkou a dvěma dětmi v NSR, kde působil nejprve jako trenér ex-mistra NSR Bad Tölzu, později trénoval i reprezentační dorostenecký tým NSR a před dvěma roky převzal trenérské žezlo mužstva Mannheimer ERC, které na jaře letošního roku prohrálo až ve finále německých přeborů a obsadilo velmi čestné druhé místo.

SKVĚLÝ COMEBACK KARLA GUTA
Jedním z dalších uchazečů o prvenství v západoněmeckém hokeji je bezpochyby EV Landshut, jehož trenérem je už třetí rok bývalý hráč pražské Sparty a kapitán čs. národního mužstva Karel Gut. Do NSR přišel /dnes už 54letý/ Karel Gut na sklonku šedesátých let legálně a v sezóně 1969-70 získal s mužstvem poprvé mistrovský titul NSR. Pak se musel vrátit do Československa, r. 79 však ho Pragoport znovu uvolnil do Landshutu, kde se těší velké popularitě a jeho mužstvo vedené na ledě Erichem Kühnacklem /který mluví při nejmenším stejně tak dobře česky jako německy/ chce tentokrát přebory NSR vyhrát za každou cenu. Jeho měsíční plat v Landshutu je DM 5.000.-, navíc k dispozici byl a dostává i další naturalie.

BRANKÁŘ V ROLI TRENÉRA
Na třetí příčce západoněmecké 1. hokejové ligy je momentálně mužstvo SB Rosenheimu, které v minulé sezoně hned v prvním roce svého působení vedl trenér dr. Pavel Wohl k mistrovskému titulu. Na jaře mu sice s mužstvem odešel bývalý čs. reprezentant a hráč obránce ZKL Brna Oldřich Machač /vrátil se po číleté smlouvě Pragoportu domů/, přesto má tento bývalý brankář pražské Sparty k dispozici dobrý celek, jehož velkou posilou je i exulant Miroslav Slezák. Měsíční plat dr. Pavla Wohla, který je v NSR s povolením Pragoportu, činí DM 6.000.-. I on má služební byt a různé další výhody.

Dobře si v první části německé hokejové bundesligy vedlo i mužstvo EC Köln z Kolína nad Rýnem, jehož trenérem se stal po neúspěšném startu do nové sezóny po Němci Heinzu Weisenbachovi Slovák Karol Havasi. **PARDUBICKÉ TRIO**
Pátému mužstvu německé hokejové bundesligy ESV Kaufbeuren vládne i tentokrát "pardubický triumvirát", v čele se 47letým trenérem Florianem Stfidou a dvěma útočníky: Bohuslavem Šťastným a Vladimírem Martincem, který byl ve čtvrtém listopadovém týdnu zařazen do nejlepší šestky spolkové ligy, tedy do jakéhosi "all-stars-teamu". Od prosince bude moci hrát za ESV Kaufbeuren i obránce Hospodar, který měl po svém ústupu z Československa automaticky zastavenou činnost.

GOLONKA POTŘETÍ V GA-PA
V západoněmeckém střediskru zimních sportů - v Garmisch-Partenkirchen, v místním klub

bu SC Riessensee, vystřídal letos v létě dosavadního trenéra dr. Jána Staršího /který se po vypršení smlouvy Pragoportu vrátil zpět do Bratislavy/ bývalý slavný čs. reprezentant Jožo Golonka, který sem vlastně přišel už potřetí. Nejprve tu od r. 1969 působil jako hráč, později jako úspěšný trenér, který místní mužstvo přivedl až k mistrovskému titulu. Tentokrát však ho v Ga-Pa čeká přetěžký úkol, neboť na jaře odešla z mužstva celá řada zkušených hráčů /i brankář Vlado Dzurilla/ a zůstalo mu tam patnáct nováčků. Aby je dostal zase tam, kam přivedl SG Riessensee už jednou, k mistrovskému titulu NSR, na to počte buje čas, nejméně další dvě sezóny.

"NELIDŠTÍ TRENÉŘI"
Nemůže být nejmenších pochyb o tom, že všichni ti trenéři vyžadují ve svých klubech "hráčskou morálku", dochvilnost, bojovnost a nadšení, tedy vlastnosti, bez kterých se nemůže ve sportu dosáhnout větších úspěchů. Když se pak tomu "řádu" nechťejí hráči podřídit, znamená to jen, že v bundeslize ničeho nedosáhnou, ale postarají se o to, že tento "nelidský trenér" musí soalit své fidiáky a klub opustit. A co se stalo na podzim v německé bundeslize ve dvou případech: Düsseldorf EG rozvázal trenérskou smlouvu s vitkovickým Jaromírem Fryčerem/ jeho syn Miroslav hraje jako profesionál za mužstvo Toronto Maple Leafs/, který však okamžitě dostal místo trenéra ve Frankfurtu nad Mohanem, a nováček bundesligy ECD Iserlohn se zřejmě rozjede s dalším svým trenérem, tentokrát s čs. exulantem dr. Vladimírem Čechurou.

JAROSLAV PITNER A TI DALŠÍ
Nejen v nejvyšší západoněmecké hokejové soutěži, ale i v soutěžích nižších, působí v roli trenérů /i hráčů/ celá řada Čechů a Slováků. Tak např. druholigový VEB Seib /poblíže čs. hranic/ vede bývalý trenér jihlavské Dukly a čs. národního mužstva Jaroslav Pitner, který tu může počítat s velkými posilami z řad exulantů jako s obránce Bohumilem Mouchou a útočníkem Martinem Jilkem, stejně jako s bývalým čs. reprezentantem Josefem Augustou, /je zde - stejně jako Pitner - s povolením Pragoportu/. Novým trenérem předního mužstva druhé západoněmecké bundesligy RSC Bremerhaven je exulant Jiří Hanzl, atd.. To jsem věděl čtenář, vyjmenováni jen ty nejznámější trenéry či hokejisty. V NSR však jsou desítky dalších Čechoslováků, kteří hrají či trénují v "regionálních" soutěžích, všichni však bez rozdílu dělají slávu čs. lednímu hokeji, hokeji s tak slavnou tradicí.

Návrat
nešťastného muže

Už na hranicích jsem byl poučen, že se musím do 24 hodin policejně přihlásit. V našem případě nikoliv na přihlašovací úřad, ale na pasovém oddělení hlavního města. Vydati jsme se s ženou na tuto cestu bez aut a s pocitem, který už jednoznačně nedal odlišit od obav ostatních občanů v této zemi při jednání s jakýmkoli úřadem. Další fronta před okénkem úřednice, která neustále nikoho pohledu na svůj otrávený a nadřazenosti si vědomý obličej. Její ústa vypouštěla úředně a nepřijemně poznámky na adresu každého, kdo před ní předstoupil. Nebylo těžké poznat, že tady defilují před vrchností nižší šarže lidé, kteří stejně jako já jsou svými služebníky a nepochybně z mého pohledu současně situace šťastnějšími krajany tam doma na západě, označovanými jako "upravení". Pas si nato nerudně dala na pomechala a po nějaké době byl každý volán do další místnosti, o jejím účelu, jak jsem opatrným dotazem zjistil, neměl nikdo ponění. Nikdo z této místnosti nevycházel zpět. Později jsem poznal, že se jednalo o účelné zařízení s druhým východem, který měl zabránit vedle důrazného poučení "orgána" eventuelnímu opakovanému styku s čekajícími před přepážkou. Pak přišla řada na mne. Že moje žena je dáma a měla by mít přednost bylo jaksi opomenuto. Ocitl jsem se v prostředí výstřední státní bezpečnosti známém mi z dřívější. Místnost s holými stěnami, pracovní stůl, dvě židle a psací stolek se zapisovatelkou, která, jak tomu ovlo a nepochybně bude i v budouc-

nosti, seděla za psacím strojem a dělala si mamkuru. Nevěnovala mi ani pohled, nechala mne postávat u jedných ze dvou dveří. Než jsem se ji mohl na něco zeptat, vkročil do místnosti starší elegantní pan s prokeřivěnými skrápěmi, příjemným úsměvem umělého chrupu mne vybil, abych se posadil. Tentokrát nepomněl ani na můj akademický titul: "Pane inženýre, vy jste holandský občan, není-li pravda?" zeptal se mě spikrovně. Když jsem přitakal, dal mi další, tentokrát znepokojivější otázku: "A vy jste získal holandské občanství na podkladě asyly," a také "neměl-li pravda." Protože to pravda byla, přitakal jsem opakovaně. "A byl byste tak laskav a vyprávěl mi, docela volně, protože nepředpokládám, že byste si pamatoval po tolika letech doslovně znění, o důvodech, které jste uvedl v žádosti o udělení asyly? Nespěchejte, všechno si rozmyslete, přece máme dost času." Na čele mi vyrazil pot, protože msto přitakávání jsem měl povědět něco souvislého a logického, začal jsem koktat.

"Pane inženýre, podívejte, my oba jsme přece inteligentní lidé, tak buďte tak laskav a rozpoňte se, to přece nemůže být tak obtížné. Žádal jste přece o politický asyl, musel jste tedy uvést příčiny, které nutně musely být motivovány politicky. Tak jak jste to tehdy formuloval, to mne velmi zajímá."

Nikdy jsem netrpěl špatnou pamětí, právě naopak, ale nikdy už nebudu schopen zřekapitulovat, a to ani přibližně, odpověď, kterou ze mne ten "hodný" soudruh od StB vdořoval. Od toho okamžiku mě nepouštěl pocit, že to, co povidám je děsně hloupé, a protože pravdu se říci nesmím bojím, a ještě utvářejí jsem si uvědomoval, že ten naproti mně to perleťně ví, a že každou chvíli z tlustého faskulu před sebou vytáhne mou v Holandsku koncipovanou žádost o politický asyl v roce 1968. V nedružné debatě byl pokračováním hodně dlouho, jak dlouho nedovedu už určit, pojem času mizel nenávratně. Když tento slovní turnaj hrozil skončit nedorozuměním, přišel do místnosti druhý soudruh. Ten nebyl ani zdaleka tak elegantní a doborozručný, maně mi připomněl frouchou dínosaura na brumích. Také tenhle zapomněl, že jsem pan inženýr a doktor a s ledovým pohledem zahřměl: "Koukejte, Doležal, my vás máme přečteného, tak buďte nám fknete, co chceme od vás slyšet, nebo si vás tady necháme tak dlouho, že si vzpomenejte i na to, co vám babička uvařila k desátým narozeninám." Když jsem zptimněl a nasměle podotknul, že mi babička zemřela, když mi byly čtyři, tak se na mne rozeřval, abych nebyl drze, to že se možná nosí v blízkých Holandsku, ale tady v Praze že mají na takové lešáky jako já jiny přístup. A pak to začalo doopravdy. Byl tady jeden hodnej, který se mne sem tam zastal a otcovsky mi radil, až toho druhého, zlého, nedrůžďim, že je trochu cholerik, a dokonce když se ta gorila na okamžik vzdálila, dával mi najevo, že je kromě něho také trochu primitiv a že je skutečně v mém zájmu, abych jim nezřezával praci a sobě šetřil nervy a čas. A neustále opakoval, že oni mají dost času a že si se mnou budou povídat kdykoliv a kdekoliv, že jim to dělá opravdové potížení. Aranžmá hodného a zlého establa jsem znal z dřívějšíka, když mne taltali přes dva roky po jednom zájezdu na zahraniční veletrh v kapitalistické zemi a obviňoval mne tehdy z primislové špionáže. Tu špionáž mělo představovat porvání německé kolegy na večeri v jeho domácnosti. Poznal na mně totiž, že musím s každou markou šetřit, protože náš stát trpěl vředy chronickým nedostatkem deviz pro lidi, které pouštěl ven služebně i neslužebně. Po nezdařeném vysvětlování důvodů mé emigrace se na mne ze všech stran hromily otázky v tak rychlém sledu, že jsem ztrácel čím dál více schopnost opatrně odpovídat. Nedala mi čas k tomu, abych mohl logicky uvažovat. V paměti mi zůstaly jen útržky, a pokud bych měl vyprávět některé z nich, tedy byli zvědaví především kde pra-

cuji, kolik vydělávám, bydlím-li v najmu nebo ve vlastním bytě, s kým se stýkám v továrně, s kým mimo ni, s kým v ostatních kapitalistických státech, kam jezdím na dovolenou a byl-li jsem v roce 1971 v Jugoslávii a kde a kdy hodlám v budoucnu Jugoslávii navštívit. Proč právě Jugoslávii, to jsem dodnes nepochopil. Další komplex otázek se týkal exilové literatury, které knihy odírámi, co o nich soudím, co o nich soudí mou přítel. Ve kterých exilových spolkách jsem členem a kdo z mých přátel je v kterém exilovém spolku. Kdo z mých známých z Prahy, Brna, Bratislavy a odjinud mne navštívil při výjezdu do kapitalistické ziny. Když jsem zptimněl se snažil klidovat, jmenovali mi jména s přesnými daty, kdy mne kdo v Holandsku vyhledal, aby se mnou vypil kávu a eventuelně u mě přespál a ušetřil tak něco ze své "dolarovky". Věděli toho k mé hrůze dost a já jen žasl, odkud mají tyto vědomosti. Dnes už vím a nečasnu. Chlěbi vědět o těchto návštěvách podrobně, jména a časové údaje, zdali se dotýkali informovali na podmínky v exilu, co jinak vyprávěli, jak se chovali, co nakupovali, kolik měli peněz, s kým dalším se u mne

setkali a co si s tím dalším povíдали. Celá hodina byla věnována všem možným známým a neznámým v západním světě. A zase, kde pracuji, kolik vydělávám, s kým se stýkám, co si povídam, co piji, s kým spávám, komu půjčuji a komu dlužím. Proč někteří žádají o uvážení ze svazku a proč někteří tak nečiní. Kvůli prý s potěšením, že já jsem tak učinil, to prý je chvalyhodné. Otázka stihala dlouhou, panové byli zvědaví na každou maličkost ze soukromí lidí v blízkém i vzdáleném okolí. Když jsem si v jednom okamžiku nevzpomněl na nejdůležitější jméno jednoho známého, se kterým jsem se docela náhodou potkal na dovolené v příi Francii a bavili jsme se na běžné téma mořeřby-vino, pomohl mi libit ten neurvalce: "Přece Kirchner z Freiburku, Doležal." Věděli toho moc a já už se přestal potit, strach vystřídala hrozná únava a touha mít to už za sebou. V tomto rozpoležení jsem povídal, co mi slina přinesla na jazyk, a zaplétal jsem se do vlastních polopravd a lží a musel jsem působit uboze a trapně. Ten hodný na mne pobaveně hleděl a kolem rtů mu pohrával mýrný úsměv, kterým dával najevo svou absolutní převahu, a z tohoto jeho výrazu jsem lebec vyčetl, co si myslí. Jsi ubohý povera, mlej pane inženýre, jsi tady takhle maličký a hrůzoúti lezu oči z děláku. Podíleho se jim, vlastně tomu staršímu a hodnému, vzhudit ve mne zalhanující pocit méněcennosti, ubožáctví a naprosté bezmoci, to všechno najevo. Oni mne mají docela ve své moci, oni se mnou můžou udělat, co se jim zlíbí, oni nade mnou plují v morální výši, zatímco já jsem jen takovej maličký ustrašený posera.

Řekl jsem jim toho tolik? Stačilo jim to, aby mi dali konečně pokoj a pustili mne ven? Toužil jsem být už pryč od nich a proto jsem mluvil a odpovídal tak, aby se už neřaboli, aby mi konečně věřili a aby to skončilo. Trvalo to čtyři hodiny. Potom už ani nevolali mou manželku, asi to nebylo potřeba, nevím. Na rozloučenou mi oba potkali rukou a vyslovili přání setkat se s mnou příště, až přijedu. Oni za to, že dostanu vízum, kdykoliv si o ně požádám.

Proč vám to všechno povídám? Chci vás ušetřit něčeho, čeho ušetřit sám sebe jsem nedokázal. Toně zůstat slušným člověkem a loajálním občanem té země, která vás přijala za vlastního občana když jste ztratili svou vlast.

/Západ/

Dopis do Prahy

Milá Juldo, to všechno, co píšeš, jsou objektivní příčiny společenského řádu, ve kterém žiješ. Země, která 35 let pevně bojuje proti nemorálním výdobytům kapitalistického imperialismu, je uchvatným příkladem neochvějné vytrvalosti ve sledování dialektické linie, jejíž parametry byly stanoveny před 130 lety v podobě dogmatického přeludu, vysněného člověkem, který zasvětil celý svůj život pomstě, nendvisti a naldsce k bližnímu. Jeho stoupenec, dodnes viditelný v růžovoučkém panoptiku u zdi hitohcockidních osudů, vyřikoval tolik rozvitéch vět, že výklad jejich smyslu a nesmyslu nebral konce a dodnes je jejich interpretace předmětem dialektického cenzurového procesu, který přizpůsobuje dávno vyřčené, ale nehodící se, nikdy nevyřčenému, zato ale hodícímuse právě tomu, kdo se propopravoval k moci. Příklady je habaděj, stačí vyslovit jen několik hesel: hladomor, popravy, Katyn, Varšava, Dukla, 25. únor, Berlín, maďarský říjen, pražské jaro atd.

A proto, milujtě rákosníky jako sebe samé, předhnoďte jim občas k ubodání a ubodávání další oběti a nemusí to být vždycky právě jen lékař, jsou i jiné profese, jejichž likvidaci by národ uvítal i z ruky nemilovaného rákosníčka. Slovanská pohostinnost, chléb a sůl, ale taky klacek do ruky, je tradiční, leč každý host by měl laskavě poohopit, že ryba a host třetí den smrdí, ať už to jsou rákosníci nebo příslušníci rodiny našeho velkého bratra.

Pamatuju se, že po válce prostřílel příslušník RA samopalem jednoho listonoše tak důkladně, že pozůstatí nemohli odry jeho těla zformovat do aspoň kapadek původní lidské podoby za účelem pietního uložení jeho pozůstatků do rakve, a to jen z toho dětského důvodu, že listonoš nechtěl vyměnit svoje úřední kolo za neúředního koně. Když potom na mítingu opoziční strany předhazovaly vládnoucím rudým komikům tento nelidský počin, prohlásil předseda revolučního národního výboru s žovídním úsměvem: "Ale, souzky a souzi, dyk to sou velký děti..."

Já se pamatuju taky na ty hravé velké děti v Berlíně po dobytí města. Znásilňování nezletilých dívek, žen a stařen bylo na denním pořádku, v každou denní či noční dobu a kdekoli i za přítomnosti zdešených diváků, plenění, vraždění... viděl jsem z nevelké dálky, jak vsali příslušníci RA německé mamince z kočárku nemluvně a pohazovali si jím jako při hře na bago. Matka běhala zděšeně od jednoho k druhému, ale vždycky příběhla o zlomeček vteřiny později a řvoucí baby putovalo vzduchem k dalšímu, až se stalo, co se vlastně stát muselo, že jeden z vojáku dítě nechytil, ale stačil nemluvně okovanou holinkou nakopnout z voleje jako míč - a bylo nardz po řvání.

Když si vzpomenu, že jsem téměř kledeł na kolenu před ruským vojenským lékařem a ve vzlykavém pláči jej prosil o pomoc pro moji francouzskou dívku Isabelle, která onemocněla tyfem a dodnes vidím jeho ošalý výraz v očích a slyším, jak oamtal jakoukoliv pomoc - a dívka zemřela za strašného utrpení den před svými jednadvasdtými narozeninami... když si uvědomím a vzpomenu na všechno to svínstvo, které Rusko a SSSR způsobilo lidstvu, tak musím docela šovinisticky nendvidět a proklínat celé to hadí plemeno, které dodnes ohrožuje svět a civilizaci.

V rámci frankfurtského knižního veletrhu se sešli v jednom zdejší knihupectví čeští exiloví spisovatelé se svými čtenáři. Přišel i "Pavka" Kohout a představ si, neměl na sobě ani modrou svazkovou košilku a ani nerecitoval svoje oblíbené veršovanéky: Staline-lásko...lásko, to je Stalin... Já ti řeknu, Juldo, že jsem v posledních několika letech poznal několik pazgřivců, kteří v padesátých letech skákalí radostí nad mrtvolami nevinně popravených a teď dělají jakoby nic, já nic, já muzikant, to všechno režim, div, že to nesvedou ještě na Adolfa. A tady pod patronací dříve nendviděných kapitalistů snázejí do vlastního hrnzu zlatá vejce... svět je divnej! Srdečně Vše všechny zdravě

Matěj

Ale aj takýto dialog sme mohli počut:
-Ako sa ti vadi?
-Ďakujem celkom dobre.
-To si ale poriadna sviňa.

Policajt chce zněit vysoký sloup. Má zasouvaci metr, vytahuje jej, skáče na sloup, ale nejde to. Ne a ne sloup zněit.

Mimojdoucí chlapec se zastavuje, zvědavě policajta pozoruje a posleze mu radi: "Kdybyste ten sloup vytáhl ze země a položil, mohli byste jej zněit snadno."

"Co kecáš, ty troubo" oboří se na chlapce policajt. "Já mám změřit výšku sloupu a ne délku!"

Rozhovor dvou občanů, kteří se stretli na ulici:

-Ako sa máš?

-Ďakujem. Lepšie ako zajtra.

světový úspěch českého choreografa

Všude, kde Jiří Kylián v posledních letech vystupoval, měl nepopsatelný úspěch. Dokonce i američtí kritikové, kteří vždy našli nějakou chybu u velikánů evropského baletu, byli nadšeni.

Pochopitelně tomu tak nebylo vždycky. Jiří Kylián, narozený roku 1947 v Praze, musel projít trnitými stezkami, než dosáhl takového úspěchu. Politické poměry ho přiměly, že roku 1968 opustil svou vlast, kterou později oslavoval v tolika Janáčkových baletech. Jeho rozhodnutí mu usnadnila nabídka Johna Cranka, aby pracoval jako tanečník ve sboru ve Stuttgartu.

John Cranko poskytl také Kyliánovi po jeho vystoupení v rámci představení zorganizovaného pro dorost stuttgartskou společností Noverre, první choreografické sanci. Kylián se nedal dlouho prosit. Již v prosinci 1970 choreografuje pro některé své kolegy ze stuttgartského souboru balet "Přícházení a odcházení", který tvoří 4 věty, sestavené ze 4 různých děl Bély Bartoka. Tento balet, nad kterým někteří kritikové ještě ohrovali nos, se vyznačoval nejen smyslem proplastické skupinové pojetí, ale smyslem pro poetický, pro hloubkový dojem, který se prosazuje v jeho příštích pracích. Nežutalo však jen při tomto prvním pokusu. Povzbuzuje ho stále Cranko, který - jak Kylián později přiznal - ho ovlivnil spíše jako člověk než jako choreograf, ale Jiří své nadání svobodně rozvíjí. Zpracovává řadu baletů pro nově založený stuttgartský Noverre-Ensemble a později pro velkou společnost.

Již jako sólista stuttgartského baletu, kterým se mezitím stal, začíná Kylián dělat choreografii pro Nederlands Dans Theater. R. 1973 zde debutuje s "Viewers" a o rok později uvádí "Stoolgame" /hudba Arne Nordheim/, svůj první opravdový úspěch. R. 1975 pak formuluje v Debussyho "La Cathédrale engloutie" svůj směr orientovaný na Modern-Dance. Pomalu v něm zraje rozhodnutí věnovat se v budoucnu zcela tomuto souboru. Ještě téhož roku se Kylián stává šéfem Nederlands Dans Theater.

A ještě téhož roku baletem "Zjasněná noc" /k hudbě Arnolda Schönberga/ vyslovuje svůj umělecký záměr, který v následujících letech stále znovu choreograficky potvrzuje. Ve všech svých dílech balancuje Kylián s opravdovou virtuozitou mezi klasickým Dance d'Ecole a Modern Dance amerického ražení. Nalezl cestu jak nezaměnitelným způsobem proměnit svoje ideje v tanec.

K jeho nejkrásnějším a snad nejtýpčtějším pracím bezpochyby patří Janáčkov "Sinfonietta" z roku 1978, která se stala svou vitalitou a choreografickou barvitostí vývěsním štítem Nederlands Dans Theater, a "Glagolská mše" /rovněž na hudbu L. Janáčka/.

Ani jeho dva nejnovější balety, nedávno uvedené na "holandském festivalu" rozstávají se stínu předchozích prací. Ve "Vandrovnickových písních" se projevují v ménících se osobních seskupeních známky bolesti, duševního strnutí a bezmezné hrůzy. A rovněž ve "Svatbě" od Igora Stravinského se projevuje Jiří Kylián jako umělec, který stále více nedůvějuje toku pohybu. Ušech, uměle přepjaté pohyby jakoby loutek vytvářejí nový výr zový rozměr. Krása jeho dosavadních baletů dostává první trhliny, pod nimiž pronikají znepokojující pocity.

/Podle "Die Welt" R.H./

Čtenáři z Kalifornie nás upozornili, že tam má skvělé úspěchy krajanický taneční pár "THE ORIGINAL LOOS"; Lola a Vilda Belohlávkovi jsou známí po celé Kalifornii, protože vystoupili na TV a v klubech v deseti jazycích.

V poslední době se stává známou také jejich dcera pod jménem JARABELLO, po té, co vystoupila na TV s Darrym Kayem. Celá rodina nám dělá jen čest!

Zlatý, voňavý a léčivý

a přes 4000 let starý, bychom mohli dodat. Protože v Číně piji čaj, vlastně správně čínsky ča, čé, téa či té už od r. 2737, dá-li se věřit vyprávění o legendárním císaři Shen Nungovi. Ten skvělý vladař neměl zřejmě nic jiného na práci než si neustále vařit vodu, protože jak pověst vypráví, právě takhle jeho libůstka přispěla ke vzniku nápoje, který se pije dnes na celém světě.

Tak tedy v onen inkriminovaný den si císař Shen Nung zase vařil vodu (proč tak činil, to už pověst neříká), když tu mu do nádoby vítr zanesl něco lístečků z blízkého keřku. Téměř vzápětí císař utítil neobyčejně příjemnou aromatickou vůni, takže neodolal, takto vznikl nápoj ochutnal a prohlásil o něm: „Uháši žížeň. Zmetsu je touhu po spánku. Potěší a povzbudí srdce.“ A stačilo pár století, zhruba dvacet, a čaj se stal v Číně tak populární,

že z popudu čínských obchodníků s čajem byla sepsána klasická Cha ching, kniha o historii čínského čaje, vychvalující četné přednosti tohoto produktu.

Evropa ochutnala příjemné trpký aromatický nápoj až v 17. století. Zajímavá je přitom okolnost, že poprvé použili čaje v Paříži jako léku, a právě jeho léčivé účinky se staly předmětem mnohých sporů ve vědeckých a lékařských kruzích. Jeden německý lékař varoval: „Čaj urychluje smrt těch, kdož ho pijí, zvláště dovrší-li čtyřicátého roku.“ Úplně opačný názor měl jakýsi holandský vědec, podle kterého: „Nic není srovnatelné s touto rostlinou. Ti, kteří požívají nápoj z ní připravený, jsou zbaveni všech nemocí a dožívají se vysokého věku.“ A jsme opět ve Francii, kde proslulý dr. Patin (r. 1648) nazval čaj „impertinentní novinkou století“, ale pouze proto, aby se o devět let později kát a přijal ho jako prostředek k úspěšnému vyléčení dny. Vzdor všem těmto diskusím okolo čaje si už v r. 1706 otevřel Thomas Twining v Anglii na Strandu kavárnu a vedle kávy a kakaa začal nabízet poměrně neobvyklý horký nápoj z Číny. Ještě dnes si tu můžete dát čaj stejně jako tehdy Obchůdku vlastní už devátá generace Twiningů, nic se nezměnilo, i ten lev a dva Číňani nad vchodem setrvávají ve stále stejné póze. V současné době se věčně zelený kerík s bílými květy pěstuje kromě Číny v Indii, Japonsku, Sri-Lance, v jihovýchodní Asii, v SSSR v Zakavkazsku a Krasnodarsku. Čeno si na čaji nejvíce ceníme, není jeho zvláštní chuť, aroma vonící dálkou nebo zlatá barva, ale jeho mimořádné léčivé schopnosti.

Thein v čaji obsažený povzbuzuje činnost ústřední nervové soustavy. Čajové katechiny (ty dodávají čaji specifickou příjemně trpkou chuť), polyfenoly a jejich sloučeniny předstihují svými účinky všechny dosud známé léky pro posílení činnosti krevních kapilár. Vracejí pružnost jejich stěnám, působí léčivě při jejich praskání nebo toxikóze, při revmatické horečce i arterioskleróze.

Čaj zabíráňuje vysokému krevnímu tlaku a tvorbě žlučových kamenů. Čajový kofein působí na srdce mnohem mírněji než kofein kávový. Podporuje sice fyzickou i duševní činnost, ale jinak nás nepoškozuje. Silný čaj podáváme jako prostředek první pomoci při otravách ohrožujících centrální nervovou soustavu stejně jako při oslabení srdeční činnosti a dechových potížích.

V čaji je obsaženo na 130 chemických sloučenin - éterické oleje, bílkoviny, volné aminokyseliny, uhlohydráty - je jich mnoho. Dokonce obsahuje i zlato, i když to právě nesouvisí s jeho zlatou barvou. Termoregulační vlastnosti čaje jste si jistě už overili. V zimě hřeje, v létě osvěžuje. Zlepšuje dýchání. Když se ho napijeme, cítíme, že se náš organismus silně rozehřeje, následkem toho se z rozpáleného povrchu těla rychleji odpařuje pot a odnáší s sebou mnohem víc tepla než před vypitím čaje. Teplota těla klesne potom až o dva stupně Celsia. I v parném letním dni osvěží více horký čaj než studený. Promiňte, ale nepřipravujete si čirou náhodou čaj? Nezapomeňte, že spařovat ho déle jak 6 minut se nedoporučuje.

TEV RUKAVIKEL BOLŠVIK,
SLIBIL 3.1.93, ŽE ZAPLATÍ,
DLUHY DO ROKU 1990!

handlungen aufzunehmen. Rumäniens Angaben zufolge müßten in diesem Jahr Kredite von 1,45 Milliarden Dollar (rund 3,5 Milliarden Mark) getilgt werden, davon rund eine Milliarde Dollar an Bankschulden.

Rumänien drängt auf weitere Umschuldung

FRANKFURT A. M. (rtr/FR). Rumänien hat seinen westlichen Gläubigern Banken mitgeteilt, daß es die in diesem Jahr fälligen Kredite nicht tilgen wird. Das Ostblockland will damit offenbar erreichen, daß möglichst bald Gespräche über eine Umschuldung aufgenommen werden. Die Zinsen würden dagegen weitergezahlt, heißt es in einem Fernschreiben an die Banken. Eine solche Ankündigung hatte Rumänien bereits vor einem Jahr für die 1982 fälligen Kredite gemacht.

Bukarest hat den Gläubigerbanken vorgeschlagen, noch im Januar die Ver-

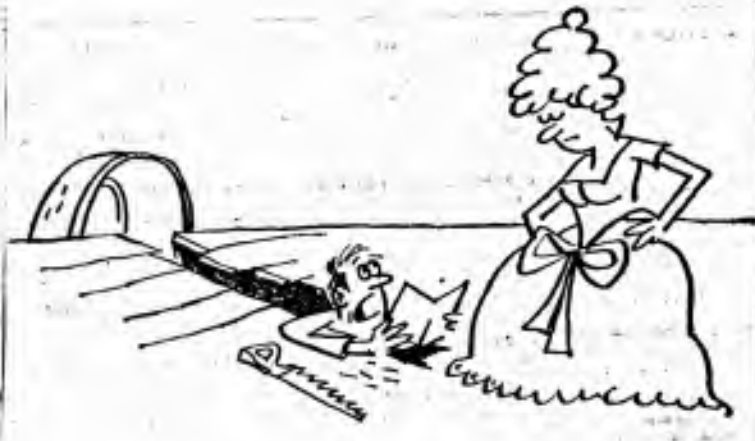
die gleiche Verfahrensweise wie für die 81er und 82er Schulden an. Am 7. Dezember hatte sich das Land mit seinen westlichen Gläubigerbanken auf folgende Umschuldungsmodalitäten geeinigt: 80 Prozent der Kredite werden über sechseinhalb Jahr gestreckt. Nach drei tilgungsfreien Jahren müssen sie in Halbjahresraten zurückgezahlt werden. Das restliche Fünftel ist bis Ende März 1983 fällig. In 1981 hätte Rumänien 0,5 Milliarden und in 1982 2,4 Milliarden Dollar tilgen müssen.

Leidensweg eines Opfers

JERUSALEM, 3. Januar (AFP). Einen dramatischen Appell hat der im Gesicht entstellte Avi Suissa an die Polizei Israels gerichtet. Der 22-jährige hatte im Libanon-Krieg schwere Verbrennungen am Kopf erlitten. Nach über sechsmonatiger Behandlung konnte er in der vergangenen Woche das Krankenhaus verlassen, verbirgt aber seither sein trotz Hauttransplantationen noch immer entstelltes Gesicht hinter einer Maske. „Bitte, verhaftet mich nicht jedes Mal, wenn ich euren Weg kreuze. Ich bin ein Verbrennungsoffer und kein Gangster“, heißt es in dem von der Presse verbreiteten Appell. Unzählige Male hatte Suissa dasselbe Erlebnis machen müssen: In der Öffentlichkeit tauchen plötzlich vor ihm Polizeibeamte mit gezogener Waffe auf, die ihn umstellen, ergreifen und abführen, weil sie ihn für einen Verbrecher oder Terroristen halten, der gerade zur Tat schreiten will.

Poděkování příslušníkům VB

[čtk]: Uznání a poděkování 19 vybraným nejlepším příslušníkům pořádkové a dopravní služby Větebné bezpečnosti v hlavním městě Praze vyjádřili všichni předání květin a drobných upomínkových dárek na devíti místech — vesměs ručních křivčátkách v naší metropoli — představitel městské správy V Praze, městského výboru Národní fronty a Dopravních podniků hlavního města Prahy, svazáci a pionýři. Třebu tak v předposlední den roku ocenili namáhavou celoroční službu těch, kteří ve dne v noci střeží klid a bezpečí v pražských ulicích.

I komik měl svá oblíbená jídla

Přímou zamilovaným jídlem Vlasty Buriana byla prý například SYROVÁ KRUPICE: 1/2 l mléka, 140 g krupice, 120 g másla, sůl, strouhaný muškátový oříšek, 4 žloutky, 30 g másla, 150 g strouhaného syra. — Mléko, sůl, trochu strouhaného muškátového oříšku svaříme, pak tekutým pramenkem přisypáváme za stálého míchání krupici, po dobu 5 minut promícháváme na pění, pak dáme stranou a hned vmícháváme jeden po druhém žloutky, pak 120 g másla a polovinu strouhaného syra. Hmotu přeusne na pomáčkaný plech, kde z ní utvoříme asi 2 cm vysoký plát a necháme vychladnout. Pak z krupicového těstíčka vykrajujeme stejně velké díly, rozložíme je na maselem vymazanou plochu ohnivzdornou mísu nebo pekáček, posypeme zbylým strouhaným syrem a v mírné troubě zapékáme. Podáváme se zeleninovým salátem. [Nebo nakrájené dílce obalíme ve vejci a housce promáchané se zbytkem syra. Smažíme jako řízky].

STUFAŤU (z kordické kuchyně): 500 g hovězího masa zadního, 400 g vepřové krkovičky, 75 g oleje, 50 g rajčatového protlak, sůl, pepř, 1 cibule, petrželka, 3 stroužky česneku, 1 bobkový list, 1 dl bílého vína, 100 g strouhaného syra, asi 100 g vařeného uzeného masa, 200 g rajčat, 250 g domácích nudlí. — Dávky jsou rozpáleny pro pohoštění šesti až sedmi osob. — Na oleji opečeme nakrájené hovězí maso, přidáme nakrájenou cibuli, znovu trochu zasmahneme, přidáme

rajčata, které jsme po umytí spafilí, o-loupeli, trochu vymačkali (aby byla bez jaderek a vody), sůl, koření, osmaženou petrželku, rozdrobený česnek, víno, rajčatový protlak, trochu vody a necháme asi 1 hodinu mírně dusit. Poté přidáme nakrájené a předem ze všech stran na oleji opečené vepřové maso a dodusíme vše do měkka. Nakonec do směsi dáme na kousky nakrájené maso uzené. V dostatečném množství vařící osolené vody uvaříme domácí nudle, dáme je okapat. Dno hluboké ohřáté podávací mísy pokryjeme slabou vrstvou okapaných nudlí, na to dáme vrstvu masové směsi, opět vrstvu nudlí a tak to střídáme, až končíme nudlemi, které ještě posypeme strouhaným syrem. Servírujeme tak, aby vrstvení zůstalo v každé porci pokud možno zachováno.

SOUKROMÝ ŽIVOT příslušnic americké námořní armády není lehký, jak vy-
svítá z trestu, který si vysloužila slídná námořnice, jež se objevila vyfotografovaná na obálce jednoho časopisu ve velmi skromném oblečení. To by představitelům armády tolik nevadilo, jako to, že z fotografie bylo zřejmé, že slouží u mariny. Postižená uváděla, že pět jejích kolegyní se nechalo fotografovat ještě s menší dávkou textilu, a nic se jim nestalo.

V tom byl však právě ten vtip. Její kolegyně měly na sobě právě jen vlastní kůži a ani kousíček uniformy.

MUSAŘ TU BYL TAKY
BEZ „MWST“, I KOYZ
JEN POLOVIČNÍ.

ZAPADONĚMECKÉ scény se chvějí před bojkotem největší pěvecké hvězdy současných operních scén. — Placida Domingo. Stálý host čínských operních divadel v NSR zahájil totiž soudní proces se západoněmeckými úřady, které uvalily na jeho enormní honoráře třináctiprocentní luxusní daň. Španělský sólista v důsledku toho odřekl dočasně všechna vystoupení v NSR a operní scény nemají za tohoto tenoristu rovnocennou náhradu.

E.T. läßt die Dollars regnen

Man betritt einen US-Drugstore, und gleich am Eingang befindet sich ein Sonderstand: dort gibt es E.T.-Taschenkalender, E.T. Bubble-Gum, E.T.-Hemden, E.T. Schlüsselanhänger. Bei den üblichen abendlichen Fernsehunterbrechungen für Werbung erblickt man E.T. als Zuhörer für Videospiele. In Buchhandlungen gibt es E.T.-Bücher, die zu Millionen verkauft worden sind. Es gibt E.T.-Schallplatten, E.T.-Pyjamas, E.T.-Bettedecken, E.T.-Stulenschachteln. Und natürlich gibt es E.T. in Stoff, in Plastik, in Zucker, in Wolle.

Za zajíce jižní ovoce

(čtk): Český mystické svaz vývoze ročně prosřednictvím podniku Koospol zveř v hodnotě 65 milionů devizových korun. Z tohoto množství představují 21-va zvířata přibližně polovinu. Letošní odchyt začal v minulém týdnu a potrvá do konce ledna příštího roku. 112 tradičně bude vyvezeno nejvíce živých zajíců, kteří jsou určeni především pro další reprodukci chovu. Odchytáno jich bude v našich honitbách na 40 tisíc. Do Francie a Itálie, bude dodáno také 20 tisíc bažantů a přibližně 200 kusů spárkaté zvěře, převážně muflonů a dachů. Odchyt neporušuje základní kmenové stavy v jednotlivých honitbách, představuje totiž přibližně pouze pětinu kusů z plánovaného odlovu. Vývoz živé zvěře je velice ekonomicky napříklád za jednoho zajíce získáme devizové prostředky k nákupu 350 kg kukurice nebo 130 kg pomerančů či citrónů, případně 25 kg kávy.

A ZA KUSÁKY NIC

man über den Atlantik hört, den Steven Spielberg-Film „E.T.“ mit derselben Begeisterung aufgenommen wie die Amerikaner, die ihn bereits seit dem Juni schon in den ersten zwei Wochen genau 44 809 658 Dollar einge spielt, ein absoluter Rekord in der kommerziellen Filmgeschichte. Bereits in drei Wochen hatte E.T. den Kassenerfolg der Produktionsfirma Universal Pictures von 1975, „Der Weiße Hai“, bei weitem übertroffen.

Aber die deutschen E.T.-Freunde sollten sich das US-Modell ansehen, um wenigstens eine ungefähre Vorstellung zu haben, was ihnen noch an E.T.-Lawinen bevorsteht. Dazu ein amerikanischer Filmkennner: „Die Deutschen haben Mickey Mouse voll übernommen, den Fernsehhund Las-

alle, „Dallas“ und den Schurken J. R., wieso sollte es mit E.T. anders werden?“

„Die Gesamteinnahmen, geschätzt von einer Milliarde Dollar bis ins Unendliche, versprechen, aus Steven Spielberg für die Außerirdischen das zu machen, was Walt Disney für die Nagetiere war“, meint die US-Zeitschrift „People“. Das dollarabschöpfende E.T.-Trio, Steven Spielberg, Universal Pictures und, für den aktuellen Teil, MCA Inc., haben nach sorgfältigen Begutachtungen der E.T.-Vorschläge 43 Unternehmen mit Lizenzen zur Ausbeutung des außerirdischen Mannchens bedacht. Die scheffeln ausnahmslos Dollars mit Waren, die meistens in Fernost hergestellt werden.

Aber auch die E.T.-Räuber schlafen

niemanden, Platten und Tonbänder werden ohne Lizenzen hergestellt und vertrieben. Zwei Dutzend Unwälfahnden für das Gespinn Universal/MCA nach E.T.-Dieben und haben bereits 260 Fälle von E.T.-Mißbrauch aufgespürt. Zu den illegalen gehört auch ein College-Lehrer namens Albert E. Millan aus Virginia, der in einer Broschüre mit dem Titel „E.T.“ — Du bist mehr als ein Filmstar“ an Hand von 33 Beispielen nachgewiesen hat, daß es Parallelen im Leben von E.T. und Jesus gibt.

Keine Schwierigkeiten mit Urheberrechtsverletzungen hat dagegen bisher das berühmte US-Blödel-Magazin „National Lampoon“. Es zeigt als Weihnachtsstiel eine Krippe, über die sich drei strahlende Menschen beugen: auf dem Stroh liegt, von Dollars bedeckt, E.T., und von den Glücklichen ist der eine klar erkennbar der bährige Steven Spielberg.

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

ral, ein Rang, den sein Vorgänger seit 1976 auch innehatte, aber das ist wohl damit verbunden, daß der sowjetische Innenminister gleichzeitig auch Chef der Miliz, der Polizei ist.

Da Fedortschuk nicht, wie sein Vorgänger, Mitglied des ZK ist, und als solches erst auf dem nächsten KPdSU-Parteitag gewählt werden kann, lag die militärische Aufwertung nahe, um ihn wenigstens auf einem Gebiet seinem Vorgänger gleichwertig zu machen.

Über die Gründe für die Umbesetzung an der Spitze des Innenministeriums kann vorerst nur spekuliert werden. Man vermutet, daß Schtschokolow, der als guter Freund Andropows bekannt ist, nun gehen mußte, weil gerade das Innenministerium längere Zeit schon wegen Korruptionsfällen und schlampiger Arbeitsweise zunehmend unter Beschuß geriet. Aber auch eine andere Erklärung ist denkbar: wenn es stimmt, was in Moskau gemunkelt wird, daß Jurij Andropow im Mai nicht ganz freiwillig den KGB-Vorsitz abgetreten hat und Vitalij Fedortschuk, ein Vertrauensmann von Breschnew und zuvor elf Jahre an der Spitze des ukrainischen KGB, womöglich gegen den Willen Andropows zum KGB-Chef gekürt wurde, so ist seine plötzliche Absetzung unter Andropow als Parteichef eine logische Konsequenz.

Zum neuen KGB-Chef hat das Präsidium des Obersten Sowjets den 58jährigen Viktor Michajlowitsch Tschebrikow ernannt. Tschebrikow stammt ebenfalls aus Dnepropetrowsk, hat dort das metallurgische Institut absolviert und widmete sich nach dem Krieg dort der Parteiarbeit. Ende der 50er Jahre war er zunächst Zweiter, dann bis 1963 Erster Sekretär der Stadtparteileitung von Dnepropetrowsk. Bevor er — wahrscheinlich auf Wunsch von Breschnew — 1967 als Chef der Kaderverwaltung des KGB nach Moskau ging, arbeitete er als Zweiter Sekretär der Gebietsparteileitung Dnepropetrowsk der ukrainischen KP. Im September 1968 wurde er einer der Stellvertreter des neuen KGB-Chefs Jurij Andropow und Generalmajor. Der 26. KPdSU-Parteikongreß wählte Tschebrikow zum Mitglied des Zentralkomitees, zu jener Zeit, also im Februar 1981, ist er bereits einer der beiden Vize-KGB-Chefs.

Während der kürzlich gestorbene sowjetische Staats- und Parteichef Leonid Breschnew in den letzten Monaten seiner Amtszeit mehrfach Kritik an einigen Ministerien und an den Mißständen in verschiedenen Wirtschaftsbereichen geübt hatte, läßt sein Nachfolger im Parteiamt, der neue KPdSU-Chef Jurij Andropow, dieser Kritik Taten folgen. Andropow versucht, mit dem unter Breschnew eingerissenen Schlendrian in der Wirtschafts- und Personalpolitik aufzuräumen. Erst am Wochenende hat sich das Personenkarussell weitergedreht:

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

ALS CHEF DES KGB abgelöst: Vitalij Fedortschuk. (Bild: AP)

und stellvertretende Innenminister Tschurbanow soll inzwischen seines Postens enthoben sein.

Bemerkenswert ist, daß der 64jährige Vitalij Fedortschuk, erst seit Mai dieses Jahres Nachfolger Andropows im Amt des Geheimdienstchefs, den KGB-Vorsitz nun schon wieder verloren hat und statt dessen neuer Innenminister wurde und damit eine deutliche Abwertung erfahren hat. Denn der KGB-Chef in der UdSSR ist ein mächtiger Mann: Ihm unterstehen die gesamte Spionage, die Information und Desinformation, die politischen Gefangenen und angeblich sogar der ganze Atombereich.

Zwar ist Fedortschuk im Zusammenhang mit seiner neuen Funktion militärisch befördert worden: vom Generaloberst zum Armeegene-

Soudce: „Už podesáté vás vidím na lavičce obžalovaných!“

Obžalovaný: „Pane soudce, já už vás vidím dvanáct let za tímhle stolem, a nikdy jsem vám to nevyčítal.“

JEDEN Z POSLANCŮ britské Dolní sněmovny podal návrh, aby ve vlacích byla podobně jako pro nekuráky oddělená kupé i pro mlčící a málomluvné. Souj návrh doporučil ve vystoupení, které trvalo 14 hodiny.

TRI PERLY V PORCI ÖSTRIC našel 33letý Brit Tony Paulton, když obědval v luxusním hotelu v Manamě na Bahrajnských ostrovech. Podle místních novin je to již podruhé za poslední tři měsíce, co byly v tomto hotelu podány perly, aniž o ně host výstavně požádal. Podávané ústřice pritom nepocházely z Bahrajnu, kdysi světového ráje lunců perel, nýbrž byly dovezeny z Kalifornie a Francie. I tak je ale tato „pozornost podniků“ nesporným magnetem přitahujícím další zákazníky.

Wachablösung beim KGB

Während der kürzlich gestorbene sowjetische Staats- und Parteichef Leonid Breschnew in den letzten Monaten seiner Amtszeit mehrfach Kritik an einigen Ministerien und an den Mißständen in verschiedenen Wirtschaftsbereichen geübt hatte, läßt sein Nachfolger im Parteiamt, der neue KPdSU-Chef Jurij Andropow, dieser Kritik Taten folgen. Andropow versucht, mit dem unter Breschnew eingerissenen Schlendrian in der Wirtschafts- und Personalpolitik aufzuräumen. Erst am Wochenende hat sich das Personenkarussell weitergedreht:

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Als dritter Minister innerhalb kurzer Zeit mußte der 72jährige Nikolaj Schtschokolow, seit vierzehn Jahren sowjetischer Innenminister und Mitglied der KPdSU-Zentralkomitees, seinen Posten räumen. Gerüchte, daß Schtschokolow, der wie Breschnew aus Dnepropetrowsk stammt, abgelöst werden würde, hat es in Moskau bereits Anfang Dezember gegeben. Auch der Breschnew-Schwiegersohn

Da Fedortschuk nicht, wie sein Vorgänger, Mitglied des ZK ist, und als solches erst auf dem nächsten KPdSU-Parteitag gewählt werden kann, lag die militärische Aufwertung nahe, um ihn wenigstens auf einem Gebiet seinem Vorgänger gleichwertig zu machen.

Über die Gründe für die Umbesetzung an der Spitze des Innenministeriums kann vorerst nur spekuliert werden. Man vermutet, daß Schtschokolow, der als guter Freund Andropows bekannt ist, nun gehen mußte, weil gerade das Innenministerium längere Zeit schon wegen Korruptionsfällen und schlampiger Arbeitsweise zunehmend unter Beschuß geriet. Aber auch eine andere Erklärung ist denkbar: wenn es stimmt, was in Moskau gemunkelt wird, daß Jurij Andropow im Mai nicht ganz freiwillig den KGB-Vorsitz abgetreten hat und Vitalij Fedortschuk, ein Vertrauensmann von Breschnew und zuvor elf Jahre an der Spitze des ukrainischen KGB, womöglich gegen den Willen Andropows zum KGB-Chef gekürt wurde, so ist seine plötzliche Absetzung unter Andropow als Parteichef eine logische Konsequenz.

Zum neuen KGB-Chef hat das Präsidium des Obersten Sowjets den 58jährigen Viktor Michajlowitsch Tschebrikow ernannt. Tschebrikow stammt ebenfalls aus Dnepropetrowsk, hat dort das metallurgische Institut absolviert und widmete sich nach dem Krieg dort der Parteiarbeit. Ende der 50er Jahre war er zunächst Zweiter, dann bis 1963 Erster Sekretär der Stadtparteileitung von Dnepropetrowsk. Bevor er — wahrscheinlich auf Wunsch von Breschnew — 1967 als Chef der Kaderverwaltung des KGB nach Moskau ging, arbeitete er als Zweiter Sekretär der Gebietsparteileitung Dnepropetrowsk der ukrainischen KP. Im September 1968 wurde er einer der Stellvertreter des neuen KGB-Chefs Jurij Andropow und Generalmajor. Der 26. KPdSU-Parteikongreß wählte Tschebrikow zum Mitglied des Zentralkomitees, zu jener Zeit, also im Februar 1981, ist er bereits einer der beiden Vize-KGB-Chefs.

KURIOZITA - VOZRAZI BOLISVIZI NA ZAVANCE

DDR erhöht Einsatz in UdSSR

FDJ schickt 10000 Mitglieder zum Bau von Erdgasleitungen

BERLIN, 19. Dezember (dpa). Die DDR verstärkt ihren Beitrag zum Bau von Erdgasleitungen in der Sowjetunion erheblich. Staats- und Parteichef Erich Honecker kündigte in einer am Wochenende im SED-Zentralorgan „Neues Deutschland“ abgedruckten Rede zum 60. Jahrestag der Gründung der UdSSR an, 1983 würden etwa 10 000 Mitglieder der „Freien Deutschen Jugend“ (FDJ) beim Bau von mehr als 545 Kilometern Rohrleitungen mit den dazugehörigen Einrichtungen und Wohnungsbauten eingesetzt. Bisher wurde die Zahl der FDJler und Spezialisten, die bis 1985 an diesem „zentralen Jugendobjekt“ arbeiten sollen, mit rund 5500 angegeben. Anfang Oktober waren bereits 2000 FDJ-Mitglieder beim Bau der Erdgas-

leitung Urenoi-Ushgorod im Einsatz, über die ab 1984 auch nach Westeuropa Erdgas geliefert werden soll.

Wie Honecker weiter mitteilte, lieferte die UdSSR „allein in den ersten beiden Jahren dieses Fünfjahresplans“, also 1981 und 1982, rund 36 Millionen Tonnen Erdöl in die DDR. Mit der Formulierung, daß die Sowjetunion 1983 Erdöl „im Umfang der diesjährigen Bezüge liefert“, bestätigte er indirekt die Kürzung der Erdölbezüge aus der Sowjetunion in diesem Jahr gegenüber 1981 um etwa zwei Millionen Tonnen. Für 1983 gibt es einen Vertrag über 17,1 Millionen Tonnen. Frühere Vereinbarungen hatten dagegen für 1981 bis 1985 durchschnittlich 19 Millionen Tonnen pro Jahr vorgesehen.

NEJSVINĚJŠÍ NÁROD NA SVĚTĚ...!

Frau Thatchers Kriegsträume

LONDON, 19. Dezember (AFP). Während der Krise um die Falkland-Inseln im Südatlantik hatte die britische Premierministerin Margaret Thatcher den „innigen Wunsch“, an Bord eines Harrier-Kampfflugzeuges auf die Inselgruppe zu fliegen. Das erklärte die Regierungschefin am Wochenende während eines Besuchs der Produktionsstätten in Kingston bei London, wo die Senkrechtstarter „Harrier“ hergestellt werden. „Das ist ein phantastisches Flugzeug: Es ist eine britische Erfindung, es ist britischer Herstellung und, was wunderbar ist, es war zur Stelle, als es gebraucht wurde“, sagte die „eiserne Lady“. „Oftmals während des Falklandereignisses träumte ich, dort zu sein, und ich wäre gerne in einem Harrier dorthin geflogen.“

Objevitel »hrobu« praotce Čecha

Po stopách legend z nejstaršího období naší země

Nejstarší český kronikář Kosmas, který žil na přelomu jedenáctého a dvanáctého století (zemřel v roce 1125) zpracoval podle ústního podání i pramenů, které měl k dispozici, pověst o příchodu praotce Čecha. Po něm se k tomuto tématu, které je vlastně oslavou a chválou české země, vrátili i další kronikáři, mezi nimi i Václav Hájek z Libočan.

Mezi ty, kteří věřili ve skutečnou existenci praotce Čecha, patřil dnes téměř zapomenutý český vlastenecký kněz a archeolog P. Václav Krolmus, který je pokládán za objevitele „hrobu“ praotce Čecha. Narodil se 14. února v roce 1787 v Březince u Bělé pod Bezdězem a působil jako farář ve Zvíkovicích na Rokycansku. Společný zájem o archeologii ho sblížil s tamějším slechticem Kalinou. Po letech spolupráce se však rozešli a Kalina na duchovního podal žalobu u soudu a současně upozornil i pražskou konzistenci na jeho vlastnictví. Krolmus totiž překládal liturgické texty do češtiny a sloužil česky mše, což bylo tehdy přísně zakázáno. Navíc pomáhal chudým a proslul u nich též svými neohroženými protihabsbur-

skými výroky zvláště při kázáních. I když nebyl nakonec odsouzen, musel ve svých 53 letech předčasně odejít do důchodu s nepatrnou roční podporou. Václav Krolmus pak žil v Praze a na Malostranském náměstí si zřídil jakousi restaurátorskou dílnu.

Podnikal dále badatelské výpravy a hledal nejen v Praze, ale např. také v Neuměřích, Rostokách, Levém Hradci a v dalších památných místech v Čechách památky po starých Slovanech. Sestavené a popsané předměty pak úplně zdarma dával Národnímu muzeu v Praze; v depozitáři „pohanských starožitností“ byla od něho brzy celá čtvrtina sbírek.

Při hledání „hrobu“ praotce Čecha se V. Krolmus opíral hlavně o kronikáře Václava Hájka z Libočan, podle něhož legendární muž zemřel v roce 661 n. l. ve věku 66 let a byl pohřben pod řípem v obci založené zanedlouho po jeho smrti a nazvané Ctiněves. V. Krolmus byl přesvědčen, že dosud všichni, kdo hledali hrob praotce Čecha, byli neúspěšní, protože hledali hrob s kostmi. Věděl, že starí Slované své zesnulé spalovali a popel ukládali do mohyl.

V roce 1853 pater V. Krolmus konečně objevil několik metrů východně od kostelíka ve Ctiněvesi v poli za hřbitovni zdi terénní vlnu a po odkrytí ornice nalezl větší kruhovou mohylu. Protože před časem se v těchto místech těžil kámen na stavbu silnice, nalezl pouze několik střepek z nádob a buřtníkové kladivko s otvorem pro násadu. Tento sekeromlat zhotovený z odrůdy křemene je dodnes ve sbírkách Národního muzea v Praze.

Václav Krolmus nevěřil tomu, že by praotec Čech byl pouze legendární postavou z českých pověstí. A tak tento kněz a archeolog zemřel ve věku 74 let s vírou, že dal národu vše, co bylo v jeho silách. Nelze mu však upřít, že byl prvním českým archeologem, který pracoval v terénu. Stal se také autorem několika velmi zajímavých knih. Jeho hrob naleznete v Praze na Vyšehradském hřbitově.

První autobusová linka

Před 75 lety byl zahájen provoz na první autobusové lince v tehdejší Rakousko-Uhersku. Pravidelná osobní přeprava na trati Neumarkt – Predazzo v jižních Tyrolích byla zajišťována 17 místními poštovními autobusy. Jejich maximální rychlost se pohybovala kolem 22 km/hod. Ovšem poštovní autobusy v Rakousku jezdí dodnes a na celkové přepravě se podílejí plně 50 procenty. V současné době je v Rakousku v provozu kolem 1500 velmi moderních autobusů, které přepraví ročně na 130 miliónů cestujících.

Einwohnerzahl sank weiter

Todesfälle übertreffen immer noch deutlich die Geburtenrate

WIESBADEN, 2. Januar (dpa). Die Zahl der Einwohner in der Bundesrepublik ist leicht gesunken. 61 638 000 Einwohner wurden am 30. Juni 1982 gezählt. Das waren knapp 30 000 weniger als ein Jahr zuvor. Für diesen Rückgang seien zwei Faktoren entscheidend gewesen, erklärte das Statistische Bundesamt in Wiesbaden zum Ende des alten Jahres: Die Entwicklung der Geburten und der Ausländerzahlen.

Ursprünglich hatten die Statistiker damit gerechnet, daß durch die stärkeren Jahrgänge im gebärfähigen Alter 1981 und 1982 mit 9000 beziehungsweise 10 000 Geburten mehr zu erwarten seien. Diese Prognose hat sich nach den jetzigen Angaben nur zum Teil erfüllt. Bei den Standesämtern seien 1981 mit rund 625 000 Geburten nur 4000 mehr als im vorangegangenen Jahr registriert worden. 545 000 dieser Neugeborenen

hatten deutsche Staatsangehörigkeit. Die bisher vorliegenden Zahlen ließen erwarten, daß es im zu Ende gehenden Jahr sogar rund 4000 Geburten weniger gibt als 1981. Allerdings werde auch die Zahl der Sterbefälle mit schätzungsweise 719 000 um etwa 3000 niedriger ausfallen als im Vorjahr, aber immer noch deutlich über der Geburtenrate liegen. Damit hält der Trend mehr Todesfälle als Geburten weiter an.

1982 kamen wesentlich weniger Ausländer in die Bundesrepublik als in den vorangegangenen Jahren. In der ersten Hälfte 1982 habe sich sogar ein „Abwanderungsüberschuß“ von rund 32 000 Ausländern ergeben. Zum Vergleich: In den Jahren 1979 und 1980 waren laut Statistik noch jeweils rund eine halbe Million Ausländer in die Bundesrepublik gekommen.

ODPŮRCI TELEVIZE v Mnichově založili klub, jehož členové musí splnit dvě podmínky: zbaut se svého vlastního televizoru a složit přísahu, že nikdy nebudou sledovat televizní obrazovku. Počet členů klubu už překročil několik stovek.

V PSYCHIATRICKÉ LÉČEBNĚ v Erlangenu v NSR došlo k bitce mezi 25 pacienty. Nemohli se shodnout, který televizní program budou sledovat. Bitku musela ukončit přivolaná policie, několik pacientů bylo vážně poraněno. Jeden novinář v poznámce o případu napsal, že skutečně muselo jít o duševně nemocné, aby se mohli poprat o kterýkoliv televizní program, protože, jak soudil autor poznámky, nestojí za nic žádný.

MEZI NEJROZNEJŠÍMI filmovými experty v Hollywoodu má zvláštní úlohu bývalý horec krav, osmadvacetiletý Mick Garris. Jeho úkolem je zhlédnout všechny filmy s drastickými scénami. Pouze ten film, který u něho vyvolává šok a husí kůži po těle, je určen k veřejnému promítání. Filmy, které na něj nezapůsobí, se musí přepracovat tak, aby při těchto scénách stydla divákům krev v těle.

V KANADSKÝCH NOVINÁCH Winnipeg byl otištěn inzerát tohoto znění: „Hledáme sekretárku, která má vzhled krásné dívky, je energická jako muž a pracovitá jako včela.“

Pro dobrou zábavu Silvestrovské zrcadlo

aneb Pověz mi, v kterém měsíci ses narodil, a já poznám jestli rád jíš a co jsi zač

22. 12. — 20. 1. KOZOROH

Kozoroh se liší od ostatních o kulinařskou vědu se zajímajících jedinců tím, že řadí vaření mezi přírodní vědy a nepovažuje je za umění. Umět dobře uvařit není podle Kozoroha žádná mystéria, ale výlučně záležitost inteligence. Proto je také většina z nich přesvědčena, že kdyby se byli jen trochu více snažili, mohli se Mikuláš Koperník a Albert Einstein stát nejzářivějšími kuchařskými hvězdami všech dob. Kozoroh dosahuje často úspěchu na poli kuchařském, zvláště však v oboru „pečení moučnicků“, který, jak známo, vyžaduje přesného dávkování. Mnozí Kozorohové (ke své vlastní škodě) vaří jen proto, aby svým ženám ukázali, že to umějí lépe, než ony.

21. 1. — 19. 2. VODNAR

Vodnáři bývají excentričtí a naprosto nevypočitatelní. Potrpí si na překvapky a často nemáme ani zdání, co nám chystají. Mějme se na pozor! Před jejich „kulinařskými premiérami“. Při nich Vodnář hostí své oběti pokrmů z rostlin a živočichů v kuchařské literatuře zcela neznámých. K těmto pokrmům podává i rozličné nápoje, mnohdy velmi pochybné. Jsou však i zcela neškodní Vodnáři, spojující se tím, že předkládají pokrmy běžné a zcela známé, ovšem v pořadí značně chaotickém.

20. 2. — 20. 3. RYBY

Ryby jsou velmi citlivé a k jejich dalším vlastnostem lze přičíst i to, že jsou nadané „jasnoviděním“. Takže vždy na první pohled odhadnou, co která cizí osoba ráda jí. Bývají proto vynikajícími hostiteli. Jejich hosté bývají svědky toho, jak (je-li podáváno rybi jídlo), bývá z jídelny stěhováno akvárium, aby to nebylo rybičkám líto. Ryby ženského pohlaví loví rády komplimenty. Dostane se jim jich bohatě, podají-li k odpolední kávě jeden ze svých báječných koláčů.

21. 3. — 20. 4. BERAN

Muž, který v automatu nápadně rychle kouše, přežvýkuje a doslova do sebe ve stole hází jídlo, bývá obvykle beran. Jeho vnitřní hlas mu totiž stále pašepťává, že čas strávený vařením a jídlem by se dal využít lépe a racionálněji. Beranova netrpělivost jej často vede ke kuchařským katastrofám, o nichž se můžeme dočíst v černé kronice. Beran si musí dávat pozor např. i při loupání salámu, neboť ostří nože se špatně snáší s netrpělivostí. Nepřítelům č. 1 se může stát i šupinatá ryba, po ní hned rozpálená pánev, opékač topinek, horká trouba atp. Navzdory všem kuchařským nebezpečím se však beran dožívá poměrně vysokého věku. Jeho zamířované jídlo? Chléb se šunkou, který pojídá při jízdě za volantem, nejraději při stokilometrové rychlosti.

21. 4. — 20. 5. BÝK

Vynikající tělesná konstituce Býka předurčuje k tomu, aby byl na světě rád. Nelze však pomlčet o tom, že právě jeho fyzik způsobuje, že býk máva čtené recepty v rodině, zaměstnání i ve veřejné dopravě. Potrava pevná i kapalná má na Býka blahodárný vliv, zklidňuje ho. Býka může s určitostí nalézt v podnicích veřejného stravování. Od hospod až po restaurace de luxe, všude bývá významným hostem. Předvádí se tam často se své „lepší stránky“ a poznáme ho podle toho, jak se šarmem sobě vlastním nutí zapřísáhlé abstinenty vypít

na ex hned několik skleniček tvrdého alkoholu. Zvlášť dojemně se dokáže Býk starat i o zcela neznámé žitné osoby. Komlnici, pokrývači a speditéři by se měli Býkům ve vlastním zájmu vyhýbat.

21. 5. — 21. 6. BLÍŽENEC

Blíženec bývá originální, vtipný a šarmantní. Není však na něho větší „spoleh“ než na ostatní lidi. Ti šťastlivci, jež Blíženec pozve na přátelské posezení, mohou počítat s každým překvapením. Hlavně však s tím, že Blíženec nebude doma. Důvod, proč tomu tak bude, je jasný. Blíženci se prostě nepovedla náročná specialita, kterou nás chtěl pohostit, a tak raději opustil tajně byt. Blíženec se prostě nedokáže smířit s tím, že by se mu něco nepovedlo. Jeho kuchařské umění trpí často přemrou nápadů. „Kafe“ však vaří dobře. — Co Blíženec rád jí? Něco, při čemž se dá bez přestávky mluvit a mluvit. Ryba a špagety nepřicházejí tedy v úvahu.

22. 6. — 22. 7. RAK

Rak bývá většinou domácí tvor a jeho nejoblíbenější cestou je cesta domů. Tam ho také nejistěji najdeme — při zkrášlování jeho příbytku. Televizi, zahradní gril, ale i domácí papuče nevymyslí nikdo jiný než Rak. Rak ženského pohlaví bývá samozřejmě stoprocentní hospodyňkou, nadanou kuchařkou. Avšak pozor, Jsme-li Rakovými hosty! Jeho přemrštěná citlivost nesnáší kritiku. Rak dokáže nenávidět na celý život jen proto, že jsme třeba odmítli, nabízel-li nám už čtvrtý kousek svého báječného masového dortu. Vánoce jsou pro Raka jako stvořené. Jeho stůl se prohýbá pod tíhou tradičních butných pokrmů, po nichž pravidelně následuje (už také tradiční) pití žlučnickových čajů.

23. 7. — 23. 8. LEV

Lva poznáme spolehlivě podle toho, že je skoro pořád hladový. Mnozí lvi dokáží vyjít v noci nejenom svoji vlastní chladničku, ale pozveme-li je na víkend, vyjede i náš. Lev stoluje buď, ještě, a vybraně, nebo nestoluje vůbec. Lev má slabost pro docela levné cukrovinky a babské likéry. Je-li by to však za nic na světě nepřiznal, opatruje si tyto „lahůdky“ způsobem nanejvýše lstivým. Tu kupuje šuměnky pro vnučátka, tu zase obstarává vaječný likér pro nepohyblivou statuenku. — Přes to všechno je lev báječným hostitelem, zábavným a milým společníkem u stolu — je prostě k pomilování. Jen musí být vytří

24. 8. — 23. 9. PANNA

Panna nebývá stvořena z téže látky jako labužníci. Ne že by ji to snad vadilo, ba právě naopak. Styl s nimi považuje za ztrátu času a zraňovat labužníky je pro ni sportem. Nikdo jako ona nedokáže probodávat tak ostrým pohledem jejich zakulacená břicha. Panna je přímo posedlá zdravou výživou a jí hlavně proto, aby uchovala své tělo a organismus v dobré kondici. Proto je ochotna přijít i šrot, sebrat ptáčkům jejich zob a králíkům poslední mrkev. Není proto divu, že Panny zřídka kdy nacházíme mezi vynikajícími hostiteli. Lze je však často potkat na zeleninových trzích nebo na kurzech jógy.

24. 9. — 23. 10. VÁHY

Ten, kdo by chtěl vidět pohromadě co nejvíce žen (ale i mužů) narozených ve znamení Vah, ať navštíví kavárnu nebo cukrárnu známou dobrými

mi zákusky. Váhy zachraňuje před jejich vášní k sněhovým pusinkám, šlehačkovým dortíkům a čokoládovým bombónům jen a jen jejich nesmírná ješitnost. Jen díky jí dokážou udržet svou váhu jakžtakž v rovnováze. — Mladé muže nižšího příjmového stupně je nutno varovat před známostí s Váhou. Mohla by totiž vést k jejich finančnímu úpadku. Silnější Váhy nejenomže jedí rády, ale hlavně vybraně. Snad proto, že to o sobě vědí, dávají raději přednost starším a lépe situovaným kavalírům. Muži narození ve znamení Vah excelují často v povoláních spojených s gastronomií. Jsou-li vyučeni cukráři, pečou nejraději mnohaposchodové svatební dorty.

24. 10. — 22. 11. ŠTÍR

Štír je ten, kdo by se dokázal povznést nad všechno pozemské a docela určitě by se dotkl až hvězd, kdyby — při tom zrovna neuklouzl na slupce od banánu. Štíra lákají všechny atrakce tohoto světa a je o něm známo, že chce vždy více, než na co má. Co se vaření týká, Štír by velice rád vařil, pekl, dokonce snad i zavařoval, kdyby se ovšem našel někdo, kdo by po něm vzorně uklidil kuchyň. Štírovy hygienické potřeby a estetické požadavky jsou tak vysoké, že raději půjde spát o hladu, než aby jen koutkem oka zahlédl džez plný neumytého nádobí. Štír si nepotrpí v gastronomii na to, co považuje za detaily. Jen vzácně ho přesvědčíte o tom, že např. šampaňské lépe chutná ze šampusek, než z reklamních skleniček. Štírův oblíbený pokrm? Jméno už zapomažte, není důležité. Cím bylo jídlo okoušeno? Asi tymiámem nebo rozmarýnem, možná že karli kořením... prosím vás, kdo by si takových maličkostí všiml!

23. 11. — 21. 12. ŠTELEC

Štelec je milovník volnosti a přírody — moderní nomád. Najdeme ho docela jistě u táborového ohně, spokojeného a šťastného a konzervou jídla a lahvi piva. Jeho kulinařský cit zůstal zcela nevyvinutý a všechny pokusy o jeho kultivaci se setkávají s nezdarem. Neopodivnějí však je, že jsou to právě kuchyně Štelců, jež bývají vybaveny tou nejmodernější technikou. (Většina však nebývá vůbec využita.) Štelci obojího pohlaví nemívají zpravidla starostí se svou linií, což nezapomínají ve styku s ostatními méně šťastnými stále zdůrazňovat. To je ovšem činní méně oblíbenými. Kulinařům se však nedoporučuje přerušit se Štelci styky, nebylo by to moudré. Štelci se dobře vyznají v přírodě, mohou nám prozradit, kde všude ještě rostou borůvky, anebo dokonce hříbky, a to jistě není k zahození!

Jestliže jste se snad nepoznali, není to naše vina. Výmluvka přece potvrzuje je pravidlo.

PRI VÝSTUPU na jednu jihuafrikou horu se stíhala šestičlenná skupina studentů a mnohem početnější skupinou pavlání, kteří dávali zcela nepokrytě najevo své nepřátelství. Jednoho ze studentů našli napadlo odhodit všechna zavazadla — a to skupinu zachránilo. Pavlání se věnovali zejména potravinám v zavazadlech a uspořádali si okamžitě improvizovaný piknik a na studenty zapomněli.

PŘED SOUDEM V LONDÝNĚ stál student me-

WHISKY V PRAŠKU se objevila na trhu ve Spole-
lených státech. Lžička takového prášku se nechá
rozpusťte ve vodě a získá se vysokoproteinová. Vg-
turdi tabužníci — dobře chutnající nápoj. Vg-
robit whisky-prášek doporučují především mužům,
kteří jsou „pod pantoflem“ a jež tedy obvykle
kontrolují, zda si nepřinešou domů nějakou lah-
vinku.

VE PRANCOUZSKÉM MĚSTĚ PORTEVILLE jaký-
si vtipník telefonoval jménem ředitelství spoji-
mnoha lidem, že v důsledku havárie u ústředně
se jim budou přitís zahřívání telefonní přísluše-
Proto při aby je vložili do vany nebo do vědra se
studentů u vody. Druhý den bylo půl města bez
telefonního spojení.

Stockholmu byla zatažena jednou ze svých kl-
entek za jablek radu a špatné doporučení. Muž,
kterého ji našla jako vhodného partnera pro man-
želství, byl totiž bývalý manžel majitelky kance-
láře, s nímž se však dala rozvést.

MAJITELKA SEZNAMOVALI KANCELÁRE ve

Renault, lišky a Tuzex

Je až neuvěřitelné, jak snadno dokáže zkušený podvodník využít důvěřivosti lidí a připravit je o našetřené peníze. Je třeba jen najít vhodné lákadlo, pod jehož vidinou obět ztratí veškerou opatrnost a dá se ochotně oskubat. Jedním z galérie lidí tohoto druhu je pan Šlapka. Odpověděl na inzerát pana Zajíce, který šláhl tužexový vůz.

„Což o to,“ povídá Šlapka, „mám na tuze xovém kontě 120 000 korun a toho Renaulta z 35 000 vám z účtu snar no zaplatím. A budu váš bon počítat za 4 Kčs.“

Pan Zajíc souhlasil jak by ne. Nabídka se zdála být solidní, cena 4 Kčs za bon výhodná, a tak hned nazítří se společně odebrali do Tuzexu, kde Zajíc sjednal koupi auta Renault 18. Když z prodejny odcházeli, požádal Šlapka Zajíce o zálohu 40 000 Kčs, neboť okamžitě musí nakoupit pro svou farmu živé lišky. A Zajíc na to skočil. Ještě též den dal Šlapkovi částku 20 000 Kčs a nazítří stejný obnos. Proti potvrzení.

Samozřejmě Zajíc své peníze už nikdy neuviděl. A ani s těmi liškami to nějak nehrálo. Protože za týden, kdy mělo dojít k zaplacení a k převzetí vozu v Tuzexu, Šlapka už o liškách a o bonech podezřelých mlčet. Jen

cost koktal o náhlém úmrtí v rodině a navrhl Zajícovi, aby vzal částku 100 000 Kčs a jel s ním do Vysocan, že tam jako vymění jeho koruny za bony.

Teprve nyní se celá transakce přestala Zajícovi líbit a napadlo ho, že asi to Šlapkovo tužexové konto neexistuje. Oznámil tedy Šlapkovi, že od dohody s ním odstupuje a že chce svých čtyřicet tisíc nazpět. „Bohužel,“ zasmušněl Šlapka, „já už ty koruny nemám, ale seženu vám je.“

Tentokrát pan Zajíc už Šlapkově slibu neuvěřil a navštívil Vb. Začalo vyšetřování, při kterém se Šlapka vykrucoval, jak to jen šlo. Hlavně tvrdil, že má otce v NSR a ten že mu peníze pošle.

To tvrdil i před soudem, kde se vůbec nepodařilo zjistit, zda tam tatinka vůbec má, a nakonec přiznal, že sice ano, ale že nezná jeho adresu.

Všechny tyto okolnosti soud pečlivě vzal a jednání pana Šlapky kvalifikoval jako trestný čin podvodu podle § 250/1a, 2b tr. zák. Pana Šlapku — který ostatně měl už se soudy své bohaté zkušenosti — poslal do nápravně-výchovného zařízení druhé skupiny na 3 1/2 roku.

Soud rovněž přiznal panu Zajícovi náhradu škody ve výši 40 000 Kčs. Zda je někdy Šlapka bude moct zaplatit je ve hvězdách — má totiž dluhů jako kvítí.

Ta pravá sklenička

Je asi velmi málo lidí, kterým nevadí popíjet víno z papírového kelímku nebo ze sklenice od hořelice... Kdo víno alespoň trochu rozumí, ten ví, že všechno chce své, a bude mít bezpochyby ve vitríně řádku skleniček, vhodných pro pití vína při nejružnějších příležitostech.

Nelekejte se však, nemusí jít o žádnou dlouhou řadu, nebudeme maximalisty. Mezi skutkem a přáním bývá totiž vždycky nějaký kompromis. V praktickém životě a ve skutečnosti nemusí jít o žádný veliký, natož neřešitelný problém.

Všechno by mohla — teoreticky — vyřešit univerzální sklenička na víno bílé i červené, na sekt, na aperitiv, a případně další nápoje. Podobné skleničky i existují, ale... pití s ním mnoho potěšení nepřináší. Při pití vína myslíme na sekt a naopak, prostě ať chceme nebo nechceme, myslíme stále na tu pravou skleničku.

Dopřejme si proto na každý druh vína tu „pravou“ skleničku. Vycházejme ze zásady, že nejlepší sklenička je čirá, průhledná v poháru, neboť každý brus zabraňuje našemu kritickému pohledu a rba vína nemůže dokonale vyniknout.

Víno má sloužit také velikost a forma číše. Děje se tak podle určitých pravidel: Vína, která pijeme chlazená (poněkud tak nejlépe ochutnat), mají vždy menší objem poháru — abycky byly nucen častěji nalévat z vychlazené láhve. Tyto skleničky mívají delší stopku a to proto, aby teplota ruky neovlivňovala nápoj. Skleničku držíme vždy dole, ve spodní části, nikdy v blízkosti poháru.

Tato pravidla se vztahují — samozřejmě — na bílá vína. Pokud jde

o červená vína, platí pravidla obráceně. Neznáměná to, že červená vína pijeme vždy teplá a zvolna. Jak známo, dnes se i u červených vín prosazuje nižší servisní teplota než dříve. A nejde přitom pouze o mladé francouzské beaujolais, ale i o frankovku a vauvřinecké.

Objem poháru na červené víno má být větší. A to hlavně proto, že se o něm má víno intenzivněji promíchávat s kyslíkem. Červená vína totiž ve srovnání s bílými potřebují delší dobu dozrávání a jsou proto děle uzavřena v sudech nebo lahvičkách. Otevřením se víno, tekli bychom, „poleká“, a musí se proto v prastornější skleničce provzdušnit a zotavit. Sklenice na červené víno proto musí mít širší tvar, pokud možno uprostřed uzavřený nebo alespoň zúžený tak, aby vznikla tzv. tulipánová forma. Tím zároveň skleničku protáhneme do výšky, takže můžeme s vínem lehce otáčet a vychylovat jeho rovinu, čímž urychlujeme oxyliční a př-

Nejstarší řidičský průkaz světa

Zatím nejstarší „řidičský průkaz“ z roku 1897, opravňující k jízdě na šlapacím kole a k „cestování po veřejných silnicích, cestách a náměstích“, byl objeven v obci Asperhofen v Dolních Rakousích. Okresní císařský úřad ve St. Pöltenu ho v tehdejší době vydal asperhofenskému občanovi Karlovi Lagerovi.

Ovšem kromě řidičského průkazu bylo potřeba ve starém mocnářství k jízdě na kole také licence na tyto „kostířesy“, jelikož měly svoje evidenční čísla a poznávací značky. Jezdec se podle tehdejších dopravních pravidel mohl „muševně“ chodit nejméně deset metrů před ním, ... a „pokud by poplásl či

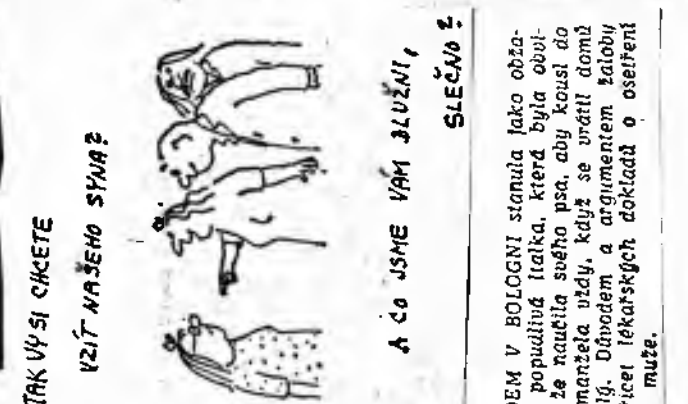
▲ ACH, TY POJIŠTOVNÍ — Švéd Wlinder má problémy s pojišťovnou. Na daních zaplatil letos do státní pokladny přibližně 1,5 milionu švédských korun, ale není pojišťovny v zemi, která by ho mocensky pojistila, protože jako povolání udává Wlinder „jantson hrde“, což se ve Švédsku za práci neuznává. Tenista se rozhodl, že bude pojišťovnu žalovat.

▲ SENIOR SENIOR — Dříve narození tenisté (od 45 let) a tenistky (od čtyřiceti) hrají národní mistrovství a ti nejlepší mají možnost účasti na mezinárodních seniorských turnajích. Každoročně se pro ně taky vyplácí mistrovství světa. Letos je vyhrál Maďar Istvan Gulyaš.

▲ ZACHRÁNCE SVADLENK — Björn Borg měl údajně zachránit jednu konfekční firmu ve Švédsku před úpadkem tím, že ji obstaral zakázky na prázdninové šaty, čímž 200 svadlenek mohlo zůstat v práci. Za dobrodruží dostává Borg od firmy tři procenta z obrátu zboží...

▲ SILA V KALORICH — Novinář se tážal Ivana Lendla na tajemství jeho tenisové síly. Odpověděl stručně: „Neobyčejně jsem a proto jsem tak silný.“

▲ ZEBŘÍČEK KRASY — Mezi tenisty, nejvíce se líbí ženám, patří Moreton, Taylor, Armitraž, Case, Gehrinq, Fittol, Lland, Higuera, a Rtesm. Obráceně je toto pořadí: Brigneová, Everová, Whiteová, Lewisová, Cawleyová, Russelová, Rinaldová a Plateková.

pravujeme tak vlnu rychleji k vychutnávání.

Nejvíce se rozchází názory na tvar šampaňské a sektové skleničky. Klasickou formou zůstává „šlétná“, sklenička zčásti docela úzká, takže při pití vzniká problém, co s nosem... Také druhý extrém se milovníkům šampaňského a sektu nezamlouvá: je to miska na sekt, používaná hlavně v nočních podnikcích. Sumivě víno se v ní brzy promění v zvětralý nápoj nedejnovatelné kvality. Jsme tedy nuceni pít rychleji, než bychom mohli chutnat. V nočních podnikcích to může mít svou logiku, ale v tepších restauracích a zejména v soukromí jde o pravý opak...

To, co jsme uvedli, je pouze částečný výřez z daleko rozsáhlejšího sortimentu skleniček. Mohli bychom ještě hovořit o tzv. napoleónkách či balonových sklenicích na kofák a brandy, o skleničkách na líker, na whisky, o karafě na vodku a různých sklenicích na míchané nápoje apod.

Názory se však rozcházejí jen u skleniček na víno. Proto vezměme v úvahu, co jsme si o nich přečetli, budeme-li kupovat skleničky nové či přemýšlet o vhodném dárku.

Zatím nejstarší „řidičský průkaz“ z roku 1897, opravňující k jízdě na šlapacím kole a k „cestování po veřejných silnicích, cestách a náměstích“, byl objeven v obci Asperhofen v Dolních Rakousích. Okresní císařský úřad ve St. Pöltenu ho v tehdejší době vydal asperhofenskému občanovi Karlovi Lagerovi.

Offenbachovou operou „Hoffmannovy povídky“ byla v Paříži znovuoctvřena scéna proslulé Komické opery, která podstupovala rekonstrukci a modernizaci svých technických zařízení. Tím získala Paříž třetí operní scénu, která stále hraje.

PREL SOUDEM V BOLOGNI stála jako obžalovaná jedna populární italská, která byla obžalována z toho, že naučila svého psa, aby kousl do nohy jejího manžela udy, když se vrátil domů pozdě a opilý. Odpadem a argumentem žalobce bylo sedmatřicet lékařských dokladů o ošetření pokousaného muže.

AMERICKÝ SOUDEC John Cleveland z Philadelphie se obrátil na své nadřízené se žádostí o pensionování. Po čtrnácti letech vynášení rozsudků na základě řád, které mu dával jeho tena. Od doby, kdy mu manželka zemřela, neví, jaké rozsudky má vynášet.

CAROVNOU STRELU nabídl zejména do své pušky Srečko Munčan z Bile Crkve v Jugoslávii, když se vydal na lov divokých kachen. Zamířil, vystřelil a ulovil. Při přípravě jídla na pekáč byla v jeho žaludku nalezena zlatá náušnice velmi vysoké ceny.

V KANADĚ BYLA USTAVENA akciová společnost nazvaná Slednocená nebaská tělesa. Zabývá se prodejem stavebních parcel na Měsíci, pronájem ním loveckých oblastí na planetách Mars a Venuše a prodejem jedlých kousků Mléčné dráhy. Ceny jsou poměrně nízké, jednotlivé díly stojí čtyři až pět dolarů. Za tuto částku obdrží majitel „pozemku“ kupní smlouvu, psanou gotickým písmem na ručním papíře. Dení prodá firma tak 50 dílů planet a Měsíce.

Das Lied des Heimatdichters Anton Günther „O Erzgebirg, wir bis du schief“ hat seine Gültigkeit verloren. Für die meisten Wälder auf beiden Seiten der Grenze zwischen der DDR und CSSR sei es „Feieromd“ geworden, beschreiben Besucher das schokierende Bild einer einst riesigen intakten Waldlandschaft. Innerhalb weniger Jahre wurde aus einer der baumreichsten Regionen im Herzen Europas eine Steppenlandschaft. „Auf mehr als 170 000 Hektar ist der Waldtodbereich bereits Wirklichkeit geworden“, berichtet Naturschutzbeauftragter Hubert Weiger. Saurer Regen und andere Umweltbelastungen haben ganze Arbeit geleistet.

Ein Forstmann, der im Erzgebirge aufgewachsen ist, erkannte seine alte Heimat kaum wieder: „Wir sind eine halbe Stunde mit dem Auto gefahren und haben nur kaputte Bäume gesehen. Quadratmeterweit ist der Wald abgenadelt.“ In einer Höhenlage von 800 bis 1000 Metern, wo der Fichtenwald ohnehin um das Überleben kämpfen muß, stehen nur noch fahle Baumskelette, ragen kahle Äste trostlos in den Himmel. „Eine apokalyptische Horrorvision“, stellt Weiger fest. Nur noch Baumstümpfe und oberhalb der Wegmarkierungen abgeschnittene tote Bäume zeugen davon, daß zwischen Karlsbad und Oberwiesenthal vor zehn Jahren noch Wälder standen. Sie waren zwar krank wie heute etwa der Wald in Ostbayern, aber noch am Leben. Der totale Zusammenbruch kam binnen kürzester Frist. Daß der Waldtodbereich irreparabel ist, zeigen die vergeblichen Bemühungen tschechischer Forstleute, dem Wald mit Nadelbäumen wie der Blaufichte, die der Immission widerstehen, zu neuem Leben zu verhelfen. Sie sind kläglich gescheitert.

„Feieromd“ auch für den Wald im Erzgebirge

tenwald ohnehin um das Überleben kämpfen muß, stehen nur noch fahle Baumskelette, ragen kahle Äste trostlos in den Himmel. „Eine apokalyptische Horrorvision“, stellt Weiger fest. Nur noch Baumstümpfe und oberhalb der Wegmarkierungen abgeschnittene tote Bäume zeugen davon, daß zwischen Karlsbad und Oberwiesenthal vor zehn Jahren noch Wälder standen. Sie waren zwar krank wie heute etwa der Wald in Ostbayern, aber noch am Leben. Der totale Zusammenbruch kam binnen kürzester Frist. Daß der Waldtodbereich irreparabel ist, zeigen die vergeblichen Bemühungen tschechischer Forstleute, dem Wald mit Nadelbäumen wie der Blaufichte, die der Immission widerstehen, zu neuem Leben zu verhelfen. Sie sind kläglich gescheitert.

Übriggeblieben sind nur Borst- und

Waldreitgras und ebenfalls schwer erkrankte Vogelbeerbäume. Verfallene Häuser machen deutlich, daß die Weisheit „Wo der Wald stirbt, stirbt auch der Mensch“ im Erzgebirge gnadenlos Wirklichkeit geworden ist.

Die höchsten Erhebungen des Erzgebirges waren bis ins 19. Jahrhundert kahl. Sie wurden von Forstleuten erst vor 120 Jahren aufgeforstet. Die heutige Katastrophe begann vor 15 Jahren mit einzelnen absterbenden Bäumen und Kronenverlustrungen bei älteren Fichten. Vor rund zehn Jahren begannen Bestände kleinflächig abzusterben. Seit fünf Jahren stirbt der Wald großflächig. Kein Vogel singt mehr in den verwüsteten Wäldern. Das Beerkraut ist genauso tot wie Pilze, Waldblumen und Fichten aller Altersstufen. Wegmarkierungen sind sinnlos geworden, die Touristen bleiben aus.

Für die Bewohner dieses einstmals dichtbesiedelten Gebietes wird die Lebensgrundlage immer dürrer: Der total entnadelt Wald kann kein Wasser mehr speichern, trotz Düngung wachsen seit kurzem auch auf Feldern und in Gärten kaum noch Kartoffeln, Roggen oder Gemüse. Auch Quellwasser sind für den Menschen ungenießbar geworden.

Neben der grenzüberschreitenden Luftverschmutzung aus dem Westen, dem „sauren Regen“, liegt die Hauptursache der Waldschäden im Egerland. Dort wird stark schwefelhaltige Braunkohle abgebaut und an Ort und Stelle in Kraftwerken und Hydrieranlagen verarbeitet. Zum Schutz der Natur beschlossene Gesetze bleiben wirkungslos, solange die zwar billigste aber umweltschädlichste Energieversorgung Vorrang hat.

NICHT MAL MEHR EINEN BAUM zum Aufhängen kann dieser Tscheche finden. Die Karikatur von Wladimir Hlavín ist in der ersten Ausstellung zum Thema Umwelt in Prag zu bewundern. (Bild: dpa)

Sowjets kaufen erneut US-Getreide
Die Sowjetunion hat in den USA weitere 200 000 Tonnen Getreide bis 30. September 1983 bestellt.

Spaggiari wurde einige Wochen später gefaßt. 20 Wochen lang ertrug er ruhig, und wie es hieß, mit „geistesvoller Eleganz“ die Verhöre der Polizei. Am 10. März 1977 präsentierte er dem Untersuchungsrichter die Pläne, nach denen sein Bankeneinbruch ausgeführt worden war. verabschiedete sich formell von seinem Anwalt und dem Richter und beehrte durch ein Fenster ins Freie. Er landete sieben Meter tiefer auf einem Autodach und schwang sich dann auf den Rücksitz eines superschnellen Motorrads.

Den entsetzten Justiz- und Polizeibeamten machte er noch eine „lange Nase“ und bräuselte davon. Seither ist Spaggiari verschwunden.

1974 heiratete Spaggiari in Nizza eine Krankenschwester und machte zum Schein ein Fotogeschäft auf. Von dort aus organisierte er am 17. Juli 1976 den damaligen „Bankraub des Jahrhunderts“. Spaggiari und seine fünf „Kanalbeiter“ drangen unter sechs nach der „Rififi“-Methode in die Bank „Société Générale“ ein und raubten in aller Ruhe 318 Schließfächer aus. Die Beute betrug 70 Millionen Francs. Die Täter schweißten die Tresortür wieder zu und hinterließen der Polizei auf einem Zettel folgende Botschaft: „Keine Waffen, keine Gewalt und kein Haß.“

Die Einbrecher umgehen die äußeren Sicherheitsanlagen der Bank, indem sie von einem Nachbarhaus, einem höheren Stockwerk oder den Abwasser-Kanalisationsschächten aus die Wände, Decken oder Böden der Bank durchbohren und so in das Geldinstitut eindringen. Zumeist suchen sie sich ein langes Wochenende oder Feiertage aus, um ungestört ein bis zwei Tage lang „arbeiten“ zu können.

Als Meister des „Rififi“ gilt der 1932 in den französischen Alpen geborene Gangster Albert Spaggiari, der am Indochina- und am Algerienkrieg Anfang der sechziger Jahre als Mitglied der rechtsextremen Untergrundorganisation „OAS“ teilnahm. Er soll sich 1961 auch an einem gescheiterten Attentat gegen de Gaulle beteiligt haben.

Havíři snížili manko
(čtk): Výsledek mimořádných směn havířů Severočeského hnědouhelného revíru v uplynulých vánočních svátcích je 594 277 tun vytěženého uhlí. Touto iniciativou se jim podařilo dále snížit manko z počátku roku z 1 560 000 tun na 858 475 tun. O vánočních svátcích naustala v severočeské podkrásohorské pánvi ani skřevky nadložních zemín. Havíři skryli z hnědouhelných zásob 1 649 118 m³ zeminy. Tím se přičinili o to, že na úkol provozní skřevky dávají od počátku roku navíc 5 565 122 m³ zeminy.

Sekaná a profesy
(ini): Zdálo by se, že málet maso ať již ve formě sekáné, hamburgerů či tzv. „hot-dogs“ nemůže ovlivnit osud desítek tisíc lidí. Přesto tomu tak je v Jižní Americe. Bohužel pravdou je pravý opak. V USA slouží maso novému masu a velkoobchodníci pátrají po lacnějších zdrojích. V posledních letech se proto jejich pozornost obrátila právě k levnému masu do Střední a Jižní Ameriky. Tam v důsledku stále vyššího cípu dobytka se snižuje výměra dobytčích pastev a rozsáhlé pozemky jsou přeměňovány na pastviny. Vzhledem ke zdejšímu klimatu dochází poměrně rychle k degradaci pastvin a na místě původního pastevce se rozkládá jen neobdělá půda. Během posledních 20 let vzrostla plocha pastvin ve Střední Americe o dvě třetiny, což však odpovídá ve skutečnosti zániku dobytčích pastevců na dvakrát větší území. A tak zvyšující se konzumace sekáné v USA má nepříznivý vliv na další existenci desítek tisíc lidí na americkém kontinentu.

Aufgespielt
„Es wird nicht nötig sein — da bin ich ganz sicher —, wegen Fisch gegen Dänemark in den Krieg zu ziehen. Ersten könnten sie gewinnen. Die Wikinger sind tolle Kerle, was Rauben und Plündern angeht, und unsere Polizeibeamten tun sich jetzt schon schwer genug, mit Verbrechern fertig zu werden. Und zweitens sieht es so aus, als hätten wir das Fischessen aufgegeben. Dreiviertel der Fish-and-Chips-Buden in meinem Viertel sind in Kebab-Stände oder „Chinesisch zum Mitnehmen“ umgerüstet worden.“

Der Leitartikler der britischen Boulevardzeitung „Sun“, Jon Akass, zur britischen Drohung, die eigenen Fischfanggründe notfalls militärisch gegen Dänemark zu verteidigen.

NSR: Zmanipulované zakázky
BONN: Největší západoněmecké stavební firmy stály teprve krátce předtím, než byly nuceny přiznat, že v minulosti byly zmanipulovány zakázky. Na těchto skandálních podvodech se podílely nejmenší 117 renomovaných stavebních firem a obrot 1,5 miliardy marek, dosahovaný při těchto zmanipulovaných zakázkách pouze naznačuje, jak vysoký byl asi neoprávněný zisk. Skandální kartelové dohody se vrahové popsal mlhovský list Süddeutsche Zeitung na základě výpovědi E. Hoffmann, bývalého šéfa německé stavební firmy Kunz. Hoffmann začal v firmě Kunz pracovat v roce 1966 jako účetní, jeho výhradní pracovní náplní se staly „cenové dohody“ mezi jednotlivými stavebními firmami. Práze byla jednoduše: Obec či město nebo jiný zákazník vyjádřil konkrétní požadavek, sportovního zařízení, mostu, veřejného nádraží, Zastavovací stavební firmy se teprve dohodly, kdo zakázku získá. Vyhraněná firma pak „vypracovala“ nejdříve včetně „přílohy“ a zaslala ho „konkretním“ společenstvem s požadavkem, aby požadovaný cenou o 5–10 procent vyšel. Je nasnadě, kdo získal „nejpodstatnější“ objednávku. Süddeutsche Zeitung také napsal, proč podvodníci, kteří okradli státní a milióny marek, zřejmě nudo trvají. V NSR totiž není zákon, který by umožnil potrestání kartelových dohod při veřejných konkurenčních, Přistupuje pasť z posledního sněhu zákona o hospodářské kriminalitě jako nebezpečí, že veřejní odstraňují domněly ministr hospodářství hrabě Lambdorff.

Mexikos Hauptstadt versinkt in dicker Luft

Sicht durch Abgase eingeschränkt / Lichteinstrahlung nimmt jährlich um fünf Prozent ab

MEXIKO-STADT, 29. Dezember (epd). Noch vor elf Jahren konnte man im Tal von Mexiko, dessen Luft einst als „die reinste und klarste der Welt“ gepriesen wurde, zwölf Kilometer weit sehen. Heute haben die Abgase von rund 34 000 als „hochgiftig“ oder „potentiell gefährlich“ eingestuft Fabriken (insgesamt gibt es 150 000) die Atmosphäre der 16 Millionen Einwohner zählenden Stadt derart vernebelt, daß die Sichtweite nur noch drei Kilometer beträgt. Eine vom Sekretariat für Umweltverbesserung in Mexiko erstellte Studie weist nach, daß von 1500 der für besonders gefährlich gehaltenen Firmen lediglich 31 in den vergangenen drei Jahren Anlagen zur Reinigung und Ent-

giftung ihrer Abgase installiert haben. Auch ein zu Beginn dieses Jahres erlassenes Dekret zur Verschärfung der Schutzmaßnahmen für die Atmosphäre hat daran nichts geändert. Rund eine Million Tonnen Schwefeloxyd, Kohlenmonoxyd, Stickstoffoxyd und Kohlenwasserstoff, die jährlich in die Luft über Mexiko-Stadt abgegeben werden, sorgen dafür, daß die Lichteinstrahlung pro Jahr um fünf Prozent abnimmt.

Nach Angaben einer Wissenschaftlerin der Universität in Mexiko-Stadt sind die Schwefeloxyd, vor allem, wenn sie mit anderen chemischen Substanzen wie Blei zusammentreffen, in hohem Maße schädlich für die menschliche Gesundheit. Zu diesem „langsamen

Tod“ aus den Kaminen, wie es ein Wissenschaftler formulierte, kommen noch die Abgase der mehr als 2,5 Millionen motorisierten Fahrzeuge.

Ein im Juli dieses Jahres veröffentlichtes Informationspapier des UN-Umweltprogramms machte anschaulich, wie hoch die Giftstoffbelastung für den einzelnen Bewohner dieser Stadt ist. Jeder der 16 Millionen atmet täglich soviel Gift ein, als würde er 40 Zigaretten rauchen. Die bereits vor elf Jahren verordneten ersten Maßnahmen zur Vorbeugung und Kontrolle der Abgase haben bisher nicht verhindert, daß die Bewohner von Mexiko-Stadt immer weniger „klar“ sehen und immer mehr Gift einatmen.

DVA ZAMĚSTNANCI elektronického podniku ve španělském městě Seville se dali po skončení pracovní doby zamknout v zdvořilé. Když se chystali s kolegii opustit podnik, překvapil je nový zbrod-ní hildoc, před kterým se v hrsti zabíhali a rády vyčkali příchodu policie. Novým strážným byl dvoutýl lev Simba.

Ängstliche Polizisten

Vom Überfall einer Bande von Fußballrowdies auf ein türkisches Geschäft im Westberliner Bezirk Charlottenburg berichtet Nazmi Kavasoglu in der in Berlin erscheinenden türkischen Zeitung „Gazete Merhaba“.

Die türkische Familie hatte ihr Lebensmittelgeschäft wie an allen anderen Tagen geöffnet. Sie wartete auf ihre Kunden. Anstelle der Kunden erhielt das türkische Geschäft jedoch diesmal Besuch von etwa 150 Angriffslustigen. Die 16- bis 25-jährigen Angreifer waren Anhänger der Fußballvereine Bayern München und Hertha BSC. Die wütenden Angreifer schlugen Ugur Türün, Sohn des Ladeninhabers, brutal zusammen. Seiner Mutter schlugen sie die Zähne aus...

Die Polizei beobachtete diese Bande, die „Türken raus“ und „dreckige Türken“ schrie, aus der Ferne. Die Polizeibeamten, die im Polizeiwagen mit dem Kennzeichen B-30 263 saßen, sagten: „Wir sind nicht lebensmüde. Sollen wir eingreifen, damit sie uns lynchen?“ und sahen dem Geschehen untätig zu.

Eigentlich tragen die Anhänger von Bayern München und Hertha BSC schon seit längerer Zeit ihre Rivalitäten in den Stadien aus. Zum ersten Mal in Deutschland ist die Aggression über das

ISSU: DOPRAVA! POLICAJTI, KRIMINALNI, PRAVOSTAVI A TEĀ TAKI POLICAJTI ŽUMIVI!

Ehefrau nicht mehr namenlos

BUDAPEST, 30. September (dpa). Eine jahrhundertlange Ungerechtigkeit wird mit Jahresbeginn 1983 in Ungarn der Vergangenheit angehören: die Ehefrauen bekommen das Recht auf den eigenen Namen. Auch nach fast vierzig Jahren Kommunismus herrschten in Ungarn in den Personenstandsbüchern noch feudale Verhältnisse wie eh und je: mit der Heirat verlor die Frau das Recht auf ihre Identität durch den eigenen Namen. Heiratete die Agnes Kiss einen Janos Nagy, dann wurde aus ihr gesetzlich nicht „Agnes Nagy“, sondern „Nagy Janosne“ („die Frau des Janos Nagy“). Durch das neue Gesetz, das mit dem 1. Januar 1983 in Kraft tritt, erhalten Ungarns Frauen das Recht, bei der Eheschließung zwischen vier Möglichkeiten der künftigen Namensführung zu wählen.

Tulákovy šťastné vánoce

Londýn: Nebývale bohaté svátky vánoční prožil letos jistý londýnský tulák, který se minulý čtvrtek nepochybně zamknout v obchodním domě Woolworth. Po svátcích ho našli zaměstnanci obchodního domu, jak spí obklopen množstvím prázdných lahví v nejměkčí posteli, která byla na skladě. „Výsledek bude zahájen, až se zadržený probere“, komentoval tulákovy šťastné vánoce mluvčí londýnské policie.

Stadion hinausgewachsen, zwei rivalisierende Gruppen haben sich vereinigt und ein türkisches Geschäft überfallen. Das ist der erste Funke zu einem Brand!

Je mehr die Arbeitslosigkeit zunimmt, desto öfter gehen die Jugendlichen dazu über, Schuldige in ihrer Nähe zu suchen. Es ist nicht sehr schwer, daß eine Gemeinschaft sich mit einer anderen unversöhnlich verfeindet. Der Überfall in der Knobelsdorffstraße hat dies bewiesen. Ja, das ist ein Funke! Der Funke muß ausgelöscht werden, bevor er zu Feuer wird, bevor ein Brand entsteht!

Solche ernsthaften Brände können nicht von ängstlichen Polizisten gelöscht werden! Wenn die Polizei ihren Aufgaben nicht gerecht werden kann, werden beim nächsten Fall die Türken sich gezwungen sehen, sich selbst zu wehren. Und dies würde ein sehr trauriges Bild für Berlin abgeben! Die Regierenden von Berlin sollten sich dessen bewußt sein. Der Vorfall von Charlottenburg muß einen Ausgang finden, der Berlins würdig ist. Den Polizisten im Wagen B-30 263 muß erklärt werden, was Verantwortung für Berlin bedeutet. Das Land sollte sich mit allem Ernst der Sache annehmen und der wachsenden Ausländerfeindlichkeit ein Ende setzen.

Dies ist erforderlich für die deutsche Demokratie.

Lendl stellte Connors' Rekord ein

Erfolgreichster Tennisspieler des Jahres 1982 war gemessen an seinen Turniersiegen der Tschechoslowake Ivan Lendl. Bei 23 Starts blieb er in 15 Veranstaltungen erfolgreich. Damit stellte er den Rekord von Jimmy Connors aus dem Jahre 1974 ein. Lendl gewann dabei ein Preisgeld von 1 628 350 Dollar (rund 3,9 Millionen Mark).

CHUDÁČIK, LEN AHOZAJ...

Znovuobjevená sova

(jn): Letos zpozorovali ornitologové na Novém Zélandu jednoho z nejvzácnějších ptáků na světě, sovu druhu Sceloglaux albifacies, která bývá označována lidově jako „smějící se sova“. Tento druh byl pokládán již více než 60 let za vyhynulý. Naposledy byl totiž pozorován roku 1914 ve státním parku Mount Richmond. Zoologové chystají velkou výpravu, která by měla objevit hnízdiště vzácné sovy a podniknout patřičné kroky k zabezpečení její další existence.

„Vogel des Jahres“

HAMBURG, 30. Dezember (dpa). Die Uferschwalbe, ein zwölf Zentimeter großer, unscheinbar braunweiß gefärbter Fluß- und Kiesgrubenbewohner, ist „Vogel des Jahres 1983“. Die Wahl fiel auf das 14-Gramm-Leichtgewicht, weil auch dieser flinke Insektenfänger auf der „roten Liste“ der vom Aussterben oder in ihrem Bestand bedrohten Arten gelandet ist. Der Deutsche Bund für Vogelschutz will damit auf die zunehmende Zerstörung der Feuchtgebiete aufmerksam machen. Der Name des eleganten Flugjägers stimmt nämlich schon lange nicht mehr, weil sich Steufer, einst klassische Heimstatt der Kolonien brütenden Uferschwalbe, h'zulande kaum noch finden.

HANS-JÜRGEN?

CSSR-Bürgerrechtlerin gestorben

WIEN, 30. Dezember (dpa). Die tschechoslowakische Archäologin, Kunsthistorikerin und erste weibliche Unterzeichnerin des „Charta 77“-Bürgerrechts-Manifestes, Ruzena Vackova, ist einem österreichischen Zeitungsbericht zufolge kurz vor Weihnachten im Alter von 81 Jahren in Prag gestorben.

Ghaddafis fromme Wünsche

TRIPOLIS, 2. Januar (AP). Der libysche Staatschef Moammar el-Ghaddafi hat am Neujahrstag eine Botschaft an Staatschefs christlicher Länder gerichtet. In der von der amtlichen libyschen Nachrichtenagentur JANA verbreiteten Botschaft erklärte der Moslem, er hoffe, die führenden Politiker der Welt lasen den Koran, den Talmud und das Neue Testament, die alle lehrten, „nicht zu sündigen oder Aggressionsakte zu begehen“.

Ghaddafi erklärte weiter, die Supermächte und die reichen Staaten gäben gewaltige Beträge für Waffen aus, während ein großer Teil der Welt hungere. „Der Mensch muß danach trachten, den Lehren Christi nahe und denen des Bösen fern zu sein. Wir müssen die Gebote Christi aufs neue lesen“, hieß es in seiner Botschaft, in der er die Christen ermahnte, das neue Jahr mit Gebeten statt mit Lustbarkeiten zu beginnen.

VÍCE NEŽ POLTUNOVOU selskou omeletu pře-ra usmatilo pět kuchařů ze západoněmeckého města Bad Lauterbergu (Dolní Sasko). Spotřebovali 9000 vajec, několik pytlů brambor, půl metru špeku, po 30 kilogramech sádla a cibule a příslušné množství koření. Omeletu zamíchali hrábem na sních na „pánničce“ o ploše 18 metrů čtverečních. Účelem pítování s porovnávanými bylo dostat se do Guinnessovy knihy rekordů.

Pozoruhodný nález

Kolombo: Zlatou kulhu o váze dvou kilogramů našel ptes 1500 let objevil archeologové při vykopávkách na severu Srí Lanky. Její text v sanskritu je napísan na sedmi zlatých deskách. Tato kulha je dosud nejcennejší nález učiněný na Srí Lance při vykopávkách a restauračních pracích financovaných UNESCO.

DELKA VSECH TĚCH přehazuje v Československu 95 500 kilometrů, z toho v ČR více než 50 tisíc kilometrů.

Porter - pardubická rarita

Speciální odstav pro sváteční dny • Trochu i do Prahy

Rok co rok v srpnu se v pardubickém pivovaru děje cosi zvláštního. Začínají se totiž vařit první hektolitry Porteru — tmavého devatenáctistupňového piva. Kromě pilsenského Diplomata, což je mok o jeden stupeň slabší, je výroba tak silného piva skutečnou zvláštností. Proto se také s Porterem setkáváme pouze na předvánočním trhu. V období kolem poloviny prosince jsou složeny poslední litry a pivo se expeduje, a to nejen do Východočeského kraje, ale v nevelikém množství i do Prahy, kde se prodává v Máji a Kolvě.

Pamětní kniha někdejšího akciového pivovaru v Pardubicích uvádí, že poprvé se Porter objevil v roce 1891 na výstavě v Praze a hned slavil velký úspěch. Také tehdejší výstav byl větší a pivo se vařilo po celý rok. Dnes je situace jiná. Ubývá mlhovníků tmavých piv, ale ubývá i surovin. K uvaření Porteru je potřeba zvlášť kvalitní slad, a to hned čtyři různé druhy — český, havorský, karamelový a prazeňý — ten poslední dodá pivu onu tmavost. A pak se postupuje už tradičně. Po uvaření kvasí Porter asi dvacet dní, uskladní se ve sklepech a tam devadesát dní dozrává. Pak stačí

DŘÍVE JE PORTER VAŘIL CELODOČNĚ, BYL LEKÁŘI DOPORUČOVÁN JAKO SYROVÝM VĚSCI JAKO MEDICÍNA PRO HUDEBNÉ A KŘOME TOHO SE Z NĚHO DĚLAL POJOMÁČKU LIKER. BYL ALE DRAHĚJŠÍ JAKO CÉRT.

ZLATÁ BULA SICILSKÁ z roku 1212, zakládající listina pražské univerzity z roku 1348, smlouvy mezi evropskými panovníky a další dokumenty značně historické hodnoty jsou uloženy v archívech ČSR. Celkem se tu badatelé mohou prohrát více, než 500 000 běžnými metry archiválií. Ojedinelým kompletem mezi historickými prameny je bezesporu archiv České koruny uložený ve Státním ústředním archivu v Praze. Obsahuje 2808 listin, z nichž nejstarší je datována rokem 1158.

A KDE JE SMLOUVA O OKUPACI 1461?

aktualita

KÁBUL: Dnes uplynuly tři roky od historického 27. prosince 1979, kdy byla v Afghánistánu svržena nenařídáná Amínova klika a zabýjena druhá etapa dubnové revoluce. V zemi jako je Afghánistán, kde v mnoha oblastech dodnes jako by se zastavil čas, jsou tři roky krátká doba. A přece byla za těchto 36 měsíců pro lepší život afghánského lidu, pro jeho budoucnost učiněno více než kdykoli předtím. Mění se život na venku. Správná agrární politika, spravedlivé rozdělování půdy a vody získává na stranu revolu-

Afghánské výročí

ce nepočtenější třídy v zemi — rolníky. V porovnání s loňským rokem se zvýšila produkce mnoha průmyslových výrobků, významné investiční akce se realizují v dopravě a připravují se v těžebním průmyslu. Výsledky není možné očekávat ihned, je nutné překonat nemalé problémy. Přesto se ve druhém pololetí letošního roku v porovnání se stejným obdobím roku 1981 zvýšila například výroba cementu o více než 42 procent, elektrická energie o 3,2 procenta a obilí o osm procent. Afghánistán je dnes velkou školou: kursy pro likvidaci negramotnosti navštěvuje nyní více než 600 000 lidí. Staví se nové školy a byty, zakládají se kluby pro ženy, vznikají nová zdravotnická střediska. Dříví afghánské vlády o hospodářské a společenské pokroky však narážejí reakci imperialistické sily, které proti Afghánistánu vedou nevyhlášenou válku. Ve srovnání s rokem 1979 se však i zde silněce podstatně změnila. ADR má dnes silné ozbrojené síly a kontrarevoluci silně porážka za porážkou. Uplynulé tři roky potvrdily, že ADR má dostatek sil na obranu revolučních výmnožností, že je odhodlána jít dále cestou budování nové společnosti. Na této cestě Afghánistán poskytuje významnou pomoc a podporu SSSR a další socialistické země.

KE SROVNÁNÍ...

Rumánie hodnotí den Leu ab

Die rumänische Staatsbank hat den Leu um fast zwölf Prozent abgewertet. Ab sofort gilt als Touristenkurs 12,5 Lei für einen Dollar statt bisher 11 Lei. Der Außenhandelskurs von 4,47 Lei pro Dollar bleibt unverändert.

jen přefiltrovat a začít stáčet do lahví. A před tím samozřejmě ochutnat. Požadavky jsou obdobné jako u ostatních druhů piva. Hodnotí se pěnivost (pěna musí být vysoká 4 cm a tak musí vydržet po celé 4 minuty — kdo se s tím kdy v našich nynějších hospůdkách setkal, ať napíše), poté odborníci zrakem zkušným posoudí průzračnost a nakonec i to hlavní — chuť a vůni. Všechno je v pořádku, pivo jde ke spotřebiteli.

Vaření Porteru, to je pro pardubický pivovar jen taková lahůdka před koncem roku. Vaří se tu v ostatních čase i piva „klasická“ — desítka, dvanáctistupňový Pernštejn a čtrnáctistupňový světlý Primát, který se ale dodává na trh jen okolo velikonoce a spolu s Porterem na vánoce. Celkem v Pardubicích vystaví 260 000 hl piva a v dohledné době by to mělo být 420 000 hl — což je největší výstav ve východních Čechách. A když už čísla — Porteru se letos stočilo 1130 hl. A i když je pravdou, že čím dál méně lidí si zajde na tmavé pivo, Porter se konzumuje jako „chutovka“ a málokde se v obchodech ohřeje. Spíše se nestací ani vychladit.

A ještě něco... Porter má dvojníka v cizině. V jugoslávské Banja Luce je totiž ke koupi rovněž Porter a dokonce se stejnou etiketou! Ale je to úplně jiné pivo. JAN POKORNÝ

Korrekt ausgesprochen

TOKIO, 28. Dezember (AFP). Japans Außenminister will vom 1. Januar an die koreanische Aussprache koreanischer Namen einführen. Bisher pflegte beispielsweise der Name des südkoreanischen Präsidenten Chun Doo-Hwan in Tokio „Zen To Kan“ ausgesprochen zu werden. Zahlreiche Koreaner empfanden diese Praxis als eine Beleidigung, die sie an die Kolonialzeit von 1904 bis 1945 erinnerte, als ihr japanischer Besatzer sie zwang, ihre Namen japanisch auszusprechen. Auch machten sie geltend, daß sie ihrerseits den Namen des Tokioter Ministerpräsidenten korrekt Nakasone und nicht „Jung Jeung Gun“ gemäß der eigenen Kanji-Schreibweise aussprechen. Mit seiner Entscheidung will Japans Außenministerium die bilateralen Beziehungen verbessern, die im Sommer stark an dem sogenannten Schulbuchstreit gelitten hatten. Südkorea hatte den Japanern vorgeworfen, in Geschichtsbüchern ihre Rolle vor und während des Zweiten Weltkrieges stark beschönigt zu haben.

TO BY SI MĚLI VZÍT KARDI 120 BEJÍ!!

Polen-Hilfe kommt Post teuer

sp HANNOVER, 29. Dezember. Auf 80 Millionen Mark schätzt die Deutsche Bundespost die Kosten ihrer Polen-Hilfe. Für die Monate November und Dezember hatte sie auf die Erhebung von Gebühren für Geschenkpakete nach Polen verzichtet. Wie ein Sprecher der Bundespost am Mittwoch in Hannover mitteilte, wurden zwischen dem 1. November und dem 28. Dezember über die beiden Sammelstellen Hannover und Würzburg rund 3,1 Millionen Pakete verschickt, für die normalerweise etwa 80 Millionen Mark Gebühren hätten erhoben werden müssen. Den Postverwaltungen der DDR und Polens muß die Bundespost einen Teil dieses Betrages zur Erstattung ihrer Kosten überweisen.

TO ODPOVÍDÁ STOPAŇ PO ULTAUSKÉ FLOTILÉ →

Apollo-Astronaut gestorben

WASHINGTON, 28. Dezember (dpa/ UPI). Der frühere US-Astronaut und spätere Politiker Jack Swigert ist am Montagabend im Alter von 51 Jahren gestorben. Wie eine Sprecherin des Krebsforschungsinstituts der Univer-

sität Georgetown mitteilte, erlag Swigert einem Knochenkrebsleiden, das im September festgestellt worden sei. Swigert hatte im April 1970 an Bord des Raumschiffes „Apollo 13“ den Mond umkreist. Wegen technischer Schwierigkeiten mußte der Flug vorzeitig abgebrochen werden, so daß die geplante Landung auf dem Erdrabanten ausfiel. 1973 wurde Swigert Vorsitzender des Komitees für Wissenschaft und Technologie im US-Repräsentantenhaus. Bei den Wahlen im November dieses Jahres wurde er als republikanischer Abgeordneter für den Bundesstaat Colorado in den Kongreß gewählt. In der kommenden Woche sollte er sein neues Amt antreten.

NASLEDKY?

Everest im Winter besiegt

KATMANDU, 28. Dezember (dpa/ UPI). Der 33jährige Japaner Yasuo Kato hat als erster Bergsteiger den Mount Everest in der Wintersaison bezwungen. Wie das nepalesische Tourismusministerium am Dienstag bekanntgab, erreichte der Japaner den 8848 Meter hohen Gipfel des höchsten Berges der Welt am Montag. Der Berg ist bisher noch nie in der vom 1. Dezember bis zum 31. Januar festgelegten Wintersaison bezwungen worden.

* hü ROM. Der Südtiroler Bergsteiger Reinhold Messner, dessen jüngste Himalaya-Expedition Weihnachten scheiterte, hat schon wieder neue Pläne: Er will Ende Januar mit einem US-Team in die Antarktis aufbrechen. Ziel ist die Besteigung des 5139 Meter hohen Mount Winson, was für Messner einen neuen Rekord bedeuten würde. Denn der Alpinist aus Villnöss hat sich vorgenommen, die höchsten Gipfel aller Kontinente sowie der Arktis zu bezwingen. Auf den höchsten Bergen Europas, Asiens, Amerikas, Afrikas und Ozeaniens war er schon.

Schweden fand U-Boot-Spuren

STOCKHOLM, 29. Dezember (dpa). Die schwedische Marine hat Beweise dafür, daß sich im Oktober tatsächlich ein oder mehrere fremde U-Boote vor der geheimen Marinebasis Berga südlich von Stockholm befunden haben. Marinetaucher haben Abdrücke der Boote auf dem Meeresboden fotografiert. Die Fotos sollen jetzt von der Untersuchungskommission ausgewertet werden, die vom früheren Verteidigungsminister Sven Andersson geleitet wird. Der Verteidigungsstab in Stockholm wollte jedoch nicht mitteilen, ob anhand der Fotos auf ein oder mehrere Boote geschlossen werden kann. Nach Angaben aus militärischen Kreisen, auf die sich die schwedische Nachrichtenagentur TT beruft, sind die Abdrücke etwa 16 bis 18 Meter lang. Das wäre nur ein Viertel der Länge, die zum Beispiel das sowjetische U-Boot 137 hatte, das vor einem Jahr an der südschwedischen Küste bei Karlskrona strandete. Wie weiter verlautete, experimentiert die Sowjetunion derzeit mit ferngesteuerten Mini-U-Booten, die unbemannt sind.

Aufgespießt

„Die Zuverlässigkeit einer Aussage bestimmt sich nach den Eigenschaften der Zeugen. Dem kranken oder betrunkenen Zeugen fehlt im allgemeinen die Fähigkeit zur genauen Beobachtung. Wird eine Frau als Zeugin vernommen, so kann je nach Situation Skepsis angebracht sein. Falsche Aussagen und Meinelid gehören zu den typisch „weiblichen Delikten“. Frauen neigen häufiger dazu, Wunschvorstellungen als objektive Wahrheit hinzustellen, Phantasie und Wirklichkeit zu verwischen und nicht mehr unterscheiden zu können.“

Aus dem Standardwerk deutscher Juristen, dem „Handbuch des Strafverteidigers“ von Rechtsanwalt Hans Dahs im Otto-Schmidt-Verlag.

Budoucnost Suezského průplavu

V poslední době, v souvislosti s potížemi egyptského hospodářství, se opět hovoří o reálnosti velkorysých plánů na přestavbu a modernizaci Suezského průplavu. V několika etapách má být tento průplav prohlouben a rozšířen (aby ihm mohly proplout lodě o výtlačku až 250 000 tun).

Modernizace hydrotechnických zařízení má umožnit rychlejší průplav touto vodní cestou a tím zvýšit i kapacitu průplavu. A konečně - součástí této přestavby se má stát i ropovod pro přepravu ropy z Alexandrie k Rudému moři.

Náklady na modernizaci Suezského průplavu se odhadují asi na 10 miliard dolarů a má je se značnou částí hradit mezinárodní kapitál. Ovšem už nyní je Egypt silně zadlužen a půjčky

Griechenlands chronisch defizitäre staatliche Elektrizitätsgesellschaft D. E. I. hat einen Abnehmerkreis ausgemacht, bei dem abkassiert werden soll: Die Prostituierten sollen künftig mehr berappen. Zwar spielt sich auch das Gewerbe der griechischen Liebesdienerinnen vornehmlich bei gedämpftem Licht ab. Sie sind somit kaum als Großabnehmer in Sachen Strom anzusehen. Dennoch scheinen die Inspektoren der Staatlichen Elektrizitätswerke der Meinung zu sein, daß in den Eroszentren mehr zu holen ist: Die im ältesten Gewerbe der Welt Tätigen sollen künftig für rote Laterne und schummrige Nachttischlampen nicht mehr den Haushaltstarif, sondern den kostspieligeren Gewerbetarif entrichten.

Daß ausgerechnet die auf eher wenig Watt angewiesenen Frauen denselben Satz entrichten sollen wie ein Schreiner, der seine Kreissäge

vých center (hlavně v Port Saidu a Ismaíli) a vytvoření nových turistických středisek. Rovněž se má úprav kanálů využít k rozšíření rozlohy zavlažované zemědělské půdy v deltě Nilu.

Podle informací zahraničního tisku přislíbila finanční pomoc tomuto projektu především Saúdská Arábie. To má souvislosti s plány této země vytvořit v rudomořském přístavu Janub obrovské centrum petrochemie i s přístavem pro nakládání ropy. A Janub bude nadto znamenat značné zkrácení mořských ropných tras do Evropy. Ovšem i tento přístav bude plně závislý právě na Suezském průplavu. (ch)

Gewerbetarif für rote Laterne

elektrisch betreibt, oder gar eine Aluminiumhütte, verschlägt dem Laien zunächst die Sprache. Indes: So soll es sein. Wer Strom gewerblich nutzt, und sei es auch noch so sparsam, hat den Gewerbetarif zu entrichten — meint das griechische E-Werk.

Da bekommen es die staatlichen Elektriker allerdings mit einem Berufsstand zu tun, der schon in der Vergangenheit Standesbewußtsein bewiesen hat — etwa, als sich die konservative Regierung einst anschickte, die Niederlassungsfreiheit der Kunstgewerbetreibenden einzuschränken: Pro tausend Einwohner durfte nur noch eine genau festgelegte Anzahl von Frauen tätig werden. Im auf derlei Dienstleistungen spezialisierten Stadt-

viertel um den Omoniaplatz machte sich Empörung breit. Die Frauen gründeten flugs eine Berufsgenossenschaft und traten in den Streik.

Vor diesem Hintergrund ist es doppelt unverstänlich, daß sich die Strominspektoren ausgerechnet mit diesem Kundenkreis anlegen. Sollte es den Beamten wirklich entgangen sein, daß der Stromverbrauch in den betreffenden Etablissements kaum der Rede wert ist? Was da elektrisiert, ist auf keinem Stromzähler abzulesen. Der Vorstoß der „Stromer“ in ein ihnen offenbar fremdes Reich der Sinne könnte sich aber nicht nur als nutzlos, sondern sogar als gefährlicher Bumerang erweisen. Die cleveren Frauen nämlich konterten, vielleicht übertra-

schend, mit einem „Na gut — wenn schon Gewerbe, dann nicht nur elektrisch“ — und fordern jetzt die den anderen professionellen Stromkunden selbstverständlich gewährten Sozialleistungen: etwa die staatliche Invaliden- und Unfallversicherung, Rentenanspruch und Krankenkasse.

Griechenlands Finanzminister wird keinen Taschenrechner brauchen, um auszurechnen, daß man unter den gegebenen Umständen wohl besser gefahren wäre, wenn man es beim Küchentarif belassen hätte.

Sollten die E-Werke dennoch auf der Tarifierhöhung bestehen und der Arbeitsminister die geforderten Sozialleistungen verweigern, wollen Griechenlands Liebesdienerinnen auf Strom ganz verzichten — dann soll es nur noch Kerzenlicht geben. Ein einleuchtender Schritt.

Sovětské spotřební zboží na našem trhu

Dovoz v hodnotě přes 100 miliónů rublů • Nové výrobky obohací čs. obchod

(čtk): Zhruba 36 procent z celkového objemu československého zahraničního obchodu připadá na Sovětský svaz, který je našim rozhodujícím dodavatelem surovin, kovů a materiálů. Nedlouho součástí sovětského vývozu do Československa však tvoří spotřební průmyslové zboží, podílejí se na tomto vývozu asi 60 procenty a zaujímají přední místo mezi zbožím dovozeným na československý trh.

Jde zejména o strojírenské spotřební výrobky, kterých bylo v minulosti pětiletce dovezeno do ČSSR za 96 miliónů rublů a v letech 1981—1985 dosáhne hodnota dovozu sovětského spotřebního zboží výše přes 100 miliónů rublů. V této hodnotě není přitom započítán dovoz sovětských osobních automobilů.

O rozsahu sovětských dodávek spotřebního zboží svědčí mj. skutečnost, že jen v letech 1976—1980 dodal Sovětský svaz pro potřeby našich uživatelů přes 45 000 barevných a více než 140 000 přenosných televizorů, 577 000 elektrických holicích strojků, 62 500 chladniček, téměř 230 000 jízdních kol, za 24 milióny rublů hodinek a náhradních dílů a za deset miliónů rublů foto-kino přístrojů. Na další milióny rublů lze počítat hodnotu dodávek např. kovového nádobí, stolních příborů, zahradnického náčiní, dalekohledů a nábytku.

Sovětské spotřební zboží se dnes již stalo zcela samozřejmou nabídkou našeho vnitřního trhu a svou spolehlivostí si získalo mnohé zákazníky. Proto jeho další dodávky jsou zajištěny i v dlouhodobé obchodní dohodě na současně pětileté období, v němž dochází ke zvýšení dovozu některých druhů výrobků, jako například foto-kino přístrojů, holicích elektrických strojků, zemědělského a zahradnického náčiní nebo chladniček. Především byly projednány také dodávky elektrospotřebičů, které obohací náš trh. Již v příštím roce to budou elektrické žehlíčky, sportovní odšaváče a filtry, elektrické stroje na mletí masa, elektrické čajníky, kávovary a další. Vesměs se jedná o výrobky, vytypované podle zájmu československých spotřebitelů.

DYK JE TAK TÁRY 100.000 CHIRABREYCH SOLDATU, NE?

Kein „unanständiger Luxus“

BERLIN, 30. Dezember (AP). Feuerwerkskörper im Wert von mehr als 40 Millionen Mark für die Silvesternacht sind nach einem Bericht des SED-Organ „Neues Deutschland“ in der DDR in den Handel gekommen. Das Blatt findet nichts Unanständiges an diesem kostspieligen Luxus. Es sei eben ein alter Brauch, das neue Jahr mit viel Geknall und buntem Feuerwerk zu begrüßen, schreibt die Zeitung. Es gebe andererseits aber auch genügend Beispiele, daß diejenigen, die es mit einer ruhigen Silvesterfeier hielten, ebenfalls ein erfolgreiches Jahr verleben.

Neobvyklá souřez

(Mti): Matitéle masožravých rostlin uspořádali nedávno v městě Clermont-Ferrand ve Francii „Evropské mistrovství v chytání hmyzu“. Vítězem se stal dýcháček Emilie Mercier, jehož zdárná rosnatka (Drosera rotundifolia) za tři hodiny pochytala 52 komárů.

TENNIS

WELTRANGLISTE der Profivereinigung: 1. John McEnroe, 2. Jimmy Connors (beide USA), 3. Ivan Lendl (CSSR), 4. Guillermo Vilas (Argentinien), 5. Vilas Gerulaitis (USA), 6. Jose-Luis Clerc (Argentinien), 7. Gene Mayer (USA), 8. Mats Wilander (Schweden), 9. Johan Kriek (USA), 10. Yannick Noah (Frankreich), 11. Peter McNamara (Australien), 12. Jose Higuera (Spanien), 13. Steve Denton (USA), 14. Elliot Teltscher (USA), 15. Andres Gomez (Ecuador), 16. Sandy Mayer (USA), 17. Kevin Curren (Südafrika), 18. Mark Edmondson (Australien), 19. Brian Teacher (USA), 20. Christopher Mottram (Großbritannien).

Aufgespießt

„Für uns Kommunisten steht im Mittelpunkt unseres Sinnes und Trichtens der Mensch — damit der Mensch ein Mensch ist.“

DDR-Staatsratsvorsitzender Erich Honecker während der fünften Tagung des Zentralkomitees der SED, laut einer Meldung des SED-Zentralorgans „Neues Deutschland“.

Kinder sexuell mißbraucht

LÜBECK, 29. Dezember (dpa). Etwa 30 Kinder und Jugendliche sowie knapp 100 Männer sollen in einen Sittenkandal verwickelt sein, über den die Lübecker Polizei am Mittwoch berichtete. Der Hauptvorwurf lautet auf sexuellen Mißbrauch von Kindern. Wie ein Kripo-Sprecher mitteilte, sind inzwischen sechs Männer verhaftet worden, gegen 85 Tatverdächtige laufen Strafverfahren. Ausgelöst wurden die seit Wochen andauernden Ermittlungen nach Angaben der Polizei durch einen zwölfjährigen Jungen, der im Oktober von seinen Eltern bei der Polizei als vermißt gemeldet wurde. Als Polizisten den Jungen schließlich aufgriffen und befragten, gab dieser zu, seit dem Sommer seinen Lebensunterhalt und seine Vergnügungen mit Geld bestreiten zu haben, das er von Männern erhalten habe, die ihn sexuell mißbraucht hätten. Bei den Untersuchungen der Polizei habe sich herausgestellt, daß etwa 30 Kinder und Jugendliche im Alter zwischen zehn und 17 Jahren sich auf diese Weise „ihr Geld verdienen“.

TURISTICKÝ RUCH V ZEMI SOVĚTO

Dovolená v Sovětském svazu
Domácí turistika, prázdniny, dovolená. To všechno v Sovětském svazu tvoří součást plánovaného hospodářství a spadá do sektoru "organizovaného odpočinku". Většinu odpočinkových zařízení spravují odborníci, kompetenci nad léčebnými a lázeňskými středisky má ministerstvo zdravotnictví. Určité privilegované postavení mají zařízení pro aktivní sportovce, vědce, umělce, novináře. Svaz sovětských spisovatelů spravuje kupříkladu 16 středisek o celkové kapacitě 25.000 lůžek, 3 hotely a řadu "dač" kolem Moskvy i jinde. Komunistická strana, vláda a speciálně ministerstvo zahraničních věcí vlastní zvláštní letoviska vybavená komfortem a situovaná v klimaticky nejpríjemnějších oblastech Sovětského svazu.

Lázeňský pobyt spojený s léčebnou kúrou trvá zpravidla tři týdny. Infrastruktura je v celku slušná, služby jakž takž klapají. Na 2.500 lázeňských hotelů ročně navštíví něco mezi 4 a 5 miliony hostů. Ale poukázky k lázeňskému či rekreačnímu pobytu, to je už kapitola sama pro sebe. Jak nedávno přiznala Krasnaja Zvezda, hranice mezi těmi, kteří lázeňskou péči skutečně potřebují, a těmi, pro které tak nutná není, prakticky zmizela.

Turistika je většinou omezena na praktikování zimních a letních sportů a na návštěvu kulturních památek; pochopitelně, že na čelním místě jsou ty, jejichž minulost je spojena s velkým Leninem. Česty jsou organizované a zájemci si mohou vybrat mezi téměř 4.000 zájezdy: většina z nich je v Ruské federaci a kolem Černého moře, mnohem méně už ve stepních republikách střední Asie a jen několik jich najdeme na Sibiři, na Kamčatce a na tichomořském pobřeží. Ubytování je často velmi neutešené a 4 až 5 osob musí obývat týž pokoj, sprchy, toalety jsou společné pro několik pokojů a často pro celé poschodí.

V posledních letech se značně rozmáhá "neorganizované" turistika. Díky protekci a známostem se dá sehnat drahý sice, ale poměrně pohodlný a hlavně nekontrolovatelný pobyt u moře či na horách.

Potíže jsou s rodinnými pobyty. Nehraje to zejména po organizační stránce, jednou prostě nevýjde to, jindy zas ano. "Jen co jsme se vzali, dělali jsme vše možné, abychom mohli trávit dovolenou společně. Když pak přišly děti, rodinná dovolená pro všechny se stala nespolečným snem "postěžovala si v Literaturnoj Gazetě jedna čtenářka a odevzdaně dodala: "Kde bychom se všichni nejedli, kde bychom spali?"

Dalším nešvarem je přebujelá administrativa. Hotel "Sovětskoja" v Moskvě má 167 lůžek ale 182 zaměstnanců, uvádí opět na jednom příkladu Literaturnaja Gazeta - jinými slovy 11 členů personálu pro 10 hostů. Hotel "Varšava" může přijmout 198 hostů, zaměstnává však 169 osob. Ale i v hotelích nižší kategorie připadá zpravidla jeden člen personálu na dva až tři zákazníky, kteří tam vlastně jen přespí. Služby jsou pochybné. Papírování a razítkování. Běda chytit opravdu nějakou službu. To je čekání a čekání, než se vyřídí spousta formalit. "Tak kdy to konečně bude?" ptá se host. Receptní odpovídá: "Do toho vám nic není." - "A co mám tedy dělat?" - "Posadit se znovu a čekat dál..." Citujeme stále Literaturnuju Gazetu.

Jiným problémem je získat cestovní povolení. V Sovětském svazu se nemohou občané pohybovat volně z jedné administrativní oblasti do jiné. Také obdržet vše jízdenky a směnky je dobrodružství; čekáte na to první a mezitím vám uteče druhé. Nákladní železniční doprava je velmi rozvinutá, osobní však nikoli.

Snem každého je vlastní automobil. Ale to je opravdu jen sen. Jen sedm osob se sta jezdí autem. Malý čtyřmístný Žiguli stojí 8.000 rublů, což se rovná sedmi letům minimální mzdy. Statně automobilu se žádná reklama nedělá. Chruščov svého času označil automobil za "pojízdnu, hlučnou a páchnoucí židli". Brežněv auto rehabilitoval vlastním příkladem - jeho koníček byla totiž erika aut cizích značek, a protože už leckde na státní návštěvě byl a o jeho slabosti se vědělo, vlastnil pěknou řádku Bentleyů, Lincolnů, Maseratů a jiných "bouráků". Jeho dcera Galina jezdí po Moskvě v bílém Mercedesu. Moskva je plná nákladů. Osobních vozů je mnohem méně. Než se tu

dosud tvoří zápy osobak ve sprákových nádražích, uplyně ještě pár let a Sovětská společnost mezitím vstoupí do 21. století. Sovětský svaz má 268 milionů lidí a vyrábí jen asi 1 mil. osobních aut ročně. Pro srovnání: Francie má 55 mil. duší a produkuje ročně na 1.800.000 vozů.

Výběr osobních automobilů je omezený, zahraniční značky jsou velmi vzácné. I ve vozech se odráží hierarchie sovětské společnosti. "Zil" je osmiválec, obsah 7 litrů, který tvarem připomíná linie amerických aut. Je cenově nepřístupný a vyhrazen pro Kreml; spatříte-li v moskevské ulici Zil, pak v něm patrně jel některý z tfináctí členů politbyra. Ministři jezdí v "Čajce". To je rovněž osmiválec, obsah 5 a 1/2 litru. Z továrny vychází zpravidla ve dvou variantách - černé a chromované. Nižší stranický funkcionář se musí spokojit s "Volgou", ale i ta stojí 17.000 rublů - běžný sovětský občan si ji dovojit nemůže. Když hodně a dlouho spori zbyva mu jakás takás naděje za zakoupení "Žiguli" či "Záporože"...

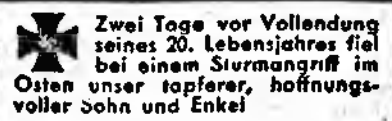
A ještě jedna zajímavost. Přiznal se k ní týdeník Nedělja v prvním arpnovém čísle: 64 procent majitelů aut jezdí na... státní benzín. Jinými slovy, na benzín buď rovnou ukradený nebo získaný úplatkem. Týdeník uvádí příklad: 130.000 automobilistů ku byševské oblasti spotřebuje ročně asi 100.000 tun pohonných hmot, ale pouze asi 36.000 z nich si koupí benzín řádně u pumpy. Nedělja zdůraznila, že číselný poměr z Kujbyševa se prý dá, bohužel, aplikovat na celý Sovětský svaz.

Cesty do zahraničí

V oblasti mezinárodních styků, máme na mysli fluktuaci osob, je Sovětský svaz dosti aktivní. Ale to jde především o diplomaty, vojenské a jiné experty, obchodní atašé, delegáty mezinárodních konferencí a kongresů, umělecké ansámblu a v neposlední řadě o osoby, pověřené speciálními úkoly pro KGB. Turista byl a stále je pouze ustrašenou popelkou. Dělají mu politicko-administrativní potíže všeho druhu. Především spousta formulářů a prohlášení, životopis, posudky z pracoviště, posudky místního výboru, doporučení strany atd. Proti zaměstnání není odvolání. Když tahle fáze dobře dopadne, čeká se na výjezdní doložky. A začíná to znovu. Proč chcete jet na Západ? Už se mnohokrát stalo, že žadatel o výjezdní doložku přišel o místo anebo mu odmlí univerzitní diplom. Jak uvádí zpráva Výboru amerického Kongresu pro plnění helsinkiých dohod, je tu i bariera finanční; za pas, platný pro Západní Evropu a Spojené státy, musí žadatel zaplatit přibližně desetkrát víc, než za cestovní dokumenty pro socialistické země, konkrétně 300 rublů, což je průměrný plat za dva a půl měsíce. Vyvézt nesmí víc než 90 rublů. A stále platí tacitní ale automaticky uplatňovaná praxe ponechat některého člena rodiny, hlavně děti, jako rukojmí doma... aby turistu snad nenapadlo, probůh, na Západě zůstat.

Jet na dovolenou do zahraničí, zejména do států "kapitalistického světa", je výsadou několika málo jednotlivců. Uvedme jako příklad číselné údaje z r. 1977. V maličké Belgii vycestovalo do zahraničí 93,5% obyvatel, v obrovském Sovětském svazu jen 0,9%. Sovětský svaz zaostává i za svými gatelity, z nichž je v čele NDR a potom postupně Československo, Maďarsko, Polsko, Bulharsko a Rumunsko. V Belgii, abychom zůstali u citovaného příkladu, každý 25tý turista urazí asi přes 2.700 km, v Sovětském svazu každý 3.955tý.

Zahraníční turistika v SSSR je záležitost velmi drahá a průměrný občan si cestu dovojit nemůže. Přesto, že šest států Evropy má hrubý národní důchod nižší než Sovětský svaz - jsou to Portugalsko a všechny socialistické země mimo NDR a ČSSR - přece jejich obyvatelé více do zahraničí cestují než občané sovětské. Mohlo by se namítnout - a tím také Moskva často argumentuje - že Sovětský svaz je obrovskou zemí, která má všechny typy krajiny i podnebí. Avšak Spojené státy je mají i rovněž a přece Američané hodně cestují. Mohlo by se také zdát, že cestám brání obrovská vzdálenost, cožpak však většina sovětských obyvatel nežije v evropské části a nemá ke zbytku Evropy blíže než třeba Američané na náš starý kontinent? Ne, tyhle "argumenty" prostě neobstojí. Hlavní důvod je politicko-ideologický. Sovětské úřady nevidí rády kontakty svých občanů s cizinci. Stále tu přece hrozí ne-

Zwei Tage vor Vollendung seines 20. Lebensjahres fiel bei einem Sturmangriff im Osten unser tapferer, hoffnungsvoller Sohn und Enkel
SS-Scharf. und O.-A.
Walther Bächle
Abiturient 1941, Inhaber verschied. Kriegsauszeichnungen u. Träger des gold. Ehrenzeichens der H.J., ehem. Standortführer der Eminger H.J. Geleitet seinem Fahnenfeld opferter sein junges Leben zur Rettung seines von ihm über alles geliebten Vaterlandes. Wir geben uns Bestes.
Emtingen, den 2. März 1943
Steigenhohl 24.
Hans Bächle und Frau Martha, geb. Stutz; Elisabeth Bächle Wwe.
Bitte keine Beileidsbesuche.

UKAZKA, JAK TO VYPADALO ZA LÁTKY V NOVINÁCH.

HUBENÍ NEŽIJÍ DĚLE. Tvrzení, že člověk žije tím déle, čím je hubenější, se prokázalo být moderní pohádkou. V městě Framingham poblíž Bostonu/USA/si již od r. 1949 všichni občané dávají pravidelně kontrolovat osobní vlastnosti a návyky, mj. i tělesnou váhu. Ukázalo se, že nejdelsího věku dosahují lidé a tzv. normální váhu. Jak nadměrně tělnatí tak i velmi štíhlí či vysloveně hubení lidé nedosahují vysokého věku. Kdo chce žít zdravě, nepotřebuje mít tzv. ideální váhu /tj. výška těla v cm minus 100 mínus 100/nybrž má mít tzv. normální váhu, tj. výška těla v cm minus 100.
V USA se rodí řada nápadů jak ušetřit palivo a energii. Tak např. byl předložen/bizarní/ návrh, aby Skalisté hory byly kámen po kámen rozebrány a znovu navršeny, ale tentokrát podél hranic s Kanadou, aby chránily území USA před nepřítelným počasím, hlavně před studenými větry.

...ci kapitalistické násky.Obava,že možnost srovnání životní ú-
rovně bude kolébkou pochyb o přednostech sovětského systému.

Za Stalinovy éry bývali sovětské turisté velmi vzácní,tak-
řka neexistující i v zemích socialistického tábora.V r.1958,ale to
už jsme v období destalinizace,navštívilo satelitní státy jen něco
přes 17.000 sovět.turistů a kdož ví,zda to byli jen turisté!O dva-
cet let později jejich počet stoupl na něco přes 2 milióny, tedy
znásobil se 125krát.

Množství západních turistů v Sovětském svazu stále mnohonásobně
převyšuje počet sovětských turistů na Západě.V r.1958 navštívilo
Moskvu,Leningrad a jiná velká města přes půl miliónu hostů ze Zá-
padu.V r.1964,kdy padl Chruščov,bylo jich už přes milión.V r. 1977
takřka 4,5 miliónů.

Rozlohou je Sovětský svaz dvaapůlkrát větší než Spojené státy,ale
jen 82 sovětských měst může zahraničním návštěvníkům nabídnout u-
bytování v hotelích či motelích;v celé zemi je jich jen 141,včetně
Moskvy,Leningradu a Krymu,což je méně než kolik jich má kupř. pro-
vinční kalifornské město Sacramento.Navíc předpisy cizincům nedo-
volují opouštět stanovené cestovní trasy-"maršrůty".Kdo by tento
předpis porušil,tomu hrozí komplikace,vyšetřování,vyhoštění.Sovět-
ský svaz má 17 hraničních přechodů,do toho jsou započítány i le-
tiště a přístavy.Hosté ze zahraničí mohou navštívit jen 135 měst.
Ostatní jsou zakázána;mezi ně patří i Gorki,kde ve vyhnanství žije
akademik Andrej Sacharov.

Nakonec redakční poznámku.Číslo a statistiky, které jsme uvedli
podle francouzského dokumentačního periodika"Problèmes politiques
et sociaux",jsou trochu staršího data,na Západě však byla uveřej-
něna teprve letos v létě.Při hlemýždím tempu rozvoje sovětské do-
máčí i zahraniční turistiky však nelze předpokládat,že by na tomto
poli došlo mezitím k podstatným změnám.

POMSTA NEPOZVANÝCH.Jestliže nějaký občan New Yorku nebyl pozván na
party a je proto nazlobený,má možnost se pomstít hostiteli origi-
nálním způsobem;může si u jedné newyorské firmy najmout skupinu
vandráků a povelečů,kteří se během pořádané party potulují kolem
hostitelova domu a obtěžují pozvané hosty.

DOPIS POTŘEBOVAL K DORUČENÍ 41 ROKŮ.Přesně před 41 roky byl v In-
dii podán doporučený dopis,který teprve nedávno dostihl adresáta v
himalájském království Nepál.Příjemce tohoto dopisu je však již 12
let mrtvý.Dopis byl tedy úřední cestou vrácen odesílateli, který
mezitím též zemřel.T.č.se hledají dědici adresáta či odesílatele,
aby konečně od indické pošty dopis převzali.

NĚCO TAKOVÉHO EXISTUJE POUZE V KALIFORNII.Pro bohaté paní a dívky,
které již mají věru všechno,nabízí jedna americká firma ojedinělou
specialitu:neprůstřelné spodní kalhotky a košilky.Toto prádlo prý
vzdoruje hravě střelám devítimilimetrové ráže.A jeho cena? Pouhý
"pekátek"--jeden tisíc dolarů.

UDBYT ŠKODOVEK V CSSR stále klesá.Jednou z příčin je prý nedosta-
tek náhradních dílů,což neudnosně zdrazuje údržbu.Proto prý se mla-
doboleslavská automobilka odhodlala k opatření v historii výroby
automobilů věru jedinečnému -dela ve skladním prostoru stojící a
na obyt marně čekající automobily rozehrat na náhradní díly.

CHRÁPÁNÍ ZDRAVÍ ŠKODLIVÉ.Chrápáním jsou ve srovnání s ženami po-
tíženi ve větší míře muži.Představuje to nejen každonoční martyri-
um pro ženy-manželky,ale i ohrožení zdraví chrápajícího spáče ne-
jistatkem vzduchu.Přitom jsou hubení muži ohroženi daleko méně než
užší tělnatí,kteří se po"prochrápané"noci cítí unavení a mdlí.Dal-
ším důsledkem bývají často depresivní stavy a impotence, jakož i
snížená schopnost duševně pracovat.Nějaká"brzda chrápání" nebyla
dosud vynalezena.Chrápání obvykle ustane-aspoň dočasně- změni-li
spáče polohu těla.

BLÁSKAVÝ TAKY.

PRVNÍ JIHOAMERICKÝ"SLUNEČNÍ AUTOMOBIL" nazvaný Ariel Ra se objevil
v ulicích Buenos Aires.Vypadá sice nezvykle,ale pohybuje se tiše a
mezi hlučnými a páchnoucími klasickými vozidly se proplétá s vel-
kou obratností.Karoserii zdědil po Citroenu,má však elektrický mo-
tor,čtyři akumulátory a na střeše sadu fotobuněk, které přeměňují
sluneční záření na elektrickou energii.Ariel Ra,jehož konstrukté-
rem je bývalý letec Ariel Riatti,jede rychlostí 60 km/hod. Může
však překročit i rychlost 100km/hod.,ovšem jen tehdy, když svítí
slunce.Za deště nebo v noci jezdí toto auto na akumulátory nabíje-
né ze sítě o napětí 220V.

BŘEZOVOU KORU S INFORMACEMI z dávných staletí nazývají odborníci
ruským papyrem.Téměř před třemi desetiletími objevila archeologic-
ká expedice v Novgorodu březový svitek pokrytý písmeny.Další nále-
zy pak následovaly rychle za sebou.Uchovaly se nám seznamy feudál-
ních povinností,závětí,milostné dopisy,protesty a prosby rolníků
jakož i informace o novotách pocházející z doby před několika sta-
letími.

SPRÁVA VENEZUELSKÉ POŠTY se rozhodla pro zavedení zajímavé noviny-
ky.Milostné dopisy se budou frankovat jen polovinou poštovní saz-
by.Musí být v růžových obálkách.Pošta se bude bránit námátkovou
kontrolou proti těm,kdož by nové opatření chtěli zneužívat.

FRANCIE má ze všech zemí největší spotřebu alkoholu.Ročně zde při-
pouš na 1 osobu 16,5 litrů čistého alkoholu.Tuto výši nejvíc ovliv-
ňuje spotřeba vína,která činí 10,1litrů na 1 obyvatele ročně.

"VELRYBA je tak inteligentní,že by si dokázala uplést svetr. Že to
neudělá,je důkazem její inteligence.K čemu by potřebovala ve vodě
sveť?"Tento vtíp kolující mezi biology,má racionální jádro.Pade-
sátitunový mořský kolos skutečně nemá svou velkou hlavu prázdnou.
Mnoho vědců zastává názor,že velryby je možno pro jejich bystrost
označit za "mořské lidoopy".

MUSAKI JSOU NA TOM ŠPATNĚ.

V ASUANSKÉ OBLASTI V EGYPTĚ objevili američtí archeologové ryžová
zrnka,jejichž stáří se odhaduje na 17 tisíc let.Zatím nejstarší o-
bilná zrna-stará 9 tisíc let-byla nalezena v Syrii.Nový objev do-
kazuje,že obyvatelé antického Egypta se zabývali zemědělstvím už
znameně dřív než se dosud myslelo.

ASI PŘED 4 MILIARDAMI LET byla na zemi teplota 114° Celsia.Pak za-
čal proces ochlazování.Před 3 miliardami let se teplota snížila na
asi 70 stupňů,což je hranice,kdy se na naší planetě mohly objevit
první formy života.Před 230 miliony dosehovala průměrná teplota na
Zemi už jenom 20 stupňů.Dnešní průměrná teplota je 14,5 st.Celsia.

"KDO SVÉVOLNĚ NEBO ZLOMYSLNĚ ničí či poškozuje vinice, dopouští se
stejněho zločinu jako je vlastizrada,svatokrádež či vražda a vy-
stavuje se nebezpečí trestu smrti".Tento přísný zákon platil už v
antickém Řecku.Zformulovali jej dva slavní aténští zákonodárci So-
lon a Dracon na konci sedmého století př.Kr.

ALE TEN, KDO BY POTKOVAL PIVOVARY.

Mark um acht Prozent aufgewertet

FRANKFURT A. M. (dpa/VWD). Die
Mark erzielte 1982 einen deutlichen
Aufwertungseffekt. Nach einer Statistik
der Bundesbank ist ihr Außenwert ge-
genüber den 23 wichtigsten Handels-

partnern der Bundesrepublik um 8,5
Prozent gestiegen. Gegenüber den Wäh-
rungen im Europäischen Währungssy-
stem (EWS) — ohne Großbritannien —
stieg der Wert um 8,4, gegenüber dem
Pfund Sterling um 12,6, dem Schweizer
Franken um 5,1 und dem Yen um 1,2
Prozent. Gegenüber dem Dollar ergab
sich ein Abwertungseffekt von 5,1 Pro-
zent.

Libanesen wünschen Sie Frieden.
Also, wenn Sie auf der Straße einem
Unbekannten begegnen, tun Sie
ohne weiteres einen Wunsch, damit
ihm das neue Jahr das Gegenteil
von dem bringe, was er im alten er-
leben mußte. Das Risiko, sich zu
irren, ist dabei sehr gering.

Der Journalist Bruno Frappet
in der Rubrik "Von Tag zu
Tag" der Pariser Tageszeitung
"Le Monde".

Aufgespießt

"Wenn ein Machthaber Ihnen eine
Audienz gewährt, wünschen Sie ihm
gute Umfrageergebnisse. Wenn Sie
einem Arbeitslosen begegnen, wün-
schen Sie ihm, daß er 1983 wieder
Arbeit findet. Wenn Sie ein Kind
aus der Dritten Welt sehen, wün-
schen Sie ihm, daß es im neuen Jahr
essen kann, bis es satt ist. Wenn Sie
einen Polen, einen Türken, einen
Iraner, einen Argentinier, einen
Russen, einen farbigen Südafrika-
ner etc. treffen, wünschen Sie ihm
ein wenig mehr Freiheit. Für einen

Kunstschatze, auf der Abfallhalde gefunden

Prachtausstellung in Peking zeigt seit der „Kulturrevolution“ verschollene Stücke

Von unserem Korrespondenten Helmut Opletal

PEKING, 23. Dezember. Eine der interessantesten Ausstellungen antiker chinesischer Kulturschätze wird derzeit in einer Nebenhalle des Pekingener Konfuzius-Tempels gezeigt. Das Besondere an der Schau: Fast alle Objekte wurden im vergangenen Jahrzehnt in den Altmetallhöfen der Schmelzanstalten, in unscheinbaren Trödlerläden und in den staatlichen Ankaufsstellen für Abfallstoffe entdeckt. Hunderte Bronzegegenstände aus der viertausendjährigen Geschichte der chinesischen Kaiserdynastien sind in den Vitrinen aufgestellt und nach Alter und „Fundstelle“ klassifiziert.

Chaos und Vandalismus in der Zeit der „Kulturrevolution“ der sechziger Jahre waren in erster Linie dafür verantwortlich, daß viele Kulturgüter aus Museen, wissenschaftlichen Einrichtungen und Privatwohnungen gestohlen wurden und entweder der Zerstörung anheimfielen oder zweckentfremdet in den Händen von Unwissenden oder in abgelegenen Lagerschuppen landeten. Irgendwann tauchten sie dann — meist weiterhin unerkannt — in Gebrauchtwarenläden oder auf Abfallsammelstellen wieder auf.

Ende der siebziger Jahre wurden die Kulturschützer allmählich auf diese verborgenen Schätze aufmerksam und begannen, systematisch Experten in die Altwarensammelstellen zu schicken. Dabei entstand nicht nur eine Kunstsammlung von unschätzbarem Wert, sogar manches längst verschollene Stück aus der Vergangenheit kam wieder zum Vorschein. So klopfte im Herbst 1972 ein Funktionär des Kulturamtes bei Cheng Changxin an, einem Fachmann für alte Bronzen, und brachte ihm eine Handvoll in Zeitungspapier gewickelter Scherben, die in den Metallabfällen der Landwirtschaftsbetriebe bei Peking gefunden worden waren. Der Kunstexperte kam aus dem Staunen nicht mehr heraus: Aus den Einzelstücken zusammengefügt entstand ein dreibeiniges Rundgefäß aus der Zhou-Dynastie (1000 bis 700 v. Chr.), dessen Inschrift zu den wichtigsten Denkmälern der alten chinesischen Schriftsprache und ihrer Entstehung zählt. Das Bronzegefäß war schon in der Kaiserzeit verschwunden. Vergleichbar wäre es, würde man in Europa eine Urfassung des Nibelungenliedes entdecken. Insgesamt wurden allein im Umkreis

von Peking in den letzten Jahren 100 Tonnen antiker Kunstschätze aufgefunden, darunter 800 besonders wertvolle Stücke und 61 ausgesprochene Unikate. Dazu zählt auch eine Münze aus der Song-Zeit (um 1100), die sonst nur noch einmal auf der Welt existiert und in einer Altwarenankaufsstelle im Bezirk Niyun aufgespürt wurde. Weiter fand man Kriegswaffen, Hausrat und Sakralgefäße aus der Shang-Zeit (3000 bis 4000 Jahre alt), antike vergoldete Schmuckstücke, Bronzespiegel der Han-, Tang-, Song- und Mongoldynastien und Dutzende von Buddhafiguren.

Wiedergefunden wurde auch eine 120 Kilogramm schwere Glocke, die während der „Kulturrevolution“ aus dem Dabei-Tempel bei Peking entführt worden war und nach der man viele Jahre vergeblich gesucht hatte. Ein Bauer in der Provinz brachte sie schließlich zu einem Altmetallhändler. Inzwischen freilich werden die Funde spärlicher, immer mehr Leute wissen über den Wert alter Bronzegegenstände Bescheid. Und der Staat hat auch Prämien ausgesetzt für die, die Kulturobjekte aufstöbern und vor der Vernichtung in den Schmelzöfen bewahren.

Neuer Lottorekord

Frankfurt a. M., 28. Dezember. Die Einspielergebnisse des Deutschen Lotto- und Totoblocks stiegen in diesem Jahr auf die Rekordsumme von 6,3 Milliarden Mark.

Nejstarší nemocnice

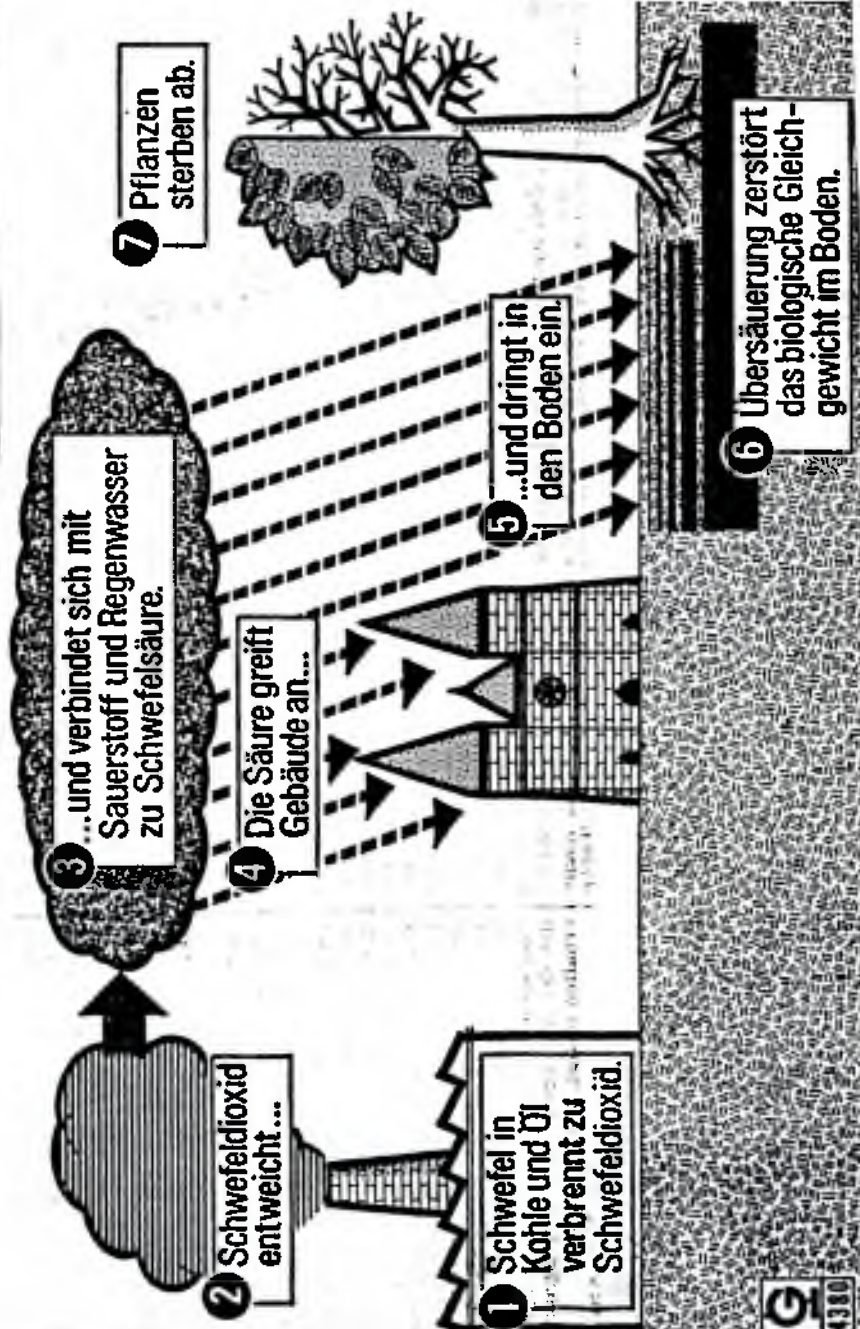
(čtk): Zajímavou historií má nemocnice na Františku v Praze 1, sloužící v současné době pacientům prouho pražského obvodu. Pražané znají především její přední trakt obrácený směrem k nářezí Vltavy, kde jsou umístěna odborná lůžková oddělení, a který byl postaven v letech 1923 až 1927. Méně známá je barokní zadní část nemocnice, k níž patřil i kostel sv. Šimona a Judy. Právě zde, v klášteře, byl v roce 1554 založen první pražský špitál, který byl ve „správu“ několika kněžských řádů. V roce 1615 získal špitál české bratry a po bitvě na Bílé hoře byl jeho objekt darován Ferdinandem II. žebračskému řádu milosrdných bratří: odtud také pramení letitý název „U milosrdných“. Ve druhé polovině 18. století měla nemocnice přes sto lůžek, vlastní postuchárnu s plotnou pro výuku anatomie a tehdy nevídanou novinku — praktickou výuku studentů přímo u lůžek pacientů. K tomuto zařízení se váží i důležité okamžiky z dějin lékařského věd. Místní proslulý ranhojčí G. Ferrari zde zachránil císaři Ferdinandu II. ruku před amputací a v únoru 1847 tu vrchní lékař C. Oplitz provedl první chirurgický zákrok v narkóze.

NEJDELSÍ ŽELEZNICNÍ TUNEL v Západočeském kraji je na trati mezi Hojsovou Stráží a Spičákem na Sumavě. Jeho délka je 1747,8 m a byl proražen za pouhé tři roky. Od roku 1874 do roku 1877 na jeho ražbě pracovalo za velmi těžkých podmínek 1300 dělníků a techniků. Po bezmála stoletém provozu bylo nutno původní horninu zajistit železobetonovou nástřikovou konstrukcí. Tato oprava trvala 10 let a nyní již tunel opět plně vyhovuje provozu. (pk)

Naše nejstarší uhelné doły

(čtk): Naše nejstarší kamenouhelné doły jsou na Ostravsku a Kladensku. Historie podzemního dobývání uhlí na našem území se však začíná psát zcela jinde, ve východních Čechách. První historicky ověřené zprávy o nálezích „černého kámeně“ totiž pocházejí ze začátku 16. století ze šestiúhelního státního. O dvě stě let dříve, než vznikla hornická sláva Ostravska, byla vydána první listina povolující dobývání uhlí v Západočeském území. I přesné datum: 15. srpna 1570. Přibližně o sedesát let později, tedy rovněž dříve než v ostravské pánvi, byla zahájena těžba uhlí také na Soutokovsku. Archaické těžební náhodou panství zaznamenal „kopání“ uhlí ve Svatošovicích v listopadu 1634. Po roce 1703 byly zdejší orly již pronajímány pachtýřům. Tato nejstarší česká naleziště uhlí jsou dnes součástí koncentrovaného podniku Východočeské uhelné doły.

Der saure Regen

EVROPSKÁ RARITA - opakovač hodiny z roku 1854 - zdobi charakteristickou třicetimetrovou věž historické radnice s podloubím na plemnickém náměstí. Tehdejší purkinist Dominik Jerie nechal přelát k opakovači stroji z roku 1851 druhý

• Sedmáct milionů britských kuřáků st 9. února příštího roku nezakouří. Samozřejmě jenom v případě, že uposlouchnou výzvu „Společnosti britských nekuřáků“, která tento den vyhlásila za „den bez cigaretového kouře“.

Daß das einst nur als „Dresdner Christstollen“ geführte Weihnachtsgebäck in der Bundesrepublik vollends zum heimatlosen, namenlosen „Christstollen“ verkommt, darüber sorgt sich die Frankfurter Allgemeine Zeitung“ in ihrer Montagsausgabe:

Über die Herkunft des Namens kann man ebenso lange streiten wie über das richtige Rezept und den Geschmack: beim Dresdner Christstollen, jenem flachen, eingekerbten, mit mehr oder minder dickem und festhaftendem Puderzucker versehenen Rosinengebäck, das — je länger, um so mehr — zum weihnachtlichen Zubehör auch im „Westen“ (das Wort im geographischen Sinne verstanden) zu werden sich anschiekt. Der Stollen ist wahrhaft eine gesamtdeutsche Angelegenheit geworden. Das zeigt sich auf schmerzliche Weise darin, daß das Beiwort „Dresdner“ immer mehr verschwindet. Ob in Darmstadt, in Heidelberg oder gar im linksrheinischen Bonn, der neuen, exzentrischen westlichen Teil-Hauptstadt: überall wird der Stollen einfach unter diesem Namen angeboten, wahlweise mit dem christlichen Vor-Wort. Die einstige sächsische Landeshauptstadt erscheint allenfalls noch in Untertiteln von der Art „nach original Dresdner Rezept“. Gehen die Bäcker, die auf das gesamtdeutsche Beiwort verzichten, geradezu gegen das Urteil des Verfassungsgerichts wegen des Grundlagenvorgabes mit der DDR an, das (freilich nur die Behörden) verpflichtet, den gesamtdeutschen Gedanken „beharrlich vertreten“?

Sicherlich nicht; jene Bäcker folgen einer allgemeinen Stimmung. Dresdner Stollen — das Wort könnte einem westlichen Konsumenten das (die Bereitschaft zum Kauf einschränkende) Gefühl eingeben, er sei verpflichtet, wenigstens etwas, gleichsam aus nationaler Wohltätigkeit, von einer Ware zu kaufen, deren Trockenheit er dann um so leichteren Gewissens zu konstatieren berechtigt sei. Die DDR aber reichert ihren Export an durch die unerschütterte Verwendung der herkömmlichen Bezeichnung. So vollzieht sich nicht nur ein Stück Separation in Deutschland, es zeigt sich auch auf diesem banalen und bröseligen Gebiet der (nicht erfolgreiche) Anspruch der DDR, gemeindeutsche Tradition zu pflegen.

Rote Armee festgefahren

Bilanz nach drei Jahren Militärpräsenz in Afghanistan

PESCHAWAR, 27. Dezember (AP/ AFP). Drei Jahre nach dem sowjetischen Einmarsch in Afghanistan am 27. Dezember 1979 sieht die Lage für die sowjetischen Truppen und die Reste der offiziellen afghanischen Streitmacht festgefahren aus: Berichten der Nachrichtenagentur AP zufolge können sie nur in starken Konvois oder auf dem Luftwege aus ihren Festungen und den Städten herauskommen. Der entscheidende Schlag gegen die erheblich schlechter ausgerüsteten und dezentral kämpfenden Guerilleros sei noch nicht gelungen. Auch die beiden verlustreichen Großoffensiven dieses Sommers im Pandšcher-Tal und bei Paghmanam nördlich von Kabul seien letztlich im Sande verlaufen.

Heute beherrschen die Mudschaheddin nach Schätzungen des US-Außenministeriums 75 bis 80 Prozent des Landes. Ihre Bewaffnung hat sich gegenüber dem ersten Kriegsjahr erheblich verbessert. Im Gegensatz zu den auf 30 000 bis

40 000 Mann zusammengeschmolzenen Regierungstruppen scheinen die Mudschaheddin keine größeren Probleme mit der Rekrutierung neuer Kämpfer zu haben.

Die Regierungsverbände müssen dagegen pro Jahr nach westlichen Schätzungen 5000 Gefallene oder Schwerverletzte sowie 10 000 Deserteure ersetzen. Dies geht nur noch durch Zwangsrekrutierungen. Die Zahl der sowjetischen Gefallenen wird auf 5000 geschätzt. Dazu kommen 5000 bis 10 000 Ausfälle durch Verwundungen oder schwere Erkrankungen wie Hepatitis. Im vergangenen Jahr baute die UdSSR nach Angaben des US-Außenministeriums ihre Truppenpräsenz in Afghanistan von 90 000 auf 105 000 Mann aus.

K JUBILEU VINOHRADSKÉHO DIVADLA

My, pamětníci začátků Divadla na Vinohradech a milovníci hudby nemile neseme, že v článcích k 75letému jubileu této scény se píše jen o činohře, ale zcela se přehlíží období, kdy se zde provozovala i opera a opereta. Ta opera nebyla ledajaká, úspěšné soutěžila i s Národním divadlem. Kromě běžných repertoárových oper hrála se zde v krásném provedení i vzácné sylvenské díla jako Bílá paní, Vilém Tell, senzací Prahy byla Nouguésova opera Quo vadis s nádhernou výpravou objednanou z Paříže. Dirigovali zde Čelanský i Ostrčil, rozruch způsobilo nové hudební i režijní pojetí Prodané nevěsty, za 1. světové války bylo pamětné provedení Fildovačky se Skroupovou hudbou. A ta opereta? Nehrála se jen pro „vinohradské uzenáče“, jak se kdosi usklíbil, na tu chodilo široké obecníctvo z celé Prahy a jezdilo se i z venkova. Vzpomínáme zejména na slavné premiéry operet O. Nedbala, na oblíbené herce a zpěváky Menšíka, Šaška, Durasovou, v Orfeu z podsvětí pohostinsky vystoupil i starý a zasloužilý smetanovský pěvec Kroesing. Hudební období vinohradského divadla by zasluhovalo stejného ocenění, jakého se dostává jeho činohře.

Dr. K. Š., Praha 2

Změna velikosti oděvu

(čtk). Nový velikostní sortiment vycházkových pánských a dámských oděvů vytvořili pracovníci Výzkumného ústavu oděvního v Prostějově. Rozsah 119 velikostí pro muže a 109 pro ženy vytváří možnost, aby si kolem 90 procent spotřebitelů mělo možnost kupovat průmyslově zhotovované oděvy, které by jim „sedly na míru“. Obyvatelstvo v ČSSR se ve svých tělesných rozměrech neustále mění. Proto VÚO v Prostějově sleduje již třicet let změny tělesných rozměrů a typové struktury tak, aby výroba a obchod reagovaly na aktuální požadavky zákazníků. Poslední antropologický výzkum, jímž prošlo na 9000 mužů a stejný počet žen ve věku od 18 do 60 let, prokázal, že počet mužů vyšších 173 centimetrů vzrostl ze 40 na 60 procent z populace. Stejně tak relativní podíl mužů nad 180 centimetrů se zdvojnásobil na 20 procent. V souladu s tímto trendem byla zavedena skupina oděvů i pro velmi vysoké muže s výškou nad 191 centimetr označená velikostí 194. Také u žen se zvýšilo jejich zastoupení ve výškách nad 160 cm. V nové soustavě oděvů se mohou kupující snadno orientovat. Velikosti prodávaneho zboží jsou vyznačeny hodnotami jejich tělesných rozměrů. U mužů výškou postavy, obvodem hrudníku a pasu, u žen výškou postavy, obvodem hrudníku a sedla. Od ledna příštího roku vstoupí v platnost i nové velikostní sortimenty civilních stejnokrojů pro specializované profese a poté i u ochranných pracovních oděvů.

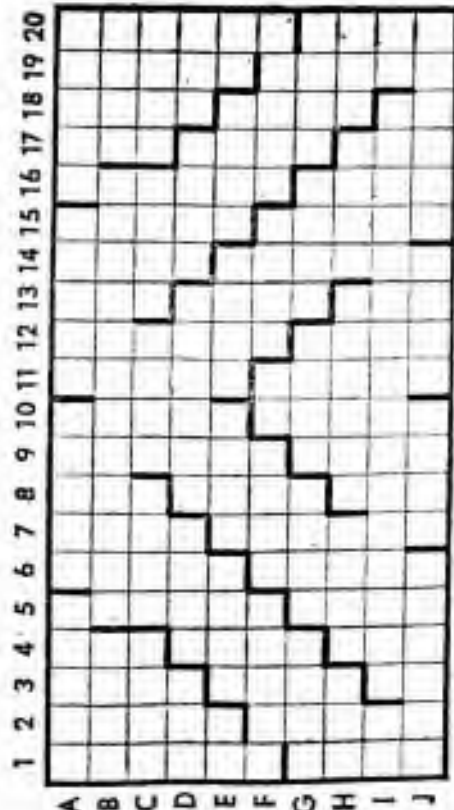
užších obkidaček a úlažnic. — 2. Ros-sudek, český básník (Vítězslav). — 3. Iměno francouzského kreslíře Eiffela, lod-ní provozy, chem. zn. síronie. — 4. Va-likán, severočeská řeka, SPZ Karlovyvá-Var. — 5. Dizi ženské jméno (guzulská královna), oblini květenství. — 6. Dilo spisovatele, niculita. — 7. listů elektric-kých motorů, odborný sportovní cvičitel. — 8. Jihocheská řeka, télo, citoslovce po-chození. — 9. Ostronit slát v Atlanti-ckém oceánu někdo (básnický). — 10. Vy-ráběli tkaniny, struný hudební nástroj. — 11. Kanalizační odpad, hudební javist-ní dílo. — 12. Celovat, býv. název mlado-boleslavské automobilky. — 13. List pa-píru, příznak padoucníového zachvátu, větná spojka. — 14. Imitace kůže pleu-ronožců, vzácnost. — 15. Jihocheské mě-sto, učilní sázku (fonet.). — 16. Mužské iměno pro domácku, proutěné nádobí. — 17. Domácí zvířátko, mužské iměno, ně-kojstř fildová kursy ruštiny. — 18. Glu-ny, zase, větná spojka. — 19. líná větná spojka, mluvené nepravd. — 20. Druhá část lejenky, tropické šienstof. Pomáčky: C. Ider, J. Apia, 13. Auro. (D. V. J)

Tajenka ze dne 10. prosince 1982 zní: Iako byste si psky. Vytosování lastitelé: B. Hýbl, Slavičín; J. Mouka, Brno; E. Kolářová, Praha 9; I. Smetkal, Terežín; M. Huškova, Vysoké Mýto. Lukitellu bylo celkem 1350, z toho 1349 právních 18 nesprávných. Luštilní zastijte do čítrika na adresu: Lidová demokracie, pošt. schr. 85, 12076 Praha 2.

Vašlelepým dítem rekonstrukce, jímž rzalák unklání umělecký objekt, je... (viz první a druhou část lejenky). Práce na úpravách tu nyní vstupují do druhé etapy, v níž budou rekonstruovány tři kaple, kostel sv. Salvátora a blavná... (viz třetí a čtvrtou část lejenky), který se stane místem výstav i koncertů.

VODOROVNÉ: A. Prérlnj psovitá šel-ma, žitv zvěř, očična, básnická spikla Fráni Šrámka. — B. Vrch u Třebetchovc. první část talenky, zkratké kládekstovc. zceřáden. — C. Filmová hvězda, příjem-níci, býv. sovětský dostihový trenér pò-sobici v ČSSR, slabá, mongolská řeka — D. Ukazovací zájmeno, obnatené, před-válcový japonský politik a generál — au-tor programu imperialismu, anglický lás-ka, slovenský jen. — E. Zkratka duřé mí-ty foneticky, italské platičlo, hiožl, bás-nický vavtin (z lat.), značka mletého a lisovaného masa, zkt. obchodu avocem deník sovětských odborů SPZ Hodonina pòrovlá hornina sopěného původu, na-lá modlitelna. — G. Oder, druh zvlněné bevdabné tkaniny, řecké písmeno, llio-vina z kvašené rýže, něžnost. — H. lla-jské město, druh javoru, místo bydliště předmět učebního, přísluvce místa. — I. Předložka, čtvrtá část talenky, anglický zápor. — J. Ozdobná věc, písmeno zná-sí na ostrově Úpolu, malý cílový kruh a nácviku sířelby.

SVISLÉ: 1. Třetí část talenky značka.

Květiny na Viktorčině hrobě

(S). Před 190 lety se v Cervené hoře na Náhořicku narodila jedna z hlavních postav Babičky, Viktorka Zidová. Je to tedy osoba skutečná, i když si B. Němcová její osudu přizpůsobila svým literárním záměram. Přestože byla v době spisovatelčina dětství Viktorka již ubohou žabrátkou, předčila autorku Babičky o šest roků a zemřela ve věku 76 let. Pohřbena byla v Čer-veném Kostelci na hřbitově, který byl sice již dávno zrušen, ale Viktorčin hrob je zde dodnes pietně udr-žován a krásně květinami.

Ein Dichter sagt, was Politiker nicht dürfen

Gespräch mit dem ungarischen Autor Gyula Illyes über das Nationale

Von Harry Schleicher (z. Z. Budapest)

Gyula Illyes, der große alte Mann der ungarischen Literatur, macht für den westlichen Besucher eine Ausnahme. Eigentlich arbeitet der am 2. November dieses Jahres 80 Jahre alt gewordene Nestor unter den ungarischen Dichtern in seinem Budapest Haus in der Józsefhegy-Utca immer noch den ganzen Vormittag lang. Wenn Gyula Illyes, der mit seinem 1938 veröffentlichten Buch „Pusztak Nepe“ (Pußtavolk) weit über die Landesgrenzen Ungarns hinaus Aufmerksamkeit und Anerkennung fand, seinen gewohnten Arbeitsrhythmus zugunsten eines Pressegesprächs ändert, so spricht dies für die Bedeutung, die er dem Problem der ungarischen Minderheiten beimißt.

Spätestens seit der Jahreswende 1977/78 gilt Illyes als einer der bedeutendsten Anwälte der ungarischen Minderheiten. Damals hatte er in der Budapest Zeitung „Magyar Nemzet“ in zwei großen Essays das Thema der offiziell 1,7 Millionen zählenden ungarischen Minderheit im rumänischen Siebenbürgen erstmals öffentlich zur Sprache gebracht. Wenn er trotzdem einen Brief von 71 ungarischen Intellektuellen nicht unterzeichnet hat, mit dem diese bei der Führung der Ungarischen Sozialistischen Arbeiterpartei, der Regierung und beim Parlamentspräsidenten gegen einen möglichen Prozeß gegen einige ihrer Landsleute in Siebenbürgen vorstellig wurden, so hat dies rein taktische Gründe. Der große alte Mann der ungarischen Literatur soll primär seine eigene, individuelle Öffentlichkeit behalten. Illyes hat in Paris viele Jugendjahre verbracht. Seitdem hat er Zugang zur intellektuellen Szene Frankreichs. Deshalb mißt er vielleicht auch dem Westen, seiner Regierung große politische Mitverantwortung für eine gerechte Lösung der Nationalitätenfrage zu.

Der Dichter sieht gegenwärtig die Minderheitenproblematik in den Nachbarländern Ungarns viel pessimistischer als vor viereinhalb Jahren. Damals sah er fast ausschließlich das Problem auf Rumänien beschränkt. Heute erscheint Illyes die Lage seiner ungarischen Landsleute, die „wie eine Kruste um den Brotlaib“ des Mutterlandes herum

leben, auch in der Tschechoslowakei und selbst in Jugoslawien als gefährdet.

Die allgemeine Verschlechterung der wirtschaftlichen und damit auch der politischen Situation in den kommunistischen Staaten wirke sich besonders nachteilig auf die Minderheiten aus. Anders als in Siebenbürgen, wo es noch eine intakte ungarische Intelligenz gibt, die zur besseren Selbstverteidigung fähig ist, schlage in der Slowakei und in Jugoslawien die „Entmagyarisierung“ der städtischen Zentren gegen die Minderheit durch, meint Illyes.

Die objektive Verschlechterung der Lage der ungarischen Minderheit im rumänischen Siebenbürgen sieht Illyes dadurch etwas kompensiert, daß sich weite ungarische Bevölkerungsteile in Rumänien und in Ungarn der Nationalitätenproblematik immer bewußter würden. Man sei stolz darauf, endlich die Untergrundzeitschrift „Ellenpontol“ (Kontrapunkte) zustande gebracht zu haben, die Fragen der Minderheit behandle.

Illyes wirbt in Ungarn und gegenüber dem Ausland für die moralische und politische Unterstützung seiner Landsleute in Siebenbürgen und anderswo. Dabei argumentiert er, daß damit in erster Linie die Menschenrechte und nicht so sehr die nationalen Anliegen dieser Gruppen verteidigt werden müßten. „Es ist aber schizophoren, wie es im Westen meist geschieht, sich vor allem nur für die individuellen Menschenrechte einzusetzen und die fehlenden kollektiven Grundrechte ganzer Volksgruppen dabei zu übergehen.“

In dieser Frage unterstreicht Illyes die politische Verantwortung der Regierungen in der westlichen Welt, besonders Frankreichs und Großbritanniens. Sie seien schließlich für den Friedensvertrag von Trianon aus dem Jahre 1920 verantwortlich. Die in Trianon bei Paris gezogenen Grenzen, die Ungarn auf ein Drittel seines bisherigen Territoriums reduziert hätten, haben schließlich auch dazu beigetragen, daß eine große ungarische Minderheit seitdem außerhalb des Mutterlandes leben muß. Im Prinzip der Unveränderbarkeit der Grenzen sieht der greise Dichter deshalb so etwas wie die „Doktrin der heiligen Allianz“, die sich im 19. Jahrhun-

dert bemühte, Europa auf Ewigkeit im erkonservativen Zustand zu erhalten.

„Es bedarf schon eines surrealistischen Bewußtseins, sich einzubilden, daß alles so bleiben kann, wie es ist“, sagt Illyes. Dichter brauchten sich nicht von den gleichen Prinzipien wie Politiker leiten zu lassen. Sie seien kraft ihres Berufes gefordert, „die Lage zu verbessern und deshalb sagen zu müssen, was falsch und schlecht ist“. Das berechtige auch ihn zu sagen: „Diese Grenzen sind ungerecht.“

Gyula Illyes ist sich der politischen Tragweite seiner Aussage offenbar bewußt, wenn er ein modifizierendes Lösungskonzept nachreicht. Er befürwortet nicht unbedingt die Rückkehr früherer ungarischer Gebiete an Ungarn. Sein utopisch-literarisch anmutender Plan sieht vielmehr die Auflösung der mittel-osteuropäischen Staaten vor, an deren Stelle nach Schweizer Modell kleine autonome und selbstverwaltete politische Gebilde treten sollten. Das wäre die Lösung der Nationalitätenprobleme und die Überwindung jenes von der Französischen Revolution übernommenen fragwürdigen Erbes des „national monolithischen Staates“. Wie Ungarn vor 1918 hingen heute die Nachbarstaaten dieser Staatsidee an. Sie wiederholten damit die Fehler der früheren ungarischen Magyarisierungspolitik, die keine Slowaken oder andere Nationalitäten anerkennen wollte.

Nach anderthalb Stunden des Gesprächs drängt sich das Fazit auf: Gyula Illyes wird mit zunehmendem Alter immer nationalbewußter; er entwickelt aus seinem dichterischen Selbstverständnis heraus politische Ideen, die in der offiziellen Politik seines Landes kaum auf offene Zustimmung stoßen dürften. Kein Wunder, wenn er die rhetorische Frage selbst stellt, ob die ungarischen Politiker, wenn sie ihm bei diversen Anlässen private Anerkennung zollen, nur den Dichter meinten oder eventuell auch den politischen Denker.

„Ich treffe meine Aussagen völlig frei und habe und brauche dafür keine Autorisierung von oben“, beteuert er. Man darf es dem großen alten Mann der ungarischen Literatur, schon wegen des Inhaltes seiner Äußerungen, ohne jede Einschränkung glauben.

Moskau: Schlägt bitte die weitgeöffnete Tür nicht zu

SOVIETSKAYA PRAVDA, 23. Dezember (AP). Zwei russische Diplomaten und ein weiterer jüdischer Staatsbürger sind unter Vorwurf der illegalen Geheimtätigkeit aus Schweden ausgewiesen.

Tauziehen um Watteau-Bild Hohenzollern wollen verkaufen

BERLIN. Um eines der Hauptwerke des französischen Rokoko-Malers Antoine Watteau (1684 bis 1721), die „Entscheidung nach Cythere“, hat sich in Berlin ein heftiges Tauziehen entwickelt. Der Eigentümer des Bildes, Hohenzollern-Prinz Louis Ferdinand, will das Prachtgemälde veräußern, das eine Gruppe von Liebespaaren vor einer stimmungsvollen Waldlandschaft zeigt. Seine Absicht hat in der Kulturszene der Stadt ein heftiges Bemühen aus- gelöst, das Millionenengemälde für die Stadt zu erhalten. Bisher konnte jedoch keine Lösung über den Kaufpreis erzielt werden.

Feuerwerk für 100 Millionen

MÜNCHEN, 27. Dezember (AP). Ein Feuerwerk für mehr als 100 Millionen Mark wird in der Silvesternacht 1982/83 in der Bundesrepublik abgebrannt wer-

Der Direktor der Staatlichen Schlösser und Gärten Berlins, Martin Sperlich, befürchtet einen „ungeheuren Verlust für Berlin“, wenn das Watteau-Gemälde nicht an seinem angestammten Ort im Rahmen der Bildersammlung Friedrichs des Großen im Schloß Charlottenburg verbleiben könne. Wie Sperlich angab, bewegt sich der Wert des Bildes nach Schätzungen des internationalen Kunsthandels in einer Größenordnung von zehn bis zwanzig Millionen Mark.

Den Angaben zufolge hat der Prinz bisher jedes Angebot abgelehnt. Eine Einigung zwischen ihm und der Stiftung Preussischer Kulturbesitz scheiterte, da Louis Ferdinand die ungenannt gebliebene Summe nicht akzeptiert habe. Die Stiftung ist in dieser Angelegenheit Rechtsnachfolger des Landes Preußen, das nach der Abdankung des Hauses Hohenzollern und der anschließenden Vermögensregelung das Ankaufsrecht erworben hatte. Die Stiftung sei bei ihrem Angebot bis ans „äußerste Limit gegangen“, erklärte deren Sprecher. Sie sei nicht in der Lage, den Erwerb aus ihren Haushaltsmitteln zu bestreiten, um nicht über Jahre hinweg den Weg zu weiteren Neuerwerbungen zu verbauen.

Der Berliner Senat will das Gemälde für die Stadt sichern, wie es in einer Pressemitteilung der Senatsverwaltung für Wissenschaft und kulturelle Angelegenheiten heißt. Das Land sehe sich derzeit aber nicht in der Lage, das Bild aus Landesmitteln „zu dem zur Rede stehenden Preis“ zu erwerben. Der Senat gehe davon aus, daß diejenigen Museen in der Bundesrepublik, die über finanzkräftigere Ankaufsmittel verfügen, das Bild nicht aus Berlin wegkaufen. Hier sei die Solidarität der Bundesländer und aller Museen gefordert.

Noch vor fünf Jahren wurde der Aufwand für das Silvester-Feuerwerk in der Bundesrepublik von Fachleuten des Bundesverbandes deutscher Versicherungskaufleute auf etwa 80 Millionen Mark beziffert.

STERN 30. DEZEMBER 1982. KÖPFLICH OBRAT 24 STAATLICHE VERWALTUNG ROBINIA.

Wo war Helmut Kohl am Sonntagabend?

Warum sich die CDU an der Elbe eine „Wahlschlappe eingefangen“ hatte, wußte Helmut Kohl als Kanzler und als CDU-Vorsitzender ziemlich genau zu beschreiben. Im festen Willen, weiterhin einen „ehrliehen Wahlkampf“ zu führen, ließ er selbst unangenehme Wahrheiten bei der Analyse des Hamburger Wahlergebnisses nicht aus. Nur eine schlichte Frage mochte der Kanzler partout nicht beantworten: „Wo waren Sie am Sonntagabend während der Bonner Runde?“

Daß Helmut Kohl sich diesmal von Heiner Geissler, dem CDU-Generalsekretär vertreten ließ, hatte schon am Sonntag zu vielerlei Spekulationen Anlaß gegen. Alle Fragesteller wurden auf Montag vertröstet. Aber auch vor der Presse rückte Kohl nicht mit der Sprache heraus. Es gebe „nicht drei Versionen“ seiner Abwesenheit, sondern „nur eine realistische“, die den Tatsachen entspreche: „Wenn Sie die letzten zehn Wochen mit mir verfolgt haben, dann werden Sie wissen, daß ich praktisch in diesen zehn Wochen mehr oder minder rund um die Uhr unterwegs war und ich war seit vielen, vielen Wochen eine feste private Verpflichtung eingegangen.“ Schon vor 14 Tagen habe er die Verantwortlichen des Fernsehens darauf hingewiesen, daß er an diesem Abend nicht mit Willy Brandt (SPD) und Hans-Dietrich Genscher (FDP) auftreten könne. Und als sich die Journalisten damit nicht zufrieden geben wollten, beschied sie der Kanzler: „Ich bestehe nun wirklich darauf, daß es die Möglichkeit gibt, daß ich für mich einen privaten Termin habe.“ Die Journalisten akzeptierten.

Deshalb aber hält sich in Bonn weiter die andere Version, Helmut Kohl habe sich beim Fernsehgespann Nowotny/Reiche rechtzeitig abgemeldet, weil Hamburg für die Union schon lange nichts Gutes verheiße und die frisch gebackene Bundeskanzlerin keine Lust verspürte, die Hamburger Schlappe vor den Fernsehkameras persönlich zu vertreten. So kam es, daß Hans-Dietrich Genscher bei der traditionellen Matscheiben-Plaudelei der Parteivorsitzenden am 19. Dezember ohne die Rückendeckung des „schwarzen Riesen“ auskommen mußte. Der Wahlsieger Willy Brandt zeigte Mitgefühl und schonte seinen ohnehin genug geprügelten Nachbarn.

PO 1. ŘÍJNU MUSEL POPADNĚ
MANDELOVAT!

Rabštejn nad Střelou na Písecku je nejmenším městem v Evropě. Má jen 25 stálých obyvatel. Na druhé straně přibývá počet chalupářů. Rabštejn kdysi proslavila léčba místní břidlice. Používali ji např. při stavbě chrámu sv. Víta, na Pražské bráně i na Karlovo náměstí a dokonce i v Budapešti při pokrytí uherského parlamentu.

1. KOUDY TAM PŘIJEL NA
NÁVĚŠTĚVU HUSÁK, ČITALO BY
MĚSTO ŽE OBYVATEL A JEDNOHO
HUSÁKA.

Sowjets ignorieren EG-Butter

Die Sowjetunion hat nach Angaben von EG-Beamten die Möglichkeit nicht genutzt, von der Europäischen Gemeinschaft (EG) bis 25 000 Tonnen verbilligter Butter zu kaufen. Das Angebot ist abgelaufen, ohne daß die UdSSR Interesse angemeldet hat.

Aufgespießt

„Das hat zu diesem Wählerphänomen geführt, wie ich es immer nenne.“

CSU-Chef Franz Josef Strauß nach der Hamburger Wahl im ZDF.

„Der Generalsekretär ist das Alter ego des Parteivorsitzenden. Der Parteivorsitzende ist heute abend verhindert.“

CDU-Generalsekretär Heiner Geißler nach der Hamburger Wahl in der Fernsehsendung „Bundestagsrunde“.

„Man kann mit Windmühlen nicht die Hochöfen bei Hoechst betreiben.“

CDU-Generalsekretär Heiner Geißler im Fernsehen.

„Die zwei Millionen Arbeitslosen Helmut Schmidts sind im Wählerverständnis zum Teil bereits die Arbeitslosen der Unionsparteien.“

CSU-Generalsekretär Edmund Stoiber zur Niederlage der CDU bei den Wahlen im Hamburg.

J. Kepler a Praha

Jedním z prvních velkých vynikajících lidí jen předtím zahraniční umělec, ale také vědec. V roce 1600 byl např. k pražskému dvoru císaře Rudolfa II. pozván německý astronom Johannes Kepler. Během dvacetiletého pobytu formuloval na základě svých pozorování první dva zákony o pohybu planet kolem Slunce. Popsal je v knize Astronomia Nova, jejíž první vydání je uloženo ve státní knihovně Památníku národního písemnictví. Významný fyzikální objev učinil v Praze rakouský Christian Doppler, který v letech 1847–1853 působil jako řádný profesor na pražské technice. V té době vydal práci „O barevném světle dvojhvězd“, ve které formuloval tzv. Dopplerův princip: jeho pomocí lze určit v astronomii rychlost stále a galaxií vzhledem k planetě Země. Právě tento princip našel největší uplatnění v současné kosmonautice.

WILLIAM SHERMAN v San Francisku se podívil, když mu Santa Klaus s bílým voussem a červeným pláštěm poklepal na rameno s úvodem: Peníze sem! Sherman, jak je v USA při přepadení zvykem, mu bez váhání vydal 180 dolarů v peněžence. Santa Klaus — americký děda Mráz — ji vyprázdnil a vrátil se slovy: To je všechno! dědek.

LEPČÍ NEŽ KUDLA V ZA'DECK!

Léčivé rostliny místo tabáku

Sofa: „Antitab“ je název nových bulharských cigáret, které lze zakoupit pouze v lékárnách. Ide o cigarety, které mají odstraňovat kouření. Cigarety, pocházející z laboratorní lékařské akademie v Plovdivu, obsahují místo tabáku směs různých léčivých rostlin, doplněnou listy špenátu a rajčat. Kouření se namísto běžných cigaret po dobu pěti až deseti dnů, měla by podle závodu za tuto dobu zbavit kouření ležícího zvyku. Při kouření „Antitabu“ se však nesmějí kouřit cigarety z tabáku. Protikuráková léčba probíhá pod dohledem lékaře a je bezplatná.

Úspěchy Intercontinentalu

Irel: Společnost Intercontinental Hotels Corporation uděluje každoročně šest členům hotelu cenu za dosažené výsledky v oblasti stravovacích služeb — „Food and Beverage achievement award“. Za rok 1981 toto vyznamenání převzal v těchto dnech hotel Intercontinental Praha v krátkém časovém období už podruhé. Společně s velkou cenou pro stravovací úsek byli individuálně oceněni i šéfkuchař Pavel Maruška a vedoucí stravovacího Roman Paul. Na domácí půdě získal hotel opět 1. místo v sociálně-ekonomické soutěži mezi závody Interkontinentalu Praha — posledních šest let je trvale v čele soutěže. Pavel Maruška a vedoucí etu, deně kuchyně Jiří Blahout se stali nositeli zlatých medailí za výrobky vystavené na Gastropragu '82.

KŘÍŽOVKA

HENRY DE MONTHERLAND: Umění žít s uděly společní v tom... (Dokonejší cíle tvoří tajemnou dvojnásobí naší krávy).

VODROVNE: A. Druh japonské sebeobran, člen národa žijícího v SSR, vlastně. — B. Předložka, začátek tejsky, zkratka schillingu. — C. Citosolové zátěže, otěpové město, nevládní, španělské řeke, slovenská pádová otázka. — D. Irlská řeka na Sicílii, jitr, sada, hubičná značka, projev přízná. — E. Poždrav starých římanů, sušenka, bonbon, podlahová krytina, herac. — F. Opustěnost, budoucí květy, odevy. — G. Solmizační slabika, postava orientálních pohádek, mys, ovínout, ruský souhlas. — H. Spojka, anglické město, severofrancozské město, odvolání, pies. — I. Proštěpec, poschody (mn. č.), středná zbraň. — J. Konec tejsky.

SVISLE: 1. Ženské jméno, pefej. — 2. Tělesná na vyřazení, spojka. — 3. Druh ozdoby na jemném prádle, ženské jméno. — 4. Čast část, kolem, označení letadla PLR. — 5. Bůžek lásky, námečky „ale“. — 6. Vandrak, ode dne vydání (z lat.). — 7. Řeč, otáčivý impuls charakteristický pro vlastní rotaci elektrochem. značka astatu. — 8. Slovenské ženské jméno, chvost, město v Lotyšské SSR. — 9. Zpělovací název písně, citob.

UdSSR bekommt niedrigen Zins

Japan hat der Sowjetunion für den Kauf von rund einer Million Großröhren im kommenden Jahr einen Kredit von rund 500 Millionen Dollar (1,25 Milliarden Mark) zugesichert. Moskauer konnte nach zähen Verhandlungen eine Jahresverzinsung von 7,8 Prozent durchsetzen.

V ZAPADONEMECKÉ ZEMI Porýní-Falc vyhrál jistý sázející 2,7 miliónu marek. Jeho první reakce byla příznačná pro situaci v NSR: „Do konce života nebudu mít starost o místo.“

Počet obyvatel Norska dosáhne koncem letošního roku 4 miliónů 122 000. Oznámil to švédský statistický úřad v Oslu. Je to o 15 000 lidí více než loni.

V Indii bylo v hospodářském roce 1981/82 sklizených přes 133 miliónů tun obilí. Je to sklizené rekordní

»Opeřená torpéda« nastrachem pilotů

Už dlouho před zahájením každoroční přehlídky v Den republiky vyžádá hlásatel v Dillí, aby přítomní lidé na tribunách i jinde neješli. Mohlo by to v opačném případě totiž nakonec vést k tomu, že by přehlídka musela být předčasně ukončena.

Je to ale dost těžké. Každoroční vojenská přehlídka trvá několik hodin, přijíždějí na ni lidé z daleka a ráno, často i dvě či tři hodiny před zahájením, už jsou všechna místa obsazena zvědavými diváky. A do oběda, přehlídka v poledne končí, je ještě daleko. Ale hlás hlásatele je nekompromisní a je přísně dbá, aby byl příkaz dodržen. V opačném případě by se nemuselo uskutečnit nejatraktivnější část přehlídky - přelet vojenských letadel. To kdyby se nad hlavami přihlížejících davy objevili dříve než letadla pláci. A ti se objeví vždy, když zjistí, že jsou někde nějaké zbytky jídla...

Letadla indických leteckých sil se srážejí s ptáky často. Dochází někdy k takovým katastrofám, že

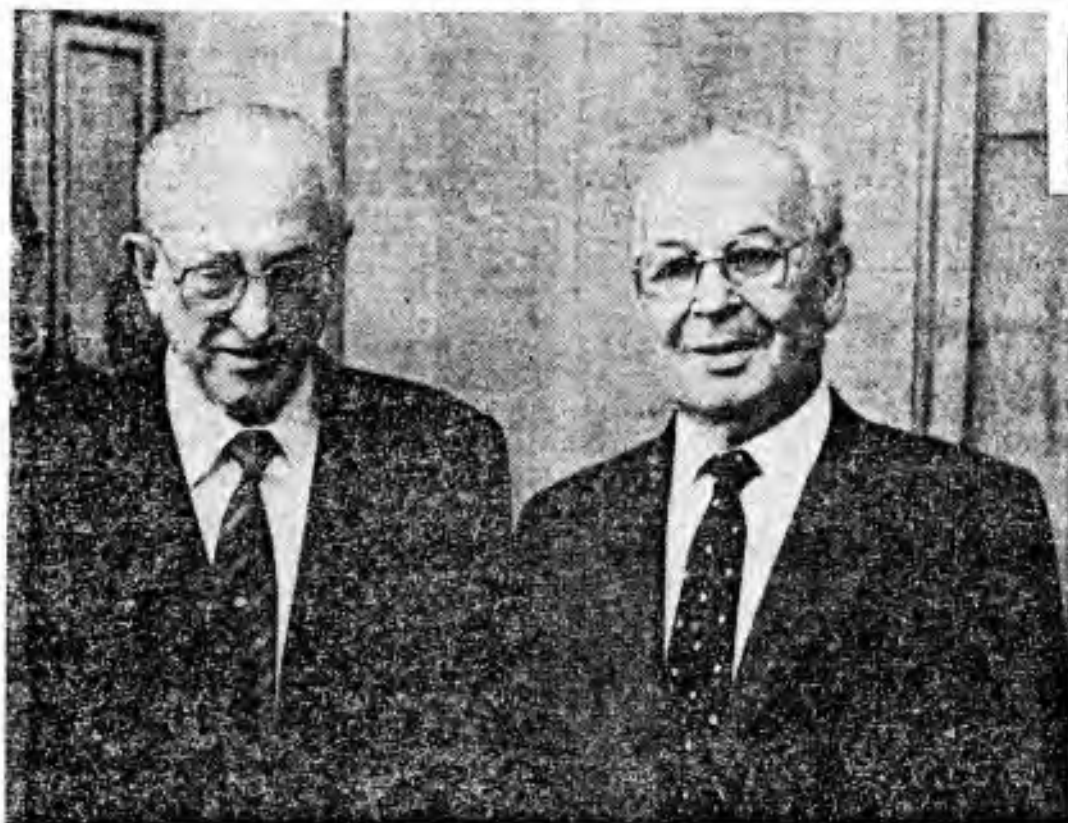
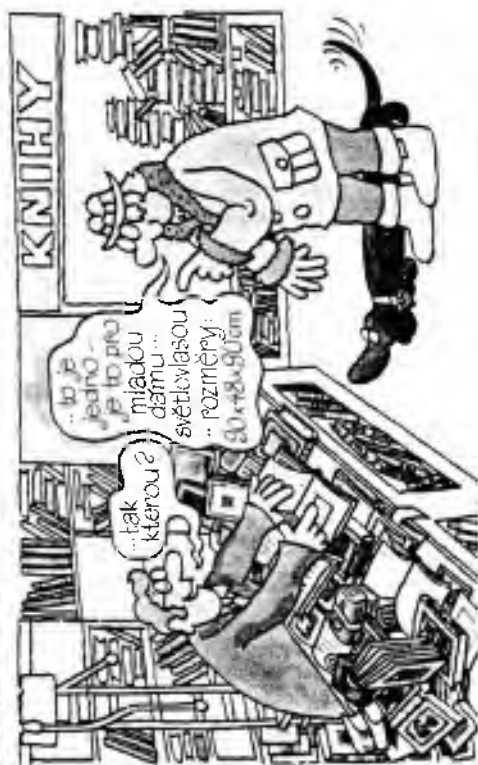
piloti jsou nuceni se z poškozených a rozbitých letadel katapultovat. Postrachem pilotů nad asijským kontinentem jsou zejména supi. Dojde-li ke srážce letadla se supem, pak jde o naráz o síle až devíti tun. Nad civilním letištem Palam v Dillí došlo v uplynulých dvou letech k šestistícti takovým srážkám. v Bombaji jich bylo jedenáct. V Kalkatě třináct. V těchto letech případech letadla, která právě odstartovala a sráželo se s ptákem, za volících obtíž přistává s motorem doslova ucpaným ptáčím masem a potím. Bývá však i hůře.

Roční ztráty způsobované indickému vojenskému i civilnímu letectví pouze touto jedinou příčinou dosahují asi 20 miliónů dolarů. Jsou uváděny jako ztráty při

nehodách, které nemůže pilot předpokládat.

Ze statistik takových nehod je patrné, že nejnebezpečnější pro letecký provoz jsou supi, káně, papoušci, holubi a kachny. Supi způsobují až šestačtyřicet procent nehod. V oblasti Dillí, které je z tohoto pohledu pokládáno za nejnebezpečnější letiště v Indii, bylo zjištěno na 2200 druhů nejrůznějších ptáků.

Na ochranu leteckého provozu v Dillí jsou podnikány nejrůznější kroky. Je ničena tráva, likvidována smetliště, do okruhu dvaceti kilometrů nesmějí být žádné obchody s masem. A přece se velice často nad letištěm objevují ptáci skupiny nezřídka tvořené i několika stovkami ptáků. A když se taková »lochkadra« nad letištěm objeví, nemá se nic dělat, provoz je omezen či zcela zastaven. Bezpečnostní služba bere pušky a začíná bitva jako vystřižená z Hitchcockova filmu. [end]

Generální tajemník ÚV KSČ a prezident ČSSR Gustáv Husák a generální tajemník ÚV KSSS Jurij Andropov při přátelském setkání v Moskvě

Telefón: ČTK

G. Husák uvítán v Moskvě

Stranická a státní delegace na oslavách 60. výročí vzniku SSSR

Setkání s generálním tajemníkem ÚV KSSS J. Andropovem

PŘIJDE ČAS, KDY HO TAM VÍTAT NEBUDOU.

Pod stromček Ekotester

[ml]: Va specializované prodejné podniku Drobná zboží Praha, »U Jindřicha« v Jindřichské ulici, začíná dnes výhradní prodej významné pomůcky k úspore pohonných hmot - Ekotesteru. Jde o kontrolní přístroj spotřeby paliva při provozu automobilů, pracující na principu snímání podtlaku pod karburátorem a jeho přenosu elektrickým proudem na palubní desku. Ekotester - »pasení hlídač spotřeby«. Jeho cena je 450 Kčs, zaručuje nejvyšší efektivní jízdu. Vyrobí ho ostravské družstvo Kavoz na základě zlepšovacích návrhů svazáků z kroměřížského podniku Pal Magneton. První verze Ekotesteru je použitelná nejen pro vozy Skoda řady 105/120, ale i pro 100/110. Moniž je velmi jednoduchá. Pražské Autodružstvo jej však ve svých provozovnách v Litvuzské a Spojovací ulici, stejně jako v Motole, na přání zákazníka přednostně zabuduje.

Franz Josef Strauß, Ministerpräsident und CSU-Vorsitzender, über die Politik und das Fernsehen:

● »Manche Politiker-Diskussion ist doch unterhalt-samer als jede Show - jedenfalls wenn ich dabei bin!«

● »In meinem Beruf kann ich zwar weder einen Oscar, einen BAMBI, einen Bären oder Löwen bekommen, aber viele Helmuten...«

● »Politik mag manchem als »Spiel ohne Grenzen« erscheinen, wobei es aber um »Alles oder nichts« geht!«

CELOSvětová výstava známek.

JEDEN Z NEJPOZORUHODNĚJŠÍCH DÁRKŮ našel pod vánočním stromčkem britský ministr finan-
ci Geoffrey Howe. Od sárutent výrobci vína a
lihovin dostal symbolickou láhev Sherry - téměř
počoprázdnotou. Zbylých 42 procent obsahu si přý-
 už ministr vybral v daních, vysvětlil mluvčí sdu-
žení.

MEZI SVĚTOVÉ RARITY patří stará celnice Na
výtce, která se stala v roce 1946 odbočkou Mu-
zea hl. m. Prahy, jež tu soustředilo množství hmo-
ných i písemných dokladů o životě a práci vorářů
i obyvatel starobylého Podskalí. Kdysi tu úřadoval
výběři kontrolor spolu s obchodníky, kteří vyku-
povali každý dvanáctý díl dřeva, jež se vyváželo
přimo z vorů. Budova celnice projde v závěru sed-
má pětiletky celkovou opravou a po jejím skonče-
ní budou památky zaslé plavecké slávy opět pří-
stupny veřejnosti.

● V Madridu byla oficiálně oznámeno, že po požití
závažného oleje, který byl na trh dodán v loň-
ském roce, zemřelo celkem 381 osob a 19 000 lidí
je těžce postiženo.

↓ BEJVALA' CÍSAŘOVNA

A NIKDO ANI
MUR! →

● Na dva roky vězení a ke stu ranám bílým od-
soudil budoucí svobodnou matku D. Neenovou
soudní tribunál v pakistánské Severozápadní po-
hraniční provincii. Třetí za „nelegální mateřství“
bude proveden veřejně po porodu.

TĚŽKÉ, přetěžké bylo rozhodování komise, která měla vybrat manekýnky z konkursu, který vypsal obchodní dům Kotva. Více než stovka dívek měla zájem o toto atraktivní „femeslo“ a snad všechny spíňovaly konkursní podmínky. Byly hezké, měly předepsané míry a chodit také uměly. Teď už záleželo jen na tom jak. Chůze manekýny, to není jen tak nějaká chůze — stáhnout zadeček, napnout stehenní svaly, trochu se zaklonit, ale hlavu vzhůru, dávat hezký nohu před nohu — kdo se o to pokouší poprvé, může budít dojem, že má ortopedickou vadu, ale na toho, kdo se to naučil, je radost pohledět.

Weil die Sünde süß ist

Von Süßem und Sünde berichtet die „Katholische Nachrichten-Agentur“ (KNA) anlässlich des Weihnachtsfestes:

Im Haushalt des Vorsitzenden der Deutschen Bischofskonferenz, Kardinal Joseph Höffner, ist Selbstgebackenes selbstverständliches, wobei der Kölner Erzbischof „dann auch ganz gerne einmal zugreift“, war aus dem Umfeld Höffners zu erfahren. Ruhr-Bischof Franz Hengsbach bot bereits zu Beginn der Adventszeit bei der Adventiat-Pressekonzferenz den anwesenden Journalisten Spritzgebäck an. „Die sind frisch gebacken und schmecken hervorragend“, empfahl der Essener Bischof und ließ den Gebäcksteller herumreichen.

Auch die Haushälterinnen von Kardinal Hermann Volk, dem Mainzer Oberhirten, und Bischof Manfred Müller, Regensburg, backen für die Weihnachtstage nach alten Hausrezepten. Aus Trier war zu erfahren, daß sich Bischof Spital zwar nicht so sehr viel aus Weihnachtsplätzchen macht, dafür freut er sich jedoch auf gedeckten Apfelkuchen, der in seinem Haus „vorzüglich schmecken“ soll.

Rosa Stimpfle, die Schwester des Augsburger Bischofs, informierte auf Anfrage, daß es im Augsburger Bischofshaus zu Weihnachten nur hausgemachtes Gebäck und Weihnachtsstollen gebe. „Der Bischof bevorzugt aber nichts Besonderes“, ließ sie wissen. „Er ißt zum Kaffee das, was man ihm hinstellt“, unterstrich Rosa Stimpfle die Bescheidenheit ihres Bruders.

Enthaltssame Kunde kam indes aus dem kühlen Norden. Der Bischof von Osnabrück, Dr. Helmut Hermann Witter, meinte, weil die Sünde süß sei, fühle er sich als Bischof verpflichtet, alles Süße zu verschmähen. Und noch einer verschmäht sowohl Selbstgebackenes als auch gekauftes Weihnachtsgebäck. Der Sekretär der Deutschen Bischofskonferenz, Dr. Josef Homeyer, leht kalorienbewußt und radelt lieber zwischen der Bundeshauptstadt und dem Siebengebirge.

Freiwillig in den Westen

Bürgerrechtler wurde nicht aus der CSSR ausgewiesen

Von unserem Korrespondenten Harry Schleicher

WIEN, 23. Dezember. Der Prager Historiker und einer der ersten Unterzeichner des Bürgerrechtsmanifestes „Charta 77“, Jan Mlynarik, ist nicht aus der CSSR ausgewiesen worden, sondern vor ein paar Tagen freiwillig in die Bundesrepublik gekommen. Informierte Emigranten in Wien betonten am Donnerstag, Mlynarik habe auf eigenes Ersuchen hin die Erlaubnis zur endgültigen Ausreise aus der CSSR erhalten. Neben Mlynarik würden demnächst auch die Dissidenten, der Historiker Karel Bartosek und der ehemalige TV- und Radio-Journalist Karel Kyncl, aus der CSSR nach Frankreich beziehungsweise Großbritannien ausreisen. Die Nachrichtenagentur dpa hatte unter Berufung auf den ehemaligen tschechoslowakischen Schachgroßmeister Pachmann die Ausweisung Mlynariks gemeldet. Die drei genannten Personen waren im Mai 1981 im Zusammenhang mit

einer politischen Affäre verhaftet worden. Damals war ein französischer Lastwagen mit politischer Untergrundliteratur sowie Vervielfältigungsapparate an der CSSR-Grenze sichergestellt worden. Zu einem Strafverfahren, in das auch der ehemalige CSSR-Außenminister des Jahres 1968, Jiri Hajek, einbezogen werden sollte, kam es aber nicht.

Noch anlässlich des Staatsbesuches des Prager Staatspräsidenten Gustav Husak in Wien hatten die österreichischen Gastgeber sich zugunsten der Freilassung Mlynariks, Bartoseks und Kyncls — offenbar mit Erfolg, wie man sieht — eingesetzt. Jan Mlynarik, der dieser Tage in der Bundesrepublik eintraf, hatte schon vor der Ausreise auf seine tschechoslowakische Staatsbürgerschaft verzichtet. Vor seiner Verhaftung hatte er durch einige Schriften über die Vertreibung der Sudetendeutschen aus der Tschechoslowakei von sich reden gemacht.

Rock-Relikte versteigert

LONDON, 23. Dezember (AFP). „Antiquitäten“ aus dem goldenen Zeitalter der Rockmusik kamen am Mittwoch in London im Auktionshaus Sotheby's unter den Hammer. Die rund 300 Bühnenkostüme, Fotos, Zeitschriften, Briefe an anonyme Fans und diversen „Kultgegenstände“ von den Beatles, den Rolling Stones oder Elvis Presley wurden für insgesamt 105 320 Pfund (etwa 422 000 Mark) versteigert. Die goldene Schallplatte der Beatles für „Sergeant Pepper's Lonely Hearts Club Band“ ging für rund 57 000 Mark nach Japan an den Geschäftsmann Kosaku Koishihara, der Rockmusik „grauenhafte“ findet, aber mit der Rarität eine Werbekampagne für seinen Supermarkt bereichern will.

Nejstarší zvíře

(In): Člověka zajímají pozoruhodnosti a rekordy. Jedno nej přichází ze světa zoologických zahrad. Vůbec nejstarším zvířetem chovaným v zoo je pozemní madagaskarská želva druhu Testudo radiata. Želvi stařenka Terty oslavila nedávno své 134. narozeniny a patří k pozoruhodným živým exponátům zoologické zahrady v Bundabergu v Austrálii.

Nové přírůstky Národní galerie

(pd): Na závěr své letošní výstavní činnosti připravila Národní galerie v Praze pozoruhodnou expozici, která rozhodně přinese řadu poznatků laické i odborné veřejnosti. Po osmi letech totiž v jízdně Pražského hradu, v Královském letohrádku Belvedere a v Valdštejnské jízdně představuje nejzávažnější přírůstky svých sbírek. Objevují se tak díla dosud jen velmi málo frekventovaná či dokonce zcela neznámá, neboť pocházeli z odkazů a nákupů ze soukromých sbírek jízdně Pražského hradu patří českému malířství 20. století, i když samozřejmě z tisícovky nových akvizic mohla být vystavena zhruba třetina. Významnými obrazy byly doplněny soubory autorů generace 90. let, Umělecké besedy, Osmy i Tvrdšíjních. Mezi deskami jmen figurují kupř. M. Jiránek, H. Masaryk, E. Filla, A. Slavíček, J. Čapek, J. Šíma. Výjimečně jsou zejména kotelce z pozůstatosti R. Kremlíčky a J. Zrzavého. Letohrádku Belvedere dominují nové oddíly prací V. Levého, J. Štursy a O. Gutfreundy, dále pak několik novinek z díla J. Mafaičky. Současní autoři jsou zastoupeni plastikami B. Bendy, B. Stěfana, J. Baucha, J. Kostky a další. Protiváhu sochařské produkci zde vytvářejí kresby M. Alše, A. Muchy, B. Kubišty, F. Tl. chého, F. Muziky, J. Zrzavého atd. Přestože poměrně ucelený soubor malířství 19. století je trvale instalován v Aněžském klášteře, nemůže nyní ve Valdštejnské jízdně uniknout naší pozornosti podobizna Tekly jelenové od J. Mánesa, nebo Machkáv T. Axmann a dlouho neznámý Žitka před klášterem sedleckým od téhož malíře. Milovníky romantické malby potěší několik typických Schikanederů, Židovský hřbitov B. Havránka i dosud neznámá díla V. Barvity. Výstava zůstane otevřena do 16. ledna, poté bude následovat její druhý díl.

H. MASARYK = HERBERT MASARYK, SYN
TGM, KTERÝ BYL PO HATINCE

ZUERST FRESSEN, DANN DIE
HAUSHALTERINNEN „JALBEN“

Kennen Sie den?

Sagt der Schönheitschirurg zum Besucher: „Ich garantiere Ihnen, wenn Ihre Gattin die Klinik verläßt, werden Sie eine ganz andere Frau haben!“

„Stimmt haargenau“, erwidert der Ehemann. „Aber woher wissen Sie das, Herr Doktor?“

Aus dem von der hessischen Landesregierung herausgegebenen Gemeinde-Lexikon unter dem Stichwort Biblis.

Aufgespießt

„Scheuendürftigkeiten: Kernkrejzwark Block A und B mit 2500 MW, Kirche St. Bartholomäus, Burggrüne Stele“

DE PRESUNNI A ZEHREL 1915 NA TYFUS

Masters-Trophäe an Martina Navratilova

Martina Navratilova ist die Tenniskönigin 1982. Die 26jährige Linkshänderin gewann das Endspiel des Masters-Finalturniers in East Rutherford gegen ihre amerikanische Landsmännin Chris Lloyd-Evert in 116 Minuten überlegen mit 4:6, 6:1, 6:2.

„Damit dürfte ich wohl auch die letzten Zweifler überzeugt haben, ich selber wußte eigentlich schon vorher, wer die Nummer eins ist“, genoß die seit einem Jahr in den USA naturalisierte Exiltschechoslowakin den Triumph mit sichtlicher Genugtuung.

Chris Lloyd-Evert zeigte sich wie gewohnt als faire Verliererin: „Ich hätte mir zu meinem 28. Geburtstag am Dienstag natürlich lieber einen Sieg gewünscht, aber Martina war heute einfach besser. Immerhin habe ich in den letzten sechs Monaten das beste Tennis meines ganzen Lebens gespielt, so daß ich mich schon jetzt auf 1983 freue.“

Kein Regisseur hätte den „Show-down“ um die Weltspitze spannender inszenieren können. Vor dem alles entscheidenden letzten Spiel des Jahres hatten beide je zwei „Grand Slam“-Titel gewonnen: Martina Navratilova die Internationalen Meisterschaften von Frankreich und England, Chris Lloyd-Evert die „US-Open“ und die „Australian Open“. Ebenso imponierend auch die Matchrekorde: In 92 Einzeln nur drei Niederlagen für Navratilova (darunter gegen die Münchinerin Sylvia Hanika) und 14 Siege bei 17 bestrittenen Turnieren, bei 80 Einsätzen nur fünf Verlustspiele für Chris Lloyd-Evert. sid

AKTIV VRAŤE VŠECHNO OBRAŤENO

In guten Händen

LOS ANGELES, 20. Dezember (AFP). Gegen mögliche terroristische Anschläge während der Olympischen Spiele in Los Angeles soll 1984 das gleiche Sonderkommando eingesetzt werden, das im April 1980 ohne Erfolg versucht hatte, die Geiseln in der US-Botschaft in Teheran zu befreien. Das geht aus einem Interview des Leiters der US-Bundespolicie FBI, William Webster, mit der „Los Angeles Times“ hervor. Wie Webster erklärte, wird das „Delta Blue Light“ genannte Sonderkommando für den Fall bereitgestellt, daß ein ähnlicher Anschlag wie in München erfolgen sollte. Dort waren 1972 während der Olympischen Spiele bei dem Anschlag eines palästinensischen Kommandos elf israelische Sportler, fünf Geiselnahmer und ein Polizist getötet worden. Die Geiselnbefreiung des US-Sonderkommandos in Iran schlug fehl, nachdem bei dem Zusammenstoß eines Hubschraubers mit einem Flugzeug acht seiner Mitglieder ums Leben gekommen waren.

SBÍRAT LZE ledačos, ale shromažďování některých předmětů je poněkud riskantní. Přesvědčili se o tom manželé Reg a Dorothy Pattersonovi z anglického lázeňského místa Hove. Zmínění manželé jsou penzisté a milují knihy. Háček je pouze v tom, že „sbírají“ knihy ve veřejných knihovnách. Za několik let se jim podařilo shromáždit na 13 000 svazků. A protože tak velkou sbírku bylo těžké utajit, ocitli se jednoho dne manželé před soudem, který pro jejich sbíratelskou vášň neměl pochopení.

Po zdražení pohonných hmot stojí v Maďarsku od 4. prosince jeden litr 86-
oktánového benzínu 18,5 forintu, 92oktánového 20 forintů a 98oktánového 21,50 forintu.

Otazníky nad švýcarským hodinářstvím

Švýcarský hodinářský průmysl v posledním desetiletí aneb jak ztratil zdanlivě neotřesitelné postavení největšího světového exportéra hodin a spočinou během několika mála let v blízkosti až tří příčky níže — i tak bychom mohli nadepsat následující několik rádek o nesnáziach tradičního švýcarského odvětví, jež list Neue Zürcher Zeitung vidí postaveno před hamletovskou otázkou „Být či nebýt“

Cisla hovoří jasně: minulý rok vyvezlo Švýcarsko „pouze“ 25,4 miliónu kusů hodin (9 procent celosvětového odbytu), zatímco ještě před deseti lety to bylo 57 miliónů kusů (tehdy 45 procent světového odbytu). Snad aby zabláznil nepřítivný dojem z tohoto poměru, trvá Švýcarsko na tom, že loni vyvezlo 72,8 miliónu „hodin a hodinových strojů“, což by představovalo více než jednu čtvrtinu odbytu hodin a ve své továrně měřku: Jak se však přiblíží zkoumání ukáže, holově hodin a hodinových strojů“ podílí jen jednou třetinu (tímž bychom se dostali zpět k východnímu údělu) — zbytek vývozu tvoří polotovar je to tím překatnější, že když asi před třemi lety Japonci oznámili, že svou roční produkci hodin (jž výrobce ze země Válema Tella předsbíhali, dali si tehdy Švýcaři práci s pitváním japonských statistik, aby nakonec své nejbezpečnější konkurenty obvinili z toho, že si do svých ciferek začkali kulovali také nehotové hodinky (smontované i nesmontované hodinové stroje) a „hodinky“ v suvenýrech či propisovacích tužkách.

Příčina ústupu švýcarského hodinářského průmyslu ze světové k trhu je původce dlouholeté prohlášení elektronických hodin, celková krize kapitalistických ekonomik, vysoká droková

míra, nedostatek finančních prostředků, nadbytek výrobků, zneček i firem atd.

Kapitáni švýcarského hodinářského průmyslu by rádi začali se zachránou svého odvětví tím, že by získali alespoň jednoho významného spolehlivého finančníka (pro švýcarské společenství bank je hodinářský průmysl až po jistou dobu nepohodlnou přítelkyní). Chátrali by dále značně zvýšit výrobu, aby tak mohli výrazně snížit (boza větších ztrát) ceny. Prosazují omezený počet zavodných značek a redukci sortimentu výrobků. Rádi by rovněž nahradili několik stovek menších a středních firem necelou desítkou „klíčových závodů, průrazných na trhu a ve výrobě“. Možná, že realizace těchto požadavků by přinesla švýcarskému hodinářskému průmyslu opět staré pozice; a největší pravděpodobnosti by však zároveň — spolu s definitivním zánikem mnoha podniků — vedla k dalšímu růstu nezaměstnanosti. (me)

Opěrná zeď Smetanova nábreží se zřítíla

Odklon tramvají a autobusů v centru Prahy

Včera, po deváté hodině dopoledne, nebylo v centru Prahy po dopravní špičce ani polachy. Po Smetanově nábreží směrem od Karlových lázní a opačně projížděla vozidla v hustotě, kterou by v zelené vlně obíhali stupněm dvů. Na semaforu se objevila zelená, sedmnáctka se pozvolna rozjezdila a s ní dvě — tři nákladní auta, dodávka a několik osobních vozů. Jen přejely křižovatku a mostu 1. máje, naskočila na semaforu červená. A pak se to stalo

Kamenná opěrná vltavská nábrežní zeď povolíla, kvádry, pískovcové zábradlí i jeho více než půlmetrové kamenné kuželky se s hřmotem valily do vltavských vod. Za tím šla k vltavskému dnu i suť z navážky, která byla za sedm metrů vysokou kamennou zdí uložena někdy od přelomu století. Nechybělo mnoho a kamennými kvádry mohl být zasažen i bagr Vodních staveb, umístěný na malé plošince pod zdí, kde vybíral nános z vltavského dna. Naštěstí i chodník v tu dobu byl liduprázdný a tak nebyl nikdo zraněn. Obě škodovky v okamžiku, kdy jim na pravé straně mizel v délce asi 30 metrů a šíři více než půldruhého metru chodník, se právě v tom okamžiku „ukázáně“ na zelenou rozjely. Když se chodci na mostě 1. máje vzpomatovali z překvapení, uviděli již jen zřícenou nábrežní zeď, obnaženou kabeláž a stržený sloup veřejného osvětlení přímo proti kavárně Slavie.

V defektním úseku byla okamžitě uzavřena veškerá doprava. Těsně po poledni se na místě havárie sešla komise zainteresovaných organizací, která se dohodla na postupu rekonstrukce.

„Je to nečekaný zásah do pražské dopravy.“ řekl nám mjr. Ing. V. Novák z oddělu řízení dopravy odboru dopravní služby městské správy VB v Praze. „Museli jsme okamžitě přeměrovat nejen hromadnou dopravu, ale do havarijního úseku zastavit vjezd všech motorových vozidel. Proustupnost městského centra se tak pochopitelně zhoršila, zvláště nyní před vánocí, kdy do Prahy přilétá hodně návštěvníků z venkova. Chci bych proto požádat všechny řidiče, aby pokud jen trochu mohou se vyhnuli trojúhelníku Národního divadla, Perštýn a Dům umělců. Dále bych chtěl požádat řidiče i chodce, aby v těchto dnech byli v centru města mimořádně opatrní.“

Také Dopravní podniky v důsledku havárie změnily

operativně trasu tramvajové linky 17 a autobusové 197. Až do odvolání pojedí tedy „sedmnáctka“ z Čechova mostu přes Malostranské náměstí, Újezd, Národní divadlo a Perštýn do Myslíkovy ulice a dále na svou obvyklou trasu. Autobusová linka 197 je rozdělena: první část povede mezi stanicí metra Staroměstskou a Prosekem, druhá mezi Jiráskovým náměstím a sídlištěm Lhotka. (ml)

Foto: LD — J. ZÁČEK

Oprava nábrežní zdi

(čtk): Jak již byla veřejnost informována ve středu 15. prosince, zřítíla se též den část nábrežní vltavské zdi za mostem 1. máje naproti kavárně Slavie na Smetanově nábreží v Praze. Výlom o délce 25 m a šíři 1,6 m se podařilo pracovníkům Speciálního závodu Vodních staveb Praha plně zajistit nadsypem písku s příměsí cementu, spodní část zdiva i jeho základy byly sanovány ocelovými larsenovými stěnami. Včera rozhodla zvláštní komise o neproděné opravě zřícené části nábrežní zdi, s níž započne n. p. Vodní stavby Praha podle možnosti již 17. ledna 1983. Po dalším průzkumu bude pravděpodobně uvolněn oboustranný provoz exponované autobusové linky číslo 197 přes Smetanovo nábreží a od Národního divadla k náměstí J. Krasnoarmejců jednosměrný provoz motorových vozidel. 22. 12. 82

V severomoravské Vidnavě se říká, že město stojí na švédské půdě. Kamenný materiál nahromil rozsáhlý skandinávský ledovec v době diluválního zalednění Evropy. V okolí Vidnavy je hojně bludových kamenů. Jeden z nich stával na náměstí a měl 4 m³. Později posloužil ke stavbě městské radnice.

Gericht gibt Tchibo vorläufig recht

HAMBURG (dpa/VWD). Das Landgericht Hamburg hat die vom Kaffeeröster Tchibo gegen die Radiohändlerkette Interfunk erwirkte einstweilige Verfügung bestätigt, die es Interfunk untersagt, Tchibo-Markenkaffee anzubieten und zu vertreiben. Eine Urteilsbegründung liegt jedoch noch nicht vor.

Das Gericht scheint jedoch — so teilte Interfunk nach der Verhandlung mit — seinen Urteilspruch nicht mehr darauf zu stützen, daß der Kaffee unter Einstandspreis verkauft oder daß das besondere Vertriebssystem von Tchibo gestört werde, sondern darauf, daß Interfunk den Kaffee auf Schleichwegen beschafft habe. Das betreffe jedoch nicht die einzelnen Interfunk-Händler, die den Kaffee bereits in ihren Geschäften gelagert hätten, denn diese hätten von der Art des Einkaufs nichts wissen können.

ČIBO MUŽE ZAJE PRAVAT POTŘE - BY PRO SEX.

Vybíráme pro sváteční jídelníček

SRNČÍ ZAVITKY: 4 plátky z křty, 50 g slaniny, 200 g jater, 2 žemle, 30 g másla, 1 cibule, petrželka, sůl, 1 žloutek, paštikové koření podle chuti, kulička uhnětaná z másla a trochu sardelové pasty, 1/4 l kysané smetany, citron. — Srnčí maso necháme odležet, z křty nakrájíme filčky, naklepeme je, osolíme a položíme na tenké plátky slaniny. Z jater, v mléce namočených žemlí, sekané cibule, žloutku a paštikového koření upravíme nádivku. Potřeme ji filčky, zavlníme, spojíme jeblou nebo ovážeme nití a dáme na rozehřátý tuk ze všech stran opéct. Pak zavitky zalijeme trochou polévky, můžeme přidat ještě malý kousek slaniny pro chuť. Maso dusíme do měkka, pak zavitky vyjmeme, omáčku zaprášíme moukou, rozředíme trochou vývaru. Vaříme velmi mírně asi 15 minut. Do odstavěné husté omáčky přidáme kysanou smetanu, sardelové maso, citronovou šťávu podle chuti. Zavitky zbavíme nití a vložíme probít zpeř do omáčky. Podáváme s vepřovými brambory.

BAZANT PO FRANCOUZSKU: 1 bažant, 1 sýr hermelín, sůl, pepř, máslo, 1 lžice koňaku, 3 brusky, brusinkový kompot. — Qčištěného bažanta naplníme sý-

rem hermelínem rozkrájeným na kousky a opepřeným. Sešijeme nití nebo spojíme lehlami, aby náplň nevytékala. Bažanta nejprve na másle opečeme po všech stranách, potom jej osolíme, opepříme a pečeme tři čtvrtě hodiny v troubě nejprve přikrytého, po čtvrti hodině k němu přidáme oloupané rozpálené hrušky zbavené jádřinců. Když je bažant měkký, do zlatova upečený, polijeme ho koňskem, zapálíme a pak plamen zhaseme. Podáváme s brambory a polívkou pečených hrušek, které zdobíme kopečky brusinkového kompotu.

ZAJEČÍ KÝTA PO PROVENŠÁLSKU: 2 zajáci křty, 20 g slaniny, 1 dl červeného vína, 3 lžice oleje, 3 lžice rajčatového kečupu, vývar z kostí, malý stroužek česneku, pepř, sůl. — Odleželý zajec křty odblaníme, protáhneme slaninou, osolíme, opepříme a opečeme po obou stranách na rozehřátém oleji. Podlijeme je vínem a dusíme do měkka. Během dušení je obracíme, přeléváme šťávou a podléváme trochou vývaru. Ke konci dušení přidáme do šťávy rajčatový protisk a stroužek česneku utřeného se solí. Podáváme s opečenými brambory.

LZE UKUCHTIT TAKY 2 KLOKANA...

Gourmand a gourmet

Jak bychom měli o vánocích jíst? Jestliže skutečně umíme žít, pak důstojně, s chutí, s duchem, ale také s úsudkem. Připomínáme to proto, že je mezi námi mnoho bumbulíček, kteří jsou ochotni „kvůli“ vánocím a alivestru dokládně si pokazit zažívání. Připomínáme tedy dva vybrané labužníky: gourmanda a gourmeta. Kým jsme my sami? Jestliže gourmandem, pak máme jenom představu, že gastronomii dobře rozumíme. Naši chybní je, že se spokojíme tzv. dobrou krmi podle svých měřítek, našim přáním je jen a jen obrovská míra, či rodné má, včelčí čokolatky k jídlu, což hitavě spouštějí. Naproti tomu gourmet má chuť vytříbenou, volí pokrmův had rafinovaně složité nebo rafinovaně jednoduché. Velmi se zajímá o kuchařskou vědu, rozlišuje a rozlišných přípravek pokrmů, ale vždy si patří na hygienu a přiměřenost v jídlu. Je v oboru gastronomie neobyčejně zručný, v atlu je nemirně slušný, veselý a vlivný ale jako čumí a množství jídla, které si dopřeje, má naprosto přesnou mez. Nikdy se mu nestane, aby se dokonce přejel. Ji spíše do polopráta a pije do polopráta. A tak když jsme všichni o svátečních raději gourmety, jestliže připravujeme méně pokrmů, můžeme jim věnovat větší péči, více času. Důležitá bude hezká úprava stolu a hlavně rádosná nálada, přivlíkat všech ke všem.

VOBA JSOU ALE STEJNĚ NEVAŽRANY!

Podivuhodné ovoce

(dr): Horké dny v době od června až do srpna jsou na Filipínách obdobím dozrávání avocada. Avocado je tropické ovoce, u nás neznámé, podivuhodné svými vlastnostmi. Je ho asi 400 druhů. S nástupem monsunových dešťů se plody avocada, podobající se tvarem velkým evropským hruškám, světle zelené nebo zase až tmavohnědé barvy, hojně prodávají na mnoha trzích Filipínského souostroví. Za vlast avocada jsou pokládány oblasti tropického pásma Latinské Ameriky. Na Filipíny bylo toto „báječné ovoce“, jak je často nazýváno, zavezeno už v 15. století a v rozsáhlé míře se dnes pěstuje na Luzonu a jiných ostrovech. Plod s velkou kulatou pečkou a olejnatou dužinou barvy zralé pistácie a chuti ořechu se smetanou, se označuje jako „potrava chudých“. Dužina obsahuje až 30 procent rostlinných tuků a výživností se vyrovná máslu. K podivuhodným vlastnostem avocada patří ještě jeho vysoký obsah vitamínů, zvláště vitamínu E, který někteří vědci nazývají „vitamínem mládí“.

PODIVUHODNÉ OVOCE JE V ČESKOSLOVENSKU VŘEČNO.

Prohlášení agentury TASS

Moskva: Sovětská tisková agentura TASS vydala toto prohlášení: V posledních dnech se v řadě západních států šíří neoprávněné výmysly, že při některých socialistických zemích byly loni v květnu zapleteny do pokusu o atentát na papeže Jana Pavla II. Tato veskrze lživá kampaň je namířena především proti Bulharsku, ale občas se v ní ozývají i výpady proti SSSR. Někdo tak absurdního bychom mohli přejít bez povšimnutí, tím spíše, že pomlouvači už dostali patřičnou odpověď, avšak jde o pokusy ovlivnit směřování světových lidí zejména vřechích. Fakta dokazují, že nitk této provokace vedou k těm kdo podporují represivní režimy typu chilského nebo salvadorského, kdo sympatizují s izraelskými agresory a teroristy a kdo si zvykli na každodenní projevy násilí ve vlastní zemi. Každý čestný člověk cítí odpor k amorálním akcím imperialistických rozvědek — a nejen rozvědek. Je nepohodbné, že nevyjde záměr rozdmýchat pomlavy nepřátelství k SSSR a dalšími socialistickým zemím a do jisté míry odvést pozornost od militaristické psychologie pravězející válčné přípravy Západu. Jež vzbuzují rostoucí znepokojení širokých vrstev obyvательства bez ohledu na jejich sociální postavení či vyznání.

VENI SPROCHU, ABY NA NĚH NEDYLO PRAVÝ TROCHU.

„Hodný“ had

(ra): Břejlovec indický, zvaný jinak kobra, jak známo, je velmi jedovatý had. Dosahuje délky až 2 metry. Patří k četědi korálovcovitých a žije v Africe a jižní, Asii. Vždycky byla spojována hlavně s Indií, kde je považována za posvátné zvíře. Živí se především drobnějšími hlodavci a ptáky, ale jen v samotné Indii umírá ročně na ústku-ti na 40 000 lidí.

Indové však přesto nazývají kobru „hodným“ hadem a tvrdí, že je to tvor velmi přátelsky nakloněný člověku, zvláště takovému, který s ním dovádě správně zacházet. Indové tvrdí, že se ještě nikdy nestalo, aby kobra, která nemá zdurčelý „čepec“, zaútočila na člověka. Zato podrážděná kobra je ovšem velmi nebezpečná. Mohutně rozšíří část svého krku a připravuje se k bleskovému útoku, přičemž se zřetelně objeví dvě kolečka, připomínající brýle, od kterých břejlovec odvozuji své jméno. V indickém městě Širaia, rozkládajícím se nad řekou Krišnou, se každoročně koná v červenci už od neapamětných dob „hadí svátek“ na počest kobry. V době této slavnosti pochodují ulicemi města průvody Indi, z nichž má s sebou každý živou ještětku, přivázanou k tyčce, nebo zvláštní hrnek s čerstvě chycenou kobra. Po obřadech, tancích, zpěvech a modlitbách jsou kobry a ještětky zase puštěny na svobodu.

*Hadie stále svátově zadržované on-
kance (WHO) mají se stále ročně čítat více lidí
než při dopravních nehodách.*

Osm hlavních postižených oblastí

(čtk): Současně se zvyšováním objemu výroby a energetické základny našeho národního hospodářství na bázi severočeského hnědého uhlí je ČR zatěžována velkým množstvím kysličníku siřičitého i tuhých emi-sí. Vláda ČR vymezila osm hlavních oblastí postižených z hlediska životního prostředí, ve kterých například je poškozeno 420 tisíc hektarů lesa, a přijala řadu opatření pro jeho ochranu a zlepšení. Jde o oblast Prahy, Ústecko-Chomutovsko, Ostravsko-Karvinsko, Karlovarsko-Sokolovsko, Hradecko-Pardubicko, Brno, Plzeň a Mělnicko. K omezení negativních vlivů v postižených oblastech jsou potřebné nejen hlubší znalosti o úrovni znečištění, ale i o okamžitém stavu koncentrace látek v ovzduší v závislosti na meteorologických podmínkách. Znalost těchto situací umožňuje operativní regulaci zdrojů plynných exhalací. Díky vládním opatřením již tak působí Prognózní systém stavu znečištění ovzduší severočeské průmyslové oblasti a připravuje se automatizované ústřední sledování výskytu plynných škodlivin na území ČR s centrálním sběrem dat. To by mělo zejména umožnit plošnou regulaci a racionální řízení provozu elektráren z hlediska minimalizace znečištění.

VAJEDNOU...

Automobily Skoda prodává v Británii na 300 obchodních zástupců.
NA JEDNOHO KUPCE JEDEN PŘÍPADU JEDEN OBCH. ZÁSTUPCE.

Nad 70 let zdarma

(mb): O bezplatné přepravě cestujících starších 70 let v prostředcích pražské hromadné dopravy, které vstoupí v platnost 1. ledna 1983, jsme už psali. K dotazům mnoha čtenářů dodáváme, že k tomu účelu budou vydávány zvláštní volné jízdenky, při eventuální kontrole postačí předložit občanský průkaz. Podle jednotné úpravy, která se postupně do roku 1985 zavede ve více jak 100 městech, kde se městská doprava provozuje, budou všichni důchodci nad 70 let přepravováni zdarma bez ohledu na místo trvalého bydliště. Úprava je již v platnosti v řadě měst. V Praze bude využívat této výhody přes 100 tisíc Pražanů.

TAK TAM JEŠTĚ NEPOJEDU, MUSÍL BYCH PLATIT JIZDNU.

VONNÝ DOUTNÍK může být strážcem netušných nástrah. Za cenu dvouúdenního pobytu v nemocnici se o tom přesvědčil 56letý Newyorčan Neil Siano po vykouření několika lahodných doutníků. Dostal silný průjem, rázem zhubl o třináct kilogramů a musel být urychleně hospitalizován. Mikrobiologický rozbor v nemocnici ukázal, že kouřením inkriminovaných doutníků se Sianovi do těla dostaly zárodky houčevnatého střevního parazita. Nešťastný Newyorčan teď žádá výhradečnou kúru o dva milióny dolarů odškodného.

TAKOVÁ BÝVALA PARTYZÁNKY.

Na záchranu kondora

(ra): Loni žilo na světě už jen asi 30 kalifornských kondorů. Americká služba ochrany přírody se proto pokusila o záchranu tohoto druhu. Program zahrnoval také chycení několika ptáků za účelem jejich rozmnožení v zajetí. Záchranáři akce byla ale zastavena velmi brzy po jejím začátku. Při pokusu o odchyt mláďátek došlo k zatím nevysvětlitelné nehodě. Mláďe, které sedělo na skalní římsě, spadlo bez zjevného důvodu dolů, když se k němu přiblížil jeden z výzkumníků. Ornithologové se proto rozhodli, že si odchytové a další techniky nejdříve vyzkouší na méně ohrožených druzích, tj. na andském kondoru a afrických supech.

RODICE malá osmáctiměsíční Diany z Melbourne jsou na svou dcerku náležitě pyšní. Přesvědčí na její chrap jednou nechali dcerku ohlíti na zahrádce bez dozoru a posléze ji našli v křoví, jak čouhá kosa. Byl to jedovatý had, kterého malá Diana zakousla dříve, než ji mohli uštknout.

Zděna Bakalářová je vítězka letošního ročníku soutěže mladých dojiček zemi RVHP. Jež se uskutečnil v libečském kraji. Bydlí v tomto koutu naší země — v městě Borovany — kousek od krajského města. Obývá nový velký družstevní byt, hezky zařízený, první kategorie. Má tři děti, kluky jako buky. Je mladá a hezká. Práce jí baví a jde jí od ruky — jak se ostatně žádá od vítězky tak významné soutěže. V zaměstnání je oblíbená. A přesto ona sama zcela spokojena není....

„Hned po skončení soutěže jsem dostala několik anonymů. Lidé mi v nich psali, proč raději místo soutěžení nesedím doma a nedojím. Až prý nebudou takoví jako já, slehačky a smetany bude určitě dost. S jednou ženou jsem mluvila i telefonicky — jak je prý možné — zeptala se mě — že její manžel je inženýr a má tři tisíce měsíčně a já, obyčejná do-

Zdena Bakalářová při teoretickém testu soutěže mladých dojiček zemi RVHP

• Slavná Plankertonova detektivní kancelář je před zánikem: na základě transakce za více než 160 milionů dolarů ji pohltí americká firma Brands.
PŘEVZAL LA DIUS

ZASTAVENÍ V BOROVANÝCH

I NEJLEPŠÍ MLADÁ DOJIČKA ZEMI RVHP MŮŽE MIT PROBLÉMY

„Jižka, mám pět a půl? Stihlo jsem na to zareagovat? Za prvé můj příjem není zdaleka tak vysoký, a potom — chodí váš manžel do práce v sobotu a nedělí, ustává denně ve tři hodiny ráno, takže je citit denně — když vám přijde domů — od krav a podestýlky? — A mladá paní beze slov zavěsila.“ Jak je vidět, anonymové Zdenu Bakalářovou nedokázali vyvést z míry. To spíš problémy v práci: „Naše směna, v níž jsou čtyři ženské a dva státníci, má na starosti celkem 170 dojiček a 100 proutek. V současnou dobu máme již několik lždnů velký problém: kvalitu mléka nám odborníci z českobudějovické mlékárny již několikrát označili „dvojkou“. A to je zlé. My, na to také doplácíme, družstvo a také každá z nás zhruba čtyřmi stovkami měsíčně... Snažíme se najít příčinu zhoršení kvality.“

Může to být ale kdekoliv: v chladicích nádržích, v mlékovodech. Samozřejmě i v samotných dojičkách a také pečt o dobytek. Je toho zkrátka hodně, co musíme postupně zkontrolovat a zajistit. Zatím se nám to, bohužel, nedáří. Možná i tak trochu k radosti oněch známých neznámých autorů anonymních dopisů. Ale plán výroby mléka v našem středisku letos splníme. I s jeho tučností jsme poměrně spokojeni.“

Středisko, kde Zdena Bakalářová pracuje, svými výsledky patří k lepším v družstvu. Je tam i dobře zorganizovaná práce, dobrý kolektiv. Přesto i zde by se mohla řada věcí zlepšit. „Tak třeba všechny ženské dojme společně, nedě se prostě průběžně zjistit, kolik která z nás dojí. A tak všechny dostáváme stejnou odměnu. Cožpak u nás, my jsme jenom čtyři, my se užijemy dohodneme, ale co třeba u jiných provozech, kde je dojiček mnohem víc? Tento problém by pomohl vyřešit průtokový měřič mléka, jenž dokáže určit v kteroukoliv chvíli, kolik každá z nás dojí. Ty měřiče však na trhu nejsou — i když byly s velkou slávou vystaveny na loňské výstavě Země živiitelka v Českých Budějovicích. Nebo dárkovat vozy — velmi nutně bychom je u nás potřebovali. Myslete, že jsou na trhu? Pravda, jsou to možná ve srovnání s některými jinými problémy takové maličkosti, ale mně to hrozně trápí. Zdržuje to v práci.“

Zdena Bakalářová si nestěžuje. Jen suše konstatuje fakta. Poznali jsme to i z toho, když nám vyprávěla o nově vzniklé základní organizaci SSM při JZD, o tom, že právě ona byla zvolena před-

...a při práci v kravíně
FOTO: J. BROŽOVA

sedkyní, o plánech těchto mladých lidí. „V našem městě totiž není pro mladé lidi vlastně nic, kromě hospody. Proto chceme vybudovat nejprve klub mládeže. Doufám, že nám v tom národní výbor i naše družstvo pomůže. Aby mladí lidé měli kam jít za zábavou...“

Zdena Bakalářová je hezká mladá žena, nejlepší dojička zemi RVHP. Typ člověka stále nespokojeného, neustále něco vymýšlejícího. Příprava na soutěž i její průběh jí daly mnoho — odborné znalosti i schopnost lépe se domlouvat a lidmi. I to se jí samozřejmě v jejím pracovním životě hodí. A hodit jistě ještě bude — čeká ji totiž ještě dost bojů, než bude spokojená.

Ale je to vůbec u takových lidí možné?

MICHAL KOROL

• V noel na pátek zemřel v Paříži ve věku 85 let jeden z největších francouzských básníků a spisovatelů 20. století L. Aragon. Proslavil se jako autor mnoha básnických románů, esejů a kritik. Je považován za jednoho z tvůrců surrealistu.

DOJIČKA TY KRAŠNA.

DOJIČKA MALÁ---

Prinz Claus zuliebe
DEN HAAG, 22. Dezember (AP). Königin Beatrix hat nach Mitteilung der niederländischen Regierung vom Dienstag einen für Februar geplanten Staatsbesuch in Dänemark abgesagt und wird auch sonst im kommenden Jahr keinerlei Staatsbesuche abstaten. Sie folge ärztlichem Rat im Interesse des Wohlergehens ihres Mannes Prinz Claus. Der Prinzgemahl, der die Königin gewöhnlich auf Staatsbesuchen begleitet, befindet sich zur Zeit wegen depressiver Beschwerden in der Universitätsnervenklinik in Basel.

Mehr Sex für Elefanten

NEU DELHI, 22. Dezember (dpa/UPI). Elefanten brauchen mehr Sex und weniger Arbeit. Diese Forderung erhob ein Dichtkäufer-Experte am Mittwoch in Neu Delhi, nachdem Untersuchungen gezeigt hatten, daß immer mehr Arbeitselefanten vorzeitig sterben und zu wenige Nachkommen zeugen. Nach einem Bericht der Tierschutzorganisation „World Wildlife Fund“ stieg die Sterberate der gefangenen Elefanten von zehn Prozent vor dem Zweiten Weltkrieg auf 60 Prozent heute. Auch hätten die Arbeitselefanten eine äußerst geringe Geburtenrate. Der Experte U Gale aus Birma sieht nur noch einen Weg, diese Entwicklung rückgängig zu machen: Die Elefanten sollten weniger arbeiten und mehr Freizeit haben. Sie sollten nicht länger als acht Stunden am Tag arbeiten. Die restliche Zeit könnten sie mit Liebespielen, Fressen und Schlafen verbringen. Elefanten seien darauf angewiesen, daß ihnen der Wärter „kleine Zärtlichkeiten“ ins Ohr flüstert. Sie würden bereitwillig für die Fortpflanzung sorgen, wenn man ihnen nur die Zeit dafür ließe.

Odsouzené hejno „strak“

(mat): Magnetofony, fotoaparáty, pánské, dámské a dětské oblečení, kosmetické přípravky, psací potřeby i hračky — např. hru Člověče nezlob se nebo stavebnici autíček a další předměty kradlo po čtyři roky z připravovaných zásilek sedm skladačových dělníků z ČSAD v Praze 10. Zpočátku si brali zboží jen pro potřeby svých rodin a pro vylepšení interiéru svých bytů. Později, když s lidem rostla chuť, začali odcižovat větší množství zboží, které prodávali překupníkovi Jaroslavu S. Celkový úder jejich nákupů „za pět prstů“ převyšuje částku dvou milionů korun. Včera městské soud v Praze ohodnotil jejich činnost, která se v řadě paragrafů nazývá slovy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a podléhající keškové tohoto majetku, těmito nepodmíněnými tresty: Jan V., Stanislav H., Otakar S. a Zdeněk S. devět a půl roku ve II. nápravné skupině a peněžitý trest ve výši 10 tisíc korun, revidující Jan K. sedm let ve II. nápravné skupině a peněžitý trest pět tisíc korun Bohumil Ch. dva roky v I. nápravné skupině a peněžitý trest pět tisíc korun, překupník Jaroslav S. dva a půl roku a peněžitý trest pět tisíc korun. Za přičin proli majetku v socialistickém a osobním vlastnictví a za podléhající byl Jindřich V. odsouzen k jednomu roku odnětí svobody na zkušební dobu dvou let a k peněžitému trestu pět tisíc korun. Rozsudek dosud nebyl právní moci.

RODINNÁ KVAPEN BLBNE!

Mravenci pěstitelé

{(n): Přírodovědecká pozorování ukazují vzájemnou spjatost a hlubokou propojenost nejrůznějších článků živé přírody. Pěkným příkladem vzájemné užitečnosti rostlin a zvířat může být vztah mezi některými druhy mravenců a rostlinami, které pásují. Tak například v Austrálii mravenci rodu Rhytidoponera s oblibou konzumují plody některých křovin. Tyto plody dopravují do blízkosti mravenišť a po zkonsumování dužiny nechávají semena na „bromadách odpadků“. Semena po čase klíčí, přičemž křovina v blízkosti mravenišť vykazuje lepší růst než stejné druhy křovin, které rostou na vzdá-

lenějších místech. To je způsobeno jednak vyšším podílem minerálních látek v okolí mravenišť, ale i tím, že mravenci „své rostliny“ chrání tak, že je zbavují jejich přírodních nepřátel.

lenějších místech. To je způsobeno jednak vyšším podílem minerálních látek v okolí mravenišť, ale i tím, že mravenci „své rostliny“ chrání tak, že je zbavují jejich přírodních nepřátel.

Přechod v Rozvadově rozšířen

{(p): Náš nejnepřehlednější přechod do země západní Evropy v Rozvadově byl rozšířen o nové samostatné odbavovací prostory pro kamióny, čímž byla oddělena nákladní doprava od ostatního cestovního ruchu. Díky rychlému a plynulejšímu odbavení může nyní překročit naše státní hranice 500 kamiónů denně oproti dřívějším 350.

ESTĚ BY DĚLI ZROUŠIT CELNÍKY A PĚŠÁKY A BYLO BY TO DOBRÝ.

AMI HO HOL NEZOLAVUJI, SOUODRUKA!

Tricetiletá Past na myši záhadou

Psál se rok 1947 a tehdejší britská královna matka Mary, tedy babička dnešní královny, se chystala důstojně oslavit své osmdesátiny. Rozhlasové stanice BBC se tehdy taktně pozeptaly, jakýpakže dárek by mohla k tak významnému dnu nabídnout. A odpověď královny matky šokovala: Předala totiž o divadelní detektivku z pera Agathy Christieové. Zrodilo se dílo.

Tehdy už proslulá autorka detektivek napsala třicetiminutovou jednoaktovou hru nazvanou *Tři slepé myši*. Později ji pak doplnila a rozšířila na dvouaktovou a změnila i název. Pojmenovala ji *Past na myši*.

Nikdo tehdy v listopadu 1952, kdy měla hra premiéru v divadle v londýnském East Endu, ani v nejmenším netušil, ani autorka ani herci, že z dvouaktovky se stane gigant. Od prvního představení v Divadle Ambasadoru se totiž na této scéně hraje *Past na myši* nepřetržitě už plných třicet let a překonala tak snad všechny rekordy popularity. Dnešně je představení vyprodáno, vstupenky na ně se jen těžce shánějí a zájemci si je musejí zajišťovat hodně dopředu. Jen k londýnském divadle shledlo hru už na pět

miliónů lidí. Pouze jednou jedinkrát v tricetileté nepřetržité historii bylo jedno představení vynecháno. A to v srpnu roku 1969. Došlo tehdy v divadle k poruše v dodávce elektrického proudu. O neobvyklé popularitě této jevištní detektivky od „královny zločinu“, jak je někdy také Agatha Christieová nazývána, svědčí nejen její nepřetržitě uvádění v jednom divadle v Londýně, ale také to, že ji s velkým úspěchem — i když ne s takovou vytrvalostí — hrála divadla na celém světě, přesně v jedenačtyřiceti zemích všech kontinentů. Jen hmotnost papíru programu londýnské scény dosáhla už 250 tun.

Ve hře se na jevišti vystřídalo dost herců, mnozí odešli na vlastní žádost. Nemohli prostě psychicky vydržet nápor v podobě jednoho jediného divadelního kusu den co den, měsíc co měsíc, rok, dva, tři... a stále jedna a tatáž hra dokola. Zničení odchází herci, zničení bývalí i ředitelé jiných divadel. Ti zejména, když si uvědomí, že Divadlo Ambasadoru je večer co večer vyprodáno a u nich nezrídka bývá poloprázdno. Dokonce prý jeden takový závislý ředitel požadoval, aby

parlament nařídil stažení *Pasti* na myši ze scény a tento svůj výrok, aby stvrdil zákonem.

Co je vlastně příčinou tak neobvyklého úspěchu v podstatě nikterak rafinované hry, mající spíše jednoduchou a prostou konstrukci? Právě to pokládají četní divadelní odborníci i sociologové za neoblasněnou záhadu. Takřka detektivní. A byla to popravdě záhada i pro samotnou autorku, která ji nevyřešila až do konce svého života v roce 1976. Zemřela u době, kdy její hru hrálo londýnské divadlo nepřetržitě „teprve“ čtyřicetý pátý rok.

Jediné známým faktem je, že se *Past na myši* pro velký zájem dle hraje, dále je každé představení vyprodané a podle propočtů, vzhledem k tempu přirozeného přírůstku obyvatel Velké Británie, by se — samozřejmě teoreticky — mohla hrát donekonečna. Prostě londýnské představení *Pasti* na myši je už neodmyslitelnou atrakcí a každý cizinec, který přijíždí do Londýna pokládá málem za svou povinnost vidět Toweru, westminsterské katedrály či panoptiku voskových figur navštívit i — *Past na myši*. Jinak prý by mohl odjít z pocitem, že vlastně v Londýně ani nebyl.

Vánoční pošta pro B. Ljarka

Washington: Dostava hory vánoční pošty s přáním dobrého zítřka v těchto dnech šílejí dr. B. Ljarka, kterému bylo 2. prosince implanováno první umělé srdce na světě. Jak v sobotu prohlásil mluvčí univerzitní kliniky v Salt Lake City (Utah), pacient se dobře zotavuje po další operaci srdce — v sobotu vstal na 30 minut z postele a posadil se na židli. Clarkovi zdravotní stav byl ještě minulý týden kritický. U levé části umělého srdce se totiž objevila trhlina. Během několika hodinové operace se týmu lékařů tuto ránu podařilo vyměnit. Zároveň úspěšně potlačili začínající zápal plic.

Láva Vesuvu vydává svědectví

Skupina archeologů provádějící dlouhodobý výzkum v Herculaneu v Italské Kampánii učinila v nedávné době pozoruhodný objev. Našla dokonale zachované kosterní pozůstatky šestnácti lidí — obětí výbuchu Vesuvu v roce 79 n. l. Dva nácti obětí katastrofy, starověké město bylo pohlceno žhavou lávou, bylo nalezeno pod zříceninou sloupem. Pět bylo dospělých a sedm dětí. Dětí čili obětí bylo stejné na otisku na konci. Archeologové je totiž našli spolu s košáky a nádobami, a to velmi významným nálezem, který badatelé učinili na předměstí Herculaneu, je osm metrů dlouhé písečné. Je to potvrzení hypotézy, že město bylo důležitým námořním přístavem a velmi rušným obchodním střediskem Římské říše.

Herculaneum bylo původně řeckou osadou Heralston, v 6.-7. století přestalo být řecké a od roku 347 př. n. l. bylo římské město. V roce 79 n. l. potopila Herculaneum katastrofa. Na rozdíl od Pompejí, na níž se snesl obrovský mrak sopečného popela, zabila Herculaneum láva. Obyvatelům se věšinou podařilo včas uprchnout, i když právě nedávné archeologické nálezy dokazují, že i v tomto městě byly oběti na lidských životech, jak se říká mluvou dnešních novinových zpráv. Samé město v podstatě utrpělo méně škod než Pompejí, některé jeho části jsou, právě díky lávě, její ochranné vrstvě, ve velmi dobrém stavu a láva také uchovávala a zkonservovala objevené skelety.

Archeologické výzkumy Herculaneu jsou prakticky ukončeny od roku 1713, kdy byly objeveny první antické sochy, později pak i nástěnné malby. Ze stavby vyrostli badatelé divadlo, část foru, zbytky několika chrámů, tzv. basilika (sloupovna s 12 zdobenými nástěnnými malbami) i celou řadu domů. V jednom z nich, ve vile Pisonů byla nalezena i celá rozsáhlá knihovna s papírovými svitky. Je to jediná zachovaná starověká knihovna. Obsahuje 2000 převážně řeckých papýrů, většinou filosofického obsahu. Při výbuchu Vesuvu, kdy bylo město zaplaveno lávou, papírové svitky pochopitelně zohelnatily. Odborníci je s nesporným úsilím konzervují. Mezi autory zastoupenými v herculanské knihovně je i řecký epikurovský filosof Filodem. 2 těžko čitelných herculanských papýrů byly vydány některé zachované zlomky jeho spisů, např. *Peri theos* (O bozích), *Peri rhetorice*

(O rétorice), *Peri semeion* (o znameních a znakování) atd.

Dnešní archeologické průzkumy prováděné v Italském „pásmu ohrožení“ mají zjišťovat a určit škody, které způsobilo katastrofální zemětřesení, jež postihlo Itálii před dvěma lety a podle názoru specialistů málem dokonalo to, co se tak docela nepodařilo před 2 lety při explozivním Vesuvu.

Už nedávno těžké zemětřesení způsobilo více škody v Pompejích, kde mnohé budovy podlehly silným otřesům. Především sklepem četných staveb se v důsledku zemětřesení rozpadla a hlavně utrpěly už renovované a zrekonstruované domy ve staré části města. (stk)

Nicht Teil der Natur?

Nicht als Teil der Natur mag sich der Diözesanverband Limburg der Katholischen Arbeitnehmer-Bewegung (KAB) begreifen. Die KAB-Leute berufen sich dabei auf die Bibel:

... Was heißt es, wenn gesagt wird „Ökologisches Denken heißt uns selbst und unsere Umwelt als Teil der Natur zu begreifen“? Als Christen bekennen wir, daß Gott dem Menschen einen Herrschaftsauftrag über die Erde gegeben hat: „Und Gott schuf den Menschen nach seinem Bilde, nach dem Bilde Gottes schuf er ihn.“ (Gen 1,27) Und diesem Menschen gab er den Auftrag: „... erfüllt die Erde und macht sie euch untertan.“ (Gen 1,28). Der Mensch soll also, auf Gott schauend, die Erde bebauen und bewahren. Er ist also nicht Teil der Natur, sondern steht ihr als Subjekt gegenüber.

KATOLÍCI ZACÍNÁJÍ KRÁSNĚ BLAŽENÍ, NEMĚJÍ VÍCE NEŽ DĚJSTÍ. KRISTUS NA NĚ!

ví. Přestože nebyla až dosud navázána úzká a soustavná spolupráce mezi meteorology a lékaři, zkoumání vlivu počasí na stav lidského zdraví započalo už dávno. Už ve 4. století před našim letopočtem zkoumal „otec lékařství“ Hippokrates reakce člověka na meteorologické jevy. V naší době byla zjištěna zejména vzájemná závislost mezi meteorologickou situací a dopravními nehodami. Jak zjistil Meteorologický ústav v NSR, určitě meteorologicko-klimatické je-

CO JE TO PROTI HERESIE -
VOUČ!

Potemkinsche Fabrik

MOSKAU. 21. Dezember (AFP). Mehrere Monate benötigten Staatsbeamte in Leningrad, um herauszufinden, daß eine gutgehende Reparaturwerkstatt nur auf den vielfältigen Formularen der Planbehörde existierte. Wie die sowjetische Parteizeitung „Pravda“ mitteilte, war die Werkhalle der Scheinfirma wie geplant fertiggestellt worden. Als dann jedoch die nötigen Maschinen nicht geliefert wurden, griff der Betriebsleiter zu bürokratischer Selbsthilfe. Er beschleunigte auf den entsprechenden Formularen die ordnungsgemäße Betriebsaufnahme der Werkstatt. Anschließend machte er sich daran, Lohnstreifen für seine nicht vorhandenen Angestellten auszufüllen, die nach einiger Zeit Präsenzien für besondere Leistungen verlangten. Anonyme Briefe an das Leningrad-Komitee für Volkskontrolle ließen den Schwindel aufdecken. Der falsche Firmeneintrag wurde zu vier Jahren Zwangsarbeit verurteilt.

Zemřel dirigent K. Šejna

[vbr]: V pátek opustil velkou rodinu českých hudebníků zasluhující umělec K. Šejna. Začínal jako hráč na několik nástrojů a pak jako kontrabasista České filharmonie, kde se také poprvé chopil dirigentské taktovky, a to už před 60 lety. V České filharmonii — kterou po jistou dobu vedl jako umělecký šéf — působil Šejna po tři desetiletí s obzvlášť aktivním vztahem k české hudbě, až už šlo o národní klasiku nebo o tvorbu soudobou. Světem jemu nejbližší byly velké formy symfonické a kantátové a dle prostředků silně emotivní působení. K. Šejna vystupoval i v zahraničí a patřil pro svou důlnost a osobní přímou k historickým českým hudebním frontám. Zemřel měsíc po dosažení šestaosmdesátiletí.

Šejna zamontoval v roce 1945 do ČAKOVSKÉHO SYMFONIE „1812“ DO FINALE HISTO DOSAVADNÍ CARSKÉ HYMNHY HYMNU SOVĚTSKOU. JA JSEM NA TOM KONCERTĚ BYL BYL USPOŘÁDAN V LUCERNE.

Člověk a počasí

[ra]: Dešť, sníh, slunce, vítr, výkyvy atmosférického tlaku působí velmi výrazným vlivem na náladu a celkový stav člověka, na jeho zdra-

HELO BY JE ZJISTIT, ZDA EXISTUJE JEŠTĚ KČSSSR, MOŽNÁ, ŽE JE TAKY VYTVÁŘENÉJ.

Nejstarší dřevěný vesnický dům v Cechách

Při inventárním průzkumu památek lidové architektury na klatovském okrese jsme se loni na podzim do stali, i do Lučice, malé obce v těsné blízkosti chudeničské zámekské obory, jejíž obyvatelé i usedlosti „učinkují“ v právě otiskovaném románu A. V. Šmilovského „Za ránních červánků“. Neutíli jsme, že nás tu ve staré usedlosti s popisným číslem 2 čeká jeden z nejpozoruhodnějších nálezu poslední doby, vesnická budova, která za Josefa Dobrovského nejen stála, ale patřila už tehdy k starobylým objektům.

Co nás k takovému názoru vede a proč tak významná památka dosud unikala pozornosti? Příčina je velmi jednoduchá — na vnějšku budovy nebylo donedávna nic tak pozoruhodného, co by výrazněji na její stáří upozornilo. Silná hliněná omazávka, takzvaný „kožich“, skrývala i tu skutečnost, že konstrukce celého domu je dřevěná, roubená z masivních a neuhraňovaných kulů. Omazávka byla zčásti sejmuta teprve nedávno a tím se objevil roubení světnice s nečekaným překvapivým objevem v čelní stěně — už kdysi dávno zabetonovaným třetím menším okenním otvorem, umístěným sice mezi oběma okny dosavadními, ale výše nad nimi, takže původní sestava otvorů má trojúhelníkový tvar. Zároveň i užitkové a výzdobné tesáfské ztvárnění otvoru se zcela vymyká tomu, co víme o zatím nejstarších známých vesnických budovách z 18. a ojedinelé i ze 17. století. V této časové vrstvě se ale horní okno už nevyskytuje, protože patří do starších stavebních zvyklostí, spjatých s obdobím středověku. Zatím jediná vesnická budova, na níž si badatelé mohli takové okénko „ohmatat“, byla zároveň naší nejstarší datovanou dřevěnou lidovou stavbou: dům čp. 22 z Živohoště na benešovském okrese, sice zaměřený a rozbraný před vadutím hladiny slapské přehradu v padesátých letech, ale zaniklý dříve, než se všechny příslušné orgány dohodly na tom, zda a kde by mohl být znovu postaven. Na hraněném trámu, který je jediný zachován a který podíral povalový strop světnice, měl vyryto datování 1617.

Obytná místnost domu v Lučici je prakticky stejná, jen horní okno je větší, téměř takové, jaké známe z nedávného a podobně neuvěřitelně šťastného nálezu roubené obytné místnosti pozdně gotického domu čp. 370 v Kutné Hoře. Na známém vzácném vyobrazení hornických výjevů v Kutnohorském gradu z konce 15. století je v horní části lumenace i přehled do venkovské krajiny s domy, které jsou s budovami v Živohošti i Lučici zcela shodné — dřevěné a omazané, v zadní hospodářské části patrové, vpředu s vysokou obytnou flizbou se třemi trojúhelníkově uspořádanými okny v čelní stěně.

Také v Lučici je zadní část domu dvoupatrová. V patře tu byla nad přízemní komorou sýpka, z níž se po snížení krovu dochovála část roubených stěn našťastí s úplným vstupním portálem, který má sedlově pozdně gotický tvar. Při dokumentaci a prů-

zkumu budovy se ukázaly i další skutečnosti, které nesměš dále doplňují mimořádně archaickou charakteristiku stavby. Podle „ponořených“ a vzhůru proříznutých portálů do síně a světnice je zřejmé, že ošsky prostorů byly původně podstatně větší, podlaha je oproti původní úrovni zvýšená. Ze stop na roubení je možné stanovit i někdejší velikost oken ve světnici. Během doby zvětšených. V čelní stěně mezi spodními okny a horním otvorem probíhal jeden nepřerušovaný, vazný trám právě tak, jako můžeme sledovat na otiscích po konstrukci podobných teplic dřevěných místností, jak se zachovaly ve zdivu mnoha našich středověkých gotických hradů.

Horní otvor i značná výška prostoru byly nutné v době, kdy vytápění i osvětlení se ještě neobešlo bez úniku spalin do prostoru místnosti. Ještě výška musela být tak velká, aby kouř v horní části prostoru nevadil ani stolicím osobám. Proto tu také musel být otvor, kterým se znečištěný vzduch odvětrával. V alpských oblastech, kde se přetlaky tohoto tzv. dymného způsobu vytápění, včetně horních větracích oken udržely déle, se takový otvor příznačně nazýval Rauchfenster. S postupným zdokonalováním vytápění a odvodu kouře od krátkých dymnic, které odváděly kouř jen pod střechu, k dřevěným a posléze zděným komínům s černými kuchyněmi, ztratil smysl i doprovodný stavební aparát. Mladší místnosti mohly být nižší, horní větrací otvory ve stěnach se zmenšovaly a zanikaly.

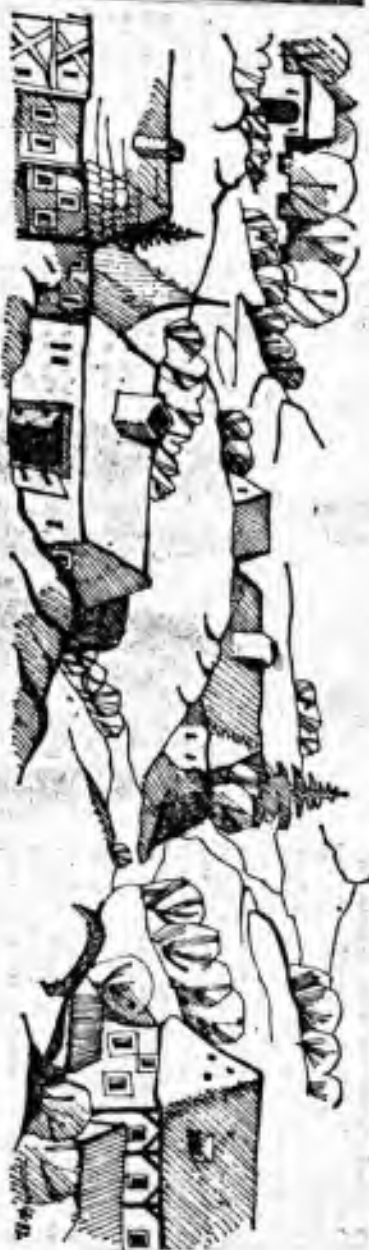
Srovnávací studium ukazuje, že dům v Lučici byl zřejmě postaven v době předbellohorské, nejspíše v druhé polovině 16. století. Za nejmladší možnou dobu jeho vzniku můžeme pokládat období obnovy stavebního fondu po třicetileté válce, kdy snad ještě mohly být v poměrně odlehlejší pošumavské krajině použity starší stavební zvyklosti. Přesnou odpověď snad v budoucnu umožní datování dřeva stavby podle letokruhových přírůstků, takzvaná dendrochronologie; v řadě zemí již bylo dosaženo pozoruhodných výsledků.

Není na škodu si uvědomit pravděpodobné příčiny, proč se dům uchoval až do současnosti: nepodléhl žádné katastrofě (zejména požáru) a naopak, ekonomická situace usedlosti nebyla v posledních staletích zřejmě nikdy taková, aby podnítila majitele nahradit jej novostavbou nebo stavebně upravit například nástavbou patra či podkrovní a tak zlikvidovat horní část světnice.

Mimořádně stáří domu mohlo být zjištěno jen díky úpravám, které začal majitel objektu — vedení dobrou snahou zachovat a uplatnit roubené jádro budovy.

Jde o památku mimořádného významu, která se jistě stane další ozdobou půvabného a kulturními tradicemi bohatého Chudenička.

Překreslený detail z vyobrazení Kutnohorského gradu z konce 15. století. Ne, přehledu do venkovské krajiny jsou vpravo a vlevo domy, které mají v čelních stěnách, obytných trojúhelníkově uspořádané okna i otvory

Marco Polo - nový idol Itálie

(a): Že bude po sedmi letech znovu v Itálii a ve světě velmi populární - to se asi nesnilo ani největšímu dobrodruhovi a objeviteli Marku Polovi, který před sedmi stoletími objel Asii. A přece se to podařilo s pomocí italské televize, která natočila jeden ze svých nejlepších seriálů, který v současné době sledují italské televizní diváci. Seriál o Marku Polovi realizoval v osmi dílech v desetihodinovém trvání režisér Giuliano Montaldo. Angažoval ke své práci 45 000 herců a komparistů. Film dlouhý 125 000 metrů vznikl 13 měsíců ve třech kontinentech. Pro originální šité kostýmy bylo spotřebováno přes třicet kilometrů čínské hedvábí. Koberce byly nakoupeny přímo v Maroku, staré koráby byly adaptovány z námořských benátských barek. Na filmové stavby bylo zapotřebí na tisíc kubických metrů dřeva a 50 000 metrů ocelových rour, aby byla vytvořena věrohodná stavba Benátek ze 13. století. Náklady na seriál vrostly samozřejmě do enormních výší. Jako koproducenti se na seriálu podílejí Čína, Japonsko a americká stanice NBC. Jedna série filmu byla natočena přímo anglicky s americkými herci a s výhradním právem prvního uvedení v USA. Televizní se-

riál byl až dosud prodán do 46 zemí. V samotné Itálii se stal tak populárním, že vyvolal vydání několika knih o Marku Polovi, nové gramodesky a nahrané kazety. Rodné město Marka Pola - Benátky - uspořádalo zvláštní představení dvou prvních dílů seriálu v operním divadle Teatro la Fenice.

ITALSKÉ HANZELKA.

Aufgespießt

„Wir ehren Karl Marx heute, indem wir den Produktionsverbrauch senken und den Kreislauf der Fonds so gestalten, daß die Exkremente der Produktion verwertet werden.“

Aus einem Brief des Mansfeld-Kombinats an SED-Generalsekretär Erich Honecker.

„Das Halstuch des Thälmannpioniers ist äußeres Zeichen seiner Zugehörigkeit zur Pionierorganisation. Die drei Ecken des Halstuches drücken die enge Verbindung zwischen Schule, Elternhaus und Pionierorganisation aus. Der Knoten bringt symbolisch ihre unlösliche Einheit zum Ausdruck.“

Aus dem DDR-Pionierkalender 1983 des Kinderbuchverlages Berlin.

„Immobilienverkauf ist Vertrauenssache. Deshalb lieber zum Parteifreund! Wir empfehlen uns für Ver- und Ankauf, Vermietung, Hausverwaltung, Grundstücksverwertung. Schnell, diskret, korrekt und zu realen Preisen.“

Anzeige einer Immobilienfirma im CSU-Organ „Bayernkurier“.

Rechnungshof: Gehälter beim WDR unverhältnismäßig hoch

vs DÜSSELDORF, 10. Januar. Die von den Rundfunkanstalten geforderte Gebührenerhöhung um 3,25 Mark sei in dieser Höhe nicht gerechtfertigt. Zu diesem Ergebnis kommt der nordrhein-westfälische Landesrechnungshof in einem Gutachten über die Finanzsituation des WDR, das er im Auftrag des Düsseldorf Landtags erstellen mußte. In dem Gutachten werden dem größten deutschen Sender in Köln schwere Vorwürfe gemacht. Die Mehrzahl der Gehälter seiner Angestellten stehe in keinem Verhältnis zu vergleichbaren Tätigkeiten außerhalb des WDR, gutachtete der Landesrechnungshof. So verdienen der Chefredakteur, erste Redakteure, Sonderkorrespondenten und die Hauptabteilungsleiter knapp 2000 Mark monatlich mehr als ein Regierungspräsident in einem großen Regierungsbezirk, (mehr als 10 000 Mark) stellte der Landesrechnungshof fest. Gerügt wird auch die nach Ansicht der Düsseldorf Prüfer ungerechtfertigte Anzahl sehr gut bezahlter Überstunden. In dem Gutachten heißt es in diesem Zusammenhang, „daß in einer Reihe von Fällen Bedienstete Überstundenvergütungen innerhalb eines Kalenderjahres erhalten haben, obwohl sie nicht einmal die volle Jahresarbeitszeit geleistet haben“. Der Landesrechnungshof kritisiert auch die Honorareinkünfte der WDR-Pensionäre, nach dem Gutachten haben allein 1981 60 Pensionäre insgesamt 745 493 Mark verdient.

Der Landesrechnungshof kommt insgesamt zu dem Ergebnis, daß eine Gebührenerhöhung in der vorgesehenen Höhe von 3,25 Mark nicht erforderlich sei.

NEČEKANE PŘÍJEMNÉ NÁSLEDKY měla pro obyvatele pobřeží katastrofa panamské lodi Linca. Která se v polovině prosince potopila nedaleko francouzského přístavišního městečka Morlaix. V útrožích lodi bylo skryto 4200 litrů skotské whisky. Přestože loď se zcela rozbila, její obsah se zachoval neporušen a přiliv vynesl láhev právě před silvestrem na francouzský břeh.

Schattenwirtschaft

Wert der Schwarzarbeit und anderer illegaler Wirtschaftstätigkeit in % des Bruttosozialprodukts (geschätzt)

Nicht in allen Ländern Lateinamerikas, Asiens und Afrikas haben man bemerkt, daß Deutschland geteilt sei, erklärte der CDU-Politiker. Daher gebe es manche Aktionen der DDR, besonders ihres militärischen und für Spionage und Gefängnis geschulten Personals, durch die „der deutsche Name befleckt“ werde. In anderen Ländern habe man aber zwischen West und Ost unterschieden gelernt und nenne die von Moskau abhängigen DDR-Emissäre „deutsche Russen“, was nicht in schmeichelhaftem Sinn gemeint sei.

Älteste Gottes-Inscript

JERUSALEM, 10. Januar (dpa). Der israelische Archäologe Gabriel Barklay hat nach eigenen Angaben bei Ausgrabungen in Jerusalem den bisher ältesten Gegenstand mit dem Namen Gottes gefunden. Wie die Zeitung „Jerusalem Post“ am Montag berichtete, stammt das kleine Silberamulett mit der hebräischen Inscript „JHVH“ (Jahwe) aus dem 7. Jahrhundert vor der christlichen Zeitrechnung. Führende Archäologen hätten den Fund als „sensational“ bezeichnet, berichtete die Zeitung. Nach Angaben Barklays würde das Amulett bereits vor drei Jahren bei einer Ausgrabung in der Nähe des Zionsberges gefunden, doch sei es Spezialisten des „Israel-Museums“ in Jerusalem erst jetzt gelungen, die Inscript auf dem stark zerkratzten Amulett zu entziffern. „Nach 150 Jahren archäologischer Ausgrabungen in Jerusalem ist dies das erste Mal, daß der hebräische Name für Gott aufgetaucht ist“, sagte Barklay.

Chagall-Fenster für Mainz

MAINZ, 10. Januar (dpa). Die Kirche St. Stephan in Mainz soll drei weitere Fenster von Marc Chagall erhalten. Wie Pfarrer Klaus Mayer am Montag in Mainz mitteilte, hat der in Südfrankreich lebende, aus Rußland stammende Künstler die Aquarell-Entwürfe für die Glaskunstwerke bereits fertiggestellt. Sie sollen von einem Atelier in Reims angefertigt werden. Mit ihrer Fertigstellung wird jedoch frühestens 1984/85 gerechnet. Die Höhe der Kosten, die mit Spenden finanziert werden sollen, läßt sich derzeit noch nicht absehen, erläuterte der Geistliche; Chagall selbst habe auf jegliches Honorar verzichtet. Die drei neuen Fenster sollen das dem Ostchor der Kirche vorgelagerte Querhaus schmücken und „das mystische Blau des Himmels in einer Fülle von Variationen des blauen Farbtons“ darstellen.

Schafehüten per Video

LONDON, 10. Januar (AFP). Peter Sandry gilt als der modernste Landwirt Großbritanniens. Der 28-jährige hat seine Farm in St. Eval bei Padstow, im Norden der Halbinsel Cornwall, mit einem vollautomatischen Video-Überwachungssystem bestückt, das es ihm

wasserdichte Chemikalie wurde auf die Narben aufgetragen und der Stamm mit schützenden Flüssigkeiten besprüht. Unter dem Baum, einem der ältesten in Großbritannien, sollen sich der Legende zufolge Robin Hood und seine Männer, die reiche Adelige und Kleriker ausraubten und „Arme beschenken“, versammelt haben. Das Naturdenkmal zieht jedes Jahr eine halbe Million Besucher an.

Robin-Hood-Eiche gerettet

NOTTINGHAM, 10. Januar (AFP). Die 500 Jahre alte Robin-Hood-Eiche im Sherwood Forest, die im letzten August in Brand gesteckt worden war, ist mit Hilfe der modernen Wissenschaft gerettet worden. Wie die Kreisbehörden in Nottingham am Montag berichteten, wurden insgesamt zwei Lastwagenladungen verkohlten Holzes entfernt, eine

erlaubt seine 220 Schafe nachts vom Bett aus zu hüten. Mikrophone übertragten jeden „Hilferuf“ der Vierbeiner in das Schlafzimmer. Sandry: „Früher mußte ich nachts raus. Diese harten Zeiten sind jetzt vorbei.“ Weitere Kameras will Sandry demnächst auch im Kuhstall aufstellen, wenn seine 30 Kühe zu kalben beginnen.

Fund beim Austernessen

RENNES, 10. Januar (AFP). Eine Perle von vier Millimeter Durchmesser hat eine Kundin in einem Restaurant in der nordwestfranzösischen Stadt Rennes in einer Auster gefunden. Die Auster der Größenklasse drei stammte aus dem Golf von Morbihan am Südpol der Bretagne. Die Finderin konnte ihre Perle behalten, da der Restaurantbesitzer davon ausging, daß der Inhalt der Auster dem zahlenden Gast gehört.

Socha svobody churaví

(z): Velké starosti působí v poslední době správci newyorské Sochy svobody Davidu L. Moffitovi stav této památky, která symbolizuje vstup na Nový svět a je permanentně středem pozornosti všech turistů, putujících do Ameriky. Stará dáma churaví, volá o pomoc. Její bezpečnost ohrožuje na 1,8 miliónu turistů, kteří se každoročně vypraví po 168 schodech až k její koruně, která je ve výši 46 metrů. „Statue of Liberty“ je, jak známo, dílem francouzského sochaře Frederika Auguste Bartholdiho, který ji vytvořil bezmála před sto lety. Co působí starosti jeim nynějším strážcům, jsou železné svorníky, které drží asi 300 tenkých měděných destiček vnitřním rámem. Konstrukce silně koroduje, deště nepříznivě působí na měď, která oxiduje. Nejvážnější je stav zvednuté ruky s pochodní, která je v tak špatném stavu, že bude asi nahrazena novou kopií. V současné době musí být uzavřen vstup na Sochu svobody. Odhonníci se zabývají otázkou její opravy a konzervace. Protože není dost prostředků na opravu této památky, soudí se, že Socha svobody nebude dříve veřejnosti přístupna než v r. 1986.

Flieger Huang und sein plötzlicher Reichtum

Vor 17 Monaten flüchtete der nationalchinesische Kampffliegpilot Huang Zhicheng mit seiner F-5-Maschine in die kommunistische Volksrepublik China. Inzwischen hat er die angenehmen Seiten, aber auch die Nachteile erlebt, denen ein Nationalheld mit Geld und Karriereaussichten ausgesetzt ist.

Viele Chinesen fragen sich, wie er denn wohl die fast 700 000 Yuan (900 000 Mark) Überläuferprämie verwendet hat. Denn eine solche Summe überschreitet für die meisten die Grenzen der Vorstellbarkeit. 10 000 Yuan spendete er einem staatlichen Kinderfonds, stand einmal in der Zeitung, für 20 000 Yuan kaufte er sich einen Mercedes und wurde damit zu einem der ganz wenigen privaten Autobesitzer in China, erzählen Militärs in Peking.

Beinahe vom ersten Tag an kamen auch die Bettelbriefe: Aus Sichuan, der Heimatprovinz von Huangs Familie, meldeten sich einige Dutzend echte und angebliche Verwandte, auch mit dem Wunsch nach finanzieller Hilfe. Eine Genossenschaft arbeitsloser Jugendlicher schrieb um 10 000 Yuan Startkapital zum Aufbau eines Kleinunternehmens, das ihnen Beschäftigung verschaffen sollte. Ein Musikliebhaber erbat in einem Brief 2000 Yuan, um sich eine lange ersehnte Stereoanlage kaufen zu können. Andere horchten auf, als sie erfuhren, der attraktive Offizier sei noch Jungge-

selle. Ein dickes Bündel von Heiratsanträgen flatterte ins Haus. Ein Bauer schrieb, er habe sieben Töchter in seiner Familie, und Huang möge doch wenigstens eine davon ehelichen.

Die Heiratsangebote sind wohl etwas zum Stillstand gekommen, seit die Zeitungen groß verkündet haben, daß der Begehrte seit Oktober nicht mehr zu haben ist. Eine 22-jährige Stewardesse, die ihm seine neuen Kollegen aus der Armee ausgesucht haben, ist die Glückliche. Angeblich waren fliegende Hostessen schon immer der Traum des Fliegers gewesen. Eine erste Ehebahnung — ebenfalls mit einer Angestellten der staatlichen Luftlinie — hatte nicht geklappt, weil der Vater des Mädchens, ein Parteifunktionär, politische Bedenken hatte und die Zustimmung verweigerte.

Zum Fliegen scheint Huang vorerst nicht sehr viel zu kommen: Er wurde zwar sofort nach seiner Flucht stellvertretender Direktor einer Luftwaffenakademie, mit 30 Jahren der jüngste in ganz China, befaßt sich aber vorwiegend mit „Theorieunterricht“ und „administrativen Arbeiten“, wie der Korrespondent einer Hongkonger Zeitung nach einem Besuch berichtete. Die Militärhochschule ist in Shanxi gelegen, weit im Landesinneren und Tausende Kilometer von Taiwan entfernt (und damit wohl auch von allen möglichen Überlegungen, zurückzukehren, falls es ihm in der neuen Umgebung doch nicht so gut gefallen sollte).

Die Militärs haben für ihn ein großes Appartement renovieren und mit neuen Möbeln versehen lassen, doch immer noch führen ihn politische und repräsentative Verpflichtungen auf regelmäßigen Touren durch das Land. Im September durfte Huang als Nichtparteimitglied dem KP-Kongreß in Peking beiwohnen. Ende November wurde er in die Nationale Konsultativkonferenz delegiert, einer Art beratenden zweiten Kammer des Parlamentes, der viele verdiente Persönlichkeiten, Vertreter der Religionsgemeinschaften und nationalen Minderheiten angehören.

Das ehemalige Mitglied der taiwanesischen Regierungspartei „Kuomintang“ fühlt sich zwar heute als „Jugendlicher, der entschlossen der Kommunistischen Partei folgt“, der in dem einen Jahr viel über die Kommunisten dazugelernt habe und „ein hohes Ansehen“ der Partei bei der Bevölkerung feststellen konnte. Zu propagandistischen Superlativen hat sich der Taiwan-Flüchtling jedoch bisher nicht hinreißen lassen.

Die Euphorie über den Überläufer ist ohnehin etwas gedämpft worden, seit sich im Herbst ein kommunistischer Luftwaffenpilot auf den umgekehrten Weg über Südkorea nach Nationalchina machte. Auch er nahm sein Flugzeug mit, und bei der Prämie zeigten sich die Taiwanesen noch um 50 Prozent großzügiger als Peking.

● Jährlich 155 000 Raketen sind nun in Taiwan hergestellt, die Hälfte davon für die Volksarmee, die andere Hälfte für die Nationalgarde. Im Jahr 1983 stieg die Produktion um 5,4 Prozent an. Die Raketen sind in der Volksarmee und in der Nationalgarde im Einsatz. Die Raketen sind in der Volksarmee und in der Nationalgarde im Einsatz.

● Die neuesten statistischen Daten zeigen, daß die Bevölkerung der Volksrepublik China im Jahr 1983 um 1,2 Prozent zunahm. Die Bevölkerung der Volksrepublik China im Jahr 1983 um 1,2 Prozent zunahm. Die Bevölkerung der Volksrepublik China im Jahr 1983 um 1,2 Prozent zunahm.

Ryby v hlubinách moří

Teprve rozvoj podmořského výzkumu v 50. letech našeho století poněkud podhrnul roušku zakrývající tajemství mořských hlubin. Sestupy batyskafem do mořských příkopů ukázaly, že ani mořské hlubiny více než 10 000 metrů pod hladinou nejsou zcela pusté. I sem pronikl život.

Obyvatelé těchto končin jsou však velmi vzácní a můžeme se s nimi setkat jen velmi zřídka. Obdivuhodná je přitom přizpůsobivost živého organismu. Vždyť tlak vody se zvyšuje s každými deseti metry o 1 kg/cm², takže v hloubce 10 kilometrů činí tlakův tlak na jeden centimetr čtvereční! Takové extrémní podmínky dokáže snášet jen několik druhů živočichů. Hlubinné ryby i další živočichové se přizpůsobují velkým tlakům panujícím v mořských hlubinách tak, že vnitřním tlakem působí proti vnějšímu. Vylovíme-li však takovou rybu, pak při náhlém vzestupu k hladině se nestáčí přizpůsobit sníženému tlaku prostředí, silně se nafoukne a nakonec praskne. Životní projevy obyvatel hlubin tedy můžeme pozorovat jedině v jejich původním prostředí ve velkých hloubkách.

Četná pozorování odhalila zajímavou závislost velikosti těl na hloubce, ve které ryby žijí. Zpočátku se velikost těl s přibývajícím hloubkou zvětšuje. V hloubkách kolem 550 m,

kam dopadne už jen malá část slunečního světla, zabírají oči až 25 proc. délky hlavy. Zároveň s tím se mění i vnitřní struktura oka a jeho světelnost se zvětšuje. Celý pochod můžeme přirovnat k měnění clony u fotoaparátu. Pod hloubkou 550 metrů se oči ryb náhle zmenšují. V těchto místech totiž už panuje věčná temnota a tak ryby oči nepotřebují. Ale tohle pravidlo má své výjimky, protože mořské hlubiny prosvětluje světélkující živočichové, a ti jsou samozřejmě vybaveni i očima.

Hlubinné ryby se většinou vyznačují bizarními tvary. Nápadné jsou velké rozměry úst, které zvyšují pravděpodobnost ulovku v řídké osídlených hlubinách. Některé ryby mohou pohltit kořist tak velkou, jako jsou oni sami. Studium ryby druhu Chauliodus sloani ukázalo, že při polykání velké kořisti odtáhnou speciální svaly srdce a další orgány stranou, aby při polykání neprekážely. Expedice Dana vylovila ve dvacátých letech našeho století rybu

druhu Melanocetus johnsoni, která měla v sobě dvakrát delší rybu. A takových otesánek bychom mezi hlubinnými rybami našli mnohem víc.

Extrémní podmínky panující v mořských hlubinách vedly k zvláštnostem i při zabezpečení dalších zachování rodu. Vědům bylo zpočátku nápadné, že expedice přinášely na povrch převážně samice. Jak se ryby v hlubinách rozmnožují? Odpověď přinesl důkladný anatomický výzkum samic. Ukázalo se, že samice těchto ryb jsou jen malé přívěšky na tělech svých „větších polovic“ a tak si jich vědci zpočátku ani nevšimli. Mnoho hlubinných ryb se totiž vyznačuje velkou pohlavní dvojitvostí. Zatímco samice je třeba 30 cm dlouhá, její partner nepřesahuje délku jednoho centimetru. Malé samečkové čekají v hlubinách oceánu na svou příležitost a když kolem plave samička, přisají se k ní ústy a po čase k ní přirůstají.

Zatím nejhlubší rybu ulovila dánská expedice Galathea v roce 1952 v Sundském příkopu. Byl to příslušník čeledi Brotulidae a žil v hloubce 8000 metrů. V roce 1960 však profesor Piccard spatřil s batyskafem nedaleko ostrova Guam žitou rybu v hloubce 10 919 metrů. A tak v budoucnosti můžeme očekávat ulovky z ještě větších hlubin.

Starý nápad v praxi

Ve Švédsku zavedli na ručních křídlech některých měst na dialektu vozů plněné pásy z tvrdého materiálu naplněné barvy, které vysypují mírně nad úroveň hladiny. Tyto pásy mají být včas upozornit řidiče, že se blíží k místu vyžadujícímu zvýšenou pozornost. Řízení vozidel. Experimenty potvrdily, že tato jednoduchá opatření přinášejí kladek výsledky.

Příklady jsou uvedeny v příloze.

Švédsko bojuje proti kouření

Na ulicích Stockholmu i jiných švédských měst bijí do očí obrovské pestré plakáty a výzvy: „Chceš-li žít, přestaň kouřit!“ Je to jedna z metod války proti kouření, která ve Švédsku v posledních dobách intenzivně probíhá. V čele tohoto boje stojí Švédské sdružení pro výzkum škodlivosti tabáku pro člověka, které požádá plně podpory vlády a veřejnosti této země. Aktivní činnost Sdružení a jeho členů přináší už své plody. Jak svědčí statistika ze posledních pěti let, počet kouřících Švédů se snížil o 8 procent.

Svatba s překážkami

Jeden mladý pár snoubenců z města Dinslaken v Německé spolkové republice měl v den své svatby opravdu smůlu. Mělo to tím, že si nevěsta před odchodem z domova vyčila na bílé svatební šaty pohár červeného vína. Pak přišel příliš pozdě pan farář, protože zapomněl na termín svatby. Ani se nedostavil varhaník, takže bylo třeba narychlo shánět jiného. Po skončení obřadu zjeřit fotograf, který měl pořídit svatební snímky, že nemá v kapse žádný film.

Kdo ho k tomu nutil?

ROZVOD POUZÍVÁ. — Soud města Camerona v americkém státě Louisiana proslul snadným a rychlým rozváděním manželství. Za tímto účelem získal rozvod pomocí posy, aniž by dokonce bylo nutno dostavit se k soudu. Takové „pohodlí“ láká nepochybně manželské páry, které k sobě nijak zvlášť vázané. V Pittsburgu byla nyní otevřena dokumentace advokáta kancelář, která odhadla, že Cameronu až 100 rozvodových případů za týden. Jednou podmínkou rozvodu požaduje je oboustranné souhlasné rozdělení majetku. Manželé „přijímají“ své majetky a dělení majetku. Je však v Cameronu nepopulární.

Plakát to vyřeší?

V brazilském velkoměstě Rio de Janeiro je velkým problémem nedostatek parkovacích ploch pro motorová vozidla. Policie napadá na přední sklo velkých plátů s nápisy „Parkování zakázáno“ všem vozidlům, která parkují mimo vyhrazené plochy. Problém je v tom, že lidé se velmi rychle a snadno přepnou na obě strany, než se podají řidiči kterýkoli papír a lepida se s tím odstaní. Velikost plátů je snadná, takže zcela zneškodňuje řidiče z aut. Bylo by tedy možné přemístit dle dalších plátů k těmto autům.

Tradice v ochraně přírody

Účet ze Španělska

ATEN (RAČKOVY) FOTBAL
3,5 MILIONO ŽFR.

Tradice v ochraně přírody

Ant Štvanice, byt i císařská, nebyla

„REGIMENT ZORAVI“ UYJDE V PRAZE KVIŽENÉ

[illegible]

Stromy Karla IV.

DO RESTAURACE v obci Wemmelweileru v Sársku se dlouholetý neznámý pachatel, zdálo se, že nezanechal žádné stopy. Po zveřejnění prohlášení na činu však policisté oběsili karikatury okolních zubních ordinací a pachatele zakrátko zadrželi. V nočním hodopání si totiž (zodě) odložil zubní přístroj a obližej lupem a hojnou krmí účejně tekutinu s vysokým obsahem alkoholu na ní pak zapomněl.

Nesjen rybníky, ale i vinicemi se honosila česká země. Pobělohorský exulant Pavel Stránský uvádí vinice u Prahy, Litoměřic, Mělníka, Loun, Ústí a Chrudimě. České víno považuje za „velmi zdárné a lahodné“, které jakostí předčí vína moravská a rakouským se vyrovná, a kdyby se jim nepřiznalo, postálo by nezbytně domácí potřebě. Jen kdyby... Mrzocizci té doby marně boří proti zvykům připlít na užitnou čiší zvanou viltkum: „Jinak dobrého přítěle užitati nemůž, aniž ho za vzcného hostě mít, než, že až na přiužitnou vyplje viltkum, sklenici nebo stříbrnici vína.“

do kteréz by se několik žejdlíčků vlejelo, ješto by se tím deset nebo patnáct poctivě podělit mohlo.* Když Vilém z Rožmberka sklídlil roku 1583 neobvyklou úrodu z roudnických vinohradů, nařídil své čeledi, aby pila místo piva vino. Bylo ho tolik, že si je nasílil ve škopcích. Jistěže jen málokdo se však zpil tak jako Jakub Krčín, který v opilosti ani nezpozoroval, že byl vlastním kordem tříkrát bodnut do hrudi. A churavějícho pana Jáchyma z Hradce jistě nic nepotěžilo tak, jako list od přátel, že již od snídáně pije dobré seřemské vino na jeho zdraví. „Jste voba šibali, mne za ozračce počítajte a sami nikdá střízlivi nebujavajíc.“ píše jeden z nich. A skončil-li už někdo tak jako jistý plebán, kterého sládeč ze zámku na jaru přinesl v koši, tomu recept výsledku zaručené.

„Uvař sobě vzop s řepichou, s octem a s medem, pij to vlažný a vztrh sobě potom pára smocené v dřevěném oleji do hrdla.“

KONECNE SVATBAI — Svatby Angli-
šana Frída Halla a Norky Anny Brate-
nové, obou „dlíve narozeneých“, se zdá-
nalo mnoho bosti. Všichni, vše blaho-
přáli novomanželům a vyjadřovali pevné
přesvědčení, že jejich svazek bude šťast-
ný a hlavně pevný. Však také neslo o
nějakou bážnou svatbu Novomanžels to-
ta manželství nijak nepospíchali a
dlouhá léta svěřovali své city jenom pa-
pír. Pravidelně si dopisovali — rovněž
do let...

1933 - Wege zur Diktatur

Ende Dezember 1932 notierte Joseph Goebbels, enger Vertrauter Hitlers und späterer „Reichsminister für Volksaufklärung und Propaganda“, in seinem Tagebuch: „Das Jahr 1932 war eine ewige Festschneise.“ In der Tat: es war den Nationalsozialisten trotz gewaltiger propagandistischer und finanzieller Anstrengung und massivem Einsatz aller Mittel nicht gelungen, an die Macht zu kommen.

NSDAP im Niedergang.

Noch im Juli 1932 erhielt die NSDAP bei der Reichstagswahl fast 14 Millionen Stimmen, 37% aller Wahlberechtigten für Hitler. Doch damit hatte Hitlers Laufbahn als Demagoge schon den Zenith erreicht: alle folgenden Wahlen brachten schwere Einbußen, bei den Reichstagswahlen im November 1932 verlor die NSDAP zwei Millionen Stimmen; in Regional- und Gemeindevahlen (Thüringen, Bremen, Sachsen) verloren die Nazis zwischen 40% und 50% der Stimmen, während die Kommunisten, aber auch die eigentlichen Konkurrenten der NSDAP, die anderen „nationalen“ Parteien, an Stimmen gewinnen — das Monopol Hitlers auf die nationalsozialistischen Stimmen war gebrochen.

Hitlers Prestige schwindet.

Das deutlichste Symptom für das nachlassende Vertrauen ist der Geldmangel. Lieferanten und Gläubiger der NSDAP drängen auf Zahlung. Goebbels notiert: „Nur Ebbe, Schulden und Verpflichtungen und dazu die vollkommene Unmöglichkeit, nach dieser Niederlage irgendwo Geld im größeren Umfang aufzutreiben ... In der Organisation herrscht schwere Depression. Die Geldsorgen machen jede zielbewusste Arbeit unmöglich ... Es besteht Gefahr, daß die ganze Partei auseinanderfällt und alle unsere Arbeit umsonst getan ist.“ Ende des Jahres 1932 war Hitlers Partei dem Bankrott nahe, von innerer Auflösung bedroht. Hitler selbst spielte mit dem Gedanken an Selbstmord.

Hitler wird Reichskanzler.

Nur wenige Wochen später, am 30. Januar 1933, wurde Hitler vom Reichspräsidenten Hindenburg zum Reichskanzler ernannt. Hitler leistete den Eid auf die republikanische Verfassung. Goebbels notierte: „Es ist fast wie ein Traum. Die Wilhelmstraße gehört uns. Der Führer arbeitet bereits in der Reichskanzlei ... Nach den furchtbaren Zeiten schwerster Depression gibt es wieder zum ersten Mal eitel Glück und Sonnenschein.“ Hitlers Anhänger, die Parteimitglieder, seine nationalen Sympathisanten und Wähler fielen in einen Freudentaumel; am Abend des 30. Januar werden überall in Deutschland Fackelmärsche organisiert, SA, SS, Stahlhelm-Bund marschieren stundenlang vor Zehntausenden im Triumphzug durch das Brandenburger Tor.

Beginn des Terrors.

Bereits am 3. Februar trägt Hitler in einer Ansprache vor hohen militärischen Führern sein Programm vor: Ausrottung des Marxismus, Eroberung von Lebensraum im Osten. Unmittelbar danach beginnen erste Verhaftun-

gen von Kommunisten, Sozialdemokraten, Gewerkschaftern, SA und SS werden als Hilfspolizisten eingestellt. Die ersten KZs werden errichtet. In der Nacht zum 28. Februar wird der Reichstag in Brand gesteckt — für die Nationalsozialisten der lang erwartete Anlaß zum Beginn des systematischen Terrors, um die Macht in Deutschland endgültig an sich zu reißen.

Wie war das möglich?

Was war geschehen? Wodurch kam Hitler so überraschend an die Macht, obwohl Hindenburg noch 1932 geschworen hatte, Hitler niemals zum Reichskanzler zu ernennen? Wenn heute älteren Mitbürgern diese Fragen gestellt werden, wird zumeist darauf hingewiesen, daß man 1933 „nur die Wahl zwischen Kommunismus und Nationalsozialismus“ gehabt habe, daß angesichts von 6 Millionen Arbeitslosen „ein starker Mann die Führung übernehmen mußte“, daß „die Weimarer Republik politisch am Ende“ gewesen sei usw.; wenn andererseits heute Schüler nach den Ursachen des Faschismus gefragt werden, offenbart sich ein geradezu erschreckendes Maß an Unkenntnis und Unwissenheit über unsere jüngste Vergangenheit — Folge jahrzehntelanger Tabuisierung.

Zu dieser Ausstellung ist ein umfangreicher Katalog mit sehr vielen Abbildungen erschienen, dessen Vertrieb außerhalb der Ausstellung wir exklusiv übernommen haben. Parallel zum Katalog ist eine Buchhandelsausgabe erhältlich, die allerdings erheblich teurer ist (natürlich liefern wir, falls gewünscht, auch diese Ausgabe).

Hier die genaue Beschreibung:

1933 — Wege zur Diktatur. Katalog zur gleichnamigen Ausstellung Berlin 1983. Herausgegeben von der Staatlichen Kunsthalle Berlin in Zusammenarbeit mit der Neuen Gesellschaft für Bildende Kunst, Berlin. 464 Seiten mit 280 Fotografien, Abbildungen, Faksimiles, davon über 60 in Farbe. Großformat 24 x 32 cm. Gewicht über 4 Pfund. Die Buchhandelsausgabe (Hardcover) kostet DM 48,—. Nur bei uns erhältlich: der Originalausstellungskatalog, Paperback, zum Original-Ausstellungspreis von **nur DM 29,80**

Wo der Katalog zu haben ist:

Der Ausstellungskatalog 1933 — Wege zur Diktatur ist erhältlich in unseren 3 Läden Berlin 30, Budapester Straße 44, Berlin 12, Kantstraße 131 und Berlin 41, Rheinstraße 11. Oder per Post. Bitte den nachfolgenden Coupon ausschneiden und einsenden an

Wohlthat's Versand
Kolonnenstraße 26 · 1000 Berlin 62

Bestell-Coupon

☐ Bitte liefern Sie _____ Exemplar (e) des Ausstellungskatalogs 1933 — Wege zur Diktatur, 464 Seiten, Paperbackausgabe, Einzelpreis DM 29,80 an die untenstehende Adresse.

☐ Bitte liefern Sie _____ Exemplar (e) des Ausstellungskatalogs 1933 — Wege zur Diktatur, 464 Seiten, Hardcoverausgabe, Einzelpreis DM 48,— an die untenstehende Adresse.

☐ Ich bestelle heute nichts, möchte aber gerne Ihre kostenlosen und unverbindlichen Versandangebote der kleinen Buxer zugeschickt haben.

Name, Vorname _____

Postleitzahl, Ort _____

Straße, Nummer _____

Datum, Unterschrift _____

FR

☐ Der Betrag über DM plus 3,— DM Versandkosten liegt als Post-/Bankcheck bei.

☐ Ich wünsche Zusendung per Nachnahme. (Nachnahme- und Versandkosten DM 4,90)

1933 - Wege zur Diktatur.

Ab 2. Januar 1983 findet in Berlin eine Ausstellung anlässlich des 50. Jahrestages der faschistischen „Machtergreifung“ statt. Zentrales Anliegen dieser Ausstellung mit dem Titel 1933 — Wege zur Diktatur ist es, dem weithin vorhandenen Defizit an Kenntnissen über die Ursachen und Wirkungen des Nationalsozialismus entgegenzuwirken. Dies soll durch Vermittlung von notwendigen wirtschaftlichen, politischen, kulturellen und alltagsgeschichtlichen Hintergrundinformationen geschehen. Dem Faschismusverhinderer machen anhand der Darstellung der politischen Entwicklung, die sich in den letzten Monaten vor und kurz nach der Machtübertragung an die Nazis vollzog, anhand der Aufdeckung der spezifischen Manipulationsmechanismen, anhand der Dokumentation der Entwicklung der Wohn- und Lebensverhältnisse der Menschen in Deutschland vor und während des deutschen Faschismus, dazu will diese Ausstellung beitragen. Sie beschäftigt sich insbesondere mit den wirtschaftlichen, sozialpolitischen und ideologisch-kulturellen Voraussetzungen der Machtübertragung an die Nationalsozialisten. Die Ausstellung soll aufzeigen, von wem die Zerstörung der Weimarer Republik betrieben wurde und wessen Interesse die Einsetzung Hitlers als Reichskanzler entsprach ...

Göttliches Bier, aber sterbenslangweilige Wochenenden

Erfahrungen eines Briten mit Deutschland und den Deutschen / „Nach dem Hauptgericht schauen sie dich scharf an“

Von unserem Korrespondenten Peter Nonnenmacher

LONDON, 5. Januar. Wo ist das Bier göttlich, das Brot herzhaft und das Essen reichlich? Wo sind die Menschen diszipliniert und höflich zugleich? Wo fehlt es an Selbstbewußtsein? Und wo kommt man an den Wochenenden fast um vor Langeweile? In Deutschland natürlich — zumindest wenn man den Eindrücken eines englischen Journalisten glauben will, dessen Reiseerlebnisse in deutschen Landen die liberale Londoner Zeitung „Guardian“ am Mittwoch publizierte.

Daß in dem Bericht, den „Guardian“-Korrespondent Walter Schwarz heim ins Königreich kabela, einige bekannte Charakterzüge der germanischen Vetterin wiederkehren, nimmt kaum Wunder. So fällt nach Ansicht des Besuchers in der Bundesrepublik vor allem die Engelsgeduld ins Auge, mit der das deutsche Volk noch immer an Straßenkreuzungen der maschinellen Erlaubnis zur Überquerung harret: „Fußgänger warten das grüne Licht ab, bevor sie hinübergehen.“ Zeichen für ein gerüttelt Maß an Disziplin sei, daß beim Straßenbahn-, U-Bahn- und Busfahren keine Sperren und Wächter den

Weg verstellen und nur selten Fahrscheinkontrollen vorkämen: „Von Deutschen wird eben angenommen, daß sie nicht betrügen.“

Doch auch ein Volk höflicher Menschen seien die Deutschen — gerade im Vergleich zu den französischen Nachbarn, in deren Sprachschatz die Wörter „Bitte“ und „Danke“ schon lange nicht mehr vorkämen. In Deutschland werde man noch im einfachsten Gasthaus anteilsvoll gefragt, ob es denn auch geschmeckt habe. In Paris käme kein Ladeninhaber auf die Idee, sich zu entschuldigen, wenn er mit einer gewünschten Ware nicht dienen könne. In London bringe man wenigstens ein „Sorry“ über die Lippen — aber nur in Bonn meine man es auch so, wenn man „Es tut mir leid“ sage.

Daß deutsche Ernsthaftigkeit gelegentlich gemischte Gefühle auslösen kann, ist eine der zentralen Erkenntnisse des „Guardian“-Journalisten. „Die Sache ist die, daß die Deutschen ernsthafte Leute sind, was furchtbar langweilig ist, wenn man durch einen geschwollenen Leitartikel der „Frankfur-

ter Allgemeinen“ waten, aber sehr lohnend, wenn ein Geschäftsinhaber oder Hotelier oder Ober seine Arbeit so berichtet, als ob er sie ernst nimmt.“ Schreckliche Langeweile verbreiteten indes auch deutsche Rundfunk-Nachrichtensprecher, „die immer so tönen, als zitierten sie Aktienkurse an einem flauen Tag“, und deren Nachrichten den Neuigkeitswert von Telefonbüchern hätten.

Den Gipfel der Langeweile freilich entdeckte Walter Schwarz im deutschen Wochenende, an dem das Leben in Bonn, Frankfurt, Hamburg, Stuttgart „und der restlichen Provinz“ ersterbe, während es in Frankreich fröhlich weitergehe. Am schlimmsten sei es in Stuttgart, „einer zerstörten Stadt, die zum ausschließlichen Nutzen der Autofahrer wiederaufgebaut wurde“. In Hamburg sei die berüchtigte Reeperbahn eine einzige Enttäuschung, „mit nicht viel anderem als Sex-Shops, die hier „Peep-Shows“ genannt werden“. Besser stehe es mit Berlin das, sich als Nabel der Welt empfinde und das mit der „geschniegelten Uniformität West-

deutschlands“ und den „Realitäten des Sozialismus sowjetischer Machart“ auf gleich vertrautem Fuße lebe, ohne sich an eines von beiden zu vergeben.

Tröstlich jedenfalls fand der englische Besucher, daß die Deutschen im allgemeinen freundlich zu Ausländern seien, daß man in ihren Kneipen „göttliche Bier“ und in ihren Wirtschaften immer Wild mit Preiselbeeren und Spätzle bekomme (welches Wort dem „Guardian“ nur etwas mißfiel: „Späthen saugen die Sauce besser auf als Kartoffeln“) und daß es in den Läden leckere Dinge wie Leberwurst, Schwarzbrot und Lebkuchen zu kaufen gebe. Man werde rasch zum Essen eingeladen, auch wenn die Motive für solche Einladungen gelegentlich seltsamer Art seien. „Zwischen dem Hauptgericht und dem Nachtisch nämlich schauen einen die Deutschen scharf an und fragen einen, ob man an ihre Demokratie glaube.“ Und das in einem Land, dessen Hauptstadt heute „noch demokratischer wirkt unter den hausbäckenen, ewig lächelnden Kohlen aus dem warmen Süden kommt, als es schon unter Eisberg-Schmidt aus Hamburg wirkte“.

Záchrana plameňáků

(av): Západní Indičtí plameňáci patří k ohroženým druhům ptactva. Největší hejno těchto ptáků dnes nalezneme na ostrově Great Inagua, patřícímu k Bahamskému souostroví. Čítá kolem 30 000 plameňáků, přičemž nově vylíhnutí ptáci obvykle opouštějí tento ostrov a usídlují se na jiných v okolí. Vláda tohoto ostrova vytvořila pro toto vzácné ptactvo rezervaci. Ještě na počátku tohoto století se plameňáci vyskytovali na celém Bahamském souostroví, černý lov však počty značně ochudil. Zkazu způsobila i nízká přelétávající letadla v době druhé světové války, kdy vypašení plameňáci přecházeli z hnízd. Zdá se, že nynější snaha o záchranu plameňáků bude úspěšná.

Klinika pro ptáky

(ar): Francouzské městečko Saint-Paul-de-Léon je nozýváno „ptačí prádelnou“. V poslední době dochází stále častěji k haváriím tankových lodí naplněných naftou. Ta se pak rozlévá po moři na sta kilometrů daleko a tvoří na hladině neprostupný, jedovatý a masný povlak. Následkem toho hynou ryby, ptáci a mořská flóra. Postižení mořští ptáci jsou v městečku umývány speciálním šampónem, pečlivě očišťováni, sušeni, nakrmeni a pak zase vypuštěni na svobodu.

Jídelníček nejen pro žlučníkáře

O avátoch jsme si dopřáli všelijakým mnohem sytější pokrm než obvykle, ve větším množství. Kdo se řídí rozumem, zůstává zdravý a nezanechává ani přírůstek na váze. Kdo se však nechce ovládnout, či dokonce se mu „osval“ žlučník, rád sáhne po lehkém dietním jídle. Můžeme si připravit ne jen pro postižené, ale pro celou rodinu, abychom opět vřicím přišli do „formy“.

SPENÁTOVÁ POKLEVKA: 240 g smrazeného špenátu, 40 g hladké mouky, 2 vejce, 20 g másla, 2 d. mléka, sůl. — Masocho oprezenou morkou rozmícháme ve vodě, osolíme, povaríme. Pak přidáme špenátový protlak, od okamžiku varu varíme asi 15 minut. Pak přilijeme mléko, v němž jsme rozlehali bílky. Před podáváním teprve ochutíme polévku junem, které v ní necháme rozpustit. — Uvedené dávky postačí pro 4 osoby.

HOVĚŽÍ GULÁŠ PO MORAVSKU: 300 až 400 g hovězího zadního masa, 40 g másla, 100 g brambor, 25 g rajčatového protlaku, sůl. — Maso očistíme, nakrájíme na malé kostičky, osolíme a bž

tu opékáme na teflonové pánvi do vysmahnutí stávy. Opečené maso podlijeme vařící vodou, osolíme, přidáme rajčatový protlak a pod pokličkou dusíme do měkka. K měkkému masu přilijeme trochu horké vody, guláš zabustíme jemně nastrojeným syrovým bramborem a dobře provaríme. Hotový pokrm ochutíme čerstvým máslem. Podáváme s hemašitým vařeným bramborem.

DUŠENÉ KARBANÁTKY: 250 g hovězího masa, 250 g telecího masa (n. jen hovězí), 40 g žemle, 1 vejce, 60 g másla, 40 g strouhané housky, drocený kmín, sůl. — Maso umeleme, přidáme k němu na vřícenou žemli, sůl, vejce, strouhanou housku a drocený kmín. Utvoříme karbanátky, které nasucho opečeme, podlijeme horkou vodou nebo natučným vývarem a dusíme. Před skončením dušení přidáme čerstvé máslo a setmíme s oheň. Podáváme s bramborovou kaší a mrkvovým salátem.

Rekordarbeitslosigkeit in Kanada

Die Arbeitslosigkeit in Kanada ist im Dezember 1982 auf den höchsten Stand seit Ende des Zweiten Weltkriegs gestiegen. Die Quote beträgt 12,8 Prozent.

Mietpreis-Welle in Berlin

Heftige Proteste nach Aufschlägen von bis zu 50 Prozent

Io BERLIN. Mit heftigen Protesten reagierten Mieter-Vereinigungen in Berlin auf die drastische Erhöhung der Mieten für mehrere tausend Altbauwohnungen. Diese wurde rechtlich durchsetzbar, obwohl Altbauwohnungen in Berlin noch preisgebunden sind.

Auf der Basis einer seinerzeit vom SPD-Senat erlassenen Ertragsberechnungsverordnung vom März 1981 hatten die Mietpreisstellen der Bezirksämter Baugesellschaften und privaten Hausbesitzer Mieterhöhungen von durchschnittlich 21 Prozent, in Einzelfällen aber von bis zu 55 Prozent genehmigt. Entschieden wurde bisher erst über einen kleinen Teil der insgesamt 48 500 eingegangenen Anträge. Mit den Aufschlägen auf Grund der Ertragsberechnungsverordnung fiel eine allgemeine Mietpreiserhöhung zum Jahresbeginn von fünf und zwölf Prozent zusammen.

Bausenator Ulrich Rastemborski (CDU) sagte inzwischen zu, er wolle seinen Einfluß bei den städtischen und ge-

meinnützigen Wohnungsbaugesellschaften geltend machen, damit sie darauf verzichteten, die genehmigten Erhöhungen in vollem Umfang auszuschöpfen. Mehrere Wohnungsbaugesellschaften haben inzwischen erklärt, sie wollten aus „sozialer Verantwortung“ den rechtlichen Rahmen nicht voll nutzen und auf besonders krasse Mietzuschläge verzichten.

Die SPD-Fraktion im Berliner Abgeordnetenhaus will sich jetzt dafür einsetzen, daß die Summe der möglichen Mieterhöhungen künftig begrenzt wird. Städtische Wohnungsbaugesellschaften sollten verpflichtet werden, von der Ertragsberechnungsverordnung nur dann Gebrauch zu machen, wenn zwischen Mieteinnahmen und Aufwand für die Instandhaltung ein krasses Mißverhältnis besteht. Ein SPD-Abgeordneter beklagte die „politisch unverantwortliche Handhabung“ der Verordnung durch die CDU-Regierung. Die Christdemokraten warfen der Opposition dagegen „Heuchelei“ vor.

S Astorem v Leningradě

Radě přitel jsem zase jednou nchystal malé překvapení: Poslal jsem jim pohledy z Leningradu. Sovětská pošta měla určitě velkou radost, že mobila doručit třeba požadav batovskému ministerskému představiteli, který kromě mne a manželky podepsal i paní Marianne Strauss, čili batovská „first lady“.

V souvislosti s tím se pochopitelně napřed nechěla věřit, pak dlouho v exilových kruzích roziřila povět, že jsem podnikl cestu sovětskou lodí a že jsem se tudíž musel znormálovat. Ve skutečnosti to bylo jinak. Především to nebyla loď sovětská, nýbrž loď Astor hamburské rejdářské společnosti Hadag, o níž běží v německé televizi seriál s titulem „Traumschiff“ čili loď snů. Loď snů to taky opravdu je, největší sen jsou ovšem ceny jejich plaveb. Kabina, kterou jsme obývali, stojí na oněch čtrnáct dní cesty po Baltickém moři se zástávkami celkem ve 13 přístavech pro dvě osoby něco přes 12.000 DM. To bych nikdy v životě nezaplatil, neb nemám peníze na hršíné mrňání, ale během této cesty se na lodi konal velmistrovský šachový turnaj. Jeho účastníci a jejich manželky tudíž neplatili za kabinu nic, vedlejší poplatky - za nápoje, zproprité, jehož výše byla více méně jednorázně předepsána - uhradila cena pro vítěze. Ke svému překvapení jsem skončil na druhém místě, za manským velmistrem Barczayem, před Unzickerem, Sosonkem, Roubatschem, Dargou, F. Portischem, van den Sterrem a dalšími, kdo se zajímá o šachy, zná jistě takhle jiné.

Jenomže o šachu psát nehodlám. Zajímavější byly zážitky cestovatel-sky-politické. Byli jsme dva dni v Leningradu. Cestující mohli na spo-lečné výlety bez víza-které bych samozřejmě nedostal-pasy jsme odev-zdali při výstupu z lodi a dostali je zpátky při návratu. Průvodkyně nám jičila před Zimním palácem průběh spásomné Velké říjnové socialistické revoluce, hned se rozvinula živá dis-kuse, v níž jsem ji upozornil na to, že jediným výsledkem této revoluce byla největší masová vražda světo-vých dějin. Byla z toho zděšená, KECAT SE NAUČIL VÍČ NEŽ SKUTINA. ROKA 1888 BUDE SVATO-RŮŽENÍ!

Jenomže o šachu psát nehodlám. Zajímavější byly zážitky cestovatel-sky-politické. Byli jsme dva dni v Leningradu. Cestující mohli na spo-lečné výlety bez víza-které bych samozřejmě nedostal-pasy jsme odev-zdali při výstupu z lodi a dostali je zpátky při návratu. Průvodkyně nám jičila před Zimním palácem průběh spásomné Velké říjnové socialistické revoluce, hned se rozvinula živá dis-kuse, v níž jsem ji upozornil na to, že jediným výsledkem této revoluce byla největší masová vražda světo-vých dějin. Byla z toho zděšená, KECAT SE NAUČIL VÍČ NEŽ SKUTINA. ROKA 1888 BUDE SVATO-RŮŽENÍ!

Millionen als Entschädigung
LOS ANGELES, 5. Januar (AP). Die bundesdeutsche Sensationsdarstellerin Heidi von Beltz, die 1980 bei den Dreharbeiten zu dem Film „Cannonball“ einen schweren Unfall erlitten hatte, erhält Schmerzensgeld in Höhe von 1,1 Millionen Dollar. Die 25-jährige saß seinerzeit als Double der US-Schauspielerin Farah Fawcett (auch bekannt aus der Fernsehserie „Drei Engel für Charlie“) in einem von einem Stuntman gesteuerten Sportwagen vom Typ Austin Martin, der in der Szene eine Kollision mit fünf anderen Autos knapp umgehen sollte, in Wirklichkeit aber doch mit einem Zusammenstoß. Dabei erlitt Frau von Beltz so schwere Verletzungen, daß sie sieben Monate im Krankenhaus liegen mußte und heute querschnittgelähmt ist. Ihre Vereinbarung mit der Versicherung der Filmgesellschaft, die „Cannonball“ produziert hatte, sieht die Auszahlung des Geldes in Jahresraten von 150 000 Dollar vor, so daß die junge Frau auch ständig von einer Krankenschwester betreut werden kann. Nach Angaben ihres Anwaltes sind die 1,1 Millionen Dollar die größte bisher in den USA als Schmerzensgeld gezahlte Summe.

„Wieder beim Meister wohnen“

BONN, 5. Januar (dpa). Lehrstellen-suchende Jugendliche müssen nach Ansicht von Bundesbildungsministerin Dorothee Wilms (CDU) angesichts der Arbeitsmarktlage ein „hohes Maß von Mobilität“ zeigen und bereit sein, auch anderenorts als am Wohnort sich ausbilden zu lassen. „Es war ja früher nicht das schlechteste, wenn ein Lehrling auch beim Meister wohnte“, erklärte sie in der Zeitung „Kölnische Rundschau“. Sie wolle bald mit den Tarifpartnern besprechen, wie die Frage der Unterkunft und Betreuung Auszubildender — etwa in Jugendwohnheimen, in der Familie des Meisters und des Ausbilders — wieder mehr in den Vordergrund gestellt werden könne.

А МУСЛУ МОНТ ОЛКАУ, ХЛІАТ ДІТИ - А БУЛИ З МЕН РІВНІСЛАВІ К ПОКЛОДІВІ!

Cenou „Wiener Flötenshr“, udělovanou za gramofonové desky s umělecky nejvýraznější a stylově nejčistší mozartovskou interpretací, bylo za rok 1982 vyznamenáno v produkci Supraphonu Mozartovo smyčcové kvarteto č. 20—23 v podání Kvarteta města Prahy a klavírní koncert c moll s Rondem D dur v interpretaci Pavla Štěpána a České filharmonie za řízení Václava Neumanna.

Distanc 99 let

To tu ještě nebylo: fotbalista Floyd David z klubu na ostrově Trinidad/Tobago dostal za inzultaci rozhodčího distanc na 99 let. Píkaním na tom je, že při verdiktu nebylo řečeno, že se to doživotně...!

■ PZO Motokov dodal v právě uplynulém roce 1982 na zahraniční trhy asi 104 tisíce osobních automobilů zn. Škoda. Většina z nich byla dodána do socialistických zemí, avšak 36 tisíc vozů typu Škoda Rapid a Škoda 105 a 120 byla odeslána do nesocialistických států. Škodovky jsou oblíbeny zejména v Dánsku,

kde v roce 1982 byla Škoda druhým nejprodávanějším automobilem. K předním odberateli patří pak ještě vedle Dánska rovněž Velká Británie, Francie, NSR, Belgie a Finsko. Vozy Škoda se dodávají i do tak vzdálených zemí, jako jsou např. Malajsie, Panama a Pákistán.

Argentinien streicht vier Nullen

Inflations-Weltmeister Argentinie will jetzt mit einer Währungsreform den äußeren Auswirkungen der galoppierenden Teuerung (rund 200 Prozen Jahresrate) Herr werden. Ab Februar wird aus 10 000 alten Peso ein neue Peso.

Když začínal kabaret

Kabaret. Tiská Slovnik cizích slov. Je zábavní podoba s programem, zpravidla humoristickým, s divadelními výtupy, tanci, žánry ap. Údajně prvním kabaretem na světě byl La Chai noir a samozřejmě, že místem jeho zrodu je listopadu 1881, tedy už před více než sto lety, byla Paříž. Prvním kabaretiérem byl malíř Rodolphe Salis, muž, který byl něco mezi umělcem, artistou a — obchodníkem. Samozřejmě, že nemohl tušit, že pomohl na svět novému druhu umění, které si nakrátko získalo přízeň diváků v mnoha zemích.

Před nedávnem byla v berlinském muzeu Brandenburské marky otevřena nová expozice, věnovaná stoleté historii kabareta. Jsou v ní ohromné plakáty, fotografie a četné jiné předmety spojené s touto lehkou a zábavnou uměleckou formou. Jak vyplývá z pozoruhodné expozice, od počátku se kabaret opíral o vynikající individuality — a to jak mezi zakladateli, tak i mezi výkonnými umělci a různými scén. Například dokumentuje vystavený plakát a portrét kabaretní hvězdy Ivetty Guilbertové, která před tím po dlouhou dobu vystupovala na Scale.

Představena je i jiná proslavená kabaretní hvězda — zpěvák a písničkář Aristide Bruant. Při svých vystoupeních nosil vždy a puzte vysoké černé klobouky, černý oblek, na hlavě měl černý klobouk se šlakovou síticou a na krku černou a umělecky rozvážlou šálu.

V císařském Německu byl založen první kabaret před více než osmi desítkami let, v roce 1901, a jeho malá snánka dostala název Veber breitt. V této době vznikl v Berlíně také kabaret Maxe Reinhardta Schall und Rauch. Po první světové válce se kabaretní umění, především politicko-satirickým kabaretem, zabíralo věnovat řadu tehdy čalých umělců, především známá trojice Kurt Tucholsky, pak Erich Kästner a Erich Weisert. O směru působení jejich satirického kabaretu svědčí to, že když se v roce 1933 chopili v Německu moci nacisté, museli všichni tři — právě tak jako desítky, stovky jiných pokrokových umělců — opustit Německo a uchýlit se do emigrace.

Dva tisíce korun ročně za kratší život

V současné době se ve Spolkové republice Německo množí protesty na adresu československého socialistického státu. Jde v nich zejména o skutečnost, kterou nejvíce pociťuje Bavorsko: československá industrie zamořuje nebezpečnými exhalacemi sousední krajiny. Není už výjimkou, že při proudění severovýchodních větrů jsou bavorská města a celé oblasti znečišťovány takovým množstvím nebezpečných spalin z československa, že to desateronásobně překračuje přípustné normy Spolkové republiky.

Touto situací, která ohrožuje životní prostředí lidí i okolní přírodu, se začínají intenzivně zabývat jednotlivé zemské vlády. Vystává tudíž otázka, co v tomto případě dělají oficiální instituce a další ochránci přírody v Československu. Jestliže na západní Německo dopadají nebezpečné expanzivní plyny, obsahující zejména kysličník uhelnatý a kysličník siřičitý, které překračují desateronásobně přípustnou normu, v jaké koncentraci musejí pak dopadat na blízké okolí jejich vzniku, kdy větry ještě nestačí rozptýlit tuto životu nebezpečnou plynnou emisí?

Husákovu vedení již nestačí drancování země těžbou uranové rudy, drancování lesů jako dřevné suroviny, která se prodává do zahraničí ve formě kulatiny, vyváží se i uhlí, kterého nemáme sami dostatek. Režim začíná prodávat i elektrickou energii, jejíž výroba je srovnatelně nebezpečných exhalací. Podívejme se jen útržkovitě na náklady, které se nemožno našemu národnímu hospodářství nikdy vrátit jako aktivu: obyvatelům exhalacemi zamořených

krajů se prokazatelně zkracuje život. Lékaři a biologové dokazují, že exhalace přináší obyvatelům těchto krajů nevyčísitelné onemocnění.

Režimní propaganda velmi často poukazuje na tzv. socialistické vymoženosti v oblasti zdravotnictví. Proč tedy také nevydá zprávu loňského zasedání České vlády o katastrofálním zdravotním stavu obyvatelstva Severočeského kraje? Proč neuveřejní až neobyčejně vysoké procento výskytu rakovinových onemocnění, cukrovky a nemoci dýchacích cest u občanů, kteří obývají právě tyto oblasti? Proč neinformují čs. zdravotnické úřady o povážlivě se zkracující průměrné délce života těchto občanů? Proč neuveřejní, na kolika tisících hektarech našeho území bylo nequalifikovaným řízením průmyslové výroby zničeno lesních porostů a zemědělských ploch?

Kdysi úrodná země je přeměněna v Měsíční krajinu, jejíž rekultivace si vyžádá desítky let. Ovšem, získají-li se na to investice. Skutečnost, že děti od nejútlejšího věku jsou ze Severočeského kraje nejméně dvakrát do roka povinně vyváženy na tři týdny jinam na čerstvý vzduch, je jen malou náplastí za zkrácení života či nebezpečnou trvalou onemocnění. Současným československým národohospodářům, jak si patrně spočítali, se vyplatí vyvážet horníky z dolů v těchto zamořených oblastech jednou týdně do lesů mimo zamořený kraj, zdarma, než stavět nákladný odsírovací zařízení a odlučovače tuhých emisí. Patrně v nenávratnu jsou laciná režimní propagandistická hesla o tom, že v socialist-

mu je nejcecnnější člověk. Ukazuje se, že socialismu je cennější tvrdá západní "zahňvající" valuta. Jinak by snad nemuseli být během loňské zimy občané z Teplic, Mostu, Biliny, Duchcova, Litvínova a jím blízkého okolí několikrát evakuováni. Jenže uhlí a elektrická energie se prodávají za valuty. A ty socialistický stát nutně potřebuje.

Nad celým krajem vznikla z průmyslových exhalací a vlivem meteorologické situace nepropustná inverze, která bránila úniku nebezpečných zplodin do horních vrstev atmosféry a tím i okysličování zamořeného území. Tento kritický stav, velmi nebezpečný lidskému organismu, trval několik dnů. Po dohadování kraj-ských politických orgánů s federální vládou a sekretariátem ÚV KSČ byla evakuace přerušena. Zjistilo se totiž, že doprava by tuto situaci nezvládla a Husákovu vedení se navíc oprávněně obávalo následné reakce obyvatelstva.

Na tuto nebezpečnou situaci, kdy inverze zabránila rozptýlu i jedovatých plynů vypouštěných do ovzduší z blízkých chemických závodů, reagoval účinně pouze místní svaz zahrádkářů. Vydal totiž oběžník pro své členstvo, že dosud nesklizené listy s ovocných stromů nesmí být kompostováno, ale okamžitě spáleno.

Někteří obyvatelé Severočeského kraje, kteří pozorovali na svých dětech i na sobě velmi častá onemocnění dýchacích cest, začali reagovat na tuto situaci podle svého. Chtěli se ze Severočeského kraje vystěhovat.

Z obav, aby nenastalo hromadné stěhování občanů z oblastí ohrožených exhalacemi, vydala federální vláda interní směrnici zakazující vystěhování ze Severočeského kraje. Tak se vlastně tamější obyvatelé stali novodobými otroky a tato oblast o rozloze 7810 čtverečnick kilometrů největším koncentračním táborem v Československu. Ostatní kraje republiky mají totiž striktní příkaz, neposkytnout občanům ze severních Čech zaměstnání, nemají-li v místě nového pracoviště trvalé bydliště. A národní výbory zase nesmí těmto lidem trvalé bydliště povolit, protože jakožto obyvatelé Severočeského kraje nemají v místě trvalé zaměstnání.

Tak vlastně Kaňkova fikce románu Zámek je názorně realizována v praxi. A Husákovu vedení v Praze patrně přehlédlo, k čemu se zavázalo v Deklaraci lidských práv, kde v článku 13, odst. 1 se praví, že "...Každý má právo na svobodu pobytu a volbu bydliště uvnitř hranic každého státu." Nemluvě o druhém odstavci téhož článku, kde je uvedeno: "Každý má právo opustit kteroukoliv zemi, i svou vlastní a vrátit se do své země."

Náhradou za novodobé vazalství dostává každý občan pracující deset let v Severočeském kraji roční příplatek dva tisíce korun. Dodejme, že si za ně stále častěji nemá co koupit. Opravdu socialisticky se tento systém zachoval k důchodcům, kteří v tomto kraji pracovali po celý život. Na roční příplatek dvou tisíc korun nemají nárok, protože už nepracují.

Na základě všech těchto poznatků lze konstatovat, že v soudobém socialistickém Československu je snad skutečně nejcecnnější člověk. Alespoň ten, který může na tento "nejspravedlivější systém" pracovat.

menkurs einer Innenpolitisch spekula-
kuriären Abwertung den Vorzug geben.
Die dem europäischen Währungssystem
nicht angehörende griechische Währung
hat bereits im Laufe des vergangenen
Jahres gegenüber der Mark um 15,8
Prozent, dem Schweizer Franken um
zehn Prozent und dem US-Dollar um
22,7 Prozent an Wert verloren.

**Athen spricht von
Abwertung der Drachme**
ATHEN. In Athen halten sich hart-
näckig Gerüchte, wonach für das kom-
mende Wochenende eine Abwertung der
griechischen Drachme vorgesehen ist.
Gerechnet wird mit einem Schnitt i-
der Größenordnung von zehn Prozent.
Entsprechende Berichte wurden von der
Regierung bislang nicht dementiert.
Die Regierung Papandreu, so gebei-
Beobachter zu bedenken, könnte freilich
die schriftweise Anpassung des Drach-

MEV LEWIS, CO DELA
PRAVLE. TRILICH FOP!
Aus dem Redemanskript der
FDP-Generalsekretärin Im-
gard Adam-Schwaetzer bei der-
selben Kundgebung.

"Die für das Leben der Demokratie
notwendige Kompromißbereitschaft
ist nicht gerade das, was Kämpfer
und Märtyrer anzieht. Übrigens:
Kämpfer und Märtyrer brauchen wir
in dieser Demokratie nicht — davon
haben wir in der Vergangenheit ge-
nug."
Aus dem Redemanskript der
FDP-Vorsitzenden Hans-Diet-
rich Genscher beim Dreikö-
nigstreffen in Stuttgart.

Aufgespießt
"Wir erleben es in diesen Monaten
ganz deutlich, Freiheit braucht
Kämpfer... und Freiheit braucht
Leidenschaft — Leidenschaft für den
Kampf für unsere liberale Sache.
Nur wer für seine Sache kämpft,
überzeugt."
Aus dem Redemanskript des
FDP-Vorsitzenden Hans-Diet-
rich Genscher beim Dreikö-
nigstreffen in Stuttgart.

**Washington verfolgt
illegale Osthändler**
WASHINGTON (AFP). Die US-Regie-
rung hat ein Gerichtsverfahren gegen
drei Geschäftsmänner eingeleitet, die ver-
sucht hätten, illegal ein Montageband
für Dieselmotoren in die Sowjetunion zu
exportieren. Die Anlage im Wert von
fünf Millionen Dollar (11,5 Millionen
Mark) war für das sowjetische Lastwa-
genwerk an der Kama bestimmt.
Die Geschäftsmänner, zwei Amerikaner
und ein Kanadier, wandten sich zur Ab-
wicklung des Geschäfts vertrauensvol-
an die Pariser Firma "Anirini", ohne zu
wissen, daß es sich dabei um eine Fall-
der US-Justiz handelte, Washington
hätte sämtliche Maschinenlieferungen
an das Kama-Werk untersagt, da Last-
wagen aus dieser Fabrik für den Trans-
port der sowjetischen Truppen in
Afghanistan eingesetzt werden.
CHHROD!

Eine wahre Puzzlearbeit

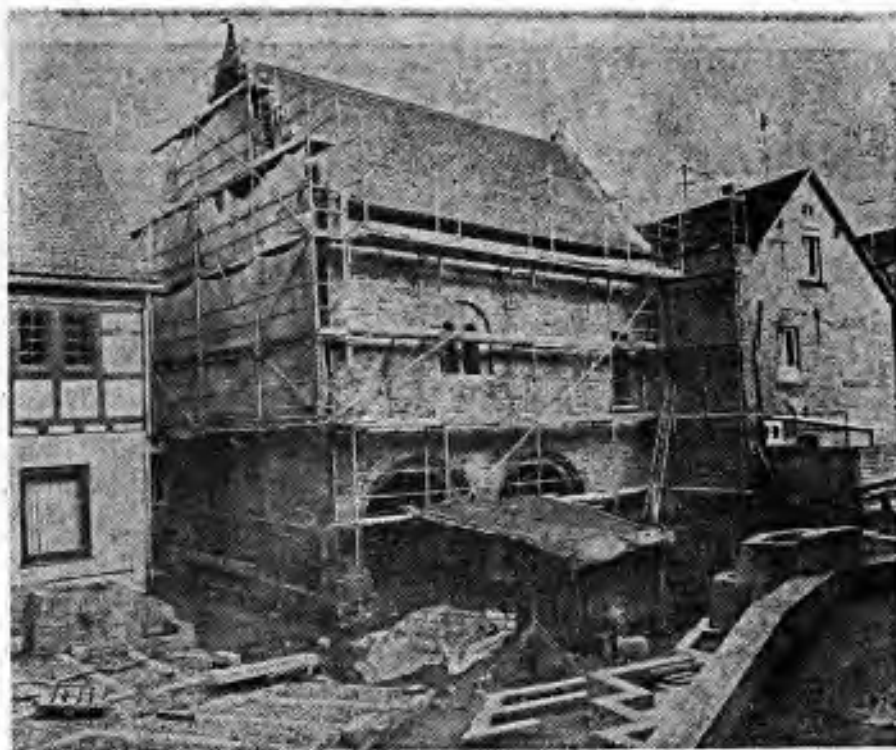
SELIGENSTADT. Der legendäre Kaiser Friedrich Barbarossa — er wollte 1188 anlässlich des Reichstags in Seligenstadt am Main — hätte den Grundstein eines damals errichteten Bauwerks gelegt haben können, das in diesen Monaten wieder zu dem umgestaltet wird, was es zu Zeiten Barbarossas und des 3. Kreuzzugs einmal war: ein Bauwerk im romanischen Stil.

Vor nunmehr 800 Jahren konnten sich nur Begüterte ein solches Domizil leisten. Der einfache Bürger mußte sich mit Holzhäusern zufriedengeben, die häufig ein Opfer der damaligen Feuersbrünste wurden.

Das aus mächtigen, massiven Mauern bestehende „Steinerne Haus“, wie es in dem an historischen Bauten sehr reich gesegneten Städtchen Seligenstadt genannt wird, wurde von seinen Bauherren mit allen damals erdenklichen Luxus ausgestattet. So gab es im großen Wohnraum im ersten Obergeschoß große doppelbogige romanische Fenster an drei Seiten, zwei davon geschmückt mit hübschen Säulen. Wurde es kalt, so schloß man die glaslosen Fensteröffnungen mit hölzernen Klappen. Dann wurde der Kamin befeuert, der zu beiden Seiten mit achteckigen Säulen begrenzt war, auf denen große Konsolen ruhten, die wiederum den Kaminhut trugen.

Um den Komfort nicht zu erhöhen, gab es in der einen Ecke des Raumes, der etwa die Größe einer heutigen Vier-Zimmer-Wohnung hat, eine für damalige Zeiten sensationelle Einrichtung: eine mannsgroße überwölbte Nische, von der ein schmaler Schacht senkrecht nach unten führte: die Toilette.

Die Restaurierung des alten Gebäudes wurde mit wissenschaftlicher Akribie vorbereitet und begonnen. Die Technische Hochschule Darmstadt hatte in jahrelanger Arbeit Bauvorschriften betrieben, festgestellt, wie oft und in welcher Weise das uralte Haus umgebaut worden war, und damit die Grundlage geliefert für Architekten und Denkmalpfleger.

Das historische „Steinerne Haus“ in Seligenstadt soll Mitte 1983 wieder im romanischen Stil glänzen. (FR-Bild: Ungarisch)

Die Untersuchungen hatten ergeben, daß die Räumlichkeiten und das Äußere des Hauses in seiner 800jährigen Geschichte zweimal umgestaltet worden waren: Erstmals Mitte des 16. Jahrhunderts — der Bauernaufstand war in Seligenstadt gerade niedergeschlagen — und ein zweites Mal im 18. Jahrhundert, wobei auch die rundbogigen romanischen Fenster durch gotische spitzbogige ersetzt und im Inneren neue Zimmer geschaffen wurden.

Bei den Restaurierungsarbeiten stießen Handwerker und Wissenschaftler auf bisher Unbekanntes. So stellten sie fest, daß im Jahre 1272 vermutlich nach einem Feuer die Decke über der Erdgeschoßhalle erneuert worden war. Die Decke existiert noch heute und ist damit rund 100 Jahre älter als das älteste bekannte Fachwerkhaus in Deutschland.

Große Mühe hatten und haben die

Restaurateure vor allem mit der Wiederherstellung der romanischen Architektur, denn von ihr sind im Haus nur noch Bruchstücke vorhanden. Oftmals muß die Phantasie nachhelfen, doch wird soweit wie möglich vermieden, andere Baumaterialien einzusetzen als die am Haus vorhandenen. So werden zum Beispiel die alten Steine der Barockfenster-Mittelpfosten, die von den Handwerkern des 18. Jahrhunderts für den Umbau einfach herausgeschlagen und dann für andere Maurerarbeiten verwendet wurden, wieder zusammengesucht und erneut zu einem Mittelpfosten zusammengesetzt — eine wahre Puzzlearbeit.

Etwa Mitte 1983 soll das historische Wohnhaus im alten romanischen Stil glänzen und zu einem weiteren Anziehungspunkt für Touristen und Kunstinteressierte werden. Bis dahin dürften in das Haus schätzungsweise 1,5 Millionen Mark verbaut sein. **WENZEL PLEIL**

„DRONA“-BETRIEBSAUSFLUG? V BLÍZKÉ „KÍSGRUBE“ LZE ZAKAŽIT KOUPELÍ
SEŽDNV.

Aufgespießt

„Anzug: Es wird gebeten, während des offiziellen Spielablaufs und der Siegerehrung Uniform zu tragen, da die Meisterschaft auch eine Repräsentation der Bundeswehr darstellt und somit für die Presse- und Öffentlichkeitsarbeit besonders wirkungsvoll ist.“

Aus der „Ausschreibung zur Endausscheidung Bundes-Soldaten-Skatmeisterschaft 1982/83“, die vom 28. bis 30. Januar 1983 in Gießen ausgetragen wird.

Aufgespießt

„Das ist die wichtigste Studienhilfe, die Sie Ihren Kindern ermöglichen können — Grundlage für ein erfolgreiches Studium: sofort beziehbares Eigentumswohnungen.“

Anzeige eines Berliner Immobilienmaklers.

+ AUTO + KAPITALE 1.000 DM,
+ PLATIT DLHY, JEN NE STUDOVAT.
VLENN OBRM...

Über 156 Stunden Dauerbowling

HANAU. Einen Weltrekord im „Dauerbowling“ hat der 35 Jahre alte amerikanische Soldat James Hartmann im Bowling-Zentrum der Hanauer Pionierkaserne aufgestellt. Wie ein Armeesprecher am Dienstag in Hanau mitteilte, hat Hartmann insgesamt 156 Stunden und 20 Minuten gebowlt. Die letzte Kugel warf der Soldat am Neujahrstag um 19.04 Uhr. Er hat damit seit dem 26. Dezember insgesamt 65 128 „Pins“ umgeworfen und bei seinen 11 379 Würfen 759 „Strikes“ geschafft, also mit einem Wurf jeweils „alle Zehne“ getroffen. Die Höchstmarke lag bisher bei 155 Stunden und vier Minuten.

Pořadí 1982: 1. Itálie a Brazílie, 3. Polsko, 4. Francie, 5. SSR, 6. Anglie, 7. SSR, 8. Belgie, 9. Švýcarsko, 10. Argentina, 11. Rakousko, 12. Alžírsko, 13. Peru, 14. Wales, 15. Španělsko, 16. Skotsko, 17. Šev. Irsko, 18. Jugoslávie, 19. Norsko, 20. NDR, 21. Holandsko, 22. Maďarsko, 23. Rumunsko, 24. Portugalsko, 25. CSSR, 26. Dánsko, 27. Chile.

Teures Reifenquietschen

MÜNCHEN, 5. Januar (AP). Wenn ein Autofahrer innerhalb geschlossener Ortschaften durch Kurven so rasant fährt, daß die Reifen quietschen, kann ihn dies teuer zu stehen kommen. Der ADAC veröffentlichte am Dienstag in München ein Urteil des Oberlandesgerichts Köln, nach dem Verkehrsteilnehmer, die reifenquietschend durch Kurven brausen, je nach Belästigung mit Geldbußen bis zu 200 Mark belegt werden können. (Aktenzeichen: 1 SS 252/82 z).

SE ZDVORILOSTI NEJĎÁL DOJDES, bylo zřejmě heslo lupiče, který přistoupil v pánce ve francouzském městě Besanconu k přepáči, namířil na úředníky pistolí a děl: Pánové, je mi velice líto, ale jsem bohužel nucen vás zinkasovat. Zločince neopustila zdivočilost, ani když mu úředníci vysázeli dvacet tisíc franků. S velkými omluvami je omráčil ranami pažbou pistole přes hlavu, aby nemohl přivolat pomoc, a dal se na útěk.

Zürcher nun ohne Stützi-Sex

Für den 45-jährigen mehrfachen Millionář und Sex-Unternehmer Gody (Gottlieb) Müller in Zürich kamen sie keineswegs überraschend, die vier Beamten der städtischen Gewerbebehörde mit ihren Amtssiegeln. Aufgrund eines neuen Gesetzes für die Unterhaltungsgewerbe mussten die Behörden der größten Schweizer Stadt seit fünf Jahren unter dem eigenössisch-bodenständigen Namen "Stützi-Sex" seinem Besitzer zuverlässig Millionensummen einspielen. Der wurde steinreich mit den Fränkli, im Volksmund "Stützi" genannt, welche Zürch's Nachschwärmer ausgaben, um während 120 Sekunden einen Blick auf nackte Mädchen werfen zu dürfen, die sich auf einem großen Drehteller raketelten.

Bezbolestná chirurgie

(čtk): Novinkou ve výrobním programu koncernového podniku Chirana v Brně je kryochirurgický přístroj KCH 3 A/B, vyvinutý ve Výzkumném ústavu silnoproudé elektrotechniky v Praze-Běchovicích. V září byl oceněn zlatou medailí na brněnském 24. Mezinárodním strojírenském veletrhu. Kryochirurgický přístroj používají lékaři při operacích v gynekologii, kožním lékařství, všeobecně a plastické chirurgii, v chirurgii obličejové i celistní, v urologii a v onkologii. Operační nástroj slouží k místnímu zmrazení tkáně až na minus 196 stupňů Celsia a k její bezbolestné nekryvavé likvidaci. Hodnoty mezních teplot v tkáni jsou při dosažení signalizovány akusticky, což je hlavní odlišující charakteristika při porovnání s přístroji zahraničními. 9 kryochirurgických přístrojů vyzkoušených na dvanácti klinických pracovištích uskutečnil čs. lékařůž přes 2000 úspěšných operací. Příprava sériové výroby vnovala Chirana v Brně maximální pozornost.

Die Schließung seines Etablissements nimmt der Besitzer mit aller Gelassenheit hin. Er bedauert die arbeitslosen Mädchen und wälzt schon an der Langstraße sein erstes Etablissement zum Zuschauen auf Einseitigkeit. Mit piffigen Anwälten und genügend Mitteln in der Brieftasche schaffte er es immer wieder, Behörden der Zürcher Nachtleben, der einzigen ihrer Art in der Schweizer Stadt, abzuwehren. Im Sommer 1979 wurde das Angebot erweitert und noch acht junge Männer unter Vertrag genommen, die sich für 20 Schweizer Franken pro "Arbeitsstag" von fünfeinhalb Stunden auf rotierendem Plüsch zu präsentieren hatten. Doch eingebracht hat dieser Einfall so gut wie nichts — die weiblichen Voyeure drängten sich keineswegs zu den Gucklöchern.

kasse mit dem Amtssiegel darüber. Und weiter: „Nur bei Sozialfällen machte ich ab und zu eine Ausnahme. Mädchen, die sonst nichts mehr verdient hätten anderswo, durften jeweils ein bißchen länger bleiben.“

An jungen Frauen, die im Stützi-Sex-Gewerbe arbeiten wollten, fehlte es zu keiner Zeit. „Aus allen Himmelsrichtungen“ meldeten sich Bewerberinnen. Wirkliche Konkurrenz erwuchs dem Zürcher Schauladen in den letzten fünf Jahren ein einziges Mal, und zwar durch die Fußball-Weltmeisterschaft. „Stark defizitär“ hätte sich seine Drehbühne damals vor leeren Gucklöchern rundum bewegt, gränt sich Inhaber Müller noch heute. Doch Zukunft und aufs komfortable Überleben im übrigen konzentriert er sich auf die Kunst und auf Vergnügungshotel für die ganze Familie, und dabei denke ich nicht nur an Sexspiele.

DOPIS Z ČESKOSLOVENSKA

Dovolte, abych se v krátkosti věnoval článku o národních socialistech a jejich poměru k Slovákům, který jste otiskli v Národní Politice. Jde o zdrcující dokument.

Přesto však nesmíme příslušníky nár.-soc. strany házet do jednoho pytle a eventuálně je kolektivně odsoudit, přesně tak, jak někteří jejich ministři odsuzovali nás retribuční a kolektivní vinou.

Můj otec, někdejší poslanec Kramářovy strany, se před svou smrtí zhroutil, co nejen komunisté, ale nár.-soc. strana po dubnu 1945 natropila. Jako do té doby demokratická strana, dala se již příchodem hitlerovského socialismu strhnout tzv. „proctvím socialistického mládence“, předsedou Čs. národně socialistické strany. Jeho sympatie otištěné v Českém Slovu 20. listopadu 1938 nutno vždy a vždy, znovu a znovu jako výstrahu opakovat:

„Národní socialismus vznikl u nás. U nás budovali jsme jej přes čtyřicet roků, v našich poměrech vykonával sice mnoho, ale nemohl se stát rozhodující mocí jako v Německu. Německo a jeho národní socialismus nesmíme jen dohánět, musíme jej předhánět. Národní socialismus v Německu nás v praxi předčil. Má moc a neslouží utiskovatelným. Musíme odmitat každého, kdo jako dítě blábolí o blízké chvůli, která nám vrátí všechno, oč jsme v říjnu přišli a co je definitivně ztraceno. Musíme ve střední Evropě dát příklad vzornému soužití Slovanů a Němců, což je tím snadnější, že jsme často spojeni též krví. Otec mé matky byl plnokrevný

Němec z Pohledu u Německého Brodu“.

J. V. Křofáč
(České slovo, 20. listopadu 1938)

Co vše za nacismu v „Protektorátě“ následovalo nemusím jistě psát. Stačí poukázat na popravené studenty národně socialistickým gestapem 19. listopadu 1939, zavření všech vysokých škol a zatčení přes 1.200 vysokoškolských studentů, nekomunistů. Naopak při zatýkání v brněnských a pražských kolejích postupovali gestapáci podle přesných seznamů, v kterých nebylo žádné jméno komunisty. Proč? Jednoduše: Hitler si v onu dobu se Stalinem dělil, na základě příslušné dohody, Polsko.

A pak dále: ministr spravedlnosti, nár.-soc. Dr. Jaroslav STRÁNSKÝ, vypracoval zákony o retribuční a kolektivní vině, „zákony“ které rozdvajily, pokud se jedná o retribuční, český národ.

Další národně socialistický ministr pro zahraniční obchod, dr. Hubert RIPKA, „udělal obchod svého života“, když uzavřel s velkým sovětským bratrem v Moskvě smlouvu o „prodeji“ našeho uranu. Onoho uranu, který kutali v našich dolech odsouzení Češi, Slováci, Němci a Poláci — na základě retribučních dekretů.

A konečně prezident dr. E. Beneš, pravděpodobně aby zlomil československou vzájemnost, vyhlásil r. 1945 státní a národní svátek 28. říjen za Den znárodněného průmyslu. Co to pro naše hospodářství znamená do dnešního dne — pocítuje náš neprivilegovaný nestraník každý den.

J. Hrušínský, Brno

Podávání žádostí o devizový příslib

(čtk): Státní banka československá přijímá žádosti o devizový příslib na soukromé cesty do nesocialistických států a Jugoslávie v roce 1983 u svých poboček příslušných podle místa trvalého bydliště žadatele od 10. ledna do 10. února 1983. Žádosti se podávají na nových tiskopisech platných pro rok 1983 (zvlášť do nesocialistických států a zvlášť do Jugoslávie), které jsou v prodeji u všech poboček Státní banky československé. Žadatelé o devizový příslib na cesty do nesocialistických států mohou požadovat 17 až 20 US dolarů na osobu a den, maximálně 400 US dolarů na celý pobyt, a do Jugoslávie 550 až 650 dinárů na osobu a den, maximálně 13.000 dinárů na celou dobu pobytu. Pro děti do 15 let je devizová vybavení poloviční. Hromadné žádosti o devizový příslib skupiny jednotlivců, neoficiálně na sportovní, expediční a jiné cesty nebo hromadné žádosti podniků a organizací banka nepřijímá. Banka vyzoomí žadatele pouze o kladném vyřízení žádosti, a to zasláním potvrzeného devizového příslibu do 31. března. Při uvěznění žádosti o devizový příslib na cesty do nesocialistických států se bude příbuzně postupovat poslední uskutečněná soukromé cesty. Přitom budou přednostně uspokojováni žadatelé, kteří dosud do nesocialistických států soukromě nepostavili. Podrobnější informace a vysvětlivky jsou uvedeny na nových žádostech o devizový příslib.

LOVCI SI V KRKONOSÍCH a v Orlických horách zejména užili jelenů a muflonů. Nejúspěšnější odstřel jelena, jehož parož bylo ohodnoceno 211 body, byl zaznamenán ve Vrchlabí. V roce 1981 padl v Harrachovské „sitbřný“ jelen se 193 body, jehož cena představuje částku 35.000 korun. Zvlášť proslulý je chov muflonů v Žaléříněch na Ústecko-orlicku. Trofej kolem 220 bodů tam není zvláštností. Nejlepší loni ulovený kus měl 231 bod.

KORDA ODCHÁZÍ

TRINÁCT LET šel s Čs. tenisem jako řídící trenér a do roku 1981 trenér daviscupového družstva Pa-s-e-l. Korda (na obr.). Objevoval se vzbuzuje úžas a dojetí. V těchto dnech však Korda ve svých funkčních konfích a odjíždí na několikaleté trenérské působení do Lucemburska.

„Vyžádal si mě lucemburský ministr pro sport a naše instituce mě avinily. Bude pracovat jako úředník, ale trenér tamního tenisového svazu.“

◆ Před nástupem do funkce v ČSRR jste už — pokud se pamatují — v Lucembursku působil.

„Ano, vračím se tam, asi se jím má práce zamítnout.“

◆ Na co budete nejraději vzpomínat za těch třináct let?

„Na všechno. Byla to nejlepší léta mého života. Snad jsem trochu přiložil ruku k tomu dobrému, co se stalo, a pokud se něco nepodařilo, prožíval jsem to, jako kdybych dostal zlomil nebo nějakou tropickou borečku. Žil jsem s tenisem a dal na všechno. Začala ta s Kadeřavým v listopadu 1970 v Paříži a skončila fotografickým se salátovým mlsou. Trénoval jsem Kadeřáka, Marškovu, Pavla Kukla a ještě řadu dalších našich tenistů.“

◆ Bylo to víc než občasné a těžko budeme hledat druhého tak pracovitěho Kordu.

„Každý je nadržovaný, takže po mně přijde jiný důstřední trenér a budu mu přát hodně ať se dobře pracuje. Aby a ni měl radost a nekalit si žádnou trpkost, jakou jsem v posledních letech musel spolknout. Já.“

Jubileum řidičského průkazu na kolo

„Není zapotřebí chodit někde k sou-
sadům, protože v Brně se jízda na
kole už před 90 lety, ba i dříve. Právě
tato uplynula 85 let, co byl mému otci
vystaven jeden z nejstarších řidičských
průkazů v Rakousko-Uhersku a možná
i v Evropě.“ pravil s jsměvem sympa-
tický vyhlázející starší muž a položil
na redakční stůl pozoruhodný dokument:
Řidičský průkaz na kolo znějící na jmé-
no Ferdinand Volak a vydaný policej-
ním oddělením ohrazení řady zemského
hlavního města Brna dne 20. ledna
1897...

Před časem se objevila v čs. tisku
agenturní zpráva — otiskla ji mj. i Li-
dová demokracie — o tom, že zatím nej-
starší „Řidičský průkaz“ z roku 1897 k
jízdě na šlapacím kole a k cestování
po veřejných silnicích, cestách a ná-
městích byl objeven v obci Asperho-
fen v Dolních Rakousích. Okresní ci-
seřský úřad v St. Pöltenu bo tehdy,
na sklonku minulého století, vydal as-
perhofenskému občanu Karlu Lagerovi.
Doklad, který je v Brně, a který vlast-
ní syn někdejšího obchodního vedoucí-
ho firmy na výrobu likérů, rosolů a
rumů, dnes 75letý Ferdinand Volak, je
stejně starý, je dokonce vystaven až
20. ledna 1897.

Průkaz je pozoruhodný i svou zacho-
valostí — písmo nebylo zapotřebí před
reprodukcí ani obtažovat tuší — a také
krátkou dobou platnosti, do 31. prosince
roku, v němž byl vydán. Pak bylo za-
potřebí žádat o nový. Možná i proto,
aby úřady měly kontrolu a jistotu, že
cyklista nezapomněl něco ze svých po-
vinností. Jak stojí psáno, jezdec se pod-
le pravidel musel vzhodit chodit nejmé-
ně 10 metrů před ním. Kdyby zne-
klidil, či ponížil dobytek nebo domácí
zvěř, musel lízdu znova šumaliti,
přinadná a kula s ostnatými bláznivě zá-
vodit s liními vvidly či jezdcí na
koni se zakazovalo.

Poslouchat vynášení Ferdinanda Vol-
ka zrušeno bývalého ústředního lidových so-
via, je záležitostí. Na dobu, v níž jeho

otec, narozený v roce 1862, začal jez-
dit se samozřejmě namáže pamatovat,
ale protože s ním žil až do jeho úmrtí
v šestačtyřicetém, a navíc měl 10 star-
ších sourozenců, ví nejspíš pozoruhod-
nost. Ferdinand Volak — senor, jenž
bydlel na Starém Brně ve stejném do-
mě jako Laos Janáček a často se s ním
stýkal, objížděl se železnou pravidel-
ností svůj „revír“. I dnes je nept. o-
krub Kamený Mlýn, Jandrov, Komin,
Zebětín, Bystre pro cyklistu s kolem vy-
baveným přebazovačkou a dalšími vy-
možnostmi slušným výkonem, ale zá-
stupce firmy Eisenmann s sebou ma-
šel vozit i desítky vorků likérů — a
ty nebyly právě lehké. Ne vždy byla ta-
ké cesta bezpečná, pobertům nezáleželo
uťajeno, že pan Volak nejenže sjednával
nové objednávky, ale také inkasoval ho-
tovost své dodané zboží. Leckdy nesbý-
lo, než pořádně slápnout do pedálů a
nodelším individuálním ujet. To měl pan
Ferdinand dokonce a nebylo divu, že
své časové průměry neustále zlepšoval.
Vždy dojel a svěřené peníze v pořádku
odevzdal. „Herr velociped“ tak získával
všeobecnou úctu. I proto, že tehdy v de-
vadnatých letech se objevovala kola
nřihlňná nadobně dřevoim, tedy se stej-
němí rátky, zatím jen sporadicky a ra-
novit všech vákových kategorií i ušedli
mářané je odhazovali mnozí a větším
sájmem než dnešní genetice kluků

špičkové motocykly a automobily nej-
vyhlášenějších značek. Vážný pan Fer-
dinand — také ovšem proto, že byl
otecem řady dětí — se stal dokonce čle-
nem delegace žadající na moravském
místodržitelství střízení české školy ve
čtvrti Staré Brno.

Kdeže jsou ta léta! Svět se za pětade-
sát roků dokladně změnil. Cyklistům
na silnicích málem už ani nezbývá mís-
to mezi tříčkovými automobily. Ale když
už se některý odvážlivce na kole vydá
těžba na víkend, je — tak jako kdysi —
obdivován. Samozřejmě se zcela jiných
důvodů: že se odhodlal zapomenout na
škodlivost výfukových plynů. Ale pře-
ce jen jeden výhoda dnešní cyk-
listé mají: nepotřebují řidičský průkaz.
I když by některým pořádná zkouška ve-
lice prospěla.

Těsně před uzavírkou jsme dostali do-
pis od M. Jangwirthové z Prahy, které
uvádí, že má „Úřední legitimaci“ vyda-
nou pro O. Hlaváčka z Kolín 10. září
1896 c. k. policejním řádkatelstvím na zá-
kladě řádného řádu pro velocipedisty
v policejním obvodu pražském, schvále-
ným výnosem velislavného c. k. místo-
držitelství v Čechách. Průkaz byl plat-
ný do konce srpna 1899.

Liebe nur ungefesselt

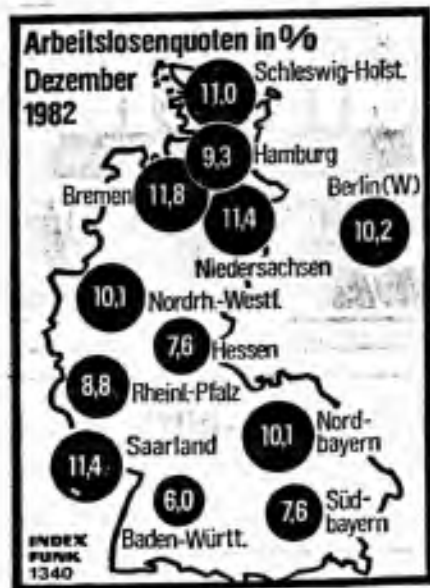
TEL AVIV, 11. Januar (AFP). Ein zu
langjähriger Haft verurteilter israelischer
Sträfling will keinen „Liebesurlaub mit
Fesseln“. Er lehnte es ab, seine Frau
zeitweise zu besuchen, solange ein Poli-
zeibeamter im Nebenzimmer der ehe-
lichen Wohnung warte. Außerdem könne
er mit seinen Handschellen seine Frau
unmöglich lieben, beklagte sich der
Sträfling bei der Gefängnisleitung, die
ihm den vom Arzt seiner Frau emp-
fohlenen Hausbesuch erlaubt hatte.
Nach Informationen der Zeitung „Ye-
dion Aharonoth“ vom Dienstag hat der
Gefängnisdirektor versprochen, Mög-
lichkeiten für „zwanglosere“ Begeg-
nungen zu prüfen.

BEZ DRŽENÍ TO JDE TAKY.

ren „noch nicht in sämtlichen Ehen eine
Selbstverständlichkeit“ sei. In der bür-
gerlichen Gesellschaft sei das Verheir-
lichen des Einkommens häufig Symbol
männlicher Vörherrschaft, dem Sozialis-
mus sei solche Denkweise jedoch fremd.
Außerdem könne solche Heimlichkeiterei
die Stabilität von Ehen gefährden.

Heimliches Konto bürgerlich

BERLIN, 12. Januar (AFP). Unterhält
ein Ehepartner in der DDR ein heim-
liches Konto, so ist das nach Ansicht der
Halleischen Zeitung „Freiheit“ unsozia-
listisch. Das Parteiblatt bemängelte, daß
das Wissen um die Einkünfte des ande-

Aufgespießt

„Es ist unerfindlich, mit welchem
Recht ausländische Kritiker Südafri-
ka gerade die Homeland-Politik, eine
spezifische, den Verhältnissen ange-
paßte Form des Föderalismus, als
besonders arges Beispiel einer so ge-
nannten Rassenpolitik anprangern.
Die einzige Restriktion in bezug auf
die Homelands tragen die Weißen:
Ihnen ist es untersagt, in den schwar-
zen Stammesgebieten zu siedeln.“

Florian Stumfall in „Südafri-
kanische Impressionen —
Zwischen Vorurteil und Wirk-
lichkeit“ im CSU-Organ „Bay-
ernkurier“ vom 8. Januar 1983.

Wildsäue drehen durch

MÜNCHEN, 11. Januar (AP). Die
Wildschweine in Süddeutschland sind
wegen des ungewöhnlich milden Wet-
ters „außer Rand und Band“ geraten,
wie ein Polizeisprecher in Ingolstadt am
Dienstag formulierte. Im Köschinger
Forst nördlich von Ingolstadt kreuzten
mehrere Wildschweinrotten die Auto-
bahn München—Nürnberg. Am Montag-
abend rannte eine Wildsau in das Auto
eines Arztes. Der Wagen überschlug sich,
und der Arzt wurde schwer verletzt. Am
Dienstagmorgen kam es in unmittelba-
rer Nähe dieser Stelle bei Denkendorf
zu einem weiteren Unfall auf der Auto-
bahn, als ein Keiler gegen ein Auto
rannte. Das Tier wurde zerfetzt, der
Wagen erheblich beschädigt. Die Insas-
sen kamen mit dem Schrecken davon.
Die Polizei warnte über den Rundfunk
die Autofahrer vor den Wildschweinen.

DIE RUSSEN AUCH!

Altkanzler zog in Sackgasse

BONN, 11. Januar (AP). Ein „verhält-
nismäßig sehr kleines Haus“, so die
Nachrichtenagentur AP, hat der frühere
Bundeskanzler Helmut Schmidt am
Dienstag in Bonn bezogen. Im Gegen-
satz zu seinem früheren mietfreien
Dienst-Bungalow — aus dem er am
Dienstag offiziell auszog — muß Schmidt
für das neue Domizil monatlich Miete
zahlen. Wie verlautet, beträgt die Kalt-
miete 1800 Mark. Der kleine Flachdach-
bungalow liegt in einer Sackgasse. Vor
dem Einzug waren besondere Sicher-
heitsvorkehrungen getroffen worden, so
der Einbau von kugelsicherem Fenster-
glas. Schmidts Leibwächter sind eben-
falls im neuen Haus untergebracht. Der
Kanzlerbungalow wird nun renoviert,
ehe Helmut Kohl einziehen will.

Wenn der Elch kommt

In der DDR sind in der Nähe von
Görlitz zwei Elche aufgetaucht. Das
geht aus einem Bericht der neuesten
Ausgabe der Ostberliner „Neuen
Berliner Illustrierten“ hervor. Die
Tiere sind, wie es heißt, schon im
Sommer „aus östlicher Richtung ein-
gewandert“. Mit anderen Worten: Sie
sind wohl, aus der Volksrepublik
Polen kommend, durch die Neisse ge-
schwommen. Die beiden Elche, so
schreibt das Blatt, seien inzwischen
erlegt worden. Als Begründung für
diesen Schritt heißt es: „Die Be-
schaffenheit des Territoriums unse-
rer Republik und ihre dichte Besied-
lung verbieten jeden Gedanken daran,
den Elch heimisch werden zu lassen.“

In dem Bericht wird darauf hingewie-
sen, daß Elche, die vor allem in
Skandinavien und im nördlichen Ost-
europas heimisch sind, wiederholt
„kuriose Zwischenfälle“ verursacht-
ten. So seien diese Tiere „randalle-
rend“ durch die Straßen Leningrads
gezogen und hätten „mit ihrem
schaufelartigen Geweih Schaufen-
sterscheiben“ zerschlagen. Auch auf
dem Moskauer Flughafen „Schere-
metjewo“ hätten sich schon Elche
herumgetrieben.

Außerdem wird darauf hingewie-
sen, daß diese Tiere in Schweden
allein im Winter 1981/82 mehr als
10 000 Verkehrsunfälle verursacht
hätten. „Dabei hat es nicht nur
Blebschaden gegeben.“

Heißt das Obrigkeitssdenken die
Autorität eines jeden wärmt, der in
Bonn auf dem wichtigsten Sessel
sitzt.“
„Die Welt“ in ihrer Mittwoch-
ausgabe über den „Bürgers-
mann“ Helmut Kohl.

Aufgespießt

„Die intellektuelle Herablassung,
die an Helmut Kohl so züh und aus-
dauernd klebe tote der Bürokratie lin-
ker Redaktionen, trocknet allmählich
aus — und das nicht nur, weil die

SVEG BERNDT SCHWARZ Z MESTA PIRMA-
SENS V NSR turdi, že se mu povedlo ušití nejmi-
niaturnější botičku na světě. Její délka od špičky
k patě měří 10 milimetrů. „Bota“ byla přesto
zhotovena podle všech pravidel ševcovského ře-
měsla. Schwarz prohlásil, že tím překonal před-
chozí rekord „obuvnické miniaturny“ o dva mil-
limetry.

„SCHLECHTESTGEKLEIDETE Frau des Jahres“ ist nach Ansicht des US-amerikanischen Modeschöpfers Richard Blackwell Prinzessin Diana von Großbritannien. Blackwell begründete seine alljährlich fällige Entscheidung mit dem neuen Stil, den die Prinzessin sich seit ihrer Heirat zugelegt habe. Während sie sich früher sehr jugendlich gekleidet und selbständig und frisch gewirkt habe, habe man jetzt den Eindruck, als habe die Prinzessin auf dem „Dachboden der Königin Victoria gestöbert“.

(Bild: AP)

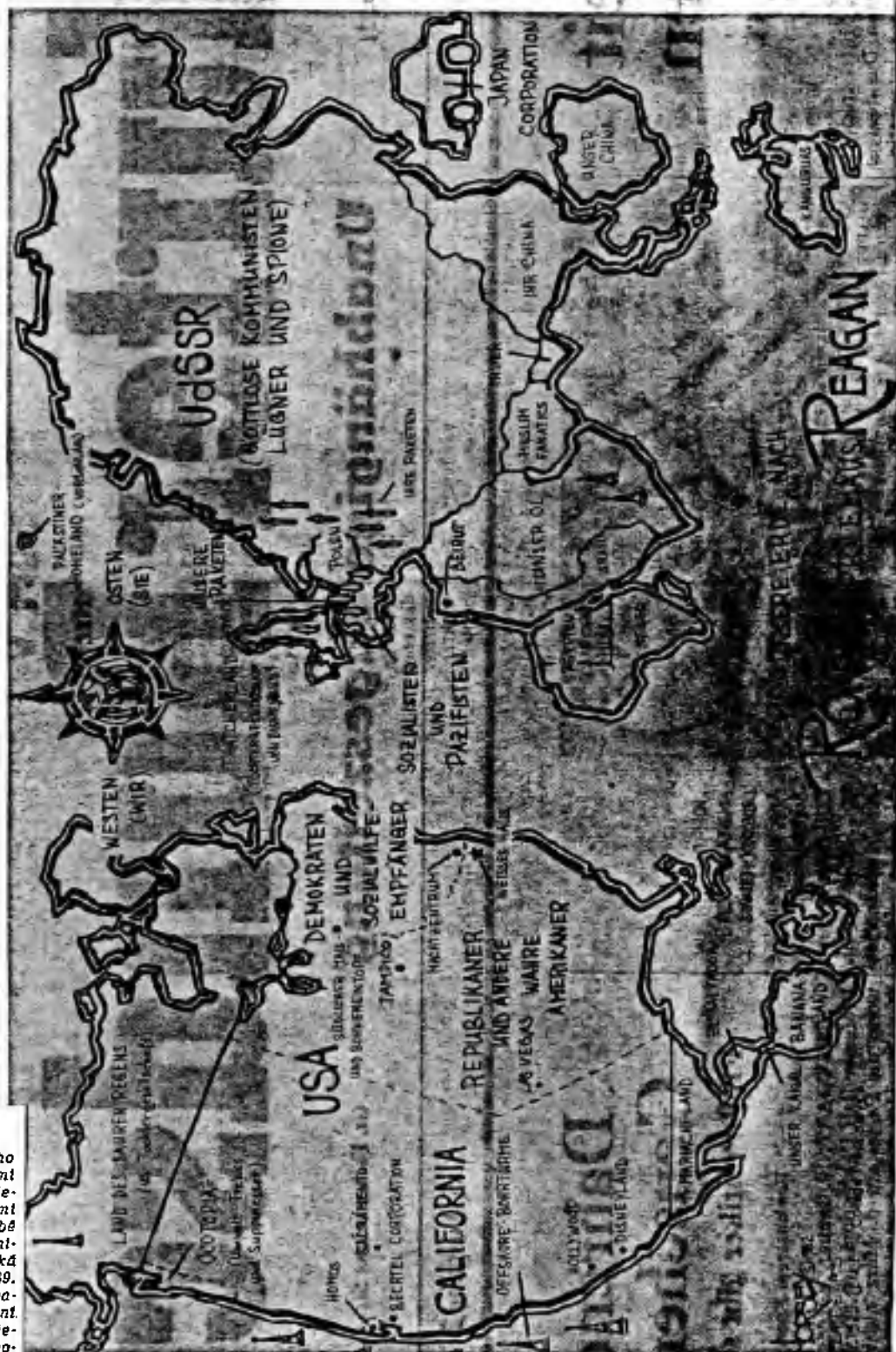
Mit Prügeln zur Hauptrolle

WIEN, 12. Januar (dpa). Unter einen hollywoodreifen Theaterskandal, in dem Konkurrenzneid und Eifersucht eine „tragende“ Rolle spielten, zog am Dienstag ein Gericht in Wien den Schlußstrich. Es verurteilte den Theateragenten und Wiener Filmproduzenten Werner Ploner (43) wegen Anstiftung zur schweren Körperverletzung an der Schauspielerin Isabell Weicken zu zwei Jahren Freiheitsstrafe. Isabell Weicken, Star des Musicals „Evita“ beim Theater an der Wien, war im März vorigen Jahres vor ihrer Haustür von einem Mann brutal zusammengeschlagen und erheblich verletzt worden. Ploner soll den Schläger angeheuert haben, damit seine damalige Freundin, die Schauspielerin Vera Gutmann, für die verletzte Weicken einspringen könne.

Oživují panoráma Prahy

(čtk): Mezi chráněné technické památky hlavního města patří četné vodárenské stavby, které sužují většinu oživující panoráma Prahy. K nejstarším náleží Staroměstská vodárenská věž. Spolu s okolními objekty Staroměstských mlýnů byla v současné době značným nákladem obnovena. Její rozsáhlé modernizované vnitřní prostory využila Čs. vědeckotechnická společnost. Tato věž byla postavena v roce 1489. Na Gottwaldově nábřeží pobíží Mánesa je zachována Štítkovská vodní věž, postavená 1495. Renesanční podoba získala o sto let později. Dodávala vodu dřevěnými rourami do kašen Nového Města. Provoz vodárenských věží obstarávali zpočátku mlýnáři, později tzv. rourníci. Dřevěné potrubí bylo vyvráceno do dubových nebo borových kulů a jednotlivé díly spojeny plechem. Ztráty činily až čtvrtinu. Na smíchovské straně stojí Malostranská vodní věž z roku 1562, která zásobovala kašny na levém břehu Vltavy. Nedaleko Svěrmova mostu je Dolejší, neboli Novoměstská vodárna, vybudovaná 1616. Dnes stojí již dále od řeky, protože sem Vltava v průběhu několika staletí naplavlila tolik půdy, že se vodárna od svého koryta vzdálila. Další vodárenské věže vznikly již v nových čtvrtích Prahy. Patří mezi ně Letenská vodárna z roku 1855 a Vinohradská vodárna z roku 1882. Hlavním vodárenským záležitostem novodobé Prahy se stala Podolská vodárna s filtrační stanicí, vybudovaná v letech 1929–1934. Historické vodárenské věže jsou již dávno mimo provoz. Socialistická společnost je pečlivě chrání nejen jako architektonickou zvláštnost, ale zároveň jako památník technického rozvoje a poctivě lidské práce.

Daß Ronald Reagan in Brasilia das bolivianische Volk hochleben ließ, verblühte nicht nur den Staatspräsidenten Figueiredo, zumal der US-Präsident danach darauf bestand, dann eben als nächste Station Bolivien anzusteuern. Er meinte Kolumbien. Nach seiner Blitzreise in den Süden des Kontinents – vier Länder in fünf Tagen und Gespräche mit sechs Staatschefs – stellte er fest, daß das „ja alles verschiedene Länder sind“. Daß es für die US-Regierung gar keinen Nord-Süd-Konflikt geben kann, machte ein Karikaturist einer Studentenzeitung in Seattle klar, der die Grenzen und strategischen Schwerpunkte im geographischen Denken Ronald Reagans aufzeigte. Die Skizze wurde vom Magazin der Züricher „Weltwoche“ ins Deutsche übertragen.

Slavný plzeňský regiment

(pk): Před třemi sty lety 8. ledna 1683 byl v Plzni založen slavný 35. pěší pluk, o němž složil Karel Hašler dodnes tolik populární pochod. Ti plzeňští „boží jako květ“ měli také svoje kasárna, která však byla postavena až v roce 1826. Do té doby bydleli vojáci i důstojníci porážku u plzeňských městánků. Budova kasáren postavená tehdy na samém kraji města dnes už neexistuje, ale většina Plzeňanů ji má ještě v živé paměti. Byla zlikvidována teprve v lednu 1969. O historii tohoto slavného pluku bylo napsáno několik knih a v roce 1935 byl ustanoven Spolek pěstitčácníků, který potěděl pravidelně slézdy a dokonce vydával vlastní časopis. Pamětníci a někteří bývalí vojáci slavného plzeňského regimentu žijí dodnes a podle jejich vzpomínek vznikl i román Rudolfa Hrbka „Pěstitčácníci“.

Schweizer Bürgerrecht für Ota Sik

ST. GALLEN, 12. Januar (Reuters). Ota Sik, ein führender Vertreter des „Prager Frühlings“ von 1968 und ehemaliger Stellvertreter des tschechoslowakischen Ministerpräsidenten, ist Schweizer geworden. Der Gemeinderat der Stadt St. Gallen hat den 63-jährigen Sik, der an der dortigen Hochschule einen Lehrstuhl für Systemvergleiche innehat, formell zum Bürger der Stadt erklärt.

Sandlers Freude

WIEN, 3. Februar (dpa). Wiens Stadstreicher treiben mit Entsetzen Scherz: Die „Sandler“, wie auf Wienerisch die Nichtseßhaften heißen, legen sich in offene Gräber und steigen, wenn Trauergäste kommen, aus dem Grab, um sie zu erschrecken. Wie die Zeitung „Kurier“ am Donnerstag berichtete,

wurde das Spiel erfunden, als betrun- kene Stadstreicher einen Freund in ein fertiges Grab gelegt hatten, wo er sel- nen Rausch ausschlafen sollte. Just als eine Trauergemeinde erschien, entstieg dieser der Grube und die Hinterbliebe- nen glaubten, der Leihhaftige sei da. Seither wetzeln die Sandler mitein- ander, wer am besten erschrecken kann.

Nicht nur die Ausrüstung, sondern auch das äußere Bild der Polizei änderte sich nach der Machtergreifung der Nazis. Im Jahr 1933 – wie hier bei einem Marsch von Polizisten durch die Kaiserstraße (Bild links) – sahen die Frankfurter noch die altvertrauten Uniformen und Tschakos. Bereits 1935 waren die Polizeibeamten lediglich noch durch ein Armeizeichen, das den Reichsadler mit Hakenkreuz und die Aufschrift „Polizei“ trug,

Lastwagen fahren mit Soja-Öl

SAO PAULO, 3. Februar (Reuter). Brasilianischen Wissenschaftlern ist es gelungen, Lastwagenmotoren mit Soja- bohnen-Öl zu betreiben. Aus Kreisen der Firma Volkswagen do Brasil hieß es, daß vier 13-Tonner mit dem Speiseöl im

Tank eine Strecke von insgesamt 120 000 Kilometern zurückgelegt hätten. Hunderttausende Autos laufen in Brasilien mittlerweile mit Alkohol, und mehr als die Hälfte der neuen VW-Modelle kann damit betrieben werden.

Pád meteoritu v Široké Nivě

(mvt): Velaškomozirčská hvězdárna byla upozorně- na na pád jasného bolidu u obce Široké Nivě na Brun- tálsku v jesentkách, který viděli tři pozorovatelé z Ostravy a z Bruntálu. Na místo dopadu se vypra- vill členové astronomických kroužků z Olomouce, Ostravy a Přerova, kteří objevili 12 kráterů, a dále mladší astronomové z Městského domu pionýrů a mlá- deže z Ostravy. Celkem bylo zjištěno 42 kráterů a odkryt také meteorit o hmotnosti 2597 kg se zřetel- nými stopami natavení, vzniklými při pádu atmosfé- rous Země. Tento meteorit – pravděpodobně chond- rit – je desátým nálezem na Moravě od roku 1808 a 27. meteoritem objeveným na území ČSSR od roku 1900.

PRAHA MA NA SVĚM OZEMI nejen vysoké hod- noty historické a umělecké, ale i přírodní. Příro- zená členitost terénu a špatná možnost hospodár- ského využití skatnatých svahů umožnila zachovat telich podobu až po dnešní dny. Pozůstatky rost- lin a živočichů ze stepního období před 8000 až 5000 lety před n. l. představují nenahraditelné pří- rodní památky, o něž se stará socialistický stát. Zachovalé skatné objekty umožňují studium geo- logického vývoje a obsahují též vzácné otisky zka- menělých, dříve vyhynulých organismů. K ucho- vění těchto přírodních vzácností na celém území hlavního města bylo vytvořeno šest chráněných celků.

Schweden geht gegen Raucher vor / „Keine Privatsache“

BUENO!

LDYBY JI NEZALODIL, KIC BY SE NESTALO.

Im Herbst wird in Schweden der erste Rauchprozeß verhandelt. Eine Frau, die selbst Nichtraucherin war, war nach zwölf Jahren Arbeit in einem Büro mit rauchenden Kollegen an Lungenkrebs gestorben. Die berufsmedizinische Klinik in Göteborg hat Klage gegen den Arbeitgeber erhoben und geltend gemacht, daß die Frau Opfer des passiven Rauchens geworden sei.

Byl-li zakladatelem Moskvy
moskovský kníže Oleg a ne
kníže Dolgorukij, měla Moskva
už v loňském roce oslavit 1000
let svého trvání. I když je pro
Moskvaný historie jejich města
velmi důležitá, je však důleži-
tější její budoucnost, a té vě-
nují hlavní pozornost.

ROSSHAUPTEN, 2. Februar (dpa). Beim „Russischen Roulette“ mit einer scharf gemachten Schreckschußpistole hat sich in Rosshaupten in Bayern ein 20 Jahre alter Bäcker erschossen. Nach Angaben der Polizei vom Mittwoch hatte der junge Mann das gefährliche Spiel mit dem Zufall bereits mehrfach im Kreise Jugendlicher durchgeführt. Als er sich jetzt erneut seine Sechs-Millimeter-Waffe mit durchbohrtem Lauf und mit nur einem Projektil in der Trommel an den Kopf setzte, krachte der tödliche Schuß. Der Bäcker starb in einer Münchner Klinik.

Analfabetismus ve světě

Anallababismus: představuje sídlo zanevřelých civilizací problém v nesocialistické zemi světa. Odhaduje se, že v současnosti době neumí číst ani psát, ani psát na naší planetě přibližně 825 milionů lidí. Analababismus se soustřeďuje především do některých regionů: Afriky, Asie a Latinské Ameriky.

Nepřítel procento obyvatelstva, bchází polovina všech negramotných na zeměkoubi.

Státní statistiky předkládají číselné údaje o rozvoji země, které jsou nedávno osamostatněly, ale kterýmžto způsobem podruží mezinárodní kapitálu. V některých asijských a afrických státech (Indie, Niger, Bangladěš a j.) je více než 90 procent obyvatelstva negramotných. Podle statistik OSN se negramotnost soustřeďuje 40 až 23 států, v nichž neumí číst ani psát přes 70 procent obyvatelstva. A z těch států je deset států, v nichž se žije v sou-

[cb1]

NSD electric

to the fact that the system is not yet fully operational.

redakční pošta

■ VZKAZ PÍSEČKÝM ŽENÁM ZA PULTEM

Jezdím pravidelně na služební cesty do jižních Čech, a často se zastavuji i v malebném Písku. Trochu odpočinout, porozhlédnout se. V čase předvánočním přibude i návštěva obchodního centra podniku Jitex, kde nakoupil dárky. Nedovedu posoudit, zda výběr zboží je zde mimořádný, vždy se však v této prodejně setkávám s vřelým prostředím a mimořádně ochotným jednáním. Letos byl můj nákup zpestřen příhodou. Koupil jsem manželce župan, doma jsem však zjistil, že stejný dárek vybrali i moji dva synové. Abych jim nekazil radost, zašel jsem při příští cestě opět do pískecké prodejny požádat o výměnu zboží. Prodávačka mně pomohla s pochopením a ochotou vybrat zboží jiné, které bylo pod stromčekem přilato s nadšením. Děkuji všem pracovním obchodního domu Jitex v Písku. V novém roce jim přeji hodně spokojenosti v práci i v osobním životě, a zejména co nejvíce vřidnosti v jejich okolí, protože ony i rozdávají.

Ing. J. J., Praha 4

Ing. J. J., Praha 4

● Podle Italské agentury ANSA je nyní v Číně pa-
desát katolických biskupů, z nichž 9 jmenoval pa-
pež a ostatní jsou příslušníky samostatné čínské
církve; dalších 28 biskupů této církve, jmenova-
ných od r. 1958, zemřelo.

100

● Počet nezaměstnaných v Japonsku dosáhl v roce 1982 celkem 1,36 miliónu lidí. Blíží se tak nejvyšší poválečná úroveň z roku 1955, kdy nezaměstnanost činila 2,5 procenta činných obyvatele.

Die Brückenspringer sind wieder da.

Baum sind die letzten Eisbollen den Main hinabgetrieben, die Wassertemperatur liegt knapp über dem Gefrierpunkt. Schon stehen sie wieder auf dem Geländer der Brücke. Mit im Wind wehenden Hosen, mit nacktem langsam sich rötendem Oberkörper, stehen sie eine Viertelstunde und noch länger, den Kopf nach links und rechts drehend, ob kein Schupo kommt, bis der Kamerad die zahlreichen Zuschauer abgelaufen hat: „Etwas für den Springer noch?“

Dann verschwinden sie mit einem stilgerechten Kopfsprung in den gelben Fluten des Maines, ihr Leben, zumindest ihre Gesundheit, aufs Spiel setzend. Kopfschüttelnd gehen die Zuschauer auseinander.

Ein Schauspiel, das man gestern vormittag wieder auf der Wilhelmsbrücke beobachten konnte.

Eine eisige Angelegenheit, die die „Frankfurter Nachrichten“ da am 10. Februar 1933 abdruckten (unser Faksimile). Die „Wilhelmsbrücke“ wurde übrigens 1945 durch zurückweichende Deutsche Truppen gesprengt und später durch die Friedensbrücke ersetzt.

Samek kontra Roscher-Buben

Springer-Star aus der CSSR mit bundesdeutschem Paß

1979 gewann Josef Samek das Neujahrs-Springen in Garmisch-Partenkirchen und wurde in der CSSR als neuer Star gefeiert. Im August 1982 setzte sich der 24 Jahre alte CSSR-Skispringer auf abenteuerlichen Wegen über Jugoslawien und Österreich mit seiner Familie in den Westen ab. Bei den Deutschen Nordischen Ski-Meisterschaften in Oberstdorf (2. bis 6. Februar) wird der Neu-Willinger, mit deutschem Paß ausgestattet, zum Konkurrenten für die Roscher-Buben.

Samek ist im Sauerland sesshaft geworden. Der Ski-Club Willingen, der Verein von Langlauf-As Jochen Behle, richtete dem „Republik-Flüchtling“ eine Vier-Zimmer-Wohnung ein und verschaffte ihm in einer Holzfabrik eine Anstellung. Als Gegenleistung kümmert sich der Weltklassemann um den Springer-Nachwuchs und steht vor einem Debüt in der Bezirksklassen-Fußballmannschaft seines neuen Klubs.

„Josef ist schußstark und trennt sich früh vom Ball“, lobt Trainer Wolfgang Paul, früher Lizenzspieler bei Borussia Dortmund, seinen „Neuzugang“. In Willingen feierte Samek bei den beiden Europacup-Konkurrenzen auch ein Wiedersehen mit seinen früheren Teamkameraden und Trainer Dalibor Moteljek.

„Wir haben sechs Jahre lang zusammen gearbeitet. Da hat es mich schon

hart getroffen, daß Josef in den Urlaub fuhr und nicht mehr zurückkehrte“, bekennt der Coach der CSSR-Skispringer. Im (verschwiegenen) Anlaufturn blieb ein herzliches „Wie geht es Dir?“ und Schulterklopfen nicht aus.

Pavel Ploc, der in Willingen gewann, und die anderen Skispringer hatten Samek sogar ein Geschenk für Töchterchen Veronika aus der Heimat mitgebracht. Um einen Affront zu vermeiden, ging der Stilist nur als Vorspringer über die Schanze seiner neuen Wahl-Heimat. Da er jedoch nach der Wechseltrist im Juli nicht mehr für die CSSR aktiv war, ist er auch international startberechtigt. Lediglich seine erneute Olympiateilnahme könnte — wie im Fall des früheren DDR-Kombiniers Ralf Pöhlend — Probleme aufwerfen.

... und zum Mittagessen

BERLIN, 1. Februar (dpa). Nach seiner Pressekonferenz im Rathaus Schöneberg probierte US-Vizepräsident George Bush eine Berliner „Köstlichkeit“. Auf dem Wochenmarkt vor dem Rathaus kaufte er sich an einem Imbißstand eine Berliner Currywurst. Zu diesem „spontanen“ Mittagessen war eigens ein abgesperrter Weg von der Rathaus-Treppe zur Würstchenbude vorbereitet worden.

Rebellion gegen die Diktatur des Meters

Wer sich zwei Jahre nach der offiziellen Einführung des metrischen Systems in Kanada noch immer nicht von Inches, Yards und Gallonen trennen will, riskiert jetzt, im Gefängnis zu landen. Seit 1981 hatten Kanadas Groß- und Einzelhändler Zeit, sich mit dem metrischen System anzufreunden. Die Meilenangaben an den kanadischen Highways wurden nach und nach mit Kilometerzahlen überpinselt, die Waagen in den Geschäften von englischen Pfunden auf metrische Kilogramm umgestellt. Langsam, aber sicher sollten sich die Kanadier so an die totale Umstellung aller Maßeinheiten gewöhnen.

Doch jetzt ist die Geduld der kanadischen Behörden zu Ende. Das Handelsministerium hat drastische Maßnahmen gegen jene angekündigt, die sich immer noch nicht an die neuen Bestimmungen halten.

Die Teppichhändlerin Rosita Kasparian aus der westkanadischen Stadt Calgary geht lieber hinter Gitter, als sich dem metrischen System zu fügen. Die streitbare Lady, der nun der Prozeß gemacht werden soll, weil sie ihre Ware weiterhin in Inches und Yards anbietet, meint zu ihrer Verteidigung, in einem zweisprachigen Land wie Kanada müsse es doch erlaubt sein, zwei verschiedene Maßsysteme anzuwenden.

Die mittlerweile landesweit bekannte Rebellin aus Calgary befindet sich im Kampf gegen den Meter in guter Gesellschaft: 24 Abgeordnete der konservativen Opposition im Parlament von Ottawa wollen in Kürze gegen die, wie sie sagen, „metrische Diktatur der liberalen Regierung“ dadurch demonstrieren, daß sie gemeinsam eine Tankstelle eröffnen, aus deren Zapfsäulen Benzin gallonenweise verkauft wird.

Auch die Unterhaltungsindustrie hat sich bereits in die „metrische Revolution“ eingeschaltet. Ein junger Textdichter und Komponist aus Toronto hat den Schlager „Metric Dictators“ (metrische Diktatoren) auf Platten pressen lassen und erhofft sich dadurch die Chance, quasi mit Siebenmeilenstiefeln die Erfolgsleiter hinaufklettern zu können.

Nicht nur Platten ansagen

BERLIN, 2. Februar (AP). In den Diskotheken der DDR soll offenbar auch die Ideologie einen festen Platz erhalten. Wie das Westberliner Informationsbüro West (IWE) meldete, rügte die kommunistische Jugendorganisation Freie Deutsche Jugend (FDJ), die Diskjockeys beschränkten sich darauf, für ihre zumeist jugendlichen Besucher Platten umzudrehen oder anzusagen. Der „Disco-Moderator“ müsse aber auch seinen Klassenstandpunkt auf das Publikum übertragen und bei seiner Arbeit die SED-Politik vertreten. Die Veranstalter von Tanzabenden sollten verstärkt darauf achten, was in einer Diskothek „ideologisch und künstlerisch“ passiere.

„DDR - die Außerirdische“!

Před 10 lety nás navždy opustil pan

Ing. ZORNĚK HRYDOSEK, nejmladší vnuk Bedřicha Smetany, bývalý viceprezident Mezinárodní federace stolního tenisu, o jehož pohár se hraje na mistrovství světa smíšená čtyřhra. Vzpomíná na Syn Ing. Petr s manželkou a vnuk Marcel. LD-45113

ZNAM? americký filmový herec Jack Lemmon je již 18 měsíců bez angažmá, jak sdělila televizní společnost ABC. Dvakrát Oscarem vyznamenaný herec vytočil naposledy roli ve filmu „Missing“ a vyslovil se kriticky o spolupráci USA s reaktorem režimem Pinochetovým v Chile.

SLUŽENSKO
Narodilo se 92 tisíc dětí. Bylo uzavřeno 41 tisíc sňatků. Počet obyvatelstva se zvýšil proti roku 1981 o 37,5 tisíce a ke konci roku dosáhl 5073,3 tisíce osob.

Počet obyvatel ČR se zvýšil proti roku 1981 o 13,4 tisíce a dosáhl ke konci roku 17 322 000 osob. V průběhu roku 1982 bylo uzavřeno 77,1 tisíce sňatků. Živě se narodilo 141,5 tisíce dětí.

NEBETI AUSLANDER, TAK MICHOU VE SKORO SPORT

ZABALIT!

• Mira inflace dosáhla loni v Mexiku hranice 98 procent, což je o plných 40 procent více než v roce 1981. Oznámila to mexická ústřední banka.

● V kanadském městě Québec byl předložen návrh, aby se od každého Američana, který navštívil zemi javorového listu, vybralo pět až deset dolarů. Výsledkem by byla alespoň částečná kompenzace obrovských škod, které způsobí průmyslové záводы USA znečišťováním životního prostředí.

A ZA RUSAKY 2

● Hrubá výroba oceli v roce 1982 činila v zemích EHS 111,4 miliónu tun, což je o 11,6 procenta méně než v roce 1981. Podle nejnovější statistiky vydané v Bruselu byl nejcitelnější pokles výroby zaznamenán v Nizozemí.

Am 8. März 1933 war es auch in Frankfurt soweit: Die erste offizielle Naziflagge wurde gehißt, an der Empore des Römers (links). Rechts: Die Zuschauer des Ereignisses auf dem Römerberg, angeführt von SA- und SS-Leuten.

MY NIC, MY MUZIKANTI!!

● Bulharsko mělo začátkem letošního roku 8 mil. 929 000 obyvatel. Jak bylo oznámeno v Sofii, počet obyvatel této balkánské země se v předcházejících dvanácti měsících zvýšil o 23 000.

Bereits am 1. April 1933 bekamen auch die Frankfurter Juden erstmals in größerem Umfang den Haß der Nazis zu spüren. An jenem Boykott-Samstag zogen SA-Leute vor ihren Geschäften auf – wie hier vor dem Kaufhaus Tietz auf der Zeil – und hinderten die Kunden daran, einzukaufen.

SAMÍ MUZIKANTI!

● Francie měla k letošnímu 1. lednu 54 346 000 obyvatel, tedy o 255 000 více než před rokem. Ze statistické zprávy, která byla zveřejněna v Paříži, vyplývá, že se opět snížil počet mladých lidí do 20 let a porodnost ve Francii loni již osmý rok po sobě klesala.

NEZDAREM SKONČIL POKUS dvou španělských námořníků preplout Atlantik na šestimetrovém kataranu. A. Franco a F. Ramos odpluli 19. ledna z přístavu Santa Cruz a chtěli pouhý dlouhou 3200 námořních mil ukončit za dvacet dní ve Venezuele. Jejich plavidlo vydrželo pouze pět dní a asi 30 mil západně od Kanárských ostrovů se převrhlo. Mořeplavci pak dalších pět dnů strávili na gumovém člunu a teprve 29. ledna je našla posádka záchranného letadla.

„Prosím vás, zpátky k přírodě, ale ztracené rychle!“

Vladimír Renčín

ZNAK MĚSTA PRAGY
2 VĚČERNÍ PRAGY.

SMUTNÉ VÁNOCE

Moje milá Večerní Praho, vždycky jsem se na tebe obracela, abys pomohla vyřešit nějaký problém v našem okolí, někdy jsem ti psala, když jsem si nevěděla rady. Vždyť jsi mi pomohla. To bylo v době, kdy jsem ještě v Praze žila. Škoda že se nemohu znovu obrátit na tebe.

V mém novém bydlišti v Lingu, poblíž holandských hranic, mně už nemůžeš pomoci a navíc takové problémy jsi nikdy nebyla ani zvyklá řešit. Od 25. listopadu jsem bez zaměstnání. Měla jsem smutné vánoce. Ani jsem nechtěla věřit, když mi oznámili telefonem, že už k nim nemusím chodit, a to jsem pro ně pracovala dva roky jako mezek od 8.30 do 19.30 včetně sobot. Každý den sháním nějaké mlsto, ale při zdejší nezaměstnanosti tu prakticky nic není.

Už je vám 38 let, řekli mi, pro nás jste už příliš stará.

Ještě že mám malého Roberta, pro kterého musím žít, který je na mně teď tolik závislý, vždyť za dva roky už půjde do školy. On je jediná radost, která mi zůstala, on je jediný v naší rodině šťastný, protože zatím nic nechápe.

Nezlob se, moje milá Večerní Praho, že tě obtěžuji svými osobními záležitostmi. Ale někomu jsem se musela svěřit.

V. Freibergová, NSR

Bei Purpur sah die Queen rot

LONDON, 30. Januar (AFP). Buchstäblich rot sah Königin Elisabeth II., als sie feststellen mußte, daß zahlreiche Angehörige des Klerus purpurfarbene Soutanen tragen, obgleich nur einige hohe kirchliche Würdenträger Anspruch auf diese Farbe haben. Um diesem Mißstand wenigstens in vier Domkapiteln abzuweichen, entschloß sich das Oberhaupt der anglikanischen Kirche, aus der eigenen Tasche 3000 Pfund Sterling für bescheidenere Gewänder beizusteuern. Die übrigen Priester wollen zur Schonung der Kirchenfinanzen ihre Soutanen auftragen. Die Zeitschrift „Church Times“ berichtete am Wochenende, dies sei ein „klassischer Kompromiß der anglikanischen Kirche“. Dem Kirchenblatt zufolge hatten mehrere Mitglieder des Klerus zu ihrer Verteidigung alte Texte zutage gefördert, laut denen die Queen nicht allein über die Farbe der Kirchengewänder zu entscheiden habe.

• Bezpečnostní pásy si musejí ode dneška připevnit všichni řidiči ve Velké Británii. Odborníci na dopravu počítají s tím, že pásy ročně zabrání smrti nejméně 1000 lidí a spojujících a 11 000 dalších lidí uchrání od těžkých zranění.

Večerní Praha — 11. ledna 1983

Hühner als Demonstranten

BREST, 30. Januar (dpa/AP). Bei einer ungewöhnlichen Massendemonstration in der Bretagne haben am Samstag Dutzende von Hühnern ihr Leben lassen müssen. 150 Bauern hatten das Federvieh in acht Lastwagen in den Städten Brest, Morlaix und Landivisiau aus Protest gegen die ihrer Meinung nach zu niedrigen Verkaufspreise für Eier freigelassen. 30 000 Hühner rannten daraufhin durch die Straßen. Die Autofahrer waren völlig überrascht. Der Verband der Legehennenhalter hatte zwei bis drei Millionen Hühner schlachten wollen, um die Eierproduktion zu drosseln und dafür auch noch eine Schlachtprämie vom Staat verlangt. Das Landwirtschaftsministerium wies diese Forderung aber zurück.

Patientenzahl geht zurück

WIESBADEN, 31. Januar (dpa). Nicht nur die Zahl der Patienten, auch die der Betten ist 1981 in bundesdeutschen Krankenhäusern zurückgegangen. Wie das Statistische Bundesamt am Donnerstag in Wiesbaden berichtete, zeigt der leichte Rückgang der Patientenzahl um 20 000 auf 11,6 Millionen zum ersten Mal seit 1956 einen Bruch in der bis dahin steigenden Entwicklung.

Russische Logbücher gefunden

KOPENHAGEN, 31. Januar (dpa). Die dänische Polizei begann am Montag mit der Untersuchung von drei in russischer Sprache geschriebenen Logbüchern, die in der vergangenen Woche am Strand von Fanö in der Nähe von Esbjerg gefunden worden waren. Möglicherweise steht der mysteriöse Fund im Zusammenhang mit einer Flaschenpost, die zwei Wochen zuvor ebenfalls in Fanö an Land gespült wurde. Wenn die Schriftstücke echt sind, könnte sich eine Schiffs-Katastrophe in der Nordsee ereignet haben, die unbemerkt geblieben ist. Zumindest der in Russisch abgefaßte Inhalt der Flaschenpost deutet darauf hin: „Wir brennen. Keine Rettung möglich. Wir sind nur noch acht Matrosen. Wir sinken.“ Der Brief war mit Datum 1. Januar versehen. Merkwürdigerweise war jedoch kein Schiffsname vermerkt.

Die Frankfurter Grünen, seit zwei Jahren im Römer, sicher die „ideologisch“ geschlossenste Gruppe der Partei in Hessen und rhetorisch so gewandt, daß eben jene Jutta Ditfurth im Landtagswahlkampf zur Fernsehdiskussion antreten sollte (und nicht ein Landtagskandidat), diese Grünen bekamen in Kassel personell wie sachlich eine schallende Ohrfeige. Milan Horacek, vom Frankfurter Kreisverband nominiert, trat für Platz eins auf der Landesliste zur Bundestagswahl an — und verlor. Er erhielt etwa 200 Nein-Stimmen der etwa 350 Delegierten und konnte schließlich (mit knappem Ergebnis) erst Platz vier der Liste ergattern. Das war deutlich.

Prügel nur mit weichem Holz

KINGSTOWN, 31. Januar (AP). Die Justizbehörden der ehemaligen britischen Karibik-Besitzung St. Vincent konnten sich zwar noch nicht dazu entschließen, die Prügelstrafe für jugendliche Straftäter abzuschaffen, haben sie mit Beginn des Jahres aber unter größerer Berücksichtigung der Rechte der Betroffenen „reformiert“. Das neue Gesetz sieht vor, daß diese Art der Strafe nicht in der Öffentlichkeit, nur in Anwesenheit eines Arztes und ausschließlich auf das Hinterteil verabreicht werden darf. Ein Arzt muß zuvor attestieren, daß der Delinquent der Strafe körperlich gewachsen ist. Das Gesetz schreibt ferner auch die Art des zu benutzenden Stockes vor: Nur Knüppel aus Birkenholz, Tamarinde oder einem ähnlichen Holz sind zugelassen. Geprügelt werden dürfen nur Jungen unter 16 Jahren und ausschließlich nach einem entsprechenden Gerichtsurteil.

Wildgänsejagd vereitelt

DEN HAAG, 30. Januar (dpa). Niederländische und deutsche Umweltschützer und Vogelliebhaber vereitelten am Wochenende die Jagd auf Wildgänse in den Rheiniederungen an der niederländisch-deutschen Grenze, wo die Wildgänse längs der Nebenarme besonders zwischen Nimwegen und Emmerich überwintern. Besonders empört waren die Naturliebhaber über die Praxis, die Tiere über die niederländische Grenze zu jagen und sie dort, wo die Jagd auf Wildgänse im Gegensatz zur Bundesrepublik zulässig ist, abzuschließen. Sie verteilten dies, indem sie stundenlang mit Autos zwischen den verschiedenen Jagdhütten auf der holländischen Seite hin- und herfuhren. Die Aufmerksamkeit der Polizei im deutschen Grenzgebiet verhinderte darüber hinaus, daß dort Treiber in Aktion treten konnten.

Z JEDNOHO CLANKU

Hausfrauenarbeit mit 18,30 Mark pro Stunde berechnet

PAK BY SE HPL DLOVĚK VO ZEMĚ

„To je prosté — klíček nasadíte na tendlečen čudlík a zatočíte ... vo-
lejevky vylezou ven a splněj vám tři přání!“

Mikl

Neprakta Svandrík
„Jeskyňky mi šlohy Smolíčka pacholíčka a ještě
chtějí, abych na něj poslal aimenty!“

„Proč tak pesimisticky, hlavy vzhůru. Pamatujte, že budoucnost patří brojle-
rům!“

Vladimír Renčín

„Paní, klid, uvolněte se, soustřeďte a říkejte po mně. Spravit to nejde, není
těsnění, ale hlavně, že jsem zdravá.“

Baše

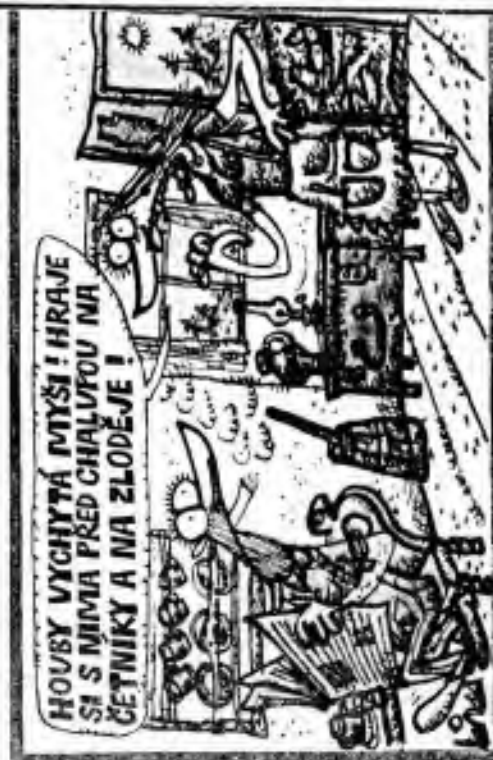

„Podívej se, jak drží tu lopatu — já nevím, co nám teď z těch škol posílají
za lemply ...“

Jaroslav Kerles

Jan Vyčítal

„Marie, on mluví! O životě. A dost sprostě.“

Vladimír Renčín

„Lidé jsou čím dál horší. Bývaly doby, kdy si člověk z koledy něco přinesl.“

Vladimír Renčín

„Byl jsem špatně informován. Mysliveček nepásl jeleny, ale dával pokuty.“

Nepřekta — Švandrlík

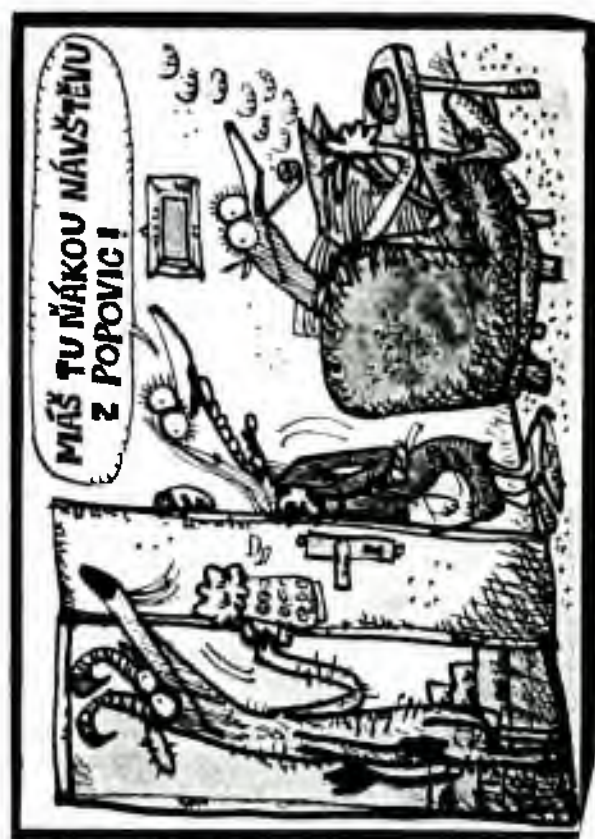

„Jenkote, dědo! To není ořech, ale moje želvička!“

Nepřekta — Švandrlík

NAMOUDUŠI, ON MÁ PRAVDU, TEN PROUD NA NÁS Z TÝ ZÁSUVKY KOVÁ!

MÁŠ TU MÁKOU NÁVŠTĚVU Z POPOVIC!

„Očekáváme příchod Nového roku.“

Vladimír Renčín

Neprakta-Švandrlík

„Půl roku jsem ti nepřinesl květiny... a kdy tys mi naposled přinesla pivo?“

Neprakta-Švandrlík

„Tak pojď, Pátku. I když se Sobotou by bylo víc legrace!“

JSMĚ ZE ŠTOLKU PRO
OCHRANU ZVÍŘAT A ČICHĚME
SE VÁS ZEPTAT, KOLIK
ŠTUPNŮ JE U VÁS ZIMA,
ŽE BYSTE IŠA NEUTINAI!

„Omlouváme se ti, vesmíre. Včera jsme poněkud přebírali a vyjadřovali se o tobě ne právě nejzdvořileji.“

Vladimír Renčín

„Pane vrchní, jeden fernet, ale né moc studeněj, kluk je do nemoci!“

MIKL

Moskau bezahlt den Einschreibebrief

Bulgarischer Emigrant trickte die sowjetische Post aus

Von unserem Korrespondenten Wolfgang Saile

Rom. — Was eine italienische Nachrichtenagentur aufischt, ist fast zu schön, um wahr zu sein. Danach soll ein bulgarischer Wissenschaftler, der im römischen Exil lebt und seinen Namen nicht zu nennen wünscht, im Laufe eines Jahres von der sowjetischen Post ansehnliche Summen erhalten haben. Ganz legal.

Er schickt einmal in der Woche an einen sowjetischen Dissidenten einen Einschreibebrief und versichert ihm mit einer Gebühr von zweieinhalb Pfund Sterling. In der sicheren Annahme, die Post werde den Brief nicht zustellen, geht der findige Bulgare aufs römische Hauptpostamt und meldet die Versicherungssumme von 200 Pfund an, da die Empfangs-

bestätigung nie bei ihm eingetroffen sei. Da in diesem Fall nicht die italienische Post, sondern die sowjetische zahlen muß, läuft das im Laufe der Zeit zu einer ansehnlichen Summe auf. Angeblich hat die russische Postverwaltung auch treulich bezahlt. Der Bulgare — oder wer immer es sein mag — geht davon aus, daß die Sowjets fürchten, andernfalls aus der internationalen Post- und Telegrafengemeinschaft ausgeschlossen zu werden.

Die Nutzenanwendung freilich, die er daraus zieht, verläßt den Bereich privater Eulenspiegelei: Die westliche Welt könne die sowjetische Wirtschaft einfach mit Briefmarken

in die Knie zwingen, wenn es nur genügend Briefschreiber an Dissidenten gäbe.

Doch so einfach läßt sich das wohl kaum ermöglichen, denn auch die sowjetischen Bürokraten sind nicht dauernd auf den Kopf gefallen. Wer hindert sie, eine Empfangsbestätigung selbst zu unterschreiben und den Brief doch nicht zuzustellen? Oder eines der vielen Mittel bürokratischer Irreführung einzusetzen, den Brief wegen „falscher Adresse“ oder „Empfänger unbekannt verzogen“ einfach zurückzuschicken? Nein, der unbekannte Erfinder hat ein paar mal Gewinne gemacht, aber mit der Veröffentlichung seiner listigen Idee den Rubel-Hahn wohl wieder verschlossen.

— ztratiló dovanát. Měli jsme aspoň na strýmeček a na dárek. V tuzemsku. Od zlodějí z tamzemska.

Vladimír Škutina

Už to vidím, jak různí jazykozpytci a brusíči jazyka vyskakují. I když svá česká jména píší s W na začátku a místo Bedřich se podepisují Friedrich. Běží o různé zkratky pro název Československa a především pro tak zvané historické země Čechy a Moravu.

Především zkratka ČSSR je nepřesná. Není v ní vyjádřeno, běží-li o Československou sovětskou nebo socialistickou republiku. Proto správná zkratka je ČSSSR. To je úplné. Přesto doporučuji pisatelům dopisů a pohlednic do staré vlasti, aby užívali buď celým světem respektovaného symbolu pro Československo — CS, anebo aby to rozepisovali: Tschechoslowakei, Czechoslovakia. Když totiž napíšete „ČSSR“, můžete si být skoro jisti, že váš dopis nebo pohled popluje napřed do SSSR a teprve odtamtud — zachce-li se báťušům — do Československa.

Vypuknutím „federalizace“ vznikl hlavní problém, co s českými zeměmi. Slovensko bylo SSR a Čechy s Moravou ČSR. Přičemž to S

ČESKO, ČSSR, ČSR, ČS., ČSL A JINÉ TAMZEMSKO

s českými a moravskými tradicemi, znamenalo zas buď socialistický nebo sovětský.

Slovensko bylo bez problémů. Ale co s územím Čech a Moravy? Čechy jsou Čechy. To je jasné. Jenže říkat Čechy a Morava nebo české země je — uznáte — dost nepraktické. A tak se objevil novotvar ČESKO, který se záhy vžil. Proti tomuto novotvaru staromilci vehementně protestují. Dovolávají se dokonce Trávníčka. Což je absurdita. Protože Trávníček jako komunistický vlezdozadnicista by byl první, kdo by s novotvarem federativně přiznávajícím českým zemím stejná práva jako vrchnostenskému Slovensku, souhlasil.

Česko je označení pro Čechy a Moravu, pro území, okupované sovětskou armádou v hranicích stávajících Čech a Moravy od srpna 1968. Česko jsou Čechy a Morava po okupaci. Česko je okupované území, na němž žijí Češi a Moravané pod sovětskou a husákovsko-bilakovskou diktaturou. Česko nemá co do činění

s krajinou a lidmi z dob svobody nebo ještě z dob starého mocnářství. Česko je komunistický status quo.

Pak je tu ještě zkratka pro československý. Běžně se užívá „čs“. A je to správné. S tečkou či bez tečky. Staromilci zřejmě ve snaze zavděčit se slovenským separatistům užívají „Čsl.“ A to je nesmysl. Protože ČSL znamená buď Čs. strana lidová nebo něco, co souvisí s čs. lidovou armádou. Je to stejně nesmyslné, jako když se po válce začalo demokracii říkat LIDOVÁ. Jako kdyby demokracie mohla být jiná.

Dostal jsem taky z mnoha stran vynadáno, když jsem začal razit terminus technicus tamzemsko a tuzemsko. Tamzemsko je tam. To je Česko a Slovensko za Husáka. Tuzemsko — to je země, v níž jsme našli azyl a v níž žijeme. Tuzemsko je náš nový domov. A nemá to nic co do činění s tuzemským rumem. Tuzemský rum jako takový je stejně pančovaný a uměle ředěný, takže už dávno není

udám cenu dopisu 300 sojč. franků a Čs. pošta je nucena čístku 300 sojč. carských franků zaplatit jako odškodné za to, že cenzor dopis ukradl. V době hospodářské krize je to někdy docela slušný příspěvek v nezaměstnanosti. V městě září se mi těch dopisů píšou do staré vlasti — doporučených

byla řeč o poštovním styku. Dopisy a balíky do Československa se bouřně ztrácejí. A budou se ztrácet čím dál víc. Já to dělám tak, že dopisy posílám rekomando — doporučené. Je to jen nepatrně dražší. Dopisy se ztrácejí i přes to. Jenže já pak jdu na poštu, vyplním hledací listek,

tuzemský z tamzemska předválečného. Přiznávám se bez mučení, že „TAMZEMSKO“ jsem začal užít ne jako slovní hříčku, ale jako vyjádření holého faktu pro označení místa. At mi to jazykozpytci odpustí.

*) A nakonec ještě radu — když už

HNĚ SE UŽ KOLIKRÁT ZDÁLO, ŽE TO, CO ŠKUTINA NAPISAL, JE MŮJ NĚKDE ČETL.

China liefert Panzer an Irak

MANAMA. 31. Januar (dpa). Die Volksrepublik China liefert Irak, das seit über zwei Jahren mit dem Nachbarland Iran Krieg führt, aufgrund eines Waffenlieferungsabkommens Panzer im Wert von etwa zweieinhalb Milliarden Mark. Dies berichtete am Donnerstag die im Nahen Osten erscheinende Wirtschaftszeitschrift „Middle East Economic Digest“. Die Panzer aus China, Typenbezeichnung „69“, werden dem Bericht zufolge auf dem Seeweg nach Saudi-Arabien und von dort auf dem Landweg nach Irak gebracht. Nachdem eine erste Lieferung, wie jetzt bekannt wurde, bereits im August vorigen Jahres erfolgte, soll eine zweite Lieferung zur Zeit unterwegs sein. Der gelieferte Panzertyp „69“ ist eine modernisierte Version des Typs „59“, einer verbesserten Version des sowjetischen T-54-Panzers. Er ist mit in China entwickelten Laser-Zielsuchgeräten und Infrarot-Zieleinrichtungen ausgerüstet.

KZ-Arzt Mengele in einer Mennoniten-Gruppe entdeckt?

NEW YORK, 31. Januar (Reuter). Der als Nazi-Jäger bekannte Leiter des jüdischen Dokumentationszentrums in Wien, Simon Wiesenthal, hat nach eigenen Angaben den unter dem Namen „Todesengel“ berühmten ehemaligen Arzt des KZ Auschwitz, Josef Mengele (72), entdeckt. In einem Interview des Nachrichtenmagazins „Newsweek“ sagte Wiesenthal, er habe Mengele Ende vergangenen Jahres in einer pazifistischen Christengemeinde an der Grenze von Bolivien und Paraguay ausgemacht. Die protestantische Sekte der Mennoniten halte Mengele für einen Flüchtling und wolle ihn so schnell nicht an die Polizei ausliefern. Sie glaube an die Gerechtigkeit nach dem Tode. Mengele wird beschuldigt, für den Tod von 400 000 Juden verantwortlich zu sein.

Uhren mit Mekka-Anzeige

DSCHIDDAH, 31. Januar (dpa). Die „islamische Investmentgesellschaft“ in Saudi-Arabien hat einen Forschungs-, Entwicklungs- und Produktionsauftrag für den weltweiten Verkauf von Wand-, Taschen- und Armbanduhren besonderer Art vergeben. Wie der Generalmanager der Gesellschaft, Samir Abed Scheich, am Sonntag in Dschiddah bekanntgab, sollen diese Uhren automatisch für jedes Gebiet der Welt, in dem Moslems leben, die fünf täglichen Gebetsstunden und die Richtung nach Mekka anzeigen. Die Uhren werden in Japan hergestellt.

KŘÍŽOVKA

Kdyby nebylo knih a práce... (dokončení z první části tajenky). Druhá část tajenky obsahuje jméno autora citátu.

VODOROVNĚ: A. Stěží, základní potravina, „projev nesohlasu, pohybovat upevněným předmětem sem a tam. — B. První část tajenky, ženské domácí jméno (Eleonora). — C. Hudební forma, pevná jednotka některých států, jméno kocoura z knihy J. Ladý, přisvědčovat (řídce). — D. Severší motýl ptáci, rámus, splezení, vlasatice. — E. SPZ okresu Tábor, bourat, víření (básnický), cupítat, citoslovce rychlého letu. — F. Chemická značka platiny, obyvatel starověké Itálie, slovensky „větev“, být závažný, zkratka kancelářského oddělení závodu. — G. Předmět pro šišti, korit (řídce), stékat po kapkách, sídlíště ve Španělsku. — H. Zbytek po spalování topiva, hazardní kartovní hra, sladkovodní ryba, uvést v omyl. — I. Mužské jméno, druhá část tajenky. — J. Otcové (hovorově), výtažek z léčivých bylin, město v Peru, vymezená část území.

SVISLE: 1. Slovensky „zkrat“, jíst (dětsky). — 2. Obrátit se, přisávnit hráze. — 3. Domácké ženské jméno, praška. — 4. Stále, zabalování. — 5. SPZ pro Prahu-město, ubytovací zařízení, SPZ okresu Jičín. — 6. Osobní zájmeno, kuzit, řeka v Nigérii. — 7. Značka masážního prostředku, horký (zastaralé). — 8. Přílišným dřením poškodit (řídce).

I MILIONÁŘI mohou mít vřelky svědomí, jak to dokazuje příklad pana Malloufa ze Spojených států, který se přiznal, že počátkem sedmdesátých let provedl úspěšně čtrnáct krádeží šperků. Pan Mallouf udal, že loupeže uskutečnil jako odstrašující příklad, jímž chtěl třem mladým lidem dokázat, že krádež není snadnou záležitostí a že by měli v životě podnikat něco méně riskantního. Pro zajímavost dodejme, že pan Mallouf ulehčil svému svědomí v době, kdy jeho zločiny byly podle amerického trestního práva už promlčeny.

Milióny »brouků«

Od 17. ledna snížil Volkswagen cenu svého nejstaršího, nejpobulárnějšího a dodnes vyráběného modelu „brouka“ o 500 DM, takže je dnes jediným osobním autem západoněmeckých výrobců, který stojí méně než deset tisíc (9395 DM). Od začátku výroby po druhé světové válce bylo dodnes vyrobeno 20,3 miliónu kusů vozidel tohoto modelu, a odhaduje se, že v současné době stále ještě jezdí na silnicích celého světa na 8,5 miliónu „brouků“ VW. Nejvíce se na tomto počtu podílí Brazílie s 2,2 mil. před USA 1,9 mil. a NSR 1,4 mil. Loni bylo vyrobeno na 140 000 modelů „brouků“ (kolem 700 kusů denně), z toho v montážních závodech VW v Brazílii 80 000 a v Mexiku 60 000. Pro zajímavost — právě z Mexika bylo loni exportováno 13 000 těchto vozidel do Evropy... (Jz)

KDYŽ HOSPODYNĚ rozbije vajíčko a zjistí, že je zkažené, má na chvíli nanevšest zkaženou i náladu, ale nic víc. Kdyby na ni z vajíčka vykouklo kuře, byl by to nepochybně šok. Ale najde-li ve vajíčku malého hádka, přejde ji nadsmrti chuť na omeletu. Tak to aspoň tvrdila jedna americká hospodyně z New Yorku, která podala žalobu na obchodní dům, kde koupila vejce, v němž byl had dlouhý patnáct centimetrů. Paní žádá odškodnění ve výši deseti tisíc dolarů s odůvodněním, že kdykoli spatří vajíčko, udělá se jí zle.

jižní plod. — 9. Sušenka, velká kola. — 10. Druh pepře, vzdálenost dna lodě od vodní hladiny, SPZ okresu Litoměřice. — 11. Osobní zájmeno, stolička savců, mys. — 12. Vydavatel, polynéský nápoj. — 13. Narážet úderem rohu, barvící látky. — 14. Ožehnutí (knižně), malé dítě. — 15. Nepřijemný hmyz, turecký četník, citoslovce pohrdání. — 16. Chemická značka lilie, přikládá do kamen, špatnosti. — 17. Šálit, hora v Turecku. — 18. Část ruky (též stará délková míra), zeměměstění. — 19. Mongolský pastevce, týkající se fary. — 20. Příslušník Zlaté hordy, hmyz s velkými křídly.

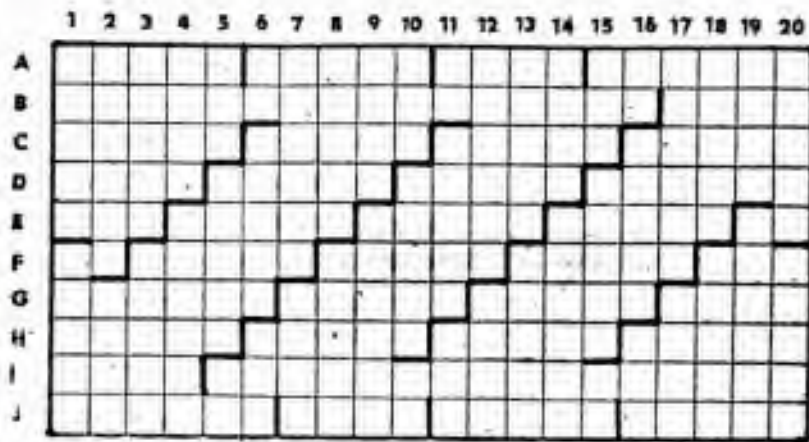
Pomůcky: G. Erro. — J. Payta. — 17. Emile. (D. H.)

Tajenka ze dne 14. ledna 1983 zní: ... dříve měl auto.

Vylosování laťitelů: J. Lobl — Praha 4, R. Kadeřábková — Frýdant v Č., K. Kiofáč — Ledeč n. Sáz., A. Pokluda — Přestavky, M. Wunsch — Brno-Slatina.

Laťitelů bylo celkem 1520, z toho 1506 správných, 14 nesprávných.

Laťitelé zasílají do čtvrtka na adresu: Lidová demokracie, pošt. schr. 85, 120 78 Praha 2.

„Každoročně ošetříme u nás na horách spoustu lyžařů, kteří přecení svou sílu. Například tady ten pacient — po deseti myslivcích nezvládl rovnováhu a spadl s barové stoličky!“

*** POČITAC**, který tiskne mluvené slovo, vyvinula japonská společnost Nippon Electric. Nový počítač rozumí japonštině — pokud se ji hovoří pomalu — a automaticky přenášá mluvená slova na papír. Přístroj pracuje rychlostí čtyři slabiky za sekundu a 68 slabik rozezná s 95procentní přesností; také číslicům a 50 celým slovům může počítač rozumět s přesností 99,8 proc.

PODRUHÉ BEHEM ŠESTI TÝDNŮ asistoval v noci na čtvrtek personál neapolské kliniky při narození paterčat. Prozkoumatelnost nezná hranic, prohlásila po porodu 25letá Aurora Fontanella, šťastná matka tří chlapečů a dvou holčiček o váze mezi 900 až 1500 gramy. Matka paterčat, která jsou zatím umístěna v inkubátoru, se podrobila hormonální léčbě proti sterilitě.

TUNA KOZIHO SÝRA způsobila, že policisté ve švédském městě Stromsundu omezili přítomnost na svém pracovišti na minimum a vyhožují, že přestanou vůbec chodit do práce. Na policejní stanici je totiž uložen sýr zabavený v jedné mléčárně, která prodávala zkažené výrobky. Sýr jako „předmět doližený“ musí zůstat pod policejní ochranou až do soudního rozhodnutí.

Americké firmy Rockwell International a Lockheed pracují na vývoji nové varianty bombardérů B-1, které má být zavedena do výzbroje americké armády v roce 1988. Současně firmy Northrop a Boeing urychlují vyvíjení další strategický bombardér „Stealth“.

„Červený děst“ padal téměř v celém Rakousku. Ze střeš domů stékaly načervenalé potoky a na ulicích se tvořily kaluže stejné barvy. Tento neobvyklý jev způsobilo anticyklonální proudění z oblasti Sahary, kde zvedlo do velké výšky tuny písečného prachu.

ZENITBA JAKO ŽIVNOST — Na Seno matce se pátá dcerka stává zvyky „vytlačování“ dcerkám ze dveří. Věnují dlouho dobu zneuzívání 33letý Fanto Seno, který se během uplynulých 15 let oženil celkem — 12krát. Ráda pro uzavření manželství a vyhazování vna se žen. te Indonéska Dun Joan dal rozvést a zaslal její lev na další kandidátku vdanek. Konečně ho však postihla smůla: rediže jeho poslední ženy ho talorali pro podvádění. Váhem vyšetřování vyšlo najevo, že Fanto Seno si pamatuje jména solve dva- ceti svých žen...

TISKOVÁ OPRAVA — Nedávno vytvořoval brusecký reportér dýchodce, který seděl za prudkého lijáku na zahrádě u svého domku a pokuřoval dýmčítko. Fotografoval je uveřejněna v jednom listě s titulem: „Jeho žena mu zakazuje kouřit v bytě.“ Kritizovaná paní požádala dotyčné noviny, aby přinesly ob- rázek ještě jednou, s tímto textem: „Můj manžel nepoužívá z trucu deštník, který jsem mu darovala k vánocím.“

*** NEJVĚTŠÍ** světová elektrárna na zmrazený zkapalněný zemní plyn pracuje v Japonsku. Princip této elektrárny spočívá v tom, že zkapalněným zemním plynem, zmrazeným na 180 stupňů pod nulou, se nejdříve zkapalní propan, který se pak v teplejší mořské vodě odpařuje a tím poskytlne expanzní energii pro pohon turbin. Při procesu zvětšuje svůj objem také zkapalněný plyn, čímž poskytlne další energii.

● V roce 1982 klesl poprvé v uplynulých 29 letech vývoz japonských automobilů. Podle údajů japonské automobilové asociace vyvezlo loni Japonsko 5,5 miliónu lehkých automobilů, což je o 7,6 procenta méně než v roce 1981.

Beschneidung nicht auf Kasse

ESSEN, 25. Januar (AP/dpa). Beschneidungen aus religiösen oder hygienischen Gründen werden nicht von der gesetzlichen Krankenversicherung bezahlt. Dies entschied das Sozialgericht in Münster (Aktenzeichen: S 14 Kr 129 — 135/81). Wie der Landesverband der Betriebskrankenkassen (BKK) Nordrhein-Westfalens in Essen mitteilte, folgte das Gericht damit einem Einspruch der Krankenkassen gegen die Übernahme der Behandlungskosten. Im konkreten Fall ging es um Beschneidungsoperationen, die an fünf türkischen Kindern im Alter zwischen zwei und fünf Jahren vorgenommen worden waren. Das Gericht wertete die Eingriffe als „medizinisch nicht notwendig“ und lehnte daher eine Kostenübernahme durch die Kasse ab. Das Argument des behandelnden Arztes, es habe sich um Notaufnahmen infolge von Entzündungen bei allen fünf Jungen gehandelt, wurde nicht anerkannt.

VODŮVKA ŽILNKA.

Was im Klingelbeutel war

KRONACH, 25. Januar (epd). Ein internationales Münzengemisch hat Carlheinz Förtisch, Pfarrer der oberfränkischen Grenzlandgemeinde Tettau, in seinem Klingelbeutel vorgefunden. Zu Beginn des neuen Jahres rechnete er seinen Schäflein gewissenhaft vor, was neben harter D-Mark noch alles für die Kirche gespendet wurde: Zwei englische Shilling, 40 Schweizer Rappen, 2,70 französische Franc, 50 portugiesische Centavos, fünf jugoslawische Para, zwei Mark der DDR, ein niederländischer Gulden, 2,10 türkische Pfund, 20 russische Kopeken und ein belgischer Franc. Ein Gemeindeglied ließ — offenbar in großzügiger Auslegung der Aktion „Brot für die Welt“ — eine Biermarke der Tettau Glashüttenwerke dem Klingelbeutel zukommen. Im Gemeindeboten fand Förtisch auch sonst noch Grund genug, den Tettauern für ihren Opfersinn zu danken: Mit 43 586 Mark hatten sie das Gabeaufkommen 1982 um elf Prozent gesteigert — Devisen nicht mitgerechnet.

KES TAT NEBLY, TIOUPELIS VZALNE...

Böhmerwald als Fata Morgana

KARL-MARX-STADT, 25. Januar (AFP). Das seltene Naturschauspiel einer Fata Morgana erlebten am Dienstagmorgen die Meteorologen und Besucher auf dem 1214 Meter hohen Fichtelberg (DDR-Bezirk Karl-Marx-Stadt). Wie die DDR-Nachrichtenagentur ADN berichtete, war der etwa 150 Kilometer entfernte Böhmerwald auf den Kopf gestellt zu sehen. Eine solche nur bei Hochwetterlagen eintretende Luftspiegelung entsteht durch verschiedene Temperaturschichten in der Luft.

HUSAR VIDI ZASE DENNE FATA MORGANA VOCI NA ZHU.

Aufgespießt

„Nirgends scheint ein derart krankhaftes Interesse an den Mißgeschicken unseres Königshauses zu bestehen. Warum schaffen sich die Deutschen nicht selbst ein Königshaus an?“

Das angesehene Rotterdamer „NRC Handelsblatt“ über die bundesdeutsche Regenbogenpresse, die die Krankheit von Prinz Claus ausschlichtet.

LOMA TA HOLAVOSKA KODINKA JE VUBEL NEJENNA IPATKA...

Oznámení agentury TASS

Moskva: Jak oznámila sovětská tisková agentura TASS, vstoupila hlavní část umělé družice Kosmos-1402 v neděli ve 23 hodin 10 minut středoevropského času do hustých vrstev atmosféry nad střední oblastí Indického oceánu a shořela. Další část družice, obsahující malý jaderný reaktor k pohonu jejích systémů, vstoupí do hustých vrstev atmosféry v období mezi 3.—8. únorem a rovněž zcela shoří.

Lidové demokracie
25.1.82 - SVET, MRCHY
HAJZLOVE, DOBYTEK, SRAČI...!
A CE TO HAPALO DO MOŘE?

Historie názvů hornin

Četky: Dnes běžně používané názvy hornin mají často velice zajímavou historii. V mnoha případech lze sledovat dokonce až do středověku. Poprvé se s nimi totiž setkáváme již v rukopisném encyklopedickém latinském slovníku „Mater verborum“, který byl u nás užíván ve 13. století doplněný českými glossami. Obsahujícími právě názvy hornin. Jejich základem byla ve většině případů jediná staročeská hornická a zemědělská, která se s horninami setkával při své práci nejběžněji. Mezi nejstarší názvy, které obsahuje Mater verborum, patří například dodnes používaná slova hl. Pochází patrně z praslovanských, která je odvodila od řeckého hlýs, znamenající báňu. Ve 13. století byl již rovněž používán název šterk. Tento zvukomalebný výraz je odvozený z moranského šterkat, tedy chrupat pod nohama. Zajímavý je i původ názvu břidlice, které se dříve lidově říkalo též škřidla. Škřidlice, bříla či břidla vznikl patrně ze slovanského slovesa břit, tedy řezati. Cedič získal název podle svého vnějšího vzhledu. Podobá se totiž ozařenému kameni. Podobně přišel ke jménu i hadec, jehož barva je podobná zbarvení hadi kůže. Tomu odpovídá i dnes častěji používaný název serpentit. Latinsky had se totiž řekne serpens.

Kaiser Karl wird umgebettet

Zerfall des Aachener „Karlschreins“ soll verhindert werden

AACHEN, 26. Januar (AP). Am Sonntag steht im Aachener Dom ein feierliches Ereignis an: Im Rahmen eines Pontifikalamtes werden die Gebeine Karls des Großen umgebettet. Anlaß für diese „Erhebung“, wie die Umbettung in der Kirchensprache genannt wird, ist der besorgniserregende Zustand des berühmten Karlschreins, der seit dem Jahr 1215 die Gebeine des im Jahre 814 verstorbenen Kaisers und Gründers des „Heiligen Römischen Reiches“ umgibt. Das Bistum der einstigen Krönungsstadt ist dem Rat von Fachleuten gefolgt und läßt den Schrein, ein kostbares Zeugnis staufischer Goldschmiedekunst, jetzt von Schäden befreien, um ihn vor dem drohenden Verfall zu retten.

Während des Gottesdienstes werden der Aachener Bischof Klaus Hemmerle und sein Amtskollege Heinrich Theising aus Schwerin in der DDR den Schrein zur Entnahme der Gebeine öffnen. Sie werden in einen Holzarg um-

gebettet und bleiben an ihrem alten Platz im gotischen Chor des Doms.

Auch der Schrein wird die Kirche nicht verlassen. Für die Arbeiten, die in einer Werkstatt über einer Seitenkapelle des Doms vorgenommen werden, sind fünf Jahre veranschlagt. Die voraussichtlichen Kosten in Höhe von 900 000 Mark tragen der Bund, das Land Nordrhein-Westfalen und die Kirche. Geplant ist keine Restaurierung, sondern eine Konservierung. Man will den über zwei Meter langen und knapp einen Meter hohen Schrein, dessen Längsseiten Königs- und Kaiserfiguren zieren, für die Nachwelt erhalten, jedoch nicht seinen ursprünglichen Zustand herstellen.

Vor allem Transportschäden haben dem Schrein im Laufe der Jahrhunderte arg zugesetzt. Das Kunstwerk mit seinen reichen Gold- und Emailverzierungen wurde in Kriegszeiten wiederholt ausgelagert.

Pořádek musí být...

Singapur: Značný chaos vyvolávali pokusy městských úřadů v Singapuru zavést pořádek do číslování poschodí výškových budov. Podle dosavadní praxe byla poschodí většiny domů označena písmeny anglické abecedy. Tlačítka ve výtazích jsou však označena čísly a často se stávalo, že číslice jedna a nula byly zaměňovány za písmena „l“ a „o“. V jiných domech byla sice patra označována číslicemi, avšak u některých bylo číslem jedna označeno přízemí a u jiných až patro po zvýšení přízemí a mezipatie. Podle nedávného nařízení budou patra označována arabskými číslicemi počínaje přízemím. Celkové náklady spojené s přechodem na nový dosud známý, avšak u jedné dvanáctipatrové obchodní budovy v centru města mají dosáhnout částky 200 000 singapurských dolarů (téměř 100 000 dolarů USA).

● K pokutě v přepočtu 250 dolarů byl v Namibii odsouzen běloch, který umlátil africkou divenku za to, že mu „znečistila“ auto; dotkla se ho totiž rukou. Pokuta nebo 50denní vězení je v Namibii, okupované rasisty, běžná sazba za vraždu černocha.

Franquette kontra Big Mac

PARIS, 27. Januar (AFP). Das knusprige Pariser Stangenbrot „Baguette“ soll jetzt den „Fast Food“-Markt in Frankreich erobern und die „weiche“ amerikanische Milchbrötchenkonkurrenz verdrängen. In der Nähe der Pariser Oper wurde ein erster „Franquette“-Schnellimbiss eröffnet. Bei der „Franquette“ handelt es sich um ein halbes, von einer Spezialmaschine ausgehöltes Stangenbrot, in dem ein Fertiggericht liegt. Die größte französische Mehlfabrik „Grands Moulins de Paris“, will die neuen Restaurants bald in ganz Frankreich eröffnen und hofft auf Erfolge im Ausland.

Aufgespießt

„Ein aufsehenerregendes Telegramm des Kaisers erklärt, daß die christlich-soziale Bewegung ein Ünding sei, die Geistlichen sollten Nächstenliebe lehren und sich der Politik enthalten, von der sie nichts verstehen.“

Aus „Henri Lichtenberger, Das moderne Deutschland und seine Entwicklung“ — Wissenschaftliche Volksbücher, Hamburg 1914.

havi, hlavně proto, aby byl chráněn jejich život a majetek. V dnešní době jsou totiž ženy v londýnské veřejné dopravě každodenně vystavovány přepadem lupičů, chuligánů a násilníků.

DOPRAVA JEN PRO ŽENY — Na náctiřících autobusích v Londýně se objevily tabulky „jen pro ženy“. Městská rada hlavního města Velké Británie se rozhodla zříditi autobusové linky, určené výhradně k dopravě přisluševníků něžného pohlaví.

Co může dát oceán?

(a): Odpověď na tuto otázku je jednoznačná: Mnoho! Na prvním místě má minerální zdroje: ropu a plyn. Dnes už asi jedna třetina běžné těžené ropy pochází z mořského dna. V budoucnosti se stane dokonce i získávání uranu z mořské vody ekonomicky výnosné. Za druhé: oceán má biologické zdroje. Značná část obyvatelstva světa hladoví, zatímco oceán je velmi bohatý na hodnotnou potravu pro lidi. Jeho biologické zdroje by však měly být používány správně, to znamená tak, aby nebyly drancovány. Například by měly být zřizovány rybí farmy na mořském pobřeží pro pěstování ryb a měkčáků.

Seminář o díle J. Haška

[kp]: Osobnost a dílo J. Haška byly tématem semináře, který u příležitosti letošního 100. výročí spisovatelova narození uspořádal v Klubu novinářů v Praze Československý svaz novinářů. Profesor dr. Jiří Hájek, jehož haškovská monografie vyjde letos ve 2. čtvrtletí v Melantrichu, referoval o vývoji názorů na J. Haška od 20. let do současnosti. Vysoce ocenil podíl marxistické literární kritiky 20.—30. let na uznání Haškova významu a zaujal kritické stanovisko k názorům, vycházejícím z nemarxistických pozic. Zdůraznil, že stále platí požadavek J. Hory z roku 1925 očistit Haškovu osobnost od falešných výkladů a legend. Dále profesor J. Hájek vyzdvihl plnost sovětské literární vědy, již se podařilo osvětlit některé méně známé stránky Haškova působení v sovětském Rusku. Na současném stavu haškovského bádání u nás nejvíce ocenil heuristickou důkladnost a záslužnou editorskou práci, jež se projevily v šestnáctisvazkovém vydání sebraného díla J. Haška v letech 1955 až 1973. S hlavními akcemi, připravovanými v rámci oslav 100. výročí J. Haška (30. duben), seznámil novináře vedoucí pracovník literárního odboru ministerstva kultury ČR dr. K. Mafík.

SEMINÁŘ BY SE MĚL KONÁT
„U KALICKA“

Bude mapovat vesmír

Washington: Z vojenské letecké základny Vandenberg v Kalifornii byla v úterý s pomocí rakety Delta vypuštěna umělá družice Země s dalekohledem, který má podstatně rozšířit možnosti mapování vesmíru. Družice, v níž je dalekohled umístěn, je dlouhá 4 metry, má průměr 2,1 metru a váží 808 kg. Dalekohled s objektivem o průměru 60 cm, který pracuje v infračervené části spektra, bude z oběžné dráhy s velkým sklonem z výšky 900 km nad Zemí bez překážek zachycovat záření, vesmírné objekty, jaké bude moci zmapovat 95 procent oblohy. Na projektu se vedle amerického Národního úřadu pro letectví a vesmír, podílí také Velká Británie a Holandsko.

Das erste Kreuzworträtsel bestand aus 32 zu ratenden Wörtern und wurde von Arthur Wynne aus Liverpool erfunden. Es wurde in der »New York World« am 21. Dezember 1913 veröffentlicht.

P. S.: Das längste Wort, das je in einem Kreuzworträtsel gesuchelt wurde, hatte 29 Buchstaben. Bezirksschulinspektor auf holländisch: Arrondissementsschoolopziener

Blickt auf die Helden

WASHINGTON, 30. Januar (AP/FR). Der Pressesprecher des Weißen Hauses, Larry Speakes, hat die Zeitungen und Fernsehanstalten der USA aufgefordert, mehr „gute Nachrichten“ als regelmäßigen Bestandteil der Abendnachrichten und Pressemeldungen zu bringen. „Ich möchte gerne die Gelegenheit ergreifen, der Presse zu erzählen, wie man Nachrichtensendungen macht“, sagte Speakes. Bisher seien die Reporter nur damit beschäftigt gewesen, über Düsternis und Verderben zu berichten. „Es scheint heute so, daß 10,8 Prozent Arbeitslose eine große Nachricht sind, während 89,2 Prozent der Amerikaner, die eine Arbeit haben und den höchsten Lebensstandard der Welt genießen, keine Nachricht sind.“ Präsident Reagans Sprecher wörtlich: „Schicken wir die Reporter an die Arbeit... Laßt über das berichten, was richtig ist an diesem unserem großen Land. Laßt uns auf die Helden blicken.“

Víc aut ve Francii

Zatímco ve většině západoevropských zemí automobilový trh stagnuje, prodalo se v roce 1982 ve Francii 2 056 428 automobilů, což je o 12,1 procenta více

Co pokácel, zase vysázel...

[a]: Australský podnikatel Geoffrey Bond neměl ani tušení o tom, čím se pro něho skončí „vyčištění“ rozsáhlého pozemku, který si koupil pro vystavění rodinné vily. Když na něm bylo z jeho příkazu vykáceno 150 stromů, odsoudil soud Bonda k obrovské pokutě 20 000 dolarů a kromě toho musí ještě vysadit 150 blahovičníků (eukalyptů) a pečovat o tyto mladé sazenice po dobu čtyř let.

TO BY SE V ČESKOSLOVENSKU
KUPALI A NAUYSAZOVALI!

Teure Invasion

JERUSALEM, 28. Januar (dpa). Der jüngste Krieg im Nahen Osten hat Israel bisher direkte Kosten in Höhe von 48,2 Milliarden Schekel (rund 3,5 Milliarden Mark) verursacht. Wie der Militärsprecher am Freitag in Jerusalem ferner bekanntgab, wurde etwa die Hälfte dieses Betrages unter der Rubrik „zerstörtes oder verlorenes Kriegsmaterial“ verbucht. Für die indirekten Kosten der von Israel am 6. Juni 1982 begonnenen Invasion gegen die palästinensischen Guerilleros in Libanon — darunter die Auswirkungen der Mobilmachung auf die heimische Industrie — gibt es bisher keine konkreten Zahlen.

Zní to neuvěřitelně, že při průjezdu
čaržky ze severu na jih dosahuje auto-
mobi-
tu pohyblivě rychlosti pouhých 8,8 km
za hodinu. Průjezd z východu na západ
je poněkud rychlejší — 27 km za hodinu.

● V Království Tonga v Polynésii, kde žije 15 000 katolíků, byla vysvěcena nová katedrála pro 1500 osob.

Sowjets fuhren falsch

FLENSBURG, 30. Januar (AP/dpa). In einem militärischen Sperrbezirk der Bundeswehr bei Flensburg ist am Wochenende ein Fahrzeug mit drei Angehörigen der sowjetischen Militärmission verunglückte. Wie die Polizei am Sonntag mitteilte, stieß der Pkw mit den Offizieren, die zivile Lederjacken über ihren Uniformen trugen, auf der Bundesstraße 199 beim Abbiegen mit einem entgegenkommenden Auto zusammen. Verletzte gab es nicht. Die drei Sowjetbürger hätten unter Hinweis auf ihre diplomatische Immunität der deutschen Polizei gegenüber jegliche Auskunft verweigert. Später trafen per Hubschrauber britische Militärpolizisten sowie ein weiteres Fahrzeug der sowjetischen Militärmission am Unfallort ein. Die zuständige Militärpolizei der britischen Rheinarmee in Bergen-Hohne will sich erst am heutigen Montag zu dem Vorfall äußern.

Im Umkreis von etwa fünf Kilometern vom Unfallort befinden sich das Hauptquartier der Bundesmarine in Glücksburg-Meierwik sowie eine Großsendsendeanlage, über die der gesamte Marineverkehr abgewickelt wird.

SIE „FAHREN FALSCH“

● Co byste
dělati, kdybyste
vylítali sto
tisíc?
„No já bych
přestal dělat...
a manželka by si
musela najít
nějakou leteckou
práci.“

Milanik navazuje konverzaci
hezkou útvokou:
„Stěčno, kdybyste měla te-
levizor, tak mě můžete vidět
až dýl večeř.“
„Vy účinkujete v televizi?“
„Ne... chodil bych se k vám
lvat.“

Alkohol am Steuer Straftat?

GOSLAR, 28. Januar (AP). Wer trotz Alkoholgenusses ein Auto steuert, sollte sich nicht mehr nur einer Ordnungswidrigkeit, sondern einer Straftat schuldig machen. Diese Empfehlung gab der Deutsche Verkehrsgerichtstag am Freitag in Goslar, ohne sich auf eine genaue Promillegrenze festzulegen. In der Diskussion wurden Grenzwerte zwischen 0,0 und 0,8 Promille genannt. Der Gefahrengrenzwert aber solle deutlich unter der jetzt festgelegten 1,3-Promille-Grenze für die absolute Fahruntüchtigkeit liegen.

CIOT BY MĚLI KUPovat AVTA,
HNED JE SEŠAHOVAT A
KOCIT DALŠÍ, V 10% DRUŽÍ.
VA PARKLACÍCH BY HOHLA
BYT KRIS CENTRA, PEP ŠCO,
STANO VÍSTE KUREV A POD.

Valter Taub

Der tschechoslowakische Komödiant Valter Taub (75), Mitte der siebziger Jahre Mitglied des Schauspiels der Frankfurter Städtischen Bühnen, ist in Wien gestorben. Taub, 1907 im mährischen Brunn geboren, lebte und spielte von 1925 an zunächst in Prag. Als Emigrant hielt er sich von 1938 bis Kriegsende in Frankreich durch journalistische Arbeiten über Wasser. Erst 1953 kehrte er zum Theater zurück.

Am „Realistischen Theater Prag“ spielte Valter Taub, einst Partner von Albert Bassermann, Alexander Moissi, Tilla Durieux und Paula Wessely, vor allem Brecht und Molière; Peter Palitzsch holte ihn 1975 in seine Frankfurter Mannschaft.

Unvergessen bleibt Valter Taub beim Publikum als Meister Anton in „Maria Magdalena“ von Heibel; in Gorkis „Nachtasyl“, als virtuoser „Schwejk“ und durch seine Lesungen von Capek, Hasek-, Kirsch- und Brecht-Texten. Sein Tod wurde verspätet bekannt. JWT

131LETA ŽENA Z TUNISU — Sadik ben Džaba, obyvatekka Tunisu, se dožila účty, hodného věku 131 let. Za celý svůj život nevyhledala ani jednou lékařskou pomoc. Sadik ben Džaba je už dlouho praprababičkou. A nedávno se narodil její přímý 101. potomek.

RUB EMANIPACE — Měda osobních
airážek přeskocila ocean a nyní se šíří
v západní Evropě. Stále častěji se objevují
hobaté klientky na ulicích v du-
prova tělesných ochráníků. Strážný
předmětů nebezpečí zneškodní ban-
dity či chuligány hmaty a údery karate.
Kromě toho nosí ve svých elegantních
kabelkách stále pistol. V Itálii nep-
dnes až více než 1700 agentur, které za-
městnávají a pronajímají 85 000 speci-
ně vyškolených spolupracovníků.

Tschenstochau und sein Madonnenbild

Ehrfürchtig sinken die meisten der dichtgedrängt stehenden Besucher in der Barockkapelle der Klosterkirche auf dem „Hellen Berg“ (Jasna Góra) von Tschenstochau (Czestochowa) auf die Knie. Fanfarenklänge künden das Ereignis an, um dessentwillen sie aus fernen polnischen Landen hierhergefahren oder sogar zu Fuß gepilgert sind. Mit schnarrendem Geräusch hebt sich, einem eisernen Theatervorhang ähnlich, ein silbern-stählerner Schutzschild nach oben und gibt langsam das Bild der Schwarzen Madonna in dem Ebenholzaltar des Sanktuariums frei. Die Menschen bekreuzigen sich, murmeln Gebete oder schauen nur ergriffen bis Inbrünstig auf das eigenwillig strenge Gesicht des Gemäldes, das für ganz Polen zum Sinnbild des Marienkultes und naiver Volksfrömmigkeit geworden ist.

Was von der 122 Zentimeter hohen und 62 Zentimeter breiten Ikone tatsächlich zu sehen ist, ist nicht gerade viel: Nur das vom Kerzenruß der Jahrhunderte dunkel, fast schon schwarz gewordene Gesicht Marias mit den Narben auf der rechten Wange, das Gesicht des Jesukindes und die Hände der Mutter Gottes sind nicht überdeckt von gleißenden Kronen oder edelsteinbesetzten Gewändern. Nach wenigen Minuten klirrt der Vorhang wieder abwärts und breitet über die „Königin der Polnischen Krone“ wieder jenes unnahbare Mysterium, das Stoff für die meisten Mythen ist.

Die „Mutter Gottes von Tschenstochau“ (Matka Boska Czestochowska) hat im Laufe der polnischen Geschichte eine solch religiös-nationale Bedeutung erlangt, daß ihr im Leben der katholischen Kirche neben den großen traditionellen Marienfeiertagen ein eigener Festtag gewährt wurde: der 26. August.

Den 26. August 1982 wollte das katholische Polen ganz besonders festlich begehen, wenn möglich unter Anwesenheit von Papst Johannes Paul II. Der Anlaß: das 600-Jahre-Jubiläum des Heiligtums von Tschenstochau. Nun, der Papst mit dem polnischen Paß wird ebensowenig am kommenden Donnerstag in Tschenstochau sein, wie es Papst Paul VI. anlässlich der Jahrtausendfeier der Christianisierung Polens am 3. Mai 1968 durfte.

Das Verhältnis der kommunistischen Herrscher Polens, ob in Zivil oder Uniform, zur Kirche war und ist von den gleichen Ängsten, Unsicherheiten und Minderwertigkeitskomplexen geprägt. Ist es schon unmöglich, den Einfluß der Kirche auf die Seelen dieses sich nach außen demonstrativ immer katholischer gebenden Volkes zu brechen, soll ihr gesellschaftlicher Stellenwert nicht noch zusätzlich durch das Auftreten des polnischen Papstes erhöht werden.

Machtvolle Manifestation

Aber auch das Fehlen des Papstes dürfte nichts daran ändern, daß das Fest der Mutter Gottes von Tschenstochau am 26. August eine der allergrößten und machtvollsten Manifestationen polnischer Religiosität werden wird. Über die 1825 zwischen dem „Alten Markt“ der Stadt und dem Klosterhügel angelegte „Allee der Allerheiligsten Jungfrau Maria“, an deren Namen auch die Kommunisten nicht zu rühren wagten, und auf der Wiese unter den Befestigungsmauern werden sich

Hunderttausende von Pilgern und Besuchern drängen. Für einige Tage wird die ansonsten eher nichtssagende, heute 250 000 Einwohner zählende Provinzstadt mit ihrem stark ausgebauten Stahlwerk „die geistige Hauptstadt der polnischen Nation“ sein.

„Ich schaue auf sie und frage mich: Was treibt sie, Haus, Kinder, Hof, Verdienst, die immer sichere Schlüssel voll Kartoffeln, Schlafstatt und Federbett zu verlassen und viele Meilen bei trockenen Brot zu wandern, am Wege zu schlafen, all die Nöte zu ertragen...? Welche Kraft ist es, die sie vom Nest fortreißt, sie in diese so unterschiedliche und doch wieder so ähnliche Menge wirft...?“ Solche Fragen, die der sozial-engagierte polnische Nobelpreisträger für Literatur Wladyslaw Reymont um die Jahrhundertwende in einer Reportage über die Tschenstochauer Wallfahrten formulierte, mögen noch heute vielen durch den Kopf gehen. Die Zweifel lassen sich ausweiten auf die recht eigenwilligen Ausdrucksformen des Marienkultes in diesem katholisch-kommunistischen Land.

Selbst der 1981 verstorbene Primas der katholischen Kirche Polens, Kardinal Stefan Wyszyński, ging auf sie anlässlich des ersten Besuches von Papst Johannes Paul II. in Polen und Tschenstochau im Juni 1979 ein: „Vielleicht interessieren sich andere Länder für die Verehrung der Mutter der Kirche nicht. Vielleicht kommt es manchem so vor, daß dies eine besondere Form des Marienkultes in unserem Lande ist... Dieser unser Weg hat nun die allerhöchste Anerkennung des Oberhauptes der katholischen Kirche erhalten.“

Wie nirgendwo sonst in Polen manifestiert sich im Marienkult von Tschenstochau die untrennbare Verflechtung religiöser und patriotisch-nationaler Züge. Dabei war dem erstmalig 1220 urkundlich erwähnten, 1370 mit Stadtrechten ausgestatteten Tschenstochau an der Wiege keineswegs geweissagt worden, in der politischen und kirchlichen Geschichte Polens eine so wichtige Rolle zu spielen. Eine Reihe historischer Zufälle, aber fast noch mehr ihre von der Legende zur Wirklichkeit gewordene Deutung haben Tschenstochau erst zu seinem Rang verholfen.

Als 1382 hier ein Paulinerkloster gestiftet wurde, gab es in Polen bereits andere, bedeutende Wallfahrtsorte, allerdings kein zentrales Marienheiligtum. „Mons clarus“ - heller Berg - so nannten die aus Ungarn herbeigekommenen zwölf „Brüder des heiligen Paulus, des ersten Eremiten“ in Erinnerung an ihr Budapest Stammkloster den Hügel ihrer polnischen Niederlassung.

Die Ansiedlung der fremden Mönche hatte wohl dynastische Hintergründe. Von 1370 bis 1382 saß der ungarische König Ludwig von Anjou auch auf dem polnischen Thron. Er mußte bangen, ob der polnische Adel seine Tochter Hedwig als Herrscherin akzeptieren würde. Ihre Heirat mit dem erst 1386 christianisierten litauischen Großfürsten Jagiello begründete den polnisch-litauischen Doppelstaat und die in ihm fast 200 Jahre herrschende Jagiellonen-Dynastie.

Romantische Legenden

Die Pauliner waren in Ungarn bereits ein mächtiger Orden; ihr Kloster in Tschenstochau war hingegen anfangs eher bescheiden und arm, ohne Ländereien, nur auf einige Zehnt-Abgaben angewiesen. Es machte aber bald durch ein wundervolles Madonnenbild von sich reden. Auf wundersame Weise sei dieses Bild nach Tschenstochau gekommen, weiß die Legende zu berichten. Als Herzog Wladyslaw von Oppeln, Palatin des ungarischen Königs in Polen, 1382 das Kloster stiftete, schenkte er ihm auch jenes Marienbild. Er selbst soll die kostbare Reliquie im ruthenischen Belz erobert und, was die christlichen Glaubensbrüder damals nur selten zu stören schien, geraubt haben. Offenbar rechtfertigte die Geschichte der Ikone den Frevel. Der Legende gemäß soll nämlich der Evangelist Lukas das Bild Marias in Jerusalem auf einem Brett jenes Tisches gemalt haben, an dem die heilige Familie in Nazareth speiste. Über Konstantinopel kam es angeblich später in den Besitz der ruthenischen Fürsten von Halitsch.

Möglicherweise hatten die himmlischen Mächte ursprünglich etwas gegen den Reliquienfrevel. Erst als der Herzog von Oppeln das Gelübde abgelegt hatte, für das Bild ein Kloster zu stiften, konnten die vielen Pferde den Wagen mit der Ikone in Bewegung setzen. Ein ähnliches „Pferdewunder“ wiederholte sich dann angeblich nochmals in Tschenstochau: Der Wagen ließ sich nicht mehr weiterziehen. Maria selbst, so die Deutung, hatte den Platz erwählt, wo sie bleiben wollte.

Es war vorerst ein eher bescheidener Platz. Die ersten Pauliner, die sich noch recht lange aus dem Ausland rekrutierten, hatten lediglich eine bereits vorhandene hölzerne Pfarrkirche übereignet bekommen. Trotzdem wurde Tschenstochau 1430 Ziel eines Angriffes böhmischer Hussiten, wobei auch das Marienbild arg in Mitleidenschaft gezogen wurde. Das Holzbild wurde - und das ist bereits sachlich verbürgt - durch Schwerthiebe dreigeteilt. Aus jener Zeit stammen die bei allen späteren Restaurierungen stets sorgfältig betonten Narben auf der rechten Gesichtshälfte. Das Bild wurde auf höchste königliche Anweisung von den allerbesten Meistern in Krakau wiederhergestellt und im triumphalen Pilgerzug nach Tschenstochau zurückgebracht.

Manche Kunstwissenschaftler, die gleichfalls unterschiedlichen Theorien anhängen, vertreten sogar die Ansicht, das heutige Madonnenbild sei nach dem Hussitenüberfall auf den alten Brettern weitgehend neu gemalt worden, es stamme also aus dem 15. Jahrhundert, während das zerstörte Original irgendwann zwischen dem sechsten und neunten Jahrhundert entstanden sei. Andere Experten gehen davon aus, das Bild sei in der ersten Hälfte des 14. Jahrhunderts von italienischen Meistern in Italien, Ungarn oder Böhmen gemalt worden, wobei byzantinische Einflüsse Pate gestanden hätten.

Fest steht, daß nach 1430 regelmäßig Wallfahrten, auch aus nichtpolnischen Landen, zu dem Paulinerkloster von Tschenstochau einsetzten. Sie gingen mit der dem Bild zugeschriebenen Wundertätigkeit zusammen. Diese angeblichen Krankenhellungen, ja sogar Totenerweckungen, wurden seit 1591 von den Mönchen in einem Register unter dem Titel „Miraculum Beatae Virginis Monasterii Czestochonsis“ festgehalten. 877 Wunder wurden für die Zeit zwischen 1402 und 1855 registriert,

die wundertätige Kraft des Bildes auf privat-familiäre „Wunder“ zu reduzieren begann: die Fähigkeit, dem Alkohol zu entsagen, das Wiederfinden zum Glauben und ähnliche Dinge mehr, von denen die vielen tausend Votivinschriften zeugen.

Trotzdem hätte das Kloster von Tschenstochau deswegen allein wohl nie seinen heutigen Rang errungen ohne das zentrale Ereignis in seiner heute

sechshundertjährigen Geschichte. Das polnische Königreich schien am Ende, als ein schwedischer General im November 1655 die Belagerung des zu Beginn des Jahrhunderts gerade befestigten Klosters begann. Fast alle polnischen Städte waren in schwedischer Hand, König Johann Kasimir außer Landes nach Schlesien geflohen. Der Pauliner-Prior Augustyn Kordecki, dessen Namen noch heute jedes polnische Kind kennt, verweigerte dem protestantischen Glaubensfeind den Einlaß in das Kloster. Nach 40 Tagen erfolgloser Belagerung zogen die schwedischen Haufen am 27. Dezember 1655 unverrichteter Dinge wieder ab.

Diese siegreiche Selbstbehauptung in einer schweren Zeit wurde zu einer unversiegbaren Quelle tausendfach neu erzählter religiös-patriotischer Geschichtslegenden, die Tschenstochaus Ruhm ins Unermeßliche steigen ließen. Der Mythos überlagerte dabei nicht selten die historische Wahrheit. Die Schwarze Madonna hatte in Tschenstochau ein militärisches Wunder vollbracht; mit Hilfe ihres Bildes seien die Feinde in die Flucht geschlagen und damit die Wende im polnisch-schwedischen Krieg eingeleitet worden.

Die meisten Historiker sind allerdings eher der Meinung, die schwedischen Belagerer seien ein unorganisierter Söldnerhaufen gewesen, der durch die schon vorher im polnischen Gebirgsland in Schwung gekommene Widerstandsbewegung zum Abbruch der Belagerung veranlaßt worden sei. Gleichviel: ein Jahr später ernannte der fast schon um seine Krone gebrachte König Johann Kasimir in Lemberg die Mutter Gottes zur Patronin und „Königin der Polnischen Krone“. Seit dieser Zeit wird Maria in ihrer bildhaften Darstellung von Tschenstochau als „Königin Polens“ verehrt, ein Anspruch, den die katholische Kirche in zahlreichen feierlichen Gelübden bis in die Gegenwart hinein in vielfältigen Formen erneuert und bekräftigt hat.

Die Tatsache, daß Kirche und Kloster 1690 bis auf die Grundmauern abbrannten – das Madonnenbild wurde gerettet –, konnten der Symbolträchtigkeit der Stätte keinen Abbruch mehr tun. In den 123 Jahren, als Polen 1795 nach der dritten polnischen Teilung als selbständiger Staat zu bestehen aufgehört hatte, wurde Tschenstochau erst recht zum Symbol polnischen Nationalbewußtseins und Einheitsdenkens. Die russischen Besatzer erlaubten zwar keine offiziellen Pilgerfahrten, aber der Brauch lebte im Untergrund ebenso fort wie später im Zweiten Weltkrieg.

Wallfahrt als Staatskult

Zu diesem Symbolgehalt hat neben Wladyslaw Reymont maßgeblich ein weiterer polnischer Nobelpreisträger für Literatur, Henryk Sienkiewicz, beigetragen. Wie kein anderer polnischer Dichter, von denen sehr viele das Thema Tschenstochau in irgendeiner Form zum Inhalt ihrer Dichtung gemacht haben, hat Sienkiewicz mit seinem national-romantischen Roman „Potop“ (Die

Sintflut) die historische Schwedenbelagerung von Tschenstochau nach rund 230 Jahren zu neuem Leben erweckt und zu einem Fanal aktuellen Widerstandswillens erhöht. Kein polnisches Haus, in dem die historische Kunde nicht politisch verstanden wurde, die, durch Sienkiewicz popularisiert, noch heute in den Herzen der meisten Polen fortlebt.

Abbilder und Kopien der Schwarzen Madonna von Tschenstochau begleiteten schon damals die politischen Häftlinge bis nach Sibirien. Im 1918 wiedererstandenen Polen wurden die Wallfahrten fast zu einer Art Staatskult. Vertreter großer Bevölkerungsschichten, so der akademischen Jugend, der Lehrer usw., pilgerten zu den großen Marienfesten nach Tschenstochau und legten Gelübde ihrer religiösen und patriotischen Gesinnung ab.

Auch der Kommunismus konnte dieser Tradition nur bedingt Abbruch tun. Die vorerst durch die Verhängung des Kriegsrechtes zur Episode degradierte Erfahrung mit der unabhängigen Gewerkschaft „Solidarität“ hat dies auf eindringliche Weise aktuell bestätigt. Insbesondere bei vielen Nichtpolen mochte die enge Verflechtung von Gewerkschaft und Kirche, Politik und Religion verwirrende Verständnislosigkeit hinterlassen. Aber das kleine Abbild der Schwarzen Madonna von Tschenstochau, das Arbeiterführer Lech Walesa so demonstrativ am Revers seines Strabenanzuges trug, war alles andere als ein billiger Gag. Darin offenbarte sich etwas von jener typischen Synthese von Katholizismus und Polentum, die im Verlauf langer Jahrhunderte polnischer Geschichte, durch Mythen und Legenden tatkräftig gefördert, gewachsen ist.

Im Marienkult hat diese Einstellung ihren nachhaltigsten Ausdruck gefunden. Es wäre eine eigene Untersuchung wert, wie weit dieser Marienkult und die polnische Volksfrömmigkeit, in der die Bereitschaft zum Glauben an das Wunder und der national verbrämte Mythos eine so zentrale Rolle einnehmen, Sinn und Denken eines Volkes für das Reale – und dies auch in der Politik – eingeengt haben. Der so oft im irre-roman-tischen Gewande einhergehende polnische Patriotismus, der sowohl unendlich heroische, aber zugleich auch unendlich tragische Ereignisse zustande brachte, könnte als direkte Hypothek solcher Tendenzen gelten.

Umgekehrt scheint aber allen modernen Verweltlichungserscheinungen zum Trotz der gleichsam ins Transzendente erhöhte „Helle Berg“ von Tschenstochau, mit dem ansonsten auf der Welt kaum noch anzutreffenden Paulinerorden und insbesondere mit dem von ihm gehüteten Nationalheiligtum, dem Bild der Schwarzen Madonna, den alten Papstspruch zu bestätigen: Polonia semper fidelis (Polen ist immer treu).

Untergang der „Titanic“

Wie an jedem 15. April seit 70 Jahren fand auch diesmal im Nordatlantik vor Neufundland wieder ein militärisches Zeremoniell statt: Ein Schiff der US-Küstenwache stoppte genau auf 41 Grad, 46 Minuten Nord und 50 Grad, 14 Minuten West. Während sich zum schrillen Klang der Bootsmannspfeife die Flagge auf Halbmast senkte, wurde ein Kranz ins Wasser geworfen – zur Erinnerung an jene Katastrophe, der die US Coast Guard ihre Existenz verdankt: An dieser Stelle versank am 15. April 1912, morgens um 2.20 Uhr, das größte bewegliche Objekt seiner Zeit in den Fluten; und mit ihm 1522 Menschen. Zweieinhalb Stunden zuvor war der Stolz der britischen Handelsmarine, die „Titanic“, mit einem Eisberg kollidiert.

Der Fall „Titanic“ ist bis zum heutigen Tag die größte Verkehrskatastrophe aller Zeiten geblieben. Doch dies kann nicht der Grund dafür sein, daß den Namen dieses Schiffes 70 Jahre später noch jedes Kind kennt – nach dem Massensterben auf den Schlachtfeldern des Ersten Weltkrieges, nach 50 Millionen Toten des Zweiten Weltkrieges, nach Auschwitz, Dresden und Hiroshima. Der Mythos „Titanic“, die Legenden um dieses Unglück, die sich bis heute hartnäckig halten, müssen andere Ursachen haben als nur die bisher, gottlob, niemals wieder erreichte Zahl von 1522 Verkehrstoten.

Die fundierten Augenzeugenberichte von vielen der 705 Überlebenden des Desasters – darunter vier Offiziere des Schiffes – haben der Nachwelt ein Bild darüber hinterlassen, was in dieser Aprilnacht passierte. Gravierende Widersprüche jedoch existieren bis heute darüber, warum es geschah.

Am Mittag des 10. April 1912 legte das damals größte Schiff der Welt im Hafen von Southampton zu seiner Jungfernfahrt nach New York ab. Der Größenrekord des Flaggschiffes der White Star Line war keineswegs nur „um Brustbreite“ gegen die konkurrierende Cunard Line erreicht worden: Während die Super-Liner der Cunard „Mauretania“ und „Lusitania“ mit 31 000 Tonnen schon alle anderen Schiffe übertroffen hatten, war die „Titanic“ mit über 46 000 Tonnen (1000 mehr noch als ihr Schwesterschiff „Olympic“) und 270 Metern Länge ein Gigant von bis dato nicht gekannten Ausmaßen. Selbst für heutige Verhältnisse war sie nicht gerade ein Küstendampfer. Zum Vergleich das größte deutsche Passagierschiff, die 1928 in Dienst gestellte „Bremen“, hatte 51 000 Tonnen, das größte deutsche Kriegsschiff, das Schlachtschiff „Bismarck“, 53 000 Tonnen. Nur die Passagierdampfer der fünfziger Jahre „United States“ und „Queen Elizabeth“, kamen auf gut 80 000 Tonnen.

So groß waren die „Titanic“ und die „Olympic“, daß für ihre Kielegung in Belfast eine Werft, in der sonst drei Ozeandampfer gleichzeitig entstanden, umgebaut werden mußte. Noch beim Stapellauf der „Olympic“ (1911) war nicht klar, ob sie in New York überhaupt würde anlegen können, denn für diese Riesenschiffe mußte erst ein Dock im New Yorker Hafen erweitert werden.

Doch nicht nur die Größe faszinierte die Welt. Der Konkurrenzkampf auf der Nordatlantikstrecke war hart (mörder-

isch, wie sich zeigen sollte). Aus diesem Grund versuchte die White Star Line, ihre Reederei-Rivalen auf dem Gebiet des Luxus zu übertrumpfen. Ein solch schwimmendes Luxushotel wie die „Titanic“ hatte es bis dato nicht gegeben: Vom ersten Swimmingpool, der je auf einem Schiff untergebracht war, über Sporthallen für Tennis, Squash und mit elektrisch betriebenen Pferdeattrappen für den reitenden Gentleman bis hin zu den Suiten der Millionäre, die für eine einzige Überfahrt, so die britische Zeitschrift „Nation“, soviel kosteten, wie zehn Familien im Jahr zum Leben brauchten. Entsprechend las sich dann auch die Passagierliste der Jungfernfahrt: Astor, Vanderbilt, Guggenheim, Isidor Strauß (Besitzer des größten Kaufhauses der Welt, Macy's in New York).

Alles in allem: Der „Titan“ hieß nicht nur so, er war auch einer. Ein klassisches Produkt jener Epoche am Ende der industriellen Revolution, die Mark Twain einst „The Gilded Age“ (das vergoldete Zeitalter) nannte – ein (neuerlicher) Superlativ des technischen Fortschrittes.

Nicht nur euphorische Bewunderung freilich fand das Riesending, gab es doch auch damals schon jene Miesmacher, die an den Errungenschaften der Technik herumäkeln mußten. So befand etwa der Londoner „Economist“ angesichts dieses Versuchs, „die Schöpfung zu übertrumpfen“: Diese Monster-Schiffe „beinhalten eine zu große Konzentration von Leben und Gütern“. Und der Seemann und Schriftsteller Joseph Conrad spottete: Größe allein mache noch keinen Fortschritt aus, denn sonst „wäre Elephantiasis, die das Bein eines Mannes so dick werden läßt, wie einen Baumstamm, eine Art Fortschritt, obwohl sie doch nichts ist als eine Krankheit, und eine sehr häßliche Krankheit zudem“.

Doch die Hunde bellten, die Karawane aber zog weiter, wobei gleich zu Beginn jenes böse Omen ins Spiel kam, aufgrund dessen es hinterher alle „gleich gewußt haben“: So gigantisch war der Sog des Riesenschiffes im schmalen Hafenbecken von Southampton, daß der Dampfer „New York“ von seinen Leinen gerissen wurde und auf das Heck der „Titanic“ zutrieb. Gelegenheit für Kapitän Edward J. Smith, dem Commodore (Chef-Kapitän) der White Star Line, zu zeigen, daß er nicht umsonst zu den erfahrensten Schiffern der Welt gehörte: Der 59-jährige, der bald in Pension gehen wollte, ließ kaltblütig das Heck in Richtung (!) der „New York“ schwenken und die „Titanic“ wischte den Dampfer von sich wie eine lästige Fliege. Die Passagiere an Deck und die Zuschauer an Land hielten den Atem an...

Nicht nur bei der Ausstattung also, auch bei der Besatzung hatte die White Star Line nur das Beste vom Besten zu bieten: den 1300 Passagieren standen über 900 Besatzungsmitglieder gegenüber, davon allein 518 nur für den „Hotelbetrieb“.

Für die Schiffsführung hatte die Reederei ihre erfahrensten Offiziere zusammengestellt, neben Smith, der zuvor unter anderem die „Olympic“ kommandierte, auch deren Chief Officer Wilde, den Ersten Offizier Murdock, den Zweiten Offizier Lightoller (der als einziger Wachoffizier überleben sollte) und vier

Junioroffiziere. Wobei es kurz vor der Abreise einige Verwirrung gab, weil die Line kurzfristig den „Olympic“-Chief Officer Wilde in derselben Funktion (wegen seiner Erfahrung mit einem solch großen Schiff) auf die „Titanic“ versetzte. Wodurch Murdock nunmehr die Aufgaben des „Ersten“, Lightoller die des „Zweiten“ übernehmen mußte. Der ursprüngliche Zweite Offizier blieb an Land, zu seiner großen Enttäuschung...

Dieses „Bäumchen-wechsel-dich-Spiel“ in der Schiffsführung und die damit verbundene Änderung von Aufgabenbereichen machte deren Orientierung nicht gerade leichter, hatte doch etwa Lightoller eigenem Bekunden nach während der Testfahrten „Wochen“ gebraucht, um sich halbwegs auf dem riesigen Schiff zurechtzufinden. Dem von anderen Schiffen abkommandierten Rest der Besatzung ging es nicht anders.

Nach Stopps und Passagieraufnahme in Cherbourg und Queenstown (in dieser irischen Hafenstadt kamen die meisten Dritte-Klasse-Passagiere, irische Auswanderer, an Bord, die selbst in dieser Klasse eine Bequemlichkeit vorfanden, wie sie sie zu Hause nie gekannt hatten) nahm die „Titanic“ Kurs auf den Nordatlantik. Am 17. April sollte sie in New York anlegen.

Diese Route ist noch heute eine der gefährdetsten der Schifffahrt, gibt es doch hier Mengen von Treibeis des Nordmeeres. So war es für die „Titanic“-Offiziere nichts Ungewöhnliches, daß über die Funker der Marconi-Gesellschaft (zwei hatte die „Titanic“ an Bord) ständig neue Eiswarnungen eintrafen. Am Abend des 14. April schließlich diskutierte der Kapitän mit seinen Wachoffizieren das Problem und befand: solange die Sternennacht klar und ohne Nebeldunst bleibe, werde weiter mit Höchstgeschwindigkeit gefahren.

Das 60 000-PS-Schiff hatte zu dieser Zeit 24 seiner 29 gigantischen Kessel, die zusammen 650 Tonnen Kohle täglich fraßen, unter Feuer, mehr als je zuvor. Die offizielle Höchstgeschwindigkeit von 21 Knoten (etwa 39 km/h) war mit 22,5 Knoten (zirka 41,5 km/h) schon überschritten. Dann begab sich der Kapitän zu einem Empfang des Stahlmillionärs Widener, denn schließlich war Smith ja nicht nur Kommandant des größten Schiffes, sondern zugleich „Manager“ des größten schwimmenden Hotels; daher verlangte seine Firma von ihm gewisse gesellschaftliche Pflichten, zumal prominenten Gästen gegenüber.

Der Augenblick der Wahrheit kommt um 23.39 Uhr: Ausguck-Matrose Fleet (auf seine „nackten“ Augen angewiesen, da die Ferngläser vergessen wurden) sieht etwa fünfhundert Meter entfernt eine dunkle Masse aufragen und alarmiert die Brücke: „Eis vorab!“. Wachhabender Offizier Murdock läßt sofort das Ruder hart nach Backbord (links) legen, und die Maschinen auf volle Kraft zurück – und widerspricht damit allen Regeln der modernen Seemannskunst, wie sie etwa in Knight's Modern Seamanship (1910) festgelegt sind: „Der erste Impuls vieler Offiziere in einer solchen Situation ist, von der Gefahr abzudrehen und gleichzeitig die Turbinen auf volle Kraft zurück zu bringen. Diese Handlungsweise ist stärker geeignet, Kollisionen hervorzurufen, als sie zu verhindern... ein Schiff in Kollisionsgefahr sollte seinen Bug entgegenstellen, nicht seine Breitseite.“ Murdock jedoch „tritt gleichzeitig auf die Bremse und gibt Gas“. Die „Titanic“ schrammt mit ihrer rechten Seite an dem Unterwasserteil des Eisbergs entlang, der einen 90 Meter langen Riß hinterläßt. Schon wenige Minuten später, so geht aus Aussagen Überlebender

Standort wird vom Vierten Offizier Boxhall, nach Zeit und Geschwindigkeit korrekt geschätzt. Wie der überlebende Boxhall berichtete: Nämlich 41 Grad 46' Nord, 50 Grad 14' West...

mutmaßlichen Position des Schiffes zu senden. Die letzte genaue Standortbestimmung ist vor einigen Stunden vorgenommen worden. Der derzeitige

hervor, ist dem auf die Brücke geeilten Kapitän bewußt, daß das Schiff nicht zu retten ist. Er befiehlt, die Boote abzudecken, abwechselnd „CQD“ und den neuen Notruf „SOS“ zusammen mit der

„Szenerie ist gespenstisch: Nur einige haben von der Kollision etwas bemerkt. Keiner wurde aus dem Bett geschleudert, niemand verletzt, den späten Trinkern in den Bars hatte es nicht einmal den Whisky aus den Gläsern geschwappt.

Einige Passagiere laufen in Abendkleidung umher, andere im Nachtgewand. Das Schiff ist voll beleuchtet (die elektrischen Aggregate sitzen hoch oben, weit entfernt vom Wasser, das nun schon tonnenweise in die unteren Abteilungen bricht). Keine Spur von Panik. Die Ragtime-Kapelle spielt auf dem Oberdeck, Stewards holen nach und nach die Passagiere aus den Kabinen und lassen sie Schwimmwesten anlegen. Den meisten dürfte es – zumindest jetzt noch – vorkommen wie eines der obligatorischen Rettungsmanöver (bisher hatte noch keines stattgefunden).

Zweieinhalb Stunden – so lange schwimmt der sterbende Gigant noch – sind eine Ewigkeit. Was an den verschiedenen Punkten des Schiffes geschah, wird später nicht mehr genau zu belegen sein, begreiflich, daß sich die Augenzeugenberichte teilweise gravierend widersprechen. Tatsache bleibt jedoch, daß viele der Boote nicht mit voller Kapazität (79 Personen) zu Wasser gelassen werden, vor allem anfangs, als das Schiff noch keine bedrohliche Neigung des Bugs erkennen läßt. Hier zeigt sich der Wert einer guten Werbung: Galt die „Titanic“ denn nicht als „unsinkbar“? Warum also soll man das „sichere“ Schiff in eisiger Nachtluft verlassen, um im offenen Boot herumzrudern? Später wird der „Run“ auf die übriggebliebenen Boote beginnen. Zu spät.

Als das letzte Notfalthboot abgelegt hat, sind noch zwei Drittel der über 2200 Menschen an Bord. Die letzten von ihnen fallen ins Wasser, als die „Titanic“ kurz nach zwei Uhr in fast senkrechtem Winkel aufragt. Dann beginnt sie über den Bug hinabzugleiten, der vorderste ihrer viertonnenschweren Schornsteine bricht ab und zermalmt Dutzende der im Wasser Treibenden, unter ihnen den Multimillionär Johann Jacob Astor. Die in den Rettungsbooten hören ein lautes Donnerrollen: Die Kessel- und Maschinenanlagen haben sich aus der Verankerung gerissen und stürzen dröhnend durch das Schiff in Richtung Bug. Dann ist der Koloß verschwunden. Die See ist glatt wie ein Spiegel: kein Windstoß, keine Segewelle.

Stundenlang treiben die Boote in der eisigen See – begleitet von den Schreien der über tausend Ertrinkenden und Erfrierenden. Nur in einem der Boote findet man den Mut, zur Untergangsstelle zu rudern und Menschen aufzufischen. Erst am Morgen kann der mit Höchstfahrt durch das Eis geeilte britische Dampfer „Carpathia“ die Überlebenden bergen. Für viele – darunter Chef-funker Phillips, der bis zum letzten Augenblick gesendet hatte – kommt die Hilfe dennoch zu spät: Sie sterben an Erschöpfung.

Warum war einer der erfahrensten Kapitäne der damaligen Zeit allen Warnungen zum Trotz mit Höchstgeschwindigkeit durch das Eisgebiet geprescht? Warum waren nicht genügend Rettungsboote an Bord? Diese Fragen ganz zu klären gelang weder dem Untersuchungsausschuß des US-Senats noch dem entsprechenden britischen Komitee. Die Untersuchungen widerlegten zumindest die bis heute kolportierten Legenden, die etwa wissen wollen, daß der Kapitän deshalb mit voller Kraft laufen ließ, weil er das „Blaue Band“ (für die schnellste Atlantik-Überquerung) erringen wollte. Diese Behauptung ist schon deshalb absurd, weil es die White Star Line ja gerade zu ihrer

Politik gemacht hatte, die schnellen Konkurrenten der Cunard-Line durch höheren Luxus „auszubooten“. Die offizielle Höchstgeschwindigkeit der „Titanic“ war, wie erwähnt, mit 21 Knoten angegeben, knapp 23 Knoten (etwa 41,5 km/h) konnte sie vermutlich tatsächlich laufen. Die „Mauretania“ hatte eine offizielle Höchstgeschwindigkeit von bereits 26 Knoten, dürfte also gut 28 Knoten (zirka 52 km/h) erreicht haben. Ein Wettrennen mit dieser schnellen Rivalin wäre also von Anfang an sinnlos gewesen.

Vielmehr: Das heute wie damals irrsinnig erscheinende Verhalten des Kapitäns und seiner Offiziere war im Konkurrenzkampf auf dem Atlantik gang und gäbe. Schiffsoffiziere berichteten regelmäßig von haarsträubenden „near misses“ (Beinahe-Zusammenstößen), die von den Passagieren schon deswegen nicht bemerkt werden konnten, weil sie meist in tiefer Nacht stattfanden. Selbstüberheblich waren die Offiziere davon überzeugt, daß sie einen Eisberg rechtzeitig sehen und ihm ohne Schwierigkeiten ausweichen könnten. Dieses „Selbstvertrauen“ wurde durch die Praxis gestärkt. Die Londoner „Times“ kam zu dem Schluß: „Solange nichts passiert, ermutigt die Öffentlichkeit sie, noch schneller zu fahren. Die Post-Verwaltungen aller Nationen sind begierig auf den schnellen Transport ihrer Sendungen und fragen nicht besonders nach den Umständen, unter denen die Schnelligkeit gesichert wird. Geschäftsleute bemängeln eine Verspätung von wenigen Stunden, und Leute, die nur zum Vergnügen unterwegs sind, haben nicht weniger Eile.“

Daß diese Praxis „zum Geschäft“ gehörte, beweist spätestens die Tatsache, daß fast auf den Tag zwei Jahre nach dem „Titanic“-Desaster, in derselben Atlantikregion, die „Mauretania“ nur um Haaresbreite einer Kollision mit einem Eisberg entging ...

Eine weitere Legende will wissen, daß Erbauer und Besitzer der „Titanic“ allen Vorschriften zuwider auf bestimmte Sicherheitsvorschriften verzichtet hätten. Tatsächlich hatte die „Titanic“ aber sogar mehr Rettungsboote an Bord als vorgeschrieben waren. Laut Vorschrift des britischen Board of Trade von 1898 (!) mußten Schiffe von „über 10 000 Tonnen“ 16 Rettungsboote haben, die „Titanic“ hatte 20. Daß diese Vorschriften durch den Bau immer größerer Schiffe mit immer mehr Menschen an Bord absurd geworden waren, hätte zunächst Sorge des Board of Trade sein müssen, nicht der White-Star-Leute, zumal diese ja ihr Schiff für „unsinkbar“ hielten.

Die andere Geschichte in diesem Zusammenhang, die sich kein Romanschriftsteller entgehen läßt (Pelz von Felinau: „Titanic“): Für alles sei an Bord des Luxusliners Platz gewesen, nicht aber für rote Notraketen. Die „Titanic“ nämlich schoß – vergeblich – acht weiße Raketen, um die Aufmerksamkeit eines etwa 20 Kilometer entfernt im Eis stillliegenden Schiffes zu erregen.

Diese Legende ist hübsch, aber falsch: Auf See werden weder Neujahr noch der Geburtstag des Kapitäns mit einem Feuerwerk begangen. Einzelne Raketen werden allenfalls als militärische oder Firmen-Erkennungszeichen geschossen (zumeist farbig!). Eine in kurzer Folge abgeschossene Reihe von Raketen aber hat bis zum heutigen Tag nur eine Bedeutung: Schiff in Not.

Warum also Funker und Kapitän der „California“ – die rechtzeitig alle Passagiere und Seeleute der „Titanic“ hätte übernehmen können – in ihren Kojen blieben, dieweil mehrere Offiziere auf

der Brücke sich über das „Feuerwerk“ des voll beleuchteten Schiffes in der Ferne wunderten, wird stets ein Rätsel bleiben. (Der „Fall California“ hat in der Öffentlichkeit 1912 fast soviel Aufmerksamkeit erregt, wie der „Fall Titanic“ selbst.)

Noch eine Legende: Die Geschichte der Musiker, die die Todgeweihten mit Chorälen auf das Kommende vorbereiteten („Näher mein Gott zu dir“). Davon abgesehen, daß die Rag-Time-Band keine Choräle konnte – als das Wasser das Oberdeck erreichte, spielten sie das langsamste Stück, das sie kannten: „Autumn (Herbst)“ war das Verhalten der Musiker gewiß heldenmütig. Nach Aussagen Lightollers war es ihnen zu verdanken, daß es zu keiner Panik kam.

Andererseits hat aber gerade die Ballsaalstimmung zu jener trügerischen Sicherheit beigetragen, die viele Passagiere davon abhielt, rechtzeitig in die Boote zu gehen. Grollte Joseph Conrad: „Es wäre schöner für die Band der „Titanic“ gewesen, wenn sie still gerettet worden wäre, anstatt ertränkt zu werden, während sie spielt – was für ein Stück sie auch immer gespielt haben mögen, die armen Teufel. Es ist nicht mehr Heroisches darin, gegen deinen Willen neben einem durchlöchernten, hilflosen Tank ertränkt zu werden, als still an einer Kolik zu sterben, die durch eine defekte Dose Lachs verursacht wurde, die du bei deinem Lebensmittelhändler gekauft hast.“

Auch ohne Legenden: Der Fall „Titanic“ ist eine jener Geschichten, die das vielzitierte Leben selber schreibt. Jedem Drehbuchautor würde man sie bis heute als völlig unglaublich und die Ohren hauen. Die griechische Tragödie, modern: der Kampf der Titanen (!) gegen die Götter, der zu ihrem Untergang führt. „Titanic ist hier ein ewiges Symbol: sie war, ist und wird sein. Sie ist nicht bloße Geschichte, sondern eine Parabel dafür, daß der Mächtige jedes Zeitalters fallen muß. In einem Wort: sie ist Hybris.“ (Wyn Craig Wade)

Zeitungsartikel, Predigten und Essays haben diesen Gedanken schon 1912 ausgedrückt: daß hier nicht nur ein Schiff untergegangen war, sondern ein Traum der Menschheit, nämlich jener, durch immer größeren technischen Fortschritt könne man das verlorene Paradies zurückgewinnen. Drei Jahre später, auf den Schlachtfeldern von Flandern, zeigte sich, wessen der technische Fortschritt auf anderen Gebieten fähig war.

Bleibt die Frage, womit unser heutiges Zeitalter wohl die Götter herausfordern mag? Der amerikanische Psychologie-Professor W.C. Wade meint: „Die „Titanic“ war die Inkarnation der Arroganz des Menschen, Größe mit Sicherheit gleichzusetzen; seines Stolzes auf intellektuelle (entfernt von geistiger) Meisterschaft; und seines abergläubischen Vertrauens in Materialismus und Technologie. Wirklich alarmierend ist jedoch, wie sehr dies immer noch typisch ist für die westliche Welt von heute, im Zeitalter der Angst.“

Dänemarks Königin Margrethe unterstützt Robbenmord

Privat liebt Königin Margrethe von Dänemark Tiere über alles. Ihren Dackel Balthasar verhätschelt sie regelrecht. Doch wenn es um Robben geht, die brutal abgeschlachtet werden, dann hat die 43jährige Regentin kein Herz. Millionen von Tierschützern sind wütend auf die Königin. Sie trägt nicht nur demonstrativ Stiefel und Handtaschen aus Seehundfellen, sondern unterstützt auch noch offiziell den Robbenfang. Mit ihrer finanziellen Hilfe beginnen jetzt die grönländischen Robbenfänger eine Werbe-Kampagne gegen Brigitte Bardot. Seitdem die französische Schauspielerin für die bedrohten Robben kämpft, ging der Verkauf von grönländischen Fellen nämlich um die Hälfte auf 33 000 Stück pro Jahr zurück! Am 1. Februar beginnt der Werbefeldzug für den Robben-

mord in Hamburg. Mit Lastwagen voll Fellen werden die Grönländer durch ganz Europa fahren und u. a. auch Amsterdam, Brüssel und Paris heimsuchen. Der Robbenfang sei gar nicht so brutal, wollen sie uns dabei weismachen. Auch der Ehemann der Königin, Prinz Henrik, unterstützt den Robbenmord. Für ihn spielt es offensichtlich keine Rolle, daß er gleichzeitig dänischer Präsident des World Wildlife Fund ist, einer Organisation zur Rettung bedrohter Tiere. NEUE REVUE-Leser kämpfen schon lange gegen das brutale Abschachten. 50 000 unterschrieben unseren Aufruf gegen den Robbenmord, fast 30 000 Mark wurden für den Kampf der Tierschützer gespendet. Darum unser Appell an das Königspaar: Habt endlich auch ein Herz für die Robben!

Foto-Tip

Bei Aufnahmen von Zebras und Kellnern genügen Schwarzweiß-Filme

2 JEDNOHO KOMENTÁŘE:

Mit der 100 000-Dollar-Siegeprämie der insgesamt 400 000 Dollar Preisgelder schraubte Lendl, der sich in New York gegen Yannick Noah (6:4, 7:5), Jimmy Connors (6:3, 6:1) und gegen McEnroe insgesamt nur einen einzigen Aufschlagverlust (gegen Connors) leistete, nach 15 Turniersiegen und einem Matchrekord von 111:9 seine Gewinnsomme für 1982 auf 2 028 850 Dollar. In der Halle ist er seit April 1981, als er seinem Landsmann Tomas Smid unterlag, in 59 Spielen ungeschlagen.

Lendl erreichte zum dritten Mal in Folge das Endspiel des erstmals nach dem K.-o.-System ausgetragenen Turniers, 1981 unterlag er dem Schweden Björn Borg in drei Sätzen, im Vorjahr rang er den langen New Yorker Vitas Gerulaitis nach einem 0:2-Rückstand noch in fünf Sätzen nieder.

„John hat gewiß nicht schlecht gespielt, aber das heutige Match war mit Sicherheit eins meiner besten“, meinte der ansonsten so wortkarge Tschechoslowake zufrieden.

„Über meine Niederlage bin ich nicht enttäuscht, wohl aber über meine schwache Leistung“, zuckte John McEnroe anschließend die Achseln, „gegen diesen Aufschlag war heute einfach kein Kraut gewachsen.“

mír a život, proti jaderné válce, které se sešla letos v Červnu v Praze. Delegaci přijel v úterý večer ministr zahraničí Ladislav Adamec. V úterý odpoledne se sešla rada Velikého Londýna Ch. Rosal. Ve středu 1. pak delegace před schůzkou se skupinou la-
bourských poslanců a účástí na veřejném shromáždění ve Westminsteru prohlédla historickou budovu britského parlamentu.

Záměr o pražské shromáždění

Londýn: Uspokojení nad dosevadním průběhem návštěvy delegace Čs. mírového výboru v Británii vyjádřil po návratu ze Skotska do Londýna předseda výboru akademik A. Švabík. Partneři ve Skotsku prohlídli živý záměr o nábit Světového shromáždění ze

Garrincha mrtev

Z RIA přichází smutná zpráva: ve čtvrtek ráno zemřel v tamní nemocnici 49letý Manoel Francisco dos Santos, známý pod jménem Garrincha, jedno z nejlepších pravých křídel všech dob a člen fotbalových mistrů světa Brazílie 1958 a 1962 jeho konec je krutý. Ve středu večer po nadměrném požití alkoholu byl hospitalizován a přes veškeré úsilí lékařů skončil. Garrincha, hrál Batafoga, který se hrál za „kanary“ 73 mezinárodních utkání, prošel zdelomovanými nohama. Právě se křivil do tvaru O a klenula se dovnitř, levá připomínající X, zase ven. A přesto se stal kralelem driblíngu, postrachem nejlepších obránců světa, včetně Ládi Nováka. Členem famózního úniku Garrincha – Didi – Vavá – Pelé – Zagalot chudý chlapec z pražské Pau Grande, sestřeloval barevné pracky garriachas, odůd jeho fotbalové příjmení. Praslo, že mu Milton Santos, obránce mistrů světa, pomáhal a nechal jej i léčit, všechno bylo marné. Garrincha propadl alkoholu tak, že několikrát dlehl... (S)

Norwegen will die Jagd auf Robbenbabys einstellen

OSLO, 24. Januar (dpa / UPD). Norwegen: will die Jagd auf Robbenbabys einstellen. Wie Aage Jonsgaard vom Beratungsausschuss der Robbenfänger am Montag mitteilte, zwingt die Anti-Robben-Kampagne der internationalen Umweltschützer Norwegen zu diesem Schritt. Die Jagd auf ausgewachsene Robben werde dagegen weitergehen, doch solle die Zahl der an der Jagd beteiligten Schiffe verringert werden. Die weltweite Kampagne von Umweltschutzorganisationen habe die Marktchancen für Babyrobberpelze drastisch vermindert. Jonsgaard betonte, daß die norwegische Robbenindustrie nicht aufgeben dürfe, und sei es nur aus ökologischen Gründen, weil eine unbegrenzte Vermehrung der Robben eine ernsthafte Gefahr für die ohnehin schon geschrumpften Fischbestände wäre.

Tri dny v autobusu

Vzhledem k tomu, že Austrálie dováží téměř veškerou ropu, rozhodli se zde v maximální míře omezit leteckou dopravu, a proto byla polovina všech vnitrostátních leteckých linek zrušena. O všem dopravní společnost zavedla k zlepšení stavu cestování autobusovou linku, která má 5000 kilometrů. Dva-
náctkrát měsíčně jezdí autobus společností Across Australia Coachs ze západaustralského Perthu přes celý kontinent do Sydney a dále až do Brisbane. Cesta v klimatizovaném autobusu trvá tři dny a jízdy jsou neustále vyprodány. Tak dostal nejmenší světový kontinent jednu z nejdelších autobusových linek na naší planetě. (ka)

Jugoslávské »Golfy«

V podzimních dnech sjely z montážních pásů automobilky v Sarajevu první automobily typu Volkswagen-Golf a natočily motorem. Tyto vozy se v Jugoslávii vyrábějí v licenci a do konce r. 1982 jich bylo vyrobeno kolem tří tisíc, v letošním roce kolem 150 tisíc vozidel. Veřejnost auta – vzhledem k nízké spotřebě kolem 5 litrů na 100 kilometrů – na domácím trhu nespěšně očekává. Jugoslávští ekonomové předpokládají, že v budoucnu by bylo možné tato vozidla exportovat do socialistických států. (ka)

Renault ruft Autos zurück

PARIS, 24. Januar (Reuters). Der französische Automobil-Konzern Renault wird rund 100 000 Fahrzeuge wegen möglicher Defekte an den Bremsen in die Werkstätten zurückrufen. Wie die Firma am Montag weiter mitteilte, handelt es sich um einige Modelle der Typenreihen „R 18“ und „Fuego“ aus den Baujahren 1980 und 1981. Von ihnen seien 40 Prozent in westeuropäische Länder exportiert worden. Ein Abichtungsring des Bremssystems müsse überprüft werden. Die Besitzer wurden benachrichtigt.

Tatra jako exponát

V minulých dnech sjel z montážního pásu karosářsko-montážního závodu n. p. Tatra Kopřivnice poslední nákladní automobil typu Tatra 148. Jednalo se téměř o historický exponát, neboť nákladních automobilů Tatra 148 v 52 nejrozšířenějších modifikacích zde bylo od roku 1972 vyrobeno 113 988 kusů. Tisíce jich jezdí ve 43 zemích 5 kontinentů, v ruské Africe jako se polárním kruhem. Nejvíce nákladních tatrovek bylo vyrobeno do Sovětského svazu – od roku 1947 celkem 47 831 kusů. V loňském roce jsme například do SSSR vyvezli přes 3,5 tisíce těchto nákladních. Vůz řady T 148 ustoupil dnes novému modelu T 815 S 3, s jehož výrobou se již začalo. (ka)

Weltkriegsopfer Erickson gestorben
STOCKHOLM, 24. Januar (AP). Im Alter von 92 Jahren ist in Menton an der Côte d'Azur der schwedische Meeresstern Eric Erickson gestorben, der im Zweiten Weltkrieg für den US-Geheimdienst die Anlagen zur Produktion von synthetischem Öl und Gas in Deutschland ausspionierte hatte.

Rechnung an Moskau?

BONN, 24. Januar (AP). Die Bundesregierung erwägt offenbar, der Sowjetunion die Kosten für die Alarmbereitschaft wegen des Absturzes des Satelliten „Kosmos 1402“ in Rechnung zu stellen. Ein Sprecher des Bundesinnenministeriums erklärte am Montag in Bonn, Innenminister Friedrich Zimmermann habe vorsorglich angeordnet, die entstandenen und bei dem für Anfang Februar erwarteten Absturz des Reaktorturms noch entstehenden Kosten zu ermitteln. Ob dann von der Sowjetunion eine Kostenerstattung verlangt werde, stehe noch nicht fest. Zimmermann hatte in der Schlussphase des Absturzes der Satellitenrümmer einen Krisenstab eingesetzt.

A ZAPČITAT I ROZDELENÍ
NEHECKA!

Novomanželka nese na stůl nečelní oběd a prav' chotí:
„Dnes určitě neuhádneš, co máme k obědu...“
„Ani po jídle?“

US-Inflation nur 3,9 Prozent

Die Verbraucherpreise in den USA sind 1982 nur um 3,9 Prozent gestiegen. Wie das Arbeitsministerium mitteilt, sind für die niedrigste Preisinflationsrate seit 1972 (3,4 Prozent) gesunkene Benzinpreise und Hypothekenzinsen verantwortlich.

Leonardova Poslední večeře má dvojníky

MILÁN SE MŮŽE PYŠNIT, že má nejen originál nástěnného obrazu Leonarda da Vinciho „Poslední večeře Páně“, ale že má tyto obrazy dva. Světověznámý je pochopitelně ten, který vytvořil Leonardo da Vinci v re-fektáři chrámu Santa Maria delle Grazie. Druhý stejný velký nástěnný obraz se stejným námětem vytvořil jako kopii neznámý umělec před 500 roky v milánském chrámu San Lorenzo, vzdáleném jen několik set metrů od proslulého díla Leonardova.

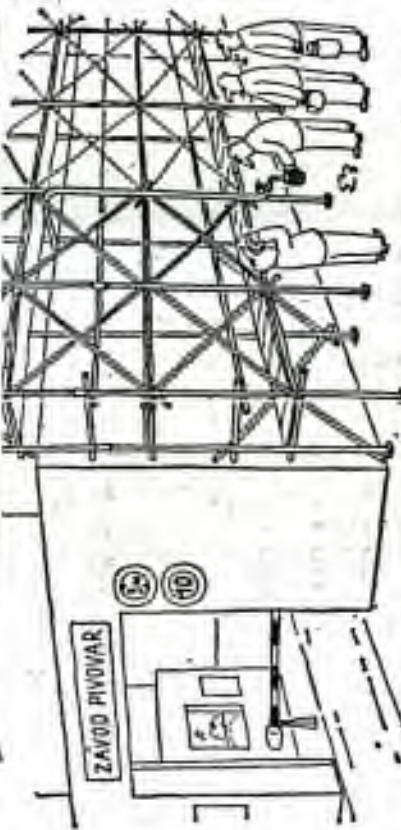
Badatelé se zabývají otázkou, kolik cest vykonal asi tvůrce fresky v kostele San Lorenzo a chrámu Santa Maria delle Grazie, aby stvořil pokud možno věrnou kopii díla svého velkého současníka. Dokumenty hovoří dokonce o tom, že Leonardo da Vinci neznámého mistra ze San Lorenzo opakovaně několikrát žádal, aby svůj falzifikát odstranil ze stěny. Je známo, že to není jen jediné kopie Leonardova proslulého obrazu, který je již léta podroben komplikovaným restaurátorským zásahům, aby byl zachráněn. V Itálii existuje asi deset podobných nástěnných fresek, jež vytvořili Leonardovi epigoni. Odborníci rozeznávají dokonce mezi „věrnými“ a „nevěrnými“ kopiemi. „Poslední večeře Páně“, jež byly většinou malovány podle dobového tisku, šifrovaného po Leonardově smrti. Žádný z těchto obrazů však nedosáhl oné životnosti a podmanivé barevné síly originálu, nikdo nepřišel na tajemství výrazové působivosti Leonardova umění.

Nyní, kdy znovu hrozí fresce v re-fektáři chrámu Santa Maria delle Grazie zánik, rozhodli se milánští odborníci restaurovat také kopii Leonardova obrazu v kostele San Lorenzo. Je totiž umělecky nejbližší původnímu dílu a nadto byla vytvářena sou-běžně s ním. Několik staletí byla však skryta pod vápenným nátěrem, a díky provrhlinám vrstev stěn moh-la být znovu odkryta pro naši současnost. Badatelé se domnívají, že kopie „Poslední večeře“ může přispět k lep-šímu objasnění Leonardovy práce, protože ji pro svůj lepší technický stav pravděpodobně přežije.

K pozoruhodným poznatkům při restaurování originálu „Poslední večeře Páně“ v chrámu Santa Maria delle Grazie dospěl šéfrestaurátor prof. dr. Carlo Bertini, který nedávno stu-doval sbírku starých kreseb ve vý-marské Umělecké galerii. Nalezl zde totiž několik pozoruhodných kopií Leonardova díla, které pokládá za nejvěrnější, jež dnes existují. Sbírkou 28 listů v životní velikosti, které tvo-

řil dobromady devět metrů široké zobrazení původního tématu, sledal italský restaurátor Giuseppe Bossi ja-ko dílo, které bylo pravděpodobně inspirováno samotným Leonardem da Vinci a které je nejbližší kopii ma-líře Castellazza, jehož dílo se za dru-hé světové války ztratilo. Do výmar-ských sbírek se obrazy dostaly náku-pem za dob Goethových. Goethe sám o nich napsal tehdy esej.

Prof. Bertini objednal ve Výmaru fotokopie všech 28 kreseb, kterých chce nyní využít jako pomocný ma-teriál při restaurátorských pracích na Leonardově originálu. Podle názo-ru odborníků se výmarské kresby rovnají kvalitě moderních fotokopí uměleckých děl. Jejich barevná sklad-ba je přesně popsána kopistou, což nesmírně pomůže znovu interpretovat vybledlé a často již nezřetelné barev-né tóny Leonardova díla. Tak jsou například téměř neznatelné na milán-ském originále zbytky stolního rou-cha s kresbami listů a květů, jejichž detaily zmizely. Výmarské kresby naopak prokazují, že Leonardo da Vinci byl skvělým znalcem flóry, a tak ji také provedl na své proslulé fresce. Poslední pokusy o záchranu „Poslední večeře Páně“ v Miláně dá-vají ještě určitě naději, že dílo bude alespoň pro dvě — tři generace za-chráněno.

Auto za vstupenku

O SLAVNÉ KANAOSKÉ hale Maple Leaf Garden, která v minulé sezóně oslavi-la své padesátiny, se v souvislosti s tím, jak obtížné je sehnat vstupenku do hlediště trádají rozmanité příběhy. Od roku 1946 je totiž hala neustále vyprodaná. A tak se několikrát stalo, že fanoušci v zoufalství nejvyšším na-házeli za lístek jako protihodnotu no-vé auto, nebo členství v královském jachtklubu... Poile jedné zápravy z tisku byla pře manželů při rozvodu urovnána tím, že muž si ponechal vstupenky a ženě připadl automobil... Sedadla v hledišti jsou podle kva-lity rozdělena na několik skupin — od šedé až po zlatou barvu. Před sezo-nou 1980—81 bylo na seznamu žada-telů o permanentní vstupenku přes 6500 hokejových příznivců. [ja]

Filmregisseur Cukor gestorben

LOS ANGELES. Etilchen Schauspie-lern hat er zum „Oscar“ verholfen, selbst hat er diese höchste Auszeich-nung der amerikanischen Filmindustrie auch erhalten, für „My Fair Lady“ 1964. George Cukor, der jetzt in Hollywood 83jährig an Herzversagen starb — sein Geburtsjahr war das letzte des vorigen Jahrhunderts —, bewährte sich zeit-lebens als tüchtiger Handwerker seines Metiers, dessen besonderes Augenmerk der Schauspielerei galt. Komö-dien und Musicals haben ihn besonders bekannt gemacht den Mann, der in fast allen Genres drehte („Dinner at eight“, „David Copperfield“, „Romeo und Julia“, „Die Kameleondame“, „Men-schen am Trapez“, „Ein neuer Stern am Himmel“, „Girls“, „Knotenpunkt Bho-wani“).

Cukor kam in den zwanziger Jahren vom Broadway nach Hollywood und arbeitete sich dort regelrecht hoch. Viele Stars tauchten im Vorspann seiner Filme auf: Greta Garbo, Ingrid Berg-man, Katherine Hepburn (die neunmal bei ihm mitspielte), Anna Magnani, Marilyn Monroe, Spencer Tracy, James Mason, Anthony Quinn, Charles Boyer, Gene Kelly, Burt Lancaster. George Cukors letzter Film war die Emanzipa-tionskomödie „Rich and famous“ mit Candice Bergen und Jacqueline Bisset.

Aufgespießt

„Christus hat nicht — zumindest nicht in erster Linie — die Mächti-gen, die Militärs, die Politiker an-gesprochen. Vielmehr richtete er seine Botschaft des Friedens an alle Menschen guten Willens.“

Konrad Kraemer, Chefredak-teur der Katholischen Nach-richten Agentur (KNA), in ei-nem „Wort in die Zeit“ zum Thema Frieden.

Fotbalový obr - Evropa

CURYCH (r): Podle nejnovější statistiky FIFA je na světě regi-strováno 39 834 643 fotbalistů, 502 866 rozhodčích, 331 935 klubů a 769 019 mužstev. Ze všech kontinentů je Evropa obrem: má 70,36 % všech klubů, 44,50 hráčů a 80,63 rozhodčích!

UEFA, kontinentální federace, sdružu-je 34 zemí a má logicky největší uká-zatel: 233 542 klubů, 464 724 mužstev v soutěžích. 17 760 014 hráčů a 405 464 rozhodčích. Za Evropou nenásleduje Jižní Amerika, ale CONCACAF (Severní a střední Amerika, karibská oblast) s druhým největším počtem hráčů, roz-hodčích i mužstev. Nejslabším světadí-lem je Oceánie. FIFA sdružuje celkem 150 zemí.

MATEMATIKA podle procent: počet ná-rodních týmů — Afrika 28,0, Asie 24,87, Evropa 22,67, CONCACAF 15,33, Jižní Amerika 6,68, Oceánie 2,67. po-čet klubů — Evropa 70,36, Jižní Ame-rika 11,75, Asie 9,48, Afrika 3,95, Oce-ánie 2,30, CONCACAF 2,10, mužstva v soutěžích — Evropa 60,43, CONCACAF 17,24, Jižní Amerika 11,62, Oceánie 4,41, Asie 4,13, Afrika 2,17, počet hrá-čů — Evropa 60,43, CONCACAF 17,24, Jižní Amerika 11,62, Oceánie 4,41, Asie 4,13, Afrika 2,17.

STATISTIKA: Afrika 42 svazů, 13 124 klubů, 16 638 mužstev v soutěžích, 505 869 hráčů, 16 536 rozhodčích, Asie 42 — 31 458 — 31 788 — 3 144 022 — 26 370, CONCACAF 23 — 7179 — 132 601 — 15 291 420, 27 631, J. Amerika 10 — 39 014 — 89 348 — 1 348 822 — 23 186, Evropa 31 — 233 542 — 464 724 — 17 760 014 — 405 464, Oceánie 6 — 7613 — 23 920 — 518 676 — 3859.

27 Tage ohne Nahrung allein auf dem Meer

og MADRID, 25. Januar. Seit Dienstag ist der 17-jährige Jose Martin Hernandez wieder zu Hause im Dörfchen Tazacorte auf der Kanareninsel La Palma. 27 Tage lang war er auf einem Fischerboot ohne Nahrung auf dem Atlantik getrieben, ehe ihn Matrosen eines russischen Schiffes zufällig sichteten, 600 Kilome-ter von La Palma entfernt. Wie Jose Martin überlebte, ist noch unklar.

Als die Matrosen ihn fanden, war der Junge bewußtlos, halbblind, ausgehun-gert und am Verdursten. Zurück an Bord gab ihm der Schiffsarzt Vitamin-spritzen. Nach einem Tag sah Jose wie-der, und nach drei Tagen begann er zu sprechen. Bei seiner Ankunft im Hafen Las Palmas war er gesund.

Der Fischerjunge, der geistig labil ist, war am 23. Dezember mit dem Boot eines Nachbarn verschwunden. „Ich wollte nach der Nachbarinsel Gomera fahren und dort mit ausländischen Hip-pies leben“, sagte er nach seiner Ret-tung. Ausgerüstet war er für die Über-fahrt nicht. Nach zwei Stunden ging ihm das Benzin aus. Das Boot trieb ab. Jose fand 12 Liter Wasser, Woldecken, Segeltücher und Fischernetze an Bord, aber nichts zu essen. Nach drei Tagen sah er zwei Suchflugzeuge, winkte mit einem Plastiksack, doch die Flugzeuge drehten ab. Vor Hunger biß er an sei-nem Ledergürtel und seinen Plastiksand-alen herum; zu fischen versuchte er nicht. Nach zwei Wochen war sein Frischwasser zu Ende und er trank aus dem Meer.

Boj o Michaelův život

Londýn: Lékaři v britském Southamptonu bojují o život sedm dnů starého Michaela Hickmotta, který se narodil o 11 týdnů předčasně. Při narození vážil pouhých 1,05 kg a lékaři mu dávali jen 10 procent naděje na přežití. Unikátní na případu malého Mi-chaela je, že byl přiveden na svět 48 hodin po kli-nické smrti své matky. Dvacetiletá Susan Hickmottová podlehla záchvatu mrtvice, ale lékaři a pomocí resuscitační aparatury udržovali po dva dny její fy-zilogické funkce a na přání otce se pokusili dítě zachránit.

NOVEHO REKORDU dosáhl španělský zpěv-ec V. Bernadino. Od pondělka do pátečního večera zazpíval 669 písní, jeho maratonské vystoupení trvalo sto hodin. Překonal tím svůj dosavadní re-kord 74 hodin a 50 minut nepřetržitého zpěvu.

Před devíti lety, 25. ledna 1974, zemřel Jan Čep. 31. pro-since 1982 jsme vzpomínali jeho nedožité 80. narozenin. Vážně na něj vzpomínají přátelé.

Lid. den, 1. 2. 83

KE STAROSTEM SVEDSKÝCH ORADO přibyla další „fronty před věznicemi“. Ty jsou totiž přeplněny, a tak 4500 odsouzených je na seznamu čekatelů a prozatím si nemůže odpýkat trest. Jen za minulý rok stoupila zločinnost ve Stockholmu o více než deset procent. Ještě větší „nával“ le- však v Dánsku, kde na uvolnění kavale v „No- vém domově“ čeká dokonce 8800 osob. V Nor-sku se nedostávají cely pro 3700 provinilců.

Bank zahlt mit Pistolen

FINDLAY, 18. Januar (Reuter). Eine Bank im US-Bundesstaat Illinois ist dazu übergegangen, Sparzinsen in offenbar landesüblichen Naturalien zu zahlen. An Stelle von Bargeld oder einer Gutschrift können Kunden, die mindestens 2500 Dollar für sechs Jahre einlegen, zwei Pistolen entgegennehmen. Ein Sprecher der Bank sagte am Montag, aus mehreren Bundesstaaten hätten sich telefonisch Interessenten für das Angebot gemeldet. Das Angebot der im Dorf Findlay ansässigen Bank gilt jedoch nur für Kunden, die auch einen Waffenschein beantragt haben. Die Pistolen — eine „Python“ und eine „Diamondback“ — sollen 1100 Dollar wert sein. Sie werden in Kästen aus Walnußholz geliefert, die ein örtlicher Handwerker herstellt.

* **PODVODNÍ VIDEOSYSTÉM**, který k přenosu obrazu nepotřebuje dosavadní kabely — to je novinka francouzské fy Thomson-CSF z Paříže. Pomocí tohoto systému lze televizní obrazy, nafilmované pod vodou, přenášet na TV-obrazovku nahoru na hladinu, aniž by bylo nutné kabelové spojení. Systém používá zvukových vln podobných svazku sonarových paprsků, jež přenášejí ostrý obraz až z hloubky 900 metrů. Protože podvodní kamera nepotřebuje kabelové vedení, je možné s ní daleko snadněji provádět průzkum různých staveb pod vodou nebo dna oceánů.

PAN BURNHARM z Birminghamu je penzista se smyslem pro humor. Ovšem ve chvíli, kdy zjistil, že nedostává penzi, protože podle úředního sdělení je mrtve, ztratil i on smysl pro smích. Dodatečně se zjistilo, že před časem pan Burnharm odeslal výzvu k přiznání daně z příjmu příslušnému úřadu s poznámkou „adresát zemřel“. Finanční úřad předal zjištění penzijnímu oddělení, a to zastavilo zaslání penze.

POPULÁRNÍ SPORTOVCI se nezdáka ocitají ve složitých situacích. Svědčí o tom příhoda anglického fotbalového internacionála Kevin Keagana. Byl totiž požádán, aby splnil poslední životní přání

Keegan plnil poslední přání

devítiletému umírajícímu chlapci — vyprávět mu své zážitky z nejglavnějších zápasů. A tak Keegan seděl tři hodiny v lůžce v nemocnici v Newcaslu a nemocné dítě poslouchalo jeho vyprávění... KEAGAN, otec třítileté dcery: „Nikdy nezapomenu na tvář toho chlapce... Druhý den po Keeganově návštěvě ho zbývala země.“ (VO)

Aufgespießt

„Als Kommunist bin ich für Frieden und Abrüstung. Aber als Vorsitzender des Ausschusses kann ich diesen Kampf nicht vorantreiben, weil er einen ausgesprochen politischen Charakter hat.“

Vito Nagelini, Abgeordneter der kommunistischen Partei Italiens, kurz nach seiner überraschenden Wahl zum Vorsitzenden des Verteidigungsausschusses des italienischen Parlaments.

Handfeste Scheidung

CENTRAL CITY, 20. Januar (AP). Virgil Everhart in Central City (US-Staat Kentucky), gegen den seine Frau die Scheidung eingereicht hatte, hat sich am Mittwoch darangemacht, auf eigene Faust die Trennung von Tisch und Bett zu praktizieren. Mit Hilfe einer Motorsäge begann er, das einstöckige Farmhaus, das er bisher mit seiner Familie bewohnt hatte, in zwei Teile zu zerlegen. Als ihn ein Fotograf überraschte, hatte er schon fast den gesamten Fußboden zerteilt. Der Fotograf berichtete, die Wände seien schon auseinandergerückt, das Wohnzimmer sei nur noch ein Trümmerhaufen. Der 57-jährige Everhart, ein Kesselschmied, meinte, zum Zerlegen der Badewanne benötige er einen Schneidbrenner. Seine Motorsäge habe ganze Arbeit geleistet, aber die Entfernung von Nägeln, Leitungen und anderen sperrigen Materialien habe ihn drei Sägeblätter gekostet. Seine 36-jährige Frau Janice hatte ihn vor zwei Wochen mit den beiden Kindern verlassen. **KDZ SE DOSTAL NA ELEKTROVODEN, TAK NA VĚKY PŘESTAL**

HEJNO PĚTI TISÍC DIVOKÝCH HUSÍ přibývá od vlnoc k zoufalství francouzské zemědělské v Challens na pobřeží Atlantiku. Přísně chráněným stěhovavým ptákům zachutnaly letos zejména klíčící výhonky ozimé pšenice a tradiční potravu sestávající z bylin, mořských řas a trav ponechávají bez povšimnutí. Ochránci přírody chrání operace před spravedlivým hněvem majitelů zemědělských usedlostí a povolili jim jediné střežení do vzduchu, která však měla pouze krátkodobý zastrážující účinek.

JERAB KRKONOŠSKÝ je málo známou dřevinou patřící k velkým raritám a vzácným druhům našeho evropské květeny. Roste v počtu několika desítek keřů na nepřístupných lavinovitých svazích české strany Krkonoš, které se tak mohou jako jedno z mála evropských pohoří pochlubit vlastním druhem stromu či keře. O to více láká botaniky a další vědce nejen u nás, ale i v zahraničí. Trvalo však jedno a půl století, než odborníci dospěli k závěru, že jde skutečně o vyhraněný druh vlastní pouze nejvyšším českým horám. Vše nasvědčuje tomu, že ježáb krkonošský vznikl před asi devíti tisíci lety.

MAGISTRÁT V SINGAPURU začal vydávat „průkazy“ opicím, které jsou oblíbenými domácími zvířaty. Podle úřední vyhlášky musí být v opičí legitimaci otisky prstů, registrační číslo, údaje o trvalém bydlišti a navíc i fotografie. Nová praxe však vyvolává značné problémy, protože místní fotoateliéři odmítají rozšířit služby a pořizovat stovky opičích portrétů.

NA 36 TISÍC OBJEKTŮ je v současné době ve státním seznamu nemovitých kulturních památek v ČR. Památkový fond zahrnuje 2200 zámků a hradů, památníky revolučního a dělnického hnutí, doklady rozvoje vědy a techniky na našem území, soubory lidových staveb, významné archeologické lokality i jednotlivá umělecká díla, jejichž je přes 400 tisíc. Na péči o tento specifický druh národního majetku a jeho zachování přistupují generacím vynakládá naše společnost ročně přes půl miliardy korun.

PRAG (AFP). 15 Procent aller Verbrechen in der Tschechoslowakei werden nach Angaben der CSSR-Nachrichtenagentur CTK von Frauen begangen. CTK führt dieses „Mißverhältnis“ auf die Tatsache zurück, daß Frauen in der Tschechoslowakei vergleichsweise selten in leitende Positionen aufsteigen und daher nicht so häufig die Möglichkeit haben, Wirtschaftsvergehen zu begehen, die die Mehrzahl aller Delikte ausmachen. „Frauen-typische“ Delikte seien Diebstahl, „Parasitentum“, Verleumdung, Meineid und Kuppelei. Männer werden CTK zufolge besonders häufig straffällig, wenn es ums Auto geht.

AC SVTCARSKÉ POJISTOVACÍ URADY vypracovaly seznam pojistných událostí s důkladností Sušcarův vlastní, praxe přece jenom odhalila blbě místo: lámou si teď hlavy nad případem, kdy se cyklista při jízdě střetl s nízkou letící labutí. Padliletého muže odvezli s ranami na hlavě do nemocnice, provinilý pták nezastavil a pokračoval nížak nezraněn v cestě. A úředníci se dohadují, zda a jak poškozeného odškodnit a na kom by se případně pojistovna hojila.

• „Zlaté desky“ společnosti Nippon Columbia v oboru vážné hudby byly uděleny v Tokiu dvěma nahrávkám Supraphonu. Oceněny byly nahrávky symfonie č. 9 A. Dvořáka v podání České filharmonie za řízení národního umělce V. Neumanna a Mozartových houslových kvintetů č. 2 a 6 v provedení J. Suka a Smetanova kvarteta.

• Na Balatonském jezeře v Maďarsku už léta nebylo tolik ptactva jako letos v jednu, kdy tanu panuje nezvykle teplé počasí. Zejména na zvětrných místech jsou desítky divokých kachen, přezimují zde také ledňáčky, volavky a labuť.

Besser elektrisch

MOSKAU, 18. Januar (AFP). Mit Rasierklingen sowjetischer Produktion ist selbst das Anspitzen von Bleistiften unmöglich. Mit dieser Feststellung machte die Wochenendbeilage der Regierungszeitung „Iswestija“ ihre Leser in aller Schärfe auf ein haariges Problem aufmerksam. Als Grund für den Zustand der Klingen nannte ein führender Beamter des Handelsministeriums den hohen Abnutzungsgrad der Maschinen bei der größten sowjetischen Herstellerfirma in Leningrad. Der Beamte verwies als Ersatzlösung auf elektrische Rasierapparate, die nach Angaben des Ministeriums „ausgezeichnet funktionieren“.

• **STEJNĚ JE TO „PHILIPPOV“**

Změny pravidel

PRAHA (d): IAAF přijala sedm důležitých změn v atletických pravidlech s platností od 1. ledna 1983.

1) Všechny vizuální technické prostředky užívající v průběhu závodu jsou zakázány (týká se například promítání běhu na výsledkových tabulích v průběhu závodu, jak tomu bylo v Aténách).
2) V sedmiboji se mění pořadí disciplín prvního dne. Skok vysoký je nyní před vrhem koulí.
3) Startovní blok nesmí žádnou část přesahovat startovní čáru nebo ohebníci dráhy.

4) Cílová páska, která se natahuje na mezi cílovými místy, bude zrušena při ručně měřených závodech. V praxi již stěžně neměla opodstatnění.

5) Překážky musí být na horních hranách označeny látkou pro skok vysoký a skok o tyči musí být celé zaobleny. To platí pro mezinárodní závody od 1. 4. 1983 a pro národní závody od 1. 4. 1985.

6) Ve skoku vysokém musí být látka zvednáva vždy nejméně o 2 cm. Při výškových o 3 cm. Ve skoku o tyči nejméně o 5 cm a při desetiboji o 10 cm.

7) Při běžích nad 1000 m se nesmí rozběh a finále konat ve stejný den.

Affen erobern Wasserstelle

DIJAKARTA, 23. Januar (dpa). Durstige Affen triumphierten beim Kampf um die einzige Wasserstelle auf der indonesischen Insel Sumbawa östlich von Bali über die Bewohner. Zunächst immer wieder in kleinen Gruppen vertrieben, rotteteten sich die Affen schließlich zu Hunderten zusammen und gingen kreischend und brüllend zum Angriff auf die Inselbewohner über. Diese konnten sich nur durch Flucht retten, meldete die Presse in Djakarta.

DOKAZ PRAVE LASKY k partnerovi, kterého nedávno Bombaje zranil malocykli, podala velká česká opice. Z pomsty začala napadat cyklisty. pokusila policistu a zranila dalších 15 lidí. V týdenním řádném byla nakonec „zadržena“.

• **K 1. březnu 1981** měla Indie 685,2 miliónu obyvatel, neboli téměř o čtvrtinu více než před deseti lety v roce 1971. Oznamují to nyní v Dillí předseda komise pro sčítání lidu, která zpracovává výsledky sčítání provedeného v únoru roku 1981.

Die DDR-Reichsbahn hatte in den vergangenen Jahren, als die Dampflokomotiven abgelöst wurden, voll auf Diesellokomotiven gesetzt, also auf Energie aus Öl. Jetzt, da auch in der DDR das Öl äußerst knapp ist, erweisen sich die Diesellokomotiven als Hindernisfaktor in der DDR-Wirtschaft. In den vergangenen Monaten wurden mehr und mehr Dampflokomotiven wieder entmottet und vor Güterzüge gespannt.

NESPORNĚ zajímavým příspěvkem do knihy rekordů bude ten, který znamená jeden britský voják. Protože se se svými kolegy v kasárnách nudili, uspořádali závody v házení gumovými holinkami. Zvítězil mladý Skot, který hodil botou 51,10 metru. A protože jde o Angličany, jednou z nezbytných podmínek bylo, aby se házelo pouze bezvadně vyleštěnou botou.

NEBO PO NĚM?

Belgické starosti

I z lidského neštěstí se dá zbohatnout. V Bruselu se množí stížnosti na soukromé majitele sanitních vozů, které projíždějí městem a v případě havárie jsou obvykle na místě dříve než vozidla červeného kříže. Pohotoví odvezou postižené do soukromých klinik a nechají si za tuto službu řádně zaplatit. Zatímco ve „státních“ sanitkách se na místě i během jízdy poskytuje postiženým intenzivní první pomoc, tito parazité na lidském neštěstí zajišťují kvůli penězům pouze rychlý odvoz, ale lékařskou péči nejsou schopni ani ochotni poskytnout [pv]

Rekord motorového člunu

Dvaadvacetiletý italský sportovec Carlo Bonomi vytvořil nový světový rekord v rychlé jízdě ve člunu se závěsným diesellovým motorem, když dosáhl v Benátském zálivu rychlosti 213,08 km/hod. Tím překonal Bonomi předchozí světový rekord Angličana Christophera Kaya vytvořený v Coniston Water; Kay zaznamenal ve svém člunu téže třídy (použil rovněž diesellového motoru bez omezení obsahu válečků) hodinovou rychlost 199,94 km. [tr]

„Deutsche Welle“ gestört

gro FRANKFURT A. M., 20. Januar. Seit Donnerstag werden die Afghanistan-Sendungen der „Deutschen Welle“ systematisch gestört, wie der Sender mitteilt. Der deutsche Kurzwellendienst sendet auf fünf Frequenzen in zwei afghanischen Sprachen. Gestört werden auch die russischen, bulgarischen, tschechischen und slowakischen Sendungen. Die meisten Störsender stehen nach Angaben der „Deutschen Welle“ in der UdSSR.

Benzin in der Schweiz billiger

Die in der Schweiz tätigen Erdölgesellschaften haben die Benzinpreise erneut um zwei Rappen gesenkt. Dies ist die 6. Preissenkung in zwei Monaten. Der Richtpreis liegt bei 1,23 Franken (1,47) für Normal- und 1,27 Franken (1,52) Mark für Superbenzin.

Ochrana proti korozi

Jugoslávské automobily Zastava-1100 • Mediteran budou na spodní části karosérie a zčásti i z boku vybaveny ochrannou vrstvou proti korozi. Jde o polyvinylchloridovou fólii, která má kovové části vozidla chránit nejen před vlhkem, blátem, solí, ale i před nárazy drobných kamínků, poněkud bývá narušen ochranný nátěr a koroze rychle postupuje. [pv]

KURIOZNÍ MEZINÁRODNÍ konference se prý konala před časem v kterémsi městě francouzské Riviéry. Přítomní utajovaná, bez publicity a bez závěrečného komunikačního proběhla v soukromém klubu konference kapesních zlodějů ze všech evropských zemí. Kromě pracovních výsledků jednala tato organizace o nových metodách práce.

Aus der Statistik

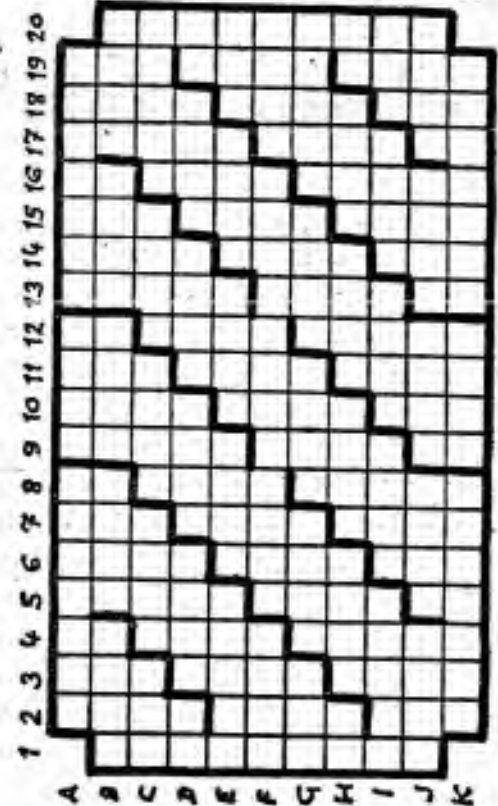
Die Umfrage „Was ziehen Frauen nachts im Bett an“, hat ergeben: 5,8 Prozent Pyjamas, 12,7 Prozent Nachthemden und 81,5 Prozent die Knie!

● V Rakousku nyní žije 1,5 miliónu osob starších šedesátí let, což je 20 procent všeobecné populace. Z tohoto počtu žije podle rakouského listu Arbeiter-Zeitung více než 100 000 lidí naprosto osaměle.

O. D.
Pomůcka: J. Lias.
Tajenku ze dne 31. prosince 1982 zní: Staré zeměpanské sídlo brněnský hrad Špilberk.
Vyhlasování laťtělů: P. Hřiva, Hořovice — R. Sobola, Brno 35 — A. Macháček, Nedašova Lhota — V. Dlouhý, Varnsdorf III — M. Páružák, Praha 1.
Laťtělů bylo celkem 1189, z toho 1180 správných, 9 nesprávných.
Laťtělů zastihl až čtvrtě na sedm, Lidové demokracie, pošt. acbr. 85, 120 78 Praha 2.

Chemický prvek, fiktus, dětský pozdrav. — 10. Alodium, lesní bylina, silnější tyč. — 11. Náplň buchet, polevní jídlo, potřeba při praní. — 12. Osobní zájmeno, licho- evropan, ryba příbuzná lososu. — 13. Vy- sádek dělení, slavnostní síť, značka olov- va. — 14. Opuchlina, kopa, divadelní ku- sy. — 15. Pyl, budební značka, hrad v Českém ráji. — 16. Zkratka Elektric- kých podniků, druh potraviny, postovně. — 17. Lnouit, společenský večírek, 1005 v římských číslicích. — 18. Mladé kura, postní doba, náterová hmota. — 19. Snad, české město, šachty. — 20. Silácký (pře- neseně).

KŘÍŽOVKA

„Vím, ale tobo včasného mluví,“ apozorňuje přítelkyně, „tama jsem pomohla na nohy.“ On byl zasmáný. „Ne, ale...“
... (dokončení z télece křížovky).
VODROVNE: A. Kovový prvek, do toho- ho (knižně) jemná koženka z jedno- ných surových kůží, radioaktivní prvek, neúrodný, stýl, velký kus hmoty, modla, zajišťování rozmarů. — D. Obec u Pacova, zástupník, strážník, chlepecké jméno, vy- bídnutí k převzetí, 1050 v římských čísli- cích. — E. Spánek, jugoslávský ostrov, ochrana zboží, zpěvní píseň, zakladatel detektivní povídky. — F. Mazadlo stroje, tajemka, vyřezat. — G. Manžel, ticho, hrázení fauální sídlo, zvěřovač sklo, zatčení k chytání zvířat. — H. Značka yterbia, Afroasiat, zámeř, výstavější obytný dům, kovat, 600 v římských čís- licích. — I. Občič, pravý přítok Dunaje v NSR, šedesát kusů, náš přední šachista, doušek. — J. Spodní lara, řířácký ro- mán, zem, část končatin, nevelký. — K. Obáňice, Sarmat, bytová jednotka. — L. Lysina, klubovna, sportovní předpo- věd. — M. Léčivý přípravek, lirn, láčdic- ké město. — N. Starší polní plošná míra, budova pro hospodářská zvířata, silnost. — O. Mofský ploutvonožec, vnitřní plo- cha ruky, chemický vzorec nitridu ura- nu. — P. Značka přípravku na čištění oken, jedlá houba, umírněný zápor. — Q. Chemický vzorec hydridu sodíku, sil- nější látka s užitky, literární tvorba. — R. Starší vzátné zájmeno, menší hospo- dářský dobytek, projev názoru. — S.

„Nazismus fand nicht einfach statt, sondern wurde gemacht“

DOBRY NÁPAD — Dřády meuckého městečka Kotolka vydaly nřizzení, od ho- hoz respektování si silbují čistší město. Všechny páry, žijící spolu „ten tak“, mu- sejí tak dlouho zametat ulice, dokud se nerozhodnou odebrat se na oddávaci úřad. Kupodivu, počet sňatků v posled- ní době znatelně vzrostl.

První samoobsluha

(čtk): Železářský krámkem pod Týnem v Praze ne- se už tři čtvrtiny století jmenuje Eduarda Čapka. Mo- zo si tu pohodlně prohlédnout, vybrat a levně za- koupit veskeré technické zboží starší provenience — od secesních rozet, nádob, lustrů, až po běžné ku- řácké potřeby. Ideální začlenění krámku do staro- pražského prostředí, koriguje věci i patnáti času vyvo- lává zájem mnoha Pražanů i návštěvníků hlavního města. Železářský „antikvariát“ Eduarda Čapka pro- slul v celém světě — nástupce zakladatele a jeho syn A. Čapek zastupuje otce už dvadci let. O populari- tate Čapkova staropražského železářství svědčí repor- táže z časopisů mnoha zemí světa. Čapek-syn je do- stává a eviduje. Zatím však nikdo nenapsal o tom, že v roce 1909, kdy byl krámkem otevřen, pokládali okolní měšťané Čapka-zakladatele za podivína, han- dliče a hlavně v něm viděli chudáka, což byl tenkrát hřích. Nikdo si také nevšímal, že tu někdy nešlo o pře- stouplí „užnosného“ obchodu, ale hlavně roli tu hrála láska ke staré Praze, k materiálu u lidem, kteří tu vždy našli právě to, co se jinak koupit nedalo. Zvon- ková hra vyvolala nade dveřmi obchodu již osmá desetiletí. Antonín Čapek-syn vypráví o tom, že tu bý- val kdysi klášter, že tu žil ve středověku pekař, kte- rý vyráběl pečivo v podobě zvířat a zabíhl ho lou- pežníci, zmíní se i o rodovém předchůdci — zlatotep- ci. Od 16. století tu žili pracovití lidé, kteří něco uměli.

STARŠÍ BYL LEPŠÍ A MĚL MÍSTO
CENY.

Podpis dohody o výměně zboží

(čtk): Na zámku Zbraslav byla včera podepsána do- hoda o výměně zboží a plátech mezi ČSSR a Čínou. H- dovou republikou na rok 1983. Předpokládá, že cel- kový obrát vzájemné výměny zboží mezi oběma zemi- mi se v letošním roce zvýší v porovnání s rokem 1982 o polovinu. Československo v rámci této dohody dodá do ČLR různé metalurgické výrobky, nákladní automo- bily, chemické produkty, textilní, kožené, a koželuž- ské stroje, lékařská přístroje a další produkty. Čínská strana vyvezde do ČSSR některé druhy surovin, jako např. wolframový koncentrát, kázipec, mastek, štiřiny, koňské žíně, různé druhy spotřebního zboží a potravi- nácké produkty — ryži, jedlé rostlinné oleje, vepřo- vé maso, ovocné, zeleninové a masné konzervy, tabák, kakaový prášek. Dohodu podepsali náměstek ministra zahraničního obchodu ČSSR M. Bursa a náměstek mi- nistra zahraničního obchodu ČLR Čchen tie. Přítomen byl velvyslanec ČLR v ČSSR Li Tingquan.

...A VLAŠTOVCI "ECHT" HANDBA I S
VLAŠTOVKAMA.

Výstava prací G. Husáka

Moskva: V knihovně zahraniční literatury v Mos- kvě byla včera otevřena výstava prací generálního ta- jemníka OV KSC, prezidenta ČSSR G. Husáka, věnova- ná jeho 70. narozeninám. Expozice seznamuje s proje- vy a díly tohoto významného činitele československé- ho a mezinárodního komunistického hnutí, s pracemi zabývajícími se aktuálními problémy marxisticko- leninské teorie, mnohostrannou činností OV KSC při upevňování vedoucí úlohy strany a při rozvíjení socia- lismu v ČSSR, přátelství a spolupráci se Sovětským svazem a dalšími socialistickými státy. Mezi exponáty je i sborník dokumentů a materiálů XVI. sjezdu KSC, dále materiály věnované návštěvě čs. stranické a vlád- ní delegace v čele s G. Husákem v SSSR v červnu 1982 a několik vydání knihy G. Husáka Svědectví o SNP. Vystavené práce vyšly v češtině, slovenštině, ruštině, angličtině, vietnamštině a v dalších jazycích.

CHYBI JEN FOTODOKUMENTACE

Z KATYNU, DOKUMENTY O KOLABORACI
LE SLOV. ŠTÁTEM ... ATO!

Nová sezóna v Karlových Varech

(čtk): Po krátké vánoční přestávce včera do zimní lázeňské metropole Karlových Varů, která v letošním roce oslaví 625 let své existence, přijeli za zdravím první pacienti od nás i ze zahraničí. Do nové sezóny vstupuje lázeňská organizace Čs. státních lázní slou- žená s lázeňskými sanatorii Imperiál. K dispozici bu- de s 5563 lůžek a jejich 2677 pracovníků bude v pr- běhu letošního roku pečovat o 76 419 návštěvníků, což představuje 1 680 000 ošetřovacích dnů. Do konce ledna budou mít zdejší lázně plnou kapacitu — té- měř šest tisíc pacientů.

BEZ LÁBYUSE!

KROJOVANÉ PLESY a bály jsou neodmyslitel- nou součástí životního způsobu i současné kul- tury o jiho-moravském kraji. Mají dlouhou tradi- ci, zlatšími sušičními ráz a přispívají k vytržení a upevňování mezilidových vztahů i mezilid- ských vztahů vůbec. O udržování a rozvíjení té- to tradice pečují zejména soubory lidových pís- ní a tanců, kterých v kraji nyní působí 108.

KA PŘELOŽENÍ VŠECH

PROBLÉM HLADU ve světě lze podle ministra zemědělství NSR Josefa Ertla snadno vyřešit. Jak napsal v časopise svého ministerstva, potraviny je na světě „v zásadě dost“ a lidé trpí hladem jen proto, že na ně nemají peníze...

● Itálie má podle posledních oficiálních údajů 58 milionů obyvatel, avšak mimo její hranice ži- je dalších asi 70 milionů Italů, z nichž něco má- lo přes pět milionů si ponechává italské státní občanství.

Weniger Kinobesucher

BERLIN. In der DDR hat es im ver- gangenen Jahr einen sehr starken Rückgang bei den Kinobesuchen ge- geben. Nach Presseberichten wurden 1982 rund 72 Millionen Zuschauer und damit etwa 4,5 Millionen weniger als im Jahr zuvor gezählt. Damit setzte sich der seit Ende der siebziger Jahre anhaltende Zuschauerschwund beschleunigt fort. Mehr als fünfzig Prozent der Kinogän- ger waren im Alter zwischen zwölf und 21 Jahren. dpa

Mehr Kinobesucher

PARIS. Die französischen Kinos haben 1982 mit einer Zuschauerzahl von rund 200 Millionen nach Angaben von Kulturminister Jack Lang das beste Jahr seit 1967 erlebt. Es seien rund 25 Millionen neue Zuschauer gegenüber dem Vorjahr hinzugewonnen worden, teilte der Minister mit. Zum weiteren Ausbau der Filmindustrie sind den An- gaben zufolge im staatlichen Kulturetat umgerechnet 2,52 Millionen Mark. dpa

1982 = 1661 KINOBESUCHER.

Aufgespießt

„Wenn dem Baumtod nicht bald Ein- halt geboten wird, müssen wir in zehn Jahren mit Plastikbäumen Weihnachten feiern. Wir Naturschüt- zer werden den Tannenbaum zum Wahlkampfthema 1983 machen.“

Der stellvertretende Vorsit- zende des Bundes für Umwelt und Naturschutz Deutschland e. V. (BUND), Hubert Wein- zierl.

„Präsident Reagan spricht davon, daß er eine Rüstungsbegrenzung wünscht. Sein Handeln und sein Nichthandeln deuten aber in eine ganz andere Richtung.“

Der demokratische Senator Alain Cranston zur Entlassung von Eugene Rostow als Ver- antwortlicher für die Abrüs- tungspolitik der USA.

Dönitz wollte weiterkämpfen

Daß Großadmiral Dönitz den Wahnwitz der „verbrannten Erde“ beendete (Leser- brief FR vom 23. 12.), hat einen Hinter- grund, der nicht vergessen werden sollte: Dönitz hegte ernsthaft die Hoffnung, zwi- schen den Alliierten würde es zum Bruch kommen, so daß die deutschen Truppen für den Westen kämpfen müßten. Ich habe es als junger Offizier am 9. Mai 1945 in Flens- burg aus seinem eigenen Munde gehört, es ist in der einschlägigen Literatur verzeich- net. Als „entwaffnete Wehrmacht“ in Schleswig-Holstein fühlten wir uns zu- nächst noch verpflichtet, die Disziplin für einen neuen möglichen Einsatz aufrechtzu- erhalten. Der hoch respektierte Großadmi- ral war politisch so naiv wie wir. Nur war es ihm schwerer zu verzeihen.

Dr. Paul Simsa, Stuttgart

VŠECKO BYLO SCHIESE.

V kupé plno cigaretového dý- ma, tři muži v jednom kuse kouří. Vchází další pasažér a uctivě se táže:

„Nebudete mít, pánové, nic proti tomu, když sebudu kou- řit?“

Der Lack ist ab

ISLAMABAD, 24. Januar (dpa). Die Ansagerinnen im pakistanischen Fern- sehen dürfen künftig kein Make-up mehr tragen. Das hat die Militärregie- rung im Zuge der „Rückkehr zu den islamischen Prinzipien“ verfügt. Bereits kurz nach der Machtergreifung der Militärs im Jahr 1977 war den Fernseh- ansagerinnen das Tragen des Kopf- schleiers während der Sendungen vor- geschrieben worden. Später hatten sich alle weiblichen Künstler dieser Vor- schrift zu fügen. Als Folge davon griffen die Betroffenen offenbar verstärkt in die Make-up-Tiegel, um wenigstens den noch verbliebenen freien Partien zur Geltung zur verhelfen. Dies jedoch widerspricht den offiziell verkündeten „islamischen Prinzipien“, nach denen sich eine Frau schon durch einen freien Blick oder ein Wort an einen Fremden schuldig macht.

Rekrut für „tot“ erklärt und „feierlich beigesetzt“

TEL AVIV, 24. Januar (AP). Weil ein israelischer Rekrut bei einer Übung den Wurf einer „Handgranate“ nicht ernst nahm, wurde er von seinen Vorgesetzten für „tot“ erklärt. Dieser in verschie- denen Armeen der Welt gelegentlich bei Übungen praktizierte Vorgang reichte den Ausbildern jedoch noch nicht: Sie trieben das „Spiel“ weiter und veran- stalteten dem für „tot“ erklärten Rekru- ten ein feierliches „Begräbnis“. Dies wiederum fand ein israelisches Militär- gericht gar nicht lustig und verurteilte jetzt einen Offizier und drei Ausbilder des „begrabenen“ Rekruten zu je 45 Tagen Haft, die zur Bewährung ausge- setzt wurden.

Wie ein Militärsprecher in Tel Aviv mitteilte, hatte der Rekrut im Septem- ber an der Grundausbildung teilgenom- men. Als einer der Ausbilder einen Stein warf, der eine Handgranate dar- stellen sollte, wurde den Rekruten „Deckung“ befohlen. Einer der soldati- schen Neulinge nahm den Befehl jedoch nicht ernst, sondern warf sich mit sei- nem Körper auf die „Handgranate“. Die Ausbilder erklärten ihn daraufhin für „tot“. Die Kameraden des Rekruten mußten ein Grab ausheben, in dem der „Gefallene“ dann „feierlich beigesetzt“ wurde. Die Soldaten flochten aus Zwei- gen Kränze und legten sie auf die „Lei- che“. Einige der Rekruten und Ausbil- der spielten „Fotoreporter“, die das Er- eignis im Bild festhielten, andere stell- ten die „trauernden Hinterbliebenen“ dar, die weinend am offenen Grab stan- den. Das makabre Schauspiel endete, damit, daß die Soldaten über dem Grab mit dem lebenden „Gefallenen“ Salut schossen. Das Militärgericht meinte, der Tod auf dem Schlachtfeld sei eine zu- ernste Sache, um damit makabre Scherze zu treiben.

PRED SOUDEM v americkém městě Phoenix: se odpovídá z bigamie 53letý Giovanni Viglietta. Za 20 let se tomuto ušlechtilci podařilo oženit se s 82 ženami, přičemž se seznámil se svatebními sněmi v 18 státech americké Unie a v devíti dár- sích zemích.

V DOBĚ, KDY VYRŮSTAL na pražské konzervatoři u profesora Otakara Sevětky vynikající houslista Jan Kubelík, rostl i profesor Josefa Jiránka vynikající klavírista Rudolf Friml. Nebyl jako Kubelík s pražské periferie, ze vlnnatých mládežských zahrad. Pocházel přímo ze středu Prahy, ze staroměstských uliček, kde byly malé hospůdky a malé živnostenské krámký. A jako houslisty otec, michelský Kubelík, byl zaneprážen muzikou. Tak i otec pianisty, pekař Friml, byl lidový muzikant. V jedné staroměstské hospůdce se mu naskytla příležitost koupit levné piano, a tak je koupil, protože si velice přál dát svého malého Rudolfa učit hudbě. Maminka Frimlová se královala, když na dvořáckou přibíhala piano k nim domů do Jilské ulice.

Nejdříve Rudolfa Frimla učila jedna známa paní učitelka ve sousedství. Pak si vzal talentovaného chlapce do parádě varhanek od sv. Havla. To už chlapce hrál tak, že rodiče nemuseli varhaníkovat za výuku platit. Řekli: „Je to talent a budu ho učit. A za to bude za mě někdy hrát na káru při mších...“ To ovšem nevyšlo, co bude hoch při hraní přepovídat. Když totiž z něho zaskakoval na ranní mši svate, stádně se, že se kosatelník i fardč chvilu podezřel od oltáře a letmo radil nahoru ke káru. Ona totiž chvilu nezněla kostelním křídla a důstojná huaba, ale něco zřejmě velmi světského, vyfukového, spíš do tance, než z zbožnému rozjímání. Učedník pana regenschoriho Rudolfa Friml přebíral všemožné baletní

fantazie i vlastní variace a zabral se do hry tak, že zapomněl, že tohle se při mších hrát nemá a nemůže...

leho improvizaci nadání, jordanem ani kostelníkem nedoceně, ocenil ovšem na konzervatoři, kam ho dal otec zapísat. Po úspěšné složence zkoušky ho zahradili hned do III. ročníku k profesorovi Jiránkovi. Toho ještě vychovával a učil sám Bedřich Smetana. Až do smrti se mu říkalo „smetanovský klavírista“. U profesora Jiránka získával Friml brilantní techniku, skvělý přednes a vřelost v dokonale virtuosa. Jenže na konzervatoři nevěděli, že tenhle výborný tak si přiučedláb hraním na klavír v Národním divadle jako korepetitor. Nějak to na něj prasklo a musel — několik měsíců před absolutoriem — ze školy odejít, protože předpisy nepovolovaly žákům veřejně vystupovat nebo si hudbu vydělávat.

Friml si zřejmě vyloženě s konzervatoře moc k srdci nebral. Byl si jist, že něco umí a že se uplatní, i když nebude mít nějaké to telstro s kolkem. Byl to veselý muzikant, což dobře věděly i ty silné baleiky, kterým v divadle hráli k občasným skokům a piruetám. Bavit je vdelikými hudebními šprýmy — třeba na klavíru imitoval fláscinet, zdurotoval, jak hrál vytloučená hudební sčítá, nebo se otočil a hrál na klavír zezadu. Idu, šprýmarští klavírista!

Psal se rok 1901, když byl Friml vyložen z školy. Jan Kubelík tehdy přišel a klavírního doprovázel. Ten, kterého

KŘÍŽOVKA

GORTHE „Krási mladí lidé jsou hříšnou přírodou...“ (dokončení citáta Ivo K. je tajemko dnešní naší kritiky).

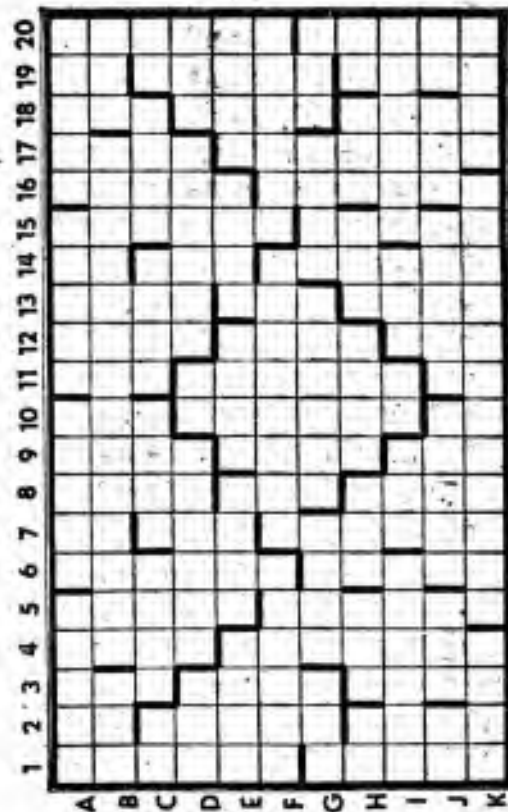
VOODOOVNĚ: A. Mapliské konopí les-
pí piod, český sochař, v. chodská. — B.
Solékovy, knedlíky, sádky, tašky.
africké řeky. — C. Chm. značka amé-
ricka. kv. slovenské domácké mužské
jméno, dravec, plesy, předložka. — D.
Část obilnice, ženské jméno. SPZ aut Pl.
zeň. město. Stosirovi v Berlingově mo-
ři povrchový důl. — E. Napadení, traq-
couzské město, šelba, tím. čisl. 1551.
svatební květiny. — F. Pražský zpěvák,
pokračování talenky, tenká řídká látka.
eké jméno, rostlina podobná heřmánku,
staré záměno. — G. Solmizatio slabí-
ka, les, too i onen atpopské město a Fe-
ka, židia zřeku všech věcem, značka
stronice. — I. Dělat omiku, pražské
družení umělecké výrony, záměno. Pří-
blížné, belgická letecká společnost. — J.
Slovakská předložka, tenisový údar, d-
sek, ukončané, světský šachista, plná
poinf. míra. — K. Druh matýla, ukončen
talenky, český malý.

SVISLE: 1. Jímá ovce, mškový kov. —
2. Vzorec květenství brenného, část Pra-
hy tropická choroba. — 3. Okon. sel.
poufky barvy sněhu. — 4. Řeka v RSFSR,
poufky a indický záp. — 5. Ženské jmé-
no, indické kmenový odznak. — 7.
Ozn. č. letecké, plzeňské řeka vodní
plác. — 8. Řeka v RSFSR, ozn. meziná-
rodní nákladní autodopravy, sméneč-

Nedělní káva s bábovkou

KODINNA BÁBOVKA: — 8 vajec, 350 g hrubé mouky, 350 g polohrubé mouky, 300 g pískového cukru, 300 g Hery, 1/2 litru mléka, 1 citron, 50 g jader vlašských ořechů, 50 g hrozinek, hrubá mouka a ztužený tuk na vymazání a vysypání formy. 1 prášek do pečiva, 2 bílky, 1 lžice kakaa, 1 lžice pískového cukru. — Tuk utřeme s cukrem, přidáme žloutky, ustrouhanou kůru z půl citronu. Tře-
me pát hodiny nebo šlehače. Pak přidáme polovinu obou smíchaných druhů mouky s práškem do pečiva, vlažné mléko a promícháme. Nakonec vmícháme tuhý sníh z osmi bílků a zbylou mouku. Těsto rozdělíme na tři díly. Do prvního dílu dáme mleté ořechové jádro. Do druhého vmícháme kakao a cukrem a sněhem ušlehaným z dvou bílků. Do třetího dílu zamícháme očištěné hrozinky. — Velkou bábovkovou formu vymažeme tukem a vysypeme moukou. Dno formy pokryjeme třetím dílem, střed druhým dílem a navrch dáme první díl těsta. V době vybiřtí troubě pečeme mírně 50 minut až jednu hodinu. **BRAMBOROVÁ BÁBOVKA:** — 2 vejce, 150 g pískového cukru, 100 g tuků, 250 g vařených brambor, 1 prášek do pečiva, 250 g hrubé mouky, citronová kůra. — Žloutky utřeme s cukrem a tukem do pěny, po částech přidáváme za stálého tření strouhané brambory ustrouhané na jemném struhadle a nakonec sníh z 2 bílků a mouku smíchanou s práškem do pečiva. Tuhé těsto dáme do formy dobře vymazané tukem a vysypané moukou a pečeme zvolna 45 minut v předehřáté troubě.

KYNUTÁ BÁBOVKA S MÁKEM (velká forma): — 150 g tuků, 100 g moučkového cukru, 2 žloutky, špetka soli, 30 g droždí, 500 g polohrubé mouky, 1/4 litru mléka, 15 g tuků a hrubá mouka do formy. — Maková nádivka: 100 g máku, 1/4 litru mléka, 1 vanilkový cukr, tučená skořice, 1 lžice pikantního džemu nebo švestkových povidel. — Mletý mák uvádíme na občasné míchání v mléce do hustší hmoty. Pak jej ochutíme cukrem, skořicí, zavařeninou, dobře promícháme a dáme vychladnout. Tuk utřeme s cukrem a žloutky do husté pěny. Přidáme vykynuté droždí, vlažné mléko a mouku. Vypracujeme dobře těsto, aby se nechýlalo vafelky ani mísy, a dáme je vykynout. Vykynuté těsto dáme na vál trochu posypaný moukou, lehce je rozdělíme na obdélníky, na vafelky přitom netlačíme. Na obdélník rozložíme stejnoměrně nádivku, srolujeme a vložíme do formy vymazané tukem a vysypané moukou. Přikryjeme utěrkou a dáme kynout ještě na dobu 20 minut. Bábovku pečeme 45 minut v předehřáté troubě, hodně teplé. Pichnutím dřevěnou triskou nebo špejlí zjistíme, je-li těsto dobře propečené. Upečenou bábovku po 5 minutách vyklopíme. Bábovka je výborná i s ořechovou nádivkou. — Ořechová nádivka: 150 g ořechových jader, 100 g moučkového cukru, 1 vanilkový cukr, 1 lžička medu, 30 g strouhaných piškotových drobků. 1–2 lžice mléka. Ořechová ládra ustrouháme, přidáme přísady a dobře promícháme. Nádivka má být tak hustá, aby se dala dobře rozírat.

Neue Nahrung für umstrittene Saurier-These

US-Wissenschaftler stützt die Auffassung, daß ein Asteroid zum Aussterben der Riesen führte

WASHINGTON, 14. Januar (dpa / UPI). Die umstrittene These, daß die Dinosaurier vor 65 Millionen Jahren an den Folgen eines Zusammenstoßes der Erde mit einem Himmelskörper ausgestorben sein könnten, hat durch neue Untersuchungen von US-Wissenschaftlern Auftrieb erhalten. Dr. James B. Pollack vom Ames-Forschungszentrum der Raumfahrtbehörde NASA berichtet in der neuesten Ausgabe der Fachzeitschrift „Science“, ein solches Ereignis hätte tatsächlich katastrophale Auswirkungen auf größere Tiere haben können.

Die These wurde von dem US-amerikanischen Nobelpreisträger Luis Alvarez aufgestellt. Anhand chemischer Untersuchungen kam er zu dem Schluß, das gehäufte Vorkommen seltener Elemente an bestimmten Orten der Erde sei auf die Kollision mit einem Asteroiden vor 65 Millionen Jahren zurückzuführen. Dabei sei eine so gewaltige Staubwolke aufgewirbelt worden, daß die Photosynthese für längere Zeit unterbrochen worden sei. Dieser Prozeß, bei dem Pflanzen Sonnenlicht in Energie umwandeln, hat nach Meinung des Wissenschaftlers die Vegetation insgesamt derart geschädigt, daß Dinosaurier

und andere Großtiere, die meist Pflanzenfresser waren, verhungern mußten.

Nach Berechnungen, die jetzt Pollack mit einem NASA-Team anstellte, hätte die Unterbrechung der Photosynthese tatsächlich die Vernichtung der Meerestiere nach sich ziehen können. Aber auch die Landfauna könnte geschädigt worden sein: Größere Tiere hätten, so meint Pollack, wegen der schlechten Sichtverhältnisse nicht mehr ausreichend Futter finden können. Ferner hätten die verminderten Temperaturen auf der Erde Organismen töten können, die nicht an solche Kälteeinbrüche gewöhnt waren.

Der geheimnisvolle Tod des deutschen Superhirsches

Er hieß „Gigant“ und machte seinem Namen als Deutschlands schönster und stärkster Hirsch alle Ehre. Doch der „gerade 26-Ender“ ist — wie jetzt bekannt wurde — tot. Förster Hans Unger fand ihn im Dezember verendet in seiner Heimat, dem Duvenstedter Brook im Norden Hamburgs. Füchse und Wildschweine hatten den Körper des stärksten Rothirsches, der nach Expertenansage in den vergangenen hundert Jahren in freier deutscher Wildbahn lebte, bereits angefressen. Das Tier war gesund, eine Vergiftung kommt — so die Untersuchung des Magen-Darm-Traktes — als Todesursache ebenfalls nicht in Frage. So bleibt, wenn es auch keiner direkt sagt, nur die Tat eines Wilderers. Selbst Hunde, meint Unger, hätten sich nicht an das kapitale Tier getraut.

„Gigant“, geboren in freier Wildbahn im Brook, einem Naturschutzgebiet am Hamburger Stadtrand, wurde nur sieben Jahre alt. Rothirsche erreichen ihre volle Stärke in einem Alter von zehn bis zwölf Jahren. Die Stärke eines Hirsches wird, wie Unger erklärt, in einer international geltenden Punkteskala ausgedrückt und bezieht sich immer auf das Geweih des Tieres. Darin werden Länge und Umfang der Stangen, Länge und Zahl der Sprossen und Enden sowie das Gewicht des Geweihs bewertet. Danach war „Gigant“, der an jeder Stange 13 Enden trug, mit 257,25 Punkten auch im internationalen Vergleich ein „Jahrhunderthirsch“. Sein Geweih, das jetzt die Hamburger Landesforstverwaltung erhält, wiegt gut 13 Kilogramm.

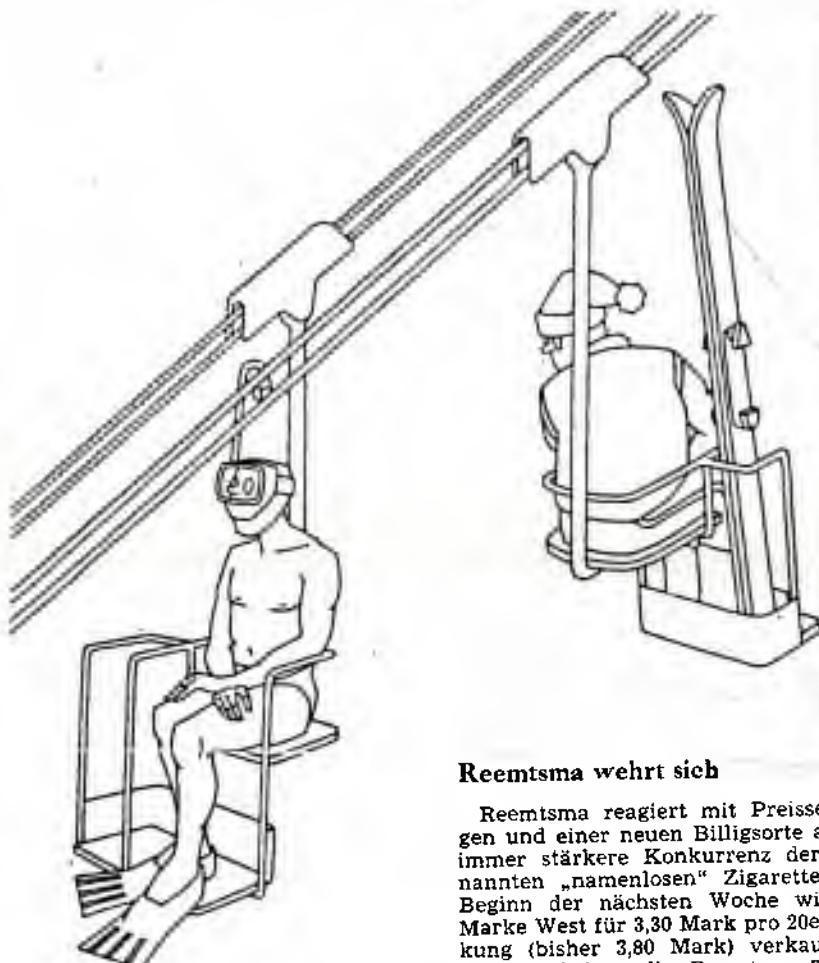
„Gigants“ Nachfolger als größter Hirsch unter den etwa 90 bis 100 Stück Rotwild im Duvenstedter Brook trägt den Namen „Journalist“ und auf dem Kopf ein Geweih, das ebenfalls weit über 200 Punkte zählt. Doch das Tier ist bereits 13 Jahre alt, und nach den jagdlichen Regeln der Bestandshege wird „Journalist“ im kommenden Jahr geschossen. dpa

■ DRÜBKY POUZE NA OBALU

Jako většina rodin jsme i my častými konzumenty drůbeže. V Praze se ponejvíce prodává drůbež ze závodu Libuš. Ač je drůbež označena „husa (kuře) s drůbký“, tyto zde často chybí nebo jsou neúplné. Jak tomu přijde zákazník? Je vůbec v Libušském závodě výstupní kontrola? Vypadá to, že žádná. Poslední naše zklamání bylo na vánoce. Koupili jsme si „husu s drůbký“, bohužel, po drůbkách nebylo ani potuchy.

Z. Š., Praha 9

AT JIM TAHADU NA DRŮBEK!

● O dvacet šest procent stoupá v roce 1982 zločinost v Paříži proti roku 1981. Největší „zášluhu“ na tom má tzv. drobná kriminalita.

Reemtsma wehrt sich

Reemtsma reagiert mit Preissenkungen und einer neuen Billigsorte auf die immer stärkere Konkurrenz der sogenannten „namenlosen“ Zigaretten. Mit Beginn der nächsten Woche wird die Marke West für 3,30 Mark pro 20er-Packung (bisher 3,80 Mark) verkauft. Im Februar bringt die Reemtsma-Tochter Badische Tabakmanufaktur die neue Juno-Filter für 3,15 Mark pro 19er-Packung auf dem Markt.

LENKE COPENHAGEN...

Schweinespringen fiel aus

ST. PETERSBURG, 17. Januar (AP). Die Hauptattraktion beim „Großen amerikanischen Schweinefest“ in St. Petersburg im US-Staat Florida, ein Fallschirmspringen mit drei Schweinen, mußte am Sonntag unter Druck des örtlichen Tierschutzvereins abgesagt werden. Dessen Sprecher, Glenn Lockwood, erklärte, es wäre „grausam und unmenschlich gewesen, Schweine zum Springen aus Flugzeugen zu zwingen“. Der Organisator des Festes, Walter Sill, sagte den Absprung ab, nachdem auch den menschlichen Fallschirmspringern Zweifel über ihr Vorhaben gekommen waren. Sie befürchteten, wegen Tierquälerei ins Gefängnis zu kommen. Außerdem hatte der Pilot des Flugzeugs unter dem Eindruck des Streits um den Schweineabsprung den Preis für seine Arbeit verdoppelt. „Schade“, sagte Sill, „es hätte doch nur Spaß sein sollen, denn wir mögen Schweine.“

Bei Reynolds raucht der Schornstein weniger

om KÖLN. Die Kölner Zigarettenfirma Reynolds Tobacco hat sich im schlechten Zigarettenjahr 1982 relativ gut behauptet. Während der Gesamtmarkt um über 14 Prozent schrumpfte, lag das Minus bei der deutschen Tochter des US-Konzerns im Inland nur bei 8,4 Prozent, was durch den Export fast ausgeglichen wurde. Der Umsatz erreichte 1,8 Milliarden Mark. Ohne den durchlaufenden Posten Tabaksteuer schrumpfte er um sieben Prozent auf 567 Millionen Mark.

Der Marktanteil stieg im Inland von 9,9 auf 10,6 Prozent. Einen wesentlichen Anteil daran hat die Spitzenmarke Camel Filters, die sich auf Platz vier unter den führenden Marken schob. 1981 hatte die Rangliste der meistverkauften Zigarettenmarken noch gelautet: HB, Marlboro, Lord Extra, Peter Stuyvesant und Camel. Für 1982 weist Reynolds einen Jahresgewinn von nur noch 1,5 (8) Millionen Mark aus.

Dodržet chartu!

IT IS THE QUESTION!

Rok českého divadla vyhlášen

PRO SPANOU PRÁČÍ!

[čtk]: Téměř 69 tisíc nocležů více než osmdvacet tisícům návštěvníků Prahy poskytly v roce 1982 kolektiv pracovníků Interhotelu Ambassador – Zlatá husa, který se v závěru letošního roku po dokončení rekonstrukce obou objektů stane hotelovým komplexeem s největším počtem obytných středisek v ČSSR. Kromě dvou ubytovacích kapacit nabídne Pražanům a turistům z Československa i ze zahraničí služby 14 různých restauračních zařízení. První návštěvníky přivítá například nový denní bar a Snack - restaurant, jenž bude v provozu 21 hodin denně. Je připravováno rovněž otevření Videoklubu, který rozšíří nabídku kulturních pořadů v centru Prahy o videodiskotéky a videotematické večery pořádané ve spolupráci s Čs. televizí.

[mik]: Ve věku 90 let zemřela v Praze 9. ledna významná choreografka a taneční pedagožka i teoretička Jarmla Krüschlová. S jejím jménem se setkáváme už od r. 1921, kdy se věnovala polybové výchově v Helleru na Drážďan, v níž usilovala o nové pojetí výrazového tance a zároveň i o odlišnou taneční techniku, jež směřovala k tvárnému taneční pantomimickému projevu. Její pozdější velikost, osobitá choreografická a tanečně režijní práce našla výrazné uplatnění ve spolupráci s režisérem Jiřím Frejtkou, Jindřichem Honzílem, E. F. Burianem a s Osvobozeným divadlem. Naše taneční umění získá v Jarmlce Krüschlové velkou uměleckou a pedagogickou osobnost.

Schiedsrichter wollen heim

Aufgespießt

Die Zeitung „Baltimore Sun“ in ihrem Leitartikel zu den Überlegungen, die der US-Präsident und seine Mitarbeiter in diesen Tagen zur Sanierung von Wirtschaft und Haushalt anstellen, ohne ihre ehrgeizigen Rüstungspläne aufzugeben.

{kp}: Osobitým zjevem česká poezie doby předbřeznové byl Boleslav Jablonský, vrstevník Máchův. Pocházel z mylnářské rodiny v Kardašově Řečici, vycházel v Jindřichově Hradci gymnázium a v Praze filozofii. Stejně jako Mácha se i Jablonský účastnil pražského divadelního života, sousedředného okolo Tylový Kajejanský družiny. V 30. a na počátku 40. let vznikla podstatná část Jablonského poezie {Tl do by země české, Písně milosti, Moudrost otcovská}, opěvující milostně a vlastenecké city. V 19. století byly Jablonského básně velice oblíbeny, vycházely v četných vydáních a byly zatazovány do čítanek. Od konce 19. století zájem o ně ochabl a bylo konstatováno, že význam Jablonského pro českou poezii byl přeceněn. Druhou polovinu svého života strávil Jablonský jako premonstrátský kněz a později proboš v Polsku. Přihlul k polskému prostředí a polsky dokonce psal i poezii. Zitra uplyne 170 let od jeho narození.

HAMBURG, 14. Januar (AP). Die Hamburger SPD will ein Verbot von explodierenden Feuerwerkskörpern erreichen, wie sie Jahr für Jahr in der Silvesternacht im Millionenwert in der Bundesrepublik verschossen werden. Sie brachte in der Bürgerschaft einen Antrag ein, in dem der SPD-geführte Senat zu einer entsprechenden Initiative im Bundesrat aufgefordert wird, um eine Änderung des Sprengstoffgesetzes und seiner Durchführungsverordnung anstreben. Als Alternative zum totalen Verbot solle eine Veränderung der chemischen Zusammensetzung der Knallkörper erreicht werden, damit „durch ihre Benutzung — auch bei falscher Anwendung oder Mißbrauch — Menschen nicht mehr zu Schaden kommen“. Zur Begründung erklärte die SPD, allein in Hamburg seien in der Silvesternacht 176 Menschen durch Feuerwerkskörper verletzt worden.

BERLIN, 14. Januar (dpa). Mit der Feststellung, das Wort „Bulle“ stehe mittlerweile in weiten Kreisen der Bevölkerung als Synonym für Polizist, hat ein Westberliner Gericht einen Redakteur der linken „Tageszeitung“ freigesprochen. Als presserechtlich verantwortlich hatte sich der Journalist wegen Beleidigung für den Abdruck von drei Leserbriefen und einer Erklärung der „Besetzeräte“ zu verantworten, in denen das Wort „Bulle“ für Polizeibeamte verwendet worden war. Auch die Ausdrücke „Bullenfalschmeldung“ und „Bullenzerstörung“ stellten insofern keine Beleidigung dar, als sie nicht in ehrverletzendem Zusammenhang stünden. Der Staatsanwalt hatte eine Geldstrafe von 1050 Mark gefordert.

WASHINGTON, 14. Januar (AP). Der demokratische Senator und ehemalige Astronaut John Glenn hat sich als Bewerber für die US-Präsidentenwahl 1984 registrieren lassen. Dieser Schritt ist für die Erstattung von Wahlkampfkosten aus der Bundeskasse notwendig.

„Was habt ihr zu bieten?“
fragte der Baum.
„Kadmium“, sagte der Pilz
„Nitrat“, sagte das Wasser.
„Quecksilber“, sagte der Fisch.
„Strontium“, sagte die Kuh.
„E 605“, sagte die Blume.
„Sauerstoff“, sagte die Luft,
doch niemand glaubte es ihr.

BERLIN, 14. Januar (AP). Ein Freund und Partner, zu dem sie „aufschauen“ können, ist offenbar das Ideal für viele junge Mädchen und Frauen in der DDR. Wie das Informationsbüro West (IWE) am Freitag in Berlin berichtete, hat eine von der DDR-Zeitschrift „Junge Welt“ veröffentlichte Umfrage des Leipziger Zentralinstituts für Jugendforschung ergeben, daß ein Viertel aller befragten Mädchen den Wunsch nach einem Partner äußerte, „der geistig über ihnen steht“. Junge Männer hätten dagegen so gut wie nie gefordert, daß ihre Partnerin ihnen geistig unterlegen sein sollte. Die DDR-Jugendorganisation FDJ hat den Berichten zufolge das Resultat dieser Umfrage stark kritisiert. Das Rollenbild vom „klugen Papi, der alles kann und alles weiß“, passe nicht mehr in die heutige Zeit. Offenbar seien die Jungen in dieser Hinsicht ein Stück weiter, meint die FDJ.

Die deutsche Spitzenspielerin Sylvia Hanika hat schwere Vorwürfe gegen ihre Tennis-Kollegen erhoben. „Bei den Männern nimmt fast jeder zweite der Weltrangliste Kokain“, diese Behauptung stellt sie in einem Interview mit der am Freitag erscheinenden Ausgabe der Hamburger Illustrierten „Neue Revue“ auf. „Auch bei den Damen greift diese Unsitte weiter um sich“, behauptet die 23jährige Linkshänderin weiter, „letztes Jahr wurde uns bei dem Turnier in Manila im Bus Kokain angeboten. Alle haben zugegriffen, nur ich habe abgelehnt.“

Ähnliche Beschuldigungen hatte vor einem Jahr der farbige Franzose Yannick Noah erhoben. Im Herbst hatte es in New York ein später eingestelltes Verfahren wegen illegalen Drogenbesitzes gegen den amerikanischen Welt-ranglisten-Fünften Vitas Gerulaitis gegeben.

Auch an ihren Geschlechtsgenossinnen läßt die in der Weltrangliste nach ihrem Sieg beim Winter-Masters 1982 in der zweiten Jahreshälfte vom fünften auf den zehnten Platz abgerutschte Münchenerin kein gutes Haar: „Lesbische Spielerinnen? Da wird nicht nur gemunkelt. Die gibt es.“

MALAJSIJŠTÍ ZAMILOVANI se napříště nebudou smět líbat ani v parcích, ani na jiných veřejných místech. Podle návrhu nového zákona budou totiž všechny projevy nežnosti na veřejnosti hodnoceny jako přečin a budou trestány. Návrh zákona prý odpovídá islámu i jiným náboženstvím.

HRA A SOUTĚŽIVOST jsou staré jako lidstvo samo. První loterie vznikla v r. 1445 v městě Sluis ve Flandrech. Další, s třídnými losy, je založena z r. 1476 v italské Modeně. V Itálii, v Janově se v r. 1620 objevila první číselná loterie. O sto let později zde byla založena hra, při které se losovalo 5 výherních čísel z 90, z nichž uhodnutí jednoho čísla bylo estráda, dvou ambo, tří terna, čtyř quaterno a pěti quiterno. Pravidla umožňovala vložit do hry dům nebo polnost. Ve Smolensku v r. 1898 byla výhrou mladá dívka, která - když se s ní výherce chtěl s jejím souhlasem oženit - dostala věnem 5000 rublů. První zmínky o sázení na našem území jsou z r. 1751, za císařovny Marie Terezie.

NEJTEŽŠÍM MUŽEM V RAKOVSKU je šestadvacetiletý Albert Pernitsch z obce Gratkorn. Váží 360 kg a je vysoký 1,82 metru. Jako novorozené vážl 4,64 kilogramu, ale ve svých patnácti letech už 150. Když byl naposled v nemocnici, zřítily se pod ním tři postele, jež prostě takovou váhu neunesly.

● **Thajsko** se zařadilo mezi státy s největší zločinností na světě. V loňském roce v této zemi připadalo na každých 100 000 obyvatel 27 zavražděných, zatímco v Japonsku například 1,5, v USA 10,2.

KRAVA!

HORIZONT

Ve středu proti Teplicím 4 500. zápas historie

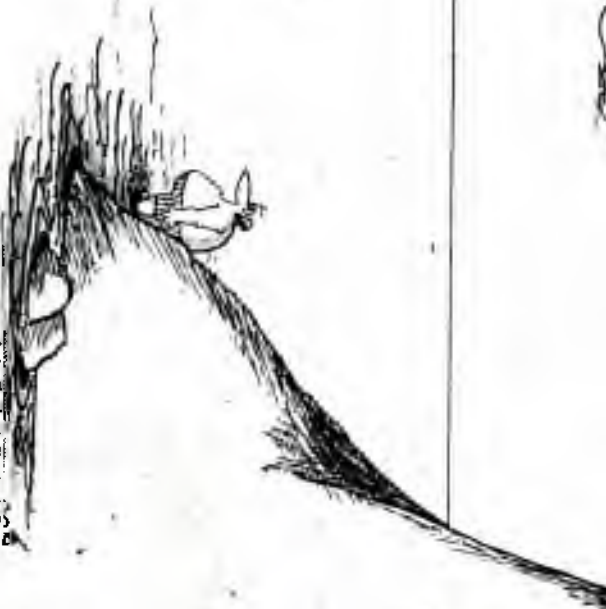
Bilance červenobílých

PRAHA (Kp): Fotbalisté Slavie Praha třeš sebrali přišlý týden v přátelském utkání proti Teplicím (1:1, 0:1) 4 500. zápas své historie. První utkání na stadionu Slavie 25. března 1896 s AC Praha 6:0 v rámci soutěže vypsané organizací Český športing Club. První mezinárodní utkání s kombinovaným mužstvem Berlína 8. 1. 1899 0:0. S první Angličany, kteří v Praze stávovali (byli to studenti Oxfordské university), Slavie 29. 3. 1899 prohrála 0:3. S prvním profesionálním anglickým klubem Southamptonem s mezinárodním brankářem Robinsonem Slavie 21. 4. 1901 prohrála 0:3. Největší počet mezinárodních zápasů sebrali slavisté v r. 1908 celkem 39, a to 10 největší počet za celých 87 let klubu. Z toho 32 utkání vyhráli, 10krát remizovali a čtyřikrát podlehli s celkovým skóre 270:50. Přehled zápasů Slavie od r. 1896 do 31. 12. 1982, mistrovská a divoká utkání celkem 150, z toho vyhraných 79, nerozhodných 26, prohra 45, skóre 377:218. Mezinárodních utkání celkem 127, z toho vyhraných 79, nerozhodných 19, prohraných 23, skóre 481:177. Ustanovení utkání celkem 421, z toho vyhraných 152, nerozhodných 16, prohraných 213, skóre 926:249. Ve svém 499. utkání se Slavie utkala přátelsky s Chomutovem. Vyhrala 4:1 (2:0). Góly Peske 2, Horda, Horový — Svoboda.

Stand Groucho Marx

furchtbar unter der Knute?

SANTA MONICA, 23. Januar (AFP). Sechs Jahre nach dem Tod des US-Filmkomikers Groucho Marx ist um dessen einstige Lebensgefährtin Erin Fleming ein Skandal entbrannt, der in einer Zahlungsaufforderung in Höhe von 900 000 Dollar (rund 2,2 Millionen Mark) gipfelte. Die Bank of America, Testamentsvollstreckerin von Groucho Marx, forderte Erin Fleming auf, 400 000 Dollar zurückzuzahlen, die sie ihrem Geliebten zu Lebzeiten unter Schlägen und Drohungen abgepreßt habe, zuzüglich 500 000 Dollar Entschädigung und Zinsen. Vor dem Gericht in Santa Monica (Kalifornien) wurde die heute 42jährige beschuldigt, den 40 Jahre älteren Schauspieler geschlagen, wüst beschimpft und mit Morddrohungen dazu gebracht zu haben, sich ihr zu fügen. Die Praktiken der Frau waren bereits einmal Gegenstand einer Gerichtsverhandlung gewesen. Kurz vor dessen Tod 1977 hatte ihr der Groucho-Enkel Andrew mit Hilfe mehrerer Zeugen, die gegen Erin Fleming aussagten, die Vormundschaft über seinen Großvater abgenommen. Die Frau hatte dem Gericht vergeblich plausibel zu machen versucht, daß sie Groucho Marx „um seiner selbst willen“ und nicht wegen seines Geldes liebte.

Termity jsou při chuti

Paříž: Pomalu, ale jistě, od jihu a jihozápadu, je Francie napadána termity. Zatímco v roce 1953 zamořovali 13 departementů, v roce 1982 se objevili již v 23 těchto správních oblastech a jejich činní voje neustále postupují. Za obět jim padá papír, nábytek, dřevěná chaty, ale i celé zděné budovy. Solva pětimilimetroví tvorové jsou neustále při chuti, neobstojí před ními ani cement. Při stěhování nábytku a stavebního dřeva se objevili i v Paříži, kde ohrožují dokonce univerzitní budovy slavné Sorbonny. Mušice se naučil s nimi žít, rekla nedávno listu Le Figaro M.-M. Sermentová z ústavu pro výzkum dřeva. Vypudit totiž termity ze středně velké budovy přijde na statisíce franků.

A KOMUNISTY NEJEDOU?

Nenechte se překvapit čekankou

Všichni lidé a pek česáři v dnem se na našem trhu vykytují bílé a černé čekanky. Je to především salátová zelenina, iže ji však upravovat i tepelně. Mnoho lidí je sice neobchází, ale i tak je vitafem přínosem do zimního jídelníčku. Pro svůj obzoh linie je vhodnou zeleninou i pro diabetiky. Neobdávámé bezpečně může tato zelenina v pšavě mnohokrát chutí odlišit. Přistupit proto několik předpisů i rad k záležitosti dříve. Při nákupu vybíráme puky bílé až na žluté. Puky zelené nebo dokonce zhnědlé jsou již intenzivně bohé. Doma čekanku zabíjíme do nemožné a dříve vyřezávané účty a vložíme v chladnu. Před vstřením dříve ji zbavíme porcových lopat, opláchneme pod tekoucí vodou, a pokud přece jen chceme zmlnit její nádobnost, vytřeme s kostičky ostrým žitím. Někdy možná klinek a odložíme. Oprané puky pak nakrájíme na nudlicky přisjí. Salát z čekanky používáme se zelenou a citrónové šťávy a olejem nebo i jemně ochucenou majonézou, ov. s jogurtem, acidofilním mlékem nebo s bokysem, které ochutíme solí, špeklov papr, cukrem a citrónovou šťávou.

VAJČKOVÝ SALÁT S ČEKANKOU: 4-6 natrdo vařených vajec, 50 g drbeží šunky, 4 čekankové puky, sklenička kyselé smetany nebo acidofilního mléka, 1 lžice majolky, sol, cukr, citrónová šťáva. — Oloupané vejce nakrájíme na menší kousky, šunku a ocitřenou čekanku na nudlicky. Šetně promícháme a přelijeme smetanou nebo acidofilním mlékem rozkvedlaným a majonézou a ochuceným solí, cukrem a citrónovou šťávou.

ŠTŮROVÝ SALÁT S ČEKANKOU (HOLANDSKO): 150 g eidamu, 4 čekankové puky, 1 jablko, 1 pomeranč, 1 majolka, sol, cukr, citrónová šťáva. — Sýr a oloupané ovoce nakrájíme na kostičky, ocitřenou čekanku na nudlicky a přelijeme chutivě upravenou majolkou. Místo majolky můžeme použít jogurt.

ČEKANKA PĚNENA VAJČKOVÝM SALÁTEM: 2 velké čekankové puky, 2 natrdo vařená vejce, 3 lžice majonézy, 1 lžice kysané smetany nebo jogurtu, sol, pepř, hořčice, cukr, kapary. — Ocitřenou čekanku po dlece rozdělíme. Vnitřní listy vybereme. Majonézu zředíme smetanou, ochutíme solí, mlýmým pepřem, hořčicí a cukrem, přidáme na kostičky nakrájená vejce, jemně ušekané vnitřky čekanky.

promícháme a naplníme do lodiček z čekankového vařeného vejce, sklenička kyselé smetany nebo acidofilního mléka, 1 lžice majolky, sol, cukr, citrónová šťáva. — Oloupané vejce nakrájíme na menší kousky, šunku a ocitřenou čekanku na nudlicky. Šetně promícháme a přelijeme smetanou nebo acidofilním mlékem rozkvedlaným a majonézou a ochuceným solí, cukrem a citrónovou šťávou.

ČEKANKA S MICHANÝMI VEJCI: 40 g rostlinného luku, 4 čekankové puky, sol, pepř, 6 vajec, strouhaný sýr, petrželka. — Ocitřenou čekanku nakrájíme na nudlicky. V pánev rozpustíme tuk, vložíme čekanku, naparíme podlitíme a krátce podusíme. Osolíme, opepříme a zalijeme rozkvedlaným, mírně přisoledným vejcem. Při podávání sypane strouhaným sýrem a seknou petrželkou.

ČEKANKA ZAPEČENA (BELGIE): 4-6 čekankových puků, 4-6 větších plátků šunky, asi 70 g smetanu, 30 g másla, sol, tuk na zapékání misku. — V mlékem možností mírně osolené vody podusíme ocitřené celé puky do poloměkka. Potom je vyjmeme, necháme okapat, po jednom zabalíme do šunky a strouhané vadle sebo do vymazané zapékací misky. Povrch posypeme strouhaným sýrem a pokladíme tenkými lupínky másla. V troubě na 200 °C pečeme zapekáme, až se sýr začne tavit a zlatovát dorůžova. Podáváme s bramborovou kaší.

E. Š.

Prolomení blokády Leningradu

Prudká dělostřelba na úsvitu 12. ledna 1943 nenechávala nikoho na pochybách, že obránci Leningradu se rozhodli po vzoru Stalingradu převzít do svých rukou iniciativu na úseku fronty, který svíral Leningrad od září 1941 nepřetržitě blokádou. Dělostřelba předcházela společnému útoku jednotek Leningradského a Volchovského frontu, jímž podporu poskytla letectvo i balistické námořnictvo.

Jeden hrot nacistického útoku v roce 1941 směřoval na Leningrad, kolébku sovětské revoluce. Soustředěním velkého množství sil se hitlerovcům podařilo probít se až do bezprostřední blízkosti města, avšak tam narazili na rozhodný odpor jak vojáků, tak i obyvatel Leningradu. Podařilo se jim sevřít město kruhem blokády, ale do města se nikdy nedostali. Pro obyvatele Leningradu nastala těžká období boje na život a na smrt pod každodenním nacistickým bombardováním. V zimě, když zamrzlo Ladožské jezero, se podařilo po ledu evakuovat děti a starce a do Leningradu dopravit jak vše potřebné k obraně, tak i nejnutnější zásoby potravin. Na pro-

lomení blokády však nebylo po celý rok 1942 dost sil. Teprve s nástupem nového roku 1943 se karta obrátila. Sovětská vojska začala 12. ledna a již 18. ledna se na jižním břehu Ladožského jezera setkaly jednotky Leningradského a Volchovského frontu. Blokáda byla prolomena a obléhané město spojeno s „volnou zemí“ pásem svobodné země. Obrovské nadšení vojáků, kteří dobyli historické vítězství, se přeneslo na ty, kdo začali urychleně budovat na osvobozeném pásmu provizorní železnici a souběžně s ní silnici, jež by usnadnily zásobování města vším potřebným. Za pohyblivých 17 dní byla postavena „trať vítězství“, kterou však mu-

sela vojska úporně bránit, neboť nacistické velení se všemi silami snažilo blokádu Leningradu obnovit. To se jim však už nepodařilo. Leningradci si mohli vydechnout, ale těžká doba trvala dál. Nacistická vojska byla dále v nejtěsnější blízkosti města a dále je neustále ostřelovala. Ještě celý rok trvalo bezprostřední ohrožení a teprve zimní ofenzíva v lednu 1944 zahнала hitlerovce na 200 kilometrů od Leningradu a dala konečně městu tolik potřebný klid k léčbě ran, které utrpělo. Obrana Leningradu patřila k nejskvělejšími stránkám hrdinného boje sovětského lidu proti nacistickým agresorům. Boj byl v Leningradu do té těžší než jinde, protože bylo třeba bojovat i proti hladu a zimě, které si vyžádaly samy o sobě velké množství obětí i mezi civilním obyvatelstvem. 900 dní trvala blokáda, až až všichni obránci dokázali divy obětivosti a odvahy. Proto právem dostal Leningrad titul „Město brána“.

Proud mléka ze Sumavy neslábne

— AŽ K TAIRAT —

restaurovaném Kaiserštejn-
n palcíci na Malostranském
ěsti je otevřena a zpřístup-
n veřejnosti pamětní síň
Destinové. Malá, ale zají-
á a moderní expozice nás
upně seznamuje se životem
vratnou kariérou české pěv-
š světového významu.

vě Hracl, stůl, hodiny, zrcadlo, druh cembala, který umělykně
proh neustále s sebou po své
ž. Ve vitrinách nalezneme její
střevíce, porcelán, zajímavé jsou
i upomínky z poslední doby
stůhy z věnců, které položily
v předvečer stého výročí naro-
zení k hrobu E. Destinové na
výšehradské Slavině různé in-
stítuce — ministerstvo kultury
CSR, Metropolitní opera v New
Yorku a londýnská Covent Gar-
den.

Je škoda, že expozice nemohla být uskutečněna tam, kde zpěvačka šest let bydlela — v druhém patře téžož domu. Z její pozůstalosti se dochovalo poměrně velké množství originálních předmětů, které však byly v roce 1970 uloženy u Společnosti Emy Destinové v Českých Budějovicích.

Jelikož je pamětní síň Emy Destinové zřízena v domě, kde sídlí Československá obchodní a průmyslová komora, je přístupná veřejnosti pouze v pracovní dny, a to od půl deváté do 17 hodin. V sobotu a v neděli je zde zavřeno. (ab)

BERLIN, 21. Januar (AFP). 500 Jahre alten Buchweizen haben Wissenschaftler des Schweriner Museums für Ur- und Frühgeschichte zum Keimen gebracht. Die Körner entwickelten 15 Zentimeter hohe Pflanzen, meldete die DDR-Nachrichtenagentur ADN. Die etwa 500 Gramm uralten Saatgutes wurden bei Ausgrabungen in einer frühdeutschen Siedlung in Polnitz (Bezirk Schwerin) im vergangenen Jahr in einer kleinen, von Menschen angelegten Steinsetzung gefunden. Untersuchungen ergaben eine Keimfähigkeit von 76 bis 81 Prozent. ADN zufolge führen die Wissenschaftler die hohe Keimfähigkeit des Buchweizens auf die Lagerung der Körner unter einer 60 Zentimeter starken Lehmsschicht zurück.

Türkische Gastarbeiter senden jährlich rund 2,5 Milliarden Dollar an Ersparnissen in ihre Heimat. Die Gelder sollen vermehrt in Industrieprojekte des Landes gesteckt werden.

Když v zimě uhodí v tundře padesátistupňové mrazy, snad žádný živý tvor se tu necítí příliš dobře. Žádný živý tvor — s výjimkou sobů. Ti totiž mají na sněh jedinečnou kožešinu, která má záviděníhodnou vlastnost. V zimě konečky chlupů jakoby nabobtnají, podstatně zesílí a z kožanky se stává jakýsi krunýř, kterým naprotnikne ani silný severák.

Co je snad nejpodvůhodnější, je přímo fenomenální odolnost sobě vůči nedostatku soli. Zvlášť vynikne, uvážíme-li, co znamená držet „ne-

potřebuje jen sedmkrát více kyslíku, než když klidně odpočívá. Ale například člověk potřebuje při běhu desetkrát až čtrnáctkrát více kyslíku! Pak by tedy i sob mohi vystačit jen s dvěma plicemi. Ten „třetí dech“ má tedy zřejmě zcela jiné přičiny. Pravděpodobně je třetí plica jakýmsi dodatečným topným tělesem, které zahřívá soba zevnitř.

A je tu ještě další záhada, dosud nevyřešená. Když sobi uhánějí tundrou, je slyšet lehký, jakoby elektrický praskot. Pastýři sobích stád tomu říkají „zvonění“. Z čeho však onen zvonivý zvuk vzniká, nepodařilo se dosud zjistit.

Když se narodí sobí mláďe, leží dlouhou dobu bezmocně na sněhu. Matka je neustále ovlizuje, aby nezmrzlo. Asi po pěti hodinách se sobítko postaví na nohy a pokouší se chodit a pohybat. Tak vstupuje nový tvor do života — severský drsného, ale přesto plného osobitě krásy.

I v zimě k nám přiletají

[mik]: Včera zemřelo náhle členka Národního divadla zasloužilá umělkyně Dana Medřická, laureátka státní ceny K. Gottwald. Naše kultura v ní ztrácí vzácnou umělkyni, která se opravdu nesmazatelně zapísala do srdcí tolika svých diváků. Po krátkém studiu na pražské státní konzervatoři začíná svou hereckou úrahu v roce 1939 na brněnské scéně, pak přechází do Plzně, objevuje se v pražské Uránii, v Divadle 5. května, na Vinohradech, v Městských divadlech pražských a konečně v roce 1960 vstupuje na scénu Národního divadla. Herečtí Dany Medřické se vyznačovalo lidskou jímavostí, srdečností, věrností, smyslem pro postužení humorného i tragického v lidském životě. Vždyť i ta její nejslavnější role z mládí, Slávka Hlubínová, objevuje život v celé jeho mnohovrstevnatosti i bohatosti, a pak na vrcholu tvůrčí síl přichází její Eržika z Kočičí hry, která se prostě už stala po-mem velkého hereckého umění Dany Medřické. Jako by v ní shrnovala i dovršovala vše, co jako žena i umělkyně prožila a prožítia, jako by zde nahlížela na všechny své divadelní, filmové i televizní postavy. Byla Vodičkovou i Natašou, Evzení Grandetovou, Vlo-lou a Titánii, přinášela si sem Jelenu ze Strýčky Věni i Amálii z Neapole, města miliónů a Lizu z Obchodní-ka s deštěm, i Blanché z Trombaje do stanice Touha, Matku Kuráž, Poncii z Domu doni Bernerdy. Ve filmu, kde debutoje v roce 1944 jako Anka ve Skalním ple-menu, ji poznáváme jako Marynu Aišovou, opět jako Slávku Hlubínovou i jako Hanu Kalvodovou v Ošklivé slečně. A jako zapomenout na její Marit v televizní in-scenaci Romeo a Julie na konci listopadu. To vše a řada dalších byly postavy, které s celou tou hlubokou lidskou prozařovaly její Eržiku. Dana Medřická ode-šla od své rodiny, od svých rolí i diváků v necelých třiašedesáti letech.

(n): Horská služba v Krkonoších vyhlásila včera odpodledne všeobecné a velmi akutní lavinové nebezpečí a zakazuje vstup po zimních cestách do všech krkonošských dolů, kde byl v minulosti zaznamenán pohyb sněhu. Je to cesta z Dvoraček na Mísečky, dolní části Kotelných rokli, ze Sv. Petra na Výrovku, Dlouhým dolem, dále z boudy u Blého Labe na Lučnou boudu a z Výrovky do Peci p. Sn. přes Modrý důl. Velmi nebezpečný zákaz ke vstupu do lavinových oblastí vyvolala chumelenice, trvající už dva dny, která na Krkonoších uložila více než 70 cm nového sněhu. Včera odpodledne sněžilo ve Spindlerově Mlýně tak hustě, že se viditelnost snížila na několik desítek metrů jak včera hlásili komoňanti meteorologové, nejvíce nového sněhu napadlo na Pradědu v Jeseníkách, za sobotu 47 centimetrů. V českých horách se nocní příděl sněhu pohyboval od 15 do 25 centimetrů. Labská bouda v neděli hlásila 110centimetrovou sněhovou pokrývku. ■

(čtk): Od začátku tohoto týdne přibýlo v horských oblastech na Slovensku 20–60 cm nového sněhu. Sněžení provázeli silný vítr, který na vrcholu Chopku dosahoval rychlosti až 150 km za hodinu. Tatranská horská služba upozorňuje na akutní lavinové nebezpečí, které trvá nadále ve všech horských oblastech na Slovensku. Toto upozornění se nevztahuje na významné lyžařské trati. Zároveň upozorňuje všechny, kteří chtějí strávit volné dny v některém z lyžařských středisek, že v oblasti Chopku na úseku Luková–Chopok a Kosodrevina–Chopok není v provozu sedačková lanovka a z lyžařských vleků nebude jezdit ani POMA na jižním svahu Chopku a vlek na Hrebienku–Horní lúče.

„Brigitte Bardot und die Robbenbabys, Heuler genannt, sind für Hans-Dietrich Genscher, Hans-Dietrich Robbenretter genannt, im Wahlkampfeinsatz. Sie heulen sozusagen für die FDP.“

Das CSU-Organ „Bayernkurier“ über den Bundesaußenminister, der den Bonner Kabinettsbeschluß gegen die Einfuhr von Robbenfellen angeblich als seinen Erfolg ausgibt.

HAM, DER SCHIMPANSE, erster amerikanischer Affe im Weltraum, ist tot. Sein Raketenflug am 31. Januar 1961 hatte den ersten bemannten US-Raumflug vorbereitet. Nun starb er 26jährig im Zoo von North Carolina. Ham (Schinken) war in einer „Mercury Redstone II“-Rakete 253 Kilometer hoch geflogen, bevor er nach 16 Minuten im Atlantik landete und an Bord eines Schiffes aus seiner Kapsel befreit wurde (unser Bild). Die ersten Fotografen zischte und spuckte der damals vierjährige Schimpanse verärgert an, erholte sich aber schnell von seinen Strapazen. Die Behörden ernannten ihn nach seinem Rückzug aus dem Weltraumprogramm 1963 zum „Nationalhelden“.

(dpa/Bild: AP)

HAM, DER SCHIMPANSE, erster amerikanischer Affe im Weltraum, ist tot. Sein Raketenflug am 31. Januar 1961 hatte den ersten bemannten US-Raumflug vorbereitet. Nun starb er 26jährig im Zoo von North Carolina. Ham (Schinken) war in seiner „Mercury Redstone 11“-Rakete 253 Kilometer hoch geflogen, bevor er nach 16 Minuten im Atlantik landete und an Bord seines Schiffes aus seiner Kapsel befreit wurde (unser Bild). Die ersten Fotografien aus der Weltraumsicht und speckte der damals vierjährige Schimpanse verärgert an, erholte sich aber schnell von seinen Strapazen. Die Behörden ernannten ihn nach seinem Rückzug aus dem Weltraumprogramm 1963 zum „Nationalhelden“.

Hledání zapomenuté technologie

Jak vyrábět historické dlaždice • Kopie, které předčí originál • Ocenění na mezinárodním fóru

Před necelými šesti léty dostali pracovníci Výzkumného ústavu keramiky v Plzni neobvyklý a svým způsobem na poli výzkumu ojedinělý úkol: předmětem práce tentokrát nebylo obvyklé zdokonalování některého ze současných nebo vývoj nového výrobku, ani zefektivnění určitého výrobního postupu. Posuzováno těmito hledisky představovalo zadání v rámci dnešní praxe jakýsi požadavek naruby: měli totiž vyrobit dlaždice, které by byla k nerozpoznání od těch, jež se dělaly před více než sto lety.

Až se koncem roku opět zdvihne opona v Národním divadle, půjdou návštěvníci na své místa po dlaždicích zbrusu nových a přece k nerozpoznání od těch původních. Jenže výroba této dlažby je už dnes svým způsobem světovým unikátem

Foto: LO — M. NOVÁKOVÁ

Za všechno v tomto případě „může“ Národní divadlo. Při podrobném průzkumu rozsahu rekonstrukce historické budovy se ukázalo, že původní keramická dlažba v prostorách hlavního vstupu budovy vzala ze své. Tehdy ji dodávala firma Villeroy-Boch a ty dlaždice se evidentně ještě dělaly ručně. Takováto manufakturní výroba ovšem už dávno zmizela ze světa: před stoletím se přirozeně na ukazatele jako efektivnost, produktivita či náklady tolik nekoukalo jako dnes. A tak když se investor obrátil na představitele dnešní firmy Villeroy-Boch v NSR, ukázalo se, že už dávno neexistuje žádná dokumentace a nikdo vlastně

nemá ani ponětí, jak se takovéto ornamentální mozaikou zdobené dlaždice vyráběly.

A tak se celý problém dostal do Výzkumného ústavu keramiky. Zní to možná trochu podivně hovořit o něčem tak všedním, jako je výroba kopie stoleté dlaždice, jako o problému. Tím spíše, že se náš keramický průmysl počítá mezi světovou špičku. Jenže dneska se všechno dělá jinak. Vzory na povrch dlaždice se nanášejí střítkem, kdežto u těch někdejších se probarvovala základní surovina. Jinými slovy dvoubarevná dlaždice se vyráběla ze dvou různých složek. A tenhle

„primitivní“, pomalý a nákladný způsob produkce průmyslová technologie neumí. A tak se nejdříve zkoušely různé hmoty: jejich nasákavost, obrusnost a další vlastnosti, které sice laikovi mnoho neřeknou, ale které rozhodují o kvalitě výrobku. V keramickém výzkumu totiž hraje pořád důležitou roli stará, dobrá empirie. Každý ji, jako základní surovina, je maličko jiná a někdo dopředu neumí říct, jak se vlastně po všech těch procedurách, jimiž musí projít, aby vytvořil perfektní dlaždice, bude chovat. Tohle všechno je třeba zkoušet. Mezitím se hledaly nejvhodnější materiály pro matrice, šablony a překrývací plechy. Zkoušely se různé plastické hmoty, guma, ale nakonec se jako nejvhodnější ukázal bronz.

Tohle vše trvalo více než rok. Teprve pak začali v Chlumčanských keramických závodech s vlastní výrobou na ručním lisu. Jednu dlaždice po druhé — a po pracovní době, protože tahle zakázka stála mimo plánované úkoly. Během zhruba tří let jich takhle vyrobili několik desítek tisíc, ale jen 8913 — i s nutnou rezervou — odpovídá dokonale těm původním dlaždicím ve Zlaté kapli, kde už se také v těchto dnech začínají pokládat.

Dohromady vyšla celá tato práce na půl miliónu korun. Ale vyplatila se. Kromě toho, že znamenala devizovou úsporu, byla tato technologie významná na 11. mezinárodním salónu vynálezů a technických novinek, který se konal koncem minulého roku v Ženevě, bronzovou medailí. Je to vlastně vůbec poprvé, co se technickému řešení v našem stavebnictví dostalo mezinárodního ocenění. Také o nákup licence této technologie ihned projevil zájem NSR a USA. O to více proto udělá jedna — řekneme — pikantnost: komise ministerstva stavebnictví ČR nepřijala toto řešení Výzkumného ústavu keramiky do pravidelné soutěže o nejlepší průkopnický čin, kam podníky každoročně přihlašují technické novinky... Zkrátka i odborníci někdy pro les přehlédnou strom.

Momentálně je podrobná dokumentace včetně pracovních nástrojů uložena v archivu Národního divadla. To aby naši vzdálení potomci, až se třeba někdy za dalších sto let rozhodnou k podobné rekonstrukci, nestáli před stejným problémem jako dnešní keramici. Ale přirozeně nejde jen o Národní divadlo. Tahle technologie umožňuje vyrábět kopie historické dlažby u všech památkových objektů, které se opravují a vrací zpět do života. To rozhodně stojí za to využívat, protože zejména u nás, je k tomu spousta příležitostí. A navíc, jak prokázaly důkladné testy, tyhle dnešní kopie předčí svými vlastnostmi a kvalitou někdejší originál.

• Dosud nejvyšší počet ozbrojených loupežných přepadení — 435 — byl loni zaznamenán podle úředních údajů v Belgii. Je to trojnásobek proti roku 1977. Počet obětí se za uvedené období zvýšil ze 49 na 148 osob.

Závěrečné období rekonstrukce Národního divadla

Přelomka historické budovy a nových objektů do 15. března

(titl): Letošní rok je závěrečným obdobím rekonstrukce Národního divadla v Praze a dostavby jeho objektů. Poslední přelomky historické budovy a převážně části nových objektů končí 15. března a to nřelie i postup všech ostatních prací.

V historické budově znamená leden montáž křesel v hledišti, bude pokračovat dokončování interiéru, blázdící položí poslední metry mramorových a žulových obkladů a dlažeb, na galeriích a balkánech začíná pokládka gumových podlah. Rovněž započalo osazování dalších historických lustrů.

Hořně ruční panuje v prostorách jeviště, kde probíhají náročné zkoušky hydrodynamického zařízení a další divadelní techniky. V Schulzově a prozatímním divadle, tj. ve dvou zánovních objektech ND, skončily stavební práce a začíná se s vybavením jednotlivých prostor. Během ledna bude dokončen balkon a zkušební sál.

V interiérech tzv. dostavby, tj. nových budov, se chýlí k závěru kompletace skladů garderoby, kulis a dílen. Všude již bezvadně funguje topení a klimatizační systém.

V provozní budově ND budou v jednu ukončeny práce vnitřního vybavení jednotlivých podlaží. Páté patro, kde má být vedení ND, bude v předstihu předáno do užívání. V současné době se vkladu koberece a kompletní podlahy. Stavěné budou dokončeny i obě zkušebny.

V restaurační budově ND pokračují ohlady stěn, stropů a zahajuje se montáž kuchyňského zařízení. V budově Nové scény, která bude předána v srpnu, byly obloženy venkovní stěny zeleným kubanským mramorem. Keramici začali s obkládáním hledišských stěn a maskény. Stejně práce pokračují i ve foyeru této budovy, kde jsou navíc připraveny i dřevěné podlahy.

Mimo hlavních objektů ND se pracuje i na venkovních úpravách vnitřního náměstí ND, v Divadelní ulici i v Voršilského kláštera. Díky dobrému počasí pokračují podle harmonogramu také opravy fasád okolních budov.

HOLANDSKÁ POLICIE usilovně pátrá po dvou elegantně oděných mužích, kteří nedávno přišli do jednoho amsterdamského zlatnictví, aby koupili několik diamantů. Když jim majitel nabídl, aby si vybrali, muži na něj a na prodáváče naradili pistole a oba je svázali. Pak si vybrali... celý obsah otevřeného trezoru v hodnotě asi čtyř miliónů zlatých (1,5 miliónu dolarů).

Österreich hat es besser

Im Durchschnitt des letzten Jahres lag die Arbeitslosenrate in Österreich bei 3,7 Prozent. Im Dezember hat die Zahl der bei den Arbeitsämtern gemeldeten Erwerbslosen 155 689 (5,4 Prozent) betragen.

PLZEŇ NENÍ JEN MĚSTEM PIVA, ale i městem čtyř řek. Proto je tu také tolik mostů — celkem 80. Všechny již však nevyhovují požadavkům dnešní silniční dopravy. Z toho důvodu se počítá s rekonstrukcí mostů v okrajových částech Plzně. Bez nich by totiž musela veškerá doprava ošst historickým jádrem.

Český Svejik v rakouském rozhlase

Dvojitý výročí Jaroslava Haška, kterého vzpomíná prostřednictvím UNESCO celý svět, přibližuje dalším čtenářům, posluchačům i divákům jeho nesmrtelné dílo Osudy dobrého vojáka Švejka. V Dolnorakouském rozhlase zprostředkuje zahraničním posluchačům od začátku ledna každý den jednou čtvrthodinovou, celkem ve čtyřiceti lekcích, člen Národního divadla Bohumil Bezouška. Zeptali jsme se ho:

● Jak došlo k této pozoruhodné relaci?

V září 1982 jsem účinkoval se skupinou umělců z našeho rozhlasu na hradě Schallaburg u Vídně. Intendant Dolnorakouského rozhlasu dr. P. Twaroh a vedoucí oddělení zábavy W. Kralík si povšimli mého výkonu a telefonovali mi do Prahy, zda bych se uvolil číst výňatky z knihy Osudy dobrého vojáka Švejka na pokračování. Namítl jsem, že moje němčina má slovanský akcent, ale oni říkali, že to právě chřejí. Ze bude celá relace uvedena tak, jako bych vystupoval coby zástupce svého slavného krajaně. A tak jsem byl laskavostí našeho rozhlasu „zapůjčen“ do Vídně.

● Jak se vám pracovalo při natáčení?

Bylo to tvrdé, ale zájímavé. Chci-li jsem vyhovět Rakušánům, aby jako vůbec první v zahraničí sáhli Haškov rok, a usiloval jsem o to, aby také můj přínos byl v tomto směru na výši. Podle mých zkušeností se musela čerba v názvu hrát. To znamená, že Švejik, Palivec, Dub, Ságner, Lukáš, ale i Katy a paní Müllerová musí být hlasově odlišní. A navíc tu byla němčina... Naštěstí jsem spolupracoval s vynikajícím znalcem a režisérem dr. S. Tatzalem, s nímž jsme hned našli společný jazyk. Takže spolupráce byla radostná a snad i úspěšná. Rakušané to alespoň říkají.

● Jak probíhá vysílání?

Od 3. ledna do 18. února každý den ve čtvrthodinovém pokračování. Samozřejmě celé v němčině. Jen Švejikovy písničky, pokud se vyskytnou, zpívám česky. Rovněž názvy ulic, českých jmen apod. jsem pro překladu — mimochodem výborně — přeložil zpět do češtiny. Koneckonců — našich krajanů je ve Vídni dost. (av)

Jak se „zrodila“ kravata

(čtk): Před více než 320 lety přišel do Francie pluk Chorvatů, kteří k uniformě nosili kolem krku šátek, uzatý konci na uzel. Důstojníci měli šátky hedvábné nebo mušelinové. Francouzům se tato novinka zalíbila a nový módní doplněk dostal jméno po svých původcích. Francouzsky se řekne Chorvat Croate, což si francouzština upravila na cravate. Kravata tak vkrčila do světa módy. Dnešní podoba kravaty se ustálila v 19. století. Od jeho druhé poloviny se z mužského oblečení vytrácela barevnost látek a pestrost vzorů, jen vátanka odolala a zůstala dodnes pro muže pečlivě jeho elegancie. Způsoby úpravy kravaty byly složité. V období biedermeieru se dokonce vydávaly směrnice o „umění“, jak kravatu vázat. Dnešní muž to máš jednoduché a průměrně zručný člověk se s vátankou vypořádá za patnáct až dvacet sekund. Zůstane přitom různé druhy uzlů. Například „Long“ je představitel historických uzlů — má být volnější a vyjímá se v limet s delšími špičkami. Uzel „Mantilla“ se používá u kravatových jazónů nebo zlehkých materiálů, hodí se do košile s tuhým límecem s krátkými špičkami atd. Tradičním čs. výrobcem kravaty je n. p. Hedva Moravská Třebouá. Ročně jich vyrobí přes tři milióny.

Fakta o české fotografii

(čtk): Fotografie se stala běžnou a samozřejmou součástí našeho života jak ve sdálovacích prostředcích a knižních publikacích, tak i v domácnostech a uměleckých ateliérech. Od roku 1839, kdy byl zachycen první obraz na postříbené desce, se fotografování věnují statisíce profesionálů a amatérů na celém světě. První klub fotografů amatérů byl v Praze založen v roce 1889. Svaz českých fotografů byl ustanoven v roce 1919. Ones sdružuje přes 120 fotografů s téměř 8000 členy, z nichž asi 13 procent tvoří profesionální fotografové. Výstavní síň Svazu českých fotografů Fotochema byla v Praze založena před více než 25 lety. Za tu dobu zde bylo uspořádáno přes 400 výstav, které navštívilo více než 5 740 000 lidí. V roce 1979 byla dokončena rekonstrukce této výstavní síně, která má i přes neutěšené komunikační poměry na Jungmannově náměstí vysokou návštěvnost. Svaz českých fotografů sleduje účasti a úspěchy svých členů i na zahraničních výstavách a soutěžích. Za posledních deset let se českí fotografové účastnili okolo 500 zahraničních výstav, kde uplatnili přes 7500 děl. Přivezli si za ně na 50 cen, diplomů a čestných uznání.

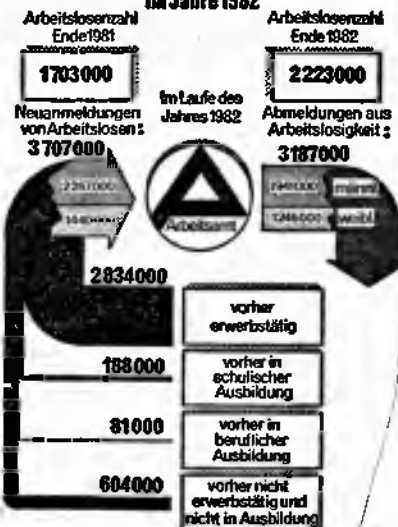
„A nemocenskou at vám platí skupina The Acoustic People!“

Auf Wunsch betet der Ober mit

FRANKFURT A. M., 20. Januar (FR). Der Wirt der bei London gelegenen Landgaststätte „Himmelreich“ empfiehlt seinen Gästen nicht nur das gute Essen, sondern auch ein Tischgebet zuvor. So liegen der Speisekarte, wie die Wochen-Zeitung „neue bildpost“ berichtete, zehn Gebetsvorschläge bei. Auf Wunsch finde sich auch der Kellner zum Gebet mit dem Gast am Tisch ein. „Diese gewiß nicht häufige Gepflogenheit wäre kaum bekannt geworden, wenn nicht gebetsunwillige Gäste Beschwerde gegen das Gebetsgemurmel erhoben hätten“, schreibt das Blatt. Der Wirt habe nun in einer kleinen Annonce klargestellt, daß jeder vor dem Essen „in angemessenem Tonfall“ beten darf, also nicht flüstern muß.

„DER UNSER, DAS DU BEI
„TOMDA“ BIST...“

Die Entwicklung der Arbeitslosigkeit im Jahre 1982

Aufgespießt

„Wenn die Bestimmungen der neuen türkischen Verfassung bei uns eingeführt werden sollten, würden wir sie bis aufs Messer bekämpfen. Aber die Türkei ist die Türkei.“

CDU-Generalsekretär Heiner Geißler am Dienstag in Hannover.

„In der NATO haben sich Völker mit den gleichen Verfassungsnormen, den gleichen Auffassungen von den Menschen- und Bürgerrechten zusammengefunden.“

Bundeskanzler Helmut Kohl am Dienstag in Hannover.

Renesance trolejbusové dopravy

(čtk): Městská hromadná doprava v ČSR přepraví letos zhruba 2,34 miliardy cestujících, to je o 1,7 procenta víc než v uplynulém roce. Zvýší se výkony elektrické trakce a zelená platí také pro trolejbusy — v minulosti tolik „odstrkované“. Dopravní podniky v ČSR získají letos 60 nových tyristorových trolejbusů 14 Tr ze Škody Ostrov. Zrušení trolejbusové dopravy v Praze a v některých dalších městech se ukázalo jako chybný krok. Trolejový vedení, které tak rychle a neuváženě mizelo z měst, by se dnes určitě hodilo. A energetická výhodnost, žádné zplodiny stejně jako lepší dynamické vlastnosti trolejbusu jsou nespornými kladly. Úkolem hromadné městské dopravy je rozšířit trolejbusovou dopravu tak, aby poměr k autobusové byl jedna ku jedné.

Denn er weiß, was sie tun

AIPAN/MARIANEN, 23. Januar (dpa/UP). Auf der pazifischen Inselgruppe der Marianen wird ein Geburtenboom durch den Absturz des sowjetischen Satelliten Kosmos 1402 befürchtet. Nachdem die dortige Regierung die Bewohner aufgefordert hatte, am Sonntag aus Sicherheitsgründen in ihren Häusern zu bleiben, erklärte der Politiker Misael Ogo: „Wenn wir die Leute zwingen, zu Haus zu bleiben, wissen wir alle, welchen familiären Aktivitäten sie nachgehen.“ Ogo warnte in diesem Zusammenhang vor einem weiteren Bevölkerungszuwachs.

Aufgespießt

„Die Liberalen sind im Kommen, aber manchmal eben etwas zu spät.“

FDP-Generalsekretärin Irmgard Adam-Schwaetzer vor Journalisten am Montag in Hamburg als Entschuldigung für ihr Zuspätkommen vor der Landespressekonferenz.

„Man muß sich wirklich fragen, wie der Präsident mit den Sowjets fertig werden will, wenn er nicht einmal mit Senator Helms fertig werden kann.“

Der demokratische US-Senator Paul Tsongas über seinen ultrakonservativen Kollegen Helms,

„Die katholische Kirche hat immer recht, aber sie gibt manchmal nach.“

Der CSU-Vorsitzende Franz Josef Strauß zur Zustimmung seiner Partei, die Zwangsanleihe für Spitzenverdiener nun doch nicht zurückzahlen.

Straße mit Gold gepflastert

CUIABA (AP). Die Straßen der im Landesinneren von Brasilien gelegenen Ortschaft Cuiaba waren buchstäblich mit Gold gepflastert, wie die Bewohner jetzt nach einem heftigen Regenguß feststellten. Nach einem Wolkenbruch entdeckte der elfjährige Silvio Rezende Farias im Schlamm der Straße vor der elterlichen Wohnung etwas Glitzerndes, hob es auf und stellte fest, daß es sich um ein 1-5 Gramm schweres Goldkorn handelte. Als Nachbarn weitersuchten, entdeckten sie noch acht weitere Goldkörner im Gewicht von zusammen sechs Gramm, die vom Regen freigespült worden waren. Weil sich die Nachricht von dem Goldfund in Windeseile in der ganzen Stadt verbreitete, wurde die Straße in wenigen Stunden von zahllosen Amateurgoldgräbern in eine Kraterlandschaft verwandelt.

Paní povídá ospalým hlasem manželovi:

„Václave, podej mi peřinu a vypni televizor...“

„To nejde, Maruško, jsme přece v kině!“

Spojené státy dodají v nejbližší době Číně pozemní stanici pro přijímání informací z amerických satelitů Landsat. Stanice, za kterou Čína zaplatí 12 miliónů dolarů, může sloužit i vojenským účelům.

Počet obyvatel Austrálie ke 30. červnu 1982 dosáhl 15 175 000. Za poslední rok přibývalo v zemi 248 tisíc lidí, z čehož 126 tisíc tvořil přirozený přírůstek a 122 tisíc byli noví imigranti.

NE, KARLOVY VARY V DOBĚ FILMOVÉHO FESTIVALU VÁM NEPŘEDEPISU, ALE UDĚLÍME VÁM OSCARA NAŠEHO OUNZ ZA NEJLEPŠÍ HERECKÝ PROJEV V OBORU ZLUČNÍK!

Neprakta—Švandrlík

„Tohle že je ten kluk, na kterého posílám tři stovky měsíčně?“

USA kryly K. Barbieho

PARÍŽ / WASHINGTON: Spojené státy chránily po druhé světové válce bývalého šéfa gestapa v Lyonu Klause Barbieho a kryly jeho útěk do Latinské Ameriky. Řekl to v úterý v Paříži známý francouzský právník Serge Klarsfeld, který se zabývá vyhledáváním válečných zločinců.

■ **PODLE JEHO SLOV** žil vrah Barbie, přezdívaný pro svou krutost také „kal z Lyonu“, v roce 1948 pod falešným jménem v americké okupační zóně Německa. Dům mu opatřila americká špiónážní služba.

■ **KLARSFELD SI OVEŘIL,** že nacistický zločinec, jenž byl nedávno konečně předán francouzské justici, z Německa tajně odjel do Argentiny a později do Bolívie. Je stoprocentně jisté, že ho Američané kryli. Řekl francouzský právník.

■ **VLÁDA SPOJENÝCH STÁTŮ** odmítla v úterý s odvoláním na „důvěrou zpravodajských informací“ komentovat množící se obvinění, že Barbie byl po válce placeným agentem americké špiónážní služby.

■ **TELEVIZNÍ SPOLEČNOST NBC** přinesla v sobotu rozhovor s bývalým důstojníkem zpravodajské služby USA E. Dabringhauserem, který uvedl, že z příkazu svých nadřízených platil Barbimu v roce 1943 1700 dolarů měsíčně za „prokazované služby“. Článek s dalšími podrobnostmi o plodné spolupráci CIA s válečným zločincem Barbim přinese v úterý i list New York Times.

A KRYJI I SSSR! NAJZLOVE!!

TADY PŘECE, MARUŠKO, NENÍ O ŽÁDNÉM SEXU ŘEČ—KDYŽ SI K TOMU OTEVŘEME OKNO, MŮŽEME TOMU ŘÍKAT I ZIMNÍ RADOVANKY!

Ladovy Hrusice

V roce věnovaném památce Jaroslava Haška musíme vzpomenout i na jeho přátelské styky s národním umělcem Josefem Ladou. Od roku 1908 bydlel Lada v Dittrichově ulici č. 1 sedmáct let a tehdy v téměř domě žil i Jaroslav Hašek. Již tam se mezi oběma umělci vytvořilo tvůrčí pouto. A kdo jiný mohl dát Svejkovy výstižnou podobu, než právě Lada. Dobrého vojáka Svejka ilustroval ve 30 vydáních, 909 obrázků čer. nobilitací a barevnými a Haškovy povídky okrášlil 430 ilustracemi. Lada je autorem textu a kreseb publikace „Můj přítel Svejka“, která vyšla též v SSSR a NSR v několika vydáních. Na točil i desku „Vzpomínky na Jaroslava Haška“.

Ladova podoba Svejka je známa po celém světě. Je tak výmluvná a typická, stejně jako sousedé z jeho rodných Hrusic. Nejstarší občané tu mnohé z nich ještě pamatují. Hrusice Ladova mládí se vztahy do vědomí umělci tak hluboce ve všech detailech, že z této inspirace vznikaly obrazy, které nám srozumitelnou, jasnou i pravdivou řečí vyprávějí o čes-

ké vsi z konce 19. století. Tím jsou nám tak milé a blízké.

Na postavách z Hrusic dokázal Josef Lada vyjádřit nejen jejich charakteristiku, ale i

vnitřní city. Poznáváme je při různých příležitostech: hostinského, obecního policajta, chalupníka, výměnkáře, ponocného a především děti. Z těchto tvůrčích základů později vyrostla jedinečná podoba dobrého vojáka Svejka.

Do Ladových Hrusic putují každoročně turisté, kteří chtějí poznat obec, kde se umělec narodil a která dala výrazný ráz i celé jeho tvorbě. Jeho rodnou chaloupku sice už nenalezáme, ale v této vsi drobných rolníků je dosud mnoho památek spjatých s dílem umělce. Upoutají nás prostě baroktující štíty chalup, stará škola a hospoda, stará škola a především starobylý kostel sv. Václava uprostřed malého hrbitova. Je památkou první kategorie. Byl postaven v polovině 13. století a chlubi se jedním z nejkrásnějších románských portálů vesnických kostelů v Čechách. Ten je vytesán z permského červeného pískovce, jehož barva a značná odolnost užití destrukčním pluvům počasí je dána příměstí železa. Z téhož kamene bylo i ostění původních oken, ostění věžních oken, vstupních dveří na schodišti a rohové zdíva věže. Podoba tohoto kostela, tak důvěrně známá z Ladových obrazů vesnic, vede širému okolí a upoutá nás, ať jedeme z Prahy k Benešovu údolí či dráhou. Připomene nám, že se zde v roce 1887 narodil tvůrce podoba Svejka.

Labutě a olovo

(jn): Zatímco u nás v poslední době labuť přibývá, mají jinde starost a jejich výskyt. Pro řeky Avonu, protékající Stratfordem, známým jako rodiště W. Shakespeara, byla labuť vždy charakteristickým ptákem. Není tomu však tak dávno, co začala labuť ubývat. Ukázalo se, že jednou z příčin mizení těchto velkých ptáků je otrava olovem. Labuť totiž požírá olůvka odhozená rybáři, neboť je považují za potravu. Následky jsou dost nepříjemné — chronická onemocnění ledvin, změny v růstu kostí a dokonce i oslepnutí. Protože se tyto problémy netýkají pouze Stratfordu a pouze labutí, došlo k jednání mezi ochránci přírody a Svezem rybářů. Výroba nejedovatých zátek vyřeší tento problém až za delší dobu. Než se na trhu objeví nové výrobky, musí rybáři hospodářit s olůvkou opatrněji a neschovávat volně ležet poblíž vody. Nežádoucí olůvka přináší do vodních nádrží také střelci. Mnoho vodních ptáků potýká při shánění potravy i broky a tak by bylo vhodné používat raději ocelové střely.

OLOVO A LA BAZANT...?

Jaroslav Keřles

**GENSKER JE
DARBAK!**

V ČSSR budou vydány nové bankovky s tváří známých herců. Na pětistovce bude vyobrazen Boháč, na slovoce Brzobohatý, na padesátce Chudík a na desetikoruně Švorcová.

„Die Diskussion über den Investitionsstreik ist das bisher unangenehmste Propagandamanöver der SPD.“
Bundesminister Hans-Dietrich Genscher (FDP).

SPD-Kanzlerkandidat
Hans-Jochen Vogel.

„Es gibt keinen überzeugenden Beweis für die Richtigkeit der Behauptung über einen Investitionsstreik der Unternehmer. Dies ist alles nur Gerede von Unionspolitikern, die so etwas gern hätten.“

Bundesminister Gerhard Stoltenberg (CDU) gegenüber dem „Spiegel“.

„Große deutschen Firmen... haben erklärt, daß ein erheblicher Teil ihrer Aufträge mit diesem Vorbehalt versehen sei. Es gibt diesen Sachverhalt. Er ist deshalb von uns zu Recht in die politische Debatte eingeführt worden.“

Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) am 8. Januar in Ludwigshafen.

„Viele Unternehmen haben in Verträge über Investitionen eine Aufkündigungs Klausel für den 6. März aufgenommen.“

Aufgespielt

Nepakta — Švandrlík

„Zase už se jdou hádat s Pythagorem!“

LÉKAR LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

56. Tabák

Tak co, přátelé kuřáci? Chystáte se na přívál výčitek za svou hříšnou vášeň? Ale to vás zklam. Vycházím ze zásady, že každý je osudu svého strůjcem, aneb podle jiného rčení: Kdo chce kam, pomozme mu tam!

Upřímně řečeno, je mi kuřáků docela líto. Nemine týden, aby se v některém časopisu nedočetli o souvislosti kouření s rakovinou, záněty průdušek, ba i sexuální nemohoucností. Přesto s klidem sahají po cigaretě dál. Společnost je diskriminuje různými zákazy; nesmějí kouřit na schůzích, v biografu ani při jízdě lanovkou. Pokud i tak setrvávají při své vášni, bude to patrně tím, že kuřáci jsou tvorové velice nerozhodní. Jako jeden můj známý. Oženil se s nekuřačkou a smí kouřit pouze na WC. Už dvacet let řeší di-

lema, zda se má zřít kouření nebo manželky, a neodhodlal se ani k jednomu.

Kouření tabáku je jedním z darů předkolumbovské Ameriky civilizovanému světu. Staří Aztékové svinovali tabákové listy do trubiček; podobný zvyk se udržel u guayanských domorodců, kteří tenká cigára, až 70 cm dlouhá, kouří dodnes. K nejstarším kuřáckým zvykům patřilo používání obřadních dýmek. To byly jakési megadýmky, do nichž se vešlo až půl kilogramu tabáku. Nejčastěji sloužily ke kmenovému plebiscitu o válce či míru. Kouzelník vyfoukl dým do čtyř světových stran a předal dýmku náčelníkovi. Ten zabafal a poslal ji dál mezi bojovníky. Pokud náplň dýmky vystačila pro všechny příslušníky kmene, zůstal zachován mír. Jestliže vyhasla, zazněly válečné bubny.

Teprve později došlo na kouření malých dýmek s dlouhým troubelem.

To už pro vlastní kuřácké potěšení. Evropana určitě překvapí, že Indiáni většinou vtaňovali dým nosem. Málodky také kouřili čistý tabák, neboť byl poměrně vzácný. Míchali jej s borůvkovým listím, nebo kouřili tzv. **petun**, listy lilkovité rostliny rodu *Petunia*, ze které křížením vznikla známá okrasná květina.

Tabák však byl i oblíbeným lékem. Na rýmu stačilo inhalovat tabákový prach, choré dásně se doporučovalo masírovat tabákovými listy a při bolestech zubů Indiáni tabák jednoduše žvýkali. Odvar z tabáku pak sloužil k léčení kožních chorob.

Pokud léčba tabákem u vás vyvolává úsměv,

dovolím si malé odbočení. Sám dlouhá léta strádám kožním neduhem chodidla, který je natolik vzácný, že se nedá ani léčit. Bez valného úspěchu jsem vystřídal desítky mastiček nejzvučnějších farmaceutických firem. Až přítel ze studii, primář renomovaného kožního oddělení, CSc., mi poradil odvar z tabáku. (Předtím mi tvrdošij-

ně radil ty mastičky.) Inu, zakoupil jsem dva paklíky té nejsprostší dýmkové směsi a, světe, div se, noha je v pořádku.

Kuřákům, kteří čirou náhodou mají kožní trable, bych proto doporučil totéž. A kuřákům, jimž se kožní neduhy vyhýbají, vlastně také. Rozhodně je zdravější máchat nohy v tabákové břečce, než ten neřád vdechovat do plíc.

Muzeum ševcovského řemesla

Potřeba chránit se před zimou, horkem a úrazem vedla člověka také k vynálezu bot. Zpočátku si nohy obaloval lýkem, listím, dřevem stromů, pleteninou z trav a zvířecích kůže. Kůže na usch si sám vydělával sušením, pálením kouře a tuků, který do kůže vpravoval, nebo i žvýkáním. O tom, jak staré je obuvnictví, svědčí nálezy sandálu v hrobce egyptského faraona Tutanchamóna, zhotoveného z papyru se stopami kůže, zdobeného lososovými květy ze zlata na řemínku, představujícím vodní hladinu. Stáří této obuvi je odhadováno na více než 3000 let.

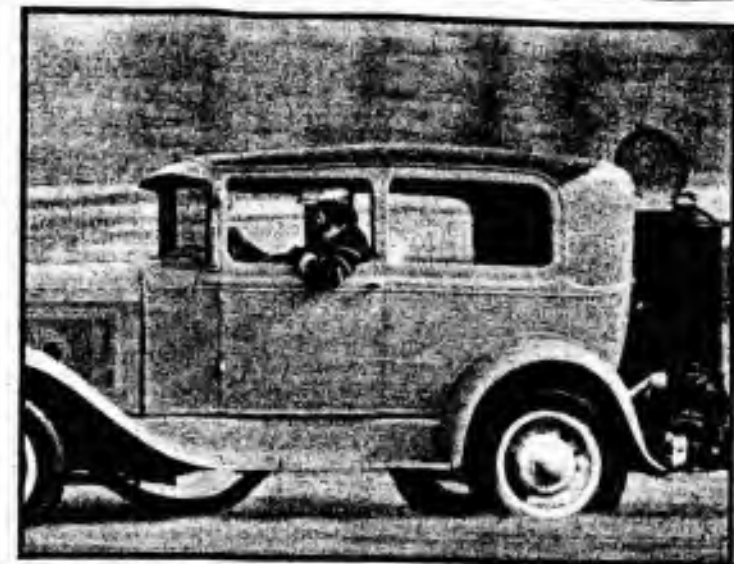
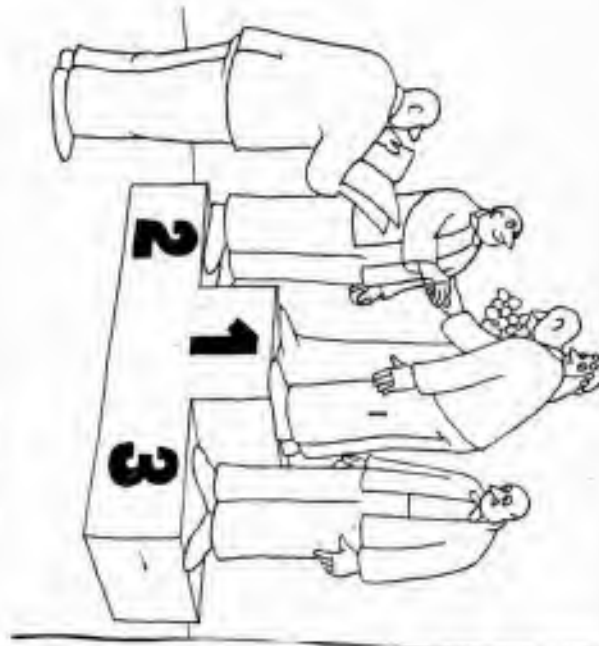
Obuv se postupně stala denní potřebou člověka i předmětem jeho rozmáří a její výroba zvláštním řemeslným oborem. Tradiční rukodělná výroba bot má v Československu velmi dávno pověst a její stáleté pamětníky najdete dnes v Obuvnickém muzeu národního podniku Svít v Gottwaldově. Poděfili se zde shrnout ojedinelou sbírku, svědčící o velké slávě českého ševcovského řemesla. Muzeum se může pochlubit vzácnými exponáty středověkého obuvnictví, uchoványmi dříve v sbírkách moravského hraběte Buchlova.

Jsou to typické boty s dlouhými zoba-

ny, zdobenými rolníckými, které se převládaly ke kolenům řemínky, dokládají téměř akrobatické umění chůze, které jistě musel majitel ovládat. I výroba bot měla své styly. Jakkoli se obouval rytíř z doby gotické, jinak renesanční velmož nebo dáma v době rokoka či empíru. Výroba bot v 17. století zaznamenala prudký vzestup.

Zajímavé je nahlédnout i do světové obuvnické dílny, která skýtá nejen zajímavý poznatek. Neuvěřitelných tvarů je původní čínská obuv ve srovnání se šlechtickým dnešním, zajímavé bylo obouvání arabských národů. Pozornost upoutává japonský dřevěný sandál zdobený perletí, bez povšimnutí nepřejdete ani kolem perského šlechtického a ručně háčkováním avrášské, ani pantoflíčky z provázek a peří. Mistrovským provedením odívají mokasíny kanadských Indiánů, kteří s velkou zručností složitě sdobli svou obuv z přírodní usně. Ale nejvíce exponátů je pochopitelně s domácího prostředí. Obuvnické muzeum poučí o všech druzích krajově typické obuvi a stejně zasvěceně návštěvníka provede celou historii průmyslové výroby bot a nás až na poslední modely připravované pro kolektivistického roku.

(ol)

Jak jezdí Orient Express

Proslavil vlak Orient Express, který začal v květnu loňského roku po delší přestávce opět jezdit (psali jsme o něm v jednom z loňských čísel Naděle s LD), neklamal naději svých majitelů. Úběhem prvních pěti měsíců provozu jím cestovalo na šest tisíc lidí, z nichž každý zaplatil 250 liber za jízdenku. A další zájemci se hlásí, takže už nyní má společnost seznam devíti tisíc dalších nadšenců, kteří se chtějí projet znovuzrozeným vlakem králů a zločinců. Vlak, který je velice pohodlně zařízen a poskytuje cestujícím veškeré služby, jezdí s přesností švýcarských hodin. Přesto však už se stalo, že vlak musel v jedné stanici stát déle, než mu příkazuje jízdní řád. Objevil se totiž nedostatek vody ve vlaku, která vytekla z rozbitých a ukroucených kotelnic. Bylo zjištěno, že to bylo dílo turistů z USA. Aby naprostě nedošlo k podobným nežádoucím zastavením, byly do Orient Expressu vmontovány větší nádrže a jsou-li hlášení jako restující Američané doprovodu personálu vlaku badlivě dbá na to, aby bylo v nádržích stále dost vody, a pečlivě sleduje i vš ostatní. Nelson turista jako turista, povzdychl si jeden z průvodčích Orient Expressu.

NAŠTÍPAT DŘEVO

TO BYLO PRIMA!

Jako na obr. 1, zatopit a pořádně přiložit (2) a už se může jet (3). To, co na obrázcích předvádí majitel víc jak půlstoletí starého Forda A, vyhoveneho - našim otcům a dědům důvěrně známým - zařízením na dřevoplyn, vypadá jako recese, při níž se člověk dost zapotí (45 kg dřeva na 2 hodiny jízdy). Ale nenecháme se mýlit. Jsou firmy (mezi nimi i jedna z největších francouzských přepravních společností Colberson), které o vybavení svých vozů zařízením na dřevoplyn velmi vážně uvažují. Že by tedy k výrobě automobilů v budoucnu patřila sekerka?

(MIN)

AMERICANÉ A ANGLICANÉ se budou muset v budoucnu dorozumívat prostřednictvím překladatelů. K tomuto závěru došli američtí jazykovedci. Na podporu svého názoru dokládají, že americká angličtina, dnes spíše už američtina, se stále více odlišuje od klasického Shakespearovského jazyka.

Do Zaira přijely nové jednotky marockých vojenských odborníků, kteří se společně s izraelskými vojenskými instruktory budou podílet na přípravě speciálních oddílů zairské armády.

CASY JSOU NEJISTÉ a láska je věčná, řekla si skupina lékařů z Los Angeles a zakoupila v městě Winnemucca ve státě Nevada za 2,5 miliónu dolarů tři veřejné domy i se „služebnicemi“ lásky. Vedle „výdětku“ z domů si lékaři slibují i další úlevy, které se vztahují na „investice k pozvednutí hospodářské činnosti“.

V MEDICINĚ JE TĚŽKÉ BÝT ROUL!

Jednosluňkový mráz a voda „teplá“ 0,5 stupně Celsia přivítaly včera sedm desítek účastníků jubilejního X. ročníku celostátní soutěže otužilců na řece Moravě v Olomouci, jemuž přihlíželo více než 3000 prokřehlých diváků.

Krokodýli kůže nad kokain

Brasília: Brazilská policie zabavila při nedávné razii proti široce rozvětvené síti pašeráků ve státě Mato Grosso do Sul kolem pěti tisíc krokodýlích kůží, které byly určeny pro západoevropský trh. Ředitel brazilského úřadu pro ochranu životního prostředí N. E. Hanson v této souvislosti řekl, že ilegální obchod s krokodýlími kůžemi, které jsou prodávány na evropském trhu, je mnohem výhodnější než pašování kokainu.

2. JEDNOHO ČLÁNKU:

.... Ein Bismarck-Wort hat Otto Graf Lambsdorff ihnen noch mit auf den Weg gegeben: „Es wird nie soviel gelogen wie nach der Jagd, während der Hochzeit und vor der Wahl.“ Auch die Erkenntnisse des Eisenen Kanzlers blieben nicht unwidersprochen. „Diesmal habt ihr schon mitten in der Legislaturperiode gelogen, daß sich die Balken biegen“, rief einer während dem davoneilenden FDP-Minister nach.

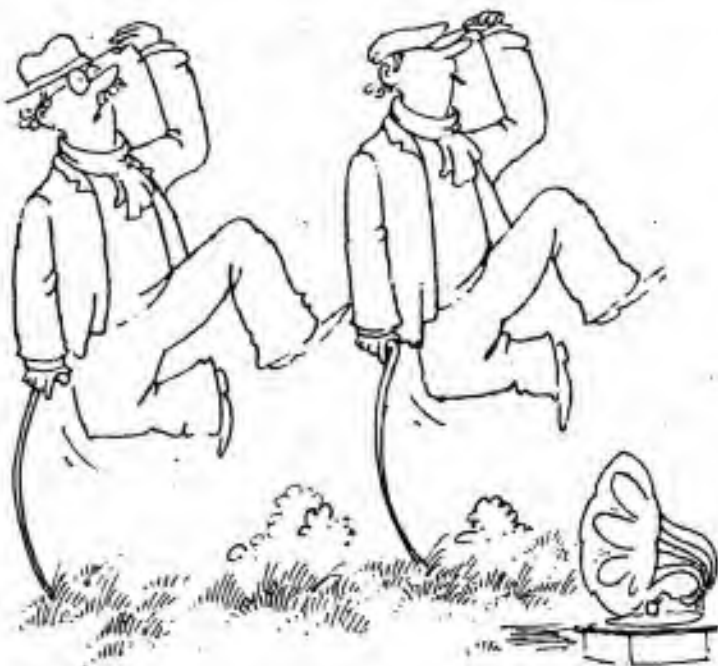
Deficit im Osthandel wächst

Das Defizit der Bundesrepublik im Handel mit den europäischen Staats-handelsländern (ohne DDR und Jugoslawien) hat sich 1982 nach Angaben des Ost-Ausstusses der Deutschen Wirtschaft auf 924 Millionen Mark gegenüber 269 Millionen Mark im Vorjahr erhöht. Der gesamte Ost-Export nahm nominal um fünf Prozent zu, während die Importe um elf Prozent wuchsen.

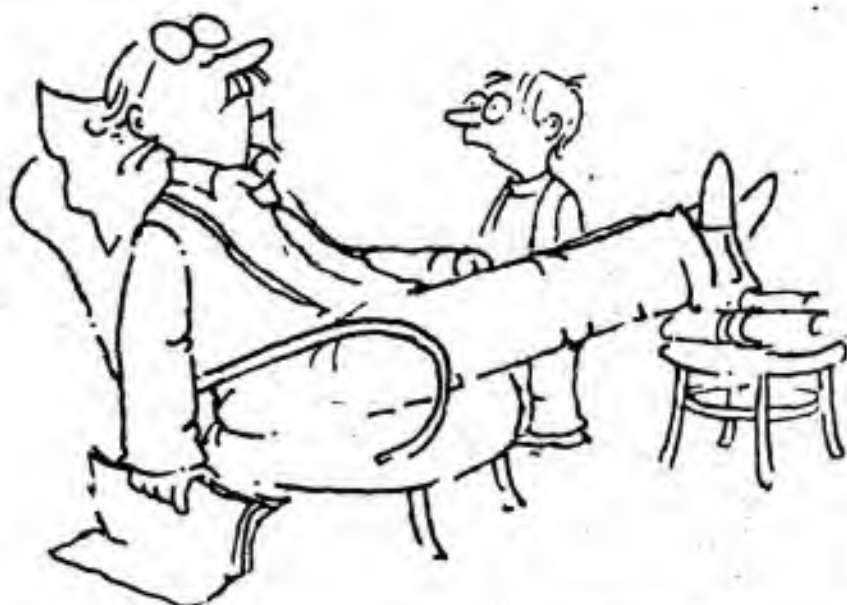
Bier-Durst wächst weiter

Die Bundesbürger haben im letzten Jahr nach Angaben des Statistischen Bundesamtes über eine Million Hektoliter mehr Bier getrunken als im Vorjahr. Mit 95 Millionen Hektolitern wurden 1,2 Prozent mehr Bier gebraut. Nicht die bayerischen Brauereien, die davon 28 Prozent brauten, lagen an der Spitze, sondern Nordrhein-Westfalen mit einem Anteil von über 29 Prozent am Gesamt-ausstoß.

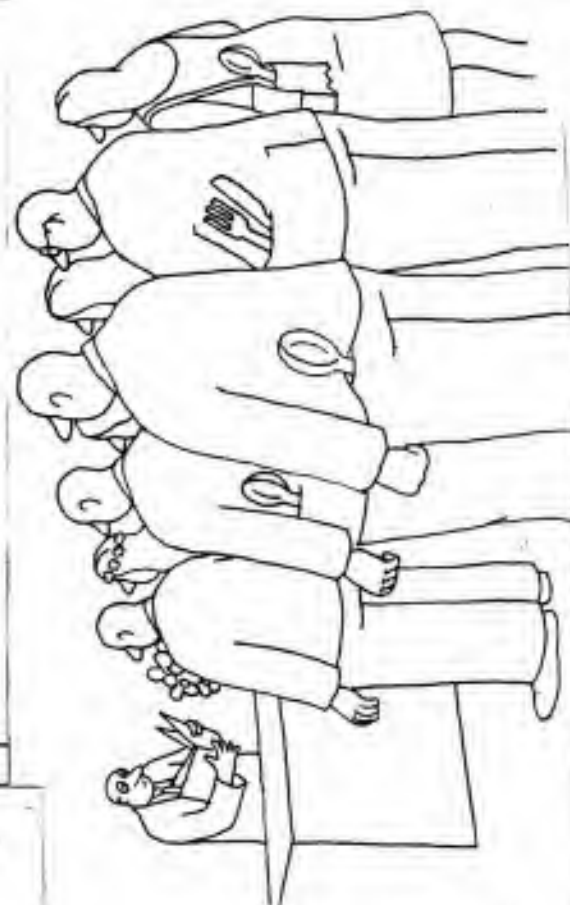
PALACKÝ ZPĚKL: KDYBY
MĚLY PIVNÍ, MUSILO
BY SE UVNĚŘET.

Máš jistě pravdu, když se bere život jako muzikál, tak to jehitotáží ujde.

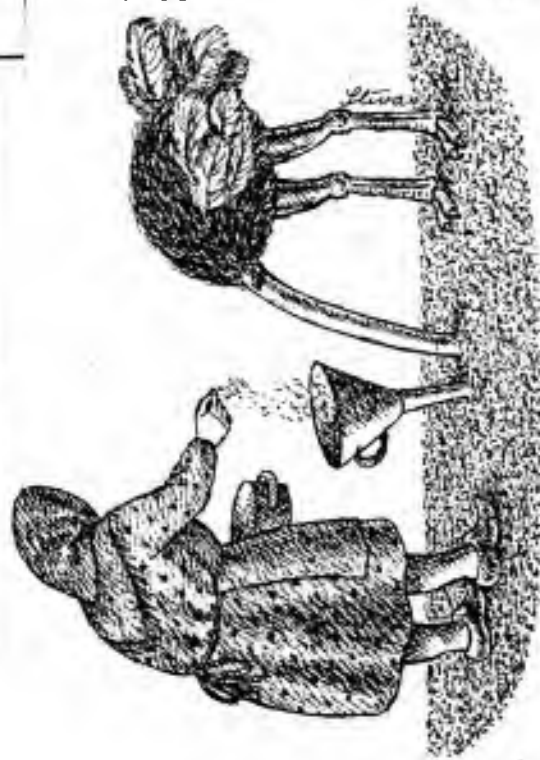
Tatínku, vyprávěj mi, jak ses rval se životem.

Queen antwortete orakelhaft

LONDON, 9. Februar (dpa). Die Londoner sozialistische Stadtverwaltung hat Elizabeth II. gebeten, den „Jubilee Park“ (Jubiläumspark) in „Peace Park“ (Friedenspark) umbenennen zu dürfen. Die Grünanlage nahe Westminster war 1977 zum Silberjubiläum der Königin eingeweiht worden. Die Idee zur Umbenennung tauchte während des in London offiziell veranstalteten „Friedensjahres 1983“ mit zahlreichen Anti-Atomveranstaltungen auf. Das Ansinnen sei eine „Unverschämtheit“, meinten konservative Politiker. Die Queen hingegen beschied die Stadtverwaltung mit einem „Jein“. In dem Schreiben hieß es: „Ihre Majestät möchte in der Frage der Umbenennung weder ihre Zustimmung verweigern noch ihre Genehmigung geben.“

BETKA, DOBŘE!

JAPONSKÝ HODINÁŘSKÝ PRŮMYSL přišel na trh s „kordonovým“ hodinkami pro islámské věřící. Tyto elektrické hračky hodiny jsou plastickým modelem Velké mešity ve svém islámském městě Meke a každou hodinu hrají nouzové modlitby. Akustické provedení vzbuzuje dojem, že nevěste jsou zbláznění v opravdové mešitě: zrodilo se však u jednom z tiskových nadávčáků střídu „Pravý“ je jen arabský muž, který verše Koránu předpovídá a který na pozadí hodinářské firmy udělil kvůli nadávce dlouhou cestu z Blízkého na Dálný východ.

Zum Walzer rechte Töne

WIEN, 11. Februar (dpa). Das gesellschaftliche Spitzenereignis des österreichischen Faschings, der Opernball, wurde in der Nacht zum Freitag zum politischen Parquet einiger in festlichen Schwarz gekleideter Rechtsradikaler. Sie waren Flugblätter mit der Parole „Ausländer raus“ von einer Galerie auf die Haupttanzfläche, auf der die 176

Paare des Eröffnungs-Komitees — die Mädchen in weißen Ballroben mit Krönchen im Haar und die Männer im Frack oder strahlend-weißer Fährtenuniform — gerade die ersten Schritte der Eröffnungspolisse getan hatten. Einige der ebenfalls festlich gekleideten Kriminalbeamten beförderten die Stö-

Gemeinsam mit ihrer Anwältin kämpft die 21jährige Afrikanerin Zainab, die seit 1980 in Bremen lebt, um eine Frist von zehn Monaten. Ihre ursprünglich bis Dezember 1983 befristete Aufenthaltsgenehmigung sei von der Ausländerbehörde vordatiert worden, berichtete ihre Anwältin. Bis zum 28. Februar müsse Zainab die Bundesrepublik verlassen.

Nach einem spektakulären Sturz aus dem Fenster einer Wohnung, die sie vor einem Jahr mit ihrem Ehemann teilte, lag die schwerverletzte Zainab lange im Krankenhaus. Sie ist noch immer in ärztlicher Behandlung. Im kommenden Sommer soll ihr in einer Operation eine Metalplatte, die für zertrümmerte Oberschenkelknochen gelegt worden war, wieder entfernt werden. Diese für die junge Frau lebenswichtige Operation kann, das versicherte die Rechtsanwältin Jutta Bahr-Jendges vor Journalisten, in Somalia nicht gemacht werden, weil dort das chirurgische Instrumentarium dafür fehlt.

HEIL HANZELKU SEŽRAT!

Bessere ärztliche Betreuung für Touristen im Ostblock

Bundesrepublik unterzeichnet in Genf gesamteuropäisches Abkommen / Wichtiger Beitrag zur Schlußakte von Helsinki

sim GENF, 11. Februar. Die Bundesrepublik Deutschland hat am Freitag in Genf ein gesamteuropäisches Abkommen über die ärztliche Betreuung ihrer Bürger bei vorübergehendem Auslandsaufenthalt unterzeichnet. Aus Bonner Sicht soll damit vor allem die ärztliche Behandlung deutscher Touristen im Ostblock sichergestellt werden. Die Unterzeichnung wurde vom Bundesminister für Arbeit und Sozialordnung, Norbert Blum, vorgenommen. Die bisherigen Signatarstaaten sind Ungarn, die Schweiz, die Türkei, Finnland, die DDR, die Niederlande, Norwegen und Schwe-

den. Das holländische und das ungarische Parlament haben das Übereinkommen bereits ratifiziert.

Fertiggestellt wurde der Vertrag im Oktober 1980 bei einer Regierungskonferenz der europäischen Mitgliedstaaten der Internationalen Arbeitsorganisation (ILO). Er gilt als ein Beitrag zur Verwirklichung der KSZE-Schlußakte von Helsinki.

Zwischen den meisten westeuropäischen Ländern bestehen Abkommen über die gegenseitige Anerkennung von Krankenkassen und Unfallversicherungen. Keinen Anspruch auf medizinische

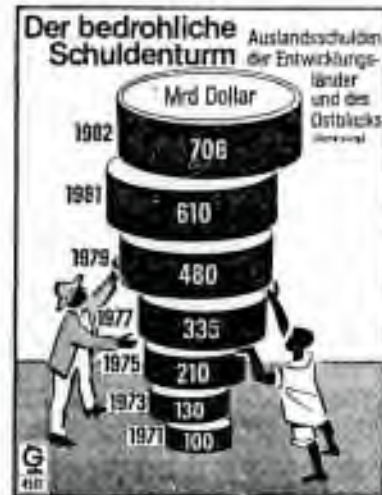
Leistungen haben hingegen Reisende, die sich auf die andere Seite der Ost-West-Demarkationslinie begeben. Praktische Hindernisse sind die unterschiedlichen Wohlfahrtssysteme und die Unkonvertierbarkeit der östlichen Währungen.

Das gesamteuropäische Abkommen im Rahmen der ILO soll künftig die ärztliche Betreuung von Auslandsreisenden bei Krankheit, Unfall oder Mutterschaft regeln, einschließlich Berufskrankheiten und Arbeitsunfälle. Anwendbar wird der Vertrag aber erst nach dem Abschluß konkreter Verein-

barungen zwischen den einzelnen Regierungen.

Auf diese „Scheidung“ und auf die Tatsache, daß die Afrikanerin Sozialhilfe bekommt, beruft sich nun nach Darstellung der Rechtsanwältin die Ausländerbehörde mit ihrer Verfügung, die Frau — sie lebt in einem Frauenhaus und bekommt von der Sozialhilfe 300 Mark monatlich — müsse bis zum 28. Februar gehen. Für eine Privatscheidung nach mohammedanischem Recht indes gibt es, sagt die Anwältin, weder in der Bundesrepublik noch in Somalia eine rechtliche Grundlage.

Die Ausländerbehörde in Bremen nahm am Mittwoch zu dem Fall Stellung und betonte, sie habe völlig korrekt gehandelt. Der jungen Frau sei bereits im Herbst 1982 mitgeteilt worden, ihr Aufenthalt in der Bundesrepublik werde über den 28. Februar hinaus geduldet, wenn bis dahin die ärztliche Behandlung nicht abgeschlossen sei. Die Anwältin habe es versäumt, einen entsprechenden Antrag zu stellen.

Britänii. Jak jinak než jako skutečné pokrytectví lze hodnotit fakt, že požadavek „okamžitě osvobodit“ zkuseného špiona předkládá vláda, která držel v táborech v Severním Irsku tisíce zcela nevinných politických vězňů?

**DOVOLIL SE
NARODIT, DOBYTEK!**

● Poprvé na světě se podařilo lékařům jedné dětské kliniky v Římě úspěšně vyoperovat nádor na srdci pouze jeden den starému novorozenci. Nádor o velikosti ořechu zaplnil 80 procent levé střední komory. Zpráva o operaci byla zveřejněna v pátek, kdy od úspěšného chirurgického zákroku uplynuly tři týdny a malý pacient je již mimo nebezpečí.

Neobvyklý spor o objevení Ameriky

K neobvyklému sporu došlo na posledním plenárním zasedání VS OSN. Nešlo však o otázky velké politiky, přestože hlavní slohu měla Amerika. Spor se týkal historie světa, přesněji objevení Ameriky. Šestatřicet zemí vyjádřilo souhlas s tím, aby 12. říjen 1992, kdy uplyne 500 let od chvíle, kdy Kryštof Kolumbus doplul k americkým břehům, byl vyhlášen za významný světový den. Návrh však nečekaně narazil na velký odpor delegátů Irsku a Islandu, což donutilo předsedajícího k tomu, aby přesunul tento bod jednání na pozdější dobu, až bude nalezeno kompromisní řešení.

Obě severské delegace se ostře ohradily proti navrhovanému projektu. Nejprve vyjádřily podivení nad tím, že výročí se plánuje už deset let dopředu, a pak - což vyvolalo velké vzrušení v jednacím sále - vyslovily pochybnost o tom, že Ameriku skutečně objevil Kolumbus. Představitel Irsku Noel Door se odvolal na staré irské kroniky, v nichž jsou zápisy o přeplutí Atlantiku irskými mnichy už ze sedmého století, tedy z doby zhruba 700 let před Kolumbem. Jedním z těch, kteří první vstoupili na americký kontinent, měl být irský mnich Brendan.

Stanovisko irského delegáta podpořil zástupce Islandu Hodur Helgason. Ten se především odvolával na Vikinga Leifa Eriksona, který kolem roku 1000 měl objevit „Vinland“, což - podle názoru četných vědců - mohli být Newfoundland.

Na obranu Kolumba především ohnivě vystoupil představitel Španělska v OSN, který ostrými slovy odsoudil vystoupení zástupců Irsku a Islandu. Zdůraznil zásluhy velkého mořeplavce ve službách španělského trůnu pro osídlení Ameriky a pozdějšího smíšení ras a kultur na tomto kontinentě. „Jediné, co je tu irského - řekl kousavě španělský delegát - je newyorská policie.“

Kolumba podpořili rovněž všichni delegáti zemí Latinské Ameriky, projevili souhlas s přípravou oslav 500. výročí události významné pro celý svět a vyjádřili podivení nad tím, jak je možné, že si někdo může „dělat posměšky z historie“.

A tak dlouholetý spor vědců mnohdy objevení Ameriky uplyne letos 12. let a obě strany se zná!

ha zemí a nejružnějších oborů na téma Kolumbus a objevení Ameriky světovém fóru. (en)

Jak rozmísťovat absolventy vysokých škol

Základní hledisko: potřeby národního hospodářství a opatření vlády ČR

(tisk): Preferovat studium technických oborů a strukturu vysokého školství účinně přizpůsobovat dlouhodobým potřebám ekonomiky a vědeckého rozvoje úloží XVI. sjezd KSČ. Tato oblasti věnovat také pozornost Výbor lidové kontroly ČR a poznatky z kontrol vyjádřit při prověrkách příjmacího řízení na vybraných vysokých školách a uplatňování jejich absolventů v praxi.

Kontrolní šetření se rovněž týkalo plánovaných odborů krajských národních výborů, jednotlivých ministerstev a generálních ředitelství, jak ukázala prověrka, příprava přijímacího řízení se zlepšila, problémy však existují v rozmísťování absolventů. Vyplývají častěji zejména z neochoty některých organizací přijímat nové lidi, ale také z nechuťi vystudovaných nastoupit přímo do výroby. Signalizuje to, že v samotném výchovně vzdělávacím procesu jsou rezervy. Především v málo účinném působení na studenty, aby nastoupili na místa, pro která mají kvalifikaci a do oborů, kde je jich nejvíce potřeba.

V práci některých vysokých škol byly odhaleny nedostatky, které výsledný efekt jejich činnosti ovlivňují. Z celostátního hlediska je závažnou skutečností, že v resortech nejsou vypracovány studie podle usnesení vlády ČR z roku 1978 o směrech technického rozvoje a KNV nebyly dosud o spolupráci požádány. Umísťování absolventů upravuje vládní nařízení, které stanoví zabezpečit jim pracovní umístění v souladu se vzděláním a podle potřeb národního hospodářství. Ačkoli toto nařízení vyšlo v roce 1967, není v organizacích a orgánech respektováno a řada pracovníků kádrových a personálních útvarů je vůbec nezná. Organizace a školy je nepíní ani při seznamování studentů s volnými místy, při uzavírání pracovních smluv atd. Vysoké školy nemají přehled o nástupu absolventů. Není výjimkou, že ti nastupují na místa, která nemají charakter základního pracovního, tedy na ústřední a krajské orgány či do výzkumu a jejich rozmísťování probíhá ve značné míře živelně.

Na základě prověrky přijala vláda ČR opatření, která zainteresovaným orgánům ukládají mj. upravit metodické pokyny pro sestavování plánu o ukazatele, které by objektivněji charakterizovaly potřebu národního hospodářství na počty absolventů středních odborných a vysokých škol v oborové struktuře na období nejméně pěti až deseti let. Stav jejich plnění prověří VLK v druhém pololetí letošního roku.

Méně snůtků, více rozvodů

(tisk): V posledních pěti letech se v Československu snižuje počet občasných vstupučích do manželství. Největší úbytek nastal totiž po roce 1976, kdy se uzavřelo přes 139 000 manželství a v roce 1981 dokonce jen 116 000. Podle posledních statistických údajů však již nastal zlom, protože v minulém roce všlo do sňatku 128 000 lidí, přes 118 000 dvojic. Snižování počtu uzavřených manželství je všeobecným jevem, zaznamenaným v posledních desetiletích téměř ve všech

evropských zemích. V Československu souvisí s ubýváním mladých lidí ve věku, kdy se uzavírá nejvíce sňatků. Vedle změn struktury obyvatelstva byl však důležitý státek vyvolán i vzrůstajícím počtem osob, které po smutných rozvodových zkušenostech již neuzavírají nové manželství. Nelze ovšem přehlédnout jednu smutnou skutečnost - pňmahu se blížíme k tomu, že jedna třetina uzavřených manželství skončí rozvodem. Dokazuje to každoročně stoupající počty rozvodů.

Aufgespießt

„Und kehren wir nicht mehr zur Heimat zurück...“ - bisher war ich in dem Glauben, die Bundeswehr sei eine Verteidigungsarmee, was hat sie denn außerhalb der Heimat verloren?“

Leserbrief im „stern“ zum umstrittenen Absingen des „Panzerlieds“ in der Bundeswehr.

„Wir verkörpern für die Jugend allein heute wieder die Zukunftshoffnung... Wir sind die Optimisten dieser Zeit.“

Der CSU-Vorsitzende und bayerische Ministerpräsident Franz Josef Strauß.

„Es ist in der Tat die wichtigste Wahl seit Gründung der Bundesrepublik. Die Entscheidung fällt für die soziale Marktwirtschaft, für eine freiheitliche Wirtschafts- und Gesellschaftsordnung und für die bewährte Partnerschaft mit dem Westen, oder für eine Gängelung der Bürger durch Staats- und Parteibürokratie, für Zwangswirtschaft. Die SPD will sogar Urlaubsdevisen rationieren.“

Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher in einem Interview mit der Bild-Zeitung

„Schlimmer als bei Adolf. Der hat keine Mauer um Deutschland gebaut.“

Aus einem Flugblatt des Ringes Christlich Demokratischer Studenten (RCDS) an der Technischen Hochschule Aachen unter dem Titel „50 Jahre Diktatur in der DDR“.

Nová vlna profašistické nostalgie

Popad Italské televize nazvaný Já a duce, pojednávající o vztazích mezi Mussolinim a jeho zetem, hrabětem Galeazzo Cianem, vzbudil značný rozruch už v loňském roce prohlásil představitel italské neofašistické strany Italské socialistické hnutí - národní pravice, tajemník Giorgio Almirante, že jeho strana se intenzívně připravuje oslatit letos 100. výročí narození B. Mussoliniho.

Avšak to, co se už v tomto směru stalo, předčí všechny naděje neofašistů Italská televize začala hned v prvních lednových dnech vysílat seriál nazvaný Narození jedné diktatury, který už v r. 1972 napsal dnešní předseda Italského rozhlasového komitétu Sergio Zavini. Na plátech Italských kin se co nevidět má ukázat film o životě Mussoliniho s Johnem Malkinem Clarou Petacciovou, kterou dosud některé italské kruhy nazývají familiárně Claretta. Byla popravena spolu s Mussolinim v květnu 1945 po odsouzení partyzánů nedávkeho Lago Maggiore. Ve filmu ztvárnila tuto postavu Claudia Cardiniová.

V Itálii byla také ustavena cena za „nejobjektivnější dílo“ o Mussolinim a stipendium ve výši 10 milionů lir (7142 dolarů) za nejlepší vědeckou práci o fašistickém Italském diktátorovi. Na trhu se objevila trička s nápisem I love M s profilem diktátora a o Mussolinim byla vydána už celá řada knížek. Vydavatelství Dina např. obohatilo knižní trh pamětmi posledního tajemníka Italské fašistické strany Carlo Scorzy, o to ve dvou provedeních, ve zlatých nebo stříbrných deskách. Ne ve zlatém tuším papíře, ale ve skutečném zlatu nebo stříbre Ty ve stříbre stojí přes jeden tisíc dolarů a ve zlatě 2140 dolarů. Vydavatelství bylo nečekaným zá-

jmem o knihu překvapeno a připravuje proto ve stejném provedení vydat Mussoliniho dopisy rodině.

Vlna televizních seriálů, filmů, knížek, triček i gramofonových desek s nahrávkami Mussoliniho projevů (i ty už zaplavit trh) vzbudila velkou bouři odporu. Odbočka ANPI (Celostátní sdružení bývalých partyzánů) v Savoně např. spolu s komunisty zaslala dopis Italskému prezidentu S. Pertinimu [rovněž bývalému partyzánu a bojovníku proti fašismu] se žádostí, aby se zasadil o zákaz promítání seriálů Narození jedné diktatury.

Vlna oslavování Mussoliniho je vodou na mýlné neofašistům a jejich obdivovatelům a vzbuzuje obavy i v liberálních buržoazních kruzích. Např. známý publicista Indro Montanelli napsal: „Ochlas, jaký má zmrvýřevání a rehabilitace Mussoliniho u mne vyvolává pocit, že naše země se nikdy v ničem nepoučí.“ (en)

OBALY OD ŽVÝKAČEK mohou zaujmout nejen děti. O tom, že jsou i předmětem zájmu seriálních sběratelů z řad dospělých, svědčí například sedm tisíc exemplářů žvýkačkových obalů, které vlastnil ing. Z. Písařík z Plzně je to největší sbírka svého druhu v Československu. (pk)

PARNÍ STRÍKAČKA se poprvé objevila v Praze v roce 1884. Přestože byla technickou novinkou, měla jednu podstatnou nevýhodu. Než se totiž pod kollem zatopilo a pára dostala potřebný tlak, uplynulo asi 20 minut, a to už bylo na účinné hašení většinou pozdě. (en)

Telefon-Takt wie Parkzeit

Die erste Einheit hat nicht immer volle acht Minuten

ter. Wird dann kurz vor Ablauf von acht Minuten das Gespräch beendet, ist der Zähler schon wieder um „1“ weitergerückt. Früher bewegte sich die Zählleinrichtung bei Beginn eines Ortsgesprächs überhaupt nicht, und erst wenn aufgelegt wurde, kam eine Gebühreneinheit hinzu.

In der Tat, so erfährt die FR, arbeiten die Zähler jetzt anders als früher. Weil im Ortsnetz Gespräche nicht mehr unbegrenzt lange geführt werden können, wird der Impuls, der den Zähler treibt, schon bei Zustandekommen der Verbindung gegeben. Es ist dann so, wie etwa in einem Parkhaus bei Stundengebühr. Re-

Bei Münzfernsprechern, jedenfalls bei manchen Typen, kann man jetzt Sekunden zusätzlich herausrechnen. Eigentlich müsste nach spätestens acht Minuten im Tagesbetrieb und zwölf Minuten in der Nacht eingeworfen werden, die Verbindung sofort gekappt werden. Es gibt jedoch Automaten, da leuchtet erst jetzt oder sogar noch etwas später die Aufforderung, man möge Münzen nachwerfen, gelb blinkend auf. Die Blinkphase dauert eine halbe Minute, und so lange bleibt die Gesprächsverbindung auch ohne Münznachwurf weiter erhalten.

Phase des Gesprächs. Die weiteren Gebührenschnitte sind ungeschmälert. Lediglich in Bereichen mit elektronischen Wählsystemen, wie etwa im Frankfurter Westend, arbeiten die Gebührenzähler sekundengenau.

Bei Münzfernsprechern, jedenfalls bei manchen Typen, kann man jetzt Sekunden zusätzlich herausrechnen. Eigentlich müsste nach spätestens acht Minuten im Tagesbetrieb und zwölf Minuten in der Nacht eingeworfen werden, die Verbindung sofort gekappt werden. Es gibt jedoch Automaten, da leuchtet erst jetzt oder sogar noch etwas später die Aufforderung, man möge Münzen nachwerfen, gelb blinkend auf. Die Blinkphase dauert eine halbe Minute, und so lange bleibt die Gesprächsverbindung auch ohne Münznachwurf weiter erhalten.

FR-Leser Hans W. aus dem Frankfurter Ostend hat einen Telefonapparat mit Gebühreneinheitszähler. Diesen Zähler beobachtet der sparsame Fernsprechteilnehmer sehr aufmerksam. Seit 20. Dezember 1982 in den Fernsprechnahdienst einbezogen worden ist, also im Acht-beziehungsweise Zwölf-Minuten-Takt bedient wird, fällt W. folgendes auf:

Sofort, wenn ein Anschluß hergestellt ist, also der angerufene Teilnehmer seinen Hörer abhebt, springt der Zähler um eine Zählereinheit wei-

XV Jahrhunderte zu spät

SWINDON, 7. Februar (AP). Der Engländer Martin Davey hat einen Hang zur Antike, der vom Verkehrsrichter nicht geteilt wird. Um seine Vorliebe nach außen zu dokumentieren, übersetzte Davey das Nummernschild an seinem Auto, das 4434 MD lautet, in die römischen Ziffern IV III IV MD. Er wurde zwar mehrfach von der Polizei angehalten und verwarnet, es dauerte jedoch eine ganze Zeit, bis es einem Bobby in seiner Heimatstadt Swindon zuviel wurde und er eine Anzeige ausfertigte. Der Verkehrsrichter entschied am Montag, daß römische Nummernschilder in Britannien seit dem Rückzug der Römer im 5. Jahrhundert keine Gültigkeit mehr besäßen und verurteilte Davey zu einer Geldstrafe von 30 Pfund (knapp 120 Mark).

„Frauennamen ins Telefonbuch“

Initiative für Zusatzeintrag bei Ehepaaren gestartet

he STUTTGART, 7. Februar. Dem Mißstand, daß zahllose verheiratete Frauen nicht mit ihren Vornamen im Telefonbuch aufgeführt und deshalb häufig un auffindbar sind, will der Hausfrauenbund Stuttgart e. V. abhelfen. Die Organisation, der etwa 600 Mitglieder angehören, rät allen in Frage kommenden Frauen, von der kostenlosen Möglichkeit Gebrauch zu machen, ihren eigenen Vornamen zusätzlich zu dem des Mannes ins Telefonbuch eintragen zu lassen. Entsprechende Namensergänzungsformulare hält jedes Postamt bereit.

„Verheiratete Frauen tauchen unter und kommen erst als Witwen wieder hervor“, kritisiert die Vorsitzende des Hausfrauenbundes, Annemarie Wolfarth, die noch immer in den meisten Familien übliche Praxis, daß sich nur der Ehemann mit Name und Vorname ins Telefonbuch eintragen läßt. Bei früheren Bemühungen um die Propagie-

rung der Möglichkeit, dies — außerdem gratis — zu ändern, hat sie bereits in Hunderten von Briefen und Anrufen Zustimmung erfahren, weil viele zumal ältere Frauen von dieser Möglichkeit nichts wußten.

Eine erhebliche Anzahl von Frauen — nach ihrer Schätzung sogar jede dritte Briefschreiberin oder Anruferin — habe allerdings auch von Problemen berichtet, die sie mit den Ehemännern wegen ihres Wunsches bekommen hätten, selbst auch mit ihrem Vornamen im Telefonbuch zu stehen. Die Post überlasse es jedem Ehepaar bei einem neuen Anschluß, ob es mit einem oder beiden Vornamen vertreten sein will. Die Kosten sind auch bei zwei Vornamen nicht höher. Bei häufig vorkommenden Familiennamen wie Müller, Maier oder Schulze rät der Hausfrauenbund zu einem Extra-Eintrag des zweiten Partners.

„A KOY POPRVE“ JAK
A KOLIKRAT

Aufgespießt

„Es ist verlogen, mit Blick auf die Grünen von einer Unregierbarkeit der Republik zu reden, solange die Herren von Flick die Republik für regierbar halten.“

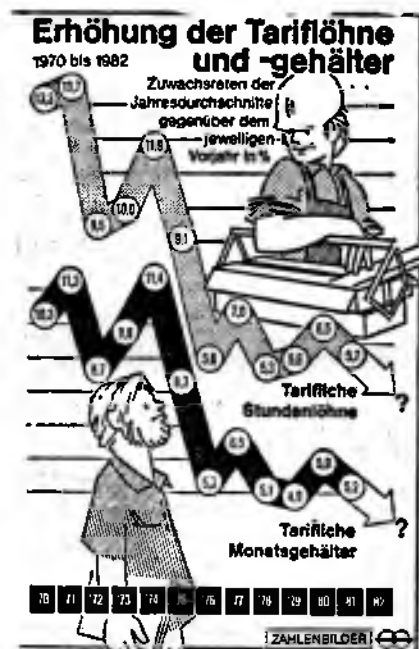
Der Schriftsteller Heinrich Böll auf dem Kongreß „Rettet die Republik“ in der Essener Gruga-Halle.

„Wir empfehlen dem Bundesarbeitsminister Blüm, statt für eine Lohnpause für eine Entlassungspause einzutreten, mit der einzigen Ausnahme vielleicht, die seine Person betrifft.“

Der Vorsitzende der IG Druck und Papier, Leonhard Mahlein.

„Wir brauchen keinen Rhein-Main-Donau-Kanal, es sei denn, die jetzige Regierung mache glaubhaft, sie wolle sich per Schiff absetzen.“

Der Polit-Grafiker Klaus Staack in der Essener Gruga-Halle.

Římská Cinecittà vyprodává

[a]: K neobvyklému aukčnímu výprodeji přistoupil „italský Hollywood“ — římské filmové město Cinecittà, jedno z největších středisek filmové výroby v Evropě. Protože filmová produkce značně poklesla a Cinecittà je velmi zadlužena, zrušila řadu skladových objektů a rozprodává po dlouhá léta shromažďované filmové rekvizity a zařízení, jež sloužila filmařům. Půl století shromažďované právě! uměle vyrobené antikvity jsou nabízeny v aukcích, aby za získané prostředky byl alespoň zčásti kryt obrovský deficit filmového města. K předejdi je nabízeno na 15 000 předmětů, mezi nimi kolem dvou set kompletních zařízení salónů, přes 5000 židlí a křesel, na tisíc obrazů. Největší byla vydražena přesná kopie ložnice ve stylu Ludvíka XV., ve které filmovala Liz Taylorová svou proslulou Kleopatru. Dále bronzové sousost z královského majetku rodu Savojských, mobiliář z nejnovějšího italského televizního seriálu o Verdini. Mezi odprodávanými obrazy jsou kopie děl Picassových, van Goghových, staré porcelánové soubory, broušená skla a nádobý od parfumů, které užívala Audrey Hepburnová. Až budou pavilóny v Cinecittà zcela vyklizeny, čeká je kompletní stržení.

Ze všeho nejvíce byl ale vydražen televizor „Okno sv. Václava“, na kterém sledoval Karel IV. promítání filmu „Cleopatra a Napoleon“.

Thallium

Thallium (von griechisch thallein, „grünen“) ist ein dem Blei ähnliches bläulichweiß glänzendes, sehr weiches und verformbares Schwermetall. Das hochreaktionsfähige und sehr giftige Thallium kommt vor allem in Sulfidmineralen anderer Metalle vor und wird aus dem beim Abrösten der Sulfide anfallenden Flugstaub gewonnen. Entdeckt wurde es 1861 von Sir W. Crookes durch Spektralanalyse. Als Thalliumsulfat in Pasten- oder Körnerform ist es im Handel erhältlich. Thallium-Verbindungen werden zur Bekämpfung von Nagetieren, Ameisen und anderen Schädlingen verwendet (Rattengift). Führt eine Thalliumvergiftung nicht sofort zum Tod — die für Menschen tödliche Dosis liegt unter einem Gramm Thalliumsulfat —, so treten vom zweiten Tag an Vergiftungserscheinungen auf wie Erbrechen, Darmkrämpfe und Überempfindlichkeit der Haut gegen Berührung. Später folgen Nervenentzündungen, Lähmungen, Haarausfall und Sehstörungen sowie psychische Störungen und Nierenschäden. FR/AP

Samstag Ruhe in der Höhle

TOKIO, 8. Februar (Reuter). Japans Banken werden ab August an jedem zweiten Samstag eines Monats geschlossen bleiben. Der Banken-Verband erklärte am Dienstag, die Maßnahme solle den anderen Industrieländern demonstrieren, daß die Japaner nicht mehr die „in Kaninchenhöhlen hausenden Arbeitswütigen“ seien, als die sie ein hoher Beamter der Europäischen Gemeinschaft vor Jahren bezeichnet hatte. Derzeit haben die japanischen Banken noch montags bis freitags ganztägig und an den Samstagvormittagen geöffnet.

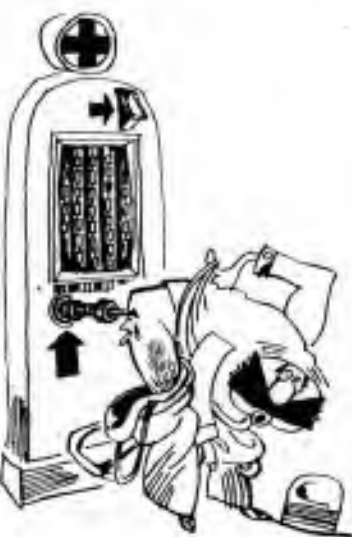
Gänsestopfen geht weiter

STRASSBURG, 8. Februar (dpa). Feinschmecker müssen auch künftig nicht auf den Genuß von Gänseleberpasteten verzichten. Tierschützer wird die Entscheidung jedoch nicht freuen, die am Montag im Europäischen Parlament in Straßburg getroffen wurde. Mit der knappen Mehrheit von 72 gegen 67 Stimmen bei sieben Enthaltungen entschieden die EG-Parlamentarier, daß künftig die rund 20 000 französischen Kleinbauern ihre traditionelle Methode des Gänsestopfens mit Mais fortsetzen können. Vor allem die Briten hatten ein Verbot gefordert.

Haushälterin: Pius XII. warf Brief gegen Nazis ins Feuer

ROM, 8. Februar (dpa). Die langjährige Haushälterin von Papst Pius XII., die aus Bayern stammende Schwester Pasqualina Lehnert, hat erstmals von Erfahrungen mit dem Papst berichtet, die auch dessen kontrovers beurteilte Haltung zum Nationalsozialismus betreffen. Der italienischen katholischen Wochenzeitung „Famiglia Cristiana“ sagte die Ordensfrau, die heute 88jährig in Rom lebt, daß der damalige Papst nach der Veröffentlichung eines niederländischen Bischofsworts gegen den Nationalsozialismus selbst ein vierseitiges Schreiben verfaßt habe, das das Hitler-Regime verurteilte. Er habe den Text dann aber verbrannt. Die Schwester zitiert Pius XII. dazu mit den Worten: „Ich habe diesen Protest geschrieben, um ihn heute nachmittag im ‚Osservatore Romano‘ zu veröffentlichen. Ich habe aber gedacht, wenn durch die Worte der niederländischen Bischöfe 40 000 Unschuldige in Lager gekommen sind, wird Hitler für die Worte des Papstes mindestens 200 000 Menschen internieren. Das kann ich nicht zulassen.“

KAPKU KOLABORANTEN ALE
BYL - SVĚTIL FAJISTOH
ZBRAVĚ!

„Firmu to nemá, ale vypadá to na hospodu.“

Nepřekážka - Svandrík

„Záhy poznáte, Mistře, že u zubaře není žádná tenor hrdině!“

Lieber Knast als Geldstrafe

BONN, 9. Februar (AP). Immer mehr zu Geldstrafen verurteilte Bundesbürger sehen sich aufgrund der schlechten wirtschaftlichen Lage dazu veranlaßt, diese Strafe ersatzweise in den ohnehin überfüllten Haftanstalten zu verbüßen. Wie Bundesjustizminister Hans Engelhard am Dienstag in Bonn mitteilte, ist die Zahl derjenigen, die lieber in einer Zelle schlafen als die vom Gericht verhängte Geldstrafe zu zahlen, 1981 gegenüber dem Vorjahr, um rund 11,7 Prozent auf fast 30 000 gestiegen, während die Zahl der verhängten Geldstrafen insgesamt mit nahezu 500 000 in etwa konstant blieb.

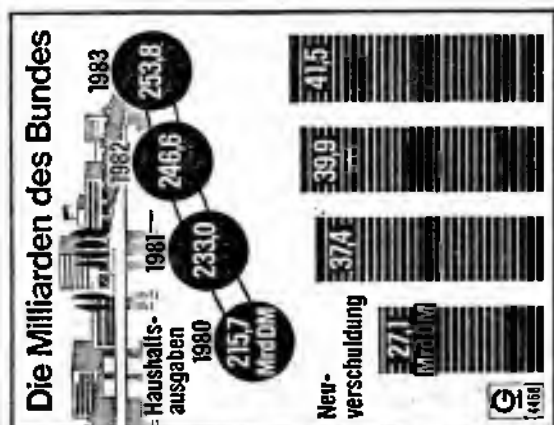
V brzku se tam budou vyrábět jen tři druhy salámů. Salám sportovní: samá šlachy; salám komunisticko-agrární: ráno je červený, do večera se zelená; a salám náboženskosexuální: Pánbůh ví, co do něho ty kurvy dávají.

Polská definice obchodu se SSSR: My tam dovážíme uhlí a Sov. svaz si zato bere naši oceli.

Jaroslav Kerles

„Kdepak, paní inženýrko; salóny krásy, plastická chirurgie, na to já nemám. Já se prostě šíju sama!“

Telefon-Takt wie Parkzeit

Die erste Einheit hat nicht immer volle acht Minuten

ter. Wird dann kurz vor Ablauf von acht Minuten das Gespräch beendet, ist der Zähler schon wieder um „1“ weitergerückt. Früher bewegte sich die Zählerrichtung bei Beginn eines Gesprächs überhaupt nicht, und erst wenn aufgelegt wurde, kam eine Gebühreneinheit hinzu.

In der Tat, so erfuh die FR, arbeiten die Zähler jetzt anders als früher. Weil im Ortsnetz Gespräche nicht mehr unbegrenzt lange geführt werden können, wird der Impuls, der den Zähler treibt, schon bei Zustandekommen der Verbindung gegeben. Es ist dann so, wie etwa in einem Parkhaus bei Stundengebühr. Rein-

fahren und kurz darauf schon Rausfahren macht die Parkgebühr für die ganze erste Stunde fällig; 61 Minuten im Parkhaus kosten gleich zwei volle Stundengebühren.

Was das Weiterücken des Zählers kurz vor Ablauf von acht beziehungsweise 12 Minuten angeht, so ist die Technik des Takteberschuld, der alle 30 beziehungsweise 45 Sekunden anschlägt. So schwankt die Länge der ersten Gebühreneinheit zwischen sieben Minuten und 30 Sekunden und vollen acht Minuten beziehungsweise zwischen elf Minuten und 15 Sekunden und vollen zwölf Minuten — aber nur in der ersten

FR-Leser Hans W. aus dem Frankfurter Ostend hat einen Telefonapparat mit Gebühreneinheitszähler.

TE TO
DÖBYTEK
2LO-
DĚJSKEJ!

Diesen Zähler beobachtet der sparsame Fernsprechteilnehmer sehr aufmerksam. Seit dem 20. Dezember 1982 in den Fernsprechnahdiensten einbezogen worden ist, also im Acht- beziehungsweise Zwölf-Minuten-Takt bedient wird, fällt W. folgendes auf:

Sofort wenn ein Anschluß hergestellt ist, also der angerufene Teilnehmer seinen Hörer abhebt, springt der Zähler um eine Zählereinheit wei-

XV Jahrhunderte zu spät

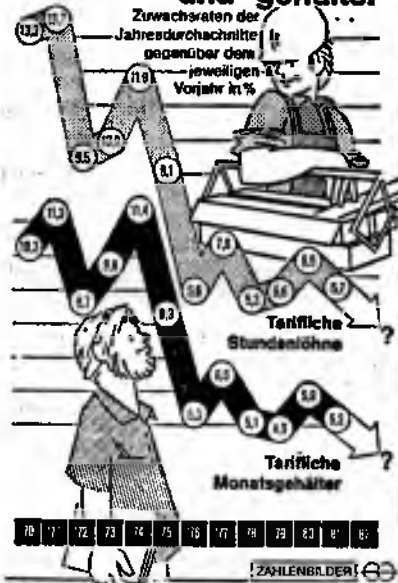
SWINDON, 7. Februar (AP). Der Engländer Martin Davey hat einen Hang zur Antike, der vom Verkehrsrichter nicht geteilt wird. Um seine Vorliebe nach außen zu dokumentieren, übersetzte Davey das Nummernschild an seinem Auto, das 4434 MD lautet, in die römischen Ziffern IV III IV MD. Er wurde zwar mehrfach von der Polizei angehalten und verwarnet, es dauerte jedoch eine ganze Zeit, bis es einem Bobby in seiner Heimatstadt Swindon zuviel wurde und er eine Anzeige ausfertigte. Der Verkehrsrichter entschied am Montag, daß römische Nummernschilder in Britannien seit dem Rückzug der Römer im 5. Jahrhundert keine Gültigkeit mehr besäßen und verurteilte Davey zu einer Geldstrafe von 30 Pfund (knapp 120 Mark).

Římská Cinecittà vyprodává

(a): K neobvyklému aukčnímu výprodeji přistoupil „italský Hollywood“ — římské filmové město Cinecittà, jedno z největších středisek filmové výroby v Evropě. Protože filmová produkce značně poklesla a Cinecittà je velmi zadlužena, zrušila řadu skladových objektů a rozprodává po dlouhá léta shromažďované filmové rekvizity a zařízení, jež sloužila filmářům. Půl století shromažďované právě i uměle vyrobené antikvity jsou nabízeny v aukcích, aby za získané prostředky byl alespoň zčásti kryt obrovský deficit filmového města. K prodeji je nabízeno na 15 000 předmětů, mezi nimi kolem dvou set kompletních zařízení salónů, přes 5000 židlí a křesel, na tisíc obrazů. Největší byla vydražena přesná kopie ložnice ve stylu Ludvíka XV., ve které filmovala Liz Taylorová svou proslulou Kleopatru. Dále bronzové sousoší z královského majetku rodu Savojských, mobiliář z nejnovějšího italského televizního seriálu o Verdm. Mezi odprodávanými obrazy jsou kopie děl Picassových, van Goghových, staré porcelánové soubory, bronzová skla a nádoby od parfumů, které užívala Audrey Hepburnová. Až budou pavilóny v Cinecittà zcela vyklizeny, čeká je kompietní stržení.

Ze všeho nejvíc byl ale vydražen televizor „Dko sv. Václava“, na kterém sledoval Karel IV. promítání filmu „Cleopatra a Napoleon“.

Erhöhung der Tariflöhne und -gehälter

Aufgespießt

„Es ist verlogen, mit Blick auf die Grünen von einer Unregierbarkeit der Republik zu reden, solange die Herren von Flick die Republik für regierbar halten.“

Der Schriftsteller Heinrich Joff auf dem Kongreß „Rettet die Republik“ in der Essener Gruga-Halle.

„Wir empfehlen dem Bundesarbeitsminister Blum, statt für eine Lohnpause für eine Entlassungspause einzutreten, mit der einzigen Ausnahme vielleicht, die seine Person betrifft.“

Der Vorsitzende der IG Druck und Papier, Leonhard Mahlein.

„Wir brauchen keinen Rhein-Main-Donau-Kanal, es sei denn, die jetzige Regierung machte glaubhaft, sie wolle sich per Schiff absetzen.“

Der Polit-Grafiker Klaus Staack in der Essener Gruga-Halle.

Thallium

Thallium (von griechisch thallein, „grünen“) ist ein dem Blei ähnliches bläulichweiß glänzendes, sehr weiches und verformbares Schwermetall. Das hochreaktionsfähige und sehr giftige Thallium kommt vor allem in Sulfidmineralen anderer Metalle vor und wird aus dem beim Abrösten der Sulfide anfallenden Flugstaub gewonnen. Entdeckt wurde es 1861 von Sir W. Crookes durch Spektralanalyse. Als Thalliumsulfat in Pasten- oder Körnerform ist es im Handel erhältlich. Thallium-Verbindungen werden zur Bekämpfung von Nagetieren, Ameisen und anderen Schädlingen verwendet (Rattengift). Führt eine Thalliumvergiftung nicht sofort zum Tod — die für Menschen tödliche Dosis liegt unter einem Gramm Thalliumsulfat —, so treten vom zweiten Tag an Vergiftungserscheinungen auf wie Erbrechen, Darmkrämpfe und Überempfindlichkeit der Haut gegen Berührung. Später folgen Nervenentzündungen, Lähmungen, Haarausfall und Sehstörungen sowie psychische Störungen und Nierenschäden. FR/AP

„Frauennamen ins Telefonbuch“

Initiative für Zusatzeintrag bei Ehepaaren gestartet

he STUTTGART, 7. Februar. Dem Mißstand, daß zahllose verheiratete Frauen nicht mit ihren Vornamen im Telefonbuch aufgeführt und deshalb häufig unauffindbar sind, will der Hausfrauenbund Stuttgart e. V. abhelfen. Die Organisation, der etwa 600 Mitglieder angehören, rät allen in Frage kommenden Frauen, von der kostenlosen Möglichkeit Gebrauch zu machen, ihren eigenen Vornamen zusätzlich zu dem des Mannes ins Telefonbuch eintragen zu lassen. Entsprechende Namensergänzungsformulare hält jedes Postamt bereit.

„Verheiratete Frauen tauchen unter und kommen erst als Witwen wieder hervor“, kritisiert die Vorsitzende des Hausfrauenbundes, Annemarie Wolfarth, die noch immer in den meisten Familien übliche Praxis, daß sich nur der Ehemann mit Name und Vorname ins Telefonbuch eintragen läßt. Bei früheren Bemühungen um die Propagie-

rung der Möglichkeit, dies — außerdem gratis — zu ändern, hat sie bereits in Hunderten von Briefen und Anrufen Zustimmung erfahren, weil viele zumal ältere Frauen von dieser Möglichkeit nichts wußten.

Eine erhebliche Anzahl von Frauen — nach ihrer Schätzung sogar jede dritte Briefschreiberin oder Anruferin — habe allerdings auch von Problemen berichtet, die sie mit den Ehemännern wegen ihres Wunsches bekommen hätten, selbst auch mit ihrem Vornamen im Telefonbuch zu stehen. Die Post überlasse es jedem Ehepaar bei einem neuen Anschluß, ob es mit einem oder beiden Vornamen vertreten sein will. Die Kosten sind auch bei zwei Vornamen nicht höher. Bei häufig vorkommenden Familiennamen wie Müller, Maier oder Schulze rät der Hausfrauenbund zu einem Extra-Eintrag des zweiten Partners.

„A KOY POPPE, JAK A KOLIKRAT“

Niké nese řízky et.....

Literární kritik, který se nikdy nevyznačoval smyslem pro humor a zcela jistě prostý zá-
ludných úmyslů, protože za svoji kariéru děkuje normalizaci, provedl prapodivnou inventu-
ru, nadepsanou "Klement Gottwald v české poezii."

I když pochopitelně ignoruje mnoho básníků daných mezitím do klatby, vynesl na světlo ne-
jeden pozapomenutý skvost. Třeba verše: "Bývali kdysi králové /kol krku samý kment. /Dnes
na Hradčanech/ z faječky puká president." Potud citát. A snad ještě působivější je zjiš-
tění, kolikrát se "objevuje motiv hoblovaček." Nelze nepoznamenat, že truhláře si obvyk-
le představujeme ve spojení s nábytkem, ne s hoblovačkami, protože hoblovačky jsou všeho-
všudy odpad, ale básníci zřejmě věděli, co je pro Gottwalda charakterističtější, a kritik
jim přitakává. Pak se už nedivíme, že Milan Blahynka uznal za moudré citovat i Nezvalovo
vytržení nad Martou Gottwaldovou: "Ty slavné večery se nezapomenou. /Hradčanská nádvoří
bývala osvětlena. /V tom vešel on, šel s ní, šel se ženou. /Nezapomenutelný muž, nezapo-
menutelná žena. // Bože, jak vysoko až vyrostl náš lid..." Konec citace. Bože, kam to za
komunismu dopracovala poezie?! Nesvítlo se snad na Hradčanech už před Gottwaldovým pano-
váním? A ta žena dosáhla jistě nezapomenutelnosti jen díky tuctům anekdot, jež se o ní
vyprávěly.

Nechme stranou skutečnost, že Blahynkův článek vyšel v časopisu Česká literatura, ne v
Dikobrazu, ačkoliv by se tam spíš hodil. Takové už jsou cesty osudu, že směšnost a trap-
nost dostává punc cenných hodnot, taková je realita reálného socialismu. Co ale bude dál,
kdo napíše pokračování?

O Antonínovi Zápotockém by se ještě pár veršů, uštrikovaných horlivými kariéristy, také
našlo, ale to už je definitivně konec. Antonín Novotný jako pramen inspirace? Ne, to ne-
dokázali tvrdit ani nejvěrnější z věrných, a právě tak se zřejmě nedočkáme básní o dneš-
ním pokračovateli Gottwalda a Novotného.

Jistě, časy tzv. "kultu osobnosti," jsou pryč, ale příčina tkví jinde, hlouběji. Už za
časů vrcholícího kultu Stalina a Gottwalda ji bezmála objevil sám Ladislav Štoll. Bez-
mála, říkám, protože Štoll jenom statisticky evidoval, že jsou básně o Leninovi, ale o
Stalinovi už se píše podstatně méně. Kariéristé postřehli příležitost a zhotovili větší
množství makulatury, podobné veršikům o Gottwaldově dýmce a hoblovačkách. Natrvalo to
však nepůsobilo.

Vladimír Majakovskij kdysi veršoval, že si přeje, "aby v politbyru /o poezii referoval
Stalin. Tolik citát. Když se Majakovskij dočkal splnění svého snu, zemřel sebevraždou.
Česká poezie prodělala podobný proces vystřízlivění, kde také nechyběly ani sebevraždy.
Vyvolala je hluboká desiluze, zklamání nad vysněným --- a vylhaným --- ideálem. Lenin na
dálku ještě mohl inspirovat; inspiraci Stalinem se podařilo vyvolat souběžným použitím
korupce a propagandy. Chruščov a Novotný, Brežněv a Husák se však idoly nikdy nestali.
Přišli tedy časy jiných veršovců, například "básníka skalního," jak říká Antonín Brousek
jednomu titulárně národnímu umělci. Fajfka a hoblovačky vyšly z módy, básnilo se tedy o
manželce, která "z krámu do krámu se hmoždí, /chléb a salát, trochu droždí, /řízky, sůl,
dvě komuniké/ nese jak vítězná Niké." Konec citátu - zase jedna "krása nechtěného." kte-
rá je však nejen zábavná, ale také ilustrativní; komunismus z velkohubého patosu klesl
do hokynářské triviality. Psát o socialistické poezii, to je dnes -- řečeno opět s Anto-
nínem Brouskem -- "botanizování na hřbitově."

Izv. klasik marxismu-leninismu říká, že historie probíhá jednou jako tragédie, podruhé
jako fraška. Převáděno do direktiv pro stranické básníky: jestliže se vám nechce psát o
dnešním generálním tajemníkovi, pište o jeho předchůdci, kterého třeba ani moc nepamatu-
jete. A najde se tedy Václav Hons, kupodivu Blahynkou necitovaný, a vyslouží si pocty za
knížku "Únor," obsahující také tyto verše: "Kléma /je stále připraven/ s námi hovořit/
/se všemi/ zvláště s některými." Konec citátu, připomínajícího slavnou Orwellovu větu,
že "všechna zvířata jsou si rovna, ale některá jsou si rovnější." Orwell je u nás ovšem
na indexu, Václav Hons je na nejlepší cestě dostat po cenách i nějaký ten titul.

O Honsa tedy jde ovšem jenom potud, že Milan Blahynka se o něm ani nezmiňuje. Při veške-
ré dialektické obratnosti v zacházení s fakty by nemohl vyvrátit zjištění, že za čtyřia-
třicet let existence komunistického režimu někdejší přitažlivost komunismu beznadějně
vyprchala, že od bukolické idylly prezidenta s faječkou se dostala buď k cynickým konve-
sím na způsob citovaných veršů Václava Honsa anebo k manželce, která "řízky, sůl, dvě ko-
muniké / nese jak vítězná Niké." Což má tuze blízko k básnickému symbolu významu Klemen-
ta Gottwalda -- k hoblovačkám.

NAŠI HOKEJISTÉ V KANADĚ A V USA

Ty tam jsou časy, kdy Evropané obdivovali bruslařské umění, techniku hole, radostnou hravost, a i dokonce vybavení kanadských hokejistů, kteří přijížděli na světové šampionáty pouze se svými amatérskými klubovými celky a přesto vyhrávali suverénně tyto vrcholné světové podniku. Z počátku dokonce výsledky, které mohly mnohá mužstva od ledního hokeje vůbec odradit. Jen vzpomeňme na debakl Čechoslováků 28. ledna 1924 na ZOH v Chamonix s Kanadou 0:30, Švýcarů 0:33, atd. Hokejová Evropa však na štěstí deprimována nebyla, učila se, a pomalu a jistě se lepšila. 15. února 1949 se už dokonce čs. hokejistům podařilo ve Stockholmu Kanadany poprvé na mistrovství světa porazit 3:2/ a o dvě desetiletí později už přední amatérská mužstva Kanady na Evropany nestačila. V posledních letech na země kolébky ledního hokeje zkusila na mistrovství světa a na tzv. Canada Cupu s profesionály, ale i ti mají co dělat, aby čestně obstáli. A přesto třeba říci, že jejich klubová soutěž "kanadsko-americká profesionální hokejová liga NHL" je dodnes vrcholnou světovou soutěží klubových týmů a stále ještě snem tisíců evropských hokejistů. Jako první - až na Čechoslováka Jaroslava Jiříka - to v NHL zkusili Skandinávci /Švédové a Finové/. A s úspěchem. Pak však přišli Čechoslováci a ti je, pokud jde o výkonnost, "strčili do kapsy". Vždyť nyní v sezóně 1982-83 není v kanadsko-americké lize NHL jedno kolo, ve kterém by se o některém z patnácti Čechoslováků nepsalo v odborném hokejovém tisku /v Kanadě nebo v USA/ v superlativech. "Hokejový koncert sourozenců Štastných v Quebecu", "Peter, Marian a Anton Štastní - nejlepší útočná formace NHL", "Nejslavnější světový hokejista Wayne Gretzky vstřelil tři goly, ale Quebec přesto zásluhou velkého výkonu bývalého čs. útočného tria z Bratislavy vyhrál nad Edmontonem 9:7". Takto a podobně referovali např. kanadští hokejoví odborníci na sportovních stránkách deníků o utkání: Quebec Nordiques-Edmonton Oilers, které bylo podle jejich názoru jedním z nekvallitnějších zápasů letošní NHL a exulanti Štastní pěti goly a šesti nahrávkami na branky získali dalších jedenáct bodů pro střeleckou tabulku této nejslavnější hokejové soutěže klubových celků. Loni to zásluhou Petra, Mariana a Antona Štastných "dotáhlo" mužstvo Quebec Nordiques až do semifinále Stanleyova poháru a tento nejvyšší úspěch v dějinách klubu by chtěl tým bratislavských hvězd letos opakovat. - Po dobrých zkušenostech se sourozenci Štastnými, mělo by vedení "Nordiques" zájem na tom, aby do svých řad získalo další přední hráče čs. národního mužstva jako např. Jiřího Lálu z Českých Budějovic nebo Vincenta Lukáče z Košic, ale to je "píseň budoucnosti".

HNNAČÁK "MILÁČKEM" TORONTSKÉHO PUBLIKA

Velkou oporou mužstva Toronto Maple Leafs jsou bezpochyby tři bývalí čs. reprezentanti, kteří zůstali "na Západě" teprve v posledních sezónách. Je to především "Spartan" Peter Ihnačák /narozený 3. května 57/, který "hlídačem" čs. národního mužstva uťekl na posledním mistrovství světa v dubnu 1982 v Helsinkách, kdy se musel z finské metropole tajně dostat lodí do Stockholmu /Finové čs. uprchlíky vydávají Praze! / a odtud teprve odcestovat za svými sourozenci do Ameriky. Ihned od podzimu začal hrát v Torontu a vypracoval se v jednoho z nejnebezpečnějších útočníků mužstva. Stejně zřejmě platí i o bývalém hráči TJ Vítkovice 23 letém Miroslavu Fryčerovi,

kteřý oblékal dres čs. národního mužstva ještě na mistrovství světa r. 1981 v Göteborgu, v létě 1981 však zůstal při zájezdu klubového celku /spolu se svými rodiči/ ve Švýcarsku a brzo nato se dostal do Kanady. Téměř celou sezónu 1981/82 hrál s bratry Štastnými v Quebecu /kde nastřílel 20 ligových branek a na 17 nahrál/, pak však mělo o něj zájem Toronto Maple Leafs, kde nakonec "zakotvil". V obraně Toronto Maple Leafs hraje s velkým přehledem i bývalý hráč plzeňské Škodovky a čs. národního mužstva Vítězslav

/Sláva/ Ďuriš, který spolu se Švédem Salmingem vytvořil jednu z nejlepších obranných dvojic NHL. K dispozici má trenér tohoto klubu i dva čs. brankáře, ale s těmi jsou problémy. Především s bývalým golmanem čs. národního mužstva, exulantem Jiřím Črhou z Pardubic, který byl kvůli poněkud slabším výkonům poslán do "farmářského mužstva" Toronto "Saint Catharines", Črha však odmítá a proto mu byla klubem zastavena činnost. Uruhý brankář z řad čs. exulantů v Torontu, dvacetiletý Martin Maglay, byl v září minulého roku v Torontu přepaden a oloupen o třicet dolarů. Na následky zranění krční obratle musel do nemocnice a z tohoto šoku se jen pomalu dostává. V Torontu však všichni tvrdí, že má brankářskou kariéru teprve před sebou. I Toronto Maple Leafs by mělo zájem o několik čs. hokejových reprezentantů jako např. o "střeleckého krále" letošního lednového světového šampionátu hokejových juniorů v Leningradě Vladimira Růžičku z Litvínova.

VE VANCOUVERU HVĚZDOU I. HLINKA

Po zdlouhavých jednáních s mluvčími kanadského hokeje, uvolil se Československý hokejový svaz ve spolupráci s Prago sportem vyslat do kanadsko-americké profesionální ligy NHL své zasloužilé reprezentanty, ti však musí už být v Československu na sklonku své kariéry. A tak se stalo, že ve Vancouveru za místní tým "Vancouver Canucks" hrají už druhou sezónu /s čs. hlediska/ "legální" dva litvínovští hráči: 33letý obránce Jiří Bubla a o jeden den starší útočník kapitán čs. národního mužstva Ivan Hlinka /Bubla se narodil 27. ledna 1950 v Ústí n. Labem/, kteří si na "stará kolena" - především Ivan Hlinka -

vedou znamenitě a v poslední době byli několikrát i strůjci vítězství tohoto svého nového klubu. - Spolehnutí je však i na jednoho z nejmladších hráčů NHL, obránce Ricka Lanze /21 let/, který teprve v osmašedesátém roce přišel se svými rodiči jako sedmiletý chlapec z Karlových Varů do Kanady a celá rodina se usadila ve Vancouveru. Podle názoru expertů má Lanz před sebou velkou hokejovou kariéru.

S povolením Frago sportu hrají v NHL ještě další tři bývalí čs. hokejoví reprezentanti: v mužstvu nejslavnějšího světového hokejisty Wayne Gretzského - v Edmonton Oilers - je to bývalý útočník českobudějovického Motoru Jaroslav Pouzar /jako jediný z čs. hokejistů v NHL nepodává v poslední době svůj standard/ a mužstvo Philadelphia Flyers hraje jeho bývalý kolega, obránce Miroslav Dvořák, a ve Washingtonu podává za místní Washington Capitals" dobré výkony bývalý kapitán čs. národního mužstva a klubového celku Poldi Kladno Milan Nový. V hlavním městě USA žije s celou rodinou/ s manželkou a šestiletou dcerkou, která navštěvuje školu při čs. velvyslanectví, na niž se učí jak česky tak i anglicky/

slední gól v dresu tohoto celku dal ve 35. kole soutěže B mužstvu Jihlavy, se kterou se Liberec rozešel za remízy 4:4. Pak Jan Ludvík uťekl se svou přítelkyní Danou přes Jugoslávii do Rakouska a koncem r. 1981 se dostal konečně do Kanady, kde v dresu Kamloops Oilers dával hned v první sezóně 31 gólů a na 34 nahrál. Na podzim 1982 přestoupil do mužstva nováčka kanadsko-americké ligy NHL New Jersey Devils, kde je s ním vedení stejně jako trenér mužstva spokojeni.

olympijských hrách v Lake Placid získalo zlatou medaili/ Herb Brooks povolal zpět. A Václav Nedomanský neklamal, když už v jednom z prvních utkání New York Rangers-Vancouver bezgólovou brankou zachránil svému mužstvu remízu 3:3.

Naopak k nejmladším hokejistům NHL patří 21letý bývalý juniorský reprezentant Československa Jan Ludvig, který byl před třemi roky hráčem čs. týmu, jenž v Polsku získal titul mistra Evropy. Jan Ludvig hrál ještě na jaře 1981 za mužstvo příslušníka České Národní ligy Liberec a po-

NESTÁRNOUČÍ NEDOMANSKÝ

Nejstarším hráčem kanadsko-americké profesionální hokejové ligy NHL je 14. března 1944 narozený Václav Nedomanský, který zůstal se svou rodinou v zahraničí už v r. 1974 a od té doby patří stále k oporám svých týmů. Na počátku sezóny přestoupil z Detroitu do New York Rangers, odkud však byl "půjčen" mužstvu St. Louis Blues /za které kdysi hrával i první čs. profesionál Jaroslav Jiřík/; první několika týdny si ho však trenér newyorského týmu /a trenér mužstva USA, které na posledních

Überleben Tag für Tag

Eindrücke von einer Reise durch die Tschechoslowakei

Von Alfred Brugger

Prag liegt im Dunkel. Blickt man vom Hradšchin auf die nächtliche Stadt, fällt die Orientierung in diesem Meer von Düsternis schwer. Nur hier und dort blitzen Lichter auf - Signale des Verdämmerns oder der Verheilung. Energie ist knapp und teuer. Der Mangel fördert den Eindruck, daß ein schwerer Schatten über Stadt und Land liegt.

Die Tschechoslowakei hat sich im fünfzehnten Jahr nach dem Einmarsch der brüderlichen Armeen, kaum aufgehellt. Vom Prager Frühling blieb nach der er-

zwungenen Abstinenz von Politik nur die Hinwendung zu Kultur und Konsum. Die Bevölkerung hat sich verschont. Sie leistet, anders als in Polen, keinen Widerstand. Sie versucht im täglichen Leben zu überleben. Da sie nicht erhebt, was sie wollte, nimmt sie mit, was sie kann. Sie paßt sich an. Nur im freien Westen gilt solche Haltung als schimpflich.

Westliche Journalisten tun sich schwer, in dieses Land zu gelangen. Sie sind, weil von Beruf neugierig, unerwünscht. Doch auch wo Ausnahmezustand herrscht,

gibt es Ausnahmen. Der Verfasser, eingeladen vom tschechoslowakischen Journalistenverband, hatte Gelegenheit, sich in Hauptstadt und Stadt umzusehen. Er sprach mit hochgestellten Persönlichkeiten und einfachen Leuten. Er bekam mitgeteilt, fragte nach, hörte zu und sah sich um. Das meiste erfuhr er gleichsam zwischen den Zeilen.

Das sind die Eindrücke eines zehntägigen Aufenthaltes. Ungeordnet und zufällig. Sie geben Wirklichkeit wieder, lassen die ganze Wahrheit nur ahnen.

A la carte

Es ist ein Samstag im Dezember im nebelverhüllten Prag. Das Hotel am Rande der Stadt ist voll. Leben. An der Rezeption drängen sich junge Leute im Sportdress, um den Fernsehapparat in der Halle haben sich die gesetzteren Leute geschart. Im Speisesaal herrscht wohlthuende Leere. Unsere Begleiterin hatte uns gewarnt: das Essen dort ist teuer und schlecht. Ein Journalist hält sich aus Prinzip nicht an Warnungen und bekommt seine Lebenserfahrung bestätigt, daß Wahrheit meist teilbar ist.

Im großen Speisesaal sitzen zwei Paare. Die Herren sind jung und lassen vermuten, daß sie der Dame ihres Herzens vorführen

wollen, wie der Sozialismus schmeckt. Ich bekomme einen Einzelsitz zugewiesen. Schleiflack, edles Linnen, goldgerändertes Service. Als Aperitif ein russischer Wodka, man muß mit den Wölfen trinken. Danach Schinken mit Spargel und ein Husarensteak, mit Slibowitz flambiert. Ob ich den Reis arabisch wünsche? Dazu ein Schüsselchen Salat; die Tomaten munden nach nichts, als kämen sie aus Holland.

Unverzichtbarer Kaffee

Russen, die das Hotel vorwiegend bevölkern, sind nicht im Restaurant. Es ist für sie unerwünscht. Zur Schokoladentorte reicht mir der tadelloso Ober-

den unvermeidlichen Kaffeeschmelzer. Keine Revolution kann die Tschechoslowakei so umstürzen, daß die Prager auf ihren Kaffee verzichten würden. Es gäbe eine Revolution. Nach dem grusinschen Kognak wird mir in einer Serviette die Rechnung gereicht. Die Summe entspricht genau einem Zehntel des durchschnittlichen Monatseinkommens.

Als ich gehe, spielt die Heimorgel. „Sag beim Abschied leise Servus.“ Ein neues Gedeck wird aufgelegt für Gäste, die kommen - oder auch nicht. Es müßte interessant sein, die Kosten-Nutzen-Rechnung dieses Restaurants einzusehen. Doch wer rechnet schon so in diesem Land ...

Rinder, Rüben und Raketen

Die landwirtschaftliche Produktionsgenossenschaft Zborlik liegt nahe der slowakischen Stadt Nitra. Sie ist, wie man hört, eine der besten der 650 LPGs. Außerdem gibt es in der Tschechoslowakei 81 Staatsgüter. Nur 2,5 Prozent des Bodens befindet sich noch in privater Hand; es sind unwirtschaftliche Flächen in Höhen über 600 Metern.

In forschem Ton

Wir wurden mit einem „Wolga“ abgeholt, sonst führen wir meist im weit weniger bequemen Skoda. Wer hat, der hat. Die slowakischen Bauern leben gut; man sieht es und läßt es sehen. Der Vorsitzende, Herr über 837 Mitarbeiter, ist 33 Jahre alt, seit sechs Jahren im Amt. Er schlägt einen forschenden Ton an. Die Mitglieder des Präsidiums sitzen am Nebentisch und hören genau zu. Sie begleiten wie ein griechischer Chor die Worte ihres Vorsitzenden. Das wirkt manchmal störend, und dann wirft ihnen der Chef, der nach eigenem Bekenntnis nichts davon hält, populär zu sein, einen Blick zu. Das schafft Ruhe, aber nicht immer.

Getraideeinfuhr gesenkt

„Dieses Kollektiv erfüllt alle Aufgaben, die wir vom 16. Parteitag erhalten haben“, sagt der Vorsitzende. Oberstes Ziel ist die Autarkie. Das haben wir schon

gehört und werden es noch oft hören. Der Regierungssprecher Kouril hat uns in Prag nicht ohne Genugtuung berichtet, daß die jährliche Einfuhr von Getreide von zwei Millionen auf 600 000 t gesenkt werden konnte. Das Land sei bei einem Hektarertrag von 4,2 t autark. Die LPG Zborlik erzielt nach Angaben ihres Direktors Erträge zwischen 5 und 6 t. Sie erfüllt also ein Übersoll und wurde mit dem „Banner der Arbeit“ ausgezeichnet.

Trend umgekehrt

Sie erzeugt Weizen, Mais, Gerste, Zuckerrüben und etwas Wein. Dazu Rinder und Kühe. Der Durchschnittslohn nach Steuer beträgt 2450 Kronen, etwa 500 DM. Die Landwirtschaft hat eine Million Leute verloren. Jetzt habe sich der Trend umgekehrt. „Die Mentalität der jungen Leute ist, ihr schönes Haus und ihr Auto in der Garage zu haben.“ Der Vorsitzende scheut den Vergleich mit Ärzten und Stahlarbeitern nicht. „Jeder hat, was er braucht, ich glaube, das ist das Entscheidende.“ Da man inzwischen bei der Ideologie angelangt ist, schaltet sich einer der Stellvertreter ein: „Die höchste Form der sozialistischen Errungenschaften ist, daß jeder eine persönliche Beziehung zur Arbeit hat.“

Wir werden nach unten in den Sitzungssaal gebeten. An der

Stirnseite ein Bild Husaks, umrahmt von den Fahnen der CSSR und der UdSSR, an den Wänden Spruchbänder. Parolen und die Portraits verdienter Bauern des Volkes. Der Tisch ist reich gedeckt mit Wein, Cola und Kaffee, Mohnschnitten und den beliebten Griebenkuchen. Der aufkeimenden Gemütlichkeit macht der Direktor schnell ein Ende. Er spricht vom guten Leben, das wir alle haben könnten, in Ost und West, wenn nicht ständig aufgerüstet wurde, und schuld daran seien nur die schrecklichen Amerikaner mit ihren Raketen, welche die Sowjets dazu zwängen, auch Raketen aufzustellen. Er persönlich wolle nur in Frieden und gut leben und hoffe, daß alle, die das auch wollen, die Amerikaner daran hindern würden, neue Raketen aufzustellen.

Öfter zu hören

Auch das haben wir schon so oder so ähnlich gehört und werden es noch öfter hören. Wir sagen, daß auch wir für den Frieden sind, und daß man uns in Prag versichert habe, man baue auf einen Fortgang der Entspannung. Das wirkt ungemünzt. Was in der Hauptstadt erklärt wird, dem mag auch ein geschulter Bauernfunktionär in Nitra nicht widersprechen. Was wir nicht aufessen konnten, bekommen wir eingepackt. Als Wegzehrung.

Im Auswärtigen Amt

Die Ereignisse in Polen hat der Herr im Auswärtigen Amt mit Mistfäulen und Mistfrauen beobachtet. In dieser Frage können sich einmal ausnahmsweise die da oben ein wenig wissen mit denen da unten. Die Tschechoslowaken bringen wenig Sympathie für ihre aufstrebenden Nachbarn auf. Vielleicht, weil sie das bereits hinter sich hatten; sicher, weil sie gezwungen sind, von dem westlichen an die sozialistischen Brüder abzugeben, die noch weniger haben. Vielleicht, sagt Zuzanik, „kommt man eines Tages dazu zu sagen, laßt sie doch im eigenen Saft schmoren.“

Die Ereignisse in Polen hat der Herr im Auswärtigen Amt mit Mistfäulen und Mistfrauen beobachtet. In dieser Frage können sich einmal ausnahmsweise die da oben ein wenig wissen mit denen da unten. Die Tschechoslowaken bringen wenig Sympathie für ihre aufstrebenden Nachbarn auf. Vielleicht, weil sie das bereits hinter sich hatten; sicher, weil sie gezwungen sind, von dem westlichen an die sozialistischen Brüder abzugeben, die noch weniger haben. Vielleicht, sagt Zuzanik, „kommt man eines Tages dazu zu sagen, laßt sie doch im eigenen Saft schmoren.“

Abteilungsleiter Zuzanik gibt sich zufrieden. Er erwartet nach dem Regierungswechsel in Bonn Veränderungen. In absehbarer Zeit will Bundesaußenminister Genscher nach Prag kommen. Man kennt ihn. Sein Besuch könnte Begegnung dafür sein, daß es „so weiterläuft, wie es bisher war“. Aber die wirklichen Entscheidungen, sagt Zuzanik, werden Anfang dieses Jahres drastisch erhöht. Ein weiterer Schub, so um die 30 Prozent, wird befürchtet. Der Lebensstandard sinkt. Ein Kilo gutes Fleisch kostet 100 Kronen. Der Textilarbeiter verdient 2000 Kronen, die Rentner liegen unter 1000. Die amtliche Statistik des Fortschritts klingt gut. Selbst nachzurechnen, ist besser.

„In einer Reihe“
Abteilungsleiter Zuzanik gibt sich zufrieden. Er erwartet nach dem Regierungswechsel in Bonn Veränderungen. In absehbarer Zeit will Bundesaußenminister Genscher nach Prag kommen. Man kennt ihn. Sein Besuch könnte Begegnung dafür sein, daß es „so weiterläuft, wie es bisher war“. Aber die wirklichen Entscheidungen, sagt Zuzanik, werden Anfang dieses Jahres drastisch erhöht. Ein weiterer Schub, so um die 30 Prozent, wird befürchtet. Der Lebensstandard sinkt. Ein Kilo gutes Fleisch kostet 100 Kronen. Der Textilarbeiter verdient 2000 Kronen, die Rentner liegen unter 1000. Die amtliche Statistik des Fortschritts klingt gut. Selbst nachzurechnen, ist besser.

An der Wand hängt wie in allen Amtsstuben das Bild von Staats- und Parteichef Gustav Husak (Foto). Hier wird, wo von überall die Rede ist, wirklich gespart. Die Besucher bekommen nicht einmal Kaffee, sondern nur einen Aschenbecher vorgesetzt. Die wirtschaftliche Lage der Tschechoslowakei ist fatal. Das Volkseinkommen, das in den siebziger Jahren zuwachsen von jeweils fünf Prozent aufwies, stagniert. Die Preise für alles, wonach sich Menschen im real existierenden Sozialismus sehen, wurden Anfang dieses

Der Taxifahrer Zum Fleck

Der Taxifahrer versteht deutsch. Als ich ihm die Adresse in einem Prager Vorort nenne und anbiete, in DM zu bezahlen, kommt er gleich ins Plaudern.

Jeden Abend ist Kabarett im Prager Gasthaus „Zum Fleck“. Das andere berühmte Gasthaus heißt „Zum Kelch“. Um sechs Uhr nach dem Krieg traf sich dort der brave Soldat Schwejk wieder mit seinen Zechkumpen. Jaroslav Hasek hatte sich fünfzehn Jahre lang im „Fleck“ freihalten lassen, war dann, als man ihn schließlich vor die Tür setzte, erbittert umgezogen in den „Kelch“ und hat ihn literarisch verwirgelt. Im „Fleck“ hat man ihm das nicht verziehen bis auf den heutigen Tag.

Über den Ernst des Lebens

Die Leute sitzen an langen Tischen, essen Fleck-Gulasch mit Knödeln und trinken das süffige dunkle Bier. Auf der Bühne agiert Schwejks Enkel als Bauarbeiter, der dem Lehrbuben den Ernst des sozialistischen Lebens erklärt. Mit dem Bau geht es nicht voran. Warum? Es fehlt an Kapazitäten. So haben wir es bereits fast wöchentlich in vielen Amtsstuben gehört. Der Schwejk vom „Fleck“ übersetzt es ins Volkstümliche. Jetzt sind nur noch wir zwei da, sagt er zum Lehrbuben, das Baumaterial ist verschwunden, die einen gehen als Schwarzarbeiter und die anderen ins Wirtshaus, um über die verwickelte Lage zu diskutieren. Bei reichlich Bier, versteht sich. Schwejk trinkt den Maßkrug in einem Zug aus und bekommt auch sonst viel Beifall.

Tage zuvor hatten wir beim Slowakischen Nationalrat in Preßburg erfahren, daß demnächst über ein neues Gesetz beraten werden soll. Zur Hebung der Arbeitsmoral. „Es ist nicht alles in Ordnung.“ Manche üben eine private Tätigkeit während der Arbeitszeit aus, andere verließen den Arbeitsplatz, und mit dem Alkohol gebe es auch Probleme. Doch ein aktueller Anlaß, so wurde uns versichert, bestehe nicht.

Darüber hätte man nicht nur im „Fleck“ herzlich gelacht.

Die neue Klasse

Metzger, Gemüsehändler, Kellner und Taxifahrer, so hört man in Prag, gehören zur neuen Klasse. Sie wissen alles und haben alles. Das ist sicher übertrieben. Jedenfalls haben sie Zugang zu westlicher Währung, und das bedeutet schon eine Menge.

Es ist leichter einen Agenten auszutauschen als einen Unschuldigen freizubekommen

FAZ/4.1.73 Peter Plach seit 1979 in tschechoslowakischer Haft/ Zu 13 Jahren Gefängnis verurteilt / Von Claus-Einar Langen

NÜRNBERG, 14. Januar. Der von einem tschechoslowakischen Militärgericht am 5. April 1979 wegen (angeblicher) Spionage für die Bundesrepublik Deutschland zu einer Freiheitsstrafe von 13 Jahren verurteilte, im Prager Gefängnis Pankrac inhaftierte westdeutsche Bürger Peter Plach kämpft verzweifelt um seine Rehabilitierung. Zwar setzen sich das Auswärtige Amt, die diplomatische Vertretung der Bundesrepublik in Prag, Ministerpräsidenten der Bundesländer und Bonner Politiker weiterhin für seine Freilassung ein, aber bisher ist es nicht gelungen, das tschechoslowakische Höhere Militärgericht Pribram (Bezirksstadt unweit von Prag) dazu zu bewegen, dieses Urteil aufzuheben.

Die Unschuld des am 29. Juli 1949 im nordböhmischen Stein-Schönau geborenen Plach — von der alle überzeugt sind, die in der Bundesrepublik mit der Angelegenheit befaßt sind — versetzt ihn in eine besonders schwierige Lage. Chefs von Geheimdiensten lassen nichts unversucht, um ihre Agenten, die nun der Gegenspionage enttarnt und deshalb im Ausland verurteilt wurden, wieder auszulösen. Mit Peter Plach läßt sich so etwas wie ein Ringtausch verurteilter Agenten nicht arrangieren, da er kein Spion war. Entdeckten die Prager Behörden — so heißt es — seinen Namen auf einer Agentenaustausch-Liste, das Militärgericht Pribram würde darin eine Bestätigung der Richtigkeit des Urteils sehen.

Folgerungen aus „Zeugenaussagen“

Aus Prager Sicht wird die Angelegenheit auch dadurch kompliziert, daß eine Freilassung Plachs jene vier in der Bundesrepublik lebenden Personen gefährden könnte, die den Beschuldigten seinerzeit belastet haben; zwei von ihnen waren bei einem Besuch in der Tschechoslowakei von der Ermittlungsbehörde gehört worden, die anderen traten als „Zeugen“ vor dem Militärgericht auf, unter diesen die Tochter eines hohen Funktionärs des tschechoslowakischen Staats- und Parteiapparats, die dann später die Genehmigung zur Übersiedlung in die Bundesrepublik erhielt. Diese Frau verweigerte zwar vor der westdeutschen Staatsanwaltschaft, die mit einem entsprechenden Ermittlungsverfahren befaßt war, die Aussagen; sie ließ durch ihre Anwälte lediglich eine ausweichende Stellungnahme abgeben. Vor dem Militärgericht sagte sie aber, daß Plach ein „Spion der BRD“ gewesen sei. Aus den Behauptungen dieser Frau und der anderen „Zeugen“ folgte das Militärgericht, daß der Beschuldigte dem Bundesnachrichtendienst angehört habe, daß sein in Schweinfurt lebender Vater ein Offizier dieses Dienstes und die westdeutsche Versicherungsgesellschaft, deren Mitarbeiter der Vater ist, eine „getarnte Spionageorganisation“ sei.

Es wird berichtet, daß Plach während der Voruntersuchung von Offizieren des tschechoslowakischen Geheimdienstes geschlagen worden sei: die Namen dieser Offiziere sind im Westen bekannt geworden. Um ein „Geständnis“ zu erzwingen, habe der seine Unschuld betuernde Plach „stundenlang stehen oder knien müssen, auch nachts“. Mit den Worten, die deutschen Faschisten seien auch so vorgegangen, habe man

die Mißhandlungen zu rechtfertigen versucht. Noch nach der Verurteilung — Ende 1979 — habe man Peter Plach dazu bringen wollen, die vom Gericht erwünschten Aussagen über seinen angeblichen Agentenauftrag sowie über die angebliche Spionagetätigkeit des Vaters und der Versicherungsgesellschaft abzugeben.

Der Vater und die von ihm bevollmächtigten Würzburger Rechtsanwälte haben die Beweismittel für die Unschuld Peter Plachs dokumentiert, die Unterlagen legen die Methoden des Militärgerichts offen. In der Sowjetunion hätte die Prozedur, stammte sie von der sowjetischen Militärjustiz, für Chruschtschow auf dem 20. Parteitag im Februar 1956 ein Beispiel für die Praktiken der Stalin-Zeit sein können.

Es muß als ein für einen Militärrichter eines Ostblock-Staates ungewöhnliches Vorgehen angesehen werden, daß sich der Vorsitzende des Senats des Militärgerichts Pribram, Hlavacek, unmittelbar an die Würzburger Rechtsanwälte gewandt hat. Mit Schreiben vom 14. Juni 1982 bat er sie, dem Gericht Namen und Anschriften derjenigen Personen mitzuteilen, die im „Strafverfahren gegen Peter Plach vernommen worden sind“. Hlavacek knüpfte an den Antrag der Rechtsanwälte auf Wiederaufnahme des Verfahrens an, ohne zu sagen, ob das Gericht dem Antrag statgeben werde oder nicht; der Antrag war dem Militärgericht über die Botschaft der Bundesrepublik in Prag zugeleitet worden. In dem Wiederaufnahmeantrag heißt es unter anderem, es sei Aufgabe des tschechoslowakischen Gerichts, die „nachweislichen falschen Tatsachenbehauptungen der ... Belastungszeugen neu zu würdigen“.

In ihrem Antwortschreiben teilten die Rechtsanwälte Hlavacek die Namen und Anschriften von nicht weniger als zwölf Personen mit, die Plach seinerzeit durch falsche Aussagen belastet hatten, dabei anmerkend, daß Hlavacek die Adressen der tschechoslowakischen Staatsbürger aus den Akten des Gerichts bekannt sein müßten. Zwar hat das Militärgericht inzwischen — jetzt über das tschechoslowakische Außenministerium — um Präzisierung mancher Angaben in dem Wiederaufnahmeantrag gebeten, das Gesuch der Rechtsanwälte um Einsichtnahme in die Strafakten hat es aber „aus Gründen der Sicherstellung der Interessen des tschechoslowakischen Staates“ abgelehnt. Das Auswärtige Amt in Bonn, die Eltern Plachs und die Rechtsanwälte haben weder Kenntnis von der Akte noch von der Niederschrift des Urteils.

Das Militärgericht bemüht sich jetzt sogar um bestimmte westdeutsche Unterlagen. So möchte es das Protokoll einer Befragung Plachs im Gebäude des bayerischen Grenzübergangs Schirnding Mitte 1974 einsehen. Um welche Umstände handelte es sich, die zur Verurteilung Plachs führten, und welche Rolle spielte dabei die Befragung in Schirnding?

Peter Plach siedelte im Juli 1968 — er war damals 17 Jahre alt — zusammen mit seinen Eltern in die Bundesrepublik über. Er wollte Kellner werden, die in der Tschechoslowakei begonnene Lehre beendete er in der Bundesrepublik. Der Großvater hatte in Stein-Schönau eine Bäckerei, der Vater war bis zur Übersiedlung in die Bundesre-

publik Betriebsleiter in einer Großbäckerei. Nach dem Anschluß der sudetendeutschen Gebiete an das Deutsche Reich im Oktober 1938 wurde der Großvater wegen seiner Zugehörigkeit zu den Zeugen Jehovas von den Nazis verfolgt; die knapp sieben Jahre dauernde Haft in Konzentrationslagern überlebte er. Aber das kommunistische Regime setzte später die Verfolgung der Zeugen Jehovas fort: ein tschechoslowakisches Gericht verurteilte den Großvater 1952 zu einer Freiheitsstrafe von vierzehn Jahren und den Vater 1954, weil er an einer Versammlung der Zeugen Jehovas teilgenommen hatte, zu einer zweieinhalb Jahre dauernden Haftstrafe.

Nach der Einberufung zum Sanitätsbataillon 4 in Regensburg im Juli 1968 beantragte Peter Plach die Anerkennung als Kriegsdienstverweigerer. Vor dem Prüfungsausschuß des Kreiswehrersatzamtes Nürnberg gab er zu Protokoll, er habe die Tschechoslowakei verlassen, um nicht als Deutscher einmal gegen Deutsche kämpfen zu müssen. Andererseits könne er nicht gegen das Land, in dem er aufgewachsen sei und in dem er viele Freunde habe, mit „der Waffe vorgehen, und er könne dort nicht die Freunde erschießen“. Der Prüfungsausschuß meinte jedoch, er habe bei Peter Plach echte Gewissensgründe in Verbindung mit einer „Persönlichkeitsschädigung“ festgestellt, nicht feststellen können.

Am 14. Oktober 1968 erließ der Ermittlungsrichter beim Amtsgericht Regensburg Haftbefehl gegen Peter Plach. Der strafrechtlichen Verfolgung entzog er sich durch Flucht in die Schweiz. Die Schweizer Behörden, von deutscher Seite über die Angelegenheit informiert, drängten Plach, das Land zu verlassen. Mit einem Touristenvisum reiste er daraufhin in die Tschechoslowakei. Im nordböhmischen Varnsdorf, in vertrauter Umgebung, erhoffte er sich Geborgenheit und ein gesichertes Fortkommen. Tatsächlich erhielt er die Aufenthalts- und Arbeitsgenehmigung. Schon bald nach der Heirat mit einer tschechoslowakischen Staatsangehörigen wurde eine Tochter geboren; er übernahm die Leitung einer Gaststätte, die Eltern in Schweinfurt unterstützten ihn finanziell.

Seit 1974 das „eigentliche Drama“

Obwohl mit Plachs Rückkehr so bald nicht gerechnet werden konnte, hielten die deutschen Wehrbehörden an ihrer Auffassung fest: Zwischen dem vom Sohn bevollmächtigten Vater und der Bundesrepublik Deutschland zogen sich die Verwaltungsstreitigkeiten um die Frage der Ableistung des Wehrdienstes und der Anerkennung als Kriegsdienstverweigerer mehr als sieben Jahre — bis zum 21. Oktober 1976 — hin. Erst nach dieser Zeit wurde der in der Tschechoslowakei lebende Peter Plach von der Pflicht, in der Bundeswehr zu dienen, entbunden.

Aber Mitte 1974 begann — so der Vater — das „eigentliche Drama“. Der Vater besuchte den Sohn in Varnsdorf und teilte ihm mit, daß der Haftbefehl aufgehoben worden sei. Peter Plach schöpfte wieder Hoffnung, er fuhr mit seinem Wagen nach Schweinfurt, um die Rückkehr vorzubereiten. Am 31. Juli 1974 wurde er bei der Einreise in die Bundesrepublik am Grenzübergang

Schirnding angehalten und von der bayerischen Grenzpolizei einem etwa zehn Stunden dauernden Verhör unterzogen. Anlaß war ein damals gegen ihn und den Vater eingeleitetes, dann aber als unbegründet erkanntes und wieder eingestelltes Ermittlungsverfahren wegen (angeblicher) nachrichtendienstlicher Tätigkeit für die Behörden der Tschechoslowakei. Die westdeutschen Sicherheitsbehörden waren der irrigen Ansicht, der Vater habe dem fahnenflüchtigen Sohn den Aufenthalt in der Tschechoslowakei vermittelt und beide würde eine geheimdienstliche Aufgabe verbinden. Aber Peter Plach gab — und das sollte später für das Militärgericht mit ein entscheidender Punkt sein — den ihn vernehmenden westdeutschen Beamten auf entsprechende Fragen, zu denen er nicht den geringsten Anlaß gegeben hatte, Auskunft über militärische Objekte in der Tschechoslowakei.

Peter Plach, darum bemüht, Schwierigkeiten aus dem Wege zu gehen, teilte dies den tschechoslowakischen Behörden nach seiner Wiedereinreise mit. Diese nahmen damals an seinen Mitteilungen keinen Anstoß, weil für sie solche Befragungen in Schirnding ein gewohnter Vorgang waren. Schon im August 1974 kam es in der Wehrdienstangelegenheit wiederum zu einer negativen Entscheidung, diesmal durch das Bundesverwaltungsgericht. Aus Peter Plachs Rückkehr nach Schweinfurt wurde nichts, denn jener den früheren Haftbefehl betreffenden Einstellungsverfügung war durch den Beschluß des Bundesverwaltungsgerichts wieder die Grundlage entzogen worden. Das sollte sich dann erst im Oktober 1976, zumindest für eine Weile, zum Guten wenden.

Peter Plach, seit November 1977 wieder in der Bundesrepublik, pachtete in Bad Kissingen ein Café. Der Vater ließ ihm für den Wareneinkauf zehntausend Mark. Im Februar 1978 fuhr Plach nach Varnsdorf, um die Ehefrau und die Tochter nach Kissingen zu holen. Aber eine durch Mißgunst verursachte Intrige eines früheren Mitarbeiters in Varnsdorf, aus der die tschechoslowakische Staatsanwaltschaft eine Anklage wegen Spekulationen mit Devisen konstruierte, führte zu seiner Verhaftung. Noch vor Verbüßung der ein Jahr dauernden Haftstrafe erinnerte sich die politische Strafjustiz an jene Befragung in Schirnding; mit dem Vorwurf der Spionage für die Bundesrepublik wurde der Haftentlassene ein Riegel vorgeschoben.

Jetzt wurde Peter Plach beschuldigt, wichtige militärische Geheimnisse verraten zu haben. Das Höhere Militärgericht Pribram setzte sich über die gutachtliche Stellungnahme des tschechoslowakischen Innenministeriums hinweg, nach der es sich bei den Aussagen Plachs vor der bayerischen Grenzpolizei nicht um die Preisgabe von Staatsgeheimnissen gehandelt habe. Das Militärgericht behauptete, die Kriegsdienstverweigerung und der Rechtsstreit darüber sowie die Flucht in die Schweiz und die Heirat in der Tschechoslowakei seien Tricks gewesen, um eine Spionagetätigkeit zu tarnen.

In Verbindung mit dem Antrag auf Kriegsdienstverweigerung sei Plach — so die Argumentation der Würzburger Rechtsanwälte — aufgrund seiner persönlichen Einstellung zur Bundesrepublik Deutschland kaum dazu geeignet gewesen, nachrichtendienstlich tätig zu werden.

Tajemství ostrova odhaleno?

Opět se o něm hovoří. O ostrově uprostřed nedobledných vod Pacifiku, který jeho obyvatelé nazývají Mata-ki-te-rangi (Oči se dívají do nebe) a jemuž dříve říkali Te Pito o te Henua (Pupek světa). Jeho dnešní oficiální název je Isla de Pascua či Waihu Rapanui a u nás je znám jako Velikonoční ostrov. Od roku 1722, kdy k jeho břehům právě o velikonočních doplnil Holanďan Jacob Roggeveen a přivezl tzv. civilizovanému světu první zprávy o podivných velkých kamenných sochách, je tento ostrov, vzdálený od jihoamerického pobřeží přibližně 3500 km, především pak ony záhadné a tajemné sochy, středem pozornosti, zdrojem nejrozumnějších, ba i nejfantastičtějších hypotéz o tom, kdo, kdy, proč a jak je postavil, jakému účelu sloužily.

Novodobý zájem o tajemné sochy na Velikonočním ostrově podnítil svými výzkumy a pokusy především norský badatel a cestovatel Thor Heyerdahl. Záhadou především bylo a vlastně stále ještě je, jak byly obrovité kamenné kolosy přepravovány na své místo ze sochařských „dílen“ — a to ať už byli jejich tvůrci Dlouhouši nebo Krátkouši dávní obyvatelé ostrova. Tehdejší sochaři pracovali s právě tak primitivními nástroji jako tvůrci i jiných tzv. megalitických kultur, tedy kamennými sekýrami: a po dohotovení díla je museli přepravit na vzdálenost až deseti kilometrů. Je třeba při tom mít stále na zřeteli fakt, že jde o sochy mohutné, až několikátunové. T. Heyerdahl se za pomoci potomků dávných obyvatel ostrova pokusil o rekonstrukci, šest mužů, povzbuzovaných starobylou písní, vysekávalo kamennými sekýrami šestimetrovou sochu a badatel propočítal, že ke zhotovení celé sochy bylo třeba nejméně celého roku. Pak dvanáct mužů sochu vztýčilo a 180 jich ji přetáhlo přes planinu. V dávných dobách byly kamenné kolosy snad přepravovány pomocí saní s dřevěnými vidlicemi.

Podle tradované legendy prý předkové dnešních obyvatel ostrova uváděli sochy do pohybu pomocí magie. Stará čarodějnice vdechovala kamenným obrům život a ti se pak podle její vůle sami přesunovali v polokruzích na určené místo. Když byli unavení, tak si prostě lehli obličejem k zemi a odpočívali.

Záhada kamenných velkánů na Velikonočním ostrově nedává pokoj ani dnešním vědcům. Svědčí o tom nedávno v Paříži zveřejněná zpráva o speciální francouzsko-norské expedici pod vedením prof. Jeana Dausseta.

Skupině vědců se především podařilo — tak to alespoň ze zprávy jednoznačně vyplývá — s jistotou zjistit původ obyvatel ostrova. Podle radiouhlíkové metody byl ostrov osídlen

poprvé kolem roku 857 [s tolerancí dvou století]. Před válkou Dlouhouchých a Krátkouchých — někdy kolem roku 1630 — žilo na ostrově asi 20 000 lidí. Když počátkem 18. století doplul k ostrovu Evropané, obývalo jej asi pět tisíc lidí a koncem minulého století jen 111. V loňském roce žilo na Velikonočním ostrově 1850 stálých obyvatel.

Podle hypotézy T. Heyerdahla přibýlo původní obyvatelstvo na ostrov z Jižní Ameriky. Výprava vedená prof. J. Daussetem naproti tomu vyslovila názor, že tomu bylo právě naopak. Ostrov byl osídlován od západu — z Polynésie. Badatelé odebrali vzorky krve několika stům domorodcům a prof. Dausset vzorky podrobil zvláštním zkouškám, za něž získal v roce 1981 Nobelovu cenu v oblasti medicíny. Výsledky zkoušek ukázaly, že struktura krve domorodců je totožná s krví lidí obývajících některé oblasti Polynésie. Prakolébkou těchto lidí je pravděpodobně území ležící na jih od řeky Jang-c'ťiang v Číně, odkud se vydali před mnoha věky na pouť, při níž postupně obsadili Novou Guineu, Melanésii a nakonec i Polynésii.

Současně skupina archeologů pod vedením André Valenté se pokusila o rozřešení záhady kamenných soch, především pak jejich přepravy od místa jejich vytvoření na místo, kde dosud stojí jako mlčenliví svědkové dávných dob. Ostrov zdobí několik desítek obrovitých kamenných soch, z nichž největší váží až 80 tun. Představují busty lidí s podivně dlouhými ušima (Dlouhouši) a podivnými kamennými pokrývkami hlavy. Každá socha s úzkými, až pyšně sevřenými rty, velkými špičatým nosem, ostrými nadočnicovými oblouky a nezvykle dlouhými ušima byla vytesána z jednolitého bloku kamene v ležící poloze.

Jak byly sochy přepravovány? Na kamenitém ostrově není téměř žádných stromů, které by mohly sloužit jako případný materiál ke konstrukci různých zařízení ke zvedání a transportu, tedy nějakých jednoduchých strojů či případně „saní“. Archeolog André Valenté přišel s myšlenkou, že ostrov musel být zřejmě kdysi v minulosti hustě porostlý stromy, z nichž jeden druh, který se jmenuje toromiro, byl pravděpodobně nejvhodnější, vzhledem k vlastnostem jeho dřeva, právě pro sestavení dopravních prostředků. Tuto myšlenku se podařilo vědci obhájit. Semena tohoto druhu stromu, a také dalších, různých palm aj. se totiž podařilo objevit v různých skalních rozedlinách a škvírách. Přitom badatelé zcela vylučují možnost, že by snad tato semena mohla být zanesena na ostrov, vzdálený od pevniny více než 3 tisíce kilometrů, větrem.

Zbývá tedy jen rozřešit příčiny vyhynutí rostlin na ostrově a „občanské války“ mezi Dlouhouchými a Krátkouchými. Jistě by k tomu napomohlo rozšířování nápisů vyrytých na skalách v jazyce, který nebyl až dosud rozluštěn. Získané údaje nové vědecké expedice na Velikonoční ostrov byly nyní předány k „probádání“ počítačům.

Dalo by se říci, že vzdálená záhada — a to jak dobou, tak i vzhledem k odlehlosti — Velikonočního ostrova

je sice zajímavá, ale... A přece i u nás nedává mnoha lidem spát. Jedním z nich je i ing. Pavel Pavel ze Zemědělského stavebního sdružení ve Strakonici. Rok studoval výpovědi domorodců, prováděl výpočty a různé pokusy, až se nakonec odhodlal k ověření svého názoru. Zvednutí a posunutí velké sochy, kopie obra z Velikonočního ostrova, za pomoci síly minimálního množství lidí.

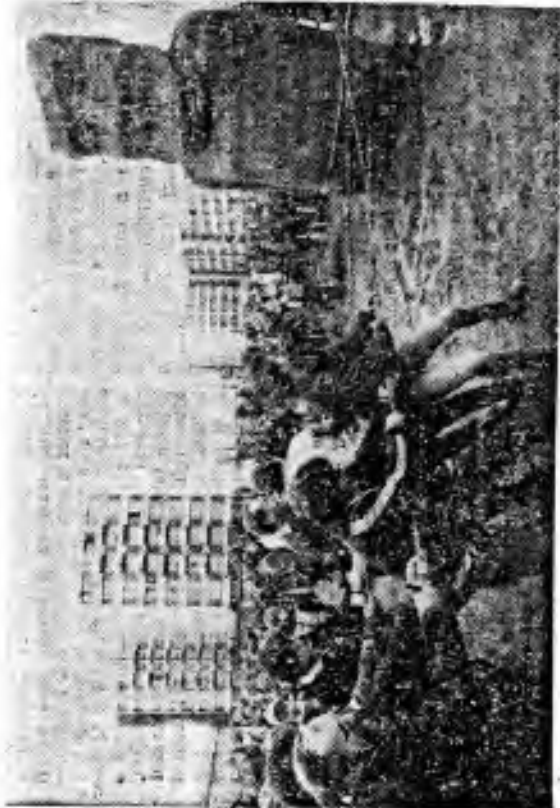
K vytvoření modelu sochy spotřeboval dvacet tun hlíny, dva kubické metry dřeva. Výsledkem bylo, že na nevelkém prostranství na břehu Otavy ve Strakonici ležela čtyři a půl metru dlouhá socha o hmotnosti deset tun, zhotovená z betonu a železa.

Za pomoci svazků ze Zemědělské stavební správy a studentů střední průmyslové školy strojní se pokusili nejprve posunout sochu nadzvednutou dřevěnými trámky. Po sedmi minutách se kolos posunul o dvacet centimetrů. Pak přišla ovšem ke slovu moderní technika — autojeřáb — který sochu definitivně postavil. Model byl spoután lany. A nastal nejdůležitější okamžik. Za konce lan zabralo osm lidí. Sochu naklonili a devět jich ji posunulo, pak zase osm pomocí lan naklonilo, devět posunulo... Za pětadvacet sekund urázila dvacet centimetrů. S využitím vlastního krouťícího momentu nakloněním a posunutím tahem lana desetinásobně menší počet lidí než při pokusu Thora Heyerdahla dokázal, že lze obrovitou sochu přemístit. Podařilo se snad odhalit tajemství jedné z dávných civilizací na naší planetě?

CO UMÍ SNEK

Snek leze pomalu a nechává za sebou cestičku stříbrného slizu — to je obecně známe. Méně známe je, že sliz může být tak pevný, že ochrání sneka, i když přelézá ostří břitvy. A pro šnečka není břitva ani výskok žádná překážka — přeleze ji pomalu, ale jistě.

...a pak se 10 tun betonu vydalo pomocí lan na cestu

Puzzlespiel um geheime Gewehre

Wien, 18. Januar

Gemessen an der üblichen Größenordnung legaler wie illegaler internationaler Waffengeschäfte ließ der vom österreichischen Zoll in der vergangenen Woche in Kleinhauzdorf an der tschechoslowakischen Grenze aufgedeckte Waffenschmuggel zunächst auf einen kleinen Schieber schließen. Neben 15 000 Patronen Pistolenmunition, die offiziell zollrechtlich deklariert worden waren, wurden 308 Pistolen, 7 Scharfschützengewehre und ein paar Maschinenpistolen illegal aus der CSSR eingeführt.

Was von der stolzen österreichischen Zollfahndung und den Zeitungen als Welt sensation verkauft wurde, erschien durch die politische Brille der Staatspolizei anfangs eher als Flop. Beweisen läßt es sich zwar bis heute noch nicht, daß hinter dem Fall mehr steckt als ein nur kommerziell motivierter Waffenschmuggel kleiner Fische in der ohnehin dubiosen Branche. Aber je mehr Details aus den Vernehmungen der drei Verhafteten und aus den beschlagnahmten Unterlagen bekannt werden, desto mysteriöser erscheinen die Zusammenhänge. „Nach neuesten Erkenntnissen“, meinte ein Vertreter des Innenministeriums in Wien, „könnte schon noch ein bißchen Musik in der Geschichte sein.“

Zumindest tauchen seltsame Zufälle und die Phantasie anreizende Stichworte auf, die zu weit ausufernden Spekulationen über denkbare Zusammenhänge anregen – bis hin zum Attentat auf den Papst. Das Spannende an der Geschichte ist bis jetzt, daß eigentlich über den zollrechtlichen Aspekt hinaus noch fast alles drin ist – vom Kriminalistischen bis zum Geheimdienstlichen –, was die kleine Ganoventory zu einem Politthriller auflösen könnte.

Einer der ersten merkwürdigen Zufälle ereignete sich schon bei der Aufdeckung des Schmuggels in der Nacht zum Mittwoch der vergangenen Woche. Von der tschechoslowakischen Grenze fuhr ein Kastenwagen zur österreichischen Grenzstation, und der 37-jährige Fahrer Petr Bardon wies ordnungsgemäße Zollpapiere über 15 000 Schuß Pistolenmunition vor. Der Wagen war nicht an der Grenze, sondern vom Inlandszoll der CSSR bei der tschechischen Import-Export-Firma „Merkuria“ abgefertigt und plombiert worden. Die österreichische Zollabfertigung hätte eigentlich nur eine weitere Plombe anbringen sollen, so daß die Kontrolle erst bei der „Hausbeschau“ am endgültigen Bestimmungsort erfolgt wäre. Trotzdem ließ der österreichische Zollner in Kleinhauzdorf den Wagen öffnen, fand dann bei der Durchsuchung die nicht deklarierten Schmuggel-Waffen und leitete die weiteren Fahndungsmaßnahmen ein.

Angewicht soll der als besonders aufmerksam und scharfsinnig gelobte österreichische Zollner mißtrauisch geworden sein, weil der von einem EINE SPUR führt bis zum Papst-Attentäter: Ali Agca (hier kurz nach seiner Festnahme) gebrachte eine Waffe, die angeblich mit der Lizenz eines der jetzt Verhafteten erworben wurde.

Autoverleih gemietete und von einem in Wien lebenden CSSR-Staatsbürger gesteuerte Lastwagen auf der anderen Seite so schnell durchgelassen wurde. Diese beschleunigte Abfertigung war aber nicht verwunderlich, da der Lastwagen ja bereits vom Inlandszoll plombiert war. Also ist die in der Presse aufgetauchte Vermutung nicht von der Hand zu weisen, die Zollfahndung habe bereits von Tschechen auf dem Wiener Flohmarkt diskrete Hinweise auf den bevorstehenden Transport erhalten.

Zunächst jedenfalls wurde der CSSR-Bürger Petr Bardon verhaftet, desgleichen sein Auftraggeber Leopold Willert, ein konzessionierter Waffenhändler aus Deutsch-Wagram, und der ehemals legale Waffenhändler Horst Grillmayer aus Krems. Bei Hausdurchsuchungen wurde dann eine Reihe von Unterlagen sichergestellt, die jetzt vom Untersuchungsrichter in Korneuburg bei Wien überprüft werden.

Bei Willert ist die Wahrscheinlichkeit am größten, daß er nur ein kommerzieller Schieber ist. Er gab an, die geschmuggelten Pistolen samt der deklarierten Munition seien für einen Abnehmer im afrikanischen Staat Ghana bestimmt, ein Abnehmer, der jedoch noch nicht einmal bezahlt habe. Er selbst sei nur Vermittler, und von den sieben Gewehren für Scharfschützen, die als Kriegswaffen gelten, habe er überhaupt nichts gewußt. Diese Gewehre, die nicht über die Lizenz eines zivilen Waffenhändlers eingeführt werden können, waren denn auch an Grillmayer adressiert, der aber ebenfalls behauptet, mit dieser Sendung nichts zu tun zu haben. Daß diese sieben Gewehre aber nur ein unverbindliches Gebrauchsmuster, ein Werbegeschenk oder eine freundschaftliche Zuwaage der tschechischen Lieferanten sind, läßt sich schon von der Qualität her ausschließen. Es handelt sich nämlich um bisher im Westen nur aus der Literatur bekannte sowjetische Scharf-

schützengewehre des Typs „Dragonow“ vom Kaliber 7,62 mit je 10 Patronen Munition im Magazin, einem Mündungsfeuer-Dämpfer, einem Zielfernrohr und einem Bajonett, das sich unter anderem auch als Drahtseile verwenden läßt. Nach österreichischen Vermutungen wird diese modernste sowjetische Präzisionswaffe von der DDR in Lizenz hergestellt. Und aus der kleinen Stückzahl von genau sieben Exemplaren läßt sich schließen, daß die Sendung nicht für einen Staat bestimmt war, sondern weit eher für kleine Untergrundorganisationen oder Terrorgruppen.

Nun ist zwar die CSSR die einstige Waffenschmiede der Donaumonarchie, berühmt sowohl für die Qualität ihrer Waffen als auch für ihre „Großzügigkeit“, mit der sie im internationalen Waffenhandel um der Devisen willen sogar Politik und Geschäft zu unterscheiden bereit ist. Da diese Gewehre aber bisher noch nicht im internationalen Waffen-Schwarzhandel aufgetaucht waren, kann man annehmen, daß sie nicht ohne genaue Zielvorgabe über einen kleinen österreichischen Waffenhändler an beliebige Bankräuber verhökert werden sollten.

Etwas seltsam mutet auch folgende Tatsache an: Willert sagt, die zivilen Waffen seien für Ghana bestimmt gewesen. In den beschlagnahmten Unterlagen aber fand die Polizei die Kopie einer den CSSR-Behörden vorgelegten „Endbestimmungs-Erklärung“, wie sie nur bei Kriegswaffen üblich ist. Darauf aber war die Türkei und „allenfalls auch Syrien“ als Bestimmungsland angegeben. Wollte die CSSR tatsächlich so heiße Waffen einfach in ein NATO-Land verkaufen? Oder wurde bei dem Versuch, diese Gewehre herauszu-

schmuggeln, auch der CSSR-Zoll hintergangen, der dann vor dem Verpöblen nicht sorgfältig genug kontrolliert hätte?

Dagegen, daß hier ein geheimdienstlich motivierter Waffenschmuggel hinter dem Rücken der tschechischen Polizei gelaufen sein könnte, spricht vor allem die Person des Fahrers. Der in Prag geborene Petr Bardon hatte bereits 1979 gedrängt, als österreichischer Staatsbürger anerkannt zu werden, weil sein Vater Österreicher war. Nachdem dies gescheitert war, kam er mit einem tschechischen Auswandererpaß nach Wien und gab an, Sympathisant der Gruppe Charta 77 zu sein. Er bekam eine Aufenthaltsgenehmigung in Österreich, stellte aber keinen Asylantrag und betätigte sich weder politisch noch nachrichtendienstlich. Letzteres ging vor allem deshalb nicht, weil ihn die Emigranten aus der CSSR als mutmaßlichen Polizeispitzel mißde-

Von 1981 an hatte Bardon aber plötzlich einen normalen tschechischen Reisepaß. Er gründete eine Handelsfirma und fuhr oft zwischen Wien und Prag hin und her. Die Wiener Staatspolizei nimmt an, daß Bardon schon mit dem Ziel nach Österreich ausreisen durfte, im tschechischen Waffengeschäft eingesetzt zu werden. Daß er für westliche Auftraggeber noch geheime Waffen herausgeschafft haben könnte, gilt als unwahrscheinlich. Die Tatsache, daß er eine Bulgarin als Freundin hat, würde auch zu keinerlei Spekulationen Anlaß geben, wenn da nicht die Verdächtigungen gegen den bulgarischen Geheimdienst wegen des Attentats auf Johannes Paul II. wären.

Damit richtet sich die Aufmerksamkeit auf die schillerndste Figur, den Dritten im Bunde, an den die sieben Scharfschützengewehre adressiert waren, auf Horst Grillmayer. Sein Name wurde nämlich erstmals in der Öffentlichkeit bekannt im Zusammenhang mit dem Papst-Attentat. Angeblich unter Mißbrauch von Grillmayers Lizenz hatte nämlich der frühere Mitarbeiter der österreichischen Waffenfirma Steyr, der 71-jährige Oberösterreicher Otto Tinter, in der Schweiz jene Waffe erworben, mit der später der Türke Ali Agca auf den Papst schoß.

Nach dem Papst-Attentat hatte Grillmayer seine Lizenz zurückgegeben, später jedoch zusammen mit einem Partner, der auch keine Lizenz hat, eine neue Waffenhandels-gesellschaft gegründet. Aber auch diesen neuen Lizenzantrag hat Grillmayer zurückgezogen, als man ihm seitens der Polizei bedeutete, daß er keine Chance habe, solange nicht alle Hintergründe geklärt seien.

Merkwürdige Zusammenhänge

Nun dreht sich aber das Spekulations-Karussell: Ein offenbar von den tschechischen Behörden offiziell geduldeter Waffenschmuggler, der zwischendurch auch noch einen finanziell uninteressanten Hosenhandel mit Italien betrieb und eine bulgarische Freundin hat, ferner ein österreichischer Waffenhändler, der geschmuggelte Waffen nach Ghana verkaufen will, in der CSSR aber als Bestimmungsort Türkei oder Syrien angibt, sowie ein beschäftigungsloser Ex-Waffenhändler, der im Zusammenhang mit dem Papst-Attentat aufgefallen ist und im Verdacht steht, mittlerweile illegal im Waffenhandel tätig zu sein. Da darf dann eine weitere Variante nicht fehlen: Könnte nicht diese Sendung mit besonders interessanten Spezial-Gewehren einfach deshalb an Grillmayer geschickt worden sein, weil der Ostblock eventuell zur Entlastung Bulgariens die

Aufmerksamkeit auf eine vernachlässigte Spur lenken wollte? Das würde dann auch den gezielten Tip für die österreichische Zollfahndung erklären, der ja von Tschechen auf dem Wiener Flohmarkt gekommen sein soll. Denn wer hat schließlich auf dem Flohmarkt jene Jeans-Hosen von Landsleuten unter Preis verkaufen lassen, die er über seine Handelsfirma sonst nirgends losbrachte? Natürlich der tschechische Fahrer des Schmuggel-Lasters, Petr Bardon.

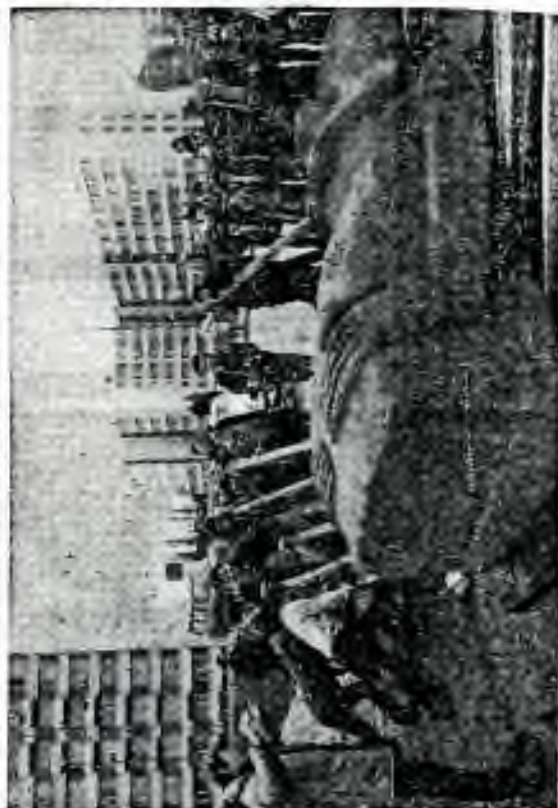
„Der Rest der Affäre“, stellt die Wiener Tageszeitung *Die Presse* fest, „gestaltet sich nun zu einem komplizierten Puzzlespiel.“ Ein neues Steinchen dazu erbrachte laut Bericht der *Presse* auch noch die Vernehmung der Freundin von Petr Bardon, der 32-jährigen gebürtigen Bulgarin Gruzanka Lischka, die mit einem Österreicher verheiratet war. Bei deren Scheidungsprozeß hatte nämlich Bardon – wie jetzt bekannt wurde – als Zeuge angegeben, er arbeite für eine spanische Firma und seine Freundin sei für ihn mehrmals geschäftlich in Italien unterwegs gewesen.

Das Schlußbild des Puzzles dürfte sich auf jeden Fall zu einem großen schillernden Ballon runden. Ob allerdings heiße Informationen herauskommen, wenn der Ballon platzt, oder nur kalte Luft wie aus einer vielfarbigen Seifenblase, das wird sich frühestens am Ende der soeben begonnenen gerichtslichen Untersuchung herausstellen.

„Pane doktore, mně se vám dělá najednou tak dobře“

Bape

Model sochy z Velikonočního ostrova při pokusu o Strakonický bylo třeba nejprve nadrevidovat...

Zimní bramborové „show“

BRAMBORY PEKARSKÉ: 1 kg brambor 150 g másla, 2 cibule, sůl, pepř, strouha ná houska. — Oloupané omyté brambory nakrájíme na plátky, nejlépe na malém pekáčku na masle osmažíme krájecími cibulí, přidáme brambory, sůl pepř, zalijeme vodou, aby byly mírně potopeny. Povaříme je na plotně (asi 3 min.), promícháme, urovnáme, posypeme strouhanou houskou a v troubě je 30–40 min velmi mírně pečeme. Podáváme jako lá kavou a chuťnou přílohu.

BRAMBORY NA SMETANĚ: 100 g másla, 1 dl smetany, 1 dl mléka, sůl, pepř, malá cibule, 1 lžička bílého moučeka. — V kastrolku na masle osmažíme krájecí cibulí, přidáme mouku, osmažíme, pak přidáme smetanu, mléko, sůl, pepř rozšleháme a povaříme na hustší omáčku. Nejlépe malé, vyprané brambory ve slané vodě ve slupce uvaříme, oloupeme a ještě teplé nakrájíme na čtverky a v omáčce smícháme. Hodí se velmi dobře k suchým masům např. k hovězímu vařenému masu, ale také k vařeným vejčím.

BRAMBORY ZÁMEČKA: 600 g brambor, 150 g másla, sůl. — Oloupané omyté brambory nakrájíme na asi 2 cm velké kostky, vložíme do studené slané vody, na plotně zahřejeme k bodu varu, ihned odcedíme. Na pekáčku rozpustíme máslo do červena, přidáme brambory, promícháme a v troubě asi 20 min. opékáme do zlatova.

BRAMBORY SYROVÉ: 1 kg brambor, 150 gramů másla, 1/4 l mléka, 100 g strouhaného syra, sůl, pepř. — Oloupané omyté brambory nakrájíme na velmi slabé plátky, vložíme na pekáček, přidáme máslo, sůl, pepř, máslo, dobře na plotně povaríme. Pak promícháme, urovnáme, posypeme strouhaným syrem a v troubě mírně pečeme 30–40 min. Podáváme samotné se zeleninovým salátem.

BRAMBORY PLÍNĚ: 1 kg brambor, sůl 150 g másla, 1 dl smetany, 50 gramů strouhaného syra. — Vybereme nejlépe stejné střední brambory, omyjeme je osušíme a v troubě volně opečeme. U ne-

čejších brambor seřízneme vršky, vnitřky vydlabeme do kastrolku, ještě teplé metlou rozšleháme, přidáme sůl, máslo, norkou smetanu. Směs opět zašleháme, oviníme ji brambory, posypeme syrem a v troubě mírně dopečeme. Pozn.: Brambory je nejlépe nejdříve upéct na plechu a často potřít máslem.

Pochoutka z petržele

Petržel je u nás dosti opomíjená zelenina, ze které si můžeme jen z paletky. Můžeme z ní však připravit i následující lahůdku, respektive (ednoduchou a chuťnou večeři. Jen pozor v zelenině, kde prodávají občas místo petržele pastinák. Kořeny jsou si hodně podobné, ale chuť je zcela odlišná — pastinák je sladký asi tak jako mrkev. Máme tedy koupit zaručeně petržel!

SMÁZENÁ PETRŽEL: 500 g kořene petržele, 4 vejce, hrst hladké mouky, sůl, olej na smažení. — Očištěnou a omytou petržel uvaříme ve slané vodě do měkka. Necháme ji vychladnout a nakrájíme z ní malé kostičky. Bílky ušleháme do pevného sněhu, během šlehání osolíme a přidáme do nich vafečku zamícháme žlutky a hrst mouky. Do těstíčka pak přidáme nakrájenou petržel, na pánev rozehřejeme olej, těstíčko nabíráme lžící, vkládáme do oleje. Když nabude a zespodu zčervená, což je velmi brzy, lehce obrátíme a opečeme na druhé straně. Hotové „smáženky“ skládáme do kastrolu do mírně vyhřáté trouby, aby nevychladly, než bude hotova celá dávka. Podáváme s vařeným bramborem, event. s tatarskou omáčkou. Dávky jsou uvedeny pro 1 až 4 osoby. — Večeře bude vydatnější, když polovinu petržele nahradíme toutéž „výkou“ laciněji nebo uzeninou, tedy 250 g. Jinak vše zůstává, včetně postupu.

družstevního podniku. — 4. Ostrov mezi Korsikou a Toskánskem, mátožný člověk. — 5. Kamenný val, dusičnan sodný (hnojivo). — 6. SPZ Karlových Var, vrančí kus ledu. — 7. Bývalá lotyšská měnová jednotka, anglická šek, zesílený zápor. — 8. Sovětské černomořské lázně, dosáhnout vítězství v boji. — 9. Australští létající savci, bomba. — 10. Kladné elektroda, znát. — 11. Studený obklad celého těla při borečce, velcí vodní sudokopytníci. — 12. Neprofesionál, ženské jméno po domáčku. — 13. Rozdělovat, despot. — 14. Francouzsky (i latinsky) „jest“, značka švédského automobilu, SPZ okresu Plzeň-město. — 15. SPZ Martina, evropská sopka, číslovka. — 16. Zabývat se čtením, Rachmaninovova opera. — 17. Arabský vládce, staro-

Beatles
mají
ulice

Dvanáct let poté, co se skupina Beatles rozpadla, uznali Liverpoolští radní, že Beatles patří neodbytně k jejich městu. Letos v srpnu byly pojmenovány čtyři ulice v nové čtvrti Kensington Fields v Liverpoolu podle Johna Lennona, Paula McCartneye, George Harrisona a Ringo Starra. O přejmenování ulic bylo rozhodnuto již loni v listopadu po dlouhých tahanicích v městské radě. Někteří konzervativní představitelé města totiž dlouho neuznávali hudbu ani životní rytmus, kteří čtyři zpěváci z dělnického Liverpoolu přinesli světu. Teprve Společnost pro uznání Beatles, kterou vede jakýsi John Chambers, dokázala prosadit v rodném městě legendárních hudebníků jejich uznání. Do Liverpoolu jezdí ročně desetitisíce návštěvníků jenom proto, aby spatřili místa, kde Beatles žili. Nemohou však už uvidět klub Cavern, ve kterém začínala skupina svou cestu ke kariéře. Dům, v němž se klub nacházel, musel ustoupit moderní výstavbě a tak staré Beatles připomínala po několik let jen slovní Penny Lane, ulice, a které složili známou písničku. Právě tabulka s názvem této ulice se stala jedním z nejžádanějších suvenýrů v Liverpoolu.

Vor Bier-Shampoo gewarnt

BONN, 8. Februar (Reuter). Das Bundesgesundheitsministerium hat am Dienstag vor sogenannten „Bier-Shampoo“ gewarnt. Wie es in einer Mitteilung des Ministeriums hieß, werde das Haarwaschmittel in Bierflaschen mit Bügelverschluss angeboten und könne daher leicht mit Bier verwechselt und getrunken werden.

KONTAKT ALLE BIERING-SHAMPOO PILS.

lu a byla nečistěněkrát ukradená. Snad právě proto umístili městští radní současně názy beatlesovských ulic hodně vyso-

JINDE TOHU PÍKAT: FUZOVANÍ.

KŘÍŽOVKA

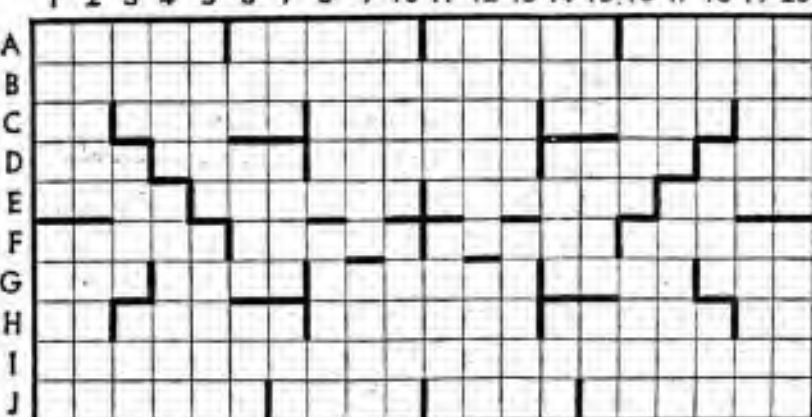
Pěče našeho státu o památky

Po náročné rekonstrukci, která si vyžádá značné prostředky a bude pravděpodobně trvat několik let, bude se moci chlubit město... (viz první část tajenky) významným historickým klenotem. Bude to obnovený... (viz druhou část tajenky), pocházející ze 13. století. Po opravách bude v interiérech stálá expozice oblastní galerie.

VODOROVNĚ: A. Odcestovat, placený potlesk, zadním vchodem, lehká pokrývka hlavy. — B. První část tajenky. — C. Radostné zvolání, finanční výraz obchodního podnikání, hliníková fólie k přípravě jídla, vytáhnout (zbraň), Institut poradenství. D. Proud, přítok Rýna, odevzdání (žádost), lovecký pes, slovensky jaká. — E. Slovensky na jiné místo, jihoamerická travnatá step, vznášet se, vrhací zbraň. — F. Stoka, údiv, dýchací trubice, ženské jméno. — G. Hornické pracoviště, alkaloid obsažený v listech čaje, podhlavníky zamontované na sedadlech auta, senegalské město, srbochorvatsky hodina. — H. Francouzský určitý větný člen, alkoholický nápoj, přepychový dámský pokoj (z franc.), básně, předložka. — I. Druhá část tajenky. — J. Pekfong (slitina mědi, niklu a zinku), stav rozpočtu, cizí ženské jméno, otlačky na dlaních od práce.

SVISLE: 1. Opořehovatí jízdu, dřevník. — 2. Francouzské město s univerzitou, prostranství specifického určení. — 3. latmo, německý filozof (+1804, Immanuel), zkratka bý, Velkonákupního

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Erste Pleite einer Firma in Polen

Zum ersten Mal in der Geschichte der Volksrepublik Polen mußte jetzt ein staatliches Unternehmen Konkurs anmelden. Wie die Wochenzeitung „Polityka“ berichtet, hat das Bauunternehmen „Budopol“ in Katowitz Bankschulden in Höhe von 400 Millionen Zloty (rund elf Millionen Mark) und weitere Verbindlichkeiten gegenüber 231 Unternehm-

Aufgespielt

„Stell Dir vor, es gibt eine Regierung, die hört Dir zu.“ Slogan auf dem Wahlplakat für den Spitzenkandidaten der schleswig-holsteinischen SPD, Björn Engholm.

● Svou první telekomunikační družici vypustila Japonsko. Družice bude sloužit hlavně k pohotovému spojení při přírodních katastrofách a ke spojení se vzdálenějšími ostrovy japonského souostroví.

KDO OTM VI?

První čs. transplantace jater

Složitý zákrok uskutečnil v Brně tým prof. MUDr. VI. Kořistka, DrSc.

(hon): První transplantaci jater v Československu uskutečnil včera na II. chirurgické klinice fakultní nemocnice Krajského ústavu národního zdraví v Brně tým chirurgů pod vedením prof. MUDr. Vladimíra Kořistky, DrSc.

K podobnému zákroku se rozhodl prof. VI. Kořistka už před dlouhým časem a zhruba půldruhého roku měl od ministerstva zdravotnictví povoleno transplantaci provést. Teprve nyní však vznikla příznivá shoda okolností, tedy byl nejen vhodný pacient, ale našel se i vhodný dárcce. Transplantace se zdařila, pacient žije a jeho stav je dobrý. „Jakékoliv další závěry by však byly,“ jak zdůraznil prof. Kořistka, „předčasně.“ Ide totiž o velmi složitý zákrok po všech stránkách. Podle názoru prof. Kořistky bude vhodné podrobněji se k celé problematice vyjádřit až s odstupem několika dnů.

Brněnský tým lékařů, který prof. Kořistka vede, provádí pokusy s transplantací jater na zvířatech už zhruba 14 let. Za celé to dlouhé období získal nejen mnoho zkušeností, ale dosáhl také celé řady úspě-

chů. Pokusy se prováděly na experimentálních prasatech. Cílem samozřejmě bylo dojít k takové dokonalosti, aby bylo možné přikročit k transplantaci u člověka.

Ve světě jsou transplantace jater stále ojedinělé. K první bylo přikročeno v Denveru před dvaceti lety prof. Starzlem, od té doby jich bylo celkově provedeno na tři sta. V socialistických zemích realizoval první transplantaci přítel prof. Kořistky z Berlína prof. Wolf před nepříliš dlouhou dobou, k dalším pokusům nedošlo. Dodejme ještě, že transplantace jsou — podle vyjádření odborníků — s ohledem na složitost — úspěšné prozatím z 50 až 80 procent. Záleží samozřejmě na individuální technice, vybavení pracoviště a mnoha dalších okolnostech.

Nemoc třetiny lidstva

Před dvěma tisíci lety kvůli němu římský císař Tiberius zakázal při všech veřejných slavnostech líbání. Obdobné opatření by patrně bylo zapotřebí vydat nyní i ve Spojených státech amerických — virovou nákazu tam totiž trpí na dvacet milionů lidí a jejich počet v příštím půlroce podle prognóz odborníků z Epidemiologického střediska stoupne o další půlmilión — stejně jako v Německé spolkové republice, kde je dvě stě tisíc postižených.

Ve své podstatě je to banální onemocnění, ale svou úporností a příznaky pronásleduje v současné době celou jednu třetinu lidstva.

Herpes simplex, neboli opar.

Lékaři proti němu hledají účinný lék už hodně dlouho a zatím bezúspěšně. Medikamenty, jež jsou k dispozici, mají pouze částečný účinek. Zdá se však, že medicína přece jen získala mocnějšího pomocníka. Jeden britský farmaceutický koncern vyvinul prostředek, který vniká pouze do postižených buněk, a je-li nasazen včas, zabráňuje rozmnožení viru (nejrozšířenější je tzv. virus 1, který se objevuje především v okolí úst, zvláště na rtech, a zpravidla po týdnu téměř beze stop mizí, a typ 2, který napadá oblastí lidského těla pod linii pasu, je daleko bolestivější a pro novorozence dokonce nebezpečný).

Na klinice v Hamburku začal před lety kožní specialista profesor Nasemann očkovat své pacienty roztokem, který u osmdesáti procent z nich zmenšil periodicitu návratu oparu. Nasazení prostředku bylo v NSR později povoleno pouze ve zvláštních případech, protože nebyla zcela vyloučena možnost vzniku nádorového onemocnění. Na této klinice začali nyní se zkouškami nového britského léku a jejich výsledky jsou zatím uspokojivé především u pacientů, kteří operem onemocněli nebo trpí lehkou formou. Přes všechny klady nového prostředku však doposud tato obtížná nemoc nad lékaři vítězí z prostého důvodu — lék

nedovoluje operu, aby se rozšířil, ale neodstraňuje příčiny jeho vzniku.

Číslo kolem cigaret

Navzdory vážným varováním lékařů spotřeba cigaret ve světě neustále stoupá. Před časem zveřejnil v centrále Evropského hospodářského společenství v Bruselu statistiku, z níž vyplývá, že jen v zemích západoevropské „desítky“ vzrostla za posledních zhruba deset let výroba cigaret o plných 25 procent. Největší nárůst — 70 procent — byl zaznamenán v Holandsku, na dalších místech jsou se 40 a 32 procenty Velká Británie a Irsko. Nejvíce cigaret se vyrábí v Německé spolkové republice. V roce 1980 to bylo 160 miliard kusů, což je více než 28 procent celkové produkce EHS.

Nejzávažnější kuřáci jsou však v nejmladším členu Společného trhu — Řecku, kde v roce 1980 na jednoho obyvatele připadlo 2720 cigaret. Na druhém místě jsou s „nepatrnou ztrátou“ kuřáci z britských ostrovů, třetí pak nizozemští vyznavači nikotinu. Naopak, nejslabšími kuřáky v zemích západoevropské integrace jsou Dánové, kteří ročně vykouří průměrně 1630 cigaret.

Ze statistik dále vyplývá, že zatím v celém EHS za deset let činil růst spotřeby cigaret necelých pětadvacet procent, rekord drží s 50 procenty Velká Británie. Britové rovněž drží prvenství s 3,3 procenta průměrem vydojů za tabákové výrobky. V tabákovém průmyslu členských zemí Společného trhu je zaměstnáno okolo sta tisíc lidí. (OD)

SPOLEČNÝM POKLADEM SLOVANŮ je stará slovní zásoba, kterou si odnesly slovanské jazyky ze společného prastavovského období. Jeho bohatstvím se zabývali pracovníci Kabinetu cizích jazyků CSAV. V práci Základní všeslovanská slovní zásoba rozebral její autor, slavista a etymolog doc. František Kopecký, DrSc., na dva tisíce všeslovanských slov. V díle jsou zachycena slovanská slova, jež se udržela ve všech živých slovanských jazycích. Ukazuje se, že čeština a slovenština převzaly a podržely si prakticky celý prastavovský slovníkový fond.

NĚKDY SE LITÍ LEM ČÁRKOU!
SRÁČKA - SRÁČKA.

Pradávná katastrofa

Před deseti milióny let se nad západní částí dnešních Spojených států objevil obrovský mrak sopečného popela. Na ploše stovek čtverečních kilometrů pohřbil rostlinstvo i živočichy. Díky pradávno katastrofě dnes víme další podrobnosti o prehistorické fauně. A jak tomu obvykle bývá, všechno začalo náhodným nálezem.

V roce 1978 se procházel jeden vědec po břehu řeky v Nebrasce a uviděl v naplavenině vyčívající kosti. Opatrně ji vykopal a byla to lebka mláděte nosorožce. Druhý den zde objevili i celou kostru. Od té doby v okolí řeky vědci uskutečňují systematické vykopávky, jejichž výsledkem jsou kostry nosorožců, koní, velbloudů a dalších zvířat. Vrstvy sopečného popela je znatelně konzervovaly.

Jedním z nejzajímavějších nálezů bylo vykopání kostry nosorožce samice, jež měla v útrobach nenarozené mládě. Poprvé bylo například vykopáno s kostrami ptáků i jejich peří. Vědci soudí, že přírodní katastrofa překvapila zvířata při odpočinku, svědčí o tom poloha kostí. Pravěcí nosorožci žili ve skupinách — šest samic s mláďaty a jeden samec. Dnešní afričtí a asijské nosorožce žijí osamocně.

Vulkanický popel, který se větrem dostal z tisícikilometrových vzdáleností nad území dnešní Nebrasky, zasypal kromě zvířat také právě rostlinstvo. Vědci doufají, že se jim takové místo podaří nalézt, aby tak získali další cenné poznatky o flóře před deseti milióny let. (RA)

Alfred Kaschet (69) z NSR dodnes jezdí s „broukem“ VW, rok výroby 1939. Má ujetu již 410 000 km a motor je stále původní. Jako nový stál vůz 999 marek. Dnes majitel s úsměvem odmítá zájemce. Kteří jsou ochotni zaplatit 45 tisíc marek.

Ve Francii jezdí v současné době 16 miliónů automobilů. Pro srovnání: na začátku století, tedy roku 1900, jich byly pouze asi 3 tisíce.

Až do konce XVIII. století se v Praze, v českých zemích a vůbec v tehdejší kulturní Evropě tančilo veselé, ale bez toho, aby se tančící pár držel v objetí. Poprvé tento „hršíšný způsob“ byl uveden v život valčíkem v závěru XVIII. století. V roce 1830 se zrodil podobně další „hršíšný“ tanec — česká polka, která později získala nepředvídanou popularitu na celém evropském kontinentě.

Francouzský orientalista prof. Virouleand objevil malý kousek pálené desičky, dlouhý jako prst. Desička měla hmotnost pouhých 15 gramů. Klinovým písmem bylo do ní vytřeno 30 znaků nejstarší abecedy světa. Písmena byla seřazena do šesticek abeced. Tabulka je stará 4300 let. Ide o písmo ugaritské typu Ras Samra (používané na severním pobřeží dnešní Sýrie).

Nové barvy pro obuv

Čik!: Bůza, ezalka, rozmarýn, to nejsou tentokrát názvy květin nebo stromů, ale některých typů usní, připravených pro letošní rok v koželužnictví n. p. Svít v Otrokovicích na Gottwaldovsku. V současnosti už hlavně návrháři obuvi vycházejí při tvorbě modelů z těch vzorůků. Pro sezónu jaro—léto je např. aktuální také Corida, což je červená kůže, světle šedobílá Perla, pastelově modrá Majolika a jiné. Mimo ně má však nabídka Exico ještě 34 odstínů. K základním 56 odstínům se přidají ještě vzory ze čtyřletních vybraných a luxusních výrobků. I ony mají celkové názvy — růžová Sakura, modrofialový Lak a zelená useň se jmenuje Cyptis.

BATA VYKAL A BOTY BYLY!

NA POLICEJNÍ STANICI v Bangkoku se dostavila ve středu mladá dívka, položila na stůl kus jazyka a požádala o identifikaci jeho majitele. Udiveným policistům vysvětlila, že ji doma připadl neznámý muž, který se ji snažil políbit a ona se tak vyděsila, že mu „nechtěně“ ukousla jazyk. Jelikož nestastný nápadník ječel bolestí, utekl, požádala slečna Sawaphark Pruempitiouva policii, aby ho vyhledala a jazyk mu odevzdala. HĚL ŠTĚSTÍ!..!

Vltavská flotila

VZPOURA NA PARNÍKU PRIMÁTOR DITTRICH

... zatím již kamelety se svléstími vydáními pohybovaly po Praze volající: „Vzpouza mužstvo na lodi Primátor Dittrich!“ Netrvalo ani hodinu, a již vyplulo velké vltavské loďstvo proti vzbouřencům: upředu se míhaly hlídky namáhavě, za nimi oluly motorky, pak větší parníky a posléze jádro flotily, křižáky Palacký a Štěchovice. Na přídi Palackého stál vrchní velitel loďstva vltavsko-sázavsko-berounských, komodor Jahelka. Když dostihl chuchelského pobřeží, kapitán vypil ššku čaje a prohlásil, že se zúčastní bitvy jako prostý námořník, dokud nedobude zpět své lodi. V tu chvíli hlásila hlídka „Loď na obzoru!“ Komodor namířil svůj dalekohled udaným směrem a s určitostí prohlásil: „Je to Dittrich!“

Abychom pravdu řekli, k téhle vzpouře došlo pouze ve fantazii Jaroslava Žáka a Vlastimila Radu, z jejichž společného pera vzešla parodie, která si vzala na mušku špatnou dobrodružnou literaturu z dvacátých a třicátých let. To ovšem nic nemění na faktu, že Vltava a život kolem ní byly skutečně bezprostředními svědky návratu poválečných generací do přírody v podobě trempského hnůl, a že „opravdu existoval“ populární parník Primátor Dittrich. Proč ale nesl právě tohle jméno — a co vůbec víme o tomto muži vyjma toho, že byl pražským primátorem? Stopy za ním nás zavedou o více než sto let nazpět...

Vztah Františka Dittricha, předního pražského obchodníka s dřívím a pozdějšího pražského primátora k řece vyplnul nepochybně z toho, že byl synem podkalského plavce. Když v roce 1857 ztroskotat první pokus o zavedení osobní lodní dopravy v Praze, utíel se věci: a v listopadu 1884 svolal do Městského besedy své přátele k poradě. Výsledkem jejich jednání byl vznik České akciové společnosti pro paroplavbu na Vltavě, a objednává v Rustonově továrně na osobní loď v hodnotě 30 tisíc zlatých. A již 15. srpna 1885 byl spuštěn na řeku kolesový parník Praha, jehož první zkoušební jízda se uskutečnila 28. srpna. Tehdejší Pražské listy o tom píší:

„Parník Praha vyplul v 9.33 dopoledne od Doubkovy cihelny. Parolod byla na všech stanovištích vítána slavnostními projevy, hudbou a salami. Do Štěchovic dorazila ve 14.06 a do Prahy se navrátila v 15.30 hodin. Jízda byla vykonána s plným zdarem.“

Hned následujícího dne, 27. srpna 1885, byla pak zahájena pravidelná plavba podle jízdního řádu. Zájem Pražanů o projíždky po vodě byl obrovský — a tak se akciová společnost brzy zmohla na další loď, parník Vyšehrad. S těmito dvěma průkopnickými bylo konáno průměrně 460 jízď ročně a například v roce 1872 dopravily více než šedesát tisíc osob. Délka parníků nepřesahovala 42 metrů, šířka v kolesech byla 7,60 m, jedna loď mohla pojmut až 500 pasažérů. Stavěny byly zřejmě poctivě: parník Praha brázdil hladinu Vltavy od dvacátých let našeho století, Vyšehrad sloužil až do roku 1950...

KAPITÁNE, KAM S TOU LODÍ?

Od dubna do konce září — již téměř 120 let — brázdil řeku pod vyšehradskou skálou pražská bílá flotila, v současné době v počtu dvanácti plavidel: čtyři parníky, jež nesou jména Devín, Vyšehrad, Labe a Vltava, a osmi motorových lodí s názvy Odra, Visla, Solidarita, Svoboda, Balaton, Dunaj, Zelinka a Sázkva. Na pravidelné trati Praha—Slapy urazí 37 kilometrů průměrně za čtyři hodiny, opačným směrem „osmišáclí kilometrů do Roztok, dopluží za 2,15 hod. František Dittrich, zakladatel pražské paroplavby, by byl patrně více než spokojen, Michal Fomenkov, ředitel závodu Osobní lodní dopravy, má ještě dvě velké přání:

„Abychom měli vždycky dostatek vody a ne, abychom museli, jako například loni v létě, pro nízký vodní stav přerušit dopravu. Tyhle potřeby by měly zmizet po dokončení výstavby vodního díla Modřany v roce 1983, které nám umožní ještě i další službu: zavedení pravidelné kyvadlové

lodní dopravy Radotín—Modřany. Podstatně by to zkrátilo dobu cesty i trasu, konanou dosud oklikami po silnici.“

Druhé přání — rozšíření lodního parku — se splní právě letos: po patnácti letech budou na Vltavu postupně spuštěna tři zbrusu nová motorová plavidla, která dodají berlínské loďnice Yachtwerft. Nový typ lodí je dlouhý téměř 29 metrů, maximální šířka dosahuje 5,4 metry, ponor je devadesát centimetrů. První loď bude předána Pražanům 1. června v Mezinárodní den děl a pokřtěna bude Pionýr. Další dvě — Praha a Berounka, budou dodány z NDR nejpozději do konce třetího čtvrtletí.

„Nebylo vůbec jednoduché je získat,“ vypráví M. Fomenkov. „V celé Evropě jsme totiž nemohli nalézt výrobce, který by stávil plavidla potřebného typu. Kamenem úrazu byl zpravidla ponor, který měly všechny nabízené lodě příliš hluboký. Konečně jsme prostřednictvím PZO Martimex — navázali styky s našimi severními sousedy — na loňském podzimním veletrhu v Lipsku podepsali kontrakt. Motorové lodě BIF III. pro 124 cestujících, které jsme objednali, mají dvě paluby, dosahují rychlosti 15 km v hodině a plav se osvědčily ve vnitrozemských podmínkách v NDR. Mají minimální hlučnost a dobré jízdní vlastnosti.“

Máme se tedy na co těšit — i my, i Vltava...

Kladsko — země zcizená

Před 240 roky — 9. ledna 1742 obsadila pruská vojska Bedřicha II. město Kladsko a okolní krajinu, kterou tvoří tři kraje: Kladský, Bystřický a Neurodský — v celkové výměře 1635 čtverečních kilometrů. Tím bylo od naší vlasti násilně odděleno území, které k české zemi přináleželo od samého počátku národních dějin. Obsazením Kladska získalo Prusko strategicky důležitý klín, který otevřel naše země dalším vojenským přepadům — jak se stalo na příklad v roce 1866.

V dobách předslavanských vedla oním krajem obchodní cesta známá i starým Římanům. V roce 981 — tedy před tisíci lety se zde připomíná strážní hrad v držení mocného rodu Slavníkovců. Pravděpodobně tam pobýl i sv. Vojtěch — jako pražský biskup — roku 982 při svých návštěvách cestách. Po vyvráždění Slavníkovců roku 995 přešel hrad s přílehlými kraji v držení knížecího rodu Přemyslovců.

Až do konce XII. století bylo celé území jen řídké osídleno, rozsáhlé lesy tvořily zde přirozenou ochranu proti nepřátelským nájezdům. Od XIII. století se však datuje početná kolonizace z Německa a od těch časů tvořili Němci převážnou část obyvatelstva v Kladsku. Přes to po celá staletí obyvatelé i stavové kladští byli loyálními příslušníky českého státu. Chtěli, aby Kladsko vždy bylo nedílnou součástí českého království. Až do osudného roku 1742 sdílelo Kladsko dějiny českého státu.

Počátkem XIV. století tam byl půkrabím otec pozdějšího pražského arcibiskupa Arnošta z Padrubie, který tam ztrávil dětská léta. Tam též nabyt školního vzdělání (na farní škole řízené řádem Johaniťů a pak v benediktinském klášteře v blízkém Broumově). I po ustavení biskupství v Litomyšli Arnošt trval na tom, aby „jeho“ Kladsko zůstalo při jeho pražské arcidiecési. Do Kladska přivedl Arnošt Augustiniány, pro než tam roku 1349 založil klášter.

Nebylo to jen město Kladsko, ale též města Bystřice, Neurode a pohraniční Náchod, Broumov a Králupy ovlivňovaly historii této části naší vlasti. církevní život se též soustředil (za posledních 250 let) ve Vamberkách, od roku 1730 slavném poutním městě, kam přicházelo 160.000 poutníků ročně, ovšem před první světovou válkou.

Ve dvou světových válkách byla poražena pruská rozpinavost! Francie uplatnila svoje nároky na Alsasko a Lotrinské. Náš vliv na uspořádání poválečné mapy Evropy nebyl toho rázu, abychom dostali nazpět část českého území

mátku zachovali tam mnoho barokních staveb. Přesto že byla většina obyvatelstva Němci — úředně se často jednalo český a znákem kladského hrabství zůstal a dosud je: dvouocasý korunovaný český lev. Po násilné okupaci pruským vojskem Bedřich zrušil mnoho výsad, kterým se Kladsko těšilo, a území se stalo částí pruského Slezska. Jen církev katolická si uhládla mnohé výsady a Kladsko zůstalo částí pražské diecése až do roku 1977. Prvních tisíc roků patilo Kladsko k pražské metropoli. Když v roce 1977 byly upraveny církevní hranice, Kladsko bylo přiděleno do arcibiskupství ve Vratislavě. Někteří to považovali za diplomatický úspěch... ale či?

V Kladsku chtěl být Arnošt pochován, a dosud odpočívá v chrámě Nanebevzetí p. Marie. Z doby vlády Lucemburků se zachovalo hodně pěkných gotických památek. Za dob husitských válek — jako celá země trpěla i Kladsko válkami a puštěním svátých stran.

Roku 1454 koupil Kladsko Jiří z Poděbrad a po jeho boku bojovali Kladští proti nepříteli Matyášovi. Roku 1462 bylo Kladsko povýšeno na hrabství a Jiří je připsal jako dědictví svým synům.

Roku 1595 vystřídal Augustiniány Jesuité a založili v Kladsku kolej. Po dvě staletí tam působili. Nejznámější z nich je vltavský Bohuslav Balbín. Jako pa-

(Jiří Mich Nermut, Tasmánie)

Jak jsem začínala

Ella Šárková, divadelní a filmová herečka, zpěvačka, tanečnice a dodnes stále temperamentní žena oslaví 23. září polokulaté celoživotní jubileum. Vystřídala mnoho „štací“ — od avantgardní scény Červené eso přes karlínské Varieté, bratislavské i brněnské divadlo, Velkou operetu (1937—43) až k Novému divadlu Oldřicha Nového, kabaret Alhambru atd. Počet jejích filmových rolí jde také do několika desítek — však debutovala už v roce 1931 ve slavné komedii V + W Pudr a benzin... Vzpomíná na své umělecké začátky i na první filmové krůčky v Pamětech, které jsou zatím ještě v rukopisu a z nichž dnes otiskujeme alespoň malou část:

Život je jen náhoda — to je stále hezká a snad věčná písnička Joroslava Ježka; a mně připomíná, jak někdy právě náhoda hraje v životě velkou roli. Já jsem se totiž dostala k divadlu a k filmu také čistou náhodou, bez jakékoliv herecké průpravy! A jak ta náhoda začala?

V lázních Sliací jsem se na začátku třicátých let náhodou seznámila s režisérem Národního divadla Karlem Dostalem, herečkou Růženou Šlemrovou a dirigentem Zdeňkem Folprechtem. Všichni tam byli na léčení, kdežto já jsem ve Sliacích trávila — teprve krátce vdaná — se svým manželem Lolem Šárkou, tehdy už vynikajícím houslistou a dirigentem své první manželské prázdniny. Můj muž tu dirigoval a hrál v lázeňském orchestru. Režisér Dostal před ním stále tvrdil, že mám přirozený temperament a že bych měla být herečkou. Já jsem se tomu smála a ten můj vždycky říkal: „Ale kdepak, vždyť ona nemá žádnou průpravu — to já jsem studoval na konservatoři s Jiřinou Šejblovou, to není jen tak!“ Ani já sama jsem netoužila být herečkou, spíše jsem chtěla být učitelkou (ale jenom proto, že učitelé měli dva měsíce prázdnin). Nebo malířkou, protože koníčkem mého bratra Karla Lišky bylo také malování, hlavně znaky a peč-

podpsané V+W, abych okamžitě přijela do Prahy na filmové zkoušky. Já se tehdy dala do smíchu — to si ze mě někdo dělá legraci! Ale můj manžel řekl: „Víš co, jeď tam! Ty zkoušky stejně neuděláš a alespoň bude jednou provždy pokoj!“ A tak jsem jela...

Jako typ jsem uspěla, kameramani na Barrandově hned na mě: hlavu nahoru, hlavu dolů, doleva, doprava, oči dolů! Jen se ještě pamatuji, jak se Werichovi líbilo, že prý půl hodiny otvírá oči. Zkoušky dopadly dobře i u baletního mistra Jenčíka. Nejdříve však moc nadšený nebyl: „Vypadá dobře,“ řekl, „ale cíf, já potřebuju zároveň i baletku!... Umíte tančit na špičkách?“ „To tedy neumím!“ přiznala jsem. Ale udělala jsem záklon až na podlahu a ještě

V jevištní inscenaci Zvonokosů (režie Oldřich Nový)

k tomu deset hvězd. To mu vyrazilo dech, ale zároveň už byl klidnější. „Vy holka drzá, odkud tohle znáte?“ zeptal se mě. Tak jsem mu přiznala, že jsem chodila od sedmi let do žižkovského Sokola a že mám doma tři diplomy... Pak už jsem měla pouze čas poslat tomu mému do Sliaců telegram: „Zkoušky udělala, za týden odjíždím do Paříže!“

Ale nervák ještě nekončil. Ten

můj virtuos praštil houslemi, přijel do Prahy a klekl před Werichem se slovy: „Neničte mi mé mladé manželství!“ Werich se dal tehdy do smíchu a zvolal: „Co to má ta holka za divocha? My z ní chceme udělat hvězdu — a on nám v tom brání!“

Nakonec to dobře dopadlo, do Paříže jsem přece jen jela, ale s mojí drahou maminkou, která mi dělala gardedámu. Natáčeni bylo pro mě nezapomenutelné, V+W jsem poznala jako ohromné komiky nejen na plátně, ale i v civilu, Bohoušek Záhorský jako můj první filmový bráška byl také výborný. Jindřich Honzl, který film Pudr a benzin režíroval, nade mnou stále jen osobitě žasl: „Ta holka je ale drzá, ona nemá vůbec trému!“ Baletní scéna, při které se pak diváci tolik smáli, mé první baletní vystoupení s V+W v těch jejich trikotech bylo tak unikátní, že dodnes musím být za toto nabídnuté spolupartnerství vděčná.

Při odjezdu z Paříže jsme zažili téměř groteskní příhodu. Už jsme seděli ve vlaku, když Werich náhle vykřikl: „Jízdenky! Zapomněl jsem je v hotelu! V pokoji na pióne!“ I vylétl z vlaku jako raketa a utíkal zpátky do hotelu. Jenže mezinárodní rychlík Paříž—Norimberk—Praha měl za několik minut odjet! I prosili jsme lámanou francouzštinou strojvedoucího, zda by nemohl trochu pozdržet vlak, že jsme v Paříži točili film, že náš hlavní představitel zapomněl v hotelu jízdenky atd. atd. Představte si, že ten můj strojvedoucí na Wericha doopravdy počkal — byť měl potom rychlík dvacetiminutové zpoždění!

Exteriéry se pak dotáčely u nás v Československu. Ale byl už podzim, listí padalo, tak se musely na stromy přivazovat umělé větve. Hlavně už však bylo chladno, ale my museli hrát všechno

v letním a Werich dokonce musel v tom podzimním počasí skákat do vody. Potom mi jednou režisér Honzl tak trochu nasměle řekl: „Elinko, teď bych potřeboval, kdybyste si sedla tady do toho lehátka, které vám kluci tak nějak trochu špatně postaví, tím pádem se převrátíte dozadu a překulíte se tam z toho svahu dolů...“ Myslel, že z toho budu zděšená, ale já jsem se — zase bez trémy — zeptala: „Asi takhle, pane režisér?“ I sedla jsem si do křesla, udělala s ním kotrmelec nazad a překulila se dolů ze stráně až k řece. A Honzl křičel: „Kruci, kluci, proč jste to netočili, vždyť ta holka to po druhé neudělá!“ Ale předvedla jsem mu to ještě šestkrát — a Honzl byl spokojený.

Film Pudr a benzin měl tehdy v Praze velký úspěch, premiéru měl v kině Pasáž a pamatuji se, že před pokladnou biografu stála fronta lidí až ven na Václavák...

NOVOU 2600HEKTAROVOU OBORU uhradně pro jeleni zvěř začali budovat pracovníci Lesního zá-
vodu u Židlochovicích u Brna v pásebně méně
hodnotných lesích u Moravského Krumlova na žno-
jemsku. Podle plánu má být za letm tři desítky
kilometrů dlouhým plotem na 350 kusů jelení zvě-
ře. Objekt bude hotov koncem sedmých pětiletí.
Vedle zřizovaného objektu je již vybudován od Mo-
ravského Krumlova již pět let v provozu 290hek-
tarová obora, v níž je pouze bernd zvěř.

STALO 70 MILI. Z MILI, ALBC I.

„Tak už se dohodneme! Myslivci chtějí na žleho jeleno,
požárníci na Paličovu dceru, ženy na Ples v opeře a
chlapi na Vinobraní!“

Co dokáží stromy

{a}: Jeden velký strom dokáže za jedno vegetační období odčerpát z atmosféry a zneškodnit takové množství olova, které je obsažené ve 130 litrech bezinu. Rostliny totiž přeměňují tento kov nebezpečný pro organismus živočichů, ve fusto-rečnan olovnatý, nerozpustný ve vodě a ukládají ho ve svých pletivech, aniž by tím byla porušována jejich látková výměna. V nadměrných množstvích však olovo narušuje procesy rostlinných buněk. Velký strom může zbavit ovzduší během roku asi 12 kg kyslíčnicku siřičitého. Část se přemění v sírany, které si rostliny i tak odebtají z půdy, a část tvoří sloučeniny se substancemi tak důležitými pro život, jako jsou aminokyseliny a proteiny. Nadměrné množství kyslíčnicku siřičitého však opět vede ke škodám.

Aufgespießt

Frage: Wie sehen Sie Ihr Verhältnis zu Frauen, haben Sie ... Kohl: ... das ist ganz natürlich und völlig entkrampft. Frage: Gibt es einen Frauentyp, der Ihnen besonders zusagt. Haben Sie ein bestimmtes Schönheitsideal? Kohl: Natürlich gibt es das bei mir. Aber ich habe nicht die Absicht, mich darüber öffentlich auszulassen. Allerdings möchte ich hier sagen: Ich finde, daß es in der Bundesrepublik außerordentlich viele attraktive und schöne Frauen gibt. Und das gehört auch zum natürlichen Reichtum unseres Landes.“

Bundeskanzler Helmut Kohl (CDU) im jüngsten Quick-Interview zur Frauen-Frage.

„Zadržte! Hranice není v tomto stromě ... je v Česko-
peli“

„Tou to bude velký mim? Už teď je to mimmo!“

Im Studio statt in der Zelle

zba BERLÍN, 4. Februar. Die ehemalige Eiskunstlauf-Olympiasiegerin Anett Pötzsch trat am Donnerstagabend im DDR-Fernsehen auf. Wenige Stunden zuvor hatte ein Sprecher des DDR-Außenministeriums Meldungen über eine angebliche Verhaftung der Eiskunstläuferin wegen versuchter Republikflucht als „üble Verleumdung“ bezeichnet. Anett Pötzsch sagte im DDR-Fernsehen, die Tatsache, daß sie im Studio sitze, beweise, „daß diese Nachricht eine Ente ist“. Sie fasse die Meldungen über ihre angebliche Verhaftung als Beleidigung auf, die sich gegen sie und gegen den Sport der DDR richte. „Ich möchte mich gegen solche Lügen und Unwahrheiten verwahren, die mich verunglimpfen und verleumden“, sagte die Eisläuferin. Anett Pötzsch teilte mit, daß sie zur Zeit an der Deutschen Hochschule für Körperkultur in Leipzig studiere. Das Interview der DDR-Sportlerin wurde am Freitag in den DDR-Zeitungen im Wortlaut wiedergegeben.

FAKT ALÉ JE, ŽE S NÍ
AMERICKÁ REVUE TAINÉ
VYJEDNAVALA NEMÍ ŠPROCHU,
ABY NA NĚH NEBYLO PRAVDY
TROCHU.

Tisk k výroku ministra NSR

Gonn: Jako „obvyčejné, ale velmi nebezpečné revanšismus“ označil západoněmecký list Unsere Zeit vý-
rok ministra vnitra NSR F. Zimmermanna, že pro je-
ho vládu stále existuje německá říše v hranicích
z roku 1937. Deník NKS dále poznamenal, že Zim-
mermann tak zařadil nejen na Smlouvu o základních
vztazích mezi NDR a NSR, ale opětným vznesením sta-
rých revanšistických územních požadavků vůči PDR
velmi zpochybnil smlouvy s Východem a závěrečný
akt helsinské konference. Je zřejmé, nezábitné přípo-
menut, že unionistické strany CDU/CSU už jednou
ztroskotaly na pokusu změnit výsledky druhé světové
války ve prospěch západoněmeckého velkokapitálu.
Reaganovo antikomunistické křikácké tažení ohrožuje
povzbuzuje revanšistické politiku k tomu, aby se zno-
vu přihlásil ke svým starým cílům. Na tomto pozadí
je vysvětlení jejich potlesk plánům USA na vítězství
jednou velkou protisocialistickým zemím, píše Unse-
re Zeit a dochází k závěru, že revanšisté si proto
přejí v NSR rozmísit k tomu trežbylné nové federne
raben 115A

Tučňáci bez brýlí

{In}: Šikovnost tučňáků při chytání ryb vedla zoology k přesvědče-
ní, že tyto ptáci vidí výborně pod
vodou a na souši jsou silně krátko-
zrací. Důkladnější vědecký výzkum
však ukázal, že tato domněnka není
pravdivá. Tučňáci dovedou i na sou-
ši spolehlivě rozoznat svého partnera
a někdy překonávají pěšky velké
vzdálenosti, přičemž se orientují po-
dle slunce a utváření terénu. Přízpů-
sobivost dovoluje velmi plochým oční
rohovka ve srovnání s lidským okem.
Zatímco člověk při ponoření pod vo-
du se stává dalekozrakým, vidí tuč-
ňáci na souši normálně.

Laternenlicht von der Sonne

NARBONNE, 3. Februar (AFP). Als erste Stadt in Europa hat Narbonne damit begonnen, die Straßenbeleuchtung mit Sonnenenergie zu speisen. Zunächst erhielt ein öffentlicher Parkplatz der südfranzösischen Stadt fünf unter amerikanischer Lizenz hergestellte „Luminisol“-Laternen. Sie bestehen aus einem fünf Meter hohen Mast, an dessen Spitze eine Photozelle Sonnenstrahlen aufängt. Die in Elektrizität umgewandelte Sonnenenergie wird im Laternenfuß in einer Kadmiumbatterie tagsüber gespeichert und ab Einbruch der Dunkelheit an eine fluoreszierende Lichtquelle abgegeben. Zahlreiche Städte und Gemeinden versprechen sich von dieser Art Straßenbeleuchtung einen Vorteil, da sie keiner kostspieligen unterirdischen Infrastruktur bedarf.

JEŠTĚ TEPLA LIDSKÉHO TRÁVU JE
TĚ NEPODARIL!

Aufgespielt

„Wenn man zur Musi geht, muß man mit den Mädchen tanzen, die da sind.“

Hessens Finanz- und Wirtschaftsminister Heribert Reitz zur Zusammenarbeit der SPD mit den Grünen.

„Die Männer können Waffen bauen, um die Welt zu zerstören, aber sie können nicht einmal ihre eigenen Hemden bügeln.“

Die Grüne Petra Kelly in einem Referat vor dem „Europäischen Management Forum“ in Davos.

Währungsreserven gesunken

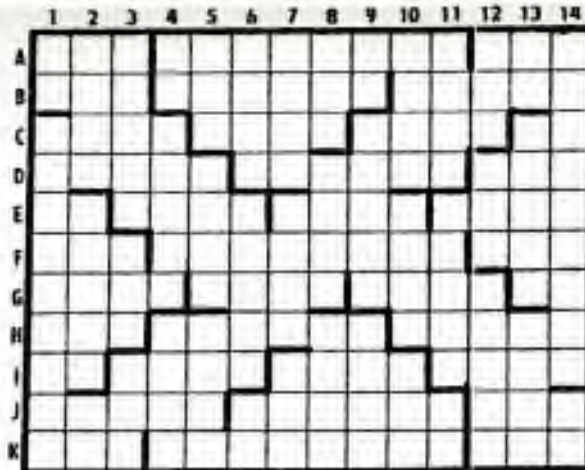
Die Nettowährungsreserven der Bundesbank sind in der Woche zum 31. Januar um 1,7 auf 70,7 Milliarden Mark zurückgegangen. Wie die Bundesbank mitteilt, ist dies auf fällige Devisen-swap-Geschäfte zurückzuführen.

RYZNATE SE V MEDICINĚ

Lékařství je velmi stará věda. Zkuste si podle našeho ábavného kvízu ověřit, jaké máte v tomto oboru znalosti.

- Klouby umožňují člověku pohyb. Která dvojice kloubů je nejpohyblivější?
a) ramenní, kyčelní, b) čelistní, páteřní, c) zápěstní, hlezenní (kotník)
- Naši kostru pokrývá obal utvořený ze svalů. Nejsilnější je:
a) sval stehenní, b) dvojhlavý sval pažní, c) čelistní sval
- Nejpohyblivější ze svalů lidského těla je:
a) srdce, b) jazyk, c) sval čelistní
- Před více než 300 lety byla provedena první transfúze krve. Provedl ji:
a) Jean Baptiste Denis, b) William Harvey
- Jedna z nejdůležitějších tekutin v lidském těle je krev. Skládá se z krevní plazmy a krevních elementů, z nichž nejvíce je v krvi obsaženo:
a) bílých krvinek, b) červených krvinek, c) krevních destiček
- Již ve starověku prováděli Číňané očkování proti černým neštovicím. V Evropě bylo toto očkování dlouho neznámé. Zavedl je teprve:
a) Louis Pasteur, b) Edward Jenner

PŘES 1800 KILOMETRŮ dlelých Kujbyšev na palce od běloruského Mozyru putovala ovčácká enka Vesna, aby našla svého pána. V Stupovec při shonu se stěhováním v dubnu 1979 zanechal u přátel v Kujbyševě. Vesna se vydala na cestu trvající déle než tři roky. Završila ji dojetím setkání s jejím pánem na mozyrské ulici, když se jednoho večera vracel domů.

!!!! = V TAJENCE NAJDETE ODPOVĚDI NA TYTO OTÁZKY:

- Spolu s Tylem nejvýznamnější obrozenecký dramatik (1792 až 1859); herec Slovanského divadla (od roku 1812) a autor více než 50 původních her.
- Herec, dramatik a režisér (1783–1844), iniciátor českého divadelního života v Praze. Autor 15 her a překladů.
- Hra tohoto dramatika (premiéra kolem roku 1830).
- Tvorce libret k prvním českým operám (Dráteník). Kritik a básník (1800–1839).
- První hra dramatika, překladatele a libretisty Šimona Machčka (1799–1844).

VODOROVNĚ: A. Název římské desátky; tajemka č. 1; malý noční stromový hlodavec. – B. Průsvitná tkanina; italský tenorista (Enrico); latinský zlato. – C. Působení; jednoduchý stroj; barva v kartách; SPZ Pelhřimova. – D. Rakouské město; značka našeho opolavického krému; akolo. – E. 100 m²; ušlechtilý kůň; francouzský spisovatel (První úder); sic. – F. Francouzská mince; tajemka č. 2; část týdne. – G. Fanfary; pomocné ploška před křídlem letadla; mravní základ; iniciály autora Našich furiantů. – H. Rusky „lito“; slovensky „přenos“; stopa. – I. Předložka; mžda; předložka; určitý (slovensky). – J. Výrok; lánování vlasů na určitý odstín; Staroček. – K. Jména herečky Janiurové; tajemka č. 5; harmonie (kněžské).

SVISLE: 1. Římskými číslicemi 999; tajemka č. 3. – 2. Asijský námezdní dělník; růžice; římské čtyřka. – 3. Výměšek slinných žláz; cidla sluchu; zkratka pro pesetu. – 4. Značka starší jednotky kmitočtu (kilocyklus); části sloky; pobřežní koupaliště. – 5. Jméno loveckého psa; anglicky „božky“; německy „splátka“. – 6. Asijský stát; činit bílý; zkratka podnikových norem. – 7. Sladidlo; vzdálenost vysázených rostlin mezi řádky (les.); předložka. – 8. Mezinárodní zkratka souhvězdí Jižní Ryba (Piscis Austrinus); lesnická míra (množství lžéné hmoty); ořechovník. – 9. Latinský „tam“; obecný jazyk starých Řeků; východoevropská vesnice (v slovanském prostředí). – 10. Románské jméno (Raoul); slovensky „lito“; zářez. – 11. Proměnný sín; Evapone; název hlasy „v“. – 12. Slovensky „pro“; Chaplinův film; vlákna z listů agáve. – 13. Značka lutecia; polibek; starořecká filozofická škola. – 14. Tajemka č. 4; zkratka našeho divadla. Pomůcka: E. Stil. – G. Slot. – S. Cats; rate. – 9. Koine. Tajemka křížovky z č. 3: Divadlo u Hyberná. Václav Svoboda. Antonín Vojtěšek. Za správné vyloučení křížovky z č. 1 posíláme knižku tématu vylosovaným čtenářům: A. Hasmanová z Děčína, J. Krulové z Ostravy, B. Pavlíková z K. Varů, L. Trzníková z Jištěbnice a I. Vávřovi z Turnova.

„Je tu, Marysko, skromné chlop. Co je od toho žvota chcuž Enem to kole!“

Konec za milióny let

(a): Podle britských vědců J. A. Lovelocka a M. Whitfielda dojde za 100 miliónů let na Zemi k zániku veškerého rostlinstva. Výkon Slunce se totiž od vzniku sluneční soustavy před 4,5 miliard let do dnešních časů zvýšil asi o třetinu a bude se i nadále zvětšovat. Regulaci teploty zajišťuje vzdušný oxid uhlíčitý v atmosféře, který brání vyzařování tepla do prostoru. Při zvyšujícím výkonu Slunce se musí snižovat obsah kyslíčnicku uhlíčitého v atmosféře a právě za 100 miliónů let už nebudou rostliny schopny při jeho sníženém množství základního pochodu – fotosyntézy. Tím také přestanou vyrábět kyslík a život na Zemi zanikne. Zajímavý poznatek však ještě dlouho nemusí lidstvo znepokojovat.

Vydry stále vzácnější

(in): Vydry se stávají stále vzácnějšími obyvateli vodních toků. Téměř roční průzkum více než tisíce lokalit ve Walesu ukázal, že i zde je vydra velmi řídkým hostem. Valkou ránu populaci vyder zasažilo používání pesticidů dlelirnu při chovu ovčů v padesátých letech. Dnes je hlavní příčinou jejich postupného mizení neustálé znečišťování vhodného prostředí pro život těchto plachých vodních šelám.

Súdorea revidiert worden. Nach Informationen der japanischen Nachrichtenagentur Kyodo ist in den neuen Ge-schichtsbüchern von einer „Invasion“ Chinas durch die japanischen Truppen im Zweiten Weltkrieg die Rede. Bisher war den Schülern nur von einem „Vorstoß“ der Truppen berichtet worden. China und Súdorea hatten vor Monaten energisch gegen die japanische „Geschichtsverfälschung“ protestiert.

Bei Fahrrädern ist die Luft raus

Die Zweirad-Industrie mußte 1982 kräftige Einbußen hinnehmen. Die Produktion von Fahrrädern und Rahmen schrumpfte um 9,6 Prozent auf rund 3,7 Millionen. Die Fertigung von Motor-zweirädern verringerte sich um 38,6 Prozent auf 133 131 Stück.

„Invasion“ statt „Vorstoß“

TOKIO, 4. Februar (AFP). Die Geschichtsbücher in den japanischen Schulklassen bis zur Mittelstufe sind infolge heftiger Proteste in China und

Aerosoly: Ano či ne?

Ze toto dilema není na místě? Teď, když oblast použití aerosolů je už tak široká a stále se rozrůstá? Je pravda, že použití aerosolových obalů je účelné a v některých případech až nezbytné, ovšem někdy je zbytečným přepychem. Navíc se již možná i k vám donesly dohady o tom, že aerosoly narušují vrstvu ozónu ve stratosféře. Navzdory tomu je však již aerosolový obal od současného způsobu života neodmyslitelný.

Zvyklí jsme si na ústní i tělové dezodoranty, laky na vlasy, šampóny, parfémy, stejně jako na insekticidy či na nejružnější čistící prostředky pro naše domácí práce, osvěžovače vzduchu a pohlcovače pachů nebo kouře, automobilisté na rozmrazovače a prostředky pro ulehčení startu či proti orosování skel apod. v aerosolovém balení. A hned si třeba ani nevzpomeneme na uplatnění aerosolů, jaké našli ve farmacii. Ve srovnání s normálními obaly se zde využívá toho, že léčebné prostředky v aerosolovém balení mohou být aplikovány bez pomocných prostředků, v určitých dávkách, z bezpečné blízkosti a hlavně že zaručují dokonalou sterilitu, neboť nedochází ke styku s patologickými zárodky. Tak získaly aerosoly své nezastupitelné místo při inhalacích proti astmatickým záchvatům nebo při kožních onemocněních jako nejrozličnější masti, dezinfekční a léčebné prostředky, ale i jako prostředky k utišení bolesti při zranění, jako plastické obvazy a antiseptika, či jako antikoncepční a gynekologické prostředky, včetně veterinárních. Oblasti, kam aerosoly teprve pronikají, je potravinářský průmysl. V aerosolovém balení jsou už dnes omáčky, majonézy, džemy, hořčice, kečupy, pomazánky a jiné potravinářské výrobky.

Samotné řešení je aerosol: směs látek, skládající se z plynného média a jemně rozptýlených nepatrných tuhých nebo kapalných částic. Vzniká vlastně při jejich odpařování anebo spalování. U užitého aerosolového balení se odpařují hnačí plyny, kterým se také říká propelenty, v nichž jsou rozpuštěny účinné látky. Směs látek, složená z plynného média a rozptýlených částic — aerosol — se plní do speciálních tlakových obalů. Jsou obvykle z pocínovaného plechu nebo hliníku, malá část ze skla nebo z plastů. Důležitou součástí těchto obalů je uzavírací ventil, hermeticky spojený s tlakovou nádobou, a na něm pak nasazený rozprašovač. Teh svým uspořádáním zajišťuje konečnou aplikaci ve formě aerosolu, protože v expanzní komůrce se propelent částečně odpaří, čímž dojde k fyzikálně mechanické změně výrobku v drobné kapčky, a dá produktu takový tlak, jaký je potřebný pro správné rozptýlení.

Nejlepší aerosol dávají zkapalněné plyny, zvláště plně halogenované (nasycené) chlórfluoruhlovodíky. Také se až do 70. let, kdy byly v celém světě omezeny, nejvíce používaly. Mají vzácné, dosud nepřekonané vlastnosti: netoxičnost a nehořlavost a jsou chemicky, fyzikálně a fyziologicky důsledně odzkoušeny. Američtí vědci, zabývající se otázkami atmosféry, přišli ale v roce 1974 k zajímavému zjištění — chlórfluoruhlové propelenty stoupají pomalu atmosférou vzhůru a pronikají do ozónové vrstvy ve stratosféře. Tam vlivem ultrafialového záření dochází k jejich štěpení a k uvolňování velmi reaktivního atomárního chlóru, který v řetězových reakcích rozrušuje molekuly ozónu a ničí tak rovnováhu a mocnost ochranné ozónové vrstvy. Ozónová vrstva, nacházející se ve výši přibližně 20 až 25 kilometrů nad zemským povrchem, nás chrání před účinky příliš intenzivního ozařování slunečními ultrafialovými

paprsky. Předpokládá se, že zatím bylo aerosoly odbouráno necelé jedno procento vrstvy ozónu. Kdyby pokračovalo používání těchto aerosolových obalů, existuje domněnka, že by do poloviny příštího století ubylo dalších nejméně 10 procent ozónové vrstvy. Zvýšená intenzita ultrafialového záření má, jak známo, mimo biologických následků (například rakovina kůže) také negativní vliv na hospodaření s teplem a nejsou vyloučeny ani změny klimatu. Je ovšem nutno podotknout, že důkladné opodstatnění této hypotézy ještě provedeno nebylo, především pro složitost a dlouhodobost celého procesu.

Dnes jsou skoro všechny aerosolové obaly plněny zkapalněnými uhlovodíky. Jsou netoxické, avšak hořlavé, a proto se kombinují s nehořlavými rozpouštědly. Nejčastěji se používá propan-butan a isobutan. Především jsou v poslední době kloubčky aerosolových obalů chráněny odtrhací páskou či přelepením samolepicí etiketou. Někdy se musí rozprašovač nejdříve o čtvrt kruhu pootáčet proti směru hodinových ručiček a po použití se opět dá zpět, čímž je zabezpečen i proti samovolnému vystříknutí. Ostatně bezpečnosti při zacházení s aerosolovými výrobky je věnována značná pozornost. Všechny obaly mají výrazně vyznačeno upozornění, že jde o výrobek pod tlakem a proto nesmí být vystaven teplotě nad 50 st. Celsia a nesmí přijít do styku s otevřeným ohněm. Některé jsou opatřeny i varováním před vdechnutím jejich obsahu.

Výhody aerosolů jsou nesporné. Přinesly nejen nové způsoby aplikace, ale i zcela nové výrobky, které se mohou uplatnit jen a jen v tomto provedení. Proto se usilovně hledají jiná, neškodná a levnější řešení. Náhradní systémy spočívají buď v oddělení propelentu od náplně, nebo v jeho úplném odstranění.

První větrná elektrárna na Slovensku, kterou instalovalo JZD Sovětské armády ve Volerudoch v Trnavském okrese. Ušetřilo dřevstva více než 1000 kubu elektřiny. Větrná elektrárna je umístěna ve výšce 18 m a čtyřlístová větrná má průměr 7 m.

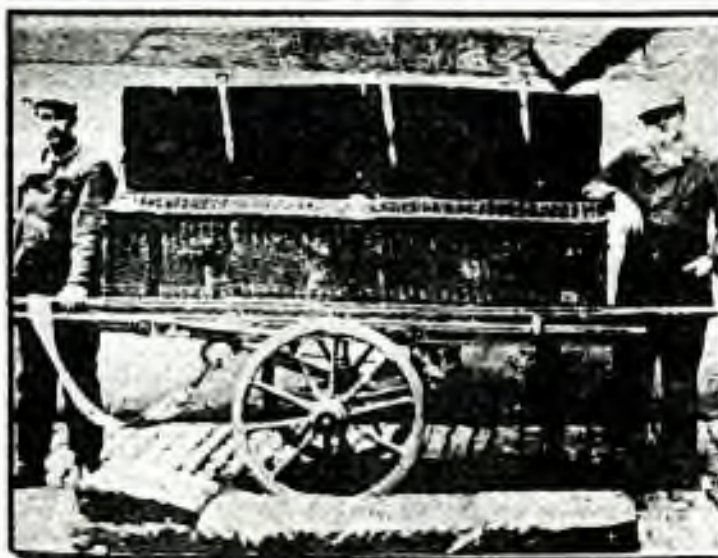
JE TO KRAJ NEBEŽSKÁ-A?

"Prosím vás," ptá se starý pán telefonního mechanika, který mu v bytě opravuje telefon, "můžete mi nějak vysvětlit, čím to je, že když výtlačí člověk špatné číslo, že to číslo není nikdy obsazeno?"

KNÍHKUPCOVY DOKUMENTY

Fotografie nejružnějšího druhu sbíral na počátku století pražský knihkupec Z. Reich. Technické, portrétní, reportážní... Díky němu si mohli návštěvníci výstavy Fotografie Zikmunda Reicha, která proběhla v Muzeu hlavního města Prahy, prohlédnout, jak Praha vypadala před osmdesáti, sto a více lety. Výběr z více než 500 snímků a 3500 negativů představuje pozoruhodnou dokumentaci. Je také zajímavou sociální sondou, protože zachycuje lidi nejrozličnějších profesí. Na snímcích (zleva): Košatka na sváze ní opiců (1915), Trh v Havelské ulici (1923).

(50)

• V lednu bylo v NSR bez práce 2 487 075 lidí, což je nejvyšší nezaměstnanost od vzniku NSR. Oznámil to Spolkový pracovní úřad s tím, že nezaměstnanost postihuje už 10,2 procenta pracovních sil.

• Počet nezaměstnaných ve Velké Británii se v lednu oficiálně zvýšil na 3 224 715 lidí. Je to další poválečný „rekord“ v dějinách země a důsledek krachu hospodářské politiky vlády M. Thatcherové.

Největší energetická krize se projevil na zmenšení počtu jízdy autem i v NSR. Roční jízdní výkon na jedno osobní auto (průměr ujetých kilometrů) se snížil o celých 1000 km a klesl tak na 12 600 km.

Hoši jako květ

Pro starší generaci Plzeňanů patří k jejich městu nerozlučně pětatickátníci, příslušníci bývalého 35. pěšího pluku, který by letos oslavil 350. výročí založení. Vznikl v neklidném století, kdy po třicetileté válce se Evropa otrásla válkou s Turky, a protože se tehdy v Evropě neustále válčilo, prošel pluk všemi bojovými. Od roku 1771 byly jeho osudy irvale splatý s Plzní. Vojáci vydělali rozptýlení po domech měšťanů, což vedlo k uvolnění morálky, a proto se měšťané rozhodli postavit kasárna. Kasárna vedle bývalého kláštera dominikánek byla dokončena v r. 1826 a stala se největším komplexem ve staré Plzni. Sloužila přes 140 let, až do 24. ledna 1969, kdy musela ustoupit rozšířené komunikaci.

Bývalá budova kasáren 35. pěšího pluku

Pětatickátníci se stali neoddělitelnou součástí Plzně. Vytvářela se tradice, která nespočívala jen na bitvách, ale v těsném soužití s městem, v působení na společenský a kulturní život, a pak v přátelském životě vojáků, kteří spolu prožívali dobré i těžké chvíle. Na mládí se vždy radostně vzpomíná, a tak bývalí pětatickátníci se rádi scházeli a setkávali se dosud.

Samostatnou kapitolu v jejich životě představovala vojenská hudba, která každý den koncertovala na plzeňském korze. Byla to hudba opravdu dobrá a její kapelníci se významně zapsali do hudební historie Plzně. Tak například kapelník F. Schmied provedl s plzeňským Hlaholem řadu předních děl českých i světových skladatelů a v roce 1885 uvedl v Plzni světovou premiéru Dvořákovy kantáty Svatební košile. I ostatní kapelníci spolupracovali na různých hudebních akcích a propůjčovali k nim své orchestry.

Pětatickátníkem byl také národní umělec Josef Skupa, tvůrce nesmrtelné dvojice Spejbla a Hurvíňka. Do jejich úst vkládal i své vzpomínky na vojnu. Pětatickátníkům věnoval román plzeňský autor Rudolf Hrbek. A pětatickátník se objevuje i v díle Josefa Lady: na vitpne kresbě se letitý nápadník a vdavekchytivá starší slečna prou o význam slova pětatickátník. Největší popularitu jim však získal Karel Hašler svým pochodem „Ten plzeňský regiment, himl, hergot, sakrament“, jímž se zasloužil o trvalou památku pětatickátníků, „chlapeč jako květ“.

Im Bett der Mao-Witwe

PEKING, 4. Februar (AFP). Ganz nach westlichem Muster wirbt das Hotel „Hot Springs“ auf der südchinesischen Insel Hainan um Gäste. Der Staatsbetrieb renommiert damit, daß dort 1970 Tschiang Tsching, die Witwe des großen Steuermanns Mao Tse-tung und Anführerin der berühmten „Vierbande“, einmal übernachtete. Zhu Changde, der Direktor des Hotels, weiß jedoch, was er anspruchsvollen Gästen schuldig ist. Er gibt stets die Prunkkulte Nummer 1, die 40 Dollar pro Übernachtung kostet, als einstiges Zimmer Tschiangs aus. Das unscheinbare Zimmer 202, in dem das echte Bett der Mao-Gemahlin steht, wird dagegen für fünf Dollar angeboten.

■ V loňském roce zaregistrovala západoněmecká policie 4,2 miliónu trestných činů, což je o 170 tisíc více než v roce 1981. Objasněno bylo jen 48 procent případů.

V ŠKODOVSKÝCH NEBYLO VYTIHÁVĚNO
99,9% NETRESTNÝCH PŘÍPADŮ.

HLAVNÍ POTRAVINU čínskému rolníku Kung Čchin-čchia je už šest let tráva čerstvá i sušená. Tvoří dvě třetiny jeho denního jídla. Kung se na ni stal tak závislý, že bez každodenní dávky ho stíně rozbolí hlava. O Kungově dítěti přinesl zprávu pekingský deník China Daily, který napsal, že rolník je jinak duševně zdravý, žije spokojeným rodinným životem a pracuje na poli, i když na bílkoviny chudá strava mu na fyzické síle nepřídává. Veškerá shaha lékařů zbavit Kungův organismus závislosti na trávě byla zatím bezvýsledná.

Rostliny proti škůdcům

(hz): Když napadnou červený dub housenky, začne sám ve zvýšené míře produkovat tanin, který je dokonale odrazí od toho, aby dále okusovaly jeho listy. I po několika dalších let potom housenky listy tohoto stromu nechají na pokoji. To je jen jediný příklad schopnosti některých rostlin vypořádat se se škůdci z říše hmyzu nebo rostlinnými plevy. Naproti tomu při chemickém ošetření stromu se sice podaří přijatelně snížit přemnožení housenek, avšak strom se už nikdy těchto škůdců nezabaví úplně. Vědci v řadě ústavů zkoumají využití této schopnosti, zvané alelopatie, při pěstování potravinářských plodin, čímž by se odstranila nutnost chemického ošetřování. Soudí se, že v příštích desetiletích budou známy první úspěchy na tomto poli, avšak zatím se bez chemikálií neobejdeme.

A CO JE PROTI HUMANITĚ?

Zam Zam
žije v Džiddě

Bývalý ugandský diktátor Idi Amin Dada dnes žije v exilu pod

ochranou saúdského monarchy v Džiddě. V Ugandě vládl osm let – od státního převratu v lednu 1971, kdy s britskou podporou svrhl prezidenta Miltona Oboteho, až do dubna 1979, kdy musel sám uprchnout před postupujícími tanzánskými vojsky z Kampaly do zahraničí. Během krátké doby své vlády si vysloužil pověst jednoho z nejkrvavějších diktátorů v dějinách Afriky. Je obviněn z fyzické likvidace přibližně čtvrt miliónu svých spoluobčanů a destrukce národního hospodářství kdysi bohaté Ugandy.

Bývalý oficir britské armády a boxer těžké váhy (měří 196 centimetrů a váží 132 kilogramů) proslul nevyzpytatelnou povahou. Prohlásil například Ugandu za muslimský stát, přestože v zemi žije pouze šest procent obyvatelstva muslimského vyznání. Šestkrát se oženil a o osudu jeho bývalých manželek kaluji pouze dohady. Svědci tvrdí, že s oblibou předhazoval spoutané vězně do vody hladovým krokodýlům. Přitom si nechával říkat Big Daddy – „Tatiček“, ačkoliv jej zahraniční novináři přezdívali „Hitler z džungle“.

Sedmapadesátiletý Idi Amin poskytl nedávno rozhovor reportérovi italského listu Oggi, kde potvrdil, že v Džiddě žije se svou šestou ženou Sárú a devíti nejmladšími dětmi. Denně tráví dvě a půl hodiny v modlitbách k Allóhovi a zbytek času věnuje sportu a výchově svých dětí. Nikak se netají tím, že tato výchova spočívá v tvrdém vojenském výcviku: děti ve stáří od tří do dvaceti let se učí ovládat zbraně a nejrůznější způsoby zabíjení. Pobyt bývalého ugandského diktátora v Džiddě stojí

Záběr z přijetí H.-D. Genschera u G. Husákové

L. D. DEM. 3.2.83 NA 1. STR.

VÍTĚZI ANKETY o nejoblíbenější herce se stali Vladimír Menšík (první byl i v letech 1974 a 1978) a Iva Janžurová (je to její šesté nepřetržité vítězství od roku 1977). Pořadí na dalších místech ukázalo, že popularitu herců dnes spíše než film formuje televize. Na druhém místě totiž skončil Miloš Kopecký, jenž se do paměti diváků vryl především jako dr. Štrosmajer, druhá mezi herečkami je mladá Ivana Andriová, která hraje často v televizních hrách, méně však ve filmu.

soudskou pokladnu kolem třiceti tisíc saúdských dinárů denně. K dispozici má tři automobily, tři strážce, pákistánského kucháře a zdarma telefon.

Na otázku, zda se cítí vinen za své zločiny, odpověděl Idi Amin, že absolutně ne. Jedinou lítost prý pocituje nad tím, že byl zbaven vlády. Kromě svého jména začal používat pseudonym „doktor Zam Zam“. Udajně proto, že toto jméno vyjadřuje moudrost a vzdělání. Idi Amin je přitom téměř úplně analfabet...

Navenek je vše klidné. Od dob agitace proti Chartě 77 se v Československu nic významného nepříhodovalo. Zatímco Evropa znepokojeně hledí na Polsko, dochází v zemi dobrého vojáka Švejka skoro nepozorovaně stále častěji ke krizovým jevům. To, že se přesto "nic neděje", se obvykle vysvětluje a odbyvá národním charakterem Čechoslováků. Avšak pohled pod povrch odhalí na zdánlivě maličkosti šířící se beznadějí, které se lidé nejrůznějšími cestičkami pokoušejí uniknout.

Jen hrstka témat charakterizuje dnešní Československo: malé politické procesy bez odezvy ve společnosti, schůze ÚV, zvyšování cen a státní návštěvy. Co však způsobilo tento úpadek? Nežádá se se tvrdit, vlastním oportunismus Čechů a Slováků. Na tomto předpokladu se zakládá časté srovnávání českého a polského národního charakteru; na jedné straně konformistické a oportunistické, na druhé vědní bojovnosti za důstojnost a svobodu. Avšak vývoj v obou zemích určují jiné hybné síly nežli národní charakter. Proti éře Eduarda Beneše v Polsku byla Husáková vláda od samého začátku restaurativní a vytkla si za cíl rozbit imunitu, které vedlo k "Pražskému jaru". Proto podnikla dvě drastické akce: začátkem sedmdesátých let proti literátům, filozofům a publicistům a několik let poté proti Chartě 77. Nejradikálnější disidenti vyzvali "zelindře" /tak označuje Václav Havel v eseji "Moc bezmocných" svého fiktivního adresáta/, aby "žil v pravdě". Režim je zato buď uvěznil nebo přinutil k emigraci. Avšak ani Českoslovenští zelindři ani dělníci neměli v úmyslu Havla následovat. Měli jiné starosti, např. dostávat chatu nebo obstarat synovi devízový příslib.

V sedmdesátých letech se široké vrstvy obyvatelstva zaměřily na uspokojování svých konzumních požadavků. Přestože se i nadále mnohé nedostávalo, bylo nyní možné uskutečnit některé sny, které bývaly dříve nedosažitelné. Tento vývoj umožnila poměrně výhodná hospodářská situace v první polovině sedmdesátých let a ani Husáková vláda se mu nestavěla do cesty. Pražský režim sice rosdupal kulturu, zemědělství však nechal na pokoji. Upustil od veškerých hospodářských experimentů. Je paradoxní, že znovuavedený starý hospodářský mechanismus ochránil Československo podivuhodně dobře před následky světové olejové recese r. 1974.

Zdeněk Mlýněl mluvil v této souvislosti o "nové společenské smlouvě". Občanům byla nejen zaručena značná sociální zabezpečení, nyní i povolen konzumní postoj, původně potíráný a kritizovaný jako maloměstskost. To vše ale pod podmínkou, že se nebudou umíslovat do policejních zákroků při "odstraňování" chartistů ze společnosti. Využily se i formy zřizování, které dávají zapomenout na sterilitu stranické propagandy. Příkladem budiž televizní seriál Jaroslava Dítěla "Nemocnice na okraji města", která diváka rafinovaně odpoutává od skutečnosti úředního dne.

Často pranyřovaná demoralizace dnešního Československa není vlastně ničím jiným než důsledkem rozštěpení vědomí způsobeného konzumní orientací. Jako příklad uvádějí "Listy" příhodu z Gottwaldova, kde docent dr. Rybka, kdysi schopný lékař, dnes jeden z nejmocejších místních funkcionářů, zakopl velmi vědní o jeden dírek. Darovanou bombonieru prodala jeho manželka v obchodním domě Prior. Kupec však v krabici našel kromě bombonů i obaliku s pěti tisíci korunami a písemným poděkováním.

Samozařejmě jsou v dnešním Československu i docela jiní lékaři, kteří promění své vlastní polikliniky a oddělení v oázy slušnosti a odpovědnosti. A tak je tomu i jinde, nejen ve zdravotním oboru. Často to bývají specialisté, kteří mají za sebou delší studijní nebo služební pobyty na Západě. Proč se tito lidé vůbec vrátili? Žijeme se domnívají, že mají ve své vlasti lepší možnosti uchovat si harmonický rodinný život, dosáhnout obzvláště životní úplné a učinit přátelství klíčovou hodnotou svého života.

V dnešním Československu existují všude maličké, introvertní a tiché buňky lidskosti. Ichnomade je udržuje buď náboženské přesvědčení jejich členů anebo příslušnost k moderní české a slovenské kultuře, která se zformovala v první Československé republice a v sedmdesátých letech. Zde působí i ideje Charty 77. A z této neviditelné prapůdy vyrážejí stále nové výhonky: malé dynamické divadelní scény, výstavy a knihy, na které jsou delší fronty než na pomerandy. V tomto prostředí se věnuje také daleko větší péče dětem, než je tomu zvykem tady. Buňky lidskosti jsou totiž často "rodinné podniky"; bez dialogu mezi generacemi by nemohly vůbec existovat.

Malé lidské a těchto rodin přitahují další členy své generace a tak vzniká prostředí, které lze označit napráv opak oficiálního vazu mládeže. Tam se organizuje a kontroluje, zde udržují pohromadě společné představy hodnot. Dalo by se to označit za zápas o vnitřní svobodu tam, kde se vnější svoboda této mládeži upírá. Jestliže mladý český básník Josef Šimon říká: "Jsem pouhý povlak asfaltu pro závodní dráhu druhých", je to jistě míněno metafyzicky, má to však nesporně i "fyzické" důvody. V Československu se buď jak buď šíří beznaděje ve všech kruzích. U "konzumentů" nejsou důvody metafyzické, nýbrž hospodářské. Hospodářská krize totiž již dávno dohnala i Husákovu zemi.

Bilance zahraničního obchodu je pasivní již od roku 1974. Zemědělství dávno není vedoucí složkou. Nepořádky ve stavebnictví trpí stát, podniky, rodiny. Zvyšování cen snižuje životní standard. Zdobovnutí obyvatelstva se znatelně zhoršilo. Chybí cukr, v létě nápoje, citróny se dostanou jen zředěná. A mléčárny nejsou schopny dodávat mléčné výrobky v dostatečném množství. Kvalita mléka je otřesná.

Lidé nadávají na režim, na Rusy, na všechny, kteří jsou jiní. Přesto však se "polsky bacil" na ČSSR nepřenesl. Moc je konsolidována. Přes všechny nedostatky se lidé ještě dosyta najedí, mají své škodovky, chaty, zahrádky.

Dříve často opakované slovo "budoucnost" se ve stranickém žargonu vyskytuje stále méně a sám přední dogmatik Biřák přiznává, že to v příštích letech nebude lepší. Kdy bude o pravdu lépe, na to odpovídá jen politická anekdota: "Až Biřáková vdova navštíví Štrougalova ve vězení, aby mu oživila, že Husák zemřel při státní návštěvě v Moskvě." Smutný vtip, který potvrzuje, že se v ČSSR ještě dlouho nic nezmění. Moc dnešních Československých funkcionářů najíždí Kreml a obě strany dávají přednost důvěrně známým haldám odpadků před neklidnou krajinou reformem. Proto blokuje všechny pokusy potlačení nezdravé kultury o politické změny. Je to starý strach z konkurence schopnějších. Ale přesto se právě v tomto prostředí, do kterého se uchýlili schopní a kultivovaní lidé a které stále uniká kontrole vlády, zápolí o identitu Čechů a Slováků. Je to zápas s režimem, se sovětským systémem, ale i s konzumní mentalitou.

NÜRTINGEN, 7. Februar (dpa). Der ungewöhnliche Winter scheint auch die Vogelwelt durcheinanderzubringen. Eine millionenstarke Vogelschar, die bereits zum Jahreswechsel im Südwesten der Bundesrepublik zwischen Stuttgart und Tübingen eine Futterpause eingelegt hatte, richtete sich jetzt nahe Nürtingen am Neckar einen neuen Schlafplatz ein. Hunderttausende tieffliegenden Bergfinken wurden am Wochenende auch erstmals über der Stuttgarter Innenstadt gesehen. Sie flohen offenbar vor den Schneefällen auf der Schwäbischen Alb. berichtete der baden-württembergische Vorsitzende des Deutschen Bundes für Vogelschutz, Burkhard Kroymann.

„Atomwaffenfreie Straße“

LONDON, 7. Februar (dpa). Mehr als 1500 Menschen haben am Sonntag in Reading bei London die erste „atomwaffenfreie Straße“ Großbritannien eingeweiht. Die Bewohner der Hamilton Road hatten sich mit großer Mehrheit für diesen symbolischen Schritt ausgesprochen und feierten das Ereignis mit einem großen Straßenfest. In den vergangenen Monaten sind viele Großstädte und kleinere Gemeinden Großbritannien für „atomwaffenfrei“ erklärt worden. Die wachsende Friedensbewegung, angeführt von der oppositionellen Labour Party, machte es der konservativen Regierung im vergangenen Jahr auch unmöglich, eine geplante Übung zur Zivilverteidigung durchzuführen.

FECHENHEIM AUCH!

Mit Schmidt-Stern verewigt

NEW YORK, 7. Februar (AFP). Das Geschäft mit der Ewigkeit blüht. Wie Phyllis Moselle, die Präsidentin des „Internationalen Sterne-Registers“ (ISR), bekanntgab, haben sich inzwischen 70 000 Menschen dadurch „verewigen“ lassen, daß sie ihren Namen einem Stern gaben. Das „ISR“, mit Sitz im kanadischen Toronto und Zweigstellen in New York und Paris, ermöglicht diese „Sternentaufe“ für 35 Dollar (rund 85 Mark). Der Kunde erhält dazu ein Pergament-Zertifikat und eine Sternenkarte, auf der „sein“ Stern eingetragen ist. Die Astronomen in aller Welt haben bereits wiederholt auf die wissenschaftliche Wertlosigkeit dieser Namensverewigung hingewiesen. „Niemand anders als Herr Schmidt wird je erfahren, daß irgendein Stern 'Schmidt-Stern' heißt“, bemängelte der Leiter des US-Planetariums von Rochester bei New York, Donald Hall, das Taufgeschäft, das seiner Ansicht nach „völlig unmoralisch“ ist.

Havel in Zivilklinik verlegt

LONDON, 7. Februar (AP). Der schwer erkrankte tschechoslowakische Dramatiker und Regimekritiker Vaclav Havel ist am Montag nach einem Bericht der in London ansässigen Dissidenten-Agentur „Palach Press“ aus dem Gefängnis-Krankenhaus in eine Prager Klinik in der tschechoslowakischen Hauptstadt verlegt worden. Die Verlegung des 46-jährigen bedeute zwar nicht notwendigerweise, daß er nach seiner Heilung nicht erneut inhaftiert werden könnte, doch sei dies kaum anzunehmen, da er seine Haftstrafe im Dezember 1983 ohnehin verbüßt hätte.

Havel, der im Jahr 1977 die tschechoslowakische Bürgerrechtsbewegung Charta 77 mitbegründete und deren Komitee für die Verteidigung widerrechtlich Verfolgter angehörte, war 1979 wegen Volksverhetzung zu viereinhalb Jahren Haft verurteilt worden. Havel soll in Lebensgefahr schweben.

Malé vyznání nelásky

Medvěd je čiperný, plný síly, těší se dobrému trávení: občas zabručí, jindy častušku na garmošku zahrraje, sobě pro obveselení. Všichni ho mají rádi, běda tomu, kdo ne. Je to všežravec, občas někoho slupne jako malinu. Někdy je dobrosrdečný, s širokou duší, jindy zlostný. Medvěd je zvíře vrtošivé, dokáže spolknout i nejlepšího přítele, třeba po kouskách, když se mu nevejde do čřtánu naráz.

Sovětský svaz není medvěd, ačkoliv k němu bývá neprávem přirovnáván; sám si to na sebe vymyslel, aby si zalichotil. Sovětský svaz je velmoc s potřebou lásky. Žádná velmoc není tolik a tak hlasitě milována. Já však Sovětský svaz nemiluju a svou nelásku bych mu rád vyznal. Blech a kožiše si medvěd nevšímá a mně je jasné, že Sovětský svaz neutrpí mou neláskou, že se nerozplácí, že nepůjde do sebe, že ho zlé svědomí hryzat nebude. Pochybuju, zda se mu mé vyznání donese k uším. Svědčí mě však na jazyku, musím to říci, když mohu, na rozdíl od těch, kteří nesmějí, ačkoliv je totéž na jazyku svědčí.

Přišel jsem na svět v roce velkého útězství u Stalingradu a otec mi dal jméno Ivan jako výraz naděje, že svoboda přijde z východu, že Sovětského svazu. Kdo by jim tenkrát v českých zemích nedržel palce! Co jsme o nich tenkrát, před čtyřiceti lety, věděli? A co jsme věděli, rádi jsme zapomněli, neboť byla válka a nepřítel společný. A po vyhrané válce jsme byli vděční; domnívali jsme se, že osvoboditelé bývají u-

blížiteli, nezištní a velkorysí. Nevěřím, že jsme tenkrát sami propásli možnost pokračovat v budování demokratického státu, žít ve svobodě. Komunistickou cestu jsme si nevybrali sami, byla nám vnucena ušlechtilým, nezištným a velkorysým osvoboditelem. Žádnému státu, vítěznému i poraženému, se nepodařilo vymástit z pevného stisku bratrské náruče. Jenom Rakousku, v 56. roce.

Většinu života jsem prožil pod heslem "Se Sovětským svazem na věčné časy" ve státě, kde vyznávání lásky Sovětskému svazu je každodenní občanskou povinností. Ve státě bez státní suverenity. Ne, to není stát, má vlast je územím: je plochou země, okupovanou přítelem nejvěrnějším. Ve vládě a ve stranických orgánech sedí Češi a Slováci, hymna je zde domov můj a Nad Tatrou sa blýska, našimi jazyky se mluví na úřadech a ve školách, velí v armádě.

Proč by nám tuhle maličkost nenechali, navenek to dobře vypadá, jim stačí naše přírodní bohatství a plody naší práce. I hlas dalšího státu při hlasování na mezinárodním fóru je jim hodí. A naše poslušnost je nezbytná. Jen jednou jsem si špitlilové a jak těsně se bratrská náruč ovíela. Všude jsou, v každém nároce a v každé době sluhové a poserové; touží po drobtech moci, olizují noví boty, radostně vrtí ohonem, povinile knuči, jsou-li kárání. Ti ašii po srpnu 68 vykřikli: "Se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak!" Směli to vylepit na všech nároch a dostalo se jim pohlazení. Jak zachází Sovětský svaz se svými

vlastními lidmi, je obecně známo. Svět ví o genocidě celých národů, o sibiřských městech, postavených na kostech vězňů - kdo už se nad tím pozastavuje. V hlavním městě Ukrajiny se mluví rusky, třetina Rusů v Pobaltských republikách obsadila klíčové pozice. Židé jsou označeni, ne sice hvězdou, ale záznamem v občanském průkazu. Sovětská žena podbíjí kolejnice a když ji muž opustí, nedostane alimenty. Sovětský občan potřebuje povolení úřadů, když chce jet do jiného města. Ve které armádě dnes ještě slouží pucflecí důstojníkům!

Můj přítel Pečka byl v 67. roce na brigádě v Mongolsku. Pomáhal stavět nemocnici v Ulánbátaru - česky v Rudém bohatýru. V Mongolsku stavějí experti ze spřátelených zemí: textilky, továrny na zpracovávání kůže, uhelné a rudné doly budoují, i zlato a nafta se hodí. Tak proč by nepostavili nemocnici. Do Mongolska není z Evropy ani z Ameriky dobře vidět, tady se mohl sovětský kolonialismus rozvinout do nebyvalé krásy. Náboženskou otázku vyřešily sovětské tanky a dělostřelectvo. Vojská oznámili mnichům, že jejich klášter bude rozstřílen, a tak se i stalo. Mniši odešli včas a uchýlili se do jiného kláštera. Vzápětí za nimi se dostavily sovětské kanóny a historie se opakovala. Opakovala se tak dlouho, až zbyl poslední klášter v sou-těsce. Tanky a děla přijely z obou stran a vojská to mnichům tentokrát neoznámili. Těch "zrušených" lamaitických klášterů bylo asi 2700, píše Brockhaus, o metodě rušení se nezmínuje. O té se dozvěděl můj přítel Pečka v Mongolsku. Vyprávěl mi to po návratu z města Rudý bohatýr a dodal příhodu, kterou sám zažil. Sovětští experti ho pozvali na večírek do paneláku, v němž bydleli. Vodka tekla proudem, i sovětské šampaňské bylo a kaviár růžový, hrubozrný. Uprostřed noci opilý expert Griška sáhl po pušce - dvojce a se zvoláním: "Čert vzal ty psí mordy!" vystřelil oba náboje do spící jurty naproti. Naštěstí nikoho netrefil. Celá věc se ututlala, Grišku poslali domů. Mongolové, kterým ruští experti jinak než psí tlapy nefaknou, milují Sovětský svaz stejně všele jako my. Za to, že jim přinesl kulturu a civilizaci, zbavil náboženského tmařství, že je objal širokou bratrskou náručí.

Nemám nic proti Rusům, vždyť většina z nich je na tom snad hůř než my; vzal jsem si na paškál Sovětský svaz - jeho společenský systém a jeho způsoby, jak nakládá s lidmi a národy. Mám s ním nevyřízený osobní účet: zavřeli mě kvůli němu - pochybuju však, že by o tom věděl. Za pobuřování proti spojeneckým a přátelským vztahům republiky k Sovětskému svazu jsem si odseděl roček, kdyby to aspoň k něčemu bylo. Pobuřoval jsem málo, nic to nebylo platné, Sovětský svaz se dál roztahuje v mé zemi, jako by mu patřila. A mně nezbyvá než pobuřovat dál. Připouštím, zpoza plotu je to snadné a výsledek bude zřejmě stejný. Nedá mi to však.

Toto mám za zlé Sovětskému svazu: tu podlost osvoboditele, který nám místo svobody přinesl nevolnictví a ukradl, co se dalo. Tu bezmoc bezbranného, kterému silný přítel krou-

ví se řečnickými cvičeními v demokracickém světě, který strpí jejich kvanění. Široká náruč však plně a důsledně pracuje na tom, aby v bratrském objemu sevřela celý svět. K medvěduvi bych chtěl ještě dodat, že nejbezpečnější je mít ho v kleci. Doslehl jsem se o rávodu, který se před medvědem zachránit: vlézt mu do zadku, prolízat se k srdci a tak dlouho na něj dýchat, až změkne. Tento způsob mohl napadnout jen někoho, kdo viděl medvěda na obrázku, nanejvýš v zoologické zahrádě. Já bych spíš volil na svou obranu kulovnici zvanou medvědobíjka.

rou armádou a to vzbuzuje respekt. Západ raději diskutuje a ustupuje, než by si dupl. Nás, lidi zkušene, raději neslyší. Pan Solženicyn přehání, to přeci není pravda, vždyť bylo to bylo neláské. Sovětský svaz je úspěšný - i to vzbuzuje respekt a nahání strach. Schlanstl většinu Střední Evropy, vyhrál ve Vietnamu, okupuje Afghánistán, sklízí úspěchy v Africe a Jižní Americe. Západ diskutuje a zvažuje obchodní smlouvy. "Raději rudý nežli mrtvý," říkájí všelijací alternativní a zastanci mírového hnutí v domnění, že se jich Sovětský svaz zeptá na mínění. Domnívají se, že sedí v bezpečí, ba-

- kde by byli, kdyby je báfuška Sovětský svaz nedosadil? Tu každodenní lež mu mám zazít, v níž musíme žít a vychovávat děti, abychom přežili alespoň fyzicky; morální úpadek, do něhož nás vernal, roubuje bajonetem své zvyky, svou cizí kulturu na náš střeoevropský kmen. S širokým úsměvem na pokrytecké tváři očekává za to vše naši lásku a náš vděk.

Západ jedná se Sovětským svazem v rukavičkách; jakoby to byl partner k jednání. Trpí mu jeho lži, vždyť potřebuje surovinu a odbytiště. Potřebuje zajistit práci svým občanům, aby nezestudli. Sovětský svaz má sil-

ty rukou a dožaduje se poděkování. Tu nestoudnost lháře, který z pozice moci prohlašuje černé za bílé. Tu nenasytnost kořistníka, který nekrađe jenom majetek, nýbrž i duši. Tu zpučnost otrokáře, s jakou slape po zádech svobodným lidem. Tu samolibost vraha, který beztrázně vhlazuje národy a ničí tisícileté kultury. Jakou to kamarilu slouhů pověřil, aby mu sloužila; poslušné podlézavce, tlukoucí vlastní národý sovětskou holí - očralky vyděšené, lstivé právníky, tupé krejčí - neumětely, bezcharakterní generály, pragmatické ziskuchtivce, všechny ty holiče líné vzít nůžky do ruky

At žije císař František Josef I.

svolal

Dobrý voják Švejk,

ještě jednou se svělové války

JAROSLAV HAŠEK

ve své knize.

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA za svělové i obč. války zde i v Rusku.

S českým vydáním vychází kniha na prvních originálních současných v překladu ve
Francii, Anglii, Americe.

První česká kniha, přeložená do světových jazyků!

Nejlepší humoristicko-satirická kniha světové literatury!

! Vítězství české knihy v cizině!

Česko originální vychází nakladem A. Sauera a V. Čermáka v Žižkově,
Kotlářovo nám. 22

týdně v sešitech po 2 Kč (32 str.)

Nejlevnější česká kniha!

První náklad 100.000 exemplářů!

Žadatele ve všech knihkupectvích, či přímo u nakladatelů

A. Sauera a V. Čermáka v Žižkově, Edice

III. 12

ku pěstění ženské krásy Domáci rádce =

Vlasy barvící hřeben

prostým česáním přebarví šedé nebo
ryšavé vlasy na pravouhlé, hnědé
nebo černé! Naprosto neškodný!

Krásné poprsí

dosíci a udržeti lze úplně
neškodným přípravkem
»Gracie«. Používá se jen
zevně. 1 láhev a návodem
K 3.— zasílá: B. Markl,
kosm. lab. N. Paka č. 840
(Čechy).

Pojednání proti 10h známce.

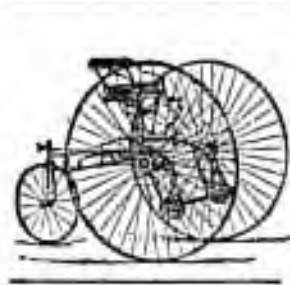
ČERVENEC: ↓

DŮM A CHLÉV:

Boby a třešně se suší. Olej-
ka a řepák se mílají. Semena
na půdě často se obrací. Je-
hňáta za deště se nevyhá-
nějí. Kapounování. Česnek a
letní cibule se vybírá. Rané
ovoce se očkuje. Přehoustlé
koruny se prořezávají. Lou-
ky: V seči se pokračuje, po
ní se zavodňuje. Les: Škod-
livý hmyz se hubí. Pařezy
se dobývají a polenuvé dři-
ví se upravuje. Myslivost:
Na prut jest dovoleno chy-

ťat: bolena, hořavku, karás-
ka, lipana, lososa, mníka,
okouna, prouduka, pstruha,
štiku; od 15. července také
candáta, tloušť, parmu, cej-
na a sumce. V hájení zůstá-
vají jeseter a lín.

Porekadla: Co červenec
neuvarí, toho srpen neupeče.
Jaká povětrnost na sedm
bratří, taková po sedm tého-
dnů patří. Svata Anna, chlad-
no z rána. Zvětšují-li mra-
venci své hromady, dá se
očekávat tuhá zima. Když
se hříby zrodí, chleba málo.

Vánoční dárky!!!

Zvláštnosti

Velocipеды

pro hochy a děvčátka, nej-
novější vzory pro dospělé
ze cenu tovární.

Šicí stroje

s pětiletou zárukou od 24 zl.

Podprsenka „Draga“

DŮM A CHLÉV:

Pece a kamna se opravují
anab stavějí. Zelené krmení
je v plném proudu. Hojně
podestlatí, hnůj často vyke-
dati, dobytek v čistotě drže-
ti. V zahradě semena se shi-
rají. Chřest se řezá do
sv. Jana. Housenky běláška
hubiti.

ČERVEN

„Tak nám zabili Ferdinanda,“ řekla posluhovačka panu Švejkovi, který
opustiv před lety vojenskou službu, když byl definitivně prohlášen vojen-
skou lékařskou komisí za blba, živil se prodejem psů, ošklivých nečisto-
krevných oblid, kterým padělal rodokmeny.

„Kerýho Ferdinanda, paní Mullerová?“ odzval se Švejk, „já znal dva
Ferdinandy. Jednoho...“

Tyto věty zazněly už v 53 různých jazycích.

„HUSÁK JE VOŮ“ ZMI PO CELÉM SVĚTĚ!

„Sláva Rakousku!“ zvolal nadšeně. „Sláva Rakousku! nechť pokračuje se v té ekvostně písni! Sláva našemu vojevůdci! Ať žije armáda! Sláva, třikrát sláva našemu zeměpanu!“

Strážmistr Josef Vinčár od 1. pluku bulínského zachraňuje prapor svého pluku.

Přátelům piva a zpěvu

odporúčujeme k zimním večerům a Vilmka letos vydánon a ve všech knihkupectvích za 40 kr. prodávanou

sbírku básní o pivě a titulem:

„PIVIADA“

a s mottem:

„Co je pivo synu milý!
Pochopí i rozum kusý,
A kdo dobrá jednou pili,
Bez přestání pít musí.“
Přiznává piva.

Ohnivá oči

Oheň a svěžest oka docílíte mým »Diamantem«. Mdlý, unavený pohled zmizí, oko se ožíví a získá zvýšenou schopnost výrazu. Kč. 30.—

Zás. pr. dob. n. předpl.
C. H. Schröder-Sehenke,
Bratislava 33, Kolářská 5
Videň L-33, Wollzeile 15

Močení v posteli

ihned se zaručeně odstraní. Zpráva se podá zdarma. Stačí a pohlaví nutno udati! Skvělé poděkovací přípis. Lékařsky doporučeno. 2538

Ústav „Sanitas“
VELBURG P. 19, Bavorsy.

„Slyšte, kterak děkuje dítě,“

které své rodiče upřímně miluje,“ píše sl. A. z B. „Drahý můj otce jest vyhojen z opilství; máme nyní nejlepšího otce, začít mimo Boha jsme zavázáni Vám, velectěný pane Retzlafu, na něhož ve svých modlitbách zpomínati chceme.“

K dosažení tohoto výtečného prostředku k vyléčení z opilství obraťte se s důvěrou k firmě Reinhold Retzlaff, majitel továrny v Guben-u v Prusku. 267

Kdo chce psa

spolehlivě koupiti,
obráťte se na
odborníka:

Canisport-Praha
Klamovka.

Bezplatné vyléčení opilství

Všem nemocným a pomoc hledajícím buďte co nejvříve odporučeni k vyléčení prostredek, který již v nescíslných případech conejlépe se osvědčil; každým dnem docházející poděkovací listy dokazují návrat domácího blaha.

Léčení dle se může s vědomím nemocného aneb bez něho. Komu na tom záleží, račíť s plnou důvěrou svoji adresu zaslati panu

F. Vollmann-ovi,
droguistu v Gubenu v Prusku

Cenníky zdarma.
Bellémské náměstí 260-1.

První a největší závod
a výžoba rybářského náčiní
Z. Dusil, Praha,

VÁHY
vagonové a nepřetržitou kotelni, mostní, dobové, sušové, veškeré druhy sklonových, dočimálních a stolních vah do dáva v nejlevnější ceně
V. ČERVENÝ, - lovárná, na váhy,
Praha-Žižkov. 125
Cenníky na požádání franko.

Havels Freunde hoffen

1979 wurde der tschechoslowakische Schriftsteller Vaclav Havel („Gartenfest“) zum Verstummen gebracht. Seine Mitgliedschaft im „Komitee zur Verteidigung von Unrecht Verfolgten“ bildete die Handhabe für eine Verurteilung zu viereinhalb Jahren Gefängnis wegen „Subversion gegen die Republik“. Nur einmal im Vierteljahr dürfen ihn seither seine Frau Olga und sein Bruder Ivan besuchen. Schreiben darf er einmal im Monat: vier Seiten DIN A 5, zensiert. So erfuhr Havels Frau erst mit fast zweiwöchiger Verspätung, daß der 46jährige bereits am 23. Januar – zum zweiten Male während seiner Haftzeit – schwer erkrankte. In dem jetzt in den Westen gelangten Brief schreibt Havel:

„Am letzten Sonntag, dem 23. 1. 1983, überfiel mich gegen 3.00 Uhr nachmittags schlagartig und sehr heftig die Krankheit, dank welcher ich bereits am Montag früh auf der Krankenstation (im Gefängnis Pilsen-Bory, Anm. d. Red.) aufgenommen wurde, um dann am Freitag – nach komplizierten Verhandlungen – mit dem Krankenwagen hierher, das heißt in das Gefängnis Krankenhaus Prag-Pankrac, überführt zu werden. Die ersten Tage bis gestern waren entsetzlich. Ich hatte so hohes Fieber, daß ich am ganzen Körper zitterte, und mit mir zitterte das ganze Bett. Der Brustkorb, der Rücken, das Kreuz und die Schultern haben mir dermaßen wehgetan, daß ich kaum eine Position finden konnte, um schmerzfrei zu liegen. Ich bewegte mich schwerfällig und hatte Atemnot. Jeder Atemzug war wie ein schmerzhafter Schlag. Ich litt unter starken, nicht nachlassenden Kopfschmerzen und war die ganze Woche unfähig, etwas zu mir zu nehmen. Ich war ganz ausgetrocknet, und natürlich konnte ich auch nicht schlafen. Zum erstenmal schlief ich etwas in der Nacht zu heute.

Ich kann mich nicht erinnern, daß es mir jemals bereits so schlecht ging. Ich war der festen Überzeugung, daß ich im Sterben liege. Ich dachte, daß das Herz versagen würde und daß ich ersticken werde. Ich überlegte ganz ernsthaft, daß ich Dir einen Abschiedsbrief schreiben sollte. Mit den letzten Instruktionen natürlich. Jetzt geht es mir schon besser, ich habe nur noch erhöhte Temperatur. Der Brustkorb und der Rücken schmerzen zwar immer noch, doch damit läßt es sich schon einigermaßen leben. Ich schleiche herum wie eine rechteckig gebeugte Greisin. Am schlimmsten ist der Husten oder eine plötzliche Bewegung. Es ist nicht gerade die Gewohnheit, den Häftlingen ihre Diagnosen mitzuteilen, wobei meine Diagnose lange nicht ganz eindeutig feststand. So war ich lange auf unklare Angaben angewiesen. Man sprach einmal von einer schweren Lungenentzündung kombiniert mit einer Nierenentzündung, einmal von einer schweren Bronchitis, kombiniert mit einer Rippenfellentzündung. Es wurde auch die Tbc befürchtet.

Zuerst bekam ich Aspirin, was mir nicht angemessen vorkam. Am Mittwoch, nach einer Röntgen-Untersuchung usw., bekam ich schon Antibiotika, eine „Pferdespritze“ mit Penicillin und Streptomycin. Wenn ich gekonnt hätte, hätte ich mir dies bereits am Sonntag selbst verordnet. Zum erstenmal seit meiner Aufnahme auf der Krankenstation wurde ich sinnvoll darüber aufgeklärt, was mir fehlt. Ich war aber bei der Fahrt mit dem Krankenwagen, wo mir das Liegen durch die obligatorischen Handschellen furchtbare Komplikationen bereitete, dermaßen

durcheinander, daß ich das vermutlich nicht ganz genau begriffen habe. Es handelt sich vermutlich um eine komplizierte Lungenentzündung, wobei es sich bei der Hauptkomplikation um ein sog. Exudat im Brustkorb handelt. Seit meiner vorangegangenen Lungenentzündung im Januar 1980 im Gefängnis Hermanice (bei Ostrau, Anm. d. Red.) leide ich unter einer verminderten Abwehrkraft gegenüber ansteckenden Krankheiten, die durch Viren verursacht werden. Das ist mir längst klar, und ich mache darauf bei jeder Gelegenheit aufmerksam. Aus dieser Sicht war für mich die Wäscherei ein sehr geeigneter Arbeitsplatz. Als man mich zur anderen Arbeit einteilte, war mir klar, was kommen wird.“

*

Am 4. Februar, einen Tag nachdem durch diesen Brief der Gesundheitszustand Havels bekanntgeworden war, schrieben die drei „Charta 77“-Sprecher Radin Palous, Anna Harvanová und Jan Kozlik an den Präsidenten der Repu-

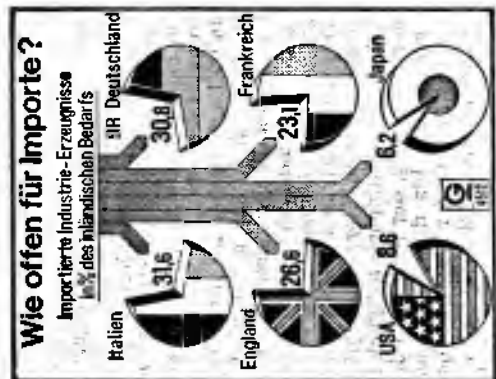
VACLAV HAVEL

(Foto: Bild + News)

blik, Gustav Husák, und sprachen sich dafür aus, den Schriftsteller sofort aus dem Gefängnis zu entlassen, da sie sonst um sein Leben fürchten müßten. Inzwischen wurde der Vollzug des Haftbefehls gegen Havel vorläufig ausgesetzt, und der 46jährige in das Prager „Krankenhaus unter dem Petersberg“ verlegt, wo die Behandlung mit Antibiotika fortgesetzt wird. Wegen der angegriffenen Gesundheit Havels und wegen der am 28. November ablaufenden Haftzeit hoffen seine Freunde, daß er die Reststrafe nicht mehr unter den extremen Bedingungen von CSSR-Gefängnissen verbüßen muß. Dann könnte der Schriftsteller wahrscheinlich in dieser Woche nach Hause entlassen werden.

Dûm a chlív: V bítlení se pokračuje. Obilí na sýpkách se často přelazuje. Máslo pro zimní potřebu se uchovává. Ovce se perou a stříhají. Myslivost: Lov obmezuje se jen na odstřelování srnčů. Z ryb dovoleno je na prut chytati kapra, lina, lososa, mlika, pstruha, štika, úhoře; od polovice května raky.

Hromadný lapač samočinný, na krysy 4 K, na myši K 2 40, polapá b z dohledu až 30 kusů za noc, nezanechává po sobě záachu a sam sebou vždy se nastaví. Past na šváby „Eklipse“ pochytá za jednu noc na tisíce švábů a rušů, po K 2 40. Vědce nejlepších úspěchů. Zaslal dobírkou J. Schüller, Vídeň II., Aloisgasse 3. Četná dopisy pochvalná. 2475

Pro znalce!

Pařížské!
10 pikantních podobien jen 2 zlaté
beze cla. Katalog zdarma.
Verlagsgesellschaft Leipzig.
Stenwarsteine 333/2

Frauen gelten nur die Hälfte

LAHORE, 13. Februar (dpa/AP). Polizisten haben am Samstag in der pakistanischen Stadt Lahore einen Protestmarsch von Frauen gewaltsam gestoppt und 30 von ihnen festgenommen. Die rund 200 Frauen, mehrheitlich Anwältinnen und Studentinnen, wollten gegen die fortschreitende Islamisierung der Rechtsprechung des Landes demonstrieren. Es war die erste Frauenkundgebung seit Ausrichtung des Krieges im Jahre 1977. Bei den Festnahmen kam es nach Augenzeugenberichten zu Mißhandlungen. Die Demonstrantinnen wehrten sich besonders gegen ein Gesetzesprojekt, das Zeugenaussagen von Frauen bei Strafprozessen unmöglich machen soll. In Zivilprozessen soll künftig die Aussage eines Mannes soviel Beweiskraft haben wie die zweier Frauen. Das islamische Recht verbietet Frauen auch, ein Richteramt auszuüben.

JAR KŮŽE ZEMĚ VOIT
TAHOVÉ VOLY!!

Thatcher erinnert an Nazis

Als Beispiel für Gefahren einseitiger Abrüstung herangezogen

lung des NS-Kriegsverbrechers Klaus Barbie verweisend, rief die britische Premierministerin Margaret Thatcher am Wochenende an der Sowjetunion. In einer Rede vor dem Kongreß der Jugendorganisation der Konservativen Partei in Bournemouth (Südwestengland) malte Frau Thatcher die Gefahren einer einseitigen Abrüstung aus. Sie führte die Lage der westlichen Länder gegenüber dem Nazi-Regime in den dreißiger Jahren als Beispiel an.

UHI!!!

Slečný

se přijmou do lytu na Zbo-
fenci č. 7, blíže Myslivky
1683
ulice.

blik, Gustav Husák, und sprachen sich dafür aus, den Schriftsteller sofort aus dem Gefängnis zu entlassen, da sie sonst um sein Leben fürchten müßten. Inzwischen wurde der Vollzug des Haftbefehls gegen Havel vorläufig ausgesetzt, und der 46jährige in das Prager „Krankenhaus unter dem Petersberg“ verlegt, wo die Behandlung mit Antibiotika fortgesetzt wird. Wegen der angegriffenen Gesundheit Havels und wegen der am 28. November ablaufenden Haftzeit hoffen seine Freunde, daß er die Reststrafe nicht mehr unter den extremen Bedingungen von CSSR-Gefängnissen verbüßen muß. Dann könnte der Schriftsteller wahrscheinlich in dieser Woche nach Hause entlassen werden.

BOURNEMOUTH, 13. Februar (AFP / dpa). Scharfe Kritik übte die britische Premierministerin Margaret Thatcher am Wochenende an der Sowjetunion. In einer Rede vor dem Kongreß der Jugendorganisation der Konservativen Partei in Bournemouth (Südwestengland) malte Frau Thatcher die Gefahren einer einseitigen Abrüstung aus. Sie führte die Lage der westlichen Länder gegenüber dem Nazi-Regime in den dreißiger Jahren als Beispiel an.

Die Sowjetunion habe „ein tyrannisches Regime“, das sich „nicht ein Jota“ um die Menschentechnik kümmere und nur zur „Erpressung der Menschheit“ imstande sei, erklärte Frau Thatcher. Eine einseitige Abrüstung, wie sie von der britischen Labour-Opposition und der Friedensbewegung vertreten werde, würde Moskau ein „Monopol der Nukleartwaffe“ überlassen. Auf die Verhaf-

Nová tvář kostela sv. Klimenta

Restaurátorské práce v kostele sv. Klimenta v Karlově ulici na Starém Městě pražském se pomalu blíží ke svému závěru. Podílela se na nich řada našich restaurátorů (V. Frömlová, V. Berger, K. Stádník, K. Mezera, K. Mezerová-Safářová, H. a M. Kloudová, V. Doležal, K. Stretti, T. Beranová, Z. Kašková, A. Črhová a další). Do generální rekonstrukce celého objektu zasáhla i družstva Stuko, Igra a Výtvarná fidesla.

Družstvo Stuko provedlo opravu exteriéru kostela, stukové výzdoby interiéru, oken zalévanců do olova a mobiliáře ze sakristie. Výtvarná fidesla uvádějí do původního stavu skleněné výplně oltářních menz a družstvo Igra má v práci varhanní stroj. Rukama restaurátorů prošlo pětadvacet závěsných obrazů, téměř dvě stě padesát plastik, přes tři stovky dalších řezbářských prací a půldruhé tisíc čtverečních metrů nástanných maleb. Ve větších nesmí chybět ještě jeden důležitý akce: veškeré dokumentace je dílem Pražského státního památkového péče a ochrany přírody.

Kostel sv. Klimenta patří vedle kostela sv. Salvátora a Vlašské kaple Nanebevzetí P. Marie do trojice sakrálních staveb pražského Klementina. Emanuel Poche o něm píše, že je to zevně prostá barokní stavba z let 1711–1715. Jejím autorem byl František Maximilián Kaňka, spolupracovník architektů Alliprandiho a Santiniho. Ovšem jednoduchý býv budovy skrývá skvělý vnitřek: řezby z dílny Matyáše Bernarda Brauna z let 1715–1721, obraz z oltáře sv. Linhart a Vavřince od Petra Brandla, další obrazy od jezuitů Ignáce Raaba, fresky s legendou o sv. Klimentu od Jana Hleblů z roku 1715. Iluzivní Hleblůva malba z hlavního oltáře se nezachovala a byla roku 1770 nahrazena dílem A. Lautterera a J. Kramolína. Poche dává stavbě vynikající známku: „Čistotou stohu a jednotností zařízení náleží tento kostel mezi přední chrámy pražského baroka.“ A ještě jeden argument navíc:

téměř dvě stovky prací z Braunovy dílny jsou vůbec největší kolekci souseděnou na jediném místě.

Remer opět na scéně

Bonn: Bývalý velitel Hitlerovy osobní stráže Otto Ernst Remer se stal v poslední době novým šéfem extremistického neonacistického podzemí v NSR a v dalších západoevropských zemích a připravuje vytvoření „ozbrojené neonacistické „Remerovy brigády“. Píše o tom s odvoláním na informace získané od policejních úřadů západoněmecký týdeník Welt am Sonntag ve svém nedělním vydání. Podle zprávy: Histo se 70letý Remer loni zúčastnil tajného setkání asi 130 neonacistických extrémistů z různých zemí západní Evropy v západoněmeckém městě Hagena, kde také bylo přijato rozhodnutí ustavit Remerovu ozbrojenou neonacistickou brigádu. Po nezdarenm atentátu na Hitlera v létě roku 1944 pomáhal Remer potlačit spiknutí důstojníků proti nacistickému diktátorovi a byl za to povýšen do hodnosti generála. Po porážce hitlerovského Německa pokračoval v organizování neonacistů v NSR, od r. 1952 z tajného působení v zahraničí.

Zánik družice Kosmos 1402

Moskva: Část sovětské umělé družice Kosmos 1402, kterou tvořila aktivní složka reaktoru jaderného energetického zařízení, vstoupila včera ve 13.56 hodin moskovského času do hustých vrstev atmosféry nad jižní částí Atlantiku a zcela shořela. Oznámily to příslušné sovětské organizace, které let družice Kosmos 1402 sledovaly. Družice Kosmos 1402 byla v Sovětském svazu vypuštěna 30. srpna 1987.

ZÁNIK SSSR BY DYL LEPTÍ!

VE 100 LETECH není člověk ještě zdaleka starý na to, aby zanechal veřejné činnosti, pomysleli si nejstarší obyvatelé vesnice Pudina v Uzbekistánu a založili klub dlouhověkých. Jeho předsedou byl zvolen 110letý Murat Kuckarov a nejmladší z 54 členů klubu brzy dovrší 101 let. Pudinskí Metuzalémové chtějí založit lidový umělecký soubor, sepsat vzpomínky o kolektivizaci vesnice a zřídit muzeum.

Bismarck kommt zu Ehren

zba BERLIN, 10. Februar. Nach den Änderungen am Bild Martin Luthers und Friedrichs des Großen in der Geschichtsschreibung der DDR steht der Bevölkerung jetzt auch ein neues Geschichtsbild des preußischen Ministerpräsidenten und ersten Kanzlers des Deutschen Reichs von 1871, Otto von Bismarck, bevor. Als „Staatsmann von hohem Rang“ stellt ihn die Zeitung des DDR-Jugendverbands FDJ, „Junge Welt“, am Donnerstag vor. Heinz Wolter, Historiker am DDR-Zentralinstitut für Geschichte, schreibt in der Zeitschrift über Bismarck, daß er nicht „jener dämonische Bösewicht, dem man alle Verantwortung für den verhängnisvollen Verlauf der preußisch-deutschen Geschichte persönlich aufladen kann“, sei. Eine These, wie sie in der kommunistischen Geschichtsschreibung durchaus häufig anzutreffen ist. Bismarck zeichnete die Einsicht aus, daß ein Politiker, wenn er Erfolg haben wolle, „mit den Realitäten wirtschaften“ müsse, „nicht mit Fiktionen“.

Nach Wolter spricht auch nichts dagegen, daß die Bismarck-Memoiren in der DDR erscheinen. Er weist darauf hin, daß dies in der Sowjetunion bereits 1940 geschah. Die Sowjetunion habe damals Bismarcks „realistische Einsicht“, es niemals zum Kriege mit Rußland kommen zu lassen, erneut Geltung verschaffen wollen.

ZAKRATKO PŘIJDE NA ŘADU ADOLF.

Blahodárný les

[mu]: Les zvěšuje roční množství srážek o 10 procent, počítáme-li jen srážky v zimních měsících, pak se toto číslo zvyšuje dokonce na 25 procent. Les je ale také jedním z nejméně škodlivých konzumentů vody. Na vyprodukovaní kilogramu dřevní hmoty jí potřebuje mnohem méně než je třeba k vypěstování stejného množství ovoce, zeleniny a obilovin. Také zelené louky a pastviny vyžadují mnohem více vody než les. V dnešní době je důležité i to, že lesy výrazně zachycují prach.

Thronerben bleibt Ehe mit „Papisten“ verwehrt

Mitglieder des englischen Königshauses werden weiterhin ihre Thronfolgerechte verlieren, wenn sie einen römisch-katholischen Partner heiraten. Die Generalsynode der Kirche von England lehnte am Mittwoch eine Abstimmung über den Antrag des anglikanischen Pfarrers Brian Brindley aus der Diözese Oxford ab, in dem die Kirche aufgefordert wurde, sich einer Änderung des sogenannten „Act of Settlement“ aus dem Jahr 1701 nicht zu widersetzen, falls das britische Parlament einen solchen Schritt in die Wege leite. Zur Änderung des „Act of Settlement“ wäre nicht nur die Zustimmung des Londoner Unterhauses erforderlich, sondern auch die von 16 Commonwealth-Staaten, für die die britische Monarchin noch Staatsoberhaupt ist. Das Gesetz aus dem Jahre 1701 schließt alle Mitglieder der Königsfamilie von der Thronfolge aus, die zum katholischen Glauben übertreten oder „einen Papisten heiraten“, wie es wörtlich heißt.

Brindley brachte seinen Antrag mit der Begründung ein, daß diese Vorschrift und ihr Wortlaut eine „überflüssige Freiheitsbeschränkung für die Mitglieder der königlichen Familie“ darstelle und gleichzeitig „alle katholischen Gläubigen auf der Welt beleidigt“. Das Gesetz sei damals zum Schutz der Kirche von England als Staatskirche erlassen worden und heute überflüssig, da es keinen Zweifel an der Glaubenszugehörigkeit des britischen Monarchen mehr gebe, der laut Gesetz „Verteidiger des anglikanischen Glaubens“ sein muß.

In der Debatte über den Antrag betonten mehrere Synodale, daß die Kirche von England eine entsprechende Gesetzesänderung erst dann unterstützen solle, wenn der Vatikan seine domatische Haltung in der Frage von Mischehen ändere und nicht länger darauf bestehe, daß die Kinder aus solchen Ehen im katholischen Glauben erzogen werden. epd

NEJSEM PAPISTA A ŽÁDÁ KLÉŽVA HNE NECHCE...

Aufgespießt

„Fahrt mit einem Sonderbus von Los Angeles in die mexikanische Grenzstadt Tijuana. Hier bekommen Sie einen guten Eindruck von einem Land der Dritten Welt. Es läßt sich hier günstig einkaufen. Rückkehr nach Los Angeles am Nachmittag.“ Programm für den vierten Tag einer 12-Tage-Erlebnisreise mit der „Neuen Westfälischen“ in den „Goldenen Westen der USA“.

Pražští zvonari

Ještě: Dlouhouletou a slavnou tradici českého zvonařství dokládá i vývoj tohoto řemesla v Praze. Kolem roku 1540 založil velkou zvonařskou hut Tomáš Jaroš, prastarý evropský zvonař, kovář a kovotlpec, který se pro svou zručnost stal i královským puškařem. Jeho dílem je mimo jiné i známá Zpívající fontána u letohrádku královny Anny z Jarošovy dílny pocházejí především dva největší pražské zvony – Zikmund ze svatojanské katedrály a Marie ze staroměstského Týna. Jejich hlasy zněly po čtyři stovky let nad Prahou, vždy v nejstarších okamžicích. Avšak ani životnost zvonů není neomezená, a tak se jich musí ujmout ti, kteří na sídlo svých předků navazují – novodobí zvonaři – restaurátoři. Jedna z dílen, kde se zvony nejen renovují, ale vznikají i nové, je ve zbraslavském restaurátorském atelieru rodiny Manouškové, která se tomuto povolání věnuje již několik generací. Opravovat zde např. loretské zvony, či zvon z kostela sv. Antonína na Letné. Skutečně mistrovským dílem byla však jejich nedávná oprava mariánského zvonu u Týnském chrámu. Vždyť jeho váha je šest a půl tuny a bylo ho proto nutno renovovat přímo ve věži. Ukázalo se přitom, že je jedním zvonem v republice i v celé naší dlouhé zvonařské historii. Jeho vřadoba byla pozlacená. Proto i tuto vrstvu bylo třeba při restauraci zachovat.

Český obrozenec V. M. Kramerius

(don): Životní pouť Václava Matěje Kramerie začala 9. února 1753 v Klatovech. Tady absolvoval jezuitské gymnázium, odtud se roku 1773 vydal do Prahy. Nejprve na filozofii, pak přešla na práva. Ovšem ty už nedostudoval. Na přímluvu Josefa Dobrovského se Kramerius stává knihovníkem u sběratele a editora starých tisků rytíře Neuberka. Když v roce 1785 nastupuje jako faktor do Schönfeldovy tiskárny, dostávají věci rychlý spád. O rok později už je redaktorem Schönfeldových c. k. poštových novin a za další dva roky vydává své vlastní Císarské pražské poštové noviny. Od roku 1791 pak s názvem Krameriusovy c. k. vlastenecké noviny. Z příloh těchto listů sestavil sborníčky Večerní shromáždění obce dobrovické (1801) a Přelid lidu (1806–7). Od roku 1787 vydával i Nový kalendář tolerancí pro veškeren národ český katolického a evangelického náboženství. V roce 1790 si Kramerius otevřel tiskárnu a nakladatelství Česká expedice, která sebrala vynikající roli při vydávání a šíření českých knih. Svůj ediční program vložil v předmluvě k rytířské povídce Prokopa Sedivého Česká Amazonky aneb Děvčít bojí v Čechách pod správou reálné Vlasty. K významným Krameriovým překladům patří kniha Josefova, v níž se přihlásil k programu josefinských reforem. Po Krameriově smrti 22. března 1808 vedl Českou expedici až do roku 1824 jeho syn Václav Radomil.

ALE NEJEL DIALOG A JEHO PRŮJERY.

Otazníky kolem života skladatele

Zimní doba nás rok co rok vrací do dávné tradice staré hudby. České země vydaly skvělé muzikanty, kteří proslavili naši kulturu již před několika staletími. Mezi nimi je i u nás dosud nedoceněný skladatel Jan Zach. Jeho umělecká osobnost i životní osudy by vlastně mohly zařadit psychologa nebo i detektiva, neboť je dosud řada nezměřovaných míst v jeho životě a svým dílem stojí nebo spíše jde na vývojové líně mezi barokem a předklasicismem. Zatímco jeho chrámové skladby, zvláště Stabat Mater, kotví v barokním pojetí, koncerty a komorní hudba má ryzi ranní klasičtí ráz. Byl nazýván předchůdcem J. Haydna. Svým talentem i dílem překonával zřejmě mnohá překážky.

Ale jak je to vlastně se zahádkami jeho života? Narodil se v Polabí, v Čelákovickách byl pokřtěn 13. listopadu 1699. Pochopitelně, že jeho rodný domek dávno nestojí, dnes je v Čelákovickách instalováno muzeum jeho díla a života. Zřejmě v tomto kraji prožil své dětství i mládí, jako schopný zpěvák čistého hlásku, malý houslista i čilý varhaník na místní kruchtě. Prameny o tom sice mlčí, ale byl to tehdy dětný vývoj hudebníka a skladatele. Měl ještě devět mladších sourozenců. V předávací letech opustil Čelákovice a odešel do Prahy, kde se živil jako houslista na kruchtě sv. Havla a sv. Martina ve zdi. Zda mu v Praze pomohl B. M. Cernohorský, a zda se stal jeho žákem, zůstává zatím legendou. Prokazatelně se však tehdy vzdělával u Simona Brixiho — barokního skladatele, který byl o šest let starší než Zach a proslavil se českými vánočními skladbami, které navazovaly na prastaré typy předchozích staletí. Na varhany hrával Jan Zach i u Miliardových bratrů.

Působil v Praze dvadřet let a získal dobré jméno. Jeho doporučení slovo platilo. Účastnil se, dnes bychom řekli konkursu na místo varhaníka v metropolitním chrámu sv. Víta, avšak, ač jeho zkouška byla označena jako velmi uspokojivá, byl přijat jiný varhaník. A zde je poprvé dokumentována hrda, nesmlouvavá i snad trochu cholerická povaha osmatřicetiletého Jana Zacha.

Opustil Prahu a odešel do jižního Německa, nakrátko do Augspurgu, pak se ještě vrátil do Čech — snad, aby přestěhoval všechny své potřebné věci. Posléze zahájil výkon v koleji Gregorianum v Mnichově, a později najdeme jeho stopu v Pairis v Elzasku. Od dubna 1745 působil jako kapelník mohušského arcibiskupa, pověřený touto funkcí přímo kurfiřtem Friedrichem Karlem Osteinem. Byl to jistě nesmírný úspěch, jemuž předcházela šestiletá hudebníká práce, v níž se zřejmě osvědčil. Prastarý mohutný mohušský katedrála, s kamennými románskými základy a gotickou kvadraturou a s velkolepou ozvučností prostoru, znamenala pro skladatele možnost dalšího rozletu. V Mohuči byl však právě dostaven i lesklý dvůr kurfiřtův, kde zazněly Zachovy předklasičtí komorní koncerty i smyčcová tria. V následujícím roce let sledujeme cestou do Říma, kde pobýval snad asi půl roku a poznal vreholnou tvorbu vokální polyfonie. Avšak krátce po svém návratu — jako osmatřicetiletý — se dostal do blíž neznámé konfliktní situace, urazil vysoce postaveného dvorního radu, odmítl se omluvit, takže mu naměřili trest dvou mě-

stců žaláře. Ač nerad, po mnoha domluvách, se přece jen omluvil a byl poslán na několik týdnů domů do Čech na jakousi dovolenou. Snad se jeho chleboďárci domnívali, že Zach se již neuráčí. Avšak v krátké době se do starobylé Mohuče vrátil. Ještě šest let v tomto prostředí hrál, komponoval a zápasil... Nevíme přesně, co ovládlo jeho životem i úspěchem, neznáme ani jeho finanční situaci. Byli zde snad dluhy? Proč? Nevíme. Působily zde snad jeho povahové vlastnosti? Hrály zde roli osobní spory, nebo snad nepřátelé, zdušivoci? Nepochybně působila různost názorového a společenského prostředí i rozdílnost národních temperamentů, přestože Porýní, milující bystré, šumivé víno, si rychle oblíbilo nový umělecký styl. Přece však asi český polabský temperament, který zprvu příjemně vzrušoval publikum, nardžetl vlc a vlc na koženou německou disciplínu.

Konečně, po šesti letech v Mohuči, v r. 1756, v době nástupu nového hudebního stylu, v roce, kdy se narodil W. A. Mozart, byl Jan Zach z mohušských služeb definitivně propuštěn. Aby byl snadno odstraněn, byl prohlášen za duševně chorého, což jeho zaměstnavatel značně ulehčilo celou situaci.

Tehdy začíná pro sedmapadesátiletého Zacha tvrdá, ale hrdinná dráha samostatného koncertního umělce, dráha, která vyžaduje maximum fyzických i duševních sil, a kterou by nemohl podstoupit člověk s nalomeným duševním zdravím. Jan Zach tehdy definitivně odložil muzikantskou lůveř, putoval z místa na místo, koncertoval, hrál na varhany, provozoval své skladby a ještě komponoval. Vracel se s úspěchem na mnohá místa. Ještě v pozdním věku dvakrát navštívil Itálii, zastavuje se v Brixenu. Ne, do Čech se už nevrací... Putuje tehdejšími dostavníky po hrboatých silnicích. Jaký má majetek, a kde nechává skladby? — Ano, na kruchtách v městských svých cest. Dovedu si představit, jak pracuje v neútlulých a neosobních komůrkách zájezdních hostinců, v klášterních celách, anebo u křbu chladných zámeckých komnat. A tento vzrušený a nesnadný život vedl plných sedmáct let! Svými cestami — on, umělec vyrůstající z barokních kořenů — předznamenal trmáclivá putování skladatelů nastupující epochy.

Do nedávna se říkalo, že zemřel v ústavu choromyslných v Bruchsalu v roce 1773. Tak daleko prozřívaly nepřátelské pomluvy, které již tehdy měly Jana Zacha odstranit z kulturního dění. Předně v Bruchsalu tehdy takový ústav nebyl, a konečně, což je důležité skutečnost, před několika léty badatelé o Zachově díle — dr. Walter Benn a dr. Adam Gotttron — objevili místo úmrtí: Jan Zach skončil na jedné ze svých cest dne 24. května 1773 — bude tomu letos 210 let — v poštovním zájezdním hostinci „U černého orla“ ve švábském městečku Ellwangen. V tamějších novinách z 5. června 1773 vyšla zpráva o tom, že kníže z Ellwangen dal vystrojit pohřeb významnému skladateli Janu Zachovi a dal ho pohřbit do kostela sv. Wolfganga v Ellwangen.

Loni v dubnu toto starobylé městečko v malebném Švábsku, učilo památku Jana Zacha odhalením pamětní desky v kostele sv. Wolfganga. Autorem desky je český sochař Lumír Št-

delář. Při odhalení pamětní desky zazněl koncert z děl Jana Zacha, varhanní preludium a fuga g moll, Sinfonie a komorní díla pro dvojce housla, violoncello a cembalo.

Přesto, že se Zach neuráčil do rodného kraje, vzpomínal na písni, rytmy a melodie domova; ozýval se totiž v jeho hudbě, třeba ve jiétnouých koncertech nebo v cembalovém koncertu.

Egyptský poutník Jakub Rimař

České země se od nejstarších dob mohly pyšnit hojností odvážných mužů, které projevovaly horoucí náklonnost k cestám do vzdálených krajů a využívaly, zejména pokud šlo o muže, každé příležitosti k tomu, aby opustily rodný dům a vydaly se na dalekou cestu. O svých pohybových nálepru poutníci sami bohužel žádné zprávy nezanachali, ale i tak je zřejmé, že přes různost směrů jejich putovní existovaly oblasti, které se těšily zvláštní pozornosti. Jednou z nich byla bezesporu východní část Sředozemního moře a důvody k jejím návštěvám byly různé: poutní cesty, válečné výpravy, cesty studijní, obchodní, cesty s poseistulm, atd. Stejně důvody mivali v různých dobách i naši lidé, kteří se ubírali na Blízký východ.

Již někdy před rokem 1092 se, podle Kosmy, vydal přes Uhry na pout do Jeruzaléma pražský kanovník Osel, zvaný Asinus, a po něm se z nejrůznějších pramenů dozvídáme o velkém množství dalších poutníků. Pod prapory a korouhviemi zamířil do stejných míst při druhé křtičové výpravě roku 1147 i český kníže Vladislav II. s bratrem Jindřichem, bratrancem Spytiřhněm a početným šlechtickým doprovodem. Hromnice roku 1492 zastihly na studijní cestě v Jeruzalémě člena jednoty bratrské Martina Kabátíka, marně hledajícího prvotní křesťanské sbory s nepřetržitým trváním od dob apoštolských. Roku 1578 putoval do Cařihradu ve funkci hořmistra císařského poselstva k tureckému sultánovi Václav Budovec z Budova. A v dubnu roku 1712 se vydal do Egypta na místní cestu františkán Jakub Rimař.

Šlechti tito, a přemnozí další cestovatelé, měli své poslání, která hodlali splnit v první řadě. Kromě nich je však také lkalý cíl země a bedlivě si proto ušmali života kolem sebe, geografických poměrů, kulturních pozoruhodností, obyčejů a mravů. Svědčí o tom jejich deníky, zápisky, vzpomínky, ličení a itineráře, do kterých zanášeli někdy jen bystré poznámky, jindy zas podrobné popisy navštívených míst.

Jedním z nich je i latinsky psaný cestovní deník už zmíněného Jakuba Rimaře, rukopis kvalitního formátu o 630 stranách, nadej aný „Itinerář apoštolských misí výchoďních v Egyptě, Ehiopii neboli Abesši a v jiných kralích sousedních, vlastní rukou sepsaný P. Jakubem Rimařem z Kroměříže... apoštolským misloněm, který působil v těchto misích neúnavně třicet let, profesorem východních jazyků“.

Jeho autor byl jedním z prvních, ne-li vůbec prvním Čachem, který měl možnost prožít větší část svého aktionního věku v muslimském prostředí, seznámit se s mnoha aspekty jeho života a vyrovnat se s ním v rámci kultury, ze které vyšel. Narodil se před více než 300 lety, 30. srpna 1682 v Kroměříži. Tam také vystudo-

al do roku 1752. S podíleným zdra-
vím se vrátil natrvalo do Evropy, do
františkánského kláštera v Brně,
kde zemřel 5. června 1755 ve věku
73 let.

Rimařův pobyt v Káhře a v Gírdě
byl turdou zkouškou jeho schopnosti
a vytrvalosti. Egypt, připojený roku
1517 k osmanské říši, procházel v do-
bě Rimařova působení léty politické
ho, hospodářského a kulturního úpad-

Ostende, ze kterého se vydal do Itá-
lie a 10. listopadu 1721 dospěl do Ří-
ma. Pořád se vypravoval opět do Ká-
híry v hodnosti protektora egyptských
misí a usadil se v Achmínu v horním
Egyptě, odkud presídil roku 1726 do
nědalekého města Gírdy. Onemocněl
a tak se vrátil zpět na Moravu a
v letech 1732–35 pobýval ve Znojmě.
V roce 1737 se však znovu odebral
do Egypta a působil tam nepřetržitě

Káhíry, odkud po dvou letech podnikl
cestu na Kypř a do Jeruzaléma. V srp-
nu roku 1715 se s dvěma průvodci vy-
dal na pražskou cestu Rudým mo-
řem na Sokotru a do Habeshe, ale své-
ho cíle nedosáhl. Pokračoval proto
dále po východní Africe, navštívil
království Senkalu a potom zamířil,
podle tehdejšího zvyku, přes Východ-
ní a Západní Indii (Ameriku) zpět
do Evropy, do flanderského přístavu

val plaristické gymnázium, vstoupil
do františkánského řádu a přijal, na-
místo svého křestního jména Josef,
řádové jméno Jakub. Po studijní teo-
logie v Olomouci byl roku 1706 vysvě-
cen a začal o svolení k misijnímu
působení mezi Saraceny. V únoru 1711
odebral se do Říma a vstoupil do
kursu arabského a alžabátního.
Poté arábštiny a alžabátního do
roku 1712 odcestoval do

a stával se stále více odlehlou provincií.

Ve svém itineráři, který zachycuje část Římařova prvního pobytu v Egyptě, zaznamenává pečlivě události, které se mu přihodily na cestě z Moravy přes Řím až na Benátské náměstí v Káhře, kde se ubytoval, jeho tamější pobyt, výpravu do Jeruzaléma s podobným popisem celého města, a hlavně pak útrap, kterým musel, společně se svými dvěma průvodci čelit na své neúspěšné cestě do Habeshe. Neopomíjí žádnou zajímavost, například uvádí, že dar z Říma pro habesského krále obsahoval, kromě jiného, i umělecky zpracované hodiny ze zlata a stříbra se třemi zvonky, 18 prstů a knihy, že město Suez, „v každém případě neplodné“, stojí uprostřed pouště a voda se tam dopravuje z místa vzdáleného sedm hodin cesty, takže pro drahotu živobytí ztrácel na šest měsíců v roce veškeré obyvatelstvo a že v Džiddě, městě se třemi branami, dlouhými půl italské míle, dosáhl všichni tři poutníci svou lékařskou praxí takového uznání, že je místní paša při jedné z jejich návštěv pohostil sálkem kávy, což byla tenkrát událost skutku výjimečná. Následující další příhody z lodí, z Mokky a ze Sokotry, kde však patrně nastaly neočekávané obtíže, protože v těchto místech dříve tak pravidelně zdánlivě plavou a posílá koně. Popis cesty do obou Indii bohužel chybí úplně.

Události z druhé části Římařova egyptského působení obsahují tak zvaná diurnalia, deníky, ve kterých jsou vedle příběhů také četné poznámky o klimatických a geografických podmínkách Egypta, o jeho osídlení, o zvláštnostech fauny a o stavebních památkách, zejména mají-li nějaký vztah k biblickým dějinám. Římař měl možnost poznat celou zemi opravdu důkladně; v letech 1738, 1742–43 a 1748 podnikl tři cesty do horního Egypta, při nichž se dostal až k Senáru na Modrém Nilu a po celou dobu si dělal pečlivě poznámky o tučnosti krajiny a o rozložení vesnic. Dohromady s poznámkami z dolního Egypta se mu tak podařilo shromáždit vzácný topografický materiál o nilském údolí od Alexandrie až po Gerde, tj. asi dvě stě kilometrů na jih od dnešního Chartúmu.

Jakub Římař byl ruzem na svou dobu velmi vzdělaným a zcestovavým. Jeho topografické poznámky sloužily za základ již při vzniku Sigardovy mapy Egypta v roce 1726, uměl hrát na varhany a vyznal se i v jejich stavbě. Osvojil si základy léčení nejčastějších chorob a kromě češtiny ovládal i latinu, řečtinu, portugalsčinu, francouzštinu, italsčinu, albánštinu, vlámsčinu, němčinu a arabštinu. Po V. Budovcově z Budova se tak stal jedním z prvních Čechů, kteří byli schopni číst Korán, ale na mnohem vyšší úrovni než jeho předchůdci.

TYLOVA PRVNÍ HERECKÁ POUŤ

O KRALOVSKÉ ULICI se uduvalo, že je nejčistší v celé Praze. Je však třeba hned na začátku podotknout, že — jak jsme látkou z denní zkušenosti — u nás se nikdy superlativy nevěštilo. A tak je zcela pravděpodobné, že v starobylých koutech města naladíme uličky ještě užší. Jistě nebude nicméně spor o skutečnost, že ulička, jejíž název se vztahuje k někdejšímu královu dvoru, který sídlal nedaleko a v němž roku 1471 zemřel král Jiří z Poděbrad, neuvěřitelně úzce krásou a slunce se jí vyhýbá bezmála střívě. Zoufalo, ba sfalad historická vřda však se k ní přece jen nezachovala macesky. Když tu bylo vše místo a kdyby otcové města byli bývali šlechtici, mohli tady být zasaženi aspoň dvě pamětní desky. Ta první by byla umístěna na prostěném domě č. 11664, kde se odpradáva říká „U zlatého klíče“. Uposorňovala by chodci domáci i cizí, že se zde 21. června 1786 narodil Jan Martin Bráček, pozdější jaro v Borově a ukříd v Příbyslavě, první vychovatel Karla Havlíčka Borovského.

Hledat příhodnou seď pro tu druhou by bylo obtížnější. Není totiž známo, v které části Kralovské ulice se 2. března roku 1829 časné ráno sešla přátelská trojice herců Brazim Bil, Josef Prokop a Magdalena Forchheimová. Ználi se dříve, byli si blízcí, všem navzájemně uctávali. Všichni hráli a do té doby ve Stavovském divadle, především v Českých hrách, jímž byla vyhrazena nedělní a sudélní odpověď. Bil se osvědčil v epizodních rolích, Prokop zpíval ve sboru a Forchheimová, nejstarší a herecky nejzkušenější z nich, měla ve svých dvaceti letech za sebou už pořádný kus divadelní praxe: od šestnácti roků hrála na malé ochotnické scéně v relikvii někdejšího Anenského kláštera, a zdaleka ji nebylo divadlo, kde brzy vystoupala i v operách a kde ji nebylo pouzbuť úspěch ve Skupové a Chmelenského divadle, který měl premiéru 2. února 1826 a v němž Magdalena zplnila Lidunku. O šest let mladší Prokop, zatím jen chráně, žil jako vychovatel v rodině J. Schwarze, hostinského „U zlatého voľa“. Na porčí. Novoměstská zlost, později známá pod lákavějším názvem „Anglický dvůr“, se zapala do kulturního děje jako místa takřka každodenních schůzek divadelních nadšenců. Tím prvním, který v družném kroužku nejlépe pro divadlo hrál, nejlépe burcoval, snil, přidával a nejvíce dával ze svého mladistvého zanečného srdce, byl Josef Kaletán Tyl. Tvořil doufal, „čestněcky věřil, na překážky nemyslí. Jen tak se mohlo stát, že 17. února toho památného roku 1829 za sebe i za přítele sblil divadelnímu podnikateli

Hilmerovi hereckou spolupráci. Hilmerova společnost byla německá a hrála tehdy v Pisku před skoro prázdňným hledištěm. Se smělým ujednáním souhlasil Bil i Prokop bez rozpaků, Forchheimová se sama nabídla, když se dověděla, že Hilmer potřebuje pro svůj všelijak problematický soubor také herečku, která by mohla vystoupit v jakékoliv roli.

J. N. Stěpánková dala všichni tři osmluvenní výpověď, kterou tehdy už dobře známý dramatik a divadelní organizátor přijal s lakonickou poznámkou: „Jen ať vás to nemrzí.“ Není nikde zaznamenáno, že by na tuto výslovnou větu někdo z užastněných odpověděl. Tak se stalo, že onoho 2. března v sedm hodin ráno nasedli v Kralovské ulici Bil, Prokop a Forchheimová do vozu, jehož plachta byla náramně děravá, a vydali se za osmístupňového mrazu na dlouhou cestu. Tyl přisedl na malostranském Maltézském náměstí. Bylo mu jedenadvacet let, právě nedávno zanechal studia, rozhodnutí pro službu Thálii bylo nerozpakité, pevné, neodvolatelné. Snad jen ve chvíli, kdy hravý vtr se soběpě dral pod plachtu kočárkařského vozu, neprosně se hlásila slova mateřské tísne, jak je čtenář Tylůvch próz poznal o několik let později v Pouli českých umělců, poprvé publikovaných v Květech roku 1836: „... Ach můj drahy, nešťastný synu! Kde by sis raději nohu zlomil, nežli jsi na ta komediantská prkna vylezl, a také i prkno na rakev máce svojí vyhlédl! Proto-li jsem tě v bázní boží vychovával, bys nyní s tuláky po světě se potloukal...?“

Váz píng zimy a mltění pokračoval zatím po nerovné silnici ke Zbraslavi, kde se čtyřlístek přátel v hostinci ohlí a osvětlil. Skromný oběd se odbyl v Mníšku a potom se jelo dlel, tmo netma, mráz nemráz, až do deváté hodiny, kdy výprava dorazila do Zalužan a tam přenocovala. Příštího dne před polednem ji ulval Pisek a Hilmer. Nové zdičky a poštít se začaly hrmat. Podle dohody měl dopravu zaplatit divadelní podnikatel, což se nestalo. Dramatická chvilka vyvrcholila, když kdosi energicky navrhl, aby se jelo zpátky. Byl to však Tyl, který se dal nejraději přesvědčit o nutnosti smru a druby uklidil. Hilmer nepřispěl k úhradě účtu ani křečarem.

V úběnících a literárních příručkách se nepíše ani o tom, co následovalo. Zásila pod rouškou tajemství, že „dávadlo“, v němž, díky Tylu a jeho oddaným přátelům, se už v nejbližších dnech začalo hrát český, ani umístěním, ani vzhledem návštěvníky neokouzlovalo. Hostil je nádobní dům, jehož praskromý divadelní sál hned při vstupu nabízel přichozím

pohled na temné, zakoušené stěny kolem dokola. Nedostatký všeho druhu, chatrná improvizace scény, kulisy, osvětlení a všeho zbytečného byly přiznací pro tento neútluný a vltký stánek Thálie. Z nouze šetrný, chronicky zadlužený divadelní princípl Hilmer nikdy ve snu také nepomyslí na profesioindní nápodětu. Naposled ten, kdo právě nebyl na jevišti.

První hrou v českém jazyce, když všechna německá představení v Pisku žalostně propadla, byl překlad Körnerova dramatu Hedvika. Jedná zkuška se konala 4. března, pak se jen jediný: átoha hraběnky byla světena ředitelově choti, která však podle svědectví současníků neuměla slovo český. Byl to jedenadvacetiletý Tyl, který celou její roli seškrácl, až z ní zbyl jen sentimentální výkřik „O má Hedviko!“ Paní ředitelová zůdala svůj radikálně zkrácený part na výbornou, hra byla zachráněna, libla se, byl polsek. Následovaly Stěpánkovy Berounské kolide, Körnerova fraška Ponocný a Klipertu Lotetský zvon, s nímž společnost také zahájila v druhé polovině března roku 1829 hostování ve Strakoněch. Není bez zajímavosti, že v roli Svatoj tu šťastně vystoupila Marie Ventová, pozdější manželka Františka Ladislava Cetakovského.

Neupadlo do nepaměti, co bylo dle. Stibný a řádně slednaný městní plat pro Tyla a jeho přítele — bylo to šestnáct zlatých pro každého — se ve skutečnosti scvrkl na polovinu. Trudné dny pokračovaly v Klatovech. Odtud se také musel vydat Tyl s Bilem k odvodu do Prahy. Nejel ani dostavkem, nevezl je ani plachťový vůz, šlapali pěšky. Bil byl odveden, Tyl se vrátil ke společnosti, která zatím už hrála v Domazlicích. Tady došlo krátce potom k provedení Stěpánkovy vlastenecké hry Břetislav aneb Vítězství u Domazlic, kterou si Tyl zvolil pro své benefiční představení. Nic neuvádilo, že nebyl po ruce text. Nedávny nášeneč si celou knihu napasal podle toho, jak si ji pamatoval z Prahy a kromě toho vynechal některé role — tak, aby se vůbec dostala i s nepočtutým ansámblem na jeviště. Všechno se podařilo, Domazlice it tleskaly, jen Tyl upadl do tenat zlgch horeček a je těžko povědět, jaký by byl jeho další zdravotní osud, kdyby nebylo laskavých rukou a nezměrné obětavosti Magdaleny Forchheimové. Nikoli z lásky, ale z vděčnosti ji roku 1839 nabídl Josef Kaletán Tyl sňatek. To však už je jiná, znovu vřdná a pohutá kapitola v životě herce, dramatika a prozaiika, který dal českému divadlu cele své srdce. Ctový únor letošního roku nám připomíná, že od jeho narození uplynulo právě sto sedmdesát pět let.

Starověké nákresy souhvězdí

Nové doklady o tom, že Arménie byla jedním z nejstarších středisků astronomické vědy, předložil nedávno jeravanský architekt Suren Petrosjan poté, co se vrátil z výpravy do Gogamských hor.

Při jedné z expedic apokalypsového povahy zjednotil monolit popsaný, vlastně pokreslený záhadnými znaky, vlnovkami a množstvím malých koleček sestavených do velkých pravidelných elips. Suren Petrosjan všechno pečlivě přikreslil a pak své náčrtky předložil badatelům. Z počátku byli odborníci velice skoupí a opatrní v hodnocení nálezu. Prohlásili jen, že jsou to bezpochyby petroglify astronomického charakteru. Uvedli však zároveň, že je potřeba dalších důkazů.

A Suren Petrosjan je objevil a předložil. Na kamenné desce o rozměrech dvakrát tři metry nese vyryté rozličné znaky a mnohá symbolická nebeských těles. Vědci odložili svůj pověstný skepticismus a nakonec potvrdili Petrosjanovu hypotézu: byla to starověká observatoř. Místo jejího umístění bylo stejné jako tím, že nedaleko od něj vedla jedna ze starověkých karavanních cest spojující Arménii se sousední starověké Východem.

A další objev učinil jeravanský architekt při samotné cestě. Na kamenných deskách našel vytesané kresby souhvězdí Labutě, Skorpiona, Štírců, Lva a Jívně. Nalel rovněž bájiva s tajemnými kresbami, připomínajícími povrch Měsíce a jeho krátery. Zdá se to fantastické tvrzení, ba přímo nesmyslné, vždyť bez potřebných optických přístrojů není možné povrch Měsíce důkladně pozorovat. Ale historici i v tomto případě našli rozřešení podivné záhady: starověcí astronomové používali a úspěšně pozorovali, který je nazván zlatým obzidičem, tedy jde o určitý druh přídavného soustředěného světla. Jeho dobré optické vlastnosti už byly tehdy známy. Pravděpodobně jich využívali astronomové ve starověku už před čtyřmi tisíci lety ke sledování povrchu Měsíce.

V arménských horách bylo nalezeno na deset tisíc petroglifů, tedy kreseb vyrytých do kamenné či skelné, a především vytesaných do kámenů a bájivou encyklopedií o starověké astronomii. V současnou dobu připravuje Burskánská astrofyzická observatoř do tisku originální album: na 500 stran s kresbami a modely vesmíru a také pohledy na měsíční povrch tak, jak je zaznamenali starověcí učenci. Autory pozoruhodného a ojedinělého díla jsou lidé žijící před čtyřmi či pěti tisíci lety.

(1a)

Atmenin Plastiktüte stoppt Migräne-Anfall

der oder lindert dann den Migräne-Anfall. Migräne-Beschwerden können nämlich häufig durch einen Kohlendioxidmangel im Blut ausgelöst werden. Zu diesem Mangel kommt es bei Überanstrengung und Aufregung infolge zu schneller Atmung.

Der Plastikbeutel – er darf nicht mehr als fünf bis sechs Liter fassen – muß am Mund fest umschlossen gehalten werden. Es wird achtmal in die Tüte ein- und ausgeatmet.

Doch Vorsicht: Auf keinen Fall sollten Sie öfter in die Tüte atmen, weil sonst eine gefährliche Atemnot oder sogar eine Kohlendioxidvergiftung eintreten können.

Eine äußerst überraschende Entdeckung machten Mediziner der Londoner Migräne-Klinik. Wenn der Kranke zu Beginn eines Migräne-Anfalls in eine Plastiktüte atmet, können alle Migräne-Symptome innerhalb von nur 10 bis 20 Minuten verschwinden sein.

Als Erklärung vermuten die Wissenschaftler: Beim Ausatmen in die Plastiktüte gelangt vermehrt Kohlendioxid (Kohlensäure) in die dort befindliche Luft. Mit jedem Ein- und Ausatmen in die Tüte wird nun der Kohlendioxidgehalt in der Luft größer und immer mehr des Gases gelangt auch ins Blut. Und diese Kohlendioxidverhinderung

Demografický portrét Země

Za minutu se narodí 146 dětí, za hodinu 8730, každý den 210 959 a 77 milionů ročně – takovým tempem přibývá na naší planetě obyvatel. V současnosti ji obývá 4,6 miliardy lidí a do roku 2000 podle prognóz odborníků z OSN, přesáhne počet obyvatel planety Země 6 miliard, tedy vzrůstá oproti dnešku o 33 procent. Největší přirozený přírůstek je zaznamenáván v rozvojových zemích. Např. v Africe – ve celém kontinentu – se zvýšil počet obyvatel o 70 proc., v Latinské Americe o 45 procent, v Asii o 39 proc. a v Oceánii o 25 proc. Jen v samotné Číně o dvacet procent. V Sovětském svazu a v USA byl zaznamenán přirozený přírůstek obyvatel pouze o 12 proc. a na evropském kontinentě (bez SSSR) jen pět procent. Podle datů předpovědi demografů a sociologů se stane v budoucnu nejvíce aglomerací na světě Měxico. Tato městská aglomerace má v roce 2000 dosáhnout jednorázitci milionu obyvatel; jejich počet se tedy zvýší oproti současné době o 107 proc. Mezi desát největších měst světa bude třeba počítat: Sao Paulo, Sanghaj, Tokio-Jokohama, New York, Peking, Rio de Janeiro, Bombaj, Kalkata a Ožarkuta. Vše nasvědčuje tomu, že v posledním čtvrtstoletí tohoto tisíciletí se počet obyvatel zvýší o 2170 milionů lidí. Bude to největší přirozený přírůstek obyvatel Země v dějinách lidstva. Připomínáme, že v roce 1800 žila na světě rovněž jedna miliarda lidí. K tomu, aby nás bylo tolik, potřebovali lidé dva až tři miliony let. Avšak pouze 15 let (1960–1975) k tomu, aby na světě se zvýšil počet obyvatel ze tří na čtyři miliardy.

Diskriminace zahraničních dělníků

Rasové předsudky nebo předsudky proti cizincům hrají v nynější masové nezaměstnanosti v západoevropských státech velkou roli. Turci v Německé spolkové republice si stěžují na diskriminaci právě tak jako Severoafričané ve Francii. Nejhorší jsou však na tom zejména příslušníci barevných menšin ve Velké Británii, kteří se stále častěji stávají oběťmi útoků rasistických skupin. Britská města zažila už několik velkých bouří, kdy zejména mladí přistěhovalci z Asie a z karibské oblasti protestovali proti nynějším tíživým životním podmínkám.

Zahraniční tisk si v poslední době klade stále častěji otázku o příčinách silného rasismu v západoevropských státech. V dobách velké krize se nejrušnější rasistické skupiny a pravicové organizace snaží vyvolávat nacionalistické nálady a stávat veřejnost proti zahraničním dělníkům, kteří přicházejí domáci obyvatelstvo o práci.

Vyhrocování nálad proti přistěhovalcům se projevuje mnoha nejrušnějšími způsoby. Neomezují se jen na chuligánská přeapadení zahraničních dělníků, ale i na protesty proti plánům nastěhovat přistěhovalce do určitých domů apod. Řada konfliktů však vzniká kvůli kulturním rozdílům, odlišným zvyklostem, tradicím a rozdílnému životnímu

TO JE TAK, KDYŽ ZLODEJ
KŘÍČÍ: „CHYŤTE ZLODEJE!“

stylu. Hesla typu „Cizinci ven!“ a urážlivé nápisy na domovních zdech gheft zahraničních dělníků se objevují v Británii, NSR, Francii, ale i v dříve tolerantním Švédsku a dalších zemích západní Evropy.

Zahraniční dělník zajímal kapitalistu vždy jenom jako pracovní sílu. Byly mu poskytnuty jen ty minimální „vymoženosti“ – byt a strava jenom v takovém rozsahu, v jakém to bylo nezbytné, aby mohl efektivně pracovat. Před lety západoevropské koncerny přivítaly zahraniční dělníky do svých zemí jako levnou pracovní sílu. Hospodářství západoevropských států tak díky práci cizinců, kteří vykonávali vždy nejtěžší a nejhůře placenou práci, fungovalo. Nyní je krize a pracovní síla „gastarbeitru“ už není potřebná. Lidské problémy zajímají představitelů monopolů stejně málo jako je konec konců zajímají problémy vlastních nezaměstnaných.

Podívejme se např. do Francie, kde se problém zahraničních dělníků stává stále naléhavějším. K 1. lednu 1983 žilo v zemi oficiálně něco přes 4 milióny 140 000 registrovaných přistěhovalců, z valné části zahraničních námezniců sil s rodinami. K tomu je však nutno připočítat asi 300 000 lidí, jejichž právní postavení není dosud upraveno, a asi 100 000 lidí, kteří žijí ve Francii nelegálně. Nejvíce je Španělů a Portugalců (více než 1 300 tisíc), přistěhovalců ze severní Afriky (asi 1 200 tisíc), Italů (téměř půl miliónu), přistěhovalců z rovníkové Afriky (asi 100 000), dále Jugoslávci, Turci atd. Cizinci vykonávají ve Francii většinou manuální práci, nemají odbornou kvalifikaci, a jsou ze 40 procent zastoupeni v těžkých a špatně placených profesích, např. ve stavebnictví či při pásové výrobě automobilů.

Rezervace divokých včel

Zoologové z Baškírské národní rezervace se už delší čas zabývají výzkumem života divokých včel. Zjistili např. že roje divokých včel jsou značně odlišné od mnoha včelích chorobám a roje snášejí dobře také dlouhou a ostrou zimu. Rovněž snáška je u divokých včel daleko vyšší než u těch, které si člověk přizpůsobil a chová je v úle. Divoké draby včel se ještě zachovávaly v několika oblastech Sovětského svazu, ale jejich celkový počet není nikterak velký. S většími roji je možno se setkat jen v hlubokých lesích rostoucích na úbočích Uralu a v Baškírii. První včelí rezervace byla v SSSR zřízena už před třiceti lety v oblasti Baškíraka. Tvoří ji asi 600 rojů. Zoologové se snaží těmto včelám vytvořit co nejlepší podmínky pro jejich život i možnost rozmnožování. Divoké včely jsou totiž vynikajícím materiálem pro badatele, kteří provádějí jejich výběr a křížení.

Dánové jsou na sladké

Brusel: Italové spotřebují ročně 126 kilogramů moučných výrobků v přepočtu na osobu, což je o 50 procent více, než je průměr v zemích EHS, a dvojnásobek v porovnání s Nizozemí, kde je spotřeba mouky nejnížší ze všech deseti států EHS. Podle statistiky EHS, která vychází z výsledků let 1976 a 1981, daleko nejvíce zeleniny v EHS spotřebují Řekové – přes 230 kilogramů ročně, což je dvakrát více, než činí průměr „desítky“, a čtyřnásobek v porovnání s Dánskem. Dánové jsou naopak na sladké, když spotřebují ročně 44 kilogramů cukru na osobu, zatímco Italové, kteří sladí nejméně, vystačí se 30 kilogramy. Nejvíce spotřebovávají ovoce – skoro 90 kilogramů na jednoho obyvatele – je v NSR, zatímco poslední Írové se spokojí s pouhými 30 kg ročně. Vše si však vynahradí největší spotřebou v bramborách (103 kg), mléce (192 litrů) a masu (12 kg). Nejvíce vína se již tradičně vypije ve Francii – 94 litrů.

NEJVÍCE PIVA V RAVORIKU VYPIJÍ RAVORÁCI...

Belgie loni dovezla 57,4 miliónů karátů nebrusšených, syntetických i broušených diamantů v hodnotě přes 130 miliard belgických franků, což je o šest procent více než v roce 1981.

Geniální odkaz Isidory Duncanové

(z) Isidora Duncanovou záhy přelom něho století novou epochu v tanečním umění. Přemýšlela ve americké umělkyně, která vyrostla ve vdučí osobnost bez jakéhokoli profesionálního školení, prolomila hráze třídního „klasického“ romantického baletního myšlení a dala tapác dosud nevidané výrazové perspektivy. Vůdčíkem jejích průkopnických činů byl neomylný cit a intuíce, jež činily všechny dosud vlté představení Isidory Duncanové vynikla především svými snahami ztvárnit symfonickou tvorbu a její poezii. Sirokou vlnu kritiky vyvolával její nekonečný životní styl, který přesahoval všechny zavedené morální normy. Její ideje a ideály naplňoval člověka srobočným uměním přišlý poněkud předčasně.

Americká vláda plánuje další zvýšení početního stavu amerických pohotovostních intervenčních jednotek z 230 000 na nejméně 440 000 mužů. Uvádí se to ve zvláštní studii rozpočtového výboru amerického Kongresu.

Výbuch u kanceláře Aeroflotu

Washington: Výbuch bomby před kanceláří sovětské letecké společnosti Aeroflot, k němuž došlo 17. února ve Washingtonu, způsobil značné materiální škody na budově. Při této teroristické akci nebyl nikdo zraněn. Velvyslanectví SSSR v USA vyzvalo ministerstvo zahraničních věcí Spojených států, aby byla bezodkladně přijata dodatečná opatření k zajištění bezpečnosti sovětských institucí v USA.

112 PO ŠESTÉ se podařilo pověstnému francouzskému zločinci Françoisovi Bessemu uprchnout z rukou policie. Jak ve čtvrtek oznámily španělské úřady, ostřílený gangster vyskočil z policejního auta, které ho převáželo z vězení k soudu, kde se měl zodpovídat z obchodů s falešnými dolarovými bankovkami. V roce 1980 utekl Besse přímo ze soudní síně v Bruselu.

NEOBVYKLÉ VLOUPÁNÍ DO BANKY se odehrálo v etiopském městě Awasa. Pachatel unikl do tamní banky oknem, byl však vzápětí postřelen. uprchl, ale vrátil se na místo činu, kde zdemoloval kancelářské zařízení. potom opět utekl a teprve při třetím pokusu padl za obětí dobře mířené kulce. „Pachatelem“ byla urostlá opice.

● **Nový světový rekord v tančení rock-and-rollu** vytvořili nedávno v italském městě Bologni 25letý M. Catalano a jeho dvacetiletá sestra Manuela. Vydrželi křepčít v divném rytmu nepřetržitě 27 hodin.

● **Na konci ledna bylo v Nizozemí oficiálně 776 tisíc nezaměstnaných.** Oznámil to ústřední statistický úřad s tím, že bez práce je 16,6 procenta všech pracovních sil v zemi.

Grafschaft soll für das verschwundene Pferd zahlen

DUBLIN, 23. Februar (dpa). Die 34 Besitzer des vor zwei Wochen gestohlenen irischen Rennpferdes „Shergar“ haben die Bezirksverwaltung der irischen Grafschaft Kildare auf Schadenersatz in Höhe von 20 Millionen Pfund (rund 75 Millionen Mark) verklagt. Das Pferd mit einem Schätzwert von zehn Millionen Pfund war von sechs bewaffneten Männern aus dem Gestüt „Ballymany“ gekidnappt worden, das auf dem Gebiet der Grafschaft liegt. Die Eigentümer, darunter der Aga Khan, berufen sich auf das Gesetz „Eire's Malicious Injuries Act“ in der irischen Rechtsprechung, wonach die Ortsbehörden für bestimmte Schäden infolge krimineller Akte auf ihrem Gebiet verantwortlich sind. Obwohl seit der „Entführung“ sowohl in der Republik als auch in Nordirland intensiv nach dem Luxus-Tier gesucht wurde, gibt es bisher keine Spur. Interpol wurde bereits in die Fahndung eingeschaltet, nachdem anonyme Anrufer behauptet hatten, „Shergar“ befände sich im Nahen Osten.

Queen verklagt „Sun“

LONDON, 23. Februar (AP). Im Zusammenhang mit der Veröffentlichung angeblicher Intimkenntnisse eines ehemaligen Küchenjungen über das Leben im Buckingham-Palast hat die britische Königin Elizabeth II. die Boulevardzeitung „Sun“ und deren Informanten, den 20jährigen Kieran Kenny, auf Schadensersatz verklagt. Das gab Robert Clinton, ein Anwalt der Königin, in London bekannt. Über die Höhe der Schadensersatzforderung wollte Clinton vor der Presse keine Angaben machen, doch erklärte eine Vertreterin der Londoner Anwaltskammer, sie könnten „sehr hoch“ ausfallen. Die Kammer sprach in diesem Zusammenhang von einem einzigartigen Fall. Es sei ihres Wissens das bisher einzige Mal, daß ein britischer Monarch eine Zeitung auf Schadensersatz verklagt habe.

Wie man schnell reich wird

Kettenbrief-Versender aus Österreich auf Dummenfang

„Neu aus den USA — International Action-Club — Wie Sie in vier Wochen um mindestens 40.000 Mark reicher sein können.“ — Computervordrucke mit dieser Überschrift erreichen in den vergangenen Tagen auch Hunderte von Frankfurter Haushalten.

Tod nach Transplantation

MÜNCHEN, 23. Februar (AP). Die erste Herz-Lungen-Transplantation in der Bundesrepublik ist mißglückt. Wie von der Pressestelle der Ludwig-Maximilians-Universität in München mitgeteilt wurde, ist der 27jährige Mann, dem in der Nacht vom 13. zum 14. Februar im Klinikum München-Großhadern ein neues Herz und eine neue Lunge eingepflanzt wurde, am Mittwoch gestorben. Als Todesursache wurde in einem ärztlichen Bulletin ein Versagen von Leber und Nieren angegeben, die die Belastung durch die infolge der Transplantation notwendigen Medikamente unerwartet nicht bewältigen konnten.

Der Direktor der Herzchirurgischen Klinik der Universität München, Professor Werner Klinger, will am heutigen Donnerstag nähere Informationen über die Gründe des Mißlingens der ersten Herz-Lungen-Transplantation in der Bundesrepublik geben.

TO, CO UDĚLALI, BYLA PRAŠČINA!

Harte Strafe für ein Geschenk

BAYREUTH, 23. Februar (dpa). Ein 41jähriger Busfahrer aus Eckersdorf bei Bayreuth ist „stocksauer“ auf die Behörden der DDR. Wie der 41jährige am Mittwoch in Bayreuth berichtete, hatte er bei einer Fahrt mit seinem Privatauto nach West-Berlin auf einem Rastplatz gehalten und einem DDR-Bürger einige Apfelsinen geschenkt. Am Grenzkontrollpunkt wurde er von Volkspolizisten zur Rede gestellt. Wegen Verstoßes gegen die Einfuhrbestimmungen der DDR verurteilte ihn ein Schnellgericht zu einer Geldstrafe von 3500 Mark. Da der Busfahrer nicht so viel Geld bei sich hatte, behielten die DDR-Behörden nach seiner Darstellung sein Auto als Pfand, bis er sich in West-Berlin 3500 Mark in bar beschafft hatte.

WYHLAOT JE, JUWEL!

Aufgespießt

„Ich bewerbe mich bei der Wahl nicht um die Stelle eines Dolmetschers... Englisch verstehen kann ich ganz gut. Französisch sogar recht gut. Mit dem Sprechen hapert es. Ohnehin ist es auch besser, sich bei wichtigen Gesprächen des Dolmetschers zu bedienen. Das tun auch ausländische Gäste, selbst wenn sie perfekt Deutsch können.“

Bundeskanzler Helmut Kohl in einem Interview mit der Illustrierten „Bunte“ auf die Frage, ob er den Ehrgeiz seines Vorgängers habe, perfekt Englisch zu sprechen.

„Helmut Kohl, so ein enger Mitarbeiter im Kanzleramt, freut sich schon morgens beim Aufstehen, daß er wieder einen Tag regieren darf. Lange genug hat es ja gedauert, bis es soweit war.“

Die konservative Zeitschrift „Aktions-Report“ über den amtierenden Bundeskanzler.

DOSTAL JSEM OD RUSS VYONKY HÁLEČIZNOVÉ...

Pěšky z Grónska do Kanady

Mimofédně teplý leden v Evropě, kam proudlí soustavně teplý vzduch od Azor, našel svůj protiklad v Grónsku a severní Kanadě. Meteorologové tvrdí, že letos se centrum arktické zimy usadilo nad severem amerického kontinentu a ne jako často na severu Sibíře. V hlavním městě Grónska Nuuku naměřili v ledna rekordní zimu, průměr -19 st., zatímco dosavadní rekord z roku 1882 byl jen -14 st. Teploměr zde dokonce klesl na rekordních -48 stupňů. A to vše způsobilo, že 560 kilometrů široký Davidův průliv mezi Kanadou a největším ostrovem světa zcela zamrzl a je možno pěšky přejít z Grónska na americký kontinent. Tyto neobvyklé mrazy vyvolávají řadu problémů. Nejsilnější byli postřižení rybářů, jejichž lodě azvily v přístavech nebo byly dokonce ledovým krunýtem rozrozneny. Továrny na zpracování ryb nemají dostatek materiálu a mnoho dělníků bylo proto propuštěno. Rybářské ústředí probíhá letošní lov tresky za katastrofální. Postřižení jsou však i obyvatelé grónských měst. Topný olej většinou zůstal a tak zůstalo mnoho domů bez otopu. Na mnoha místech zamrzl i vodovod a tak například ve věžnici propustili vězně denně na několik hodin, aby se mohli jít někým umýt. Nejsilnější jsou mrazy postižena města na západním pobřeží, jako Egedesminde, Jacobshavn a Christianshaab. Velmi trpí i zvířata. Byl objeven orel, jemuž namrzla křídla a nemohl létat. Teprve když na policejní stanici v celé pro zadržené rostl, mohl být opět „propuštěn“ do volné přírody.

(tp)

Bape

„A vám všem jsem slíbil roli? To jsem včera zase musel vypadat.“

ALE TO BY MI NEVADILO, ŽE JE PRAŠTĚNEJ NIMRODSTVÍM, VADÍ MI, ŽE SI TO ZKOUŠÍ VĚDYCKY DOMA NANEČISTO!

TO JE JEDINÝ, CO SI MÁ ŽENA ZAPAMATOVALA Z „OSUDOVÝ“ - TO PA-PA-PA-PA!

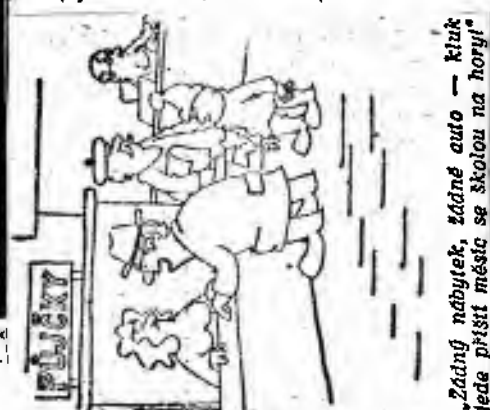
Neprakta — Švandrlík

„Jaký mileneček? Mileneček je ten, co mě vystrčil z okna!“

Neprakta — Švandrlík

Hory jsou krásné, ale nebezpečné. Každou chvíli potkáme někoho, kdo ví, že nejsem moje žena!“

Zádný nábytek, žádné auto — kluk jede přístř měsíc se školou na hory!“

UJEDOU O 22 km VÍC

Zajímavé byly závěry testu firmy British Petroleum (BP). Odborníci zjistili, že řidičky jezdí mnohem šetrněji a klidněji než muži, kteří často sešlapují plynový pedál „na podlahu“. Dokazují to statisticky: Žena ujede na plnou nádrž o 22 km více než muž. (pvt)

.. A PAK SE MUSÍ VRACET.

„Tak dost! Máte chaloupku odhadnout a ne sežrat!“

Nepraktika — Švandrlík

Evžen Seyček

„Celá naše holka — ty nekaupit nový džinsy, tak ji nedostanu snad ani do blýho divadla...!“

„Jenom mi nechtějte namluvit, že kouřit v pražském ovzduší je škodlivé!“

NASTUP PRAVĚ ZIMY dodal nejen pozití tradičnímu odčutu živé zvěře, ale bělostný snůh také zlepšil vlditelnost a vytvořil tím vhodnější podmínky k „lovům beze zbraní“. Pracovníci Interlovu Pterov tak spolu s členy mysliveckých sdružení na celé Moravě již ukončili odchyt žalad, jichž vyvezli do Francie a Itálie 12 600. Do těchto zemí také zatím putovalo z obou moravských krajů v sezóně, která potrvá do 15. března, 3000 bažantů.

PRVNÍ METEOROLOGICKÉ ZPRÁVY a předpovědi počasí v Rakousku uveřejnil v roce 1784 přední deník Wiener Zeitung na základě pozorování vídeňské hvězdárny. Později využívali vidění meteorologové při předpovědích mj. i zkušenosti Johanna Wolfgang Goetha, který s odborníky v jeně zpracoval své poznatky ze studia mraků a jejich seskupení.

V KNIHOVNÁCH se nesmí rušit, to je celkem samozřejmé. Jsou ovšem knihovny tolerantní a méně tolerantní. K těm druhým patří knihovny v anglickém hrabství Berkshire, kde zavedli velmi přísné předpisy. Čtenář, který nad knihou usne, může být jako rušivý element vykázan. Když chrápe, nebo když se projevuje jako notorický spáček, může být dokonce i pokutován.

„Mi Pražané mi rozumějí — vždycky mi připraví pizeň!“

Nepraktika — Švandrlík

KORUNNÍM svědkem může být i kulka z revolveru. A je-li tento korunní svědek nedosažitelný, může se stát přesně to, k čemu došlo v italské Catanii. Klenotník tam jednoho dne postřelil lupiče do zadní části těla. Pachatel, kterého klenotník poznal, nemožno utekl i s kulkou v těle. U soudu tvrdil, že sice byl postřelen, ale nikoli při krádeži ale při procházce. Operaci odmítl, neboť se prý bojí následků a navíc nesnáší narkózu. Soudu nezbylo než pachatele osvobodit, protože klenotník neměl žádného svědka, kromě toho, jenž zůstal v zajetí údajného vlníka.

NĚKOLIKAMETROVÝ dort a tři tisíce gratulací — to už jsou narozeniny, které stojí zato. A ke všemu to byly ještě první narozeniny. Slavil je před nedávnem v zoologické zahradě v Mexico City medvěd panda za 6. častí tří tisíc dětí. A věru bylo co oslavovat, neboť tento druh medvěda se narodil v zajetí poprvé vůbec. Jeho rodiče, Po-po a Ying-ying, dostala mexická zoo v roce 1975 darem od Čínské lidové republiky.

Zunge statt teurem Filet

MÜNCHEN, 22. Februar (AP). Zwölf Millionen Mark an Abgaben hat ein 43-jähriger Großkaufmann in Bayern durch Manipulationen bei Fleischimporten aus der Tschechoslowakei und Ungarn hinterzogen. Wie die Münchner Zollbehörden am Dienstag mitteilten, wurde gegen den Fleischgroßhändler aus Ostbayern Haftbefehl erlassen. Außer dem Kaufmann sollen noch weitere Personen in den Fleischskandal verwickelt sein. Nach Darstellung der Zollbehörden hatte der Kaufmann, zwischen 1980 und 1982 rund 1500 Ton-

Nákladní vozidla neobvyklého tvaru vyrobila finská firma Valmet. Jsou určena pro přepravu kontejnerů z lodí v přístavech k nejbližší železniční zastávce. Nákladní vozidla Valmet — 5097 — zvedne a převezde náklady až do výšky 30 tun. Zvedací zařízení namontované na rámu vozidla si kontejner samo zvedne a u cíle samo vyloží. Vůz má dva dieslové motory o celkovém výkonu 330 k.

„JAKO (VATKA) VAČLAV...“

NSR před volbami

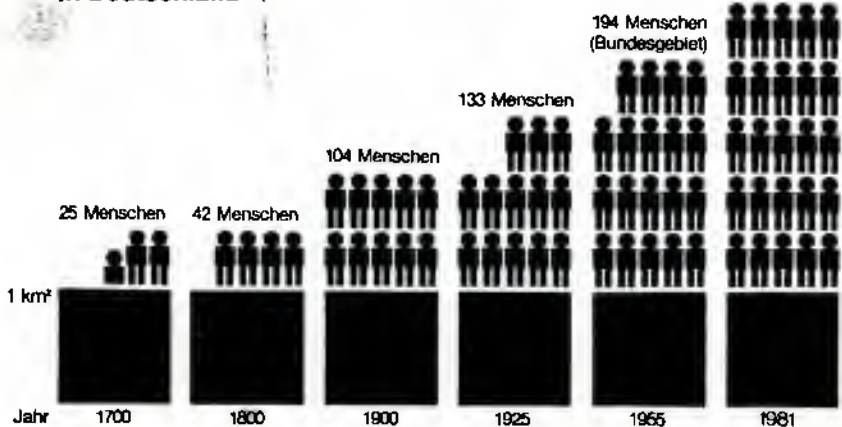
V neděli 6. března má 43,3 milióna západoněmeckých voličů v předčasných volbách rozhodnout o zvolení 249 poslanců nového Spolkového sněmu. „Horák“ šlápe předvolebního běhu se již naplno roztáhla, přičemž dosavadní parlamentní strany — včetně CDU, CSU a FDP a opozitní SPD — se snaží své nepříteli navlést na ty, kteří volební programy doplnit skandalizováním vedoucích činitelů svých protínátek.

Cím se vyznačují tyto volby? Především tím, že se konají v době, která se v mnoha ohledech podobá volbám Evropy a Jmenovité i pro NSR. Klíčovou otázkou je, zda obyvatelé této sousední země a jejich vláda připustí rozmístění stovek krajně nebezpečných amerických jaderných raket středního doletu na území NSR. Volby se konají za katastrofální hospodářské krize kapitalistického světa, do jejíhož vlnu se dostala i NSR. A konečně by měly tyto volby odpovědět na otázku, zda pod tlakem velkokapitálu — zejména zbrojařského — reakčních a neonacistických sil a pod tlakem z Washingtonu dojde k prudkému zvratu doprava v mocenských orgánech, za situace, kdy masy pracující a pokrokových sil se naopak ve stále mohutnějším rozsahu domáhají mírových a demokratických řešení.

Vládní CDU v čele se spolkovým kancléřem H. Ko hlem se loni na podzim dostala po 13 letech k moci díky H.-D. Genscherovi a jeho FDP, která z dlouholeté koalice s SPD (bez ohledu na přání voličů) přesedlala na spojení s pravicevými CDU/CSU. Před časné volby, na něž naládal především předseda CDU známý pravicevým radikál F. J. Strauss, mají CDU/CSU přinést absolutní většinu. FDP, která je nyní ve stavu rozkladu, nemá podle průzkumů vážné šance dosáhnout.

SČITÁNÍ HROŠKY S TABULKY, NEZAMĚTNANÉ S KURCARBA 37.

Bevölkerungszunahme pro km² in Deutschland

nout 5 proc. hlasů a vypadla by ze Spolkového sněmu a Strauss by se pak mohl stát vicekancléřem a ministrem zahraničních věcí místo svého soka H.-D. Genschera.

Do voleb však Kohl jde s nevelikými aktivy. Místní síbenosti snížení rozpočtového schodku jej zvýší na dvojnásobek, nezaměstnanost prudce stoupá na oficiálně uznávaných zhruba 25 miliónů (ve skutečnosti podle jednotlivých západoněmeckých odborů na 33 mil.) a dále roste. Zrovna nyní odbory bojují proti propuštění přes 100 000 ocelářských dělníků, počet miedistých bez práce (podniky je odmítly vztit do učení) a bez práce stoupá z loňských 283 tis. na nyní již 272 tis. Zvýšily se daně pro pracující, zejména velkokapitálu se poskytl miliardové subvence. Křiklavý případ korupce zveřejnil časopis Spiegel 24. ledna a vyvolal tím vyšetřování státní prokuratury. Celotně částky od Flickova koncernu, aby vládní politiku přizpůsobovali jeho zájmům.

Kohl slibuje opatření proti nezaměstnanosti, učební místa pro mládež, zrušení zákona, který pro 14 milio domácností znamená podstatné zvýšení nájemného a další zlepšení. Recepty ovšem nemá jeho CDU ani další z parlamentních stran. Pokud za „recept“ napovazueme program krajně konzervativní Straussovy CDU. Ta chce uvést NSR „do pořádku“ mj. zosílením berufverbotu (zákezu výkonu povolání pokrokových občanů), tlakem na odsun zahraničních dělníků a na státní návrh zákonů zajišťujících demokratické práva a občanům NSR, rozšířením funkcí policie a vůbec tvrdým kursem proti pracujícím a pokrokovým občanům. V zahraniční politice chce Strauss rozmístění jaderných raket USA v NSR bez čekání na cokoli. plnou podporu Reaganově politice — je to obsaženo i ve volebním programu CDU — obnovu programu kých požadavků vůči SSSR, Polsku a ČSSR.

Konkrétní kroky pro získání hlasů revanšistů a neo-

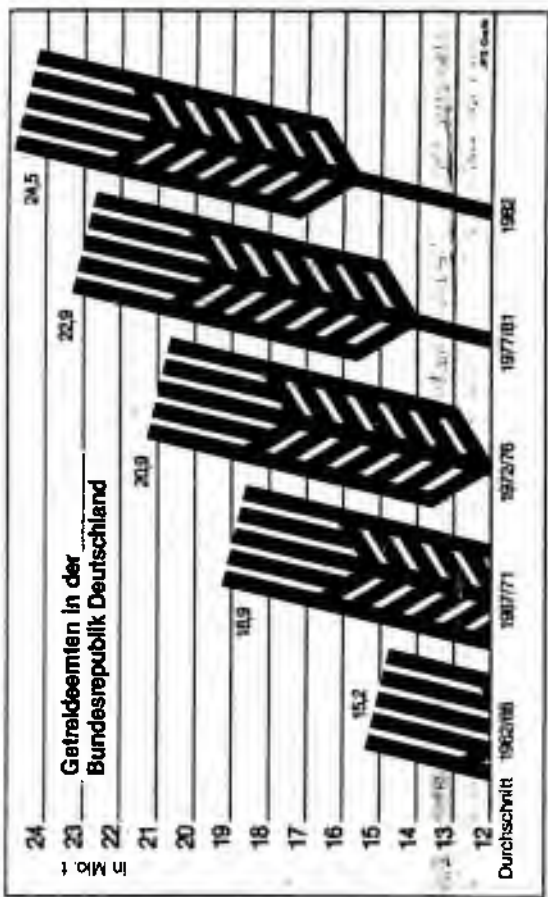
nacistů podnikli i H.-D. Genscher, což mu ovšem nebrání v propagaci FDP jako „strážce“ a záruky kontinuity zahraniční politiky posledních dvou vládní NSR. Proti výpadkům ministra Zimmermanna se nepostavil.

dokonce jej vzal v ochranu. V centru pozornosti je ovšem „problém raket“. Oficiální průzkum jednoznačně ukázal, že většina občanů NSR je proti jejich rozmístění. Aktivní mírová hnutí rostla a strach před touto americkou hrozbou se zmočňuje stále širších vrstev přes ratinovanou dezinformující propagandu. Kandidát SPD na spolkového kancléře Hans-Jochen Vogel slibuje, že učiní vše, aby rozmístění raket „se stalo zbytečným“, ale neztratil se jich a teprve si zdá SPD letos na podzim má rozhodnout o stanovisku strany, jinak se SPD staví za politiku uvolňování, rozvoje obchodu se socialistickými zeměmi a to, „aby se NSR zachovala a země, které se největší měrou přičinily o zachování a upevnění míru v Evropě i na celém světě“.

Konkrétněji se k této otázce postavila strana „20 letných“, která akčně a důsledně bojuje proti rozmístění amerických raket a budování základů. Může získat istou podporu i svými ekologickými požadavky v NSR krajně naléhavými. V ekonomických otázkách však zaujímá zmatená stanoviska, odrážena od zájmů pracujících a požadavků odborů. Je proto otázkou, zda se dostane do Spolkového sněmu, jedinou stranou, prosazující důsledně mírové a demokratické požadavky.

Je Německá KS. Kandiduje ve všech obvodech, avšak za nynějších podmínek zůstane i po volbách její činnost zaměřena na mimoparlamentní oblast. Jaké jsou tedy možnosti? FDP se vyslovila pro koalici s CDU/CSU, přestože CSU proti ní bojuje. SPD by se mohla dostat opět k moci patrně jen za podpory „zelených“ nebo kdyby získala více hlasů než CDU/CSU, i když nevyhlásila, že získá většinu hlasů. Voliči tedy mohou zabránit příchodu Straussa do vlády, ale příliš na vytrvanou nemají.

(sn)

Die Erträge, z. B. Weizen, sind von 8 dt/ha im Jahre 1900 auf heute 50 dt/ha gestiegen

Nach Überholen Abstand halten

MÜNCHEN, 21. Februar (dpa). Autofahrer, die überholen, müssen anschließend auf einen ausreichenden Abstand zum Hintermann achten. Der ADAC wies am Montag auf ein Urteil des Oberlandesgerichts Düsseldorf (Aktenzeichen: 24 u 84/82) hin, das einem Autofahrer zwei Drittel der Haftung anlastet, weil er einen überholten Verkehrsteilnehmer „schnitt“ und durch dessen Ausweichmanöver einen Unfall mitverursachte. Der überholende Autofahrer müsse so lange auf der Überholspur bleiben und weiter beschleunigen, bis er einen ausreichenden Abstand zum überholten Auto erreicht hat.

Aufgespießt

„Es ist sehr wichtig, auf die vielen Artikel der Gegenseite zu antworten. Wir vom Kreisvorstand und die Mandatsträger können es nicht, aber unsere Mitglieder! Nennen Sie uns Personen, die bereit sind, Leserbriefe zu unterschreiben. Unsere Referentin für Öffentlichkeitsarbeit, Frau Prof. Gabriele Kokott-Weidenfeld, Landtagskandidatin, ist gerne bereit, Leserbriefe zu verfassen und unter von Ihnen zu benennenden Namen an die Zeitung weiterzugeben. Gerade Leserzuschriften haben eine große Wirkung auf die Meinungsbildung, und es ist für uns ungeheuer wichtig, hier aktiv zu werden.“

Der CDU-Kreisparteivorsitzende Koblenz-Stadt, Egon Klepsch, in einem Wahlkampfbrief an die Funktionsträger seiner Partei.

Kam až se dostaly jahlonické skleněné korálky? Dákov byl v majetku náčelníka kmeňu Mohawka z indiánského kmeňu kanadských Irokézů. Náčelník na slavnostech rodu vždy oblékal na sebe kožený kabát z roku 1752, který je od té doby přídoben nášivkami indiánských vzorů z českých barvafek návláček korálků.

Největší příjmy ve Švédsku — mldn z celkové počtu obyvatelů země — je Johansson, Karlsson a Andersson. V nedávném Dánsku je zase přemnoho Hensenů, jen v telefonním seznamu hlavního města Kodaň je Hensenů téměř šest tisíc. Ve Francii jsou rozšířeni příjmy Dapost, v Německu zase Mayer a Schulze. Naproti tomu a zde je nejvyšší příjmy Novák, Novotný.

Zeměkoule je obydlena sešňovanými nitkami železných kolejí. Pekl si oheby jeden polský inženýr a dal se do práce, aby zjistil, kde všude jsou na Zemi železnice a jak dlouhé mají trati. Po několika krátké době svou studii mohl uzavřít zjištěním, že na světě je celkem 1 285 722 kilometrů tratí a z toho je 115 449 kilometrů elektrifikováno.

KŘÍŽOVKA

„Co mám dělat, pane doktore, strašně tloustnu!“ „Měl byste začít s gymnastikou!“ „Ale já přece chodím každý den do práce pěšky!“ „V tom případě zkuste jezdit do práce...“ (dokončení v tajence křížovky).

VODOROVNE: A. Začátek tajenky, obor matematiky zkoumající vlastnosti a vztahy čísel. — B. Jihoasijský poloostrov, skla, zařízení na odvádění kouře při topení, sovětský spisovatel. — C. Umělecký sloh, kovové desky, zkratka Mistního hospodářství, Zolův román, německý název Prahy. — D. Původní obyvatel Hispanie, legrace (hovorově), plošná výměra pozemku, osobní zájmeno, držadlo u dveří. — E. Sibiřský kozorůžec, část paží, urostlý (knížně), název některých našich Tl. — F. Chemický vzorec karbidu uranu, původce, střed tajenky, záchrana, římská šestka. — G. Město u Moskvy, příslušníci nejvyšší šlechty, stavy nehybnosti, zpěvný pták. — H. Jazyková zvláštnost, afghánská jednotka hmotnosti, domácí ženské jméno, vytyčené směry komunikací, druh střelné zbraně. — I. Tvrdé černé dřevo, korýš, osobní zájmeno, hádky, vojenská svrchní kožená roucha. — J. Seveřan, lesní plod, topinka z bílého chleba nebo pečiva opečená bez tuku, základní vzorek měřidla. — K. Odrazová plová matrace pro skákání, konec tajenky.

SVISLE: 1. Zak nejvyšší třídy před závěrečnou zkouškou. — 2. Drobný hnědošedý pták, oddělení úřadu. — 3. Vítaná pozornost, světadíl, značka radia. — 4. Úsek činnosti, město u Londýna, 2000 v římských číslicích. — 5. Bavinská tkalnice, pak, vraník (obecně). — 6. Solmizační slabika, město u Pskovského je-

zera, přirozený úbytek váhy zboží při jeho dopravě. — 7. Značka kosmetiky, objemová jednotka, druh bakterie. — 8. Větší černí ptáci se silným zobákem, obisk (knížně), odlíhání (slovensky). — 9. Součástky k spojování kovových částí napravo, žert, starší vztažné zájmeno. — 10. Nepropustné horniny (slovensky), ložiska (knížně), ukazovací zájmeno. — 11. Pražská SPZ, meaky, boxerský úder. — 12. Zkratka Rukopisu královédvorského, aktéři, forma. — 13. Částice s nábojem, důrazný zápor, sličnost. — 14. Temný, surovina pro výrobu piva, značka thulia. — 15. Domácká ženská jména, literární díla, značka elektronvoltu. — 16. Španělské ženské jméno, silnější kmeny stromů bez větvi a kůry, SPZ okresu Klatovy. — 17. Osobní zájmeno,

lystaj (v nářečí), územní správní jednotka. — 18. Římská dvojka, italské město, pocházející od kozla. — 19. Najatý potlesk, dělel. — 20. Asijská republi-

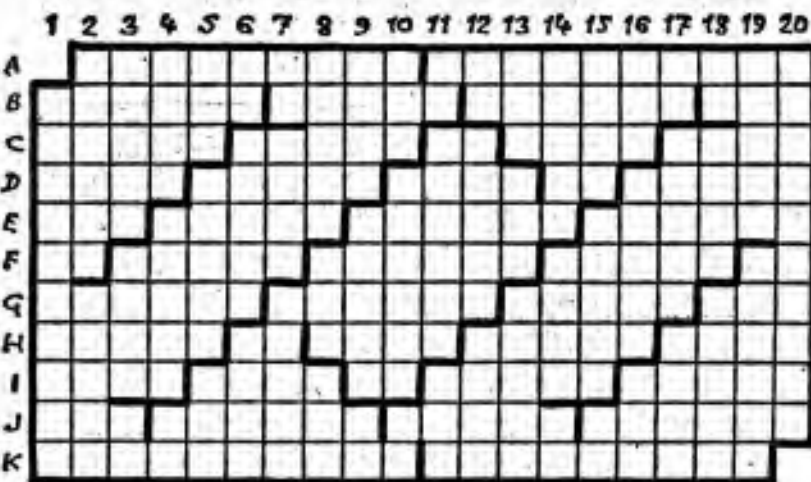
ka. Pomácky: B. III. — 4. Luton. — 18. Riva. (O. D.)

Tajenka ze dne 4. února 1983 zní: Jihlava, na náměstí Míru... nádherný městanský dům.

Vylosování laťkole: Manželé Weissovi, Brno; J. Flata, Litovel; Fr. Nešpor, Brnice; Fr. Tůma, Tuhoměřice; L. Jirová, Praha 5.

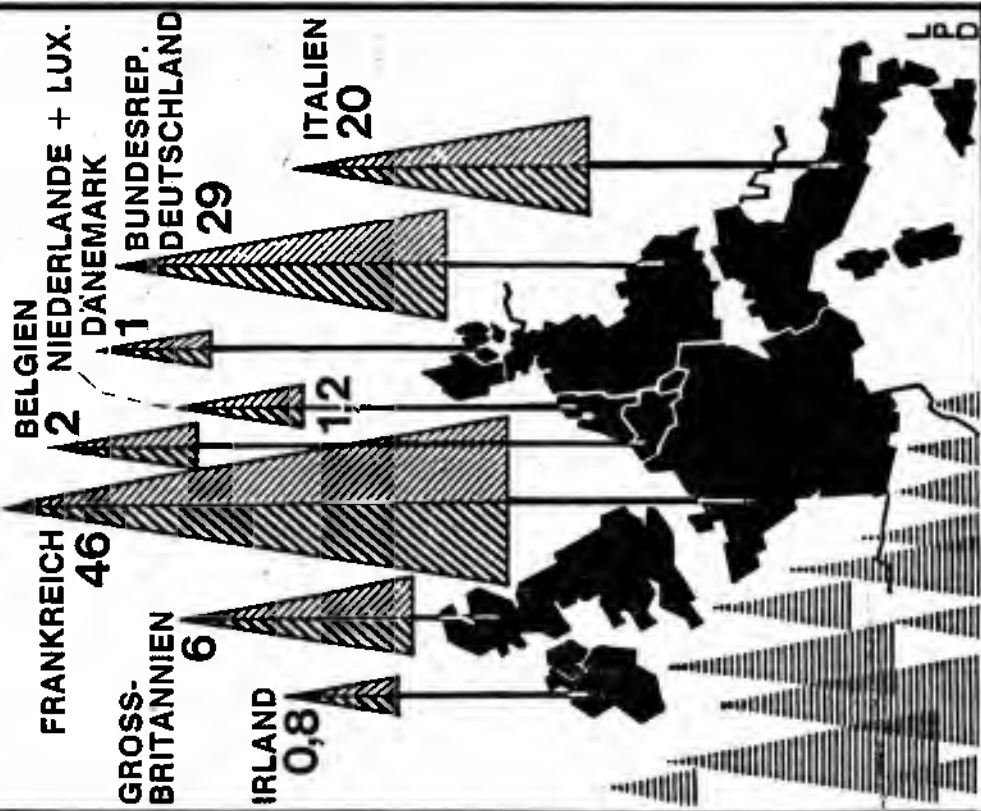
Laťkole bylo celkem 1567, z toho 1507 správných, 60 nesprávných.

Laťkole zasílajte do útvaru na adresu: Lidová demokracie, pošt. str. 85, 120 78, Praha 2.

keit unter Beweis gestellt. „Wir können mit der Nachfrage kaum Schritt halten“, berichtet ein chinesischer Firmenvertreter, „immer mehr Leute schätzen das Brot zum Frühstück mit Butter oder Marmelade“. Trotz dieser guten Aussichten wird es für die US-Weizen-Produzenten nicht leicht: Im Lande selbst treffen sie auf den traditionellen südchinesischen Hang zum Reis, im Exportgeschäft auf scharfe Konkurrenz aus Kanada, Argentinien und der EG.

WALDFLÄCHE IN DEN EG-LÄNDERN in % der Gesamtfläche

Ein Drittel der Bundesrepublik ist bewaldet
Neben Frankreich gehört die Bundesrepublik zu den walddominantesten Ländern der EG. Fast ein Drittel der Gesamtfläche (rund sieben Millionen Hektar) ist bewaldet und dient der Bevölkerung als Rohstofflieferant und zur Erholung. Darüber hinaus ist der Wald für alle Waldbesitzer eine gewisse Vermögensreserve, auf die sie in Notzeiten oder bei außergewöhnlichem Bedarf zurückgreifen können.

Amtliche Kaffeeplantage

BONN, 22. Februar (dpa). Für die Angestellten im Bonner Rathaus gibt es seit wenigen Wochen Kaffee nicht nur in der Tasse, sondern auch im Topf. In den Blumentöpfen zwischen den Schreibtischen gedeihen Kaffeepflanzen so vorzüglich, daß die Beamten voller Hoffnung der ersten Bohnenernte „Marke Stadthauskaffee“ in etwa zwei Jahren entgegensehen. Auf den Hydrokulturbeeten in den vollklimatisierten Verwaltungsräumen habe sich die Kaffee-

feepflanze als robust, pflegeleicht und „einfach ideal“ erwiesen, berichtete der für die Idee verantwortliche Leiter der Stadtgärtnerei, Gert Strotmann, am Dienstag. Zum Reiffall wurde allerdings die noch künnere Idee, den Aktenstapel des Dienstatlages mit einem Hauch tropischen Paradieses zu vertreiben: Die Bananenstauden, die Strotmann in Hunderten von Beeten gesetzt hatte, „ließen nach kurzem und euphorischem Wachstum die gelb gewordenen Blätter hängen“ und gingen ein.

NOVÉLÍM SE NOVOTAKY LANOZÁSOBIT, JE JICH TAM DOST...!

Chinesen sollen Brot essen

PEKING, 22. Februar (Reuter). Eine Modellbäckerei, die am Dienstag in einem Pekinger Vorort offiziell eröffnet wurde, soll die Chinesen auf den Brotgeschmack und den US-Weizenfarmern neue Kunden bringen. In diese Hoffnung hat die „US-Weizen-Vereinigung“ umgerechnet über eine Million Mark investiert. Mit einem Ausstoß von stündlich 1500 vorgeschnittenen Laiben in Plastikhüllen hatte die Bäckerei schon vor der Eröffnung ihre Leistungsfähig-

Žebříňáky z Chudenic

(pk): V chudenicke provozovně výroby družstva Tvar Klatovy se zaměřili na výrobu dřevěných hraček. Převážná část jejich produkce je určena pro zahraniční odběratele, především do zemí Skandinávie. Největší zájem je zatím o dětské žebříňáky z nalažovaného dřeva, kterých bude nutno vyrobit mnohem více než loni, aby byla uspokojena poptávka i na domácím trhu. Novinkou letošního roku, s níž se také výrobci představí na veletrhu v Norimberku, je skládanka ve tvaru housenky. Zaměstnanci družstva Tvar z Chudenic připravují ještě další potěšení pro děti — houpačky, koně, traktory, postýlky. Celkem je to 20 druhů dřevěných hraček.

O ROZNY INVENTAR za 50 miliónů marek, včec nejvíce v historii, připravila loni hotely NSR nenechává "sběratelská vášeň" jejich hostů. Vyplývá to z nejnovějších "střízlivých odhadů" západoněmeckého Svazu hotelů a pohostinství. Nenechávají návštěvníků zhruba 200 000 ubytovatelů zařízení v jedné z materiálně nejbohatších zemí světa podle těchto posledních odhadů neunikají ani objemné a drahé předměty, jako například obrazy a barevné televizory. Zvlášť vydatně se krade v komfortních hotelech. Na jeden luxusní hotel často připadají ročně škody za 200 000 marek.

Přijímala úplatky

Dílčí Stálá představitelka USA v OSN Jean Kirkpatricková přijímala úplatky od jihoafrického rezidenta. Oznamila to s odvoláním na autoritativní zdroje v Londýně indická tisková agentura IPA. Podle této agentury šlo o drahé "dárky", o nichž v rozporu s americkými zákony J. Kirkpatricková neinformovala místní ministerstvo zahraničí. Předávání zprostředkoval zvláštní emisar velvyslanectví JAR ve Washingtonu a mezi dárčí byl i šel jihoafrické vojenské špiónáže.

TO JE NOVINKA!

SKOLNI DOCHÁZKU na základních školách ukončil letos v ČR 151 840 chlapců a děvčat, tj. o téměř 12 000 méně než v roce 1982. Do gymnázií a středních odborných škol by mělo nastoupit celkem 57 700 studentů, tedy 38 procent z celkového počtu absolventů základních škol. Do učebních míst nastoupí 90 765 chlapců a děvčat, tedy téměř 60 procent.

SMAD BY MĚL DÍLÁK TAKY BĚŽET CHODIT DO ŠKOLY...

Styky válečného zločince

Bonn: Válečný zločinec K. Barbie zůstal až donedávna na svobodě díky svému spojení s nejteplejšími státními v USA, NSR a dalších zemích. Jak napsal americký časopis Newsweek, Francie, kde byl Barbie dvakrát odsouzen v nepřítomnosti k trestu smrti, požádala USA o vydání Barbieho dvacetkrát. Ty však to — poprvé v roce 1948 — odmítly s tím, že to není „v zájmu bezpečnosti USA“. Dnes není tajemstvím ani to, že nacistický zločinec Barbie dříve spolupracoval v letech 1945 až 1955 se západoněmeckou špiónážní Spolkovou zpravodajskou službou. V Bolívii udržoval Barbie spojení s neonacisty na celém světě, zvláště v Evropě. „Spojkou“ byl především bývalý gestapák J. Piebelkorn, jenž mj. stojí v pozadí atentátu na bolhošského nádraží v roce 1980.

„Renate, komm' zurück“

BIELEFELD, 20. Februar (dpa). Sehnsucht nach Renate trieb einen Unbekannten aus Bielefeld in der Nacht zum Freitag zu einer spektakulären Aktion: Auf mehr als 100 Häusern, Mauern und Schaufenstern in Bielefeld sprühte ein offenbar verschmährter Liebhaber orangefarbene Sprüche wie „Renate, komm' zu mir zurück“ und ähnliche Liebeserklärungen. Nach Angaben der Polizei, die einige Dutzend Anzeigen gegen den schmachthafenden Schmierfinken registrierte, konnte der „Sprüh-Galan“ noch nicht ermittelt werden. Unbekannt blieb bislang auch die Angebetete.

HEDE BARBARA!

● **Italské úřady bez jakýchkoli důvodů zatklly** představitele Aeroflotu v Římě V. Pronina. Současně, rovněž bez příčiny, vyzvaly dva zaměstnanci Morfotu, aby opustili zemi. Oznamila to agentura IASS.

Auch hochgestellte Genossen erliegen der Verlockung

Verschärfter Kampf gegen Korruption in der Sowjetunion

Von unserer Korrespondentin Elsie Siegl

MOSKAU, 20. Februar. In der UdSSR hat der unter dem neuen KPdSU-Parteichef Jurij Andropow verschärfte Kampf gegen Korruption weitere hohe Wirtschaftsfunktionäre ihre Posten gekostet. So wurde der stellvertretende Minister für Flugzeug-Industrie, Michailow, wegen „nachlässiger Arbeit und schwacher Kontrollen der Finanzierung sowjetischer Beteiligung an internationalen Luftfahrtausstellungen“ inzwischen abgesetzt. In einem Artikel des stellvertretenden sowjetischen Generalstaatsanwalts Bashenow, den die Parteizeitung „Prawda“ am Wochenende veröffentlichte, heißt es, auch der Leiter der Abteilung „Internationale Beziehungen“ des Ministeriums, Andriasow, sowie der leitende Mitarbeiter Lajkow seien abgelöst worden.

Lajkow wirft man vor, bei seinen Dienstreisen ins westliche Ausland Valutabeträge des Ministeriums in Höhe von sechzigtausend Rubeln (rund 200 000 Mark) veruntreut zu haben. Einen Teil der Devisen habe Lajkow illegal in die UdSSR eingeführt. Als er gerade dabei war, das Geld aus einem Bahnhofs-Schließfach auszuraumen, hat man ihn verhaftet. Lajkow wurde inzwischen zu fünfzehn Jahren Haft verurteilt, sein Besitz wurde beschlagnahmt. Auch der sowjetische Sportminister Sergej Pawlow ist vor einigen Wochen seines Postens enthoben worden wegen „unsozialistischer Lebensweise“. Pawlows Fall war jedoch so tief nicht: Er arbeitet

inzwischen als Sowjetbotschafter in der Mongolei.

Immer wieder komme es vor, klagt Bashenow, daß sowjetische Funktionäre, Wissenschaftler und Künstler, die dienstlich oft ins Ausland reisen, den Verlockungen „kapitalistischer Lebensweise“ erliegen und sich westliche Waren durch den Schmuggel „aller Arten von Kostbarkeiten“ aus der UdSSR, etwa Ikonen, Kaviar, Antiquitäten oder Schmuck, finanzieren. So hat eine im Lebensmittelhandel beschäftigte Frau ihren Bekannten, der in die USA reiste, überredet, für 24 000 Rubel (umgerechnet rund 80 000 Mark) Brillanten zu schmuggeln, die als Kapitalgrundlage für ein Geschäft dienen sollten, das ihre nach Amerika emigrierten Kinder eröffnen wollten.

Auch Ausländer, die in die UdSSR einreisen, haben oft keine reine Weste: zwei Drittel aller vom sowjetischen Zoll aufgedeckten Schmuggelfälle gehen auf das Konto von Ausländern. Bashenow deutet an, daß die noch „weitgeöffneten Türen für ausländische Gäste“ deswegen eines Tages vielleicht nicht mehr so weit offenstehen. Auch die Möglichkeiten für die ohnehin schon wenigen Sowjetbürger, die ins westliche Ausland fahren dürfen, könnten weiter beschnitten werden: „Jegliche Schlampe und Verantwortungslosigkeit bei der Auswahl und Vorbereitung derjenigen Personen, die ins Ausland reisen, führt über kurz oder lang nicht nur zu materiellen Verlusten.“

DOBYTEK JE PROTI BOLŠEVICKÉ ELITĚ!

aktualita

MOSKVA: Sovětská agentura TASS zveřejnila včera prohlášení, v němž se mj. píše: Ve Washingtonu byl s velkou pompou vyhlášen „program demokracie a veřejné diplomacie“. Podstatou tohoto programu je, že se USA pokoušejí pod záminkou „obrány demokracie“ přivést si právo na hromadné vměšování do záležitostí jiných států, především rozvojových, jež by chtěly přijít

Prohlášení agentury TASS

poutat k americké politice. Proto bylo vytvořeno zvláštní koordináční středisko, v jehož čele je prezidentův poradce, byly stanoveny konkrétní směry a metody podvratné činnosti a přiděleny se značné dotace. Nové je snad to, že vláda USA dnes otevřeně a oficiálně prohlašuje, že hodlá nucenou ostatnímu světu americké pořádky jako jediné možné a závazné. Vytváří úkol vytvořit v jiných zemích příslušnou „infrastrukturu“, jejímž cílem je zformovat jakousi „pátou kolonu“ do níž, jak se přímo říká, budou začleněni „lidé a instituce, jež se zavázali, že budou napomáhat demokratickému rozvoji“, ovšem po americké. Má se tak dít mj. na základě věcné přípravy vedoucích kádrů, které by pak, až přijdou ve svých zemích k moci, mohly hájit zájmy USA. Vydávají se další velké obnosy na prokání do politických stran, odborů, podnikatelských krahů, náboženských organizací, místních mocenských orgánů a do soudních a policejních institucí. Zvláštní pozornost byla věnována aktivizaci podvratné činnosti CIA a jejích filiálček, všelijakých „hístačů z eteru“. Sovětské vedoucí kraby soudí, že tato politika Washingtonu směřující k podkopání základů mezinárodních vztahů a k hrubému vměšování do záležitostí jiných zemí znamená vážné nebezpečí pro světový mír. Je třeba ji co nejdříve odsoudit.

Dobrá nálada po transplantaci

(čtk): Zdravotní stav 36letého posunovatele ČSD I. Mýně, jemuž byla 2. února na II. chirurgické klinice takulní nemocnice KUNZ v Brně poprvé v ČR transplantována játra, je v současné době i nadále dobrý. Josef Mýně, otec tří dětí, je nesmírně optimistický člověk a aktivním přístupem k životu. Na klinice se denně zajímá o tisk, čte knihy, od třetího dne po transplantaci se sám holi. Sám se také umývá, chodí už po pokojích a cvičí. Konstatoval to vedoucí týmu chirurgů prof. MUDr. V. Kofísek, DrSc.; na tiskové konferenci uvedl, že pacient měl nevyčíslené játerní onemocnění.

Francouzský Peugeot představil nový model svého typu 305, který má aerodynamičtější tvar. Tím se sníží součinitel odporu vzduchu o 0,10 procento. Zřejmě i spotřeba paliva o 3 procent. Vůz s dieselovým motorem a objemem 1905 ccm, a příslušnou převodňovou úhlu spotřebu na 90 km/hod o 120 km/hod 4,6 a 6,4 l/100 km. Tyto vozy dodává francouzská firma i do Japonska NSR.

Dieselovy motory mají zelenou. Při nedávné statistice, jak se zvýší použití těchto motorů do roku 1985 v porovnání s rokem 1980, se zjistilo: v NSR stoupne o 10–11 proc., ve Francii o 11 proc., Japonsku o necelých 10 proc. a v USA o 12 procent

V USA vynalezli nový a o mnoho přesnější detektor na zjištění počtu alkoholu, pracující na principu infračervených paprsků.

Nur noch Bum-tsching-bum

BERLIN, 20. Februar (AP). Gegen die „Neue Deutsche Welle“ in der bundesdeutschen Popszene haben Ostberliner Kulturkritiker Front gemacht und ihr ein schnelles Abebben prophezeit. Diese Welle verspreche, alles andere zu werden als eine „Dauerwelle“, schrieb das FDJ-Blatt „Forum“ in seiner jüngsten Ausgabe. Die Musiker hätten sich zu stark in den Sog der Kommerzialisierung begeben und dabei „fortschrittliche Positionen zu den brennenden Fragen der Zeit“ geräumt. Das Blatt kritisierte, daß die meisten Texte nichts mehr mit Aufbegehren und Anklage zu tun hätten, sondern mit „Anpassung und Abschaffung“ und in Klischees erstarrten. Sie beschäftigten sich nur noch mit Banalitäten, anstatt Themen wie Sozialabbau, Ausländerfeindlichkeit und Arbeitslosigkeit aufzugreifen. Von der einstigen Kreativität sei nur noch das „monotone Bum-tsching-bum des Schlagwerks geblieben“, hieß es in dem Blatt.

**HOHLA BY ZHENOVA TAKY
„SCHIPISWELLE“**

Japan will Roboter zähmen

TOKIO, 18. Februar (AFP). Nach einer Reihe von schweren Unfällen plant die japanische Regierung die Verschärfung der Sicherheitsnormen für Industrieroboter. Einem Bericht des Arbeitsministeriums zufolge sind seit Oktober 1978 in Japan zwei Arbeiter von Industrierobotern getötet und neun weitere verletzt worden. 37 Arbeiter entkamen nur knapp einem schweren Unfall. In den meisten Fällen wurden die Opfer von der Maschine geschlagen oder erdrückt. Die Regierung plant insbesondere die zwingende Einführung einer automatischen Ausschaltung der Roboter in Notfällen. Nach Angaben des japanischen Fachverbands gab es 1981 in Japan 22 100 Industrieroboter. 1990 wird mit 55 000 derartigen Maschinen gerechnet.

DOSTANOU I NAHUBER.

Žen-šen byl stromem

[Mu]: K čertným legendám o „rostlině života“, žen-šenu, jejíž kořen byl kdysi považován za zázračný všelék, přibyla ještě další překvapivá historie. Vědci totiž zjistili, že v dávných dobách byl žen-šen stromem. Průběhem vývoje se strom jen velmi zvolna proměňoval v bylinu, ale uchoval si svou dlouhověkost — žen-šen totiž žije až 150 let! Dnes si lze jen představit, jak tenkrát gigantických rozměrů dosahoval jeho drahocenný kořen.

Aufgespießt

„Eine Regierung der Roten, die die sympathische Farbe Grün für sich zu Unrecht in Anspruch nimmt, will nicht die Erhaltung der Natur, sondern die Zerstörung der Gesellschaft.“

Der CSU-Vorsitzende Franz Josef Strauß auf einer Parteiveranstaltung in Erlangen.

Španělský automobilový závod „Motor Ibérica“ dodává na vnitřní i zahraniční trh nákladní vozidla zn. Ebro, které získávají stále větší popularitu. Počet modelů (dodávky, taháče) se stále rozrůstá. Automobily jsou vyhovány čtyř a šestivalcovými motory zn. Perkins anglické výroby (výkon 73–100 k). K nejobilnější patří Ebro E — 50 o objemu válce 3600 ccm.

První veřejná doprava

[čtk]: Pouhých pět desttek let po zřízení první pravidelné veřejné městské přepravy v roce 1662 v Paříži obdržel v Praze občan Fachner uhradit privilegium pro veřejnou dopravu osob nosítky. Lišejovani nosítek měli k dispozici 28 nosítek a jejich stanoviště byla např. na Staroměstském náměstí, u Karlova mostu, u Starých zámekých schodů. Tato poměrně drahá a hlavně nepříliš pohodlná doprava existovala koncem 18. století koňské jízky. První ářední povolený vlak provozní Klementa Weithofera vyjel v březnu 1789 ze Staroměstského náměstí. V téže roce měla tehdejší „laxistruha“ již 34 jízdrů, jejich počet v r. 1825 vzrostl až na téměř 140. Pravidla jejich jízdy po Praze určoval Dopravní řád, který např. ukládal označit každé vozidlo číslem, platit poplatek ze stanoviště, policejní příspěvek a ještě živnostenskou daň atd. Dopravní řád rovněž zakazoval kočím kourřit na kozičku „neb to ohrožovalo nejen osoby ve zvozt se, ale též kolem jdoucí...“ Pražské jízky se udržely až do dvacátých let našeho století, kdy je nahradily automobily, autobusy a tramvaje. Při bohaté sněhové nadlce, jak se ukázalo v posledních dnech, jim však moderní dopravní prostředky konkurují velmi slabě.

M. B. Braun a naše doba

[Id]: Od vydání Pelzelových životopisů slavných českých učedů a umělců v r. 1782 stal se Matyáš Bernard Braun (1684–1738) přítažlivým zjevem českého sochařství. Postavení mezi českými umělci ukázala pak až výstava českého baroka uspořádaná v Praze r. 1938, vědecké zhodnocení a také odborné rozšíření jeho tvorby přinesla monografie Emanuela Pocheho vydaná r. 1965. Je zajímavé, že k popularitě jeho umění přispěli také surrealisté, kteří přivedli Bretona a Eluarda r. 1937 do Kuksu, kde byli svědky jejich nezměrného nadšení. Eluard prý prohlásil, že Brauna od této chvíle pokládá za většího umělce než Michelangela. Že je v něm vte živostisné síly a tvůrčí představitelství. Jistě tento soud byl značně nadsazený, musíme si totiž uvědomit, že Michelangelo byl průkopníkem barokního názoru, kdežto Braun navazoval na hotové formy baroka, především na Berniniho. Jistě však je, že ony tři aleje soch v Kuksu patří k nejpozoruhodnějším projevům barokního sochařství v Evropě. Proto se právem ke Kuksu obracely řady turistů od třicátých let a Braunova díla je tam dnes věnována největší odborný zájem. Jaký kdy a nás barokní sochařství provázelo. Přispěl k tomu i historicky doložený vztah Brauna k baroknímu osvícenému mecenáši Fr. Ant. Šporkovi. Dnes je tomu 245 let, co Braun ve věku 54 let zemřel ve svém domě „U kamenného stolu“ na Karlově náměstí v Praze. Dříve po něm vedl jeho synovec Antonín Braun, ale za čtyři roky nato, 11. února, zemřel také. ve věku pouhých 33 let. Jako jeho strýc byl pochován v kryptě kostela sv. Štěpána.

Petr Bezruč neodešel

[v]: Čtvrt století uplynulo od smrti Petra Bezruče (zemřel 17. února 1958) a třebaže jeho domov už dávno žije zcela jiným životem než v dobách, kdy básník pozvedl svůj hrdý hlas, jeho Slezské písně zůstávají dle životní poeti, jedním z podivuhodných vrcholů českého básnictví. Když se v únoru 1899 v časopise Čas objevily první Bezručovy sloky a když poté — právě před osmdesátí lety — vyšlo v Herbernově knihovničce Slezské číslo, kde Bezručovy básně dostaly první callistvý tvar, byly přijaty jako zjevení. Vznášovala tu nejen anonymní neznámého barda, „robela a zpěváka“, ale především síla lidské a umělecké „nečesané“ pravdy, vyložené nezměrnou spontánností, s dramatickostí a drsností „trhlého chřestýše při pístávi zvuku“. Jak se sám autor stylizoval. Jeho poezie však vztřikla hlasem napohled nestylizovaným, jako by tvůrce do ní vtělil sám útlak, ponížení a vzor, bolestný úděl a hněv slezského lidu. Básníkův životní osud není dnes tajemstvím; pro mnohé však zůstala záhadou otázka jeho tak rychlé uzavřenosti díla. Avšak již v r. 1899 píše Bezruč své mu příteli — editorovi: „... pochybují, že se musím být nějaký básník, budu-li zdrav, já se brzo vyzpívám a pak budu držet zohák...“ V jednom se ve své skromnosti hluboce mýlil: již tehdy byl velkým básníkem a zůstal jím — byť díky jediné knize. Přestože jeho Slezské písně mají zdánlivě své dvoje omezení — jsou poznamenány regionalismem a dobou z gruntu už změněnou — jejich vnitřní zápas, pravda a étos, jejich svérázné modelové ztvárnění skutečnosti (tak svérázné, že nemohlo mít přímého pokračovatele), jejich typizovaný obraz a vizionářství vtiskly jim ráz živoucího znaku, mocného symbolu. A v něm trvá ona zázračná síla poezie, která naplňuje život v kterémkoli čase a za každých okolností.

A KDE Tedy JE?

„Dali jsme našeho pátiletého

Pavlika k lavičce.“

„Na jak dlouho?“

„Než půjde na vojnu!“

Veselá hodina zeměpisu

Washington: Profesoru zeměpisu na univerzitě v Miami na Floridě D. Hilgrenovi vyzrálo duch, když přišel na to, že polovina jeho studentů nenače na mapě britské hlavní město. Bolesným zjištěním však pro něho bylo to, že zdaleka ne všichni dokázali mezi body označujícími americké obce ukázat na punkt patřící jejich městu. Profesor kupodivu našel odvahy pátrat dle v jejich znalostech. Výsledek byl skvělý: je síce pravda, že převážná většina nepřehlídla Atlantik a po delším tápání objevila i Oceán, ale ukazat Chicago bylo pro více než polovinu studentů nad jejich síly. Kolégové však profesora Hilgren na ulistili, že jeho světenci nejsou vůbec výjimeční.

**NATJSTOVUOVANÉ TVRDI, ŽE
MADARSKO LEŽÍ V ROSE...**

Hollarova výstava v Londýně

Londýn: Výstava grafické tvorby V. Hollara, největšího českého kreslíře a grafika 17. st., byla včera večer slavnostně zahájena v Britském muzeu v Londýně. Vernisáž se zúčastnila ředitel britského muzea D. Wilson, ředitel Národní galerie v Praze akademik J. Kohn, ředitel velvyslanec ČSSR v Británii Z. Černík. Výstava je rozložena na pět oddílů Hollarova života a tvorby, od raných let v Praze, přes cestu sápadní Evropou až po dlouhý pobyt v Anglii, kde tento grafik světového významu v roce 1697 zemřel. Výstava bude začátkem června ve své základní podobě instalována také v Národní galerii v Praze.

Častou příčinou dopravních nehod ze tmy je oslnění protilehlým autem. Brazilští odborníci navrhli zabudovat do aut automatické zařízení, které při oslnění vozidlem již ne vzdálenost 200 metrů samo světlé ztlumí.

SVĚTOVÝ REKORD v délce polibku překonali v pondělí v Los Angeles nezměstnatelní herci Barbara Kaneová a Dino Deloren. Svůj polibek ve výloze obchodu zakončili až po šesti dnech a přibližně tak dosavadní rekord o půl dne. Jejich polibek bylo přerušováno každou hodinu na pouhých pět minut, což jim muselo stačit k pozření pár sousedů, kteří byli uspokojeni dalšími potřeb. „Náhodně přádelstvi“ mezi oběma herci se prý po rekordu změnilo v „nový vztah“.

Osudná cigareta

[čtk]: Udušený zplodinami ohně byl v pondělí večer nalezen ve svém domku v Hodoníně 34letý František S. Požár vznikl pravděpodobně od cigarety, kterou si mladý muž v podnaplém stavu zapálil a poté usnul na gauči.

AVI PRO MI VETEL, MEILEN WERT.

Minister traf Wasserleitung

BERN, 18. Februar (AFP). Der Schweizer Verteidigungsminister George-André Chevallaz wird offenbar gefährlich, wenn er ein Gewehr anfaßt. Bei einem Probeschießen mit neuen Sturmgewehren durchlöcherter der Minister eine Weise den Schießstand unter Wasser. Nach diesem „Test“ entschied sich der Minister gegen das bundesdeutsche Sturmgewehr „G 11“ und ordnete die Beschaffung des Schweizer Modells „SIG“ an. Nach Auffassung des Ministers schießt das deutsche Gewehr zu ungenau.

NOHL SE TAPETIT I DO HUSIAKA!

Seltsame Begegnungen, mitten in Moskau

In einer Zweizimmerwohnung lebt ein vierzehnjähriger Junge zusammen mit seinen Eltern. Als die Eltern eines Tages nicht zu Hause sind, klingelt es an der Tür, der Junge schaut durch den Spion und erblickt ein außerordentliches Wesen... Später entdecken alle Familienmitglieder in der Wohnung seltsame Veränderungen: Die Möbel bewegen sich und kippen um, der Kühlschrank schaukelt hin und her, eine feuerfeste Jacke fängt an zu brennen. Das alles beobachten die neugierigen Nachbarn und sogar die Miliz, die von den erschreckten Eltern des Jungen gerufen wird. Später treffen Ärzte, Wissenschaftler, Fernsichtteams in der kleinen Wohnung ein, es ist wie im Taubenschlag.

Diese Geschichte ist nicht etwa dem amerikanischen Erfolgsfilm „E.T.“ — der „Außerirdische“ entnommen, sondern sie spielt in der Realität, mitten in Moskau. So jedenfalls schrieb der Ingenieur Tomlin kürzlich an die Zeitung „Komsomolskaja Prawda“. Und der Mediziner Bujanow hat, zusammen mit dem Ingenieur Safranow, im Nebenberuf Wunderheiler, den Ort des merkwürdigen Geschehens gründlich untersucht.

Den Film „E.T.“ kann der Junge nicht gesehen haben, denn dieser Film, der im Westen die Kinder aufregt,

läuft in der UdSSR nicht und ist, wenn überhaupt, nur einigen Privilegierten als Video-Aufzeichnung bekannt. Der Junge, stellte sich heraus, hatte sehr viel utopische Romane, eine in der UdSSR äußerst beliebte und gepflegte Literatur, verschlungen. In seinem Bewusstsein sind Realität und Phantasie verschwommen: So erklärte er allen, daß er außerirdische Wesen gesehen habe, die in seiner Wohnung leben, daß er selbst auch ein Außerirdischer sei, daß man ihn auf einen anderen Planeten gebracht habe. Der Junge wurde von Psychologen untersucht, sie

entdeckten bei ihm keine telepathischen Kräfte. So kann er nicht, wie er behauptet, das Telefon zum Klingeln bringen oder die Kalenderblätter zum Wenden. Das Ergebnis der ärztlichen Untersuchung ist deutlich: Entweder hat sich der Junge von seinen Spielgefährten zum Narren halten lassen, oder er hat Märchen erzählt und fürchtet nun wegen der Strafe, das zuzugeben.

Und weshalb drückt die „Komsomolskaja Prawda“, das Organ des sowjetischen Jugendverbandes, diese Geschichte ab? Weniger, um den Jun-

2. JEWUJE SE HU „L.B.-DER AUßERIRDISCHE“ A „J.A.-DER REALITÄTSCHE“ DO PROVAZENÝ „G.H.-DEM IMMERARSHISEN.“

ptáci na jazyku

Titulek neuvádí nějaké snad kulinařské téma, ale chce naznačit, že si budeme jazykovědně (spíš ovšem „jazykozábavně“) povídat o českých názvech ptáků. O původu mnohých z nich, ale nejen o tom.

Většina ptáků dostala své jméno, jak praví odborný termin, onomatopoeicky, srozumitelně řečeno: naši předci se názvem snažili vyjádřit zvuk ptáčího hlasu. U některých jmen ten hlas ještě slyšíme - kukačka (kuku), syček (syčí), čížek (číž, číž), bukač (hlubokým hlasem buká), jiříčka (čifík), teprve později se slovo čifíčka přibližovalo ke jménu Jiří, u jiných je původní napodobení hlasu ptáka jaksi přehlušeno dalšími změnami názvu - ve slově vlaštovka už neslyšíme původní zvukomalebně last, last, ani ve slově vrabec vorb, vorb a také pokud jde o název drozd, musíme etymologům jen věřit, když říkají, že je to „vyjádření jeho křiku, je-li postrašen“.

Jména hrdlička, slepice, poštołka a špaček jsou vlastně docela průhledná a mohli by je rozluštit i etymolog-amatér. Hrdlička se jmenuje podle proužku na svém hrdle (i když původní název byl taká zvukomalební), slepice jak známo za šera nevidí příliš dobře, poštołka umí za letu ve vzduchu postát a špaček je takový uštěpačný pták - napodobuje jiné ptáky, a tím je škádli (štipat dříve znamenalo i vysmívat se, jak vidíme například i ze slov štipulavý a poštipavý). A co slavík, ptá se teď etymolog-amatér ve vás. Slavík svým zpěvem slaví... Slavík možná svým zpěvem něco slaví, ale jistě tím nezískal své jméno. Jmenuje se podle barvy svého peří, která je jak známo šedá. A šedý v praslovanské znělo solv (a v ruštině i dnes solovoi).

Název strakapoud by nás také mohl zavést k nesprávným závěrům. Toto slovo skutečně vzniklo tak, jak se zdá na první pohled - ze spojení „straky pudí“, tedy odhání. Takže strakapoud odhání straky od svého hnízda? Ne, to dělá řuhyk a řuhykovi se také ve staré češtině říkalo strakapud. Jenže pak se to všechno nějak popletlo, řuhyku se (zvukomalebně) začalo říkat řuhyk a „volný“ název strakapud přešel na strakatého (straky však nechávajíciho na pokoji) strakapouda.

A narazili jsme na dvojici straka-strak-

katy. Myli se ale ten, kdo soudí, že nejprve bylo slovo strakaty a z něho pak vznikl název straka. Je to přesně naopak. Původní praslovanský název straky zněl sorka (vznikl také zvukomalebně) a až mnohem později z názvu ptáka (strakatého) vzniklo adjektivum strakaty.

Přidavné jméno strakaty ale není jediný příklad slova vzniklého z názvu ptáka. Povíme-li o někom, že je střízlík, říkáme, že vypadá jako pták střízlík (tento název ovšem také vznikl napodobením zvuku střízlikova zpěvu). A když chceme někoho vystřádnit, chováme se jako pták strnad během svého hnízdění (jak vzniklo slovo strnad je etymologům zatím nejasné). A ještě jeden příklad - posupný. Ano, divá-li se někdo posupně, divá se jako sup.

Naše dnešní jazykové ptáči povídky zakončíme odpověďmi na otázky: Proč se říká „nakukat někomu něco“? A spí dudek opravdu tak tvrdě, jak praví úsloví? Ke kukačce se váží dvě staré pověry - tu první zná snad každý: kukačka délkou svého zpěvu prorokuje délku našeho života. Druhá pověra je méně známá, a právě k ní se vztahuje úsloví „nakukat někomu něco“. Říkalo se totiž, že kukačka svým zpěvem nad určitým domem oznamuje, že zdejší obyvatelé se dopustili počinu krádeže, popřípadě, že zdejší panna je už jaksi nezachovalá. Narčení se pochopitelně bránilo. Říkali, že kukačka lže, že se snaží nesprávnou informací sousedům nakukat.

Pokud jde o dudka (jeho jméno vzniklo, jak jinak, zvukomalebně) a s jeho spáním to není nijak výjimečné. V onom úsloví ostatně o tvrdosti spánku původní vůbec nešlo. O dudkovi se říkalo (mimořádně nesprávně), že žije ve značně nečistém hnízde. Také nemluvala občas spí v nečistém „hnízde“. A dnes stejně jako před lety, právě v těchto chvílích (kdy spí jako dudci), spí k zoufalství svých matek velmi tvrdě. Takže v tom úsloví je popletené snad vůbec všechno. Dudek nespí tvrdě, tvrdě spí děti, když spí nečistě jako dudci, ovšem dudci ve skutečnosti nespí nečistě... Je to jasné?

Nový přírůstek v pražské zoo

(ČTK): Dne dneška si mohou zájemci prohlédnout v pražské zoologické zahrádce dlouho očekávaného novorozeně - hrošátko. Není to ovšem žádný drobeček, protože jeho váha se předběžně odhaduje na více než 40 kilogramů. Jeho čí jeji „máma“, to se zatím neví. Je již proslavená úspěšným porodem dvou mláďat rodu 1981, což byla světová rarita, protože si své potomky vůbec poprvé v podmínkách zoologické zahrady odchovávala sama. Od pátécti raních hodin, kdy se hrošátko narodilo, objekt bazény nebyl přístupný veřejnosti.

Cizí pašerák neprošel

(ČTK): Na hranicích přechodu v Mikulovské nepřehlednosti k procentům cizí státní příslušník Radko T., který do naší republiky přijel autobusem z Rakouska, 60 dítinných hodinák v hodnotě více než 20 000 korun. Je proto stíhán pro trestný čin porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou.

DO MNICHOVSKÉ TRŽNICE nedavno v obouk tou hodinu ustoupili tři muži v uniformě strážníků peněžní přepravy a převzali od pokladníka řádně spočítaných a zabalených 292 000 marek. Pak se po „kurýrech“ i penězích slehla zem a mnicou-ská policie po nich marně pátrá.

Rozhlasový projev R. Reagana

Washington: O tom, že období strádání a bíd je minulostí a program „hospodářského ozdravení“ přináší plody, se snažil přesvědčit obyvatelstvo USA v sobotním rozhlasovém projevu prezident R. Reagan. Nejhorší z toho, co jsme zdědili, je už za námi, řekl. Hospodářská situace se lepší. Sáz Běloho domu, který se tváří jako ochránce nejhůšších vrstev, popřel, že se omezení sociálních výdajů dotkne milionů řadových občanů. Podle jeho slov víada prý pouze provádí „přestavbu“ dosavadního systému sociálního zabezpečení. R. Reagan se vůbec nezmínil o problému nezaměstnanosti, která podle oficiálních informací postihuje 10,4 proc. obyvatel v aktivním věku, což znamená, že ve Spojených státech je dnes kolem 12 milionů lidí bez práce. Průměrná kapacita v USA je využívána pouze ze 58,4 proc., což je nejnižší stav za posledních 35 let. Podle statistiky se dnes potýká s chudobou 32 milionů lidí, tj. každý sedmý občan Spojených států.

Kdo má nárok na slevu

(ČTK): Deset korun měsíčního poplatku za rozhlas a pětadvacet korun za televizor nemusí platit každý. Uplně osvobození od rozhlasových a televizních poplatků může být příslušník uživatelským, jejichž roční příjem nepřesáhne 5760 korun, u manželských 10 260 korun a osobám, které pro tělesnou vadu nebo nemoc potřebují stále ošetřování. Jejich roční příjem nesmí být vyšší než 11 520, u manželských párů 20 520 korun. Částečně osvobození se vztahuje na osamělé důchodce, jejichž roční výdělek není vyšší než 10 560 korun, nebo na manžele, z nichž alespoň jeden je důchodce a jejichž příjem nepřesáhne ročně 18 000 korun. Potom platí měsíčně za rozhlasový přijímač pět korun a za televizor patnáct korun. Žádosti se podávají na poštu na tiskopise, který je tu k dostání.

A TO NENÍ CHUDOBA?

Protisovetské výpady M. Thatcherové

London: Britská premiérka M. Thatcherová se v sobotním projevu na konferenci mladých konzervativců v Bourneheadu znovu jednoznačně vyslovila pro tzv. nulové řešení, podle níž plány na rozmístění nových amerických jaderných zbraní v západní Evropě a osíle zaútočila na SSSR. Ve svých nevybíravých výpadech proti SSSR se dostala opět o kus dál - tentokrát přirovnala tzv. sovětskou hrozbu k nebezpečí, jaké svébo času představovalo pro mír hitlerovské Německo. Prohlásila, že prý po Mnichovu svět ještě nikdy nebyl vystaven tak velkému vojenskému nebezpečí jako dnes. Musíme se vybrojovat, nebo nás SSSR zolší, pravila předsedkyně britské vlády. Historické paralely jsou vždy nebezpečné, zejména tehdy, neváhá-li se jejich autor přilít v dějinách, podobně jako tomu komentovali agentury TASS. Vždyť nemalý podíl na koncipování mnichovské politiky měla právě konzervativní Chamberlainova vláda.

Kohl will Grundgesetz ändern

HAMBURG, 16. Februar (Reuter). Bundeskanzler Helmut Kohl will im Fall seiner Wiederwahl noch in diesem Jahr eine Änderung des Grundgesetzes einleiten, um dem Bundestag das Recht zu geben, sich selbst aufzulösen. In einem am Mittwoch veröffentlichten Interview mit der Wochenzeitung „Die Zeit“ berief sich Kohl dabei auf Empfehlungen der Enquete-Kommission des Bundestages. Schon als Oppositionsführer habe er sich dafür eingesetzt, die Vorlage der Kommission zu ratifizieren.

Přípravy na jarní práce

(čtk): V těchto dnech vrcholí přípravy na příchod jara v zemědělských podnicích okresu Humenné. Nejrušněji je v dílnách, kde se dělají poslední opravy mechanismů potřebných pro náročnou první etapu jarních prací, na jejímž kvalitním a včasném provedení bude ve velké míře záviset letošní úroda. V porovnání s loňskem mají opraváři o 22 procent opravovaných mechanismů více, tedy už 63,1 procenta. Více než 35 procent nedostatkových součástek si v JZD sami renovovali.

**JEŠTĚ LIDSKÉ UŽ TADY ZAČALI, KDOŽ
TÍM MÍKDO V NOVINÁCH NENAPOVÍDÁ?**

„Gehlen nahm SS-Führer auf“

cra FRANKFURT A. M., 16. Februar. „Schwerbelastete NS-Täter“ aus der nationalsozialistischen „Geheimen Staatspolizei“ (Gestapo) und dem SS-Sicherheitsdienst (SD) sollen damals nach einem Bericht in der neuesten Ausgabe der Hamburger Illustrierten „stern“ mit „Rückendeckung des Staatssekretärs unter Konrad Adenauer, Hans Globke (CDU)“, in der Organisation des Generals Reinhard Gehlen untergetaucht sein. Aus dieser Organisation entstand der Bundesnachrichtendienst (BND). Nach dem Bericht im „stern“ soll für den Gehlen-Dienst jahrelang unter anderen der „Gaswagen-Spezialist“, SS-Standartenführer Walther Rauff, beschäftigt gewesen sein. Rauff lebt seit 1958 in Chile.

Wie AP ergänzend mitteilte, soll Rauff nach Angaben von Simon Wiesenthal, dem Leiter des Jüdischen Dokumentationszentrums in Wien, für die Vergasung von einer Viertelmillion Menschen in Polen, dem Baltikum und Weißrussland verantwortlich sein.

A KDE NĚJSY?

Testet Moskau nové Rakete?

WASHINGTON, 16. Februar (AP). Die Sowjetunion soll Anfang Februar eine weitere neuartige Interkontinentalrakete (ICBM) erprobt und damit möglicherweise gegen Bestimmungen des Zweiten Abkommens über die Begrenzung der Strategischen Waffen (SALT-2) verstoßen haben, an das sich bisher beide Supermächte halten, obwohl es vom US-Senat nicht ratifiziert wurde. In der Nacht zum Mittwoch verläutete aus Kreisen des militärischen Nachrichtendienstes der USA, am 8. Februar sei in Plessezk in Nordrussland eine kleinere, mit Festtreibstoff betriebene ICBM erprobt worden. Auswertungen US-amerikanischer Datenaufzeichnungen dieses Versuchs ließen darauf schließen, daß es sich um die erste erfolgreiche Erprobung einer zweiten neuartigen Interkontinentalrakete gehandelt habe. Von US-Regierungsseite war im Dezember mitgeteilt worden, daß die UdSSR im Herbst eine erste ICBM mittlerer Größe erprobt habe.

Hinrichtung selbst gewünscht

LOS ANGELES, 16. Februar (Reuters). Die Geschworenen eines Gerichtes in Los Angeles sind dem Wunsch eines Angeklagten nachgekommen und sprachen sich am Dienstag dafür aus, den wegen Mordes an sechs jungen Frauen angeklagten Douglas Clark in der Gaskammer zu töten. In der Verhandlung hatte Clark zwar darauf bestanden, daß er unschuldig sei. Für den Fall eines Schuldspruchs forderte er die Geschworenen jedoch auf, seine Hinrichtung zu beantragen. „Wer auch immer diese Menschen getötet hat, verdient die Todesstrafe“, sagte er. Das Urteil soll am 16. März gefällt werden.

Wehrerziehung für Mädchen

BERLIN, 16. Februar (AP). Eine stärkere Beteiligung der Mädchen und jungen Frauen am Wehrunterricht und am obligatorischen Lehrgang „Zivilverteidigung“ in der DDR wird in der FDJ-Funktionärszeitschrift „Junge Generation“ gefordert. Das berichtete am Mittwoch das Westberliner Informationsbüro West. Der Beitrag der jungen Frauen zur Stärkung der Landesverteidigung dürfe sich nicht darauf beschränken, Freunde, Verlobte oder Ehemänner bei der Ableistung des Militärdienstes verständnisvoll zu unterstützen, schrieb das Blatt. Es sei Aufgabe der FDJ, besonders „den Anteil an Frauen und Mädchen in den Führungsorganen und Einsatzkräften der Zivilverteidigung zu erhöhen“.

**MĚLI TY DĚDERONY
ZA VÁLKY VYHUBIT!**

Autoreifen werden teurer

Pkw- und Lkw-Reifen werden teurer. Während Dunlop und Veith-Pirelli die Preise zum 1. März um 4,5 bis fünf Prozent anheben, wollen Gummi-Fulda um sechs bis 6,5 Prozent und Michelin zwischen zwei und sechs Prozent aufschlagen.

Podivná „psychologická obrana“

Skandál v bundeswehru

BONN: Až po veřejném protestu zemské organizace Mladých socialistů (JUSO), sdružujících mladé členy sociálně demokratické strany v západoněmecké zemi Porýní-Falci, vyšlo v těchto dnech nejnově skandální odhalení o intenzivních psychologických přípravách bundeswehru na válečný konflikt.

■ VELITEL PRAPORU pro takzvanou „psychologickou obranu“ v Andersbachu podplukovník R. Froeschmann totiž více než 300 svých podřízených minulý týden překvapil neobyčejným poplachem.

■ NECHAL JE VZBUDIT kolem půli třetí ráno, a vydal rozkaz k pochodu do vzdáleného kina, kde všichni museli zhlédnout nejnovější západoněmecký válečný krvák Stelner — železný kříž, zachycující hrůzy z násilností páchané za druhé světové války hitlerovskou soldateckou.

■ PO UVEŘEJNĚNÍ PROTESTU místopředsedy zemské organizace (USO M. Kirsche velitel praporu svůj rozkaz odvolal cynickým argumentem, že prý „s silicím znepokojením pozoroval, jak se vojáci stále více vzdávají od skutečných představ války“.

■ DENÍK NKS UNSERE ZEIT k tomuto odhalení v komentáři Armáda skandálů mimo jiné napsal, že to není žádné překvapení poté, co nový ministr obrany NSR M. Wörner dal sérii výroků a činů otevřeně najevo, že se pod jeho komandem nemusejí neonacisté a militaristé v západoněmecké armádě vůbec ničeho obávat.

■ VELENÍ ZÁPADONĚMECKÉHO BUNDESWEHRU chce v NSR za každou cenu rozmístit nové americké jaderné rakety. K ověřování vujáků v duchu militarismu a agrese je mu proto dobrý každý prostředek, konstatoval Unserer Zeit.

**...ZATÍMCO DĚDERONY PŘIPRAVUJÍ
NA VÁLKU UŽ I KOJENCE!**

Alespoň kousek Eiffelovky...

Washington: Snobská vlastnost Američanů shromažďovat části cizí historie — hlavně ty hmotné, je již proslulá, a tak se najeze divit, že jeden podnikatel zasloužil mít „doma“ také alespoň kousek Eiffelovky. Přiležitost se naskytla v roce 1981, kdy musela být zrušena restaurace na pařížské dominantě. Byla tam umístěná od r. 1937 a ocelová konstrukce Eiffelovky se pod ní nebezpečně prohýbala. Podnik pro 120 hostů byl rozebrán na 11 000 kusů a odvezen do New Yorku. Zanedlouho bude otevřen na břehu řeky Hudsonu, přý na dohled od Sochy svobody. Rozmontovat pařížský kolorit a výhled z restaurace a odtransportovat je do USA se k nejbližší jejího nového vlastníka zatím nepodařilo.

**CELOU BUDE PO RESTAURACI DRŽET
MÍSTO POCHOVÁNÍ SOCHA TVORBY...**

Fleischkonsum an Sättigungsgrenze

(dpa/VWD). FRANKFURT A. M. Beim Fleischverbrauch der Bundesbürger, der 1981 mit 82 Kilo pro Kopf und Jahr im EG-Vergleich mit Abstand an der Spitze lag (es folgt Frankreich mit 76 Kilo), sehen die Metzger inzwischen eine „Sättigungsgrenze“ erreicht. Dies erklärte der Präsident des Deutschen Fleischerbundes, Hermann Vellieser, auf einer Pressekonferenz zur Internationalen Fleischwirtschaftlichen Fachmesse (IFFA). Seinen Angaben nach konnten die 35 000 Fleischfachgeschäfte 1982 zwar ihre Umsätze um 3,5 Prozent auf 33,2 Milliarden Mark steigern; real heißt das: minus 3,5 Prozent.

Výstava celkem zbytečná

(zmz): Jestliže se do 17. února vydáte za obrazy plukovního Milana Maure do vestibulu Makromolekulárního ústavu na Petříně, budete jistě minimálně překvapeni. Byly tu už různé žerty a vtipy, jež si dělali malíři ze svých diváků, ale tentokrát vám výstava vyrazí dech. Nabízí deset velkých, vkusně zardmovaných obrazů, z nichž 9 se nazývá Dotyky a resty a jeden Dvě čtvy. Ty Dotyky a resty představují s línkováním podkladu, na němž je nasítknuta bábova. Dvě čtvy mají šedý podklad, po kterém běží dvě černé vertikální trhané linky. A to je vše. Diváci se tedy do prádných ploch, jež by dovedl namalovat i nepřítis vtipný aranzér, ale na výstavě by se s tím asi neobdivovali. Je možné, že prádné plochy jsou divákům nebládnuty, aby si obrazy domaloval sám. Mista má k tomu dost.

**CELKEM? NA PRÁSTO! TAKY TAH
NEPŮJDU!**

B. Clark se zotavuje

Washington: První člověk, jenž bylo transplantováno umělé srdce, B. Clark, byl v pondělí přemístěn z jednotky intenzivní péče univerzitní kliniky v Salt Lake City do běžného nemocničního pokoje. Zatímco dosud označoval lékař jeho stav za „žáný“, pondělí si označoval její charakterizuje jako „dost dobrý“. Přesto však nabýlo slaveno datum Clarkova propuštění do domácího ošetření. Pacient má stále menší leadvoně a dýchací potíže. Odevbala a slatečnost B. Clarka ocenila v sobotu univerzita v Utahu a oznámila, že uhradí náklady spojené s jeho hospitalizací. Konstruktor jeho srdce R. Jarvik dostal v neděli ve Washingtonu titul „vynálezce roku“.

● Ve věku 74 let zemřel významný sovětský diplomat, náměstek ministra zahraničních věcí SSSR Nikolaj Firjubin. Působil jako velvyslanec v Československu a Jugoslávii a od roku 1957 byl náměstem ministra zahraničních věcí SSSR.

TAKY MÁŠ NOC ZLOBIL...!

Další oblast klidu v Praze

(čtk): Včerejším dnem přibyla vnitřní Praze další oblast klidu vyloučením automobilové dopravy v ulicích Parížská, Široká a Olouba v Praze 1. Toto opatření je součástí historického plánu, co nejvíce umírní dopravní ruch v historické části našeho hlavního města. Podle statistik přitáhla a odjízdu v průběhu jednoho běžného pracovního dne — to znamená od 6 do 22 hodin — do centrální oblasti Prahy kolem 270 000 motorových vozidel, z toho 235 000 osobních aut. To množství nefen nesmírně zatěžuje vlastní komuň. kace, ale má především negativní vliv na životní prostředí. Proto bude Národní výbor hl. m. Prahy v spolupráci s dalšími orgány a organizacemi a v souladu s úkolem volebního programu NF i nadále pokračovat v úsilí vytvořit z historického jádra města klidovou zónu vyznačenou s péčí provozem.

OSTATNÍ ŽIVOT ODČASTI NEKLIDU.

Minister mußte mal hungern

TERESINA, 14. Februar (AFP). Der brasilianische Innenminister Mario Andreazza, der im Bundesstaat Piaui im Nordosten des Landes ein Projekt zur Bekämpfung der Dürre und der Hungersnot in der Region seiner Bestimmung übergeben sollte, mußte sich unfreiwillig einer kurzen Hungerkur unterziehen. Nach der feierlichen Zeremonie war der Minister von den örtlichen Honoratioren zu einem Empfang geladen. Wie groß war jedoch das Erstaunen der Anwesenden, als diese beim Betreten des hergerichteten Saales lediglich leere Teller vorfanden. Die von der Hungersnot heimgesuchte Bevölkerung der Region hatte sich über die Speisen hergemacht und das kalte Büfett praktisch „leergefegt“. Der Minister mußte mit leerem Magen abreisen.

TO BY V KONNU HELI TAKY ZAZIT!

Falsch programmiert?

LONDON, 14. Februar (AP). Der Computer auf dem vom einer argentinischen Exocet-Rakete versenkten britischen Zerstörer „Sheffield“ war auf Raketen sowjetischer Bauart programmiert und hielt einem Bericht des Magazins „New Scientist“ zufolge den heranrasenden Flugkörper französischer Bauart für „befreundet“. Der mögliche Computer-Irrtum bei dem Luftangriff auf die „Sheffield“ am 4. Mai kostete 20 britischen Seeleuten das Leben. Nach dem Treffer auf dem Zerstörer seien die Computer der anderen am Falkland-Krieg beteiligten britischen Schiffe schnellstens umprogrammiert worden, schreibt „New Scientist“ in seiner jüngsten Ausgabe.

Ein Sprecher des Verteidigungsministeriums in London dementierte den Bericht nicht direkt. Er sagte, es sei ungenau, von einem „panikartigen Wechsel“ der Schiffcomputer nach dem Angriff auf die „Sheffield“ zu sprechen. Im „New Scientist“ hieß es, der Computer des Zerstörers habe die anfliegende Rakete erfaßt und als Exocet identifiziert. Da der Computer jedoch auf sowjetische Raketen programmiert gewesen sei, habe er die Rakete nicht als „feindlich“ gemeldet. „New Scientist“ ließ offen, ob die „Sheffield“ genug Zeit gehabt hätte, ein Ausweichmanöver zu fahren, wenn die Exocet sofort als feindliche Rakete erkannt worden wäre.

Aufgespießt

„Wir melden uns wieder nach dem ersten Aufzug der ‚Götterdämmerung‘.“

Der „Tagesschau“-Sprecher vor der Sendung der Bayreuther Festspiele von 1979 aus Anlaß des 100. Todestages von Richard Wagner.

„Letzte Warnung — das Buch zum 6. März! Matthias Walden: Wenn Deutschland rot wird.“

Anzeige in der „Welt“ (Herausgeber: Matthias Walden).

Manche sind „schamlos“

BERLIN, 15. Februar (AP). Ernsthafte Sorgen um Sitte und Anstand eines Teils der DDR-Jugendlichen macht sich die Ostberliner Zeitschrift „Für Dich“. Das Blatt entrüstete sich über die „Schamlosigkeit“ beim Austausch von Zärtlichkeiten in der Öffentlichkeit. Das aufdringliche Zur-Schau-Stellen intimer Beziehungen sei „unangenehm und erschreckend“. Manche junge Mädchen

Südafrikas traurige Bilanz

GENÈVE, 14. Februar (Reuters). Südafrika hat nach dem Bericht eines UN-Sonderausschusses mit der höchsten Rate an vollstreckten Todesurteilen in der Welt. In dem Bericht für die UN-Menschenrechtskommission heißt es, 1981 seien 96 Personen gehängt worden. In den drei Jahren davor seien es jeweils durchschnittlich 130 gewesen. Im Februar 1981 seien 104 622 Personen inhaftiert gewesen. 1980 und 1981 habe die südafrikanische Polizei 353 Menschen in „Ausübung ihrer Pflicht“ getötet.

ДОБЫТЕК, НУБД ПО
КХОМЕИНЫМ...

Aufgespießt

„BOSS. Der Mikro-Computer, der das Arzt-Patient-Verhältnis endlich wieder gesund macht.(...)“

Mit dem 2-Platz-System des BOSS... ersparen Sie sich Arbeit und Kosten. Und können sich auf das wesentliche konzentrieren, Ihren Patienten. Währenddessen regelt das Software-Programm des BOSS Ihre Patienten-kartei, Ihre Quartalsabrechnung und hilft Ihnen zudem bei der Medikation (Verschreibung von Arzneimitteln, die Red.). Schnell und präzise. So machen Sie sich das Leben leichter. Zum Wohle Ihrer Patienten.“

Anzeige im Deutschen Ärzteblatt.

„Seine Verbundenheit mit den Berliner Taxifahrern dokumentierte Axel Springer und schenkte der Droschkeninnung zu ihrem traditionellen Ball einen Mercedes 200 Diesel — den zehnten bereits. „Axel“, wie er der Einfachheit halber von den Taxifahrern in der geteilten Stadt genannt wird, bedauerte, wegen eines Auslandsaufenthaltes nicht dabei sein zu können. „Gemeinsam ist uns“, schrieb Springer an die Droschkenfahrer, „die Sorge um diese Stadt.“

Meldung unter der Überschrift „Großzügige Spende“ in der „Welt“ (Verleger: Axel Springer).

P.S.: Bitte entschuldigen Sie, wenn die beiden folgenden PE's evtl. mehr Schreibfehler aufweisen als sonst. Bei uns ist der Strom ausgefallen und Sie erhalten gerade ein echt alternatives Telex: bei Kerzenlicht (sehr schummrig) getippt. Schönen Feierabend.

Nachschrift zur Presseerklärung 17/83 der hessischen Grünen.

„Weiß Gott, selbst die beste Blockade taugt nichts, aber wenn es schon eine Blockade sein muß, dann ist es besser, von den Sowjets blockiert und von den Amerikanern versorgt zu werden. Stellt Euch nur einmal vor, wie es anders herum wäre.“

Nachkriegs-Berliner, den US-Vizepräsident Bush in seiner Rede in Berlin zitierte.

kämen jede Woche mit einem neuen „festen Freund“ und benähten sich so, „als seien sie mit ihren Trieben allein auf der Welt“. Zugleich verteidigte die Zeitschrift aber die Jugend gegen den pauschalen Vorwurf der Unmoral und Leichtfertigkeit bei der Aufnahme sexueller Beziehungen.

ВІСНИ ТАКІ
НА УЛІЦІ НЕТО, НЕСОУЛОЗІ!

Fast absolut Null

TOKIO, 15. Februar (dpa/UPI). Japanische Wissenschaftler haben den Rekord bei der Annäherung an die tiefste Temperatur gebrochen und sich dem absoluten Nullpunkt von minus 273,15 Grad Celsius bis auf 0,00003 Grad genähert. Dies gab die Universität Tokio am Dienstag bekannt. Den bisherigen Rekord hatten Physiker des Kernforschungszentrums Jülich (0,000038 Grad über absolut Null) vor zwei Jahren aufgestellt. Bei Temperaturen um den absoluten Nullpunkt sinkt der elektrische Widerstand von Metallen und anderen Stoffen auf einen extrem niedrigen Wert — das Material wird „supraleitend“. Diese physikalische Erscheinung könnte nach Ansicht von Fachleuten bei tiefstgeköhlten („kryogenen“) Computern mit „ultrahoher“ Kapazität bei der Kernverschmelzung (Fusion) und möglicherweise später auch für die fast verlustlose Übertragung der Elektrizität eine Rolle spielen. Die Wissenschaftler in Tokio erzielten den Tieftemperaturrekord in einem Vakuum-Kryostat mit 200 Litern flüssigen Heliums.

McCartney verlor Prozeß um seine Kompositionen

LONDON, 15. Februar. Der englische Musiker Paul McCartney hat seinen 14-jährigen Prozeß um die Rechte an den größten Hits der Beatles verloren. Der Milliardär hatte versucht, das Copyright über Kompositionen wie „Yesterday“, „Hey Jude“, „Eleanor Rigby“, „Penny Lane“ und „Let it Be“ zu erhalten. Das hätte ihm mindestens fünf Millionen Pfund (20 Millionen Mark) eingebracht. Doch der oberste Gerichtshof in London wies die Klage ab, die schon 1969 von McCartney und seinem inzwischen ermordeten Partner John Lennon eingereicht worden war. Die beiden wollten damit Zusatzentnahmen für alle Beatles-Songs erhalten. Nun liegen die Rechte weiter ganz bei der Firma „Northern Songs“, die früher den beiden Beatles gehörte und heute vom australischen Konzern „Associated Communications Corporation“ (ACC) kontrolliert wird. McCartney hat mehrfach versucht, „Northern Songs“ zurückzukaufen und dafür Angebote in Höhe von 20 Millionen Pfund (80 Millionen Mark) gemacht. Doch die neuen Besitzer des profitträchtigen Unternehmens lehnten jedesmal ab. Trotz der höchststrichterlichen Entscheidung kann die britische Justiz die Akte im Fall McCartney/Northern Songs nicht schließen: Der ehemalige Beatle hat ein weiteres Verfahren mit neuen juristischen Begründungen angestrengt.

Sparen mit Kollektiv-Autos

STOCKHOLM, 15. Februar (dpa). Den ersten Versuch mit dem gemeinschaftlichen Besitz von Personenwagen in Schweden wollen jetzt 60 Familien in der Stadt Örebro westlich von Stockholm starten. Sie wollen zusammen 15 Autos kaufen, die allen Mitgliedern der Kooperative jederzeit zur Verfügung stehen. Die Wagen werden in einer Garage im Ortszentrum geparkt, eine Tankstelle übernimmt die Pflege und Wartung. Die Arbeitsgruppe, die den Versuch jetzt vorbereitet, hat errechnet, daß jede Familie für 100 Kilometer Fahrstrecke umgerechnet 44,80 Mark aufwenden muß. Hierin sind alle Kosten enthalten wie Versicherung, Steuern, Benzin, Reparaturen, Abschreibungen und Rücklagen für Ersatzkäufe.

Fudžijama ohrožena »erupcí století«?

Nejvyšší japonská hora a posudně místo vyznavačů šintoismu se má v letošním roce stát obětí gigantického sopečného výbuchu. Tak to totiž předvídá Masatoshi Sagara, japonský meteorolog ve své nejnovější knize nazvané Velká exploze hory Fudži V knize, která se — pochopitelně — stala v japonsku bestsellerem čtlo jedna, M. Sagara tvrdí, že existuje desítkyprocentní šance, že 3776 metrů vysoký kuželovitý vulkán vybuchne někdy mezi 10. a 15. zářím 1983.

Scénář katastrofy v horší verzi předpokládá, že dojde k usmrcení desítek tisíc lidí, přerušení komunikací a dopravy pro 20 miliónů lidí v Tokiu i v celém hustě osídleném regionu na pacifickém pobřeží. Krátce před explozí hory má být Tokio, ležící ve vzdálenosti 90 km od Fudžijamy, postiženo největším zemětřesením od roku 1923, kdy při děsivé katastrofě zahynulo tehdy na 140 tisíc lidí.

M. Sagara zakládá své prognózy na geografických údajích zachycujících podmínky vulkanické ohlasy, která je neobvykle bohatá na živelné katastrofy. V Japonsku je na 200 vulkánů, z nichž pět vy-

buchlo v loňském roce, mezi nimi také Asma, sopka, jejíž popel byl rozprostřen v průměru na 140 km a dostal se až do Tokia. Fudžija má však stále míči od chvíle své největší erupce, k níž došlo v roce 1707.

M. Sagara, který je organizátorem a bývalým vedoucím Meteorologické agentury, se domnívá, že v zářím pásmo vysokého tlaku způsobí pohyb magmatu a jeho posun ve směru hory. Sezónní deště poté, co se dostanou na zemský povrch, vytvoří velké množství páry, která se spojí s magmatem, což způsobí značné narušení atmosférického tlaku. Sagara mj.

poukázal také na to, že z některých oblastí Fudži odletí ptáci, na několika místech vytrysknou ze země horké prameny, což nasvědčuje, že by mohlo dojít k podzemním otřesům.

Oficiální Meteorologické agentura se distancovala od prognóz M. Sagary a natáhla se velkou skepsí vůči jeho předpovědi a mluvčí agentury označil Sagarovu knihu za dílo, které nemá vůbec žádnou vědeckou hodnotu. Profesor K. Hamano z univerzity Ymanashi Gakulin prohlásil, že přes sugestivní myšlenku M. Sagary je Fudžijama v jednom ze svých neklidnějších období ze posledních 18 let. Před její největší erupcí v roce 1707 došlo k několika menším výbuchům. Avšak nic nenavědčuje tomu, že by mohlo dojít v nejbližších padesáti letech k podobné katastrofě. Fudžijama zůstává i nadále jednou z nejpřitažlivějších turistických atrakcí Japonska. Obvykle ji navštíví ročně v průměru přes půl miliónu lidí. (end)

„Wissen Sie, warum es in Warschau nur alle 300 Meter ein Geschäft gibt? Damit auf dem Bürgersteig die Schlangen nicht durcheinandergeraten!“

„Weshalb sind die polnischen Bergleute so tüchtig? Sie graben immer schneller, damit sie bald in Österreich rauskommen.“

Z jednoho článku o sběratelích medailí a vyznamenání, tzv. faleristů (nemá s falusem nic společného):

Je to překrásné výtvarné dílo z drahého kovu. Jeho spodní část — zlaté beráncí rouno — symbolizuje výpravu Argonautů do bájně Kolchidy. Nad křesacím kamenem, z něhož šlehají plameny, je očka s nápisem: Pretium laborum non vile. V doslovném překladu to znamená „odměna za práci ne nepatrnou“, čili — velká odměna za práci — řečeno moderním jazykem. Tento obdivuhodný výtvor velké historické a umělecké ceny je Rád zlatého rouna.

„Tento řád byl založen v roce 1430 jako řád burgundských vévodů a Habsburkové jej v roce 1478 přejali jako své nejvyšší vyznamenání. Je to jeden z nejslavnějších řádů na světě.“

Byly napříklád publikovány dva díly o rakouských medailích a obecných dekoracích, dále větší práce o Českém šlechtickém kříži, nejstarším českém vyznamenání z roku 1814, které se stalo v roce 1922 vzorem pro naše nejvyšší státní vyznamenání — Rád bílého lva.

Na našem území existuje celá řada zajímavých exemplářů, z nichž mnohé mají s ohledem na historický původ mimořádnou hodnotu. Tak na zámku Orliku je velké, dnes dobře zpracované depozitum řádů vítěze bitvy u Lipska, maršála Karla Filipa Schwarzenberga. Mezi unikáty je Hvězda velkokříže Vojenského řádu Marie Terezie, exemplář, který osobně po bitvě u Lipska císař František I. udělil maršálovi. Jde o vlastní hvězdu císaře. Je zde také nejvyšší ruský Řád sv. Ondřeje Prvořeceného, Hvězda anglického Řádu lázeňského, maršálovo Zlaté rouno, i velkokříž královského uherského Řádu sv. Štěpána. Mezi unikáty patří i jeden z nečetných exemplářů velkokříže starého francouzského Řádu sv. Ducha, nebo velkokříž Řádu čestné legie, jak císař Napoleon, tak i z doby restaurace Bourbonů. Na zámku je uloženo i dalších několik exemplářů Řádu zlatého rouna, kterými byli dekorováni další členové rodu.

Na kynžvartském zámku jsou mimořádně cenná vyznamenání z doby kancielé Metternicha. Ke vzácným patří velkokříž královského Řádu Obojí Sicílie, který kancielér obdržel od neapolského krále Joachima Murata. Neapoleonova švagra.

V Národním muzeu v Praze je uložen celý soubor mexických císařských vyznamenání z majetku císaře Maxmiliána. Je zde vzácná kolána Řádu mexického orla a další. Je chována i Hvězda anglického Podvazkového řádu, hvězda, kterou spolu s řádovými insigniemi v roce 1903 obdržel tehdejší následník trůnu František Ferdinand d'Este. A samozřejmě jsou zde uloženy i další zajímavé řády z estenské kolekce.

Vlevo Hvězda velkokříže Vojenského řádu Marie Terezie, udělená 19. října r. 1813 na bojišti u Lipska maršálu Schwarzenbergovi. Vpravo slavný Rád zlatého rouna

V ŘÍMĚ otavěli před časem disko tékru brůzy. Navštívují ji lidé, kteří jsou ochotni zaplatit za uvidění zábavy nevidanou částku peněz. Králové hudby se tu konzumují i brůzy v podobě různých „jízdy smrti“ a „strašidelných kabinetů“, proti nimž jsou pryč podobné utrčky na videofilmu. Žádní nevinými brachami! Aby účastníci nevyšli z úleku ani při tancl. Inscenují pořadatele ohčas nějakou tu brůzostrašnou aktovku uprostřed sálu a navíc se nad hlavami tančících vznášejí kostlivci a žebky mrtvol. Komu je i tohle málo, můžou se dívat na stěny, kde se promítají hrůzostrašné filmy. Jediné, co trochu uklidňuje, je ohstuhující persóna, který je oblečen v bílém nemocničním šatě.

NEJHRŮZNEJŠÍ JE ODD. KOMUNISTICKÝCH STRAŽIDEL.

Bicykl s kardanem

Konstrukteři jedné západoněmecké firmy vyvinuli jízdní kolo s kardanovým převodem a velice účinnými tlumiči zadního kola. Převodový řetěz nahradila převodová kolečka, čímž se zvýšila bezpečnost jízdy vzhledem k nespolehlivosti převodových řetězů. Tlumiče zadního kola odstraňují navíc vibrace při nerovnostech na silnicích a polních cestách. Zajímavé je i skutečnost, že nový typ jízdního kola s kardanem a převodním není dražší než jízdní kolo dosavadní konstrukce. (KA)

CHYBÍ UŽ JENOM MOTOR.

TV-Abstimmung abgesagt

ROM, 14. Februar (dpa). Das staatliche italienische Fernsehen hat am Montag in Rom eine geplante Abstimmung der Zuschauer „mit dem Lichtschalter“ über die Wiedereinführung der Todesstrafe nach heftigen Protesten abgesagt. Der italienische Starjournalist Enzo Biagi, der eine beliebte Diskussionssendung im Fernsehen leitet, hatte für seine am kommenden Donnerstag geplante Sendung die Zuschauer aufgefordert, ihr Wohnungslicht kurz abzuschalten, wenn sie für die in Italien nach der Verfassung verbundene Wiedereinführung der Todesstrafe seien. PRAHA

Kolik nás bude v roce 2000

(čtk): Ke konci minulého roku dosáhl počet obyvatel Československa výše 15 395 000. Na základě prognózy, kterou vypracoval Federální statistický úřad ve spolupráci s národním statistickým úřadem, by nás mělo být koncem století již více než 16 miliónů. Z uvedeného počtu by na Slovensko připadlo okolo 10 332 000 obyvatel a na Slovensko téměř 5 675 000 obyvatel. Celkový předpokládaný přírůstek obyvatelstva ČSSR do konce roku 2000 (bez migrace) proti roku 1990 činí 718 000 osob. Podíl dětí do 14 let se sníží z 24,3 procenta v roce 1981 na přibližně 20 procent po roce 1995. Pokud bude způsoben nepřetržitou věkovou škrtáhou žen kolem roku 1990, kdy totiž věku nejvyšší plodnosti dosáhnou početné stěže ročníky narozené v letech 1966 až 1970. Znamená to, že v roce 2000 bude v Československu žít o půl miliónu dětí méně než v roce 1981.

Dem König den Kaiser gezeigt

STOCKHOLM, 17. Februar (AP). In der nordisch-schwedischen Stadt Umea ist am Mittwoch ein Schauspieler wegen Erregens öffentlichen Argernisses (trund 66 Mark) verurteilt worden. Der 30-jährige gehörte zu einer Theatergruppe, die im September vorigen Jahres beim Besuch des schwedischen Königspaares in Umea Andersens Märchen „Des Kaisers neue Kleider“ als Straßentheater-Aufführung dargeboten hatte. Der Schauspieler hatte sich dabei in Gegenwart des königlichen Paares seiner Kleider entledigt, da auch der Kaiser in Andertens Märchen nackt ist. Vor Gericht verteidigte er sich damit, daß er mit seinem Auftritt das Publikum habe zum Lachen bringen wollen. König Carl Gustaf hatte damals dem Vernehmen nach den Auftritt mit den Worten kommentiert, er hoffe, der Mime ziehe sich keine Erklärung zu.

TO JE NEVĚTÍ!
KRALOVNĚ VŮL JM IVĚTĚ

Wollen Sowjets nicht zurück?

NEW YORK, 17. Februar (AP). Mehrere sowjetische Soldaten, die von afghanischen Widerstandsgruppen festgehalten werden, wollen nicht mehr in die UdSSR zurückkehren. Dies erklärten Vertreter der US-amerikanischen Organisation „Freedom House“ und Journalisten der Fernsehgesellschaft „ABC“ am Donnerstag. Innen gegenüber hätten sieben sowjetische Gefangene in Kandahar gesagt, sie wollten lieber in die USA reisen. Sie erklärten, sie seien gegen die Invasion ihres Landes in Afghanistan. Ein 26 Jahre alter Soldat mit Namen Sergej Mescherliakow erklärte, er habe sich von der Armee abgesetzt, weil er „keine Frauen und Kinder töten“ wolle. Ein anderer Soldat, Waleri Klisslew, betonte, es gebe Spezialeinheiten der Roten Armee, die mit chemischen Kampfstoffen arbeiteten. Die „Moral“ der Truppen sei sehr niedrig.

Kommunalwahlrecht für Ausländer

DEN HAAG, 17. Februar (Reuter). In den Niederlanden ist am Donnerstag eine neue Verfassung in Kraft getreten, die Ausländern das aktive und passive Wahlrecht bei Kommunalwahlen gibt.

AMICI VYHRALI
HISTORICKU
V NEVĚSTI.

Historie těžby kamene

(čtk): Těžba kamene má na našem území prastarou tradici. Svědectví o ní vydáno množstvím výzkumů. Historikové a archeologové zabývající se studiem oblastí, v nichž se v Čechách tato těžba soustřeďovala již v době neolitické. K nejznámějším oblastem patří závrské lomů na Bílém kameně. Jsou to u nás největší žilné práskové lomy na mramor. Vytěžená surovina sloužila jednak k pálení vápna, jednak k výrobě ozdobných předmětů, zejména maslivých náramků a drobných korádků do náhradelníků. Jak ukazují nálezy, byly tyto náramky patrně velmi vyhledávanou ozdobou na počátku mladší doby kamenné. V místech, kde nyní stojí elektrárna v Tušimicích, se například podařilo objevit i doklady o velké těžbě křemence. Prodávěla se zde dvěma způsoby. Bylo to v jamách širokých několik metrů a hloubek až pět metrů a také pomocí stot rážných za šachtic. Některé stoly se dochovály, což umožnilo prostudovat i těžbu a její techniku. Našlo se i nářadí — kamenné palice, kopáče z rohovníny apod. Tradiční oblast zpracování kamene byla též Kozákovská. Těžba zde spadá do pozdní doby kamenné, tzv. eneolitu. Na Kozákovsku vznikly také řemeslní kamenné dílny, v nichž se zpracovávaly červené a zelené jaspisy. V nalezeném materiálu převažuje odpad a surovina, hotové výrobky jsou vzácné. Průběžně podobně tu působili hosté tzv. kultury nálezkových pohřbů.

O HIMALÁJSKEM KMENI RAUTŮ se již dlouho předpokládalo, že vymřel. Nedáno však byla v lesích v Nepálu objevena rautská vesnička. Žije tam 900 obyvatel, kteří jsou posledními příslušníky kmene. Živí se lovem a rybařením a jejich styky s vnějším světem jsou minimální.

Eine Lanze für „Dallas“

WASHINGTON, 17. Februar (AFP). Die Fernsehserie „Dallas“, die auf einer internationalen Tagung in der Pariser Universität am vergangenen Wochenende als abschreckendes Beispiel für amerikanischen „Kulturimperialismus“ angeprangert wurde, ist in zahlreichen Artikeln der amerikanischen Presse leidenschaftlich verteidigt worden. Die „Washington Post“ verwies in dem „Die Schande der Intellektuellen“ betitelten Artikel auf die bitteren Leiden, von denen J. R. Ewing und seine Verwandten in den jüngsten Episoden heimgesucht werden, und meinte: „Gerade diesen Augenblick für einen Angriff auf die „Dallas“-Serie zu wählen, zeugt von einem schrecklichen Mangel an Feingefühl. Haben die Franzosen denn kein Gefühl?“ Der Kulturredakteur des „Wall Street Journal“ schreibt in einer Brandrede gegen die französische Kultur: „Anstatt sich über „Dallas“ aufzuregen, sollte Kulturminister Jack Lang sich lieber einmal fragen, warum Frankreich in der Gegenwartskultur eine Null ist.“ Die „New York Times“ schrieb, der amerikanische „Kulturimperialismus“ sei das Lieblingsthema Jack Langs und dabei müsse „Dallas“ als Sündenbock herhalten. Der „Christian Science Monitor“ (Boston) verwies auf die Tatsache, daß gerade am vergangenen Wochenende, während die Intelligenz in der Sorbonne tagte, das französische Fernsehen weitere 25 Episoden der „Dallas“-Serie bestellte.

Hundert Schafe, ein Penthouse oder eine Boutique — alles vorbei?

Eine „gute Partie“, das können hundert Schafe sein oder zweihundert Ziegen, drei Hektar Land oder ein Mährescher, ein Penthouse oder eine Modeboutique: Griechische Männer, die eine Eheschließung ins Auge fassen, sind seit Generationen daran gewöhnt, daß nicht nur notorische Mauerblümchen allerhand mit in die Ehe bringen.

Damit soll es nun vorbei sein: In selbster Einmütigkeit von registrierten Sozialisten und oppositionellen Konservativen hat das Athener Parlament jetzt eine Reform des Eheschiedsrechts verabschiedet. Danach ist die Mitgift künftig gesetzlich abgesichert, die Ehescheidung wird erleichtert, nicht-

Landes kaum eine Chance, den Mann ihrer Wahl zu heiraten. Das neue Gesetz soll die Heiratsbräute auf den Dörfern den in Großstädten wie Athen, Piräus oder Thessaloniki längst gängigen westeuropäischen Regeln anpassen: Selbstbestimmung statt der von den Bräuteltern eingeforderten Arrangements.

Noch einiges mehr ändert sich für die griechischen Männer: Ihre Ehefrauen dürfen künftig auf Wunsch ihren „Mädchennamen“ beibehalten, die Männer werden auch für nicht-eheliche Kinder kräftiger zur Kasse gebeten und haben nicht mehr, wie bisher, das alleinige Recht, über die Erziehung der Kinder zu bestimmen. Auch die orthodoxen Popen müssen

eine weitere Bastion aufgeben: Nachdem die Sozialisten bereits letztes Jahr die Zivilehe eingeführt hatten, können nun zerrüttete Ehen auch ohne Mitwirkung des Klerus geschieden werden.

Eine offene Frage bleibt allerdings, wie schnell sich die Gesetzesreform in der Praxis durchzusetzen vermag. In den griechischen Provinzstädten nämlich gilt die Tradition einseitigen wohl mehr als das neue Gesetz. Ein Athener Anwalt meint: „Machen wir uns nichts vor — auf dem Dorf bleibt eine Eheschließung auch künftig eine geschäftliche Transaktion.“

Rauchverbot im Wald wieder ab 1. März

TO BY SNAD MĚLA BYT SAHOZDĚJNOST, NE?

Aufgespießt

„Er holt seine Worte ganz unten aus dem mächtigen Körper.“

Die DKP-Zeitung „Unsere Zeit“ über einen Wahlkampfauftakt des DKP-Vorsitzenden Herbert Mies.

Flugzeugenführer getötet

PRAG, 18. Februar (AP). In der CSSR ist am Freitag ein 26-jähriger Mann bei dem Versuch erschossen worden, eine tschechoslowakische Verkehrsmaschine des Typs TU-134 auf einem Inlandsflug zu entführen. Wie die Prager Nachrichtenagentur CTK meldete, schossen Sicherheitsbeamte in Zivil auf Marian Pesko, nachdem er auf dem Flug von Poprad in der Osttschechowalet nach Prag gedroht hatte, die Maschine zu sprengen.

„BEZ HEHRWERTSTEUER“ DO A.T.L.

■ Z továrny mínyšých strojů v Pe
dublich sněhu přetvářá část pr.
dukce do Sovětského svazu. Odborní-
z tohoto závodu vybavili v SSSR mji
podniky na výrobu obalů pro uzemň.
ské výrobky a sovětským pekárám.
dodali více než 80 pecí. Nejbližším
úkolům bude pak dodávka dvou země-
dělských komplexů, jež budou vyba-
vit obilniny s kapacitou 7000 tun.
dále granulární linkami a sušárnami
obilí.

■ K rozhodujícímu exportu úkolů
inženýrsko-dodavatelského závodu
(IDZ) Chepos v Brně patří letos do-
dávky zařízení na výrobu motorů do
Sovětského svazu.

CSSR und die USA

Bei den internationalen Tischtennis-Meisterschaften der CSSR in Prievidza siegte die CSSR im Herrn-Finale 3:0 gegen Frankreich, während der Titel in der Damen-Konkurrenz an die UdSSR ging, die sich mit 3:1 gegen die CSSR durchsetzte. In den Einzel-Konkurrenzen unterlag Stollwag (Reutlingen) gegen Broda (CSSR) in vier Sätzen, und im Mixed scheiterte er zusammen mit der Frankfurterin Anke Oischewski ebenso wie Freiberg/Böhm (Kaiserberg/Saarbrücken).

Und sie bewegt sich doch — Nessie nämlich, die geheimnisvolle Kreatur von Loch Ness, die nach alter Überlieferung in dem sagenumwobenen See im hohen Norden Schottlands über die Zeiten gekommen ist. Gesehen hat Nessie zwar in den letzten Jahren niemand. Aber ein britisches Forscherteam, das im vergangenen Sommer mit modernsten Sonargeräten 1500 Stunden lang auf Loch Ness kreuzte, glaubt zum ersten Mal wissenschaftliche Anhaltspunkte dafür zu haben, daß sich ein oder mehrere, noch nicht identifizierte größere Wesen in den Tiefen des Sees herumtreiben.

Mit den „Anhaltspunkten“, die am Donnerstag von der seriösen Londoner

KINÉ SE POPRVE ORDEVILO NĚRO VÁNOU ZPRÁVA O LOCH NESS V NOVINÁCH, PRINĚLY „KULTORISTICKÉ LISTY“ VTBP: CO TO JE LOCH NESS?

■ ČESKÁ JMÉNA JSOU KRÁSNÁ

Se zájmem jsme si přečetli v tisku, že již naše pražská čtyřlístka dostala jména. A byli jsme nemilo potěšeni. Známa Sandra či Erik nebo Robin, ale Anna, Jakub, Vojtěch a Lukáš; jaká stará tradiční jména, jak krásně se poslouchají! Doufáme, že to není jen první vlna, která ještě jaro nedělá, ale počátek nové „módy“, kterou si naše mateřština zaslouží. Rodičům čtyřlístek za to budiz věčný dík.

V. K., Bohuslavice n./Met.

■ VÝBORNÝ VENKOVSKÝ CHLEB

Dne 19. jedna jsme sledovali na televizních obrazovkách pořad o městě Sušici. Pořád byl pěkný a mezi jiným také ukazoval, jak pečou v Sušici chléb, a že obecně mají čtyřlístek denně čerstvý. Závíděl jsem jim. Bydlím v Praze 5 — Stodůlky, Vidoule. V úterý a ve středu dostávám ve zdejší samoobsluze ráno čerstvý chléb, ale ve čtvrtek je chléb tvrdý. V pátek bývá měkký, ale musí vydržet až do úterý, neboť v sobotu, i když je prodávna otevřená, se chléb nevozi a v pondělí je zavítec den. Proč pražské pekárny nedokážou upéct takový chutný chléb jako některé mimopražské pekárny (Beroun, Klatovy, Husinec atd.)? To jsou místa, která jsme s manželkou navštívili a poznali jsme, jaký rozdíl je mezi jejich a pražským chlebem. A kam se poděly malé housky, velké housky a ostatní druhy bílého pečiva? Rohlíky jsou jako žvýkačka, že na ně člověk ani nemá chuť.

A. P., Praha 5

Die geheimnisvollen Signale aus Loch Ness

Wissenschaftszeitung „New Scientist“ veröffentlicht wurden und so un- plausibel gar nicht klingen, ist die De- batté über Nessies Existenz erneut er- öffnet worden, die zahlreiche Forscher schon für beendet hielten, nachdem in jüngster Zeit Theorien über faulende Baumstämme und über Gasgeblubber vermodernder Vegetation den Glauben an das Monster von Loch Ness schwer erschüttert hatten. Zwar beanspru- chen die Mitarbeiter des „Loch Ness and Morar“-Projekts nicht, schon den Beweis für vorsintflutliche Lebewesen in Loch Ness erbracht zu haben. Doch

auf den Bildschirmen ihrer Lauschge- räte verzeichneten sie mysteriöse Signale, für die bisher keine bessere Erklärung zu finden ist.

So berichtet Adrian Shine, der Lei- ter des Projekts, daß die akustische Auslotung des Sees in 40 Fällen „Kon- takte“ ergeben habe, die nach Ansicht aller am Projekt beteiligten Experten nicht auf Fische oder auf leblose Ge- genstände zurückgeführt werden kön- nen. Die Signale hätten jeweils diesel- ben Merkmale aufgewiesen und seien in ihrer Bewegung zu verfolgen gewe- sen. „An manchen Tagen schienen die

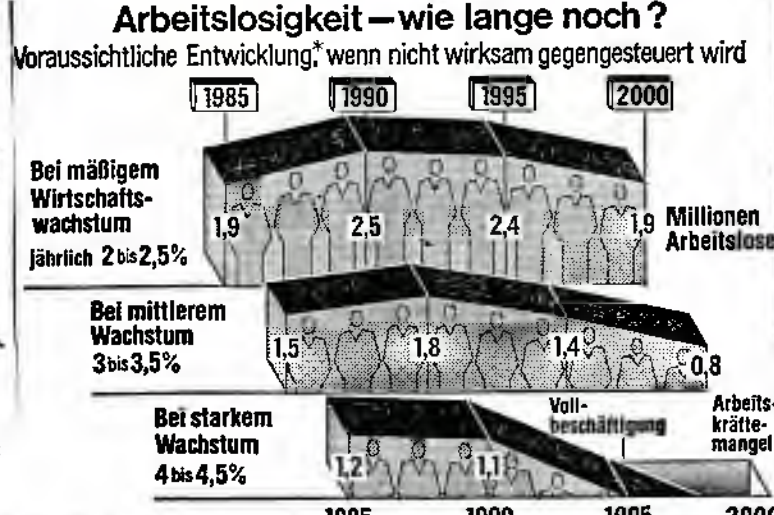
Signale verschwunden aus einem be- stimmten Gebiet, an anderen Tagen entdeckten wir zwei oder drei wäh- rend einer Patrouillenfahrt.“ In einem Fall, am 16. Mai 1982, sei das „Objekt“ dem Sonarjagd 68 Sekunden lang auf dem Bildschirm sichtbar gewesen, während es mit 3 Stundenkilometern Geschwindigkeit von 69 auf 114 Meter Tiefe tauchte. „Die Kraft, der Tiefgang und die wahrscheinliche Bewegung des Objekts sind ganz außergewöhn- lich.“

Daß immerhin nicht auszuschließen sei, daß es sich bei den beobachteten

„Objekten“ um prähistorische Lebe- wesen handle, folgert Shine auch aus der besonderen Beschaffenheit des Loch Ness, das ein 35 Kilometer lan- ges, kaum erforschtes Überbleibsel der Eiszeit ist, mit steilen Seitenwänden, und dessen 7400 Millionen Kubikmeter Wasser einem entsprechenden Wesen durchaus Versteck hätten bieten kön- nen. Die stabilen Bedingungen, mit gleichbleibender Wassertemperatur von fünf bis sechs Grad Celsius, mit starkem Sauerstoffgehalt des Wassers in den Tiefen und mit erstaunlichem Nahrungsangebot, meinte Shine, un- terstützten seine These.

KINÉ SE POPRVE ORDEVILO NĚRO VÁNOU ZPRÁVA O LOCH NESS V NOVINÁCH, PRINĚLY „KULTORISTICKÉ LISTY“ VTBP: CO TO JE LOCH NESS?

• Nový model malolitrážního motocyklu - moped Jawa 210, který je výrobkem Považských strojíren v Považské Bystrici, byl s úspěchem představen v Bruselu belgickým zákazníkům.

Místo vlaku cyklisté

Londýn. Některé ze zrušených britských železnic, které trati změní brzy svůj účel — budou po nich jezdit cyklisté. Vláda již vyčlenila milion liber ster- linků na přestavbu železničního svršku na stezku pro cyklisty. Nový projekt se však zatím týká pouze asi stokilometrového úseku v Anglii a Walesu. K dispozici je dalších 3100 kilometrů opuštěných tratí, které zru- šila britská vláda v polovině šedesátých let.

Suche nach Rommels Minen

Ägypten will Geld von Bonn für Räumungsunternehmen

KAIRO, 17. Februar (dpa). Vertreter der Bundesrepublik, Italiens und Großbritanniens wollen sich von Samstag an in Kairo zusammensetzen, um zu berate- ren, wie sich ein gefährliches Erbe des Afrikafeldzuges Rommels und Montgomerys im Zweiten Weltkrieg beseitigen läßt: Zehntausende von Minen. 40 Jahre nach der Schlacht von El Alamein sind die deutschen und britischen Panzer- und Infanterieminen noch immer eine tödliche Gefahr und verhindern über- dies jegliche wirtschaftliche Entwick- lung in Hunderten von Quadratkilome- tern südlich der ägyptischen Mittel- meerküste.

Im militärhistorischen Archiv in Frei- burg existieren immer noch exakte Lagepläne der deutschen Minen. Nicht genau weiß man allerdings, ob diese Minen nicht inzwischen tief von Flug- sand bedeckt oder gar in Treibsand ge- wandert sind. Und deutsche Soldaten, die damals in Afrika eingesetzt waren, berichten, daß die Rommel-Armee nach ihrer Niederlage im Oktober 1942 auf dem Rückzug stellenweise Minen von Lastwagen warf, ohne sie in Karten zu verzeichnen.

Die Ägypter erwarten, daß die Regie- rungen in Bonn, Rom und London für die Kosten der Minenräumung aufkom- men, die auf viele Millionen Mark ge- schätzt werden. Zumindest die Bundes-

regierung hat sich bisher allerdings zu keinem Finanzbeitrag verpflichtet. Aber sie schickt zu der Kairoer Konferenz, deren Teilnehmer auch Besichtigungsfahrten in das ehemalige Kampfgebiet unternehmen werden, einen erfahrenen Minenräumexperten und den Karten- spezialisten der Rommel-Armee, den ehemaligen Major Werner Hundt aus Siegen.

HEXAMETR:
PANZER ROMMELS
ROLLEN ÜBER DIE
AFRIKA WÜSTE.
TO LE TENKRAT UČILO VE KOLE
JAKO PŘÍKLAD METRIKY
UNĚMČINĚ.

Aufgespielt

„Der Wehrpflichtige der Bundeswehr leistet seinem Volke keinen anderen Solidaritätsdienst als der junge Ger- mane, der — wehrfähig — an seinem ersten Kriegszug teilnahm.“

Landgerichtsrat i. R. Wolf Waechter in einem Beitrag für die Zeitschrift „Kampftrup- pen“.

Kernkraftwerke

Hundert Kilometer westlich von Leningrad, in der Dünenlandschaft zwischen dem Finnischen Meerbusen und dem Flüssen Kowasch, liegt Sosnowy Bor, zu deutsch: Kiefernwald. Der Ort ist auf neueren Landkarten noch nicht verzeichnet, denn Sosnowy Bor ist eine junge Stadt, zudem eine „kommunistische Musterstadt“. Hier durften Leningrader Architekten zum Wohl der Einwohner experimentieren.

Es gibt genügend Geschäfte und Dienstleistungsbetriebe in Verbrauchernähe, was in sowjetischen Städten nicht gerade die Norm ist, und drei Viertel der überwiegend jungen Bevölkerung – Durchschnittsalter: 28 Jahre – haben Hoch- oder Fachschulausbildung. Die vorteilhafte Altersstruktur mag der Grund dafür sein, daß die Geburtenrate in Sosnowy Bor hoch ist und daß die Stadt neben vielen Kindergärten und Schulen auch ein zwei Hektar großes Märchenland hat, das von Walt Disney sein könnte, aber „Andersengrad“ heißt und eine mittelalterliche Burganlage darstellt.

Sosnowy Bor hat in den letzten Jahren als „sauberste Vorstadt von Leningrad“ in der Sowjetunion eine ungewöhnliche Publizität erlangt. Seine Berühmtheit verdankt es indessen weder seiner idyllischen Lage noch seiner vorbildlichen Infrastruktur und auch nicht „Andersengrad“, sondern seiner Entstehung, und die ist eng mit der Entwicklung der sowjetischen Atomenergie verbunden.

Denn Sosnowy Bor ist eine Stadt der „Atomtschiki“, der Atomarbeiter. Es liegt drei Kilometer von Europas größtem Atomenergie-Zentrum, dem auf 4000 Megawatt ausgelegten „Lenin“-Komplex entfernt.

Seit der Inbetriebnahme des ersten Reaktors vom Typ RBMK-1000 Ende 1973 hat das „Lenin“-Kernkraftwerk bereits über 80 Milliarden Kilowattstunden produziert, mehr als geplant. Es gilt als „Flaggschiff der sowjetischen Atomenergie-Industrie“, wie einmal die „Prawda“ schrieb, und erfreut sich auch sonst vieler schmückender Beinamen, darunter „Gigant“, „Riese“ und „Perle“.

Die Atomperle an der Ostseeküste ist einer der beiden Prototypen einer ganzen Generation von riesigen Kernkraftwerken, die in den nächsten zehn Jahren vor allem im europäischen Teil der UdSSR gebaut werden sollen. Das mag der Grund dafür sein, daß aus der Musteratomstadt Sosnowy Bor und aus dem Musteratomkraftwerk „Lenin“ fast nur Musternachrichten an die sowjetische Öffentlichkeit dringen.

„Pünktlich“ mit Verspätung

Direktor Nikolaj Lukonin zum Beispiel rechnet Besuchern gerne vor, wieviel hunderttausend Tonnen Kohle oder schweres Heizöl sein Werk sparen hilft und wieviel Tonnen Abgase, Staub und Asche folglich auch nicht in die Atmosphäre dringen. Nirgends sonst, so könnte man meinen, sind denn auch die Kiefern so grün, ist die Luft so sauber, wie in Sosnowy Bor, nirgends sonst werden so progressive technologische Lösungen erprobt und angewandt wie im „Lenin“-Komplex-Werk. Am 9. Februar dieses Jahres ging bereits der vierte Block ans Netz – mit unplanmäßi-

ger Verspätung zwar, aber doch „pünktlich“ zur Eröffnung des 26. Parteitages am 23. Februar in Moskau.

Doch schon entsteht im Dreiländerdreieck Litauen-Lettland-Belorußland, mitten im Ferien- und Erholungsgebiet am See Druksiai ein neues Werk, das den „Giganten“ vom Finnischen Meerbusen an Kapazität noch übertreffen soll: das auf 6000 MW ausgelegte Werk Ignalina. Es ist seit zwei Jahren im Bau, und der erste 1500-Megawatt-Block, eine Weiterentwicklung des 1000-Megawatt-Druckröhrenreaktors von Leningrad, soll 1983 den ersten Strom liefern. Die sowjetischen Zeitungen, vor allem die regionalen Blätter in Litauen, verfolgen den Fortgang der Bauarbeiten mit größter Aufmerksamkeit und werden nicht müde, eine optimistisch-idyllische Schilderung nach der anderen abzuzeichnen.

Auch vom Kernkraftwerk Nowoworonesch (2500 MW) am Don erfahren die Bürger der Sowjetunion aus ihrer zentralen Presse nur Positives. Zwei Sonderkorrespondenten der Moskauer Regierungszeitung „Iswestija“ durften sogar einmal das Schaltpult eines 440-Megawatt-Reaktors bedienen, wenn auch „nur“ im Lern- und Trainingszentrum des Werks.

Das Werk am Don wird auch häufig als Paradebeispiel dafür genannt, daß Kernenergie viel billiger sei als konventionell gewonnene Energie. Bis auf zwei Stellen hinter dem Komma wird der Kopekenpreis pro Kilowattstunde belegt, und die Zahlen sind niedriger als die Kilowattstundenpreise auf der Basis von Kohle oder Öl. Von den Investitionskosten für Kernkraftwerke, die – wie sich der Fachpresse entnehmen läßt – zweieinhalbmal so hoch sind wie für konventionelle Kraftwerke, ist in den sowjetischen Massenmedien nicht die Rede.

Diese Art der Berichterstattung hat Methode. Sie ist nicht – wie in westlichen Medien bisweilen angenommen wird – spärlich, sondern sogar recht ausführlich, allerdings nicht problem-, sondern erfolgsorientiert. Kernenergie, zumal sowjetische Atomtechnologie, ist – so lautet das Dogma – sicher und sauber, sparsam und fortschrittlich, umweltfreundlich und volkshoch, überdies besonders geeignet in den Erschließungsgebieten nördlich des Polarkreises wie auf den Halbinseln Kola und Tschukotka und auch – experimentell – geeignet in erdbebengefährdeten Zonen wie im armenischen Mezamor nahe der türkischen Grenze.

„Atomare Konterrevolution“

So ist vielleicht nicht verwunderlich, daß die Anti-Atomkraft-Bewegung im Westen in sowjetischen Medien nur gelegentlich Erwähnung findet, obwohl diese sonst keine Gelegenheit auslassen, Massendemonstrationen beim „Klassenfeind“ ausführlich aufzugreifen. Läßt sich aber ein Hinweis darauf nicht vermeiden, so wird die Ablehnung der Atomenergie als Ausdruck einer gerechtfertigten Angst skeptischer Menschen vor technischem Leichtsinns auf Seiten westlicher Kernkraftwerks-Betreiber dargestellt. Auch die These, rivalisierende Ölmonopole hätten eine raffinierte Kampagne angezettelt, um die Kernenergie aus Konkurrenzgrün-

den in Mißkredit zu bringen, wird gerne gebracht, und dann ist die Rede von „atomarer Konterrevolution“.

Sicherheit im Kernkraftwerk ist nach dieser Auslegung weniger eine Frage der Technik als vielmehr eine Frage des politischen Systems: Während im Sozialismus hinreichend investiert werde, um optimale Sicherheit zu gewährleisten, werde im Kapitalismus „aus Profitgier“ in dieser Hinsicht nicht genug getan. Größere Störfälle werden deshalb in sowjetischen Kernkraftwerken nicht publiziert, Pannen nur gelegentlich mit einiger Verspätung und eher beiläufig gemeldet.

Einen Störfall wie in Harrisburg mögen zwar auch sowjetische Experten nicht völlig ausschließen, wie einer von ihnen einmal in der Zeitung „Sowjetskaja Rossija“ erläuterte, aber die Folgen – das Entweichen größerer Mengen von Radioaktivität ins Freie – seien in der UdSSR auszuschließen. Dies war freilich auch in Harrisburg nicht der Fall.

Für die Kernenergie zu sein, hat daher nach offizieller sowjetischer Lesart etwas mit Bürgerpflicht zu tun. Und so war es kein Zufall, daß im Sommer 1979 im Ural sogar eine „patriotische Bewegung“ ins Leben gerufen wurde, mit deren Hilfe der Bau des zweiten großen industriellen Schnellen Brüters der UdSSR im Kurtschatow-Werk in Belojarsk (Gebiet Swerdlowsk) beschleunigt werden sollte. Denn der Brüter (600 MW), der ursprünglich schon Mitte der siebziger Jahre in Betrieb gehen sollte, wurde nicht fertig, vermutlich, weil es Probleme bei der Nutzung von flüssigem Natrium als Kühlmittel gab. Unter Aufbietung aller Kräfte ging der Brüter Anfang April 1980 schließlich in Betrieb.

Die „Prawda“ sprach von einem „großen Arbeitssieg“ an der Energiefront, und die Belegschaft von Belojarsk widmete diesen Sieg Lenin zum gerade bevorstehenden 110. Geburtstag. Die Demonstration einer Verbindung Atomenergie-Sozialismus-Vaterland konnte nicht deutlicher sein, stammt doch von Lenin das vielzitierte Wort: „Kommunismus – das ist die Sowjetmacht plus die Elektrifizierung des ganzen Landes.“

Über das sowjetische Kernenergiepotential kursieren in westlichen Medien jedoch häufig Vorstellungen, die sich bei näherer Prüfung nicht halten lassen. Mitte 1981 hatte die Sowjetunion neben einigen Versuchsreaktoren nur zwölf industriell genutzte Kernkraftwerke mit einer Gesamtkapazität von rund 15 000 MW in Betrieb. Sie liegen überwiegend im europäischen Rußland und werden teilweise noch ausgebaut.

Standort	Inbetriebnahme	Leistung
Leningrad	1973/81	4000 MW
Nowoworonesch	1964/80	2500 MW
Kursk	1977/81	3000 MW
Tschernobyl	1977/79	2000 MW
Belojarsk	1964/80	920 MW
Kola	1973	880 MW
Mezamor	1976/80	815 MW
Rowno	1980	440 MW
Schewtschenko	1973	350 MW
Dimitrowgrad	1963/69	70 MW
Bilibino	1976	48 MW
Obninsk	1954	5 MW

Diese Zahlen sind diejenigen, die in der sowjetischen Presse am häufigsten vorkommen. Eine genaue Bestimmung der Kapazitäten wird dadurch erschwert, daß die Angaben oft nicht übereinstimmen. Nach einer jüngeren Quelle betrug der Anteil der Atomenergie an der gesamten Elektroenergie-Erzeugung im Jahre 1979 nicht mehr als 4,4 Prozent, 1985 soll er aber schon 14,4

Blöcke bis Mitte der achtziger Jahre ans Netz gehen sollen. Neben Ignalina sind es Kostroma und Smolensk, wo Druckröhrenreaktoren vom Typ RBMK-1500

vor allem im europäischen Teil der Sowjetunion vorgesehen. Bekannt sind die Standorte von zehn neuen großen Werken, deren erste

und soziale Entwicklung der UdSSR in den Jahren 1981 bis 1985 und in der Zeit bis 1990“ ist die Errichtung neuer Kapazitäten von 24 000 bis 25 000 Megawatt

Prozent erreichen. In den Anfang dieses Jahres vom 26. Parteitag verabschiedeten „Grundlagen für die ökonomische

richtet werden. Die anderen sieben Kernkraftwerke werden mit Druckwasserreaktoren vom Nowoworonesch-Typ WWER-440 und WWER-1000 ausgerüstet. Ihre Standorte sind: Kalinin, Balaikowo, Rostow, Saporoschje, Krim, Süd-Ukraine, Chmelnyckij.

Nach Ansicht von Vize-Energieminister F. J. Owtschinnikow tritt die sowjetische Energiewirtschaft damit in „eine qualitativ neue Etappe, nämlich in die Massenfertigung von Atomkraftwerken“ ein. Gefordert und gerechtfertigt wird diese Entwicklung mit den gleichen Argumenten, die auch Befürworter der Atomenergie im Westen vorbringen: Der Energiebedarf steigt, die Rohstoffe aber erschöpfen sich.

Wohl verfügt die Sowjetunion über soviel eigene Primärenergieträger, daß sie auch in Zukunft energiepolitisch autark bleiben kann, aber die Rohstofflager befinden sich nicht in Verbrauchernähe. 80 Prozent der sowjetischen Kohle-, Öl- und Gasvorkommen liegen jenseits des Ural, teilweise in Rußlands Kältekammer Sibirien, aber drei Viertel der Energie werden diesseits des Ural verbraucht. Förderung und Transport von Millionen Tonnen Kohle, Öl und Gas über Tausende Kilometer waren schon in der Vergangenheit kostspielig und verlustreich.

Heute wird die Öl- und Gasförderung in Sibirien auch technisch immer komplizierter. Schon im letzten Fünfjahresplan (1976–1980) fielen die Steigerungsraten geringer aus als geplant. Die Sowjetunion ist deshalb auch zum Energiesparen gezwungen. Seit einigen Jahren schon jagt eine Sparkampagne die andere. Sie scheinen bisher wenig gefruchtet zu haben, weil – wie der Erste Stellvertretende Energieminister Borisow jüngst wieder beklagte – veraltete Anlagen den Verbrauch auf einem hohen Niveau halten und die Verschwendung fördern. Gespart wird daher eher in Leitartikeln als beim Verbraucher.

Vor allem sollen die einheimischen Öl-Reserven für den devisaerbringenden Export geschont werden. Die Sowjetunion hat ihre Nettoexporte seit 1974 verdoppelt, ihre Einnahmen daraus sogar versiebenfacht. Diese erbrachten 1979 bereits 40 Prozent aller Exporterlöse, und je höher die OPEC-Preise steigen, desto interessanter wird der Öl-Weltmarkt für die östliche Supermacht. Desto mehr aber muß sie sich auch von den Rohstofflieferungen an ihre Verbündeten, deren Bedarf sie bisher zu 75 Prozent deckt, zu entlasten suchen. Das ist der Grund dafür, daß auch die kleineren RGW-Staaten ein ehrgeiziges Kernenergieprogramm entwickelt haben.

Doch ist der Ausbau der Kernenergie in der Sowjetunion nicht so problemlos, wie es oft den Anschein hat. Wohl gibt es keine Atomkraftgegner, und sogar Professor Andrej Sacharow, der prominente Dissident und Friedensnobelpreisträger, selbst ein Atomphysiker von Rang, hat sich für die Weiterentwicklung dieser Energie ausgesprochen. Aber der Weg dafür ist auch für die östliche Welt beschwerlich. Die Ursachen hierfür liegen in der bekannten Ineffizienz der Planwirtschaft und deren Erscheinungsformen Kompetenzwarr, Trägheit, Schlamperei, Desinteresse, Organisationsschwäche, Kooperationsfehler. Sie liegen aber auch im Mangel an Kapazitäten in den Zulieferindustrien, im Maschinenbau und in der Elektrotechnik, und vor allem im allgemeinen technologischen Rückstand der Sowjetunion.

Häufig Qualitätsmängel

Überall werden Ausrüstungen mit Verspätung und manchmal gar nicht geliefert. Oder aber sie sind von so unzureichender Qualität, daß kurz vor der Montage – wie Vizeminister Owtschinnikow bemängelt – noch zusätzliche Materialprüfungen durchgeführt werden müssen, die Tausende Arbeitsstunden kosten. Damit die Termine eingehalten werden können, wird so mancher Bauabschnitt ohne ausreichende Inspektion abgenommen. Direktor Lukonin vom „Lenin“-Kernkraftwerk verlangt im neuen Planjahr fünf Maschinen und Aggregate für sein Werk, die mindestens fünf bis sieben Jahre ohne Reparatur arbeiten und nicht schon nach zwei oder drei Jahren wegen kleiner Mängel ausfallen.

Über derartige Detail-Probleme beim Ausbau der Kernenergie, die bei entsprechenden Anstrengungen lösbar erscheinen, wird die sowjetische Öffentlichkeit ausführlich unterrichtet. Aus zahlreichen Beiträgen ergibt sich aber auch der Eindruck, daß die Atomindustrie den ehrgeizigen Ansprüchen der Moskauer Planer noch nicht gewachsen ist. Glaubt man einem Beitrag in der Regierungszeitung „Iswestija“, so erfordert das Kernenergieprogramm der UdSSR „neue konstruktive Lösungen“, für die es die „notwendige theoretische und industrielle Basis“ noch nicht gibt.

Abhelfen soll die Serienproduktion ganzer Reaktorausrüstungen, wie sie in der Riesenfabrik für Atomenergieschienenbau „Atommasch“ in Südrußland am Zimljansker Stausee geplant ist. „Atommasch“ soll einmal acht komplette Reaktoren pro Jahr liefern, wird aber auch mit Verspätung die Produktion aufnehmen und vielleicht erst 1982 den ersten 1000-MW-Reaktor liefern können.

Wie realistisch das vom 26. Parteitag beschlossene Ausbauprogramm bis 1990 unter diesen Umständen ist, bleibt abzuwarten. Erfahrungsgemäß konnten die Kernenergiepläne noch nie eingehalten werden, und selbst nach unten revidierte Pläne wurden nicht erfüllt. So hatte der 14. Parteitag 1971 beschlossen, daß bis 1980 Kapazitäten von 30 000 MW zu installieren seien. Der 25. Parteitag 1976 hatte für 1980 nur noch 19 000 MW anvisiert, die ebenfalls nicht erreicht wurden.

Ende der siebziger Jahre war verschiedenen Quellen zu entnehmen, daß bis 1990 zwischen 90 000 und 110 000 MW installiert sein sollten. Anatolij P. Alexandrow, Atomphysiker von Rang und Präsident der sowjetischen Akademie der Wissenschaften, hatte für die Jahre nach 1990 schon den Bau von Riesenbrütern mit Kapazitäten von 1000 und 1600 MW und die Errichtung von atomaren Wärmekraftwerken „in mehreren hundert Ortschaften“ angekündigt.

Addiert man die bisher installierten Kapazitäten von rund 15 000 MW und die 24 000 bis 25 000 MW, die nach dem Beschluß des 26. Parteitags bis 1990 installiert werden sollen, so ergibt sich nicht einmal die Hälfte der ursprünglich geplanten Leistung. Die langjährigen Verzögerungen in Belojarsk deuten daraufhin, daß die Riesenbrüter wohl auch bis zum nächsten Jahrtausend auf sich warten lassen werden. Wie man schon in zehn Jahren mehrere hundert Atomheizwerke bauen will, obwohl zu Beginn der achtziger Jahre erst zwei – in Gorkij und Woronesch – in Bau sind, bleibt ebenfalls unerfindlich.

Kritik an den Standorten

Desungeachtet verbreitet die sowjetische Presse ungebrochenen Optimismus über das „schöpferische Atom“ und den „besten Freund der Natur“. Und das bedeutet, daß auch einige im vorletzten Jahr aus dem Wissenschafts-etabliement geäußerte Zweifel an der Richtigkeit der Atomkonzeption, die in westlichen Medien große Publizität bekamen, keine praktischen Auswirkungen haben werden. Im September 1979 hatte der Kernchemiker Nikolaj Dolleschal, Mitglied der Akademie der Wissenschaften und Chefkonstrukteur des ersten sowjetischen Kernkraftwerkes, der 1954 bei Obninsk in Betrieb genommen wurde, zusammen mit einem Wirtschaftswissenschaftler einen überraschend kritischen Beitrag über „Errungenschaften und Probleme der Kernenergiewirtschaft“ veröffentlicht, noch dazu im „Kommunist“, dem tonangebenden theoretischen Organ des Zentralkomitees der KPdSU.

Der energiepolitisch unruhige Westen sah sogleich zwei sowjetische „Grüne“ am Werk, doch hatten die beiden sich nicht grundsätzlich gegen die Atomenergie ausgesprochen, sondern nur für eine andere Standortwahl plädiert. Entgegen der herrschenden und praktizierten Auffassung, wonach Kernkraftwerke vor allem im dichtbesiedelten europäischen Rußland in Verbrauchernähe gebaut werden müßten, zeigten Dolleschal und sein Ko-Autor sich überzeugt, daß gerade hier die Wasser- und Bodenvorräte zu knapp für weitere 50 bis 70 geplante Kernkraftwerke sind.

Stattdessen plädierten sie für riesige Kernenergiekomplexe im Norden und Nordwesten der Sowjetunion, wo die Siedlungsdichte geringer, der Boden weniger wertvoll und die Wasserressourcen größer sind. In derartigen Komplexen könnten auch Probleme der Anreicherung, Wiederaufbereitung und Lagerung besser und sicherer gelöst werden, und das Risiko langer Transportwege würde entfallen.

Aus dem Artikel ging auch noch hervor, daß die Kosten für die Entwicklung der Atomenergie viel höher als veranschlagt sind, daß die internen Prognosen beschiedener sind als die veröffentlichten, daß die Brütertechnologie noch erhebliche Probleme bereitet und daß es für den äußeren Brennstoffzyklus auch in der Sowjetunion noch keine absolut sicheren Technologien gibt.

Eine so kritische Beschreibung der Schwierigkeiten, mit denen die sowjetische Kernenergiewirtschaft zu kämpfen hat und von denen einige auch Fragen der Sicherheit berühren, ist seither nicht wieder veröffentlicht worden. Ganz im Gegenteil: die Beteuerungen, daß sowjetische Atomkraftwerke sicher arbeiten, sind seither auffallend häufig geworden.

Výročí českého dramatika

BUDE NAŠLEDovat VYSTAVA PŘI-
PÍNAČKŮ, HRŤBÍKŮ A PŘÍSL. BLBCŮ!

ČAJOVÝ PUNC: Do páliřna rumu nasy-
peme 6 lžiček čaje, přidáme trochu sloup-
notou káru z poloviny citróna a poloviny
pomaranče (chemicky neošetřených, dā-
kladně omýřených borčok vodou) a nechā-
me into smāa nejménā 24 hodin stát
v uzavřené láhvi. Druhý nebo třetí den
esenci přecedíme do jiné láhve. Do čaje-
vé sklenice dāváme vždy 2 lžice esence,
doplníme svařenou oslazenou vodou. Na-
hora na nápoj se pokládā kolečka citrō-
nu nebo pomaranče, který se přizdābí
lžičkou rybízového nebo malinového ro-
solu.

U soudu pak dostala Eva za nedobrotu třetvině cínu uhlížením na zdraví a po škrovině majetku v socialistickém vlastnictví podle § 224f, 2 a 137f, 2 tr. z trestní odpovědi svobody v délce 18 měsíců podmíněně na zkušební dobu 3 let a zadrž. vězení motorových vozidel ušho podmíněně na 4 roky. Adam byl za trestný čin porušení poštovního tajemství v průběhu socialistické organizace podle § 130f, 2 tr. z trestné odpovědi svobody na 13 měsíců podmíněně na 2 roky. A na oba ještě čeká řízení občanskoprávního náhradu škody v celkové výši 148 891 Kčs.

● Himálajské království Bhútán má od včerejška pravidelné letecké spojení se světem. První letecká společnost Druk Air se uskutečnila na lince spojující bhútánské město Paru s indickou Kalkou.

Sotla: Úspory kovových konstrukčních materiálů a 80 procent energetických nákladů přinesla bulharská novinka, most zhotovený z netradičního materiálu sktolaaminátu. Návrh na stavbu „skleněného mostu“ předložili k posouzení konstruktéři z Vojenské technické akademie před pět lety, kdy skončily náročné zkoušky výrobní technologie. Prvním mostem se stala lávka pro pěši, která byla zhotovena před dvěma lety, a po ní následoval skutečný most, který byl nyní postaven přes říčku Niševu u obce Giacel v Sofijském kraji. Tento most ze sktolaaminátu je stavební raritou, neboť doposud byly z tohoto netradičního materiálu postaveny pouze dva mosty — v Liverpoolu a v Tel Avivu. Bulharský most však na rozdíl od prvních dvou, určených pouze pro chůze, spojuje všechny předpoklady moderní automobilové komunikace.

RYBAŘI SE MUSÍ
ODVAT JEN NA
PŘUT, BÍVY A
ŽENY MUSÍ
NOSIT PUPKY.

Nizozemec Pieter Minuit koupil v roce 1626 nížní ostrov Manhattan za pouhou kofalku v hodnotě 24 dolarů. Tak vznikla osada Nový Amsterodam, který se do roku 1657 set let rozrostl na městský kolos New York. Dnešní název má od r. 1654 od Britů podle věvody z Yorku, pozdějšího britského krále Jakuba II.

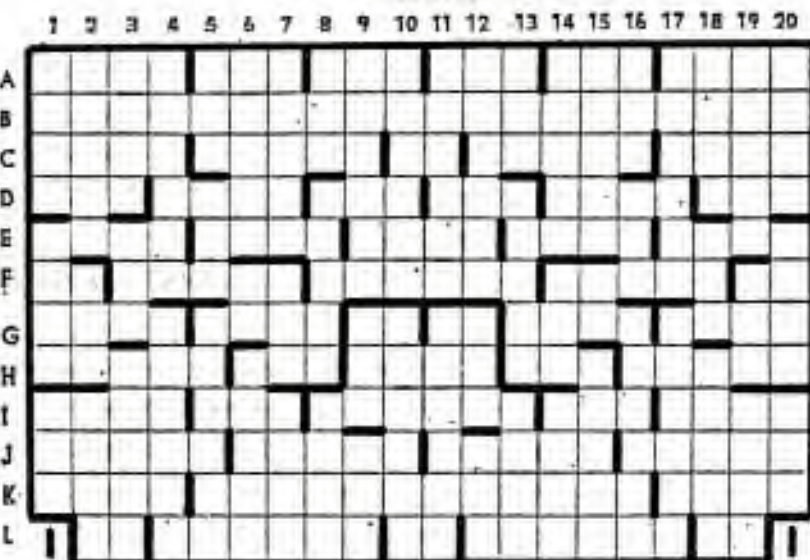
KRÍZOVKA

VODOROVNĚ: A. Planeta, symetria, moučka z kurkumy, poslední Rožmberk, sterofilmový pozdrav, příslovce místa. — B. Začátek tajenky. — C Míra účinnosti roztoku, součást zimního oblečení, cito slovece povzdechů, kolonie, plavidla. — D. Estonské město, střelná zbraň, kazanské město, mužské jméno, dolejší květní prášek (—y—). — E. Bývalý slavný maďarský boxer, latinsky „před“, louka, japonský jeien, výklenek pro sošku. — F. Praxe, květina (hovorově), vyhrnovat rukávy, součást Kelné Hory, předložka. — G. Samočiný počítací desí výroby končetin, označení čs. letadel, britská tisková kancelář, africká antilopa se šroubovitými rohy, přítok Volhy. — H. Nástavba nad hlavní římsou, šachová remis, jihoaamerické zvíře, skřítek, pek. — I. Zájmeno, prám, mořské vydry, portugalsky „svatý“, severští parobáči. — J. Jugoslávská hora, nívrodi, baroby, tohoto roku. — K. Italsky „slunce“, ko neo tajenky, vepřik. — L. Předložka, dřevná forma na obuv, francouzsky „zlato“, část těla, římských 1001.

SVISLE: 1. Odvěta, hubička, slnák tantálnatý. — 2. Husarský kabát, šachová porážka, francouzské mužské jméno. — 3. Splátka, označení polských vagónů, starolatinská písemná památka. — 4. Horní část místnosti, lem. — 5. Nizozemské město, popravčí, indiánský kmen v USA (Navahové). — 6. Arménské jezero, SPZ Kolína, tenká nalepená vrstva. — 7. Ochazeň, slůvko pochopení, hroby. — 8. Ruský „kocour“, kosit, rozmnožovací orgán rostliny (slovensky). — 9. Děten ziva, dívčí jméno, hraniční poplatek. — 10. Dumasův mušketýr, druh tkaniny. — 11. Pedagogická činnost, ochotník. — 12.

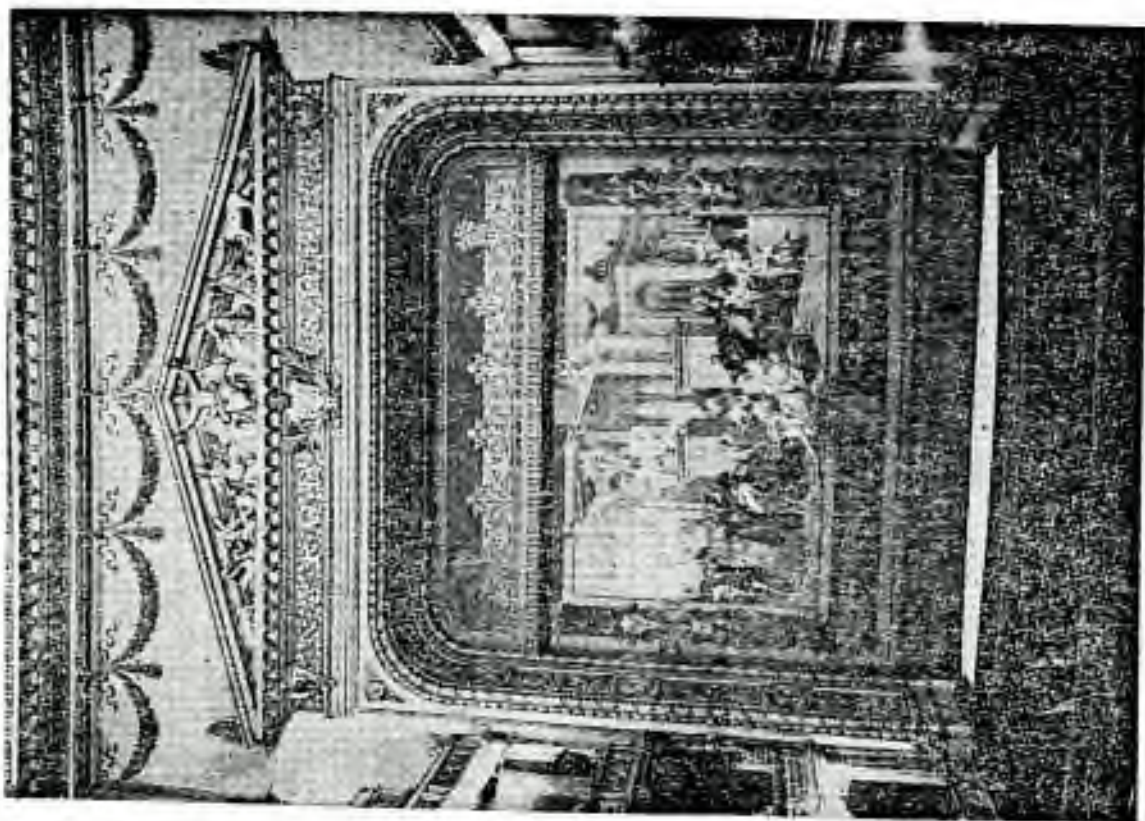
Ovinout, titul muže, anglicky „náš“. — 13. Naše měna, druh stromu, ženské jméno. — 14. Sarmatský národ, gáza, shromáždění. — 15. Prvek hydrogenium. SPZ Prahy, anglický bohoslovec a zastánce Viklefových názorů (Petr. asi 1385 až 1456). — 16. Foerstrova opera, bol. bylina s velkými květy. — 17. Clenění, kolo parníku. — 18. Násep, irácká zprava, vodajská kancelář, indiánský symbol předků. — 19. Dusičnan alkalického kovu, etiopská řeka, odvozeniny kyseliny. — 20. Mužské jméno, mužské iméno, spor-

tovní časopis v NDR. — **Kontrola:** 5 Oss. 13, Payne. — **Vě-** Tajenka ze dne 28. ledna 1983 zní: ...kdož by zde vydržel. J. Vrchlický. **Vylosování luštětel:** B. Bašus, Choceň; J. Kašparová, Vyškov; Ing. Fr. Janáček, Ostrava; J. Ignác, Opava; manželé Ostřích, Praha 6. **Luštětelů bylo celkem 1340, z toho 1315** správných, 25 nasprávných. **Luštění zasilejte do čtvrtka na adresu:** Lidová demokracie, pošt. schr. 85, 120 78, Praha 2.

Sikmá věž v italské Pise je světovou atrakcí. Kampanila — byla založena r. 1161 na půdě z nepřevýšených 4,8 m od kolmice. Ranně se odklání o 0,04 až 0,65 milimetru. Sikmá věž v Pise není jedinou sklonou věží v Itálii. Podobnou se chlubí Bologna, která má dokonce dvě skloné věže — Asinelli a Garisenda.

V JEDNOM alpském městečku u závěrečné místní správy slinici vedoucí kolem přílehlého jezera. Zákazníci na světlo záby, které putovaly přes slinici i v době čilého automobilového provozu u Na zátku místního přírodovědeckého svazu, který tvrdil, že záby jsou dnes vzácnější než auta, městská správa slinici zavřela.

Po několikaleté přestávce se letos na podzim opět zvedne opona Národního divadla

Bez muziky

Mnozí svácarští motorcyclisté měli ve svých umístěných do ochranné přilby miniaturní tranzistorový rádiový přijímač a rády poslouchat, aby jim nebyla dlouhá chvilka. Policie tento zlozvyk rázně zakázala. Rouně se zakázáno používat hlasitě rádiový přijímač v automobilu, neboť by to mohlo být nebezpečné, neboť by bránil mu to v plném soustředění na jízdu.

DIKY PROFESORU Ostřichovi nebuďte jist ve Švédsku tvrdě maso. Zní oně pan profesor v Institutu pro výzkum masa v jižněšvédském městečku Kavišgaen zistil, že tvrdé maso změně své vlastnosti v okamžiku, kdy je vystaveno několika elektrickým křátkům o napětí 15 voltů. Maso přitom nejen změkne, ale zlepši se i jeho kvalita.

Hospodárnější odběr Vincentky

[čtk]: Napouštění známé léčebné vody Vincentky v hale ve Státních lázních v Luhačovicích reguluje nyní fotobuňka. Reaguje na ruku pacienta a po naplnění poháru přívod zastaví. Dochází tak k úspoře minerální vody, žádané zejména k léčbě horních cest dýchacích. Hospodárnější odběr přivítali také pracovníci luhačovickeho závodu n. p. Moravskoslezská zřídila Moravský Beroun. Vždyť pramen Vincentky ani nestačí plně uspokojit požadavky odběratelů. I když např. vloni vyexpedovali z plněny proti plánu o 100 000 litrů vody více. Každoročně Luhačovičtí dodají zákazníkům kolem 4,5 milionů litrů Vincentky.

Ženy za volantem

Podle zahraničních agentur směřují v současné době řády už i ve Spojených arabských emirátech osobní automobily žen, což jim bylo až do nedávné doby odpíráno. Učitelé řády však nemohou být — podle Koránu — muži a proto byly povolány učitelky-řidičky z jiných států, především z Libanonu a Sýrie, ale i z USA a Anglie. Nadále však platí, že ženy nesmějí zasedat za volantem taxikářek, ani jako řidičky nesmějí jet samy v automobilu s mužem, nebo za volantem odhazovat svou tuň. A právě tato skutečnost patrně bezpečnost provozu naznačí. K získání řidičského průkazu je nutné, aby řidič či řidička projela určitou délku s automobilem dopředu a pozpátku. Znají ty nejdůležitější předpisy a značky a byli dárci krve.

* **STEREOFONNÍ TELEVIZOR** nového typu vyrobila finská firma Salora OY Salo. Systém používá tři reproduktory — jednoho pro levý kanál, druhého pro pravý kanál a třetího pro kombinaci zvuku z obou kanálů. Orthoperspecta, jak byl systém nazván, reprodukuje stereofonní akustický signál s větší hloubkou a vyšším odstupem mezi oběma kanály, než zatím bylo běžné. Firma chce dodávat i dekodovací příslušenství, jež může běžný televizní přijímač změnit na tříkanálový stereosystém.

JAK SE DĚLÍ SRDCE

Vím, je více lidí, kteří překročí vysokou hranici devadesát let. Před časem mi však bylo přáno seznámit se s mužem, jenž dosáhl tohoto věku obdivuhodně mladý; tak mladý, že místo aby se těšil z odpočinku, jde dál disciplinovaně cestou své práce, protože ví, že může ještě lidem sloužit. Chtěl jsem proto o něm napsat a vzdát mu k jubileu hold.

Na vršku předlu Bulovky na kraji smrkového lesíka je malý pavilón. Tam má pracoviště profesor akademik Vilém Laufberger. Tam jsem ho našel a hovořil s ním. Osvojil si prostotu, která bývá výsledkem bohatého a složitějšího života. Z tváře zdobené krásnými vráskami se na mne dívaly žilovci očí, plné přemýšlivého neklidu.

— Slyšel jsem o vás mnoho zajímavého od vašich žáků...

— Čím jsem, prosím vás, zajímavý? Ze jsem se dožil devadesát let? Co já? Takový Purkyně, to byla osobnost! Nebo Bechyně a jeho nuselským mostem? S tím jsem se měl rád. Vůbec se teď rodí mnoho schopných lidí...

Naučný slovník mi řekl o laureátství státní ceny, Řádu práce, komandérském kříži Polonie restituata... Ale jako se říká, že přesnost je ctností králů, tak je zřejmě prostá, nepřetvářená skromnost předností velkých duchů.

— Řekněte mi aspoň, pane profesore, co vás přivedlo k badatelské práci?

— Já myslím, že ten gen je od dědečka. Byl lékařem v Turnově. Když tam vpadli Prusáci, po zákonu lékařského povolání léčil i nepřátele. Ale odmítl za to odměnu. Můj otec byl taky lékař; zemřel, bohužel, když mi byly tři roky.

— Takže rodinná tradice. A jak vy jste se dostal k medicíně?

— Přes fotbal, usmívá se akademik. — V kvintě jsem v Praze propadl z botaniky. Hledal jsem nějaký ústav, kde bych dostudoval. V Boleslavi mě ředitel odmítl jako nežádoucí přítel. Šel jsem tedy do Chrudimě; byl jsem náruživý fotbalista a doufal jsem, že si tam zakoupí. Učil jsem se pilně jazyky; hrál jsem na housle, ale matuřitu jsem udělal díky brankám, které jsem vsílil za školní mužstvo. Jeden kamarád z hřiště mě pak vzal na přednášku profesora Babáka o pokrocích fyziologie. To rozhodlo. Babáka jsem si zamiloval, byl to rozený pedagog.

Nám z prvního ročníku lahodilo, že nám říkal „pane kolego“. Přilnul jsem k biochemii. Už v třetím ročníku jsem se za vlastní peníze rozjel za odborníky do Halle. Jenže pak přišla válka. Narukoval jsem a hned v první bitvě jsem byl raněn. Dal mě jako asistenta k šéflékaři lantvéru do Boleslavi. Byl to zubař. Naučil jsem se trhat zuby tak, že když mě odveleli

do Tyrol, chodila za mnou celá divize. Poslali mě dokončit studia a s doktorem jsem šel zpět na italskou frontu. Tam jsem zas léčil pohlavní choroby.

— Takže jste si mohli po válce otevřít výnosnou ordinaci...

— Jistě. Ale já šel zase za Babákem. Zakládala se druhá česká univerzita v Brně. V roce 1919 jsem se habilitoval a vyhlédl si mě jako profesora patologické fyziologie.

Během našeho rozhovoru vešla sekretářka a přinesla poštu: skoro všechny dopisy i časopisy z cizím známými. Profesor Laufberger roztrhl jednu obálku, čekal zřejmě nějakou zprávu. Jmenoval mi vědce, s nimiž je ve spojení... Ale chtěl jsem se přidržet linie načatého rozhovoru.

— Vaše vědecké výzkumy budou odborníci vždycky připomínat. Ale čtenáře by určitě zajímal váš další soukromý život...

— Vzal jsem si dceru profesora Hnátka. Šla se mnou do Brna a měli jsme dvě dcery. Sama studovala práva.

— Tak jste možná byli kolegové. Brněnská fakulta byla v těch letech slavná. Vůbec se v Brně prudce rozvíjel kulturní život. Našel jste tam přátele?

— Jistě, taky mezi umělci. Znal jsem dobře profesora Trýba. I s Janáčkem jsem se seznámil. Pozvali jsme ho do Biologické společnosti na besedu o vztahu hudby a matematiky. Tehdy se proti tomu srovnání čertil, ale nebyl v právu. Dnes je převod hudby na číslice běžný.

— Kdy jste přišel do Prahy?

— V roce 1934. Zakládala se Československá akademie věd. Jako pozdější místopředseda jsem s jejím prezidentem Zdeňkem Nejedlým pracoval ve velké shodě.

— Mohu se jako naprostý laik odvážit zeptat na vaši badatelskou činnost? Jednou jsem četl, že jste proměnil mlouka v žábu?

— To se stalo už roku 1913 a bylo to jinak: výživou jsem proměnil larvu mlouka v dospělého tvora, vodního živočicha na suchozemského, něco, nač příroda sama už zapoměla a přestala to provádět. Tak jsme s profesorem Babákem viděli tvora, jakého nikdo na světě nepoznal. Napsal jsem o tom všem knížku Malé tajemství života.

— O čem všem jste psal?

— Snažil jsem se rozbit láterní buň-

ky a objevil jsem, že mají jakousi mřížku z nerozpustných bílkovin. Pak jsem zase hledal bílkovinu, obsahující železo, a našel jsem ferritin. Mé výzkumy přerušila druhá světová válka. Školy byly zavřeny a jenom tajně jsem se mohl dostat ke knihám, které jsem potřeboval. Pomáhal jsem bakteriologům ve Zdravotním ústavu.

— Takže pokračovat ve vědecké práci jste mohl až po válce...

— Nej dřív přišly pedagogické starosti. Dva tisíce studentů se těsnilo v Lucerně. Já sám jsem přecházel od biochemie k elektronice. Zajímaly mě elektrické proudy v srdci. Na Bulovce vznikl nový ústav: Laboratoř grafických vyšetřovacích metod, který má i lůžkové oddělení. Navrhl jsem nové diagnostické postupy, vznikla vektokardiografie, která nám dává tři obrazy elektrického srdečního pole... Pořádali jsme po Evropě kolokvia, vydal jsem anglickou knihu...

Podíval se na mne s pochopením a fukl vlněně:

— No, necháme toho, vidíte?

— Rád bych aspoň ve stručnosti...

— Napadlo mi rozdělit srdce na osm oktantů. Pro každý oktant jsem našel vrchol, abych mohl s jistotou určit diagnostiku infarktu. Výsledek může sloužit za vodítko chirurgovi a dá se pomocí počítačového stroje vyjádřit v číslech. Já mám například číslo DD 2131-1201.

— Taky jste měl infarkt?

— Před devíti lety jsem ztratil ženu. Pak dceru Jitku, byla očn lékařkou. Měsíc potom jsem dostal infarkt. Zůstala mi dcera Dagmar. Mám vnučku i pravnučku.

— Prožil jste mnoho ztrát a musel mnoho překonat. Přesto se neodříkáte práce, naopak vám narůstá. Máte při ní čas taky na nějaké osobní záliby?

— Je to moderní hudba, překvapil mě profesor. — Slyšel jsem kdysi syčet publikum při Ostrčilově Impromptu. Začala mně modernost v hudbě zajímat a stal jsem se jejím citilem. Taky mám rád moderní výtvarné umění. A ovšem sport. Nevynechám žádný zajímavý přanos.

Hovořil jsem dlouho a chtěl jsem svůj záznam otisknout jako hold badatelů a vědců k 90. narozeninám. Dal jsem mu článek přečíst, ale on mě požádal, abych jej neotiskoval.

— V takovém článku nelze vystižně vědeckou práci v celé šíři. Čtenáři jistě čekají od vás víc.

Uznal jsem, že se mi nepodařilo vyjádřit svůj hold, jak jsem si představoval, a poslechl jsem.

A tak doufám, že čtenáři přijmou v dobré vůli i mou neobratnou vzpomínku v tomto čase, kdy s úctou a láskou myslíme na ty, kdo si to zaslouhují.

U prof. Laufbergera jsem dělal rigorosum z fyziologie.

Setkal jsem se s ním po prvé na letecké základně v Honningonu v Anglii, když se tvořila naše 311 bombardovací peruť. Ještě dnes vidím jeho usměvavou tvář a jiskrné oči, které se tak rozvážně dívaly do světa a které se nebály žádného nebezpečí.

Arnošt vystudoval doma gymnasia

a po skončení vojenské přesměrní službě vstoupil do vojenské akademie v Hranicích. V roce 1935 byl vyřazen jako poručík pěchoty. Samotná vojenská služba neuspokojovala jeho hloubavého ducha. Dal se ihned po skončení akademie zapsat na universitu v Bratislavě. Studoval soukromě filosofii až do roku 1939.

Pak přišli Němci. Tak jako stovky jiných, odešel Arnošt do Polska a ihned se přihlásil do služeb československé vojenské skupiny v Krakově. Když v září 1939 napadlo hitlerovské Německo Polsko, prodělal se skupinou celý ústup do Sovětského svazu. V té době byl pobočником velitele skupiny, podplukovníka Svobody.

Arnošt odešel za hranice, aby bojoval. Sotva vláda Sovětského svazu povolila Českoslovákům odjezd na západ, kde se tvořily nové československé jednotky, jel s nimi. Přes Střední Východ a Středozemní moře přijel do Agde ve Francii. Tam se stavěla 1. čs. divise. S ní šel Arnošt do boje. Pak přišel nový ústup a porážka Francie. Ale Českoslováci, na rozkaz vrchního velitele armády, presidenta Beneše, odjíždí do Anglie, neboť „... Československo bojuje dál, po boku Anglie, až do vítězného konce“.

U letců. V Anglii byli zasazeni letci první do boje. A Arnošt chtěl bojovat. Při první výzvě se přihlásil. Byl poslán k 311. bombardovací peruti. Tam byl vycvičen na palubního radiotelegrafistu.

V té době nebylo v Anglii příjemně. Němci se snažili ze všech sil vyřadit RAF z činnosti. Několikrát denně bombardovali letiště. Ale Arnošt jen suše poznamenával: „Však na ně také dojde“. Spěchal s výcvikem, aby mohl být brzy zařazen do posádky a aby mohl Hunům oplátit stejným dílem.

V zajetí. Pak jsem jej ztratil z dohledu, Němci mne sestřelili dřív než jej.

Po nějakém čase mne Němci pustili z vězení a poslali do zajateckého tábora RAF v Saganu, západně od Vratislavi. Tam jsem se znovu setkal s Arnoštem. Byl sestřelen na šestém operačním letu.

Z počátku byl zoufalý. Měl v plánu, že po skončení první operační tury půjde do pilotního výcviku. „Hrome, měl jsem šlehný nápad napsat Göringovi, aby nás vyměnil za německé zajatce v Anglii,“ řekl mi. „Vždyť je to škoda, nechat nás tu odpočívat.“

Na začátku války to nebyla pro Českoslováky žádná radost, být sestřelen nad německým územím v uniformě RAF a dostat se do zajetí. První československá posádka, sestřelená nad Německem, se dostala Němcům do rukou po několika dnech skrývání. Byla postavena před válečný soud pro vlezradu, zmežradu a špionáž a vězněna skorem dva roky v samovazbě v Berlíně. Jen dik ministerskému předsedovi Churchillovi a Mezinárodnímu Červenému kříži byl soud v poslední chvíli zastaven.

(Pozn. redakce: V posádce byli: P/O Trojáček, Sgt. Zábrž, P/O Procházka, Sgt. Kaňka, P/O Kilian, Sgt. Knotek.)

Arnošt v zajetí nezahlédl. První povinností válečného zajatce je pokusit se o útek ze zajetí. A tak se Arnošt dával v každém táboře, kam přišel, k dispozici „Escaping committee“ (výbor pro útky), které organizovalo útky zajatců z táborů. Poněvadž uměl dobře německy, ustanovili jej Angličané exponentem pro styk s Němci. Různými způsoby se pokoušel vymámit na nich věci, potřebné k útoku. Nejčastěji se užívalo podplácení. Jakmile Němec přijal úplatek, byl v pasti, poněvadž se bál prozrazení. Takoví němečtí strážníci byli pak více méně nuceni přinášet věci, které pro zajatce mohly znamenat svobodu.

Ale ani tato činnost nemohla Arnoštovi stačit. Toužil po práci, po vzdělání. V táboře byla založena „Staff college“ (válečná škola) a Arnošt, který před válkou studoval historii, se pustil znovu do studia. Za necelý rok se stal učitelem ve škole a velmi dobrou angličtinou přednášel o Evropě a blavně o Československu. Stal se nejlepším znalcem situace na frontách. Bedlivě četl německé noviny a zakresloval si do

map pohyby na frontách. S obdivuhodnou předvídavostí ohlašoval pak příští ofensivy nebo osobní změny v německém velení. „Volly“, jak mu Angličané říkali, se stal kapacitou.

Ale i ve sportu byl Arnošt chlapík. Spolu s poručíkem Čechkem Chaloupkou (zahynul tragicky na letišti Praha-Kbely v r. 1946), sestavil české volejbalové družstvo, které bylo jeden čas absolutním vítězem ve všech zápasech.

Arnošt byl hluboce nábožensky založen. Byl velmi tolerantní, ale náboženství bylo pro něj posvátné a nedotknutelné.

Přípravy k útoku

Válka se prodlužovala. Přišel rok 1944. V zajateckém táboře, na pohled klidném, je velmi rušno. Již 8 měsíců se pracuje na velkém tunelu, který pro některé bude znamenat svobodu. Němečtí strážníci-ferreti slídí celé dny a noci po táboře. Tuší něco, ale nemohou nic vysledit. Po dobu 8 měsíců pracuje 500 lidí na budování tunelu a na přípravách k útoku. Je to obdivuhodná organizace. Před očima Němců — které je nutno hledat ve dne v noci, aby na nic nepřišli — se kopírují mapy, vyrábějí se falešné papíry, šiji se civilní šaty a kope se pod zemí. Kope se za nelidských podmínek, pracuje se tajně, rychle a s nesmírnou námahou a nebezpečím, že dělníci budou zasypani. Vykopaný písek je pak nutno tak rozptýlit, aby nikde v táboře nebylo stopy po čerstvé zemině.

V tunelu se blíží práce ke konci. Je 150 metrů dlouhý. Pojíždějí v něm vozíky s vykopaným pískem, je do něj zavedeno elektrické světlo. Primitivní čerpadla přivádí čerstvý vzduch. Práce dole je velmi namáhavá. Jen zdatní lidé tam mohou pracovat. Arnošt Valenta pracuje v tunelu. Pak při losování o pořadí v útoku je vytažen první. S kamarádem, Angličanem Johnny Marshallem je určen k tomu, aby na druhém konci tunelu uvolnil východ a prozkoumal cestu.

Útek. Pak přišel poslední den příprav a napjatého očekávání. Potkal jsem se s Arnoštem v koupelně. „Tak, ještě se zde naposled osprchuji a zítra budu ve vlaku na cestě do Polska, jako pan stavitel Müller,“ řekl mi. Jeho falešné doklady byly tak dokonale padělané, že je ani gestapo nemohlo rozpoznat, jak jsme se později dozvěděli.

Noc z 24. na 25. března 1944 byla tmavá. V 9 hodin večer se spustila první dvojice do tunelu. Pak jeden za druhým mizeli v tmavém otvoru pod betonovým krytem v jedné umývárně. Na neštěstí začalo hustit smět. Pak ve 23 hodin byl vypnut elektrický proud, protože byl hlášen letecký poplach. Po tmě to jde velmi pomalu. Předpokládali jsme, že se podaří asi 150 zajatcům utéci. Letecký poplach však zdržel celou operaci tak, že do 4. hodiny ránní uteklo pouze 85 zajatců.

V 5 hodin ráno spustili Němci poplach. Objevíli tunel. Z venku bylo slyšet střelbu, všechny okenice, které sloužily k zatemnění, byly uzavřeny. Nevěděli jsme, co se venku děje. Barák, ze kterého se utíkalo, byl obklopen německou stráží a všichni, kdo tam byli přistiženi, byli odvedeni do táborového vězení.

Ale 88 zajatců bylo na svobodě. Mezi nimi tři Češi. Npor. Valenta, nynější mjr. Dvořák a škpt. Tonder.

V roce 1944 cítili již Němci svoji slabost. Byli o to zuffější. Dříve, když byl zajatec chycen při útoku, dostal 30 dní do táborového vězení. Nyní však byl u moci Himmler. Gestapo dostalo striktní rozkazy i pro válečné zajatce: „Při masovém útoku budete považováni za sabotéry,“ řekli Němci.

Pak začaly chodit zprávy. Někteří byli chyceni. Pátrali jsme dychtivě po jménech. Kdo byl chycen? Kdo je ještě na svobodě?

Německá poznámka. Za 8 dní sjel blesk s čistého nebe.

Nejvyšší anglický důstojník nás svolal do divadelní budovy a přečetl německou zprávu velitelství tábora:

„50 válečných zajatců, kteří ze dne 24. na 25. března 1944 utekli ze zajateckého tábora Stalagluft 3, bylo zastřeleno, protože se bránili zatčení, nebo po zatčení se znovu pokusili o útek.“

Mezi zastřelenými byl také npor. Arnošt Valenta. Jak jsme později zjistili, bylo toto německé vysvětlení pustou lží. Zajatci byli pochytáni, uvězněni a z vězení přímo odvedeni na popravu.

Na znamení smutku a protestu proti zastřelení 50 kamarádů nařídil nejvyšší anglický důstojník nosit černou pásku po dobu 1 měsíce.

Na Trafalgar Square v Londýně byla sloužena velká mše za 50 zastřelených důstojníků RAF. Při tom bylo čteno jméno:

F/Lt Arnošt Valenta, Českoslovák.

KOMU TO VLASTNĚ PROSPÍVÁ

Vechslák, měnič, vometák, pouliční banka. Postavička, jejichž počet se v Praze poslední dobou začal zvyšovat úměrně k tomu, jak klesá cizinecký ruch. Bloudí v okolí turistických atrakcí, procházejí se po Karlově mostě, číhají v zákoutích Karlovy ulice, postávají na Staroměstském náměstí, čekají před vchody hotelů na Václaváku. Vrhají se na skupinky západních turistů, snažíce se vyměnit valuty za československou měnu v kurzu výhodném pro obě strany.

A turisté ve většině případů mění. Pokud ovšem už tak neučinili v autokarech za hranicemi, kam nejpodnikavější z vechsláků zajišťují a kde provádějí své obchodní transakce na prvním odpočívadle, jakmile autobus zastaví. Obměna toho se také provádí v taxicích z letiště. V žargonu se tomu říká "taxi-banka."

Duší se to, neboť dnes už některé západní cestovní kanceláře upozorňují na možnost této výměny včetně kurzů ve svých prospektech. Zapomínají ale na informaci, kdo vlastně tyto podnikavci jsou.

Většina z nich podle vzoru: máš-li malér, pomoz nám, my pomůžeme tobě." Jsou totiž konfidenty StB, mnozí pak jsou pří-

mo příslušníky ministerstva vnitra nebo potomci prominentů Strany.

Tato činnost je totiž československým zákoníkem přísně trestná podle paragrafu "o poškozování státního devizového hospodářství." Ale všechno klapne na jedničku. Valuta, pokud není prodána na černém trhu, přijde do banky, kde je směněna – anonymně, neboť občan ČSSR nesmí vlastnit cizí peníze – za tuzexové poukázky. Stát je spokojen, hodné valut tak potřebných pro socialistické hospodářství zůstane v Československu. Mnohem více, než by jich tam zůstalo oficiální cestou např. při nucené výměně na hranicích.

A s tuzexovým bonem lze pak dojít do speciální prodejny západního zboží Tuzex a třeba prodat ho, neboť zájemců o koupi západního zboží je vždy nadbytek. Počítejte ale s námi:

Za 1000 Kčs lze "nakoupit" 100 DM. Tyto je v bance možno vyměnit za 250 tuzexových bonů, které načerno prodané po pěti až šesti Kčs přinesou 250 až 350 Kčs výdělku. A to je pouhých sto marek. Dobří měnič "vyčenzují" v sezóně denně průměrně tak 2000 DM, což je šest až sedm tisíc korun "vejvaru."

Dnes už také nelze měnit kdekoli. Praha je rozdělena na úseky, kam jedni mění mohou a druzí ne. Toto je hlídáno ostrými hochy, kterých je mezi vechslujícími většina. Mafie a la Bohemia.

Tato mládež – věkový průměr je tak 25 až 30 let – pak vysedává po pražských barech popíjejíc drinky, o kterých si normální člověk pro jejich cenu může nechat jenom zdát. Vozí se v nejnovějších západních automobilech, jejichž cena často překračuje 200.000 Kčs, nepracují, neboť je kryjí všelijaká razítka v nejrůznějších legitimacích – a to vše pod dohledem míst nejmocnějších.

Mnoho západních turistů se pak vrací domů s tím, že už do Prahy nikdy nepojedou. Vyměnili třeba na ulici a měli pak velké problémy s československou policií, protože obdrželi za své dobré peníze například tisícikorunu z roku 1933, která již padesát let neplatí...

Dosud neznámý český psaný list mistra Jana Husa byl objeven ve starém kodexu, uloženém na evangelické lafě v německém Oberwiesentalu nedaleko našich hranic. Byl určen Husovým přátelům panu Liděři z Radkovic, paní Markétě z Dubé a zemanu Martinu Skůčkovu z Nových Dvůrů u Slap nad Vltavou. V současné době je list odborně zkoumán, stejně jako osudy jeho adresátů.

● Poroste-li počet mexického obyvatelstva stejně jako dosud, bude mít tato nejhladnější španělsky mluvící země v roce 2000 přes 130 milionů obyvatel. Konstatoval to účastníci zasedání o demografii, které se koná v mexickém hlavním městě.

FUCHSBRIEF

Vermerk
FEB. 1983

Z 2810 B

Btx: *1936 #

Bonn-Bad Godesberg

AKTUELLE INFORMATIONEN UND ANALYSEN AUS WIRTSCHAFT UND POLITIK

Nr. XXXVI/84

Bonn, 10. Februar 1983.

BONNER NOTIZEN

Die Wende kam überraschend und traf die Sozialdemokraten hart:

Die Chancen der FDP, wieder in den Bundestag zu kommen, werden mit jeder Woche besser. Das bürgerliche Lager konsolidiert sich. Die Union gibt (unfreiwillig) Zweitstimmen an die FDP ab.

Das Wunder heißt weder Genscher noch Kohl, sondern Strauß. Ihn, der mit seinen verbalen Entgleisungen kaum Sympathien erregt, aus Bonn fernzuhalten, lassen sich viele Wähler ein Stück Überwindung kosten und FDP wählen. Ob Strauß am Ende wirklich fernbleibt, ist zwar nicht sicher, aber wahrscheinlich. Kohl, Zimmermann und Genscher im Kabinett gegen ihn: Das macht seine Stellung nicht leicht. In der CSU-Landesgruppe hatte Strauß einen wochenlangen Krach mit Zimmermann angefangen, der beiderseits tiefe Spuren hinterlassen hat.

Auch sonst hat Strauß in der CSU-Landesgruppe wenig Freunde. Theo Waigel hält zwar telefonisch ständig Kontakt mit ihm. Aber Waigel hat den Wunsch von Strauß nicht erfüllt und bei der Aufstellung der Landesliste nicht gegen Zimmermann kandidiert. Andere Landesgruppen-Mitglieder unterstützen offen einen FDP-freundlichen Kurs.

Immer stärker stützt sich Strauß auf seine Münchener „Mafia“ aus Stoiber, Tandler und Scharnagel (Bayern-Kurier). Streibl hält sich bedeckt. Er will Ministerpräsident werden. Alle zusammen aber wollen Strauß nach Bonn abschieben, um die Posten untereinander in Ruhe verteilen zu können.

Kohl am Ziel seiner Wünsche? Es sieht so aus. Denn die SPD hat die Grünen so ausgesogen, daß deren Chancen, in den Bundestag zu kommen, ständig sinken. Den Grünen-Sympathisanten bleibt nur noch übrig, das linke Lager zu stärken und SPD zu wählen. Aber allein schafft es die SPD genausowenig wie es die Union schaffen würde. Der Beifahrer FDP gibt den Ausschlag. Kohl hat eine gute Chance, auch nach dem 6. März Kanzler zu sein.

TENTO ČASOPIS VYCHÁZÍ ŽE TÝDNĚ O 4 STRÁNKÁCH A 150 DŮ.
ČTVRTLETNĚ 120 DŮ.

Príslib české literatury

[fk]: Málokdo ví, že vedle Haškova Švejka, Račického Reportáže psané na oprátce a Čapkových knih patří k nejprekladanejším dílům české literatury román Kámen a bolest — monumentálně vržená, jazykově originálně zpracovaná freska z renesančního Itálie. Literární začátky jejího autora Karla Schulze (1899—1943), byly spojeny s Devětsílem. Karel Schulz, syn překladatele I. Schulze (matka pocházela z umělecké rodiny Mařáků), sám redaktor Lidových novin, Lidových listů a později Národní politiky, patřil k pražské brněnské skupině Devětsílu. Poetismem jsou poznamenány první dva Schulzovy povídkové soubory Sever—jih—západ—východ (1923) a Dáma u vodotrysku (1925). Do proudu proletářské literatury se K. Schulz zapadl románem Tegmairerovy železárny (1922). Od konce 20. let se u Schulze dostávají dlouhá tvůrčí přestávka — výsledek hlubokého vnitřního přerodu. Až počátkem 40. let se čtenáři mohli seznámit s dalšími dvěma knihami povídek [Peniz z nocelehárny, Prsten královny], románem Kámen a bolest a začátkem jeho pokračování Papežská mše. Karel Schulz byl velký příslib české literatury. Předčasná smrt (zemřel v necelých 44 letech — právě před čtyřiceti lety) zabránila autorovi dovršit smělé plány.

Kresba J. Kouřdy

Müll ist keine Privatsache

KOBLENZ, 2. März (dpa). Der Bürger muß grundsätzlich die öffentliche Müllabfuhr benutzen. Das gilt nach einem am Mittwoch bekanntgewordenen Urteil des Koblenzer Oberverwaltungsgerichts (OVG) auch dann, wenn Bürger in der Lage sind, den Müll selbst zu beseitigen. Eine Ausnahme in Einzelfällen sei nur tragbar, wenn das Benutzen der öffentlichen Müllabfuhr unzumutbar sei. Das Gericht wies mit dieser Entscheidung die Klage einer Frau gegen die Kreisverwaltung Pirmasens als unbegründet zurück. Die Kreisverwaltung hatte die Klägerin im Oktober 1980 aufgefordert, den auf ihrem Wochenendgrundstück anfallenden Müll von der öffentlichen Müllabfuhr abholen zu lassen. Gegen diesen Bescheid hatte die Frau zunächst vor dem Verwaltungsgericht Neustadt/Weinstraße Klage erhoben. Sie argumentierte, zur Müllbeseitigung sei sie selbst in der Lage. Das Verwaltungsgericht und auch die Berufungsinstanz vertreten jedoch die Auffassung, jeder Bürger sei zur Benutzung öffentlicher Entsorgungseinrichtungen verpflichtet (Az.: 7 A 61/82).

Kaugummi aus der Tube

TOURCOING, 2. März (dpa). Als „eine der größten Weltrevolutionen im Bereich der Süßwarenindustrie“ hat die französische Filiale einer belgischen Firma jetzt „Kaugummi aus der Tube“ angekündigt. Die flüssige Kaumasse sei bei Testverkäufen zum Renner geworden, teilte die Firma „Lamy-Lutti“ in Tourcoing in Nordfrankreich mit. Angeblich haben sich Kau-Experten in USA, der Hochburg des Kaugummis, seit langem vergebens an der Entwicklung der Neuerung versucht.

..A UŽ VEYKANDU ZASE ZPÁTKY DO TUBY!

Světově proslulou a vrcholně snobskou restaurací „U Maxima“ v Paříži v Královské třídě č. 3 otevřel 23. května 1893 citlivostivý šéfkuchník Maxime Gaillard. Předtím tam byla neprosperující cukrárna zmrzlínářské imody. Přestože Gaillard zemřel už r. 1895, jeho nástupci Chauveau a Cornuché pozvali slávu restaurantu k nebyvalé proslulosti.

Poklady Admirála Nachimova

Už od poloviny 90. let minulého století se carská vláda v Rusku zaměřovala na expanzi směrem na Dálný východ. V roce 1903 se představitelé carské imperialistické politiky snažili přimět Japonce, aby ustoupili v otázce Mandžuska a Koreje a byli přesvědčeni, že „malé, nevyspělé“ Japonsko se neodvážilo střetnout s carskou vojenskou mašínou. Japonci si však zabezpečili blahovolnou podporu Velké Británie a USA a rychle se připravovali na válečné střetnutí. V celé zemi byla vyvolána vlna šovinistické nálad.

Nejprve Japonci 24. ledna 1904 přerušili s carským Ruskem diplomatické styky a dva dny nato napadlo japonské loďstvo bez vyhlášení války ruskou eskadru v přístavu Port Arthur.

O toto přístavní pevnost na Dálném východě byly svedeny úporné boje. Už v prvních fázích utrpělo ruské loďstvo těžké porážky a nakonec se Japoncům podařilo celou ruskou tichomořskou flotilu zničit. Po šestém útoku Japonců na Port Arthur generálporučík A. M. Stessel bez vědomí dalších důstojníků kapituloval a Japonci pevnost obsadili. Válka trvala dále. Japonci však byli hospodářsky vyčerpaní a nařídili zpravidkovat Rusku mírové jednání. Avšak to car Mikuláš přesto, že v Rusku šli odpor vůči válce a právě tak v carské armádě, rozhodně odmítl. Očekával zvrat, protože na cestu na bojiště už vyplula baltská flotila pod velením viceadmirála Z. P. Rozhdestvenského. Část ji propadla Suezem, část obeplovala africký kontinent kolem mysu Dobré naděje. V dálné Čušíma se střetla s rychlou japonskou flotilou. To byla 14. května 1905. A druhý den už byla celá baltská ruská flotila doslova rozdrvena. Z padesáti lodí se podařilo uniknout do Vladivostoku třem plavidlům.

V bitvě byl rovněž těžce poškozen křižník Admirál Nachimov.

Bylo to bitvění plavidlo o nosnosti 8542 tuny, pojmenované po legendárním ruském námořním veliteli, admirálu Pavlu Stěpanoviči Nachimovu, který se v letech 1828—29 za rusko-turecké války účastnil blokády Dardanel, pak za krymské války byl velitelem černomořského loďstva a v roce 1855 padl při obraně Sevastopolu.

Když ruská posádka poškozeného křižníku uviděla, že japonským rychlým loďm neunikne, rozhodla se poslat raději svou loď ke dnu, než aby ji Japonci získali. Stalo se to asi 12 kilometrů od ostrova Čušíma.

Znovu se o celé události začalo hovořit po třech čtvrtinách století. V roce 1980 se objevily na stránkách novin opět zprávy o potopené lodi Admirál Nachimov. V srpnu toho roku totiž začala japonská firma Nippon Marine Development Company potopěnou loď hledat a 16. září ji na mořském dně objevila. Dva dny poté už potápěči vynesli na mořskou hladinu a jejího nitra první poklady: pruty slinty obsahující 70 % platiny ceněné na 150 tisíce dolarů.

Přezident japonské firmy Katsumi Tarana v této souvislosti uvedl, že potápěči se pomocí autogenního dostali do nitra plavidla, které je značně poškozené a ponícené, že není možno přejít ani jeho jméno ani zjistit jeho číslo. Přesto jsou ale všichni přesvědčeni, že se jedná o vrak Admirála Nachimova. Leží v hloubce 97 metrů a japonská podnikatelé doufají, že se jim podaří z něj vyprostit 2,5 tuny zlatých anglických mincí, 16 prutů platiny, 48 prutů zlata — to vše v hodnotě nejméně dvaatřiceti milionů dolarů.

Před časem vystoupil před novináři v Tokiu Royiči Sasakava, který oznámil, že on je majitelem Nippon Marine Development Co. a demonstroval to několika zlatými cihlami vyproštěnými z nitra lo-

dě, které se potopila před 75 lety. Sám sebe více než osmdesátiletý japonský podnikatel označil za nejoblíbenějšího fanátka na světě. V souvislosti s jeho osobou se objevila podezření z válečných zločinů; je údajně šéfem hazardních heren, kontroluje podnikání v závodoch japonských motorových lodí a také disponuje hlasy osmi milionů voličů a je japonským „kmetem“ všech japonských „kmetů“.

Při setkání s novináři uvedl, že na jeho příkaz a za jeho peníze byla postavena v Singapuru loď Tenno (Číslo), určená pro podmorské práce a záchranářské práce. A jen tak mimochodem se zmínil, že pruty vyproštěné z potopené lodi „jsou asi platina“, že obtížné podmínky přerušily práce a že poklad má hodnotu tří biliónů dolarů. Po nějaké době už se pak bovale dženka o 38 biliónech.

A douhá zlákané věci a nitra Admirála Nachimova jsou tak vysore hodnoceny, že se dokonce staly čalými exponáty v jednom z výstavních sálů tokijského Marine Science Museum.

Kolem celé záležitosti se rojí mnohá a mnohá otázk a dohadů. Kde vlastně začíná a končí pravda a kde začíná a končí propaganda, čemu má sloužit celá ta barnamská reklama, kolik je v tom jen fantazie? V japonské televizi a vlastně také v muzeu byl ukázán jeden prut obtížený od zkorodované vstvy. Ty další jsou špinavé šedavé, drsné, a je přece známé, že platina nekoroďuje. Ovšem bronzová destička z kronštadtské loďnice a viditelným číslem 145 nevypadá na to, že by byla konopna ve staroditnictví. Na odpověď na řadu otázek je stejné třeba ještě počkat.

ZAZDÍVÁME SI SBOŘOVÉ
POPEVEK — TĚ D: JEDE
FOUR 2 PORT ARTHURA,
SEDI NA M KAMIKURÁ...
(BYL TO VELITEL JAPONCŮ)

NEOBVYKLÝM ZPŮSOBEM přiměl neukázněné řidiče k opatrnosti náčelník policie města Québec. Forest v kanadské provincii Québec. Když mu majitel tamního oděvního obchodu daroval nahou jilgurnu, oblékl ji do policejní uniformy a posadil za volant jednoho hřídkového vozu. Na střechu vozu umístil plechovku od motorového oleje, která připomínala radar, a automobil zaparkoval na úseku nejčastějších dopravních protěteků. Trik se mu podařil: při spatření „ochranné zákona“ řidiči prudce přibrzdovali a v jízdě velmi opatrně.

Americký potravinářský koncern General Foods Corporation má na letošní Salimě opět své jednací a výstavní místnosti a jeho představitelé prodávají se zástupci čs. průmyslu a obchodu možnosti další vzájemné výměny zboží, vazbových obchodů a kooperace. Americký koncern letos zvýšil kupní odběr sklenic pro svou instantní kávu od naší VHI Skio-Union z dosavadních zhruba 1 milionu kusů na 9 až 10 milionů kusů ročně. Naproti tomu zpracovává pro náš potravinářský obchod známou rozpustnou kávu Inkafee, která je běžná k dostání na našem trhu. Na Salimě pak General Foods rozšířil nabídku svého potravinářského zboží o různé dezertní směsi a pudinky v prášku.

[rks]

30 let od procesu hanby

V závěru roku 1982 nelze si nepřipomenout událost, jež stojí jako černý varovný mezník na cestě československého státu v poválečném období. Před třiceti lety, 20. listopadu 1952, začal na Pankráci v Praze proces se čtrnácti «členy protistátního centra vedeného Rudolfem Slánským». Všichni obžalováni byli buď vysokými funkcionáři Komunistické strany Československa nebo zaujímali více či méně významná místa ve státním aparátě, hospodářství a žurnalistice. Dne 27. listopadu byl vynesena rozsudek: jedenáct obžalovaných bylo odsouzeno k smrti, tři zbývajících k doživotnímu žaláři. Rozsudek byl vykonán 3. prosince 1952.

Po mezinárodní stránce byl tento akt pokračováním série inscenovaných procesů s komunistickými funkcionáři v Sovětském svazu, Maďarsku, Rumunsku, Albánii, Polsku a Bulharsku. Všechny byly zorganizovány za řízení Stalina, Beriji a dalších, jako příspěvek k zajištění absolutní vlády sovětského vedení nad těmito zeměmi. K ideologickému zdůvodnění sloužila stalinská teorie, podle které se úhlavní nepřítel zemí ovládaných komunistickými stranami skrýval uvnitř těchto stran. Popravených a vězněných z řad KSČ bylo proto v raných padesátých letech podstatně víc než oněch čtrnáct. Po stránce vnitročeskoslovenské pak byl proces s funkcionáři KSČ vyvrcholením perzekuce, věznění i poprav skutečných nebo domnělých odpůrců režimu z řad stoupenců jiných politických směrů i nestraníků.

Připomenout si děsivou historii vykonstruovaných obvinění a kruté represe tisíců československých občanů je zvláště nutné dnes, kdy «znormalizovaný» režim opakuje, byť ve zmírněné podobě, potlačovatelskou politiku padesátých let. Jako teprve Pražské jaro až celých dvanáct let po XX. sjezdu KSSS plně odhalilo zločiny poslední fáze vlády stalinismu u nás, tak právě tato odhalení živila reformní a demokratační hnutí roku 1968, udušené vzápětí sovětskou okupací. I dnes je třeba si připomínat, kam až může vést porušování lidských a občanských práv a svobod.

Otiskujeme výňatek z autobiografické knihy «Doznání». Napsal ji Artur London, ve Slánského procesu odsouzený na doživotí, který nyní žije ve Francii. Kniha byla přeložena do mnoha jazyků a zfilmována (s Yvesem Montandem v hlavní úloze). Česká verze knihy vyšla roku 1969 v nakladatelství Československý spisovatel, ale další domácí vydání byla husákovským režimem znemožněna. Výňatek líčí Londonovy vzpomínky na den ukončení procesu.

* * *

Dozorci nás nemusili budit, protože ani jediný z nás nezamhouřil v noci oka. Referenti přijdou do cel krátce před zahájením zasedání. Kohoutek a můj referent se vyhýbají rozhovoru. Vypadají vážně a napjatě. Dozorci, kteří strážili noční stráž, se pohybují tiše; mlčí.

Vyvedou nás na chodbu. Všichni vypadáme zničeně. Diváme se na sebe a naše zraky jsou pohaslé, bez jiskřičky života. To, co cítím a vidím, když pohlednu na své druhy, ve mně vzbuzuje dojem, že naše těla jsou už jen pouhou schránkou propastné hlubiny úzkosti a strachu.

Vykročíme jako automaty. Usedneme na naši lavici hanby. Čekáme...

Sál je zichlý. Přichází senát. Je přesně půl desáté. Předseda Novák oznamuje: «Pokračuji v přerušném hlavním líčení! Povstaňte a poslyšte rozsudek!».

Dozorci do nás vrazí loktem a přinutí nás vstát.

Stojím a slyším jako ve snu... «Rozsudek. Ve jménu Republiky!»

Státní soud v Praze projednal v hlavním líčení, konaném ve dnech 20. až 27. listopadu 1952, trestní věc proti vedení protistátního spikleneckého centra, Rudolfovi Slánskému a spol., pro trestné činy velezrady, vyvražďení, sabotáže a vojenské zrahy.

Na základě výsledku hlavního líčení uznal soud...».

Čtení rozsudku mi připadá dlouhé, dlouhé... Nevnímám slova, která pronáší předseda, k uším mi doléhá jen nejasný hluk.

Proč musím myslet na soudruha z francouzského odboje — jehož příběh mi vyprávěli — a s nímž se v této chvíli ztotožňuji: Byl jednou pozván na schůzku v lesích v Landes se svými vedoucími z partyzánského oddílu a náhle si uvědomil, že ho druzi chtějí zabít, protože ho podezírají ze zrahy. Zděšeně si uvědomil, že ho už nic nemůže zachránit. Když ho zasáhla smrtící kulka, měl ještě sílu vykřiknout: «Ať žije komunistická strana!» a s posledním vydechnutím: «Soudruzi, soudruzi, sou...!».

Zbývá ještě nějaká jiná naděje než ta, kterou jsme vložili do strany, pro milióny lidských bytostí, které na celém širém světě v ní spatřují konec svého utrpení a možnost zrodu spravedlivé společnosti? Kdybychom byli odhalili podvod, nebyla by to zrada našich soudruhů, přátel? ... V tomto světě, který je na prahu nové války? Ale to je ostatně absurdní otázka, protože jsme to stejně nemohli udělat! Jak z důvodů morálních, tak také proto, že jsme k tomu prostě neměli prakticky možnost.

Vzpomínám znovu na Sovětský svaz. Vidím jeho skvělý, statečný lid, který jsem si zamiloval a který miluji podnes; který přinesl a přináší tolik obětí; který dal věci revoluce tolik, že žádný jiný národ by nemohl dát víc. SSSR, vlast proletářské revoluce, naděje národů, druhá rodná země komunistů celého světa, za níž jich tolik položilo život... a jejichž největším hrobařem byl Stalin!

Velké kapky potu na mně vyrazejí, cítím, jak mi stékají po těle v praménkách... Mám mžitky před očima... Snažím se přemoci tento stav, abych mohl slyšet a pochopit, co říká předseda. Několikrát zaslechnu své jméno, *London*, spolu se jmény spoluobžalovaných při výčtu provinění, ale to ještě není rozsudek... A potom čísla článků trestního zákoníku, čísla odstavců Sbírkky zákonů a znovu jména, spolu s mým... Ale to ještě nejsou rozsudky... Ale pak slyším a zdvojnásobím pozornost:

«... a odsuzují se

I. obvinění Rudolf Slánský, Bedřich Geminder, Ludvík Frejka, Josef Frank, Vladimír Clementis, Bedřich Reicin, Karel Sváb, Rudolf Margolius, Otto Fischl, Otto Šling a André Simone podle § 78, odst. 3 tr. z., u všech, kromě Karla Svába se zřetelem na ustanovení § 22, odst. 1 tr. z.

K TRESTU SMRTI

II. obvinění Artur London a Vavro Hajdů podle § 78, odst. 3 tr. z. se zřetelem na ustanovení § 22, odst. 1 tr. z.

Evžen Lobl podle § 1, odst. 3 zák. čís. 231/48 Sb. se zřetelem na ustanovení § 34 tr. z. z r. 1852, u všech s použitím ustanovení § 29, odst. 2 tr. z., u Evžena Lobla se zřetelem na ustanovení § 12 tr. z.

K TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY NA DOŽIVOTÍ

U všech obviněných vyslovuje se ztráta státního občanství, a to podle § 42 tr. z. a § 78, odst. 4 tr. z. Podle paragrafu 23 trestního zákona započítává se obviněným Arturu Londonovi, Vavro Hajdů a Evženovi Loblovi do trestu odnětí svobody doba, kterou pro shora uvedené trestné činy strávili ve vazbě».

Po vnesení rozsudku vládne ticho, které dokazuje, že obecnost, přesto, že bylo tak pečlivě vybráno, je překvapeno tak mimořádně přísným rozsudkem.

Kdo by si byl pomyslel, že v Československu, zemi staré civilizace a demokratických tradic, se půjde ještě dál než v Maďarsku, Bulharsku, Polsku, Rumunsku: jedenáct trestů smrti! Tři na doživotí!

Ani jedině zatlasknutí, ani jediný projev souhlasu... Naopak se zdá, že zánem hrůzy, ledový chlad ovál lidí v soudní síni, kteří hrbí záda... Nikdo není hrdý na tento hrůzný závěr.

Předseda přeruší jednání, aby poskytl čtrnácti odsouzeným chvíli na rozmyšlenou. Můžeme se poradit se svými obhájci, dříve než se rozhodneme, zda přijímáme své tresty. Pokud jde o prokurátora, ten si vyhradil zákonnou lhůru k vyjádření.

Obecnost stojí strnule, oči upřené na nás, a sleduje bez pohnutí, jak opouštíme sál.

Obklopeni dozorci vracíme se zničení do svých boxů. Nevidíme nic kolem sebe. A přesto jsme často usuzovali, že jedině smrt by byla vyvrcholením procesu, ale chytali jsme se každého stébélka naděje, která nám podávaly jediné bytosti, s nimiž jsme byli ve styku, naši referenti: ti, kteří pro nás představovali stranu.

Nakonec jsme souhlasili se vším, dokonce i s odsouzením k smrti. Nebylo jiného východiska; souhlasit, jak to před námi učinili staří Leninovi druzi, obvinění z Budapešti, Sofie, Bukurešti... sehrát v procesu svou úlohu a potvrdit tak rozsudek.

V chodbě se neshledáme se svými ruzyňskými dozorci. Byli vyměněni. Ale co je horší, neshledáme se ani se svými referenty.

Po celou dobu procesu se od nás nehnuli. O přestávkách jsme je obvykle nacházeli u svých boxů. Povíдали si s námi, povzbuzovali nás. A teď, po vnesení rozsudku, který jedenáct z nás posílá na šibenici, jako by se rozplynuli.

Bylo jejich zmizení v posledním dějství také předvídané děsivou režií procesu?...

Vidím v protějšci cele Clementise. Ztratil veškerou energii. André Simone, který přes svůj špatný tělesný stav se zdál být jist sám sebou až do posledního okamžiku, je úplně zničený. Čtu v očích všech druhů zmatek nad tím, že nenašli své referenty, že jsou u nich v této chvíli jen neznámí dozorci. A všichni žádáme, aby naši referenti byli přivedeni.

Což nám referenti neslibili jménem strany jiný osud, jestliže se podřídíme a zaujmeme postoj odpovídající stranickým zájmům? Nemyslím si, že to pro ně pro všechny byl jen obyčejný policejní trik, když tvrdili, že bude vzat zřetel na to, podrobíme-li se vůli strany. Někteří tomu věřili. Nenařadili se všichni jako kati! Než se stali poslušnými nástroji «ruzyňských režisérů», prošli tvrdou školou. Řekl jsme už, že někteří plnili všechny příkazy slepě v přesvědčení, že činí-li tak, jednají jako opravdoví komunisté.

Když jsem je pozoroval, nezkoumal jsem často zpětně naše vlastní chování? Deformace principu demokratického centralismu vyměněním demokracie ve prospěch centralismu nás v minulosti pozvolna dovedla k tomu, že jsme se odnáuili samostatně myslet a očekávali jsme vše od «strany», nejvyššího vůdce. Zapomněli jsme na právo na úvahu, na pochyby. K některým problémům jsme nepřístupovali vždycky dostatečně lidsky. Naši referenti byli vycepováni tak dokonale, že souhlasili s porušením nejsvětějších lidských práv ve jménu strany a SSSR.

Ale současně někteří z nich věřili prohlášením strany, týkajícím se komunistické morálky, převýchovy, velkorysosti... Slepě věřili tomu, že ustavičná brutalita a surovost, s nimiž s námi jednali, mají smysl, konečně ospravedlnění. Třeba to i byl proletářský humanismus, či alespon určitý způsob, jak mu sloužit.

Teď vědi vše. Právě tak jako my.

Po zralé úvaze docházím k závěru, že poslední dějství umrlčí hry, které nechali sehrát ruzyňské referenty, se vymyká jejich osobní odpovědnosti a že padá výlučně na vrub sovětských režisérů a také na vedoucí stranické funkcionáře, na Gottwalda a členy politického byra z oné doby, kteří nesou strašnou odpovědnost za toto drama, protože se vzdali svého práva kontroly, protože dovolili, aby spravedlnost byla znásilněna, a protože v poslední instanci rozhodli o životě či smrti každého z obžalovaných. Zapali si uši a zakryli oči, zbáběle se tělom i duší odevzdali této paralelní policii, státu ve státě, který jednal podle dábelské vůle Stalina a Beriji! A který by pozřel i je, kdyby bylo třeba.

Hajdů a já, nevšímajíc si dozorců, kteří nám v tom chtějí zabránit, vystrčíme hlavy z boxu a domlouváme se: «Co budeme dělat?». Oba jsme stejného názoru: už dost komedie, vzneseme námitky proti rozsudku...

Vtom se objeví naši advokáti. Je to první setkání obhájců s jejich klienty... Když ti jsou již odsouzeni! Slyším úryvky z rozhovorů, které svědčí o tom, že advokáti se snaží uklidnit své klienty: ... «dopis prezidentovi» ... «žádost o milost» ... «Neztrácejte naději» ... Můj advokát se mne ptá na mé úmysly: «Nepřijímám rozsudek, chci se odvolat». Slyším, že Hajdů říká totéž svému advokátu.

Můj advokát mi sdělí, že neměl čas sejit se s mou ženou, ani ji zatelefonovat, a odejde se slovy, že zasedání brzy znovu začne.

Za několik okamžiků se vrátí Hajdův advokát společně s mým, oba jsou udýcháni, jak utíkali. Krátce nám oznámí, že hovořili s nekompetentnějšími osobnostmi, a varují nás důtklivě, abychom se neodvolávali proti rozsudku. «Neuvědomujete si, jaká je venku situace. Plná nákladní auta rezolucí docházejí ze všech koutů republiky, z továren, úřadů, vesnic, a všechny požadují trest smrti pro všech čtrnáct. A cožpak mezinárodní situace není velice vážná? Eisenhower byl právě zvolen prezidentem Spojených států. Jsme na prahu nové války. Prokurátor si vyhradil tři dny k vyjádření. A odvoláte-li se, odvolá se i on a pak nebudete mít nejmenší naději, že byste ušli oprátcí!».

Na základě toho se Hajdů a já rozhodneme, že přijmeme rozsudek.

Ve chvíli, kdy mě opouští, slíbí mi advokát poznovu, že se spojí s mou ženou a že mě pak navštíví ve vězení. Čekám na něho dodnes...

Přelíčení pokračuje: poslední. Předseda nás volá jmény. Jeden po druhém se zvedáme a předstupujeme. Všichni prohlásíme jednotvárným a přidušeným hlasem totéž: «Přijímám své odsouzení a zříkám se práva na odvolání».

Představení je u konce.

Opona padá.

Kohoutek mi jednou řekl: «Strana potřebuje proces a ne vaše hlavy!». Strana dostala proces a hlavy k tomu...

Jsme znovu odvedeni do pankrácké podzemní chodby. Stojíme zdrceni, tiši a čekáme, až nám dozorcí otevrou cely. První, kdo opouští naši skupinu, je Šling. Dřív než vstoupí do cely, obrátí se k nám a jeho rty naznačí úsměv. Zamává na nás. Nevím, co si mám myslet. Šlingu, příteli, co znamenal onen úsměv, když jsi nás opouštěl?

V podzemní chodbě vládne hrobové ticho. Po ony dvě hodiny, po které Löbl, Hajdů a já zůstaneme v celách před odvozem nazpět do Ruzyně, myslím na svých jedenáct druhů a zapomínám na svůj vlastní osud.

Když opouštíme podzemní chodbu, máme skutečně pocit, že jsme vyšli z hrobu.

Vzpomínka na mých jedenáct druhů mě bude pronásledovat dlouhou dobu v mých vězeních. A přece jsem se dozvěděl až mnohem později, že byli popraveni. Stále jsem doufal, že jim Gottwald udělil milost. Je to první věc, na kterou se zeptám, když mě o několik týdnů později, nevím již proč, povolá jeden referent do své kanceláře. Neodpoví mi. Uplyne několik měsíců, než se dozvim od své ženy před odchodem do pracovního komanda v Ruzyni, že byly všichni oběšeni. Na důkaz — protože tomu stále nemohu uvěřit — mi jeden spoluvězeň ukáže výstižek z novin, kde bylo oznámeno, že rozsudek na jedenácti odsouzených byl vykonán.

Později se dozvim, že všichni kromě Rudolfa Slánského napsali před smrtí dopisy svým blízkým a Klementu Gottwaldovi. V tomto posledním dopise na rozloučenou prohlašují svou nevinu a tvrdí, že se «doznali» pouze v zájmu strany a socialismu.

Otto Šling: «Prohlašuji před svou popravou pravdivě, že jsem nikdy nebyl špiónem...».

Karel Šváb: «Doznal jsem se, protože jsem se domníval, že je to moje povinnost a politická nutnost...».

Ludvík Frejka: «Doznal jsem se, protože jsem se ze všech svých sil snažil splnit svou povinnost vůči pracujícímu lidu a Komunistické straně Československa...».

André Simone: «Nikdy jsem nebyl spiklencem, členem Slánského spikleneckého centra proti statu, zrádce, špiónem, agentem západních rozvědek...».

Teprve po vyhlášení naprosté rehabilitace všech nevinných za Pražského jara, počátkem roku 1968, se tyto dopisy, které byly nalezeny v archívech ministerstva bezpečnosti, dostaly do rukou adresátů: vdov a sirotek.

A také já se teprve při psaní této knihy dozvim s bolestí a pobouřením ze stránek tisku své země, jaký byl strašný konec mých druhů.

«Když bylo jedenáct odsouzených popraveno, byl referent D, náhodou v ruzyňské věznici u sovětského poradce Galkina. K raportu se hlásili šofér a dva referenti, kteří byli pověřeni likvidací popela. Oznámili, že jej dali do pytle na brambory a že vyjeli do pražského okolí, aby jej vysypali do poli. Když zpozorovali, že je náleží, napadlo je vysypat ho na cestu. Šofér se smál, když vyprávěl, že se mu ještě nikdy nestalo, aby vezl ve své tatrovce čtrnáct pasažérů najednou, tři živé a těch jedenáct v pytli...».

Začátek konce maďarského zázraku

Kdybych měl českému čtenáři doporučit nějakou četbu, která by ho zevrubně informovala o skutečné situaci současného Maďarska, odkázal bych ho na rozsáhlou analytickou zprávu dvou polských autorů, kterou uveřejnila varšavská stranická Politika v posledním listopadovém čísle z minulého roku. Byla to první část cyklu zpráv o této socialistické zemi – jenže čtenáři se již nikdy nedočkali pokračování. Žádná další část už nevysla. Buď pokračování zakázala polská cenzura, což se mi v tomto případě nezdá zrovna pravděpodobné, anebo protestovala maďarská vláda proti takovému psaní.

Uvedený článek se jmenuje "Stálost pomocí změny" a začíná konstatováním, že "ideologie nemůže nahradit politiku." Autoři tvrdí, že tuto myšlenku slyšeli v Maďarsku mnohokrát. Svou zprávu opírají o rozhovory s předními maďarskými ekonomy a hospodářskými politiky, novináři a odborníky na mezinárodní vztahy a konečně s obyčejnými lidmi. Polský článek o Maďarsku je zvlášť pozoruhodný na pozadí toho, co se zejména během 70. let o Maďarsku na Západě psalo. Maďarsko bylo vlastně jedinou východoevropskou zemí, o níž se psalo takřka výlučně pozitivně – a to po všech stránkách.

Objevila se obdivná charakteristika maďarského "zázraku", psalo se o tom, co se v ekonomice a i v politice podařilo, zatímco ostatní socialistické země upadaly z jedné krize do druhé. Západní novináři obdivovali, že se Maďarům daří relativně nejen nejlip hmotně, ale i občansky. Že tu nejsou političtí vězni, že opozice, byť velmi omezená, není nijak zvlášť pronásledována, prostě – stabilní země, která navázala zcela výjimečné hospodářské kontakty se západním světem.

O maďarském vůdci Kádárovi se psalo a mluvilo s obdivem a s úctou. Jakoby se zapomnělo, že se dostal k moci po krvavém sovětském potlačení maďarského národního povstání, že si ho jako nejvhodnějšího vybral tehdy Jurij Andropov, tehdejší sovětský velvyslanec v Maďarsku. Kádár začal vládnout tehdy, když sovětské zbraně zavraždily asi padesát tisíc maďarských vlastenců.

Není sporu o tom, že v galerii východoevropských vůdců je Kádár osobností zvláštního druhu, poněkud netuctovou, na rozdíl třeba od Živkova či Husáka. Ale i při těchto zvláštnostech bychom nikdy neměli zapomínat, že je vůdcem monopolistické komunistické moci, což je něco zvláštního a zaslужuje mimořádnou obezřetnost při každém hodnocení. Pod jeho vedením se Maďarsko v tichosti, bez publicistického křiku, pustilo v roce 1968 do ekonomické reformy. Její průběh byl tak trochu zamlouvaný událostmi v sousední zemi, událostmi, jimž se začalo říkat Pražské jaro a které měly od počátku velký ohlas v celém světě.

Maďarská reforma odstranila různé byrokratické překážky, které zatěžovaly domácí ekonomiku, které ji dusily a zpomalovaly její tempo. Ekonomika začala dýchat volněji a přinášela zanedlouho na trhu viditelné výsledky. I postavení podniků se vy-

lepšilo, ředitelé nemuseli s každým rozhodnutím čekat na centrálu v Budapešti. A konečně nemalou injekcí pro národní hospodářství byla "zelená" pro soukromé drobné podniky a obchody. Oživilo to řemeslo a živnosti a maďarský trh se naplnil takovým množstvím zboží, jaké v poválečném období neznal. To všechno dohromady umožnilo navázání stále intenzivnějších hospodářských kontaktů se Západem, na jehož trzích si Maďarsko získávalo stále pevnější pozici.

Byla to hospodářská reforma, která některými svými aspekty značně připomínala tu, již od 60. let prosazoval v Československu Ota Šik se svými spolupracovníky. Ovšem maďarská koncepce byla opatrnější – nepředstavovala velké nebezpečí pro monopolní postavení komunistické strany v ekonomické oblasti. K ekonomické reformě se v Maďarsku přistupovalo po špičkách, aby na sebe neupoutala velkou pozornost sousedů, zejména moskevského dozorce.

Ale vraťme se k polským autorům, k jejich článku ve varšavské Politice. Podle nich usilovalo Kádárovo vedení o politiku stability pomocí změn. Tuto politiku dokládají citátem čelného maďarského ekonoma prof. Bognata, který prohlásil: "Jen ty orgány politické moci, které jsou schopny se obnovovat a měnit, jsou schopny realizovat ekonomickou politiku a společenské proměny, hluboce působící na existenci, osud a myšlenky národa... Zanedbají-li se nezbytné reformy, tak vpravdě bude dále existovat personální a institucionální stabilita, ale přestane existovat autentická politická stálost – naopak, snadno může dojít k explozi."

Polští autoři ve varšavské Politice otevřeně napsali, že Maďarsko vešlo do období vážných těžkostí, že hospodářská situace se vážně zkomplikovala a to má pochopitelné důsledky v náladách širokých vrstev obyvatelstva. V posledních měsících došlo v Maďarsku k několikerému zdražení, mnohdy vskutku drastickému. Byl zdražen chléb a moučné výrobky – zatím pouze o 20 procent. Zdražila se i doprava: jízdenky na vlak i tramvaje jsou dražší o 120 procent. Pochopitelně došlo ke zdražení benzínu a pohonných hmot. Bylo oznámeno i zvýšení cen nájmu bytů, a to velmi křiklavé, totiž o 130 procent. Dokonce se zvýšila cena kávy, která je opravdu národním nápojem Maďarů. A na maďarském trhu se objevilo něco, co se nezná již celá léta – totiž nedostatek určitého druhu zboží, vyvolávající fronty před obchody, což je jev v jiných socialistických zemích běžný a stálý. V Maďarsku to byla novinka – nastal totiž přechodný nedostatek cukru.

Neznamená to ovšem ani zdaleka, že by ekonomická situace Maďarska mohla být srovnávána se situací třeba Polska nebo Rumunska. Avšak přehlédnout změnu, k níž v Maďarsku došlo v posledních měsících, by znamenalo zavírat oči před skutečností. Polští autoři se zamýšlejí nad touto změnou k horšímu v maďarské ekonomice. Uvádějí, že velkou zátěží pro tuto ekonomiku je skutečnost, že více než 30 procent průmyslových podniků není rentabilní a musejí být podporovány ze stát-

ních zdrojů, aby se udržely. Dále je to zastaralá struktura průmyslu: relativně nízký počet malých podniků a příliš mnoho velkých, které právě patří mezi ty nerentabilní. A konečně vážnou příčinu objevených se příznaků krize je třeba hledat v nedůsledné a částečně i mylné hospodářské politice.

Maďari totiž hned nereagovali na zhoršenou situaci na světovém hospodářském trhu, pokládali světovou krizi za přechodnou a nepřizpůsobili se. Nemalou roli hrálo i to, že v letech 1974–78 se zastavila realizace hospodářské reformy, což má dlouhodobé následky. Před rokem 1974 si část dělníků i stranického aparátu stěžovala na příliš vysoké důchody rolnictva. Žádalo se administrativní vyrovnání mezi vesnicí a městem ve prospěch města. A tak stát zvýšil podstatně daně pro záhumerkova hospodářství a následek byl skoro katastrofální: došlo k velkému poklesu výroby masa a k zhoršení zásobování měst potravinami.

Maďarská ekonomika stojí na dvou pilířích. Jedním z nich je zemědělství, velmi produktivní, které je schopno nejen uživit vlastní obyvatelstvo, ale své produkty i vyvázet. To je naprostá výjimka ve východní Evropě. Zemědělství má tři sektory: státní, družstevní a soukromý – záhumerkový. Druhým pilířem je bytová výstavba. Jde takřka výlučně o individuální výstavbu, která přináší ročně okolo 40.000 jednorodinných domků.

Za třetí pilíř pokládají polští autoři politiku komunistické strany, která se poučila na chybách ze stalinských časů. Tajemník ÚV Aczel nedávno řekl: "Největší nebezpečí se objevuje tehdy, když neexistuje dostatečná kontrola nad vůdci..."

V Maďarsku se vedou různé diskuse. Vcelku převládá názor, že východisko není v tom, že by se Maďarsko začalo výlučně orientovat na socialistické země a že by umeňovalo kontakty se světovým trhem. Přirozeně volají po vylepšené integraci v RVHP, ale takové, která by nepoškodila maďarské kontakty se západním světem. Poslední slovo rozhodnutí ještě nepadlo. Krize je tady a o dlouhodobém jejím řešení ještě nebylo rozhodnuto. Tučná léta socialistického Maďarska dobíhají ke konci – a jak se vyhnout letům hladovění, na to se definitivně odpověď ještě nenašla.

Ale nejde jen o ekonomiku. To všechno proniká i do občanského života. Jsou omezeny i výjezdy občanů do zahraničí, které byly dosud skoro samozřejmostí. Zatím prý z důvodů devizových. Ještě nebyly přidruženy důvody politické. Ale i v oblasti politické dochází k pohybu. Struktura totalitního systému v Maďarsku se podstatně neliší a neliší od ostatních socialistických zemí. Centralistické byrokratické plánování hospodářství bylo netknuto. Dělnická samospráva v podnicích nebyla nikdy zavedena a nezdá se, že by se s ní vůbec počítalo. Jen v praktické politice komunistické strany bylo víc pružnosti než jinde: v hospodářství i v občanském životě. Lidé mohli více jezdit do zahraničí. A po celé poslední čtyři roky mohla demokratická opozice, pravda, nepočetná, působit vlastně bez jakéhokoli pronásledování.

v ekonomice i v politice. Ekonomika i občanský život narazily na hranice možností, poskytováných totalitním režimem. Nastal konec maďarského zázraku, který z lidského i ekonomického hlediska vlastně žádným zázrakem nebyl. To si jen vymysleli někteří západní novináři, kteří nejsou

uveřejnilo větu, která má hluboký smysl: "existují určité hranice, které nelze překračovat..." Myšleny hranice totalitního režimu. Ke všemu došlo v prosinci, několik týdnů po nástoupení Andropova k moci, bývalého sovětského vyslance v Budapešti. Maska maďarského liberalismu padá

Avšak i tu nastává změna. Státní bezpečnost učinila zátaž v řadě bytů disidentů – což byl případ bez precedensu, viděno očima posledního desetiletí. Mnozí byli zadrženi. Byly zabaveny podzemní časopisy a knížky. Maďarské Rudé právo, Nepřezabudzag, ostře tuto opozici napadlo a

chopni adekvátně pojmenovat skutečnosti režimu sovětského typu.

O líbezné královně Dagmarě

JAN RYBA

Ve středověku bylo dánské království, Kongeriget Danmark, nejmocnějším státem v oblasti Baltu. Svou vojenskou převahu prokázali Dánové především ve dvou vítězných bitvách, roku 1169 pod vedením krále Valdemara I. v bitvě proti slovanským Vendům v předhoří Arkona na ostrově Rujana, kde zničili svatyni nejvyššího slovanského pohanského boha Svantovíta, a o padesát let později za panování Valdemara II. Vítězného (1170-1241) v bitvě proti Estoncům u Tallinu. Podle pověsti se za bitvy snesl z nebe červeno-bílý Dannebrog, vlajka, kterou Dánové převzali za svůj státní symbol.

Tuto slavnou epochu připomínají po celém Dánsku kostely, které si z valné části zachovaly původní románský styl. Většinou jsou postaveny z kamene a vyznačují se přísně pojatými sochařskými pracemi ze žuly a bohatstvím barevných nástěnných maleb, které dávají nahlédnouti do života a myšlení tehdejších lidí.

Kostel, který nejvíce přibližuje dějinné postavy doby Valdemarů, je chrám svatého Benedikta v Ringstedu, měste uprostřed hlavního dánského ostrova Sjaellandu. Je to první cihlový kostel, postavený ještě podle severoitalských vzorů a dal jej v letech 1163-1170 zbudovat Valdemar I. Veliký nad ostatky svého otce svatého vévody Knuta Lavarda, který nedaleko Ringstedu zahynul. Chrám se pak stal na víc než 150 let mauzoleem dánského vládařského rodu.

Po smrti krále Knuta VI. nastoupil r. 1202 na dánský trůn jeho bratr Valdemar II. Vítězný, dosud neženatý. Na radu dvorních poradců vyslal král do Prahy ke dvoru knížete Přemysla Otakara I. rytíře Stranga, aby mu odtud přivezl budoucí dánskou královnu.

V té době nepožíval Přemysl Otakar I. ještě titulu českého krále, byl jen knížetem a teprve Zlatou bulou sicilskou, vydanou římským králem Friedrichem II. Sicilským v Basileji dne 26. 9. 1212 mu byl zaručen dědičný titul krále s právem volit římské krále.

Budoucí dánská královna, dcera Přemysla Otakara I. a Adléty Míšeňské se narodila v roce 1186 a dostala při křtu jméno Markéta.

Český kníže přijal Valdemarovo královské poselstvo velmi okázale, jak se na bohatého, váženého a mocného českého vladaře slušelo a patřilo a blahosklonně vyhověl přání neméně mocného dánského krále.

Slavná svatba se konala v roce 1205, ale dodnes se historikové ptou o tom, zda byl obřad vykonán v Ribe na zámku Riberhus, nebo v Lübecku. Zdá se ale, že se tak stalo přece jen v tujském Ribe, protože se sem královna, která od dánského lidu dostala pro svoji krásu a milou povahu jméno Dagmar, t.j. „divčina dne“ či „jasná panna“, ráda vracela.

Dánský lid si královnu Dagmar velmi oblíbil pro její vlídnost, dobrušednost a pomoc chudým. Ještě více se však dovídáme z dánských středověkých balad, pojednávajících o událostech její svatby, jejího dobrotného života a všim lidem oplá-

kávané smrti. Balady vypravují o neskonale králově lásce k mladé, ale především o Dagmar samotné, jako o ženě vlídné a slitovné. Její postava nevystupuje v písních jako dokonalá světice, ale jako obyčejná žena, která se za jejího krátkého života dopustila nepatrného hříchu tím, že se ráda skvěle oblékala, když chodila do kostela na mši. V baladě „Dronning Dagmars død“ se ve 21. sloce praví: „Jeg turde ikke ved i pinin braende, baade dag og nat, havd'jeg ikke mine aemer om søndagen snørt, og ikke strege på sat“ (volně přeloženo: Nemusela bych dnem i nocí prožívat muka v očistci, kdybych pevněji sešněrovala moje rukávce a nenašívala na ně ozdoby).

V Dagmar spatřují balady i ideál vladařovy manželky: zasadila se o smír mezi členy panovníckého rodu, přimluvila se u krále za daňové úlevy nevojníkům a zasloužila se o svobodu pro králova bratra biskupa Valdemara, který byl z příkazu krále 14 let držen ve vězení pro spiknutí. Když byl propuštěn, řekl král Dagmar: „Dal jsem biskupu Valdemaru svobodu, do roka a do dne tu jistě nebudu.“

Za jedné z návštěv Ribe mladá královna onemocněla, byla urychleně převezena do Ringstedu, kde r. 1212 zemřela, tedy právě v tom roce, který se pro jejího otce Přemysla Otakara I. a celý přemyslovský rod stal tak významným.

Dagmar porodila krátce před svojí smrtí syna, pozdějšího krále spoluregenta Valdemara III. Dobrého.

Dánská královna Dagmar z rodu Přemyslova byla pak pochována v královské hrobce chrámu v Ringstedu. Při výzkumu mauzolea bylo místo jejího posledního odpočinku nalezeno prázdné a v rakvi byl nalezen jen malý křížek, přívěšek vzácné byzantské práce z emajlu a zlata, který se stal nejen nejvýznamnějším z exponátů kodaňského Národního muzea, ale dodnes patří jeho kopie k obligátním dárkům, jež dostávají ke křtu dánská děvčátka.

Přesná kopie Dagmarina křížku je vystavena i na samotném místě nálezu v ringstedském chrámu sv. Benedikta, kde Přemyslovnu kromě toho připomíná i bronzová deska s dánským a českým textem a nástěnná malba předního dánského malíře J. Skovgearda.

O „líbezné“ královně Dagmar zpíval dánský lid po staletí balady a ty se staly živým odkazem dnešku. Ve Folkehøjskolens sangbog z roku 1591 jsem našel baladu: „Dronning Dagmar komme“ (Příchod královny Dagmar); Fra fjerne lande kam hun, dronning Dagmar (z daleké země přišla královna Dagmar sem), pak píseň o poselstvu, které vedl Junker Strange a již zmíněnou baladu o dvaadvaceti slokách, ličící královninu smrt.

Vypráví se v ní o onemocnění královny v Ribe, o její cestě do sídelního Ringstedu, kde potom na smrtelném loži naléhá na svého truchlivého manžela, aby osvobodil všechny zajatce, aby si po její smrti nebral za manželku portugalskou hraběnku Berengarií (Bengerd) „tu kyselou švestku“, o jejíž přítomnosti na královském dvoře se dánský lid nevyslovoval právě příznivě a kterou nazýval pro její zlou povahu „Jesabel“. Dva roky po Dagmarině smrti se Valdemar s ní přece jen oženil (1214), ale přežil nakonec i ji († 1221).

S českou historií je spojena ještě jedna postava z rodu Valdemarů a sice Erik IV., syn Valdemara II. a Berengarie. Král byl v katolickém období Dány uctíván jako světec, ale uctívání jeho památky záhy pominulo a zůstalo mu jen příjmení: Ploppening: t.j. „daň z pluhu“ na neblahou paměť toho, že vymáhal od rolníků kruté daně na financování neustálých bojů s příbuznými. Český kronikář Martin z Opavy († 1278) zaznamenal ve své kronice, že „mučednickou“ smrt předpověděl Erikovi sám sv. Václav, který se králi zjevil ve snu a přikázal mu postavit kostel k jeho, Václavově cti. Námět snu se dostal do svatováclavských legend a byl později pojat i do cyklu nástěnných maleb ve svatováclavské kapli katedrály sv. Víta, na nichž Mistr litoměřického oltáře znázornil život sv. Václava.

Vpravo od jižních oken jsou zachyceny dva výjevy, vážící se k dánskému králi: na jednom přijímá Erik IV. příkaz ke stavbě kostela a na druhém ukazuje již hotový kostel.

Valdemar II. vymohl výboji panství nad oblastí východního moře, ale byl potom poražen na severním břehu Labe dne 22. 7. 1227 u Bornhöved koalici severoněmeckých knížat (Schaumburg-Holstein, Suchsen, Schwerin, Bremen) a měst (Lübeck, Hamburg) pod vedením hraběte Adolfa IV. von Holstein (nar. asi 1205, † Kiel 1281). Tím se překazil pokus dánských králů rozšířit moc až k Labi a vítězství koalice dopomohlo k netušenému rozkvětu a rozvoji severoněmeckých měst.

Postava královny Dagmar se stala inspiračním zdrojem dánským i českým umělcům. Vocelův překlad balad v Muzejniku, roč 1843, dal vznik obrazů Václava Brožíka, románu V. B. Třebízského, básnické skladbě

jednu kapitolu ve svých „Obrazech z dějin národa českého“.

Fra fjerne lande kom hun, dronning Dagmar...

Svatopluka Čecha. V našem století psal o Dagmar kromě jiných Vladislav Vančura, který ji věnoval celou

JIŘÍ HOCHMAN

Tak tedy se nám naše drahá vlast zadlužila u imperialistů, a to tak rychle a důkladně, že to vede k otázce: Myslí si snad Strana a Vláda, že už nadešel ten správný čas zadlužit se až po krk?

Tuto otázku si v září 1938 položil pan Pepa Porges, majitel firmy Sorela ve Wenzigově ulici, když hrál s svým otcem Na Zelené hoře biliár. Krátce nato si vypůjčil od Eskomptní banky 100 tisíc korun na rozšíření podniku, načež přemístil firmu Sorela do Anglie. Jak pan Porges správně předpokládal, v následujících událostech zanikla nejen Velkoněmecká říše a Eskomptní banka, ale s nimi i jeho dluh a do budovy banky na Příkopech se navíc nastěhoval Ústřední výbor KSČ. Pan Porges, naopak, zůstal i se Sorelou v Anglii a ve Wenzigově ulici po něm zůstaly jen ty hrnce, ve kterých s svým otcem tu Sorelu původně míchali.

Když jsem v r. 1958 jako zpravodaj Rudého práva navštívil pana Porgese v Londýně, řekl mi pouze: «Vyřídí tátovi, že ta blondýna z vodárny byla těhotná se mnou a ne s tím blbecem z magistrátu, kterýho si vzala». Tak se po letech historie zredukuje do drobné lidské aféry. Na Eskomptní banku se už asi nepamatoval, ale fakt je ten, že v roce 1938 udělal pan Porges exemplární správný kšeft ve správnou chvíli.

Tím se dostáváme k otázce, zdali také naši držitelé moci dělají správný kšeft ve správnou chvíli, když se rozhodli zatnout tak říkajíc sekeru Rothschildovi do futra. K tomu je však nutné posoudit, u koho si vlastně půjčují, kolik a za jakých okolností.

Pokud jde o první část problému, tak naši Vedoucí Soudruzi si nepůjčují peníze jako pan Porges na Příkopech, protože tam po Straně žádné peníze nezbýly, když si vyměnila byt s ministerským dopravou a přestěhovala se na František. Místo toho si soudruzi půjčují od konzorcia západních bank, což ani jinak nejde, neboť lidově řečeno, na tak velký flástr by ani jedna banka sama nestačila. U tohoto konzorcia však není reálné předpokládat, že by zaniklo jako Eskomptní banka v roce 1945. V tomto smyslu

tedy, v odhadu vyhlídek věřitele, byl pan Porges mnohem větší číman.

O jakou částku se jedná? Zatím tedy si naši štrougalové stačili vyplácet skoro pět miliard dolarů, ale jednají už o další úvěry a budou-li shledání solventními, což by byl předpoklad pošetilý, vypůjčí si v dohledné době další tři miliardy. Tím případně na každého člena Ústředního výboru osobní dluh 80 milionů dolarů a vyhlídka na zaplacení takového dluhu míče každý občan posoudit sám. Osobně jsem pesimista, protože soudruh Fojtík, člen sekretariátu, si ode mne půjčil v roce 1963 deset korun údajně na pivo a na zavínáče, ale nikdy mi je nevrátil.

Okolnosti, za nichž si naši regenti v Kapitálu vypůjčují, jsou na druhé straně poměrně příznivé. Celá část Ruského impéria na západ od Curzonovy linie se totiž stává pro sovětskou kasu břemenem, které už dnes stojí podle odborných odhadů asi 20 miliard dolarů ročně a přijde-li po Leonidovi k moci trochu inteligentnější Rasputin, položí si dříve či později otázku, zdali to má ještě nějaký smysl si tyto zbankrotělé kolonie vydržovat. Noví Leonidové nebudou už za vznik situace osobně odpovědní a košile jim bude blíží než kabát. Realizuje-li se plynovod do západní Evropy, bude to i strategicky absurdní. Je to ovšem složitá otázka a v této formě a rozsahu se rozebírat nedá.

Poznamenejme však, že v roce 1968 uvažovali naši úzkoprsí revizionisté o tom, že by si eventuálně vypůjčili na Západě asi 300 milionů dolarů, což by tenkrát mohlo v rámci politické a ekonomické reformy během asi 10 let postavít naše hospodářství trochu na nohy. Novinář Arnošt Pražák dostal dokonce v roce 1972 deset let za to, že prý to rámcově dojednával. V době normalizace se úvěr 300 milionů na sedm procent definoval jako zrada na dělnické třídě. Jak se má dneska definovat dluh tamtéž, ale skoro dvacetkrát větší a na dvojnásobný úrok, nebylo dosud oznámeno. Je ale skoro jisté, že se to podá jako další úspěch politiky KSČ, zvláště když se to svěří Bilakovi.

Celkem vzato tedy z hlediska Ústředního výboru doba na zadlužování je poměrně vhodná, ale není tak jisté, že je vhodná i pro ty, co to budou muset zaplatit, to jest pro zbytek obyvatelstva.

Zbývá dodat, že revizionisté měli v roce 1968 v úmyslu použít onoho směšného úvěru, o jakém uvažovali, k záchraně našeho národního hospodářství. Nynější astronomický dluh slouží spíše už jen tomu, aby o pár let prodloužil našim štrougalům úřední existenci.

Uran za každou cenu

K dokumentu Charty 77 o stavu životního prostředí dostala redakce Listů tento příspěvek čtenář z domova:

Koncernový podnik Uranové doly Hamr těží celou polovinu uranu v Československu. Z toho připadá asi polovina na klasickou hlubinnou těžbu, zatímco druhá polovina, čili čtvrtina všeho československého uranu, se tu získává takzvanou chemickou těžbou. Znečišťování životního prostředí i vyslovená devastace přírody v této oblasti jsou naprosto neuměřené významu, který má vylíčený uran pro hospodářství, nebo dokonce pro dávno zpochybnou obranu republiky.

Hlubinná těžba má na svědomí vypouštění radioaktivních vod cenomanského horizontu do Ploučnice a následky vdechování radioaktivního radonu, který se tu podle svého dobrého zvyku a atomové váhy, vyšší než má olovo, hromadí v rozpadavých a hlavně zrudnělých pískovcích. V hlubině také občas dojde k pracovním úrazům a neštěstím. Počet zdejších nebožtíků se však nedá srovnávat například s dobře utajovaným, obvykle trojciferným ročním počtem mrtvých horníků v ostravsko-karvinském revíru.

U Stráže se uvádí do provozu již mírně zánovní Chemická úprava uranové rudy. Žádná chemická ještě životnímu prostředí neprospěla, ale ještě nápadnější se projevuje v této oblasti severních Čech takzvaný Důl chemické těžby. Pořizuje se následujícím způsobem: V hustě zalidněné oblasti, jež je nadto největším zdrojem pitné vody v Čechách, se provrtají propustné vrstvy usazených hornin, pak i málo propustné slínovce a prachovce, načež přijdou zase vcelku propustné horniny, samá voda, bohužel radioaktivní. To už jsme asi 200 metrů pod zemí s pár metry zrudnělých vrstev. Do provrtané díry se zastrčí polyetylenové potrubí, trochu se to zacementuje a honem se tam vtlačí kyselina sírová. Tam dole se trošku toho uranu rozpustí, roztok se zase jinými vrtvy čerpá nahoru, a mimo jiné se z něho vysráží diurát amonný. Jen co trochu vyschne – a je zralý pro odvoz do SSSR.

Vrtů se tu nadělalo skoro čtyři tisíce, jeden nás přijde skoro na sto tisíc korun. Likvidace takového vrtu přijde ovšem mnohem draž, byť se to nezdá. Kyselina se zatím pod zemí rozlézá, a klidně míří na šachtu. Jak známe horníky, určitě by měli řeči.

Pořadí se tedy hydraulická bariéra. Vykácí se 150 metrů široký «proužek» lesa, několik kilometrů dlouhý, pro změnu se tu nadělají vrtý široko-profilové (jeden vám pod půl miliónu nikdo neudělá) a vtlačí se do nich voda, aby kyselina pod zemí tak rychle neutíkala. Ze ta voda bude kyselá a trochu radioaktivní? Nevadí, zato ji bude hodné.

Na naše proslavená vyluhovací pole padlo už slušných pár čtverečních kilometrů lesa. Co chcete, náš uran slouží míru, jak hlásá cedule na kraji Stráže.

Původní představy, že k loužení nebude po čase třeba přidávat další kyselinu, vzaly dávno za své, a tak se k Ralsku neustále šplhají cisterny s kyselinami. (Kromě sírové se hodí i dusičná a fluorovodíková). Roztoky se cpou dál do dír, kdoví, co se tam vlastně děje. Existují tu vtláčecí vrtý, jimiž jdou dolů na uran bohatší roztoky, než se pak zpátky z okolních vrtů čerpají. ... Ale kdopak by se odvážil nějaký vrt odstavit, plán se přece musí plnit. Z několika tisíc vrtů musí ovšem semtam nějaký prasknout a zrovna v oněch kvalitních tu-ronských pitných vodách, které se tím pak «vhodně» obohacují a doplňují o kyselinu s patřičným obsahem radioaktivních prvků. Kdo říká, že ty pitné vody už dávno nejsou pitné?!

Jak známo, pesimisté nařikají, že už to horší být nemůže, a optimisté zase tvrdí, že může. Samozřejmě, že v tomto případě mají pravdu ti druzí: uranu je tu dost, vrtá se vesele dál a na Lužici se hloubí další šachta. Naše rodná strana nás přece učí, že za její věc musíme být vždycky připraveni obětovat svůj život.

Václav Hamr

Murmansk

Wenn der Schnee des langen Winters den Kampf mit dem gleißenden Licht der Polarsonne schon zu verlieren droht, wenn die Tage wieder Tage und die Nächte noch Nächte sind, verläßt Iwan Iwanowitsch Tschupow seine Kolchase in der Tundra und lenkt den selbstgebauten, mit dichtem Pelz bespannten und von vier Rentieren gezogenen Schlitten ins Tal „Ujut“ am Rande der nördlichsten Großstadt der Welt: Murmansk. Und wenn er dann seinen Schafspelz zuknöpft, sich auf den Schlitten hockt und mit der langen Holzstange die Rentiere auf das Schneefeld treibt, zückt Slawa Dubnitskij, Sportreporter der „Poljarnaja Prawda“, seinen Fotoapparat, denn er weiß genau: Gleich erlebt das „Festival des Nordens“ einen Glanzpunkt.

Zum 48. Mal feierte Murmansk in diesem Jahr sein Festival, die „Polar-Olympiade“, 1934 hatte sie Premiere gehabt. Selbst während der traurigen Jahre des Krieges fiel sie nicht aus. „Damals“, erläutert Slawa Dubnitskij ausländischen Gästen, „kamen die jungen Sportler aus vielen Städten der Sowjetunion mit Gewehren und machten Schießübungen. Heute treten hier sogar Weltmeister an, Olympiasieger und Spitzensportler aus der ganzen Sowjetunion und den sozialistischen Bruderländern.“ Fünf Tage lang messen sich die jungen Leute in zahlreichen Disziplinen, darunter Skilanglauf, Marathon, Eishockey, Schanzenspringen und Rentierwettkampf. „Das ist zwar keine olympische Sportart, aber dafür sehr beliebt und originell.“

Slawa klatscht begeistert, als Iwan Iwanowitsch seine vier Rentiere endlich durchs Ziel hetzt und wenig später keuchend, zitternd und mit rotem, schwitzenden Gesicht vom Schlitten steigt. Die erschöpften Tiere fressen zur Kühlung Schnee, Iwan Iwanowitsch strahlt, denn er ahnt schon, daß er es vielleicht zum vierten Mal geschafft hat, Champion zu werden, König der Rentierjäger im hohen Norden. Auch Iwans betagter Vater jagt in der unwegsamen Tundra bis heute Rentiere, die Tiere liefert die „Lenin-Kolchase“ ab, aus den prächtigen Geweihen schnitzt er Schmuck.

Vor vielen, vielen Jahren, als es Iwan noch nicht gab, war sein Vater in die Tundra gezogen, seine ersten fünf Rentiere – welch ein Reichtum damals – hat ein Wolf gerissen. Und dann kamen die energischen Männer mit den „roten Tschums“, den Agitationszelten, mit Zeitungen, Flugblättern und Radios auf die Kola-Halbinsel, machten Musik auf Harmonikas und erzählten, daß in Petrograd die Arbeiter das Winterpalais des Zaren gestürmt hätten und ein gewisser Lenin jetzt Rußland beherrsche.

Davon, daß am 4. Oktober 1916 Murmansk offiziell gegründet und neben Wladiwostok und Archangelsk noch unter dem Zaren als Nachschubhafen im Ersten Weltkrieg ausgebaut wurde und die Murman-Bahn dann den nördlichsten eisfreien Hafen der Welt mit Petrograd verband, erzählten sie nichts. Auch verschwiegen sie den einsamen Jägern in der Tundra, daß ein Mann namens Alexander Kerenskij, ehemals Ministerpräsident der Provisorischen Regierung, der nach der Oktoberrevolution zunächst im Untergrund lebte, mit dem Paß eines serbischen Hauptmanns von Petrograd (dem heutigen Leningrad) nach Murmansk reiste und sich dort nach London einschiffte. Die Reise, schrieb Kerenskij in seinen Memoiren,

sei endlos gewesen und dauerte zehn Tage, weil die Murman-Bahn zu jener Zeit nur einspurig verlief.

40 Monate Belagerung

Murmansk war damals ein schmutziges, verlassenes Nest, das unter russischer Verwaltung stand, während der Hafen von französischen, englischen und wohl auch amerikanischen Truppen der Entente besetzt war. Im Juli 1918 waren rund achttausend fremde Soldaten in Murmansk gelandet, denn der Eismeer-Hafen spielte bei der beginnenden Intervention der Entente-Mächte im jungen Sowjetrußland als Materialumschlagplatz eine wichtige Rolle. Auch der abgesetzte Zar Nikolaus der Zweite wollte über Murmansk ins Ausland fliehen, aber eine ausländische Regierung zog in letzter Minute ihre Einreiseerlaubnis zurück und entsandte kein Schiff in den Hafen, das den Zaren aufnehmen konnte.

Später, sehr viel später, als die Bolschewiki überall in Rußland die Macht erobert hatten, im Jahre 1938, wurde auf der Kola-Halbinsel die „Tundra-Kolchase“ gegründet. Auch Iwans Vater, der Rentierjäger, wurde Kolchosmitglied. Nun hatte er nicht nur fünf, sondern gleich mehrere Tausend Rentiere, meint der Sohn strahlend. Damals war Iwan ein Jahr alt. Fünf Kinder hat seine Mutter geboren, das Leben der großen Familie war entbehrungsreich. Schon früh lernte Iwan, daß Überleben in der Tundra heißt, Vorräte anlegen und sie mit der Familie teilen. Und im letzten Krieg, als Hitler Murmansk in drei Tagen einnehmen wollte, daraus dann aber vierzig Monate Belagerung wurden und – wie Bürgermeister Sasulin gern erwähnt – auf jeden Bewohner sechs Bomben niedergingen und drei Viertel aller Häuser zerstört wurden, haben die Rentierjäger der Tundra die gesamte Nordfront mit Waffen und Munition versorgt. Auch Iwans Mutter brachte damals auf dem Rücken der Rentiere den Soldaten der Roten Armee heimlich Nachschub und Vorräte. Sogar ausgezeichnet hat man sie später dafür: mit der „Medaille für die Verteidigung des Polarkreises“.

Die Trümmer des Krieges sind lange schon abgeräumt, heute ist Murmansk eine moderne Großstadt mit über 400 000 Einwohnern, eine Stadt mit jenen eintönigen, grauen fünf- bis neunstöckigen Wohnsilos aus Fertigbauteilen, die das Bild der Städte überall in der Sowjetunion prägen. Nur im Zentrum gibt es einige hellgrüne, ockergelbe oder dunkelrote neoklassizistische Repräsentationsbauten, also etwa die Stadtverwaltung, das Theater, einige Kaufhäuser, die der Leningrader Architektur ähneln. Und dann schließlich findet man in Murmansk jene traditionellen Holzhäuschen mit den geschnitzten Fensterläden, die an den weitläufigen Hängen der Kola-Bucht verstreut liegen und bald schon neuen grauen Silos weichen sollen. Für Originalität, Phantasie und landschaftsbezogene Architektur hat man, scheint's, in der Sowjetunion keinen Sinn mehr. Und so wird Murmansk auch in Zukunft „am öden Ufer des Eismeres“, wie einst schon der Dichter Maxim Gorkij schrieb, „auf Granitsteinen erbaut“. Ein ödes „Sinnbild des gewaltigen Ausmaßes des sozialistischen Aufbaus“.

Nur wenig erinnert heute noch an die Schrecken des Krieges. Da erhebt sich

auf einem Hügel über dem Hafen das 37 Meter hohe, aus grauem Granit grob gemeißelte Standbild eines Soldaten, den „Verteidigern des Polarkreises vorm Faschismus“ gewidmet, unweit von der Stelle gelegen, die von der deutschen Luftwaffe seinerzeit als „feuerspeiender Berg“ so gefürchtet war und wo der Kommandeur der 5. Abteilung der sowjetischen Fliegerabwehrdivision, Schewtschuk, mit nur einem Flakgeschütz neununddreißig deutsche Flugzeuge abschießen konnte. Da steht im Garten des Seemannsklubs eine Granitweltkugel, die an den „gemeinsamen Kampf der Länder der Antihitler-Koalition“ gemahnt.

Amerikanische Spuren

Da liegt, außerhalb der Stadt an einem Hang unter tiefem Schnee begraben, der „Soldatenfriedhof der Verbündeten“ mit fünfzehn Gräbern von britischen und amerikanischen Soldaten, die umkamen, als sie der Sowjetunion „im großen Vaterländischen Krieg 1941–45 Hilfe leisteten“, wie eine verwitterte Tafel verzeichnet. Da hängen im Heimatmuseum in der Leninstraße von Murmansk vergilbte Fotos, die zeigen, wie im Handelshafen von Murmansk Schiffe der Verbündeten mit Hilfsgütern für die von den Deutschen bedrängte Sowjetunion ausgeladen werden. Da liegt unter Glas die Urkunde vom 3. Mai 1944, die besagt, daß der „Garden Club of Alabama“ den Sowjets ein Sanitätsschiff stiftete.

Da gibt es den Brief des amerikanischen Marine-Attachés an den Murmansk-Bürgermeister, in dem es um die Übergabe von Gütern – vor allem Lkw und andere Militärfahrzeuge – an das „heldenhafte Murmansk“ geht. Da kann man das Dankschreiben der Amerikaner an die Hospitäler der Stadt lesen, die kranke und verwundete Verbündete aufgenommen und gepflegt haben. Da sendet der Lord Mayor of Newcastle Upon Tyne Grüße an die sowjetischen Verbündeten zum Zweiten Jahrestag der „Nazi-Attacke“ auf die Sowjetunion. Da ist schließlich der Artikel des Amerikaners Dave Marlowe in einer Vitrine ausgestellt. Der Journalist Marlowe, der 1943 als Seemann nach Murmansk kam, notierte damals: „Man muß Russe sein, um hier durchhalten zu können.“ Und: „Sollte der Friede irgendwann einmal wiederkehren, er möge dann schnell die Menschen in Murmansk erreichen. Sie haben ihn verdient.“

Die leidvollen Erfahrungen der jüngeren Vergangenheit führen in der Gegenwart dazu, daß die Murmansk-er ausländischen Gäste immer wieder nach ihrem Friedenswillen fragen, besonders, wenn die Ausländer Deutsche sind. Die Angst vor dem Krieg ist für viele in Murmansk ein Trauma, selbst für Kinder. „Ich träume immer von Atombomben, die Menschen und Häuser vernichten“, sagt die zehnjährige Tanja und „Was tun sie für den Frieden?“ will ein junger Reporter von „Radio Atlantik“ von seinen westdeutschen Interview-Partnern wissen.

Die bitteren Erinnerungen der Älteren an den Krieg, die sie ihren Nachkommen so eindringlich weitergeben, sind eins. Die unvoreingenommene Gesprächsbereitschaft, die Kontaktfreude und Offenheit der Jüngeren ist das andere. Und die mißtrauische Vorsicht der offiziellen Gesprächspartner, die kritische Fragen gern überhören und über lokale Probleme Gästen gegenüber nicht sprechen, weil es in Murmansk – so Bürgermeister Sasulin – „ungelöste Probleme nicht gibt, sondern nur unerledigte Aufgaben“, ist das dritte, mit

chert oder zu Konserven verarbeitet. Man kann Apfelsinen aus Marokko kaufen, Zitronen, Rote Beete, Zwiebeln, Gurken und manchmal sogar polnisches Mischgemüse für umgerechnet 1,50 DM pro Pfund.

trifft man selten, zwar sucht man Fleisch – das rationiert ist – oft vergeht, aber es gibt Butter, Geflügel und Fisch reichlich. Heringe, Barsch, Makrele, Kabeljau, Seetigel, Tintenfisch – ebed, tiefgefroren, gesalzen, geräuchert.

sehen und die meisten Frauen in der Fischindustrie arbeiten, wirklich weniger Probleme als sonstwo in der Sowjetunion? Die Geschäfte von Murmansk sind mit anscheinlichen Konsumgütern gefüllt, auf Käuferschlangen

dem man so manches Mal in Murmansk konfrontiert wird. Aber vielleicht gibt es in Murmansk, in jener grauen Stadt am Meer nördlich des 69. Breitengrades, wo die Kinder ihre zur See fahrenden Väter kaum

Die Menschen im hohen Norden verdienen, weil sie - wie auch die Menschen im Fernen Osten und in Sibirien Vergünstigungen erhalten - „Schneesturm-Rabatt“, wie man in Murmansk scherzt, nicht selten mehr als doppelt soviel wie im europäischen Teil der Sowjetunion. Das Klima ist längst nicht so extrem wie etwa in Sibirien. Der warme Golfstrom verhindert, daß die Barents-See zufriert und er hat Murmansk zu seiner Bedeutung als nördlichster eisfreier Hafen, der für die Sowjetunion auch militärstrategisch äußerst wichtig ist, verholfen. Im Winter sind minus dreißig Grad die Ausnahme. Die kühlen Sommer kann man gut ertragen. Was vielen Menschen jedoch Probleme bereitet, ist die hohe nördliche Lage. Sechs Wochen im Winter, von Anfang Dezember bis Mitte Januar, geht die Sonne nicht auf, acht Wochen im Sommer, von Mitte Mai bis Mitte Juli, geht sie nicht unter. Und wie erträgt man die langen Polarnächte und die hellen Polartage?

Nadeshda Fjodorowna, in einem Murmansk-Fischverarbeitungskombinat für Kaderfragen zuständig, liebt die Polarnächte, die Schönheit und Helligkeit, wenn Stadt, Hafen und Meer den ganzen Tag von Laternen beleuchtet sind. Die kleine Tanja, die vor anderthalb Jahren mit ihren Eltern nach Murmansk kam, kann sich an die dunklen Tage nicht gewöhnen, sie traut sich dann kaum auf die Straße und hat Angst, daß sie „gefangen oder getötet“ wird. Und Vitalij, der Radioreporter? Er ist wegen der „Romantik der Polarnächte“ 1964 aus seiner südkrainischen Heimatstadt Saporoschje nach Murmansk gekommen und hat hier Gedichte veröffentlicht über die Trauer und die Einsamkeit des ewigen Dunkel, über Wölfe in der Tundra und die Winde, die vom Meer herwehen und die Schneestürme.

Ob er bleiben will? Wahrscheinlich schon, wenngleich er manchmal Sehnsucht hat nach Saporoschje in der südlichen Ukraine. Aber noch gefällt es ihm in Murmansk. Er liebt es, ausländische Gäste durch die Stadt zu begleiten, sie nach ihren Eindrücken zu befragen. Diesmal fährt er mit ihnen ins Fisch-Kombinat am Hafen.

Direktor und Poet

Jeder dritte Einwohner der Stadt hat irgendwie mit Fisch zu tun, denn Murmansk ist ein bedeutendes Zentrum der sowjetischen Fischindustrie. Mehr als fünfhundert Frauen arbeiten im Fisch-Kombinat am Hafen. Direktor der Fabrik, die erst vor sechs Jahren gebaut wurde, ist ein Mann. „Wir Frauen haben

ganz gerne einen Mann zum Chef“, sagt Nadeshda Fjodorowna lachend. Außerdem mögen sie alle ihren jungen verlegenen Chef. Sergej Kaschinskij ist erst dreißig Jahre alt und schon seit zwei Jahren Direktor, früher fuhr er zur See, dann wurde er Chefingenieur in der Fabrik. Vielleicht ist er so beliebt, weil er in seiner Freizeit kleine Theaterstücke schreibt und sie im Laienspielzirkel des Betriebes sogar selbst inszeniert. „Ich spiele meine Autorität nicht aus“, meint Sergej lächelnd, „sondern versuche, mit den Arbeitern ungezwungen umzugehen und ihnen ein Vorbild zu sein.“

Die Hälfte der Belegschaft ist Mitglied der KPdSU, seit rund zwei Jahren experimentiert man auch in dieser Fa-

brik mit der sogenannten Brigadeform der Arbeit. Jeweils vierzehn Arbeiter sind in einer Brigade zusammengefaßt. „Wir denken“, sagt Sergej Kaschinskij, „daß diese Arbeitsform eine gute Sache ist, denn wenn die Arbeiter gemeinsam den Beitrag des einzelnen für die Produktion festlegen, so ist das nur gerecht. Wie das geschieht? Nun, jede Brigade hat ihren Brigade-Rat, der aus den qualifiziertesten Arbeitern besteht und von der Brigade gewählt wird. Und dieser Rat legt dann die Leistungen der einzelnen fest, wobei es nur auf das Endergebnis der Arbeit ankommt. Und dann sagt der Rat: Du hast gut gearbeitet, du bekommst eine höhere Prämie oder: Du hast schlecht gearbeitet, streng dich in Zukunft mehr an. Der Brigade-Rat ist also eine Art Mitbestimmung auf unterer Ebene, hat aber auch eine Kontrollfunktion. So wollen wir die Arbeiter zu besseren Leistungen motivieren, zu mehr Interesse an der Produktion.“ Bisher hat man mit diesem Experiment gute Erfolge erzielt und man hofft, daß das auch weiter so bleiben wird.

Abends fährt die Murman-Bahn von Murmansk nach Leningrad, sie braucht für die Strecke heute weniger als einen Tag. Die Sonne versinkt langsam, ganz langsam hinter den niedrigen Lärchen- und Kiefernwäldern der Tundra. In der Ferne schimmern die Blockhäuser einsamer Dörfer, Bäume wechseln ab mit endlosen Schneefeldern, die sich für kurze Sommermonate in unergründliche Seen verwandeln. Die Bahnlinie windet sich gen Süden, nach drei Stunden Fahrt hält der Zug in Apatity, jener Stadt, der das Mineral Apatit den Namen gab, als sie 1966 gegründet wurde.

Inzwischen leben hier 70 000 Menschen in modernen, grauen Einheitswohnblocks, die so charakteristisch sind für sowjetische Neubauviertel. Auf der Kola-Halbinsel soll das größte Apatit-Vorkommen der Welt liegen, bereits der erste Fünfjahresplan von 1929 enthielt als Anweisung Nr. 518 die Gründung des Kombinats „Apatit“, eines von insgesamt 1500 Industriegiganten, die in kürzester Zeit entstehen sollten, um die junge Sowjetunion von einem Agrarland in eine Industriemacht zu verwandeln. So jedenfalls plante es damals Stalin.

Heute baut man Apatit in dieser Gegend in fünf Zechen ab. Eine von ihnen, mit Namen „Zentralnyj“ liegt oben in den Bergen, von Apatity rund 25 Kilometer entfernt, unter freiem Himmel. Der Weg nach „Zentralnyj“ windet sich in schmalen Schneespuren am Abhang entlang. Der glitzernde Schnee blendet die Augen, doch wenig später schon ist die strahlend weiße Polarsonne hinter grauen Nebelwolken verschwunden. Tief unten, in einem weiten Tal, arbeiten Traktoren und Bagger an terrassenförmigen Hängen.

„Pausenlos werden die riesigen Lkw amerikanischer und sowjetischer Produktion, deren Räder einen Durchmesser von mehr als zwei Metern haben,

mit dem staubigen Apatit beladen, jenem chlor- und fluorhaltigen Kalk, der häufig in Gesteinen vorkommt, weißlich, golden, blaugrün und auch violett schimmert und der den Rohstoff für das Düngemittel Phosphat bildet. Die Lkw fahren, wenn sie beladen sind, an den Rand eines Trichters, der 60 Meter Durchmesser hat und 400 Meter tief ist. Die Kippplader schütten unter lautem Getöse und in dichte Staubwolken gehüllt die riesigen Gesteinsbrocken in den Schacht. Unten stehen Eisenbahnwaggons und nehmen das Apatit auf, über unterirdische Schienenwege wird es dann zu den Düngerefabriken gebracht.

Extrem harte Arbeit

Die Arbeitsbedingungen im Apatit-Kombinat, das insgesamt 15 000 Menschen beschäftigt, sind meist extrem schwierig. In den Zechen arbeiten nur Männer. Staub, die ungünstige Witterung, Schnee, Wind, anhaltender Regen, körperliche Schwerarbeit und Vitaminmangel - das alles führt häufig zu Krankheiten. Da ist auch das komfortable Erholungsheim des Kombinats am Schwarzen Meer nur ein geringer Trost und die regelmäßigen ärztlichen Untersuchungen helfen auch nicht viel. Aber dafür verdienen die Leute sehr gut: 450 Rubel monatlich im Durchschnitt, fast dreimal soviel wie sonst üblich. Und die Spitzenlöhne liegen sogar bei tausend Rubel. Die Abwanderungsrate der Arbeiter beträgt angeblich nur drei Prozent. „Ermüdungserscheinungen“ gibt man als häufigsten Kündigungsgrund an. Wer hier unter schwierigsten Bedingungen seinen Mann gestanden hat, findet in anderen Teilen der Sowjetunion dann mühelos wieder eine gutbezahlte Arbeit.

Im ganzen Kombinat sind 25 Nationalitäten vertreten, die Russen, Ukrainer und Weißrussen bilden die Mehrheit, aber auch Armenier und Georgier arbeiten hier. Das Kombinat gewinnt pro Jahr mehr als 15 Millionen Tonnen Apatit, der Selbstkostenpreis für eine Tonne liegt bei anderthalb Rubel in der Mine „Zentralnyj“, er ist damit nur ein Drittel so teuer wie im Untertagebau. Das größte Problem für das Apatit-Kombinat war lange Zeit, das Gestein möglichst zügig in die Fabriken zur Herstellung von Super-Phosphat-Dünger zu transportieren. Das dauerte nicht selten zu lange und brachte den zügigen Abbau ins Stocken. Doch seit man den Trichter „erfunden“ hat, ist es viel besser geworden.

Längst sind noch nicht alle Fragen gestellt, alle Antworten gegeben, doch der Bus wartet schon. Wenig später bleiben die schneebedeckten Berge in der Ferne zurück. Um Apatity, die Tundra-Stadt, zu verstehen und zu lieben, steht in einem Prospekt, muß man ihre gastfreundlichen Bewohner kennenlernen, durch ihre Straßen bummeln, ihre Wohnhäuser besuchen und vor allem viel Zeit haben. Doch die Murman-Bahn von Leningrad zurück nach Murmansk hält nur kurz in Apatity.

Auf US-Fernsehschirmen endet der Korea-Krieg

Herzerregende Szenen spielten sich ab — auf dem Bildschirm und in Leben —, als in den USA am Montagabend der Korea-Krieg sein Ende fand. An die 100 Millionen Amerikaner sahen die letzte Folge der Serie „MASH“ im CBS-Fernsehen, die elf Jahre lang Woche für Woche in den Hörsälen der beliebtesten Unterhaltungsendungen geführt worden war. Zu denen, die am Montagabend, also in den Morgenstunden des Dienstags nach europäischer Zeit, ein letztes Mal „MASH“ verfolgten, gehörten nach eigenen Eingeladungs US-Präsident Ronald Reagan sowie seine Vorgänger Gerald Ford, Jimmy Carter und Richard Nixon. Henry Kissinger, der einseitige Außenminister, kabele an das „MASH“-Team: „Ich freue mich, daß der Korea-Krieg endlich zu einem

glücklichen Ende gebracht worden ist.“ „MASH“, die Buchstaben stehen für Mobile Army Surgical Hospital, war ein auch in Europa und vor allem in der Bundesrepublik überaus erfolgreicher Film, der 1970 anlief und in dem Donald Sutherland und Elliot Gould die Hauptrollen spielten. Es war die Geschichte eines Feldlazarets mit seinem sexuellen Ärztin und einem Schwärmer, in die der Protest gegen den Korea-Krieg (1950 bis 1953) als Groteske verpackt wurde. Mit anderen Schauspielern, aber einem genau nachgebauten Szenario begann die 20th Century Fox 1972 mit der Her-

stellung der TV-Serie. Sie wurde, wie ein Fernsehkommentator meinte, eine „nationale Institution“, ihre Darsteller wohnten mehr Zeit in unseren Familienangehörigen („New York Times“), und sie führte dazu, daß eine Menge Amerikaner MASH-süchtig wurden („Washington Post“).

Der Korea-Krieg begann damit, daß am 25. Juni 1950 nordkoreanische Soldaten den 38. Breitengrad nach Südkorea überschritten, worauf auf amerikanischen Druck hin der Sicherheitsrat der Vereinten Nationen zwei Tage später den Einsatz einer UN-Streit-

Depressionen bis zu Morddrohungen reichten. Die letzte MASH-Folge am Montagabend wurde auf zwei Stunden aufgebaut vor allem durch die Werbezeit. Wegen der hohen Einschaltquote kostete der 30-Sekunden-Spot nach Brancheninformationen zwischen 300 000 und 400 000 Dollar, also über eine Million Mark. Die wichtigste Frage ist, ob der bisherige Einschaltrekord in der US-Fernsehgeschichte gebrochen wird, den „Dallas“ mit der Folge „Wer erschloß J.R.“ hält. Sobald „MASH“ tot ist, beginnt übrigens seine Aufstiegskurve. 250 konservierte Folgen stehen abrubereit für alle Kanäle, und schon jetzt steht fest, daß MASH bis tief ins Jahr 2000 über die Bildschirme flimmern wird.

Kdo objevil Ameriku?

Washington: Irští misionáři pravděpodobně působili na východním pobřeží dnešních USA již 900 let předtím, než Kolumbus objevil Ameriku. Vyplyvá to z nápisů vyrytých do skal ve státě Západní Virginie, které byly dosud považovány za dílo amerických Indiánů, ale podle nejnovějších výzkumů archeologů a lingvistů jsou napěvny starou irskou abecedou. Podobné nápisy byly objeveny v různých částech Irska. Také archív v Dublinu obsahuje dokumenty svědčící o tom, že irští misionáři jménem St. Brendan podnikli kolem 6. století dvě cesty přes Atlantik a „objevili“ tak na západě novou zemi.

Způsobil stošísícovou škodu

(Ltki): Pro tesný čin porušení povinnosti v provozu socialistické organizace bylo zneseno obvinění proti Antonínu V. (1929) z okresu Šumperk, který jako vedoucí hotelu v období od dubna 1960 do konce ledna 1962 nechal na fádě vedení dokladů pracovní evidence, neupřesněl předepsané záznamy o pohybu hotelového příjmu, mezi provozovnou a přádelnou a hospodářství a tímto materiálem a stříbrným nádobím. Restaurace a jídelnu Šumperk tak způsobil škodu přes 100 tisíc korun.

PRVNÍ SLUNEČNÍ TOVÁRNÍ

Na světě slaviť fa Solarex Corp. z Rockyville v USA. Zmáhá se závod, pracující výrobce solárních článků, má vyrábět hrdlové články. Šikmá střeška výrobní haly je pokryta panely se slunečními články o ploše 2500 m², které budou sloužit světlu přeměňovat přímo na elektrický proud — tento zdroj má mít výkon cca 200 kW a bude napájet osvětlování, klimatizaci i výrobu zařízení.

Obnovený Borobudur
JAKARTA: Po deseti letech složitých stavebních prací ukončil v téchto dnech indonéský archeologové obnovu rozsáhlého buddhistického chrámu Borobudur na indonéském ostrově Jáve.
V roce 1973 byl obnoven postaven předtím téměř rekonstruovaný v převládající 1200 let starý památník, který byl v té době prakticky v ruinách.
CHAM TUDU: Národní set tisíc kamenných bloků, a nicméně byl na nenáročném zřícenina, částečně rozroštěná v okolních zříceninách a částečně vyvážena jako stavební materiál pro obnovení budov. Jedním z nich byla i budova muzea, která byla upravena 1500 let starými staviteli, obnovení více než pět set tisíc bloků.
SLOŽITOST: Památník „Mawolam“ nekonečně složitě rekonstruován, přičemž rekonstrukce pokračuje, která je obzvláště náročná, protože stavitelé pracují v horkém a vlhkém prostředí, což je velmi obtížné.

Kdo objevil Ameriku?
Washington: Irští misionáři pravděpodobně působili na východním pobřeží dnešních USA již 900 let předtím, než Kolumbus objevil Ameriku. Vyplyvá to z nápisů vyrytých do skal ve státě Západní Virginie, které byly dosud považovány za dílo amerických Indiánů, ale podle nejnovějších výzkumů archeologů a lingvistů jsou napěvny starou irskou abecedou. Podobné nápisy byly objeveny v různých částech Irska. Také archív v Dublinu obsahuje dokumenty svědčící o tom, že irští misionáři jménem St. Brendan podnikli kolem 6. století dvě cesty přes Atlantik a „objevili“ tak na západě novou zemi.

Způsobil stošísícovou škodu
(Ltki): Pro tesný čin porušení povinnosti v provozu socialistické organizace bylo zneseno obvinění proti Antonínu V. (1929) z okresu Šumperk, který jako vedoucí hotelu v období od dubna 1960 do konce ledna 1962 nechal na fádě vedení dokladů pracovní evidence, neupřesněl předepsané záznamy o pohybu hotelového příjmu, mezi provozovnou a přádelnou a hospodářství a tímto materiálem a stříbrným nádobím. Restaurace a jídelnu Šumperk tak způsobil škodu přes 100 tisíc korun.

PRVNÍ SLUNEČNÍ TOVÁRNÍ
Na světě slaviť fa Solarex Corp. z Rockyville v USA. Zmáhá se závod, pracující výrobce solárních článků, má vyrábět hrdlové články. Šikmá střeška výrobní haly je pokryta panely se slunečními články o ploše 2500 m², které budou sloužit světlu přeměňovat přímo na elektrický proud — tento zdroj má mít výkon cca 200 kW a bude napájet osvětlování, klimatizaci i výrobu zařízení.

Küsse gegen Rassentrennung

JOHANNESBURG, 1. März (AFP). In Südafrika, dem Land der Rassentrennung, sorgt ein Bühnenkuß für Aufregung. In dem Boulevard-Stück „Es ist ein Junge“ fallen sich ein Schwarzer und ein Weißer um den Hals und küssen sich. Die ursprüngliche Fassung — ein Kuß zwischen einem schwarzen Mann und einer weißen Frau — war von der Zensur als Verstoß gegen die „Immorality Act“ verboten worden. Als Autor Robert Kirby herausfand, daß die Verfasser der südafrikanischen Rassengesetze zwar Liebesbeziehungen zwischen Weißen und Farbigen verschiedenen Geschlechts verwehren, aber gleichgeschlechtliche Neigungen unerwähnt lieben, ändert er sein Stück entsprechend um: zum Gaudi der Zuschauer küssen sich nunmehr in dem ausverkauften Stück auf der Bühne ungestraft ein schwarzer und ein weißer Mann.

BOŽIČKU, TAROVA ČERNA
PUSINKA... ČUC!

Neues vom Nerz

PRAG, 1. März (AP). In der Tschechoslowakei greift eine „Nerzwelle“ um sich. Nicht, daß Mäntel und Jacken aus edlem Pelzwerk höher im Kurs stünden — vielmehr wird das Fleisch der in Farmen ihres Felles wegen gezüchteten Tiere in immer größerem Stil vermarktet. Einige Restaurants bieten Nerz-Gerichte an, etwa Nerz auf Pilzen, Nerz mit Tomatensauce und saurem Rahm, Nerz mit Ingwer und auch Nerzburger. Der Wild- und Geflügelhandel hält Nerz für seine Kunden bereit, und Zeitungen nehmen Nerz-Rezepte in ihre Haushaltsseiten auf. Wie es heißt, schmeckt Nerzfleisch ähnlich wie Kaninchen. Der Nerzleber wird sogar ein Geschmack ähnlich dem der Gänseleber nachgesagt.

TO SE ŽÁLOUŽI PŘED
20 ROKY A UDI JE
V FARMÁŘŮ ZÁZNAM
NAVALI DO PORADNÍKŮ.
V ŽIVANICÍCH (VÝCH. ČESKY)
SE PORÁDILY I POLECKÉ
„NORGOVÉ KODY.“

Goldene Bären an Filme von Bennett und Camus

BERLIN. Zum Abschluß der 33. Internationalen Filmfestspiele sind als höchste Auszeichnung für das Wettbewerbsprogramm zwei Goldene Bären verliehen worden: an „Ascendancy“ (Belfast 1920) von dem Briten Edward Bennett sowie an den spanischen Film von Mario Camus „La Colema“ (Der Blenkorb). Der Goldene Bär für den besten Kurzfilm wurde „Možnosti Dialogu“ (Die Möglichkeiten des Dialogs) des Tschechoslowaken Jan Svankmajer zuerkannt.

X) TITUL JE NEÚPLNÝ. NA
SPRAVNĚ ZMÍT: „MOŽNOSTI
DIALOGU JSOU OHEZENÉ.“

* MLUVICI HODINKY — to je novinka americké fy Tandy Corp. z Texasu. Hodinky mají podobu sedmicentimetrové krychle, jež nemá vizuální indikaci času a po stisknutí knoflíku čas obíhá. Přenosné hodinky poháněné baterií lze rovněž naprogramovat tak, aby automaticky hlásily přesný čas každou hodinu. Protože jsou snadno přenosné, hodí se zvláště pro nevidomé.

KŘÍŽOVKA

VODOROVNĚ: A. Zájmeno ukazovací, žadatel, tropičti kopytnatí savci. — B. Nadšení, začátek tajemky (české přisloví), oznámí, — C. Přistavní hráz, mongolský pastevce, krutá odplata, též část noby. — D. Člen národa žijícího v SSSR, křičet, prchavé kapaliny, medojed kapský. — E. Registrovaná tuna, planeta sluneční soustavy, slovanaká vesnice, zájmeno ukazovací, potravina, dětská zdravotice. — F. Zákrsek, druh sportu, zápor, malé mořské zálvy, sibírský kozoroh. — G. Roleta, národní podnik v Trutnově, tábořiště, město na Krymu, provaz se smyčkou. — H. Opětovat, mužské jméno, stavba. — I. SPZ okr. Jihlava, heslo, významný španělský sochař, malíř a architekt, rasa psů, domácí ženské jméno, zájmeno ukazovací. — J. Úsek závodu, konec tajemky, opěrná zeď.

SVISLE: 1. Slovenský "téměř", rázovitě oděvy. — 2. Sovětský filmový režisér, provádět. — 3. Hradla, stálo (slovensky). — 4. Televizní noviny, přálouce způsobu, ochrana vojska v poli. — 5. Španělské ženské jméno, prvek chůze, chilapecké jméno. — 6. Čiv, název některých sportovních jednot. — 7. Zmatek, cavyky. — 8. Citosloves vybiřející k tichu, bulharská měnová jednotka, slosování. — 9. Latinská spojka, nepatrná, město v USA (Oregon). — 10. Hmota k přípravě pečiva, choroba. — 11. Mlouník krásy, vydání. — 12. Norská tis-

ková agentura, kordílový ostrov, bíl. — 13. Seknout, odborník v stice, finská tis- ková agentura. — 14. Roční období, pod- zemní dráha. — 15. Vděčnost, indický čáp. — 16. Reka v RSFSR, americká far- ma, dout. — 17. Čínská plošná míra, ces- tovní průkazy, italská měnová jednotka. — 18. Ode dne vydání (z lat.), člen naj- ského národa. — 19. Nabídka, španělská měnová jednotka. — 20. Nejstarší pře- klad bible, obr.

Pomůcky: D. Evank. — I. Cano. — 12. Lidová demokracie, pošt. ochr. 85, 120 78. NT. — 16. Aty. — 17. Mu. (A. B.) Praha 2.

Největší krádež munice

Washington: Největší krádež vojenské munice v dě- jinách USA vyšetřuje policie na základě amerického letectva Nellis ve státě Nevada. Loupež objevili pra- covníci federální policie (FBI), kteří se vydávali za překupníky zbraní. Cítili zloděje, jim nebyli nejen 24 tun nábojů ráže 90 mm, ale i 100 automatických pu- šek M-16, osm kulometů M-60 a několik beden graná- tů. Velení přikázalo hlídaného vojenského objektu se o krádeži nedovídat od strážných, ale od detektivů, kteří zjišťovali, jak se takové množství zbraní a ná- bojů dostalo ze základny.

Zweiter Start für das Herz

Fortschritte bei der Infarkt-Behandlung mit neuer Methode

BONN, 28. Februar (dpa/AP). Medizi- nerteams in Göttingen und Hamburg haben bei der Behandlung des Herzinfarkts einen wichtigen Fortschritt er- reicht: In der Märzangabe der Zeit- schrift „Bild der Wissenschaft“ stellt der Hamburger Kardiologe Professor Walter Bleifeld eine neue Behandlungs- methode vor, mit der beispielsweise die Krankenhaus-Sterblichkeit von Infarkt- patienten von 22 auf sechs Prozent ge- senkt werden konnte und mit der es in der Hälfte der Fälle sogar gelingt, den durch den Infarkt von der Zerstörung bedrohten Teil des Herzmuskels zu ret- ten. Voraussetzung für den Erfolg dieses „intrakoronare Trombolyse“ genannten Verfahrens ist, daß die Behandlung so

schnell wie möglich, spätestens drei Stunden nach Auftreten des Infarktes erfolgt.

Wie Professor Bleifeld erläuterte, geht es bei der neuen Methode darum, dem Patienten ein Medikament auf der Basis von Streptokokkenbakterien über einen Katheter direkt in das betroffene Herz- kranzgefäß zuzuführen, das das Blutge- rinnsel auflöst und so die Blutströmung zum Herzmuskel wiederherstellt.

Nach Angaben Bleifelds wurden in der Hamburger Klinik bisher 160 Patienten nach dieser Methode behan- delt. Bei 80 Prozent sei die Gefäßstelle erfolgreich geöffnet worden.

TOP ALB O TO, 20A UMBECKY LERNA VCAI OOPRAVI
PACIENTA DO METODICE...

Bessere Chancen für Pankreas-Operation

Die bisherigen Erfolge bei Organ- Transplantationen mit der Bauchspei- cheldrüse (Pankreas) waren nur in etwa 20 Prozent der Fälle erfolgreich. Mit einer neuen Operations-Technik, die nach Berichten von C. G. Groth vom schwedischen „Huddinge General Hospi- tal“ in Stockholm entwickelt wurde, läßt sich die Erfolgsrate auf 50 bis 60 Pro- zent aller Fälle erhöhen.

Dazu wird ein spezieller Katheter verwendet, der während der ersten zwei bis drei Wochen nach der Einpflanzung die Sekrete der Drüse sammelt und in ein außerhalb des Körpers befindliches Plastik-Gefäß ableitet. Damit kann ver- mieden werden, daß diese Sekrete in den Dünndarm gelangen und uner- wünschte Reaktionen verursachen, weil die eingepflanzte Bauchspeicheldrüse noch nicht wieder voll funktionsfähig ist und nicht das volle Spektrum an Enzy- men produziert. Durch die Trennung des implantierten Organs von seiner Sekretion ist es möglich, einen „unge- störten“ Einheilungs-Prozess zu errei- chen. Zwei bis drei Wochen nach der Transplantation wird der Katheter ent- fernt und die Drüse kann ihre volle Lei- stung erreichen, ohne noch auf die Transplantationswunde einwirken zu können.

Aufgespießt

„Die USA hätten nicht Atombomben auf Hiroshima und Nagasaki gewor- fen, wenn die Japaner in der Lage gewesen wären, das gleiche mit San Francisco und Washington zu tun.“

Der bayerische CSU-Vorsit- zende Franz Josef Strauß in Würzburg.

„Deutschland ohne FDP ist wie Dienstag ohne Dallas.“

FDP-Wahlkampfzeitung in einem Werbespruch.

Den Ausbruch aus dem Kartell der Marken-Dreher wagte als erster in der dritten Januar-Woche Reemtsma mit seiner West, auf die kurze Zeit später die Juno folgte. Trotz der Abwehr- Kämpfe der Konkurrenten, die ver- suchten, mit hohen Prämien die West aus den Automaten-Schächten heraus- zuhalten, erwies sich das Vorpreschen offenbar als ein Erfolg. Reemtsma- Sprecher Christian Vogel berichtet jedenfalls davon, daß die West im Lebensmittelhandel „sehr gut“ und im Fachhandel „hervorragend“ läuft.

Daß nun alle deutschen Hersteller in dem Preis-Krieg Stellung beziehen, er- klärt Harald König, Geschäftsführer des Verbandes der Zigarettenindustrie, fol- gendermaßen: „Dies ist die ganz nor- male Reaktion einer Markenartikel- Branche auf einen Angriff von außen.“ Auf den Angriff der Billig-Zigaretten nämlich. Nicht zuletzt gehe es dabei um den Erhalt von Arbeitsplätzen. Denn weit über die Hälfte der billigen Stäb- chen im Sortiment der Lebensmittelfi- nalisten stammen aus ausländischer Produktion — aus der DDR, Luxem- burg, Griechenland, Holland oder Jugo- slawien. Wenn deren Anteil noch deut- lich zunehmen sollte, dann drohe ein weit stärkerer Stellenabbau als im ver- gangenen Jahr, in dem die Beschäf- tigtenzahl der Branche um rund tausend auf noch 16 000 Männer und Frauen reduziert wurde.

Wie der Preis-Krieg auch endet — ein Verlierer steht schon fest: der Bundes- finanzminister. Denn wegen der kräfti- gen Steuererhöhung sank der Zigaret- tenverkauf 1982 um fast 14 Prozent auf noch 112,7 Milliarden Stück. Anstatt der erwarteten 1,4 Milliarden Mark Mehr- einnahmen kamen „nur“ 955 Millionen Mark zusätzlich in die Kasse. Das Tabaksteueraufkommen wuchs lediglich um etwas mehr als acht Prozent auf 12,2 Milliarden Mark.

Da sich die Steuer am Kleinverkaufs- preis orientiert, „blecht“ der Fiskus außerdem bei jeder Verbilligung mit. Die Differenz von achtzig Pfennig zwi- schen dem Endverkaufspreis von 3,80 und dem von glatten drei Mark finan- ziert er mit 36 Pfennig an entgangenen Steuern.

• Konstante Zigaretten mit niedrigem Nikotin-gehalt als Risiko für Infarkte. Zitiert zu- nächst von der Bostoner Universität, die- ses Ergebnis ist ein weiterer Beleg für die schädlichen Wirkungen von Nikotin auf das Herz-Kreislauf-System.

• V Benetšák ukončil restaurační prvni fázi opravy jednoho z největších obrazů světa s ná- zvem Ráj o rozměrech 7,5 krát 24,5 metru, který v letech 1585–1590 namaloval světově známý italský malíř J. Tintoretto.

2. JEDNOHO DĚLŮHO
ČLÁNKU.

Panorama – nejmodernější v Československu

Relaxační poschodí s nejkrásnějším pohledem na Prahu • Ještě jedno »neje«

Dominantu našeho hlavního města po století tvořil Pražský hrad. Každá doba však vtiskuje městu svou pečť v podobě staveb, které jsou typické pro období svého vzniku. Dnes už má Praha takových dominant několik, a právě v těchto dnech k nim přibyla další: v ústředí se slavnostně otevírá na Pankráci nejmodernější Interhotel v Československu – Panorama.

Hotel Panorama v Praze bude v ústředí slavnostně otevřen

lépe. Kdo má v blízkosti svého bydliště saunu, tělocvičnu, bazén, solárium, kdo si může ve volné chvíli jen tak odskočit na masáž, která zbavuje únavy po rušném jednání, celodenním posilování přednášek na kongresu nebo chozením po městské dlažbě v okolí pamětihodností. To všechno kromě služeb, běžných v hotelích tohoto typu, nabízí Panorama. Tak zvané relaxační poschodí, v němž jsou zařízení všeho druhu pro osvěžení hostů, je právě v nejvyšší části budovy, odkud je také nejkrásnější pohled na Prahu.

Projekt je dokonale přizpůsoben turistickým skupinám, jejichž členové jsou rádi pohromadě. Na každém poschodí je v moderních interiérech celkem 48 lůžek. Tento počet odpovídá kapacitě průměrného zájezdového autokaru. Tím by mělo být usnadněno odbavování turistů při příjezdu a zároveň i zabezpečeny racionální služby skupinám návštěvníků. Na pohodlí hostů je pamatováno i z hlediska jejich návyků. V hotelu je například celé jedno patro vyhrazeno nekuřákům.

Stavba této budovy trvala 21 měsíců, finanční náklady nebyly překročeny a provoz se zahajuje s týdenním předstihem. A na závěr jedna skutečnost, o níž hosté zřejmě nebudou mít ani potuchy, která však pro provoz pražských Interhotelů je nesmírně důležitá. Na „dně“ hotelu je totiž umístěna nejmodernější velkokapacitní prádelna v Československu, která vyřeší tyto dlouhodobé problémy Interhotelů v našem hlavním městě. (krv)

Název hotelu nebyl vybrán náhodně. Panorama podle slovníku znamená celkový pohled na krajinu. A z dvacátého čtvrtého poschodí nové výškové budovy je tento pohled na město, jímž procházely dějiny, zvláště impozantní.

Hotel však nemá být dominantou Prahy jen pokud jde o vlastní výšku budovy, i kvalita a pestrost poskytovaných služeb má být výjimečná. Snahou totiž je, aby všichni z více než osmi set hostů se tu cítili jako doma. Ba, dokonce o mnoho

Zejména je to v době, kdy se uvažuje o zavedení provozu elektromobilů, vrátit na začátek 20. století. V té době bylo v New Yorku registrováno 4200 vozidel, z toho 1000 elektromobilů.

Schwefel – woher?
Emissionen von Schwefeldioxid 1980 in 1000 Tonnen

2060	Kraftwerke, Heizwerke
1024	Industrie
	Haushalte, Kleingewerbe
310	Verkehr
75	

INDEX FUNK 1361

4000 Vögel starben im Öl

PARIS, 27. Februar (dpa). In einem großen Ölfleck vor der Seine-Mündung sind in den letzten Wochen im Ärmelkanal 4000 Vögel gestorben. Nach Angaben von französischen Vogelschützern vom Freitag sind das ebenso viele wie bei der Ölkatastrophe nach dem Auflaufen des Tankers „Amoco Cadiz“ an der bretonischen Küste im Jahr 1978. Das Öl wurde vermutlich von einem Tanker abgelassen, doch konnte das Schiff nicht ermittelt werden. Nur 200 der mehr als 4000 von Tierschützern eingesammelten Vögel konnten gerettet und gerettet werden.

Auch in Zukunft Herz-Lungen-Verpflanzung

Münchener Spezialisten halten nach Tod ihres Patienten an Doppeltransplantationen fest

MÜNCHEN, 24. Februar (Reuter/dpa). Die Transplantations-Spezialisten des Münchner Klinikums Großhadern wollen auch weiterhin Doppeltransplantationen von Herz und Lunge wagen, obwohl der erste deutsche Herz-Lungen-Empfänger – wie in einem Teil der Auflage berichtet – am Mittwoch gestorben ist. Vor Journalisten erklärte Klinikdirektor Werner Klinner am Donnerstag, „wir werden diese Möglichkeit der Lebensverlängerung nicht aufgeben“. Der 27-jährige Herz-Lungen-Patient starb nach Versagen von Leber und Nieren. Ihm waren am Montag vergangener Woche beide Lungen und das Herz eines jungen Mannes eingepflanzt worden.

Zur Todesursache erklärte Bruno Reichart, der die Operation geleitet hatte, bei der Obduktion habe sich herausgestellt, daß die Leber „sehr groß und abgestorben“ gewesen sei. Sie sei offenbar schon vor der Operation stärker geschädigt gewesen, als man vermutet habe, und hätte nie wieder funktionieren können. Obwohl man sehr vorsichtig dosiert habe, hätten Leber und Nieren offenbar die notwendigen Medikamente nicht verarbeiten können, vor allem das Immunsuppressivum Cyclosporin A zur Unterdrückung der Abwehrreaktion des Körpers gegen die fremden Organe.

Reichart äußerte die Vermutung, daß auch bei weiteren Doppeltransplantationen die Funktion der Leber und Nieren mit zum größten Problem werden wird. Er schloß es jedoch aus, einem Herz-Lungen-Empfänger auch noch eine Leber zu verpflanzen. Das würde der Patient wahrscheinlich nicht überleben.

Der 27-jährige hatte an einer unheilbaren Herz- und Lungengefäßkrankheit gelitten und die Operation selbst gewünscht. Nach der Hauptoperation mußten zwei weitere Male operiert werden, um kleine Lecks in der Lunge zu schließen. Nachdem die Verpflanzung zunächst zufriedenstellend verlaufen war, hatten sich in den letzten Tagen immer häufiger Nieren- und Leberfunktionsstörungen bemerkbar gemacht.

Direktor Klinner wies darauf hin, daß bei jeder Herzoperation ein Risiko bestehe. Die Sterblichkeitsrate bei herzchirurgischen Eingriffen liege in der Bundesrepublik bei zehn Prozent. Nachdrücklich verteidigte er Organverpflanzungen, da vor allem jungen Menschen die Chance gegeben werden müsse, ihr Leben fortsetzen zu können.

Für weitere Fälle dieser Art habe man jedoch „keine echten, neuen Erkenntnisse“ gewonnen. Auch an der US-amerikanischen Stanford-Universität, die als erste Herz-Lungen-Transplantationen ausgeführt hatte, gebe es Komplikationen bei dem Eingriff, berichtete Reichart. Von bisher insgesamt zwölf Patienten seien nach seiner Kenntnis drei oder vier gestorben.

Každý vrátne v špitálu ví, že při transplantacích je nutné přepočlivý vyšetření jater a ledvin, kdo to neudělá pořádně a zodpovědně je PRASE! V USA první dva pacienti žijí...! On by byl umřel stejně, ale transplantát mohl dostat někdo jiný, který měl větší naději na přežití. Jsou to barbaři!

Další transplantace jater

[čtk]: Druhou transplantaci jater v ČSSR uskutečnil 22. února večer na II. chirurgické klinice fakultní nemocnice KÚZ v Brně tým chirurgů pod vedením prof. JUDr. V. Kořistka, DrSc. Příjemcem byl 55letý J. Doček. Dařilo se mu dobře. Podobně jako J. Mlynář, jehož zdravotní stav se dále zdárně upravuje, trpěl i druhý nemocný nevyléčitelnou jaterní chorobou. Brněnští chirurgové navazují bezprostředně na předchozí zkušenosti z první transplantace, realizované 2. února, a začínají zhodnocovat výsledky patnáctiletého výzkumu v oblasti transplantací jater.

Více jízdních kol

[čtk]: Plán výroby zboží ukládá v letošním roce pracovištěm n. p. Eska Cheb vyprodukovat zboží v hodnotě 280,2 miliónu korun. Znamená to, že závodu opouští 268 tisíc jízdních kol všech typů. Proti loňsku je to o 15 tisíc více. Z toho 143 tisíc jich je určeno pro náš vnitřní trh a 125 tisíc na export, převážně do nesocialistických států. Chebský výrobce také hledá podniky, které mohou mimo svůj hlavní program dělat náhradní díly na kola a navazují s nimi spolupráci. Podává se to již u tří závodů.

Aby lidé více chodili

Podle propočtů odborníků v Madridě jezdí 25,8 % lidí ve veřejných dopravních prostředcích na vzdálenost na delší než – 1 kilometr. To vyvolává nedostatek přetížení ulic a silnic a kromě toho si lidé prostě odvykají chodit, což se projevuje na jejich zdraví. Údaje uvádějí španělský list „Pais“. Aby se problém vyřešil, espanňští čestníci, rozhodli městské úřady stáhnout celou řadu speciálních cest a cestiček pro chodce a cyklisty.

K omlostinění hrát Bergru a jeho
dávání jsmu již psal, řekl prodává
BERGR: „Spárta, vytril i já jsmo vta-
ně na seba velkou zodpovědností. Jsmo
i vědomí, že situace je vážná a ne-
okamě. Ze jsmo v veřejnosti vyhrá-
li. Otázka byla: ztratili nebo jsmo dá-
li poslední fanch. Pro tímtošním léče-
ní, potřešní a pracovním zafazně-
m dvěma poslední fanch. Lékaři hod-
notili jeho přístup i k pracovním úko-
m v léčebné kladně. Dávám mu fanch
kto člověku. Těd bude předávám zá-
žet na něm, zda se jí ochot. Říkám
věřevši: Spárta Bergru potřebuje, ale
bude hrát i bez něho! Zklamal, bude
o nejen jeho prohra, ale i Sparty, vy-
puru a moje.“ Trenér žezek dostal: ž-
e se uvažoval i hostovní hráče a dopl-
ní, že se právě nyní Berger nenechává
nejen psychických náled. Z těchto
hledisek se proto zda jeho zafazně-
ní sedmácty pro dnešní pohárové utá-
ně níce jen předčasná.

V přípravě sehráli Leontini 12 úlků a i trenér je spokojen. V první lize dodal LEŽEK: „Nezříkám se úvodního cíle – hrát nějaký obhár; nehude to však lehká a i když se každé rozstřílí a v přípravě se tvrdě pracovalo, bude každé lepší umístění než podzimní. S misto úspěchem!“

K omstosinění hráče Berga o jeho návratu jsme již psali, tekl prodává OBRHEK: „Sparte, výbor i já jsme vzali na seba veškon zodpovědnost. Jsme si vědomi, že s tímtoce já vážná a nebezpečná. Ze jsme v veřejnosti vyhráli. Otázka byla: zadržali nebo musíme poslední fanči. Po třímáscím léčeni, potvrdění a pracovním zafixování musíme poslední fanči. Lékaři hodnotili jeho pítstup i k pracovním úkonům v léčebně kladně. Dáváme mu fanči jako člověku. Ted bude předovim zaležel na něm, zda se jí chopí. Rikám oviewer: Sparte Berga potřejuje, bude bude hrát i bez něho! Zklameli, bude to nejen jeho prohra, ale i Sparty, výboru a moje.“ Trenér Ješek dodal: „Ze se uvažovalo i hostování hráče a dopili, ze se právě nyní Berger nenachází v nejlepší psychické náladě.“ Z těchto hledisek se proto zdá jeho zafixování do šestičnické pro dnešní pohárové utkání nepochybně jen předčasně.

Zwischen dem CSSR-Fußballklub Sparta Prag und dem tschechoslowakischen Fußballverband ist es zu einem offenen Konflikt gekommen. Streitpunkt ist Nationalspieler Jan Berger, der wegen kritischer Äußerungen über führende Staatsmänner suspendiert worden war. Der Verein hat Berger gegen den ausdrücklichen Wunsch des Verbandes begnadigt und wieder in die Mannschaft aufgenommen. Berger darf weiterhin nicht in der Nationalmannschaft spielen.

Rychlost automobilů se má na převážně na rychlosti odčtení kol. Při porážení kol či při nárazu technický závažný problém dýchá však dochází ke zkrácení odjezdu V NSR bylo vyvinuto zařízení, které za pomoci dvou magnetů umístěných na různých částech vozidla, "sčítá" skutečnou rychlost pohybu vozu.

V původním pohorském Ústí nad Orlicí, kousek za městem v bílé vilce ve stráni s iniciálami JK a houslemi s červenobílou stuhou, je zaklet kus slavné české houslové historie. Zde měl svůj domov Jaroslav Kocian, jeden z šestice našich houslových velikánů.

Od nepaměti se říká „v Oustí umí každý housli“.

letech 20. století měl náš národ dva světové hroualisy. Ondříčka a Kubelíka, a třetí, Koclan, jím šel v patách, byla povznášející.

Kresha J. Mandy

hubbymilovnou rudačkou. S jej krví přišla tato osudová náklonnost do Kocianova rodu. Všechni žijícíci děti, máli nimi právě i Jaroslavův otec, učitel, muzikant, autor houslové školy a organizátor, byli znamenití hudebníci. Byla to podivná, když se Kocianové sešli a začali muzicírovat!

Kocianova cesta k světovosti nebyla snadná. Když po triumfálním absolutoriu u ševčíka vstupoval v prvních letech našeho věku na mezinárodní umělecká kolbiště, narazil už nejen na celou plájdru slavných umělců (Sarasate, Ondříček, Hubay, Ysaye, Burmester, Marteau, Kreisler), ale i na další, nově vycházející hvězdy, Thibauda, Manéna, Hubermana a konečně i na svého generačního druha Kubelika, který ho o tři roky předešel. Skutečnost, že v prvních

Měla-li Kubelíkova hra kresebnou dokonalost jené perokresby, měl Kocianův projev okouzlující náhu teplic pastelových barev. Jeho tón byl patrně blízký tónu Wientawského, který kladl Ševčík svým žákům za houslový ideál. Byl vzdálen veškeré exultovanosti, raštinovanosti, takřka bez vibrace působil výhradně čistou zpěvní linií. Proto byl Kocian tak vynikajícím interpretem české a slovenské hudby, jejíž zpěvnost je tak příznačná. A na české zpěvnosti založil i své nedostatečně podání Bacha, Mozarta, Beethovena. Zpěvnosti jsou prolínuty i Kocianovy skladby.

Za 28 let (1902-30) Kocian projel svět skrz naskrz, jenom v Americe triumfoval na čtyřech turné, která dleku stěží najdou obdobu, v mládí byl primárem „Českého kvarteta v Oděse“ a v petrohradském kvartetu vědovy meklenburského. Jako sólista i kvartetní brácha navázal na nezapomenutelný odkaz Laubů, s nímž byl často srovnáván. V 47 letech odložil předčasně housle, nádherného Pressandu připsal mu ne posledním turné v tropech na jáře rozklízely a on sám se už cítil také celý „rozklížený“, a jako ševčíkův nástupce cele se věnoval pedagogické práci na mistrovské škole, kde vychovával řadu velkých umělců s Plockem, Hlouňovou, Sukem a Šnitlilem v čele.

Prostý, lidový bodrý, zvoňilý, až na poslední léta – kdy ho zlobily nervy – humorný, vášnivý houbal turistů, koncertoval ve všech svatodiach, ale střed světa byl pro něj vyznačen Prahou a Ostřív. Odolal nejlákavějším nabídkám ciziny, protože žít mimo vlast bylo pro něj nemyslitelné. Vymluvil se to řekl pM své Sedesátce: „Zasvětil jsem svůj život umění a umění národu. Moje housle se staly lučmočnickem mé lásky k českému domovu, k českému lidu.“

Dnešního dne vzpomínáme 100. výročí narození tohoto geniálního umělce.

ALL NA VASU PRÍKODU SI NEVZPO-
MENOU!

PARIZSKÉHO UČITELE P. Pattiera stála stydlivost zaměstnání. Odmítl se totiž nechat vyšetřit lékařkou. Zaměstnavatel, který zdravotní prohládku nařídil jako povinnou, proto Pattiera nešťastně propustil. „Nemám žádnou nemoc, kterou bych chtěl zatajit. Odmítám se jen sleknout před cizí ženou.“ řekl pocestný monsieur.

● Přes 2500 osobních automobilů Skoda bylo lo-
ni prodáno v Belgii, nejvíce v historii společnosti
Skoda Motor, která je prodejní afilací PZO Mo-
takov.

1. ZKODOVKA NA 2000 BELGIČANŮ.

• Berkeley je známé nejenom jako sídlo Kalifornské univerzity, ale také jako město s největším počtem chudých v Kalifornii. Pod hranici bídý zde žije více než 20 procent obyvatelstva.

BIDA V BERKELEY JE MIRA BLAND-
RYTU PRO SSSSSSSSSSSSSR!

Zigarettenwerbung untersagt

BONN, 24. Februar (dpa). Verlockend stehen Lebensmittel dargestellte Zigaretten, die den Eindruck erwecken, ihr Genuß sei ebenso unbedenklich wie der eines Wurstbrottes, sind in der Werbung verboten. Wie das Bundesgesundheitsministerium in Bonn am Mittwoch mitteilte, hat das Oberverwaltungsgericht Berlin daher die gemeinsame Plakatwerbung eines Lebensmittelhändlers und eines Zigarettenherstellers für unzulässig erklärt. Der Lebensmittel- und Bedarfsgegenstandesgesetz "erklärt. Der Bogen " ... denn Gutes gehört zusammen" soll nach Ansicht des Gerichts der

Podle prognózy má být v USA v roce 1990 celkem 190 milionů aut. Změní se podstatně zastoupení některých druhů. Počet nákladních vozidel vzroste na 25 procent a mezi ostatními bude převládat typ malého automobilu.

das Corned beef aus Argentinien", zog Sir Timothy jetzt Bilanz. Nur der Kohl sei rein britischer Herkunft. Auch dafür, warum argentinische Erzeugnisse den Falkland-Markt überschwemmen, hat er eine Erklärung gefunden. Die während des britisch-argentinischen Konflikts aus den Auslagen in Großbritannien verbannten Feindeskonserven waren später vom britischen Verteidigungsministerium billig aufgekauft und zur Ernährung der auf den Falkland-Inseln stationierten Truppen verwendet worden.

Nur der Kohl ist britisch

LONDON, 24. Februar (AFP). Einer selbsten Art von Landesverrat ist der konservative britische Abgeordnete Timothy Kilson auf den Falkland-Inseln auf die Spur gekommen. Bei einer Inspektionsreise blickte der Vor-sitzende des Verteidigungsausschusses im Unterhaus in den Garnisonskochtöpf in Port Stanley und stellte fest, daß dort die von der Regierung Thatcher ausge-gene Parole „kauft britisch“ unbe-kannt ist. „Die Äpfel kommen aus Frankreich, der Schinken aus Däne-mark, das Schweinefleisch aus dem Ost-block, das Rindfleisch aus Uruguay und

Treuer Bankräuber

MÜNCHEN, 24. Februar (dpa). Die Treue eines Bankräubers zu „seiner“ Bank hat sich am Ende doch nicht auszahlt. Dreimal ging alles gut, aber kurz nach seinem vierten Überfall auf dasselbe Kreditinstitut, die WIFAG-Bank in München, wurde der 29-jährige Österreicher am Donnerstag von der Polizei gefaßt. Die Beute betrug diesmal 97900 Mark; insgesamt soll er bei den vier Überfällen 40000 Mark geraubt haben. Seine Spielereidenschaft und hohe Schulden hätten ihn dazu getrieben, sagte der kaufmännische Angestellte

Pozoruhodný objev

[ro]: Záslibou známého řeckého archeologa profesora Manolise Andronika byl před časem objeven v severním pectu antický amfiteátr — místo, kde byl zavražděn král Filip II. (336–336) z Makedonie, otec Alexandra Velikého. Filipa probdli během svatby jeho dcery Kleopatry. Amfiteátr leží ve Vergine asi sto metrů od zbytků královského paláce a zhruba kilometr od Filopova hrobu, který Andronikos objevil již v roce 1977. Celý amfiteátr má být odhalen v průběhu dvou až tří let.

GARANTIE

Bundeskanzler Dr. Kohl
am 3. Februar 1983 vor der Presse in Bonn:

... "wer will und fähig
ist, kann eine Aus-
bildung erfahren."

"ich will"

Name:

Strasse:

PLZ, Ort:

Telefon:

BEIM WORT genom-
men hat die Jugend
der Deutschen Ange-
stellten-Gewerkschaft
Bundeskanzler Helmut
Kohl: Nachdem dieser
Anfang Februar auf
Grund angeblicher Zu-
sagen der Wirtschaft
betont hatte, „wer will
und fähig ist, kann
eine Ausbildung erfahren“, entwickelte die
DAG-Jugend eine „Ga-
rantiekarte“ — abzuge-
ben bei Betrieben —
und eine Postkarte, die
den Kanzler an sein
Wort erinnert und Hilfe
anfordert, falls die Be-
werbungsversuche er-
folglos geblieben sind.
Kohl zeigte sich inzwi-
schen über Zweifel an
seiner Zusage ver-
stimmt.

Herrn
Dr. Helmut Kohl
Bundeskanzler
Adenauerallee 141
5300 Bonn 1

Sehr geehrter Herr Bundeskanzler!

Ich habe mich bisher mal vergeblich
um einen Ausbildungsplatz beworben.

Da mein persönliches Bemühen so erfolglos
war, bitte ich Sie nunmehr, mich bei der
Suche nach einem Ausbildungsplatz

in
oder in der näheren Umgebung zu unterstützen.
Mein Berufswunsch:

Neprakta — Švandrik

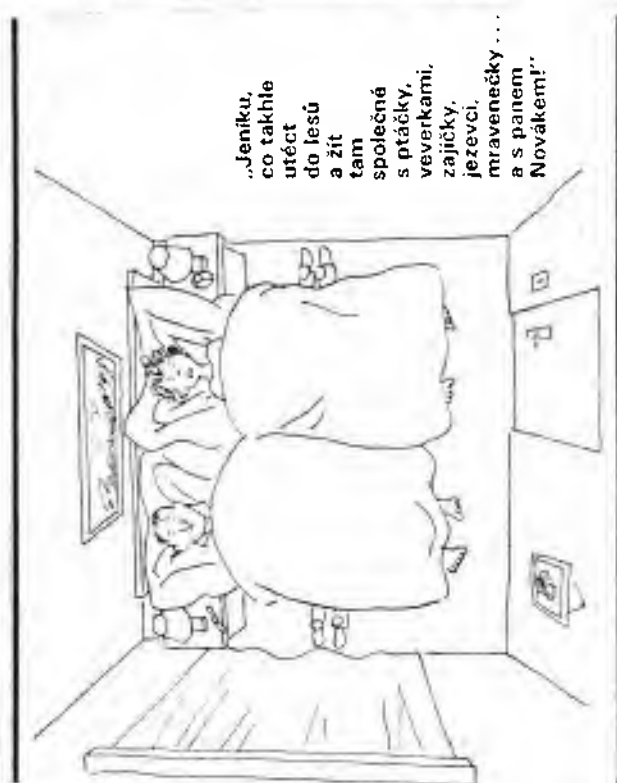
„Tak vidíte: Vaše děti vylítly z hnízda a moje zase čumějí na televizi!“

NOJO, NO, MÁME TU NA CHALUPĚ TOLIK MYŠÍ,
ŽE MU MUSÍME DAVAT KOŠÍK, ABY
SE NEPREŽIRAL!

Miliarda cestujících v metru

(Čtk): Pražské metro, stavba čs.-sovětské spolupráce, přepravilo za loňský rok téměř 1,2 miliardy cestujících, tj. třikrát více než všechny vlaky ČSD v celé republice. I nadále však zůstává hlavním cílem socialistického závazku Dopravního podniku—Metro, přijatého na počest 35. výročí Vítězného února, zlepšování služeb cestujícím. Prvním krokem bude od 1. dubna t. r. další zkrácení špičkového intervalu na trase C z dosavadních 140 na 135 s. Tím zvýší nabídku na 23 330 cestujících v hodině.

PRAŽSKÝ GROS Vladislava Jagellonského z kon-
ce patnáctého století a vzácný plunder (1211 krei-
car) Ferdinandův I. z roku 1527 jsou nejznamenitě-
jší historickými předměty, nálezem v pozna-
kovaném požáru šlechtického Černé věže
v září minulého roku. Tyto a další dokumenty mi-
nulosti jsou od včerejška dne vystaveny v Jiho-
českém muzeu krajského města.

„Je mi líto, pane, ale budete muset vypadnout... Tahle polovina skříně je moje!“

„Co čumíte, jsem sněhová královna.“

Nasenspray zur Empfängnisverhütung

Die Fortschritte der Hormonforschung haben eine völlig neue Möglichkeit zur Empfängnis-Kontrolle eröffnet, die eine erhebliche Einschränkung der beobachteten Risiken bei der Einnahme von Pillen nach sich ziehen können. Die zur Beherrschung der Ovulation bisher verwendeten Dosen des sogenannten Luteinisierungs-Hormons lassen sich nach Forschungsergebnissen aus Kanada gezielter über einen Spray in den Körper bringen.

Wie die Zeitschrift „New Scientist“ berichtete, eignet sich für diese Art der Geburtenkontrolle am besten das „Vor-Hormon“, der sogenannte Luteinisierungs-Faktor. Er wird zur Steuerung des Ovulationsvorgangs in der Hypophyse gebildet. Selbst ganz geringe Mengen dieses Hormonfaktors reichen aus, um den Zeitpunkt der Empfängnisverhütung mittels eines Nasensprays zu beherrschen. Der Test umfaßte 80 Frauen, die während der Benutzung des Sprays nicht schwanger wurden. Die Sicherheit dieser neuen Methoden soll natürlich mit weiteren Tests erhärtet werden, wobei auch die genaue Spannweite der Hormonfaktor-Dosis zu ermitteln ist.

Dieses neue Verfahren zeigt allerdings auch Wege auf, wie die körpereigene Produktion von männlichen Samenzellen beeinflusst werden könnte, weil beispielsweise ein entsprechender Hormon-Faktor bei der Regelung der Samenzellen-Produktion bekannt ist, der ebenfalls per Spray eingesetzt werden könnte.

...A CO TO DAT DO PIVA?

Pillen nur mit Daddys Willen

WASHINGTON, 27. Februar (AFP). US-Präsident Ronald Reagan hat am Freitag die Schülerinnen aufgefordert, die Pille nicht ohne Einwilligung ihrer Eltern einzunehmen. Beim Empfang für eine Schülergruppe im Weißen Haus versuchte der Präsident einen neuen, umstrittenen Erlaß zu rechtfertigen, der den staatlich subventionierten Kliniken vorschreibt, die Eltern von Mädchen unter 18 Jahren vor dem Verschreiben der Pille zu benachrichtigen. „Alle beklagen sich, daß der Staat sich in die Angelegenheiten der Jugend einmischt“, sagte Reagan. Er stellte die Frage, was denn von einer Regierung zu halten sei, die „sich hinter dem Rücken der Eltern mit den Kindern verständigt“. Der Erlaß, der am selben Tag in Kraft treten sollte, ist auf Gerichtsbeschluß aufgehoben worden. Die Regierung ging in die Berufung.

TATINKU, RUP MI PILULKY, PILULKY JE MOJ SEN.

Tetované automobily

Auto se kradou po celém světě a na nejbezpečnější zemky či poplašná zařízení nacházejí brzy zloději své „metody“. Po Itálii a Anglii však zavedli také ve Francii zajímavou novinku proti odcizení: „tetování“ automobilů, přesněji všech skel v automobilech. Speciální stříkací pistole i lakem se na oknech vyznačí stálími poznávací značka, čísla karosérie a motoru a na přání i jméno majitele vozu. Za pár minut barva zaskne a něže ji odstranit žádným jiným způsobem než výměnou celého skla: tu provádějí servisové výhradně jen na předložením technického průkazu vozidla. O stejném opatření uvažují v USA, NSR, Kanadě, Japonsku aj. (ka)

PŘÍRODNÍ OBALY

Na základě archeologických nálezi lze dokázat, že člověk již od pradávna využíval přírodních materiálů a obalových materiálů. Nejříve to byly různé rostlinné a živočišné schránky (kokos, tykev, krunčie, měchýře a lastury). Některé vláknité přírodní materiály jako sláma, seno, rákos a dřevěné hubičky se používaly a někdy používaly i k obalování předmětů. Věk naučil využívat svých schopností k výrobě obalů, které jsou jedinečné svým řešením a v přírodě se nevyskytují. Převratná éra v obalové technice nastala až v poslední době rozvojem plastů.

Materiálová a energetická optimalizace, odstranění ztrát a v neposlední řadě i ochrana životního prostředí, to jsou tři relativně nové myšlenky, které se během sedmdesátých let dostaly do popředí zájmu techniků i spotřebitelů a které způsobily, že se toto desetiletí stalo určitým rozhraním v příslupu k obalové technice.

Odstranění ztrát vznikajících na balených výrobcích je z celospolečenského hlediska velmi důležité, neboť nejde jen o jejich absolutní finanční výši, která v současné době dosahuje astronomických částek, ale jde i o hledisko nenahraditelnosti zničených surovin, energie a vynaložené práce. Díky svému dlouhodobému vývoji je příroda i v obalové technice nejlepším mistrem, učitelem a věčnou inspirací. Ve své důslednosti a předvídavosti je však zatím nepředstížitelná.

Především člověk se snažil napodobit

Také v živočišné říši se vyskytují národní příklady výroby přírodních obalů. Hmyz má slonou chitinovou pokožku, ústnice lasturu, křeb a želva krunč, plž zase ulitu. Rovněž vzduchotěsné uzavřené včelí plásty jsou výbornými obaly. Téměř ideálním obalem je vlnitá skořápka, která snáší vysoké statické tlaky a uchovává a chrání svůj drahocenný obsah. Pomocí rozpřímeného obalu se dají obaly složky od sebe oddělit. V obalu lze obsah nejen vařit, ale i servírovat.

Dalšími národními příklady přírod-

Aufgespießt

„Ich glaube nicht, daß seine Prognose richtig ist. Soweit sie richtig ist, hat er viel dazu beigetragen, daß sie richtig ist.“

Bayerns Ministerpräsident Franz-Josef Strauß über das Ex-Kanzlers Helmut Schmidt Warnung vor einer Weltwirtschaftsdepression.

„Flick wirkt bei der politischen Willensbildung der Parteien mit.“

Frankfurter Bon(n)mot

„Die Parteien wirken bei der politischen Willensbildung des Volkes mit.“ Artikel 21 des Grundgesetzes.

Bezpečnější i dražší

V NSR se začalo s výrobou čtyřvrstvého bezpečnostního skla pro osobní automobily sm. Sekuriflex. Přidavné vrstvy plastů mezi jednotlivými skly chrání řidiče i spolujezdyce na předním sedadle před poraněním a poraněním v případě vážné dopravní nehody. Navíc odolnost nového druhu skla je oproti dosavadním konvenčním vícevrstevným sklům větší o 25 až 30 %. Nové bezpečnostní sklo je odolné i proti poškození, střelám, elektrostatickým výbojům, požáru, chemickým vlivům apod. Při havárii nebrozí cestující ani sebestaňtí díle skla a rovněž nemůže dojít k poranění hlavy řidiče nebo spolujezdyce na předním sedadle o sklo. Nevýhodou je nákladná výroba a tím i vysoká cena. (ka)

»Mecenášové« indické chudiny

Indie patří k těm rozvojovým zemím, které za jeden ze svých důležitých antropologických cílů pokládají postupnou likvidaci důsledků koloniálního dědictví minulosti — zejména postupné zmírňování bídě nejchudších vrstev obyvatelstva, především pak dětí. A výsledky?

Ostava Indie už dávno vyhlásila zákaz námezdní práce dětí, jež byla v minulosti největším utrpením pro celou generaci chudých dětí často velmi útlého věku. Parlament se na svých zasedáních pravidelně zabývá touto problematikou. Zemské vlády vyhlásily své zvláštní programy ve prospěch dětí, jejichž plnění se průběžně vyhodnocuje. Kontroluje se také dodržování zákazu námezdní práce dětí.

Avšak dodnes se zjišťuje, že v různých částech země stále ještě působí »mecenášové« indické chudiny, kteří bezostyšně porušu-

jí všechny zákazy zaměstnávání dětí. Toto své jednání dokonce motivují snahou pomoci těm nejnutnějším. Časopis India Today s rozhořčením referuje o tom, jak tato jejich »pomoc« v praxi vypadá. Je to obraz dětského utrpení, které většinou začíná na první pohled nevinně.

Zaměstnavatel nebo jeho náhončí »poskytne práci« vybraným dětem, aby prý »pomohli zmírnit bídu v jejich rodině. Proto jim také hned při nástupu vyplácí zálohu nebo půjčku. Na požádání ochotně poskytuje i další »finanční pomoc«, kterou zadlužené děti

potom odpracovávají. Pracují až patnáct hodin denně nejen u statků, ale i v kamenných lomech, v dolech a na stavbách, ba i v různých odlehlých pokoutních manufakturách. Všeměs jsou nuceny pracovat za směšně nízkou mzdu — bez jakékoli pracovní právní ochrany, neboť jejich pracovní poměr je sám o sobě nezákonný.

Státní orgány Indie stíhají dopadené »mecenáše«. Vězeňské je prý nájde ve svých vystoupeních i sama ministerská předsedkyně Indira Gándhiová. Přesto však jde počít vykořisťovaných dětí podle oficiálních odhadů stále ještě do milionů. A to dokumentuje, jak úporně zápas musí Indie svádět s těmi, kdo se pro své zisky pokoušejí pokračovat v dávno přetřetých a bezpočtykrát zavržených metodách bývalých kolonizátorů.

Aufgespießt

»Ich hätte Strauß überall gern.«

Bundestagspräsident Richard Stücklen (CSU) auf die Frage, ob Strauß Ministerpräsident in Bayern bleiben oder als Minister nach Bonn gehen werde.

»Ich weiß es nicht, aber ich bin der Meinung, er sollte hierbleiben.«

Bayerns Kultusminister Hans Maier (CSU), auf die Frage, ob Strauß als Ministerpräsident in Bayern bleiben oder als Minister nach Bonn gehen werde.

»Warum soll ich es wissen, wenn er es selbst noch nicht weiß?«

Bundesinnenminister Friedrich Zimmermann (CSU) auf die Frage, ob Strauß Ministerpräsident in Bayern bleiben oder als Minister nach Bonn gehen werde.

»Ich sage überhaupt nichts. Ich höre mir jetzt an, was meine Kollegen dazu sagen.«

Bayerns Umweltminister Alfred Dick (CSU) auf die Frage, ob Strauß Ministerpräsident in Bayern bleiben oder als Minister nach Bonn gehen werde.

Diese Typen

BONN, 7. März (dpa/AP). Mit Beunruhigung ist bei den »etablierten« Bonner Parteien die Ankündigung der Grünen aufgenommen worden, sie wollten mehr Transparenz und Bürgernähe durchsetzen. Für sie gebe es keine Pflicht zur Geheimhaltung von ihr zugänglichen Informationen aus ihrer Tätigkeit als Abgeordnete, erklärte Petra Kelly am Montag. Sie werde alle für die Arbeit von Bürgerinitiativen wichtigen Unterlagen weitergeben, ein Versprechen, das besonders den bisherigen Mitgliedern des Verteidigungsausschusses Sorgen bereitet.

Ein weiteres Problem im Zusammenhang mit dem Einzug der Grünen in das Hohe Haus beschäftigt Bundesinnenminister Zimmermann (CSU). Am Rande einer Vorstandssitzung seiner Partei in München schlug er dem Bundestagspräsidenten Richard Stücklen (CSU) eine neue Parlamentsordnung vor, »damit diese Typen nicht ohne Krawatten im Parlament rumsitzen«.

DIESE TYPEN SIND EIN RICHTIGES STAATSRÜSINO. JA KELLY JE KRAVÁ NEDOTYMA!

Suche nach Brüdern im All

Neues US-Institut um Kontakt mit Außerirdischen bemüht

CAMBRIDGE, 7. März (AP). Der heimwehkranken Außerirdische E. T. aus Spielbergem gleichnamigem Erfolgsfilm hätte es jetzt unter Umständen etwas leichter, mit »zu Hause« in Verbindung zu treten: In Boston in den USA wird ein Radioteleskop in Betrieb genommen, das ausschließlich die Aufgabe der Kontaktaufnahme mit außerirdischen Zivilisationen hat, soweit es solche überhaupt gibt. Die Suche nach solchen Zivilisationen wird von Wissenschaftlern allerdings mit der Suche nach der berühmten Nadel im Heuhaufen verglichen.

Die »Funkzentrale« zum Weltall ist ein verhältnismäßig kleines Gerät, das der Harvard-Universität in Cambridge gehört. Anders als frühere Versuche, bei denen jeweils nur einige Stunden lang der Himmel nach möglichen Botschaften außerirdischer Geschöpfe abgesucht wurde, soll das Teleskop in Boston täglich rund um die Uhr in Betrieb bleiben,

und das mindestens vier Jahre lang. Das Projekt wird von dem Physiker Paul Horowitz von der Harvard-Universität geleitet und von der Planetarischen Gesellschaft finanziert, zu deren Mitbegründern der Astronom Carl Sagan gehört. Die Forscher wollen den ganzen nördlichen Sternenhimmel absuchen. »Die meisten von uns haben bisher nur ein paar Sterne anvisiert. Man muß aber nach einigen Millionen Ausschau halten«, sagt Paul Horowitz.

Laut Louis Friedman, dem Geschäftsführer der Planetarischen Gesellschaft, sind einige »gute, ernsthafte Radioastronomen« der Ansicht, daß innerhalb von zehn bis 15 Jahren ein Funksignal von Außerirdischen empfangen und als solches erkannt wird. Die meisten Wissenschaftler hielten es jedoch für wahrscheinlicher, »daß eine solche Entdeckung zu unseren Lebzeiten nicht mehr gemacht wird«. Die Chancen stünden allenfalls eins zu tausend.

AT SE RADEŽI NEROZŮVATÍ, NEBO JIM PŘÍJADOU BOLŠEVICI DŮKAZKY POTVOCI!

Tráva na karoserii

Suérázným způsobem bojuje za ochranu životního prostředí profesor Bill Harding z Kansas City. Je před sedou spolku pro ochranu přírody a na veřejnosti jezdí s osobním automobilem, který je »obrostlý« travou. Opravdovou a nejalšovanou travou, kterou musí občas stříhat elektrickým strojkem. Sebe, manželku i dvě děti obléká při projížďkách do obleků, které mají povrch podobný zelenému trávníku.

HORÁČEK MÁ ZÁKE V HLAVĚ SENO...

Přes 1700 let starý mohutný oblouk klenby paláce krále Chosrova v areálu Ktesifonu nedaleko iráckého města Bagdádu dodnes stojí neporušen. Atraktivní na něm je skutečnost, že je největší nepodeptanou klenbou z cihel, jaké kdy byla na světě postavena. Věšel by se do ní i pařížský Vítězný oblouk.

Aby dívka, kdyby si toho opatlivě přála, narostly vlasy do délky dvou metrů, musí si na to vyhradit dvacet nebo i třicet let svého života. Ne každé, totiž, roste vlasy stejně rychle. Přičemž věda dnes už dobře ví, že na jato je růst vlasů o celou štvrtinu rychlejší, než v oslepných obdobích.

„Lokalverbot eine Kränkung“

Wirt wies Ausländer ab / Gericht hob Freispruch auf

MÜNCHEN, 8. März (dpa). Nach Auffassung des Bayerischen Obersten Landesgerichts in München kann es eine Herabsetzung bedeuten, wenn »ein Gastwirt eine Personengruppe ohne erkennbaren Grund abweist«. Wer ein Lokal betreibt, bringe damit zum Ausdruck, daß ihm prinzipiell jeder willkommen sei, heißt es in der höchststrichterlichen Entscheidung. Eine Zurückweisung stelle ein negatives Werturteil dar, werde vom abgewiesenen Gast als kränkend empfunden und vom objektiven Beobachter als Diskriminierung gesehen.

Mit dieser Begründung hob ein Strafsenat des Obersten Landesgerichts am Montag den Freispruch des Landgerichts Würzburg für einen Lokalbesitzer vom Vorwurf der Beleidigung auf und verwies den Fall zur erneuten Verhand-

lung an eine andere Strafkammer zurück.

Der 36jährige Würzburger Gastronom hatte am 6. August 1980 durch seinen Türsteher einen Captain der US-Armee und einen afrikanischen Studenten mit der Begründung abweisen lassen, es sei kein Platz frei, während andere Gäste gleichzeitig das Lokal betreten durften. Darin hatte das Würzburger Amtsgericht den Tatbestand der Beleidigung erblickt und den Wirt zu 4500 Mark Geldstrafe verurteilt. In zweiter Instanz sprach das Landgericht den Gastwirt am 18. Dezember 1981 frei. Staatsanwalt und Nebenklage begründeten ihre Revision mit Artikel fünf des »Internationalen Übereinkommens zur Beseitigung jeder Form von Rassendiskriminierung«, der jedermann freien Zutritt unter anderem zu Hotels und Gaststätten gewährleistet.

K výročí nacistické okupace ČSR

HZNČ — V březnu 1939 pohltit expanzivní hitlerovský nacionální socialismus zbytek ČSR. Nad Čechami, Moravou a Slezskem byl vytvořen tzv. Protektorát, zatímco Slovensko, jež se dostalo pod diktát několika fašistických kolaborantů, bylo prohlášeno za „samostatný“ stát. Podkarpatskou Rus a jižní části Slovenska uchvátili maďarští horthyovští fašisté. Československá republika přestala existovat.

x) BYL JSEM HOLT
U TOHO...

EG bítet Sowjets billige Butter an

BRÜSSEL (dpa/VWD). Die Europäische Gemeinschaft will der Sowjetunion wieder Vorzugsbedingungen für den Einkauf von Butter anbieten. Mit dieser Entscheidung will sie den stark angewachsenen Butterberg der Gemeinschaft abbauen und dafür sorgen, daß die UdSSR nicht mehr in Neuseeland oder den USA einkauft.

AMERICKÝ PSYCHOLOG Berthold Schwartz tvrdí, že barva automobilu hodně prozrazuje o charakteru jeho majitele. Podle jeho názoru mají červených a žlutých aut jsou optimisté, tmavě zelených a žlutých aut jsou optimisté a šťastní. Želtná auta mají obyčkle lidé milující přírodu a jsou realisti. Modré vozy si vybírají konzervativci a černé lidé praktikují. Sedé a sříbřitě vozy si opatřují největší egoisti a hnědé citové velkých rodin.

UND ALLES IST IN BUTTER!
JIN VETI! JIN VETI! JIN VETI!
FIETI!!

Jeden z největších »žraloků« v USA

Americký General Electric, sídlící v New Yorku, zaujímá mezi světovými elektrokonzerny první příčku. Podílův zkratku GECO nebo GE, zaměstnává přes 400 000 lidí; ve 25 zemích světa mu patří 300 podniků, produkuje 250 000 druhů výrobků ročně a dosahuje objemu výroby 25 miliard dolarů; čistý zisk tvoří 1,5 miliardy ročně.

Reklamním sloganem tohoto mamutího koncernu, jehož vedení vydává ročně jen na televizní reklamu 75 milionů dolarů, je „Sloužíme lidskému pokroku“. Hlučně vychvaluje své přístroje na boj proti rakovině, školní pomůcky, zařízení na ochranu životního prostředí, jakož i techniku umožňující další výzkumy naší planety z vesmírných dalek. Mnohem ušlejší se však chová, pokud jde o zbrojní oblast.

Už celá desetiletí totiž patří GE k největším »žralokům« v USA. Jeho první krvavou stopu vepsala do dějin obrovských zisků - děla, která už v roce 1896 začal tento podnik dodávat válečnému loďstvu a která byla o dva roky později použita na ostřelování Kuby.

Z pozdější doby si stačí připomenout, že v roce 1945 měly obě atomové bomby, které byly svrženy na Hirošimu a Nagasaki, to samé firmové označení.

Tento multikoncern se mohutně vyvíjel zejména tím, že se patřičně přizpůsobil na obou světových válkách, na válečných konfliktech v Asii a na »studené válce« v Evropě jak před časem uvedl časopis Business Week. GE se za posledních deset let nejen zdvojnásobilo, ale jeho zbrojní objednávky a zisky vzrostly za stejnou dobu trojnásobně. Nikoli zanedbatelný podíl na tom má fakt, že vysokí vojenská hodnostníci po dosažení nejvyššího stupně vojenské kariéry s oblibou přecházejí jako »na slovo vzaté odborníci« do zbrojní.

RUSÁCI OD NICH ČTELI KUMPT ZAJÍZVENÍ A KOHPJUTRY!

Frau eines getöteten Türken droht Abschiebung

Sogar Ausländerbehörde sieht Härtefall, aber »Ausnahme nicht möglich« / Kinder dürfen bleiben

Von unserem Korrespondenten Reinhard Voss

OLPE, 4. März. Die Ausländerbehörde im nordrhein-westfälischen Olpe spricht zwar von einem »Härtefall«, will ihn auch »schonend und human« lösen, aber helfen kann sie der Frau nicht: Wenn kein bürokratisches Wunder geschieht, muß die 28-jährige Türkin Cevriye Eryilmaz in zwei Wochen die Bundesrepublik in Richtung Anatolien verlassen.

Cevriye Eryilmaz ist seit dem 11. April 1981 Witwe. Ihr türkischer Ehemann wurde damals nach einem Streit in einer Gaststätte von einem Bundeswehrsoldaten erschossen. Der Täter verbüßt

seitdem eine Freiheitsstrafe von vier Jahren und drei Monaten.

Nachdem der Asylantrag, den noch Cevriye Eryilmaz Ehemann Hulusi gestellt hatte, vom Bundesamt für die Anerkennung ausländischer Flüchtlinge abgelehnt und die Klage der Mutter zweier Kinder im Alter von vier und zwei Jahren vom Verwaltungsgericht Köln abgewiesen wurde, droht der jungen Türkin jetzt die Abschiebung in die Heimat. Im Olper Ausländeramt bedauert man zwar diese Entscheidung. Das Gesetz zur Beschleunigung der Asylverfahren aber erlaube leider keine

Ausnahmen, meinte Behördenleiter Giese zu der Abschiebungsverfügung.

Cevriye Eryilmaz Mutter, ihr Bruder und ihre drei Schwestern leben — alle mit Aufenthalts- und Arbeitserlaubnis — in Olpe, andere Angehörige in der Türkei hat die junge Frau nicht. Die Ausweisungsverfügung gilt nur für Cevriye Eryilmaz selbst. Ihre beiden Kinder werden, dem Buchstaben des deutschen Gesetzes folgend, wegen ihres Alters nicht ausgewiesen. Sie können, wenn die Mutter es will, bei der Oma, dem Onkel und den drei Tanten in Olpe bleiben.

Altes Rezept

Die Andeutungen von Bundesfamilienminister Heinrich Geißler (CDU) in der Fernsehdiskussion der Parteimanager vom Dienstagabend, wonach die Grünen finanzielle Zuwendungen aus der DDR erhalten haben sollen, heizen den Wahlkampf kurz vor Schluß noch einmal an. Ganz neu ist die Methode nicht.

Im Bundestagswahlkampf 1953 hatte der damalige Bundeskanzler Konrad Adenauer ähnliche Vorwürfe gegen die SPD erhoben. Bei einer Kundgebung seiner Partei in der Frankfurter Festhalle vor 12 000 Zuhörern beschuldigte er einzelne SPD-Funktionäre, Gelder aus der damaligen sowjetischen Zone für den Wahlkampf angenommen zu haben. Der Aufforderung, Namen zu nennen, kam der Kanzler erst nach mehrmaligem Ersuchen nach. Es handele sich um den Solinger Politiker Heinrich Schroth und den SPD-Abgeordneten Hubert Scharley aus Gelsenkirchen. Als Beweise für die Behauptungen lägen Quittungen von DDR-Beamten vor, ließ Adenauer später mitteilen.

Zwei einstweilige Verfügungen und eine Strafanzeige gegen den Kanzler waren die Folgen dieser Beschuldigungen. Ein anschließender Prozeß zog sich über fünf Monate und drei Verhandlungen hin. Erst am 9. Februar 1954 nahm Adenauer seine Beschuldigungen vor Gericht zurück. Doch die Wahl war zu diesem Zeitpunkt bereits vorbei. Adenauer blieb Kanzler.

WOLBY? NEIN, DANK E!

Mit Langhaar keinen Ausweis

sp HANNOVER, 2. März. Alle 865 Fahrer der marktbeherrschenden Taxengenosenschaft in Hannover sind zur Zentrale bestellt worden, wo ihnen neue Ausweise zusätzlich zu den Taxenscheinen ausgestellt werden sollen. Zu diesem Zweck müssen sie dort zunächst ihr Äußeres überprüfen lassen. Männliche Fahrer, die ihr Haar zu lang tragen, erhalten keinen Ausweis und müssen sich zum 1. April eine andere Beschäftigung suchen. Zur Begründung erklärte ein Sprecher der Taxenzentrale, Fahrgäste hätten sich darüber beschwert, daß das Äußere einzelner Fahrer „nicht ihren Vorstellungen entspricht“. In der gegenwärtigen schlechten Wirtschaftslage könne es sich die Genossenschaft nicht erlauben, auch nur einen Kunden zu verlieren. Vielmehr müsse sie bestrebt sein, einen guten Service zu bieten. Mehreren Fahrern wurde der Ausweis bereits verweigert, weil sie sich die Frisur nicht vorschreiben lassen wollten. In den heftigen Diskussionen, die dadurch in der Genossenschaft ausgelöst wurden, erklärten einige Mitglieder, es gehe darum, die Zahl der Fahrer zu verringern, damit die verbleibenden nicht mehr so lange wie bisher auf Kunden warten müßten, sondern einen größeren Anteil am Gesamtumsatz erhielten.

„A TAXIŘÁKY, OBEN OHNE!“

Krokodylové ve všech velkých řekách na území dnes známé pouště Sahary žili, jak paleontologický výzkum prokázal, ještě před desítkami tisíci let naposled. Když se Sahara postupně a dost rychle přeměňovala v poušť, krokodylové pochopitelně mizeli. Překvapením proto byla zpráva, že na Sahare pra byl zabit krokodýl v roce 1924 a také v roce 1956, a sice u oázy Igarit.

„Am Wahltag gute Aspekte“

Im „Weser-Report“, einer von der CDU Bremen herausgegebenen Wochenzeitschrift, stellt der Bremer Astrologe Alexander Morin den beiden Spitzenkandidaten für die Bundestagswahl am kommenden Sonntag ein Horoskop.

Hans-Jochen Vogel, 3. 2. 26 (Wassermann)

Dr. Vogel, Kanzlerkandidat der SPD, besitzt in seinem Horoskop interessante Konstellationen, so wird er stets über gute intellektuelle Fähigkeiten und originelle Ideen verfügen, dennoch reicht diese sehr gute, durch Merkur angedeutete Konstellation nicht aus, eine Führungsposition lange inne zu behalten.

Es zeigen sich durch die starke Wassermannbesetzung im Horoskop ideale und idealistische Tendenzen; sehr viel Gemeinschaftssinn ist zu erkennen.

Dr. Vogel ist mehr der kluge, intelligente Beamte und Bürokrat, weniger eine markante Führungspersönlichkeit. Am Wahltag (6. 3.) laufen seine Aspekte vom Schützen (Uranus, Jupiter) ausgehend, zu seiner Wassermannbesetzung sehr günstig. Er wird also Stimmen für

die SPD dazugewinnen, dennoch fehlen die Spannungsaspekte in seiner Geburtsfigur, ohne die ein erfolgreicher Politiker nicht auskommt.

Helmut Kohl, geb. 3. 4. 30 (Widder)

Dr. Kohl zeigt in seinem Geburtshoroskop gute Aspekte von Sonne und Jupiter. Dies ist eine erfolgsverleihende Konstellation, ebenso eine exakte Konjunktion der Sonne (Individualität) mit dem Uranus (Revolutionär). Hieraus ist ersichtlich, daß Dr. Kohl leicht unterschätzt wird. Er besitzt eine gewisse Loyalität, wenn es darauf ankommt, kann er sehr kämpferisch und unnachgiebig sein.

Der Mars (Energie) im Zeichen der Fische läßt mitunter für die Realität nicht so populäre Entscheidungen erkennen. Mond im Zulauf zum Jupiter deutet auf große Popularität und Erfolg hin, obwohl Dr. Kohl auch nicht den idealen Führungstypus darstellt. Er besitzt jedoch eine große Fähigkeit zu integrieren, er kann eine Partei und ein Volk zusammenhalten, wenn auch nicht so markant wie Helmut Schmidt.

Am Wahltag zeigen sich gute Aspekte, Uranus und Sonne wiederholen Konstellationen des Geburtshoroskopes, es könnte zu einer hauchdünnen Mehrheit ausreichen.

Genetik z. universitý Saitama v Japonsku, dr. Sadao Iikawa, přišel s poznatkem, že kytka tradeskencie, nake podobně, máni barvu svých modrých květů v případě okolního výskytu ionizujícího radioaktivního záření na rážovon. Podobně však reaguje i na splodiny motorů, na sftibltany v zemské atmosféře, na pesticidy v půdě.

Nejstarší nálezy úplně kustry člověka pochází z jeskyně vápencového masiva Nishu ve východní části Sarawaku na ostrově Borneo. Radiokarbonová metoda odhaduje stáří nálezu na téměř 40 tisíc let. Kostra asi 15letého mladíka byla uchována díky vzpříčení pakého skalního bloku, který chlepec drsnu Homo sapiens recens zastříhl.

Haft für Bürgerrechtskämpfer

WIEN, 4. März (dpa). Ein Gericht der Stadt Ostrau hat am Donnerstag den 50jährigen tschechischen Schriftsteller und Mitunterzeichner des Bürgerrechtsmanifests „Charta 77“, Jaromir Savrta, wegen „Aufwiegelung“ zu zwei Jahren Haft verurteilt, hieß es in Wien.

Tresty za rozkrádání

(Čtk): Rozsudek nad skupinou deseti pachatelů, kteří se v letech 1975 až 1976 zabývali nedovoleným podnikáním ve stavebnictví, vynesl včera v Praze trestní senát Středočeského krajského soudu. Odsouzení pod hlavičkou Tělovýchovné jednoty Spízkého Tomáše prováděli v příslušné výrobě bez oprávnění ne kvalifikované stavební práce, za které účtovali v rozporu s cenovými předpisy nepřiměřeně vysoké částky. Svým jednáním se dopustili trestných činů rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví, nedovoleného podnikání, podplácení a přijímání úplatků. Obžalovaný Miroslav Z. byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 15 let ve třetí nápravně výchovné skupině, Koloman C. k 9 letům nepodmíněného odnětí svobody v I. nápravně výchovné skupině a Josef K. k šesti a půl letům odnětí svobody nepodmíněně v téže skupině. Josefu C. a Lumíru J. uložil soud nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání šesti let v první nápravně výchovné skupině, Milana K. odsoudil k trestu odnětí svobody na pět a půl roku nepodmíněně v první nápravně výchovné skupině a Eduarda S. ke čtyřem rokům odnětí svobody nepodmíněně v téže skupině. Rozsudek dosud nenabyl právní moci.

TADY BY DOSTALI 16 HĚSICŮ A 24 8 BY JE PUSTILI.

Sto tun výbušnin na obyvatele

Americké jednotky v NSR

BONN: Jen v oblasti mezi falckým městem Kaiserslauternem a bavorským Norimberkem má armáda Spojených států v NSR deset velkých posádek s 200 000 vojáky. Píše o tom západoněmecký tisk s tím, že koncentrace jednotek Pentagonu na území západoněmeckého „spoje“ se přitom neustále zvyšuje.

U MĚSTA GIESSENU, který je od hranic s NDR vzdálen 80 kilometrů, jsou rozsáhlé sklady a kasárna americké armády, včetně stanovišť pro rakety Patriot. Jak napsal deník Frankfurter Rundschau, v tomto desetiletí bude v Giesseu vybudováno dalších 20 vojenských objektů na ploše 230 hektarů. Bude se v nich skladovat munice, vzniknou zde přistávací plochy pro vrtulníky a ubytovny. Pro jednání USA se západoněmeckým „spojencem“ je přiznačné, že městská správa v Giesseu o těchto projektech nebyla informována a dozvěděla se o nich až z tisku.

ZVLÁŠT VELKÉ MILITARISTICKÉ PŘÍPRAVY podnikají USA ve Falci, kde Američané soustředili největší své chemické zbraně, jimiž disponují na území NSR. Jen ve skladech ve Fischbachu je 2000 tun otravných látek. U města Ramsteinu je zase podle hamburského časopisu Stern tolik munčních skladů, že na jednoho obyvatele města připadá 100 tun výbušnin.

**CHUDAČIKOVÉ RUSÁČKOVÉ NEHANI
NIKDE ANI JEDNOHO SOLOATA!**

Byl králem míru

Dne 28. listopadu 1457 zemřel náhle mladický český král Ladislav, zvaný Pohrobek. Různí panovníci, včetně krále francouzského a polského, ucházeli se o český trůn, a rozhodní husité uvažovali o tom, že podle biblického vzoru nebudou volit krále, nýbrž že vládu svěří dvanácti soudcům či úředníkům. Ale nakonec, podle slov starého kronikáře, svolali deseti pánů, rytířů a města sněm do Prahy na Staroměstskou radnici na druhou poštovní středě 1458, která toho roku připadla na 2. března. Dlouho prý se radili, co by bylo na užitek českému království, až jednohlasně zvolili „za pána a krále českého“ Jiřího z Kunštátu a z Poděbrad, už řadu let spravujícího země místo nezletilého krále. Král Jiří vstoupil na český trůn jako „král dvojnásobného lidu“, katolíků a utrakvistů, a snažil se zejména o hospodářské povznesení země péčí o jednotnou dobrou minci, povznesení obchodu, úpravu hornictví a opatření legálního úvěru. Roku 1462 jednal s papežem Pijem II., známějším jako spisovatel pod jménem Eneáš Sylva Piccolominiho, aby se Řím smířil s pozdně husitskými Čechami a potvrdil platnost kompaktát, smluvených s basilejským koncillem roku 1434. Jiří se snažil vyhnout konfliktu, ale když Pius II., přeceňuje snad moc českého panovníka, trval na tom, že Češi se musejí podrobit autoritě církve a kompaktáta prohlásit za zrušená, Jiří se důrazně postavil za důstojnost husitství. V letech 1462–64 zaměstnal papežskou kúru diplomatickým jednáním s řadou evropských dvorů o zřízení spolku křesťanských panovníků, který měl na pevně zaručit mír — třeba i proti papeži — a spojit její síly proti hroziící turecké expanzi. „Husitský-král“ a bojovník za mír — to je král Jiří, jak vstoupil do českého historického povědomí.

Die italienischen Prostituierten — im Volksmund „Glühwürmchen“ genannt — wollen mit ihren Problemen nicht länger im unbeleuchteten Abseits stehen. Auf ihrem ersten nationalen Kongreß in Pordenone in Norditalien, 50 Kilometer westlich von Udine, diskutierten sie mit Vertreterinnen und Vertretern linker politischer Parteien des Landes und mit jedem, der über das älteste Gewerbe der Welt besser Bescheid wissen wollte.

„Andere vermieten ihr Gehirn oder ihre Hände, wir vermieten unseren Körper! Es ist nicht zulässig, jeman- den nach der Arbeit zu beurteilen, die einer macht, um zu leben oder um zu überleben!“ Die 35jährige Pia, seit zehn Jahren im Geschäft, wendet sich gegen die Diskriminierung, die sie und ihre Kolleginnen durch die Öffentlich- keit erfahren. „Wir wollen die Leute dazu zwingen“, sagt sie, „sich ohne Vorurteile über uns Klarheit zu ver-

Aufstand gegen bürgerliche Vorurteile geprobt

schaffen. Wir wollen nicht als Monster angesehen werden.“

Zu nüchternen Betrachtung hatte auch das Organisationskomitee aufge- rufen, das den Kongreß unter das Thema „Prostitution — Randerschei- dung oder soziale Frage?“ stellte. In dem Komitee waren außer Represen- tantinnen des Metiers auch Politiker- innen und Wissenschaftler vertreten, die sich von Berufs wegen mit dem Gewerbe befassen.

Die Prostituierten von Pordenone hatten im Herbst letzten Jahres schon einmal Schlagzeilen gemacht. Damals waren sie an die Öffentlichkeit getre- ten, weil sie zunehmend Gewalttätig- keiten ausgesetzt waren. Die Prostitu- erten forderten daraufhin besseren Schutz und die Wahrung ihrer Rechte. Im Gegenzug bekundeten sie die Be-

reitshaft, auch ihren Pflichten als Staatsbürger nachzukommen: Sie wol- len Steuern zahlen.

Warum sich die Bewegung ausge- rechnet in der friaulischen Kleinstadt formieren konnte, erläutert die Vorsit- zende des Komitees, die 36jährige Carla. Fast alle Prostituierten in Por- denone arbeiten ohne Zuhälter und sind daher nicht der Unterdrückung und Ausbeutung durch die organi- sierte Kriminalität ausgesetzt, wie es oft in den Großstädten und vor allem in Süditalien der Fall ist.

Die „Glühwürmchen“ von Porde- none empfinden sich als Sprachrohr einer großen schweigenden Mehrheit von Kolleginnen in Italien, die es nicht wagen, aus dem Schatten der Anony- mität herauszutreten. Mit dieser Scheu hatte auch der Kongreß zu kämpfen.

denken. Während die Engländerinnen — in deren Heimat die Prostitution offiziell verboten ist — im November letzten Jahres in London eine Kirche besetzt hielten, um gegen die schlechte Behandlung durch die englische Ob- rigkeit zu protestieren, hatten die Ita- lienerinnen vor dem englischen Kon- sulat in Venedig eine Solidaritätsak- tion gestartet.

Einig war man sich auf dem Kon- greß darüber, daß ein vor 25 Jahren geschaffenes Gesetz geändert werden muß, das zur Schließung aller Frau- enhäuser führte. Die darin beschäf- tigten Frauen fanden sich auf der Straße wieder. Die Frauen, die der Prostitution nachgehen, sind seither schutzloser geworden. Während der Kongreß in Norditalien tagte, wurde in Rom eine der Prostituierten ermor- det, die nachts auf der wenig belebten antiken Via Appia stehen.

Der Großteil des Publikums war nicht vom Fach, und die wenigen, die dazu- gehörten, äußerten sich lieber hinter den Kulissen.

Vor allem legen die Prostituierten Wert darauf, als normale Frauen be- trachtet werden. „Viele von uns sind geschieden, haben Kinder und haben diese Wahl auch deshalb getroffen, weil man als Frau nach acht oder zehn Jahren Ehe vor der absoluten Unmög- lichkeit steht, eine Arbeit zu bekom- men“, erklärte Carla den ökonomi- schen Zwang, der meist den tristen Hintergrund des Straßengewerbes bil- det.

Auch Abgesandte eines englischen Prostituiertenkomitees waren zum Kongreß erschienen, um sich auf diese Weise für die Unterstützung durch ihre italienischen Kolleginnen zu be-

• Americká arinada dostala již téměř tisíc no- vých tanků typu M-1, přičemž 300 z nich bylo nosláno americkým jednotkám umístěným v NSR.

Zpívající rostliny

(Jn): Jeden australský výzkumník objevil, že žiznivě rostliny „zpívají“. Jejich cévní svazky totiž vydávají zvuky, které se liší podle stavu naplnění tekutinami. Tento objev může mít i praktické využití. Mohl by to- tiž pomoci při zkoumání odolnosti jednotlivých druhů rostlin vůči su- chu. Nejodolnější rostliny by pak našly uplatnění při farmaření v su- chých a pouštních oblastech.

Tödlicher Unfall beim Skibob

Das Abfahrtsrennen des Skibob- Weltcup-Finales im schweizerischen Jaun wurde am Freitag von einem töd- lichen Unfall überschattet. Der Tsch- choslowake Sevik kam von der Piste ab und raste in einen mit einer Schaum- stoffmatratze und mit Netzen geschütz- ten Baum. Sevik erlitt einen Genick-bruch und war auf der Stelle tot. Die Veranstaltung wurde abgebrochen.

„Manipulierte Mode“

BERLIN, 6. März (dpa). Die Punk- Mode in westlichen Ländern, die auch unter DDR-Jugendlichen Nachahmer ge- funden hat, ist von der Ost-Berliner FDJ-Zeitschrift „Forum“ aufs Korn genommen worden. Nur auf den ersten Blick handele es sich dabei um den Ver- such einer „Gegenkultur“, letzten Endes aber sei aller Protest gegen die kapita- listische Gesellschaft „im Schoß der Ma- nipulation geboren worden“ und „in die herrschende bürgerliche Kultur ein- gepaßt“, schreibt das Blatt nach Anga- ben des Informationsbüros West vom Samstag.

WASHINGTON (Reuters). Die Verei- nigten Staaten sind der Sowjetunion nach Einschätzung des Pentagons in 15 Bereichen der für die Verteidigung ent- scheidenden Militärtechnik überlegen, nur in einem Bereich führe die Sowjet- union die Entwicklung. Einem neuen Bericht des Verteidigungsministeriums zufolge, den der für Forschung und Technik zuständige Staatssekretär Ri- chard Delauer dem Kongreß vorlegte, sind die Russen den Amerikanern nur bei konventionellen Sprengköpfen und konventioneller Munition einschließlich chemischer Sprengstoffe voraus. Der größte Trumpf der US-Militärtechnik sei das sogenannte tSealth- (Heimlich- keits-) Projekt, das es Flugzeugen und Marschflugkörpern ermöglichen soll, praktisch unbemerkt jede Radarerken- nung zu überwinden.

Mokka und Musik

WIEN, 4. März (dpa). Viele Wiener Kaffeehäuser können vom Verkauf der kleinen Mokkas, bei denen manche Gäste stundenlang sitzen, nicht auch noch Musiker bezahlen. Daher werden jetzt auf Antrag Förderbeträge an sol- che Betriebe gezahlt, die mindestens drei Monate lang Musiker beschäftigen. Es handelt sich zwar nur um rund 2000 Mark pro Jahr und Musiker, aber der Wiener Kultur-Stadtrat Helmut Zilk rechnet damit, daß diese „Anerken- nungsbeträge“ einen Anreiz schaffen.

Draci z ostrova Komoda

(a): Tak jsou často nazýváni va- rani, obrovští ještěři, dlouzí někdy až čtyři metry, žijící na tomto In- donéském ostrově. Tato ohýzná exotická zvířata se v poslední době neobyčejně rozmnožila. Jsou již tam více než dva tisíce, což je čtyř- krát tolik, než temních obyvatel. Dříve byli varani považováni za ne- škodné a pro člověka nijak nebez- pečné. Potom však, když docházelo na ostrově k případům častého mí- zení lidí beze stopy, začali místní zoologové silně pochybovat o sprá- nosti tohoto názoru...

Drängte Rumänien Moskau zu einseitiger Abrüstung?

BERLIN, 4. März (Reuter). Rumänien hat die Sowjetunion auf einem Treffen der Warschauer-Pakt-Staaten im Januar nach Angaben aus SED-Kreisen zu einseitiger Reduzierung ihres Atomraketenpotentials gedrängt. Wie es am Freitag in Ost-Berlin hieß, erklärte Rumänien auf dem Prager Gipfeltreffen, ein begrenzter Raketenabbau durch die Sowjetunion bis 1985 werde die USA dazu veranlassen, über mehrseitigen Abbau zu verhandeln. Andere Mitgliedsstaaten des Warschauer Paktes hätten diesen Gedanken mit dem Argument zurückgewiesen, daß er die Anerkennung einer Überlegenheit der sowjetischen Raketen gegenüber denen der NATO in Europa bedeuten könne, erfuhr die Nachrichtenagentur Reuter aus der SED. Es sei nicht bekannt, ob der Vorschlag auf dem Gipfeltreffen selbst oder während einer Ausschußsitzung unterbreitet worden sei.

Jugoslawien erhöht Preise

Die jugoslawische Regierung hat drastische Preiserhöhungen für eine Reihe von Konsumgütern verordnet. So steigen die Preise für Kohle und Strom um 25, für Fleisch und Fisch um 18 Prozent, Butter verteuert sich um 22, Milch um 11 Prozent. Die Lebenshaltungskosten der jugoslawischen Bürger erhöhen sich damit um 1,7 Prozent.

KAZDĚJ CHVILKU, TAHA' PILKU!

Romantická plavba na vorech

Jak se staví starobylé plavidlo • Zajímavý zážitek v krásném prostředí

Jste romantické založení? Pak si nenechte ujít příležitost, kterou nabízí Čedok zřídavým turistům každou středu. Je to zájezd do pohostí Pieniny, spojený s plavbou na vorech po pohraniční řece Dunajec. Vápencové pásmo, prohlášené i s okolím v roce 1987 za Pieninský národní park, je známo nejen svými jedinečnými přírodními scenériemi, ale i vzácnou faunou.

Autobus nejprve zdolá 949 m vysoké sedlo v pohostí Spišská Magura a zastaví až v obci Červený Kláštor. Pak se před našimi zraky ve stínu starobylých lip odehraje divadlo v celé Evropě už téměř zapomenuté. Voraři s černými kulatými klobouky začínají svazovat z pěti vydlabaných kmenů šest metrů dlouhá plavidla, přid utěšují chvoji a kořmo na kmény pokládají desky, které slouží jako lavice. Svázání voru netrvá dále než patnáct minut, na jedno plavidlo se usadí deset osob.

A už je tu okamžik startu, který mají v rukou hlavní vorař a jeho pomocník. Na přídi voru se rozkročí hlavní vorař s dlouhým bidlem v ruce, odstrčí plavidlo od břehu doprostřed řeky a zkušně řídí jeho plavbu po vlnách. Jeho pomocník na zádi je rovněž vyzbrojen dlouhou tyčí. Jízda otevírá stále nové pohledy na závratné skalní stěny, na romantické útesy i příkré zalesněné stráně. Levý břeh spadá příkrě k hladině řeky a na čes-

koslovenské straně se na dno údolí vešla ještě turistická stezka. Hladina řeky je místy klidná a pak se zase rozbouří do vysokých vln, až na sedadla voru padne sprška vodních kapek. Ale nikdo nemusí mít strach, protože mnozí z vorařů se plaví po Dunajci již několik desítek let a mistrně ovládají vor i v těch nejprudších vodách.

Asi po dvou kilometrech plavby v úzkém skalním korytu ponořuje vorař na přídi celé bidlo do vody na důkaz, jakou má zde řeka hloubku. Místo se jmenuje Jánošíkův skok a voda je tu několik metrů hluboká. Když žili v čistých vodách Dunaje lososi, ale přehradla na Visle, do níž se řeka vlévá, zastavila jejich tah do Pienin. Dnes se v Dunajci dobře daří uměle vysazeným hlavatkám, ale statut národního parku pochopitelně jejich lov zakazuje.

U horského hrbetu se skalními věžemi, nazvaného „Mniši“, vyprávějí voraři pověst o nehodných mniších, kteří se prý za trest proměnili ve skalní útvary. V závěru plavby je možno obdivovat snad nejhezčí skalní útvar, 747 metrů vysokou „Sokolici“, kterou voraři nazývají pietně „Matkou Pienin“. Pak se projede nejhlubším místem Dunaje a vor míří ke břehu. Za jednu a čtvrt hodiny urazí devět kilometrů dlouhou cestu po vlnách. Voraři rozebírají plavidla a nákladní auta odvázejí kmény do Červeného Kláštoru, kam se autobusem vracejí i turisté, aby si ještě prohlédli vzácnou historickou památku, založenou již v roce 1319 při „Solné stezce“ z Polska do Uherska. (Jar)

OPICI HLAVA A ÚSTA, PSI NOS, BUVOIT SRST A LIDSKÉ OČI SE SMUTNÝM POHLEDEM. VÝŠKA ASI METR. TAK POPSAŁ PEKINGSKÝ DENÍK CHINA DAILY SVŮJEŇ, KTERÉ PRŮJ CHYTL DO PASÍ JISTÝ LOVEC V OBLASTI ZUNG-SUEJ V JIŽNÍ ČINĚ. ŠLO PRŮJ O „LESNÍHO MUŽE“, PO KTERÉM UŽ DLOUHOU PÁTRAJÍ VĚDECKÉ EXPEDICE V HORŇATÝCH OBLASTECH ČINY. ŽEL, VĚDCI OPĚT PŘIJOU ZKRÁTKA. PODLE LISTU SE LESNÍ MUŽ V ŽELEZECH ROZPLAKAL A DOJATÝ LOVEC HO PUSTIL NA SVODODU.

.. A ŽENOVÁL SE VÁCLAV NOVÁK..

Krvežízniví netopýři

Bagotá: Obrovští krvežízniví netopýři a roje divokých agresivních včel napadly v posledních dnech několikrát třetí největší kolumbijské město Cali. Dvě z osob, jež byly napadeny netopýři, musely být převezeny do nemocnice. Deset dalších osob bylo tak pobodáno útočnými včelami, že musely též vyhledat lékařské ošetření. V četných obchodech ve městě propukla panika, když desítky obličů netopýřů vletly dovnitř otevřenými dveřmi a okny.

Vyvrácené lži Západu

Kábul: Tvzení ministerstva zahraničí USA a západních sdělovacích prostředků, že armáda ADR použila v provincii Lógar chemické zbraně, je lživé. Prohlásilo to na středeční tiskové konferenci v Kábulu francouzský lékař dr. Philippe Augoyard, který se připojil k afghánským kontrarevolucionářům a byl v lednu letošního roku v Lógaru zadržen. Ph. Augoyard byl v Lógaru od září 1982. Uvedl, že ani jeden z pacientů, které léčil, neměl stopy zranění po použití chemických nebo otravných látek. Augoyard v roce 1982 nabídl své služby organizace „Mezinárodní lékařská pomoc“ (AMI), která je spojena s kontrarevoluční organizací Harakate Inkilábe Islámi a získává pro ni specialisty na pomoc afghánským banditům.

VENI NAD „DRAVDU“!

NAPIŠTE, DĚTI, CO DĚLÁ NÁŠ PAN PREZIDENT, ŽADALA UČITELKA ZE ZÁKLADNÍ ŠKOLY VE PHOENIXU V USA SVÝM ŠESTILÉTÝM ŽÁKŮM PRVNÍ SLOHOVÉ CVIČENÍ. „MUSÍ NATÍRAT BÍLÝ DŮM NA BÍLO, KDYŽ SE UŠPINÍ, MYSLÍ SI ŽÁČEK, KTERÝ SI ASI VŠIML, ŽE LEŠK SE MUSÍ ZACHOVAT STYJ CO STYJ. DALŠÍ ŽÁK SE ZAJÍMÁ O STÁTNÍ PENÍZE: „PAN PREZIDENT REAGAN SI VYDĚLÁVÁ TÍM, ŽE POMÁHÁ PANI REAGANOVÉ UKLÍRET BÍLÝ DŮM.“ JEDEN MALÝ FILOZOF MÁ S OHLEDEM NA HLUBOKOU VÝSTIŽNOST SVÉ ODPOVĚDI ŠANCI STÁT SE NEJMÉNĚ GUVERNÉREM: „JE TO PŘECE PREZIDENT A VÍ, CO DĚLÁ, I KDYŽ NEMÁME ANI POTUCHY, CO TO VLASTNĚ JE.“

Nový typ vagonů metra

Moskva: V Moskvě byly ukončeny zkoušky nových vagonů metra. Nový typ má párování hydraulickými tlumiči namísto dosavadních vlnitých pružin, což přispívá ke klidnější a měkčí jízdě. Nová je rovněž výzuka ve vzhledu, zejména vzhledem k nízkému výšce jednoho metru. Jedním z nejdůležitějších prvků nového typu je použití elektroniky a impulzní regulace napětí. Díky této novince je rozjezd vagonů plynulejší a rychlejší, nejvyšší rychlostí 100 km v hodinu dosahuje nyní vlak za 35 sekund, zatímco předtím chodil model docílově 80 kilometrů rychlostí za 42 sekund. Významnou novinkou je také použití rekuperační energie při brzdění soupravy vracejí elektromotory přebytek energie zpět do rozvodné sítě.

NOVÝ TYP TOSTAVILI V RUSKOFERU
UŠ 448!

● Britská obchodní bilance skončila v lednu deficitem 491 milionů liber šterlinků.

● Francie patří mezi tři státy, které si loni nejvíce půjčovaly v zahraničí. Jak uvádí nejnovější zpráva Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), patří k těmto zemím dále USA a Kanada.

● Vskutku „zlatý poklad“ objevili starbaři ve španělském městěku Albarracín v provincii Teruel při broucení starého domu. V jeho základech našli truhlici s 241 vzácnými zlatými mincemi ze 13. století.

Havel aus Krankenhaus entlassen

PRAG, 7. März (AFP). Der tschechoslowakische Schriftsteller und Bürgerrechtler Vaclav Havel, der im Februar aus dem Gefängnis in ein Krankenhaus verlegt wurde, weil er eine Lungenentzündung hatte, dürfte am Wochenende in seine Wohnung zurückkehren und wird nach Ansicht von Angehörigen auch nicht mehr überwacht.

ŠKODOVKY V BELGI

Přes 2500 osobních automobilů Škoda bylo loni prodáno v Belgii, nejvíce v historické společnosti Škoda Motor, která je prodeji afriai PZO Motokov. Výsledky loňského roku byly o 77 procent lepší v porovnání s rokem 1981, kdy se na belgických silnicích objevilo 1410 nových škodovek. Belgický odborný tisk přiznává hodnotu skutečnosti, že výsledky zkoušek dovozených vozů Škoda ukázaly lepší parametry, než uváděl výrobce. (en)

● Dánsko mělo k 1. lednu 1983 5 116 484 obyvatel. Označil to dánský Statistický úřad.

Jak se kdysi hasilo

(čtk): Stále ještě nejsme spokojeni s kvalitou a úrovní služeb, a to příslušní řemeslníci dnes nemají jiné povinnosti, než odvést svou práci dobře a včas. Málokdo už ví, že ale bývaly i jiné časy... Ve středověku musely např. řemeslnické cechy pomáhat při hašení požárů. Dobové ustanovení ze 14. století v Praze určovalo, že každé řemeslo má mít vlastní háky na bourání hořících domů. Také v moravských městech měli řemeslníci podle svých funkcí přiděleny speciální úkoly při hašení. Stolaři a koláři měli přinášet k hořícím domům žebříky, krejčí a tkalci museli nabírat vodu do slaměných a vysmolených „vodních“ košů, pekaři a mlynáři byli určení, aby vodu z košů nalévali do stříkaček. Nejedopovědnější prací byli pověřeni řezníci: ti stříkali.

TRISTATBICETTÁI....

Péče nateho státu o památky

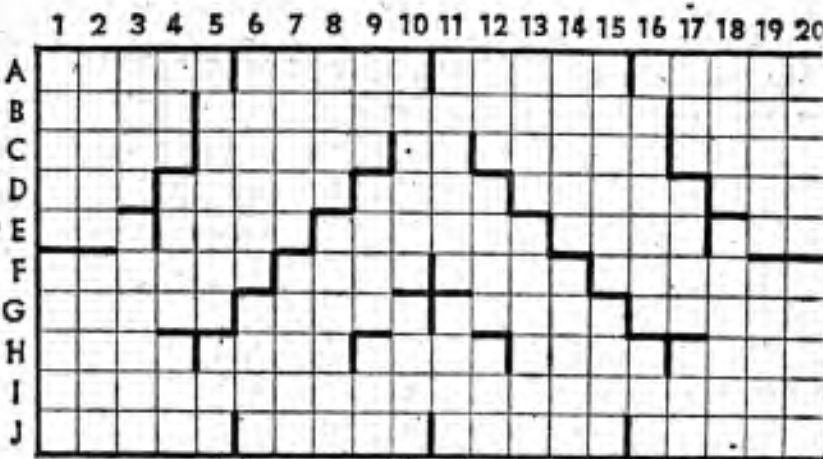
Pro náročné a rozsáhlé rekonstrukce je návštěvníkům uzavřen památkový objekt (viz tajenka). Stavba je staticky zabezpečována a zároveň se obnovuje výzdoba. Později dojde na interiéry, v nichž budou restaurovány také původní krby, lustry a dřevěné obložení. Objekt je památkově zejména pobýl Ludwiga van Beethovena.

VODROVNĚ: A. V pozadí, častí okončení, odstěhování, významný český básník (1942). — B. Český barokní sochař, první část tajenky, román E. Zoly. — C. Částice hmoty, značka našich kosmetických přípravků, SPZ Rokycan, kovový sud, selba. — D. Jednotka hlasitosti zvuku, východoslovenské město, bicykly, bez užítka (o polích), starší SPZ Prahy. — E. Chomáč trávy, značka kávoviny, parobkovičky, výrůstek na kůži či sliznici, ruské dívčí jméno, škodlivý motýlek. — F. Dábi, váha obalu zboží, ethiopské "jesezero", prostorný balkón. — G. Chateaubriandův hrdina (táž planetka), americké platidlo, pichlavá část klasu, výrobní značka barviček (lat. "barva"). — H. Latský vlna, noční pták, jméno básníka Ovidia, anglicky mléko, saze. — I. Druhá část tajenky. — J. Dástojská hodnota v bývalém kozáckém vojsku, železniční spoje, dřevník, historické označení mongolského kočovníka.

SVISLE: 1. Otčina, finská parní lázeň. — 2. Značka našich traktorů, soubor map.

— 3. Anglická řeka, mužské jméno, po domácku. — 4. Kouř, biceps, vysoká škola uměleckého směru. — 5. Uzenářský výrobek, solmizační slabika. — 6. Ničtí ohněm, cukrářský výrobek. — 7. Hrdinka Plachtovy novely, zboží. — 8. Větná spojka, vrchovinná jihomoravská oblast. — 9. SPZ Českého Krumlova, závod na zpracování kůže, šicí potřeba. — 10. Světadíl, desetinoží koryš. — 11. Ubavit vousu, obec u Litomyšle. — 12. Pomluva (hovor.), španělský spisovatel (+1909), osobní zájmeno. — 13. Přítok řeky Oranje v jižní Africe, živočich (z lat.). — 14. Reflex, část molekuly se záporným nábojem. — 15. Prohlít slíkem, francovka. — 16. Nejdůvěrnější přítel, popravič. — 17. Souhlas, jméno starofinského básníka

Vergilia, SPZ Karlových Var. — 18. Vesnická omladina (zastaralý výraz), opak velikorysosti. — 19. Větná spojka, vulkán. — 20. Francouzský hudební skladatel — impresionista, mužské jméno. Pomůcky: H. Uina, 11. Osik, 13. Vaa, (D. V.) ...v dopravní špičce tramvají Vytlosování luštěl: J. Tesatová, Šitbofice; Ing. M. Buriánek, Praha 3; J. Zouharová, Olomouc; St. Dvořák, Jindřichovice; K. Urbánková, Poděbrady. Luštěl bylo celkem 1358, z toho 1350 správných, 8 nesprávných. Luštěl zasílajte do čítrika na adresu: Lidová demokracie, pošt. schr. 85, 120 76, Praha 2.

A přece se nesnažil nadarmo. Dostal se alespoň do známé Guinnessovy knihy rekordů jako "nejneúspěšnější autor světa", a mu zde věnováno více místa než nejúspěšnější autorce detektivních příběhů Agátě Christieové.

JMÉNO pana Billa Golda z Austrálie se nenajde v žádné literární příručce, třebaže má tento muž za sebou patnáct dlouhých románů. Kromě několika drobných článků v novinách, tento spisovatel nic nepublikoval — i když o to usiloval jak v Austrálii, tak i v Anglii a ve Spojených státech.

Šunka ve svátečním jídelníčku

S kvalitní konzervovanou šunkou, která je vlastně již hotovým velmi hodnotným pokrmem, bychom měli velmi rozumně zacházet. Pro bližší vysvětlení znázorníme zacházení vyložené neodborně. Jak mnozí uprevují např. šunku s vejci (ham and eggs)? Děle se to prostě tak, že se na páni rozpustí máslo, pak se do něj vloží 3-4 plátky šunky, na to vejce, která se ucházejí na plátně "dotáhnout". Ale tím, že jsme položili šunku doprostřed pánve, se maso přímým teplem nadměrně vysušilo. Je práce daleko lépe šunku sejdříve slabě osmahnout, pak aruloval na okraj pánve, doprostřed vyklopnout vejce, osolit a pak po pokličce dodělat. Jen tak bude šunka křehká, nevyvařená.

ŠUNKOVÁ PĚNA (TEPLÁ): Pro 6 osob: 500 g syrové libové šunky (nebo libové uzené), 4 bítky, ¼ l šlehačky, sůl, pepř, 1 lžička papriky, 50 g másla. — Surovou šunku na strojku velmi jemně 2x umelme, dáme do misky, přidáme sůl, pepř, papriku, za stálého tření jeden po druhém syrové bítky, dobře utřeme a dáme do chladničky asi na 1 hodinu. Pak zamícháme do hmoty syrovou tekutou šlehačku a šlehaíme společně asi 4 min., jako bychom míchali majonézu. Nyní vymažeme

forma máslem, pěnu do ní urovnáme, přikryjeme pokličkou, vložíme do větší nádoby, do poloviny nádoby naplníme vodou a rovněž ji přikryjeme. Přivedeme téměř do bodu varu (teplota vody 80 st.) a necháme pěnu 40-45 min. "dotáhnout". Hotovou opatrně vyklopíme na plátno, krátíme na porce. Můžeme ji ov. přelit omáčkou bešamel nebo kari. Jako příloha se hodí vařené brambory, noky.

ZELI OBLOŽENÉ ŠUNKOU: 1 kg kysaného zeli trochu pokrájeného, 100 g syrové mrkve a 100 g cibule, oboje drobně pokrájené, 100 g sádla, sůl, ¼ l bílého vína, ¼ l vody. — Zeli, mrkev a cibuli promícháme a dáme do hrnce, kde jsme rozpustili sádlo, zalijeme vodou a vínem, promícháme a vaříme velmi mírně 2 hodiny. Na 1 porci: V malém kastrolku položíme na sebe 2-3 plátky šunky, na to dáme horké hotové zeli (část), na malíčkém plamínku nahřejeme, vyklopíme na talíř, přidáme ¼ teplého párku a obložíme vařenými bramborami.

ŠUNKÁ PO PEKARSKU (TEPLÁ): Pro 6 osob: 500 g šunky, 200 g cibule, 50 g másla, 750 g — 1 kg oloupaných syrových brambor, sůl, pepř, 100 g slaniny, strouhaná houska, 50 g másla. — Na pěkči rozpustíme máslo a nekrájenou slaninu, přidáme drobně krájenou cibuli, zamahame, přidáme na plátky krájené brambory, sůl, pepř, zalijeme asi ¼ litrem vody (vývaru), asi 10 min. povaríme, pak brambory uhladíme, posypeme strouhanou houskou a v mírné troubě přibližně 40 min. pečeme. Před podáváním na páni na másle slabě osmahneme z obou stran šunku, položíme ji na brambory a podáváme se zeleninovým salátem.

Manžel se dívá na televizi, najednou do pokoje přiběhne manželka a nadšeně křičí: „Představ si, že Jiříček už začal chodit!“ „To je prima... tak ho pošli pro pivo.“

Starobylá Nitra

(čtk): Nejnovější z 11 městských památkových rezervací, které byly loni zřízeny na Slovensku, je starobylá Nitra. Její historické památky lákají každoročně tisíce turistů. Dominantu města — Nitranský hrad — nyní obhájí pracovníci Památkostavu Žilina. Nedávno začali obnovovat fasádu i střechu hradní katedrály, jakož i románského kostelíka. V rámci zachování historických hodnot celého území rezervace bude třeba obnovit i řadu dalších objektů. Nitra je úzce spjata s dějinami Slovenska. Slovenské kmény se tu objevily už v 6. století. První písemné zmínky o zdejších osídleních pocházejí z roku 826. Koncem 9. století se Nitra stala centrem nitranského knížectví a později byla začleněna do Velkomoravské říše. Vývoj města výrazně ovlivnil příchod Turků, kteří v polovině 17. století obsadili nitranský hrad a zničili i jeho okolí. Rozkošet Nitry reprezentovaný koncem 18. století především výtvarnými a architektonickými díly vzpěl přerušil požár, který značně poškodil Hradní i Dolní město.

Zemřel Jiří Švengsbír +43. 23

(pd): Pár týdnů před svými dvašedesátými narozeninami zemřel včera ráno v Praze po krátké těžké nemoci zasloužilý umělec Jiří Švengsbír. Začínal jako rytec a modelář; několik let pracoval i jako kreslič map. K profesorovi Strnadovi na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou přicházel až ve svých čtyřladvaceti letech. A po absolutoriu v roce 1950 zahajuje vítězná tažení na světovém fóru poštovních známek. Stejně úspěchy sklízí i jako tvůrce četných ex libris. Svědčí o tom více než dvě desítky cen a diplomů z mezinárodních soutěží. Švengsbír byl muž práce, proto i často vystavoval. Se Spolkem českých umělců grafiků Holiar se zúčastnil všech jeho domácích i zahraničních akcí. Uplatnil zde svou volnou grafiku, kterou charakterizuje především veduta. Tedy podoba města a jeho architektury. Švengsbír ji dával punc své suverénní kresby a dokonalého ovládnutí grafické techniky. V nesčetných barevných celorytinách šel za svým mnohokrát vysloveným přáním: stu a jednomu pohledu na Prahu.

OD ROKU 1985 stoupl provoz na francouzských silnicích přesně dvojnásobně. Podle statistických údajů se zvýšil i počet ukradených vozů, což bylo přirozené. Jenže pokud jde o nákladní auta, stoupl koeficient více než čtyřkrát, což znamená, že se dnes ztrácí na francouzských silnicích průměrně třicet nákladních aut denně. Vysvětlení? Dříve přý pracovali jen amatéři a "příležitostní zloději", zatímco dnes profesionálové.

POKUSENÍ NEODOLALI dva strážci pořádku v Mentonu u italských hranic. Poté, co z místní prodejny videonagrávek zahradili zloděje, kteří ještě stačili odpojit placetové zařízení, dokončili v tichosti jejich "práci". Akce se však neobešla bez svědků a strážníci byli zkrátko posazení za mříže.

Potkaly se dvě šestnáctileté kamarádky. „Máš už kluka?“ „Ne, holčičku...“

VE ŠVÉDSKÉM městěčku Eskilstuna měli holiči v sobotu znamenité tržby. Prodávali kvanta přípravku na vlasy. Posléze se přiklono na to, že je kupovali místní občané místo alkoholu, který se ve Švédsku nesmí v sobotu prodávat. Policie se obrátila na holiče se žádostí, aby svou vodičku na vlasy v sobotu rovněž neprodávali.

S příchutí exotismu

Hříště pro lední hokej jest tak zařízeno, aby byla hra co nejméně přerušována a aby zároveň byla co nejrychlejší. Hříště ze všech stran jest obklopeno dřevěnou ohradou (mantinelou), takže touž či puck (puck = gumová kruhová destička, a níž se hraje) jest skoro nepřetržitě ve hře. Takové a podobné informace se publikovaly v pražském tisku ve druhé polovině února 1933.

Na novém zimním stadionu na ostrově Štvanice se konal šestý světový a společně s ním sedmáctý evropský šampionát v hokeji, sportu, který byl sice u nás provozován od roku 1909 (před tím se hrál tak zvaný bandy hokej na ledě), ale před padesáti léty zdaleka ne tak populární, jako v současnosti.

Potvrzuje to další informace z tehdejšího tisku: „Sta propagacních článků nečinila pro zpopularizování kanadského hockeye více, než skutečně dvě věci: dobudování zimního stadionu a získání hockeiových mistrovství světa do Prahy. Championaty mají charakter sensace, opepřený startem Kanady a Ameriky, i v milionové Praze s příchutí exotismu a čehosti nebývalé velkorysosti, jsou hockeiová mistrovství denně sledována tisíci diváků.“

I organizátoři byli v Praze před půl stoletím zaskočení zájmem příznivců ledního hokeje. Před zahájením šampionátu předpokládali, že otevřená, nekrytá tribuna na pražské Štvanici budou zaplněny v nejlepší polovině. Argumentovali celkem logicky i s tím, že v Praze je vysoká nezaměstnanost, a i ti, kteří mají práci, si z většiny nemohou dovézt zatížit rodinný rozpočet výdaji za vstupenky.

Ale vraťme se zase k zašloutým stránkám novin: „Při hockeiových championatech se šetřilo na pořadatelské službě, takže zimní stadion, o němž se nemůže říci, že by na sportu prodělal, prožil u svých vchodů tak úžasně tláčené, že mnoho lidí bylo v nebezpečí smrti ušlapáním. Staly se případy, že na stadion se nedostalo mnoho lidí, kteří měli draze zaplacené vstupenky a že s nimi, když se dovolávali svého práva, nebylo jednáno v rukavičkách.“

Tehdejší tisk ostře kritizoval mnoho orga-

ničních nedostatků, naopak vyzvedal nečekaně velký zájem diváků a „soutěž s vysokou sportovní úrovní, jaké zcela jistě není pamětníka“, jak konstatoval proslulý rozhlasový reportér Josef Laufer. Na pěti předcházejících světových šampionátech triumfovali vždy Kanadáci, naopak naši na nich nezískali ani jedinou medaili. V Praze došlo ke dvěma novinkám. Zlaté medaile odváželi přes oceán hokejisté USA, naši skončili za Kanadou třetí a stali se pochoptelně i mistry Evropy.

První bronzové medaile pro Československo, ale... Hokejové nadšení tenkrát velmi rychle odpadlo. Citujeme do slova a do písmene, co o světovém a evropském šampionátu 1933 znamenali o několik měsíců později v pražském Almanachu sportu:

VZPOMÍNKA NA MS: Dr. Pušbauer pronásleduje uniknuvšího Kanadana. Z reprodukce to zřejmě, že zájem o zápasy byl enormní...

Owens stále vede

Černý Američan Jesse Owens je nezapomenutelnou postavou lehké atletiky. Jeho legendární rekord ve skoku dalekém 813 cm (tedy lepší, než stávající čs. rekord) má stále primát v dlouhověkosti mezi olympijskými disciplínami: vydržel od roku 1935 do roku 1960, přesně 25 let a 3 měsíce! Další pořadí: 2. kladivář Patrick Ryan (USA) 57,77 m [1913–1938] 25 let, 3. dálkař Peter O'Connor (Brit.) 761 [1901–1921] 19 let, 11 měsíců, 4. Glenn Hardin (USA) 400 m. přek. 50,6 [1934–1953] 19 let, 2 měsíce, 5. Relp Rose (USA) koulaf 15,54 [1909–1920] 18 let a 9 měsíců, 6. Rudolf Harbig (Německo) 800 m 1:46,6 [1939–1955] 16 let, 1 měsíc, 7. Lina Batschauerová (Německo) 800 m 2:16,8 [1928–1944] 16 let, 8. Mazie Long (USA) 400 m 47,8 [1901–1916] 15 let, 8 měsíců, 9. Cornelius Warmerdam (USA) tyč 477 [1942–1957] 14 let, 21 měsíců, 10. Yrjö Nikkanen (Fin.) oštěp 78,70 m [1938–1953] 14 let, 10 měsíců. Na šestém místě by měla být Polka Stanisława Walasiewiczová za výkon 23,6 na 200 m, po její smrti v USA se však zjistilo, že byla... mužem! V dnešní době překonání vývoje atletických výkonů se zdá, že se do této tabulky nemůže dostat nikdo ze současných atletů, ale... světový rekord Lee Evanse na 400 m 43,86 a pověstný skok dálkaře Roberta Beemona [USA] 690 cm jsou v tabulce již od olympijských her 1968 v México City v roce 1968 — a co nejdříve se tedy dostanou mezi desítky „nejlousatějších“ rekordů!

Grober Brief

Nachdem der NATO-Generalsekretär Joseph Luns am Montag den Ausgang der Bundestagswahlen mit den Worten kommentiert hatte: „Die Wahl wird den Zusammenhalt und die Solidarität innerhalb des Bündnisses stärken“, schrieb das SPD-Präsidiumsmitglied Hans-Jürgen Wischnewski Luns am Dienstag einen groben Brief:

Sie haben sich in sehr einseitiger Weise zum Ausgang der Bundestagswahlen in der Bundesrepublik Deutschland geäußert. Sie haben damit nicht nur Ihre Kompetenzen erheblich überschritten, sondern auch dem Bündnis erheblichen Schaden zugefügt.

Die Sozialdemokratische Partei Deutschlands hat mit den Verteidigungsministern Helmut Schmidt, Georg Leber und Hans Apel entscheidende Beiträge für Zusammenarbeit

und Solidarität im Bündnis geleistet. Ihre Erklärung ist eine Unterstellung gegenüber nahezu 75 Millionen sozialdemokratischen Wählern in der Bundesrepublik Deutschland. Ich kann heute besser verstehen, daß viele Politiker im Bündnis der Auffassung sind, daß Ihre Zeit als Generalsekretär des Bündnisses schon seit längerer Zeit zu Ende sein sollte. Ich erlaube mir, diesen Text auch allen politischen Freunden in den NATO-Mitgliedsländern zur Verfügung zu stellen.

Uprchlíci

v Rakousku

1. prosince 1982 bylo registrováno na rakouském ministerstvu vnitra 9363 uprchlíků, o které se stará stát. 1766 uprchlíků je umístěno v Traiskirchen, Bad Kreuzen, Thalham, Vorderbrühl und Reichenau. A v hostincích a pensioneech bydlí 7587 uprchlíků.

Organizátoři a plnitelé Holocaustu

Západoněmecká televize vysílala dokumentační pořad novinářky pani Lea Rosh. Byla to dokumentace sensační a poučná. Pani Rosh předložila ofensivní skutečnosti: Kolem 95 procent Němců, kteří se podíleli na vraždění Židů během nacistické vlády, nebylo potrestáno. Dokumentační vysílání mělo název „Holocaust — čin a pachatelé“.

Podle zjištění pani Rosh bylo 150.000 Němců „organizátory a vykonavateli Holocaustu“. Z tohoto počtu bylo pouze 168 odsouzeno jako vrazi — to je 0,1 procenta. Asi 6500 Němců bylo odsouzeno k trestu od tří do pěti let do vězení. To je jen čtyři až pět procent počtu předpokládaných pachatelů...

Močení v posteli

člunek se zdravotně oslaben
Zpráva se podle záznamů. Sada a
pablaní nutno udělat. Svého pro-
dávatele připsal. Lektury depo-
zice, 2538

Ústav „Sanitas“
VELBURG P. 19, Bavorsy.

Sovětské skupiny hrají rock

9

Před koncem loňského roku vystoupila — a s velkým úspěchem — v proslulé pařížské Olympii sovětská zpěvačka populární hudby čísla 1 Alla Pugáčevová. To, že se sovětská umělkyně objevila na nejpřednější scéně pop-music Evropy, je přiznáním: tato hudba je v Sovětském svazu velice populární a dosahuje takových kpatit, že začíná stále intenzivněji pronikat mezi světovou spíčkou.

I když by se to na první pohled mohlo zdát až neuvěřitelné, objevuje se skutečně v Sovětském svazu takřka každý měsíc nová hudební skupina a diváci i posluchači velice bedlivě sledují jejich vývoj i růst jednotlivých sólistů. První etapu rozvoje této hudby mají sovětské skupiny už za sebou. Až donedávna převládala především tzv. hudba vokálních a instrumentálních skupin, které vycházely především z tradiční ruské melodiky a rytmů, k nejznámějším z nich patří např. běloruská skupina Pěšari založená v roce 1974. Nyní začíná do jejich repertoáru stále více pronikat rock. A že je to hudební skupina velice úspěšná dosvědčuje i její velké turné po Spojených státech, které Pěšari uskutečnili v roce 1977 spolu s americkým souborem — country bandem Minstrels New Christie.

Rocková hudba si získává v sovětské mládeži stále více obdivovatelů, a tak není divu, že i mnohé sovětské noviny a časopisy začínají zveřejňovat v různých pravidelných rubrikách pořadí popularity hudebních skupin i jednotlivých sólistů. Nyní se do popředí začíná se stále větší intenzitou dostávat hned za Allu Pugáčevovou „druhá dáma“ sovětské pop-music — Sofia Rotaru. Až donedávna to byla zpěvačka reprezentující spíše tradiční styl. V novém světle se představila ve filmovém muzikálu Duše. Na hudební stránce filmu se vynikajícím způsobem podílí především dnes nejpopulárnější sovětská rocková skupina Stroj času. Ve filmu hraje Sofia Rotaru zpěvačku této hudební skupiny. A představila se jako stoprocentní rocková sólistka. Během natáčení filmu Duše nesestoupila skupina Stroj času z žela zedřítku nejpopulárnějších hudebních skupin v Sovětském svazu, a jak se shodli četní kritici v sovětském tisku, patří Stroj času vskutku k novodiorským kapelám v oblasti sovětského rocku. Jejich hudba je originálnější a v mnohem přínadnější, neotřelější, i když se ve snaze po osobitosti až začala někdy vzdalovat skutečnosti. Většinu textů „písniček“ interpretovaných Strojem času píše vedoucí skupiny, zpěvák a kytarista v jedné osobě, Andrej Makarevič.

Jak jsme již uvedli, objevují se na scéně sovětské pop-music stále nové a nové skupiny. Začíná se prosazovat např. skupina Karneval, založená v roce 1979, která se zaměřuje hlavně na politická témata ve svých skladbách, na otázku míru a války. A právě tak je mezi posluchači stále populárnější i další skupina pojmenovaná Cruise. Velkým objevem se stalo vystoupení nové studijní skupiny Moskva, skupiny tří vynikajících hudebníků, kteří reprezentují tradiční vysokou úroveň ruské instrumentální i vokální hudby. S Moskvou pa celý rok pracoval jeden z čelných a známých skladatelů David Tuchmanov, proslulý tím, že umí v této oblasti hudby objevovat nové talenty. Po celý rok se věnoval výhradně a natolik skupině Moskva, že nenapsal sám žádnou skladbu — trochu tím utrpěla

i jeho vlastní popularita — ale zato představil skupinu uskulu spíčkou, jejíž dlouhotrající deska je očekávána s velkou zálibou. Nese název NOL — Neidentifikované létající objekty. A že půjde o nahrávku asi velice dobrou svědčí už ten fakt, že všechny až dosud vydané Tuchmanovovy gramofonové desky se na pultech prodejen dlehu neohřály, staly se v tom dobrém smyslu slova velkými slágy v sovětské hudební produkci.

Pokud jde o gramofonové nahrávky sovětských skupin, pak na přední místo patří dozajista deska disko skupiny Bumerang. Její vedoucí, skladatel Eduard Artemev, na ni představuje ve svém pojetí a syntetizátorem provedena díla Debussyho, Bacha a Monteverdiho. Celé album Metamorfózy předkládá posluchačům hudbu daleko překračující dosavadní stereotypní představu o současné interpretaci klasické hudby.

Dalo by se říci, že „druhá vlna“ v sovětské pop-music se uzpíná ke stále většímu rozvoji. Potvrdil to nakonec i loňský jazzový festival konaný v Moskvě za účasti velkého počtu vynikajících hudebních skupin a kapel. A pochopitelně za velkého zá-

Skupina Stroj času

jmou posluchačů. Největší úspěch získala skupina nazvaná Rock-Hotel z Tallinu. Představila se svým osobitým provedením staletého rock and rollu s takovou zvukovou paletou, že přímo rozpálila všechny posluchače. „Druhá vlna“ sovětské populární hudby začíná mít širokou základnu nejen v Moskvě, Leningradě či jiných městech v evropské části SSSR, ale přibývá i nadšených i v ostatních částech země. Např. skupinu Arax založili arménští hudebníci už před několika lety. Její členové žijí v Moskvě a mají na svém kontě už devět dlouhohrajících desek s nahrávkami jazzu, country i hardrocku. Zároveň připravila skupina i rockovou operu a hudbu k několika filmům. Své hudební vystoupení doplňují členové skupiny Arax i různými světelnými efekty, mlhou a laserovými přístroji.

A je-li už řeč o sovětské pop-music, pak rozhodně stojí alespoň za zmínku velký zájem o tvorbu muzikálů a rockových oper. Už před časem jsme psali o vynikajícím díle, rockové opeře Junona a Avas, která je na repertoáru Komzomolského divadla v Mos-

vě. Byla vytvořena podle poémy A. Vozněnského a hudební stránka je dilem skupiny Rock-Atelier. A rocková hudba proniká i na plátna kin. O filmu Duše jsme se už zmínili. Jiným takovým dílem je snímek nazvaný Fantazie na jedno milostné téma. Hlavní roli ztvárnil krasobruslař Jurij Ovčinnikov a hudbu nahradila rocková skupina Stas Namin. [ist]

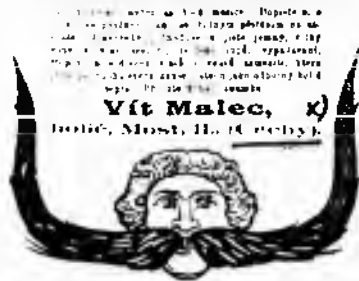
Sofia Rotaru Pěšari

NA 1. MÍSTĚ V DOBŘEVICKÝ
MIT-PARADĚ JE PĚSNIČKA:
KDYŽ JSEM KRAVY DOTILA,
DO DÍSKY JSEM HOČILA,
CURK, CURK, CURK.
KDYŽ JSEM DOJIT PŘEITALA,
TAK HME KRAVA POSRALA,
PLESK, PLESK, PLESK.
VOLALA JSEM LENINA,
BY PŘIŠEL DO KRAVINA,
VČITĚ, VČITĚ, VČITĚ!

„Ganz normales Wasser“

BERGISCH GLADBACH, 8. März (AP). Das „Wunderwasser“ aus der Quelle „Kaltenbrunn“ im südpfälzischen Ransbach ist nach einer Analyse des Instituts Fresenius ein „ganz normales Trinkwasser“, wie es in vielen Gegenden Deutschlands vorkommt. Das Institut kam bei einer Wasseranalyse im Auftrag der Zeitschrift „Goldene Gesundheit“ zu diesem Ergebnis. Mit einer Mineralisierung von 380 Milligramm pro Liter könne das Wasser nach der derzeit geltenden Tafelwasserverordnung noch nicht einmal als „Mineralwasser“ bezeichnet werden. Bei der Analyse stießen die Forscher den Angaben zufolge auf einen „relativ“ hohen Nitratgehalt, der auf eine gewisse Beeinflussung des Wassers durch landwirtschaftliche Düngung hindeuten könne.

Kniry za 14 dní

ŽAL DVAKRÁT PROVDANÉ

Když bývala jsem ještě kotě
a neznala jsem lásky řád,
měla jsem čiperného chotě —
dnem nocí chtěl se milovat.

Ted starého mám naneštěstí
a velká jsem už akorát.
On však je jak kůl na pelesti —
dnem noci chtěl by jenom spát.

Ten první neznal v lásce lenost,
tenhle je zvadlý jako nať.
Amore,

vrať mi nezkušenost
či muže prvního mi vrať.

NÁPIS NA HROB MILOVNÍKA

Umřel jsem mezi stehýnky
vynikající slečinky.
Skonal jsem,
jak se sluší.
Tam,
kde jsem dostal ji,
jsem také nechal duši.

BĚDNÝ NÁLEZ

Iris jde lesem na klesti,
jde
a tu se jí poštěstí
kalhoty hochy nalézt.
Prozkoumala je drobátko,
vzdychla si ale zakrátko:

Jen hnízdo a ne pláčekto.

X) ČECHY, ŽÁJONÝ
"ČESKO"!

Rovnoprávnost ve Švýcarsku

Všech švýcarský tisk před časem referoval o případu mladé prodáváčky Agnes Montanarové, která v tradičním obchodě chodila do povlného kurse šití, vaření a dalších prací v domácnosti. Někdo se byla postavila před soud, když ji se to vymítli trest — šest dnů vězení. Zveřejnění rozsudku vyvolalo v celém Švýcarsku vlnu protestů. Tisk v celém Švýcarsku ohlasuje zejména z fon vrstevnice Agnes Montanarové, která sbírá a si pokládá zákonem předepsané a tedy povinné šestidenní kary za „příliš drahé a nehumánní“.

Aufgespielt

„Geraume Zeit später kommt er selbst zu denen, die ihm bislang nur via Bildschirm applaudieren konnten, der Mann, der deutsche Geschichte gemacht hat, der mehr Wähler in Bayern für sich gewinnen kann als irgendjemand sonst, für manche ein Rätsel, für seine Gegner ein unbezwingbarer Fels, für seine Anhänger die Gewähr für Sachverstand und Rechtschaffenheit in der Politik, Franz Josef Strauß. Unser Strauß. Die Wahlparty, das merkt man jetzt, war nicht komplett ohne ihn. Mag er auch weit dort drüben sitzen, seine Gegenwart ist spürbar. Er aber, weit entfernt von jeder „Hab-ich-nicht-recht-gehabt“-Attitüde, legt sein „Sakko ab und ist Mensch.“

Das Parteijournal „Bayernkurier“ über den CSU-Wahlabend im Ehrengastbereich des Münchner Olympiastadions.

Weniger Beschäftigte in Hessen

Hessens Industrie beschäftigte Ende Januar rund 601 300 Arbeitnehmer; 4,8 Prozent weniger als in gleicher Vorjahreszeit. Gegenüber Jahresende 1982 waren es rund 8000 Beschäftigte weniger.

Moskau verweigert Sängern Reisegenehmigung

NEAPEL. Die Sowjetunion hat einigen Opernsängern, die ein Engagement an der Oper in Neapel haben, völlig überraschend die Ausreisegenehmigung verweigert. Wie der Leiter der „San Carlo“-Oper, Francesco Canessa, am Montag mitteilte, sollten die Sänger am kommenden 28. März an der Uraufführung des Oper-Fragments „Salambo“ von Modest Mussorgski mitwirken. Die Premiere müsse jetzt verschoben werden, sagte er, weil bei den auf russisch gesungenen Partien nicht leicht jemand einspringen könne.

Der sowjetische Regisseur Jury Ljubimow und der Bühnenbildner David Borovski befinden sich bereits seit einiger Zeit in Neapel. Das Taganka-Theater in Moskau, dessen Leiter Ljubimow ist, wurde vor einem Monat nach der Premiere des Puschkin-Stücks „Boris Godunow“ von den Behörden geschlossen. Ljubimow, der im Februar zweimal nach Neapel reiste, verweigerte jede Aussage vor der Presse.

Der Leiter der „San Carlo“-Oper erklärte, er habe bei der sowjetischen Botschaft in Rom vergeblich um eine Erklärung für das Ausreiseverbot der Sänger ersucht. Sein Antrag auf Ersatz sei von der staatlichen sowjetischen Künstleragentur „Goskonzert“ in einem Telegramm mit der Bemerkung abgelehnt worden, daß dies „unmöglich“ sei, ohne jede weitere Erklärung.

Großauftrag aus der UdSSR

Die Heinemann Maschinen- und Anlagenbau (St. Georgen) hat einen Großauftrag aus der UdSSR im Werte von 70 Millionen Mark erhalten. Es werden komplette Anlagen an zwei sowjetische Werke geliefert.

Labutě se chystají na cestu

(čtk): Zimní návštěvníci Prahy — labutě, které má zima sledovat u Palackého mostu nebo z vyhledávkých šancí, se zanedlouho rozloučí s naším hlavním městem a Vltavou, aby se sem na podzim opět vrátily. Na pražském zimovišti bylo letos napočítáno na pět set těchto vznešených opeřenců. Proti loňskému roku se jejich počet zvýšil o dvě stě. Podle kroužkování zde zimovaly labutě ze Středoevropského a Východoevropského kraje. Část jich přiletěla z NDR. Podle vědů, které se uskutečnilo před dvěma lety, žije v CSSR téměř 5500 kusů této ornithofauny, z toho 550 párů se zde trvale zahníždí. Dříve v zimních měsících putovaly do jižních krajů a při přeletu jich nejvíce zahynulo. Dnes, kdy jsou naše říční toky regulovány soustavou přehrad a nezamrzají, staly se vitálním útlukem pro zimní pobyt labutí. Tito vznášeni plavci se v současné době připravují na hnízdění na našich rybnících, a proto zakrátko většina jich opustí Prahu. Labutí pár je při květnovém vyvádění mláďat velmi nesnášenlivý vůči svým kolegům. V jejich okolí mohou být pouze raceři, koičie, roháči, paprky černokrké, lisky a kachny.

..A HUSÁCI ZŮSTAVAJÍ..

Tisková konference v Sofii

Sofia: V Sofii se konala tisková konference, kterou uspořádal ředitel bulharské tiskové agentury BTA B. Trajkov v souvislosti s novými obviněními proti S. Antonovovi. Italský tisk v minulých dnech obvinil bulharského občana S. Antonova, který byl italskými úřady zadržen loni v listopadu kvůli údajné účasti na atentátu na papeže Jana Pavla II., z podílu na přípravě atentátu na předáka bývalé „Solidarity“ L. Walesu. B. Trajkov zdůraznil, že tzv. „bulharská stopa“ se u prvního přepadu, podle něhož se Antonov měl podílet na atentátu na papeže, ztratila, a proto bylo třeba vymyslet obvinění další, které je rovněž namířeno nejen proti BTR, ale proti všem socialistickým zemím.

BULHAŘI DYLI VĚDYCKY KURVY!

Mezinárodní dražba koní

(pn): Již 46. mezinárodní aukci sportovních a jezdeckých koní uspořádal včera v Plisku Koospol a generální ředitelství Plamenáfských závodů. Celkem bylo prodáno 77 koní od 16 chovatelů za úhrnnou cenu 114 000 dolarů. Nejvyšší cen bylo dosaženo za kladrubského koně, pětiletou Ornu, a to 4700 dolarů, kterou za ni zaplatil západoněmecký obchodník Stumpf. Za 4000 dolarů vydražil čtyřletého kladrubského Alipa italský obchodník Giorgi. Tento obchodník zakoupil ještě dalších 25 koní. Nejúspěšnějším chovatelem byl opět Plamenáfský podnik Kladruby nad Labem, který prodal 17 koní za téměř 30 000 dolarů.

HATINKO, KU? MI KOMIČKA...

OSMADESMĚTILETÝ José Miguel, obchodník ze San Franciska, mistrovsky zvládl umění rychlého vytahování pistolí a sítěby. Díky této dovednosti — kdysi tak populární u amerických filmů z Divokého západu — křepký starík už zneškodnil několik ozbrojených banditů, kteří se pokoušeli vyloupit jeho potravinářský obchůdek. Během uplynulého čtvrtstoletí byl kráček J. Miguela přepaden třicetkrát. Majitel byl i několikrát raněn, ale nikdy před bandity nekapituloval.

ZA TERC SVĚHO POSLEDNÍHO ÚTOKU si prezident USA Ronald Reagan vybral sdělovací prostředky. Všiml si, že televize je plná špatných zpráv. Aby to napravil, poradil novinářům, že by měli alespoň jeden týden vysílat od rána do noci jen samé příznivé zprávy. Ale kde brát dobré zprávy? Prezident dostal nápad, že by se například mohly připomenout někdejší úspěchy amerických sportovců na olympijských hrách.

● Podle oznámení agentury Tanjug stouply od včerejška v Jugoslávii ceny elektrické energie a uhlí o 25 proc., ceny mléka, sýrů, másla, masa a uzenin se zvýšily o 11 až 22 proc. Změna cen má přispět k rychlejšímu rozvoji energetiky a zemědělství.

Wechsel bei Grünen im Römer

Horacek nach Bonn, Zoubek enttäuscht / Ein neuer Sprecher

Die sechsköpfige Fraktion der Grünen im Frankfurter Römer wird zu Beginn des nächsten Monats in veränderter Formation antreten. Milan Horacek und Walter Zoubek geben ihre Mandate als Stadtverordnete zurück. Der 50-jährige Tierpfleger Siegfried Kranemann und der 25-jährige Theologiestudent Michael Schwarz werden nachrücken. Horacek, der als vierter auf der Landesliste der Grünen am 6. März nur knapp einen Sitz im Bundestag verpasste, wird gleichwohl in Bonn für seine Partei arbeiten. Da die Grünen nach zwei Jahren im Zuge ihres "Rotationsverfahrens" die Abgeordneten austauschen wollen, wird Horacek 1985 einen Sitz im Bundesparlament einnehmen.

Die Gründe für das Ausscheiden Zoubeks sind auch darin zu suchen, daß im politischen Betrieb "die menschlichen Umgangsformen leiden" (Zoubek). Schon seit einiger Zeit war erkennbar, daß Zoubek mit den "Machern" der Grünen-Fraktion, angeführt von Manfred Zieran, Schwierigkeiten hatte. Sein Ausscheiden schien eine Frage der Zeit. Während einer Pressekonferenz im Rathaus ließ Zoubek indessen auch politische Resignation erkennen. Abgehoben von dem Geschehen in der Stadt produziert die Verwaltung viel Leerlauf über die Köpfe der Betroffenen hinweg. Das Parlament sei zu wirksamer Kontrolle nicht in der Lage, die Stadtverordnetenversammlung lediglich eine "Legitimationsinstanz". Zoubek wird künftig weiterhin in Frankfurter Bürgerinitiativen mitarbeiten.

Kritik auch von Horacek zum Abschied, der der CDU-Fraktion im Römer beschleunigte, sie habe mit "absoluter

Aufgespießt

"Es ist wieder Platz in der Kutsche..."
Nürnberg Nachrichten
"Der Held... bestieg rhetorisch eine Kutsche, die ihn zurückbeförderte..."
Westfälische Nachrichten
"Nach langem, zuweilen genüßlichen Zögern hat Franz Josef Strauß die Kutsche verlassen."
Berliner Morgenpost

Unbeweglichkeit" auf den Einzug der Grünen in das Stadtparlament reagierte. Die Union in Frankfurt sei rückschrittlich und von reaktionärer Struktur. Horacek erinnerte daran, daß Abgeordnete der CDU mehrfach grüne Kommunalpolitiker beleidigt und beschimpft hätten. Die Sozialdemokraten leisteten im Römer keine Oppositionsarbeit, sie stimmten vielmehr zu 90 Prozent mit der CDU.

Siegfried Kranemann, der Bezirksvorsitzende des Bundes für Umwelt und Naturschutz (BUND), will sich als "grüner Demokrat" im Römer vor allem dem Naturschutz widmen. Kranemann gehört auch dem Frankfurter Naturschutzbeirat an, eine Gremium ohne eigene Durchsetzungsbefugnisse, das hinter verschlossenen Türen tagt und von der Stadt gehört werden soll, wenn Belange des Umweltschutzes berührt werden. Die Stadtverordnetenversammlung scheint dem praktizierenden Baptisten ein geeignetes Forum, um mehr Öffentlichkeit für diesen wichtigen politischen Bereich herzustellen.

Michael Schwarz nennt als künftige Aufgabengebiete vor allem die Mieter- und -Wohnungspolitik. Er wird sich für Behindertenwohnungen und "ökologisches Bauen" einsetzen.

Eine weitere Veränderung in der Fraktion der Grünen gab am Montag Manfred Zieran bekannt: der Stadtverordnete Fritz Jantschke wird ihn als Sprecher ablösen. Alle Veränderungen haben in Frankfurt allerdings nichts mit dem Rotationsprinzip zu tun. Das gilt nur für die "Profi-Politiker" in Bonn und Wiesbaden.

"Die Kutschfahrt von Franz Josef Strauß endete an ihrem Ausgangspunkt."
Bonner Generalanzeiger
"Die Kutsche ist leichter geworden."
Mainzer Allgemeine Zeitung
"Daß er die Kutsche wieder verlassen würde, stand für ihn persönlich wohl schon fest..."
Hamburger Abendblatt

Škvarkové placky

500 g polohrubé mouky, 180 g vyškvařeného zluhlého sádla, 120 g škvarků, 1/8 litru mléka, 20 g droždí, 1 vejce, sůl, špetka cukru, 1 lžice bílého vína. — Do mouky rozkrájíme sádlo, přidáme vejce rozkvedlané v 1/16 litru mléka, sůl, víno a kvásek, připravený ze zbytkového mléka, droždí, špetky cukru a 1 lžice mouky. Těsto dobře vypracujeme, aby se nechytalo misy, ani vatečky. Do vypracovaného těsta vmícháme škvarky, posypeme je moukou, přikryjeme ubrouskem a dáme kynout. Vykytnuté těsto sloužimo třikrát a vždy znovu vyválíme (podobně jako u listkového těsta). Pak vyválíme silnější plát a vykrajujeme z něho kolečka o průměru 5–7 cm. Klademe je na suchý plech a necháme chvíli kynout. Před vložením do předehřáté trouby je potřeba rozkvedlaným vejcem a opečeme do zlatova.

GRATINOVANÝ SYR S PIVEM (TEPLÝ): 2 dl piva, 200 g ementálu (nebo čedaru), 2 žloutky, plátky veka, ždibec másla. — V kastrolku vyvaríme pivo cca na 1/5, přidáme strouhaný сыр, necháme rozpustit, odtáhneme z ohně a zamícháme do toho žloutky. Na pánev opečeme plátky veka, zalijeme je syrem a v troubě prudce zapечeme.

KRALIK PLNENÝ: Králíček zadek, 100 g sádla, 500 g vepřového boku, 1 malá cibule, sůl, pepř, kmín, 1 lžice hladké mouky, 2 vejce. — Zadek vykostíme, maso z vepřového boku na hrubo umeleme, přidáme koření, sůl, vejce, hladkou mouku, drobně nakrájenou cibuli, solíme. Králíka směsí naplníme, zašijeme, osolíme a na sádlo a kostech upečeme. Měkčého králíka zbavíme nití, šňávu zalijeme slabě vodou, povaříme, přecedíme. Králíka pak nakrájíme na porce a přelijeme šťávou. Příloha: bramborový knedlík.

UHERSKÉ ZELÍ: 1 kg zelí (1 kysané), 600 g mletého masa, 200 g sádla, 200 g cibule, 5 vajec, 2 lžice hladké mouky, sůl, pepř, kmín, 2 lžičky papriky, 1/3 l mléka. Zelí nadrobno nakrájíme a v troše slané vody uvaříme. V kastrolku na sádlo do růžova osmahneme krájenou cibuli, přidáme zelí, smísíme a krátce povaříme. Mleté maso osolíme, přidáme koření, 2 vejce, mouku a promícháme. Na pekáček rozložíme polovinu zelí, dobře uhladíme, zelí pokryjeme vrstvou masa, také uhladíme, na maso dáme zbylé zelí, opět urovnáme a 20 min. pečeme. Pak rozslabíme v mléce 3 vejce, sůl, papriku a zelí tím zalijeme. Mírně 20 min. dopékáme. Příloha: vařené brambory.

Maso umeleme, přidáme hrst mouky, sůl, pepř, vejce, promícháme, utvoříme 8 biftečků, které v kastrolku na sádlo do zlatova osmahneme, vyjmeme na talíř. Na stejný tuk přidáme drobně nakrájenou cibuli, jen lehce zasmahneme, přidáme papriku, biftečky, zelí, cukr, ocet, koflík vody, osolíme a necháme 30 min. mírně pod pokličkou podusit. Potom za stálého vaření zamícháme smetanu, v níž jsme rozkvedlali lžičku mouky, a povaříme. Příloha: těstoviny, houskové knedlíky.

Vaříme, co Josefům chutná

SEKANÝ BIFTEK V HORČICOVÉ OMÁČCE: 600 g vepřového boku, sůl, 2 vejce, hrst hladké mouky, 1 cibule, 100 g oleje, 2 lžičky hořčice, 2 lžice octa, lžička sladké papriky, 1 lžice hladké mouky, trochu pepře. — Maso umeleme (kóži dvakrát), přidáme sůl, vejce, hrst mouky, pepř, dobře smísíme a utvoříme asi 8 biftečků, které v kastrolku na olej do zlatova po obou stranách osmahneme. Pak bifteky přendáme do jiné nádoby. Do kastrolku dáme drobně nakrájenou cibuli, kterou do růžova osmahneme, přidáme lžici mouky, opět zasmahneme a zalijeme vodou, aby vznikla řídká omáčka. Vložíme do ní bifteky, přidáme hořčici, sůl, papriku, ocet, vše povaříme a nejlépe v troubě necháme asi 30 min. bez pokličky dusit. Omáčku necedíme. Jako přílohu podáváme nejlépe bramborovou kaši nebo vařené brambory.

UHERSKÉ CUFFY: 600 g vepřové krkovičky, 600 g zelí (1 kysané), 2 vejce, hrst hladké mouky, 150 g sádla, pepř, sůl, 1 lžička papriky, trochu papriky pálivé, 1 lžička mouky, 2 cibule, 1 dl smetany (či mléka), 4 lžice octa, 1 lžička cukru, kmín. — Zelí omyjeme, nakrájíme, v slané vodě s kmínem uvaříme a odcedíme.

Die Robbenjagd hat begonnen

In Kanada bahnen sich Konfrontationen mit Tierschützern an

kanadischen Fischern ist auf dem Siedepunkt.
Eine Konfrontation bahnt sich vor der neufundländischen Hauptstadt St. Johns an. Dort liegt das Schiff „Sea Shepherd“ der Umweltschutzorganisation Greenpeace vor dem Hafenausgang, dessen Kapitän Paul Watson notfalls mit Gewalt das Auslaufen von Robbenfangschiffen verhindern will. Die „Sea Shepherds“ ist mit Wasserkanonen und Schlehdraht ausgerüstet, der unter Strom gesetzt werden kann, um ein Entern zu verhindern. Ein darüber erbotener Neufundländer hat 6000 Dollar angeboten, um einen Überfall auf die „Sea Shepherd“ aus der Luft zu finanzieren. Ein Helikopter sollte eine Tonne ätzenden Geflügelmist auf die Demonstranten abwerfen. Bisher fand der Spender jedoch keinen Piloten dafür, weil das Abwerfen aus der Luft „illegal“ ist.

OTTAWA, 22. März (dpa). Die umstrittene Seehundjagd in Kanada hat mit mehrwöchiger Verspätung begonnen. Sie war am Montag allerdings auf das Gebiet um die Magdalenen-Insel im Golf des St.-Lawrence-Stroms begrenzt, denn das Hauptjagdgebiet vor Neufundland war wegen widriger Eisverhältnisse noch nicht zugänglich.
Die kanadischen Jäger wollen laut eigenen Ankündigungen in diesem Jahr keine der neugeborenen Robbenbabys im weißen Fell töten, weil es dafür nach den europäischen Protesten keinen Markt gebe. Man beschränke sich auf mehrere Wochen alte Tiere, die nicht mehr vom Muttertier abhängig sind und deren Fell sich grau verfärbt hat. Kanadische Fischereibeamte überwarren Demonstranten aufs schärfste und verhindern jegliche Annäherung an die Jagdgründe. Die Stimmung bei den

Hauptes
„Strauß kann erbobenen aus der Kutsche steigen.“
Aachener Volkszeitung
„Dieses Mal sitze ich in der Kutsche, bleibe drin, und steige erst wieder aus, wenn der Aufzug erfüllt ist.“
Franz Josef Strauß (CSU) am Abend des 6. März, dem Tag der Bundestagswahl.

Za okamžité propuštění čs. občanů

Jak uchovat česnek

Vedoucí stálé mise ČSSR při OSN navštívil J. Péreze de Cuellar

NEW YORK: Vedoucí stálé mise ČSSR při OSN v New Yorku S. Suja navštívil ve středu v New Yorku a pověření vlády ČSSR generálního tajemníka OSN J. Péreze de Cuellar. Informoval ho o vážném a bezprecedentním ohrožení osobní svobody, důstojnosti, zdraví i životů skupiny čs. občanů, kteří byli vysláni do Angolské lidové republiky na pomoc rozvoji jejího hospodářství, a to na základě dvoustranné dohody uzavřené mezi vládami ČSSR a Angoly v souladu s Chartou OSN a dalšími příslušnými dokumenty této světové organizace.

S. Suja poukázal na to, že teroristé z protivládní skupiny, která se označuje jako UNITA a je podporována zvenčí, neváhali použít ozbrojeného násilí vůči bezbranným civilistům, cizím státním příslušníkům, kteří se prakticky podílejí na technické spolupráci s touto spřátelenou rozvojovou a nezávislou zemí, která je členem OSN, a poskytl jí pomoc. Zdůraznil, že ČSSR co nejrozhodněji a nejostřeji odsuzuje tento akt hrubé zvlou, jež vedla i k zadržení čs. občanů včetně žen a dětí.

S. Suja požádal jménem vlády ČSSR generálního tajemníka OSN o naléhavou pomoc, jež by vedla k okamžitému a bezpodmínečnému propuštění čs. občanů, kteří se stali terčem bezohledné a ve svých důsledcích i velice nebezpečné teroristické akce.

Generální tajemník OSN vyslovil nad tímto násilným aktem politování a ujistil čs. představitele, že podnikne

veškeré možné kroky, vyplývající z titulu jeho funkce.

Jak bylo uvedeno ve sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí ze dne 16. března 1983, jsou činná opatření k propuštění čs. občanů zadržených v oblasti Alto Catumbela v Angolské lidové republice protivládními skupinami UNITA.

Stálý představitel ČSSR při mezinárodních organizacích v Ženevě velvyslanec M. Vejvoda požádal Mezinárodní červený kříž o účinnou pomoc směřující k urychlenému propuštění zadržených. Představitel MCK byl upozorněn na to, že s čs. odborníky byly odvíčeny i jejich ženy a děti. MCK byl požádán, aby použil všech prostředků, které má k dispozici, k bezpodmínečnému osvobození čs. občanů. Podle prvních informací, které MCK získal, nebyl z odvíčených čs. občanů nikdo zraněn. MCK slíbilo, že bude příslušné čs. orgány o vývoji situace informovat.

O pomoc a přijetí opatření byla požádána i Mezinárodní organizace práce v Ženevě. Z čs. strany byla zdůrazněna naléhavá potřeba ochrany občanů, kteří plní složité úkoly technické pomoci v rozvojových zemích. Představitel MOP ujistil, že organizace má zájem na propuštění zadržených a vyvine v tomto směru veškeré úsilí.

Federální ministerstvo zahraničních věcí se z pověření vlády ČSSR obrátilo na ministerstvo zahraničních věcí Francie se žádostí o pomoc, která by směřovala k propuštění zadržených čs. občanů.

Generální tajemník OSN J. Pérez de Cuellar podnikl i jinofrické vlády a Mezinárodního výboru Červeného kříže kroky ve prospěch čs. občanů, které zahrnovaly v Angole protivládní skupinu UNITA. Tlumochli při tom své znepokojení nad zadržením čs. občanů. Na Pérezův pokyn kontaktoval šéf jeho kabinetu V. Dayal ve čtvrtek ráno představitele JAR u OSN a Mezinárodního výboru Červeného kříže.

Jak už uvedla zpráva ministerstva zahraničních věcí ČSSR, byli v oblasti průmyslového komplexu Alto Catumbela v ALR zajati skupinou protivládní organizace UNITA čs. občanů. Jde o 64 našich občanů, z nichž 25 jsou odborníci působící u společnosti Companhia de celulose e papel v Alto Catumbela při rekonstrukci a udržování provozu této celulózky, tři energetici, kteří se podílejí na stavbě třicetkilowatového elektrického vedení z Alto Catumbely do Huamba, lékařka a dvě zdravotní sestry, pracující v místním zdravotním středisku, dále dvanáct manželů našich odborníků.

Závažným faktem je, že kontrarevolucionáři vzali do zajetí také 21 dětí, z toho tři ve věku do pěti let, osm dětí ve věku šest až deset let, zbytek jsou děti nad deset let.

Při útoku na Alto Catumbela bylo rovněž zajato na dvacet odborníků z Portugalska a vedení celulózky. Závod byl diverzantů vážně poškozen.

Některé západní tiskové agentury převzaly živé tvrzení pocházející ze zdrojů protivládní organizace UNITA o tom, že při čs. občanů byli ozbrojeni. Tato tvrzení se nezakládají na pravdě.

V domácnostech je leckde ještě dost nepotřebovaného česneku a přemýšlíme, jak jej uchovat – konzervovat, aby nevyšleptal a nepřibíel na smar. Nejlepší způsob je ten, že stroužky česneku vyloupeme ze slupky a uložíme do sklenice do oleje. Lžíčkou pak stroužky vybereme k přípravě pokrmů, lze je krájet, rozstříhat atd. Ve sklenici po nich zůstane výborný aromatický olej, který použijeme do salátových sálaviek. — Kde má blábol komerziaci mrazáček (minus 18–24 stl), stroužky česneku naldupé, jen je z blábolky oddělí a nespíše do polyetylénové nebo n. mikrovlnného sáčku, odsaja vzduch uzavře a dá zmrazit. Odehrá podle potřeby, česnek takto uskladněný vydrží do sklzáne letního česneku, aniž stráci ne své hodnotě.

HLAVNĚ TO PORADIT NĚKUD...

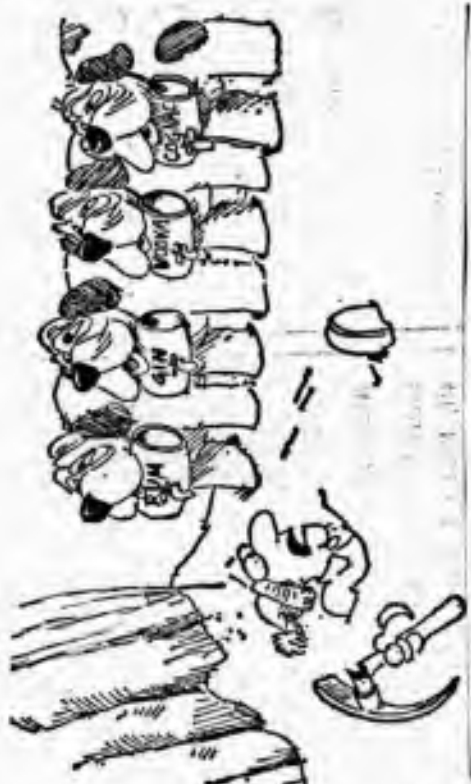
Währung	Ankauf	Verkauf
100 belg. Francs	4,882	5,104
100 dän. Kronen	26,925	28,165
100 franz. Francs	31,985	33,350
1 irisches Pfund	3,021	3,160
1000 ital. Lira	1,504	1,696
100 niederl. Gulden	86,780	90,770

Erreicht eine der EWS-Währungen ihre Interventionspunkte, muß die Bundesbank eingreifen, um die Wechselkurse zu stützen. Beim unteren Punkt kauft sie die Währung, beim oberen verkauft sie.

Hart an der Grenze

„Ich komme nicht besonders gut mit der Hitze zurecht“, klagte Diana. Sie hatte sich am Dienstag bis an die Grenzen des für sie als schicklich geltenden entkleidet und sogar von ihren Strumpfhosen befreit, was nach Auskunft mitreisender Hofbediensteter vor ihr noch keine englische Königin oder Frau eines Thronfolgers wagte. Sie trug einen grünen Seidenrock zu einer weißen Seidenbluse.

Die Nachrichtenagentur AP in einem Bericht über den Besuch des britischen Prinzen Charles und seine Frau in Australien.

Aufgespielt

„Gegenüber Ihren Rentenverschiebungen bin ich doch noch ein Anfänger. In Rentenverschiebungen sind Sie doch deutscher Meister, ja sogar Weltmeister. Wir machen das aber nur für ein Jahr.“

Bundesarbeitsminister Norbert Blum (CDU) am 11. November 1982 im Bundestag zum ehemaligen SPD-Arbeitsminister Herbert Ehrenberg auf dessen geäußerte Vermutung, daß es bei der im Winter beschlossenen Rentenverschiebung nicht bleiben werde.

„Ich wünschte sehr, daß dem Dr. Strauss, der für sich nebenbei selbst ein kleines Königtum aufrichten möchte, dies durch die Fürsten untersagt würde. Dem Menschen fehlt es nicht an der nötigen Unsinnigkeit, sondern nur an einer Gelegenheit und an einem geeigneten Orte, wo er sie loslassen kann.“

Martin Luther am 10. April 1525 zu Wittenberg in einem lateinischen Brief an Jacob Spalatinus. Jacob Strauss, thüringischer Reformator, wollte das weltliche Recht durch das alttestamentarische ersetzen.

Khomeiny aus dem Koffer

Iranische Eiferer suchten syrischen Flughafen heim

DAMASKUS, 22. März (AP). Die syrische Polizei ist auf dem Flughafen von Damaskus gegen eine Gruppe iranischer Touristen eingeschritten, die nach ihrer Ankunft versuchten, das Flughafengebäude mit Hunderten von Bildern des iranischen Revolutionsführers Ayatollah Ruhollah Khomeiny auszustatten. Augenzeugen berichteten jetzt, rund 1000 bärtige iranische Männer und ihre mit dem Tschador bekleideten Frauen seien am Sonntagabend auf dem Flughafen Damaskus eingetroffen. Nachdem sie ihr Gepäck erhalten hatten, entnahmen sie ihren Koffern und Taschen Tausende von Bildern und Plakaten von Khomeiny und fingen an, diese an die Wände des neuen Flughafengebäudes zu kleben.

Zunächst hätten die syrischen Polizisten versucht, die iranischen Eiferer mit Worten von ihrem Tun abzubringen. Dies fruchtete jedoch nichts, und die

Polizisten seien daraufhin mit körperlicher Gewalt vorgegangen.

Mit Bussen wurden die Touristen schließlich in verschiedene Hotels der syrischen Hauptstadt gebracht. In dem Luxushotel „Meridien“ belagerten die Iraner die Hotelhalle und weigereten sich, auf ihre Zimmer zu gehen, bis alle Bars und Nachtclubs des Hotels geschlossen seien. Nach weiteren lautstarken Auseinandersetzungen wurden die meisten der frommen Iraner schließlich in Omnibusse der syrischen Streitkräfte verladen und in andere, weniger vornehme Hotels gebracht. Die wenigen Iraner, die im „Meridien“ bleiben durften, beschwerten sich später über die Filme, die über Kabelfernsehen auf den TV-Geräten in den Zimmern zu sehen waren, weil die Darstellerinnen nicht ordnungsgemäß gekleidet gewesen seien. Die iranischen Gäste forderten, daß derartige Filme nicht mehr gezeigt werden.

Předstihli Kolumba Římané?

O tom, že Kolumbus nebyl první, kdo doplul k americkým břehům, není dnes už třeba pochybovat. Většina se domnívá, a přidávají k tomu i pádné důkazy, že prvními z evropského kontinentu byli Šveďané. Se zajímavou verzí vystoupil před nedávnem americký archeolog Robert Marx. Podle tohoto badatele předstihli Kolumba o plných 17 století — Římané. Ti, jak vyplývá z jeho názoru, zanechali své stopy u brazilského pobřeží.

Svou myšlenku propracovával a upevňuje nezávaznými fakty americký badatel už několik let. Nyní předstoupil s nálezem, který by měl jeho názor plně dosvědčit. Před několika lety už byly objeveny v zálivu Guanabara, ležícím asi dvacet kilometrů od Rio de Janeiro, amfory a hlíněné džbány zcela identické s těmi, jaké používali Římané ve 2. století př. n. l. To však není všechno. Amfory byly nalezeny na mořském dně nedaleko pozůstatků lodě hluboko ponořené do bahenného dna. To, jak známo, je obvykle vynikající konzervační látkou. Další výzkumy trosek vraku by mohly odpovědět nejen na řadu dosud jen vyslovených otázek, ale případně přispět i dalšími nálezy předmětů z potopené lodě.

Základní otázku, na niž se snaží odborníci najít uspokojivou odpověď, je, odkud se vzaly až u brazilského pobřeží předměty používané ve starověkém Římě. Pochopitelně — a zcela oprávněně — se ozvali i odpůrci myšlenky, že by snad obyvatelé starověkého Říma dopluli při svých výbojích přes Atlantik až k americkému pobřeží. Domnívají se, že amfory a jiné předměty pocházejí z doby, kdy k brazilskému pobřeží už směřovaly španělské a portugalské lodě. Ty je měly na svých palubách. Anebo možná, že originální starověké nádoby připravovala do Brazílie nějaká novodobá loď a z nejasných příčin vyházela její posádka náklad přes palubu.

Robert Marx už požádal brazilskou vládu o povolení dalších výzkumů. Chce spolu se skupinou potápěčů provést důkladný průzkum mořského dna v místě objevu a najít případně další předměty. Výpravy by se měl zúčast-

nit také známý odborník na podmořskou fotografii, Francouz Roque Pascader. Ten se mj. proslavil při expedici hledající vrak slavné Medusy, která se potopila 2. července 1816 u západního pobřeží Ameriky. Tato námořní katastrofa se mj. stala námětem známého obrazu T. Gericaulta nazvaného *Vor z Medusy*, který zachycuje dramatické osudy trosečníků z této lodě.

Není vyloučena možnost, že se pomocí Pascaderovy kamery podaří odhalit nově a dosud neznámé skutečnosti spojené s tragédií údajného vraku římské lodě a snímky by mohly napomoci přesně určit, zda jde skutečně o plavidlo pocházející z oblasti evropské civilizace předkolumbovské doby.

Marx, který zasvětil celý svůj život podmořským výzkumům, archeologii a historii, je znám jako vědec, který velice váží, dříve než vysloví nějaký názor, než vytvoří hypotézu. Prozatím vychází z dosavadních nálezu u brazilského pobřeží a z filmu, který v roce 1978 na místě objevu natočil tři brazilští potápěči. Uznává, že jsou to zatím fakta nedostačující k vyslovení definitivního tvrzení, a proto hodlá uskutečnit průzkum přímo na místě. Ten by měl přinést objevy, které by mohly případně být základem k vypracování nové teorie, jež by se pak stala revolučním zvratem všech učebnic dějepisu pojednávajících o objevu amerického kontinentu Evropany. V souhrnu řečeno, je to dějinná událost, která není prakticky příliš doložena a dokumentována vědecky zpracovanými fakty.

Nejdůležitější zřejmě bude identifikace trosek vraku ležícího poblíž místa objevení amfor, případně nalezení dalších věcí, např. zbraní, předmětů ze železa nebo keramiky, která se vždy vyskytovala na palubách lodí. To by pak s definitivní platností mohlo být východiskem k přesnému určení původu lodě. A tím případně také důkazem toho, že připlula k brazilskému pobřeží o 1700 let dříve než flotily plující k němu pod portugalskou vlajkou.

a svíslou rovinou procházející nebeským tělesem, mytický démon lesů. — 10. Seveřan, část střechy, Zolův román. — 11. Kombináza, turecký strážník. — 12. Podlahová krytina, lesklý nátěr, kabát. — 13. Symetrala, jediné, měkká stupnice. 14. Požívat tekutinu, kolem, pruh. — 15. Spojka, údobí, předložka. — 16. Zkratka slovenské vědecké instituce, úkon, posvátná kniha mohamedánů. — 17. Plynný uhlovodík, starofecká mince, zájmeno. — 18. Střetnutí, zámostek bouře morušového. — 19. Cíl, nigerijská metropole.

Problémy kriminality

(ml): V České socialistické republice bylo v minulém roce odhaleno 30 651 případů hospodářské kriminality, jimiž pachatelé způsobili škodu za 151 341 000 korun. Prohlásil to v Praze na tiskové konferenci zástupce náčelníka odboru hospodářské kriminality Správy kriminální služby VB ČSR mj. dr. F. Tinka. Představitel Generální prokuratury ČSR zase zdůraznil, že z hlediska druhů trestných činů případy stále největší podíl na rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví. Tato vysoce nebezpečná trestná činnost negativně ovlivňuje rozvoj naší ekonomiky. Zvlášť závažné je organizované rozkrádání formou podvodů, zpronevěr a dalších finančních machinací. Představitel obou institucí shodně prohlásil, že velkou vinu na nepříznivé situaci má hospodářská nekázeň a nevyhovující činnost vnitropodnikových kontrol. Jejich oznamovací činnost je minimální a nelze říci, že by orgánům činným v trestním řízení výrazněji napomáhala.

Kristián odešel

(mp): V úterý 15. března zemřel zaslužilý umělec Oldřich Nový. Ve své nejslavnější roli, Kristiánovi, říká: „Zavřete oči — odcházím. Na shledanou, má láska.“ Nyní odešel od divadla i filmu, které byly jeho láskami největšími. Jeho osobitý talent nacházel uplatnění především v hudebním divadle a ve filmových veselohrách. S jeho jménem je spojen vznik moderní české hudební komedie. Narodil 7. 8. 1899 na pražském Františku přinesl si: odtud smysl pro humor, nenucenost i nedbalou eleganci. Získal v divadlech Varieté a Deklarace, v Českém divadle v Ostravě, v letech 1919—1939 v Národním divadle v Brně. Hudební komedii cílevědomě vytvářel v Novém divadle v Praze v letech 1935—1946. Po válce působil v nynějším Hudebním divadle v Karlíně a v Nulicích. Jako host přišel dobrou náladu i na další scény republiky. Z divadelních postav měl nejraději dvojroli Célestina — Floridora z Mamzella Nitouche, z filmových Kristiána. Dodnes jsou diváky úspěšné jeho filmy, například Roztomilý člověk, Valentín Dobrotivý, Pytláková schovanka a jiné. Muže velkého světa, do nichž byl obsažen, vytvářel s jemnou nadsázkou a ironií. Perzifikázi a odstupem od zobrazovaných postav jím dodával osobitý podtěk a bránil se úspěšně vklouznutí do kůže a banality. Jeho touhou bylo dělat dobré divadlo a film a rozdávat lidem smích. S Oldřichem Novým se rozloučme 25. března v 11 hodin v malé obřadní síni střešnického krematoria. Pohřeb se koná týž den ve 12 hodin ve velké obřadní síni.

SVĚTOVÝ REKORD v nepřetržitém zpěvu překonal devětatřicetiletá Videačka Hermína Fachingová, která za vlastního kytarového doprovodu zpívala bez přestávek písničky pro děti 53,5 hodiny. Ani v největším jí nešlo, jak prohlašuje, o publicitu či senzaci. Důvod byl mnohem prozaičtější: pokusila se tak získat podporu pro svou soukromou dětskou školu, jež se — jako mnoho dalších v Rakousku — ocitla ve finančních těžkostech.

Fomáčky: C. Píseň. — H. Senec. K. Senec. — 3. Satyr. (A. B.)

Tajenka ze dne 4. března zní: Zámek v Hradci nad Moravicí na Opavsku.

Vylosovení laťtěl: J. Plízák, Pardubice; M. Paráková, Slavkov u Brna; J. Ručka, Bystřice pod Hostýnem; Fr. Balý, Klášterec nad Ohří; J. Vích, Praha 10.

Laťtěl byl celkem 1359, z toho 1355 správných, 4 nesprávných.

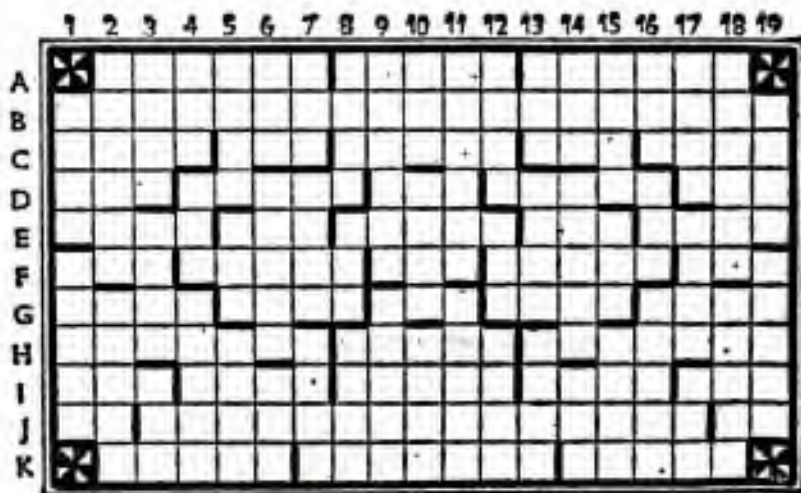
Laťtěl zasílajte do útvrtka na adresu: Lidová demokracie, pošt. schr. 85, 120 76, Praha 2.

KŘÍŽOVKA

J. J. ROUSSEAU: „Život sám o sobě jáč 15 nic neznamená; ... (Dokončení výřku tvoří tajenka dnešní křížovky.)

VODOROVNĚ: A. Omluva, doří (nářeč. nář.), řemen. — B. Začátek tajenky. — C. Odvětví, odborářská zkratka, uhlovodík ze skupiny terpenů, planetka, pozdrav na rozchodnou. — D. Mužské jméno, úsl. lí, epidemie, lidský jedinec, šicí vlákno. — E. Svazek stámy, kus ledu, čs. tenista, slovensky „jaká“, domácí zvíře. — F. Harmonie, ženské jméno, sovětský šachista, český sochař, jednotka síly hlu. ku. — G. Oblatina, příslovce způsobu, Státní plánovací komise, svatební květi. na, jihoamerický keř. — H. Druh tkaniny, druh tkaniny, samomluva. — I. Vysoká karta, ohleduplnost, jihočeská řeka, drobná vyrážka, čidlo zraku. — J. Zájmeno ukazovací, konec tajenky, chemická značka osmia. — K. V hudeb. „zvolna“, siunečník, stupeň svrchního útvaru křídového.

SVISLE: 1. Druh dětské hračky, český hrad. — 2. Rozhovor, mužské jméno. — 3. Chvost, ráj, část vozů. — 4. Mezinárodní zkratka souhvězdí Hodiny (Horologium), belgické město, jedovatý hřib. — 5. Jedovatá rostlina, pádová otázka, skutečnost. — 6. Německý člen určitý, zápasník, vzorec jedné draselné. — 7. Scenář, vstupní místnost, umělecký tanec. — 8. Rukavičkářská useň, ruský „jak“, noční pták. — 9. Ohel mezi rovinou poledníku

• Zboží za pět miliard marek, vůbec nejvíce v historii NSR, bylo loni rozkrádáno v západoněmeckých samosprávných prodejnách.

TO "MA LÁSKO" SI VYHLEDALI. KRISTIÁN NIKDY ONE "NEZNAHE" NEVYZNAL LÁSKU, NEPODÍLIL SI, TAKŽE HANOUCE VĚTŠÍKU PŘÍLA ZKRAJKA, V SOUKROHÍ NIKOLIV.

Peníze na kila

Onen den, kdy Otoušek kráčet ulicemi Prahy, zdánlivě se nelíší od jiných pracovních dnů. A přece to byl den významný, neboť od zázračku změnil jeho další život.

Otoušek byl inkasistou, a to ne inkasistou obvyklým. Nemusel vymáhat na lidech nedoplatky plynů či elektřiny. Inkasoval klienty liché a klidné, nekladoucí odpor a ochotně podávající požadovaný peníz. Telefonní automaty, jeho povinností bylo vymout z přístroje kasičku s korunkami, vložit na její místo prázdnotu, plnou uložit do brašny, pokračovat dále trasou k dalšímu přístroji a nakonec se obsahu ztěžklé brašny zbavit na podniku.

Tak tomu bylo i v onen památný den začátkem června. Bylo horko, brašna těžká a Otoušek povadlý na čele kapky potu. „Chtělo by to pivo,“ usoudil, když jej trasa vedla okolo pivnice U Pinkasů. Nadhazoval brašnu na rameno, až došel k souvislosti mezi jejím obsahem a pěkně vychlazenou dvandětkou.

Byla jen jedna potíž. Dobře vymyšlené kasičky se po vyjmutí z přístroje samy uzavřely, takže k jejich obsahu nikdo nemohl. „Co kdybych to zkoušel...“ jedna byla nedovolená. Třeba půjde hrstka munci vystouřit.“ Protože bydlel nedaleko, bylo řešení snadné. Pomohl kuchyňský nůž a pak jen udělal oslíčku zatřes se. Otánek setřel pot z čela, hodil brašnu přes rameno a vydal se nejprve na pivo, pak do podniku a na novou trasu.

„U každé práce se má přemýšlet, řekl prý kdosi moudrý,“ uvažoval Otánek při otevírání dalšího automatu. „V tom musí být nějaký fígl. Když dávám do přístroje prázdnotu kasičku, je zavřená. Po zasunutí se sama otevře. To znamená...“ a pečlivě se díval, jaký je v tom vlastně trik.

Díval se dobře a přišel na to. Stačilo vyrobít si přípravek, podobný mechanismu v automatu, nasadit na kasičku — a ani nemusel pronášet „Sezame, otevři se!“ — a kasička se poslušně otevřela. Stačilo pak odsypat si podle libosti.

Vznikl tím ovšem další problém. Nemůže přece udělat v samoobsluze nákup za dvě stovky v mincích. I začal trávit večery balením mincí do ručiček. Bylo to o něco lepší, ale přílišnou důvěru u pokladních nebudil. A to si chtěl koupit nový televizor. Nemůže přece přinést do krámu pět tisíc v korunách! Musel by na ně také mít vozík. Pět tisíc korun je totiž rovných dvacet kilo!

Nakonec i to vyřešil. Našel několik podnikavců, ochotných propůjčit se k čemukolito — hlavně, když na tom vydělají. Vyměňovali mince za bankovky za desetiprocentní provizi. Otoušek si to mohl přece dovolit. Chyba byla, že i jinak si začal příliš a nápadně dovolovat.

A tak se jednoho dne ocitla před soudem skupina dvaceti pachatelů, z nichž jen sólokapr Otánek rozkradl nejméně 844 kg korun. Už jste si přepočítali, kolik to je? (Více než 200 tisíc korun.) Slušná sumička, že ano? Však podle toho také padaly tresty. U Otánka sedm, u paní K. čtyři roky nepodmíněně a dále až k trestům podmínečným u dobrovolných „směnárníků“. (kz)

Bezprecedentní čin protivládní organizace

Rozhořčení našich pracujících k zadržení čs. občanů

[čtk]: Zjevení, ohrožení osobní svobody, zdraví i života 64 československých občanů, kteří byli vysláni do Angoly pomáhat rozvoji jejího hospodářství, a bezprecedentní čin protivládní organizace UNITA vyvolal rozhořčení pracujících ČSSR.

Mistr odborného výcviku středního odborného učiliště elektrotechnického v Sokolnicích u Brna Miloš Nováček řekl: Otřesně na mě zapůsobila zpráva, že v oblasti města Alto Catumbela v Angolské lidové republice byli protivládními skupinami UNITA zadrženi čs. občané. Ještě před sedmi měsíci jsem se osobně s některými z nich podílel na výstavbě 30kilovoltového vedení pro závod na výrobu celulózy a papíru v Alto Catumbela. Do tohoto průmyslového města Angolské lidové republiky mě vyslal podnik zahraničního obchodu Polytechna v rámci technické pomoci rozvojovým zemím v dubnu roku 1980. Z svého působení jsem poznal, že cílem angolského lidu je především výstavba materiálně technické základy této země afrického kontinentu. Vývoj současné situace v Alto Catumbela i osud zadržovaných čs. občanů včetně žen a dětí sleduji s o to větší pozorností, že jsou mezi nimi i tři naši spolupracovníci s rodinami. Pevně věřím, že veškeré kroky učiněné dosud k propuštění zadržovaných čs. občanů budou úspěšné.

Za jetí 64 čs. občanů protivládní organizací UNITA

Skandál kolem léků

Vídeň: Dosavadní výsledky nynějšího celostátního vyšetřování v Rakousku ukázaly, že nemocenská pojistovna vyplátila na 367 milionů šilinků za léky, jež se v rakouských lékárnách vůbec nevydávaly. Podnětem k tomuto rozsáhlému šetření byl skandál, který vypukl loni na podzim kolem podvržených lékařských receptů a který se šířil dál. V současné době je do tohoto skandálu zapleteno už 55 lékařů a 31 lékárníků z Vídně, Korutan, Stýrska a Salnohradská. Skody, jež tato lidé způsobili nemocenským pokladně, se zatím odhadují na milion šilinků. Způsob rozkrádání byl jednoduchý: lékař napsal recept na jméno nějaké osoby, jež o tom neměla ponětí, předal ho lékárníkovi, který od nemocenských pokladny vyinkasoval peníze. Z částky, kterou za recept dostal, se přirovně lékař odměnil — například kořichem, drahým parfémem, nebo třeba v hotovosti.

Spolucestující jaguár!

Padesátiletý obchodník se zřítky Parlema Motit z Milána jezdil přes třicet rok svým osobním i dodávkovým autem bez řidičského oprávnění. Ovšem nikdy nezapomněl vzít s sebou jako spolucestujícího ohočeného jaguára! Při náhodné dopravní kontrole byl italský policista neobvyklým spolucestujícím přimho šokován. Řidič jím tvrdil, že je dobrý řidič, že nezpůsobil za třicet rok žádnou dopravní nehodu, a proto že ne-

v minulých dnech v Angolské lidové republice je závažným činem, který odporuje mezinárodnímu právu — prohlásil vedoucí oddělení mezinárodního práva Ústavu států a práva ČSAV JUDr. Josef Mrázek, CSC. Uvedl, že zajišťování rukojmích je zločinem, který se dotýká zájmů celého mezinárodního společenství. Valné shromáždění OSN schválilo 17. prosince 1979 jednomyseľnou úmluvu proti brání rukojmích. Pod pojmem rukojmí se rozumí zbavení osobní svobody a vydírání. Spáchaný čin je v rozporu s mezinárodním právem a s právním přesvědčením celého mezinárodního společenství. Valné shromáždění OSN vyzvalo několikrát členské státy, aby poskytl ekonomickou a jinou pomoc rozvojovým zemím. Pomoc Československa Angole patří do jejího rámce.

LUANDA: Na vážné problémy, které působí Angolské lidové republice nevyhlášená válka, již proti ní vede jihoafrická republika, poukázal angolský ministr energetiky Pedro de Castro dos Santos van Dunem. Ministr řekl, že cílem vpádů jihoafrických vojáků do Angoly a akcí protivládních angolských seskupení je ničit důležité hospodářské objekty a vyvolávat nejistotu a neklid v zemi. Názorem o tom svědčí nedávné diverzní akce v oblasti Lomaum a Alto Catumbela, kde oddíl protivládní organizace UNITA unesl 64 československých občanů.

Za těchto podmínek mají mnohá odvětví angolského národního hospodářství vážné problémy při plnění úkolů národní obnovy. MPLA — Strana práce podniká potřebné kroky ke zlepšení situace, řekl ministr.

BĚLEHRAD: Jugoslávský list Politika ve zprávě o únosu čs. občanů v Angole napsal, že protivládní UNITA provedla únos proto, aby se o ní mluvilo ve světě a aby tak organizace získala „mezinárodní uznání“. UNITA se snaží s pomocí USA prosadit odchod kubánských jednotek z Angoly. Konstatuje, že „vážně i vojenská činnost, kterou si UNITA chtěla vynutit rozhovory o „rozdělení vlády“ v Angole. To vše se nezdařilo, a proto nyní UNITA jako součást svého boje o moc unesla čs. občany. List rovněž potvrzuje, že cílem UNITA je oslabit moc Lidového hnutí za osvobození Angoly — Strany práce.

LONDÝN: Hluboké rozhořčení nad zadržením skupiny čs. odborníků a jejich rodin vyjádřil v prohlášení londýnském zpravodajů ČTK výkonný tajemník Hnutí proti politice apartheidu jihoafrické republiky M. Terry. Vyjádřil plnou podporu všem opatřením československých úřadů k zajištění okamžitého propuštění zadržovaných čs. občanů.

potřebuje řidičský průkaz. Jaguára vozí s sebou proto, že je mu při jízdě smutno a také se bojí ukradení auta. Policie mu důvody neuznala, musel zaplatit vysokou finanční pokutu a podrobit se zkouškám k získání řidičského průkazu!

Dále se L. Strougal obrátil přes čs. velvyslanec v Keňské republice na prezidenta Keňské republiky

Daniela arapa Mole jako předsedu Organizace africké jednoty, aby v zájmu svobody, důstojnosti a zdůraznění lidských práv občana požádal členské státy OAJ o spolupráci, jež by vedla k urychlenému vyřešení této záležitosti a k neprodlenému propuštění čs. občanů.

FMZV z pověření vlády ČSSR dalo pokyn čs. velvyslanec v Zambijské republice a v Zimbabwské republice, aby požádali nejvyšší státní představitele těchto zemí o účinnou pomoc směřující k propuštění zadržovaných. Stejný pokyn byl dán též chargé d'affaires v Zairské republice, Velvyslanecům ČSSR ve Finsku, Řecku a Kypru při dan pokyn, aby s odvoláním na naši společnou širokou a dlouholetou spolupráci požádali vlády těchto zemí o pomoc při vyře-

Diplomatická jednání

[čtk]: V zájmu urychleného propuštění 64 čs. občanů, kteří byli na území Angolské lidové republiky uneseni protivládními jednotkami UNITA, byly podniknuty další diplomatické akce. Předseda vlády ČSSR L. Strougal se prostřednictvím čs. velvyslanec v Indii obrátil na ministerskou předsedkyni Indické republiky L. Gándhiovou a požádal ji o použití veškerého vlivu a prostředků, kterými jako předsedkyně Hnutí nezávislých zemí disponuje, k urychlenému propuštění zadržovaných čs. občanů. V poselství bylo zdůrazněno, že spolu s čs. odborníky, kteří pomáhají jednotě z rozvojových zemí Afriky, byly odvlečeny i ženy a děti. Naše vláda by proto uvítala jakékoli kroky a pomoc členských států k urychlenému propuštění zadržovaných čs. občanů.

Poselství G. Husáka

[čtk]: Generální tajemník ÚV KSČ a prezident ČSSR Gustáv Husák zaslal předsedovi MPLA — Strany práce a prezidentovi Angolské lidové republiky Josému Eduardovi dos Santos poselství, ve kterém jej informoval o krocích československé vlády k neprodlenému a bezpodmínečnému propuštění všech československých expatriátů a jejich rodinných příslušníků, kteří byli v Angole zadrženi protivládní skupinou UNITA. Vládní předseda řekl, že i on využije všech dosažitelných možností a přispěje k urychlenému osvobození československých občanů.

TEN TAK MŮŽE POSÍLAT POSELSTVÍ HUSÁK DO KAVEROVA!

■ HYGIENA PRODEJE POTRAVIN

V době zvýšeného nebezpečí chřipkového onemocnění, kdy je veřejnost opatrně vyzývána k přísnému dodržování hygieny, je třeba upozornit na nehygienickou obsluhu v některých potravinářských prodejnách. Jde především o výdej krájeného zboží. Prodávačka bere uzeniny, sýry aj. do rukou, nakrájí je, dá na váhu, zabalí a umatřenými rukama bere od zákazníka ohmatané peníze a dává nazpět. Byl jsem svědkem, že prodávačka trpící rýmou si vyčistila důkladně nos a pak vydávala zboží dál. Je zajímavé, že některým konzumentům to ani nevadí. Když jsem se jednou proti takovéto obsluze ohradil, ozvalo se za mnou ve frontě: „Nezdržujte, když vám to není vhod, tak to nekupujte!“ A také prodávačka namítla: „Jak to mám tedy vydávat?“ Měla vlastně pravdu: musí-li zboží krájet, musí je brát do rukou a není-li pokladník, bere i peníze. Pokud jde o mne, raději zajdu třeba do vzdálené prodejny, kde je oddělená pokladna. Aie co ti, kdo tuto možnost nebo čas nemají? Dr. K. Š., Praha 2

Zivot na pražských vinicích

[čtk]: V pražských vinicích již začaly práce ve prospěch letošní podzimní úrody. Vináři se objevili na dvou trojských vinicích — v Salabce a sv. Kláry, i mezi reuovim posledních historické pražské vinice pod Gréboukou na Vinohradech. Celkem musí ošetřit 29 tisíc keřů, z nichž sklízeli každý rok kolem šesti tun hroznů. Pěstují tu odrůdy Portugalské modré, Svatošlavinské, Chrupka bílá a červená, Frankovka, Rýnský ryžlink, Rulandské a Müller-Thurgau. Pražské víno se zpracovává v Mělníku, pěstováno nejvíce uinný sud je v Praze. Má obsah 326 hektolitrů a je umístěn ve sklepe Českých vlnatých závodů v Bělehradské třídě na Vinohradech. Podle pověstí se víno dostalo do Prahy r. 874 za vlády knížete Bořivoje, kterému je poslal velkomoravský kníže Svatojiluk. Bořivojova manželka Ludmila si „zlatý mok“ natolik oblíbila, že dala přivést další révu z jižní Moravy a na území nynější mělnické Pšovky založila první vinici v Čechách. V 10. století se již vinná réva pěstovala přímo v Praze. Prvními pěstovateli byly jeptišky z kláštera benediktinek u sv. Jiří. Jejich vinice se rozkládaly na svazích Petřina a víno bylo určeno pro bohoslužebné účely. V 11. a 12. století se objevily vinice také na Bílé hoře, ve Veleslavíně, Libni, na Vysehradě a Zbraslavi. Kolem roku 1333 nechal Karel IV. přivést nejlepší odrůdy vinné révy z Burgundska, roku 1358 přikázal využít pro vinice veškerou volnou půdu od vzdálenosti tří mil od Prahy. Největší rozkvět pražského vinařství spadá do období od poloviny 15. století do třicetileté války. V 16. století bylo v hlavním městě českého království na 2000 hektarů vlnic v celých Čechách jen 4000 haj. Vlivem snadnějšího dovozu lepších moravských a cizozemských vln začalo posléze pražské vinařství upadat. Počátkem 17. století bylo např. v Libni 97 vlnic, na počátku 19. století byly a koncem téhož století dokonce jen jedna — poslední.

Zpěvný drozd

[čtk]: Pro svůj neusleditelný vokální projev, který se ozývá časně z jara již za ranního rozbesku, dostal drozd přídomek zpěvný. Turdus philomelos, jak zní jeho latinský název, je tažný prák příslušící k nám na počátku března. Odeletá na přelomu září a října. Přezimuje v západní a jižní Evropě, v severní Africe nebo Malé Asii. Naši milovníci přírody jej poznají podle jeho krásného hlasu. Každou melodii několikrát opakuje a často napodobuje zpěv jiných ptáků. Hnízdo si staví na stromech nebo keřích v blízkosti lidských sídel. Často využívá různých výklenků, trámů, altánků, nebo se usazuje v popínavém břečtanu. Jeho ohýdli je velmi umně. Zhotovuje je z trávy, různých bylin a kořinek stmelejších blátem. Uvnitř je jemně vymazáno hlinou. Samička snáší do hnízda čtyři až pět jasné modrých, hnědě skvrnitých vajíček, na nichž sedí sama dvacet dní. Mladáta opouštějí hnízdo za dva týdny. Stejně jako dospělí jedinci si potravu sbírají na zemi.

Zadržení čs. občanů

[čtk]: Ministerstvo zahraničních věcí ČSSR bylo zplnomocněno informovat, že dne 13. března 1983 byli v oblasti města Alto Catumbela v Angolské lidové republice protivládními skupinami UNITA zadrženi čs. občané, kteří v rámci čs.-angolských dohod o hospodářské spolupráci pomáhají jako odborníci při zajišťování provozu v závodech na výrobu celulózy a papíru. Spolu s nimi byli zadrženi i jejich rodinní příslušníci, včetně dětí. Federální ministerstvo zahraničních věcí člní opatření k okamžitému propuštění zadržovaných čs. občanů. Je za tím účelem ve stálém spojení s československým velvyslanectvím v Angole a s příslušnými vládními orgány Angolské lidové republiky. O spolupráci byly rovněž požádány některé mezinárodní organizace.

SPD: „Kennen Sie den Unterschied zwischen einer Telefonzelle und der SPD?“

„Nein.“

„In einer Telefonzelle muß man erst zahlen und dann wählen.“

CDU: Helmut Schmidt, Franz Josef Strauß und Helmut Kohl sind zum Tod durch Erschießen verurteilt worden. Zuerst wird Schmidt vorgeführt; das Erschießungskommando hebt die Gewehre, und Schmidt ruft: „Flutwelle!“ In panischer Angst lassen die Soldaten die Gewehre fallen und reiben aus; Schmidt entkommt.

Franz Josef Strauß muß vor die Flinten. Als die Soldaten zielen, ruft er lautstark: „Lawine!“ Entsetzt eilen die Soldaten davon; Franz Josef Strauß flieht.

Helmut Kohl hat die Tricks der anderen Verurteilten mitbekommen und zermartert sich das Hirn, was er rufen könnte. In der Pfalz gibt es keine Flutwellen und keine Lawinen. Er wird auf den Hof geführt, die Soldaten heben die Gewehre, zielen — da kommt ihm die rettende Idee, und er ruft: „Feuer!“

CSU: Fraktionssitzung der CDU/CSU. Helmut Kohl unterhält sich angeregt mit einem Abgeordneten und sagt: „Mir träumte, ich schwebte über Deutschland auf einer Wolke. Plötzlich hörte ich eine Stimme: „Du bist ein guter Bundeskanzler, Helmut.“ So hat Gott zu mir gesprochen.“ In diesem Moment dreht sich blitzschnell Franz Josef Strauß um und fragt: „Was soll ich gesagt haben?“

FDP: Bundesaußenminister Genscher, der deutschen Sprache und sonst keiner mächtig, befindet sich in Afrika. Er hat das schwarze Staatsoberhaupt zu einem Empfang geladen. Während des Essens zeigt Genscher auf das Mahl des Gastes und fragt: „Ham-ham, gut? Der Schwarze nickt. Nach einer weiteren Zeit hebt Genscher das Glas, deutet auf den Inhalt und fragt: „Glück-glück, gut?“

Der Schwarze nickt; anschließend erhebt er sich, hält in fließendem Deutsch eine Rede über die „Einwirkung des Liberalismus auf die Nachkriegspolitik der Bundesrepublik Deutschland“, kommt zurück an den Tisch, beugt sich zu Genscher und fragt: „Bla-bla, gut?“

Dohoda zemí OPEC

Londýn: Ministři 15 členských států Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC) se mimořádně sešli v Londýně rozhodnout o základní ceně ropy OPEC téměř o 15 procent z dosavadních 34 na 29 dolarů za barel. Současně byla celková výše těžby ropy v zemích OPEC stanovena na 17,5 miliónu barelů denně. Mimořádná konference je jedním z forem OPEC, které může rozhodnout o eventuelních změnách ceny a objemu těžby. Podle informací z kruhů konference OPEC byly objemy těžby ropy v miliónech barelů denně stanoveny následovně (v závorce dosavadní kvóta): Irák 1,3 (1,2), Iran 2,2 (1,2), Saúdská Arábie 5,0 (7,15), Kuvajt 1,0 (0,8), Indonésie 1,25 (1,3), Alžírsko 0,75 (0,65), Libye 1,0 (0,75), Nigérie 1,3 (1,3), Ekvádor 0,2 (0,2), Gabon 0,25 (0,15), Katar 0,3 (0,3), Sjednocené arabské emiráty 1,2 (1,0), Venezuela 1,75 (1,5).

■ **Stechtiltelký program v chovu** hovězího dobytka počítá s řadou variant, založených na optimálním souladu mezi biologickým materiálem a chovatelským prostředím. Ve Výzkumném ústavu živočišné výroby v Nitře prověřili v praktických podmínkách užitek vlastností černostrakatého nížinného plemene. Potvrdili, že při plynodárné a vyrovnané výživě dává toto plemeno vysokou produkci mléka. Dojnice, které byly odchovány na Slovensku, dosáhly mlékovou užitečnost v rozpětí od 4230 kg do 5360 kg, zatímco jejich předchůdkyně, chované v Dánsku, měly užitečnost od 3902 kg do 5143 kg. Aklimatizačním procesem se snížil pouze obsah tuků v mléku průměrně o 0,23 procenta. U černostrakatého nížinného plemene s vysokou mléčnou produkcí však narůstají problémy s plodností. Správnou výživou a péčí o reprodukci je možné i tento nepříznivý faktor změnit.

Váter sind wichtig

TERMOLI, 20. März (AFP). Kritik an der „vaterlosen Gesellschaft“ unserer Zeit hat Papst Johannes Paul II. am Samstag in einer Predigt in der italienischen Stadt Termoli (Molise) geäußert. Bei einer Messe vor rund 60 000 in der süditalienischen Adria-Stadt versammelten Gläubigen forderte der Papst die Familienväter auf, ihre Rolle in der Gesellschaft wieder wie einst gerecht zu werden. Die Vaterschaft sei eine „große Aufgabe, der sich heutzutage immer

Zwei alte Damen gestehen Schwindel mit Feen-Sex

LONDON, 18. März (dpa). Das Liebesleben zwischen Kobolden und Feen, das der britische Sherlock-Holmes-Autor Sir Arthur Conan Doyle vor mehr als 60 Jahren bei einem weltweit Aufsehen erregenden Streit unter Parapsychologen geklärt zu haben glaubte, ist wieder völlig offen. Eine 76 Jahre alte Dame hat in der Freitag-Ausgabe der Londoner Zeitung „Times“ gestanden, daß sie im Jahre 1917 zusammen mit ihrer Cousine Fotografien fälschte, auf denen angeblich Feen zu sehen waren.

Die Geschichte hatte damals, aber auch in den Jahrzehnten danach, ungeheuren Wirbel verursacht, weil sie von vielen als einer der klarsten Beweise für die Existenz paranormaler Phänomene betrachtet wurde. Edward L. Gardiner, damals Nationaler Sekretär der Theosophischen Gesellschaft, gab sich als Autorität: Er erklärte, Feen arbeiteten in Blumenstengeln und könnten nur dann beobachtet werden, wenn sie sich einmal ausruhten.

Sir Conan Doyle, der Erfinder Sherlock Holmes', hatte die Fotos lange geprüft, und als er mitten im nackten Bauch einer der geflügelten Feen einen Punkt entdeckte, hielt er ihn für den Nabel und schloß messerscharf, daß sich Feen und Kobolde paarten und ebenso reproduzierten wie Menschen. Jetzt steht fest, daß der Punkt eine Hutmadel war, mit der die ausgeschnittenen Bildchen der Feen auf einen Hintergrund geheftet und dann fotografiert worden waren.

Frances Griffiths, die damals zehn Jahre alt war, hatte zusammen mit ihrer sechs Jahre älteren Cousine Elsie Wright die internationalen Koryphäen der Parapsychologie an der Nase herumgeführt.

Die beiden Mädchen waren auf die Idee verfallen, als sie eines Tages zu spät nach Hause kamen und mit der Ausrede auf Unglauben stießen, sie hätten „mit Feen gespielt“. Um Recht zu behalten, borgten sie die Kamera von Elsie's Vater und produzierten Bilder, auf denen tanzende Feen zu sehen waren.

mehr Väter entziehen“ wollten. Unter dem Vorwand der „Gleichheit“ mit ihren Kindern entzogen diese modernen Väter ihnen die „psychologische Unterstützung“ und die „moralische Stütze“, die sie zu ihrer Entwicklung benötigten. Der Papst verwies auf das Beispiel der Väter in den Büchern der Bibel: Diese hätten die rechte Verteilung von „Zärtlichkeit und Ernst, Verständnis und Strenge, Kameradschaft und Autorität“ gehabt. Die anwesenden Gläubigen, überwiegend Landwirte, Fischer und Arbeiter, spendeten dem Papst begeisterten Beifall. **BEZ NICH TO HALT NEJBOŘ!**

JUTOVÉ PYTLE

● S důvěrností zákazníků si pohrávali také v prodejné Potraviny v Praze na Národní třídě č. 17. Před vánočními svátky zde prodávali sáčky s vláskými jádry z dovozu, 0,25 kg za 17,50 Kčs. Jádra byla žuklá, což zaměstnanci prodejny dobře věděli, neboť při případných reklamách zákazníků jim nedělali potíže a peníze vraceli. Samozřejmě jen těm, kteří neváhali reklamaci uplatnit. Podle vyjádření krajského inspektora České obchodní inspekce (cit.) „závědu v jakosti zaviniil západoněmecký dodavatel již při samotném balení. Prislusný podnik zahraničního obchodu byl upozorněn, aby od této firmy nebyly případné další dodávky uskutečňovány“.

„Promille-Grenze senken“

FLENSBURG, 17. März (dpa). Der Bund gegen Alkohol im Straßenverkehr hat den Gesetzgeber aufgefordert, die drei gegenwärtig bestehenden Promillegrenzen abzuschaffen und durch eine einheitliche Höchstgrenze von 0,6 Promille zu ersetzen. Der Begriff der relativen und absoluten Fahrtüchtigkeit sei unscharf, begründete der schleswig-holsteinische Sektionsvorsitzende Hans-Kraft Hardt diese Forderung. Viele Verkehrsteilnehmer betrachteten die 0,8-Promille-Grenze als „Aufforderung, sich an diesen Wert heranzutrinken“. Die derzeitige Höchstgrenze von 1,3 Promille ist nach Auffassung von Hardt „schlichtweg wahnwitzig“. Kein Land der Welt toleriere einen so hohen Wert. Kaum jemand wisse zudem, daß er bereits mit einem Alkoholwert von 0,3 Promille vor Gericht kommen könne, wenn er auffällig gefahren sei. In seinem solchen Fall seien Führerscheinentzug und Geldstrafe härter, als wenn man — ohne auffällig gefahren zu sein — mit 1,29 Promille im Straßenverkehr „erwischt“ werde. In diesem Falle verhängte die Verwaltungsbehörde nur ein Bußgeld zwischen 500 und 1000 Mark und spreche ein Fahrverbot von maximal drei Monaten aus.

HAUHR: — 0,6 promille

V roce 2000 má být v NSR na 30 milionů osobních aut. Znamenalo by to, že osobní vozy by přepravily 84 procent osob. Zajímavým poznámkem je však stoupat počet koupí ojetých automobilů — jen vloni se jich prodalo pět milionů.

od cukru z dovozu, které Cukrovarnický průmysl Praha prodal Uhelným skladům Praha a ty v nich — jako v nevratných — prodávaly palivo spotřebitelům, se staly předmětem kritiky v Dikobrazu č. 47/82. Podle vyhlášky č. 118/71 o hospodáření druhotnými surovinami měly být pytle nabídnuty Sběrným surovinám k dalšímu zhodnocení. Cukrovarnický průmysl Praha sice nyní na svou obhajobu uvádí, že je nabízel krajským podnikům Sběrných surovin (neriká ktere), ale že neuspěl, ježto šlo o pytle s výtou polyetylenovou vložkou. Že by si krajské podniky nevěděly rady s tím, co pražský podnik běžně dělá? Ze totíž: PE vložku vytrhá, pytle vypere, vytrídí, opraví a vrátí k dalšímu použití? Neobstojí ani druhý argument, že odprodejem pytlů Uhelným skladům se vlastně ušetřila práce a náklady s další jejich úpravou.

**PAK BY JE MOHLI ZASÍF
VZAT CUKROVÁŘŮM...**

Der einzig vernünftige Drink

LONDON, 17. März (AP). Die zugunsten des britischen Staatshaushaltes beschlossene Erhöhung des Whiskypreises löste am Mittwoch im Oberhaus dem „House of Lords“, ein Sturm der Entrüstung aus. Verärgerte Peers wiesen auf den Schaden hin, der der ohnehin schon notleidenden schottischen Whiskyindustrie entstehen werde. Der 99 Jahre alte Lord Shinwell sprach von einer „lästigen Steuer“, die den Absatz des, wie er es nannte, „einzigen vernünftigen Getränks“ beeinträchtigt. Der Lord forderte „Gerechtigkeit für Schottland“ durch Rücknahme der Steuerordnung. Der Earl of Lauderdale befand, die Steuererhöhung widerspreche dem Vorsatz der Regierung, die Inflation zu drücken. Lord Mansfield, Staatsminister im Schottlandministerium, schließlich verkündete: „Scotch ist der einzige Drink für mich, besonders wenn man ihn mit der Jauche aus dem Ausland vergleicht.“

Boykottaufruf gegen Zirkus

RENNES, 17. März (dpa). Die Zurschaustellung der angeblich „dicksten Frau der Welt“ in einem Zirkus ist in Frankreich jetzt erstmals auf Protest gestoßen. Vier Behinderten-Verbände zunächst in der westfranzösischen Stadt Angers und jetzt auch in Rennes haben zum Boykott der Vorstellungen des „Zirkus Barnum“ aufgerufen, der die 220 Kilogramm schwere Sudfranzösin „Miranda“ (23) in seiner traditionellen „Galerie der Phänomene“ neben zweiköpfigen Kälbern und achtfüßigen Schweinen als Attraktion präsentiert. Die in der bretonischen Sektion der „Körperbehinderten Frankreichs“ organisierten Behinderten wenden sich gegen die „Skandalöse und rückschrittliche Ausbeutung“ mit dem Ziel der Rücken von Körperbehinderten Personen.

**VIM O STAŤMIKOVÍ, KTEREJ
PAŤ ÁSKUPA A KĚŽHA!**

POCHOP, MARIE, MY, NOČNÍ PTÁCI, NEMŮŽEME SLIBIT, ŽE ZAS PŘILETÍME KE STEJNÉMU KRMITKU!

TAK VÍDŠ HO SYČÁKA:
MY SI KVŮLI NĚMU UTRH-
JEME OD HUBY,
KOUŘÍME MARSKY,

A MLADEJ PÁN SI
ZATÍM VE ŠKOLE NA ZA-
CHODĚ VYPALUJE
SPARTY!

Americkým vědcům se například podařilo získat od jedné krávy až 60 telat za rok.

APRIL EŠTĚ NENÍ...

● V bufetu Hvězda v Haviřově prodávali med za 41,90 Kčs ve skleničce o obsahu 0,65 kg. Čtenář K. H. koupil poslední skleničku, kterou na pultě měli, zaplatil požadovanou sumu a na prodej předraženého zboží nás ihned upozornil. Ten jediný také dostal zpátky 21, — Kčs, t.j. rozdíl ceny. Kolik skleniček medu takto v bufetu prodali, jsme se nedozvěděli ani od odboru obchodu MěNV v Haviřově. Vime pouze to, že vlastně nikdo o nic nepřišel, neboť rozdíl v ceně byl dodatečně odveden do státního rozpočtu. Med se totiž vůbec neměl dostat na pult, ale do cukrářských dobrot, pro které byla jeho cena takto vykaulkulována. Pokud se však med dostal až ke spotřebiteli a ten se nad průměrnou cenou nepozastavil, měl prostě smůlu. Asi ho těžko uspokojí, že vedoucí prodejny (bufetu) byl za nesprávný postup při prodeji zboží potrestán důtkou.

Japonské motocykly vedou

Motocyklem roku 1982 se stala Honda VF 750 F. Také druhé místo obsadil motocykl značky Honda, typ CB 1100 R. Třetí je Kawasaki GPZ 1100. Japonská nadvláda v motocyklech je neporazitelná.

Také ve Francii přikročili koncem r. 1982 k omezení rychlosti na cestách. Na dálnici je maximální povolená rychlost 110 km/hod. a na ostatních silnicích jen 80 km/hod.

Na břevnovském hřbitově je prostý hrob a pomník s nápisem: "PhDr. Alfred Fuchs, narozen 23. 6. 1892 v Praze, pokřtěn 29. 7. 1921 v Praze, umučen 16. 2. 1941 v Dachau". K 40. únorovému výročí Fuchsovy smrti seznámila studie v Novém Životě své čtenáře pod zn. CM s tímto plodným novinářem, autorem tisíců článků a anekdot i řady knih z let 1924 až 1939, vynikajícím přednášečem, řečníkem i vtipným debatérem s fenomenální pamětí. Dr. Fuchs byl ctitelem Březinovým a Floriánovým. Také ctitelem mariánského kultu a katolickým myslitelem. Konstatoval rovnováhu mezi dobrou a zlou na světě. Vítězství dobra předvidal teprve na věčnosti. Psal pod značkou Drafi. Kanadské Listy vzpomenu před dvěma lety rovněž výročí Fuchsovy smrti v Dachau článkem Lad. Jehličky, který připomenul Fuchsovo vrozené gentlemanství a jak svoje vědomosti rozdával "v drobných"; také že překládal z Heina, z Goetheho a z Broda; že klíčem k jeho debatérským úspěchům byla zásada a schopnost vymyslet se poctivě do stanoviska partnerova. Závěrečným odstavcem, citovaným v nadpise tohoto článku, cituje Jehlička jedno ze svědectví o Fuchsově mučnickém konci. Především, že vytrval, ač byl varován a dokonce vyzván, aby odešel, pokud byl čas. - V I. díle své knihy Žalují, kde píše dr. Ant. Kratochvíl o politickém teroru 50. let, jehož oběti byli také naši židovští spoluobčané, najdete Fuchsovu citát: "Český a slovenský antisemitismus byl od středověku odporný svým brutálním primitivismem." V II. díle je pod kapitolou Epilog k spisovatelským procesům závěr jednoho z posledních Fuchsových dopisů z 22. září 1940: "Nezbývá nám už mnoho času... Nedokončil jsem již poslední kapitolu své práce, dopíše ji utrpení samo. A tato poslední kapitola ve vši skromnosti bude syntézou života a díla."

V dokumentaci, týkající se koncentračních táborů, jsem našel protokol o Fuchsově tragickém konci, jak byl napsán po osvobození americkou armádou pro stížnostní komisi Čs. národního výboru v táboře vězňů K. Frintou, a jak byl vytištěn po našem návratu z Dachau ve Svobodných Listech 1. září 1945: "V koncentračním lágru v Dachau byl jsem ihned po svém příchodu zařazen do trestného oddílu, pověstně Strafkompagnie. Lagerführer Zill zařazoval do tohoto oddílu téměř všechny Čechy, kteří přišli do Dachau na jaře 1940 a 1941, dále skoro bez výjimky všechny kněze, židy a tzv. míšence. Trestný oddíl měl mnoho nevhod proti ostatním vězňům, např. nesměli jsme nakupovat v hubené kantýně, kouření bylo trestáno ubíjením a pod. Zill zařazoval do této jednotky neustále vězně, takže jimi byly naplněny dva bloky. Říjci byli na bloku 17, židé a míšenci na bloku 15. Blokáltestrem byl známý vrah Knoll. Též ostatní blokový personál se skládal z úchylných surovců... Kápek lágru byl pověstný Hentschel. V únoru 1941 uhodily silné mrazy se sněhovými vánicemi a bouřnicí, takže nebylo možno venku pracovat. My vězňové z bloku 17 jsme pracovali dále v tzv. Unterführerheimu. Židé museli odklízovat sněh; jednak jej odváželi na kolečkách, jednak jej nosili na deskách od stolů nebo museli sviště pláště a odnášet sněh v nich. Z této práce si udělali SS a jejich pomahači kratochvíli: honili vězně při práci do klusu, tloukli je holemi, podráždili jim nohy. Alfred Fuchs a jeden český učitel z Olomouce, jehož matka byla židovka, pracovali společně. Byli nepřetržitě bití a polévání vědry ledové vody. Připomínám, že v ten den byla zima -28 st. C! Pamatuji si to bezpečně, neboť jsme si to s kamarády - spoluvězni, kpt. Burešem z Uh. Hradiště, kpt. Zavřelem z Pardubic a Adolfem Klimperem z M. Ostravy, ověřili. Toto týrání dra Fuchse a českého učitele jsme pozorovali, když jsme se vraceli z práce. Oba zmínění stáli u brány, jejich šaty byly úplně zmrzlé a odstávaly od nich jako krupičky; vedle nich stály jejich pláště, takže figurovaly jako by byly z plechu. Fuchs a učitel stáli nehybně, ani se již nechvěli. Všiml jsem si dobře, že prsty na jejich rukou byly úplně bílé. O 1. hodině jsme opět odcházeli a oba mučení tam ještě stáli. O 5. hodině jsme se vraceli a teprve tehdy jim bylo dovoleno vrátit se s námi na blok 15. Knoll je večer nepředvedl k lékařské prohlídce. Teprve po dvou dnech byli přijati do lágrové "nemocnice" /!/, kde oba skonali na zánět plic a na těžké omrzliny. "Miloš Vítek, býv. pol. vězeň č. 38906, Dachau"

INZERÁT 2 LID. DEMOKRACIE:

PROD. 1 NOVOU PNEU Pireli. Zn. Nebo koupím.

„Vážení redakce DRÁBY, vloni jsme dostali jako svačtinu dar automatickou přecku Tatrmat. Sloužila nějaký čas dobře, ale potom se poněkud porouchala. Žádost o záruční opravu jsem podal ve Strojárně v Pardubicích, a protože přes den není u nás nikdo doma, na objednavce jsem uvedl adresu rodičů (bydlí o 300 m dál). Letos 13. ledna přijel servisní mechanik, zavazoval u rodičů, otec mu vysvětlil, že je potřeba ujit ještě 300 metrů. Opravář však prohlásil, že bude opravovat jen na adrese, která je uvedena na opravence, a odjel. Není to neekonomické? B. V. Prelouč.“

Na náš dotaz odpověděl Strojárnám Pardubice: „Ke stížnosti S. B. V. Vám sdělujeme, že u nás na středisku se objednavky na opravu přijímají a zapisují do knihy objednávek přes kopii, tzn., že pokud by mechanik objednavku opravil provedl na jiné adrese, než je v knize objednávek, musel by na montážní list, který je přenesl zúčtovatelný, vypsati tuto jinou adresu a po případné kontrole by došlo k nesrovnalostem... Představte si situaci, že by každý ze zákazníků čekal na mechanika na jiné adrese, než je pračka, byt i jenom 300 m od bytu. To by více jezdil a chodil se zákazníci po ulicích, než opravoval... Pokud nám mechanik nepředloží k zakázce montážní list, nemůžeme ani účtovat kilometry, takže zákazník B. V. navštívil úplně zdarma.“

Prag bittet um Vermittlung

GENF, 17. März (AFP). Die Prager Regierung hat offiziell das Internationale Rot-Kreuz-Komitee (IKRK) in Genf gebeten, sich um die Freilassung der am 12. März in Angola von der Widerstandsbewegung Unita entführten 64 Tschechoslowaken einzusetzen.

TEŠ BRZÍ TAKO KURUY...

POZUSTATKY GENIÁLNÍHO SKLADATELE Wolfganga Mozarta uložili vídeňané v roce 1791 do společného hrobu chudiny; někteří nadšenci Karlových Varů však hledají v této lidové metropoli jiný Mozartův hrob. Zde totiž skončila bezdlaď před sto lety životní cesta nejmladšího Mozartova syna Františka Xavera, jež matka už v dětství přejmenovala na Wolfganga. V Karlových Varech Mozartův syn někdy kráti veřejně koncertoval a dokonce doprovázel na klavír mladíka českého vřiuosa Ferdinanda Lauba. Karlovarští v říjnu minulého roku znovu uplatnili Mozartův hrob, přenesení z bývalého Ondřejského hřbitova.

Aufgespießt

„Strauß erhält Schlüsselrolle in Bonn.“

Schlagzeile der Tageszeitung „Nürnberger Nachrichten“ vom 17. März.

„Das Angebot Kohls an Strauß steht — am Samstag soll die Entscheidung fallen.“

Schlagzeile der Tageszeitung „Münchner Merkur“ am 17. März.

„Union in der Sache einig. Aber: Welches Amt akzeptiert Strauß?“

Schlagzeile der Tageszeitung „Die Welt“ am 17. März.

„Strauß geht nicht nach Bonn.“

Schlagzeile der „Stuttgarter Zeitung“ am 17. März.

PLO-Vertreter diplomatisch anerkannt

PRAG, 18. März (AP). Die Tschechoslowakei hat der Vertretung der Palästinensischen Befreiungsorganisation (PLO) diplomatischen Status zuerkannt. Die CSSR ist das 33. Land, das einer PLO-Vertretung Diplomatensstatus gewährt.

Když se turecký řidič napil před jízdou alkoholem, může ho potkat neobvyklý trest. Jestliže má v krvi více než 1,2 promile, policisté ho odvezou 25 km do stápl, tam mu vezmou boty a ponožky a vlnk je nucen se vrátit bos a pěšky.

Aufgespießt

4 Zimmer, Küche, Bad, Balkon, komfortable Neubauwohnung in der Mitte von Prag, 1. 5. 1983 zu vermieten. SPDI/Grüne-Anhänger zwecklos. Miete 450,— DM kalt. Anzeiger aus der „Neuen Osnabrücker Zeitung“ (NOZ)

Člen předsednictva fotbalového svazu, předseda komise vrcholové kopané ÚV ČSTV a trenér Sparty Václav Ježek: „Berger končí léčení (protialkoholní — pozn. A.) ve středu (tj. 2. února t. r. — pozn. A.) nastupuje do práce... Řeknu to otevřeně — rád bych ho uvítal ještě v této lize na hřišti...“ (Mladá fronta 31. 1. 1983)

„Hráč Berger se obrátil na výbor oddílu kopané Sparty se žádostí o prominutí trestu... výbor projednal žádost spolu s dobrozdáním léčebny a s písemným pracovním hodnocením zaměstnavatele... rozhodl zařadit Bergra do kolektivu A-mužstva a přiznat mu výhody hráče vrcholové kopané...“ (Denní tisk 19. 2. 1983)

V semifinále Českého poháru Sparta-Bohemians nastoupil Berger 22. února (po šesti dnech tréninku s míčem — pozn. A.) na posledních dvacet minut.

„Výbor Fotbalového svazu ÚV ČSTV... považuje rozhodnutí fotbalového oddílu TJ Sparta ČKD Praha za nesprávné, neuvážené a v rozporu se stanoviskem sekretariátu ÚV ČSTV k čs. fotbalu...“ (Podle zpráv tisku 23. 2. 1983) (Zpráva ČTK 24. 2. 1983)

ALAIN DELON je nejen stálou francouzskou kinematografií, ale i úspěšným podnikatelem. Vedle své produkční firmy si nedávno zařídil i výrobu parfémů. A aby obchod lépe šel, vytvořil si i skupinu Delonových girls, jejichž úkolem je doporučovat parfém anežky Lásky čas pádným pro jejich něžné protějšky.

SVĚTOVÝ rekord v takzvané „rychlolovci“ získali herci anglického divadla, které působí v Amsterdamu. Dílo svého slavného rodáka W. Shakespeara, to jest 37 dramát, 154 sonetů a několik dalších spisů, oddrmolili za 30 hodin.

ŽENY

Dějiny prošlo mnoho žen, které byly nesrovnatelně silnější než jejich mužští partneři. Dokazují to zápisy v kronikách a letopisech, dobové rytiny, sportovní časopisy z počátku našeho století i silové výkony sportovkyň z našich současných dnů.

Tak píše ve svém článku pro časopis 100 + 1 ZZ předseda komise silového trojboje VSKU ČUV ČSTV Josef Svob. autorita v této disciplíně na slovo vzatá. Jistě i vás bude zajímat jeho povídání o ženách siláčkách.

Ve druhé polovině minulého století začala získávat autoritu veřejná vystoupení siláček v divadlech, cirkusech a varieté. A snad by to nebyly ani ženy, kdyby nezatoužily vyzkoušet svoje schopnosti i v této oblasti. Objevily se siláčky - sestry Sansoniiové, Marie Lursová, Karolina Baumanová, Miss Athlete a její tři dcery, Bella Gina a jiné - Němky, Irky, Angličanky, Italky, Francouzsky, Američanky. Při vystoupeních ve slavných cirkusech Evropy i Ameriky jedna triumfovala nad druhou při vymyšleni náročnějších a efektnějších triků. V r. 1885 vystupovala v Praze Miss Elsbett. V proslavené poříšské hospodě U Perlece předváděla lámání podkov, trhání řetězů a ohýbání železných tyčí. Siláčka vážila 270 liber, tedy 121,3 kg. Slavná artistka Bella Gina zvedla ve stoji na speciální plošině desku uvázanou řetězy, na níž stáli dva koně i s jezci! Bez sebemenšího vypětí trhala na dva kusy sadu 110 hracích karet, což dokázalo jen několik mužů na světě, nebo zápasnickým mostem zvedla podstavec zatížený deseti statnými muži z publika.

Americká siláčka Josephina Blattová, vystupující pod uměleckým jménem Minerva, dostala diamantový pás (nejvyšší ocenění mezi profesionály) za následující výkon: zvedla zády desku, na které stálo 23 mužů o celkové hmotnosti 1616 kg.

Rakušanka Katty Sandvinová-Brumbachová, dcera slavného siláka Brumbacha, předváděla svou sílu pod kopulemi cirkusových šapitó celé tři desítky let. Žonglovala s dělostřeleckými koulemi nebo si dala na ramena přivázat dělo vážící 450 kg, ze kterého vystřelili slepým nábojem. Svého muže, který vážil okolo 90 kg, nosila s úsměvem na jedné ruce. Soupažným nadhozem dokázala vzepít 131 kg, což je dodnes nepřekonaný ženský profesionální světový rekord.

Všechna tato siláčka vystoupení žen měla však k těžkoatletickému sportu daleko. Chybělo jim totiž opodstatnění sportovního boje i honba za rekordy. Ačkoli organismus ženy má specifické anatomické a morfologické složení, kterému podobné vypětí vyslovené škodí, bylo stále mnoho žen, které vzpíraly mimořádná břemena i ve skutečných disciplínách těžké atletiky - vzpírání a silového trojboji. O jejich síle nade všechnu pochybnost svědčí tyto ukazatele:

Maďari Athlete zvedla soupažným nadhozem 89,5 kg, trhem jednou rukou 50 kg a bicepsovým shybem 32 kg. Ruský časopis Sport uveřejnil r. 1902 zprávu o baltské šampionce Lindě Bellingové, která dokázala nadhodit 96 kg a trhem s napjatou paží zvednout 34 kg. V Guinnessově Knize rekordů ve stali o ženském vzpírání rekordy se v r. 1975 uvádí: „Nejvyšší ženský výkon v mrtvém tahu dosáhla Jane Wessleyová z Francie - 178 kg. Bylo to v Paříži 14. října 1956.“

Američanka Jane Toddová zvedla 3. května 1975 rekordní zátěž 179 kg! Jane Toddová je manželkou světového rekordmana v silovém trojboji Terryho Todda. Narodila se v r. 1953, měří 168 cm a váží 76,6 kg. Povzbuzena manželovými úspěchy i svými tréninkovými výsledky, začala také ona soutěžit v ženském silovém trojboji (power liftingu), který je v USA velmi populární. Jako první žena na světě překonala v trojboji hranici 450 kg - tlakem v leže zvedla 90 kg, ve dřepu překonala 157,7 kg, mrtvým tahem vytvořila nový světový rekord 204 kg. O její mimořádné síle svědčí i fakt, že napjatým palcem a ukazováčkem snadno zmáčkne plechový uzávěr láhve od piva nebo limonády.

Ženy pronikly i do jiných odvětví těžké atletiky. Už na konci minulého století byly velmi oblíbené ženské zápasnické soutěže, jejichž popularita přetrvává v některých zemích dodnes. Mezi současné nejsilnější zápasnice volného stylu patří Angličanky Joan Rhodesová a Jill Tillmanová, Američanky Elda Scarnerová a Maria Bernadiová, Japonka Mijako Širai.

Statečné siláčky najdeme ovšem už v legendách, viz germánskou Brunhildu, která hravě vítězila nad muži v trojboji - hodu oštěpem, vrhu kamenem a skoku do výšky.

Temný středověk se jen hemžil silnými dámami, jejichž bledostné, krásné tvarované ručky v sobě skrývaly neženskou sílu. Například polská kněžna Anna, manželka knížete Janusze II., prý lámala silné lovecké tesáky jako chleba, a jak píše kronikář, „lépe z luku střílela, nežli jechlou vládla“.

Mazovská kněžna Cymbarka drtila ve dvou prstech liskové i vlašské ořechy a trhala jako papír rytířské pancíře.

Panna Cieľská prý zase dokázala jednou ručkou uchopit dva statné chlapy, lehce jimi potlačit a vyhodit je z okna. Naštěstí byly tenkrát domy ponejvíce přízemní.

Podobnou silou se od ostatních žen odlišovala i Alžběta, dcera knížete Boguslava Štětinského. Podle Benedikta Chmielewského, který se odvolává na různé autority a důvěryhodné prameny, „lámala koňská kopyta a ostří u tesáků, seker, břitev a noží chýbala jako karty.“

Mezi tyto středověké Amazonky patřila i jedna z manželek českého krále Karla IV. Kronikář Beneš z Weitmille, který její silácké kousky vidával, k tomu podotýká, že „z vrozené skromnosti a studu jen tehdy tak činila, prosil-li o to manžel, aby žasnoucím hostům sílu svou ukázala“. Hravě trhala rytířské pancíře na kusy, ohýbala jako papír cinové talíře a tlusté kuchyňské nože přelamovala jako mrkev. Ktera z manželek Karla IV. byla nadána takovou silou?

„Navajo Nixon“

Es ist das alte Lied: Die Macht korumpiert. Das sagen sogar die Freunde von Peter MacDonald. Zwölf Jahre war der 55jährige Oberhaupt der Navajos, des größten Indianer-Stammes in den USA. Er war Chef des größten amerikanischen Indianer-Reservates und Herr über Bodenschätze im Wert von Milliarden Dollar. Er trug den inoffiziellen Titel „Mächtigster Indianer Amerikas“. Aber die große Zeit von Peter MacDonald ist vorbei: Bei der jüngsten Wahl unter den Navajos erhielt der 44jährige Peterson Zah die meisten Stimmen und wurde somit Stammesführer.

Das Gebiet der Navajos umfaßt rund 80 000 Quadratkilometer in Arizona, Utah und New Mexico und ist damit fast so groß wie Bayern. 150 000 Menschen leben in diesem Land, das geprägt ist von großartigen Naturschönheiten, aber bitterer Armut seiner Menschen. Geld bringen den Navajos die Kohlebergwerke und die Kraftwerke, die den gesamten Südwesten der USA beliefern. Aber die Bergbau-Gesellschaften zahlen den Indianern nicht einmal 20 Prozent des Preises, der anderswo in den USA gilt. Peterson Zah hat versprochen, dies zu ändern, obwohl er dazu bestehende Verträge mit den Energie-Konzernen brechen müßte.

Aufstieg und Fall seines Vorgängers Peter MacDonald sind typisch für einen Häuptling, der versucht hat, sich zwischen den alten Traditionen seines Volkes und den Zwängen einer modernen Gesellschaft durchzulavieren. Er wurde dabei zum Multimillionär, verbündet mit Konzernchefs ebenso wie mit Medizinmännern. Mit seinem blauen „Lincoln Continental“ kreuzte er durch „sein“ Land, trug die teuersten Anzüge — und machte sich damit verdächtig bei seinem armen Volk. MacDonald wurde 1970 zum Stammesvorsitzenden gewählt. Er wetterte gegen die weißen Unterdrücker in Washington und gegen die Energie-Konzerne und auch er versprach, die Pachtverträge mit den Mininggesellschaften zu kündigen. Aber MacDonalds Verbindungen nach Washington und zu den Energie-Gesellschaften wurden immer enger. Programme der Bundesregierung liefen an, Straßen wurden gebaut, Wohnhäuser und Einkaufszentren, neue Jobs entstanden. Die Bergbau-Gesellschaften zerpflügten das alte Land der Navajos und gruben nach Kohle und Uran, bohrten nach Öl. Und MacDonald profitierte davon. Er setzte für sich eine lebenslange Pension von jährlich 55 000 Dollar durch — ein deutlicher Kontrast zum durchschnittlichen Jahreseinkommen von 3000 Dollar eines Navajo.

1976 kam es zum Skandal: Die Angestellten des Wohnungsbauprogramms wurden verurteilt, Gelder in die eigene Tasche gesteckt zu haben. MacDonald wurde wegen Betrugs und Steuerhinterziehung angeklagt, aber

10 000 Arbeitsplätze der Regierung wurden in einem Jahr abgebaut, die Arbeitslosigkeit stieg auf 80 Prozent.

freigesprochen. In dieser Zeit bekam er den Beinamen „Navajo Nixon“. Trotz allem wurde er 1974 und 1978 wiedergewählt. Dann allerdings brach seine Strategie der Modernisierung zusammen. Die Rezession drosselte die Aktivitäten der Bergbaubetriebe, allein 1982 verloren Tausende von Navajos ihren Job. Die Haushaltskürzungen der Reagan-Regierung zerstörten schließlich das, was von der Wirtschaft der Navajos noch übrig war.

Peterson Zah hat diese Entwicklung seit Jahren beobachtet. Als Leiter einer öffentlichen Rechtsberatung fuhr er mit seinem 15 Jahre alten Kombi kreuz und quer durch das Reservat. Experten sind skeptisch, wie er neue Verträge mit den Bergbaugesellschaften durchsetzen will. Aber das Volk der Navajo hat Vertrauen zu ihm. Ihn nennt man „Navajo Kennedy“.

Herrn Engströms mysteriöser Gast

Wenn Vater Engström lockend „Mieze, Mieze“ in den Kamin ruft, lassen die Fernstechniker Kameras und Tonband laufen. Und wenn ihm ein klägliches „Miau“ antwortet, dann atmen Millionen schwedische Fernseher auf: Das Kätzchen von Fäggeby lebt noch.

Das Tierchen, das so herzerzitternd klagt, steckt irgendwo in Familie Engströms Haus. Aber niemand weiß, wo genau. Niemand weiß, wie es hineingekommen ist. Und niemand weiß, wie man es wieder herauskriegen kann. Seit die Medien die Katzenjagd zum nationalen Anliegen gemacht haben, überhäufen die schwedischen Fernseher den TV-Sender in Falun mit wohlgeinten Ratschlägen: Man möge einen fischen Kater vor den Kamin setzen, sagen die einen. Man möge das Haus niederreißen, fordern die anderen.

Da der Vorschlag mit dem Kater nichts geholfen hat — Mieze muß wohl männlich sein —, haben die Engströms Zimmerleute kommen lassen. Die sollen erkunden, wie man das Katzen-Gefängnis aufreißen kann, ohne das ganze Haus abzutragen.

Seit mehreren Wochen schon leben sie mit Katzengeheul und journalistischer Überwachung. Kurz nach Neujahr war's, als das Gemaunze begann, ihren Schlaf zu stören. Als sie das verdammte Vieh hinauswerfen wollten, konnten sie's nicht finden. Doch das Miauen kam immer wieder. Seit die TV-Kameras auf ihn gerichtet sind, spricht Vater Engström freundlicher vom ungebetenen Gast. Aber loswerden will er ihn trotzdem.

Monako

Víděcky, když přijel osobní vlak anglické královny Viktorie prořídil Monackým knížectvím, musel komorník záměrně panovníce a jeho entouáž se všech oknech jejího vozu. Puritánská královna totiž nesnesla byt jen v jediné pohled na „semenitě válebnosti“ — Monte Carlo. Od rok 1883, když francouzský podnikatel Francois Blanc otevřel tehdy největší a dodnes neuvěřitelnější kasino na naší planě, je pro mnoho lidí Monacké knížectví neodmyslitelně spojeno s hernami, které po dlouhá léta byly hlavním zdrojem příjmů malého státu.

Jinak se Monako v palcových titulcích mezinárodního tisku objevuje jen zřídkakdy. Jednou z výjimek snad bylo zpravodajství o smrti kněžny Grace Patricia Kellyové, dříve velice úspěšné herečky. Zájem světové veřejnosti o ministrát na Azurové pobřeží je větší jen v době závodů Grand Prix, filmového festivalu či při silně obsazených tenisových turnajích.

V čele země je kníže, jehož trůn je dědičný podle zásady prvoroznosti po mužské linii v dynastii Grimaldi. Stát vznikl v roce 1297 spojením tří měst. Tehdy získal předek dynastie Francesco Grimaldi, který pocházel z jedné janovské šlechtické rodiny, tenkrát docela bezvýznamný hrad Mo-

Die Tierombudsfrau ist nach Fäggeby gereist, um vor Ort zu harren, bis ihr unsichtbarer Schützling auftaucht. Sie möchte das Haus am liebsten sofort abreißen lassen. Als ein Reporter sie fragte, ob das nicht übertrieben wäre, erwiderte sie mit tiefem Tierschützer-Ernst: „Nichts ist übertrieben, um ein Tier zu retten.“

Die vermeintlichen Versuche, das Tier zu orten fesseln das ganze Land. „Die Katze hat eine wichtige Funktion“, sagt der Psychologe Jan-Olof Michaelsson. „Von Arbeitslosigkeit, Wirtschaftskrise und Kriegsgesfahr haben wir die Ohren voll. Da fühlen wir uns überfordert und lassen die Scheuklappen runter. Aber mit so einem Kätzchen können wir mitführen. Das ist ein idealer Blitzableiter für unsere Sorgen.“

Katzen haben, wie man weiß, steben Leben. Daß das Kätzchen von Fäggeby nun aber schon wochenlang maunzt, ohne sich zu zeigen und offensichtlich ohne Möglichkeit, an Nahrung heranzukommen (es sei denn, es hätte sich in der Speisekammer verschachtelt), hat die Schweden dennoch vorsichtig gemacht. Sie erinnern sich an U-Boote, die man auch zu hören glaubte, ohne sie zu fangen, und haben begonnen, statt vom Kätzchen vom „mutmaßlichen Kätzchen“ zu sprechen. Vielleicht heult auch ein Geist wie weiland Chopper im Kamin. Daß Vater Engström freilich die mysteriösen Geräusche, die ganz Schweden in Aufruhr versetzen, bauchredend selbst erzeugt, scheint ausgeschlossen. Wer würde schon, nur so zum Spaß, beginnen, die Mauern seines Hauses abzutragen?

nako. Zpočátku knížectví podléhalo Španělsku, později Francii. V 16. století francouzští králové uznali nezávislost Monaka. Za velké francouzské revoluce v roce 1789 bylo Monako připojeno k Francii. Po pádu Napoleona obnovil kníže Honorius IV. Monako jako stát. Vídeňskou smlouvou v roce 1815 se Monako stalo protektorátním územím Sardinského království.

Monako se dostalo pod francouzský „patronát“ opět v roce 1861. Celou řadou smluv (mimo jiné z roku 1863) bylo uspořádáno politické a ekonomické vztahy mezi Francií a Monackým knížectvím. Francie tak zaručuje nezávislost a suverenitu Monaka a uznává jeho zahraničněpolitické zájmy.

První ústavu země dostalo za vlády knížete Alberta I. v roce 1911. Od r. 1949 je v čele země kníže Rainier III. Ten v roce 1959 zrušil platnost ústavy a za tři roky vyhlásil ústavu novou, podle níž se Monako stalo konstituční monarchií. Zákonodárná moc je v rukou osmnáctičlenné Národní rady, návrhy zákonů však předkládá sám kníže. Výkonnou moc má státní tajemník. Administrativně je Monako rozděleno na tři oblasti.

Nová etapa v historii knížectví začala v polovině padesátých let vytvořením Evropského hospodářského společenství. Monako totiž patří k oněm několika „daňovým rájům“, iez se stávají magnetem pro mnohá zahraniční společenství, lingovaní firmy, nejhrůznější jejich odbočky a banky. Dnes je Monako sídlem vedení asi 800 mezinárodních společností, 50 bank, které sem, stejně jako menší firmy, přitahuje benevolentní daňový systém.

Jestliže ještě koncem padesátých let tvořily monacký průmysl v podstatě jeden pivovar, jeden mlýn, jedna továrna na čokoládu, státní tiskárna a jeden dok na opravu lodí, dnes je v Monaku téměř pět set podniků, které mají až 150 zaměstnanců. Jsou to podniky strojírenského, elektrotechnického, kosmetického, textilního, chemického a farmaceutického průmyslu a dále podniky na zpracování umělých hmot a oděvní závody. Jejich zaměstnanci jsou z velké části italo-vé a Francouzi. Většina z nich v Monaku pracuje, ale nebydlí tam.

V Monaku je velmi drahé, knížectví se specializuje jen na kapsy bohatých návštěvníků, neboť turistika zůstává stále výrazným zdrojem příjmů tohoto státěčku. Ve srovnání s jinými vyhlášenými turistickými centry francouzské Riviéry, např. Cannes nebo Nice, je zde nejméně o třetinu dražší. Sehnat byt je velice obtížné a za byty se požadují astronomické sumy. Koupit vilu je pak téměř nemožné i pro ty nejbohatší.

V Monackém knížectví je totiž nedostatek místa. V důsledku přílivu přistěhovalců se počet jeho obyvatel prudce zvýšil. Jestliže ještě v roce 1980 mělo knížectví asi 20 000 obyvatel, dnes se jejich počet odhaduje na něco kolem 30 000. A to je na tak malou zemi značný přírůstek. Avšak pouze 5000 z nich má monackou státní příslušnost. Příliv lidí vedl k spekulacím s pozemky, byty i ve stavebnictví. Jelikož stavební prostory jsou značně omezené, byly nevázhkami půdy do moře zvětšeny téměř o půl čtverečního kilometru. Je to sice velice nákladná záležitost, avšak díky tomu dnes území Monaka zaujímá 1,89 kilometru čtverečních.

Na začátku jsme se zmínili o proslulém kasinu, které ještě v roce 1914 zajišťovalo asi sedmdesát procent státního příjmu. Tehdy zde měla evropská knížata, asijská princové a indiští maharadžové svůj druhý domov. Nejednou boháč zde přišel o veškerý majetek a skončil pak sebevraždou. Herny, a nejen ty, ale i nejluxusnější hotely, klubů, restaurací, tenisové kurty a golfové hřiště a mnoho nemovitostí vlastní společnost pro přímorská letoviska Société des Bains. V posledních letech však význam příjmů z kasina pro státní rozpočet značně poklesl. Jeho dnešní podíl činí sotva tři procenta. Zato značným zdrojem státních příjmů je kromě turistiky vydávání známek.

O kasinech a slavných výhrách a prohrách existuje nespočet legend. Jako například o senzačních výhrách nevádného Angličana Charlesa Wella, obhroublého venkovana, který v létě 1961 dosáhl senzačních výher. Psalo se asi o miliónu franků ve zlatě. A to byly tenkrát velké peníze. Ch. Wells, o němž byla svého času napsána celá řada článků, se pak do Monte Carlo za pět měsíců znovu vrátil a opět měl neuvěřitelné štěstí. Vyhrál znovu milión franků! Dal si přý přinést pytel, nasypal do něho peníze a odjel. Dlouho se vedly spory, šlo-li o geniálního podvodníka, či měl-li Ch. Wells jen štěstí. Je však pravdou, že na stará kolena vysedával za mřížemi pro pojišťovací podvody.

Jiným způsobem šel na ruletu anglický inženýr W. Jagger. Měl matematického ducha a věděl, že neexistuje technicky dokonale kolo. Vypočítal určité technické nedostatky v konstrukci a usoudil, že tyto nepatrné odchylky ovlivňují chod kola — ruletového kotouče — a zcela nepochybně „přeji“ určitým číslům. Na tomto poznání založil podnikavý inženýr celý svůj nápad. Najal si šest lidí, po-

jedna z posledních „velkých her“ se v Monte Carlo odehrála v r. 1964 před třemi lety, kdy skupina bohatých ropných šejků z Blízkého východu probírala během necelých dvou hodin čtyři milióny dolarů. Je přitom zajímavé, že zpočátku vyhrávali a ne nějakou malou sumu. Naž se k nim vrátilav štěstí obrátilo zády, měli vyhráno už půldruhá miliónu dolarů.

prve potom zaměstnanci přišli na Jaggerův „systém“. Od té doby se hráci stoly vyvažují přímo ve sklepních místnostech kasina a před vlastními použitím absolují složitá nácviková denní zkoušky odborníků. Skutečností však zůstává, že těch, kdo vyhráli velké sumy, je jen velmi málo. Většinou je tomu spíše opačně.

stavil je k šesti ruletovým stolům. Fekl jim, aby nepřetržitě zapisovali vycházející čísla. Když po pěti týdnech zápisy porovnal, zjistil, že se neomylně. Každá ruleta „pročítala“ určitá čísla. Jagger svým zapisovatelům poděkoval, štědře jim zaplatil a sám šel hrát. Během měsíce vyhrál přibližně tři a půl miliónu franků. Te-

Sonntag ohne Ausrede Houba, která si nehraje na schovávanou

„Nepředepal byste mi, pane doktore, něco proti třesení rukou?“
„Nadiktuju, když si to sám napíšete. Podívejte, co mi vyvádějí ruce.“

Den Gemeindegliedern der Lutherischen Kirche „Fürst des Friedens“ in Portland im US-Staat Oregon wird es schwer gemacht, sich vor dem Besuch des Sonntagsgottesdienstes zu drücken. Pastor David Harms hat beschlossen, den um Ausflüchte nie verlegenen „Sündern“ keine Gelegenheit mehr für Ausreden zu geben. So wurde kürzlich ein Sonntag kurzerhand zum „No-Excuse-Sonntag“ erklärt — ein Sonntag, an dem keine Entschuldigung für das Fernbleiben vom Gottesdienst akzeptiert wird.

Diejenigen, die sich über zu harte Kirchenbänke beklagen, versorgte die Kirche mit Kissen. Für diejenigen, die gerne lange schlafen, wurden Feldbetten aufgestellt. Eine Erste-Hilfe-Station sollte bei kleinen Verletzungen Abhilfe verschaffen, die die Besucher möglicherweise außer Gefecht gesetzt hätten. Für den Fall, daß die Predigt zu laut sein sollte, wurden Ohrstöpsel verteilt. Hörgeräte erhielten diejenigen, denen der Pfarrer zu leise sprach. Für Aktivitäten im Freien war auch gesorgt: kleine Teiche luden zum Fischen ein und ein Rasenplatz zum Golfspielen.

Der nahezu unwiderstehlichen Aufforderung zum Kirchenbesuch kam auch das Ehepaar Pam und Scott Wallin nach: sie erschienen in Schlafanzug, Morgenmantel und Pantoffeln und brachten Decken und Kopfkissen mit. Kommentar des Paars: „Sonntags kann es einem leicht passieren, daß man verschläft. So sind wir einfach aus dem Bett gerollt und haben uns auf den Weg gemacht.“ (AP)

**MÍSTO KOSTÍ SE ČEPUJE
POUVĚCENÝ PIVO „PŘELÝ“**

Im Parkhaus Tempo zehn

MÜNCHEN, 16. März (AP). Wer im Parkhaus zu schnell fährt, muß bei einem Unfall zahlen. Der ADAC wies in München auf ein entsprechendes Urteil des Kammergerichts Berlin hin, wonach in einem Parkhaus die Geschwindigkeit von zehn Stundenkilometer im allgemeinen nicht überschritten werden darf. Führt ein Autofahrer erheblich schneller, so haftet er bei einem Zusammenstoß auch dann, wenn der andere rückwärts aus einer Parklücke gefahren ist (Aktenzeichen: 12 U 1819/82).

Houbu s nezvyklým názvem — hltva ústřední — lze udit, smažit v těstíčku či jako řízek, připravovat na přírodní způsob, krájet do bramboráků. Hltva ústřední — klobouk podobný lastofe ústředí — roste jako dvacet centimetrový pátitřít na listnatých stromech. Houbaři ji nacházejí v podzimních a zimních měsících. Na hltvu však nemusíte chodit jenom do lesa. Na rozdíl od hříbů, křemendů nebo holubinek ji můžete spolehlivě sklízet i na zahradě.

Ale dříve než si povíme, jak hltvu ústřední pěstovat, sluší se vrátit o několik let zpátky — do Mikrobiologického ústavu Čs. akademie věd. V roce 1969 zde dr. Miloslav Staněk, CSc., společně se svým týmem poprvé v Československu připravil a ověřil sadbu pro pěstování této houby. O rok později vypracovali podklady na technologii pro velkopěstírny. Poznatky z akademie a z Výzkumného ústavu konzervování a lhovarů v Bratislavě, kde dr. A. Ginterová, CSc., souběžně zkoumala, jak pěstovat hltvu pro krmné účely, se v roce 1975 poprvé uplatnily v praxi. Ruky podané odborníky se chytili družstevníci v JZD Sokolovo-Bohdálce na farmě Kojátky na Vyškovsku. Dnes je zde centrum československé produkce této houby, neboť na balících drcené slámy vyroste ročně šestnáct tun plodnic. I když mají v kuchyni poměrně bohaté uplatnění, na trhu se neprodávají. Z Kojátek totiž veškerou úrodu odebrávají Konžervárny Prucona Poprad a míchají ji do zeleninových salátů. Zájem ze strany popradských, a nejen z jejich, je trvale větší než mohou zemědělci nabídnout. Proto chystají podstatně rozšíření pěstírny a až dostaví další budovu, chtějí zvýšit produkci na 240 tun ročně.

CASNĚ JARNÍ, velmi ozdobná rostlina kandičí psí zub se v ČSSR vyskytuje pouze na dvou místech — na vrchu Medňiku u Sázu a ve Slovenském krasu. Patří mezi kriticky ohrožené druhy červeného seznamu ČSR a je zákonem chráněna.

● V průměru tři lékárny denně vyloupí narkomani ve francouzském hlavním městě. Zatímco dříve, kdy byl na černém trhu nedostatek drog, požadovali se zbraní v ruce přímo narkotika, nyní jim obvykle stačí obsah pokladny.

PŘEDSEDA BAVORSKÉ CSU Franz Josef Strauss byl v pátek v mnichovském salpátorském pivovaru korunován na bavorského krále Franze Josefa I. Podle „korunovační řeči“ prý tak aspoň Bonu ubudou starosti, co se Straussům v nové vládě

Než se v Kojátkách rozjedou naplno, můžete zkusit pěstovat houbu sami. Nepotřebujete ani sadmu, postačí docela obyčejné špalíky. Sadbu zastírají na dobírku z JZD Sokolovo-Bohdálce, farmy Kojátky, PSČ 685 01 Bučovice. Litř podhoubi stojí 25 korun a vystačí na deset až patnáct špalíků. Na každém vyrostou za sezónu dva kilogramy hub. A hltva plodí podle tvrdosti dřeva dva až čtyři roky. Postup k pěstování je následující: Vybereme si odpadové, méně hodnotné dřevo nejlépe z vrby, osik, topolů a jiných listnáčů. Musí být čerstvě poražené, nejpozději však čtyři až pět měsíců po kácení. Z kmenů nebo větví o průměru nad 15 centimetrů se nařezou špalíky asi 20 až 30 cm dlouhé. Na řezné plochy se nanese sadba a opět se špalíky přiloží k sobě. Na koncích tohoto špalíkového sloupku se zajistí sadba proti odpadnutí „kloboučkem“, tj. asi pět centimetrů silným spalíkem, který se po nanesení sadby přibije hřebíčkem. Naočkované sloupky se usunou do polyetylenových pytlů a nalije se k nim trochu vody, tak aby nedosahovala k sadbě na spodním kloboučku. Zavázané pytle uložíme na dva, tři měsíce do tmavé místnosti, kde je teplota 20—25 stupňů. Vhodné je také kulturu osázet na jaře a nechat přes léto prorůstat venku ve stínu pod plachtou nebo slámou. V tomto případě je ale nutné kulturu chránit před hraboši, kteří prokousávají pytle a vytráží zrnitou sadbu. Na podzim (z místnosti za dva, tři měsíce) se prorostlé špalíky vyndají z pytlů a na zastíněném místě se usadí do země tak, aby polovina sloupku byla nad povrchem půdy. Doporučuje se zvolit místo s původním travním porostem, který pomáhá udržovat žádoucí mikroklima. Podle potřeby mírně zaléváme. Hltva vytváří plodnice vždy na

podzim, bude-li mít dobrou péči plodí i na jaře.

Sadba hltvy roste i na balících zkvašené a drcené slámy. Tento intenzivní způsob je vhodný pro pěstování ve větším měřítku. Podrobný návod posílají družstevníci z farmy Kojátky.

Až vám houba vyroste, můžete si ji osmažit jako klobouk bedly. Kdo chce hltvu upravit jinak, tomu nabídneme několik receptů mistra kuchyně Pavla Marušky, šéfkuchaře z pražského hotelu Intercontinental. Jeden z předpisů se jmenuje

JEMNÉ RAGÚ Z HLIVY: Světloú jřku z 20 gramů hladké mouky a dvojnásobného množství másla zalijeme půldecilitrem smetany nebo mléka, rozšleháme a povaříme. Přidáme jeden žloutek, 200 g na kostky nakrájené a na másle podušené hltvy, 80 g vařeného telecího či drůbežního masa,

Hltva ústřední vypěstovaná na špalíku

stejně množství šunky a ochutíme solí, muškátovým květem a citronovou šťávou. Zapékači misky vytřeme máslem, vložíme ragú, posypeme tvrdým strouhaným sýrem, pokapeme máslem a zapечeme.

ZÁVITKY ZE PSTRUHA plněné hltvou se připravují tak, že 150 g nakrájené houby podusíme na 50 g cibule, přidáme trochu kečupu a zastříkáme bílým vínem. Směs rozprostřeme na osolené tlátko ze dvou pstruhů, svineme, spícháme párátky nebo svážeme nití. Vložíme do máslem vymazané nádoby, zalijeme zbytkem vína a pod poklicí dusíme. Podáváme s vařeným bramborem.

SALÁT Z HLIVY A ZELÍ: 300 g zelí nakrájíme na čtverečky, spaříme ve vařící vodě, scedíme a necháme odkapat. Na 50 g oleje zpěníme stejné množství cibule, přidáme 200 g na plátky nakrájené hltvy, podusíme a nakonec přidáme chilli koření. Směs promícháme se zelím, přidáme 50 g na nudličky nakrájené sterilované papriky, oloupané mandle nebo lískové ořechy, ochutíme solí, octem, případně cukrem. Salát podáváme vychlazený. Všechny předpisy jsou pro čtyři osoby.

Hltvu očima kulturního jsmo vám přiblížil v receptech. Jak se tato houba jeví vědcům? Dejme na zvěř slovo dr. M. Staňkovi z Mikrobiologického ústavu ČSAV: „Hltva obsahuje málo cukru, proto je jako potravina s nízkým množstvím kalorií, která navíc rychle vzbuzuje pocit nasycenosti, velmi vhodná pro redukční dietu. V jednom kilogramu je 30 až 50 gramů čistých bílkovin, houba proto může posloužit jako doplněk uhlíku, nahrazující do určité míry maso. Hltva ústřední má v sobě rovněž vitamíny C a B a poměrně velké množství stopových prvků — mangan, železo aj.“

Oprava barokního divadla

(čtk): Nákladem čtyř a půl miliónu korun se opravuje barokní divadlo na státním zámku Český Krumlov. Je v něm shromážděn nejstarší soubor divadelních dekorací, kostýmů a rekvizit v Evropě. Unikátní jeviště z roku 1767 je vybaveno i zařízením, jímž lze navodit dojem vinění moře, stmívání, hřmění a déšť, má vodotrysk i soupravu pro nástupy létajících nadpřirozených bytostí ze vzduchu. Dokonce umožňuje průjezd kočáského spřežení s kočárem. Rekonstrukce stavební části je plánována do roku 1985.

DO HLEDISTE SHÍ I DIVÁCI...

Fronta na kočky

(čtk): Téměř tisícmetrová fronta před sportovní halou u štadiónu přelázel v Praze na Strahově sváděla o nevědním zájmu Pražanů o mezinárodní výstavu ušlechtilých koček, kterou tuto sobotu a neděli uspořádala základní organizace avoateů ušlechtilých koček při Českém svazu chovatelů. Shromáždilo se zde přes šest set „micek a mouček“ od pěti set chovatelů ze čtyřech hlavních plamenných skupinách — dlouhosrsté, polodlouhosrsté, krátkosrsté a siamské a orientální kočky. Ze zahraničních vystavovatelů, jejichž přiletlo na 150, byli zastoupeni chovatelé z Dánska, Maďarska, NDR, NSR, Polska, Rakouska a Švýcarska. Poprvé byl u nás vystaven siamský kocour s polodlouhou srstí.

A JUNGER HISS LILLI?

170 Jahre unter Wasser – doch fast wie neu

ANSICHT eines der beiden Schiffe auf dem Grund des Ontario-Sees, gefertigt nach Roboter-Fotografien.

Nach mehr als 170 Jahren sehen die beiden amerikanischen Kriegsschiffe „Hamilton“ und „Scourge“ noch immer aus, als seien sie klar zum Gefecht: Gewehre sind postiert, Kanonenkugeln ordentlich gestapelt, Messer und Beile zum Entern griffbereit. Das einzige Problem: Die Schiffe liegen in rund 100 Meter Tiefe auf dem Grund des Ontario-Sees zwischen den USA und Kanada. Dort waren sie während eines gewaltigen Sturms gesunken, am Vorabend einer Schlacht mit der britischen Flotte im Krieg von 1812.

Bereits 1975 konnten die Schiffe nach zwölfjähriger Suche lokalisiert werden, doch jetzt gelang es, die ersten Fotos von den beiden „Veteranen“ zu machen. Sie zeigen die Schiffe aufrecht auf dem Grund des Sees und – abgesehen von einer Schicht roter Algen – völlig unversehrt. Auch die

Skelette ertrunkener Seeleute sind zu erkennen. Bis heute weiß niemand, wie viele damals ums Leben kamen.

„Die Schiffe sehen aus, als ob sie nach kurzer Ausbesserung wieder in See stechen könnten“, sagt Daniel Nelson, der die aufwendige Foto-Expedition geleitet hat. Einige der Bilder zeigen die geschnitzten Galleonsfiguren. Diana schmückt den Bug der „Hamilton“, Lord Nelson die „Scourge“. Der für die Aufnahmen in 100 Meter Tiefe benutzte Roboter produzierte rund 1500 Fotos und 23 Stunden Videoaufnahmen. Die Technologie, so hofft das Team von Geographen und Fotografen, könnte auch einen Erfolg bei der Suche nach der 1912 gesunkenen „Titanic“ möglich machen.

Innerhalb von fünf Jahren könnten die beiden Schiffe gehoben werden,

meint Daniel Nelson. „Aber vorher müssen genaue Untersuchungen über die mögliche Konservierung angestellt werden. Wir können die Dinger nicht heben, um sie dann vergammeln zu lassen.“ Die ganze Aktion wird internationale Zusammenarbeit erfordern, die notwendige Technologie ist aber vorhanden.

Die US-Marine, rechtmäßiger Besitzer der Kriegsschiffe, hat sie der kanadischen Stadt Hamilton am Ufer des Ontario-Sees vermacht. Die Gemeinde hatte die von kanadischen Behörden finanzierte Suchaktion unterstützt, und dort sollen die beiden Schiffe auch einen Liegeplatz finden, wenn sie erst gehoben sind. Dann sollen auch die Überreste der damals ums Leben gekommenen Seeleute mit militärischen Ehren beigesetzt werden.

„Heiße Punkte“ in der Lunge

Radioaktive Teilchen im Zigarettenrauch können Krebs erregen

WASHINGTON, 16. März (dpa/UPI). Mit dem Zigarettenrauch werden radioaktive Partikel in die Lunge geschleust und dort als möglicherweise krebserregende „heiße Punkte“ abgelagert. Dies ist das Ergebnis von Studien, über die der US-amerikanische Radiochemiker Edward A. Martell vom Zentrum für Atmosphärische Forschung in Boulder (Bundesstaat Colorado) in der März-Ausgabe der von der Amerikanischen Wissenschaftsakademie herausgegebenen Publikation „Proceedings“ berichtet.

Auch Nichtraucher können nach Darstellung des Wissenschaftlers auf diese Weise geschädigt werden. Allerdings sei bei „Passivrauchern“, die dem Zigarettenrauch anderer ausgesetzt sind, die Strahlendosis etwas niedriger.

Martell fand bei seinen Untersuchungen, die von der US-Wissenschaftsstiftung und der Umweltbehörde gefördert wurden, heraus, daß zwischen dem Rau-

chen und den überall vorkommenden radioaktiven Spaltprodukten ein Zusammenhang besteht. Danach nehmen die Teerpartikel im Zigarettenrauch die Alpha-Strahlung auf, die beim Zerfall des Edelgases Radon entsteht. Die Spaltprodukte des Radons seien überall in der Luft, in besonders starker Konzentration aber in Gebäuden vorhanden. Versuche hätten ergeben, daß sich die eingeatmeten, radioaktiven Teerteilchen an zehn gut lokalisierbaren Stellen in der Lunge als „heiße Punkte“ nieder-schlagen.

Wegen der Strahlung sind daher, wie Martell weiter mitteilte, manche Bereiche der Lunge besonders gefährdet. In Krebsstudien seien die luftgetragenen Zerfallsprodukte des Radons und der Zigarettenrauch bisher immer getrennt, aber noch nicht im Zusammenhang untersucht worden. Lungenkrebs steht bei Männern an erster und bei Frauen an zweiter Stelle der Todesursachen infolge von Geschwulstleiden.

Autoboom in DDR vorüber

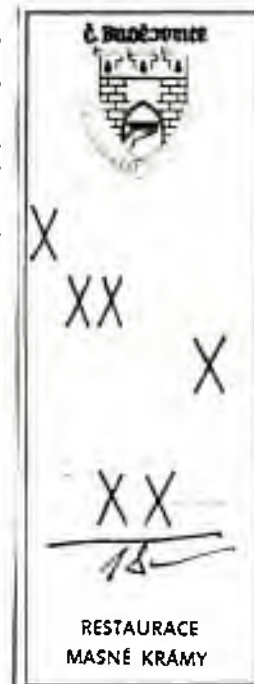
BERLIN, 16. März (AFP). Der Bestand an zugelassenen Personenwagen hat sich 1981 in der DDR auf 2,812 Millionen erhöht, das entspricht einem Zuwachs von rund 134 000 Fahrzeugen. Nach Angaben offizieller Statistiken ist dies die geringste Zunahme seit 1972. Mitte der siebziger Jahre, auf dem Höhepunkt der Motorisierungswelle in der DDR, schwankte die Zahl der jährlichen Neuzulassungen zwischen 170 000 und über 180 000. Wie das „Informationsbüro West“ berichtete, resultiert der Rückgang vor allem aus den erheblich verringerten Automobilimporten der DDR. Während sie 1975 noch 90 000 Personenwagen einfuhrte, waren es 1981 nur 48 000. Die inländische Produktion erhöhte sich in dieser Zeit von 159 000 auf 180 000 Pkw, davon wurden 1981 rund 45 Prozent exportiert. 1981 verfügten 39 Prozent aller Haushalte in der DDR über ein eigenes Auto.

Aufgespielt

„In NRW soll ihr Möllemann Halt geben. Er hat die Aufgabe, das parlamentarische Überleben zu sichern, die Erosion des Freidemokratismus à la Genscher zum Stillstand zu bringen. Dabei ist er kein Landespolitiker. Daß er seit einem Jahr stellvertretender FDP-Landeschef ist, hat eigentlich niemand gemerkt. Er gehört vielmehr zur Kategorie jener zugereisten Fallschirmspringer, die in der Wüste ihrer wechselnden Möglichkeiten von Wasserloch zu Wasserloch hetzen, dem Verdursten nahe.“

Kommentar in der „Westfälischen Rundschau“ vom 16. März 1983.

HEIßE PUNKTE – KALTER TOD!

● Lékař:
„Pane Nováček,
ve svém
zájmu se
musíte
žít
alkoholu!
Pomyslete
na své děti
a manželku...“
Nováček:
„Já když
dostanu
žízeň,
pane doktore,
tak se
přestanu bát.“

● „A proč se chcete
rozvést s manželkou?“
ptá se advokát
pana Kdouleho.
„Protože pije.“
„Vaše žena uvádí,
že pijete také.“
„No právě – pro dva
naše platy nestačí...“

Nepraktik – Svondrik
„To jsou řeči, že pivo se nedá
pit, na fotbal se nedá dívat a při-
tom jsi buď nacucanej nebo na
hřišti!“

„Pane vrchní, mohli byste mň vysvětlit čím to je, že nalévaného vína snesu o litr víc než lahvového?“

NSR: Posun doprava

Formální stránka výsledků západoněmeckých parlamentních voleb je známa. Ze vysoké volební účasti téměř 90 proc. ze zhruba 44 mil. voličů získal blok CDU/CSU 48,4 proc. hlasů, tedy přírůstek o více než 4 proc. proti r. 1959, ale nedosáhl vytknuté absolutní většiny. Vládní koalice se tedy oddá. Je musí spít o FDP, která se s 8,7 proc. přece jen udržela ve Spolkovém sněmu. Na dravě 33,2 proc. hlasů se propadla SPD (předtím 44,5). A ve Spolkovém sněmu se proti očekávání mnohých objevila pátá strana: levicově orientovaná strana tzv. zelených, neboli ochránců životního prostředí, jediná důsledně odmítající americké rakety.

Mocenské poměry se tedy opravdu posunuly doprava. Pravicový blok koalice CDU/CSU a FDP bude mít pohodlnou většinu 278 poslanců Spolkového sněmu (244+34), k tomu má CDU/CSU zastřinu většinu ve Spolkové radě, která volí prezidenta a má další klíčové pravomoci. Opozice nemůže svým počtem mandátů — SPD 193 a „zelení“ 27 — ohrožit žádné hlasování. Komu prospěl tento posun v politickém systému NSR?

Svědčí o tom reakce zaznamenané západním tiskem: průmyslníci NSR řekli, ve Washingtonu propuklo nadšení, generální tajemník NATO Luns projevil úlehčení, že SPD prohrála, Washington Post napsal, že západní Němci „hlasovali pro západní alianci, kursy západoněmeckých akcií stoupily a také západoněmecká marka se v tu ránu upevnila na burzách. Je to pochopitelné. Vždyť staronový spolkový kancléř Kohl

se jednoznačně vyslovil pro rozmištění amerických pershingů a raket s plochou dráhou letu v NSR. Blok CDU/CSU důsledně hájí zájmy velkokapitálu a Kohlova vláda v rozpočtu NSR na rok 1983 podle vzoru „reaganomiky“ snižila státní výdaje na sociální účely o 14 mld marek, zbrojní rozpočet ovšem náležitě zvýšila. Přitom nijak nebránila stoupnutí nezaměstnanosti na víc než 2,5 miliónu — rekordní úroveň v historii NSR, ani snížení reálných mezd. Počet úpadků středních a menších podniků stoupl na více než 1200 měsíčně. Mají tedy zřejmě pravdu pozorovatelé, že březnové volby, konané přesně 50 let po nástupu Hitlera k moci, jsou vítězstvím velkokapitálu. Za tímto vítězstvím však stojí četné otazníky.

Především nezvítězily ve volbách „argumenty“, jak prohlásil H. Kohl, nýbrž strach. Hluboká a rostoucí krize v NSR určila výsledky voleb. Lidé se bojí osvě zaměstnaní, o svou hospodářskou existenci. Pravicový blok tohoto strachu plně využil: slibováním opětné konjunktury i vyhrožování, že se přestane investovat, když nezvítězí CDU/CSU. I chlácholení voličů, že americké rakety možná nebudou rozmištěny, to vše za podpory obrovské propagandistické mašinérie v rákách velkokapitálu zajistilo využití onoho zklamání, jež o mnohých vyvolala rozporuplná politika SPD. Ve skutečnosti ještě nikdy nestála v NSR žádná koalice před volbami i po vítězství v nich a tak prázdnými rukama před milióny dělníků, zaměstnanců, studentů, důchodců aj. Zvítězily plané sliby, které na realitě nic nemohly změnit.

Příznačným jevem je vstup tzv. zelených na parlamentní scénu, strany, která je zásadně proti rakétám USA a různým praktickým velkokapitálu. Těch zhruba 2,2 mil. hlasů pro ně odezvaných ovšem zda-

leka nevyjadřuje skutečný počet odpůrců přeměny NSR v odpalovací základnu amerických raket prvního úderu a hromosvod jeho následků: všechny průzkumy potvrzují, že většina občanů NSR je proti rakétám USA. A podle názoru sovětských pozorovatelů nemůže vláda NSR, o jejímž konkrétním složení se přísti týden začnou koalici jednání, ignorovat nevyvratitelné důvody SSSR a dalších zemí a společenských sil proti těmto rakétám, i když Washington různými „mulpými“ triky usiluje o „automatické“ rozmištění těchto „dannažských darů“. Kohlova nová vláda nemůže ani uspat různými „kompromisními“ řešeními, umožňujícími ně jedné straně rozmišřování rakét a na druhé pokračující jednání o omezení.

Rozhodnutí velkokapitálu NSR o návratu CDU/CSU k moci za pomoci FDP prý padlo před rokem, když SPD nezvládla rostoucí nespokojenost odborů. Bylo rozhodnuto nasadit proti nim účinnější nástroje. A tak se nyní, po vystřízlivění z předvolebního mumraje a mámení, začnou rozvírat nůžky mezi sliby a praktickou politikou. Začne se projevoovat skutečné, nepsanuté rozložení společenských sil, přání a požadavky miliónů, odhodlaných bojovat za práci, chléb a mír, a vnitropolitická situace se bude zotřovovat. Stejně však si i nová vláda bude muset uvědomit, že SSSR a socialistické sousední země nabízejí ruku k vzájemně výhodné další spolupráci, ale že jsou také odhodlány a s to náležitě reagovat na kroky sledující destrukci uvolňování napětí, porušení vojenskostategické rovnováhy a stejné bezpečnosti v Evropě. Chtěli bychom však věřit, že nová bonnská vláda se bude řídit tím, co mj. prohlásil H. Kohl: že hodlá nadále plnit platné smlouvy se SSSR a socialistický-

(sn)

KRIZOVKA

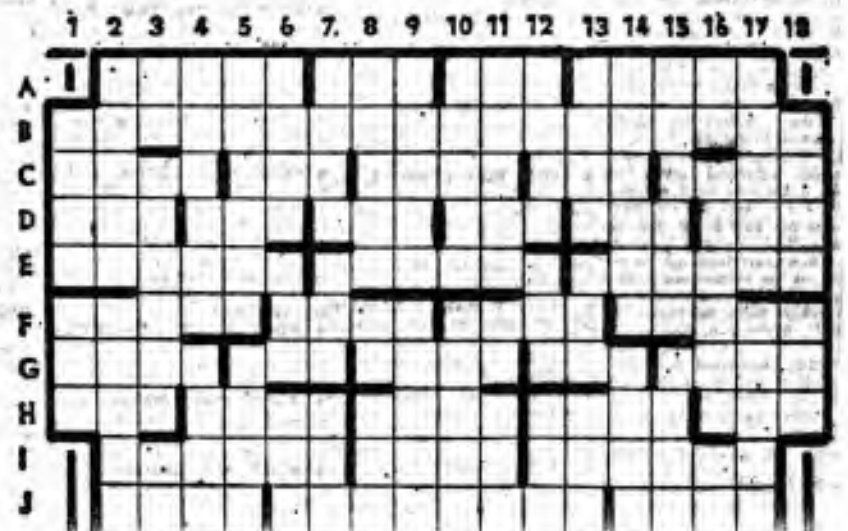
Tajemka: slova Jaroslava Vrchlického.

VODOROVNE: A. Poplach, pohodný, a síce, telefonovat. — B. Začátek tajemky. — C. Česká řeka, jugoslávské město, epopej, arabské mužské jméno, kožešnické závody v Trutnově. — D. Turecký hodnostář, řeka, slovenský „jenom“, věnovaná věc, Foerstrova opera, jméno malíře Švabinského. — E. Větrek poničené lesy, vinouti, kořenové hlízy povíjnice (požívané v tropech jako naše brambory). — F. Předváděná hra, železniční souprava, set, zpevněná moréna ze starých zaledněných. — G. Slovní pomoc, zástup, rámová píla, souhvězdí, louka. — H. Jugoslávské město, nigerijské město, moučné těsto s kvasinkami, polynéský nápoj, etiopská letecká společnost. — I. Lih, švýcarská řeka, obyvatel části Slovenska. — J. Auto popelářů, konos tajemky, běloruská řeka.

SVISLE: 1. Peřej, zábava. — 2. Francouzský fyzik a astronom (Dominique, 1706–1853), domácké jméno Radoslava. — 3. Římských 450, druh básně, tedy. — 4. Důležitá rozpouštědlo, rýžový likér. — 5. Dobrá pověst, ženské jméno. — 6. Kmit, nízký polní plevel, bylina pěstovaná jako pícnina. — 7. Italský melif, římských 1055, avšak. — 8. Dílo Viktora Dyky, slovenská spojka, vada. — 9. Napsávat, pastýřská píšťala. — 10. Elek.

troda, letitá. — 11. Otěsávat, zn. argonu, Němec. — 12. Cizí mužské jméno, bělovská kyselka, kulovitý bacil. — 13. Čtění, jednotka tlaku, polní míry. — 14. Znovu přicházet k životu, kočovník. — 15. Děsiti, anglicky „lodstvo“. — 16. Zn. kosmetiky, ženské jméno, zn. astatu. — 17. Trápit, ženské jméno. — 18. Tarify, sovětský šachový velmistr. Kontrola: C. Nin. — H. EAL. — J. Ryta. — 7. Reni.

Tajemka ze dne 25. února 1983 zná. Nech štěstí jít jako cestou. Vylousavání látkové: E. Rudorfer, Praha 2; A. Ruprecht, Kunštát na Moravě; M. Hronová, Uničov; J. Vaňková, Vlastim; L. Vančura, Letohrad. Látitě byla celkem 1889, z toho 1880 správných, 9 nesprávných. Látitě zasílajte do štvrtka na adresu: Lidová demokracie, pošt. schr. 85, 120 78 Praha 2. —vš—

Provozkace revanšistů

Bonn. V Bonnu ještě ani natečaly vlastní potoky a stouženi nové konzervativní spolkové vlády NSR a jejím programu a již se s nehoráznými provokacemi podnikavě přibíhají ke slovu západoněmeckí revanšisté. Jejich plně uspokojení nad výsledkem parlamentních voleb vyslovil R. Wollmer, náměstek předsedy leteckého svazu vybranou, organizace revanšistických sdružení a spolků v NSR. Vyjádřil pevně přesvědčení, že nová vláda bude postupovat přesně podle iluzí západoněmeckých revanšistů, neboť se prý radí k tomu, aby vyhlášený před volbami blokem CDU/CSU a pravicově svobodnou demokratickou stranou (FDP), musí říkat bez zbytku rovněž leževané „německé politiky“, vztah mezi oběma německými státy. V programu nové vlády se prý musí výrazně odlišit revanšistický požadavek zahrnutí „oblasti za Otton a Nison“ do „řesit“ takzvané „německé otázky“, jak jej nedávno opět veřejně prezentoval západoněmecký ministr vnitra F. Zimmermann. Nová spolková vláda podle jeho slov má rovněž „důsledně podporovat nároky Němců odsunutých z Československa po druhé světové válce, kteří se prý nezdrží prosazení svých práv“. Wollmerovy provokační revanšistické výroků vyvolávají nehoráznou vzrušení, že prý smlouvy NSR se SSSR a s PLR neznamenají uznání současného hranic v Evropě.

Cisat Jindřich IV. nastoupil v lednu 1077 cestu z Německa do Itálie — dopovídatě Cannosy — přes vysokohorské Alpy. Poté měl a cisatovnou a dvorními dámami. Přes nebezpečná místa byly přepraveny jako batiky, zatímco ve volských kůžích a spouštěné na laněch se srážných skal do nižších přístupnějších stezek.

Rok 1838 je počátkem xroda ochrany přírody nejen v českých zemích, ale i v Evropě, ve-ll na celém světě vůbec. Hrabě Bagnay vyhlásil dva pralesní porosty v Novohradských horách za chráněné území. V roce 1858 došlo na ochrannu Boubinského pralesa. Naproti tomu Yellowstoneký národní park v USA byl vyhlášen až r. 1872.

Zajímavé pórkové extempore

KORECI STEHNA NA PÓRU: 2 kuřecí stehna, 8 vrchovatých lžic nakrájeného póru (2 silnější kusy), trochu drceného kmínu, ¼ lžičky zázvoru, 6 stroužků česneku, 40 g másla, 2 lžičky tekuté Vitan, ¼ lžičky polohrubé mouky, sůl.

Omytá osolená stehna opečeme na másle na mírném plameni po obou stranách, po 5 minutách. Pak je posypeme rozdrobeným kmínem, zázvorem, přidáme česnek rozkrájený na tenké plátky, podlijeme jednou naběračkou horké vody a dusíme asi 20 minut do měkka. Podle potřeby přiléváme teplou vodu. Měkká stehna vyndáme. Do šťávy vložíme pór, předsed vypraný pod tekoucí vodou a nakrájený na kousky. Šťávu musí být tolik, aby pór byl potopen a dusíme asi 5–8 min. do měkka. Stehna vložíme do póru tak, že je celé obalíme pórem. Šťávu zaprášíme moukou a povaříme, až je šťáva mírně zahoustlá. Nakonec ochutíme Vitanou. Podáváme s vařenými bramborami.

DUSENÝ PÓR: 2 silné póry, sůl, 3 trouzky česneku, trochu pepře, špetka majoránky, 30 g másla nebo sádla, pól

lžičky polohrubé mouky. — Opraný pór oddělíme až po zelenou část, bílou část nakrájíme na kotoučky a vložíme do kastrolu na rozpuštěné máslo. Chvilku smahneme, pak jej zalijeme jednou naběračkou horké vody a dusíme do měkka. Přidáme česnek utřený se solí, pepřem a majoránkou, zaprášíme moukou a krátce povaříme. Podle potřeby přilijeme vody. Pór má být zahoustlý. Podáváme k vařeným bramborám a k opečenému kabanosu.

SMAZENÝ PÓR: 2–3 silné póry, 2–3 vejce, 2 lžice vody, sůl, předseda strouhanka, hladká mouka, olej na smažení. — 2 póry odstraníme zelenou část. Bílou část opereme pod tekoucí vodou. Osušíme čistou utěrkou, osolíme a obalíme v mouce, ve vejci ušlehaném s vodou a smažíme na rozpáleném oleji. Podáváme s bramborovou kaší nebo s bramborovým salátem.

VARENÝ PÓR: Pór můžeme připravit jako chřest, uvařený do měkka v osolené vodě. Měkký narovnáme na talíř, posypeme strouhankou usmaženou na suchu a polijeme rozpuštěným máslem.

PÓR VE SMETANOVÉ OMÁČCE: 2–3 póry, sůl, ¼ litru kysané smetany, 1 vrchovatá lžička hladké mouky, pepř, 1 lžice mléka, pól lžičky cukru, ¼ lžičky hořčice. Očištěný pór nakrájíme na kousky, osolíme a udušíme jej v malém množství vody do měkka. Připravíme smetanovou omáčku: ve smetaně rozkvedáme mouku a povaříme ji v páře, tj. dáme hrneček do kastrolu s horkou vodou. Občas smetanu kvedáme, dokud nevznikne hustá omáčka. Ochutíme solí, cukrem a hořčicí. Před podáváním vmícháme udušený pór a zloutek rozkvedaný v mléce. Chutně s houskovým knedlíkem a s uzenáčkou sekanou.

SKORO MÁJ! VYJINĚNĚ PRAVDU...

Japan plant Supercomputer

Der Zusammenschluß der sechs großen japanischen Computerhersteller zur Entwicklung eines Supercomputers der nächsten Generation beunruhigt amerikanische Experten. Das japanische Vorhaben, befürchten sie, könne die Vereinigten Staaten' aus ihrer technischen Führungsrolle verdrängen. Ihre Ansicht zufolge könnten die USA sogar in Verteidigungsfragen von Japan abhängig werden.

Die japanische Industrie strebt einen Computer mit rund zehn Milliarden Gleitkomma-Operationen je Sekunde an. Der Arbeitsspeicher soll eine Kapazität von etwa einer Milliarde Zeichen haben und sie mit einer Geschwindigkeit von 1,5 Milliarden Zeichen je Sekunde durchsetzen. Die Architektur folgt dem Prinzip der verteilten Datenverarbeitung. Derzeitige amerikanische Vorhaben zielen auf Computer, die nur etwa ein Zehntel der in Japan anvisierten Leistung bieten. (Quelle: "Science" 218, S. 1189) wab

Prag rügt Landsmannschaft

PRAG, 15. März (dpa). Das tschechoslowakische Parteiorgan „Rude Pravo“ übte am Montag Kritik am bevorstehenden 34. Pfingsttreffen der Sudetendeutschen Landsmannschaft in Wien. Man treffe sich „unter dem Vorwand des Gedenkens und der Wahrung des kulturellen Erbes“, in Wirklichkeit handele es sich aber um ein „Revanchistentreffen“, meint das KP-Blatt.

Die Führer der Landsmannschaft lehnten alles ab, was zur Beruhigung der internationalen Lage führe.

Proti chřipce - čisté ruce

Podle nejnovějších výzkumů amerických lékařů nejjistěji dostaneme chřipku, podáme-li ruku někomu, kdo chřipku právě prodělává. Nejten bezohlednější chřipkaři a kašláni, bez použití kapalných, ohrožují naše blíží. Ale také třeba telefonní sluchátka, do něhož po dlouhou osmennásobnou dobu někdo dýchá, i jiné předměty, jichž se dotýkala osoba postížená chřipkovým virem, rozšiřují nákazu. Viry mají „tuhý kořalek“, chřipkové napříklád jsou schopny žít i několik letů téměř tři hodiny po, co uschly. Z toho tedy vyplývá, že nelze podceňovat mytí rukou ani při ochráně před chřipkovými viry. (ipa)

Alle Stiere standen still

MADRID, 14. März (dpa). Der Auftakt zur spanischen Stierkampf-Saison mit den traditionellen „ferias“ in Castellon und Valencia ist am Wochenende durch einen Streik der „cuadrillas“ (Helfer der Toreros) ausgefallen. In ganz Spanien blieben die Stierkampf-Arenen geschlossen. Die Helfer der Matadore streikten für höhere Bezüge, feste Anstellungsverträge sowie Bezahlung von Sozialabgaben und Vorschüssen.

V universitním muzeu v australském městě Sydney jsou uloženy mumie, které se nápadně podobají egyptským mumiam z doby XXI. a XXII. dynastie faraónů (kolom r. 900 př. n. l.). Mumie pocházejí z ostrova Melajského souostroví. Kromě toho je na jejích nádech zřejmá nápadná podobnost, že jsou podobné vysloveně staroegyptským.

Aufgespielt

„Ich habe kürzlich etwas Interessantes über Video-Spiele gehört. Viele junge Leute haben eine unglaubliche Geschicklichkeit in der Koordination von Hand, Auge und Hirn bei diesen Spielen entwickelt. Die Air Force glaubt, daß diese Kinder außergewöhnlich gute Piloten sein werden, wenn sie einmal unsere Jets fliegen.“

US-Präsident Ronald Reagan vor Studenten in Orlando in Florida.

ROENNE (AFP). Ein sowjetisches U-Boot der „Whisky“-Klasse hat sich nach Angaben der dänischen Marineführung in der Ostsee erneut im Netz eines deutschen Fischkutters verfangen. Der Zwischenfall ereignete sich 15 Seemeilen westlich der dänischen Insel Bornholm. Besatzungsmitglieder des U-Bootes konnten das Netz nach dem Auftauchen entfernen.

Preise in Polen steigen

WARSAU, 15. März (dpa). In Polen werden die Preise für Benzin, Zigaretten und Kaffee drastisch erhöht. Wie Montagabend bekanntgegeben wurde, kostet Benzin bereits von Dienstag an 40 statt bisher 32 Zloty (umgerechnet rund 1,15 Mark statt bisher 93 Pfennig). Das ist eine Erhöhung um 23 Prozent. Trotz dieser Preiserhöhung bleibt Benzin weiterhin rationiert. Je nach Größe seines Wagens stehen jedem Autobesitzer 30 oder 45 Liter monatlich zu. Empfindlich teuer werden ab Montag kommender Woche die Zigaretten. Statt bisher elf Zloty (31 Pfennig) kostet das Packchen der vor allem in der Arbeiterschaft beliebten einfachen Zigaretten („Popularny“) dann 18 Zloty (51 Pfennig). Noch stärker steigen die Preise für bessere Zigaretten, vor allem, wenn der Tabak dafür importiert wird. Geradezu unerschwinglich wird Kaffee, der ohnehin seit Monaten aus den Läden in Polen fast völlig verschwunden ist. Ab Montag kosten 100 Gramm Kaffee um 180 Zloty (rund 5,14 Mark) mehr als bisher. Dafür soll die Rationierung für Kaffee und Zigaretten bei Inkrafttreten der neuen Preise ausgesetzt werden. Die ebenfalls in letzter Zeit immer wieder diskutierte Erhöhung der Preise für Brennstoff, Energie und Mieten soll zunächst noch zurückgestellt werden.

CSSR-Techniker gefangen

LISSABON, 15. März (dpa). Die prowestliche angolische Guerilla-Bewegung Unita will sieben von ehemaligen promarkistischen MPLA-Freischärler gefangene britische Soldaten gegen einige der 64 CSSR-Techniker austauschen, die der „Unita“ nach eigenen Angaben am vergangenen Wochenende in Südost-Angola in die Hände gefallen sind. Das meldete am Dienstag der südafrikanische Rundfunk. Die sieben Briten waren vor knapp acht Jahren von der MPLA gefangen genommen worden, als sie für die rivalisierenden FLNA-Freischärler gegen die MPLA kämpften.

Das Prager Außenministerium bestätigte am Dienstag, daß mehrere tschechoslowakische Staatsbürger von den Unita-Rebellen in Angola gefangen genommen wurden. Mit den Technikern, die am Aufbau einer Zellulose- und Papierfabrik beteiligt waren, seien auch deren Frauen und Kinder in der Gewalt der Rebellen, hieß es aus Prag. Die Regierung habe „sofortige Maßnahmen“ zu ihrer Freilassung eingeleitet und „eine internationale Organisation“ um Hilfe ersucht.

TOUR 12 DO VĚKNO SEROU, TAK JIHO PATRI!

Tote Vögel vor Ölkonzern

HAMBURG, 15. März (dpa). Aus Protest gegen die „schleichende Ölpest“ in der Nordsee hat die Arbeitsgemeinschaft Hamburger Jugendverbände für Natur- und Umweltschutz am Dienstag 300 tote Seevögel vor dem Gebäude des Ölkonzerns Deutsche Texaco AG in Hamburg abgeladen. Etwa 70 bis 80

Jugendliche forderten auf Spruchbändern „Stoppt die Ölpest“ und „Frieden bedeutet auch Leben mit der Natur – Hände weg vom Wattenmeer“. Sie warfen der Texaco vor, durch Bohrungen im schleswig-holsteinischen Wattenmeer wesentlich zur Ölverschmutzung der Nordsee beizutragen.

ELTEN PA CO NAOLAJ NA ILOVENIKU 2

Na Moravě zasety první hektary

Paßt", sagte der (echte) Franz Josef über seine soeben erhaltene Krone und gelobte „feierlich, immer meinen Willen durchzusetzen“. Mit dem zuvor zum bayerischen König gekrönten Franz-Josef-Darsteller verabredete der tatsächliche Regent: An ungeraden Tagen solle der eine, an geraden Tagen der andere „Rex Bavariae“ sein. Als der Ministerpräsident und CSU-Bundestagsabgeordnete Strauß bei der Auftaktveranstaltung zur diesjährigen Starkbier-Fastenzeit wieder von der Bühne des Salvatorkellers heruntergestiegen war, präsentierte er nach Art des Münchner Komikers Karl Valentin noch eine weitere Variante des Job-Sharing: Eine Weile könne er ja Vizekanzler ohne weiteres Amt sein, eine Weile Außenminister, wieder eine Weile Finanzminister, Verteidigungsminister — und was gäbe es da noch?

Nicht nur der CSU-Vorsitzende zeigte sich durch die Huldigungen, die nach Ansicht eines Parteifreundes nur ein ganz starker Charakter ertragen könne, animiert und begeistert. Auch diejenigen, die in dem Polit-Musical „Die Krönung oder wie Franz Josef Strauß den Bayern erhalten blieb“ weniger gut wegzamen, führten

öffentlich Humor und gute Miene vor — so Außenminister Hans-Dietrich Genscher, der nach einem Vier-Augen-Gespräch in der Staatskanzlei seinem Widersacher Strauß bei der Starkbierprobe immer noch freundlich zugprostete.

Der (unechte) Genscher auf der Bühne sagte doppelbödig auf die Konventionalfrage nach einer guten Reise: „Ich bin nicht geflogen.“ Er sei mit der Bundesbahn-„Zweitstimmenklasse“ gefahren, worauf sich Strauß ärgerte, daß er vergessen habe, die Strecke stilllegen zu lassen. Auf einer Münchner Polit-Bühne konnte Helmut Kohl natürlich nur als schwacher Bundeskanzler („Ich bin ein eiserner Kanzler. Ich lasse es mir nur nicht anmerken.“) dargestellt werden. Er wurde allerdings zur Krönung des neuen Bayernkönigs eingeladen. „Er hat sich um mich verdient gemacht“, sagte milde Franz Josef I. im Hermelin.

„Wir sind zwar manchmal grob, aber wir meinen es auch so“, hatte Brauereivorstand Friedrich Schneider vor-

sorglich die Starkbierprobenneulinge aus Bonn vorgewarnt. Die bayerischen Gäste — unter anderem die nahezu komplette Staatsregierung — wissen,

Starkbier-König Franz Josef I. (Bild: Werek)

was an Grobheiten auf sie zukommen kann. Allerdings ist auch das würzige Frühjahrsstarkbier so gebraut, daß es Nervenkraft und bei höherer Dosis auch eine gute Portion Wurschtigkeit (Gelassenheit) verleiht.

Was aber die hiesige Prominenz noch ganz nüchtern schon eine Stunde vor Beginn oder noch früher zu der Starkbierprobe jedes Jahr im Frühling eilen und um die engen Plätze kämpfen läßt, bleibt letztlich unerklärlich. Der Nulltarif für Speis und Trank kann es bei der hochkarätigen Zusammensetzung des Publikums nicht sein. Und an lauten und lustigen Festen ist doch in Bayern wirklich kein Mangel. Schließlich konnte das nicht eingelaufene Volk am Sonntagabend per Fernsehen gemütlich mit dabei sein, wie die Politiker „derbleckt“, das heißt, auf den Arm genommen wurden.

Dem Strauß-Krönungsmusical war noch eine von dem Schauspieler Walter Sedlmayer vorgetragene satirische Festrede vorausgegangen, in der noch viel direkter Bonner Koalitionspro-

bieme aufgespießt wurden, so der angebliche Vorrang von Sach- vor Personalfragen: „Die zentrale Sachfrage sind ja Sie, Herr Strauß.“ Er solle sich bloß nicht „vom scheinheiligen Flehen einzelner Untertanen“ davon abhalten lassen, „endlich auch in der Weltpolitik zur Sache zu kommen“. Wenn Strauß käme, freue sich das Kabinett Kohl — „vor allem der Innenminister Genscher, der Postminister Zimmermann und der Wohnungsbauminister Lambsdorff“.

Aber es gab auch Vorschläge zur Lösung von Sachproblemen, etwa zur Investitionsabgabe: Wenn Stoltenberg die nicht herausrücken wolle, könnte das Geld ja vielleicht von Flick vorge-streckt werden. Und bei der Raketen-Nulllösung, die Schmidt erfunden, Genscher weitererzählt und Kohl geglaubt habe, wurde auf den CSU-Bundestagsabgeordneten und früheren Fußballclub-Präsidenten von München 1860, Erich Riedl, verwiesen: Der habe die Nulllösung — mit 1860 — schon einmal geschafft. Die frühere Bundesligamannschaft spielt nach einem finanziellen Debakel bekanntlich jetzt bei den Amateuren.

Fördermengen der OPEC	
(Millionen Barrel pro Tag)	
Neue Quote	Alte Quote
Irak	1,3
Iran	2,2
Saudi-Arabien	5,0
Kuwait	1,0
Indonesien	1,25
Algerien	0,75
Libyen	1,0
Nigeria	1,3
Ecuador	0,2
Gabun	0,25
Katar	0,3
VAE	1,2
Venezuela	1,75
Gesamtförderung	17,50

„Jetzt glaub' ich, bei mir spukt's!“ Anders kann sich Herr W. aus Frankfurt-Eschersheim die nun schon mehrere Wochen dauernde „Geschichte meines Kabelanschlusses“ (für den Fernseh- und Rundfunkempfang) nicht mehr erklären:

„Täglich marschieren bei mir Antennenfachleute und Posttechniker ein und aus. Die können sich bald die Hand geben.“ Herr W. ist sichtlich sauer. Fast am meisten ärgert er sich über eine Anzeige der Deutschen

Spuk mit Regen, Sonne, Schnee

Viel Ärger mit einem Kabelanschluß beim Fernsehgerät

Bundespost, in der es heißt: „Nicht jeder kann mit einer kostspieligen Antennenanlage und durch einen optimalen Standort seiner Dachantenne Energieverluste ausgleichen oder gar die Programme der weiter entfernten Sender empfangen. Mit dem Kabelanschluß der Post werden diese technischen Probleme gelöst.“

Herr W.: „Da kann ich nur mal kurz lachen.“ Zwar könne er bestätigen, die Möglichkeit zu haben, „mehr Programme auf Knopfdruck herbeizuzaubern“, aber: „Morgens schlecht, mittags besser, nachmittags dann

wieder schlecht, abends mal gut und dann wieder ganz schlecht. Mal schneit's, mal regnet's, mal scheint die Sonne.“ Und das schlimmste: Wenn er dann die Post anruft — die kommt prompt — ist plötzlich die Störung behoben. „Vielleicht durch Handauflegen oder so“, scherzt Herr W. mit grimmigem Gesicht.

Verläßt dann der „gute Geist der Post“ die Wohnung, „dann ist's auch schon wieder aus mit dem guten Blick“. Herr W.: „Hier wurde mal ein Kabel ausgetauscht, dort ein Drähtchen eingesetzt“, aber an seinem

„Wechselbad“ vor dem Fernsehgerät habe das nichts geändert.

„Wahrscheinlich muß ich jetzt an die Post untervermieten, damit ich einen Durchblick kriege“, sagt Herr W., böse über einen besonders „praktikablen Vorschlag“, den er von den Verantwortlichen erhielt. Er sei als „Kabelfernsehteilnehmer“ ja aufgerufen, den ganzen Tag vor dem Gerät Platz zu nehmen und „die Störungen genau zu beobachten“, habe man ihm geraten. Herr W.: „Ich bin aber noch gar nicht pensionsberechtigt“. Wie's nun weitergehen soll, ist ihm „schleierhaft“. Denn, „wenn die Post und die Antennenfachleute nichts finden, dann muß es ja irgendwie nicht mit rechten Dingen zugehen“. Vielleicht werde er einmal „die PSI-Forscher zu sich bitten“, erwägt Herr W. ner

Wit draha v Londnu byl prodan vo-
vlastník nekolicí automobilů a devítou
podiakov, kde při tzv. „Joseph stálo“
v roce 1963 byl ukrýván pytlák a librovník
bankovní.

Po ulicích Pekingu jezdí téměř tři tisíce osobních vozů Mercedes-Benz. Protože se počítá s dalším exportem, zřídí firma na místě speciální servis.

Osmadvacetiletá Syřanka Hind Kusová pracovala jako zdravotní sestra, nedávno však změnila povolání a stala se první syrskou taxikářkou. Dopravním policistům to připadá tak neobvyklé, že ji velmi často zastavují a kontrolují její řidičské oprávnění.

DETROIT (AP). Japan war auch 1982 der größte Autoproduzent der Welt. Zwar stellten die Japaner nach Angaben des in Detroit veröffentlichten „Japan Economical Journal“ 1,3 Prozent weniger Autos als im Jahr davor her, doch lagen sie mit 6,9 Millionen Wagen noch weit vor den USA mit 5,1 Millio-

Japan erneut größter Autoproduzent der Welt

nen. Die US-Autoproduktion sank um 18,8 Prozent. An dritter Stelle rangiert die Bundesrepublik mit einer Autopro-

duktion von 3,76 Millionen Stück. Es folgen Frankreich (2,8), Italien (1,3) und Großbritannien (0,9).

In der Liste der größten Autohersteller führt wie im Jahr davor General Motors (USA). Dahinter liegen Toyota (Japan), Nissan (Japan), Ford (USA) und Renault (Frankreich).

aktualita

Diskusi předseda čtyř politických stran, zastoupených v dosavadním Spolkovém sněmu NSR, která byla ve čtvrtek vysílána dvěma západoněmeckými televizními programy, v podstatě vyvrcholil volební boj před zítřejšími parlamentními volbami v sousední Německé spolkové republice. Diskuse charakterizovala „demokratičnost“ celé kampaně, která spíše připomínala psychologickou válku: jeden kandidát na spoli-

aktualita

BONN: Výsledky nedělních voleb do bounského parlamentu považuje západoněmecký tisk vesměs za posun doprava, a to jak ve vnitřní, tak i v zahraniční politice. List Frankfurter Allgemeine dokonce interpretuje výsledky voleb jako „potvrzení vojenské aliance“ křesťanských a svobodných demokratů (CDU/CSU a FDP). List přitom, že „vláda Kohl-Genscher musí zůstat při své vojenské politice bez ústupků mírovému hnutí“, což prakticky znamená, že v NSR mají být

Kampaň po západoněmecku

kového kandidáta — Helmut Kohl — tu s dvěma asistenty ze své pravicové koalice — F. J. Straussem a H.-D. Genscherem — napadal hlava nehlava druhého kandidáta na spolkového kandidáta H.-J. Vogela, tedy CDU, CSU, FDP proti SPD. Strana „zelených“ se tu vůbec nedostala na obrazovku, stejně jako Komunistická strana Německa. Pravicové síly se během kampaně nechtěly ani té nejšpatnější dezinformace, podáváné v hrubší formě ve springerovském tisku, v projevech Straussových a ve vystoupeních stále troufalejších revanšistů a neonacistů, o jejichž hlasy tentokrát vedle CDU/CSU usilovala i FDP. Blid si klidně napsal, že Vogel byl Genscherovým pomocníkem, i když pak vyšlo najevo, že špičkovému kandidátu bylo v r. 1945 teprve 16 let. Strauss klidně přemítal, že „zelení“ jsou agenti Východu. Ale všichni dohromady se ze všech sil snažili zabránit tomu, aby se do popředí kampaně nedostal problém rozmístění amerických rakét určených pro jadernou agresi. Nepodařilo se to, a tak byla pravice nucena simulovat optimismus, pokud jde o odzbrojovací jednání, a dobrou vůli ve vztazích se socialistickými zeměmi. Každou chvíli však Kohl a jeho pomocníci s těchto rolí vypadli. Za pomoci tiskových agentur USA a CIA se v zámoří konstruovaly vymyšlené správy, stavěly na hlavu sovětská stanoviska a mírovou politiku socialistických zemí, a téměř každý den vypořádaly novou nehoráznou „kachnu“, aby zásobily „materiálem“ západoněmeckou propagandistickou mašinerii. A tam, kde mohly, doplňovaly pravicové kruhy „propaganda“ vydíráním, podnikateli vyhráželi propuštěním, nadávali jejich zaměstnanci hlas CDU/CSU. Poslanýkyně hesenského zemského sněmu ze strany „zelených“ byla umlčována tváří poslanců CDU, když na tomto fóru poukázala na to, že se již dnes stavějí rampy pro americké rakety, a to bez ohledu na neousouhlas místních obyvatel. Má pravice vyhráno? Zítřejší volby ukáží, zda neklame tento povrchní dojem. Neboť tyto důležité volby mohou, ale nemusí otevřít cestu radikální pravici, avšak v žádném případě nejsou posledním slovem v rozhodování o vývoji v NSR. Neboť již dnes tam tvoří odporci války a zbrojení většinu a jejich hnutí ještě letos mohou vzrůst. (an)

Historie poštovního razítka

(čtk): Letos je tomu již 200 let, kdy tehdejší pošty začaly využívat ve větší míře razítka. Jejich otisky se dodnes uchovávají na několika málo dopisech z roku 1783. Dva z nich lze spatřit v Poštovním muzeu v Praze. V 18. století se výše poplatek za zásilku určovala podle váhy a podle přepravní vzdálenosti. Způsob propočtení se často měnil. Většinou platil za přepravu adresát nebo rovným dílem on a odesílatel. Aby mohl určit výši poštovního, potřeboval poštovník vědět, kde byla zásilka podána. Zdaleka ne každý odesílatel však uváděl na obálku kromě adresy i místo podání. Poštovním tak nezbývalo než vyptávat na obálku místo podání. Někteří z nich, aby si ulehčili práci, začali používat vlastní razítka s názvem dodací poštovní stanice. Nejstarší tří z nich pocházejí z Chebu (1756), Cerhovic (1776) a Jaroměře (1781). Tato praxe poštovníků se natolik osvědčila, že v roce 1781 nařídil hrabě Paar, nejvyšší dvorní poštovní, vrchnímu poštovnímu úřadu v Praze, aby zde bylo použito razítka „Von Prag“ (z Prahy) na adresní straně zásilek. V Praze se k Paarovu nařízení chovali líně a zpočátku je vůbec nerespektovali. Hrabě svůj příkaz opakuoval v roce 1782 a k přípisu byl přiložen vzor, jak má razítka vypadat. Tentokrát již pražský poštovník ulehčil a ještě téhož roku se razítka „Z Prahy“ objevila. Obdobně je začali v roce 1783 využívat i na dalších poštovních úřadech i ve stanicích.

ZATIMCO POČET OBYVATEL západních Čech v posledních letech neustále klesá (k 1. lednu letošního roku v něm žilo 878 044 lidí, tedy po jižních Čechách nejmeně), krajské město Plzeň se v tomto ohledu stále více rozrůstá. Jestliže ještě před 10 lety mělo 151 243 obyvatel, letos už je to přesně 173 421 osob. (čr)

NSR: Posun doprava

rozmístěny nové americké zbraně středního doletu. První program západoněmecké televize vyjádřil v jednom z prvních komentářů názor, že ve vládní koalici kandidáta H. Kohla bylo posláno krajně pravicové křídlo, reprezentované bavorskou CSU, na úkor levicového křídla FDP. Rada lidí očekává, že předseda CSU F. J. Strauss bude nyní svou pravicovou politiku prosazovat ještě tvrději. List General-Anzeiger napsal, že Strauss „bude požadovat cenu za protažení programu CDU/CSU“, ať již bude ve vládě či nikoli. Frankfurter Rundschau pak v komentáři „Většina je napravo“ předpovídá, že „Strauss se u Kohla přiblíží o svůj podíl na moci“. Úspěch pravice vyvážuje řada lidí především neschopností sociální demokratické opozice (SPD) získat voliče. Frankfurter Rundschau konstatoval, že voliči nepovažovali SPD za „nositelku naděje“ a „argumentace Hans-Jachena Vogela neuspěla proti jednouché metodě Helmuta Kohla působit na německé city“.

WASHINGTON: Vláda USA vyjádřila velmi rychle uspokojení nad úspěchem bounského kandidáta H. Kohla v nedělních volbách. Ještě než byly potvrzeny konečné výsledky, telefonoval prezident Reagan v neděli odpoledne kanceléři H. Kohlovi a blahopřál mu. Ministr zahraničí G. Shultz zaslal gratulaci svému západoněmeckému protějšku H.-D. Genscherovi. Ministerstvo zahraničí v písemném prohlášení adresovalo, že spolupráce s kanceléřem Kohlem byla „dobrá“ a vyjádřilo potěšení, že bude pokračovat. Západoevropské finanční trhy reagovaly na volební výsledky v NSR a ve Francii příznivě. Ve Spolkové republice se vítězství konzervativní vládní koalice a tím i získání velkokapitálu odrazilo ve všeobecném růstu akcií na frankfurtské burze. Upevnilo se i postavení západoněmecké marky vůči libře šterlinků, švýcarskému franku, japonskému jenu a zejména vůči francouzskému franku. Bylo sještě, že Kohlova vláda poskytl je dostatek záruk, že bude vycházet vstříc rozvoji podnikání a zájmům velkého kapitálu. Naopak patřičná burza po slabších výsledcích stran levicové vládní koalice zaznamenala výše místy a panický výprodej francouzských franků, který přiměl Francouzskou banku k rozsáhlým nákupům, aby podpořila klesající kurs francouzské měny.

TRI KUSY RYSA OSTROVIDA vypustili už v prostorů Vojenských lesů a statků Sušice pracovníci Státní ochrany přírody spolu s členy Českého svazu ochránců přírody. Dva samci a jedna samice pocházejí ze slovenského Rudohorů a Slovenského krasu. Vypuštění rysů do centrální části chráněné krajinné oblasti Šumava se uskutečnilo v rámci resortního úkolu ministerstva kultury „Ochrana vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů“. Jeho důležitým cílem je doplnit na Šumavě během asi pěti let současnou populaci rysů nejméně patnácti kusy. (čr)

K BEZPEČNOSTI SILNICNÍHO PROVOZU výrazně přispěl třicetiletý G. Bridges v anglickém Arundelu. Oblíkl totiž všechny parádní kusy ze své umělecké sbírky nahých soch, které lemuji zahradu jeho domu, do převlečnicků a zimníků. Policie s potěšením zaznamenala, že úsek častých nehod u Bridgesova domu se rázem změnil v naprosto bezpečnou silnici, na níž je navíc plně respektován i zákaz zastavení. Na léto Bridges pro své sochy objednal plavky.

Jugoslávští lékaři voperovali 1. února dva dny starému pacientovi, předčasně narozenému chlapci s vrozenou srdeční vadou, kardiostimulátor. Je to první operace svého druhu provedená v Jugoslávii. Droboučký pacient, který při narození vážil 1,8 kg, přibíral od operace deset dekagramů. Podle listu Politika se mu daří dobře.

Vandalové ve vlnách

(čtk): Skody ve výši 2 miliard 747 tisíc korun způsobí loni střední dráze ČSD cestující na železniční oboj moravských krajích. Nevhodným chováním zřejmě přičítá zjevný výraz pro poškození a odcizení vnitřního zařízení osobních vozů, jiné společné příslušenství téměř o 300 000 korun vyšší než v roce 1981. Největší škoda vznikla na záložních (497 000 korun), zrcadlech (352 000) a oknech (247 000) dále na zářnicích, popelnících a obložkách. Nejvíce utrpělo zařízení v obvodu největšího provozního oddílu, brněnskému, částkou 1 200 000 korun. Nejmenší škody zaznamenali v provozním oddíle přerov. Naopak železničáři v obvodu správy střední dráhy Olomouc vyrazili v roce 1982 na kulturu cestování více než 37 miliard korun.

Elefanten in der Stadt

N'DJAMENA, 11. März (Reuters). Eine Herde von etwa 30 Elefanten ist am Donnerstagabend nach Berichten von Augenzeugen mehrere Stunden lang durch NDJAMENA, die Hauptstadt von Tschad, marschiert. Die Tiere hatten sich offenbar verirrt und waren dann ziellos durch die Gegend gestreift, ohne Schaden anzurichten. Es waren schon seit Jahren keine Elefanten mehr in der Hauptstadt gesehen worden, und ihr Auftauchen gilt in Tschad als ein gutes Omen.

Kurzschluß durch Kobra

LAGOS, 10. März (Reuters). Eine riesige Kobra-Schlange hat am Montag nach nigerianischen Zeitungsberichten Stromabschaltungen im größten Teil Nigeries verursacht. Unter Berufung auf einen Mitarbeiter des Kraftwerks in Kainji berichtete die staatliche Tageszeitung „Herald“ am Mittwoch, die Schlange sei durch Kabelröhren in den Batterieraum eingedrungen und habe dort einen Kurzschluß verursacht.

Do ČSSR včera přicestoval na krátkou návštěvu generální tajemník Lidové fronty pro osvobození Palestiny G. Habbás.

Na pozvání ministra vnitra ČSSR přiletěl včera na přátelskou návštěvu Československa vedoucí sjednocené bezpečnostní složky Organizace pro osvobození Palestiny S. Kheif.

Podle střízlivých odhadů je v NSR daleko přes 100 000 lidí bez přístřeší a tuláků. Jak referoval bonnský list General-Anzeiger, průměrný vek obyvatel NSR bez domova se v posledních letech značně snížil a činí teď 30 až 45 let.

Protéza pro antilopu

Olomoucká zoo, kterou loni navštívilo čtvrt miliónu hostů, získala další raritu: žije u ní antilopa s protézou. Jde o vzácný druh antilopy vodňáky ležve, původem z Afriky, která je u nás zastoupena ještě v safari ve Dvoře Králové. V olomoucké zoo očekávali od ní založení chovu.

Jenže loni v zimě byla při procházce po svém zimovišti příliš zvědavá a s temperamentem svého druhu vlastním přeskočila úzkou mezeru v hrázni a těžce se zranila. Veterinární lékař se dlouho pokoušel zachránit antilopě levý zadní běh, ale nakonec přece jen muselo dojít k nejhoršímu - k amputaci až po hlezenní kloub.

A co s beznohou antilopou? S tím se pracovníci olomoucké zoo nechtěli smířit. Obrátili se na odborníky z protetiky s požadavkem, zda by nešlo zvířeti nahradit chybějící část končetiny protézou. Odborníci pro or-

topedickou protetiku přijeli, prohlédli si pacienta, měřili a proměřovali, modelovali a zkoušeli, až se podařilo zhotovit

sádrový odlitek pahýlu běhu. K některým úkonům bylo nutno zvířte uspat.

Sádrový negativ byl zaslán do podniku Ergon v Brně, který zhotoví protézu.

A zase přišli ke slovu ošetřovatelé antilopy. Nejprve na několik hodin, později na celé dny připevnili vzácnému zvířeti protézu k pahýlu běhu, až si na ortopedickou náhradu zcela zvyklo. Dnes ji nosí již nepřetržitě. Chodí, běhá, dokonce se protézou i pošťrábe. Sami ortopedičtí protetiké se podivují a přiznávají, že zpočátku v úspěch akce příliš nevěřili.

Teď jen aby antilopa vodňáka ležve ještě úspěšně zabrzela a donosila mláďe, na které v olomoucké zoo na Kopečku tolik čekají. Zatím se do předjarních dnů narodili dikobrazi, tygři, sibiřští, pavové hřivnaté, kozlíky, psi dingo a některé další druhy. V jedné z našich největších zoologických zahrad žije dnes více než šest set savců a

Prohlášení církevních činitelů

Moskva: Zmrazit jaderné zbraně a zastavit hrozběné zbrojení požadují církevní činitelé a odborníci na hospodářskou, sociologickou a morální problematiku z 19 evropských, asijských, latinskoamerických a sovětských zemí, kteří se v Moskvě ve dnech 7. až 9. března zúčastnili konference o morálních aspektech zrušení jaderných zbraní. V prohlášení, které vydali účastníci konference na závěr jednání, se dále zdůrazňuje, že výroba, hromadění a zkoušky jaderných zbraní jsou morálním zlem a zločinem páchaným na lidstvu. Naše jednání nás přesvědčilo, že všichni lidé dobré vůle musejí trvat na zrušení jaderných zbraní, které by se uskutečnilo cestou rozhovorů mezi jadernými velmocemi, pravě se v dokumentu. Účastníci konference rovněž vyzvali vlády SSSR a USA, ale i dalších jaderných mocností, aby dosáhly dohody o zrušení jaderných zbraní, jež by vedlo i k omezení výroby konvenčních zbraní.

Die Einwohner Herculaneums konnten sich nicht retten

NEAPEL, 13. März (AFP). Ein bisher einmalig genaues Bild von jenem Schreckenstag im August des Jahres 79 nach Beginn unserer Zeitrechnung, an dem beim Ausbruch des Vesuvs die blühende Ebene von Neapel verschüttet wurde, haben die vor zehn Monaten im antiken Herculaneum gefundenen Skelette vermittelt. Die Knochenfunde wurden nach wissenschaftlichen Laboruntersuchungen in den USA jetzt nach Italien zurückgebracht.

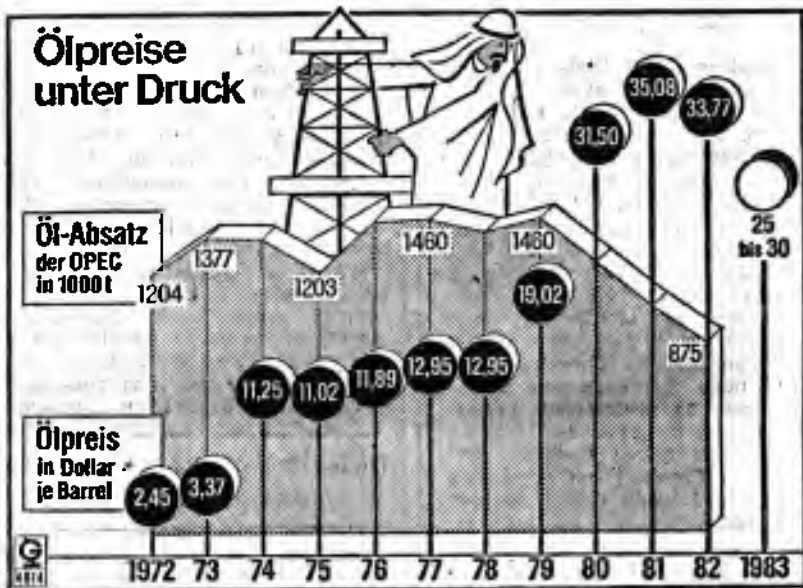
Unter Federführung der National Geographic Society wurden in den USA die Skelette von 20 Männern, sechs Frauen, zehn Kindern und zehn Tieren untersucht. Die Knochen waren bei Bauarbeiten unter einer 12 bis 20 Meter hohen Schicht aus Erde, Asche und Bimsstein an der Stelle gefunden worden, an der sich damals die Küste von Herculaneum befand. Dorthin hatten sich die Einwohner vor dem glühenden Lavaström geflüchtet. Entsetzten und Schrecken, die letzten ohnmächtigen Fluchtversuche lassen sich einwandfrei an den Knochenfunden ablesen, so die US-Paläontologin Sara Biesel. Bisher war angenommen worden, daß sich die Herculaneer im Gegensatz zu ihren Nachbarn im 16 Kilometer entfernten Pompeji vor dem Ausbruch retten konnten.

Noch präzisere Erkenntnisse als die Ausgrabungen von Pompeji boten die Funde von Herculaneum über die Menschen der damaligen Zeit. Biesel identifizierte beispielsweise ein Skelett mit großer Genauigkeit als das eines 36- bis 37jährigen Soldaten, nicht schön, mit seiner zu großen Nase, aber stattlich gebaut, 1,70 Meter groß, mit ausgeprägten Bein- und Armmuskeln. Er trug ein Schwert an einem schweren Gürtel aus Bronze und einen Geldbeutel aus feinstem Silberstoff mit drei Gold- und mehreren Silbermünzen.

Herculaneum war 1719 entdeckt worden. Bisher hatten die Ausgrabungen nur Häuser, Fresken und Kunstgegenstände aus Tageslicht gebracht, was die Vermutung nahelegte, der Ausbruch habe dort keine Toten gefordert.

• Jeden z největších nálezů zlata v tomto století se nedávno podařil brazilskému prospektoru J. Ribamarovi de Oliveira. Počátkem března našel v amazonském pralesi dva valouny ryžho zlata o hmotnosti 32,9 a 25,9 kilogramu.

Ölpreise unter Druck

NE POD PSA, ale pro psa je nejnovější hudební dílo amerického skladatele Kirka Murdocka. Autor je složil jako sonátu pro klavír a tři psi hlasy. Publikum ve známé newyorské Carnegie Hall, kde bude 35minutová skladba uvedena, se má na co těšit. Kromě protičiného psího šekotu bude klavír doprovázet ještě harmonika a - střena.

Pražští mlynáři

(tisk): K nejstarším cechům v Praze patřil cech mlynářský, který vznikl již v roce 1340. O tom, jaké významnosti jeho členové požívali, svědčí cechovní řád, který potvrdil sám král Jan Lucemburský. Stanovil mimo jiné, že budoucí mlynáři budou vyměřovat a cechovat výši vody ve mlýnech. Do pravomoci těchto pražských mlynářů náleželo i ukládání pokut a pozastavení provozu mlýna na určitou dobu. Později se kompetence tohoto původně městského orgánu rozšířila na celé Čechy a jeho představitelé se nazývali „starší přisešní zemští mlynáři“. K jejich povinnostem patřilo např. vyměřování pozemků mlýnů, „...neb vselijských nástrojův, což by voda stáhnout mohla, tolikéž jezů, prahů cechování, k mře přivedení, aby dědin, luk, ostrovův, luňů nemírným zvejščováním jezův nezatapovali.“ Odborná technická znalost pražských zemských mlynářů musely být proto mimořádné. Ocenil je v roce 1545 král Ferdinand I. Habsburský, když je požádal o rozhodnutí ve sporu o jezy a vody mezi obyvateli Střidska a Uher. V roce 1444 se pražští mlynáři spojili v jedinou společnou cechovní organizaci s pekaři a perníkáři, ale v 16. století se opět osamostatnili. Patřili k nim i příslušníci tohoto řemesla, jejichž mlýny se nacházely do 111 mil (33,6 kilometru) od tehdejších pražských hradeb.

Sezóna kontrastů

Moskva: Sezónou kontrastů bude v SSSR letošní jaro. Kontrast se bude projevovat ve všem: ve stříhu oděvů, barvě i druhích látek. Tak je laděna letošní jarní kolekce všesvazového domu módy v Moskvě. Sovětská žena a dívky, které budou chytit jít s módou, si tedy mohou oblátat krátké šaty a dlouhý plášť, širokou sukni a úzkou halenku nebo „neopak“. To vše pochopitelně v kontrastních barvách, z nichž bude převládat efektní kombinace černé s bílou a červené s bílou a černou. Hlavní slovo bude mít letos na jaro sportovní styl, který se prosadí i do oděvů pro slavnostnější příležitosti. V módě zůstanou kalhoty, jejichž délka a stříh ponechají módní tvář zcela na vůli a vkusu majitelky. V oblíbených vzorech státní a folklórní motivy a romantické prvky, které nyní zaznamenávají nový rozkvět.

Špionážní činnost diplomata

Moskva: První tajemník velvyslanectví USA v SSSR Richard Osborne byl za činnost neslučitelnou s postavením diplomata prohlášen za nežádoucí osobu v SSSR. Jak oznámil Východní státní bezpečnost SSSR, byl R. Osborne 7. března zadržen v Moskvě při práci se špionážní rozhlasovou vysílacíčkou. Byly mu odebrány přenosný špionážní přístroj, určený pro přenos zpráv prostřednictvím spojové družice Marisat, a osobní zápisníky usvědčující amerického diplomata ze špionážní činnosti.

* ÚDAJNĚ NEJRYCHLEJŠÍ počítač na světě předvedla nedávno japonská firma Fujitsu. Superpočítač dostal název Facom VP-200 a je schopen provést až 500 miliónů operací za sekundu. Pro srovnání - dosud nejrychlejší počítači se chýbily USA; šlo o stroje, pracující rychlostí 400 miliónů operací v sekundě. Další japonská firma Nippon Electric Co. v této souvislosti oznámila, že vyvíjí ještě rychlejší superpočítač, jenž bude schopen zpracovat za sekundu dokonce 800 miliónů operací, a že jej uvede na trh příští rok.

Existuje Alžbětin ostrov?

Slavný anglický mořeplavec, i když také pirát, pozdější sir Francis Drake, objevil na svých cestách v roce 1579 jihozápadně od Ohňové země na širém moři poměrně velký ostrov. Pochopil, že jej hned zabral pro britskou královnu. Uspořádána byla slavnostní mše, jak bylo tehdy zvykem, vypáleny čestné dělové salvy a ostrov nazván Alžbětin.

Ve zprávě do Londýna byl ostrov dosti podrobně popsán. Drakeova loď Pelican mohla pohodlně zakotvit v přírodním přístavu a na ostrově bylo objeveno i pozoruhodné jezero, bez spojení s mořem. Zpráva dokonce popisuje veselé příhody s rypoušl sloními. Později existenci ostrova potvrdil portugalský mořeplavec Nuno da Silva

a na kreslené mapě uvedl vlastní rukou údaje o jeho poloze. Brzy se tato nová součást britského impéria běžně uváděla na všech nových mapách. Přepočítavý zeměpisec Francis Fletcher nakreslil ostrov na své mapě Ameriky z roku 1627 dokonce s lagunou a také v roce 1774 zaznamenal ostrov zeměpisec jeho královského Veličen-

stva Emanuel Bowon ve své Nové a přesné mapě Ameriky. Kotviště na Alžbětině ostrově se uvádí i v britském seznamu přístavů celého světa z roku 1768.

Ale... Stále častěji se objevovaly zprávy, že mořeplavci v údajně končině marně Alžbětin ostrov hledali. K "hledacím", Alžbětina ostrova patřil i kapitán Fritz-Roy se známou průzkumnou lodí "Beagle", který dvakrát probádal Ohňovou zemi, ale Alžbětin ostrov nespasil. Charles Darwin, který se s ním tehdy plavil, vyslovil domněnku, že jde pravděpodobně o chybu při měření či výpočtech.

Buď jak buď otázka ostrova ne-daleko bájei opředěného Hornova mysu zůstávala stále nevyjasněnou. Jedni nedověřovali siru Francis Drakeovi, jiní se nevzdávali naděje, že jednou se ostrov skutečně objeví. Se stále dokonalejšími přístroji a lepším technickým vybavením však naděje na potvrzení Drakeova pozorování upadaly a přibývalo těch, kdo v ostrov nevěřili.

Teprve nyní opět dokonalejší technika naznačuje vysvětlení, jež by dalo Drakeovi za pravdu, i když dnes Alžbětin ostrov zřejmě neexistuje. Už od 19. století se vědělo o podezřelá a nebezpečná mělká práva v prostoru, kde měl Alžbětin ostrov existovat. V poslední době získali argentinskí badatelé pozoruhodné snímky této oblasti z velké výšky, podle nichž se zdá, že bývalý ostrov se na tomto místě potopil. Vyslovuje se domněnka, že při některém zemětřesení nebo pohybech mořského dna došlo k zaplavení ostrova a tudíž k jeho zničení z povrchu zemského.

NEJMLADŠÍ PRADEDECKER NA SVĚTĚ žije v Bulharsku. V roce 1981 se jim stal 53letý I. Pabolob. Oznamuje to jeho 31letá dcera, která si stěžovala, že slavný Guinnessova kniha rekordů chybě-ně označuje za nejmladšího pradedeckého 31letého Španěla.

• Jediny výrobce torpéd v Japonsku, Mitsubishi Heavy Industries, plánuje v rámci pátiletého zbrojního programu výstavbu delší torpéd.

Fliegende Untertasse fliegt

MOSKAU, 11. März (Reuter). Ukrainische Hobby-Ingenieure haben eine funktionierende fliegende Untertasse gebaut, die im Notfall auch als Fallschirm genutzt werden kann. Das Luftschiff sieht, wie die sowjetische Nachrichtenagentur TASS meldete, einem umgedrehten Suppenteller ähnlich und kann eine Person transportieren. Der Pilot sitzt in einer flachen Aluminiumkuppel von ungefähr fünf Metern Durchmesser. Diese Kuppel funktioniert bei einem Maschinenausfall „wie ein offener Regenschirm“, der das Luftschiff langsam zu Boden gleiten läßt.

Meisterspion in Moskau gestorben

MOSKAU, 11. März (dpa). Der britische Meisterspion Donald MacLean, der an die Sowjetunion Atomgeheimnisse verriet und ein Freund des legendären Kim Philby war, ist am vergangenen Sonntag in Moskau im Alter von 69 Jahren gestorben, wie erst am Freitag bestätigt wurde.

ZE JDE S ÚSPĚCHEM VYDAVAT za nejnejjednodušší italské víno umle obravenou mechanici vody, cukru a barvu, dokázal rozšířit gang, který drží nou dobu prodává tuto tekutinu v lahvech s důvě-ryhodně vyhlášenými a atraktivními viněrami řá-měr po celé Itálii. Nyní na něj konečně dopadla ruka zákona a 86 lidí zabývajících se výrobou a distribucí falešného vína čeká soud. Není jen známá, co udělá policie s tisíci hektolitry této „italské směsi“, které zabavila ve více než čtyřech pokoutních „vinných sklepích“.

Aufgespießt

„Kulturvolle und in würdiger Form unter Einhaltung der Normen von Moral, Recht und Gesetz, zur Wahrung des Zelt- und im richtigen Ort ge-nossen — so haben auch alkoholi-sche Getränke ihren Platz im Leben des Soldaten.“

Die DDR-Soldatenzeitung „Volksarmee“ (Nr. 11/83)

Rybáři jim dali jména

Rybářství se u nás během staletí tak vžilo, že proniklo i do sféry vlastních jmen. V běžném denním chonu si ani neuvědomujeme „rybí“ původ desítek příjmení našich spoluobčanů i názvů měst a osad.

Kdo by se zamýšlel nad jmény jako Cejnar, Kaproun či Pstružina? Vždyt běžná jsou i jména pro rybáře tak říkajíc ryzí. Jen z pražského telefonního seznamu můžeme vybrat příjmení Ježdík, Losos, Sumec, Štika, Piskoř, Perlín, Parma, Vranka, Cejnek, Vokoun, Kapr, Karas, Hrouzek, Lín, Bolen, Lipan, ba i Mihule. Stejně jako mnoho obdobných.

S místními názvy je to co do četnosti podobné. Blíže neurčená ryba je základem pojmenování desítek obcí. Máme třeba Záryby u Českého Brodu, Otřiby u Vlašimí a dokonce

Nadryby u Plzně. Pustá Rybná je zase v okrese Svitavy a Suchá Rybná u Týniště nad Orlicí.

S rybníky je to také tak. Známé Starý Rybník, Velký Rybník, Dolní a Horní Rybník a mezi Lhotami nesmí samozřejmě chybět ani Zárybnická Lhota, Okounov, Piskořov, Pstruží, Štíchl, Kaproun, Karasy, Karasín, Ůhořilka, Račí, Rakov a všeobecně známý Rakovník, to jsou názvy, které není třeba komentovat.

V místních názvech najdeme i ty, které připomínají rybářské náčiní. Třeba obce Sítné u Mělníka a Sítiny

u Chocně nezapřou rybářskou síť. Rakůvka je jednak u Prostějova, jednak speciální proutěný košíček k lovu raků. Stará část Prahy nazývaná Na slupí převzala své pojmenování od slupu, což je mechanické lapadlo na ryby, především na úhoře.

Dnešní desátý pražský obvod Vrsovice má nejen pojmenování od rybářských vrší, ale vrše převzal i do svého znaku. U Jindřichova Hradce máme obec Člunek, jejíž pojmenování je skutečně originální, a známé i obec Saky, která připomíná říkan-ku „sak na ryby, koš na raky“.

A že se rybáři zdraví „Petrův zdar“, to nám za všechny rybářské patrony připomíná např. obec Petrův Dvůr z rybníkářských jižních Čech.

Shnilá vejce na premiérku

Londýn: Shnilý vejec utvořil včera premiérku M. Thatcherovou jinde ukázněný student univerzity v Cambridži. Jak uvedly agentury, ministerská předsedkyně nebyla přímo zasažena, zato však řádě převa-pana. Čtyři sta univerzitních studentů, kteří obvykle pocházejí z „lepšího kruhu“, tak vyjádřili nevoli nad tím, že Thatcherová chce zachránit hrotilici se britské finance velkými škrtými výdaji na sociální potřeby. Včet-ně školství, a změnit až letos Velkou Británii v zá-kladnu pro nové americké rakety středního doletu.

STĚŽE BY TE VYHODIL...

Aufgespießt

„Wer uns leise hört, braucht uns laut nicht zu fürchten.“

Der Vorsitzende des CDU-Wirtschaftsrates, Philipp von Bismarck, auf die Frage nach dem Einfluß seiner Organisation auf die CDU/CSU-geführte Regierung.

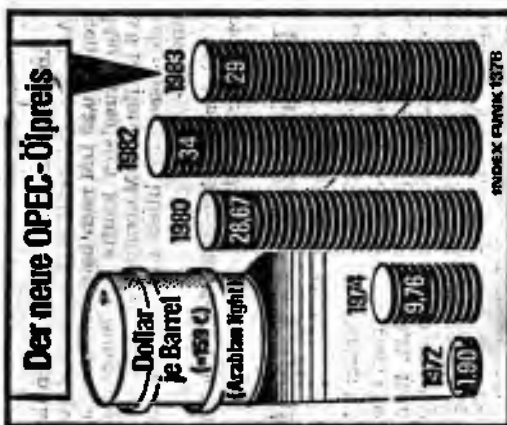
Wieder EG-Butter für Sowjets

Die UdSSR wird ab Mittwoch wieder mit Butter aus der Europäischen Gemeinschaft beliefert werden.

ЗРАТ НАШЛО 7 КАПИТАЛИСТИЧЕСКИХ КРАВ, НА ТО ІЕ УЗІІЕ!

Castro und Arafat nun tabu

BUENOS AIRES, 13. März (Reuter). Nach Ansicht der argentinischen Regierung stellt der bloße Anblick des kubanischen Staatschefs Fidel Castro und des Chefs der Palästinensischen Befreiungsorganisation (PLO), Yassir Arafat, eine Bedrohung für die Sicherheit und Ordnung des Landes dar. Der für Information zuständige Staatssekretär Hector de Pirro sagte am Freitag, er habe die staatlichen Fernsehstationen angewiesen, von beiden keine Bilder mehr auszustrahlen. Mit Castro und Arafat war der Präsident des Landes, Reynaldo Bignone, am selben Tag beim Gipfeltreffen der Blockfreien in Neu-Delhi zusammengekommen.

Pražští perníkáři

[čtk]: Místní perníkářského řemesla byli v minulosti pokládáni za umělce. Do jejich prvních řad patřili perníkáři pražští. Nefek jejich pečiva, ale i formy na ně se staly dokladem vysokého stupně lidové umělecké tvořivosti. Do Prahy přišli lití „zhotovitelé sladkostí“ kolem roku 1324, pravděpodobně z Norimberka. Říkalo se jim cdeinici a ugačili se v ulici, která se od roku 1348 jmenovala Cdeinad, dnes Celetná. V roce 1419 bylo v Praze 13 perníkářů. Většinou si sami vyráběli formy. Pro vyfukování se nejlépe hodilo hrubší dřevě, někdy používali i dřeva ořechového a lipového. Forma však musela 2-3 roky „ležet“, aby se usadila a dozdrala. Motivy se vyfukovaly většinou silou prstů, při hlubších zářezech se do dláčka tlouklo kladivkem nebo pěstí. Formy ze 16. století měly jednoduché ozdoby s národním ornamentem. Začíná v 17. a 18. století představovat bohaté oděné postavy, fantastické tvary klobouků, různé řemeslníky, sedláky a selky, koníky apod. Obliba perníkářů v poslední době roste. V Praze se dnes perník vyrábí a jediná prodejna Na poříčí nestáčí popládat a ani není vždy dobře zásobena z Pardubic.

JAMATUJU PERNÍKÁŘE A
OPLATKA'DE V LIBNI.

aktualita

PRAGA: Společenské organizace v mnoha zemích nadále odsuzují napřílné odvyčení čs. občanů protiviální organizací UNITA v Angole. Současně dochází časté správy, podporující usilí propuštění nezaměstnaných čs. odborníků, jejich žen a dětí. K okamžitému propuštění čs. občanů vyzval předseda skotského výboru Hnutí proti politice apartheidu JAR B. Filling. V rozhovoru s londýnským zpravodajem ČTK řekl, že ostré odsouzení teroristického únosu čs. techniků a členů jejich rodin tlumočili také účastníci konference v boji proti apartheidu, která se konala

Odsouzení únosu čs. občanů

na přelomu týdne ve skotském průmyslovém Glasgově. Únos přepradovým oddílem UNITA považujeme za další důkaz rostoucí aktivity agresivních rasistických sil a kategoricky proti němu protestujeme, zdůraznil B. Filling. Rakousko se hodlá jako zprostředkovatel podílet na úsilí o propuštění čs. občanů unesených v Angole, napsal včera vídeňský list Kurier. Deník citoval mluvčího ministerstva zahraničních věcí, podle něhož Rakousko „využívá všech cest a podniká řadu konkrétních kroků a mezinárodních organizací i vlad zemí, které s hnutím UNITA udržují styky“. Kubánská agentura Prensa Latina přinesla další komentář k únosu čs. občanů v Angole. Píše, že podle neoficiálních zpráv chtějí své únosy vyměnit část násilně zadržovaných občanů za britské zoldnéře odsouzené v Angole. V této souvislosti připomíná, že se zoldnéři zúčastnili invaze proti mladé angolské republice a byli v roce 1976 právem odsouzeni. Dopouštěli se masových vražd, mučení civilních obyvatel, znásilňování. Prensa Latina soudí, že v pozadí vyděračského požadavku výměny rukojmích za tyto zoldnéře je snaha UNITA navázat přímé kontakty a britským úřady. Pozornost osudu násilně odložených čs. občanů v Angole věnoval včera opět polský list Życie Warszawy. Konstatoval, že se zatím v intenzivním úsilí o propuštění zadržovaných nepodařilo dosáhnout plněního obrátu a na základě různých agenturních zdrojů informoval o nuceném pochodu nosených v obklíčení voláků UNITA do „základny“ této protiviální organizace na řihu Angoly. Urychlené propuštění zadržovaných čs. expertů a jejich rodinových příslušníků zajalých protiviální organizací UNITA žádá také předsedkyně Celostátní rady maďarských žen L. Duschaková. V rozhovoru se zpravodaji ČTK a Čs. rozhlasu tlumočila hluboké rozhořčení maďarské veřejnosti nad nezákonným zadržováním čs. občanů. L. Duschaková zdůraznila, že mezinárodní organizace, zejména OSN a Mezinárodní červený kříž, jakou i všechny, kdo mohou v této záležitosti pomoci, by měli neodkladně podniknout potřebné kroky, aby se odvyčení čs. občanů dostali co nejrychleji znovu na svobodu. 34. 3. 73

SKUTEČNÝ POKLAD objevili stavbaři v samém centru Moskvy při modernizaci staré zástavby. Hodnotu přestán s třiceti drahými kameny, zlaté spony s brilianty a dalších zlatnických výrobků pocházejících z přelomu 19. a 20. století, odhadli odborníci na sto tisíc rublů. Poklad byl předán státu a podle sovětských zákonů mají nálezet nátek na jednu čtvrtinu jeho odhadní ceny.

Podpora úsilí vlády ČSSR

[čtk]: První náměstek ministra zahraničních věcí ČSSR J. Rehofek přijal včera v Černinském paláci v Praze velvyslance Kubánské republiky, KLDK, Mongolské lidové republiky, NDR, PLR, SFRJ, SSSR, VSR a chargé d'affaires BLR, Kambodžské lidové republiky, MLR a RSR. Informoval je o opatřeních, která vláda ČSSR podnikla ve věci osvobození čs. občanů, kteří byli odvyčleni protiviální skupinou UNITA v Angole. Poděkoval za podporu, kterou projevily vlády spřátelených zemí úsilí vlády ČSSR, a požádal, aby i nadále působily podle svých možností k vyřešení této záležitosti.

Velké rozhořčení nad zadržením československých odborníků protiviální organizací UNITA v angolském městě Alto Catumbela vyjádřili jejich spolupracovníci v mnoha našich podnicích. Ředitel Krajského ústavu národního zdraví v Brně MUDr. J. Placheta: Naši pracovníci rozhodně odsuzují odvyčení čs. odborníků protiviální skupinou UNITA. Angolu a přímo Alto Catumbela jsem navštívil v lednu 1977, abych připravil návrh čs. zdravotnické pomoci, který je dodnes uskutečňován. Hlavním cílem působení lékařů a středních zdravotnických pracovníků z ČSSR, vyslaných do Alto Catumbela z Krajského ústavu národního zdraví v Brně od prosince 1977, je kvalifikovaná péče o zdraví angolského obyvatelstva. Prvními čs. lékaři v Angole byli chirurgové. 34. 3. 73

Čtenář cestovních pasů

Londýn: Londýnské letiště Heathrow se stalo prvním na světě, kde byla instalována nová aparatura, která dokáže „číst“ cestovní pasy. Přístroje napojené na elektronické počítače umožní pracovníkům pasové kontroly rychleji a spolehlivěji zjistit, zda cestující není v Británii na „černé listině“, která obsahuje jména 18 000 zločinců a teroristů z celého světa. Aparatura na londýnském letišti může zatím číst jen nové pasy cestujících z USA, které jsou vybaveny zakódovanými informacemi o svých majitelích, ale 10 členských zemí EHS počítá s tím, že nepozdějí do roku 1985 také zavést podobné pasy. Londýnské úřady doufají, že nová aparatura značně urychlí odhazování na letišti, kterým v této prochází až 3000 cestujících za hodinu.

Pro osvobození čs. občanů

Měřič živné rostlin

[čtk]: Z povahy stranických a státních orgánů ČSSR odsuzovali do Angolské lidové republiky náměstek ministra zahraničních věcí S. Svoboda. Cílem těchto cest je projednat s angolskými vládními představiteli koordinaci dalšího společného postupu pro osvobození čs. občanů, kteří byli odvyčleni jednotlivci protiviální organizací UNITA z angolského průmyslového komplexu Alto Catumbela.

(Mu): Amatérským pěstitelům květin v NSR poskytli vyní technici zajímavý a zároveň prostý přístroj, který jim umožní s dostatečnou přesností určit, potřebuje-li rostlina zalivku. Do pánvy se zapustí vedle kofeolu snímá a ručička na stupnici ukáže stupeň vlhkosti půdy. Podle tabulky, přiložené k přístroji, je možno pak snadno a rychle zjistit, chce-li rostlina pít či ne.

Zahraniční tisk nadále pozorně sleduje osud čs. občanů, které unesl v Angole přepradový oddíl protiviální organizace UNITA, a zdůrazňuje úsilí čs. úřadů o jejich propuštění. Sovětský list Komsomolskaja pravda otiskl článek, který vysoce hodnotí pomoc čs. odborníků při výstavbě závodu na výrobu papíru a celulózy v Alto Catumbela a odsuzuje „naldiskost teroristů, kteří jsou podporováni mezinárodním imperialismem a rasistý z JAR“. Polský deník Życie Warszawy píše, že čs. rukojmí, které se nepodařilo ani přes maximální úsilí čs. úřadů zatím osvobodit, jsou pátky eskortováni jednotkami organizace UNITA do provinčního Cuando-Cubango, kde má angolská protiviální opozice svou základnu. Francouzská agentura AFP oznámila, že unesení překónávají v obklíčení asi 800 vojáků organizace UNITA denně zhruba 20 kilometrů. Věštní unesení jsou drávi, přestože několikrát bylo metrový pochod je v období deštů velmi obtížný. Kubánská agentura Prensa Latina v komentáři napsala, že protiviální organizace UNITA se mohla odvážit unést skupiny čs. techniků a jejich manželky a děti nejen díky pomoci, kterou jí poskytl listé západní vlády. Poměrně obsáhlý článek věnuje únosu čs. občanů francouzský list Le Matin de Paris. Píše, že úrok na Alto Catumbela svědčí o zásadním změně taktiky UNITA, která přechází k rozsáhlým sabotážním akcím a zejména rukojmí. UNITA sleduje únosy jasně politické cíle. Únos několika Portugalců a jejich

se setkat s dopravními značkami zobrazeními třeba losa nebo jelena. Jejich význam je jasný všem motoristům. V některých zemích můžeme spatřit i zobrazení žab a domácích drůbeže. Na belgických dálnicích se nyní objevily značky s obrazem letícího čápa, vyzývající ke snížení rychlosti na 20 kilometrů. Jsou rozmyslovány tam, kde se tyto velcí ptáci zastavují k odpočinku v době přeletu.

Pozor, čáp!

Pavel Kobout, der aus der Tschechoslowakei ausbürgerte Autor, hat ein neues Stück — „Das große Ahornbaumspiel“ — geschrieben, das im Dezember 1983 in einer Inszenierung Horst Zankl im Basler Theater uraufgeführt werden soll.

A NEBA 'SI POKOJ, STALINBUER!

Hitlermarken akzeptiert

OTTAWA, 22. März (dpa). Die kanadische Post hat anstandslos einen Brief mit einer Frankierung aus der NS-Zeit befördert, obwohl die beiden Briefmarken deutlich ein Porträt Adolf Hitlers sowie die Aufschrift Deutsches Reich zeigten. Wie die kanadische Presse berichtete, hatte der Absender, ein Briefmarkensammler, sich die Post mit den bis dahin ungestempelten Marken selbst zugeschickt, um zu sehen, was passieren würde. Ein Sprecher der kanadischen Post wies zur Verteidigung auf die täglich 1,5 bis 2,5 Millionen Postsendungen hin. Immerhin hatte die Frankierung gestimmt: zweimal der (Pfennig-)Wert 16, was auf die richtige Summe von 32 (Cents) per Inlandssendung hingedeutet hätte.

Erde wieder Mittelpunkt?

LAHORE, 23. März (AFP). Dem aristotelischen Weltbild mit der Erde als Mittelpunkt des Weltalls will der pakistanische Astronom Ali Asghar Khan wieder zu neuer Geltung verschaffen. Der Forscher rief jetzt in Lahore alle muslimischen Nationen zur Bildung eines wissenschaftlichen Gremiums auf, das die „verschiedenen Planetentheorien westlicher Wissenschaftler untersuchen“ soll, welche „keine Mühen scheuen, die Menschheit aufgrund ihrer Religionsfeindlichkeit in die Irre zu führen“. Die „Enthüllungen des Koran“, so erläuterte Asghar Khan, bewiesen, daß die Planetenbahntheorien von Kopernikus und Kepler, wonach die Erde um die Sonne kreist, falsch seien. Die Gelehrten hätten ohnehin ihre Aussagen nicht mit wissenschaftlichen Studien fundiert.

PŘÍCHOUDLÍCI PATŘÍ
Z PÁTKY NA PALMY.

Milchkuh warf Banteng-Kalb

MÜNCHEN, 24. März (Reuters). Im Münchner Tierpark Hellabrunn ist erstmals auf der Welt ein unblutiger Embryo-Transfer von einer Tierart auf eine andere gelungen. Der Zoo stellte am Donnerstag ein indonesisches Banteng-Kalb der Öffentlichkeit vor, das am Montag von einer deutschen Milchkuh zur Welt gebracht worden war. Der Embryo war der eigentlichen Banteng-Mutterkuh acht Tage nach der Befruchtung mit einer Kochsalzlösung aus dem Muttermund gespült und dann achteinhalb Monate lang von der deutschen Kuh ausgetragen worden. Das Kälbchen wurde sofort von der Milchkuh angenommen und gesäugt. Von der neuen Methode erhoffen sich die Zoologen nach Angaben eines Sprechers erhebliche Erleichterungen bei der Erhaltung bedrohter Tierarten. Banteng-Rinder, die vom Aussterben bedroht seien, könnten normalerweise nur alle drei Jahre ein Kalb zur Welt bringen. Mit dem Embryo-Transfer könne aber nun alle 21 Tage eine befruchtete Eizelle übertragen werden.

Vrtulník ve vysokém napětí

(Kry): Vedení vysokého napětí zachytil vrtulník slovenské Bratislava při chemickém ošetření políu Olíbramovic na Benešovsku. Při havárii zahynul 52letý pilot JIM Z. Přetřetí vodíče bylo příčinou dvouhodinového přerušení dopravy na železniční trati Benešov-Tábor. Vzniklá škoda se odhaduje na dva milióny korun.

LDYŽ NEUNI LÍTAT, NĚL
FEDIT NA KOZE.

Verkaufte Pässe und ein rauschendes Fest auf Staatskosten

In der Sowjetunion häufen sich die Korruptionsskandale / Strafen von der „Besserungskolonie“ bis zur Hinrichtung

Von unserer Korrespondentin Elfie Siegt

MOSKAU, 23. März. In der sowjetischen Presse häufen sich zur Zeit Berichte über Korruptionsskandale, in die Personen verstrickt sind, die eigentlich die Bestechung bekämpfen sollten: Angehörige der Justiz und der Miliz.

So wurde in der Sowjetrepublik Kirgisien der Staatsanwalt Kojchumanow zum Tode verurteilt, weil er illegale Handlungen zweier Angestellter eines Schlachthauses in der Stadt Tokmak gedeckt und dafür insgesamt 40 000 Rubel (umgerechnet rund 132 000 Mark) Bestechungsgelder angenommen hatte. Die Zeitung „Sowjetskaja Krigisija“ schrieb kürzlich, Kojchumanow sei wegen Amtsmissbrauchs und Bestechung vor Gericht gestellt worden. Weil er eine „Gefahr für die Gesellschaft“ bedeutete, habe man gegen ihn die Höchststrafe verhängt.

Im Gebiet von Krasnodar im Nord-

kaukasus wurden der Milizoffizier Borschew, der als Inspektor der Milizabteilung „Kampf gegen Diebstahl sozialistischen Eigentums und Spekulation“ arbeitete, und sein Kollege Oderow zu zwölf Jahren Freiheitsentzug verbunden mit einem Aufenthalt in einer „Besserungskolonie“ mit „verschärftem Regime“ verurteilt. Borschew war in einer Kolchase Korruptionsdelikten auf der Spur, hatte dann jedoch gegen eine Bestechungssumme von 10 000 Rubel (rund 33 000 Mark) die Untersuchungen eingestellt und später die Verdächtigen zu weiteren Zahlungen von 20 000 Rubeln erpresst. Wie die Zeitung „Sowjetskaja Rosija“ schrieb, sind auch andere Milizionäre in Krasnodar der Korruption überführt worden. So hat man 30 Angestellte einer Restaurant- und Kantine von Gelendzhik inzwischen vor Gericht gestellt,

die von der Miliz des Diebstahls verdächtigt waren, dann jedoch von den Polizeibeamten gedeckt wurden, weil es bequemer sei, die Augen vor der massenhaften Praxis von Korruption und Diebstahl zu verschließen.

Nicht selten, klagt die „Sowjetskaja Rosija“, beteiligen sich ausgerechnet diejenigen Milizoffiziere, die als besonders erfahren, zuverlässig und angesehen im Kampf gegen Gesetzesbrecher gelten, ganz bewußt an Verbrechen und mißachten damit ihren geleisteten Amtseid und die Offiziers Ehre.

Bei massenhaften Razzien Anfang des Jahres, kann man in Moskau hören, haben Verbrecher, die sich als freiwillige Milizhelfer („Drushiniki“) ausgaben, Sowjetbürgern, die tagüber nicht am Arbeitsplatz waren, bei der Kontrolle die Pässe abgenommen, diese dann

jedoch nicht, wie versprochen, bei den örtlichen Polizeidienststellen hinterlegt. Hunderte von Pässen hätten diese Betreiber sich von verängstigten Sowjetbürgern erschwindelt und dann für viel Geld auf dem Schwarzmarkt, etwa an entflozene Häftlinge, verkauft.

Auch in den sowjetischen Ministerien reiße die Kette von Korruptionsskandalen nicht ab: So ist kürzlich wegen Bestechlichkeit der stellvertretende Minister für Maschinenbau in der Leicht- und Lebensmittelindustrie, Anatolij Erschow, seines Postens enthoben worden. Erschow hatte, so schrieb die Parteizeitung „Pravda“, zu seinem 50. Geburtstag auf Staatskosten ein rauschendes Fest veranstaltet und sich von seinen Mitarbeitern reich beschenken lassen. Elektronische Geräte aus den Beständen des Ministeriums gehörten zu den kostbaren Gaben.

Zabil spolubydlichého

(Čt): Přislušníci v8 zadrželi už dvakrát trestaného 32letého Josefa D. Jmenovaný muž bodl nožem 17. března před příhočí v Ostrave po předchozí nádece svého spolubydlichého 23letého Antonína B., který na následky zranění zemřel.

2 E Soudruží LEMENSKÝ LAIRY.

Aufgespielt

„Man kann die Sowjetunion nicht totkrüsten.“

Generalleutnant Wolfgang Altenburg, Kommandierender General des III. Korps und künftiger Generalinspekteur der Bundeswehr in einem Vortrag vor dem Lions-Club Bad Vilbel.

Zwölf Kamele geboten

NEW YORK, 1. April (AFP). Ein arabischer Scheich fand an der 17jährigen Filmschauspielerin Brooke Shields Gefallen, hielt um ihre Hand an und bot für den Bund fürs Leben zwölf Kamele. Wie die Schauspielerin in einem Fernsehinterview mitteilte, stellte der Araber jedoch die Bedingung, daß sie zehn Kilo zunehmen müsse, um in seinem Harem eingegliedert zu werden. Brooke Shields, die zwölf Kamele als einen für die Wüste hohen Preis bezeichnete, lehnte das Angebot mit dem Hinweis ab, sie sei zum Heiraten noch zu jung.

Kubicka begnadigt

Kunstturn-Bundestrainer Vaclav Kubicka hat aus seiner ehemaligen Heimat CSSR ein Ostergeschenk erhalten: Staatspräsident Husak begnadigte den nach den Olympischen Spielen 1968 in Mexiko nicht nach Prag zurückgekehrten und danach zu 18 Monaten Gefängnis verurteilten Kubicka. Gleichzeitig wurde dem seit nunmehr 15 Jahren in Rüsselsheim lebenden Kubicka und seiner Frau Jana mitgeteilt, daß sie einen Antrag auf Entlassung aus der tschechoslowakischen Staatsbürgerschaft stellen können.

SPAGET, MAKARONÓ a ďalších 600 druhů testovín se loni v Itálii vyrobilo 1 700 000 tun. Domáci spotřebu testovín, které se v Itálii většinou používají místo polévky, činila 1 400 000 tun, tj. 25 kg na osobu. Zbyvajících 300 000 tun v hodnotě 249 miliard lir bylo vyvezeno do zahraničí.

• Itálie má spolu s NSR a Dánskem nejvíce porodnost na světě: 11 dětí na 1000 obyvatel. Jak uvádí týdeník Il Mondo, narodilo se v roce 1981 v Itálii jen 622 000 dětí ve srovnání s jedním miliónem v roce 1964 a tento pokles pokračoval i v roce 1982. DĚTI SE NEBOJÍ UZNAVAT...

LUCEMBURSKÁ ZAMYŠLENÍ

Město, které před dvaceti lety slavilo své milénium, se stalo středem státu, jenž si i po rozpadu feudalismu a při vytváření velkých státních celků zachoval jednotu a do novověké historie vstoupil jako suverénní země. V Evropě se udržuje malých států několik, ty jsou však na rozdíl od Lucemburska spíše turistickou atrakcí. Vzdaří se většiny příznaků státní moci ve prospěch většího soustava, nemají vlastní armádu, zahraniční politiku či měnu.

Tím vším se odlišuje od těchto zemíček Lucembursko, které je navíc pravým obrem ve srovnání např. s Andorou či Lichtenštejnem. Se svým 2600 čtverečními kilometry má sice rozlohu asi dvou našich okresů, počtem obyvatel dosahuje sotva Brna. Avšak především hospodářská síla malé země ji v novověké historii pomohla zachovat samostatnost.

Vklíněné mezi oba velké antagonisty západoevropské politiky, Francii a Německo, bylo toto velkovévodství často předmětem sporů, oba mocní sousedé se snažili si je přivlastnit. V době první kapitalistické industrializace, kdy především uhlí a železo byly hlavními základními průmyslovými mocmi, byla lucemburská ocel značně zvýšila hospodářský a vojenský potenciál Bismarckova Německa či Napoleona III. Londýnská konference v roce 1867 slavnostně potvrdila lucemburskou nezávislost a vyhlásila jeho "věčnou" neutralitu. Což ovšem nezabránilo německé okupaci v obou světových válkách.

Joannes, Rex Bohemiae, Comes Luxemburgensis — Jan, král český, hrabě lucemburský. Ochotný správce vám ukáže sarkofág v kryptě lucemburské katedrály a seznámí vás i s heraldikou, dvouocasý lev v lucemburském znaku se velmi podobá našemu českému. Dávne stránky historie obou zemí se před více než šesti stoletími spojily v jednu osobou Janovou.

Teprve při šestistém výročí své smrti v roce 1946 našel poslední útulek v hlavním městě velkovévodství král Jan, bez něhož se v Evropě 14. století po několika desetiletích neodehrála žádná bitva. Ta jeho poslední byla u francouzské osady Crécy, jejíž jméno Janovi čeští souvůkovi zkomolili na "Křečák" a v též francouzské feudální rytířstvo podleho modernějšímu způsobu boje anglické pěchoty, především uderné síle lučištníků. Za svého života Jan neustále cestoval z jednoho konce Evropy na druhý. A cestovat nepřestával ani jeho ostatníky. Až teprve po druhé světové válce spočinul ve svém rodišti tento snad nejznamenitější příslušník malé země.

Rozloha dnešního velkovévodství je pouhá čtvrtina státu středověkého, během staletí ukrajovali mocní sousedé kousek po kousku z dědictví, které pozůstávali synové slepého krále. Po otcově smrti se stal dědicem Karel IV., jenž z několika let odchvil Lucembursko svému nevlastnímu bratrovci, Janovu synovi z jeho druhého

manželství s Beatricí Bourbonskou. Tento Václav se narodil v Praze a přežil Karla o pět let. Dostal od něho mnohá privilegia pro lucemburskou zemi, ale zdědil po něm vlastně i kněno, které Karel odložil, když byl jako sedmiletý poslán k francouzskému dvoru. Zapsal se i do francouzské literatury, je to vlastně první lucemburský básník, básní v duchu tehdejší rytířské lyriky se po něm zachovalo několik desítek.

Až do Velké francouzské revoluce pak vládl Lucembursku Habsburkové, pak Napoleon a konečně po jeho porážce holandský král Vilém Oranžský, který dostal za svou bezvýhradnou podporu protinapoleonské koalice Belgie a Lucembursko. V personální unii s Holandskem byla Lucembursko až do r. 1890, kdy do čela konstituční monarchie nastoupila dynastie Nassau. Z ní pochází i nynější vládce velkovévoda Jean.

Konec druhé světové války byl také koncem lucemburské neutrality, která byla slavnostně potvrzována v době míru, která však nezachránila v době války zemi od okupace. Lucembursko poválečně je naopak zemí vysoce angažovanou na straně imperialistických mocností; tato malá země je členem většiny paklů západních zemí. Přistoupilo k Marshallovu plánu a k bruselskému paktu, který byl etapou k vytvoření NATO. Počátkem padesátých let se stalo také jedním z šesti členů Evropského sdružení uhlí a oceli (Montanní unie) a konečně i součástí EHS. Členství v organizacích hospodářského charakteru není náhodné, vedle politických záležitostí lucemburské vládnoucí třídy totiž hraje svou úlohu i objektivní hospodářské síly vysoce vyspělé země.

Lucembursko je země oceli. Polovina národní produkce je na oceli založena, tři čtvrtiny vývozu tvoří výrobky ocelářského průmyslu. V ocelárnách pracuje polovina dělníků, tři čtvrtiny všech zaměstnanců v průmyslu. V poměru na jednoho obyvatele je roční výroba oceli nejvyšší na světě.

Zaměření hospodářské aktivity na jedno výrobní odvětví ovšem má mnohá nebezpečí, krizová období kapitalistické ekonomiky pocítí Lucembursko vždy v první řadě. Pravicoví politikové se snaží přilákat zahraniční kapitál, ten ovšem v Lucembursku neinvestuje, ale využívá bankovních služeb. Také zahraniční společnosti si volí malou zemi jako centrum, odkud podnikají operace po západoevropských zemích. Není tudíž přehnané tvrzení, že většina lucemburských občanů dnes pracuje v terciálním sektoru nebo na vedoucích místech v ostatních odvětvích, na manuální práci jsou tu cizinci. Skoro čtvrtina obyvatel jsou cizí státní příslušníci.

Tvář lucemburské krajiny je velmi podobná naší. Sever této zemičky, kam zasahuje pohoří Arden, je spíše pahorkatý a je hojně zalesněn, na jihu je úrodná "dobrá země" (Gülland). Stále méně osob pracuje v zemědělství, orientace výroby se tu obrací k intenzivní živočišné výrobě. Neustále klesá rozloha půdy určená pro orbu, naopak se zvyšuje počet pastvin. Lucemburskou chloubou je jeho výborné víno, pěstované na stráních v údolí řeky Moselly; tvoří hranici NSR. Ovšem průměrný Lucemburčan nevytře těchto kvalitních bílých vín mnoho, jsou příliš drahá a povětšinou se

vyvážejí. Dává přednost pívu nebo levným vínům dováženým z Itálie, Francie, Alžírsku.

Jakým jazykem se tu dohovíváte? Ve městech německy, či francouzsky, na venkově spíše německy. Ovšem Lucemburčané mezi sebou hovoří "lézteburger", což je doloněmecký dialekt silně ovlivněný francouzštinou. Oba jazyky tu žijí vedle sebe v pokojné symbióze, nápisy na ulicích a v obchodech jsou pouze v jednom jazyku, protože se předpokládá, že jim rozumějí všichni. Nikoho ani nenapadne, aby požadoval překlad. A není tu ani stopy po jazykovém šovinismu, který je pod tlakem bojovného vlámského nacionalismu tak vyhrazen v sousední Belgii.

Když se hlavnímu městu Fikelo Gibraltar severu. Staré město bylo vystavěno na soutocích řek Alzette, a Petrusa a svůj charakter nedobytné pevnosti si původní feudální sídlo udržovalo po celý středověk. Leží z velké části na skalnaté plošině, která spadá na třech stranách kořím strážem do hloubky šedesáti metrů. Doje je rokle, do níž se zařezávají koryta obou řek. Především, pro svou strategickou polohu hrálo Lucembursko důležitou úlohu v řadě konfliktů; prošel tu Španělsko, Francouzi, Rakusane, Prusové.

Grießbrei auf ewiger Flamme

BERLIN, 28. März (AP). Auf unkonventionelle Art hat ein 34 Jahre alter Österreicher auf dem verkehrsreichen Berliner, Theodor-Houss-Platz sein Abendessen zubereiten wollen. Am Sonntagabend plazierte er seinen Kochtopf, gefüllt mit zwei Kilogramm Zwiebeln, auf die ewige Flamme der Opfereschale, die einst vom damaligen Bundespräsidenten Heuss entzündet worden war und bis zur Wiedervereinigung Deutschlands brennen soll. Doch noch bevor die Zwiebeln garen konnten, schritt die Polizei auf empörte Anrufe von Anwohnern hin ein und nahm den Übeltäter wegen Beleidigung fest, wie ein Polizeisprecher am Wochenende mitteilte. Der Österreicher, der sich seit mehr als sechs Monaten ohne festen Wohnsitz in Berlin aufhält, hatte die Flamme schon einmal zum Kochen eines Grießbreis als Herd mißbraucht. Das hatten die Beamten allerdings noch als derben Scherz aufgefaßt und ihn laufenlassen. Jetzt soll der Mann abgeschoben werden.

V PARIŽI POD VÍTEZÝM OBLOU -
KEM UHASILI 2 AMICI POŽÁR
VĚČNÝ OHŇ DEN PŘED OSLOVOU
STÁTNÍHO FR. SVÁTKU.

*) STÍŠ ALEŠOUKAL, ŽE VĚVOA
VÁCLAV BYL NEVLASTNÍ BRATR
KARLA IV. JAKO ČESKÝ KRÁL BYL
KARELIV. JEN "I." T.J. KARELI.,
JAKO CÍSAŘ ŘÍMSKÝ KAREL IV.

XX) JOST BYLSYNEH TŘETÍM SYNEH
JANA LUCHEA, JEHO MANŽELKOU
BYLA MARKETA ZVANA MAULTASCH,
PROTOŽE MĚLA SMYSLNĚ RTY A DYLA
VYKLADENA JAKO SEXUÁLNÍ PŘEBORNICE.
ROZVEDLA SE S JANEM JINDŘICHEM
PROTOŽE SI PŘY SEXUÁLNĚ NEHTACIL,
BYLA TO MACHA A DĚLALA KARLOVI
DOST MACEŘU... YEDEN KROMKÁŘ SI
NAVAL "MARKETA OTLEMEVA" "PODLE

JINÝCH ZÁMĚRŮ JE MĚLA MAULTASCH STÁT A. KARLOVOU MANŽELKOU. PROTO TA NEVÁVIST!

SYNEH KARLA IV. POKU JISTY DOVÝŠIL KADUK LUCEMBURSKO NA VĚVOSTVI. VÁCLAV ZEMĚL
1383 A ZEMĚ POTOH DAC VÁCLAV IV. DO ZÁITAVY SVĚHU SYNOVCI JOŠTOVI A 1411
VĚVOSTVI ANTONÍNOVI Z BRADANTU A LITHOVKA, JEHOZ MANŽELKA ALŽBĚTA ZĚ
(GÖRLITZ)NE Z POKO DĚLCE, VĚVOSTVI JEDNOUJE PRODALA A JINÝ TĚC! X)

Klinisch Tote gebar Kind

Herzstillstand bei der Mutter nach Abschalten der Apparaturen

SAN FRANCISCO, 1. April (AFP). Ein neun Wochen im Körper seiner klinisch toten Mutter am Leben gehaltener Embryo ist als gesundes Baby in den USA auf die Welt gekommen. Der Junge hat nach Angaben der Ärzte leichte Atemstörungen, sonst geht es ihm jedoch „ausgezeichnet“. Es ist der erste bekannte Fall einer über so lange Zeit künstlich aufrechterhaltenen Schwangerschaft. Der Name der 27-jährigen Mutter wurde auf Wunsch der Familienangehörigen geheimgehalten.

Die Frau hatte am 24. Januar in der 22. Schwangerschaftswoche einen Schlaganfall erlitten und war, als die Hirnströme aussetzten, für klinisch tot erklärt worden. Die Entscheidung, ihre Körperfunktionen so lange künstlich aufrechtzuerhalten, bis der Embryo lebensfähig sein würde, trafen die Ärzte gemeinsam mit dem Vater des Kindes. Nachdem in der 31. Schwangerschafts-

woche ein Stillstand in der Entwicklung des Embryos festgestellt wurde, nahmen die Ärzte einen Kaiserschnitt vor. Der Säugling wog bei der Geburt nur 1,3 Kilogramm. Bei der Mutter trat nach Abschaltung der Apparaturen, die ihre Körperfunktionen aufrechterhalten hatten, Herzstillstand ein.

Während der künstlichen Schwangerschaft wurde der Embryo vom Pflegepersonal nicht nur medizinisch, sondern auch psychisch betreut. „Wir haben ihn so behandelt, als sei er schon auf der Welt“, erklärte eine Krankenschwester. Es sei mit ihm geredet worden, er habe Musik gehört und wurde, sobald festgestellt, daß es sich um einen Jungen handelte, bei seinem Namen gerufen. Moralische Bedenken einer so lange aufrechterhaltenen künstlichen Schwangerschaft gibt es nach Ansicht des Ärzteteams im Universitätskrankenhaus von San Francisco nicht.

Aufgespießt

„Die Lehre von Marx ist allmächtig, weil sie wahr ist.“

Dritte von insgesamt fünfzig Lösungen der SED zum 1. Mal.

★

„Die Stewardess geleitet ihn in die vordere linke Nichtraucher-Reihe Nummer zwei. Frau Marianne setzt sich ans Fenster (Platz A), neben ihr sitzt der Aktenkoffer (Platz B), ganz außen (Platz C) der Regierende. Als wir in München das Flugzeug verlassen, sagt Richard von Weizsäcker zu Frau Marianne: 'Jetzt passiert wieder das, was du nicht willst! Wir werden in einen V.I.P.-Raum gebracht. Viel lieber wäre ich unter normalen Passagieren!'...“

„Berliner Morgenpost“ über die mit Umstieg in München verbundene 14tägige Reise des Regierenden Bürgermeisters Richard von Weizsäcker und seine Frau in die Türkei.

Legendární osobnost baroka

[sp]: František Antonín Špork (1662–1738) bude asi sifedem pozornosti za pět let, až se bude vzpomínat, že uplynulo čtvrt tisícletí od jeho smrti. V povědomí většiny našich současníků je hrabě Špork známý nejspíše jako zaměstnavatel barokních umělců, především sochaře M. B. Brauna, kteří pro něho vytvořili rezdenci v Kuksu s lázněmi, špitálem a (antickými aleji) soch. Kuks, Lysá nad Labem a Nový les jsou odkazem muze, který byl synem selského chlapce z Vestfálska, který to ve válkách 17. století dotáhl až na generála a hraběte. Naš Špork se sám snažil žít vedle otce Davida jako syn Salomouna, ale popravdě řečeno, nevytikal duševní individualitou. Spíš než rozchod s pozdní feudální společností nebo kritika společenských poměrů bylo to jeho velikášství, vnitřní neklid, patrně i jistý pocit méněcennosti, co ho bralo do konfliktů se sousedy, s církevní i světskou autoritou, s poddanými i služebníky. Špork se v nich neapřítavuje zrovna v nejlepší podobě, je krutý, pánovný, nedávající, nebylo s ním jistě lehké žít. Ale na druhé straně byl Špork barokní velmož, který si pro své bláznivé projekty dovedl najít vynikající umělce. Měl smysl pro humor, již rozetvořil scény svých divadelních scén v Praze a Kuksu. Solva si byl vědom, co všechno vychází z jeho tiskárny v Lysé a co vychází jinde jeho nákladem. A tak jeho zásluhou proudily do Čech nové myšlenky, včetně náboženské snášenlivosti. V dobovém kontextu to vedlo k záloham z kacířství, ke konfiskaci knih i knihoven – až z toho vyrostla legenda o Šporkovi-osvěcovci. V každém případě se Špork stal plným právem ústřední postavou dvou moderních biografii od rakouského H. Benedikta a našeho Pavla Preisse.

Kresba Jiřího Kouřky

tou. Spíš než rozchod s pozdní feudální společností nebo kritika společenských poměrů bylo to jeho velikášství, vnitřní neklid, patrně i jistý pocit méněcennosti, co ho bralo do konfliktů se sousedy, s církevní i světskou autoritou, s poddanými i služebníky. Špork se v nich neapřítavuje zrovna v nejlepší podobě, je krutý, pánovný, nedávající, nebylo s ním jistě lehké žít. Ale na druhé straně byl Špork barokní velmož, který si pro své bláznivé projekty dovedl najít vynikající umělce. Měl smysl pro humor, již rozetvořil scény svých divadelních scén v Praze a Kuksu. Solva si byl vědom, co všechno vychází z jeho tiskárny v Lysé a co vychází jinde jeho nákladem. A tak jeho zásluhou proudily do Čech nové myšlenky, včetně náboženské snášenlivosti. V dobovém kontextu to vedlo k záloham z kacířství, ke konfiskaci knih i knihoven – až z toho vyrostla legenda o Šporkovi-osvěcovci. V každém případě se Špork stal plným právem ústřední postavou dvou moderních biografii od rakouského H. Benedikta a našeho Pavla Preisse.

Zvířata pražských lesů

[čtk]: Pražské lesy jsou nejen vitány mistrem odpočinku a rekreace obyvatel našeho hlavního města, ale také – až je to s podivem – domovem mnoha druhů často vzácných ptáků a zvířat. Žije zde na 70 druhů ptáků, mezi nimi například čerň, který je pokládán za obyvatele hlubokých a tichých lesů: setkat se s ním lze třeba v Šárčském údolí nebo v Roztockém háji. Vedle drobných opeřenců jako pánic, budníčků, čarvenek, hrálků, zvonků i slavků jsou tu k vidění žluny, sojky, straky, některé druhy sov a dokonce i výr. Stále více však ubývá dravců, a tak častější je jen káně lesní a poštolka, kteří se nejlépe dokázali přizpůsobit „městským“ podmínkám: místo na skalách často hnízdí třeba na okenní římsě. Ze savců je obyvatelem lesních porostů náš metropole kromě srnčí a muflonů zvěře, zajíců a divokých králíků také liška a dokonce i jezevec, tchoř a kuna skalní. Spolu s obratlovci hostí pražské lesy také mnoho vzácných živočichů bezobratlých, zejména hmyzu. Dosud zde žijí chránění brouci roháč a krajník.

Franziskaner verhaftet

PRAG, 4. April (AFP). 20 tschechoslowakische Franziskaner sind seit Beginn vergangener Woche in mehreren Städten im Anschluß an Haussuchungen festgenommen worden. Fünf von ihnen werden immer noch festgehalten, teilten Dissidenten in Prag mit. Die Polizeiaktion gegen Angehörige des Franziskanerordens fällt mit der Veröffentlichung eines Artikels in der tschechoslowakischen Wochenzeitung „Tribuna“ zusammen, in der der Vatikan beschuldigt wird, „eine Fünfte Kolonne in den Reihen tschechoslowakischer Ordensleute“ aufbauen zu wollen. In dem vom ehemaligen Leiter für religiöse Fragen der tschechoslowakischen Regierung, Karel Hruza, unterzeichneten Artikel heißt es, der Vatikan führe gegenwärtig einen „Kreuzzug gegen Frieden und Zusammenarbeit durch“, indem er die tschechoslowakischen Priester daran zu hindern suche, der Organisation „Pacem in Terris“ anzugehören.

Kreuzigung als Spektakel auf den Philippinen

MANILA, 4. April (AP). Zur Feier des Karfreitags haben sich auf den Philippinen vier Männer und eine Frau kreuzigen lassen. Mehrere hundert andere schlugen sich selbst mit Peitschen auf den Rücken, an deren Enden Glascherben befestigt waren.

Auf einem Reisfeld bei San Fernando, etwa 55 Kilometer nördlich von Manila, ließen sich der 31-jährige Mario Castro und der 41-jährige Bob Velez an Holzkreuze nageln, die sie zuvor in einer Prozession drei Kilometer lang auf dem Rücken geschleppt hatten.

Am Zielort schlugen als römische Legionäre kostümierte Männer Castro und Velez Nägel aus Edelstahl durch Hände und Füße. Dabei wurde darauf geachtet, daß keine Knochen oder Sehnen verletzt wurden. Die Nägel waren zuvor desinfiziert und in Alkohol gelagert worden. Während der Kreuzigung riefen die beiden Männer, sie wollten für ihre Sünden und die Sünden der anderen Menschen büßen. Nach drei Minuten wurden sie von den Kreuzen wieder abgenommen und ihre Wunden mit Alkohol gewaschen.

Zu Kreuzigungen kam es am Karfreitag auch in zwei Vororten Manilas. Die katholische Kirche der Philippinen ist offiziell gegen diese Schauspiele, die sich in den vergangenen Jahren zu einem Touristenspektakel entwickelt haben.

Vom Computer verfolgt

LONDON, 4. April (dpa). Die elfjährige Sharon Colton, aus Cudworth in Nordengland ist zum bevorzugten Opfer des Computers der städtischen Steuerbehörde geworden. Seit über 17 Monaten erhält das Mädchen regelmäßige Aufforderungen, über ihre Einkünfte Auskunft zu geben und entsprechend Steuern zu zahlen. Sharon zögerte schon nach der ersten Aufforderung nicht, ihre Einkommensverhältnisse darzulegen: Sie erhält ein wöchentliches Taschengeld von 2,50 Pfund (rund 9,50 Mark). Dennoch haben die vom Computer informierten Finanzbeamten offenbar die Hoffnung nicht aufgegeben, aus Sharon vielleicht doch noch einen Penny Steuern herauszuquetschen. Jedenfalls schickten sie ihr trotz heftiger Beschwerden mehrfach den Gerichtsvollzieher ins Haus. Erst jetzt, nachdem sich die britische Presse in den Fall eingeschaltet hat, scheinen die Steuerfahnder gewillt, dem ungewöhnlichen Fall nachzugehen. Ein Inspektor kündigte nach Berichten vom Samstag eine Untersuchung des Falles an.

Video aus dem Untergrund

MOSKAU, 4. April (Reuters). Westliche Filme, vom amerikanischen Krimi zum schwedischen Pornostreifen, aus einer im Untergrund arbeitenden Kopierwerkstatt konnten sich betuchte Sowjetbürger im vergangenen Jahr per Videokassette auf den Bildschirm holen. Allerdings zu hohen Preisen, wie die sowjetische Tageszeitung „Sowjetskaja Rossija“ am Sonntag berichtete. Die Polizei habe den Ring ausgehoben, und einige Mitarbeiter seien bereits zu Gefängnisstrafen verurteilt worden. Westliche Kinowerke wie „Uhrwerk Orange“, „Der Pate“ oder „Apocalypse now“, Horrorfilme und harte pornographische Filme seien auf Kassetten aufgenommen worden. Der Ring habe Übersetzer und Schauspieler für die Synchronisation engagiert und die Kassetten dann für bis zu 200 Rubel (etwa 670 Mark) verkauft. Importierte Videorekorder werden in der Sowjetunion für mehrere tausend Rubel privat verkauft und sind mittlerweile ein Statussymbol.

CSRR-Politiker gestorben

PRAG, 4. April (AP). Der stellvertretende tschechoslowakische Ministerpräsident Václav Hula ist nach einer Meldung der amtlichen Nachrichtenagentur ČTK im Alter von 57 Jahren nach einem Herzanfall gestorben.

Dvojznačná politická rozhodnutí 1944-1945

Nelze říci, že po moskevské smlouvě západní velmoci Československo odepsaly, ale je nesporné, že jejich zájem nebyl nepřiznivě ovlivněn čs. přestupem do sovětského tábora. Jakmile byla moskevská dohoda podepsána, čs. ministerstvo zahraničí se snažilo zajistit identické dohody ohledně okupace čs. území spojeneckými armádami, ale západní mocnosti neprojevovaly o návrh zájem, protože se nepředpokládalo, že by západní armády zasáhly tak daleko na východě. Rudolf Schönfeld, U.S. chargé d'affaires, si vyměnil s čs. vládou několik memorandů o této otázce, ale nic se nestalo. Mimo jiné proto, že právě v této kritické době, po teheránské konferenci, když byla v proudu jednání o okupačních zónách v Německu, to jest na jaře a v létě 1944, čs. vláda se předstíhávala v okázalých projevech vřelého citu vůči sovětské armádě a nedbala ani britské strategické doktriny, ani britských rad.

Nejoblíbenějším řešením Churchilla zůstávala jeho strategická alternativa, podle níž měly západní armády projít Itálií a Jugoslavií do střední Evropy a odříznout tak Rudé armádě vstup do Německa. Beneš tuto Churchillovu strategii podryl moskevskou dohodou, jak jen mohl, a nečinil tak po prvé. Nezapomínejme, že až do roku 1943 byla naše exilová vláda zavázána sledovat uskutečnění britského plánu na vytvoření dvou federací česko-polské a řecko-jugoslávské, které měly vytvořit nezávislé pásmo od Egejského moře až k Baltu a znemožnit ovládnutí střední Evropy Sovětským svazem. Naši exiloví vůdci se však plánu vzdali, nechali osamoceně Poláky čelit Stalinovu imperialismu, což učinili proti britským doporučením. A pak se znovu rozešli s Anglií, když prezident podepsal smlouvu se SSSR. Situace se však nyní prudce obrátila v neprospěch našich politiků, kteří za svou přeorientaci museli platit vysokou cenu.

6. června 1944 zahájili spojenci invazi do Francie a tím Hitler začal ztrácet evropské území okupovaných států. Jak se válka během dalších měsíců přenášela na německé území, stalo se pro velmoci nezbytným upřesnit taktické pohyby armád a vymezit okupační zóny ve vlastním Německu. Původní americké představy o tom, která velmoc bude okupovat které území, se dobře zračily v mapě, uveřejněné v časopise **Newsweek** 10. dubna 1944, podle níž západní armády měly obsadit většinu Německa podél linie Odra-Nisa, včetně západní části Československa, to jest tehdejšího Protektorátu. Avšak Evropský poradní sbor upravil tento plán tak, aby vyšel vstříc sovětské strategii, což znamenalo porážku Churchillova plánu odříznout sovětům vstup do střední Evropy.

Toto Američany vynucené rozhodnutí byl největší a osudově chybný ústup Západu Stalinovi. V novém dohodnutém scénáři bylo Československo začleněno do sovětské okupační zóny ne snad proto, že by zá-

padní mocnosti byly tento demokratický stát prodaly diktátoru podruhé, ale prostě proto, že Beneš si tento postoj diplomaticky vynutil.

Navíc nemáme my, Češi, právo zapomínat, že představitel ČSR dosáhl rámcového dorozumění s SSSR již v prosinci 1943, že zamezil vzniku čs.-polské federace, jež měla být nárazníkovým územím, že znemožnil britskou strategii tím, že po katyňské krizi opustil Poláky a že ze všech sil pomáhal sovětům postavit polskou vládu do nejhoršího možného světla jen proto, že nemohla souhlasit se Stalinovými masovými vraždami.

Zatímco Poláci bojovali a byli poraženi, český vůdce prostě přešel do tábora budoucích vítězů, zaslepen svým optimismem ohledně SSSR a netuše, že nebude schopen zabránit závěrečné sovětizaci ČSR. Navzdor úporným mýtům, že Západ Československo odepsal, zůstává pravdou, že čs. exilová vláda sama odepsala ČSR jako součást Západu. To byl také důvod, proč sovětská okupace ČSR nepředstavovala žádný problém ani v Teheránu ani na Jaltě.

Československo – na rozdíl od Polska – se nestalo předmětem dlouhodobých svárů mezi velmocemi, což uvolnilo Benešovi ruce pro plán odsunu německého obyvatelstva z pohraničních oblastí. Pro tento plán získal podporu SSSR i USA, nikoli však souhlas londýnské vlády. Odsun milionů lidí byl v rozporu s mezinárodními normami válečného práva a ohlašoval protidemokratické zásady, které vylučovaly z občanských práv celé skupiny obyvatelstva nebo národnostní menšiny. Český prezident jednal jako český nacionalista a netušil, že odsun posílí sovětizací trend a že po milionech Němců ztratí občanská a lidská práva i miliony nekomunistů a nakonec oba národy Čechů a Slováků.

Jakmile se Beneš vrátil z Moskvy se zajištěnou podporou pro plán odsunu, začal přemýšlet o tom, jak zreorganizovat svou vládu tak, aby se zamlouvala Stalinovi a Gottwaldovi a jak se zbavit konzervativních členů londýnské vlády. Prvním krokem k reorganizaci bylo pozvání komunistů do této vlády. Tito ovšem odmítli, protože neměli zájem posílit Benešovy londýnské pozice a protože správně očekávali, že to budou brzy oni, kdož budou z Moskvy diktovat složení vlády Benešovi a nikoli naopak.

Zdálo se, že bude obtížné udržet Jana Masaryka jako ministra zahraničí. Od dubna do července 1944 byl už po páté v USA kam odjel s nemožným úkolem minimalizovat prosovětská stanoviska londýnské vlády. Američanům se zdálo, že Češi to chtějí mít dobré na obě strany, že český prezident rád honí dva zajíce najednou, což Clement Attlee později dokonce o Benešovi napsal ve svých vzpomínkách.

I po invazi do Francie usiloval Churchill o to, aby západní armády osvobodily Vídeň a Budapešť, aby pronikly z Itálie do střední Evropy přes Lubljano. Americké nejvyšší velení považovalo však Churchillův plán za politické vměšování do vojenských problémů; přednost Churchillova plánu byla ale právě jeho političnost. Tím se však tento plán znemožnil v očích amerických generálů. Byl příliš důmyslný a přesahoval myšlenkové možnosti amerického generálního štábu.

Takovéto tvrzení není antiamerickou propagandou, je to surová pravda, známá dnes historikům druhé světové války. Churchill ztratil svou velkou politickou bitvu o budoucnost střední Evropy ne proto, že mu odporoval Stalin, ale proto, že Roosevelt nechápal její smysl, což měl

společně s Marshalllem, Eisenhowerem a Benešem. Několik týdnů poté, co Churchill musel opustit plán osvobození Budapešti a Vídně, navrhl další alternativní plán, podle nějž měly západní armády dorazit do Berlína před Rusy.

I zde prohrál – navzdor sympatiím Pattona pro tuto variantu. Americký generální štáb byl ve svých omylech opravdu konsistentní. O několik měsíců později byl Churchill Marshalllem a Eisenhowerem poražen naposled, když Američané odmítli osvobodit poslední metropoli střední Evropy – Prahu.

Proč? Když v září 1944 navrhovali Churchill a Montgomery úder proti Berlínu, ve snaze zabránit sovětské okupaci střední Evropy, prohráli proto, že Američané nebyli ochotni platit vysokou cenu na lidských životech. Zároveň však – a to bylo nejdůležitější – USA si chtěly zajistit ruskou spolupráci ve válce s Japonskem. USA byly tedy ochotny přijmout právě to, čeho se Churchill oprávněně obával – ruskou supremaci ve střední Evropě. Američané, protože potřebovali SSSR pro porážku Japonska, museli velkoryse přehlédnout jak osud Budapešti a Vídně, tak osud Varšavy a Prahy.

Osudovou ránu Churchillově strategii zasadila dohoda o okupačních pásmech v Německu, nastíněná na spojenecké konferenci v kanadském Quebecu v září 1944. Celé Československo se ocitlo v ruské sféře, ačkoli ještě na jaře téhož roku byly české země považovány za možnou americkou okupační zónu. Posílali tehdy Američané Čechům jakési signály, které česká londýnská vláda buď nechtěla slyšet nebo předstírala, že neslyší?

A jakpak vůbec mohla čs. vláda podpořit západní okupaci českých zemí, když měla svázané ruce sovětskou smlouvou a okupační rozdílnými velmocemi hrozila rozlomit ČSR na dvě části – kdyby Slováci byli ponecháni v sovětském okupačním pásmu? Čs. exilová vláda neučinila tedy pro osvobození českých zemí západními armádami naprosto nic. Žádná z Benešových diplomatických ofenziv nepodpořila Churchillův plán, aby Američané osvobodili střední Evropu. Benešovo stanovisko nebylo dokonce ani neutrálně zdrženlivé, bylo otevřeně prosovětské a naprosto neslučitelné se strategickým plánem Churchilla.

Proč by ostatně měli Američané překážet Čechům, kteří se vrátili do sovětského pásma sami? V říjnu 1944 odjel Churchill do Moskvy, aby dohodl sféry vlivu na Balkáně. Zde došlo k onomu neslavnému "procentovému obchodu" ohledně vlivu Anglie a SSSR v balkánských státech: Fifty-fifty v Jugoslávii, vliv Anglie v Řecku, převážný vliv SSSR v Bulharsku, Rumunsku a Maďarsku.

Tento obchod se však netýkal ČSR, protože ta nebyla ani balkánským ani poraženým státem. "Dirty deal", který zabezpečil padesátiprocentní vliv Západu v Jugoslávii, umožnil Titovi zachránit jakýsi prostor pro nezávislou jugoslávskou politiku, jež je dodnes respektována velmocemi. Češi, kteří vstoupili do sovětského pásma vlivu dobrovolně a bez ponižující kalkule s procenty, se netěšili privilegii, za něž Jugoslávie věděli dodnes tomuto obchodu Stalina s Churchilllem.

Kdo věří, že Beneš byl obratným diplomatem, neměl by přehlédnout obrovské možnosti, jež byly zanedbány čs. zahraniční politikou v roce 1944. Když Churchill uzavíral se Stalinem dohodu o pásmech vlivu v Evropě, žádný z nich neuvažoval podle zásad koloniálního imperialismu, ale žádný z nich neopustil myšlenku pásem vlivu, což byla jemnější podoba expanzio-

Příloha - Drhuy v c. 46

nistických plánů pro budoucnost. Žádný z obou státníků by nebyl veřejně souhlasil s Napoleonovým přesvědčením, že morální otázky rozhoduje národ s lepším dělostřelectvem. Ale oba hráli tutéž hru a Stalin opakoval dokonce známou Napoleonovu větu – "kolik divizí má papež?" A Churchill určitě věřil, že Napoleon měl pravdu, když řekl, že když oskrábete trochu ruský povrch, pak se objeví barbarství Asiatických národů. Tímto postoji Stalina i Churchilla byl hluboce ovlivněn výsledek druhé světové války. Ale expanzionistické plány, zaštitěné nezbytností okupačních pásem Německa, byly před veřejností zakrývány slovy o svobodných volbách a ideologickými deklaracemi. Dnešní západní historikové otevřeně doznávají, že žádná strana nebrala vážně onu úpravu ve střední Evropě a že slova o svobodných volbách jen zakrývala západní neochotu angažovat se v oné části světa.

Už předtím Stalin neshodil Hitlera. Zde prostě nebyly svobodné volby vůbec možné, jakmile sověti tyto země okupovali, nehlédě k tomu, že s výjimkou Československa neexistovaly v těchto zemích demokratické zvyklosti. Stalin také neskrýval, že svobodné volby nemohou v jím okupovaných zemích zajistit prosovětské vlády – opět s výjimkou ČSR – a považoval západní politiku vůči střední Evropě jen za pěknou ukázkou anglosaského pokrytectví, kterou opravdu byla. Kdykoli šlo o věc samu – o moc – Západ nehnul prstem a spokojil se s výlevy morálního rozhořčení.

Nejistota o tom, jak si Stalin bude vést v okupovaných evropských zemích, neexistence středoevropské politiky v amerických vládních kruzích a selhání jediné cílevědomé politiky Churchilla, hluboce ovlivnily zdrženlivost západní strategie koncem války. Ale my, Češi, jsme ti poslední, kteří by si na to mohli stěžovat, protože smrtelný hřích podpory sovětské strategie spáchala sama česká exilová vláda a přispěla tak k tragickým důsledkům.

Češi v Praze i v emigraci se dodnes odmítli vyzpovídat sami sobě z tohoto smrtelného hříchu, tj. z dobrovolného přestupu ze západního do sovětského tábora, protože je pro nás snazší vlastní vinu a zodpovědnost promítat na západní velmoci. Tak v nás pokračuje mnichovská mentalita. A co se stane, jestliže někdo poukáže na to, že my, Češi, máme a budeme mít zodpovědnost sami za sebe a že se nemůžeme věčně vymlouvat na velmoci? V Praze bude tento někdo prohlášen za válečného štváče a v exilu za nepřitele demokratických, benešovských tradic. Tak tomu ovšem musí být, je-li pravda nesnesitelná a jestliže "lidé vždycky odporují pravdě, pokud je namířena proti nim" /Helvetius/.

Další šance pro nezávislost východní Evropy byla ztracena v srpnu 1944, kdy podzemní antifašistická hnutí zahájila dvě povstání – ve Varšavě a na Slovensku. Obě byla nacisty potlačena. Po nezdařených pokusech Poláků a Slováků osvobodit se a zajistit si tak jakousi autonomii pro budoucnost, učinil Evropský poradní sbor /European Advisory Committee/ konečná rozhodnutí ohledně okupačních pásem v sovětský prospěch. SSSR měl obsadit polovinu Německa, Polsko, ČSR a balkánské státy s výjimkou Řecka. Americký představitel v tomto sboru, vyslanec Winant, se nevyznal v základních faktech evropského zeměpisu a souhlasil sice se společnou okupací Berlína, ale zapomněl zajistit přehled území pro západní okupační vojska. Neuvěřitelné, leč pravdivé.

Když se sovětská armáda začala v létě 1944 přibližovat k Varšavě, polské ilegální hnutí zahájilo velké povstání – s chybným předpokladem, že Rusové jako jejich spojenci povstání pomohou. Místo toho však sovětská armáda čekala dva měsíce v

předměstích Varšavy, zatímco nacisté masakrovali nekomunistický polský odboj a teprve pak vstáhla do ruin polského hlavního města a instalovala tzv. Lublinský výbor jako polskou vládu. I v předehře k této další polské katastrofě měl prezident Beneš své dlouhé prsty.

Už před svou moskevskou cestou a pak znovu osobně v rozhovoru se Stalinem, snažil se Beneš hrát úlohu prostředníka mezi polskou exilovou vládou, kterou Stalin od katynského skandálu neuznával, a mezi SSSR. Mluvil pak několikrát s představiteli polské vlády v Londýně a sděloval jim názory Stalina a sovětského vyslance – přesněji řečeno ultimativní požadavky, za nichž by byl Stalin ochoten obnovit diplomatické styky. Cena byla vysoká: z vlády měli být vyloučeni čtyři hlavní představitelé dosavadní polské politiky a s nimi i hlava státu.

Toto poselství předal Beneš polské exilové vládě v červnu 1944, aniž cuknul brvou. Beneš mohl vůči své vládě v Londýně dělat "eine gute Miene zum bösen Spiel", přehlížet novou polskou tragedii ve Varšavě a zachraňovat vlastní kůži – ale západní velmoci nemohly předstírat, že nechápou smysl Stalinových signálů ohledně východní Evropy. Polský problém začal být jádrem sváru už od Katynu, ale teď se rapidně zhoršoval, protože Stalin se cítil být zavázán pouze k restituci států, nikoli jejich dřívějších vlád nebo hranic.

Tento sovětský postoj znamenal fakticky konec polské exilové vlády v Londýně. I pro nás však byl neobyčejně významný, protože SSSR uznal Slovenský stát, s nímž byl dokonce ve válečném stavu, a mohl uplatnit tuto doktrinu i na ČSR. Benešovu doktrinu o čechoslovakismu SSSR nesdělil a držel tak v ruce trumfově eso – jednotu čs. republiky. V srpnu 1944 se většina slovenského území dostala na několik týdnů pod kontrolu partyzánů. Slovenské povstání bylo však potlačeno a sověti zahájili ofenzivu Dukelským průsmykem teprve když byl odboj zlikvidován.

Čs. vláda v Londýně byla vyděšena faktem, že během povstání usiloval komunistický odboj na Slovensku o přímou sověti-zaci – o Slovenskou sovětskou republiku. Vedoucí této skupiny, dr. Gustáv Husák, byl tak schopen přebít Benešovu prosovětskou kartu tím, že byl ochoten jít o krok dál než on a tento svůj sen také uskutečnil o čtvrt století později, opět ve stínu sovětských tanků.

Když Jan Masaryk dostal 31. srpna 1944 první zprávy o slovenském povstání, žádal ihned o spojeneckou pomoc povstalcům, ale jak britské tak i americké vrchní velení se zdráhalo pomoci, protože generál Marshall, hlava spojených štábů U.S., nechtěl popudit SSSR zásahem do jeho operační zóny. Masaryk žádost opakoval, ale 17. listopadu 1944 byl znovu odmítnut. Později byl ještě vyslancem Fierlingerem obviněn z toho, že byl zodpovědný za předčasné nasazení české brigády v Dukelském průsmyku. Při dukelské operaci padlo v Karpatech na 100.000 sovětských vojáků a čs. brigáda tam měla těžké ztráty. Málokdo dnes ví, že v tehdejší Svobodové armádě bojovali pod čs. vlajkou především čeští Židé a že tvořili až dvě třetiny této naší jednotky v SSSR.

Když se v únoru 1945 sešla Jaltská konference, byl osud nacismu zpečetěn. Ale invaze do Japonska byla stále ještě nerealizována. Podle tehdejších odhadů měla tato operace stát USA asi 600.000 lidských životů. Sovětská pomoc byla tedy z amerického hlediska velice závažná a stála za další strategické ústupky. Nemocný Roosevelt byl přesvědčen, že dovede zacházet se Stalinem lépe než Churchill, a byl tedy ústupnější. Sovětská nadvláda nad střední Evropou byla na Jaltě přijata velkou Troj-

kou jako de facto.

Základní námitkou proti Jaltě byla a je oprávněná stížnost, kterou opakovali nejvytrvaleji Francouzi, kteří nebyli k závěrečným rozhodnutím přizváni: Suverenní národy byly na Jaltě redukovány na objekt rozhodnutí tří velmocí, aniž měly možnost být subjekty vlastních dějin.

Ve skutečnosti tomu tak nebylo a Jaltská konference je dodnes opředená podivnou mytologií, jejíž smysl je dvojnásobný: Záměrem účastníků konference nebylo totiž rozdělení Evropy, takže mýtus o dělení světa na Jaltě je nepravdivý. Jenže výsledkem Jalty bylo faktické rozdělení Evropy, jenž bylo následkem souběžné probíhající vojenských operací, takže mýtus o jaltském dělení světa je pravdivý. Záměry a výsledky jednání se nemusí vždy kryt,

Legendy a skuteční hrdinové

S letošními oficiálními výročími a oslavami se mi spojují i vlastní vzpomínky. Před devětaadvaceti roky mne převezli z Ruzyně do soudní věznice na Pankráci a na této fakultě mé životní univerzity jsem prošel několika semináři z moderních dějin Československa. Seděli jsme na tzv. samovazebním oddělení, což bylo označení už jenom tradiční, protože na osmi čtverečních metrech nás bylo v cele šest. Jedním z mých spoluvězňů byl komunista dr. Oldřich Černý, před zatčením generální ředitel tabákového průmyslu, odsouzený v souvislosti s procesem Rudolfa Slánského. Když nás všechny přeložili na křídlo C do cely č. 305, řekl nám dr. Černý, že na téhle cele sedí už podruhé — prvně zde byl vězněn gestapem před jedenácti roky. O patro níž na stejném křídle je cela č. 267, pečlivě udržovaná ve stavu, v jakém byly kdysi všechny samovazební cely, to jest dosud vybavená kavalcerem, stolem a židlemi; na této cele totiž byl vězněn Julius Fučík a tam údajně napsal svoji **Reportáž**. Na dr. Oldřicha Černého těch shod bylo trochu mnoho; vyprávěl nám, za jakých okolností se dostal na Pankrác poprvé. Jako účastníka odboje ho Fučík pozval na konspirační schůzku do podloubí Lékařského domu na Sokolské ulici; celé místo bylo obestoupeno gestapáky a Černý byl zatčen.

Pochyby o Fučíkovi a o jeho **Reportáži** jsem slyšel už na svobodě. Tady jsem však poprvé slyšel někoho, kdo Fučíka osobně znal, a navíc komunistu, neboť politické přesvědčení Oldřicha Černého se nezměnilo ani v Ruzyni, ani po procesu a odsouzení. Seděl jsem už ve třetí věznici a znal jsem tedy vězeňský způsob života. Nedovedl jsem si představit, jak lze ve vyšetřovací vazbě, to jest za zvlášť bedlivého dozoru, napsat celou knihu. Podivně vypadala i údajná pomoc esesmana Adolfa Kolinského. Pro ty, kdo Pankrác poznají ani z fotografií, uvádím, že Kolinský prostě nemohl střežit Fučíkovo bezpečí na chodbě přede dveřmi jeho cely, jak o tom Fučík výslovně píše. Na samovazebním oddělení totiž nejsou chodby. Celý třípatrový blok má půdorys velkého T, složeného ze tří křídel, a k celám se nejde po chodbách, ale po galeriích, jakýchsi pavlačích. Z každého patra je tedy dobře vidět do obou dalších pater a dozorcí se navzájem zajišťují i vzájemně kontrolují. Kde tedy vznikla **Reportáž**, psaná na oprátku?

Začátkem sedmdesátých let jsem ještě jako nakladatelský lektor dostal k posudku rukopis, nadepsaný **Vzpomínky pankráckého dozorce**. Jeho autor, jistý Felcman, napsal souběžné vyprávění k **Reportáži**. Text nešlo vydat už proto, že — nakladatelskou hantýrkou řečeno — byl napsán polenem, autor pracně smolil slovo ke slovu a větu k větě. Obsah však nebyl bez zajímavosti. Vyprávěl o Fučíkovi jako o hrdinovi,

kteří pomáhal svým spoluvězňům jakožto tlumočnick v Pečkárně, využívaje volného pohybu po budově. Zajímavé — značně a hned nadva-krát. Gestapáci nebyli omezení a jistě věděli, komu svěřit tak odpo-

vědný úkol, jako je tlumočení, tlumočnick přece může pomoci i uškodit. A za druhé — v Pečkárně by za těchto podmínek mohl Fučík psát jistě bezpečněji a pohodlněji než na pankrácké cele. Když k tomu přičteme skutečnost, že esesman Adolf Kolinský žil po válce v Kutné Hoře, ale že ani v osmašedesátém roce nechtěl s historiky a novináři o Fučíkovi mluvit, a když si připomeneme kritické výhrady a pochybnosti, jež o Fučíkovi nahromadili a publikovali například Ivan Herben, Egon Hostovský a Václav Černý, anebo když si pročteme v **Mladém světě** z osmašedesátého roku článek mladé novinářky Filipkové, je to víc než dost důvodů k zamyšlení nejen nad jednou legendou, ale nad celým komunistickým přístupem k historií a dějinám odboje.

Osud prve zmíněného dr. Oldřicha Černého byl ojedinělý jenom v tom, že Černý seděl na stejné cele za nacistické okupace i za komunistického režimu. Tisíce a doslova desetitisíce byly však těch, kdo se stali obětmi perzekuce za obou totalitních režimů naší doby. V osmašedesátém roce se proto jeden čas uvažovalo o sloučení Svazu protifasistických bojovníků a klubu K 231, protože téměř všichni uchazeči o členství v K 231 splňovali podmínky pro přijetí do SPB. Předseda klubu, prof. Karel Nigrin, byl nejprve členem Obrany národa, pak ho zatkl gestapo, šťastně uprchl z vazby a dostal se do naší armády na Středním východě; domácím i zahraničním odbojem prošel místopředseda generál dr. Václav Paleček; nacisty byli vězněni prof. Růžena Vacková, ing. Jaroslav Cuhra a dr. Jan Smid. To stále mluvím o těch šťastnějších, o těch, kdo přežili. Někomu přálo štěstí ještě víc — tankista Hrdina Sovětského svazu mjr. Josef Buršík uprchl z vazby a dodnes žije v Anglii; je to, mimochodem, jediný žijící čs. Hrdina Sovětského svazu, který toto vyznamenání dostal za statečnost v boji. Buršíkův spolubojovník ppk. Skokan byl však komunisty popraven právě ve výroční den dukelské bitvy; plk. Lukas, náčelník štábu západní samostatné obrněné brigády, byl utlučen při výslechu; na šibenici zemřeli v jeden den parašutista mjr. Nechanský a odbojář Velemír Wahl; a tamtéž, na dvorku za pankráckou vězeňskou nemocnicí, byla popravena posilankyně dr. Milada Horáková, účastnice domácího odboje, vězněná už nacisty.

Výčet, který by dlouho, dlouho neskončil. Důležitější však je otázka — proč? Proč komunistický režim vytvořil barvotiskový kult Julia Fučíka a proč zároveň tak brutálně a v takovém rozsahu perzekvoval domácí odbojáře a vojáky z Východu

i ze Západu? Proč byla slepována patetická legenda a proč byla současně hanobena nebo zamlčována jména těch nejstatečnějších, jako třeba slavné trojice důstojníků Bablána, Mašina a Morávka, proč byly fabrikovány pomluvy o Vladimíru Kralinovi, který si získal zásluhy ojedinělé i v evropském měřítku, proč se mlčelo o našich letcích, účastnících vskutku historické Bitvy o Anglii?

Značnou roli tu jistě hrála prevalence; obava, že kdo šel do odboje proti jednomu totalitnímu systému, postaví se i proti nové diktatuře. A ještě hlouběji je snad vztah komunistické strany k československé státnosti. Demokratičtí vlastenečtí odbojářé nebojovali za nějakou stranu, bojovali za republiku, její obnovu a její svobodu. Komunistický poměr k československému státu byl dlouho vysloveně odmítavý: ve starých Gottwaldových projevech je o tom dokladů dost a dost, neméně zajímavé je číst ilegální **Rudé právo** z doby okupace, vydané stranickým nakladatelstvím v roce 1971, a na Slovensku platil až do prosince 1943 program, vyjádřený heslem „za sovětské Slovensko“. Co si s touto minulostí měl počít komunistický režim, na co z dějin strany se měl odvolávat, čím se měl a mohl legitimovat?

Přepisovány a zamlčovány byly celé kapitoly nejenom z historie republiky, ale přímo z dějin strany. Nebylo dosti na tom, že se tvořily nej-různější kulty; nezbytné bylo také zamlčet a zhanobit všechno a každého, kdo by s těmito kulty byl srovnáván. Za časů rozvoje kultu Julia Fučíka byl vězněn Hrdina Sovětského svazu Buršík a popraveni Skokan, Nechanský a Horáková. Mělo to svoji logiku, zrádnou sice, ale logiku. Tam na Pankráci, kde mohl každou chvíli začít sjezd odbojářů z domova i ze zahraničí, jsem musel často myslet na ty, kdo se nedožili. Štábní kapitán Václav Morávek měl asi štěstí, že padl jako voják se zbraní v ruce za přestřelky s gestapáky u Pražského mostu; čeho by se asi dočkal v komunistickém Československu — Reicinova hradčanského „domečku“ nebo Ruzyně? Umučili by ho jako Lukase nebo Wiesnera, anebo by se dožil poslední rána na cele smrti v suterénu pankrácké vězeňské nemocnice?

Letos se zase bude slavit, letos se bude znovu mlčet a patrně se bude také opět lhát. Ve všem už má režim bohatou praxi. Republika, ten pravý domov Čechů a Slováků, to — řečeno s Janem Čepem — „společenství živých a mrtvých“, má však svoje skutečné hrdiny: Milana Rastislava Štefánika a Václava Morávka, Heliodora Píku a Vilhama Zingora, Miladu Horákovou a Růženu Vackovou. To je opravdová historie Československa, kterou lze jen zamlčovat, ne však zménit.

Wie die „Internationalen“ in der europäischen Hauptstadt Brüssel leben

Im altherwürdigen großen Saal des Brüsseler Cercle Gaulois herrschte unter den venezianischen Kristall-Lüstern schweißtreibende Enge, obgleich die festlich gekleideten Leute alle deutsch sprachen. Man trat sich gegenseitig auf die Füße, grüßte viele Bekannte in einigen Metern Entfernung, ohne hingelangen zu können, und doch schätzten sich manche stark ausgezeichnet, überhaupt eine Einladung erhalten oder auf Umwegen ergattert zu haben. Denn Bundespräsident Carl Carstens gab einen Empfang für die „deutsche Kolonie“ in Brüssel. Ein gesellschaftliches Ereignis am Rande seines Besuchs bei den EG-Behörden und beim NATO-Sekretariat im letzten Herbst. Demokratisch hatte man auch einige deutsche Sekretärinnen und vom NATO-Hauptquartier SHAPE auch einige Unteroffiziere neben Generälen und Stabsoffizieren eingeladen.

„Deutsch sein heißt zahlreich sein“, meinte denn das Staatsoberhaupt angesichts der Menge. Dabei waren die 700 Geladenen nur ein Repräsentations-trüppchen jener rund 17 000 Deutschen, die in Brüssel und Umgebung leben. Sie sind wiederum nur ein Teil jener viel größeren internationalen Bevölkerung, die Brüssel zu „Europas Hauptstadt“ macht. Dank EG und NATO leben hier mehr internationale Beamte, Diplomaten und Firmen-Manager als selbst in New York oder Genf. Obgleich sich manche dieser Leute gelegentlich ironisch „Gastarbeiter“ nennen, verbindet sie nichts mit jenen Nordafrikanern und Südeuropäern in den Slums der Brüsseler Gemeinden Anderlecht, St. Gilles, Schaerbeek, St. Josse oder in den Marolles am Stadtrand.

Die Brüsseler „Internationalen“ zeichnen sich durch hohe Einkommen aus. Es reicht von etwa 3500 Mark monatlich für Stenotypistinnen bis zu 20 000 Mark für EG-Generaldirektoren, und der gute Durchschnitt liegt bei über 10 000 Mark. Singles und Romanen leben vorwiegend in großzügigen Appartements (oft mit offenem Kamin), die anderen bevorzugen Villen. Alle „Internationalen“ wohnen an der Ostseite der Stadt, weil dort die EG-Behörden, das NATO-Sekretariat und die Hauptquartiere der multinationalen Firmen liegen und folglich auch die Europa-Schulen, die Deutsche Schule, die British School, die American School und andere. Zum Glück ist das Appartement- und Villen-Angebot zu Mietpreisen zwischen 1000 Mark und 4000 Mark reichhaltig.

Bleibende und Durchzügler

Die „Internationalen“ zeichnen sich auch durch ein distanziertes Verhältnis zum Gastland aus. „Kennen Sie einen Belgier?“ ist eine beliebte Frage auf Cocktails und bei Damen-Tees, wenn das „Wie lange sind Sie schon hier?“ und „Wie lange werden Sie noch bleiben?“ und „Gefällt es Ihnen in Brüssel?“ abgehandelt sind. Der Fragenkatalog zeigt, daß die „Internationalen“ in zwei Gruppen zu sortieren sind: die Bleibenden und die Durchzügler.

Zu den „Bleibenden“ gehört ein großer Teil der rund 10 000 Brüsseler EG-Beamten, ein Teil der rund 500 Experten bei den EG-Botschaften der zehn Mitgliedstaaten und rund 100 fremder Länder, ein großer Teil des Hilfspersonals bei der NATO, den internationalen Firmen und rund 800 internationalen Verbänden und Beratungsbüros. Viele

dieser Leute haben sich Villen oder Appartements gekauft. Manche bleiben sogar nach Ende des Berufslebens, „weil ich nur hier noch Freunde habe“, doch andere zieht es dann in die Heimat oder sonstwohin.

„Durchzügler“ auf drei, vier oder fünf Jahre sind die Diplomaten, die NATO-Militärs und -Beamten, die Manager der multinationalen Firmen und ein Teil der 350 Journalisten aus aller Welt. Die Durchzügler sind das Rückgrat des gesellschaftlichen Lebens der „Internationalen“. Um für die Zeit ihres Aufenthalts nicht isoliert zu bleiben, geben sie gerne Cocktails oder Essen oder laden sich sonstwie frisch gewonnene „Bekannte“ ein. Die stammen natürlich aus dem Berufsleben des Mannes oder den Schul-Bekanntschaften der Kinder. Kinder-Geburtstagspartys eignen sich vorzüglich, andere Eltern kennenzulernen. Und bald sind die neuen Durchzügler auch Mitglieder eines Tennis-, Squash-, Golf- oder Reit-Klubs. Doch auf irgendeine geheimnisvolle Weise bleiben in solchen Klubs die „Internationalen“ wieder fein säuberlich getrennt von „den Belgiern“.

Eigener Feiertags-Kalender

Die „Internationalen“ bei der EG und bei der NATO führen auch einen eigenen Feiertags-Kalender. Das heißt, an manchen der belgischen Feiertage wird bei den internationalen Behörden normal gearbeitet, ebenso wie wiederum an nationalen Feiertagen, die in ihren Herkunftsländern üblich sind. Beispielweise ist in Belgien – wie übrigens bei manchen anderen der Siegermächte des Ersten Weltkriegs – der 11. November als Waffenstillstandstag von 1918 gesetzlicher Feiertag. Mit Rücksicht auf die damals geschlagenen Deutschen wird er natürlich nicht gefeiert. Ebensowenig der 8. Mai als Kapitulationstag des einstigen Großdeutschen Reiches oder der Jahrestag der Befreiung Belgiens oder der Tag der belgischen Dynastie.

Dafür feiern die EG-Behörden und die Europa-Schule alljährlich am 9. Mai den „Schuman-Tag“, an dem der gleichnamige französische Außenminister den Plan für die „Europäische Gemeinschaft für Kohle und Stahl“ als erste Vorstufe für die heutige EG lancierte. Neujahrstag, 1. Mai und eine extensive Ausbeute traditioneller christlicher Feiertage brachten den EG-Feiertagskalender immerhin auf 15,5 Tage in 1981 – laut Verkündung im „Amtsblatt“ der Gemeinschaft –, während in den einzelnen EG-Ländern zwischen acht (Italien und Niederlande) und vierzehn gesetzliche Feiertage (Bundesrepublik) verzeichnet wurden.

Bei solcher Feier-Lust spielte stets die Überlegung oder auch indirekte Entschuldigung mit, daß für die besonders sippenbewußten „mittelmeerischen“ EG-Beamten aus Italien und jetzt aus Griechenland das Feiern hoher Festtage in der Heimat recht lange Reisen erfordert. Deshalb beginnen für die EG-Beamenschaft die Osterfeiertage beispielsweise schon am Gründonnerstag.

Trotz Sport- und Schul-Bekanntschaften bleiben die „Internationalen“ auch unter sich gespalten. Es gibt die EG-Clique, die NATO-Clique und die Firmen-Clique. Wenn sich Leute aus den verschiedenen Cliques zufällig be-

gegen, wissen sie meist wenig miteinander anzufangen. Zum Teil liegt es daran, daß sie alle Spezialisten und großenteils ungeheuer ehrgeizig sind. Alles dreht sich um die Aufgabe. Selbst zwischen den deutschen Diplomaten der EG-Botschaft, der NATO-Botschaft und der „bilateralen“ Botschaft (zu Belgien) besteht nur lockerer Kontakt, und bei den anderen Nationalitäten ist es ähnlich.

Die Cliques-Spaltung rührt auch daher, daß die EG-Clique von Bleibenden beherrscht wird. Doch zieht sie alle Durchzügler, die mit der EG zu tun haben, magnetisch an. Kennzeichen der EG-Clique ist aber wiederum, daß sie in Wirklichkeit gar nicht international ist. Familienväter, die sich tagsüber lang genug über einen britischen Chef und französische, italienische, dänische Untergebene geärgert und in zwei Fremdsprachen gestritten haben, ziehen für abendliche Geselligkeit dann doch die Nestwärme eigener Landsleute vor.

EG-Ausschuß-Sitzungen, in denen immer wieder die Kollegen aus neun anderen Ländern nationale Eigenheiten und Interessen vertreten, lassen die europäische Begeisterung ermüden. Und den Ehefrauen ist es recht, denn oft haben sie auch nach vielen Jahren in Brüssel nicht die Gewandtheit in Französisch, Englisch oder gar anderen Sprachen, um eine mehrstündige Unterhaltung ohne innere Resignation zu überstehen. Etwas anders ist es bei den Singles, wo man mit Freundin oder Freund anderer Nationalität zumindest seine Sprachkenntnisse vervollkommenet, wenn schon keine dauerhafte Bindung entsteht. Doch auch bi-nationale Ehen entstehen in Brüssel hin und wieder. Solche Leute laden nach mißglückten Versuchen dann Freunde der einen und der anderen Nationalität abwechselnd ein.

Ganz anders die NATO-Clique, die ja fast nur aus „Durchzügler“ besteht. Für die Offiziere und ihre Frauen sind drei Jahre Brüssel meist „die Gelegenheit“, aus der Eintönigkeit provinziellen Garnison-Lebens einmal in die große Welt vorzustoßen. Wenn es dann auch wieder vorwiegend Militär-Familien sind, mit denen man sich trifft, so doch wenigstens „ausländische“.

Wer Glück hat, dringt etwas in die fremden Kreise der Diplomaten und Beamten vor. Aber bei den NATO-Diplomaten – von den meisten Ländern eine gewisse Elite-Auswahl der Fähigkeiten – ist abendliche Geselligkeit vorwiegend die Fortsetzung der Tagesarbeit mit anderen Mitteln. Das Arbeitspensum ist groß, der zivile Apparat auch winzig im Vergleich zur EG-Bürokratie. So entsteht neben einem stark leistungsorientierten Geist eine angelsächsisch geprägte Kameraderie. Man spricht fast nur Englisch und redet sich mit Vornamen an.

Auch in der Firmen-Clique ist Englisch die wichtigste Querverbindungssprache. Die persönlichen Verbindungen sind eher locker. Man steht untereinander in Konkurrenz. Wer aus der Firmen-Clique wirklich menschlichen Anschluß sucht, schlägt lieber Brücken zur EG-Clique. Das hat den Vorteil, gelegentlich auch einen Informationsvorsprung über neue Machenschaften der Eurokraten zu bringen, die die eigene Firma betreffen könnten.

Amerikaner unter sich

Die Firmen-Clique hat auch am ehesten Beziehungen zum diplomatischen Kreis der „normalen“ Botschaften und auch zu Belgiern, seien es Nachbarn oder Geschäftsleute. Fast völlig unter sich bleiben aber amerikanische Manager. Sie und ihre Frauen machen sich meist gar nicht die Mühe, Französisch oder gar Niederländisch (Flämisch) zu lernen. Aber für Nestwärme sorgen ein amerikanischer Womens Club und ähnliche Einrichtungen.

In den Familien der „Internationalen“ sind die Ehefrauen in der Regel nicht berufstätig. Die in Deutschland gängige Frage: „Und was tun Sie beruflich?“ würde nur ein höchst ungehobelter Mensch an eine Frau des internationalen Milieus richten. Denn hat sie studiert, so müßte sie in den meisten Fällen in Belgien aufs neue ein Diplom erwerben, um ihren Beruf ausüben zu können.

Ausnahmen sind Dolmetscherinnen oder Übersetzerinnen. Für sie herrscht in Brüssel immer Bedarf. Um als Sekretärin, Verkäuferin oder dergleichen zu arbeiten, sind in Brüssel fast immer Französisch und Flämisch Voraussetzung, bei der NATO für Sekretärinnen Französisch und Englisch, bei der EG mindestens zwei Gemeinschaftssprachen. Und dann die Frage: trotz des hohen Einkommens des Mannes Einheimischen den Arbeitsplatz wegnehmen bei 16,8 Prozent Frauen-Arbeitslosigkeit?

Für die Frauen von Diplomaten und Offizieren ist es wegen der regelmäßigen Ortswechsel ohnehin Lebensschicksal, auf eigene berufliche Ambitionen zu verzichten. Und das erleichtert es vielen EG-Beamtenfrauen, sich ähnlich zu fügen. Übrigens ist dieser Verzicht eines der vielen Argumente, die von manchen EG-Beamten für die Notwendigkeit ihrer hohen Dienstbezüge angeführt werden.

Gut sind jene Frauen dran, die sich selbst beschäftigen können mit Malen, Musik oder Sport. Sonst bleiben nur die Kinder. Mit daran mag es liegen, daß unter den „Bleibenden“ manche sich relativ oft gegenseitig zu Abendessen einladen. Dabei herrscht für die Hausfrau verschärfter Leistungszwang. Denn nach einigen Jahren Brüssel sind alle „Internationalen“ Gourmets, was wiederum mit dem reichen Angebot an vorzüglichen Restaurants zusammenhängt. Da wird kopiert.

Eine private Abendessen-Einladung kann entweder ganz rustikal für 20 bis 30 Personen am Gartengrill oder für sechs bis zwölf Menschen mit mindestens drei ganz exquisiten Gängen bewältigt werden. Es gibt da Frauen, die regelrechte Listen führen, welche Bekannten bei ihnen schon welche Menüs bekommen haben und von welcher Freundin jener Geheimtip stammt, denn der Wettbewerb ist hart. Wiederholungen wären Schwäche.

Trotz solcher Ablenkungen bleibt der Emanzipationsdruck, der aus der Bundesrepublik, aus Holland, aus Skandinavien und inzwischen selbst aus Norditalien kommt, nicht ohne Spuren. Es kommt zu Ehekrisen. Die Männer, bei der EG oft frustriert, wenn ihre Tätigkeit über Jahre zu keinem europäischen Fortschritt reift, kehren selten als strahlende Sieger heim. Manche sind beruflich nicht ausgelastet, andere stehen im Streß langer Überstunden bei zähen Verhandlungen oder wenn irgendeine wichtige Studie termingerecht fertig werden muß. Und dann gibt es bei der EG, in der NATO, bei den multinationalen Firmen ein Heer allein-

stehender Frauen. Auch hochbezahlt, können sie in Kleidung und Kosmetik das Beste aus sich machen. Die unzufriedene Frau zu Hause für eine Neue einzutauschen, scheint leicht. Und die ist dann eine „Frau mit Job“, ganz anders.

Weniger gefährdet sind die Ehen der Durchzügler. Denn hat so einer sich in Brüssel eine attraktive Freundin angeeignet, ist sie nur in den seltensten Fällen geneigt, ihren Beamtenposten mit Altersversorgung aufzugeben für das Leben einer umherziehenden Hausfrau, Liebe hin oder her. Aber nicht immer geht das ohne psychische Krisen bei diesen beamteten Frauen ab. Bei der NATO paßt zwar der Sicherheitsdienst auf, daß solches möglichst nicht geschieht. Trotzdem gab es Damen, die einfach durchdrehten und dann – weil ~~deutsch~~ nach Ost-Berlin gingen, um dort ihren angestauten Frust als Geheim-Ware auszupacken.

Bei der EG sind die Dinge weniger geheimhaltungsbedürftig. Deshalb kann man als EG-Beamter oder -Beamtin ganz ruhig zu einem Psychiater gehen. In schlimmeren Fällen geht man, vom Dienst beurlaubt, für einige Zeit in eine diskret-vornehm offene Heilanstalt im Brüsseler Stadtteil Uccle. Dort sollen sich im Lauf der Jahre schon manche „Internationale“ zum beiderseitigen Erstaunen wiedergetroffen haben.

Praktische Lebenshilfe

Als erste Hilfe für seelisch Leidende gibt es neben der belgischen Telefon-Seelsorge – in Französisch oder Niederländisch – in Brüssel eine privat organisierte telefonische „Help-line“ in englischer Sprache und einen „Internationalen Beratungs-Dienst“ (IBS) für Menschen deutscher Zunge. (Neben Bundesbürgern leben in „Europas Hauptstadt“ auch eine ganze Menge Österreicher und deutschsprachiger Schweizer Bürger).

Beide Organisationen sind zumindest insofern von unschätzbarem Wert, als sie sprachlich unbeholfenen Neu-Ankömmlingen auf Wunsch praktische Lebenshilfe geben. Sei es, daß ein Deutsch oder Englisch sprechender Zahnarzt oder Handwerker oder die Adresse eines entsprechenden Kontakt-Clubs gewünscht wird, IBS und Help-line wissen es. Der zweite und nicht geringere Vorteil ist der einer nützlichen, unbezahlten Betätigung für Frauen der „Internationalen“.

Das allerdings ist auch das Handicap von IBS und Help-line. Obgleich beide Dienste sich auf Anonymität verpflichten, sind sie keineswegs ausgelastet. Mutmaßlich, weil so manche Leute befürchten, die Dame am anderen Ende der Leitung könne an Stimme oder Darlegung des Falles erkennen, wer da anruft. Sie könnte ja, ohne daß man's weiß, eine Bekannte sein und folgern: „Sieh mal einer an – so steht das also bei denen...“ Denn, so groß zahlenmäßig die englisch- und deutschsprachigen Kolonien in Brüssel sind, die Kontakte und vielfach auch der Tratsch sind innerhalb der „Kolonien“ so verwoben wie in einer Kleinstadt. Zumindest vom Hörensagen weiß mancher sogar manches über Landsleute, die er noch nicht einmal gesehen hat.

Das Leben der „Internationalen“ in Brüssel ist ein Insel-Dasein, eine Welt für sich. Ihre berufliche Tätigkeit hat mit den praktischen menschlichen Bedürfnissen wenig Berührung. So ist es fast erstaunlich, daß doch die meisten von ihnen in Wirklichkeit ein ganz normales Leben zu führen versuchen, nur

eingepaßt in eine fremde Umgebung. Ein paar Freunde zu haben, eine Nische auf Zeit, in der man sich wohl fühlen kann..., das bringt dann in besonderen Umständen eben manche Merkwürdigkeiten hervor. Eine davon ist, daß gerade unter den „Internationalen“ jeder sich seiner Nationalität sehr bewußt ist, obgleich sie alle an der internationalen Zusammenarbeit und Verständigung mitwirken.

KŘÍŽOVKA

Dva špiškové vyšetřovatelé vyšetřují zločin pod krkem soudce a záměrně zločin. Počítají se, nejvýšejší příslušník "občanské" pracovní radnice jeden z špiškových. Druhý se stáhl, podíval se na psa a odpovídal: „Vidíš, a co ho...“ (sekundou se v tajemství křížovky).

VODŮKOVNÉ: A. Soulad, spilog, bílá křivka kočí. — B. Listnatý strom, zasněžený, dřevní doklady pro cestu do zahrady, aerost (křemítko), nevytříděný azit (hovorec). — C. Spojení, průběh, oxidace a ochranné obruby obzoru, malá rybářská síť, vysoký mužský hlas. — D. Značka, radia, varka, masná kapalina, pečená síla, stonak bylín bez listů s jedním květem, silas provazy, značka cizín. E. Exponování, kost loketní, hlavní součást olivového oleje, ženská jména, číselovka řadová. F. Tezanka — G. Dvojice, silnější látka z mlčky, neufelovaný, silnější podklad z velkých kamenných a drti, páka k ručnímu otačení. — H. Spojka, básník (kněžná), snížení ceny, Evropan, mužské jméno, značka stromce. — I. Pokrývka na stělu, bezodtoká horská jezera, epopej, rumunské město, pobídka k běhu. — J. Výchub, vzděl, čerstvé rostliny obsahující semena, dnešního dne, povrchní vyznačovací modního. — K. Stavbyvedoucí, ryby podobná kapra, tlumák.

SVISLE: 1. Roční období, cizí mužské jméno. — 2. Zásobníky na obli, delší studijní pobyt na zkušební, neobst. — 3. Vida, vařené vepřové maso z hlavy a z krku, dlouhá pruhá větve. — 4. Řeka v SSSR, podpor o ohnutých pažích, tužba. — 5. Název dlužnické strany ástu,

ohlédla, SFZ okresu Prostějov. — 6. Střemeno, uplét, střední. — 7. Do větší vzdálenosti, velký silný vinový šátek, slápnutí stěna. — 8. Osobní zájmeno, čest, dno, čest nad lepkem. — 9. Státní, sporný šhor, název hlásky. — 10. Burbrý vešblond, slovenská město, označení letadla indonéského. — 11. Symetrický, čest včt, domácké ženské jméno. — 12. Osobní zájmeno, jaký, pta. — 13. Biblíský valetok, Evá náležíci, značka našich aut. — 14. Záměna se stavbu základu pod vodní hladinou, aravní základ (kněžná), zkratka dálkového studia. — 15. Dravý pták, název spojky. — 16. Výchub, 3. úroveň (povenský), lupen, kosen v železnici. — 17. Značka thaila, francouzský filmový komik, náš cyklistický reprezentant. — 18. Značka

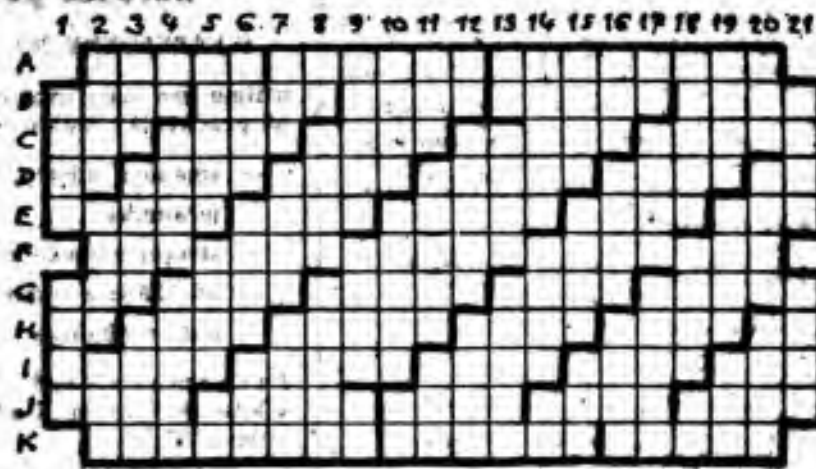
jména, sdělovna pro vprbu píse, alto-slovos (pat). — 19. Oděná v soustě, závodní loď s párem veslů pro jednobu veslaře, souhlas. — 20. Napřížení karta, soustok, styl. — 21. Větrov a čuny, Afraníjec.

Tezanka se dne 13. března 1983 unikl srdce ženy nemůže být bez lásky.

Výševani letadla: M. Vesel — Dobruš o Soběslavě, M. Živý — Kramář, Ing. M. Chromala — Zubří, J. Střed — Říčany, E. Wenzelová — Praha 4.

Lutňák byl celkem 1435, s toho 1429 správných, 6 nesprávných.

Letišti směřte do Stříbra na adresu: Lidová demokracie, pošt. ochr. 85, 120 78 Praha 2.

Letecká nehoda

(čtk): Ve čtvrtek v podvečer došlo na letišti v Praze k nehodě letadla Československých aerolinek letícího na lince OK 981 z Váňavy do Prahy. Posádka provedla přistání se závažnou na podvozku, přičemž došlo k následnému poškození letadla. Záně z 58 cestujících a šestičlenné posádky nebyl zraněn. K vyšetření nehody ustavilo ministerstvo dopravy československé komisi.

Budete na velikonoce péci?

INGR: 2 1/2 dl mléka, 3 kostky cukru, 75 g droždí, 500 g hladké mouky, 50 g soli, 90 g práškového cukru, 2 žloutky, špetku strochané, dobře omyté citronové kůry, 120 g másla nebo hery (dukát), 80 g mouky na pomoučení válů, 1 vejce na potření, 20 g máku na posypání. — Do 2 1/2 dl vlažného mléka dáme 3 kostky cukru, 25 g droždí a necháme vykynout. Do mísy dáme 500 g mouky, sůl, 90 g práškového cukru. Do vykynutého kvasu rozkvedáme dva žloutky, trochu citronové kůry a 120 g rozpuštěného tuku (vlažného), vše nalijeme do připravené mouky a vařečkou vypracujeme těsto vládné a na povrchu hladké těsto. Těsto přikryjeme ubrouskem a dáme na 1/4 hod. do tepla vykynout. Pak je vyklápíme na pomoučený vál, nakrájíme

s něho stejnoměrné kousky, vyválíme z nich tyčinky asi na prst tenké a 20 až 25 cm dlouhé, svineme je do spirály nebo stočíme do provazce, pokládáme na plech na svačkový papír, necháme odpočinout, pomážeme rozležaným vaříčkem, posypeme mákem a dáme péci do dobře vyhřáté trouby (asi jako na koláče). Pečeme 20–25 minut do zlatova. Vychladlé rozpálíme a tence potřeme medem. Podáváme nesypané cukrem.

VELIKONOČNÍ BERÁNEK Z KYNUTÉHO TĚSTA: 120 g práškového cukru, 1/4 šálku vanilkového cukru, 3 žloutky, 1 vejce, 30 g brozinek, 40 g mandlí (olejových jader), 2 lžice vanilkového cukru, 1/4 kávové lžičky strouhané pomerančové kůry, dobře omyté, 20 g droždí, 2 kostky cukru, šálek mléka, 450 g polohrubé mouky, špetka soli. Na formu 30 x tuku, 30 g strouhanky. — Do mísy dáme 120 g práškového cukru, 1/4 vanilkového cukru, 1 vejce a 3 žloutky, pomerančovou kůru jemně nastrohanou a vše utřeme nebo ušleháme v šlehači. Do šálku vlažného mléka dáme 2 kostky cukru, 20 g droždí, necháme vykynout a pak je zlehka zapracujeme do připravené hmoty. Těsto musí být tak řídké, jako na kynutou bábovku. Obě půlky formy na beránka vytřeme tukem, vysypeme strouhanou houskou a do každé půlky nalijeme polovinu těsta (počítáme se zvětšeným objemem po vykynutí). Necháme asi 25 minut v teplé místnosti vykynout, pak složíme obě půlky beránka k sobě a upevníme raznou nití nebo drátkem. Dáme péci do dobře vyhřáté trouby, po zapečení zmírníme teplotu a dopékáme v mírnější troubě asi 1/4 hodiny. [Po vykynutí pro zlepšení chuti přidáváme do těsta brozinky a mandle.] Upečeného beránka vyjmeme opatrně z formy, očistí dýlky vyjmeme kouskem másla a vložíme doprostřed brozinky. Krček ozdobíme stužkou. Před podáváním opatrně nakrájíme a pak znovu složíme. Sypeme vanilkovým cukrem.

ALB A2 ZA ROK

Skodovky v Holandsku

Velice populární jsou v Holandsku vozy Skoda. Od roku 1977 zde existuje Skoda klub, který sdružuje všechny vozy této značky. Největší oblíbené se těší typy Felicia a nový Rapid (Garde). Velkým propagátorem našich vozů je i pilot vozu formule 1 Jan Lammers, který nové vozy testuje v Zandvoortu. Klub vydává pravidelně své zpravodaje, které vítají především sběratelé veteránů značky Skoda.

Probuzení ze zimního spánku

{Jaz}: Příroda se pomalu probouzí ze zimního útlumu. Právě zimní spánek, do kterého upadá mnoho savců, je složitý fyziologický proces, značně rozdílný od spánku normálního. V tomto procesu je nejen narvová soustava v klidu, ale celá další řada životních pochodů se zpomaluje. Především dochází k poklesu teploty, srdce bije pomaleji, zpomaluje se dýchací činnost a snižuje se i látková výměna. Jako příklad si můžeme uvést sviště, u kterého se tělesná teplota snižuje z normálního stavu 36 °C jen na 30 °C, tep srdce z 80 úderů za minutu jen na 4 údery. Počet vdechů z 25 za minutu se snižuje na jediný vdech za pět minut. Zimní spánek umožňuje savcům přežít nepříznivé roční období, kdy je nedostatek potravy. Proto mezi zimními spáči nacházíme hlavně ty savce, kteří se živí zelenou rostlinnou potravou nebo hmyzem a drobnými bezobratlými živočichy. V období před zimním spánkem si hromadí savci v těle tukové zásoby, z nichž se pak hrdí spotřebu energie. K pravým zimním spáči patří například ježci, svišti a netopýři. Kromě toho přespávají v zimě i další savci, kteří ovšem neupadají do pravého zimního spánku. Těm se jen snižuje teplota těla, ale tep srdce i rytmus dechu zůstávají prakticky normální, jako je tomu například u medvědů. Nepraví zimní spáči se snadno vzbudí, a tak je často můžeme i uprostřed zimy zastihnout v přírodě, jak se jdou napít nebo shánět potravu.

demie bis Montag eine Nachrichten-sperre. Ein Sprecher des Veterinärministeriums sagte lediglich, die Krankheit befalle ausschließlich die Atemwege der Pferde. Bisher gebe es keine Möglichkeit, von dem Herpes-Virus befallene Tiere zu heilen.

Seuche in Lipizzaner-Gestüt

PIBER, 27. März (AP). Eine von Herpes-Viren ausgelöste Pferdesuche hat im Lipizzaner-Gestüt Piber in der Steiermark zum Tod von 30 wertvollen Rassepferden geführt. Die österreichische Regierung verhängte über die bereits Anfang März ausgebrochene Epi-

Vlaky na pospas vandálům?

{čtk}: Téměř sedm fotbalových hřišť by pokryly záclony, které v loňském roce odcizili cestující v osobních vagonech ČSD. „Straky“ i vandalské způsobily za rok 1982 škody na osobních vozech za téměř 18 milionů korun. Zloději si například odnesli 1760 kšůň na odpadky, zrcadla za více než milion korun, 2749 zářivkových trubek, 1437 krytů a 22 572 žárovek. Vandalské, nejčastěji opilí cestující, zase ničt zařizování v kupé, rozhrzávali sedadla a rozbíjeli okna. Málkové z nich si uvědomuje, jaké nebezpečí znamenají lahve vyhazované z oken. Jsou případy, kdy byl takto zraněn strojvedoucí vlaku protijedoucího na druhé koleji. Cestující si často a oprávněně stěžují na nepravé nejlepší kultura cestování, ve vlacích. Přitom však zloděje nebo vandaly v kupé raději přehlédnou.

o Západoněmecká vláda se rozhodla odevzat do soukromého vlastnictví část firem a akcií, které až dosud patřily státu. Začíná tak realizovat své aliby, které povedou k dalšímu posílení pozic velkokapitálu v ekonomice země.

Pralesů ubývá

{Mu}: Tropické dešťové lesy, vyskytující se v Africe, Asii a Americe, pokrývají ještě počátkem století rozlohu 16 milionů čtverečních kilometrů. Jejich tři miliony krychlových metrů dřeva znamenají dnes pro obyvatele dotyčných oblastí neocenitelné bohatství a jako palivo často jedinou možnost přežití. Podle údajů OSN se však každou minutu v celosvětovém měřítku vykásej 21 hektarů pralesa. Vzhledem k tomuto číslu je oprávněná obava, že tropický dešťový les, který dodává šest procent kyslíku pro celou Zemi a reguluje klima, jednoho dne úplně zmizí. Přitom mnozí odborníci to předpokládají již za 50 let, zatímco jiní vědci očekávají v příštích 120 letech zmenšení tropických lesů o polovinu. Tropické pralesy, jejichž stromy mohou dosahovat výšky až sedmdesáti metrů, představují pro lidstvo také neocenitelný genetický kapitál. Celé polovina z 10 milionů druhů zvířat a rostlin se vyskytuje pouze v pralesě. Kromě dřeva poskytují tyto lesy přírodní gumu, barviva, vosky, lounou zvěř, ovoce, oleje a základní suroviny pro farmaceutický průmysl. Tropické dřeva jako tyk, makore a troko se stávají ponaáhu stále vzácnějšími. Většina dříví se totiž používá k topení. Ale i získávání pastvin a orné půdy je důvodem ke kácení pralesů. Protože však takto získané půdy se obvykle stávají po třech letech neplodnými, musí být později vykácen zase další pozemek.

Sowjetspion Sir Blunt tot

Berater von Elisabeth II. glaubte an das Ende des Kapitalismus

LONDON, 27. März (AFP). Der ehemalige Sowjetspion Anthony Blunt, ehemals künstlerischer Berater von Königin Elizabeth von England, ist am Wochenende in London im Alter von 75 Jahren gestorben. Blunt arbeitete mit dem berühmten britischen Spionagetrio Philby-Burgess-McLean zusammen und stand wie diese 20 Jahre im Dienst der Sowjetunion. Seine Spionagetätigkeit wurde Ende 1979 aufgedeckt. Er lebte weiter in Großbritannien.

Blunt hatte während seiner Tätigkeit als Dozent an der Universität Cambridge die Bekanntschaft von drei damaligen Studenten Philby, Burgess und McLean gemacht. Nach Ansicht unterrichteter Kreise in London spielte Blunt bei deren „Ausbildung“ als Sowjetspione eine erhebliche Rolle. Alle vier waren aus „Idealismus“ Marxisten und waren von einem raschen Niedergang des Kapitalismus überzeugt. Sie glaubten ebenso an eine „Revolution“ der Sexualität und waren homosexuell.

Im Verlauf einer kurzen Tätigkeit in der britischen Spionageabwehr während des Zweiten Weltkriegs hatte Blunt zahlreiche Militärgeheimnisse an die Sowjetunion verraten. 1945 wurde er künstlerischer Berater im Buckingham-Palast und blieb auf diesem Posten bis November 1979. Bis dahin waren als einzige die jeweiligen britischen Premierminister über seine Ex-Spionagetätigkeit unterrichtet. Blunt wurde im August 1980, zehn Monate nachdem Premierministerin Margaret Thatcher seine Spionage-Aktivitäten enthüllt hatte, von der „Royal Academy“ als Kunst-Dozent entlassen. Außerdem wurde ihm sein 1964 verliehener Titel „Sir“ (Ritter) aberkannt.

Als einziger der vier Spione hatte sich Blunt nach Aufdeckung seiner Spionagetätigkeit nicht nach Moskau abgesetzt. Im Zusammenhang mit der Affaire Philby-Burgess-McLean war er einmal verurteilt worden, hatte seine Spionageaktivitäten 1964 gegen das Versprechen zugegeben, daß ihm in Großbritannien Immunität zugesichert werde.

Auf Anraten der britischen Regierung blieb der Professor weiterhin als künstlerischer Berater im Dienst ihrer Majestät, um die Sowjetunion nicht darauf aufmerksam zu machen, daß Blunt als Spion entlarvt worden war. Erst im November 1979, als der „Skandal“ durchsickerte, gab Premierministerin Margaret Thatcher vor dem Unterhaus zum Fall Blunt eine Erklärung ab.

Von den vier Mitgliedern des Spionagerings lebt jetzt nur noch Kim Philby. Er arbeitet als hoher Funktionär im sowjetischen Geheimdienst KGB. Donald McLean war Anfang März einsam in Moskau gestorben, Guy Burgess dort schon vor Jahren an Alkoholismus.

Sylvia Hanika im Halbfinale

Die deutsche Spitzenspielerin Sylvia Hanika (München) setzte auch beim 850 000-Dollar-Tennisturnier von New York ihre eindrucksvolle Siegesserie fort: Mit einem schwer erkämpften 6:4-, 7:5-Erfolg über die als Nummer vier gesetzte Amerikanerin Tracy Austin qualifizierte sich die Münchnerin, selber lediglich als Nummer acht gesetzt, für das Halbfinale dieses bestbesetzten Damen-Turniers der Welt. Es war Sylvia Hanikas erster Sieg über die Kalifornierin nach sieben Niederlagen hintereinander. So glücklich war Bettina Bunge (Cuxhaven) nicht. Die Deutsch-Amerikanerin unterlag in ihrem Viertelfinal-Match trotz einer deutlichen Steigerung im zweiten Satz Chris Evert-Lloyd (USA) mit 1:6, 5:7.

Die Wahl-Amerikanerin Martina Navratilova wurde ihrer Favoritenrolle in der ersten Runde mit einem 4:6-, 6:1-, 6:0-Sieg über Hana Mandlikova (CSSR) gerecht. Es war Martina Navratilovas 24. Sieg hintereinander. Seit Anfang 1982 hat Martina Navratilova 11mal gewonnen und lediglich dreimal verloren. dpa

Der Rekord der ehemaligen Tschechoslowakin ist eindrucksvoll: Im Vorjahr verlor sie von 93 Einzeln ganze drei (gegen Hanika, Shriver und Lloyd-Evert), 1983 ist sie in 26 Spielen bei nur einem einzigen Satzverlust (in New York gegen Hana Mandlikova) und vier Turniersiegen ungeschlagen.

MOC SE DIVILÍ chodci v jedné z ulic španělského Bilbao, když za volantem automobilu tíše se rozjíždějí z mírného svahu spatřili - psa. Vůz se naštěstí zastavil o nejbližší zaparkované vozidlo. Dodatečně se zjistilo, že pes uvázaný ve voze k volantovi sebou začal mlatit, uvolnil ruční brzdu a vzápětí se málem stal postrachem účastníků silničního provozu.

Podle odhadu FAO (Potraviny a zemědělské organizace OSN) se ve všech oceánech a světových mořích nachází téměř 50 milionů tun soli, tedy asi padesátkrát více než jsou její zásoby na pevnině. Průměrná slanost světového oceánu je 35 promile, ale v jednotlivých oceánech a mořích je stupeň slanosti různý. Např. Balt obsahuje 8 promile soli, Černé moře osmnáct promile. Atlantický oceán 37 promile a Rudé moře dokonce až 40 promile.

V Národním muzeu v Nairobi v Keni je umístěn nejen v Africe, ale asi i na celém světě ojedinělý poklad - slon. Je to slon, který se šel a ve skutečné velikosti a byl postaven na pět slonů Achmeda, který zabýval před devíti lety. Byl málem 75 let a byl nejstarším slonem, jaký kdy v Keni žil. A pravděpodobně také nejstarším na celém africkém kontinentu. Jeho kůže byla tři metry dlouhá a vážila 600 kg.

Desetku nejlepších levců na tyčích všech dob vede dnes Pavel Ploč (ČSSR) skokem 181 m. O metr méně skočil před dvěma roky v Oberstdorfu rakouský Kogler. Další pořadí: na místě 179 m Jiří Mál (ČSSR), 178 Pindelsen.

Deset nejlepších

(NDR), 177 Holand (USA), všichni letos v Harrachově, 176 Innsbruck (Rak.) 1976 v Oberstdorfu, Oswald (NDR) 1979 v Pianici a Nykänen (Fins.) letos v Harrachově, 173 Dekert (NDR) také v Harrachově, 174 Weispiess (NDR) 1976 v Oberstdorfu.

Odpověď rakouské vlády

Vídeň: Rakouské ministerstvo zahraničních věcí potvrdilo v úterý večer žádost Československa o pomoc a oznamilo zásadní ochotu rakouské vlády vyčerpat všechny možnosti, jež má k dispozici, aby přispěla k rychlému propuštění unesených čs. občanů. 24. 3. 73

Federální ministerstvo zahraničních věcí pokračuje v úsilí o propuštění čs. občanů zadržovaných v Angole prostřednictvím skupinami UNITA. V zájmu úspěšného vyřešení této tak závažné otázky probíhá nepřetržitě spolupráce po linii mezinárodních organizací. Čs. červený kříž udržuje neustálý kontakt s Mezinárodním výborem červeného kříže a spolupracuje i s národními výbory červeného kříže některých zemí. Federální ministerstvo zahraničních věcí dalo pokyn československému velvyslanci v Nigérii, aby požádal vládu Nigérské federativní republiky o pomoc v záležitosti zadržovaných čs. občanů.

Aufgespießt

„Wir haben auch die Lebensmittelpreise erhöht, wir haben auch die Fahrpreise erhöht, wir haben auch die Zigarettenpreise erhöht, wir haben auch die Schnapspreise erhöht, wir haben auch die Preise für Textilien erhöht, wir haben auch die Automobilpreise erhöht, wir haben auch die Benzinspreise erhöht, wir haben auch die Heizölpreise erhöht, wir haben auch die Kohlenpreise erhöht, wir haben auch die Lebenshaltungskosten erhöht, wir haben auch die Mieten erhöht, wir haben auch alles erhöht — aber jetzt auch noch die Löhne?“

Die linke Rockgruppe „Floh de Cologne“.

Moskau zählte Zerstörungen

MOSKAU, 27. März (AP). Die Aufständischen in Afghanistan haben nach sowjetischen Angaben mehr als die Hälfte aller afghanischen Krankenhäuser, jede zweite Schule und drei Viertel der Nachrichtenverbindungen zerstört. In einem am Wochenende von der Moskauer Regierungszeitung „Iswestija“ veröffentlichten Bericht heißt es, durch Anschläge der Rebellen seien 14 Prozent des öffentlichen Transportnetzes in Afghanistan unbenutzbar, einige Heiz- und Wasserkraftwerke beschädigt worden. Die Informationen beziehen sich auf den Zeitraum von April 1978 bis Ende Dezember 1982. Die Schätzungen werden auf 35 Milliarden Afghani geschätzt. Das ist laut „Iswestija“ die Hälfte der Summe, die im Laufe einer 20jährigen Entwicklungspolitik bis 1978 in Afghanistan investiert wurde.

Langer Marsch der Geiseln

LUANDA, 28. März (AFP). Die 84 europäischen Geiseln, die am 12. März von der prowestlichen angolischen Widerstandsgruppe „Unita“ in Alto Cumbela entführt worden sind, müssen mindestens einen Monat lang zu Fuß eine mehr als 1000 Kilometer lange Strecke zurücklegen, ehe sie die Basis der von Jonas Savimbi angeführten Bewegung in der südöstlichen Provinz Kuando Kubango erreichen werden. Dies wurde jetzt in Luanda bekannt. Die 64 Tschechoslowaken und 20 Portugiesen, darunter 22 Kinder und 17 Frauen, werden von rund 800 Unita-Guerrilleros begleitet. Die Regierung in Luanda hat, um das Leben der Geiseln nicht zu gefährden, auf eine militärische Operation gegen die Guerilla-Kolonnen bisher verzichtet. Die Unita hatte kürzlich gegenüber dem Komitee vom Internationalen Roten Kreuz (IKRK) ihre Bereitschaft erklärt, die in ihrer Gewalt befindlichen Kinder freizulassen, sobald eine sichere Unita-Basis erreicht sei. Die Unita hatte vorgeschlagen, einen Teil der Geiseln gegen in Luanda inhaftierte Söldner, darunter sechs Briten und einen Iren, auszutauschen.

TO JINAMU NEVĚŘELI, ŽE TAM JOU TAKY PORTUGÁLCI. ONI ASI NEPROTESTOVALI...

Psi způsobili velkou škodu

(ČT): Do obory blíž jelanů v Zehušicích na Kuino, horsku vnukli se čtyřtakov dva psi a usmrtili tem tři vážné laně. Lesnímu závodu Ranov nad Doudravou způsobili škodu nejméně za 600 000 korun.

Liebe Freunde

Die sowjetische Provinzstadt Perm ist nicht nur berühmt wegen ihrer Ballettschule, sondern nun auch berüchtigt wegen ihrer Taxifahrer. Wie die satirische Wochenschrift „Krokodil“ kürzlich herausfand, ist ein Taxi in Perm nicht nur ein bequemes Transportmittel, sondern noch viel mehr: nach sieben Uhr abends verwandeln sich viele Taxen in Perm in eine Art „Erste-Hilfe-Service“ für Alkohol. Für ein rotes Zehn-Rubel-Scheinchen bieten die Permer Taxifahrer den an zu niedrigem Alkoholpegel leidenden Kunden nicht nur das rettende Wasserchen, sondern dazu noch kostenlosen Transport an den gewünschten Ort des Besäufnisses.

Und so nehmen die Permer Taxichauffeure inzwischen auch einen gebührenden Platz ein in der langen Reihe der kleinen Spekulantent — verkaufen sie doch jede Flasche mit hundert Prozent Gewinn. Für die Bedienung und das Risiko ist das nicht zu viel, versteht sich. Früher konnte man das begehrte Wasserchen einfach durchs offene Autofenster an die Kunden loswerden, heute jedoch, wo überall in Perm staatliche Kontrolleure auf die fahrenden Schnapsbuden Jagd machen, findet der Handel im Taxi gewissermaßen konspirativ statt. Doch selbst, wenn man erwischt wird, was sind schon dreißig Rubel Strafe? Lächerlich!

Besondere Verdienste im Kampf gegen die Nüchternheit in Perm, staunt „Krokodil“, haben sich die Taxichauffeure des Autoparks Nr. 6 erworben. Sie kämpfen entschieden und mutig. So fuhr der Genosse Kasimow gleich zehn Wodkaflaschen in seinem Kofferraum spazieren, als man ihn kontrollierte. Nun, wer nicht wagt, gewinnt auch nicht...

Der Taxifahrer Teterin erklärte

seinen Wodka-Service so: „Ich bin an der Straßenbahnlinie entlanggefahren und merkte, daß man Durstige einfach nicht vom Trinken abhalten kann. Immerzu hielten sie mich an und fragten nach Schnaps. Das habe ich dann nicht mehr ausgehalten und bin dann um ein Uhr nachts nach Hause gefahren und habe sechs Flaschen Wodka geholt. Die erste Flasche hat mir ein staatlicher Kontrolleur abgekauft... Auch private Autobesitzer und sogar Fußgänger entwickeln Mitleid mit den Dürstenden. So wurden zwei Physiklehrer, ein Berufsschüler und ein Student beim nächtlichen Wodka-Verkauf ertappt. Und auch die Angestellten des staatlichen Handelsnetzes, wundert sich „Krokodil“, haben heidenhaft den begrenzten Verkaufszeiten für harte Getränke getrotzt: 500 Verstöße gegen die Alkohol-Ausgabe in den Ge-

schäften gab es im letzten Jahr „Der Mensch lebt nicht von Brot allein“, sagte sich auch die Genossin Silantjewa in Perm, die über den Ladentisch, wie es sich gehört, billiges Brot verkauft, hinter dem Tresen jedoch, viel teurer, versteht sich, das begehrte Wasserchen...

Elpe Siegl

Pro Jižní Čechy je typická i lidová architektura, s níž se nejčastěji setkáváme ve vesničkách na Soběslavských a Zbudovských blatech. Do státního seznamu památek se však zatím nedostala, stejně jako řada technických památek, o které také není v Jižních Čechách nouze. Sem patří například staré hamry, slévárny, vápenky, zbytky dolů a podobně. Pozornost by si zasloužily i některé jihočeské mosty, jako Bechyňský, Podolský, Zďákovský a další, které svým provedením jsou i ve světě ojedinělé. Zatím se i na ně zapomíná.

NOVÉ CHRÁNĚNÉ OBLASTI

Před dvaceti lety byla vyhlášena chráněná krajinná oblast Šumava. Svou rozlohou 1600 km², z toho 1080 km² v Jižních Čechách, je největší v ČSSR. V roce 1979 k ní přibyla chráněná krajinná oblast Třeboňsko, která se rozkládá na 700 km². Další chráněnou oblastí v Jihočeském kraji se stane v nejbližší době Blanský les na rozloze 200 km² a k vyhlášení se připravují Novohradské hory. Rozpracovány jsou návrhy na ustavení dalších 60 státních přírodních rezervací. Navíc celá chráněná krajinná oblast Šumava by se měla v budoucnu proměnit v národní park. Přírodu však nelze zachránit jen nějakým statutem. Pod vlivem zhoubných imisí, jde hlavně o vysokou koncentraci kyslíčků sířičitého v ovzduší, umírají lesy v Krkonoších, v Králickém, Jižerských horách i jinde. Nyní se ukazuje, že těmito imisemi, které se k nám dostávají z NSR, ale i z komínů našich továren, je zasažena už i Šumava. „Jako první reaguje na znečištěné ovzduší jedle, která se ze šumavských lesů vytrácí, říká ing. J. Toman. „Teď přichází na řadu smrky. Ve vyšších polohách Šumavy už chybí několik ročníků jehlíček. Koruny řídce a smutných smrků, jak říkáme, přibývá. Deštěm a sněhem se imise dostávají i do půdy, znečišťují spodní i tekoucí vody. Tyto, doslova kyselé deště, ničí některé horské druhy lišejníků, ze šumavských vod mizí pstruh. Zkušenosti ukazují, že odumírání porostů se v poslední době rapidně zkracuje. Je proto nutné udělat všechno pro záchranu Šumavy. Hodně si slibujeme od akce Formica. Jde o záchranu lesních mravenců, kteří se živí hmyzem. Je prokázáno, že jedno mraveniště dokáže ochránit před škůdci jeden hektar lesa. Děláme proto soupis mravenišť, abychom je

Zapálil stáj ze msty

(Čr): Požár v objektu JZD Ježov na Hodonínsku má na svědomí 28letý krmic František G. 23. března se páli papír, přiložil jej k dřevěné stěně stáje, na níž se vznal kryt z dehtové lepenky a oheň se rozšířila na celou stáj. Zhár z povzdálí sledoval, jak oheň postupuje. Plameny zničili celý objekt a usmrtily i dva ustájené tažné koně. Motívem skutku, jímž byla způsobena škoda zhruba na 30 000 korun, je msta spolupracovníkovi, se kterým se pachatel krátce před založením požáru pohádal a chtěl na něho za vznik ublé svalit vinu. Zhár je ve vazbě a prokurátor jej bude stíhat za trestný čin obecného ohrožení.

Kde (zatím) vládne sucho

Části Afriky, jež se prostírá jižně od Sahary, se říká Sahel; je to dnes oblast suchá, s nedostatečně rozvinutým zemědělstvím a vysokou úmrtností. Zahraniční poměrně pomalá pomoc, která sem směřuje, nestačí a rozvoji vlastních zemědělských zdrojů brání řada překážek, hlavně nedostatek vládního a soukromého kapitálu.

Podle francouzského listu L'Express chybí každoročně koncem období sucha čtvrtině sahelských vesnic spolehlivě zásobování vodou a v některých krajích připadá na jednoho obyvatele sotva pět litrů vody denně; asi třicet tisíc vesnic v Horní Voltě, Nigérii, Mali a Senegalu trpí „krutým nedostatkem vody“. Přitom — což je paradoxní — se zásobování sahelských vesniček vodou oproti šedesátým letům značně zlepšilo. Průzkumce na pobřeží slonoviny, které prokázaly, že některé geologické útvary skrývají poměrně velké zásoby podzemní vody, se u vesnic začala objevovat hydraulická čerpadla a dnes bychom se

s touto hypotézou předvídá konec sucha až na začátek příštího tisíciletí.

V názorech na příčinu sucha v Sahelu se vědci liší, ale shodují se vcelku ve skeptickém tónu předpovědí členové jednoho klimatologického týmu např. pro rok 1981, že stále více sahelských území bude podléhat náporu Sahary ustupující ze severu na jih. Ovšem hydrogeologové, kteří se v sahelským vedrem rvou přes deset let a dokázali na něm vymoci již tolik metrů krychlových vody, odmišlují uvážlivě tomu, že by pracovali pouze pro dnešek. Nedůvěřují teorii o budoucím výrazném znečištění počasí v této oblasti a tvrdí, že vody je pod Sahelom dost a dost, dokonce — v budoucnu — i pro zvláště suché období. Při rozložení vrstev vzhledem k půdnímu podloží.

Aufgespießt

„Wir müssen uns fragen, ob wir hier nicht im Namen des Antikommunismus die Bühne vorbereiten für einen neuen Fidel Castro.“

Der aus Hawaii stammende demokratische US-Senator Daniel K. Inouye in einer Anhörung eines Senatsausschusses über El Salvador, in der er Vergleiche mit dem früheren kubanischen Diktator Batista zog.

DLOUHÉ DVA ROKY bolesti v zádech a břiše pražská 35letá Rosa Pernesillová z Neapole, než se po nešťastných vyšetřeních zjistilo, že příčinou jejích útrap jsou malé chirurgické křečle, které ji byly před dvěma lety při operaci slepého střeva nedopatřením zastiženy v dutině břišní.

• Počet obyvatel zeměkoule dosáhl v roce 1981 čtyř miliard 508 milionů. Dvě miliardy 625 milionů z nich žilo v Asii, 823 miliony v Americe, 485 milionů v Evropě (bez SSSR) a 484 miliony v Africe. Uvádí to demografická ročenka, která byla publikována v newyorském sídle OSN.

Hra o Jakubu Janu Rybovi v ND

Když už si činohra ND nechala uft Shafferova Anadaba, dru jako zpodobněna pro Týlově sféru, náhroudu přinejmenším rovnocennou nalezla ve hře Josefa Boučka Nac pásmů. Také v ní se o estetické reminiscenci mlhne lokalita Nosticova skladla — symbol probuzeného českého života. Také ona má jako hránu Rudého národního skladatele. Co je však pozoruhodnější, má se zmlínou Anadaba t přibuzné téma: lidskou přezemšťou, která umí vše, co se jí přet.

Josef Bouček připravil pro Národní divadlo u pti ležlosti jeho jubilee novou verzi své starší hry Věci, mistři. Za známých historických faktů, soustředěných okolo života sozmatického kantora a skladatele J. J. Ryby, vytvořil dramaticky nasazenou látku a zpracoval ji tak, aby odpovídala požadavkům dnešního divadelního názoru. Odolal nebezpečí vytvořit životní tragédii J. J. Ryby jako tragédii mimořádného jevitele, nepochopěného doby. Set hlouběji. Hlavní konflikt Noči pasivně neprobíhá jen v rovině estetické J. J. Ryby a láru a udady, ale i v něm samotném a v každé z dalších postav. Proto se poněkud nestrojně jeví závěr hry, jenž postřídá onu neodvratitelnou tragiku, kterou v sobě nese — náštěti — přechodí dramatický vývoj. Drama jako by tu předbálo a trochu zaskočilo dramatika. Silnou stránkou hry je její jazyk, je čistý, nekomplicovaný, neornamentální. Nezamířte myšlenku, ale zvýrazňuje ji, což je jen dnes ne právě častý. Ze hry na ná dýchne — ale nerušeně, jakoby z materiálu samého — citovost lidového baroka.

Nepřítelavější označení pro způsob, jakým hraje J. J. Rybu František Němec, je nendápnatost. Nijak ho nelibuje, nesentimentalizuje. Ve vztahu k nástředím neopak překvapí značným chladem a předstíráním: jako by žena byla jeho zým středním. Zpodobněna

Režisér Václav Hudeček nechá přitvrdit zážitky a konce jednotlivých scén, některé prodávají diváků. Dostali tak větší plymatosti, takže divák vnímá celistvost esenciálně obrazu. Prastarou scénu se však věnoval obři korunu a symboly budících nástředí navrhli Z. Koldř. B., kostýmy J. Konečná a h. Vlastní dějství hry (lára, škola, Rybův dům, zámek ad.) jež se rychle střídají, určuje až jednání herců na scéně.

(tř)

Sto dnů s umělým srdcem

(čtk): Pokusný byček Roman dovrál včera 136. den a Achmed 100. den života s umělým srdcem čs. výroby. Pečuje o ně tým zdravotníků a inženýrů na experimentálním pracovišti státního výzkumného ústavu „Podpora a náhrada srdce“ při KÚZ a katedře patologické fyziologie na lékařské fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně. Srdce jsou ovládnuta čs. řidičmi a pohonnými jednotkami. „Roman má hmotnost kolem 130 a Achmed 100 kilogramů. U obou zvířat jsme se už delší čas nesetkali s odchylkami od normálních fyziologických hodnot organismu. Byčci mají vyrovnaný příjem stravy a tekutin. Vynikající je jejich adaptace na umělé srdce.“ sdělil vedoucí pracoviště prof. MUDr. J. Vašků, DrSc. Za významné označil, že v Brně přežívají hraniční 100 dnů s umělým srdcem poprvé současně dvě pokusná zvířata, což je přínosem pro další experimenty.

HUSAK ŽUJE ALB BĚZ SRDCE...

TRICET ČTVERECNÍCH METRŮ MÁM, nejvyšší arch papíru, který se poprvé v dějinách japonského papírenského průmyslu podalilo ručně vyrobit deseti pracovníkům známých papíren v imadate.

Sedání ministerstva zahraničí

(čtk): Podle zpráv, které došli z Angoly, zadržovali stáv zadržovaní čs. občanů v Angole v době r. Kolona UNITA, která provádí ozbrojený útok na Alto Catumbala a drží zadržované, se pohybuje přikryva vnitrozemí Angoly. Čs. občanům je umožněno z hygienických důvodů přepravovat vodu a připravovat si jídlo z potraviny, které dostávají. Děti jsou všechny ne neustále pečováno, neboť mezi zadržovanými čs. občany je i šestnáct a dva zadržovaní sestry. Uvedené informace byly získány od občana svědka — příslušníka angolských ozbrojených sil (FAPLA). Kterému se podává uprchnout z transportu. Ve spolupráci s mezinárodními organizacemi jsou odpovídajícími formou podnikány další kroky pro osvobození čs. občanů.

K únosu čs. občanů

Podle západního tisku by UNITA vůbec nemohla existovat bez podpory americké CIA. Pomoc angolským kontrarevolucionářům se zejména zaktivizovala poté, co vítězem Bílého domu stal Reagan, jehož jedním z prvních zahraničních politických aktů bylo upravení spolupráce USA s rasistickým jihoafrickým režimem. Savimbi při své ložské návštěvě ve Washingtonu byl přijat pracovníky nynější americké vlády a jednání s vedoucími činiteli ministerstva zahraničních věcí. Hlavním cílem imperialismu a rasistů JAR je zrušení zákonnou vládou Angolské lidové republiky zamořené v této samé proamerický leutický režim. Washington a Pretorie se snaží svést Angolu z emery, kterou si zvolila, a donutit ji stíci se aktivní pomoci národně osvobodeneckým hnutím na jihu Afriky, výměny nové společnosti na základěch společenského pokroku. V době, kdy socialistické státy poskytují lidu Angole všestrannou pomoc při budování národního života a růstu národního hospodářství (a zde významně přispívá socialistické Československo), kapitalistický Západ vytlačil do Angoly nejisté profesionální zabijáky (tzn. divoké husy) a Velké Británie, NSR, Izraele a také teroristy typu Savimbiho. Tato fakta jasně ukazují, kdo je opravdovým přítelem a kdo zavlilým nepřitelem nezávislé a svobodní Angoly — a zavrátí politický komentář TASS.

BERLÍN: V souvislosti s únosem 64 československých občanů organizací UNITA v Angole zaslal národní výbor Dítěčského fondu OSN (UNICEF) v NDR telegram výkonnému řediteli této světové organizace J. Gramschovi. V telegramu se poukazuje na to, že mezi zadržovanými je rovněž 21 dětí, a proto je zcela nutné, aby UNICEF, které máji zájmy dětí na celém světě, podnikla účinné kroky k jejich osvobození.

NIKOSIE: Vláda Kyprské republiky zveřejnila prohlášení, v němž odsuzuje únos a zadržování čs. občanských a členů jejich rodin protivládními silami v Angole. Kyprská vláda vyjádřila solidaritu s občany této zločinné akce a vyzvala k osvobození všech zadržovaných čs. občanů.

NADAVAZÍ! PROSTŘEDNICTVÍM A RUSÁKŮ, SAMI JSOU KODNI!

František Němec (J. J. Ryba) a Zdena Jandová (Petrina) v lincech hry Josefa Boučka Nac pásmů, kterou v současné Trávě divadla v Praze nastudovali skladba

PRAPRA PRAPRA DEZEK...

V 80. letech v jedné z domů na území...
...dnešního objektu police v obchodě
...Froben Saraceniho, opravený pobled. By-
...lo to vlastně jakési soukromé muzeum do-
...váž, mis a různé křivky, které pochá-
...zejí ze 6. století př. n. l. Hledání před-
...mětů bylo vyčerpávající činností, při které
...dostali 800 vykopávek bylo zjištěno, že
...předmety pocházejí z celostátních výbo-
...půvek starověkých kralů.

Co takhle létat v autě

V mnohých zemích na celém světě se vyvíjejí snahy na konstrukci osobních aut, ke kterým by bylo možné připojit křídla, ocas a kormidlo a pocho-pitelně vrtul. Dosavadní pokusy byly neúspěšné. V některých zemích však konstruovali vrtulníky, které mohou klidně soutěžit s terestrickými automobily... Např. Robinsonův vrtulník R-22 je velmi lehký a v tomto směru, jelikož bodu na letu je v to spíše paliva srovnatelná s jízdou terestrickým autem. Při rychlosti 150 až 180 km/hod. to je kolem 20 až 23 litrů, ovšem může letět přímým směrem a naklápět oběžný jako auto. Rychlostí pak překonává i dalšími rychlostmi limity a pro rozlet i přistání potřebuje jen 20krát 20 metrů. Jednoduše chost „letajícího automobilu“ vzhledem k jednoduché konstrukci i motoru zajišť-

(ka)

V NSR vyrobili ministerium osobní auto „Cityboy“. Je poubé dva metry dlouhé, motor má výkon 2,3 kW a v případě nutnosti lze vozítko přenášet...

Ein komplettes „Museum“ aus der Tudor-Zeit

Die Hebung der vor 437 Jahren gesunkenen „Mary Rose“

Am Morgen des 11. Oktober 1982 kulminierten die fünfzehnjährigen Arbeiten und Anstrengungen des 1967 gegründeten „Mary Rose Committee“ zu einem spektakulären Erfolgserlebnis. Dies betraf nicht nur die unmittelbar Beteiligten, sondern so ziemlich die ganze englische Nation, die an den Fernsehschirmen die zweitägige Live-Übertragung verfolgte: Das vor 437 Jahren im Solent bei Spithead gesunkene Flaggschiff Heinrichs VIII., „Mary Rose“, wurde so gut wie ohne Komplikationen gehoben.

Der dem Meer entrissene 700-Tonnen-Viermaster mit hohem Bug- und noch höherem Heckkastell ist ein seehistorisch zumindest so bedeutsamer Fund wie die anderthalb Jahrhunderte ältere Bremer Hansekogge oder das 83 Jahre danach im Stockholmer Hafen gesunkene Gustav-Adolf-Flaggschiff „Wasa“. Nicht nur daß es einen bisher lediglich aus Abbildungen bekannten Typ der die Meere beherrschenden Großsegler aus jener Epoche präsentiert, es handelt sich bei dem zum Zeitpunkt seines Untergangs vierundzwanzigjährigen Vierdecker, der neun Jahre zuvor umgebaut worden war. Gemäß Aussage des Britischen Marinemuseums ist es das vermutlich erste ausschließlich für den Seekrieg konzipierte Schiff der damals bekannten Welt. Bis zum frühen 16. Jahrhundert fanden zur Seekriegsführung allein Handelsschiffe Verwendung, die man durch den Aufbau von Kastellen an Bug und Heck, den Gefechtsdecks der Bogenschützen, zu Kriegszwecken umgerüstet hatte. Im Gegensatz hierzu besaß die „Mary Rose“ kanonenbestückte Zwischendecks, die ihr gestatteten, durch Luken zu feuern und vernichtende Breitseiten abzugeben.

Diese revolutionäre schwimmende Kriegsmaschine geballter Feuerkraft bildete somit den Prototyp einer Generation von hölzernen Battleships, die über mehr als drei Jahrhunderte hinweg bis in die Ära der Queen Victoria hinein den Kriegsschiffbau bestimmen sollte.

Vom Söller der unter seiner Regentschaft erbauten Sternbastion beobachtete Tudor-König Heinrich VIII. (der mit den sechs Frauen) an einem warmen und sonnigen Nachmittag des 19. Juli 1545 das Desaster: Mit 60 Schiffen war England angetreten, seine Küste gegen eine aus 235 Einheiten und 30 000 Mann bestehende französische Invasionsflotte zu verteidigen.

Mit starrem Gesicht beobachtete der Monarch, wie feindliche Galeeren seine von einer Flaute zur Bewegungslosigkeit verurteilten Segelschiffe attackierten. Rechtzeitig kam dann doch noch eine Brise auf, machte die englischen Fahrzeuge wieder aktionsfähig und ließ sie nach Vernichtung des gegnerischen Flaggschiffs „La Maistresse“ die französische Flotte, die doppelt so stark war wie jene spanische Armada, die England 43 Jahre später bedrängen sollte, in die Flucht schlagen.

Die Brise jedoch verhalf der englischen Navy nicht nur zum Sieg, sondern besiegelte auch das Schicksal des Flaggschiffs seiner Majestät, der „Mary Rose“, die an diesem Tage ihre Feuer- taufe erhalten sollte. Die „Blume aller Schiffe“, wie die Hofpoeten sie liebevoll zu nennen pflegten, kränkte bei einem Wendemanöver abrupt nach Steuerbord, bekam mehr und mehr Schlagseite und sank innerhalb von nicht einmal 60

Sekunden, zusammen mit dem Flottenbefehlshaber Sir George Carew und dem Kommandanten der „Mary Rose“, Kapitän Roger Grenville, ertranken fast 700 Mann. Die um den Rumpf und über alle Schiffsdecks als Enterschutz gespannten Netze erwiesen sich als tödliche Falle für die Männer, die darin wie in einem Fischnetz gefangen saßen und mit in die Tiefe gerissen wurden. Nur weniger als 40 von ihnen gelang die Rettung...

Trotz ihrer Niederlage feierten die Franzosen die, wie sie behaupteten, Versenkung der „Mary Rose“ als großen Triumph. Doch nichts deutet darauf hin, daß eine feindliche Kanonenkugel die Ursache des Verlustes war. Der Umbau und die Bewaffnung des ehemaligen Kauffahrteischiffs beeinträchtigte vielmehr seine Seetüchtigkeit. Der Rumpf lag seitdem zu tief im Wasser, so daß schon bei ruhiger See die Wellen den wasserdichten Stückpforten des untersten Batteriedecks bereits gefährlich nahe kamen. Zum Zeitpunkt des Unglücks waren sie mit den ausgefahrenen Kanonen weit geöffnet.

Wie weitere Augenzeugen berichteten, drang Wasser in die steuerbordseitigen Stückpforten, und die stärker werdende Schlagseite bewirkte, daß die bei dem ruhigen Wetter nur ungenügend gesicherten Kanonen ins Rutschen kamen. Die den Halt verlierenden Mannschaften wurden mitgerissen oder schlitterten hinterher.

Sofort unternommene Bemühungen der Admiralität, die in 15 Meter Wassertiefe liegende „Mary Rose“ zu heben, blieben erfolglos. Beim Versuch, das in weichen Schlick gebettete Schiff aufzurichten, brach der einzige noch aus dem Wasser ragende Mast, und man beschränkte sich darauf, durch Taucher ein paar der Kanonen heraufholen zu lassen. Dank starker Gezeitenströme wurde das mit 60 Grad Neigung aufliegende Schiff schnell von Schlick, Treibsand und den Ablagerungen des Flusses Solent begraben und mitsamt seinem Inhalt über fast viereinhalb Jahrhunderte als eine „bemerkenswerte Zeitkapsel eines Monuments aus der Tudor-Zeit“ bewahrt.

Im Jahre 1836, genau 291 Jahre nach der Katastrophe, gelang es, das mittlerweile in Vergessenheit geratene Wrack wieder zu lokalisieren: Die Gebrüder John und Charles Deane aus Kent, Entdecker des Tauchanzugs und die ersten englischen Tauchpioniere, bargen Pfeilbogen, Flaschen, steinerne Kanonenkugeln und solche aus Eisen und auch eine bronzene Kanone mit dem Wappen Heinrichs VIII. Das Amt für Feldzeugwesen der Krone stellte die zweifelsfreie Herkunft des Geschützes vom Wrack des untergegangenen Tudorflaggschiffs „Mary Rose“ fest. Doch damit glaubte man, alles gefunden zu haben, was noch auf dem Meeresgrund ruhte, und vergaß die „Mary Rose“ erneut.

Mehr als ein Jahrhundert später trat dann Alexander McKee auf den Plan. Der bekannte populär-historische Autor von Büchern über Marine-, Militär- und Luftfahrtgeschichte, verbrachte rund ein Jahrzehnt mit dem Studium von Quellen. 1965 registrierte er einen ersten Erfolg: Im Vermessungsamt der Royal Navy fand McKee eine stockfleckige Seekarte der Admiralität aus dem Jahre 1841 mit der eingezeichneten Wrackposition der „Royal George“ und unweit

davon in 315 Grad eine weitere, den Vermerk „Mary Rose“ tragende Markierung.

Mit einem geliehenen Echolotschreiber gelang es auch, einen schiffsförmigen Körper an dieser Stelle zu lokalisieren. Die 1967 von McKee gegründete Aktionsgemeinschaft „Mary Rose Committee“ erhielt daraufhin von der Krone das alleinige Bergungsrecht zugesprochen. Doch es vergingen noch drei weitere Jahre, bis man beim Ausheben eines Grabens rings um das Wrack die erste bronzene Tudor-Kanone fand und somit die letzten Zweifel ausgeräumt wurden.

Alle nicht im konservierenden Schlick begrabenen Schiffsteile waren inzwischen verfault. Doch der verbliebene Schiffsrumpf von fast 36 Meter Länge, zehn Meter Breite und bis zu 13 Meter Höhe hatte die Festigkeit seiner soliden Spanten und Planken aus massiver Hampshire Eiche bewahrt.

Das Komitee begann eine rührige, sich über die nächsten zwölf Jahre ziehende Aktivität. McKee gelang es, den englischen Thronfolger Prinz Charles, der seit seiner aktiven Navy-Zeit ein begeisterter Sporttaucher und Präsident des „British Sub Aqua Club“ ist, für das Projekt zu interessieren. 1979 wurde daraufhin der gemeinnützige „Mary Rose Trust“ gegründet mit Prinz Charles als Präsident. Daraufhin stiegen die Massenmedien, wie erwartet, ein, um das Unternehmen in großer Aufmachung publik zu machen. Die Spenden und Mitgliedsbeiträge begannen nun reichlicher zu fließen.

Auf der Position der „Mary Rose“ wurde das Spezialhebeschiff „Sleipner“ stationiert und zu einer gewaltigen Tauchbasis umfunktioniert. Die „Sleipner“ hatte 20 Jahre zuvor schon das Kriegsschiff „Wasa“ aus dem Stockholmer Hafen gehievt.

Insgesamt waren mehr als ein halbes Tausend freiwilliger Taucher aus aller Welt an der Bergung beteiligt, von denen in den letzten drei Jahren ständig bis zu 200 unter Anleitung eines professionellen Expertenteams im Einsatz waren. Sie absolvierten etwa 25 000 Tauchgänge in dem stets düsteren und vom aufgewühltem Grundschlamm getrübbten Wasser. Die Ausbeute war gigantisch: Kanonen sowohl der älteren Bauart in Eisenkonstruktion als auch in der neueren Bronzegußausführung, nebst vielfältigen anderen Waffen. Navigationsgeräte — darunter den ältesten bekannten Kompaß der westlichen Welt —, komplette Werkzeugkisten, Schiffsarmaturen nebst Ausrüstung und auch die Schiffsglocke von 1510. Geschloß und Keramik, Schuhwerk, Kleidung, Schreibzeug, persönlicher Besitz wie geschnitzte Schatullen und eine Taschensonnenuhr. Musikinstrumente der Besatzung, Spiele zum Zeitvertreib und „Angel“ genannte Goldstücke. Es fanden sich auch menschliche Skelette in großer Zahl, die oftmals noch in ihren Kampfpanzern und Uniformen, Schuhen und Socken steckten (es ist geplant, ihre Gebeine später in einem Gemeinschafts-Heldengrab in Portsmouth beizusetzen). Darüber hinaus wurde die unversehrte Kammer des Barbiers und Schiffsarztes mit seiner Instrumententruhe entdeckt und geborgen; sie enthielt ein komplettes Sortiment medizinischer Geräte, darunter einen Holzhammer als damaliges Narkosemittel und einen Satz kleiner und großer Injektionsspritzen sowie Salben in Holz- oder Keramik-Tiegeln. Insgesamt wurden 10 000 Fundstücke katalogisiert neben 7000 zum Rumpf gehörenden Holzstücken.

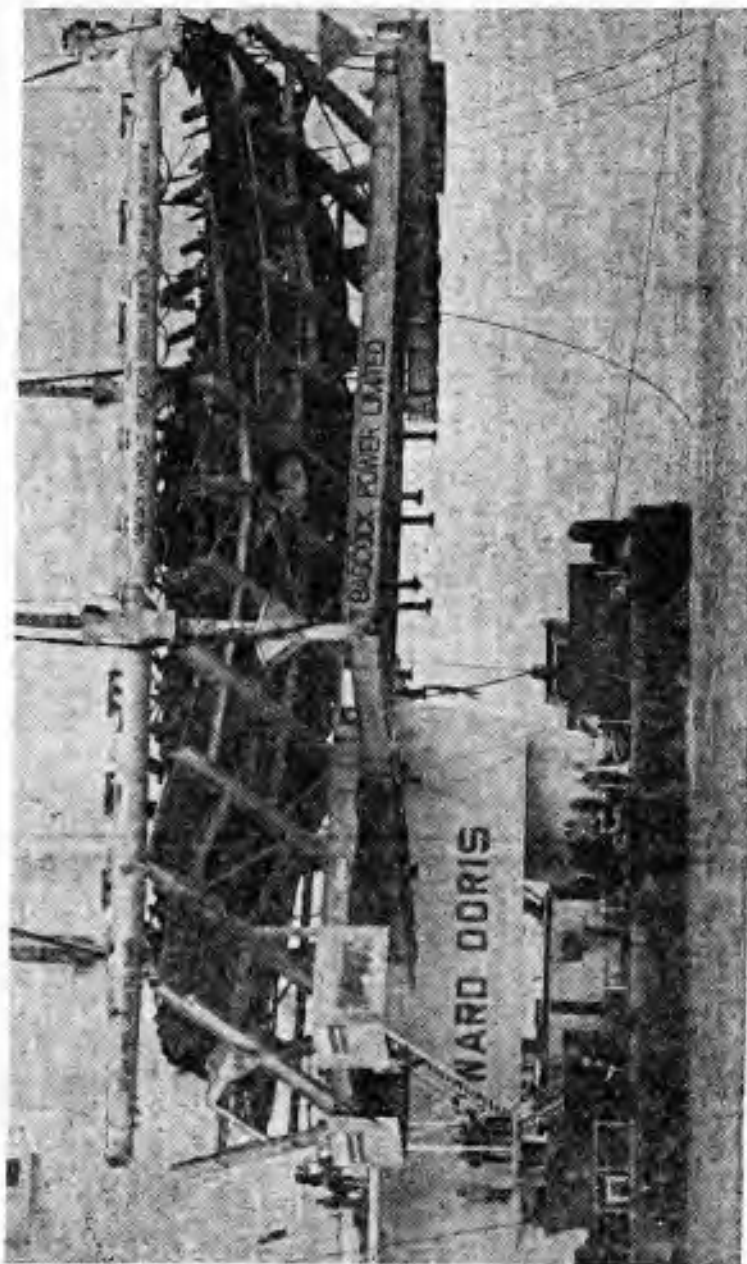
Welchen archäologischen Stellenwert diese Funde besitzen, läßt sich an einem Beispiel verdeutlichen: Um die Mitte des 16. Jahrhunderts, kurz vor Einfüh-

zung der Muskete, waren Langbogen-schützen die Infantristen der damaligen Zeit. Aus dieser Epoche besaß man bis-lang in ganz Britannien ein paar Pfeil-bogen und einen einzigen, in der West-minster Abbey gefundenen Pfeil unbe-stimmbaren Alters. Jetzt besitzt man Hunderte von Sechs-Fuß-Langbogen, zu deren Bedienung es extremer Körper-kräfte bedurfte: entsprechend etwa dem Aufheben eines Zentnergewichts mit einer Hand vom Boden.

Die rund 20 Millionen Mark teure Hebung der „Mary Rose“ im Herbst letzten Jahres war recht kompliziert. Zuerst hatte man geplant, eine Kunst-stoffmatte unter das Wrack zu ziehen, sich dann aber für einen starren Rah-men entschlossen, der mit Hilfe von Spülgeräten und einem kurzen Anlup-fen des Wracks untergezogen werden sollte. Hierbei galt es, ein tischförmiges Gestell gleicher Größe aus 15 Querstre-ben abzusenken und sowohl mit dem Bodenteil als auch einer im Rumpfin-tern montierten Leichtmetallkonstruk-tion zu einem starren Paket zu verbind-en.

Die Abmessungen für diesen Käfig zu bestimmen, war mit die schwierigste Aufgabe der gesamten Lifting-Aktion, galt es doch, eine Art von Kuchenform für einen Kuchen anzufertigen, den vor-her niemand gesehen hatte und von dem es lediglich ein Modell auf Grund von Wasservermessungen gab. Von 70 be-reitgehaltenen wassergefüllten Luft-kissen zum Auspolstern der Zwischen-räume zwischen Rahmen und Wrack wurden letztendlich nur 30 benötigt.

Der in Hamburg gebaute größte Schwimmkran der Welt, die „Tog Mor“, stand bereit sowie ein von der Cuxhave-ner Bergungsfirma Wulf entsandter Ponton von 1000 Tonnen Tragfähigkeit, den man noch zusätzlich verstärkt hatte. Man schätzte das ganze Paket auf 540 Tonnen Gewicht, wovon 50 bis 60 Ton-nen auf den Hebekorb entfielen. Alles verlief schließlich plan- und programm-mäßig: Taucher brachten zwei Pumpen in die Rumpfschüssel, die, um ihr Ge-wicht zu verringern, im gleichen Maße, wie der Kran sie aus dem Wasser liftete, gelenzt wurde. Das Absetzen auf den Ponton funktionierte ohne Komplika-tionen, und am Nachmittag wurde das Wrack der „Mary Rose“ bereits in Portsmouth, dem Ort ihres Baus und Stapellaufs, eingeschleppt, wo fürs erste ein Trockendock sie aufnahm. Der Rumpf der „Mary Rose“ ist nach seiner endgültigen Konservierung dazu be-stimmt, das Kernstück eines im Bau be-findlichen Tudor-Marine-Museums in Eastney zu werden, so nahe der Küste, daß das heimgeholte Schiff in aller Zu-kunft von dort aus den Solent und den Ort seines Untergangs überschauen kann.

WIE EIN ROHES EI wurde die 437 Jahre alte „Mary Rose“ bei der Bergung behandelt.

„Unser Land wird bald unbewohnbar“

Die fortgeschrittene Verwüstung der Umwelt in der Tschechoslowakei

Sozialistische Tonnen-Ideologie und hohe Wachstumsraten führten zu einer in Europa beispiellosen Umweltzerstörung: In der ČSSR sind 34 Prozent der Wälder schwer geschädigt oder bereits tot, die Menschen lei-

den wie nirgends sonst unter Verschmutzung von Luft und Wasser. Eine Besserung ist nicht in Sicht: Die ČSSR braucht ihre Braunkohlekraftwerke, und Informationen über die Umweltverschmutzung sind geheim.

Vier Millionen Tschechen und Slowaken – 26 Prozent der Staatsbevölkerung – leben in hochgradig verpesteter Luft und sehen die Sonne allenfalls hinter einem dichten Filter bronzefarbener Gaswolken.

Mehr als 8000 tschechoslowakische Flußkilometer – 33 Prozent der Gesamtlänge – sind biologisch bereits tot.

500 000 Hektar Wald auf ČSSR-Böden gelten als schwerstens umweltgeschädigt. 1990 werden es eine Million Hektar sein, 34,5 Prozent aller Wälder in der Tschechoslowakei.

Zumindest auf einem Gebiet nämlich hat die ČSSR der Partei- und Staatschefs Gustav Husák erreicht, was sie seit Jahrzehnten erklärtermaßen auf vielerlei Sektoren hartnäckig anstrebt: Welt-niveau. Sie liegt heute unbestreitbar an der Spitze der Luft- und Wasserverdreckter Europas.

Nirgendwo wird eine höhere Emission pro Kopf der Bevölkerung erreicht. Die 15 Millionen ČSSR-Bürger verunreinigen ihr Wasser so, als wären sie vier Millionen mehr, und säubern es so, als wären sie vier Millionen weniger.

In der einst „Goldenen Stadt“ Prag enthält jeder Kubikmeter Luft 0,13 Milligramm Ruß – die international tolerierte Norm liegt bei 0,04. Auch der Anteil an Schwefeldioxyd übersteigt mit 0,17 mg die Grenzwerte rund um das Dreifache.

Ein ätzendes Gemisch aus Smog plus Abgasen von Dieselöl und Benzin macht Menschen wie Gebäuden gleichermaßen zu schaffen. Es nützt nichts mehr, daß die Prager Denkmalschützer unter Hochdruck arbeiten. Die Zerstörungen an der alten gotischen oder barocken Haussubstanz schreiten allemal schneller voran als die Reparaturarbeiten.

In der slowakischen Hauptstadt Bratislava (Preßburg) hängt der Himmel gleichfalls voller Gift. Wenn der Wind aus Südosten bläst und die Emissionen der Chemiewerke „Slovnaft“ und „G. Dimitrov“ (früher Dynamit Nobel AG.) heranträgt, müssen die Fenster geschlossen bleiben. Mindestens dreimal pro Jahr kommen die Fußballfans rabenschwarz aus dem Stadion heim.

Zudem herrscht in Bratislava akuter Trinkwassermangel. Immer öfter rinnt es braun aus der Leitung. Ärzte empfehlen den Müttern, Milchpulver für Babys nur noch mit Mineralwasser anzurühren, um Darminfektionen zu vermeiden.

Noch schlimmer steht es in etlichen slowakischen Landstädten, wohl am allerschlimmsten im nordböhmisches Raum hart an der Grenze zur DDR.

In Nordböhmen lagert das Fundament des traditionsreichen Industrielandes – ein Kohlevorkommen aus der Tertiärzeit, gut 80 Kilometer lang und zehn bis 20 Kilometer breit, das von Ústí (Aussig)

über Teplice (Teplitz-Schönau) bis nach Chomutov (Komotau) reicht. Derzeit werden hier vier Fünftel der tschechoslowakischen Braunkohle gefördert und zwei Fünftel des elektrischen Stroms erzeugt.

Genau so sieht's dort auch aus. Ein absolut unverdächtigter Zeuge, der Wiener Kommunist Otto Janacek, schildert im KPÖ-Zentralorgan „Volksstimme“ eine „mit Kohlenstaub erfüllte Mondlandschaft“:

Wenn man auf den sogenannten „Korridoren“ zwischen den riesigen Kohlenkratern fährt, in einer Luft, die kein klares Bild der Berge mehr gibt, und wenn man am Horizont die Schloten der Kraftwerke zwischen den gigantischen Kühltürmen rauchen sieht, dann bekommt man einen Begriff davon, wie der Mensch imstande ist, auf seiner Jagd nach Energie die Umwelt zu zerstören.

Messungen von Hygienikern und Medizinern am „brennenden Herzen der Nation“ (so das Prager Gewerkschaftsblatt „Práce“ über Nordböhmen) liefern Horrorzahlen: Die Kinder der verseuchten Gebiete haben um 20 Prozent mehr rote Blutkörperchen. Ihr Knochenwachstum verzögert sich um gute zwölf Monate. Die Zahl der Leukämiefälle im jugendlichen Alter steigt. Vom 30. Lebensjahr an sind Herzinsuffizienzen wahrscheinlich, vermehrte Krebsleiden zu befürchten. Die durchschnittliche Lebenserwartung reduziert sich um drei Jahre.

Mit der alleinigen Ausnahme des Böhmerwaldes sind heute sämtliche Wälder an der West- und Nordgrenze der ČSSR schwer gefährdet oder bereits zerstört – so im Erzgebirge, Lausitzergebirge, Isergebirge und im Westteil des Riesengebirges. Mit den Bäumen, vor allem Fichten sämtlicher Altersstufen, sterben Pilze, Kräuter und Waldblumen.

Wie das vor allem betroffene Erzgebirge nördlich des Kurorts Karlovy Vary (Karlsbad) illustriert, schreitet die Katastrophe wie nach einem unerbittlichen Fahrplan voran: Vor 15 Jahren lichteten sich vereinzelt die Kronen der älteren Fichten. Vor zehn Jahren begannen kleinere Forststücke zu verdorren. Seit fünf Jahren aber stirbt der Wald großflächig.

Die braunen Nadeln fallen ab. Graue Lärchenwickler und andere Schädlinge vermehren sich rasch. Und wenn dann die Behörden per Hubschrauber Supermengen von Insektiziden darüberprühen, verseuchen sie obendrein noch den Boden und schließlich das Wasser.

Vladimir Peřina, Mitglied der tschechoslowakischen Landwirtschaftlichen Akademie, beziffert den derzeitigen jährlichen Verlust an Holzwuchs auf 1,7 Millionen Kubikmeter. In Wahrheit dürfte er weit höher liegen.

Um wenigstens noch einen allerletzten Gewinn aus der Misere zu ziehen, lassen die Prager Behörden das tote Holz schlagen und zu Spanplatten für die bundesdeutsche Möbelindustrie verarbeiten.

Die größte der solcherart entstandenen Schneisen durch das Erzgebirge mißt 21 Kilometer und zieht sich über mehrere Höhen hinweg.

Die Rechnung freilich wird umgehend präsentiert. Über die nunmehr total kahlen Kuppen senkt sich der Luftdreck ungehindert auf die tiefer gelegenen Wälder und setzt sein Zerstörungswerk fort. Die abrupte Schneeschmelze bei Frühlingsbeginn verursacht Jahr für Jahr schwere Überschwemmungen.

Es ist also ein sehr hoher Preis, den die sozialistische Tschechoslowakei für die Wachstumsraten ihrer Schwerindustrie zahlt. Wenn sie heute pro Jahr und Kopf der Bevölkerung knapp eine Tonne Stahl erzeugt und somit quantitativ an dritter Stelle der metallurgischen Welttrangliste steht, wird klar, daß sie die Natur um der Wirtschaft willen zerstört hat.

Dabei hatten Prags Machthaber sehr wohl ein sauberes Vaterland im Sinn. Kaum irgendwo sonst auf dem Kontinent sind seit 1960 ähnlich viele natur-schützerische Vorschriften erlassen worden.

Die Pflicht zur Umweltschutz steht nicht nur in der Verfassung, sie wird durch mehr als 300 einschlägige Gesetze, Regierungsverordnungen und Parteibeschlüsse feierlich unterstrichen. Das „Reinhaltungsgesetz“ Nummer 35/1967 sucht die Luftverschmutzung sogar durch Geldbußen zu bekämpfen.

Doch die harte Wirklichkeit der sozialistischen Tonnenideologie gab den Vorschriften auf dem Papier von vornherein wenig Chancen: Planerfüllung kam vor Umwelt. Jeder Werksmanager zahlt lieber Strafen von 500 000 Kronen (190 000 Mark) und mehr, als unter dem Plansoll zu bleiben und keine Prämien mehr zu kassieren. Das Strafgeld nämlich trifft lediglich den Betrieb, der Prämienverlust ginge zu Lasten der eigenen Kasse.

Zehn Jahre nach Inkrafttreten des Reinhaltungsgesetzes entthüllt der Prager Rundfunk enttäuscht: Die schuldigen Betriebe hätten zwischen 1968 und 1978 insgesamt 55 Millionen Kronen Straf-geld bezahlt. Der von ihnen verursachte Schaden hingegen beläuft sich allein pro Jahr auf 4500 Millionen Kronen, also auf das Achtzigfache.

Die ČSSR braucht ihre Kohle dringend, vor allem für die Verstromung. Bis in die Mitte der 70er Jahre galten in der Republik hohe Stromverbrauchszahlen als stolzer Beleg für hohes industrielles Niveau, weshalb die Maschinen des Nachts oft leer weiterliefen.

Heute ist es fürs Sparen zu spät. Seit der Ostblock in seine tiefste Wirtschaftskrise stürzte, kann sich Husák eine Drosselung des Energiekonsums einfach nicht mehr leisten.

Es fehlt dafür landauf, landab am primitivsten, 70 Prozent aller tschechoslowakischen Haushalte werden noch heute mit Braunkohle beheizt. Auch die Fernheizwerke – soweit vorhanden – arbeiten mit Braunkohle. Im Gros der Wohnungen gibt es keine Thermostaten, keine Warmwasserspeicher, keine Heizkörper, die sich abschalten lassen – selbst im Prager Nobel-Hotel „Interhotel Alcron“ wird die Zimmertemperatur durch Offenstehen der Fenster geregelt.

Nicht einmal gewöhnliche Tür- und Fensterdichtungen sind in ausreichender Menge zu haben. Vor allem fehlt es am nötigen Geld für die Anschaffung moderner, sparsamer und umweltfreundlicher Technologien. Resultat: Der Stromverbrauch pro Produktionseinheit übersteigt die internationale Norm um 30 und mehr Prozent – ein absoluter Weltrekord.

In absehbarer Zukunft wird sich der gigantische Energiebedarf nicht reduzieren. Und er wird fatalerweise noch mehr als bisher im Inland gedeckt werden müssen, weil die UdSSR den Satelliten ihr Erdöl immer teurer verkauft.

Damit gerät die Planung nahezu zwangsläufig in einen Teufelskreis, ausweglos und entmutigend: Was die Wirtschaft kurzfristig ankurbeln könnte, bringt die Natur langfristig um und schadet damit letztlich wiederum der Wirtschaft, von den Menschen gar nicht zu reden. Um den Schaden durch den Bau von modernen Kohlen-Verfeuerungsanlagen so gering wie möglich zu halten, fehlt es der Prager Regierung an Geld.

Wirtschaftlich sieht die ČSSR nur einen Ausweg: Mangels nennenswerter heimischer Ölvorkommen muß sie ihre Braunkohlenproduktion von derzeit knapp 100 Millionen Tonnen auf 130 Millionen steigern. Für dieses Ziel ist den Regierenden buchstäblich kein Opfer der Bevölkerung zu groß. 20 nordböhmische Ortschaften verschwanden bereits vom Erdboden – sie hatten das Pech, auf „Kohlenzapfen“ zu ruhen.

Ebenso verschwand das alte deutsche Städtchen Brüx samt seinem charmanten Theater. Die zugehörige gotische Kirche wurde um 840 Meter verschoben, wobei sie ihren Turm einbüßte. Sie steht nun – teils von Eisenbändern umgürtet – zwischen Stacheldraht und rauchenden Schloten.

Demnächst will man weitere 120 000 Bewohner des nordböhmischen Kohlenreviers umsiedeln. Schon steht auch das Schicksal der Stadt Komotau auf des Messers Schneide.

Um die Betroffenen bei halbwegs guter Laune zu halten, greift die Regierung tief in die Staatskasse. Die Kumpel in den Kohlengruben dürfen ihre Gesundheit unter möglichst angenehmen Begleitumständen ruinieren. Sie streichen die höchsten Löhne der ČSSR ein, kaufen in den bestsortierten Geschäften, warten am kürzesten auf eine Wohnung

und scheren sich am wenigsten um irgendwelche Parteibeschlüsse.

Kneipen mit billigem Bier und gewerkschaftlich organisierte Auslandsurlaube stehen ihnen ebenso zu wie jährliche Treueprämien von 1000 Kronen. Trotzdem beginnen sie zu murren.

Amtliche Durchhalteparolen gehören zur Tagesordnung. „Wir müssen uns halt damit abfinden, daß etliche Teile unseres Landes mehr oder weniger verwüstet werden“, so versuchte beispielsweise Jaromir Pospisil, Direktor des Ökologischen Instituts der Akademie der Wissenschaften, eine Art Langzeit-Optimismus zu verbreiten. In „einigen Jahrzehnten“ werde sich vieles bessern.

In Wahrheit deuten alle Anzeichen darauf hin, daß sich die ČSSR in etlichen Jahrzehnten noch ungleich dreckiger und giftiger präsentieren wird. Denn die Vorräte an hochqualitativer Braunkohle sind längst erschöpft. Was man heute aus der Erde buddelt, besitzt gerade noch 3000 bis 3500 Kilokalorien anstelle der einstigen 4500. Die erwünschte Heizkraft sinkt. Der unerwünschte Anteil an Asche und Schwefel klettert auf Spitzenwerte.

„Wenn wir so weitermachen, wird unser Land unbewohnbar“, heißt es ohne Übertreibung in einem Dokument der Dissidenten-Bewegung „Charta 77“ von 1982. „Es ist klar, daß die Schadstoffe in der Luft auch irgendwann ins Wasser gelangen. In absehbarer Zeit werden wir Trinkwasser gleich Milch und anderen Getränken in Flaschen kaufen müssen.“

Die besorgten Chartisten regten eine ausgiebige „Information der breiten Öffentlichkeit über den Stand der Umwelt“ an. Bürgerinitiativen zu Fragen des Umweltschutzes sollten fortan gestattet sein.

Mündige Bürger aber sind wohl das Allerletzte, worauf sich die ČSSR-Führer verlassen möchten. Sie halten sich an die Devise, daß nicht sein kann, was nicht sein darf: Die Verordnung 3/1982 des Gesundheitsministeriums erklärte die Umweltbelastung kurzerhand zum Staatsgeheimnis. Fortan dürfen keinerlei Informationen über sauren Regen, grauen Himmel und verseuchte Gewässer mehr verbreitet werden. Gleichfalls zurückzuhalten sind Daten über „Entwicklungsstörungen bei Kindern in einigen Gebieten mit einem hohen Grad an Strahlungen und Luftbelastungen“.

Erstes Opfer dieses Prager Kusch-Erlasses wurde Bayerns Franz Josef Strauß.

Er hatte sich im Januar 1983 mit einem Brief an den ČSSR-Botschafter in Bonn über den schmutzigen Beitrag von drüben beklagt. Die Emissionen von Schwefeldioxyd und anderen giftigen Substanzen auf böhmischer Seite, so das Schreiben, hätten bislang 22,4 Prozent des Bayerischen Waldes geschädigt – wenig überzeugend, weil nach Langzeituntersuchungen der Wind über dem Bayerischen Wald fast immer von Westen nach Osten weht und im Westen die bayrischen Kraftwerke stehen, von denen noch kein einziges entschwefelt ist.

Der Bayern-Boß berief sich auf andere Messungen, denen zufolge jährlich 90 000 Tonnen Schwefel aus der ČSSR auf die Bundesrepublik, aber nur 66 000 Tonnen aus der Bundesrepublik auf die ČSSR fallen. Er regte einen Ost-West-Drei-Länder-Dialog unter Zuziehung der DDR an.

Am 26. Februar wurde ihm die Antwort durch „Rudé právo“ in Form einer Schimpforgie zuteil. Das Prager Parteiblatt warf dem Münchner Briefschreiber „typische politische Demagogie“ vor: „Das abgedroschene Arsenal der falschen Behauptungen über eine angebliche Bedrohung aus dem Osten wurde um ein neues Element bereichert.“

Eingedenk des strikten Informationsverbots wollte sich die früher durchaus umweltkritische „Rudé právo“ an keine wesentlichen tschechischen Öko-Sünden erinnern, sondern übte sich ihrerseits in Demagogie: „Auf das tschechoslowakische Gebiet fällt durchschnittlich zweimal mehr Schwefel westdeutschen Ursprungs als umgekehrt.“

NEJHORŠÍ NA TOM JE,
ŽE TO SVADÍ JEDEN
NA DRUHÝHO, ALE
CHCÍPAT RUDOU JEDEŇ
JAKO DRUHÉJ. HAZLOVÉ!!

Baumschlag im Erzgebirge: Seit fünf Jahren toter Wald

* Inzwischen um 840 Meter verschoben.

Braunkohlenabbau vor der Bräuer Kirche*: Zwanzig Dörfer ...

... verschwanden vom Erdboden: **Braunkohlenflöz bei Bräun**

Friedenserziehung Ost

In der Januar-Ausgabe der Fachzeitschrift „Militärwesen“, dem theoretischen Fachorgan für hohe Funktionäre und Offiziere der Nationalen Volksarmee (NVA) der DDR, schreibt Oberst Dipl.-Mil. K.-H. Orglmeister über „Wachsende Anforderungen an die Wehrdienstvorbereitung“. Der Artikel hat – leicht gekürzt – folgenden Wortlaut:

Die Wehrdienstvorbereitung unserer Bürger, insbesondere der Jugend, ist ein langfristiger und vielschichtiger Prozeß, an dem alle gesellschaftlichen Kräfte unseres Landes Anteil nehmen. Praktisch erstreckt sich die Wehrdienstvorbereitung der Bürger, insbesondere der Jugend, von der Erziehung zur Verteidigungsbereitschaft im Elternhaus, in den Schul-, Lern- und Arbeitskollektiven, in der Pionierorganisation und im sozialistischen Jugendverband über den Wehrunterricht bis hin zur vormilitärischen und wehrsportlichen Ausbildung in der sozialistischen Wehrorganisation der DDR, der Gesellschaft für Sport und Technik (GST).

Nimmt man zum Maßstab, daß unsere Streitkräfte, in Anbetracht der Aggressionsabsichten... buchstäblich in jeder Minute sowie aus jeder Lage heraus bereit und fähig sein müssen, zum Schutz des Sozialismus Gefechtsaufgaben zu erfüllen, dann verlangt das zwingend, dafür bereits außerhalb des aktiven Wehrdienstes und des Reservistenwehrdienstes die besten Voraussetzungen zu schaffen. Deshalb orientieren wir uns in der sozialistischen Wehrerziehung der Bürger vor allem darauf,

- ein stabiles Klassenbewußtsein auszubilden, das sich mit der Entschlossenheit und Fähigkeit vereint, den Attacken des imperialistischen Feindes politisch und ideologisch offensiv zu begegnen und, wenn es erforderlich werden sollte, jedem Aggressor eine entschiedene Abfuhr zu erteilen;

- die Bereitschaft zu festigen, zu jedem gesellschaftlich notwendigen Zeitpunkt Wehrdienst zu leisten;

- den Willen zu entwickeln, sich bestimmte Kenntnisse, Fähigkeiten und Fertigkeiten für den zuverlässigen Schutz des Sozialismus bereits vor dem Wehrdienst anzueignen und, wenn notwendig, sie zur Abwehr einer Katastrophe oder einer imperialistischen Aggression einzusetzen;

- ein solches vormilitärisches Wissen und Können zu vermitteln, das den Zielen und Inhalten der vormilitärischen Laufbahnausbildung in der GST entspricht;

- die Charaktereigenschaften zu festigen, um jederzeit selbständig, ehrlich, zuverlässig, kameradschaftlich und diszipliniert sowie eingeordnet in das militärische Kampfkollektiv handeln zu können;

- die erforderliche physische Konstitution herauszubilden, um den hohen Belastungen sowohl im aktiven als auch im Reservistenwehrdienst standhalten zu können;

- den Jugendlichen, die sich für den Wehrdienst auf Zeit oder in militärischen Berufen entschieden haben, die Bewährung in Funktionen der GST bzw. der FDJ zu ermöglichen, und ihre Entscheidung sowie die Realisierung der übernommenen Verpflichtung in den Schul-, Lehrlings- und Arbeitskollektiven zu unterstützen.

Das sind wesentliche Grundlagen für den Wehrdienst, auf denen die Erziehung und Ausbildung in der Nationalen Volksarmee und den Grenztruppen der DDR aufbaut.

Auf dem VII. Kongreß der GST führte Armee general Heinz Hoffmann, Mitglied des Politbüros des ZK der SED und Minister für Natio-

nale Verteidigung, aus: „Die wichtigste Kraft, die jede Arbeiter- und Bauern-Macht auch im Verteidigungsfall unüberwindlich macht, das ist der Leistungswille der werktätigen Menschen und der Jugend, ist ihre Bereitschaft, für den militärischen Schutz des Sozialismus und die Erhaltung des Friedens mit ganzem persönlichem Einsatz zu kämpfen.“

Unsere Soldaten werden vom ersten Tag des Wehrdienstes an einer harten und allseitigen Prüfung unterzogen, die jeder Wehrpflichtige um so eher besteht, je gefestigter sein Wehrbewußtsein als immanenter Bestandteil seines politischen Bewußtseins ist...

Die Erfüllung des militärischen Klassenauftrages unter den gegenwärtigen und künftigen Kampfbedingungen verlangt tiefere Einsichten, stabile sozialistische Grundüberzeugungen sowie feste klassenmäßige Einstellungen und Haltungen zu allen Fragen des Wehrdienstes. Das sind wesentliche Grundlagen für eine vorbildliche militärische Pflichterfüllung und damit für hohe Kampfkraft und Gefechtsbereitschaft der sozialistischen Streitkräfte.

Die Entwicklung des Wehrbewußtseins der Soldaten von morgen ist somit das erste, das dringlichste und das wichtigste Problem in der sozialistischen Wehrerziehung...

Jede neue Generation von Wehrpflichtigen braucht ausreichende Kenntnisse und Erkenntnisse darüber, worin der Sinn des Soldatenseins im Sozialismus besteht, wofür und gegen wen sie die Waffen tragen werden, darüber, daß starke und treue Waffenbrüder an ihrer Seite stehen. Dieses Wissen und die Überzeugung, Waffendienst in eigener Sache zu leisten, den Frieden, das Glück und die Zukunft unseres Volkes, der Familie, der Frau und der eigenen Kinder zu schützen, wird sie in der Bereitschaft bestärken, dafür auch gewisse Härten in Kauf zu nehmen und Opfer zu bringen.

Immer mehr in den Vordergrund der wehrerzieherischen Tätigkeit tritt die Aufgabe, allen Bürgern ein reales Bild über die Entwicklungsprozesse in unserer sozialistischen Armee und die damit verbundenen Ansprüche an das Wehrbewußtsein zu vermitteln. Dabei kann die Armee selbst einen noch größeren Beitrag leisten. Vor allem die militärischen Berufskader sollten es als eine Verpflichtung ansehen, die politisch-moralischen, charakterlichen, geistigen und körperlichen Anforderungen überzeugend zu schildern, denen sich die Wehrpflichtigen im Armeedienst zu stellen haben.

Ganz besonders sollte sichtbar gemacht werden, daß solche Persönlichkeitseigenschaften wie Verantwortungsbewußtsein, politische Standhaftigkeit, Diszipliniertheit, die Fähigkeit zur Unterordnung, Gehorsam, Mut, Schöpfertum und Opferbereitschaft zunehmend an Bedeutung gewinnen. Aufmerksamkeit verdienen vor allem die Disziplinierung und die körperliche Ertüchtigung. Unter den gegenwärtigen Bedingungen haben die Organisiertheit des gesamten militärischen Lebens und die bewußte Disziplin aller Armeeangehörigen und Grenzsoldaten höchsten Maßstäben gerecht zu werden. Um

die Verwirklichung dieser Forderung des X. Parteitages der SED geht es vom Wecken bis zum Zapfenstreich, in der Gefechtsausbildung, bei jeder Übung und anderen militärischen Handlungen... In der Armee kann nicht die Bitte, sondern nur der Befehl der Ausgangspunkt erfolgreichen Handelns sein. Um zu siegen, das lehrte schon Lenin, braucht man eine eiserne militärische Disziplin.

Vom Soldaten wird gefordert, daß er seine Waffe, sein Gepäck perfekt beherrscht und keinen, auch nicht den kleinsten Fehler beim Einsatz begeht. Dafür heißt es bereits im Vorfeld des Wehrdienstes seinen Verstand, seine Sinne zu schärfen und seine Psyche zu formen.

Sinn und Zweck der vormilitärischen Ausbildung ist es, den künftigen Soldaten Kenntnisse, Fähigkeiten und Fertigkeiten zu vermitteln, die an die Ausbildungsprogramme der Nationalen Volksarmee heranzuführen und helfen, bei jeder Einberufung die Kampfkraft und Gefechtsbereitschaft der militärischen Kollektive in kürzester Zeit zu gewährleisten. Die vormilitärische Ausbildung umfaßt ein breites Spektrum von Bewährungssituationen. Sie gibt dem Jugendlichen die Möglichkeit, seine Einstellung zur Landesverteidigung in Wort und Tat zum Ausdruck zu bringen. Die vormilitärische Ausbildung erweist sich als ein Hauptelement aller Aktivitäten und Maßnahmen der Wehrdienstvorbereitung, weil von ihr direkt beeinflusst wird, ob die Wehrpflichtigen den Anforderungen des Wehrdienstes von Beginn an allseitig gerecht werden können oder nicht...

Der Minister für Nationale Verteidigung verdeutlichte das in seiner Rede auf dem VII. GST-Kongreß, indem er sagte: „Sind es doch inzwischen schon Hunderttausende Bürger unseres Landes, die in der Gesellschaft für Sport und Technik die Grundregeln militärischen Verhaltens, das Einmaleins des Soldaten und mehr als das kennengelernt haben. Sind es doch Tausende von Offizieren, Fähnrichen oder Unteroffizieren, die eine solide vormilitärische Laufbahnausbildung erhielten, bevor sie in den Einheiten und Truppenteilen ihren Weg als Spezialisten und Kommandeure, als Politarbeiter oder Nachrichtenoffiziere, Flugzeugführer oder Fallschirmjäger, Matrosen oder Taucher gegangen sind.“

Diesen Weg wird die GST in den 80er Jahren noch konsequenter fortsetzen. Auf dem VII. GST-Kongreß wurde die Erfahrung vermittelt, daß die Wehrdienstvorbereitung der Jugend überall dort erfolgreich vorgeht, wo zielstrebig und umfassend die Einheit von wehrpolitischer Bildung und Erziehung, vormilitärischer Bildung und Erziehung, vormilitärischer Ausbildung und körperlicher Ertüchtigung gesichert wird. Auf diese Weise ergänzt und vertieft die vormilitärische Ausbildung in der GST die Ergebnisse der sozialistischen Wehrerziehung in den anderen gesellschaftlichen Bereichen. In der vormilitärischen Ausbildung... werden die Soldaten von morgen geformt, politisch-moralisch, charakterlich und physisch gestählt und militärfachlich gut auf den Wehrdienst vorbereitet. Darauf stützen wir uns bei der Erhöhung der Kampfkraft und Gefechtsbereitschaft der NVA und der Grenztruppen der DDR.

Die vormilitärische Ausbildung ist und bleibt eine wesentliche Grundlage für die Erfüllung des militärischen Klassenauftrages. Wenn im Bericht des Politbüros an die 4. Tagung des ZK der SED eingeschätzt

schritte und Leistungen in der sozialistischen Wehrerziehung der Bürger und bei der Wehrdienstvorbereitung der Jugend.

werden konnte, daß die sozialistische Landesverteidigung weiter gestärkt und die Sicherheit der Staatsgrenze erhöht wurden, dann ist das zugleich eine Widerspiegelung der Fort-

ADOLF BY TO LEPE NE MOHL ZE SEBE
VYBITO DE DEROUI MOU NEJVEJI DORYTEK NA
ZEMELOULI

Bruslaři na Vltavě

Kdo z nás ještě pamatuje zamrzlou Vltavu? A přece je to pravda - v dobách, kdy její lok ještě nepoutaly přehrady, zamrzala po celé délce. A tak není divu, že se od sedmdesátých let minulého století stávala každou zimu společenským centrem, které si v ničem nezádalo s rušnými Příkopy či Ferdinandovou třídou.

Bývaly to zlaté časy. Nábřeží se hemžila povykující mládeží i rozvážnými dospělými. Chudí kluci se obvykle dělili dva o jeden pár bruslí a vůbec jim to nevadilo, důležitá byla rychlost a nikoli způsob, jakým ji dosáhli. To pánové v letech zase jezdili rozváženě, aby jim nezhaslo sváteční viržinko. Nejzdatnější bruslaři si dokonce při flašinetu zatančili čtverylku nebo i valčík a nemračili se, jestliže skončili zadní částí těla na mrazivém parketu. Mravy na Vltavě nebyly tak přísné jako v Obecním domě. Atmosféru dokreslovaly pojízdné stánky precikářů a sváteční viržinko. Porážení protikandidát utíkal s pláčem domů k mamince. „Panům“ zakladatelům totiž nebylo víc než čtrnáct let. Nebylo to nic nového v českém sportu té doby. Mláokterý atletický rekordman byl pinoletý, tehdejší fotbalová mužstva by dnes nejspíš hrála dorosteneckou ligu. Bruslaři tedy nebyli výjimkou. A protože s příchodem zimy pravidelně klesal prospěch jistých žáků, určili pedagogové rovnici o žádné neznámé: sport rovná se lajdáctví. Proto zakazovali, hrozili, trestali a ničili drahocenné brusle.

Ale co to bylo vše platné, když v Praze předváděl své umění Jackson Hines, jehož celokovové brusle, později známé jako „džeksny“, byly zázrakem techniky a také Američanovy obloučky, otočky a jízda pozadu vzbuzovaly němý údiv. Co bylo pár pohlavků proti možnosti

vidět mistra Freye z Vídně, jak na žofinském kluzišti preskakuje na bruslích pět židlí. A což teprve vytáhlý severan Axel-Paulsen, jenž skoky s otočkou o 360 stupňů doslova zametal zdřuch? Ne, strohá přísnost školních škamen neobstála ve srovnání s voláním zamrzlé Vltavy.

Část bruslařského národa, která vsadila na piruety a skoky, většinou vzbuzovala svými pády posměch přihlížejících, hlučné tlupy rychlobruslařů naopak vyvolávaly nevoli veřejnosti. Ta proto se zlomyslným uspokojením přijala nečekané zakončení prvních mezinárodních závodů, jež v roce 1888 pořádal dvojspolek pražských klubů International Rowing Club a Bruslařský závodní klub.

Vyvrcholením měla být jízda o mistrovství Čech. Na startovní čáře stála elita pražského rychlobruslení, přijeli dokonce závodníci z Roudnice nad Labem a z daleké Vídně. Startér už zvedal praporek, když na místo dorazil starší pan s doutníkem a buzdítkou na hlavě. Mlčky chytil za ucho předsedu Bruslařského závodního klubu a pohlavky zahnal jednoho z hlavních favoritů domů ke školním učebnicím.

Potrestaným byl devatenáctiletý Josef Rössler, trestajícím jeho otec. „Co dělat, poslechnout jsem musel,“ posteskl si po letech pozdější sekretář Československého olympijského výboru.

Pohlavky, zastrasování a také nepřiznivé počasí vítězily nad láskou ke sportu, a snad proto skončily o rok později závody bruslařského klubu Harmonie fraškou. V hlavním závodě o mistrovství Prahy na jednu anglickou míli startoval jediný závodník, neúnavný Rössler. „Přestože jel se sebezapřením obětavě sám, závodům to na zajímavosti nepřidalo,“ poznamenal sportovní komentátor. Situace se navíc opakovala v „jždě dvoukilometrové“, když těsně před startem odstoupili tři z přihlášených soutěžících a zbývající Pardubský zvítězil jak chtěl.

Známi bratři Potůčkové, kteří odstoupili pro špatnou kvalitu ledu, se domáhali na stránkách novin odvetu. Marné, vítězové měli tituly v kapse a ostatní věděli, že se proti trénovaným Potůčkům neprosadí. Všichni společně pak snili o umělých ledových plochách, jejichž smělé projekty přinášel zahraniční tisk. Nedočkali se a teprve následující generace poprvé vstoupily na umělý led stadiónu na pražské Štvanici

všechno je JINAK

Tak se to na nás valí a hrne, že člověk dříve narozený má z toho v hlavě kolotoč a stále, stále se musí učit a poznávat a seznamovat s něčím novým.

Začíná to u prvňáčků, se kterými těžko udržujeme krok v počtech. Oni už mají matematiku a to naše tři a dvě je pět nám matematicky množinovou metodou, vypočítají a zdůvodní tak, že pochybujete o tom, že chodí teprve do první třídy. Znaménka je menší než, je větší než, = rovná se, + plus, — minus jsou pro ně úplně běžná a samozřejmá.

Potěšitelné je, že přes naše nepochopení, nedůvěru a výhrady tato metoda u dětí zvítězila, že ji děti v drtivé většině ovládají a že učinila z obávaných počtů oblíbenou a přitažlivou matematiku.

Dalším kamenem úrazu pro odchovance škol 20. až 50. let je Nová soustava jednotek SI, která nezná váhu, ale hmotnost, nefiká se vteřina (čas), ale sekunda, zmizela nám koňská síla - výkon se nyní měří ve wattech, resp. kilowattech. Při měření nám vypadl decimetr, na víno už nejsou deci, ale jen 0,10 litru nebo 10 centilitrů. Pro zahrádkáře nepřidělujeme půdu ve výměře 4 ary, ale buď 400 m², nebo 0,04 hektaru. Obězní neváží metrů, cent, ale mají hmotnost 100 kg nebo 0,1 tuny.

I zde však rádi ustoupíme pokroku a vzpomeneme si, jak nám bylo divné a směšné, když naše babičky a i maminky kupovaly maso na libry, mléko na žejdlíky a kávu a pražené žito odměřovaly do mlynku na loty.

Protože všeho má být do třetice, přicházejí geografové s tím, že v nových vydáních map a atlasů uvádějí názvy zemí, měst, hor, řek a ostatních geografických pojmů v původním - domorodém - jazyce. Tady se musí nyní hodně učit a přeorientovat křižovkáři, pro které nebude hlavní město Kypru Nikósie, ale Leukósia. Pokud půjde o biblickou horu Ararat, o její tureckou lokalizaci, pak musíme hledat Buyúk Agridagi. Potíže nám jistě způsobí irský Dublin, který je na nových mapách uváděn jako Baile Átha Cliath. Hodně změn doznala místa v Egyptě, kde Alexandria se změnila v Iskandariji, Port Said v Búr Said, Suez v Suvajs a Luxor je Uksúr. Egyptská řeka dostala o písmenka více, nestačí, že je to Nil, ale Nilu. I jeho prameny jsou nyní tyto: Bahr al-Azrak = Modrý Nil, Bahr al-Abjad = Bílý Nil. Dobrodruzi se již nebudou pohybovat v Casablanca, ale v Dár-al-Bajdá, právě tak jako Bromfielldova Noc v Bombaji by byla v Mumbai. Uchráněny nezůstaly ani starověké mezopotámské řeky Eufrat a Tigris, které jsou uváděny názvy Firat a Didžlat.

Staré, do krve zadřené názvy v nás jistě ještě dlouho budou přetrvávat, ale tak jako všechno nové a pokrokové i ty nové se stanou běžnými a nebude pro nikoho záhadou a výletem do neznáma, pozve-li ho přítel na zájezd do Al-Mamlaka al-Maghribija. Kam to bude?

*J. Malina Bratři Potůčkové
vstoupili*

PRAGUE

Tragédie ve Středozezemním moři

Když se letos 19. ledna vydala z východošpanělského přístavu Casablanca do Polska loď Kudowa Zdrój na svou další středomořskou plavbu, neposlady zahukala na rozloučenou a pak ji pohltilo houstnoucí šero ve směru k africkým břehům, nikdo z osmdvacetičlenné posádky tušil, jaké drama jim za pár hodin Středozezemní moře připraví. Z osmdvacetičlenné posádky to přežilo a co vlasti se vrátilo pouze osm námořníků. Došlo k největší námořní katastrofě v poválečných dějinách polské námořní plavby.

Jak je patrné z meteorologických údajů, i z vyprávění zachráněných námořníků, bylo ve chvíli, kdy Kudowa Zdrój zvedla kotvy, počasí dobré. Většinou mírný vítr, byl klid. Ti z členů posádky lodě, posádky v roce 1972 a lodi renovované, kteří neměli službu, byli v kabinách, chod moře byl pravidelný. Někdo si četl, jiný, na něhož čekala noční hlídka, už počítal, mnozí třeba vzpomínali na své blízké tam daleko doma. Možná, že i Piotr Araszewski, pomocník lodního kucháře, který byl na moři vůbec poprvé. Byla to jeho první plavba právě pětadvacátý den. Zatoužili prostě po tom, okusit jak chutná slaná solaná mořskou vodou. Netušili, že zkrátka prožili nejtěžší námořnický křesť, nejtěžší zkoušku života.

Kudowa Zdrój udržovala daný kurs ve směru k libyjskému přístavu Derne s nákladem 800 tun železných prutů 800 tun fosfátových hnojiv, šestnácti kontejnerů naložených španělskou glazurou. A bylo tam také pět osobních mercedesů.

Kolem půlnoci vítr nad otevřeným mořem zesílil, loď se začala znatelně pohupovat, ale nad tím zkušený námořník — a to byli na lodi všichni, snad až na kuchátka — mýval jen rukou.

Loď o nosnosti 1920 tun plula rychlostí deseti uzlů, vlny začaly stále silněji dorážet do boků. Byly dvě po půlnoci, když se na můstku vedle hlídky objevil kapitán, čtyřicetiletý lešák Krogulski. Optal se na situaci, kontroloval, zda je dodržován stanovený kurs a odešel zpět do kabiny.

Vítr zesílil. Hnel se tmou a zvedal stále větší a agresivnější vlny. Dožadoval už síly 7.—8. stupně Beaufortovy stupnice. Je to vůl označovaný jako prudký až bouřlivý, který pohybuje celými stromy, pro nás suchobemce to znamená, že se proli námořní těžko jde a při 8. stupni ulamuje větve a chůze proti tak silnému větru je nemožná. Převedeno na kilometrovou rychlost: 7. stupeň je 50—61 kilometrů v hodinu a při 8. stupni 62 až 74 km za hodinu.

Hodiny ukazovaly právě 3.35, když loď dostala silný náraz zleva a vyklátila se o dvacet stupňů na pravý bok. A hned nato ji moře jako zkušený boxer knockoutovalo. Plavidlo se ani nemělo čas narovnat, pauza trvala tak dvacet sekund, když přišla druhá vlna, smrtelný úder. Vychýlení lodi na bok bylo už padesát stupňů.

Strojovna se okamžitě naplnila vyjitým palivem. Naftou promáčený mechanik se hnál ke schůdkům na palubu.

To povětšinou klidné Středozezemní moře a právě v oblasti Balear, všude 15 mil od ostrova Ibiza, známého právě tak jako třeba nedaleké Malorka, z krásných a lákavých barvotiskových prospektů cestovních kanceláří, začalo ukazovat svou druhou tvář.

Loď se stále brackou vln. Kormidelník se bezvysledně snažil loď vyrovnat.

Na můstek přiběhl kapitán. Bos a z čela se mu řinula krev, to se někde v bezmocné zmltající lodi o něco udělil. Radiodůstojník — žena, jedna z pěti, které se v této funkci na polských námořních lodích plaví — pětatřicetiletá Barbara Skokowska-Baranowiczová se vysoukala z kabiny. Křičela, že se nemůže dostat k rádiu, vše už je zalité vodou.

Kapitán strhl z věšáku krátkovlnnou vysílačku a požádal o udání polohy. A pak se neslo do éteru všem rádlovým stanicím na pobřeží v dosahu i lodím, plujícími poblíž volání o pomoc. SOS... SOS...

Bezmocná loď se odfasila pod sálí dalších a dalších nárazů mohutných vln, všechno skřipalo, povolovaly plechy a ocelové desky, praskalo dřevo. S veškerou silou musel jeden z námořníků pomoci kapitánovi dostat se z prostoru u kormidla. Většinu námořníků zloviný, nečekaný a rychlý útok moře překvapil tak, že si ani nestáli obléci záchranné vesty. Teď už bylo pozdě.

Příd loď se začala stále více a více naklonit do rozbouřených vln.

Záchranné čluny byly vlnobitím rozbity, ty z levého boku urvaly vlny. Několik námořníků se pokusilo spustit záchranný vor. Druhý byl rovněž roztrhán. Když už se jim to málem podařilo, zřítli se na něj lodní jeřáb a zcela jej zničil.

Nastaly zlé okamžiky. Přišly pak ale ještě horší. Ti, kteří byli na můstku, se jen a největší vypětí sil dostali na zvednutí levý bok lodě, neúspěšně bítovaný přelévajícími se vlnami. Ne všichni ale měli ještě dost síly se tam dostat. Jurand Heczek a nasazením života až do poslední chvíle se snažil zachránit kapitána. V nárazech a řevu vichru zaslýchli odkudsi z můstku volání Barbary Skokowské o pomoc. Byli zoufalí. Ti, kteří se ještě drželi na lodi, se snažili statečně ženě pomoci, ale nikde už nebyl ani kus dřeva, ani lana...

Kolikrát tma a hukot zpěněného moře. Vlny se valily jedna za druhou ve frontálním útoku přes potápějící se loď a strhávaly všechno, co jim bylo v cestě. Někteří námořníci sami skočili do vln, většinu jich ale vlny smetly. Snažili se, pokud to vůbec bylo možné, dostat se co nejdále od umírající lodě; vznikali totiž vlny, z nichž není takřka úniku. Většina lidí, skoro všichni bez záchranných vest, hledala, čeho se z trosk v moři zachytit. Několik se jich drželo na prazvláštním „voru“ — dvou sudech s prkny lávce, z níž se v přístavech

myli nebo natírali lodní boky. Všichni si lou se drželi, ale bouřlivé moře je stále strhávalo. A i v těchto okamžicích, kdy snad každý člověk myslí především na to, aby si sám zachránil život, nezávážně hledat a zachránit kamaráda, který vysílá a prochladlý, stržen vlnou, zmizel kdesi ve tmě a pohltit ho moře.

Když loď dostala první smrtící úder, v kabině si na sebe rychle hodil záchrannou vestu mladší steward Zbigniew Drzewiecki. Náhlý náraz ho odhodil na stěnu a on si poranil hlavu o políčku. Snad to ani nevnímal. Dostal se na palubu a první velká vlna ihm smýkla do moře. Spadl ještě pár druhů bouřlivých s vlnami, ale pak zůstal sám sám a jedinou myšlenkou: za každou cenu přežít. A právě ta nesmírná touha po životě mu pomohla překonat vše zimu, vzdušné vlny, samotou. Snažil se co nejvíce hospodařit s teplem energií. Dělal jen nezbytné pohyby, aby se udržel nad vodou a ruce si zahříval pod záchrannou vestou. A současně si jím masáží rozehříval srdce. Sedm hodin byl v rozbouřené ledové vodě než byl zachráněn. Později pak v nemocnici mu museli poraněnou hlavu sešit dvadvacet stehů.

Dvacet minut poté, co první velká vlna naklonila plavidlo, se loď potopila.

Jako první zaslechla volání o pomoc z potápějící se lodě rozhlasová stanice na Malorce a okamžitě byly zahájeny záchranné akce. Sotva se začalo rozednívat, zekroužily už nad trosčnický letadla a vrtulníky španělského vojenského námořnictva. Nejdříve poté připlula na místo tragédie další polská loď Sopot, objevila se španělská vojenská plavidla, záchranná loď.

Záchrana trosčnicků z rozbouřené ho moře byla právě tak dramatická jako bylo ztroskotání. Po mnoho hodin pátrali lidé z lodí, letadel i helikoptér po těch, kteří opustili rozbitou loď. Akce byla ukončena až 21. ledna ráno a loď Sopot pátrala ještě po zbývajících členech posádky nešťastné lodě za velmi krutých povětrnostních podmínek až do 13.15 hodin.

Zbigniew Budzan, když spadl do vody zhlédli, že poblíž něho je jakýsi plovoucí předmět. Byl to kovový ponton, který se utrhli z paluby a na němž už bylo několik trosčnicků. Vztáhly se k němu jejich ruce a pomohly mu dostat se k nim. Po několika hodinách ho však vlny opět strhly do moře. Podařilo se mu sice dostat se zpět na plošinu, ale ztratil při tom tolik síly, že bez pomoci kamarádů by se na desku nedostal. Sotva se držel. Teprve kolem deváté je spatřili španělské vrtulníky. Do spoutaného koše však už neměl síly se dostat. Rezignoval, zdálo se mu, že vše je marné a také zbytečné. Jen díky tomu, že ho jeho kamarádi, z nichž žádný neměl už moc síly a nevěděli, zda ho v příštím okamžiku nestrhne vlnobití, dostali do záchranného koše jako prvního, mohl se vrátit šťastně domů.

Krátko poté, co kapitán loď Sopot Roman Michalowski ukončil záchrannou akci, ohlásil. Rádio Gdyně, které je v neustálém spojení se všemi polskými loděmi na všech mořích, že bylo učiněno vše, co bylo v lidských silách k záchraně trosčnicků. Nejen ze strany polských námořníků na Sopotu, ale i španělských plavidel. Záchrannou akci ze španělské strany řídil don Edmondo Fraga, velitel námořnictva na ostrově Ibiza. Na záchraně se podílela i letadlová loď, z její paluby startovaly vrtulníky. Kapitán R. Michalowski ve své zprávě uvedl, že viděl na vlastní oči, jak lidé

z helikoptér s nasazením života skákali přímo do bouřlivého moře, aby zachránili tonoucí námořníky. Mnohdy, ba většinou, to však byla už jen zimou ztuhlá mrtvá těla.

Jedním z těch, který takto zachraňoval polské námořníky byl např. poručík Cristobal Colon de Cervalet, potomek legendárního objevitele Kryštofa Kolumba a do ledové vody se právě tak obětavě, ve snaze zachránit lidské životy, vrhal i první mechanik, stevard i druhý důstojník ze španělské lodi Campo Tejar.

Jedním z těch, který takto zachraňoval polské námořníky byl např. poručík Cristobal Colon de Cervalet, potomek legendárního objevitele Kryštofa Kolumba a do ledové vody se právě tak obětavě, ve snaze zachránit lidské životy, vrhal i první mechanik, stevard i druhý důstojník ze španělské lodi Campo Tejar.

To je jedna, ta vskutku lidská stránka celé záchranné akce při led novém ztroskotání polské lodi. Existuje však ještě rub. Jak uvedla agentura PAP, jedna z rozhlasových stanic působící v oblasti Galicie v souvislosti s tragédií lodi Kudowa Zdrój a její posádky uvedla, že přý slo — o polské výzvědné plavidlo. Co k tomu dodal. Zřejmě i lidská neštěstí je některým lidem a některým kruhům vhodnou záminkou ke kalení vody.

Když se první padělané bankovky objevily v Anglii, dal britský ministr financí zastavit výrobu bankovek větších než dvacet liber s tím, že by „podporovaly peněžní oběh na černém trhu.“ Ale to už se připravovala výroba rublů a nová skupina a s ní i Adolf Burger začala pracovat na výrobě jihoslovanských partyzánských peněz.

Hotové bankovky nebyly všechny stejně kvalitní, těmi nejzdařilejšími platila říšská banka neutrálním státům za dovážené zboží nebo jich používala ke krytí výdajů německých ambasad. O něco méně povedené exempláře, s drobnými, celkem nepostřehnutelnými chybami, byly vypláceny tajným agentům, kteří neměli o jejich nepravosti samozřejmě ani zdání. A ty s chybami poněkud většími měla shazovat letadla luftwaffe nad Anglii. Zcela nevydařené bankovky byly zničeny.

Ještě složitější než výroba anglických bankovek byla výroba dolarů. Adolf Burger spolu se třemi dalšími vězni ručil svou hlavou za to, že se výroba falešných dolarů rozeběhne ve vymezené lhůtě. Objevil se závažný nedostatek, rytecká dílna nebyla vybavena technikou, kterou se tiskly americké peníze. SS poslala odborníka z Berlína, aby vyškolil tiskaře pro tuto techniku, zároveň vyhledala i zkušeného padělatele, nějakého Smoljanova, a ten požadoval speciální tiskařské stroje. SS však lpěla houževnatě na svých osvědčených metodách, kterými chtěla donutit vězně dosáhnout nemožného, tj. obejít se bez tohoto zařízení. Po 200. nepodařeném pokusu sturmbannführer Krüger prohlásil, že pokud se do čtyř týdnů nerozjede výroba falešných dolarů, dá všechny čtyři vězně pověsit. Posledního dne dané lhůty, po 255. pokusu, jeden z vězňů, dokonale ovládající svoje řemeslo, problém vyřešil. Mohlo se začít s výrobou. SS chtěla vyrábět 500 bankovek za hodinu, tj. 1 milion dolarů denně. Realizaci této velkorysé myšlenky překazila postupující Sovětská armáda. SS nezbyl už ani čas na splnění rozkazu, podle kterého měla všech 140 vězňů zúčastněných na akci Bernhard zlikvidovat, aby nezůstal ani jediný živý svědek. Tj. co z bloku 18 a 19 přežili, podali důkazy a svědectví o válečných zločinech příslušníků SS a pomohli odhalit tuto mamutí akci v dějinách padělků.

padělání V ZÁJMU STÁTU

Když Adolfa Burgera, tiskaře bratislavské tiskárny - komunistu - zatkl gestapo, pravděpodobně netušil, že se proti své vůli zúčastní největší akce padělání peněz všech dob. Byl interviewován v koncentračním táboře Sachsenhausen, nedaleko Berlína, kde byl zařazen do zvláštní skupiny politických vězňů, skládající se výhradně z tiskařů a chemiků. Celkem jich bylo asi 140 a jejich bloky 18 a 19 izolovali od ostatních ostatním drátem. Akce, pro kterou byla skupina určena, se nazývala Bernhard podle SS - sturmbannführera Bernharda Krügera, pracovníka oddělení „F“ říšského hlavního bezpečnostního úřadu. Krüger osobně slibil vězňům odměnu za „poctivou práci“, ale nezapomněl dodat: „Doufám, že vám je jasné, že se odtud nikdo nedostane ven. A kdo nebude pracovat poctivě, dám ho okamžitě zastřelit.“ A tak se akce Bernhard, vypracovaná a vedená oddělením výzvědné služby, začala pomalu rozvíjet. Zvrácenosti hitlerovského režimu zcela odpovídalo, že celý státní aparát byl padělatelem k dispozici. Už ve dvacátých letech dával reichswehr, tajná služba armády, s vědomím členů vlády falšovat francouzské franky, ruské deseti-rublovky a české bankovky. Měla to být pomsta za porážku v I. světové válce. Akce Bernhard měla více cílů. Falešnými librami, které měla letadla luftwaffe shazovat nad Velkou Británií, chtěla SS narušit měnu a tím i hospodářství nepřitele. Padělky měly kryt nákupy v neutrálních státech a sloužit k vyplácení tajných agentů, kteří byli ochotni pracovat pouze za anglické libry.

Továrna na padělání peněz měla celkem nevinný název - Chemie-graphische Anstalt. Rytecká dílna byla umístěna nedaleko Sachsenhausenu, ve škole špiónů SD ve Friedenthalu, dasselské papírny v Hahnemühle vyráběly speciální papír a barvu dodávala firma Kast a Ehringer. Než se začalo tisknout, bylo třeba vyrobit především nemačkávký papír anglických bankovek. Současně probíhaly složité rytecké práce a určovaly se nejdůležitější poznávací znaky jednotlivých bankovek. Aby se falešné peníze dostaly do oběhu společně s pravými, musel tým matematiků pracovat na rozluštění komplikovaného systému číslování.

Potom přišla na řadu práce tiskařských odborníků, tedy vězňů bloku 18 a 19 a v lednu roku 1943 se začaly tisknout první falešné bankovky. Ze známých spolupovězňů Adolfa Burgera se dovidáme, že bylo v Sachsenhausenu paděláno 3 145 867 pětilibrových, 2 348 981 desetilibrových, 1 337 335 dvacetilibrových a 1 282 902 padesátilibrových bankovek.

UPÁLENÝ ČARODĚJ

Občanům Bretaně musel připadat jako konec světa onen den v září 1440, kdy okouzující a pohádkově bohatý baron Gilles de Rais byl zatčen a obviněn z čarodějnictví, hanobení církve a rituální vraždy na malých dětech. I na típytivé výstřední královském dvoře tehdejší Francie jen málo šlechticů dosáhlo tak závažné kariéry jako baron de Rais. Jako dědic největšího baronského panství v Bretani bojoval bok po boku s francouzskou národní hrdinkou proti Anglii. Ve svých 29 letech už byl maršálem Francie. Byl tak bohat, že počet a nádhera jeho zámků mohly soutěžit s majetkem královým.

Potom však přišel nenadálý úder. Žalobci tvrdili, že si baron vydržuje italského kouzelníka Francesca Prelatiho, s jehož přispěním uloupil a připravil o život 140 až 300 dětí. Jejich krve prý Gilles de Rais používal ke zhotovování čarovných nápojů, které mu měly pomáhat získat magickou moc nad nepřáteli.

21. října se maršál přiznal ke všem zločinům, jež mu byly připisovány. Na vysvětlenou uvedl, že sloužily k ukájení jeho chuti. „Pravím vám, že jiných důvodů nebylo. Nestačí už to, co jsem vám řekl, abyste popravili 10 000 mužů?“

Dřív než uplynul měsíc, byli Gilles de Rais a jeho pomahači v Nantes upáleni. Žádný člověk - ani Gilles de Rais - přece nemohl spáchat všechny tyto zločiny bez pomoci ďáblů. Zdálo se, že jeho vina byla plně prokázána. Proces se však konal za zavřenými dveřmi a začaly se objevovat znepokojivé pochybnosti. Bylo jisté, že baronovi kumpáni byli mučeni. Bylo snad i od barona doznání vynuceno na mučidlech? Stal se obětí spiknutí?

Jestliže tomu tak bylo, potom podezření nutně padalo na bretaňského vévodu Jeana, kterému měly připadnout konfiskované pozemky provinčního Gilles de Raisa.

Pro obvinění z čarodějnictví byl baron snadným terčem, ježto se čerta staral o konvenční morálku a zajímal se o alchymii a astrologii. Také jeho obžerství, jeho extravagance a jeho sexuální výstřelky byly všeobecně známy. Kvůli tomu však ještě nemusel vraždit malé děti. Byl-li však v tomto punktu nevinný, proč se přiznával k tak odporným zločinům? Je možné, že tak učinil na mučidlech. Existuje však ještě další přijatelné vysvětlení. Jakmile se de Rais ocitl v moci svých nepřátel, věděl, že jeho osud je zpečetěn. Myslel proto už jen na bezpečnost a bláho svých blízkých.

Kdyby byl popířel činy, ze kterých byl viněn, a přesto byl shledán vinným, byly by veškeré jeho pozemky a ostatní majetek konfiskovány. Tomu, kdo se přiznal a zemřel jako kající hříšník, umožňoval zákon, aby alespoň část jeho pozemkového vlastnictví přešla na jeho děti. To se také stalo. Baronovy zámky připadly sice vévodovi, avšak největší část jeho majetku přešla na baronovy rodné příslušníky, někteří z nich dokonce dosáhli v královských službách vysokých úřadů. Jak se jmenovala hrdinka, po jejímž boku de Rais válčil s Angličany?

„Ich bin einfach auf der Seite der Wahrheit gegen die Lüge“

Der tschechoslowakische Dramatiker und Regime-Kritiker Vaclav Havel

in einem ersten Interview nach seiner Entlassung aus dem Gefängnis

Vaclav Havel, der weltbekannte tschechoslowakische Dramatiker und Mitglied des „Komitees für die Verteidigung zu Unrecht Verfolgter“ wurde im Oktober 1979 von den tschechoslowakischen Gerichten zu einer viereinhalbjährigen Haftstrafe verurteilt. Mehrfach und entschieden haben zahlreiche westliche Intellektuelle gegen diese Verurteilung eines der Mitglieder der „Charta 77“ protestiert. Als sich im letzten Jahr Havels Gesundheitszustand lebensbedrohend verschlechterte, wurden die internationalen Proteste noch dringlicher. Nicht zuletzt deshalb wurde Havel Anfang März aus dem Krankenhaus, in das er zuletzt verlegt worden war, entlassen. Das hier gekürzt veröffentlichte Gespräch mit Havel führt der französische Journalist Antoine Spire, übersetzt hat es aus dem Tschechischen Joachim Bruss. Havel äußert sich darin über seine Haftbedingungen, die Zukunft der Dissidenten und zur Friedensbewegung. Gleichzeitig mit der französischen „Le Monde“, der „New York Times“, der englischen „Times“ bringt die FR exklusiv für den deutschen Sprachraum Havels erste Äußerungen und Meinungen nach seiner Entlassung in die relative Freiheit seiner Prager Wohnung.

Copyright: Vaclav Havel und Antoine Spire.

Frage: Kürzlich sind Sie, nach fast vier Jahren, aus dem Gefängnis entlassen worden. Wie ist eigentlich Ihre gegenwärtige rechtliche Stellung?

Havel: Theoretisch kann ich von dem Augenblick an, in dem mich ein Arzt gesund schreibt, jederzeit eine Vorladung im Briefkasten finden, daß ich dann und dann zur Abbüßung meiner Reststrafe antreten soll (es sind noch zehn Monate). In Wirklichkeit glaube ich jedoch nicht, daß die tschechoslowakischen Autoritäten die Absicht haben, mich — zumindest in absehbarer Zeit — zu verhaften. In der längerfristigen Perspektive hängt alles, wie üblich, mehr von der allgemeinen politischen Situation ab als von mir.

Frage: Ihre Staatsfunktionäre behaupten, daß man in Ihrem Land für seine Ansichten nicht eingesperrt wird.

Havel: Nicht für die Ansichten, aber für ihre Äußerung. Was aber ist eine Ansicht, die keine Äußerung ist, wird nicht erst durch ihre Äußerung eine Ansicht zur Ansicht?

Frage: Sie waren knapp einen Monat in einem öffentlichen Krankenhaus, jetzt sind Sie schon fast einen Monat zu Hause. Wie verhält sich die Polizei Ihnen gegenüber?

Havel: Ich würde sagen, bisher herrscht so etwas wie „Waffenstillstand“. Außer den üblichen Schikanen, die von anderen Behörden ausgeübt werden, wie zum Beispiel das Bemühen, mir meine Prager Wohnung unter dem Vorwand abzunehmen, daß ich mir mein Wochenendhaus auf dem Lande so eingerichtet habe, daß es eigentlich zu einer Zweitwohnung geworden sei, habe ich vor der Polizei Ruhe. Ein wenig ist das wohl die Folge der Milderung des polizeilichen Drucks auf die Charta 77 überhaupt, die mit der gesamten politischen Situation in unserem Lande zusammenhängt, die von Abwarten und Unsicherheit gekennzeichnet ist. Diese Milderung ist freilich nur relativ und begrenzt. Davon zeugt zum Beispiel das kürzliche Einschreiten gegen den Orden der Franziskaner.

Frage: Ihnen ist sicherlich schon das große Echo bekannt, das der Prager Prozeß gegen die Mitglieder des Ausschusses zur Verteidigung zu Unrecht strafrechtlich Verfolgter (VONS), also gegen Sie und Ihre Freunde, 1979 in der Welt hatte, sowie die große Solidarität, die Ihnen zuteil wurde.

Havel: Ein wenig erfuhr ich davon schon im Gefängnis, mit einer vollständigeren Dokumentation, sowie sie mehrere Hausdurchsuchungen überlebt hat, mache ich mich allmählich bekannt. Ich bin dabei immer wieder überrascht und gerührt, wie weit und tief die Unterstützung reichte, die uns zuteil wurde, ich gebe jedoch zu, daß ich die größte Freude an den unzähligen Solidaritätsbezeugungen habe, die auch im entferntesten nicht im Verdacht stehen, daß unser Fall in ihr eigenes politisches Kalkül paßt, das heißt, an denen, die spontan und von unten erwachsen, nicht nur aus dem einfachen humanen Interesse am Schicksal des Nächsten, sondern auch aus dem tiefen Verständnis der grundsätzlichen Unteilbarkeit geistiger und bürgerlicher Freiheiten, aus dem Verständnis dafür, daß, wenn die Freiheit und Würde wo auch immer in der Welt bedroht sind, sie überall bedroht sind. Das Bewußtsein von diesem weiten und genauen Verständnis des wirklichen Sinnes unseres Gefängnisaufenthaltes (den meisten von uns ist eine Möglichkeit angeboten worden, dem zu entgehen — zum Beispiel durch Emigration) hat mich natürlich während der Gefängnisjahre bedeutend gestärkt.

Frage: Was können Sie über das Gefängnis und Ihren Aufenthalt dort sagen?

Havel: Es geht um ein in seinem tiefsten Wesen wahrscheinlich nicht mitteilbares Erlebnis. Deshalb nur kurz: Jahrelang mußte ich in einer Atmosphäre der Angst leben, des systematischen Brechens des Charakters, der Denunziation und Erziehung zum Egoismus, in der Atmosphäre von Intrigen und direkter oder verschiedenartig bürokratisierter Schweinereien, stumpfer Disziplin und willkürlichen Schikanen, Erniedrigungen und Beleidigungen, dabei ohne die Möglichkeit eines auch nur primitivsten positiven Erlebnisses, wie es zum Beispiel jemandes verständnisvoller Händedruck ist. Immer wieder machte ich mir klar, daß es nicht der Sinn des Gefängnisses ist, dem Menschen einige Jahre seines Lebens zu nehmen und ihm einige Jahre Leiden zu bereiten, sondern etwas mehr: ihn für sein Leben zu zeichnen, seine Persönlichkeit zu zerstören, ihm eine Kerbe ins Herz zu schlagen, die wohl niemals völlig ausheilen kann. Das Gefängnis kommt mir ein wenig wie ein „futurologisches Laboratorium der Totalität“ vor: alle bunt verborgenen und sanften Arten der Manipulation des Menschen durch das System sind dort nicht nur in

ihrem nackten Skelett gegenwärtig — draußen sind sie schwer so deutlich zu sehen —, aber sie sind dort darüber hinaus zu einer Vollkommenheit entwickelt, von der unser System in der Sphäre der „Außenwelt“ bisher nur träumen kann. Eine besondere Dramatik verleiht dem noch der Umstand, daß das Versuchsobjekt dieses Laboratoriums natürlich nicht jener untätige, herdenhafte und schon längst indirekt manipulierte „Siedlungsmensch“ ist, zu dem dieses System jeden von uns machen möchte, sondern im Gegenteil: Das Gefängnis ist ein ganz eigenartiger Sammelplatz eigenwilliger Menschen, Menschen, die so oder so herausragen oder sich entziehen, indem sie entweder aus Eifersucht ihre Frau erschlagen oder für die Menschenrechte kämpfen. Am meisten gibt es freilich von denen — es geht in der Hauptsache um junge Leute —, die ins Gefängnis gekommen sind, weil sie sich nicht anpassen konnten.

In einer Zelle mit zwölf oder fünfzehn Gefangenen kann man mehr einzigartige Menschen antreffen, als unter Tausenden, die in einer Siedlung leben. Seinerzeit habe ich in Rude Pravo einen Artikel des tschechoslowakischen Innenministers Dr. Obzina gelesen, in dem er den Gedanken entwickelte, daß die Kriminalität im Sozialismus ihren Ursprung in der noch nicht ausreichenden sozialen Homogenität der Bevölkerung hat. Streichen Sie das Wort „sozial“, und Sie haben den Schlüssel zum Verständnis der Sache. Das Unkraut wird beseitigt — indem das Feld aufgelöst wird. Wirklich: Wo das Leben negiert wird, dessen Wesen Verschiedenartigkeit und keinesfalls Homogenität ist, kann Kriminalität nicht blühen, weder die vermeintliche, noch die wirkliche. Um aber gerecht zu sein, dies ist keine besondere Spezialität gerade der tschechoslowakischen Gefängnisse: um eine zielbewußte Deprivation und Destruktion der menschlichen Individualität und Identität. Bei uns ist das alles wohl etwas deutlicher und zeichnet sich durch zahlreiche Eigenarten aus, die aus der unterschiedlichen Natur unseres Systems hervorgehen (unter anderem aus den durch die tägliche gründliche Lektüre von Rude Pravo als einziger Informationsquelle im Gefängnis direkt gewonnenen oder indirekt abgeleiteten Angaben habe ich ausgerechnet, daß in der Tschechoslowakei auf die Bevölkerungszahl umgerechnet etwa viermal so viel Gefängnisinsassen sind wie in den USA. (Sehr vereinfacht gesagt: das gegenwärtige Gefängnis ist längst nicht mehr auf unmittelbarem physischen Leiden gegründet (obwohl dort auch selbstverständlich hin und wieder geprügelt und gehungert wird), sondern auf etwas Schlimmerem: es ist ein ununterbrochener Angriff auf die Psyche, Nerven und sittliche Integrität des Menschen.

Frage: Welche Stellung hat heute in den tschechoslowakischen Gefängnissen der politische Gefangene?

Havel: Nach außen hin wird vorgetäuscht, daß es politische Gefangene bei uns nicht gibt, daß es nur um gewöhn-

PRÁVO - ORAVY
2. 18

gleichgültig und sie nehmen freiwillig die Verantwortung auf sich, die den Rahmen der Sorge um das eigene Wohlergehen überschreitet, was eigentlich — wenn auch uner schwierigeren Umständen — auch wir hier tun. Eine andere Sache ist es, daß ihre Aktivitäten oftmals nur oberflächlich sind, nur stichwortartig, zu sehr auf die lokalen Perspektiven beschränkt — und wenig bereit, tiefer über die Frage nachzudenken, was eigentlich der Frieden ist.

Aber auch das ist letzten Endes begreiflich: wenn die Menschen sehen, wie hinter ihrem Dorf eine Abschußrampe gebaut wird, scheint ihnen natürlich der Kampf gegen diese Rampe wichtiger als irgendwelche abstrakten Untersuchungen und Überlegungen zu den tieferen Zusammenhängen der Probleme des Weltfriedens. Als ich im Gefängnis war, betraf mich auch die Frage mehr, ob es mir gelingt, durch irgendeine List vom Lager einige lederne Schnürsenkel mehr für meine katholischen Freunde zu bekommen, damit sie daraus ihre wohlverborgenen Rosenkränze herstellen konnten, als die Frage, wieviel Pershing- und wie viele SS-20-Raketen standhalten können. Um jedoch konkreter zu sein: Über die Frage von Krieg und Frieden wird in der Umgebung der Charta viel nachgedacht. Das Thema hat mich schon im Gefängnis interessiert, und um so mehr interessiert es mich jetzt.

Frage: Haben Sie nicht den Eindruck, daß die Sowjetunion die westliche Friedensbewegung zu ihren Gunsten ausnutzt?

Havel: Wenn jemand im Westen gegen westliche Waffen kämpft, wäre es von der sowjetischen Führung zum mindesten albern ihn nicht zu unterstützen. Wichtiger jedoch als der Umstand, wer mir gerade eifrig zustimmt, ist es für mich, daß ich recht habe. Jedenfalls richte ich mich nach diesem Grundsatz.

Frage: Was für Pläne haben Sie?

Havel: Die Rückkehr aus dem Gefängnis ist gar keine leichte Sache. Einige sagen sogar, daß es schwerer ist als der Eintritt ins Gefängnis. Ich muß mich zunächst orientieren, wieder die Atmosphäre der Zeit atmen lernen, ohne das kann man nicht schreiben. Ja, und dann möchte ich endlich wieder anfangen, ein Stück zu schreiben, etwa sechs Jahre lang habe ich keines geschrieben.

Frage: Wird der Gefängnisaufenthalt Ihr Schreiben irgendwie beeinflussen?

Havel: Ohne Zweifel, aber bislang weiß ich noch nicht, wie.

Vaclav Havel im Krankenhaus.

Vaclav Havel prangert

„Schwelgerei der Creme“ an

awa FRANKFURT A. M., 11. April. Wenige Tage nach seiner Entlassung aus dem Krankenhaus konnte der tschechoslowakische Dramatiker und Regimekritiker Vaclav Havel erstmals seit vier Jahren wieder ein Interview geben. Havel, der im Oktober 1979 von CSSR-Gerichten zu einer viereinhalbjährigen Haftstrafe verurteilt worden war, äußerte sich über seine Haftbedingungen, die Zukunft der Dissidenten und zur Friedensbewegung. Das Gefängnis, sagte Havel, komme ihm vor wie ein „futurolgisches Laboratorium der Totalität“, in dem „alle bunt verborgenen und sanften Arten der Manipulation des Menschen durch das System in ihrem nackten Skelett gegenwärtig und zur Vollkommenheit entwickelt seien“.

liche „Gesetzesbrecher“ geht, wie es auch alle anderen sind, und der Begriff „politischer Gefangener“ darf in der offiziellen Sprache überhaupt nicht verwendet werden (in der Umgangssprache wird er freilich von allen einschließlich der Aufseher angewendet). Die Stellung der „Politischen“ ist um ein Mehrfaches schlechter: ihnen sind meist zahlreiche Rechte und üblicherweise erreichbare Vorteile beschnitten, sie sind von Konfidenten umgeben, unter strenger Aufsicht, jeder Vorwand wird benutzt, nur um sie zu bestrafen, sie haben keine Hoffnung auf Entlassung zur Bewährung, verfolgt wird sogar der Kontakt anderer Gefangener mit ihnen, man denkt sich verschiedene Methoden aus, ihnen das Leben schwer zu machen (zum Beispiel eine Arbeitszuteilung, die es unmöglich macht, die „Norm“ zu erfüllen und so die Möglichkeit eröffnet, sie weiter zu bestrafen), am eigenen Leib habe ich sogar Fälle heimlicher Bestechung von Mitgefangenen erlebt, damit sie mir Schaden zufügen (zum Beispiel Zigaretten oder Vitamintabletten stehlen). Unter den übrigen Gefangenen — zumindest soweit ich das erkannt habe — erfreuen sich die politischen Gefangenen allgemeinen Respektes.

Die Mehrheit der Gefangenen betrachtet die Politischen ganz selbstverständlich als unschuldig, die, wie die Gefangenen lapidar sagen, „für die Wahrheit“ verurteilt worden sind. Daraus folgt freilich, daß bei ihnen automatisch vorausgesetzt wird, daß sie nicht nur alles wissen und alles verstehen, sondern daß sie auch den Sinn des Lebens selbst kennen. Ich mußte also — genau wie meine Kollegen — jahrelang und ohne Rücksicht darauf, daß uns das streng verboten war (weil das angeblich eine Fortsetzung der Straftaten ist, für die wir verurteilt worden waren), meinen Mitgefangenen als Jurist, Psychologe, Beichtvater dienen (einzig bei den Politischen ist man allgemein sicher, daß sie nicht denunzieren).

Solch ein Vertrauen freut natürlich, wir taten das gern, aber den Aufenthalt im Gefängnis hat uns das natürlich nicht einfacher gemacht. Nicht nur wegen des Hasses, den das bei den Aufsehern hervorrief, sondern vor allem, weil die Rolle, in die man so geriet, die Möglichkeit ausschloß, daß man auch seine Probleme haben könnte und auch ab und zu Rat und Hilfe brauchte.

Frage: Glauben Sie, daß Ihre vorzeitige Entlassung Anlaß zu der Hoffnung gibt, daß auch andere politische Gefangene eher entlassen werden?

Havel: Ich weiß nicht, bislang fürchte ich, daß wohl eher nicht. Ich muß an den Freund Petr Uhl denken, der mit mir verurteilt wurde und unter sehr schweren Bedingungen in Mirov in Isolationshaft sitzt; ich denke an den Freund Ivan Jirous, diesen heute bei unserer Jugend schon fast legendären Führer des tschechischen musikalischen Untergrunds, der schon zum vierten Mal eingesperrt worden ist, der seine Strafe für die Beteiligung an der Vorbereitung der inoffiziellen Zeitschrift VOKNO in Valdice absitzt (wahrscheinlich ahnt nur der, der die tschechischen Gefängnisse von innen kennt, was es bedeutet, wenn man Valdice sagt) ich denke an Rudolf Battek, den ehemaligen Abgeordneten und nachdenklichen Soziologen, der darüber hinaus schwer krank ist, er büßt seine Strafe in Opava ab; ich denke an Jiri Gruntorad, der in Minkovice sitzt (sein Fall ist gespenstisch: es handelt sich um einen Arbeiter, der sich dadurch schuldig machte, daß er Texte tschechischer Schriftsteller auf der Schreibmaschine abgeschrieben hatte); ich denke an

Ladislav Lis, den Sprecher der Charta 77, der in Litomerice in Haft ist; ich denke an den Schriftstellerkollegen Jaromir Savrda, der zum zweiten Mal für das Abschreiben eigener und fremder Texte verurteilt worden ist; ich denke an alle übrigen. Und immer bemächtigt sich meiner eine besondere Betroffenheit, wenn ich an die eingesperrten Priester denke, die mir zu gewissen Zeiten mit der Festigkeit ihrer Haltung und ihre Güte Kraft gaben.

Frage: Konnten Sie im Gefängnis schreiben?

Havel: Das war mir streng verboten. Ich durfte weder Papier noch ein Notizbuch haben, noch gar mir irgendwelche Notizen machen. Ich bin sogar für eine solche Dummheit bestraft worden, als bei mir Konzepte für legal nach Hause abgeschickte Briefe gefunden wurden. Das einzige, was mir nicht genommen werden konnte und auch nicht verboten wurde, waren die legalen, das heißt zensierten Briefe an meine Frau, ihr Schreiben hat mir im Gefängnis die größte Freude bereitet, hat dem Aufenthalt dort für mich Sinn gegeben, und ich habe in ihnen versucht — unter Bedingungen, deren Schwere kaum zu beschreiben ist —, verschiedene allgemeinere Gedanken zu Themen zu entwickeln, über die ich im Gefängnis häufig nachdenken mußte.

Frage: Haben Sie denen gegenüber, die Sie ins Gefängnis geworfen haben, manchmal Haß gefühlt?

Havel: Hassen kann ich nicht, und ich bin froh darüber, wenn schon wegen nichts anderem, dann deswegen, weil Haß den Blick trübt und es so unmöglich macht, die Wahrheit zu suchen.

Frage: Sie sind im Jahre 1979 verhaftet worden, und jetzt befinden Sie sich plötzlich, als ob Sie die Zeit übersprungen hätten, im Jahre 1983, Sie haben also einen präzisen Vergleich. Präziser als die, die die Jahre draußen kontinuierlich erlebt haben. Wie stellt sich Ihnen die Situation in Ihrem Land dar?

Havel: Irgendwelche allgemeinen Wertungen oder Urteile wage ich bisher überhaupt nicht, ich kann nur über meine subjektiven Eindrücke und Gefühle sprechen, die — es muß gleich am Anfang gesagt werden — in allen Richtungen meine Erwartungen übertreffen. Die Charta 77 hat sechs und der Ausschuß zur Verteidigung zu Unrecht Verfolger fünf Jahre Verfolgung überlebt, und sie arbeiten normal weiter. Ich bin sehr überrascht von der Breite und Reichweite vielfältiger kultureller Aktivitäten, dem Niveau privater philosophischer Seminare, von der Menge der Samizdat-Literatur, nicht nur Belletristik, sondern noch mehr Essayistik, der Anzahl maschinenschriftlicher Zeitschriften usw., usw.

Mir scheint, als ob heute in der Gesellschaft der Hunger nach kulturellen Werten und aufrichtigem Wort größer sei, ob sie nun aus der alten „offiziellen“ Kultur kommen (bisher sporadisch) oder aus der Sphäre der „inoffiziellen“, der „zweiten“ Kultur, wie Ivan Jirous sie genannt hat. Als ob schon viele definitiv ihrer Müdigkeit müde wären, als ob sie nicht mehr imstande wären, ihr Sehnen nach wahrhaftigem und freiem Schaffen in sich zu unterdrücken. In der erlaubten Kultur erscheinen häufiger — wenn auch noch immer eher in ihren Randgebieten — interessante Dinge, vielfach so oder so von der inoffiziellen Kultur, mit der sie sich messen, inspiriert oder von ihr, was ihre innere Freiheit betrifft, kaum zu unterscheiden. Als ob der Druck des politischen Apparates auf die erlaubte Kultur, auf die, die er noch unlängst so gut manipuliert hatte,

stärker geworden wäre, was immer ein untrügliches Zeichen dafür ist, daß es in ihr hier und da um etwas zu gehen beginnt. Viele wissen nicht mehr, ob sie zur „offiziellen“ oder zu der „zweiten“ Kultur gehören, all dies hat sich seltsam vermischt oder ist zu einem Durcheinander geworden. Hin und wieder habe ich sogar das Gefühl, als ob sich auch die Beziehung einiger „offizieller“ Künstler zu uns ein wenig geändert habe, sie fürchten uns nicht mehr so, vielleicht fühlen sie, daß sie sich jederzeit unter uns befinden können. In einem erinnert mich das ein wenig an die Situation zu Anfang der sechziger Jahre, als der Prozeß des Sich-Selbst-Bewußtwerdens und der geistigen Selbstbefreiung der Gesellschaft ebenfalls irgendwo auf der Grenze der offiziellen und inoffiziellen Kultur begann.

Was die politische Sphäre betrifft, scheint mir, daß die gegenwärtigen Machthaber vor den Widersprüchen, die sie lösen sollten, in größerer Verlegenheit stehen, als es mir im Gefängnis schien: als ob im Gegenteil sie es wären, die schon ein wenig müde zu werden beginnen, machen wir uns klar, daß hier schon vierzehn Jahre lang dieselbe, unveränderte Garnitur herrscht. Dazu kommt freilich wahrscheinlich eine gewisse Unsicherheit darüber, ob der gegenwärtige Zustand im Zentrum unseres Blocks eher ein Provisorium ist oder im Gegenteil den Anfang von etwas Neuem — aber von welchem Neuen — bedeutet. Das letzte Gefühl, das ich in diesem Zusammenhang vielleicht erwähnen sollte, ist dies, daß während der Zeit, die ich nicht da war, die Schwelgerei der korruptierten Creme bedenklich zugenommen hat. Nicht, daß es geradezu an das Leben der römischen Aristokratie vor dem Fall des Reiches erinnerte, dafür sind die tschechischen Verhältnisse zu klein, eher könnte es wohl mit dem Leben der Führungsschicht Gierkes in den letzten Jahren ihrer Regierung verglichen werden.

Frage: Sie werden heute für den führenden tschechoslowakischen Dissidenten oder Repräsentanten der Opposition gehalten. Was denken Sie darüber?

Havel: Das bin ich nicht. Das war ich nie und habe auch nicht den Ehrgeiz, Politiker, Berufsrevolutionär oder „Berufsdissident“ zu werden. Ich bin Schriftsteller, schreibe, was ich will, und nicht das, was andere von mir verlangen, wenn ich mich auch anders engagiere als nur durch mein literarisches Schaffen, mache ich das einfach, weil ich das für meine natürliche Menschen- und Bürgerpflicht halte, die schließlich auch von meiner Stellung als Schriftsteller herrührt, die eine andere Form der Verantwortlichkeit begründet. Auch wenn ich natürlich zu vielen Dingen meine ausgeprägten Meinungen habe, bekenne ich mich zu keiner konkreten Ideologie, Doktrin oder gar politischen Partei oder Sekte, ich diene niemandem, um so weniger irgendeiner Macht, wenn ich mich etwas unterwerfe, dann meinem Gewissen. Ich bin kein Berufskämpfer gegen ein anderes Establishment, ich bin einfach auf der Seite der Wahrheit gegen die Lüge, des Sinnes gegen den Unsinn.

Frage: Wie beurteilen Sie die gegenwärtige Friedensbewegung?

Havel: Bisher habe ich nicht genügend objektive Informationen, um dazu Stellung beziehen zu können. Ich kann nur sagen, daß ich die jungen, langhaarigen Leute, die in verschiedenen westlichen Städten für den Frieden demonstrieren, und die ich in den Fernsehpflichtstunden zu den Nachrichten fast täglich zu sehen die Möglichkeit hatte, für meine Brüder und Schwestern halte: ihnen ist das Schicksal der Welt nicht

VE ZNAMENÍ RAKA OD 22. 6. DO 22. 7.

PRO MUŽE:

Chlap, jež narodil se ve znamení Raka,
ten poniluje a pak vezme draka,
je přelétavý jako pták,
pořád mu jede někam vlak.
Věřte, že to mu bývá tak.
Je holt prostě darebák.

PRO ŽENY:

Ta, co v Raku zrozená,
k prchlivé lásce je stvořená,
jednou je tu a jednou tam,
a já na to i hlavu dám,
že jistě některou neděli,
měl jsem ji také v posteli.

VE ZNAMENÍ LVA OD 23. 7. DO 23. 8

Ve znamení Lva kdo zrozen jest,
je samá sláva, samá čest,
u jedné navždy zůstane,
i když snad milovat ji přestane.
On prostě není na děvčátka,
on bíbeček je trochu - zkrátka.

Však žena zrozená u Lva,
ta by vám lehce mohla urvat
to, čím se rádi pyšníte
a čím se tolik chlubíte.
Taková žena je prostě lvice
a to si vtluče do palice.

VE ZNAMENÍ PANNY OD 24. 8. DO 23. 9.

Muž, co narodí se ve znamení Panny,
ten může jít na všechny strany
a všude potká ho jen milování,
n a ji ho ráda děvčata i paní,
prostě má lásky všude ranec -
a tak se z něho stává kanec.

Žena, co zrozená je ve znamení Panny,
ta miluje středního věku pány.
Co v lásce vydrží a lásku znají
a problémy už nemívají.
Taková panna je pannou paní
a mívá nejkrásnější chcaní.

VE ZNAMENÍ VAH OD 24. 9. DO 23. 10.

Muž, jež narodí se ve znamení Vah,
rád by si také občas sáh,
jenže on je příliš váhavý
a to děvčata nebaví.
Takový chlap je jako pes,
mlsný a na každou by vlez.

Ta žena zrozena ve znamení Váhy,
podlehne mužským svodům záhy,
když ukáže se jí hned nahý,
tu šeptá hned můj drahý.
Ta žena miluje jak váhy jdou,
jednou je dole, jednou nad tebou.

VE ZNAMENÍ ŠTÍRA OD 24. 10. DO 22. 11.

Muž zrozený ve Štíra znamení,
má koule tvrdé jako kamení,
pohlaví tak silné jako slon.
Kam přijde, hned je po něm shon.
Každá hned k němu spěchá,
ta hodná i ta mrcha . . .

Ve Štíru narozená ženská,
ta bývá vždycky sakramentská,
ta drží se vás v posteli,
ať smělý jste či nesmělý
a pustí vás až pozdě k ránu,
když máte pořádnou už ránu.

VE ZNAMENÍ ŠTĚLCE OD 23. 11. DO 21. 12.

Ve znamení Štělce muž který se narodí,
rád se ženami chodí a rád děti plodí,
má přesnou trefu, přesně do středu,
ať zezadu už nebo zepředu
a ženy rády nastaví mu cíl,
přejí si, aby dlouho žil.

Ženy, co narodí se ve znamení Štělce,
každého mají za vetřelce,
kdo pohládí by ji chtěl v klínu,
tu její krásnou rozmarýnu.
Tu prosím hlaďte vždy od shora,
jinak vás kopne - potvora!

VE ZNAMENÍ KOZOROŽCE OD 22. 12. DO 20. 1.

PRO MUŽE:

Kdo zrozen je na Kozorožce,
miluje ženy na tenké nožce,
velice rád s nimi pobývá
a s úspěchem jejich pevnost dobývá.
A ženy ty všechny na něho čekají
a dobývat se rády nechají.

PRO ŽENY:

Žena, co zrodila se na Kozorožce,
je samá ruka, samá noha,
když ruku v klín jí vložíte
a do trávy jí složíte,
rukama, nohama vás svírá
a jako pavouk mouchu pomalu vás šírá.

VE ZNAMENÍ VODNÁŘE OD 21. 1. DO 18. 2.

Muž, zrozený ve znamení Vodnáře,
ten toho u žen málo dokáže,
nemiluje dobře, nezpívá,
nejraději hledí někam do piva.
Ten vodu má snad místo krve rudé,
proto překáží jen ženám všude.

Kdo jí dal smutek do tváře,
tě, co zrodila se ve znamení Vodnáře?
Proč je asi tolik smutná,
když jí ta láska lidská tolik chutná?
Snad je jí dokonce i putna,
že je ta láska strašně smutná.

V E ZNAMENÍ RYB OD 19. 2. DO 20. 3.

Kdo narodil se ve znamení Ryb,
je čistý, není na něm chyb.
Má bystrý zrak a ocas mrštný stále.
Co víc si přát, pro pana krále?
A není to snad ani škoda,
že láká ho i cizí voda.

Ta, zrozená ve znamení Ryby,
ta se snad mužům nejvíce líbí,
proto, že bez ocasu nežije
a když s ní mrskneš, hned ožije.
Je to fajn ženská, i když trochu mrška,
co ráda ocasama mrská.

VE ZNAMENÍ SKOPCE OD 21. 3. DO 20. 4.

Muž zrozený ve znamení Skopce,
ten prudký bývá a poklopce,
ženy se po něm a pro něho souží,
po něm touží doma i za velikou louží.
Je krásný, urostlý a lásky znalý
a hlavně dámy - vytrvalý.

Ve znamení Skopce narozená žena,
před muží ráda chodí obnažena,
má hezkou postavu, oči jak pomněnky,
dívá se ráda do vín, do sklenky,
miluje něžně a každý den
a láska její je jak sen.

VE ZNAMENÍ BÝKA OD 21. 4. DO 20. 5.

Muž narozený ve znamení Býka,
je samý sex a erotika.
Je mu jedno, ta nebo ta,
spíš ho však svede ta kozatá.
Při milování neslyší a nevidí
a proto se snadno ošidí.

Žena, co zrozená je na Býka,
má ráda romantiku a změnu,
miluje se bez přestání,
od večera do doby ranní.
Zprvu jen oči zavírá a mlčí,
pak ale kouše, jako štěně vlčí.

VE ZNAMENÍ BLÍŽENCŮ OD 21. 5. DO 21. 6.

Ve znamení Blíženců muž zrozený,
je něžný, milý, hodný na ženy,
hrubost tu zahodil do koše
a je vždycky plný rozkoše.
K ženám se tak rád tulívá,
jen vytrvalý nebývá.

Žena, jež na Blížence zrodí se,
ta do postele dobře hodí se,
je milá a hrozně ráda líže,
když přivíneš ji k sobě blíže
a odložíš-li svoje gatě
i nožky na výložky dá tě.

První pražské autobusy

1. října 1906 první autobusová linka vyjela v Praze v 6.30 poprvé 7. března 1906 z Malostranského náměstí na Poříčce. Autobus značky Fiat měl 12 míst. Jeho rychlost nesměla překročit 10 km/hod. Když však řidič po několika dnech nezdálo vozidlo, které začalo v kopci pod Hradem couvat a probouralo přitom kus zdi, byl s autobusovou dopravou až do června 1925 konec. Nová trasa měřila 3,5 km a vedla ze Záběhlic do Vrsovic. První vnitroměstská linka byla zavedena roku 1927 a vedla od Olšanských břehů na Jungmannovo náměstí. V roce 1938 bylo v Praze již 18 tratí o délce 111 kilometrů, po nichž jezdilo 131 autobusů. Úroveň tohoto roku byla překročena až v roce 1951. V období let 1964—1974 prodávala autobusová doprava v Praze největší rozmach: se zahájením provozu metra jezdilo v Praze 1069 autobusů [1974] na 60 linkách. Tento stav je zhruba stejný i dnes.

Protest velvyslanectví SSSR

Paříž: Agentura AFP včera oznámila, že francouzské úřady vyzvaly 47 sovětských diplomatů, nováčků a dalších pracovníků, aby opustili Francii. Velvyslanectví SSSR v Paříži k tomu uveřejnilo prohlášení, v němž proti tomuto níčím nepodloženému a svévůli rozhodnutí rozhodně protestuje. Nebyla předložena žádná fakta, žádné důkazy ani vysvětlení svědčící o nezákonné činnosti těchto sovětských pracovníků. uvádí se v prohlášení, jehož text přinesla agentura TASS. Nebyla předložena proto, že se pracovníci sovětských institucí ve Francii kromě plnění svých oficiálních funkcí zaměřených na upravení a rozvoj sovětsko-francouzských vztahů ničím jiným nezabývají a zabývat nemohou. Veškerou odpovědnost za negativní dopad tohoto svévůliho kroku na rozvoj vztahů mezi Francií a SSSR tudíž ponese francouzská strana, uvádí se v prohlášení.

FILMOVÍ FANOUŠCI. Celkem 2891 československých kin navštívilo v loňském roce 78,6 milionu diváků. Oproti roku 1981 nárůst nastal poklesu o 2,4 milióny diváků. Jit v filmu loňského roku se jen negativní trend obrátil a výsledky prvních letošních měsíců jsou velmi dobré. Na konci roku 1982 bylo u nás 1274 kin s širokoúhlým a 70mm formátem.

(a): Malé delfiny, rodící se v zajištění, často hynou, jejich matky totiž v neuvěřitelných životních podmínkách ztrácejí mléko. Japonští vědci dlouho hledali náhradu za mateřské delfiní mléko, protože všechny ostatní známé druhy mléka, například kravské, jsou pro mláďata delfinů nevhodné. Nyní je nebezpečí jejich hynutí už zezehnaáno, protože odborníkům se podařilo vytvořit syntetické mléko, kterého se už používají při odchovu delfiních mláďat v některých mořských akváriích, delfinářích a zoologických zahradách Japonska.

Aufgespießt

„Wenn du einen Atomkrieg gesehen hast, hast du alle gesehen.“

Aufschrift auf T-Shirts von Atomgegnern in den USA.

Dnes se pivo vaří jinak

Závody Vítězného února v Hradci Králové se chltějí udržet na světové špičce

Výroba kvašených nápojů ze sladu má tradici takřka tisíciletou. Pivo vařili již staří Babylóňané i Číňané a rovněž v našich zemích se z období 1090—1100 našeho letopočtu zachovaly doklady o tom, že se zde pivo vařilo podle mnoha receptů. V celém světě se dnes vynakládá síla a prostředky na hledání cesty, jak proces výroby chmelového moku zkrátit, jak jej učinit ekonomicky méně nákladným při zachování kvality.

Už počátkem 19. století výrazný rozvoj přírodních věd ovlivnil průmyslovou výrobu a nemohl se tudíž vyhnout ani pivovarskému oboru. Vytvořil předpoklady pro rozvoj pivovarského strojírenství, zpočátku roztržitého na několik drobných dodavatelů. Postupně se soustřeďovala výroba pivovarských zařízení v královohradecké strojírně, založené roku 1869, která je přímým předchůdcem jednoho z nejvýznamnějších dodavatelů pivovarských zařízení i kompletních pivovarů v řadě zemí světa — Závodů Vítězného února v Hradci Králové.

Možná, že se to někomu zdá na pivovarnické všestranné vyjmečnou zemi málo pravděpodobné, ale Závody Vítězného února, náležející mezi největší v trůstu Čepos, jsou vlastně jediným podnikem svého druhu u nás. Výhodou byla pro Královohradecké dlouholetá tradice v podobě již zmíněné strojírně, zdokonalení a bezchybném zvládnutí klasické technologie, čehož důkazem je dodavatelská existence na všech československých exportních pivovarech, budovaných a inovovaných

v rozmezí let 1924 až 1979 — tedy v období, které lze v našem i světovém pivovarnickém strojírenství bez nadsázky označit za vrcholné. Vždyť v referenční listině za uvedené období je možno mezi tuzemskými zakázkami najít pivovary takového významu, jako např.: Plzeň, Popovice, Hrubanovo, Topolčany, Nošovice, Smíchov... Pivovarnické investiční celky, které byly vyvezeny prostřednictvím PZO Technoexport Praha, nakoupily např.: Švédsko, Polsko, Rakousko, Švýcarsko, Holandsko, Irsko, Hongkong, Argentina, Indie, Turecko...

NOVÉ TECHNOLOGIE NA OBZORU

Určitě nepatřila pivovarská část expozice Závodů Vítězného února z Hradce Králové na letošním potravinářském salónu Salima k nejhonosnějším, a už vůbec ne k největším. Pozornější návštěvníkům ale pravděpodobně neunikla nevelká maketa atypického pivovaru.

O výrobním postupu, který byl v dávných dobách tajnou zbraní sládků, dnes již víme vše.

Vařením sladu (základní suroviny, jejíž množství ovlivňuje stupňovitost) a chmele (rozhodujícího pro chuťové vlastnosti) se získá mladina. Tu je nezbytné ochladit na kvasnou teplotu 4—7 stupňů a odložit z ní všechny kaly. V tzv. spilkách může přidáním kvasnic proběhnout hlavní kvašení, jehož doba závisí na stupňovitosti. Po ukončení kvasného procesu se kvasnice odstraní a mladé pivo se přečerpá do sklepních tanků, kde se nechá uležet, čímž dotváří svoje chuťové vlastnosti. U 12tistupňového ležáku to představuje až 60 dní.

Tento, vpravdě klasický způsob výroby piva platí v malých obměnách dodnes s tím, že je obhacen o pastelizaci, prodlužující trvanlivost moku.

PIVOVAR BUDOUCNOSTI

Od nezasevěného by nevědění brněnská maketa takový přírůstek také snesla. Mezi odborníky je však známa jako zařízení pivovaru na jeden milion hektolitrů za rok s jednofázovým kvašením piva. Na to, čím je tato technologie převratná, jsme se zeptali ing. Antonína Holavý, zástupce ZVU na brněnském salónu Salima: „Celá převratnost tkví v tom, že zatímco klasická část výroby piva má samostatné hlavní kvašení ve spilce a ležení ve sklepišti, nová koncepce oba procesy spojuje. Jde o tzv. jednofázové kvašení a dokvašení ve velkoobjemových nerezových tankích, umístěných na volném prostranství. Uspořádání se tedy celá budova jak pro spilku, tak i pro sklepy, odpadá i nákladná izolace celé budovy a odstraní se i chlazení všech těchto prostorů. Jednofázové tanky mají chladičí prostory (duplikátory) přímo na svém plášti a jsou samozřejmě izolovány. Současně se změnila i samotná technologie. Při hlavním kvašení se nyní používá vyšší teplota, čímž se urychlí kvasný proces a naopak po odstranění kvasnic z tanku se ochladí mladé pivo na nižší teplotu než při klasickém způsobu, tedy až na 0°C. Doccímě tím většího vyloučení zbytků kalů a předpokladu pro dokonalější filtraci a tím i trvanlivost.“

Nová technologie již prošla zkouškou v pivovaru v Bratislavě a dále v Tallinu ve spolupráci se sovětskými partnery. Skutečnost, že 12stupňové pivo, na jehož výrobu je třeba pouhých 17 dní, odpovídá kvalitou svému „šedesátidennímu protějšku“, se stala základem k udělení dobrozdání i ze strany degustérů.

JEN AŽ SE TO DALO PÍT!

Peří divokých kachen je nedílnou součástí jejich těla. Poskytuje jim dokonalou izolaci vstupu, která je chrání proti chladu a tím jim dovoluje dlouhodobě pobývat ve studené vodě. Především potápěcí kachy mají peří velmi husté a při potápění chrání křídla i tělo. Z náročnosti záhy vymačkávají tuk, který zohrámá promáčení peří rozložení po celém těle a peří dále dává masu po dokonalém promáčení peří vyvízet kachy na dno a zůstat v něm. Kachy se mezi peří dostala a znovu následuje další promáčení. Tímto způsobem si kachy udržují peří stále ve vlákně stavu.

Vlácné peří

Schalke 04 will CSSR-Torwart

Ein ehemaliger Junioren-Nationaltorwart der CSSR soll in der nächsten Saison als Nachfolger von Walter Junghans (26) das Tor des stark vom Abstieg bedrohten Fußball-Bundesligisten FC Schalke 04 hüten. Der im Sommer letzten Jahres aus der Tschechoslowakei geflüchtete Pawel Macak (zuletzt Baník Ostrava) wird schon in dieser Woche in Schalke erwartet.

● Vojenské laboratoře v Los Alamos ve státě New Mexico uskutečnily podle oznámení Pentagonu úspěšnou zkoušku nového zbraňového systému, který může zasáhnout cíl proudem nabitých elementárních částic o energii dvou miliónů elektronvoltů.

TATRA NÁBYTOK N.P. PRAVENEC

PŘIJĚTE SI VYBRAT NA PRODEJNÍ VÝSTAVU
NÁBYTKU Z N. P. TATRA PRAVENEC V NAŠI
VELKOPRODEJNĚ NÁBYTKU 28. 3. — 16. 4. 1983

bytová stěna ESTON, dub	19 200 Kčs
bytová stěna LOTOS A, javor	10 311 Kčs
bytová stěna LOTOS B, javor	8 911 Kčs
čalouněná souprava KATI	5 790 Kčs
čalouněná souprava COLOR	7 320 Kčs
čalouněná souprava FEDOR	12 750 Kčs
televizní křeslo	4 110 Kčs
židle dřevěné, tmavé i světlé	300 Kčs
židle skládací, barevné	170 Kčs
stoly jídelní, tmavé	920 Kčs
skříň UNO	1 440 Kčs

Dovoz nábytku zajistíme do okruhu 50 km.

Využijte služeb našeho bytového architekta!

BÍLÁ LABUŤ

28.3. - 16.4.1983

NEJSEM-LI

NA SVĚM PRACOVÍŠTI,

JSEM NA CESTĚ K SOCIALISMU

Největší pomstou pro toho,

kdo ti odloučil ženu,

je nechat mu ji

PRŮKAZKA

PRO DOSPĚLÉ

MUŽE

Mnoho sexu způsobuje

krátkozrakost

Rozdělení žen podle věku

17—20 let	jako kytičky
20—25 let	jako blešky
25—35 let	jako silonky
35—45 let	jako sokolky
nad 45 let	jako cibulky

MAJITEL PRŮKAZU
JE OPRAVNĚN SE KDYKOLIV
ODVOLAT NA ČL. Č. 35
ODST. 1-4, ZÁKONA
O SEXUALITĚ, KTERÝ ZNÍ:

KDYŽ NEMŮŽU
TAK NEMUSÍM

Rád budu cboxit bos,

když budu vědět,

že moje bota vězí ve Vaši prdeli!

Do dnešního dne jsem si myslel,

že vůl musí mít rohy!

NEMUSÍ!

Dr. Doklátil

Dílo Zdenky Braunerové

(př): Zdenka Braunerová, dcera staročeského politika dr. F. Braunera, byla začátkem malířů Pinkase a Chittussiho. Do grafiky ji zasvětil Edvard Karel. Oslatně jako mnohé: Alše, Švabinského, Muchu, Jiránka, Špíllara, Masaryka, Uprku. V Paříži Braunerová navštěvovala ateliéry Courtoise a Collarossiho, poznala umělecké sbírky v Rakousku, v Itálii a ve Francii. Když se v roce 1894 vrátila domů, její pražský ateliér ve Všeňdově ulici i vila v Rostokách u Prahy se stávaly centry kulturního života. Braunerová se přátelila s Mrštkem, Zeyerem, Saldou, Bilkem, Martenem, Claudem, Bourgesem. Rodinou ukazují Slovácko. Inspirována Mrštkovým paměťem Bestia triumphantis pouští se do zápasu o starou Prahu: „Zdálo se mi, že Praha volá po grafice, že teplem by se dala kouzlo její staré kultury a krásy nejlépe vyjádřit. I zaloužila jsem lapem bojovat za krásu Prahy a pinila skličky kresbami z ohrožených posledních zbytků Ghetta.“ Studuje i staré české knihy a horuje pro renesanci letích krásy: „Po této stopě jsem šla, prohlížela v muzejích naše staré kancionály, knihy Melantrichů, Landtrasů, Nebekiliče, Zaliře i kalendáře. Tyto klasické výtvoř, v nichž duch anonymních českých rytců té doby projevoval se rytmem duše českého lidu.“ Milovala Martenovi, a nímuž vstupuje roku 1906 do Moderní revue, zdobí jeho E. Muncha, Styl a stylizaci, Cyklus rozkoše a smrti. Knihu stíných a další titul. Její značku nese i Mrštkova Pohádka náje, Claudelův Poslední úděl, Sabinova Lyrika. Braunerová navrhovala exlibris, malovala sklo, pořádala výstavy. Treba jubilejní Svatováclavskou v roce 1928. Když byla z Mánesa vyloučena „pro neposlušnost“, upsal se Hollaru. Dnes je to právě sto dvacet pět let, co se Zdenka Braunerová narodila.

Rozdělení mužů podle hudebních nástrojů

17—20 let	flétnista
20—30 let	houslista
30—40 let	basista
40—55 let	trombonista
55—65 let	pianista
nad 65 let	dirigent

Do dnešního dne jsem se domníval,

že největší blbec je

strážník z Flanderka z Putini

Ó, JAK JSEM SE MÝLIL!

Neustále roste počet těch,

kterí mi mohou kdykoliv

políbit prdel!

JESTLIŽE TI PITI

PŘEKÁŽÍ PŘI PRÁCI —

PŘESTAŇ PRACOVAT!

abr./rv. Bonn, 17. 3. Die Zahl der Ausländer in der Bundesrepublik soll in den nächsten zehn Jahren auf rund 2,3 Millionen halbiert werden. Darauf ha-

ben sich CDU und CSU gestern in Bonn geeinigt. Kanzler Kohl: „Das muß aber in menschlicher anständiger Form gelöst werden.“ Deshalb soll die Rück-

kehr in die Heimat freiwillig und durch finanzielle Anreize gefördert werden. Wieviel Geld es gibt Seite 9. Außerdem das Sparprogramm der CDU/CSU.

soká věž Big Ben, která žní nad sídlem parlamentu, se pomalu hálí do lesení. Restauráční práce, jež jsou součástí programu oprav celého Westminsterského paláce, kde zasedá parlament, potrvají pravděpodobně 18 měsíců. Zdi se však ještě na tom, jaké finanční prostředky budou uvolněny, a na smlouvu s restaurátory. Práce na 124 let staré věži však nenaruší chod věžních hodin, ani vydávání třináctilunového zvonu.

Das neue Idealgewicht

Sie dürfen drei Kilo mehr wiegen

Amerikas größte Lebensversicherung hat eine neue Tabelle für das Idealgewicht aufgestellt, das Gewicht also, bei dem die Lebenserwartung am höchsten ist. Es liegt je nach Größe um ein bis sechs Kilo höher als bisher, im Durchschnitt also

um gute drei Kilo etwa. Die bisherige Gewichtsformel stammte von der gleichen Gesellschaft. Da wurde so gerechnet: Größe in Zentimetern minus 100 gleich Normalgewicht, minus zehn Prozent (Männer) oder 15 Prozent (Frauen) gleich Idealgewicht.

Das ist die Gewichtstabelle

Männer		Frauen	
Größe	Gewicht	Größe	Gewicht
1,60	60,4 - 64,0 kg	1,55	52,2 - 58,5 kg
1,65	62,2 - 67,2 kg	1,60	54,9 - 61,3 kg
1,70	64,4 - 69,9 kg	1,65	57,6 - 64,0 kg
1,75	67,3 - 72,6 kg	1,70	60,4 - 66,7 kg
1,80	69,9 - 75,3 kg	1,75	63,1 - 69,4 kg
1,85	72,6 - 79,0 kg	1,80	65,8 - 72,2 kg

Die genannten Zahlen gelten für mittleren Knochenbau. Zierliche Personen sollen weniger, starke mehr wiegen

70 000 Mark Prämie - 70 300 Mark Steuern

Für eine Telefonerfindung, durch die der schwedische Staat 2,5 Millionen Mark im Jahr spart, bekam ein Monteur (40) aus Sundsvall 70 000 Mark Prämie. Geblieben ist ihm davon nichts - im Gegenteil, er muß auch noch 300 Mark von seinem Gehalt draufzahlen, so hoch ist die Besteuerung. Das Finanzamt: Tut uns leid, aber so sind nun mal die Gesetze...

Haushaltsgrößen in Zahlen

In der Bundesrepublik Deutschland gibt es zur Zeit 25,1 Millionen Haushalte, das sind zehn Prozent mehr als 1970. Diese Zunahme kommt vor allem daher, daß immer mehr jüngere Menschen allein leben wollen und einen eigenen Hausstand gründen. Fast ein Drittel (31 Prozent) aller Haushalte sind heute Ein-Personen-Haushalte, 29 Prozent Zwei-Personen-Haushalte. In 18 Prozent unserer Haushalte leben drei Personen und in 14 Prozent vier Personen. Haushalte mit fünf und mehr Personen machen nur noch acht Prozent aller Haushalte aus.

Vermischtes

Gesellschafterin B. Völbel 06193/89881

5 Modelle am Opernplatz
Tel. 72 25 25 und 72 23 32

4 Marina Schmodella,
jeden Mittwoch
Tel.:

Fleischimport gestoppt

WASHINGTON, 10. April (AP). Die USA haben die Einfuhr von Fleischkonserven aus der Tschechoslowakei gestoppt. In einer Erklärung des Agrarministeriums hieß es, im letzten Monat sei bei Routineüberprüfungen in Schinkenkonserven aus der CSSR polychloriertes Biphenyl (PCB) gefunden worden. Die Regierung habe der CSSR angeboten, bei der Suche nach der Ursache der Verunreinigung mit der Chemikalie zu helfen, damit der Einfuhrstopp möglichst schnell wieder aufgehoben werden könne. In den früher eingeführten Konserven seien keine Spuren von PCB gefunden worden. PCB gilt als krebserregend und Verursacher von Leber- und Knochenleiden.

KDYŽ SI KOUPIŤ ČESKOU ŠUNKU, ZAZDÍVÁ SI DUMKU...

* ZPŮSOB průmyslového bezodpadového zpracování brambor vyvinuli vědci z Akademie věd Běloruské SSR. Jeho základem je úplné využití všech produktů - kašovitá bramborová hmota se nejdříve rozdělí na těžkou a tekutou frakci, přičemž obě obsahují škrob, celulózu a šťávu s cennými živinami. Ze získaného pevného polotovaru se pak vyrábí bramborová moučka a granulované krmivové přísady; lehká a tekutá část slouží k výrobě krmivových směsí. Bezbylkovinná šťáva, nasycená sacharidy, minerálními solemi a organickými látkami se uplatňuje i v mikrobiologii při pěstování zelené řasy Chlorelly.

SLUPKY SEŽEROU V ZÁVODNÍCH KUCHYNÍCH!

● Pozemní jednotky USA v západní Evropě budou do konce tohoto desetiletí vybaveny 400 novými druhy konvenčních zbraní a vojenské techniky. Označují to vrchní velitelství pozemních sil USA v Evropě.

● Rückkehrprämien von bis zu 20 000 Mark für Familien.

● Zusätzliche Finanzhilfen für die, die sich in ihrer Heimat selbständig machen wollen.

● Zuschüsse an die Türkei zur Schaffung von Arbeitsplätzen für heimkehrende Türken.

● Begrenzung des Zuzugsalters auf sechs Jahre.

Die Union will auch das Demonstrationsrecht ändern. Nicht nur Maskierung mit Tüchern (Vermummung), sondern auch Schutzhelme und -schilde sollen verboten werden. Radikale dürfen künftig überhaupt nicht mehr im öffentlichen Dienst arbeiten - egal ob sie rechts- oder linksradikalen Organisationen angehören.

Gleichzeitig wurde der Sparkatalog erweitert:

● Das Mutterschaftsgeld, bisher bis zum 6. Monat nach der Geburt (bis 750 Mark monatlich), soll nur noch vier oder fünf Monate lang gewährt werden.

● Das Kindergeld fürs erste Kind (50 Mark) wird voraussichtlich um 10 Mark gekürzt.

● Einbußen drohen Beamten: Halbierung des Weihnachtsgeldes oder Begrenzung auf 2000 Mark für alle. Halbierung der Ministerialzulage. Herunterstufung der Anfangsgehälter.

● Viele Vergünstigungen für Schwerbeschädigte sollen gekappt werden: Befreiung von der Kfz-Steuer, kostenlose Fahrten im Nahverkehr, Senkung der Steuerpauschalen.

Kuře po havansku

1 kuře, sůl, 2-3 stroužky česneku, 1/2 citrónu, pepř, sladká paprika, olej, cibule, 4 kapie, 50 g rajčatového protlaku, 1/4 bílého vína, 400 g dušené ryže, 100 g sterilovaného hrášku, 40 g másla, vývar z drůbežího bujónu

Očištěné kuře potřeme se soli utřeným česnekem, pokapeme citrónovou šťávou, opepříme, opaprikujeme a dáme na hodinu do chladu. V kastrolu rozpálíme olej, přidáme jemně nakrájený česnek, nakrájenou cibuli, na proužky nakrájenou papriku, podlijeme vývarem a dusíme. Potom přidáme protlak, promícháme, a do toho vložíme na osminky rozdělené kuře a dusíme do měkka. Při dušení přeléváme kuře vlastní šťávou a podle potřeby doléváme vývar. Měkké kuře vyjmeme, dáme do kastrolu a postavíme na teplo. Ke šťávě přilejeme bílé víno, trochu nálevu z paprik, krátce povaříme, přidáme ryži, hrášek, promícháme a povaříme. Navrch klademe kufci maso, pokapeme máslem a vložíme na 10 minut do teplé trouby. Před podáváním zdobíme proužky sterilovaného papriky.

Kuře na španělský způsob

1 kuře, pepř, sůl, olej, 100 g másla, cibule, česnek, sklenička kečupu, 100 g šunky

Vykostěné kuře očistíme, osolíme a opečeme na oleji. Kuře vyjmeme a do zbylého oleje přidáme maslo a na něm osmahneme cibuli. Pak přidáme česnek, kečup, zalijeme vodou a povaříme. Přidáme kuře a dusíme s trochou vody. Po půl hodině přidáme šunku nakrájenou a podušenou na másle. Přisolíme a podáváme s těstovinami nebo ryží.

CESTY ZA NOVÝM METREM

POPRAVDĚ ŘEČENO, vlastně nás tenkrát ani nijak zvlášť nezrušovala představa, že ten náš, československý metr, je o malý, úplně miniaturní kousíček delší, než oficiálně „nejpřesnější“ metr světa. Nemuselo by nás to nakonec mrzet příliš ani dnes — vždyť v běžném každodenním životě stejně nepotřebujeme měřit délku přesněji, než na desetiny, nejvýše setiny milimetru...

S rozvojem lidského poznání ovšem technická bariéra, která bránila měřit ještě přesněji, začínala stále citelněji vadit — nejenom fyzikům, ale třeba i astronomům a postupem času také mnoha dalším odborníkům z celé řady profesí. Tento silný mezinárodní tlak proto vyvolal doslova revoluční změnu v podobě zbrusu nové definice metru, kterou už dnes hltě odřiká každý školák: Jeden metr se rovná 1 650 763,73 vlnové délky světla izotopu kryptonu s hmotovým číslem 86. Zatím...

Zatím ještě výše uvedená definice, kterou přijala Mezinárodní unie pro míry a váhy v říjnu 1960, samozřejmě platí — jenomže... Jak to tak vypadá, nebude už asi platit dlouho; možná, že dokonce jen několik málo měsíců. Proč? Je to zvláštní shoda okolností: Ale právě v roce 1960 se americkému vědci T. Matmanovi podařilo v praxi „zhmotnit“ předpověď Alberta Einsteina a rozzářit první kvantový generátor světla — první laser číms, aniž to tehdy možná sám tušil, otevřel nejmodernější cestu k dalšímu „zprecisňování metru“...

Už ani krypton nestačí

Nejpřesnější metr světa ze Švres samozřejmě dál slouží k tomu, aby se podle něj porovnávaly národní platino-iridiové etalony. Jenže už dávno se takové přeměňování neděje jednoduše mechanicky nebo opticky, ale používá se tzv. interferometrická metoda, při níž se jednotlivé etalony ověřují pomocí kryptonové výbojky. Bez zájímavosti není ani fakt, že kryptonová výbojka „hlídá“ také přesnost samotného základního metru — i přesto, že je tento mezinárodní etalon uložen ve zcela speciálním prostředí, přece jen by vzdálenost mezi oběma ryskami mohla podléhat různým (byť pranepratrým) změnám. V této souvislosti stojí za zmínku i jedna perlička: Když vědci pomocí kryptonové metody mezinárodní metr přeměřovali, zjistili, že „metr všech metrů“ je ve skutečnosti o čtvrt mikronu — tedy o 25 statisícin milimetru

MY, KTERI JSME CHODILI DO SKOLY před dvaceti (a více) lety, zaručeně nosíme tuhle definici dodneska v hlavě: Metr je čtyřicetimilióntá část zemského poledníku; jinak vzato — je to vzdálenost mezi dvěma ryskami na platino-iridiové tyčce při nula stupni Celsia. Zmíněná tyč, tedy mezinárodní metrový etalon, je jak uložena v Úřadu pro míry a váhy v Švres-u Paříže. Učovali jsme se také, že náš národní metr je „přesnou kopii“ (ve své době dokonce nejpřesnější) mezinárodního etalonu, přičemž oproti originálu je delší o jednu desetitisícinu milimetru. A teďka.

— kratší, než se do té doby všeobecně počítalo.

Vtip je jen v tom, že i tohle upřesnění není ještě ani zdaleka definitivní — prostě proto, že dnešním vědcům už ani přesnost záření kryptonu jaksi nestačí... Zvlášť od okamžiku, kdy se přišlo na to, že pokud by se jako měřicích etalonů používalo metrologických plynových laserů, bylo by možné měřit s ještě stokrát větší přesností.

Třela, kterou nám mnozí závidí

Ing. Jan BLABLA, CSc., je jedním z našich vědců, kteří stáli u kolébky československých laserů a byl i spoluvytvářcem prvního rubínového laseru, s nímž lékali z pražské nemocnice na Bulovce provedli v roce 1965 první operaci sítnice oka — zachránili tehdy zrak osmnáctileté dívky. Dnes pracuje v Československém metrologickém ústavu, ale i tady zůstává věrný své největší profesionální lásce, laserům. A je to, jak uvidíme, dobře.

To je tak: Když si vědci uvědomili, jaké ohromné šance nabízí laserová technika i pro přesnost měření délek, začali hledat takový druh laseru, který by nejlépe vyhovoval. Nakonec se ukázalo, že mezi nejspolehlivější by mohly patřit plynové lasery — ale teprve tehdy, podařili-li se stabilizovat jejich vlnovou délku, která jinak v určitém pásmu kolísá. Leckdy řečeno: Bylo třeba zatřídit, aby vlnové délky laserového záření byly pokaždé naprosto stejné, jinak by totiž i měření dávala rozličné výsledky. A přišlo se na to, že nejlepší prostředkem, jak např. helio-neonovému laseru „srovnat krok“, budou páry jódu.

Mezi nemnoha laboratořemi světa, které se do tak složitých a náročných

výzkumů pustily, byly i laboratoř kvantové metrologie Inženýra Blabla z Čs. metrologického ústavu v Praze. Se svými třemi spolupracovníky vsadili na helium — neonový laser s vlnovou délkou 633 nanometry — a table „sázka“ sto-procentně vyšla:

K tomu, aby bylo možné porovnávat přesnost stabilizovaných laserů v jednotlivých zemích, musí být ovšem k dispozici základní vzor; tím se stal laser v Mezinárodním úřadu pro míry a váhy (BIPM) v Švres, kde se tyto typy metrologických laserů porovnávají už osm let. Vznikla také mezinárodní síť, do níž se se svými jódem stabilizovanými lasery zapojeno 9 laboratoří z osmi zemí světa. Dosavadní výsledky z měření a porovnávání optických kmitočtů stabilizovaných laserů zhodnotil poradní výbor pro definici metru ve svém 7. zasedání — a pro nás bylo milém překvapením, když se ukázalo, že právě lasery z pražské laboratoře kvantové metrologie (porovnávané v Paříži před dvěma lety) se svými parametry od srovnatelného vzoru lišily jen zcela zanedbatelně a vykazovaly špičkové metrologické parametry. Zkrátka a dobře — bude-li přijata nová definice metru, pak díky tomu získá Československo nejlepší předpoklady pro realizaci jednoho z nejpřesnějších metrů na světě.

Osm let vášnivých debat

Parametry stabilizovaných metrologických laserů vytvořily předpoklady rovněž pro přímé měření optického kmitočtu — a odtud byl jen krok k tomu, aby se upřesnila i rychlost světla na hodnotu 299 792 458 metrů za sekundu. A tak už 8 let vedou odborníci vášnivé debaty o tom, že je konečně na čase, aby se pozměnila i definice základní jednotky délky, metru. Definitivní rozhodnutí by mělo padnout (a všechno tomu nasvědčuje, že se tak opravdu stane) letos na podzim při zasedání vrcholného mezinárodního orgánu, Generální konference pro míry a váhy. A jak navrhované nové definice zní?

METR JE DÉLKA DRÁHY, KTEROU PROBĚHNE SVĚTLO VE VAKUU ZA DOBU 1/299 792 458 SEKUNDY.

*

Definice je ovšem jedna věc a její praktická realizace zase věc druhá. Je jasné, že jinak budou v praxi při přesném měření délky postupovat astronomové, jinak s ní budou při měření vycházet fyzici v laboratořích. Stejně tak je jasné, že cesta k praktickému, skutečně širokému využití, nepotrvá jen rok či dva, ale rozhodně déle. A to nemluví o tom, že už dnes se tak vlastně nejvíce možnosti dalších, mnohem závratnějších změn — že totiž v budoucnu bude díky laserům pravděpodobně možné měřit délku i čas jedním jediným společným etalonem... (lik)

elektronické signály, jež jsou zaznamenávány na malé magneticky kotouč. Na tento kotouč se vejde 50 záběrů, které lze okamžitě promítat na obrazovku televizoru pomocí speciálního přehrávacího mechanismu.

* **FOTOPRÍSTROJ** s magnetickým kotoučem místo filmu uváděla po firmě Sony i další japonská a Sharp. Corp. Její fotografický aparát má mít velikost běžné zrcadlovky na kinofilm, přičemž obraz, vytvořený objektivem, bude přeměňován na

tý fotograf W. Anderson, který při explozi před šesti lety přišel o čtyři prsty na levé ruce a zcela ztratil pohyblivost pravé ruky. Při mimořádně složité operaci musely být také znovu spojeni kmit, tepny. Ztracené ruce šálek a společně s lékaři doufá, že bude moci pracovat jako televizní kameraman.

Mimořádně složitá operace
Boston: Osm lékařů Massachusettské všeobecné nemocnice v Bostonu uskutečnilo tříhodinovou operaci, při níž přemístili část pacientského pravé ruky na levou ruku. Operace byla provedena již před šesti lety, ale zpráva o ní byla publikována teprve nyní na tiskové konferenci v Bostonu. Pacientem byl zle-

Laboratoř kvantové metrologie Československého metrologického ústavu v Praze se dosazujícími výsledky řadí k předním pracovištím svého druhu ve světě. Na snímku Ing. J. Blabla, CSc., (stojící vlevo) a RNDr. T. Weber seřizují chud počítačového systému.
Foto: LD — J. ZÁČEK

Návštěva z kosmu se blíží

obvyčejnými balvány bez komy a ohonu, bez svých charakteristických znaků, bez své krásy, tu vytvořil až Slunce.

Pro sitodovského člověka byla kometa — český dříve nazývaná vlasatice — zobrazením hrůzy a zla, prodávání nadcházejících velkých událostí. Když zemřela velická osobnost a kometa se na ní neblí neukázala, kronikář si ji jednoduše vymyslel. To se zřejmě stalo při smrti Karla Velikého v roce 814. Krásné, pozoruhodné komety byly proměňovány a nenáviděny. Dochoval se nám Zápis, v němž se píše, že roku 1665 zpozorovali kometu v portugalsku. Tamější král Alfons VI. ji připítkoval, aby okamžitě odlehla. Když však neposlechla jeho královského rozkazu a zátřila nad královstvím dáte, vytláhla jeho výsost bemitka, že vlastnoručně na ni vystřelila. Kronikář však již bohužel neuvádí, co potom učinila kometa.

Kometám však věnovali lidé pozornost mnohem dříve. První záznamy o nich máme z Číny již z roku 2296 př. n. l. Teprve v roce 1577 však zistil Tycho Brahe a Tadeáš Hájek z Halku pozorováním jasné komety, že to jsou tělesa sluneční soustavy. A roku 1680 přišel I. Newton se svým dílem „Philosophiæ Naturalis Principia Mathematica“, kde dokazuje, že pohyb nebeských těles je dán univerzální gravitací, vzájemnou přitažlivostí. Na základě těchto úvah vypočítal jeho přítel Edmond Halley dráhy 24 Komet. Srovnáním jejich výpočtů se nápadně shodují, zjevně tedy jde o jedno těleso, které se vrací každých 75 let. Halley předpověděl jeho další návrat na den v roce 1758.

Kometě se v určenou dobu neobjevovala. Odporci Newtonovy práce řekli, že koncem roku předložil parížské akademii své výsledky matematik Clairaut. Kometě nepodléhá pouze přitažlivosti Slunce, ale i planet, které zde působí jako rušička síla a mohou její dráhu podstatně změnit. Newtonovy zákony tedy nejsou popřeny, Newtonovy zákony platí! Kometě patří o válečných astronomem-amatérů, nedávka Dražďan. Opravil původní předpověď se zpozřalla u pulchých 32 dnů. Od té doby nese Halleyovo jméno.

**Proč se lidé v minulosti báli komeť? Strach pramenil z jejich vzhledu i chování. Změny na hvězd-
ném nebi člověk ze svůj krátký život nepostřehne.**

1

„Ich persönlich hab' alles hergegeben,
meine Häuser, mein Geld. Ich hab
nichts mehr.“

Der Wienerwald-Gründer Friedrich Jahn, der nach eigenen Angaben derzeit von einem Monatsgehalt von 12 000 Schweizer Franken leben muß, gegenüber der Illustrierten "stern".

MILODARY PRIZIMA,
KAZDEJ BANKOVNI
USTAV... CHUDINKA PALBY!

Forint um drei Prozent abgewertet

Ungarn-Urlaube werden für westliche Touristen billiger: Noch vor der Hauptreiseseason wurde der Forint um drei Prozent gegenüber Westwährungen abgewertet. Die Umrechnungskurse für Touristen: 100 Mark für 1704 (1664), 100 Franken für 2001 (1943), 100 Schilling für 243.60 (236.50), 100 Dollar für 4158.29 (4037.7) Forint.

Prohlášení čínské vlády

Peking: Čínská vláda včera v oficiálním prohlášení obvinila vládu USA, že dala "tichý souhlas" k tomu, aby do USA "byla vlákána a pak v ulic následně držena čínská teutiska Chu Na". Totu prohlášení obviněná teutiska podala, která byla věrna odvezduta velvyslanci USA v Pekingu A. Hummelovi. Nota vyjadřuje ostrý protest proti tomu, že čínské teutsteg, která přijela do Spojených států lout v červenci, byl v pondělí poskakaný publicistkou azyl. Čínská vláda zdůraznila, že "nikdy nebudete srovnávány země a národin čest kvůli vztahům s USA. Přes čelou prohlášení, že USA usilují o rozvíjení přátelských vztahů s Čínou, se ve skutečnosti věnují do jejich vnitřních záležitostí a znevažují občany čínského lidu."

Jako Bonnie a Clyde?

{K-re}: Na „Mimové hrdiny“ Bonnie a Clyde si patřící chlapci zabíjeli 24letá Eva V., 23letý Jiří V. a 19letý Vladimír V. Praxe deset bytů, restaurace a stánků na vykrádání v Praze dostal za více než 400 000 korun. Pěšákům odnesli s sebou kořist za více než 400 000 korun. Pěšáci nebyli pozornostní se kromě peněz mající „těžší“ zbraně, jako například pušky, ale pouze s pistolí. Pušky byly zadrženy při zatčení Bonnie a Clyde. Pušky byly zadrženy při zatčení Bonnie a Clyde.

HRAZI SI, JAKO KAZDĚJ
DRUHĚJ ČS. OŘEŠAN.

Krümelfressen unter Zeitdruck

CHICAGO, 5. April (d). Der jüdische Brauch, vor dem Passahfest alle Brotreste aus der Wohnung zu entfernen, hat jetzt den Markt der Video-Spiele um eine Variante bereichert. Bei dem vom „Institut für Computer im jüdischen Leben“ (Chicago) entwickelten Spiel „Krümel-Fresser“ gilt es, innerhalb einer Minute die in einem Haus verstreuten Brosamen zu „verschlingen“. Für jeden vertilgten Krümel erhält der Spieler zehn Punkte, „frißt“ er nicht schnell genug, tauchen zusätzliche Brotkrumen auf. Kommt der Spieler in Zeitnot, kann er den Krümel-Fresser vorübergehend stoppen und sich durch die richtige Beantwortung einer religiösen Frage, beispielsweise nach dem Stamme Mose, zusätzlich fünf Sekunden verdienen. Das Institut bietet jüdischen Video-Fans auch noch Spiele wie „Bibel-Basketball“ oder „Fang den Hamantasch“ an, letzteres benannt nach dem Kuchen, der zum Purimfest gebacken wird.

Texaco soll Milliarde zurückzahlen

Der US-Ölkonzern Texaco soll eine Milliarde Dollar an seine Kunden zurückerstatten, weil er zwischen 1973 und 1976 überhöhte Preise in den USA verlangt habe, entschied das oberste amerikanische Bundesgericht.

Aufgespießt

„Ich persönlich hab' alles hergegeben,
meine Häuser, mein Geld. Ich hab
nichts mehr.“

Der Wienerwald-Gründer Friedrich Jahn, der nach eigenen Angaben derzeit von einem Monatsgehalt von 12 000 Schweizer Franken leben muß, gegenüber der Illustrierten "stern".

MILODARY PRIZIMA,
KAZDEJ BANKOVNI
USTAV... CHUDINKA PALBY!

Forint um drei Prozent abgewertet

Ungarn-Urlaube werden für westliche Touristen billiger: Noch vor der Hauptreiseseason wurde der Forint um drei Prozent gegenüber Westwährungen abgewertet. Die Umrechnungskurse für Touristen: 100 Mark für 1704 (1664), 100 Franken für 2001 (1943), 100 Schilling für 243.60 (236.50), 100 Dollar für 4158.29 (4037.7) Forint.

Prohlášení čínské vlády

Peking: Čínská vláda včera v oficiálním prohlášení obvinila vládu USA, že dala "tichý souhlas" k tomu, aby do USA "byla vlákána a pak v ulic následně držena čínská teutiska Chu Na". Totu prohlášení obviněná teutiska podala, která byla věrna odvezduta velvyslanci USA v Pekingu A. Hummelovi. Nota vyjadřuje ostrý protest proti tomu, že čínské teutsteg, která přijela do Spojených států lout v červenci, byl v pondělí poskakaný publicistkou azyl. Čínská vláda zdůraznila, že "nikdy nebudete srovnávány země a národin čest kvůli vztahům s USA. Přes čelou prohlášení, že USA usilují o rozvíjení přátelských vztahů s Čínou, se ve skutečnosti věnují do jejich vnitřních záležitostí a znevažují občany čínského lidu."

Jako Bonnie a Clyde?

{K-re}: Na „Mimové hrdiny“ Bonnie a Clyde si patřící chlapci zabíjeli 24letá Eva V., 23letý Jiří V. a 19letý Vladimír V. Praxe deset bytů, restaurace a stánků na vykrádání v Praze dostal za více než 400 000 korun. Pěšákům odnesli s sebou kořist za více než 400 000 korun. Pěšáci nebyli pozornostní se kromě peněz mající „těžší“ zbraně, jako například pušky, ale pouze s pistolí. Pušky byly zadrženy při zatčení Bonnie a Clyde. Pušky byly zadrženy při zatčení Bonnie a Clyde.

HRAZI SI, JAKO KAZDĚJ
DRUHĚJ ČS. OŘEŠAN.

Tote Lipizzaner werden ersetzt

Das Lipizzaner-Sterben im steirischen Bundesgestüt Piber, das seit Tagen die österreichische Öffentlichkeit bewegt und noch immer nicht vorüber ist, hat das zuständige Ministerium in Wien zu zwei wichtigen Maßnahmen für die Zukunft veranlaßt. Wie Landwirtschaftsminister Haiden ankündigte, soll nicht nur die Zahl der Zuchttiere in Piber selbst erhöht, sondern außerdem ein zweites Lipizzaner-Gestüt in Österreich errichtet werden. Es dürfte sich bei diesem Plan, dessen Einzelheiten vom Ergebnis einer laufenden Forschungsarbeit der Veterinärmedizinischen Universität Wien abhängen, um ein Millionenprojekt handeln, da die Neuanschaffung eines einzelnen Pferdes weit über 10 000 Mark kostet.

Der Minister kündigte außerdem eine Verschärfung der Desinfektion für Piber an. Künftig sollen alle Hengste, auch die der Spanischen Hofreitschule in Wien, serologisch untersucht werden. Für Hengste und Stuten ist ein eigenes Impfprogramm geplant.

МУЗУ ПАБІРАЛАТ НА КОЛОБЖСЬКІ.

TCDD (Dioxin)

Das bei der Umweltkatastrophe 1976 im norditalienischen Seveso freigesetzte Gift Tetrachlor-dibenzo-p-dioxin (TCDD), kurz Dioxin, ist hochgiftig, außerordentlich beständig, wasserunlöslich und hat einen hohen Schmelzpunkt von 320 Grad. Dioxin fiel unter anderem bei der Herstellung des Desinfektionsmittels Hexachlorophen und seinen Ausgangsstoffen in dem zum Hoffmann-La Roche-Konzern gehörenden italienischen Chemiewerk Icmesa an. Bei der Explosion 1976 auf dem Werksgelände wurden etwa zwei Kilogramm der hochgiftigen Substanz in einer Gaswolke frei, deren Niederschlag 1790 Hektar Land verseuchte. Die 41 Fässer, die nach Frankreich gelangten und seitdem verschwunden sind, enthielten 2,2 Tonnen dioxinverseuchten Schlamm.

Schon in geringsten Mengen ruft Dioxin — es ist tausendmal „giftiger“ als Zyankali — Chlor-Akne hervor, ein schlecht heilendes Ekzem, an dem bei Seveso vor allem Kinder erkrankten. Durch die Haut dringt das Gift in den Blutkreislauf ein und kann die Leber gefährlich schädigen. Bei Berichten über die Folgen der Katastrophe in Seveso hieß es, erst in zehn oder 15 Jahren werde man die Auswirkungen auf die Chromosomen und das Nervensystem sowie auf die Krebsanfälligkeit der mit dem Gift in Berührung gekommenen Menschen ermitteln können. Dioxin ruft besonders Mißbildungen bei Neugeborenen hervor. TCDD ist Bestandteil des von den USA im Vietnamkrieg eingesetzten Entlaubungsmittels „Agent Orange“. Da sich Dioxin auch im Fettgewebe einlagert, kann es noch zu verspäteten Vergiftungen kommen, wenn die Fettreserven des menschlichen Körpers angegriffen werden. Gefährlich bleibt auch das Fleisch direkt oder durch Pflanzenfutter verseuchter Tiere, da das Gift wegen seines hohen Schmelzpunktes nicht durch Kochen oder Braten auszuscheiden ist.

НА СО ВАЛКІ?
ЧІОІ ІО ЗУІІІІ
САМІ!

Ortsschilder mit Zusatz

Die südhessische Stadt Mörfelden-Walldorf weist sich neuerdings mit einem unter den Ortsschildern angebrachten Schild als „atomwaffenfreie Zone“ aus. Wie ein Sprecher der durch die Auseinandersetzungen um die Startbahn-West bekanntgewordenen Stadt im Kreis Groß-Gerau mitteilte, erhielten fünf der insgesamt zwölf Ortsschilder den Zusatz — nur sie liegen innerhalb der Stadtgrenze und damit in der Zuständigkeit des Rathauses. Die Stadtverordnetenversammlung hatte einen entsprechenden Beschluß im vergangenen Juni mit den Stimmen von SPD, Grüner Bürgerliste und DKP gefaßt. Die Verordneten der CDU hatten den Saal vor der Abstimmung verlassen.

Nach Auffassung sowohl des hessischen Wirtschafts- als auch des Innenministeriums ist der Zusatz an den Schildern nicht erlaubt. Ortseingang- und Ausgangsschilder seien laut Straßenverkehrsordnung „amtliche Verkehrszeichen“, auf denen keine zusätzlichen Informationen angebracht werden dürfen. Das Innenministerium verwies ergänzend auf ein Urteil des Bundesverfassungsgerichts vom 30. Juli 1958, demzufolge sich Städte und Gemeinden nicht zu allgemeinpolitischen Fragen äußern dürfen — es sei denn, die Kommune ist unmittelbar betroffen.

In Mörfelden-Walldorf ist man der Meinung, „unmittelbar betroffen“ zu sein. Verwiesen wird auf das US-Munitionslager „Oberwald“ zwischen Mörfelden und Langen (Kreis Offenbach) und auf Rhein Main Air Base, wo das Wort Ausbau ständig falle. (Bild: dpa)

„DRAMA TRAFIK AGENTUR“

Ostblock voller Wunder

ROM, 7. April (AFP). Die Zahl der kirchlich registrierten Wunder insbesondere in den Ostblockländern steigt ständig an. Nach Auskunft des Kardinals Pietro Palazzini, der für den Vatikan solche Wunder festhält, die später zur Heiligsprechung führen könnten, ist es schwierig, genaue Statistiken vorzulegen, der Trend zu mehr Wundern sei jedoch klar festzustellen. Zur Zeit würden zehn verschiedene Fälle beobachtet. Palazzini gab weiter an, daß der Vatikan in Kürze eine weitere polnische Persönlichkeit heiligsprechen wolle und die einer polnischen Nonne zugesprochenen Wunder untersuchen werde. In den kommunistischen Ländern stoße die Feststellung von Wundern indes auf große Schwierigkeiten, weil viele Mediziner aus Angst die Aussage verweigerten. Außerdem würden direkte Zeugen eines Wunders oft anschließend unter Druck gesetzt.

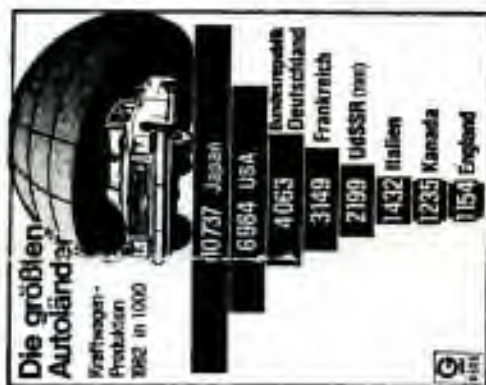
ЗАЗРАК, ЗЕ ТО ТАМ ЖЕІТІ
ФУНГУЈЕ.

Offenbar kein Weltniveau

Für das Nichterscheinen von Zeitungen in der Sowjetunion gibt es unterschiedliche Gründe. Einige sonderbare Beispiele enthüllte am Donnerstag das sowjetische Parteiorgan „Prawda“. So sei eine Regionalzeitung nicht erschienen, weil ein Setzer der Arbeit ferngeblieben sei und sein Kollege daraufhin Urlaub gemacht habe. In einem anderen Fall habe eine gesamte Redaktion bei der Kartoffelernte geholfen, weshalb ihre Zeitung dann nicht erschienen sei. Diese Beispiele zeigten Ignoranz gegenüber den Richtlinien der Partei über die Bedeutung der Massenmedien für die öffentliche Meinungsbildung, hieß es weiter.

Sowjetische Zeitungen sind im Vergleich zu westlichen Blättern wegen ihrer langen ideologischen Kommentare oder weitschweifigen Berichte über Planerfüllungen relativ langweilig. Als die Zeitung der Stadt Biriljus für längere Zeit nicht erschien, habe dies offenbar niemand bemerkt, hieß es in der „Prawda“. „Auf welchem Niveau muß eine Publikation gesunken sein, deren Verschwinden niemand kümmert?“ fragte das Parteiorgan weiter.

ТО ТАКОВА 'ДРБНА'..!

WASHINGTONSKA POLICIE zadržela a uvěznila dva „pedagogy“: Avery Barbera a Cliftona Hensona. Založili školu pro gangstery specializující se na bankovní loupeže a předávali mladým adeptům své bohaté zkušenosti. Praktická část výuky se pořádala v pobočkách bank na předměstích hlavního města USA.

Přepaden nezletilými násilníky

(rel) V pondělí navečer byl v parku v Praze 9 přepaden 62letý muž. Surroví násilníci mu odcizili náprsní tašku s osobními doklady. Muž utrpěl zranění, které si vyžádá nejméně desetidenní pracovní neschopnost. Příslušníci VB pachatele krátce po činu zadrželi. Jsou jimi 17letá Věra C. bez pracovního poměru, 16letý Ladislav D. a 14letý chlapec a dvě děti, která ve stejném věku.

▲ Čtrnáctiletý chlapec byl v březnu přepaden v parku ve Frýdku-Mísku. Pachatel mu násilím odcizil bundu asi za tisíc korun a z místa činu utekl. I když loupež nebyla hlášena, příslušníci VB zjistiili násilníka, kterým je 17letý třikrát soudně trestaný Dušan F.

▲ Svůj rodinný domek v Dolní Smržné na Jihlavsku v úterý zapálil 69letý Stanislav N. Poté se zastřelil. Další okolnosti a motivy činu se vyšetřují.

▲ Pro trestný čin porušování povinnosti v provozu socialistické organizace je stíhán 69letý strážný Agropodnik Kutná Hora Václav Š. Tím, že nechočil každou hodinu na obědůzku v drážbežárně v Markvartovicích, tak jak plyne z náplně jeho práce, nezabránil uhnutí více než 2500 slepic, které se udusily při poruše ventilátoru.

● Ve Finsku byly v průměru o 6,4 procenta zvýšeny ceny másla, tuků, sýrů, mléka a vajec. Je to již druhé zvýšení cen potravinářských produktů v letošním roce. Podle údajů finského Ústředního statistického úřadu vzrostly ceny potravin v letech 1976–1983 o 63 procent.

Co předcházelo psané češtině

Pät tisíc let od sumerského písma k latince

[8kk]: Nejstarší písmo ze svátku — zmrské — se nalezlo vlivem zázračného plánu zemitého světa. Mnozí si říkají Monastirské — Belyšanské, Asyřané, Chetitě a Peršané. Používali 36 klíčových znaků označujících slova. Klíčový význam byl spojen s první literární díla věhlasného náboženského charakteru. Největší svatost slavnosti byla vlivem Epoe a Gilgamešova básně a světového světa, která se používá podle vzájemných slov Světové války. Obě pocházejí ze 4 tisíciletí před n. l.

Ve starším Hlasišti Čechách pod vlivem Bernard
vanika občanské písmo — hieroglyfy — v Egyptě.
Hieroglyfy se objevovaly zejména na monumentálních
stavbách ale nověji také včas na běžném písa-
ním. Proto vanika koncem třináctého století posléze
dodnes známé písmo literární (kněžské), které pře-
šlo až se 600 znaky. Staroegyptské literární se so-
stávalo jak texty kněžskými, tak i literárními,
mnohými i mnohá léta prázdy a pozle. K našemu
poznání sbírka magických zaklínávek Kniha mrtvých 136.
st. př. n. l.) a Achmatovs Hymnus na slunce (14. st.
př. n. l.).

Přesné památky zemských civilizací jsou systematickým bádání podrobeny teprve od 20. století. Metoda pomohla k objevení Rosettské desky, která se stala klíčem k rozluštění egyptského obeliskového písma. Rosettskou desku dešifroval po pětácti letech nábovné práce francouzský vědec Jean François Champollion, který tak odhalil tajemství lidí starých Egyptů. Další výzkum potvrdil, že staré civilizace používala srovnávkovou abecedu o 24 znacích.

jednoduché, všeobecné poučitelné písmo zavedli pravděpodobně Faničani kolem r. 1200 př. n. l. Faničnou abecedou, které zasměňovaly pouze souhlásky, a přizpůsobili Rekové, kteří k ní přidali některé znaky pro samohlásky. Začali této hláskové abecedy, která se stala základem abecedy latinské, užívat asi na přelomu 8. a 9. století př. n. l.

Naším národním písmem se latinská abeceda stala asi ve druhé polovině 9.—10. století, kdy se naše země dostaly pod vliv latinské západní vzdělanosti. Protože

ná čeština v té době ne byla, vznikla u nás tedy
spražek, které zjednotily mluvu jen vus na počátku
patnáctého století. Jeho úpravy a zavedení diakriti-
kých znamének místo původních nabodeníček se však
vyvíjely dlouhá desetiletí, až česká abeceda dostala
svou dnešní podobu.

Ein Brief aus Moskau

liebe Freunde

Was tut man, wenn man aus Moskau ein Paar Stiefel an Freunde in die ukrainische Stadt K. schicken will? Man bringt sie auf die Post, sorgfältig in einem Karton verpackt, mit braunem Papier eingewickelt, zugeklebt, zur Sicherheit noch verschnürt und natürlich ordentlich beschriftet, Adresse und Abender in feinsten kyrillischen Buchstaben gemacht...

In der kleinen Post um die Ecke ist es an einem gewöhnlichen Alltag im Februar meist leer, nur vor dem Schalter, zu dem eine müde Beamtin den suchenden Kunden wortlos dirigiert, hat sich eine kurze Warteschlange gebildet. Eine junge Dame verschickt einen ungarischen Zauberwürfel, auch in Moskau beliebt und begehrt, und eine Riesenschachtel Konfekt irgendwohin. Der bunte Würfel wird von der zierlichen Angestellten hinterm Schalter erst einmal ausgiebig und neugierig begutachtet, dann lächelnd in steifes braunes Packpapier eingewickelt. Die junge Dame muß dann einen Zettel ausfüllen, Adresse, Absender, Wert der Ware. Die Angestellte taucht sodann einen mächtigen Pinsel in zähen braunen Leim, bestreicht den Zettel gedankenverloren mehrmals und klebt ihn dann langsam auf das Päckchen. Der Konfektschachtel widerfährt das gleiche. Eine kleine Rechenmaschine zeigt dann das Porto an, zuviel, wie sich beim mündlichen Nachrechnen herausstellt. Die junge Dame kramt in ihrer Handtasche nach dem Geld, die zierliche Angestellte tütet derweil beide Päckchen getrennt behutend in Plastik ein...

Endlich ist der nächste Kunde an der Reihe. Die Stiefel für die Freunde in der ukrainischen Stadt sind für ein Päckchen zu schwer, sie wiegen mehr als ein Kilo, stellt sich heraus. Was kein Päckchen mehr ist, muß also ein Paket sein und als solches verschickt werden. Doch Pakete nimmt die zierliche Dame hintern Schalter nicht an, dafür gibt es einen anderen Schalter, am Gebäude vorbei, über den Hof, dann links.

Am Paketschalter herrscht munteres Gedränge. Auf einem Spirituskocher mitten auf dem Metalltessen brodelt in einem kleinen Kessel brauner Lack, zum Versiegeln der Pakete gedacht. Doch bis dahin ist es

noch weit... Eine Paketkarte muß ausgefüllt werden: Adresse, Absender, Wert der Ware, alles doppelt. „So“, befindet die energische Postbeamtin hinterm Schalter, „kann das Paket aber nicht verschickt werden.“ Sie deutet vielsagend auf einen weißen schütterten Baumwollsack, der an der Wand heftet. Ein Rubel fünf- unddreißig steht darauf. „Nur in einem solchen Sack kann das Paket hier angenommen werden.“ „Warum, es ist doch gründlich verpackt?“ Keine Antwort. Dann: „Am besten, Sie packen das Paket jetzt aus, wir

packen es dann hier wieder ein und legen es in den Sack.“ Protest: Wenn schon in den Sack, dann nur so, wie es ist, sorgfältig verpackt.

Endlich verschwindet das Paket in einem weißen Baumwollsack, die offenen Nahtstellen des Sacks müssen, das ist irgendwie logisch, zugenäht werden. Hier und jetzt, und vom Kunden selbst, auch wenn der keine Geduld mehr hat und nur schlecht nähen kann. „Leben wir eigentlich im 20. Jahrhundert?“ Das bringt niemanden aus der Ruhe. „Genossin, bei uns verschickt man die Pakete auf diese Weise, das war schon immer so und hat sich auch in den sechzig Jahren Sowjetmacht nicht geändert. Merken Sie sich das. Es zwingt Sie ja keiner, das Paket abzuschicken.“

Das endlich zufriedenstellend zugewählte Paket wird an den feinen Nahtstellen mit heißem Lack bestrichen und versiegelt, Adresse, Absender, Wert der Ware müssen draufgeschriebene werden, mit kyrillischen Buchstaben gemalt...

Viele Grüße,

Erlie Siegel

ELFIE SIEGL (Moskau)

Návrat S. Svobody z Angoly⁶⁴

[Čtk]: Z návštěvy Angolské lidové republiky se vrátil náměstek ministra zahraničních věcí S. Svoboda. Z pověření stranických a státních orgánů ČSSR projednal s angolskými představiteli otázky spojené se zadržováním čs. občanů a neofic. prozatímními skupinami UNITA. Za svého pobytu byl přijat prezidentem ALR Josém Eduardem dos Santosem, ministrem zahraničních věcí Paulem Teixeira Jorgem a dalšími členy angolské vlády. V přítomnosti zástupce angolské strany a čs. velvyslance v ALR jednal též s představiteli mezinárodního výboru Červeného kříže v Luandě o možnostech propuštění čs. občanů. PFI návratu jednal náměstek S. Svobody v Lisabonu s představiteli ministerstva zahraničních věcí Portugalska, se kterými si vyměnili informace o vzniklé situaci. Z posledních zpráv vyplývá, že všichni zadržovaní čs. občané jsou naživu. V oblasti, kde se nyní pravděpodobně nacházejí, trvali po několika týdnech prudké tropické deště, takže terén je rozbahněný a páky jsou rozvodněné. Blíží se spolehlivé informace o stavu čs. občanů se za těchto okolností nepodařilo zjištit.

Za propuštění unesených

Berlín: Odvlečení Es. pracovníků včetně jejich rodin zcela potvrzuje, že UNITA podporovaná vládními kruhy JAR a USA se v rozporu se základními lidskými právy uchyluje i k těm nejtěžším prostředkům, aby narušila nezvratný rozvoj Angoly. Rekláma v rozhovoru s berlínským zpravodajem ČTK předsedá výboru NDR pro lidská práva Friedel Mattarová. Náš výbor plně podporuje opatření státních orgánů ČSSR a v protestním prohlášení náležíme požaduje okamžité propuštění unesených, řekl F. Mattarová.

Spionážní družice z Challengeru

Mys Canaveral: Cytí členové posádky nového amerického raketoplánu Challenger, který v pondělí odstartoval z Mysu Canaveral na Floridě, spatila pět osmám obětí Země své hlavní úkol: když vypustila na oběžnou dráhu špičatější družici TDRS. Družice však brzy po svém startu utukla z kontroly a řídící středisko amerického Národního úřadu pro letectví a vesmír s družicí ztratilo veškeré spojení. Později se sice spojení podařilo obnovit, ale družice se nedostala na stanovenou dráhu a tedy je možné, že ji nebude lze plně využít k plánovaným účelům. Vývoj družice TDRS si vyžádal náklady kolem 100 milionů dolarů. Další hlavní úkolem posádky raketoplánu vedené 50letým velitelem P. Weitzem bude „procházka“ v kosmickém prostoru, která se má uskutečnit zitra.

Ausweisung so still wie Spionage

Die gleichzeitige Ausweisung von 47 sowjetischen Diplomaten, Journalisten und Handelsbeauftragten auf Beschluß des französischen Staatspräsidenten François Mitterrand hat Aufsehen erregt. Sie ist in Wirklichkeit Teil einer fast pausenlosen Kette von Einzelfällen, die normalerweise von den westlichen Regierungen mehr oder weniger geheimgelassen werden, um die ohnehin strapazierten Ost-West-Beziehungen nicht unnötig zu belasten. Bekannt wurden in den letzten Monaten: die Ausweisung von vier Sowjetbürgern aus Spanien, die des Dritten Sekretärs der sowjetischen Botschaft in Den Haag, Alexander Konoval, die Verhaftung des Aeroflot-Angestellten Viktor Pronine in Rom.

B. 4. P3

Pronine war auf frischer Tat ertappt worden, als er sich in einer Bar von einem Italiener Mikrofilme übergeben ließ. Im Januar wurde durch einen Bericht der Brüsseler Zeitung „Le Soir“ bekannt, der belgische Abwehrdienst widme sich bulgarischen und anderen Ostblock-Lkw-Fahrern, die ihre Fahrten nach und von Antwerpen zu Abstechern an touristisch uninteressante Fotografier-Objekte benützten. Im Dezember hatte London die Ausweisung des sowjetischen Marine-Attachés Anatoli Zotow nach nur elfmonatiger Tätigkeit bekanntgegeben.

Sowjetische Auslandsbotschaften sind in der Regel unverhältnismäßig reichlich mit Personal ausgestattet. Beauftragte der sowjetischen Außenhandelsorganisation, der Aeroflot und Journalisten der Nachrichtenagenturen TASS und Nowosti sowie der Regierungszeitung „Iswestija“ und der Parteizeitung „Pravda“ sind auf mehrfache Weise eng mit den Botschaften verbunden: Aufgrund zweiseitiger Verträge mit den Gastländern besitzen sie das Privileg, sich zollfrei mit Alkohol bei der Botschaft zu versorgen. Ihre Kinder besuchen die sowjetische Grundschule bei der Botschaft (später Internate in der Sowjetunion). Sowjetische Journalisten geben in privaten Gesprächen zu, daß sie mehr oder weniger oft Berichte schreiben, „die nirgendwo erscheinen.“ (Aber offensichtlich gefragt sind.)

Nach Schätzungen westlicher Geheimdienste verrichten ein bis zwei Drittel der Sowjetbürger im Ausland Aufgaben, die nicht zu ihrer offiziellen Tätigkeit gehören. Militärische

Spionage spielt dabei, wie manchen Quellen zu entnehmen ist, längst nicht die Hauptrolle. Wirtschaftsspionage überwiegt die militärische, heißt es. Daneben scheint es ein breites Feld von Moskauer Informationsbedürfnissen zu geben, das nur verschwimmend noch mit dem traditionellen Begriff von Spionage zusammenhängt: die Sammlung von Daten über bestimmte Personen, Organisationen oder Firmen, über staatliche oder privatwirtschaftliche Planungen, die für die Zukunft militärischer oder wirtschaftsstrategisch relevant werden könnten, und ähnliches.

Als 1967 Journalisten erstmals die Baustelle des späteren NATO-Hauptquartiers SHAPE bei Mons — das in Kriegszeiten nicht benutzt werden soll — besichtigen durften, verlor der begleitende belgische Offizier im Labyrinth der Bauzäune die Orientierung. Ein anwesender sowjetischer Journalist zeigte den ihm offensichtlich schon bekannten Ausweg.

Als sicher gilt, daß die Ausweisung sowjetischer Staatsbürger bei all solchen Fällen einer „Grauzone“ in der Regel nicht erfolgt. Auch in Fällen von Wirtschaftsspionage scheinen westliche Geheimdienste ihr wachsames Auge manchmal nur indirekt zu zeigen. So wurde jüngst bekannt, die Sowjets hätten von der US-Firma Perkin-Elmer Corporation auf dem Umweg über zwei Schweizer Firmen Apparate der Mikro-Schalltechnik erhalten, die sowohl für die Quartz-Uhren-Industrie wie für militärische Verwendungszwecke geeignet seien. Nur sei die von Moskau für eine Million Dollar eingekaufte Sendung unterwegs „unbrauchbar“ gemacht worden.

Hromadní vražedé dosud na svobodě

(čtk): „Západoněmečtí revanšisté se nadále snaží utajit pravdu o zločinech spáchaných nacisty za druhé světové války na území Československa,“ prohlásil předseda ÚV Českého svazu protifašistických bojovníků profesor J. Nikl. Revanšisté chrání před potrestáním tisíce zločinců. Nebyl potrestán nejvyšší soudce tzv. protektorátu Čech a Moravy W. Eisele. V klidu se dočkal penze také R. Dobitsch, který působil na gestapu v Hradci Králové. V roce 1942 byly na základě jeho udání zatčeny a popraveny desítky českých obyvatel. Spravedlivému trestu unikl rovněž plukovník G. Gallus, kterého si zvláště cenil K. H. Frank za jeho přínos k odhalení pachatelů atentátu na Heydricha.

V NDR TAKY.

Krása středověkých fasád

(čtk): V ČSSR je 45 městských památkových rezervací. Největší z nich, pražská, byla vyhlášena v roce 1971. Zaujímá 681 ha a obsahuje 3673 objektů, z nichž je 1329 památkově chráněných. V poslední době se často diskutuje otázka barevnosti historických fasád městských objektů. Výzkumy z posledních let objevují netušené pestřité řešení jak středověkých, tak renesančních a především barokních fasád. Původní barevnost zachovaná pod mladšími nátěry při sloupajícím znečištění ovzduší však nenávratně mizí. Velmi záslužnou činnost při obnově historických jader našich měst vykonává Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze. Zhotovuje plány centrálních zón, jejichž úspěšnému řešení slouží systematický historický průzkum celých městských čtvrtí.

● Od roku 1971 do roku 1981 havarovalo na celém světě a beze stopy zmizelo 48 námorních lodí. Zahynulo při tom asi 1000 námořníků. Oznámil to švédský úřad pro námořní plavbu v dokumentu, který udává, že 17 z těchto lodí vezlo rudu a kovový odpad.

MIMORÁDNÁ NABÍDKA

AUTOTURISTU

KOMBINOVANÝ ZÁJEZD BLR — RSR
S JEDNODENNÍM VÝLETEM DO

ISTANBULU

15 denní zájezd

Ubytování v hotelu I. kategorie
Stravování: plná penze

Zájezdy začínají pobyt v Bulharsku (Burgas), pátý den je vyhrazen výletu do Istanbulu, sedmý den je výlet na Slunečné pobřeží a Ne-sebar, osmý den odjezd do RSR, pobyt v Mangalii.

Druhou variantou je zájezd do Rumunska (Mangalie), osmý den odjezd do BLR (Burgas). Desátý den pobytu výlet na Slunečné pobřeží, dvanáctý den je vyhrazen výletu do Istanbulu, patnáctý den odjezd do CSSR.

Zájezdy začínající v Bulharsku jsou v termínech 18. 6. — 24. 9.

Ceny za dospělé osobu v rozpětí 3260—3910 Kčs

Ceny za dítě 4—10 let na řádném lůžku 2590—3090 Kčs

Zájezdy začínající v Rumunsku jsou v termínech 18. 6 — 24. 9.

Ceny za dospělé osobu v rozpětí 3000—3910 Kčs

Ceny za dítě 4—10 let na řádném lůžku 2360—3090 Kčs

V ceně zájezdu je zahrnuto:

Ubytování, celodenní stravování, pohybová taxa, osobní pojištění, služby průvodce

K uvedeným cenám za pobyt zaplatí účastníci zájezdu:

- dopravné 1185 Kčs na osobu
- za výlet do Istanbulu 494 Kčs (v této ceně je zahrnuto: dopravné, kapesné 10 US \$, poplatek za vízum).

Motoristé, využijte služeb řízených z jednoho centra!

autoturist

VÍCE NEŽ POLOVINA ze stáda 230 divokých slonů, přemísťovaných do nové rezervace na jižní Sumatru, pronásledována elektrickými oplovcí a vyžala se na 50 km dlouhou cestu zpět do svého původního domova. Sloni byli přestěhováni v prosinci za asistence armády a vrtulníků, celá akce trvala 40 dní a stála 300 000 dolarů.

POHÁNKA:

ÚČASTNÍČI

NEJEN

V RUMUNSKU DOJÍŽÍ

NEJVYŠŠÍ ODŠKODNĚNÍ pro rozvedenou manželku v dělných USA - tři milióny dolarů - stanovil v úterý soud v Los Angeles. Rozhodl, že sádký šajch Muhammad Fasi musí podle platných kalifornských zákonů o společném majetku dát své bývalé manželce polovinu svého jmění, jež sama odhadla na šesti milión dolarů.

Cesta za uměním našich předků

Miliardové částky věnované na záchranu vzácných národních památek

Jednou z významných oblastí lidské činnosti, která spoluvytváří způsob myšlení a celkovou úroveň života společnosti určité epochy či údobí, je výtvarné umění a architektura. Počet, jedinečnost a krása uměleckých děl, vzniklých v průběhu vývoje národa, dokresluje jeho duchovní tvář a umožňuje poznat jeho dějiny. V tomto smyslu patří Československo mezi nejzajímavější země Evropy a je v tomto smyslu nejbohatším státem ve střední části tohoto kontinentu.

Je nesnadné přesně určit množství, historii a hodnotu uměleckých památek v našich zemích. Tímto odborně a časově velmi náročným úkolem byl pověřen Ústav teorie a dějin umění ČSAV, jehož vědeckí pracovníci po mnohaleté mravenčí práci v této oblasti výzkumu se prezentovali zatím čtyřsvazkovým vydáním Uměleckých památek Čech. V současné době dokončují rukopis třídílných Uměleckých památek Moravy a připravují rovněž třísvazkové Umělecké památky Prahy. Spolu se slovenským Súpisom pamiatok je to první vědecky fundované encyklopedické dílo o uměleckém fondu na území Československa, které svým společenským významem daleko překračuje rámec úzké odbornosti. Zájem široké veřejnosti o toto dílo, který se projevil okamžitým jeho rozebráním na knižním trhu, je toho nejlepší důkazem.

Zmapovat a zhodnotit nesmírné kulturní bohatství naší země, získávat další poznatky ve výzkumu uměleckých památek není a nemůže být samoúčelné a nemá vést k pouhému staromilství. Smyslem tohoto úsilí je kromě jiného využití těchto svědků minulosti pro současné kulturní potřeby naší socialistické společnosti včetně zachování dobrého životního prostředí.

Péče o tyto historické skvosty, ať již civilního nebo sakrálního charakteru, je v popředí pozornosti státních orgánů. A kromě toho až dojemně působí také neuvěřitelná obětavost některých občanů, kteří dobrovolně, bez nároku na odměnu, svou houževnatostí a důvtipem přispívají k záchraně a k novému jejich užití — jsou to jednotlivci i organizace Národní fronty, kteří se ujímají tohoto velkého úkolu. V posledních třech letech bylo na obnovu historických nemovitých

památek věnováno ze státních prostředků celkem 800 miliónů až jedna miliarda korun ročně, a od února 1948 celkem 15 miliard korun.

Putování po naší rodné zemi — a k tomu nacházíme čas i teď, v období velikonoce — nás někdy zavede do míst, která jsme neznali a která nás mile překvapí a zaujmou svou scénérií nebo zvláštní dominantou, vyjádřením okolní krajiny. Mezi takové pozoruhodné dominanty patří např. pavlánský kostel Nejsvětější Trojice v malé obci Klášter u Nové Bystřice v jihočeském pohraničí. V kouzelném prostředí náhorní planiny, uprostřed lesů a rozsáhlých luk a nad rybníkem, u něhož i v létě vládne nezvyklé ticho, se tyčí nad starodávnými lipami monumentální stavba, viditelná již zdaleka. Pražanům ne náhodou připomíná kostel sv. Ignáce na Karlově náměstí nebo o něco starší kostel sv. Salvátora v Klementinu.

Původní kostel Nejsvětější Trojice byl postaven v roce 1507. V roce 1533 byl zrušen, pak obnoven roku 1626 a v letech 1668—1682 nově postaven a největší pravděpodobností vlašským stavitelům G. D. Orsini. Kostel patří mezi významné stavby raného baroka v Čechách a jeho dispoziční zvláštnost nemá v naší církevní architektuře 17. století obdoby. Kult tří „záračných“ (léčivých) pramenů, které se nalézají pod hlavním oltářem, byl zřejmě jedním z hlavních důvodů k jeho umístění do svažujícího se terénu i určujícím faktorem pro funkci kostela sloužícího nejen bohoslužbám, ale i poutním účelům. Vnitřek je bohatě zdoben štukami z r. 1674—75 od pražského měšťana vlašského původu G. B. Comety. Pozoruhodné je také zařízení kostela. Hlavní oltář portálový z roku 1678 pochází od vídeňského uměleckého truhláře K. Zellera, sochy českých patronů a ostatní sochařská výzdoba z roku 1679 od Z. Lichteberga. Kromě dalších výtečných prací (relikviář, sochami zdobené varhany z roku 1703) je pozoruhodné překrásné miniaturní sousolí Ukřižování a pašiových scén v sakristii — dřevorezba z doby kolem roku 1710, zvaná Strom života.

Uměleckohistorická hodnota a ojedinělost této raně barokní architektury s bohatou vnitřní výzdobou jsou nesporné. Zvnějšku i zvnitřku však potřebuje stavba nutně opravu. Krajně potřebné je dokončit střechu, již silně zatéká, vyměnit okapy, shnilé krovy a podpěrné trámy a obnovit zničené části zdí a podlahy.

Orgány Státní památkové péče a ochrany přírody i příslušné národní výbory Jihočeského kraje i přes ztížené podmínky věnují ochraně, opravě a stavebním rekonstrukcím památkových budov mnoho nových sil i prostředků. Jen za rok 1981 představovaly celkové náklady na údržbu uměleckých památek v tomto kraji částku 17 985 000 Kčs.

Napoleons offene Zech

BOURG-ST-PIERRE, 7. April (dpa / AFP). Die Gemeinde Bourg-St.-Pierre in den Walliser Alpen will den für die nächste Woche geplanten Staatsbesuch des französischen Präsidenten François Mitterrand in der Schweiz nutzen, um Frankreich an die Schulden zu erinnern, die Napoleon vor genau 183 Jahren dort hinterlassen hat. Der Ortsvorsteher des 246-Seelen-Dorfes am Fuß des Großen St. Bernard meinte am Donnerstag, die Gemeinde wäre bereit, „auf Zins und Zinseszins zu verzichten“ — immerhin inzwischen 150 Millionen Franken — und würde sich über eine „rein symbolische und freundschaftliche Geste“ Mitterrands freuen. Napoleon überquerte im Mai 1800 den Großen St. Bernhard, wobei er und seine 40 000 Soldaten in dem kleinen Dorf eine offene Rechnung von 45 334 Schweizer Franken und 5 Rappen hinterließen. Die Begleichung der Schulden für „183 von der Armee geliehene Kupferkessel und Töpfe, von denen 80 niemals zurückgegeben wurden, ... 2037 gefällte Tannen und Lärchen ... die Arbeit von Wallisern für drei Franken pro Tag“ hatte Napoleon schriftlich zugesichert. Dieses historische Dokument sei, so der Ortsvorsteher, weiterhin gültig, da Staatsschulden nicht verjähren. Dies habe sich die Gemeinde von Spezialisten des Völkerrechts bescheinigen lassen.

A CO JE NAH DLUŽNA
ČESKOSLOVENSKU?

V současné době se zahájí jedna z nejprosaň-
lejších akcí, a to celková rekonstrukce španělské-
ho kláštera jindřichobrodského zámku, která má
být dokončena v roce 1989 náklady asi 50 mil-
iónů Kčs. To je vzhledem k historickému, kul-
turnímu a společenskému významu této národní
památky jistě nutně a správné. Jistě se v dohledné
době dostane i na opravu objektu v Kladně, aby
se i tato starobylá barokní stavba zaskvěla v no-
vé kráse.

Vzácná umělecká památka — reliéf Ukřižování a pašiových scén, nazvaných Strom života, v kostele Nejsvětější Trojice v Klášteru. Pochází z roku 1710
Foto — J. HAMPL

Za tajemstvím dna Macochy

V nedaleké vesnici Vilémovice žil otec s dítětem. Zemřela mu žena, jeho druhá žena si do manželství přivedla vlastní dítě. A když ji onemocnělo, šla na radu k místní vědmě. Ta jí poradila, že když svrhne do propasti dítě nevládní, její se uzdraví. Šla tedy s dítětem sbírat lesní plody až ke strašidelnému jícnu. Tam nevládního synka hodila. Jako zázrakem se však dítě zachytilo šatíčkami na stromě, rostoucím v kolmé skále. Nedaleko pracující dřevorubci uslyšeli žalostný pláč a chlapce zachránili. Když se ve vesnici lidé dozvěděli o "strašném činu", vhodili sami macochu do propasti.

Touha po poznání a dobrodružství lákala již odedávna odvážlivce ke zdolávání kolmých skalních stěn. První historicky ověřený sestup na dno propasti provedl minoritský mnich Lazar Schopper v roce 1723. Tímto činem protřel pláště tajemných zkazek. Druhou expedici vedl dvorní fyzik a matematik císařského dvora Jan Antonín Nagel v roce 1748. Do Macochy však sám nestoupil. Najal si dva horníky, které nechal spustit na dno. Ani tato výprava neměla prakticky žádnou vědeckou cenu. Nagelovi se nepodařilo ani odhadnout skutečnou hloubku propasti. Ve svém líčení ji popsal o 202 metry hlubší, než skutečně je. Kusé jsou zprávy i o sestupu hraběte Karla Salma z roku 1778.

První, možno říci odborná expedice, byla vedena v roce 1784 inženýrem Karlem Rudžinským. Se třemi přáteli pobyl na dně pět hodin. Vystavil vědecky cennou teorii o vzniku Macochy, jako o prolomeném závrtu; a nakreslil průřez a půdorys propasti. Bylo to vůbec první kartografické znázornění krásné propasti na světě. Také on však neodhadl ani zdaleka její hloubku. Další významnou výpravou byl sestup hraběte Hugo Salma s osmi účastníky v roce 1808. Poprvé bylo použito lanového žebříku. Velice důležitý byl objev Trámové jeskyně, která souvisí s jeskyněmi Punkevními. Učinil tím první krok k jejich odhalení. Pro velké náklady bahna se však nemohl dostat dál.

Téměř o půl století později, v roce 1856, se uskutečnila výprava dr. Jindřicha Wankela, hutního lékaře v Blansku. Za pomoci rumpálu a lan se kromě několika havířů do propasti spustil hrabě Erich Salm, dr. Wankel, mechanik Jan Franta, šichtmistr Mládek, hůrní asistent Medřitz a důlní Sediák. Byli vyzbrojeni tehdejšími vědeckými přístroji všeho druhu pro důkladné měřičské snímky, meteorologická měření, geologická pozorování a průzkumy jeskyní. Nejvýznamnějším objevem bylo přesné určení jeskyní vedoucích k výtoku Punkvy. Wankel soudil na existenci těchto prostor podle prudkého průvanu nad jezírkem jeskyně.

A tak bych mohl vyjmenovávat jednu výpravu za druhou s jejich větší či menšími přínosy pro poznání dna propasti a z něj vycházejících jeskyní.

Zvláštní kapitola pak tvoří výpravy za sebevrahy, kteří skokem do pro-

pasti řešili své životní problémy. Dva občané Vilémovic, Martin Kaša a Josef Nejezchleb, se na vytahovače nešťastníků z Macochy dokonce specializovali.

K objevení cesty na dno Macochy jeskyněmi došlo až v našem století. Karel Absolon, jemuž lásku k tomuto romantickému kraji vštípil jeho děd dr. Wankel, sestoupil poprvé do Macochy jako posluchač filozofické fakulty v roce 1901. Vybaven provazovými žebříky a telefonem si s přáteli prohlédl dno, přilehlé jeskyně a provedl faunistický výzkum. Při své druhé expedici r. 1905 již použil gumovo-plátěného člunu, přístrojů pro mapování a nivelizaci, meteorologická pozorování, deskový fotografický aparát a mnoho dalších vědeckých přístrojů. Za stejných podmínek i technického vybavení proběhly Absolonovy sestupy i v letech 1907 a 1909. Kromě objevu dalších přilehlých jeskyní a vědeckých badání se však cestu jeskyněmi najít nepodařilo.

Až v září roku 1909 stanula poprvé lidská noha ve velkých prostorách Punkevních jeskyní. Když se prof. Absolon pokusil sledovat tok Punkvy starým opuštěným korytem, došlo k odkrytí velkých balvanů. Malý otvor, který se za nimi objevil, vykazoval opět charakteristický průvan. Spolu s V. Jeskem se propadli do divukrásné krápníkové jeskyně. O tom, že směřuje k propasti nebylo pochyb, což později dokázalo přesné měření. A nebylo to chodba jen jedna, ale celý labyrint. K překonání dna Macochy zbývaly tehdy pouhé 73 metry.

Pro ulehčení prací byl v roce 1913 ve vrtákovských železárnách zbudován obrovský železný žebřík a spuštěn z dolního měřku na dno. Dělníci pracovali jak v Trámových jeskyních, vycházejících ze dna, tak i ze strany Pustého žlebu. Nepříjemný klíkatý sífon bylo rozhodnuto obejít 34 metry dlouhým tunýlkem. Za pomoci dynamitových náloží byly objeveny nové kouzelné jeskyně prostory, ukončené opět sífonem. Byl to též sífon, u kterého se práce zastavily i z druhé strany. Ke slovo přišly odstředivé pumpy...

Psal se 30. leden 1914. Profesor Absolon vstoupil suchou cestou až na dno „nepřístupné hrozné propasti na Moravě“. Sám o tom tehdy napsal: „Byl překrásný zimní večer, kdy jsem poprvé na této cestě putoval. S tlukoucím srdcem vstoupil jsem na zasněžené dno Macochy, 32 let po tom, kdy jsem Macochu poprvé uviděl a 13 let poté, kdy jsem se poprvé dna Macochy dotkl.“

To vše však citlivostivému dr. Absolonovi nestačilo. Umínal si dostat se na dno Macochy ještě po vodě podzemní říčky Punkvy. Za pomoci vrtacího stroje a vojenského oddílu odstraňoval skály, visící pod hladinou. Významné bylo objevení Pohádkových jeskyní, které jsou nejkrásnější prostorem v Moravském krasu a jednou z nejkrásnějších krápníkových jeskyní na světě.

Mnoho bojů s přírodou i vášnivými odpůrci musel vybojovat, než se mu podařilo prosadit proražení odvodňovacího tunelu až po slavnostní otevření podzemí Punkvy 1. července 1933. Tak se veřejnost mohla dostat

do prostředí přírodních krás téměř v té podobě, jak je známe dnes. Úsilí všech těchto ktepí postupně dobývali tajemství propasti, bylo korunováno úspěchem. Úspěchem, který předtím nenapadl ani toho nejděvčatějšího snílka. A tisíce lidí oněmělých úžasem nad čarokrásnými výtvory přírody si někdy ani neuvědomují, kolik lidského umu, síly, vytrvalosti v boji s přírodou bylo zapotřebí, aby dnes v kildu prošel a proplul těmito místy.

V březnu proběhla tiskem zpráva, že podzemní říčka Punkva je bez vody. Montéři ČKD Blansko totiž zahájili opravu stavidel Punkevních jeskyní. Byl odveden tok Punkvy a přístupně asi 200 metrů lodní trasy. Návštěvníci tak mohou procházet po suchu v místech, kde jinak hloubka vody dosahuje až třiceti metrů.

dono i číslo licence. Aby zlatokop neztratil právo na svůj dílec, musí na něm pracovat nejméně dva-
cet dnů v roce.

Ale nejen nešetní amatéři se snaží přijít k bohatství tím, že se jim podaří najít zlatou žílu nebo alespoň pořádně valoun žlutavého kovu. I mnohé velké podniky uzavírají, zda by nestálo za to pokusit se zpracovat hlady hlusiny pozcházející z doby nejvzrochlejší slávy dola, kdy technologie získávání zlata nebyla ještě tak propracována. Avšak přes velké halas kolem novodobé kanadské zlaté horečky nikdo vlastně ani neví, jestli se na někoho už umálo těst. Žádný zlatokop se zatím svým přípacným úspěchem nepochlubí. Zřejmě v hlubokých a pustých lesích severního Ontaria by to nebylo právě rozumné a bezpečné. (nd)

Nová zlatá horečka v Kanadě

Kanadu ovládla horečka. Zlatá horečka. Zlaté bylo objeveno na severu provincie Ontario a tisíce zlatokopů se vydaly na cestu. Aby v lesnaté krajině hledaly své životní štěstí, aby se pokusily uskutečnit naději na zbohatnutí, aby se staly přes jeden den, za jednu jedinou noc, miliónáři.

Hlavním střediskem současné zlaté horečky v Kanadě se stala malá osada Timmins, kde zlatokopové prosávají zemini ze dvou starých šacht až v hloubce dva tisíce metrů. Dávno opuštěné doly začaly přitahovat hledače pokladů, co cena tohoto kovu začala na světovém trhu stoupat až do závratných výšek. Zprávy, že na severu provincie Ontario je zlato, nejsou nikterak nové, to se vědělo už dávno. A v roce 1909 dva zlatokopové, Nollinger a Gillies, a obrátili si svůj díl o výměně 400 krátkých dolůch tolik zlatu, že svým jménem, kde je zároveň uve-

Tempo 30 in Nederlanden

HB DEN HAAG, 7. April. Jede niederländische Gemeinde darf jetzt die Höchstgeschwindigkeit von Kraftfahrzeugen innerorts von 50 auf 30 Stundenkilometer herabsetzen. Mit diesem Beschluß kam die Regierung einem Wunsch vieler Gemeinden und Organisationen nach. Eine Mehrheit der niederländischen Abgeordnetenkammer hatte sich dafür eingesetzt, die einzelnen Gemeinden selber bestimmen zu lassen, ob sie zur Herabsetzung der Höchstgeschwindigkeit übergehen wollen oder nicht. Die Gemeinden sollen nun bestimmte Zonen anweisen, in denen die neue Geschwindigkeitsbegrenzung in vollem Umfang gilt. Auf den Hauptstraßen muß jedoch die bisherige Höchstgeschwindigkeit von 50 km/h in Kraft bleiben.

AUT A BY SE HĚLA PŘES
VESNICE TLACIT.

Třpyt krůpěje jitřní rosy

Jednoho podzimního dne roku 1914 vynesli sloužilci z Briliantové síně Zimního paláce v Petrohradě (pět těžkých železných trublic). Ve snaze nevyvolávat něčí zvědavost noložili trubky do normálního vlaku, který odjížděl do Moskvy. Záhadný náklad byl dopraven do Kremle a ukryt v tajné pokladnici. Až v roce 1922 byly trubky otevřeny. Ukázalo se, že jsou plné klenotů: drahokamů, náhrdelníků, diádemů a broží.

Skvosty patřily Ruské říši a byly přemístěny do Moskvy, dál od hranic, když začala první světová válka. Při jejich ukládání do trubek se spěchovalo, šperky byly ledabyle zabaleny do hedvábného papíru a nebyl ani pořízen jejich popis. Proto byl k otevření trubek pozván také největší ruský znalec drahokamů akademik Fersman. Jeho úkolem bylo pečlivě každou věc prozkoumat a vědecky ji popsat. Po dvou letech, když byly hromady pokladů utříděny, byly dopraveny do pokladnice nazvané Diamantový fond SSSR.

Dnes tvoří v Kremle stálou výstavu přístupnou veřejnosti. Exponáty, které jsou zde shromážděny, oslňují nejen pohádkovou hodnotou, ale především uměleckou dokonalostí — od velké carské koruny, na níž se třpytí 5000 brilantů (jejich celková váha je 2858 karátů), až po jemnou brož ve tvaru brilantových vinných listů a brilantové řetízky s přívěsky.

Pýchou diamantového fondu jsou takzvané „historické drahokamy“: diamanty Orlov (189,62 karátů) a Šach (88,7 karátů), a dále safír (258,18 karátů) a smaragd (136,25 karátů), největší svého druhu na světě. Do kolekce patří i jedinečné zlaté a platinové valouny.

V posledních deseti letech se sbírka rozšířila o nové exponáty — jakutské diamanty. Většinou nemají velký průměr — 1—4 milimetry, jsou však vzácně průzračné. Je jich tu přes 1500. Ostatně ve vitrínách sovětského diamantového průmyslu se třpytí i velké krystaly. Podle tradice se jim dávájí i jména. Mezi 300 pojmenovanými diamanty je Komsomolskij (48,48 karátů), Valentina Těreškovová (51,68 karátů), Oktabrskij (68,47 karátů) a Čekista (95).

Zvláštní skupinu tvoří obří kameny. Přeborníkem je diamant Hvězda Jakutská (232,10 karátů). Ve srovnání s ním vypadají „králové drahokamů“ Orlov a Šach nepatrně. Expozice diamantových „obřů“ začala prvním jakutským krystalem Marja (106 karátů). Ten byl v roce 1966 považován za největší jakutský diamant.

V jedné skřínce jsou ve třech řadách diamanty bránci všemi duhovými barvami. Výrazně se liší zabarvením. Každá řada odpovídá určitému nalezišti. Nahoře jsou kameny tlumených šedavých odstínů z jakutského Alchalu, uprostřed světle žluté z Uralu a dole září jako průzračné ledové krystalky diamanty z Mirného v Jakutsku.

V expozici se objevily i práce dnešních klenotníků. Platinové a zlaté náhrdelníky a brože ozdobené brillanty a jinými drahokamy se mohou kráskou a mistrovským zpracováním měřit se starými šperky.

Jak se stanoví cena různých kamenů nebo výrobků? Ne vždy podle velikosti. Diamant Havír není například příliš velký — jen 44,82 karátů. Přesto jej odborníci ocenili na 90 000 rublů. Přihlídní-li čirosti a klasické formě přírodního krystalu, který vypadá, jako by vyšel z ruky dovedného klenotníka.

Při hodnocení se berou v úvahu tři ukazatele: cena drahokamů a kovů, z nichž se výrobek skládá,

a umělecká a historická cena skvostů. Kolik asi může stát celý soubor diamantového fondu? Tuto otázku návštěvníci často kladou pracovníkům výstavy. Odpověď na ni není možné. Celkovou cenu pokladů je prostě těžké si představit, neboť je nesmírná. Navíc všechny pokusy přesně stanovit tuto částku budou jen velmi přibližné. Některé výrobky ruských mistrů z 18. a 19. století jsou téměř neocenitelné. Opravdu těžko lze určit peněžní ekvivalent, který by vystihl jejich skutečnou hodnotu.

V našem století vědeckotechnické revoluce potřebují lidé diamanty především nikoli jako ozdobu. Diamanty se nedají nahradit pro svoji tvrdost, je to materiál, bez něhož se stěží obejde věda i technika. Estetická hodnota ušlechtilých krystalů však neklesá. Každý kámen je ztělesněním krásy a vznešenosti přírody. Hrany se třpytí a před očima má člověk hned šlehnutí blesku, hned zase třpyt jitřní krůpěje rosy, nebo září duhy.

Velikonoční obyčje

(čtk): Velikonoční pomládka se stále řadí na první místo mezi uchovanými obyčjemi v ČR. Její tradice se udržela v 64 okresech. Zvláště na jihovýchodní Moravě má slavnostní charakter, který ji dodávají národopisné soubory. Na Uherskohradištsku, na kylovském Doňácku, ale i na Valašsku chodí s pomlázkou v pondělí děti, mládě a muži a v úterý ženy. Starší chlapci nosí dvou- až třimetrové „tily“, na které jim děvčata zavěšují barevné pentle. Na Valašsku dostávají dívky po nohách ozdobeným jalovcem nebo „tatarem“. Stále méně chlapců chodí po pomlázce se „tily“, pletenými z vrbových prutů. Převládají kupované jednoduché „tily“, u dospělých mužů rkosky, vařečky, koplšte a cepy. Jen ve 30 okresech ČR se udržela tradice velikonočního hrkání a klepání, a to hlavně na Moravě. Místní organizace Českého zahrádkářského svazu na kylovském Doňácku pořádají v posledních letech o velikonoční neděli odpoledne výstavy vln a ochutnávání. Blíží se velikonoční soudky prozrazují ve městech slánky s krásně ozdobenými kraslicemi, jejichž malování patří k nejvíce oceňovaným projevům lidového užitkového umění.

Historický dokument

Dne 5. dubna 1945 v Kolíně na své schůzi první vlády Národní fronty Čechů a Slováků byl vyhlášen program, který je v historii zapsán jako základní dokument nové cesty našich národů. Proklamoval hlavní požadavky, na nichž měl být nový život osvobozené země vytvářen, revoluční principy, jejichž důsledné respektování vytvářelo dalekosáhlé možnosti k dalšímu vývoji národně demokratické revoluce. Jeho jednotlivé kapitoly postihovaly základní okružní problémy, které budovala nová republika. Fešit, a to jak ve své zahraniční politice, tak v hospodářské, sociální a kulturní sféře, zejména však ve vnitřním uspořádání a řízení veřejných záležitostí. Plněním programu se stala páte kapitola hovořící o zajištění zásady, že lid je jediným zdrojem státní moci a že jejím výrazem jsou „jakožto nové orgány státní a veřejné správy lidem volené národní výbory“. Po celou dobu své existence prokázaly svou nezastupitelnou roli v našem politickém systému, protože vyjadřují podstatu socialistické demokracie, počínající v největší míře účastí občanů na správě veřejných záležitostí. Proto naše společnost věnuje neustálou pozornost jejich funkci, prohlubování jejich působnosti. Svědčí o tom i pečlivá práva obou novel zákona o národních výborech, která dříve než byly přijaty Českou národní radou, byly dříve než se jejich hlasy projevily, aby neuzavřený zákon vytvořil dobré podmínky především pro práci volených orgánů. V duchu principů Kolínského vládního programu se tedy neustále prohlubuje demokratický a socialistický zřízení, v němž národní výbory zaujímají významné místo. (vpo)

**DOKUMENT, KTERÝ VYKVAL
STATISTICE DO EXILU!
A BEZ NĚJ TOMU VŠEMU
POŽEKVAL!**

Muzeum české vesnice

(čtk): Od roku 1972 se v Muzeu vesnice v Kouřimě na Kolínsku vybudovalo více než deset historických staveb, které jsou jedinečnými doklady lidové architektury české a moravské vesnice. Mezi nejstarší budovy v muzeu patří tzv. polygynální (mnohoúhlá) stodola z Benešovské postavená roku 1648. V roubeném špýcharu z 18. století, který byl do Kouřimi přenesen z oblasti dnešního vodního díla Želivka, sídlou návštěvníci prohlédnout dobové prostředky na zpracování mléka a výrobu mléčných produktů. Jedním z nejvýznamnějších objektů Muzea vesnice je celoroubená kovárna ze Starého Bydžova, na jejíž vlně je vytesán letopočet 1774. Rada dalších objektů, mezi nimi např. chalupa drobného rolníka z Havlíčkovobrodské nebo statek z Týřovic, dokumentuje prostředí, ve kterém žili a pracovali naši předkové. Výstava muzea bude pokračovat i v dalších letech. Po jeho dokončení zde bude umístěno 38 historických budov vesnického charakteru z celé ČR.

Řemeslo šindelářů nevymizelo

(čtk): Na 400 000 dřevěných šindelů vyrobí v letošním roce 130000 šindelářů, kteří pracují na 1700 šindelárnách v Československu. Letos budou Karlovičtí opravovat mj. brad Buchlov, slovenské Joděnice v Komárně, správu zotavoven ROH na Cerveno-horském sedle. Velešské muzeum v Rožnově pod Radbuzou a další. Výroba šindelů má na Valašsku dlouhou tradici. Strojný způsob se neosvědčil, a tak se šindelují ručně z polozpracovaného smrkového a jedového dřeva stromů starých 60—80 let. Vybrání se především stromy ze slunných strán. Ručně vyrobený šindel je velmi hladký a vydrží až 60 let. Původnost dřeva, jež je jedinou z hlavních podmínek trvanlivosti, nemůže být narušena. Kromě dalších šindelů k pokrývání střech zhotovují v Karlovičích také křeští z měkkého kvalitního dřeva, vhodné zejména k obkládání venkovních stěn.

Zapálil rodinný domek

(re): Světlý rodinný domek zapálil v sobotu v Počlovicích v okrese Uherské Hradiště 39letý Josef B. Mottem jeho žnu byly nehody a manželkou. Skoda na domku i garáži se zaparkovaným osobním automobilem se odhaduje na 100 000 Kčs.

▲ Dostavěný domek je motiv činu 32letého Ledeslavu H., který v sobotu v Trutnově Borku v okrese Frýdek-Místek zapálil bytové zařízení v ložnici rodinného domku a zapálil tak škodu zhruba za 80 tisíc Kčs. Po zahoření požáru odešel na zahrádku, kde se pokoušel oběsit. Sousedé mu však v tom zabránili. Muž byl převezen do nemocnice.

HANŮČKY POHŘÍCHU PŘEŠLY...

Höhere Maut in Frankreich

MÜNCHEN, 7. April (Reuters). Die Autobahn-Gebühren in Frankreich sind nach Angaben des ADAC um bis zu zehn Prozent heraufgesetzt worden. Für die rund 480 Kilometer lange Strecke von Straßburg nach Paris müßten nun 130 Franc (etwa 45 Mark) statt 119 Franc (41 Mark) gezahlt werden. Die Route von Mülhausen zur spanischen Grenze über die Rhonetal-Autobahn koste jetzt 74 Mark, rund sieben Mark mehr als bisher.

**A FRATICI SI TAOY
1970/ ZADARNIKO!
LECHE MON CUL!!**

Fünf Jahre in der US-Botschaft

WIEN, 7. April (dpa/UPI). Die sibirische Angehörige einer christlichen Sekte, die fünf Jahre lang in der amerikanischen Botschaft in der sowjetischen Hauptstadt Moskau gelebt hat, ist am Mittwoch in Wien eingetroffen. Lydia Waschtschenko (32) hatte 1978 in der Botschaft Zuflucht gesucht, nachdem ihr die Ausreise aus der Sowjetunion untersagt wurde.

Kuře v kuchyních světa

KUŘE SE ZÁMPÍONY PO HAVANSKU (Kuba): 1 kuře, 200 g žampionů, 4 brambory, 3 zelené papriky, 100 g másla, 1 větší cibule, 1/8 litru přírodního bílého vína, vývar z kostky slepičího bujónu, kari koření a sůl. — Drobně nakrájenou cibuli zpěníme na polovině másla, přidáme očištěné, oloupané, na plátky nakrájené žampiony, osolíme, podlijeme trochou vývaru a dusíme do polevněka. Směs necháme vychladnout. Kuře očištíme, omyjeme, osušíme, osolíme a okrojíme kari kořením. Prochladlou směsí naplníme břišní dutinu kuřete a na zbylém máse kuře ze všech stran opečeme do zlatosti. Po deseti minutách opékání přidáme na plátky nakrájené

brambory, nakrájený drůbeží šaludek, srdce, játra a na nudličky nakrájenou, očištěnou, jáder zbavenou papriku. Podlijeme vínem a za občasného podlévání drůbežím vývarem dusíme doměkka. Měkké kuře vyjmeme, rozdělíme na čtyři porce, urovňáme na mísu a obložíme podušenou směsí. Štávu podle chuti přisolíme a přelijeme jí kuře. Podáváme s brambory a salátem ze syrové zeleniny.

KUŘE DUSENÉ PO DURYŇSKU (NDR): 1 kuře, 200 g kerotky, 1 malý celer, 200 g perlových cibulek, 4 lžíce sterilovaného hrášku, 80 g másla a sůl. — Kuře očištíme, uvnitř osolíme a v troubě na máse upečeme doměkka. V průběhu pečení přeléváme vypečenou štávu a podléváme horkou vodou. K téměř měkkému kuřeti přidáme na nudličky nakrájenou kerotku, sterilovaný hrášek, na malé kostičky nakrájený celer, cibulky a podusíme, až zelenina změkne. Vhodnou přílohou jsou vařené brambory a salát z čerstvé zeleniny.

KUŘE NA VÍNĚ PO KORUTANSKU (Rakousko): 1 kuře, 100 g slaniny, 2 velké cibule, 2 stroužky česneku, 44 litru červeného vína, 1 lžička polohrubé mouky, mletý pepř a sůl. — Na pekáčku vykvaříme rozkrájenou slaninu, přidáme drobně ušekanou cibuli, nadroho nakrájený česnek, osolíme a opepříme naporcované kuře. Krátce je osmahneme, pak zalijeme vínem a dusíme přiklopené na mírném ohni asi 45 minut. Podle potřeby podléváme v průběhu dušení horkou vodou. Měkké kuře vyjmeme, vypečenou štávu zaprášíme moukou a přecedíme na kuře. Podáváme s bílým pečivem nebo s vařenými brambory.

Zur Probe ins Kloster

MINDELHEIM, 5. April (dpa). Das Franziskanerinnen-Kloster in Mindelheim (Landkreis Unterallgäu) geht auf der Nachwuchssuche neue Wege. Für junge Mädchen, die in den Orden eintreten wollen, bietet es ein „Schnupperwochenende“ an. Wer sich für das Leben im Kloster interessiert, kann daran von Freitag- bis Sonntagabend teilnehmen. Oberin Martha Möst hofft, daß sich dadurch die Reihen der Schwestern wieder füllen. Derzeit sind nur neun von 36 Chorstühlen besetzt, die letzte Einkleidung liegt Jahre zurück. Anfang März hatten die deutschen Benediktinerabteln „Tage im Kloster“ angeboten. Männer und Frauen könnten an religiösen Kursen teilnehmen oder sich als Einzelgäste am Gemeinschaftsleben der Ordensleute beteiligen.

Odsouzení bezohledného aktu

Lisabon: Na mezinárodní konferenci solidarity s frontovými státy, za mlr a národní nezávislosti v jižní Africe, která probíhá v Lisabonu, bylo sveltečně prohlášení Čs. výboru solidarity s národy Afriky a Asie k zadržení Čs. a portugalských občanů protivládni skupinami UNITA, v němž se mj. uvádí: Únos a nezákonné zadržení Čs. expertů a jejich rodinných příslušníků vyvolaly širokou vlnu protestů a rozhořčení Čs. veřejnosti. Tento bezohledný akt je namířen proti nezávislé Angole. Jeho oběti se stali bezbranní Čs. a portugalské občane, včetně žen a dětí, kteří mírovou práci pomáhali při budování národního hospodářství Angoly. Ošle odsuzujeme tento akt hrubé zrády, odporující mezinárodněprávní normám, rezolucím OSN a základním lidským právům vůbec. a žádáme bezpodmínečné urychlené propuštění všech zadržených osob. Obracíme se na světovou veřejnost, aby podnikla všechny možné kroky, směřující k osvobození zadržených, a podpořila všechny akce, které by přispěly k dosažení tohoto cíle.

Předseda prozatímní vojenské správy rady Sociálně demokratické Etiopie Mengistu Haile Mariam zaslal lisabonské konferenci dopis, v němž se mj. uvádí, že únos Čs. a portugalských odborníků dává nový rozměr kolaboraci pretoristického rasistického režimu s protivládními živly v afrických státech. Kopistatipoval, že smyslem únosu je překazit mezinárodní humanitární pomoc poskytovanou africkým národům.

● Světová spotřeba „skotské“ byla loni o více než devět procent nižší než v roce 1978. Největší světový producent skotské whisky, Distillers Co. Ltd., oznámil, že v důsledku krize musí uzavřít některé provozovny a propustit 530 dělníků.

Angolské výročí

Luanda: Ve složité vojenské a politické situaci oslavila Angolská lidová republika svůj svátek — Den vítězství. Dne 27. března 1976 byl z jejího území vyhnán poslední vojsk Jihoafrické republiky. Po vítězství podnikla vláda republiky energické kroky k obnově národního hospodářství. Zvýšila se životní úroveň obyvatelstva a jsou vychovávaní kvalifikovaní od-

borníci pro průmysl a zemědělství. Velká pozornost je věnována likvidaci negramotnosti. Za úspěchy v této oblasti byla republika udělena cena UNESCO. Nepřátel angolské revoluce však neustále brání Angolanům ve výstavbě nového života. Jihoafričtí rasisté za podpory vlády USA okupují jižní část Angoly. Za těchto podmínek jsou lidové hnutí za osvobození Angoly (MPLA) — strana práce a vláda ALR nuceny podnikat vše k upevnění obranyschopnosti.

Čekání na malého pandu

New York: Ve washingtonské zoologické zahrádce v těchto dnech a napětím očekávají, zda milostné hrátky medvídků panda Sing-sing a Ling-ling přinesou křížené ovoce v podobě malého pandy. Ošetřovatelé jsou nervózní zejména proto, že třináctiletí rodiče si za osm let společného života lásku nikterak neprojevili. Zatím musejí trnout dále, neboť ještě nevědí, zda se Sing-singovi podařilo přivést Ling-ling do jiného stavu. Proto ji raději ještě umělé oplodnití semenem samečka Čia-Čia z londýnské zoo. Už nyní se proto diskutuje, kdo by mohl být novorozenci vzácného medvídky pokrevním otcem.

Chmel pro labužníky

Brusel: Nejen pivo je člověk živ, řekl si A. Matou z pěstitelské stanice v belgickém Marelbeke u Gentu a začal pokusně celoročně pěstovat výhonky chmele pro obchacení jideiníku místních restaurací. K produkci výhonků byla v Marelbeke vybudována zvláštní hala, kde se při teplotě 13 stupňů Celsia již po 12 dnech sbírá první úroda. Zatím se po pěti „sklizeň“ výhonků musí chmel přesazovat na volné záhony, kde dochází k jeho regeneraci. Na trhu stojí dnes kilo chmelových výhonků asi 1000 franků, což je dvojnásobná cena kvalitního masa. V restauracích se za 150 gramů vařených výhonků platí asi 400–500 franků, takže zatím figurují jen mezi pochoutkami.

aktualita

LUANDA: V angolském hlavním městě Luandě byl ve čtvrtek zahájen soudní proces s příslušníky protivládní organizace UNITA, kteří spáchali v roce 1981 na angolském území řadu teroristických a diversních akcí. Jak oznámila angolská tisková agentura ANGOP, zabili členové UNITA při těchto operacích velký počet pokojných angolských občanů a zničili také radioi

Soudní proces v Luandě

v obci Vaco-Congo. Vyšetřování dále ukázalo, že příslušníci UNITA působili od roku 1976 jako ilegální skupina, která organizovala sabotážní akce proti hospodářským objektům. Členové skupiny verbovali mezi obyvatelstvem domoácí a rozkládali li, aby diskreditovali politiku angolské vlády a pokrokový rozvoj země. Shromažďovali také informace vojenského charakteru. ● Osm předních činitelů angolské kontrarevoluční organizace Národní fronty osvobození Angoly (FNLA) se 18. března v pohraničním městě Nguia u zairských hranic dobrovolně vzdalo úřadům ALR. Jsem mezi nimi vrchní velitel FNLA P. B. Kinbama, velitel M. G. António, P. N. António a čtyři instruktoři. FNLA bojovala vedle tzv. Národního svazu pro úplnou nezávislost Angoly (UNITA) po vyhlášení nezávislosti Angoly v roce 1975 v občanské válce proti MPLA. Od své porážky vede ilegální boj za svržení angolské vlády.

1.4.83
KONEČNE TO VÍME
OFICIÁLNĚ!

Propustit unesené Čs. občany

Budapešť: Únos a zadržení Čs. občanů, mezi nimiž jsou ženy i děti, angolskou protivládní organizací UNITA rozhodně odsoudil v rozhovoru se zpravodajem ČTK v Budapešti generální tajemník maďarské Celostátní mírové rady Barna Sarkadi-Nagy. Akci UNITA označil za nepřijatelnou a neomluvitelnou násilí na liddech, kteří pomáhali při budování mladé ALR. Rekl, že tento čin pouze poslouží zájmům reakčních sil, které chtějí znemožnit spolupráci socialistických zemí s nezávislými africkými státy a neštít se žádných prostředků, aby mohly bránit pokroku. Celostátní mírová rada i celá maďarská veřejnost žádají, aby byli unesení Čs. občane okamžitě propuštěni.

1.4.83
„A TĚCH 20 PORTUGALCŮ SI
MŮŽOU NECHAT?“

VÝCHODNÍ CHMEL
BUDU VADIT Z KULTY!

Frühjahr 1933: Eine Kriegserklärung der Nazis an die Zivilisation

Der 1. April 1933 wird heute unterschiedlich eingeschätzt. Einerseits verblaßt der Tag, an dem die deutschen Juden aus der Gemeinschaft der Deutschen ausgeschlossen wurden, angesichts dessen, was zehn Jahre später geschah: dem Holocaust. Was war der „Boykott“, mit dem die Vertreibung der Juden aus öffentlichen Ämtern und Stellungen begann und SA-Posten vor jüdischen Geschäften postiert wurden, gemessen an den Gaskammern und Krematorien der vierziger Jahre? Andererseits wird rückblickend deutlich, daß jener Tag vor fünfzig Jahren die mehr als hundertjährige Epoche der jüdischen Emanzipation in Deutschland beendete, daß er den Beginn eines Krieges darstellt, eines versteckten Krieges allerdings, der erst sechseinhalb Jahre später, im September 1939 ausbrechen sollte: Am 1. April 1933 erfolgte die Kriegserklärung der Nazis an die Normen der Zivilisation.

Einen Monat zuvor begann die gewaltige Propagandamaschine der NSDAP mit ihrer ersten Großaktion nach der Machtübernahme vom 30. Januar. Die Juden im Ausland, so hieß es, verbreiteten „Greuelmärchen“ über die Behandlung ihrer Glaubensgenossen im Reich, und als Akt der „Notwehr“ wurde die totale Ausschaltung der deutschen Juden aus der Wirtschaft und dem öffentlichen Leben gefordert.

Der stille Boykott fing bereits in der ersten Märzhälfte an, und er war nicht immer „still“. Tatsächlich verging kein Tag, ohne daß jüdische Menschen geschlagen und beraubt wurden. Niemand durfte sich beklagen, es sei denn, er wollte nochmals geprügelt werden. Jüdische Wohnungen wurden durchsucht und verwüstet, jüdische Geschäfte überfallen und geplündert und ihre Inhaber mißhandelt. Ruhig und zuverlässig fuhren die Streifenwagen der Polizei vorüber, ohne einzuschreiten. „Die Polizei ist keine Schutztruppe jüdischer Warenhäuser“, erklärte der damalige Berliner Polizeipräsident.

Noch war diese Aktion nicht „regierungsamtlich“, sondern eine Sache der Partei. In der Koalition mit Hitler saßen die Deutschnationalen — Papen, Hugenberg, Neurath, Krosigk und andere — im Schatten des Reichspräsidenten Hindenburg, der erst wenige Monate zuvor den deutschen Juden ihre Bürgerrechte noch einmal garantiert hatte.

„Der Herr Reichspräsident mißbilligt lebhaft jeden Versuch der Einschränkung der verfassungsmäßigen politischen und religiösen Rechte deutscher Staatsbürger und bedauert Ausschreitungen gegen jüdische Reichsangehörige. Der Reichsminister des Inneren wird mit der Nachprüfung der Zwischenfälle ersucht“, teilte Dr. Meißner, Staatssekretär im Büro des Reichspräsidenten, dem „Centralverein deutscher Staatsbürger jüdischen Glaubens“ mit.

Vorsitzender der „Zentralkomitees zur Abwehr der jüdischen Greuel- und Boykotthetze“ war deshalb kein Mitglied der Koalitionsregierung, sondern der berüchtigte Parteigenosse Julius Streicher, Mitglied des Reichstages und Herausgeber des „Stürmer“, und sein Stellvertreter Karl Holz, Redakteur dieser pornografischen antisemitischen Hetzschrift. Dem „Zentralkomitee“ gehörten ferner an: Heinrich Himmler, Reichsleiter der SS; Robert Ley, Stabsleiter des Führers in der Obersten Leitung der Parteiorganisation; Adolf Hünlein, Stellvertreter des Chefs des Stabes der SA.

„Schlagartig“ sollte am 1. April die offizielle Aktion mit der Parole einsetzen — hinaus mit den Juden aus dem

öffentlichen Leben, aus der Wirtschaft, aus dem Staatsdienst, aus den Büros und Fabriken, aus den Läden und Werkstätten, aus den Laboratorien und Operationssälen, aus den Kanzleien und Bibliotheken, aus den Schulen und Universitäten, aus den Theatern und Museen, aus allen Zweigen der Produktion, der Forschung, der Kunst. Ausländer sollten geschont, deutsche Juden radikal getroffen werden.

Damals gab es in Deutschland noch Stimmen, die den Mut hatten, zu protestieren. So schrieb die „Vossische Zeitung“, Berlin: „Wird der von den Nationalsozialisten angeordnete Boykott bis zum Ende durchgeführt, so würde er den wirtschaftlichen Untergang von Hunderttausenden deutscher Staatsbürger jüdischen Glaubens bedeuten. Es würde die Ausstoßung der deutschen Juden aus der Volksgemeinschaft sein. Die deutschen Juden, bewährt in Krieg und Frieden, in guten und bösen Zeiten der deutschen Geschichte, haben sich dieser Volksgemeinschaft verbunden gefühlt.“ Und die „Deutsche Allgemeine Zeitung“ appellierte an die Behörden, die Situation noch einmal zu überprüfen in der Hoffnung, daß man noch zu anderen Ergebnissen kommen werde.

Die Londoner „Times“ brauchte kein Blatt vor den Mund zu nehmen. Da hieß es: „Es gibt nichts Erbauliches an dem Schauspiel, eine große Nation gegen eine kleine Minderheit von weniger als einem Prozent der Bevölkerung aufzuhetzen; nichts Bewunderungswertes in solchen Heldentaten wie der Beschlagnahme von Professor Albert Einsteins Bankkonto...“

Im April schrieb Einstein, der gerade in Frankreich war, an die Preussische und Bayerische Akademie der Wissenschaften: „Akademiker haben in erster Linie die Aufgabe, das wissenschaftliche Leben eines Landes zu fördern und zu schützen. Die deutschen gelehrten Gesellschaften haben es aber schweigend hingenommen, daß ein nicht unerheblicher Teil der deutschen Gelehrten und Studenten, sowie der auf Grund einer akademischen Ausbildung Berufstätigen ihrer Arbeitsmöglichkeit und ihres Lebensunterhalts in Deutschland beraubt wird. Einer Gesellschaft, die — wenn auch unter äußerem Druck — eine solche Haltung annimmt, möchte ich nicht angehören.“

Am 27. März faßte die Reichsleitung der NSDAP endgültig den Boykott-Beschluß. Die „Reichsvertretung der Juden in Deutschland“ appellierte an den Reichspräsidenten, den Reichskanzler und die Reichsregierung: „Die deutschen Juden sind tief erschüttert von dem Boykottaufruf der NSDAP. In allen Kriegen haben deutsche Juden Blutopfer gebracht. Im Großen Krieg 1914 — 1918 haben von 500 000 deutschen Juden 12 000 ihr Leben hingegeben. Auf dem Gebiet friedlicher Arbeit haben wir mit allen unseren Kräften unsere Pflicht getan... Wir vertrauen auf den Herrn Reichspräsidenten und auf die Reichsregierung, daß sie uns Recht und Lebensmöglichkeit nicht nehmen lassen werden.“

Schwer und lastend lag der 31. März über Berlin. Es war ein Freitag. Am Abend kam aus den Lautsprechern die redigewohnte Stimme von Goebbels, vom Rundfunk übertragen. Auf einer Amtswalter-Tagung gab er die Richtlinien für den Boykott aus, unterbrochen von dröhnendem Beifall und brausenden „Heil“-Rufen. Tausende jüdischer Menschen saßen vor ihren Rundfunkgeräten, sie waren Bürger wie alle anderen, sie liebten das Land, in dem sie geboren und aufgewachsen waren, und nun

waren sie plötzlich Verfeimte, Verachtete, Verachtete. Die Worte des Ministers prasselten auf sie herab, harte, beißende Worte, manchmal geätzt mit Witzen, die ein tosendes Gelächter in der Versammlung auslösten.

Für jeden einzelnen bedeutete diese Stunde eine persönliche Tragödie, und die Frage erhob sich, was nun? Sie klopfte an die Häuser, in denen Familien ratlos saßen, an die Synagogen, in denen Menschen sich zum Gebet zusammendrängten. Sie stand vor Verzweifelte, sprengte das Lachen aufgeschreckter Kinder, spannte den Revolver mancher Männer, die ihr Lebenswerk zusammenbrechen sahen. Eine blutleere Grimasse war aufgetaucht, ein furchtbarer Spuk ging durch Deutschland.

Aber der Plan für die antijüdische Aktion wurde noch an jenem Abend geändert: Der offizielle Boykott, soweit er nach außen sichtbar war, wurde auf einen Tag beschränkt, den 1. April. Verschiedene Faktoren hatten die Nazis zu diesem Stückchen Rückzug veranlaßt. Innerhalb der Partei waren damals die Meinungen noch geteilt, wie man sich zu den Juden verhalten solle. Wirtschaftliche Bedenken gewannen die Oberhand. Der jüdische Sektor war von der allgemeinen Wirtschaft nicht von heute auf morgen zu trennen — seine plötzliche Lahmlegung hätte den ganzen deutschen Wirtschaftskörper erschüttert. Man mußte auch Rücksicht auf Hindenburg und die Koalitionspartner nehmen, die die Schwerindustrie vertraten. Entscheidender noch waren die Reaktionen des Auslands, denn die neue Regierung gab sich große Mühe, im „Klub“ der westlichen Nationen aufgenommen zu werden und „gesellschaftsfähig“ zu erscheinen.

Der Unwille der Welt war offenbar stärker, als die Nazis erwartet hatten. Von historischem Interesse ist eine Erklärung Mussolinis. Als der Oberrabbiner von Rom, Dr. Sacerdoti, in einer Audienz mit ihm von seinen Sorgen über die Lage der deutschen Juden sprach, gab Mussolini unverblümt seiner Hoffnung Ausdruck, „daß die beklagten Verhältnisse bald wieder normal sein würden“. In New York unterbreiteten 600 Organisationen eine Massenpetition an Präsident Roosevelt mit der Bitte, sie an den Völkerbund weiterzuleiten, dessen Mitglied Deutschland damals noch war. In Prag setzte sich Außenminister Dr. Benesch für die Erweiterung des Minderheitenschutzes auf die deutschen Juden ein.

In London fand am 30. März eine Debatte im Oberhaus statt, in der Viscount Cecil auf die besondere Stellung hinwies, die Britannien als Mandatsmacht Palästinas einnehme und die zur Folge habe, daß es mit dem Schicksal des jüdischen Volkes in besonderer Weise verbunden sei. Die Debatte erreichte ihren Höhepunkt, als Vertreter der drei Konfessionen — der Erzbischof von Canterbury, Lord Lang, für die Anglikanische Kirche, Lord Iddesleigh für die Katholiken und Lord Reading für die jüdische Gemeinschaft — die Regierung ersuchten, alles Menschenmögliche zu unternehmen, um das Los der deutschen Juden zu lindern. Wenige Tage später gab es eine ähnliche Debatte im Unterhaus, auf die der seinerzeitige Außenminister Sir John Simon antwortete:

„Die Debatte hat die Gefühle des britischen Volkes zum Ausdruck gebracht. Als Mitglied der Regierung erkläre ich, es wäre ein großer Irrtum, wenn irgendjemand in irgendeinem Land annehmen würde, diese Gefühle seien auf die Mitglieder der jüdischen Gemeinschaft beschränkt oder von ihnen hervorgerufen. Im Gegenteil, hier geht es um ein spontanes und unvermeidliches Bekenntnis zum Prinzip der Toleranz.“

Prüfte „Anhang“ d. 17

J. L. Garvin, Herausgeber der Londoner Wochenzeitung „Observer“ meinte: „Der schmachvolle Ladekrieg ist nach einem Tag abgeblasen worden. Die physischen Brutalitäten haben jedoch nicht aufgehört. Auch in anderer Form hat die systematische, kaltblütige Verfolgung der deutschen Juden erst begonnen. Sie wird Deutschland nichts Gutes bringen. Der moralische Schaden ist enorm. Die Errungenschaften von Stresemann und Brüning sowie das lange, hingebungsvolle Werk von Deutschlands Freunden in der Welt wird vernichtet, die starken Sympathien von Großbritannien und Amerika schwinden dahin. Diese Art von diplomatischer Selbstverstümmelung, für die der Kaiser und Bülow zehn Jahre brauchten, haben die Nazis in wenigen Wochen zustande gebracht.“

Diese und ähnliche Worte verstand man in Berlin. So kam es, daß Goebbels es für notwendig hielt, in einem Interview mit derselben englischen Zeitung zu erklären: „Das deutsche Volk ist jetzt bereit, die Judenfrage ruhen zu lassen, wenn das Judentum das deutsche Volk in Ruhe läßt.“

Mit deutscher, insbesondere nazistischer Gründlichkeit war der Boykott organisiert worden. Klebkolonnen hatten über Nacht an allen jüdischen Betrieben Plakate mit dem Aufdruck „Jude“ angebracht. Am 1. April, Schlag 10 Uhr vormittags, postierten sich im ganzen Reich SA-Männer auftragsgemäß vor den entsprechenden Läden, Büros, Werkstätten, Kanzleien, versuchten Kunden und Besucher abzuwehren, fotografierten sie oder machten ihre Personalien „aktenkundig“. Viele der Fotos erschienen im „Stürmer“ und man konnte sich die Folgen ausmalen. Vor den Kliniken verweigerten SA-Posten Patienten den Zutritt zu jüdischen Ärzten.

In Berlin herrschte seit den Morgenstunden ungewöhnlich reges Leben auf den Straßen. Überall gingen uniformierte Nationalsozialisten von Haus zu Haus mit den roten Zetteln des Aktionsausschusses „Achtung, Jude! Betreten streng verboten!“ Im Laufe des Tages wurden die Schaufenster mit riesigen Inschriften in roter und weißer Farbe bemalt: „Juda verreckel!“ „Nicht kaufen, Lebensgefahr!“ „Dreckjude!“ „Tod den Juden!“

Ein ausländischer Besucher beschrieb später seine Fahrt durch Berlin: „An jenem Tag wußte man noch nichts von Auschwitz, aber man hatte das Gefühl eines Erdbebens, die Juden waren schutzlos und rechtlos, preisgegeben und verfeimt, ohne eine Instanz, an die sie appellieren konnten, und auch wehrlos; denn nur die andere Seite hatte Waffen. Braun uniformierter Pöbel ging durch die Straßen mit großen Kübeln von Kalk und Pinseln, um auf alle Schaufenster riesige Karikaturen und unflätige Beschimpfungen zu malen...“

Der in Berlin lebende Schriftsteller Arnim T. Wegner schickte einen Brief an Hitler: „Herr Reichskanzler! Im Namen des Volkes, für das zu sprechen ich nicht weniger das Recht habe als die Pflicht, wie jeder, der aus seinem Blute hervorging, ein Deutscher, dem die Gabe der Rede nicht geschenkt wurde, um sich durch Schweigen zum Mitschuldigen zu machen, wenn sein Herz sich vor Entrüstung zusammenzieht, wende ich mich an Sie: Gebieten Sie diesem Treiben Einhalt! Die Schmach und das Unglück, die Deutschland dadurch zuteil werden, werden für lange Zeit nicht vergessen sein! Denn wen muß einmal der Schlag treffen, wen anders als uns selbst... Wahren Sie die Würde des deutschen Volkes! Der Tag wird kommen, da der 1.

April dieses Jahres nur noch die schmerzliche Scham der Erinnerung aller Deutschen hervorrufen wird, wenn sie einst im Herzen das Urteil über ihre Tage fällen. Wenn Deutschland vielleicht die Juden entbehren kann — was es nicht entbehren kann, sind seine Ehre und Tugend.“

Dieser Protest kam den Schriftsteller bitter zu stehen. Arnim T. Wegner wurde von der SS verhaftet und ausgepeitscht, im berüchtigten Columbia-Haus in Berlin gefoltert und auf einen Leidensweg durch sieben Gefängnisse und Konzentrationslager geschleppt. Ein Augenzeugenbericht aus Köln gab ein Bild davon, was sich in ähnlicher Weise in hundert anderen deutschen Städten abgespielt hat: „In Köln wurden jüdische Richter und Anwälte in Müllwagen verladen und mit Gefohle durch die Stadt geschleift, jüdische Bürger von SA-Trupps durch die Straßen gezerrt. Auf den Schildern, die man ihnen umhing, stand „Ich bin ein dreckiger Jude“. Das Braune Haus in der Mozartstraße füllte sich mit jüdischen Mitbürgern. Den Mißhandelten war, wenn sie lebend herauskamen, verboten, über die Torturen zu sprechen.“

Unerschrocken hielt Kardinal Michael von Faulhaber damals noch seine viel beachteten Predigten in München. „Heute kann die Religionswissenschaft Vergleiche ziehen, und sie wird dem Volk am Jordan das Zeugnis ausstellen: Du hast sie alle übertroffen, du hast unter allen Völkern der alten Zeit die höchsten religiösen Werte geboten...“ Das Wort „Liebe Deinen Nächsten wie Dich selbst“ sei altjüdischem Gedankengut entnommen. „Ich bin überzeugt“, so schloß Faulhaber eine dieser Predigten, „daß der Sturm, der die Bibel dem deutschen Volk als „Judenbuch“ verdächtigen will und dadurch deutsches Kulturgut zerschlägt, eine neue heiße Liebe zu diesen heiligen Büchern bei beiden christlichen Bekenntnissen entfachen wird.“

Ein Trommelfeuer von Gesetzen, Verfügungen und Maßnahmen hagelte bald auf die deutschen Juden nieder, angefangen vom „Gesetz zur Wiederherstellung des Berufsbeamtentums“, das alle „Nichtarier“ („Es genügt, wenn ein Elternteil oder Großelternteil nicht arisch ist“) aus dem Staatsdienst ausschloß, bis zum „Verbot bei telefonischer Übermittlung von Telegrammen jüdische Vornamen zum Buchstabieren zu benutzen“; von besonderen Sichtvermerken in Pässen jüdischer Bürger bis zur Anordnung der NSDAP-Gauleitung Pfalz: „Juden werden aus der Schutzhaft nur entlassen, wenn je zwei Bittsteller oder Ärzte, die die Juden krank geschrieben haben, an ihrer Stelle die Haft antreten.“

Die Welle der Selbstmorde, die damals durch die deutsche Judenheit ging, veranlaßte die Rabbinerkonferenz und die Vorstände der jüdischen Gemeinden zu einem Aufruf: „Behaltet Lebensmut und Lebenswillen! Das Schicksal, das jeden einzelnen von uns trifft, ist ein Teil des großen, allgemeinen jüdischen Schicksals. Laßt es uns gemeinsam tragen und einer dem anderen brüderlich beistehen... Geht nicht den Weg ins Dunkel, aus dem es keine Rückkehr gibt. Denkt an diejenigen, die Ihr zurücklassen müßt, denkt an die menschliche und jüdische Bestimmung, verliert nicht die Hoffnung auf eine bessere Zukunft.“

Einen großen moralischen Halt erfuhren die deutschen Juden damals durch eine Zeitschrift — die „Jüdische Rundschau“, Berlin, das zweimal wöchentlich erscheinende Organ der „Zionistischen

Vereinigung für Deutschland“. Eine Artikel-Serie ihres Chefredakteurs Dr. Robert Weltsch „Ja-Sagen zum Judentum“ begann mit dem inzwischen oft zitierten Beitrag „Tragt ihn mit Stolz, den gelben Fleck“ — anspielend auf das Erkennungszeichen, das die Juden im Mittelalter tragen mußten. Darin heißt es: „Der 1. April kann ein Tag des jüdischen Erwachens und der jüdischen Wiedergeburt werden. Wenn die Juden wollen. Wenn die Juden reif sind und innere Größe besitzen... Es ist nicht wahr, daß die Juden Deutschland verraten haben, entgegnete er den Nazis, „wenn sie etwas verraten haben, so haben sie sich selbst, das Judentum, verraten...“

Auch Dr. Weltsch, der vor kurzem in hohem Alter in Jerusalem gestorben ist, konnte nicht voraussehen, daß der historische gelbe Fleck, nämlich das Judentum, den mit Stolz zu tragen er aufrief, wieder konkrete Gestalt annehmen würde, „etwa in Herzhöhe auf der linken Brustseite des obersten Kleidungsstücks anzunähen“, wie es dann in der amtlichen Verlautbarung 1941 hieß. Viele Jahre später schrieb Robert Weltsch: „Rückschauend sehen wir die Ereignisse in einer anderen Perspektive, weil wir vom tragischen Ausgang wissen. Aber im Jahre 1933, trotz aller Grausamkeiten, hat niemand vorausgesehen, was zehn Jahre später geschehen würde. Was damals die deutschen Juden traf, war vor allem das wehrlose Ausgeliefertsein an ein Regime der Rechtlosigkeit. Worauf es ankam, war die Wiedererringung des seelischen Gleichgewichts und die Verteidigung der jüdischen Würde... Wir selbst waren überrascht von dem Echo, das unser Aufruf „Traget ihn mit Stolz, den gelben Fleck“ fand. Ein Wort des Trotzes, das uns heute hohl und pathetisch klingt. Aber damals gab es dem tiefen Bedürfnis Ausdruck, sich in der Erniedrigung zu behaupten. Und in vielen von uns regte sich wirklich ein Gefühl des Stolzes, wie stets bei Verfolgten, sich den Verfolgern moralisch überlegen zu wissen. Manche, die ferngestanden hatten, begriffen plötzlich, daß... Judentum ein Gut war, das die letzten Generationen beinahe vertan hatten.“

Zu den wenigen, die damals warnende Worte fanden, gehört die Humanistin und Frauenrechtlerin Eleanore Rathbone, Mitglied des britischen Unterhauses. Am 5. April 1933 sagte sie in Liverpool auf einer Protestkundgebung gegen die Ereignisse in Deutschland: „Selbst wenn die Verfolgung der Juden jetzt aufhören würde, so hat sie bereits ihren Zweck erfüllt, allerdings einen anderen als den, der den Nazis vorschwebt: Sie hat die Welt gelehrt, in diesem Temperamentsausbruch des deutschen Volkes eine ernste Bedrohung der Welt zu sehen. Vielleicht werden die gegenwärtigen Leiden der Juden die Menschen vor künftigen und noch furchtbarerem Leiden bewahren, indem sie als Warnung dienen.“

Ihre Worte wurden nicht gehört, und der Tragödie der deutschen Juden folgte die Tragödie der Welt. Sie kostete 54 Millionen Menschen das Leben, die im Zweiten Weltkrieg umkamen.

1933: die ersten Demonstrationen gegen jüdische Geschäfte.

Nazi-Parolen an jüdischen Schaufenstern.

Der Stürmer

Deutsches Wochenblatt zum Kampfe um die Wahrheit
HERAUSGEBER: JULIUS STRICHEN

Nummer 23	München, im Juni 1939	16. Jahrgang 1939
--------------	-----------------------	----------------------

Jüdische Erbschleicher

Juden und der deutsche Walzerkönig Johann Strauß / Die Machenschaften der Jüdin Menszner-Strauß / Eine erbärmliche Talmuderei

ČLOVĚČE, JAK NA TY TRHLINY KOVKÁM, NENÍ V TOM SYSTÉM, TO VYPADÁ JAKO KAŽDEJ PES JINÁ VES!

● Na staveništi je strašlivý kravál — motory buldozerů, kompresorů. Říká chodec muži se sbíječkou:
„Že ten randál můžete vydržet!“
„Pro mě to vůbec nic není, já býval učitelem na dívčím gymnáziu.“

Bape

„Byli tak pať z toho, že nemám žádnou protekci, že mě okamžitě přijali.“

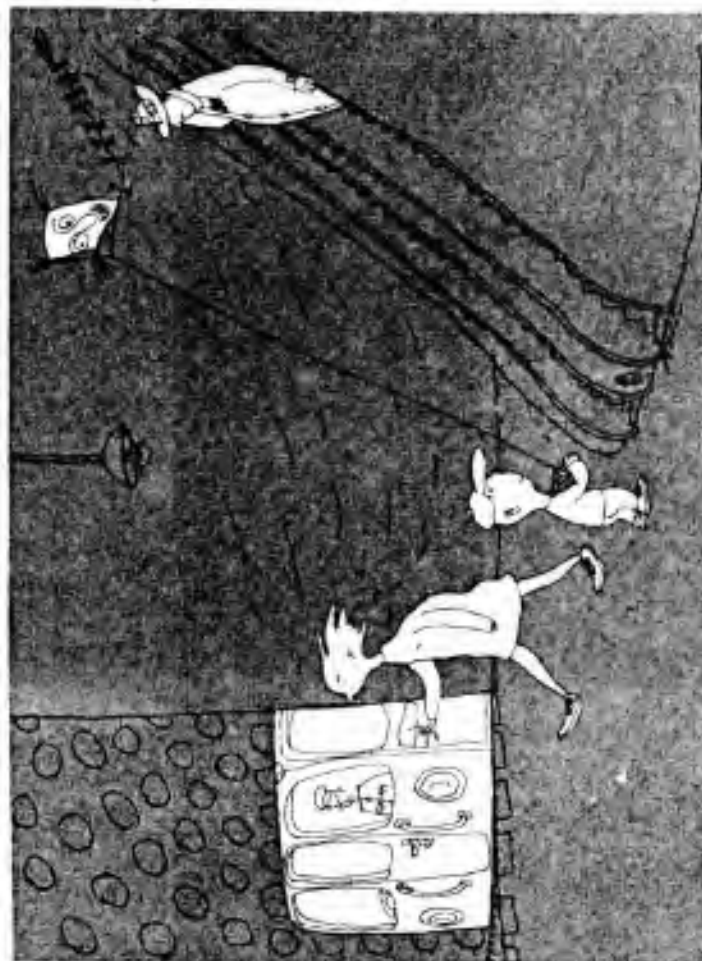
Oldřich Dušek

„Už taky houby snesu. Bejvaly doby, že jsem přečetl až deset knížek za večer. Dneska přečtu jednu a motám se potom jako vožralej...“

© Právě nevině manželka:

„Karlo, jdi se podívat příležitostně do garáže. Vy dávala takový divný zvuk, když jsem tam zajížděla...“

**V PRAŽSKÝM METRU
JE PŘES VELKÝ
PRŮVAH —**

LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

62. KLYSTÝR

Škoda, že neznáme jméno dobrodince, jenž pro blaho lidstva vymyslel obvyklý klystýr. Rozhodně se jednalo o světodělný čin, který si svým dosahem nezadá s objevy, odměňovanými dnes Nobelovou cenou.

Pokud vše funguje, jak se sluší a patří, tak nás to příliš nezaujme. Ovšem poctíme-li zvěst:

nou tíží v útrokách, břichem hřárá větrná smrt a našinec se nemůže rádně vystolicovat, pak je každá rada drahá. Básník ztratil inspiraci, ani filozof nevymyslí nic kloudného a mysl se upíná pouze k jedinému.

Idea klystýru vznikla z prastaré představ o zkaženém vzduchu a nečistých zbytcích, které musí z těla ven. Recepty nálevů nalezneme již v Ebersově staroegyptském papýru ze 17. stol.

př. n. l. Po Asýřanech se zachovaly měděné ko-
nečníkové rourky a klystýr znali i staří Aztekové.
Spolu s podáváním projimadel a dávidel bylo
„klystérovaní“ neobvyklejším léčebným úko-
nem středověku.

Klystýr byl ordinován na všechno možné. Kro-
mé zácpy a užití jím doktoři kurovali bolesti
hlavy, horečku, veškeré choroby, se kterými si
nevedeli rady, a dokonce i melancholiu. Což ne-
byla tak špatná myšlenka. Propadla-li někdo tru-
dnomyslnosti, ať nesaň po díazepamu, ale co-
preje si malého klysterku. Při běhání na WC ei
trudnomyslnosti určitě brejde. Vypíachová tekut-
ina se podávala kostěným nastavcem nebo ven-
kou stříkačkou, které se později říká klyso-
compa. Kromě vlažné vody či hermanku (v uc-
hodném množství) až jednoho litru se ko-
nečníkem aplikovaly i odvory z bylin, např. z ko-
řene pampelišky nebo imeného semínka. Velmi
oblíbená byla i mydlíková voda a malá ořejová
klysmata. Ovšem to už není žádná historie: stej-
né léchy se můžete dočkat i na dnešních klíni-
kách, pokud seřou projimadla.

Ve velké oblibě byly klystýry v osvěceném 17.
století. Zasloužil se o to dvorní lékař Ludvík
XIV., doktor Fagon, který také posloužil Moli-
érovi za model doktora Purgona ve Zdravém ne-
mocném. Věčně nadmutému panovníkovi, který
si líboval v obžerství, přý naordinoval stovky
klysmat, některá dokonce s burgundským vi-
nem. Ludvík XIV. byl prolezlý chorobami skrz na-
skrz. Trpěl ujmáním, zácpou a močovým pis-
kem, po celý život jej bolely zuby, měl podagru,
furunkulózu a řitní píštěl. Do některé z chorob se

tedy Fagon musel se svou léčbou strefit. Překiv-
stýrovaný Král Slunce byl pak někdy tucem ud-
let audience sedě na noční mise, což byla, jak
jistě uznáte, pozice zcela nestátnická.

Přes tisíce let starou tradici neztratil klystýr
nic na své aktuálnosti ani dnes, alespoň pokud
jde o opravu lenivého vyprazdňování. Na klystýr

rech se ovšem nesmí šetřit. Mají se podávat
v patřičném množství i jakosti, trpělivě, pečlivě,
ba i s láskou. A pacient je má přijímat se stej-
ným zaujetím, jako to činil Haškův Švejk ve vo-
jenské nemocnici, když nabídal ošetřovatelské
ho pochopa: „Nešetří mne, pamatuj na svou při-
sahu. I kdyby zde ležel tvůj otec nebo bratr, dej
jim klystýr, aniž bys mrkl okem. Mysli na to, že
na takových klystýrech stojí Rakousko, a vítěz-
ství je naše.“

Možná si vyběrte mezi příjaviteli či bankami. Ty-
ky se sázely hlavně na skráň, aby vysály nečis-
tou krev z hlavy. Příkládání baněk se doporučo-
valo při zánětech pohrudnice a k povytahování
zapadlých prsních bradavek.

Dnešní medicína považuje pouštění žilou
stejně jako příkládání baněk či pijavic, jež byly
hitem novověkého léčitelství, za metody zcela

LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

63. KTERAK ŽILOU POUŠTĚTI

„Zatínání žily“ bývalo univerzální léčebnou
metodou prakticky na všechno. Na horkost, bo-
lení hlavy, vnitřní překrvení, nadmutost, pakost-
nici i duševní choroby. Používalo se také preven-
tivně. Na počátku novověku se pouštělo žilou

stejně samozřejmě, jako dnes kupujeme v sa-
moobsluze Spofavit nebo nekřesťanský drahé
jugoslávské vitaminové pastilky.

Pouštěla se krev zlá a horká, zejména u san-
guiniků, kteří „majíce žily plné, připálené, mno-
ho jedí, vína pijí, málo dělají...“ Pouštělo se ze
32 žil, z nichž plných deset bylo na hlavě. „Žila
prostřed čela zatátá jest tomu prospěšná, kdo
se smyslu pomine...“ a „ty dvě za ušima slouží

k slyšení a očišťují zrak...“ Čteme ve starých
rukopisech. Při dně bylo dobré pouštět žilou na
noze, preventivně se otvírala žila „mediána“ na
předloktí.

Pouštění krve se nejčastěji odbyvalo v měst-
ských lázních. Lázebník měl kromě obligátních
nůžek, břitev a hřebenu ze dřeva a slonoviny
i sadu pušťadel, což byly různé tvarované nožky
k otevírání žil. Ostatně dejme slovo Zikmundu
Wintrovci, který podle dobových záznamů popi-
suje pouštění krve v pražské lázni Písané:

„V komoře zeleným plátnem obestřené sedí
tlustý pán... Pán je svlečen, do půl těla nah. Lá-
zebník jej obskakuje. Na tohoto tlustého pána
vzal pušťadlo širší; subtilním lidem brává malé,
aby ouzkou ranu udělalo. Než sekl, podal pánovi
skleničku páleného vína. Pak začal lázebník ru-
kou kejkllovati, dával mu ji za krk, pak zase rych-
le spouštěl k zemi, natřel ji nějakým sádkem
a pušťadlo též. (Připomeňme si situaci před ni-
trožilní injekcí, kdy sestra přiloží škrtidlo a říká
„Zacvičte si!“) Konečně — řka „Ve jménu bo-
žím!“ udeřil lázebník na pušťadlo. Krev vystřík-
la...“ Zatímco tovaryš napájel omdlévajícího
pána vínem, lázebník sbíral krev do měděné mis-
ky a věští, jakých nemocí zůstal pacient uše-
třen, když si za pár grošů nechal pustit žilou.

Zatínání žily bylo ve velké oblibě. Ludvík XIV.
si za svého života nechal pouštět žilou celkem
38 x a našel jsem záznam o nemocném, který
podobnou proceduru absolvoval více než sto-
krát.

Komu připadalo zatínání žily příliš drastickým,

zastaralé. Ačkoliv, kdo se v tom vyzná! I dnes
vám při laboratorních odběrech nebo na trans-
fúzní stanici odeberou pěkný žejdlík krve a ani
se při tom nezačervenejí. Takže, pokud vás holič
podráská při holení nebo se při krájení chleba ři-
znete do prstu, neberte to rovnou jako újmu na
zdraví. Naši předkové na umírněném pouštění
žilou stavěli celou medicínu, a kdo ví, jak je to
doopravdy.

Das goldene Prag der roten Bonzen

Ein Oppositionsdokument enthüllt, wie die CSSR-Führung Marx mit Luxus und Sex paart

„Wir Kommunisten“, erieferte sich Jozef Lenárt auf einer Parteiversammlung in Bratislava, „sind von der Anziehungskraft des sozialistischen Ideals überzeugt. Darum sind wir gegen die Geldsucht, gegen die sinnlose Anhäufung materieller Güter und die bürgerliche Psychologie der Genußsucht. Der Fetisch Eigentum darf uns Kommunisten nicht beherrschen.“

Bei Lenárt selbst jedoch hat die „Anziehungskraft des sozialistischen Ideals“ versagt: Das 59jährige Politbüromitglied der tschechoslowakischen

KP häuft leidenschaftlich gern „materielle Güter“ an. Privat besitzt er vier Luxusvillen, dienstlich wohnt der Träger des Sowjetordens „Rotes Banner“ in einer Staatsresidenz.

Aber so wie dem früheren Regierungschef Lenárt geht es fast allen: Die herrschende Klasse in der Tschechoslowakei huldigt dem „Fetisch Eigentum“. Hohe Funktionsträger aus Partei, Staat und Armee haben den Mehrwert ihrer kommunistischen Aufbauarbeit in

Grundstücken und Häusern angelegt, vorweg Ministerpräsident Lubomír Štrougal, 58, einst Innenminister und „Saubermann der Partei“, mit sechs Privatdomizilen.

Die heimliche Vermögensbildung der roten Nomenklatura, ihre Privilegien und Mauseheilen enthüllt erstmals ein in den Westen geschmuggeltes Dokument der politischen Opposition, das ein ehemals führender Redakteur der Parteizeitung „Rude Pravo“ verfaßt hat.

»Gegen die Geldsucht.« Politbüromitglied Jozef Lenárt verurteilt Privateigentum, besitzt aber vier Villen

Ob in der hermetisch abgeriegelten Prominentenabteilung des Prager Kaufhauses Kotva, ob in der Modeboutique Dum Mody, ob am Selbstbedienungsbüfett des ZK-Gebäudes oder in den diskreten Ministerienshops – für die Mächtigen gibt es stets volle Regale. Sie können Fleisch von bester Qualität, Prager Schinken, ungarische Salami, russischen Kaviar, französischen Champus und schottischen Whisky kaufen, alles zum Billigpreis und ohne Schlangestehen. Staatsbetriebe und Forschungsinstitute des Landwirtschaftsministeriums liefern biologisches Gemüse und östrogenfreies Kalbfleisch. Täglich verlassen Lieferwagen eine Halle nahe dem ehemaligen Schlachthof in Prag-Holešovice, wo Nahrungsmittel und Industriegüter gelagert sind, in Richtung der Bonzen-Villen.

Gut essen und trinken können Politbüromitglieder und ZK-Sekretäre auch außer Haus: im Hotel Praha, im neuen Gästehaus der Partei in Na Mlýnsku oder im Armeeklub Dvůrka Prag. Normalbürger haben dort keinen Zutritt, und die Oberfunktionäre dürfen unbeobachtet über die Stränge hauen. Die Rechnung geht an die Staatskasse.

Locker und lustig wird es auch in so manchem „Roten Eck“, Rudý koutek, wenn sich abgeschlaffte Vorarbeiter der Nation mit Sekt und Soft-Pornos aufmuntern. ZK-Mitglied Antonín Himl, Vorsitzender des Verbandes für Sport und Körpererziehung, schätzt vor allem die „Rote Ecke“ in der Prager Gedenkstätte für Nationales Schrifttum, wo Geheimdienstoffiziere und hübsche Mädchen miteinander turteln.

Zu später Stunde kreuzen sich die Wege der Mächtigen oft in einem mondänen Schwitzbad, das Přemysl Kočí, ehemaliger Direktor des Nationaltheaters, mit viel Fingerspitzengefühl managt. Das exklusive Interieur kommt aus Großbritannien und Amerika, die eleganten Fliesen stammen aus Malta. Die leichtgeschürzten Mädchen, die Besuchern wie

»Gegen die Genußsucht.« Schlangestehen ist für tschechoslowakische Konsumenten ein Alltagsübel, nur Funktionäre haben Zugriff zu vollen Regalen in Spezialshops

Foto: Harald Schmitt, Eupra Press/CTK

»Schon viele Frauen gestreichelt.« Ministerpräsident Lubomir Strougal, hier beim Empfang von Indira Gandhi in Prag, gilt unter Eingeweihten als Casanova

Politbüro-Mitglied Antonín Kapek Hand und Tuch reichen, kommen angeblich vom Ballett des Nationaltheaters. Geschwitzt und intrigiert wird auch in der Luxussauna, die der Chef der tschechoslowakischen Nachrichtenagentur ČTK, Otakar Sverčina, einst Agentenführer in Bonn, in seiner Privatvilla einbauen ließ.

Die Saunabesuche bergen indes Gefahren: So wird Regierungschef Štrougal nachgesagt, er sei ein Casanova. Zu diesem Image hat er sich selbst vor Jahren bekannt, als er in einem Streit mit dem damaligen Staatsschef Antonín Novotný beteuerte: »Diese Hände haben schon viele Frauenhintern gestreichelt, aber an ihnen klebt kein Blut.«

Gestreichelt hat er zuletzt, so das in den Westen geschmuggelte Geheimdokument, die attraktive Popsängerin Helena Vondráčková, bis schließlich seine Frau dazwischenfuhr. Vergangenen Mai wurde der

»Verdienste um den Sozialismus.« Schlagerstar Helena Vondráčková genoß Strougals besondere Gunst

Star dennoch mit einem Staatspreis für »Verdienste um den Sozialismus« geehrt.

Im Prager Sanatorium in Na Santošce stehen vom Geheimdienst STB ausgesuchte Mediziner rund um die Uhr für die roten Herrscher und deren Angehörige in Bereitschaft. Selbst im ZK-Gebäude müssen sich Ärzte zur Verfügung halten.

Provinzsekretäre und Bezirksfunktionäre werden getrennt von der Partei-Elite in Sonderabteilungen von Sanatorien gesundgepflegt. Ist mal kein Bett frei, wird Platz gemacht: In Dobris, Mittelböhmen, wurde ein Tuberkulose-Sanatorium kurzerhand aufgelöst, um verdiente Parteileute unterbringen zu können. Selbst über eigene psychiatrische Kliniken verfügen die Mächtigen. In eine solche Anstalt wurden etwa die kriminellen Söhne zweier hoher Offiziere, Freunde des Innenministers Obzina, gesteckt: Die beiden hatten die

Fotos Camera Press/ČTK, Supraphon

Kassierer eines Außenhandelsunternehmens am Zahltag ermordet und eine Million Kronen erbeutet. Da die Nomenklatura nach eigenen Gesetzen lebt, darf kein Mitglied und kein Angehöriger ohne ihre Zustimmung vor Gericht gestellt werden. So bleiben Skandale. Machtmißbrauch und Selbstbereicherung in der »Familie«. Nur die Geheimpolizei STB bringt ab und zu ein »Gerücht« in Umlauf, um interne Fraktionskämpfe und Intrigen anzukurbeln.

Söhne und Töchter der Machtelite genießen in der CSSR Narrenfreiheit. Aus Angst vor Repressalien fassen Lehrer und Professoren die Prominentenkinder mit Glacéhandschuhen an. Während ein Geheimerlaß die Zulassung zum Studium für Kinder der Normalbürger regelt und Sippenhaftung für Dissidentensproßlinge vorschreibt, stehen dem Nachwuchs der Oberen prinzipiell alle Karrieretüren offen. Jan Husák, 36, Sohn des Staatspräsidenten, wurde beispielsweise nach Abschluß einer Handelsakademie für zwei Jahre auf das Moskauer »Institut für internationale Beziehungen« geschickt, Kaderschmiede für KP-Twens. Nachdem er sich über neun Jahre lang als ZK-Sekretär des kommunistischen Jugendverbandes qualifiziert hatte, dient Husák junior jetzt als Diplomat in Finnland.

Sein Chef, Außenminister Bohuslav Chloupek, kann über den Präsidentensohn nicht klagen, nur sein eigener macht ihm Kummer: Der liebt das Prager Nachtleben. Eines Abends ließ der Ministersohn sogar alle Gäste aus dem Weinkeller »U Majeru« werfen, um ungestört mit Freunden einen Schoppen zu trinken. Als die Miliz kam, zückte der junge Chloupek nur den Ausweis, und die Gesetzeshüter standen stramm.

Ganz anders die lebenslustige Tochter des Gewerkschaftsbosses Karel Hoffmann: Sie amüsiert Lokalbesucher, indem sie mit Hundert-Kronen-Scheinen um sich wirft.

POZVÁNKA

na společné zasedání u příležitosti slavnostního rozloučení s ročníkem 1922 při ukončení branné povinnosti vojáků v záloze, které se koná dne 24. března 1983 v 9,00 hodin

SLOVANSKÝ OSTROV č. 6 ŽOFÍN

- PROGRAM: 1. Výměna vojenských knížek za propouštěcí list
2. Projev náčelníka Obvodní vojenské správy
3. Projev zástupce Obvodního národního výboru
4. Kulturní program

Předseda Sboru pro občanské záležitosti
Dr. Karel DOBEŠ, ONV Praha 1

Náčelník Obvodní vojenské správy
pplk. Erich TRINKL

Touto pozvánkou a vojenskou knížkou se prokážete!
Nemůžete-li se zúčastnit, dostavte se na ObVS Vodičkova 18

*Tuto pozvánku
jsem dostal
5. 4. 1983*

(záhlavní razítko OVS)

Soudruh

1 1 0 0 0

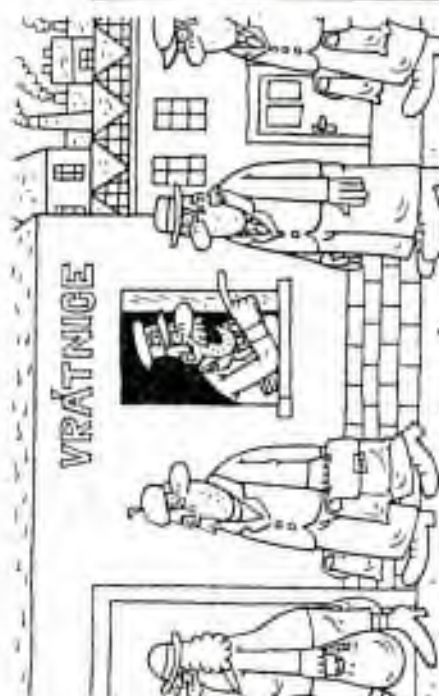

„Ty vaše moudra se docela hezky poslouchají, ale jak tak koukám, Diogenes, moc jste si tím nepomoh'!“

„Soudruh inspektor byl s výsledky vašeho akvaristického kroužku velice nespokojen!“

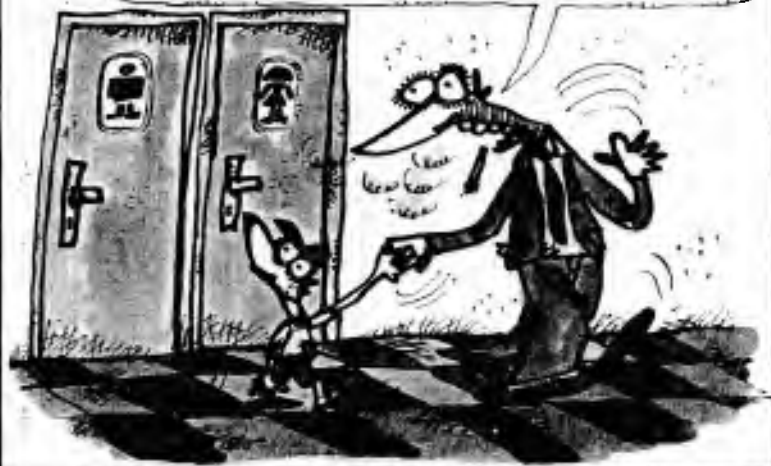
Nepřekážka Švandrlík

„Konečně mi došlo, Ptáček, čím jste mi podezřelý ... jak to, že vy nikdy nenosíte žádnou tašku?“

Zdeněk Zářek

NE, JIRÍČKU, PODLE TOHO JESTLI VYJDE
PANÁČEK NEBO PANENKA SE POČASÍ NEPOZNÁ!

NE, ŽÁDNÁ NEURÓZA, ZAKÁZALA
MI VYHODIT PRACHY ZA PSA
S KEJVAČI, HLAVOU A TAK
HOLT MUSÍ KEJVAT SAMÁ!

Neprakta – Svandlík

„Pondělí tu snáším docela dobře. To maj v hospodě Na
růžku stejně zavřeno!“

Zdeněk Žáček

„Vskutku, kniha je přítel člověka... například v téhle jsem
našel dvacetikorunu!“

„Já vím,
na radnici
jsem ti
slíbila,
že spolu
budem
snášet
všechno
dobry
a špatný, ale
nezlob se,
tohle pivo
se prostě
nedá
chlastat,
lásko...“

Bape

„Tak já podplatím kdekoho na jedenácti fakultách a ty se
pak rozhodneš jít dělat uklízečku.“

Sowjetbürger ausgewiesen

LONDON, 1. April (AP). Die britische Regierung verwies am Donnerstag zwei sowjetische Diplomaten und einen sowjetischen Journalisten des Landes. Den Betroffenen wurden „Aktivitäten, die nicht mit ihrem Status vereinbar sind“, vorgeworfen. Auf diese Weise wird gewöhnlich Spionagetätigkeit umschrieben.

Matematické hračky nad šachovníci

NEJÍ TOMU TAK DAVNO, co šachovní přitvořili olympiádě ve švédském Luzernu, kde se sešli téměř všichni nejsilnější hráči světa. My se dnes však přeneseme do oblasti šachové fantazie a uskutečneme galapiérlitku nejsilnějších šachistů všech dob. Dik za to přisluší americkému profesorovi Arpdu Elovu, tvůrci soudržné používané klasifikace, který sestavil „desítku nejlepších“.

V ní se dočtete mistra z „nekoronovaných“ jen Morphy, který oslnil v době, kdy se ještě nehrávalo oficiálně o světový titul, zatímco z dobových dvacátých mistrů světa vyšli například tři — Steinitz, Kuve a Spassky.

A nyní již pořadí šachových gigantů včetně osobních koeficientů Elo.

1.—3. Robert FISCHER (naro. 1943) 2780. Mistr světa 1972—1975. Vyhral již jako 14letý přebor USA, v 15 letech byl velmistrem. V jeho skvělé dráze jsou však nejen velké triumfy, ale i četné aféry. Fischerova vítězství poměrem 12,5:0,5 v boji o titul se Spasským v Reykjavíku předcházely drtivé výhry v zápasech turnaje kandidátů a Talmanovem 6:0. Larsenem 6:0 a Petrosjanem 6,5:2,5. Od Reykjavíku však fenomenální Američan nešel ani jedinou turnajovou partií. K obhajobě titulu v r. 1975 s Karpovem nenastoupil.

2.—3. José Raúl CAPABLANCA (1898—1942) 2725. Mistr světa 1921—1927. Šachy se naučil ve čtyřech letech bez vysvětlení pravidel, když přilhlal partii otce s přítelem. „Hrál šachy tak lehce a samozřejmě, jako jiní mluví“ (Alchimi). Společenský kabáček byl technickým virtuosem šachové hry.

2.—3. Anatolij KARPOV (1881) 2725. Současný mistr světa (od r. 1975). Víteč celé řady velkých mezinárodních turnajů se výborně zhostil především role Fischerova nástupce. Partie Karpova, který zahájil svou mezinárodní dráhu urvaním v třinácti, připomínají hra Capablanky.

Aufgespießt

„Es ist schrecklich, wenn man bedenkt, daß Leute wie Mosche in Israel an der Macht sind. Er steht politisch noch weiter rechts als Menachem Begin.“

Richard Arens, Professor der Rechtswissenschaften an der US-Universität Bridgepoint, über seinen Bruder, den neuen israelischen Verteidigungsminister Mosche Arens, zitiert von der israelischen Tageszeitung „Jerusalem Post“.

Rekordy irského brankáře

PAT JENNINGS, brankář Arsenalu Londýn a Sev. Irsko, kterému je 37 let, je pozoruhodnou postavou osmivního i světového fotbalu. Nedávno sehnal v anglické lize své 1000. utkání a v listopadu proti NSR by oslavil další jubileum: 100. mezinárodní střetnutí. Věterán britského fotbalu, který 20 let hraje v anglické lize, jedné z nejtvrdších a nejnebezpečnějších na světě, vlastně každoročně chytal 50 zápasů. Rodák ze severoirského městečka Newry hrál za Watford, Tottenham a od roku 1977 za „kanonýry“ z Highbury. Pochází z rodiny s deseti dětmi a mezi brankáři má největší ruce. Kdy skončí? JENNINGS: „Na odchod nepomyslím, chci překonat itala Zoffa, kterému bylo v únoru 41 let a stále ještě chytá. Jsem ve formě...“

MISTNÍ VOLBY, vypsané v americké osadě Denmark (stát Tennessee) na 3. května, přiládávají vrásky úradům i voličům. Každý kandidát se podle zákona totiž musí vykázat podpisy 25 voličů. Denmark má sice 50 obyvatel, ale pouze 24 z nich je oprávněno volit. Je to poněkud obtížné, říká starosta R. Hardee. Nevím, zda to do 3. května zvládneme. Poslední mistní volby jsme měli v roce 1948. Teď nám nařídili nové, aniž je někdo potřeboval.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Body
1 Fischer	x	0,50	0,50	0,58	0,58	0,61	0,62	0,62	0,62	0,64	5,43
2 Capablanca	0,42	x	0,50	0,51	0,51	0,53	0,55	0,55	0,55	0,56	4,68
3 Karpov	0,42	0,50	x	0,51	0,51	0,53	0,55	0,55	0,55	0,56	4,68
4 Botvinnik	0,42	0,49	0,49	x	0,50	0,53	0,54	0,54	0,54	0,56	4,61
5 Lasker	0,42	0,49	0,49	0,50	x	0,53	0,54	0,54	0,54	0,56	4,61
6 Tal	0,39	0,47	0,47	0,47	0,47	x	0,53	0,53	0,53	0,55	4,33
7 Alchiba	0,38	0,45	0,45	0,46	0,46	0,49	x	0,50	0,50	0,51	4,20
8 Morphy	0,38	0,45	0,45	0,46	0,46	0,49	0,50	x	0,50	0,51	4,20
9 Smyslov	0,38	0,45	0,45	0,46	0,46	0,49	0,50	0,50	x	0,51	4,20
10 Petrosjan	0,36	0,44	0,44	0,44	0,44	0,47	0,49	0,49	0,49	x	4,06

zletilým“ Capablankou v legendárním boji v Buenos Aires 1927 se po porážce a Evrem dokázal jako první v historii vrátit na šachový olymp a po válce zanechal jako mistr světa.

4. Michael TAL (1935) 2700. Mistr světa 1960 až 1961. Svým obrovským systémem získal arde fanoušků. I po rychlé ztrátě titulu dosahuje až do dnešních dnů vynikajících výsledků, avšak podlé menší zdraví ho často zraňuje.

7.—9. Alexander ALEXANDER (1902—1946) 2600. Mistr světa 1927—1935 a 1937—1946. Víteč nad „nepora-

4.—5. Emanuel LASKER (1869—1941) 2720. Mistr světa 1894—1921. Filosof a matematik, přítel Alberta Einsteina, strávil na šachovém trn trávě 7.—9. Alexander ALEXANDER (1902—1946) 2600. Mistr světa 1927—1935 a 1937—1946. Víteč nad „nepora-

UŽ JAKO MLADÍCI — jak ukazují fotografie — patřili ke špičce: Zleva Karpov, Fischer, Tal

Navratilovas Erfolgsserie war nicht zu stoppen

Martina Navratilova ist unbestritten die Nummer 1 des Tennis im Gewinnen und Kassieren: Die aus der CSSR stammende Wahl-Amerikanerin gewann am Sonntag auch das Finale des 350 000-Dollar-Turniers von New York, zu dem die besten Spielerinnen der Welt verpflichtet worden waren. Sie schlug im Finale der teuersten Damen-Turniers Chris Evert-Lloyd (USA) schneller und souveräner als erwartet 6:2, 6:0 und erhielt für diesen Sieg wiederum 80 000 Dollar, nachdem sie schon 15 000 Dollar für den Doppel-Erfolg mit Pam Shriver (USA) über Claudia Kohde (Saarbrücken) und Eva Pfaff (Frankfurt) eingestrichen hatte. Damit hat die erst 26jährige Martina Navratilova in ihrer Karriere bis heute 5 161 059 Dollar gewonnen. Chris Evert-Lloyd wurde die bittere Niederlage allerdings mit 45 000 Dollar versüßt. Selbst Sylvia Hanika (München), die sich im Spiel um den dritten Platz mit 6:1, 7:6 gegen Billie Jean King (USA) durchsetzte, nachdem sie das Halbfinale gegen Martina Navratilova 1:6, 1:6 verloren hatte, erhielt noch 25 000 Dollar.

Doch nach wie vor führt Christ Evert-Lloyd im nun schon zehn Jahre währenden Duell mit Martina Navratilova. Der Tennis-Zweikampf zwischen Chris Evert-Lloyd und Martina Navratilova, der 1973 begann, steht jetzt 30:22. Allerdings: Von den letzten 16 Vergleichen gewann Martina Navratilova elf. dpa

Dvojčata s trochou česke krve

SEDMNÁCTILETÁ historie Světového lyžařského poháru sjezdářů nepametuje, aby majitelé velkého křišťálového globu pro muže i ženy pocházeli z Ameriky. Teprve letošní ročník postavil do čela Phila Mahrea a Tamara McKinnayovou, reprezentanty USA (s trofejemi na obr.)

Phil Mahre potvrzuje už tři roky, že se vývoj ve sjezdovém lyžování obrací k všestranným jezdům, a vše nasvědčuje, že v něm bude pokračovat. Vyžaduje si to však, aby se této okolnosti přizpůsobila i formule SP, jež často bývá kritizována, že nezdravě vysokým počtem závodů sahá až na samé podstaty sli závodníků. Tedy méně soutěží, ale širší nabídka závodů — tak bude asi vypadat závodní řád SP nejbližší budoucnosti, na jehož konečném znění se dosud pracuje.

Třemi vítězstvími v souvislé řadě se Phil Mahre zařadil mezi nejzářivější hvězdy Světového poháru, a stoupl tak po boku Gustava Thoeniho z Itálie, který vyhrál Světový pohár v letech 1971 až 1973, a Švéda Ingemara Stenmarka, vlastního velkého křišťálového globu v letech 1976 až 1978. O tom, že letnímu tréninku Phil moc nedává, a že veškeré své síly soustřeďoval společně se svým bratrem Stevem na stavbu rodinného domku, už pomalu cvrkají všichni vrabci. Zajímavější bude však zjištění, k němuž se dopátral náš čtenář G. Zék z Liberce: V žilách obou sjezdářských dvojčat koluje trochu české krve. Jejich matka Wanid Mahreová z White Pass, stát Washington o tom říká: „Dědečkova

rodina se jmenovala Chottová a Modorová, ale z babiččiny strany to byl Koupal a Krátký!”

Tamara McKinnayová dovedla svou mateřskou zemi do čela Světového poháru vůbec poprvé, a děkuje za to výsledkům závodů za velkou louží, kde na sebe strhla vítězství ve vzrušujícím soupeření s loňskou vítězkou SP Erikou Hessovou ze Švýcarska a předloňskou majitelkou křišťálového globu Hanni Wenzelovou z Lichtenštejnska. Ještě loni byla celkově devátá, ve slalomu 13. a obřím slalomu čtvrtá. (nj)

Wieviel Kraft haben liebestolle Hammel?

Die Leidenschaft seiner zwei Liebestollen, aber nicht gerade hochrassigen Hammel mußte jetzt ein Bauer in Süd-Wales mit rund 600 Pfund (2160 Mark) bezahlen. Die kraftvollen Tiere hatten im vergangenen Jahr einer Schafherde nicht widerstehen können, die auf einer Nachbarweide graste. Die Folge des Ausflugs zu den kostbaren Zuchttieren nach den Angaben des Züchters: 37 nicht ganz so edle Lämmer.

Ursprünglich hatte der Besitzer der Herde Schadenersatz in Höhe von 1000 Pfund (3600 Mark) gefordert. Die Richter entschieden jedoch, daß nicht alle Lämmer den zwei Hammeln zuzuschreiben seien. Immerhin habe es sich um insgesamt 24 Mutterschafe gehandelt, und so viele hätten selbst die liebestollsten Hammel in dem fraglichen Zeitraum von 18 Stunden nicht komplett mit Nachwuchs versorgen können. dpa

ZNAL JSEM V PRAZE JARU BERANA, KTERÝ MĚL S NEHANŽELSKÝCH DĚTÍ...

Noch nicht verlernt

WASHINGTON, 29. März (dpa). US-Präsident Ronald Reagan hat seine schauspielerischen Talente offensichtlich noch nicht verlernt: Bei dem traditionellen Jahrestreffen des exklusiven Gridiron-Clubs am Wochenende, bei dem sich prominente Journalisten und Politiker gegenseitig auf die Schippe nehmen, trat er zur Überraschung der Gäste als Sänger und Tänzer auf.

Verkleidet als Mexikaner mit einem Riesen-Sombrero, spießte der Präsident zur Melodie von „Mañana“ (Morgen) Pannen und Vorgänge im Weißen Haus auf, die in den Zeitungen Schlagzeilen machten, von den Personalproblemen der Umweltbehörde bis zu seinen eigenen Reden über Steuern, das Böse in der Welt und oft zitierte angebliche Querelen unter seinen engsten Mitarbeitern. Er besang auch das Top-Thema, ob er weitere vier Jahre Präsident sein will: Wenn alles wieder auf die Beine komme und es dem Lande gut gehe, werde ich auf den Rasen des Weißen Hauses treten und euch sagen: Ja — oder nein.

PO POLNOCI HRAJÍ MIKULÁŠE DÁČKOVHO Z HESLOVA...

Aufgespießt

„Nicht diejenigen, die sich einmal im Jahr, mit bunten Bändern geschmückt und mit Transparenten in den Händen, auf einer Wiese in Bonn treffen, leisten Friedensdienst, schrecken den Krieg ab, sondern die Soldaten — tagaus, tagein, das ganze Jahr.“

Der scheidende Generalinspekteur der Bundeswehr, General Jürgen Brandt, der am Mittwoch mit einem „Großen Zapfenstreich“ verabschiedet wurde.

„Wenn ich mich draußen mit den Gemeinden herumschlage, dann finde ich dort häufig ein Verständnis des menschlichen Lebens, mit dem ich große Schwierigkeiten habe — eine Verabsolutierung des Überlebens in einer Art und Weise, bei der ich mich manchmal frage, ob sie wirklich noch mit dem Grundgehalt des christlichen Glaubens übereinstimmt.“

Bundesverteidigungsminister Manfred Wörner (CDU) laut Gewerkschaftszeitung „metall“ vor kurzem auf einer Tagung des „Studienzentrums Weikersheim“ im Mannheimer Schloß unter Leitung von dessen Gründer Hans-Karl Filling, Ex-Ministerpräsident, an der auch folgende bekannte Persönlichkeiten teilnahmen: Karl Friedrich Grau, in politische Geldaffären verwickelter CDU-Mann und verurteilt wegen gefälschter Juso-Plakate („Lieber die Russen in Heilbronn, als Strauß in Bonn“); Heinz Karst, zwangspensionierter Brigadegeneral, den laut „Spiegel“ „faschistoide Phantasien“ umtreiben; Richard Allen, ehemaliger Sicherheitsberater von US-Präsident Ronald Reagan und diesem immer noch eng verbunden; William Schneider, Unterstaatssekretär im US-Außenministerium; Horst Nachtigall, Rechtsprofessor, der dem DGB den Anspruch bestreitet, Arbeitnehmerinteressen zu vertreten; Golo Mann, Historiker.

Po Bergerovi a Laudovi následuje Kapko. Obránci Dukly, který několikrát porušil životsprávu a disciplínu a jehož nenapravitelní oddílůvci vrest, byl pro hrubé zanedbání povinností fotbalového reprezentanta, vyloučen z Dukly a zbaven výhod hráče vrcholové kopané. Když se neodstavil bez omluvy dokonce ani na sraz olympijského mužstva v Olomouci, udělali na Juliusa za jeho výstřelky řecku.

Co je nejpohorlivější: všichni jmenovaní jsou výbornými fotbalisty Ber-

V zájmu fotbalu!

ger (Sporta) hrál už na MS 1982, Kapko (Dukla) má na svém kontě dvě mezinárodní utkání, z toho překvapivě remízu a mistry světa v Miláně. Laudu (Slavia, Sigma) to sice nedokázal, i když měl nesporně předpoklady stát se dobrým hráčem. Podobných jedinců, kteří předčasně skončili slibnou kariérou a nebýli s to realizovat své umění, předpoklady a talent, bylo už ve fotbale víc. Zazříli, zhasli a fotbal šel dál. Dív či později totiž musí trenér nebo výbor oddílu zakročit, podřídnout a sežít výstřelky a přestupky, protože není do nekonečna možná porušovat zásady kolektivního sportu. Také špatné příklady občas táhnou, a když trenér si nechá rozložit mužstvo? V našem fotbale často zůstávalo porušování režimu dne, disciplíny a morálky bez trestu, některé oddíly i činnosti vyvíjely horoucnost činnost, aby se poklesky hráčů zaručovaly. Je dobře, že se konečně od slov přechází k činům. Je to jen a jen v zájmu fotbalu!

Vor Aerobic gewarnt

HAMBURG, 29. März (Reuters). Der Allgemeine Deutsche Tanzlehrerverband (ADTV) hat seine Warnungen vor der unkontrollierten Ausübung des Tanz-sports Aerobic bekräftigt. Dieser gymnastische Gruppenanzug, der vor zehn Jahren in den USA entstanden sei und heute in großer Aufmachung um die Welt geht, berge vor allem für Menschen im Alter über 35 Jahren gesundheitliche Gefahren, sagte ADTV-Präsident Ernst Fern bei der Eröffnung des Internationalen Tanzlehrerkongresses „Intako '83“ in Hamburg.

Vietnamské dementi

Hanoi: Vietnamská tisková kancelář VNA odmítla tvrzení prezidenta USA R. Reagana, že prý ve Vietnamu jsou dosud drzeni američtí váleční zajatci. VNA uvádí, že cílem podobných výmyslů je zasévat nedůvěru v americké vztahy k humanitárnímu postoj a dobře vůli Vietnamu při řešení problémů Američanů, kteří se pohřbují od doby agrese USA ve Vietnamu. VNA je obzvláště prohlášení, že ve VSK mají nani ani

„Tricks mit leichten Damen“

BERLIN, 30. März (dpa). Das Ostberliner Blatt für Führungskräfte der DDR-Grenztruppen, „Ausbilder“, hat dem Bundesgrenzschutz (BGS) vorgeworfen, er wolle die DDR-Grenzsoldaten mit Hilfe „leichter Damen“ zur Pflichtvernachlässigung verleiten. Dies berichtete das Informationsbüro West (IWE) am Mittwoch in Berlin. Danach soll BGS-Personal mit „billigen Tricks“, so „von Fall zu Fall mit dem Vorbeiführen halbangezogener leichter Damen“, die DDR-Grenzsoldaten von ihrer Pflicht abhalten, behauptet das Blatt.

NA „POČINA“ UŽ NEHLEČÍ!

ZA OBRAZ z rané tvorby francouzského národního malíře Henriho Rousseaua zaplatil milovník umění Jean-Pierre Lerca v pokoutním krámku v Aubenas dvě stě franků. Ted znalci odhadují cenu jeho objevu na 400 000 franků. „Říkal jsem prodáváči, že to může být Rousseau, ale ten se mi vysmál,“ chlubil se šťastlivce, který se teď směje nejlépe.

COŽ TĚPRAVE PRAVEJ PODLENA!

Die Auto-Flaute 1982

Rückgang der Pkw-Neuzulassungen gegenüber 1981 in %

AMI OLMBROUK
JAPONCOH NEPOKONHA...

Anteile an der Miss

LONDON, 4. April (dpa/VWD). Die Proportionen der „schönsten Frau der Welt“ werden künftig an der Londoner Börse gehandelt. Am 14. April will der Chef des „Miss-World“-Turniers, Eric Morley (64), sein 1951 gegründetes Unternehmen Miss World Group in eine Aktiengesellschaft umwandeln und an der Börse einführen. Dann kann jeder am „Miß-Erfolg“ teilhaben. Morley will 50 Prozent der 810 000 Aktien behalten. Der Wert des Unternehmens beträgt schätzungsweise 4,3 Millionen Mark. Morley gilt als geistiger Vater des kommerziell lukrativen und vielfach kritisierten Wettbewerbs, der alljährlich in der Londoner Royal Albert Hall ausgetragen wird. Derzeitige Titelhalterin ist Marisela Lebron aus der Dominikanischen Republik.

TUNGFRAU, N. P.

Aufgespießt

„Über die jeweilige Verteilung von Glühwein, Erbseneintopf, und Berliner wurden unsere Wähler und Sympathisanten in großer Zahl motiviert und solidarisiert, sich offen zur Union zu bekennen und sich für die Erreichung des Wahlsieges einzusetzen.“

Mitglieder des CDU-Ortsverbandes der südniedersächsischen Stadt Münden nach einem Bericht des „Göttinger Tageblatts“.

Vedci o třiceti stříbrných

Pověstných třicet stříbrných, za něž podle slov evangelia lidé zradili Krista, nebyly na základě nejnovějšího bádání zahraničních odborníků řecké drachmy, ani židovské šekely, ale šlo s velkou pravděpodobností o římské denáry císaře Augusta nebo Tiberia. Denáry dal razit římský senát po prvé kolem roku 211 před naším letopočtem. Je-li tato zpráva správná, znamená to, že třicet stříbrných, které Judas Iskariot dostal za Krista, byly v té době hodnota asi 142 před naším letopočtem. Tři tisíce šekelů po 14,55 gramech tvořily židovskou váhovou jednotku nazvanou talent. Ve starověkém Řecku měl talent 6000 drachem a současně byl i nejvyšší váhovou jednotkou rovnající se 150 kilogramům. (Zda)

Zweite Karriere

Pianist Josef Bulva

FRANKFURT A. M. Zu den Pianisten, die sich in der westlichen Hemisphäre eine zweite Karriere aufgebaut haben, zählt der mittlerweile vierzigjährige Tschechoslowake Josef Bulva, der es immerhin schon zum verdienten Staatskünstler von der Partei Gnaden gebracht hatte, bevor ihn der politische Bannstrahl traf. Der Mozartsaal der Alten Oper war — vielleicht tat der Ferienbeginn in Hessen das seine dazu — noch nicht einmal halb gefüllt. Wenn manche Besucher dazu noch vor dem Kartenkauf erfahren hätten, daß das Programm für einen Klavierabend nun unverschämte drei Mark kostet, fast die Hälfte der Seiten aber an gut zahlende Nobel-Sektmarken oder Versicherungen abgetreten wurde, wären die vorderen Reihen wohl gänzlich leer geblieben.

Bulva ist zweifellos eine Ausnahmebegabung unter den Pianisten, aber sein Bekanntheitsgrad spiegelt das nicht wider. Ob es in jüngster Zeit immer wieder die „Etudes d'exécution transcendante“ sein müssen, die die Zugehörigkeit zum pianistischen Oberhaus beweisen sollen, scheint mir, je öfter diese Prunkstücke nun zu hören sind, um so zweifelhafter. Was soll das üble Gerede von den „technisch schwersten vier Minuten, die jemals für Klavier komponiert wurden“ (Programmheft)? Erstens wird dabei vergessen, daß auch nach Liszt noch allerlei „Unspielbares“ komponiert worden ist, zweitens scheint der bei äußerlicher Betrachtung um so vieles leichtere technische Bereich bei den Klassikern gerade den gewieften Technikern ungeheure Schwierigkeiten zu bereiten. Was Bulva bei Liszt an sichtwie hörbarer Technik präsentierte, dürfte eine, wenn nicht die Spitzenleistung innerhalb der mit Pianisten reich bestückten Frankfurter Saison gewesen sein. Die Oktavengänge, aus dem Unterarm herausgeschleudert, verliehen den Händen die Flugtechnik von Kolibris, deren Buntheit die raffinierten Klangschattierungen dieser Technik entsprachen. Auch die Leistungsfähigkeit der linken Hand in den Sprüngen wie im Melodiespiel war exzeptionell.

Das gleiche Maß an absoluter Fingerfertigkeit auf Beethovens „Waldstein-Sonate“ (Nr. 21, C-Dur, op. 53) verwandelt, führte zu weit weniger befriedigenden Ergebnissen: Zwar war schon vorauszusehen, daß die gefürchtete Oktavenstelle des letzten Satzes ein wohl erstes und einziges Mal im Live-Konzert absolut klangrein dargestellt würde, dafür gab es aber bei den für Beethoven so typischen „einfachen“ Skalen eine solch unklassische Hetze, daß die Relationen dessen, was als technisch schwer zu bewältigen zu gelten hat, ziemlich frappant verwischt wurden. Darüber hinaus brachte dieses vordergründig technische Vorgehen gegenüber einer Beethovensonate eine Menge motivischer Einzelheiten zutage, dicht nebendran (im wörtlichsten Sinne) lag dann aber auch wieder einmal die linke Hand mit viel zu massiven banalen Septakkorden, die den Fluß des Melos durch ihre Lautstärke hemmten, ja ihn unterbrachen.

Die gleiche Präsenz der linken Hand hob die Interpretation des „Andante spianato“ war der „Grande Polonaise brillante“ wieder in die Bereiche einer pianistischen Spitzenleistung. — Die Zugabe entlarvte den — natürlich anonymen — Programmschreiber. Wenn bei der Aufführung der Lisztschen Etüden „Vortragsabstinenz“ versprochen wird, dann darf die „vielleicht bekannteste“ auch nicht als Zugabe erklingen. So spielte Bulva die „Wilde Jagd“ halt trotzdem und überdies vorzüglich.

Auf Postschiffen bis ans Ende Europas

Die inzwischen bei Touristen sehr beliebt gewordenen Reisen mit den norwegischen Postschiffen der Hurtig-Ruten werden auch 1983 weitergeführt: Jeden Tag verläßt eines der elf Schiffe das westnorwegische Bergen in Richtung Norden.

Das Fahrgebiet der Hurtig-Ruten ist laut Reisenden, die schon einmal dabei waren, mit keiner anderen Küste vergleichbar, weil es so „vollgepackt mit reiner Natur“ ist.

Auf jedem Schiff wird eine bestimmte Anzahl von Kabinen für Fahrgäste aus aller Welt freigehalten. Da eine solche Postschiff-Reise weder Kreuzfahrtcharakter noch Kreuzfahrtstandard hat, ist die Atmosphäre an Bord im kleinen Kreis der Gäste ungezwungen und gelockert. Die Kleidung ist zwanglos; die Verpflegung typisch norwegisch — reichhaltig, geschmackvoll und vielseitig.

Jeden Abend um 23 Uhr legt ein Schiff in Bergen ab, um bis Kirkenes, ins Eismeer, vorbei an eindrucksvollen Fjorden, zahlreichen Schären und Inseln zu fahren. Elf Tage dauert die Reise, während der 4630 km auf Norwegens „Heizung“, dem Golfstrom, zurückgelegt werden.

In den größeren Häfen beträgt die Liegezeit mehrere Stunden, in den kleineren Häfen reicht die Zeit meist für einen kleinen Bummel an Land, bis die Schiffsglocke läutet und die Fahrgäste zurückruft.

Aus der Bundesrepublik Deutschland kann man vom gewünschten Flughafen mit Scandinavian Airlines System SAS oder mit der Lufthansa bis Bergen fliegen. Die Reisen kosten je nach Kabinenkategorie zwischen 2500 DM und 3000 DM.

Veranstalter: Norwegische Schiffsverkehrs-Agentur GmbH, Kleine Johannisstraße 10, 2000 Hamburg 1, Telefon (040) 36 13 61.

Rozhořčení nad únosem

Praha: Všechny světové agentury informovaly o odjezdu náměstka ministra zahraničních věcí ČSSR S. Svobody do Luandy, kde bude s angolským představiteli jednat o společných opatřeních pro propuštění čs. občanů unesených angolskou protibádní organizací UNITA. O pohybu jednotek UNITA s unesenými čs. občany nejsou téměř žádné zprávy. Agentury vesměs soudí, že jednání o jejich osvobození budou velice obtížné. Předseda národního výboru Dětského fondu OSN (UNICEF) v NDR, profesor W. Ludwig, v rozhovoru se zpravodajem ČTK v Berlíně prohlásil, že veřejnost NDR přijala zprávu o únosu čs. občanů s rozhořčením. Zvláště jím pobouřeni tím, že mezi unesenými je 21 dětí. Tento čin, který se přičítá normám mezinárodního práva, vyvolal u obyvatel NDR hněv a odpor. Jméno našeho výboru jsem se neprodleně obrátil na výkonného ředitele UNICEF Jamese P. Granta s naléhavou žádostí, aby využil veškeré autority této organizace a podnikl kroky k okamžitému propuštění všech čs. občanů. Předpán střediska Alto Cetumbela je novým důkazem toho, že UNITA ohrožuje všechny, kdo účinně pomáhají angolskému lidu překonávat těžké koloniální dědictví, zdůraznil W. Ludwig. Mluvíci svazového sekretariátu zahraničních věcí SFRJ S. Vučević se rozhodně vyslovil proti únosu čs. občanů v Angole. Dodal, že SFRJ očekává, že účinnou akcí Mezinárodního červeného kříže a za podpory světové veřejnosti budou čs. občané bezpodmínečně osvobozeni. A. P. J.

Die Bilder, die man im österreichischen Fernsehen sah, waren mit-leiderregend: Vorsichtig, mit leicht schwankendem Gang, wurde die weiße Stute zu einem ersten Ausgang ins Freie geführt. Diese Lippizaner-Mutter hat möglicherweise die grassierende Seuche im Gestüt Piber überstanden. Der offensichtliche Schwächezustand des Tieres ließ jedoch ahnen, was sich in den vergangenen Wochen in der steiermärkischen „Kinderstube“ der weltbekannten Lippizaner abgespielt hat. Sechs Mutterstuten und 26 Fohlen sind als Folge der Epidemie bereits verendet, sechs weitere trächtige Stuten und 17 Fohlen infiziert. Urheber der Seuche, deren Gefährlichkeit bei ihrem Ausbruch Anfang März nicht gleich in ihrer Schwere von der Gestütsleitung erkannt wurde, ist der sogenannte „Virus Abortus“, eine Art Grippevirus, gegen den es bisher kein wirksames Mittel gibt. Normalerweise verläuft diese Krankheit auch eher harmlos: Die Tiere leiden unter tropfenden Nüstern, später kommt ein Husten

Ist das „weiße Ballett“ schon zu degeneriert?

hinzu, gelegentlich tritt eine Lungenentzündung auf. Es gibt aber noch zwei weitere schwere Krankheitsformen. Die eine ist das Verfohlen — wie der Name sagt, werden davon die geworfenen Jungen tödlich befallen, während sich die Muttertiere meist wieder erholen.

Die Seuchenform, die jetzt in Piber grassiert, ist die gefährlichste dritte, die bisher in Österreich noch nie aufgetreten ist. In diesem Fall greift der Virus das Nervensystem der Pferde an. Es kommt zu Lähmungen vor allem der hinteren Körperteile mit oft tödlichem Ausgang.

Als das Ausmaß der Epidemie deutlich wurde, ergriff man im Gestüt Piber alle erdenklichen Maßnahmen, um ein Übergreifen auf noch gesunde Tiere zu verhindern. Das Gestüt wurde abgesperrt, die Durchfahrt durch die kleine, im Westen der Steiermark gelegene Gemeinde ver-

boten. Schon vorher waren sämtliche gefährdeten Tiere in die Außenhöfe des Gestüts verlegt, das von den erkrankten Tieren benutzte Stroh und sämtliches Reinigungszeug verbrannt worden. Auch in Wien wurden Fachleute und zuständige Stellen alarmiert: Im Landwirtschaftsministerium trat ein „Krisengipfel“ zusammen, um über Sofortmaßnahmen zu beraten. Experten der Veterinärmedizinischen Universität Wien übernahmen die Behandlung der erkrankten Tiere. Diskutiert wurden auch Ursachen und Folgen dieser Seuche. Dabei kam es zu einer Kontroverse zwischen Züchtern und Veterinären: Von den zu Rate gezogenen Tierärzten der Wiener Universität wurde nämlich die Inzucht der Lippizaner mitverantwortlich gemacht für die Schwere der Seuche. Die weltberühmten weißen Pferde seien bereits so degeneriert, daß sie für Krankheiten besonders anfällig wären,

meinen sie. Gestütsdirektor Lehrner würde zwar eine Auffrischung des Gestüts, wo sich derzeit etwa 220 Tiere aufhalten, begrüßen, hält jedoch die Reinhaltung der Rasse für vorrangig.

Tatsächlich schauen die Pferde, die in Wien als „weißes Ballett“ in der ehrwürdigen Tradition der Spanischen Hofreitschule eine der Hauptattraktionen der Hauptstadt sind, auf einen imponierenden Stammbaum zurück. Ihre Ahnen kommen aus Spanien. Dort war zur Zeit der Mauren eine Züchtung gelungen, die dem Bild des idealen Dressurpferdes entsprach; intelligent, kräftig und graziös. Im Auftrag des habsburgischen Erzherzogs Karl wurden neun davon zum Hofgestüt nach Lipizza gebracht. Dieser Ort bei Triest, der heute zu Jugoslawien gehört, gab den Pferden auch ihren Namen. Nach dem Zusammenbruch der Monarchie wurde das Gestüt 1920 nach Piber verlegt. Nach Ge-

schlechtern getrennt, verbringen hier die Pferde die ersten dreieinhalb Jahre. In dieser Zeit vollzieht sich auch die Wandlung der zunächst schwarzen Fohlen in die weißen, edlen Tiere. Die besten, reinsten, werden nach sorgfältiger Auslese nach Wien gebracht, wo sie mehrere Jahre hindurch ausgebildet werden, ehe sie in der traditionsreichen Reithalle der Wiener Hofburg die Hohe Schule der Dressur vorführen dürfen.

Nach Wochen der Aufregung scheint die Seuche in Piber jetzt unter Kontrolle gebracht zu sein. Der Schaden beschränkt sich aber nicht nur unmittelbar auf den Verlust der Tiere (der Preis einer Stute wird auf 15 000 Mark geschätzt). In ihrem vollen Ausmaß werden die Folgen erst in ein paar Jahren sichtbar werden, wenn der Jahrgang 1983 die Spanische Hofreitschule in Wien auffrischen müßte. Wie es jetzt aussieht, könnte dann eine ganze Generation Lippizaner nahezu ausfallen.

Wenn in einem Land wie Österreich, wo buntbemalte und glitzernd verpackte Eier zur ungebrochenen Ostertradition gehören, die letzten Tage so viel von Hasen die Rede war, möchte man daran nichts Ungewöhnliches finden. Tatsächlich aber bewegte das Thema „Hasen“ die Österreicher zwischen Neusiedler- und Bodensee, und das keineswegs nur die im kindlichen Alter, wie nie zuvor. Waren es nun wirklich 5000 Hasen, die der Fux vernascht hat? Das fragt sich genüßlich so mancher Sexualprotz, und manch biederer Familienvater rechnet klammheimlich die theoretischen Möglichkeiten für diese Leistung nach, während so manche, keineswegs nur emanzipierte Frau, empört oder angewidert darauf reagiert, daß ihr Geschlecht da wieder einmal von den Männern überheblich zum Lustobjekt herabgewürdigt wird.

Es handelt sich, wie leicht zu mer-

HORÁZEK ZASE PALE OVEČKY...

Die Geschichte vom Fux und den Hasen

ken ist, bei dieser Erzählung aus dem österlichen Österreich keineswegs um eine Geschichte aus dem Tierreich und die Abwandlung des alten Kinder-Reimes „Fuchs, Du hast die Gans gestohlen“. Der „Fux“, das ist der gelegentlich zum Film-Bösewicht hochstilisierte 53jährige Salzburger Schauspieler und seit neuestem auch zweiter Spitzenkandidat der rechten „Vereinten Grünen Österreichs“ (VGO) für die anstehenden Parlamentswahlen, Herbert Fux; und die „Hasen“, von denen die Rede ist, sind quicklebendige Zweibeiner.

Seitdem die neue österreichische Monatsillustrierte „Basta“ in einem Interview mit Herbert Fux mehr über die 5000 Hasen unters Volk brachte,

hat der österreichische Wahlkampf endlich seine Schicksalsfrage. „So 5000 Weiba werden's scho g'wes'n sein. Oba jetzt bin i eher brav, i puder nurmehr drei Hasen pro Tag, weil i mi auf die Politik eingelassen hab.“ Auf den Einwand, er wäre nur aus „Trieb-Sublimierung“ in die Politik gegangen, weil er alt werde, Fux angeblich wörtlich: „Also, ich bin heute noch genauso fit wie früher. Es geht schon noch, vielleicht a bisserl reduzierter, aber nicht weil ich nicht geil bin, sondern weil es sich zeitmäßig nicht ausget. Die Politik behindert mich in dieser Hinsicht. Was mir aber leid tut.“

Insgeheim mußte sich in den letzten Tagen so mancher nichtgrüne Politiker an Fux messen lassen, und Bun-

deskanzler Bruno Kreisky befand, jener habe wohl ein wenig renommiert. Und für die rechten Grünen Österreichs könnten Fuxens angebliche „Hasen-Abschüsse“ zum Rohrkrepierer werden. Tatsächlich hätte die Geschichte Fux fast das politische Leben gekostet. Der Listenführer der rechtsorientierten VGO, Anti-Atom-Professor Alexander Tollmann, versuchte in einem Husarenritt Fux von der Kandidatenliste zu streichen. Dann sah es wieder so aus, als ob der autoritäre Tollmann diesen selbstherrlichen Versuch politisch nicht überleben würde. Nach parteiinterner vordergründiger Versöhnung zwischen Tollmann und Fux blieb ein dritter namhafter Grüner, ihr Wirtschaftsfachmann Franz Hanke, auf der Strecke. Er emp-

ranti nach dem Hasen-Gerangel, die linke grüne „Alternative Liste Österreich“ zu wählen. Groteskes Fazit: Hanke wurde zwar wegen Parteischädigung aus den VGO ausgeschlossen, bleibt aber auf ihrer Kandidatenliste, weil an ihr nichts mehr manipuliert werden kann. Daß sich zuletzt die Fux- und Hasen-Geschichte gar als Fälschung erwies — ein nicht von Fux stammender satirischer Text über Sexualleben wurde abgeschrieben und als Originalinterview ausgegeben —, was der inzwischen total ausverkauften ersten „Basta“-Nummer nachträglich die Beschlagnahme einbrachte, hat an der Aufregung nicht mehr viel geändert. Die „Hasen“ bleiben, so ein Wiener Kommentator, trotz Arbeitslosigkeit, Steuererhöhungen, Korruption, Bonzenwirtschaft und saurem Regen der weit beliebteste politische Gesprächsstoff.

U vykládačky karet:
„Až do svého třicátého věku budete trpět chudobou.“

„A pak?“
„Pak už trpět nebudete — úplně si na to zvyknete.“

95 MILIONO ANICEK — Odborníci z statistické mnoha zemí zjišťovali během několika let, které ženské jméno se těší na světě největší oblibě. Výsledky jejich práce svědčí o tom, že prvenství udrží Anny. V přítomné době má toto jméno 95 milionů žen nejrozšířenější národnosti.

V Oregonu (USA) postihuje dopravní policie řidiče, kteří se dopustí více dopravních přestupků tím, že jim zamění poznávací značku za červenou. Je to upozornění jak pro policii, tak pro ostatní řidiče na „veliké nebezpečí“.

USA je jednou z mála zemí, kde bezpečnostní pásy nejsou povinné. Podle průzkumu je při jízdě zapnutá jen 9—11 proc. řidičů.

Na 6 milionů pokutových listků vydá pařížská policie v průměru za rok řidičům, kteří nedodrželi časový parkovací limit nebo odložili vozidlo na zakázané místo.

Wo Dostojewski geschrieben hat

Seinem höchsten Ziel, der Humanität, diente Dostojewski in jungen Jahren als glühender Sozialist, später als tief religiöser Christ. Stritt Wilberforce im englischen Parlament für die Farbigen, ergriff der russische Dichter in seinen Werken Partei für die Schwachen und Gedeimigten, das russische Proletariat.

Dennoch sucht man in Moskau und Leningrad vergeblich eine Straße, einen Platz oder ein Denkmal, das den genialen Epiker F. M. Dostojewski ehrt.

Indes sind in Leningrad die Wohnviertel und Häuser, in welchen der Schriftsteller lebte und arbeitete, größtenteils noch erhalten. Folgt man ihnen und der Biographie Dostojewskis, wird offenbar, warum der zum orthodoxen Christentum konvertierte Künstler bis 1950 in der Sowjetunion totgeschwiegen wurde und sich die offizielle Kulturobrigkeit noch heute mit dem Vermächtnis dieses Erzählers schwertut.

Unser Ziel in Leningrad ist das Raskolnikow-Haus in der Graslansker Straße. Dort wohnte Dostojewski und schrieb sein wohl bedeutendstes Werk „Schuld und Sühne“. Und dort ließ er auch den Helden — nein, den Antihelden — seines Romanes, Rodin Raskolnikow, leben. Auf unserem Stadtplan ist die Graslansker Straße nicht eingezeichnet. Wir haben nur den Anhaltspunkt, daß sie nahe dem Friedensplatz liegt, der direkt mit der Metro zu erreichen ist und ebenfalls in Dostojewskis Leben eine bedeutende Rolle spielte.

Ich zeige unserem Fahrer auf der Straßenkarte die Route, die er zur Metrostation Pobedy im Süden Leningrads fahren soll. Auf diesem bewußt gewählten Umweg haben wir Gelegenheit, einen Eindruck von Leningrad jenseits der City zu bekommen. Entlang großzügig angelegter Wohnsiedlungen, Fabriken und Industrieanlagen lenkt unser Fahrer den Wagen auf dem hartgefrorenen und rutschigen Witebsker Prospekt an scheinbar endlosen Lkw-Schlangen vorbei.

Von der Haltestelle im Park Pobedy fahren wir mit der Metro bis zur Station Plotschad Mira, dem Friedensplatz. Hier, um den „Heumarkt“, wie der Platz bis 1953 hieß, befand sich vor über hundert Jahren im frühkapitalistischen Petersburg das schmutzigste und verrufenste Viertel der Stadt. Ein Eldorado für Miet- und Zinswucherer, in welchem Menschen (unter ihnen bäuerliches Proletariat und viele Wanderhandwerker, die auf Arbeit hofften) in dunklen, nassen Elendsquartieren dahinvegetierten. Jene Gegend, die so oft in der sozialkritischen russischen Literatur (Woronow, Pomjalowski, Uspenski) geschildert und angeklagt wird.

Selbst unter den sozialen Verhältnissen leidend, voll Mitgefühl für die „Erniedrigten und Beleidigten“, politisch enturzelt und auf der Suche nach Wahrheit, schrieb Dostojewski in diesem Stadtteil auch seinen psychologischen Roman „Schuld und Sühne“. Ein Werk, von dem Thomas Mann sagte, es sei „der größte Kriminalroman aller Zeiten“, und das Rosa Luxemburg „die furchtbarste Anklage gegen die bürgerliche Gesellschaft“ nannte.

Wir blicken hinüber zur Haltestelle für Überlandbusse. 1849 wurde Dostojewski an dieser Stelle in einem Wachhaus festgehalten, weil er sich dem Kreis Petersburger Revolutionäre angeschlossen und einen Brief Belinskis an

Gogol öffentlich vorgelesen hatte. Darin wurde die Leibeigenschaft unter dem Zaren angeprangert. Sein Todesurteil wandelten die Richter kurz vor der Vollstreckung in Zwangsarbeit und Verbannung nach Sibirien um. Damit war Dostojewski zehn Jahre für die Literatur tot.

Als er nach Verbüßung seiner Strafe und anschließender Militärzeit 1859 nach Petersburg in dieses Viertel zurückkehrte, war sein revolutionärer Widerstandsgeist gebrochen. Die „Aufzeichnungen aus einem Totenhaus“ (1860/62) offenbaren zum ersten Mal den geistigen Umbruch des Dichters.

Wir erkundigen uns noch einmal nach dem Weg und gehen dann am Gribojedow-Kanal entlang zum Haus Nummer 19 in der Graslanskerstraße, dem „Raskolnikow-Haus“, wie es die Bewohner nennen.

Es ist ein drei Stockwerke hohes gelbes Eckgebäude, das augenscheinlich vor kurzer Zeit renoviert worden ist.

Eine breite, dunkle Steintreppe führt an schwarz gestrichenen Wänden empor in den dritten Stock. An einigen Stellen sind die Steine rissig oder ganz ausgebrochen.

Oben angekommen, sehen wir in einen schmalen Korridor mit drei Türen: Die Wohnung, in der Dostojewski (und Raskolnikows) Vermieterin wohnte. Neben dem Korridor führen noch einmal dreizehn Stufen hinauf unters Dach.

Am Ende der kleinen Treppe befindet sich eine Türöffnung, die mit Brettern vernagelt ist — der Eingang, der einst in das vierte Stockwerk zur Kammer Dostojewskis führte.

In seinem Roman berichtet er, daß es von diesem Obergeschoß genau 730 Schritte bis zu dem Haus der Wucherin sind, in dem Raskolnikow seine Bluttat begeht.

Neben dem Bretterverschlag gelangen wir durch eine etwa anderthalb Meter hohe Luke unter das Dach.

Statt einen Flur finden wir aber nur einen mit Steinen ausgelegten Dachboden vor, über den breite Holzplanken als Gang führen. Wir folgen den Brettern und stoßen auf ein zerfallenes Mauerwerk, das die Umrisse einer Mansarde noch erkennen läßt.

Hier, wo die Reste zerbröckelter, häßlicher Wände sofort wieder zum Gehen drängen, wo eine kleine Holzleiter zu einem schmalen Fenster in dem schrägen Dach führt, durch das man die gewaltige Kuppel der Isaak-Kathedrale über den Dächern der Stadt erblickt, hier, wo eine rostige Eisentür die Armut, die sich hinter ihr verbirgt, noch ahnen läßt, war also das Zimmer Dostojewskis.

An diesem Ort schrieb der Dichter seinen Roman „Schuld und Sühne“, und hier ersann er jenen dämonisch infernalischen Übermenschen Rodin Raskolnikow. Hier ließ er ihn den Mord an der Wucherin planen und schließlich über seine Tat nachsinnen.

Dostojewski identifizierte sich derart mit seiner Romanfigur, daß er sie sogar in seinem Haus leben, den gleichen Menschen begegnen und über die gleichen Straßen und Plätze gehen ließ wie er selber.

Als Dostojewski in diesem Hause wohnte, befand er sich in einer fast ausweglosen Situation. Von seiner Enkel-

sie geschwächt und von Gläubigern gedrängt, erschien bereits nach wenigen Wochen, Anfang 1866, die erste Folge von „Schuld und Sühne“ als Fortsetzungsroman. Laut Vertrag mit seinem Verleger mußte Dostojewski in nur 26 Tagen sogar den zweiten Roman „Der Spieler“ schreiben, um nicht die Editionsrechte an seinem Werk zu verlieren. In einem Jahr verfaßte der Schriftsteller in dieser ehemaligen Mansarde zwei Romane von insgesamt rund 900 Seiten — ein belletristisches Mammutwerk.

Weitere Schuldverschreibungen waren schließlich die Folge hoher Spielverluste, deretwegen Dostojewski mehrmals nach Europa floh, wo „Der Idiot“ und „Die Dämonen“, eine Abrechnung mit dem Sozialismus, entstanden. Nach Rückkehr in seine geliebte russische Heimat und größerer finanzieller Sicherheit nahm Dostojewski in der vertrauten Atmosphäre Petersburgs frühere Gedanken und Motive wieder auf. In seinem letzten Werk „Die Brüder Karamasow“ trägt sein Idealismus und Suchen nach Wahrheit fast mystische Züge.

Wir tasten uns im Halbdunkel wieder bis zu der Einstiegs Luke und gehen die Stufen zum Treppenhaus hinunter. Eine Hausbewohnerin bedauert, daß Dostojewskis Kammer nicht als Museum erhalten blieb, und erklärt, daß in den sechziger Jahren der vierte Stock noch bewohnt war. Später habe man die Dachwohnung abgerissen und den Boden zum Schutz gegen die Kälte im Winter mit Steinen ausgelegt.

Als wir wieder auf die Straße treten, ist es draußen neblig und naßkalt geworden. Ein grauer schwermütiger Himmel wölbt sich über der Stadt, und es sieht nicht so aus, als sollte die Sonne heute noch einmal durchkommen. In Richtung Alexander-Newski-Prospekt gehen wir jetzt am Haus der Wucherin vorbei. 752 Schritte hat meine Begleiterin vom vierten Stock des Raskolnikow-Hauses gezählt. Auf einer kleinen Brücke bleiben wir kurz stehen und schauen auf den Fontanka-Kanal hinab — einen regungslosen schwarzen Streifen, der um die nächste Häusercke im Nebel verschwindet. Mir fällt noch einmal Dostojewski ein: „Jeder ist an allem schuld, aber wenn das jeder wüßte, hätten wir das Paradies auf Erden.“

MOST, TUNEL NEBO BRUNNEL?

Myšlenka překlenout či přezáti „podklenout“ prah moře oddávající od sebe francouzské a britské pobřeží, známý pod jménem kanál La Manche a v Albionu tvrdošíjně nazývaný Anglický kanál, není právě nejčerstvější. Loni tomu bylo rovných sto osmdesát let, co inženýr Albert Mathieu-Favier přišel s nápadem prokopat pod Kanálem spojovací tunel. Měl být osvětlován olejovými svítilnami a projíždět jím měly dostavníky... Projekt byl předložen Napoleonovi a ten navrhl jen jednu malou změnu. Namísto dostavníků měly pochodovat tunelem stavy armády...

Do jisté míry lze myšlenku na zřízení tunelu pod Kanálem přirovnat k neméně proslulé jezeru přišel ze Skotska. Dlouho se o ní mlčí, a pak najednou se se zprávami o ní roztrhne ne pytel, ale mnoho pytlů. A pak zase prapodivný tvor zmizí v tmavých hlubinách.

Těch návrhů, jak překonat La Manche — „rukáv“ — dosahující v nejširším místě 180 kilometrů a v nejúžším 34 kilometru, bylo během bezmála dvou století dost. A dokonce se už začaly některé realizovat. Poprvé to bylo v roce 1880. Byl to návrh francouzského inženýra Thomé de Gamonda. Na francouzské straně Kanálu už byly vyhloubeny první základy v délce 1,5 kilometru, na anglické už celé dva kilometry. A tím všechno skončilo. Britové se totiž najednou zalekli, že bude drahší jejich „spien-dě-lac-tion“ a přestali se o podkopání The English Channel zapřít. To však nevadilo dalším technikům, aby neuvěřovali o možnosti přemoci tuto „jednu z“ nejbouřlivějších mořských oblastí. Ve třicátých letech našeho věku navrhoval švýcarský inženýr Julius Jäger nasypat od francouzského břehu k anglickému dvě souběžné přehrady přerušované propustěmi pro lodě. Propustě měly být překlenuty mosty. V roce 1948 zase Francouz — je s podivem, že Francouz ve snaze překonat La Manche tunelem či mostem převažují — André Rasdevant přišel s projektem dvoupodlažního tunelu s trasou pro vlaky a automobily. Počátkem 80. let byla vytvořena společnost navrhujiící stavbu gigantického mostu rovněž pro vedení silniční i železniční přepravy. Vlastně dodnes má myšlenka tunelu právě tolik zastánců a odpůrců jako návrh na stavbu obrovitého mostu.

V polovině padesátých let zahájily obě především zainteresované strany podrobné analýzy problémů stavby. O necelé dvacetiletí později podepsaly Británie a Francie dohodu o výstavbě tunelu pro vlakové spojení. Avšak...

Tak jako v 80. letech minulého století, i v polovině 70. let našeho věku se začaly do běhu po obou stranách Kanálu — u Doveru na straně britské a Calais na francouzském pobřeží — zakusovat těžké stavební stroje. To bylo v listopadu 1974. Pracovalo se však pouhé dva měsíce. Prý jen proto, aby se vyzkoušel nový typ stroje pro ražení tunelu. Faktem je, že došly finance. Na anglické straně zůstalo pouze zajištěné místo stavby a vchod do budoucího tunelu dnes zakrývají proražená vrata. Jinak je všude tiho, jen voda uvnitř stále stoupá. A na druhém břehu je obraz podobný. Stavební místo, patřící Sociétés Françaises du Tunnel sous La Manche, obklopují letoviska bohatých Pařížanů a nevelký otvor, místo, kde měl tunel proniknout pod dno Kanálu, je zakrytý. Kolem se povalují zbytky zrušených trubek.

Nyní se už zase nějaký čas hovoří o možnosti stavby spoje mezi Velkou Británií a kontinentální Evropou. Z podnětu řady západoevropských zemí, které také přispívaly finanční účast na případné stavbě, se začaly opřasovat tlusté desky s dosavadními projekty a jsou znovu zkoumány. Je těch tlustopisů dost. Šest jich obsahuje projekty na stavbu jednoho či více tunelů naráz, ve dvou jsou utajeny smělé návrhy na zavěšené mosty a třetí, jehož autorem je Ian McGregor, předseda britského konsorcia výrobců oceli, skrývá projekt tzv. brunnelu, tedy spojení dvou nízkých zavěšených mostů ve Velké Británii a ve Francii s dvojitým tunelem (anglické slovo brunnel vzniklo ze slov bridge - most a tunnel - tunel). A u návrhu projektu je i rozpočet: 3800 miliónů liber.

Podle názoru odborníků má největší šanci na realizaci válcovitý tunel o průměru šesti metrů, v němž by vedla jedna železniční kolej. Předpokládané náklady: 800 miliónů liber na proražení vlastního tunelu a 250 miliónů na nezbytné pozemní investice. Firma Tarmac Ltd. navrhuje zase dvojtunel o průměru sedmi metrů každý, jimiž by projížděly vlaky s cestujícími, zbožím i naloženými automobily. Cesta z Londýna do Paříže by měla díky tomuto spoji trvat pouhých 4,5 hodin. Stavba byla rozdělena do tří etap a podle názoru Johna Leinga by se nemělo dno Kanálu prokopávat, ale, položit, naježené prefabrikované elementy tvořící tunel. Jiné návrhy počítají se zavěšeným mostem se šesti jízdními pruhy a projekční skupina Eurobridge Studies předpokládá rovněž výstavbu brunnelu. Most by měl mít až dvanáct jízdních pruhů. I když by výstavba případného tunelu pod kanálem La Manche byla ojedinělou technickou stavbou — byl by to nejdelší evropský tunel, 50 km dlouhý, z toho 37 km pod vodou — jeho proražení samo o sobě by ještě nic nevyřešilo bez potřebných dalších investic. Na anglické straně je nezbytné zmodernizovat železnici z Doveru do Londýna a postavit v hlavním britském městě nová nádraží. A Francie by musela vydat na 800 miliónů na nová kolejistiště a seřazovací nádraží; nutno také připomenout, že železnice na obou stranách Kanálu používá elektrického proudu jiného napětí.

Pokud jde o hospodářské využití tunelu, i tím se specialisté už zabývali. Podle jejich předpokladů by v prvním roce provozu tunelu využilo tohoto zkráceného spoje na 6 miliónů cestujících a v roce 2000 už osm miliónů. Pro srovnání uvedme, že v roce 1979 přeplulo Kanál 5,7 miliónu lidí a přeletělo jej 2,6 miliónu cestujících v letadlech. V prvním roce provozu tunelu počítají odborníci s přepravou 5,4 miliónu tun zboží, v roce 2000 pak s téměř osmi milióny tunami. Rychlou přepravu cestujících by mělo zajistit šedesát expresních vlakových souprav.

Avšak ani zastánci myšlenky spojení Británie s kontinentální Evropou mostem nechtějí zůstat za těmi, kteří přemýšlejí o tunelu. A o tunelu, který by měl pouze jednu kolej se pohrdlivě vyjadřují v tom smyslu, že je to v dnešní době anachronismus, a nazývají takovou stavbu „myší dírou“. Nejproslulejší britský mostní stavitel Ralph Freeman je zastáncem myšlenky gigantického automobilového mostu, vedle nějž by prý „Eiffelovka byla nepatrným trpaslíkem.“ Takový most prý by bylo možno postavit a uvést do provozu do roku 1988; jen v prvním roce po otevření by přes něj přešlo 3 370 000 vozidel a poplatky za jeho použití by vynesly 167 miliónů liber. Projekt sira R. Freemana uvažuje o 14 závěsech, vzdálených 1982 metry, mezi nimiž by byl na obrovitých ocelových lanech zavěšen trup mostu.

Konkurentem tohoto projektu je dr. Willy Frischmann z projekční skupiny Eurobridge Studies, mj. autor a tvůrce nejvyšší evropské stavby, věže Nat West v londýnských City. Jeho návrh počítá s opěrnými pilíři, na nichž by byly také umístěny kavnéry a motely. Držaly by závěsy o hmotnosti 9800 tun. Pilíře by byly postaveny před tím na pevnině a na místo určení by byly přepraveny tak, jako se dopravují na moře vrtné plošiny pro těžbu ropy.

Most přes Kanál — to je zhruba ne-smysl, prohlašuje jiný projektant, už zmíněný Ian McGregor, který je autorem návrhu na brunnel. Ještě nikdo na světě nevymyslel takové navigační systémy, i za použití laserů, které by zcela vyloučily možnost kolize lodí s pilíři, a to zvláště na tak frekventované vodní trase, jakou Kanál je, prohlašuje kategoricky. A pak: obří zavěšenou stavbu bude těžko možno konzervovat a každá oprava — to jsou nepředstavitelné částky peněz. Ale i jeho návrh na brunnel — dva mosty a tunel — je terčem ostré kritiky. Ještě nikdo zatím nepokládal za řízení do takové hloubky (maximální hloubka Kanálu je 172 metry a příliv dosahuje výšky 15 metrů) a těžko by bylo asi možno zcela zastavit námořní dopravu na delší dobu. Přesto je pro mnohé právě v této době v Anglii myšlenka na brunnel valice přitažlivá. Během prvních let stavby by po obou stranách stavby našlo pracovní příležitost 50 tisíc lidí a v následujících pěti letech 15 tisíc.

Jaký tedy bude vlastně spoj přes Kanál? Těžko ještě říci, ve hře je příliš mnoho a ne právě malou úlohu sehrávají také politické měřítka a pohledy, blíží se volby ve Velké Británii, budou snad letos či v roce 1984... Zdá se, že největšími konkurenty budou návrh British Railways na trojitý silniční a železniční tunel a návrh projektu Iana McGregora na stavbu brunnelu. Zatím je hra otevřena.

Die neuen sind leise, geräumig, mit bequemen Plastiksitzen, neon-hell und ziemlich geruchlos. — die alten waren laut, die Holzitze in der "Zweiten" ebenso schmal wie die Lederbänke in der "Ersten", das schummrige Licht der Glühbirnen reichte gerade zum Entziffern der Morgen-Schlagzeilen, ihr undefinierbarer Geruch setzte sich in Kleidern fest, wenn man mit ohrenbetäubendem Rattern durch den Pariser Untergrund zur Arbeit fuhr. In den Metrowaggons der jüngsten Generation untersagt ein aufgeklebtes nüchternes Plastiksymbol das Anzünden der Zigarette während der Fahrt, in den alten wurde noch ordentlich im ganzen Satz von einem soliden Emailleschild herunter gewarnt: "Das Rauchen und Spucken ist verboten."

Mit der letzten Fahrt der alten Metrozüge hat die Pariser Metrogesellschaft RATP jetzt einen Schlusspunkt hinter die Vergangenheit gesetzt. Ende Februar wurden sie schon aus dem Verkehr gezogen. Am Samstag

ERTE JSTE SE V NICK VOZILI.

tag werden Nostalgiker vom Zugführer ein letztes Mal aufgefordert: "En voiture — Einstiegen" — dann geht's ins Museum.

Mit der alten Metro verschwindet nicht nur ein technisches Meisterwerk. Die rot-grünen Züge — grüne Wagen für die zweite, rote für die erste Klasse — galten als eines der letzten Symbole des Paris der dreißiger, der "verrückten Jahre". Sie dienten in etlichen Filmen aus dieser Zeit als authentische Kulisse. Die nach ihrem "Vater", dem US-Ingenieur und Edison-Mitarbeiter Frank Julian Sprague (1857 bis 1934) benannten und erstmals 1908 in Betrieb genommenen Waggons waren so robust, daß einige von ihnen 70 Jahre lang tageln, tagaus ihren Dienst im Pariser Untergrund versahen. Mit den "Unverwundlichen" konnte während des Krieges verhindert werden, daß der Nahverkehr völlig zusammenbrach.

Paris nimmt Abschied von der Metro der „verrückten Jahre“

AUF DEM ABSTELGLEIS: Die alte Metro aus den „verrückten Dreißigern“. (Bild: dpa)

Sie hatten den ganz aus Holz bestehenden Ur-Waggon abgelöst, der drei Jahre nach der Eröffnung der ersten Pariser Metrostrecke für eine Katastrophe gesorgt hatte, als durch einen Kurzschluß der gesamte Zug zum Raub der Flammen wurde und 84 Tote zu beklagen waren. Die damalige "Compagnie du Chemin de Fer Metropolitain de Paris" entschloß sich zur völligen Umkonstruktion. Das Ergebnis waren die "Sprague"-Metro-Waggons: Züge mit fünf Waggons aus dickem Stahl. Die letzte Metro dieses Typs kam 1938 auf die Schienen. Aber die Entwicklungsphase für die Nachfolgegeneration dauerte bis 1956, als die ersten mit Gummireifen ausgestatteten Metrozüge ihre Jungfernfahrt absolvierten.

Das jüngste Kind der Metro-Konstrukteure wurde 1977 in Dienst gestellt. Jetzt wird bereits an der "Metro 2000" gearbeitet.

Produkte motorových vozidel

Světová produkce motorových vozidel loni klesla o 3,4%, vyplývá z přehledu západoněmecké organizace VDA, podle které loni produkce klesla na 26,3 mil.

KLUB NA VOZÁKOVÉ TČETNÍ. — Byl založen před třemi v Argentíně a jeho členy se mohou stát jen muži, kteří mají prokázatelné výkony v letech k motorové motorce. V Argentíně však existuje jen jedna klub — "Club de los motores". Tento klub se rozšířil od prvního brýlovatý název — "Ventil". Kapadocie má mnoho členů — jen asi st. Jeho se soustředí se účastnit na pitím zleň, ostatní posílají telegramy přibližně stejného název — "Nemohu přijet, žene mě nepustila..."

vozů z 37,4 mil. v předchozím roce. Hlavním důvodem bylo podstatné snížení výroby dvou hlavních producentůských zemí — USA a Japonska. VDA odhaduje, že produkce v USA loni klesla o 949 tis kusů (o 12%) na 6,98 mil. vozů a produkce Japonska o 443 tis. (o 4%) na 10,73 mil. vozů. Spojené státy byly postiženy prudkým poklesem poptávky po osobních a užitkových automobilech v posledních třech letech, které umožnili Japonsku uplatnit si postavení největšího světového výrobce.

Produkce většiny západoevropských zemí v roce 1982 vzrostla. Země EHŠ zvýšily v loňském roce výrobu automobilů o 3% na 10,2 mil. z 9,9 mil. vozů v roce 1981. Jedinou výjimku tvořila Británie, jejíž produkce loni klesla o 3% na 1,15 mil. vozů.

Hlavním vývozcem zůstalo v loňském roce Japonsko, které dodalo na světové trhy 5,57 mil. osobních a užitkových vozů. Na druhém místě byla NSR a vývozem 2,6 mil. vozů. V důsledku celosvětového útlumu hospodářské činnosti však loni japonský vývoz klesl o 8% proti předchozímu roku. Západoněmecký vývoz se naproti tomu zvýšil o 11%.

Z hlediska podílu vývozu na produkci se na první místo řadí Švédsko, které v roce 1982 vyvezlo 85% své produkce. Následuje NSR, která podílem 59% předstihla Japonsko, jehož podíl vývozu na produkci loni klesl na 52%.

Víte, že zlatý déšť je jedovatý?

K otrávené stádencem dochází hlavně záměnou a z dětských nerezumů. Zlatý déšť je poměrně podobný okraji a právě pro tuto podobnost skáčeji děti z květe vyvádět nektar. Avšak již při pěti rozstřeknutí květe může způsobit otrávení ještě větší nebezpečí hrozí z netradičních stádenců. Jeho lusky jsou totiž k nerozpoznání podobné luskám fazolovým. U dětí postavení již dříve samou vyvolává otrávení.

Otrávy stádencem jsou naštěstí vzácné, protože poměrně brzo se dostaví zvracení, které je již k této vypraven.

První pomocí je také vyvolání zvracení, aby škodlivina byla odstraněna. Když se dítě nevrací, podáme škvárlině uhlí, které naváže na povrch svých částic je a zabrání tak jeho vstřebání ze střeva do krve. Zvracení vyvoláme nejednodušším podáním škvárlině sůlky hliněné nebo pitím teplé vody. Vzhledem k vzácnému nebezpečí otrávy je vždy nutné bezodkladně vyšetření lékařem a ještě lépe okamžitě přivést do nemocnice. Dávají-li se od dítěte uhlíčky otravy, vzameme z nabos vzorek květe nebo lusky, aby lékař mohl ověřit, která rostlina vyvolala otrávu.

Stejně jed obsahují další rostliny, které mohou vyvolat podobnou otrávu. Je to například evropský, kaš 60-150 cm vysoký, jehož větvičky vyčníhají v trávě. Listy jsou tak tvrdé, květy má růžové, nebo modré japonské, okrasný keř nebo strom o brozev nařezání bílých květů a žlutavě modrých, polokvět a ve květu žlutými květy, z jehož prouti se dělá křesla a další.

Bylo by správné, kdyby děti byly upozorněny rodiči nebo ve škole na nebezpečí zlatého déště (stádence) a v parcích by měly být stádence označeny výstražnou tabulkou.

"Zlatý déšť" je lidový název stádence odlišného, jehož původně žluté květy na žluté (v dubnu až červnu) období. Někdy se stáčí (Forcythia), již zahrada. K jejímu napravení velmi často přiznaží jméno "zlatý déšť". Stádence odlišný je rostlina vyčníhající z trávy a jejíž listy jsou podobné stárcům z řady bobovitých, které pochází z jižní Evropy. Na jeho výstři pěstoval brozev žlutých květů. Forcythia (nejednatelná slavná přívlastek) je středně vysoký keř a česláti olivových a pravotočivých větviček. Pochází z Východní Asie. Její slavné žluté květy vyčníhají také na jeho přímo ve větších před rokem listů.

Zlatý déšť (stádence odlišný) je skutečně jedovatý, a to vzhledem jeho částečně obsahující jedovaté alkaloid (dodávající organismu složením) evtl. Nejedovatě je to v samostatné, až 1,5 ft. Cytisus je jed, jehož stánek je podobný žlutému okraji. Místně dráždí a po vstře-

Loni v Itálii
Výroba automobilů v Itálii v r. 1982 stoupla o 3,2% a vývoz vzrostl o 7,9%. V uplynulém roce bylo v Itálii vyrobeno 1,3 mil. osobních automobilů. Produkce užitkových vozidel se však snížila o 11,7% na přibližně 156 tis. kusů. Vývoz se loni zvýšil proti roku 1981 o 7,9 procenta. Z celkového počtu vyrobených vozidel se jeli vyvezlo 33,7%. (12)

Marlene Dietrichová, která žije v Paříži a prakticky nevychází ze svého bytu na Av. Montaigne, učinila nedávno výjímku. To poté, co západoněmecký tisk přinesl zprávu o tom, že oslavuje 60. narozeniny. Rozčilena herečka ostře protestovala proti falšování matrik. Uvedla, že nejdůvěryhodnější prameny uvádějí, že Marlene Dietrichová nemůže být více než 77 let.

Běží se celosvětově šíří dráždí anky květe dráždí pro svrčení a také šle. di pro šle. a částečně, které pak ochrání. První účinky otravy se dostávají brzy, někdy už za 10 minut. Otrávený většinou dříve zalehne na dle. Pak může být vrací, navenek jsou zraklivé krvě. Pořád se přibližně prá. lom. Otrávený bývá velmi aktivní a se. mdlení, vyvolává na něm studený pot a dochází k záchvatům ve svalch a ke křečím. Někdy je šetrná spav. Jindy bývá v mírně rádné vřidy. Předpověď otravy stádencem je vždy vážná. Je-li dávková leda příliš velká, může smrt nastat již za hodinu, někdy se několik hodin po otrávení.

Ein Brief aus Ost-Berlin

Liebe Freunde!

Über Ostern bin ich mit meiner Frau nach Österreich gefahren. Doch als DDR-Korrespondent erlebt man offenbar sogar dort Überraschungen, wo man sie kaum erwartet. Es überraschte uns zunächst nicht, daß der österreichische Zöllner sich mit unseren Pässen — ausgestellt in der Bundesrepublik Deutschland — nicht zufriedengab, sondern auch noch die Zulassung verlangte. Woher sollte er auch wissen, daß das blaue Kennzeichen mit den Buchstaben „QA“ auf ein Nummernschild aus der DDR hinwies; das „DDR“-Schild an der Heckscheibe hatte er schließlich nicht gesehen. (Übrigens, unter den Korrespondenten „aus anderen Staaten“ — wie uns die DDR-Journalisten-Verordnung nennt — ist diese Buchstabenkombination längst mit „Querulanten-Armee“ übersetzt.)

Überrascht waren wir erst, als der Zöllner gelassen meinte: „Ja, da müssen S' Kraftfahrzeugsteuer bezahlen.“ Ungläubig fragten wir zurück: „Was müssen wir?“ und suchten unter unseren Papieren das heraus, mit dem die DDR bescheinigt, daß die Kraftfahrzeugsteuer bezahlt ist. Das beeindruckte den österreichischen Zöllner freilich wenig. Streng fragte er: „Das Fahrzeug ist doch in der DDR zugelassen?“ Auf unser Kopfnicken wiederholte er: „Ja, da müssen S' Kraftfahrzeugsteuer bezahlen.“

Wir machten einen letzten Versuch, doch noch dieser „Eintrittsgebühr“ in ein westliches Land zu entgehen. „Also, wenn Österreichs Botschafter in der DDR nach Österreich kommt, muß er dann auch Steuer bezahlen?“ Die lakonische Antwort: „Wenn's Auto in der DDR zugelassen ist, muß Kraftfahrzeugsteuer bezahlt werden. Nur wenn S' mit dem Lkw im gegenseitigen Warenverkehr kommen, dann brauchen S' nicht zu bezahlen.“ Dieser Zöllner kannte offenbar Österreichs Zollbestimmungen.

Ziemlich sauer füllten wir die Kraftfahrzeugsteuerkarte aus. Zu zahlen waren zehn Schilling (1,40 DM) je Tag des Aufenthalts. Dann klebten die Zöllner die Stempelmar-

ken auf die Rückseite, wo im schönsten Bürokraten-Österreichisch die Sätze stehen: „Der Lenker des Kraftfahrzeugs hat diese Karte stets mit sich zu führen und den Organen der Abgabebehörde und der öffentlichen Sicherheit auf Verlangen vorzuweisen. Beim Austritt aus dem Bundesgebiet ist diese Steuerkarte im Grenzzollamt vorzuweisen.“

Ein Wiener Bekannter, beschäftigt beim Außenministerium der Republik Österreich, klärte uns dann später über diese Steuer auf. Sie sei so etwas wie eine Retourkutsche für die Straßenbenutzungsgebühren, die

Österreicher bei Besuchen in der DDR bezahlen müßten. Da Österreich und die DDR freilich ständig ihre guten Beziehungen loben, kann ich hoffen, vielleicht haben beide Staaten bis zu meinem nächsten Besuch in der Alpenrepublik einen Vertrag geschlossen, der diese umständliche Prozedur an der Grenze ausschließt.

Jetzt kann ich es ja gestehen: wir blieben länger in Österreich, als wir Kraftfahrzeugsteuer entrichtet hatten. Nun hoffe ich nur, daß dies nicht noch irgendeiner zuständigen österreichischen Behörde nachträglich auffällt.

Ew

Karl-Heinz Baum

KARL-HEINZ BAUM
(Ost-Berlin)

Barevné světlo s otazníky

(oz): Na některých fyto-logických pracovištích se už před lety uskutečnily pokusy s působením světla rozloženého na jednotlivé barevné složky na růst rostlin, ale nepodařilo se zjistit základní zákonitosti. Obdobné výsledky má univerzita v Pise, která však nedávno zveřejnila praktické příklady působení barevného světla na rostliny. Např. žlutá fólie na skleníku zvýšila výnos rajských jablíček o třetinu, červená zase výnos proti normálu o trochu snížila, ale plody byly odolnější proti škůdcům. Žlutá fólie urychlila také zrání papriky, rovněž tak fialová, která navíc zvýšila výnosy. Takový efekt mají fólie pouze v Pise, zatímco jinde jejich použití výrazné výsledky nepřináší, protože intenzita světla je závislá na klimatických podmínkách, roční době atd. Vědci však tvrdí, že je jen otázkou času, než se podaří experiment potpořit vědeckými závěry.

Počítač v kadeřnictví

Je jím Jeremy Mark-IV a je konzultantem v kadeřnických salónech londýnské City. „Vaše vlasy jsou vyčerpány, nemůžeme poskytnout záruku za dobrý výsledek při odbarvení...“ Ani takové a podobné posudky, jsou-li od počítače, zákazníci nemohou roznévat, naopak, je ráda, že se jejím vlasům dostane přesně toho ošetření, které jejich stav vyžaduje. Počítač je „obeznámen“ a vlasy toho kterého zákazníka a během několika sekund vysloví svůj znalecký posudek. Vbere i optimální barvu k odbarvení, doporučí nejvhodnější prostředek k mytí a poskytne i jiné prospěšné rady.

A HOLOHLAVI?

MA IDEÁLNÍHO MANŽELA. — Zeno pětaticetiletého londýnského poštovního zaměstnance Ruffela má „ideálního muže“, jeť George se totiž stal vítězem soutěže o tento titul. Získal nejvyšší uznání, protože kromě dobrých charakterových vlastností se uplatňuje i v domácnosti — podává své ženě snídani do postele, pomáhá při mytí nádobí, nikdy nezvůle blas, vždy si větší kalhoty na věšák a ne na opěradlo židle. A také — když si spolu vyjdou do společnosti, dokáže se přf déle oblékat než jeho žena!

SLECHTICHOV „NA STARA KOLENA“. — Jak známo, slechtické tituly jsou v Itálii odstraněny, potomci aristokratických rodů však většinou lpějí na svých titulech i nadále. Aby mohli udržet lesk rodu, hledají chudí aristokráté bohaté nevěsty. Dochází proto často ke kuriózním pseudomanželstvím, kdy si bohaté statky kupují mladé aristokraty, aby se provdáním staly slechticemi. Jeden příklad za mnohé: Devatenáctiletý markýz Paolo Caratti se oženil s Pina Carioni, která nedávno oslavila své 88. narozeniny. 7.

Malá londýnská cestovní kancelář přišla na originální nápad. Začala organizovat třídní výlety do Granthamu, „nejjednoduššího městečka v Anglii“, jak hlásá reklama. Souběžně reklama uvádí i jeden „bouhónek“. Grantham je totiž rodištěm současné britské premiérky Margaret Thatcherové.

Aufgespielt

... mir aber schreibt die Gewerkschaft vor, wieviel Taschengeld ich Dir geben muß. Da dieses Taschengeld ziemlich hoch ist, ist dies ein Grund mit, daß viele Jugendliche keine Ausbildung bekommen können... Strenge Dich weiter in der Schule an, melde Dich beim Arbeitsamt, verfolge weiter die Zeitungsanzeigen, höre Dich bei Bekannten um, gib selbst 'mal eine Anzeige auf, verliere nicht gleich den Mut. Alles, was gut ist, fliegt einem nicht gebraten in den Mund — man muß schon etwas dafür tun. Ich wünsche Dir viel Glück...“

Die Firma „Metallbau Seriot, Schweißfachbetrieb“ in Münster in Absageschreiben an etwa 40 Jugendliche, die sich auf eine Anzeige hin um eine Lehrstelle beworben hatten.

Kein Vogel singt mehr

SINGAPUR, 18. April (epd). Die gesamte Vogelbevölkerung der Weihnachtsinseln im Pazifik, mehr als 16 Millionen Vögel, ist innerhalb eines halben Jahres spurlos verschwunden. Wie Wissenschaftler jetzt mitteilen, sind im zweiten Halbjahr 1982 der Wasserspiegel um die Inselgruppe um 18 Zentimeter und die Wassertemperatur um vier Grad Celsius gestiegen. Eine Ursache für diese Veränderungen konnten die Experten bislang noch nicht nennen.

ODLETĚLI NA OILAVY KADU'KA MARKE.

Mäuse schätzen Rennen nicht

LONDON, 18. April (AFP). Die Königlich Britische Tierschutzgesellschaft (RSPCA) hat jetzt ihre Stimme gegen die Mäuse-Rennen erhoben, die sich in Großbritannien nach Pferde- und Hunderennen wachsender Beliebtheit erfreuen. In einer Stellungnahme der RSPCA hieß es dazu, die Mäuse würden diese Rennen „nicht schätzen“, die eine „für Nagetiere grausame Sportart“ darstellten. Als hauptsächliche Grausamkeit für die Teilnehmer prangerten die Tierschützer den „Zuschauerlärm“ an. Hauptattraktion der Mäusewettbewerbe ist in Anlehnung an den Reitsport das „Mäuse-Grand-National“. Dieses „schwerste Mäuse-Hindernissen der Welt“ zieht alljährlich wachsende Zuschauermengen nach Südengland in das Hotel von Les Newham. Der Ausrichter sieht in der Disziplin „lediglich ein bißchen Spaß“.

DIE SCHÖNE NEUE COMPUTERWELT macht auch vor Marilyn Monroe, dem toten Idol vieler Fans der Filme aus der Traumfabrik Hollywood, nicht halt. Die japanische Elektro-Ingenieurin Shunichi Mizuno entwickelte einen lebensgroßen Roboter, der der Filmschauspielerin nachempfunden ist. Die Marilyn-Maschine kann singen, die Schultern bewegen und mit einem Auge zwinkern. Der Gesichtsausdruck der Roboterfrau wird von einem Mikrocomputer gesteuert. Der Erfinder des Monroe-Computers bezeichnet sich selbst als „technischen Ausstellungs-Künstler“.

praktisch allen 6,4 Millionen Eidgenossen in die Wiege gelegt wurde, nämlich das richtige Jodeln.

SWITZE 200'IG, KEINE BOHMISCHE DÖRFER!!

Das wichtigste am Jodeln, erläutert Stadelmann seinen Zuhörern immer wieder, sei das Atmen. „Tief-, Bauch-, Fang- und Flankenatmung“ seien den meisten Stadteingewohnten so unbekannt wie spanische Dörfer. (2. Jodelkurs 18. April)

Bratsk als Produkt der Erschließung Ostsibiriens

Zwischen Moskau und Bratsk liegen 5000 Kilometer und fünf Stunden Zeitverschiebung. Die Tupuljow 154, die abends um 23 Uhr in Wnukowo nach Ostsibirien startet, setzt deshalb - nach einer nächtlichen Zwischenlandung im westsibirischen Omsk - erst morgens um neun Uhr zum Anflug auf Bratsk an.

Eine Zeitlang schon ist die Maschine der Sonne entgegen in den klaren sibirischen Morgen geflogen, es herrscht eine unbeschreibliche, Wärme ausstrahlende Helligkeit. Kaum zu glauben, daß sich da unten schon die Zone des ewigen Frosts ausbreitet, daß die Temperaturen hier im Winter auf 60 Grad unter Null sinken und daß der Boden selbst in den heißen sibirischen Sommern nur einen Meter tief auftaut, obwohl Bratsk nur wenig nördlich des 56. Breitengrades und auf einer Höhe mit dem dänischen Aarhus liegt.

In der Ferne taucht - wie ein heller Klecks in der Ebene - das „Bratsker Meer“ auf, der fast 600 Kilometer lange und bis zu 50 Kilometer breite Stausee des gleichnamigen Wasserkraftwerks, das einmal das größte der Welt war und die erst 25 Jahre alte Stadt Bratsk zu einem Mekka des sowjetischen Wasserkraftwerksbaus und neuerdings auch zum Ziel touristischer Stippvisiten gemacht hat.

Denn Bratsk ist - für sowjetische Begriffe - ein Stück gebändigter Natur, Symbol dafür, daß der Mensch sich die Erde untertan gemacht hat, und insofern ein Vorzeigestück im Rahmen der ehrgeizigen Moskauer Erschließungspolitik in Sibirien.

Doch nicht das künstliche Meer und nicht der berühmte Staudamm fesseln den Blick, sondern dicke, gelblich-graue Wolken, die in den klaren sibirischen Himmel dräuen und die beruhigende Klarheit des Raumes gleichsam verletzen. Das Bratsker Holzkombinat, das größte der Welt, verpestet hier die Luft, und Farbe und Größe der Wolken lassen Schlimmes ahnen.

Der zweite Schock trifft den Besucher aus dem Westen, vor allem den Sibirien-Neuling, auf der Fahrt vom Flughafen ins Stadtzentrum. Eine gute halbe Stunde rüttelt der Bus über eine schmale, überlastete Chaussee durch die Taiga oder das, was von ihr übrig geblieben ist. Bratsk war, wie erst kürzlich ein sowjetischer Architekt schrieb, als „Stadt im Wald“ gedacht. Doch die Taiga um Bratsk geht ein. Nadelbäume ohne Nadeln, Laubbäume mit graublauen Blättern, wipfeldürre Föhren und Sekundärwuchs aus Birken, Espen und Faulbäumen signalisieren, daß diese Stadt, das „legendäre Bratsk“, wie sie in sowjetischer Diktion genannt wird, wohl auch einige Dunkelpunkte aufzuweisen hat.

An einer Kreuzung eine neue Verwirrung. Ein großes Straßenschild zeigt nach Padun, ein ebenso großes nach Bratsk. Padun soll aber ein Teil von Bratsk sein. Aufklärung wird dem irritierten Besucher zuteil, sobald er sich in der Hand der örtlichen Intourist-Vertretung befindet, die im einzigen passablen Hotel der Stadt, dem „Taiga“ am Prospekt mira, untergebracht ist.

Willkürliche Ansammlung

Bratsk ist nämlich keine Stadt im landläufigen Sinn. Bratsk ist vielmehr eine willkürliche Ansammlung von acht Siedlungen unterschiedlicher Größe,

die sich über 90 Kilometer erstrecken und zusammen 255 000 Einwohner haben. Das „Taiga“ steht im Zentrum der Stadt, das Bratsk heißt und 140 000 Einwohner zählt. Das Hotel mit Vorplatz und Springbrunnen erfüllt offensichtlich die Funktion einer Stadtmitte.

Die anderen sieben Siedlungen gehören zwar auch zu Bratsk, heißen aber nicht so. Sie gruppieren sich um die großen Industrieanlagen der Stadt, von denen jede eine eigene Siedlung hat. Ihre Namen weisen auf ihre „Betriebszugehörigkeit“ hin: „Hydrobauarbeiter“, „Energetik“, „Bauarbeiter“. Sie sind, genau wie das Zentrum Bratsk, eine Ansammlung von typisierten, fünf- bis siebenstöckigen Wohnblocks, lieblos hochgezogen, einfallslos nebeneinander gestellt. Aus der Luft wirkten sie wie große graue Schachteln, aus der Nähe wirken sie wie eine Mischung aus Orwell, Kafka und Wells. Bratsk ist eine Stadt aus Fertigbeton-Bauteilen, eine Stadt aus der Retorte.

Eine Ausnahme macht nur die Siedlung Padun in der Nähe des Staudamms, ein Holzhäuserdorf mit gepflegten Gärten, das Wärme und Charme ausstrahlt und aussieht, als stehe es schon ewig in der Taiga. Doch auch Padun ist jung an Jahren. Es wurde Mitte der fünfziger Jahre für die Erbauer des Kraftwerks errichtet.

In Padun leben ein paar tausend Bratsker, die eigentlich „Alt-Bratsker“ sind. Denn das junge Bratsk, das im Dezember 1980 seinen 25. Geburtstag feierte, hat eine Vorgeschichte, die ins 17. Jahrhundert zurückreicht, als Kosaken des Zaren an der Paduner Verengung der Angara 1632 eine Festung, den „Bratskij ostrog“, gründeten, von der noch ein Wachturm erhalten ist. Er wird in diesem Jahr im Freilichtmuseum, das gerade im Bau ist, aufgestellt.

Alt-Bratsk lag damals auf dem Gebiet der Burjäten, eines mit den Mongolen verwandten Volkes, das heute am Baikalsee eine eigene Autonome Republik hat. Die alten Russen nannten die alten Burjäten „Menschenbrüder“, woraus Bratsk seinen Namen ableitet, denn es enthält „brat“, das russische Wort für Bruder.

Auch heute, so erklärt die ebenso resolute und tüchtige wie charmante Stadtführerin Walentina, trage die Stadt diesen Namen zu Recht, denn Angehörige von 85 Völkern und Völkern der Sowjetunion lebten in Bratsk brüderlich zusammen. Doch die multinationale Statistik kann nicht darüber hinwegtäuschen, daß Bratsk eine russische Stadt ist, wie Alt-Bratsk ein russisches Dorf war. War, denn heute liegt es auf dem Grunde des Stausees. Seine Bewohner wurden nach Padun umgesiedelt.

Padun mit seinen 25 000 Einwohnern ist ein wichtiger Teil von Bratsk. Hier steht nicht nur das Standesamt, wo 4000 Ehen im Jahr geschlossen werden, sondern hier hat auch der mächtige Bau-trust Bratskgestroj, mit 85 000 Beschäftigten die größte Bauorganisation Sibiriens, seinen Sitz. Das Wortgetüm bedeutet soviel wie Bratskwasserkraftwerksbau, doch der Trust hat auch die Stadt und ihre Industriegiganten gebaut, gefolgt von der Schwesterstadt Ustj-Ilimsk und deren Kraftwerk und noch einer neuen Stadt und noch einem Kraftwerk an der unteren Angara.

Bratskgestroj ist so mächtig und so wichtig, daß er sich in Padun schon ein Museum gebaut hat, welches an die harten Anfänge der fünfziger Jahre erinnern soll.

Die Vergangenheit spielt überhaupt eine große Rolle in Bratsk. Der Besucher bekommt schnell den Eindruck, als ob der Heroismus der frühen Jahre so manches Defizit der Gegenwart ausgleichen soll.

Walentinas Zahlen prasseln auf den Besucher herab wie das Wasser der Angara auf den Staudamm. Das Kraftwerk zum Beispiel erzeugt alle 15 Minuten eine Million Kilowattstunden. Überhaupt, das Wasserkraftwerk! Seine Berücksichtigung bleibt keinem erspart, der nach Bratsk kommt. Es ist eine Art Stadtheiligtum, ein „Kilowatt-Tempel“, wie Jewgenij Jewtuschenko es nannte, das Schüler nach dem Examen und Brautpaare nach der Trauung besuchen, um Blumen niederzulegen.

50 000 Komsomolzen waren 1955, freiwillig in die ostsibirische Taiga gezogen, um dort - in der Nachbarschaft von Bären und Wölfen - unter unvorstellbar schweren Bedingungen das größte Wasserkraftwerk der Welt und die „sozialistische Musterstadt“ Bratsk dazu zu bauen, nachdem Kriegsgefangene und Sträflinge in der Stalin-Zeit Vorarbeiten geleistet hatten.

Das war die „Bratsk-Generation“, die - man kann es nicht anders sagen - Bratsk mit der Seele gesucht hat. Die Geschichte der Stadt gilt noch heute nicht nur denen, die dabei waren, als „Bratsker Epos“, als „Legende des 20. Jahrhunderts“, das Kraftwerk als „Jahrhundertbau“, als einmalige technische Leistung, die es auch war.

Die Angara bot sich für dieses Unternehmen an, weil sie - als einziger Abfluß des Baikalsees - das ganze Jahr eine gleichmäßige Wasserführung und wegen ihres großen Gefalles und zahlreicher Verengungen ein hohes Energie-Potential hat. „Die Sowjetmenschen stürmen die Angara“, hieß denn

auch die Parole zu Beginn des Wasserkraftwerksbaus. Nicht zu Unrecht, denn Bratskgestroj hat das E-Werk in einer Rekordzeit von fünf Jahren gebaut. 1961 wurden die beiden ersten Turbinen in Betrieb genommen, 1967 die beiden letzten. Das Werk hat eine Kapazität von 4100 Megawatt. Es ist - so unterstreicht Walentina - „ein beredtes Zeugnis dafür, daß Lenins Traum in Erfüllung gegangen ist“. Lenins Traum steht unübersehbar an der Fassade des Werks: „Kommunismus, das ist die Sowjetmacht plus die Elektrifizierung des ganzen Landes.“

Kampf gegen die Mücken

Der Bratsker Energieriese hat seine Baukosten von 750 Millionen Rubel schon achtmal wieder hereingebracht. Was spielt es da noch für eine Rolle, daß sein Hauptabnehmer, das Bratsker Aluminium-Werk, erst Jahre später fertig wurde? Was spielt es da noch für eine Rolle, daß sibirische Wissenschaftler die ungleichmäßige industrielle Erschließung der Region und nicht nur dieser beklagten und heute noch beklagen?

Dagegen steht die gewaltige Aufbau-leistung, die auch von westlichen Rußland-Reisenden gewürdigt worden ist, zum Beispiel von dem amerikanischen Politiker Averell Harriman, der einen Tag, nachdem die Angara in einer Rekordzeit von nur 19 Stunden endgültig abgesperrt worden war, in Bratsk ankam und gesagt hat: „Der Zeitgenosse, der das Bratsker Wasserkraftwerk nicht gesehen hat, muß zugeben, daß seine Bildung nicht vollständig ist.“

der Anfangszeit. Aus der ostsibirischen Bärenwelt haben in Bratsk hingegen nur zwei künstlerische Meister Petz überlebt, einer im Heimatmuseum und einer im Firmenzeichen des Holzkombinats. Auch in

drückten. Die Plage war erst zu Ende, als die Paduner Verengung geflutet wurde und die Brutstätten untergingen. Heute erinnern nur noch ein paar Mücken in den Sommerlagern der Jungen Pioniere am Stausee an den schlimmsten Feind

Ihren größten Kampf führten sie gegen die Mücken, die im Sommer buchstäblich überall waren, in Ohren, Nase und Mund krochen, Atmen und Essen fast unmöglich machten und die Arbeitsproduktivität auf 40 Prozent

Das war 1960. Noch heute ist Harriman der meistzitierte Ausländer in Bratsk. Er war beeindruckt von der Einsatzbereitschaft der Russen, die zuletzt rund um die Uhr schufteten. Sie kämpften nicht nur gegen die Zeit.

„Dieses Superwerk glänzt Walentina mit Zahlen: wieviel produziert wird, wohin exportiert wird, was verdient wird. Das Werk aber, in dem auch Maschinen aus dem Westen stehen, macht einen vernachlässigten Eindruck.“

In der Regierungszeitung „Iswestija“ steht wenig später, daß es seinen Plan nicht erfüllt, weil es – obwohl mitten in der Taiga gebaut – nicht genug Rohstoff erhält und Holz auf grotesken Umwegen sogar aus Fernost herangeschafft werden muß.

Die Luft im Holzkombinat ist so schlecht, daß man kaum atmen kann. Im Konferenzsaal erzählt Walentina von der klaren Luft und dem sauberen Wasser Sibiriens. Die sowjetischen Menschen nach Bratsk locken. Die Arbeitsbedingungen im Werk können aber nicht die besten sein, denn die 600 Betten der werkseigenen Poliklinik, die spezialisiert auf Erkrankungen der Atemwege ist, sind ständig belegt. Walentina erzählt es, als ob sie beweisen wolle, daß auch die Poliklinik ihren Plan erfüllt.

Der dritte Industriegigant von Bratsk, das Aluminiumwerk, steht für die meisten Besucher nicht auf dem Programm. Walentina erzählt von diesem Werk ebenfalls nur Gutes, schließlich ist es auch das größte der Welt, exportiert in 35 Länder und zahlt Spitzenlöhne in der Branche.

Dafür sind die Arbeitsbedingungen in einigen Zechen gesundheitsgefährdend. Der Moskauer „Literaturzeitung“ war gerade zu entnehmen, daß von den 147 Emissionsherden der Alu-Hütte „nicht alle“ Filter haben. Schon 1976 sollte die Siedlung des Werks verlegt, sollten ihre Bewohner umgesiedelt werden, weil sie in der Zone der Gasemissionen leben und ihre Wohnungsfenster blind von Fluor sind. Im Juli 1981 waren nur 246 Familien umgesiedelt. „Sie bekommen alle neue Wohnungen“, versichert Walentina. Aber wann?

Hier offenbart sich ein Problem, unter dem alle jungen Industriestädte Sibiriens leiden. Auf dem Reißbrett in Moskau oder Leningrad geplant, entwickeln sie sich „vor Ort“ ganz anders.

Bratsk zum Beispiel hatte schon vier Generalpläne. Nach dem ersten von 1958 sollte es nur 60 000 Einwohner haben. Als die Fabriken sich vergrößerten und mehr Arbeitskräfte brauchten, mußte die Stadt wachsen. Es wuchsen aber die Siedlungen auf Kosten der Stadt – mit eigenen kommunalen Einrichtungen, Buslinien und Telefonnetzen. Tschekanowskij, die Siedlung des Aluwerks, wuchs in dessen sanitäre Schutzzone hinein. Es wuchs auch das Zentrum der Stadt Bratsk, aber ihre Infrastruktur war dem Zuzug so vieler junger Menschen nicht gewachsen. Sie ist es bis heute nicht.

Walentina erzählt von Bauplänen. Eine Uferpromenade, ein Stadtpark mit Attraktionen und eine neue Hauptstraße, die natürlich Lenin-Prospekt heißen wird, sollen gebaut werden. Aber schon seit zehn Jahren. Viele neue Kulturpaläste stehen auf dem Programm und natürlich neue neunstöckige und später sogar zwölf- und sechzehnstöckige Hochhäuser, die Walentina als das Non-plus-ultra der Stadtentwicklung anpreist.

Es sieht so aus, als ob die Stadt nichts dazugelernt hätte. Und doch war hier Ende der sechziger Jahre der verstorbene Premier Alexej Kossygin gelandet und hatte die Stadtväter wegen der nicht zu überbietenden Monotonie des Stadtbildes getadelt. Auch waren in der „Stadt im Wald“ fast alle Bäume gefällt worden. Nach der allerhöchsten Rüge wurden die Mittelstreifen der großen Straßen wieder bepflanzt – mit Birken, die unter den klimatischen Bedingungen Ostsibiriens nur langsam wachsen.

Sowjetische Architekten kritisieren seit Jahren die Gleichförmigkeit des Städtebaus in Sibirien und verlangen, vergeblich, hinterm Ural großzügiger zu bauen und den örtlichen Gegebenheiten Rechnung zu tragen – so der Tatsache, daß die Sibirjaken sich länger in ihren Wohnungen aufhalten als Ukrainer oder Kaukasier. Doch in Sibirien werden Wohnungen immer noch schnell und billig gebaut, weil die Industriebauten Vorrang haben.

Bratsk ist deshalb eine Stadt, in der Fahrräder am Balkongitter hängen und Skier auch im Sommer vor der Wohnungstür stehen, denn die Wohnungen haben kaum Abstellräume. In den Doppelfenstern hängen Fische zum Trocknen. Neun Quadratmeter Wohnfläche pro Person sind die Norm, aber vor zehn Jahren waren es nur fünf, und den Fortschritt, sagt Walentina, den muß man sehen.

Die Argumentation ist Teil der sibirischen (Pionier-)mentalität, die mit klein-europäischen Maßstäben nicht zu messen ist.

Rund 10 000 Menschen ziehen jährlich nach Bratsk, denn hier wird viel verdient. Es gibt einen Zuschlag von 40 Prozent „Rajon-Koeffizient“ auf das Grundgehalt, dazu 10 Prozent „Nordzulage“ für jedes Jahr, das abgearbeitet wird, bis 50 Prozent des Grundgehalts erreicht sind. Die Renten sind entsprechend hoch. Alle drei Jahre können die Bratsker kostenlos ins europäische Rußland in Urlaub fliegen.

Das Durchschnittsalter der Bevölkerung liegt bei 28 Jahren. Bis 1974 hatte Bratsk die höchste Geburtenrate in der Russischen Föderation. Vorbereitet war die Stadt darauf nicht. Noch heute fehlt es an Kindergärten und Schulen. Wohl gehen 45 000 Kinder in 45 Schulen, aber unterrichtet wird in drei Schichten. Einige weiterführende Fachschulen in Bratsk sind auf die örtliche Industrie hin orientiert. Wer auf die Universität will, muß sich nach Irkutsk wenden.

Unter den 255 000 Bratskern sind nur 15 000 Rentner. Wie überall in Sibirien liegt das Rentenalter bei 55 Jahren für Männer und 50 Jahren für Frauen. „Aber“, so erzählt Walentina, „unsere jungen Rentner arbeiten alle weiter.“

Wenn die jungen Alten nicht arbeiten, passen sie auf die Enkel auf, die in manchen Familien schon Jugendliche sind und nichts mit sich anzufangen wissen. Denn an Freizeitgestaltung hat Bratsk wenig anzubieten. Es gibt ein Puppentheater mit 250 Plätzen, ein paar Kinos und – in einer Musterschule – Diskothekenabende in einem Klassenraum. Außer dem Restaurant des „Taiga“, in dem ausgezeichnete Service und köstliche sibirische Spezialitäten geboten werden und eine flotte Kapelle zum Tanz aufspielt, gibt es keine Gastronomie. Man liest von Piratensendern und Jugendlichen, die der Miliz auffallen.

In der Kirowstraße gibt es zwei Buchhandlungen, das „Technische Buch“, wo die Kassiererin ein Kreuz an der Halskette trägt, und das „Prometheus“, wo man sich fragt, wie der Laden zu seinem Namen gekommen ist. Was liest man in Bratsk außer den Sibirjaken Walentin Rasputin und Sergej Saljgin? Es ist nicht zu ergründen. Wahrscheinlich viel technische Literatur. Vielleicht die Lokalzeitung „Rotbanner“ oder die „Ostsibirische Prawda“ aus Irkutsk? Die Zeitungen aus Moskau kommen mit mehr-tägiger Verspätung nach Bratsk.

Walentina erzählt, früher seien die Leute mit Netzen voller Flaschenbier aus Moskau heimgekehrt, heute habe Bratsk sein eigenes Bier. Ungefragt fügt sie hinzu, Eis gebe es keines in Bratsk, aber Äpfel aus China, Zitronen aus Italien und Orangen aus Marokko.

Das muß eine der typisch sibirischen Übertreibungen sein, denn in den Geschäften von Bratsk gab es im Sommer 1981 kein Obst und an Gemüse nur kleine Gurken und Kohlköpfe. Fleisch gab es überhaupt nicht. Das Alternativangebot Fisch war so dürftig, daß Kunden im Geschäft Nr. 24 neben dem „Taiga“ kopfschüttelnd an dem beschämenden Angebot vorbeigingen.

Die freundliche Etagenfrau im „Taiga“ erzählt, daß die Versorgung früher besser war, daß die Bratsker sich aber zu helfen wußten. Alle hätten die Küchenschranke voll von Eingemachtem von der privaten Gartenparzelle. Außerdem sei die Taiga so reich an Pilzen, Beeren und Zedernüssen, und sie würden alle sammeln.

Die Etagenfrau, eine pensionierte Mathematiklehrerin, war kurz nach dem Krieg in Königsberg, sie hat viel durchgemacht. In Bratsk hat sie eine Wohnung, die Parzelle, ihr Auskommen und die Kinder studieren außerhalb. Sie hat gesehen, wie die Stadt aus dem Nichts der Taiga wuchs, und sie ist stolz darauf, daß sie auf ihre Weise dazu beigetragen hat.

Nicht befolgte Lehren

Die Lehrerin ist ein Menschentyp, wie ihn Sibirien braucht, auch Bratsk. Weil die Stadt so wenig Lebensqualität bietet, wandert die Hälfte der jährlich zuziehenden Zehntausend wieder ab. Alle Bratsker Betriebe, vor allem die Industriegiganten, leiden unter Arbeitskräftemangel.

Von den in der Sowjetunion viel und kontrovers diskutierten Problemen der Stadtentwicklung in Sibirien gerade am Beispiel der Pionierstadt Bratsk erfährt der Tourist nichts. Daß Bratsk eine „sozialistische Musterstadt“ geworden sei, behauptet heute niemand mehr. Ganz im Gegenteil: Vieles ist in Bratsk nicht so geworden, wie es hätte werden können.

Schon 1972 hatte die „Literaturzeitung“ einer langen Reportage über die damals 17 Jahre alte Stadt den provozierenden Titel „Die Lehren von Bratsk“ gegeben.

Eine dieser Lehren lautet, daß in Sibirien nicht Betriebe – jeder für sich – Siedlungen bauen dürfen, die später von einer macht- und mittellosen Stadtverwaltung zu einer Einheit zusammengefügt werden müssen, was meistens mißlingt, sondern daß der Stadtsowjet mit Befugnissen und Geldern so ausgestattet werden muß, daß er die Stadtentwicklung entsprechend den Interessen ihrer Bewohner und nicht der örtlichen Industrie zentral planen kann.

Die andere wichtige Lehre lautet, daß eine neue Stadt nicht nach der Industriensiedlung gegründet werden darf, um dann phasenverschieben in ihrer kommunalen, sozialen und kulturellen Entwicklung hinterherzuhinken, sondern gleichzeitig mit ihr, am besten aber schon vorher.

Die dritte Lehre von Bratsk lautet, daß der Mensch jeden größeren Eingriff in die Natur sorgfältiger planen muß. Diese Lehre betrifft das Bratsker Meer, nach dessen Entstehung sich das Klima in der Region veränderte. Es wurde milder, aber auch feuchter. Das Bett des künstlichen Meeres wurde überdies nicht ausreichend gereinigt. Einige Millionen Kubikmeter Taiga-Holz vermodern am Meeresgrund und entziehen den Fischen lebenswichtigen Sauerstoff.

Doch bei den vielen neuen Stadtgründungen in Sibirien ist kaum eine der „Lehren von Bratsk“ beherzigt worden.

a „magnetické masti“, ale marně. Až bradý Florián rozřízl tělo komediantovo, sáhl dovnitř a nůž vytáhl.

Těžko říci, nakolik lze Balbínovi věřit, ale mistr Floriánovi to jednoduše vyšlo. Stačilo, aby mu nešikovný kejklíř dodýchal pod rukama a rázem měl co činit s katem.

Ještě štěstí, že se dnes obcování s katem už tak nebere. Dilem náhodou jsem v roce 1966 operoval jednoho z posledních pražských katů, jenž do doby, než odešel na zasloužený odpočinek, pomohl ze světa 57 odsouzeným. Stát se to o čtyři sta let dříve, byl bych vyhnán za hranice města a nadosmrti zneuctěn, neb, jak kronikář praví, „s katy, bířící a rasy nekvasí, než jim podobní.“

● NSR — Zmeškal průmysl NSR však v mikroelektronice?, zeptal se nedávno list Die Welt, a citoval profesora kaiserslauternské univerzity Reimera Hartensteina, který situaci výzkumu a průmyslu NSR v tomto oboru označil za dezolantní. NSR, která dováží kolem tří čtvrtin své potřeby integrovaných elektronických prvků, ztratila podle Hartensteina názoru kontakt s technickou špičkou ve světě, což platí i o páté generaci mikroprocesorů. Vědec z NSR poukázal na vysokou úroveň mikroelektroniky v USA a Japonsku. Její rozvoj tam rozsáhle podporuje stát, v USA značnou měrou také z vojenských rozpočtů. V obou zemích se prosadil názor, že počítače se musí uplatnit co nejdříve už proto, aby byl k dispozici dostatečný počet odborníků pro budoucí vývoj. Profesor Hartenstein řekl, že v Japonsku a USA se musí na školách žáci naučit zacházet s počítači podobně, jako museli dříve zvládnout čtyři základní početní úkony.

Bisherige Weltmeister

Seit 1920 wurde insgesamt 48mal die Eishockey-Weltmeisterschaft ausgespielt. Da das WM-Turnier in einigen Fällen im Rahmen der Olympischen Spiele stattfand, war der Olympiasieger gleichzeitig auch Weltmeister.

Mit neunzehn Titeln liegt Kanada noch knapp vor der UdSSR, die allerdings seit ihrem ersten WM-Gewinn 1954 in Schweden deutlich dominiert und insgesamt achtzehnmal den Turniersieger stellte. Weltmeisterschaften gingen außerdem an die CSSR (5), Schweden (3), die USA (2) und England (1).

Die beste Placierung einer bundesdeutschen Mannschaft bei den letzten zehn Turnieren war der fünfte Platz 1972 und 1978, jeweils in der CSSR. Die Olympischen Winterspiele von Innsbruck 1976, wo das DEB-Team überraschend die Bronzemedaille gewann, zählte nicht gleichzeitig als Weltmeisterschaft.

Wien: Inflationsrate bei 3,5 Prozent

Die Verbraucherpreise Österreichs lagen im März um 3,5 Prozent über dem Stand des Vorjahresmonats. Das war die geringste Inflationsrate seit 1979.

TADY TAKY.

SESTERCATA. Běstatičitelé francie Makbule, matka čtyř dětí, se narodila — Sesterčata. Podle francouzské tiskové agentury INA se matka i jejím šestí novorozěným chlapcům daří dobře.

LÉKÁŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

Oprávněné namítáte, co je nám do obcování lazečníků? V zásadě vůbec nic, snad až na málo podstatnou drobnost, že kromě odbrávání špiny a voskování knírů provozovali i veškerou činnost ranhojičskou.

Každý lázeňský musel mít „pohotovostní masti, náplasti, křešty, baňky, pušťaď a obvazy.“ Ko ho rozbolel zub, utíkal strachy se třesa do městské lázně. Tam jej lazečnick napojil vínem a dva pacholci pevně přidrželi, až se darebný zub ocitl v křeštích z huby venku.

Lazečnické ošetření zlomené ruky popisuje Zikmund Winter takto: „Vzal masť z kostivalu, sváliniku a barvinku, kterýž na lukách roste, a z pryskyřice jedlové, namazal, obvázal prkenci, obvil hadrem a bylo povinnosti ranhojičské učiněno za dost.“

Lazečnické pouštění pěnokrevným žilou, dýchavičným sázení baňky a marnivým vyřezávání bradavice. Při potížích s močením vpravovali do močové trubice stínky nebo vši, aby se měchýř dráždil ke stahům. Ti nejzdatnější se nebáli ani řezání vorů kůže a kožních nádorů. Přes dobový odstup můžeme staropražské lázně směle přirovnat k dnešním chirurgickým ambulacím, snad jen s tím rozdílem, že tenkrát pacienti tak dlouho nečekali.

Kronikář Belbín zaznamenal, jak se proslavil pražský bradý Florián Matys. To bylo tak. Roku 1602 jakýsi potulný kejklíř balancoval s nožem na jazyku natolik nešikovně, že nůž spolkl. Nej- slovnější lékař mu předpisovali obklady

65. TRUDNÝ ŽIVOT LAZEČNÍKŮ

Mít na krku živnost lazečnickou nebylo v 16. století žádné terno. O lazečnický se mohli otílit kdejaký ovejda, neboť byli stavem opovrhovanými a nečestnými, protože každý, kdo to chtěl v životě někam dotáhnout, musel mít

v křesném listu zapsáno, že není synem bradýře, lazečnicka, rasa ani kata. Avšak i bezecný lazečnick musel dbát na svou čest. Kdyby byl přistižen, jak obcuje s katem, vyháněl by jej za městské hradby, neboť podle zápisu z r. 1552 „... s katy, bířící a rasy nekvasí, než jim podobní.“ Pro úplnost dodáme, že tehdejší „obcování“ neznamenalo nic nemravného; stačilo přisednout ke sto- lu v hospodě nebo podat katovi ruku.

● Spojené státy vyzkoušely již poosmé řízenou střelu Pershing 2. Raketa odstartovala z mysu Canaveral na Floridě a urazila dráhu dlouhou téměř 1400 kilometrů. Podle zpráv z amerických armádních zdrojů byl pokus „úspěšný“.

● V New Yorku se objevil na novinových stáncích nový americký deník nazvaný USA Today - USA dnes, který zafazuje zprávy přebírané z telekomunikační družice a zabývá se všemi stránkami politického a veřejného života USA.

Helper Holecěk

Einer der berühmtesten Eishockey-Torhüter aller Zeiten, der Tschechoslowake Jiri Holecěk, kehrt in die Eis-Arenen zurück. Er ist als Helfer der beiden Staatstrainer Bukac und Nevesely für das Training der WM-Torhüter Dominik Hasek und Jiri Kralik eingesetzt.

Dvouhlavá zmije je nejnovějším přírůstkem Zoologického ústavu Akademie věd Ukrajinské SSR. Plaz z Kirgizie se chová zcela normálně, bývá reaktivní na zvuky, zápachy i světlo. Pouze hlavy nežijí v přátelství jedna je totiž u otravy vždy o vteřinku dřív a druhá jen napodobuje její pohyby naprázdno.

Blahopřání Margrethe II.

(tch) Prezident USSR Ljovně Brežněv Rusák zaslal blahopřání telegramem královně Margrethe II. při příležitosti slavnosti svátku Dánského království.

LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

64. REGIMENT ZDRAVÍ

„Zdraví je nejspolehlivější a nejpotřebnější kle-
not, bez kterého všelijaké jiné bohatství a sláva
tohoto světa za nic pokládá se,“ napsal
v prvním český tištěném lékařském rádci z roku
1535 vysoce učený Jan Kopp z Raumentalu, sed-

mera svobodných umění a v lékařství doktor.
Mýšlenka přímo hodná filozofa, ke které ani po
staletích nelze naprosto nic dodat.

Jan Kopp z Raumentalu ovšem nebyl filozo-
fem, a když, tak hodně rozverným. Potrpěl si na
dobré trůny, nic lidského mu nebylo cizí a v kra-
tochvilích s ženštinami probídl většinu svého
jmění. Roku 1515 byl ještě obyčejným purkmi-
strovským lékařem v Jáchymově. Tehdy v Če-

chách řádila francouzská nemoc a z úspěšné
klientely si Jan Kopp brzy namamonil slušný ma-
jetek. Na doporučení vratislavského probošta
Logaua, kterému prý vyléčil rovněž něco choul-
stivého, se stal v r. 1528 tělesným lékařem krále
Ferdinanda I. Král jej povýšil do šlechtického
stavu s přídomkem „z Raumentalu“, úspěšný lé-
kař zakoupil dům na Zeleňm trhu pražském,
a aby se nemusel dělit s lékárníky, zřídil si
dokonce do Jednoty bratrské.

Křívka rychlé kariéry svedla Koppa k předsta-
vě, že si může dovolit všechno, což je omyl, kte-
rý se historicky opakuje ve všech profesích, ze-
jména však u veřejných činitelů. A tak německý
privandrovalec Kopp, královský lékař profesí
a pořítkář celým svým založením, se začal cítit
pohoršen, že Čechové žijí nestřídmě a málo hy-
gienicky. Na 218 listech sepsal a vlastním nákla-
dem vydal „Regiment zdraví“, ve kterém ne-
mocným i zdravým radil, jak si počínati, aby si
zachovali zdraví a dožili se vysokého věku. Čtěl
dobré bašty doporučoval, aby se lidé nepřejdali,
a pověstný sukníkář varoval před francou ne-
moci. Přitom prostý lid, kterému byl „Regiment
zdraví“ nejvíce určen, neuměl ani číst.

České vydání „Regimentu“, které by jinak by-
lo nadmíru pokrokovým činem, tak skončilo na-
prostým fiaskem. A to byl začátek lékařova pá-
du. Kdo neuměl číst, ten si Koppovu knížku ne-
koupil. Vzdělání měšťané byli naopak pohoršení,
že jeho výklad o pohlavních chorobách uráží ve-

řejnou mravnost, a navíc se ozvala řada paniček,
které úspěšný lékař předtím úspěšně zneuctil.
Zadlužený doktor z Raumentalu přišel o dům
i o lékárnu, několik radních jej vyzvalo na souboj
a nakonec skončil v městské šatlavě. A jelikož
panská láska po zajících skáče, zřekl se ho i Fer-

dinand I. a údajně z politických důvodů vyhostil
královského lékaře do Švédska.

Pycha předchází pád. V daném případě to byla
škoda, neboť sepsání „Regimentu zdraví“ bylo
tím nejlepším, co Kopp za svého života učinil.
Ovšem to už je vlastnost lidu obecného, že si
nerad dává kázat o nepravostech od někoho,
kdo se ve stejných neřestech sám vyzívá.

O DOSBĚRU BRAMBOR

Mnozí posluchači se možná podivi-
li, když v rozhlasové relaci slyšeli
o dosběru brambor. Ani my jsme se
dosud s tímto slovem nesetkali, ne-
zaznamenávají je ani slovníky spisov-
né češtiny. Přesto se nám nezdá, že
by působilo zvlášť neobvykle a cizí.
To proto, že už na první pohled sou-
visí se zcela běžným podstatným jmé-
nem sběr, ale také se slovem sbírat,
resp. dosbírat. U podstatného jména
dosběr můžeme tedy mluvit o dvoji
motivaci jeho tváření: za základní po-
važujeme vztah k příslušnému před-
ponovému slovu dosbírat, druhotně se
uplatňuje vztah k bezpředponovému
jménu sběr. Stejná je situace např.
u jmen doskok [k doskočit i skok],
dotisk [k dotisknout i tisk] a dal-
ších.

S PŘEDPONOU „DO-“

Podstatné jméno dosběr se tak způ-
sobem tvoření ústrojně řadí mezi ji-
ná dějová jména motivovaná slovem
s předponou do-; tato předpona zde,
jak v motivujícím slovese, tak v od-
vozeném jménu, vyjadřuje poslední,
konečnou fázi nějakého děje, srov. do-
prodej doprodávání něčeho [k dopro-
dávat i prodeji], dosed dosednutí [na-
příklad letadla] k dosednout i sed,
doběh dobíhání, konec běhu [k do-
běhnout i běh] aj. Relativně hojně se
těchto jmen využívá v odborném ná-
zvosloví; početná jsou právě v termi-
nologii zemědělské, srov. dokos, do-
končení kosání, dosev, dodatečné se-
ti, dochov, dokončování odchovu, ale
vyskytují se i jinde: dokvět [bot.],
dosvit [elektr.], dotisk [polygr.] aj.

Není bez zajímavosti, že slovo do-
sběr se objevilo právě v době, kdy
se stále více zdůrazňuje hospodárnost
ve všech oblastech našeho života. Po-
třeba pojmenovat činnost, která je
v souladu s těmito tendencemi, byla
patrně rozhodujícím motivem pro je-
ho vznik. Je to zároveň doklad to-
ho, jak pružně dokáže jazyk reago-
vat na potřeby společnosti. — Závě-
rem můžeme říci, že podstatné jmé-
no dosběr se jak po stránce slovo-
tvorné, tak po stránce funkční ústroj-
ně vřazuje do slovní zásoby součas-
ného jazyka.

A TAKY „DOPRODEJE“ ?

Sittenstreng Mullahs

TEHERAN, 15. April (AFP). Hodja-
toleslam Tabatabai, der in Teheran
über die guten Sitten wacht, hat die
iranischen Frauen vor den Verführun-
gen des nahenden Sommers gewarnt.
Der Geistliche drohte mit schweren
Strafen für die Mißachtung der islami-
schen Kleiderordnung, die auch in der
heißen Jahreszeit Schleier sowie Kleider
mit langen Ärmeln vorsieht. Angesichts
der sommerlichen Durchschnittstempe-
ratur in Teheran von 30 Grad im
Schatten hat sich die geistliche Führung
des Landes offenbar entschlossen, vor-
beugend die Wünsche der Mullahs durch
drastische Aktionen zu unterstreichen.
Seit mehreren Wochen werden, wie
Augenzeugen berichten, Frauen, die der
Kleiderordnung nicht genügen, verhaf-
tet und vor islamische Revolutionsge-
richte gestellt.

A CONATO ŽENSKÁ HNUTI?

Vývoz stavebních strojů

[rks]: Významným exportérem našich
stavebních a silničních strojů jsou Zá-
vody těžkého strojírenství Datva. Letos
dodají prostřednictvím podniku zabra-
ničného obchodu Strojexport na trhy so-
cialistických i nesocialistických států
stroje v hodnotě 2,3 miliardy korun.
Nejvíce těchto strojů vyveze do So-
větského svazu, který je odebrá již 17
let. Letos vyveze ZTS Datva do SSSR
výrobky v hodnotě 950 milionů Kčs.
Představuje to přes 1720 malých uni-
verzálních nakladačů s bezpečnostní ka-
binou UN 053.1, téměř 400 středních
čelních univerzálních nakladačů UN 651,
více než 100 velkých nakladačů UN 200
a 72 nových kloubových nakladačů
UNK 320, jakož i další přídavná zaříze-
ní. Do nesocialistických států dodají
malé a střední stavební a silniční stro-
je, náhradní díly v hodnotě 95 mil. Kčs.

Podivní sběratelé zbraní

[rks]: Sběratelství historických zbraní se v posled-
ních letech stává oblíbeným koníčkem některých na-
ších občanů. Za historické střelné zbraně se však po-
važují jen ty, které byly vyrobeny nejpozději v ro-
ce 1870, a to výjma revolverů a pistolí. Jak ukazují
výsledky práce kriminalistů, existují však i tzv. sou-
kromé sbírky, které se zachraňováním a zachovááním
kulturních hodnot nemají naprosto nic společného.
Jde většinou o trestnou činnost nedovoleného ozbro-
jování podle paragrafu 185 trestního zákona. Např.
klad u jednoho ze „sběratelů“ našli příslušníci OS
SNB v jilské samopal ráže 7,62 milimetrů, revolver
značky Walther, zásobník a náboje. Zjistilo se, že
majitel samopalu vyměnil tento „exponát“ své nele-
gální domácí sbírky za starší televizor s dalším ob-
hospořádáním. který měl ve svém bytě schováno osm pi-
stolí a revolverů, střílejší pušku a větší množství ná-
bojů. Důsledná práce vyšetřovatelů a dalších složek
SNB pomáhá odhalovat nebezpečné záhuby, kterým ne-
kterí lidé podléhají. A že jde o koníčky opravdu ne-
bezpečného, svědčí skutečnost, že všechny zbraně,
nalezené u těchto „sběratelů“, pocházely z druhé svě-
tové války a byly schopné střílet.

PODIVNÍ VYŠETŘOVATELÉ ZAKONŮ.

Leckdy se ještě objeví legenda o progresivním systému kapitalistické produkce včetně legendy o šlechtném, osobně skromném a pracovitým velkopodnikateli Baťovi, který, ač pro sebe nepotřeboval dohromady nic, podnikal jenom proto, aby zajistil blahobyt zejména dělnictvu.

Posud'te události v jedné z fabrik BATOVA (už bez háčku) koncernu v Jižní Africe. U nás první stávka u Baťi propukla v roce 1907 a její průběh byl přesně stejný — i se všemi průvodními jevy. A zapamatujte si, co tehdy postavilo Baťu na nohy: válka. Říkalo se jí světová. První.

Na loňském mezinárodním veletrhu obuvi v Pirmasens v NSR byla ohlášena největší událost roku: na sobotu 8. května 1982 ohlásil svou návštěvu jeho Veličenstvo král bot.

Už den předtím tisková středisko veletrhu sdělilo, že očekávaný král má obchodnímu světu stále co říci. A vskutku: Mister Thomas Bata — umí prodat i sám sebe. Se svými 94 továrnami na boty po celém světě (hlavním sídlem jeho impéria je Kanada) předvádí prototyp úspěšného, dynamického podnikatele.

Podívejme se z veletržního Pirmasens dál několik tisíc kilometrů do koncernu — do Loskop v jižní Africe. Tam sídlí „Společnost obuvi Kwazulu“, podnik, v němž je při výrobě pláštěné obuvi zaměstnáno na 700 lidí. Hlavním akcionářem Kwazulu-Shoe-Company je Baťov koncern, který zajišťuje celých 100 % obvytu. V podniku má finanční účast i jihoafrická vláda, a tak se Bata může těšit z podnětů pro podnikání přímo rajsých. Loskop je v jihoafrickém kraji Kwazulu, který byl — v důsledku politiky apartheidu — vyhrazen pro obyvatelstvo mluvící jazykem Zulu. Kwazulu má vlastní zákony i výkonnou moc, kromě jiného příslušnou i pro oblast pracovních příležitostí. Proto je možné, že ochranná ustanovení pro zaměstnance vydaná jihoafrickou vládou (jako je například stanovená minimální mzda a ustanovení o pracovních podmínkách) v Kwazulu prostě neplatí.

Obuvnická společnost Batova koncernu v Loskop je jediný podnik v místě, jiné pracovní příležitosti tu nejsou. Navíc platí nařízení, že kdo v Loskop bydlí, musí tu i pracovat. Jít pracovat do některého města, kde se platí vyšší mzdy, není dovoleno.

Za takových podmínek není třeba příliš fantazie, aby se spočítaly mzdové a pracovní podmínky v Kwazulu:

● Mzdy tu činí shruba jednu třetinu minimálních mezd pro obuvnický průmysl stanovených národní odborovou radou, a méně než jednu třetinu životního minima. Podle odhadu jsou tu mzdové náklady o 33 % nižší než v ostatních podnicích v zemi, takže Bata tu skutečně ušetří dost.

● Zaměstnanci jsou nuceni pracovat zadarmo přestás, za trest je jim odprávena polední přestávka. Práce vykonaná během této doby se neregistruje a tedy ani neplatí.

● Zaměstnanci jsou nuceni hradit stracený nebo poškozený majetek firmy mnohonásobně výše, než je jeho skutečná cena.

● Kdo je nemocen, nedostává mzdu, ani když předloží lékařské potvrzení. Kdo potvrzení nepřinese, je ihned propuštěn.

● Asi polovina dělníků není registrována jako zaměstnanci. Nemají pracovní smlouvu a nemají nárok na podporu v nezaměstnanosti.

Proti těmto nespravedlnostem se začal zdvihat odpor. Následkem vlny stávek r. 1973 byla založena odborová organizace „Národní unie textilních dělníků“. Až do roku 1981 působila víceméně ilegálně, protože v rasistické Jižní Africe byly do té doby registrovány jen ty odborové organizace, které neměly za členy černé zaměstnance. Jakmile toto nařízení padlo, členská základna se rozšířila, dnes má tato odborová organizace více než 13 000 členů po celé jihoafrické republice. Většina členů bydlí ve městech, nicméně se odborům podařilo podchytil i podniky venkovské, jako například právě v Kwazulu. Od října roku 1981 se do odborové organizace hlásilo stále více zaměstnanců Batovy továrny. V únoru 1982 tu bylo odborově organizováno už 550 ze 700 zaměstnanců. To je neobvykle hodně, uvážme-li, jaká rizika zaměstnanci vstupem do odborů podstupují, kolik je třeba odvahy k tomu postavit se Baťově mašii do cesty.

Následující řádky nejsou strašidelnou pohádkou z minulého století, je to realita z jednoho Batova podniku zpracovaná na podkladě dokumentace jihoafrické odborové organizace National Union of Textile Workers.

18. února 1982:

Odborová organizace v Kwazulu žádá písemně vedení podniku o schůzku, na které by byli vedení podniku představeni zástupci odborů. Odpověď — dělnice Ella Mahlase je ihned propuštěna. Důvod — na odborové schůzi si stěžovala, že jí předák spálil ruku roztavenou gumou.

19. února 1982:

Zaměstnancům oddělení botových výrobků bylo oznámeno, že budou propuštěni, budou-li se zúčastňovat odborových schůzí.

22. února 1982:

Zaměstnanci odmítli pracovat. Požadovali, aby Ella Mahlase byla přijata zpět do podniku, a žádali, aby vedení začalo jednat s odbory. Odpověď společnosti byla blesková — buď zaměstnanci začnou pracovat, nebo ať závod opustí. Dělníci se spojili s odborovým sekretářem. Ten se několikrát pokoušel telefonicky hovořit s vedením podniku. Pokaždé mu bylo řečeno, že šéfové s ním mluvit nechťejí nebo sluchátko bez odpovědi zavěsili. Zaměstnanci zvolili šestičlenný výbor, který byl pověřen jednáním s vedením podniku. Ani tento výbor nebyl přijat.

23. února 1982:

Delegace odborů předala poslanci Kwazulu memorandum, v němž byly odsouzeny praktiky vedení podniku, požadováno znovupřijetí Elly Mahlase a žádost, aby se parlament posta-

ral, aby činnost odborů nebyla nadále bržděna. Vedení podniku mělo být zavázáno k tomu, aby začalo jednat s odborovou organizací.

Poslanec odmítl v této záležitosti zasahovat. Chtěl se pokusit řešit konflikt za pomoci svých poradců. Společnost však odmítla zúčastnit se jakýchkoliv rozhovorů, na nichž by byli přítomni zástupci odborů. Nakonec bylo dosaženo dohody, podle které měli poslanci poradci spolu se zvoleným výborem zaměstnanců přistí den jednat s vedením podniku.

24. února 1982:

Poradci se sešli s vedením podniku bez delegace zaměstnanců, a podrobnostech události nebyli vůbec informováni. Generální sekretář odborů Obad Zuma hovořil s ředitelem jihoafrické Bata Shoe Limited panem Bellem. Ten prohlásil, že nemá se společností Kwazulu nic společného, že je řízena plně nezávisle. To byla jasná lež, protože se později ukázalo, že v téže době personální šéf Bata Shoe Ltd. osobně zastupoval společnost Kwazulu při jednání s poradci poslance.

Poradci oznámili zaměstnancům, že je vedení podniku přesvědčilo o tom, že propuštění Elly Mahlase bylo správné a že se během 14 dnů sejdou s vedením podniku a projednají uznání odborové organizace. Sotva poradci odjeli, objevila se policie. Prohlásila schůzi za ilegální, protože se koná pod širým nebem. V Jižní Africe jsou totiž veškerá shromáždění pod širým nebem zakázána, pokud úřady neudělí zvláštní povolení. Zaměstnanci se rozhodli, že se přistí den vrátí na pracoviště a počkají dva týdny na obnovení jednání o uznání odborů.

25. února 1982:

Zaměstnanci se vrátili na pracoviště. Téhož dne vedení podniku pohrozilo sekretáři odborů, že pokusí-li se znovu spojit se zaměstnanci podniků, zavolá na něj policii.

2. března 1982:

Vedení podniku se dozvědělo, že sekretář odborů hovoří s dělníky v blízkosti podniku. Zavolalo policii, která ihned zasáhla. Sekretář byl odveden na policejní stanici, kde mu náčelník policie oznámil, že například bez dovolení společnosti Kwazulu, šéfa vlády a policie nesmí vstoupit na území Loskop. Na otázku, jaký právní podklad má policie pro tento zákaz, mu byla informace odečtena.

8. března 1982:

Vztahy zůstaly napjaté, ale v podniku byl klid. Vedení podniku nasadilo metodu psychoteroru: členové zaměstnaneckého výboru, zvolení během stávky, byli jednotlivě zavoláni na vedení a v přítomnosti ředitele Batova koncernu Bella byli fotografováni.

9. března 1982:

V podniku se objevili znovu poradci poslance, aby jednali s vedením o uznání odborů. Byli odmítnuti a museli odejít.

10. března 1982:

Zaměstnanci žádali společnost o sdělení důvodu odmítnutí poradců.

Odpověď nedostali. Poradci sami pak prohlásili, že jim vedení podniku sdělilo, že se dělníci za stávku omluvili a že bylo rozhodnuto prostě na všechno zapomenout.

11. března 1982:

Zaměstnanci znovu vyslali zvolený výbor na vedení podniku, aby jim vysvětlilo, proč odmítlo poradců. Personální šéf Gwamanga poskytl vysvětlení vyhýbavé a směšné — poradci přýšli, protože mysleli, že firma pro ně pořádá party, na které měli dostat firmou vyráběné pantofle. Tvrdohlavost členů výboru přirozeně nezůstala nepotrestána. Jedna členka tohoto výboru byla odpoledne propuštěna s odůvodněním, že odborové schůze, na nichž hrála prominentní roli, jsou v rozporu se zájmy společnosti.

Na protest proti propuštění kolegyně vstoupilo osazenstvo do stávky, na večer byla svolána odborová schůze, na které byl přítomen i sekretář odborů. Ten byl během schůze zatčen a na policejní stanici ztýrán — bítí ho pažbami pušek do hlavy, kopali ho a přinutili stát na jedné noze, dokud se nezhroutil vyčerpáním. Při propuštění mu policie pohrozila, že ho zastřílí, jestli se v Loskop ještě ukáže. Také propuštěná členka výboru byla zatčena. Když ráno odcházela z policejní stanice, poradili jí policisté, aby si příště dala pozor.

12. března 1982:

Metody Divokého západu korupční policie pokračovaly. Když jim právní zástupce odborů oznámili, že podal žalobu u nejvyššího soudu, řekl mu, že odborového sekretáře zastřílí.

Mezitím šéf distriktu dospěl k názoru, že do konfliktu zasáhne osobně. Jako šéf má tradiční právo přidělit svým poddaným půdu. I společnost Kwazulu je povinná žádat o povolení, aby směla v Loskop sídlit, takže právo společnosti zůstat v kraji mohlo být zrušeno. Ale společnost Kwazulu se od takové „autority“ zastrážit nedala. Ani „Chief“ nebyl vedením podniku přijat k rozhovoru.

13.—15. března 1982:

S ohledem na nepřátelský a tvrdohlavý postoj společnosti se odbory rozhodly intervenovat u vlády Kwazulu. Delegace odborových funkcionářů a členů zaměstnaneckého výboru odjela do vládního sídla Ulundi k rozhovoru s ministrem vnitra Mdloso. Ten posměšně prohlásil, že mu není nic známo o tom, že ve společnosti Kwazulu jsou zaměstnanci odborově organizováni. Po dlouhém jednání bylo rozhodnuto, že jako zprostředkovatel bude působit vládní úředník.

16. března 1982:

Vládní úředník, který byl ohlášen na 14 hodin, nepřišel. Den nato oznámil, že společnost chce jednat jenom s ním. Když odmítl jednat bez přítomnosti odborových zástupců, sdělila mu společnost, že na něj nemá čas.

19.—25. března 1982:

Stávka se začala drobit, mnozí zaměstnanci byli při policejních razířích

prohledáváni. Policie uzavřela všechny sály, v nichž by se mohly konat schůze. Vysvětlila, že odbory pro pořádání schůzí musí mít licenci, protože se na nich projednávají obchodní záležitosti. Mnozí zaměstnanci byli ke strojům zahnáni policejními obuškami.

Koncem druhého týdne stávky se na pracoviště vrátilo 270 zaměstnanců. Stávka pak byla brzy zlomena úplně. Asi 150 zaměstnanců bylo propuštěno. Na dopis odborové internacionály textilních, oděvnických a kožařských dělníků vedení Batových podniků neodpovědělo, neúspěšná byla i snaha působit na podnik prostřednictvím kanadské vlády.

Na otázku, proč Bata staví továrny na boty právě v Africe, kde lidé chodí bosí, odpověděl Bata: Právě proto, aby tam měli boty.

Rozvojová pomoc krále bot

JAKO

VYSTRŽENÝ ZE „STURNERA“

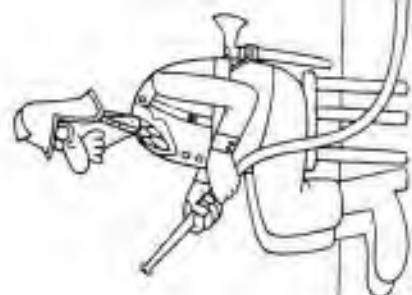
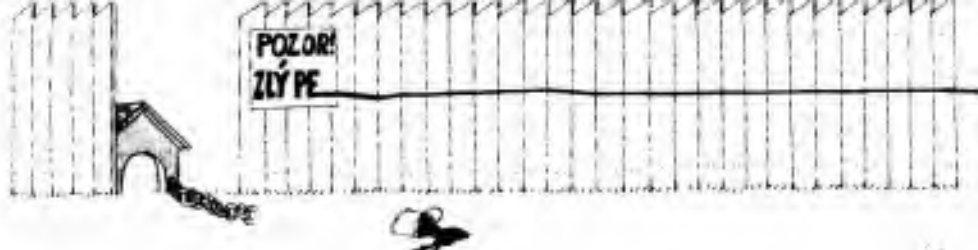

Zde v p dnu odpočívají lidská práva

CHVÍL JE N A ZEDNÁŘSKÁ KROKVICE!

PRÁCE/12.3.82

Bape

„Mámo, honem, pojď se podívat! Hajnej a v lese, co si v té televizi všechno nevymyslel.“

„Při pití většího množství kávy je neškodlivější ten rum.“

VLADIMÍR RENČIN

„Mlč, Marie. Sám vím nejlépe, jak připravovat děti pro život.“

Nepraktičtí - Svandřák

„Jedině těmhle pracovitým rukoum vďačím za všechno, co teď má moje rozvedená žena!“

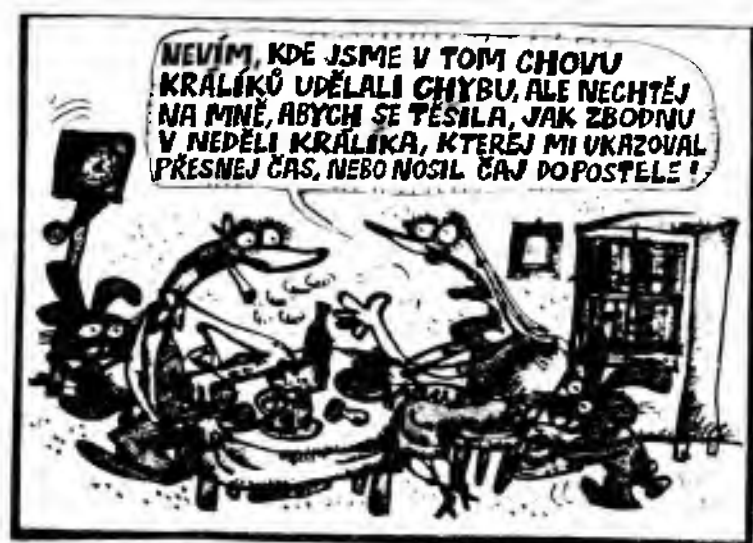

NECHCI VÁM DO TOHO KEČAT, ALE
KDYŽ TO HRAJETE JEDEN NA ČELO,
A DRUHÝ NA HUBU, TAK TO ZTRACÍ
KSICHT!

„To víte, sériová výroba. Když chcete pohodlné sedět, musíte si k té židli koupit i tu štokrli.“

Jaroslav Pop

„Dědečku, musíte brát pořád Honzičkovi koloběžku, když teď máte tramvaj zadarmo?“

Nepřekta – Svandrlik

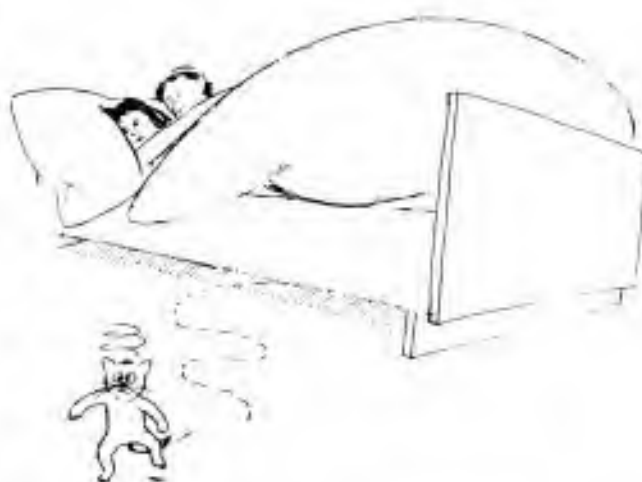
„Rok nejsi schopen vyhubit v bytě mravence a teď mi ještě přineseš lístky na Ze života hmyzu!“

Nepřekta – Svandrlik

„Na červenou jste sice nepřecházel, ale břicho jste měl vysunuté do vozovky!“

Nepřekta – Svandrlik

POD VLIVEM silného hluku se zkracují kapiláry žaludeční sliznice a střev a narušuje se jejich normální zásobování krví. Narušená je rovněž činnost trávicích žláz a peristaltiky žaludečního a střevního traktu, snižuje se množství žaludečních šťáv. Dokazují to výzkumy sovětských lékařů. Lékaři tvrdí, že příliš časté působení hluku na krevní zásobování, sekreci a motoriku žaludku a střev vytváří podmínky pro vznik některých chronických onemocnění těchto orgánů.

Nepřekta – Svandrlik

„Těšíte se zbytečně. Není to trajda, ale Aida!“

Mächtig Kummer mit einer Volkszählung hatte, so ist im Alten Testament zu lesen, schon König David. Im 2. Buch Samuel findet man im Kapitel 24 unter der Überschrift „Davids Volkszählung und ihre Bestrafung“ folgenden Text, den wir der Menge-Ausgabe der Bibel entnahmen:

a) David beschließt die Volkszählung trotz Jacobs Warnung: B. 1—4.

Der Zorn des Herrn aber entbrannte aufs neue gegen Israel, so daß er David gegen das Volk reizte durch die Aufforderung: „Auf! nimm eine Zählung in Israel und Juda vor.“ Da befahl der König seinem Heerführer Joab: „Durchwandere alle Stammgebiete Israels von Dan bis Beerseba und nehmt eine Volkszählung vor, damit ich die Zahl des Volkes erfahre.“ Joab antwortete dem König: „Der Herr, dein Gott, möge das Volk, so zahlreich es auch ist, noch hundertmal zahlreicher werden lassen, und mein Herr, der König, möge das selbst noch erleben! Aber warum trägt mein Herr, der König, Verlangen nach einer derartigen Vornahme?“ Aber der Befehl des Königs blieb trotz der Vorstellungen Joabs und der Heerführer bestehen, und so machte sich denn Joab mit den Heerführern auf Geheiß des Königs daran, die Volkszählung in Israel vorzunehmen.

b) Ausführung der Volkszählung und deren Ergebnis: B. 5—9.

Sie gingen also über den Jordan und lagerten sich bei Aroer rechts von der Stadt, die inmitten des Flußtales liegt, in der Richtung nach Gad und nach Jaser hin. Dann begaben sie sich nach Gilead und bis zum Lande der Hethiter gegen Kades hin; hierauf gelangten sie nach Dan und bogen um nach Sidon zu; sodann kamen sie zu der festen Stadt Tyrus und zu allen Ortschaften der Hewiter und Kanaanäer und begaben sich schließlich in das Südländ von Juda nach Beerseba. Nachdem sie so das ganze Land durchzogen hatten, kehrten sie nach Verlauf von neun Monaten und zwanzig Tagen nach Jerusalem zurück. Da teilte Joab dem Könige das Ergebnis der Volkszählung mit, und zwar belief sich die Zahl der kriegstüchtigen, schwertbewaffneten

Männer ins Israel auf 800 000, in Juda auf 500 000 Mann.

c) Davids Reue; Eingreifen des Propheten Gad; David wählt zur Sühnung seiner Schuld ein Volksterben: B. 10—16.

Nachdem aber David die Volkszählung hatte vornehmen lassen, schlug ihm das Gewissen; daher betete er zum Herrn: „Ich habe mich durch mein Tun schwer veründigt; doch laß, o Herr, deinem Knechte seine Verschuldung ungestraft hingehen! Denn ich habe in großer Verblendung gehandelt!“ Als nun David am folgenden Morgen aufstand, erging das Wort des Herrn an den Propheten Gad, den Seher Davids, folgendermaßen: „Geh hin und sage zu David: So hat der Herr gesprochen: Dreierlei lege ich dir vor! wähle dir eines davon, damit ich es an dir zur Ausführung bringe!“ Da begab sich Gad zu David, teilte es ihm mit und sagte zu ihm: „Sollen dir zur Strafe sieben Jahre Hungersnot in dein Land kommen? oder willst du drei Monate lang vor deinen Feinden fliehen und von ihnen verfolgt werden? oder soll die Pest drei Tage lang in deinem Land sein? Nun geh mit dir zu Rat und überlege, welche Antwort ich dem bringen soll, der mich gesandt hat.“ Da sagte David zu Gad: „Mir ist sehr bange! Wir wollen lieber in die Hand des Herrn fallen, denn seine Gnadenweisungen sind groß; aber in die Hand von Menschen möchte ich nicht fallen.“

Da ließ der Herr eine Pest über Israel kommen vom Morgen an bis zum Nachmittag, und es starben vom Volke von Dan bis Beerseba siebenzigtausend Menschen. Als aber der Engel seine Hand gegen Jerusalem ausstreckte, um es zu verderben, da gereute den Herrn das Unheil, und er sprach zu dem Engel, der das Unglück unter dem Volke anzurichten hatte: „Es ist genug so! laß jetzt deine Hand ruhen!“ Der Engel des Herrn war aber gerade bei der Tonne des Jebusiters Arawna angekommen. Als nun David den Engel sah, der das Sterben unter dem Volke anrichtete, rief er, zum Herrn betend, aus: „Ach, ich bin's ja, der gesündigt hat, und ich habe mich vergangen! Diese Herde aber — was hat sie verschuldet? Laß doch deine Hand mich und meine Familie treffen!“

Wer Ohren hat...

MÜNCHEN (dpa). CSU-Generalsekretär Otto Wiesheu sieht in der Entscheidung des Bundesverfassungsgerichts eine „schallende Ohrfeige“ für den jetzigen Oppositionsführer und früheren Bundesjustizminister Hans-Jochen Vogel (SPD). Daß es jetzt beim Bundesverfassungsgericht zu Problemen gekommen sei, habe einzig und allein die alte SPD/FDP-Koalition zu verantworten, meinte Wiesheu am Mittwoch in München.

WIESBADEN (Ihe). Der hessische Ministerpräsident Holger Börner (SPD) wertete die Entscheidung als „Ohrfeige“ für Bundesinnenminister Friedrich Zimmermann (CSU). „Die konservative Bundesregierung sollte in Zukunft die Argumente wachsammer Bürger ernst nehmen und nicht diffamieren“, erklärte der Regierungschef am Mittwoch in Wiesbaden. Er forderte das Bundeskabinett auf, unverzüglich ein neues Volkszählungsgesetz vorzulegen.

FRANKFURT A. M. (FR). Als eine „schallende Ohrfeige ins Gesicht der Datenfetischisten“ bezeichnete der Bundesverband der Grünen die Karlsruher Entscheidung.

**TAK AT SI DAYI UZA -
JENNE DO EUNI A
JHYET!**

NEJKRATŠI
boxerský zápas
všech dob se
uskutečnil 29. září
1946 v Maine
(USA). Profesionální
boxer Al Couture
zvitězil za 10,5
sekundy po začátku
boje nad svým
protivníkem
Rafaelem Waltonem,
protože jej hned
vzápětí po zaznění
startovacího gongu
smetl přímým
direktem na bradu.
A tak si diváci zase
jednou nepřišli na
své peníze...

NEJPILNĚJŠÍ
pletačkou světa je
nepochybně Gwen
Mathewmanová
z Featherstone
(Velká Británie).
V roce 1974 vypletlá
152,2 kg ulny, což
se rovná kožíškům
79 ovci. Ve
trícetiminutovém
testu prokázala, že za
pouhou jednu
minutu uplete
108 ok.

Pomazánka ze salámu
150 g salámu, 1 tavený sýr, 1—2 vařené
brambory, cibule, lžička hořčice, sůl,
50 100 g másla
Nakrájený salám uemelme na masovém
strojku se sýrem, cibulí a brambory. Směs
utíráme s kouskem čerstvého másla, ochu-
tíme hořčicí a osolíme

Zelí s moravskou klobásou
1 hlávka zelí, 50 g slaniny, 100 g morav-
ské klobásky, sůl, kmín, cibule, lžička octa
Na drobno nakrájenou slaninu rozskvaříme,
přidáme nakrájenou cibuli a ovařené zelí
Podlehme vodou a dusíme. Přidáme sůl,
kmín, trochu octa, syrové na kostky nakrá-
jené brambory a na plátky nakrájenou klo-
básu. Dusíme, až jsou brambory měkké.
Podáváme s chlebem.

V BIBLI JE MOLT UŽECKO!

NEJVÍCE
polibků si za dvě
hodiny vyměnili
29letý Angličan Paul
Revillion a jeho
19letá přítelkyně
Sadie Dineová
v Seafordu (Anglie)
na mistrovství světa
v počtu dosažených
polibků. Jejich
rekord byl 25 tisíc za
uvedenou dobu
a dosud se
nepodařilo zjistit, zda
hnacím motorem
byla láska nebo
touha po úspěchu
a penězích.

NEJRYCHLEJŠÍ
amputace v historii
trvala pouze 33
sekund a provedl ji
Robert Liston
(1794—1847)
v Edinburghu, a to
bez umrtvení. Tento
umělecký kousek stál
pacienta celé stehno
a pomocného
asistenta tři prsty,
které zmizely
současně
s rozmachem ostré
pilky operujícího
mistra.

NEJLÉPE
placeným
spisovatelem byl
Ernest Hemingway
(1899—1961),
jemuž byl redakci
časopisu Sports
Illustrated nabídnut
honorář 30 tisíc
dolarů za článek
o 2 tisících slovech,
který pojednával
o býčích zápasech.
Tato částka odpovídá
obnosu 15 dolarů za
jedno slovo.

NEJKRATŠÍ
závěř vznikla prý
roku 1906 a zněla:
All for mother
(všechno matce).

U nás v baráku lidi moc pijou a pe-
rou se. Mají moc starosti, a tak ne-
vědí, co dělají.

10letý Jerome (Belgie)

NEJČASTĚJŠÍ
jméno na světě je Čang, které se objevuje u 9,7 až 12,1 procenta obyvatel Číny. Jmenuje se tak tedy nejméně 75 miliónů lidí této země.

NEJVĚTŠÍ
bonbón světa byl předveden na výstavě sladkosti v roce 1976 v Mnichově. Měřil bezmála metr, vážil 150 liber (75 kg) a jeho výroba trvala 14 dní. Není známo, který mlsálek si jím osladil život.

NEJVÍCE
žihadel přežil Johannes Relleke z Rhodesie. V jediném dnu — 28. ledna 1962 — dostal od pilných včeliček 2443 žihadel. Na svůj bolestivý světový rekord nobyl určitě nijak pyšný.

NEJMLADŠÍ
biskup v dějinách církve byl syn anglického krále Jiřího III. Díky vlivu svého otce obdržel ve věku 196 dnů v roce 1794 hodnost biskupa z Osnabrücku a tento úřad zastával celých 39 let.

NEJŮTLEJŠÍ
pás předpisoval dekret královny Kateřiny Medicejské v 16. století dvorním dámám francouzského dvora. Nesměl být objemnější než 33 centimetry. Stejný objem pašů měla později a už v našem století francouzská herečka slečna Polairová.

NEJPILNĚJŠÍ
tkadlena světa byla Zubeida Šejdajeva z Ázerbájdžánu (SSSR), která se dožila 114 let. Celých sto let strávila v sedačce u tkalcovského stavu. Koberce, které v tomto rekordním čase vyšly z jejích rukou, by pokryly — kdybychom je položili vedle sebe — plochu mnoha čtverečních kilometrů.

NEJTĚŽŠÍ
dítě na světě je nepochybně děčko, narozené v roce 1879 v provincii Nové Skotsko (východní Kanada). Vážilo při narození 10,7 kg a měřilo 76 cm. Jeho matka Anna Batesová měla rovněž pozoruhodnou tělesnou výšku — měřila celá 2,24 m. Váhu jejího děčka však později předběhlo další novorozeně, vážící celých 12 kg, které přivedla na svět dvaatřicetiletá Masumeh Valizadehová v jihozápadním Íránu.

Mamaliga (polenta)
1/2 kg kukurice, 1 l horké vody, sůl, 50 g másla, 50 g strouhaného sýra.
Do vařící slané vody dáme zavařit krupici, která musí být čerstvá. Je-li dlouho skladovaná, zhořkne. Kaši vaříme asi 15 minut, až je hodně hustá. Lžící vždy namočenou v tuku vykrajujeme škůbáčky, které na míse kropíme rozpuštěným máslem a sypane strouhaným sýrem nebo poléváme rozpuštěnou brýnzou.

NEJMIZERNĚJŠÍM
automobilistou byl prý pětasedmdesátiletý řidič poštovního vozu z Mac Kinney v Texasu (USA). Během dvacetiminutové cesty dne 15. října 1966, kdy projížděl městem Dallasem, zavinil šest dopravních nehod. Přitom jel ještě navíc po nesprávné straně vozovky v protisměru a přinutil tak k rychlému manévrování 48 řidičů, kteří havarovali většinou tak těžce, že téměř úplně zničili své automobily. Nikdo nebyl naštěstí zraněn.

KRÁLOVSKÁ POCHOUTKA

4 bifteky z pravé svičkové, sůl, pepř, 150 g másla, strouhanka, citron, kyselá okurka, zelená petrželka, olej, rajčata, papriky, brambory.
Bifteky naklepeme, osolíme, opepříme, obalíme ve strouhance a pokropíme olejem. Takto připravené grilujeme po obou stranách za občasného potřásní olejem. Lehké maso vyjmeme na nahřátý talíř, obložíme brambory, paprikou a rajskými jablčky. Maso pokapeme citrónovou šťávou a doprostřed každého plátku dáme kuličku z utřeného másla s usekanou okurkou a petrželkou.

MORAVSKÁ BRAMBOROVÁ KAŠE SE SLANINOU

1 kg brambor, sůl, 100 g slaniny, 1/2 cibule, sběračka silné hovězí polévky, pepř, 50 g strouhané housky, 50 g másla.
Oškrábané brambory zalijeme horkou vodou, osolíme a vaříme do měkka. Vodu slijeme a brambory rozstoucháme. Přidáme pepř, na kostičky nakrájenou slaninu, na které jsme osmahli jemně nakrájenou cibuli. Brambory ředíme podle potřeby vývarem z hovězího masa. Vymícháme jemnou kaši a podáváme ji sypanou osmaženou strouhankou a pokropenou máslem. Příkrm k uzeninám a pečeným masům.

Maminčina polévka

150 g kořenové zeleniny (mrkev, celer, petržel), 60 g másla, cibule, 1 1/2 l vývaru z kosti nebo vody, 2 vejce, 50 g jemné krupice, česnek, muškátový květ, pepř, petrželka nebo pažitka, sůl.
Jemně nastrohanou zeleninu a drobně nakrájenou cibuli osmažíme do zlatova na části másla, zalijeme vývarem nebo vodou, přidáme sůl, koření, jemně utřený česnek a vaříme. Na zbylém másle zasmažíme krupici, vsypeme do polévky a vlijeme rozšlehaná vejce. Krátce povaříme

NEJVÍCE
děti v dějinách porodila žena ruského sedláka Fjodora Vasileta (žila v době 1816 až 1872). Byla těhotná celkem dvacet sedmkrát a přivedla na svět 69 dětí. Porodila 16 x dvojčata, 7 x trojčata a 4 x čtyřčata. Většina dětí zůstala naživu. Také v Německu v roce 1504 dosáhla jiná matka — jak lze číst na kamenné desce farního kostela v Bönningheimu — podobného úspěchu. Dala život 38 synům a 14 dcerám.

ZABĚSTNÁNÍ OTCE ZEUGER!

Můj otec nepije a byl se za mnou podívat, když jsem byl v nemocnici.

10letý Fritz (NSR)

Aprílové srážky brzdou na polích

Operativně proti houbovým chorobám * Karty svědčí cukrovce

Durch Heirat automatisch Italiener

ROM, 14. April (dpa). Ausländer, die eine Italienerin heiraten, erhalten künftig automatisch die Staatsbürgerschaft ihrer Ehefrauen. Der Mann kann auch seine Nationalität behalten, so daß er dann zwei Staatsbürgerschaften besitzt. Bisher erhielten nur Ausländerinnen bei der Heirat mit einem Italiener sofort die italienische Staatsbürgerschaft.

Tatínek udělal všechny práce v bytě, natákoval dveře a nalepil tapety

9letá Uršula (NSR)

Můj táta je čestný

11letý Pietro (Itálie)

X) PROTO, KDO KRAJÍE HAYNÍ, JE NEJLEPŠÍH MOŽNOSTÍH A PROTI HOUBÁM BOJUJÍ CELÝ ŽIVOT...

z nelahozevského zámku

Florian Griespek z Griesbachu přišel do Čech roku 1532 jako chudý rytíř z Tyrolska, ale ve službách Ferdinanda I. i později Maxmiliána II. prokázal své schopnosti i oddanost. Stal se sekretářem panovníka i královské české komory a později vojenským radou. Získal v Čechách inkolát (domovské právo) a s růstem hodnosti rostl i jeho majetek. V Kaceřově začal stavět rozsáhlý zámek, ale ještě dříve než byl dokončen, zahájil roku 1544 novou stavbu v Nelahozevsi. Jako finanční správce stavební huti Pražského hradu se znal s italskými staviteli, které získal i pro své vlastní stavby. Nelahozeves, patřící katolické církvi, mu přišel Ferdinand I. přes protesty pražské kapituly — byl u Griespeka zadlužen. Pan Florian se vyznal nejen ve státních záležitostech, ale i v hospodářství. Byl hospodářem šetrným, který dbal na to, aby mu statky vynášely. Na svou chasu byl přísný; úředníci museli dohlížet, aby se čeládka o svátcích a nedělích zbytečně netoulala, aby všichni plně pracovali, pacholci s voly aby nezaháleli, ba dokonce „aby vždycky některý vuol zbytečný mezi jiným dobytkem ne pěstvě nebyl.“ Rybářům nařídil, aby měli pro čeládku vždy ve středu, v pátek a v sobotu dostatek ryb, „neb ty tři dni, jakožto i předešle a od starodávna bejvalo, masa žádného pro čeládku se trávit nemá“.

Mezi českou šlechtou nebyl Florian Griespek příliš oblíben a v roce 1547 za protihabsburského odboje ho dokonce uvěznil v Bílé věži na Pražském hradě pro jeho oddanost panovníkovi. Nazývali ho „dráčem statků lidských nespravedlivým“ a vytýkali mu, že přišel do Čech „s kapsou prázdnou za mnoho tisícův statků svým nespravedlivým v lidských statcích handlem nabyl“.

V knihovně nelahozevského zámku bývalo příjemně. Kolem krbu sedávala společnost v živé debatě. Hovořilo se o poměrech v českém království i v německé říši, ale nejvíce o literatuře. Pán zámku, Florian Griespek, byl sám vzdělaný muž — studoval na pařížské univerzitě — a rád ve svém sídle hostil literární kruh latinsky píšících básníků-humanistů. Byl mezi nimi mistr latinského básnictví — Melancthonův žák — Matouš Collin z Chotěbín, mladý a nadaný Martin Hano, David Critinius z Hlaváčova, Jan Serifaber, Tomáš Mitls i utrakvistický historik Martin Kuthen. Panu Florianovi nevadilo, že jeho hosté nebyli katolíci. Vždyť na protestantských univerzitách v cizině studovali i někteří jeho synové. (Měl jich se svou manželkou Rosinou Holzovou čtrnáct — a deset dětí.) A v obrazárně byl dokonce žižkův portrét, malovaný prý ještě za vojvodcova života. Básníci měli také o panu Griespekovi poněkud jiné mínění než česká šlechta. Věnovali mu své díla, psali o jeho zásluhách o českou literaturu a mladý Hano ho nazýval předním podporovatelem humanis-

tického písemnictví. Skládali verše na jeho knihovnu „In bibliothecam Griesbeccianam“ i epitafy na náhrobky jeho předčasně zemřelých synů...

29. března 1588 zemřel na zámku v Nelahozevsi ve věku 84 let Florian Griespek. Mikuláš Dačický z Heslova poznamenal, že Griespek „byl chud a nízkého urození, avšak v literárním umění vycvičený...“, a tak iž pan Griespek zbohatil se v Čechách díady a dary královskými a jsa zvýšen, život svůj v Čechách dokončil“. Jeho tělo bylo uloženo do rodinné brobky v Kralovicích, kterou nechal postavit.

Po Florianově smrti zdědil Nelahozeves jeho nejmladší syn Blažej. Byl rovněž příznivcem umění a za jeho života zůstal zámek básníkům otevřen. Blažej zemřel v prosinci roku 1620. Stavovského povstání se nezúčastnil, jako jeho bratři, takže zámek nebyl zkonfiskován, zato však vyrabován. V roce 1623 jej koupila i s celým panstvím Polyxena z Lobkovic.

Knihovna ani umělecké sbírky nepřečkaly třicetiletou válku. Ale již předtím se hlásili Florianovi potomci o dědictví. Vnuč Bobuslav požadoval už v roce 1601 na svých strýcích stříbrné nádoby a část knihovny z nelahozevského zámku...

Maminka dělá chybu, když na tátu pořád křičí, že nechce hledat práci. Čím víc křičí, tím spíš ji táta nehledá.

9letý Pierre (Francie)

Ehrung für Marschall Harris

Königinmutter eröffnet Bomber-Ausstellung der Air Force

LONDON, 13. April (dpa) — Am Vorabend seines 91. Geburtstags wurde Sir Arthur Harris, der wegen der Flächenbombardierungen deutscher Städte im Zweiten Weltkrieg zu den umstrittensten Militärführern der Geschichte gehört, in London mit einer besonderen Ehre bedacht: Königinmutter Elizabeth eröffnete eine ständige Bomber-Ausstellung im Museum der Royal Air Force. Harris, in voller Marschalluniform, war Ehrengast.

In den vergangenen Jahren hatten Mitglieder der Königsfamilie mehrfach Einladungen des Museums ausgeschlagen — nach Überzeugung vieler alter Offiziere, weil sie nicht mit Harris zusammentreffen wollten. Der „Bomber“ hatte sogar während des Krieges in Großbritannien Stürme der Entrüstung ausgelöst, als er im Rundfunk ankündigte, er werde Deutschland „von einem Ende bis zum anderen“ verwüsten. Er

ging bei Kriegsende geächtet nach Südafrika und wurde erst Jahre später zum Baronet ernannt.

Im vergangenen Jahr machte er von sich reden, als er auf dem Höhepunkt der Falkland-Begeisterung die britische Militärführung mit der Bemerkung lobte, er selbst hätte „genau so gehandelt“. Der neuerstandene Hurra-Patriotismus auf der Insel hat jetzt offenbar dazu geführt, daß auch das Königshaus seine Vorbehalte aufgab.

Harris, der Fragen nach den Zehntausenden von Toten des Luftangriffs auf Dresden noch Jahrzehnte nach dem Krieg mit der Bemerkung „warum um den Feind weinen?“ zurückwies, zeigte sich auch am Dienstag ungebeugt: Mit seiner Art der Kriegsführung und mit den Opfern unter den britischen Bomberpiloten sei verhindert worden, sagte er im Fernsehen, daß Großbritannien heute „ein Sklavenstaat“ sei.

JÁ BYSON SA CHCEL LEN OPÍTAT, KTO ŽE
NAOZAJ ZAČIAL S BOMBARDOVANÍM? GÖRING
POVEDAL, KEĎ ON A JEHO LUFTWAFFA ROZFLAKA
„ENGEELLAND“ NA SRÁČKU, NAOZAJ AK TO ON
NEZROBIL, ZROBILI TO, POVEDZTE, ANGLANI, TERAZKY!
A ĎO COVENTRY, VA, VZ ... DO FRASA!! JÁ SA
ČUDUJEM, KEĎ ONI TAR BLBO „SCHWAFELN“,
SONARI!

Nejdůležitější je, abych nemusel nikdy opustit rodiče, abych byl pořád s nimi a stárnul, až oni začnou stárnout.

11letý Hans (NSR)

Především by se těm, kdo neumějí číst a psát, neměl nikdo smát. Tim totiž ztratí odvalu. A když ztratí odvalu, stydí se čím dál víc a nedělají nic

12letá Bernadetta (Anglie)

NEJSTARSÍM DŘEVENÝM VESNICKÝM DOMEM v Čechách je chaloupka „U Žitky“ v Lúčci u Chudenic na Klatovsku. Domek pochází z přelomu 16. a 17. století, a ONY jej proto označil za kulturní památku.

Průmyslová výroba v Itálii se v lednu letošního roku snížila proti lednu 1982 o 6,1 procenta, v únoru dokonce o 8 procent. Za první dva měsíce letošního roku poklesla proti stejnému časovému úseku loni o 6,9 procenta.

Vrcholným velitelem rakouské armády je E. Bernadiner, důstojník, který jako člen ilegální vojenské organizace v roce 1938 pomáhal při násilném připojení Rakouska k hitlerovskému Německu. Odhadní tiskování týdeník Wochenpresse.

10letý Frederic (Belgie)

SED droht Friedensgruppen

BERLIN, 12. April (AFP). Die SED hat jetzt den unabhängigen Friedensgruppen in der DDR gedroht und die dort kritisch engagierten jungen Leute als „antisozialistische Elemente“ bezeichnet. „Das wahre Ziel, das antisozialistische Elemente unter dem von imperialistischen Massenmedien gehaltenen Tarnschild einer unabhängigen Friedensbewegung gegen die sozialistischen Staaten verfolgen“, sei die Schaffung von Spannung und gesellschaftlichen Veränderungen, schrieb die vom Zentralkomitee der SED herausgegebenen Zeitschrift „Neuer Weg“. Mit den Interessen der weltweiten Friedensbewegung und den Friedensaufgaben habe „die von imperialistischen Kreisen gewünschte „unabhängige Friedensbewegung“ in den sozialistischen Ländern wahrlich nicht das geringste zu tun“. Der Sozialismus sei es „der ihm wesenseigenen Sache des Friedens schuldig“, derartigen Versuchen, die Friedensidee zu konterrevolutionären Zwecken zu mißbrauchen, „eine Abfuhr zu erteilen“.

M/R PO BÉDEROVSKU, JNOU TO SVINĚ SVINSKÝ!

Frau Mitterrand reist nicht

PARIS, 13. April (AFP). Aus „Solidarité mit den Franzosen“ wird Danielle Mitterrand ihren Mann, den sozialistischen Staatspräsidenten Frankreichs, nicht mehr auf dessen Auslandsreisen begleiten. Mit dieser Entscheidung will die französische „First Lady“ ihre Verbundenheit mit ihren Landsleuten beweisen, die im Rahmen der von der Regierung verhängten Devisenbewirtschaftung nicht mehr unbegrenzt ins Ausland reisen können. Das kündigte Präsidentensprecher Michel Vauzelle jetzt in Paris an.

JA S MÍT TARY NECESTUJU.

Christliche Moral

JOHANNESBURG, 13. April (AFP). Wegen der Abbildung Brigitte Bardots „oben ohne“ ist der Herausgeber der Johannesburgers Tageszeitung „The Star“ vor den südafrikanischen Presserat zitiert worden. Ein Leser hatte an dem Abdruck des hüllenlosen Oberkörpers des französischen Filmstars Anstoß genommen. Entsprechend der südafrikanischen Gesetzgebung über die Publikation von Nacktfotos hätten die Brustwarzen abgedeckt werden müssen, forderte der Kläger, da es der Sinn dieser Gesetzgebung sei, die christliche Moral in der Presse aufrechtzuerhalten. Der Herausgeber hielt dem entgegen, daß eine Unmenge von südafrikanischen Publikationen bislang ungestraft Brustbilder nackter farbiger Mädchen ablichteten, wohingegen immer dann zensiert werde, wenn es um eine Weiße gehe. Der Presserat kündigte nach dem mehrere Stunden dauernden Rededuell zwischen Kläger und Beklagtem an, er werde seine Entscheidung zu einem späteren Zeitpunkt fällen.

BLACK IS BEAUTIFUL!

Aufgespießt

„Um so richtig schwafeln zu können, muß man schon ein akademisches Studium absolviert haben.“

Manfred Rommel, Stuttgarter Oberbürgermeister.

**SCHWAFELN = KECAT
PITONOSTI.**

Finden chinesische Männer in 20 Jahren keine Ehefrauen mehr?

Tötung neugeborener Mädchen in großer Zahl gefährdet das Gleichgewicht der Geschlechter / Kampagne in der Presse

Von unserem Korrespondenten Helmut Opletal

PEKING, 13. April Wenn chinesische Eltern neugeborene Mädchen weiterhin in großer Zahl töten und vermuteten weiblichen Nachwuchs abtreiben lassen, dann werden in 20 Jahren Millionen chinesischer Männer keine Ehefrauen mehr finden. Kindestötungen haben im ganzen Land in den vergangenen Jahren ein solches Ausmaß angenommen, daß in manchen Landstrichen das Gleichgewicht zwischen den Geschlechtern umzukippen droht. Nachdem jedes Ehepaar nur noch ein Kind bekommen darf, wenn es politischer Kritik und wirtschaftlichen Sanktionen entgehen will, wollen die meisten unbedingt einen Sohn, der nach chinesischer Tradition den Namen der Familie weiterführen soll.

Die chinesische Presse hat jetzt erstmals erschreckendes Zahlenmaterial aus einzelnen Untersuchungen veröffentlicht, um damit eine Propagandakampagne gegen die Tötung von Neugeborenen und die Mißhandlung von Frauen, die Mädchen zur Welt gebracht haben, zu unterstützen.

In einem ländlichen Bezirk der Provinz Hubei, wurden in den letzten fünf Jahren fünfmal mehr Jungen als Mädchen gemeldet, sogar in einigen Städten. Das Verhältnis 3:2, was heißen würde, daß jedes zweite neugeborene Mädchen nicht überlebt hat. In einer einzigen landwirtschaftlichen Produktionsbrigade im Kreis Huaiyuan (Provinz Anhui) wurden nach einem Bericht des

Pekinger Parteiorgans „Volkszeitung“ 1980 und 1981 vierzig neugeborene Mädchen ertränkt. In einer anderen Brigade sind von acht Kindern, die innerhalb eines bestimmten Zeitraumes zur Welt kamen, nur noch die drei männlichen Nachkommen am Leben. Drei Mädchen wurden ertränkt, zwei weitere ausgesetzt. Kleine Mädchen werden oft auch schlechter ernährt und erhalten weniger medizinische Betreuung als Jungen, so daß ihre Sterblichkeitsrate höher liegt.

Neuerdings erfreuen sich in China Methoden zur Feststellung des Geschlechts einer Schwangerschaft besonderer Beliebtheit. Stellt sich heraus, daß ein Mädchen heranwächst, wird immer häufiger abgetrieben.

Immer wieder werden auch Fälle von Mißhandlungen von Frauen gemeldet, die nicht den erhofften Stamhalter geboren haben. Chinesische Gerichte haben damit begonnen, Scheidungsklagen von Männern abzulehnen, die nur eingereicht wurden, weil die Frau keinen männlichen Nachwuchs zur Welt gebracht hatte.

Bisher waren Kindestötungen von den lokalen Funktionären oft stillschweigend geduldet worden. Jetzt melden die Zeitungen aber zunehmend Sanktionen. In der Provinz Jiangxi wurden ein Mann und eine Frau zu Gefängnisstrafen von drei und vier Jahren verurteilt, weil sie ein neugeborenes Mädchen unter besonders brutalen Umständen in einem Urinkübel ertränkt hatten.

NEJSTARŠI
ženich Ralph
Cambridge z Jižní
Afriky se v roce
1971 odhodlal
k sňatku ve svých
105 letech. Jeho
nevěsta Adriana
Kappová byla proti
němu mládě — bylo
ji pouhých 70 let.
Evropský rekord však
drží Đuro Avramović
(101 let), který
uzavřel manželský
svazek s Julou
Živičovou (95 let)
v Bělehradě.

NEJDRAŽŠÍ
obraz světa — Mona
Lisa od Leonarda da
Vinci, kterou
namaloval někdy
v letech
1503 — 1507 — měl
být před lety
převezen z Louvru na
výstavu do New
Yorku a pro tuto
dopravu pojištěn na
100 milionů dolarů.
Pak se ovšem
ukázalo, že ta
nejostřejší
bezpečnostní
opatření při
transportu vyjdou
daleko levněji než
pojišťovací prémie,
a drahocenný obraz
tehdy odcestoval
nepojištěn.

Francouzský král
František I. měl toto
dnes tak vysoce
ceněné dílo v roce
1517 pověšeno na
stěně své královské
koupelny. Pořídil je
tehdy za 4 tisíce
zlatých guldenů, což
je asi za 15,3 kg
čistého zlata.

NEJDRAŽŠÍ
šaty, které kdy byly
prodány v pařížských
modelových
domech, byl model
salónu Pierra
Balmaina. Byl prodán
v roce 1971 a stál
4500 liber.
Objednala si jej
zákaznice modré
krve, která nežíje
v Evropě.

USA locken mit Gold-Medaille

Die USA wollen eine neue Gold-Medaille mit einem Gewicht von 31,1 Gramm (eine Unze) herausgeben, um damit dem südafrikanischen „Krüger-Rand“ und dem kanadischen „Maple Leaf“ Konkurrenz zu machen und das Geld der Anleger im Lande zu behalten. Die US-Medaille wird das Bild von Jazz-Idol Louis Armstrong tragen; sie ist kein Zahlungsmittel.

Bettgeflüster

mit Josef Bulva

Hatte der Hausherr aus geheimnisvollem Grunde überstürzt die Flucht angetreten und wäre auf Nimmerwiederschen verschwunden – selbst einem Sherlock Holmes würde es schwerfallen, sich aus der verlassenen Wohnung ein erstes Bild von der Persönlichkeit des Entflohenen zu machen. Kühle moderne Kunst an den Wänden, wenige kühle Möbel, die wirken, als seien sie nach Anweisung eines routinierten Innenarchitekten platziert worden, kein kuscheliges Sofakissen, kein Lummelsessel, nicht einmal ein liegengelassenes Streichholzbriefchen. Nur ein Wiener Barocksofa am Eingang, das ganz offensichtlich ebenfalls noch niemals in irgendeinem persönlichen Kontakt zu seinem Besitzer gestanden hat.

Und im Schlafzimmer gar scheint noch niemand jemals über längere Zeit hinweggenächtigt zu haben. Keine Nachttischlampe, kein Buch, kein Glas, kein gar nichts. Nur Möbel. Einzig ein nüchterner beige-brauner Bettüberwurf und der in der Mitte des Kopfteils eingebaute Digital-Radiowecker lassen den vagen Schluß zu, daß Raum und Bett wohl für einen Menschen männlichen Geschlechts gestaltet worden sind.

Und in der Tat: Der da Morgen für Morgen von einem dienstbaren Geist die Spuren seiner nächtlichen Anwesenheit verwischen und beseitigen läßt, ist Josef Bulva, Tscheche von Geburt, Luxemburger von Staatsbürgerschaft und Pianist von Weltrang. Dies betont er, sei sein Raum zum Schlafen. Und er meint es buchstabengetreu so, wie er es sagt. Ich glaube widerspruchlos, daß er das Gemach tatsächlich für nichts anderes als die Rast und seine Telefonate aufsucht. Zu anderen Aktivitäten regt die wie eine Dunkelkammer gegen Tageslicht abgeschottete Örtlichkeit auch nicht an: „Ich kann nur in absoluter Finsternis ein Auge zutun“, sagt Josef Bulva.

Meinen erschreckt forschenden Blick quittiert der Virtuose mit der Antwort auf eine Frage, die ich noch gar nicht gewagt habe zu stellen: „Ich meine, im Schlafzimmer tut es doch sowieso kein Mensch mehr. Langweilig, altnodisch und passé ist das. Oder soll ich vielleicht dem Mädchen im Wohnzimmer mitten in der schönsten Sache sagen: „So, mein Schatz, jetzt unterbrechen wir und machen im Schlafzimmer weiter“, und dann laufen wir um fünf Ecken, um dahin zu gelangen.“ Ich beeile mich, dem Insider und Avantgardisten beizupflichten: „Selbstverständlich, ja. Sie haben völlig recht.“ Muß ich nun mein gesamtes Liebesleben umstellen?

Zu Gast bei sich selbst – so bewegt sich der schmale, hochgewachsene Vierziger zwischen seinen Möbeln. Ohne Beziehung. Er ist nicht verheiratet. War es auch nie: „Ich bitte Sie; ich werde im allgemeinen für einen intelligenten Menschen gehalten.“ Josef Bulva gibt der festen Partnerschaft, egal ob mit oder ohne Trauschein, auf die Dauer auf diesem Planeten sowieso keine Überlebenschance. „Sobald die Medizin so weit ist, daß die Frau für die Entstehung eines Kindes überflüssig geworden ist – und das dürfte spätestens im Jahre 3000 der Fall sein –, wird die Beziehung zwischen Mann und Frau ihrer Kernsubstanz beraubt sein. Der Mann braucht die Frau dann nicht mehr. Ich würde gern in dieser Zeit leben. Frauen sind notwendig. Aber sie stören die Konzentration.“

Herbe Worte, diese. Desungeachtet läßt sich der Meister nicht ungern stören: „Ich habe ein paar gute Freunde, mit denen ich rege intellektuelle Kommunikation pflege. Unsere geistige Frequenz ist die gleiche. Daneben gibt es viele Frauen, die mir ihre Freizeit zur Verfügung stellen. Darüber bin ich sehr glücklich. Denn es ist ein schöner Ausgleich.“

Als ich mich nicht zufriedengeben will und mich erkundige, ob es nicht auf die Dauer ein anstrengendes Unternehmen sei, immer mit einer anderen und so, erklärt mir Josef Bulva seinen Standpunkt: „Es tut einem weh, ein Mädchen gern zu haben, zu merken, daß sie sich bemüht, eine echte Partnerin zu sein – und dann erzählt sie nichts als Quatsch.“ Er halte es für besser, die geistige und körperliche Ebene streng zu trennen, sagt er. Denn: „Mein Problem ist, daß eine Frau mich auch biologisch fesseln muß. Und diejenigen, die diese Bedingung erfüllen, können mir bis dato geistig nie etwas bieten.“

Auf gerade diesem Gebiet aber ist Josef Bulva, der Mann mit den reglosen Zügen und den tiefliegenden, unbeteiligten Augen, anspruchsvoll und empfindlich. Er hat ja auch immer nur das Beste gelernt, mit den Besten verkehrt und war, seit er denken kann, überall einer der Besten, wenn nicht sogar der Beste überhaupt.

Schachspieler schon im Kindergartenalter, ein Überflieger in der Schule, mausert sich die kleine Intelligenzbestie aus Brünn mit 13 Jahren zum musikalischen Wunderkind. Der tschechische Staat nimmt sich seiner an, der Knabe tritt als jüngstes Mitglied in das Preßburger Konservatorium ein. Und als das mit Robotermethoden gedrückte Musikgenie seinen 19. Geburtstag feiert, darf es als Liebling und Ausstellungsstück des sozialistischen Re-

Eine sehr hohe Meinung von Frauen hat der hochgewachsene Pianist von Weltrang, der Gefühle in der Musik verabscheut, nicht gerade. Eine feste Partnerschaft kann er sich deshalb überhaupt nicht vorstellen. Vielleicht ist das auch besser so. Für ihn selbst – und vor allem für die Frauen

gimes im westlichen Maserati-Rennwagen über die tschechischen Straßen fegen.

Der Pianist Josef Bulva wird als „Staatskünstler“ so lange gefeiert, bis der Prager Frühling 1968 mit einer Tragödie endet. Die Regierung stürzt. Den neuen Machthabern ist das „alte“ Ausstellungsstück Bulva ein Dorn im Auge: „Ich kam mir vor wie eine Schaufensterpuppe, die vom neuen Besitzer des Ladens ausgewechselt wird.“ 1972 bleibt Josef Bulva nach einem Konzert im Westen. Eine der größten Plattenfirmen, die Teldec, nimmt sich seiner an, und Josef Bulva beginnt seine zweite Karriere aufzubauen.

Die Musikwelt horcht auf. Denn Bulva spielt anders als die anderen Pianisten. Er macht es seinen Zuhörern schwer, ihn zu lieben. Intellektuelle Forderungen werden da von der Bühne ins Parkett getragen. Verwundert notieren die Kritiker „trockene Unerbittlichkeit“, „merkbar geistige Disziplin“, „ästhetisches Understatement“ und „einen unbestechlichen, analytischen Musikverstand“.

Nichts zum Schwelgen und Träumen nach einer einschmeichelnden Andante-Melodie? Josef Bulva hebt die linke Augenbraue in grenzenlosem Abscheu. „Können Sie mir sagen, was ich mit einer Frau anfangen soll, die mir vom Gefühl vorschwärmt, mit dem etwas gespielt wurde? Einen solchen Satz zu hören tut meinen Ohren weh, beleidigt meinen Musikverstand und bereitet meinem Herzen Pein. Grauerregend, so etwas.“

Doch seine abgrundtief empfundene Verachtung für die Gefühlsbetontheit der Frauen löst sich augenblicklich in Wohlgefallen auf, als er sich auf die Bitte der Fotografin an seinen Steinway-Flügel setzt. Josef Bulva schlägt ein paar Takte an. Fasziniert starre ich auf ein Gesicht, das aus verbindlicher Reglosigkeit zu äußerst ausdrucksvollem Leben erwacht, sobald der dazugehörige Mensch in sich gekehrt, mit niedergeschlagenen Augen, auf die Tasten blickt. Ohne Zweifel, dies ist ein anderer Josef Bulva.

Der, der mit mir über Frauen und das Leben im allgemeinen und besonderen philosophiert – Philosophieren gehört zu seinen Lieblingsbeschäftigungen –, ist fest davon überzeugt, „daß zwischen Promiskuität und Intellektualität eine kausale Kohärenz besteht“. Im Klartext: Je intelligenter ein Mann ist, desto mehr Frauen läßt er seine Pfade kreuzen – findet Josef Bulva. Ungern gesteht er, daß diese Weisheit vielleicht nicht unbedingt für jeden intelligenten Menschen Gültigkeit haben muß, führt vielmehr wie zum Beweis gleich an: „Ich kenne über den Erdball verstreut etwa zehntausend Menschen, aber nicht eine einzige intakte Ehe.“

Und außerdem“, ergänzt der mathematisch denkende Pianist, „die Menschen sind durch die Bank mehr als naiv. Nimmt man diese Tatsache als gegebene Basis, so muß man feststellen: An der überall auftretenden Beziehungsmisere tragen die Frauen doch ein bißchen mehr Verantwortung als die Männer.“

In seinen langen, weißen Pianistenfingern dreht Josef Bulva seinen goldfarbenen Messingkelch. Seit er nach einem schweren Unfall vor zehn Jahren über elf Monate lang im Krankenhaus lag, trinkt er auf ärztliche Verordnung nur noch Wasser. Seit drei Jahren ausschließlich aus diesem Kelch. Zwischen zwei Schlucken mustert er mich auf die Wirkung seiner Worte hin. Leichte Empörung steigt in mir hoch. Mit locker höflicher Stimme hat mir dieser Mann tatsächlich gerade erklärt, daß Frauen generell dumme Gänse sind, die alles verderben.

Der analytische Pianist bemerkt meinen Ärger und kommt wieder zur Sache – zu sich und seiner eigenen Person: „Sehen Sie, ich bin mit der Musik verheiratet. Kein Künstler ist geschaffen für eine Zweierbeziehung. Ich brauche enorm viel Zeit und Energie für mich allein. Die Verarbeitung meiner Inspiration kostet Zeit, meine künstlerische Unentschlossenheit kostet Zeit. Und Zeit kosten meine Ängste und Depressionen. Wo bleibt da Zeit für ein Zusammenleben mit einer Partnerin?“

Irgendwelches Verständnis für die Disziplin, die er sich auferlegen muß, erwartet Josef Bulva natürlich auch nicht von einem weiblichen Wesen: „Ich kann nur allein bleiben. Mein Tagesablauf vom Aufstehen bis zum Schlafengehen muß in straffster Ordnung eingebunden sein. Dieser Ordnung muß ich mich sklavisch fügen. Sonst kann ich nicht spielen.“

Keine Frau, so der skeptische Virtuose, wurde genügend Einfuhrsamkeit für einen solchen Partner mitbringen. Und selbst wenn sie es täte, bliebe sein schlechtes Gewissen, daß er ihr nicht mehr Gegenwart und Kommunikation geboten hat. Ja, und dann eben der traurige Umstand, daß Frauen noch dummer sind als Männer...

Dabei erinnert sich Josef Bulva an gar keine so fundamental schlechte Erfahrung mit einer instinktlosen Frau, als daß seine düstere Vorstellung vom weiblichen Geschlecht von einer konkreten Gestalt hätte geprägt werden können. „Nein, im Gegenteil. Zwischen meinem 23. und 27. Lebensjahr war ich mit einer großen tschechischen Pianistin liiert. Ich habe die Beziehung zu dieser 13 Jahre älteren Frau als äußerst harmonisch und sehr glücklich in Erinnerung. Aber sie war eben eine Pianistin. Es gibt nicht viele. Und auch wenn ich einer begegnen würde – wie sollte sie meine Eigenheiten verstehen, da doch nicht einmal Männer aus meiner eigenen Branche mich immer begreifen.“

Tatsächlich ging ein Raunen durch die klassische Musikszene, als ruchbar wurde, daß Josef Bulva nächtens Diskotheken aufsucht. So etwas hatte es noch nie gegeben. Ausschweifende Champagnerfeste berühmter Kollegen, ihre Frauenaffären, Freiborgien – das ja. Aber Diskothekenbesuche? Kann dergleichen noch einem seriösen Pianisten zugestimmt werden?

Auch ich gestehe ihm, daß ich die besondere Form seiner Zerstreuung schon aus Gründen der unterschiedlichen Phonstärken nicht ganz nachzuvollziehen vermag. Doch Josef Bulva erläutert: „Das ist doch ganz einfach. Wohin wollen Sie nachts um elf Uhr schon groß gehen, wenn Sie vom Üben zu müde sind, um sich zu bilden oder mit einem Freund eine richtige Unterhaltung anzufangen? Ich stopfe mir Ohropax in die Ohren und gehe zum Zuschauen für 20 Minuten in die Diskothek. Sehr entspannend. Ich kann die Methode nur empfehlen.“

Daß er sich in der Gesellschaft von Wirtschaftsprominenten angeblich am wohlsten fühlt und einen Ruf als Partylöwe zu verteidigen hat, hört Josef Bulva nicht gern. Und streitet dergleichen energisch ab. Ein Mensch, der Gesellschaft liebe, sei nicht unbedingt ein Playboy. Und Prominenz interessiere sich nun einmal überdurchschnittlich häufig und überdurchschnittlich stark für Künstler und Kultur. Dieser Argumentation kann ich zwar nicht rückhaltlos zustimmen. Doch sehe ich ein, daß die einen die anderen anziehen. Und umgekehrt. Woran ja auch nichts auszusetzen ist.

Die Zeit schreitet fort. Josef Bulva soll auf seinem Digital-Radiowecker-Bett anschaulich ins bunte Foto gerückt werden. Das zu Beginn unserer Unterhaltung abgestellte Telefon darf wieder teilnehmen und klingelt wie besessen. Die halbe Stadt scheint den Wunsch zu haben, via Draht mit Josef Bulva zu kommunizieren. Telefonieren, so protestiert der Begehrte gegen meine diesbezügliche Vermutung, gehöre keineswegs zu seinen Lieblingsbeschäftigungen. Es sei schließlich ein Unterschied, ob man zum Hörer greife, weil man selbst eine Nummer wähle, oder weil... Ganz lasse ich mich nicht überzeugen. Mein Eindruck ist ein anderer. An der Tonlage der Stimme des Meisters erkenne ich, daß verschiedene der Anrufe von Damen getätigt worden sind. Ausnahmslos werden sie mit kleinen zynischen Bemerkungen auf den ihnen vielleicht zustehenden Platz verwiesen und für einen der nächsten Tage bestellt oder vertröstet – so genau will ich da auch wieder nicht lauschen.

Während die Fotografin Josef Bulvas weißen Seidenschal fotogen drapiert, erzählt er, wie phantasievoll andererseits Frauen auch sein können. Tage zuvor sei er aus einer Nobeldiskothek per Durchsage auf die Straße gebeten worden. Sein Auto versperre eine Durchfahrt. Verwirrt sei er hinausgeeilt, nur um vor seinem Wagen, der natürlich völlig korrekt geparkt war, eine junge Dame vorzufinden. Diese erklärte ihm ganz unbefangen, sie habe ihn unbedingt kennenlernen wollen und keinen anderen Weg gesehen, ihr Ziel zu erreichen.

„Sehen Sie“, sagt Josef Bulva und läßt das Telefon jetzt unbeantwortet dauerklingeln. „eine Sache habe ich immer als sehr bemerkenswert empfunden. Noch nie hat eine Frau es mir übelgenommen, wenn ich versucht habe, mit ihr zu schlafen. Natürlich habe ich mir auch Abfuhr geholt, das ist selbstverständlich und gehört dazu. Doch keine von denen, die mir einen Korb gaben, wurde böse dabei.“

Wieviel Ärger habe ich mir dagegen eingehandelt, wenn ich mit einer Frau einmal keine Affäre anfangen wollte. Da hätten Sie einmal dabei sein sollen. Sie hatten Ihr blaues Wunder erlebt; diese Vorwürfe, diese Klagen. So bittere Worte habe ich nur bei diesen Gelegenheiten von Frauen zu hören bekommen.“

Josef Bulva, der ausgefeilte Perfektionist – ein Wassertropfen auf dem Tisch wird vom Hausherrn persönlich mit einem weichen Tuch entfernt –, tut vielleicht nicht nur sich selbst einen Gefallen, wenn er ein für allemal entschieden hat, als Jungeselle die Damenwelt zu erfreuen.

Sirahlend verkündet seine 75jährige Mutter, die aus der Tschechoslowakei für vier Wochen zu Besuch angereist ist: „Mit dem würde es doch keine aushalten.“ Und als sei dies noch nicht genug der Erklärung, fügt sie mit bekräftigendem Kopfnicken hinzu: „Eine wie die andere würd' dem doch davonlaufen.“ Des Pianisten zarte Warnung, „Mama, es läut ein Tonband“, beantwortet die weißhaarige alte Dame mit entzücktem „Huch“, ehe sie sich glucksend vor Vergnügen zurückzieht.

Der Sohn blickt ihr nachdenklich hinterher: „Ich würde gern später einmal meine Kenntnisse in Astronomie erweitern und freier Mitarbeiter der Sternwarte werden.“ Ich schweige und denke an Josef Bulvas Grübeleien über der Frage: „Was bleibt einmal von mir übrig?“ Musik sicher. Den Rest findet er vielleicht in den Sternen. Ich jedenfalls trage einen echten Bulva-Satz mit nach Hause, den ich willens bin, auswendig zu lernen: „Der Koeffizient bei jeder Qualifikation ist immer die Frage der Konsequenz der Hundertprozentigkeit.“ Dies war seine Antwort auf meine Frage, ob er sich nicht doch eine glückliche Künstlerehe vorstellen könne. Und seine Erwiderung klärt denn auch umfassend, warum der große Pianist Josef Bulva auf einer so peinlich genauen Trennung von leiblichen und geistigen Bedürfnissen besteht. Oder etwa nicht?

Procházka v kosmu

Mys Canaveral: Dva členové posádky nového amerického raketoplánu Challenger vystoupili v noci na pátek na čtyři hodiny do kosmického prostoru. Hlavním úkolem S. Musgrava a D. Petersona bylo vyzkoušet spolehlivost nových kosmických skafandrů a zařízení určené k opravě poškozených družic Země. Experiment měl být původně uskutečněn při posledním letu raketoplánu Columbia v listopadu loňského roku, ale musel být pro poruchu na obou skafandrech odložen. Skafandr váží 113 kg, je pružnější a snáze se obléká než skafandry, které měly k dispozici posádky lodí Apollo. Je sestaven z výměnitelných dílů a jeho životnost se odhaduje na 15 let. Uvnitř skafandru má astronaut k dispozici i malé množství potravy a asi půl litru pitné vody. Skafandry jsou rovněž vybaveny elektronickým systémem, který má astronauty varovat v případě poruchy některého z hlavních systémů.

Průzkum poslanců ČNR

(b): K dalšímu z poslanceckých průzkumů, které jsou zahrnuty do plánu příprav na projednávání komplexního rozvoje Prahy v orgánech ČNR, došlo včera. Členové zdravotního a sociálního výboru ČNR — poslankyňe MUDr. E. Hájková a poslanec bratr V. Máříčka navštívili mj. lůžkovni nemocnice v Motole. Ocenili odpovědný přístup lékařů a zdravotníků, kteří ve ztížených podmínkách se snaží zajistit maximální péči svým pacientům. Pavilóny motolské nemocnice byly stavěny jako provizorium a už dávno neodpovídají požadavkům. Avšak ani nová budova, kde je umístěna ambulance i lůžková část pro děti, není bez kazu. V prostorách bylo zapotřebí vyměnit omítku stropů — děje se tak za plného provozu, kdy celá oddělení se musí přestěhovat na jiné místo. Proto vedení nemocnice uvítalo, že místo Armabetonu, s nímž nejsou na této stavbě dobré zkušenosti, byla výstavba další části nemocnice svěřena plzeňskému Pozemním stavbám. Výstavba objektu pro dospělé pacienty má být zahájena v roce 1985. Dříve však se má začít se stavbou léčebny pro dlouhodobě nemocné (terénní úpravy už byly provedeny), čímž se část lůžek interního oddělení bude moci využít pro akutnější případy. Poslanec ČNR se seznámil s celkovou koncepcí rozvoje tohoto léčebné preventivního zařízení, vyslechl podněty lékařů a zdravotníků, mezi které patří rovněž požadavek, aby byly rozšířeny možnosti dopravy.

TADY JSEM 1946 FIZKUSOVAL, TAK DOMĚRY ZNÁH, BYLA TO HRDZA UŽ TENKRAT. V NĚKTERÝCH PAVILONECH, KDOŽ SE PACIENT POSADIL NA POSTELI, SE SKORO DOTÝKAL STROJ. PROVIZORIUM VLASTNĚ POSTAVILI NĚMCI. TAKY, JSEM TAM JEDNOU PITVAL MILIARŇ TBC.

Měřičské práce na hranicích

(čtk): Na podkladě ujednání příslušných orgánů ČSSR a Německé spolkové republiky budou dne 11. dubna 1983 zahájeny měřičské a vyznačovací práce na společných státních hranicích. Tyto práce jsou součástí periodické údržby vyznačení státních hranic a jejich cílem je měřičské přezkoušení průběhu státních hranic, obnova jejich vyznačení hraničními znaky a vyhotovení příslušné dokumentace. Při měřičském přezkoušení budou odhroženi obou států postupovat podle společných Technických směrnic připravených po vzájemném porovnání existující mapové dokumentace. Hraniční práce, které se v tomto rozsahu neprováděly téměř padesát let, potrvají pravděpodobně čtyři roky. 9. 4. 83

Grenze wird neu gezogen

MÜNCHEN, 11. April (dpa). Mit einer Grenzbegehung begannen am Montag Vermessungsarbeiten entlang der bayerisch-tschechischen Grenze. Nach den Erkundungsarbeiten soll die gesamte Grenze neu vermessen und markiert werden. Vier Trupps, paritätisch besetzt aus tschechoslowakischen und deutschen Vermessungsbeamten und Sicherheitskräften, fertigen zunächst ein Protokoll. Mit den eigentlichen Vermessungsarbeiten will man im Juli oder August anfangen, teilte das bayerische Finanzministerium als Dienstbehörde am Montag mit. Die Grenze müsse korrigiert werden, da sich Bäche verlegt hätten oder Straßentrassen einen anderen Grenzverlauf notwendig machten. Die Kosten tragen je zur Hälfte der Bund und die ČSSR. 12. 4. 83

Aufgespießt

Stempel auf Briefen der Gruppe Hannover von „Ohne Rüstung leben“.

* NOVÝ STROJ pro přímou setbu (bez předchozí orby) začal vyrábět zemědělský kombinát v severobulharském městě Ruse. Zmíněný stroj splňuje aktuální požadavky zemědělské technologie na minimální obdělávání půdy a umožňuje seti přímo na strniště. První série strojů už potvrdila jejich nesporné výhody - tj. zkrácení agrotechnických lhůt, lepší podmínky pro zachování vláhy v půdě i podstatně nižší spotřebu pohonných hmot.

NA ZA'HUMENKY ALE
MAJINA NEŠHÍ'YAK ALE
MŮŽE PŮDA VĚTRAT,
KOŽE SE NEBOJÍ!

Hellseher mit Eulen benotet

PARIS, 11. April (AFP). Nach dem Muster des Restaurant-Führers „Guide Michelin“ ist in Frankreich jetzt ein Hellseher- und Astrologie-Führer erschienen. 250 mehr oder weniger illustre Astrologen in ganz Frankreich wurden von den Autoren für erwähnenswert befunden. Neben der genauen Adresse, Telefonnummer und dem Preis einer „Konsultation“ werden die Hellseher auch bewertet. Die Wertskala reicht von drei Sternen bis zu einer Eule, die bedeutet, daß „Die Zukunft undurchdringbar“ ist, wie humorvoll gewarnt wird.

„Wunderwasser“ ungenießbar

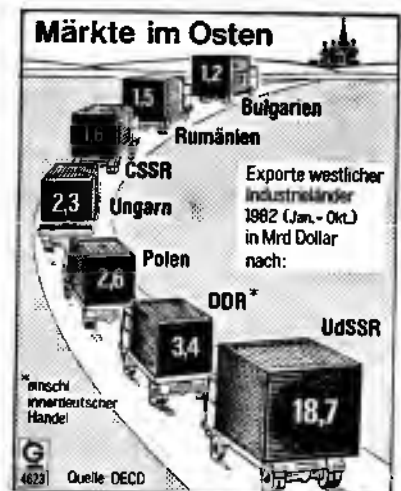
MAINZ (dpa). Das „Wunderwasser“ aus der Ransbachacher Quelle in der Südpfalz enthält Coli-Keime und darf nicht länger als Trinkwasser gelten. Das ergab nach einer Mitteilung des rheinland-pfälzischen Ministeriums für Soziales, Gesundheit und Umwelt die jüngste der für die Quelle angeordneten regelmäßigen Untersuchungen. Staatssekretär Professor Klaus Töpfer vom Ministerium warnte am Montag in Mainz vor dem Trinken des Quellwassers. Nach seinen Angaben wurden die zuständigen örtlichen Behörden angewiesen, geeignete Maßnahmen zu ergreifen, um zu verhindern, daß das Quellwasser künftig getrunken wird. Zu der angeblich wunderwirkenden Heilquelle waren seit Mitte Februar rund 200 000 Menschen gepilgert. Wegen chaotischer Zustände war der Zugang zur Quelle Mitte März gesperrt und das Abzapfen des „Wunderwassers“ verboten worden.

NEJRADEJÍ ZPÍVÁJÍ
„JA' KÁM DRVĚT KAVARŮ,
TI MI NĚJDOU DO MĚRU...“

DUSAN SPACIL, seit 1975 stellvertretender CSSR-Außenminister, wurde nach Prager Presseberichten zum neuen Botschafter der Tschechoslowakei in Bonn ernannt. Spacil, früher Botschafter in den USA und der Sowjetunion, tritt die Nachfolge von Jiri Goetz an, der im Januar bei einem Autounfall in der Nähe von Bonn schwer verletzt wurde. Der 54jährige Spacil hatte die CSSR auch bei der Internationalen Atomenergiebehörde in Wien vertreten.

BRÜSSEL (dpa/VWD). Die Ostblockländer im Rat für Gegenseitige Wirtschaftshilfe (RGW) werden zur Verbesserung ihrer Zahlungsbilanzen auch in den kommenden Jahren versuchen, ihre Exporte in den Westen aufrechtzuerhalten, gleichzeitig aber ihre Westimporte weiter einzuschränken. Zahlreiche Experten betonten auf einer NATO-Tagung, die Ostblock-Staaten würden den Lebensstandard ihrer Bevölkerung weiter zurückschrauben, falls es zu keiner weltweiten Wirtschaftsbelebung kommt.

Durch die günstige Zinsentwicklung sowie die höheren Exporte ist im letzten Jahr die Westverschuldung der Ostblockländer um sechs Milliarden auf 67 Milliarden Dollar zurückgegangen.

NEBÝVALÝ úspěch zaznamenává u jugoslávských diváků čs. televizní seriál „Nemocnice na kraji města“, který vysílá již v druhé půli Bělehradské televize. Jugoslávský tisk hodnotí vysoko práci čs. tvůrců a vyzdvazuje zejména skvělé herecké výkony. Seznamuje své čtenáře rovněž s charakteristikami našich umělců a jejich dosavadní prací.

Sběr starého oleje

Roční spotřebu motorového oleje odhadují ve Francii na 500 tisíc tun, z toho zůstává 175 tisíc tun ve formě použitého oleje. V celé zemi byl zaveden povinný sběr starých olejů. Za devastaci přírody — kterou už se rozezná vypustění starého oleje mimo vyhrazená místa — a ničení vody oleji hrozí trest odnětí svobody až 3 roky nebo pokuta do 10 tisíc franků. [z]

OPRAVDU ZVLÁŠTNÍ pěvecký sbor vlastní jeden učitel v Čínské lidové republice. Dlouholetou vytrvalou prací se mu podařilo vycvičit osmdesát kanarů ve zpěvu, takže jsou dnes schopni zazpívat i složité sborové skladby. K jejich mistrovskému kousku prý patří provedení Beethovenovy Měsíční sonáty.

OBLÉKÁNÍ JE JISTÉ soukromou věcí každého jednotlivce, jenže právě tento argument nepomohl mladé Francouzce z města Nancy, která se soudila s firmou, jež jí kvůli oblékání dala výpověď. Zmíněná slečna pracovala jako účetní velké stavební firmy a chodila do práce v příliš průhledné halence, pod níž kromě svých pŕvabů nic neměla. Šéf argumentoval tím, že její obléčení „zneklidňuje“ mužskou část personálu a u soudu při vybírání. A protože slečna účetní nechtěla změnit způsob oblékání, musel si hledat místo jinde.

Oblíbená »kachna«

Již přes třicet let se vyrábí francouzský automobil Citroën 2 CV. V loňském roce byl tento automobil zvolen „nejlacinějším a nejpomalejším autem roku“ (max. rychlost 110 km/hod, a zrychlení z 0 na 100 km za 33 s). Přesto se vůz, přezdívaný „ošklivá kachna“, těší velké oblibě, hlavně pro svou ekonomickou potřebu. [po]

OŠKLIVÉJ HUSÍK...

Finové jezdí na kole

V půlmilionových Heistkách jezdí na bicyklu na 200 tisíc občanů. Ve Finsku trvá už tři roky akce „Vstříc budoucnosti na jízdním kole“ a podle některých statistických zpráv používá v některých místech bicyklu každý druhý občan, zatímco automobil nechá stát v garáži. V městech (a Heistky nevyjímaje) se stavějí pro cyklisty zvláštní cesty vyhrazené jen jízdním kolům, došlo i k řadě úprav v dopravních předpisech ve prospěch cyklistů. [z]

KAPITÁN BRITSKÉ rybářské lodi Algria dosáhl rekordního úlovku, který níméně nebude zapsán ve světové knize rekordů. Do jeho sítě se u jihuvéchodního pobřeží Anglie chytila atomová ponorka, i se svou sedmadvadesátitunovou posádkou. Kapitán má z úlovku velmi malou radost, neboť zničená síť stojí 7000 liber.

PEKNE PŘEKVAPENÍ zažili pořadatelé ankety anglického listu The Sun, kteří položili svým čtenářům otázku, kterou ženu a kterého muže považují za eroticky nejpřitažlivější. Sophie Lorenová byla druhá, Rachel Welchová třetí a dokonce Bo Dereková až na čtvrtém místě. Mužům se nevedlo lépe. Robert Redford se rovněž musel spokojit až druhým místem a Clint Eastwood a Paul Newman třetím a čtvrtým. Na prvních totiž figurovali u většiny čtenářů a čtenářek jejich manželské protějšky.

JESTE PŘED DESETI LETY bylo v africkém národním parku v Serengeti na 700 nosorožců. Dnes je jich sotva padesát. Situace v jiných oblastech je stejně špatná. Stav nosorožců se nebezpečně snižuje. Z jejich klů se totiž vyrábí moucha, která má při posilujících účinky, což pochopitelně zvyšuje činnost černých lovců a snižuje počet tlustokožců.

Aufgespießt

„Die atomare Macht der UdSSR ist keine Bedrohung für den Westen, sondern lediglich ein Mittel, um eine eventuelle nukleare Aggression zu verhindern.“

Aus dem Buch „Wie die Gefahr von Europa abzuwenden ist“, erschienen im Moskauer Progress Verlag 1983.

Staročeské ohlédnutí za antikou

PAMÁTKY STAROČESKÉ literatury nepatří jistě k nejčtenějším. Vyžadují jistou námahu v porozumění jazyku. Je třeba se vyrovnat s odlišnou mentalitou i stylem. A v neposlední řadě brání důvěrnějšímu poznání i nepřístupnost řady textů a toporné komentáře.

O to větší překvapení připravilo čtenářům nakladatelství Odeon, které v oblíbené edici „Světové četby“ vydalo práci dr. Milady Nedvědové polozapomenuté řeči a naučení hlubokých mudrců, které názorně svědčí o zvláštnostech receptce humanismu v kalíšnických Čechách na konci 15. století.

Dílo upravující Petrarkovu „encyklopedii antické moudrosti“ De remediis utriusque fortunae (O léčivých prostředcích proti štěstí a neštěstí) bývá připisováno Janu Českovu, údajnému vychovateli synů pana Viléma z Pernštejna a na Heřensštejně. Vzniklý mecenáš byl nejbohatším šlechticem v Čechách své doby. O Českově víme jen to, že byl nějakou dobu farářem u Sv. Jiří v Praze a později (1538–2540) děkanem v Pardubicích. Důležitější než osoba překladatele je však seznámení se s tendencí díla, jeho funkcí a čtenářským ohlasem.

Petrarca sestavil svůj soubor moudrosti antických autorů v době, kdy po zklamání nad neuskutečněními sny o osvození Říma a svobodné Itálii propadl pesimismu. Ze shromážděných úvah ozývá se tak stále znovu otázka, je-li člověk schopen být tvůrcem vlastního osudu. Klíčovým pojmem je antická bohyně Fortuna — přeinterpretovaná křesťanskými autory za služebnicí boží, která vládne lidskému štěstí. Petrarka tak odmítá představy o všemoci člověka a uvědomuje si lidskou slabost a meze. „Vážná“ tendence díla hovoří českému upravovateli. Vybíral z většího celku především ty rady, které by co nejlépe odpovídaly mentalitě a zájmům obhájce. Proto důraz na morální úvahy před světskými tématy.

Avšak Vilém z Pernštejna nebyl postavou, ohlížející se jen do minulosti, ale otvíral i nový věk. Znameníť hospodář, podnikatel a politik se stal nejmocnějším šlechticem v zemi. Pá-

vodně protivník krále Vladislava Jagellonského se smířil s dynastií a domohl se rozhodujícího vlivu v zemi. Dílo o moudrosti pohanských filozofů mělo posloužit jeho synům; došlo však širšího ohlasu a čteno se v 18. století i v měšťanských kruzích. Dochovalo se v pěti rukopisných záznamech a třech tištěných vydáních (1529, 1572, 1579). Skvěle iluminovaný rukopis uložený v Městské knihovně v Toruni byl pravděpodobně dárkem pana Viléma králi Vladislavovi pro jeho malého synka Ludvíka.

Po bělohorské tragédii upadlo dílo v zapomnění. Prvou novodobou edici pořídili na konci 18. století F. F. Procházka, v 19. století vydal spisek F. S. Bezděka (1844) s předmluvou P. J. Šafaríka.

Nové vydání, které vychází z pizeňského tisku r. 1529, podává spolehlivý text. Důležitá je i brilantní předmluva, která s hlubokou znalostí problemů uvádí do jagellonské doby a črtá portrét pana Viléma z Pernštejna. Kniha tak nejen zpřístupňuje cenný dobový literární pramen, ale nabízí i zasvěcené poučení o důležitém období českých dějin. Nakladatelství Odeon mělo opět ve výběru titulu i spolupracovníků šťastnou ruku.

© PŘÍJDE DO GUINNESSOVY

Kniha rekordů!
1002 LET DEKANEM
NA JEZDNÍM KOLE!
DUNY JE, ŽE JSEM KO
TAM MIKÝ NEVIDĚL.

Tonino und die Tränen der Madonna

Don Giuseppe, der im Zentrum von Florenz als Priester arbeitet, ist außer sich. Seit Anfang April will das Rennen und Hasten seiner Schäfchen in die Via Ghibellina Nr. 65 nicht mehr aufhören. Der Andrang ist seit dem vergangenen Wochenende sogar so stark geworden, daß Carabinieri und Stadtpolizisten den Verkehr regeln müssen. In der toscanischen Hauptstadt ist nur noch von diesem einen Ereignis die Rede, das viele ein Wunder nennen, manche aber für einen ausgemachten Schwindel halten.

Tonino, zehnjähriger Sohn der Eheleute Marisa und Ruggero Di Giacomo, hat die Madonna als erster weinen sehen. „Ich lag bei meiner Mama im Bett, als ich auf meinem Gesicht Tropfen fühlte“, erzählt er heute den Neugierigen. Das Madonnenbild ist eine Nachbildung des Werks von Filippo Lippi, dessen Original in den Uffizien zu sehen ist. Seit dem 4. April wiederholt sich das tränenreiche Schauspiel auch vor den Augen von Fremden, besonders wenn Tonino zuvor im Gebet vor dem Bild gekniet hat. Eine silberne Schale fängt die Tropfen auf, mit denen einige der Gäste sogar ihre Finger benetzen dürfen. „Es ist fast wie

Der Bestand an Tankstellen in der Bundesrepublik wurde seit 1969 in etwa halbiert. Dies bedeutet einen Verlust von 70 000 bis 100 000 Arbeitsplätzen.

fügt, daß Priester und Ordensleute der Besuch der weinenden Madonna verboten ist.

Religion zu weit. Der Erzbischof wird von Tag zu Tag mehr gedrängt, ein Machtwort zu sprechen. Die Diözesanverwaltung aber hüllt sich bisher in Schweigen. Sie hat nur ver-

in Lourdes“, schreibt eine Lokalzeitung. Weinende Madonnen sind im Süden des Landes keine Seltenheit. Aufgeklärten Florentiner Bürgern geht jedoch der Jahrmarkt im Namen der

Historie starého řemesla

Zvon je vlastně hudební nástroj vyrobený ze 78 procent čisté mědi a 22 procent cínu. Jeho tón, kromě kvality zvony a jejího odliší, určuje hlavně síla a tvar stěny zvonu — tzv. žebro. Nejmenší hudební nástroj ve věži — dvacetidekagramový zvoneček — je zavěšen společně s 29 težšími kolegy na pražské Loreť. Největší a největší zvon v Praze — Zikmund, vážící 16 500 kilogramů, sídlí v prvním patře věže Svatovítského chrámu za zdobenou zlacenou mříží. I když je zvon tak hudebním nástrojem, stal se pro lidi sčím víc než třeba housle, klarinet nebo klavír.

Zvonení bylo především výzvou k modlitbám, ale postupně dostávalo mnoho nových funkcí. Zvon zazníval v době velkých svátků, při korunovaci a pohřbech panovníků. Proti mračnům se v Praze až do 18. století zvonilo; pak se však objevily názory, že pohybující se zvon přitahuje blesky. Vyzvánění připomínalo povinnost — žákům školy, dospělým robotu. V Kutné Hoře budil zvon ve tři ráno havíře, v některých městech znamenal jeho hlas pokyn k zametání ulic. Na pražské Zlaté stezce zněl varovný tón noci, aby kupci se zbožím nezloudili — proto se mu také říkalo soumraské zvonení.

Liturgie ukládala zvonom i mlčení. Například v pašijových dnech od Zeleného čtvrtka do Bílé soboty, kdy nic nemá rušit rozjímání věřících. Z toho také vzniklo lidové rčení, že na velikonoce odlétají všechny zvony do Říma.

Zvony jako důvěrní průvodci života lidí bývají opředeny řadou legend a pověstí. Příkladem jejich výroby nesměla provázet žádná nepravost. Věřilo se, že ten, kdo získá kov k ulití zvonu nespravedlivě, zaplatí za svůj čin smrtí. Ostatně zvon sám prý prozradí svým hlasem provinilého dárce, nepoctivého zvonáře či toho, kdo snesl zvon z věže a prodal jej jinak. Nejtěžším provinením bylo přemístění zvonů z mateřského kostela do jiného. Samy se tomu prý bránily a vozy s nákladem se zastavovaly a ani několik koní nic nezmožilo. A když se to přece podařilo, zvony samy opustily nové místo a vrátily se k domovu nebo se ponořily do osamělé tůně, čas od času se vynořily a temně duněly. Podobně se prý ozývaly i zvony zasypané ve zříceninách.

I k Praze se vážou podobné pověsti. U Sv. Klimenta na Starém Městě zazníval prý zvon a dával výstrahu, kdykoliv mělo českou zem postihnout neštěstí. (Zvon údajně visel v kostele sv. Pankracia za vyšehradskou branou, který zborila švédská vojska při obléhání Prahy v roce 1648). Pověst je spojena i se smrtí Karla IV., kdy mu všechny zvony z Prahy samy zvonily na poslední cestu.

DYNASTIE ZACHRÁNCŮ

Vraťme se však k říše legend na pevnou zem reality a povězte si něco o umění zvonářském. Ze starých letopisů a kronik se dozvíme, že v 15. až 16. století — v období největšího rozkvětu zvonářiny — žilo v Praze sto mistrů této profese. Své hutě rozpařovali v dnešní Jungmannově ulici, která díky svým obyvatelům nesla název Zvonářská. Další centrum se rozkládalo kolem kostela sv. Mikuláše na Starém Městě. Mezi mistry tehdejší doby najdeme například také jméno Tomáše Jaroše — tvůrce obra Zikmunda ze Svatovítského chrámu a zvonu Marie, zavěšeného v Týnském kostele.

Zvonářské řemeslo mělo však také protipól konjunkturny — přibližně na přelomu minulého a našeho století. Podnikavci chtěli tenkrát vyrábět zvony v manufakturách a dalo by se říci sériově. Poctivá rukodělná práce se však osídít nedá. Proto se objevují snahy zvony nahradit. V Německu a v Americe se například užívalo železných tyčí. Později se zvony odlévaly z ocelové slitiny, ze skla s kovovým srdcem, vyráběly se z mosazných listů, ze svinutých kovových desek apod. Vždy však měly nějaký nedostatek, který bránil širšímu využití novinek. Litinové zvony nemají onu měkkost a plnou kulatost tónů, skleněné nedosahují tónu dlouze vznívajícího, a tak bronzové zvony v tvaru vyplešaném staletým vývojem zůstávají nadále klasickým nástrojem, dokonalejším i živým.

Mužem, který vsadil na solidní řemeslnou zručnost a nedal se zlákat sériovou výrobou, byl Rudolf Manoušek. Kolem roku 1900 zakládá u Brna vlastní hut a zároveň se stává zakladatelem zvonářské dynastie Manouškových. Jako člověk šikovný a hloubavý se kromě tvorby nových zvonů snažil najít i postup, jak opravit ve věžích puklé

hudební nástroje, které ztratily hlas. Dosud se prasklé zvony vždy zcela nově přelávaly, a tak se nebezpečně ztrácelo doklady slávy českého zvonářství. Rudolf Manoušek navázal na nezdárené pokusy svých předchůdců a podařilo se mu najít způsob, jak prasklý zvon svařit a vrátit mu opět jeho původní tón. Naučil se znát zvláštnosti a jemnosti konstrukce dávných zvonů Brikciho, Bartoloměje, Jaroše a ostatních, a tak se mu dařilo uchovat hlas mnoha vzácných zvonů, které by jinak zůstaly němé. Při sváření poznal staré profily — žebra — v nejrůznějších obměnách, takže mohl předepsat a vypočítat jakýkoliv průřez protřešný pro nový zvon k existujícímu staršímu. Toto umění naučil i svého syna, rovněž Rudolfa.

ZIKMUND A MARIE

Rudolf Manoušek (mladší) stěhuje hut do malého domku ve Zbraslavi nad Vltavou. Společně s manželkou, akademickou sochařkou Květou Manouškovou, a synem Petrem pracuje už 17 let s myšlenkou, aby v Čechách zvonářské řemeslo nezaniklo. Snad nejvýrazněji se zapsal do historie řemesla opravou zvonů z chrámu sv. Víta na Pražském hradě. Tentokrát však museli za králem zvonů Zikmundem přijít oni. Také ostatní svatovítské zvony Jan, Josef a Václav čekaly na obnovu. Půlroční náročnou akci absolvoval se svými rodiči Petr. Bylo ho zapotřebí. Tam, kam nemohla maminka, vylezl svižně on. Nosil kanystry s vodou, desítky litrů denně. Tři sta schodů a lešení zdolávali každé ráno a večer. Pracovali vestoje, vsedě, vleže. Nahoře si kromě pracovního „nádobíčka“ vzali i opravdové nádobí, vařič, bochník chleba a konzervy. Aby neztráceli čas sestupem na oběd a večeři.

Zvony vpadaly špatně. Silná vrstva ptačího trusu na některých místech pokrývala výzdobu s motivem vraždění nevinňáků, z obalu nečistoty a měděnky vystupovaly postavy sv. Václava a sv. Zikmunda, reliéfy Ukřižování a Zvěstování. Koňčů se před nimi kolos vysoký 203 centimetrů a se spodním průměrem 265 centimetrů objevil v plném majestátu. Ještě očistit železné srdce, vážit 450 kilogramů a zvon dostává patinu a ochranný nátěr.

Dříve Zikmund vyzváněl na poplach při požáru a také při slavnostních příležitostech. Dnes ho Petr Manoušek se skupinou přátel (na rozkvyání je třeba osmi lidí) rozezní vždy na Nový rok, na Silvestra a na velikonoční neděli. „Zikmund není na časté zvonení“, vysvětluje. „Jeho srdce by jej příliš vytloukalo a zeslabovalo stěnu. Je práce jen příliš těžké, a proto se musí zvon čas od času trochu pootočit. I když tohle pootočení připadá v úvahu jednou za 150 až 200 let.“

Pod rukama Manoušků dostala původní tvář také Marie, zvon, za kterým si vyšpláhl na jižní věž Týnského chrámu. V průběhu renovace objevili na reliéfní výzdobě zbytky žlutého kovu — zlato. Stáli před něčím, co snad neexistuje na celém světě. Zvon byl kdysi pozlacen. Při hledání v zápisech se dalo pouze zjistit, že Marie, ulitá v roce 1553, se touto zvonářskou raritou stala asi v polovině 17. století, ale proč, o tom žádný nejsou. Žlutý kov se na reliéfy Zvěstování a Nejsvětější Trojice opět dostal při celkové opravě. Sto listků plátkového zlata potřebovala akademická sochařka K. Manoušková, aby se zvon stal znovu unikátem. V současné době je celý obalen igelitem a ukryt v bedně, protože na věži a v celém chrámu budou ještě mnoho a mnoho let pracovat kameníci, zedníci, tesaři a další řemeslníci.

Ateliérem ve Zbraslavi už prošly desítky zvonů z celé republiky. Ze Slovenska, z Moravy, ze všech českých krajů, i osmdesát zvonů z pražských kostelů. Dokonce i třicet loreťanských zvonků pokrytých rží a se srdečky puklými věkem získalo v domku opět jasné hlasy. (Nyní ještě čekají, až se najde firma schopná opravit složitou mechaniku, která oživuje zvonkohru.)

Jaké jsou vlastně pozpátky z těch stovek oprav a celkových renovací? Projevuje se u zvonů něco jako civilizační choroby? „Je to patrné až v posledních letech,“ odpovídá Petr Manoušek. Zejména na zvonech z Prahy a z průmyslových oblastí se vytváří až dvoucentimetrová vrstva měděnky. Působí podobně, jako byste zvon obalili — ztrácí zvučnost a stává se hluchým. Stejně nepříjemně tón ovlivňuje „obal“ z ptačího trusu — tím je typická například Praha, kde je většina věžních oken zcela nechráněna před holubími vetřelci. Přitom by mnohdy stačilo dát do oken jenom síť. Holubí trus kromě útlu zvučnosti rozleptává povrch zvonu, což může trvale narušit jeho akustickou kvalitu.“

Jinak, je-li údržba dobrá, má zvon takřka neomezenou životnost. Nejčastější závadou je uvolnění zvonu v závěsu, ta se dá odstranit jednoduše pouhým přitážením šroubů. Důležité je také, aby srdce bilo na věnec — úderovou část. Správně se má největší zaoblení srdce trefovat do nejsilnějšího průřezu zvonu. Tluče-li jinam, může vzniknout ve stěně puklina a hudební nástroj oněmět. Že není zvon v pořádku se pozná i podle změny tónu. Snad nejjistější je napsat při podezření na závadu zvonářům do Zbraslavi, a než přijedou, což bývá tak do čtrnácti dnů, raději nezvonit. Nebo se může stát něco podobného jako v jedné vesnici na Slovensku. Zvon jim pukl a ztratil hlas. Zvoník chtěl tento nedostatek nahradit tím, že zesílil údery, zkoušel to tak dlouho, až ze zvonu začaly padat kusy kovu. Jakákoliv oprava pak už nebyla možná a farnici se skládal na nový zvon.

JAK SE DĚLÁ ZVON?

Stejně jako v 15. století. A již tehdy měla výrobní technologie staletou historii. Zvonářství je snad jediné umělecké řemeslo, kde se současná technika prosadí jen mizivě při přemísťování těžkých zvonů — zvonářům pomáhají elektrické kladkostroje, sušení hliněných forem dnes obstarává sušící komora. Tavicí pec rozpaluje koks nebo nafta, takže není nutné trávit u tyglíků smědí a cínem celý den jako dříve, když se vytápěly dřevem. Ale jinak... Stejně jako kdysi se ručně nanášela hlína na jádro zvonu. Kovovou šablonou, přesně tvarující profil stěny, se uhlazuje hliněná masa smíchaná s kravskými chlupy, starým pivem a plevami. Totožný je i postup při zdobení zvonu reliéfy světců, nápisy a ornamenty — vše je z vosku, který se před litím rozpustí v sušící komoře, aby udělal místo zvonovině.

Tajemstvím zvonářského ateliéru je odlévání. Dříve v kožené zástěze, dnes v azbestovém obleku, stojí zvonář jak bájný Hefajstos nad lictí jámou — ve stěhu a s napjatými smysly, protože právě toto je okamžik, kdy několikaměsíční příprava hliněné formy je korunována zvonivým výsledkem. Pára a dým zahalují celý prostor místnosti. Jeden z rodin zvonářů rovnoměrně nakládá tavící pec, aby rozžhavený bronz vytékal stejnoměrně a zalil hlavně hranu, další postava v ochranném obleku přidržuje žlábek nad lictí otvorem. Za pár minut je po všem. Zvon teď chladne několik hodin ve formě. Napětí, zda jsou všechny ornamenty a nápisy v pořádku, povolí, až když se zvon vykope ze svého lůna. Majzlíčkem se ještě odseká kov zateklý do prasklinek, vyhladí se povrch, aby byl jemný i na rubu. Nakonec se patluje a voskem se vytvoří na stěnách ochranná vrstvička, která zabrání 15 až 20 let tomu, aby tón tlumila měděnka.

Ročně z domku ve Zbraslavi odjíždějí asi dvě desítky ulitých zvonů. Letos budou mít v Praze velkonoční premiéru tři nové zvony u Sv. Tomáše a jeden v kostele U Pražského Jezulátka. Také na jejich bronzových bocích má svojí značku — klíč — nejmladší ze zvonářské rodiny Petr. Přidává ji ke značkám otce — zvonek a maminka — květina, neboť i on už rozumí melodii a hlasu, zastřenému časem. A to je dobře pro lidi i zvony; vždyť Petr je zatím jediným budoucím zvonářem v Čechách, zatímco zvonů neubývá, nýbrž spíše přibývá pro historickou krásu naší země, pro pávab vesniček i slávu katedrál.

Také třicet letitanských zvonků prošlo dílnou rodiny Manouškových, aby zde dostalo opět jasný hlas. Na snímku čtyři z nich

Poslední Mohykán na Dunaji

V Maďarsku na břehu Dunaje v Aca žije poslední dunajský rýžovač zlata. Už po mnoho let den co den pečlivě promývá dunajský písek na zvláštním zařízení. Lajos Nagy se rýžováním zlata však nezabývá jako svým zaměstnáním, ale pokládá je za koníčka od chvil, co odešel do důchodu. A faka se mu za jeho věrnost a vytrvalost už také odměnila.

Když dávno se rýžováním zlata živil na břehu Dunaje, ne maďarské i slovenské straně, dost lidí, dnes zůstal jediný člověk, který má dokonce povolení hledat zlatá zrnka po celé délce dunajského toku v Maďarsku. Zkoušel to na různých místech, ale nejlípší našel v oblasť Szekeskoz, kde faka teče zvolna a dno je mléčné. Právě v těchto místech se rýžováním zlata zabývali už starověcí Římané, když toto teritorium patřilo k římskému impériu a bylo známé jako provinciie Pannonie. Také později, především za panování Arpádovců, nabílo hledání zlata na Dunaji málo. Iak však vyplývá z tehdejších dobových nařízení, každý, kdo našel i sebestaňní množství zlata, je musel odevzdat do královské pokladny jinak ho čekal pšsný trest.

Dnes je rýžování zlata na Dunaji nálehká práce. Vadle fyzické námahy vyžaduje také trpělivost a vytrvalost. Poslední rýžovač zlata na Dunaji pracuje od slunka východu až do soumraku a aby získal jeden gram zlata, musí lopatru přeházet čtrti kubické metry půdy a písku a nabrat asi 5500 litrů vody z Dunaje k proplachování. Denně, jak sám uvádí,

vyřžuje z dunajského písku až 1,3 gramu zlatého kovu. To pak odevzdává do Maďarské národní banky.

Před časem byl Lajos Nagy pozván na univerzitu do Szegedu, aby předvedl budoucím chemikům starý, zapomenutý a dnes už nepoužívaný způsob získávání zlata.

Zlato rýžuje na zvláštním stole, na jehož vrchní desce je síto přikryté tenkou tkaninou. Na ní se zachycuje zlatý prach. Písek na stole promývá vodou tak dlouho, dokud není úplně „čistý“. Zbytek pak polije rtuť, která na sebe zlato chemicky váže a pak oddělí amalgám, který se vysuší. Bílou hmotu dále zahřívá v obyčelné plechovce od konzervy, než se rtuť odpaří. Potom zlato v podobě černého prášku nasype do tesáky v kousku dřevěného uhlí a pomocí svéfeci pistole stavi do podoby zlatoliského valounku velikosti hrášku. Ryší zlato.

Až dosud přž získal z Dunaje 200 gramů zlata a musel proto přemísťit a promýt na 800 kubických metrů hlíny a písku a přečerpat na milión litrů dunajské vody.

Poslední Mohykán na Dunaji, poslední rýžovač zlata, má už také svého následovníka a žáka. Je tím student střední odborné vodohospodářské školy v Gyúru. Techniku rýžování přž už zvládl dokonale, ale chře se rýžování věnovat pouze ve volných chvílích, protože jeho hlavní snahou je aby se stal dobrým technikem vodních staveb. (črn)

ŽENY ZE SLAVNÝCH OBRAZŮ

Nejvyhledávanějším námětem umělců je bezesporu žena. Prostupuje řádky literárních děl, od svitání lidstva přijímá hmota z rukou sochařů křivky ženského těla, námět ženy prolíná hudební tvorbu. Stejně je tomu v malířství. Z každé maliřské epochy se nám dochovalo množství obrazů žen. Jejich zobrazení je jednak uměleckou výpovědí, jednak časovým záberem z určitého důležitého období v životě a lásce umělce. Jako model mu přece sloužila fantastická žena. Ne vždy je však možno zjistit její totožnost, a tak závoj záhady ještě umocni čarou krásy modelu i mistrnou prací malíře.

Italská renesance je nemyslitelná bez Sandra Botticelliho. Obraz Zrození Venuše namaloval Botticelli někdy kolem roku 1485. Zahledíme-li se na něj, upoutá nás nejasná snová krása, zobrazení žilv v pohybu a jakási abstraktnost celého výjevu.

Mnoho znalců umění tvrdí, že na tomto obraze namaloval homosexuální Botticelli, oblíbenec mocného florentinského rodu Medicejských, ženu, jejíž krása jej pronásledovala po celý život, přestože se s ní setkal pouze jednou. Krásná Simonetta byla ženou Marca Vespucciho a byla též předmětem šířavé lásky Giuliana de Medici. Avšak tato kráska mohla Botticellimu stát modelem pouze v duchu, protože už v roce 1476 ve věku dvaceti let zemřela na součotiny.

Modelem pro patrně nejslavnější portrét

„La Morphisa“, model dvorního malíře Françoise Bouchera, byla v každém ohledu dítětem své doby. Těžko se totiž dá rozoznat, co na ni je pravého a co vymyšleného. Dokonce už sám původ Luis Murphyové je sporný. Sama o sobě tvrdila, že je dítětem irského přistěhovale, a říkala si O'Murphyová. Vypráví se, že ji jako třináctiletou objevil sám Casanova v jedné chudé pařížské čtvrti. Morphisa se brzy stala nejmilejším Boucherovým modelem a její obrazy visely v mnoha předních salónech. Na nich si ji všimla Madame Pompadour, zrovna v době, když omrzela svého milence — francouzského krále Ludvíka XV. Madame Pompadour prý přemluvila Bouchera, aby do vyzdobení Versailleského zámku s obratnou delikátností vpašoval mnohem více tělesných půvabů Morphisy, nežli měl původně v úmyslu. Král zabral a Morphisa se na nějakou dobu stala jeho milenkou. Ze svého výsadního postavení se však dlouho netěšila. Ztratila je stejně rychle, jak je nabyla. Tehdy rozhněvala krále naivní otázkou, zda ještě stále spí s Madame Pompadour. Ale jak jsme řekli, byla dítětem doby, v níž žila. Ve svém životě se vdala třikrát, naposledy za poslance o třicet let mladšího a zemřela v sedmadesátileté věku.

Cesty a cestičky lásky jsou často nepochopitelné. Proto je zbytečné, abychom si lámali hlavu důvodem mileneckého vztahu vévodkyně z Albany ke stárnoucímu umělci Goyovi. Tehdy mu bylo asi padesát, byl hluchý, tlustý, pořad nevrlý, ženatý a ke všemu byl otcem dvaceti dětí. Marii-Tereze bylo třiatřicet a v dobových dokumentech se o ni můžeme dočíst, že „kráčí, jako když děvčátko skáče přes švihadlo, ale s vědomím a půvabem zralé a krásně stavěné ženy“. A aby případ jejich lásky byl ještě více zatemněn, dodejme, že se Marie-Tereza o malířství vůbec nezajímala. Stejně tak historikům zůstane otázkou, zda jako model půvozovala pro světoznámý obraz Maja desnuda vytvořený Goyou v roce 1800. Někteří vědci to tvrdí, jiní zase vyvracejí, k hravému pojetí života vévodkyně by se to ale hodilo. Ať však svlečená kráska byla vévodkyně nebo ne, dvorní malíř Goya kvůli zobrazení nahého ženského těla riskoval hněv inkvizice.

Modelka, která proslula zároveň jako malířka, se jmenuje Suzanne Valadonová. Na-

světa byla Florentánka Mona Lisa, žena Francesca Bortolemea del Giocondo. Génieus renesance, malíř a sochař Leonardo da Vinci, pracoval na jejím obraze po čtyři roky, a poté jej nechal nedokončen.

Leonardo znal sklon všech lidí, kteří jsou nuceni dlouhé hodiny setrávat jak model v umělcově dílně, sklon ke smutku. Proto, aby opravdu nevšední oduševnělou krásu Mony Lisy nezastínily ani na chvíli chmury smutku, nikdy při malování nechýběli hu-debníci a různí kejklíři. Svými kousky se starali o její stále dobrou náladu.

Velmi pozemský byl vztah mezi Peterem Paulem Rubensem a kypicí, o třicet sedm let mladší Helenou Fourtementovou. V roce 1630 spolu uzavřeli sňatek, který jim po celých dalších deset let — až do smrti umělce — přinášel jenom radost.

Rubensův ateliér připomínal jakousi „továrnu“ s mnoha dělníky a pomocníky. Ale životamilně druhé ženě malíře, filosofa a diplomata nevadilo stát modelem bez kousku oděvu mezi všemi těmi muži. A její impozantní objem kyčlí nijak nebránil tomu, aby ji její manžel nechal spadnout z útesů na obraze Pád anděla, nebo ji na jiném obraze Unos Leucippusovy dcery nechal rvát zpěněným ořem.

* Třiapadesátiletý vdovec Rubens byl dost bohatý, když si vzal šestnáctiletou Helenu za ženu. Avšak když šestatřicetiletému Rembrandtu van Rijnovi v roce 1642 zemřela mladá žena Saskia, sám sebe jmenoval starým vdovcem. K tomu se ještě vyhrotila jeho finanční situace: Jeden z dnes nejvíce obdivovaných obrazů světa — Noční hlídka, který maloval na zakázku, objednavatel odmítl. Rembrandt měl dluhy a zabředával do nich čím dál víc. Zachránkyni v nouzi byla třidvacetiletá služka Hendrickje Stoffelsová, korpuulentní, nepříliš krásná a negramotná žena. Ale ta nehezká žena měla vlastnosti, které nebyly patrné na první pohled. Ve velmi krátké době hrála v Rembrandtově rozvrácené domácnosti mnoho rolí. Stala se jeho milenkou, ošetřovatelkou churavějícího synka Tita, matkou dcerušky Cornelia, vedoucí obchodu a pro dějiny malířství stanula v roli nejdůležitější — byla modelem pro mnoho překrásných obrazů. Rembrandt si ji nikdy nevzal, protože by tím ztratil nárok na jméno po první ženě.

rodila se v roce 1869 jako nemanželské dítě. Zpočátku se pokoušela o kariéru cirkusové akrobatky. Avšak plátěný stan záhy opustila. Stala se modelem a chráněnkou Renoira a Degase. Který z těchto dvou umělců byl otcem jejího syna Maurice, nevěděla. Desetiletému chlapci dal své jméno až španělský novinář Miguel Utrillo.

Suzanina umělecká dráha byla pevně spojena s dráhou jejího syna. A když v roce 1923 společně vystavovali, vydělalo někdejší vesnické děvče pořádný balík peněz. Pořídila si velké auto s livrejovaným řidičem a svého psa krmila bifteky. Do tohoto údobí bláznivého užívání patří rozbití jejího druhého manželství s rádoby malířem André Utterem, který byl o tři roky mladší než její syn.

Seznam žen, jejichž totožnost nás při pozorování obrazů ve světových galeriích může zajímat, není tímto ještě zdaleka uzavřena. Patřila by sem také dcera římského ševce malá Nana, bez níž by, jak říkají zlí jazykové, Anselm Feuerbach (1829—1880) nenamaloval ani prstíček.

Důležité je také rudovlasé vesnické děvče Kiki z Montparnassu, model Kissinga, Utrilla, Soutinea, Toulouse-Lautreca, Faujita, Cocteaua a Man Raye. Kiki pózovala ke všem možným obrazům, neostýchala se stát k aktům. Nezřízené však holdovala absintu a kokainu — a to ji zahubilo. Pod její smrtelnou postelí se našly hory obrazů od slavných malířů.

A zde je také Jeanne Hébuterneová, každým kouskem svého nádherného těla a celou duší zamilovaná do Modiglianiho. Na jeho obrazech se můžeme setkat střídavě s modrookou a hnědoookou Jeanne. Jak šilená láska to byla, dokumentuje fakt, že když Modigliani v roce 1920 jako šestatřicetiletý zemřel, volila krásná Jeanne smrt skokem z okna.

Nakonec nezapomeňme ani na mnoho žen, které prošly životem Pabla Picassa. Jednou z nich byla krásná a moudrá Jacqueline. Kdybychom v padesátých letech navštívili Picassovu vilu „La Californie“, zcela určitě by nás upoutal portrét této impozantní ženy visící v jednom pokoji

**Leonardo
da Vinci:
Mona Lisa**

**Rembrandt
van Rijn:
Bethesa
po koupeli**

**Peter Paul Rubens:
Únos Leucippusovy dcery**

Sandro Botticelli: Zrození Venuše

François Boucher: Morphisa

**Francisco José de Goya:
Maja desnuda**

Auguste Renoir:
Boulevardský ples

Anselm Feuerbach:
Nana s červeným
vějířem

Moïse Kisling:
Kiki z Montparnassu

Amedeo Modigliani:
Akt Jeanne Hébuterneové

Pablo Picasso:
Jacqueline Picassoová

Das Erdgas aus der UdSSR

Jetzt stürmen wir die Wolga." Wladimir Pelepenko, Verwaltungsleiter für technische Unterwasserarbeiten, lacht siegessicher: „Das kann ich ja verraten, das ist ja kein Geheimnis.“ Das Vermessungsschiff „Oslo“ legt ab, fährt bis zur Mitte des Flusses und wendet gemächlich. „Dort drüben ist die Stelle, wo die Rohrleitung die Wolga überquert, genauer gesagt unterquert“, sagt Wladimir Pelepenko stolz.

Zwei Kilometer breit ist die Wolga hier. Die Stahlrohre, mit einem Durchmesser von fast anderthalb Metern auf eine Länge von jeweils zweihundert Meter zusammengeschnitten, isoliert, mit Holz verkleidet und an den ehemals offenen Enden zugestopft, schwimmen, riesigen Flößen gleich, von mächtigen Schleppern gezogen, von Kazan aus, der Hauptstadt der Tatarischen Autonomen Republik, rund sieben Kilometer bis zur Stadt Swenigor. Einen Tag brauchen sie für diese Strecke. Drei Schwimmbagger haben am Grund der Wolga einen fünfzehn Meter breiten und bis zu zwölf Meter tiefen Graben ausgehoben, einer der Bagger ist an diesem noch sommerlich warmen Frühherbsttag noch in Einsatz. Unermüdlich laden die Baggerschaufeln den Wollsand auf den Lastkahn ab. „Die Arbeit ist sehr anstrengend“, sagt Wladimir Pelepenko, „die Wolga ist bis zu zwanzig Meter tief, Senkholz, Unterwasserseile, ein reger Schiffsverkehr, sehen Sie selbst. Und dann der Zeitdruck: Vorwärts, nur vorwärts, die Fristen müssen eingehalten werden.“

Am linken Wolga-Ufer, das zur Autonomen Republik der Mari innerhalb der Russischen Föderation gehört, liegt eine kleine Siedlung mit Häuschen aus Fertigbauteilen. Hier begann man vom Ufer aus am 5. Oktober mit dem „Sturm über die Wolga“. Die Rohre werden, in zehn Teilstücken, in den vorbereiteten Graben am Flußgrund versenkt, Schleppschiffe ziehen sie dann gleichsam unter der Wolga hindurch. „Stellen Sie sich einen riesigen Gummischlauch vor, der Unterwassertiefen umgeht und in unsichtbare Schluchten eintaucht, so etwa wird es sein“, lacht Wladimir Pelepenko, der diese „Unterwassermethode“ entwickelt hat, sie bereits mit Erfolg erprobt und für seine Verdienste die Medaille der „Ausstellung der Errungenschaften der sowjetischen Volkswirtschaft“ am Revers trägt.

Paßhöhe 2800 Meter

Die Überquerung der Wolga ist nur eines von vielen Hindernissen auf dem 4465 Kilometer langen Weg der Pipeline, durch die ab 1984 sowjetisches Erdgas vom westsibirischen Urengoi über das ukrainische Ushgorod und die Tschechoslowakei nach Westeuropa fließen soll. Ein anderes ist das Karpatengebirge: Hier muß die Trasse einen Paß von 2800 Metern Höhe überwinden. Wie das geschehen soll, das hat ein armenisches Bergbauinstitut projektiert. Gefürchtet bei den Pipeline-Bauleuten sind auch die steinigten Böden in der Westukraine.

In der Außenhandelsgesellschaft „Sojuzgasexport“ am Leninskijprospekt in Moskau weiß man wenig von den Schwierigkeiten der Pipeline-Arbeiter vor Ort. Hier interessieren nur Zahlen, Bilanzen und nicht zuletzt Vertragsabschlüsse. „Am 4. November 1981 haben wir mit der Essener Ruhrgas AG als erstem westeuropäischen Partner im Erdgas-Geschäft Urengoi-Ushgorod

einen Vertrag über die Lieferung von maximal 10,5 Milliarden Kubikmetern Gas pro Jahr abgeschlossen“, erläutert Wladimir Michailow, stellvertretender Generaldirektor von „Sojuzgasexport“ im Gespräch mit bundesdeutschen Journalisten. „Im Januar dieses Jahres folgten Frankreich und Italien mit jeweils rund acht, im Juni Österreich mit vorerst 1,5 Milliarden Kubikmetern. Über die Ruhrgas AG wird auch die Schweiz mit 400 bis 500 Millionen Kubikmetern jährlich beliefert. West-Berlin erhält 750 Millionen Kubikmeter Gas via CSSR und DDR.“

Drei Verhandlungsrunden hat es schon in West-Berlin gegeben, zunächst zwischen der Ruhrgas AG, der Berliner Gasag, einer DDR-Delegation und einer sowjetischen Regierungsdelegation, später dann kam „Sojuzgasexport“ dazu. „Die Lieferungen nach West-Berlin klappen, die technische Lösung haben wir schon. Politisch-ideologische Probleme gibt es keine bei dem Berlin-Geschäft, nur kommerzielle.“

Den Transport des Gases auf dem eigenen Territorium sowie Transit durch die CSSR – dort über eine Strecke von 820 Kilometern – zahlt die Sowjetunion. Dreieinhalb Tage braucht das Gas dann vom Fundort bis zur tschechisch-bundesdeutschen Grenze. Am 1. Juli dieses Jahres hat die UdSSR eine „vierte Gaslinie“ durch die CSSR, bis zur Grenze vertraglich perfekt gemacht. Falls in Zukunft der westeuropäische Erdgasbedarf weiter steigen sollte und vielleicht noch Belgien und die Niederlande als Bezugsländer dazustoßen, ist man auf schnelle Zusatzexporte vorbereitet: 24 Milliarden Kubikmeter Gas werden jährlich als „potentielle Reserven“ in der CSSR lagern, gewissermaßen auf Abruf.

Die „Einmaligkeit der Export-Pipeline“ sehen die Sowjets darin, daß die Leitung voll aus Großrohren mit einem Durchmesser von 1,42 Metern besteht, geliefert von der westdeutschen Firma Mannesmann und dem japanischen Nippon-Stahlkonzern. Die UdSSR hat bereits heute das größte Rohrleitungssystem der Welt: 130 000 Kilometer Hauptleitungen gibt es, die jeweiligen örtlichen Zufuhrpipelines sind noch vier- bis sechsmal länger. Allein im geltenden Fünfjahrplan sollen hunderttausend Kilometer neuer Rohrleitungen hinzukommen, 45 000 Kilometer davon für Gas. Die Export-Pipeline mit rund 4500 Kilometer Länge fällt da kaum auf. „Die Reagan-Sanktionen betreffen uns also nur zu einem Zehntel“, scherzt man bei „Sojuzgasexport“.

Der Bau von sechs, vielleicht sogar sieben Gasleitungen vom westsibirischen Urengoi nach Westeuropa und in den europäischen Teil der UdSSR ist das wichtigste Programm des elften Fünfjahresplanes. Eine dieser Leitungen, von Urengoi nach Moskau, ist bereits fertig und erreichte schon 1981 die volle Lieferkapazität. Eine zweite, von Urengoi nach Petrowsk, ist in diesem Jahr in Betrieb genommen worden, die Pipeline Urengoi-Nowosibirsk, 3341 Kilometer lang, wird 1983 Gas liefern. Zwei weitere Inlandsleitungen, von Urengoi nach Jelez, stehen noch aus.

„Das Urengoi-Gas ist sehr sauber, es enthält, wie etwa das Orenburg-Gas, keine Schwefelbestandteile“, meint der Vize-Generaldirektor von „Sojuzgas-

export“. Die Gasvorräte in Westsibirien sind auf Jahrzehnte hinaus unerschöpflich: Allein 5,5 Billionen Kubikmeter „bewiesener Vorräte“ lagern in Urengoi. Im Gebiet von Medweshje, südlich von Urengoi, hat man 2,5 Billionen Kubikmeter ausgemacht, und nach dem Jahr 2000 plant man, nördlich von Urengoi bei Jamburg, mit der Gasgewinnung zu beginnen – dort wurden 3,5 Billionen Kubikmeter zuverläßig geortet.

Bei diesem gigantischen Rohstoffreichtum ist es verständlich, daß die UdSSR an einem möglichst langfristigen umfangreichen Gasexport interessiert ist und zunächst einmal keine Investitionskosten scheut, um den Pipelinebau mit modernster Technologie voranzutreiben. Auf die Frage nach den Gesamtkosten nur der Export-Pipeline antwortet man bei „Sojuzgasexport“ lapidar: „Schwer zu sagen.“ Im Ministerium für den Bau von Erdgas- und Erdölbetrieben schätzt man die Pipeline als „sehr teuer“ ein, allein für die Bau-Montagearbeiten werden 4,3 Milliarden Rubel Investitionen, das sind rund 14 Milliarden DM, veranschlagt.

Die Verlegung von einem Meter Pipeline-Rohr, erläutert später der Vorsitzende des Ministerrates der Russischen Föderation, Politbüro-Kandidat Michail Solomentzew, bundesdeutschen Journalisten, koste tausend Rubel. Und der Moskauer Korrespondent der ungarischen Zeitung „Nepszabadsag“ schrieb kürzlich, die Erschließung des westsibirischen Erdgasfeldes sei im laufenden Fünfjahrplan das größte Investitionsprogramm der UdSSR. Die Kosten würden sich auf insgesamt 25 Milliarden Rubel belaufen, das sei soviel wie die Baukosten der neuen Baikal-Amur-Eisenbahnlinie, des Lkw-Werkes an der Kama, des Pkw-Werkes in Togliatti und der Kraftwerksfabrik Automasch in Wolgograd zusammen.

Die sowjetische Presseagentur Nowosti berichtete im Juli dieses Jahres: „Laut westlichen Banken wird die Summe von Außenkrediten, die die Sowjetunion für den Bau der Erdgas-Exportleitung heranzieht, auf 15 Milliarden Dollar (37,5 Milliarden DM) geschätzt. Auf jeden Dollar der Ausrüstungen, die die UdSSR importiert, kommen mindestens drei bis vier Rubel eigene Investitionen für den Bau.“

Und der Verkaufserlös für das Gas? „Ein kleiner Teil der Devisen“, meint man bei Sojuzgasexport, „geht dann zehn Jahre lang für die Tilgung der Kredite drauf. Wieviel Prozent der Gesamteinnahmen das sind, kann man heute noch nicht sagen.“ Die eingenommenen Devisen sollen ferner für den Import und den Lizenzkauf für modernste westliche Technologie etwa im Leicht- und Lebensmittelindustriebereich verwendet werden. Ob die UdSSR mit Hilfe ihrer Gasverkäufe den Rüstungswettlauf anheizen wird, indem sie ihren Militärssektor weiter ausbaut, ist eine Frage, auf die man in Moskau mit Unverständnis reagiert.

Mit ähnlichem Unverständnis spricht man bei den Pipeline-Planern auch von den Wirtschaftssanktionen des amerikanischen Präsidenten Reagan, die den Bau der Export-Leitung wenn schon nicht zum Scheitern bringen, so doch um zwei Jahre hinauszögern und der UdSSR wirtschaftliche Schwierigkeiten machen sollten. Daß diese Boykottmaßnahmen einen Bumerang-Effekt haben und in erster Linie diejenigen treffen, die sie verhängen, daran zweifelt in Moskau kaum einer. „Als Reaktion auf die Reagan-Sanktionen“, sagt der Stellvertretende Erdöl- und Erdgas-Bauminister Anatolij Weselew, „erhielten wir spontan 15 000 Bewerbungen junger Leute für den Einsatz beim

elinebau. Das Zentralkomitee des Jugendverbandes „Komsomol“ hat spontan 5000 Arbeitskräfte freistellen wollen. 3000 von allen Bewerbern wurden dann schließlich ausgewählt. Die Kriterien waren streng, denn die Anforderungen an der Trasse sind hoch. Patriotische Gefühle und moralische Motive sind zu wenig, sie müssen schon mit beruflicher Qualifikation gepaart sein.“

Daß an der Trasse nur die besten Fachleute – Ingenieure, Fahrer Schweißer, Monteure, Durchschnittsalter dreißig Jahre – eingesetzt werden, kann Konstantin Jao, Leiter einer Kazaner Bauverwaltung für Erdgasleitungen, nur bestätigen. Jao ist verantwortlich für rund 5000 Bauarbeiter nicht nur aus der Tatarischen Autonomen Republik, sondern aus einem Einzugsgebiet vom Ural bis Pensja. Der Lohn der Arbeiter ist hoch: Die Pipeline hat die Schwierigkeitsstufe fünf von sechs möglichen. 500 oder sogar 800 Rubel pro Monat werden gezahlt, der Lohn für Facharbeiter etwa in Moskau liegt bei 200 bis 300 Rubel.

Populäre Baustelle

Die Abwanderung von Arbeitskräften, in der UdSSR in vielen Bereichen ein ernstes Problem, ist an der Trasse gering: die Quote beträgt nur fünf bis sechs Prozent. „Diese Baustelle ist sehr populär“, sagt Konstantin Jao. Auch Wladimir Sinowjew, der den westlichen Gästen in Kazan als „Leiter der Verwaltung für Gewinnung und Verteilung von Gas für die Gebiete des Urals und der Wolga des Ministeriums für den Bau von Betrieben der Erdöl- und Erdgasindustrie“ vorgestellt wird, ist mit den Arbeitern an der Trasse sehr zufrieden.

Bisher sind an der Export-Pipeline allein mit dem Verlegen der Stahlrohre mehr als 10 000 Fachkräfte beschäftigt, doppelt so viele sollen es werden, wenn die Urengoj-Nowoposkow-Leitung in diesem Jahr fertig wird und man dann Bauleute von dort „umorientiert“. Wenn die im Westen geordneten Kompressor-Stationen in die Pipeline nach

und nach eingebaut sein werden – insgesamt 41 zu drei Aggregaten von je 25 Megawatt Leistung – kommen noch einmal 20 000 Arbeitskräfte hinzu. Dann auch ausländische – aus der DDR, aus Jugoslawien, aus Bulgarien und Polen.

Eine ostdeutsche Baubrigade ist bereits eingetroffen: Sie errichtet im Transkarpatischen Wolowez Wohnhäuser und soziale Einrichtungen für das zukünftige Bedienungs- und Wartungspersonal der dortigen Kompressor-Station. Die komplette Siedlung, einstöckige Häuser aus Fertigbauteilen, Klubs und sogar eine Sauna, hat man in Finnland gekauft. Rund 200 Familien sollen später im Umkreis jeder Kompressor-Station wohnen.

Beim Bau der Trasse sind ausschließlich Männer eingesetzt, Frauen sollen später vor allem in den Dienstleistungs- und Sanitätsbereichen arbeiten. Den Verdacht von US-Politikern, für den Pipeline-Bau würden auch sibirische Strafgefangene herangezogen, weist Anatolij Weselew in Moskau entschieden zurück: Die gewaltigen Erdarbeiten an der Trasse über eine riesige Länge, so der stellvertretende Minister, könne man unter Zeitdruck nur mit modernster Technik bewältigen, denn schließlich solle die Pipeline schon im Januar 1984 oder sogar noch eher vorfristig fertig werden. Und Wladimir Sinowjew in Kazan hält den Häftlings-Verdacht ganz einfach für einen schlechten Witz. Für die hochqualifizierten Präzisionsschweißarbeiten, die von einem Kiewer Institut für Schweißtechnik eigens für die neuen Gasleitun-

gen entwickelt worden seien, brauche man „erfahrene Kader“. Und mit dieser Auskunft ist für ihn das Problem erledigt.

Bei Pomary, einem Flecken rund sechzig Kilometer nordwestlich von Kazan, den früher niemand kannte, der aber inzwischen durch die Pipeline in dieser Gegend berühmt geworden ist, liegen die Großrohre zu Hunderten auf einem freien Feld. Vom olivgrünen Hubschrauber mit der Aufschrift „Aeroflot, Mi-8“ aus sehen sie tatsächlich aus wie „Nitki“-Bindfäden, wie die Rohrleitungen von den Sowjets gerne genannt werden. Asphaltierte Straßen gibt es keine, nur Feldwege, auf denen schwere Lkws Ameisen gleich die geschweißten Rohre an die Trasse heranbringen.

Immer neue Eisenbahnwaggons bringen schwarze Stahlrohre nach Pomary, die per Schiff aus der Bundesrepublik Deutschland und aus Japan in die Sowjetunion transportiert werden, von den Häfen des Schwarzen Meeres und der Ostsee an die Trasse, wo heute 34 Schweißbrigaden jeweils drei Rohre zu einem zusammenschweißen. Die Export-Pipeline ist in 53 Bauabschnitte eingeteilt. Sämtliche Arbeiten eines Abschnitts, der rund 100 Kilometer lang ist, also das Schweißen, die Rohrverlegung, die Montage von Kompressor-Stationen, werden von jeweils einer Großbrigade übernommen, die in mehrere Unterbrigaden aufgeteilt ist und intern sowie mit den anderen Großbrigaden im Wettbewerb steht.

Wenn alle Schweißer an der Trasse in diesem Monat ihre Arbeit aufgenommen haben, sollen pro Tag 30 Kilometer Rohre geschweißt werden, bis jetzt sind es „nur“ siebzehn Kilometer. In drei Schichten wird gearbeitet, rund um die Uhr und auch an Wochenenden, die Fachleute stehen im Akkord, sie werden nach den Endergebnissen ihrer Arbeit bezahlt. Unwillig nur posieren die Schweißer von Pomary für knappe Sekunden den angefliegenen Besuchern für ein Foto, zu Gesprächen reicht ihnen die Zeit nicht.

Der Wettlauf mit der Zeit – hier wird er sichtbar. Vergebens sucht man gemütlich in der Sonne sitzende und endlos über Nichtigkeiten diskutierende Arbeiter, ein Bild, das sonst so oft charakteristisch ist für sowjetische Baustellen. Hier gibt es auch weniger unfreiwillige Ruhepausen als auf anderen Baustellen, hervorgerufen durch Stillstandszeiten, weil nötiges Material nicht rechtzeitig geliefert werden konnte.

Die Urengoj-Ushgorod-Pipeline ist nicht nur Schwerpunktbaustelle, auf die man bevorzugt Kräfte konzentriert, sie ist auch politisches Prestige-Projekt. Bei dem „Vertrag des Jahrhunderts“, wie das Erdgas-Geschäft inzwischen gerne genannt wird, gilt es, der Welt zu beweisen, daß die sowjetische Wirtschaftsrealität hält, was die Plan-Papiere lange schon versprochen. Die Projektierung der Trasse wurde schon während des letzten, des zehnten Fünfjahrplans vorgenommen. Die abgeschlossenen Lieferverträge über Gas für Westeuropa sollen auf alle Fälle „streng eingehalten“ werden, das ist man der eigenen Glaubwürdigkeit, den westlichen Partnern und nicht zuletzt der Reagan-Administration und ihren Boykottversuchen schuldig.

Von Pomary aus fliegt der Aeroflot-Hubschrauber eine halbe Stunde lang bis zu der Stelle, wo an diesem Tag die Rohre des Bauabschnitts Pomary – Arsk verlegt werden. Die Schönheit der Wolga-Landschaft aus der Vogelperspektive macht das Fotografierverbot aus der Luft vergessen. Dichte Wälder

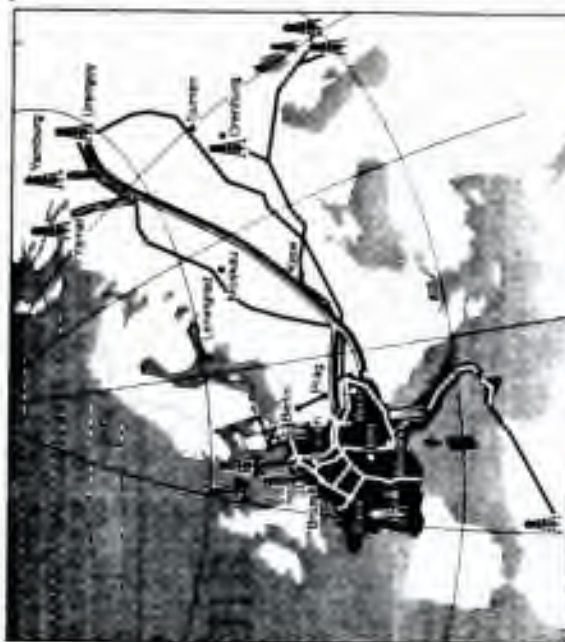
wechseln mit abgeernteten Getreidefeldern. Die Wolga gleicht einem riesigen See, mit Inseln durchsetzt und Ufern, von tiefen Buchten zerlappt. Ab und zu ein Dorf mit Holzhäuschen. Und dann leuchtet er wieder, der schwarze „Bindfaden“, die Rohrleitung, die sich vorne durch einen Graben windet und hinten in der Ferne im Erdreich untergeht.

Ein Kilometer pro Tag

Die gesamte Trasse, erklärt Wladimir Sinowjew, werde unterirdisch verlaufen. In dieser Gegend, wo der Boden aus hellbraunem schwerem Lehm besteht, liegen die Rohre rund einen halben Meter tief unter der Erde, damit der Ackerbau der Kolchosen nicht behindert wird. Japanische Rohrverleger des Typs Komatsu sind hier im Einsatz. Daß die US-Firma Caterpillar wegen des Wirtschaftsembargos seit zwei Jahren schon keine entsprechenden Maschinen mehr liefert, ist hier lange vergessen.

Die japanischen Maschinen arbeiten gut. Je vier bis fünf Rohrverleger rollen hintereinander im Schneckentempo vorwärts, ihre riesigen Fangarme an der einen Seite umgreifen die Stahlrohre und versenken sie langsam, ganz langsam in den maschinell ausgehobenen Graben, der später über den Rohren zugeschüttet wird. „Einen Kilometer schaffen wir pro Tag“, meint der Tatare Iljar Schaichudinow, Leiter der Großbrigade des hiesigen Pipeline-Abschnitts, selbst Rohrverleger und „Held der sozialistischen Arbeit“. Auch an dieser Stelle lassen sich die Arbeiter nicht von Besuchern in eine Unterhaltung verwickeln, die sie von der Arbeit abhalten würde, denn die Maschinen dürfen nicht stillstehen. Inzwischen werden hier auch eigene Rohrverleger eingesetzt. Nach dem Lieferstopp von Caterpillar begann man im Traktorenwerk der Nachbarstadt Tscheboksary mit der Produktion entsprechender Ersatz-Maschinen.

Die „Erkundungsreise“ an den Pipeline-Abschnitt bei Kazan geht nach wenigen Stunden schon zu Ende. Beim festlichen Abschiedessen in Kazan füllt Wladimir Sinowjew seinen Gästen die Gläser randvoll mit Wodka. „Lassen Sie uns darauf trinken“, protest er ihnen zu und strahlt, „daß Sie nun mit eigenen Augen gesehen haben, daß die Erdgasleitung existiert. Und was sagt ein altes russisches Sprichwort? „Es ist besser, einmal zu sehen als hundertmal zu hören.““

V dobách nejtemnější zemědělské revoluce

JAN RYBA

Když ministr zemědělství Julius Duriš rozdával v pohraničí zlatokopeckým bezzemkům dekrety o bezplatném a dědičném přidělení pozůstalé zemědělské půdy, hřimal se zatatou pěstí, že po Němcích, „zbytkových statkářích“ a kulacích všech forem a velikostí zkonfiskovaná půda „konečně přejde do rukou vesnickými barony vysávaných nádeníků, kočů, služek a deputátníků, aby pole patřila těm, kteří na nich pracují a ne všelijakým těm kapitalistickým špekulantům, kteří vlastnili polnosti jen proto, že v nich viděli dobře uložený kapitál, nakradený bezohledným vykořisťováním...“

Nedlouho po tomto rádobylibém aktu došlo k násilné kolektivizaci vesnice, chalupníci, kovozemědělci, půláníci, rolníci, sedláci, lánici a statkáři byli místním komunistickým terorem donucováni a donuceni opustit svoji rodnou hroudu a upsat se tělem i duší JZD a Státním statkům. Ti, kteří se podle ústavy zdráhali vydat svoje zemědělské vlastnictví do rukou politických kočkodánů byli jednoduše zlikvidováni. Byly jim předepsány tak vysoké dodávky, že by je byl nesplnil ani americký farmář a když samozřejmě neodevzdali předepsaný kontingent obilí, masa a ostatních zemědělských produktů, odsoudil je lidový soud ke statisícovému pokutám. A protože pokuty byly nedobytné, následovaly deportace do pracovních táborů, kriminálů a rodina vystěhovávána někam do odlehlých krajů a přikázána do JZD, tzv. úpadkových, balancujících na pokraji bídy a hladu.

Byla to doba nejtemnější zemědělské revoluce. Noví mocipáni s bolševickým nadšením v parazitických očích jásali, jak oni umí krásně hospodařit, jak pole nadšeně plodí a že jen sovětská „ministrů vysokých sklízni“ dokáží více.

Jenže revoluční kvas se poměrně rychle uklidňoval, bolševiky zanedbaná pole přestávala rodit, z mizerně obdělávané půdy čouhala pyřavka, zcelené obilní lány botanicky pestře obo-

hacoval plevel, rozorané meze neposkytovaly více úkrytu drobné zvěři, škůdci zamořovali polní plodiny a z čista jasna se objevil „americký brouk“, pomsta za nepřijatý Marshallův plán.

Vysazovaly se větrolamy, na schůzích se sterilně kecalo, ale hlavní problém organizace polní práce se neřešil. Příznačná selská pracovní píle zmizela, členové družstev a Státních statků si hleděli více svých záhadenků, než společného vlastnictví a z dřívějšího zemědělství, o které se nikdy žádná vláda nemusela starat, se stal státním problémem číslo jedna. Na prvních stránkách novin laičtí „odborníci“ určovali, co se má na polích dít, jak se má co dělat, ke čtení se předkládaly budovateelské hrdinské činy jednotlivců, připomínající nacistickou propagandu a radostné umírání na poli cti a slávy se jménem císaře pána na rtech.

Zatím ve skutečnosti v kravínech bučely hlady polovychrtlé a mnohdy tuberkulózní krávy, jejichž dojivost poklesla na míru dojivosti podprůměrné kozy. Stará pravda: dej krávé do držky, ona ti dá do dižky, se považovala za kulackou provokaci.

Únik a útěk mladé vesnické generace do měst, do fabrik a do škol dovršoval dílo zemědělské zkázy.

Pak poznenáhlu se začalo přicházet na to, že chemie všechno nevyrře, naopak, že únosná hranice chemizace rostlinné výroby byla vysoce překročena, vyčerpala se plodivá síla přírody a tím i možnost na zmenšující se výměře uživit rostoucí počet obyvatel.

Dříve se nehnojilo superfosfáty, ledkem a močovinou v tak nehorázné míře, zato rolníci více dbali na vysokou kvalitu chlévského hnoje a močůvky. Už počátkem tohoto století zúrodňovali soukromě hospodařící rolníci svá pole také rybníčním bahnem, odpady z průmyslové výroby a jiný-

mi vhodnými způsoby, aby vedle důležitých živin měla půda stále potřebnou zásobu organických látek. S hnojením zacházel každý hospodář jako s pokladem, jako s pohádkovou „živou vodou“, která rozmnožuje bohatství země a života.

A tak se stalo, že na východním Polabí, ve Smečicích, přišli na docela nerevoluční, skoro by se řeklo reakční myšlenku — vrátili se ke hnoji a močůvce, o které jednou ak. malíř Ludvík Kuba prohlásil, že má nejkrásnější a nevyjadřitelnou krásu hnědé barvy s odstínem do zlatova.

Vzpomněli si na to, že v českých podmínkách platila odjakživa zásada, že chlévský hnůj patří do půdy každé čtyři roky, někdy ale i častěji, podle toho, jak který právě sklizený zemědělský rostlinný produkt půdu vyčerpá.

Smečičtí začali jednoduše vyrábět komposty průmyslově. Správný kompost má obsahovat nejméně 30% organické hmoty, polovinu sušiny a 0,7% dusíku. Spolu s chlévským hnojem byla využita i kejda (směs moče a pevných výkalů zvířat s menším množstvím steliva) z velkokravinů, kde podestýlka je téměř neznámou věcí a kde dojnice stojí na betonové, věčně provlhlé podlaze, kluzké, smrduté a pro zdravotní stav ustájených krav neprosto nevyhovující. Je pak samozřejmé, že nervozní, stresem nabitý dobytek nemůže splnit požadavky „ošetřovatelů“ a dojivost je tak mizerná, že spotřebitel kupuje v mlékárnách mléko skoro stejně „modré“ kvality, jako tomu bylo za války.

Zemědělství je tedy dalším úsekem celostátního komunistického hospodaření, čili bordelizace, která prokázala nad slunce jasněji nesmysl kolektivizace půdy. Socialistická společnost demonstrovala na všech stupních národního hospodářství, vnitřní i zahra-

niční politiky, v průmyslu, obchodě, zásobování, zdravotnictví školství, výchově lidí a především mládeže, svoji naprostou neschopnost, uspokojit potřeby vlastního obyvatelstva a dát mu úroveň na úrovni aspoň průměrných parametrů. 65 let v SSSR a 35 let v Československu toho jsou nezvratné doklady, ke kterým netřeba dalších komentářů. Debilní říkanky jako „Blahobyť dokážeme vyrobit“, „Pětiletka — pět kroků k blahobytu“, „Se Sovětským svazem na věčné časy“ a další rektoskopická pořekadla přivedou socialismus zákonitě na hnojiště dějin.

Hnůj a hnojiště jsou dva velké rozdíly. Jeden pomáhá přírodě plnit její poslání, druhý se hodí právě jen pro poslední odpočinek komunistického socialismu.

A na konec ještě malá poznámka: když za války prosadil Gottwald neobnovení agrární a živnostenské strany, nezdál se tento vnitropolitický ústupek být katastrofální.

Zhoubným se ukázal až před prvními poválečnými volbami, kdy dosud soukromě hospodařící zemědělci najednou nevěděli, kam vlastně patří a právě tak i živnostníci přemýšleli, komu by měli odevzdat své hlasy. Nakonec to dopadlo tak, že převážná většina zemědělců podlehlá prohané, ale libozvučné propagandě komunistů a volili je. Gottwaldovy sliby o zachování soukromé iniciativy zemědělských a živnostenských vlastnictví přinesly komunistům rozhodující hlasy.

A teď přijde ono slavné „kdyby“. Kdyby nebyly ryby, nemusely by být rybníky, čili, zemědělci by byli bývali volili svoji zájmovou agrární stranu, živnostníci by se koncentrovali do živnostenské strany — ergo kládívko — komunisti by se nikdy nemohli stát nejsilnější stranou v republice, nemohlo dojít k socialisaci, kolektivizaci a konečně ani k prokletému únorovému operetnímu puči.

„Víte, jaké heslo měli lidé v prvobytné společnosti nad jeskyněmi?“

„At žije otrokářství, zářná budoucnost lidstva!“

„Dnes vám povím něco o hlubokém humanismu Vladimíra Iljiče. Stojí Vladimír Iljič ve vyhnanství u okna a holí se. Jdou kolem děti a pěkně pozdraví: dobrý den, pane Uljanov! — On si odpoví a zabručí: „Ale táhněte do p...!“ — „No a vidíte! Mohl je přece i podřezat!“ (Podle Zinověvovy knihy „ŽÁRNÉ ZITŘKY“, která vychází v INDEXU, Pf. 410511, D-5000 Köln).

Proč chodí esenbáci kolem Národního divadla s bandaskou na mléko? No proto, že prý tam budou dávat „smetanu“!

A proč chodí bez bandasek? No prý budou dávat „bacha“!

Ceskej a sovětskej zlatokop našli na Aljašce velké kus zlata.

Sověť-Azbek hned na to: „Rozdělíme se bratrsky — vid?“

Čížek na to: „Já ti dám bratrsky — ty hajzle, pěkně na půl!“

Ptá se západní turista v Praze, vidíc „Národní Frontu“ na maso — čekajícího: „Co se tam dostane?“

Čekatel: „No tam vpředu dostanete po hubě a tady vzadu dostanete chřípku!“

— Víte, že Československo je nejbohatší krajina na světě?

— Proč?

— Už 35 rokov tam všecí kradnú a ešte stále je z čoho kradnúť...

— Víte, kto je nejlepší chirurg na světě?

— ???

— Husák! Transplantoval srdce Československa do riti Sovietskeho zväzu...

Frankfurter Ausstellung zeigt das Goldene Evangelienbuch von Echternach im Faksimile

Eine der größten Kostbarkeiten der Mittelalterlichen Buchkunst, das Goldene Evangelienbuch von Echternach, konnte vor drei Jahrzehnten vom Germanischen Nationalmuseum aus dem Fürstenhaus Coburg-Gotha erworben werden.

Sechzig Buch- und Schmuckseiten des Codex Aureus Epternacensis waren im vorigen Sommer in Nürnberg ausgestellt, bevor das Buch — der besseren Erhaltung wegen — wieder in den Tresoren verschwand.

Für Ersatz ist gesorgt. Der Frankfurter S. Fischer Verlag hat in Zusammenarbeit mit dem Stuttgarter Verlag Müller und Schindler und dem Zürcher Coron Verlag eine Faksimile-Ausgabe vorgelegt. Die Auflage ist auf 850 Exemplare limitiert, der Preis beträgt 14 500 Mark. Für 250 Stück konnte der prachtvolle Deckel aus Elfenbein, Gold, Email, Perlen und Edelsteinen (ein Geschenk der Kaiserin Theophanu an das Kloster Echternach im Jahr 985) von einer Stuttgarter Goldschmiedewerkstatt aus vergoldetem Kupferblech und gläsernen Steinen nachgearbeitet werden. Diese Vorzugsausgabe kostete 22 000

Mark und war schon bei Erscheinen vergriffen.

Das Kloster Echternach — der Name läßt einige vielleicht eher an die Springprozession denken als an das Evangelium — ist am Fließchen Sauer im heutigen Luxemburg gelegen und wurde 698 von einem irischen Mönch, dem heiligen Willibrord, gegründet. Sein Bildnis ist neben dem der Kaiserin Theophanu und ihres Sohns Otto III. in Gold getrieben auf dem Prunkeinband des Evangelienbuches zu sehen.

Geschichte und Aufbau des Buches und seiner kunstvollen Reproduktion werden jetzt in einer Ausstellung im Frankfurter Karmeliterkloster gezeigt. Was die Vitruven und Lehrtafeln nicht vermögen, wird in einer Tonbildschau ergänzt.

Auch das Offsetverfahren verlangt ein hohes technisches Geschick, für die von Hand vorgenommene Blattvergoldung bildete man Instrumente des Mittelalters nach. Das goldene Evangelienbuch hat eine goldene Schrift! Die Seiten aus Kalbspergament wurden in Papier naturgetreu nachgeahmt, sogar Poren, kleine Härchen und Blutgefäße sind zu sehen. Brauchten die Mönche von Echternach (man nimmt an, daß es zwei Schreiber und mehrere Maler waren) für die Herstellung des Originals knappe zwei Jahre, so brauchte der S. Fischer Verlag drei. Allerdings hatten die Mönche damals ihren prachtvollen Einband schon. Er ist einige Jahrzehnte älter als die um 1030 entstandene Handschrift und stammt aus der Werkstatt Egberts von Trier. Für die 600 Faksimile-Drucke (Faksimile heißt:

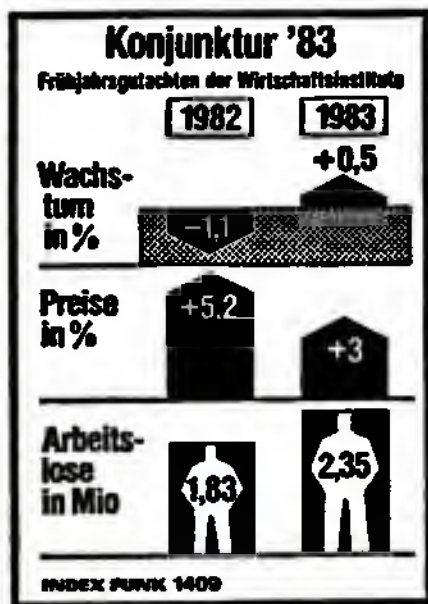
„mach ähnlich“), die ohne die aufwendigen Deckel vorliegen, hat man dessen Rückseite imitiert und eine ehemals purpurn gefärbte byzantinische Seide nachgewebt und mit vergoldeten Kupferbeschlägen dem Original getreu verziert.

Die Kostbarkeiten der mittelalterlichen Buchkunst nachzudrucken und mit den Benediktinermönchen (nicht nur mit denen von Echternach und der Insel Reichenau) zu wetteifern, ist der Ehrgeiz unserer Verlage seit dem vergangenen Jahrzehnt. Der S. Fischer Verlag erhielt den ersten Anstoß zur Faksimilierung durch das schier undruckbare Romanmanuskript „Zettels Traum“ von Arno Schmidt.

Es folgte das Evangelium Otto III., das zwischen 998 und dem Jahr 1000 auf der Reichenau entstanden ist. Die beiden Evangelienbücher, die, wie der Name andeutet, alle vier Evangelien in reicher Bilderfolge enthalten, ähneln sich in Form und Farben naturgemäß sehr, und doch wird ein leichter Stilunterschied bemerkbar. Der Goldhintergrund des einen Buches wird im anderen durch die natürlichen Farben des Himmels (Blau) und der Erde (Grün und Rosa) ersetzt. — Den Namen „golden“ bezieht das Echternacher Evangelium hauptsächlich von seiner goldenen Schrift.

Die Abbildung gibt die Anbetung der Könige wieder.

Frankfurt, Münzgasse 4. Bis 10. April, dienstags, donnerstags, freitags, samstags 10–17 Uhr, mittwochs 10–20 Uhr, montags geschlossen.

Die Reinen und die Feinen

LONDON, 2. Mai (AFP/FR). Diplomaten müssen im Dienst für ihr Land nicht alle gleich sauber sein. Dieses Ergebnis ist der neuen Tariftabelle des britischen Schatzamtes für die Rückerstattung von Auslandsspesen im diplomatischen Dienst zu entnehmen. Danach stehen einem Beamten der ersten Kategorie, der im Ausland im Einsatz ist, pro Jahr 57,6 Handseifen, 14,4 Tuben Zahnpasta und 28,8 Rollen Toilettenpapier zu. Ein Beamter der fünften Kategorie hat dagegen nur Anrecht auf 43,2 Handseifen, 10,8 Tuben Zahnpasta und 21,6 Rollen Toilettenpapier. Dies, so unken Beobachter, weil er wohl weniger Hände drücken und seltener lächeln muß.

● Ne počátku r. 1983 mělo Rumunsko 22 527 235 obyvatel, což je o 10 989 osob více než ve stejném období předcházejícího roku. Jak oznámila agentura Agencepres, byla dáteřá úmrtnost v roce 1982 nejnižší v historii země a porodnost se poněkud snížila.

Prag im April

Eindrücke einer Stippvisite/Von Günther Kühne

Merkwürdig, daß man sich in einer Stadt wie Prag so schnell zu Hause fühlt. Trotz des zunächst verwirrend erscheinenden Gassengewirrs der Altstadt und der Kleinseite, trotz der Erinnerungen an den Rabbi Loew und den Golem, an die Geschichten Gustav Meyrink und an Kafka wird man von der Heiterkeit dieser Stadt sofort gefangen genommen. Vielleicht ist es die Gelassenheit der Bewohner, zu denen auch einmal Schwejk gehört hat. Vielleicht auch das überwiegend barocke Angesicht dieser Stadt, durch dessen versöhnliche Runzeln und Schrammen doch recht schnell die mittelalterliche Struktur zu erkennen ist, die auch durch — nicht allzu viele — wirkliche Renaissance- oder Barockbauten gar nicht verdeckt werden kann.

Im übrigen haben auch Historismus, Sezession (was wir Jugendstil nennen) und Funktionalismus qualitätsvolle Bauten zum Gesamtbild dieser Stadt beigetragen, die nicht nur wirklich in der Mitte Europas liegt, sondern eine europäische Stadt ist, die mit ihrer reichen Geschichte wohl zu leben weiß. Einer Geschichte, in der immer wieder Tschechen und Deutsche schicksalhaft zusammengetroffen sind. Solche Erinnerungen mögen für uns nicht immer schmeichelhaft sein — heute kommen die Deutschen aus Ost und West nur noch als Touristen. Eine von der Lessing-Hochschule eingerichtete Reise, die vornehmlich archäologischen, aber auch kunsthistorischen Zielen galt, bot Gelegenheit, Prag wieder einmal zu durchwandern und Veränderungen wahrzunehmen, die auch in einer im Zweiten Weltkrieg unzerstört gebliebenen Stadt sichtbar werden.

Zunächst fällt auf, daß die in vergangenen Jahren stärkere politische Sichtwerbung mit Transparenten und Symbolen stark zurückgegangen ist. Doch allenthalben begegnet man Baustellen und eingerüsteten Gebäuden: Kaum eine andere mitteleuropäische Stadt ist so reich an historischen Gebäuden, daß die Denkmalpflege ihren drängenden Restaurationsaufgaben nur mit Mühe nachkommen kann. Daß dabei immer neue Entdeckungen gemacht werden, braucht nicht zu verwundern: So ist im letzten Jahrzehnt am Hradšchin Platz der Renaissancekern des Palais Martinitz schräg gegenüber dem Schwarzenberg-Palais, mit großartigen und reichen Sgraffiti entdeckt und herausgeschält worden; in der Altstadt das Stadtpalais der Adelsfamilie Kunstat, aus der der letzte wirklich böhmische König Georg von Podiebrady stammt; so wird, ebenfalls in der Altstadt, das Agneskloster, in mühevoller Kleinarbeit restauriert. Die Restaurierungen an der Burg sind zu einem vorläufigen Abschluß gekommen: Eine Attraktion, an der niemand vorbeigehen will — schon im April, der gewiß keine Touristenzeit ist, ist der Besucherstrom so groß, daß man den Versuch, durch das Goldmachergäßchen zu spazieren, schnell wieder aufgibt.

Doch gibt es außer dem spektakulären Bau der „Metro“, der weit fortgeschritten ist — nördlich des großstädtisch erweiterten Hauptbahnhofes gähnt ein großes Baufeld jenseits der Moldau, das mancherlei Umleitungen erfordert

lich macht —, einige Neubauten, die sich zurückhaltend in das Stadtbild einfügen, so ein Bürogebäude am nordwestlichen Kopf des Wenzelplatzes, ein bescheidenes Pendant zum weit gegenüberliegenden, anspruchsvollen Nationalmuseum aus der Zeit des Historismus. Auch von ehrgeizigen Plänen ist die Rede: Das in den zwanziger Jahren am Letna erbaute große Messegebäude, eingerichtet als ständige Exportschau, das vor einigen Jahren ausgetrennt ist, soll, nachdem die bisherigen Benutzer sich große Neubauten an anderen Stellen geschaffen haben, zu einem großen nationalen Kunstgebäude ausgebaut werden, bei dessen Programm man sich am Pariser Centre Pompidou orientiert. Die Planung zieht sich hin, weil immer neue Ideen eingebracht werden; sie liegt in den Händen jener Architektengruppe aus Liberec (Reichenberg), die vor wenigen Jahren auch in einem der Berliner IBA-Wettbewerbe einen Preis errungen hat, der noch nicht eingelöst ist. Man kann auf das Ergebnis gespannt sein; ergibt sich doch hier die Möglichkeit, ein Stadtviertel aufzuwerten, das außerhalb der üblichen Touristenwege liegt.

Und immer wieder lohnt es, jene Sicherheit zu bewundern, mit der die Stadt von ihren Gründern auch späteren Baumeistern in die einzigartige Landschaft eingefügt worden ist, die durch das Moldauknie und den gegenüberliegenden Burgberg ein Theatrum bietet, das sich kein Bühnenbildner besser ausdenken konnte: Mittelalterliche Stadtbaukunst, die sich durch Jahrhunderte als tragfähig erwiesen hat. Ein Stadtkunstwerk, das auch durch die Hinzufügung der spätmittelalterlichen Neustadt (1348, gleichzeitig mit der ältesten mitteleuropäischen Universität von Kaiser Karl IV. gegründet) und durch die späteren Zubauten aus der Renaissance- und Barockzeit in seiner Struktur nicht verändert, sondern immer nur bereichert worden ist.

Unübersehbar allerdings, daß der böhmische Barock, besonders in den Kirchen und den großen Palais des Adels, nicht die Heiterkeit des süddeutschen besitzt, daß er als gegenreformatorisches Propagandamittel des mit der römischen Kirche verbundenen Habsburger Kaisertums zu verstehen ist. Mag das herbstliche Prag mit seinen satten Farben und der tieferstehenden Sonne als „Goldene Stadt“ gesehen werden — der nur spärliche, dazu fahlere April läßt andere, in ihrer Frische nicht weniger eindringliche Reize erleben.

Das geschlossen erhaltene Stadtbild trug dazu bei, daß die Umwege der stalinistischen Architektur, die in manchen anderen Städten des Ostblocks zu sehen sind, in Prag vermieden werden konnten. Doch steht noch, als unvermittelt über große Terrassen erscheinend, jenseits der Moldau der Sockel, von dem ein Standbild Stalins auf das ehemalige Getto und die Altstadt geblickt hat. Doch die einförmigen Neubaubetriebe mit langen und hohen Wohnblöcken aus typisierten Serienbauteilen liegen weit außerhalb der Stadt — sie bilden eine ganz andere Welt, die mit dem alten Prag nur wenig zu tun hat.

Podle výzkumu, který uskutečnil Galupův ústav pro výzkum veřejného mínění 32 milióny Američanů věří v pravdivost horoskopů a vůbec v astrologii. V současnosti na 1200 amerických novin a časopisů přináší pravidelně horoskopy na jednotlivá období.

Čtyři tisíce let staré bláhové destičky a klínový písmem prozradily antické jezdectví. Když archeologové pracně rozluštili élešné záznamy, vyjevilo se, že jde o daňové přiznání babylónských obchodníků, které daňový výběrčí revidovali a opravovali, aby zabránili daňovému úniku falešnými záznamy o příjmech.

Aufgespießt

„Bei der ersten schickt mich die rabbinische Stellenvermittlung in eine Zimmerflucht im Wa.sorf-Astoria, um dem Vizepräsidenten einer Südstaatengemeinde meine Aufwartung zu machen. Nachdem ich gesagt habe, wie es mich freut, ihn kennenzulernen, was sich rückwirkend als meine größte Lüge des Tages herausstellt, läßt mich der Mann im Vertrauen wissen, er sei nach New York gekommen, um die Nominierung jenes großen Staatsmannes zum Präsidentschaftskandidaten sichern zu helfen, der in dieser gefährlichen Stunde des schleichenden Kommunismus, gestufter Einkommensteuern, sich vermehrender Sexualunholde, Verbrechen auf den Straßen und/oder der Auflehnung der Neger so dringend gebraucht werde; der einzige, der Amerika die Freiheit erhalten könne und dem Dollar die Stabilität, indem er die Wohlfahrtsunterstützung beschneide und den Roten und der Berkeley-Universität den Marsch blase, denn er sei furchtlos und hochherzig und nicht einer dieser Klugscheißer von der Ostküste. Und der Vize sprach von keinem anderen als, was nicht schwer zu raten war, dem ehemaligen Filmschauspieler Ronald Reagan.“

War es meine Schuld, daß ein unbeabsichtigter Lachanfall einen kleinen Schluck Whisky aus meinem Mund ins Gesicht meines Gastgebers beförderte? Du heiliger Kanonendonner, Ronald Reagan wurde ja nicht einmal für einen Oskar nominiert!“

Aus dem Buch „Der Himmel sei uns gnädig“ von Herbert Tarr aus dem Jahre 1968.

★

Seite 4, 3. Absatz, 8. Zeile

Streichen: „Solidarität der öffentlichen Finanzen“

Einsetzen: „Solidität der öffentlichen Finanzen“

Begründung: Die neue Formulierung drückt die gegenwärtige Zielorientierung unserer Partei besser aus, als die alte.

Änderungsantrag zu den „Beiträgen des U₁-Bezirks Bremen-Ost zum Bremen-Plan 1984 bis 1987“

Tötete Tierschützerin Katzen?

HAMBURG, 2. Mai (dpa). Schwere Vorwürfe erhebt der neue Vorstand des Hamburger Tierschutzvereins gegen die vor einer Woche abgewählte alte Vereinsvorsitzende: Das bisherige Vorstandsmitglied Leonore Carsten soll mit Wissen des übrigen Vorstandes in den vergangenen vier Jahren insgesamt 6000 Katzen getötet haben. Das berichtete der neue stellvertretende Vereinsvorsitzende Reiner Köhnke der dpa am Montag. Frau Carsten räumte auf Anfrage ein, Katzen „eingeschláfert“ zu haben, die Zahl 6000 sei jedoch weit überhöht.

Nach Darstellung von Köhnke hatte Frau Carsten zusammen mit einer Angestellten des Tierschutzvereins im gesamten Hamburger Stadtgebiet Katzen zunächst mit Futterbrocken geködert und einige Tage später in Katzenfallen gelockt. Dann seien die Tiere mit einer Injektion getötet worden.

LILINKA JE VE FFH, NE?

„Obžalovaný, došlo k tomu vloupání tak, jak to popsal pan prokurátor?“

„Ne, ale jeho způsob je takový dobrý.“

Jak vzrostly naše příjmy

[Čtk]: Česká statistická rada pojednala na svém zasedání v Praze kromě jiného i vývoj počtu a složení domácností v České socialistické republice a vývoj jejich peněžních příjmů a vydání v průběhu dvaceti let. V letech 1961—1980 přibývalo v ČSR relativně mnohem rychleji domácností než obyvatelstva. To se projevovalo v nepřetržitě poklesu průměrné velikosti domácnosti. Údaje statistiky životní úrovně domácností dokládají nesporné úspěchy naší společnosti v rozvoji životní úrovně v posledních dvaceti letech. V období 1961 až 1981 vzrostly nominální peněžní příjmy u všech společenských skupin v ČSR více než dvakrát. Na jednoho člena domácnosti činily v roce 1981 u domácností dělníků 19 000 Kčs, u domácností zaměstnanců 21 000 Kčs a u domácností družstevníků rolníků 20 tisíc korun.

Bismarck měl pravdu!

Kancelář Bismarck jezdil rád do sousedního Holandska a znal holandskou mentalitu velmi dobře. Je znám jeho výrok: „V Holandsku se všechno stane, dobré i špatné, ale o deset let později.“ Na jeho slova jsem si vzpoměl, když jsem četl v holandském tisku výstražné zprávy o... Začnu ale raději od začátku.

Do celé západní Evropy jezdí TIR-nákladní vozy. V přístavech v Rotterdamu, Amsterdamu či Ymuidenu můžete denně vidět poznavací značku CS, ale také DDR či SU. Před vánocemi přejeely čtyři sovětské nákladní obě holandské hranice u Arnheimu s určením nákladu pro Rotterdam. Vzdálenost necelých 120 km. Samo dopravované zboží vzbudilo zájem některé chytré hlavičky. Ze by jeli ze Sovětského svazu tisíce kilometrů do Rotterdamu s rašelinou? No, no... Ale co bylo opravdu podezřelé — oněch 120 km jely tyhle nákladáky plné čtyři dny!

Ceskoslovenský emigrantský tisk upozorňoval již před řadou let na to, co po důkladném sledování a šetření vypátrali příslušní pracovníci holandského ministerstva vnitra: Jeden ze „šoférů“ sovětského TIR-u prokazatelně příslušník KGB, v jiném voze seděl důstojník tankových jednotek, kterého enormě zajímaly holandské dálnice a vojenské terény vojsk NATO. Nikdo mu v tom — samozřejmě a nepochopitelně — nebránil. Je to opravdu k nepochopení, protože ti lidé se pohybovali v místech, která jsou oficiálně zakázána pro vojenské atašé východních zemí! Další „šofér“ byl přistižen, když měřil hloubku holandských kanálů a řek.

Není neznámo, že centrum sovětských posádek vozů TIR je v hotelu „Post“ v Terneuzenu, tak jako centrum posádek čs. vozů je v hotelu v Beeku blízko německých hranic.

Podle zprávy Reuterovy kanceláře ani Rakousko a Švédsko nejsou podobných návštěv ušelfeny. Tam byly na palubě sovětských vozů objeveny odposlouchávací aparatury. Není tedy div, že Švédsko v minulých dnech vypovědělo dva funkcionáře sovětské ambasady ve Stockholmu a dalšího Rusy bez diplomatického statusu. Tato trojice se zabývala ilegálními praktikami sbíráním informací, které na žádný pád nebyly určeny nepovolaným uším.

Ze už i Holanďané se pomalu probouzejí ze svého důvěřivého spánku svědčí nápadná zpráva v největších novinách země, v „Telegraaf“, ve které se říká, že čs. historik prof. Jan Mlynář, který je též podepsán na „Chartě 77“, mohl opustit Československo a odjet do Bavorska. Důvod, proč prof. Mlynář musel opustit republiku, je, že napsal publikaci o sudetských Němcích. V Bavorsku byl uvítán šachistou Pachmanem...

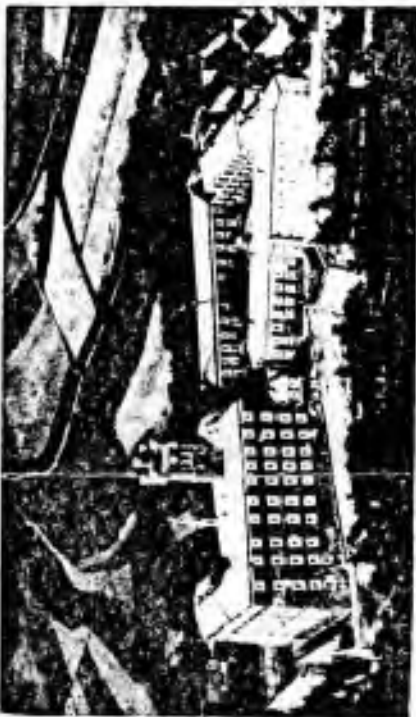
Ještě při jedné zprávě se odvolávám na Bismarckův výrok. Kongres holandských komunistů odhlasoval a přijal nový kurs partaje: odklon od marx-leninismu, „který je přežitý a nemá dnešku co říci“, jak stojí ve zprávě ze zasedání, zrušení styků s čs. a polskou komunistickou stranou a navázání kontaktů s „Chartou 77“ a se „Solidaritou“. (Však jim také Rudé právo dalo „do těla“!) V zápětí nato vplula do tohoto kurzu i belgická komunistická strana. Tyhle skutečnosti jsou výjimkou Bismarckovy zkušenosti. Jen víc a větší kapky!

Bohužel — která příslušná západní organizace věnuje pozornost tomu, co se píše v emigrantských novinách? A to nejsou zprávy z větru. Je to opravdu škoda, že nebylo více snahy, snad až tvrdosti, přesvědčit pány ministerské pracovníky západních zemí, aby tento tisk nepodceňovali!

2. KRAJINOVÉHO TISKU.

Záloha na rozvod?

Reklamní prospekt jedné z advokátních kanceláří v Los Angeles, která tvrdí, že bojuje o zákazníky, hlásá: Snoubenci, kteří vstupují do manželství, nabízejí vám rozvodový proces s dvacetipěti procentní slevou, složte-li už nyní zálohu! Tento prospekt firma předává novomanželům a tak obvyklé města říkají a ironii „Brzy bude možné rozvést se dříve, než člověk vstoupil do manželství“.

Mírov / na obrázku vlevo / a Eory u Plzně, známé věsnice z 50. let, jsou symbolem ukrutnosti čs. komunistických mocipánů. V obou věznicích a v několika dalších byly vězněny tisíce politických vězňů, včetně vojáků a letců 2. světové války. Nezapomínejte!

LA FIDOVAN, CO ?

USA: Castro ist ein Dealer

MIAMI, 2. Mai (APF). Die USA haben dem kubanischen Staatspräsidenten Fidel Castro formell vorgeworfen, hinter dem Schmuggel von Rauschgift in die Vereinigten Staaten zu stehen. Wie der für inneramerikanische Fragen im Außenministerium zuständige James Michel am Wochenende vor einem Gericht in Miami aussagte, haben Ermitt-

Bestseller v Itálii

Na olásku, která knihu se v Itálii těší největší oblibě, odpoví krátkými knižními a knihkapes bez váhání: „Kuliční válka“ a „mánil chovet se a stá-“ Jde o publikaci vydanou už před více než desítkami lety, která se od té doby vydává téměř každým rokem v ohromných nákladech znovu a znovu — a přesto nabídka stále nestíhá pokrýt poptávku. Kniha má převážně i v jiném slova smyslu: Je nejčastěji sežutou knihou ve veřejných učtárnách.

TASS: Hitler-Tagebücher sind schmutzige Fälschung

MOSKAU, 1. Mai (AP). Als „schmutzige Fälschung“ mit dem Ziel, den Faschismus zu fördern, hat die amtliche sowjetische Nachrichtenagentur TASS am Wochenende in einer ersten Stellungnahme die angeblichen Hitler-Tagebücher bezeichnet, die das Hamburger Magazin „stern“ veröffentlichen will. „Die demokratische Öffentlichkeit in der BRD betrachtet die dieser Tage in der westdeutschen Presse erschienene schmutzige Fälschung als grobe politische Provokation“, heißt es in einem Korrespondentenbericht aus Bonn.

„Eines unterliegt keinerlei Zweifel. Der von der reaktionären BRD-Presse um diese Publikation entfachte Rummel wird in erster Linie von denjenigen betrieben, die bei der Schürung der faschistischen Grundstimmung des Landes mit von der Partie sein wollen, von den Rechtskräften, die schon mehr als einmal Hitlers verbrecherisches Regime gepriesen haben“, heißt es in dem TASS-Bericht.

• Výbor na ochranu medvědů grizzly zřídilo americké ministerstvo zemědělství. Dnes není na území Spojených států, nepočítaje Aljašku, už ani tisíc medvědů grizzly.

Das Tagebuch der Eva Braun

LONDON, 1. Mai (AP). Die britische Sonntagszeitung „Sunday Telegraph“ konterte am Wochenende die Veröffentlichung von Hitlers Tagebüchern in der „Sunday Times“ ironisch mit einem „Tagebuch der Eva Braun“, um „im Geist der Zeit eine Exklusivgeschichte zu veröffentlichen, die alles andere in den Schatten stellt“. Das „Tagebuch“ ende im April 1945 mit der Eintragung, Propagandaminister Josef Goebbels habe Hitler mit der Zeitungsschlagzeile aufzurichten versucht: „Churchill zur Kapitulation bereit.“ „Für eine Weile war Adolf wieder der alte, aber ich werde den Verdacht nicht los, daß es eine Fälschung war“, laute die letzte Zeile.

Na aukci ve slavném Dorotheum v Vídní se dost často objevují staré nápoje a zájem o ně je pořád velký. Podle zásady Dorotheum je k aukci přijímán pouze nápoj starší deseti let. Před nedávnem byla prodána láhev veltlínského z r. 1946 za 500 dolarů a francouzské šampaňské z r. 1894 za — tři tisíce dolarů.

x) údaj zůstal

In der Schweiz wird gegen die sowjetische Nachrichtenagentur ermittelt

Das schätzungsweise 20jährige Mädchen stand etwas außerhalb von Bern an der Autobahnauffahrt und versuchte, per Anhalter heim nach Zürich zu fahren. Im Wagen eines Ostschweizer Geschäftsmannes wurde die Autostopperin gesprächig. An der großen, nationalen Friedensdemonstration in der Schweizer Bundeshauptstadt habe sie eben teilgenommen, zusammen mit rund 40 000 Menschen. Und weil sie nun per Auto kostenlos heimreisen könne, habe sich der Tagesausflug mehr als gelohnt: „Zu meinen fünf Franken Taschengeld, die ich ausbezahlt bekam, bleibt mir nun auch noch der halbe Spesensatz für das Bahnbillett.“

Dieses Autobahngespräch vom 5. Dezember 1981 wurde bei der Schweizer Bundesanstalt zum Mosaiksteinchen. „Bern“ ermittelte nämlich seit Jahren schon auf wenig ergiebigem Gebiet. Man suchte Hinweise und vielmehr natürlich Beweise für die begründete Vermutung, daß die Mitarbeiter des Hauptstadt-Büros der sowjetischen Nachrichtenagentur „Nowosti“ noch ganz andere Aktivitäten entfalten, die nicht mit Informationsstätigkeit zu vereinbaren seien. An mehr oder weniger eindeutigen Anzeichen dafür fehlte es zu diesem Zeitpunkt eigentlich nicht. Am Flughafen Genf-Coltrin hatte die Polizei ein geplatztes Paket aus einer Aeroflot-Maschine sichergestellt. Inhalt: Flugblätter für eine geplante Demonstration gegen das Kernkraftwerk von Kaiseraugst bei Basel. Die Sendung soll ursprünglich für Nowosti in Bern bestimmt gewesen sein.

Aufgrund vieler teils harmlos wirkender Kleinigkeiten, aber auch aufgrund von systematischen Überwachungen kam die Berner Bundesanwaltschaft Ende dieses Jahres zum Befund: „Das Nowosti-Büro in Bern hat sich seit dessen Bestehen nicht nur mit den ihm zugedachten Informationsaufgaben befaßt, sondern als eigentliche Desinformations-

Subversions- und Agitationszentrale gedient.“ Noch eine Woche bleibt dem 53jährigen Sowjetbürger Alexej Dumov, „Direktor für die Schweiz der Nachrichtenagentur Agentswo Petschati Nowosti“, kurz APN genannt, um seine Büros am Wildhainweg in Bern zu räumen. Die Schweizer Regierung will „vorläufig“ Nowosti-Leuten keine Aufenthalts- und Arbeitsbewilligung mehr erteilen, der „Laden“ wurde geschlossen.

Bereits nach Moskau „in Urlaub gefahren, aus dem er nicht mehr zurückkehren wird“, wie von sowjetischer Seite offiziell verlautet, ist der Diplomat und Erste Botschaftssekretär Leonid Owtchinnikow. Seit dem 10. November 1977 wirkte der für Presse und Propaganda zuständige Mann in der Eidgenossenschaft. Gegenüber Nowosti und Dumov konnte er als weisungsberechtigter Vorgesetzter auftreten, seine Frau bearbeitete halbtags Manuskripte im APN-Büro, das keine 200 Meter neben der Schweizer Zentralstelle für Gesamtverteidigung (Koordinationsstelle für Ernstfallsituationen) und in direkter Nachbarschaft zum Schweizer Nationalfonds für die Förderung der wissenschaftlichen Forschung lag. „Fortgesetzte gravierende Einmischung in innerschweizerische Angelegenheiten“ warf Außenminister Pierre Auberts Staatssekretär Raymond Probst dem Sowjetbotschafter Wladimir Sergejewitsch Lawrow per Protestnote vor, das und nicht viel anderes sei das Handwerk der Nowosti-Leute gewesen.

Wenn alles so lief, wie es die Bundesanwaltschaft in ihren Akten darstellt, dann hat sich Moskau in Bern ganz zielbewußt in alle wichtigen politischen Angelegenheiten sehr direkt eingemischt. Owtchinnikow dürfte die Aufträge erhalten und weitergegeben haben, Dumov überwachte die Ausführung — und zwei Schweizer Journalisten, die beiden vollamtlichen APN-Redakteure Martin Schwander (34) und

Philip Spillmann (35), Mitglieder der Schweizerischen Partei der Arbeit (PDA/Kommunisten), hatten die Arbeit zu leisten. Strafrechtlich sehe man noch nicht ganz durch, berichtete Justizminister Rudolf Friedrich der staunenden Nation am Radio. Schwander und Spillmann hätten im wesentlichen als einheimische Helfer nur von ihren Bürgerrechten Gebrauch gemacht, Kundgebungen organisiert, Unterschriften für Petitionen gesammelt, Wehrdienstverweigerer beraten und Teile der schweizerischen Friedensbewegung beeinflusst. Doch man kläre weiter ab: zum Beispiel den Vorhalt, die Nowosti-Redakteure seien auch als Ausbilder für den Bau von Molotowcocktails bei „paramilitärischen Übungen“ dabeigewesen und hätten „Jugendliche ideologisch geschult und kriminalisiert“.

Ganz und gar unbegründet sei die Schließung des APN-Büros Bern, reklamierte gleichentags die sowjetische Botschaft in der Schweiz. Schwander und Spillmann ihrerseits faßten die Vorwürfe so zusammen: „Purer Unsinn.“ Als politische Aktivisten und engagierte Eidgenossen des extrem linken Spektrums, so Schander, hätten sie eben „aus ganz persönlichen Gründen“ bei Demonstrationen und Jugendkrawallen mitgemischt und organisatorische Schützenhilfe durch Verfassen von Flugblättern, Beschriften von Transparenten und dergleichen geleistet. Die Schweizer Regierung versteht diese „nach außen nicht erkennbare Rolle“ Moskaus bei der Beeinflussung der politischen Willensbildung mit Hilfe einheimischer Agitatoren als „klare Einmischung in innerschweizerische Angelegenheiten, Verletzung der schweizerischen Souveränität und Beeinträchtigung unserer Beziehungen zu anderen Staaten“. Schwander und Spillmann haben derweil ganz andere Sorgen: „Es dürfte nicht einfach werden, einen neuen Job zu finden...“

Zehn Dollar und ein Aufsatz

WOODSTOCK, 2. Mai (AFP). Weil es keinen Käufer für seine Gemischtwarenhandlung fand, hat das Ehepaar Merrill aus Woodstock im US-Stat New Hampshire jetzt das Geschäft für 10 Dollar (24 Mark) zum Verkauf angeboten. Die beiden hatten seit zwei Jahren vergeblich versucht, den Laden zu seinem normalen Wert von 260 000 Dollar loszuwerden. Als sich kein Käufer meldete, kamen die Eheleute zu dem **Schluß: "Leute, die 260 000 Dollar bezahlen können, wollen nicht arbeiten."** Um ihre Einlage nicht ganz zu verlieren, organisierten die Besitzer einen Wettbewerb, dessen Sieger das Geschäft mitsamt dem vollen Warenlager und den dazugehörigen Etagenwohnung erhalten soll. Den Konkurrenten wurde zur Auflage gemacht, neben zehn Dollar Teilnahmegebühr einen Aufsat zu dem Thema abzugeben: "Warum ich das Geschäft der Merrills kaufen will." Gewinner wird derjenige, dessen Darstellung von dem Paar als "grundatürlich" eingestuft wird. Die Verkäufer hoffen auf nicht weniger als 26 000 Bewerber, wodurch sie dann doch noch zu ihrem Geld kämen.

● **Círou náhodou** byly při stavebních pracích v severní Číně objeveny hluboko v zemi tři dvoumetrové kamenné sochy Buddhy, jejichž stáří odhadují archeologové na 1400 let.

Gott & Geld Er weint woku...

● V Pekingu se konalo slavnostní shromáždění ke 100. výročí narození J. Haška. Shromáždění uspořádala Čínská lidová společnost pro přátelství se zahraničím.

Auf ihren Bärenfellen lagen sie, die alten Germanen, und in ihren Fäusten hielten sie riesige Hörner, aus denen sie Met tranken – und Gerstensaft.

Für unsere trinkfesten Vorfahren war Bier aber nicht bloß durststillend, es diente auch als Labsal der Götter, wurde als Opfergabe dargebracht. Wen wundert's da, daß man das Himmelsgewölbe für einen gewaltigen Braukessel hielt? Wenn's donnerte, glaubten die Germanen, daß Gott Thor den „Kessel“ putze.

Als „Erfinder“ des würzigen Gebräus gelten die Ur-Kulturvölker im Nahen Osten: Die Sumerer zwischen Euphrat und Tigris und die Ägypter am Nil bauten vor mindestens 6000 Jahren schon Gerste und Weizen an. Und seit es Brot gibt, gibt's auch Bier. Denn als der Mensch lernte, Getreide zu mahlen, da war der Weg zum „flüssigen Brot“ nicht mehr weit.

Bierbrauen war früher keineswegs Männersache. Wie das Brotbacken blieb es den Frauen überlassen.

Die Götter liebten es

Die Frauen brauten es

Bier

Es ist so alt wie das Brot

Gelang ein Sud besonders köstlich, lud die Dame des Hauses ihre Nachbarinnen ein – zum „Bierkränzchen“.

Als Braumeister betätigten sich dann im beginnenden Mittelalter vor allem die Mönche. Erstaunlich der Bierverzehr der frommen Brüder: Je Klosterinsasse wurden täglich bis zu fünf Maß gezapft!

Gambrinus – er ist Schutzpatron der Brauer

Das A-Bier-C

■ Zu unterscheiden sind: Vollbier, Starkbier und Schankbier. 98 Prozent der in der Bundesrepublik getrunkenen Biere sind „Vollbiere“ (Alkoholgehalt: knapp 4 Prozent); dazu gehören Pils, Export, Märzen, Alt, Kölsch und Weizenbier. Bock und Doppelbock sind Starkbiere (5 Prozent Alkohol). Berliner Weiße ist eines der leichten Schankbiere (Alkohol: 2,5 Prozent). Auf die Dauer des Gärprozesses weisen die Begriffe „obergärig“ und „untergärig“ hin. Diätbier hat einen reduzierten Kohlehydratanteil. „Alkoholfreies“ Bier enthält nur 0,5 Prozent Alkohol. Mit 1,5 Prozent ist ein Bier „alkoholarm“. Malzbier wird – außer in Bayern und Baden-Württemberg – mit Zucker hergestellt.

Kolik dní jsme prostopali

(čtk): Zprávu o vývoji pracovní neschopnosti pro nemoc a úraz v roce 1982 projednali včera v Praze členové správní komise České správy nemocenského pojištění. Vyplynulo z ní, že v hodnoceném období dosáhlo v ČSR průměrné procento nemocnosti výše 4,33, což je o 0,04 více než v roce 1981. Nejvíce – o 26 699 – se zvýšil počet případů zánětů a poruch žaludku. Jinak nedošlo v příčinách pracovní neschopnosti k podstatným změnám. Prostopáno bylo zhruba 77 194 000 kalendářních dnů, tedy o 796 000 více než v roce 1981. Jedno onemocnění trvalo v roce 1982 průměrně 17,2 kalendářního dne, tj. o 0,09 méně než v roce 1981. Vyšší než republikový průměr absence pro nemoc a úraz zaznamenaly kraje Severomoravský, Středočeský a hlavní město Praha. Na programu jednání byla také informace o plnění rozpočtu nemocenského pojištění pracovníků v ČSR v předcházejícím roce. Celkové výdaje nemocenského pojištění pracovníků dosáhly 16,3 miliardy Kčs. Ve srovnání s rokem 1981 vzrostly o 1,3 miliardy Kčs, zejména vlivem zvýšení příspěvku na děti, mateřského příspěvku a úpravou dávek nemocenského pojištění pro pracovníky v hornictví.

RACI JESTE ŽIJÍ, i když v řekách téměř vyhnuli. Každý jedinec žije jako samotář pod kamenem jen v horských potocích, kde se ještě zachová čistá voda. Raci patří totiž k nejcitlivějším bioindikátorům, kteří reagují na sebemenší zhoršení chemického složení vody. O rozšíření teritoria raků se nyní pokoušejí olomoučtí sportovní rybáři. Malou kolonii vysadili do horního toku Přemyslovského potoka.

(mv)

V MABLEBNĚM KOUTU JIŽNÍ MORAVY – ve Strážnici na Hořonínsku – se včera vdala populární zpěvačka Helena Vondráčková. Její manžel se stal Helmut Stokel, hudebník z Berlína (baskytarista skupiny ETC, doprovodějí Franka Schöbela).

Weshalb der Gerstensaft so gesund ist

■ Mediziner schätzen die „inneren Werte“ des Bieres: vor allem lebensnotwendige Vitamine, Hormone, Mineralstoffe und Spurenelemente wie Natrium, Kalium, Calcium, Magnesium, Phosphorsäure, ferner Eisen, das Fluor zum Schutz unserer Zähne und den wichtigen Aufbaustoff Eiweiß.

Bei Nierenkranken beispielsweise dient Bier zur Gewebentwässerung und zur besseren Durchblutung. Es mobilisiert bei Sportlern zusätzliche Kraftreserven, beschleunigt die Sauerstoffaufnahme und stärkt die Lungentätigkeit, verkürzt die Regenerationszeit, sorgt für schnellere Reaktionen, mehr Ausdauer, bessere Konzentration. Bei alten Menschen regt es die nachlassende Produktion der Magensäure wieder an und trägt zur Blutbildung bei.

Neuerdings weiß man auch: Bier schützt vor Herzinfarkt!

Der Kampf der Brauer um die Reinheit

■ Empört sind sie, die deutschen Bierbrauer! Über das, was ihnen demnächst die EG-Kommission in Brüssel zumuten will. Das „Reinheitsgebot“ soll aufgehoben werden, jene älteste heute noch gültige lebensmittelrechtliche Vorschrift. Der Bayernherzog Albrecht IV. erließ sie im Jahre 1487. Demnach darf Bier nur aus Gerste oder Weizen, Hopfen, Wasser und Hefe gebraut werden.

Mit Stolz weisen die Brauer auf diese Tradition hin. Sie bieten eine biologisch absolut saubere Ware an, hundertprozentig reine Natur. Und jetzt soll bald alles anders werden. Demnächst nämlich wird's – nach einem Urteil des Europäischen Gerichtshofs – möglich sein, Biersorten bei uns zu verkaufen, die unter anderem Säuren, Enzyme, Gerbstoffe, Antioxidantien und Schaumstabilisatoren enthalten. Alles chemische Zusätze, die viele Freunde des Gerstensaftes schaudern lassen. Kein Wunder, daß die deutschen Brauer „schäuf-

Karlón z vodních řas

(av): Způsob výroby Karlónu z říčních řas navrhl v Indonésii. V zemi existuje již pokusná továrna, která využívá této suroviny. Ke zhotovení tuny takového Karlónu, který se vyrovná svým vlastnostmi běžnému, je třeba dvou tun vysušených řas, které hojně rostou v místních vodách, a tek je surovina zcela zdarma.

V Bogorě, hlavním městě Kolumbie, otevřeli před lety pozoruhodné muzeum zlata. Do sbírek bylo zařazeno přes jedenáct tisíc uměleckých a řemeslnických výrobků ze zlata, ale výhradně vytvořili indiánské kultury z XVI. století. Muzeum expozice shromážděvali plných třicet let.

Slavná americká modelka Cheryl Tiegsová prodala svou kůži za 1,5 milionu dolarů. Právo na její kůži, nos a oči má nyní jedna tvůrce na knemolku a plně začala pábat modelky využívat pro reklamu svých výrobků. Její vlasy si už před časem koupila jiná firma vyrábějící šampóny.

V severních oblastech Sovětského svazu žije zhruba asi 3,2 milionu sobů domestikovaných a asi jeden milion jich žije volně, divoce v přírodě. Jsou to tedy asi dvě třetiny těchto zvířat na celém světě. „Koráby tundry“ – jak jsou někdy tato zvířata nazývána, jsou nenasytné užitélní tvůrce. Slouží jako tažná zvířata, jejich maso je velice chutné, využívá se jejich kůže i pazouky.

Die Bundesregierung hat zugesagt, alle Rechtsmittel auszuschöpfen, damit das „Reinheitsgebot“ erhalten bleibt.

Zum Aussuchen

Hat der bayerische Ministerpräsident Franz Josef Strauß (CSU) Informationen, die er für so wichtig hielt, daß er den für den Fall Rudolf Burkert zuständigen Oberstaatsanwalt Popken (Verden) am 26. April telefonisch von der Einstellung der Ermittlungen abhielt, verzögert weitergegeben? Innerhalb von fünf Minuten lieferte der Chef der bayerischen Staatskanzlei, Edmund Stoiber, am Donnerstag zwei Versionen:

Stoiber 17.40 Uhr

Am Donnerstag um 17.40 Uhr sagte Stoiber in einem Telefoninterview gegenüber Radio Bremen („Die Zeit im Funk“) unter anderem:

Frage: Können Sie uns denn wenigstens sagen, wann Herr Strauß diese Informationen bekommen hat?

Stoiber: Diese Information? Nach dem 10. April, nach dem Todesfall, und zwar einige Tage danach.

Frage: Nun könnte man ja sagen, daß hier Informationen verzögert weitergegeben worden sind...

Stoiber: Nein, ich meine, die Informationen, die Herr Strauß in dieser Eigenschaft bekommt, die gibt er mit Sicherheit weiter an die zuständigen Stellen. Daß er hier direkt diese Informa-

tionen an Herrn Popken gegeben hat, das hing, wie ich gesagt habe, ja nur mit diesem Telefonanruf zusammen, der aus anderen Gründen an sich initiiert worden ist. Die Informationen, die Herr Strauß sonst bekommt, die gibt er weiter oder er gibt sie nicht weiter. Das entscheidet er selbst, je nachdem, wie wichtig er diese Informationen hält.

SKORO JAKO 2 DINOBRAZU!

Aufgespießt

„Helmut Schmidt ist noch stellvertretender Vorsitzender, einer der beiden der SPD. Er bleibt Bundestagsabgeordneter, und jeder, der seinen Terminkalender auch nur auf Abstand etwas mitverfolgt, wird mir zustimmen, wenn ich sage, er hat noch einiges vor, er schaut sich um in der Welt und wird sich sicher auch zu Hause von Zeit zu Zeit deutlich zu Wort melden.“

„Helmut Kohl und ich kennen einander relativ gut, und wenn das was nützen kann in dem ohnehin nicht ganz einfachen Verhältnis Regierung/Opposition, dann würde es mich freuen.“

Der SPD-Vorsitzende Willy Brandt über den früheren und den derzeitigen Bundeskanzler im „Südfunk-Forum“.

Steinzeit fest im Blick

GÖPPINGEN, 1. Mai (dpa). Bundesverteidigungsminister Manfred Wörner (CDU) hat jetzt in seinem Amtszimmer auf der Bonner Hardthöhe einen 10 000 Jahre alten Faustkeil stets im Blickfeld. In einer Fernsehsendung hatte der Minister erklärt, er strebe danach, daß auf beiden Seiten in Ost und West die Waffen abgebaut würden — am besten bis zum Faustkeil. Darauf hatte ein Fernsehzuschauer dem Minister einen Faustkeil aus seiner Sammlung zugeschießt, „damit Sie Ihr Ziel nicht aus den Augen verlieren und damit Sie den Tag X nicht unvorbereitet erleben werden“.

Stoiber 17.45 Uhr

Am Donnerstag um 17.45 Uhr sagte Stoiber gegenüber dem Norddeutschen Rundfunk, Studio Oldenburg („Echo des Tages“):

Frage: Die Frage, die offen bleibt und die mir noch nicht beantwortet scheint: Warum erst in einer solch späten Phase der Ermittlungen der bayerische Ministerpräsident seine

Informationen an die Staatsanwaltschaft weitergegeben hat und nicht gleich, als der Verdacht auftauchte, der Bundesbürger Burkert könne durch Gewaltanwendung ums Leben gekommen sein.

Stoiber: Ich hab' ja gesagt, daß diese Informationen, die er hier hatte, diese Informationen hat er ja nicht am 10. oder 11. April bekommen.

Frage: Wann hat er sie denn bekommen?

Stoiber: Das weiß ich nicht genau. Ich meine also, jedenfalls in relativer Nähe zu dem Telefonanruf.

Frage: Was heißt da relativ?

Stoiber: Das weiß ich nicht. Ich meine, also, am Dienstag hat er mit Herrn Popken gesprochen. Ob er die jetzt am Sonntag oder Montag oder am Samstag bekommen hat, das entzieht sich also jetzt meiner Kenntnis.

Essen Sie doch mal Bier!

der Flüssigkeit aus der Dose, die Sahne und das Bier dazugeben und alles zusammen etwa zwanzig Minuten sacht schmoren lassen. Die Sauce zum Schluß pikant abschmecken und mit den in einer trockenen Pfanne gerösteten Mandelsplittern vermischen. Wir wünschen Ihnen guten Appetit!

DANK!

ter, Paprikapulver, 1 Eiweiß, Mehl, 1 Dose Champignons, 1/8 Liter süße Sahne, 1/8 Liter Bier, 100 g Mandelsplitter. Das Fleisch zunächst in feine Streifen schneiden, die Fleischstücke in dem Fett anbraten, Salz, Pfeffer, Paprikapulver und Mehl darüberstreuen und schmoren lassen. Die Champignons mit

Kaum zu glauben, was man am Kochherd so alles aus Bier zaubern kann. Hier etwas besonders Pikantes für Feinschmecker:

Geschnetzeltes 400 g mageres Schweinefleisch 50 g Butter oder Margarine, eine Prise Salz, Pfeffer

Snahy o rehabilitaci nacismu

Padělané Hitlerovy „deníky“

BONN: V Německé spolkové republice panuje v těchto dnech mimořádný rozruch kolem „deníků“ Adolfa Hitlera. Tyto údajné osobní záznamy „vůdce Velkoněmecké říše“ a válečného zločince, který se trestu vyhnul jen sebevraždou, začal otiskovat hamburský týdeník Stern.

■ ZNALCI SE JIŽ VŠEOBECNĚ SHODLI, že Hitlerovy deníky jsou padělek, naposlady v úterý večer v televizní diskusi. Rozruch kolem Hitlerových „deníků“ tak dlouho přetrvával, časopis Stern, který chce zvýšením nákladů vydávat milióny marek, zaplacené za podvrh.

■ PRVNÍ PUBLIKOVANÉ ČÁSTI Hitlerových „deníků“ však potvrzují, že jejich cílem není ani tak zvyšovat náklad Sternu, ale nenápadně očistit Hitlera a jeho nacistickou diktaturu.

■ VEŘEJNOSTI SE VNUCUJE DOJEM, že Hitler byl „mírumilovný člověk“ a dokonce ani nevěděl o nacistických válečných zločinech. Ilustruje to aspt. tvrzení, že Hitler byl informován o cestě, kterou podnikl jeho zástupce R. Hess v roce 1941 do Velké Británie, aby tam „sjednal mír“. Dosud se tvrdilo, že o ni nevěděl.

■ JE JISTĚ, že staří i noví nacisté v NSR takový pohled na Hitlera uvítají a zneužijí k propagandě nového nacismu. Zveřejnění nového pamfletu však zapadá i do dalekosáhlé kampaně západoněmeckých sdělovacích prostředků, které nekriticky a zkresleně informují o německém fašismu. Takové pokusy o rehabilitaci nacismu mají ovlivnit mladou generaci a tím také oslabit protiválečné hnutí v zemi.

Rozruch kolem Hitlerova „deníku“

Paříž: První stránky velkých buržoazních pařížských deníků zdobila včera již druhý den Hitlerova tvář. V sázce jsou velké peníze pro majitele tiskových koncernů. Západoněmecký týdeník Stern totiž tvrdí, že objevil „vůdce intimní deník“, který začne otiskovat tento týden zároveň s francouzským časopisem Paris Match a britským Sunday Times je „deník“ pravý či falešný? Odborníci jsou skeptičtí, požadují řádnou expertizu, ale na jejich názoru nezáleží. Všichni se, jak napsal list L'Humanité, „dopřímají“ myšlenkou, že tento zločinec mohl mít důstojní muka, že mohl trpět pochybnostmi... „Nejsnadnějším svědky pokusu předělat dějiny? Nejde tedy snad o to, aby se mladá generace nedověděla pravdu o nacistických hrůzách a zločinech.“ táže se L'Humanité. Le Matin de Paris, skromněji, přiznává: „kdo to má být sloužit?“

Protisovětské výmysly

Moskva: Na tiskové konferenci ve Stockholmu byla zveřejněna zpráva vládní komise, která vyšetřovala „narušení“ švédských teritoriálních vod cizími ponorkami v říjnu 1982. Ve zprávě se tvrdí, že šlo o šest ponorek, z nichž tři byly tzv. miniponorky s pásovým pohonem. Komentátor TASS J. Ablamov k tomu píše: Komise sice přiznala, že nemá žádné přímé důkazy o národní příslušnosti ponorek, ale brzy nato začala zcela logicky na základě naprosto pochybných důkazů o „objevu“ stopách“ tvrdit, že to byly ponorky sovětské. Tyto výroky jsou zcela nepodložené. Už jen na podzim SSSR oficiálně a autoritativně prohlásil, že poblíž stockholmského pobřeží žádné sovětské ponorky nebyly a nemohly být. Vystává otázka, proč jsou znovu opakovány už jednou vyvrácené výmysly? Nabízí se závěr, že protisovětská kampaň kolem domnělých „narušení“ má poškodit vztahy mezi oběma zeměmi. Kromě toho je jejím úkolem vymoci další dotace na zbrojení. Na obojím málo zájem určité kruhy jak ve Švédsku, tak i v zahraničí.

NA KAŽDÝM ŽPROCHU JE PRAVDY TROCHU, ALE TADY HODNĚ!

Poklady z Etny

Rím: Sicilská sopka Etna nechrání jen lávu, ale i zlato a stříbro. Skupina odborníků odhadla, že v poslední době vychází denně z kráteru dymalického vulkánu mj. 2,4 kg zlata a 9 kg stříbra, 420 tun síry, 300 tun chloru a 360 kg selenu. Vzhledem k tomu, že všechny tyto minerály unikají v plynném skupenství, přišlo až dosud na více než 68 kg zlata a 180 kg stříbra.

Zwel Tage lang hat ein unbekanntes Flugobjekt die Menschen in der Umgebung Nürnbergs beunruhigt und zu Hunderten von Anfragen bei Sternwarten, dem Flughafen, Wetterwarten schickte auch Aufklärungshubschrauber in die Luft, das Bayerische Fernsehen charterte sogar einen Privatjet, um die Herkunft des UFOs zu ergründen. Das bei Tag mit bloßem Auge sichtbare, sehr helle Objekt war, wie der Leiter der Nürnberger Sternwarte, Eckard Pohl, am Donnerstag im Gespräch mit der AP berichtete, am Dienstag morgen westlich von Nürnberg erstmals entdeckt worden und noch den ganzen Mittwoch über, dann aber südlich der Stadt, zu sehen. Am Donnerstag morgen sei es verschwunden.

Selbst ein Privatjet kam dem UFO nicht bei

Pohl sagte, man habe das UFO schon am Dienstag beobachtet, aber nicht weiter beachtet. „Mysteriös wurde es erst, als es am Mittwoch noch da war.“ Daraufhin veranlaßte der Bayerische Rundfunk eine regelrechte Jagd nach dem Objekt. Fernsehredakteur Reinhard Strohn berichtete, er sei am Mittwochnachmittag gegen 15.30 Uhr mit dem Nürnberger Flughafendirektor Helmut Müller-Gutermann in einem gehärteten Lear Jet gestartet. „Wir stiegen auf die Gipfellohe von genau 12.300 Meter. Schließlich entdeckten wir etwa zehn Kilometer südlich von Allersberg das UFO hoch über uns.“ Es sei mit Mühe gelungen, Fernseh-aufnahmen zu machen, aber die Ent-

fernung sei doch zu groß gewesen. „Ich schätze, es war noch einmal so hoch“, sagte Strohn. Er habe keine Ahnung, worum es sich bei dem Objekt gehandelt haben könnte. Es müsse aber sehr groß gewesen sein. Vom Boden aus habe es mit bloßem Auge knapp so groß wie ein Daumnagel gewirkt.

Pohl berichtete, er habe das UFO am Mittwoch nachmittag etwa zwei Stunden lang im Teleskop bei etwa 150-facher Vergrößerung beobachtet. Es habe die Form einer „nach allen Seiten deformierten Pyramide“ gehabt, deren Spitze nach oben wies, und das Sonnenlicht unterschiedlich stark re-

flektiert. Ein besonders heller Reflex sei von einer Zone unterhalb der Spitze ausgegangen. „Der Rest sah wie eine durchsichtige Plastikfolie aus.“ Außerdem schien das Objekt zu rotieren. „An der Spitze habe ich zwei Slangen erkannt, eine dickere und eine etwa doppelt so lange dünnere.“

Nach Angaben Pohls flog das Objekt in etwa 23 Kilometer Höhe. Das ergabe sich aus den Winkelmessungen zweier Wetterstationen. „Aus dieser Angabe und der Vergrößerung habe ich eine Ausdehnung des Objekts von mindestens 100 bis 200 Metern errechnet“, sagte Pohl. Der Sichtkontakt sei am Mittwochabend gegen 20.30 Uhr durch

aufziehende Wolken abgebrochen, berichtete der Astronom. „Am Donnerstag morgen war das UFO dann verschwunden.“

Anfragen bei der Flugsicherung militärischen Dienststellen und Forschungseinrichtungen hätten keinen Aufschluß über das Objekt, möglicherweise einen Versuchsballon, gebracht, sagte Pohl. Er glaube aber doch, daß es sich um ein militärisch oder anderes Forschungsobjekt gehandelt habe, möglicherweise aus einem anderen Land. Nach Auskunft der Meteorologen habe in der fraglichen Höhe tatsächlich etwa zwei Tage lang keine Luftströmung geherrscht. Dagegen könnte erklären, daß sich das „UFO“ nach seinen Beobachtungen in dieser Zeit keinesfalls mehr als 100 Kilometer weit bewegt habe.

BYLO TO UFO TRIDY „THE FLYING GANDER.“

Von den westlich-subversiven Erscheinungen in der CSSR

Prag (dpa). — Wie Pilze sind sie in der letzten Zeit aus dem Boden geschossen: die vielen Diskotheken und Disco-Klubs in der CSSR. Die tschechoslowakische Jugend rockt und poppt wie ihre Altersgenossen im Westen auch. Gefragt ist vor allem Hard Rock westlicher Macht, der selbst in den abgelegensten Provinzstädten aus den vielen Klub-Lokalen tönt. Obwohl die CSSR-Behörden vorschreiben, daß mindestens vierzig Prozent des Musikangebotes aus östlicher oder heimischer Produktion stammen muß, kümmern sich die Disc-jockeys kaum darum. Gespielt wird, was gefragt ist. Und das ist vorwiegend westlicher Rock und Pop.

Manchem Parteifunktionär und Ideologen ist das natürlich ein Dorn im

Auge. Aber im allgemeinen wird die Jugend toleriert, so wie sie ist. In ihrem äußeren Erscheinungsbild unterscheidet sie sich kaum von ihren westlichen Altersgenossen: Jeans, am liebsten aus dem Westen, hochhackige Stiefel, Leder- oder Jeansjacken, abenteuerlicher „Military-Look“ und vor allem, wo es nur geht, Aufwähler und Aufgedrucktes aus dem Westen — von „Miß Dior“ bis zur „University of Oxford“ — sind gefragt. Selbst Jugendliche mit dem „Walkman“, die der Musik aus dem Kopfhörer-Radio versunken lauschen, sieht man in den Straßen immer häufiger, denn das Gerät wird mittlerweile auch in der CSSR hergestellt.

Ein Parteideologe witterte kürzlich gegen diese „westlich-subversiven“ und

„dekadenten“ Modereerscheinungen, und er machte den Vorwurf, daß ausgerechnet noch die eigene heimische Industrie die Aufdrucke und Aufschriften mit westlichen Motiven liefere. Warum müsse zum Beispiel ein Mädchen, das noch nie ein Flugzeug von innen gesehen habe, auf ihrer Tasche die Initialen einer amerikanischen Fluggesellschaft tragen, und warum müßten Schüler und Studenten mit dem Emblem der „University of Oxford“ oder „of California“ herumflaniert, frage der stramme Parteifunktionär in der Parteizeitschrift „Tribuna“. Die Aufschrift „Karls-Universität“ sei doch viel schmucker und treffender; zudem sei die Prager Hochschule um vieles älter und traditionsreicher, meinte der Ideologe.

Es gehe nicht an und zeuge von „politischer Blindheit“, daß mit dem Tragen von Buttons unbewußt westliche Propaganda gefördert werde. Selbst Funktionäre der Parteilugend liefen schon wie „wandelnde Litfasäulen für westliche Unternehmen“ herum.

Solche Kritik ist immer einmal zu hören. Sie deutet angesichts der sonst geübten Duldung auf unterschiedliche Auffassungen in der Partei hin. So wurde in der CSSR im vorigen Jahr gegen den offensichtlich starken Widerstand von Parteideologen eine Aufzeichnung der „Rockpalast“-Sendung des Deutschen Fernsehens ausgestrahlt. Die Gewerkschaftszeitung „Prace“ war damals jedenfalls voller Lob.

Krasy ničí obilí

(av): Podle výpočtů odborníků způsobily krasy v posledních letech v Egyptě velmi značné škody na obilninách pěstovaných v deltě Nilu. Krasy každoročně zničí porosty na obrovských rozlohách a všechny až dosud používané prostředky a opatření proti nim se ukázaly jako neúčinné. Během dlouhodobých pokusů bylo zjištěno, že krasy se velmi rychle přizpůsobují nepříznivým podmínkám, zvykají si na jedovaté látky a dokonce i na radioaktivní záření. Egypt za spolupráce s NSR hledá proto nové prostředky proti těmto škodlivým hlodavcům.

RUSAKI TAKY!

Frauen getraut

Die 25 Jahre alten Niederländerinnen **Ria Bultena** und die 19 Jahre alte **Harmanna Kalsbek** aus Foxhol bei Groningen sind von dem katholischen Priester Antonius Heymans getraut worden. Wie Frau Bultena am Wochenende mitteilte, fand Heymans sich trotz des Widerstandes der kirchlichen Behörden dazu bereit, die Trauung vorzunehmen. Er meinte, daß gegen eine Trauung nichts einzuwenden sei, wenn der Bund von aufrichtiger Liebe getragen werde. (ap)

Božičku, děvu linky...

Ubrigers

- Bier stets frisch trinken. Höchstens für sechs Wochen Vorrat halten, um Einbußen des Geschmacks zu vermeiden
- Flaschenbier nur stehend, dunkel und nicht zu kühl lagern
- In der Tiefkühltruhe verliert es sein Aroma
- Beste Trinktemperatur: 7 bis 9 Grad Celsius, die normale Kühlschranktemperatur

Pioneer 10 přešel dráhu Pluta

Washington: Dráhu nejvzdálenější sluneční oběžnice Pluta přelétá v noci na úterý americká kosmická sonda Pioneer 10 a vydala se za hranice sluneční soustavy. Sonda byla vypuštěna v březnu 1972 k Jupiterovi, jejíž minulá v provinci následujícího roku ve vzdálenosti 130 000 kilometrů. Není je asi pět a půl miliard kilometrů od Země a signály vysílané jejím vysílačem o výkonu pouhých osmi wattů putují na naši planetu několik hodin.

Svědkové formanské slávy

Nenapadný dům v ulici Karoliny Světlé č. 27 (čp. 323), jakých jsou v Praze, hlavně na Starém Městě, desítky. Dnes jeho porád nezdobí nic zajímavého mimo tabulky OPBH, který zde má svůj sklad. Od nepaměti zde býval zájezdní hostinec „U Kuchyňků.“

Sklady OPBH jsou v jedné z jeho tří stál. Dosud se zachovalými mramorovými slaby. Druhé dvě stáje byly již koncem druhé světové války přestavěny na garáž a byt. Nechce se věřit, že zde, uprostřed Prahy, byli ustájeni koně ještě před třiceti lety. Zájezdní hostinec byl od začátku století v majetku rodin Nejedlých a Roubalů. Formani zde nacházeli pro koně ustájení a pro sebe ubytování až do roku 1949. Pak po tři roky měl zde ustájené koně špeditér Manina.

Žijícím svědkem těchto záslých časů je třiaosmdesátiletý Karel Roubal, který v domě bydlí celý svůj život. „Formani, oni sami neradi slyšeli české povozníky, přijížděli zcela pravidelně. Pamatuji na Šípku ze Slaně, Koláře ze Žebráku, Kodetu ze Zdic, Sparce ze Skreje, Trunečka z Unhoště, Matyáse z Kotelce nad Černými lesy a další a další. U nás mohlo být ustájeno až 16 koní. Každý z formanů měl na dvoře své vlastní místo pro povoz,

důr byl průjezd, takže se nemuselo obracet. Bylo zde i zařízení pro zvedání těžkých nákladů, byly to hlavně sudy s petrolejem.“

Ustájení jednoho koně stálo 7 korun, včetně podestýlky. Pokud forman neměl vlastní krmení, mohl zde koupit seno i oves. Často zde byli i kočárové koně, kteří přiváželi své zámožnější majitele do Prahy na nákup.

Karel Roubal vypráví dále: „Zákazníci přijížděli téměř pra-

videlně. Formani s těžkými náklady začátkem týdne. Rozvezli zboží a přitom nakupovali pro venkovské obchodníky hlavně „železné zboží“, což byly lopaty, motyky, sekery, hřebíky, dráty apod. Nikdy se nevraceli s prázdným povozem. Pokud jeli po rovině, byl zapřažen pár a třetí kůň šel za vozem, připínali ho až před kopcem. Vyjet dnešní Vinohradskou třídou při cestě do Kotelce nad Černými lesy nebo kopce u Žebráku, to nabyla s těžkým nákladem malíčkost. V pátek přijížděli s lehkými bryčkami trhovci s drábeži. Ti byli většinou z Libuše, Písnice, Netvořic a jiných míst jižně od Prahy. Brzy ráno odcházeli na trh do Rytiřské ulice, kde měli své stánky. Ihned po trhu odjížděli.“

Ulice Karoliny Světlé se až do začátku našeho století jmenovala Poštovská, protože tudy projížděla pošta, pochopitelně koňská, z malostranské pošty směrem na Vyšehrad a dále do Českých Budějovic. Sám dům U Kuchyňků pochází z 15. století, zadní budovy jsou starší více než 300 let a sklepy jsou snad ještě z románské doby. Dovedeme si ještě představit v pražských ulicích těžké formanské povozy, kočár, nebo bryčky s drábeži, stejně jako vozíky pošty? Dnes už těžko, i když jsme je vidali ještě několik let po válce.

UFO war wohl ein Ballon

NÜRNBERG, 29. April (dpa). Das tagelang beobachtete UFO am Himmel über Nordbayern ist verschwunden und war tatsächlich offenbar ein Stratosphärenballon. Ein Sprecher der Erprobungsstelle der Bundeswehr für Luftfahrigerät im oberbayerischen Mangching bestätigte am Freitag auf Anfrage, die militärische Flugsicherung habe einen Ballon unbekannter Herkunft mit etwa 80 Meter Durchmesser ständig am Radarschirm beobachtet können. Mit einer endgültigen Klärung rechnen die Experten erst, wenn die „Riesen-Plastikhülle irgendwo herunterkommt und aufgefunden wird“.

Anwalt kam im Schlafanzug

BASSUM, 29. April (dpa). Weil er verschlafen hatte und dennoch pünktlich sein wollte, erschien ein Rechtsanwalt im Amtsgericht von Bassum in Niedersachsen im Schlafanzug zur Verhandlung. Die Robe über dem Arm, betrat er den Gerichtssaal. Während der Verhandlung fiel der Langschläfer dann allerdings nur durch nackten Hals und Pantoffeln auf. Nach dem Urteil legte er aber die Robe wieder ab und verließ im Nachhinein das Amtsgericht. Der Jurist versicherte, er habe damit nicht gegen den Verhandlungstermin um 7.30 Uhr protestieren wollen.

TOROTA SEDELA
V PODULIACKAĽH „JÁGER“

NA SMÍČKOVĚ „U JMÍDOV“ BYLA TAKY SPRÁVA NA ZÁJEZDNI
HOSPODA LOVANSKOU OBILKOU A S LEHKEJŠÍ KOLKAMA.

Pomník postavený rybě

Ojedinělý památník stojí v italské obci Littoria. Byl zbudován na počest malé ryby Gambusia (lat. Gambusia affinis var. holbrooki). Co vedlo člověka k tomu, aby tomuto drobnému tvorečkovi věnoval umělecké dílo? Vysvětlení je prosté. Littoria je jedna z obcí, které ve dvacátých letech nově vznikaly na vysušených úsecích známých pontinských bažin — metly Říma.

Snahy o vysušení bažin mají tisíciletou historii. O zúrodnění 750 km² potopených a podmáčených pozemků se pokoušeli už Caesar, Augustus, Traianus a po nich celá řada papežů. Projekt k odvodnění bažin zadal svého času francouzským odborníkům i Napoleon. Když v roce 1928 byly zahájeny práce, musely být vyřešeny dva velmi obtížné problémy.

První, ryze technický, a to jak odvodnit kraj ležící níže než mořská

hladina, vypadající jako obrovský „lavor“, do něhož se od nepaměti shromažďovalo tolik přívalových vod, že celé měsíce ležel pod vodou. Druhý pak nabyl o nic menší. Šlo o to, jak se vypořádat s přenašečem malárie — mračny komárů druhu Anopheles, kvůli nimž noví osadníci odmítali osídlovat odvodněnou půdu.

Tehdy pomohla člověku malá Gambusia, přivezená z teplých vod

Jižní Ameriky. Byla vysazena do všech tůní, starých Mníchův ramen i nově vybudované sítě odvodňovacích kanálů. Rybka, jako přirozený nepřítel komárů, především komářích larev, omezila v rekordní době jejich stavy na únosnou míru.

Je to skutečně ojedinělý příklad spolupráce člověka s rybou a dává podnět k zamyšlení, zda bychom i v jiných případech neměli raději hledat podobná východiska a neřešit vše jen jedovatým chemickým postříkem.

A jak vypadá náš pomník? Inu sama Gambusia, která je „velká“ jen dva centimetry, by se na něm nepoznala, neboť je stonásobně zvětšena, stejně jako impozantní larva komára, kterou promásluje.

LEPŠÍ NEŽ LENINOVÍ,
PROTOŽE BYLA VĚTŠÍ.

Nový úspěch našeho exlibris

(d): V mezinárodní soutěži s názvem exlibris s matematikou se účastnili na Blázně Sabit-Niklas získali překvapivě deset hlavních cen. Českou reprezentaci tvořili Milan Krásl, Pavel Hlaváček, Jaroslav Hrdáček, Dušan Kallav, Herbert Kizsa, Petr Melan, Pavel Pávek, Vladimír Šachánek a Zdeněk Vlach. Každý z těchto umělců má v kataloгу reprodukcí svou jednu soutěžní práci. Před dvěma roky z českých umělců přišli s úspěchem hlavní cenu grófit Karel Zeman a Vladimír Šachánek.

„... nicht in der Lage“

Die Meldung der amtlichen DDR-Nachrichtengeneratur ADN über die Absage des Besuchs des SED-Generalsekretärs hat folgenden Wortlaut:

BERLIN (ADN). Wie bekannt wurde, traf der Leiter der Ständigen Vertretung der BRD in der DDR, Hans Otto Bräutigam, am Donnerstags mit dem Mitglied des Zentralkomitees der SED, Prof. Herbert Haaber, zusammen. Es wurden eine Reihe bilateraler Fragen zwischen der DDR und der BRD besprochen. Im Verlauf des Gesprächs teilte Herbert Haaber dem Leiter der Ständigen Vertretung der BRD in der DDR mit, daß sich der Generalsekretär des ZK der SED und Vorsitzende des Staatsrates der DDR, Erich Honecker, auf Grund der durch die BRD entstandenen Lage in den Beziehungen zwischen den beiden deutschen Staaten, wie sie auch in verschiedenen Pressekommentaren zum Ausdruck kommt, nicht in der Lage sehe, entsprechend der Einladung des Bundeskanzlers die Bundesrepublik Deutschland zu besuchen.

... ist unverständlich“

Die Erklärung des Bundeskanzlers zur Absage Honeckers, die Regierungssprecher Diether Stolze am Freitag vor der Presse in Bonn verlas, hat folgenden Wortlaut:

„Die Bundesregierung hat die Mitteilung der DDR zur Kenntnis genommen, daß Generalsekretär Honecker der Einladung zu einem Besuch der Bundesrepublik in diesem Jahr nicht Folge leisten wird. Die Begründung für diese Entscheidung ist unverständlich. Es ist allgemein bekannt, daß in der Bundesrepublik Deutschland Pressefreiheit besteht. Die Entscheidung der DDR-Führung verbindet sie nicht von der Verpflichtung, die Belastungen abzubauen und sich um die Verbesserung der Beziehungen zu bemühen. Ziel der Politik der Bundesregierung ist und bleibt es, Fortschritte für die Menschen in Deutschland zu erreichen.“

Ozbrojený koníček

(Kryt: Německý samopal, dvě pistole, jednu lateční pistolí a šest útočných noží, to vše bez povolení, přechovával ve svém bytě ve Věrněměřicích na Drážce šlechtický šlechtík K. Tato jeho údajná zbraň byla klasifikována jako nedovolené ozbrojování a proto „šlechtík“ bylo zabýtvno trestní stíhání.

STRÁVITE NĚKDY NOC v bytě svého manžela? nebo: Strávil váš manžel někdy noc u vás? Tyto otázky jsou na dotazníku, který rozeslaly švédské daňové úřady několika tisícům občanek, protože manželské páry, které žijí odděleně mají podstatně nižší daň. Daňový úřad se domnívá, že některé manželské páry „oddělenost“ jen předstírají, aby daně ušetřily.

TOUHA PO SLÁVĚ poseda rodiče desetileté japonské školáčky Juko Simadové. Dovážili ji totiž, aby na lyžích sjela z vrcholu posádné Fudžijamy. Kde sklon spáhu činí v průměru 30 stupňů. Dva kilometry dlouhou a tři minuty trvající jízdu sledovaly televizní kamery a sami komentátoři přenosu zdůrazňovali, že policie tuto „sportovní“ akci vzhledem k lavinovému nebezpečí neúporučovala.

PAN ZDENĚK
BY DOŠEL
ZA TEN
JEHO
ARZENÁL
999 LET!

„Mutterleib-Verleih“ gerügt

LONDON, 28. April (KNA). Als „unmoralisch und mit der medizinischen Ethik unvereinbar“ hat das britische Royal College der Gynäkologen den „Verleih des Mutterleibs“, bei dem eine Frau stellvertretend für eine unfruchtbare Geschlechtsgenosin ein Kind austrägt, bezeichnet. In einer in London veröffentlichten Stellungnahme fordert die Mediziner-Vereinigung ein sofortiges gesetzliches Verbot dieser Methode sowohl bei einer künstlichen Befruchtung als auch bei einer natürlichen Zeugung. Die künstliche Befruchtung einer weiblichen Eizelle durch Spermiosamen sei jedoch ethisch zu rechtfertigen.

Nach Angaben des Gesundheitsministeriums sind im vergangenen Jahr mehr als 80 Kinder nach einer künstlichen Befruchtung in Großbritannien geboren worden. Dabei hätten sich gegenüber natürlich gezeugten Babys keine Anomalien ergeben, heißt es in der Stellungnahme weiter. Aus diesem Grunde sei diese Methode für Ehepaare, die selbst keine Kinder zeugen können, durchaus moralisch verantwortlich. Sie sei auch für ohne Trauschein miteinander lebende Paare zu empfehlen, wenn sich die Beziehung als „stabil“ erwiesen habe.

А ОТСОВЕ?

Fagan blitzte bei Punks ab

LONDON, 28. April (AP). Der Brite Michael Fagan, der im vergangenen Jahr von sich Reden machte, als er zweimal in den Buckingham-Palast eingedrungen war und sich einmal sogar auf das Bett von Königin Elizabeth gesetzt und mit der Monarchin geplaudert hatte, ist jetzt unter die Popsänger gegangen. Am Donnerstag hatte er mit einer Persiflage der britischen Nationalhymne „God save the Queen“ in einem vor allen Dingen von Punks besuchten Londoner Club seinen ersten Bühnenauftritt, der allerdings gründlich danebenging. Fagan wurde von dem Publikum ausgebuht, und einer der Punks mit rosa und blau gefärbtem Haar spuckte ihn sogar an. Wegen des großen Lärms in dem Saal waren nur einige Worte des Liedes zu verstehen, das ursprünglich von der Gruppe „Sex Pistols“ gesungen wurde und von der Rundfunkgesellschaft BBC mit der Begründung, es sei zu aggressiv, aus ihrem Programm verbannt war.

Todesstrafe geächtet

STRASSBURG, 28. April (AFP / AP). Zwölf europäische Länder haben sich für ein generelles Verbot der Todesstrafe auf der Grundlage des Völkerrechts ausgesprochen. Die Bundesrepublik, Österreich, die Schweiz, Belgien, Dänemark, Spanien, Frankreich, Luxemburg, Niederlande, Norwegen, Schweden und Portugal unterzeichneten am Donnerstag in Straßburg ein entsprechendes Zusatzprotokoll zur Europäischen Konvention für Menschenrechte. Es handelt sich um das erste juristische Instrument, das auf völkerrechtlicher Basis die Abschaffung der Todesstrafe für alle Unterzeichnerländer zur Pflicht macht. Doch ist die Bestimmung auf Friedenszeiten beschränkt. Den Ländern, in deren Rechtsgebung die Todesstrafe für Kriegszeiten oder für kriegsbedrohte Perioden vorgesehen ist — wie dies in Großbritannien und Italien noch der Fall ist — steht die Unterzeichnung des Zusatzprotokolls offen.

АТ ЈЕ ОПРАТИ СЛОБИАНУ!

Gesucht: Adolf Eichmanns Plauderton

„An manchen Tagen“, sagt Avner Less vor Journalisten in Hamburg, „habe ich den Mann einfach nicht mehr sehen können.“ „Der Mann“ war Adolf Eichmann, Avner Less ist der vom israelischen Staat abgeordnete Polizeibeamte, der die vorbereitenden Verhöre vor dem Jerusalemer Prozeß 1962 gegen Eichmann führte. Ein paar hundert Stunden lang saßen sie sich gegenüber, der deutschstämmige Jude, dessen Vater 1943 in den Gaskammern von Auschwitz umgebracht wurde („Aber, Herr Hauptmann, das ist ja furchtbar“, entsetzte sich Eichmann, als er das hörte), und der Schreiberisch-mörder, „die kleine Schraube“, wie er sich selbst bezeichnete, der mit seinem organisatorischen Talent die Vernichtungsmaschinerie in Auschwitz und anderen Konzentrationslagern in Gang gesetzt hatte.

Jedes Wort, das sie sprachen, wurde per Tonband aufgenommen, abge-

lichen Sog“. Er hat jetzt die vom Herausgeber Jochen von Lang sowie gekürzten Protokolle erneut bearbeiten können“). Auch der Hamburger Fernsehspiel-Chef Dieter Meichsner verspürte beim Lesen einen „unheim-

Adolf Eichmann im Gerichtssaal.

Avner Less, zu Beratungen nach Deutschland gekommen, möchte v allem den „Plauderton“ wiederfinden, in dem die Verhöre geführt worden waren. Ihm war die dramatische Version Kipphardts, der ihm große emotionale Ausbrüche auf der Bühne unterstellt, so gegen den Strich gegangen, daß er sich über einen Anwalt gegen die weitere Verwendung seines Namens dabei wehrt. Dieter Meichsner aber hat andere Probleme: Er versucht, Bonner Politiker dazu zu bringen, sich die Lesung am Sonntagabend als Zuschauer im Bonner Stadttheater anzuhören. Bisher bekam er fast in Absagen: „Da sind wir noch in Wochenende.“

WALE MA VEREYNOSTI HAJI SLADKY ŽEČI!

Pawlow-Nachfolger Gramow räumt im UdSSR-Sport auf

Drei Monate nach seiner Ernennung zum Sportminister der UdSSR als Pawlow-Nachfolger hat Marat Gramow erstmals seine Handschrift erkennen lassen. Wegen „systematischer Verletzungen der moralisch-ethischen Verhaltensnormen und dem Rückgang des Ausbildungsniveaus wurden neben dem Star-Trainer des sowjetischen Eiskunstlaufens, Stanislaw Schuck (wie bereits gemeldet), auch drei prominente Leichtathletiktrainer fristlos entlassen. Wegen mangelnder Kontrolle der Ausbildung der Nationalmannschaft erhielt Leichtathletik-Generalsekretär Jefimenko einen Verweis, wie die Zeitung „Sowjetski Sport“ berichtet.

Wurde die Entlassung Schuks aus disziplinarischen Gründen vollzogen, so erfolgte der Rauschmiß im Bereich der Leichtathletik offenbar wegen des enttäuschenden Abschneidens der UdSSR bei den Europameisterschaften 1982 in Athen. Betroffen ist der Cheftrainer Politik, der Haupttrainer für die Springer, Krejer, und der Haupttrainer im Mittel- und Langstreckenlauf, Tjurin. Dem Bericht von „Sowjetski Sport“ zufolge löst der Zustand der Leichtathletik in mehreren Sowjet-Republiken ernste Besorgnis aus. Offenbar besteht in der sowjetischen Sportführung auch die Sorge, die Leichtathleten könnten bei der diesjährigen WM in Helsinki und bei den Sommerspielen 1984 in Los Angeles nur mäßig abschneiden. dpa

WATEŽOVAL HLADÝ HOLKY, SODRUH.

Chinesen erfanden das Stricken

Beigaben im Grab einer Adelige aus dem dritten vorchristlichen Jahrhundert in der chinesischen Provinz Hubei nahe dem Jiangse gelten nach einer Meldung der Nachrichtenagentur Neues China als älteste gestrickte Textilfunde. An der Kleidung der vor rund 2300 Jahren Gestorbenen seien gestrickte Bänder entdeckt worden. Der Inhalt des auf dem Gelände einer Ziegelei nahe dem ländlichen Jiangling gelegenen Grabes, überdauerte dank einer luftdicht schließenden Schicht weißen Tons.

Archäologen nannten das jetzt freigelegte Grab ein Schatzhaus alter Seidenweberei. Es sei 200 Jahre älter als das 1972 in der Provinz Hunan gefundene Mawangdui-Grab einer Prinzessin der Han-Dynastie.

Auslandsführerschein ist kein Ersatz mehr

München (dpa). — Autofahrer, denen in der Bundesrepublik der Führerschein abgenommen wurde, können diesen Entzug nicht mehr mit einem ausländischen Führerschein umgehen. Diese „Gesetzeslücke“ schließt nach einer Mitteilung des ADAC vom Montag eine neue Bestimmung in der Verordnung über den internationalen Kraftfahrzeugverkehr. „Fragwürdige Postfachfirmen“, so der ADAC, hätten bis jetzt ausländische Führerscheine für 1000 bis 3500 Mark besonders an jene verkauft, denen die Fahrerlaubnis wegen eines Alkoholdelikts vorläufig entzogen worden sei. Es habe reges Interesse an dieser bis Jahresbeginn „legalen“ Möglichkeit bestanden.

Erlösung und Erlös

FRANKFURT A. M., 25. April (FR). Die Bulle „Aperite portas redemptori“ (Öffnet die Türen dem Erlöser), mit der Papst Johannes Paul II. am 8. Januar aus Anlaß der 1950. Jahrestage der Erlösung ein Heiliges Jahr verkündete, wird von Händlern in Rom offenbar mißverstanden. Öffnet die Türen dem Erlös — so heißt vielmehr ihre Devise. Schon vor Tagen prangerte die vatikanische Tageszeitung „Osservatore Romano“ die immer mehr um sich greifende Vermarktung des Heiligen Jahres durch den Verkauf falscher Münzen rund um die römischen Basiliken an. Als „abartige und unnütze Angebote“ bezeichnete das Blatt in einem Kommentar angeblich auch Glück, Zufriedenheit und Gesundheit bringende Amulette mit dem Symbol des Kreuzes, die in einer italienischen Zeitung offeriert werden.

DEMOKRACIE TAKO DECINÁĽKA.

Aufgespießt

„Wir dürfen es nicht zulassen, daß ein Teil der Wirtschaft heute die Belastungsfähigkeit der Gesellschaft und der Arbeitnehmer testet.“

Ulrich Lang, SPD-Landesvorsitzender in Baden-Württemberg.

„Wir sollten bei allen notwendigen Reparaturen am Sozialsystem nicht vergessen, daß wir einen Staat der sozialen Gerechtigkeit haben wollen und haben müssen. Denn wir dürfen nicht übersehen, daß die Bundesrepublik die letzte Bastion der westlichen Welt gegenüber dem kommunistischen Imperialismus ist.“

Alex Möller, früherer Finanzminister, in einem Interview mit der „Hannoverschen Neuen Presse“.

„Wir können unsere Personalkosten nicht weiter verkleinern auf Gebieten, wo die Maschine billiger und leistungsfähiger ist.“

Wolfgang Starke, Geschäftsführer des Deutschen Sparkassen- und Giroverbandes.

Teure Expräsidenten

NEW YORK, 26. April. Die USA geben jährlich über 26 Millionen Dollar (über 63,1 Millionen Mark) für drei im Ruhestand lebende Präsidenten sowie die Unterhaltung der Bibliotheken von sieben anderen früheren Präsidenten aus. Wie das Magazin „U.S. and World Report“ in seiner neuesten Ausgabe berichtet, erhalten die ehemaligen US-Präsidenten Richard Nixon, Gerald Ford und Jimmy Carter eine jährliche Pension von je 70 000 Dollar (etwa 170 000 Mark).

Nach Darstellung der Zeitschrift werden auch „exotische“, aber legale Ausgaben von Washington beglichen: 4,99 Dollar (12,12 Mark) für das Waschen eines von Fords Autos, 500 Dollar (1217 Mark) für das Öffnen eines Nixon-Aktenschrankes, nachdem der Schlüssel verlorengegangen war, sowie 12 000 Dollar (29 160 Mark) für den Kauf eines orientalischen Teppichs für Carter.

V LIBODENHO PRILUŽNÉ UNIRAJÍ.

Traditionem vystavovatelom na veľtrhu spojitelného zhotí je tiež západonemecká firma Unidior. Která je na našem trhu známá kovovými náramky k hodinkám, jež každé let dodává našemu podnikovi Klenoty. Vzhledem k tomu, že módní trend ve světě směřuje k zlatým řetízům v různých délkách a provedeních, předvádí Unidior letos v pavilónu Z kolekci řetízů v bílém, žlutém a červeném zlatu.

Warnung vor „Schulpillen“

DÜSSELDORF, 26. April (dpa). Der nordrhein-westfälische Sozialminister Friedrich Farthmann (SPD) hat Pharmakonzernen vorgeworfen, in großformatigen Anzeigen „Wundermittel“ zur Leistungssteigerung in der Schule anzupreisen. Den Eltern solle durch diese Werbung suggeriert werden, es gebe „Allheilmittel“ zur Verbesserung der Auffassungsgabe und Merkfähigkeit, kritisierte Farthmann. Statt dessen werde aber gerade bei Kindern schon in jungen Jahren „der schnelle Griff zur Pille“ einstudiert.

redakční pošta

ČERNÉ ODOLÍ

Proč se vypaluje tráva v Prokopském údolí v Praze? Krajina na západ od Hlubočepského hřbitova je černá, spálená, důkazem toho jsou i zuhelnatělé keřky, které vždycky tak krásně bíle kvetly. Přitom jde o chráněná území. Požáry přece škodí té vzácné tamější vegetaci, vzácnému hmyzu, ptáctvu! Proč jsou tam tedy tabule: Poškození přírody a rozdělování ohňů se zakazuje?

D. M., Praha 2

PŘEDNOSTI ČERVENÉ REPY

V jedné páteční příloze LD na stránce pro ženy byl zajímavý článek o přednostech červené řepy. Souhlasím plně s autorem článku, ale chtěla bych upozornit, že zaměstnaná žena nemá vždycky čas na zavařování. Sáhne tedy po zakoupené konzervované červené řepě, ale ouha! Kdokoliv jsem ji doma (od různých výrobců) otevřela, vždycky byla tvrdá jako kamínky. Píám se, co dělají laboratoři konzerváren, nedovedou stanovit potřebnou dobu vaření, nebo nadělávají zvrsky v průběhu vaření, anebo vůbec nevědí, jak má zavařená červená řepa chutnat? Potom je to ovšem velká škoda pro nás spotřebitele. Výrobci ať se proto nedívají, že po špatných zkušenostech opouštějí řepu na regálech.

M. W., Praha 4

NEPŘESLAPOVAT NA MÍSTĚ

V článku „Dobré nápady od sousedů“ dne 10. března se autor zmíní o využívání tramvajových tras v Berlíně k noční přepravě nákladů. Pro příklady však Praha nemusí chodit až do ciziny. Vzpomínám si, že jsem vidával občas přepravovat nákladní železniční vagony po kolejích tramvajové sítě v Košicích. Možná, že jsou u nás ještě další města s obdobnou praxí. Také v jiném ohledu přeshlápne Praha na místě a přitom poučení leží doslova za humny. Chodníky a vozovky se v hlavním městě v mnohých místech střeží ve špně a některé i v bahně. Naproti tomu například v Ostravě jsou chodníky patlík čisté, že děsí nemá pomalu co smývat. Tak tomu bylo ve středním městě i v době provozu nedaleké Zofinské huti. Nebo bude Praha na řešení problému čistoty potřebovat nový výzkumný ústav...?

J. F., Praha 6

OBČANI SI NĚK TRUFÁJÍ!

Za národním umělcem P. Blatným

(tisk): Vlada 898. ministerstvo kultury SSR, Svaz slovenských dramatických umělců a slovenský filmový ústav. Hlubočepský zámeček oznamuje, že dne 23. dubna 1963 zemřel ve věku 72 let národní umělec P. Blatný, nositel Řádu republiky. Řádu práce, leu- řet státní ceny Klementa Gottwalda.

Narodil se 11. prosince 1910 v Senici-Ranské Bytici. Se jménem Pata Blatný se spojila téměř celá historie budování slovenské národní kinematografie. Přední český režisér M. F. a. Blatný v něm oblékal genialní předvedení všichni, který se zasloužil o vytvoření slovenského filmového lá- noutelného činného sloven- ského národního divadla. Slovenské národní povstání nášené vlna tváří práci přímo v privátních bo- lich a přináší nejúplnější dokument z tohoto období. Po filmu „Za slobodu“ po osvobození, se ujímá práce v hraném filmu. Osobní zkušenosti, zážitky v SNP ztvárňuje ve filmech „Víte diary“, „Kapitán Dabek“. Ve filmech „Priebrada“ a „Lazy sa pohli“ P. Blatný cit- litě zaznamenává sociální přeměny naší společnosti. P. Blatný kládí základy slovenského filmu, který bude i nadále z jeho tvorby čerpat své inspirační zdroje. Stal se příkladem angažovaného tvůrce, věrného slu- žebníka socialistické kultury. Telesné pozůstatky ná- rodního umělce P. Blatného budou vystaveny v budově opery SND v Bratislavě dne 29. dubna 1963 od 9.30 hod. Rozloučení se zesnulým bude ve stejný den v 10.30 hod. v budově opery SND a v 11.45 hod. v bra- tislavském krematoriu.

Helsinki ist nicht Moskau

HELSINKI, 27. April (dpa). Ein Film über das Leben des sowjetischen Menschenrechtlers Andrej Sacharow darf nicht in Helsinki gedreht werden. Die Baubehörde der finnischen Hauptstadt hat beschlossen, ein entsprechendes Ansuchen der britischen Gesellschaft Pitus Productions Ltd. abzulehnen. Helsinki und sein historischer Stadtkern hätte nach Überzeugung der Briten die ideale Filmkulisse für den Drehort Moskau abgeben, der aus politischen Gründen nicht in Frage kam. Wie am Mittwoch bekannt wurde, ist es die Stadtverwaltung von Helsinki allmählich leid, den Wünschen insbesondere amerikanischer Gesellschaften zu entsprechen, ihre klassizistischen Gebäude mit roten Fahnen zu schmücken und Kirchtürme rote Sterne aufzusetzen. Erst kürzlich soll Ministerpräsident Kalevi Sorsa unter- sagt haben, das Gebäude des Außenmi- nisteriums anlässlich der Dreharbeiten zum US-Streifen „Gorki-Park“ in das Moskauer Hotel Metropol zu verwan- deln. Auch die Bewohner Helsinkis waren zunehmend irritiert, anstelle der gewohnten Straßenschilder in finnischer und schwedischer Sprache solche in kyrillischer Schrift und Pappdenkmäler von Lenin zu sehen. In Helsinki wurden unter anderem „Doktor Schiwago“ und „Liebesgrüße aus Moskau“ gedreht.

POC DO TOHO NECHYBÍ.

Koňak export s miliónů tunů ka- pešník představuje za 35 let činnosti naší organizace zahraničního obchodu Centrotex množství, zaujímající vzdá- lenost 750 tisíc kilometrů, když by ka- pešník byly rozprostřeny vedle sebe.

(rko)

DA'JE DO NICH TAKY SMRKAT?

Auch die Schweiz hat Milliarden-Schulden

BERN (rtr/FR). Auch das Stabilitäts- Musterland Schweiz hat in den letzten zwölf Jahren gewaltig Schulden ge- macht. Nach einer Übersicht des Finanzdepartaments lag der Schuldenberg in dieser Zeit auf 25 Milliarden Franken gewachsen; die Pro-Kopf-Quote ist mit umgerechnet rund 5000 Mark immerhin halb so hoch wie in der Bundesrepublik. Im Jahr 1982 hat die Staatsschuldung bei Ausgaben von knapp 20 Milliarden Franken mit einem Fehlbetrag von 424 Millionen Franken abgeschlossen.

TO JE RADOSTI, CO?

PRVNÍ ZVUKOVÝ „JAHŮDKA“

Trvalý odkaz učení Karla Marxe

Jen pro blbe!

Afghánci se učí česky

(Žtk): Studenti z Afghánské demokratické republiky tvoří mezi zahraničními posluchači čs. vysokých škol jednu z největších skupin. V celé CSSR slich studuje téměř 180, další tři desítky zkoukávají střední odborné vzdělání stavebního a zdravotního zaměření. Před zahájením studia procházejí všichni jazykovou a odbornou přípravou v ústředím z osmi středisek, specializovaných podle studijních oborů. K jejich mateřskému jazyku poštinné a jazyku dárí přibyla tak čeština a slovenština.

ZKAMENBLÝ ZUB velejského objevila v okolí moldavské vesnice Sipotény učitelka biologie A. Diakonu. Nález vđít kolem jednoho kilogramu. Jeho stáří se odhaduje na pět milionů let. Je pochopitelné, že tento „zoubek“ vyvolává zájem nejen u veřejnosti, ale i mezi vědci. V Moldávii je známo 25 míst, kde byly nalezeny „osterní posádky“ tohoto vymřelého obra. Je to z koster, jež od počátku v zemi zhruba tři miliony let, je nyní vystavena v moldavském státním historicko-zeměpisném muzeu.

▲ V neobkládaných byl v Teplicích v sobotu předpaden a okraden 17letý mladík. Násilníci mu ukradli peníze a kalhoty. Druhý den byli zadrženi a osvědčení z loupeže tiskrát trestaní 22letý Adolf A. a 26letý Luboš K. Oba bez pracovního poměru.

● Indie se dostala na první místo na světě v pěstování čaje. Jak oznámil indický list National Herald, v hospodářském roce 1982/83 Indie sklídila 567 000 tun čajových listků. V Indii je nyní přes 35 000 čajových plantáží.

také jste se mýlili?

Máme to v lidstvu spoustu nesmyslných pověr - a to i v moderní době. Nemáme na mysli pověry, jako je nešťastná třináctka, nýbrž třeba názory, že časté střihání podporuje růst vlasů, ačkoli je to nesmysl, protože vlasy nejsou trávnik.

Mezinárodní signál volání o pomoc SOS vůbec neznamená „spaste naše duše“ nebo „spaste naši loď“. To si někdo vymyslel dodatečně - není známo kdo. Tento signál totiž neznamená vůbec nic, jen volání o pomoc. Poprvé byl doporučen na radiotelegrafické konferenci v roce 1906 a oficiálně schválen roku 1908. Vybrán byl proto, že se dá snadno zapamatovat, vysílat a přijímat (tři tečky, tři čárky, tři tečky). Tento signál se ani neskládá z jednotlivých písmen, takže rozšiřování SOS není vůbec na místě. Tvoří, jak říkají radiisté, jednotnou skupinu. Není to zkratka, nýbrž speciální kódový signál volání o pomoc.

Írán není nový název pro Persii. Je to už po staletí užívaný název celé země. Slovo Persie vytvořili staří Řekové, kteří si pojmenovali celou zemi podle jedné její provincie - Pharsu. Řánci roku 1935 požádali, aby se všeobecně užívalo názvu, který jí dali obyvatelé.

V některých evropských jazycích se klokan jmenuje kenguru. V jazyce původních australských obyvatel toto slovo znamená „nerozumím“. Tak totiž Austrálci odpovídali na dotazy, co je to za zvíře.

Označení jistého druhu zápasu džiu-džitsu nemá, jak se lidé obecně domnívají, nic společného s japonštinou. Je to staroindické reduplikované přičestí Jujutsu = bojovný, dychtící po boji.

V nesčetných jazycích světa koluje pohádka o Popelce. Ale jen v těch, které se odvozují od francouzské tradice, jsou proslulé Popelčiny stěvičky zhotoveny nikoli z kožesiny, nýbrž ze zcela nevhodného materiálu - ze skla. Proč? Sklo je totiž francouzsky verre a pro kožesinu měla stará francouzština slovo vair. Obě slova se vyslovují stejně: ver. Charles Perrault zřejmě popletl při zapisování pohádky v roce 1697 tato dvě stejně znějící slova a obul Popelku do skleněných stěviček.

Slavná Habanera z Bizetovy opery Carmen není původní Bizetova melodie. Vypůjčil si ji od Sebastiana Yradiera. Kromě toho habanera není název árie, ale pomalý tanec v dvoučtvrtečním taktu. A k dovršení všeho to není tanec španělský, ale pochází z Kubu.

Slovo mandarín (státní úředník staré Číny) není čínského původu. Je to staroindické slovo mantrin, ministr.

Hodně lidí by se asi hádalo do krve, že malířské miniatury jsou odvozeny od svého malého rozměru. Ve skutečnosti to s tím nemá nic společného. Termín pochází z latinského miniatus, což znamená „malovaný rukmélkou“. Touto barvou se malovaly iluminace ve starých rukopisech. Později se slovem miniatura začal označovat každý malý obrázek.

Mýlí se každý, kdo se domnívá, že je vidět páru. Stejně jako jiné plyny je pára neviditelná. Lze ji spatřit, jen když se ochlazuje a mění se zpět ve vodu. Podíváte-li se pozorně na hubičku čajníku, když se voda vaří, můžete vidět malíčky prostor mezi koncem hubičky a začátkem „páry“ (vodní mihy). A právě v tomto místě, kde není nic vidět, je skutečná pára.

Gotika nebyla charakteristická pro stavby starogermských Gótů. Toto slovo se objevilo za renesance a používali je takoví výtvarníci jako Raffael a spisovatelé jako Giorgio Vasari při líčení architektury 12. až 16. století, která stoupencům renesančního klasicismu připadala příliš barbarská, hrubá, takže by se spíše hodila pro barbarské Góty.

Není pravda, že zmrzlina v horkých dnech ochlazuje. Její chladivý efekt je spíše psychologický, a to ještě krátkodobý. Zmrzlina obvykle obsahuje mnoho vysokokalorických tuků a uhlovodanů. Nakonec tedy neochladí, nýbrž dodají kalorie, tedy hřejí.

Charles Lindbergh nebyl první, kdo bez meziptání přeletěl Atlantik. První byl v tom, že jej přeletěl sám. V červnu 1919 podnikl z ostrova New Foundlandu dvoumotorovým vickersem let do Irska bez meziptání A. Brown a jeho společník.

Běžící pás nevymyslel Henry Ford. V roce 1901 zavedl výrobce automobilů Ransom Olds pracovní postup, při kterém se dřevěné platformy pohybovaly na válcích od dělníka k dělníku a každý přidal určitou součástku. Ford podle toho vytvořil běžící pás, který umožnil zkrátit montáž auta z půldruhého dne na 92 minut. Ford tedy jen zdokonalil cizí myšlenku.

Banánovník není strom. Ve skutečnosti je to gigantická tráva stejně jako bambus.

OD NAŠHO ZVLÁŠTNÍHO ZPRAVODAJE „TAD“

Randale in Wien

Über 30 bundesdeutsche Fußballfans wurden vor dem Länderspiel gegen Österreich in Wien festgenommen. Sie hatten erheblich über den Durst getrunken, Schlägereien angezettelt und mit Tränengas um sich geschmissen. Für Randale haben bisher auf internationalen Fußballbühnen meistens Fans aus England oder Schottland gesorgt. Jetzt haben sich die bundesdeutschen Fußball-Anhänger unter die Rabauken gemischt. Was Wochenende für Wochenende in den Bundesligastadien passiert, häuft sich nun auch bei Auslandsbegegnungen an.

Während den Fans von der Insel ihre „Ausrüster“ als Folge von Alkohol verziehen werden und diese auch bedrohen - wenn sie ausgenüchtert sind - vor der Bescherung, die sie angeordnet haben stehen, ist das mit den Bundesdeutschen doch etwas schwieriger. Da treten sie in Gruppen auf, mit schwarzen Lederjacken gekleidet, auf denen Embleme einer schlimmen Vergangenheit aufgenäht sind, und provozieren durch Sprechchöre oder einschlägiges Liedgut. So wie sich diese Fans produzieren, so festigen sie auch das Bild vom „häßlichen Deutschen“.

Was auf den Stadienrängen geschieht, wird als nach einem leichten Erdbeben in der Region gekommen. Der letzte schwere Unfall in dem Bergwerk hatte sich im März 1977 ereignet. Damals fanden 31 Bergleute den Tod.

Elf Bergarbeiter verschüttet PRAG, 28. April (AP/AP). Ein Arbeiter eines Bergwerkes bei Karviná, unweit von Mährisch-Ostau, sind seit Mittwoch in einer Grube verschüttet, wie die tschechoslowakische Presse am Donnerstag berichtete. Zu dem Unglück

Erinnerungen und Begegnungen im ehemaligen Stalingrad

Schlichtwechsel im Wolgograder Traktorenwerk „Džerschinskij“: Frauen und Männer drängen sich durch das breite Portal der 1930 errichteten Fabrik hinaus auf den großen Platz, in dessen Mitte auf einem Sockel ein Panzer von Typ „T 34“ steht.

Schweigend steigt Heinrich Schlapp, Bauer aus dem Oberhessischen, aus dem Bus. Mitte Oktober 1942 hat der heute 66jährige als junger Leutnant hier im Norden des damaligen Stalingrad gekämpft und gelitten, bis er, krank, ausgehungert und erschöpft, in Gefangenschaft geriet, aus der er erst 1950 heimkehrte.

Nun, mehr als vierzig Jahre nach dem blutigen Kriegsgeschehen, ist Heinrich Schlapp als Tourist an den Ort zurückgekehrt, an dem in wenigen Monaten mehr Menschen einen sinnlosen Tod fanden als je zuvor sonst irgendwo auf dieser Welt: Eine Million sowjetischer Soldaten, sagt Nina, die ruhige Dolmetscherin, und einige hunderttausend Deutsche.

Die sowjetischen Gastgeber von „Intourist“ hatten keine Bedenken gegen diese im Programm nicht vorgesehene Fahrt in den Norden der Stadt. Nachdenklich blickt sich Heinrich Schlapp um, und er deutet auf das „Džerschinskij“-Denkmal vor dem Traktorenwerk und sagt: „Dort habe ich damals einige Blumen gepflückt und meiner Mutter nach Hause geschickt.“ Andere Erinnerungen steigen in ihm auf, Erinnerungen an Personen und Orte, an Trümmer und Vernichtung, an den langen Marsch als Gefangener durch das total zerstörte Stalingrad.

Heinrich Schlapp, einer von nur 6000 deutschen Soldaten, die das Stalingrad-Inferno und die sowjetische Gefangenschaft überlebt haben, ist ein bedächtiger Mann, der die Erinnerungen an die schlimmen Jahre längst verarbeitet hat. Nein, sagt er, als Nina ihn unvermittelt fragt, er sei „von den Russen nicht schlecht behandelt worden“. Unter Hunger und Not und Flecktyphus habe damals auch die sowjetische Bevölkerung gelitten.

Und auch Nina, die schon am Morgen, als sie bei der Stadtrundfahrt den bundesdeutschen Touristen die „Schlacht um Stalingrad“ erklärte, stets taktvoll-freundlich formuliert hatte, gibt dem Gespräch vor dem Traktorenwerk eine versöhnliche Note. Sie habe keinen Haß auf die Deutschen, sagt sie, „denn das waren doch nicht alles Faschisten“. Zu Heinrich Schlapp gewendet, fügt sie an, es sei gut, daß er die Vernichtungsschlacht überlebt habe, denn: „Sie können allen Freunden und Bekannten berichten, wie schrecklich Krieg ist.“

Versöhnliche Atmosphäre

Deutsche Touristen in Wolgograd, dem früheren Stalingrad, der Millionenstadt, die am Ufer der Wolga, 75 Kilometer lang, aus den Trümmern neu entstand: Das ist eine Reise in die Vergangenheit, die freilich nicht immer so versöhnlich verlief wie im Jahre 1982: Früher, erinnern sich bundesdeutsche Reiseleiter, kam es schon mal vor, daß vor der Besichtigung der riesigen Gedenkstätte auf dem Mamajew-Hügel ein Dolmetscher barsch die Aufstellung der Touristen in Viererreihen anordnete. Früher zählte auch der Besuch im Planetarium zu einer vorher nicht ange-

kündigten Pflichtübung, die viel Verdruß bescherte, weil manche Touristen den dort gezeigten sowjetischen „Stalingrad“-Film als Beleidigung empfanden.

Solche Erlebnisse aber gehören inzwischen der Vergangenheit an. Die sowjetischen Gastgeber verzichten nun, wie es scheint, bewußt auf jede kränkende oder rauhkehlige Formulierung und vertrauen statt dessen auf die Wirkung der Stadt selbst, die ein einziges Mahnmal gegen den Krieg darstellt – und diese Wirkung ist ohne Zweifel bei allen Besuchern stark, auch wenn sie mit Vorgängen konfrontiert werden, die ihnen so völlig fremd sind.

„Die Heldenstadt“ Wolgograd, erzählt die Dolmetscherin, wurde 1589 als kleine Holzfestung gegen die Tataren gegründet, sei im wesentlichen von Wüste und Steppe umgeben und leide unter einem strengen Klima: Im Sommer Afrika, im Winter Sibirien. Sie zeigt mit spürbarem Stolz auf die großen neuen Wohn- und Geschäftshäuser in gelbem Stein, auf den Flußhafen und die vielen Grünanlagen, die intensiver Pflege bedürfen, aber sie meint auch, als der Bus an alten, kleinen Holzhäusern vorbeifährt, vor allem die alten Menschen lebten darin lieber „als im 17. Stock eines Hochhauses, wo der Fahrstuhl nicht funktioniert“. Aber solche Betrachtungen sind, vor allem in Wolgograd, eher Marginalien am Rande der Reise, denn Stadtbesichtigung heißt hier vor allem und immer wieder Begegnung mit der blutigen Vergangenheit.

Auf dem zentralen Platz in Wolgograd, wo im Keller des großen Kaufhauses Feldmarschall Paulus und sein Stab Unterschlupf fanden, haben am 31. Januar 1943 die letzten deutschen Truppen, rund 7000 Mann, kapituliert. Heute drängen sich hier tagtäglich viele hundert Menschen vor zwei Denkmälern: Ein Grab, in dem symbolträchtig ein Russe, ein Tatar und ein Spanier gemeinsam ihre letzte Ruhestätte fanden, und ein hoher Obelisk, vor dem sich halbstündlich die Ehrenwache der Jungen Pioniere ablöst. Staunend drücken die deutschen Touristen auf die Auslöser ihrer Fotoapparate, wenn die drei Jungen und zwei Mädchen in Uniform und mit Maschinenpistolen im Arm im langsamen Stechschritt vor das Ehrenmal marschieren.

Überall in der Stadt, erfahren die Gäste, stehen Panzertürme, insgesamt 17 an der Zahl, und markieren die Linie, an der sich deutsche und sowjetische Truppen gegenüberstanden. In der Sowjetskaja-Straße, am Ufer der Wolga, erinnert die Ruine einer alten Mühle und daneben ein hundert Meter breites Gemälde – „das größte der Welt“, sagt Nina – an die Heldentaten des Soldaten Pawlow und seiner Männer. 58 Tage lang hielten die 94 Rotarmisten das der Mühle gegenüberliegende Haus gegen die immer wieder anstürmenden deutschen Truppen. Nach der Schlacht, erzählte Nina, verpflichteten sich russische Frauen, in 58 Tagen jenes Haus wieder zu errichten, auch das ein innig gehegtes Symbol in dieser Stadt, in der 85 Prozent aller Gebäude durch den Krieg total zerstört worden waren.

Im Mittelpunkt aller Erinnerungen und Mahnungen „für künftige Generationen, daß sich so etwas nie wieder ereignet“, aber steht die Gedenkstätte auf dem 102 Meter hohen Mamajew-Hügel, einem zweihundert Hektar großen Gelände, das jährlich von vier Mil-

lionen Menschen besucht wird. Der Mamajew-Hügel war im September und Oktober 1942, erfahren die deutschen Touristen, wegen seiner strategischen Bedeutung der am heftigsten umkämpfte Punkt in Stalingrad. „Das Blut“, sagt Nina, „floß in Strömen den Berg hinab“, und nach der Schlacht habe man auf jedem Quadratmeter mehr als tausend Granatsplitter gefunden.

Mahnmal gegen den Krieg

Über eine breite Treppe, an deren Fuß ein großes Denkmal alle symbolisiert, die hierher kommen, um der Toten zu gedenken, schreitet der Besucher durch die großflächige Anlage mit ihren vielen Statuen und in Felsen geschlagenen Reliefs. In der Ruhmeshalle, einem nach oben offenen Dom, stehen auf langen Mosaiktafeln stellvertretend für alle Opfer, die Namen von 7200 sowjetischen Gefallenen. Der weitere Weg führt vorbei an dem Trauerplatz, wo ein großes Denkmal eine Mutter zeigt, die ihren toten Sohn im Arm hält. „Das Gesicht des Sohnes“, erläutert Nina mit großem Ernst, „hat der Künstler unter einem Tuch verborgen“ – ein gewolltes Symbol für die Absicht dieses Mahnmals, daß hier „alle Mütter um ihre toten Söhne weinen“.

Über allem aber steht, 85 Meter hoch, die größte Statue der Welt, die „Mutter Heimat“, die, ein 29 Meter langes Schwert in den Himmel gereckt, „auf ihren toten Söhnen steht“. Denn unter dieser Statue befindet sich ein Massengrab mit 60 000 Gefallenen. Acht Jahre lang, bis 1937, bauten die sowjetischen Künstler an diesem eindrucksvollen Mahnmal wider den Krieg, für das allein achtausend Tonnen Stahlbeton benötigt wurden.

Die deutschen Besucher sind bei dieser Wanderung durch eine schreckliche Vergangenheit durchweg tief beeindruckt. Einige Frauen weinen; auch sie haben ihre Männer und Söhne im Rußland-Krieg verloren. Heinrich Schlapp aber, der frühere Stalingrad-Kämpfer, geht spontan zu einer der vielen Statuen und legt dort Blumen nieder, die alte Frauen überall in der Stadt zum Kauf anbieten. „Dieses Denkmal“, erzählt Schlapp seinen Freunden, „erinnert mich an eine Szene, die ich nie vergessen werde: Ein russischer Soldat schleppt einen verwundeten deutschen Landsler aus der vordersten Linie.“

Nicht alle deutschen Besucher finden soviel Kraft wie Heinrich Schlapp, wenn sie auf dem Mamajew-Hügel, wo Trauermusik und Schlachtenlärm aus den vielen Lautsprechern die monumentale Szenerie akustisch verstärken, mit vergangener Bitternis konfrontiert werden. Eine junge Frau, deren Vater in Stalingrad fiel, berichtet ein Reiseleiter, erlitt während des Stadtrundgangs einen Nervenzusammenbruch, der eine sofortige Einweisung in eine Klinik notwendig machte. Beschwerden und Reaktionen der Empörung gibt es hingegen kaum. Selbst der Film im Planetarium schockt nicht mehr. „Die Russen haben den Krieg in Stalingrad aus nationaler Sicht dargestellt“, meint ein Tourist aus Düsseldorf verständnisvoll, „das hätte man in Deutschland nicht anders gemacht.“

Die sowjetischen Gastgeber ihrerseits mühen sich redlich, die Empfindungen ihrer Gäste nicht allzusehr zu strapazieren. So spricht Nina, die Dolmetscherin,

Nicht nur die Erlebnisse im früheren Stalingrad bedeuten für die bundesdeutschen Gäste eine Begegnung mit

nach der Vorstellung noch rasch zum Flußhafen hinunter, um sich von ihren deutschen Nachbarn im Zirkus liebevoll zu verabschieden. Als das Schiff ablegt, stehen sie noch lange am Kai und win-

den“, wie es heißt, den Besuch im Wolgograder Zirkus an, wo sich wie selbstverständlich rasche Kontakte mit russischen Zuschauern ergeben. So kommen Irina und Andrej, zwei junge Studenten,

beharrlich nur vom „Feind“, wenn sie die damalige Frontlage erläutern. Und für den Abend des eindrucksvollen Tages bietet „Intourist“ – auch das ein Novum – aus psychologischen Grün-

„7 fremden Welt, in der so vieles anders ist als woanders. Dennoch sind nicht nur die vom Deutschen Reisebüro (DER) angebotenen Wolga-Don-Kreuzfahrten stets ausgebucht, bevor überhaupt der Katalog auf den Markt kommt, sondern die Frankfurter „Intourist“-Partner können auch mit Genugtuung berichten, daß allein im ersten Halbjahr 1982 die Zahl der Touristen in die Sowjetunion von 8500 im Vorjahr auf 13 745 stieg; das ist ein stolzer Zuwachs von 66 Prozent.

Erstaunlicher noch: Obwohl der Service in mancherlei Hinsicht schlechter ist als woanders, obwohl die langen Wartezeiten am Zoll in Moskau oder die Massenabfütterung in den großen Hotel-Speisesälen ebenso ärgerlich stimmen müßten wie die von morgens bis abends stramm organisierten Kollektiv-Veranstaltungen, beschwerten sich, sagen die deutschen Reisebüro-Experten, Reisende in die Sowjetunion auffallend wenig. „Das sind“, heißt es, „Erlebnisreisende, die wenig erwarten und sich auch nicht durch Pannen oder Mängel abschrecken oder verdrießen lassen.“

In der Tat fällt auf, wie kreuzbrav die meist älteren Passagiere (das Durchschnittsalter liegt über 50 Jahre), das anstrengende Programm von morgens bis abends absolvieren und Pünktlichkeit und Disziplin ohne Murren akzeptieren. Geduldig warten sie am Flughafen auf den verzögerten Abflug der Maschine, geduldig stehen sie auch am Ufer der Moskwa, bis endlich das Schiff für die Flußfahrt anlegt. „Beim Barras“, sagt ein älterer Herr, „haben wir noch viel länger warten müssen.“ Und als kurz vor Kasan wieder einmal einer der Busse hängen bleibt, weil diesmal ein Keilriemen gerissen ist, erleben die Deutschen staunend eine kurze Lehrstunde über russische Improvisationskunst: Der Fahrer klemmt einen langen Schraubenzieher unter den viel zu kurzen Ersatz-Riemen, läßt einen Kollegen den Anlasser bedienen und – ruckzuck – ist das Problem gelöst.

Deutsch-deutsche Kontakte

Auch dem kurzfristig anberaumten Besuch in einem der 57 Pionier-Lager am Rande von Kasan, der Hauptstadt der Tataren, gewinnen die deutschen Besucher durchaus positive Aspekte ab. Mit rhythmischem Klatschen und Sprechchören „Mir, Mir, Druschba, Mir“ (Frieden, Frieden, Freundschaft, Frieden) begrüßen die Kinder die Gäste. Danach auf dem Appellplatz der Aufmarsch der sechs- bis 13jährigen uniformierten Jungen und Mädchen: Trommelwirbel, Fanfarenklänge, Flaggenhissen und Hymne. Von einer Tribüne herunter spricht ein Mädchen Gelöbnisse, die die einzelnen Gruppen laut wiederholen: „Wir geloben, noch mehr für unser Vaterland zu arbeiten...“ Kommentar einer älteren Dame aus Siegen: „Ein bißchen davon wäre für unsere Jugend auch ganz gut.“ Manche der Umstehenden nicken.

Später, als in einer Halle die „Jungen Pioniere“ für ihre Gäste tanzen und „Schwarzbraun ist die Haselnuß“ singen, werden aus den dressierten Gruppen unvermittelt wieder frische, fröhliche Kinder, die den Deutschen Postkarten schenken und dankbar Kaugummi und Kugelschreiber annehmen. Artig bitten viele von ihnen, bevor die Deutschen wieder in die Busse klettern, um Adressen und versprechen zu schreiben. „Alle Kinder“, erklärt später Reiseleiter Sergej, „besuchen im Sommer einen Monat lang ein solches Pionier-Lager. Die Eltern zahlen dafür nur 15 Rubel.“

Am Abend dieses Tages in Kasan dann unversehens ein Szenenwechsel, der viele der älteren Herrschaften rührt: Ein anderer Flußdampfer, die „Sowjetskaja Ukraina“, hat sich neben das Schiff mit den bundesdeutschen Gästen gelegt. An Bord befinden sich einige hundert ostdeutsche Jugendliche, die die begehrte Kreuzfahrt auf der Wolga von ihren Betrieben zugeteilt bekommen hatten.

Einige Dutzend dieser „ausgewählten“ DDR-Touristen kommen abends wie selbstverständlich in die Bar des „westdeutschen“ Schiffes. Überall an den Tischen bilden sich rasch deutsch-deutsche Gesprächsgruppen, 36 Stunden lang, erzählt ein Ostberliner, der noch vor wenigen Monaten als Grenzsoldat an der Mauer Dienst tat, seien sie mit dem Zug nach Moskau unterwegs gewesen. Ein junges Mädchen aus Frankfurt an der Oder klagt, daß der Staatssicherheitsdienst bei ihren Nachbarn Nachforschungen anstellte, nachdem sie sich um eine Reise nach Mexiko beworben hatte.

Die stille deutsch-deutsche Harmonie im fernen Kasan erfährt schon nach kurzer Zeit ein jähes Ende. Eine DDR-Reiseleiterin baut sich schimpfend vor den jungen Leuten auf und befiehlt die sofortige Rückkehr auf das eigene Schiff. Mit hängenden Schultern verlassen die DDR-Touristen die Bar, unter ihnen auch die frühere Eiskunstlaufweltmeisterin Anett Pötzsch. „Jetzt werde ich meine Mexiko-Reise wohl abschreiben können“, murmelt das junge Mädchen aus Frankfurt an der Oder, bevor sie geht.

Als später das Schiff mit den bundesdeutschen Passagieren ablegt, stehen sich die Touristen aus beiden Teilen Deutschlands Reling an Reling gegenüber. Ein bunter Luftballon fliegt hin und her, Hände werden geschüttelt, Adressen ausgetauscht. Die Bordkapelle spielt, alle singen mit, Beifall auf beiden Schiffen. Als die „Alexander Puschkin“ hinaus auf die breite Wolga abdreht, sind drüben auf dem DDR-Schiff alle Lichter erloschen. Nur noch laute Pfiffe tönen als letzter Gruß durch die dunkle Nacht...

Regie bis ins Detail

Eine Auffälligkeit bei allen Gruppen-Reisen in die Sowjetunion ist die straffe Organisation, die nichts dem Zufall oder den individuellen Wünschen der Gäste überläßt. Voller Stolz zeigen die gut formulierenden Reiseleiter die neuen Prachtbauten in Moskau, Kasan und den anderen Städten. Die U-Bahn-Dome in Moskau, die olympischen Stätten, Ministerien, Universitäten und Hochhäuser gelten überall als steinerne Dokumente des Aufbaus und des Fortschritts. Alte Stadtviertel mit ihren typischen Holzhäusern werden bei den Rundfahrten ausgeklammert oder bei zufälliger Begegnung mit dem Hinweis entschuldigt, man plane den baldigen Abriss. Für private Entdeckungen bleibt somit dem Touristen, nicht nur aus sprachlichen Gründen, wenig Gelegenheit. Und wer sich doch einmal aus dem Kollektiv löst und auf eigene Faust auf Entdeckungen geht, kann trotz der spürbaren Kontaktfreudigkeit der sowjetischen Menschen in ärgerliche Situationen geraten.

So landeten zwei Passagiere der „Puschkin“ in Wolgograd unversehens auf einer Militärsation, nachdem sie auf dem belebten Markt der Bauern fotografiert hatten. Einige ältere Sowjetbürger hatten daran jedoch lautstark Anstoß genommen und die beiden zur Miliz geschleppt. Erst als sie dort rade-

brechend das Stichwort „Alexander Puschkin“ sagten, klärte ein herbeigeholter „Intourist“-Dolmetscher die mißliche Situation. „Unsere alten Bürger“, sagte er entschuldigend, „verstehen noch manches nicht.“

Aber solche Zwischenfälle sind selten, schon weil die Gelegenheit dazu selten ist. Freundlich, aber bestimmt, dirigieren die sowjetischen Reiseplaner einen Programmablauf, von dem sie überzeugt sind, daß er zur Selbstdarstellung notwendig ist. Und vergessen dabei häufig, daß weniger mehr wäre.

Beispiel Uljanowsk, das frühere Simbirsk, das zu Ehren Lenins umbenannt wurde. Nach einem vorangegangenen Besuch der Universität von Kasan, wo Lenin als 17jähriger kurz studierte, bevor er wegen einer Studentenrevolte verbannt wurde, steht auch der Tagesaufenthalt in Uljanowsk konsequent im Zeichen Lenins – das ist selbst den geduldigen bundesdeutschen Touristen zuviel.

Dem Besuch eines zum Museum umgebauten Hauses, in dem die Familie Uljanow lange Jahre wohnte und das inzwischen jährlich – sagt Nina, die Dolmetscherin – von einer Million Menschen besichtigt wird, folgt eine längere Visite im Gymnasium, wo eine 14jährige Schülerin die Besucher durch die heiligen Hallen führt. „Wir leben im Geiste Lenins“, sagt das Mädchen mit den weißen Schleifen im Haar und zeigt die Schulbank von Wladimir Iljitsch, auf der heute nur noch Schulanfänger am ersten Schultag Platz nehmen dürfen.

Am Nachmittag dann noch die Besichtigung eines Lenin-Memorials, wo in einem sakralen Raum verdiente Arbeiter ehrfürchtig ihre Auszeichnungen erhalten. Und zwischendurch immer wieder kurze Aufenthalte an den vielen Lenin-Denkmalen überall in der Stadt. Bei allem Respekt, murmelt da schon so mancher brave Tourist, aber das sei wohl doch ein wenig zuviel des Guten.

So ist denn Lenin, dem man das Wort nachsagt, Religion sei Opium für das Volk, längst selbst zur Religion geworden. Daß bundesdeutsche Touristen bei soviel verordnetem Personenkult auf freundliche Distanz gehen, findet indes bei den sowjetischen Reiseplanern wenig Verständnis. Den bei früheren Reisen im Memorial von Uljanowsk vorgeführten Film über die „Sozialistische Internationale“ steht freilich nicht mehr im Terminplan: „Diesen Schokker“, sagen deutsche Reiseleiter, habe man nach längeren Gesprächen mit „Intourist“ gestrichen.

Kreuzfahrten auf Wolga und Don: Das sind in der Tat Erlebnisreisen mit politischem Akzent, obwohl bei der ruhigen Fahrt auf den breiten Strömen oder auf dem Wolga-Don-Kanal mit seinen 13 Schleusen, bei Aufenthalten auf der unberührten Kosakeninsel oder an den breiten Sandstränden die Begegnung mit der Landschaft nicht zu kurz kommt. Und für Kurzweil an Bord sorgt allemal die temperamentvolle „Kulturchefin“ Claudia, die pausenlos auf der Suche nach Darstellern bei den geplanten Veranstaltungen ist.

So sind denn die bundesdeutschen Touristen trotz aller kleinen Pannen und trotz aller Fremdheit der Erlebnisse rundum zufrieden, manche sogar begeistert. Auch Ernst S., ein Schwerbeschädigter aus Bayern, der schon nach der Ankunft laut verkündete, er unternehme die Reise, um seinem 14jährigen Sohn zu zeigen, „wo wir überall gekämpft haben“, bekommt ganz zum Schluß, in Rostow am Don, sein Erfolgserlebnis. Stundenlang ist er in der Stadt mit einem Taxi herumgefahren, bis er schließlich das Hospital entdeckte, in

dem er 1942 als Verwundeter operiert wurde. So hat sich denn auch für Ernst S., den seltsamen Kauz, die Reise auf Wolga und Don doch noch gelohnt.

S Ljubou Hermanovou na jubilejní téma

Se zasloužilou umělkyní Ljubou Hermanovou bylo otříděno mnoho rozhovorů, v nichž vzpomínala na své angažmá a role v ND v Bratislavě, karlínském divadle, Velké operetě, Malé operetě, Osvobozeném divadle, Novém divadle Oldřicha Nového, v Divadle Na Fidlovačce a konečně v Divadle Na zábradlí; výčet není ani zdaleka úplný, a to nepočítáme televizi, film, rozhlas a tisíce zájezdových písničkových pořadů a estrád. Navíc doufejme, že v dohledné době vyjde v Melantrichu knížka, kterou napsala společně s Ondřejem Suchým, a na dlouhohrající desce Večer s Ljubou Hermanovou vzpomíná na 50 let své práce u divadla. O čem si s ní tedy, u příležitosti jejích sedmdesátin, které oslaví uprostřed práce dnes v sobotu 23. dubna, povídají? Řekly jsme si, že to bude tanec. Tanec a náročný, moderní a ladný pohyb, kterými ještě dnes provází své písničky.

— Tanec, balet mám nesmírně ráda, miluji ho a dávám, třeba v televizi, baletu přednost před všemi ostatními programy. Obdivuji balet, jak klasický, tak moderní. Zejména klasiku moderní — např. ten žánr, co dělá Pavel Šmok Ale nějak zasvěceně povídat o tanci bych asi neuměla. Mám však svůj názor na potřebu tance herečky, nebo zpěvačky — to už je jedno, prostě člověka, který se chce věnovat divadlu. Já jsem se vlastně všechno, co do dneška umím tancovat, naučila sama. Svou vlastní vnímavostí a pak i s krátkou a docela malou pomocí některých tanečních mistrů. K tanci jsem měla vlny, ale chodit do nějaké baletní školy, to jsem nikdy moc dlouho nevydržela. Ale pamatuji si, že už jako malá i později jako studentka, to jsem ještě vůbec netušila, že půjdu k divadlu, jsem zkoušela před zrcadlem, všechno samozřejmě neuměla, různé ty hvězdy, kotrmelce, most, zvednout nohu z toho mostu... Když mi bylo dvanáct let, přestěhovali jsme se z Neratovic do Prahy a já začala chodit do hudební školy Váši Přibody (to byl otec našeho slavného houslisty) na klavír a do tzv. hudební výchovy s tancem ředitelky Wänsche. Díky ředitelce této školy jsem také už začala hrát v různých pohádkách v Divadle Na Fidlovačce — tehdy v tzv. Tyláčku. Moji první učitelé v divadle byli až vlastně Viktor Jasík a Eia Fuchsová-Lehotská. To

bylo v Bratislavě, kde jsem úplně bez přípravy začala hrát a tančit v operetách. Pak přišlo Osvobozené divadlo, kde jsem poznala choreografa Josefa Jančíka. Chodila jsem na různé ty baletní přípravy, taky k Sašovi Machovovi, dokonce i soukromě. Potom v karlínském divadle, to už bylo po válce, jsem pracovala pod vedením dalších tanečních mistrů, např. Manon Chaulourové nebo Bedřicha Füsseggere. Dnes vím, že jsem se tomu měla víc věnovat, protože si myslím, že talent tu byl. Ale bylo mnoho zájmů, čas přelétl, rychle utíkal a chtělo se taky žít. I když jsem od každého tanečního mistra něco pochopitelně přejala, dá se říci, že jsem vlastně taneční samouk. Takže trošičku tomu rozumím, rozpoznám, ale hlavně rozumím tomu, jaká to je strašlivá práce a dřina. Když vidím třeba pohybově skvělou Vondráčkovou nebo Zagorovou, vím, že to je talent, ale především obrovská píle.

Každý u vás obdivuje nejen pohyb, ale i mladistvý vzhled, temperament. Domnívám se, že to není jen otázka dobré fyzické kondice.

— To máte pravdu. Člověk musí jít s duchem času. Musíte se zajímat o knížky, které vycházejí, musíte vidět divadelní hry, filmy, srovnávat herecké výkony dřív a nyní, číst noviny, sledovat co se kde děje, stykat se s lidmi, hovořit s nimi. To je jako s módou, která každý rok přinese něco nového a i když ne všechno co je moderní, je slušivé. Je dobré se podle ní řídit. Zkrátka zajímat se o všechno kolem vás. Na to není recept, to musí mít každý v sobě.

A tak zbývá jen ještě popřát, aby tohle Ljubě Hermanové ještě vydrželo hodně dlouho.

Téměř neuvěřitelné životní jubileum, sedmdesátka, dnes dovrší zasloužilá umělkyně Ljuba Hermanová

Byla ale taky angažovaná za 1. republiky ve Vídni v divadle "in der Josefstadt". Kromě toho patřila do "triumfeminátu" s A.M. a L.B. a říkalo se jí tenkrát "Válenka Postelová". Měla za x-tého manžela boxera evropské třídy Edu Hrabáka, přišel za války na Západě ve válce o oko a po zápase se diváci navzájem ptali "Jakpak se Ti to líbilo?"

S výše jmenovanými byla členkou jednoho spolku, kde si říkali navzájem: pane samče a paní samice. Podle zpráv ze 68. roku byla u prof. Buriana 17 krát sešívána a přešívána, čili jak říkají něm. ženy "geliftet." Jinak jí titul zasloužilá umělkyně právem náleží, protože se trvale zasloužila o muzický pohlaví, pokud možno mladičkého věku.

Tolik agentura DRBNY.

■ DECIBELY A SEZNAMOVÁNÍ

V LD z 8. února si stěžovalo šest návštěvníků koncertu orchestru V. Hybše, že koncert byl tak nevhodnocen zesílením zvuku, až se stal poslech utrpením a mnozí návštěvníci předčasně odešli. Chci upozornit na to, že nesmyslně intenzivní hudba, která v posledních letech oviádla všechny sály, napáchala něco mnohem závažnějšího: vzala tanečním zábavám a plesům jejich seznamovací funkci, a tím mladým lidem základní příležitost k seznámení. Knoflík zesilovače vyloučí ze sálu humor, ba i pouhý dialog, a nesmírně zpřimutí zábavu. Tam, kde si lidé nemohou povídat a musí si doslova tvát do uší, aby porozuměli alespoň nejzákladnějším sdělením, se nelze seznamovat. Na taneční zábavy se proto začalo chodit téměř jen ve dvojicích. Mnohdy jim nezbyvá, než se seznamovat různými, často kuriózními způsoby. Dnes dívka nemůže jít bez partnera na zábavu, protože by netančila, a která partners má, bojí se s ním rozejít, i když cítí, že se k sobě nehodí, protože se obává, že by možná nebašla jiného. Dochází pak často k volbě nevhodného partnera z nouze.

B. T., Praha 6

■ NA POMOC HAVELSKÉMU TRHU

Pražský Havelský trh je bohužel na pohled nevábný a nezajímavý. Krásně prohnutá linie podloublí, jedna z nejdelších v Praze, zanikla, neboť ji zakryly nevzhledné zelinářské boudy z neuspořádaným příslušenstvím beden. Podloublí zmrtvělo a zpusťlo, pasáž mezi boudami je přitom těsná. Snad by pomohlo, kdyby se zelinářské buňky postavily do jedné řady proti podloublí, v celé délce tržiště, a otevřené stánky zahrádkářů proti nim podél podloublí také v celé délce tržiště. Odkrylo by se podloublí, které by současně dostalo barvitou a malebnou nízkou stědu, připomínající malby Marolda. Aparáty návštěvníků Prahy by tu cvakaly, zatímco nyníšší zmčř bud minou cizinci bez zájmu — o půvabném podloublí nemají tušení.

Ing. E. D. Praha 5

Ing. E. D., Praha 5

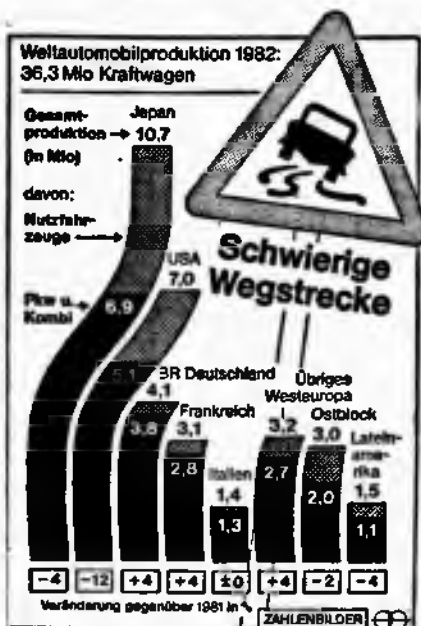
Bez jediného hřebíku

(ro): Významným památníkem dřevěného stavitelství je chrám v Alma-Atě. Je to jedna z největších dřevěných staveb na světě. Spice chrámových kopulí dosahují výšky 56 metrů a hlodí místí je postavili pouze za pomoci sekýr, bez jediného hřebíku. V současné době se stavba restauruje podle prvopodátečních výkresů. Je zajímavé, že budova, jež se objevila na začátku století, se stala vzorem stávk odolným vůči zeměřesení. Když bylo město v roce 1911 podrobno desetistupňovému zeměřesení, jež je úplně zničilo, chrám vřázil útoky podzemního žílu, který řázal dva a půl měsíce. Dnes je v památníku dřevěného stávk telství umístěno úřřední muzeum Kazašské SSR.

Vaterschaft bestritten

LONDON, 21. April (dpa/UPI). Der 40jährige Ex-Beatle Paul McCartney hat entschieden bestritten, der Vater der 20jährigen Berliner Bettina Hübers zu sein. Einen Tag, nachdem er von einem Berliner Familiengericht zu einer monatlichen Unterhaltszahlung von 705 Mark verurteilt worden war, ließ der Sänger am Mittwoch durch einen Sprecher in London mitteilen, daß er zu weiteren Blutgruppen-Untersuchungen bereit sei. „Ich habe von Anfang an bestritten, diese Deutsche gekannt zu haben“, hieß es in der Erklärung McCartneys über Erika Hübers, die Mutter Bettinas. Er sei nicht der Vater des Kindes, wie ein früherer Bluttest bewiesen habe. Das Gericht hatte diese Untersuchung jedoch nicht als Beweis zugelassen. Der Ex-Beatle erklärte, er wolle „diese Angelegenheit meiner Familie zuliebe aufklären“.

LEDS! TAŤKA-BEATLE, MEŠ ZABUDEJ!

Kdo je v pozadí?

Bejrút: Záchranné čtyři večera z trosk amerického velvyslanectví v Bejrútu vyprostili další mrtvá těla a je pravděpodobné, že celkový počet obětí překročí 60. Libanonská bezpečnost potvrdila smrt 35 lidí, z nichž osm jsou Američané. Mluvíci velvyslanectví USA však prohlásil, že pod suilnami je ještě 29 zaměstnanců a návštěvníků velvyslanectví a je jen málo naděje, že budou naživi. Při výbuchu asi 150kilogramové nálože bylo dále zraněno přes 120 lidí. Zatím není jasné, kdo skutečně útok provedl, i když k zodpovědnosti se již přihlásila málu známá fanatická Organizace islámská svatě války Kuvajtská agentura KUNA však z Bejrútu upokojuje že dokonce i západní diplomaté se domnívají, že v pozadí atentátu může být izraelská tajná služba. Celá tato teroristická akce totiž vyhovuje především zájmu Izraele.

VPOZADU JE VZDYCKY SSSSSSSSSSSSSSSSS

Záchrana lequána

(Ja): Mezinárodní unie pro ochranu přírody se zapojila do ochrany vzácného fidžijského leguána druhu *Brachylophus vitiensis*. Tento vzácný plaz žije pouze na malém ostrůvku Yadua Tabu. Pro jeho studium a ochranu byla vytvořena rezervace. Asi metr dlouhý ještěr má dlouhé a ostré drápy, které mu umožňují dobře šplhat po stromech. Je pravděpodobné, že se živí převážně rostlinnou stravou, ale o jeho způsobu života zatím víme jen velmi málo. Je to jeden z nemnoha druhů starobylých plazů, kteří se v této části světa ještě udrželi.

Čeho chce dosáhnout Izrael

Bejrút/Washington: Ze zneužití pumového atentátu na velvyslancev USA v Bejrútu pro vlastní cíle obvinil Izrael libanonský ministr zahraničních věcí F. Šašit, Dždržani. Ze Izraele chce tuto tragédii využít nejen k tomu, aby jeho armáda dále zůstala v zemi, ale i k tomu, při němž zahynulo 80 lidí, z toho 17 Američanů, však souasně podbálil i něco jiného. Mluvil o ministerstvu zahraničních věcí USA A. Romberg po dlouhém zdráhání oznámil, že mezi mrtvými Američany je i vysoký hodnostář Spionážní služby CIA R. Amos, který řídil odbor Blízkého východu a jižní Asie. Romberg vedl přítomnost v Bejrútu zdůvodnil tím, že tam - vedl konzultace.

O Maggie!

LONDON, 21. April (dpa). Großbritannien Premierministerin Margaret Thatcher hat vor einer Versammlung illustrierender Industrieller ahnungslos „Maggie May“, einen deftigen Song über eine diebische Hure, zitiert. Mit der Bemerkung „Maggie may or Maggie may not“ (Maggie könnte oder Maggie könnte es bleiben lassen) wollte sie die täglich heftiger werdende Spekulation über die von ihr anzusetzende Unterhauswahl im Juni persiflieren. Die Dinnergäste lachten beifällig. Bei Frau Thatchers Gegnern von der Opposition wurde daraus ein Hohngelächter: Im Lied wird berichtet, wie die unmoralische Heldin ihren armen Bewunderern die Taschen ausraubt und die Hosen klaut. Frau Thatchers Helfer in der Downing Street Nr. 10 weigerten sich bislang ärgerlich, die vielen Journalistenfragen zu beantworten, wer denn für die Chefin diese Rede geschrieben habe.

2A TOU NASI' GARA'ZI,
NASSIE NA MNE DORA'ZI,
NA' TAKOVY DIVNY RĚCI,
ŽE MNE TO AŽ ZARA'ZI.

„Rosa Diamant“ gestohlen

NEW YORK, 21. April (dpa / UPI). Mit einem raffinierten Trick hat ein Unbekannter einen seltenen rosafarbenen Diamanten im Wert von rund 1,5 Millionen Mark unmittelbar vor der Versteigerung im New Yorker Auktionshaus Sotheby gestohlen. Wie Sotheby am Donnerstag mitteilte, tauschte der Dieb den Edelstein bei einer Vorbesichtigung unbemerkt durch einen bedeutend billigeren Diamanten aus, den er zuvor mit weißer Nagellack überluchtet hatte.

US-Rente erst ab 67 Jahren

WASHINGTON, 21. April (AP). US-Präsident Ronald Reagan unterzeichnete am Mittwoch in Washington ein Gesetz zur Sanierung des amerikanischen Sozialversicherungssystems, durch das das Rentenalter der US-Bürger bis zum Jahr 2000 schrittweise von 65 auf 67 Jahre heraufgesetzt werden soll. Die Lohnsteuer soll 1984, 1988 und 1989 erhöht werden. Die Erhöhung der Zuschüsse zu den Lebenshaltungskosten für dieses Jahr wird verschoben. Erstmals sollen finanziell gutgestellte Amerikaner Steuern auf ihre Rente zahlen. Der US-Kongreß hatte bereits 1977 einen Rettungsplan für das vom Ruin bedrohte Rentensystem durch die schrittweise Erhöhung der Lohnsteuer beschlossen. Wegen der wirtschaftlichen Rezession und hoher Arbeitslosigkeit waren jedoch die tatsächlichen Lohnsteuereinnahmen zurückgegangen.

SLIBOVAI SNÍŽENÍ DANI... ČILÍ
KDYŽ PTAČKA LAPAZÍ...

Nebezpeční pavouci

(av): Obyvatelé Austrálie se právem obávají tzv. Sydneyjských pavouků. Ti jsou tak jedovatí, že už za půl hodiny po jejich kousnutí člověk umírá. V poslední době se velmi přemnožili, čímž se stali velkým nebezpečím. Naštěstí lékaři našli nedávno sérum proti jejich kousnutí, které (je-li ovšem po ruce) zabrání tomu nejhoršímu.

Využijeme bohatství moří?

Ze posledních dvacet let stouply v celosvětovém měřítku ceny ryb a dalších mořských živočichů. Přijedeme-li na dovolenou do některé země, která má moře i vlastní rybolovnou flotilu, překvapí nás, že ryby zde nabývají většinou nejlevnější potravou, jak bychom mohli jako suchozemci usuzovali. Dnes je totiž rybolov nákladnou záležitostí, loví se ve stále větších vzdálenostech od pobřeží, ryb je méně a méně.

Ročně se z moří a oceánů loví kolem 80 miliónů tun ryb a ostatních mořských živočichů, jako jsou například krabi atd. Jde však relativně o malé procento ze stovek druhů ryb, které zatím příliš neznáme. Moře nabízí neuvěřitelně velké množství potenciální potravy, jež zřejmě v příštím století bude muset být využita, chce-li lidstvo užívat stále vzrůstající počet obyvatel. Dnes zatím rybáři onu „mořskou havěť“, která se dostane do sítí, hází polomrtvou zpátky, protože jen tradiční druhy jdou ke zpracování.

Požívání neznámých ryb naráží na konzervatismus odběratelů i spotřebitelů. Po pravdě řečeno, některé

tradiční druhy nejsou příliš chutné a budou vyžadovat různorodé zpracování. Jde však o významný zdroj živočišných bílkovin a tak jistě naleznou uplatnění ve formě ochucených jídel.

Nalézt bohatství moří znesnadňují i technické otázky, protože řada druhů těchto ryb se nachází ve velkých hloubkách a vzdálenostech od pobřeží. Mořské produkty budoucnosti bude nutné rychle zpracovávat přímo na lodích, protože nevydrží třeba ani zmrazení. To je například překážkou využívání mořského planktonu (nazývaného krill), kterého prý bude možné během příštích let těžit ročně 100 miliónů tun.

Nabízí se i další možnost lepšího využití živočišných produktů moří. Jde o vytváření vodních farem, kde se budou pěstovat oblíbené druhy mořských živočichů, které jsou na volném moři čím dál nedostupnější. Například losos nebo tuňák, ačkoli před válkou byl běžnou rybou, se objevuje v současné době na jídelníčku laubůžníků pomalu jako vzácnost, protože početní stavy v mořích jsou minimální. Biologická rovnováha těchto i jiných druhů je značně narušena a proto by měl člověk začít důrazněji s jejich umělým pěstováním. Ve vyhrazených oblastech vnitřních moří, v záhlavích a místech přehrazených sítěmi je možné už teď zřít vhodný chov.

Snad nejvíce farem je v současné době v Japonsku, kde se řízeným chovem podařilo v posledních desetiletích podstatně zlepšit stavy ryb v okolí ostrovů, když předtím zde byl rybolov velmi obtížný. Podle Organizace OSN pro výživu a zemědělství by v příštích letech mohl řízený mořský rybolov na farmách ročně přinést 25 miliónů tun vodních živočichů.

POUZE TŘI AUSTRALANÉ UMĚJÍ ZHOTOVIT NEJLAPŠOVÉ PRACELISTY SE BUMERANGY. TUDÍŽ TO TALENTNÍK AUSTRALSKÉHO SDRUŽENÍ PRÁČÍ BUMERANG M. Maxwell a bývalý šampión v tomto exotickém druhu sportu B. Reed. Výrobu prarůžných bumerangů zpravidla konávají jen sportovní kluby, zatímco suvenýři, které nabízejí turistům celné obchůdky, se za bumerangy jenom vydávají a mohou být poctivi jen jako dekorace.

Über 450 Jahre deutsches
Reinheitsgebot für Bier

DEUTSCHE BUNDESPOST

An das deutsche Reinheitsgebot für Bier, die älteste noch gültige lebensmittelrechtliche Bestimmung der Welt, erinnert in diesem Jahr eine Marke der Deutschen Bundespost.

Tokijská jednání B. Chňoupeka

Tokio: Ministr zahraničních věcí ČSSR B. Chňoupek, který je na oficiální návštěvě v Japonsku, jednal v Tokiu se svým japonským protějškem S. Abem. Projednali stav a perspektivy dvoustranných vztahů, označili je za stabilní a vyslovili se pro jejich další rozvoj s využitím všech rezerv, které jsou zejména v hospodářské oblasti. S. Abe vyjádřil znepokojení nad únosem čs. občanů v Angole a tento akt násilí odsoudil. B. Chňoupek přijal rovněž předseda Sněmovny poradců japonského parlamentu M. Tokunaga a předseda parlamentního sdružení japonsko-československého přátelství T. Saburō Šintani. Ve večerních hodinách uspořádal S. Abe na počest B. Chňoupeka slavnostní večeři. Hostitel ve svém přípitku označil návštěvu B. Chňoupeka za velice užitečnou. Ve své odpovědi B. Chňoupek zdůraznil skutečnost, že jeho návštěva je výrazem oboustranného zájmu o konstruktivní dialog. Konstatoval, že existují předpoklady pro dynamický rozvoj hospodářské spolupráce.

„CHŇOPEK“ TAK ASI GEJŠTOVAL!

Aufgespießt

„Es sollte auch vorstellbar bleiben, daß die innerdeutschen Grenzen eines Tages ganz verschwinden, denn wie alle Staatsgrenzen sind sie eine permanente Einmischung in die Angelegenheiten von Menschen.“

Roland Vogt, Bundestagsabgeordneter der Grünen, zum Fall Burkert.

JE TO TAKY TADĚ PROSLA VOVALI, KDYŽ TO BYLA NĚH. UNI? V TISKU ANI SLOVO...

Odolné rostliny

(drt): Američtí vědci provedli řadu pokusů s vodními hyacinty. Ukázalo se, že tyto pěkné květiny mají neobyčejnou schopnost pohlcovat chemické látky, nebezpečné pro biologický život vod. Docela dobře se cítí i v prostředí otrávených kadmím, rtuť a fenolem a přitom je do určité míry očisťují.

„stern“ will Tagebücher Hitlers gefunden haben

HAMBURG, 22. April (AP). Die geheimen Tagebücher Adolf Hitlers will das Hamburger Nachrichtenmagazin „stern“ gefunden haben. Wie der „stern“ am Freitag mitteilt, gelang die Entdeckung nach drei Jahre dauernden Recherchen unter anderem in der Bundesrepublik, der DDR, in Österreich, der Schweiz, in Spanien und in Südamerika. Nach Angaben des „stern“ hat Hitler in der Zeit vom 22. Juni 1932 bis Mitte April 1945 insgesamt 60 Tagebücher verfaßt. Außerdem sollen zwei Sonderbände über den Flug des Führer-Stellvertreters Rudolf Heß nach England sowie über das Attentat vom 20. Juli 1944 existieren. In seiner Mitteilung geht das Magazin auf Einzelheiten des Inhalts der Tagebücher nicht ein.

STAREJ SLEZAK - JE AMRO- DIL V ZRUBĚ A MUVIL ČISTKY.

Jubileum Univerzity Karlovy

(drt): Šest set třicet pět let od založení Univerzity Karlovy, jejíž zakládání listina nese datum 7. dubna 1348, připomnělo včerejší shromáždění v Praze uspořádané UK v její velké aule Karolina. Zúčastnili se ho členové předsednictva UV KSČ a předseda ČNR J. Kempný, tajemník ÚV KSČ J. Havlín, ministr školství ČSR M. Vondruška a další představitelé čs. politického, veřejného a společenského života. Přítomní byli též zástupci diplomatického sboru v ČSSR. Oslavné historii první univerzity ve střední Evropě a jejím dnešku promluvil rektor Univerzity Karlovy, člen korespondent ČSAV Z. Česka.

Walter Slezak, der in Wien geborene Charakterdarsteller und Sänger, hat sich im Hof seines Hauses in Flower Hill im US-Staat New York erschossen. Als Motiv nannten die Behörden Depressionen im Zusammenhang mit verschiedenen Krankheiten. Der Sohn des weltberühmten österreichischen Opernsängers und Schauspielers Leo Slezak wäre am 3. Mai 81 Jahre alt geworden. Walter Slezak ging 1930 in die USA und nahm 1936 die amerikanische Staatsbürgerschaft an.

AP

TO JE ZAHRAV, O TOM JUNE JE VNĚM. TISKU NE DOČETLI, DOHÁZEL SE V RED. FR. ZATIM ZÁBĚH ODMUČEN.

Za tajemstvím podmorských pokladů

Nové, netušené objevy bulharských archeologů

O životě našich předků se dovídáme z různých pramenů. Čím více však klesáme po stupnicích času do minulosti, ubývá písemných pramenů a roste význam archeologického výzkumu. Archeologové se stávají důležitým, někdy i jediným, posláním se životem dávno minulým. A je tedy vědy zajímavé dozvědět se, čím archeologové obohacují naše

poznání. O nových objevech ve středním a Černomoří a Černém moři s námi hovoří PhDr. JAN BOUZEK, CSc., odborný asistent klasické archeologie filozofické fakulty UK a samostatný vědecký pracovník a vedoucí antického pracoviště v Národním muzeu.

Hlava mladika, 1. polovina 3. století

zývá Svatyně žitici oltář. Způsob stavby s bohatě profilovanými podstavci (pódií) přináší zajímavé informace o vývoji římské architektury od konce doby královské do tzv. střední republiky, ale nejpozoruhodnějším nálezem je velká série hliněných soch, většinou v životní či ležce pod životní velikosti, které nám ukazují vývoj raného římského sochařství v poměrně úplnosti. Většinou jde o sochy žen. Nejstarší pocházejí z konce 6. století, poslední z 3. stol. př. n. l. Římské sochaře té doby nevěnovali mála: anatomii lidské figury od krku dolů schematizovali. Jejich strukturu chápali jako hmotu, než množství vzácnosti. Tváře dívek vyjadřovaly vážnost, odpovídající římským ctnostem, a proti expresivní modelaci etruské je traktace obličejů lineární. Grafická; řecké poleť plastičnosti bylo sochařům v Lavinii ještě cizější než etruské. Dívký bývali ozdobeny šperky, vzácnější sochy chlapců mají nejvyšší tradiční buli, amuletů závěsek. Objev umožňuje rozšířit náš obraz o umění rané římské republiky daleko více, než se ještě nedávno zdálo možné.

Také nových objevů v Bulharsku je celá řada, ale soustředíme se na jeden okruh. Diky dobře organizované službě podmorské archeologie se bulharské potřeby stalo místem s nejbogatším souborem nálezu kamenných a kovových kotlí. První kovové kotly jsou z řecké a římské doby. Kamenné kotly patří ve své většině době bronzové, jsou nacházeny ve velkém počtu i v blízkosti ústí na místech, kde pro nebezpečí ztroskotání pozdější loď již nikdy nekovily. Jednoduchý systém plachet obchodních lodí nutí při nepříznivém větru zakotvit na jakémkoliv místě, kde to bylo jen možné. Za nebezpečí bylo pak kotva odřizována, nebyl-li čas na její vytažení. a proto jsou nálezy kamenných kotlí tak časté.

Existenci námořního obchodu 2. st.

„V italské archeologii patří k nejzajímavějším objevům posledních let zejména nálezy bronzových soch z 5. století př. n. l. v moři nedaleko Říma při pobřeží italské Kalábrie, sestavení římských sádrových odlitků řeckých soch blízko Neapole a odkrytí Aeneasovy svatyně (hroba, tj. místa, kde byl uctíván jako hrdina) v Lavinii nedaleko Říma. Aeneas jako snad jediný z trojských hrdinů (některé tradice jich uvádějí několik) opustil podle legendy hořící Troju a s otcem Anchise a s malým synkem Ascaniem vydal se pak na dobrodružnou pouť na západ. Cestou ztratili oba své př-

Hlava ženy, 1. polovina 4. století

plňování. Mnoha lidí naší doby ani neví, že jejich blá se (jiz oclí) ve sbírkách pařížské fonotéky. Neméně zajímavý a právě tak poučný je oddíl muzee, který je zasvěcen etnografii a folkloristice, z našeho pohledu jsou to neztidka nahrávky velice exotické. Např. magnetofonové záznamy a přímětné hudby afrických kmenů, zpěvy nejrozličnějších mágů a čarodějů i kouzelníků, moudrého zpěvy asijských i afrických kmenů atd. Velmi bohatý je fond se zvuky zvířat a s převládáním v nejrozličnějších končinách světa, dokonce jsou i nahrávky i zvuky, které vydávají některé draby bmyza, ba i tvorová, která jsou dosud — a neprávem — pokládány za němé, ryby.

Součástí Muzee slova jsou zvláštní knihy umožňující poslechnout nahrávek a desek či magnetofonových pásek ze sbírek fonotéky. Pařížské Národní fonotéka není jen zajímavou sbírkou, ale také důležitým vědeckým pracovištěm a badatelským v nejrozličnějších oborech těchto nahrávek. děných pokládá využití práce tak jako třeba omálo. Studijní i nepřetřelí klati mají hrát na divadle či epila ale ve filmu nějakou historickou osobnost, aby se naučili správně díkat a mluveného protože tobo, koho mají na plátně kina představovat. Časými náležitosti jsou i pracovníci rozhlasu i zvukaři filmových studií. A velice často přicházejí i nevědomi, pro něž je svět zvuků královstvím (28)

jem nejen historikové, ale i pracovníci z oblasti dějin přírodních věd, matematiky, astronomie, botaniky apod. Předpokládá se, že katedrám by měly vycházet jeden sesit v rozsahu 160 stran (1971)

Svět zapomenutých zvuků

Cím jsou pro knižky knihovny, tím je pro zvuky fonotéky. Je v ní uchováno vše, co lze zaznamenat na desky či na magnetofonové pásky. Jedna z takových fonoték, navíc největší a nejbohatší na světě, je v pařížském Muzee slova, které od roku 1926 má oficiální označení Národní fonotéky.

V budově stojící v samotném středu francouzské metropole, nedaleko Cité Saint-Louis a ulice Bernardins se během času podařilo shromáždit skutečné poklady, dokumenty zvuků, ale co se dá zaznamenat a uchovat. Vedle projevů publicistiky a omělků jsou to nejrozličnější ozvěny strání nahrávky a písni, ale také zvuky, které normální lidské ucho neslyší, zvuky, které vydávají některé živočišné či různé technické zařízení.

První část pařížského Muzee slova soustřeďuje všechny aparatury fonografické — od prvních přístrojů z 19. století přes fonografy T. A. Edisona až po současně nejmodernější nahrávací zařízení.

V oddělení, které je věnováno dokumentaci jsou především desky a magnetofonové pásky z hlasy slavných herců, např. Sarah Bernhardtové aj., ale také politiků, příkladně Belanda, Chamberlaina, hlasy proslulých zpěváků jakým byl např. F. Schlegel atd. Tyto hlasy jsou nejen pečlivě rozřazeny, takže během velmi krátké doby lze přehrávat nahrávku pojit, ale jsou také neustále do-

PRÁCE NA SLOVNÍKU středověké latiny v českých zemích úspěšně pokračují. Tato základní pomůcka pro všechny badatele zabývající se výzkumem středověku vzniká v Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská ČSAV. Dosud vyšly čtyři sešity, další byly odevzdaný nakladatelství Académie do tisku. O dílo, jehož vydávání pravidelně sleduje Mezinárodní unie akademiků, projevuji za-

Nejdelší tunel na světě

Cugarský průliv mezi japonskými ostrovy Honšú a Hokkaido je velice nebezpečnou oblastí. Prudké bouře zhruba po osmdesát dnů v roce ohrožují, případně znemožňují trajektovou plavbu. V roce 1956 tedy prudký uragán potopil převozní loď Tója Maru. Tehdy přišlo o život 1172 lidí, hovořilo se o páté největší námořní katastrofě všech dob. V současnosti převozní lodě postupně doplouvají ke konci svých cest. Zhruba za tři roky totiž začnou jezdit vlaky tunelem Seikan.

Právě katastrofa Tója Maru podnítila ty, kdož byli pro realizaci smělého projektu — stavbu nejdelšího železničního podmořského tunelu. Seikan je dlouhý 53,85 kilometrů, tedy dokonce delší než tři nejdelší evropské železniční tunely dohromady. Dvoukolejný tunel jde do hloubky až 240 metrů pod hladinu moře, to je 100 metrů pod mořské dno. Čtrnáct kilometrů od pobřeží se začíná pod zem pronořovat mohutná betonová roura. Následuje 23,3 kilometru trasu pod mořem, zbylých asi 16 kilometrů vede opět pod pevninou.

Projekt tunelu Seikan se začal vypracovávat už po druhé světové válce. Deset let trvaly nejruznější přípravné geologické práce, nespočetné sondy pod mořské dno poskytl odhorkům základní informace nezbytné pro tak náročnou akci. Je třeba ještě připomenout, že „země vycházejícího slunce“ leží přímo nad pacifickým geologickým zlomem v oblasti častých a mohutných zemětřesení. Navíc mořské dno je zhrzdáno četnými trhlami a horninami, limitů tunel vede. Jsou měkké a nesourodé. Tunel se začal hloubit v roce 1964, v roce 1971 na něm pracovali rekordní počet 3400 inženýrů a dělníků.

Přestože podmořský úsek byl naprojektován tak, aby byl co neikratší, neohrožila se jeho stavba bez častých dramatických odboček. Byl několikrát poškozen zemětřesením a zaplaven vodou, při jeho stavbě přišlo o život 33 tunelářů. 26. května 1976 došlo téměř ke katastrofě. Do jednoho ze zásohovacích tunelů náhle pronikla voda. Přes sedmdesát kubických metrů za minutu. V délce tří kilometrů byl tunel zavalen tisíci kubičky bláta a písku. Přes tento pomocný tunel se mořská voda dostala i do tunelu hlavního. Začal zoufalý boj s živlem. Na místě handry byla nasazena výsoká výkonná čerpadla a rychle postavena betonová přehrada. Zápas s vodním náporem trval plně dva měsíce. Až potom se státním dělníkem podařilo díru utěsnit, bláto a písek vyčistit.

Trpké zkušenosti s pronikáním mořské vody přivedly tunele k tomu, že postavili ještě výkonnější drenážní systém a hledali nejúčinnější těsnicí metody. Využili všechny technické možnosti, aby se zabránilo opakování podobného neštěstí.

Někde byla hornina tak narušená a chatrná, že ji nebylo možno odstělovat. Razilo se tedy ručně. Každý metr tunelu tedy stál okolo 50 000 dolarů. Důmyslné švýcarské důlní kombajny byly nepoužitelné. Jeden z nich se např. propadl do jakési „kapsy“ a poležel si v ní dva roky. Pro stavbu tunelu Seikan technici připravili na mnoha místech důkladnou injekci. Vyvrtili do horniny desítky hlubokých otvorů a tlačili do nich speciální chemickou směsí látky, která ji zpevnila. Vlastně si tak vyráběli pevnou skálu, již se pak museli prokousávat.

Tunel je široký 11 metrů a vysoký 7,8 metru. Stavbaři uložili do stěn Seikanu dohromady 1,65 miliónu kubických metrů betonu (betonový pancíř je silný 70 až 90 centimetrů). množství horniny vyvezené z hlubin — více než 16 miliónů tun — by vystačilo na vytvoření kopce velikosti známé Cheopsovy pyramidy v Egyptě.

Koncem ledna letošního roku dynamitou nádrž odpálená na délku více než 600 km z Tokia japonským ministerským předsedou Nakasonem prorazila poslední metry skály. Tunel hloubený dvěma stavebními skupinami proti sobě byl prorazen. Skutečností však zůstává, že ještě bude trvat asi tři roky než pod Cugarský průlivem projede na trase Tokio—Sapporo první vlak. Tunel stál asi dvě miliardy amerických dolarů a podle výpočtů expertů bude pro japonské státní dráhy ztrátový. Dosavadní 17hodinová

cesta vlakem z Tokia do Sapporu však bude zkrácena o plnou třetinu, a co je nejdůležitější, bouřlivý Cugarský průliv nemůže dopravu ohrozit.

Kromě nadšených příznivců má Seikan v japonsku i celou dlouhou řadu rozhořčených odpůrců. Ti zejména poukazují na značnou sumu, kterou vybudování podmořského tunelu stálo. Jeden čas se dokonce vedla rozsáhlá kampaň doporučující zastavení stavby a použití nedokončeného tunelu jako „vhodné farmy pro pěstování žampionů“.

Tunel je však na světě a až se „betonovou rourou“ poprvé přežene superexpres Šikansen, budou japonci držíteli dalšího světového technického rekordu. Desítky let starý projekt tunelu pod kanálem La Manche tedy do boje o prvenství už nezasáhne, i když i o jeho stavbě se v poslední době opět hodně mluví. Je však jaktem, že tunel mezi Francií a Velkou Británií by, i kdyby byl postaven — jak jsme nedávna uvedli — měl jen 50 kilometrů...

Seikan není zdaleka jediným velkým projektem, který japonci naplánovali. Velkolepý je i plán dopravního spojení ostrovů Honšú a Šikoku. Předpokládá výstavbu tří mostních železničních tras přes japonské moře. U všech má být místo tradičních pilířů použito malých ostrůvků. Osmnáct velkých mostů nad otevřeným mořem má mít takovou pružnost, že odolá nejen normálnímu přílivu, ale i silným zemětřesením a v těchto místech tak častým a ničivým tajfunům. Nejmožnější z těchto plánovaných mostů — Akaši — má mít vůbec největší mostní pole na světě.

Ještě smělejší je projekt mostu Onaruto. Má překlenout průliv Naruto, který je znám množstvím vírů vyvolaných přílivem. Krajina tu tvoří nově jakousi nálenku, která usměrňuje tajfuny právě do těchto míst, odkud most povede. Most Onaruto má být určen jak pro automobilovou, tak i pro expresní železniční dopravu. Měl by udržet i tajfunu a rychlostí 270 kilometrů v hodině. Takové však v těchto místech bývali jen jednou za celých sto let.

Jsou to listě pozoruhodné plány. Japonci jsou známa svou technickou dovedností, a přestože by bylo pochopitelné nutno přemýšlet mnoho složité problémy, jsou jejich záměry zejména realizovatelné. Jind je však finanční stránka věci. I „země vycházejícího slunce“ je stejně jako celý kapitalistický svět postižena vlekou a hlubokou hospodářskou krizí. Na stavbu tak velkých projektů chybějí peníze. A tak nad dalšími stavbami je už se podívalu projektu Seikan. Je zatím velký otázník. [na]

LICHTENŠTEJNSKÝ FRANZ JOSEF II. RADUJE!
Intimní práce a oprava lavadý a střech. Zpevňování činnosti skončí v roce 1985, celý objekt bude dohotoven a dva roky později po sně rekonstrukce bude sloužit společenstevním účelům. Raně barokní objekt byl postaven podle plánů Jana Křtitele Aliprandiho. Patří nejdelšímu radu Krakovských z Kolovrat, roku 1871 jej koupil Jan Josef Lichtenštejn, který budovu přeměnil.

loumí tdní. Poč následovalo vyřezání suterénních prostor do hloubi čtyř metrů pod úroveň terénu. Současné pražské zpevnění nosného zdru cementovým ná injekcemi. Po obnovu paláce, který je založen na dřevěných pilotách, budou zahájeny pozemní mlátnice slou. Generálním projektantem restaurace Lichtenštejnského paláce je státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů Praha, generálním dohládatel Pražský státní náhnik, na něž čeká

Kritický stav bydlení v New Yorku

Dlouhý pořádník žadatelů

NEW YORK: Newyorská městská správa odhaduje, že v domech, které jsou jejím majetkem, žije nelegálně společené s rodinou majitelé bytu na 17 000 rodin, které si nemohou obstarat finančně dostupný vlastní byt.

POČET „NACENOV“ BYDLICÍCH LIDI je tak nval v New Yorku vyšší než po druhé světové válce, kdy se demobilizovaní vojáci po návratu do USA ožaili a museli z těchto důvodů bydlet společené s jinými rodinami.

NA PORADNÍKU ŽADATELŮ o byty městské správy s nůžním nájemným je zářazeno na 160 000 rodin, což mnohonásobně přesahuje počet bytů, které má správa k dispozici.

KRITICKÝ STAV je podle šinelce newyorské městské správy svinulo předešlým vyukou nezaměstnanosti, který v rozpětí ne nechtěl dělat, jež mý. zahrneji i podstatně omezená částec určených na bytovou výstavbu z veřejných fondů.

ZATÍMCO BYTŮ s levným nájemným je ve městě naprosto nedostatek, je napak nadbytek volných bytů s vysokým nájemným, jež soukromí majitelé domů ještě dál zdražují.

Návrat lodi Sojuz T 8

Moskva: Druhý pracovní den tříletné posádky kosmické lodi Sojuz T 8 začal ve čtvrték v 9 hodin moskevského času. V souladu s programem letu byla provedena korekce oběžné dráhy lodě s cílem přiblížení se k orbitální stanici a prověrka činnosti palubních přístrojů. Vzhledem k odklonu od stanoveného režimu přiblížování bylo spojení kosmické lodi Sojuz T 8 s orbitální stanicí Saljut 7 odloženo. Posádka kosmické lodi Sojuz T 8 ve složení V. Titov, G. Strekalov a A. Serebrov se včera vrátila na Zem. Sestupný modul lodi Sojuz T 8 přistál v 17 hodin 23 minut moskevského času v určené oblasti SSSR 60 km severovýchodně od města Atkajuku v Kazáské SSR. Kosmonauti před sestupem provedli orientaci lodě, pak se od lodě oddělil orbitální úsek, byly zapojeny brzdné motory a sestupný modul se odpojil od přístrojové sekce. Po řízeném sestupu v atmosféře byl zapojen padákový systém. Těsně nad zemí byly zapojeny motory pro měkké přistání a modul bezpečně přistál. Kosmonauti Titov, Strekalov a Serebrov jsou v dobrém zdravotním stavu.

MĚKDO TONU RÍMA, MURAT, JINÍ ZACÍ HLAVI O SELHÁNÍ, A NEUŠPECHU, NĚ KLTERMU APO. ORANY LADENÉ BLAHOŘEJE.

Oprava Lichtenštejnského paláce

Lůk: Již rok trvá příprava celkové rekonstrukce Lichtenštejnského paláce, který byl postaven v roce 1696 na okraji parkové části pražské Kamy. Pracovníci odštěpného zdruva spědní zakládání stavby VHL Vádní stavby Praha rozhrli snaji činnosti do několika etap. V první sepiat obě patra barokního objektu oce-

Dva křehké koláče a jedno těsto

1. MŘÍZKOVÝ KOLÁČ: 450 g hladké mouky, 100 g moučkového cukru, 250 g másla, 3 žloutky, ¼ lžičky prášku do pečiva, 1 lžička kompotovaných jablek, 1 skoficový cukr, 1 vanilkový cukr, přesejtá strouhaná. Tak a hrubě mouka na plech. — Do hladké mouky, prášku do

pečiva a cukru rozkrájíme máslo na malé ploché kousky, přidáme rozkrájené žloutky a zpracujeme těsto v hladký bochánek. Dáme jej na 1 hodinu do chladničky. Těsto si můžeme připravit jeden den před zpracováním koláčů a dáme je do chladničky, zabalené v mikrotenovém sáčku. Druhý den, než začneme s těstem pracovat, vyndáme je z chladničky na půl hodiny.

Z těsta si odkrojíme část 200 g. Ze zbylého těsta rozválíme menší plát, přenecháme jej na plech a rukama let ještě roztláčíme do délky 29 cm a na šířku 27 cm. Plát posypeme strouhanou, rozložíme na něj jablka, posypeme vanilkovým cukrem a skoficovým cukrem.

Ze zbylého těsta vyválíme proužky silné jako malíček a klademe je přes koláč kolmo na sebe nebo na koso.

Pozn. Nejvhodnější je, když si vyválíme rukama slabší dlouhý váleček, nakrájíme si z něho prouhy a válečkem je přetlačíme na koláč.

Povrch potřeme žloutkem, rozkvedláme s jednou lžičkou másla. Pečeme 30 až 35 minut do zlatova.

2. TVAROHOVÝ KOLÁČ: 200 g odkrojeného těsta, tvarohové náplně 250 g tvarohu, 1 vanilkový cukr, 1 vřchovatá lžice pískového cukru, 1 celé vejce, 50 g kandovaného ovoce. Utřeme v hladkou hmotu a vmícháme nadrobno rozkrájené kandované ovoce. — **Ořechový piskot:** Ze 2 bílků ukleháme pevný sníh, po částech zašleháme 60 g pískového cukru a lehce vmícháme 2 žloutky a 50 g ustrouhaných lískových oříšků. — Odkrojené těsto (200 g) rozprostřeme na kulatý plech, mírně vymazaný tukem a vysypaný moukou (nebo do dortové formy do výše asi 1 cm). Pak na ně rozložíme stejnoměrně tvaroh, uhladíme plochým nožem a zapečeme do slabě růžova. Vyndáme jej z trouby, navrstíme na něj ořechový piskot a dopečeme do zlatova. **MARIE VIKOVÁ**

Pochoutky z jarní přírody

SALÁT Z PAMPELISEK — Pampeliškám na Vánoce říkáme mlíče nebo smetánka. Trháme je letní listy, pokud je rostlina mladá, světlé zelená. Listy dobře propereme v teplé vodě a necháme je okapat. Na mlíče přidáme 1–2 žloutky, 1 lžičku hořčice, špetku pepře, soli a cukru. Ze stálého míchání přidáváme po troškách asi 3 lžice oleje a nakonec tři lžice vody s octem. Listy pampelišky dáváme na míso a zalijeme připravenou studenou omáčkou.

SPENÁT Z MLADÝCH KOPŘIV — Mladé jarní kopřivy jsou bohaté na vitamíny, obsahují železo a důležité minerální látky; navíc jsou velmi chutné. Trháme je nejvíce do poloviny tedyh idále už jsou listy tuhé). Velké zmečkané brat kopřivy váží asi 50 g — podle toho můžeme určit množství. Listy dobře opereme a dáme je vařit do slané vody. Poté hrací nepřikrýváme a kopřivy necháme jen krátce přejít varem. Jsou brzy měkké a zbytečným vařením strácejí vitamíny. Scedíme je a nadrobno posekáme. Na kastrol dáme 30–100 g másla (na 1 kg kopřiv) a trochou hladké mouky a doříváme omeškané. Přidáme trochu vody z kopřiv a přimám posekané kopřivy, sůl, pepř. Česnek a kousek syrové nestráhané cibule. Pevníme a přidáme 3 lžice smetany nebo rozlehané vajece. Je to výborná příloha k hovězímu masu. **M. P.**

Nach Ausschreitungen gegen DDR droht Strafe

Der Deutsche Eishockey-Bund (DEB) muß mit einer Bestrafung rechnen. Als Ausrichter der Eishockey-WM trägt der DEB die Verantwortung dafür, daß es am vergangenen Freitag beim deutsch-deutschen Duell in Dortmund zu Ausschreitungen im Publikum gegen die DDR gekommen war. Trainer Joachim Ziesche, Spieler und Offizielle waren mit Stöcken geschlagen und Flaschen beworfen sowie als „Mörder und Schweine“ beschimpft worden. „Ich bedauere die Vorfälle und verurteile, daß die Veranstalter so wenig Vorsorge getroffen haben“, sagte der Präsident des Internationalen Eishockey-Verbandes (IIHF), Günter Sabetzki (Düsseldorf). Ein offizieller Protest der DDR war am Sonntag durch die Ostberliner Nachrichten-Agentur ADN bekanntgeworden. Über das Strafmaß entscheidet das IIHF-Concil in einer Sitzung am Dienstag.

MĚLI BY DOITAT POCHVALU:

BÝVALÁ FRANCOUZSKÁ sexbomba Brigitte Bardotová vzbudí občas pozornost, i když ne tímiz prosředky, jako když se před lety objevovala na filmovém plátně. Jednou je to soudní spor kvůli jejím čtyřmohým miláčkům. Jiný třeba jen výrok, uveřejněný v novinách. Pokud jde o ten výrok, vzbudila BB pozornost tvrzením, že „nejkrásnějším posláním ženy je být domácí paní a poskytovat muži chvíle radosti a odpočinku“. Největším štěstím této ženy prý je, může-li přinést manželovi na stůl vybrané jídlo, za něž ji muž pochválí. Z nouze čert i mouchy lapá, poznamenal na okraj tohoto rozhovoru jeden jedovatý novinář.

Kaskadérské rekordy

Výkony kaskadérů na osotních automobilích se také registrují jako světové rekordy. Nedávno překonali na okruhu Paula Ricarda dva „světové“ Francouzi. Novým světovým rychlostním rekordem je výkon 133,1 km za hod. René Latie v jzdě autem na dvou kolech. Světovým rekordem je i vzdálenost 34,8 km, kterou na dvou kolech ante uje Michel Signoret (předchozí rekord amerického Chitwooda byl jen 9,1 km). [k]

V americkém Johnsonově kosmickém středisku byl vypracován vstupní projekt obytné základny na Měsici. Podle projektantů by se se stavělo — pokud půjde kosmický výzkum a technika dosavadním tempem — mohlo začít za 25 let. Na základně by byly umístěny automaty, které by předávaly vědecké informace na Zemi a současně by to bylo místo pobytu pro posádky pilotovaných kosmických lodí na pravidelných trasách Země — Měsíc. **A ZEHÉ — FECHEN HEIM.**

Chudý egyptský rolník Zanol Misoel oslavil nedávno dvě výročí. Stotřicáté narozeniny a stoátá výročí svého smrti. Nejstarší Egyptan vchoval pět dětí (nejstaršímu synovi je 72 let) a 42 vnoučat a 89 pravnoučat. Je zdravý, dobře vidí i slých. Tvrdí, že vážné onemocnění pouze jednou v životě. Před deseti lety onemocněl chřipkou a musel na dva týdny ulehnout.

Reditelství jednoho velkého obchodního domu ve Stockholmu „umístilo“ při vchodu velké zrcadlo a začalo sledovat, kdo se do něj dívá. Bylo zjištěno, že z tisíce žen, které vcházely se do zrcadla podívá 412 žen a z každého tisíce mužů 778.

Holandská lázeňská město Slagbarea je — ne neprávem — nazýváno dětským rájem. Pro děti, které tu tráví své prázdniny, byl postaven úrubový tábor, každý domek má plochu 35 čtverečních metrů. U každého domku je stáj se šetlandským ponikem. Nedaleko tábora je čtyřicetihakarový park, veselé městečko a kulatost, sklozavkami, plavovišti, biografem, houpátkami, oskokelejnou železniční st. Soutěží jsou i různé sportoviště, plavecké bazény a dětské dráhy.

A TELEVIZE?

Aufgespielt

„Luxemburg ist mein Favorit gewesen, aber leider waren alle Beiträge etwas eintönig. Ich würde mir in Zukunft wünschen, daß die Lieder vielfältiger werden, denn ich mag an sich Schlager sehr gern.“

Ministerpräsident Franz Josef Strauß, der den Schlager den Anspruch zugebilligt hatte, „von den Folterwerkzeugen hämischer Kulturkritikastern verschont zu bleiben“, in einer Umfrage des „Münchner Merkur“ zum Grand Prix d'Europevision.

„Nur habe ich mir ein Lied gewünscht, das aus dem Rahmen fällt, nicht so laut und mit so vielen Instrumenten.“

Bundesjustizminister Hans A. Engelhard in der selben Umfrage.

„Ein großes Lob für alle Gruppen. Mein Musikgeschmack reicht von Bach bis Rock 'n' Roll.“

Der Münchener Oberbürgermeister Erich Kiesl in der Umfrage.

MATUŠKA S „DONDIRIDON“ BY ALL VYHRÁL.

ASEN STEFANOV z bulharského města Haskovo se stal pradedčkem v pouhých 51 letech. Jak plně se agentura BTA, oženil se, když mu bylo lepru čtrnáct let. Rok nato se stal otcem, ve 33 letech už byl dědečkem a také na praroučce pak nete. Když ale net 18 let, Stefanov je na svůj zdravotní vzestup na žebříčku generací pyšný a domnívá se — zřejmě právem, že je nejmladším pradedčkem na světě.

Profilalkoholní oddělení u Apollóna pořádá 9. až 11. září 1983 setkání svých pracovníků na oslavu 35. výročí založení. Zájemci o další informace z řad bývalých pracovníků a pacientů se mohou přihlásit na adrese: doc. MUDr. J. Skála, CSC, Apollónská 4, 128 00 Praha 2.

Schwarzes Baby weißer Eltern

„Große Fahrlässigkeit“ bei künstlicher Befruchtung

ähnlich sehen — über die Hautfarbe wird dort aber nichts ausgeführt. Mindestens 2000 Kinder werden in Großbritannien, so Mitchell, jährlich durch künstliche Befruchtung mit fremdem Samen gezeugt. Manche Ärzte lassen sich ihre Hilfsdienste dabei mit bis zu 600 Pfund (2200 Mark) honorieren, andere geben sich mit 15 Pfund (56 Mark) zufrieden. Die meisten Eltern halten die Tatsache einer solchen künstlichen Zeugung auch vor der Verwandtschaft und im Freundeskreis geheim. Deshalb steht das Ehepaar mit dem schwarzen Kind jetzt auch noch vor dem Dilemma, bösen Klatsch der Nachbarn über ihr Intimleben ertragen zu müssen.

LONDON, 25. April (dpa). Ein weißes britisches Ehepaar, das sich nach langer Kinderlosigkeit für eine künstliche Befruchtung entschieden hatte, hat vor einigen Wochen ein Baby mit schwarzer Hautfarbe bekommen. Die Eltern seien nun „fuchsteufelswild“ und „in einem fürchtbaren Dilemma“, schrieb Professor Duncan Mitchell in seinem jetzt veröffentlichten Buch über „Die künstliche Familie“. Der Fall war bisher geheimgehalten worden.

Mitchell meint, es habe sich um grobe Fahrlässigkeit in einer der Spezialkliniken für künstliche Befruchtung gehandelt. Nach den allgemeinen Richtlinien sollte der Samenspender dem Vater

TAHOVET INDIA NEK S FÉDERACE A TOHAWČIČKOB ?

Izvestija ke vztahům mezi SSSR a ČLR

MOSKVA List Izvestija uveřejnil článek N. Sergejeva, v němž se mj. pravi: Stav vztahů mezi Sovětským svazem a Čínou vzbuzuje oprávněný zájem mezinárodní veřejnosti.

Naše země nikdy nepovažovala stav odčizení mezi oběma státy za normální jev. SSSR slovy i činy vždy potvrzoval, že je připraven k serióznímu a žesnému jednání o normalizaci vztahů s ČLR. Vedoucí představitelé KSSS a sovětského státu vysvětlili naše východní stanovisko. Zlepšení vztahů mezi SSSR a ČLR by nejen prospělo oběma zemím a jejich národům, ale mohlo by se stát významným faktorem v upevňování mezinárodní bezpečnosti a výrazně přispět k posílení míru v Asii a na celém světě.

Jak známo, v Číně se na oficiální úrovni čini prohlášení vyjadřující ochotu pokračovat v politickém dialogu se SSSR. Taková prohlášení a výroky lze pouze uvážit a také se vždy setkávají v SSSR s patřičnou pozorností. Bohužel, často se však čini prohlášení, ale zároveň se podnikají zcela odlišné kroky, které vůbec nepřispívají k normalizaci, je zcela porohpitelné, že to nelze přejít bez povšimnutí.

Soudě podle materiálů čínské tisku se Peking zatím nezdal pokusů využívat mnoha atributů antiso-větismu i dnes a ve velkém rozsahu pokračuje v po-litických a propagandistických akcích, které nejsou přátelské vůči Sovětskému svazu a zkrslují jeho politiku. Organ ČV KS Činy Zen min ž-pao například uveřejňuje měsíčně 120–140 iakových materiálů.

Do oběhu byl dán rozsáhlý souhrn výmyslů porháze-jících mj. z NATO o „sovětské vojenské hrozbě“ a o „odpovědnosti“ Sovětského svazu za horečné zbra-je. Příznačná je i shoda politických stanovisek a propagandy Pekingů i Washingtonu například v pr-stupu k situaci kolem Afghanistanu a Kambodže. Pe-king jako by zavíral oči před stupňujícím se sku-tečným nebezpečím, které plyne z nynější dobrodruž-né politiky USA.

Zvláště je třeba se zmínit o tom, jak čínská politika a propaganda využívá v řešení politiky SSSR vůči Číně strašáků „sovětského hegemonismu“ a „sovětské hroz-by“. SSSR Číně nikdy nevyhrožoval a nevyhrožuje, nevznášá žádné územní ani jiné nároky a neklade žád-né předběžné podmínky. Když Peking znovu a znovu opakuje, že SSSR „musí“ povinně „odstranit překáž-ky“, které údajně stojí v cestě normalizaci, a změnit „hegemonistické chování“ vůči Číně, snaží se tím zřejmě nejen zkrslit sám problém sovětsko-čínské normalizace a ořerit politiku SSSR, ale také vy-tvořit jakousi propagandistickou platformu, která má ospravedlnit nepodložené nároky čínské strany. Tento cílům slouží v poslední době i četná veřejná prohlá-šení a propagandistické materiály Pekingů, které se okoušeli vydával za „překážky“ a „ohrožení bezpeč-nosti Činy“ vztahy SSSR s Vietnamem, Kambodžou, Jungolskem a Afghanistanem.

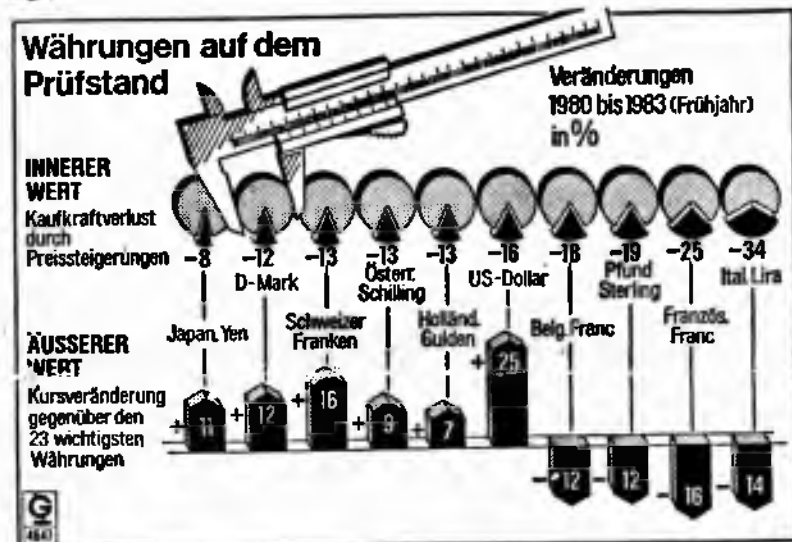
Nelze přejít ještě jeden velmi typický aspekt ny-

nější čínské propagandy nepřátelské Sovětskému sva-zu, jejímž cílem je vychovávat zejména u mladé ge-nerace nedůvěru a nepřítivný vztah k národům sou-sedního státu. Máme na mysli to, že čínské sdělovací prostředky soustavně reprodukuji materiály, v nichž jsou vznášeny nároky na sovětské území (podobné nároky jsou ostatně vyslovovány i vůči jiným zemím sousedícím s Čínou, zvláště vůči Vietnamu a Indii). V ČLR se nadále vydávají učebnice, mapy, „vědecké“ stali a monografie, které falzifikují a „preparují“ dě-jiny a tím se snaží zdůvodnit územní nároky.

SSSR je pro normální vztahy s Čínou. Lze jen vy-jádřit uspokojení nad normálním ovzduším které se vytvořilo při sovětsko-čínských konzultacích, i nad dosázejícím dohodou o jejich pokračování, třebaže kon-zultace ještě nedospěly tak daleko, aby bylo možno využít určitě závěry, tím méně pak o významných vztahových otázkách.

Naše země je připravena aktivně napomáhat takové-mu vývoji v sovětsko-čínských vztazích, který by pro-spl zámýsl SSSR a ČLR míru a přátelství mezi vše-mi národy. Právě proto je SSSR rozhodně proti všemu co je těžkým břemenem pro normalizaci těch-to vztahů a co může mít pro situaci v Asii a ve svě-tě jen negativní důsledky. Tentéž konstruktivní při-stup sovětské lidě právem očekávají od čínské strany

A JAKÝ JE VZTAH MEZI ČLR A SSSR?

● Pábet nezaměstnaných v Austrálii stoupl v břez-nu o 31 500 lidí na 701 000. Bez práce je tedy přes deset procent obyvatele v produktivním věku.

„Stuhlflug“ und seine Folgen

NEW YORK, 24. April (dpa). Ein Last-wagenfahrer aus Kalifornien, der im Juli vergangenen Jahres auf einem Gar-tenstuhl sitzend mit Hilfe von 42 gasge-füllten Wetterballons in den Himmel ent-schwebte, muß jetzt für seinen waghalsi-gen Flug zahlen: Die US-Flugaufsichts-behörde (FAA) verdonnerte den 33jäh-rigen Larry Walters zu einem Bußgeld von 1500 Dollar (rund 3675 Mark). Ur-sprünglich hatte Walters gehofft, daß ihn sein Fluggerät von Long Beach in Kalifornien bis zur 480 Kilometer ent-fernten Mojave-Wüste tragen würde. Aber nach zweistündigem Flug landete er nur wenige Kilometer vom Startort entfernt auf einer Stromleitung. Diese Landung verursachte einen Stromausfall in umliegenden Häusern. Mit dem flie-genden Stuhl erreichte Walters eine Hö-he von fast fünf Kilometer. Um den dort wehenden eisigen Luftströmen zu ent-gehen, zerschoss er mit einer Pistole eini-ge der Ballons und schwebte langsam zur Erde zurück. Die FAA hatte den Flieger ursprünglich beschuldigt, daß er keine Lizenz für die Flugtauglichkeit des Stuhls beantragt habe. Auch warf sie ihm Gefährdung des Flugverkehrs und Fliegen ohne Funkverbindung mit dem Tower des Flughafens von Long Beach vor.

Ze světa motorů

Také ze Sfyneraku se dostává do po-předí otázka protektorování pneumatik — v budoucnu se jich má tímto způso-bem obnovovat 40 proc. roční produkce, která je dnes 3,5 miliard. Dnes se pro-tektoruje za rok pouhých 300 000 pneu-matik.

Die Erde wird grau

HOUSTON, 24. April (dpa). Die vier Astronauten der US-Raumfähre „Chal-lenger“ haben bei ihrem Weltraumflug vor einigen Wochen riesige Schmutzwol-ken über vielen Teilen der Erde beob-achtet. Auf einer Pressekonferenz in Houston sagte Kommandant Paul Weitz am Wochenende, es sehe so aus, als wenn die Erde von einem blauen zu ei-nem „grauen Planeten“ werde. Die Astronauten verglichen ihre Beobach-tungen mit bläulichem Rauch, wie er beim Verbrennen von Holz entsteht. Die Schmutzwolken seien über allen Land-gebieten, auch über Entwicklungs-ländern, zu beobachten. Die „Challenger“-Besatzung machte auch Aufnahmen von der riesigen Öllache im Persischen Golf.

AŽ BUDE RUDA, BUDE TO KOPÍ.

I SLOVO MOŽE být nebezpečné, ale že by to byla právě slova telefonního seznamu? A přece. Stalo se před časem v Saaruku v NSR. Na kádnat jed-né velké apeditářské firmy tam bylo zabaveno tři sta tisíc výtlisků nového telefonního seznamu. Pod firmou zmíněného závodu bylo totiž omylem vy-tisknuto telefonní číslo konkurenčního podniku a soud dal zapravdu žalobci. Jenže, po pravdě řečeno, nebylo ten-krát nebezpečné slova, ale číslo.

Hinrichtungen in der CSSR

PRAG, 24. April (AFP). Zwei junge Tschechoslowaken sind nach Angaben der amtlichen Nachrichtenagentur CTK am Wochenende in Prag durch den Strang hingerichtet worden. Sie hatten im April 1979 bei einem bewaffneten Raubüberfall auf ein Prager Außenhan-delsunternehmen eine Kassiererin getötet. Die beiden Männer im Alter von 25 und 26 Jahren waren zunächst zu je 25 Jahren Haft verurteilt worden. Dieses außergewöhnlich hohe Strafmaß — vor-gesehen ist im Straigesetzbuch die Höchststrafe von 15 Jahren — wurde im Berufungsverfahren im August 1980 verschärft und in Todesstrafen umge-wandelt.

MAH DOJEM ŽE JE MYLI, EXISTUJE ŽE LET A DOŽIVOTI JAKO TADY. A PAK ŠPAGAT.

VE VĚKU 80 let zemřela v Londýně spisovatelka, žurnalistka a historička Rebecca Westová, vl. jménem Cecily Isabel Fairfieldová. Byla kdysi zná-mou uměleckou kritičkou pokrokové-ho ženského časopisu, z kterého do-by pochází její Ibsenovský pseudo-nym. Deset let byla chotí spisovatele H. G. Wellsa. Po druhé světové válce se proslavila jako zapravdajka z no-rimberského procesu.

Ella Fitzgerald, americká jazz-sängerin, wird an diesem Montag, 65 Jahre alt. Sie plant noch für dieses Jahr eine neue Europa-Tournee. dpa

BEZ VĚROVĚ HBAVKE!

Záhledný mrak ve stratosféře

Sopečný popel a slončeniny síry ve stratosféře sílí více a více zástupci Slunce. Hrozí zhoršení podnebí. Nejnovější měření ukazují, že v posledních letech nastalo šest sopečných katastrof, během nichž vyvrhly sopky do horních vrstev ovzduší více prachu a plynu, než se může přirozenou cestou odstranit. Bude chladnější. Měření ukazují, že sopečné výbuchy „vypustily“ v posledních letech milióny tun prachu a sírných plynů do stratosféry, horní atmosférické vrstvy. Následky se již projevily: sluneční záření slabší.

Explozivní sopky znečišťují stratosféru. Stoupající kouř s dýmky hornin, prachem a částicemi lázeň vy je hnán horkými proudy plynů do výše. Velký tlak při výbuchu sopky rozmetá celé vrcholky hor. Taková katastrofa nastala v USA 18. 5. 1980, vyvolala sopka svaté Heleny. Částice vyhnány obrovským výbuchem do stratosférických výšek se zde udrží roky.

Záhledný oblak, nijak jinak než jako kdyby se zrodil z fantazie autora science fiction, pluje od počátku loňského roku stratosférou kolem naší Země. Odborníci zjistili, že je tvořen jemným prachem a kyslíčnými síry.

Oblak se objevil v únoru loňského roku. Měření ukázala, že je stejného druhu jako jiné mraky, a níchž vědci provedli analýzu při výškových leteckých nadpřirozeného původu tedy není. Jeho složení odpovídá sopečným exhalacím. Sopka „odpověď“ za vytvoření mraku však zůstává zatím neznámá. Nikdo výbuch nepozoroval. Záhledný oblak zachytil zemské kory nebyl registrován. Ani družice neohlásily výbuch. Přitom však vědci odhadují, že uvolněná energie při explozi odpovídá síle několika vodíkových bomb. Původ stratosférického oblaku zůstává prozatím záhadou.

Záhledný mrak je však pouze částí stratosférického znečištění vulkanickými látkami nad severní polokoulí. Po obrovském výbuchu sopky Fuego 1974 v Guatemale mohli odborníci sledovat vyvrženou hmotu ve stratosféře ještě dva roky. Její hustota se pomalu zmenšovala. Částičky, vzduch se v horních vrstvách ovzduší klesaly do troposféry (ve střední Evropě výška 11 km), odtud je odstraňují již dešťové srážky. Následující dva roky, tedy v době po roce 1978, vládní ve stratosféře určitá rovnováha. Vědci zde zjišťovali pouze slabé, rovnoměrné rozestřeny zákal, který zůstával bez podstatných změn. Úbytek hmoty doplňovaly činné sopky, i když žádný velký výbuch nenastal.

Po výbuchu vulkánu La Soufrière v Karibském moři roku 1979 zaznamenaly přístroje první patrné znečištění, které však ve srovnání s dnešním můžeme označit za zanedbatelné. Situace ve stratosféře se okamžitě změnila 18. 5. 1980 po erupci sopky sv. Heleny na severozápadě USA. Vyvržená hmotu dosáhla již 20. května východní pobřeží Ameriky a pomalu plula do středu Atlantického oceánu směrem k Islandu, dále přes Skandinávii a do Evropy. V červnu vytvořila dvě vrstvy ve výškách 15 a 25 km. Vyšší z nich dosáhla roku 1981 přibližně rovnováhu v tu dobu ještě neustále stoupala do vrchních atmosférických vrstev. K poklesu znečištění na bývalé hodnoty nedošlo dodnes. O rok později 22. 5. 1981 výbuch sopka Alaid na ostrovině oblohu Kuril severně od Japonska. Znečištění ve stratosféře se okamžitě zvýšilo. O dva týdny později vyvrhl další hmotu vulkán Pa- gen na Mariánských ostrovech. Hustota látek zne-

čišťujících horní vrstvy ovzduší klesá jen velmi pomalu. Od ledna 1982 se situace zhoršila vytvořením záhadného mraku s velkým obsahem prachu, které vykonalo jako celek již několik obětí kolem Země. Dne 4. dubna 1982 vyfoukla mezikontinentální větší množství jemného prachu než sv. Helena. Po tomto, prozatím posledním velkém sopečném výbuchu, se znečištění nad severní polokoulí ještě stále zvyšuje. V současné době dosahuje hodnoty naměřené v roce 1979.

Vysoko, nad obvyklými parametry zemského povrchu klesá stupeň průhlednosti atmosféry o 5%, to znamená, že celková energie slunečního záření poklesla o jedno až dvě procenta. Je to zanelembatelná hodnota; můžeme ji vysvětlit, proč nyní dochází častěji k rudým západům Slunce. Odborníci odhadují, že při poklesu záření o dvě procenta můžeme očekávat všobecný pokles teploty o 0,5 stupně Celсія.

Intenzita slunečního záření je snížena již několik let. Vědci předpovídají na základě této skutečnosti, že nastanou chladnější zimy, a to už od příštího roku, které potrvají po dobu několika roků. Teprve po deseti letech se mohou současné podmínky upravit za předpokladu, že série obrovských sopečných výbuchů je již ukončena.

Pokles slunečního záření, které dopadá na zemský povrch, se projevuje až se značným zpožděním. Obrovské množství vody v oceánech potřebuje léta, aby se ochladilo. Poklesla-li však teplota, přetrvávají roky, než se za zvýšené intenzity záření vody na zemském povrchu ohřejí.

Beim Trinkgeld knauserig

BONN, 20. April (AP). Für Kellner, Friseur oder Taxifahrer, die einen Teil ihres Lebensunterhalts mit mehr oder minder reichlich bemessenem Trinkgeld bestreiten, sind schlechte Zeiten angebrochen. Nach dem am Mittwoch in Bonn veröffentlichten Ergebnis einer Allensbach-Umfrage ist die Bereitschaft der Bundesbürger, Dienstleistungen über den geforderten Preis hinaus zu entlohnen, in den vergangenen Jahren spürbar gesunken. Quer durch alle Einkommens-, Bildungs- und Altersstufen, so fand Allensbach heraus, überlegt sich heute jeder dritte, der Trinkgeld zu geben gewohnt ist, ob er das im Einzelfall noch tun soll. Bei den 30 bis 44 Jahre alten Bürgern, die in der Regel am spendierfreudigsten sind, sagen sogar 41 Prozent, daß sie anders als früher über das Trinkgeld nachzudenken beginnen. Gestiegen ist mit 18 Prozent der mehr als 2000 Befragten auch die Zahl derer, die grundsätzlich kein Trinkgeld geben.

malé vzhodném k přistání. Nakřest se objevilo za chvíli poměrně rovné pole, a tak bylo nouzové přistání poměrně klidné, i když se zcela měkká letadla hýla třeba celé odepasat a oha piloti si pohyby tydan v nemocnici jediný, kdo celou záležitost přežil bez jediné rány, byl Orlik.

Rekord-Schadenersatz in USA

NEW YORK, 20. April (dpa). Ein Krankenhaus in Pasadena (US-Staat Texas) hat in einem außergerichtlichen Vergleich zugestimmt, den Eltern eines Kindes, das dort bei seiner Geburt durch Kaiserschnitt einen permanenten Hirnschaden erlitt, einen Rekordschadenersatz zu zahlen. Das „Bayshore Hospital“ erklärte sich bereit, den Eltern Andrea Ferries' innerhalb eines Monats 4,5 Millionen Dollar zu zahlen. Wie die Zeitung „USA Today“ berichtete, wird das Krankenhaus den Eltern außerdem monatlich 7000 Dollar überweisen. Die sechs Monatsraten sollen mit einem jährlichen Steigerungssatz von sechs Prozent für den Rest des Lebens von Andrea — mindestens jedoch für zwanzig Jahre — gezahlt werden. Die am 7. Juli 1980 geborene Andrea kann weder gehen noch sprechen. Ihr Vater hatte gegen das Krankenhaus geklagt und „grobe Fahrlässigkeit“ geltend gemacht. Der Hirnschaden sei durch eine Unterbrechung der Sauerstoffzufuhr bei der Geburt verursacht worden. Auch hätten Ärzte und Krankenschwestern zu lange gewartet, um das Kind zu versorgen.

Z nákladového prostoru se začal ozývat děsivý ryk. Danilenko přidal tlak na svého druhovi a vyšel se podívat, co se vlastně děje. Záhledný oblak jako přimrazení. Proti němu třela mohutné tělo rozstřelené zvířete s krátkými nohama. Všechna pouta a soule se potulovala po kabíně. Byla zřejmě zneuvěřitelně kně-

Ein Tier ohne Namen

NEU-DELHI, 20. April (dpa). Wie soll man ein Schwein benennen, wenn es so nicht mehr heißen darf? Vor diesem Problem stehen fortan die Schulbuchherausgeber in Pakistan. Denn das Parlament befand nach hitziger Debatte, daß das im Koran als unrein geltende Haustier nicht mehr in den Fibeln pakistanischer Schüler auftreten dürfe. Die Kinder sollen nicht mit „Unreinem“ konfrontiert werden. Dies berichtete am Mittwoch die in Pakistan erscheinende englischsprachige Zeitung „Muslim“. So konnte eine Lehrerin bei einem Schulbesuch im Zoo angesichts des unsagbaren Tieres auf Schülerfragen nur verlegen „kein Kommentar“ murmeln, schrieb das Blatt. Die Redakteure jedoch wußten Rat: „Tun Sie einfach so, als sei es nicht da.“

PRŮKÁŽETÍ O KRÁŠNOU NADÁVKU A OZNAČENÍ BLIŽNÍHO!

Corrida mezi mraky

Pilot V. Danilenko létá na leteckých linkách sovětského Dálného východu spojovacími nevelká střediska, která mezi sebou nemají žádné jiné dopravní spojení, ani železnici, a. i. silnici, pouze

letecká. A tak si už taká zvyklí, že na palubě jeho stroje se objevují najřádní a matoucí velice podivuhodné náklady. Připravovat už koná i živé ryby, lilky právě tak jako anoly a ani včely nechybí. V sezonní restituci letu letadlem. Válec se tedy nepodíval, když mu byl do letadla jednoduše přiveden pěkný plemenný býk jménem Belik. Neobyčejný vstupující nastoupil ve

Moskau gesteht Fehler ein

Sowjetische Wirtschaft noch nicht in Schwung gebracht

MOSKAU (AFP). Von einer Sanierung der sowjetischen Wirtschaft, die Staatschef Jurij Andropow beim Amtsantritt als vordringliches Ziel seiner Politik bezeichnet hatte, ist heute, fünf Monate nach den ersten Reformansätzen, noch nicht viel zu sehen. Eine von der Regierungszeitung „Iswestija“ veröffentlichte Resolution des Zentralkomitees und des Ministerrats läßt eher darauf schließen, daß die bisherigen Anstrengungen nicht die erhofften Ergebnisse gebracht haben.

Versagt haben insbesondere, so der Text der Entschließung, das Planungsgremium „GOSPLAN“, die Versorgungsleitung „GOSNAB“ und die Ministerien für Metall- und Stahlindustrie, für Holzverarbeitung, Chemie, Schwermaschinenbau und Energiemaschinen. Diesen Institutionen wird vorgeworfen, den Unternehmen nicht die erforderliche Unterstützung gewährt zu haben. Auch die zahlreichen auf hoher Ebene vorgenommenen Ämterwechsel haben

der „Iswestija“-Veröffentlichung zufolge die schwerfällige sowjetische Wirtschaftsmaschinerie nicht in Schwung gebracht. Bei den Unternehmen selbst sei die Lage nicht anders. Es werde weiter verschwendet und falsch produziert. Verschiedene Güter fehlten, andere fänden keinen Käufer. Diesem Mißstand solle jetzt mit verstärkter Kontrolle abgeholfen werden. Partei und Gewerkschaft seien zur „Mobilisierung des sozialistischen Wettewers“ und zur Überwachung der Disziplin bei der Produktion aufgerufen worden.

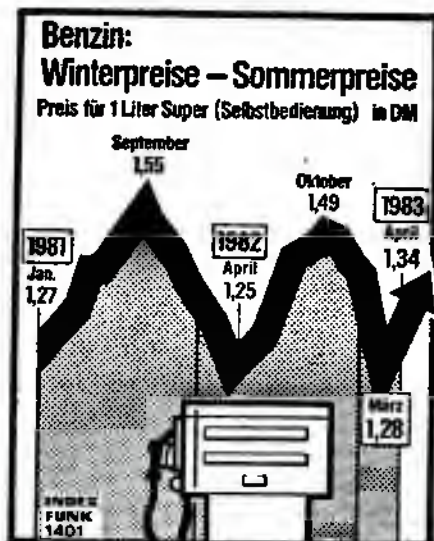
Das Scheitern der bisherigen Bemühungen um eine bessere Arbeitsdisziplin hatte im März auch der erste Parteisekretär Moskaus, Grischin, eingestanden, als er im Stadtrat insbesondere die Unzulänglichkeiten im Verkehrswesen, im Handel und im Baugewerbe kritisierte. Mit der Ankündigung einer „Umstrukturierung“ der sowjetischen Wirtschaftspolitik mit dem Ziel einer leichten Dezentralisierung und einer gewissen Selbstverwaltung der Unternehmen wird in Moskau spätestens beim nächsten Plenum des Zentralkomitees gerechnet.

Aufgespießt

„Lieber Friedrich, steig' hernieder und regier' uns Deutsche wieder. Laß in diesen schweren Zeiten lieber unsern Erich reiten.“

In Ost-Berlin kursierender Spottvers nach Wiederaufstellung des Denkmals Friedrichs des Großen Unter den Linden. „Erich“ ist der Staats- und Parteichef Erich Honecker.

PŘELOŽENO DO ČETTYNY!
HILY FAKLAFÉ, SKONÉ SEŠKOC
A PROTI BOLŠEVICKOM ZAKROČE.
TĚŽKA DOBA ČECHOM NASTÁVA,
NECH NA KONI RAYTOVAT GUSTÁVA.

Nackter Protest

WELLINGTON, 20. April (AP). Ein demonstrierender Maori im Grasrock hat dem britischen Thronfolgerpaar Charles und Diana bei der Ankunft in der neuseeländischen Hauptstadt Wellington am Mittwoch sein nacktes Hinterteil gezeigt. Der „Blitzer“ war Dun Mihaka, der in Neuseeland wegen seiner Aktionen für sein Volk bekannt ist. „Er trug einen Piu-Piu, einen Maori-Grasrock“, sagte ein Polizeisprecher. „Er wirbelte herum und warf den Rock hoch, um sein nacktes Hinterteil zu entblößen.“

MAORI IS BEAUTIFUL...

Aufgespießt

„Der Dienstgeber ist verpflichtet, Arbeitsunfälle innerhalb drei Tagen der zuständigen Berufsgenossenschaft anzuzeigen, wenn es sich um einen tödlichen Arbeitsunfall handelt, der eine mehr als dreitägige Arbeitsunfähigkeit zur Folge hat.“

Aus der Broschüre „Arbeits-hilfen“ für evangelische Küster in Kurhessen-Waldeck.

Schoko-Geld

Die Geldentwertung der vergangenen 15 Jahre in Großbritannien wird sich vom heutigen Donnerstag an in den Portemonnaies der Briten in Form einer neuen Pfund-Münze (3,80 Mark) bemerkbar machen. Ausgerechnet am Geburtstag von Königin Elizabeth II. müssen sich die Insulaner damit abfinden, daß ihr Pfund nur noch „Kleingeld“ ist. Rund 200 Millionen der goldfarbenen Geldstücke werden von der Königinlichen Münze zunächst in Umlauf gebracht. Erste Reaktion aus dem Volk: Die Münze sieht aus wie in Goldfolie eingepacktes Schokoladen-Geld.

Die Pfund-Münzen sind etwas kleiner, dafür aber dicker als die bekannten Fünf-Pence-Stücke. Sie sollen nach und nach die auf rund 700 Millionen angewachsene Flut von Pfund-Noten ersetzen; jede für sich besitzt im Vergleich zu den 60er Jahren nur noch etwas mehr als ein Viertel ihres Wertes. Wegen dieses inflationären Wertverlustes hat der Handel für seine Automaten schon seit langem die Pfund-Münze gefordert; der Preis für Zigaretten beispielsweise hat schon die Marke von einem Pfund überschritten. dpa/FR

NOVÝ PFUND MÁ BRITSKÁ BĚTKA,
JEN OKAPKU LEAŇÍ NEŽ ČESKÁ
PĚTKA!

BRÜSSEL (AFP). Die westeuropäischen Städte mit der stärksten Luftverschmutzung sind Athen und Mailand, es folgen Nizza, Barcelona und Madrid. Diese Liste gab die Umweltkommission des Europäischen Parlaments bekannt. Als Hauptverursacher wurden Kraft-, Stahl- und petrochemische Werke sowie Fahrzeugmotoren angeprangert.

Wegen Totschlags verurteilt

MEMMINGEN, 19. April (dpa). Die 39jährige Sigrid Gräfe ist am Dienstag wegen der Tötung ihrer zwei Kinder zu einer Freiheitsstrafe von acht Jahren verurteilt worden. Das Schwurgericht in Memmingen erkannte auf Totschlag. Die Angeklagte hatte am 28. Juli 1982 in ihrer Wohnung in Illertissen im Landkreis Neu-Ulm aus Verzweiflung über ihre familiäre Situation ihre beiden Kinder im Alter von zwei und sieben Jahren getötet. Schon einmal — zehn Jahre zuvor — hatten drei ihrer Kinder sterben müssen, weil sie und ihr Ehemann keinen anderen Ausweg mehr gesehen hatten. Das Ehepaar war damals wegen Totschlags zu drei Jahren Haft verurteilt worden. In dem jetzigen Verfahren hatte die Staatsanwaltschaft für die Angeklagte eine Freiheitsstrafe von 14 Jahren beantragt. Der Staatsanwalt — und auch ihr Verteidiger, der sich für ein deutlich milderes Strafmaß aussprach — hatten übereinstimmend in dem Ehemann den „menschlich und moralisch Schuldigen“ an den zwei Familientragödien gesehen.

2A KAŽDÝ DÍTĚ 2 ROKY A
2 1/2 MĚSÍCE. 2A 4 ROKY JI
PŮSTÍ, TENKRAŤ SI ODLEDE-
LA 2 ROKY, TAKŽE JAZDA
1 DÍTĚ = 1 ROK A 2 1/2 MĚS.
SPRAVEDLNOST JAKO DĚŤK,
ALE NĚMECKÝ!! ALE KONEC

„Ein Affront“

Der bayerische Ministerpräsident und CSU-Vorsitzende Franz Josef Strauß hat von Bundeskanzler Helmut Kohl eine Reaktion auf Berichte über eine weitere Perfektionierung der DDR-Grenzanlagen verlangt. Das am Donnerstag veröffentlichte Fernschreiben hat folgenden Wortlaut:

In Presse, Rundfunk und Fernsehen wurde ausführlich darüber berichtet, daß in unmittelbarem zeitlichen Zusammenhang mit der Konstituierung des neuen Deutschen Bundestages und des Amtsantritts der neuen Bundesregierung die DDR damit begonnen habe, die „widernatürlichste Grenze“ — so die neue Zürcher Zeitung — durch Mauern und Schutzstreifenzäune noch undurchlässiger zu machen. Dem SED-Regime scheinen der bisherige Metallgitterzaun, der deutsches Land auf 1393 Kilometer Länge brutal und menschenverachtend durchschneidet, und 54 000 Selbstschußanlagen noch nicht zu genügen.

Sollten diese Meldungen zutreffen, so wäre der Zeitpunkt einer solchen kaltschnäuzigen Aktion ein Affront gegen die neue Bundesregierung und die sie tragenden Parteien. Würde der weitere Ausbau dieser Schandgrenze kommentarlos und ohne Reaktion hingenommen, so würde die DDR damit deutlich machen, wie geringschätzig die Bundesrepublik Deutschland sich behandeln läßt. Sie würde damit aber auch wieder einmal bewiesen, daß ihr politische Grundsätze, vor allem das Prinzip der Abschottung, über alle Entspannungsbeschlüsse, KSZE-Regelungen und über alle wirtschaftlichen Erwägungen gehen.

zen von seiten der Bundesregierung geplant sind.“

Sofern die Berichterstattung in unseren Medien zutrifft, bitte ich Sie, mir mitzuteilen, welche Konsequenzen

SE TO ŠKOLNÁ S, K22-BACHARAHEA, TAK DOSTALA NOC!
TOJE K ZBLITI.

Jídelníček téměř bez cholesterolu

Dnes uvádíme něco pro dietáře, někdo jednoduchých předpisů s omezením bílého tuku a cholesterolu. Některé jsou vhodné i pro dietu redukční tak i žlučníkovou, pro dietu žaludeční i pro cholesterolickou.

PRESNIDÁVKOVÉ „VEJCE“: 2 bílky, 30 g žloutky, 30 g syra, petrželka, máslo na vymazání nádoby (pro 1 osobu). — Varnou nádobku skleněnou nebo šálek ponoříme do vodní lázně, vytřeme máslem a vyklopíme do ní dva bílky. Přisypeme strouhaný nebo krájený sýr, žloutku, nasekanou petrželku a necháme ve vodní lázni na ohni ztuhnout. Podáváme teplo.

JOGURTOVÁ PRESNIDÁVKA: 1 bílý jogurt, 2 omeletické trojúhelníčky, 1 jablko nebo pomeranč, sůl, petrželka, 50 g žloutky, případně bílek natvrdo vařený (pro 2 osoby). — Rozmícháme jogurt, přidáme na kostičky nakrájené trojúhelníčky, na nudličky nakrájené jablko či pomeranč, případně libovou žloutku či nakrájený bílek, nasekanou petrželku, dle chuti osolíme a podáváme na kompotových miskách s bílým pečivem.

SYROVÁ POMAZÁNKA: 3 tvavné sýry (raději bez „vůně“, trochu mléka, lžice jogurtu, 30 g měkkého tvarohu, kousek obyčejného nebo pomazánkového másla, sůl (pro 3–4 osoby). — Sýry roztavíme a jogurtem, mlékem, tvarohem a máslem a mažeme na bílé pečivo nebo chléb: zdobíme rajským jablčkem, jablkem nebo dle smácnosti okurkou či cibulkou. Můžeme přidat trochu pepře. Zdobíme petrželkou či petržlikou, podle ročního období.

TVAROHOVÁ POMAZÁNKA: ¼ kg neutučeného měkkého tvarohu, mléko, 1 lžice.

ke hořčice, natvrdo vařený bílek, sůl, dvě lžice bílého jogurtu, kousek pomazánkového másla, půl tvavného syra, jablko, pomeranč, petrželka. — Tvaroh rozmícháme s mlékem, sýr roztavíme a jogurtem, obějí spojíme a našleháme, přidáme hořčici, máslo, sůl. Jablko a pomeranč můžeme nakrájet na kostičky a vmíchat do směsi, nebo pomazánku namažeme na tenké plátky veka a ovocem zdobíme povrch chlebičeků, zároveň se sekanou petrželkou.

RÍZKY NA GRILU: 2 libové řízky, strouhaná, 1 lžice mléka, 2 bílky, máslo, sůl. — Řízky naklepeme, osolíme, obalíme v hladké mouce, dále v bílkách smíchaných s mlékem a nakonec ve strouhané housce. Vložíme je na alobalový tácek, např. s koupenných čerstvých buchet, poklaveme mlékem a dáme velmi zvolna grilovat. Občas ovlhčíme mlékem. Když po obou stranách slabě zžehlí a jsou měkké, řízky poklademe plátky másla a podáváme s bramborovou kaší.

BRAMBOROVÝ SALÁT: 400 g předem vařených brambor, 100 g žloutky, 100 g tvrdého syra, 2 natvrdo vašené bílky, sterilovaná zelenina, jablko, pomeranč, půl kelímku bílého jogurtu, sůl, pepř, citronová šťáva (nebo ocet). — Vše nakrájíme na kostičky, spojíme jogurtem a ochutíme solí, pepřem a citronem.

MASOVÁ POMAZÁNKA: 200 g vařeného libového masa, 100 g tvarohu, 30 g smetanového měkkého syra, 2 lžice jogurtu, sůl, pepř, lžička hořčice, strouhaná, mléko nebo vývar. — Směs mimo strouhanou vložíme do mixéru a na prvním stupni mixujeme. Ochutíme a nakonec přidáme strouhanou housku na zhoustnutí. Podáváme s bílým pečivem.

Die Hilfe kam an

FRANKFURT A. M., 17. April (FR). Die Geschäftsstelle Lichtenfels des Bayerischen Bauernverbandes bedankte sich jetzt beim Hilfsdienst des Verbandes, der 2000 Mark zur Finanzierung einer Ersatzkraft in einem landwirtschaftlichen Betrieb bei Kulmbach beigesteuert hatte. In dem Schreiben heißt es, wie die „Süddeutsche Zeitung“ meldete: „Weitere Mittel brauchen hier nicht mehr gegeben zu werden, da der Unternehmer aus Ersparnisgründen die Ersatzkraft — eine Dorflehrerin — ehe-lichen wird.“

Bald 15 Prozent Ausländer?

BERLIN, 17. April (dpa). Die Zahl der in Berlin lebenden Ausländer (zur Zeit 248 000) wird nach einer Untersuchung des Deutschen Instituts für Wirtschaftsforschung (DIW) zunehmen. Bis 1990 sei ein Wachstum zu erwarten, das mit zusätzlichen 30 000 Ausländern in der Stadt jedoch „deutlich geringer ausfallen dürfte als in den vergangenen Jahren“. Der Ausländeranteil an der Spree dürfte damit auf gut 15 Prozent steigen, sagt das Institut in seinem jüngsten Wochenbericht voraus.

BERLINER ISOU NA TO ZVYKLÍ 2 VAĽKY.

Kafeneion ohne Kaffee

ATHEN, 18. April (dpa). Touristen in Griechenland können in Restaurants und Tavernen, in Cafés und Imbissstuben seit Samstag keinen Kaffee und keine alkoholfreien Erfrischungsgetränke mehr trinken. Zusammen mit den Einheimischen werden sie vom griechischen Gaststättenverband zu diesem ungewollten Verzicht gezwungen, weil die Verbandsmitglieder einen unbefristeten Ausschank-Boykott ausgerufen haben. Sie halten die staatlich festgesetzten Preise für diese Getränke für zu niedrig.

Aufgespießt

„Trotz seiner politischen Anschauungen, nach denen gesellschaftliche Veränderungen in der Bundesrepublik Deutschland erstrebenswert erscheinen, ist der Antragsteller strafrechtlich bisher nicht verurteilt worden, auch nicht wegen Mitgliedschaft in oder Unterstützung einer kriminellen oder terroristischen Vereinigung.“

→ Aus einem Beschluß des Bundesgerichtshofs über die Verfassungstreue eines Notar-amtsbewerbers, veröffentlicht in der jüngsten Ausgabe der Neuen Juristischen Wochenzeitung.

Sibirien muß unter all diesen Gesichtspunkten in neuem Licht gesehen werden, auch wenn Moskau die Augen noch (öffentlich) verschließt. Peter Seidlitz

Jede dort eingesetzte Maschine zerbricht buchstäblich fünf oder zehnmal schneller als sonstwo im Land. Aber jeder Einsatz eines Menschen und die Schaffung eines Arbeitsplatzes fordert noch weit mehr Investitionen. Die endlosen Weiten verursachen enorme Kosten bei der Herbeischaffung der Ausrüstung und Ersatzteile, und Energie kostet es auch, die Rohstoffe dorthin zu schaffen, wo sie gebraucht werden — das heißt in den europäischen Teil der Sowjetunion, nach Westeuropa, nach Fernost. Manche Projekte — wie der Neryungri-Kohle-Komplex, ein japanisch-sowjetisches Gemeinschaftsprojekt — sind auf Schwierigkeiten gestoßen und arbeiten weit hinter Plan und weit zu teuer. Die unrentabel geförderte Kohle wird von dort 2000 Kilometer zum Stillen Ozean gefahren und verladen. Ein ähnliches Projekt für eine Gaslei-

Sibirien wird für Moskau unrentabel

Moskau, im April

Es gibt noch keine Anzeichen dafür, daß die zentralen Moskauer Planungsbehörden aus der radikal veränderten Weltenergiesituation die richtigen Schlüsse für die Entwicklung der eigenen Ressourcen, voran in Sibirien, gezogen haben. Im Gegenteil: das sowjetische Plankorsett, in den siebziger Jahren im Zeichen der Energieverknappung geschmiedet, das den Staat bis in die neunziger Jahre hinein festlegt, ist so unbeweglich, daß der Körper auf total unvorhergesehene Bewegungen nicht reagieren kann.

Die Folge: Die Entwicklungsprojekte in Sibirien und Sowjetfernost, ohnehin schon ungeheuer kostenträchtig, werden vorangetrieben, ohne die Energie-Situation außerhalb der Sowjetunion und die sich daraus ergebenden Schlüsse für Moskau in Betracht zu ziehen. Dies jedenfalls an der Oberfläche: Die Zeitungen, voll mit Geschichten über die eindrucksvollen Pionierleistungen in dieser östlichen Kühltube, sind nicht zu Analysen bereit, daß eine veränderte Weltsituation beim internationalen Energieverbund unmittelbare Folgen für die Entwicklungsprojekte der Sowjetunion hat. Die Kostenrechnungen für die Förderung sibirischer Kohle (oder etwa, wie geplant, deren Verflüssigung) hat sich gehörig verändert, seit etwa (im Auftrag der Russen) Ruhrkohle-Chief Bund vor zwei Jahren Kalkulationen aufgestellt hat. Ähnliches gilt für Öl und Gas.

Die Veränderung der Energiemarktsituation betrifft nur auf den ersten Blick die Preise. Auch die Verschlechterung des Ost-West-Klimas hat dazu beigetragen, daß neue Großprojekte in Sibirien skeptischer im Westen betrachtet werden. Entscheidend ist jedoch, daß im Westen, voran in Japan, ein industrieller Strukturwandel stattfindet, der darauf hinzielt, gerade unabhängiger von jenen Rohstoffen zu werden, die in Sibirien gefördert werden. Weg von der Rohstoff-konsumierenden

Schwerindustrie, hin zur Fertigung von Spezialtechnologie und Elektronik, heißt die Devise nicht nur in Fernost. Deshalb werden die Energie-Kooperationsvorschläge Moskaus an Japan jetzt unter anderen Gesichtspunkten gesehen. Deshalb und nicht nur wegen der neuen Rechnung bei der Finanzierung stocken die Projekte, die seit Jahren auf dem Tisch liegen.

Was bedeutet das für die Sowjetunion? Kapitalintensive neue Projekte, die Entwicklung einer ganzen Industrie-Region, wie sie einst entlang der neuen sibirischen Eisenbahnlinie vorgesehen waren, existieren zwar noch auf den Plänen für die zweite Hälfte der achtziger Jahre und die neunziger Jahre, dürften aber so kaum noch realisiert werden. Bei der Eisenbahn selber, die die infrastrukturelle Lebenslinie und ursprünglich letztes Jahr fertiggestellt sein sollte, fehlen noch 500 Kilometer Schienenstrang. Die Kosten wachsen bei der Eisenbahn den Planern über den Kopf, und ähnlich sieht es bei der gesamten Infrastruktur Sibiriens aus, die aufzubauen nötig ist, um die Ressourcen auszubeuten. Trotz Jahrzehnten hart erschufter Erfahrungen in der Region, fordert die Entwicklung dieser Wildnis einen unerhörten Preis auch an Mensch und Material.

Jede dort eingesetzte Maschine zerbricht buchstäblich fünf oder zehnmal schneller als sonstwo im Land. Aber jeder Einsatz eines Menschen und die Schaffung eines Arbeitsplatzes fordert noch weit mehr Investitionen. Die endlosen Weiten verursachen enorme Kosten bei der Herbeischaffung der Ausrüstung und Ersatzteile, und Energie kostet es auch, die Rohstoffe dorthin zu schaffen, wo sie gebraucht werden — das heißt in den europäischen Teil der Sowjetunion, nach Westeuropa, nach Fernost. Manche Projekte — wie der Neryungri-Kohle-Komplex, ein japanisch-sowjetisches Gemeinschaftsprojekt — sind auf Schwierigkeiten gestoßen und arbeiten weit hinter Plan und weit zu teuer. Die unrentabel geförderte Kohle wird von dort 2000 Kilometer zum Stillen Ozean gefahren und verladen. Ein ähnliches Projekt für eine Gaslei-

Pražské mosty

(čtk): Praha má mnoho přelostků, opěvujících její krásu a výstavnost — Praha zlatá, Praha stověžatá, ale málokdy se o ní mluví v souvislostech s mosty. Přitom jich je v naší metropoli spolu s lávkami a vlnatky více než 350 a mají celkovou délku téměř deset kilometrů. Nejstarším dochovaným pražským mostem je kamenný Karlovův most s jehož stavbou bylo započato v polovině 14. století za vlády Karla IV. Spojuje dvě nejkrásnější části Prahy — Staré Město a Malou Stranu. Nejdelším mostem je kamenný železniční viadukt, spojující v délce 1250 metrů Holesovice s centrálními nábřeží hlavního města. Nejkratším je železný most Svatoptuka Čechů: měří 160 metrů a pro svou krásnou secesní výzdobu patří rovněž k evropským unikátům. Stavební raritou je železniční most pod Vysehradem, jehož původní jednoduchá konstrukce byla tou dnešní třiboloukovou nahrazena kompletně v průběhu 36 hodin. Samostatnou kapitolou v dějinách pražských mostů je nuselský most Klementa Gottwaldova. Myšlenka překlenout údolí potoka Korybe v Nuslicích vznikla již v roce 1903, ale teprve socialistická společnost ji dokázala velkolepě realizovat. Nejmladším, dosud ve stadiu, bude barrandovská most, který ostatní předčí svou šířkou. Bude významnou součástí základního komunikačního systému a odvede dopravu mimo centrum Prahy.

Aktualita

MOSKVA: Jak už bylo oznámeno, francouzské úřady jakéhokoli opodstatnění nařídily skupině pracovníků volenosti a dalších sovětských institucí — obecně záměrně, odbočky TASS, generálního konzulátu SSSR v Marseille —, aby opustili Francii. Za touhle nepřátelskou akcí se ve francouzských sdělovacích prostředcích zveřejnila kalná voda nejapných vý-

TASS o protisovětské kampani

mýslí, píše v komentáři agentura TASS. Ve stylu teletických detektivek se šíří verze o zlospění státních a vědeckotechnických tajemství a další absurdní tvrzení různých druhů. Francouzský tlak — a nejen on — vyvolává podobu návrhů a rozmyšlených hysterické kampaně. Pozornost vyvolává skutečnost, že francouzské listy opakují domněnky a výmysly, jimiž je bohatě zásobují americké agentury a tisk. Agentura AFP byla nucena přiznat, že správa o plánech francouzských úřadů týkajících se sovětských obžebů se objevila v New York Times ještě před samotnou akcí. V Paříži byla hned vyslovena domněnka, že takový tlak informací byl zorganizován americkou rozvědkou, aby byla zaručeno, že Francouzi splní svůj plán, naplnit dále AFP. Celá tato kampaň proti pracovníkům sovětských institucí ve Francii zákonitě vyvolává znepokojení některých francouzských tiskových orgánů. Klade se otázka, jak se to odrazí na sovětsko-francouzských vztazích. Dopisy sovětských lidí sdělovacím prostředkům svědčí o tom, že přijali správu o svědění akcí francouzských úřadů s rozhořčením, a že odshují provokační kampaň rozpoutávanou kolem ní, píše se v závěru komentáře agentury TASS.

PLAČÍ TO JAN MORAVI!

Praha před sto lety a dnes

(čr): Před sto lety žilo na území dnešní Prahy jen 345 000 lidí. V roce 1989 mělo hlavní město 1 182 000 obyvatel a průměrný věk byl 38,6 let. Prognózy do příštích let počítají, že obyvatelstva nebude přibývat, spíše naopak Pražané ubude. V roce 2000 by se měl jejich počet pohybovat kolem 1 165 000. Úbytek by se však měl projevit jen v předprodukčním a poproduktivním věku. Za posledních deset let průměrný věk stoupl o sedmdesát dní. Nejstaršími pražskými obnody jsou tzv. vnitřní, tj. Praha 1, 2, 3 a 7. Zde je každý třetí obyvatel v důchodovém věku. Nejmladšími obnody jsou pak ty, kam se v posledních letech přistěhovaly do nových bytů desítky tisíc mladých rodin, tj. Praha 4, 8 a 9. V těchto bytových celcích je každý třetí obyvatel mladší 15 let. Významným činitelem ovlivňujícím počet obyvatel je migrace, pohyb do města a z města. Za posledních 15 let je roční průměr přistěhovalých kolem patnácti tisíc. Ale jen v šesté pětiletce připadlo na tisíc přistěhovalých 763 vystěhovalých. Přitom z Prahy odchází převážně mladé rodiny s dětmi.

Zahl der Asylbewerber gestiegen

BONN, 14. April (dpa). Im März baten in der Bundesrepublik 1524 Personen um politisches Asyl, im Februar waren es 1181. Die Asylbewerber kamen hauptsächlich aus Ghana, Sri Lanka, der Türkei, Indien und Polen.

O zavádění průmyslových robotů

(čtk): Problematice zavádění průmyslových robotů a manipulátorů v čs. národním hospodářství byla věnována včerejší tisková beseda v Praze. Jak vyplývá z vystoupení předsedy komise české rady ČSVTS pro automatizaci a robotizaci Ing. M. Fibingera, bylo v ČSSR dosud vyrobeno a zavedeno přes 1500 programovatelných průmyslových robotů, automatických, ručních a účelových manipulátorů. Cílem jejich aplikace je ušetřit v sedmé pětiletce 5600 pracovníků. Přes některé dílčí úspěchy však praktická realizace koncepcí rozvoje průmyslových robotů a manipulátorů, zafixovaná do státních cílových programů, neprobíhá uspokojivě. Negativně se zde projevuje nedůvěra vedoucích hospodářských pracovníků, jejímž důsledkem je i pomalá příprava pracovníků k perspektivnímu nasazení této moderní techniky.

SOCIALISTICKÉ ROBOTY V PRVNÍCH KROKÁCH PROTI KAPITALISTICKÝM...

Izrael chystá novou válku

Tel Aviv: Vláda M. Begin připravuje novou agresivní válku proti Sýrii. Nebezpečí nové války na Blízkém východě vyplývá z globálních plánů USA, z jejich snahy vládnout v této oblasti a vybudovat zde nové vojenské základny zaměřené proti nezávislým národům a proti SSSR. Zdůrazňuje se to v dokumentu politického byra ÚV KS Izraele. Sýrské ozbrojené síly jsou plně připraveny čelit novým útokům izraelských intervenčních jednotek. Prohlásil to sýrský ministr obrany generál M. Tlas v rozhovoru, který uveřejnil bejrútský deník AS-Sark. Ministr potvrdil, že SSSR poskytuje Sýrii pomoc při modernizaci jejího obranného potenciálu. Je to přirozené, protože obě země uzavřely v roce 1980 smlouvu o přátelství a vzájemné pomoci a Sýrie je bezprostředně ohrožena izraelskou rozpínavostí.

ANI BEGIN O TOM JEŠTĚ NEVÍ!

„King Kong“ über Manhattan

NEW YORK, 14. April (AP). Nach mehreren vergeblichen Anläufen gelang es am Mittwoch endlich, eine naturgetreue wirkende Nachbildung des Filmungetüms „King Kong“ auf dem Empire State Building in New York aufzupumpen und zu verankern. In Form eines 25 Meter hohen Ballons aus Nylon und Vinyl, der von dem 29 Jahre alten Robert Vicino entworfen wurde, lauert der Riesengorilla genau 50 Jahre nach der Premiere des ersten Films über das Angst und Schrecken verbreitende Unwesen „King Kong“ wieder über Manhattan. Wie im Film umfaßt das Plastikungeheuer mit einem Arm den Turm des 102 Geschosse hohen Wolkenkratzer, und der massige Körper ist an das Gebäude geschmiegt. Der „echte“ King Kong hatte mit einer seiner Franken die Filmschauspieler Fay Wray umklammert gehalten, ehe er von dem Wolkenkratzer in die Tiefe gestürzt war. Der spektakuläre Gag war sechs Tage lang verzögert worden — durch starke Regenfälle und Sturmböen sowie Risse, die in der Außenhaut des Kunststoff-„King Kong“ aufgetreten waren.

Protest mit Suppendosen

STUTTGART, 14. April (AP). Vor dem britischen Konsulat in Stuttgart haben Mitglieder der Umweltschutzorganisation „Greenpeace“ und der Aktion „Rettet die Schildkröten“ gegen die Massenvernichtung von Seeschildkröten protestiert. Auf Transparenten forderten die Demonstranten den Boykott von Schildkrötenprodukten und warnten vor der endgültigen Ausrottung dieser Tierart. Sie hatten Attrappen von Dosen mit dem Aufdruck „Lakill“ in Anlehnung an einen Hersteller von Schildkröten-suppen dabei. Die Proteste richteten sich unter anderem gegen die Grand-Cayman-Turtle-Farm in der Karibik, die unter britischer Verwaltung steht. Diese Aufzuchtstation ist nach Ansicht der Schildkröten-schützer keineswegs in der Lage, die Bestimmungen des Washingtoner Artenschutzabkommens zu erfüllen, dem inzwischen 81 Länder angehören.

Aufgespießt

„Die Sprache, die Kohl spricht — eine Mischung zwischen Emanuel Geibel und Jupp Derwall — hat das Land Heines und Schillers nicht verdient.“

Walter Jens, Tübinger Rhetorik-Professor.

MINULÝ TÝDEN se na síti stěže známého newyorského mrakodrapu Empire State Building objevilo novou náčrt, gigantická opice King Kong. Vrátil se sem po 50 letech, aby si připomněl slavnou dobu, kdy byl hrdinou (byť záporným) stejnojmenného filmu a svůj život ukončil pádem z této 102podlažní budovy. Deset lidem v ní trvalo deset hodin, než natukovali optiku krále příprunů ke síti. Po New Yorku se již obdivovat postupně v Tokiu, na uchvalu londýnské dominaty General Post Office a posléze-li se, snad i na síti parížské Eiffelovky.

Aufgespießt

„Bravo, denn die Computersucht ist der Alkoholismus der Bürokratie.“

Der Münchner Schriftsteller Dieter Lattmann, früher SPD-Bundestagsabgeordneter, zum Stopp der Volkszählung durch das Bundesverfassungsgericht.

„Mittelständisch ist ein Unternehmen, wenn bei einem Konkurs der Staat nicht hilft.“

Der Präsident der Hauptgemeinschaft des Deutschen Einzelhandels, Friedrich Conzen.

Treue um Treue

LONDON, 14. April (AP). Eine britische Tapferkeitsauszeichnung, die der Brieftaube „Mercury“ für ihren „hervorragenden Einsatz“ während des Zweiten Weltkrieges verliehen worden war, ist jetzt in London für 5000 Pfund (rund 18 500 Mark) versteigert worden. „Unsere ‚Mercury‘... Ich kann es nicht fassen, mir fehlen die Worte“, sagte Harold Catchpole, der die kleine Bronzemedaille dem Auktionshaus Christie übergeben hatte. „Sie war eine niedliche kleine blaue Taube, schlank und gewitzt, und ihr Täuberich wartete an jenem Tag im Jahr 1942 im Schlag auf ihre Rückkehr.“

„Mercury“ war die berühmteste der 31 im Zweiten Weltkrieg auf britischer Seite eingesetzten Brieftauben, die die „Dickin-Medaille“, eine Art „Viktoria-kreuz für Tiere“, erhielten. Weitere Empfänger waren 18 Hunde, drei Pferde und eine Katze. Den Zuschlag bei der Auktion erhielt der ehemalige Speiseisfabrikant und heutige Pferde- und Taubenzüchter Louis Massarella. Sein Sohn John erklärte Associated Press: „Wir wollten nicht, daß die Medaille außer Landes geht.“

Konec Moorsomova systému

Pamětníkem drabě světovalé války má. Na ještě zaznívají v paměti jako remi-niscence na těžké doby chlebiče prale-77, jímž asiatické extorzořské milióny bratři relikvijských tan spojeneckých lodí, které potopily asiatické ponorky.

Relikvijská tona sení, jak by se dala snout z náva, jednokou hmotnosti. Udrží se ji veiktat lodního prostora. Má své pádné ve stědovské. Mezi Anglií a evropským kontinentem se tak-ty rozvířil čilý obchod s vinem. Vuzile se v sádech avných ten, je to slavná kaletského předsa, ve staroanglické zvěno tunne a znamenalo velkí sud obviastí pro vino nebo pivo. Ve XIII. stíněti bylo tato doprava již dobře or-ganizována a stanoveno, že vino nemí-bí, připravování z dřevěných sudach, tedy tunech, o kapacitě menší než 232 galony. Je zajímavé, že hmotnost tobiu množství vina odpovídá 2248 librám, akvivalentem tzv. britské dlouhé tuně, což je jednotka hmotnosti o 1015 kg. Ještě nedávno hojné používané pro vý-počet námořního dopravného.

Sianovsl standard jednotky sadě smozhlo utovat kapelinu plovidla ne-boli tunáže. Pěvdně známou dávkou vybíreou královskými orgány. Pořádě se samělo za tonnage, v číslu tunáž leononymem protokrmí. Smyslem mě-tení tonáže bylo ardit njeem užlboých praelor lodí, ve kterých se vozila zboží, a od vydlavatelí schopnosti lodí odvo-dit dávkę a poplatky. Tato úprava zá-seda se posádě projevila upřisnřnř sa-tazbě a bezpečnosti lodí. Po mnoha kam-pañích a vřelých kritice byl vytvořen v r. 1849 systém zvaný podle křivního autora George Moorsoma. Proteravřte-pacile lodí se zřisila v kabičkových st-pách, které vyděleny dšlilem 100 dšl počet relikvijských tun. V předchodích dobách byl střván dšlitel 94, což málo technické zděvdněnř. Plachad na nový dšlital se prito neobasei bez vřetných protisřl. Relikviř z předschodř řřř zřale-ia tzv. lomřké tonáž. Přl jellm urřen

Der Colt im Haus

OAK CREEK, 16. Mai (AFP). Drei Monate Gefängnis und 300 Dollar Buß-geld drohen von nun an denjenigen Einwohnern in der Kleinstadt Oak Creek im US-Bundesstaat Colorado, die bei einer Kontrolle zu Hause ohne Waffen und Munition angetroffen werden. Der an den Wilden Westen er-innernde Beschluß des Stadtrats wurde damit begründet, daß es in der Stadt nur zwei diensttuende Polizeibeamte gebe und die Sicherheit nur durch Selbstverteidigung gewährleistet wer-den könne. Ausgenommen von der Waf-fenpflicht sind nur Vorbestrafte, Be-hinderte, Waffenverweigerer aus reli-giösen Gründen und Personen, die zu arm sind, um sich eine Schußwaffe lei-sten zu können.

BONATSI SI KUNJOU
KALAŠNIKOVA.

Tod nach 20 Jahren im Koma

REIMS, 16. Mai (AFP). Nach 20 Jah-ren im Koma ist der 31 Jahre alte Christian Murcia am Wochenende in der französischen Stadt Reims an Herz-versagen gestorben. Im Alter von elf Jahren war er beim Ballspielen von einem Auto überfahren worden. Die schweren Gehirnschäden waren nach Erklärungen der Ärzte unheilbar. Nach einem dreimonatigen Krankenhaus-aufenthalt wurde der Junge nach Hause gebracht, wo er von der Familie 20 Jahre lang versorgt wurde. Eine kurze Behandlung in der Bundesrepublik mit Frischzellen und eine Pilgerreise nach Lourdes hatten keinen Erfolg.

TĚNKRA'T. SE TAN ALE
VŮBEC NEMAKALO

● Varšavský tisk zveřejnil zprávu Hlavního sta-tistického úřadu PLR o hospodářských výsledcích dosažených v Polsku v jednu až dubnu letošního roku. Uvádí se v ní mj., že celková průmyslová výroba byla v tomto období o 10,1 proc. vyšší, než v prvních čtyřech měsících loňska. Polský vývoz se proti lednu až dubnu loňského roku le-tos zvýšil o 13,2 procenta.

Katzbuckeln vor Chefs kommt wieder in Mode

Glaubt man den Experten in Sachen guter Manieren, gibt es unter den Bundesbürgern, von der Öffent-lichkeit weitgehend unbemerkt, seit einiger Zeit so etwas wie eine Renaissance der geschliffenen Um-gangsformen.

Zwar haben sich die Deutschen während der aufmüpfigen 60er und 70er Jahre des Zwanges der Etikette weitgehend entledigt. Wegen der schlechten Arbeitsmarktlage aber versuchen vor allem immer mehr junge Leute, beim Kampf um eine Stelle nicht durch einen Fauxpas Punkte zu verlieren und auch durch tadelloses Benehmen zu glänzen. Weit über 100 junge Menschen, die vor ihrem ersten Auftritt beim neuen Chef rasch etwas Kinderstube nach-holen wollen, melden sich denn seit einiger Zeit auch monatlich beim „Fachausschuß für Umgangsformen“ in Köln, der als Knigge-Rat apostro-phierten, allseits anerkannten Autorität in puncto guten Beneh-mens in der Bundesrepublik.

Und auch in den Chefetagen, so der Sprecher des Fachausschusses, Hans-Georg Schnitzer, werde seit einiger Zeit deutlich mehr Wert auf den letzten Schliff der Bewerber ge-legt. Die laxen Zeiten, da sich etwa junge Studenten im Rollkragen-Pullover oder in Jeans lässig ihrem möglichen neuen Arbeitgeber prä-sentierten, seien vorbei.

Doch die Hüter des guten Tons be-trachten den Wiederaufstieg der Umgangsformen nicht mit ungeteil-tem Wohlwollen. Denn das ökonomi-sche Kalkül, mit dem hier gute Manieren eingesetzt werden, birgt nach Meinung der Benimm-Autori-täten die Gefahr, daß geschliffene Umgangsformen wie in der Vergan-genheit wieder „mit dem deutschen Untertanengeist identifiziert“ wer-den. Gerade in Deutschland nämlich, so das Urteil Schnitzers über Ge-schichte und Soziologie der Um-gangsformen, seien Etikette und For-men wie in kaum einem anderen Land als Mittel benutzt worden, um Untertanengeist der Untergebenen gegenüber dem Obrigkeitsstaat zu zementieren. So sei die Etikette vor allem eingesetzt worden, „um die Distanz der Untertanen zum Hof zu erhalten“. Noch heute, so Schnit-zer, steht der Begriff des Katzbuk-kels für den devoten Umgang mit Höhergestellten. Und immer noch werde Jungen und Mädchen mit Kinderstube der „schöne Diener“ und der „brave Knicks“ als Inbegriff guten Benehmens gelehrt. Schnitzer: „Die deutsche Steifheit ist nur schwer wegzukriegen.“

Dabei hatte der Fachausschuß in den 60er und 70er Jahren einiges darangesetzt, alte Zöpfe der Etikette abzuschneiden, denn nach dem Kriege waren so manche lange noch gehaltenen Werte der bürgerlichen Gesellschaft ins Wanken geraten. Auch die Emanzipation der Frau hatte dazu beigetragen, verstaubte Vorschriften über Bord zu werfen.

TO TURDÍM VĚ KOLIK LET.

Modré meče

žadanější. Od roku 1731 byl hlavním modelérem manufaktury sochař Johann Joachim Keandier. On je tvůrcem známého Labutího servisu, sestávajícího se z více než tisíce kusů. Vytvořil ho společně se svým spolupracovníkem Eberleinem pro hraběte Brühla. Všechny díly zdobí jemný reliéf připomínající povrch rýhované lastury. Na talířích se opakuje plastický obraz dvou plovoucích labutí a dvou volavek. Labuť drží erb ministra Brühla. Více než 150 let byla manufaktura ve zdech středověkého hradu, až v roce 1863 ji majitelé fir-my přemístili do jiné budovy, kterou postavili na okraji Míšeň u naleziště kaolínu. Zde se vyrábí mí-šeňský porcelán dodnes.

PŘÍTEL NA TO ALE ÚPLNOU NA'KODOU...

VÁCLAV TALICH A BEROUN

JSEM Z RODU MARNIVÝCH; neboť jsem dítě přitomnosti. Reprodukují, to znamená jsem zapomenutým zvukem. Až zmizím z věčnosti, bude mé jméno zapomenutým zvukem. Z mé energie zbyde jen trochu prachu, který s prachem zlatých bojovníků, spojených stejným osudem se mnou, zkyptí pídu oněm, kteří přijdou po nás...

Toto napsal Václav Talich sám o sobě dne 13. listopadu 1925. Je to jisté zajímavá charakteristika jeho práce. Není však zapomenut v tom, že po jeho smrti bude jméno Václava Talicha zapomenutým zvukem.

Dne 28. května 1983 vzpomene celý kulturní svět, že se před sto lety narodil umělec Václav Talich, jeden z nejvládnějších dirigentů 20. století. O jeho životě a díle a o jeho významu pro českou hudební kulturu můžeme se dočíst v četných knihách a odborných spisech. Kdo však zatouží po hlubších znalostech a chtěl by se i poklonit památce Václava Talicha u jeho hrobu, nechť si zájde do Berouna.

Beroun má sice pověst zaprášeného města pro blízkost Křádoborských cementáren a železáren, ale okolí je krásné, že mu je může závidět mnoho našich měst. Srdné s hřibokými lesy se střídají s lučinatými údolími Berounky a Litavky, v nichž se skrývají hrady Karlštejn a Křibovlád. Mínilost tu hovoří ze staroslavného Tešina, Svatého Jana pod Skalou, z hrady Technika a Žebráka. To všechno vedle a očeňoval Václav Talich. Pořezoval pro svou práci a oddáček krásný a klidný koutek poblíž Prahy, a proto si koupil v říjnu roku 1936 plot s velkou zahrádou v Brdareckém lesním údolí v Berouně. Zde nacházel své osobní sístí, sem se vracel unavený prací a vichřicpán zjezdů do ciziny. Zde v přírodě a o kruhu své rodiny nahlídl zas nových síí. V Brdákách ho vyládal balí přátelé, zde si prairpěl i nemoci stáří a žil zde až do své smrti.

A ještě jednou právem "Talich". Vzpomněl jsem si, že uměleckou činnost zakázal Talichovi Václav Kopecký dekretem a odůvodnil to jeho údajným kolaborentstvím a členstvím v "Lize proti bolševizmu". Jak byl Talich prozíravý, i když o tom nevěděl, že se stal členem. Zdeněk Nejedlý o něm hned po válce prohlásil, že "první Smetanovu hudbu" a takových "Talichů" je v každé sovětské vesnici tucty! A dneska se můžou bolševici podělat! Je to dobytek všech dobytčů futral.

Nejmladší z rodu kovářů

V kovárně nebyla ani noha. Ticho, tma, studená pec. Líná práhla, káždí z kovárně u Kroměříže, odjel ráno toho dne "obout" koně do sousední vesnice. Okopává flich každé město asi patnáct. "Než se vřítá" uráí, provede vás kovárnou," nabídl se jeho pomocník Lejsek Stránský. "Lubo je jediným kovářem v okolí. Rod Vrtaníků je možná nejstarším kovářským rodem na jižní Moravě. V kovárně se stále používají stroje a nástroje po předcích — obří špičky na tlustá kopyta, vřtačka na dírký pro podkovačky, těžké podkovačské nůžky a buchar."

Nepřeberné množství podkov vstí mezi nástroji po stěnách kovárně. Těžké podkovy pro koně tažné, lehčí ocelové pro koně dostihové. Podkovy zimní a letní, mnoho podkov ještě surových. Jak se píše v učebnici "Praktický podkovač" z roku 1929, kterou přebral Libor Vrtaník po svém otci Josefovi a kterou má stále v kovárně po ruce. "....podkovy se vyrábějí v kovárně po ruce. To musí být kujné a pevné, aby nepraskalo při prohlížení dár. Podkovy ocelové jsou vhodné pro závodní koně. Z historie je znám pokus vyrábět podkovy z kůže, kaučuku a z papíru. Tvar pod

Okresní muzeum v Berouně dostalo od Talichovy rodiny tak cenné dary, že mohlo zřídit v jentleinském domě na berounském náměstí Talichovu pamětní síst. Alespoň ve zkratce se mu podarilo představit veřejnosti Talichův život a jeho dílo, když v síni vystavilo řadu exponátů. Od jeho narození v Klatovích 28. května 1883 se dozvídáme o jeho studiu v Klatovech a pak na konzervatoři v Praze, o jeho začátcích úspěšného houslového virtuósa doma i v cizině a konečně o jeho pohrnutém životě dirigenta. Talichův vzestup po intermezu v Odeše a Tbilisi a v Orchestrálním sdružení v Praze začal u Slouinské filharmonie a u lublinského divadla, pak následoval Píseň, až konečně zakotvil v Praze, jednak u České filharmonie a jednak u Národního divadla. Meziobit mezi první a druhou světovou válkou vyplnil zjezdů s Českou filharmoni na koncerty po celé vlasti, absolvoval však také desítky koncertů se zahraničními orchestry v Anglii, Švédsku, Norsku, Finsku, Moskvě i Leningradu. Všude proslovil nejen sebe, ale i českou hudbu, zvláště Smetanovu, Dvořákovu, Nováckou a B. Martině. Stejně tomu bylo při dirigování oper v Národním divadle. Ke Smetanovým a Dvořákovým operám připojil díla Fibichova, Foerstrova, Janáčkovy, později pak rozšířil repertoár o díla mladých skladatelů. Dosáhl slávy, která však nebyla jeho cílem říkával, že sídla je sídla, ale nikoli sístí. Vždy o něm platilo to, jak ho oceňoval J. B. Foerster: "Co Talich vezme do rukou, provede s poutlivostí a obětavou oddaností skutečného umělce."

Václav Talich dosáhl umění a obdivu, za nacistické okupace Čech a Moravy byl však především člen pro svou osobní statečnost a upřímné vlastenectví. Odmítl lákavé nabídky z ciziny, zůstal doma a rozhodl se, že s orchestrem České filharmonie bude zajišťovat do českých měst, aby posílali Smetanovu Mou vlasti víru v kulturní sílu a národní nezdolnost.

českého lidu. Takový zjezd zažil i Beroun. Koncert se konal 28. června 1939 v sokolovně a proměnil se v národní manifestaci. Každý se Václav Talich musil podrobit útoku okupačního režimu v divadle i při pražských koncertech České filharmonie, nesydlěl se zalíždět na koncerty s Filharmoni na venkov, kde nejkrásnější díla českých skladatelů zaznívala v sokolovně nebo i v hosiinských sálech. A doma už připravoval první provedení Smetanovy Libuše, jít chtěl pozdravit vzkříšený národ v Národním divadle.

Po jistě odmítl se zapojit do nové práce, která ho čekala. Podarilo se mu vybudovat Český komorní orchestr, byl nadšen učit na koncertech ve Sloukholimu, znovu přijal funkci sála opery Národního divadla a získal si nesmírné zásluhy o zřízení Slouinské filharmonie. Za svou uměleckou, pedagogickou i osvětovou činnost byl Václav Talich dne 27. května 1957 jmenován národním umělcem. Dočkal se i řady jiných poct. Z podnětu města Berouna byl k Talichovým pětiasedmdesátinám uspořádán slavnostní koncert, byl natočen dokumentární film z jeho rodinného prostředí v Berouně a Brdarecké údolí, od Cerného vršku k rybníčku s Talichovou vilou, bylo nazváno Talichovým údolím.

Sídli měl národní umělec Václav Talich neradostně pro těžké choroby a úraz. Byl delší dobu upoután na lůžko a od každého na pět své rodiny. Smrt, která ho zastihla v Berouně dne 16. března 1961, byla vykoupením z jeho utrpení. Jeho přání, aby byl pohřben při zdi na hřbitově v Berouně, bylo splněno. Hrob, který zábl busta akad. sochaře Karla Oldřicha, je v pěti mších Berouna. Často se u něho zastavují nejen místní občané, ale i křtiny tam pokládají i cizinci, zvláště vyň kajíci dirigenti, hudebníci a pěvci z celého světa

prekovat. Jezdívá kovat koně také na dostihy do Chuchle a na Velkou pardubickou. Není to jednoduché. Úhloměrem musí změřit úhel kopyta, aby na podkovu zepředu přikuli závaží a jím vyváží koni nohy. Koně mívají různý tvar nohou — do X, do O, tzv. medvědí postoj, kdy se kůň celou vahou opírá o zadní části kopyt, atd. Dobrá podkova tyto vady může napravit. Péče o kopyto je důležitá: hřebět se v půl roce ostrouhá kopyto a ve dvou letech je poprvé okováno.

Kromě podkov vyrábí Libor Vrtaník motýky, sekýrky, sekáče a rýč vidle.

Výheň žhne a hučí, začíná exkurze praktická. Spršky jisker a zvonivé údery kovu na kov, horská vůně poddajného železa, obrátne a rychlé pohyby kovářských rukou. Za chvíli má podkova správný tvar.

"Nová podkova se dělá asi půl hodiny, starší stačí pět minut. Vydrží pak asi rok. To mě naučil latinek, u něhož jsem se vyučil se dvěma staršími bratry. U řemesla jsem zůstal jenom já. Tatínek byl důsledný a přísný učitel. Pamatuji

si, že jsem kuř velkou skobu. Moc jsem to ještě neuměl, tak jsem trochu fušoval. A tatínek se rozzlobil, prý když někdo vytáhne skobu ze zdi, musí vidět dokonale práci na celé skobě. Učení trvalo tři roky. Hodně jsem pak získal zkušeností při práci v kovárně."

Jako by se zručnost v tomto rodě dědila. Rodová kronika počínající rokem 1613 zaznamenává celou řadu zručných mistrů, účast Jiřího Vrtaníka na selských povstáních v 18. století i zprávu o Františku Vrtaníkovi, který se roku 1817 vrátil z vojny ke kovářskému řemeslu. Její dosud nedopsané stránky by měly podat zprávu o Liboru Vrtaníkovi, který je zatím posledním kovářem rodu i a jeho předkové by na něho mohli být hrdí.

Poslanec Národního shromáždění ve škarpe

„Poslanec Národního shromáždění ve škarpe.“ Historicky — obrazně. A taky — a hlavně — doslova. Jde o škarpu pod vysokým náspem nedlážděné silnice v oblasti Klatov, neda-leko bavorských hranic. V té škarpe jsem ležel asi deset minut před půlnocí dnes před 35 lety. V Československu tehdy probírala demokracie, naplno se únorovým pučem dostali k moci Gottwald, Slánský, Nosek, Kopecký, Reicin, Zápotocký, Loebel, Čepička, Geminder. Taky dorost jako Pelikán, Mlynář, Pavel Kobou. Po jejich vítězství mně už nešlo o politiku, nýbrž o krk. Přechal jsem Píseň na západ — kam jinam. Byl jsem do února 1948 v Národním shromáždění poslancem za plzeňský kraj — zaplatil Pán Bůh za jeho polohu, přes ni byla cesta ke svobodě. V Národním shromáždění za Plzeň byl taky Slánský a za národní socialisty Firt. Útěk zorganizoval můj přítel, poslanec lidové strany, rolník Broj. V poslední chvíli si to rozmyslel, a zůstal. Komunisti ho později na Pankráci utloukli k smrti. Já za pomoci plzeňských vysokoškoláků jsem šel dál. Se mnou krajský tajemník strany. Mnoho času zaválo naši tehdejší stezku. Byla mlha. Pod březnovým sluncem na polích sněh už táh, ale večer mokrá povrch zmrzl do ledového škrabání. Ten nám praskal pod každým krokem jako výstřely z lovecké pušky. Zdálo se mně, že to musí slyšet nejenom v Klatovech, ale i u Noska na vnějšku v Praze. V pohraničním pásmu tehdy pár dní po puči nebyla ještě dnešní minová pole, strážní věže, reflektory, elektrické osvětlovací dráty — jen tu hlídka pohraniční. Ti prostě nemohli být všude. Jen v jedné chvíli jsme zdálky zaslechli kroky. Byly to čtyři páry vojenských bot pohraniční hlídky. Svezli jsme se tiše ze silnice hluboko do škarpy. Byla mlha. Hlídka neměla psy. A tak kolem půlnoci se ve škarpe schoulila a ani nedutalo lidské klubičko. Dodnes po 35 letech mám někdy tady v Americe sen a znovu slyším, jak těsně nad hlavou, po silnici sklouzla bota esenbáka po námrazku „Sakra“, říká esenbák, obnouvaje rovnováhu. Ze škarpy slyším nad sebou jejich každé slovo. Nemluví o puči, natož o ideologii. Mluví o věčném mýty, jak jednomu z nich nevyšel duch. Já zatím v duchu hrál betla. O život. Dvě myšlenky mě tehdy blesky hlavo. Ta první je klasická: „Co kdybych musel teď zakašlat?“ A druhá „Co bych řekl, kdyby mě zde našli.“

Jak vyložit přítomnost předsedy zahraničního výboru Národního shromáždění o půlnoci ve škarpe v těsné blízkosti hranic? S útekem jsem si uvědomil, že mám v kapse diplomatický francouzský pas s mou fotkou,

ale na jméno Yves Gautier. Vystavil mně ho den před útekem z Prahy francouzský velvyslanec v Praze, přítel Maurice Dèjean. Pro komunisty by to byl býval usvědčující dokument o mých vztazích k Západu

Byly by bývaly označeny za špiónážní. Na kopečkářský útek byl takový pas — uvědomil jsem si to až teď — přítěž, ne pomoc. Bylo to z mé strany velice nedomyšlené. Hlídka přešla, přešel děs — a za hodinu jsem byl na té správné, západní straně hranic. Na okraji lesa se se mnou studenti rozloučili. Ještě dnes mně zní ten středoevropský zdvořilý šepot: „Bratře poslance, přes tuhle mýtinu byste měl hodně utíkat — někdy z lesa esenbáci vystřelí.“ Tady v Americe za podobné situace by mě studenti oslovili křestním jménem: a neformálně — třeba takhle: „A teď lvo, koukejte mazat!“ Stalo se. — Kam se přátelé studenti za těch 35 let podělili? Litovali později, že nšli s sebou, když mohli? Nechtěli dál, chtěli mně jen zachránit život. Jak málo nebo jak moc — taky kvůli mně — museli později kompromisnit? Kdy, v čem — přes to pomohli hůře postiženým, kdy a jak potvrdili základní slůžnost Šrámkovy strany? Tak či onak, zdravím je. Těm chlapcům z oné noci v roce 1948 je dnes kolem pětapadesáti. Bez nich bych k vám dnes nepromlouval.

Od Klatov až daleko za hranice mně dodnes zůstala řada otázek. Stále se vracuji. Jedna zní takto: Kdyby mě byli tehdy komunisti v té škarpe našli a přivezli nazpatek do Prahy, kdo by byl tehdy jen zatlekal a kdo přiložil polinko z těch dnešních mých spolumigrantů tehdejších komunistů, kterým to trvalo až do roku 1968 než nutnost a oprávněnost mé a jiných škarp pochopili? Jak upřímný nebo dobrovolně povinný by byl býval tehdy potlesk Evžena Loebla a Eduarda Goldstueckera, které jsem znal dobře z Londýna, a jaký by byl potlesk Zdeňka Mlynáře a Jiřího Pelikána a Pavla Kobou, které jsem neznal? Až by mně byli odnimali poslaneckou imunitu za účelem trestního stíhání, jak zaničen a nadšen by byl v Národním shromáždění hlasoval a tleskal Otto Šling, Václav Nosek, Anežka Hodinová-Spurná a ostatní londýnští? Václav Kopecký by mě už asi po dvacáté nazval zloduchátkem kvůli Obzorům a Tigrisové Vývoji. A Vlado Clementis, s kterým jsme se kdysi v Paříži v kavárně U dvou magotů bavovali o dadaismu a Guillaume Apollinaireovi, by byl asi požádal francouzskou vládu o odvolání velvyslance Dèjeana za to, že mně chtěl pomoci za hranice.

Jiná otázka od Klatov, která je se mnou dodnes, je tato — napadla mě, když jsem se prodíral lesem do Bavorska: „Proč jsem se z londýnského exilu vůbec vracel?“ Proč mně nebylo hned v květnu 1945 jasné, že jdu do prohrané bitvy, když jde o stalinští komunisty v oblasti, kde je vládě Rudá armáda, že se vracím do Prahy, kterou generál Patton neosvobodil, aby se neporušila sovětsko-americká dohoda o konci války v Evropě a o začátku společného tažení proti Japonku?

Často klademe otázku, proč tolik komunistů tak dlouho a zaslepeně věřilo komunismu, proč tak dlouho omlouvali čistky, vraždy, popravu, a koncentráky poučkou, že při kácení lesa holí musí padat zejména lidské třísky — ale uhodně

je také klást otázku, proč a jak jsme si počínali my, když nám komunismus byl přece tak jasný? Když se Tomáš Masaryk jednou ptal, co vlastně dělal v letech devadesátých, odpověděl: „Chyby.“ Podobně my, v roce pětadvacátém. Rozhodně: já.

Kdybych měl všechny ty chyby zredukovat na jednu, která — aspoň mně — se zdá základní, řekl bych, že jsme mylně věřili, že se pod tíhou strašné války změnili jak komunisté, tak Rusko. Z toho asi taky vycházeli Roosevelt, po něm Truman, a dokonce i Churchill, kdysi organizátor intervence proti bolševismu. Když to chtěli od Jalta se Stalinem zkusit i Churchill i Truman, proč bychom to nezkusili my s Gottwaldem? Ostatně jaká byla alternativa? Společali jsme při tom s nebezpečným optimismem na demokratickou orientaci celého národa; po demokraticku jsme věřili v sílu čísl, v moc většiny, a podceňovali jsme zálučnost a připravenost komunistické menšiny a jejich

úder. Juste hrál taky roli čemu říkáme: exulový automatismus. Od Beneše až po pisáky v londýnském exilu jsme měli celou válku namířeno domů. Byli jsme přece venku, abychom pak byli doma. Proto jsme dělali, co jsme dělali. Válka skončila, tedy domů — kam jinam? Na Falklandské ostrovy? Vracel jsem se z Londýna jako politický důvěrník předsedy lidové strany Monsignora Jana Šrámka. Byl to člověk mimořádně bystrý a čestný — dnes s odstupem času si myslím, že to byl vůdce v tom nejlepším smyslu slova, ale nedoceněný v českém prostředí, protože to byl kněz, který nadto v roce 1945 byl už churav a šlo mu do let. Je to všechno, proč jsem se vrátil? Každé lidské rozhodnutí je složitá mozaika přiznaných a taky nepřiznaných kostek. Jednou nepřiznanou možná byla také vyhlídka na politickou kariéru. A to všechno proskal historický optimismus, že se národ při druhých volbách v roce 1948 vyzpamatuje ze strachu a z oportunismu a že se najde. To nebyl špatný odhad. Komunisti by volby prohráli — ne dramaticky, ale prohráli. Jenže právě proto byl puč před volbami.

Vrátili jsme se tedy a zkusili to. A podobně — jako dubčekovi dvacet let na to v roce 1968, jsme podcenili sovětskou paranoickou potřebu mít všechno pod palcem ne na 90, ale na 100 procent. V ruské, nám cizí kalkulaci, je zaslepená oddanost organizované menšiny víc než rozumová podpora skoro celého národa — a třeba pro sovětské spojení proti Německu. Německý komplex byl přece tehdy celonárodní.

Je zajisté poučné klást vnitřně zreformovaným komunistům otázku, proč a jak dlouho mohli být tak dlouho zaslepeni, když jiným stačilo si přečíst Lenina nebo sekat se s ruským vojákem. Ale je také správné klást otázku, proč my — tak zvaní chytili, kteří prokoukli nevyhnutelnost stalinismu po přečtení Marxe a Lenina — jsme to s Rusy a komunisty vůbec zkusili.

Ne sice plnou odpověď, ale jeden z důkazů o marnosti tohoto pokusu a naděje v reformu komunismu jsem našel ve škarpe podél klatovské silnice, dnes před 35 lety.

Aufgespießt

„Es war mir nicht möglich, allen persönlichen Wünschen aus dem Kreisverband zu entsprechen. Ich freute mich aber z. B., daß Herr Adam Rektor ist und daß wir Herrn Tanzmann — nach zwei oder drei erfolglosen Versuchen für den Kreistag — bei der Kreisverwaltung unterbringen konnten und ich unter anderem den ihm verschickten Töchtern des Herrn Kirsch und seinem Sohn bei der Lehrereinstellung wirksam helfen konnte.“

Der niedersächsische Landtagspräsident Bruno Brandes in einem Rundschreiben an die Mitglieder seines CDU-Kreisverbands Holzminnen.

Narodil se 28.května 1883 v Kroměříži a zemřel 16.března 1961 v Bernoulli. Talichův otec Jan byl hudební pedagog. Starší syn Jan se stal známým českým violoncellistou. Mladší Václav studoval v Praze houslovou hru u Jana Mařáka a u Otakara Ševčíka a byl sbornistrem. Šel potom záhy za živobytím do ciziny, kde začal dirigovat koncertně i operně. V Lublani řídil Slovinskou Filharmonii i operní představení. Uvedl tam Prodanou nevěstu i Rusalku. Za války působil jako šéf opery v Plzni. Po převratu šel zpět do Prahy, kde řídil orchestr Národního divadla. Také založil Český komorní orchestr. Velice brzo byl odtud povolán jako šéf do České Filharmonie, kterou vedl jako dirigent k vrcholům její slávy doma i na zájezdech v zahraničí. Při ČF založil Filharmonický sbor pro kantátové koncerty. Postupně vychoval řadu žáků-dirigentů, jako např. Iša Krejčí, Karel Ančerl, Jar. Krombholc a Václav Kašík. Od r. 1935 vedl také správu opery ND a začal nové inscenace s odlišným vlastním hudebním pojetím Rusalky a Prodané nevěsty, Lišky Bystroušky, Káti Kabanové a Novákovy Lucerny. - Talich kladl důraz na sytost a plnost smyčců ČF a na vlastní pojetí velkých českých skladeb, hlavně Mé vlasti, Slovanských tanců, Stabat Mater, Symfonie G.Sukova, Zrání, Asraela a Serenády Es, Novákovy Slovanské svity, Janáčkova Tarase Bulby. Po Kovařovicovi a O. Nedbalovi byl považován za největšího českého dirigenta, především koncertního. Měl hluboký smysl pro hudební umění scénické. Z jiných skladatelů Debussy, Gluck, Mozart a Beethoven patřili k jeho úspěšnému repertoáru. - R. 1939 zavedl Talich Pražský hudební maj, předchůdce Pražského hudebního jara. Provedení Mé vlasti v Berlíně v r. 1941 na německý nátlak vedlo k zlým retribučním útokům na Talicha, jakoli např. v r. 1942 dal přednost operaci ve Vinohradské nemocnici před řízením Jeny v Berlíně. - Začátkem 50.let odešel z Prahy do Bratislavy, kde řídil Slovenský komorní orchestr a Slovenskou Filharmonii, kterou rychle postavil na nebyvalou úroveň. Tam vychoval dirigenty Bílka, Kubice a Slovák. - Je známo, že Suk věnoval Talichovi svůj Epilog a Novák svou Signorinu Gioventu. - V r. 1954 řídil Talich ještě dva koncerty Pražského jara. V r. 1956 odešel do ústraní do Bernoulli, ježto špatné zdraví mu nedovolovalo návrat k pultu. R. 1957 byl jmenován národním umělcem. - Rád bych připomněl, že rozhlasová stanice WONO v Syrakusách, N.Y. si k 15.výročí Talichova úmrtí obstarala všechny nahrávky převážně českých skladeb řízených V.Talichem a vysílala je k jeho počtě. Z nich např. bylo 22 kompozic Dvořákových.

Tehdejší cyklus uvedl profesor hud.školy na Cornell University v Ithace, Karel Husa, jenž znal Talicha z let svých pražských studií. Dovolím si ocitovat vzpomínku Jaroslava Seiferta na Talicha z jeho knížky Všecky krásy světa. Našel jsem ji v kapitole Pamětní kniha: "Talicha jsem... miloval. Když hovořil o hudbě, byl podmanivý. Dovedl strhnout. Když jako šéf opery Národního divadla studoval Pelléase a Mélisandu, chodil jsem s ním na korepetice. Škoda, že se tato krásná opera nedostala již na scénu. Talich z Národního divadla náhle odešel. V té době počal stavět své první úspěchy i Talichův Český komorní orchestr, složený vesměs z mladých lidí. A tenkrát, bylo to právě u Goldiho, vzal si mě Talich stranou a přesvědčivě mi navrhl, abych pro tento mladý orchestr napsal verše, které by se daly recitovat při Mozartově Dechové serenádě B dur. -- Ochotně jsem slíbil. Napsal jsem pak cyklus třinácti rondeaux Mozart v Praze. Když si Talich verše přečetl, byl spokojen. Pak se na mě távavě podíval: Poslouchej, mně se zdá, že s tím chlapíkem Mozartem to nebylo tak idylické, jak v těch verších říkáš. S tím geniálním chlapíkem musely asi házet nějaké vášně, o kterých dnes už nevíme a které spolu s jeho tvrdím vzepětím uspíšily jeho konec! -- Mozartovu Serenádu Talich už také nedirigoval. Ani kdo jiný. Začal stonat a mladý orchestr se bez svého šéfa záhy rozpadl. Brzy na to utekl se Talich do své vily v berounských Brdtkách a v Praze už ho bylo vidět jen málo. Jeho místo u Goldiho zůstalo prázdné a občas dolehly zneklidňující zprávy. Několikrát jsem ho a přáteli navštívili. Ale to už byl někdo docela jiný. Jednou nám důležitě vykládal, že potkal na své zahradě medvěda. Talich už pomalu spěchal ke svému temnému konci. Hudba pro něho umřela. Bylo to nad pomysly smutné. -- Na Talichova slova o Mozartově smrti jsem musel vzpomínat, když na podzim r. 1976 vyšel v Hudebních rozhledech příspěvek o konci Mozartově. Nebyly to ani ženy, ani alkohol, které spalovaly život Mozartův a je ho křehké tělo. Tento mladý geniální muž byl nenapravitelný, hazardní hráč. Hrál hazardně biliár a v karty. A obojí špatně. Zanechal obrovské dluhy. Vlad. Vančura říkával: Jsou větší vášně na světě, než je láska!"

Václav Talich, 1883-1961.

● V Austrálii bylo letos v dubnu 715 000 nezaměstnaných, což představovalo 10,3 proc. všech pracovních sil. V dubnu 1992 bylo v Austrálii bez práce 440 100 osob a míra nezaměstnanosti dosahovala 6,4 procenta.

SVOJÍ VLASTNÍ SVĚTOVÝ REKORD VE SPRCHOVÁNÍ překonal o devět hodin Clemens Müller z Kolína nad Rýnem: vydržel pod sprchou - celých 15 dnů a nocí.

NACISTI HO VYZNAMENALI (VATOVÁKLAVU) DRALICI VE ZLATĚ, ZVOLILI HO DO PŘEDSEDNICTVA „LIGY PROTI BOLŠEVIZMU“ KROMĚ TOHO ZNIČIL HLAS (UZLY NA HLASIVKACH) OPERNÍ PĚVKYNI A DĚ NORDENOVÉ, PROTOŽE SI STÁL V ND NASAZOVAL, AŽ SI PŘEKŘÍČILA HLASIVKY A BYL JINÝTEC. PO VÁLCE MĚL ZASTAVENOU ČINNOST JAKO KOLABORANT, AŽ POTOM ODEŠEL NA SLOVENSKO...

Athen fordert Antikes zurück

ATHEN, 15. Mai (dpa). Das griechische Kabinett hat am Wochenende unter dem Vorsitz des sozialistischen Ministerpräsidenten Andreas Papandreu einstimmig einen Vorschlag der Kultusministerin Melina Mercouri zugestimmt, von der britischen Regierung die Rückgabe des Skulpturenschmucks und der Architekturteile von den antiken Bauten der Akropolis von Athen aus dem Britischen Museum zu verlangen. Frau Mercouri wurde vom Kabinett beauftragt, die notwendigen offiziellen Schritte zu unternehmen, damit die sogenannten „Elgin Marbles“ nach Athen heimkehren. Es handelt sich bei diesen um zweieinhalbtausend Jahre alte Teile von den antiken Bauten auf der Akropolis, die zwischen 1801 und 1803, bevor Griechenland sich von der türkischen Herrschaft befreite und wieder ein selbständiger Staat wurde, von dem damaligen britischen Botschafter in Istanbul, dem siebten Earl of Elgin, nach London geschafft, einige Jahre später von der britischen Regierung angekauft wurden und seit dem Anfang des 19. Jahrhunderts im Britischen Museum in London zu sehen sind.

Do čekárny porodnice vejde sestra s dvěma miminky v náručí. Ptá se novopečeného otce: „Nevadí vám, že je jich víc?“

„Ne!“

„Výborně! Tak je podržte, a já dojdou ještě pro ty ostatní.“

Autor Pohádky máje

(Ft): Estetické zásady naturalismu u nás obhajoval - teoreticky i prakticky - Vilém Mrštík. Stejně jako jeho o dva roky starší bratr Alois se i Vilém narodil v Jířimově. Odtud se Mrštíkovi přestěhovali do Ostrovačic a potom do Brna, kde Vilém začal studovat na gymnáziu. Studium dokončil v Praze a dal se zapsat na Práva. Pomýšlel tehdy na malířství a po dvou semestrech práv ho zcela pohltil ruský literární život. Zasahoval do něj bojovnými články, jimiž se zasazoval o nemilosrdně pravdivou literaturu, pomáhající napravovat společenskou zlořádu. Kromě Zoly měl na Viléma Mrštíka velký vliv ruský realista (Dostojevskij, Pitěmskij aj.), které také překládal. Významně se

Kresba Jiřího Koudy

ošíhl do kampaně na ochranu historických památek v době asanační „horečky“. V autorské dvojici bratří Mrštíků (Maryša) představoval Vilém výbušnější, analytější pol. Nikoliv náhodou vynikl i jako divadelní kritik. Z prozeického díla Viléma Mrštíka jsou nejznámější romány Santa Lucia a Pohádka máje, oba silně autobiograficky zabarvené. Od konce 90. let se u Mrštíka dostavila tvůrčí a životní krize, jež vyvrcholila v roce 1912 dobrovolným, dodnes nevyjasněným, odchodem ze života. Dnes si připomínáme 120. výročí Mrštíkovy narozenin.

Odpověď E. Honeckera

Berlin: E. Honeckerovi byl 12. května předán dopis několika poslanců zastupujících stranu zelených ve Spolkovém sněmu NSR, v němž autoři - mezi nimi F. Kellyová a G. Bastian - apelují na vládu NDR, aby „ve Varšavské smlouvě a především v důležitých smlouvách“ rozhodně vystupovala za ukončení zbrojení a za odzbrojení E. Honecker ve své odpovědi na tento dopis uvedl, že NDR se, jak jí ukládá ústava, rozhodně zasazuje za ukončení zbrojení a zánění odzbrojení na Východě a na Západě. Zdůraznil, že to byl právě Sovětský svaz, kdo se zlekt použil jederných zbraní jako první. Snahy Varšavské smlouvy o dosažení dohody s paktem NATO o obousměrném zřeknutí se použití vojenské síly a o zachování mírových vztahů jsou vyjádřeny v deklaraci států Varšavské smlouvy z 5. ledna letošního roku.

Některé americké továrny na konzervované a mražené potraviny zavedly „láhev“ z plastické, údajně jedlé hmoty. Zmrazená zelenina nepokládá v takových obalech na prý dá nejen vařit, ale i jíst svébo „jedlého“ obalu, ale bez následků sníst. Obel se při vaření po 15 minutách rozpustí. Na chut a jakost jídla nemá prý vliv.

McIlroy byl britským simulantem, svým způsobem geniálním nepřítelem hypochondr průběhového syndromu. Za 34 roků byl na lécení v 68 nemocnicích ve 133 případech na lécení drobných neurologických potíží. Vystupoval pod 30 jmény. Nashromážděné chorobopisy tu-ří svazek o tloušťce 12 cm. V roce 1978 náhle zmizel, nebo zemřel.

DONALD DOBEPAL I PŘEDSIDENT HONOLULU.

Moskva: Sovětská agentura TASS poukázala na rozruch, který v poslední době bez jakéhokoli opodstatnění šíří buržoazní sdělovací prostředky kolem A. Sacharova. Tentokrát vydaly šivaré zprávy o údajné chystané Sacharovově cestě do zahraničí. Agentura v této souvislosti upozornila, že v sovětském tisku se již vícekrát psalo o tom, že při své dřívější vědecké činnosti měl Sacharov přístup ke zvláštní důvěře a volenským tajemstvím. Z těchto důvodů a rovněž s přihlédnutím k zájmům národní bezpečnosti nemá možnost cestovat do zahraničí. Vyplyne-li to ze sovětského zákonodárství a je to srovnatelné právo každého státu, uvádí se v závěru zprávy agentury TASS.

HEMDELEJEV TAKY NESMI NA ZA'AM...

Rozsudek nad H. Bugulakem

Veršava: Vojeňská komora Nejvyššího soudu PLR ukončila trestní řízení proti bývalému pracovníkovi polského velvyslanectví v Paříži H. Bugulakovi, který v červenci 1982 dezertoval z polského zastupitelského úřadu a dal se k dispozici francouzským zvláštním službám. Nejvyšší soud uznal H. Bugulaka vinným z vlastizrady a odsoudil ho k trestu smrti, zbavení občanských práv navždy a ke konfiskaci veškerého majetku. H. Bugulak byl souzen v nepřítomnosti. Hlavní vojenská prokuratura předala vojenskému soudu ve Veršavě obžalobu proti bývalému pracovníku Varšavské univerzity Z. Nejderovi, který od dubna 1982 řídí tzv. polskou sekci vyslanky „Svobodná Evropa“ v Mnichově.

Soudní přelíčení v Leningradě

Leningrad: V Leningradě bylo včera zahájeno soudní přelíčení s 32letým V. Repinem, jemuž obžaloba klade za vlnu, že poskytl pomoc cizímu státu při nepřátelské činnosti proti Sovětskému svazu. V průběhu vyšetřování Repin uvedl jména některých cizinců, kterým nelegálně předával informace poškozující sovětský stát. Při přelíčení obžalovaný plně přiznal svou vinu a začal vypovídat o své protistátní činnosti a osobách, s nimiž byl ve spojení. Soud prostupuje věcné důkazy a vyslechne svědecké výpovědi o trestných činech V. Repina.

DVA TISÍCE LITRŮ VODY horké 72 stupně Celsia vychrlil za minutu do výše 12 metrů světelné karpousové Vřídlo. Pramen tryská z hloubky zhruba dva kilometry. Zajímavým a ve světě ojedinělým úkazem je pulsování Vřídla. Způsobuje ho pára, voda a kyslík uhlíkatý, nahromaděný v tzv. vřídlovém kóli - soustavě navzájem propojených dutin v podzemí pod Vřídlem. Obsah kóli si neustále hledá cestu ven a jakýmsi pojistným ventilem je právě vývod na povrch.

Des Königs rosa Villa

LONDON, 15. Mai (dpa). König Fahd von Saudi-Arabien hat mit dem Umbau seiner Villa im Londoner Stadtteil Kensington zum Privatdomizil den Unmut britischer Denkmalschützer erregt. Der König, der das 1858 erbaute Haus 1980 erstanden hatte, ließ ohne Baugenehmigung einen rund 2,50 Meter hohen Aufbau auf das unter Denkmalschutz stehende Gebäude setzen. Außerdem ließ sein Architekt die Fassade des viktorianischen Gebäudes rosa streichen. Die Viktorianische Gesellschaft fordert jetzt ein Gerichtsverfahren gegen den Monarchen. „Wenn es sich um einen Engländer handeln würde, wäre er zweifellos jetzt schon vor Gericht“, beschwerte sich ein Sprecher. Wenn König Fahd mit seinen Gesetzesverstößen davonkomme, sei das ganze System der Bauplanung in Frage gestellt.

„A PO ZAHRADE MU BĚHÁ ROZAROTER PANTHER“

»Pomoc« od Spojených států

Washington. Zahraniční výbor Senátu USA schválil ve čtvrtek večer částku 7,2 miliardy dolarů na americkou zahraniční pomoc v příštím finančním roce. Tato „pomoc“, jež se ve značné části realizuje v podobě válečného materiálu, využívá Washington tradičně jako důležitý nástroj své zahraniční politiky a prostředek nátlaku.

● Počet krádeží v rakouských prodejnách nezádržitelné stoupá. Jen za loňský rok v nich bylo odčleneno zboží za plných pět miliard šilinků, což se rovná dvěma procentům jejich celkové tržby.

ŽLUTÝ DEŠŤ

Je to sovětská chemická zbraň. Podle velmi neplyných informací má již na svědomí asi 10 tisíc lidí. „Žlutý dešť“ používají armády sovětská proti partyzánským vesnicím v Afghánistánu a vietnamská v Kambodži a Laosu. Jeho hlavní aktivní součástí je pravděpodobně trichloetecenes, který patří do skupiny mykotoxinů. Jakým způsobem zabíjí, je málo známo: zdá se, že při určité koncentraci působí praskání tepen a cév a znemožňuje sražení krve.

Většina svědků se shoduje, že „žlutý dešť“ se buď rozprašuje z nízko letících letadel a dopadá na zem v podobě husté žluté mlhy, nebo se uvolňuje výbuchem letecké pumy asi sto metrů nad zemí a dopadá jako velké kapky deště. První pocit na kůži je mokrá a horká. Během několika minut začínou krvácet oči a na zasažených místech se vytvoří puchýře. O chvíli později postižení zvrací krev a má krvavé průjmy; smrt nastává vnitřním krvácením.

Sovětská vojska zajatí partyzány v Afghánistánu potvrzují, že sovětská armáda používá chemické zbraně. Kromě „žlutého deště“, kterému dávají výstižnou přezdívku „Smert“, mlují ještě o dusivých plynech, z nichž jeden se jmenuje pikrin (snad chlorpikrin z první světové války?). Chemické zbraně jsou skladovány na letištích v Bagramu a Džalalabadu. Do Afghánistánu se dopravují ve válcových kanistrech asi sedm metrů dlouhých, s nápisem „Propan“. Sovětská okupační armáda je běžně vybavena plynovými maskami, i když sovětská maršalové asi sotva předpokládali, že by partyzáni měli k dispozici otravné plyny.

Sedmčlenná skupina expertů Organizace Spojených národů, vyslaná, aby zaležitost vyšetřila, ve své zprávě diplomaticky konstatuje, že „nelze přehlížet nepřímé důkazy“, nasvědčující „možnosti“, že SSSR a jeho spojenci používají chemické zbraně. Jiné než nepřímé důkazy experti OSN ověřit nemohli: do oblastí bojů v Afghánistánu, Laosu a Kambodži se nedostali a museli se tedy omezit na výpovědi svědků v uprchlických táborech v Pákistánu a Thajsku. Vádné chřemáždění OSN v této souvislosti vyzvalo všechny státy, aby respektovaly Ženevskou konvenci z roku 1925, která používání chemických zbraní zakazuje.

Naši umělci v zahraničí

(kp): Režisér V. Kašík a scénograf J. Svoboda byli pověřeni inscenací Verdiho Macbetha v Montreálu. — Sopranistka J. Jonášová vystupuje v Orfivě kantátě Carmina Burana v norském Stavangeru. — Pražský komorní orchestr se chystá na turné do Japonska. Na jeho repertoáru bude klasika: Haydn, Mozart, Beethoven, Dvořák a Janáček. — Se skladbami A. Dvořáka se ve Frankfurtu n. M. představí V. Hudeček. — Režisér K. Jernek s výtvarníkem V. Landou nastudují v Osnabrücku Weberova Čarostrojce. — F. Miška se ujal v Baden-Badenu režii Shafferova Amadea, Ostrovského Vánočního místa a jedné hry E. O'Neill. — Klavíristka J. Kramperová navštíví v květnu Belgie. Nizozemí a Velkou Británii. — V Bruselu zasedne v poradě mezinárodní soutěže I. Moravec. — Severočeská státní Filharmonie Teplice podnikne turné po Španělsku. — Známeý festival dixielandových orchestrů v Drážďanech oblesláme letos Traditional Jazz Studiem.

DYKLA MILITÁRNÍ REPUBLIKY V KANIOBRUSLONÍ.

Průlet komety

Washington: Dnes proletí „v těsné blízkosti Země“ — ve vzdálenosti 4,6 miliónu kilometrů — kometa IRAS-Araki-Alcock. Více se Zemi přiblíží jen Lexelliova kometa v roce 1770, zatímco známá Halleyova kometa ji v roce 837 minula asi ve dvojnásobné vzdálenosti. Kometa má být viditelná po několik dnů v blízkosti souhvězdí Velkého vozu jako světlá koule velikosti Měsíce, ale mnohem méně jasná.

LEKÁRSKÉ DIPLOMY OD MASTIČKÁŘE dostávají v Tanzanii absolventi kursů lidového léčení následků hadího uštknutí. Stát tyto diplomy uznává na základě doporučení početné skupiny vědců, kteří zjistili, že v případě selhání moderních léků nakonec zachránil životy ohrožené uštknutím — zkušený masticák.

● Hamburský soud v pondělí odsoudil bývalého podústojníka jednotek SS K. Tollkuha na tři a půl roku vězení za spoluúčast na vyvraždění 1400 židů v Lotyšsku v roce 1942. Tollkuh byl odsouzen na základě výpovědi dvou přímých svědků tehdejších masakrů, jinak by ho byl soud osvobodil.

RUSKY SVOU KOLY
ČUPR HOLKY.

nho období až do pozdního léta. Výskyt jarních a pozdních letních alergií roste v obydlených, vyznačených oblastech porosty rumištních rostlin. Tyto porosty obsahují některé dominantní druhy, jejichž zastoupení bylo v dřívější, převážně zemědělské krajině mnohonásobně nižší. Jako příklad mohou sloužit změny vegetace, které probíhají nebo probíhají na území Prahy. Na mnohých plochách vyčistěných pro zástavbu se spontánně rozšířila společenstva rostlin, která jsou zdrojem pylové alergie. Prakticky od nynějška až do druhé poloviny září probíhá v rozmanitých rostlinných společenstvech období pylů, vzhledy alespoň některých alergizujících druhů.

Přibývá pylové alergie

(čtk): Pyl určitých rostlin, rozptýlený v ovzduší, vyvolává u některých jedinců nepříjemné příznaky senné rýmy nebo i průduškového astmatu. Býváji spojeny s podrážděním očních sliznic, s bolestí hlavy, nesoustředěností a únavou. Ide o onemocnění bezprůměrně související s životním prodloužením a jeho změnou. Z tohoto hlediska jim věnují pozornost v Botanickém ústavu ČSAV. Zjistilo se, že změny vegetace v okolí velkých měst a průmyslových aglomerací do značné míry odpovídají změnám v průběhu a četnosti výskytu pylových alergií v posledních dvaceti až třiceti letech. Příznaky senné rýmy se prodlužují z jara.

35 let od smrti Jana Masaryka

Hledá-li se motiv, který by byl zvláště stimuluje pro definitivní rozhodnutí Jana Masaryka spáchat sebevraždu (jeho mrtvé tělo bylo nalezeno za záhadných okolností — před 35 lety — časně ráno dne 10. března na dvoře Černinského paláce, pod okny jeho úředního bytu) — potom je třeba obrátit zvláště pozornost k 6. březnu toho roku, k přehlídce milic na Staroměstském náměstí, kde se ozval z tribuny poúnorových vítězů argument, že prezident osvoboditel by jistě byl účast svého syna v nové Gottwaldově vládě schválil. Takto apostrofovaný Jan Masaryk nemohl toto hrubé zneužití jména svého otce chápat jinak, než jako urážku.

To je názor, který v rozhovoru s londýnským dopisovatelem pražského rozhlasu — na jaře 1968 — vyjádřil osobní sekretář Jana Masaryka — dr. Lumír Soukup. Urážka otcova, urážka vlastní a celé rodiny, byla podle výkladu tohoto jistě povolaného svědka motivem k tragickému rozhodnutí. Dr. Soukup líčí také scénu, když doprovázel svého šéfa dne 7. března na cestě do Lánu, k hrobu otcovu a citoval tento výrok Jana Masaryka: „Pán Bůh a táta mi odpustí — ti mi budou rozumět.“

Dr. Soukup, dotázán na svůj názor na smrt Jana Masaryka — byla-li to vražda anebo sebevražda — odpověděl: „Sebevražda. I když to není správné slovo. Sebeoběť je lepší“.

Jan Masaryk chtěl aktem osobní sebeoběti varovat Západ, který — podle jeho názoru — ještě pořád nepochopil smrtelné nebezpečí, které mu hrozí od sovětského imperialismu. S názorem dr. Soukupa se setkává výklad dr. Arnošta Heidricha, opřený rovněž o bezprostřední dojmy z přímých osobních rozhovorů. A k verzi o sebevraždě se přiklání v nyní vydaných memoárech Prokop Dřtiny. Mohli bychom ovšem citovat výroky jiných velmi povolaných svědků z jeho intimní blízkosti, třebaš paní Marcie Davenportové. V době před tragickým 10. březnem byly v kruzích nejbližších přátel potvrzeny zprávy o jejím připravovaném sňatku s Janem Masarykem, který jí krátce před svým skolem navrhl, aby odjela urychleně do Londýna, kde se s ní za několik dní setká. Svědectví paní Davenportové se zdá tezi o dobrovolné smrti vylučovat. Podobně jako třebaš pozoruhodné deníkové záznamy lékaře Jana Masaryka dr. Oskara Klingera. Podezřelým ukazatelem je jistě i řada záhadných či údajných sebevražd lidí, kteří byli z titulu svého povolání a svých

funkcí 10. března časně ráno mezi prvními u mrtvého těla Masarykova, třebaš záhadný skon policejního šéfa dr. Teplého nebo Jindřicha Veselého, tehdejšího přednosty odbočky státní bezpečnosti na ministerstvu vnitra.

Lze říci, že celá záležitost smrti Jana Masaryka zůstává dodnes obestřena rouškou tajemství. Byla jeho smrt zoufalým protestem — anebo se stal obětí vraždy, do níž byli snad zapleteni Berijovi pochopové ze sovětské tajné služby? Historik Karel Kaplan viděl v archivu Ústředního výboru kopie dopisu, plného hořkých výčitek, který měl Jan Masaryk několik málo dní před svou smrtí poslat do Kremli Stalinovi. Karel Kaplan se na podkladě pozdější indicie domnívá, že šlo skutečně o kopii Masarykova listu. Ovšem i to nechává otevřenou cestu k obojí verzi.

Pocit hořkosti se mohl vystupňovat k aktu nejextremnějšího protestu. Avšak mohlo ovšem jít i o charakteristickou odpověď despotovu.

Původní Noskově verzi o sebevraždě a jejích motivech se v Československu od počátku nevěřilo. Ostatně i zpráva československé prokuratury z listopadu 1969 mluví o „neúplnosti původního vyšetřování, o němž i v pražském televizním pořadu řekl tehdy příslušný činitel prokuratury, že mělo — cituji — „své vady“ přičemž si ovšem ihned horlivě pospíší s ujišťováním, že o záměrné falšování nešlo.

Teprve dvacet let po jedné z prvních velkých následných událostí únorového převratu, již smrt Jana Masaryka v tom i onom případě byla — teprv za pražského jara 1968 bylo možno veřejně vyjádřit pochybnosti anebo skepsi, pokud jde o pravdivost oficiální teze o Masarykově sebevraždě. Tázat se, nešlo-li přece, jak o tom byly dávno předtím dohady v Československu i v zahraničí — o akci Berijových goril. Promptně následovala pohoršená moskevská reakce. Oficiální prohlášení tiskové kanceláře TASSU se polemicky ohradilo proti — jak se v něm pravilo — „spekulacím západních tiskových orgánů a některých čs. novin.“ (Mezi těmi některými bylo i Rudé právo). TASS tvrdil, že je to všechno od A do ZET vyhlášené a že jen nepřátelé socialismu v Československu se pokoušejí mezi politicky labilními lidmi rozdmýhávat protisovětské city.

Vyšetřování okolností smrti Jana Masaryka se od 4. dubna 1968 ujala generální prokuratura. Vedoucím vyšetřujícím byl dr. Jiří Kotlář, který nenechával na pochybách, že bere svůj úkol vážně a přislíbil, že po skončení vyšetřování do konce roku, dá tisku k dispozici originály všech dokumentů. To se ovšem nestalo. Jméno dr. Kotláře, jako jména tolika jiných, v této záležitosti zaangažovaných, se po srpnových událostech ztrácí a až v listopadu 1969 byla vydána před chvíli už zmíněná zpráva prokuratury o skončeném — jak se tam praví — „objasňování případu náhlé smrti bývalého ministra zahraničních věcí dr. Jana Masaryka.“ Protože prý tímto objasňováním byla bezpečně vyloučena možnost vraždy a ani jinak nepřichází v úvahu zavinění druhé osoby, bylo rozhodnuto o odložení věci. Rozumí se odložení — ad acta. Za známých okolností normalizační éry a jejího právního nalézání a objasňování sotva kdo mohl očekávat jiný výsledek. Slíbenou úplnou dokumentaci měl nahradit propagační televizní seriál, natočený podle známého manipulátorského receptu. A to měla být tečka. Jak bylo řečeno: tečka za celým případem. O tu se pokoušel ovšem už i Gottwald. Historie však, jak známo, mívá málo pochopení pro svévolnou interpunkci...

MAJOR BURŠÍK...

Polen muß noch mehr einführen

Ein Ende des Abwärtstrends der Wirtschaft Polens ist bislang nicht abzusehen. Aus neuen Statistiken geht hervor, daß die Produktion wieder zurückgeht. Sie stieg im April zwar gegenüber dem Vorjahr um 4,9 Prozent, aber gegenüber dem Vormonat März ist sie 7,2 Prozent gesunken. Die Einfuhren aus dem Westen wuchsen in einem Jahr um 22,6 Prozent.

Honda erhöht Autopreise

Die Modelle des japanischen Autokonzerns Honda werden um durchschnittlich 1,7 Prozent teurer. Im einzelnen steigen die Preise für die verschiedenen Modelle bis zu tausend Mark.

„Lied zu Lied“

„Bulgaren sind zu dick“

WIEN, 15. Mai (AP). Die amtliche bulgarische Nachrichtenagentur BTA beklagte am Samstag, daß zwischen 30 und 40 Prozent der erwachsenen Bevölkerung an Übergewicht litten. Bei den Kindern liege die Rate zwischen zehn und 15 Prozent. Die Nachrichtenagentur führt diese Entwicklung darauf zurück, daß viele Bulgaren der westlichen Lebensweise huldigten, zu viel äßen und sich zu wenig bewegten. In den Jahren nach dem Zweiten Weltkrieg seien nur zwischen zwei und drei Prozent der Bevölkerung übergewichtig gewesen. „Früher brauchten die Bulgaren zwischen 4000 und 5000 Kalorien täglich“, hieß es bei BTA. Wegen der fortgeschrittenen Mechanisierung und Automatisierung der Produktionsabläufe würde heute jedoch etwa die Hälfte zur Deckung des täglichen Bedarfs ausreichen. Die Agentur beklagt ferner den steigenden Zuckerverbrauch. Er betrage heute bereits fast 40 Kilogramm pro Person jährlich. Der Richtwert liege aber bei 24 Kilogramm.

BULGARIE HAT RABBI TLUSTÝ ŽENINŮ!

Aufgespießt

„Bis zum Jahre 1975 wird der durchschnittliche Stundenlohn des Arbeiters auf 7,84 Mark steigen, seine Arbeitszeit auf 35 Stunden in der Woche fallen.“

Wahlkampfanzeige der CDU aus dem Jahre 1965; damals war Ludwig Erhard Bundeskanzler.

PRESPRILIS REALISMU — zejména na jevišti — může někdy i škodit. Při premiéře Gounodovy opery *Faust* v jilho-francouzském městě Toulouse brali ve čtvrtém dějství představitelé Valentina a Mefista svůj souboj tak opravdově, že Mefisto utrpěl těžké zranění na hlavě a musel být za kulí samí ošetřen. Představitel Valentina, zpěvák Jean Pierre Lafont, byl s nehody tak rozčilený, že na konci souboje, kdy má zemřít, docela opravdicky omdlel.

Aufgespießt

„Es ist eine harte Wahrheit, aber diejenigen, die anderen Leid zufügen wollen, sind nicht mit Kontrollgesetzen für Feuerwaffen zu bändigen. Ich weiß das zufällig aus persönlicher Erfahrung.“

US-Präsident Ronald Reagan, auf den John Hinckley jr. am 30. März 1981 ein Revolverattentat verübte, der aber weiter gegen gesetzliche Kontrolle für Waffenkäufe ist.

„Wenn er Formulare hätte ausfüllen und nach zehn Tagen wiederkommen und durch eine Prozedur gehen müssen, die irgendwie mühselig gewesen wäre — ich glaube, er hätte es unterlassen.“

Der Vater des Attentäters, John Hinckley sen., in einem Fernsehinterview über seinen Sohn, der die Waffe formlos in einer texanischen Pfandleihe erstanden hatte.

Barbusiger Protest

MEMPHIS, 12. Mai (AP). Aus Protest gegen eine Verordnung, die Tanzen „oben ohne“ verbietet, haben am Dienstagabend in der städtischen Oper von Memphis (US-Staat Tennessee) rund 20 Männer und Frauen während einer „Macbeth“-Aufführung ihren Oberkörper entblößt. Sie ließen die Hüllen fallen, während eine der Hexen auf der Bühne nur mit einem Schamgürtel bekleidet auftrat. Die übrigen Besucher des Opernhauses ließen sich von der Demonstration nicht beeindrucken. Einer der Demonstranten, Paul Savarin, erklärte, er habe den Protest organisiert, nachdem er erfahren habe, daß eine der Hexen fast nackt aufträte, ohne festgenommen zu werden. Die Barbusier hielten sich bei ihrer Demonstration im dunklen Theaterraum brennende Feuerzeuge vor die Brust, um besser gesehen zu werden. Bei den meisten Demonstranten handelte es sich um Frauen. Im März hatte der Stadtrat von Memphis eine Verordnung erlassen, durch die es Frauen verboten wurde, in der Öffentlichkeit ihren Busen zu entblößen. Die Verordnung zielte gegen Oben-ohne-Nachtklubs der Stadt.

Na počátku jediná

(av): Neobyčejně rozsáhlá plantáž olejových palm v Malajsií, Indonésii a na Filipínách, zásobující veškerý průmysl, který vyrábí palmový olej, mají jedinou společnou pramá. A tento strom dodnes roste v proslulé botanické zahrádě v městě Bogor v Západní Indonésii. Tato palma - prarodička - byla sem dovezena z Afriky už před 135 roky. Dnes se jen v Malajsií vyrábí 85 procent světové produkce palmového oleje, a to kolem dvou miliónů tun za rok. A začalo to všechno od jediné palmy...

Střelec Pouzar

PRAGA (Kov): Čuryšský SPORT přinesl podrobnosti o rozhodující vltězívní hokejisti Edmonson Oilers nad Chicagem 3:1, čímž se „olejáři“ proba-

Smělí pod Everestem

(Kč): Nepálská vláda vyhlásila již před několika lety oblast nejvyšší hory světa, Mt. Everestu za národní park. Tento krok byl vynucen nedobrym stavem, který způsoboval rozvíjející se, turistický a horolezecký ruch. Okolí tradičních základních táborů četných expedic působí dojem skládek s tunami odložených součástí vyzbroje a výstroje, mezi nimiž dominují prázdné tlakové láhve od plynových paliv nebo kyslíku, obaly od potravin atd. Byl vyhlášen přísný zákaz jakéhokoli poškozování porostu, který je ve výškách základních táborů tvořen jen sporymi keři a odolnými bylinami. Přístup alpinistů je omezoval povolením, která vydává pro expedice přímo nepálská vláda. Oblast Mt. Everestu je tak „vyprodána“ do roku 1988. Ojedinělym příkladem kládnoho přístupu alpinistů k problematice záchrany přírodního prostředí pod Everestem je čin známého italského horolezce Reinholda Messnera, jenž zorganizoval skupinu alpinistů, která si dala za cíl vyčistit okolí základního tábora od nepořádku.

Kormoráni na Moravě

(Jaz): Lednické rybníky na jižní Moravě se mohou pochlubit vedle řady zajímavých druhů vodního ptactva i další vzácností. Jsou to kormoráni, kteří jinak žijí v Asii, Africe, Austrálii, na Novém Zélandu i v Severní Americe. Na své hnízdiště přilétají kormoráni již v březnu a záhy začínají s opravou loňských hnízd. Mladé páry si budují nová hnízda. Stavějí si je vysoko na stromech z drobných větviček a klacíků. Uprostřed této stavby je měkce vystlaná jamka pro mozdrolená vejce, která samice snáší tři nebo čtyři. Kormorán se živí rybami, které si sám loví, a proto jsou k tomu od přírody dobře přizpůsobeni. Na nohou mají velké plovací blány, které jim umožňují snadné potápění a plavání pod vodou. Pod hladinou zabírají oběma nohama najednou jako vesly, nikoli střídavě jako kachny. I velmi nápadný a dlouhý zobák je přizpůsoben k lovu ryb. Je z boku smáčkutý a jeho horní část je na špičce zakončena ostrým háčkem, což umožňuje pevné držení ulovené ryby. Když kormorán rybu uloví, vypluje s ní na hladinu a tam ji teprve celou polyká. Pohodlně spolkne rybu až 25 cm velkou.

Sahara by se zazelenala

(a): Problém nedostatku potravin v mnoha rozvojových zemích rodí jak nápady na zvyšování výnosů, tak projekty na rozšiřování zemědělských ploch. K těm, které zatím patří spíše do oblasti fantazie, patří i plán obrácení toku druhé největší řeky světa, Konga v Africe. Na dočasný toku by měla být postavena přehrada poblíž dnešních Stanleyových vodopádů a proláklina naplněna vodou. Pravý přítok Ubangi by pak samovolně obrátil tok a splynul by s řekou Chari. Dnes vysychající Čadské jezero by se změnilo v hojně zásobovanou, rozlehlou vodní plochu. Dál by voda samovolně tekla Saharou dále na sever a vlévala by se na území Tunisu do Středozemního moře. Z použití a neúrodných oblastí uprostřed Afriky by se staly plochy vhodné pro pěstování potravinářských plodin. Navíc elektrárny v přehradních nádržích by dodávaly nemalé množství energie.

jovali do finále Stanley cupu. Nejlepším střelcem tohoto zápasu byl bývalý čs. reprezentant Pouzar — skóroval na 2:0 a 4:0. Největší hvězda NHL Greitzky dal jednu branku a na jednu nahrál. Ukánil v Chicagu přiblíželo 17 538 diváků. V prvním finálovém utkání se však Pouzarova týmu tolik nedařilo — podlehl New York Islanders 0:2.

Luftkampf über London

LONDON, 13. Mai (AP). Über der Londoner Tower Bridge ist am Donnerstag ein Luftkampf aus der „Schlacht um England“ im Jahre 1940 nachgestellt worden. Beteiligt waren ein deutsches Messerschmitt- und ein britisches Spitfire-Jagdflugzeug. Verblüfft beobachteten viele Londoner auf dem Weg zur Arbeit, was sich über ihren Köpfen abspielte. Der simulierte Luftkampf war ein Reklamehinweis auf eine Luftfahrtschau, die am Wochenende beginnt. Die Messerschmitt, von dem Farmer Lindsay Walton geflogen, wurde schließlich von der Spitfire „abgeschossen“, an deren Steuerknüppel Roy Hanna, der frühere Chef eines Luftakrobatikteams der Royal Air Force, saß.

Záchrana nosorožců?

(Jn): Prášku z rohu nosorožce je připisována kouzelná moc, především ve věcech lásky, a tak počty nosorožců rapidně klesají. Svůj podíl však mají i snobové, neboť roh nosorožce či dokonce celá hlava je hledanou ozdobou bytů lidí, kteří chtějí být pokládáni za vyhlášené lovce. V nadávě době vláda Hongkongu vydala zákaz dovozu rohu nosorožců. Právě zde byl totiž doposud největší světový trh tímto vzácným zbožím. Pokud si tedy pašeráci nebudou nový trh, zdá se, že pět druhů nosorožců, kteří zatím běhají po světě, může mít o něco kladnější šanci.

Aufgespießt

„Europa, das ist, wenn der Zoll an der Grenze jede Stange Zigaretten zuviel findet, aber nicht die 41 Dioxin-Fässer, die kreuz und quer durch Europa transportiert werden.“

Der Europa-Abgeordnete Horst Seefeld (SPD), Vorsitzender des Verkehrsausschusses, in einer Analyse der europäischen Verkehrspolitik.

Angebot des Monats

MÜNCHEN, 13. Mai (dpa). Ausverkauft ist eine Münchner Zoohandlung mit ihrem Angebot des Monats, 250 Mark kostete jeder Maikäfer, den Schädlingsvernichtungsmittel aus der freien Natur fast völlig vertrieben haben. 47 Krabbeltiere aus Baden-Württemberg verkaufte der Händler innerhalb kürzester Zeit. Jetzt hofft er auf eine neue Lieferung.

PRODAVAJÍCÍMCE, ZN.
„HNDGO I BOLŠDJE.“

Celnice před sezónou

(čtk): Hraniční Československá překročila loni oběma směry přes 40 miliónů lidí. Přechody profitovala sedm miliónů aut, autobusů a kamiónů. Přistupující celní správy odhalily více než 20 000 celních a devizových deliktů. Hodnota zadržného zboží a pašovaných zboží na 30 miliónů korun. Přestupků bylo více o pětinu méně než v roce 1981, ale často byly závažnější než dříve. Cizí státní příslušníci chtěli nepřiklad tajně provést 2720 digitálních hodin v celkové hodnotě 1,36 miliónů korun. Imi cizinci chtěli od nás odvézt 89 kg stříbra, epod. Jak informovali novináři představitelé Ostravské celní správy ČSFR, téměř polovina lidí překračujících naše hranice cestuje v červnu a začátku. Většina z nich využívá přechody na hlavních turistických tazích, které se jeví na první pohled jako nejpřehlednější. Vyvážejí se však před nimi až několikakilometrové fronty čekajících na odhacení. Přechodem Rusovce-Rajka např. protáhli v létě 80 až 100 tisíc lidí. Zdejší celníci je 160 000. Přes veškerou snahu a výtěti celních a pašových orgánů proto někde není průjezdnost plynulá. Je tedy v zájmu turistů, aby používali, pokud je to možné, i dalších přechodů.

● Smutný přírůstek v počtu dětí do 14 let, které jsou nuceny pracovat, aby přispívaly do rodinného rozpočtu, drží mezi italskými velkoměsty Neapolem. Na pospas vykořisťování je zde vydáno ne 100 000 nezletilých.

● Hodnota exportu zemědělských produktů USA dosáhla v březnu 3,2 miliard dolarů a byla o 14 procent nižší než před rokem. Oznamuje to ministerstvo zemědělství Spojených států amerických.

In den Herzen der Russen lebt Alexander Puschkin bis heute weiter

Weil Lenin in Pskow war, hat Pskow nun ein Lenin-Museum. Und eine Lenin-Straße. Und ein Lenin-Denkmal vorm Rathaus. An jedem 7. März und an jedem 19. Mai feiern die Bewohner der Leninstraße ein kleines Fest, denn dazwischen liegt die Zeit, auf die man in Pskow so stolz ist: Jene 74 Frühlingstage, die Lenin hier verweilte, das war im Jahre 1900.

Doch nicht von Wladimir Iljitsch Lenin will Genosse Nikolajew, Direktor des Pädagogischen Instituts, seinen aus Moskau angereisten Gästen erzählen, sondern von einem anderen „großen Sohn des russischen Volkes“, auf den man in Pskow nicht minder stolz ist und dessen 183. Geburtstag man soeben mit einem „Festival der Poesie“ feierte: Alexander Sergejewitsch Puschkin.

„Damals, beim ersten Festival vor sechzehn Jahren“, sagt Genosse Nikolajew, „saßen hier einige unserer berühmtesten Poeten. Sie waren hergekommen, um uns ihre Gedichte vorzutragen, zu Ehren des großartigen Puschkin und als Schüler vom großartigen Puschkin.“ Heute, an diesem heißen Juni-Donnerstag des Jahres 1982 sitzt hier zwar nicht mehr die erste Garde der sowjetischen Dichtkunst, sondern nur noch die dritte, aber das stört Genosse Nikolajew nicht: wer Gedichte schreibt, den muß man schon deswegen verehren.

Pskow, jene mittelgroße russische Provinzstadt, zwischen Nowgorod und Riga unweit der Grenze zur estnischen Sowjetrepublik gelegen, hat die „Poeten-Brigade“, wie sie in der Sowjetunion überall genannt wird, die Gruppe von rund dreißig Lyrikern und Literatur-Kritikern, dazu noch einige ausländische Poesie-Liebhaber, aus Polen, der Tschechoslowakei, aus Jugoslawien, Syrien, Algerien, Japan und der Bundesrepublik Deutschland, die in diesem Jahr am Puschkin-Poesie-Festival, dem sechzehnten, teilnehmen, begeistert empfangen. Am Bahnhof wartet um sieben Uhr morgens die Leitung des örtlichen Parteikomitees mit gelben und roten Tulpen auf die Ankunft der Gäste mit dem Nachtzug aus Moskau, die lokale Presse hat sich ebenfalls versammelt und die gesamte Innenstadt von Pskow ist seit Tagen schon mit hellblauen Fahnen und Spruchtafeln geschmückt.

„Puschkin ist unser Frühling, Puschkin ist unser Morgen“ steht da und: „Puschkin ist heute der am meisten gelesene, der bliebeste und populärste Dichter unseres Vielvölkerstaates.“ Und der große Puschkin, der als junger Mann den Ruhm der Unsterblichkeit genoss und als immer noch nicht alter Mann sterben mußte, Alexander Sergejewitsch Puschkin, dessen Profil in diesen Tagen Plakate, Anstecknadeln und Theaterkuliszen zierte, war sich seines Wertes selbst sehr wohl bewußt: „Mein Ruf dringt bis ans End' der russischen Gefilde“, steht als Puschkin-Zitat auf einer weißen Leinentafel vor dem Hotel „Rishkaja“ in Pskow, „und hallt von jedem Stamm, der sie bewohnt, zurück. Mich nennt der Sklave stolz und auch der heut' noch wilde Tunguse, Finne und Kalmück.“ Und weiter geht's in diesem Gedicht, doch das steht nicht mehr auf dem Plakat: „Und lange wird vom Volk mir Liebe noch erwiesen, weil mein Gesang erweckt Gefühle echt und tief, weil ich in grauser Zeit die Freiheit kühn gepriesen und Gnade für Gestürzte rief.“

Die Studenten des Pädagogischen Instituts lauschen andächtig, als die „Puschkinisten“ aus Moskau auf dem Podium des Hörsaals Platz nehmen und beginnen, über Puschkin oder in Puschkins Versen zu deklamieren. „Stimmt es wirklich“, fragt später Genosse Nikolajew den Gast aus der Bundesrepublik mit großen Augen, „daß Puschkin bei ihnen eine Schnapsmarke ist? Das kann doch nicht sein. Bei uns sind Straßen, Plätze, Parks und Museen nach ihm benannt – und nur die schönsten.“

Sprache des Volkes

Und Theater, zum Beispiel das von Pskow, wo die „Poeten-Brigade“ am nächsten Tag den ersten Teil eines sechsstündigen Puschkin-Konzertes bestreitet. Der diesjährige „Brigade-Leiter“, Lenin-Preisträger und einer der Sekretäre des sowjetischen Schriftstellerverbandes, Jegor Isajew, eröffnet den Festabend im ausverkauften Theater. „Puschkin“, sagt er, „gehört dem ganzen Volk, er verbindet alle Nationen unseres Landes durch seinen Genius, Puschkin kann jeder verstehen, denn er hat die Sprache des einfachen Volkes zu Literatur gemacht.“ Dem kann auch Bürgermeister Rybakow nur beipflichten. „Der großartige Puschkin“, behauptet er kühn in seiner Ansprache, „und das Lebensmittelprogramm der KPdSU, das Leonid Breschnew auf dem historischen Plenum des Zentralkomitees vorgestellt hat, läßt uns mit Optimismus in die Zukunft blicken.“ „Puschkin“, sagt Wadim Schefner, Poet und Kriegsveteran aus Leningrad, „hat mit seiner Poesie uns Leningrader geholfen, die dreijährige faschistische Blockade im letzten Krieg durchzuhalten.“ Das Publikum lauscht aufmerksam. Lautlos tritt der zierliche Japaner Akira Sasaki ans Rednerpult. Vierzig Jahre lang übersetzt er schon russische Klassiker ins Japanische: Puschkin, Lermontow, Nekrassow. Und nun, als Rentner, ist er zum erstenmal in die Sowjetunion gereist. Erst hat er sich nicht getraut, Russisch zu reden, aber dann mußte er doch – aus Höflichkeit. „Die Japaner“, flüsterte er in die vielen Mikrofone, „lieben Puschkin. Wir haben sogar eine sechsbändige Puschkin-Ausgabe auf Japanisch herausgeben.“ Das Publikum klatscht begeistert.

„Warum gibt es immer noch keinen weiblichen Puschkin?“, fragt gleich darauf die temperamentvolle „Poetessa“ Ludmilla Schipachina aus Moskau, und der junge Syrer, der in Moskau seit zwei Jahren Orientalistik studiert und sich für den syrischen Majakowskij, den Dichter-Kommunisten der Roten Revolution, hält, kommt gar ins Stottern, als die gleißenden Scheinwerfer des Fernsehens auf ihn zielen. Später, als die Dichter die Bühne längst geräumt haben und Laien-Ensembles Folklore und Volkstänze darbieten, gesteht Kolka, der junge Sonderkorrespondent der „Literaturnaja Gaseta“ seiner Nachbarin hinter vorgehaltener Hand, daß auch er Gedichte schreibt, Poeme, und einige sind sogar schon gedruckt.

Von Pskow führt die Landstraße hundert Kilometer gen Süden in den kleinen Ort, der heute „Puschkinskije Gory“ („Puschkin-Berge“) heißt. Hier ganz in der Nähe traf am 9. August 1824 der junge Alexander Puschkin auf dem bescheidenen, verwahrlosten Gut seiner Mutter beim Dorf Michailowskoje ein, von Zar Alexander dem Ersten persön-

lich aus den eleganten Petersburger Salons und Ballsälen verbannt und vom eigenen Vater ausspioniert. Zu eng war die Freundschaft Puschkins, der schon damals, mit 25 Jahren als „Dichter Nummer eins“ in Rußland gefeiert wurde, mit jenen Söhnen und Töchtern aus den besten Petersburger Adelsfamilien, die zu laut den Zarenmord träumten und zu sehnsüchtig auf eine republikanische Gesellschaftsordnung hofften.

In Michailowskoje muß Puschkin zwei Jahre leben und er findet in der Einsamkeit der reichen Natur die ersehnte Ruhe und Kraft für die literarische Arbeit. Hier entwirft er Teile des „Jewgenij Onegin“, schreibt zahlreiche Poeme und den Vers-Roman „Boris Godunow“. Hier besucht er die Zigeuner auf den

Dorfmärkten, die Bauern in den Holzhütten und lernt bei ihnen das Russisch des einfachen Volkes. Hier verliebt er sich in die junge Anna Kern, noch heute trägt die kurze Lindenallee im Park des Gutes von Michailowskoje, wo der Dichter am Tag der Trennung die geliebte Freundin ein letztes Mal sah, den zärtlichen Namen „Kern-Allee“.

Hier in Michailowskoje erfährt Puschkin auch vom mißglückten Aufstand seiner Adelsfreunde gegen den Zaren in Petersburg im Dezember 1825. Wenn er in Petersburg gewesen wäre, soll Puschkin später bekannt haben, hätte er seinen „Dekabristen“-Freunden zur Seite gestanden und wäre gewiß nicht nach Michailowskoje verbannt worden, sondern ins ferne eisige Sibirien wie seine Freunde Rylejew, Pestel, Murowjew-Apostola, Bestuschew-Rjumin und Kachowskij...

Das Leben verspielt

In der Nacht vom 3. zum 4. September 1826 trifft ein zaristischer Offizier in Michailowskoje ein: Puschkin muß unverzüglich nach Moskau reisen, der neue Zar, Nikolaus der Erste, will ihn kennenlernen. Die Zeit der Verbannung ist für immer vorbei.

Im Februar 1837 kehrt Puschkin – mit noch nicht mal 38 Jahren – in diese Gegend zurück, diesmal in ewiger Ruhe. Sein Sarg wird in einem endlosen Trauerzug von Petersburg ins Kloster Swjatogorsk bei Michailowskoje gebracht, wo man ihn neben seiner Mutter bestattet. Puschkin hat das Pistolen-Duell aus Eifersucht mit dem französischen Baron d'Anthes, der Puschkins schöner Frau Natalja nachstellte, nur um zwei qualvolle Tage überlebt.

Er hat sein Leben verspielt und den Tod gewonnen, denn er fühlte, daß seine Schaffenskraft ihn verließ, sagen die einen. Er war der Intrigen um seine Person müde und ist daran zerbrochen, meinen die anderen. Daß er weiterleben wollte, nur ganz anders als bisher, davon sind schließlich die Dritten überzeugt. Eine endgültige Antwort auf das, was sowjetische Literaturforscher als Tragödie Puschkins in Hunderten und Aberhunderten von Artikeln beschrieben haben, wird es wohl nie geben.

Nach Puschkins Tod verödet das Gut Michailowskoje. Der Sohn des Dichters, Grigorij, verkauft es schließlich an den Staat. Nach der Oktoberrevolution wurden Michailowskoje und Umgebung sowie das ehemalige Kloster Swjatogorsk mit dem Puschkin-Grab per Dekret der jungen Sowjetregierung zur Gedenkstätte erklärt. Im Zweiten Weltkrieg, als die Deutschen das Gebiet um Pskow

gesetzt hielten, wurde Michailowskoje völlig zerstört, „sogar auf das Puschkin-Grab, jenen schlichten weißen Marmorstein auf dunkler Platte und mit einer silbrigen Kette eingezäunt, gingen die faschistischen Granaten nieder“, empören sich heute noch sowjetische Besucher.

Gegen die Deutschen hat damals in dieser Gegend auch Semjon Gejtschenko gekämpft, der junge Mann aus Peterhof, der als Kind schon Puschkins Poesie lückenlos auswendig lernte und sie heute, als achtzigjähriger lebenslustiger Hausherr von Michailowskoje unermüdlich Besuchern rezitiert. Gejtschenko hat sein Leben der Kunst und vor allem dem verehrten Puschkin gewidmet. Als Student schon organisierte er in Leningrad kunstgeschichtliche Stadtführungen, darunter auch mehrere für Stalin höchstpersönlich. Semjon Gejtschenko hat im Krieg seinen rechten Arm verloren und er hat mit eigenen Augen gesehen, wie die Deutschen das Puschkin-Haus, die Gedenkstätte, die heute selbst die KPdSU-Parteizeitung „Prawda“ „heilig“ nennt, niederbrannten. Und deshalb hat Gejtschenko nach Kriegsende spontan zugesagt, als man ihm anbot, den Wiederaufbau der Pilgerstätte zu leiten.

Am 12. Juni 1949 war es dann soweit: Rechtzeitig zum 150. Puschkin-Geburtstag wurde das schlichte Holzhaus des Dichters eröffnet als „Dom-Musej“. Unter fachlicher Beratung der Akademie der Wissenschaften der UdSSR war es auf dem Fundament des Hauses, das Puschkin, einst auch Bessarabien nach Rußland eingewanderte Ahnen hier erworben hatten, wieder errichtet worden. Erinnerungen von Zeitgenossen halfen mit, Michailowskoje so auszustatten, wie es zu Lebzeiten des Dichters vielleicht ausgesehen hat: Der Billardtisch in der Ecke, wo Puschkin gegen sich selbst zu spielen pflegte, der zierliche Schreibtisch mit dem braunen Lederohrensessel davor, die Geranien im Fenster, die blütenweißen Gardinen, die kleine Veranda mit Blick über die weiten leuchtendgrünen Sommerwiesen, bedeckt mit einem endlosen Teppich gelben Löwenzahns, die süßlich duftenden Fliedersträucher, die das Haus unter sich zu begraben drohen, der See in der Ferne, die Bäche und Feldwege, über die der Dichter seine täglichen Spaziergänge zu den Freunden des Nachbargutes unternahm. Und auch die Mückenschwärme gibt es noch, angelockt von den Sümpfen und der schwülen Hitze.

Über zwölf Millionen Besucher haben Michailowskoje in der Nachkriegszeit bis heute besucht, vor zehn Jahren hat das Museum den „Rotbannerorden“ bekommen und vom Präsidium des Obersten Sowjet eine Ehrenurkunde. In der Nähe hat man eine „Touristenbasis“ gebaut, mit achthundert Pätzen, und die sind immer ausgebucht. Viele Künstler haben Michailowskoje besucht. Hier vertonte einst der britische Komponist Benjamin Britten einen Zyklus Puschkin-Gedichte. „Ich habe mit ihm interessante Gespräche geführt“, erinnert sich Semjon Gejtschenko, der selbst viele Bücher über Puschkin geschrieben hat, „Gespräche über die geheimnisvolle Kraft von Puschkins Poesie, besonders nachts, wenn an Schlaf nicht zu denken war – dann saß Britten am Klavier und seine Musik erklärte mir mehr als seine Worte.“

Doch nicht nur Freude hat Gejtschenko an den vielen Besuchern: Der Massentourismus der letzten Jahre bereitet ihm große Sorgen: Da pflücken Puschkin-Pilger zu gerne nur Blumen ab im Park, zertrampeln die Wurzeln der alten Bäume, ritzen Namen in die weißen Holzbänke und tragen bei Regen und

Schnee viel Schmutz in das Museum. Und längst nicht jeder, argwöhnt Gejtschenko, nähert sich Puschkin mit der gebotenen Ehrfurcht: Leere Wodkaflaschen auf der „Insel der Abgeschiedenheit“, wo Puschkin einst seine unsterblichen Verse ersann, sind der traurige Beweis.

Gleich in der Nachbarschaft des Gutes Michailowskoje liegt, umrahmt von einem dichten Kiefernwald, eine riesige Wiese. Karge Holzbänke vor einem gezimmerten Podium und das überdimensionale bunte Bild mit dem Kopf Puschkins, dessen aufgeworfene Lippen und krause Locken deutlich seine afrikanischen Vorfahren verraten, die grellbunt angemalten spitzen Holzhäuschen in der Ferne, in denen es Souvenirs, Kleidung, Schuhe, Schaschlik, Wodka und Bier zu kaufen gibt, und Bücher, immer wieder Bücher, nur kaum welche von Puschkin – die gehören lange schon zum kostbaren Defizit –, die vielen, vielen Menschen, junge und alte, Familien mit Kindern und ohne, Liebespaare und Jugendgruppen, Zigeuner, die aus der Hand lesen – das alles ist so, wie es an diesem Sonntag im Juni auf dieser Wiese zu sein hat, wenn das Puschkin-Poesie-Festival in Michailowskoje seinen volksfestlichen Höhepunkt erlebt.

„Puschkin, der in dieser Umgebung das einfache Volk lieben lernte“, sagt Semjon Gejtschenko, „wird hier nun vom Volk geehrt. Schon beim ersten Fest vor sechzehn Jahren pilgerten Tausende auf diese Wiese, später waren es oft sogar über hunderttausend. Die Leute kommen aus den Dörfern der Nachbarschaft, aus Pskow, aber auch aus anderen Sowjetrepubliken.“ Heute füllen weniger als sonst die Wiese. „Nur einige tausend. Das russische Pfingstfest, das auch an diesem Sonntag gefeiert wird, hat viele Pilger ferngehalten. Die Familien versammeln sich am Pfingstsonntag auf den Friedhöfen – auch das ist bei uns Tradition.“

Kränze und Rosen

Pünktlich um zwölf Uhr trifft die „Poeten-Brigade“ in zwei Sonderbussen auf der Wiese ein, in dunklen Anzügen und festlichen Kleidern, mit ernsten Gesichtern und etwas müde: Hat sie doch schon viele Auftritte bewältigt und ausgiebig gefeiert und gerade erst auf dem nahen Puschkin-Grab Kränze und rote Rosen niedergelegt, in der kühlen ehemaligen Klosterkirche das „Ave Maria“ angehört. Dann nimmt das Poesie-Konzert auf der Puschkin-Wiese seinen stundenlangen Lauf.

Am frühen Nachmittag endlich kommt der Augenblick, den Grigorij jedes Jahr wieder sehnsüchtig erwartet: Der einzige noch lebende, inzwischen siebzehnjährige Urenkel des großen Puschkin, der auch Puschkin heißt und ähnlich aussieht, erhebt sich würdevoll von seinem Ehrenplatz auf dem Podium und winkt der Masse zu. Seit 1967 schon ist Grigorij Puschkin „unbedingter Bestandteil“ des Poesie-Festivals, auch wenn er seinen Ruhm, den Ruhm seines Urgroßvaters lieber mit Wodka feiert als mit Versen. Der Urenkel Puschkin hat früher bei der Regierungszeitung „Iswestija“ als Stenotypist gearbeitet, aber lange schon ist es sein Hauptberuf, „Urenkel Puschkins zu sein“.

Das Festival geht zu Ende, die abrückenden Poeten diskutieren im Bus weiter über Puschkin. „Das Phänomen Puschkin in der russischen Kultur“, sagt jemand, „ist ein außergewöhnliches Phänomen.“ „Ohne Puschkin zu leben“, meint ein anderer, „ist unmöglich, denn Puschkin ist nicht wegzudenken aus unseren Gedanken und nicht zu beseitigen aus unserem Alltag.“ Und später dann,

als in Pskow die örtliche Parteileitung die „Poeten-Brigade“ zum Abschiedsempfang bittet, findet Jegor Isajew, Leninpreisträger und Literaturfunktionär die gebotenen Dankesworte: „Laßt uns die Gläser erheben und anstoßen“, brüllt er, „auf die Sowjetmacht, die Puschkin ehrt und auswendig kennt.“ Flüstert jemand: „Wie gut, daß der große Dichter Puschkin das nicht miterleben muß.“

Hon za »zázračnou zbraní«

Bylo to jednoho míhavého rána počátkem roku 1945. Z nítra velkého amerického dopravního letadla, které přistálo na anglické půdě, vystoupil Robert Staver, major US Army. Protáhl se po několikahodinovém letu a hodlal se jít oblést k ubytování. Náhle jím smýkl o zem silný výbuch. Major americké armády se tak poprvé setkal s nacistickou raketovou zbraní. Eksploze, a to, jak tvrdě se usazela v anglickou zem, mu možná více než se finále připomnělo jeho úkol, proč vlastně přibyl na evropský kontinent.

Dávno předtím se mladý muž zamyslel nad kalhou. A nechal se unášet fantazií jejího autora — J. Verna. Mladý muž, pozdější profesor Herman Oberth, však nejen podílel čaru knihy Cesta do měsíce, ale protože to byl i člověk racionální, vzal tužku a začal počítat. Jak tlustý by to musel být polštář pro cestovatele k Měsíci, kdyby se nechal vystřelit z gigantického děla tak, jako hrdinové Vernova románu? Vyšlo mu úctyhodné číslo: 75 kilometrů. Později, v roce 1922, napsal dokonce sám knížku o možnostech stavby raket. Jeho projektem se začaly nejprve zabývat filmaři a pak dělostřelci. Armáda totiž také přispěla nějakým tím fenikem na výzkum. Objevili se reportéři a celá záležitost se dostala jako senzace na stránky novin. Pod Berlínem se konala „raketová pouť“. Stáva i pochybovačné kroucení hlavami... Mezi exponáty se pohyboval mladý člověk jménem Wernher von Braun; později představený profesora Hermana Obertha.

...

Olaf Groeher v knize Letecká válka 1939—1945 uvádí: „Hlavním německým prostředkem k účinnému vedení války ve vzdušném prostoru měly být bezpilotní letounové střely Fi 103 (V-1) a rakety A-4 (V-2).“

Nové zázračné zbraně.

Tvůrce V-1, ze tomto zkratkou se skrývá celý název: Vergeltungswaffe, tj. zbraň odplaty, byl Lusser, její dolet byl asi 240 km, k výrobě jedné takové střely bylo třeba 280 pracovních hodin a nesla smrtelnou nálož skoro jedné tuny výbušniny. Do

konce března 1945 byly na jižní Anglii a Londýn vystřeleny 10 492 tyto střely a usmrtily 6364 Angličanů a bezmála 18 tisíc jich zranily. Nacisté koncem války začali pomocí V-1 osířovat také Antverpy a Lutych. Nevýhodou těchto bezpilotních letounových střel byla jejich malá rychlost — 600 km v hodině. Britští piloti je začali sestřelovat či dokonce nad Kanálem také podléhat, a tím, že je nadzvedli křídlem vlastního letadla, vychýlili střelu z dráhy; její cesta skončila v moři.

...

Jen několik minut chybělo do přesného poledne. Jeden z přítomných nacistických generálů dal pokyn technikům. Raketa nesoucí označení A-4 se mírně nadzvedla, pak jako by zůstala váhavě stát, až najednou vylétla v oblacích dýmu a ohně přímo vzhůru. Po jedenadvaceti sekundách se z megafonů na základně Peenemünde ozval hlas: „Poprvé lidskou rukou sestrojený objekt překročil rychlost zvuku.“

Když raketa A-4 dosáhla výšky 85 kilometrů, zřítla se do vin Baltu. Hitler, který byl přítomen, byl zklamán a také jeho doprovod nešťastný. Pokládal to všechno za zbytečnost. Zběžné pohledy na plány, vyplí sklenici limonády a řekl: „Já bych takou

vou raketou neletěl.“ A nechal se odvézt do Berlína.

Psal se rok 1943 a situace na frontách byla odlišná od té, která byla ve chvíli, kdy nacisté zahájili svou „bleskovou válku“. Hitler a jeho příslušníci se začali chytat všeho. Vzpomněli si i na svou návštěvu základny Peenemünde.

Na základně přistálo zvláštní letadlo posláno Hitlerem. Na jeho palubě odletěl do prosulého Vichy doupě mladý inženýr, nadšenec a „slezský baron“ — Wernher von Braun.

Hluboko v podzemí ve zvláštní místnosti byl promítán film. Hitler a jeho kamarádi jej sledovali s velkou pozorností. Když promítání skončilo a rozsvítilo se světlé, Hitler vyskočil z křesla a dlouho tiskl ruku mladého inženýra. Vyptával se, kolik výbušniny jsou rakety schopny nést, jaký je dosah nové zbraně...

Wernher von Braun se ocitl na výsluní a těšil se té největší přízni nacistických pohlavců. Vrhli se okamžitě do příprav na raketový útok na Anglii.

Wernher von Braun se stal tvůrcem smrtelné rakety V-2 (A-4), jejíž dolet byl bezmála 400 kilometrů, nesla rovněž takřka jednu tunu výbušniny jako V-1, ale byla na rozdíl

od ní daleko pracnější. Na výrobu jedné takové rakety bylo třeba 1300 pracovních hodin. Ovšem velkou předností byla rychlost: skoro až 5 tisíc kilometrů v hodině.

První raketa V-2, dílo SS-sturmabführera dr. Wernhera von Brauna, dopadla na anglický Chiswick v 18 hodin 43 minuty 8. září 1944. Poslední pak 27. března 1945. Celkem odpálili Němci proti jižní Anglii a Londýnu za uvedené doby 1403 rakety V-2; od října 1944 dopadaly tyto rakety také na Antverpy, Brusel a Lutych.

Když se později nacistický válečný zločinec Wernher von Braun ocitl v Anglii, to už jako válečný zajatec, a stanul mezi troskami, které byly dílem jeho zbraní, výčitky svědomí rozhodně neměl. Že jím neotřásl pohled na 25 tisíc střelami V-2 rozbitých domů, pod nimiž našlo smrt přes 2700 lidí a dalších 6500 bylo zraněno, to dosvědčuje jeho pozdější zápis v deníku: „Stáli jsme mlčky. Začal jsem přemýšlet, kde jsou asi teď naši agenti, jichž jsme měli po dobu války v Londýně tolik. Pracovali opravdu znamenitě. Naše velení dostávalo kompletní zprávy o škodách způsobených V-2 někdy už hodinu poté, co byly rakety odpáleny.“

Pochopitelně, že příprava smrtelných střel určených Anglii se stala středem zájmu britské, a nejen britské, zpravodajské služby. Nakonec se podařilo zjistit místo, kde se vyrábějí a do Anglie se dostaly i některé podstatné součástky těchto střel. Na německou raketovou základnu byl podniknut velký a několikahodinový nálet. V některých německých publikacích je v této souvislosti uváděno, že vládnoucí kruhy doslonožili útok zbraněmi V za záminku k zesílení letecké války proti německému zájmu...

Nacisté se rozhodli ke změně taktiky při výrobě raket, proti nimž vlastně nebylo tehdy žádné obrany. Výroba byla rozdělena na území celého Německa i do okupovaných zemí, montáž pak byla prováděna v podzemních továrnách a odpalování raket uskutečňovali nacisté v co nejkratších časových intervalech.

...

Když major americké armády Robert Staver vstal ze země a uprál si uniformu, znovu si připomněl, proč přiletěl na evropský kontinent.

Cím více bylo totiž jasné, že se válka chýlí ke konci, čím více bylo patrné, na kterou stranu se vličežství přiklání, tím více a spíše představitele amerických štábů za každou cenu chtěli získat německé tajné dokumenty týkající se mj. také tajných zázračných raketových zbraní a především v žádném případě nepřipustit, aby se tyto dokumenty dostaly do rukou Sovětské armády. To bylo také úkolem expedice majora Stavera.

Počátkem března 1945 dobyla III. americká tanková divize Kolín nad Rýnem. A tehdy padl do rukou Američanům zvláštní spis. Seznam specia-

listů zabývajících se v Německu raketovou problematikou. Proto, aby se podařilo tyto lidi najít právě tak jako technickou dokumentaci, sestavili Američané zvláštní operační jednotku nesoucí označení F-Force. Postupovala hned za prvními bojovými útvary a hledala a pátrala všude, dalo by se říci po všech koutech. Na jejím zvláštním seznamu těch, kteří měli být za každou cenu nalezeni, byl v první řadě Wernher von Braun.

Příslušník jednotek SS v hodnosti sturmbannführera von Braun byl tehdy v Reichsrode a prožíval důševní krizi. Jako pravověrný nacistu věděl, že by se měl podobit Hitleru: v rozkaz: zničit vše, co by mohlo padnout do rukou spojenců. Jako pravověrný nacistu však — podobných bylo více mezi jejich horními deseti tisíci, kteří msvleli na zadní kolečka — uvažoval o tom, že by možná někdy výsledky jeho výzkumů rád získal. A tak se rozhodl ke kompromisu. Za pomoci dobrých přátel potřebné technické doklady ukrýl v dole a sám se světlil v ochranu SS. Američané zajali celou nacistickou konstruktérskou skupinu v Bavorských Alpách. Byla převezena na jiné „bezpečné místo“.

...

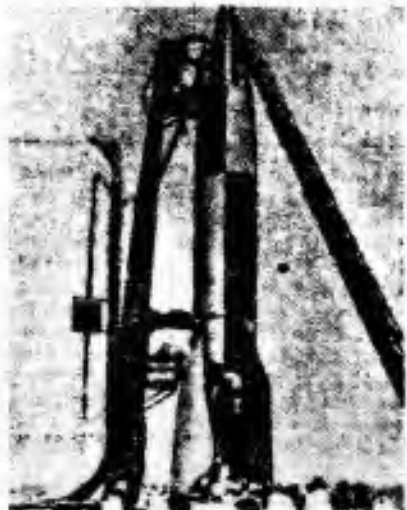
Padl také Nordhausen. Tisíce zubožených a těžkou prací vysílených a vyčerpaných hladových lidí vylezlo z podzemí, aby uvítalo své osvoboditele. Tam totiž, v podzemí jako krkci v norách, vyráběli vynález zkázy Wernhera von Brauna. Umřeli po stovkách a byli nahrazováni dalšími ze všech koutů nacisty porobené Evropy. Vynález von Brauna přinášel nejen smrt do Anglie, do Antverp, Bruselu, ale také do podzemních továren těch, kteří rakety museli vyrábět.

Zatím von Braun spolu s dalšími svými spolupracovníky a bednami dokumentů cestoval za oceán.

Už v roce 1941 zpracoval plán na ostřelování amerických měst raketami a ke konci války horečně pracoval na vývoji mezikontinentálních raket, jimiž měl být napaden New York a další americká města.

Zejateckou karanténou prošel velice rychle, právě tak jako 180 dalších jeho podobných. Jeho kariéra začala nanovo. Stal se šéfem síťediska pro výzkum a vývoj zbraní ve Fort Blissu, pak byl vedoucím výzkumu a vývoje v U. S. Army Ballistic Missile Agency a v roce 1970 byl jmenován náměstkem ředitele NASA. Podílel se mj. na programu vývoje raket Redstone, které pak byly rozmístěny na území NSR, vedl program vývoje raket středního doletu Jupiter, jež byly skladovány na území Itálie a stal se vedoucím vývoje raket, které byly použity při americkém kosmickém výzkumu.

A jsme-li u kosmického výzkumu, pak také dodejme, že tvůrcem kosmické medicíny v USA je dr. H. Strugholda, aktivní spolupracovník NASA, který v době nacistické vlády v Německu se účastnil na zločineckých „lékařských“ pokusech na věznicích v koncentračních táborech.

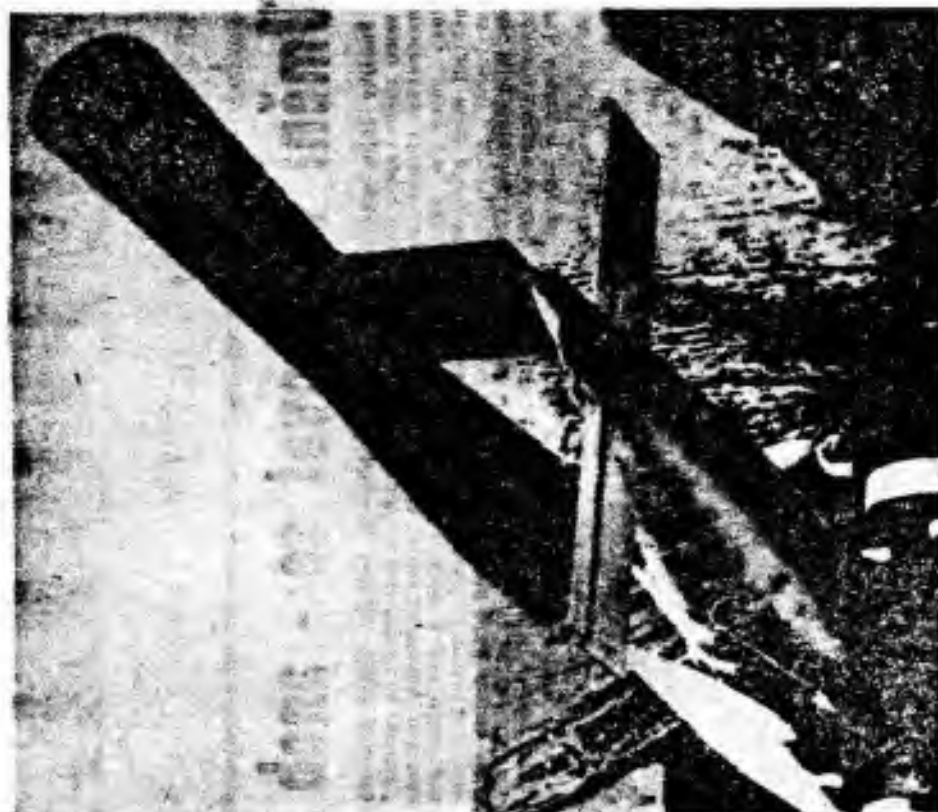
Ballistická raketová stěla A 4 (V-2) v odpalovací poloze

ZE ZÁKULISI VÁLKY

Meteorologická špionáž

Byl to podivný objev. Geologové, kteří zkoumali opuštěné pobřeží Labradoru, padli na stopy jedné z velkých špionážních akcí druhé světové války. Na skalnaté plošině, kterou nebylo možno naráz spatřit z moře a z pevniny, našli pozůstatky nacistické automatické meteorologické stanice. Později se podařilo zjistit, že ji vysadila na opuštěném cípu posádka nacistické ponorky U-537 někdy v létě 1943. Stanice pracovala po několik měsíců až do chvíle, kdy se vyčerpaly akumulátory. A nepodařilo se ji objevit ani pobřežním hlídkám, ani pomocí radiového odposlechu.

V souvislosti s objevem špionážní meteorologické stanice na břehu Labradoru se objevilo mnoho dalších zajímavých informací o tom, jakou úlohu hrála meteorologie v době druhé světové války a jak byla meteorologická špionáž prováděna. Počasí, jeho znalost a předpovědi, alespoň na nejbližších čtyřicet hodin, se stalo za druhé světové války velmi důležitou informací. Stačí si jen připomenout, jakou váhu tyto údaje měly v přípravě invaze amerických a britských vojsk na evropský kontinent.

Letounová stěla F1 103 (V-1) před vzletem

A meteorologické předpovědi, ty byly velmi přísně tajeny. Dá se říci, že byly právě tak tajné, jako třeba mobilizační plány, pohyby armád či nové typy zbraní. Znalosti povětrnostních podmínek umožňovaly plánování leteckých akcí, putyčování námořních tras či uskutečňování výsadekových akcí atd.

Nacistické Německo, které vedlo vzdušnou válku s Velkou Británií a snažilo se svými loděmi napadat konvoje proplovávající Atlantikem, si postupně vytvářelo celou rozsáhlou meteorologickou síť. A byla k tomu účelu využívána i meteorologické služby

v zemích nacisty okupovaných. Bylo tomu tak v Norsku, Dánsku, Holandsku i ve Francii. Současně byl organizován odposlech meteorologických hlášení z neutrálních zemí, a pokud to bylo možné i meteorologických zpráv spojenců. Dokonce byla vytvářena i konspirační síť meteorologických stanic, které se nacisté snažili rozmístit po obou březích Atlantiku. Současně všechna nacistická plavidla - a to nejen vojenské lodě, ponorky atd., ale i lodě obchodní a rybářské, prováděly během svých cest meteorologická pozorování a měření. Byly zřízeny tajné stanice v Grónsku i na americkém pobřeží a později byla síť meteorologických stanic rozšířena i do oblasti rovníkové, na africké pobřeží a pobřeží Latinské Ameriky.

Od poloviny roku 1940 se nacisté pokoušeli vytvořit systém mořských meteorologických stanic v severním Atlantiku, v prostoru mezi Norskem, Spiebergami, Grónskem, Islandem a Labradorem. Meteorologická situace v této části světa má totiž vliv na počasí v celé západní a severní Evropě. Nacistické meteorologické špionážní stanice byly maskovány většinou jako rybářská plavidla plující pod různými plájkami, např. norskou, holandskou, dánskou. Jejich zprávy pak využívalo jak nacistické vojenské námořní loďstvo, tak i letectvo při plánování akcí proti spojeneckým konvojům plujícím přes Atlantik do Velké Británie a Sovětského svazu.

Britská kontrašpionáž poměrně brzo objevila činnost těchto nacistických špiónů. Především díky tomu, že britská zpravodajská služba znala tajemství „Enigmy“, dešifrovacího stroje, podařilo se jí přečíst vysílané zprávy z jednotlivých plovoucích stanic. Jejich pohyb byl dokonale znám a sledován, avšak likvidovány byly až jakoby náhodně. Bylo totiž nebezpečí, že nacisté jinak poznají, že jejich šifrovací systém byl prolomen. K likvidaci došlo při známé honbě za pýchou nacistického válečného loďstva, křižníkem Bismarck. Proložte se přitom zúčastnilo mnoho spojeneckých lodí i leteckých sil, vypadalo věrohodně jako náhoda, že byla současně zničena i takřka celá síť meteorologických špionážních nacistických plavidel.

Meteorologické zpravodajství bylo důležité pro všechny bojující strany a využívala je právě tak Velká Británie jako USA. Originálním způsobem byly získávány meteorologické informace v Sovětském svazu, potřebné především pro letecké síly Sovětské armády, které působily za frontou. Sovětská armáda využívala pro svou potřebu především v rozsáhlé míře automatické meteorologické stanice určené původně k výzkumu v polárních oblastech. První takové stanice byly založeny v letech 1932 a 1933 pod vedením prof. Molčanova. Automaticky měřily a zaznamenávaly teplotu, tlak vzduchu, směr i sílu větru a radiovou cestou předávaly tyto informace ke zpracování. Tyto stanice, které byly zkoušeny jednak v polárních podmínkách Arktidy na Zemi Františka Josefa, jednak ve vysokohorských pásmech na Pamíru, měly však poměrně krátkou životnost. V roce 1939 byla zkonstruována nová stanice nesoucí zkonstruována nová stanice nesoucí označení ARMS-1, která čtyřikrát denně předávala meteorologické informace na vzdálenost 800 kilometrů. Pro potřeby plavby tzv. Severní cestou měla být právě v Arktidě instalována celá síť těchto stanic. Krátce po vypuknutí druhé světové války se podařilo několik z nich instalovat především v oblasti Karského moře a na pobřeží Bílého moře a další pak, to už v době, kdy nacistické Německo napadlo Sovětský svaz.

Mehr Getreide und weniger Öl

Vor einem Vierteljahrhundert lebten auf der Welt rund 2,9 Milliarden Menschen. Heute sind es 4,6 Milliarden, also 59 Prozent mehr, und in weiteren 25 Jahren sollen es 6,5 Milliarden oder nochmals 41 Prozent mehr sein als 1983. Obwohl sich also ihre prozentuale Entwicklung künftig verringert, nimmt die Bevölkerung absolut weiterhin zu und wird einem Plateau zustreben, das nach Meinung von Experten etwa in einem Jahrhundert bei zwölf Milliarden Menschen liegen könnte. Die Ernte von Getreide, dem mit Abstand wichtigsten Nahrungsmittel, stieg weltweit von 970 Millionen Tonnen im Jahre 1958 auf 1570 Millionen Tonnen im Jahre 1980, das sind 60 Prozent Zuwachs. Etwas mehr als die Hälfte wurde jedoch in wirtschaftlich entwickelten Ländern produziert, die nur ein Viertel der Weltbevölkerung umfassen.

Mit rund 2,7 Milliarden Tonnen blieb die Ölförderung der Welt 1982 zum dritten Mal in Folge unter der des Vorjahres. Laut der Londoner Zeitschrift „Petroleum Economist“ lag die Förderrate um fünf Prozent unter der von 1981 und knapp 15 Prozent unter dem bisherigen Rekordergebnis von 1979. imk

TAKOVÝ KOLAČE Z NAFTY...

Die Wahrheit über Spinat

PARIS, 9. Mai (AFP). Der Mythos vom stärkenden Eisen im Spinat, dem unter anderem der Leichtmatrose Popeye als Comic-Held seine Muskeln verdankt, hat sich als Tippfehler erwiesen. Wie der französische Arzt Nicolas Schmidt in der Mainnummer des Fachblattes „Aide Visuel du Practicien — La Vie Medicale“ erklärt, ist der hochgelobte Eisengehalt der grünen Blätter weit geringer als gemeinhin angenommen und liegt deutlich unter dem von Hülsenfrüchten wie Linsen oder Bohnen. Der Irrtum geht auf eine Sekretärin zurück, die Ende des 19. Jahrhunderts in einem wissenschaftlichen Untersuchungsbericht ein Komma versetzte. Damals erhielt Spinat statt 1,6 mg Eisen pro 100 g den Supergehalt von 16 mg Eisen pro 100 g, im Vergleich zu 8,6 mg/100 g bei Linsen und 10,3 mg/100 g bei Trockenbohnen. Der Fehler war nach Schmidts Angaben zwar 1930 von deutschen Chemikern berichtigt worden, konnte jedoch den Erfolg Popeyes nicht verhindern. Der Comic-Held ist für einen 30prozentigen Anstieg des Spinatverbrauchs in den USA während des Zweiten Weltkriegs verantwortlich. Auch heute noch lautet in vielen Haushalten die von Eltern an Kinder ausgegebene Parole: „Iß deinen Spinat, damit du stark wirst.“

JEDNÁ VPRAD, ŽERU CVOKY.

Visum für Bulgarien

MÜNCHEN, 9. Mai (dpa). Bulgarienreisende brauchen jetzt grundsätzlich ein Visum. Von der Verschärfung der Einreisebestimmungen sind, wie der ADAC am Montag in München mitteilte, nur Gruppen von mehr als fünf Personen und Reisende mit Kindern oder Jugendlichen im Alter unter 16 Jahren ausgenommen.

Badatelé světa považují Jericho za dům dnešního Jordánska v blízkosti severního okraje Mrtvého moře za druhou nejstarší známé město na zeměkouli. Kromě tohoto primátu má Jericho další — je nejvíce položeným městem na světě, 280 metrů pod úrovní hladiny Středozemního moře. Stáří Jericha se odhaduje na 10 000 let.

Stoppeln weiterwachsen lassen und an jedem zweiten Maisantrag nach Frankreich kommen. Der einheimische Klub sammelte angesichts der sich ausbreitenden Bart- und Schnurrbartmode im ganzen Land schon 1017 Mitglieder. Alle müssen mindestens zwölf Zentimeter Schnurrweite haben und schwören, sich das Gewächs niemals abzuschneiden.

Zum „Roi des Moustaches“ wählte die Frauenjury, die nur auf den Schnurrbart und nicht auf den Mann dahinter sehen sollte, tief in der Nacht zum Höhepunkt des haarigen Festivals das Mitglied des einheimischen Klubs Jean Gervais. Der Sieger, dessen füllig fallender Schnurrbart vom „galischen Typ“ 0,42 Zentimeter misst, ist auch im Berufsleben als Restaurator die Traditionspflege gewohnt.

Kußbremsen nach Damenwahl

Schnurrbärtigen gründete, stehen nur Lippenbärte zur Wahl, als Zeichen männlichen Charmes. Männer mit Kinnbart oder Fräse haben wegen freier Oberlippe keine Chancen.

Die Zierde der Konkurrenten reichte von mühsam gewirbelten dünnlichen Enden über ungeflegte Krautgewächse bis zum Walroß-Bart und der kunstvoll hochgedrehten Spitze à la Salvador Dali. Bodin kann Dali im übrigen stolz zu den Mitgliedern des Klubs zählen, obwohl der alternde Meister mit den ausgehenden Haaren den Weg nach Saint-Aignan bisher nicht gefunden hat. Dafür sucht Bodin nun auch Deutsche, die ihre Milchbärte oder

mit 2,38 Meter Schnurrbart angeblich lebenslang im Gefängnis.

Als sich die schnurrigen Konkurrenten nach einem Festumzug — die Polizei hatte schnurrbürtige Gendarmen abgeordnet — spätnachts mit zitternden Bar spitzen einer Damenjury zur Wahl stellten, bot sich eine breite Ahnentafel: vom knapp geschwungenen fränkischen Modell nach Karl dem Großen, über Kaiser Franz-Joseph-Bärte bis zu Creationen im Stil Charlie Chaplins und Lech Walesas. Peter der Große, der die Manneszier einst besteuern ließ, hätte seine Freunde gehabt.

In Saint-Aignan, wo der rührige Barber François Bodin den Klub der

Schnauzer, Kußbremsen, Bürsten, Zwickel und Fliegen aller Längen, Farben und Formen hatten am Wochenende in Saint-Aignan-sur-Cher in Zentralfrankreich Hochkonjunktur. Zum 5. Mal fand in dem kleinen Ort bei Tours der internationale Tag des Schnurrbarts statt, eine Art Europameisterschaft für kultivierte Oberlippen. Mitglieder von Schnurrbartklubs aus Frankreich, Italien, den Niederlanden und Belgien zeigten, was in langen Jahren aus Milchbärten werden kann.

Star des Tages war John Roy, ein 73 Jahre alter Schotte mit einem zu knolligem Gewölle zusammengewickelten Rekordgewächs. Mit zwei Metern von Spitze zu Spitze steht Roy im Rekordbuch von Guinness, obwohl das Alter der gelblich-weißen Ausläufer bis auf 1,48 Meter ausdünnte. Der indische Weltrekordhalter Bhili sitzt

Povýšení generálů

(Btk): Na návrh vlády ČSSR byli včera v Praze rozkazem prezidenta ČSSR povýšeni v hodnostech a jmenování noví generálové ČSLA. Povýšení jim vyhlásil ministr národní obrany ČSSR armádní generál M. Džúr. Při příležitosti 38. výročí vyvrolení národně osvobozeneckého boje československého lidu a osvobození Československa Sovětskou armádou byly současně na návrh ministra národní obrany ČSSR rozkazem prezidenta ČSSR propůjčeny 37 generálům a důstojníkům Řády rudé hvězdy.

Po několika chudších letech prožívá Japonský perlařský průmysl konjunkturu. Od roku 1980 se zájem o japonské perly stále zvyšuje. Ioni měl japonský perlařský průmysl zisk 240 milionů dolarů. Hlavními odběrateli jsou USA a NSR. Japonsko je v produkci perel na prvním místě. Středisko je v zátoce Ago, 360 km na jihovýchod od Tokia. Nejlepší perly dodává firma Mikimoto Inc.

Šel si pozve McDonalda na Kobereček.

„Pane McDonald, mám pro vás dvě novinky. Tu první: zvykl jsem plat na dvojnásobek!“

„Moc vám děkuji, šéfe!“

„Dobře. A teď ta druhá: okamžitě vás propouštím — abyste se uvědomil, vy chlape líná, jak krásné místo jste ztratil!“

Prvenství cyklistů

Bicykly jsou nejpoužívanějšími dopravními prostředky na naší planetě. Odborníci odhadují jejich stav na 400 až 450 milionů jen v samotném Japonsku a Číně je na 120 milionů jízdních kol. Osobních automobilů má být podle poslední statistiky Spojených národů z konce roku 1982 dohromady na zeměkouli 283 milióny.

UŽ SVĚTÍ říká, že káže o poslušnost je pro vojáka všechno. Jak se tedy divit, že před časem stál jeden západoněmecký voják u kteréhosi mostu nedaleko Bayreuthu celých pět dní, protože mu to nadřízení při vojenském cvičení nařídili. Kdyby nebylo místních obyvatel, kteří mu naslídli a posléze zakročili u posádky v Bayreuthu, stál by tam zapomenutý voják asi dodneška.

Koncem příštího roku má být nedaleko francouzského ostrova Quessant u britského pobřeží postaven největší mořský malák jeho základy budou v hloubce 130 metrů a malák bude 230 metrů vysoký. Námořní cesta kolem Quessantu patří k jedné z nejnebezpečnějších, zejména pro velké tankery. Tam take roku 1978 ztroskotali tanker Amoco Cadiz, z jehož nádrží vyteklo do moře 233 tisíc tun ropy. Radar na novém maláku bude mít dosah 50 km a rádiové zařízení 180 km.

V ZEMI neomezených možností jsou i neomezené možnosti podnikatelské. V Denveru ve státě Colorado nabízí jeden podnikavec rakva, které lze použít ještě před jejich posledním účelem. Majitel takové patentní rakvy v ní může buď spát, nebo mu posloužit jako knihovnička či jako prádelník.

Svítil si ve dne

UŽ několik let platí ve Švédsku předpis, že motorová vozidla musí jezdit s rozsvícenými potkávacími světlými také ve dne. Zkušenosti ukazují, že počet dopravních nehod klesl především se zmenšil počet kolizí s mopedy a motocykly. Předpis do drží ve Švédsku 95 procent motoristů. (jz)

Zálivky na solát

Aby = hříchový solát nepřeladil, upravit se jej potěší a lina zálivka. Zálivka vlnet: 2/3 zálivka oleje, 1/3 zálivka vlnet oleje (n. citronové šťávy). 1 malá cibule, 2 lilec asanové petrželky nebo petrželky, sůl, špetka cukru. Vše emulsi a promícháme. Aby se přídávky spolyaly a sůl rozpustila. Do této zálivky přidáme různé „příchutě“: 1. 50 g plněného sýra niva jemně rozmáčkeme vidličkou a vmícháme do zálivky; 2. 1 vařená vejce hrubě nasekáme a spolu s půl lžičkou jemně nakrájeného kopra (n. petrželky navíc) přidáme do zálivky; 3. 1 lžičku hořčice a 1 lžičku setřeného papriky, nakrájené na jemné proužky.

Was die DDR-Bürger über die Bundesbürger denken

Es gibt wohl keinen Staat auf der Erde", so sinnierte der beim DDR-Außenministerium akkreditierte Korrespondent eines westlichen KP-Organs, „der bei den Bürgern eines anderen Staats in so hohem Ansehen steht wie die Bundesrepublik Deutschland bei der großen Mehrheit der DDR-Bürger.“ Er fragte: „Käme ein Schweizer je auf die Idee, Österreich über den grünen Klee zu loben? Oder ein Belgier die Niederlande? Oder ein Norweger Schweden?“

Der kommunistische Journalisten-Kollege in der DDR erinnerte sich dann an so manches Gespräch, das er zwischen Rügen und dem Thüringer Wald über die Bundesrepublik Deutschland geführt hat. Er habe geredet, geredet, daß nicht alles Gold sei, was da glänzt – doch das wurde ihm nur selten abgenommen. Er, der sich auch ständig im Westen Deutschlands aufhält, konnte sich gar vorhalten lassen, keine Ahnung zu haben. Das durchweg positive Bild der Bundesrepublik bei den Menschen in der DDR überraschte ihn immer wieder, wie er sagte, denn das Bild der Bundesdeutschen, der Menschen des Staates Bundesrepublik Deutschland also – so seine weitere Beobachtung –, sei bei den DDR-Bürgern alles andere als positiv.

Wenn man diese Bilder genauer untersucht, muß man sich an diese Voraussetzungen erinnern:

Gut die Hälfte der Bevölkerung, jene unter 35 Jahren, hat weder die Bundesrepublik und West-Berlin noch andere westliche Staaten je aus eigener Anschauung kennengelernt, von wenigen Ausnahmen abgesehen.

Die Gruppe der 35- bis 65jährigen (bei Frauen: 60) war, wieder von Ausnahmen abgesehen, vor mehr als zwanzig Jahren das letzte Mal im westlichen Teil Deutschlands, also vor dem Bau der Mauer 1961, wenn überhaupt.

Reisen nach West-Berlin und in die Bundesrepublik, und damit auch in andere westliche Länder, sind nur den DDR-Bürgern möglich, die das Rentenalter erreicht haben. Waren sie im Berufsleben Geheimnisträger, kommen nochmals drei Jahre Wartezeit hinzu. Ferner können in den Westen reisen, das sind die Ausnahmen, einige Privilegierte, die Dienstreisenden – also Wissenschaftler zu Kongressen, Künstler zu Veranstaltungen (meist musikalische oder Dichterlesungen) und Ingenieure, die Maschinen warten – sowie die Sportler zu Wettkämpfen und jene 40 000 bis 50 000 DDR-Bürger im Jahr, die in dringenden Familienangelegenheiten fahren dürfen, zu Geburten, Hochzeiten, bestimmten Geburtstagen, Konfirmationen, lebensgefährlichen Erkrankungen und Todesfällen nächster Verwandter.

Mit anderen Worten: Der normale DDR-Bürger hat vom Westen nur ein indirektes Bild – ein Bild, das er sich aus den Berichten des westdeutschen Fernsehens und Rundfunks selbst zusammensetzt und das er an den Schilderungen jener, die reisen können, und denen der westdeutschen Besucher überprüft.

Dieses indirekte Bild führt aber nicht dazu, daß die DDR-Bürger über die Bundesrepublik schlecht informiert sind, im Gegenteil. Wer je in die DDR gefahren ist, wird schnell festgestellt haben, daß seine Gesprächspartner über innenpolitische Entwicklungen in Westdeutschland meist ebenso gut in-

formiert sind wie er selbst und allemal besser als über Entwicklungen in der DDR.

Da gibt es freilich noch das Bild, das die DDR-Medien – Zeitungen, Rundfunk und Fernsehen – von der Bundesrepublik malen: Da ist der deutsche Westen dann ein Sumpf, eine Gesellschaft, in der ein Kampf aller gegen alle herrscht; also eine untergehende Gesellschaft mit Ausbeutung und Arbeitslosigkeit, mit Streiks und Aussperrungen, mit alten und neuen Nazis vor allem, mit Aberglauben und Wahrsagern – da wird der Auftritt der bundesdeutschen Fußballer in Spanien gleich zum „Fußball-Imperialismus“, kurz: die DDR ist diesem Staat um eine ganze Epoche voraus.

Trügerischer Kontrast

Da verkündet der SED-Generalsekretär über alle Medien, eines Tages werde der Sozialismus auch an die Türen der Westdeutschen klopfen, doch der Mann auf der Straße hält das schon deshalb für einen Scherz, weil er an die eingeschränkten Reisemöglichkeiten selbst für die überzeugten Vertreter des sozialistischen Systems denkt. Wenige Tage später erfährt er dann als Spitzenmeldung der abendlichen Nachrichtensendung des DDR-Fernsehens, „Aktuelle Kamera“, etwas über die Transportleistungen der „Hafenbahn in Rostock“.

Es mag durchaus sein, daß die eigene Nabelschau und die negativen Überzeichnungen in den staatlichen Medien der DDR das Bild der Bundesrepublik bei den DDR-Bürgern nur noch heller erstrahlen lassen nach dem Motto: das Land der unbegrenzten Möglichkeiten.

Das merkt man besonders, wenn DDR-Bürger anfangen, vom Westen zu schwärmen: Da sind die Autobahnen nachts alle beleuchtet, haben Leitplanken und Parkstreifen vom ersten bis zum letzten Kilometer: die Züge der Bundesbahn fahren natürlich immer pünktlich auf die Minute ab; selbstverständlich sind auch westdeutsche Nummernschilder besser, was eine Reihe Ostberliner Autobesitzer dadurch demonstrieren, daß sie sich ihr Nummernschild im Westen Berlins haben fertigen lassen.

Als die Frau eines in der DDR lebenden westdeutschen Diplomaten sich in Ost-Berlin eine Wickelunterlage für ihr Baby besorgt hatte, erntete sie unter ihren Bekannten Stirnrunzeln und abfällige Bemerkungen. Als sie sagte, eine so einfache und zugleich praktische und gute Wickelunterlage habe sie im Westen noch nie gesehen, lautete die Antwort: „Das glaub ich nicht.“

Zum idealisierten Bild Westdeutschlands gehören auch die unbegrenzten Konsummöglichkeiten, so als ob Aal, Artischokenherzen, Kaviar, Kalbsteak, echter Lachs und Hummer auf dem täglichen Speiseplan des Bundesbürgers stehen. Natürlich hat jeder westdeutsche Haushalt eine Heimwerkermaschine, ein Fernsehgerät nach dem neuesten technischen Stand und einen Videorecorder. Hier spielt das westdeutsche Werbefernsehen wohl eine ebenso unheilvolle Rolle wie die „Intershop-Läden“ in der DDR, in denen westliche Luxusgüter gegen westliche Devisen eingekauft werden können. Nur kann der normale DDR-Bürger

nicht nachprüfen, in welchem Umfang die angebotenen Waren im Westen gekauft werden.

Die Bundesrepublik ist für DDR-Bürger auch das Land der unbegrenzten Reisemöglichkeiten. Man geht zum nächsten Flugplatz und fliegt, wohin man gerade Lust hat. Daß auch eine Reihe westlicher Staaten, allen voran die USA, ebenso wie die meisten Ostblockländer Einreisevisa verlangen, wird ungläubig zur Kenntnis genommen. Unvorstellbar ist für die meisten DDR-Bürger, daß auch die Bundesregierung gelegentlich Einreiseverbote für Paßinhaber anderer Staaten erteilt.

Geschönt und idealisiert wird das Bild Westdeutschlands selbst dort, wo die Schwachstellen offen zu Tage liegen, zum Beispiel bei der Arbeitslosigkeit. „Arbeitslos“, so sagen viele Leute in der DDR, „wird nur, wer ohnehin faul und unfähig ist“. Daß mit einer Firmenpleite auch besonders Fähige und Fleißige unverschuldet in Not geraten können, will kaum einer zur Kenntnis nehmen. Aber das ist wohl auch auf das Konto „Negativ-Propaganda der DDR-Medien“ zu verbuchen.

Am schwierigsten hat es die Jugend in der DDR, sich ein genaues Bild über die Bundesrepublik zu machen. Die Jugendlichen werden – freilich schon seit 1945 – angehalten, sich an der großen Sowjetunion ein Vorbild zu nehmen; ein Vorbild, das schnell an Anziehungskraft verliert, wenn das Erwachsensein beginnt. Jene Jugendlichen, die nicht im anerzogenen Feindbild verharren, haben so oft ein noch schwärmerisches Bild vom westdeutschen Staat als die Älteren.

Während des Endspiels um die diesjährige Fußball-Weltmeisterschaft, so versicherten mehrere DDR-Gesprächspartner, waren es vor allem die Jugendlichen, die noch bis zuletzt – als es längst 3:0 für Italien stand – unentwegt auf einen Sieg der „BRD-Mannschaft“ hofften. Die Fußballweltmeisterschaft bot eine gute Gelegenheit, das Verhalten von DDR-Bürgern gegenüber dem anderen deutschen Staat und dessen Bürgern genauer zu studieren. Da war sie wieder, diese seltsame Diskrepanz – positive Bewertung des Staates, negative Bewertung seiner Bürger –, die auch dem westlichen kommunistischen Journalisten in der DDR aufgefallen ist.

Nach mehr oder weniger guten Spielen, dem Sieg über Chile, dem Sieg über Spanien, auch nach dem Unentschieden gegen England und nach der Elfmeterentscheidung gegen Frankreich ließ kaum einer etwas auf die Bundesrepublik kommen. Nach dem Frankreich-Spiel schossen begeisterte Fußball-Fans in Ost-Berlin sogar Raketen in die Nacht. Vereinzelt konnte man auch „Deutschland-Deutschland“-Rufe hören; sie kamen von Jugendlichen, die freudestrahlend und fahnenerschwenkend durch die Straßen zogen (Die Fahnen waren die der Ost-Berliner Fußball-Klubs Dynamo und Union).

Ganz anders war das nach schlechten Spielen der bundesdeutschen Kicker. Die Niederlage gegen Algerien und das peinliche 1:0 gegen Österreich wurden nicht dem Staat angelastet sondern vielmehr den Spielern und damit indirekt den Bundesbürgern.

Nach dem 2:1-Sieg der Algerier konnte sich selbst der Sprecher der „Aktuellen Kamera“ ein genüßliches Grinsen nicht verkneifen. Klaus Feld-

„An, Gewerkschaftssekretär im DDR-ernsehen, verliert sonst jede noch so weltbewegende Nachricht mit unbewegter Miene. Im Erzgebirge sagte mir ein Arbeiter: „Was hab ich mich gefreut, daß diese Großgroschen eins aufs Maul gekriegt haben.“

Die Schadenfreude war allgemein; man verband die Bewertungen der Spieler mit Ausdrücken, die man sonst für manches Auftreten bundesdeutscher Besucher in der DDR stets zur Hand hat: „Arrogant“, „protzig“, „überheblich“, „besserwisserisch“, „pomadig“. Auf Partys, Geburtstagsfeiern oder Gesprächsrunden im kleinen Kreis erfährt man schnell, warum in der DDR sooft die Nase über westdeutsches Verhalten gerümpft wird. Da wollen dann die Geschichten und Kommentare kein Ende nehmen. Einer erzählt:

Die reichen Onkels

„Letztes Mal kam mein Onkel mit 'nem dicken Mercedes angerauscht. Erst meine Cousine hat mir gesagt, daß das ein Leihwagen ist. Vater wollte mit der alten Klapperkiste nicht herkommen“, sagte sie. Mit der hätte er wohl auch kaum stolz wie ein Pfau die ganze Verwandtschaft herumgefahren.“

„Bei der Messe“, erzählt ein Leipziger, „hatten wir einen Logiergast, einen jungen Techniker aus dem Ruhrgebiet, der irgendeine Maschine warten mußte.

Er hat sich über alles lustig gemacht, über unsern Trabi (gemeint ist der DDR-Kleinwagen 'Trabant' für 10 000 Mark (DDR) und mehr als zehn Jahren Wartezeit), über unsere kleine Wohnung, über unsern Schwarz-Weiß-Fernseher. Nur, wenn er hier geboren wäre, hätte er eine kleinere Wohnung und – bei seiner Stellung und seinem Alter – nicht einmal einen Trabi.“

„An der Spree habe ich eine Kölner Studentin kennengelernt“, sagt eine Zwanzigjährige, „na, ich hab ihr mal Berlin gezeigt, auf'n Fernsehturn rauf, ins Pergamon-Museum, ins Köpenicker Schloß und dann nach Müggelheim zum Baden, und abends inne Kneipe, wo die Punker verkehren. Na, sie hat ganz schön gestaunt. Zum Abschied sagt sie dann, sie will sich revanchieren. Ich sage, das soll sie lassen und lieber wiederkommen. Als doch ein Päckchen kommt, denke ich: vielleicht ein T-Shirt mit 'ner fetzigen Aufschrift. Aber was ist drin? Ein halbes Pfund Tee.“

„Ich war dabei, wie in Budapest drei Westgermanen mit ihren Moneten rumprotzten. Als sie merkten, daß ich auch Deutscher bin, und noch aus der DDR, haben sie mich gleich eingeladen. Ich hab mir gedacht, denen verderb' ich das Spiel Reicher Onkel aus Amerika – dardender Verwandter aus dem Osten. Ich hab mich also als Kommunist ausgegeben und habe so (er reckt die geballte Faust in die Luft) hinter unserer Regierung gestanden. Na, da durfte ich meine Zeche selber bezahlen.“ Als der 23jährige diesen Vorfall auf einer Geburtstagsparty erzählt, klatschen die Anwesenden spontan in die Hände.

„Was hab ich mich geärgert“, so eine vierzigjährige überzeugte Anhängerin des SED-Staates, „als ich im Westen der den Satz über den Besuch einer FDJ-Gruppe in Saarbrücken hörte: „Man kann sie von westdeutschen Jugendlichen nicht unterscheiden.“ Hat der Reporter gedacht, unsere FDJler kommen mit einem roten Halstuch, mit Schlitzaugen oder gar mit einem Brett vor dem Kopf? Muß denn im Westen bei jedem Satz durchscheinen, die sind angeblich die besseren Deutschen und wir nur zweiter Klasse?“

„Es ist ja schön“, so beginnt manche Erzählung über Mißhelligkeiten mit Westdeutschen, „wenn wir von euch Pakete erhalten, wenn's ankommt, ist das immer eine kleine Familienfeierstunde. Nur wenn wir dann Graupen, Haferflocken, Trockenmilch und gebrauchte Unterhosen auspacken, ist die Freude erheblich getrübt.“

„Das kann mich richtig fuchsen, wenn der Fernsehreporter sagt, die Liebe der DDR-Bürger zum Auto gehe über alles“, empörte sich eine Hausfrau. „Als ob wir hier alle Putzteufel sind. Nein, wir pflegen die Dinge nur deshalb besser, weil wir frühestens in zehn Jahren einen neuen haben können.“ Irgendwo, so fährt sie fort, täten die Westdeutschen immer so, als sei es ihr persönliches Verdienst, daß es ihnen besser gehe, daß die Westmark mehr wert sei als die DDR-Mark. Sie ist, wie viele andere DDR-Bürger auch, davon überzeugt, daß das nichts mit Fleiß zu tun hat sondern lediglich mit dem Geburtsort oder dem jetzigen Aufenthaltsort. Fragt sie abschließend: „Gebt Ihr uns wirklich die Schuld, daß wir auf dieser Seite der Elbe geboren wurden?“

DDR-Bürger beklagen sich oft, daß die Deutschen aus dem Westen gedankenlos immer von „Deutschland“ reden, wenn sie die Bundesrepublik meinen. „Wenn da einer anfängt und sagt, bei uns in Deutschland“, dann reicht es mir schon. Dann frag ich mich, ob der glaubt, er sei jetzt in Sibirien oder in irgend einem Exoten-Land und nicht nebenan.“ Kann man indes anderes erwarten, wenn selbst ein Landesminister dem Leiter der Ständigen Bonner Vertretung in Ost-Berlin schreibt: „Bei uns in Deutschland ist es jedenfalls üblich. - ...?“

Um die politische Uninformiertheit seiner westdeutschen Freunde zu beweisen, zog ein Bekannter einen Brief hervor, den er im vergangenen Jahr nach den Wahlen zur DDR-Volkskammer erhalten hatte: „Ich denke noch oft an Dich und Deine Freunde zurück. Damals war ich der Überzeugung, daß Ihr kritische, denkende Menschen seid. Seit ich das Wahlergebnis aus Eurer Stadt kenne (99,9 Prozent für die Einheitsliste), bin ich doch enttäuscht. Da mußt doch auch Du mit Deinen Freunden für die SED gestimmt haben.“ Enttäuscht war der DDR-Mann, der den Korrespondenten resignierend fragte, ob denn die Westdeutschen erwarteten, daß man jedes Mal den Helden spielen müsse.

Mangelndes Interesse

Seit einem Jahr führen DDR-Gesprächspartner einen, wie sie meinen, schlagenden Beweis an, wenn sie behaupten, die Deutschen im Westen seien an der DDR und ihren Menschen überhaupt nicht interessiert, sie hätten sie längst abgeschrieben: das Endspiel um den Fußball-Europa-Cup in Düsseldorf zwischen Jena und Tiflis. Da verloren sich im riesigen Rheinstadion knapp 5000 (in Worten: fünftausend) Besucher. DDR-Fußballfans meinen, da hätten die Westdeutschen die DDR-Mannschaft gegen die Sowjets durch eine große Kulisse lautstark unterstützen können. Im umgekehrten Fall wäre es jedenfalls so gewesen.

Das Desinteresse der Deutschen-West an den Deutschen-Ost glauben Ost-Berliner auch an den Schülergruppen aus dem Westen zu bemerken: Den Satz „Die rammeln hier durch wie durch ein Panoptikum“ haben westdeutsche DDR-Korrespondenten nicht nur einmal gehört.

Der Staat Bundesrepublik Deutschland ist in den Augen vieler Deutschen in der DDR, natürlich nicht aller, eine Art Wunschraum, eine Art Land, in dem Milch und Honig fließen. Die Bewohner dieses Staates dagegen in den gleichen Augen oft, aber nicht immer, eine Art negatives Abbild, gedankenlos und uniformiert, unvollkommen und tolpatschig und meist ohne jedes Fingerspitzengefühl im Umgang mit den anderen Deutschen. Beide Bilder, das negative wie das positive, sind weit, ja meilenweit von der Wirklichkeit entfernt. Und doch passen sie zusammen.

Zunächst: Die Deutschen aus dem Westen kennen ihren Staat Bundesrepublik mit all seinen Schwächen und Schwierigkeiten mehr oder weniger gut. Selbst wenn sie sich größte Mühe gäben, dem idealisierten und schwärmerischen Bild vieler DDR-Bürger vom westdeutschen Staat könnten sie gar nicht entsprechen.

„Zum andern: Ursache für die falschen Bilder vom Westen, für die bestehenden Illusionen bei den DDR-Bürgern, ist das seit zwanzig Jahren in der Praxis bestehende Verbot, sich mit eigenen Augen ein Bild von der Bundesrepublik oder anderen westlichen Staaten machen zu können. So laufen Gedankenprozesse nach dem Schema des alten Songs des ehemaligen DDR-Liedermachers Wolf Biermann ab: „Was verboten ist, das macht uns grade scharf.“

Es tut auf die Dauer keiner Staatsführung gut, wenn sich die Bewohner des Staates Illusionen über die Nachbarn machen. So müßte es naturgemäß im langfristigen Interesse der SED liegen, die Mauer weiter durchlässiger zu machen, nach den minimalen Öffnungen 1972 für Reisen in dringenden Familienangelegenheiten und dem Erweiterungskatalog 1982. Die meistgestellte Frage unter DDR-Bürgern ist die, ob auch einmal jene werden westlich reisen können, die keine Verwandten dort haben.

Zum dritten: Nachdem man im Westen jahrzehntelang brav seine Vorurteile gegenüber allem, was kommunistisch ist oder zu sein vorgibt, gepflegt hat, werden viele Entwicklungen in der DDR und aus der DDR nur noch mit Scheuklappen gesehen. Da wird dieses oder jenes als „typisch kommunistisch“ bewertet, was es auf den ersten Blick auch zu sein scheint, beim zweiten Blick schon eher typisch deutsch und nur entsprechend ideologisch verbrämt.

Müßten die Westdeutschen unter den gleichen Bedingungen leben wie die Deutschen in der DDR, sie würden sich wahrscheinlich genauso verhalten wie die DDR-Bürger heute. Weil sie genau dies bei Besuchen in der DDR oder bei Begegnungen mit DDR-Bürgern anderswo unterbewußt selbst spüren, weisen sie alles so entrüstet zurück oder tun es hochnässig ab. Gerade für diese These sind ehemalige DDR-Bürger, die bereits einige Zeit in der Bundesrepublik leben und damit zu den Bundesbürgern zählen, ein aufschlußreiches Studienobjekt: Sie, die die Verhältnisse und Bedingungen, unter denen DDR-Bürger leben, aus eigenem Erleben kennen, verhalten sich bei Begegnungen mit ihren Freunden in der DDR oft besonders herablassend.

Zum vierten muß an das Bild erinnert werden, das der ehemalige DDR-Schauspieler Manfred Krug zu Hilfe nahm, als er gefragt wurde, ob auch er bestätigen könne, die Deutschen in Ost und West lebten sich mehr und mehr auseinander. Krug war damals seit einem guten Jahr in der Bundesrepublik. Er schlug vor, die siebzehn Millionen DDR-Bürger in einen Sack zu packen und ihn fest zu verschnüren.

westeuropäischen KP-Organen bisher

vergeblich suchte?

Ob das die Erklärung ist, die der in der DDR akkreditierte Journalist eines

se alles wie bisher.

anderen Seite leert, so Manfred Krug. dann hätten alle, die Menschen wie die Systeme, „ungefähr vier Wochen An-nassenschwartzballe“ und dann

Gleichzeitig packe man siebzehn Millionen Westdeutsche wahllos in einen anderen Sack. Wenn man nun die beiden Sacke nimmt und sie auf der jeweils

AMERICKÁ REPUBLIKÁNSKÁ STRANA horlivě sbírá prostředky, aby v příštích volbách udržela u moci Ronalda Reagana a další své neoblíbené prominenty. Jedna z tisíců písemných žádostí o finanční příspěvek republikánům došla i na adresu někdejšího prezidenta Harryho Trumana. "Milý Harry, jistě nám pomůžeš..." začínal ujmuvný dopis. Leč Harry asi nepomůže. Pořadatelé sbírky totiž zapomněli na maličkost: Truman už před jedendeti lety zemřel.

MUSZKO BY TAM NEBĚL ANI ARSCHWICKERA!

Havárie plzeňského podzemí

[pk]: V Prešovské ulici v centru Plzně došlo v pondělí v odpoledních hodinách k vážné havárii historického podzemí. Propadla se část chodníku a ulice a tramvajovým tělesem a zával porušili vodovodní potrubí. Přesto, že jde o velice frekventované místo, nedošlo k žádnému zranění ani ohrožení na životech. Díky plnému pracovnímu nasazení zaměstnanců Západočeských vodovodů a kanalizací, Dopravních podniků města Plzně a Národního výboru města Plzně byla v první fázi havárie odstraněna a provoz tramvají byl za 14 hodin opět obnoven.

PROLEZLE PIVEM SKRZ NA SKRZ!

Nenápadní škůdci dřeva

Nejen potraviny a textil, ale ani dřevo neobstojí před zlobnou činností drobných škůdců. Starý a často cenný nábytek, rámy drahých obrazů i rámy oken, dřevěné starožitnosti, stejně jako trámové konstrukce a podlahy, jsou napadány různými druhy hmyzu specializovanými na dřevo.

S těmito ničiteli bývá potíž mnohem větší než s jejich příbuznými, kteří napadají potravinářské zásoby. Vyhlejí se velmi skrytě, takže následky jejich nekalé práce objevíme často až po velmi dlouhé době, kdy škody na objektech jimi způsobené jsou již velmi značné a někdy i nenapravitelné.

Přední místo v tomto směru náleží červotočům. Za tichých nocí se nám samečkové ve starém dřevě prozrazují jemným, jakoby hodinovým tikáním vznikajícím nárazy hrudi těchto brouků na dřevo, což u pověřlivých lidí bývalo vykládáno jako znamení brzkého smrti v rodině. Pravdou ovšem je,

že těmito zvuky svolávají samečkové své družky k zasnubám.

Běžným druhem v našich domácnostech je ponejvíč červotoč proužkovaný, méně často červotoč umrlčí a největší ze všech — červotoč kostkovaný. V dřevě listnáčů, zvláště dubů, hlodá zase červotoč peřinový, zvaný tak podle zpeřených tyčadel.

Boj s červotoči je velmi obtížný. Dnes doporučovaným prostředkem je Pentalidol nastříkaný delší dobu do dírek v nábytku, které potom pro lepší účinek zalepíme sádrom. Při značné dávce trpělivosti se po čase dostaví úspěch. Pro zdravotní škodlivost této chemikálie nutno při

práci používat ochranných prostředků (gumové rukavice, brýle). Ve sbírkách starožitností a v muzeích, kde červotoč nejvíce řádí, obstarávají ošetření napadených předmětů kyanovodíkem nebo sirouhlíkem odborní pracovníci.

V podlahách i parketách natěže také protáhlejší broučka hrbohlava parketového a jeho příbuzného hrbohlava hnědého, kteří se objevují nejraději v podláhách a zavlihlém dřevě, jež provrtávají stejně jako parkety v pokojích, takže škody pak mohou být značné.

Ve stropních trámech zvláště venkovských stavení ozývá se často podivné vrzání, jemuž mnohdy ani nebývá věnována pozornost. Sídli tam larva tesáříka krovového, brouka dost velkého a původně lesního, který však může napadnout i nábytek, podlahu, telegrafní tyče a jakékoliv dřevěné konstrukce. Velký počet jeho larev byl v minulosti příčinou zřícení dřevěných střech nebo i celých dřevěných domků rozhlodaných až do rozpadnutí.

Kolik obyvatel má Maďarsko

Budapešť: Podle nejnovějších údajů ústředního statistického úřadu Maďarsko k 1. lednu 1983 10,7 miliónu obyvatel. Více než 54 procent obyvatel žije ve městech, přičemž téměř pětina připadá na Budapešť, která má nyní 2,06 miliónu obyvatel. Druhým největším městem je Miskolc, kde bydlí 210 000 lidí, následuje Debrecín se 198 000, Segedín se 174 000 a Pécs se 173 000 obyvateli. Ještě v šedesátých letech žilo v Maďarsku více lidí na venkově než ve městech.

O pražských mlýnech

PRAHA — Mlýnářský cech patřil vždy v Praze k nejstarším a nejváženějším. Pracovaly tu „klepáči“ od nepaměti a je možno o tom najít četné doklady ve středověkých kronikách.

PRAŽSKÉ MLÝNY se připomínají už v roce 993. Tehdy byly majetkem církve a soukromníků. První obecní mlýn je uváděn v r. 1433 na Zderaze. V místě dnešního Slovanského ostrova, který byl uměle vytvořen roku 1830, stála řada vodních mlýnů již v roce 1178. Říkalo se jim šlitkovské a byly zbourány až na přelomu 19. a 20. století při regulaci Vltavy a úpravě jejího nábreží.

U Novotného lávky pracovalo v roce 1396 deset vodních mlýnů: jde o legendární Staroměstské mlýny. Mlýny Novoměstské byly poblíž kostela sv. Klimenta a měly od počátku 14. století až do roku 1929, kdy ustoupily nové zástavbě.

Článský mlýn, založený ve 14. století, stával ve Stromovce pod dneš-

ním letohrádkem. V 18. století byl přestavěn na brusírn drahokamů.

Na Kampě se zachoval už jen zbytek Sovových mlýnů, které mají rovněž původ ve 14. století; r. 1867 byly přestavěny a modernizovány.

Nejznámější z mlýnských kol historických mlýnů je u Velkopřevorského mlýna na Čertovce pod Karlovým mostem. Už v roce 1400 byl v majetku maltézských řádových rytířů, kteří měli nedaleko své sídlo.

Mlýnáři z Prahy se výrazně zapsali i do historie. Je zachycen jejich podíl v bělohorské bitvě r. 1620 i v revolučním roce 1848, kdy rakouský vojenský velitel maršál Alfréd von Windischgrätz nařídil ostřelovat „tato sídla povstalců“ těžkým dělostřelctvem.

SÍŤ METRA.

PODLE VÝKRESU DO ROKU 1988

VÍTE, CO TO JE?

Víte, co to je pučálka? Když někdo řekne toto slovo, můžeme být ujistěni, že jen velmi málo lidí ví, o čem jde. Charakter toho podstatného jména na mne působí dojmem, že by mohlo jít o nějaký botanický název, že je to nějaká rostlinka, bylinka nebo něco takového. Pamětníci starých českých filmů by si mohli vzpomenout tak nejvýš na »Pučálkovic Amínu« a to by mohlo být asi vše.

Leč nebudeme se dlouho trápit, není na to ani dost času. Prozradím vám, že to byla pochoutka, kterou varily naše ženy a dívky, z nichž ovšem by byly dnes už přinejmenším prababičky, ne-li ještě starší generace. Dnes však o tom jídle už dohromady nikdo nic neví.

Když se tedy měla na jídelním listku objevit tato dobrotka, musel se nejprve namáčet hrách, který se potom pražil, opepřil a ochutnil rozetřeným česnekem. To je tedy velmi stručný kuchařský předpis, tohoto dobrého českého jídla, které se už dlouho bůžhužel nikde nevari.

Za těch starých časů se pučálka prodávala v Praze v poštovní době i na ulicích. Bódré prodavačky sedávaly u kotlíků a na otevřeném ohni pražily na pánevích máčený hrách. Dalo by se říci, že byly prodavačky pučálkové dobrůtky prvními průkopnicemi pražských stánků s teplými uzenkami, pečenými kaštanů a dále automatů, bufetů a bister. Nebylo by na škodu, kdyby se naše knihy kuchařských předpisů doplnily receptem této staré české pochoutky.

Die Ordynetz-Pyramide

MOSKAU, 6. Mai (AFP). Der „Zauberwürfel“ des Ungarn Ernő Rubik hat Konkurrenz erhalten. Wie die Moskauer Presse mitteilte, hat der sowjetische Ingenieur Alexander Ordynetz aus Kichnew eine auf beweglichen Dreiecken aufbauende Pyramide entworfen. Der Spieler muß — ähnlich wie beim Rubik-Würfel — die Pyramidenseiten in jeweils einer Farbe zusammenfügen. Die Zahl der Kombinationen sei „astonomisch“ hoch.

Kobylyky zastavily vlak

{Va}: Boj se sarančaty nitčímí brodu stále nepřináší podstatné úspěchy. Vyzkoušelo se proti nim velké množství insekticidních prostředků, v poslední době také petrolej, kterým jsou postřikovány i letadla. Petrolej sarančata ochromí a ta hynou později, protože si nemohou obstarat potravu. K hledání hejn kobylyk se ve větši míře používá radarů. Postřiky chemikáliemi se tak omezí jen přímo na poškozené plochy. Některé druhy kobylyk měří až 10 centimetrů a rozpětí křídel mají 20 cm. Není divu, že v Tanzanii zastavilo hejno kobylyk vlak. Když vjel do nepronikatelného mračna, začala brzda lokomotivy prokluzovat a kašl rozjetých hmyzích těl — až se zastavila úplně. Vlak se mohl rozjet teprve, když kobylyky ulétly zase o kus dál.

Odpovědi

1. Dnes v Praze najdeme na 590 nejvýšších věží.
2. V Klementinu sídlí Státní knihovna ČR.
3. Železná konstrukce petřínské rozhledny je 60 m vysoká. Televizní anténa na rozhledně dosahuje výšky 20 m.
4. Lékařnické muzeum bylo zřízeno na Malé Straně v býv. lékárně U zlatého lva v Nerudově ulici č. 32.
5. Archiv hl. m. Prahy se nachází na Starém Městě v Clam-Gallasově paláci v Husově třídě č. 20. Barokní palác byl postaven v letech 1713—1719.

Vzácný zatoulanec

{Jaz}: Sovice sněžná žije na pobřeží severní Evropy, Asie a Ameriky. Vzácně se zatoulá i do střední Evropy a tak máme někdy možnost se setkat se sovicí sněžnou i v naší přírodě. Tato severská sova se svou velikostí podobá výrovci, ale je celá bílá, zvláště staří ptáci. Na bílém peří se vyskytují drobné tečky nebo skvrnky. Hlavní její potravou jsou drobní hlodavci, především lumci, kteří žijí v severovýchodních oblastech. Na rozdíl od ostatních sov loví sovice sněžná hlavně přes den na otevřených prostranstvích.

„Und von wem ist das andere?“

Pětkrát o pražských zojmarcích

Jaro je dobou pěkných výletů. Mnozí z vás jistě také vykořičí za pražskými pamětihodnostmi. Pozváním na tuto cestu je i náš dnešní kviz.

1. Spisovatel J. Hormaner byl první, kdo počátkem 19. století nazval Prahu stověžatým městem. Pražané tehdy začali věže svého města horlivě počítat, aby zjistili, zda měl Hormaner pravdu. Matematici Bolzano, který zde tehdy pobýval, opravdu napočítal 133 věže. Nebral přitom v úvahu věže vodárenské a věžičky, které krásněly nejvýšší obytné domy. Víte, kolik má asi Praha nejvýšších věží dnes?
2. Pražské Klementinum se stavělo téměř 200 let, od druhé poloviny 16. století do první poloviny 18. století. Tvoří druhý největší komplex budov v Praze hned po Pražském hradě. Organizace, která zde sídlí, připravuje pro své návštěvníky nejen prohlídky historických sálů s bohatými sbírkami, ale také zajímavé filmové pořady. Víte, jaká organizace dnes sídlí v Klementinu?
3. Petřínská rozhledna, která poskytuje stále nové pohledy na rychle rostoucí město, byla postavena roku 1891 při příležitosti jubilejní výstavy. Věž stojí 135,5 m nad Vltavou a má nadmořskou výšku 324 m. Vede na ni 299 schodů. Konstrukce váží 175 tun. Víte, jaké je tato železná konstrukce vysoká?
4. První pražská lékárna byla zřízena roku 1135 v Týnském dvoře při Spátně kupci. Dnes bychom ji již marně hledali. A přece je v Praze místo, kde se lze seznámit s historií lékáren a se zajímavými léky. Přibližuje nám je lékařnické muzeum. Víte, kde se nachází?
5. Dějiny města nám přibližuje také rozsáhlý Archiv hl. m. Prahy. Je v něm uloženo na 143 000 listin, asi 70 000 fotografií, přes 3000 map a plánů. Víte, kde je tento archiv umístěn?

Wenn der Hahn kräht *)

VIECHTACH, 8. Mai (dpa). Mit einem Sieg für den Gockel endete vor dem Amtsgericht in Viechtach (Bayern) ein Prozeß, in dem ein lärmempfindlicher Wissenschaftler dem Hahn seines Nachbarn das Krähen verbieten lassen wollte. Mit seiner Argumentation, der Gockel — zwar klein von Gestalt, aber mit einer besonders kräftigen Stimme gesegnet — beeinträchtigt ihn bei seiner akademischen Arbeit, stieß der Kläger beim Viechtacher Amtsrichter auf taube Ohren. Der Hahnenschrei sei eine „ortsübliche Immission“, urteilte der Richter. Wer auf dem Land lebe, müsse solche typischen Geräusche hinnehmen. Der Geflügelhalter erklärte sich bereit, den Hühnerstall so zu drehen, daß die Stalltür, die der Hahn vorzugsweise als Podium benutzt, nun an der dem Haus seines Nachbarn abgewandten Seite liegt. Der Wissenschaftler arbeitet an einem Lexikon über die Sprache der Waldler.

*) HACHEN DIE HEUVEN
SEX-AUGEN!

Schreckensminuten im Jumbo

MIAMI, 6. Mai (AP). Bange Minuten mußten am Donnerstag 172 Menschen an Bord eines Jumbojets der US-Fluggesellschaft Eastern Airlines durchmachen, der von Miami zu den Bahamas fliegen sollte. Alle drei Triebwerke der Maschine waren ausgefallen, und die Besatzung bereitete sich auf einen Absturz ins Meer vor. Dem Flugkapitän gelang es jedoch nach 5000 Meter Sturzflug, nur 900 Meter über dem Wasser, ein Triebwerk wieder in Gang zu bringen und das Flugzeug später sicher auf dem Flughafen von Miami zu landen.

Ärzte ohne Grundkenntnisse?

BONN, 8. Mai (AP). In der Bundesrepublik kann man offenbar Arzt werden, ohne über die notwendigen Grundkenntnisse der medizinischen Wissenschaft zu verfügen, solange man beim Staatsexamen eine Anzahl von Spezialproblemen richtig lösen kann. Dieses Resümee ziehen drei angehende Mediziner in der neuesten Ausgabe der Zeitschrift „Der Arzt im Krankenhaus“. Die Autoren hatten nach Angaben des Verbandsorgans des „Marburger Bundes“ im März den zweiten Teil der Ärztlichen Prüfung absolviert und die Fragen der sogenannten Multiple-Choice-Prüfung, bei der man unter mehreren Problemlösungen die richtige auswählen muß, einer kritischen Analyse unterzogen.

Das Resultat ihrer Analyse fassen die Jung-Mediziner in dem Satz zusammen: „Momentan ist es möglich, die Prüfungen mit relativ wenigen grundlegenden Fakten und mit relativ vielen kurzfristig zu speichernden Raritäten, ohne die grundlegenden Zusammenhänge zu kennen, mit ausreichendem Erfolg zu bestehen.“ Beim mittlerweile obligatorischen Durcharbeiten der seit 1977 gestellten rund 6500 Staatsexamensfragen falle eine zunehmende Verlagerung zum Exotischen auf. Viele Fragen seien auch für Experten erst nach umfangreichen Recherchen lösbar.

**NEBECKE DOCTOR BY
MEL DOSTAT VYUCENI LIST,
LAPIDUCHA A NE DIPLOM.**

Stirbt Madame? x)

In einem Leitartikel der französischen Tageszeitung „Le Figaro“ hat Jean d'Ormesson, Mitglied der „Académie française“ erklärt, warum es an der Zeit ist, die französische Sprache zu verteidigen. Unter der Überschrift „Frankreich krankt an seiner Sprache“ schreibt er am 14. April unter anderem:

„Wie unsere Wirtschaft, so tut sich auch unsere Sprache schwer. Ungezählte Doktoren beugen sich über ihr Lager. Sie stellen Diagnosen auf und verordnen Rezepte. Um die Kranke verbreitet sich eine Atmosphäre der Angst, zuweilen der Panik. Wohin geht unsere Sprache, unser gemeinsames Gut, unser wertvollstes Kapital? Was wird aus ihr unter den Bedingungen, unter der Gleichgültigkeit der Jüngeren, unter den übertriebenen Importen, unter den fortgesetzten Anleihen? Ist ihre Stimme, schwach geworden durch diese Prüfungen, noch in der Ferne vernehmbar? Wird sie nicht durch das dynamische Deutsch, durch das weitverbreitete Spanisch, morgen durch das Arabische und das Chinesische und schon heute durch das universelle und arrogante Englisch erstickt? Madame stirbt, ist tot.“

Es steckt von allem ein bißchen in jenen Ängsten, die zuweilen zur Raserei werden. Es stimmt nur zu sehr, daß der Franzose nicht mehr den Platz hält und die Rolle spielt, die ihm früher gehörten. Wer hat schuld? Die gesellschaftliche Entwicklung, die wirtschaftlichen Beschwernisse, die Zeit, die verstreicht, die Geschichte. Unsere Sprache wird in St. Petersburg nicht mehr gesprochen wie zu den Zeiten der französischen Leserinnen und Katharina der Großen, auch nicht mehr in Berlin wie in der Epoche Friedrichs II., nicht mehr in ganz Europa wie unter der eisernen Faust Ludwigs XIV. und Kaiser Napoleons, nicht mehr in der ganzen Welt, von Saigon bis Damaskus, in Rabat und in Algier wie zu den Zeiten unseres — pst, pst! — Kolonialreiches. Hier und dort,

Heidemann und die „Blutfahne“

„Stern“-Reporter Gerd Heidemann, der seinem Blatt die gefälschten Hitler-Tagebücher geliefert hat, wollte dem Ex-Gestapo-Chef von Lyon, Klaus Barbie-Altman, die „Blutfahne“ des „Dritten Reiches“ als „Reliquie der nationalsozialistischen Bewegung“ übergeben. Dies geht aus einem Schreiben Heidemanns hervor, das die illustrierte „Bunte“ veröffentlicht. Die FR druckt den Text des Briefes, wie er von der „Bunte“ übermittelt wurde, im Wortlaut ab. Barbie befindet sich heute in französischer Haft.

Gerd Heidemann
2000 Hamburg 52,
Elbchaussee 348

den 22. 8. 81

Sehr geehrter Herr Altman, lange habe ich gebraucht, bis ich es schaffte, Ihnen diesen Brief zu schreiben. Zuerst einmal möchten meine Frau und ich Ihnen und Ihrer Gattin unser herzlichstes Beileid zum Tode Ihres Sohnes aussprechen. Es tut mir sehr leid, daß auch ich Ihnen Kummer verursacht habe. Vielleicht werden Sie mich und meine damalige Situation etwas verstehen, wenn ich Ihnen die Stern-Geschichte kurz erkläre. Für die Südamerikareise mit General Wolff hatte ich mir einen zusätzlichen Spesenvorschuß vom Stern-Buch-Verlag geben lassen, der dafür ein Manuskript über Mussolini (wie Sie sich erinnern werden, besuchten wir deshalb einige frühere SS-Führer, die in Italien eingesetzt waren) oder über die Flucht der NS-Genossen nach Südamerika erwartete.

Nach der Reise schrieb ich zwar einige Tonbandinterviews und meine Tagebuchnotizen ab, lieferte aber nicht die verlangten Manuskripte. Ich hoffte, die Geschichte würde in Vergessenheit geraten, und ich könnte den Vorschuß zurückzahlen. Als nun aber Ihr Name im Zusammenhang mit dem Militärputsch in Bolivien durch die Presse ging und die Bundesregierung erklärte, ihr lägen keine Informationen über Ihren Aufenthalt in Bolivien vor, verlangte die Chefredaktion die Herausgabe meiner Aufzeichnungen über Bolivien von mir und berief sich auf den Buchvertrag. Auch meine Kündigung half nichts, ich mußte meine Aufzeichnungen herausrücken, die nun von einem Kollegen benutzt wurden, um daraus eine Geschichte mit einer ganz anderen Tendenz zu machen.

Natürlich versuchte ich noch mit allen mir zur Verfügung stehenden Mitteln eine Veröffentlichung zu verhindern, leider vergeblich. Mir

war die Sache unendlich peinlich, und meine Frau machte mir deshalb monatelang Vorwürfe. Wenn sie mein Dilemma schon nicht verstehen konnte, kann ich natürlich noch viel weniger von Ihnen und Ihrer Gattin Verständnis dafür erwarten. Ich kann nur um Verzeihung bitten. Ich bedauere sehr, durch diese dumme Geschichte Ihre Freundschaft verloren zu haben, zumal ich gerade Ihnen eine wichtige Sache anvertrauen möchte und dazu evtl. Ihren Rat benötige.

Es ist mir gelungen, den Großteil von Hitlers Besitz sicherzustellen — hochinteressante Aufzeichnungen, Aquarelle und Ölbilder aus seiner Hand, die Pistole, mit der sich der Führer im Bunker das Leben genommen hat (ein handschriftlicher Brief Bormanns verbürgt das), Kisten mit Akten aus der Reichskanzlei und dann vor allem die Blutfahne. Sie befindet sich noch in dem Originalkoffer mit der Messingtafel, auf der die Gefallenen von 1923 aufgeführt sind. Meiner Ansicht nach müßte zumindest diese Reliquie der nationalsozialistischen Bewegung an einem sicheren Ort von zuverlässigen Männern aufbewahrt werden. Daß ich die Fahne nicht allzulange in Deutschland lagern möchte, werden Sie verstehen. Hier werden die betreffenden Gesetze und Bestimmungen immer strenger ausgelegt, und es finden sehr oft Hausdurchsuchungen nach NS-Orden etc. statt. Vielleicht können Sie mir raten, wohin man diese Reliquie in Sicherheit bringen könnte.

In der Hoffnung, daß Sie überhaupt noch etwas mit mir zu tun haben wollen, erwarte ich Ihre Antwort und werde Ihnen dann nähere Einzelheiten über meinen Fund mitteilen.

Seien Sie und Ihre Gattin von meiner Frau und mir herzlichst begrüßt

Ihr Gerd Heidemann

P. S.: Anbei einige handschriftliche Notizen Hitlers

in Libanon, auf Haiti und in Quebec halten Inseln des Französischen noch heroisch aus. Aber, ob man es nun möchte oder nicht, die Sprache ist an den Handel gebunden, an Seemacht und militärische Präsenz. Das Französische ist nicht mehr, was es war, weil Frankreich nicht mehr ist, was es war...

Solange die Franzosen nicht zahlreicher sind, solange sie auf den fremden Märkten nicht aktiver sind, solange sie sich nicht entscheiden, sich draußen stärker zu zeigen, statt sich daheim einzuschließen — wie sollte das das Französische in der Welt verbreiten? Es ist ein Widerspruch, die Franzosen daran zu hindern, einmal vor die eigene Tür zu treten und zugleich zu hoffen, das Französische könne an Terrain gewinnen.

x) VAJE ALE TAKY!

Aufgespießt

„Sogenannter Bastian — Jawohl, Herr General — Zack, zack! — Davon hat schon der Sanitätsrat Neumann nichts verstanden — Jawoll, Herr General — Zack, zack! — Auch vorlesen tut er so ähnlich wie die Kelly — Jawoll — Soziale Verteidigung — was ist das? — So was war Berufssoldat! — Schämen Sie sich! — Wegtreten!“

Zurufe von Abgeordneten der CDU/CSU während der Bundtagsrede des grünen Bundestagsabgeordneten und ehemaligen Generals Gert Bastian.

immer dabei

Vielleicht erinnern Sie sich noch an das Wimbledon-Finale des letzten Jahres. Genauer: an die Sekunden danach. Der Amerikaner Jimmy Connors hatte seinen Landsmann John McEnroe in einem dramatischen Kampf, der exakt 4 Stunden, 14 Minuten und 28 Sekunden dauerte, besiegt. Björn Borg pflegte nach seinen Siegen in Wimbledon auf dem „heiligen“ Rasen in die Knie zu sinken, die Arme dankbar gen Himmel gehoben.

Jimmy Connors tat etwas ganz anderes, völlig Überraschendes. Nach dem Match-Punkt lief er auf die Tribüne zu, winkte seine Frau Pattie zu sich, umarmte sie, küßte sie. Und kaum, daß der Herzog von Kent ihm den mächtigen Silberpokal überreicht hatte, gab Connors ihn an seine Frau weiter.

Was er sich denn dabei gedacht habe, wurde er später gefragt.

„Ich wollte damit sagen“, erklärte Connors, „daß ich diesen Erfolg auch Pattie verdanke. Sie hat mich drei Jahre lang zu fast jedem Turnier rund um die Welt begleitet. Sie hat mir alle Probleme abgenommen, damit ich mich ausschließlich auf Tennis konzentrieren kann. Ich wollte Millionen Menschen zeigen, wie sehr ich das zu schätzen weiß.“

Tennisprofis und ihre Frauen. Jahrelang waren die Damen der Cracks von Turnieren ausgeschlossen; die Herren reisten allein, die Damen blieben zu Hause, hüteten das Haus und die Kinder. „Wir haben uns oft monatelang nicht gesehen“, sagt Rosemary, die Frau des amerikanischen Profis Tim Gullikson.

Doch seit einigen Jahren hat sich der Tennis-Zirkus zu einem wahren Familien-Unternehmen gemausert. Die Frauen sind immer dabei. Jede Woche ein anderes Turnier, Sprünge von Kontinent zu Kontinent, ein Leben aus dem Koffer. Freilich immer in Luxushotels, zu dem ein Leben, das dem Mann neigige Gagen einbringt. „Es ist nicht gerade das Leben, das ich mir wünsche“, sagt Pattie Connors, „aber der Vorteil, zusammen zu sein, wiegt die Nachteile des Umherzigeuerns bei weitem auf.“

Um die Familie Connors vollzählig zu machen, sind meist auch noch Sohn Brett, 4, und Kindermädchen Adila dabei.

Bei den beiden großen deutschen Turnieren (World-Team-Cup in Düsseldorf und Interna-

tionale Deutsche Meisterschaften in Hamburg) werden sie wieder auf der Tribüne sitzen. Däumchen drücken, im Hotel schmutzige Tennishemden waschen, die Spesenabrechnungen ihrer Männer machen, Flüge und Hotels für die Woche danach buchen.

Tatsächlich spielen die Frauen im modernen Welttheater Profi-Tennis eine ganz entscheidende Rolle. Da sind sich alle Spieler einig, die verheirateten jedenfalls. „Ohne meine Frau“, sagt der Australier Peter McNamara, „wäre mir die Freude an diesem ganzen Zirkus schon längst vergällt.“

Jeder Spieler hat einen anderen Grund, warum er seine bessere Hälfte an seiner Seite wissen will. Fragen wir die Damen.

Pattie Connors: „Jimmy war auf dem Platz jahrelang ein richtiger Bösewicht. Er war unausgeglichen, aufbrausend, unbeliebt beim Publikum und unetset in seinen Leistungen. Seitdem ich mit ihm reise, ist er ausgeglichen, liebenswürdig, humorvoll – und vor allem erfolgreicher.“

Allana Warwick, die Frau des Australiers Kim Warwick: „Wenn ich nicht dabei bin, dann spielt Kim weit unter Form, er kann sich nicht konzentrieren. Also bin ich dabei.“

Margie Smith, die Frau des Amerikaners Stan Smith: „Stan muß das Gefühl haben bei diesem ständigen Wettkampfstreß, daß es noch etwas anderes gibt als Tennis.“

Manuela Barazutti, die Frau des Italieners Corrado Barazutti: „Er ist einfach unglücklich, wenn er ein paar Tage seine Tochter nicht gesehen hat. Deshalb reisen wir immer mit. Das kostet zwar eine Menge Geld, aber es ist die Sache wert.“

Einen ganz anderen Grund, ihren Mann nicht aus den Augen zu lassen, hatte Dominique Nastase, die vier Jahre lang mit dem rumänischen „Tennis-Clown“ Ilie Nastase verheiratet war. „Es ist doch so, daß man die Kerle nicht allein lassen kann. Da schwärmen von morgens bis abends Groupies um sie herum. Auf dem Tennisplatz, im Hotel, überall.“ Ilie Nastase konnte den Verlockungen der weiblichen Tennis-Fans nur widerstehen, wenn er unter Kontrolle war. Das war er selten. Heute ist er von Dominique geschieden, seine glanzvolle Karriere abrupt beendet. Nastase dazu: „Tennis hat mir mein Leben kaputtgemacht und mir meine Frau genommen.“

Die Gefahr außerehelicher Seitensprünge sehen die ande-

ren Damen überhaupt nicht. Dazu sind sie zu schön, zu selbstbewußt und zu erfahren. „Ach wo“, sagt Catherine McNamara, „drei Stunden Training, vier Stunden Match – die sind doch viel zu geschafft.“ Wer sich trotzdem die Nächte um die Ohren schlägt wie der Junggeselle Vitas Gerulaitis, spürt das ausschweifende Leben auf Dauer an seinem Ranglistenplatz und damit am Geldbeutel. Gerulaitis verliert heute bisweilen gegen Spieler, die er noch vor einem Jahr zum Frühstück verspeist hätte.

Die Aktivitäten der Spielerfrauen konzentrieren sich vor allem auf Seelenmassage. „Nach einem Sieg braucht Jimmy jemanden, der ihm sagt, wie toll er war. Nach einer Niederlage braucht er Trost und einen geduldigen Zuhörer.“ Zitat Pattie Connors.

Gemeinsam genug vom Weltercup-Zirkus hat das unzertrennliche Ehepaar Mariana und Björn Borg. Der erfolgreichste Spieler aller Zeiten geht in Rente, mit 26 Jahren. „Es war höchste Zeit, dieses Leben zu beenden“, kommentiert Frau Borg den gemeinsamen Entschluß. „Wir waren nahe daran, unsere Liebe und unsere Zukunft zu zerstören.“

Es kann sein, daß auch Pattie Connors im kommenden Jahr selten oder gar nicht bei Turnieren zu sehen sein wird. „Ich will da sein, wo ich hingehöre – nach Hause.“ Außerdem möchte sie wieder ein bißchen in ihrem Beruf als Fotomodell arbeiten. Schließlich war die schöne Frau Connors einmal „Playmate des Jahres“ – das ist jetzt fünf Jahre her.

Aufgespießt

„Dieser angeschlagene Preisborer da oben soll lieber seinen Etat begründen.“

Zwischenruf des CDU-Abgeordneten Gerhard Stoltenberg bei der Etat-Rede Alex Möllers am 23. September 1970.

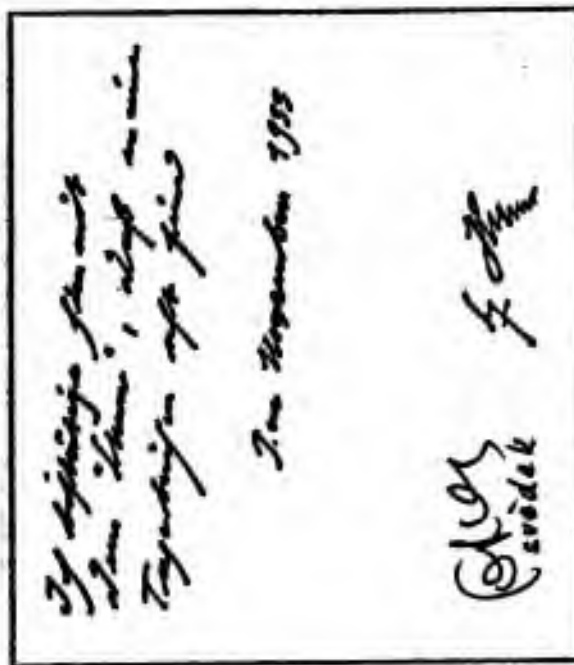
„Mut und ein klares, abgewogenes Urteil haben Sie nicht nur von anderen gefordert, sondern selbst vorgelebt. Gerne denke ich an viele Begegnungen und Diskussionen im Deutschen Bundestag zurück.“

Aus dem Glückwunschschreiben von Bundesfinanzminister Gerhard Stoltenberg zum 80. Geburtstag Alex Möllers am 26. April 1983.

landen und dort Blumen übergeben. Der Swami hatte nach eigenen Angaben vor 13 Jahren eine Vision: Menschen flogen vor Wällen aus Feuer. Seither habe er mit mehreren symbolischen Friedensmissionen versucht, die Menschen auf die Gefahren des Krieges aufmerksam zu machen. „Falls sie mich über der Mauer abschließen, was macht das schon? Das Ende kommt sowieso.“

LETI SP. A. S. POLSKA
"FLYING CARPET LTD."

„Ich bestätige hiermit dem „stern“, daß meine Tagebücher echt sind – im November 1933 Adolf Hitler.“
(Karikatur in der neuesten Ausgabe des Hamburger Nachrichtenmagazins „Spiegel“.)

ster und Yoga-Lehrer plant für den 10. oder 11. September einen Flug über die Berliner Mauer. Bei einer Pressekonferenz in einem Wiener Yoga-Zentrum sagte der Guru, zunächst wolle er ein Friedensfestival im Westteil der Stadt leiten, dann mit einem Leichtflugzeug die Mauer überfliegen, in Ost-Berlin

Guru will Mauer überfliegen

WIEN, 9. Mai (Reuters). Der indische Guru Swami Vishnu Devananda will mit einer Friedensmission beweisen, daß künstlich gezogene Grenzen keine Bedeutung haben: Der 65jährige Priester

smutná REPORTÁŽ

Ještě na začátku února tohoto roku rostly po levé straně silnice z Klencí do Hamru na okrese Domažlice devadesát dva stromy. Byly to jasany, javory, duby, buky, lípy a další listnáče, vesměs zdravé, zařazené do první kategorie. Třicet z nich mělo průměr kolem 150 cm, deset přes 200 cm a devět dokonce až 260 cm. Celá stromová alej významně napomáhala udržovat ekologickou stabilitu a představovala důležitý krajinný prvek.

Přes zákaz ministerstva kultury ČSR a Krajského národního výboru v Plzni během jediného únorového dne Okresní správa silnic Domažlice celou jednu stranu aleje vykácela.

Tuto úvodní informaci, která připomíná spíše novinovou zprávu, jsme se dozvěděli od místních ochránců přírody. Jejich úloha na okrese není nijak růžová, protože se už mnohokrát postavili proti bezmyšlenkovitému kácení a jiným nezdravým zásahům do přírody. Nejinak tomu bylo i v případě stromořadí z Klencí do Hamru. Jenže, co zmůžou

dobrovolníci proti úřadům? A protože to byla již v pořadí třetí pokácená alej na okrese Domažlice, rozjeli jsme se přímo na místo, abychom, lidově řečeno, dali o tom řeč. A tak začalo naše „chodské“ putování.

● **Zastavení první** — Okresní národní výbor Domažlice, odbor kultury.

Vedoucímu odboru kultury stačilo pouze, abychom se představili a už věděl, proč jsme přijeli. Neměl z toho radost, což dal najevo zvýšením hlasu, který zněl mocně, jako by se snažil překřičet hluk motorové pily. A tak, po počátečních rozpacích, že není přítomna zástupkyně ochrany přírody a on že o případu ví jen povrchně, jsme se začali dozvídat celou historii:

„Už v roce 1979 žádala Okresní správa silnic Domažlice, abychom povolili pokácet alej kolem silnice z Klencí do Hamru. Na silnici je prý velký provoz, vede tudy turistická trasa, sváží se dřevo na pilu, o nehody není nouze. Tehdy jim však náš odbor souhlas nedal. Jenže okresní správa silnic se nevzdala. Její pracovníci obešli místní JZD, lesní závod,

národní výbor v Chodově i Klencí. Všechny tyto instituce měly na rozšíření vozovky zájem, proto silničářům daly kladné vyjádření. S tím vším za námi pak pracovníci okresní správy silnic přišli a v roce 1981 náš odbor kultury, s přihlédnutím ke všem vyjádřením, povolil vykácet pravou stranu stromořadí...“

Tady je nutné na chvíli přerušit tok informací vedoucího odboru kultury ONV v Domažlicích a vysvětlit si, proč je důležité, že byl vydán souhlas k vykácení stromů po pravé straně. Zde totiž bylo stromů podstatně méně, a co víc, mnohé z nich už byly nekvalitní. Levá strana byla na stromy bohatší a i jejich zdravotní stav byl nesrovnatelně lepší, takže si zasloužily převážně zařazení do první kategorie. Ale vraťme slovo vedoucímu odboru kultury.

... Poslední, kdo k celému případu dával stanovisko, byla okresní správa spojů, která upozornila na to, že kolem pravé strany vede dálkový kabel a při rozšíření vozovky by mohlo dojít k jeho porušení. Podle vyjádření okresní správy silnic by přeložka byla nákladná, a proto jsme sou-

hlasil — s vykácením levé strany ...

A teď si vezmeme zase na chvíli slovo my. O rozhodnutí ONV v Domažlicích se dozvěděli místní ochranáři přírody. Obrátili se na ministerstvo kultury a žádali prověření celého případu. Jistě k nemalé radosti všech zainteresovaných okresních funkcionářů. Tak se na zásah ministerstva kultury sešli přímo v aleji zástupci státní ochrany přírody KNV, z ONV v Domažlicích a zástupce krajského střediska památkové péče a okresní správy silnic. Rozhodnutí komise bylo jednoznačné. Alej je velmi hodnotná a nesmí být pokácena. Zbývá tedy jen vysvětlení, proč nakonec k pokácení opravdu došlo. Opět má slovo vedoucí odboru kultury:

„Pro okresní správu silnic bylo prý rozhodující naše povolení z roku 1981 a znění zákona č. 135 o pozemních komunikacích. My jsme měli v ruce pouze nesouhlas krajského národního výboru a ministerstva kultury a jeho vyhlášku č. 142. Protože vyhláška je méně než zákon, řídila se okresní správa silnic podle svého zákona č. 135 ...“

Tolik tedy zhruba vysvětlení, kterého se nám dostalo. Že neoplyvalo přílišnou snahou zabránit pokácení stromů, je patrné.

● **Zastavení druhé** — Okresní správa silnic Domažlice. Chodské tamtamy fungovaly bezvadně, protože silničáři na naši návštěvu byli připraveni. Mnoho řeči s námi nenadělali. Vytáhli už pouze zmíněné povolení ONV z roku 1981 i onen zákon 135, který platí víc než vyhláška ministerstva kultury. Dále nám pak ukázali písemný doklad okresní správy spojů, že vpravo od silnice vede dálkový kabel, na jehož přeložení nemají prostředky, tudíž museli kácet na straně druhé.

Jelikož jsme ani my neměli další doplňující otázky, nebylo důvodů dále zde setrávat. Snad jen ještě složit malou poklonu pracovníkům okresní správy silnic za výkon hodný kanadských dřevorubců, když během necelého dne dokázali všech devadesát dva stromů pokácet. Důvod ke spěchu jistě měli. Co kdyby se náhodou zase objevil nějaký ochránce přírody!

Opustili jsme tedy okresní správu silnic a vydali se zjistit, jak to je s oním dálkovým kabelem.

● **Zastavení třetí** — okresní správa spojů. Ředitel této instituce o pokácení stromořadí nevěděl. Nakonec nespadá to ani do jeho kompetence. Pokud jde o kabel, jde úplně mimo a k silnici takřka nepříjde. Tak alespoň zněla jeho první slova. Potom však následovalo malé zamýšlení (asi vzpomínka na onen dopis, který nám ukazovali na okresní správě silnic) a původní verze dostala ma-

lou redukci. Kabel skutečně částečně vede kolem silnice. V jaké vzdálenosti nám však neřekl, protože poloha dálkového kabelu je tajná. Ale nám se v tom okamžiku zdálo, že je utajená i samotným spojařům. Hlavou nám prolétla kýmsi pronesená jízlivá poznámka o tom, že prý kabel silnici pouze v jednom bodě protíná. Ovšem, buď jak buď, i kdyby vedl podél silnice, nestála by přeložka víc než sto tisíc korun. A to je částka oproti hodnotě stromů zanedbatelná. (Troufáme si to říci i přes to, že dodnes neexistuje, s výjimkou Prahy, ceník dřevin.)

● **Zastavení čtvrté** — oddělení dopravních nehod. Jako důvod, proč měla být komunikace z Klenčí do Hamru rozšířena, se uváděly i dopravní nehody. Příslušník Veřejné bezpečnosti, oddělení dopravních nehod, který měl právě službu, nám ochotně vyšel vstříc. Tak jsme se dozvěděli, že za loňský rok tam nebyla nehoda ani jedna a on sám na této silnici vyšetřoval od roku 1976 pouze tři. Takže takto padl další důvod, pro který musela být alej údajně pokácena.

● **Zastavení páté** — Místní národní výbor Chodov. Výzvu vlády ČSSR k ochraně životního prostředí jsme našli v obci vylepenou, a tak nás o to víc zajímal názor zvolených funkcionářů, co je vedlo k tomu, aby podpořili myšlenku vykácet stromořadí.

Bylo nám vysvětleno, že stromořadí není chráněno a rozšíření vozovky bylo nezbytné nutné, protože po ní jezdí i stroje JZD. Zde jsme se dozvěděli i další podrobnosti o kabelu. Prý o něj vůbec nešlo. Vede daleko od silnice a rozšíření by nevedlo. Zmínka o JZD nám nahrála, protože celý kilometr od silnice, o níž je stále řeč, si JZD postavilo úplně novou asfaltovou cestu z Klenčí do Chodova. Na to nám bylo ze strany funkcionářů MNV sděleno, že s tím nemají nic společného a ani nevěděli, že JZD bude něco takového dělat. Dodnes s nimi prý nejednali ...

A tak s poznámkou, abychom zvážili, zda je opravdu nutné o pokácených stromech psát, jsme opouštěli nejen Chodov, ale i okres Domažlice, kde se se stromořadím mnoho nemazli.

● **Zastavení šesté** — Ministerstvo kultury ČSR. Dozvěděli jsme se, že podobných případů, kdy padají celé aleje, je bohužel dost a dost. Zádrhel vidí pracovníci ministerstva kultury především v existenci dvou protichůdných zákonů: citovaného zákona č. 135 o pozemních komunikacích a zákona č. 40/1956, který hovoří o tom, že závažné zásahy do přírodních poměrů je nutné řešit v součinnosti s ministerstvem kultury. Podle toho měl odbor kultury

Okresního národního výboru v Domažlicích pouze vypracovat návrh pro ministerstvo kultury, které by s konečnou platností rozhodlo o osudu stromořadí. Národní výbor v tomto případě nesplnil svou povinnost a navíc ani nedokázal stromy uchránit. A protože jde v případě stromořadí u silnice z Klenčí do Hamru o velmi vážný přečin, bude celý případ předán k dořešení prokuraturě ...

Tolik tedy naše smutná díkobrazi cesta na místo, kde ještě začátkem února tohoto roku stálo stromořadí čítající devadesát dva stromy, jejichž věk se blížil stu let.

Připravil:
Jindřich Lasík a -šp-

BYLO UVEŘEJNĚNO
V DIKODRAZU.

Texte aus der Gartenlaube

Die Regierungserklärung Bundeskanzler Helmut Kohls provozierte offensichtlich eine Reihe von Journalisten zu sprachlich besonders gelungenen Formulierungen. Hier einige Glanzlichter:

Abendzeitung München

Denn wenn die Leute draußen vor der Tür des Plenarsaals von Krisen und Ängsten, von Widersprüchen und bohrenden Fragen geplagt sind, dann ist es wenig hilfreich, am Rednerpult mit beiden Beinen fest auf allen Gemeinplätzen zu stehen und an die „solidarische Gesellschaft“ zu appellieren ...

die tageszeitung

Es hat in den vergangenen Wochen Spekulationen gegeben, Bundeskanzler Helmut Kohl habe sich seit seiner Amtsübernahme wenigstens zu einem Politiker mit konservativem Profil mauern können. Mit seiner Regierungserklärung gelang es dem Kanzler jedoch, derartige Befürchtungen überzeugend zu zerstreuen ...

BILD-Zeitung

Das sprach ein Bürger. Die Regierungserklärung Helmut Kohls war eine Bürgerrede. Da waren Töne nicht nur für den Kopf, sondern auch für das Herz der Menschen. Eine Mischung aus Adenauer und Erhard: Das war's. Von Adenauer stammen Weitsicht und Umsicht. Von Erhard der Glaube, daß es mit den Deutschen aufwärtsgeht, wenn diese nur wollen ...

Handelsblatt

Helmut Kohl hätte besser daran getan, seinen Ruf, ein Generalist zu sein, weniger deutlich zu bestätigen. Was nützt die schönste Menükarte, wenn der Kellner nur blanke Teller serviert?

Die Welt

... Dies war eine gute Rede: entschieden und zugleich moderat, selbstbewusst und zugleich realistisch ...

Frankfurter Allgemeine Zeitung

Der Bundeskanzler ist seiner Linie vom Oktober treu geblieben, die Regierungserklärung nicht zu einem Maßnahmenkatalog werden zu lassen. Er nimmt damit streckenweise Unverbindlichkeit in Kauf, vor allem in jenen Teilen, die die Ressorts nach alter Bonner Gepflogenheit dem Regierungschef als Pflichtpensum aufzugeben versuchen.

DRBNA:

ANI RYBA, ANI RAK-COHNE ŠI, COHNE-ŠA!

... Gewiß, es fehlte der rhetorische Glanz. Doch dieses Land braucht keinen Kanzler mit Burghauspieler-Qualitäten, sondern einen, der Orientierungspunkte setzt. Nicht das Wie, das Was, das er sagte, ist zu messen. Und das ist in der Tat beachtlich ...

spektiven für die Zukunft. Der Betrachter hatte phasenweise den Eindruck, ein schlechtbezahlter Schauspieler lese Texte aus der „Gartenlaube“ — soviel Kalendersprüche waren selten von dem Podium zu hören. *

neralist in jedem, auch im ungünstigsten Sinne. Von der „Turn- und Sportbewegung“ unseres Landes“ bis zum „Dialog mit den Weltreligionen“ reichte die Ergreifbarkeit des Zettelkastens. Welt der Arbeit

... Würde es Kohl — dies war die Frage — gelingen, die Zweifel an seiner durchgreifenden Führungskraft spätestens in der Regierungserklärung zu beseitigen? Der Kanzler hat in dieser Präsentation an Statur nicht gewonnen. Kohl betätigte sich am Mittwoch als Ge-

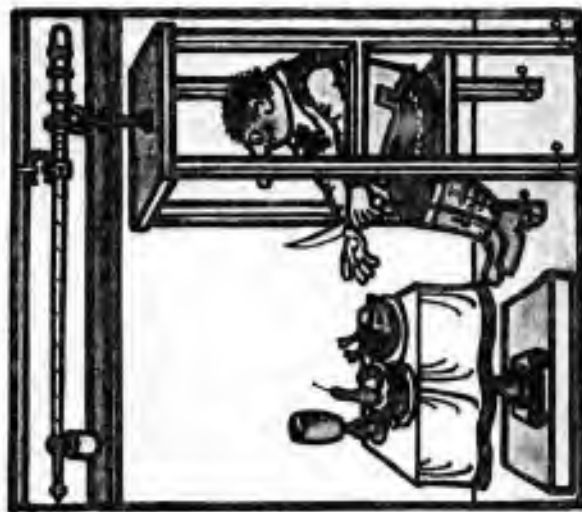
Saarbrücker Zeitung
... Rhetorisch glanzlos und ohne Per-

... DAL, TARIFY UZALY!
BY REXLA: PAMONJ DAL, TARIFY UZALY!

MEZE BARICNA BY REXLA: PAMONJ DAL, TARIFY UZALY!

blízkým přátelům patřil i Galileo Galilei, se kterým společně sestavili termoskop (předchůdce našeho lékařského teploměru) a přístroj ke sledování tepu, pulsilogium.

Bez ohledu na své vědátorské podvínství se Santorio Santoro, aniž by to tušil, zařadil mezi velikány 17. století. Nikdo nemůže být sam sobě prorokem. Filozofy Descarta či Bacona také zna-

to jen pár vzdělanců. Rembradt měl spoustu starostí, aby sehnal peníze na činži, a ani Shakespeare při psaní dramát netušil, že se stane nesmrtelným. Génové přicházejí na svět naprosto nenápadně a je na historii, aby proslava zrna od plev. A tak vůbec nevadí, že byl Santoro tak trochu podvín. Hlavně že byl geniální.

Freda wieder obenauf

TIVERTON, 5. Mai (dpa). Freda freut sich wieder des Lebens. Denn der Goldfisch aus der südwestenglischen Ortschaft Tiverton verdankt der Erfindungsgabe seines Besitzers Arthur Sharland (64) sein Leben. Der Rentner fertigte aus Kunststoff eine Rückenfloßkonstruktion für das Tier, als Freda eines Tages mit dem Bauch nach oben im Wasser paddelte. Dann band er dem Fisch die Schwimmhilfe mit einem Gummiband um den Leib. Mehrere britische Zeitungen lobten am Donnerstag die Idee des Mr. Sharland: Freda kann bei Gleichgewichtsstörungen im Wasser nun nicht mehr zur Seite kippen. „Ich dachte schon, ich würde Freda verlieren“, erinnert sich der pensionierte Bauarbeiter mit Schrecken, „und das wäre schlimm gewesen, weil wir uns in den sechs Jahren unseres Zusammenseins ziemlich nahe gekommen sind. Auch ein Fisch hat schließlich Gefühle.“

NEPROTESTOVALA BY
LILINKA PLOUTVICKY
JAKO PONORKA?

JEŠTĚ JEDNOU O „KOSTATECH“ S PRÍZVUKEM NA PŘEDLOŽCE

Dodnes lituji, že jsem v roce 1942 neprotestoval na stránkách protoktorátních novin proti zločinům fašistů a Reinharda Heydricha, že jsem tehdy nenapsal třeba do „Völkischer Beobachter“ odsuzující článek proti Adolfu Hitlerovi a že jsem tím pana Skutiny v roce 1983 pobouřil. Utěšuji se ve svém svědomí jen tím, že mi v roce 1942 bylo dvanáct let a že tedy moje společenská zodpovědnost byla o něco menší, než požítval-li bych vysádní společenské postavení v tehdejších bromadných sdělovacích prostředcích.

Mimoto se mi snad podaří zmírnit hněv pana Skutiny také poukazem na to, že jsem ve svém mládístvě věku v době poválečné nikdy na stránkách československého tisku nepsal ve prospěch lidí provinilých kolaborací s hitlerovským režimem a nepřimlowlval se za jejich politickou rehabilitaci. Přitěžující okolností je ovšem skutečnost, že jsem tedy už tenkrát mával kostětem.

Nakonec bych rád panu Skutinovi připomněl dvouhodinovou relaci francouzského vysílání švýcarské televize o Jiřím Pelikánovi ze dne 29. ledna 1981, v jejímž rámci vystoupili soudruh London, soudruh Goldstücker a také on sám s oslavnými svědeckými výpověďmi o tomto bývalém řediteli čsl. televize. Při této příležitosti pan Skutina na obrazovce sám prohlásil, že v čsl. televizi pracoval od roku 1953. a to jsou, pokud vím, padesátá leta.

A tady jsme u těch páne Skutinových „zábad, křupajících housek a housliček“. Pan Pelikán na jedné straně vyhazoval studenty ze škol a posléze ve funkci ředitele televize ty vyhozené (pomocné dělníky a betonáře) přijímal k sobě aby na obrazovkách šířili slávu rodné strany — na počátku let padesátých!

E. Hoffmann

Jakkoli jsou vypracováni pana Skutiny humorní, jeho politická argumentace je ještě humornější.

LÉKAR LÉCI PŘÍRODA UZDRAVUJE

68. GENIÁLNÍ PODIVÍN

V 17. století lidem vůbec nepřišlo, že by žili v nějak velké době. Génové i šarlatáni přicházejí na svět, aniž by si toho kdo všiml, a oddělovat zrna od plev přísluší teprve dalším generacím.

Mezi plevy pozdní renesance určitě patřil doktor, který vymyslel mixturu z rohu jednorožce. Lékaři ji předpisovali na mor, epilepsii a impotenci, pacienti to stálo spoustu peněz a nikoho z nich nenapadlo, že pakůň s jedním rohem je jen vymyslením mazaného doktora.

Anglický šlechtic, sir Kenelm Digby, zase ku-

Süchtiger verklagt Dealer

LA LINEA DE LA CONCEPTION, 5. Mai (AFP). Ein Drogenabhängiger hat einen Dealer wegen der schlechten Qualität seiner Ware und überzogenen Preisvorstellungen verklagt. Wie die spanische Presse berichtete, ging die Klage ein, nachdem die spanischen Behörden beschlossen hatten, künftig gegen Rauschgift Händler härter vorzugehen als gegen die Konsumenten der Drogen. Nach Angaben der Polizei hatte der Händler für eine Dosis Heroin umgerechnet 55 Mark verlangt und eine Armbanduhr bis zur Barzahlung als Pfand genommen. Als der Käufer schließlich bezahlen wollte, hatte sich der Preis verdreifacht. Zudem sei die Qualität einer neuen Dosis Heroin auch noch schlecht gewesen.

Táže se v tramvaji jeden pán druhého:
„Prosím vás, já mám vystoupit ve Vodičkově ulici...“
„To je jednoduché,“ praví druhý, „vystoupíte jednu stanici dřív než já.“

Prislušík VB zastaví řidiče, který jede v protisměru jednosměrnou ulicí.
„Pane řidiči, kam to jedete?“
„Kam jedu? To si nák nemůžu vzpomenout. Ale ať je to kam chce, asi jedu pozdě. Všichni už jedou zpátky.“

Nejen Klaus Barbie

Vydání lyonského kate, nacistického válečného zločince, který žil přes 30 let v Bolívii pod ochranou reakčních vojenských režimů do Francie, znovu oživilo zájem o ostatní jemu podobné, kteří se nadále ukrývají na americkém kontinentě; klade i závažnou otázku, týkající se problematiky těch nacistických válečných zločinců, kteří dodnes pokládají svůj úkryt na území NSR i jinde v Evropě.

Skutečností je, že značná část z těch nacistických válečných zločinců, jež zmizela za tajemných a podivných okolností doslova několik dnů před skončením války z Evropy nebo za pravděpodobných náhod z různých zajateckých táborů v západní Evropě, našla úkryt právě na americkém světadíle. Uvedme jen výběr některých z nejznámějších: plukovník SS Adolf Eichmann, mající na svědomí vyhlazení miliónů židů v Evropě, generál SS L. H. Alvensleben, osobní pobočník Himmlera, který napomáhal vyvražďovat obyvatelstvo na Krymu, Walther Rauff, generál SS v Himmlerově štábu, autor tzv. pojízdných plynových komor, v nichž jen během dvou let (1941 a 1942) zahynulo více než 97 tisíc židů a jiných obětí nacistické zvěle, Joseph Mengele, lékař z koncentračního tábora v Osvětimi, který prováděl na vězňích bestialní pokusy a byl nazýván „andělem smrti“, Richard Glück, generál SS, jemuž podléhaly koncentrační tábory, Franz Stangl, důstojník SS, vrah tisíců židů ve vyhlazovacím táboře Sobibór, Otto Skorzeny, plukovník SS, odborník na speciální úkoly v SD — únosy, vraždy, diverze, šplonáž aj. A mohli bychom jmenovat dále: R. Ledermann, Joachim Weber, Otto Fichte... mnoho dalších a dalších důstojníků SS z divizi Nibelunge a Das Reich. Avšak na americkém kontinentě, především v Latinské Americe, nalezli úkryt i fašisté z jiných evropských zemí, jako např. Vittorio Mussolini, syn italského diktátora, Ante Pavelić, se souhlasem Hitlera diktátor Chorvatska, Reudiger Starhemberg, rakouský kníže, vůdce paramilitárního Heimschutz... Někteří z těchto zločinců již nežijí, někteří se během doby přemístili jinde, i na evropskou pevninu, mnozí se však dál skrývají v jižní Americe a větší činnosti či menší ochranou vlády jednotlivých zemí. Jak uvedla francouzská agentura AFP, žije v Latinské Americe na 40 tisíc bývalých nacistů. Ponejvíce v Chile, Paraguayi, Brazílii a Argentíně a Bolívii.

Jedním z těch, kteří našli dobrý úkryt na jihoamerické pevnině, je bývalý standartenführer SS Walther Rauff, který je odpovědný za vyvražďování 250 tisíc židů. Vedl tuto akci za pomoci zvláštních plynových komor, umístěných na speciálních k tomu účelu vyrobených nákladních autech. Rauff byl šéfem jednoho z oddělení Hlavního úřadu bezpečnosti říše (RSHA), později byl přemístěn do štábu „vyššího velitele SS a policie“ v Itálii, generála Karla Wolfa. Byl tehdy vedoucím SD a bezpečnostní policie v Miláně. Po válce byl umístěn do „tábora pro internované“ v Rimini, odkud se mu v prosinci roku 1946 podařilo „uprchnout“ do jižní Ameriky.

Nejprve žil v Ekvádoru, potom v Chile. Přesto, že se nikterak netajil svou minulostí, chilský Nejvyšší soud odmítl žádost o jeho vydání, kterou zaslal v roce 1963 západoněmecký soud v Hannoveru. Když se v Chile uchopil moci generál Pinochet, nacistický válečný zločinec Walter Rauff se stal jeho policejním poradcem. V současnosti žije Rauff poklidně a spokojeně v Santiagu de Chile jako průmyslník na penzi. Letos přišla do Chile opětovně žádost o jeho vydání. Těžko však věřit, že tato žádost bude Pinochetovým režimem splněna.

Přesto však, že Rauff má v osobě fašistického generála Pinocheta velkého ochránce, raději potě, co byl Francií vydán K. Barbie, opustil svůj dům a zmizel. V Chile se Rauff zabýval nejprve importem a v rámci své obchodní firmy navštívil v roce 1980 také NSR, pobýval v Hamburku a v Hannoveru. Když byl v roce 1961 dopaden Adolf Eichmann, Rauff přesídlil raději daleko na chilský jih a zřídil tam továrnu na rybí konzervy.

Jiným nacistickým válečným zločincem, který našel úkryt na jihoamerické půdě, je bývalý untersturmführer SS Walter Kutschmann, odpovědný za to, že v průběhu války zavraždil v Polsku více než 2 tisíce židů a dalších osob. Jak zjišťují v letošním roce argentinskí novináři, skrývá se Kutschmann pod falešným jménem Pedro Ricardo Olmo v městě Miramar, které leží 500 kilometrů na jih od Buenos Aires.

Mezi nejhledanější válečné zločince, ukrývající se v jižní Americe, patří nechvalně proslulý lékař Joseph Mengele, jehož pseudolekářské pokusy na osvětlovacích vězňích způsobily smrti mnoha tisíců vězňů, především žen a dětí. Po dva roky, od 1943 do 1945, stával na rampě osvětlovacího vyhlazovacího koncentračního tábora a prováděl výběr vězňů. Jedni šli přímo do plynových komor, jiným dával jakousi naději. Pak z nich vybíral oběti ke svým zvrhlým pokusům. Podle pravděpodobných údajů bylo jeho pokusnými oběťmi na 200 tisíc lidí.

Ke zločineckým praktikám Josepha Mengela patřilo např. to, že vstříkával vězňům do očí barvu, aby zjistil, zda je možno uměle změnit barvu duhovky na modrou, kterou nacisté pokládali za znak správně nordického rasy. A podobných praktik prováděl Mengele mnoho a mnoho. Většina z nich končila okamžitou či postupnou smrtí či trvalým poškozením zdraví jeho obětí.

Poválečné osudy „anděla smrti“ jsou dobře známy. Do roku 1949 se ukrýval ještě v Německu, na území dnešní NSR. Když cítil nebezpečí, že bude přece jen vypátrán, utekl přes Rakousko a Itálii do Argentiny. Tam si v Buenos Aires otevřel lékařskou ordinaci v bohaté čtvrti v ulici Vlerrey Ortiz 970.

Zanedlouho však Mengele Argentinu opustil a skryl se pod ochrannou křídla paraguajského diktátora generála Strössera, známého svými sympatiemi s nacismem a k nacistům. Stal se jeho policejním poradcem a proslul rovněž svými návrhy, jak se zbavit indiánských kmenů na územích, kde byla objevena bohatá naleziště surovin. Přesto, že byl pod dobrou a bedlivou ochranou, necítil se Mengele přece jen dost bezpečný, a proto velice často měnil své zaměstnání i místo pobytu. Byl veterinářem v hlavním paraguajském městě Asunciónu, pak zase farmářem kdesi hluboko v džungli. Jako stín unikali svým pronásledovatelům, a ti, kteří se vydali po jeho stopách, aby ho našli a odhalili, nezdědka beze stopy zmizeli.

Poslední jeho stopy vedou do nitra taktika liduprázdné tropické oblasti na hranicích Argentiny, Brazílie a Paraguaye. Zmizel tam krátce poté, co byl pod tlakem světového veřejného mínění zhaiven v roce 1980 paraguajského státního občanství. Dnes opět tento nacistický válečný zločinec, skrývající se kdesi v neprostopadlé džungli, za sebou zanechal stopy. Jak prohlašují zpravodajské služby z bývalými příslušníky jednotek SS, agenty nacistického Německa a mnoha válečnými zločinci. A právě to vedlo k tomu, že se na veřejnosti objevilo i jméno bývalého vysokého funkcionáře SS, dr. Wilhelma Hoettla, žijícího daleko od velkých měst kdesi v tyrolských horách. Jednoho dne se u něj objevili novináři s otázkou, zda je pravda to, co bylo uvedeno v americkém a západoněmeckém tisku a co řekl při prvních výpovědích Klaus Barbie. Totiž zda to může potvrdit i on, bývalý vysoký činitel SS.

Hoettl nejprve vůbec odmítl cokoliv říci, ale nakonec, po zjištění, že se jedná vlastně o „dávné věci“, začal hovořit o dnech, kdy — jak sám uvedl — „se rozloučil s Eichmannem“. Hoettl byl totiž věrným kamarádem proslulého vraha židů, který, jak známo, byl za své zločiny po zásluze potrestán.

Ano, uvedl dr. Hoettl, hned po skončení války mnohé z nás, bývalé důstojníky SS, wehrmachtu a zvláštních služeb, vytáhli Američané z davů zajatců a dali do zvláštních separovaných táborů, kde se o nás dobře starali. Na otázku reportéra televizního magazínu Panorama, proč se Američané tak starali o bývalé příslušníky SS, od-

Bývalý vysoký činitel SS, kamarád Adolfa Eichmanna, dnes poklidně si žije dr. Wilhelma Hoettla, to řekl takto: „Oni nás potřebovali k systematické, odborné konzultaci a hodnocení situace.“ Ze mnoho z těchto odborných poradců a konzultantů byli vztali a zločinci, to bylo zřejmě druhou a bezvýznamnou záležitostí.

Stewart Granger, amerikanischer Filmschauspieler, wird an diesem Freitag siebzig Jahre alt.

G.S.P.

Jak bylo v televizním pořadu s dr. W. Hoettlem konstatováno, nebyl za svou „válečnou činnost“ postaven před norimberský soud, i když ho tam Američané přivedli. Avšak pouze jako svědek. V souvislosti s tím řekl historik dr. Klaus Klenz, že takových příkladů, potvrzujících úzkou spolupráci mezi americkou zpravodajskou službou a „specialisty SS“ po skončení války, je známo více. Dr. Klenz se netajil, že poznal životopisy mnoha nacistů dodnes poklidně a spokojeně žijících na svobodě v různých koutech světa, kteří se nikdy nezodpovídali ze svých zločinů jen proto, že byli velice potřební a užiteční pro Američany, pro jejich konfrontaci se socialistickými zeměmi.

pověděli: Potřebovali naše staré i nové zkušenosti získané na východě. Vždyť už tehdy měli Američané značné rozpory se Sověty...

Jedna z dalších otázek se týkala vyznamenaní, které Hoettl dostal od CIA. Protože už uplynulo hodně času od doby, kdy poskytoval své služby americké zpravodajské službě, Hoettl se svou činností nikterak netajil. Měl jsem mnoho výhod, s ostatními jsem zacházeno zcela jinak než s obětmi, měl jsem dobré podmínky pokud jde o „ubytování“. Navíc jsem byl chráněn před rakouskými úřady, které se snažily ztěžovat mi život jako Rakusanovi za činnost v době války.

— Více, co v reálnom socializme znamená pre robotníka pojem „recept“?

— Receptia je slávnostný akt, pri ktorom robotnícka trieda istami svojich nadriadených požíva plody svojej práce.

„Jidlo podávame pouze k pivu!“

ČECHU, UŽ TAM NĚKDO JE!

„Pane vrchní, já jsem si to támhle v zatáčce rozmyslel . . . nalejte mi dalšího panáka!“

Miki

Toto jsou památná slova

„Mezi všemi literami toto jest první rozeznání: šest jich slovozvoles nebo hlasitě, jako a, e, i, o, u. Které proto slovozvoles nebo hlasitě, že každá ta litera hlas svůj prostranný má, jako —a— samo, —e— samo, též —i— malé i veliké —y—, také —u— samo prostranný hlas činí.“

Toto jsou památná slova. Jímli byla poprvé v češtině podána definice i charakteristika samohlásek. Samozřejmě se tu ještě neobjevuje název samohlásky, ale buď latinské „vocalis“ (tehdy se ještě latinsky užívalo, ba znovu se jí užívalo, jak kázala móda humanismu), nebo překlad do češtiny (kaik) „hlasitě“. A docela trefně je řečeno, že se každá taková „hlasitě“ vyznačuje tím, že má svůj „prostranný“ [tj. volně znějící] hlas, a to sama o sobě (nepotřebuje spojení s ničím, zatímco souhlásku je třeba spojit se samohláskou).

My bychom dnes spíš řekli, že ani tak nejde o hlas, jako spíše o tón. Ale my už jsme poučení rozvojem jazykovědy. Autoři této citované věty se o takové poučení opírat nemohli. Vždyť stáli na samém počátku českého uvažování o jevech jazykových. Vždyť se poprvé v dějinách pokusili přivést na svět knížku, která pojednává o českém jazyce. Beneš Optát z Teplé a Petr Gzel z Prahy se r. 1530 sešli v Náměšti nad Oslovou na dvoře Václava z Lomnice jako učitelé jeho dětí, začali

se zabývat úsilím o nový překlad Nového zákona, začali si lámat hlavu, jak tisknout latinskými písmeny hlásky češtiny v různých postaveních a jaké užívat interpunkce k členění vět; dali dohromady první českou pravopisnou příručku a nazvali ji „Orthographia“.

K nim se přidali jindřichohradecký rodák Václav Philomates, který zas kriticky zkoumal Severýnovu biblí z r. 1529 a Lukášův Nový zákon z roku 1518, a hledal, co hyzdí jejich jazyk v oblasti gramatické. Někdy s naivitou, jindy bez teoretického zvládnutí, ale vždy s pilí a zánícením odhaloval, co je v jazyce té doby ještě živé, a co již přežilo, co správné a co nesprávné; a tak vznikla příručka „Etymologia“ (ne o původu slov, ale o jejich tvarech, tedy tvarosloví). Obě příručky všichni tři přátelé spojili a vydali s názvem: „Grammatyka česká v dvoji stránce: Orthographia předkem... Etymologia potom...“. Knížka vyšla v Náměšti r. 1533, a to podle předmluvy přímo „sedmého dne měsíce června“. Byla tedy první mluvnice češtiny vydána tiskem před 450 lety. [jhd]

Die Bundesrepublik ist der Vorreiter bei freien Tagen

WIESBADEN, 2. Mai (dpa). Bei der Zahl der arbeitsfreien Tage stehen die Bundesbürger in der Europäischen Gemeinschaft (EG) an der Spitze. Wie das Statistische Bundesamt am Montag in Wiesbaden mitteilte, haben bereits 1978 alle Arbeitnehmer mit Tarifverträgen mindestens fünf Wochen Urlaub erhalten. Die Spitzenstellung habe auch die hohe Zahl an gesetzlichen Feiertagen in der Bundesrepublik verursacht. Durchschnittlich habe in der Bundesrepublik 1960 ein Erwerbstätiger 46, zwei Jahrzehnte später nur noch fast 40 Wochenstunden gearbeitet.

V POSLEDNÍ době se podařilo získat dostatečné finanční prostředky k zabezpečení jednoho z geniálních děl historie — Leonardovy Poslední večeře Páně v Miláně. Záchraně práce probíhají nyní ve třech etapách: stěna s proslulou freskou bude zpevněna, upraven vzduch a jeho vlhkost a samotná freska bude očištěna od nečistých nánosů. K překvapení restaurátorů se podařilo v některých částech již odhalit původní barevnost Leonardovy práce, která přetrvala pět století.

Gott, die Leistungsreserve

BAD NAUHEIM, 3. Mai (idea). „Der wirkliche Erfolg eines Managers kann sich nur dann einstellen, wenn er sich voll unter das Wort Gottes stellt.“ Diese Ansicht vertrat der Unternehmensberater Karl Heinrich, Gerlingen, auf einem Unternehmerforum des Verbandes Christlicher Kaufleute (VCK) jetzt in Bad Nauheim. Der Vorstandssprecher der Firma Bonn-Finanz, Klaus-Dieter Trayser, Bonn, äußerte vor den mehr als 100 Unternehmern und Managern in seinen sechs Regeln der Personalführung: „Als Chef muß ich mich von Gott akzeptiert wissen. Dann kann ich Verantwortung für meinen Mitarbeiter übernehmen und ihm zeigen, daß ich ihn annehme, wie er ist.“ Im Mittelpunkt des Forums stand das Thema „Erschließung neuer Leistungsreserven“.

DELE NEŽ SEDMÁCT LET putovala po Švédsku vánoční gratulace, kterou její odesílatel adresoval své „přítelkyni Agnes a jejímu psu Basovi.“ Posta nakonec adresátka jménem Agnes našla, avšak Base už gratulace nátlivu nezastihla.

PRAŽSKÁ HOVĚZÍ PEČENĚ: 1 kg hovězího libového masa, 60 g šunkového salámu, 130 g oleje, 2 vejce, 2 cibule, 100 g sterilovaného hrášku, 80 g hladké mouky, sůl, pepř, 60 g másla a 30 g másla. — Vybereme si podlouhlý hovězí sál, uprostřed něhož ostrým nožem vytvoříme kapsu. Ze salámu, 30 g másla a dvou vajec připravíme na ohni řídkou omáčku, kapsu ji naplníme, zašijeme. Maso opečeme a na oleji do zlatova ze všech stran opékáme. Pak je osolíme a přelozíme do jiného kastrolu. Na zbylém tuků osmahneme drobně nakrájenou cibuli, zaprášíme ji moukou, znovu zasmahneme, zalijeme vodou, rozmícháme na řídkou omáčku, kterou povaříme. Přidáme do ní opečené maso, kastrol zakryjeme pokličkou, dáme do předehřáté trouby a maso do měkka udušíme. Pak odstraníme nitě, nakrájíme porce a vložíme do omáčky. Na másle krátce podusíme nebo zapečeme, je-li hodně měkký, okapaný sterilovaný hrášek, osolíme jej a podáváme s pečeni. Příloha vařená brambory.

FLOVDIVSKÉ MASO: 1 kg vepřové plece bez kostí, 2 cibule, 120 g oleje, sůl, 1 lžíce pálinky, 1 lžíce sladké papriky, 6 stroužků česneku, 100 g rajčatového protlaku, 50 g hladké mouky. — Maso nakrájíme na malé kostky. V kastrolu na oleji do růžova zasmahneme drobně krájenou cibuli, přidáme maso, opět zasmahneme, přidáme sůl, papriku, mouku. Dobře vše smícháme a zalijeme vodou, pak přidáme prolisovaný česnek a rajčatový protlak. Zakryjeme pokličkou a velmi mírně dusíme do měkka. Příloha domácí nudle nebo kupované těstoviny. — Pozn. Maso se podává tak, že se nejdříve z nudlí vytvoří na talíři věnec, doprostřed se navrství maso a nudle se posypou strouhaným sýrem.

SVABSKÁ ROŠTENÁ: 1 kg roštěnce (na hovězí plátky), 40 g másla, 2 cibule, dohromady asi 150 g celeru, petržele (ne pastinák) a mrkve, sůl, pepř, 120 g oleje, 2 dl mléka, 2 dl smetany, 100 g sladkokyselých okurek, 70 g hladké mouky, 1 lžíce hořčice, šťáva z 1 citronu. — Maso naklepeme, osolíme, opečeme. V kastrolu na oleji z obou stran rychle opečeme a pak je přeložíme do jiné nádoby. Na olej dáme na drobně nakrájenou cibuli, zpěníme ji, přidáme očištěnou, na drobně nakrájenou kořenovou zeleninu, opět zasmahneme, pak zalijeme vodou a na zeleninu rozložíme opečené roštěnky. Dusíme je do měkka. Mléko, smetanu a mouku v hrnečku rozkvedláme, šťávu tím zahustíme, do omáčky přidáme hořčici, citronovou šťávu (podle chuti) a oloupané, nakrájené a na másle podušené okurky. Vše ještě krátce společně povaříme. Příloha housková knedlíky.

BŘEČSKÉ ZAVODY MYŠI si ve Velké Británii měkají tiskovou oblibu, že královská společnost pro zabírání ukrutností na zvířatech byla nucena na nátlak svých členů z různých končin země vyhlásit kampaň za zákaz všech aktů tohoto druhu, které přijíždějí z různých částí světa a evidentně známe, najít páchnutí ukrutností na drobných zvířatech.

SPANĚLSKÁ policie sleduje už měsíce podlouhlé, kteří obchodují s padělými obrazy. Tento klan prodává díla známých umělců, jako je Picasso, Dali, Toulouse-Lautrec a Goya. Zatím bylo obileno 47 padělaných obrazů.

Zug raste durch Bahnhofshalle

PARIS, 3. Mai (dpa). Ein Vorortzug der französischen Eisenbahn SNCF ist am Dienstag aus noch unbekannter Ursache bis zur obersten Bahnstation vorgeprescht. In der Endstation, dem Pariser Sackbahnhof Montparnasse, überrollte der Zug die Haltepuffer, durchquerte die rund 50 Meter breite Bahnhofshalle und hielt mitten im Büro des Bahnhofsvorstehers. Nach Angaben der SNCF wurden keine Menschen verletzt, die angerichteten Sachschäden seien aber „spektakulär“.

ROZHLÁSEK JÁRY MECŮ (Do věnce pro "upravence")

Ten rozhlásek dnes mám ve věnci, který dám na krk upravenci, jenž prošel tím, že utek z klece a dnes bez klece žiti nechce.

Při vzpomínkách se dal do breku, stýskalo se mu po pendreku, po fizech, kteří v uchu slona vše nosí k ohni faraóna.

Toužil po kleci, odpusť, pane, ve které vše je zakázané. Možná, že bláznil, myslel lině, když přes drát koukal k domovině.

Možná, že na něj spadla kláda, snad dědičná v něm byla vada. Když dolarů měl plně daně, lez po kolenou je dát straně.

Nikdo mu nedal zdravé šoky, sprchy, které jsou jen pro cvoky. Vplazil se straně zpět do klece pro diagnózu upravence.

S tím věncem pro něj za nim nechci. Snad mu ho vezmou upravenci, kteří i zemi hvězd a pruhů vyměnili za livrej sluhů!

DISTANCUJI SE OD DNEŠNÍ

„CHARTY 77“

NEUE ZÜRCHER ZEITUNG přinesl zpráva, že bolševicko-fašistické seskupení „Grünen“, v jejichž řadách jsou esesáci, vtáhlo do nově zvoleného západoněmeckého parlamentu v symbolickém doprovodu teroristů PLO, velvyslance castrovské Nicaraguy a také mluvčího čs. občanské iniciativy „CHARTY 77“.

Telefonickým dotazem v londýnském Palach Pressu jsem si ověřil, že Charta 77 skutečně vyslala do Bonnu na tuto bolševicko-fašistickou demonstraci bývalou mluvčí ZDENU TOMÍNOVOU.

Odešel jsem do exilu proto, že se mi hnusí komunismus a fašismus v jakékoli podobě. Distančuji se od tohoto dnešního činu některých stoupenců Charty 77 a nepřeji si proto, aby mé jméno bylo s dnešní iniciativou Charty 77 spojováno dohromady.

VLADIMÍR ŠKUTINA

V Curychu, dne 29. března 1983

Die Vögel

LOS GATOS, 4. Mai (AP). Südamerikanische Mauersegler haben sich auf dem Weg zu ihren Sommerquartieren in Kanada und Alaska das Wohnzimmer im Haus der Familie Russell in Los Gatos in Kalifornien als Nachtquartier ausgesucht. Wie Frau Russell berichtete, wurden sie und ihr Mann vergangene Woche morgens von lautem Vogelgezwitscher geweckt. Rund 200 Mauersegler schwirrten durch den Raum, stießen an die Wände und hatten Möbel und Teppiche mit Vogeldreck bedeckt. Sie mußten durch den Kamin gekommen sein. Dem Hausherrn gelang es, mit Ofenhandschuhen bewehrt, die Vögel aus dem Haus zu scheuchen. Um ihre Rückkehr in der folgenden Nacht zu verhindern, vernagelte er den Kaminzug. Nach Einbruch der Dämmerung umschwirrten die Vögel wieder das Haus. Dann fielen sie in den Schornstein ein und blieben dort die Nacht über. Das haben sie in den folgenden Nächten auch wieder getan. Jedesmal waren es mehr. Jetzt planen die Russells, ein Drahtnetz über ihrem Schornstein anbringen zu lassen.

Dílo velkého spisovatele láká a inspiroje

Zítra uplyne sto let od narození Jaroslava Haška

Jaroslav Hašek prostoupil v těchto dnech náš život tak dokonale, že snad není člověka, který by na něj při nějaké příležitosti nenarazil: na stránkách deníků a časopisů, na televizních ohra-
zovkách a rozhlasových vlnách, na knihupeckých pultech a programech kin, poutacích výstav-
ních sál a jinde. Až se někdy vtírá obava, aby se dobrý záměr neobrátil v opak a nepřestala pla-
tit (až dosud platila) známá Oibrechtova věta z recenze Švejka v roce 1921: „Čtíte tu knihy! Je to
okválné věc.“

Všechny akce, které zatím na různých úrovních a v různých sférách k Haškovu jubileu proběhly, měly společný motiv: oprávněnou hrdost nad dí-
lem českého spisovatele, jehož knihy čte celý svět a kterého jsme my ne vždy dovedli jaksepatří
docenit, ve všech souvislostech pochopit a také —
využít. Oslavy zítřejšího 100. výročí narození Ja-
roslava Haška je tedy možné chápat i takto —
jako splátku starých dluhů. Na zhodnocení toho
všeho, co se od 80. výročí spisovatelova úmrtí
(připomněli jsme si je 3. ledna t. r.) do zítřejší-
ho 100. výročí narození uskutečnilo — a nebylo
toho právě málo — je pochopitelné ještě čas,
protože některé akce ještě probíhají a jiné máme
ještě před sebou, například červnovou Haškovu
Lipnici. Už teď je však příležitost se u některých
alespoň letmo zastavit.

Objevily se publikace, z nichž mnohé budeme
otevírat i po odeznění oslav, poněvadž vrhají no-
vé světlo na známé skutečnosti a jsou nesporným
obořácením dosavadního haškovského bádání.
Z nich je třeba jmenovat knihu Zdeňka Hořeního
Jaroslav Hašek — novinář, monografii Jiřího Há-
jka v edici Odkazy pokrokových osobností minu-
losti, druhé rozšířené vydání Toulavého housete
Radko Pytlíka a záslužnou Bibliografii Jaroslava
Haška, vydanou péčí Památníku národního písem-
nictví. Čtenáře Osudů dobrého vojáka Švejka —
a těch jako by nikdy nebylo dost — potěšilo no-
vé exkluzivní ilustrované vydání v Čs. spisovateli
ve dvou dílech.

Haškovu jubileum se tvůrčím způsobem promítlo
i do jiných uměleckých oborů. Tady máme na
mysli zejména nevšední dramatizaci Švejka v Di-
vadle na Vinohradech, jejíž cena je v tom, že
dílo nepopisuje, ale vykládá, a osobitou, specificky
divadelní variací na téma Haškova života v Ypsil-
lonce. Ale nejen současné divadlo z Haška žije.

JAKO BOLŠEVÍK DYL FURT VOJÁKEM.

LÍJÁKY POMOHLÝ ARCHEOLOGII, když v zá-
padní části delty Nilu odplavily pídu kolem bal-
vanu pokládaného do té doby za zatoulaný vo-
loun. Ukázalo se, že je to horní deska brány do
staroegyptského chrámu z doby vlády faraóna
Ramsese II. Je to první nálezy tohoto druhu v těchto
místech, a tak vypráci výtvarnou domněnku, že se
život za vlády faraónů soustředoval jen na vy-
chodní části delty Nilu.

Jaroslav Hašek v době svého působení v sovětském Rusku

Haškovým duchem jsou zaštitěny výstavy našich
i zahraničních karikaturistů, v kině Lucerna a

Příprava na společný let

Moskva: Děkuje všem sovětským odborníkům,
kteří nám pomáhají zvládat kosmickou techniku a při-
pravují nás na setkání se stavem beztlaku a dalšími
kosmickými faktory, řekl na páteční tiskové konfe-
renci v Moskvě indičtí kosmonauti Ravis Malhotra
a Rakeš Šarmá, kteří se v SSSR připravují na spo-
lečný sovětsko-indický kosmický let. Oba kosmonauti
skončili všeobecnou přípravu k letu a nyní začali stu-
dovat kosmickou loď Sojuz T.

A DOK LIDI CHUPAJÍ HLADY...

postupně v dalších kinech jednotlivých pražských
obvodů proběhnou retrospektivní přehlídky, na
nichž se můžeme přesvědčit, jak se a Haškovým
géníem vypořádala kinematografie. V jiné polo-
ze, uměleckým přednesem, nám Haškovu nesmrte-
lné dílo přibližuje čteci mistrovství národního
umělce Jana Wericha. Gramofonová edice jeho
někdejších rozhlasových nahrávek dostoupila v
nedávných dnech čísla 12 deskového kompletu —
tedy také projekt, který nemá v běžné praxi mlu-
veného slova na gramofonových deskách obdoby.
Všudypřítomnost Haška v našem kulturním — za-
jména pražském — prostředí stvrzuji dva význam-
né činy, jichž jsme byli svědky tento týden. Už to
není jen hospoda U kaicha, která Pražanům při-
pomíná velkého rodáka: na Smíchově byla odha-
lena pamětní deska.

Uprostřed někdejšího starého Žižkova, na Olšan-
ském náměstí v Praze, byl včera slavnostně položen
základní kámen k pomníku Jaroslava Haška na po-
čest 100. výročí jeho narození. Světově proslulý hu-
morista našel na Žižkově inspiraci pro své povídky
ke ztvárnění slavného Dobrého vojáka Švejka, setká-
val se tu s S. K. Neumannem, F. Šrámkem, F. Gellnerem,
F. Sauerem, A. Longenem a dalšími osobnostmi
kulturního života tehdejší Prahy, jež spojovala ne-
návisť k panství kapitalismu i Rakouska-Uherska. Na
Žižkově našel Hašek také svůj poslední pražský byt
před svým odjezdem na Lipnici. Náměstek primátora
hlavního města Prahy J. Hálek a předseda ONV v Pra-
ze 3 F. Gebauer vzpomněli Haškovu působení v to-
mto revolučním obvodu. Slavnostního aktu se zúčast-
nila rovněž předsedkyně Společnosti přátel J. Haška
SSSR S. Vostokovová.

Je toho tedy hodně, co nám v uplynulých dnech
činilo z Haška takřka důvěrného partnera. Je
ady dílo, které nás nepřestává lákat, dráždit a
rozesmávat, dílo, které tak obdivuhodně vzdoruje
změně nálad a vkusu a které nám klade otázky,
jež by si jeho autor zřejmě ani nepomyslel. Jaro-
slav Hašek je vedle Čapka a Fučíka nejznámějším
českým spisovatelem na světě, Osudy dobrého
vojáka Švejka za světové války nejčtenější čes-
kou knihou. Milióny čtenářů ho milují pro jeho
nepekónatelný humor, namířený proti válkám a
nesmyslnému vraždění. Při vši své umělecké ce-
listvosti a bezprostřednosti podání nezůstáváme
však ani na okamžik na pochybách, proti jaké-
mu druhu armád a proti jakým válkám Haškova
útočná ironie míří. Při pozorování čtení sledá-
váme, že toto skvělé humoristické dílo není jen
projevem bezuzdného uměleckého temperamentu,
ale že je nositelem ideové koncepce vynikající
úrovně. Haškova bohémská nevázanost, stejně ja-
ko revoluční aktivita, vrcholící v obětavé práci
v Rudé armádě, jsou projevem nezměrné umělec-
ké odpovědnosti. Jaroslav Hašek, kdysi jen kurio-
zita na okraji české literatury, je ve skutečnosti
průkopníkem nové české socialistické literatury.

BUDE DALŠÍ?

Konzumace alkoholických nápojů snad u nás nikdy nebude vhodným doporučením pro zářazení do fotbalové reprezentace. Je to však náhoda, že během neceleho půl roku byli pro uvedené porušování životní správy vyloučeni z řad vrcholových sportovců dva reprezentanti ČSSR – Berger a Kapko? V obou případech se udělalo mnoho pro to, aby se jejich orněsky do poslední chvíle utajily před veřejností. Asi by byl skandal přiznat, že máme za reprezentanta alkoholika nebo adepta alkoholismu. Soudě podle slov oddílového trenéra, Kapko si mohl svého konička dovolit i při finančních postřích ve výši tří i čtyř tisíc korun měsíčně.

Politickovychovná práce v podání fotbalových činovníků v uvedených případech nepomáhá, stejně jako peněžní tresty. Budeme tedy čekat na následovníky. Přitom by třeba stačilo, kdyby fotbalisté od matička věděli, že žádný jejich přestupek nebude tolerován, omlouván nebo dokonce utajován. A hodně by v tom mohla pomoci veřejná kontrola a při ni pochopitelně sdělovací prostředky.

Prinejmenším o tolik by se totiž vybralo více na vstupném, kdyby se většina střetnutí hrála v neděli.

LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

67. TOUHA PO VĚČNÉM MLÁDÍ

„Semena lopuchu roztluč v hmoždíři, přidej levé vaře tříletého kozla, rozmáchej na prášek bílé chlupy černého psa, smíchej v láhvi s lihem a tři týdny ponech otevřené, aby se mohly vsáknout astrální síly. Pak zahusti na ohni, přidej čty-

ři kapky krokodýlího semene a vše přefiltruj. Při nedostatku krokodýlích semen můžeš vyjmecné použít semene psiho,“ čteme v „zaručeném“ návodu na omládnutí z počátku 17. století. Podobná mixtura musela stát majlant, už jenom ten hmoždíř, ale tenkrát byli lidé po elixírech ži-

vota a omlazovacích tinkturách jako diví. Šarlatáni měli konjunkturu a ani univerzitní pomazaní lékaři nechťeli v předepisování afrodiziaků zůstat zkrátka. Na naivní touze po prodloužení života a zachování mládí se přizíval kdekdo.

Angličan Willmore nabízel v r. 1680 prašky k „omlazení na těle i na duchu“, které vyhlazovaly vrásky, navracely šedinám barvu a podněcovaly potenci. Doktor Edwards zas vyráběl „náplast lásky“, která po přiložení na jisté místo těla navracela očiablou mužnou sílu. A v londýnském sanatoriu dr. Grahama doháněli pacienti prchající mládí léčebnou kúrou na „nebeských matracích“, vycpaných žíněmi bujných hřebců; samozřejmě za diskrétní pomoci mladých pohledných asistentek.

Velmi oblíbené byly „španělské mušky“, jinak sušená tluka brouka puchýřníka lékařského, obsahující alkaloid kantharidin. V zahraničí se dodnes prodávají pokoutné v lékárnách a nejednou zvidavý turista za ně obětuje valnou část svého kapesného. Pro úplnost nutno dodat, že kantharidin skutečně působí povzbudivě, ovšem pro toxické účinky na játra byl již dávno vyškrtnut z oficiálních lékopisů.

Co si budeme namítovat. Afrodiziaka a záračné elixýry neměly s omlazováním pranic společeného, pouze bíčovaly stárnoucí organismus k sexuálnímu radovánkám. Ochoťní doktor k tomu za patřičný peníz propůjčovali jméno a pacienti byli při svém úvodu zbaveni vyčitek svědomí, neboť tak činili pod lékařským dohledem.

DOPRAVU CITAT: „... A K SEXU STARČÍ Z KUČENOSTI.“

FOTBALOVÁ FALEŠ

Představitelé tzv. vykonanosti kopané v ČSR se ani netají tím, že se v zákulisí národních lig a divizi děje něco nedobrého. Mnoho na značilo zrušení hodnocení výkonu rozhodčích za podzimní polovinu soutěží a nespokojenost s vedením komise rozhodčích, která vedla k personálním změnám. Jarní aktiv předsedů oddílů, které mají mužstva ve zmíněných soutěžích, situaci dokreslil. Předseda českého fotbalového svazu R. Koček ve své zprávě připomněl, že „krasu kopané mohou vzít jen falesní funkcionáři a falesné peníze“. Je škoda, že zřejmě nikdo nebyl přistižen, nikomu nebylo nic dokazováno. Proto se mluví o „černých penězích a nečestných snahách ovlivnit výsledek jen v obecné rovině. Různé službičky rozhodčím, podezřelé okolnosti při jejich urcování k řízení zápasů, přimhouřené oči nad podivnými cestovními účty atd. – to vše existuje. Důsledky se z toho v poslední době vyvodily, pokud víme, v jediném případě. Bylo to na základě novinového článku o zápase Vsetín – Havířov, na kterém byl jako sudí nominován zaměstnanec mateřského podniku domácího klubu.

Jakoby si někteří fotbaloví činovníci nedokázali spočítat, že když je někdo jednou „pochopen“, samozřejmě nikdo jen za nezbytné pomoci ovlivnit fotbalové dění ve prospěch jejich mužstva jindy totéž stejně ochotně „pobí“, jeho neprospěch. Nebylo by tak těžké přitáhnout „nepravostech“ chytit někoho za ruku, kdyby neexistovala ještě třetí fales – falesná kolegalita. Když např. práce řídících fotbalových orgánů a komisi za mnoho nestojí a v oddílech je nemálo nesváru, mají funkcionáři obou stran nejraději pásku na ústech. Každý může spoléhat na to, že když bude dnes mlčet on, budou zítra mlčet jiní...

STALO NÁS TO ZBYTEČNĚ STO TISÍC

Soudě podle návštěv je pro řadu nejhorším dnem sobota. V neděli chodí na každé utkání v průměru o tisíc a ve středu dokonce o dva tisíce diváků víc. Hrací dny nelze pochopitelně stanovit vždy jen s ohledem na „výkyvy“ fanoušků, avšak...

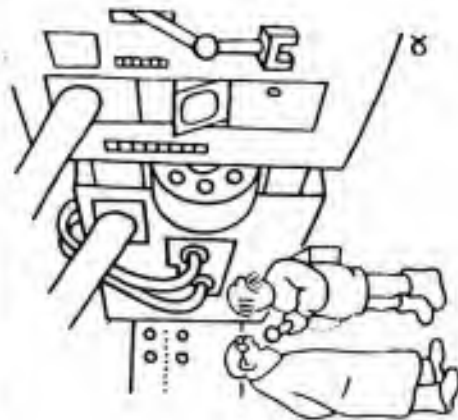
V zájmu klidné avšak reprezentantů před zápasem kvalifikace ME s Kypru bylo devatenácté ligové kolo stanoveno právě na divákům málo vyhovující sobotu. Pouze důležité střetnutí o první místo se hrálo v neděli. Nastoupilo v něm deset ze šestnácti hráčů vybraných pro cestu na Kypr. Správně! Fotbalisté Bohemians si po těžkém středečním boji se Skotky v Poháru UEFA potřebovali odpočinout alespoň o těch pár hodin víc. Ovšem zdůvodňovat v daném případě sobotní termín zájmy reprezentace je nesmyslné. Zato je téměř jisté, že činovníci, kteří tento termín stanovili, připravili naši společnost nejméně o 100 000 Kčs Zbytečně.

lo životní moudrosti, takže můžeme směle konstatovat s filozofem Baconem: „K topení je nejlepší staré dřevo, k pití staré víno, k důvěrným sdělením starí přátelé a ke čtení starí autorů.“ Jak vidíte, o sexu není v citátu ani slovo, ale po-
nechme to bez komentáře.

DIVÍM SE, DIVÍM...

JE TO JEJICH PŘIROZENOST, ŽE KVÁKAJ,
ALE ZDALEKA NĚ TAKOVY BLBOSTI,
JAKO TY!

Emanuel Jakub

„Ano, je to
technicky
zároveň Tyto
stroje pracuji
tak
samostatně,
nezávisle na
člověku, ze my
vlastně dodnes
nevíme, co se
tu vyrábí...“

x)

Na Králově hoří
jasný ohněk horí
a kol toho ohna
dvanáct chlapců stojí.

Filmové zpracování Jánošíka zaznamenalo celkem tři podoby — od němé verze z roku 1919, natáčené za spolupráce amerických krajanů v Blatnici u Martina pod jačanskými vršky, přes nejznámější Fričov snímek v roce 1935 až o dvacet let mladší vlastní režijní zpodobnění Paťa Bielikem. Jsou zde však ještě Bielikovy herecké role v Hordubalech, v Čapkových povídkách, v Kapliánu Dabačovi a Vičích dířech.

Očouští šandáři
hore gráňom plačú,
že nemožu chýlit
očouškého baču...

Postava Jánošíkova utkvěla divákům v paměti nejvíce, ale jak zapomenout na herecký výkon Paťa Bielika třeba právě v povídkových Čapkových povídkách, kde zpodobnil — sám kdysi původního povoláním člen finanční stráže — čelníka, verbujícího při pálení v krémě, zatímco venku na sněhu a mrazu na něho trpělivě čeká vesníčan, který vztláhl ruku na lidský život a jde se udat...

Poslední z horních chlapců

Brno se v ulicích zelenalo prvními vánočními stromky, když jsme na sklonku loňského roku při stém výročí narození Jiřího Mahena požádali o vzpomínku na filmové natáčení jánošíka národního umělce Paťa Bielika, ale odpověď z Bratislavy nepřicházela. Až telefonický rozhovor s paní Bielikovou vysvětlil čekání a zároveň přinesl smutnou zprávu: představitel nejslavnějšího z horních chlapců byl v té době už upoután na lůžko.

„Rad spomínala, keď sa nakrúcalo v Terchovej...“ zazněl ve sluchátku hlas v slzách.

Zbojníka Juraje Jánošíka, narozeného nikoliv v samotné Terchově, ale na blízkém grani, zvaném Popov, kde se dodnes říká „U Jánošov“ a jméno jánošík je zde dosud rozšířené, získal pro zbol podle dochovaných soudních spisů Tomáš Uhorčík. Paťa Bielik přivedl k filmu režisér Martin Frič. Rodáka ze Senice u Banské Bystrice, kde řeka Hron prudkým tokem obdělá město povstání. Buditel zde připomenuto, že v SNP se Paťa Bielik zúčastnil s kamerou filmového záznamu bojů.

Horní chlapci... Spolu s Jánošíkem a Uhorčíkem Hrajnoka, Kozelka, Holúbek, Moravčík, Mihalko, Surovec, Ilčík, Moravčík a ještě jiní, jak uvádí lidové podání. x)

TEN JE BLBĚJŠÍ, NEŽ KOPA
ZELENĚJŠÍ V BONNU...

A TO JSOU NACI BLBCI!

Údolím u Terchově teče horský potok s vodou studenou jako led: kdysi jsme tu na břehu proběhli celou noc než začalo světlemodré nebe prostoupovat z hradby okolních lesů. Vzpomněli jsme řádek paní Karly Mahenové z knihy Život s Jiřím Mahenem, kde píše: „... když jsme se blížili k Terchově do podhorské chaty, ve které byli filmová ubytování, naskýtl se nám krásný obraz. Z lesní houštiny náhle vyrazil kůň s bohatýrem — Jánošíkem v sedle (představoval ho Paťa Bielik) a hnál si to krajinou. Bielik, člověk duometrové postavy, převlečený v jánošíkovském kroji, využil přestávky mezi natáčením a profládl se na koni zbojnickou krajinou...“

K banskobystrickými horám, k terchovskej dolině, do bratislavských ulic nese jaro pozdrav jánošíkovi, na který už nepřijde odpověď.

Horičky zelenie, daťteže mi ohlas,
keď sa odbereme tohto ročku od nás...

Ostřela valaška posledního z horních chlapců.

Christo verkleidet elf Inseln

MIAMI, 5. Mai (AFP). Der „Verhüllungskünstler“ Christo ist gegenwärtig dabei, elf unbewohnte Inseln in der Bucht von Biskaya vor Miami (Florida) in eine riesige „Seerose“ zu verwandeln. Das Kunstwerk soll „Umgebene Inseln“ heißen und wird durch 60 Hektar rosa Plastikfolie ermöglicht, die rund um jede Insel gespannt wird. Der Künstler wird von 400 Helfern unterstützt. Nach Auffassung Christos bringt der rosa Glanz des Plastikstoffes „das Türkisblau der Inseln zur Geltung und spiegelt die Farbvariationen des Himmels von der Morgenröte bis zur Dämmerung wider“.

Polizei holt Earl Grey

LONDON, 5. Mai (AP). Im Zusammenhang mit einer Reihe von Razzien auf Porno-Geschäfte in London hat Scotland Yard am Mittwoch auch den 44-jährigen Earl Grey festgenommen, dessen Familie einer bekannten Teemischungs-Familie aus London zugehörig ist. Die Londoner Polizei am Donnerstag mitteilte, wurden bei den Razzien pornographische Druckerzeugnisse und Video-Kassetten im Wert von rund 100.000 Pfund (fast 390.000 Mark) beschlagnahmt. Der auf seinem Hausboot festgenommene

Graf ist für die Liberale Partei Mitglied des Oberhauses. Earl Grey war im Februar Aufsichtsratsvorsitzender einer Firma geworden, der eine Reihe von Sex-Shops gehören. „Ich weiß, daß dieses Geschäft einen schlechten Ruf hat“, hatte der Adelige seinerzeit erklärt. Er habe die Funktion eines „Wächters“ ausüben zu können, um den Ruf der Porno-Industrie zu verbessern.

KOYZ 16 ANGLICAN NEPOVEDĚ,
TAK JE TO KOC ZPATNÝ!

Co možná nevíte o jarní únavě

Jarní únavu si obvykle vysvětlujeme nedostatkem vitamínu C v našem organismu, k němuž dochází snížením obsahu tohoto vitamínu dlouhým skladováním v těch potravinách, které jsou obvykle jeho hlavním zdrojem — v bramborách, ovoci a zelenině. Býváme ovšem nemile překvapeni, že únavu nezmizí nijak rychle, ačkoli jsme tělu poskytli větší množství tohoto vitamínu ve vhodném léku či v citrusových plodech.

Jak bylo zřejmého zobrazením výzkumem, zdá se, že naše tělo se vitamínem C opírá hrani, než aby jej dychtivě přijímalo a na vhodných místech organismu ukládalo pro budoucí potřebu. Svědčí o tom alespoň skutečnost, že přijímáme-li vitamín C více, než činí jeho okamžitá potřeba, o to více se jej v těle vylučuje.

V knize sovětského autora B. L. Smolenského „Nemoci z výživy“ se o tom píše takto:

„Vitamín C (kyselina askorbová) při dlouhodobém nadměrném příjmu (1–2 g denně) může způsobit intoxikaci a vyvolat nespavost, podrážděnost, neklid, pocit horka, bolesti hlavy, arteriální hypertenzi, někdy průjmy. Může způsobit zvýšení cukru v krvi a jeho vylučování v moči narůstáním tvorby inzulinu a zhoršením funkce ledvin. Rozpadem nadbytku C vitamínu v těle vzniká kyselina šťavelová, která může být příčinou vzniku ledvinových kamenů. K těmto jevům však nemusí dojít u všech lidí a také ne v celém rozsahu. Vysoké dávky tohoto vitamínu mohou nadbytečně zesílit činnost kůry nadledvin, mohou napříznit i ovlivnit prvé týdny těhotenství a způsobit dokonce i jeho přerušení. U malých dětí mohou vznikati diabetické poruchy, podrážděnost, kopřivka. Nadbytek vitamínu C škodí zejména při cukrovce, vysokém krevním tlaku a při zácpě žil. Po příjmu velkých dávek vitamínu C se organismus začíná proti jeho nadbytku bránit. Proces jeho vylučování z těla pokračuje i po zastavení jeho příjmu a vzniká jeho nedostatek (avitaminóza). Takový nedostatek vitamínu C byl zji-

štěn u novorozenců, jejichž matky v průběhu těhotenství dostávaly mnoho vitamínu C a pak náhle přerušily jeho příjem. Toxický vliv velkých dávek vitamínu C však snižuje význam jeho profylaktického a léčebného užívání v PRÍMĚ. RENEM MNOŽSTVÍ. Maximální denní dávka pro dospělé je cca 500 mg.“

Denní skutečná potřeba je však nižší, např. u mužů 70–105 mg, u žen 55–95 mg, ale závisí i na námahavosti a intenzitě tělesné či duševní práce, na pracovních podmínkách (v horku či chladu, v hlubokých šachtách, v prostředí a chemických výparech apod.), je vyšší i u sportovců a při velkém pocení. Podstatně se zvyšuje i při mnohých nemocích (infekce, revmatismus, pooperační stavy, rozsáhlé popáleniny, nemoci zažívacího traktu aj.).

Nejlepší profylaxi proti jarní únavě je tedy pravidelný příjem malých dávek vitamínu C jako doplňek ke stravě v zimě a na počátku jara do té doby, než je dostatek čerstvé zeleniny a salátů. Mimořádně vhodný je čaj ze sušených šípů. Jednorázový příjem větších dávek C vitamínu je účelný ve chvíli, kdy chceme zabránit resp. předejít začínající infekci dýchacích cest ke zvýšení obranných schopností organismu, neměl by trvat déle než 1–2 dny a měla by mu raději předcházet porada s lékařem.

V citované knize sovětského autora je uveden i návod na přípravu šípového čaje. Protože se liší od našich zvyklostí, ne závěr s ním seznamujeme. Rozdrcené šípky se promyjí, vysouší do vařící vody a v ní vaří maximálně 10 minut. Odvar se vyluhuje na chladném místě 5 až 10 hodin, pak se přecedí. Může se přidat cukr, citrónová šťáva nebo kyselina citrónová. Na 1 litr výpoje je třeba 50 g šípů a 50 g cukru.

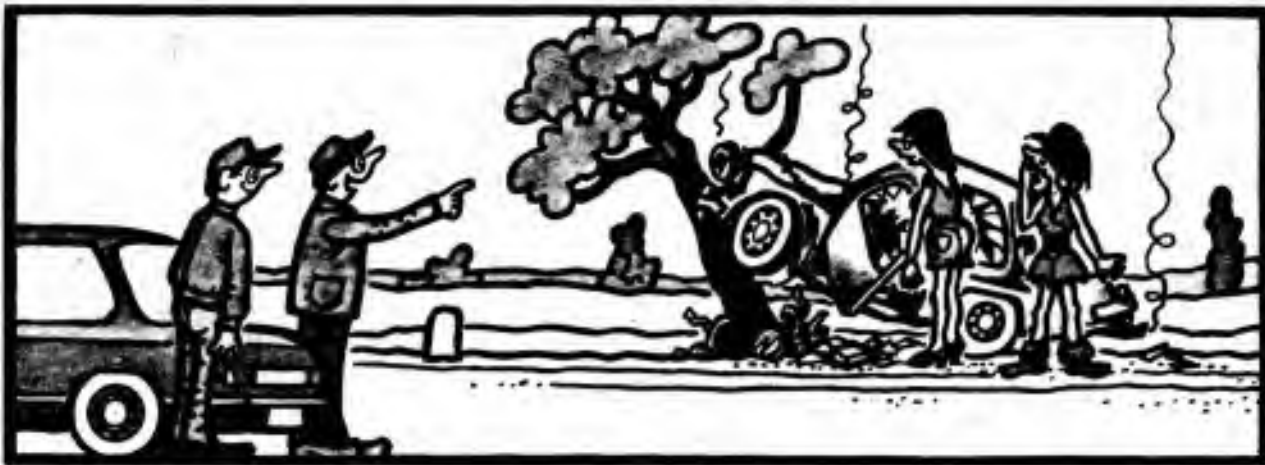
■ ZBYTEČNÉ KAZY HLAVNÍHO NÁDRAŽÍ

Ráda bych se vrátila k článku v LD, který vyšel asi před rokem. Týkal se úpravy chodníku z nového hlavního nádraží v Praze. Uplynul rok a nic se nezměnilo. Stále musíme v moderní hale bloudit kolem zavřených dveří (zabudovaných prostrčeným prknem, nebo špinavou zauzlovanou, kdysi červenou šňarou). Když se vymotáte a — směrujete-li jako většina lidí do centra směr Příkopy — jdete 50 kroků vpravo, zde narazíte na zábradlí, ještě dalších 8 kroků, pak přes přechod pro pěší, který auta vůbec nerespektují a řídí co to dá, a vrátíte se stejný počet kroků zpět k ulici Jeruzalémské, která je přibližně naproti východu z haly nádraží. Pěkný tobogán Jeruzalémská ulice sama je pro chodce lahůdkou, ať už jde o léta nevyhovující, většinou nesvítící pouliční lampy, díry v chodníku, který je zužen nevhodně umístěným zábradlím, a kde parkují auta, která nevypnou motor, aby se snad chozí „neotravili“ přemírou kyslíku. Opravdu provoz v hlavním nádraží ani okolí (myslím nevhodné zavírání několika východů) nedělá čest moderní velkoryse koncipované budově. Copak asi výsledku své práce říkají architekti a stavebníci?

M. W., Praha 4

Neprakta — Švandrlík
„To bylo od tebe netaktní, ptát se maminky, jestli viděla hrát Vojana!“

„Hele — holky z naší autoškoly!“

Neprakta — Švandrlík

„Vika nemáme, babičku taky ne, ale soutěž o nejkrásnější Karkulku předčila očekávání!“

Neprakta — Švandrlík

„Tak pitomě zašlápnutej puk sem ještě neviděl!“

Václav a Petr Herinkovi

Prohraná bitva prezidenta Beneše

BENEŠ NEPROHRÁL JENOM BOJ O 5. KVĚTEN ALE I O 28. ŘÍJEN

Když jsem studoval poválečné období Československa z novin a literatury, měl jsem sklon podezírat a obviňovat prezidenta republiky dr. Edvarda Beneše z diktátorských snah, protože dlouho, ze středoevropských zemí nejdéle, se u nás po válce vládlo prezidentskými dekrety při absenci řádně zvoleného parlamentu. Tato situace vlastně trvala prakticky až do léta 1946, kdy Fierlingerovu vládu, sestavenou ne na základě voleb, ale partajních dohodách, vystřídala Gottwaldova vláda.

Prezidentské dekrety vlastně práv-ně zakotvily všechna rozhodující a pro život země daleko do budoucno-sti závažná a osudová opatření, jako bylo znárodnění průmyslu, vyvlast-nění majetku, zbavení státního ob-čanství a vysídlování Němců a Ma-ďarů a mnoho jiných základních zá-konů obnovené ČSR.

Když jsem však studoval protoko-ly zasedání Fierlingovy vlády, nabyl jsem jiného názoru. Zjistil jsem, že dr. Beneš svými podpisy a autori-tou jenom kryl rozhodnutí vlády, že vlastně jeho dekrety byly usnesení-mi vlády, které on schvaloval a dá-val jim punc jakési zákonnosti a pa-rlamentarismu, protože o jeho ústavní existenci, i přes jeho abdikaci po Mnichovu, bylo nejméně pochyb. Ne-ní rozhodující, zda v prvním období základní zákony korespondovaly s vůlí a snahami prezidenta; mnohé byly vypracovány z jeho ideové ini-ciativy ještě počas války, například odsun Němců a vyvlastnění jejich majetku. Rozhodující je, že musel všechno podepsat zda chtěl nebo nechtěl.

Jednou však chtěl na vládě něco i sám. Aby se totiž vedle 28. října stal státním svátkem také 5. květen, den pražského povstání. Prezident chtěl, aby se tento den stal svátkem moderní československé státnosti, obnovení státu a symbolem jeho no-vého ducha. Byl to symbol navýsost národní, odpovídající tradicím ná-roda a vycházející z historické sku-tečnosti domácího antifasistického odboje. Internacionálně tento svátek korespondoval s faktem ukončení druhé světové války, která českému národu přinesla tolik hoře a neštěstí.

Avšak právě zde, při studiu proto-kolů zasedání vlád, jsem neprestal vycházet z údivu. Zákon, který přes svoji kancelář a Úřad předsednictva vlády předložil plénu vlády — byl zamítnut. Ano, uznávala se nutnost svátku v květnu jako symbolu nové státnosti, ano, uznávalo se i inter-nacionální vyznění radosti nad ukončením války, ale československý národní svátek měl být spojen ne s národní, ale právě s mimonárodní internacionální akcí — s příchodem Rudé armády do Prahy.

Zákon byl prezidentovi vrácen s tím, že národním svátkem bude 9. květen.

Bylo to neslýchané, až skandální. Prezident ze své symbolické funkce, jemuž z titulu ještě nejvíce patřilo navrhovat a rozhodovat o symbolech státu, byl najednou odmítnut. Jako by nechtěl věřit vlastním očím, na-řídil své kanceláři návrh zákona na státní svátek 5. května předložit opět vládě se zdůvodněním, že právě ten-to den je optimální k připomenutí antifasistického boje národa a ukon-čení krvavé války. Za několik týdnů, až se návrh opět dostal na zasedání pléna vlády, byl návrh zamítnut po-druhé. Ano, květen, ale devátý. Komunisté vytrvale prosazovali názor, že národ musí vzdát hold svému osvoboditeli, Rudé armádě a Sovět-skému svazu.

Neměl jsem možnost studovat po-drobné protokoly zasedání vlády — to ostatně měl málokdo z historiků. Ale domnívám se, že při projedná-vání tohoto zákona došlo k scénám, které nám připoměl Václav Kopecký ve svých vzpomínkách, že totiž ko-munisté své odpůrce často nejenom

ukřičeli, ale je chytali doslova pod krkem.

Načež prezident předložil návrh zákona na 5. květen potřetí a po-třetí byl zamítnut. Pak kapituloval a státním svátkem se stal 9. květen. A tak již 9. května 1946 se vedle sil-né tradice 5. května slavil oficiálně i den příjezdu sovětských tanků do Prahy.

Prezident Beneš prohrál svůj dlou-hý, několikaměsíční boj o státní svá-tek. Jestliže mu komunisté nevyho-dili ani v takovéto pro život národa a státu ne rozhodující, symbolické záležitosti, mělo mu to připomínat jeho skutečné postavení člověka, jenž svoji autoritou a jménem schvaluje hluboké a v mnohém ničivé zásahy do života státu. Ve vztahu ku komu-nistům bylo to satelitní postavení.

Zdá se, že dr. Edvard Beneš z té-to prohrané bitvy nevyvodil adekvátní závěry. A tak jako prohrál bit-vu o zachování demokracie a ústav-nosti státu — prohrál i bitvu — z historické perspektivy vzato — i o skutečný, jediný československý stá-tní svátek, 28. říjen, který komunisté zcela nestydatě za Husákovy vlády v období druhé okupace zrušili. Devá-tému květnu neměl již konkurovat ani tento symbol vzniku republiky. A tak je Československo jediným státem, který si svůj vznik státně uznaným svátkem nepřipomíná, kte-rý se „stydí“ za svůj vznik. Státnost je však připomínána vjezdem tanků cizí armády. Vjezdem prvním. Je snad jenom otázkou času, kdy i druhý vjezd, tedy 21. srpen, bude zpřítomňován Čechům a Slovákům státním svátkem.

Er bevor er auch dessen Abfallkübel hatte beschreiben, was die Politiker so alles wegwerfen. Neben einem als ver-träulich eingestuftem Bericht fand der Journalist halbvoll Dosen mit Ananas, gegrillte Fische und sonstige Leckerbissen.

BRASILIA, 4. Mai (AFP). Die Müll-tonnen brasilianischer Minister sind für Journalisten tabu. Wer sich trotzdem am Abfall der Regierungsmitglieder zu schafften macht, riskiert, wie jetzt ein Redakteur der Wochenzeitung „Veja“.

Genug geschnüffelt

Im Bus bewußtlos getreten

HAMBURG, 4. Mai (AP). An einem Herzinfarkt starb am Dienstagabend in Hamburg ein 44jähriger Arbeiter, nachdem er bei einem Streit in einem Linienbus von einem 17 Jahre alten Arbeitslosen bewußtlos getreten worden war. Nach Angaben der Polizei waren der Arbeiter und der 17jährige Arbeitslose gemeinsam in den Bus gestiegen. Bei einem Streit zwischen beiden war der Arbeiter zu Boden gefallen und von dem 17jährigen mit Fußtritten traktiert worden, bis er bewußtlos wurde. Der Busfahrer hatte über Funk Polizei und Feuerwehr verständigt und den Gewalt-täter im Bus festgehalten. Der Festge-nommene wurde am Mittwoch wieder auf freien Fuß gesetzt, nachdem der Vorwurf der Körperverletzung mit To-desfolge nach dem Obduktionsergebnis fallengelassen wurde.

NEHECKÉ SOUDY MĚLOU
POHALU, ALE ZATO BLBĚ!

Iran weist 18 Diplomaten wegen „Einmischung“ aus

LONDON, 4. Mai (Reuters). Iran hat am Mittwoch 18 sowjetische Diplo-maten nach einer Meldung seiner amt-lichen Nachrichtenagentur IRNA zu unerwünschten Personen erklärt und sie des Landes verwiesen. Sie müßten Iran binnen 48 Stunden verlassen. Die Diplomaten würden beschuldigt, sich in innere Angelegenheiten Irans einge-mischt zu haben. Sie hätten mit verrä-terischen und auf ihren eigenen Vorteil bedachten Mittelsmännern Kontakt auf-genommen. In der Erklärung des Au-ßenministeriums hieß es, „diese hem-mungslose Einmischung“ sei eine offene Verletzung diplomatischer Beziehungen und international anerkannter Grund-sätze und widerspreche der Ko-Exi-stenz.

VŠICHNI VYHOZENÍ ZE
VŠECK ZEMÍ SE STĚHJ
SEJDOU V BONNU.

Aufgespießt

„Geradezu beispielhaft dafür ist die Turn- und Sportbewegung unseres Landes. Millionen Sportler sind die größte Bürgerinitiative Deutschlands. Mehr als die Hälfte der Bevölkerung beteiligt sich heute am Breiten- und Freizeitsport. Der Deutsche Sportbund sowie seine Mitgliedsorganisa-tionen und Vereine demonstrieren, was Selbsthilfe vermag. Seit den er-sten Tagen unserer Bundesrepublik tragen Leistungssportler unseren Na-men in die Welt. Aber uns geht es nicht um Medaillen und Rekorde, nicht allein um sportliche Ehre für unser Land. Wir wollen keinen Sport im Dienste des Staates, sondern Sport im Dienste des Menschen.“

Bundeskanzler Helmut Kohl in seiner Regierungserklärung.

DŘÁNI OTCEM MYŠLENKY.
A CO KOPANÁ A SPOL.?

Togo, den kleinen westafrikanischen Staat, verbindet mit dem Freistaat Bayern eine besondere Beziehung, die auf der persönlichen Freundschaft von Staatspräsident Gnassingbe Eyadema und CSU-Chef Franz Josef Strauß beruht. Immer wenn der Münchner Regierungschef in der Hauptstadt Lomé auftaucht, gibt es ein Volksfest, wird er mit militärischen Ehren und der Nationalhymne empfangen, als sei er der Bundespräsident.

So auch am Montagabend, als Eyadema den in Togo wohlbekannten Gast zusammen mit Jürgen Warnke, dem Neuling im Bonner Entwicklungshilfeministerium, begrüßen und gleich mächtig feiern konnte. Spruchbänder in der Hauptstadt des ehemaligen deutschen Schutzgebiets verkündeten: „Gemeinsame Vergangenheit – gemeinsame Zukunft.“ Auch die Freundschaft zwischen Bayern und Togo wird beschworen oder gar „Echte Freundschaft zwischen Eyadema und Strauß.“ Unter dem Namen der CSU und der Togolesischen Einheitspartei R. P. T. hieß es: „Frieden, Freiheit, Fortschritt.“

Auf einer Massenveranstaltung im Prunkgebäude der R. P. T. ließ Eyadema seinen Gast aus Bayern vor mehreren

„STRAUSKA MNOHO VEDOMU!“

„Josef Strauß ist der Größte“, sang die Jugend

tausend Jugendlichen mit einstudierten Sprechchören und Lobgesängen huldigten. Außerdem verlieh Eyadema Strauß die höchste Auszeichnung Togos, den „Mono“-Orden. Die Jugendlichen priesen mit Lobgesängen ihren Staatspräsidenten, den CSU-Chef und die deutsch-togolesische Freundschaft. „Josef Strauß ist der Größte“, sangen sie.

In einer längeren Ansprache lobte Eyadema seinen Gast, der auch der „Hauptidee“ des Wahlsieges der Bonner Koalition gewesen sei.

Strauß seinerseits dankte für die „großartige Überraschung“, die ihm bereitet worden sei. Unter lautstarkem Jubel sagte er für die Bonner Regierung zu: „Wir werden gegenüber Togo eine Entwicklungshilfe betreiben, die das Land in den Stand setzen soll, in Zukunft wirtschaftliche Sicherheit zu erringen.“

Vor allem der Fortschritt ist es, der den Togolesen gegenwärtig zu schaffenden macht. Nach der Unabhängigkeit von den Franzosen im Jahre 1960

nahm das Land zunächst eine günstige Entwicklung. Der Preisverfall für die Hauptausfuhrprodukte Phosphat, Kakao und Kaffee, besonders aber Prestigeobjekte wie Luxushotels, Stahlwerk und Ölraffinerie, trieben Togo inzwischen in eine tiefe Verschuldung. Seit dem letzten Jahr gehört das Land von der Größe Bayerns mit 2,6 Millionen Einwohnern wieder zu den ärmsten Entwicklungsländern.

Staatschef Eyadema, 1967 durch unblutigen Militärputsch an die Macht gekommen, führt das Land am straffen Zügel. Kritik am Regime gibt es offiziell nicht. Gewerkschaft und Presse sind dem Staat unterstellt. Eyadema, Integrationsfigur für die mehr als 40 Stämme, läßt sich auf Großveranstaltungen huldigen.

Bonn hat bisher dem kleinen Land rund 550 Millionen Mark an technischer und finanzieller Hilfe gewährt. Als Gastgeschenk brachte Warnke ein Finanzhilfsabkommen über 43 Millionen Mark mit. Größtes deutsches Projekt war der Ausbau des Hafens von

Lomé, über den auch Niger und Obervolta ihren Handel abwickeln.

Besonders eng sind die wirtschaftlichen Beziehungen zwischen Togo und Bayern. Verschiedene bayerische Unternehmen, darunter auch der mit Strauß befreundete Fleischwarenfabrikant und Brauereibesitzer Josef März, sind in Togo erfolgreich tätig. März war bei der Visite von Strauß mit von der Partie. Er produziert Weißwürste, Leberkäse und Preßsack.

Aufsehen erregte die bayerisch-togolesische Freundschaft Anfang April, als ZDF-Chefredakteur Reinhard Appel überraschend einen Film mit dem Titel „Weißwürste am Äquator“ kurzfristig aus dem Programm nehmen ließ. Redakteur Dieter Großhert hatte berichten wollen, das Regime des Strauß-Spezi Eyadema sei „gekennzeichnet von Korruption, Angst, Unterwürfigkeit und Heuchelei“. Appel vernünftige plötzlich „hewendige Ergänzungen“. Wie es hieß, soll sie Franz Josef Strauß persönlich liefern.

„KURTIL HO BABINSKEJ!“

Wie starb Wolfgang Amadeus?

LONDON, 17. Mai (AFP). Wolfgang Amadeus Mozart wurde am 5. Dezember 1791 im Alter von 35 Jahren in Wien vergiftet. Zu diesem Schluß kam eine britische „Ermittlungskommission“ nach einem „Gerichtsspiel“ im Rahmen der Musikfestspiele im Seebad Brighton. Die auf der Bühne in Szene gesetzten Ermittlungen wurden von zwei hauptberuflichen Richtern und drei Rechtsanwältinnen geleitet. Die Mehrheit der „Geschworenen“ — etwa 250 Zuschauer — war nach dem Verhör der fünf Hauptverdächtigen — darunter auch Mozarts „Ehefrau“ Constanze — der Überzeugung, daß der Musiker ermordet wurde.

Obwohl die Identität des Mörders nicht genau geklärt werden konnte, neigte das „Gericht“ zu der Ansicht, daß Franz Hofdemel, der eifersüchtige Ehemann einer Schülerin Mozarts, der Täter war. Er hat nach dem Tod des Meisters Selbstmord verübt.

Der Mordverdacht kam hauptsächlich durch die heimliche Beerdigung Mozarts auf. Seine Frau Constanze, die später einen Diplomaten heiratete, soll nie sein Grab besucht haben. Richter Michael Hutchinson, der das Gerichtsspiel leitete, meinte, im „Fall Mozart“ müsse eine „Mordanklage gegen Unbekannt“ in Erwägung gezogen werden.

Aufgespießt

„Es gibt in der Bundesrepublik keine Ausländerfeindlichkeit, eher schon ein geradezu krampfhaftes Bemühen, wirkliche Interessengegensätze zu verdrängen oder aufkommende Gefährdungen zu ignorieren. Gegensätze und Gefährdungen wiederum kommen nicht von den Ausländern schlechthin, sondern von Ghetto-Bildung und vom Übermaß bestimmter Ausländergruppen, sei es ein großes Asylanlager in einer kleinen Siedlung, sei es ein Prozentsatz um 25 in einigen deutschen Großstädten. Der normale Mensch erträgt demonstrativ zur Schau gestellte Andersartigkeit nur bis zu einer bestimmten Grenze.“

Der CDU-Bundestagsabgeordnete Werner Broll (Oldenburg) in der „Niedersachsen-Zeitung“, Organ der niedersächsischen CDU.

A JE TO PRAVDA!

Streik der Totengräber

PARIS, 17. Mai (AFP). In Paris sind die städtischen Totengräber in einen unbefristeten Beerdigungsstreik getreten. Die insgesamt 140 Pariser „Croque-Morts“ folgten einem Aufruf der CGT-Gewerkschaft. Mit dem Streik wollen sie eine Absenkung des Rentenalters von 55 auf 50 Jahre durchsetzen, wie dies bereits aufgrund der gesundheitsschädigenden Arbeit den Beschäftigten in Leichenschauhäusern und im städtischen Abwassernetz zugestanden wird.

PO DOBU STAVKY SE SMI UNÍAT JEN NA VERKUVU.

Nach Angaben der hessischen Landesregierung sind Behauptungen aus der Autoindustrie und der Mineralölwirtschaft falsch, wonach die Verwendung des bleifreien Benzins zu einem erheblichen Mehrverbrauch von Benzin führe. Untersuchungen des Umweltbundesamtes hätten sogar eine Verringerung des Benzinverbrauchs bis zu acht Prozent nachgewiesen. Die Kosten für

Verdi päpstlicher als Mozart

MAILAND, 18. Mai (AFP). Erstmals in der neueren Geschichte wird am Samstagabend ein Papst in die Oper gehen. Johannes Paul II. wird seinen Besuch in Mailand zu einem Abstecher in die weltberühmte Scala nutzen, in der Verdís „Bel Canto“ gegeben wird. Dies anstelle der schon premierenfertigen Mozart-Oper „Cosi fan tutte“. Die Scala-Chefs und das Ordinariat waren sich einig, daß Mozarts Werk, das die Treu-

losigkeit der Frauen zum Thema hat, für den polnischen Papst zu leicht sei. Dabei

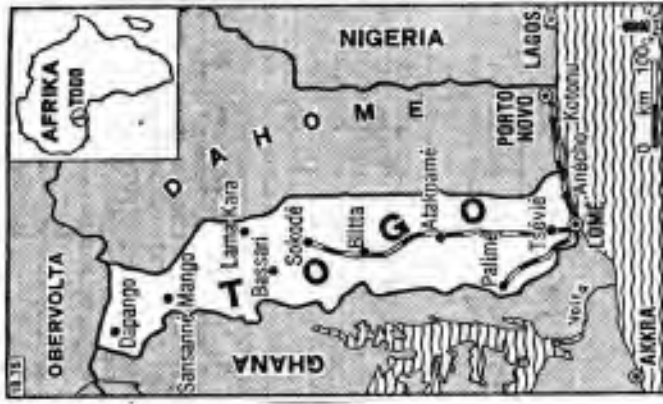
hatte Karol Wojtyla in seiner Jugend selbst Bücher und Stücke zum Thema der ehelichen Liebe verfaßt. Lange Diskussionen waren der Entscheidung vorausgegangen, Johannes Paul II. die königliche Loge zu reservieren. Der Tradition gemäß mußte der Papst Auführungen auf einem kleinen Thron im ersten Rang bewohnen, doch soll das Kirchenoberhaupt für alle Anwesenden gut sichtbar sein. 2800 Besucher werden den Papst und Verdi genießen können.

BEZ KONCE JE TRAPENJ Harolda Forbese a jeho netere Ramony. Kanadské úřady prohlásily za neplatný jejich šatek, jemuž počenal v North Hatley v Quebecu tamní laráš universalistické církve. Zdůvodnění - kanadské zákony nepovolují šatek blízkých příbuzných. Haroldovi a Ramoně, kteří jsou oba Američané, býly už předtím odeprny oddávky v americkém Vermontu s poukazem, na možné nezádnost následky na potomstvu. Úředníky neobměkčil ani pohled do křestních listů, podle nichž je H. Forbesovi 86 a jeho netere 47 let.

den Einbau eines Abgaskatalysators schätze die Autoindustrie auf 1000 bis 2000 Mark pro Auto. Das Umweltbundesamt rechne dagegen lediglich mit Kosten von 500 bis 1000 Mark pro Wagen.

ŽIVOT A DYCHÁNÍ ZČÍNÁJÍ BYT DRAHE!

MOZART BYL ZEDNAR...

Aufgespießt

Verantwortlich für: Fälschergeschichte: Henri Nannen; Humor, Satire: Erhard Kortmann...

Aus dem Impressum der jüngsten Ausgabe des „stern“.

Ab ins Museum

P. N. LONDON, 18. Mai. Die Kette des Oberbürgermeisters von Liverpool wird künftig im örtlichen Museum zu sehen sein: denn den Posten ihres Inhabers gibt es seit Mittwoch nicht mehr in der englischen Hafenstadt. Mit der knappen Mehrheit von drei Stimmen, die ihr die Lokalwahlen vom 5. Mai eintrugen, schaffte die Labour-Fraktion den OB-Posten („Lord Mayor“) unter wütenden Protesten der Liberalen und Konservativen ab. Mit der 90 Jahre alten Tradition brach Liverpools linkslastige Labour Party, weil die Unterhaltskosten nach Labour-Auffassung im letzten Jahr mit 350 000 Mark „untragbar“ geworden waren. Allein der Fuhrpark des Oberbürgermeisters, inklusive Kutsche und Pferdegesspann, verschlang 90 000 Mark. Der ranghöchste Repräsentant der Stadt, ein Labour-Politiker, wird künftig ohne diese Insignien kommunaler Macht auskommen und sich nur noch „Vorsitzender des Stadtrats“ nennen.

CHYBI JEŠTĚ ULIČNÍ
VÝBOR...

Pilot mit Halluzinationen

TOKIO, 18. Mai (Reuter). Bei einem Flugzeugabsturz in Japan sind 24 Menschen ums Leben gekommen, weil der Pilot nach Angaben einer Untersuchungskommission geisteskrank war. Er habe unter Schizophrenie gelitten, teilte das Gremium am Dienstag mit, und vermutlich Halluzinationen gehabt, als er beim Anflug auf den Tokioter Flughafen Haneda zwei der vier Triebwerke auf Schubumkehr stellte. Die DC-8 der japanischen Fluggesellschaft war wenige Sekunden vor der geplanten Landung in die Bucht von Tokio gestürzt. Der 36jährige Seji Katagiri leidet der Kommission zufolge seit 1976 unter paranoider Schizophrenie und sei deshalb mehrmals in Behandlung gewesen. Entlassen wurde er von seiner Fluggesellschaft aber erst vergangenen Freitag. Nach Angaben der Polizei soll diese wegen Verstoßes gegen das Luftfahrtgesetz angeklagt werden.

Fjodor Abramow, sowjetischer Schriftsteller, ist nach langer Krankheit im Alter von 63 Jahren in Leningrad gestorben. In seinen zum Teil auch ins Deutsche übersetzten Romanen befaßte er sich vor allem mit dem Leben auf dem Lande.

Auch Pfarrer verrieten Juden

Buch über millionenfache Denunziation beunruhigt Franzosen

PARIS, 18. Mai (AFP). „Denunziation unter der (deutschen) Besatzung“ heißt der Titel eines Buches, das vor seinem Erscheinen Ende des Monats in Frankreich bereits für Aufregung sorgt. Das von der Presse in Auszügen veröffentlichte Zeitdokument enthüllt, daß mindestens drei Millionen Franzosen in Briefen an die französischen oder deutschen Behörden jüdische Mitbürger angezeigt haben. Autor ist André Halimi. Alle veröffentlichten Briefe tragen die Namen der Absender und deren Adressen.

Bei den Denunzianten handelt es sich um Einzelhändler, Rechtsanwälte, Ärzte, gläubige Katholiken und Familienväter oder um eifersüchtige Frauen, die eine „jüdische Intrigantin“ — so in vielen Briefen — ausschalten wollten. Unter den beunruhigten „echten“ Fran-

zosen befand sich auch der Priester von Chamalieres, der Beichtvater der im nahen Schloß wohnenden Familie Giscard d'Estaing war. „Ich erlaube mir, Ihre Aufmerksamkeit auf die jüdischen Aktivitäten in meinem Pfarrbezirk zu lenken“, schrieb der Pfarrer an die örtlichen Verantwortlichen für Judenfragen.

Eine Pelzhändlerin in Cahors sah sich „von den Juden erdrückt“, die alle Pelzgeschäfte aufkauften. Ein Jugendführer in Milhars meldete, daß sich im nahen Schloß zwei jüdische Familien aufhielten und die Schloßherrin vor 1940 kommunistische Thesen vertreten habe. Der „Patriot“ hielt es für unerträglich, daß die „Juden ein zehn Kilo schweres Schwein zu Höchstpreisen gekauft und am Spieß gebraten haben“.

A TO BYLO ZA VÁLKY 300 MILIÓŇŮ FRANCOŮ ZÚ
V PODZEMNÍH HNUTI!

Soudní přelíčení v Leningradě

Leningrad: Výpovědi svědků na soudním přelíčení s V. Repinem, bývalým pracovníkem tzv. „Solžency-novy nadace“, prokázaly spojené zahraničních zvláštních služeb a protisovětských organizací s kruhy tzv. disidentů v SSSR. Obžalovaný Replin posílal do zahraničí informace, z nichž některé obsahovaly tajné údaje, prostřednictvím občanů Holandska, Kanady a USA. Replin shromažďoval například údaje o početním stavu a výzbroji sovětských vojáků, o pracovních nápravných zařízeních atd., a zmíněni cizinci je odesílali do zahraničí diplomatickou poštou. Soudní přelíčení, které se koná v Leningradě, bude dnes pokračovat výpovědi dalších svědků.

2. pokračování...

TRI MĚSICE VĚZENÍ a pokuta 300 dolarů hrozí obyvatelům městečka Oak Creek ve státě Colorado, kteří budou přistihnuti, že nevládní strel-nou zbraň a dostatečnou zásobu munice. Svě nařízení zdůvodnila městská rada tím, že ve městě jsou jen dva policisté a že občané mohou zajistit svou bezpečnost jedině vlastními silami. Nyní si městští radní lámou hlavu tím, kdo - vzhledem k nedostatku policistů - bude plnění jejich výnosu kontrolovat.

Ve věku 62 let zemřel 12. 5. po krátké těžké nemoci herec Divadla na Vinohradech O. Musil, nositel vyznamenání Za vynikající práci. Pohřeb zesnulého se koná ve čtvrtek 19. 5. v 15 hod. ve velké obřadní síni ve Strašnicích.

• Na letošním festivalu krátkých filmů v západě německém Oberhausenu dostal Velkou cenu čs. film režiséra J. Barty Zaniklý svět rukavic společně s indickým filmem Muž proti muži.

• Na amerických silnicích zahynulo v loňském roce 43 900 lidí, což je o 11 procent méně než v roce 1981 a nejméně od roku 1963. Uvádí to zpráva Národního úřadu pro bezpečnost dopravy.

Jiří Gruša

ZA ČESKO

/K patronu království
za Václava Havla/

Pane
všechno Tvé
mluvit ve mně nech
ať mi řeč utkví
kde se věčný král
j e s t s drží kruhu

avšak krev orčí z těla knížete
a obštoupili ho vražeďáci

Pane
kdybých
mín slyšel jejich dupot
mé slzy v tom oudol
byly by nepatřičné

ale že ke mně doléhá
i jejich mlaskání
dej ať nic nepřeslechnu

a nejsem-li nejstatečnější
ať jsem statečný
nejsem-li nejhlubší
ať vidím ze studní

hlas mi dej
hlas proti mrtvým
ale hlas
který je v matkách

hlas radosti
který je u Tebe
a které se odvdžili
i tito

- lapení hlasem

Vrať slova synu slz
který se vynořil
na mušli jménem Čechy
a mluv jazykem hořkým jako láska
útěšlivým jako láska
a doufajícím
jako ona doufa

Překopírováno bez povolení z
švýc. ZPRAVODAJE. Nekupující
exil. literatury musí vědět, že
J. Gruša je český spisovatel v
exilu. Divím se, že i MISTŘI
SLOVA používají tohoto quis-
lingovského výrazu a já k tomu
musím poznamenat: „Za Česko“ =
ZA HOVNO, ať se to red. Zpravod
je líbí, nebo ne! Všichni čtou,
tedy „Karel IV. byl králem ČESK

PRÉMIOVÁ
SÁZKA!

5 ze 40

4 výherní
pořadí.
Nejvyšší
výhra na jeden
stloupec 300 000
korun.
Prémie
na koncové
výherní číslo
sázenek.
Zájesdy
do Jugoslaviie.
Jednotný vklad
20 Kčs.

PŘÍJEM SÁZENEK OD 23. 5. DO 1. 6. 1983.
LOSOVÁNÍ 4. 6. 1983 V ČS. TELEVIZI. 210-PI
PŘEDHÁVĚJÍ „ZAPAD“!

• Míra inflace v Izraeli v dubnu letošního roku
dosáhla 13,3 procenta. Je to rekordní měsíční
ukazatel v dějinách země.

Já vím, že jsem s tím v protikladě,
ale já po povražděním
jinak je to ale dobrá básnička, ne?

Invasion der Hamburger-Kultur

Im Jahre 1972, McDonald's hatte gerade in München seine dritte Filiale in Deutschland eröffnet, schrieb die ZEIT das folgende: „Der Deutsche entwickelt nicht den Appetit auf Hamburger, den sich die Ausländer errechnen haben. Die Idee der Schnellfütterung in technisch standardisierten Imbißstuben mit einem begrenzten Angebot kommt in Deutschland nicht an“.

Wie man sich doch täuschen kann. Heute, zehn Jahre nach dieser ZEIT-Prognose, ist die Bundesrepublik die größte Hamburger-Hochburg außerhalb der USA. Allein McDonald's hat in mittlerweile 170 Imbißstuben in 80 deutschen Städten täglich 300 000 Kunden. Nur mit Hilfspersonal, ohne Köche und Kellner, macht die durchschnittliche Filiale rund 12 000 Mark Umsatz am Tag. Die tiefgefrorenen, vorgegarten Bouletten und Rohstoffe werden in vollautomatischen, computergesteuerten Küchen in kürzester Zeit aufbereitet, in Plastik verpackt und selten später als nach zehn Minuten dem Gast in die Hand gedrückt – den Rest muß er selbst besorgen.

„Ich wende das Hühnerbrot vor dem Mund, ein Salatblatt hängt heraus und erinnert mich an bacchantische Plastiklaubdekorationen in Dortmunder Weinstuben, den Mund reiße ich auf, messe mit den Zähnen die Spannweite des goldenen Ballons, wie ihn zu packen. Er setzt keinen Widerstand. Schnurrt zusammen. Schmilzt feucht und pappig zwischen Zunge und Gaumen. Aus dem Mundwinkel quillt Ketchup, tropft eine Tomate mit in die Hand und in den Ärmel.“ (Hermann Kinder: „Vom Schweinemat der Zeit“, Roman.)

Die „neue Art des Essens“ (Hamburger-Werbung) erfreut sich naturgemäß bei Kindern, die zu Hause bei Tisch so oft gescholten werden, größter Beliebtheit. Tarzans Urschrei aus dem Dschungel, verbunden mit der Aufforderung, mit den Fingern zu essen (McDonald's Funkwerbung) wird hier richtig verstanden und lustvoll erlebt als ein Laßt fahren dahin die Tischmanieren und Speisezwänge. Die ganze Werbekonzeption für McDonald's beruht auf diesem tolerierten Regelverstoß – „Essen mit Spaß“.

Für den echten Freihändler ist das typische Ketchupgemansche in den Schnellgaststätten fast die Hauptsache. Die wattige Masse eines 17 Zentimeter hohen BIG MAC oder WHOPPER auf mundgerechtes Format zusammenzudrücken, ohne daß links und rechts die Spezialsoße heraus und auf die Hose tropft – das ist schon eine Kunst. Was einem zivilisierten Esser wie das Ende der abendländischen Tischsitten vorkommen mag, der Hamburgerfan wird es für die Wiederentdeckung mittelalterlicher Tafelfreuden halten, wie sie die alten Meister oft gemalt haben. Wo denn sonst könnte man noch mit den Fingern ins Essen langen und – statt abgenagter Knochen – leere Plastiksteller unter sich lassen, wenn nicht in einer zünftigen Pommesbude. Schon gibt es die wahren Hamburger-Snobs, die ihre Geburtstagsgäste in den Schnellimbiß einladen oder das Hochzeitessen bei McDonald's anberaumen.

Für die Kasseler Schnellimbiß-Forscher Baumann, Kimbel und Knies, die mit einer „Analyse des kulturgeschichtlichen Phänomens der Verpflegung mit standardisierten Nahrungsmitteln“ hervortraten, ist das Hamburgerlokal „das vollständige Gegenmodell zu den

Merkmale der traditionellen Eßgewohnheiten, ein Ort der Verweigerung, sein Besuch kann als Akt der Obstruktion verstanden werden“. So ist es.

Wer dem deutschen Gaststättenbetrieb mit seinen Kellner-Kalamitäten, Bierzwängen und Warmgerichten entgegenkommt, der greift zum prosaischen Hamburger. Handgeschriebene Speisekarten, Tischrituale, nachfeudale Verhaltensmuster im Umgang mit Geschirr, Essen und Kellner sind bei McDonald's nicht zu fürchten, hier wird schlicht und urwüchsig gegessen, freilich im Rahmen ausgeklügelter Herstellungs- und Marketingstrategien.

Kaputte Idylle

Die Formlosigkeit der Nahrungsaufnahme spricht natürlich besonders Jugendliche an, die Wert auf Distanz zu bürgerlichen Normen legen und auch im Essen die Kulturverweigerung mitgeben. Außerdem sind die Hamburgerlokale in den Großstädten zu Treffpunkten sozialer Randgruppen geworden, auch das macht ihre Dekadenz aus. Hier kommen sie zusammen, das Bürgertum von früher, das immer älter wird und immer weniger, und eine Jugend, die den Umgang mit Plastikessen, in Styropor verpackt, für den logischen Ausdruck der Zeit hält. Man trifft sich an den Hamburgertischen, die Popper hier, die Punks eins weiter, die Drogenfreaks wieder woanders: Jeder sucht ein bißchen Straßenheimat unter der Neon-Sonne.

Wenn schon Lokale, dann die Umschlagplätze der Hamburger, dieses harte unsentimentale Interieur der Massenkultur. Nicht zufällig haben die pop-art-Künstler der siebziger Jahre den Hamburger zum bauchigen Monument der Konsumgesellschaft stilisiert, zum Symbol der „Ketchup-Kultur“. Auch in der amerikanischen Trivialliteratur gehört der Hamburger mit seinem Vetter (Fetter!) dem Hot Dog, zum festen Bestand der Kulisse.

In dem Roman „Die kleine Schwester“ verweilt beispielsweise Raymond Chandler, der nur schwer seinen alturopäischen Degout am american way of life verbergen konnte, etwas länger im Junkfood-Milieu (Junkfood, wörtlich: Müllessen). „Ich fuhr vorbei an protzigen Neonreklamen und den falschen Fassaden dahinter, an den schmierigen Imbißstuben, die unter diesen Farben wie Paläste aussahen, vorbei an den kreisförmigen drive-in-Lokalen, die sich fröhlich ausnahmen wie Zirkusse, mit den zirpenden Autoserviererinnen mit metallischen Augen, mit schimmernden Theken und den verschwitzten, fettigen Küchen, wo selbst Kröten sich vergiften konnten. Schwere Lastzüge donnerten den Highway hinunter über die Brücke in Richtung auf die Paßstraße; an den Ampeln fuhren sie im ersten Gang los, brüllend wie die Löwen im Zoo.“

Am kürzesten ist die Sache bei Robert Bloch gewürdigt: „Wie Würmer krümmten sich die Neonbuchtuben zu dem Wort SCHNELLIMBIß.“

JUNKFOOD ist auch eine Substanz, von der jahrelang die Zeichner von Underground-Comics zeichnen. Schnelles und Ketchup gehören da zu den ständigen Zutaten von Mittelstands-Grotesken und Freak-Geschichten, wie etwa in den „Food-Fighters“ oder den „Hamburger Trip-Gags“ von Robert

Crumb und in der modernen Punk-Szene mit ihren Müll-Accessoires und No-Future-Farben fungiert der Schnellimbiß als ein zentraler Ort der Wegwerfgesellschaft, das McDonald's erscheint als kaputte Idylle inmitten trostloser Stadlandschaften.

„Vieles wäre leichter“, schrieb der Philosoph Ernst Bloch, „könnten die Menschen Gras essen.“ Soweit sind wir noch nicht, obwohl die kulturpessimistischen Kritiker des Junkfood schon das Schlimmste fürchten. In Rudi Carrells „Tagesshow“ war ein Koch mit McDonald's Emblem zu sehen, wie er allerlei schwerverdauliche Dinge und Zutaten aus dem Giftschrank in einen Hamburgertopf verrührte. In einem Gewerkschaftsblatt war zu lesen, zum Hamburger-Rezept gehörten auch Regenwürmer – jeder Heimgärtner kennt die auflockernde Wirkung dieser nützlichen Tiere.

Im „Spiegel“ stand: „Viele amerikanische Wohlstandskinder leiden an einer Mangelerkrankung, die eigentlich nur noch in Entwicklungsländern beobachtet wird: Sie haben zu wenig Vitamin B 1 im Blut. Der Grund dieser sogenannten JUNK FOOD DISEASE sind die üblichen Müll-Mahlzeiten, die vornehmlich aus Hamburgern, Pommes frites und Cola bestehen – eine Nahrung, die viel Kalorien, aber keinen ausreichenden Nährwert besitzt“.

Über den genauen Inhalt eines Hamburgers kursieren auf der Ebene des Volkswitzes eine Reihe nicht weiter zitierbarer Vermutungen. Hier genügt einstweilen der Hinweis, daß Gastarbeiter muselmanischen Glaubens die Imbißstuben meiden, als stünde dort Satan selbst am Bratofen. Der Branchenführer McDonald's, der Welt größter Gastwirt, und einer der zehn größten Auftraggeber für Reklame, versucht seit Jahren, durch Werbespots allen Gerüchten über den Inhalt seiner Bouletten entgegenzutreten.

Öffentliche Kontroversen über den Inhalt eines Hamburgers finden reichlich Nahrung in den sich häufenden Fleischskandalen, erst kürzlich wurde in Amerika wieder tonnenweise „reines Rinderhack“ beschlagnahmt, weil es überwiegend aus Pferde- und Kängurufleisch bestand. Die Sendung kam aus Australien und war für die Hamburger-Küche bestimmt. (Die deutschen McDonald's-Konzessionäre legen in diesem Zusammenhang Wert auf die Feststellung, daß kein aus Australien importiertes Fleisch in ihre Bouletten gelangt.)

Niedriglohn-Oasen

Der Hamburger ist ein Produkt der fünfziger Jahre, das war seine Gründerzeit in Amerika. Der Geist, den man damals den Hackfleischklößen eingab, spukt bis heute durch drei Jahrzehnte McDonald's-Werbung als die drei magischen F: Food, Folks, Fun – eine sehr amerikanische Weltanschauung für fröhliche Esser, gute Verdauer und nette Menschen, verpackt zwischen zwei Wattebrötchen und sauber serviert in familienfreundlicher Umgebung. Wie früher die Eisdielen zum feudalen Operncafé, so verhält sich der moderne Schnellimbiß amerikanischen Standards zum Restaurant – eine soziale Einrichtung, worin jedermann ohne jede Umstände essen kann, ideologiefrei, klassenlos und praktisch.

Das Komfortable beim FASTFOOD: man muß nicht auf den Kellner warten, keine bestimmten Eßzeiten einhalten, keine Tischgespräche führen, sich nicht auf die Haltung der Bestecke besinnen – ein Tischgebet wäre sowieso unangebracht: „Komm, Herr Jesus, sei unser Gast und segne, was Du uns bescheret

äst", das ginge nun wirklich nicht im Schnellimbiss.

Alle siebzehn Stunden eröffnet McDonald's irgendwo auf der Welt ein neues Lokal. Auch in der Bundesrepublik breitet sich die Hamburger-Epidemie weiter aus – im fast-food-Tempo, zum Schrecken mancher Zeitkritiker, die schon das Ende aller Gaumenfreuden gekommen sehen. Zitat aus einem Feuilleton-Artikel der „Frankfurter Allgemeinen Zeitung“: „Erschreckend, wie sich das billige und kalorienstarke Faustgericht der Amerikaner ausbreitet und nun zum Beispiel auch die Pariser Champs-Élysées und ihre feinen Nebenstraßen erobert. Das ist ebenso fatal, wie wenn die chinesischen Blaukittel die Quartiere der Haut Couture unterwandern“.

Erschreckend, fatal, unterwandert – vermutlich 80 Milliarden Hamburger wurden im letzten Jahr weltweit verfüttert. Die beiden Bouletten-Riesen McDonald's und Burger King machen pro Jahr derzeit zehn Milliarden Umsatz, in 6300 Big Mac- und 3000 Whopper-Filialen. Hinzu kommen Schnellimbissketten von „Kentucky Fried Chicken“, „Hardee's Drive-in“, „Wendy“ und „Wimpy“ aus England und zahlreicher anderer Firmen, die vorerst nur in Amerika und noch nicht bei uns zu Hause sind. Am Sunset Strip in Los Angeles, der Filmstraße der Welt, hat ein entsetzter Reisender aus Europa 71 Fast Food Stops gezählt, vom „All american Hamburger“ bis zum „Zapata Burger“.

Der moderne industriell verarbeitete und verabreichte Hamburger wurde 1955 von dem Amerikaner Ray Kroc zum erstenmal an den Mann gebracht, an einer Imbissstube in einem Vorort von Chicago. Kroc betrieb damals noch ein Geschäft für Multmixer, vorher war er Musikdirektor einer Radiostation gewesen. Der Hamburger war die Idee seines Lebens. Schon nach 25 Jahren, als die Firma ihr Silberjubiläum feierte, umspannte die McDonald's Imbisskette mehr als 30 Länder – der Hamburger war zum Weltbürger geworden.

In Gang gehalten wird der fast-food-Betrieb von einer wuseligen Heerschar uniformierter Küchen-Kulis aus aller Herren Länder, meist Teilzeitjobber und Asylbewerber, die froh sind, wenn sie sich für sechs bis sieben Mark die Stunde verdienen können. Eingestellt als Küchenhilfe rangieren sie stets im niedrigsten Tarif der Gastronomie. Auch an den Garautomaten stehen nur Hilfskräfte, Köche und Kellner sind entbehrlich. Unternehmen anderer Branchen verlagern ihre Produktion gern in die Billiglohn-Länder, die amerikanischen Imbisskonzerne verfahren umgekehrt: Sie beschäftigen Menschen aus der Dritten Welt und verschaffen sich so ihre Niedriglohn-Oasen im Inland.

Der Hamburger aus der Tiefkühlkiste, das gaumenfertige Sofortgericht, verpackt in Styropor, serviert mit Cola und Aroma-Shakes, dieses banale Ding und „Faustgericht“ aus Amerika markiert heute wie kaum eine andere Erfindung aus dem Arsenal der modernen Zeit den Übergang von den Regionalkulturen zur einheitlichen Weltkultur. BIG MAC als das griffige Symbol für den Einbruch der schönen neuen in die alte Welt. Wird nicht darüber Klage geführt, daß McDonald's im Herzen der Städte, soweit es noch pulsiert, die teuersten Quadratmeter besetzt, daß die Schnellküchen allerorten den alteingesessenen Cafés den Garau machen, daß bald viele Stadtpassagen, angefangen beim Berliner Ku'damm, so aussehen wie der Sunset Strip in Hollywood mit seinen 71 Würstchenbuden?

Im Oktober 1941, kurz nach seiner Ankunft in Amerika, notierte der Emi-

grant Bert Brecht, offensichtlich noch ganz unter dem Eindruck des Neuen, in sein Arbeitsjournal: „Es gibt kein richtiges Brot in den Staaten, und ich esse gern Brot. Die Amerikaner sind immer noch Nomaden und verstehen nichts vom Essen, sie können richtiges Brot nicht brauchen, es läßt sich nicht in Schnitten verkaufen, und es müssen Schnitten sein, die man schnell, im Weggehen oder Stehen essen kann. Es sind tatsächlich Nomaden. Sie wechseln die Berufe wie Stiefel, bauen Häuser für nur 20 Jahre und wohnen die Zeit nicht aus: so ist ihre Heimat nichts Lokales.“

Überall dort, wo das Lokale, die Regionalkultur noch stark ausgeprägt ist, wo es noch so etwas wie „Heimat“ gibt, hat es der Hamburger aus Amerika schwer. Zum Beispiel in Frankreich, wo er auf das patriotischste der französischen Nationalgüter stößt: das Beefsteak, dieses „unveränderliche Gut, das nur durch Verrat in die Hände des Feindes übergehen könnte“, wie Roland Barth schrieb.

Trotzdem leuchten auch an den Champs-Élysées die Neon-Embleme von McDonalds, aber sie strahlen nicht so wie anderswo, nicht zuletzt auch deswegen, weil die französische Art des fast food weniger steril und clean abläuft, als es die Norm vorschreibt. McDonald's will deswegen seinem Pariser Linzenznehmer per Gerichtsbeschluß den Originalnamen verbieten lassen – zum ersten Mal stockt der große Siegeszug, in einem Land, das 822 Michelin-Sterne aufzuweisen hat und aus dem die 25 namhaftesten Meisterköche kommen. Gegen die „Nahrungszeichen des Franzosentums“, Pommes frites und Beef im Stück, kann eben einstweilen kein Hamburger anstinken.

Für die fast-food-Offensiven aus Amerika diente die Bundesrepublik bisher immer als Brückenkopf. Deutschland war das erste Coca-Cola-Land in Europa und war auch wieder das erste Land mit Hamburgern außerhalb von Amerika. Heute gehört die Bundesrepublik zu den Ländern, wo die fast-food-Kette am schnellsten wächst, zusammen mit Kanada und Japan – alles Gesellschaften, deren Konsumentenkultur deutlich amerikanische Züge trägt.

Genuß vom Band

Es zeigte sich, daß die deutsche Regionalkultur des Essens, mit ihren tausend Brot-, Wurst-, Wein- und Biersorten und ihren Provinzküchen doch nicht den Vormarsch des globalen Einheitsessens aufhalten konnte. Unübersehbar hat sich – gastronomisch – die deutsche Eigenständigkeit mit amerikanischem Ketchup bekleckert, wie auch überhaupt der Sozialtyp des Deutschen als eines Regionalmenschen sich wenn schon nicht ins Weltbürgerliche, so doch immerhin ins Übernationale verändert hat – wir haben eben alle vom Brot des Siegers gegessen.

Zu den Bastionen des Lokalen zählt neben der hausbackenen Pizza vor allem die Wurst, und hier besonders die Curry-Wurst, dieser hartleibige Konkurrent des Hamburgers. Würste, Würstchenbuden, sind die älteste Form des Schnellimbiss. Hans Wurst, der deutsche Volksheld, Begleiter des Dr. Faust, Komödienspieler bei Hans Sachs, trägt den Namen des deutschen Leibgerichts.

Auch die moderne Weltspeise, das übernationale Volksgericht, das keine Völker mehr kennt, sondern nur noch Verbraucher, der Hamburgers, hat seine Witzfigur. Sie heißt „Ronald McDonald“ und ist eine Clownsmaske, created sozusagen als Kunstfigur zum Plastikessen von einer New Yorker Werbeagentur und weltweit in den Dienst gestellt für die McDonald's Kinder-

Kampagnen. In Amerika nennen die Kinder nach 25 Jahren Hamburgerwerbung alle Clowns „Ronald“, egal ob sie echt oder falsch sind. Solche Unterscheidungen verlieren sowieso an Bedeutung, wenn es möglich ist, von einem Original Hamburger 80 Milliarden Kopien pro Jahr herzustellen.

Wie sagte der Amerikaner Ray Kroc, der 1955 in einer Vorortstraße von Chicago das erste McDonald's eröffnete? „Nothing in the world can take the place of persistens“ – nichts in der Welt kann das Dauerhafte ersetzen, das einmal ausgekochte Rezept. Was Isaak Singers Nähmaschine für die Kleider und Henry Fords Fließband für die Autos, das tut McDonald's Hamburger für die Mägen der Welt.

Nebyla to jen vzpoura

Ein Flieger voller Rachegelüste

Květen 1918 byl bohatý na různé významné události související s bojem našich národů proti habsburské monarchii a se samostatným československým stát. Z nich bylo zřejmé, že český a slovenský lid si vzal živé po-
 meutění s Velké říjnové socialistické revoluce. A to v národním i sociálním smyslu. K těmto událostem patřila imponující prvomájová oslava v Praze, kde v čele mohutného průvodu pražských pracujících vé-
 vodilo heslo Socialistický národ, i památná manifestace slovenského dělnictva ve stejný den v Liptovském Mikuláši, na níž byla přijata rezoluce žádající sebe-
 určení pro Slovaky a vytvoření společného státu s Če-
 chy. Následovaly pak demonstrativní oslavy 50. výročí položení základního kamene k Národnímu divadlu i stávkové boje a hladové bouře na nejrušnějších místech země. Své místo v pohybné historii oněch dnů má i vzpoura vojáků sedmého střeleckého pluku v Rumburku, která vypukla 21. května 1918. Tento bý-
 valý zeměbranný pluk tvořila značná část vojáků kteří se vrátili z ruského zajetí. Prošli tam říjnovou revolucí a go návratu domů rovnávali počátky no-
 věho života svěřené země a bídou a útlakem v Čechách i v jiných částech monarchie. Misto aby se směli vrá-
 tit ke svým rodinám, byli zařazeni k novým jednotkám kde různým říkanováním, provokováním a izolací o-
 statního mužstva jim měly být „umyly mozky“, pro-
 tože hlasitě vyjadřovali svou nespokojenost, což ve-
 lení rakouské armády považovalo za „bolševickou ná-
 kazu“. „Navrátilce“ přímo splyval s pojmem „bolše-
 vik“ a politická karanténa měla nábídnout rozklad v ce-
 lé armádě i v jejím civilním zázemí. Rumburští navrá-
 tili, roztřípení nesouladným vyslyšením, exkurzováním
 hladem a zprávami o tom, že jejich rodiny jsou na
 tom stejně, otevřeně reptali. Ačkoli měli být odděleni
 od ostatních vojáků, docházelo k vzájemnému styku.
 Vojáci a novějším sledovali vyprávění svých druhů
 o zážitcích z Ruska, o vyhlášení míru, o rozložení
 půdv chudým rolníkům, o svobodě, kterou přinesla
 revoluce ruskému lidu. Velkou autoritu o všech ziská-
 val voják František Noha. Netušil se názevem, že je
 náhno i o nás následovat ruské dělníky. Členové tak
 něho věhru, v jehož čele F. Noha stál, se rozhodli
 k revoluční akci, která měla být o všelby vojá-
 ků. Ráno 21. května nastoupila sedmá rota třetí se-
 ny s puškami a na příkazy ze strany velitele odně-
 děla vyšelý do vzduchu, obsazením skladů zbraní
 a pak i propuštěním vězňů z městského vězení. Ke
 vzbuřencům se brzy přidaly i další útvary a tak byla
 skoro celá rumburská posádka ve vzpouře. I když byla
 tato vzpoura krvavě potlačena a její vůdci popraveni
 sehrála významnou roli. Nebyla to jen vzpoura nespo-
 kojených vojáků, byla to demonstrace vůle a odhodlá-
 ní k revolučnímu boji za spravedlivější společnost.

**ZÁDNA NADÁVKA SVĚTA NEVŮŽE
 UYJADAIT TUPOST TĚTO
 HISTORIE! ČESKOSLOVENSKO SE
 ZRODIL VYCHCAŇM JE LEVINA
 NA RYSECH!!**

Falkland-Jubelbriefmarken

LONDON, 25. Mai (dpa). Die britische Post wird den Jahrestag des Sieges im Falkland-Krieg am 14. Juni mit einer Serie von Sonderbriefmarken feiern. Sie zeigen stürmende Truppen, einen mit Raketen bewehrten „Harrier“-Jet und den Flugzeugträger „Hermes“ im stürmischen Südatlantik. Neben dem großen Aufdruck „Falkland Inseln“ tragen alle Marken die Zeile „Erster Jahrestag der Befreiung“.

Aufgespießt

„Lieber fünf Minuten vergewaltigt, als ein ganzes Leben lang tot.“

Der Leiter der Göttinger Kriminalpolizei, Rolf Graser, in einem Interview der örtlichen Jugendzeitung „Skandal & Alltag“ zum Thema „Verhalten von Frauen bei Vergewaltigungen“.

• Svou bývalou 28letou družku vyhledal v jejím bytě v Ostravě 29letý Bohuslav M. Bránící se ženu znásilnil a zranil, ale netrvalo dlouho a skončil v rukou bez-
 pečnostních orgánů.

ORGÁN JAKO ORGÁN!

Der Pilot, der am Pfingstsonntag einen Zwischenfall an der Grenze zwischen der Bundesrepublik und der DDR ausgelöst hatte, ist der 43jährige Friedemann Späth, teilte die Staatsanwaltschaft Fulda am Mittwoch mit. Der in Freudenthal in der Tschechoslowakei geborene Späth, der in Tuttingen (Baden-Württemberg) wohnt, sei allerdings bislang noch nicht gefaßt worden.

Späth ist den Behörden in Ost und West nicht unbekannt. Ihm war seine Leidenschaft für Tiefflüge „kurz über der Grasnarbe“ erstmals schon im Oktober 1968 zum Verhängnis geworden, als seine Maschine beim Überfliegen einer Wandergruppe ein 11jähriges Mädchen am Kopf berührte, das wenig später starb. Im Oktober 1969 wurde Späth vom Landgericht Rottweil zu einer 18monatigen Gefängnisstrafe verurteilt. Seine Fluglizenz gab er am Tag nach dem Unglück freiwillig zurück.

Der Tod des Mädchens war eine Folge der Leidenschaft Späths, immer wieder nur wenige Meter über dem Erdboden mit seiner einsitzigen „Stark Turbulent“, die er sich durch „bescheidene Lebensweise“ erspart hatte (so Späth), über Felder zu rasen. Brücken zu unterfliegen oder harmlose Mitmenschen im Direktanflug so zu erschrecken, daß sie sich in Todesangst zu Boden warfen.

Im Gefängnis beschloß der von der Bundesbahn entlassene und von der Familie mit Vorwürfen überhäufte „wilde Friedemann“, der sein bürgerliches Leben in der Bundesrepublik zerstört sah, in die DDR auszuwandern. Er hoffte, bei der DDR-Reichsbahn wieder Eisenbahner sein zu können. Die Gelegenheit bot sich, als das Justizministerium in Baden-Württemberg ihm die Möglichkeit verschaffte, sein Abitur nachzuholen. Statt zur Schule nach Stuttgart zu fahren, kaperte er eine einmotorige „Piper“ und startete am 4. Oktober 1970 in die DDR.

Die niedrig fliegende Maschine wurde weder vom Radar der NATO noch von dem des Warschauer Paktes erfaßt. Hinter dem „Eisernen Vorhang“ wo Späth ursprünglich hatte landen wollen, packte ihn die alte Leidenschaft: Von „Waldschneise zu Waldschneise hüpfend“, flog er von Hirschberg/Rudolphstein aus bis in den Bezirk Magdeburg.

Späth wurde in der DDR jedoch nicht mit offenen Armen aufgenommen. Am 25. November 1970 wurde er vom Stadtbezirksgericht Berlin-Lichtenberg zu einer 30monatigen Freiheitsstrafe verurteilt. Aus dem apolitischen Späth wurde ein erbitterter DDR-Gegner.

Zwei Jahre später wurde Späth in die Bundesrepublik abgeschoben, wo er seine Reststrafe verbüßen mußte. Nach der Entlassung verfolgte er hartnäckig seine Absicht, sich an der DDR zu rächen. Im September 1975 annoncierte er in der „Deutschen National-Zeitung“: „Das Verlassen der Ostzone ist möglich! Wir übernehmen a) Vorbereitung, b) Ausführung“. Zahlreiche Interessenten meldeten sich. Späth, seit seiner Haftentlassung nicht mehr mit dem Gesetz in Konflikt, stellte Antrag auf „Wiederzulassung zur Ausbildung als Luftfahrer“, was jedoch abgelehnt

KAMARA'D...

wurde, da ihm die „charakterlichen Eigenschaften“ fehlten.

Späth kaufte dennoch im Juli 1977 für 15 000 Mark eine Piper PA-18 mit Langstreckenausüstung für eine Flugzeit von sieben Stunden. Da er nicht noch einmal über die Grenze fliegen wollte, beschloß er, sein Fluchtunternehmen von der dänischen Insel Bornholm aus zu starten. Im August 1977 hatte Späth zugesagt, die siebenjährige Tochter einer jungen Frau aus Mannheim aus der DDR zu holen, die in einem Dorf bei Nauen im Bezirk Potsdam bei ihrer Großmutter lebte. Einen Monat später landete er zum Zwischenstopp auf Bornholm, wo er, da er dem Flugleiter wegen seiner fehlenden Papiere aufgefallen war, schneller als erwartet wieder starten mußte. Dicht über der Ostsee fliegend, erreichte Späth sein Ziel bei Klein Behnitz westlich von Berlin. Allerdings scheiterte

FRIEDEMANN SPÄTH

(Bild dpa)

seine „Mission“, da die Großmutter das Kind nicht herausgeben wollte. Späth versuchte, noch einen zweiten Fluchthelferauftrag zu erfüllen, doch mißlang auch dieses Unternehmen. Ohne „vorzeigbares Ergebnis“ kehrte er zurück. Bei seiner Landung in Nordenbeck westlich von Kassel wurde er sofort von der Polizei in Empfang genommen. Dem Flugleiter auf Bornholm war nach dem fluchtartigen Start der Verdacht gekommen, daß Späth eventuell zu den Entführern des Arbeitgeberpräsidenten Hanns-Martin Schleyer gehören könnte.

Im Oktober 1978 verurteilte das Landgericht Kassel Späth, zu einer Freiheitsstrafe von sechs Monaten. Die Strafe wurde drei Jahre zur Bewährung ausgesetzt. Auf Gerichtsbeschluß mußte er seine Maschine binnen zwei Monaten verkaufen. Seitdem wird bei allen Flugleitungen und auf allen Flugplätzen der Bundesrepublik vor Friedemann Späth gewarnt. Er aber zeigte sich schon 1978 unverwundbar, als er sagte: „Ich weiß zwar noch nicht wann und nicht wo, aber ich verspreche den Genossen von der Staatssicherheit schon heute, daß ich eines Tages wiederkomme.“

• Zatímco pracujících starších 45 let je nyní na světě 500 miliónů, tedy asi jedna třetina všech pracovních sil, v roce 2000 jich bude už 700 miliónů. V Ženevě to ve své zprávě sdělila Mezi-
 národní organizace práce (ILO).

Masová nezaměstnanost na Západe

Po celých Spojených státech v současnosti táhne karavana nezaměstnaných lidí. Jsou to novodobí „nomádi“, které zrodila krize americké ekonomiky. Nyní je ve Spojených státech zhruba přes 12 miliónů nezaměstnaných, což znamená, že každý desátý člověk v aktivním věku je bez práce. A masové nezaměstnanost dosahuje zvlášť otřesných rozměrů v tradičních průmyslových aglomeracích na severu, kdysi prýmných centrech automobilové a hutního průmyslu.

Proto za severu táhnou na jin tisíce lidí, kteří ztratili naději na získání zaměstnání. Jsou pu-
zeň předstevou, že na jinu ještě lze sehnat - byt
akoukoli - práci. Přicházejí sami nebo s celými
rodinami. Lidé, kteří se po desetiletích dřiny
ocitli zcela bez prostředků, na něž se v důsledku
dlouhodobé nezaměstnanosti nevztahují ani pod-
pory a křetí jsou nuceni žít z milodárů. Lidé,
kteří jsou na dně.

...Dvacet let krve, potu a slzi přijde, nvěž...
Navíc, co se nyní stane z mé rodiny...? nepasla
trpce senátorovi příslušného volebního obvodu
žena strojníka, který v Michiganu po čemnácti
letech náhle ztratil práci. "Lide, pracující dva-
cet let, kteří vyspěli a měli kvalifikaci, byli po-
-

stížení způsobem, který nikdy neočekávali. A každý den to pokračuje, postihuje to mladé lidi, kteří nemohou dostat svou první práci," dodává mluvčí americké odborové centrály AFL-CIO. To jsou dva hlasy, které vyjadřují tragické - a chronické - podoby nezaměstnanosti ve Spojených státech.

Ovšem ani v dalších západních zemích není situace, co se nezaměstnanosti týče, lepší. V západoevropském Společném trhu je bez práce přes 12 miliónů osob (stav z dubna). A očekává se, že pokud se situace v hospodářství nezlepší, počet nezaměstnaných dosáhne do roku 1985 15 miliónů osob (ve všech západoevropských státech celkově 20 miliónů osob). Ve 24 průmyslově nejvyspělejších kapitalistických zemích, sdružených v Organizaci pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), je bez práce nyní 32 miliónů osob. A přímo katastrofální je stav v rozvojových zemích v nesocialistické části světa.

Pro sociální situaci miliónů lidí má nezaměst-
nenost přímo katastrofální důsledky. Masová ne-
zaměstnanost je jednou z hlavních příčin po-
tíže bíd a bohatství na Západě. Je příčinou
teroristických sociálních jevů, jako je rostoucí zločin-
nost, narkománie. V jejím důsledku musí v mno-
hých západních státech pracovat za žebračskou
mzdu i děti, jenom proto, aby uživily rodiče, kte-
ří jsou bez zaměstnání.

Grónsko: Úsilí o úplnou nezávislosť

Grónsko objevil v roce 975 islandský Guarnjörn a od té doby až do 15. století trvala norská kolonizace z Islandu. Roku 1731 obsadili ostrov Dánové a Grónsko se tak stalo dánskou kolonií, kterou zůstalo až do roku 1953, kdy bylo dánskou osadovou prohlášeno za součástí Dánského království. Byla ustanovena samospráva Národní rada (Landstet), ale veškeré důležité záležitosti ostrova byly řízeny ministerstvem pro Grónsko v Kodani. Závislost Grónska na Dánsku tedy zůstala, zhmotila se pouze forma.

Zvrat v grónsko-dánských vztazích nastal teprve 1. května 1979, kdy započala zároveň nová epocha grónských dějin. Tímto dnem bylo totiž zahájeno postupné osamostatňování tohoto největšího ostrova na světě a jeho téměř padesát tisíc obyvatel. Hlavní grónské město se již nejmenuje Godsab, ale Nuuk, na ostrově se rozšířuje používání grónského jazyka a krok za krokem postupuje rovněž politická autonomie.

Vývoj započatý 1. května 1979, který odpovídá požadavkům grónského lidu samostatně rozhodovat o svém vlastním osudu, vyřeší sice některé problémy, současně však s sebou přinese celou řadu dalších.

Aufgespielt

streute, an einer Exekution teilzunehmen. Barth steht in Ost-Berlin wegen Kriegsverbrechen vor Gericht.

aufgespießt

„Was, Sie wollen Offizier werden und trauen sich nicht?“

Nach Aussagen des ehemaligen SS-Obersturmführers Heinz Barth ein Vorgesetzter, der ihm damit Vorbehalte zerstreuen konnte.

„Ich wollte ja Offizier werden.“

Heinz Barth auf die Frage, weshalb er sich für das Exekursivkommando in dem französischen Städtchen Oudour-sur-Glane gemeldet hat.

O likvidaci nehody na Dole ČSLA

[čtk]: Báňské záchranné shory pod vedením státních a hospodářských orgánů pokračují v likvidaci důsledků offsetu horského masivu, k němuž došlo 27. dubna 1983 na Dole Československé armáda v Karvině. Při důlní nehodě, jak již bylo dříve oznámeno, bylo postiženo 11 horníků, k jejichž vyproštění byly provedeny mimořádně rozsáhlé a náročné báňské záchranné práce. Díky velké obětavosti záchrannářů a dalších pracovníků dolu se podařilo vyprostit všech 11 horníků z toho však devět mrtvých. Dva zranění horníci jsou dosud v nemocničním ošetření. Měsíčním postihových horníků je poskytována účinná pomoc. Pro prošetření příčin a okolností vzniku horského offsetu a stanovení dalších opatření ke zvýšení bezpečnosti práce ve slojích, kterým hrozí nebezpečí horských offsetů, byla ustavena komise odborníků z federálního ministerstva paliv a energetiky, Československé akademie věd, Vysoké školy báňské v Ostravě, Vědeckovýzkumného uhléového ústavu a generálního ředitelství OKR. Předseda Státní báňskou správy.

Christina Onassis muß zahlen

öhl ATHEN. 26. Mai. Die griechische Erbschaftsteuer, die Tochter des Banker-Königs, ist am Mittwochabend von einem Athener Gericht zur Zahlung von umgerechnet rund 40 Millionen Mark Erbschaftsteuer verurteilt worden. Noch einmal der gleiche Betrag wird als Säumniszuschlag fällig. Die Millionenerbin hatte gegen einen entsprechenden Steuerbescheid des Athener Finanzministeriums Widerspruch eingelegt, was nun aber zurückgewiesen wurde. Die Steuer ist fällig für die von Christina nach dem Tode ihres Vaters übererbten Immobilien in Griechenland. Unter anderem die Onassis-Privatinsel Skorpios im Ionischen Meer, zwei Familienvillen in Glifada und Lagonissi bei Athen sowie zahlreiche weitere Grundstücke. Den Gesamtwert dieser Immobilien hat das Finanzministerium auf umgerechnet rund 153 Millionen Mark angesetzt.

Ein Dach für 40000 Beter

DSCHIDDÄH, 26. Mai (dpa). Eine Super-Moschee“ für 40 000 Beter, die eine Fläche von 50 000 Quadratmetern bedeckt ist zur Zeit in der saudiarabischen Hafen- und Regierungstadt Dschiddah im Bau. Nach einer am Donnerstag bekanntgegebenen offiziellen Statistik gibt es in Dschiddah — alljährlicher Sammel- und Ausgangspunkt für 50 Millionen muslimischer Pilger zur 50 Kilometer entfernten Heiligen Stadt

Provokační vojenská přehlídka

Západní Berlín: V Západním Berlíně, v těsné blízkosti hranic NDR, se v sobotu konala vojenská přehlídka za účasti motorizovaných, tankových a dělostřeleckých jednotek USA, Británie a Francie. Aby zabránily očekávaným protestům proti této nové provokační demonstraci sil, vyhlásily vojenské úřady ve čtvrtích, kde se přehlídka měla konat, úplný zákaz všech veřejných shromáždění. Dohled nad do-
držováním tohoto zákazu převzaly silné oddíly policie. Jak uváděl místní pozorovatel, demokratické veřejnosti Západního Berlína rozhodně odmítá tyto opatření se vojenských přehlídek západních mocností u hranic s NDR, které slouží jedině k vyvolávání veřejné psychózy a nemají nic společného se skutečnými zájmy obyvatel Západního Berlína.

● V souvislosti se zvýšeným výkupem mléka s v Polsku dnem 1. června letošního roku pozastavuje přídelový prodej másla, sádla a dalších tuků. Bez přísůh budou moci pořídit občané opět ku povolat rovněž kachny, husy a další tzv. velké drůbež.

Teilkasko ohne Selbstbeteiligung wird ein teures „Vergnügen“

Aufschlag um 33 Prozent angekündigt / Entlastung bei der Reformvariante geringer als erhofft / Autohaftpflicht bleibt stabil

Frankfurt A. M. Die voraussichtlich am 1. Januar des nächsten Jahres in Kraft tretende Reform der Teilkaskoversicherung wird in ihrer neuen Variante mit Selbstbeteiligung eine wesentlich geringere Entlastung für den Autofahrer bringen als bislang für die Assuranz signalisiert worden war. Hatten prominente Versicherungsmanager noch vor wenigen Wochen eine Verbilligung gegenüber dem heute gültigen Beitrag um 15 Prozent oder gar noch mehr in Aussicht gestellt, so zerstört nun der HUK-Verband die daran geknüpften Hoffnungen.

Nach seiner Darstellung müßten wegen des „unbefriedigenden“ Schadenaufbaus im vergangenen Jahr die Beiträge generell erst einmal kräftig erhöht werden, in der Spitze um nicht weniger als 13 Prozent. Wenn das Bundesaufsichtsamt für das Versicherungswesen diesem Verlangen zustimmt, woran kaum ein Zweifel besteht, dann bedeutet das, daß die neue Teilkaskoversiche-

rung mit einer Selbstbeteiligung von 300 Mark nicht einmal mehr um zehn Prozent billiger wird als die alte ohne Selbstbehalt.

Dazu drei kleine Beispiele: Für einen Golf mit 70 PS, der heute in der Typklasse 17 eingeordnet ist, müssen künftig im Schnitt 68 Mark Jahresbeitrag bezahlt werden gegenüber zur Zeit rund 75 Mark. Ein BMW 318 (90 PS und Typklasse 20) geht auf 81 bis 83 Mark zurück und ein Golf GTI (Typklasse 35) auf wohl knapp 250 Mark. Doch diese Rechnungen können nicht verbindlich sein, weil die Autoversicherer gleichzeitig zum 1. Januar eine neue Typklasseneinteilung vornehmen, wobei als wichtigstes „Schadensmerkmal“ die Diebstahlsicherheit durchschlägt. Bei einer Einstufung in eine neue Typklasse wird es dem Autofahrer also praktisch unmöglich, zu berechnen, wie hoch die Entlastung bei der Teilkaskoversicherung mit Selbstbeteiligung tatsächlich ausfällt.

Ganz schlimm trifft es jene Autofahrer, die auch künftig den vollen Teilkaskoschutz haben wollen, die keinen Vertrag mit Selbstbehalt abschließen. Der Aufschlag übertrifft alle bislang gehegten Befürchtungen. Nach Angaben des HUK-Verbandes soll er insgesamt rund ein Drittel ausmachen im Vergleich zum derzeit gültigen Beitrag. Unter der Voraussetzung unveränderter Typklassen kostet dann die Teilkaskoversicherung für den oben erwähnten „normalen“ Golf um die 100 Mark, der GTI dürfte auf rund 360 Mark gehen. Für den Autofahrer wird es sich also lohnen, genau die Angebote der verschiedenen Gesellschaften zu vergleichen und gegebenenfalls den Versicherer zu wechseln. Denn bei Beitragserhöhungen über 20 Prozent steht ihm ein außerordentliches Kündigungsrecht zu.

Neben diesen beiden schlechten Nachrichten hat der HUK-Verband freilich auch eine gute parat. Die Beiträge in der Autohaftpflichtversicherung sollen

noch das gesamte nächste Jahr über stabil bleiben. Nach dem letzten Aufschlag um durchschnittlich 4,2 Prozent am 1. Juli 1981 hätte es bei dieser Pflichtversicherung dann keine Erhöhung mehr gegeben. Dies ist um so bemerkenswerter, als die Einnahmen im laufenden und im kommenden Jahr nicht mehr die Höhe von 1982 von 11,8 Milliarden Mark erreichen dürften. Der Grund — durch das „Hineinwachsen“ vieler Autofahrer in höhere Schadenfreiheitsklassen sinkt das Aufkommen, und dieser Effekt wird durch die nur noch geringe Zunahme der Zahl der versicherten Fahrzeuge nicht wettgemacht. Zu der Beitragsruhe tragen sowohl die geringere Unfallhäufigkeit als auch der nicht so stark wie erwartet gestiegene Aufwand pro Schadenfall bei. Im vergangenen Jahr wuchs letzterer nur um knapp vier Prozent auf 3465 Mark.

Brigádnici v Národním divadle

Čtkl: Od 8 letna využívali budovatele Národního divadla v Praze ochotných rukou brigádníků ze všech krajů ČSR. Na zdejších pracovištích se už vysílalo 6720 mužů a žen. Který z pražských nepilných beslo „Národ sobě“. I když v době line formě než před sto lety. Přihlášek dalších brigádníků zatím není třeba. V období od července do září, kdy se nahromadí množství pomocných a dílčových prací, přiloží ruku k dílu ti, kteří se již přihlásili a zatím na ně nepřichází řada.

● Antwerp, jeden z největších světových přístavů, jsou na pokraji finanční katastrofy. Podle prohlášení starosty města B. Coolse počítá město: ráda jen pro letošní rok s deficitem rozpočtu v výši 7,6 miliard franků.

t.j. asi 370 Mld Kč.

Zločin v Jeruzalémě

Tel Aviv: V jednom z ruských pravoslavných klášterů na předměstí Jeruzaléma byly v pátek zavražděny dvě řeholnice, sovětské státní příslušnice. Agentura TASS odsoudila tento zločin jako další projev vandálismu v rámci slonistické kampaně proti nežidovskému náboženskému hnutí a kulturním památkám v Jeruzalémě. Útoky proti pravoslavné církvi jsou součástí politiky izraelských úřadů proti náboženským organizacím na okupovaných územích i v samotném Izraeli. Před několika týdny byly bandou výtržníků znevěny dva francouzské kláštery a nedávno izraelský příslušník na okupovaném západním břehu Jordánu zavraždil řeckého mnicha. S odsouzením světové veřejnosti se setkalo také podpálení muslimské mešity Al-Aksa.

FUNKCIONÁŘ untonistické strany CDU v Bonnu P. Spary chtěl před časem zezmínit stranu zelených, jejíž poslanci začali mezi parlamentem a spojenci úřadovými jezdit na kole. „Odcizil“ proto kolo, o němž se domníval, že je to úřední „zeleň“. Kolo To však patřilo jednomu ze zedníků, kteří v parlamentě pracovali. Spary pak poslal poslancům zelených na usmíšenou bednu plnou, ti ji však odmítli s tím, že jsou „nepodplatitelní“.

HORÁČKA NA KOLE JEZDITI, VIDĚTI VIDĚTI, ZNAMENÁ LEJNO ŽPATNĚ VYHĚŠOVATI.

Mit dem Zug von Bangkok nach Singapur

In Bangkok hat die tägliche „rush hour“ 24 Stunden, ein endloser Strom von Fahrzeugen, der über die Rama IV. stadteinwärts kriecht und an jeder Straßenkreuzung gierig Blech und Menschenmassen aufsaugt. König Mongkut, der als Rama IV. Thailands modernes Zeitalter einleitete, blickt mit gespaltenen Gefühlen von seinem steinernen Standbild in die bläulichen Abgaswolken hinein, gegen die die schüchternen Strahlen der untergehenden Sonne machtlos sind. Im Patpong-Distrikt – Bangkoks Amüsierviertel – gehen die grellen Neonlichter an und bedecken gnädig den Dreck der fünfverschmutzigsten Stadt der Welt. Abertausend Schwalben, Sommergäste aus Sibirien, lassen sich zur Nachtruhe auf den Stromleitungen nieder. In den Nischen des Wat Phra Keo, dem Königspalast, verkriechen sich die wilden Tauben. Touristenkameras blitzen in die andächtigen Gesichter gläubiger Buddhisten, die dem Herrn des Bodens, Chao Thi, am Geisterhaus vor dem Hotel Erawan Jasmin-Girlanden weihen.

In wenigen Stunden verläßt der Bangkok-Butterworth-Express Hua Lampong, den Bahnhof von Bangkok. Internationale Hippies lagern auf den Bänken, den Blick im Drogenrausch in die Unendlichkeit gerichtet. Arbeitslose haben den Bahnhof in eine Notunterkunft verwandelt, bis sie in der Fünfeinhalb-Millionen-Stadt einen Gelegenheitsjob finden können. Private Arbeitsvermittler schließen die Eisengitter vor ihren Büros, in denen sie tagsüber Thailands billigste Arbeitskraft verhökern: Kindersklaven aus dem armen Norden des Landes, die sie von den Eltern für 150 US-Dollar für die Dauer eines Jahres erstanden haben und die sie an Hinterhoffabriken und an Bordelle abgeben.

Der Zug rollt durch Bangkoks Vororte, über zahllose Kongs. Als Bangkok noch Krung Thep Maha Nakhorn Amorn Ratanakosindhu hieß, die Stadt der Engel, haben die Kongs, die Wasserkanaäle, ihr den Ruf eines Venedig des Ostens verliehen. Heute sind die Kongs stinkende Abwasserpfuhle, Brutstätten für Cholera, Malaria und Typhus. Heute nacht erstrahlen sie unter dem Geflacker von abertausend Kerzen, die auf kleinen Booten aus Bananenblättern mit Jasminsegeln dem Chao-Phraya-Fluß entgegenziehen. Thailands Buddhisten feiern das Loy Krathong, das Lichterfest.

Der Expresß frißt sich durch Reisfelder und mannshohes Wispergras. Durch die Ventilatorschlitze dringt eine staubbeladene Hitze ins Abteil hinein. Kreischende Zugbremsen schrecken mich aus einem Erschöpfungsschlaf. Der Bahnhof des Provinzstädtchens Lungsuan am Golf von Siam ist um diese Zeit verlassen. Verstaubt träumt er von einer verpaßten Chance, als der Erbauer des Suez-Kanals, Ferdinand Lesseps, zu seinen Füßen einen Kanal plante, der die Halbinsel zwischen dem Isthmus von Kra und Lungsuan durchschneiden sollte. Wäre dieses Projekt nicht am Geld gescheitert, wäre mein Reiseziel, nämlich Singapur, heute nicht der drittgrößte Überseehafen der Welt, sondern nach wie vor die verschlafene Fischerinsel Tumasik.

Passagiere ausgeraubt

Seit einer Stunde kriecht der Expresß durch trockenes Hügelland – ein Wun-

wir teilen, aber es ist alles, was da ist. Woanders sind dieselben wie du und wir, es gibt nur uns, wenigstens im Sinne Rousseaus sind wir Gleiche. Wir sind es und sollten es deswegen auch sein wollen. Wie sollen wir sonst reden? Gespräche kann man sich anständigerweise nur vorstellen unter Gleichen.

nen zeichnenden Mitstreltern. Verdrießlich wird es mit seiner Kunst nur dort, wo er vergleichsweise „ernsthaft“ schreibt. Das Beispiel jedoch, das ich meine, ist veröffentlicht im Märzheft von *TITANIC*. Dort hat Gernhardt unter dem Titel „Lerne schimpfen mit Herbert Wehner“ aus Foto, Protokollzitat und Kurzkomentar einen „Kursus für junge Abgeordnete“ zusammengestellt, geschrieben, möchte ich sagen, um diesem Wort „schreiben“ die ihm gebührende Breite zuzuerkennen. Das ist nicht bloß Satire, wenngleich Satire schon viel wäre, mehr jedenfalls als eine bestimmte zur Zeit beliebte Erbauungslektüre, das ist nicht Collage in einem falsch stilisierten Sinn, aber es benutzt Satire und Collage als Instrumente, um etwas herzustellen, zu „produzieren“, was Literatur heißen muß.

Mit Recht nennt Gernhardt auch seine Zeichenseiten in *TITANIC*: „Gernhardts Erzählungen“. Es sind, wie die Comics von Moebius, Geschichten. Wenn es aber Geschichten sind, so heißt das, daß Literatur nicht auf das eine Medium der gedruckten Sprache begrenzt bleibt. Die ästhetischen Argumente, die einer solchen Literatur nachkommen wollen, müßten also mit Mischverfahren rechnen. Mischverfahren überdies, die sich vorerst nur schwer in normative Regeln fassen lassen. Denn jeder neue Einfall, jeder Richtungswechsel des produzierenden Autors schafft die ihm zugehörige Norm neu. Die Vergleichsmomente, die möglich sind, zeichnen sich erst allmählich und undeutlich ab. Eine veränderte und aus widerstrebenden Elementen zusammengesetzte Grammatik und Syntax müßte erst erfunden werden, erfindet sich im Grunde mit jedem neuen Versuch neu. Ihr Schauplatz könnte wie eh und je das Buch sein, mehr jedoch und in einer Form, die das Vorhandene weit übertreffen würde, die Zeitschrift. Diese Zeitschrift sollte entwickelt werden.

ren statt dessen eine Allianz mit Indien, die die Chinesen in die tiefe Mongolei treiben würde.

Mir gegenüber sitzt ein distinguiert wirkender Asiate, den ich nicht so leicht ethnisch einschätzen kann. Vor ihm liegt der historische Roman von Chapman, „The Jungle is Neutral“ (Der Dschungel ist neutral). Ich überlasse mein Tow-fu, die Soja-Einlage in meiner Suppe, einem gierigen Fliegen-schwarm und wende mich meinem Tischgespräch zu.

„Es ist heiß hier.“

„Oh, yes, Zug kaputt. Lange warten.“

Diese wenigen Worte entlarven meinen Nachbarn als Japaner. Er heißt Mr. Toshiba und deutet auf Chapmans Buch: „Wissen Sie, ich war hier schon einmal. 1943, während des Zweiten Weltkriegs. Damals bin ich hier mit dem Fahrrad entlanggefahren. Wissen Sie, wir Japaner haben Malaysia und Singapur mit Fahrrädern erobert. Haben Sie das Buch gelesen? Sehr gut, sehr wahr.“

„Ja“, sage ich. Ob er schon an der Stelle angekommen sei, wo der ceylonische Ingenieur Thomas Alves eine japanische Patrouille an den Schleusen seiner Wasser-Pipeline ertränkt. Thomas Alves sei der Großvater meiner Frau gewesen.

„Ah, Ihre Frau ist Asiatin. Tapferer Mann, dieser Mr. Thomas.“

Ich will wissen, ob es wahr sei, daß die Japaner so grausam gegenüber der malaysischen Bevölkerung gewesen seien. „Yes, yes! You see, Ihr Deutschen habt die Juden umgebracht, wir Japaner die Chinesen in Malaysia. Dumm, nicht wahr, sehr dumm!“ Mr. Toshiba scheint erleichtert, daß er nicht alleine mit einem Genozid auf seinem Gewissen im Bangkok-Butterworth-Express sitzt

Padang Besar – Grenzkontrolle. Aus einem Vierfarbendruck überwacht seine Majestät, König Bhumibol Adulyadej Rama IX. den thailändischen Amtsschimmel, der uns aus dem Land der Freien hinausträgt. Einige Meter weiter begrüßt uns aus einem anderen Vierfarbendruck der malaysische König, der Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong Tuanku Haji Ahmad Shah Al-Musta-in Billah ibni A-Marhum Sultan Abu Bakar Ri'ayatuddin Al-Muadzam Shah.

Die thailändisch-malaysische Grenze ist scharf bewacht. Soldaten beider Staaten haben die Umgebung abgeriegelt. Vor wenigen Tagen hatte ein Kommando der illegalen Kommunistischen Partei Malaysias den Posten zu überrennen versucht. In den Grenzdschungeln von Betong haben sich rund 2500 kommunistische Guerillas verschanzt, die 25 Jahre nach der Unabhängigkeitsklärung von Malaysia immer noch darauf hoffen, einen kommunistischen Staat errichten zu können. Malaysias Kommunisten sind ein Überrest der britischen Kolonialzeit. Als sich in den 30er Jahren der malaysische Nationalismus zu formieren begann, initiierte China die Gründung der Partei, die sich ausschließlich aus chinesischen Einwanderern rekrutierte, die die Briten als Kulis importierten. Während des Zweiten Weltkriegs organisierten britische Offiziere wie der Autor von „The Jungle is Neutral“, Oberst Chapman, mit den Kommunisten eine Dschungelarmee gegen die japanische Besatzung.

Im Jahre 1948, als die Briten ihr Versprechen, die Kommunisten an einer Regierung im unabhängigen Malaysia zu beteiligen, nicht einlösten, gingen die Kommunisten in den Untergrund. Zwölf Jahre lang stürzten sie Malaysia mit Attentaten und Straßenkämpfen in einen Ausnahmezustand. Heute werden sie von den thailändischen Verbänden unter Kontrolle gehalten. Meinte der malaysische Außenminister, Tan Sri Ghazali Shafie, vor einiger Zeit: „Das Töten können wir uns für später aufheben.“

Als der chinesische Premier, Zhao Ziyang, im Sommer 1981 Malaysia besuchte, um eine gemeinsame Phalanx mit den südostasiatischen Staaten gegen Vietnam zu propagieren, erklärte der malaysische Premier, Dato Seri Dr. Mahathir Mohammed: „Die Außenpolitik Chinas bleibt solange unglaublich, wie Peking jene kommunistischen Untergrundparteien in dieser Region unterstützt, die nichts anders im Sinn haben, als jene Regierungen zu stürzen, denen China heute die freundschaftliche Hand entgegenstreckt.“ Pekings Argument ist fadenscheinig. Zhao warnte davor, daß sich Moskaus Kommunisten in die Lücke drängen würden, sobald sich Peking von den südostasiatischen Kommunisten zurückziehe.

„Führen Sie Waffen mit? Pornografie, Drogen, Alkohol?“ Die Zollabfertigung ist penibel. Malaysia ist ein islamisches Land. Anzügliche Schriften, attraktive Schmuggelgüter aus dem liberalen Thailand, werden konfisziert. Vor allem aber sucht der malaysische Zoll nach Drogen, die via Thailand – das Anrainer

des notorischen Opium-Anbaugebiets im Goldenen Dreieck ist - nach Malaysia und weiter in den Westen geschmuggelt werden. In Malaysia ist der Drogenmißbrauch zum Staatsfeind Nummer eins erklärt worden. Was Wunder bei rund 400 000 offiziell gemeldeten Süchtigen in einer Bevölkerung von 14 Millionen, wobei die Dunkelziffer noch nicht berücksichtigt ist. Die Gesetze sind hart. Wer mehr als fünf Gramm Opium oder Heroin mit sich führt, muß mit dem Galgen rechnen. Und diese Strafen gelten auch für Ausländer.

Der Bangkok-Butterworth-Express verläßt bald hinter der Grenze den Dschungel und rollt in die Reiskammer Malaysias, das Sultanat Kedah. Die moderne Technik hat dem Reisbauern die Handarbeit noch nicht abnehmen können. Lediglich der mächtige Wasserbüffel kann dem Menschen die Arbeit erleichtern. Die traditionellen Holzhäuser der Malaien stehen auf Stelzen, um die Bewohner vor Monsunfluten zu bewahren. Die hölzernen Veranden und hochgezogenen Giebel sind mit Blumenschnitzereien verziert. Immer mehr weicht jedoch das Reisstrohdach, das die Häuser früher luftdurchlässig hielt, dem heißen Wellblechdach. Die moderne Wissenschaft hat den Reisbauern mit ertragreicheren Reissorten geholfen, deren Rispen aber die hohen Halme niederbiegen würden. Also wurden kürzere und stämmigere Halme gezüchtet, aus denen sich keine Strohdächer mehr flechten lassen, die den starken Regenfällen der Tropen standhalten können.

Hinter Alor Setar, der königlichen Hauptstadt des Sultanats Kedah, folgt die Eisenbahn einer alten Handelsstraße, auf der vor vielen hundert Jahren Elefanten-Karawanen Gold, Glas, Gewürze und feine Gewebe zwischen Thailand und der südostasiatischen Hafenstadt Malakka austauschten. Sie schneidet durch das Sultanat Perak, das von der menschlichen Gier in eine Mondlandschaft verwandelt wurde. Unter der dünnen Humusschicht des Jahrmillionen alten Urwalds liegen die größten Zinnvorkommen der Welt.

Die Großzügigkeit der Natur, die Malaysia mit einem so wertvollen Rohstoff beschenkt, erwies sich jedoch auch als ein geteilter Segen. Um den Reichtum Peraks bergen zu können, heuerten die britischen Kolonialherren chinesische Kulis an. Die massiven Einwanderungswellen des 19. und 20. Jahrhunderts haben die ethnische Homogenität Malaysias zerstört. Die Chinesen wurden von den Briten in allen Bereichen des Handels und der Wirtschaft gefördert, während die Malaien, die eingeborene Rasse, bewußt in ihrer ländlichen Idylle belassen wurde. Heute, 25 Jahre nach Erlangung der nationalen Unabhängigkeit, beherrschen die Chinesen rund 35 Prozent des nationalen Wohlstands, während die Bumiputras, die Söhne des Bodens, nur etwas mehr als zehn Prozent ihr eigen nennen.

Dieses gesellschaftliche Ungleichgewicht entlud sich im Mai 1969 in schweren Rassenkrawallen. Seither steuert die malaysische Regierung, in der die Malaien die Mehrheit haben, eine Politik des wirtschaftlichen Ausgleichs. Die Umverteilung des Reichtums geschieht auf der Grundlage von Privilegien, die den Malaien in Bildung, Wirtschaft und Beschäftigungsmarkt eingeräumt wurden.

Mr. Goh Pok Seng, der in Butterworth zugestiegen ist - wir sind inzwischen in den „Golden Arrow“ nach Kuala Lumpur übergewechselt - hält diese Politik für ungerecht. „You see, wir Chinesen sind Bürger zweiter Klasse. Unsere Kinder sind in der Bildung benachteiligt.

Nur ein Viertel aller Universitätsplätze wird an die Chinesen vergeben, obwohl wir 45 Prozent der Bevölkerung stellen. Ich denke, die Chance muß dem Besten gegeben werden. Dabei darf die Rasse keine Rolle spielen.“

Goh ist Geschäftsmann. Womit verdient er sein Geld? „Ich kaufe Leuchtstoffröhren in Thailand auf und vertreibe sie in Malaysia und Indonesien. Sehen Sie, seit einiger Zeit muß ich einen malaisischen Partner in meinen Betrieb nehmen, wenn ich eine bestimmte Größe überschreite. So habe ich einfach meinen Betrieb kleiner gemacht. Transfer von Know-how, so nennen sie diese Strategie.“

Der malaysische Oppositionsführer, der Chinese Lim Kit Siang, warnt vor einem intellektuellen Ausbluten des Landes, indem immer mehr Chinesen, vor allem Akademiker, auswandern. Doch der Minister für nationale und ländliche Entwicklung, der Malaie Samsul Junid, sieht es anders: „Der Ausgleich unter den Rassen muß durchgesetzt werden. Er ist eine gefährliche Zeitbombe, wenn die Malaien in ihrem eigenen Land, für das sie sich das kapitalistische System gewählt haben - nicht ohne Zutun des Westens - über keinerlei Kapital verfügen. Indem wir diesen Konfliktstoff beseitigen, den wir von den Kolonialherren geerbt haben, schaffen wir die Voraussetzung für eine echte Integration aller Rassen.“

Malaysias dritte ethnische Komponente, die Inder, sind die echten Stiefkinder der Nation. Sie bewohnen die elenden Bretterhütten entlang der Eisenbahnlinie und hausen in den Gummi- und Ölpalmlantagen. Sie waren von den Briten zum Bau der Eisenbahn angeheuert worden und als Gummizapfer für die Plantagen, die die Engländer gegen Ende des vergangenen Jahrhunderts anlegten. Sie sind weitgehend in diesen angestammten Tätigkeiten verblieben, als Lohnabhängige und ohne politische oder wirtschaftliche Macht. Warum dies so ist, erklärt mir Mr. Sundram Robert, den ich im Speisewagen des „Golden Arrow“ treffe.

„Der Malaysian Indian Congress, die politische Partei der Inder, ist zwar ein Partner gemeinsam mit den Malaien und der großen Chinesenpartei in der Barisan Nasional, der Nationalen Front, doch jene Inder, die ihre ethnische Gruppe dort vertreten sollen, denken nur an ihre eigenen Profite. Es ist immer ein großes Problem unter den Indern gewesen, daß die über keinen Gemeinschaftsgeist verfügen. So wie die Chinesen etwa, die sich gegenseitig helfen. Wenn ein Inder die Leiter hochklettert, versuchen die anderen, ihn herunterzuziehen. So werden die Inder in Malaysia eben immer ärmer sein als die anderen Rassen.“ Gegen neun Uhr abends fährt der „Golden Arrow“ in den Bahnhof von Kuala Lumpur ein. Schon von weitem sieht man die silbernen Türme des Bahnhofs, die dem maurischen Stil nachempfunden sind. Die erste Bahnlinie wurde hier um 1886 begonnen. Kuala Lumpur war seinerzeit noch eine Bretterhüttenstadt, die ihrem Namen - nämlich schlammige Flußmündung - alle Ehre machte. Mit dem Zinngeschäft setzte die Urbanisierung ein. Der britische Gouverneur ließ sich in der Stadt nieder und übernahm die Zügel der Stadtverwaltung von dem chinesischen Abenteurer Yap Ah Loy, der die zahllosen Geheimbünde, Gilden und chinesischen Clan-Gemeinschaften kontrollierte. In Chinatown haben die Chinesen diesem „Kapitan China“ inzwischen einen Tempel geweiht. Eine beachtliche Würdigung für jemanden, der für die Köpfe seiner Feinde in Gold zahlte.

Kuala Lumpur hat von der Bretterstadt zur Metropole Malaysias einen beachtlichen Weg zurückgelegt. Heute schießen in der Innenstadt, unweit jener schlammigen Flußmündung, an der die ersten Siedler anlegten, gewaltige Betontürme wie Pilze nach einem Regen aus dem Boden. Malaysia hat dem Zinn zwei weitere weltmarktbeherrschende Rohstoffe hinzugefügt. Naturkautschuk und Palmöl.

Das Geschäftszentrum wird von den Chinesen beherrscht, die mit den übrigen Hua-chiao - wie sich die Übersee-Chinesen nennen - ein eng verflochtenes Wirtschaftsimperium in Südostasien kontrollieren. Obwohl sie in der Region nur fünf Prozent der Bevölkerung stellen, halten sie die Zügel der Banken, der Industrie und des Handels in den Händen. Die Malaien haben die Peripherie von Kuala Lumpur besiedelt. Ehemals landwirtschaftliche Bezirke, die von der expandierenden Stadt eingemeindet wurden.

Die Regierung von Malaysia, der Verfassung nach eine konstitutionelle Monarchie, deren König im Turnus von fünf Jahren unter den neun Sultanshäusern gewählt wird, hält den ethnischen Chauvinismus mit strenger Hand unter Kontrolle. Die demokratischen Grundrechte sind durch eine ganze Reihe von Ausnahmegeetzen aufgeweicht, die eine neue Explosion der Rassengegensätze verhindern sollen. Andere Notstandsgesetze richten sich gegen die kommunistische Unterwanderung. Auch die Gewerkschaften liegen an der Kandare der Regierung, die sich den wirtschaftlichen Aufbau der jungen Nation nicht durch Arbeitsunfrieden trüben lassen will. Ausländische Investoren können sich in den Freihandelszonen mit Steuerprivilegien und ohne Betriebsräte nach Lust und Laune tummeln.

Der Mail Train verläßt Kuala Lumpur am frühen Morgen und windet sich auf seiner Schmalspur durch endlose Plantagen südwärts. Neun Stunden später überquert er die Wasserstraße von Johore auf einem etwa fünf Kilometer langen Damm, schlängelt sich weitere 15 Minuten durch das spärliche Hinterland der Inselrepublik Singapur, bevor aus Bananenstauden und Kokospalmen die Beton- und Glas-Silhouette des Stadtstaates auftaucht.

Futuristische Welt

Nach der endlosen ländlichen Idylle zwischen Bangkok und Malaysia fühlt man sich in eine futuristische Welt versetzt. Das schwere Tor der Bahnstation öffnet sich in die tobenden Straßenschluchten einer Welthandelsmetropole, in der 2,5 Millionen Chinesen unermüdlich an der Steigerung des Brutto-sozialproduktes arbeiten. „Nein, Sie werden diese Stadt nicht mögen“, warnt mich ein mitreisender Malaie. „Das sind alles Krämerseelen ohne Gefühl. Die ziehen Ihnen die Haut ab und das Geld aus der Tasche.“

Singapur, nach Japan die reichste Nation Asiens, hat sich zum Materialismus bekannt. Lee Kuan Yew, der Premierminister Singapurs seit 20 Jahren, mißt seine Mitbürger an ihrer Produktivität. „Wir haben die zurückliegenden 20 Jahre sinnvoll genutzt. Wir sind auf die Zukunft vorbereitet. Wir haben unsere wirtschaftliche und gesellschaftliche Infrastruktur geordnet. Nun sind wir bereit, nach Höherem zu streben. Nach mehr Bildung, nach besseren Fertigkeiten und nach größerer Produktivität.“

Und ergänzend dazu meinte der Präsident der Republik, Devan Nair, als er noch der allgewaltige Gewerkschaftsboß war: „Unser einziger Rohstoff ist der Mensch. Dieses Menschenpotential muß maximiert werden, als Fertigkeit, als professionelles Können und vor allem als Leistung.“ Wo bleibt da der Mensch als Persönlichkeit? Professor Wong, ein Historiker an der nationalen Universität von Singapur, ist zuversichtlich, daß sich aus dem Singapur von heute ein guter Menschentyp für die Zukunft schnitzen lassen wird.

„Zunächst einmal erwarte ich von einem guten Singapur, daß er ein guter Bürger ist. Gefühlsmäßig und intellektuell muß er sich mit der Nation identifizieren. Er muß die Insel als Heim betrachten und nicht nur als einen Ort, an dem man Geld machen kann. Noch haben wir keine echte Identität. Doch die folgende Generation wird die Verbindung zwischen ihrer östlichen Tradition und ihrem westlichen Erbe herstellen. Ethik, Moral und philosophische Werte müssen hier aus der Retorte kommen. Wir sind nun einmal Nachfahren von Kulis und Bauern. Wir haben keine aristokratische Vergangenheit, auf die wir solche Werte intellektuell begründen können. Wir sind entwurzelt, Chinesen nach der Statistik, aber innerlich entfremdet.“

Bis der Singapur von morgen Wirklichkeit ist, darf sich die heutige Krämerseelen-Generation mit dem stellvertretenden Premier Goh Keng Swee trösten: „Schließlich ist es kein Verbrechen, Geld machen zu wollen.“

einer neuen Spionage-Armee der „DDR“. Idee und Ausführung stammen von Markus „Mitscha“ Wolf, seit 1958 Leiter der „Hauptabteilung Aufklärung beim Staatssicherheitsdienst“ (Stasi) der „DDR“ und Stellvertreter des „Ministers für Staatssicherheit“, Erich Mielke.

Die Mitglieder dieser Geheimdiensttruppe werden von ausgesuchter Schönheit sein: Kaffeebraune Kubanerinnen, mandeläugige Eurasierinnen und langbeinige blonde Sächsinen, denen der heimische Akzent in Sprachlabors ausgetrieben wurde.

Ihr Auftrag: Mit Charme und Sex hohe Beamte, Diplomaten, Offiziere, Parlamentarier, Wissenschaftler und Wirtschaftsboss ins Bett zu locken und auszuhorchen.

„Diese Aktion“, so ein hoher Geheimdienstmann zu BILD am SONNTAG, „löst die inzwischen aufgelegte ‚Aktion Romeo‘ ab.“

Bei diesen Geheimdienstunternehmen war der „Stasi“ den umge-

kehrten Weg gegangen: Gutsaussehende östliche Spezialagenten (Romeos) hatten sich an alleinstehende Bonner und Brüsseler Sekretärinnen herangemacht, die zu geheimen Akten und Informationen der Bundesregierung und der NATO Zugang hatten.

Durch einen bisher beispiellosen Gegenschlag des Bundesamtes für Verfassungsschutz flog der Ring aber vor drei Jahren auf. Grund für den neuen Versuch, an Bonns Geheimnisse heranzukommen.

Die Sex-Agentinnen der jetzt anlaufenden „Aktion Cleopatra“ werden nach westlichen Geheimdienst-Erkenntnissen so gründlich ausgebildet wie einst die Polit-Lebedamen im legendären Berliner „Salon Kitty“ zur NS-Zeit. Dort verkehrten einst ahnungslose Botschafter und Generäle, NS-Bonzen und Staatsschauspieler. Ihr Liebesgeflüster wurde über in den Seidentapeten versteckte Mikrofone abgehört und im Keller des Nobel-Bordells aufgezeichnet.

Honeckers Bett-Brigade soll dagegen im mobilen Einsatz arbeiten.

Beispiel für eine erste Kontaktaufnahme mit dem Spionage-Objekt: Die Bonner Residentur (Niederlassung) des Stasi stellt fest, daß die Frau des Diplomaten X mit den Kindern auf Heimaturlaub gefahren ist. Dies wird zusammen mit der Information, daß der Diplomat jetzt abends bevorzugt im Restaurant Y zu Abend ißt, der zuständigen „Cleopatra“ gemeldet.

Die Agentin geht nun jeden Abend ebenfalls dort essen. Schon am zweiten Abend hat sie Erfolg: Sie bekommt den Nachbartisch des Diplomaten. Beim Gang zur Toilette stößt sie scheinbar aus Ungeschicklichkeit mit ihrer Handtasche das Weinglas des Diplomaten um, der Wein läuft auf seine Hose.

Spionage-Kontakt per Stoßstange

Nun kommt es auf die Improvisationsgabe der Agentin an. Blitzschnell muß sie an der Reaktion des „Opfers“ ablesen können, wie sie weiter vorgehen soll. Reagiert der Diplomat ungehalten, murmelt

sie ein paar entschuldigende Worte und legt ihm ihre Visitenkarte auf den Tisch: „Schicken Sie mir die Rechnung für die Reinigung.“

Macht er dagegen nicht viel Aufhebens, wird sie ihn zu einem neuen Glas Wein einladen – in allen Ehren selbstverständlich.

In beiden Fällen darf sie mit weiteren Kontakten rechnen. Denn: Sie sieht wirklich umwerfend aus. Und: Der Herr ist Strohwitwer...

Weitere Möglichkeiten der Kontaktaufnahme: Kinos, Opern-Foyers, Rennplätze, sogar gestellte leichte Autounfälle – etwa durch sanftes Auffahren an einer Ampel.

Bis die sozialistischen Schönen der Nacht reif für solche Einsätze sind, werden sie in monatelangen Vorbereitungskursen für das Leben im Westen gedreht.

Sie sehen regelmäßige West-Fernsehen und lesen die wichtigsten West-Zeitungen, um bei möglichst vielen Themen mitreden zu können. Die letzte Folge des „Denver-Clan“ muß ihnen ebenso geläufig sein wie der derzeitige Aufenthaltsort von Hildegard Knef, der Name Franz Beckenbauer muß ihnen so vertraut sein wie der von Petra Kelly.

Für den heikelsten Teil ihrer Tätigkeit werden Honeckers Hostessen per Video vorbereitet: Durch regelmäßige Vorführung harter skandinavischer Pornos...

Horchposten im Bett

Noch der geplatzten Spionage-Aktion „Romeo“ sickert jetzt eine neue Spionage-Armee der „DDR“ in die Bundesrepublik ein: Die gefährlichen Miezén der „Aktion Cleopatra“. BamS enthüllt ihre Tricks und Aufträge

Von REINHOLD STIMPERT

Irgendwann im Sommer werden im Abstand von zwei bis drei Wochen etwa 20 äußerst gutsaussehende schlanke junge Damen vom Ostberliner Flughafen Schoenefeld Richtung Kanada starten. Die jungen Frauen werden mit perfekt gefälschten Ausweisen der Bundesrepublik Deutschland, anderer westeuropäischer Länder und Dolmetscher-Examen der Universität Cambridge ausgestattet sein.

In Kanada werden sie sich einen Büro-Job suchen, später in die USA gehen und nach einigen Monaten in einer westdeutschen Großstadt landen, wo sie versuchen werden, als Sekretärin oder Dolmetscherin unterzukommen.

Die 20 Damen sind die Vorhut x)

Sein Erbauer, der exzentrische US-Milliardär und Flugzeugpionier Howard Hughes, nannte es schlicht und untertreibend "Hughes Flying Boat" (Hughes Flugboot). Der Volksmund erfindet für das große Wasserflugzeug der Welt den Spitznamen "Spruce Goose" — Sperrholz-Gans. Eigentlich hätte die "Gans" im Zweiten Weltkrieg als Truppentransporter dienen sollen, doch dafür wurde sie zu spät fertig. So blieb das 66,75 Meter lange und über die Flügel 97,5 Meter breite, 182 Tonnen wiegende Riesending ein "weißer Elefant" der Luftfahrt.

Howard Hughes ließ es sich nicht nehmen, die Maschine bei ihrem ersten und noch immer einzigen Flug eigenhändig zu steuern: Am 3. November 1947 wurden die acht Motoren an- und vom Ankerplatz in der kalifornischen Hafenstadt Long Beach erhob sich die "Gans" für einen Hüpf von knapp zwei Kilometer Länge und weniger als zehn Meter Höhe aus

dem Wasser. Für Hughes war damit der Beweis der Flugfähigkeit erbracht. Er verlor das Interesse an dem Flugzeug und versteckte es ein paar Jahre darauf in einem eigens erbauten Hangar.

Dort blieb die "Spruce Goose" nur für einige Mechaniker zugänglich, jahrzehntelang. Einmal im Monat mußten auf Geheiß des verschrobene Erbauers die Triebwerke probelaufen. Innerhalb von 90 Tagen, so lautete Hughes Wunsch, habe das Flugboot jederzeit betriebsbereit zu sein. Nach seinem mysteriösen Tod im April 1976 blieben weitere Tests aus. Die Klimaanlage im Hangar wurde ausgeschaltet. Die "Gans", in deren Bauch 50 Soldaten und ein Sherman-Panzer Platz gefunden hätten, rottete vor sich hin.

Das größte Wasserflugzeug hob nur einmal ab

Jetzt ein Museumsstück: Die riesige "Sperrholz-Gans". (Bild: dpa-Archiv)

Einen Erbstreit um die "Sperrholz-Gans" gewann der Aero-Club von Südkalifornien mit der Begründung, er wolle sie öffentlich ausstellen. Das Flugzeug wurde im vergangenen Jahr aus dem Hangar geholt und neben dem in Long Beach liegenden alten Ozean-Liner "Queen Mary" unter einer Aluminium-Kuppel abgestellt. Nun können Besucher die Passagier- und Frachträume sowie die Pilotenkabine besichtigen, einen Blick auf die in der acht Stockwerke hohen Schwanzflosse angebrachte Wendeltreppe und durch die Tragflächen werfen, wo hinter jedem Motor ein Mechaniker sitzen sollte. Um die gewaltigen Dimensionen der "Spruce Goose", die fast ausschließlich aus Birkenholz gefertigt ist, zu verdeutlichen, wird betont, daß unter jeder Tragfläche ein moderner Großraum-Jet vom Typ DC-10 Platz fände. Die Aussteller, die für ihr einzigartiges Museumsstück die Werbetrümmer rühren, rechnen mit einem gewaltigen Publikumsandrang. (dpa)

Kohlenmeiler im Hessenpark angezündet

Der erste von zwei Kohlenmeilern im Hessenpark bei Neu-Anspach (Hochtaunuskreis) wurde in diesen Tagen angezündet. In etwa zwei Wochen, so hofft Köhler Ewald Börner, kann die Holzkohle abgetragen werden. Rund vier Tage benötigte Börner für die Vorbereitung des Meilers. Zwölf Raummeter Weich- (Erle und Birke) und Hartholz (Buche und Eiche) wurden kegelförmig aufgeschichtet und mit Laub, Tannen- und Fichtenreisig, Kohlepartikeln und Erde bedeckt. Wenn die Verkohlung gut gelingt, hofft Börner

etwa 70 Kilogramm Holzkohle pro Raummeter gewinnen zu können. Der zweite Kohlenmeiler im Hessenpark soll am 1. Oktober aus Anlaß des Erntedankfestes angezündet werden. Die Holzkohle benötigt der Hessenpark zum größten Teil selbst zum Schmieden im Hammerwerk. Was noch übrigbleibt, wird an die Museumsbesucher verkauft. Im vergangenen Jahr erbrachten die beiden Kohlenmeiler einen Holzkohlen-ertrag von rund einer Tonne.

Aktualita

(Htk): Československá vláda protestovala proti pokládání 34. sudetoněmeckého dne ve Vídni a na dobu tohoto revanšistického srazu odvolala svého velvyslance v Rakousku do Prahy naprosto po právu. Pan-germánský charakter srazu je více než zřejmý. Naproti tomu všude list rakouských komunistů Volkstimme, který se také jako jediný postavuje nad tím, jak je

Revanšistický sraz

možné, aby bývalý předák sudetských Němců a známý revanšista W. Baecher mohl v metropoli neutrálního Rakouska hlásat své neochvělné známé tesařské požadavky. Velkoněmecký charakter letošního revanšistického srazu dokresluje podle Volkstimme i skutečnost, že na jeho sobotní zahájení přijdou do Vídne i zástupci vlády NSR a Bavorska. Letošní sudetoněmecký velkopodnik si podle skromných odhadů vyžádá náklady ve výši přes pět miliónů šilinků a nemůže být financován z "dobrých či míramilových úmyslů", jak to terdi náikari z jeho organizátorů, aby uchlácholili veřejnost hostitelské země. Heslo sudetoněmeckého srazu, "bránit právo — být mozem" má té na první pohled budit dojem nesvádnosti. Jeho pravý význam však vyavětili sami jeho autoři, například mluvčí sudetoněmeckého krajanstva v NSR F. Neubauer, který prohlásil na čtvrteční tiskové konferenci, že jde o "od první zářky na vlastní a samé, jež nám byla aloppena". Ze pak připojil několik frází o mírových prostředcích a popřel revanšistické ná-měry sudetských Němců, to byla přirozeně jen cena zaplacená Rakousku za to, že se tu už potřetí od druhé světové války revanšisté mohou zrocovat. O údajně míramilových úmyslech nesvědčí ani materiály, které se ve Vídni rozdávaly a podle nich se ti, kdo se první přihlásili k Hitlerovi a jeho "třetímu", "dříve či později do své země vrátí".

ZNI TO JAKO ROZURZANÉJ
FLAJINET, ALÉ FAKT JE, ŽE
TAM BLBĚ KECAJÍ.

Drogy v Bílém domě

Washington: Lékařské testy odhalily, že devět členů elitní jednotky americké armády, jež zajišťuje stráž v Bílém domě, užívá omamné drogy. Konzumace omamných leků je, jak známo, v amerických ozbrojených silách běžně rozšířena, ale zjištění, že posílila i tak pečlivě vybrané oddíly, jaké síteři prezidentské sídlo, volební kóduky mírně šokovalo. Plukovník James Walton z posádky v americkém hlavním městě se nyní dušuje, že šlo o zcela mimořádný případ a vy-
hrozuje provinčním příslušníkům kazenskými tresty.
FURT LEPSÍ NEŽ ČUCHAT ČIKULI.

VŠUTKU ORIGINALNI ZPŮSOB vymáhat dluž-ných daní zavlela americká města Chicago a St. Louis: speciální počítací bude vyřadit telefonní čísla dlužníků, z magnetofonového páska přehra-je důraznou výzvu k vyrovnaní dluhu - a dokud daně nebudou zaplacený, bude se využíván opa-
kovat každou půlhodinu dnem i nocí.

● Prezident USA R. Reagan ve čtvrtek oznámil, že ruší rozhodnutí z loňského června o pozastá-
vení dodávky 75 supermoderních bojových letou-
nů F-16 do Izraele.

Goodyear v americkém státě Kansas produkuje největší pneumatiky na světě. Nejsem určitě jenom pro lá-
tající obry, ale hlavně pro kalosy do-
pravy — dumpy. Mají osmkrát plus 400
tun a hmotnost 3500 kilogramů. Vysoké
jsou 365 cm. K výrobě jedné potřebuje
továrna tolik kaučuku, tkanin, ocelo-
vých drátů, sepi a jiných chemických
přídavných přípravků jako pro 300 pneu-
matik naší „škodovky“.

Gnade nach 64 Stunden

AVIGNON, 24. Mai (AFP/FR). Ein Tanz-Marathon-Wettbewerb nach dem Muster des amerikanischen Films „Nur Pferde gibt man den Gnadenschuß“ wurde in der südfranzösischen Stadt Avignon über die Pfingsttage veranstaltet. Der 1970 gedrehte Film von Sidney Pollack spielte 1932, in der Zeit der „Großen Depression“, Armut und Arbeitslosigkeit, und zeigte ein von geldgierigen Managern veranstaltetes Tanzturnier, bei dem miteinander konkurrierende Paare versuchten, für ein paar Dollar mehr am längsten auf den Beinen zu bleiben. In Avignon wurde am Montag ein ähnliches Spektakel nach 84 Stunden Dauer beendet. Auf der Tanzfläche der Diskothek befanden sich noch drei junge Frauen und zwei Männer. 84 Konkurrenten waren vorher ausgeschieden. Die Tänzer durften sich alle zwei Stunden zehn Minuten lang ausruhen und hatten morgens, mittags und abends eine Stunde zum Essen. Einige Teilnehmer nahmen über zehn Kilogramm ab. Die Sieger teilten sich das Preisgeld von umgerechnet 20 000 Mark und verschiedene Geschenke, die Geschäftsleute gespendet hatten. Die Behörden hatten den Tanz für 48 Stunden genehmigt. Nach Ablauf dieser Zeit befanden sich jedoch noch fast alle Teilnehmer im Wettbewerb, so daß beschlossen wurde, bis zum „Finish“ zu tanzen. Erst als die „Finalisten“ deutlich stark geschwächt waren, zogen es die Organisatoren vor, den Wettbewerb abzubrechen.

HELI BYCHOM ZKUSIT
ZROKY MARYAČE.

Strauß' Pilotenehre gerettet

MÜNCHEN, 24. Mai (dpa). Bei der Verteidigung seines guten Rufs als Pilot hat der CSU-Vorsitzende und bayerische Ministerpräsident Franz Josef Strauß nach Angaben der bayerischen Staatskanzlei vom Dienstag einen Erfolg vor Gericht errungen. Die in Düsseldorf erscheinende „Rheinische Post“ habe vor dem Landgericht München I erklärt, sie werde in Zukunft die Behauptung unterlassen: „Manchmal weiß Strauß nicht so exakt, wo er sich gerade befindet. In solchen Situationen kler Ahnungslosigkeit entscheidet er schnell. Ruckzuck geht es runter mit der Maschine, zur Not so tief, bis ein Ortsschild zu sehen ist.“

UŽ JSOM HĚL STRACH, ŽE
BUDE DO BONNU JEZDIT
NA KOLE!

... setzte sich der erste Mann an die Theke: „E Schöbbsche un en Korze!“ Der zweite: „E Schöbbsche un en Korze!“ Der dritte: „E Schöbbsche un en Korze!“ Nun kam der vierte zur Tür herein: „En Konjagg un en Sprudel ohne Geschmack!“ Der erste schüttelte den Kopf und sagte zu seinem Nachbarn: „De Herr Sauer! Des war schon immer en Unruhe-stifter!“

„ISCH AACH, ABDE PILS
UN EN LANGE!“

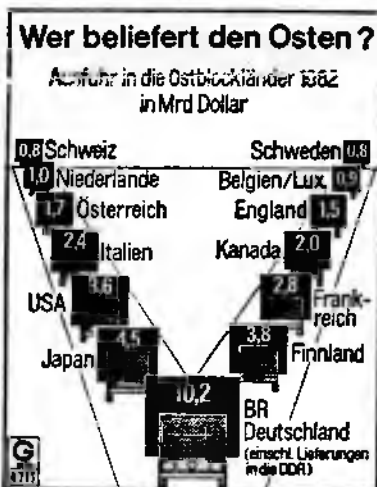
Madame de Sévigné überlegte: „Schrecklich, daß ich dem Marquis de Grignan sovjet Geld geben muß, nur damit er mit meiner Tochter schläft. Andererseits, wenn ich bedenke, daß er dies morgen und übermorgen, Woche für Woche, Jahr um Jahr tut, dann, freilich, ist er auch wiederum nicht überzahlt.“

Aufgespießt

„Arbeitszeitverkürzung ist das falsche Mittel zur Beseitigung von Arbeitslosigkeit. Was wir brauchen, ist Arbeit, die man uns abkauft. Was wir nicht brauchen, ist die Rationierung von Arbeit mit der Folge, daß dann die dadurch teurer gewordene Arbeit Waren produziert, die — weil unverkäuflich — auf Halde statt in den Markt gehen... Was wir brauchen ist Wachstum, das heißt, neue Produkte, die sich verkaufen lassen. Die müssen zunächst erfunden werden. Dann müssen Unternehmer in sie investieren und sie schließlich zu marktgerechten Preisen herstellen. All das ist notwendig, und zwar in dieser Reihenfolge. Am Anfang werden wenige an der Lösung arbeiten können. Erst am Ende wird es Arbeit für viele geben...“

Wolf Aengeneyndt, Vorsitzender des Unternehmensverbandes Ruhr-Niederrhein, im Hauptkapitel „Tabus und Rezepte“ des jetzt erschienenen Jahresberichts 1983; zitiert nach dem Kurznachrichten-Dienst der Bundesvereinigung der Arbeitgeberverbände.

SKORO SPRÁVNĚ!

Trautes Heim

TOKIO, 24. Mai (dpa). Yasuaki Sato, Angestellter einer Autofabrik, lebt seit sieben Monaten zusammen mit seiner Frau, zwei Söhnen und einer Tochter in einem Atombunker. Für 8,6 Millionen Yen (umgerechnet 86 000 Mark) hat sich Sato im nordjapanischen Gebirgsland bei Nihonmatsu eine 90 Quadratmeter große Festung gebaut. Die 15 Zentimeter dicken Betonmauern sollen die Familie im Ernstfall vor Strahlungsschäden bewahren. Im „Wohnzimmer“ steht ein Mikrocomputer, der das Zentrum einer Atomexplosion und die Strahlungstärke messen soll. An der Außenseite des Bunkers sind fünf Fernsehkameras zur Überwachung angebracht. Die Familie wohnt gern in ihrer Festung. Aber Sato betet jeden Tag für den Frieden, damit der Bunker seine Nützlichkeit nicht im Ernstfall beweisen muß.

„Radio Moskau“ sprach aus Versehen von „Besatzern“

MOSKAU, 24. Mai (Reuter). Abweichend vom offiziellen Sprachgebrauch sind die sowjetischen Truppen in Afghanistan im englischsprachigen Dienst von Radio Moskau am Montag als Invasoren und Besatzer bezeichnet worden. Ein Sprecher des Senders sagte am Dienstag der Nachrichtenagentur Reuter, es habe sich bei den Formulierungen um einen „persönlichen Fehler“ des Nachrichtensprechers gehandelt. Er ließ offen, ob diesem Konsequenzen daraus entstehen.

In den Nachrichten um 13 und 14 Uhr hatte Sprecher Wladimir Dantschew verlesen: „Die Bevölkerung Afghanistans spielt zunehmend eine Rolle bei der Verteidigung des Territoriums gegen sowjetische Besatzer.“ Bei einem Treffen von Stammesältesten sei eine Erklärung abgegeben worden, laut der „die Aktivität, die von sowjetischem Gebiet ausgeführt wird, die Sicherheit der Bevölkerung Afghanistans gefährdet“.

In der Nachrichtensendung um 15 Uhr am Montag war der Wortlaut dahingehend erweitert worden, daß die Bevölkerung zunehmend eine Rolle bei der Verteidigung des Landes „gegen von der Sowjetunion eingedrungene Banden“ spiele. „Berichte in Kabul besagen, daß Stämme, die in den Ostprovinzen Nangahar und Paktia leben, in den Kampf gegen die sowjetischen Invasoren eingegriffen haben.“ Im abschließenden Nachrichtenüberblick faßte Dantschew die Meldung wie folgt zusammen: Die afghanische Bevölkerung nehme „einen zunehmenden aktiven Teil in der Aktion gegen die sowjetischen Truppen ein“.

Die Nachrichtensendung um 16 Uhr, enthielt hingegen wieder den gewohnten sowjetischen Sprachgebrauch zur Lage in Afghanistan: Die Bevölkerung bekämpfe „von Pakistan aus eingedrungene Banden“.

UŽ JSOU Z TĚCH BRATŘÍKŮJCH
POMOCI TOTALNĚ ZBLBLÍ!

Hrozinky z Afghánistánu

(titk): K dostatku sušených hrozinek v našich obchodech a potravinářských podnikcích přispívají rozvolněcí se obchodní styky s Afghánskou lidovou republikou. Její podnik zahraničního obchodu „AFSOTR“ od začátku roku dodal do naší republiky již 2092 tuny hrozinek. Jmiz v pohraniční přeládkové stanici Čier-na nad Tisou naložili 86 ts vagonů. Odeslati je do Balíren obchodu v Trnavě, Rohumíně, Páčově a Varnsdorfu, i do čokoládoven Figaro v Bratislavě, Zora v Olomouci a Orion v Modřanech.

AFGHÁNSKÝ HROZINKY -
DO KAŽDÝ HOLINKY!

ČSSR-Ringer setzte sich ab

Der ČSSR-Ringer Miroslav Vanek (21) hat sich am Pfingstsonntag bei einem internationalen Turnier in Rheinhause von seiner Nationalmannschaft abgesetzt. Der neuntafliche ČSSR-Meister will sich als Weltengewichtler dem Zweit-

„Sie säen nicht, sie ernten nicht, aber die Koalition ernährt sie doch.“

Karikatur im vom CSU-Vorsitzenden Franz Josef Strauß herausgegebenen Parteiorgan „Bayern Kurier“.

FJS HAT WIEDER EINMAL RECHT!

Auto-Verkauf bleibt auf Touren

FLensburg (dpa). Von Januar bis Ende April 1983 sind in der Bundesrepublik und Berlin über eine Million fabrikneue Kraftfahrzeuge zugelassen worden. Das waren 4,7 Prozent mehr als im ersten Drittel des Vorjahres und nur 30 000 Kraftfahrzeuge weniger als im gleichen Zeitraum des bisherigen „Auto-rekordjahres“ 1978.

Wie aus einer Übersicht des Kraftfahrt-Bundesamtes in Flensburg hervorgeht, beträgt die Steigerung allein bei den Pkw im ersten Tertial gut sechs Prozent. Knapp 901 000 neue Pkw erhielten erstmals die Verkehrserlaubnis.

Aus der Statistik ergibt sich ferner, daß die Neuzulassungen auch im April mit insgesamt 303 500 Fahrzeugen — 1,5 Prozent mehr als im April 1982 — höher lagen. Der Anstieg bei den Pkw allein betrug 3,7 Prozent. Fast 245 000 neue Personenwagen kamen auf die Straßen.

NEBEST ALF OLMBROUŠ?

• Degasov portrét mladé baleriny sedící na la vici byl v středu prodán v newyorské aukční síni Sotheby za 3 700 000 dolarů, což je rekordní suma za dílo impresionistického stylu.

▲ Trilkrát trafený. 37letý Otto v vlně do bytu 70 leté ženy v Praze a znásilnil ji. Přitom žena utrpěla zranění, kterému podlehla. Pachatel je ve vazbě.

Arche Noah für Falkland

LONDON, 23. Mai (AFP). eine „Arche Noah des 20. Jahrhunderts“ wird im kommenden Juli zu den Falklandinseln geschickt werden, um dort die beim britisch-argentinischen Inselkrieg vom Frühjahr 1982 getöteten Haustiere zu ersetzen. Dies berichtete am Wochenende die Londoner Zeitung „Sunday Telegraph“. Geplant sei die Verschiffung von Kühen, Schafen, Schweinen, Ziegen, Pferden, Ponys, Hunden und Katzen, die unter die Landwirte und Bewohner des Archipels aufgeteilt werden sollen. Die Tiere wurden aus einem Wohltätigkeitsfonds für die Falkland-Bewohner bezahlt. Hennen werden dem Blatt zufolge auf der Reise fehlen, da die Reisebedingungen für sie zu schwer seien.

PAGSIE TAH BODE TAKY?

Ein kleiner Junge und ein kleines Mädchen begegnen sich hüllenlos im Planschbecken. Sie mustert ihn: „Bist du katholisch?“ „Nein.“ „Drum.“

Vrah je již znám

[re]: Od listopadu ložského roku pátrali příslušníci VB po pachatelích vraždy 76leté ženy z Plzně. Nvali byli z tohoto trestného činu usvědčeni 27letý Jaroslav S. a o rok mladší Vladimír S., kteří ženu zabili, když je ve svém bytě přistihla při krádeži peněz.

Rychlé večere doma i na chatě

Každý z nás máme několik rychlých receptů, k nimž saháme, když není možné připravovat pracnější jídlo. Přesto však nás někdy čtenáři žádají o recepty tohoto typu. Každý si ovšem pod pojmem „rychlý, chutný a levný“ představuje něco poněkud odlišného. Dnes avádíme několik předpisů, těch nejrychlejších, z receptů bývalého kuchaře Vlasty Boriana Jaromíra Trejbalu.

SÝR UZENÁRSKÝ (TEPLÝ): 100 g geldamu (otava, čedar), 1 cibule, 100 g uzeniny, sůl, pepř, 1 kapje. 2 vejce, 50 g másla. — Na másle osmahneme na drobno nakrájenou cibuli, přidáme nakrájenou uzeninu, sýr, kapli. sůl, pepř, a nakonec zamícháme 2 rozšlehaná vejce [jídlo má hustotu mozečku s vejci].

PIKANTNÍ UZENINY (TEPLÉ): 300 g salámu (vuřty), 80 g másla, 1 kyselá okurka, 3 lžice kečupu, 1 cibule, sůl, pepř, lžička octa. — Uzeninu oloupáme a nakrájíme na kostky. Na pánvi na másle osmahneme drobně nakrájenou cibuli,

přidáme uzeninu, zasmahneme, pak přidáme nakrájenou okurku, lžičku octa, sůl, pepř, kečup, povafíme a a pečivem podáváme.

HOPEL-POPEL: Pro 2 osoby: 3 vařené brambory, 1 cibule, 80 g másla, ½ lunccheon meatu, sůl, pepř, 4 vejce, pažitka (petrželka). — Na pánvi na másle osmahneme drobně krájenou cibuli, přidáme na kostky nakrájené brambory, opět osmahneme, pak přidáme nakrájený lunccheon meat, osolíme, upečtíme, přidáme 4 rozšlehaná vejce a za stálého míchání necháme ztuhnout. Před podáváním posypeme sekanou pažitkou.

KABANOS S HORČICOVOU UMAČKOU: 150 g kabanosu nebo párků, 1 cibule, 1 lžička papriky, 1 kapje, sůl, 1 lžička hořčice, 50 g másla. — Kabanos oloupáme a nakrájíme na plátky. Na másle osmahneme krájenou cibuli, přidáme rozkrájenou kapri, sůl, papriku, hořčici, lžici vody. Povafíme a před podáváním zamícháme máslo. Pak už nevatíme. Syperme sekanou pažitkou.

OMELETA S KYSELOU NÁPLNÍ [jugoslávle]: 50 g másla, 1 cibule, 4 vejce, 70 g uzeniny, 60 g steril. zeli [kysané], sůl, pepř, 1 lžice strouhaného sýra, 40 gramů másla. — Na másle v kastrůlku osmahneme drobně nakrájenou cibuli, přidáme nakrájenou uzeninu [nebo lunccheon meat], okapané a překrájené zeli, sůl, pepř, strouhaný sýr. Vše zasmahneme. Na pánvi připravíme větší omeletu, kterou naplníme směsí a vyklápíme na talíř. Podáváme s chlebem.

Jestliže máte na téma „rychle, chutně a levně“ nějaké vlastní nápady a předpisy, pošlete nám je, otiskneme je.

VÍTE jakou hodnotu má práce ženy v domácnosti, stará-li se o manžela, dvě děti, rodinný domek a zahradu? V NSR zjistili, že si zaslouží mzdu ve výši 1993,75 marek. K tomuto závěru se dospělo při soudním sporu jedné ženy s pojišťovnou. Zmíněná paní utrpěla zranění, které ji bránilo vykonávat povinnosti v domácnosti. Pojišťovna jí nabídla odškodnění ve výši 5000 marek. Na základě zmíněného zjištění skutečné hodnoty práce ženy v domácnosti dostala však od pojišťovny 144 000 marek.

Horror nad oblaky

Londýn: Britské lodě a letadla pátrají po malém dopravním západoněmeckém letounu typu Learjet 25, který odstertoval ve středu s pilotem a dvěma pasážery z Vídně do Hamburku. Místo přistání v NSR ale proletěl ve výšce 13 000 metrů nad Holandskem a Británií a zmizel v oblasti 500 km jižně od Islandu. Posádky holandských a britských vojenských stíhaček, které se za letu přiblížily do těsné blízkosti letounu, ohlásily, že „na palubě nikdo není“. Experti předpokládají, že aerotaxi bylo na cestě z Vídně do Hamburku zasaženo bleskem, který vyřadil z provozu elektrický systém a způsobil náhlou dekompresi kabiny, při níž tři osoby na palubě omdlely. Automaticky pilot pak řídil letoun do té doby, než došly pohonné hmoty.

A SVAŘEJÍ TO NA HNE!

Dánsko stárne...

Výsledky demografického průzkamu v Dánsku hovoří o tom, že v této zemi klesá porodnost, čímž značně stoupí podíl starších věkových skupin obyvatelstva. V r. 1970 bylo zaregistrováno více než 70 000 novorozenců, o deset let později v r. 1980 už jen 57 000. Sociologové usuzují, že bude-li přirozenost klesat i nadále, paklesne počet obyvatel Dánska koncem tohoto století tak, že bude činit méně než pět miliónů.

PO VÁLCE, KDYŽ NĚKDO VYSLOVIL „WAGNER“ NAHLAI,
TAK MU PŘÍŠLI „HALEJ DEKRET!“

[illegible]

řigenita Skupina. Vždyť Praha se už na dila, která bylo inscenová-
ním otiskem již proto, že ve Wagnerově tudížním výkoně předsta-
vovatel byl stupeň naplnění jeho hudebně dramatických principů.
Lohengrin byl uveden 23. února 1856 a podle časopisu Lumír
premiéra dopadla velmi dobře. Taktéž tentokrát byl značně rozší-
řen orchestr i komparsa a opera byla velmi dobře vybořena; zvlá-
ste však, dle mínění se Lumír, že obecnějším zcela nepochybně mys-
lenky a sdělení autora, a totiž že věci o nekřesťanské zvědavosti a vy-
jimku hanební představitelů, Mayerov a Stögerov.

Wagner na Jeuitickém Stavovském a Novoměstském divadle, to
se první kapitolou pražských wagnerovských tradic. Tu další před-
stavuje Wagner na scéně Národního divadla, kde se poprvé před-
stavil operou Lohengrin v roce 1865.

„No, to jsem si jednou za mlada řekl:
Buď ta, anebo žádná jinde! A vysla-
mi ta žádná jinde!“

ROMANTICKÁ SVATBA může mít někdy velmi dramatické následky. Přesvědčili se o tom dva novomanželé z Filipín, kteří se rozhodli oslavit sňatek s přáteli na moři. Hostina se konala na přepychové jachtě nedaleko ostrůvku Sibu, který leží 370 km od prvního většího města — Zamboangy. Svatebčanů přepadli piráti, několik policistů, kteří jachtu provázeli, postříleli a ženicha, navěstu a hosty oloupili.

Světově známý hřebčín v Kladrubech byl založen v roce 1579. Chov „starokladrubáků“ — běloušů — se dodnes udržel jako světový unikát a kmanech „Generalissimus“ a „Generál“. Dnes je chov obnoven ve výzkumné stanici ve Slatiňanech jižně od Chrudimi, kde mají také pozoruhodné hippologické muzeum.

Jaslovské Bohunice: konečně do finišu

Jaderná elektrárna V-2 musí dát elektřinu ještě letos • Odpovědnost mají všichni

Biologové bojují s komáry

Nejčastějšími vnějšími parazity člověka a domácích zvířat jsou komáři. V některých oblastech naší planety jsou vážným hospodářským problémem. Komáři patří mezi dvoukřídlé hmyzy, druhý pár křídel mají přeměněný v kyvadélka, zvláštní ústrojí ovládající činnost létatelských svalů. Tykadla mají komáři tvořená z většího počtu článků, mají bodavé ústní ústrojí a jejich vývojovými stadii jsou vajíčko a pak larva, která se čtyřikrát svléká, kukla a dospělý hmyz (imago).

Komáři přenášejí řadu nemocí, z nichž nejnebezpečnější je malárie a žltá zimnice, původce zářivky mozku.

Rozvoj civilizace v tropech a subtropích, hlavně rozvoj dopravy, způsobil vytvoření vhodných podmínek pro vývin komárů, arychili jejich rozmnožení do různých částí světa a často i do oblastí, které byly komáři nákladnými mesoedními akcemi již zbaveny. Lidské pitnou vodu například přivážejí komáři z Nové Guineje na mnohá tihomorská ostrovy. Komáři rodu Anopheles, kteří přenášejí malárii, nežijí jen v tropech a subtropích, pronikají do člověka i do tajgy. Komáři dohazují migraci a osídlení rozmanitě prostředím. Řada komárů se připojuje k člověku a žije v jeho bezprostředním sousedství nebo přímo s ním.

Malárii se v mnoha oblastech podařilo po druhé světové válce zlikvidovat chemicky prostřednictvím DDT. Dnes se vyniká stále více spíše biologického boje s komáři. V tropech a subtropích se vysazují proti komárům a jeho vývojovým stadiím malé živorodé ryby a čerky, které se vyskytují v obrovských množstvích balandělovců s r. Gambusia, stvích ve stálých vodách v jižních státech USA. Člověk se také vhodnými přeměnami životního prostředí snaží odstranit lihné komáři. Především vysokým močálů. To podstatně snížilo populaci komárů na Sardinii, v severní Africe a v USA ve státě Tennessee. Také vhodně provedená meliorace podstatně snižují populaci komárů, např. na Sardinii a v západních oblastech Společnosti se tak podařilo snížit populaci nebezpečného přenašeče malárie, komára druhu Anopheles labranchiae. I výsadba lesních pásů a křovin na březích řek snižuje jejich počet. Stejný účinek má i zadržování povrchu vod vodními rostlinami.

V boji proti komárům se využívá i po-

puštěných jevů, např. snížením potravních možností. Tím se podařilo redukovat populaci komára Aedes aegypti, vymanitropického komára žijícího v tropech a subtropích celého světa, hlavního přenašeče žlté zimnice; je rozšířena v západní Africe, Střední a jižní Americe a obdobné virové onemocnění dengue známé v jižní Evropě, probíhající však mírněji než žltá zimnice. Nebezpečnou chorobou parazitární přenosovou komáři rodu Aedes, Culex, Anopheles a Mansonia je filarióza, jejímž původcem je hlíst filarie, čerky sveny vlasovce mizni (Wuchereria bancrofti). Tato choroba postihuje asi 250 milionů lidí v tropech a subtropích čtyř evaditů. Komáři, kteří přenášejí tuto chorobu na ostrovcích jižního Pacifiku, se podařilo zlikvidovat biologicky houbami Coelomomyces stegomyiae, které byly izolovány z komárů v Singapuru. Hub Entomophthora conglomerati bylo použito i proti larvám komára plaskavého (Culex pipiens) v Moskvě, houby Coelomomyces ascariformis v Africe proti komáři Anopheles gambiae, nebezpečnému přenašeči malárie, žijícího původně v tropické Africe a dopravou zavlaženého do tropické jižní Ameriky. Tento komár žije v blízkosti člověka. Početná hoba snížila 95 % populace. Obtížnější je boj s línými komáři.

Světová zdravotnická organizace vydává ročně kolem 300 milionů dolarů na likvidaci malárie. Přes všechny dosavadní snahy má však malárie na světě stále ročně 1,5 milionu lidí. Nejnovější způsob boje proti komárům využívá sterilizace samců nebo i samice pomocí záření gama, chemických látek nebo genetických postupů: sterilizovaní komáři se pak vypouštějí do přírody, kde se páří s normálními žijící populací, a to vede k abyskové zemi nenáčekání. Hovoří o ničení Himálaje. Uvedl např., že v průběhu uplynulých 25 let byla zcela likvidována čtvrtina všech nepálských lesů, což má za následek, že monsunové větry snášejí nad indický subkontinent každoročně 240 milionů kubických metrů písku z hor. Pouze urychlené zalesnění zdevastovaných oblastí může zabránit postupující ekologické katastrofě, která ohrožuje celou indickou oblast.

Vědci se shodli v názoru, že tak rozsáhlé pustošení, jaké postihlo Himálaj, má hned několik příčin vzájemně spolu

Jaderná katastrofa musí být odvrácena

Výzva ke všem vědcům světa • Závěr konference v Moskvě

Střecha světa v nebezpečí

Hory, prokládají vědci, odborníci řady vědních disciplín, jsou ohrožovány právě tak působností lidí jako gigantickými přírodními silami. Lidé jsou však přece jen nebezpečnější. V mnoha horských oblastech světa došlo už k narušení ekologické rovnováhy natolik, že tam zcela vyhynuly některé druhy živočichů a rostlin. Mnohé další jsou vážně ohroženy. A eroze, která rok co rok ohrožuje horské pásma, je nebezpečná nejen pro svět živočichů a rostlin, ale i pro člověka.

Není tomu tak dávno, co došlo k jedné takové velké katastrofě v severovýchodní oblasti Indie na Darjeelingu ve srpnu obřích velikánů Himálaje. Po třítýdenním vytrvalém lijáku bylo zjištěno, že na 20 tisících místech došlo k pohybu půdy a v jejich důsledku přišlo o život na 30 tisíc lidí. Horské říčky, které se staly rozbouranými řekami, smetly ze své cesty malé políčky a plantáže čaje a namísto nich zanechaly pouze tuny písku a úlomky skal.

Před několika týdny se konala v Mnichově světová konference o Himálaji. Byla to do jisté míry konfrontace mezi horolezci na straně jedné a reprezentanty hnutí ochrany prostředí na straně druhé. Na konferenci vystoupil mj. také Karna Sakyava, nepálský ekolog, který předložil údaje, které by člověk, žijící uprostřed ekologickou krizí ohroženého centra Evropy, v této horské asijské zemi nenáčekával. Hovořil o ničení Himálaje. Uvedl např., že v průběhu uplynulých 25 let byla zcela likvidována čtvrtina všech nepálských lesů, což má za následek, že monsunové větry snášejí nad indický subkontinent každoročně 240 milionů kubických metrů písku z hor. Pouze urychlené zalesnění zdevastovaných oblastí může zabránit postupující ekologické katastrofě, která ohrožuje celou indickou oblast.

Vědci se shodli v názoru, že tak rozsáhlé pustošení, jaké postihlo Himálaj, má hned několik příčin vzájemně spolu

propojených, z nichž nejzávažnější je přelidnění hor a jejich doslovné drancování. Je třeba připomenout, že v horských oblastech světa žije jedna desatina všeho lidstva naší planety. Horské lesy jsou bez milosti káceny, půda je ničena vykořisťováním horských luk jako pastvin pro nespočetná stáda dobytka. A nemalou měrou se na ničení horské přírody podílí také turisté.

Mnozí odborníci se netají přesvědčením, že od chvíle, kdy Nepál otevřel své hranice a v padesátých letech se přestal izolovat od ostatního světa, přinesla turistika do této země více škody než užtku. Četní ekologové dokazují, že především nájezdy horolezeckých výprav na „střechu světa“ — Himálaj — způsobují degradaci tohoto horského prostředí, jsou příčinou toho, proč jsou tak bezhlavě káceny lesy, vyrůstají hory nejzávažnějších odpadků, plechovek od konzerv a plastických lahví, proč se mnohé až do nedávna křišťálové horské říčky a bystřiny stávají málem stoky. Počet horolezců, ročně přilivajících do Himálaje, je odhadován na několik tisíc, a čím více jich přijíždí, tím jsou více bezohlední k prostředí. A přijíždějí nejen horolezci, ale i obyčejní turisté, výpravy organizované nejrozličnějšími cestovními kancelářemi — ročně se jich čítají stovky a stovky tisíc lidí — putují horskými cestami po svatých místech zdejším obyvatel. To má pak za následek i značné změny sociologického charakteru u místních obyvatel. Sportovní a především turistické exotičnost jejich země silně přitahuje. Pravda, jsou ještě malé a zapadlá nepálská vesky, kde objeví se cizích tvářů působí bezmála tak, jako by se objevili „ufo“, ale většina Serpů se už přizpůsobila a převzala nejen výhody tzv. civilizace, ale především — žel — i všechny její nedostatky. Serpové v oranžových větrovních, horolezeckých botách — to už jsou jiní lidé. Nejen že mizí staré obyče-

je a národní tradice, ale velice podstatně se mění i vztah lidí k horám, k jejich přírodě.

Pochopitelně, že horolezci se naučili, že jsou ničitelé — snad největšími či jedinými — horského prostředí (zejména v Himálaji), úporně brání, i když připouštějí, že mnohdy jejich táborové zázkladny po nich zůstávají v dost špatném stavu. Na svou obhajobu uvádějí, že musejí často tábory opouštět ve velkém spěchu, pronásleduje je špatné počasí, jsou pod bílým končících termínů, kdy se mohou pokusit o zdoření vysokohorských štítů apod.

Negativní důsledky stále většího přítupu horolezeckých expedic do země si začala uvědomovat i nepálská vláda a připravuje proto např. vytvoření zvláštních skupin, které by měly uklidit krajinu zohyzdženou horolezeckými výpravami. Současně uvažuje i o vydání přísných nařízení, pokud jde o „hospodaření“ horolezců, např. zákaz porážení stromů na topení, smělo by se používat pouze propenbutanových vaříčků apod. Objevují se však skeptici, kteří v tom vidí jen slepou uličku nevedoucí k naprávě.

Hory jsou však v nebezpečí i v jiných částech světa, nejenom v Asii. Připomeneme si třeba naše Krkonoše a roční osmi-milionový nájezd turistů na ně, připomeneme Tatry . . . V mnoha horských a donedávna „panensky čistých“ oblastech vyrůstají jako houby po dešti supermoderní vily, penziony, hotely a velké kapacity lážek, zmš betonů, blínku a skla, asfaltové silnice protínající horské pásma křídem křídem a přibývají. Takovým odstraňujícím příkladem lehkomyšlného hospodaření bez jasné perspektivy blíží či vzdálenější budoucnosti je např. situace ve švýcarské či tyrolské části Alp, kde v důsledku turistických nájezdů v nejrozsáhlejší formě vzrůstá nebezpečí lavin a povodní.

Je zřejmé, že už nejen moře a oceány volají zoufale po zachráně, ale ekologické krize začíná zhoubně šplhat i do horských a vysokohorských oblastí světa. Není to dobré znamení.

(Alt)

Athens einstiger Glanz ist völlig dahin

Die Damen stehen regungslos in luftdichten Vitrinen aus Panzerglas. Ein Stickstoff-Luftgemisch, das durch blaue Plastikschläuche ins Innere der Glaskästen geleitet wird, umströmt sie Tag und Nacht. Ein uniformierter Wächter achtet darauf, daß keiner der Besucher, die sich hinter einer Holzbalustrade drängen, den Glaskästen und den dahinter aufgebauten chemischen Apparaturen zu nahe kommt. „Wir tun alles, was in unseren Kräften steht“, sagt Professor Georg Dondas. Aber zu den Überlebenschancen der Damen will er keine endgültige Prognose abgeben.

Professor Dondas ist nicht etwa Arzt, und die Szene spielt nicht auf der Intensivstation eines Krankenhauses. Jene mit einer Größe von 2,30 Meter reichlich hochaufgeschossenen Damen, die künstlich beatmet werden müssen, stehen im Athener Akropolis-Museum und sind aus Marmor. Sie, die Karyatiden, die fast zweieinhalb Jahrtausende lang das Dach des Erechteion-Tempels trugen, waren einst Sinnbilder eines goldenen Zeitalters, in dem das Athen des Perikles das geistige, künstlerische und politische Zentrum des damaligen Kosmos war. Heute versinnbildlichen sie eine Umweltkatastrophe ohne Beispiel. Der Anblick dieser smogzerfressenen, geschundenen Marmorstatuen in ihren Stickstoff-Sarkophagen macht dem Betrachter schlagartig klar, welche absurden Ausmaße die Umweltzerstörung der griechischen Hauptstadt angenommen hat. Man ist geneigt, die sich aufdrängende Frage, was jener „saure Regen“, jene Schwefelsäure, die den attischen Marmor zu Staub zerbröckeln läßt, in menschlichen Lungen anrichtet, beiseite zu schieben...

Eleni Vlachou, Verlegerin der angesehenen Athener Tageszeitung „Kathimerini“, läßt das Feuerzeug aufschnappen und zündet sich eine Zigarette an. „Man will uns ja jetzt das Rauchen abgewöhnen“, sagt sie spöttisch; „in Athen würde man besser das Atmen aufgeben!“ Seit etwa zwei Jahren publiziert die „Kathimerini“ regelmäßig die Smog-Meßwerte vom Vortag - Schwefeldioxid, Kohlendioxid und Rauchpartikel, gemessen in Milligramm pro Kubikmeter Luft. Anfangs erregte die neue Rubrik Aufsehen. Inzwischen liest man darüber hinweg.

„Die Stadt genießt einen klaren Himmel und ein angenehmes Klima“, notierte im letzten Jahrhundert ein britischer Reisender. Athen, der Name stand für weißen Marmor, blauen Himmel und hehre Ideale; ein Synonym für all das, was in den Schulbüchern über das sagenhafte Goldene Zeitalter nachzulesen war. Aber das Athen von heute macht mit Smog von sich reden, mit Verkehrschaos und zerfallenden Ruinen. Athen ist krank. Und ein Patentrezept zur Heilung ist nicht in Sicht - die Krankheit ist schon zu weit fortgeschritten.

Ende der dreißiger Jahre schwärmte Henry Miller in Athen: „Diese Stadt liegt immer noch in Geburtswehen. Sie ist plump, wirr, tölpelhaft, unsicher; sie hat alle Kinderkrankheiten und einiges von der Melancholie und der Schwermut der Jugend. Doch sie hat sich einen herrlichen Platz ausgesucht, um groß zu werden. Im Sonnenlicht glitzert sie wie ein Diamant, in der Dunkelheit funkelt sie von Millionen blinkender Lichter. Athen ist eine Stadt mit erstaunlichen atmosphärischen Effekten - diese Stadt hat sich nicht in die Erde eingegraben, sie schwebt dahin in ständig wechselndem

dem Licht, pocht in chromatischem Rhythmus...

Keine Kanalisation

Im Sonnenlicht glitzert sie wie ein Diamant? Das ist lange her. Kinderkrankheiten? Wer weiß: vielleicht sind das in Wirklichkeit längst Altersleiden, die den drohenden Kollaps ankündigen.

„Der Kifissos durchfließt Olivenhaine und Gärten und spendet ihnen klares Wasser...“ - so beschreibt 1810 der Athen-Reisende John Hobhouse jenen Fluß, von dem alteingesessene Athener versichern, an seinen Ufern habe es einst tatsächlich Feigenbäume und Oleander, blühende Blumen und grüne Wiesen gegeben. So jedenfalls haben es ihnen ihre Eltern und Großeltern erzählt. Heute ist der Kifissos eine meist unterirdisch verlaufende Betonrinne, in der Abertausende von Ratten hausen.

Vangelis, mit dem ich zum Kifissos hinuntergefahren bin, rangiert seinen 30-Tonner geschickt in eine Parklücke. Ein sonderbarer Parkplatz ist das: in endloser Reihe stehen hier Tanklastzüge. Sie transportieren nicht Heizöl, Benzin oder Retsina. Vangelis springt aus dem Führerhaus, schließt das eine Ende einer dicken Schlauchleitung an seinen Tank an, das andere an einen Einfüllstutzen am Straßenrand und öffnet das Ablassventil. Was da aus Vangelis' Tanklastzug in den kanalisierten Kifissos strömt, sind Fäkalien - die Ausscheidungen von rund zwei Millionen Athenern, deren Klosetts, Badewannen und Spülbecken nicht an das Kanalisationsnetz angeschlossen sind, sondern an Sickergruben, die in regelmäßigen Abständen leergepumpt werden müssen.

Ungeklärt fließt die stinkende Jauche, die tagtäglich in 200 Tanklastzügen herangekarrt wird, durch den Kifissos hinunter nach Piräus, wo dieser neuzeitliche Hades in den Saronischen Golf mündet. Wer von Norden den Flughafen Ellinikon anfliegt und einen Blick aus dem Fenster wirft, wenn die Maschine über Piräus in die Rechtskurve geht, sieht, wie die braune Flut den Golf anfärbt; wer die Küstenstraße von Faliron nach Piräus entlangfährt, dem steigt auch bei geschlossenen Autofenstern der faulige Geruch in die Nase. Hier, wo die schlimmste Kloake Europas ins Meer mündet, wäre Platz für eine Kläranlage gewesen. Statt dessen wurde letztes Jahr mit dem Bau einer gigantischen Sporthalle begonnen.

Athen - weißer Marmor unter blauem Himmel? Nein. Längst ist der Parthenon vom Verfall bedroht, das Innere des Tempels für die Besucher gesperrt, der Luftraum über ihm für Flugzeuge tabu - das vom Smog mürbe gewordene, morsche Monument würde Fußritte und Schallwellen womöglich nicht mehr verkraften.

Der Omonia-Platz: einst ein malerisches Rondell; Palmen, Gaslaternen, klassizistische Bürgerhäuser, Pferdekutschen. Heute ein abgasverseuchter, staubiger, lärmender, menschenfeindlicher Kreisverkehr, in dem sich hupende Busse, Taxis, Lieferwagen und Privatautos nicht mal mehr im Schritttempo voranzukübeln.

Der Tempel des Olympischen Zeus: auf Stichen aus dem 19. Jahrhundert lagern Schafhirten auf freiem Feld un-

ter Olivenbäumen, die Herde grast derweil im weiten Umkreis. Aristoteles verglich diesen einzigartigen Bau einst mit den Pyramiden: 104 korinthische Säulen, jede 17 Meter hoch, auf einem Grundriß von 300 mal 70 Metern - Griechenlands gewaltigster Tempel. Von den 104 Säulen stehen heute noch 15. Sie sind das Wahrzeichen der hoffnungslosesten Straßenkreuzung in ganz Griechenland.

Lärm, Staub und Smog

Wer die Reste des Tempels aus der Nähe sehen will, muß, aus welcher Himmelsrichtung auch immer er sich nähert, unter Lebensgefahr sechs Fahrspuren überqueren. Das vom Verkehr umtoste Areal hat den Charme eines Campingplatzes nach Saisonschluß: verbeulte Bierdosen, Unrat, Papierfetzen. Die übelriechende, tränentreibende Wolke von Auspuffgasen, die herübergeweht wird, erinnert daran, daß man sich im Athen des Jahres 1982 befindet.

Nein, Athen steht längst nicht mehr für blauen Himmel und weißen Marmor. Athen ist sterbenskrank. Athen macht krank. Diese Stadt peinigt ihre Bewohner mit Lärm, Staub und Smog, raubt ihnen des Nachts den Schlaf und zerrt bei Tage an den übermüdeten Nerven, weckt Aggressionen. Nicht zufällig sterben in den Straßen dieser Stadt mehr Menschen den Verkehrstod als in jeder anderen Großstadt Europas.

Henry Miller 1938 in Athen: „Es drängt einen zu wandern, der Fata Morgana nachzugehen, die immer wieder zurückweicht...“ Mag sein, daß es so war; daß man hat wandern wollen in Athen, vor einem halben Jahrhundert. Heute läßt die Stadt weder zum Planieren ein, noch dazu, sich auf Rädern in ihr fortzubewegen. Athen schlägt jene, die nicht hier leben müssen, in die Flucht. Athen - ein verlorener Traum?

Vielleicht hat es das Athen, wie wir es aus den Schulbüchern und von den Hochglanzpostkarten kennen, nie gegeben. Blendende Traumbilder gibt es zur Genüge - vom modernen und vom antiken Athen. Hochkonjunktur hatten letztere vor allem im 18. und 19. Jahrhundert, zur Zeit des Philhellenismus, jener schwärmerischen Wiederentdeckung des klassischen Hellas, die sich am handfestesten im Baustil des Klassizismus niederschlug. Es waren Traumbilder, die vorzugsweise in den Studierstuben von Oxford und an den knisternden Kaminfeuern der feinen englischen Gesellschaft entworfen wurden. Sie prägen bis auf den heutigen Tag unser Bild vom klassischen Hellas, vom antiken Athen. Es ist ein sorgsam von allen Schatten gereinigtes, auf Hochglanz poliertes und gänzlich jugendfreies Bild, in dem kein Platz ist für die weniger freundlichen Wirklichkeiten des Alltags.

Da ist das Athen des Perikles: die Welthauptstadt der Demokratie! Man ging, so suggerierten uns die Schulbücher, zur Volksversammlung, wandelte philosophierend in schattigen Olivenhainen, reiste zu den Olympischen Spielen, übte sich in der Kunst der Rhetorik oder genoß ganz einfach süße Trauben am plätschernden Wasserspiel im Atrium... Die Wirklichkeit? 300 000 Einwohner mag es im damaligen Athen und seinen Vorstädten gegeben haben, aber mindestens 100 000 von ihnen waren Sklaven. Perikles hatte zwei Hauslehrer, veritable Philosophen - aber Schulen gab es nicht im antiken Athen. Unerwünschte Neugeborene weiblichen Geschlechts wurden ausgesetzt - um zu sterben.

Recht bezweifeln. Es war wohl eher ein Gewirr enger, holpriger Gassen, das sich um den heiligen Tempelbezirk der Akropolis ausbreitete. Nicht Paläste mit

riktus gründete. Soviel zum Thema Zivilisation und Demokratie. Daß Athen zu Zeiten des Perikles eine schöne Stadt war, mag man mit Fug und

ten Iktinos und Kalikrates, weil Tausende von Sklaven in den Silberminen von Lavrion in ewiger Dunkelheit schufteten und jene Schätze zutage förderten, auf die sich das Athen des Pe-

Da ist der Parthenon: das wohl eindrucksvollste, vollkommenste Bauwerk der Antike. Verwirklicht werden konnten dieser geniale Entwurf der Architek-

zattigen Innenhöfen und beschaulichen Springbrunnen, sondern, wie der französische Historiker Robert Flacelière vermutet, „Bretterbuden, gedeckt mit Fellen und Lehmgeflecht“. Das Athen jenseits der glanzvollen Akropolis hat wohl mehr einem orientalischen Souk geglichen, und es gibt auch keinen vernünftigen Grund zu der Annahme, die Athener jener Jahre hätten mehrheitlich so ausgesehen wie die Statuen des Phidias.

Daß Wunschbild und Wirklichkeit zweierlei waren, diese ernüchternde Beobachtung haben Griechenlandsreisende wohl zu allen Zeiten machen müssen. Richard Chandler, „Doktor der Gottesgelehrtheit und Mitglied der Gesellschaft der Alterthümer zu London“, notierte gegen Ende des 18. Jahrhunderts voller Enttäuschung: „Die Häuser Athens sind meistens schlecht und stehen einzeln. Mit Bedauern sieht der Zuschauer die marmornen Ruinen mit armseligen, flachdachigen Hütten untertermischt und zwischen Steinhäufen hervorragend – traurige Andenken eines edlen Volkes.“

Anno 1833 – die Griechen hatten sich gerade in einer blutigen Revolution von den ottomanischen Besatzern befreit – stieg Athen auf zur Hauptstadt des ersten griechischen Nationalstaates in der Weltgeschichte. Aber was für eine Hauptstadt war das nach vier Jahrhunderten Türkenherrschaft, während deren Hellas als eine ausgeplünderte Provinz des Weltreichs der Sultane dahingedämmert war, isoliert von Europa, ausgeschlossen vor allem von jener so „griechischen“ Revolution des Denkens und Gestaltens, der Renaissance ...!

Bei jedem Regenguß verwandelten sich die Gassen in reißende Schlammkanäle. Während der Sommermonate trieb der Meltemi, der heiße Nordwind, den Staub durch die Stadt. Es gab weder eine Kanalisation noch ein Wasserleitungsnetz. Glücklicherweise hatte jeder seinen eigenen Brunnen oder eine Zisterne. Die Durchschnittsathener waren noch bis zur Jahrhundertwende auf die Wasserverkäufer angewiesen, die mit ihren Eseln durch die Gassen wanderten und das kostbare Naß gegen teures Geld aus großen Wassersäcken feilboten.

Ludwig Roß, jener deutsche Archäologe, der später die Akropolis vom Schutt der Jahrhunderte befreien sollte, entsetzte sich: „Wenn es der Theseustempel, wenn es die Akropolis mit ihren Resten nicht bestätigten, man hätte Mühe zu glauben, daß man wirklich in Athen ist.“ Im tausendjährigen Byzanz hatte das sagenhafte Konstantinopel der einstigen Wiege des Hellenismus, der Polis des Perikles, längst den Rang abgelaufen; vierhundert Jahre türkischer Besatzung hatten der Stadt den Rest gegeben. Christoph Neeser, jener bayrische Kommandant, der 1833 die Akropolis von den Türken übernahm: „Nichts als ein Haufen schmutziger Trümmer!“

Explosives Wachstum

Manches mag idyllisch gewesen sein, in jenen Jahren: die Schafhirten am Zeus-Tempel, die Olivenhaine am Kifissos, die pittoresken Hütten am Fuß des Akropolis-Felsens. Aber die Staatsidee des 19. Jahrhunderts verlangte nach Machtentfaltung, auch im Architektonischen. Und so begannen die bayerischen Architekten des ersten griechischen Königs, des Wittelsbachers Otto, eine repräsentative Hauptstadt zu entwerfen. Ihnen schwebte damals ein

Athen für rund 30 000 Einwohner vor. Doch schon drei Jahrzehnte später waren alle Pläne über den Haufen geworfen: 1870 zählte Athen bereits 50 000 Menschen; um die Jahrhundertwende war die Zahl auf 120 000 gestiegen; 1920 waren es 300 000. Die Stadtplaner gerieten hoffnungslos ins Hintertreffen, gaben auf.

Im Jahre 1922 strömten, nach der Vertreibung der Griechen aus Kleinasien, 150 000 Flüchtlinge in die Stadt; die Grenzen zwischen dem alten Athen und seinen Vororten begannen zu verschwinden, der Moloch kletterte unaufhaltsam die Abhänge des Imittos, des Pendeli und des Likavitos hinauf. 1950 war die erste Million geschafft, 1965 die zweite voll. Heute leben in diesem Konglomerat aus 58 selbständigen, aber längst zusammengewachsenen Gemeinden knapp vier Millionen Einwohner. Keine Stadt Europas ist seit der Jahrhundertwende ähnlich schnell und mit ähnlich katastrophalen Folgen gewachsen.

Die Infrastruktur hält längst nicht mehr Schritt. In den Vororten wird, ohne Rücksicht auf die Bebauungspläne, weiter betoniert und gemauert, auch wenn Kanalisation, Wasser- und Stromanschluß fehlen. Es stimmt: anders als Rom oder Istanbul, Marseille oder Kairo hat Athen keine ausgesprochenen Slums. Doch diesen Vorzug erkaufte sich die Stadt um den Preis hoffnungslos verbauter Vorstädte und Stadtviertel, die für immer einer Sanierung entzogen sind. Jedes dritte Athener Haus, so schätzt man, dürfte es eigentlich gar nicht geben: es verstößt gegen die Bauvorschriften. Die Behörden führen den Kampf gegen den Wildwuchs längst nur noch halbherzig und ohne jeden Erfolg. Alle Versuche, das Wachstum der Hauptstadt zu bremsen, scheitern zum Scheitern verurteilt. Athen hat längst eine eigene Gesetzmäßigkeit geschaffen, wonach, was groß ist, immer nur noch größer wird ...

Heute beherbergt die Metropole am Saronischen Golf fast 40 Prozent der Gesamtbevölkerung Griechenlands; hier werden über 60 Prozent aller Investitionen getätigt, 65 Prozent des Brutto sozialproduktes erwirtschaftet und 72 Prozent der öffentlichen Einnahmen kassiert; von den 100 größten Unternehmen des Landes haben 92 ihren Sitz in Athen.

Versuche, den Strom den Zuwanderer mittels Steuervergünstigungen und billiger Kredite in andere, noch nicht überbevölkerte Regionen des Landes umzuleiten, scheiterten. Für viele, die in der Provinz keine Chance zum Vorkommen sehen, steht Athen für Karriere, Erfolg, Wohlstand; Athen bedeutet modernes Leben, bessere Schulen, bessere Krankenhäuser und größere Supermärkte. Athen bedeutet für die junge Generation nicht zuletzt attraktive Freizeitmöglichkeiten, mehr Kinos und Discos, großzügigere Moral als im heimatischen Dorf. Zwei Drittel aller Athener sind heute „Zugereiste“.

Die Stadt verkraftet den Ansturm längst nicht mehr: hier verkehren, nein: hier stauen sich tagtäglich die Hälfte aller in ganz Griechenland zugelassenen Autos. Noch 1960 gab es in ganz Hellas erst 80 000 Autos, jetzt sind es allein in Athen schon über 500 000.

Selther ist so gut wie nichts geschehen, um das Verkehrschaos zu verhindern oder zu entwirren. Mit unbegreiflicher Gleichgültigkeit verschlossen die Politiker vor der sich anbahnenden Katastrophe die Augen. Jahrelang vertrauten die Verkehrsplaner auf die vermeintliche Wunderwirkung der Ein-

bahnstraße. Eine Umgehungsstraße gibt es bis heute nicht. Die Erfindung der grünen Welle ignorieren sie mit verblüffender Hartnäckigkeit. Überführungen erweisen sich, da wo sie gebaut werden, alsbald bestenfalls als unzureichend, meist schon nach kurzer Zeit als baufällig. Und wo immer letztlich Straßen verbreitert und ausgebaut wurden, hatten die Fußgänger das Nachsehen: händeringend stehen sie an den Rändern jener Rennstrecken, die sie weder ebenerdig noch unterirdisch oder in der zweiten Ebene überqueren können.

Aufrufe an die Athener Autofahrer, sich den öffentlichen Verkehrsmitteln anzuvertrauen, hatten bisher wenig Erfolg. Aus verständlichen Gründen: auf der einzigen U-Bahn-Linie der Viermillionenstadt schlingern noch immer hölzerne Triebwagen aus den zwanziger Jahren; Pläne für eine Erweiterung des Schienennetzes werden seit Jahrzehnten geschmiedet, aber bisher nicht in Angriff genommen. Mittlerweile dürfte der U-Bahn-Bau nicht mehr zu finanzieren sein.

Die Hauptlast der Personentransporte bewältigen die rund 2000 städtischen Omnibusse. Den Passagieren wird viel Geduld abverlangt: eingekeilt zwischen Taxis, Pkw und Lieferwagen schleichen die Busse mit einer Durchschnittsgeschwindigkeit von sieben Kilometern pro Stunde von Haltestelle zu Haltestelle. Zum Vergleich: die roten Doppeldecker im Londoner Verkehrsgewühl schaffen immerhin 17 Kilometer in der Stunde. Zur Verpestung der Athener Luft leisten die Linienbusse übrigens einen erklecklichen Beitrag: jeder zweite von ihnen, so stellte sich neulich heraus, müßte eigentlich aus dem Verkehr gezogen werden, weil er die Abgasvorschriften nicht erfüllt ...

Kampf ums Überleben

Allmählich erstickt Athen an sich selbst: diese Stadt produziert und inhaliert pro Jahr 130 000 Tonnen Kohlendioxid, 135 000 Tonnen Schwefeldioxid und 275 000 Tonnen Ruß – nicht gerechnet die Unmengen von Pestiziden, Detergenzien und Schwermetallen wie Blei und Cadmium, die Tag für Tag durch die Abwasserkanäle in den Saronischen Golf fließen. Nicht einmal die Hälfte aller Athener Häuser ist an das Kanalisationsnetz angeschlossen, und das ist schlecht genug: bei jedem Wolkenbruch quillt die braune, stinkende Flut aus den Gullies.

Gleich hinter dem Stahlwerk von Eleusis, an der Autobahn nach Korinth, steht ein Wegweiser. „Paralia“ („Strand“) steht auf dem Schild. Liegestühle, Sonnenschirme und weißer Sand? Nichts von alledem. Der Strand von Eleusis, noch vor zwei, drei Jahrzehnten ein beliebtes Ausflugsziel der Athener, ist heute das trostloseste Gestade ganz Griechenlands: ölverschmierte Kiesel, verrostete Konservendosen, alte Autoreifen. Auf dem von einem farbenprächtigen Ölfilm bedeckten Wasser dümpelt ein alter Plastikkanister. Der Gestank modernsten Mülls mischt sich mit den Ausdünstungen des Stahlwerks und der benachbarten Raffinerie von Aspropyrgos. 1768 schrieb Richard Chandler: „Wir schifften längs der ebenen Küste dahin, die voll grünen Getreides stand und liefen in den Hafen von Eleusis ein. Durch die Kornfelder kamen wir ins Dorf ...“

Die Kornfelder von Eleusis ernährten einst Athen. Zweimal im Jahr strömte man zu den Eleusischen Mysterien hierher; die Pilger kamen in der Hoffnung auf ein besseres Los im Jenseits. Heute sorgen sich die Leute von Eleusis um ihr

Stahlküche Athens. Am Fall Eleusis scheiden sich die Geister. Mihail Levendis sagt: es geht nicht darum, einer Idylle nachzuweinen, es geht ums Überleben.

krankungen als die Kinder in ländlichen Gebieten Griechenlands, und seit 1979 hat sich die Zahl der mit Mißbildungen geborenen Babys in Eleusis verdoppelt. Eleusis, einst Kornkammer, heute

Los im Diesseits. Bürgermeister Mihail Levendis sagt: „Wir kämpfen hier ums Überleben“, und das meint er wortwörtlich: die Kinder von Eleusis leiden siebenmal häufiger an Bronchialer-

Je mi líto

Když tenkrát vyhodil palestýnský teroristi autobus s izraelským dětmu do luftu, ten telil se český tisk škodolibou zlomyslností a nezapomněl při té příležitosti přiložit polinku ke svý vohnivý protizidovský propagandě, že kdyby Izrael byl furt ještě Palestýna a ne Izrael, tak se to, co se stalo, nemuselo stát a izraelský dětičky si mouly ještě dneska, jenže jen po židovsku dělat v různých světových končinách decentralizovaný bábovičky na nežidovským písečku.

Když arabský teroristi unášeli eroplány s vobyčejněma turistama, plácali se bolševický pastevci vzrušenou radostí do stehů a v novinách se psalo o oprávněných požadavcích "bojovníků za svobodu", který ale ve spisovný novinářský řeči nebyli ničím jiným, než docela obyčejněma vzdušněma pirátama.

Jenže na posměváčky jsou háčky a za nějaké časek uletělo tu jedno československý letadýlko, tu druhý a další do bavorských nížin a tiskový korouhvičky v ČTK se obrátily najednou jako na obrtlíku. V tu ránu vytrubovalo oficiální čs. zpravodajství do světa že tihle únoscí jsou policejné hledaný zloději, rozkrádají majetku v socialistickým vlastnictví, uprchli trestanci z nápravných zařízení, individua práce se štíci, tuzexový rajdy a mankaři a ne lidi, který zrovna tak jako Palestýnci toužili po kapince svobody pro sebe a svý potomci, kterejm doma hrozilo totální zglajchšaltování.

Čím větší je nedostatek tvrdých valut v československý státní kase, tím víc se podporují ve třetím světě rejdy všelijakých "bojovníků za demokracii" bolševiky zkorumpovaných, pozvou se k tomu povždy ochotný Kubánci, zfašizovaný dederonský profousové a udělá se volky nevolky datlová revoluce ve jménu velkého Lenina, i když ty přičmoudlíci si někdy myslí, že byl taky černej a vychodil pralesní univerzitu.

To se stalo i v Angole, pražský bolševici tam poslali poradce a techniky. Ve skutečnosti ale to byla estébácká verbež. Jenže nepočítali s tím, že by tam někde v houštinách mohli bejt poschovávaný opravdový bojovníci za svobodu, který si ale svobodu svý země představují kapánek jinak, než podle importovaných sovětsko-kubánsko-dederonsko-českýho pavzoru. A ti se jednoho dne vypravili z pralesa ven, zajali 64 čs. občanů, občanek a dětí a v Praze na ÚV začali svalovci brečet. Únoscí ale tentokrát nebyli zločinci, vrahové a lidožrouti, ale "protivládní bojové skupiny UNITA" tak musela zaskočit vždy bojovně naložená TASS, aby vynadala angolským bojovníkům za svobodu všema těma prabolševickéma výrazama, na který je bolševické slovník nedostižně bohatěj. Nazvala je najatějma profesionálněma zabitákama, tzv. divokejma husama, naverbovanějma z Velký Británie, z NSR a Izraele, a samozřejmě zamotala do toho i CIA.

Ono se ale taky ví, že v Luandě začal soudní proces "a příslušníky protivládní organizace UNITA", který už v roce 1981 zničili radnici v obci Vaco-Cungo, což byly vlastně spletený větve dvou náhodou blízko sebe rostoucích palm. A to je průšvih, protože únoscí by byli ochotný pustit unesený, kdyby angolská, bolševiků poslušná vláda zajatce propustila. Jenže angolskej prezident José Eduard dos Santos si postavil makovici a to jako že ne a že zajatci musej bejt příkladně potrestaný, jak kážou zákony džungle, napsaný na banánový šlupce.

Tak vypravili z Prahy do Angoly náměstka ministra zahraničí s. S. Svobodu, kterej dostal za úkol jednak přemluvit kamaráda Santose a jednak se pokusit navázat styk s únoscem a slíbit jim nějaký cetky z Jablonce a gumičkový praky s bábrlatama. Jenže Svátá Svobodu neuspěl, všichni se na něj krajčevajc toleranc a tak vodjel zpátky s nešťastnou i s těma cetkama.

Je ani prezident Husák nezahálel a vobrátil se s poselstvím na svýho angolskýho přítele v nouzi, že se čs. pracující moc zloběj, a tak ať kouká, aby viděl. Já si myslím, že si moh Husák ušetřit poštovný a když už chtěl mermomocí někomu psát, tak měl třeba poslat velikonoční pozdrav sestrám do Xaverova.

Je mi těch unesených líto, fakt, jsou to taky lidi a ty lidi maj děti a ty děti /22/ nemůžou zato, že maj estébácký rodiče. Jenže teď v té oblasti, kde jsou unesený ustájený, panujou tropický lijáky, takže si užijou. Ale jsou na tom furt lepší než politický věznové v Československu nebo v SSSR, který se do kriminálů a pracovních táborů dostali za to, co bolševici u jiných považujou za "boj za svobodu". A tak mi je obzvlášť těchhle líto, strašně líto.

Váš soused Ryba

Auto-Export verliert deutlich an Schwung

FRANKFURT A. M. Im Automobilgeschäft herrscht weiterhin eine gesplante Konjunktur. Während der Export im April deutlich an Schwung verlor, hat sich hierzulande die Nachfragebelegung beschleunigt, berichtet der Branchenverband VDA. Insgesamt liegen die Hersteller aber hinter den vergleichbaren Vorjahresergebnissen zurück.

Im April verließen 335 700 PKW und Kombi die Bänder, fünf Prozent weniger als vor einem Jahr. Je Arbeitstag lag die Produktion mit 17 668 aber nur noch knapp unter Vorjahresstand, aber über den Zahlen der Vormonate.

Einschließlich Lkw wurden im April 360 100 Fahrzeuge hergestellt, das sind 5,4 Prozent weniger als im entsprechenden Vorjahresmonat. Die Ausfuhr schrumpfte um fast 18 Prozent auf 182 800. Auch auf die kalendermäßigen Arbeitstage umgerechnet lag der Export um 13 Prozent unter dem Vorjahresstand.

In den ersten vier Monaten zusammen blieb die Produktion mit 1,43 Millionen Stück um sieben Prozent hinter dem Vorjahr zurück. Die Zahl der Kurzarbeiter hat sich inzwischen auf 47 567 verringert. Im März waren es noch 120 406.

VYSVĚTLENÍ NE PRO VĚCKY!
DIE FRATZE = DELAT BLBY GRI-
MASY. Satellit sieht Sternengeburt

PASADENA, 19. Mai (dpa/UPI). Der neue Infrarot-Satellit (IRAS) hat in einer Entfernung von etwa 500 Lichtjahren in der Milchstraße zwei Gas- und Staubwolken entdeckt, die nach Ansicht der Astronomen der Geburtsort neuer Sterne sind. Wie das Labor für Strahlenantrieb in Pasadena (Kalifornien) mitteilte, ähneln die Wolken "Barnard 5" und "Lynds 1642" unserer Sonne zur Zeit ihrer Entstehung vor rund 4,6 Milliarden Jahren.

ŠLO TO JEN UDAŘKÝM ŘEZEM.

Die interessante Sportnotiz

Engels verlängerte

.. A. MARX?

VŠEM ČECHŮM ZA KAČKU
PRAVOU ČESKOU ŠVEJKAČKU!

ZPRAVODAJE

ČTENÁŘ W.Š. dostal počátkem letošního dubna pozvánku obvodní vojenské správy v Praze I. k slavnostnímu rozloučení s ročníkem 1922. Protože je od r. 1968 na Západě, přišel o projev náčelníka Obvodní vojenské správy, jakož i zástupce Obvodního NV. Pro pláč nevidí. ---

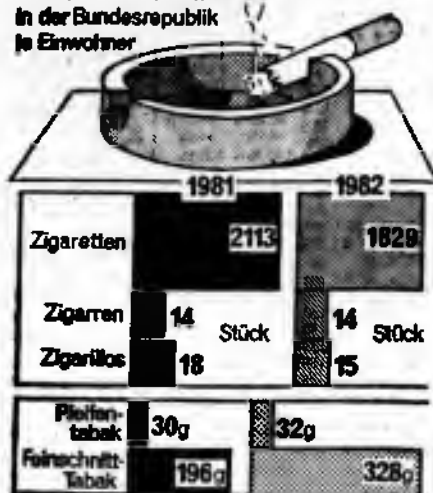
Československá obchodní banka se napojila na systém SWIFT, který pomocí nejmodernější telekomunikační techniky a špičkové počítačové sítě realizuje bezdokladový dálkový elektronický převnos a provádění transakcí zahraničního platebního styku mezi více než tisícem světových bank na všech kontinentech.

■ V NSR je bez práce oficiálně 30 000 učitelů, což je 5 procent pedagogů. V ostatních západoevropských zemích se nezaměstnanost učitelů pohybuje mezi 4 procenty (Dánsko) až 15 procenty (Nizozemí).

Blauer Dunst -

mehr Selbstgedrehte

Verbrauch von Tabakwaren
in der Bundesrepublik
je Einwohner

HERBERT WEHNER, 76, der sich aus der aktiven Politik zurückgezogen hat, ist noch immer für Überraschungen gut. Seine Partei und seine Nachbarn erfahren erst aus den Aufmachungen der Boulevard-Presse, daß der schwerkranke Senior der SPD am Montag seine Stieftochter Greta Burmester geheiratet hat, die seine 1979 verstorbene zweite Frau Charlotte mit in die Ehe gebracht hatte. Greta Burmester, deren Vater im KZ umkam und deren Mutter diesem Schicksal nur knapp entging,

war seit Jahrzehnten für Wehner Sekretärin, Fahrerin, Köchin, Krankenschwester und zunehmend jene „graue Präsenz“, die — insbesondere seit dem Tode ihrer Mutter — Wehners Privatsphäre schützt. Die im Bonner Adreßbuch als Fürsorgerin geführte Greta Burmester hat sich für ihre Familie aufgeopfert, aber, wie es heißt, ohne eine ausreichende Alterssicherung erworben zu haben; ein Zustand, dem Wehner habe abhelfen wollen. Von seiner jetzigen Frau Greta sagte Wehner schon vor Jahren: „Das ist die Frau, ohne die der, der vor Ihnen steht, heute nicht mehr leben würde.“

A2 ODOVI, TAK TO BUDE
DOBRÁ PARTIE.

Parksünder, kommst du nach Hellas ...

Autotouristen, die ihr Gefährt in Griechenland verbotswidrig abstellen, müssen sich auf Ungemach gefaßt machen: In Athen und den anderen Großstädten des Landes geht die Polizei auch in diesem Sommer

Wettküssen verlängert

NEW YORK, 19. Mai (AP). Ein junges Paar, das sich seit der letzten Woche im Schaufenster eines Warenhauses in Manhattan an einem neuen Weltrekord im Dauerküssen versucht, hat sich entschlossen, den Rekordversuch auf zunächst unbestimmte Zeit zu verlängern. Ursprünglich hatten sich Dino Delorean und Barbara Kane, die mit einem im Februar in Los Angeles bewerkstelligten „Dauerbrenner“ von sechs Tagen bereits ins Guinness-Buch der Rekorde gekommen sind, mit zehn Tagen bescheiden und ihre Lippen vom Samstag an wieder schließen wollen. Dann aber vernahmen sie, daß gleichzeitig mit ihnen in Las Vegas ein Paar nach gleichen „Ehren“ strebe. Als am Dienstag der alte Rekord fiel, schöpften Dino und Barbara kurz Atem und einen Schluck Sekt. Dem Paar, das den Wettkampf auf einer Couch sitzend bestreitet, wird allstündlich eine fünfminütige Kußpause zugestanden. Da es diese Atempausen auch ansammeln kann, löst es sich manchmal erst nach acht Stunden voneinander und hat dadurch Anspruch auf eine kußfreie Zeit von 40 Minuten.

SVĚTOVÝ REKORD ORŽÍ
ALE + BRČENŮ
I HONČKÝM.

unnachtsichtig gegen Parksünder vor. Mit Schraubenziehern und Kneifzangen bewaffnete Ordnungshüter entfernen von den im Parkverbot abgestellten Autos kurzerhand die Nummernschilder. Bis die Kennzeichen auf dem Polizeipräsidium gegen Zahlung einer Buße von umgerechnet mindestens 30 Mark wieder ausgelöst sind, vergeht oft ein voller Urlaubstag. Mißlich ist ein solcher Zwangsaufenthalt vor allem für Urlauber, die sich noch kurz vor der Heimreise per Fährschiff eine Parksünde leisten und so nicht selten die Abfahrt der Autofähre vom Kai aus miterleben. Ärgerlich ist auch, daß die Nummernschilder oft genug in bemitleidenswert verbogenem Zustand ausgehändigt werden.

Bemühungen des griechischen Automobilclubs „Elpa“, wenigstens für ausländische Touristen eine Art Amnestie zu erwirken und Gnade vor Recht ergehen zu lassen, blieben bislang erfolglos. Mit besonderem Eifer, so scheint es, schrauben die griechischen Polizisten fremdländische Nummernschilder ab. Jene Hinweiszettel, die sie unter den Scheibenwischer klemmen, sind überdies wohlweislich nur in griechischer Sprache abgefaßt.

Weit schlimmer dran als die Ausländer sind allerdings die einheimischen Automobilisten. Sie nämlich erhalten ihre Nummernschilder erst nach Ablauf von zehn oder, in schweren Fällen, zwanzig Tagen zurück. Langst nicht jeder griechische Parksünder allerdings findet sich mit dieser Zwangsstillelegung ab: In Athen begegnet man verdächtig häufig Autos, die mit provisorischen Papp-Nummernschildern durch die Straßen fahren ...

TUDLE METODU PŘEVEZLOU
CO NEJEDNÁV BOLIŠVICI.
AŠTITEK = 4.000 DM!

„Nachtrunk“ nachweisbar

CELLE, 19. Mai (dpa). Zum ersten Mal hat ein bundesdeutsches Gericht neue wissenschaftliche Untersuchungsmethoden als beweiskräftig anerkannt, mit denen die Art eines von Autofahrern gern behaupteten „Nachtrunks“ nachgewiesen werden kann. Das Obergericht wies mit Hilfe zweier Gutachten einem 42 Jahre alten Kaufmann nach, daß er geschwindelt hatte. Er könne nicht, wie angegeben, eine halbe Flasche Obstwasser nach dem Fahren getrunken haben, sondern höchstens ein Gläschen, meinten die Richter. Das Institut für Rechtsmedizin an der Universität Göttingen hatte das Blut des Autofahrers auf sogenannte „Begleitalkohole“ überprüft und nur 60 Kubikzentimeter getrunkenes Kirschwasser nachgewiesen. Das Landgericht erkannte die neue Untersuchungsmethode an und verurteilte den Kaufmann zu einer Geldstrafe von 2250 Mark und siebenmonatiger Fahrsperr. Die Revision des Angeklagten vor dem Obergericht Celle hatte keinen Erfolg. Dieses holte ein weiteres Gutachten vom Kölner Institut für Rechtsmedizin ein, das bestätigte, daß das in Göttingen angewandte Analyseverfahren wissenschaftlich gesichert sei. (Aktenzeichen: 3 Ss 85/82)

VYSVĚTLÍ MI TO NĚKDO?

Výsledky astronomických pozorování

Záhadné mlhoviny

TOKIO: Japonští astronomové pozorovali radioteleskopem ve vzdálených oblastech vesmíru obrovské rotující plynné oblaky diskovitého tvaru, jež by se mohly stát příštími slunečními soustavami.

■ MLUVÍ TOKIJSKÉ ASTRONOMICKÉ OBSERVATOŘE řekl, že výsledky pozorování mohutným radioteleskopem o průměru 45 metrů potvrdily hypotézu existencí tzv. protosolárních mlhovin, z nichž se mohou vyvinout oběžnicové systémy. Dodal, že to bylo po prvé, kdy byly podobné objekty pozorovány, jak rotují.

■ JEDNA ZE ZÁHADNÝCH MLHOVIN byla spatřena poblíž sféry souhvězdí Orion ve vzdálenosti 1500 světelných let a druhá napravo od obli hvězdy Aldebaran v souhvězdí Býka; její vzdálenost odhadli vědci na 500 světelných let. První z plynných oblaků svým průměrem šesti biliónů kilometrů daleko přesahoval rozměry naší sluneční soustavy.

■ OBLAK SE PODLE POZOROVÁNÍ japonských vědců otáčí rychlostí 1,3 kilometru za sekundu kolem svého středu, zřejmě protosolárního tělesa, jehož hmotnost vědci odhadli na padesátinásobek hmotnosti našeho Slunce.

Po Eině Vesuv?

Rím: Sobotní výbuch nálož traskavin, který měl odvést proud lávy vytékající ze sicilské Etny do umělé připravené koryty, se sice podařil, ale umělé koryto se brzy ucpalo a láva vytéká jako dříve, navíc také z nové otevřené průrvy. V Catanii pokračují odborníci ve vyhodnocování všech údajů, aby se dohodli na dalších nezbytných opatřeních. Zatím přichází v úvahu opětné použití trhavin nebo speciálních drapaků s mimořádně prodlouženými rameny, které mají uvolnit ucpané umělé koryto. Odborníci vyjadřují obavy i nad situací kolem italské sopky Vesuv, tyčící se nad Neapolem, kde se v posledních dnech projevilo několikrát citelné chvění půdy. Kdyby Vesuv, který je podstatně nižší než Etna (1277 metrů proti 3323 metrům), obnovil sopečnou činnost, znamenalo by to katastrofu, protože na jeho svazích žije na 600 000 lidí.

Osmdesátiny české tanečnice

(kr): Vzácného jubilea se zitra dožívá tanečnice Olga Janatová-Doušová. Její umělecký profil spoluvytvářel choreograf A. Viscusi a skladatel a dirigent O. Nedbal, který ji v roce 1923 odvedl z ostravského divadla do Bratislavy. S O. Nedbalem téměř každý rok hostovala na pražských scénách v Karlíně a na Vinohradech. Po Nedbalově smrti odešla O. Janatová-Doušová z Bratislavy do Olomouce a později do Plzně. Výrazný byl také její herecký talent, který se uplatnil v pantomimě.

Park na Karlově náměstí

O parku na Karlově náměstí v Praze vždycky říkali zahradníci i urbanisté, že patří k nejhezčím v centru našeho hlavního města. Dnes, kdy si výstavba vyžádala zásahy do Vrchlického sadů u hlavního nádraží i do Čelakovského sadů u Národního muzea, je nejrozsáhlejším soustředěním zeleně v centrální oblasti Prahy.

Parková úprava se zrodila již před 140 lety, kdy pražská obec rozhodla, že zbourá malé dřevěné domky na Karlově náměstí, které lemovaly zdejší tržiště. Nevzhledné náměstí, odkud se šířil do okolí pach prodávaných slanečků, kazilo vzhled města natolik, že nejvyšší purkrabí, hrabě Karel Chotek navrhl, aby v těchto místech byl zbudován velký sad.

Vykupování domků ovšem probíhalo velmi pomalu, a to brzdilo i snahy o zbudování zeleně. Nejprve bylo vysázeno stromoradií od jedné ulice k dnešní Všeobecné nemocni-

ci, a až o dvacet let později, kdy město vykoupilo poslední zdejší stavení, pokryla celé náměstí sadová úprava v podobě jilmů, akátů, javorů a desítek různých květin. To už se Karlovo náměstí stalo vyhledávaným místem stavitelů a cena pozemků rostla. Kromě řady činžovních domů tady byla roku 1874 do stavěna i budova Českého vysokého učení technického.

Park však tady vznikl značně později. Až zahradní architekt František Thomayer provedl v letech 1885–1886 úpravy a sady tak do-

staly podobu, kterou známe v podstatě dodnes. Údržba sadu, jak píše tehdejší tisk, byla pracná, pečovalo o ni přes dvacet zahradníků.

Během první světové války park na Karlově náměstí dosti zpustl, zanikly i vzácné rododendrony, vysázené tady ve značném počtu. Také druhá světová válka způsobila na květeně škody. V parku byla postavena protipožární nádrž, a to porušilo nadlouho vodní poměry v okolí, což mělo negativní vliv na kořeny stromů. Přesto brzy po válce se park Pražanům ukázal opět ve své nádheře.

Dnes do části parku zasahuje postupující výstavba nové trasy metra, [zejména na křižovatce Karlova náměstí s Ječnou ulicí], která má být ukončena za dva roky. Zásahy to nejsou velké, a tak je možné lehce po ukončení stavby uvést vše do stavu před jejím započatím. Tak, aby tu tento pěkný městský park byl v plné kráse dál,

(va)

Kůlna jako podpal

(kry): Kůlnou čítal podpálit dům dvadvačtatletý Ladislav V. v Javorovci v okrese Uherské Hradiště. V pondělí večer zapálil dřevěnou kůlnu, která patřila trináctileté ženě. Pachatel předpokládá, že se po zář přenesla na sousední dům jeho sestry na náměstí, podle jeho názoru, přitla malý dědicový podíl. Oběh však požárníci včas lokalizovali, takže nevznikla velká škoda.

CSSR beruft Botschafter ab

WIEN, 20. Mai (Reuter/AFP). Die CSSR bezeichnete am Freitag das Pfingsttreffen der „Sudetendeutschen Landsmannschaft“ in Wien als Verletzung der österreichischen Neutralität. Im KP-Organ „Rude Pravo“ hieß es, das Treffen „steht im Widerspruch zum Geist der Neutralität Österreichs und stellt einen Bruch des Staatsvertrages dar, der die Tätigkeit von Organisationen mit großdeutscher Propaganda verbietet“. Zwar wisse die CSSR die Verdienste österreichischer Staatsmänner um Frieden und Entspannung zu würdigen. „Das revanchistische Treffen in Wien ist jedoch ganz sicherlich kein Beitrag für die Sache des Friedens und der guten Nachbarschaft“, schrieb der Kommentator von „Rude Pravo“. Der Botschafter der CSSR in Wien ist bis zum Ende des 34. Treffens der „Sudetendeutschen Landsmannschaft“ abberufen worden.

KDYBY ASPON TAK NEKRECALI...

Hranostaj se převléká

[Jaz]: Lasice hranostaj žije všude tam, kde má dostatek potravy. Proto, kde žijí hraboši a myši, je určitě i hranostaj. Má jednu zvláštnost: V létě je jinak zbarvený než v zimě, což je u našich šelem velmi vzácný jev. Letní kožíšek je skořicově nebo rezavě hnědý, břicho světlejší a konec ocásku je černý. Zimní kožíšek je celý bílý, jen špička ocásku zůstává černá. Výměna srsti na podzim probíhá poměrně rychle. Většinou je to během října. Zato jarní přebarovování je pomalejší. Většinou končí až v dubnu nebo v květnu. Ale i zde se setkáváme s výjimkami. Proto v přírodě můžeme zastihnout uprostřed zimy na sněhu hranostaje v hnědavém zbarvení a rovněž zase v letních měsících potkáme hranostaje, který má bílou srst.

JÁ OBČAS TAKY!

Aufgespießt

„Gegen alle Pessimisten: Wir sind eine echte Demokratie geworden. Das Gesindel darf nicht nur überall mitreden, es führt das große Wort.“

Johannes Gross, Neues Vorstandsmitglied des „stern“-Verlags Gruner + Jahr, in der jüngsten Ausgabe des „Magazins“ der „Frankfurter Allgemeinen Zeitung“.

Weil Frau Mann war...

LOUISVILLE, 20. Mai (AP). Mit einem nicht alltäglichen Fall ist jetzt ein US-Gericht im Staat Kentucky konfrontiert worden. Ein seit drei Jahren verheirateter Mann aus Louisville nämlich fühlt sich von seiner Ehefrau betrogen, weil sie ihn über eine Geschlechts-umwandlung im unklaren gelassen hatte. Der Mann möchte nun seine Ehe für ungültig erklären lassen, nachdem er herausfand, daß seine Frau ursprünglich ein Mann war. Ferner verlangt der „geprellte“ Ehemann umgerechnet etwa 25 000 Mark Schmerzensgeld von seiner Frau.

JE DOBRĚ VĚDYCKY LE
VČAS PODÍVAT...

Podivuhodný strom

[Mu]: Na Filipínách roste strom, který je znám mezi místním obyvatelstvem pod názvem changa. V posledních dobách ho však stále častěji nazývají „naftovým stromem“. Jak se zjistilo, plody changy poskytují olej, který hoří jasně modrým plamenem. To právě se stalo příčinou prudkého zvýšení poptávky po chanzě v jihovýchodní Asii. Předpokládá se, že changa se může stát důležitým náhradním zdrojem paliv, která se až dosud vyrábějí z nafty. V nynější době je už na Filipínách vypracován plán na vytvoření plantáží, z nichž se bude získávat rostlinné palivo v průmyslovém měřítku.

● Průměrně každých 16 sekund utrpí jeden z padoněmecký dělník či zaměstnanec úraz. Napsal to hamburský týdeník Der Spiegel s tím, že následky těchto nehod denně v NSR umírá jeden člověk.

Papst als Wunderheiler

ROM, 23. Mai (KNA). Bisher unbekannte Einzelheiten über die Vermittlung Papst Johannes XXIII. zwischen den USA und der UdSSR während der Kuba-Krise im Jahr 1962 veröffentlicht jetzt die Jesuitenzeitschrift „Civiltas Catholica“. In einem Interview enthält der Franziskanerpater Antonio Cairoli, Postulator beim Seligsprechungsprozeß für Johannes XXIII. unter anderem, daß der Roncalli-Papst nicht weniger als 15 Wunderheilungen vollbracht habe, die medizinisch nicht erklärbar sind.

Zur Friedensintervention erzählte Pater Cairoli: „Der Papst wurde in der Nacht des 25. Oktober geweckt und von seinen Mitarbeitern informiert, daß Präsident Kennedy der UdSSR ein Ultimatum gestellt hat. Daraufhin beauftragte Johannes XXIII. seine engsten Mitarbeiter, Staatssekretär Igino Cardinali und Msgr. Dellacqua, eine Botschaft zu entwerfen, während er selbst sich zum Gebet in seine Privatkapelle zurückzog.“ Der Text wurde nach einigen Stunden vorgelegt. Dann wollte der Papst erneut allein gelassen werden. Nach einiger Zeit gab Johannes XXIII. das Dokument zurück: „Außer drei Zeilen hatte er den gesamten Wortlaut geändert. In derselben Nacht noch wurde der Text weitergeleitet. Um sieben Uhr morgens ließ Chruschtschow antworten, daß er die Botschaft positiv bewerte. Eine Stunde später ließ Kennedy wissen, daß es darin „nichts gebe, was Amerika beleidigen könne“. Am 25. Oktober um 12 Uhr rief der Papst die beiden Großmächte zum Frieden auf,

BARRY ROBERTSON z města Cairns na severovýchodním pobřeží Austrálie se vrátil v povznesené náladě z nočního klubu, když tu cítil, jak ho něco pevně uchopilo za nohu. Ohlédl se a shledal, že útočником je asi mair a čtver dlouhý krokodýl, který se vynořil z blízké stoky. Napačenému přispěchal na pomoc kolemjedenácti taxikář. Oběma ale dalo hotné práce, než dotírného obažlivce přinutit, aby pustil koženou jezdeckou botu, do níž se Robertsonovi zakousl. Policejní mluvčí připustil, že o krokodýly i kapánek větší není v Cairns nouze, zvláště po velkých lijácích. „Normálně vás nechají na pokoji, ale nesmíte je vytekat,“ dodal.

LARRY CETRANO z amerického městečka Little Egg Harbor byl přesvědčen, že předmět, který přiletěl z nebe a prorazil střechu jeho rodinného domku, je meteorit. Když zjišťoval škody, které mu „povětřní“ způsobil, přesvědčil se o jeho zcela pozemském původu. Výrazný zápach v demolované spíži naznačil, že údajný meteorit je vlastně plný konfeje, který náhodou vypadl z talety letadla. Pan Cetrano nyní musí vyhodit všechny své zásoby a spítat všem, kdo mu tvrdí, že všechno dobré přichází shůry.

● Indie postavila přes 1500 velkých a stovky menších přehradních hrází v hodnotě přes sto miliard rupií. Jak píše indická agentura UNI, v zemi se nyní buduje nebo se připravuje ke stavbě dalších 200 vodních elektrárn.

● Americký úřad pro letectví a vesmír (NASA) oznámil, že chce rozšířit skupinu amerických astronautů o dalších 12 lidí - šest pilotů a šesti inženýrů. Skupina soustředěná v Johnsonově kosmickém středisku v Houstonu má nyní 78 členů, mezi nimiž je osm žen.

Aufgespießt

„Wer gegen Chemie ist, der soll sich erstmal ohne Betäubung operieren lassen.“

Der CDU-Abgeordnete Karl Eigen in der Bundestagsdebatte über den Agrarbericht der Bundesregierung.

Náhodou jsem se podíval do stánku s časopisy a novinami na předměstí. To co se tam najde bude sotva kdy duchovní četba. Pokud pak jde o sex, už se dá sotva vynajít horší pornografie, než jsou produkty naší uvědomělé doby. Ale přesto mě upoutal jakýs obrázkový plátek svým titulem: Kiss, Kiss, bum, bum. Kiss je anglicky políbečka a "bum" je ovšem slovo mezinárodní. Obrázek na titulní straně ta slova důstojně ilustroval. Bandita býčích svalů s dvěma revolvery se řítí na neoblečenou ženu se zděšeně vyvalenýma očima, pravděpodobně, aby ji něžně políbil. - Nač další zbytečná slova! "Kiss kiss bum bum" úplně stačí. Vyjadřují ve formě zvířecího ryku dvě privilegia dnešního člověka: sexuální perversitu a zločinnost.

Ze zvědavosti jsem se podíval i na cenu časopisu (mám-li mu dát takové jméno). Byl laciný. To znamená, že se tiskne ve velkém nákladě a jde dobře na odby. Jeho existence ovšem kladě několik otázek. Je možné, že se smí něco podobného docela veřejně prodávat? Nikdo neprotestuje? Nechá-li se tomu zabránit, znamená to, že většina už morálně otupěla? Jak uchránit děti před záplavou pornografie?

Ptal jsem se jednoho řínského středoškolského profesora, který je, jak se tu říká, laického sněru, t.j. z těch, kteří vidí neradi, aby se uplatňovaly náboženské principy při výchově na veřejných školách. "Jakými motivy působíte na mládež, abyste ji uchránili od vlivu pornografie a násilností?" Přiznal se: "Bohužel, jsme bezmocní. Ale vinu má i naše školství. Nerádi ještě dostatečně rozvedenou sexuální výchovu, jako je např. v Německu, v Anglii. U nás se ještě moc lidí pohoršuje, když se začne dětem ve škole vysvětlovat tajemství přírody. Hledají pak poučení v pornografii."

Odpověď, tak jak zní, odpovídá požadavkům tradiční morálky. Děti mají právo, aby se dověděly o tajemství života na správném místě a ve správnou dobu. Ale pochybuji o tom, že si někdo kupuje "Kiss kiss bum bum" aby tam hledal poučení, aby se něco tajemného dověděl. Také jsem se nechtěl s profesorem přit o výtečnosti sexuální výchovy v Německu a v Anglii, nikdy tam nebyl. - Ale kdy, kde a jak začít? Není to má specialisace.

Padl mi do rukou český překlad starého Stifterova románu "Pozdní léto" (Phl, 68). Začal jsem číst s jakýmsi gustem pro starobylost minulého století, napodobenou i v novém českém překladě řečí tak ušlechtilé vybranou, že se mohou číst vytržené úryvky jako humoristická zábava. I obsah mi připadal podobný. Stránka za stránkou je plná podobných popisů jako např. tento: "Prohlížel jsem ten kus nábytku velmi zevrubně a hostitel stál přitom vedle mne, leccos mi ukazoval a to, čemu jsem nerozuměl, mi na požádání vysvětlil." Je sice hlavním obsahem románu i zde milostná historie, která je dlouhou dobu v tom, že on se jí uklonil, a ona nikdy poděkovala. Nakonec si řeknou, že se vezmou, když to rodiče dovolí. Představme si takovou četbu pro někoho, kdo čte "Kiss kiss bum bum".

Prý už v době Adalberta Stiftera samého jeden z jeho odpůrců tvrdil, že slibuje polskou královskou korunu tomu, kdo dočte "Pozdní léto" až do konce. A přece jsem tu knihu dočetl brzy celou a čím dál s tím větším zájmem. Pochopil jsem, jak je jednotlivé a záměrné stavěna a jak trpytívně jasně působí jako domácí drahokany, které se v ní tolik popisují. V doslovu k českému překladu se vyslovuje podobný úsudek: "Pro nás nabyl Stifterův obraz, malovaný všemi barvami touhy a resignace, příslušející ztracenému ráji, novou přitažlivost snad právě proto, že jsme jich již tolik ztratili."

Při vši své nevinné blankytnosti má být "Pozdní léto", chceme-li to tak nazvat, také sexuální poučení. Ale začíná úplně jinak, než si to představují v dnešní výchově, kde dávají dětem na obecné škole kreslit genitální ústrojí a vysvětlují jim jejich funkce, aby prý věděly od počátku, čemu slouží a uchránily se později perversitě.

Stifterův výchovný ideál je jinačí. Jindřich, hrdina jeho románu, se učí nejdřív obkreslovat a chápat smysl nejjednodušších předmětů, s kterými se setkává v domě. Oceňuje formy nábytku, obrazy, stromy, pěstování růží. Cestuje do hor, sbírá kamení, měří hloubku jezera. Dostává ke všemu osobní vztah. Každá maličkost vytváří prostředí. Když dokončil své výzkumy o geologickém složení hor, do kterých v létě jezdil, vyzná se: "Všechno bylo teď jiné, všechno nabylo v mém srdci jiného odstínu. Když jsem zjara opouštěl hlavní město a zvolna krácel za kočárem jezdoucím do kopce, zastavil jsem se jednu chvíli u hromady štěrku, který vybrali z řečiště a vysypali na silnici, skoro s úctou jsem pohlížel na to kamení. V těch červených, bílých, černožlutých a žíhaných do hladka zaoblených kamenech jsem poznával posly z našich hor, poznával jsem každého jedince z jeho skalního města, od kterého se odtrhl a z kterého byl vyslán. Ležel tu mezi kanarady, jejichž rodiště bylo nožná od jeho vlastního rodiště vzdáleno mnoho mil. A hlavně mě pořád napadalo, k čemu všechno na světě je, jak to vzniklo, jak vše navzájem souvisí a jak to promlouvá k našemu srdci."

Když takhle ponalu začal Jindřich poznávat, že je příroda celek, objeví najednou, co je to umění. Doposud studoval a obkresloval s jednotlivostí: květiny, stromy, kamení. Teď najednou zatouží po tom, aby si namaloval krajinu jako celek. Vidí, že k tomu už nestačí obkreslovat jenom tvary, ale vnímat celek - život. Začne tedy ponalu rozumět umění.

Umění však roste z života. Má-li být pravé a krásné, je částí života ušlechtilého, jehož středem je rodina. Jeho starší přítel a dobrodinec mu dá toto poučení: "Po tom všem, co se s tebou událo, je tvou nejpřednější povinností vybudovat ušlechtilý, čistý, dokonale spořádaný život rodinný. Rodinu potřebuje naše doba především, potřebuje ji víc než umění a vědu, víc než dopravu, obchod, hospodářský rozvoj, pokrok a jak se všechny ty na pohled tak žádoucí věci jmenují. V rodině má základ všechno umění, věda, lidský pokrok, stát. Neproněmá-li se manželství v šťastný rodinný život, marně budeš tvořit výsostná díla ve vědě a umění, odkázal bys je pokolení mravně zkaženému, kterému tento dar nakonec už neprospěje a který nakonec přestane taková dobra vytvářet. Jestliže však jednou stojíš na půdě rodiny, jsi jenom tehdy člověkem, budeš-li na ní stát cele a čistě." Kdo jednou pochopil smysl života a rodiny, ten ovšem ví, že k němu patří i sexuální vztahy. Ale ty se mohou uskutečňovat jenom v míře, v jaké patří ke smyslu a k ideálu života, ve kterém je všechno harmonický celek.

Vím, že je Stifterova knížka příliš ušlechtilá, aby dělala dojem reality všedních dnů. Vykreslil tu ideál, ale právě v září tohoto ideálu je vidět, kterým sněmem se má uskutečňovat pohlavní poučení mládeže. Jde o ústrojí života a jejich smysl se může pochopit jenom z ideálů života. Tam ovšem, kde žádný ideál není, nezachrání od perversity ani tzv. sexuální výchova. Stane se jenom izolovaným předmětem ve škole, který pomůže k tomu, že se v dnešní atomizované společnosti ještě víc rozdělí to, co Bůh spojil, t.j. životní poslání a jednotlivé projevy života. Nestáčí ani to, že se zdůrazní spojitost sexu s láskou. Sexuální život není ještě láska, je to jenom jeden z projevů lásky na svém místě. Láska je daleko širší!

Když si ve Stifterově knize nadšená Natalie v den svatby přeje, aby celý život zůstal jako dnešní den, odpoví jí matka: "Ne, mé drahé dítě, nezůstane. Ty to teď nevíš: bude něčím víc a Ty také budeš něčím víc. Láska bude jiná, po letech bude docela jiná, ale každým rokem větší; a když řekneš, teď se máme nejraději, zakrátko to už zase nebude pravda a když jednou budeš mít před sebou místo kvetoucího jinocha uvadlého starce, budeš ho jinak milovat, než jsi milovala jinocha, ale budeš ho milovat neskonaleji, hlouběji, věrněji, vážněji, nerozlučněji."

Všechno poníží. Jen láska, která je duchovní, nepřestává.

NEJÍ TO NEZAJÍHAVÉ.

Das Geschäft mit Drogen

Intensiver Anisduft ließ die Fahnder schnuppern, als die Koffer am Frankfurter Flughafen von einer Maschine in die andere umgeladen wurden. Welcher Reisende läßt sich schon sein Gepäck rund 1300 Mark Flugpreiszuschlag kosten, um Gewürzpflanzen von Delhi nach London mitzuführen? Die Zollbeamten bewiesen eine gute Nase: In den wohlriechenden Koffern befanden sich 39,4 Kilogramm Heroin mit einem Marktwert von rund 18 Millionen Mark. Die über die Plastiksäcke gegossene Anisessenz, die einem 25jährigen Inder zum Verhängnis wurde, sollte die auf Rauschgift abgerichteten Spürhunde der Polizei irreführen.

Der Fang von Frankfurt in den ersten Apriltagen stellt den bisher größten Erfolg der Rauschgiftdezernate im Kampf gegen eine neue Heroinwelle dar, die Europa aus dem Mittleren Osten und Südostasien überschwemmt. Ebenfalls am Frankfurter Flughafen war den Zöllnern im Sommer 1982 ein Pakistaner in die Falle gegangen, der 32 Kilo des weißen Pulvers in seinem Gepäck mitführte. Die Schweizer Polizei stellte im April in einem Abteil des „Italia-Expreß“ ein Paket mit 8,3 Kilogramm Heroin sicher, das scheinbar herrenlos von Holland nach Italien reiste. Zur gleichen Zeit gelang den Beamten in Amsterdam die Beschlagnahme von 9,5 Kilogramm Heroin pakistanischen Ursprungs und die Verhaftung von neun Händlern.

Von den riesigen Gewinnen verlockt, werden die Schmuggler immer frecher. Ein Kilogramm Heroin von erstklassiger Qualität kostet an der pakistanischen Quelle 55 000 Rupien (etwa 200 Mark). In der Drogenszene der europäischen Städte ist ein einziges Gramm dieses Suchtgiftes zwischen 350 und 450 Mark wert.

Die Statistiken der Rauschgiftkommission der Vereinten Nationen belegen die ungebrochene Dynamik des illegalen Drogenhandels. In der für die letzte Jahresversammlung im Dezember 1982 in Wien erstellten Übersicht heißt es: „Nach den mitgeteilten Beschlagnahmen zu schließen, war die Situation im Jahre 1981 die schlimmste seit der Gründung der UNO.“ Für 1982 sind noch keine endgültigen Zahlen verfügbar, doch ist ein weiterer rascher Vormarsch der harten Drogen festzustellen. „Es wird immer schwieriger, die einzelnen Staaten als ‚Ursprungs-‘, ‚Transit-‘ und ‚Opfer-‘ Gebiete zu klassifizieren“, klagt der Rapport, „denn die Rauschgifthändler suchen ständig neue Schmuggelwege und erschließen neue Märkte.“ Von den über 160 Mitgliedstaaten der internationalen Organisationen gaben nur 14 zu Protokoll, keine Drogenprobleme zu kennen.

12 000 Prozent Zuwachs

Die den Fachorganen der UNO gemeldeten Beschlagnahmen illegal gehandelter Suchtgifte umfaßten 1981: 55,5 Tonnen Opium, 5,6 Tonnen Heroin, 1,9 Tonnen Morphium, 9,4 Tonnen Kokain, 241 Tonnen Cannabisharz (Haschisch), 5355 Kilo festes und 1274 Kilo flüssiges Cannabis. Einen beängstigenden Anstieg verzeichnet der Bericht beim Handel mit rezeptpflichtigen Pharmazeutika von psychotropischer Wirkung, die als Rauschmittel mißbraucht werden. In die Hände der Justizorgane fielen 1981 weltweit 47 Millionen Aufputschpillen, 23 Millionen Anti-Depressiva, 36 Millionen LSD-Trips und 642 000 Dosen synthetischen Rauschgifts. Die Zuwachsrate der

beschlagnahmten Ware gegenüber dem Vorjahr reicht von 166 Prozent bei den künstlichen Narkotika bis zu 12 000 Prozent beim Halluzinogen LSD.

Der schwarze Markt wird gegenwärtig so reichlich mit Heroin versorgt, daß die Händler einen Preissturz befürchten. Diese Entwicklung ist ein unbeabsichtigter Nebeneffekt der sowjetischen Militärintervention in Afghanistan. Schätzungsweise zweieinhalb Millionen Afghanen sind vor dem Konflikt nach Pakistan geflohen, eine weitere halbe Million nach Iran. Trotz internationaler Hilfe ist die Existenzgrundlage der in grenznahen Lagern in Pakistan hausenden Flüchtlinge äußerst schlecht. Was als eine kleine Aufbesserung außerhalb der Legalität begann – nämlich der Schmuggel von afghanischem Rohopium und die Weiterverarbeitung zu Heroin – hat inzwischen industrielle Ausmaße erreicht.

Begünstigt wurde der Aufbau der „Pakistani Connection“ durch Mißerniten im traditionellen Bezugsgebiet des illegalen Heroinhandels: dem „Goldenen Dreieck“ an der Grenze zwischen Thailand, Burma und Laos. In diesem Dreieck ging die Opiumproduktion nach den Schätzungen des UNO-Rauschgiftkontrollorgans von 800 Tonnen im Jahre 1979 auf 600 Tonnen 1980 zurück. Strafaktionen der thailändischen Armee auf Betreiben der Amerikaner setzten den Bewohnern von etwa tausend Bergdörfern, die seit Generationen vom Anbau des Schlafmohns leben, ebenfalls heftig zu. Damit schlug die Stunde des „Goldenen Halbmonds“, wie das Gebiet entlang der afghanisch-pakistanischen Grenze mittlerweile genannt wird.

Die Statistiken der Vereinten Nationen sind aufschlußreich: Bis zum Einmarsch der sowjetischen Truppen in Afghanistan im Dezember 1979 war Heroin im benachbarten Pakistan praktisch unbekannt. Die Behörden konnten 1979 keine einzige Beschlagnahme melden. Im folgenden Jahr fielen der pakistanischen Polizei neun Kilogramm in die Hände, 1981 waren es 432 Kilogramm und 1982 bereits 2,4 Tonnen.

Der Genuß von Opium und Haschisch hat in Afghanistan Geschichte, ebenso der illegale Export nach Westen. Die Schmuggelroute verlief durch Iran und die Türkei nach Europa. 1980 beschlagnahmten die iranischen Behörden 500 Kilo und 1981 3155 Kilo Heroin.

Infolge drakonischer Strafen für den Rauschgiftbesitz durch das Regime der Mullahs trocknete der Handel aus und die beschlagnahmte Menge ging 1982 auf 739 Kilogramm zurück. Festgenommen wurden im gleichen Jahr noch 423 afghanische und 28 pakistanische Schmuggler. In Iran ist seit 1979 der Anbau von Schlafmohn streng verboten. „Die Quellen der Opiumderivate liegen hinter unseren östlichen Landesgrenzen“, erklärt der iranische Vertreter bei der UNO-Rauschgiftkommission, Dr. Seyed Ahmad Vaezi. Der in der Bundesrepublik Deutschland wegen illegaler Einfuhr von 1717,6 Gramm Rauchopium verhaftete, zu drei Jahren Freiheitsstrafe verurteilte, aber zuvor als „persona non grata“ laufen gelassene Khomeiny-Vertraute Sadek Tabatabaie ist nach Ansicht der UNO-Experten eine Ausnahmeerscheinung.

Die internationalen Kontrollorgane können die Gerüchte nicht erhärten, wonach die iranische Regierung insgeheim Rauschgift auf den ausländischen Markt wirft, um mit dem Erlös den Krieg gegen Irak zu finanzieren. Rauschgift- und Waffenhandel sind aber in der Tat eng verwoben.

Moderne Chemie

Im vergangenen Jahr hat die pakistanische Polizei im Nordwesten des Landes rund um den Khyberpaß 27 geheime Heroinlaboratorien ausgehoben. Ein entscheidender Schlag gelang den Behörden vor kurzem mit der Verhaftung des 35jährigen „Scheichs“ Juamir, der als Chef eines weltweit operierenden Rauschgiftschmuggelrings gilt.

Das Rohopium wird von Angehörigen der Bergstämme aus Afghanistan über die Grenze geschmuggelt. Die Verarbeitung zu Heroin von hohem Reinheitsgrad geschieht mittels moderner chemischer Prozesse. Dazu importieren die Laboranten auf mehr oder minder legale Weise die zur Heroin-Extraktion benötigten Verbindungen Essigsäure-Anhydrid und Acetylchlorid. Der Großteil dieser Substanzen wird aus der Bundesrepublik Deutschland und aus der Volksrepublik China bezogen.

Die Einnahmen aus dem Heroinhandel runden auch die Bankkonten mancher Stammesfürsten auf, welche in den Flüchtlingslagern rund um die pakistanische Stadt Peshawar nach alter Sitte den Ton angeben. In einem regionalen Unterausschuß der UNO-Rauschgiftkommission wies der Vertreter des prosovietischen Regimes in Kabul, Enayatullah Nabel, im Februar auf die „Verbindungen zwischen Rauschgiftschmuggel, illegalen Waffenhandel und Terrorismus“ hin. Die Schuldigen seien unter den Mitgliedern jener Gruppen zu suchen, „welche die Demokratische Republik Afghanistan bekämpfen“. Nabel warnte die Pakistaner, daß sie selbst in Schwierigkeiten geraten könnten, falls sie „aus irgendwelchen Gründen“ den Rauschgifthandel nicht schonungslos unterdrücken.

Diese Schwierigkeiten sind bereits traurige Tatsache. „Der Heroingenuß hat in Pakistan die Größenordnung einer Epidemie angenommen“, stellt der letzte Bericht des Internationalen Rauschgift-Kontrollorgans fest. „Man schätzt, daß die Zahl der Heroinsüchtigen von einigen wenigen anfangs 1981 auf mindestens 10 000 bis 25 000 gestiegen ist.“

Die Rauschgifthändlerringe haben es besonders auf die Ausweitung ihrer Märkte in den reicheren Teilen der Welt abgesehen, wo höhere Preise zu erzielen sind. Die Schmuggler mußten einige Rückschläge einstecken, als nach dem Sturz des Schahs die Lastwagenkolonnen zwischen Westeuropa und Teheran verschwanden und es der türkischen Regierung gelang, den durch ihr Territorium führenden Drogentransit zu unterbinden. Mit überraschender Schnelligkeit aber haben die Verbrechersyndikate neue Schmuggelwege organisiert.

Die Türkei gehört zu den zwölf Staaten, die gemäß einer Konvention im Rahmen der Vereinten Nationen Opium für medizinische Zwecke anbauen dürfen. Das wichtigste aus Opium extrahierte Arzneimittel ist Kodein, gefolgt von Morphium. Der legale Kodeinverbrauch in der ganzen Welt schwankt seit 1975 zwischen 152 und 162 Tonnen jährlich, was etwa 1500 Tonnen Opium entspricht.

Der legale Anbau von Schlafmohn birgt zwangsläufig das Risiko, das auf den Hunderttausenden von Hektar umfassenden Kulturen der begehrte weiße Saft hinter dem Rücken der Kontrolleure abgezapft wird. Dies war während vielen Jahren die Praxis türkischer Bauern, die damit ihren kärglichen Verdienst streckten. Auf Verlangen der USA vernichtete die türkische Regierung 1973 die gesamten Schlafmohnkulturen. Doch die von den Amerikanern

ersprochenen Kompensationen zugunsten der brotlos gewordenen Landwirte blieb aus, weil der US-Senat die 1974 erfolgte türkische Invasion auf Zypern mißbilligte. Daraufhin bestellten die Türken ab 1975 erneut ihre Mohnfelder.

Der Suchtmittelabteilung der Vereinten Nationen gelang es aber, die türkische Regierung von den Vorteilen einer anderen Methode der Morphiumgewinnung zu überzeugen, die bereits im Ostblock angewendet wurde: Anstelle des Anritzens der noch grünen Mohnkapsel und Abschabens des austretenden Milchsaftees läßt man die Pflanzen trocknen. Dem Stroh wird dann durch ein chemisches Verfahren das Hauptalkaloid Morphin entzogen, wobei man ohne den Umweg über Opium direkt zur Arzneimittelbasis gelangt. Dieser Prozeß läßt sich nur in speziellen Fabriken bewerkstelligen und schließt private Basteleien weitgehend aus. Der Schlafmohnanbau in der Türkei wurde auf sieben Provinzen beschränkt. Die Regierung kauft den Bauern die Ernte zu einem garantierten Festpreis ab, so daß - mit dem zusätzlichen Argument strenger Strafandrohung - die Versuchung illegaler Opiumgewinnung gering geworden ist.

Das derzeitige Militärregime ging noch einen Schritt weiter und erschwerte durch massiven Polizeieinsatz den Transithandel mit Drogen. 35 Gendarmerieeinheiten und 55 Sonderkommandos der Nationalen Polizei widmen sich jetzt ausschließlich der Bekämpfung des Rauschgiftschmuggels. Die Aufstellung von 13 weiteren Einheiten ist geplant. Daneben verstärkte das türkische Rauschgiftdezernat die operationelle Zusammenarbeit mit den Kollegen in Westeuropa und Nordamerika.

Zu einer Drehscheibe dieser illegalen Geschäfte scheint sich Bulgarien entwickelt zu haben, das früher in dieser Hinsicht nur wenig Schlagzeilen machte. Nach Auskunft des Generaldirektors des bulgarischen Zolls, Nikolai Nikolow, wurden in den letzten zehn Jahren 800 Fälle von Rauschgiftschmuggel aufgedeckt und über 20 Tonnen Drogen beschlagnahmt. Verhaftet wurden 232 Türken, 70 Libanesen, 43 Westdeutsche, 21 Pakistaner, 17 Iraner, 13 Österreicher, 11 Franzosen und vereinzelt Angehörige anderer Nationen, aber kein einziger Bulgare. Während bis 1979 hauptsächlich Haschisch und nur geringe Mengen harter Drogen konfisziert wurden, führt seither Heroin die Rangliste an. Allein im Jahre 1981 konnten die bulgarischen Zollbeamten laut Nikolow 61,5 Kilogramm Heroin abfangen.

Daß die Rauschgiftroute durch die Türkei nunmehr riskant geworden ist, bedeutet nicht unbedingt das Ende der „bulgarischen Verbindung“. Die mit enormem Investitionskapital arbeitenden Verbrechersyndikate haben neue Wege erschlossen. Einer davon verläuft übers Mittelmeer nach Athen, von wo eine stark befahrene Straße nach Sofia führt.

Nach den letzten Erkenntnissen von Interpol und dem Rauschgiftkontrollorgan der UNO ist das im Nordosten Pakistans erzeugte Heroin vorwiegend zur Verschiffung in Karachi bestimmt. Der Seeweg führt durch den Suezkanal nach Griechenland und Italien. Rotterdam ist ebenfalls ein beliebter Zielhafen. Wichtigster Ausgangspunkt auf dem Luftweg ist die indische Bundeshauptstadt Neu-Delhi. Etappen der von Flugpassagieren geschmuggelten Ware im Nahen Osten sind Damaskus, Amman und Beirut.

Der verwahrloste Flughafen von Damaskus mit seinem üblichen Durchreißer eignet sich gut als Umschlagplatz. Von der syrischen Hauptstadt ist auf

dem Landwege leicht die Mittelmeerküste zu erreichen, wo Fischerboote und Frachter die Schmuggelware übernehmen. Die griechische Polizei steht auf der Ankunftsseite den mit raffinierten Verstecken arbeitenden Profis unvorbereitet gegenüber und hat internationale Unterstützung erbeten. Die Umleitung der Schmuggelrouten erstreckt sich auf Jugoslawien und neuerdings auch auf Ungarn.

Transport durch Touristen

Hinter dem Drogen- und dem Waffenhandel werden die gleichen Drahtzieher vermutet, obwohl die Transporte meistens in entgegengesetzter Richtung verlaufen. Das organisierte Verbrechen profitiert dabei von den lokalen Konflikten. So wie sich heute die afghanischen Widerstandsbewegungen aus dem Erlös des Heroinverkaufs Waffen besorgen, halten es die Bürgerkriegsparteien im Libanon schon seit geraumer Zeit. Ihr Exportgut ist allerdings weniger Heroin als Haschisch. Der „rote Libanese“ aus der Bekaa-Ebene gilt unter Kennern als Spitzenqualität.

Zum Haschischrauchen, das trotz Verbot beispielsweise in Ägypten weit verbreitet ist, gesellt sich in jüngster Zeit ein beunruhigend ansteigender Genuß von Opium und Medikamentenmißbrauch.

Das Goldene Dreieck in Südostasien ist gegenüber dem Goldenen Halbmond als Heroinlieferant provisorisch ins Hintertreffen geraten, stellt aber immer noch eine gewichtige Bezugsquelle dar. Ein Schwarm kleiner Fische - sprich Touristen - wird für den Transport des Stoffes nach Europa angeheuert. Nur mehr in seltenen Fällen schlagen die Zöllner zu. Sie ziehen es vor, die Augen zuzudrücken oder ihren Kollegen auf den Zielflughäfen der Schmuggler einen Tip zu geben. Die thailändischen Behörden haben den Ärger mit den Konsulaten befreundeter Staaten satt, die intervenieren, wenn einer ihrer Bürger wegen Drogenbesitz zu den vom Gesetz vorgesehenen Haftstrafen verurteilt wird. Die Leiden der Europäer in Thai-Gefängnissen haben dem Land ein schlechtes Image eingetragen.

Andererseits bedrängen die Amerikaner, Australier und europäische Regierungen die Thailänder, den Rauschgifthandel entschiedener zu bekämpfen. In mehreren Botschaften in Bangkok sitzen Agenten der nationalen Drogenbekämpfungsämter - in der US-Botschaft rund 25 an der Zahl. Sie schnüffeln auf eigene Faust und dringen bei den einheimischen Stellen auf Polizeiaktionen gegen die Produktionsstätten und die Verteilerzentralen. Zu diesem Zweck haben die USA die Thai-Streitkräfte mit speziellen Waffen, darunter Hubschrauber und Flugzeuge, ausgerüstet.

Seit der Machtübernahme der kommunistischen „Revolutionären Volkspartei“ in Laos wird Schlafmohn nur mehr im burmesischen Teil des Goldenen Dreiecks in großem Umfang kultiviert. In der Tropenzone gedeiht die Pflanze am besten in Höhen zwischen 1000 und 2000 Metern. Das Rohopium gelangt auf dem Rücken von Maultieren an die thailändische Grenze. Dort befinden sich die geheimen Laboratorien, in denen die Umwandlung zu Heroin vollzogen wird.

Obwohl die Regierung in Bangkok den Handel mit Essigsäureverbindungen im nördlichen Landesteil verboten hat, finden die Laboranten die zur Heroin-Extraktion notwendigen Substanzen mühelos auf dem schwarzen Markt. Delegierte der UNO-Suchtmittelabtei-

lung haben die Mitarbeit hochqualifizierter ausländischer Chemiker bei der Herstellung des sehr reinen Heroins „Nr. 4“ ausgekundschaftet. Über thailändische Zwischenhändler gelangt das Produkt auf den Weltmarkt. Hauptumschlagplatz ist die britische Kronkolonie Hongkong geworden, wo mächtige Gangstersyndikate - die sogenannten Triaden - die Geschäfte leiten.

Von Zeit zu Zeit unternehmen die betroffenen Regierungen Anstrengungen, die Heroinproduktion auszurotten. Burmesische Truppen und die Jugendorganisation der Einheitspartei haben in den letzten sechs Jahren 16 000 Hektar Opiumkulturen vernichtet. Die Kulisse dieser Aktionen bildet ein Krieg auf kleinem Feuer zwischen der herrschenden „Burmesischen Sozialistischen Programm-Partei“ und Rebellen Gruppen, obwohl beide Seiten kommunistischen Ideologien anhängen. Dazu kommen die Autonomiebestrebungen der Shan-Staaten im Norden, wo der weiße Schlafmohn blüht. Selbsternannte Generäle finanzieren ihre Privatarmeen aus dem Rauschgifthandel. Als Opiumkönig gilt der ehemalige Kuomintangoffizier Khun Sa, der nach dem Sieg der Kommunisten in China 1948 mit seinen Mannen aus Yunnan ins burmesische Gebirge flüchtete.

Letztes Jahr, nach der Opiumernte, unternahmen die Thailänder eine Säuberungsaktion diesseits und jenseits der Grenze. Khun Sa hielt den Angriff auf seine „Hauptstadt“ Ban Hin Taek für bitteren Ernst und verteidigte sich hartnäckig, wobei es über 200 Tote gab. In Wirklichkeit ging es der Regierung in Bangkok nur darum, den ungedulden Amerikanern ihren guten Willen vorzuführen. Burmesische Truppen griffen das gleiche Gebiet im April dieses Jahres an. Dabei sind nach amtlicher Verlautbarung 36 Drogenhändler vom Stamm der Shan getötet, neun Labors zerstört und der „Vereinigten Revolutionären Armee“ (SURA) schwere Schläge zugefügt worden.

Opfer dieser Säuberungsaktionen sind die Bauern, denen der illegale Mohnanbau nur kärgliche Einkünfte beschert. Die Schlafmohnkultur ist eine mühselige Aufgabe. Geerntet wird im Goldenen Dreieck einmal im Jahr, im Februar/März. Die Ernte gedeiht nur, wenn es im Winter leicht regnet, was nicht sicher ist. Nach einmaligem Anbau wird der Boden steril und die Bauern müssen an einem anderen Ort säen.

Antoine Yared von der UNO-Suchtmittelabteilung, ein alter Routinier, hält die Unterdrückungsmaßnahmen für sinnlos. „Die billigste Lösung wäre, den Bauern die Ernte abzukaufen und zu vernichten“, meint er. Die mit Hilfe der UNO verfolgte Politik, nach der Zerstörung der Mohnfelder den Bauern Ersatzkulturen in Form von Obstbäumen, Kaffee oder Gebirgsreis anzubieten, schlug fehl. Die Dörfer leben zu verstreut und abgelegen, um ihre Produkte auf einen Markt bringen zu können.

Die thailändische Regierung ist sich der vorwiegend wirtschaftlichen Probleme bewußt und folgt den ausländischen Beratern nur widerwillig - abgesehen davon, daß manche Politiker einen Bruder oder Onkel hat, der am Rauschgifthandel verdient. Den Amerikanern wird vorgeworfen, engherzig ihre Interessen zu verfolgen. Sie trachten den zerstörerischen Stoff, aus dem viele Träume sind, von ihrer Gesellschaft fernzuhalten; das Los der thailändischen Bergbauern sei ihnen dabei völlig gleichgültig. So geht das Geschäft mit konjunkturellen Schwankungen weiter.

Die derzeitige Heroinwelle ist nur eine Facette des weltweiten Drogenproblems. In den USA ist die Kokainab-

hängigkeit zu einer Seuche geworden. Das Extrakt der Kokablätter aus den Anden ist nicht mehr einer gewissen Oberschicht als Partyhit vorbehalten. Auf 20 Millionen wird heute die Zahl der Amerikaner geschätzt, die das angebliche Hochgefühl am eigenen Leibe ausprobierten. Jeden Tag kommen 5000 weitere hinzu.

Die Mafia kontrolliert

Kultiviert werden die Kokasträucher vornehmlich in Bolivien, wo 23 000 Bauernfamilien davon leben, und in Peru. Das Geschäft beherrscht aber eine kolumbianische Mafia, deren Verbindungen in die höchsten Regierungskreise reichen. Amerikanische Stellen schätzen den Kokainumsatz auf 25 Milliarden Dollar jährlich – das übersteigt den gemeinsamen Gewinn der Film- und Schallplattenindustrie um das Zweifache.

Seit einigen Jahren auf breiter Front im Vormarsch ist der Heilmittelmißbrauch für berauschende Zwecke. In den USA sterben mehr Menschen an einer Überdosis des Beruhigungsmittels Methaqualon als am goldenen Heroinschuß. Mode ist die abwechselnde Einnahme von Aufputsch- und Beruhigungstabletten, die einen tranceartigen Gemütszustand hervorrufen soll. Der Schwarzhandel mit Methaqualon soll jährlich zwei Milliarden Dollar abwerfen. In streng nach dem Koran regierten islamischen Ländern erfreuen sich Amphetamine (stimulierende Kreislaufmittel) als „trockener Alkohol“ steigender Beliebtheit. Lieferanten dieser psychotropischen Substanzen sind vor allem westeuropäische, aber auch osteuropäische Firmen. Hunderttausende Packungen werden mit gefälschten oder durch Bestechung erlangten Importbescheinigungen über die Landesgrenzen verschoben. Sie kommen nie an ihrem ausgewiesenen Bestimmungsort an, sondern gelangen direkt auf den schwarzen Weltmarkt.

Die Kontrollmaßnahmen der Unterzeichnerstaaten haben aber nur geringen Erfolg gezeitigt. Die Massenflucht in künstliche Paradiese ist nicht einfach eine Zivilisationskrankheit der Industriestaaten. In fast allen Weltgegenden steigt der Verbrauch der gefährlichen Seelenröster. Mit der Unterdrückung des Schwarzhandels allein wird dem wachsenden Bedürfnis nach dem kurzen Glück nicht beizukommen sein.

Bayreuth - město dvou tváří

Bayreuth je však město, které může nahradit návštěvníkovi i celou řadu dalších pozoruhodností. Je tvořeno dvěma zcela odlišnými částmi. Historickým jádrem, kde byla v posledních letech většina budov uvedena do původního stavu, a nových čtvrtí, v nichž se střídají moderní stavby s budovami, na nichž je patrné, že nejsou obydleny právě nejmajetnějšími vrstvami místního obyvatelstva.

Ve staré části města, v němž snad každý dům může vyprávět o historických událostech, se střídají barokní rozvilaté fasády s přísnými gotickými štíty. Je to město, jež se může pochlubit dokonce dvěma zámky. Zaímco tzv. Starý zámek, ležící na Maximilianově ulici, má podobu, jež mu vsklo 17. století, a jeho věž upravená v letech 1565–1566 je jedním z vyhlášených bodů, tzv. Nový zámek, rozkládající se při Ludwigsstrasse, je

dílem orchašního baroka. Byl totiž postaven v letech 1743–1754 podle plánů J. St. Pierrea a při jeho výzdobě se uplatnila řada významných umělců 18. století. Jsou tu sály vyzdobené freskami s orientálními a japonskými motivy, jsou tu prostory spjaté s životem Richarda Wagnera. Část byla přidělena Státnímu muzeu, které veřejnosti představuje velkou kolekci keramiky, porcelánu a skla. Zanebatelná není ani pobočka Státní galerie chlubící se díly předních malířů 16.–18. století. Významnou roli v uměleckých tradicích města sehrálo i nedaleko stojící divadlo, postavené na popud královny Wilhelminy v letech 1745–1748. I na ně plány vyhotovil J. St. Pierre. A právě tato operní scéna unukla Richardu Wagnerovi myšlenku postavit si vlastní umělecký stánek. Návštěva interiéru této operní budovy je pro každého návštěvníka zážitkem. Setká se tu s výzdobou, o níž převládá červená, hnědá a zlatá barva, může poznat historické zařízení jeniště majícího hloubku 30 metrů. I když v současnosti je divadlo muzeálním objektem, v letních měsících slouží hostujícímu souboru opery a baletu.

Cílem cesty všech citelů hudby Richarda Wagnera je Vila Wahnfried postavená podle plánů G. Wolfela v roce 1874 ve stylu pozdního klasicismu. Ta byla sídlem Wagnerovy rodiny. Její průčelí, stěny, ostění oken i portálů má minimální množství dekorativních prvků a působí přísným, strohým dojmem. Během II. světové války byla těžce poškozena, ale v sedmdesátých letech byla dokončena její nákladná rekonstrukce a v roce 1975 mohla být v obnovených prostorách otevřeno muzeum Richarda Wagnera a instalován jeho velký archiv.

Budova je obklopena parkem, pod jehož letitými duby, buky a smrky spí Richard Wagner svůj věčný sen. I když zemřel v roce 1883 v Benátkách, byly jeho tělesné pozůstatky převezeny do místa, které se stalo svědkem jeho slávy a kde se každoročně konají festivaly jeho oper. Není zde však monumentální náhrobek, jak by možná mnohá návštěvník očekával ale prostá mohyla porostlá břešťanem a doplněná kamennou deskou se dvěma jmény. Richarda a jeho manželku Cosimy, která zemřela v roce 1930.

Na opačné straně města stojí největší maonet dnešního Bayreuthu – Velké festivalové divadlo, vubudované v letech 1871–1876. Po velkém úspěchu „Mistrů pěvoů norimberských“ a po dokončení třetí části tetralogie „Prsten Nibelungů“ se Richard Wagner rozhodl vubudovat svou vlastní scénu. A pro tuto stavbu bylo vyhráno právě malé bavorské městečko Baureuth. Přispělo k tomu zajištění to, že bavorský král Ludvík II. po roce 1864 poskytl skladateli neomezené finanční prostředky k provozování jeho děl. Richard Wagner chtěl vystavět centrum německého umění a zároveň místo, kde by jeho díla byla interpretována nejlepšími zpěváky a i nejlepší režii.

Z rušných tříd nového města vede do svahu několikaproudá moderní silnice, kolem níž v malebných skupinách jsou vysázeny duby, buky a smrky, jež spolu s travnatou plochou, květinovými záhony a jezírky navozují atmosféru klidu a pohody. Teprve za touto hradbou zeleně problesknou bílé zdi jednotlivých vil. A pak se pojednou otevře pohled na průčelí samotného festivalového divadla. Stavitel G. Semper při jeho budování vycházel ze staroněmecké

architektury, kterou se snažil skloubit s antickým dědictvím. Proto se ve zdech objevují tolikrát v okolních vesnicích či městech opakované motivy propojení dřevěných trámů s cihlami, proto hledíště pro 1800 lidí má uspořádání charakteristické pro Fimské scény. Od roku 1876 tu zaznívaly opery Richarda Wagnera v nejlepší nastudování. Do dějin budovu se zapsala celá řada významných osobností, které dotvrdily a dotvrděly dílo velkého skladatele, ať již je to Cosima Wagnerová, Sigfried Wagner, trojice velikánů z první poloviny našeho století Fürtwängler, M. Tietjen, E. Preetorius, nebo Wieland Wagner. Proměnu proděloval i samotné okolí budovy. Doba si vyžádala stavbu rozlehlých parkovišť, stejně jako restaurování zastřešení, v okolí byla zřízena řada chodníků s lavíčkami, kde je možno si odpočinout či přemýšlet o díle skladatele, od jehož úmrtí uplynulo letos v únoru právě 100 let.

Aužak i Bayreuth, kde se scházeli v době festivalu nejmajetnější vrstvy obyvatel země je místem, kde je možno vidět potulné hudebníky hrávající na nárožích za drobnou mimer ohroženou do přitaveného kloubku nebo malíře vutřetějšho na dlažbě chodníků obrazy, které smýje první dešt nebo kropící auto.

Tenhle příběh je letos starý právě dvě stě let. Je to historie prvního nanebevstoupení člověka nebo — řečeno střízlivěji — jeho prvního vzletu do nebeských výšin. Už právě celá dvě století dokážeme napodobovat ptáky a létat povětřím. To je dost velké výročí, aby stálo za oslavu, zvláště když se to dnes už vysoko nad námi přímo hemží družicemi, nad hlavami nám obíhají kosmické koráby, a sondy míří hluboko do vesmíru.

Jak začínala kdysi lidská cesta do říše ptáků? Je to zvláštní, nezačínala s křídly, ale s ohněm. Sice podle dávých bájí prvním brdinou, který se vznesl do oblak, byl řecký sochař a vynálezce Daídalos; rozhodl se na umělých křídlech uprchnout i se svým synem z domácího vězení na Krétě a podařilo se mu prý uletět celých tisíc kilometrů nad mořem až na Sicílii. Jen jeho syn Ikaros se při tomto prvním přeletu utopil, když se odvažil příliš vysoko ke slunci. Jenomže báje jsou jen pohádky pro dospělé a nelze jím věřit.

Slavný Leonardo da Vinci na počátku 16. století také zkoušel se svými tovaryši dobývat vzduch s ptáčími

létacími techniky, a rozhodně nepotřeboval nadouvat prádlo svých manželů nad krbem, aby jim napovědělo, že horký vzduch rychle letí komínem vzhůru. Starší z Montgolfierů, Joseph, byl matematikem, ohlásil řadu vynálezů, a v papírnicích svého otce zaváděl moderní metody výroby, k nimž dospíval četnými výzkumy ve své domácí laboratoři. Mladší, Jacques Étienne, vystudoval architekturu, vystavěl řadu významných budov, a udržoval těsné styky s pařížskými učenými. Oba bratři se již roku 1782 zabývali myšlenkou létajících balónů a konali i pokusy plnit je vodíkem, ale bez úspěchu. Teprve nápad zapálit pod balónem oheň a nafoukat tak celý ob-

povětrím něco přes dva kilometry. Teprve po 17 minutách se opět snesla k rodné zemi.

Přivítání nebylo zrovna příliš laskové. Země nastavila vracející se nebeské kouli do cesty zeď vinice, a zubaté kameny rozpáraly prvnímu vzdušnému korábu jeho křiklavě pomalované břicho. Ohniště, připevněné pod balónem, se ihned sápal po papírovém obalu plameny, a tak obláčná loď po slavné pouti prodělala okamžité na zemi méně slavnou kremaci.

I tak byl ohlas ohromný a události se začaly valit jako lavina. Zpráva o letu se bleskem přenesla do Paříže, a slavná královská Akademie předpovídala velkou revoluci ve vědě. Král Ludvík XVI. brzy povýšil oba bratry i s jejich otcem do šlechtického stavu. Samozřejmě se ihned rojíly plány, jak by se mohli na palubě balónu vznést k obloze i živí tvorové. Ale neudusi se tam nahore, v neprobádaných výšinách?

Proto nejdříve na zkoušku byla

ČLOVĚK VZLÉTL NA PLAMENECH

křídly. Jeho věrný žák Tommaso Masini, zvaný Zoroastro, si je připjal na záda, skočil ze skály, ale neuletěl ani tisíc kilometrů, jen pár hrozných kotrmelců vykroužil vzduchem, než se zřítíl do propasti. To není báje, ale pravda — a proto tak tvrdá.

● A tak šťast s létáním měli teprve ti, kdo odhodili křídla a namysleli si, že poprvé vzletnou k nebi na ohni. Byli to bratři Montgolfierové.

Podle legendy se 5. října 1782 v domě otce Montgolfiera ve francouzském městečku Annonay právě sušilo nad krbem jakési dámské prádélko, živětek, či spodnička. A jak stoupal z ohniště horký vzduch, náhodným závanem nadul ženské náčiní do tvaru balónku, který se začal vznášet a poletovat na šňůře. A to byl právě ten dějinný okamžik, kterým začalo dobývání vesmírných výšek.

Mladí bratři Montgolfierové zabodli své zraky do nadouvajícího se intimního předmětu, vyskočili z křesel a jali se ho chytat a zase znovu nafoukovat horkým vzduchem, a nechat ho vznášet se nad krbem. V tu chvíli si uvědomili, že balón, naplněný horkým vzduchem, vystupujícím z ohniště, dokáže vzletnout nad zem jako podivný kulatý pták.

Okamžitě rozstříhali na pruhy veliký kus hedvábí a sešpendlili z něho pytel. A pak už honem oba běží ke krbu a chytají horký kouř. Za chvíli ku pytel krásně stoupá a usazuje se u stropu. A touhle hrou se zrodilo lidské létání.

Bohužel, tato půvabná legenda — tak často vyprávěná v literatuře — se přece trochu liší od skutečnosti. Že horký vzduch, stoupající z ohně, by bylo možné přinutit k nějaké práci, věděl právě již i Leonardo; vynález větrníček, který se nad ohništěm ve stoupajícím dýmu roztočil a různými převody dokázal otáčet husí pečení nad krbem, aby se kůželka nepřipekla. Historická fakta dosvědčují, že bratři Montgolfierové byli vynika-

jem horkým kouřem, je přivedl k nesmrtelnému činu.

Podzim roku 1782 strávili bratři Montgolfierové v mnohých pokusech. V listopadu Joseph zkonstruoval velký vzdušný balón v bývalém sídle vzdoropapeženců, Avignonu, v prosinci již nafoukal papírový aerostat, který měřil v průměru 35 stop. Snad se již tato tělesa dokázala i maličko odpoutat od země.

Ale tu se do tajemného vynálezání začala míchat církev. Kolem bezbožných předmětů, hodlajících vzletnout bez úředního posvěcení na nebesa, začal povážlivě slídl místní biskup. Naštěstí nedal bratry upálit — ač se to v té době ještě běžně dalo —, nýbrž v jakémsi návalu pokřesťanskosti jim jen rozkázal, aby se svými pokusy vystoupili z úkrytu na veřejnost.

● A tak se oficiální premiéra konala 4. června 1783. Do městečka Annonay se sjeli členové místního parlamentu, horlivý biskup v touze po proslavení pozval z Paříže politiky, vědce i umělce, a to už bratři Montgolfierové zapálili oheň. Balón, který se nad ním zatím jen splaskle pohupoval, byl sešit z kusů zdvojeného papíru a byl dole sepnutý na knoflíky, jako peřina. O papír nebyla ve fabrice otce Montgolfiera žádná nouze, a proto aerostat pojmul do svých útrob dvaadvacet tisíc krychlových střešních kouřů. V té chvíli plné ruce začaly do ohniště vidlemi přihazovat velké otýpky slámy a vlny. Balón rychle přibýval na kulaté kráse. Nebe se v poslední chvíli ještě začalo bránit před tak drzým vpádem, a seslalo shůry liják, který se finl na balón, a plameny. Bratři se však v rozhodné chvíli nedali zastrašit počasím, ani zmoklým biskupem. Ještě pár otýpek leti na oheň, a pak už se pestře pomalovaná papírová koule vydává na svou první plavbu obláčky výškami. Za chvíli mizí v mracích. Vždyt hned napoprvé dokázala vystoupit do dvou tisíc metrů a uplout

k nebi vypravena jen tři zvířata, kohout, kachna a skopek. Snesla se zpátky na zem k smrti vyděšená, ale dýchala docela dobře. Za odměnu byl celý tenhle létající zvířinec na doživotí přestěhován do královské menażerie Marie Antoinetty.

Pak měla přijít již řada na lidi. Král navrhoval, aby první hazardní plavbu, kdy půjde o krk, podnikli dva zločinci, odsouzení tak jako tak na šibenici. Ale tu již se našli také dva jiní dobrovolní odvážlivci, vědec a lékařník François Pilâtre de Rosier a markýz François Laurent d'Arlandes, povoláním oficír. Ti dva se konečně 21. listopadu 1783 vznegli mnoho set metrů vysoko nad Paříž.

KLÁRA BÍLKOVÁ

Druhý balón bratři Montgolfierů. Veřejná produkce ve Versailles 19. září 1783 za přítomnosti královské rodiny. K balónu byl pověšen koš se zvířaty.

ZACHRÁNĚNÁ REINEROVA MALBA V DUCHCOVĚ

Když bylo roku 1956 v severočeské těžební uhlénní oblasti rozhodnuto o zbourání barokního hospitálu postaveného v letech 1716—28 Octaviem Broggem na ose francouzské zámecké zahrady naproti duchcovskému zámku, vybudovaného 1675—95 podle plánů J. B. Mazheyho, bylo nutno pro budoucí generace zachránit všechno, co bylo možné z této svým způsobem zcela unikátní a výjimečné památky. Tento úkol byl dokončen teprve až 19. května 1983 zpřístupněním nového pavilónu v duchcovském parku s přenesenou nástropní malbou V. V. Reinera a plastikami F. M. Brokoffa a M. B. Brauna.

Architektura barokního hospitálu mohla být jen všestranně dokumentována ke studijním účelům. Její dominantu představoval vysoký střední prostor kaple zaklenutý vzdušnou kupolí, na niž navazovala šikmými úseky nízká přizemní pravouhlá křídla s nárožními pavilóny určená pro lékárnu a přechodné obyvatel. V roce 1728 povolal Jan Josef Valdštejn již podruhé do Duchcova slavného pražského malíře V. V. Reinera, který před rokem 1720 vymaloval v hlavním zámeckém sálu výjev z historie jeho rodu a portréty jeho předků, aby v kupoli nového hospitálu vytvořil podle schváleného návrhu malbu sv. Trojice a Assumpty. A tak zde vzniklo jedno z jeho mistrovských děl vzrálého údobí.

V dokonale promyšlené kompozici malby volně rozvržené po celé ploše otevírá nebe rotuli v prostoru skupiny postav a andělů, vzájemně spojené vzrůstným dějem, soustředěným se k hlavním motivům. Dynamickému napětí kompozice jako by zdánlivě oponovala jasně zářivá klidná barevnost spíše pastelových odstínů, s nimiž jen v menší míře kontrastovala tmavší modř, karmínová červená, zelená a zlatý okr. Harmonicky je spojovala do kupole rovnoměrně pronikající světlo ze čtyř souměrně rozložených oválných oken. V uvolněné kompozici, barevnosti i malířském rukopisu se dostalo plasticky plně modelaci jednotlivých tvarů významného úkolu — naplnit prostorové účinnou dramatickou skladbu malby, což se zde těmito prostředky podařilo umělcem docílit v plné míře a vyváženosti. Navazuje tak ve svém vývoji na o rok mladší výmalbu kostela sv. Jana v Praze na Hradčanech a o rok později využil ještě tyto výtvarné principy v menší kompozici na klenbě kostela sv. Viléma v Roudnici.

Je pochopitelné, že malba těchto vysokých uměleckých kvalit a historického vývoje musela zůstat zachována, a proto kolektiv restaurátorů J. Blažejovi, A. a V. Bergerovým, I. Kaderovi, J. Králvi, J. Němcovi a F. Syslové připládl na jaře roku 1956 velmi nesnadný úkol: sejmout do podzimu na 250 čtverečních metrů malby. Úkol neměl u nás zatím obdoby a s takovou prací nebyl dosud žádné zkušenosti. Malba samotná byla v té době již značně poškozená. Stavba nebyla dlouho udržovaná v dobrém stavu a zatékající voda způsobila velké škody. Na velké části plochy měla barevná vrstva malby narušené pojitko, byla zpráskaná a silně zašpiněná. Uvolněné intonáky i spodní omítky způsobily, že malba již na několika místech opadala. Výhodou bylo jen to, že malba nebyla dosud restaurována a přemalována.

Bylo nutno nejprve zpevnit uvolněné omítky hloubkovou injekcí, povrch zajišťovacími i ochrannými fixážemi a jeho očišťováním dříve, než se mohlo po ověřovacích zkouškách přistoupit k vlastnímu snímání. Malba byla snímána metodou „trappu“ po třech asi 0,5 m celkem v 549 kusech tak, aby byly co možno nejméně zasazeny figurální čás-

ti. Pro budoucí osazení byla celá plocha kupole proměřena sítí poledníků a rovnoběžek, kde každý díl měl svoji přesnou polohu. Malba zajištěná na přední straně ochranným přelepem byla po sejmutí upravena na rubu jen na tenkou vrstvu intonáky a konzervována.

Očekávalo se, že se podaří malbu v krátké době osadit do jiného prostře-
dí, a počítalo se s konzervačním zajištěním nutným pro pětileté období. Byla podrobně prověřována možnost uplatnění malby v jiném barokním prostře-
dí, ale dospělo se k závěru, že je to nemožné a malbu by nebylo možno dochovat jako celek na ploše klenby specifického oválného tvaru. Zůstala jediná možnost — vybudovat pro ni zvláštní stavbu. V roce 1967 byla část malby vystavena na světové výstavě v Montrealu a muse-la zůstat ještě po nějaký čas uložena v bednách, než se podařilo za přispění Národního výboru v Duchcově, ve spo-
upřác: se Severočeským hnědouhelným revírem, koncernovým podnikem Dolní Julia Fužka, vybudovat nový pavilón, o němž bylo rozhodnuto, že bude umístěn v zámeckém parku poblíž zámku. Vzácná barokní malba a plastiky zůstaly tak nadále zachovány Duchcovu.

Až v roce 1972 mohl však začít Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů projektovat podle již schváleného návrhu prof. Jana Šokola nový pavilón. Nebyl to opět snadný úkol: vypočítat se s původními prostorovými poměry moderními výtvornými i technickými prostředky, aby byla evokována barokní stavba. Prof. Šokolovi se to úspěšně podařilo. Použil k tomu tenké konstrukce stěn pohledového betonu dynamicky členěných hlubokými výklenky a v podélné ose s vysokými prosklenými dveřmi. Na nich spočinula kupole provedená starou technikou cihelné klenby s vápennými omítkami, zajištěná jen torkeřák, aby se osazené malbě dostalo původních materiálů podložky. Kupoli pokrývá měděná střecha na ocelové konstrukci na vnější plasticky prostorově modelovaná z rovnoramenných trojúhelníků, do nichž zapadla na stejná místa i čtyři okna.

Se stavbou se započalo v roce 1973 a dokončena byla roku 1976. Teprve v roce 1979 přistoupil nový kolektiv restaurátorů P. Bareš, J. Brodský, K. Mezera, J. Toroň, J. Vachuda k nároč-nému osazování a restaurování malby. Byla nejprve šablonami odzkoušena skutečná plocha a zakřivení ku-pole a potvrdilo se, že byla postave-na přesně podle rozkreslených poled-níků a rovnoběžek a malbu bylo mož-no bez ztrát osadit. Před tím bylo však ještě potřeba vyměnit zastaralé přelepy a využít ručovou stranu tkaninou, aby i v budoucnu ji bylo možno v případě nutnosti snadno se-jmout. Tato poměrně zdoluhavá prá-ce umožnila, že se v roce 1980 za-čalo s osazováním jednotlivých dílů. Až po odstranění zajišťovacích prv-kyřičných fixází se mohla v kupoli objevit opět jasná zářivost malby.

Zůstalo ještě smelení čtených spár-fežů a citlivé retušování, aby se ne-zasáhlo do autentického charakteru originálu, ale aby se malba dostala do harmonického vztahu se svým no-vým prostředím.

Do výklenků stěn byly ještě na ka-menné sokly osazeny barokní plasti-ky: do interiéru z kaple a k exteri-éru alegorické postavy antických bo-hyň z parku.

Pavilón v zahradě duchcovského zámku se znovuzasazenou Reinerovou freskou

Lieber Geld als Mitterrand

PARIS, 6. Juni (AFP). Wenig Staat machen konnte die französische Post mit der Wahl des jungen Ehepaars Gerard und Patricia Blaise aus Carhaix in der Bretagne als „typische französische Telefonabonnenten“ im Rahmen einer landesweiten Suchaktion. Das Paar, das zugleich als zwanzigmillionster Abonnent ausgezeichnet wurde, reagierte kühl auf die vorgesehene Ehre, in Paris von Staatspräsident François Mitterrand empfangen zu werden. „Ein Scheck wäre uns lieber“, sagte der 27jährige Gerard, der als Fahrer in städtischen Diensten ein knappes Gehalt bezieht. Die erstmalige Reise in die Hauptstadt macht ihm besondere Sorgen, denn „das kommt teuer“. Die 1000 Franc Telefon-kostenguthaben, ein Geschenk der Post, rühren die 22jährige arbeitslose Patricia wenig. „Soviel telefonieren wir in einer Ewigkeit nicht“, sagte sie. Möglicherweise werde sie jedoch Mitterrand „auf das Arbeitslosenproblem aufmerk-sam machen. Was soll ich ihm sonst sagen“. Eine weitere Schwierigkeit erwächst dem Paar aus der Reise wegen der zweieinhalbjährigen Tochter Maina: „Die Trennung schafft zusätzliche Pro-bleme.“ Und auf den Hauptgewinn, eine Ferienreise in die französischen Antil-len, werden beide wahrscheinlich ganz verzichten müssen. Gerard und Patricia: „Selbst wenn Flug und Unterkunft be-zahlt werden — die Nebenkosten sind bereits zu teuer für uns.“ Das Paar hatte die Wahl gewonnen, da es im Fragebo-gen vor allem den Nutzen des Telefons hervorgehoben hatte: „Wir haben die Leitung für unsere Tochter legen lassen, falls wir nachs einmal den Arzt rufen müssen.“

Riesengewinn bei der Post

Die Deutsche Bundespost hat im ver-gangenen Jahr einen Gewinn von 1,7 Milliarden Mark eingefahren, das sind rund 100 Millionen mehr als 1981. Dies verlautete am Rande einer Postverwal-tungsratssitzung.

* PLANTMAN je název nového modelu vysokozdvíhacího vidlicového vozíku, s nímž přišla britská firma Sanderson Forklifts. Zajímavé je to, že vozík má podvozok zemědělského traktoru, který se v praxi dobře osvědčil, a že může mít upravený náhon na dvě kola.

• Prezident USA K. Reagan oznámil, setkat se s ministerským předsedou Granady M. Bishopem, který přiletěl do Spojených států na návštěvu s cílem zlepšit vztahy mezi oběma zeměmi.

(skl): V horkých, téměř letních dnech prvního čer-vnového víkendů, kdy v sobotu teplota ve stínu vystou-pila na 27 a v noci na 25 stupňů Celsia, byly ulice v Praze téměř hlumivé. Zato doslova v chlázení se ortly všechny pražské plošiny. Jen do plavečků na studionu v Radoli přišlo za dva dny na 15 000 lidí.

Téměř letní červnový víkend

VE STŘEDOSLOVENSKÉM KRAJI, který je s více než třicetistovými státem ovni jejich největším čtenářem v Československu, se do konce 7. pát-tivka má jeho stav zhoršit o dalších 11 až 12 ti-síc kusů. Zvyšováním státního příspěvku také ke snížení předání textuálního a kněžského přírůstku na úrovni ovni vlny a ke.

TAK TO ZÁJE PŘIJDE ZDA AŽENI!

V Mexiku se poměr městského a venkovského obyvatelstva v letech 1940—1980 přesně obrátil. V roce 1940 žilo na venkově 12,7 miliónu Mexičanů a ve městech pouze necelých sedm miliónů. V roce 1980 naproti tomu žilo ve městech 46,8 miliónu a na venkově 22,8 miliónu lidí. Města rostou chaotickým tempem a nedaří se jim absorbovat velký nápor lidí. Platí to především o mexickém hlavním městě Mexiku. To se má někdy kolem roku 2000 stát vůbec největším městem naší planety a počet jeho obyvatel má převýšit 30 miliónů! Dnes žije v mexické metropoli a předměstích přes 15 miliónů osob.

DUSÍCI SE VELKOMĚSTO

Odborníci poukazují na to, že tak velký počet lidí město nemůže zvládnout. Vždyť už v současnosti je Mexiko doslova přeplněno. Nad městem se vznášejí hustá oblaka žlutavého smogu, v některých čtvrtích v centru města trvá dopravní zácpa prakticky celý den. Mexiko — město s největší hustotou obyvatel na zeměkouli a také město, jež se nejrychleji rozrůstá, patří k místům s nejvíce znečištěným ovzduším na světě.

Je to tak trochu paradox, neboť leží v nadmořské výšce 2240 metrů a kdysi bylo lékařům doporučováno vzhledem k velice příznivému klimatu. Po „čistém horském vzduchu“ však dnes není ani památky. Obsah kyslíčnické sířičitého a olověného ve vzduchu podle posledních výzkumů pracovníků mexické univerzity přibližně dvakrát vyšší než v tomto směru nechal známý proslulý kalifornský Los Angeles nebo v největším severoamerickém městě New Yorku. K tomu je nutno poznamenat, že v Mexiku se již předešlé počty s daleko větším obsahem síry a kyslíčnické uhelnatého než např. v sousedních Spojených státech. Mexický benzín obsahuje obzvláště vysoké procento síry, neboť se neprovádí jeho odsířování.

Nikdo však vlastně přesně neví, jak je situace se znečištěným ovzduším v městě, jež má být během několika příštích let nejlidnatějším na Zemi, skutečně vážná. Před nedávnem se totiž prozradilo, že žádné spolehlivé

Flucht aus CSSR geglückt

MÜNCHEN, 6. Juni (dpa). Zwei Bürgern aus der Tschechoslowakei gelang die Flucht aus ihrer Heimat nach Bayern.

SMUTNÉ REKORDY MEXIKA

vé měření se již delší dobu pravidelně neprovádí. V roce 1974 totiž městské úřady koupily řadu automatických měřicích stanic firmy Philips za 3,5 miliónu dolarů. Tyto přístroje však již pět let nefungují, protože nejsou náhradní díly. Firma totiž mezitím toto výrobní odvětví zrušila.

ZIZNÍCI GIGANT

Nejde však jen o znečištění ovzduší. Mexické hlavní město trpí citelným nedostatkem kvalitní pitné vody, navíc, Mexiko vzhledem k neuměrnému čerpání spodních vod každoročně pomalu, ale jistě klesá. Sanitární služby jsou naprosto nedostatečné. Venkovské, kteří přicházejí z vesnic, si s sebou berou domácí zvířata, a to situaci ještě zhoršuje. Vepří, husy, kachny a slepice žijí se svými majiteli nejen v rozsáhlých předměstských čtvrtích vybudovaných z plechu a dřevěných desek, ale i přímo uprostřed městské mnohdy vznikl pozoruhodný „ranč“. Podle odhadu je v Mexiku 66 000 kusů hovězího dobytka, 21 000 koní, přes 100 000 prasat, dva milióny kuřat atd.

V předměstích Mexika vyrůstají velké hromady odpadků, v jejichž těsné blízkosti žijí ti nejdchudší, kteří z páchnoucích hald vybírají vše, co mohou upotřebit, případně prodat. Jezero, které obklopovalo staré hlavní město Aztécků, mizí, jeho zbylé části jsou biologicky mrtvé.

Situace není nijak růžová ani v ostatních mexických městech, jež jsou středisky průmyslu (dvě třetiny průmyslového potenciálu jsou soustředěny kolem hlavního města a Monterrey). Na pobřeží Atlantského oceánu jsou kdysi průzračné čisté vody znečištěny olejem, v moři umírá

veškerý život. Ve městě Tijuana, na mexicko-amerických hranicích, již byly zaznamenány první oběti otravy olovem.

ZÁSADNÍ VOLBA

Stejně jako v jiných částech Latinské Ameriky i v Mexiku se rychle zmenšuje plocha pralesů, které jsou nekomerovatelné myšeny, zhoršování životního prostředí postihuje rostliny i zvířata. Koncem roku 1982 nastoupil do nejvyššího úřadu v zemi na šestileté období nový mexický prezident Miguel de la Madrid, do něhož Mexičané vkládají naděje, že nejenže zlepší nynější svízelnou hospodářskou situaci země (jak známo, zahraniční dluh země převyšuje sumu 80 miliard dolarů), ale bude se konečně zabývat i narušeným životním prostředím. Zatím, jak konstatuje mexický tisk, se rozrůstá jen byrokracie.

Příklad Mexika ukazuje, že ochrana životního prostředí není jen záležitostí průmyslově vyspělých států, ale i zemí rozvojových. Ekologické otázky se zejména v posledních letech staly celosvětově ožehavým problémem a staví lidstvo před zásadní volbu — buď účinně pečovat o přírodu a životní prostředí vůbec, nebo počítat s nevyhnutelnými katastrofami, jejichž následky by byly jen velice těžko napravitelné. Člověk, ať si to připouští nebo ne, stále zůstává součástí přírody. Záleží na něm, aby se rozlehlé oblasti zeměkoule neproměnily v mrtvou měsíční krajinu.

* HLINÍK lze svařovat bez ochrany, má-li svařovací elektroda vibrace s ultrazvukovou frekvencí. Na podkladě tohoto zjištění vynalezla skupina amerických vědců svařovací postup, který je kombinací laserových paprsků a ultrazvuků. Technologi je možné používat při mikrosvarování integrovaných obvodů i k většině montážím.

NOVO NA DNE STÁTNÍ KLASY V PRAZE...

Chrást na dně rybníka

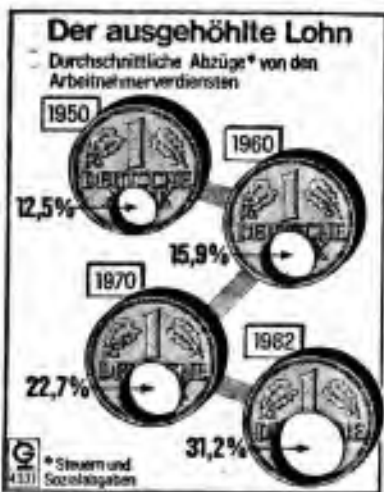
Vědci dokonale zachovalé chrám z římské doby objevili rakouské archeologové po vypuštění rybníka v městě Petronell na východ od Vídně. Archeologové nejprve narazili na keramické komín a postupně pak na 11 obřích nádob, přičemž na jednom z nich je jemně patrný potiskovaný reliéf Jupitera. Všechny jsou z 2. nebo 3. století našeho letopočtu. Skupina archeologů se domnívá, že se jí podařilo letos v květnu objevit část dávno pohřbeného chrámu.

Irene hat ausgeträumt

MANILA, 6. Juni (dpa). Die 23 Jahre alte Irene, jüngste Tochter des philippinischen Präsidenten Marcos, wollte ursprünglich eine „sehr ruhige Hochzeit im kleinsten Kreise“ feiern. Sie habe nur 600 Gäste zu ihrer Vermählung mit dem 35jährigen Geschäftsmann Gregorio Araneta am 11. Juni eingeladen, erzählte sie. Aber Irene hatte die Rechnung ohne ihre Mutter Imelda gemacht. „Meine Tochter träumt wohl“, hatte Frau Marcos, als Kabinettsmitglied und Gouverneur der Hauptstadt Manila mächtigste Frau im Staate, bereits vor Wochen geäußert. Zur jetzt von ihr ausgerichteten Feier in Sarrat, der nordphilippinischen Heimatstadt des Präsidenten, sind als Gäste neben vielen anderen alle 75 Provinzgouverneure und die 1500 Bürgermeister der größeren Städte geladen. „Philippine Airlines“ hat für die von weit her Anreisenden 24 Sonderflüge organisiert.

Tragédie ve venkovské škole

Bonn: Šest mrtvých a 14 zraněných si včera vyžádal útok neznámého muže v západoněmecké obci Eppstein-Vockenhausen (Hesensko). Muž vnikl ve škole do třídy s 12letými žáky a bez zjevného důvodu začal kolem sebe střílet. Přitom dvě dívky a jednoho chlapce usmrtil a 13 školáků a jednoho učitele zranil. Později zastřelil učitele a policista na školním dvoře, kde vedli dopravní výchovu. Po přestřelce s dalším policistou útočník spáchal sebevraždu. Důvod tohoto šíleného počínání ani jméno pachatele se zatím nepodařilo zjistit.

4.6.83

* LASER, který bude možné přeladovat ve velmi širokém kmitočtovém pásmu, vyvíjí tým vědeckých pracovníků z univerzity v Glasgowě a dalších skotských institucí. Laser s volnými elektrony lze přeladovat od ultrafialového, přes světelné až daleko do infračerveného pásma. Vznikne tak nástroj, jehož jedna možná aplikace spočívá ve fotonické logice - přepínání polovodičů zářením namísto elektrickou energií.

* COMRO 1 - tak se jmenuje domácí robot, který uvedla na trh americká firma Neiman Marcus z Dallasu. Robot je vysoký 130 cm a může ovládat úroveň, podávat občerstvení, odnášet odpadky, jít na procházku s domácími zvířaty, čistit dům a obsluhovat hudební zařízení či televizi. Je napájený baterií a má vestavěný vysavač prachu, digitální hodinky, signalizátor kouře, televizi, rozhlas a kazetový hi-fi systém. Pohyblivé rameno může manipulovat s malými předměty a díky vestavěnému elektronickému systému umí robot i mluvit. Celý mechanismus je navedán brzdátovým vysílačem na ho vlněnou kazetu s nahrávaným programem pokynů pro mikropočítačový „mozek“.

Draví ptáci vzácnost!

(čtk): Z přibližně 300 druhů na světě žijících dravých ptáků pobývá v Československu dešeti či kratší část roku téměř čtyřicet. Jejich stav však není nejlepší. I když se poštou staly častými obyvatelkami měst a káňe lesní krouží nad dopravními komunikacemi, ubývá dravců stále více zdrojů potravy i příležitosti ke hnízdění. Neodborné zásahy do přírody i výkony „ostrostřelců“ situaci ptáků se zahnulými zobáky ještě zhoršují. Na celém území CSSR jsou rozšířeny především káňe lesní, jestřáb, krahulec obecný a psohlavka obecná. Méně početné, ostříž lesní a jlní dravec. Značně poklesly stavy orla skalního i královského, orla královského či sokola stěhovavého. Téměř vzácností jsou u nás např. luňák, luňák hnědý byl zatím v Čechách zastřen na 11 místech. Trochu lépe jsou na tom tyto ptáci na Moravě. Nejlépe jich žije na východním Slovensku. Část potravy malých dravců totiž tvoří uhlu zvláště a prach na to nejvíce doplácí. Požírají i otrávené polní škůdce nebo škodnou zvěř.

KUŠAK JE JEDEN A JE TO KOC.

Milovat přírodu znamená také pokoušet se vniknout do jejích tajů a snažit se je pochopit. Uznávat sice tvrdé, ale spravedlivé zákony přírody, kterým se podrobuje každý jedinec. Uvědomovat si, že všechno v přírodě má své určené poslání, svoji logiku, nic není zbytečné, každý jedinec musí plnit úkoly, jeden pro druhého, a tím vlastně pro všechny.

A jak je to tedy s kukačkou, která se vyhýbá mateřským starostem, zatímco pěstouni jejích dětí se o ně pečlivě starají, kuká si vesele v luzích a hájích? Tady se příroda splela, nebo učinila výjimku, která kukačka s radostí využije?

Ne. I tady "plaf" překvapující moudrost zaručující věčný koloběh života.

Kukačka, jako jediný pták, sbírá nebezpečné housenky s velmi ostrými a tuhými ostny, kterými by zabila svá mláďata, kdyby je jimi krmlila. Proto příroda zřídila kukačce jesle. Ten plachý, pilně kukající pták, inspirující básníky a milence, snese až třicet vajec a snese je na zemi. Tak, aby byla připravena právě v okamžik, kdy nejpilnější ptáček, syrkorky, lindušky, konipáskové a červanky, snesli do svých hnízd vlastní vajíčka. Pak kukačka své vajíčko v zobáku zanese do cizího hnízda. Mnoho času nemá, protože by mohla být přistižena vracejícími se rodiči. Jak bystrá musí být, aby vystihla vhodnou dobu, ale i vybrala hnízda nejpříhodnějších ptáčků! Všechna mláďata se totiž musí rodit současně, aby cítili mláďata nebo rodiče neodstranili z hnízda dosud nevyklubané vejce kukačky. Naopak kukačka, silnější a mohutnější než její nevlastní sourozenci, brzy vypudí ostatní holátka a sama se nechá krmit tak dlouho, dokud neopustí hnízdo svých adoptivních rodičů.

Rodiče vychovávají cizí mláďe, protože jim to pudově naznačuje dokonale řád přírody. Z vyššího, tvorstvu prospěšného principu.

Opravte si názor, že kukačka je prospěchářem. Je stejně poctivým a poslušným živočichem, kterého příroda potřebovala k biologické rovnováze, a proto zařídila pro ni spolehlivou vychovatelnou.

Moskau verkauft 207 Tonnen Gold

Die Sowjetunion hat im vergangenen Jahr 207 Tonnen Gold gegenüber 280 Tonnen 1981 und 90 Tonnen 1980 verkauft. Von der britischen Bergwerksgruppe "Consolidated Goldfield" werden die geringeren Goldabgaben der UdSSR hauptsächlich auf die bessere Getreideernte im vergangenen Jahr zurückgeführt.

YOLE MEŠNÍ SVĚT.CENY JE
TO 7,3 MILIARD DM.

Čs. stavbaři v zahraničí

(čtk): Mezi úkoly československého zahraničního obchodu patří i realizace mezinárodních dohod v investiční výstavbě v Libyi, Iráku, Špánii i v dalších zemích. Tímto úkolem je pověřen podnik zahraničního obchodu Strojexport. V Libyi pracuje nyní na 60 čs. stavbařů a techniků. V současné době stavějí např. 300 kilometrů silnic, podílejí se na výstavbě 800 bytů a v počátečním stadiu je v této zemi i výstavba oceánárny u města Misurata, která má být s čs. účastí dokončena v roce 1986. V Iráku bude Strojexport až do roku 1986 zajišťovat část projektu na rekultivaci půdy v Abú Chraib vzdáleném asi 20 kilometrů od Bagdádu.

Jazyk, jak známo, není stálý, neměnný, každý z nás může naopak sledovat, jak se jazyk vyvíjí podle požadavků každodenního života. Jazyk přijímá nová slova, která mu nabízejí nejrozumnější odpovědi průmyslu ve svých normách, ochotně se podílí na uvádění vylepšených výrobků do obchodu tvorbou pojmenování, starým slovům, která byla zapomenuta, umožňuje zaznít tím, že jim dáváme my, jakožto uživatele, nový význam, apod.

Přitom některá slova zaznamenávají třeba i jen malý významový posun, který se však může stát předmětem sporu, jak tomu bylo v jednom skladu. Chybné chápání obsahu věty způsobilo slovo vesměs (původem je to ustrnulé spojení předložky v s podstatným jménem směs). Starší skladník tvrdil, že na skladě jsou vesměs kovové součástky, a myslil tím bez výjimky, do jednoho, všeobecně, výhradně. Mladý muž, který se u něho zaučoval, to však pochopil trochu jinak. Znal totiž slovo vesměs ve významu převážně, až na malé výjimky. Podle něho tedy mohly být ve skladu uloženy nejen kovové součástky, ale i díly ze dřeva, skla, umělé hmoty.

V podobné situaci je i výraz všeobecně, i když ten si většinou správně vyložíme na základě celého kontextu. Může totiž znamenat jednak všechno, všechno se týkající, všude rozšířený, obecný, jednak také povšechný (opakem jsou přídavná jména podrobný, důkladný, detailní), dokonce i povrchní, mělký. V prvním případě jde o spojení všeobecně vzdělání, všeobecně odzbrojení, vzbudit všeobecný úžas; v druhém případě lze uvést příklady typu všeobecný obraz mezinárodní situace, to jsou jen všeobecné řeči.

Proto se v textech, kde je třeba významově přesnosti, vyhýbáme takto ošemetným slovům a volíme výrazy jednoznačné. Máme na mysli především zákony, vyhlášky, nařízení, při jejichž výkladu by mohlo dojít k nedorozuměním a sporům.

Výzkum středověké heraldiky

(čtk): Výzkum středověké heraldiky, jednoho ze znaků rytířství, je součástí komplexního studia rytířské kultury, která se v našich zemích začala prosazovat už ve 13. století. I když v dochovaném materiálu vědci postrádají prvotní heraldické projevy — nejstarší vojenské štíty a zbroj — usilují o zhodnocení jejich dalšího vývoje v Čechách a na Moravě. Nejstarší vyobrazení heraldické povahy se vyskytují na numismatických památkách. Objevují se však také na náhrobních kamenech a deskách. Například na mincích začíná ve 13. století dominovat již nový prvek, první zobrazení českého lva. Snahy o ztvárnění erbovního lva vysledovali odborníci Ústavu teorie a dějin umění ČSAV nejen na českých a moravských mincích, ale i na pečeti. Dobou rozvoje tohoto motivu je vláda Přemysla Otakara II., který vědomě umisťuje českého lva na ražby českých i rakouských mincí.

Hudební nástroje minulesti

(čtk): Nindry, trumfajty, krumhorny, kamziční rohy, žalmaje a další historické hudební nástroje s tajuplnými názvy si mohli prohlédnout zájemci na výstavce, kterou při příležitosti setkání jejich amatérských výrobců uspořádala v pražském Radiopaláci Společnost pro starou hudbu.

Čichrana přírody prořadým úkolem

(čtk): Sláde tuzevnující využití přírodních zdrojů a rostoucím negativním útlakem rozvoje průmyslu a z ochrany přírody základní předpoklad dalšího rozvoje moderní lidské společnosti. Ochrana přírodních zdrojů a životní prostředí vede současně ke zlepšování menších či větších chráněných území. Ochrana přírody má v naší republice dlouholetou tradici. Už v roce 1928 vznikla první rezervace Žaluské prales a v roce 1934 byla v okolí Prahy založena první národní park. V současnosti je v ČR již 12 národních parků, z nichž největší je Tatranský národní park. V České republice jsou chráněny oblasti jako Český ráj, Šumava, lipovské hory, Jeseníky a Česká Lípa. V ČR působí národní parky a chráněných oblastí má v ČR desítky desítek let. Její celková plocha činí 1,5 miliónu hektarů. Chráněných území jsou také státní přírodní rezervace, kde je omezena nejméně hospodářská činnost a veškeré zásahy směřují k zachování přírodního vývoje.

MARSEILLE, 7. Juni (AFP/dpa). Der Schichtführer im Kontrollturm des Marignane-Flughafens von Marseille (Südfrankreich) will am späten Montagabend ein unidentifiziertes Flugobjekt gesichtet haben. Seinen Angaben zufolge flog das „hell leuchtende, längliche UFO“ mit hoher Geschwindigkeit, viel leicht „außerhalb der Atmosphäre“, ohne auf den Radarschirmen wiedergegeben zu werden. Zahlreiche andere Augenzeugen im Gebiet von Aix-en-Provence berichteten ebenfalls von einem „leuchtenden, großen weißlichen Fleck, der sich sehr schnell von Westen nach Osten bewegte“. Auch über den italienischen Städten Florenz, Genua und Turin wollen Augenzeugen nach übereinstimmender Darstellung ein UFO in Zigarrenform, mit drei gelbweißen Lampen und einem feuerfarbenen Schweif beobachtet haben.

JE TO TZV. "CIGOUFO
HAVANO."

Schlachtfeld zu verkaufen

DROGHEDA, 7. Juni (AP). In Irland steht gegenwärtig ein Schlachtfeld zum Verkauf, auf dem im Jahre 1690 ein Treffen stattfand, das für die Geschichte der grünen Insel und auch Großbritanniens einen historischen Wendepunkt bedeutete. In dieser Schlacht an der Boyne besiegten die protestantischen Heerschaaren unter dem aus dem Haus Oranien stammenden britischen König Wilhelm die Truppen des von ihm verdrängten katholischen Königs Jakob II., die durch 7000 französische Soldaten verstärkt worden waren. Mit dieser Entscheidungsschlacht wurde die protestantische Vorrherrschaft in Irland bis zur Gründung der Republik Irland im Jahre 1921 gefestigt.

Das Schlachtfeld an der Boyne bei Drogheda an der irischen Ostküste ist heute eine rund 120 Hektar große Grasfläche, die von dem Farmer, der sie bewirtschaftet, für umgerechnet rund 150 000 Mark zum Verkauf angeboten wird. Das gab ein Grundstücksmakler in Drogheda bekannt. An die Entscheidungsschlacht erinnerte ein dort aufgestellter Obelisk, der aber während der irischen Unabhängigkeitskämpfe nach dem Ersten Weltkrieg in die Luft gesprengt wurde.

PRODA'M DÍLOU KORU A
HORAVSKÝ POLE, 2N.
"OTAKAR VALDŠTEJN."

● První zasedání nového čínského politického poradního shromáždění bylo zahájeno v Pekingu. Je to nová organizace, která slučuje na vlastenecké základě různé politické strany a společenské organizace.

● Za 586 230 liber byla v pátek na aukci v Londýně prodána sbírka 136 anglických mincí. Nejkrásnějším kusem sbírky, kterou její majitel začal shromažďovat v roce 1951, byl souvereign z roku 1492. Tenlo jediný peníz byl prodán za 36 000 liber.

● Podle oznámení Výboru státní bezpečnosti SSSR byl 2. června v Moskvě zadržen při výzvědné akci atase velvyslanectví USA v SSSR L. Thomas. Za prolínání výzvědnou činnost by označen za nezávislou osobu.

GLOBALNÍ PROBLÉMY

Ve vědě není dosud úplně jednoty v tom, které otázky jsou patřič. Sovětský teoretik V. V. Zagladin kupříkladu říká, že globální jsou „takové problémy, které se dotýkají zájmů celého světa a současně v té či oné formě i zájmů každého jednotlivce a každé sociální skupiny“ a dodává, že tyto problémy „ovlivňují osudy lidí jak dnes žijících, tak příštích pokolení a v podstatě představují otázky perspektivy, budoucnosti člověka a lidstva jak v materiálním, tak duchovním smyslu“. Podle téhož autora jde o „takové vědeckotechnické, sociálně ekonomické, politické a kulturně morální problémy soudobé společnosti, k jejichž řešení je zapotřebí všestranné a trvalé mezinárodní spolupráce všech národů celého světa, nebo alespoň jejich převážné většiny, maximálně koncentrovaného úsilí všeho lidstva“.

Marxistická globalistika, která se těmito otázkami zabývá, zahrnuje mezi globální problémy problémy války a míru, otázky odstraňování zaostalosti bývalých koloniálních zemí a zemí závislých na imperialismu, problémy energie a potravin a konečně problémy ekologické a demografické, případně otázky spojené s důsledky živelné urbanizace a problémy měst všeobecně. Typické pro ně všechny je to, že jsou navzájem propojeny souhrnem příčin a účinků. Jejich povaha je tedy komplexní, a proto jen takové může být i jejich řešení.

O demografických problémech — tzv. populační explozi — se hovoří již nejméně od konce šedesátých let. I když proti původním předpokladům se přírůstek světové populace v posledních letech poněkud snížil, zdá se být jisté, že koncem tisíciletí bude na planetě Zemi žít nejméně 6 miliard lidí. Dnešní roční přírůstek populace se totiž odhadují na 76 až 80 miliónů, takže každoročně přibývá na planetě tolik lidí, kolik obyvatel má například jeden z nejlidnatějších států světa — Bangladéš. To samozřejmě vyvolává a perspektivně ještě zvýší potřebu takového množství spotřebního zboží, strojních zařízení, bytů, služeb atd., že pro to není v lidských dějinách období, již dnes je tlak rostoucí populace na zdroje takový, že to způsobuje místy vážné regionální obtíže, které by perspektivně mohly vyvolat krizové situace globální povahy.

Trebaže socialistická věda nepoklá-
dá v souhrnu globálních problémů
populační problém za rozhodující, ne-
lze popřít, že hraje jednu z hlavních
rolí. Zvláště v rozvojových zemích,
kde je populační přírůstek nejvyšší,
dochází v důsledku toho k zhoršová-
ní životního prostředí, k porušování
tzv. ekologické rovnováhy. Typicky se
to projevuje kupříkladu mýcením le-
sů v tropických oblastech, zejména
v Jižní Americe a v rovníkové Afri-
ce. Každým rokem takto ubývá plo-
cha lesů rovnající se rozloze Maďar-
ska. Kdyby tento trend pokračoval,
přestaly by do padesát let tropické
lesy vůbec existovat. Již dnes se tak-
to zmenšila jejich plocha asi o 40
procent. Důsledky tohoto nepříznivé-
ho vývoje jsou právě tak komplexní
jako jeho příčiny. V celých rozsáh-
lých oblastech se mění vodo hospo-

dářské poměry, dochází k postupné erozi půdy, která se v nejednom případě mění v neúrodnou poušť. Ztrácí se tak ročně plocha orné půdy, rovnající se přibližně rozloze poloviny naší republiky. Na druhé straně v těchto oblastech vznikají povodně, protože zmizel vegetační pokryv půdy, který dříve zadržoval náhlé přívaly vody.

Vážný problém, jehož původci jsou především průmyslově rozvinuté země, představuje znečištění ovzduší zplodinami, vznikajícími spalováním fosilních paliv. Na předním místě je to kysličník uhlíčitý, o němž se předpokládá, že by mohl vést k významným klimatickým změnám, ať už oteplením či ochlazením planety, se všemi nepříznivými důsledky pro veškeré druhy života, pro lidskou populaci však na předním místě. Kysličník siřičitý je znám svými účinky v podobě kyselých dešťů i u nás — dokladem jsou odlesněné Krušné hory.

Do oblasti ekologických problémů marxistická globalistika zahrnuje i čerpání tzv. neobnovitelných zdrojů. Jde jak o zdroje energie, tak o různé druhy nerostů. O posledních odborníci soudí, že — až na některé výjimky, kupříkladu cín, měď, wolfram — není třeba mít obavy z jejich nedostatku, alespoň ne do konce tisíciletí.

Jinak je tomu se zdroj energie, kde se předpokládá, že např. těžba ropy dosáhne svého vrcholu již někdy kolem r. 2000 a možná dříve, a pak bude — i když ještě asi čtyřicet let — klesat. Podobně o známých zásobách zemního plynu se soudí, že vystačí nejvýše na příštích 50 let. Vzhledem k negativním důsledkům spalování uhlí pro životní prostředí je tedy přechod na jiné energetické systémy nevyhnutelný.

Vedle energetických problémů je produkce potravin jedním z nejpálčivějších problémů budoucnosti i současnosti. Negativně tu působí celá řada okolností, od přlivání potravinami v rozvinutých kapitalistických zemích přes snižování úrodnosti půdy až po nízkou technologickou úroveň zemědělské výroby v rozvojových zemích. Očekává se proto, že kolem roku 2000 bude právě v zemích s největším populačním přírůstkem kolem 1,3 miliardy podvyživených lidí.

Je tak zřejmé, že odstranění zasto-
stalosti rozvojových zemí představu-
je jeden z nejzávažnějších problémů
současnosti. Vždyť rozvojové země
spotřebovávají ze světové výroby
energie jen 17—18 %, ačkoliv v nich
žije tři čtvrtiny obyvatel Země, jejich
hrubý národní produkt (GNP) na hla-
vu je třináctkrát nižší než v zemích
průmyslově rozvinutých. Více než 1,3
miliardy lidí zde tak žije z ročního
příjmu nižšího než 90 dolarů. V roz-
vojových zemích je více než miliar-
da analfabetů. Jen mezi lety 1975 až
1990 tu mělo být málo větší vytvořeno
pro rostoucí populaci 784 miliónů no-

● **Za loňský rok klesly v Rakousku reálné mzdy dělníků o 1,7 procenta. Oznámil to v sobotu list Volksstimme.**

Volksstimmte.
NA INFLACI A CENY JE TO DOBRÝ!

vých pracovních příležitostí.

A právě v rozvojových zemích dochází v důsledku neutěšených sociálních poměrů na venkově k rozsáhlému stěhování obyvatelstva do měst. Očekává se, že kolem r. 2000 bude na světě, a právě především v rozvojových zemích, 25 měst s více než 10 milióny obyvatel. To představuje již dnes vážný ekonomický, sociální a ekologický problém.

Přesto hlavním globálním problémem zůstává zachování míru, snížení a omezení zbrojních výdajů. Jen tehdy, bude-li tento problém vyřešen, lze totiž vytvořit předpoklady, za nichž by bylo možné zvládnout globální problémy ostatní. Vždyť na zbrojení se průměrně vydává v celosvětovém měřítku 5–6 % hrubého produktu, v některých zemích dokonce 30 %. Každý člověk tak současným závodům ve zbrojení obětuje za svého života 3–4 roční příjmy a ve dvou dnech vydá svět na zbrojení víc, než spotřebuje celá OSN ročně na veškerou svou činnost. Necelá 1/3 nákladů na zbrojení by přitom podle odborníků stačila na zabezpečení tvorby a ochrany životního prostředí ve světovém měřítku. Pouhých 5–8 miliard dolarů pomocí rozvojovým zemím by stačilo k tomu, aby se podstatně zlepšila úroveň jejich zemědělské výroby, a tím se počala řešit otázka zásobování světové populace potravinami. Jde přitom jen o 1 procento z celkové sumy 500 miliard dolarů, které svět v r. 1980 vynaložil na zbrojení.

Jistě, že k těmto opatřením by musila přistoupit celá řada dalších a nepochybně by musilo dojít ke změnám v životě celých lidských společností. Předpokládá se například, že roční spotřeba energie USA na hlavu by během dvou generací měla klesnout na polovinu, aby se vyrovnaly rozdíly ve spotřebě mezi jednotlivými oblastmi světa, zejména ovšem mezi průmyslově rozvinutými a rozvojovými zeměmi. Je třeba dodat, že Spojené státy samy spotřebovávají asi 33 % veškeré energie, která se na světě vyrábí. Hovoří se v těchto souvislostech o „novém růstu“ a míní se tím, že je třeba i při zachování a rozvíjení životní úrovně volit takové postupy a cíle rozvoje, které šetří zdroje a nenarušují ekologickou rovnováhu mezi přírodou a aktivitami lidských společností. Neboť využívání přírodních zdrojů má nepochybně své hranice, i když současné vědecké metody je nedovedou ve všech směrech úplně rozpoznat. Tyto všechny změny vyžadují značné intelektuální i mravní úsilí, neboť po ruce nejsou jednoznačné návody, jak lidstvo zbavit nebezpečí, které s sebou globální problémy přináší.

Pivo základní potravinou

Bonn: Západoněmečtí muži přijímají čtvrtinu denní potraviny ve formě piva. Zjistil to profesor Thalercker z Glessenu, který tak dosel k závěru, že pivo je v NSR „základní potravinou“. Učinil to ovšem v dobrozdání pro bonnskou vládu, aby mohla na ochranu domácích pivovarů omezit dovoz piva ze zahraničí.

TAKOWE PIVO I MASŁEM..!

NAMORNÍCI NA LEDOBORCI „KRASIN“ už le-
tyho sklidili první úrodu salátu a řepkyček. Ve
speciální skleníkové zahradě, která byla na pa-
lube této lodi založena, se dá z každého čtvereč-
ního metru za třicetileté upeřání docu vypest-
ovat průměrně 20—25 kilogramů čerstvé zeleni-
ny. Je při dlouhých polárních cestách nejen už-
tečným způsobem získávání, ale zároveň dodává
tak potřebné vitamíny.

▲ Na lo, že číra valúta se nechce vyvíjovat pouze ve směru svého přirozeného vývoje. A státní intervence, až jednou soudně restitue, brání jejímu rozvoji. Všechno má být podle přírodních zákonů.

CSZS SE ZACHVELA!

[illegible]

LAHAL BYCH JE KOLEM,
POPOVAŽLIVCE!

Ein Kampf um London

Ohne Ken Livingston wäre vielleicht alles gar nicht so weit gekommen. Ohne seine dialektische Dickköpfigkeit hätte sich das Londoner Establishment nicht herausgefordert fühlen müssen. Und bei den U-Bahn- und Bus-Passagieren wäre nicht so viel Erwartung geweckt worden, von wegen billigen Nahverkehrs. Aber das ist natürlich Spekulation. Schließlich war auch in anderen britischen Städten die Entwicklung reif für einen Konflikt um die öffentlichen Transportmittel. In Manchester, zum Beispiel, oder in Liverpool.

Nur: Wenn in der Acht-Millionen-Metropole London, mit ihren 6000 Bussen und 500 Untergrund-Bahnen, ein Streit um die rechten Tarife ausbricht, hat das andere Folgen als anderswo im Königreich. Ein solcher Streit geht sozusagen an den Nerv der Nation. Schon deshalb, weil eine Krise oder gar der Zusammenbruch des Londoner Nahverkehrsnetzes für das Land eine administrative und kommerzielle Katastrophe bedeuten müßte. Die Verantwortung dafür aber möchte man im Regierungsviertel Whitehall gern Ken Livingston in die Schuhe schieben. Denn Ken Livingston wagte es, den Nerv zu kitzeln: Kein Wunder, daß der Apparat zurückschlug.

Vor zwei Jahren kannte noch so gut wie niemand in Großbritannien Kenneth Livingston. „Ken who?“, „was für ein Ken?“, hätten die Leute gefragt, wenn man sie auf Livingston angesprochen hätte. Nicht eine Zeile verzeichnete das ansonsten allwissende Nachschlagewerk „Who's who“ in seiner 2836seitigen Ausgabe von 1980 über den Labour-Stadtrat, der den Londonern heute vertrauter ist als Margaret Thatchers gesamtes Kabinett, und der bei Freund und Feind in familiärer Kürze nur „Der Rote Ken“ heißt. Ob mit besorgtem Ernst seziert von der „Times“ oder mit ätzenden Sprüchen überzogen vom Satiremagazin „Privat Eye“: Livingston und seine Politik sind in der Hauptstadt in aller Munde.

Kein Wunder. Der 36jährige ehemalige Tierpfleger und Lehramtskandidat, Sohn eines schottischen Seemanns und einer Tänzerin, ist nicht nur als Vorsitzender des Stadtrats von Groß-London seit Mai 1981 der mächtigste Lokalpolitiker auf der Insel. Er ist auch, als proletarischer Syndikalist und Labour-Linker, einer der freimütigsten, der umstrittensten Politiker des Landes. Was Ken Livingston in den letzten zehn Monaten auch von sich gab: Es wirbelte roten Staub auf.

Seine sozialistischen Selbstverwaltungsideen, sein Einsatz für die Homosexuellen, seine kühle Sicht der Terrororganisation IRA, seine Warnungen vor einer Verschwörung der Rechten im Lande – das alles machte Livingston praktisch über Nacht zum enfant terrible der Konservativen in der Regierung wie in seiner eignen Partei und zum dankbaren Opfer der ewig hungrigen Medien. Noch frisch in Erinnerung ist, wie er, immerhin der oberste gewählte Repräsentant Londons, die Einladung des Buckingham Palace zur Prinzenhochzeit im vorigen Sommer würdigte: Er werde, ließ er ausrichten, seine Aufmerksamkeit leider nicht machen können, da er nicht gewählt worden sei, um auf Hochzeiten zu tanzen, sondern um für einen guten Busverkehr in der Hauptstadt zu sorgen.

Mochten auch die Royalisten über soviel schlechte Manieren traurig die Köpfe schütteln – bestreiten konnten sie nicht, daß es in der Tat die Frage eines guten Nahverkehrs war, die Li-

vingston und der Labour Party im Mai letzten Jahres die absolute Mehrheit im Stadtrat von Groß-London beschert hatte. In der unter der Wirtschaftsknute des Monetarismus stöhnenden Stadt hatte die Bevölkerung dem Versprechen Labours Gehör geschenkt, die Tarife zu senken und so den sozial schwachen Schichten eine Entschädigung für Einkommensverluste und verminderte staatliche Dienstleistungen zu bieten. Der Wahlschlager „fares fair“ (faire Tarife) schloß zugleich die Ankündigung ein, London Transport, das öffentliche Nahverkehrsnetz Londons, in der Qualität zu verbessern, es gegen den Privatverkehr konkurrenzfähig zu machen und so die Millionenstadt an der Themse mit ihren verwinkelten Straßen wenigstens von einem Teil der alltäglichen Blechverstopfung und ihren Folgen zu entlasten.

Ein Wahlversprechen

Das Wahlversprechen der Londoner Labour Party stieß auf um so größeres Interesse, als das Nahverkehrsnetz zum Ende der 70er Jahre ein trauriges Bild bot. Wie in anderen westlichen Weltstädten auch, war in London mit dem Aufkommen des Privatautos und steigenden Realloöhnen in den „goldenen“ 60er und noch in den 70er Jahren der Anteil der Passagiere am Kollektivverkehr stark zurückgegangen.

Doch anders als ihre Kollegen jenseits des Kanals und des Atlantiks fanden sich Minister keiner britischen Regierung dazu bereit, diesen Ausfall durch höhere Zuschüsse auszugleichen. Während 1979 die Nahverkehrssysteme der Städte Paris, Amsterdam und Rom 60 beziehungsweise 70 und 80 Prozent ihrer laufenden Kosten durch öffentliche Subventionen deckten, betrug der Subventionsanteil bei London Transport gerade 25 Prozent.

Den Rest hatten die Benutzer des Nahverkehrsnetzes aufzubringen, und entsprechend teuer waren, mit steigenden Kosten, die Tickets. Von 1977 bis 1979 verdoppelten sich die Fahrpreise in London bereits. Das trieb mehr Londoner in die vierrädrige Vereinzelung und reichte zugleich nicht aus, notwendige neue Investitionen für London Transport zu ermöglichen.

Das Ergebnis: Ein städtisches Verkehrssystem mit teuren Eintrittspreisen und miserablen Leistungen; regelmäßiger Ausfall von Bussen und lange Wartezeiten an den Haltestellen; Pannen im U-Bahn-Verkehr; lange Schlangen an den Ticket-Schaltern und unterirdisches Gedränge in den Hauptverkehrszeiten; keine billigen Monatskarten fürs ganze Stadtgebiet; veraltetes Gerät allenthalben und ein Fahrkartensystem, das nicht einmal den Wechsel von der U-Bahn zum Bus oder umgekehrt erlaubte.

Stauend standen Touristen vor den U-Bahn-Schaltern von Victoria-Station und begriffen, daß sie in London das Mehrfache der Fahrpreise in ihren Heimatländern zu berappen hatten, ohne entsprechenden Gegenwert erwarten zu können „Londons Untergrundbahn“, beschrieb deren Direktor Tony Ridley diesen Zustand, „ist eben völlig heruntergekommen. Ein verrottetes Schaufenster, das Britannien der restlichen Welt bietet. Wir müssen das meiste von unseren Einkünften dafür ausgeben, das System sicher zu halten. Da bleibt fast nichts, der U-Bahn das dringend nötige face-lifting zu verpassen.“

Wo eine Lösung lag, visierte der Verkehrsexperte Anatole Kaletsky im Sommer 1980 in der Zeitung der Geschäftswelt, der „Financial Times“, strategisch an: Für die absehbare Zukunft müssen sich Hoffnungen, in London ein erstklassiges öffentliches Transportsystem wiederzubeleben und dabei neue Tarifierhöhungen zu vermeiden, die die Inflationsrate übersteigen, auf eine veränderte Einstellung des Londoner Stadtrats und der Regierung zur Frage der Subventionen richten. „Nicht nur die Passagiere selbst, so Kaletsky, würden von höheren Zuschüssen an London Transport und von größerer Attraktivität des Nahverkehrsnetzes profitieren: Die Autofahrer in der Stadt hätten mit weniger Staus zu kämpfen. Geschäfte und Unternehmen im Zentrum würden leichter für Angestellte und Kunden aus den Außenbezirken erreichbar, und Hausbesitzer könnten mit einer Wertsteigerung ihres Eigentums rechnen.“

Bei der Londoner Labour Party, deren junge Garde offenbar auch die „Financial Times“ las, fiel Kaletskys Rat auf fruchtbaren ideologischen Boden. Im Jahr darauf bereits im Groß-Londoner Stadtrat mit ihrer komfortablen Mehrheit vertreten, lösten Ken Livingston und sein Verkehrsdezernent Dave Wetzel nach viermonatiger Vorbereitungszeit im Oktober 1981 ihr Wahlversprechen ein. Sie stellten 600 zusätzliche Transportarbeiter ein (und strichen ebenso viele Posten im Verwaltungsapparat der Stadt), senkten sämtliche Nahverkehrstarife um ein Drittel, vereinfachten das Tarifsystem und gelobten, die neuen „fairen“ Fahrpreise für vier Jahre einzufrieren.

Prompt gewann London Transport neue Kunden: Zwölf Prozent mehr Bus- und acht Prozent mehr U-Bahn-Passagiere gleich in den ersten Monaten deuteten auf einen Erfolg des Experiments hin. Doch der Stadtrat hatte die Rechnung ohne die Regierung gemacht. Unbeeindruckt von Argumenten, Zahlen und Zukunftsplänen hielt Margaret Thatchers Verkehrsminister David Howell an der Sparlinie des Kabinetts fest und verweigerte weitere Zuschüsse zur Deckung des durch die Billigtarife entstandenen 300-Millionen-Mark-Defizits. Livingston blieb, wollte er sein Experiment retten, nichts anderes übrig, als die Kosten auf die Kommunalsteuern und damit auf die Einwohner der Stadt umzulegen.

Die Kommunalsteuern aber hatte Margaret Thatchers Minister fürs Städtewesen, Michael Heseltine, schon fürsorglich eingegrenzt: Bei zu hohen Ausgaben nämlich droht den britischen Stadtverwaltungen der Entzug staatlicher Zuschüsse – und damit der Zwang zu noch höherer Besteuerung ihrer Bürger. Im Fall London Transport hatte dies den Effekt, daß die Kommunalsteuern, mit der Verbilligung der Tarife, sprunghaft anstiegen. Dafür wiederum machten die, die wenig Nutzen aus der Tarifreform zogen, Ken Livingston verantwortlich. „Der rote Ken“, lautete ihr zorniges Urteil, „ist das Schlimmste, was London seit der Beulenpest von 1665 zugestoßen ist.“

Der Widerstand kam vor allem aus wohlhabenderen Stadtteilen, die weniger gut oder gar nicht ans U-Bahn-Netz angebunden waren, und deren Bewohner nicht einsehen mochten, warum sie der sozial schwächeren Bevölkerung und den außerhalb Londons wohnenden Pendlern über die Kommunalsteuern einen billigen Nahverkehr spendieren sollten. Nicht zufällig war es der Gemeinderat von Bromley, von der Kon-

aktivsten Partei gehalten, der zum Angriff auf die „fairen Tarife“ blies: Der Bezirk Bromley, an der südöstlichen Peripherie der Metropole, ist der Stadtteil mit der zweithöchsten Auto-rate Londons. Auf vier Haushalte kommen in Bromley drei Autos, während etwa in Tower Hamlets, in der Oststadt, nur jeder vierte Haushalt über einen Wagen verfügt.

Der Bromley-Gemeinderat also strengte ein Verfahren gegen Livingstons und Wetzels Tarifpolitik an. Und hier beginnt nun die Geschichte erst richtig interessant zu werden. Denn Bromley siegte. Er siegte in der höchsten rechtlichen Instanz Britanniens, vor dem Gericht der Law Lords. Die fünf Lord-Richter von Westminster, Angehörige des Tory-dominierten Oberhauses, in dem der britische Adel, von keinen Wahlen angefochten, wie in einem warmen politischen Nest den alten Zeiten nachbrütet, gaben ihren bürgerlichen Kollegen von der Tory-Fraktion in Bromley recht – und riefen einen wütenden Proteststurm bei Liberalen und Linken und erhebliche Irritation im konservativen Lager hervor.

Der Spruch der Law Lords griff in einer Weise in die Kommunalpolitik ein, die die Betroffenen als glatte Entmündigung auffassen mußten. In Berufung auf das Londoner Transportgesetz von 1969, Absatz 7, erklärten die Lord-Richter, London Transport müsse vom Stadtrat von Groß-London „ohne Gewinn oder Verlust“ und nach „unternehmensähnlichen Prinzipien“ geführt werden. Der Stadtrat dürfe seine „Treuhänderpflicht“ nicht aufgrund eines Wahlversprechens willentlich vernachlässigen und die Kommunalsteuern nicht „unvernünftig“ erhöhen, um, „koste es was es wolle“, der Stadt seine Politik aufzuzwingen. Das Gesetz verlange „effiziente und ökonomische Transport-Dienstleistungen“, und darum seien die Kommunalsteuerrhöhungen und die Tarifsenkung der Labour-Administration mit dem Gesetz nicht vereinbar.

Was ist „vernünftig“?

Welche Tarife aber, fragten sich die Leser des Urteils verwundert, wären dann gesetzmäßig und „vernünftig“? Und wie weit dürften Steuern überhaupt erhöht werden? Mit einem Mal fanden sich Livingston und Wetzels im Niemandsland der Rechtlosigkeit und Ungewißheit, zudem persönlich haftbar gemacht für ihr politisches Handeln: „Selten“, kommentierte die Zeitschrift „New Statesman“ ironisch, „war die Straße zum Märtyrertum so schlecht ausgedehnt.“

Und selbst konservative Politiker, die gegen Livingstons Tarifsenkung vehement zu Felde gezogen waren, gestanden kopschüttelnd ein, daß hier wohl das Gericht sich ein bißchen zuviel zugemutet habe; daß nämlich die Frage, wie ein öffentliches Transportunternehmen „ökonomisch“ zu führen sei, letztlich doch nur von den gewählten Politikern beantwortet werden könne. Wenn die Bevölkerung mit der Tarifpolitik der Labour Party unzufrieden sei, könne sie die Labour Party ja wieder abwählen.

Bei den Labour-Politikern selbst, für die der Spruch der Lords den Sturz aus ihrer reformistischen Utopie auf den harten Boden der bestehenden Ordnung bedeutete, war die Reaktion entsprechend bitter. Das Urteil der Law Lords, meinte Ken Livingston, habe das Tarifexperiment gestoppt, bevor es zu populär geworden wäre und nicht mehr

hätte rückgängig gemacht werden können: „Dabei fing es gerade an zu funktionieren.“ Livingstons persönliches Fazit: „Kein Gesetz läßt sich so abfassen, daß die Law Lords es nicht umdrehen können, wenn es ihnen nicht gefällt.“ „Vandalen im Hermelinpelz“, schimpfte Dave Wetzels. „Nicht wir, sondern die Richter haben ihre Macht mißbraucht.“

Unterstützung, wenn auch in gewählten Worten, erhielten die Labour-Politiker von einem angesehenen Wissenschaftler, dem Professor John Griffith, seines Zeichens Kapazität für öffentliches Recht an der Universität London und an der London School of Economics. Eine zunehmende politische Einmischung britischer Richter in die Zuständigkeit der Parlamente über die letzten Jahre glaubte Griffiths kritischer Blick über die Justiz des Landes entdecken zu können; eine Einmischung, deren vorläufig letzter Akt die London-Transport-Entscheidung gewesen sei. „Wenn Richter kurzfristige politische Entscheidungen treffen, ohne deren Konsequenzen verantworten zu müssen, wenn sie nur ihrem Instinkt folgen, der ihnen natürlich eingibt, daß die Erhebung gesetzlicher Steuern um eines sozialen Gewinns willen vermieden werden müsse, dann landen wir ebenso wie diese Richter in der schlechtesten aller Welten.“

Die neue Welle richterlicher Interventionen in gesellschaftspolitisch strittigen Fragen, meinte Griffith, sei besorgniserregend. „Wer weiß, was sie noch alles zu überfluten trachtete, wenn in Zukunft einmal eine linke Regierung in größerem Rahmen das verwirklichen würde, was der Ken-Livingston-Sozialismus jetzt in bescheidenem Rahmen versuchte.“

Auf jene vom Rechtsprofessor prophezeite linke Regierung und die darauf folgende Sintflut der Reaktion freilich mochte Ken Livingston lieber nicht warten. Also begab er sich wieder ins Verkehrsministerium und bat um eine Änderung des Gesetzes sowie – ein zweites Mal – um erhöhte Zuschüsse, um die niedrigen Tarife halten zu können. Beides wurde ihm abgeschlagen. Die Konsequenz präsentierte daraufhin das London-Transport-Management in Gestalt seines Generaldirektors Sir Peter Masefield: Die Tarife müßten, um dem Urteil nachzukommen, am 21. März um 100 Prozent und später im Jahr noch einmal um 50 Prozent erhöht werden, zusammen eine Verdreifachung der Fahrpreise innerhalb von neun Monaten. Der britische Generalstaatsanwalt, um seine Meinung befragt, gab seinen

Segen: Mit einer solchen Regelung sei dem Gesetz Genüge getan.

Eine Verdreifachung der Fahrpreise? Das ließ nun wiederum die drei Millionen Londoner aufhorchen, die regelmäßig Underground oder Busse im Londoner Raum benutzen. Eine Verdreifachung der Fahrpreise: Das würde bedeuten, daß eine U-Bahn-Tagesrückfahrkarte noch aus innerstädtischem Gebiet ins Londoner Zentrum, nach Westminster oder in die City also, statt 60 Pence (2,65 Mark) künftig 1,80 Pfund (acht Mark) kosten würde. Acht Mark für eine Fahrt aus Hammersmith oder Highgate zum Arbeitsplatz in Whitehall oder zum Einkauf in Oxford Street? Da sei es, rechneten entsetzt Verbraucherverbände aus, ja bald billiger, ein Taxi zu chartern, als in den zugigen Höhlen unter dem Pflaster auf Züge zu warten, die nicht kämen, in schlechtem Zustand und obendrein unbezahlbar seien.

In der Tat: Die drohende Tarifierhöhung dürfte den Londoner Nahverkehr nicht nur seine zugewonnenen Freunde, sondern – nach Sir Peter Masefields Schätzung – zunächst 20 Prozent und

später insgesamt bis zu 45 Prozent der Stammkundschaft kosten. Und nicht nur das. Die Geschäfte im Stadtzentrum, vermutete Dave Wetzels, werden durch Kundenrückgang Verluste verzeichnen, Betriebe in der Stadt größere Schwierigkeiten bei der Personalsuche bekommen. Auf den Londoner Straßen könnte es derweil 15 Prozent mehr Verkehrsaufkommen, um zehn Prozent längere Fahrzeiten, sehr viel mehr Luftverschmutzung, 5000 Unfälle und 100 Verkehrstote im Jahr mehr geben – bedrückende Aussichten.

Zugleich soll das öffentliche Verkehrssystem – wie alles in Margaret Thatchers England – sich „gesund-schrumpfen“. 2400 Entlassungen stehen in diesem Jahr schon bevor, mehrere U-Bahn-Stationen und drei kleinere U-Bahn-Linien werden geschlossen, Hunderte von Bushaltestellen aufgehoben. Die Abstände zwischen den Zügen und Bussen werden länger. Die ersten Züge werden später, die letzten früher fahren, was zwangsläufig Publikumsverluste in den eh finanzschwachen Theatern, Kinos und Restaurants des Londoner Westend nach sich zieht. Schlechterer Service wiederum bedeutet weniger Passagiere, weniger Einkünfte, weniger Geld für den Service: ein Teufelskreis.

„Jeder, der sich über die Entscheidung der Law Lords freute“, meinte Verkehrsplaner Jonathan Roberts von der Planungsgruppe „Transport 2000“, „weil er glaubte, diese würde seine Steuern vermindern, wird sehen, daß die vermeintliche Ersparnis in drei bis vier Jahren aufgezehrt sein wird. Und dann steht uns das New-York-Syndrom bevor: Angestellte, Arbeiter und Arbeitsplätze fliehen aus der Innenstadt und überlassen sie den Leuten, die von der Walfahrt leben und das Geld für die Dienstleistungen der Stadt nicht aufbringen können. New York hat diese Lektion gelernt und subventioniert heute den Nahverkehr zu 72 Prozent. Wir aber machen die ganze traurige New-York-Geschichte noch einmal für uns selbst durch.“

„Einfach dumm“

Ähnlich sehen es andere, in- und ausländische Fachleute, Freunde oder Gegner des Livingston-Experiments. „Was sie jetzt in London machen, ist einfach dumm“, sagt der Rotterdamer Verkehrsdirektor Haan van der Heg. „Ich glaube, das Leben in London wird durch dieses Urteil zerstört werden.“ In eine Art „Alice-im-Wunderland-Wirtschaft“ fühlt sich Martin Walker vom „Guardian“ durch die Law Lords und die Regierung versetzt – „in eine Wirtschaft, in der es juristisch gerechtfertigt ist, ökonomischen Schaden zu verursachen“. Und selbst der „Evening Standard“, eher kritisch gegenüber Livingston und Labour eingestellt, beschwört die Premierministerin, London Transport zu Hilfe zu kommen. „Es wäre eine größere nationale Tragödie, wenn eins der stolzesten öffentlichen Transportsysteme der Welt, das die gegenwärtige Generation der Londoner von den Viktorianern und Edwardianern geerbt hat, nun eine Zukunft chronischen Niedergangs vor sich hätte.“

Jene Londoner, deren Vorfahren schon zu viktorianischer Zeit um Brot und Bürgerrechte zu kämpfen hatten, wollen jedenfalls den Niedergang nicht schweigend hinnehmen. „Fare Fight“, Tarifstreit, heißt ihre Parole. Nicht nach New York, lieber nach Paris wollen die „Fare Fighter“ schauen – nach Paris, wo öffentlicher Druck vor nicht allzu langer Zeit ein neues Konzept für den

Mit Aktionen verschiedenster Art soll nun auch die britische Regierung und ihre konservative Basis im Unterhaus zum Umdenken gedrängt werden. „Can't pay, won't pay“, die Idee einer Zahlstreik-Kampagne, genießt dabei größte Sympathie in weiten Bevölkerungskreisen: Es ist dies der Plan, die neuen Tarifierhöhungen einfach zu ignorieren und an den Sperren und in den Bussen nur den alten Betrag zu bezahlen. Spätestens mit dieser „nicht legalen, aber moralisch legitimen“ Methode, meinen die Initiatoren, werde die Regierung zum Einlenken gezwungen.

Doch der Erfolg einer solchen Kampagne hängt davon ab, ob die Londoner Transportarbeiter das Spiel mitspielen werden. Und, nicht zu vergessen, ob Margaret Thatcher es sich gefallen ließe. Denn Pläne dafür, London Transport dem Verkehrsministerium zu unterstellen, wenn der rote Stadtrat weiter „Ärger“ bereite, liegen offenbar schon in den Schubladen von Downing Street 10. Und wie die Regierung Thatcher mit nicht-profitablen staatlichen Betrieben umzugehen pflegt, ist in England hinlänglich bekannt. „Dann“, prophezeit ein Mitstreiter der „Fare Fight“-Kampagne mit schwarzem Humor, „gehen wir eben alle wieder zu Fuß.“

AIDS-Seuche nun auch hier

Bundesgesundheitsamt: 23 Fälle der rätselhaften Krankheit

BERLIN, 26. Mai (dpa). Die rätselhafte, meist tödlich verlaufende Infektionskrankheit AIDS, die in den USA zum Teil schon epidemische Ausmaße angenommen hat, ist jetzt auch in der Bundesrepublik verstärkt aufgetreten. Bisher wurden 23 eindeutig identifizierte Erkrankungen im Bundesgebiet bekannt, fünf Menschen starben. Dies berichtete Johanna Lage-Stehr vom Robert-Koch-Institut des Bundesgesundheitsamtes (BGA) auf dem 32. Kongreß für ärztliche Fortbildung in West-Berlin.

Frau Lage-Stehr betonte auf der Vortragsveranstaltung des BGA, daß diese auf einer nicht angeborenen „erworbenen“ Abwehrschwäche des menschlichen Immunsystems beruhende Infektionskrankheit (englisch: Acquired Immune Deficiency Syndrom — AIDS) meist junge, gesunde Männer befällt. Von den USA ausgehend, wo sie vor allem in homosexuellen Kreisen auftritt, nehme sie seit einem Jahr auch in Europa ständig zu.

Bis jetzt seien weltweit insgesamt 1460 gesicherte AIDS-Fälle bekannt geworden, von denen 560 tödlich verlaufen seien. Alle sechs Monate verdoppele sich

die Zahl der gemeldeten Erkrankungsfälle. Die hohe Sterblichkeit rühre vor allem daher, daß AIDS häufig mit dem sogenannten „Kaposi-Sarkom“ einhergehe — eine seltene, nach Jahren tödlich verlaufende Erkrankung, bei der sich Knoten im Gewebe bilden. Acht der deutschen AIDS-Patienten litten ebenfalls an dem Kaposi-Sarkom. Auch durch Lungenentzündungen werde das vielschichtige Krankheitsbild in seinem Schweregrad beeinflusst.

Die Ursachen der Krankheit sind noch immer unbekannt. Mediziner in den USA vermuten, daß AIDS durch sexuellen Kontakt oder Bluttransfusionen übertragen wird. Einen wichtigen Hinweis auf die Übertragungsweise gibt nach dem Bericht der BGA-Expertin die Entdeckung, daß der Erreger vermutlich eine Variante des Herpes-Virus sei.

Wegen der hohen Dunkelziffer in der Erkennung der Krankheit stellten die in der Bundesrepublik bekanntgewordenen Fälle jedoch nur die Spitze eines Eisberges dar. Durch Aufklärung — zum Beispiel in Form eines Merkblattes — bemühe sich das Bundesgesundheitsamt, der weiteren Verbreitung der Seuche Einhalt zu gebieten.

Jak využít Slunce

Z celkového energetického výkonu, který vyzařuje slunce, dopadne na naši Zemi jen nepatrná část, přibližně jedna desetinadlána. V průměru na 1 m² zemského povrchu je to asi 1,4 kW. Tedy ten energie se však musí využít způsobem, který umožňuje využití této energie. Celkový výkon slunce je tak velký, že by stačilo, aby se na Zemi nacházelo jen několik procent sluneční energie, aby bylo možné pokrýt všechny naše potřeby. Slunce nepřetržitě pracuje.

Slunce vyzařuje energii ve formě světla a tepla. Tato energie může být využita různými způsoby. Nejčastěji se využívá k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Slunce je také zdrojem tepla. Tato energie může být využita k vytápění a ohřevu vody. Slunce je také zdrojem elektrické energie.

Rychlé večere doma i na chatě

ZAPEČENÉ VUŘTY V BRAMBOROVÉ KAŠI: Na jednu osobu počítáme jedno vuřto. Nejříve připravíme dobrou bramborovou kaši, do které můžeme přidat žloutek. Ohnivzdornou mísu dobře vymažeme máslem a rozložíme do ní na polky nakrájené vuřty. Přikryjeme je připravenou bramborovou kaší, kterou upravíme do kopečků. Povrch posypeme rozstrouhaným sýrem, pohážíme kousíčky másla a vložíme do horké trouby. Necháme do růžova zapéct.

DOŠENÁ RÝŽE SE ZBYTKY UZENÉHO MASA NEBO SE SALÁMEM: Rýže se dá do kastrolu na máslo neb olej opražit tak, aby zrnka byla lesklá, ne však hnědá. Pak přidáme na drobné ušekané zbytky uzeného masa nebo salám, dobře vše promícháme a zalijeme vodou asi na dva prsty vysoko nad rýží. Jakmile se rýže začne vařit, zmírníme plamen nebo elektrickou plotýnkou zcela vypneme a necháme dodusit. Vyklopenou rýži systeme strouhaným sýrem a můžeme po-

dávat s rajskou omáčkou nebo s kečupem.

ZAPEČENÉ BRAMBORY: Nejříve připravíme láš (haši) ze zbytků masa nebo kufeta (co máme právě po ruce). Do láše přidáme drobně nakrájenou cibulku a rajský protlak, sůl a eventuelně trochu papriky. Uvaříme brambory a vychlazené pokrájíme na plátky. Ohnivzdornou mísu dobře vymažeme máslem nebo olejem, na dno rozložíme polovinu pokrájených brambor. Na ně rozprostříme haši předem připravenou a znovu vše zakryjeme plátky zbylých brambor. Než dáme do trouby zapéct, zalijeme asi dvěma v mléce nebo ve smetaně rozkvedlanými vejci. Povrch má být do růžova zapéčen.

TVROULSKÉ KNEDLÍKY KE KŘENOVÉ OMÁČCE: Pro dvě osoby tři rohličky nebo housky nakrájíme na malé kousíčky. Vložíme do mísy a smícháme s drobně ušekaným uzeným masem nebo se slaninou. Vše pak polijeme rozpuštěným máslem (asi 2 lžíce). Poté se ve ¼ litru mléka rozkvedlá jedno celé vejce a připravené housky s masem se tím polijeme, dobře promíchá, přičemž se přisypává tolik hrubé mouky, aby se mohly tvořit kulaté menší knedlíky. Mouky musí být tolik, aby těsto drželo pohromadě, ale ne příliš, aby knedlíky nebyly tvrdé. Knedlíky musíme trochu přisolit a hlavně osolíme vodu, ve které je pak asi 6 až 10 minut necháme vařit (délka vaření záleží na velikosti knedlíků). K těmto knedlíkům se podává bílá křenová omáčka.

Omáčka: Do smetany přidáme sůl, špetku cukru (dle chuti) a dáme na oheň. Jakmile se začíná vařit, přilijeme v troše studeného mléka rozmíchanou asi 1 lžičku polohrubé mouky. Za stálého míchání se omáčka nechá zhoustnout. Nastrouhané křen se pak přidává až těsně před podáváním. (K těmto knedlíkům však můžeme podávat místo omáčky i obvykle připravované zeli.

Hold velkému houslistovi

(čtk): V den 150. výročí úmrtí Josefa Slavíka — 30. května — položili věnce k jeho hrobu na Vyšehradském hřbitově ministr kultury ČSR M. Klusák, zástupci Svazu českých skladatelů a koncertních umělců a pražské konzervatoře. Pietního aktu se zúčastnili představitelé České filharmonie, Muzea české hudby a dalších kulturních institucí. Hold tomuto významnému houslovému virtuosovi vzdal dr. J. Pilka. Připomněl jeho koncertní cesty po Evropě, setkání s Niccolò Paganiniem a Fryderykem Chopinem. J. Slavík zemřel v roce 1833 na koncertním turné v Budapešti, kde byl také pochován. Do vlasti byly jeho ostatky převezeny v roce 1933 a umístěny na Vyšehradském hřbitově zásluhou profesorů pražské konzervatoře.

Pamětní deska V. Talicha

(čtk): Pamětní deska národnímu umělci V. Talichovi byla včera odhalena v Obecním domě v Praze. Slavnostního aktu se zúčastnili ministr kultury ČSR M. Klusák, zástupci NVP, Svazu řeskoslovenských skladatelů, sekretariátu mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro, České filharmonie a dalších kulturních institucí. Talichova busta je umístěna v budově, kde tento významný český mistr taktovky v letech 1919 až 1941 působil jako šéfdirigent České filharmonie. Význam jeho celoživotní práce připomněl ve svém projevu národní umělec J. Seidel. V programu pak vystoupila Talichova kvarteto, které předneslo Smyčcový kvartet Antonína Dvořáka.

ROZSAHLÝM VYSETROVÁNÍM se zjišťuje, že většinu nejdražších severoamerických osobních automobilů dovozených do Japonska tvoří vozy ukradené v USA jejich majitelům a výhodně prodané japonskému gangu jakutů, který je s tučným ziskem dovozuje domácím zájemcům.

• Tradiční lyžařská vášeň Rakušanů plně zaměstnala v zimní sezóně také na 600 příslušníků alpské policie. V zimních měsících 1982—1983 se stalo v Alpách téměř 1300 nehod, při nichž přišlo 287 lidí o život a dalších 970 osob bylo zraněno.

Po krátké těžké nemoci zemřela 31. 5. ve věku 83 let operní pěvkyně Naďa Křečková-Masáková, výrazná poslava opery NU v éře O. Ostrůvka.

Úprava cen v Bulharsku

Sofia. V Bulharsku byly od pondělka upraveny maloobchodní ceny masa a masných výrobků, nápojů a některých dopravních tarifů. Důvodem jsou problémy my způsobené letním a loňským suchem, takže se neplní plán výroby obilí a krmiv. Toto opatření bylo rovněž učiněno v zájmu hospodářského využívání potravinových zdrojů. Ceny vepřového masa se zvýšily o 21,4 procenta, drůbežního masa s výřivkou kuřat o 23 procent a mletého masa o 18,7 procenta. Zvyšují se také ceny masných produktů, které se vytvářejí z uvedených druhů masa. Cena jehněčího masa se snižuje o 16 procent, o 30 procent se zvyšují ceny dovařeného vepřového masa, o 70 procent ceny dovařeného masa. Ceny taxidlové se zvyšují o 50 procent. V letní sezóně, tj. od 30. května do 30. září, se zvyšují přírůstky k cenám v restauracích o 10 procent.

Není to ještě tak dávno, aby ta hrozná tragédie zmizela z lidské paměti. Je tomu deset let, kdy sucho dosáhlo svého vrcholu, sluneční žár po týdny a měsíce spaloval už tak žluté a ušchlé savany a žhavé pouště vlny vysušovaly takřka před očima poslední pramínky vody. Obývatelé oné postižené části afrického kontinentu nazývané všeobecně Sehel, se už nechtěli dívat na to, jak poslední kusy jejich vyhublého dobytka padají žizni. Nebylo co pít, nebylo co jíst. Trpěli lidé i zvířata.

Velké houfy kočovníků se houly smrák k místům. Každý den, každá hodina vyslouhala, vzrůstal hlad a žízeň.

Ti nejzbleblejší nemohli přežít obřízku cestu, padali a naneštěstí se ještě snažili plazit se dolů vyschlými písčitými cestami a rozpraskanými koryty tek v nádeji, že přece jen uniknou katastrofě. Ti silnější se vrhali na bezlisté stromy a hlali zbytky jejich uschlých květů nebo rozkopávali velké hlíněné stavby termitů, aby v nich našli hmyzem ukryté zásoby semen trav a různých jiných rostlin. Cesta přehajících lidí směřujících na jih byla stále více lemována mrtvými těly, kustrami zvířat i lidí.

Pak přece jen přišel životodárný déšť. Rozpuštěná země hltavá pila vláhu. Sehel, pásmo savan táhnoucí se od Senegalu po Súdán, se zakrátko znovu zalesnil. Kočovníci i rolníci vyhnáni před deštěm ze svých domovů desítky suchem se začali vracet z několikaletého městského exilu. Na nedohledných pláních se tak jako před lety opět objevily karavany obchodníků. Pozvolna se vše začalo vracet do normálního koleje a nedávno katastrofa už připomínala jen suché údolí v neoprázdněných statiscích. V letech 1968—1973 zemřelo hladem, žizní a v důsledku nemoci v oblasti Sehelu více než 100 tisíc lidí a vyhubla nespočetná stáda dobytka, koza a velbloudů. Jejich počet poklesl více než o polovinu.

Hynoucí savany

Popravdě řečeno, Sehel však už nebyl tím, čím kdysi v minulosti — přirozenou překážkou proli písku pouště afrického pa stálosti se severu na zelené roviny. Ekologická rovnováha savan, stále slabší a méně stabilní již několik desetiletí, byla čitelně poškozena. Tráva, keře a stromy, které kdysi zadržovaly potřebnou vodu a odolávaly náporu Sahary, to už byl jen slabý a stále hláší porost.

Ještě předcházející generace domorodých kmenů žila v hustém, věčně zeleném kusu plném nejrůznějších zvířat, buší, který byl z pohledu zeleným mořem kolem města Plamey. Dnes tato místa obklopuje poušina bez života.

Zato Sahara se dál posunuje svými plážitými chlapci směrem k jihu. Nejprve se objevují na okraji rovin malé jednolitá pouště, skvrny, ty se časem spojují a rozšiřují jako zhoubný ekzém a za-

Když vydal sultán Zinderu, města ležícího v nígerijské části Sehelu, tvrdý příkaz: popraviti každého, kdo by pokusil akce. Po celá desetiletí jeho vlády a moc byla zeletá na území, které ovládal, aice dobře, ale neúctinně chráněna. Dnes však takové drastické metody ochrany přírody nejsou přece možné a také ne správné. Četní představitelé státní oblasti Sehelu si to zcela jasně uvědomují a děloji via, co jim současná podmínky dovolují. Tvrď jsou postihováni překupci si dřevem, kteří ve svůj prospěch bez milosti dovážejí zbytky rovinných lesů: vyhlazují se a velice propagují akce na vysazování nových stromů, ale výsledky zatím nejsou příliš patrné.

Zlepšení by snad měly přinést připravované projekty mezinárodních komisí expertů. Objevují se nejúspěšnější návrhy, např. aby africká území byla abržena, nepřístupná a chráněná před jakoukoliv činností lidí nejméně na deset let. Myslenka zajímavá a možná i v mnoha směrech správná, ale nikdo už se nepíel na názor kočovných kmenů, které dodnes

neuznávají žádné státní hranice. Objeví se rovněž návrh na vystavění pásu leza, který by se táhl Sehelem od Senegalu až po soudáské hranice, tzv. zelené hrady. Světová banka uvolnila peníze na realizaci první etapy tohoto plánu. Bylo osázeno 140 hektarů australskými eukalypty, gumovým potrubím byla k nim vedena pod povrchem voda z nedaleké řeky a — vyschly panenské fondy na celou akci.

Přes snahu stovek odborníků takřka z celého světa se zatím nepodařilo najít odpověď na otázku, jak zachránit Sehel. A celou rozsáhlou oblast dál pohlcují poušť a sucho, které hrozí, že stejně dokončí dílo zkázy.

chvací stále nové a nové oblasti. Konej, který byl kdysi plný života, lidí a stromů, pustne.

Poněť prý, tak to alespoň tvrdí obyvatelé měst ležících v oblasti Sehelu, jsou „výrobkem“ samotných lidí z rovin. Kočovníci po staletí tržili listí stromů a keřů, aby měli zásobu krmiva pro dobytek, a osakané větve i kmeny — to je široko daleko jediné palivo. Když, když poměr mezi množstvím stromů a lidí byl výhodný pro stromy, to nebyl žádný nepřekonatelný problém. Sehel rychle rekonstruoval své síly a nikterak nepociťoval tento způsob hospodaření. Dnes je však situace naprosto odlišná. Miliónová stáda dobytka, koza a velbloudů bez milosti ničí po velkém suchu oslabenou travu a vzrůstající počet lidí potřebuje stále větší množství dřeva na topení.

Zaroven ničí země i rolníci, nezdídka ve své činnosti podporovaní vládními některými zemí Sehelu. Snaha dodat potřebné množství potravin pro vzrůstající počet lidí způsobuje, že intenzifikace zemědělské produkce vzrůstá nad africké možnosti. Páda, namísto aby dávala vyšší úroda jalovi, snižuje se rozloha dosavadních obhospodářovaných půl a chvatné extenzivní hospodaření vede rolníky k expanzi na novou, dosud panenskou

a dosud se jen plitě rozšiřující pouť mále venem úroku nabrat nepředstavitelnou rychlost. Nikdo ji pak už zastaví.

přede uhrozuje jí prakticky biologickou smrtí.

Je třeba však říci, že Sehel se neodává, pasivně předstává hrozící katastrofě a na mnoha jeho místech probíhá skutečně boj se zachránou trav, stromů, keřů. Jednak je to sucha o záchrabu inho, co zbyla, jednak připravuje projekt k novému ozelenění postižené oblasti.

Osmádesátimínutové rychlik jedoucí ne pravidelné cestě z Trondheimu do Oslo. Zpoždění zavazí los, který šel po trati 20 kilometrů a vůbec nekoregval na výstražné houkání lokomotivy.

»Ztracená« měděná schránka promluvila

Cenný nález u základních kamenů • Šťastná ruka F. Holého • Nové doklady o stoletém divadle

Jednoduchý umakartový stůlek vylepšený narychle kusem žedivého jekoru na horní desce podivně kontrastoval se začínající vznešeností lesklých mramorových obkládů a zdobených svítidel centrální šatny Národního divadla. Vzdáleně to připomínalo slova francouzského básníka a spisovatele A. Bretona, že „surrealismus je, když se potká ráže s popelnicí na operačním sále“. Tím spíše, že na tom stolečku stála jakási podlouhlá, látkou obalená krabice.

A na tento předmět mřily reflektory štábu televizních novin, fotografové zaostřovali objektivy svých aparátů, zvědavě se skrývanou netrpělivostí jej okukoval hlouček přítomných zástupců vedení stavby, investora, generálního projektanta... Bylo 31. května 1983 krátce před desátou hodinou dopoledne, když mistr Pozemních staveb České Budějovice F. Holý spolu s ředitelem rekonstrukce a dostavby areálu Národního divadla ing. J. Šnejdarem, CSc., zcela neslavnostně ležící krabici rozbalili. Objevila se měděná schránka, trochu zašlá věkem, šedesát centimetrů dlouhá, třicet široká a dvacet centimetrů vysoká, na jejímž víku mezi dvěma letopočty 1883 a 1946 stála dvě slova: Národ sobě.

Z KOPULE K ZÁKLADNÍM KAMENŮM

O této měděné skříňce odborníci a historikové věděli téměř všechno. Znali pohnuté osudy jejího obsahu a poměrně přesně předpokládali, co se v ní ukrývá. Po tragické noci z 11. na 12. srpna 1881, kdy rozběsněný požár zničil skoro do základů budovu zbrusu nového divadla, dokázal národ, že se své Zlaté kapličky v žádném případě nemíní vzdát. Už o necelé dva roky později, 18. listopadu 1883, se poprvé zvedla Hynaisova opona. Jaké obrovské úsilí museli tenkrát všichni vynaložit, enad nejlépe zobrazil jediný údaj: vybudování naší první scény vyšlo na tři milióny dvě stě čtyři tisíc sto dvacet devět zlatých, což byly na tehdejší dobu takřka nepředstavitelné peníze.

Doklady o tom, jak to tehdy všechno bylo, včetně seznamů firem, které se na stavbě divadla podílely, a závěrečných kolaudečních listin, měla obsahovat právě tato měděná schránka. Jen jedno nikdo neuměl říci přesně: kde ji hledat. Zachované doklady hovořily o tom, že leží někde u základních kamenů, jenže to je v tomto případě přece jen poněkud široký pojem. A přitom od doby, kdy ji sem za přítomnosti tehdejšího ředitele Národního divadla V. Vydry a pěti dalších svědků vložili, uplynulo všeho všudy třicet sedm let. Čas umí být někdy velice zrádný...

Uvedené listiny byly totiž původně umístěny v jedné ze čtyř bání dískosvodů na střeše divadla. Zde, pečlivě zabalené ve voskovaném papíru, vydržely dlouhá desetiletí. Až do 14. září 1943. Tehdy na rozkaz vedoucího uměleckého odboru protektorátního ministerstva lidové osvěty A. von Hoppa byly vyjmuty. Údajně k důkladnému pro-

zkoumání německými odborníky. Jenže tato myšlenka se ani trochu nelíbila nikomu z členů souboru ani vedení Národního divadla; jak snadno se mohlo stát, že by se dokumenty třeba během „zkoumání“ někde, řekněme, založily. A navždy. Že nešlo jen o nějaký vykonstruovaný předpoklad, že vidět z toho, že se příslušní odborníci v čele

Seznam dokumentů v této skříňce obsahuje celkem 40 příloh. Jsou zde plakáty, brožury, noviny. Nejcennějším materiálem však jsou listiny o kolaudaci Národního divadla před sto lety. Foto: ED — M. NOVÁKOVÁ

s von Hoppem nehodlali spokojit s fotokopii; mermomoci trvali na originálech. Tentokrát ovšem úřední šiml posloužil jako neprůstředný štít. Jednání, korespondence, omyly, nepochopení příkazů, upřesňování pokynů a další a další dotazy se vlekly tak dlouho, že nakonec k předání těchto dokumentů nikdy nedošlo. Než se stačilo všechno vyjasnit, skončila válka.

NÁHODA, KTERÁ MUSELA PŘIJÍT

Minulý týden ve čtvrtek 26. května prováděl mistr F. Holý se svou partou konečné úpravy zákl. okolo základních kamenů. Práce se v těchto rozlehlých prostorách Národního divadla zvolna chýlila ke konci; alespoň pro ten den. Měřeno pohle-

dem zvyklostí na běžných stavbách bylo stejně už dávno po pracovní době. Scházelo vlastně odsekát a začistit poslední kus stěny, když náhle majlík F. Holého vjel do masivního zdíva jako by bylo z másla. Podrobnější prohlídka odhalila sotva postréhnutelnou rýhu. V tu chvíli bylo všem jasné, že se někde za ní skrývá dutina. Ale trvalo to ještě plně dvě hodiny driny, než se zedník z česko-budějovických Pozemních staveb proboural dovnitř. Ta zed byla k nerozbití; samý kámen a cement. Svým způsobem šlo o jakousi náhodu na druhou; ta první musela víceméně přijít. Součástí rekonstrukce Národního divadla pochopitelně musela být úprava i těchto prostorů, ale to, že F. Holý položil majlík snad na jediné místo, které mohlo upozornit, že tady ta stěna není kompaktní... Ostavně takováto náhoda potkává, jak známo, zpravidla jen připravené.

ZNOVU PO DESETILETÍCH

Přesně pět minut před desátou se rozžhavené kladívko benzinové pájky zakouslo do cínového lemu, kterým byla schránka zaletována. Předpoklady o tom, co obsahuje, se během několika minut měly proměnit v jistotu. A pak už ing. arch. V. Tintěra, pracovník Státní památkové péče poprvé po dlouhých desetiletích sáhl dovnitř a z otevřené schránky dýchlo na přítomnou společnost minulé století: Průvodce po Národním divadle Fr. Ad. Šuberta z roku 1883, brožúrka připomínající charakterem tisku staříčké babiččiny kalendáře, staré noviny, plakáty, fotografie. Vedle toho ještě celá řada dobových dokumentů a deníků z roku 1946, které sem uložili ti, kdo schránku dávali do zdi k základním kamenům. Na samém dně spočívala další zaletovaná měděná roura. V ní musejí být, alespoň podle přiloženého seznamu, ty nejceněnější materiály: již zmíněné kolaudeční listiny o znovuzřízení Národního divadla po požáru v roce 1881. Toto pouzdro ovšem otevřou až příslušní odborníci ze Státní památkové péče.

Wolgaschiff verunglückt

MOSKAU, 6. Juni (AP). Auf der Wolga hat sich am Sonntag ein Schiffsunglück ereignet, bei dem eine nicht genannte Zahl von Passagieren den Tod fand. Das meldeten am Montagabend das sowjetische Fernsehen und die Nachrichtenagentur TASS. Zur Aufklärung der Unglücksursache sei eine 16-köpfige Untersuchungskommission eingesetzt worden. Ihr gehörten der stellvertretende Ministerpräsident Geidar Alijew und der Ministerpräsident der Russischen Föderativen Sowjetrepublik, Michail Solomenzew, an, hieß es in den Berichten.

WICHTIGE BEKANNTMACHUNG:
Zuwenig Bier im Glas ist nicht gleich ein Verstoß

KARLSRUHE, 6. Juni (Reuter). Ein Gastwirt verstößt nicht in jedem Fall gegen die Bestimmungen des Wettbewerbsrechts, wenn er Bierkrüge für seine Gäste nicht bis zum Eichstrich füllt. Mit dieser Entscheidung, die am Montag veröffentlicht wurde, hat der Bundesgerichtshof (BGH) den Rechtsstreit zwischen der Verbrauchergemeinschaft und einem Münchener Gastrom beendet. (Aktenzeichen: I ZR 30/81).

Bei zwei Kontrollbesuchen im Abstand von zwei Wochen hatte die Verbrauchergemeinschaft festgestellt, daß der Gastwirt trotz der Ankündigung „0,5 l Münchener Hell DM 1,80“ deutlich weniger als einen halben Liter Bier auschenkte. In einem Fall, so die Verbrauchergemeinschaft, sei der Krug nur bis 1,5 Zentimeter unter dem Eichstrich gefüllt gewesen. Auf Anfrage der Verbrauchergemeinschaft hatte das Münchener Oberlandesgericht dem Gastwirt dann untersagt, weiterhin mit der Ankündigung „0,5 Liter“ zu werben, wenn nicht tatsächlich die angegebene Menge ausgeschenkt werde. Ein Hinweisschild in der Gaststätte mit der Aufschrift „Nicht genügend gefüllte Krüge bitte nachschenken lassen“ könne den Gastwirt nicht entlasten, weil sich die Gäste erfahrungsgemäß scheuten, von einem solchen Angebot Gebrauch zu machen.

Diese Entscheidung hob der Bundesgerichtshof auf. Zwar habe der Gastwirt tatsächlich seine Verpflichtung nicht ausreichend erfüllt, doch könne daraus noch kein Verstoß gegen das Wettbewerbsrecht abgeleitet werden. Dies könne nur dann unterstellt werden, wenn ein Gastwirt regelmäßig die „Kundentäuschung zum Mittel des Wettbewerbs macht“. Nach den Feststellungen der Vorinstanzen seien jedoch nur zwei Verstöße aktenkundig geworden.

K jubileu Karlových Var

(Čtk): Již 625 let navracejí proslulá lázně Karlovy Vary lidem zdraví. Vznikly v roce 1358 a podle historických pramenů se tu od roku 1401 k dnešku vyléčilo téměř 3 300 000 pacientů. V loňském roce zaznamenali pracovníci lázní dokonce rekordní počet — 83 711 návštěvníků. U příležitosti kulatého jubilea převzalo město letos státní vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu“.

Nur einmal Margaret Thatcher

LONDON, 5. Juni (dpa). Die britische Premierministerin Margaret Thatcher wird sich am kommenden Donnerstag bei der Unterhauswahl nicht mit einem bärtigen Konkurrenten namens „Margaret Thatcher“ messen müssen. Ein Londoner Gericht untersagte einem 26-jährigen ehemaligen Jurastudenten am Wochenende mit diesem selbstgewählten Namen gegen die Regierungschefin in deren Wahlkreis Nord-London anzutreten. Der junge Mann — er hieß früher Colin Hanoman und wollte für die „Conservative Party“ antreten — hatte vor zwei Wochen seinen Namen offiziell in „Margaret Thatcher“ ändern lassen, was in Großbritannien nicht schwierig ist. Als Adresse wollte Hanoman-Thatcher auf dem Wahlzettel „Downing Street Mansions“ angeben. Als seinen Wahlmanager benannte er einen „R. Reagan“ mit Wohnsitz in „White House Mansion“. Dies sahen die Richter als bewußte Irreführung des Wählers und Lächerlichmachen der Wahlen an und verdonnerten Thatcher-Hanoman zur Zahlung des größten Teils der Gerichtskosten von rund 6000 Pfund (24 000 Mark). Der meinte, er werde seinen neuen Namen vorläufig weiterbenutzen: „Es ist zwar nicht der beste aller Namen, den ich mir vorstellen kann, aber ich werde ihn erst einmal tragen.“

JHEMUJU IE GUSTAVA!

Zwei Frauen wollten im Darm Heroin schmuggeln

Düsseldorf (dpa). — Mit 440 Gramm Heroin im Körper sind zwei 21 Jahre alte Frauen aus dem niedersächsischen Kreis Uelzen auf dem Düsseldorfer Flughafen festgenommen worden. Das Rauschgift im Marktwert von mehr als 100 000 Mark hatten die beiden Reisenden, die aus Sri Lanka kamen, in jeweils fünf Präservativen im Darm versteckt. Gegen die beiden Schmugglerinnen wurde nach Angaben der Oberfinanzdirektion Düsseldorf vom Dienstag Haftbefehl erlassen.

Die 21jährigen, die den Zöllnern bei der Kontrolle des Großraumjets mit Urlaubern aufgefallen waren, mußten schon während der Vernehmung zur Toilette, weil sie offensichtlich vor der Landung Abfuhrmittel genommen hatten. Zöllnerinnen konnten das Heroin noch vor dem Abspülen in die Kanalisation als Beweismittel retten. Beim Transport von Drogen mit Präservativen im Magen oder Darm hat es schon Todesfälle gegeben, weil sich die Gummibehälter auflösten und der tödliche Stoff in den Blutkreislauf gelangt war.

V PRAVDĚ „SCHEISSHERDIN.“

Eifrige moderne Piraten

LONDON, 5. Juni (dpa). Das moderne Piratentum auf hoher See nimmt mehr zu. Nach einem in London veröffentlichten Bericht haben Seeräuber seit Januar 1981 auf den Weltmeeren 193 Schiffe angegriffen. Die Männer seien meist mit Motorbooten zu den vor Anker liegenden Schiffen gefahren, hätten sie bei Nacht geentert und anschließend Fracht sowie Habe der Seeleute geraubt. Besonders häufig kommen nach dem Bericht der International Maritime Organisation mit Sitz in London Piratenüberfälle in Westafrika oder in den Gewässern um Singapur vor. Zwölf Überfälle in Westafrika oder in den und Nigerias allein in der zweiten Hälfte 1982 registriert. In den ersten drei Monaten dieses Jahres waren es zehn. In den Gewässern um Singapur wurden seit Mitte 1982 etwa 65 Piratenüberfälle gemeldet.

KRALOVNA POTDEBUJE ASI
PEMZE, JAKO TENKRAT, KNYZ
PIRATOVAL DRAKE.

Nepřekta — Švandrlík

„Pěkně vás vítám, maminko.
Jsem sám doma. Miluška mě
zřejmě hledá po hospodách!“

V paneláku si ráno počkal
boused na mladíka, který bydlel
ve vedlejším bytě:

„Vy jste v noci neslyšel, jak
vám tluče na zed?!“

„Slyšel, ale vůbec mně to ne-
vadilo, u mě byl stejně hrozný
rámus...“

NEKECEJ, TAK TY UŽ
JSES ZA TU DOBU TAKY
DVAKRÁT ROZVEDENEJ?

suche, oder aber eine rein fiktive Figur die der lebhaften Phantasie der Schauspieler in entsprungen sei.

alle Fingerspitzen, also bin ich o. k.“ Labour-Vize Denis Healy: „Ich wollte, ich wär's gewesen.“ Und Michael Foot, der am 23. Juli 70 wird? „Nein, nein, ich nicht. Keine Ahnung, wer es ist.“ Seine Frau Jill, schmunzelnd: „Ich glaube nicht, daß Michael etwas mit Shirley MacLaine hatte... aber man weiß ja nie.“

Da auf keinen Politiker „Gerrys“ Details so recht passen wollen, kamen für gewöhnlich gut unterrichtete Kreise der Londoner Presse zu dem Schluß, daß „Gerry“ wohl entweder eine literarische Kombination verschiedener Abgeordneter darstelle, die den wirklichen „Gerry“ zu schützen

Shirleys Enthüllungen und die Labour-Politiker

„Nachricht“ von jenseits des Atlantiks wie eine süße Bombe ins Lager der Opposition, wo sich alsbald ein Abgeordneter an den andern reihte. Russell Kerr, der 1973 einmal mit Shirley MacLaine in Moskau Bus fuhr: „Ich habe sie seither nie wiedergesehen.“ Joe Ashton, dem tatsächlich das oberste Glied am kleinsten Finger der linken Hand fehlt: „Ich bin's nicht gewesen.“ David Ennals, bescheiden: „Ich bin ja nicht einmal besonders sexy.“ Der frühere Sportminister Den Howell: „Ich bin ganz unschuldig — schon weil ich keine Gelegenheit geboten bekam.“ Ex-Labour-Außenminister und „Sunny Boy“ David Owen: „Ich hab

und Schaumbäder teilte. Ihr Liebhaber jener Jahre, gibt Shirley MacLaine in kleinen Häppchen zu verstehen, sei „ein Rar von einem Mann“ gewesen, dem freilich an der linken Hand ein Fingerglied fehlt, den stets sein Gewissen wegen Frau und Kindern plagte, der sich, bereits im Kabinetsrang, Hoffnungen auf die Stelle des Premierministers machte, und dessen Geburtstag auf den 23. Juli fiel — zufällig (?) der Geburtstag des Labour-Vorsitzenden Michael Foot.

Als hätte die Labour Party noch nicht genug Schwierigkeiten im gegenwärtigen Wahlkampf, platzt die

Wer ist der Labour-Abgeordnete mit den feucht-schwarzen Augen, die Shirley MacLaine immer an Oliven erinnern? Wer ist der Geheimnisvolle, der immer Löcher in den Socken hatte, dem eine Haarsträhne ins Gesicht fiel, wenn er aufgeregt war, und der am liebsten Mai-Tail Cocktails schlürfte, bevor er sich in London, Paris, New York, Honolulu oder Stockholm in Shirleys Armen rälkelte?

„Gerry“ nennt die US-Schauspielerin den britischen Politiker, der gemäß ihrer neuen Autobiographie „Out on a Limb“ (etwa: „In riskanter Lage“) 1976 im Londoner Palladium in ihr Leben trat und sie in der Folgezeit nicht nur mit den Vorteilen des demokratischen Sozialismus bekanntmachte, sondern auch ihre leidenschaftlichsten Stunden

"Ohlasy a odevy", dopis Wladimira Šetiny v Právu lidu 4/82, "Ohlasy a odevy" PL 1/83.)

PŘEDPOKLÁDÁM, že nikoho neudiví, že "pan Šetina píše ještě jednou." S chutí jsem si přečetl dopisy členů, kteří unisono hodnotí zapletlý výraz "Česko" jako vhodné synonymum pro Československo, resp. pro tzv. historické země.

Je samozřejmě, že si pan Dušín neumi a ani nemůže pod m. jménem představit nikoho jiného, než zatpklého, kyselého a nesnášenlivého vlka-samoláje, protože se moje jméno nevyskytuje na stránkách exilového tisku, jako třeba "taky-emigranti" s. Mlynáře et consortes. V exilu žije celá spousta takových, kteří si o sobě myslí a mnozí jsou o tom dokonce akálopně přesvědčeni, že právě oni jsou budoucími ministry a velvyslanci, až to "doma" jednou prakticky a my se tam zase vrátíme". Já jsem přišel, pane Dušine, po srpnu 1968, hned poté, co mne okupační bolševici zmlátili v mém vlastním bytě na mém vlastním gauči, protože jsem nechtěl vyrazit, odkud z podzemi právě vyšel č. rozhlas, jakož i pro jiné důvody.

Odešel jsem z čisté politických důvodů, když jsem byl už od roku 1948 neustále pronásledován, vyhazován z lékařské fakulty v 6. semestru, následovala nejhruščí práce ve výrobě a jako její následek silná otrava olovem, znemožnění studia mé dcery, což se nedá např. ficlo panu dr. med. (v Československu MUDr.!) A. Novotného, pronásledování mého otce, byv. legionáře a odbojového spolupracovníka popraveného gen. Eliáše; po příchodu do exilu jsem žaloval SSSR před Mezinárodním soudním dvorem v den Haagu, následoval nezdárený pokus o unos, ministersko vnitra v Praze mi odhalilo č. občanství, nežádal jsem o legalizaci pobytu v zahraničí, abych mohl jezdit do republiky jako tisíce znormalizovaných a prohaných azyliantů, kteří podepsali "an Eides Statt" pokornou žádost o politický azyl, aby teď všechno popfell a limitě podpisem stvrdili svoji hmvzovou lovalitu k režimu.

Změnil jsem, pane Dušine, začáteční písmeno mého křestního jména z "V" na "W", protože mi bylo odporné poslouchat zkoleninlu "Fládmir", ale nechal jsem si příjmení mého rodu, se všim příslušenstvím. Jak jste si mohl povšimnout, i když onen háček nad "S" bývá předmětem diskusí, což asi zakoušíte také Vy sám osobně se svým příjmením.

Slečně Daně Loewyová z Los Angeles bych chtěl na okraj říci, že pod pojmem "purismus" rozumím snahu o odstranění čistoty jazyka odmitáním prvků přejmýchých z jiných jazyků. Oprávněné o sobě mohu tvrdit, že se do kategorie "puristů" nehodlám nechat zavléknout, už také proto ne, že udržuji velmi intenzivní kontakty s českým jazykem a jeho současným vývojem, i když nejsem linguista a svůj "osobní" boj proti výrazu "Česko" pravděpodobně prohrál na celé čáře, hlavně exilové čáře. "Česko" bylo skutečně kodifikováno Státním ústavem pro jazyk český v Praze jako synonymum pro "Československou socialistickou republiku", jak jsem se dozvěděl přímo od pramene. Ovšem tím není ještě ani zdaleka řečeno, že s tím, co komunističtí bezcílní jazykozpytci vrazili do Slovníku českého jazyka musím bezvýhradně souhlasit. V opačném případě bych musel přijmout a používat celé spousty kodifikovaných rusismů a byrokraticko-funkcionářských zkolenin, které jazyk znevažují.

Panu dr. med. Novotnému ze Saarbrückenu bych jen chtěl říci, že nevzpomínám na Československo s nostalgickou hyperonií, ale vzpomínám na zemi svých dobrých erbových předků, kteří pro tuto zemi udělali mnoho záslužného a na jeho historickou skutečnost (nemyslím současnost), aby bylo jasno. My Češi tvoříme v číně podivně neslanou nemastnou výmluvu: všichni členové bolševiky porobených států, kromě Čechů a některých Slováků, kteří žijí jako my v exilu, rozumějí rozdílu mezi národem a režimem. Naši emigranti, u 90 % "gast-erbatiti", házejí všechno do jednoho pytle, snad právě z frustrace; z toho důvodu se za poslední dva řádky členářského dopisu pana dr. Novotného z hloubi duše stydím. A teď je na řadě redakce PL. Nevím, zda jste dostali jen dopisy, sympatizující s výrazem "Česko". Ze se "Česko" vyskytlo už kdysi dávno v šerém dávnověku, je mi notoricky známo, ale mohu namítnout, že výrazy z tehdejší doby a i poněkud pozdější, které vytvořili a vytvářeli "u vlasteneckého vizionářství" bruslí českého jazyka, Gelasius Dobner, Josef Jungmann, P.J. Šafařík, F.L. Čelakovský a další, se také až na několik málo výjimek v češtině neuplatnily (aufluk, otrusík), takže na "Česko" mohu právě tak dobře zapomenout jako na brudik,

buřik, nešžiny, bronk, gopik, zůsta, parochod, parolezd, kalik, bledník. Ze jsem neuznal Vaši "skromnou" anketu za svélobornou a povždy platnou je tak samozřejmě, jako nejsamozřejmější samozřejmě sama, protože se oprávněně domnívám, že pojmenování té či oné země, nebo její části, není věci veřejné diskuse či ankety, ale rozhodnutí o tom např. demokraticky a svobodně volení zástupci lidu té které země. O "Česku" jsem diskutoval s mnoha nejnovějšími emigranty nejmladší generace a byl jsem ujištěn, pane Dušine, že používání výrazu "Česko" mezi československou mládeží, např. pražskou, se vyskytuje skoro jako bílá vrána, tedy správně dedukuji, že "Česko" "zdomácnělo" v současném rozsahu až teprve za pobytu emigrantů na Západě.

Mohu ujistit váženou redakci PL, že jsem necitil, necitím a nepociťuji prázdnotu potřebu odreagovávat nějaké osobní frustrace psaním "neslušných" členářských dopisů, protože se odreagováám daleko záslužnější činností, jako psaním feuilletonů, povídek a politických článků pro nejrozličnější exilové časopisy (nikoliv pod běžným jménem, protože moje dcera v Praze po celých skoro 15 let, co jsem venku, má existenční políže, tři celé roky byla bez zaměstnání); napsal jsem osm svazků básní, byl jsem spoluvydavatelem nezapomenutelného časopisu "Frankfurt-ský kurýr", evropské mutace Amerických listů, vystavoval jsem obrazy na Montmartru, vydávám pro potěhu redakci "Drbnu" (vyšlo právě 366. číslo-které exilové noviny se mohou pochlubit vyšším číslem?) ...to není chlubení, to je důkaz mé bezfrustrační činnosti a nezakomplexovanosti.

Dost možná, že jsem se vyjádřil poněkud emocionálněji, než je v kráji zvykem, ale zato, že jsem se pokusil hájit správnou věc, se naprosto nestydím a je mi jen líto těch, kteří mně neporozuměli a snažili se mne degradovat na bílce, zpátečníka a přípitomého puristu!

Přikládám 3 fotokopie tohoto dopisu a prosím, aby byly jednotlivě zasílány na adresy písařů členářských dopisů, uveřejněných v PL roč. 86, číslo 1/83. Nevěřím totiž, že byste tento dopis v celém rozsahu veřejněji. Výňatky by mohly porušit myšlenkovou kontinuitu. Škoda, že nebudu moci moje stanovisko hájit a obhájit na tom samém místě, kde jsem byl "jazykově odsouzen" a degradován "na vola".

**VLADIMÍR ŠETINA
D - 6000 Frankfurt**

ŠKUTINA NENÍ ŠETINA X)

Dostal jsem pár dopisů, v nichž mi lidé nadávali za Česko. Koukal jsem na to jako výř, protože můj fejeton "Česko, CSR, CSSSR, čs. čsl. a jiné tam-zemsko" (otištěný v Národní Politice, Amerických Listech, Hlasech Čechů a Slováků v Austrálii, Londýnských listech, Severských listech, Bohemii a Kanadských listech) se právě termínu "Česko" zastával i když "poškutinovsku", tedy s určitou dávkou porouchlosti a satiry. Když jsem dostal Právo lidu 1/83, pochopil jsem hrůzný omyl. Lidé si mě pletou s Vladimírem Šetinou. Pardon! Račte se naučit číst Vladimír Škutina není Vladimír Šetina! A ještě něco. At se na mne Vlasta Kemr nezbílo, jestliže jsem ho minule napadl. Naježil jsem se na jednu pasáž jeho interview. Neznamená to, že jsem se se spoustou jiných názorů nesouhlasil. Jenže tak už to bývá - píšeme odevzu, když nesouhlasíme. Málokdy, když souhlasíme.

**VLADIMÍR ŠKUTINA
CH-8045 Zürich**

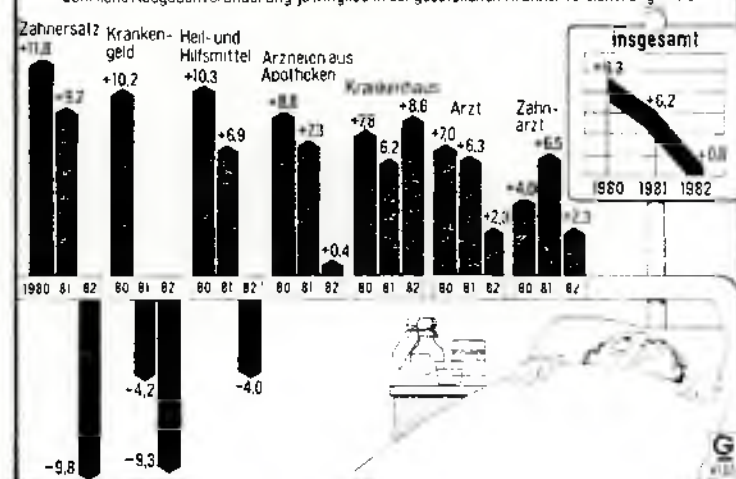
Zaplat Pdu Böh!

Asche dem Meer übergeben

GÖTEBORG, 5. Juni (dpa). Die Asche der am 29. August vergangenen Jahres gestorbenen schwedischen Filmschauspielerin Ingrid Bergman ist am Samstag außerhalb des Fischerdorfes Fjällbacka an der schwedischen Westküste dem Meer übergeben worden. An der Zeremonie nahmen unter anderem Ingrid Bergmans früherer Mann Lars Schmidt, ihre Tochter Ingrid, ihr Sohn Robertino aus der Ehe mit dem italienischen Regisseur Roberto Rossellini und Prinzessin Caroline von Monaco teil.

Krankheitskosten gebremst

Jährliche Ausgabenveränderung je Mitglied in der gesetzlichen Krankenversicherung in %

ins Land ging, kam immer noch keine Rechnung. Jetzt ergrieff die Hausfrauen der Zorn. Wer jahrelang kostenlos Milch auslieferte, mußte etwas Böses im Schilde führen und wenn er noch so gut aussah. Sie begannen ihrem morgendlichen Wohlgut aufzulauern. Umsonst, er ergriff bei ihrem Anblick sofort die Flucht. Nach fünf Jahren ward den Beschenkten wider Willen die Wohltat ihres Milchmanns zuviel. Sie kündigten ihm.

Wie der Milchmann es sich leisten konnte, 300 Familien fünf Jahre lang kostenlos mit Milch zu versorgen, bleibt ein Rätsel, das auch die Behörden nicht aufklären können, da niemand Schadensklage gegen den Milchmann erhob. Das Leben, schreibt die "Shukan Asahi", sei eben oft viel merkwürdiger als jede erfundene Geschichte.

stellte man fest, daß der schöne Milchmann vergessen hatte, Rechnungen zu schicken. Als diese nach etwa einem Jahr immer noch nicht vorlagen, begannen die Leute in der Siedlung über den attraktiven Milchhandel zu munkeln. Dabei stellte sich heraus, daß nicht nur einige auserwählte Damen nicht auf der Milchrechnung standen, sondern alle 300. Die kollektive Begünstigung machte die Hausfrauen nachdenklich, und sie beauftragten eine Sprecherin, telefonisch die Übersendung der aufgelaufenen Rechnungen anzumahnen. Noch am selben Nachmittag überbrachten sie zuverlässig persönlich überbringen, versprach der Gemeindevater — aber er blieb aus.

Die Frauen dachten, er wolle ihnen eine saftige Zweijahresrechnung schicken. Einige begannen zu sparen, andere verdrängten die Angelegenheit lieber, aber als das dritte Jahr

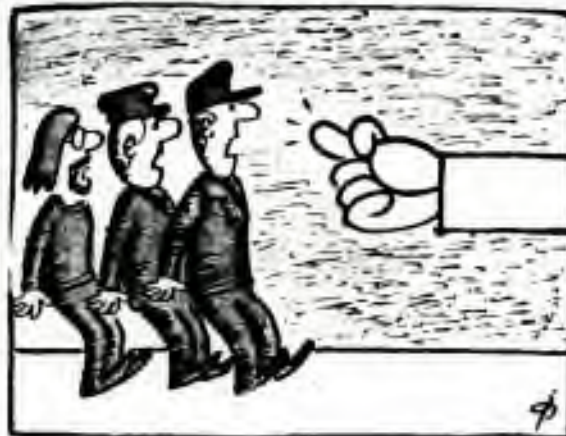
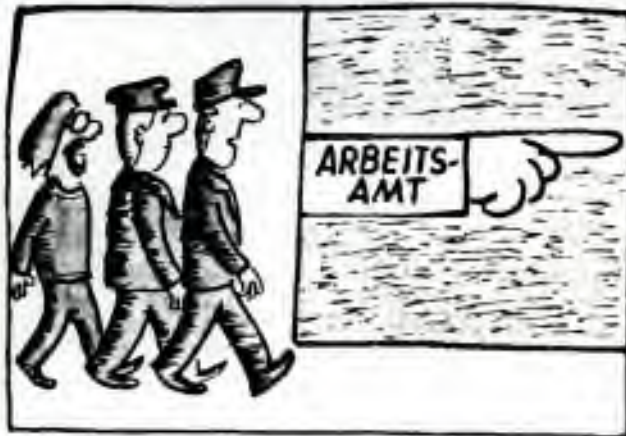
Auch dem rezessionsgeplagten japanischen Verbraucher geht es nicht gut. In diesen düsteren Zeiten bewegte die Geschichte eines großzügigen Milchmanns die Gemüter der Nation. Fünf Jahre lang belieferte er die Bewohner einer Neubausiedlung kostenlos mit Milch — und erntete dafür nur schrodenen Undank. Wie die Wochenzeitschrift "Shukan Asahi" berichtete, hatte der Milchmann in einer Stadt bei Tokio wegen seines zuworkommenden Wesens die Hausfrauen eines neugeborenen Wohnviertels so für sich eingenommen, daß ihm schließlich die alleinige Belieferung der 300 Familien angetragen wurde.

Pünktlich fanden die Frauen morgens ihre Milch vor, und manch eine ließ es sich nicht nehmen, ihm die Ware persönlich abzunehmen, denn er war nicht nur zuvorkommend, sondern auch ausgesprochen gutaussehend. Nach einigen Monaten

Aufgespießt

„Die Regierung hat sich geirrt wie andere Regierungen vor ihr auch schon.“

Antwort von Regierungssprecher Peter Boenisch auf die Frage, wie sich die regierungsamtliche Berechnung steigender Arbeitslosigkeit 1984 mit den monatlichen Zusicherungen von CDU/CSU-Politikern verträglich, daß die Arbeitslosigkeit zurückgehen wird.

● Kontrolní věž na letišti přijímá zprávu:

„AB 12 volá kontrolu. Nemám žádný benzin. Žádám instrukce. Přepínám.“

Důstojník ve službě uchopí mikrofón a nervózně volá:

„Kontrola volá AB 12. Neztrácejte klid! Zachovejte rozvahu! Sdělte ihned, jak vypadá terén pod vámi! Přepínám.“

Po chvíli pilot odpovídá:

„Já jsem ještě na letišti. Zatím se nedostavilo tankovací vozidlo.“

FRANCOUZSKÁ vesnička Brion má jen 600 duší, ale tyto duše byly soustavně zneklidňovány hanlivými nápisy, které se objevovaly na domech, plotech a garážích. Místnímu řezníkovi se jednou v noci poštěstilo pachatele chytit, ale ten mu při rvačce utekl. Naštěstí stačil řezník zlomyslného pisatele kousnout do ruky. I požádal představitele vesničky, aby nechali u místního starosty vyšetřit všechny obyvatele a důkladně jim prohlédli ruce. Jediným zraněným však byl — právě starosta, kterému nezbylo, než se přiznat.

CESTUJÍCÍ na letišti v Káhiře byli velice překvapeni, když se dověděli, proč mělo jejich letadlo hodinové spoždění. Mechanik, který šel odstranit nějakou závadu na větracím systému v zavazadlovém prostoru, zjistil, že je tam černý pasažér v podobě kočky, která se navíc hotovila k vrhu několika potomků. Protože mechanik miluje zvířata, počkal o malé zdržení, které se protáhlo o celou hodinu. Kočka a tři malá koťata však musela poté zůstat v Káhiře.

KLIDNOU hladinu života severošpanělského městečka Viladecansu rozvlnila před časem senzace. Její obyvatel pan Pareja se vrátil z dovolené a mohl asistovat — vlastnímu pohřbu. Jeho dcera měla totiž autohavárii, při níž zabila člověka, v němž identifikovala svého otce. Nečekané shledání bylo jistě šťastné, leč otázkou zůstává, kdo je tedy vlastně v hrobě?

Jaroslav Kerles

„Chápej, miláčku, u jídla je důležitá nejen jeho chuť a hodnota, ale i estetická úprava!“

Miki

„Škoda, Fanouši, že my dva jsme se nenarodili vo takovejch — tisíc let dřív... Dějiny středověku mohly dneska vypadat úplně jinak!“

Zdeněk Žačec

„To je pořád keců o pilných včelíčkách a pojď si poslechnout — už zase něco oslavují!“

Financované znásilnění

(NĚK) Koncem dubna ohlásila Zofie Irena H. z Ostravy na veřejné bezprécnosti, že byla v parku znásilněna neznámým mužem. Mladá žena, jak ukázalo důkladné vyšetřování, měla poměr s jejím ležícím třím a z obavy z gravitativní připadlosti vyvolala. ▲ **Nznámý chlapec** s dítkem ve středu na koupališti v Píerově ohrožoval loveckým nožem lidstvo žáků a odřízl mu hodinky v ceně 400 korun. V půlku vyšetřování se zjistilo, že lovec má na svém 14letém chlapci a třel dítka, která spoluzároveň dala už s tím, aby ji pomohl ukrást hodinky pro svého chlapce.

Poslední odstřel na „Pražáče“

(NĚK) Dva měsíce před termínem dokončení k.p. I. Snily a F. Hlubučka z n. p. Věstařba dom učeného průmyslu Praha posledním odstřelem kabelový tunel „Pražáček“. Po jeho vystrojení v srpnu 143. m. odstřelí a kabely budou propojeny rozvodny Pražáček. Maťák a Praha střed, které od poloviny roku 193. začnou zásobovat elektrickou železnicí. Liboš Karlín a část Vysočan. Kabelový tunel „Pražáček“ o průměru 2,6 m a délce 4,3 km je vyražán v hloubi kolem 60 m, razicí VDP zde dosáhli rekordních 134 m protáží za měsíc.

Bursáci se aktivizují

Bonn: Západoněmecké šovinistické studentské buršácké spolky využily „příznivého“ politického ovzduší v NSR pro pravcové vládní koslice a po delším období opět vznášely konkrétní politické, hrubé provokační požadavky, například na „opětne sjednocení Německa ve svobodě“. Jak už bylo informováno, západoněmecké deníky stalo se tak při celostátním strážném tradicně extrémně šovinistické, krajně reakční a militaristické organizace, který se o tomto vzkřel konal v Bonnu. Tajně přání západoněmecké krajiny pravice, aby se ze studentských buršáckých spolků se zhruba 26 000 aktivních členů stal opět aktivní nástroj každodenní politiky, vyjádřil nejbezohlednější špičkový deník Die Welt. „Zdá se“, napsal mušej přiležitostně pochopili, že se nyní musejí chopit příležitosti.

PODLE MÉHO NÁZORU . . .

- jsou zahraničně politické záměry Sovětského svazu
89,0 agresivní, imperialistické 1,6 defenzivní 4,4 nevím
- ... hrozí Československu největší nebezpečí ze strany
1,1 USA 91,8 Sovětského svazu 0,0 Číny 1,1 Německa 0,5 nevím
- ... dojde do deseti let ve střední a východní Evropě
18,10 k povlnnému vyvoji k větší míře svobody a suverenity
21,4 k upevnění sovětské hegemonie a k utužení diktatur
23,6 k hospodářské katastrofě
10,4 k vybuchu
20,3 nevím
- ... do deseti let ozbrojený konflikt mezi Východem a Západem
48,9 reálně hrozí 25,8 nehrozí 19,8 nevím
- by postoj svobodného světa vůči SSSR měl být
1,1 smířlivější 4,9 stejný jako dosud 86,8 rozhodnější 1,8 nevím
- ... bude dlouhodobý vliv polských události na situaci v ČSSR
56,0 kladný, příznivý 15,9 nulový 7,7 negativní 15,9 nevím
- k tvorbě svobodného veřejného mínění nejvíce přispívá
59,3 zahraniční rozhlas 11,0 exilový tisk 3,8 samizdat 13,7 nevím
- ... manifest Charty 77 vyvoji věci v Československu
58,8 prospěl 1,6 uškodil 24,7 neprospěl ani neškodil 8,2 nevím
- ... publikovat přehmaty komunistické policie a justice
69,8 pomáhá postiženým 9,3 nepomáhá jim 2,2 škodí jim
12,1 nevím
- organizovat v exilu politické strany a jiná seskupení
56,0 má smysl 17,0 nemá smysl 20,3 nevím
- ... respektování lidských práv v ČSSR se za posledních 10 let
4,4 zlepšilo 28,0 nezlepšilo 57,7 zhoršilo 4,9 nevím
- hospodářská situace ČSSR se za posledních deset let
4,9 zlepšila 24,7 nezlepšila 56,6 zhoršila 9,3 nevím
- ... po odchodu Gustáva Husáka do penze se situace v ČSSR
2,7 zlepši 53,8 nezlepši 8,2 zhorši 30,2 nevím
- po odchodu starců z Kremlu do výslužby se situace v SSSR
11,5 zlepši 41,8 nezlepši 10,4 zhorši 31,3 nevím
- kdyby dnes v Československu byly vyspány svobodné volby, nej-
větší šance by pravděpodobně měli
16,5 křesťanští demokraté 44,8 sociální demokraté
7,7 nacionální pravice 4,4 reformní komunisté 22,0 nevím
- (POZN. RED. Formulace této otázky nikterak neznámá, že si před-
stavujeme budoucí politický život v Československu omezený na čtyři
výslovně jmenované proudy! Zdůrazňujeme, že sestava nemá za účel
vyjadřovat pochyby o budoucí existenci kterékoliv demokratické politič-
ké strany, anebo být nepřívětivým aktem vůči komukoliv, kdo nebyl
jmenován.)
- demokratické tradice československého lidu
36,8 žijí a přežijí 45,1 slabnou 5,5 jsou zničeny 7,7 nevím
- vyhlídky na realizaci svobodnější společnosti lze hodnotit
32,4 optimisticky 39,0 pesimisticky 18,7 nevím

ANKETA „PRAVA LIDU.“

Neprakta - Švandrlík

„Chudák táta utíká před infarktem a kdyby nás tu spatřil, tak ho zcela určitě dostane!“

Neprakta - Švandrlík

„Ne že by mi sex už nic neříkal, ale málokdy si na něj vzpomenu.“

„Pak že jsou anonymy k ničemu! Malýho mysli večka už přeložili!“

„Ano, miláčku, poslouchám tě velice pozorně.“

Neprakta - Švandrlík

■ VULKANICKÁ ČINNOST nejvyšší italské sopky Et-
ny, která pokračuje nepřetržitě od 28. března, v po-
sledních dnech zesílila. Počítit trhavla 14. května
a cílem odtknutí proud lavy do smělého knyta ne-
přineslo očekávaný výsledek.
■ ZATÍM SE VŠAK NEUVAŽUJE o opakování podob-
ného pokusu a voškeré usilí se soustřeďuje na bu-
dování překážek a valů, která mají udržet proud lá-
vy v bezpečné vzdálenosti od osídlených míst.

S úsměvem rozdává letuška
bombóny a žvýkačky. „Žvýkačky
jsou zvlášť dobré proti zaléhání
uší.“ poznámává.
Po přistání k ní přistoupí jedna
cestující a táže se:
„Prosím vás, slečno, jak dostanu
tu žvýkačku z ucha?“

NEJVĚTŠÍ MNOŽSTVÍ PIVA za celou podlé-
nou existenci Rakouska vyrobili zdejší sládkové
v loňském roce: bylo to 8 278 000 hektolitrů v 57
pivovarech. Z tohoto množství bylo 427 000 hektolitrů
vyneseno, a to především do Itálie, ale také
do Maďarska a Švýcarska.

2x Neprakta—Švandrlík

„Na pivo nemám. Ta moje ždímačka na mně chce automatickou pračku—“

Neprakta Švandrlík

„Láska je mocná čarodějka, ale už se musím vrátit k té své čarodějnicí!“

Neprakta Švandrlík

„Mámo — pojď se podívat! Tys byla pořád zvědavá, jestli Helenka už dostala první polibek!“

Neprakta Švandrlík

„Přišla jsem na ten inzerát! Mám trochu nad váhu — mohu to tak nechat?“

NEJHORŠÍ JE, ŽE KDYŽ JSEM S TEBOU,
TAK NEMÁMÍ VŮBEC ŠANCI, ŽE ZTICHNOU
BÍLÉ SKÁLY NAD VELKOU PĚREJÍ!

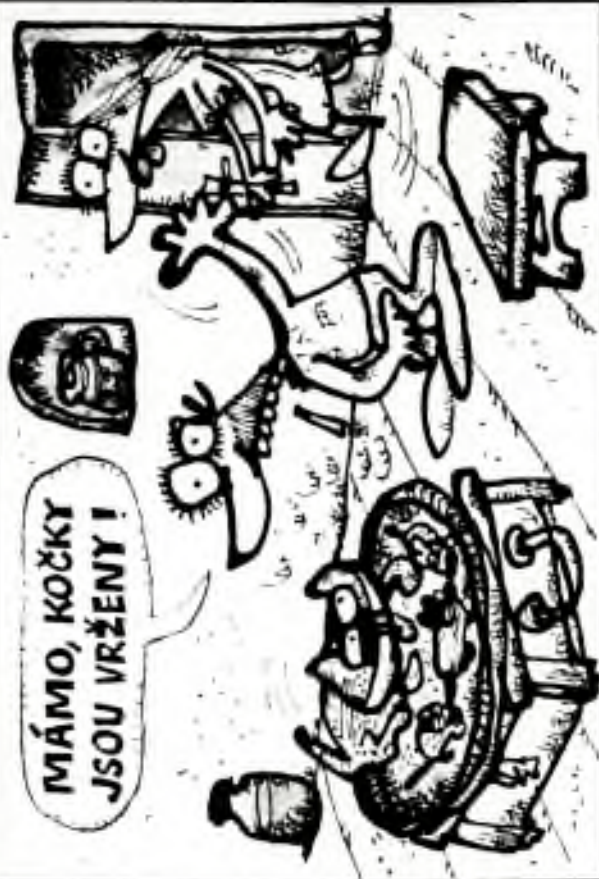
ČLOVĚČE, MĚJTE ROZUM, CELÝ
LÉTO MI SEM CHODÍTE HRÁT PO
MOCÍCH „LKÁ UKULELE TMOU“
TAK UŽ SI KONEČNĚ REKNĚTE,
CO ZA TO CHCETE!

NE, NIČ MI DO VAŠÍ HÁDKY NENÍ, JENOM
NESNÁŠÍM, KDYŽ SI DVĚ BUCHTY ŘÍKAJ,
ŽE KAŽDÁ JE Z JINÝHO TĚSTA!

MÁMO, KOČKY
JSOU VRŽENY!

ON UŽ JE PROSTĚ TAKOVÁ
VZDYČKY, NEŽ SE DO NICH
PUSTÍ, TAK JIM ZAHRAJE
„VALČÍK NA ROZLOUČENÍ“

Pacienta přivezli v bezvědo-
mí do nemocnice. Když se pro-
bral, ptal se sestry:

„Co se se mnou stalo?“

„Máte těžkou otravu alkoho-
lem!“

„To jsem blázen, kdo mi na-
lil otrávený alkohol?“

Podmořská zahrada

(Jn): Potápěči, kteří se ponořili do hloubek kolem dvou tisíc metrů na některých místech v okolí Galapág, byli překvapeni nesmírným bohatstvím životních forem v místech, kam již neproniknou sluneční paprsky. Podrobný průzkum ukázal, že dárce života v mořských hlubinách je vulkanická činnost. Z průduchů v mořském dně vystupují roztoky s vysokým obsahem síry. To představuje potravu pro asi 200 různých druhů bakterií. Tyto primitivní organismy jsou zde 500krát četnější než na jiných místech hlubokého oceánu. Bakterie pak slouží jako potrava pro mořské červy a další mořské živočichy. Zoologové předpokládají, že také v ostatních vulkanických oblastech v mořských hlubinách existují obdobná společenství organismů, která jsou potravně závislá na materiálu ze zemských hlubin.

POLSKÉ GLOS

Už déle než rok tvrdí představitelé vojenského režimu v Polsku, že život v zemi se vrátil do "normálních" kolejí. Nejde o nic jiného, než o výraz z orwellovského roku 1984. O jednu z osvědčených mystifikací "moderní" doby. Jde totiž o život s realitou nekonečných front na kdekoli, s vyhaslou nadějí, že zítra bude líp. Přesto se nedá říci, že Poláci rezignovali. Zamyšlejí se sami nad sebou, podávají si navzájem pomocnou ruku bližního, modlí se a věří. A někteří ovšem křestují, chytráci a vyčkávají.

Podle oficiální tiskové agentury PAP se životní úroveň Poláků dále zhoršuje. Šest milionů jich žije na hranici existenčního minima, stále větší počet je odkázan na sociální podporu charitativních organizací.

Jeden kilogram chleba - základní potraviny, jejíž cena je subvencována státem - stál před vyhlášením výjimečného stavu čtyři zloté, dnes stojí šestnáct! Čtvrtka másla stála pětadvacet, dnes stojí osmdesát. Průměrný výdělek činí 10-12 tisíc zlotých, minimální mzda však pouhých 5.400 zlotých. V první polovině roku 1981 mělo 17% zaměstnanců státního sektoru a 25% důchodců nižší příjem než 5 tisíc zlotých, o rok později už to bylo 37% zaměstnanců a 49% důchodců.

Maršálek Sejmu Stanisław Gucwa oznámil, že za rok 1982 bylo schváleno 57 (!) nových zákonů - prý pro vytvoření nezbytných právních základů obnovy socialistického státu a socialistických společenských vztahů. Za tímto dvojnásobně socialistickým zdůvodněním se skrývá jednak urychlená likvidace polské reformy z předcházejících dvou let a zároveň plně moci pro staronový koloniální a represivní pořádek.

Polský dluh vzrostl v roce 1983 o další tři miliardy dolarů jako důsledek nesplacených úvěrů a úroků. Dosud se vede diskuse, kterou ze tří variant hospodářského plánu do roku 1985 přijmout. Žádná z nich však nepočítá s brzkým překonáním současné ekonomické krize. Tak zvaná střední varianta, která prý má největší naději na schválení, počítá s tím, že krizi by snad bylo možno překonat v roce 1985.

Přesto rada ministrů přijala rozhodnutí ihned zahájit výstavbu první polské jaderné elektrárny u města Zarzec v gdaňském vojvodství. Ve zprávě se neříká, že se tak stalo na nátlak Sovětského svazu a na kolik to Poláci přijde.

▲ DVA MLADICI A JEDNA ŽENA okradli 18. května večer 55letého podnaplého muže, k němuž se připojili na ulici v Praze 5. Odešli s ním do jeho bytu a odcizili tam různé šperky zhruba za 34 000 korun. Už v paterk příslušníci VB drze zloděje vypátrali. Povedenou trojici tvořili 17letý Julius K., o dva roky starší a už dvakrát soudně trestaný Jan Š. a 21letá Jana G. Všichni tři pachatale, které vzal prokurátor do vazby, byli bez pracovního poměru.

Ve velkém sále pražského Charitasu se od večerjška koná dvoudenní sympozium a výstava firmy Dynacord s NSR, jež ve spolupráci s propagační agenturou ČTK - Made In... [Publicity] představí čs. odborníkům elektronické přístroje pro orchestry, dále svůj program ozvučování velkých prostor a sálů, a výrobní program pro diskotéky.

● Výcviková základna USA port ulicek v pasmu Panamského průplavu musí ukončit svou činnost v roce 1984, tedy přesně podle smlouvy o postupném navracení průplavového pásma pod panamskou svrchovanost, jež má být ukončeno do roku 2000. Prohlásil to velitel panamské Národní gardy generál R. Darío Paredes před odletem do USA.

Mnozí Poláci nemají dost peněz ani na zboží na listky: pár bot na listky stojí 2.500 zlotých, což je čtvrtina průměrného příjmu, na černém trhu, například na bazaru Praga ve Varšavě, stojí 5 000 a to je polovina průměrného výdělku. Fronta stojí i na záclony a na regálu visí nápis: Prodej záclon pouze na předě.

Profesor Leszek Kołakowski, sociolog a filosof, v roce 1968 donucený odejít na Západ: "Všechny polské vzpory od roku 1945 se odehrály kvůli Sovětskému svazu a kvůli omezené polské suverenitě. Měly donutit vládnoucí stranu k ústupkům. Systém není ochoten vyjednávat a ustupovat jinak než pod tlakem. Jakákoli změna je myslitelná jen jako výsledek odporu a tlaku."

V Polsku zatím chybí mnohé "vymozčenosti" čs. posrpnové normalizace, počínaje masovými odbory a konče kozácko-rybáckým spolkem spisovatelů. Zdá se, že generál, navyklý za léta služby ve vojsku vydávat rozkazy, které jsou vzápětí plněny, ztrácí trpělivost. Navíc ho tlačí čas.

DAGMAR VANĚČKOVÁ

Z polského humoru

Tři polští námořníci sedí v přístavní krčmě v Gdaňsku: "Zrovna jsem byl na Kubě," říká první. "Odvězli jsme tam stroje a naložili spoustu cukru a rumu." Druhý námořník vykládá, že byl v Indii. Na cestě tam vezli stroje, zpátky měli náklad ryže. "Já jsem byl v Leningradě," vypráví třetí. "Vezli jsme tam stroje." Po krátké odmlce: "Domů jsme se vrátili vlakem."

Dienst, Diener, dienen, „Ich dien“

Aithochdeutsch **dionost** Dienst ergab das Zeitwort **dionon** und entspricht somit dem lateinischen **servus** und seinem Zeitwort **servire**. Die übergreifende Bedeutung liegt bei den alten Deutschen im Begriff des „Knechtseins“, was erhebliche rechtliche Bedeutung hatte, denn der **dio** war seinem Herrn zu uneingeschränkter Gefolgschaft verpflichtet, wenngleich die absolute Abhängigkeit eines Sklaven sich damit nicht ausdrückte.

Der gehorsame Diener wurde im Mittelhochdeutschen **dinaere** genannt, woraus sich die demütige Verbeugung ergab. Das Motto „Ich dien“ war zunächst der Wahlspruch des Königs Johann von Böhmen (1310-1346) aus dem Hause Luxemburg, der im Hundertjährigen Kriege (1339-1453) zwischen Frankreich und England als Bundesgenosse des französischen Königs Philipp VI. (1328-1350) in der Schlacht von Crécy (1346) in der Picardie zu Tode kam. Der Sieger war der sogenannte „Schwarze Prinz“ of Wales (1330-1376) - ein Sohn des englischen Königs Edward III. (1327-1377), der in diesem Gemetzel im Hintertreffen mitfocht. Der Stirnreif des besiegten böhmischen Königs fiel in die Hand des Prince of Wales, der ihn sich als Trophäe aufsetzte. Immer wieder wird behauptet, der alte Wahlspruch sei aus einem keltischen Motto „eich dyn“ gebildet worden, doch hat sich dafür keine Unterlage finden lassen.

● Kein Nachwuchs für Diana

London (dpa). — Prinzessin Diana ist, wie ein Sprecher des Buckingham-Palastes versicherte, „nicht schwanger“. Er demontierte damit Schlagzeilen in britischen Zeitungen, in denen von „Hoffnungen auf ein neues Baby“ die Rede gewesen war.

KDYŽ TO JLO, TAK TO JLO...

Rund 4,6 Milliarden Menschen

NEW YORK, 3. Juni (AP). Nach dem jüngsten Statistikbericht der UN leben 4,586 Milliarden Menschen auf der Erde. Diese Zahl beruht auf Schätzungen, die die vergangenen Jahres vorgenommen wurden. Die Weltbevölkerung hat demnach innerhalb von zwölf Monaten um 78 Millionen zugenommen.

Verdienst-Treppe 1982

Durchschnittliche Bruttomonatsverdienste im 3. Quartal 1982 (Männer) einschl. aller Zulagen

Comeback des Sparbuchs

Spareinlagen in Mrd DM

Bestand Ende 1977: 440,9 Mrd DM

Bestand Ende 1982: 523,9 Mrd DM

Skoncuje se Švejkem.

V turnovské šroubárně se nedávno soudruzi rozhodli bojovat za mir. Výbor KSČ tedy sepsal dopis, v němž protestoval proti rozmístění amerických raket středního doletu v západní Evropě. Pracující závodu protestní dopis samozřejmě schválili, jeden ze soudruhů sedl do auta, zavezl ho osobně na americké velvyslanectví v Praze. Za čtrnáct dní přišla do Turnova odpověď, v níž diplomate USA za protestní dopis pracujících šroubárů n.p. slušně poděkovali, připomenuli, že i oni jsou pro mir a nakonec (stručně shrnuto) soudruhy v Turnově upozornili na následující skutečnost: Vystoupíte-li na střechu správní budovy, zahlednete dalekohledem severovýchodně od Turnova několik nových sovětských raket typu SS-20.

Americká odpověď se samozřejmě projednávala přísně tajně, ale i skrz hermeticky uzavřené dveře místnosti, v níž zasedal závodní výbor KSČ, proniklo znění americké odpovědi na veřejnost. Od té doby se ve šroubárnách n.p. boj za mir již nekona.

Nedávno jsem hovořil s jedním ustaraným otcem, jehož syn (i s manželkou a dítětem) utekl vloni na podzim do Spolkové republiky. Krátce po útěku otec syna navštívil poprvé, před několika dny odjel zpět do Československa z druhé návštěvy. "Jestli si myslíte, že otázka výjezdů doložek na Západ je ryze politická, tak se mylíte. Výjezd doložek k návštěvě syna-emigranta a jeho rodiny kupují za pět tisíc. Když mi soudruh pas předá, je v něm vložen lístek se seznamem západního spotřebního zboží, které tedy musím koupit a soudruhovi po návratu předat. Jediný rozdíl: Vloni na podzim byli soudruzi pokud jde o západní zboží poněkud skromnější."

Západní přátelé, kteří jezdí do Československa, se vrací zneklidnění. Mnozí mluví o tom, že Charta 77 se unavila a vyčerpala, že izolace, doníž se chartisté dostali, je už skoro perfektní, takže policie jim nevěnuje dnes už přílišnou pozornost. Soudruhy prý spíše zajímá růst paralelních skupin křesťanů, rozvrat uvnitř stranou a státem řízené organizace katolických kněží "Pacem in terris", hlavně však separatistické tendence části slovenského katolického duchovenstva na Slovensku i na Západě. Vrozdychávání rozporů mezi českými a slovenskými katolíky doma i na Západě větří soudruzi zase jednou svou velkou šanci.

Přátelé, kteří jezdí do Československa hodnotit situaci sice různě, ale v jednom se shodují: Lidé se v uplynulých dvou nebo třech letech radikálně změnili. Politické události na Východě i na Západě je přestaly zajímat, více než kdykoli předtím se uzavírají do sebe. A co nejhorší: propadají prý konzumním choutkám a vášním, a to i ti, kteří ještě před několika lety žili nějakými ideály. To platí, tvrdí západní pozorovatelé, i o komunistech. Korupce, touha po uspokojení spotřebních choutek zachvátila dnes už i (viz příklad otce, který si výjezd doložky na Západ kupuje) soudruhy na rozhodujících místech v okresech.

"Neočekávejte od lidí doma jakákoliv nová impulzy", řekl mi nedávno jeden západní novinář, který je často v Praze.

"Jestli se mě někdo ptá na exilovou prominenti, tak chce jen vědět, jaké auto ten nebo onen vlastní, kolik si měsíčně vydělá. Jestliže ještě před několika lety srovnávali i vaši přátelé doma svou mízu s duchovními svobodami Západu, pak dnes ji mají jen rozdílnými šancemi konzumu. Pravda, tu a tam komunistě někoho zavítou, teď mají spádnou především na křesťany, ale v Praze nebo kdekoliv jinde v Československu se o těchto represáliích nikdo nedozví. A dozví-li se, pokrčí jen rameny, zaznamená fakt jako varování, stáhne se více do sebe a je ještě opatrnější."

Protože západní kolega znalý češtiny čte i český exilový tisk, namítl jsem cosi v tom smyslu, že publikacemi všech případů odporu, represí a pronásledování přece... Přítel mě nenachal domluvit: "Nepřeceňujte se," usmál se trpce. "Režim si zřejmě už velmi přesně vytvářel lidi, ke kterým se třeba exilový tisk dostane. Neví si ce ještě jakými cestami, ale připadá mi, jakoby to policajům bylo vlastně už ihostejné. Přesvědčujte jen přesvědčené." Přítel se usmál podruhé a dodal: "Vrátil jsem se právě z Prahy. Měl bych cosi o Československu napsat. Ale nenapišu nic. Jednak proto, že bych musel zase opakovat nářky, o kterých už píšu přes deset let, a za druhé proto, že Československo je pro zdejší noviny, pro rozhlas a televizi luze nezajímavá země."

Cosí se ve mně bouřilo, ale mlčel jsem.

Zajisté, ve slovech západního novináře jsem zaslechl nepřijemný spodní tón západácké arogance, kterou z její povyšenecké pózy vyruší, či lépe, vytrpí jen aktuální senzací. Ale na druhé straně jsem musel uznat, že redakce významných západních novin jsou doslova zaplaveny materiály o Československu. Bohužel jsou to skutečně jen nářky na téma: podívejte se, jak nám zlí bolševici ubližují, politujte nás, pomozte nám!

"Charta 77 byla ohromná šance", řekl mi nedávno vedoucí politického zpravodajství významného západoněmeckého deníku.

"Myslel jsem si, že český lid se této šance chopí, že Charta získá ohromnou podporu, že se prosadí asi tak, jak se prosadila polská Solidarita. Bohužel, Charta 77 jen registruje bezprávi a teroristická opatření režimu, její vliv je však uvnitř země opravdu minimální nebo omezen na několik jednotlivců. Asi nikdy neměla autoritu srovnatelnou třeba s protestantskou církví v Německé demokratické republice nebo s polskou Solidaritou."

"V Československu jsou přece jen jiné podmínky," namítl jsem.

"Určitě," odpověděl mi bystrý muž za ohromným psacím stolem. "Podstatné asi je, že Československý občan ztratil odvahu riskovat, nespolehá sám na sebe, ale vždy jen na druhé. Tiskl jsme jeho nářky a spravedlivě obžaloby, ale bylo by už na čase, aby třeba jako Poláci formuloval své požadavky. Svoboda, vážený pane," dodal ještě, "nepadač člověku do klína jako dar nebes, o svobodu se musí bojovat a něco při tom i riskovat. Charta 77 tuto šanci lidem poskytl, aniž by je hnala do totální konfrontace s režimem. Kdyby se bývalo v Československu našlo aspoň deset tisíc dělníků, kteří by se za Chartu postavili, kdyby jich bylo jen pět tisíc..."

Rozhovor skončil povzdechem. Rozloučil jsem se, protože vedoucí polití-

cké části významného deníku měl konferenci s třemi novináři, kteří právě psali úvodník o boji afgánského lidu proti sovětské okupaci.

Přes psací stroj vidím v regálu dva české rukopisy. Autoři v nich ličí boj proti systému, který je poslal do vězeňských cel. Třetí rukopis na podobný námet je na cestě. Mám hodotat v druhé polovině dubna 83. Všichni tři autoři se spolehnou, že se mi podaří některému západnímu nakladateli rukopisy předat a přesvědčit ho, aby je nechal přeložit do němčiny a vydal. Čtyřikrát jsem se už pokoušel a vždy jsem dostal odpověď asi tohoto znění: Pokud jde o literární kvalitu rukopisů, nemáme o ní pochybnosti. Ale kdyby knihy vyšly v německém překladu, byly by dnes skoro neprodejné...

Jestli mě čtenář obviní, že jsem dnes příliš skeptický, obvinění přijímám. Čtenář však by měl pochopit: zaznamenal jsem fakta a rozhovory. Takže zbývá jen komentovat. Musíme pochopit, že západní svět nás vidí nikoliv našima očima, nýbrž jinak: střízlivěji a věcněji. Kdykoliv se s takovou západní střízlivostí setkávám, musím si vzpomenout na slova Jiřího Dienstbiera, který v časopise Spektrum (myslím, že v druhém čísle) napsal asi toto: Svět vezme na vědomí jen toho, bez jehož duchovních činných společenských aktivit se prostě nemůže obejít. (Citoval jsem nepřesně, vlastně jen smysl Dienstbierových slov.) Zamysleme-li se nad tím, čím současně Československo obohacuje duchovní a intelektuální aktivitu Evropy, pak seznam jeho přínosů by dnes byl skutečně minimální.

"Jste národ Švejků?"

zeptal se mě jeden ze západních novinářů - nevěděl jsem, co odpovídat. Kdybych sebral odvahu a odpověděl pravdu, asi bych řekl: Jsme!

Nic proti Haškovi, který současně s Franzem Kafkou slaví zrovna 100. výročí, když však pomyslí na Švejka, chce se mi zvat: Už d o s t i Švejk a!

Mám Švejka, jak se říká, plně zuby. Již přes padesát let slouží a posluhuje tato románová postava (znetvořená "českým lidem" do podoby duchovního křetěna) jako vzor pro přečetné české slabochy, předkládá jim předzvykanou duchovní stravu. ba dokonce cosi jako lidovou filosofii, která už omluvila skoro všechno: v poslední době i tichou rezignaci, hromadný útlék statisic českých Švejků do přísně hájených soukromých chatiček, jejich strach jít spolu s několika málo jedinci, kteří to ještě nevzdali, do duchovní a intelektuální konfrontace s totalitním systémem. Každý malý český Švejk si kdesi pod desku psacího stolu píše či na zed' věší výrok "To chce klid!" (ostatně: u Haška jsem tento výrok marně hledal), místo aby si zapísal za uši: T o c h c e k l i t ! To chce se nebát a zapomenout na Švejka, protože se švejkovstvím asi nikdo z nás neuspěje.

Nazlobil mě nedávno čerstvý český emigrant. Doma prý tuze trpěl. Trpěl tak moc a tak statečně, že do posledního dne v ČSSR překládal soudruhům z UV všechny články, které o nich přinášel západní tisk. Posiloval se k této činnosti četbou Švejka. Po týdnu na Západě mi řekl, že ani tady bez Švejka "nemůže žít", že "potřebuje nutně Švejka, aby nezahynul, duševně". Čerstvého emigranta jsem samozřejmě nevaroval. Musí poznat sám, že s typicky českým švejkovstvím tady neuspěje. Mám dojem, že onen muž znalý několika světových jazyků si v Bavorsku asi brzy natluče nos. Sedi tady, kouká kolem a bádá: "Jaká to hrůza, nikde žádný západoněmecký Švejk! Jak ti lidi bez Švejka mohou žít?"

nedrží v moci jen tím, že tam vládnou strana a policie (ostatně oboji zkorumpované), nýbrž proto, že zemizaliduje několik milionů Švejků. V současném Československu nevládne podle mého názoru ideologie, tedy marx-leninismus. Tento slát a jeho totalitní systém stabilizuje zřejmě i káslí ticha dohoda mezi mocnými a národem. Na oko si obě strany hrají na "uvědomělá oběť ještě ještě se mknutí kolem strany", na druhé straně se zřejmě respektují: strana a vláda své Švejky. Švejková snová strana...

tal Rudou armádou, český Švejk byl na Staroměstském náměstí u na Václavské, když tam v únoru 1948 zardousilí komunisté demokracii, český Švejk navštívil na Spartakiádu, český Švejk jde k volbám, takže se ani nedívám, když se strana chvástá, že účast na každých volbách je skoro složením, a že až na několik pobízálených jedinců všichni volí kandidáty tak zvané Národní fronty. Mám škaredé podezření: současně komunistické Československo, tedy

brý voják Švejka na vozíku pro tělesné postižené. Každý, kdo ji podepsal, si vlastně vykládá: "Na Chartu 77. Jenže (a v tom je ten rozdíl) Josef Švejk křičel v pražských ulicích provokativně: "Na Bělehrád!", český Švejk však mlčel a mluvil dnes. Český Švejk dnes podepisuje závazky, které samozřejmě neplní, český Švejk zapíná vždy tatičkovi Masarykovi, prezidentu Benešovi, český Švejk zapíná Václavák, když tam mluví protektorát, ministr

kou satiru proti hbitví vládnoucím, nýbrž identifikuje se s postavou Švejka, kterou si samozřejmě připsobil svým potřebám, hlavně však jej předělá podle svého obrazu. Když uvážím, že jen asi tisíc statečných podepsalo Chartu 77, ale statisíce (ne-li milióny) českých Švejků manifestovaly proti Chartě a na jaře 78 podepsalo anti-chartu, naznačují tím jen rozměr duchovní a mravní spouště, kterou Švejk u nás natropil. Každý, kdo tenkrát v roce 1978 podepisoval

Měli bychom si konečně uvědomit: Hašek napsal Švejka až po rozpadu rakousko-uherské monarchie, tedy poněkud pozdě. Ale i když Švejk vyšel dříve, tomu o deset let dříve, nevyšel by rozpad prohlášeného systému. Habsburgové a císař pán se zmínili už v agonii. Nemám nic proti Jaroslavu Haškovi, že to skutečně naš nejvýznamnější satirik, nemohu však už snášet, když český čtenář si Švejka už skoro šedesát let vykládá po svém. Tedy nepoužívej Haškovu břit-

Znovuzrození luňáků

[ja]: Luňáci patří k dravým ptákům, jejichž stále klesající počty volají o pomoc. Teprve v posledních letech se díky intenzivní péči podařilo v některých státech tento nepříznivý trend zvrátit. Ve stěhovavých městech byli luňáci známí jako počítavači. Odklizením uhynulých zvířat přispívali k lepšímu pořádku ve špinavých a páchoucích ulicích. S rozvojem průmyslové výroby však začalo těchto ptáků rapidně ubývat a koncem 19. století se téměř ocitli na listině vyhynulých druhů. Člověk jako ničitel jejich přírodního prostředí je stále jejich hlavním nepřítelem. A tak musí ornitologové poskytovat luňákům velkou péči, aby jim zabezpečili alespoň malou šanci na přežití. V době hnízdění mají ochránci přírody nedaleko hnízď nepřížitou službu, aby zabránili krádeži vajec. O svoji bezpečnost ve vzduchu se však ptáci musí postarat už sami.

Neznámý plaz

[av]: Podle zprávy z Havany objevili rolníci z obce Imias poblíž Guanánama dosud neznámý druh ještěrky. Je zřejmě příbuzná s chameleónem, protože je s to rychle měnit barvu. Má asi 20 centimetrů dlouhý trup, ale také 25 cm dlouhý, vidlicovitě rozvětvený ocas. V tlamě má dlouhou řadu zubů a na hřbetě ochranný pancíř, jaký měly některé vyhynulé druhy ještěrek. Podle prvních pozorování se žije převážně hmyzem a částečně též menšími ještěrkami. Podivná zvře byla odevzdána výzkumnému ústavu Akademie věd Kuby.

Na Sahare byly řeky

[sm]: Rozsáhlé prostory Sahary, prostírající se od severu Egypta na jih do Súdánu, byly v daleké minulosti pokryty sítí tek. K tomuto závěru dospěli vědci na základě výsledků radiolokačního sondování povrchu pouště, provedeného z paluby kosmické družice. Radiolokační impulsy pronikají do země obvykle jen do hloubky několika centimetrů, protože jsou rozptylovány půdní vláhou. Na bezvodé Sahare však pronikají pískem do hloubky až 5 metrů a odrážejí se od hornin. Na snímcích pořízených pomocí radiolokátoru jsou vidět ve spodních vrstvách koryta vyschlých řek, široké delty i říční údolí. Znamená to, že v daleké minulosti byl na Sahare dostatek vody k zavlažování polí.

Schlaflied auf japanisch

TOKIO, 2. Juni (AFP). Ein Mittel gegen die Schlaflosigkeit brachte der japanische Konzern „Toshiba“ auf den japanischen Markt — eine „Schlafkassette“. Auf dem Magnetband zählt eine monotone Männerstimme zu dem fernen Rauschen eines Vorortzugs Schafe, in 85 Minuten genau 1001. Die Erfindung fand reißenden Absatz. Bislang wurden 13 000 der Tonbänder verkauft. Täglich gehen landesweit 500 neue Bestellungen ein. Finanziell stehen den Einnahmen von umgerechnet acht Mark pro Kassette neben den geringen Herstellungskosten der Preis für eine Flasche Reiswein (Sake) gegenüber, die ein Angestellter der Werbeabteilung des Unternehmens benötigte, um über dem Zählen bei der Tonaufnahme nicht selbst einzuschlafen.

CSSR-Bürger flüchtete zehn Tage lang

Ludwigshafen (ap). — Über ein abenteuerliches Fluchtunternehmen hat am Wochenende die Kreisverwaltung Ludwigshafen berichtet. Ein 28-jähriger Meßgerätemechaniker aus der Tschechoslowakei brachte auf der Flucht in die Bundesrepublik 2000 Kilometer hinter sich und überquerte dabei in zehn Tagen fünf Grenzen, bevor er jetzt in Schifferstadt um politisches Asyl bitten konnte. Das berichtete am Wochenende die Kreisverwaltung Ludwigshafen.

Aus Unzufriedenheit mit dem sozialistischen System seines Landes reiste er zunächst legal mit dem Auto nach Ungarn. Um von dort aus nach Jugoslawien zu gelangen, durchschwamm er den Fluß Drava. 48 Stunden später, an seinem Geburtstag kam er zu Fuß über die grüne Grenze nach Italien. Von dort führte sein Weg am Mittelmeerufer entlang nach Frankreich. Zu Fuß, per Anhalter und Eisenbahn schaffte er die Strecke ins Elsaß, wo er schließlich einen Grenzwald durchquerte und auf dem Hoheitsgebiet der ersehnten Bundesrepublik anlangte.

An der südlichen Weinstraße nahm ihn ein Autofahrer nach Schifferstadt mit. Die deutsche Sprache hatte der Tscheche sich selbst aus Büchern beigebracht.

Aufgespießt

„Anfragen, die sich auf eine bestimmte Person beziehen, werden von der Deutschen Bundespost ohne Nennung des Namens, das heißt, nicht personenbezogen, beantwortet.“

Antwort des Staatssekretärs Horst Waffenschmidt (CDU) vom Bundesinnenministerium auf eine Frage des SPD-Abgeordneten Manfred Schmidt zur Datenschutzpraxis der Bundespost.

Predpovídají zemětřesení

[ra]: Podle prognózy geologického observatoře Kolumbijské univerzity v USA dojde během nejbližších desetiletí na Aljašce k ohrožnému zemětřesení o síle více než osmi stupňů podle RichtEROVY stupnice. Jeho epicentrum se má nacházet nedaleko osady Jakataga na tichomořském pobřeží, ale otřesy půdy zachvátí rozsáhlou oblast o rozloze asi 30 tisíc čtverečních mil. Prognóza byla vyslovena na základě metody tzv. „seismických mezer“, podle které je zemětřesení nejpravděpodobnější v těch místech seismických aktivních zón, kde dlouhý čas k němu nedošlo. Kromě Aljašky počítají vědci k oblastem pravděpodobného výskytu velkého zemětřesení také tichomořské pobřeží Peru a Chile.

Für Robbenjagd plädiert

OTTAWA, 2. Juni (dpa). Der kanadische Premierminister Pierre Trudeau versuchte während des Wirtschaftsgipfels in Williamsburg. Bundeskanzler Helmut Kohl in der Frage der kanadischen Seehundjagd zu beeinflussen. Wie kanadische Regierungsvertreter am Mittwoch in Ottawa sagten, hat Trudeau die Seehundjagd gegenüber dem Bundeskanzler „so eindringlich, wie er konnte“, verteidigt. Kohl soll daraufhin eingeräumt haben, daß die Seehundjagd eine emotionale Sache sei. Trudeau habe darauf erwidert, daß diese Jagd für die Provinz Neufundland lebensnotwendig sei.

Zimmermannova šovinistická kampaň

Bonn: Novou šovinistickou a nacionalistickou kampaň proti socialistickým zemím rozpoutává v NSR bonnský ministr vnitra F. Zimmermann. Čini tak zveřejněním „dokumentace o zločinech“, které prý byly spáchány při odsunu Němců z východoevropských zemí po druhé světové válce. Zimmermann v rozhlasovém projevu řekl, že je třeba „zpracovat tematiku vyhnání“, i když to zkomplikuje vztahy s jinými, zejména východoevropskými zeměmi. Podle jeho názoru se v NSR o této problematice hovoří příliš málo jak ve školách, tak i ve sdělovacích prostředcích a ve společenských vědách. Také v zahraničí se tomu věnuje jen „omezená pozornost“. Pozadí Zimmermannova zájmu vyvolat nenávislné nádeje vůči evropským socialistickým zemím je velmi prosté: Má být propagandistickým doprovodem k novému kolu zbrojení a rozmísťování nových amerických raket prvního úderu v NSR. Propagandistickou kampaň zahájil Zimmermann již loni, když se stal ministrem vnitra, tím, že vyvolal pochybnosti o platnosti smluv, které NSR uzavřela se socialistickými zeměmi.

Objev v Národním divadle

[ri]: Včera dopoledne byla v prostorách pražského Národního divadla slavnostně otevřena zaletovaná měděná schránka obsahující původní dokumenty o kolaudaci naší první scény před sto lety. Tuto schránku s nápisem Národ sobě uložil k základním kamenům Národního divadla jeho pracovníci v roce 1946. Nalezené písemnosti, mezi nimiž byly vedle zmíněných listin i různé dobové brožurky se vztahem ke Zlaté kapli, noviny a další dokumentační materiály, byly původně uschovány v jedné ze čtyř bání hromosvodů na střeše divadla, ale protože o ně v době okupace projevívali nacisté nevinný zájem, musely se z úkrytu vyjmout a dát do bezpečí. Po skončení války potom přišly k základním kamenům. Jak plnul čas a v Národním divadle se střídaly generace, jaksi se pozapomnělo na přesné místo uložení. A tak za objevení této schránky s cennými historickými doklady vděčí odborní pracovníci, kteří je budou zkoumat, dílem probíhající rekonstrukci a dílem náhodě.

Jedle odolávající exhalacím

[čtk]: V souvislosti s problémem odumírání jedle je stále naléhavější otázka všlechtění takových forem, které by byly odolné proti mrazu, suchu, exhalacím a jiným nepříznivým vlivům. Nejperspektivnější metodou je vzdálená hybridizace různých druhů především však domácích jedlí bílé s ostatními druhy. Kontrolovanému opylování, které patří k základním metodám šlechtění lesních dřevin, se již 14 let věnuje ve Výzkumném ústavu lesního hospodářství Zvolen. Výzkumná stanice Banská Štiavnica. Začali křížit naši jedli bílou se středomořskými druhy. Nyní evidují téměř 800 políček mezdruhového opylení. Dosavadní výsledky potvrzují původní předpoklady, že použitím mezdruhových hybridů se dá ústup jedle z našich lesů zastavit.

Spravedlivý trest

Varšava: Vojenský soud ve Varšavě ukončil v sobotu trestní řízení proti bývalému vědeckému pracovníku Varšavské univerzity, spisovateli Z. Najderovi, který od prosince 1981 přebývá v zahraničí. Nyní je ředitelem tzv. polské sekce vsílačky „Svobodná Evropa“ v Mnichově. Byl obžalován ze zločinu špionáže ve prospěch nepřátelských vyzvědných služeb. Vojenský soud odsoudil Z. Najdera za spolupráci s vyzvědnými službami USA za jeho pobytu v Polsku i v zahraničí k trestu smrti, k odnětí občanských práv navždy a ke konfiskaci majetku. Soudní proces se konal v nepřítomnosti obžalovaného.

Mandelinka na ovocných stromech

[n]: Zatímco málový průlet tradičních chroustů nebyl téměř zaznamenán, objevili se letos zvýšené výskyt mandelinky hramborové — ve vegetační posloupnosti zatím zejména v teplejších oblastech Jihomoravského kraje. Ide o podstatě o maximum za posledních pět let především u raných hrambor, v současné době právě kvetoucích. K této situaci přispěla velkou příznivá zima, takže mandelinky jsou napadena i rajčata a objevila se také například na ovocných stromech, kde ovšem nemá k dalšímu vývinu žádnou šanci. Podle informací Ing. Štěpána Kužny z Krajské zemědělské správy v Brně se situace řeší ošetřením hramborových kultur přípravkem Solped a některými dalšími prostřednictvím pozemní techniky. Kuriózní výskyt mandelinky v sadech je způsoben tím, že plachty hrambor v uvedených oblastech nejsou dominantní v poměru k ostatním plodinám, a proto si brouk vyhledal i ovocná stromy.

Es begann mit einem handfesten Krach zwischen Vater und Töchtern über zu laute Pop-Musik — und endete damit, daß Ursula D., 17 Jahre alt, seit Freitag mittag in der geschlossenen Abteilung des psychiatrischen Landeskrankenhauses Wiesloch festgehalten wurde. Vier Wochen war die Mutter schon in Kur, da kam es zum Zusammenstoß in dem Leverkusener Einfamilienhaus des Meß- und Regelmechanikers Karl D. Als die 15- und 17-jährigen Töchter die Lautstärke ihres Musikprogramms nicht drosseln wollten, zog der Vater einfach die Sicherung heraus.

Um elf Uhr abends waren beide Mädchen plötzlich verschwunden. „Wir wollten nach England“, berichtet die 15-jährige Gymnasiastin Anja, „da wollen wir schon lange hin.“ Doch sie kamen nur nach Mannheim. Mit sechs Mark in der Tasche, ohne Ausweispapiere und einem 50-Mark-Schein, der sich später noch irgendwo fand, war die Reiseroute begrenzt. „Außerdem

erinnerte uns der Mannheimer Hauptbahnhof an zu Hause, an Leverkusen.“ Dort stiegen beide aus dem Zug, den sie einfach mitten in der Nacht vom Kölner Hauptbahnhof aus genommen hatten, und irrten erst mal durch die fremde Umgebung. Jeder Versuch, weiterzukommen und aus dem Stadtzentrum zu trampeln, schlug fehl. Zwölf Stunden lang standen sie am Straßenrand und winkten. Dann trennte man sich; die Jüngere schlug den Weg zurück nach Hause ein, die Ältere — sagt der später dem Vater vorgelegte Polizeibericht — legte sich erst mal erschöpft im Stadtpark zur Ruhe.

Passanten fanden sie dort schon wenige Minuten später, alarmierten die Polizei, und die nahm das Mädchen gleich mit. Karl D. las später die Beschreibung seiner Tochter im Polizei-

bericht: „Unordentliche Kleidung, ungepflegte Haare und redet wirres Zeug.“ Prompt wurde sie, mit Einwilligung eines Amtsarztes, in die geschlossene Abteilung des zuständigen Landeskrankenhauses Wiesloch eingeliefert.

Schwester Anja meint zu den Bemerkungen im Polizeibericht: „Was heißt hier wirres Zeug? Meine Schwester redet nun mal gern in Platten-Texten. Auf die Frage nach ihrem Alter würde sie zum Beispiel sagen: „Ich bin hundert Jahre alt.“ Das verstehe ich sofort, weil ich die Musik kenne. Genau so wie ihre Freundin Bescheid weiß. Aber so ein Polizeibeamter kann das nicht verstehen. Und der Arzt, mit dem wir in Wiesloch gesprochen haben, wohl erst recht nicht. Der wußte ja noch nicht mal, wie man den Namen David Bowie schreibt.“

Nachdem die Polizei die Familie am Freitag über den Verbleib der Älteren informiert hatte, fuhren Vater Karl, Tochter Anja und Ursulas beste Freundin am Samstag nach Wiesloch, die Verlorengegangene wieder nach Hause zu holen. Doch das ging so einfach nicht. Ursula müsse bleiben, hieß es; bei ihr liege eine Selbstgefährdung vor. Nun bedeutet Selbstgefährdung in der Regel, daß der Betreffende selbstmordgefährdet ist, was von der Familie wie von der Freundin aufs entschiedenste verneint wurde. Oberarzt Dr. Mültner aus Wiesloch klärte das gegenüber der FR auf: „Selbstgefährdung geht hin bis zur Verwahrlosung.“ Und verwahrlost, das versteht Schwester Anja gut, muß Ursula auf bestimmte Leute gewirkt haben mit ihrem Punk-Haarschnitt.

Die Ärzte, die den Angehörigen mit

dieser Begründung die Auslieferung der Tochter verweigerten, stützten sich auf das baden-württembergische Unterbringungsgesetz, das für den Fall einer amtsärztlichen Einweisung in eine psychiatrische Klinik das eigentlich dem Erziehungsberechtigten obliegende Aufenthaltsbestimmungsrecht entziehen kann, bis eine richterliche Entscheidung in der Angelegenheit vorliegt. Der zuständige Wieslocher Amtsrichter bekommt die Unterlagen über einen solchen Fall „au dem Postwege“, erklärt Oberarzt Dr. Mültner. „Das Gesetz läßt für die richterliche Entscheidung einen Spielraum von einer Woche.“

Am Montagvormittag ging es aber plötzlich doch anders: Nachdem der Anwalt des Vaters bei der Klinik vorgesprochen hatte, war man bereit, die Tochter zu entlassen: der Vater müsse allerdings — so lautete die Bedingung — unterschreiben, daß seine Tochter freiwillig in der Klinik gewesen sei.

„So ein Polizeibeamter kann das nicht verstehen“

BEIT EŠTĚ JEDNOUHLADĚJ A ŽENATEJ, TAK NECHÁJ S CHUTÍ ROD VYHRÁT. ŘÍKAVALO SE: DĚTI-POŽEHNÁMÍ RODINY. 'SCHEISSE.'

Tragické následky nehod

[Čtk] Podle informací pracovníků Generální prokuratury CSSR a Nejvyššího soudu v CSSR v posledních deseti letech bylo na silnicích v CSSR usmrceno na 20 000 osob a 375 000 lidí utrpělo zranění. Znamená to, že každý den v důsledku dopravních nehod zemřelo nejméně pět občanů a více než 100 jich bylo zraněno. Trestná činnost v silniční dopravě se podílí na celkové kriminalitě pátinou. Pro trestné činy této povahy odsoudily loni soudy 13 021 osob, přičemž téměř 12 procentům pachatelů byl uložen nepodmíněný trest odnětí svobody. Závažnou skutečností zůstává, že každý druhý trestný čin v silniční dopravě byl spáchán pod vlivem alkoholu.

Špatný ochránce

[Pepi] Ošklivá dobrodružství prožila sedmnáctiletá dívka vracející se na Šumpersku z taneční zábavy. Její průvodce totiž cestou na zastávce ČSAD v podroušeném stavu usnul, nežž okamžitě využil kolemidoucího neurvalce. Odytkl dívkou opodál a násilím přiměl, aby mu byla po vůli. Bezpečnost však už 35letého Petra O. vypátrala a zadržela.

Kocembova mit Weltbestzeit

Bei einem Leichtathletik-Meeting in Ostrau lief die Tschechoslowakin Tatana Kocembova mit 49:57 Sekunden neue Jahresweltbestzeit über 400 Meter der Frauen. Ihr Landsmann Dusan Malovec gewann die 400 m der Männer in guten 45:53 Sekunden.

Kdo je autorem „Hitlerových deníků“

Pozadí aféry

BONN: Autorem falešných „Hitlerových deníků“, jejichž první část nedávno zveřejnil hamburský týdeník Stern, byl ve skutečnosti stuttgartský obchodník s relikviemi „třetí říše“ K. Kujau. Sdělil to včera vrchní státní návladní P. Beck, jemuž se Kujau k autorství deníků přiznal.

■ NA ZÁKLADĚ KUJAUOVY VÝPOVĚDI byl v Hamburku zatčen a obviněn z podvodu propačovaný reportér Sternu G. Heidemann, který pro časopis „deníky“ od Kujau koupil. Obchodník však od Heidemanna ze 62 „deníků“ dostal podle vlastních slov „jen“ 2,3 miliónu marek, zatímco Stern za ně Heidemannovým „prostřednictvím“ zaplatil 9,34 miliónu marek.

■ AFÉRA KOLEM ZFALŠOVANÝCH Hitlerových deníků vedla v týdeníku Stern k ostrému střetu mezi pokrokovými novináři a pravidl ve vedení nakladatelství Grüner-Jahr, v němž Stern vychází. Bez ohledu na finanční aspekty kolem podvržených materiálů se ukázalo, že někteří vedoucí funkcionáři Sternu, za nimiž stojí konkrétní politické síly, bez jakékoli předchozí expertízy začali „deníky“ urychleně zveřejňovat.

■ TO, ŽE V NEJROZŠÍŘENĚJŠÍM a nejčtenějším časopise v NSR měla být veřejnosti ukázána „zlidská“ i tvář patologické osobnosti vůdce „třetí říše“ A. Hitlera a „upravený“ některé historické reality druhé světové války, svědčí o „černohnědém“ pozadí celé aféry.

● Tisíc západoněmeckých dětí je ročně ubito k smrti svými rodiči. Konstatoval to v pondělí mluvčí akce Za bezpečný domov s tím, že kolem 30 000 dětí rodiče týrají a surově bijí

„Český Paganini“ Josef Slavík

Josef Slavík, snad největší talent, který prošel brannými pražskými konservátory, rozeng vtrudný typ, šel celvédome za svým ideálem stanout rovnocenně po boku legendárnímu Paganini.

Kresba J. Kondy

hru a poznat legendárního umělce, k němuž býval často přirovnáván. Dočkal se ho až v 2. polovině března 1928. Svého držení Slavík využil k dvěma koncertům, z nichž zvláště první s premiérami vlastního koncertu a moll, Varlamem na G struně a nádhernou Fantazi C dur Franze Schuberta, komponovanou slavným mistrem pro přítele Slavíka, přinesl sláslstout nepopsatelné ovace. Paganini na 20 koncertech od března do července sice ožaroval Vídeň, ale jak už víme, ze vzdušného měkání sl sl vyšel náš mladý mistr vlc než čestně. Cesty obou uměleckých

soků se rozdvíhly. Paganini odcestoval z Vídně k přelatelům Lichnovským na jejich zámek v Hradci u Opavy a pak do Německa, Slavík konečně do Paříže.

Po čtyřech měsících, když hrál v soukromých ve zldencích, u rakouského vyslance a nakonec na veřejném koncertu, vrátil se do Vídně. V dubnu 1930 navštívil svou domovinu, dvakrát ohromil Prahu ve Stavovském divadle (jednou výhradně suými skřibami), dvakrát Teplice a v Hořovicích čístý výžek užíval tamním chudým dětem. Koncem listopadu 1930, těsně před polským povstáním, přijel do Vídně Chopin. Mezi ním a o čtyři roky starším Slavíkem vzniklo pevné přátelství. Krásné pouto trvalo až do července 1931, kdy Chopin odešel do Paříže. Za necelé dva roky nato, 28. dubna, rozloučil se s Vídní i Slavík. Bylo to královské loučení. Při Zvonkovém rondu posluchači podléhali máněm, že to hraje sám Paganini. Nikomu ani ve snu nenapadlo, že slyší Slavíkovy quarnerky, někdejší dar hr. Vrbny, naposléd.

Nešťastná Budapešť, úvodní „Stace“ velkého turné Slavík tam přijel po zdlouhavé, vyčerpávací cestě dostavnickem po přestálé chlipce, a když se navíc přidali tyfus, oslabený organismus už nebyl schopný vzdorovat. Dne 30. května 1933 po polední rozléto se Budapešti zpráda, že zemřel 27letý genitální český houslista Josef Slavík. Místo na koncert sláhudefní Budapešť Slavíkovu na pohřeb. Plných sto let odpovídal věrný syn své vlasti v etzi zemí, až konečně r. 1933 spočinul v posvátné půdě vyšehradské Nyní si připomínáme 150. výročí úmrtí tohoto „českého Paganiniho“.

● Ministerstvo obrany NSR zadalo mlchovskému koncernu Kraus-Maffel objednávku na 1800 tanků typu Leopard-2, určených pro modernizaci výzbroje bundeswehru.

OLDŘICH NOVÝ V MNOHA PROMĚNÁCH

J. DOBŠ, KDY SE DA šetřit let tak snadno okoušit romantický dějem a melodii opery, byl to pro mne Tasio z Marie, princ Rudimír z Bajadery, kníže Oriol... Přesvědčivý, elegantní, sebevědomý muž, jakým bychom si přáli být, s něhou a dobrotou troni k ženám. Ale teprve až jsem viděl hrát operu lince a s jinými tenoristy, poznal jsem, oš je lepší než všechny ostatní. Lásil se od nich lidskostí. Byl to usměvavý, dárce dobré nálady, sympatický tím, že nebral své poslání na jevišti nepřetěžavě vážně; naznačoval, že sám se baví tím, co předvádí, jeho doznívající úsměv občas přerušil jenší kompozit naruby a znamenat naš vzdušnou dohodu: Přijít jste za mnou na pohádku jednoho večera a já se vynasnažím vám ji dát.

Přiblížil jsem se mu, když jsem jako posluchač dramatické konverzací vypomáhal tu a tam na scéně Zemského divadla v Brně. Rudolf Walter pohotově přelétl úspěšnou brú Wunderbar na Bar Chie a dal Novému hlavní dílo barového zpěvka; já mu přibírával jako „boy“, chlapec pro všechno, který udrží hosty, donesl cigarety a nápoje, je po ruce, když někdo něco potřebuje... Viděl jsem zblízka svědomitou hereckou práci Nového a jeho potěšil máj zájem. Našli jsme vzájemnou sympatii. Byla to doba, kdy režisér Hanzl a E. F. Burian rozvířili slojars vodu brněnského divadelnictví; stal jsem se členem Burianova vojscebandu a v čes ké premiéře Zbrojčké opery jsem v jeho režii v orchestru dekla moval a hružel písničky. Zase jsem viděl zblízka Oldřicha Nového jako Mackie Zablázka; já role byla pro něho jako stovněd a v zábrněných scénách, když křičel do obecenstva: „Nendust chudoby a bídy, dokázal překvapeným divákům, že umí mnohem víc, než sklánět se s žarnem nad úděsnými smyč. partnerem, E. F. Burian byl s výkonem Nového víc než spokojen.

Od tohoto jevištního sbížit byl už jen krůček k ohláš v Atka demtka kaudrě, kdy si sedl se mnou ke stolu, vyprávěl mi o do-jimech z Paříže, kterou jsem dosud neznal. Jak byl tehdy mladý, to si usvědnomil až nyní: bylo mi šestadvacet. Uměl uminat kouzlo města svého především proto, že tam žil herci a zpěváci, které miloval: Chevalier, Mistinguette, Rost...

„Až přijde večer, Františku, musíte sejit na Place de la Con-corde... Uvidíte girlandy plnucných lucern — omámí vás lyrické kouzlo minulosti... Výdech benzínu se tam poji a ubíí par-jemě. Budete tam stát dlouho a nedokážete odejít...“ Bylo by

Aufgespielt

„Vorbeigeschossen.“

US-Präsident Ronald Reagan während der Verlesung der Schlussklärung in Williams-burg vor der Presse und in Gegenwart der anderen Re-gierungschefs, als hinter dem Vorhang mit lautem Knall et-was umfiel. Auf Reagan war vor zwei Jahren ein Attentat verübt worden.

„Die sind viel viel mit Kutschen herum-gefahren.“

Der SPD-Vorsitzende Willy Brandt in einer Stellungnahme zum „Weltwirtschaftspiegel“, dessen Ergebnisse er „mager“ nannte.

Dany ist alles in Butter.

řeba, abyste si k těm slouhým přimysleli jeho stichlig hlas, jímž vyprávěl na jevišti lásku, s utulenou uroucností. Slyšel jsem ten hlas, když jsem potáhl na Place de la Concorde stanul, a pro-vázal mě jako sugestivní nádpověď.

Nepsal jsem v té době nic jiného než verše, ale občas jsem sku-sil vytvořit pro přátele muzikanty text k písni; tehdy to bylo co-si, čím se pohrádalo. Od textů jsem dospěl k přání napsat libreto pro moderní operu. Ředitel Václav Jiríkovský se chál vymanit z podruží vídeňského a budapeštského komerčního zboží, pozval ke spolupráci svého známého Jaromíra Weinbergera, spojil mě s Bohumírem Palachem a sám nás podněcoval námějí i tituly. Protože tedy šlo o domácí tvorbu, staral se Nový zoidřst pečlivě o výpravu i hudební nastudování; proti vulgárním bombastu, jaký vlděl dosud v operě v Praze, postavil požadavek přesvědčivého dialagu, přirozeného přednesu písni, moderního leuistního proje-vu. Na scéně brněnské opery se objevili noví hrdinové: neza-zaměstnaného z „Na říčích usláno“ hrál Nový tak, že mu chodil poлицейní komisar domlouvat za kulisy, aby neřikal své intelektu-jí proti městské šosetnost tak ostře. V Praze se hra podle na-vykly mángrý změnila na duchapřzdánu podivnou, z níž jsme lindy byl našim hudebním partnerem Vilém Tauský; jeho písňe jsem zpíval v brněnském Boccaccio magafonem Vítězslava Nezvala ut a on volal nadšen „bis!“

Osobnost Oldřicha Nového volala po vlastní leuistní atmosféře, byl předurčen pro komorní hudební komedii. Někdy před vdracem 1935 začal pracovat v Novém divadle v Praze. Málkdo si pam-a-tuje, že jeho začátky byly nesnadné a vpravdě trdné. Praha ne-chápala, co ji Nový nabízí; na jevišti bylo někdy víc lidí než mu vkřákl. Bránil se jednou měl v divadle asi dvacet lidí. Ostouhl je, pozval je, aby se sedli do prnt řady, a sibi, že herci budou hrát, jako by bylo divadlo plné. Šťastná náhoda: zrovna toho več-er byl v divadle Eduard Bass. Jeho nadšený referát, v němž na-voal Nového scénou operou pro kulturní lidi, ukázala obecenstvu

cestu. „Šťastí do domu“ se stalo skůtkem. Pak přišla „Okoušená-tiána“ — a „Kaudrntka“, prunt dosadla stovky repriz. Z dvou-kladostí se stala rytmická skupina, v jejího dirigenetského putu se vystřídala řada komponistů. Když v chudých brněnských be-zerách toužil Nový, že by si rád někdy zahrál s Lubou, s Ale-xandrou, s Hanou, s Elou... Nyní si mohl vybrat v „Komedianto-u“, kterého jsem pro něho napsal, se mohl vyzpovídat z okuzie-ní divadlem. Dal hře Kalsou hudbu, Verisovu výpravu, nejlepší obsazení a především — vlastní satelci. Přišel, křevu zloval při iteňí v divadelní šatně. „Zouřim octi, něco kolem křev“, se stala jeho vyznáním. Po 300. repríze byla hra — na jaře 1944 — zaka-zána a divadelní mistr musel přetáhnout lana teletné opony, aby se mohlo obecenstvu ukázat, že se uskuřku nedá hrd.

To už bylo Nové divadlo polme; divadelní referenti urndávali, že v jeho hudebních komediích došlo k posunú dobrého vkusu a upřdu duchaplnosti do banality operních domů, porazených rozdílem řidy. Mnoho umelců zapadlo své okuziení do pametných knih. Po květnu 1945 Nový navázal na nejlepší tradice, uvedl Zentibu s jrdankou hudbou, pak přišel na řadu Goldonho Lndr. To už byl Oldřich Nový ovšem jednou z nejlepších lilmových hužď a do dneš obdnujeme, jak dopelí být tenký, přitostný, mo-derní. Když ho slýsim zpívat v rozhlasu, víkám si, že jsem ho snad mál oocenil; se srovnání s křivkoi vzhledu střežné, i s Cheva-lieem.

Když mu bylo sedmdesát, vrátil se jako Komediant ještě jed-nou do brněnské Reduty. Byl matičko unavený, ale nerměnila se jeho láska k lidem, k obecenstvu. Sídle mu patřil.

Pak už nehrál, mēna a méně chodil ven. Ale sledoval umelcký žití. Vzpomínal a řesilo ho, že i na něho se vzpomíná, někdy si o ty vzpomínky dokonce řekl. Rád vyprávěl, jak hrál herce v „Hom-letu“ a Volanem — a také si s nim směl zahrát karty... Ale to už bláznivě odcházel. List s čerňm okraem už to jen potrdil. A práce v nás byla velká lítost, když se krematorem při posled-ním rozloučení nesly varhanové tóny jeho nezapomenutelných písni.

Budeme je slyšet, budeme ho vidět ve filmech pro pamětníky. A všme, že žroveň, na niž dovedl hudební komedii, je ke cti des-kému divadlu. A že je v roce českého divadla záazkem i úvzuu.

Lille: automatické metro

Metro, které v Lille zahájí v polovině května provoz pro veřej-nost, je ve Francii štvrté — po Paříži, Lyonu a Marseille. A přesto má významný primát nejen francouzský, ale celoevropský: je totiž pr-vním plně automatickým metrem na našem kontinentě. A spoee-nost Matra, která je vybudována, jde svým průběhem ještě dál.

Metro v Lille je neimoderně-jím metrem světa, dala se sly-sket představitelé společnosti. Jsou to velké slova — ale zařinavě je-jich pokrokování. A přesto zde nebylo použito revolučních tech-nologií, ale rozvázného, souboru prvků z velké části již vyzkouše-ných. Vybroubí postupy jsou ko-nec konců záležitostí firmy — pro obyvatele i návštěvníky města jsou zajímavé jiné údaje.

Vlaky jezdící na dosavadních devít kilometrech první linky (tady 3,5 kilometru přibude v příštím roce) přepraví při dvou-minutových intervalech 8000 ces-tujících za hodinu. Maximální kapacity je 10000 pasažerů v ho-dinu.

Vlaky jezdící na dosavadních devít kilometrech první linky (tady 3,5 kilometru přibude v příštím roce) přepraví při dvou-minutových intervalech 8000 ces-tujících za hodinu. Maximální kapacity je 10000 pasažerů v ho-dinu.

Bald Kohl in Wachs

LONDON, 31. Mai (dpa). Bundeskanz-ler Helmut Kohl wird in wenigen Wo-chen ungewöhnlichen Besuch im Bonner Kanzleramt empfangen. Experten des Londoner Wachs-Museums „Madame Tussaud's“ wollen den Regierungschef in seinem Amtssitz nach allen Regeln der Kunst vermessen und fotografieren. Kohl nämlich soll noch in diesem Jahr in das weltberühmte Wachsfiguren-Kabinett an der Baker Street einziehen. Die „Modellierung des Kanzlers“ in den Werkstätten von Madame Tussaud's wird mehrere Wochen in Anspruch nehmen. Insgesamt dürfte das „Projekt Kohl“ nach Angaben einer Sprecherin des Wachsfigurenkabinetts umgerechnet zwi-schen 16 000 bis 20 000 Mark kosten. Der frühere Bundeskanzler Helmut Schmidt steht schon seit einigen Jahren — natür-lich ebenfalls nur in Wachs — im Kabi-nett der Madame.

mešme na samitnou skutečnost, že v zasedacích velkovéstlech se do-měta stahuje mnoho příslušníků světa zlatnou duš specialitů bri-gáda padělati policistů.

Výsledky měra uení v žádném případě — a to nikde na světě — lachně záležitost. To lileské stalo-temer dvě se při military frank-tu — každý evropský či dokonce svě-ťový primát tu byl druze zapla-man. Je otázka, zda budou Lille

v hlavním řídícím středisku je-pět světových. Ti zajišťují výhled vlaku z garží, jejich správně ha-směrování na trať i jejich bezpeč-nou jízdu. V případě poruchy mohou nahradit vlak jiným a milionový parčí a Matsejite a Lyon-malíř okolo milionu obyvatel) už metro má a obecně se uvazuje, spíše o návratu tramvaji. V Paříži už bylo o výstavbě jedné tramva-je linky rozhodnuto. Takže vše-chna převensit lileského metra, alespoň pokud jde o francouz, prav-děpodobně jen tak překoná ne-budou.

Ein Biedermann aus Gransee

Von Peter Thomas Krüger

Plötzlich steht er im Rampenlicht: Heinz Barth, 62 Jahre alt, Textilkaufmann. Die Vergangenheit hat den ehemaligen SS-Obersturmführer unerwartet eingeholt. Vor dem Ostberliner Stadtgericht wird in einer fast 14tägigen Verhandlung des Strafsenats 1a dem seit nahezu zwei Jahren in Untersuchungshaft sitzenden Angeklagten der Prozeß gemacht. Kriegsverbrechen und Verbrechen gegen die Menschlichkeit „in okkupierten Gebieten“ der Tschechoslowakischen Republik und der Französischen Republik werden dem Mann zur Last gelegt. Auf das Schuldkonto Barths will der Generalstaatsanwalt der DDR einen „strafrechtlich relevanten Anteil“ an der Ermordung von insgesamt 734 Männern, Frauen und Kindern buchen lassen.

Fast ein wenig eng wirkt der Saal 261 im Stadtgericht, einem Bauwerk aus der Jugendstil-Ära. Zu dem öffentlichen Prozeß kommen jetzt täglich Zuhörer und Beobachter in großer Zahl, so daß der nur etwa 150 Personen fassende Raum zeitweilig regelrecht zur Atemnot führt. Prominentester Prozeß-Beobachter war bisher der französische Botschafter in der DDR, Maurice Deshors. In der Littenstraße, unmittelbar am Alexanderplatz gelegen, parken Fahrzeuge von Kamerateams aus der CSSR, Frankreich und der Bundesrepublik. Das DDR-Außenministerium hat im ersten Stock des Justizpalastes ein Pressebüro eingerichtet, wo man sichtlich bemüht ist, dem Verfahren breite Resonanz zu verschaffen.

Deutsches Familienbild

„Erst intensive Ermittlungsarbeit konnte seine Verbrechen aufklären“, heißt es lapidar in Ost-Berlin. Es muß offenbar durch den Einsatz des Genossen Computer gelungen sein, den bis dato als Biedermann real existierenden Heinz Barth zu entlarven. In der heute zum Bezirk Potsdam gehörenden märkischen Kleinstadt Gransee wollte der am 15. Oktober 1920 als Sohn eines Eisenbahnassistenten geborene Barth in Treue und Loyalität zur gegenwärtigen Obrigkeit den Lebensabend verbringen. Ein deutsches Familienbild der Norm: „Verheiratet, zwei Kinder.“ Nur seit Beginn der U-Haft am 14. 7. 1981 ist die Idylle zerstört. Daß der bereits 1953 von einem Militärgericht in Bordeaux wegen seiner „arbeitsteiligen Mitwirkung“ am Massaker von Oradour (10. Juni 1944) in Abwesenheit zum Tode Verurteilte exakt am französischen Nationalfeiertag hinter DDR-Gitter kam, dürfte indes kaum ein Zufall sein.

Barth, 1944 in Frankreich während der Zerschlagung von Stellungen des französischen Widerstands schwer verwundet, kam noch im März 1945 auf Heimurlaub in SS-Montur zu seiner damaligen Braut in Gransee. Durch das unaufhaltsame Vorrücken der Roten Armee verunsichert, floh er zunächst nach Burg-Dithmarschen in Schleswig-Holstein, das unter britischer Besatzung stand. Sein Soldbuch sei ihm abhanden gekommen, meldete Barth den Engländern in einem Militärlazarett, wo er seine Beinamputation behandeln ließ. Mit dieser simplen Masche strickte der frühere Zugführer des 1. Zuges der 3. Kompanie des I. Bataillons des SS-Pan-

zer-Grenadier-Regiments „Der Führer“ an seiner neuen Weste.

Die Wende in Barths Leben wurde mit der Einberufung zur Polizeireserve am 16. Januar 1940 eingeläutet. Er, der „stark beeindruckt“ war, daß die deutschen Armeen „siegreich vormarschieren“, stieg stetig die Stufenleiter des Terrorregimes empor: vom Wachmeister über den Gruppenführer bis zum Offiziersanwärter, „weil ich bestrebt war, die mir aufgetragenen Pflichten zu erfüllen“. Und außerdem fühlte sich Barth im besetzten tschechoslowakischen Gebiet, wo er sich nach dem Attentat auf den stellvertretenden Reichsprotektor Reinhard Heydrich (27. Mai 1942) als Angehöriger der 3. Kompanie des Reserve-Polizei-Bataillons Kolin „freiwillig“ zu standrechtlichen Erschießungen meldete, ganz wie zu Hause: „Prag war für mich eine deutsche Stadt.“

Ein zweites Lidice

Die SS wütete in der Tschechoslowakei. In Letaky zum Beispiel, 100 Kilometer östlich von Prag, wurden 33 Menschen umgebracht, nachdem die Ortschaft dem Erdboden gleichgemacht worden war. Auch zwei Mädchen im Alter von 15 Jahren sowie Greise wurden erschossen. Ein zweites Lidice. Anstelle der Häuser mahnt heute eine Gedenkstätte an diese 33 Opfer. Die Taten von Barths Todeskommando waren übrigens schon in den Jahren 1957 bis 1965 durch inzwischen verstorbene Zeugen in der CSSR zu Protokoll gegeben worden. Gutachter Jan Sykora ließ die Aussagen des einstigen Direktors sowie eines Fahrers des Krematoriums von Pardubice vor Gericht durch eine vereidigte Dolmetscherin verlesen.

Kaum anders war 1944 das Schreckensregiment der SS in Frankreich, wo nach der Entführung des Bataillonskommandeurs Diekmann der Befehl zur „totalen physischen Vernichtung aller Widerstandskämpfer“ ausgegeben wurde. Barth vor Gericht, flankiert von seinen Verteidigern, den Rechtsanwälten Dr. Friedrich Wolff und Dr. Gerd Graubner: „Herr Vorsitzender, an und für sich habe ich mir damals gar nicht vorstellen können, daß es Befehle gegeben hätte, um das Leben von Widerstandskämpfern zu schonen.“ Und: „Der Divisionskommandeur war ein anständiger Mensch.“

Auf dem Weg vom Zentralmassiv zur Invasionsfront in der Normandie hinterließ die SS unauslöschbar viele Spuren: An die Ermordung von 642 französischen Geiseln in Oradour sur Glane muß sich Ordenssammler Heinz Barth erinnern. Peinlich ist es, daß der Angeklagte später in der DDR als Abteilungsleiter für Rationalisierung bei der Konsumgenossenschaft in Gransee seine Brust mit Aktivisten-Auszeichnungen schmücken konnte.

Aufgespießt

„Über allen Gipfeln
Phantom.
In allen Wipfeln
Ahnest du schon
Feuer und Rauch;
Die Sprengköpfe ruhen
Im Walde.
Warte nur, balde
Ruhest du auch.“

Leserzuschrift aus dem „Vorwärts“, „Goethes Nachtlied“ 1983.

Zu'mal taky
„Iron german Haiden!“

Doznání zločince

Berlin: Hauptverurteilter s bémalem nadspručením S. H. Bartha pokračoval včera před městským soudem v Berlíně projehňáváním zločinů spáchaných Barthem na území Československa v době tzv. drsného stanou. Ho práve vyhlášeného v „Protektorátu Čechy a Morava“ po atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha koncem května 1942. H. Barth pod tíhou důkazů doznal, že se jako příslušník nacistické policie bezpředsudně podílel na popravy čtyř občanů ze Střekonic, které odsoudil tzv. státní soud v Praze k trestu smrti za schvalování atentátu na Heydricha. Do popravy čtyř se obžalovaly přiblížil dobrovolně, aby se sebe upozornil, dokázal se dostat „Německé říši“ a dosáhl rychlého služebního postupu. Později se dobrovolně přihlásil i do popravy čtyř nacistické policie rot v Pardubicích, které zastřelila 24. června 1942 třiatřicet mužů a žen z obcí Ležáky.

aktualita

„Město, být mostem“ (v jehož znamení se konaly 30. sudetoněmecké dny v Rakousku) tlumočí náš právní nárok na vstát a na naši zemi, jak nám byla uložena. To prohlásil minulý týden na tiskové konferenci ve Vídni předseda sudetoněmeckého landesmanství Franz Neubauer státní tajemník v bavorské vládě. Tím nejsem jasně zformuloval drzé protičeskoslovenské karměni celé akce, odporující lidském právu a platným smlouvám, ale i protimírový charakter vídeňského revanšistického srazu. Na velkém závěrečném shromáždění na náměstí Hrdinů před Hofburgem pak řekl v nedělní došlavy, že „sudetský Němec se chystá podílet na budování [?] Evropy... v obě všechny národní skupiny zaujmu místo svého pří-

Po srazu revanšistů

du“. Tedy potomci bývalých sudetských by se měli na přesto „mírově“ vrátit tam, odkud z rozhodnutí meziválečných smluv byli jejich předkové po právu a spravedlivosti vysídleni. Chtěl by si přivlastnit území a cíl práci v jmenovaném „velkoněmecké říši“. Kde takové nebezpečné požadavky ilustrují opětovné rozbití Československa usuzuje na německé země, je cynik a pokrytec. Vždyť mnohobuďník říká, že jeho příprava se většinou sudetských Němců aktivně podílela, na již v celém světě vstal prototypem bezpráví a monstrózního násilí. Od sudetoněmeckého landesmanství nejze očekávat nic jiného, než rozžehňávání evropských národů. Překvapilo však, že neutrální Rakousko [již poštěl] poskytl svou pádu k tomu, aby se ní Otto Habsbursk, poslední potomek habsburských monarchů, stal protiv Bratruvé politiky. Jež vedla k normalizaci vztahů NSR se socialistickými zeměmi a k podpisu trvalé platných vztahových smluv, jak umožnil proces uvolňování v Evropě. Nejvíce pak překvapilo vystoupení rakouského spolkového prezidenta Kirchschilgera. Nejen, že gloriálně zahájil akce, jež tak křiklavě odporuje závazkům a jím usvědčené neutralitě Rakouska a obhajobou německému zájmu na dobrých čs.-rakouských vztazích, ale podal navíc ve svém vystoupení velmi uvážlivou interpretaci 3 naprosto přehlížením práva českého a slovenského národa i sverchovanosti předsudčného a dnešního Československa připomenul „dějinnou souvislost“ Rakouska a sudetských Němců a tvrdil, že „bude být mostem“ byla dlouhou státníka Rakouska, jež odpovídala soužití národů v dnešním prostoru. Taktu říká, jako idyla dávno rozpadlý žalář národů znamená počítat paměť lidí i vlastního národa. Proč nastat má vдова po posledním habsburském císaři, nyní tak všle uvládná státníka Zita, po víc než 60 let nákazný návrat do Rakouské republiky? Z vědomosti rakouského lidu? A jaká „souvislost“, když sudetští chtěli jen do „raichu“? Přitá mnohá veteše a bojovného revanšismu se nabízel na srazu sudetoněmeckého landesmanství ve Vídni, který ulák nepřítel ani k dobrým sousedským vztahům ve střední Evropě, ani k odvrazení smetelného nebezpečí, obrovského desu evropské národy. A proto by protest vlády ČSSR a prohlášení tiskového mluvčího FMZV měly být přijaty ve Vídni i jako a plnou vážností. (ani měly být přijaty ve Vídni i jako a plnou vážností. (ani

„Eiserne Lady“ an Bord

LONDON, 31. Mai (Reuters). Auf dem Flug BA 276 von Washington nach London hat am Sonntagabend eine „Eiserne Lady“ auf der Passagierliste gestanden: Ein Späsvogel hatte Premierministerin Margaret Thatcher, die vom Gipfeltreffen in Williamsburg zurückkehrte, unter ihrem Spitznamen „Iron Maiden“ im Computer gespeichert. Peinlich berührte British-Airways-Vertreter sagten am Dienstag, es sei eine Untersuchung eingeleitet worden, um den Verantwortlichen zu finden.

Der unbekannte Minister

Wie unbekannt er noch in seinem eigenen Ministerium ist, hat jetzt Österreichs neuer Verteidigungsminister Friedhelm Frischenschlager erfahren. Die „Salzburger Nachrichten“, die mit dem frischgebackenen, auch in der Öffentlichkeit weitgehend unbekannten Minister für Landesverteidigung in der neuen sozial-liberalen Regierung ein Interview vereinbaren wollten, veröffentlichten am Freitag folgendes Telefongespräch, das ein Redakteur in Salzburg mit dem Ministerium in Wien führte:

Fraülein: Verteidigungsministerium. Zeitung: Den Herrn Minister, bitte (kurze Pause).

Fraülein: Den Vornamen bitte. Zeitung: Friedhelm (das Fraülein schaut im Telefonregister nach).

Fraülein: Den gibt es bei uns nicht. Zeitung: Ich spreche doch mit dem Verteidigungsministerium?

Fraülein: Ja, bitte. Zeitung: Ich hätte gerne den Minister gesprochen.

Fraülein: Den gibt es bei uns nicht. Zeitung: Fraülein, den muß es geben. Seit gestern, Dienstag, haben Sie doch einen neuen Verteidigungsminister.

Fraülein: Das weiß ich nicht, da war ich auf Urlaub.

Zeitung: Jetzt gestern ist Dr. Friedhelm Frischenschlager Verteidigungsminister (es wird wieder im Telefonregister geblättert).

Fraülein: Der steht nicht auf der Liste.

Zeitung: Fraülein, bitte verbinden Sie mich mit dem Büro des Ministers.

Fraülein: Wenn ich den Namen aber nicht im Register habe!

Zeitung: Dann verbinden Sie mich mit dem Büro des Bundesministers für Landesverteidigung, das wird doch auf Ihrer Liste stehen (neuerliches Blättern).

Fraülein: Ja, da hätte ich einen Herrn Röschl (richtig: Rösch, Vorgänger von Frischenschlager).

Zeitung: Dann geben Sie mir den, bitte.

Fraülein: Da meldet sich niemand. Zeitung: Ist der Minister nicht mehr im Haus?

Fraülein: Was soll ich das wissen, wenn ich ihn nicht kenne. dpa

Předseda zemědělského družstva povídá ovčákovi:

„Jak to, že nevíš, kolik máš ovci ve stádu? Copak neumíš počítat?“

„Umím, ale než jich spočítám polovina, tak usnu...“

„Můj manžel neumí hrát karty.“

„I z toho si nic nedělej. Můj také ne!“

„Jenže ten můj je pořád hraje!“

Noch ein Protest gegen die sowjetische Politik?

LONDON, 29. Mai (AP/AFP). Der Abhördienst der britischen Rundfunkanstalt BBC hat nach eigenen Angaben vom Wochenende in Tonbandaufzeichnungen eine weitere mutmaßliche Protestäußerung eines Nachrichtensprechers von Radio Moskau entdeckt, der am letzten Montag mit ungewöhnlichen Meldungen über Afghanistan Aufsehen erregt hatte. In einer am 20. Mai in englischer Sprache ausgestrahlten Nachrichtensendung erhob der Sprecher Wladimir Dantschew indirekt den Vorwurf, daß die sowjetische Führung unaufrichtig in ihren Abrüstungsvorschlägen sei. In der Sendung vom letzten Montag hatte er im Zusammenhang mit Afghanistan von „sowjetischer Invasion“ und „sowjetischen Besatzern“ gesprochen und den Widerstand der afghanischen Aufständischen gewürdigt. Laut BBC sagte der Sprecher in der Sendung vom 20. Mai: „Die Sowjetunion hat erneut erklärt, daß sie nicht gewillt ist, für die Gewährleistung konstruktiver Entscheidungen über eine Begrenzung von Atomwaffen in Europa zu arbeiten.“ Dantschew soll ferner den ebenfalls der offiziellen sowjetischen Lesart widersprechenden Satz verbreitet haben: „Die Sowjetunion möchte mehr Raketen und Sprengköpfe als die NATO haben.“

Seit Montag ist Dantschew in den Sendungen von Radio Moskau nicht mehr zu hören gewesen. Aus sowjetischen Kreisen verlautete, Dantschew habe inzwischen Moskau verlassen und in seine Heimatstadt Taschkent, die Hauptstadt der Usbekischen Sowjetrepublik, zurückkehren müssen.

Die Nachrichtenagentur AFP berichtete, Dantschew müsse sich wegen seiner unorthodoxen Bemerkungen zur sowjetischen Afghanistan-Politik vor Gericht verantworten.

CHABAŤO, TOVARITĚ!

Ein Kanu, kein U-Boot

Ein Kanufahrer hat am Wochenende in der Nähe von Sundsvall (300 Kilometer nördlich von Stockholm) eine U-Boot-Jagd ausgelöst. In dem Gebiet hatte die schwedische Marine vor einem Monat vergebens nach mehreren fremden Unterseebooten gesucht. Spaziergänger hatten den Freizeitpaddler für das Periskop eines U-Bootes gehalten und die Marine alarmiert, die unverzüglich mehrere Hubschrauber mit Sonargeräten in das Gebiet entsandte. Die Aufklärung ergab jedoch, daß der vermeintliche Eindringling ein schlichter Freizeitsportler war, der wie jeden Morgen am Hafenausgang von Sundsvall trainierte. Der Kanute, Optiker von Beruf, will den „Zeugen“, die den falschen Alarm ausgelöst haben, nun gratis Brillen zur Verfügung stellen. Auf dem schwedischen Marinestützpunkt Karlskrona werden inzwischen Kurse, „Wie erkenne ich ein U-Boot?“ abgehalten, nachdem sich in dem bereits mehrmals von fremden Eindringlingen heimgesuchten Gebiet die Fehlalarme häufen. AFP

OKULISTA ŘENČAK ZLOBÍ!

VEREJNÉ TELEFONNÍ AUTOMATY byly v Paříži před časem upraveny tak, aby za základní sazbu umožnily pouze 15minutový rozhovor. Cílem je zabránit dlouhým frontám před budkami, které bylo často vidět na pařížských ulicích, když upovídaný občan „zapomněl na čas“. Finanční efekt, který toto opatření přinese, má uhradit stále vyšší výdaje na opravy telefonních automatů poničených vandaly. Postupně se má „dražší telefonování“ rozšířit i do dalších francouzských měst.

Ruf nach Verbot für Handel mit frischen Pilzen aus dem Wald

Gefahr für Bestand und Waldböden als Grund genannt / Appell zur Selbstbeschränkung auch an Privatsammler und Medien

Zuchtpilze zu kaufen oder selbst Hobby-Pilzkulturen anzulegen. Der Verzehr einiger Wildpilzarten müsse ohnehin wegen der Belastung durch Umweltgifte wie Cadmium und Blei eingeschränkt werden.

Die Verbände appellierten an die Medien, keine Hinweise mehr auf „Pilz-Paradiese“ oder eine besonders ergiebige Schwammerlsaison zu geben, keine Pilzkochbücher mehr zu besprechen und keine „Pilzwanderungen“ oder „Pilz-akademien“ mehr anzukündigen.

und Wild und schädigt „unzumutbar“ die Waldböden. 30 Prozent aller Großpilze stehen bereits als gefährdet in roten Listen. Die Naturschützer betonen, daß Pilze im Leben der bedrohten Wälder eine durch nichts zu ersetzende Stabilisierungssrolle spielen.

In vielen Gegenden der Schweiz, aber auch im Südschwarzwald wurden bereits beschränkte Pilzsammelverbote ausgesprochen. Ein allgemeines Sammelverbot halten die Pilz- und Naturschützer für unkontrollierbar. Sie rufen die Pilzesser vielmehr dazu auf, lieber

mehr zu gestatten. Andererseits sollen aber auch Privatsammler zum Naturschutz gezwungen werden. Die von der Gesellschaft eingerichteten Pilzberatungsstellen wurden angewiesen, die Kontrolle von unvermüßig großen Sammelmengen in den Körben der Schwammerlfreunde künftig abzulehnen.

Besonders das überhandnehmende organisierte Sammeln beschleunigt nach Feststellung des Experten nicht nur die Ausrottung der Speisepilzbestände, sondern beeinträchtigt auch Jungpflanzen

SCHWÄBISCH GEMÜND, 29. Mai (dpa). Ein generelles Marktverbot für frische Waldpilze zum Schutz von Pilzen und Wäldern hat die Deutsche Gesellschaft für Mykologie (Pilzkunde) gemeinsam mit anderen Naturschutzorganisationen gefordert.

Die Pilzkunde-Gesellschaft wendet sich vor allem gegen das gewerbliche Pilzsammeln. Deshalb fordert sie nach Angaben ihres stellvertretenden Vorsitzenden German J. Krieglsteiner (Schwäbisch Gmünd), das Eindringen frischer Waldpilze in Mitteleuropa nicht

• Hlavní překážkou oživení západní ekonomiky jsou stále vysoké úrokové sazby amerických bank a nerovný poměr mezi americkým dolarem a západoevropskými měnami. Konstatoval to předseda komise Evropských společenství G. Thörn.

ČTYRI STA LET BEZ OPRAVY vydržel zachovalý a konstrukčně nedotčený krov z období renesance ve východním křídle prelatury zámku ve Zbraslavi u Prahy. V původních částech pracovníci uherskohradištského závodu Pozemních stavb Gottwaldov, kteří prováděli rekonstrukci tohoto významného památkového objektu, nazjistili vůbec hřebíkové spoje, ale jen dubové trny anebo tesatské spoje na ručně otesávaných trámec. V současnosti se opravuje fasáda komplexu prelatury.

[mu]

Velké problémy s družstevním velkochovem

Není všechno dobré, co je drahé o Adaptace projektu na podmínky osmdesátých let

ZELENOU PIGNINÁRSTVÍ

Hodně starostí mají místní chovatelé se zástavou velkokapacitního kravína. Shánějí se si po celé republiky tisícovky vysokobřehých jalovic, které navíc musí dále, zárukou dobré užitkovosti, vzdát z toho důvodu byl loni cerhenickému družstvu snížen plán nákupu mléka o 210 tisíc litrů, když jim plemenář nedodali 87 zvířat. Vlastní a kooperativní odchov mladého dobytka zatím neustává, a teprve v budoucnosti snad bude mít zemědělský podnik jalovic dostatek, když nákup takového speciálního „zboží“ stojí dnes pěkně peníze. Proto musí adaptovat a stavět nová odchovná zařízení, proto musí vytvářet materiální podmínky pro vlastní odchov, který předtím byl na okraji zájmu. Změněná situace družstva si tyto investice přímo vynucuje, neboť hradenský velkochov nareprezentuje pouze čtyři miliony litrů mléka, ale rovněž více než tisícovku telat ročně. Otázka, kam s nimi, ještě dle dlouho nedá spát místním funkcionářům. Zároveň se vnučují další vážné problémy. Nemluví jme například o výživě stávek dojníc.

Fachopitelně, že družstevníci nedostali k novému velkochovu nádravem ani čtvereční půd země; z toho vyplývá, že zvířata musí užívat ze stávajících výměr zemědělské půdy. Neměl by to být zas tak velký problém, protože...

Družstvo letos ruší výkrm jatečného skotu, čímž mu ubude mnoho nenasytných strávníků. Na doporučení Střediska řízení výživy v Pečkách mohli pěstitelé zvýšit plochu krmných plodin tak, jak to odpovídá nynějším potřebám chovu dojníc. Okresní zemědělská správa v Kolíně v tom výše chovatěm vstříčí a respektovala jejich požadavky. Není bude záležet na rostlinné výrobě, aby zajistila dostatek kvalitního krmení pro celý rok. Vypěstovat deset tun suché píce z hektaru by v této oblasti Polabí nemělo být vážným problémem a zde má družstvo ještě dostatek rezerv pro intenzifikaci pčinářství.

V letošním roce mají cerheničtí družstevníci dosáhnout ve svých chovech průměrné užitkovosti 3350 litrů mléka na dojnici. Zdaleka by to ještě neznamenal spíčku v okrese, ale potvrdilo by se, že kroky ke zvýšení úrovně živočišné výroby byly učiněny správným směrem.

Vysokým podílem pohřebě žehem se ČSR dostala na druhé místo na světě, za Japonsko. Loni se uskutečnilo již téměř 70 procent pohřbů v krematoriích. Těch je v Čechách a na Moravě zatím 19.

Za prvních sedm měsíců finančního roku 1982 až 1983, který začal 1. října, dosáhl deficit federálního rozpočtu USA částky 132,5 miliard dolarů.

V Hradeníně na Kolínsku výroba největší velkokapacitní kravín v okrese a v současné době se zaplňuje zvířaty. Po dosažení plánovaného zástavu zde bude jednotné zemědělské družstvo Rudý Mlýn Cerhenice chovat 1134 dojníc a produkovat ročně asi čtyři miliony litrů mléka. Nový chovatelé areál však není pozoruhodný jen svou mimofarbnou velikostí, ale poslouží i jako záporný příklad zdoluhavé výstavby, četných změn projektu, nenajších investičních nákladů a zcela nevhodného umístění. Mléčná farma totiž stojí na samé hranici družstva. Odevšad je sem daleko.

Uvažme-li, kolik krmení se musí pro stovky zvířat dnes a denně navážet (nejde jen o přepravu krmiv do kravína a naopak chlévského hnoje na pole — z jednoho konce JZD na druhý je 13 kilometrů — a navíc se musí „respektovat“ hlavní silnice Praha—Kolín, přes kterou není vybudován vhodný přejezd), nejde jistě o záležitost, která by se vůbec mohla ekonomům někdy líbit. Podle skromných propočtů mechanizátora přijde celá věc na víc než padesát tisíc litrů nafty ročně. V době, kdy hlavním požadavkem výroby je maximální úspornost, jde skutečně o nepřiměřený luxus, na který doplácí nejen sám zemědělský podnik, ale vlastně celá společnost.

Uvažme-li, kolik krmení se musí pro stovky zvířat dnes a denně navážet (nejde jen o přepravu krmiv do kravína a naopak chlévského hnoje na pole — z jednoho konce JZD na druhý je 13 kilometrů — a navíc se musí „respektovat“ hlavní silnice Praha—Kolín, přes kterou není vybudován vhodný přejezd), nejde jistě o záležitost, která by se vůbec mohla ekonomům někdy líbit. Podle skromných propočtů mechanizátora přijde celá věc na víc než padesát tisíc litrů nafty ročně. V době, kdy hlavním požadavkem výroby je maximální úspornost, jde skutečně o nepřiměřený luxus, na který doplácí nejen sám zemědělský podnik, ale vlastně celá společnost.

CHYBY MINULOSTI

V době, kdy byla schválena projektová dokumentace hradenského kravína, se objevovaly takové a podobné betonové paláce na venkově jako houby po dešti. Pod heslem koncentrace a specializace výroby vyrůstaly drahé železobetonové stavby, kde sice ošetřovatelé v „továrních“ podmínkách dosahovali podstatně vyšší produktivity práce, ovšem s projektovanou mléčnou produkcí už to tak slavné nebylo. Zvířata si zde jen těžko zvy-

Es heißt wieder „Invasion“

TOKIO, 30. Mai (dpa). In den Geschichtsbüchern für die japanischen Mittelschulen wird von April 1984 an wieder das Wort „Invasion“ zu lesen sein, wenn der japanische Überfall auf China 1937 beschrieben wird. Das Erziehungsministerium in Tokio hat die Schulbücher erneut revidiert, nachdem 1982 eine Beschönigung der von Japanern verübten Kriegsgreuel zu einer diplomatischen Krise mit China und Korea geführt hatte. Statt von Invasion war in den Büchern von einem „Vormarsch“ die Rede gewesen. Auch die Massaker in Nanking in China und in südostasiatischen Ländern waren abgeschwächt dargestellt oder gar gestrichen worden.

Lékař prohlédl pacienta a doporučuje mu:

„Máte málo pohybu, moc by vám prospěl návrat k přírodě!“

„Rád bych, pane doktore, ale většinou je tam zákaz vjezdu...“

Otec chce připravit synka na přírůstek v rodině, a tak se diplomaticky ptá:

„Jirko, chtěl bys sourozence?“

„Na takové otázky je pozdě, když je máma v pátém měsíci...“

Kdo se před dvěma tisíci lety chtěl v Praze stát lasečným mistrem (lehký se mu říkávalo „lancajník“), ten musel být především synem pražského měšťana, na veřejné zkoušce musel předvést 98 druhů tanců, zaplatit patřičný, a proto i namalý cechovat poplatek i budbu pro zkonkce a pohostání všech na cechovat zkonkce přítulných osob

Mnozí vědci světa poukazují na nebezpečí používání dusíkatých hnojiv v zemědělství. Dusičnany hubí schopnost tvorby humusu půdou, i když zdoluhavou cestou. Půda tak ztrácí vlastnost rodit sama ze sebe. Nezaslevení lidstvo tuto dusíkatou cestu, za čtvrt staletí by mohla dojit ke zmrtnění pody.

(Foto: DRBNA-Press)

Wenn sich die neue Erfindung eines japanischen Professors durchsetzen sollte, werden Todesurteile in Japan künftig nicht mehr von Menschen, sondern von Computern ausgesprochen. Der angesehene Kriminologe Toshio Maeda von der Sen-shu-Universität möchte mit seinem Computerprogramm den menschlichen Irrtum ausschließen. Um dies zu erreichen, fütterte er eine Rechenanlage mit den Daten von 136 Gerichtsfallen, in denen die Anklage das Todesurteil verlangte hatte. Aus zahlreichen Einzelfällen, vom Alter des Täters über die Zahl seiner Opfer, die Tatwaffe, das Motiv und die mögliche Vorgeplanntheit der Tat bis hin zur sozialen Vorgeschichte des Angeklag-

Wird das Todesurteil bald vom Computer errechnet?

ten stellte der Professor nach einem besonderen mathematischen Schlüssel ein Punktesystem zusammen, das — so meint er — mit wissenschaftlicher Präzision die Anwendbarkeit eines Todesurteils für jede erdenkliche Form eines einschlägigen Gewaltverbrechens vorschreiben soll. Die Ermittlung sei nichts anderes als der Versuch, die Verantwortung für das Leben eines Todeskanzeldaten vom Gewissen eines menschlichen Richters auf eine Maschine oder ein starres mathematisches System abzuwälzen. halten seine Kritiker dem Professor

entgegen. Die Diskussion um die Todesstrafe hat in Japan gerade einen neuen Höhepunkt erreicht, nachdem der Oberste Gerichtshof ein Urteil revidieren soll, durch das ein mehrfacher Mörder trotz aller für die Todesstrafe sprechenden Indizien „nur“ zu lebenslänglich bestraft worden war. Der Richter hatte die nachteiligen Kindheitsverhältnisse des noch minderjährigen verurteilten Raubmörders geltend gemacht und erkannt, Todesurteile seien nur dann auszusprechen, wenn auch jeder andere Gerichtshof in Japan aufgrund der vorliegenden

Tatumstände mit absoluter Sicherheit nicht anders zu urteilen in der Lage sei. Die nun vom Obersten Gerichtshof zu fällende Entscheidung wird richtungweisend für die weitere Anwendung, vielleicht sogar die Aufhebung der Todesstrafe in Japan sein. Sie wird sechzehn einschlägige Revisionsanträge beeinflussen, die zur Zeit beim selben Gericht anhängig sind. Der prominenteste Fall dabei ist der des nun schon 83 Jahre alten angeblichen Zyankalmörders Hirasawa, der seit über 30 Jahren in der Todeszelle auf

seine Hinrichtung wartet, weil es zu starke Zweifel an der Rechtmäßigkeit des Urteils gibt. Diese Zweifel reichen juristisch jedoch für eine Wiederaufnahme des Verfahrens nicht aus.

Kritiker der Todesstrafe und der Erfindung des Kriminologie-Professors Maeda verweisen darauf, daß Japan schon vor über tausend Jahren unter buddhistischem Einfluß für mehrere Jahrhunderte die Todesstrafe aufgehoben hatte. Erst nach der Machtergreifung durch die Kriegerkaste sei sie wieder eingeführt worden. Nach der Kriegerkaste seien es jetzt die Computer, denen man das Leben des Menschen ausliefern wolle.

Agresivní včely

Státy amerického jihu se prý stanou dějištěm vpádů nesmírných mraků divokých včel pábendem z Brazílie, které nyní řadí na číselní řady států Latinské Ameriky. Tato prognóza vyvolal představitel ministerstva zemědělství a chovu teletel Venezuely, který je znepokojen rozšířením těchto včel na venezuelském území.

Ide o záležitost, která má už delší historii a začala zcela nevinně tím, že v roce 1956 brazilští vědci přivezli z jihu Afriky několik desítek afrických včel, které hodlali zkusit s místními včelami v Brazílii. Podle jejich předpokladů měl takto vzniklý hybrid poskytovat více medu.

Osud však rozhodl jinak a včel se

ni téměř všemi, stačí prý udělat prudký posunek nebo hlasitě vykřiknout.

Za posledních 20 let tyto včely ubodaly v zemích Latinské Ameriky k smrti už na 150 lidí. Jen v roce 1981 bylo ve Venezuele, podle oficiálních údajů, hospitalizováno 130 lidí v důsledku pobodání.

To ale ještě není všechno. „Létající vražedkyně“ způsobily také nemalé ztráty ekonomice země. Pokazily totiž plemeno venezuelských domácích včel a ty začaly snášet mnohem méně medu. Za období od roku 1975 do roku 1981 se celostátní produkce medu snížila z 560 na 88 tun a klesá dále. (Mu)

Cvičené záby

[ra]: V programech mnoha světových cirkusů se stále větší oblibě těší výstupy cvičených zab. Specialitou těchto „artistů“ manéže je akrobacie a gymnastika a dokonce efektivní přeměty a salta. Vzdor očekávání jsou záby velmi inteligentní a chápavé, rychle se učí různým kouskům a mohou vystupovat nejen v sólových číslech, ale i ve skupinách.

TAKOVÁ 18 TILITA' ZÁBA
CUIČENÁ'...

Blauer Dunst billiger

Die Zigarettenkonzerne Reemtsma und Reynolds ziehen jetzt bei der Preis-senkung nach: Ab Mitte Juni kostet Camel-Filter 3,50 Mark für 19 Stück. Die Reemtsma-Marken Ernte 23 und Peter Stuyvesant kosten dann ebensoviel. R 6 und Atika zehn Pfennig mehr.

PROČ NE DRAŽÍ?

Pavouci místo pesticidů

Favří Vstup cen chemických prostředků k potírání zemědělských škůdců nutí vědce mnoha zemí hledat jiné cesty k ničení hmyzu, škodlivého zahradám a plantážím. Tak například na Filipínách nyní bedlivě zkoumají způsob života pavouků různých druhů, aby našli vhodnou metodu jejich použití k potírání škůdců. Mnohé druhy pavouků totiž hubí hmyz. Podle názoru filipínských vědců je „pavoučí ochrana“ rostlin nejen ekonomicky výhodná, ale umožňuje i upustit od používání chemických prostředků, z nichž mnohé jsou toxické.

PRESNĚ 360 HODIN se sprchoval C. Mutter z Frankfurtu nad Mohanem a o 19 hodin tak překonal svůj plastní výkon z roku 1979, zaznamenaný v Guinnessově knize rekordů. Při 15denním sprchování spotřeboval C. Mutter osm kilogram speciálního tuhu, ale také každou minutu sedm litrů vody. AŽ DO DENŮ JE NEPOVĚ KOPAT.

SLUSNOU SUMU 80 miliónů franků přešel obrněný mikrobus, jehož se v úterý večer nedaleko Paříže zmocnili tři ozbrojení bandité vydvíhající se do policejní. Svůj automobil namaskovali tak precizně, že byl k nerozpoznání od policejních vozů. Nezapomněli ani na sirény a světelný maják. Bez obav se pak vydali i s „policejním doprovodem“ do Paříže, kde zmizeli v ruchu velkoměsta. SCHEISS BULI EN!

Ungarn lást Betriebe pleite gehen

Unrentable oder nur mit minimalem Gewinn arbeitende Betriebe in Ungarn werden künftig nicht mehr vom Staat

finanziell unterstützt, sondern müssen ihre Produktion einstellen. Das sieht eine Regierungsverordnung vor, die jetzt in Kraft getreten ist.

Fotograf - automat

{jn}: Získání fotografií vzácných druhů zvířat vyžaduje nejen speciální přípravu, ale i řádnou dávku trpělivosti. Zachycení takových událostí, jako je například ledňáček lov rybek, znamená stovky nepovedených záběrů a desítky hodin strávených na číhané. Japonský fotograf Manabu Miyazaki zapojil do svých služeb elektroniku. Na zvířecí stanice instaloval automatické zařízení ovládané fotobuňkou. Zvířata se vlastně obsloužila sama a na fotografovi byla jen údržba fotozařízení a nabíjení filmů. Na citlivém materiálu se postupně zachytily portréty myši, zajíců, jezevce a dokonce i japonského makaka. Tato technika v sepetí s časovým zařízením by mohla pomoci v zoologickém průzkumu životní aktivity jednotlivých druhů zvířat.

NAČ TV JIHE, KRUCIFIX?!

V NOVÝ RUDOVÉ JICH RUDÉ
3x TOLIK! CO ZEDNÍK, TO
KG-B-MANN!

LONDON, 27. Mai (AP). Nicht nur bei niederen Tieren, sondern auch beim Menschen scheint eine Jungferzeugung möglich — die Entwicklung eines Eies zu einem neuen Lebewesen ohne Befruchtung durch eine männliche Samenzelle. Über diese sensationelle Entdeckung berichteten fünf britische Wissenschaftler in der angesehenen Wochenschrift „Nature“. In einem britischen Labor habe sich ein menschlicher Embryo entwickelt, ohne daß die Eizelle von männlichem Spermia befruchtet worden sei. Der Embryo habe ausschließlich Chromosomen aus der Eizelle der Mutter gehabt. Trotzdem habe er sich viermal geteilt und so das Stadium eines aus acht Zellen bestehenden Embryos erreicht.

Skeptisch äußerte sich dazu Dennis Lincoln, der Direktor des staatlich finanzierten Medizinischen Forschungsrates. Das Ei sei möglicherweise zur Teilung angeregt worden, nachdem es mit dem männlichen Samen in Berührung gekommen sei, ohne daß eine Samenzelle in das Ei eingedrungen sei. Derartige Embryos stürben ab, sobald sie sich in mehrere Dutzend Zellen geteilt hätten. Soweit er wisse, könnten sie sich nicht über die allerfrühesten Stadien des Lebens hinaus entwickeln.

finanziell unterstützt, sondern müssen ihre Produktion einstellen. Das sieht eine Regierungsverordnung vor, die jetzt in Kraft getreten ist.

Frau Melitta hatte eine gute Idee

Verärgert über die Reste von Kaffeesatz, die das geliebte Getränk trübten, griff die Dresdner Hausfrau Melitta Bentz eines Tages zur Selbsthilfe. In den Boden eines alten Messingtopfes bohrte sie einige Löcher. Darüber preßte sie ein Stück Löschblatt aus dem Schreibheft ihres Sohnes. In diesem Gerät brühte sie Kaffee für eine Geburtstagsgesellschaft – und erntete stürmischen Beifall. Der Kaffee war „satzfrei“ und enthielt weniger Bitterstoffe. Damals allerdings ahnte wohl keiner, daß ein Haushaltsgegenstand geboren war, auf den heute kein Kaffeetrinker mehr verzichten möchte: der Filter. Mit der Unterstützung ihres Ehemannes Hugo Bentz verbesserte Melitta den Ur-Filter: Aus Messing wurde ein Filterapparat geschweißt, in den man Rundblättchen aus feinerem Papier einlegte. Im Patentblatt Nr. 28 des „Kaiserlichen Patentamtes zu Berlin“ fand sich unter dem Namen Melitta Bentz der Eintrag, daß am 11. Juni 1908 ein „Kaffeefilter mit auf der Unterseite ge-

wölbtrem Boden sowie mit schrägerichteten Durchflußlöchern“ Gebrauchsmusterschutz erhalten habe. Im Dezember desselben Jahres wurde die Firma M. Bentz gegründet – mit einem Kapital von 73 Reichspfennig. Die ersten Original Melitta-Filter wurden in Handarbeit von Familienmitgliedern hergestellt, später Handwerkern in Auftrag gegeben, immer wieder verbessert. bis eine Industrie entstand, die uns bis heute mit Filtern versorgt.

**Vor 75 Jahren erfand
Melitta Bentz den Ur-Filter.
Sie gab einer
Industrie den Namen**

Bundesverteidigungsminister
Manfred Wörner zu den deut-
schen Teilnehmern der 25. In-
ternationalen Soldatenwall-
fahrt nach Lourdes.

TISÍC NEJLEPŠÍCH SBĚRATELŮ kuriozit z ČSSR sdružuje ve svých řadách Klub sběratelů působící při Ústředním kulturním domě železničářů v Praze. Je samozřejmé, že zájemců o členství je hodně, ale přístěn stavovou udržují konstantní počet s cílem mít ve svých řadách opravdu jen ty nejlepší a nejvytrvalejší. Filokartie, či sběratelství pohlednic, patří u nás k nejrozšířenějším koníčkům. Právní držitel sběratel z Bučovic, který vlastnil přes 23 miliónů pohlednic.

BYL UEN FILOFEVR ZGVGISTA, PAPS 200 KC.

Měl v bytě zbrojnicí

[pet]: Ve svém prostějovském bytě máš ilegální zbraň? 31letý Jaromír N. Bezpečnost při domovní prohlídce zjistila brokovnici, malorážku, malorážkovou pistoli, vzduchovku upravenou na malorážkové náboje, množství různých druhů střeliva, dynamitu, rozněčovače a další pyrotechnické materiály. Proti držitelé zabíjaly stíhání pro trestný čin nedovoleného ozbrojování.

Aufgespielt

„Die Friedensbewegung hat die Moral nicht gepachtet, sie ist nicht moralischer als der Soldat in Uniform.“

Pro záchranu nelopýrů

(ev): Ve Velké Británii byl přijat nový zákon, zakazující zabíjení netopýřů. Pod ochranu byla vzata i jejich hnízdiště, což zase zachránilo před zničením mnoho starých stromů, v jejichž dutinách netopýři žijí. Nerusitelům hrozí pokuta ve výši 1000 liber. Zákon byl přijat v nejvyšším čas, protože netopýři jsou v této zemi na hranici vyhynutí.

Boj proti kryšám

{ra}: Správa prefektury v Tokiu ohlásila zahájení rozsáhlých akcí proti krysám. Hned na začátku nasadila vrtulníky, ze kterých byly shazovány tuny otrávených návnad. Bylo totiž zjištěno, že na městských skládkách se rozplidilo nesmírné množství hlodavců. Krysy, jak známo, jsou nejen přenašečkami mnoha nebezpečných chorob, ale v Japonsku narušují také pohyby expresních vlaků a tramvají tím, že překusují kabely vysokého napětí.

ZNAH ZVÍDEJ ZMÉNEM,
HUIS'K OBEČNÝ, KTERÉ
MÍ PŘEVZÍVJE NOVÝ.

Boi s mandelinkou

Varšava: Desettisíce hektarů bramborových polí v Polsku napadl v těchto dnech nebezpečný škůdce — mandelinka bramborová. Její výskyt odborníci odvodili z ložiska horkým letem mrtvou zimou a divějším výtřichodem jara. Nejvyšší výskyt mandelinky byl zjištěn v jižním Polsku. Škůdce se však velmi rychle šíří i do jiných oblastí země. Nicí nejen brambory, ale také rajčata, tabák, pepř a květiny. Tisíce mandelinek se v posledních dnech objevily také v ulicích Varšavy a dalších měst. Polští zemědělcé nebezpečné škůdce čili chemickým postřikem ohrožených polí sice organizovaně rovněž školní i jiné brigády k traktátu ručnímu sběru mandelinky.

Aufgespießt

„Die Agentur sendet in den drei-
hundert größten Sprachen — Eng-
lisch, Französisch und Portugiesisch.“

Die Nachrichtenagentur AP in ihrer Meldung, daß die Panafrikanische Nachrichtenagentur PANA nach vierjähriger Vorbereitungszeit jetzt ihre Berichterstattung über den Schwarzen Kontinent aufgenommen hat.

Tirol huldigte Ex-Kaiserin

Schützen melden „Ihrer Majestät“ auch Marketenderinnen

Am Sonntag fand in der Stiftskirche von Wilten zu Ehren der Ex-Monarchin, die im vergangenen Jahr zum erstenmal seit 63 Jahren wieder nach Österreich reisen durfte, ein Pontifikalmesse statt, wozu der Wilten Abt Alois Stöber anlässlich des Besuches Ihrer Majestät, der Kaiserin Zita von Österreich, schriftlich eingeladen hatte.

Danach wurde Zita offiziell von den Vertretern Tirols und mindestens 8000 Menschen begrüßt und gefeiert. Nach Berichten von Journalisten waren eine Musikkapelle und eine Schutzkompanie angetreten. Unter den Klängen des Kaiserjägermarsches erstatteten die Schützen wie in alten Zeiten Meldung. Der Schützenhauptmann sprach: „Melde Ihrer Majestät 45 Mann, zwei Marketerinnen und zwei Fahnenträger angetreten.“ Mehr als ein Dutzend Mitglieder des ehemaligen Kaiserhauses sowie der leichtensteirischen Fürstenfamilie nahmen an der Freilichtzeremonie teil. Kommunistische Demonstranten stießten auf den erbosten Widerstand der Menge und mußten abziehen.

WIEN/INNSBRUCK, 29. Mai (AP). Mit Hochrufen, der Kaiserhymne und monarschiesigen Reden huldigte am Wochenende das Land Tirol der letzten österreichischen Kaiserin Zita. Die 91jährige Ex-Kaiserin war am Freitag von der Liechtensteinschen Besitzung nach Tirol gekommen, um wie schon im Vorjahr in dem Tiroler Dorf Tulfes das Grab ihrer ältesten Tochter Adelheid zu besuchen. Als Zita am Samstagnachmittag auf dem Dorfplatz eintraf, waren bereits alle 988 Bewohner der Gemeinde und mindestens 600 weitere Tiroler versammelt, um den Ehrengast gebührend zu begrüßen. Viele ältere Menschen knieten vor der gerührten alten Dame nieder und küßten ihr die Hand. Eine Musikkapelle spielte die Kaiserhymne. In Ansprachen würdigten der Bürgermeister von Tulfes — der einzigen österreichischen Gemeinde, die dem Kaiserhaus nie das Heimatrecht entzog — und der Bezirkshauptmann Tirols die Verbindung des Bundeslandes mit Wien zu Zeiten der Monarchie.

- Drama naší doby spočívá v tom, že raději jsou ochotni k zabezděním vý-
dajům na výchovu svých dětí — s vý-
jimkou Čech.

Eindrücke aus dem heutigen Istanbul

Das war 1813. 15 Jahre später, sie war längst jenseits all dessen, setzt sie in einem der Altersbriefe an Gentz die Coda der Gleichgültigkeit hinzu: „Liebt mich: liebt mich nicht. Findet das, weswegen ich mich lieben könnte; oder findet es nicht.“ Recht würde ihr erst am jüngsten Tage werden: „Mit dem Schicksal bin ich nicht „ausgesöhnt“: ich denke schon länger, es gibt keins. Es gibt ein Universum, in dem entwickeln wir uns; und es ist ganz gleich, welches Schicksal wir haben, wenn wir zu Sinne gekommen sind; die Entwicklung ist unser Schicksal. Kein Zahnweh! und der Rest sind wir alles selbst.“

Rahel hat nichts anderes geschrieben, nichts anderes hinterlassen als ihre Briefe und aphoristische, tagebuchartige Aufzeichnungen. Es ist der vielleicht reichste Schatz der deutschen Literatur, weitgehend ungehoben und nur zu Teilen überhaupt erst veröffentlicht. „Mein Leben soll zu Briefen werden“ – das wollte sie, wußte sie. Ihre Briefe sind ihr Werk – kein geringeres Vermächtnis und seines Anspruchs sich bewußt wie nur das der Größten: sprachbegeistert; sprachschöpferisch die Wirklichkeit durchdringend; Wirklichkeit schaffend, Wirklichkeit erleidend wie das Hölderlins und Kleists, Brentanos und Jean Pauls, Büchners und Heines, Kafkas und Robert Walsers. Mit und neben der Droste ist sie die eigenwilligste, die unvergleichlichste Schriftstellerin der Deutschen.

„Die absolute Natur, Wahrheit, Selbstlosigkeit, Genialität, der absolute Lärm, die absolute Stille, das Meer, die Bescheidenheit, das göttliche Selbstgefühl... und zugleich die fortwährende Pose, Selbstbeschreibung, Selbstverzehrung, Beschwörungssucht, Überredungslist, höchste Naivität des Selbstlobes... bis ins grob Körperliche hinunter“ – dies hat Gottfried Keller ihr nachgerühmt.

Lichtstreifen und Glutwege sind Rahels Briefe. Glut- und Wärmeströme gehen von ihrer Donnersprache aus, so leidenschaftlich bohrt Rahel sich in Menschen, Dinge, Natur und Denken hinein. Und in allem, was sie schreibt, gibt sie ein Stück von sich mit, ein Stück von sich preis. So wird jeder Brief zum abgerissenen Gedanken eines unendlichen Gesprächs, zum Bruchstück einer großen Konfession. Immer wieder hat sie, die viel über Briefe, übers Briefeschreiben nachdachte, diese einem Gespräch verglichen: „Ich will nämlich, ein Brief soll ein Porträt von dem Augenblick sein, in welchem er geschrieben ist.“ Diese Physiognomie suchte sie bis zum Wetterstand, bis zur Atmosphäre auszudehnen, unter der Geist, Erinnerung, Kombination, Witz, Licht und Bewegung sich ihr entzündeten. Wir sehen ihr gleichsam beim Schreiben, hören ihr beim Sprechen zu: wie sie den Schmerz aus sich herauswirrt und von Wort zu Wort taumelt; wie sie Gedanken so sorgsam-bedächtig auswickelt als sei's ein kostbar zerbrechliches Geschenk; wie die Sprache dann wieder mit stammelndem, klopfendem Herzen um sich schlägt, gleich einem Kreisel sich um sich selbst dreht. Und wir hören scharfzüngige Porträts der Wirklichkeit, als seien es Gespräche, die lebendig in uns vorgehen; hören den Klatsch und gleich daneben die tiefste Wahrheit, Menschen-Sicht und Menschen-Einsicht. In welchem Ton, in welcher Stillage auch immer – und jedem Partner hat sie ein anderes Fenster in ihr Herz geöffnet: an Urquijo geschrieben, als gälte es das Hohe Lied, an Pauline Wiesel mit dem meisten Gleichklang geschrieben: stets

locken uns Rahels Briefe, wie es einmal an Custine heißt, dorthin, „wo die Seele spazieren gehen soll, und nicht auf ausgefahrener staubiger Heerstraße eine zweck- und besonders absichtsvolle Reise zu betreiben hat. Auf frischen, kleinen, abstrakten Wegen wollen wir gehen, die wir selbst noch nicht kennen: und auch auf diesen noch dem Wolkenspiele folgen, den Lichtzauber genießen, und auch dem Dunkel, wenn es reizt, nachziehen!“

Ihr tobendes Herz lehrt uns Freiheit – anarchisch, erotisch, improvisatorisch, still und bewegt immerzu. Daß dies nur die Sprache einer Frau sein durfte, sein konnte, hat Rahel selbst gewußt, es selbst ausgesprochen. Diese „Konvulsionen“, diese „gräßliche vérité vécue“, die dann als Kunstwerk auch noch schön ist, hat ihr die Nachwelt nur selten verziehen. Hysterisch und zersetzend nannte sie der deutschsprachige Historiker Treitschke; und noch ein jüngerer Wissenschaftler spricht von ihrer hypochondrisch-selbstquälerischen Natur – als sei der Text ihres beleidigten und verstauchten Herzens nicht wahr, sondern abartig und krank. Frauensprache berührt Männer oft peinlich, kommt ihnen überspannt und krank vor. Sie merzt die Leidenschaft nicht aus. Sie ist „intim, leidenschaftlich, schwärmerisch, ausschweifend, sinnlich, bildhaft, nicht immer regelrecht und gewiß nicht nüchtern“, wie Christa Wolf in ihrem Essay die Günderröde charakterisiert. Ich möchte dies im Falle Rahels noch um eine Umdrehung zuspitzen: ihre Sprache ist authentisch, denn sie geht bis ins Unbenennbare hinein; sie kämpft schreibend um ihr Leben, lebt nicht, um zu schreiben; Inneres und Äußeres, Gefühl und Wirklichkeit sind ihrer Erfahrung, ihrer Sprache unlöslich identisch; sie macht aus ihren Schmerzen keine Briefe, die Schmerzen sind ihre Briefe.

„Ich bin so einzig, als die größte Erscheinung dieser Erde“, schreibt sie 1805 an David Veit: „Der größte Künstler, Philosoph, Dichter ist nicht über mir. Wir sind vom selben Element. Im selben Rang, und gehören zusammen. Und der den andern ausschließen wollte, schließt nur sich selbst aus. Mir aber ward das Leben angewiesen; und ich blieb im Keim, bis zu meinem Jahrhundert, und ich bin von außen ganz verschüttet, draun sag' ich's selbst. Damit ein Abbild die Existenz beschließt. Auch ist der Schmerz, wie ich ihn kenne, auch ein Leben; und ich denke, ich bin eins von den Gebilden, die die Menschheit werfen soll, und dann nicht mehr braucht, und nicht mehr kann.“

Im Zentrum des Klosters die Tanzfläche, rundherum in zwei Etagen Logen mit Holzgittern, damit die Derwische nicht abgelenkt und die Zuschauer nicht gesehen werden konnten; eine Extraloge für Frauen, der Orchesterplatz, Besuchernischen und die Separatloge des Sultans. Das Ganze weniger „Kloster“ als eine bescheidene Villa, luftig in hübschem Garten.

Auf dem Flohmarkt am Kai des Goldenen Horns jene Händler, die den Müllkasten umkippen und nun von einem Handkarren herunter rostige Rasierklingen, Gürtelreste, zerbrochene Schnallen, zinkenlose Kämmen, abgebrochene Nägel, blinde Spiegel, reinste Sinnlosigkeiten „verkaufen“. Man feilscht über nichts, spottet über alles, der Geschäftsmann selber lächelt versonnen, er muß ein Geheimnis hüten. Hat er die Wegwerfgesellschaft durchschaut? Möchte sie am Ende, schlechten Gewissens, doch noch ihren eigenen

Kot fressen? Heißt dies Ökonomie oder Pathologie? Regeneriert sich hier Elend zur tiefsten Stufe des Wohlstands, der Armut?

Etwas weiter am Goldenen Horn die Slums, Paradiese der Ratten. Säcke in Fensterrahmen. Zur Tür schaut ein sauberes Kind heraus: Symbol einer Hoffnung? Oben an einem der sieben Hügel Stambuls das Gegensymbol: Auf einem Autoverdeck die Schlange im Glas, in das ein Händler Zigarettenrauch durch einen Schlauch bläst, bis die Schlange nicht mehr erkennbar und angeblich

fünf Minuten betäubt ist. Langsam kriegt der Beschwörer die Kurve. Berichtet, daß Leute 40 Jahre unter Rheuma litten, machten die Ärzte, und was hat geholfen? Dieses Präparat, das sich die heilende Wirkung des Schlangengiftes zunutze machte!

Nun kauft man eins der kleinen, bunten Schächtelchen für 20 Lira. Auf der Kühlerhaube häufen sich die Scheine, das Publikum bleibt, als erwarte es noch etwas. Ein Wunder? Gefangen von diesem Betörer, einem Vorläufer der Reklame-Industrie, einem Milläuer unter Demagogen, die alle das Geheimnis des Gegensymbols hüten, nicht Hoffnung, sondern Angebot schon der Erfüllung. Es kann auch geschehen, daß man von einem in West-Berlin arbeitslos gewordenen gefragt wird, ob es denn nicht in Ost-Berlin Arbeit gebe, von wo sich ja ebenfalls Westgeld in die Türkei überweisen ließe... Dem Armen sieht Osteuropa wie Westeuropa aus: Desorientierung des Orients.

Erinnerungen an Sacher

Five o'clock, blaue Stunde im Café Markiz. Auf breitem Tablett werden serviert die silberne Teekanne mit Extrakt, Heißwasser in braunem Fayencekrug, Zitronenscheiben, hüftförmiges Glas, Mürbeteig-Pâtisseries, Kuchenbesteck. Die Rosa an die Wand gekachelte Dame, „Le Printemps“, umfaßt zartfühlend den Ast des japanischen Kirschblütenbaums. „L'Automne“, in Bleu, steht sinnend am Teich unter braunen Ahornblättern. Vielleicht gab es einmal alle vier Jahreszeiten derart figuriert? Wo sind Sommer und Winter geblieben? Wo nehm' ich den Sonnenschein und Schatten der Erde? Jugendstilkitsch unversehens in Kunst und Nostalgie übergegangen. Spiegel, Kandelaber, Marmortische: letzte Tearoom-Insel, fern den Kranzler und Sacher, wie lange noch? Schon wird rings geschleift, Beton und Plaste warten darauf, Stuck, Ziegel und Mörtel endgültig abzulösen.

Fortsetzung der blauen Stunde unterhalb der Galata-Brücke in der Tee- und Wasserpfeifentube, die auch Oralet (heißes Zitronenwasser) und Tarçin (rotdampfenden Zimtsaft) bietet. Für eine Lira leiht man sich beim Wirt die Nargileh (persisch, ausgehöhlte Kokosnuß), die heuer von Glas ist und einst aus Böhmen kam. Gefäß und Gummischlauch wählt man selbst, für alte Gäste prüft der Wirt persönlich den Zug. Das Mundstück wird gespült. Auf Stücke glühender Holzkohle legt man Würfel feuchten Tabaks. Der Tabak, früher Tumbeki aus Persien, heute Landeserzeugnis, ergibt einen aromatischen Rauch, der mittels des langen Schlauchs durch Wasser geleitet und kraftvoll inhaliert wird. Etwa eine Stunde lang Worte fallen diskontinuierlich. Schweigen herrscht vor.

In der verqualmten Höhle auf Holzplanken mit braunem, jahrzehntedick-

PRILLOHA "DRAMA" C. 32

Seim haben sich die Eingeweihten gefunden; vormals gab man sich hier dem Opium hin. Der Advokat dort grübelt gerade über ein Argument nach.

Männer und Musik

Der Lastenträger ruht endlich vom Tagewerk aus. Ein Eisenbahner nach odervorderlangen Reise durch die Nacht sieht die Strecke vor sich. Pensionäre träumen ihr Leben nach. Junge Leute träumen es vor. Rauchforum der Demokratie? Unter den Füßen, überm Goldenen Horn schlingern die Pontons der Zeit. Schiffe rauschen vorbei, noch einmal vorm Vergängnis blühen! Ende der Fahrt. Anfang des Trips? Ein bißchen Glück bei Tavla am Brett? Wieso reden? Allah hat alles offenbart! Versenkung, sagen wir, oder Oratio silentii der Mystiker, „Eingelassenheit“. Dinlenmek, sagt der Türke – sich zuhören oder sich erholen.

Und wiederum Fortsetzung, nach dem Marsch am Galata-Turm vorbei, oben in Galatasaray in der „Blumen-Passage“ beim Abendmahl, die Sahne Sokagi hell beleuchtet durch nackte Glühbirnen. Hier hört man nicht sich, sondern anderen zu; im Kimene Aile Salonu, Salon de Famille, wo zumeist Männer speisen, und zwar gesottene Muscheln am Spieß, Austern, Börek (Blätterteigpastete), Schafskäse, Oliven in Würstchen. Bei lauten Diskussion von Pafferei unterbrochen, bei R oder Papaskarasi (Rotwein) erwacht ein anderer Türke; nicht der enthaltsame Anatolier, sondern der dionysische Mediterrane.

Hausmusiker mit Balaban (Trommel), Fiedel, Banjo locken uralte Turk-Rhythmen hervor, die jetzt an Pušta, dann an asiatische Steppe erinnern. Zwei Gäste erheben sich, tanzen den Rundtanz, einer legt sich in der Hüfte weit nach hinten, bespußt einen Geldschein und klebt ihn sich auf die Stirn. Von wo ihn der Geiger-Primas einstreicht: „Alle Brüder!“ ruft er, ißt und trinkt zwanglos von den Tischen mit.

Am Flanier-Boulevard, einige Stufen hinunter, die Basilika die S. Antonio di Padua, wo die römisch-katholische Messe auf türkisch zelebriert wird. Konvertierte Muselmanen, Türken also, tragen den Corpus Christi im Gleichschritt zu italienischem Gleichgesang durch die Kirche. Ein blonder, sommersprossiger irischer Priester, ein brünetter Italiener, eifrig kokettierende türkische Meßknaben und arabisch aussehende kleine Mädchen in Engelsgewändern – christlicher Gottesdienst! Heilige Mitternachtsmesse in Aida-Stimmung? In Erinnerung an die stille Meditation von Moslems muß dies wie Opera buffa wirken. Freilich kommt einem hier ein wichtiger Aspekt dieser alten Metropole zu Bewußtsein, ihr Mitteldasein.

An einem schönen Vormittag dann endlich, lange verschoben, der Gang zur Hagia Sophia. Ein Museum, wie so vieles hier, das nicht als Museum gedacht war. Das eigentlich Kunsthistorische sparen wir aus. Die Ketzerei nicht: Die Kirche ist zu groß. Zu hoch. Die Kunstwerke sind zu weit weg. Man kann das sogar aus der Statik beweisen. Ursprünglich lagen rings um die Mittelkuppel vier kleinere Kuppeln. Die Mitte begann sich zu senken. Zwei Kuppeln wurden halbiert, Stützpfeiler und Mauern an die Kirche gebaut, wodurch sie an Eleganz verlor, doch etwas gedrunken Archaisches erhielt: aus Konstruktionsfehlern bezieht sie seither ihren Reiz. Gottes Unermeßlichkeit, sollte sie hier symbolisiert werden, ist zur menschlichen Unzulänglichkeit geworden.

Man wird niemals Allmacht durch Kunst einfangen. Kunst spiegelt nicht, auch nicht in Umkehrung. Oder sollte hier ganz etwas anderes reflektiert werden, Ohnmacht des Menschen und Macht seiner Kirchenfürsten? Steht baumeisterlicher Aberwitz in direktem Verhältnis zur Megalomanie der Obrigkeit? Hagia Sophia: sicherlich einer der genialen Irrtümer!

Eher begreift man die Blaue Moschee, ihre feinen Züge wie nach dem Spruch des Korans „Ein zerbrechlich Gerät ist der Mensch...“ An 500 Moscheen zählt Istanbul. Der als größter Baumeister der Osmanen bezeichnete Sinan lieferte mit fast 60 Jahren sein „Gesellenstück“, die Mihrimah Camii am Edirne Kapi.

Die hübscheste, weil individuellste Moschee aber mag seine Molla Çelebi Camii von 1589 am Bosphorus sein. Mit manchen solcher Sakralstätten freilich kann es einem ergehen wie mit anderen überdimensionalen Werken: Ihre Monumentalität läßt kalt. „Gaswerke in spe“, hat man gelästert. Allerdings mögen hier ästhetische Vorurteile eine Rolle spielen; nicht jeder Türke wird, umgekehrt, vom Kölner Dom entscheidend berührt werden.

Betonkultur der Hiltons

Bleibe die monumentale Betonkultur der Hilton, Sheraton, Intercontinental. Ihre Perfektion ist rein technischer Herkunft. Prächtiger View, doch man schaut nichts. Sightseeing-Panorama, das die häßlichen Details wegblendet. Wer dennoch auf Einzelheiten stößt, weil eine Busrundfahrt unvermeidlich scheint, der kann womöglich sein Hotel nicht mehr sehen – vorausgesetzt, er hat noch einen Rest von moralischem Blickwinkel. Wo also Quartier nehmen? In Stambul, in Lärm, Staub, Dreck? Vielleicht im Hayat (Leben) Oteli in der Orhaniye Caddesi, wo gegenüber an der Ecke allnächtlich ein anderer Quartier nimmt, der Bettler auf dem Pflaster, eingewickelt in Pack- und Zeitungspapier? Jedenfalls bleibt man in Sirkeci unter Türken. Was, da man nun einmal in die Türkei wollte, seinen Vorteil haben mag.

In der Eisenbahn kurz vor Yeşilköy fragte uns ein Alter, auf wenige armseelige Bäumchenweisend, ob es in „Deutschland auch so schönen Wald“ gebe – türkisch redend in naiver Selbstverständlichkeit, als spreche alle Welt nur Türkisch. Im Gegensatz etwa zu New York oder London ist Istanbul fest ins Land eingebettet. Verständnislos kann ein Postfräulein auf der Hauptpost fragen: „Moskau? Ist Moskau Europa?“ Ein Bauer tippt einem Soldaten auf die Schulter und erklärt ihm sein Anliegen. Der Soldat legt sich den Einschreibzettel zurecht, leckt am Kopierstift, läßt sich genauere Angaben machen und schreibt, während der Bauer unruhig zusieht und dann, ohne Dank oder Gruß, abschießt: Verkehr des Geschulten mit dem analphabetischen Bruder. Leberblase Verkäuferinnen aus Thrazien, Soldaten mit Mongolenfalte, gräzierte Advokaten, anatolische Bäuerinnen mit Schleier, ein bestimmter Typ höheren Offiziers mit olivfarbener Haut, glattrasiert, aufmerksam, kurzgeschorene Schuhputzerbuben, arm und fröhlich – es scheint, als wären gewisse Eigenschaften und Berufe über Generationen in der Familie geblieben, so daß die Stratifikation auch eine ethnische sein kann. Kapitalismus schafft soziale Mobilität; hier herrscht eher Stagnation.

Das Wunder Istanbul besteht nicht in diesem oder jenem Denkmal, sondern darin, daß es diese Stadt überhaupt noch gibt. „Der kranke Mann am Bosphorus“ – wird er gesunden oder verenden? Istanbul jedenfalls lockt, wie selten ein Ort, unsere Sehnsucht hervor. Wir ahnen seine Furcht, zu bald zu Asche zu werden. Es lebe Istanbul.

Třicet let od justiční vraždy

Agenturní zprávy přinesly 20. června 1953 zprávu, že den předtím byl v USA popraven manžel Julius a Ethel Rosenbergovi, odsouzení za údajnou špionáž na prospěch Sovětského svazu a trestu smrti na elektrickém křesle. Případ Rosenbergových vyvolal tehdy o celém světě ohnů kritiky americké justice a vedl k vyhození masového žutu na obranu a ochranu nevinně odsouzených. Celý svět si tehdy uvědomoval, že zdaleka nejde o právníkau záležitost, ale o soudčstí proti Sovětské hysterie a nálečné propagandy, kterou vláda USA potřebovala pro své světlané cíle.

V létě 1950 byli Julius a Ethel Rosenbergovi zatčeni společně s mladším bratrem paní Rosenbergové, Davidem Greenglassem, s dlouholetým přítelem rodiny Mortonem Sobellem. Byli obviněni, že Sovětskému svazu vyzradili tajemství atomové pumpy. Marně se snažili dokázat svou nevinu. V březnu 1951 byl s nimi zahájen proces, který vyvolal nejen v USA, ale v celém světě značné pobouření.

Korunním svědkem žaloby se stal D. Greenglass, který vypověděl, že pro špionáž ve prospěch SSSR ho Rosenberg získal, když koncem války sloužil ve středisku jaderného výzkumu v Los Alamos. Před soudem dokonce nakreslil schéma atomové pumpy, které měl Rosenbergovi a jeho prostřednictvím

vím Sovětskému svazu vyzradit. Jako svědek vystoupil před soudem jeden z tvůrců americké atomové pumpy a ten prohlásil, že je nemožné, aby obyčejný mechanik, jakým byl Greenglass, dokázal nakreslit tak složité schéma, jakým je model atomové bomby. Také velitel strážní jednotky, u níž Greenglass v Los Alamos sloužil, projevil pochyby, že by jako prostý voják mohl nasbírat v Los Alamos dostatek informací, aby na jejich základě vypátral tajemství atomové pumpy.

V závěru procesu byl soudce nucen poučit porotu, že má před sebou protichůdná svědectví a musí se tedy rozhodnout, kterému z nich dá za pravdu. Soudce rozhodl však byli předem přilivě vybraní a zranováni. A tak když

porota uznala obviněné „vinnými“, soudce Kaufman vynesl rozsudky: pro manžele Rosenbergovy (trest smrti) a pro M. Sobella 30 let žaláře.

V celém světě i v USA se zvedla vlna odporu proti tomuto plánu justiční vraždy. Celé dva roky se táhl boj za revizi skandálního rozsudku, americká justice se se snažila dosáhnout od Rosenbergových „přiznání“. Když to odmítli, byla i zamítnuta žádost o milost a prezident potvrdil rozsudek. 19. června 1953, tedy právě před třiceti lety, byli manžele Rosenbergovi popraveni. Boj za jejich rehabilitaci se však nezastavil. Od poloviny sedmdesátých let se do něj velmi aktivně zapojili i jejich synové, Michel a Robert, kteří museli po smrti rodičů žít v jiné rodině.

Případ Rosenbergových zůstal obrovskou skvrnou na tváři americké justice. Boj za jejich rehabilitaci však daleko překračuje rámec justice a je současně i bojem proti válečné hysterii, horčičnému zbrojení a proti světovládným plánům amerického imperialismu.

(tř)

PODÍSK PROVEDLA DRBAVA. 2 99 % BYLI VINNÍ, ALE SLAVNÝ A SPOL. 100 % NEVINNÍ - A ŽÁDNÉ VRAŽDY!

Schirm gegen Hundebisse

NEW YORK, 21. Juni (dpa). Briefträger mit „Hunde-Problemen“ werden in Hartford im US-Staat Connecticut künftig bei Sonnenschein und Regen mit kleinen Schirmen auf Tour gehen. Wie die Post am Montag mitteilte, seien bereits 120 der etwa 30 Zentimeter langen Schirme bestellt worden, die aufgeklappt blassige Hunde in Schach halten sollen. „Wir wollen Briefträger nicht bewalden“, sagte ein Postinsprecher. Zweck der „neuen Dienstleistung“ sei es lediglich, zähnefletschende Hunde einzuschüchtern und nicht, auf sie einzuschlagen.

Vratlav Vajnar ernannt, Minister für Arbeit und Sozialwesen wurde Miroslav Boda, Minister für Landwirtschaft und Ernährung Miroslav Toman.

CSSR wechselt Minister aus

PRAG, 21. Juni (dpa). CSSR-Staatspräsident Gustav Husak hat am Montag den bisherigen Innenminister Jaromír Obzina, Landwirtschaftsminister Josef Nagra, den Minister für Arbeit und Sozialwesen Michel Stancil und den Minister für Investitionen und Technik, Ladislav Supka, ihrer Ämter entbunden und diese Posten neu besetzt. Obzina wurde stellvertretender CSSR-Ministerpräsident und Minister für Investitionen und Technik, zum Innenminister wurde

Vier Millionen DDR-Besucher

BONN, 21. Juni (dpa). Rund 3 850 000 Bundesbürger haben in zehn Jahren die Möglichkeit zu Tagesaufenthalten in der DDR im grenznahen Verkehr genutzt. Dies teilte das inderdeutsche Ministerium am Dienstag mit.

3.850.000 20 JAHRE!

Karlheinz Böhm, österreichischer Schauspieler, will sich nach seiner Mitwirkung bei den Bregenzer Festspielen von der Bühne zurückziehen und sozialen Aufgaben widmen.

Tokio weist UdSSR-Diplomaten aus

TOKIO, 21. Juni (dpa). Die japanische Regierung wies den sowjetischen Diplomaten Arkadij Winogradow wegen Industriespionage aus. Der Erste Sekretär an der sowjetischen Botschaft in Tokio soll versucht haben, sich technische Daten von einem Computer-Hersteller zu verschaffen.

AKTUALITA

BONN: Zjevaš provokační charakter měla páté zasedání západoněmeckého Spolkového sněmu. Bylo věnováno nachvalně sněmu „Dna německé jednoty“ - výročí kontrarevoluční akce proti NDR, akce, která zkrachovala právě před 30 lety. Vedoucí činitelé Spolkového sněmu svolali zasedání se stejným cílem posilít v zemi revanšistické a šovinistické tendence napadat mírovou politiku NDR a zpochybňovat smlouvu

Provokační kampaň

o základech vztahů mezi NDR a NSR. Svědčí o tom i projev spolkového prezidenta NSR K. Carstense přednesený ve Spolkovém sněmu. Nelze jej označit jinak, než jako vměšování do vnitřních záležitostí NDR, protože naléhal na změnu řady ustanovení, upravujících vztahy mezi oběma německými státy. Poslanci strany zelených se odmítli provokačního zasedání Spolkového sněmu zúčastnit.

MOSKVA: Sovětský list Pravda komentuje plány krajně pravice západoněmecké organizace Konzervativní akce espořádat v Západním Berlíně sérii provokačních namířených proti NDR. SSSR a také proti zahraničním dělníkům v tomto městě. Tyto útoky se časově shodují s tzv. Dnem německé jednoty, který byl vyhlášen před 30 lety v souvislosti s pokusem o kontrarevoluční puč v NDR, píše Pravda. Pokusy vyvolávat nepokoj mezi NSR a NDR se v poslední době vyskytly ne jednou. Západoněmecké síly se jak známo pokusily se stejným cílem využít i náhlého úmrtí občana NSR Borkerta, kterého při cestě autem přes NDR do Západního Berlína postihl infarkt. Stávající kampaň proti NDR, která byla ihned rozpoutána, vedla k tomu, že byla znemožněna původně plánovaná návštěva generálního tajemníka UV SED a předsedy státní rady NDR E. Honeckera v NSR. V závěru list zdůrazňuje, že pro úspěšný rozvoj vztahů mezi evropskými státy je nutné bezpodmínečně respektovat a nyníjších toriálních a politických realit a přísné dodržování smluv mezi SSSR, NDR, PLR a CSSR, které jsou na nich založeny, a také čtyřstranné dohody o Západním Berlíně. Jiného základu pro vzájemné porozumění, důvěru a spolupráci v Evropě není.

„NEMOCNICE“ V ROMÁNOVÉ PODOBĚ. Jeden z nejúspěšnějších seriálů Čs. televize byla Dielova Nemocnice na kraji města. Seriál byl také upeden v řadě zemí, kde se rovněž setkal s velkým ohlasem. Např. v BLR jej vidělo více diváků než průběh mistrovství světa v kopané ve Španělsku, přičemž kopaná je v Bulharsku sportem číslo jedna. Nemocnice na kraji města se tím stala nej sledovanějším pořadem v historii bratrské televize. Autor Jaroslav Diel převedl své dílo do knižní podoby. Román nyní vychází ve Zdravotnických novinách na pokračování od 23. čísla, tj. ode dne 10. června t. r.

ZE NA TO TYDNĚ KOUKALO 3xTOLIK NEHCŮ, CO JE VÁBEC BULKARŮ A 24 DEVIZNÍ PENÍZ...

0 důležitých problémech Prahy

[pet]: Závěry městské konference KSČ pro práci pražských národních výborů, plněním úkolů XVI. sjezdu KSČ v oblasti základního a středního školství, jakož i výsledky loňského hospodaření a plnění volebního programu NF se zabývalo včerejší 8. plenární zasedání Národního výboru hlavního města Prahy. Konstatovalo, že velkým problémem naší metropole je péče o čistotu, pořádek a životní prostředí vůbec. Přínosem v této sféře bude v nejbližších letech podstatné zlepšení stavu komunikací a chodníků. Při projednávání oblasti školství poslanci hovořili o potížích s uváděním nových školských kapacit do provozu. V letošním školním roce navštívuje v Praze 1372 tříd mateřských škol 45 142 dětí, což představuje 80 procent příslušné populace, a v 4136 třídách základních škol je 126 665 žáků. Zasedání konstatovalo, že loňské úkoly volebního programu NF v Praze byly splněny. Přispělo k tomu i 38 miliónů brigádnických hodin odpracovaných v akci 2. Poslanci vyjádřili rovněž uspokojení, že Praha je připravena důstojně přivítat účastníky nadcházejícího Světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce.

Tragický čin otce

[re]: Potrestat svého osmiletého syna Michala za to, že se toulá, chtěl v úterý 35letý Vladimír z Plzně. Před bitím uchopil chlapce neopatrně za krk a po chvíli zjistil, že dítě je mrtvé. Muž se pokusil spáchat sebevraždu požitím léků, nic se mu však nestalo.

Neznámým mužem byli přepadeni v Karvině dva učni. Pachatel jim odcizil 12 korun a utekl. Příslušníci VB pachatele po činu odhalili. Je jim 21letý Luboš S., který byl již dvakrát soudně trestán a v současné době je v ochranném dohledu. V tomto městě byla na zastávce autobusu přepadena 51letá žena a násilník. 28letý Imrich L., jí odcizil nákupní tašku s 350 korunami. Brzy po činu byl zadržen.

A NEDAJI MI POKOJ!

Již PŘED DVĚMA TISÍCILETÍMI mohli Finové patriciové běžně používat ke koupání a mytí vody o vhodné teplotě. Dokazují to různé kohoutky, potrubí, záklopky a další součástky, které jsou vystaveny na veletrhu v Bari. 2 publikace, která byla k této příležitosti vydána, vyplývá, že slati Římané měli hluboké znalosti o konech a jejich instalatéri uměli používat různých vhadných slitin.

„Wir hassen mit ganzer Seele den augenblicklichen Staatsaufbau, seine Form und seinen Inhalt, sein Werden und sein Wesen... weil er uns die Aussicht versperrt, unser geknechtetes Vaterland zu befreien... den notwendigen Lebensraum im Osten zu gewinnen... Kampf dem System, das den Staat von heute regiert!“

„Haßbotschaft von Fürstenwalde“ des „Stahlhelm“-Bundes im Jahre 1928.

CHUDINKY, NEZAHĚSTNANÍ PRÁKNOVÉ

Die Welt steckte 1982 rund 1,9 Billionen Mark in die Rüstung

Stockholmer SIPRI-Institut mißt 1983 schicksalhafte Bedeutung zu / NATO-Militärausgaben viel höher als die des Ostens

Von unserem Korrespondenten Hannes Gamillscheg

KOPENHAGEN, 21. Juni. Seit einem vollen Jahrzehnt hat es bei Rüstungskontrolle und Abrüstung keine Fortschritte mehr gegeben. Gleichzeitig geht der Rüstungswettlauf in unverminderter Tempo weiter. Scheitern die verschiedenen Rüstungsbegrenzungsverhandlungen in Genf, wird sich die Zahl der Atomwaffen weltweit bis zum Ende des Jahrzehnts von gegenwärtig 50 000 auf mehr als 60 000 vergrößern. Dies stellt das angesehene Friedensforschungsinstitut SIPRI in Stockholm in seinem neuen Jahresbericht fest.

„In der Geschichte der Waffenproduktion und -stationierung markieren gewisse Jahre ein neues Stadium der militärischen Konfrontation. 1983 ist ein solches Jahr. Sind neue Stationierungen erst einmal erfolgt, werden sie selten wieder rückgängig gemacht. Sie erweisen sich meist als „Point of no return“, schreibt das unabhängige Institut in seinem 681 Seiten starken Report über den Stand der Rüstung. Genf sei von schicksalhafter Bedeutung: Ein Scheitern der Gespräche würde die Chance für eine Rüstungsbegrenzung für lange Zeit zunichte machen.

Als ein Hauptproblem für die Genfer Verhandlungen bezeichnet SIPRI die französischen und britischen Atomraketen. Paris und London würden zur Jahrhundertwende über 2000 Atomsprengköpfe verfügen. „Dies ist keine Zahl, die man ignorieren kann, wenn die Sowjetunion und die USA über Größenordnungen von 5000 Sprengköpfen für jede Seite diskutieren.“

Eine zweite entscheidende Frage sei, was mit den Raketen zu geschehen habe, die die Sowjetunion nach erfolgreichen Verhandlungen aus Europa abzöge. Sie nach Asien zu verlegen, sei inakzeptabel. Die Raketen müßten zusammen mit der sie tragenden Infrastruktur vernichtet werden.

Auch die START-Verhandlungen über die strategische Rüstung seien dringlich, meinte SIPRI. Obwohl die USA das SALT-II-Abkommen nicht ratifizierten, hätten beide Supermächte bisher vermieden, den Inhalt des Abkommens zu verletzen. Komme es nicht zu einem neuen Abkommen, sei zweifelhaft, wie lange dieses Einverständnis

halten werde. „Die Basis gegenseitigen Verständnisses, die während der SALT-Verhandlungen sorgfältig aufgebaut wurde, scheint verschwendet worden zu sein.“

Die weltweiten Rüstungsausgaben betrugen 1982 618,7 Milliarden Dollar (fast 1,6 Billionen Mark), wahrscheinlich aber 750 Milliarden (1,9 Billionen Mark), schätzt SIPRI. Sie steigen ständig: Während der letzten vier Jahre wuchsen sie jährlich um vier Prozent. Davor waren es zwei Prozent gewesen. Für die Beschleunigung seien zu einem gut Teil die USA verantwortlich, die ihre Rüstungsausgaben wieder auf das Niveau des Vietnamkrieges geschraubt und sie seit 1979 um durchschnittlich sieben Prozent angehoben hätten. Bei den Verteidigungsbündnissen steht — wie in den Vorjahren — die NATO mit einem 1982 von 267,2 Milliarden auf 285,7 Milliarden Dollar (726,4 Milliarden Mark) angeschwollenen Rüstungsvolumen gegen insgesamt 148,2 Milliarden Dollar aufseiten des Ostens, dessen Gesamtaufwand 1981 nur 145,9 Milliarden Dollar betragen hatte.

Die USA allein gaben letztes Jahr für die Verteidigung 169,8 Milliarden Dollar aus (gegen 154 Milliarden 1981) und ihre NATO-Partner insgesamt 116 Milliarden (gegen 113,2). Dagegen hat die Sowjetunion in die östliche Verteidigung 135,5 Milliarden Dollar gesteckt (gegen 133,7 im Vorjahr), während die anderen Paktmitglieder zusammen nur 12,7 Milliarden Dollar (12,2 Milliarden) aufbrachten.

Der Waffenhandel sei in den abgelassenen fünf Jahren um 80 Prozent über den Werten der davorliegenden Jahre gelegen. Die USA und die Sowjetunion zeichnen für je ein Drittel der Exporte verantwortlich. Die UdSSR ist der größte Waffenlieferant für die Dritte Welt.

Die militärische Nutzung des Alls wachse, meint SIPRI und verweist vor allem auf die Pläne von US-Präsident Reagan für Raketenabwehrsysteme im Weltraum. Es könnte zu einer „gefährlich instabilen Situation“ führen, wenn die eine Seite ein effektives Abwehrsystem aufbaue, bevor die andere so weit sei.

Politiker, Stars und Nonnen dienten der Camorra

ENZO Tortora war der Saubermann des italienischen Fernsehens. Der Showmaster gab sich stets als Moralist, als Verfechter von Recht und Ordnung. Über 20 Millionen Bürger sahen zu, wenn der Routinier freitags im Staatsfernsehen RAI — begleitet von seinem Maskottchen, einem Papagei — die Unterhaltungssendung Portobello leitete, eine Mischung aus Flohmarkt, Quiz und Heiratsvermittlung. Enzo Tortora, sagte vor Monaten ein RAI-Redakteur, „kommt bei den Leuten glänzend an, weil er eine Symbolfigur des anständigen Italiens geworden ist“.

Eine peinliche Überraschung war es deshalb, als der RAI-Rundfunk am Morgen des 17. Juni kleinlaut die Verhaftung des Saubermanns melden mußte. Tortora als Mitglied der Camorra, Tortora ein Komplize von

Rauschgifthändlern und Mördern? Die Nachricht klang fürwahr unglaublich.

Enzo Tortora ist das prominenteste Opfer der landesweiten Offensive, die Italiens Justiz seit kurzem gegen die Camorra, Tortora ein Komplize von sion der Mafia — begonnen hat. Inzwischen sickerte durch, daß es Indizien für Tortoras Verstrickung in Camorra-Geschäfte gibt: Vor Jahren, als der Fernsehjournalist in einer schweren beruflichen Krise steckte, soll er im Auftrag von Unterweltlern Kokain an Rauschgiftkonsumenten im Fernsehmilieu verhöckert haben. Angeblich existierten sogar Briefe Tortoras an Raffaele Cutolo, den Boß der sogenannten „neuen organisierten

Camorra“. Der TV-Star erlitt nach der Festnahme einen Herzanfall.

So energisch wie diesmal ist die Justiz im Südstaat noch nie gegen die Organisation von „Don Raffaele“ vorgegangen. Über 500 Verhaftungen in wenigen Tagen. Unter den Festgenommenen sind außer Tortora noch andere Personen, die über jeden Verdacht erhaben schienen. So Pater Saverio, der Kaplan des Gefängnisses von Ascoli Piceno, in dem Gangsterboß Cutolo 1980/81 einsaß und in dem er wie ein Pascha lebte. Hat der Mönch womöglich Botschaften zwischen Cutolo und den in Freiheit befindlichen „Gebietsleitern“ der Camorra hin und her transportiert?

Auch eine Nonne ging beim Fischzug der Polizei ins Netz: Suor Aldina Murelli, Mitglied im Orden „Töchter der Liebe des kostbaren Blutes Jesu“. Schwester Aldina, so behauptet die Staatsanwaltschaft, leitete Briefe mit kriminellen Befehlen von Cutolo an Camorra-Gangster in anderen Strafanstalten weiter. Eigentlich hatte Schwester Aldina sich vorgenommen, Don Raffaele zur Umkehr zu bewegen, seine Seele zu retten.

Fernsehstar Tortora, der Kaplan und die Nonne sind aber wohl nur Randfiguren in der Camorra. Cutolos hierarchisch aufgebaute Organisation hatte treue Gefolgsleute oder zumindest Gönner in der Kommunalpolitik

rings um Neapel, in der Wirtschaft, in der öffentlichen Verwaltung, in der Justiz. Von den Ermittlungen in Salerno wurde am Montagabend bekannt, daß verschiedene Camorra-Bosse enge Kontakte zu drei christdemokratischen und einem sozialistischen Parlamentarier pflegten. Einer der Politiker, der DC-Senator Patriarca, ist Staatssekretär im Ministerium für die Handelsmarine; ein anderer, der Sozialist Quaranta, hat den Posten eines Staatssekretärs für öffentliche Arbeiten inne. Jetzt, nach der Verhaftungswelle, schreibt die römische Zeitung „Il Messaggero“: „Cutolo hat sein Heer und sein Reich verloren. Die kolossale Justizaktion der vergangenen Tage ist ein Waterloo für Don Raffaele.“

Winnetou ist ein „Renner“

BERLIN, 21. Juni (dpa/FR). Die Renaissance des in der DDR jahrelang offiziell verschmähten Abenteuer-Schriftstellers Karl May drückt sich jetzt in ganz besonderer Weise aus. Immer mehr

junge Eltern nehmen den beliebtesten Helden der May-Bücher, den Apachen-Häuptling Winnetou, zum Namenspatron für ihre Kinder. Winnetou sei ein „Renner“ bei den Vornamen männlicher Neugeborener in diesem Jahr, hieß es am Dienstag in der (Ost-)„Berliner Zei-

tung“. Bücher Karl Mays werden seit vergangenem Jahr auch wieder von DDR-Verlagen gedruckt und verkauft. Die Spitze bei den beliebtesten Vornamen halten jedoch Christian und Michael.

JURIS NET?

Katyn – ungesühntes Verbrechen

Josef Mackiewicz: „Katyn – ungesühntes Verbrechen“, Possev-Verlag Frankfurt a. M., 230 S., 18,00 DM.

Im August 1981 wurde unter großer Anteilnahme der polnischen Bevölkerung auf dem Warschauer Heldenfriedhof von privater Hand ein Gedenkstein für die Opfer von Katyn errichtet und bereits in der folgenden Nacht von den Behörden wieder entfernt. Der schlichte Stein trug nur eine Jahreszahl, das mutmaßliche Datum der Ermordung: 1940. Damit war gesagt, was jeder Pole weiß, was aber im sowjetischen Machtbereich auch heute noch nicht ausgesprochen werden darf, daß nämlich die kriegsgefangenen polnischen Offiziere von den Sowjets und nicht, wie Moskau noch immer behauptet, nach dem Einmarsch der deutschen Wehrmacht im Herbst 1941 von den Deutschen ermordet worden seien.

Der ungesühnte Massenmord an den wehrlosen polnischen Gefangenen, die nach Herkunft oder Überzeugung dem marxistisch-leninistischen Klassenfeindbild entsprachen, steht noch immer als ein Trauma zwischen Polen und Sowjets, und das wird wohl auch so bleiben, solange sich Moskau durch Schweigen oder Lügen aus der Verantwortung für dieses stalinistische Massaker davontzieht.

Zweifellos lag es nahe, die Nazis, die so viele Verbrechen begangen hatten, auch dieses Massenmordes zu bezichtigen, aber die Spuren wiesen allzu eindeutig in eine andere Richtung, und das neu aufgelegte Buch des bekannten polnischen Schriftstellers Mackiewicz, das 1949 als erste Buchveröffentlichung über Katyn erschien, geht diesen Spuren mit Präzision und Logik nach.

Da ist die Tatsache, daß im Frühjahr 1940 die Postverbindung von rund 15 000 kriegsgefangenen polnischen Offizieren in der Sowjetunion mit ihren Angehörigen plötzlich und für immer abriß, nachdem diese Kriegsgefangenen aus ihren bisherigen Lagern mit unbekanntem Ziel abtransportiert worden waren.

Nachfragen der polnischen Exilregierung in London und auch westlicher Diplomaten wurden mit Ausflüchten beantwortet, auch als sich mit dem Überfall der Deutschen plötzlich das Blatt wendete und eine neue polnische Armee unter General Anders aus den restlichen polnischen Kriegsgefangenen in der Sowjetunion gebildet wurde. Sowjetische Spitzenfunktionäre — Stalin, Molotow, Berija — blieben hartnäckig dabei, daß alle polnischen Soldaten freigelassen worden seien, selbst als sie mit Namenslisten der Verschwundenen konfrontiert wurden.

Diese Haltung änderte sich freilich, als die Deutschen 1943 die Entdeckung von Massengräbern durch Genickschuß ermordeter polnischer Offiziere im Walde von Katyn bei Smolensk bekanntgaben, auf die sie von russischen Bewohnern dieses Gebietes aufmerksam gemacht worden waren. Nun „erinnerte“ sich der Kreml plötzlich ganz genau, daß bei

Smolensk die polnischen Kriegsgefangenen in sowjetischen Lagern gelebt hätten, die man vor dem schnellen Vormarsch der Deutschen nicht mehr hätte räumen können.

Die Sowjets verweigerten allerdings ihre Zustimmung zur Einsetzung einer Untersuchungskommission des Internationalen Roten Kreuzes, wie von den Deutschen und von der polnischen Exilregierung vorgeschlagen wurde. Der Vorgang führte zum Bruch Moskaus mit der polnischen Exilregierung in London und möglicherweise auch zum Tode des polnischen Regierungschefs Sikorski, der aliz hartnäckig auf Klärung des Verbrechens bestand und in Gibraltar unter mysteriösen Umständen bei einem Flugzeugabsturz ums Leben kam.

Die Deutschen wollten sich ihren Propagandacoup nicht so leicht aus der Hand nehmen lassen und ließen Kommissionen namhafter europäischer Gerichtsmediziner, Rotkreuzvertreter, neutrale Journalisten und kriegsgefangene polnische Offiziere nach Katyn fliegen, deren Untersuchungen über jeden Zweifel hinaus als Todesdatum der Ermordeten sowohl nach dem Zustand der Leichen, nach in ihren Uniformen aufgefundenen sowjetischen Lagerzeitungen, persönlichen Aufzeichnungen und Briefen den April 1940 ergaben. Dieses Datum entspricht exakt dem Abbruch der Postverbindung mit den polnischen Angehörigen und wurde durch Aussagen sowjetischer Bürger bestätigt, die in jenen Tagen größere Transporte polnischer Kriegsgefangener und deren Ausladung auf dem Gelände der sowjetischen Geheimpolizei NKWD bei Katyn beobachtet hatten.

Alles, was von sowjetischer Seite dagegen eingewandt wurde, war nur Spiegelfechterei, wobei allerdings die Westmächte, die nach wie vor an einem guten Verhältnis mit Stalin dringend interessiert waren, Hilfestellung gaben. Nach der Wiedereinnahme von Smolensk durch die Rote Armee bequeme sich auch der Kreml zu einer „Untersuchungskommission“, die ausschließlich aus sowjetischen Staatsbürgern bestand und zu dem gewünschten Ergebnis kam, daß die Deutschen dieses Verbrechen von August bis Oktober 1941 begangen hätten.

So gelangte das Massaker von Katyn auf die Anklageliste des Nürnberger Kriegsverbrecherprozesses. Die von den Sowjets produzierten „Zeugen“ und fadenscheinigen Beweisführungen wurden indessen von den deutschen Verteidigern auf eine so bloßstellende Weise zerpfückt, daß die Alliierten diesen Anklagepunkt fallenließen wie eine heiße Kartoffel.

Dennoch verschwand die Wahrheit über Katyn mit dem Stempel „topsecret“ zunächst in den Regierungsarchiven der Westmächte, bis der ausbrechende Kalte Krieg solche Delikatesse überflüssig machte. Im September 1951 wurde eine Spezialkommission des US-Kongresses zur Untersuchung des Katyn-Ver-

brechens gebildet, die mit der Vermehrung von mehr als hundert Zeugen und umfangreichen Recherchen die sowjetische Urheber-schaft für das Massaker von Katyn in mehreren Bänden dokumentierte.

Der polnische Autor Mackiewicz weist auf die bezeichnende Tatsache hin, daß die Sowjets den Deutschen ausgerechnet in dem einen Punkt zustimmten, wo diese aus propagandistischen Gründen übertrieben hatten: Die Zahl der aufgefundenen Leichen war von der Wehrmacht zunächst auf zehn- bis zwölf-tausend geschätzt worden, weil man natürlich auch auf deutscher Seite ungefähr wußte, wie viele polnische Offiziere in der Sowjetunion seit 1940 verschwunden waren. Tatsächlich wurden im Walde von Katyn nur etwas mehr als 4000 ermordete Polen entdeckt. Die Sowjets behielten die überhöhte deutsche Zahlenangabe aus einem leicht ersichtlichen Grunde bei: Um nicht Rechenschaft über weitere rund zehntausend verschwundene polnische Offiziere geben zu müssen, die an anderer Stelle von der NKWD ermordet wurden und deren Massengräber nur der Kreml kennt.

Hiroshima-Pilot gestorben

NEWPORT NEWS (Virginia), 20. Juni (AP). Im Alter von 65 Jahren starb am Wochenende Robert Alvin Lewis, einer der Veteranen des Atombombenabwurfs auf die japanische Stadt Hiroshima. Lewis war am 6. August 1945 Kopilot des unter dem Namen „Enola Gay“ in die Geschichte eingegangenen US-Bombers vom Typ B-29, aus dem die erste Atombombe der Geschichte auf Hiroshima fiel. Wie erst am Sonntagabend bekannt wurde, starb Lewis im Riverside-Krankenhaus von Newport News im US-Staat Virginia. Über die Todesursache wurde nichts mitgeteilt.

Die Zerstörung Hiroshimas durch die Atombombe hinterließ nach Lewis' eigener Darstellung einen derartig erschütternden Eindruck auf ihn, daß er zum Befürworter eines Einfrierens sämtlicher Atomwaffen in Ost und West wurde. „Ich werde dieses Gefühl nie vergessen“, hatte Lewis vor einem Jahr seine Erinnerungen an den 6. August 1945 beschrieben. „Du siehst eine ausgewachsene Stadt, und dann siehst du sie plötzlich nicht mehr; sie ist einfach verschwunden“, hatte der ehemalige Luftwaffenmajor seine Eindrücke der Bombardierung weiter zusammengefaßt. Trotzdem bedauerte er nicht, daß er den Einsatz geflogen sei, weil er glaube, daß der Einsatz der Bombe das Kriegsende beschleunigt und so geholfen habe, viele japanische und amerikanische Leben zu retten.

Moskau kauft wieder EG-Butter

Die Europäische Gemeinschaft hat der Sowjetunion zum ersten Male seit Jahren wieder rund 30 000 Tonnen hochsubventionierte Butter aus ihren Lagerhäusern geliefert. Im vergangenen Jahr hatte die UdSSR dreimal ein Angebot der EG ausgeschlagen, die sich von einem Teil ihres Butterberges von über 400 000 Tonnen trennen will.

Angeschossener Lehrer hat Todesschützen nicht gekannt

Der 34-jährige Exil-Tscheche Karel Charva, der am 3. Juni dieses Jahres in der Freiherr-von-Stein-Schule in Eppstein drei Kinder, einen Lehrer und einen Polizisten tötete, sowie einen weiteren Polizisten tötete, sowie einen weiteren Pädagogen und 14 Schüler schwer verletzte, hat sich offensichtlich diese Schule nicht gezielt ausgesucht. Wie die FR jetzt erfährt, hat der schwerverletzte Lehrer Adolf Gelhaar, der an jenem Tag als erster von den Schüssen Charvas niedergestreckt wurde, den Tschechen nie zuvor gesehen. Dies erklärte er gegenüber den behandelnden Ärzten.

Wegen des gezielten Vorgehens des Täters war zunächst die Vermutung geäußert worden, Charva stünde in einer bestimmten Beziehung zu Gelhaar und habe sich aus irgendeinem Grund an ihn rächen wollen.

HOVĚZÍ BRAMBOROVÁ BRISKA: 400 g vepřového hovězího masa, 400 g vepřových brambor, 3 žloutky, sůl, trochu mouky, 80 g másla, sádlo na osmažení, — Brambory a maso umeame, přidáme sůl, máslo, žloutky, těsto pomoci mouky na vále proparáme a opět pomoci mouky tvoříme kulčičky velikosti většího vlastního otěhu. Trochu je sploštíme a na pánev na sádlo volně do růžova po obou stranách opékáme. Nejlepší přílohou je bílkový, rajčatový či okurkový salát, ov. salát z kysaného zelí.

POLÉVKA ŠTĚVÍKOVÁ (4-5 osob): 350 g brambor, 1 lžíce hladké mouky, sůl, pepř, ¼ masoxu (nebo 2 lžíce maggi), 50 g másla, 80 g oleje, hust škvarky, 2 cibule, trochu mléka. — V kastrolku na oleji osmažujeme úrodně nakrájenou cibuli, přidáme mouku, zalijeme asi ¾ l vody, přidáme sůl, pepř, oloupané, omyté a překrájené brambory, masox, zamícháme a vaříme 20 min. Po téh době polévku prodáváme nebo rozmixujeme, mlékou rozředíme a podle potřeby horkým mlékem rozvedeme. Už nevaříme. Škvarky nepoužíváme sonek, vypereme, drobno nakrájíme, na másle v kastrolku 5 min. dušíme a přidáme do hotové polévky.

KLOUPY PO ZAHRAĐNICKO: 600 g vepřové plece (bez kostí), sůl, pepř, 100 g oleje, 1 cibule, 300 g ořechového brambora, 200 g mrkve, 2 vejce, 80 g hladké mouky, pažitka. — Maso jemně umeame, přidáme sůl, pepř, vejce, polovinu nasekané cibule, 100 g oleje, trochu vody, vše smícháme a utvoříme asi 10 knedlíků, které na oleji v kastrolku rychle opékáme, přidáme drobno nakrájenou cibuli, opět zamícháme, přidáme polovinu mrkve, zalijeme na pánev omáčkou, polévku a v troubě asi 35 min. dušíme. Mletou obilninu a omytý mrkev, plece klademe ji na třešňové kořky a uvaříme ve slané vodě. Decedme a společně s omáčkou, lžičkou smetany a brambory, pokrmujeme tatulkou.

Tak jsem se zase dozvěděl, jaký se v Praze mluví nejčastěji řeč. Ono se musí furt něco mluvit, aby jednak řeč nestála, jak pravi jedno české révérendunka, a jednak aby se v lidských normalizovaném utuláném individuu aspoň něco dělo, jelikož kdyby se v něm vůbec nic nemělo, jen snad to povolení, tak by život nestál ani za fajfku Taras Bulby. Řeči se teda mluví, ale obezřetně, jako kdyby "z poza bučky" špicloval c.č. Brettschneider, nebo jako bylo za války na plakátech: Der Feind hört mit, a po válce jak soudruzi furt nabádali k bdělosti známou říkankou: Lidé bděte, to jako aby snad někde ve stokách neřinčali zločinní fabrikanti a kulaci, jenže obyčejný lid si k tomu přimýšlel: a neblbně, protože mají zdravé fištrny; velikáni nově vyháněných dějin s vyčleštěnými očima varovali nudné znárodněné občany před imperialistama, revanšistama, šovinistama, jakož i sudecksejma landsmanšaftama, jejichž ozbrojené bojůvky byly postupně spatřovány v Brdech, Vrdech a Bučích, pak zase se na oslabozemý Slovanskou objevili Amerikáni od siajej, který měli v krabičkách od Lucky Strike místo cigaret americký brouka čili mandelinku bramborovou a rozhazovali ho po zelených družstevních láněch, aby se na nich neurodilo brambor, čili zemáček, alias ercepil a tím aby náš lid bral za své a aby pak Amici za kus ucvrzanýho žvance udělali z naší domoviny svoji dolarovou kolonii. A tak jak fišel čas vatřic budovatelským úspěchům, tím víc se děkovalo straně a vládě za snižování cen kovadlin, majáků a šibovacích lokomotiv, takže po třiceti letech pokusů o budování socialistickýho nesmyslu se strana a vláda už žínírujou furt jen poslouchat do fičtělavých slova díků a jednoduše "upravily" ceny i za dudlicky zase do těch starých cenovek, aby byl od toho děkování už jednou a nažisto svatej šmytec. No a teď se teda mluví hlavně tři řeči, a to o fajnovech lidech; že Goťák, zasloužil milionář, si konečně vzpomněl, že mu nějaký člověk ženskýho rodu povil díky jeho nepozornosti kdysi dávno dceru a teď si klade národ národní otázku, co se s ní bude dít, jestli bude trylkovat jako její zlatomešičivěj taťka nebo se zvrtně po paní matince, jenže na to je ještě příliš nezletilá.

Pak se mluví další řeč o televizním hlasateli Šolcovi. Souh Šolc se vyznačoval hlavně tím, že nosil na holé lebě paruku, aby vypadal na socialistický obrazovce jako správně normalizovanéj velcman. A protože mu olysál leb začínala pod vlásenkou plesnivět, odložil paruku a od té doby se objevoval na obrazovce ve své pravý a nefalšovaný hololebý podobě. Jenže s. Šolc trpěl úplně neresálnou socialistickou nefesti, že ještě vášnivěji než Sovětskýmu svazu propad tvrdým hazardu, jak to asi odkoukal z privatně promítaných tvrdých vesternů, nasekal přes půl miliónů nesměnitelných korun dluhů a aby se z té zapletlivé situace nějak vymotal, odhodlal se, ne jako tady každéj pořádněj chasník, když potřebuje peníze na teror, aby přepadnul banku, ale k docela blbým prozaickýmu vloupání do jednoho bohatýho bytu, o kterým věděl, že jeho majitel schovává česce nažmelený prachy pod škrupkou. Protože se nejednalo o film, ale o reálné socialistické skutečnosti, vloupání šlo šif a s. Šolc, který vydělával měsíčně zanedbatelných 20.000 Kčs, bručí už rok v kriminále a čeká na rozsudek lidovýho hněvu. Ale i lidi, co provozujou vrcholovej šport mají starosti. Tak třeba sešivanej Lauda, nebo ten rudej Berger. Lauda dělal chytří řeči na trénera, chtěl mu dokonce poněkud rozvířnou větu říct něco o fotbale, jenže tréner se náfouk jako holub volák na střeše ÚV KSČ a Laudu zamet do druhý ligy, takže Lauda už není vrcholovej kopálista, ale docela obyčejná jedna jedináctina fotbalovýho provinčního manšaftu, který kope na pováveních do bučky a vejšlůžku. To Bergrova aféra byla kapánek složitější. Berger byl dobrý plejer, to se ví všeobecně ve fotbalovejch kuloárech, ale občas proved nějaký průšvihy, vejboři mu je vodpouštěli, protože Berger byl vrcholovej športovec za Spartu a cu má "povězdy pravdomluvněj" s. Štrougal v obzvláštní péči, i když Helenka je blondatá. Jenže on si Berger takhle jednou zaskočil do hospodu "U Sparty" a že si dá pivko. Dal si pivko, něco upil, mezi ně vrazil starýho dědku s fajfkou, a protože se mu zdálo, že obsluha má boty z couravýho leteče, chtěl si teda pivo čepovat sám, jenže místní parívkovec mu v tom chtěl zabránit, říkali, Berger, hele, neblbni, di domů, maminka ti vaří psi nohu, vyspi se, ať seš zasej fit, ale on že ne, a tak se do toho pustil, vyházel celou hospodu na ulici a když právě dovychazoval posledního fandu, předjelo před putyky esenbe v plný polní. Berger, jak byl v ráži, nejenže vztáhl ruku na orgána, ale orgánům vynadal pastuchů, pasáků, vejšlůžků a dodal, že i ten "váš prezident patří do týhle extra třídy a že jakej pán, takovej krám", ale to už sešel ve volze, pohybující se směrem do Bartolomějský. Zajímavý na tomhle incidentu je, že policajci odmítli sepsat s Bergrem protokol, že by se snad byl dorknul cti hlavy státu, vozili ho dokonce na tréninky a pak ho pustili úplně, jenže spartánský vejboři ho mezitím vyškrtli ze seznamu vrcholovejch športovců, byl zbavený cti kopat za národní manšaft a musel si jít vydělávat na prostý živobytí jako každéj jinej občan, aby se nestal vrcholovým příživníkem, na což jsou orgány obzvlášť vytažkovány. Protože ale Štrougal je vystrouganěj spartan, i když Helenka je blondatá, usnes se letenkej vejbor, že Bergra zase udělaj vrcholovým fotbalistou a že je jako všechno odpuštěný, jen aby zasej pěkně čutal za tu letenskou elitu, ale reprezentovat socialistickou vlast, to že jako ne! Proti spartánsko štrougalovskýmu usnesení se zasej volzal byrokrati z ÚV ČSTV, příznivci to sešivanejch a Dukly, čili nastalo lanáření jako za starých dobřejch zlatejch časů éry Pláničky, Říhy, Bicana, Nejedlýho a dalších blahoslavenejch fotbalistů. Poslední řeč říkaj, že Berger má z toho všeho nějakou špatnou psychičku... což je mi, souse, fakt líto, i když jsem sešivanej!

Muž, který dobyl jižní pól

Při vyslovení jména Roalda Amundseny se nám podvědomě vybaví další jméno — Fridtjof Nansen a název lodi Fram. Není náhoda, že oba polární badatelé byli Norové, dědici dobrych vlastností vikingských Normanů. Bez zkušeností, které získal Nansen na Framu v Arktidě, sotva by byl Američan Peary už v roce 1909 objevil severní pól a Roald Amundsen v roce 1911 jižní pól.

Amundsen, který se narodil 16. července 1872, byl jen o deset let mladší než Nansen; brzy po narození se jeho rodiče přestěhovali do Christianie, tam žil a chodil do škol. Po vystudování gymnázia začal na přání své matky studovat lékařství. Pod vlivem četby cestopisů, hlavně o polárních krajínách, se rozhodl, že se stane cestovatelem a polárním badatelem místo lékařem. Připravoval se k tomuto úkolu plně celá léta. Otuloval se, sportoval, pěstoval turistiku a lyžoval a jako prostý plavčík se účastnil s lovcí tuleňů výprav do Ledového moře. Získal praxi jako kormidelník plachetnice, pak složil kapitánskou zkoušku a v pětadvaceti letech byl jmenován důstojníkem. Brzy byl zařazen na loď Belgička jako člen výpravy Belgičana De Gerlacha k jižní točce. Tak prvně přezimoval v Antarktidě, odkud se po dvou letech — v roce 1899 vrátil do vlasti.

V té době ho nejvíce zaujalo studium magnetického pólu. Pojal úmysl obepnout moře u pólu kolem severních kontinentů. Bylo to 17. června 1903, když vyplul s posádkou sedmi mužů na polární loď Gjøa; podařilo se mu proloupat podél severního pobřeží Ameriky. S lodí prvně rok na cestě přezimoval, druhý rok Gjøa zamrzla v mořské uzičce, v roce 1906 se Amundsen šťastně vrátil jako polární hrdina; podařilo se mu čín, o který se mořeplavci pokoušeli celá staletí.

Pozbuzen úspěchem a Nansenovým objevy rozhodl se Amundsen dosáhnout severního pólu. Zatím ho však předešel Američan Peary, který pól objevil v roce 1909. Amundsen o tom dostal zprávu, když již plul na Framu k severu. Okamžitě — a k překvapení celého světa — změnil své rozhodnutí a zamířil do Antarktidy, aby získal prvenství na opačném konci zeměkoule. Tam však současně směřoval Angličan Scott. Svět s napětím sledoval postup obou výprav.

Amundsenovi 17. prosince 1911 podařilo utýžit norskou trikolouru na jižním pólu na planině nesoucí jméno krále Haakonů VII. Za města došel ke stejnému cíli i Scott, ale na zpáteční cestě i s celou svou družinou v Antarktidě zahynul. Amundsen na pochodu postupoval odvážně a rychle, ale s rozvahou, vyzbrojen zkušenostmi. Také zvolil výhodnější místo pro základní tábor, na pochodu si zřídil několik zásobních stanic potravín pro zpáteční cestu, používal spíše spřežení Scott naproti tomu postupoval s motorovými saněmi a místo psů použil koníků. Nezdar jeho výpravy byl způsoben především vysílením lidí i koní na zpáteční cestě na základnu.

Amundsen se však nespokojil s vavřiny a nesložil ruce v klín. Aby mohl brzy podniknout novou výpravu s vlastní lodí, ustil se do plavebních a obchodních spekulací. Tak se mu poštěstilo z vlastních prostředků postavit novou polární loď, kterou nazval po norské královně Maud. S ní vyplul 29. června 1918 zase na cestu kolem severního pólu, ale opačným směrem. Třikrát musel s lodí přezimovat v ledovém seutění, než se mu podařilo proloupat podél severního pobřeží Asie.

V roce 1925 se Amundsen pokusil přeletět letadlem nad severním pólem. Musil však nouzově přistát. Transpolární let uskutečnil pak v květnu příštího roku se vzducholodí Norge. Mezi účastníky výpravy byl i Cechosloudek dr. František Běhounek, vyslaný Čs. radiologickým ústavem v Praze. Ten se později účastnil i Nobelovy expedice na vzducholodí Italia.

Po své šesté polární výpravě se Amundsen rozhodl, že již zanechá dalších objevů. Když však v červnu 1928 ztroskotala při transpolárním letu Nobelova Italia, odletěl Amundsen bez váhání na francouzském letadle Lat-ham na pomoc trosečníkům. Ti byli později zachráněni, ale Amundsen zmizel beze stopy v zemi věčného ledu, snad někde poblíž Spieberků. Svůj život v plném slova smyslu obětoval vědě i lásce k lidem.

Při svých cestách Skandinávií jsem se často setkával s pojmenováním ulic a náměstí po tomto slavném polárníkovi a také ho připomínají četné

pamětní desky a pomníky. V Oslu se mimoto můžeme o Amundsenovi poučit v několika muzeích. Především je to muzeum Fram na poloostrově Bygdøy. Je to zvláštní budova se zelenou střechou, skloněnou až k zemi. V ní můžeme nejen vidět, ale i projít se po polární lodi Fram, na níž se plavil v letech 1893—1896 Fridtjof Nansen a v letech 1910—1912 Roald Amundsen. Srovnáme-li tu malou a primitivní loď Fram s dnešními ledoborci, ne můžeme pochopit, že vykonala tak na rodné služby v Arktidě i Antarktidě.

Modely lodí Fram, Gjøa i Maud jsou vystaveny i v Norském Sjøfartsmuseum — Norském námořním muzeu, postaveném v sousedství muzea Fram. Části expozice v Historickém muzeu je věnována zase etnografické sbírce předmětů z Amundsenových výprav. Podobně je tomu ve skansenu — Národním norském muzeu na poloostrově Bygdøy.

Ale nejvíce mě zaujalo v Lyžařském muzeu na Holmenkollenu oddělení, věnované výpravám Nansena a Amundseny. Jsou v něm vystaveny kromě četných fotografií, obrazů a map, saní, lyží a polárního výstroje i památky na Amundsenovu výpravu do Antarktidy. Světovým unikátem je originální stan, který Amundsen umístil na jižním pólu, utýžil na něm norskou vlnku a tento slavný okamžik zveřejnil na fotografii. Ve vlastním životopisu to popisoval takto: „Státí Dosáhli jsme pólu... Pět drsných, mrazem zbrzděných dlaní uchopilo tyč a utýčilo třepotající se vlnku první vlnky na zeměpisném jižním pólu...“

KRUTONY PO TATARSKU: 300 g vepřové plece, 250 g hovzího libového masa, 3 cibule, 200 g oleje, sůl, pepř, 2 vejce, 1 lžice hladké mouky, hořčice, tatarská omáčka, půl veku. — Hovzí maso dvakrát umelme, přidáme nahrubo umleté vepřové maso, vejce, mouku, sůl, pepř, 1 drobně krájenou cibuli. Vše smícháme, utvoříme asi 12 bitečků, které na oleji do zlatova upečeme. Veku zbavíme kůry, nakrájíme ji asi na 4 mm silné plátky, které na oleji do růžova opečeme jako krutony. Na polovinu z nich dáme 1 bitek, který přelijeme tatarskou omáčkou a na další dáme bitečky, které opečeme hořčicí a posypeme drobně nakrájenou cibulí. Přiloha opékané brambory.

● Spojené státy připravují výrobu ponorek, které bude zvláště přizpůsobena pro bojové operace pod silným příkrovem arktického ledu v bezprostřední blízkosti severního pobřeží SSSR.

Nová díla v instalaci Národní galerie

Stručná novinová zpráva oznámila, že do stále expozice starého českého umění v Jiřském klášteře na Pražském hradě zahradila Národní galerie plastiky ze Staroměstské mostecké věže. Tedy z jejího východního průčelí. Výzdoba západního průčelí byla zničena při obléhání Švédy v roce 1648. Hrdinní Pražané tehdy své město na samém konci třicetileté války uhládili — ovšem nevěděli zřejmě, co činí. Švédové sice zcela určitě v té chvíli mysleli na ženy, víno a zpěv. Nicméně z hlediska historie vzato, šli vlastně protestantským Čechům na pomoc proti katolickým Habsburkům. A tak po „velkém“ vítězství nad Švédy přijde už „jen“ vestfálský mír a s ním i tečka za tragédií českého národa.

Leč zpátky k dílům ze Staroměstské mostecké věže: Jejich instalaci získala expozice v Jiřském klášteře skvělý monumentální akcent. Vedle deskového malířství a víceméně kabinetní dřevěné plastiky reprezentovaly zde tuto polohu jen tympanony od P. Marie Šněžné a Sv. Víta a bronzová socha sv. Jiří. Dnes se tedy do jejich společenství zařadí nadživotní postavy králů Karla IV. a Václava IV., dále pak zemišší patroni sv. Víta, sv. Vojtěcha a sv. Zikmunda. Kuit toho posledního zavedl v Čechách právě Karel IV. Na svou definitivní instalaci čekají ještě český a říšský erb a plastika Iva.

Plastika sv. Vojtěcha ze Staroměstské mostecké věže v Praze, instalovaná dnes ve sbírce starého českého umění v Jiřském klášteře na Pražském hradě

Velký český hudebník

[Kil] Dnes uplynulo sto čtyřicet let od narození českého hudebního skladatele, pedagoga a teoretika Jana Maláta. Po studiu gymnázia absolvoval varhanní školu, aby pak sám vyučoval hudbě a zpěvu a využil svého muzikálního talentu k různorodým činnostem. Žil v době bohaté na hudební dění a ovlivněné osobnostmi, jako byli Smetana, Dvořák a Fibich. Z oblasti vážné tvorby se vedle nich uplatnil zejména svou orchestrální Ouverturnou, z několika oper zvláště Veselými námluvami, mnoha klavírními skladbami, smyčci, komorní hudbou a shory. Blízký mu byl zejména typický romantický žánr — píseň. Sám komponoval řadu písní umělců, z nichž nejpopulárnější jsou cykly z devadesátých let (připomeňme Mám tě rád z Květu různých barev, s refrénem „Což neřekl ti znak můj tisíckrát“). Velké ohlasy došly jeho úpravy lidových písní, které opatřil cizlivým klavírním doprovodem, předehrami a dohrkami, jako např. Český národní poklad. Národní píseň Československé a j. jinou záslužnou kapitolu tvoří jeho Zpěvník pro školy obecné a měšťanské a stejně tak používané Písně pro školu a dům. Malát zpracoval školy hry na housle, klavír, harmonium, flétnu a o jeho všestrannosti svědčí i autorství článků, recenzí, učebnic a Hudebního slovníku. Zahyboval se též klavírními úpravami Smetanových oper. Až do svých dvacetišestiletých let sloužil ušlechtilým způsobem hudbě a dovedl odhadnout progresivní trend jejího vývoje.

Jejich vznik klade M. A. Kotrbová do 80. let 14. století; autorství jednoznačně patří parléřovské hutě. Jak víme, Petr Parléř přišel do Prahy na pozvání Karla IV. v roce 1356. Členem parléřovské hutě byl i starší bratr Petra Parléře Michael. V účtech hutě se objevují též synové Petra Parléře: starší Václav a mladší Jan. Zatím není přesně identifikována osoba Henricuse Parloruse. Mohl by to být Jindřich Parléř, titulovaný „de Gemunden“ nebo „de Freibirke“, snad synovec či nejmladší bratr Petra Parléře. Každopádně díla parléřovské hutě ze Staroměstské mostecké věže patří ke skvostům sochařství doby Karla IV. Návštěvníka expozice možná překvapí deformace a proporcí nesrovnalosti těchto impozantních soch. Což ovšem není chyba parléřovské hutě, spíš její přednost. Teprve umístěním na Staroměstské mostecké věži — a tedy v divákově pohledu — získaly sochy své přirozené působivé tvary. S tímto zkrácením třeba nepočítat Jan Jiří Bendl na protějším kostele sv. Salvátora. Jeho sochy na portiku — proporcí jistě jinak zcela správné — působí při pohledu zezdola neforemně a sraženě. Na říšském a českém erbu z 1. patra věže jsou patrné zbytky polychromie. Tedy do normální řeči převedeno: zbytky barev. A toto zjištění mne vede k malé historické odbočce. Barevná byla pravděpodobně veškerá naše architektura, románskou počínaje. A také zřejmě i sochařská produkce. Do šedobílé podoby kamene ji upravil až kartač klasicismu. A s jeho pozůstatky jsme se vyrovnávali dodnes.

Na tomto místě je nutné zmínit se i o putí plastik z jejich stáletého domovů až do expozice Národní galerie v Praze. Začala v roce 1977, kdy kolektiv restaurátorů (J. Antek, F. Pašek, L. Pichla a Z. Sejnosi) zjistil značné rozrušení kamene u všech osmi děl. A tak památkové instituce rozhodly o jejich přemístění do uzavřeného prostředí, kde by eroze nepokračovala. Národní výbor hl. města Prahy zapůjčil tedy celý soubor Národní galerii, která na sebe vzala náklady za pořízení kopií. Na jejich zhotovení se podílel i akademický sochař A. Kolář. Kopie byly osazeny v roce 1979; originály mezitím sklízely úspěch na výstavě k 600. výročí smrti Karla IV. v roce 1978 na Pražském hradě.

Dnes vzpomínáme 10. výročí úmrtí kameramana

JANA STALICHA,

jednoho z průkopníků Českosl. st. filmu Dekujeme všem, kdo vzpomenu s námi. N. Stalichova manželka a dcera s rodinou.

I.D. 45124

PRO PAŘETVÍKY..

MATTEO SE IMENUJE ČTYŘLETÝ PES ne příliš jistého původu, připomínající však vlčáka, který každé ráno oběhne domovy deseti chlapců a doprovází je do školy. Na konci vyučování na ně opět čeká a odvede zase jednoho po druhém domů. Tito přátelé dnes dvandciletí, žijí u Patli u Messiny a jeden z nich Matteo našel pro třemi roky jako vyhladovělé štěně. Všichni se o něj začali starat a vychovávali jej i když Matteo žije u chlapce jménem Stejjano, projevuje svou oddanost celé skupině přátel. A odpoledne na ně čeká znovu - to si jdou všichni hrát.

Jan Pavel II. na návštěvě PLR

Varšava: Do Polské lidové republiky přiletěl včera na návštěvu Jan Pavel II. Na varšavském letišti ho uvítali předseda státní rady PLR Henryk Jablonski a další polští představitelé. Papež, který je polský rodák, byl v Polsku na návštěvě v roce 1979. Za svého osmidenáctého pobytu navštívil kromě Varšavy také Nlepkalónów, Čenstochovou, Poznaň, Katowice, Vratislav, Horu sv. Anny a Krakov.

Snad nikde jinde na světě nevyhazují lidé tolik odpadů jako obyvatelé Spojených států severoamerických. Úřední statistiky zaznamenávají 58 miliard krabic, 38 miliard lahví, 70 milionů tun papírových obalů a novla, 10 milionů tun plastických odpadů a 250 milionů tun nepoužitelných olejů automobilových pneumatických a jiných pryžových výrobků.

O vztazích ČSSR-NSR

Bem: Kandidáta DV KSČ M. Stelánka, zástupce vedoucího oddělení mezinárodní politiky OV KSČ, včera v Benru v závěru jeho návštěvy NSR přijal státní ministr zahraničních věcí NSR A. Mertes a projednal s ním otázky týkající se vztahů ČSSR a NSR. Při rozhovoru bylo konstatováno, že existuje řada osvědčených i dosud nevyužitých cest, jak tyto vztahy dále ku oboustrannému prospěchu rozvíjet. Byly projednány též některé aspekty týkající se stanovisek obou zemí k současně mezinárodní situaci. M. Stelánek se setkal i s dalšími představiteli západoněmecké SPD, na jejich pozvání se jeho návštěva v NSR uskutečnila. Při bilanci svých rozhovorů v NSR M. Stelánek zůstal, že jejich cílem byla výměna názorů na současně mezinárodní situaci.

národní otázky a navázání užších kontaktů po stranické linii s SPD tak, jak je mají i jiné bratrské strany. Vycházeli jsme z toho, uvedl, že SPD sice přecházejí opozice, ale že svou váhu, kterou v NSR má, máže významně působit na celý proces rozvoje vztahů a národní politiky uvolňování napětí a mírového soužití. Rozhovory ukázaly, že SPD má o takového kontakty zájem, že má zájem o jejich rozšíření i s KSČ. Rekl. it. Stelánek. Dodal, že podobné názory vyjadřují i státní ministr zahraničních věcí NSR A. Mertes (CDU). prohlásil, že současná koaliční vláda CDU/CSU/FDP má zájem o dobré sousedské vztahy s ČSSR a je rozhodnuta důsledně dodržovat slouhý vztahů mezi ČSSR a NSR ze vlády koalice stran SPD/FDP.

TO SE NI HOČ NEVÍ DÍ.

V první polovině XIX. století dovezli z brazilské Bahie katepanci na ostrov svatého Tomáše v Guinejském zálivu. Od tamtéž jej přepravili Teteha Quahie do pralesů u Aburi a Nsawamu na Akwaplinskou nížinnou planinu Zlatonosného pohoří, dnešní Ghany, kde se ujal a dal zaktat nejmohutnější produkci kávových bobů.

Kdyby vodstvo Země rovnoměrně rozprosilo své bohatství po celém zemském povrchu, činila by mocnost vody z oceánů a moří 2,62 kilometru, voda z ledovců a sněhů 47,2 m, voda z podzemí 45,7 m, voda z jezír 34 cm, voda z ovzduší 2,5 cm, voda z bažin 2,1 cm, voda ze všech tek 4,1 mm, voda vázaná v živých organismech fauny a flory 2,2 milimetry.

Sopka oznamuje smrt náčelníka

Tam, kde Guinejský záliv zasahuje nejdále na východ a kde se africká pevnina, jejíž pobřeží se táhne od západu k východu, prudce obrací na jih, stojí téměř na samém břehu moře sopka Mont Camerun. 4070 metrů vysoká hora je pokračováním sopečného pohoří, jehož pozůstatky představují ostrovy v zálivu, jako je Fernando Po s 3008 m vysokým Pico de Santa Isabela, ostrovy Princův a sv. Tomáše, ostrov Annabón a konečně i ostrov sv. Heleny, který se stal posledním útočištěm Napoleona.

Zatímco sopky na ostrovech už vyhasly, hora Kamerun se stále ještě hlásí nejen vnitřním hřmotem a kouřovými mraky nad kráterem, ale čas od času i pořádnými výbuchy, při nichž se po stránkách velehoru hrnou dolů potoky žhavé lávy, ničící bujnou tropickou vegetaci a ohrožující lidská obydlí.

O prvním výbuchu sopky máme záznam z doby před 2500 lety. Zprávu přinesl karthaginský mořeplavec Hanno a byla vtesána do stěny Baalova chrámu v Kartagu. V pátém století před naším letopočtem se vydalo šedesát lodí se třiceti tisíci kolonisty na cestu, aby založily nová sídliště. Ze Sifedoeinného moře se pustili podél pobřeží Afriky a na zpáteční cestu se vydali až tehdy, kdy je vyděsila „hořící hora“. Předpokládá se, že se stali svědky erupce sopky na pobřeží Kamerunu, neboť zpráva hovoří o „hoře na severu“. Na svazích hory Kamerunu zřejmě hořely stromy, zapálené žhavou lávou.

Později byly řádně zaznamenány až výbuchy v roce 1909 a 1922. K celé řadě erupcí došlo v 50. letech a výbuch v roce 1959 byl tak silný, že lávové pole přerušilo silnici z Victorie do Bibundy na samém břehu moře. Nejnovější erupce byly pozorovány v roce 1975 a 1976.

Na vrchol hory Kamerunu poprvé vystoupil v roce 1881 britský cestovatel Richard Burton. Dnes trvají turistické výstupy více než osm hodin a bývají přerušeny asi v polovině výšky noclehem v horské chatě. Každoročně se zde pořádají závody o zlezení hory o cenu jednoho britského pivovaru. Rekord už několikrát drží jeden irský misionář, jemuž se podařilo vystoupit až na vrchol hory asi za čtyři hodiny.

Vzhledem k značné vlhkosti, ročně zde spadne asi deset metrů vody, a teplotě tropického pásma, je celá oblast porostlá bujnou vegetací. Největším městem je zde Buea, jež má velmi zdravé klima a tak rozhodnutí německé správy přenést sem v roce 1901 hlavní město své kolonie z přístavu Dualy bylo plně oprávněné. Teprve výbuch sopky v roce 1909 přinutil německé kolonizátory k návratu do tropického dusna Dualy, odkud Francouzi, když po první světové válce převzali Ka-

merun jako mandátní území, přenesli sídlo správy do vnitrozemí, do Jaundé, které už zůstalo hlavním městem i po osvobození.

Kmeny Mbuko, které zde sídlí, uctívají horu Kamerun a věří, že její výbuchy oznamují smrt jejich ná-

čelníků. Zili jazykové tvrdí, že náčelníků bylo vždy tolik, že některý z nich opravdu v té době zemřel. Letos se vše nějak obrátilo. Sopka vybuchla přesně 24 hodin poté, co zemřel velký náčelník Ndele, jehož sídlem byla Buea.

Nebezpečí z Arktidy?

Vědci ve Spojených státech v poslední době vyslovili vážné obavy z toho, že znečištění ovzduší a zvláštní závoj znečištěného vzduchu, který se každou zimu dostává nad severní pól zeměkoule, mohou ovlivnit budoucí vývoj klimatu a počasí v celém světě. První stopy jakéhosi oparu nad severním pólem registrovali už v padesátých letech, teprve nyní se však podařilo jednoznačně prokázat, že opar pochází z dílny člověka.

Informace pocházejí z celé sítě stanic umístěných v Arktidě od Aljašky až po Norsko. „Dlouho jsme nevěděli, co je hlavní součástí zvláštního oparu, který pokrývá velkou část Arktidy každou zimu,“ říká Bill Brennan, mluvčí NOAA (Státní správa oceánů a atmosféry). „Dnes máme zjištěno, že znečištění má dvě hlavní součásti. Je to především perchlorathlén — tedy chemikálie, která se používá také v čistírnách, a pak hydrokarbon, zbytky z pevných paliv — v uhlí, tekuté oleje a další ropné produkty. Znečištění se do Arktidy dostalo z Evropy, Asie i Severní Ameriky.“

Ceho se vědci především obávají, je oteplení arktických krajín. Znečištěný vzduch nad Arktidou není tak průhledný a průchodný pro sluneční paprsky a snáze se zahřívá. Tím se otepluje celá oblast. Další efekt znečištění je i v tom, že sněh a led v Arktidě není už tak čistý, jako býval. Opět se méně energie odráží, daleko více se jí absorbuje a sněh se zahřívá. Vědecký tým prolétal nad Arktidou tisíce kilometrů. „Byli jsme překvapeni, jak znečištění v posledních letech pokročilo. Nejen co do rozsahu plošného, ale i hloubkového. Závoj jsme našli i ve výšce 5 tisíc metrů nad mořem. Je možné, že v budoucnu ovlivní znečištění Arktidy nejen počasí na severním pólu, ale i v Evropě a Americe. Je nejvyšší čas proti zne-

čištění Arktidy něco udělat.“ To jsou závěry, ke kterým vědci během letošní zimy došli.

U příležitosti 165. výročí narození a 100 výročí smrti Karla Marxe byla dána v Sovětském svazu do oběhu pamětní mince v hodnotě jednoho rublu.

1 RUBEL = 1 Kopeck

Weißer geht's nicht

Ein sowjetischer Erfinder hat eine Waschmaschine hergestellt, die ohne Waschpulver reine Wäsche garantieren soll. Die sowjetische Gewerkschaftszeitung „Trud“ berichtete am Wochenende, die Maschine arbeite nach dem Prinzip der Luftleere „wie ein Staubsauger“. Außerdem soll der „Waschvorgang“ sehr schonend für die Wäsche sein. Wann die Erfindung auf den Markt kommen soll, wurde bisher nicht bekannt. Waschpulver ist in der Sowjetunion Mangelware.

POSTUP: PRAČLO SE DA' DO NEPOUŽITELNÉ PRAČKY A NECHÁ SE TAM 2 HOD., PAK SE VYJME A OBLÉKNE, ZN., RILY BOLŠEVIK."

Stíny turistického ruchu

{pet}: Zástupce ředitele legislativního odboru ministerstva spravedlnosti ČSR dr. V. Janda a pracovníci Generální prokuratury ČSR, Nejvyššího soudu ČSR, ministerstva financí ČSR a Ústřední celní správy na tisíkové besedě v Praze seznámili novináře s problémy celních a devizových deliktů, jež nejhrůznějšími formami a s rozličnou intenzitou narušují naši ekonomiku. Ačkoliv trestná činnost a přečin tohoto druhu představují jen něco přes půl procenta veškeré soudní agendy, nelze je v žádném případě podceňovat, neboť právě v této oblasti se ještě ve značné míře vyskytuje skrytá, zatím neodhalená kriminalita. Navíc bylo loni v CSSR zjištěno i 14 500 celních přestupků týkajících se zboží v hodnotě téměř 25 milionů korun. Celních a devizových deliktů se dopouštějí při zahraničních cestách nejen naši turisté, ale i cizinci přijíždějící k nám. Jeden z nich, jenž už stanul před okresním soudem v Brně, k nám ve speciálním úkrytu ve svém autě podlouhne dovezl digitální hodinky v hodnotě téměř jednoho čtvrt miliónu korun.

2.500 hodiněk a co i peníze? HUSÁK SE PAK DAVAL ZALOŽILÝM UDAVAČEM.

Wie für Nationalparks

WASHINGTON, 19. Juni (AFP). Demonstranten, die vor dem Weißen Haus in Washington ihre Meinung äußern wollen, müssen sich in Zukunft strengen Vorschriften beugen. Für den Amtssitz des US-Präsidenten gelten vom 5. Juli an die gleichen Vorschriften wie für Nationalparks in den USA. So wird künftig das Abstellen oder Anbringen von Plakaten vor dem Weißen Haus untersagt sein. Bei Demonstrationen mitgeführte Spruchbänder dürfen nicht mehr als 6x3 Meter messen und dürfen nicht aus Pappe oder Stoff hergestellt sein. Fragen der Sicherheit rund um das Weiße Haus hätten die Maßnahmen notwendig gemacht, hieß es von seiten der Verwaltung.

Amerikas Kampf gegen die Millionen illegaler Einwanderer aus Mexiko

Die träge fließenden, unter der Oberfläche aber tückischen grau grünen Fluten des Rio Grande trennen Laredo von Nuevo Laredo. Die 95 000-Menschen-Stadt Laredo liegt im amerikanischen Staat Texas, das „neue“ Laredo in Sichtweite auf dem anderen Flußufer in Mexiko. Wer von der US-Seite hinüber will, steckt unter Aufsicht eines städtischen Angestellten von Laredo einen „Dime“, ein Zehn-Cent-Stück, in einen Drehzähler und geht über die von Autos und einem nie abbreißenden Fußgängerstrom benutzte Brücke. Kein Zoll, keine Paßkontrolle, nichts, weder am amerikanischen, noch am mexikanischen Ufer.

Der Rückweg ist billiger, sieben US-Cents, aber beschwerlicher. Ein Gewimmel von dunkelhaarigen, dunkeläugigen Männern, Frauen und Kindern, viele von ihnen mit vernarbten, großporigen Gesichtern, blockiert den Gehweg. Die meisten bieten Zigaretten, Schnaps und auf flachen Handtellern präsentierte Goldkettchen an, manche betteln sanft und beharrlich. Eine ganze Reihe hat sich postiert vor der Metalltafel am Brückengeländer, die anzeigt, daß hier nach dem Vertrag von 1848 die amerikanisch-mexikanische Grenze verläuft: Boundary of the US - Limite de la Republica Mexicana.

Die herumlungernenden Männer mustern die Passanten mit schnellem, kundigem Blick. Sie handeln mit gefälschten amerikanischen Papieren: Pässe, Geburtsurkunden, Führerscheine, Dokumente der US-Sozialversicherung, selbst Studentenausweise. Eine lange Menschen- und Autoschlange staut sich vor der Passierstelle in die Vereinigten Staaten. Papiere werden akribisch geprüft, serienweise werden die Mexikaner zurückgeschickt. Auch der Zoll läßt keine Whisky-Flasche, keine Packung Zigaretten durch, ohne seinen Tribut zu verlangen.

Zwei Tote pro Woche

„Mal sehen, was wir heute haben“, sagt Juan A. Garcia, der stellvertretende Chef der „US Immigration and Naturalization Authority“ von Laredo. Wir stehen auf einer Art Aussichtsturm, der sich auf dem Dach seines Amtsgebäudes erhebt, und er reicht mir sein starkes Fernglas. Unter uns liegt die eben beschriebene Brücke, links eine Autobahnüberführung, rechts eine eiserne Eisenbahnbrücke. „Sie brauchen nur zu warten, viel Geduld ist nicht nötig“, sagt der Einwanderungsinspektor. Er behält recht: unten, an der Grenzmarkierung, kann ich durch das Fernglas verfolgen, wie Mexikaner falsche Dokumente kaufen. Die Händler wissen, daß sie beobachtet werden, aber das stört sie nicht, sie sind sicher vor dem US-Zugriff. Die ahnungslosen Käufer, die oft ihr letztes Geld hergeben, werden ein paar Minuten später ihren falschen Paß oder Führerschein (Fotos sind an Ort und Stelle eingeklebt, der Stempelring vervollständigt worden) los sein, dann werden sie zurückgeschickt werden.

„Der Dokumentenhandel ist hier wirklich big business“, sagt Garcia. „50 Dollar für ein simples Papier, 10 000 Dollar für einen erstklassig gefälschten Paß sind die Spannen.“ Er weist mit der Hand flußaufwärts, und ich richte mein Fernglas unter die Eisenbahnbrücke. Dort sehe ich vier Sombrero-bedeckte Köpfe auf dem Wasser. „Manchmal fischen wir zwei Tote pro Woche aus dem Rio Grande“, sagt Garcia. „Der Fluß ist

viel gefährlicher als er aussieht. Die illegalen Grenzgänger werden sofort von Männern der US Border Patrol in Empfang genommen und abgeschoben. Dann versuchen es viele drei Stunden später noch einmal, und dann, wenn sie wieder geschnappt worden sind, ein drittes- und gar ein viertesmal am gleichen Tag.“

Die 3200 Kilometer lange amerikanisch-mexikanische Grenze wankt und ächzt förmlich unter dem Ansturm von Mexikanern, die illegal in die Vereinigten Staaten eindringen oder es versuchen, um hier einen Arbeitsplatz zu finden. Die US-Staaten Kalifornien im Norden, und „darunter“ der Reihe nach Arizona, New Mexiko und vor allem das riesige Texas erleben immer hilfloser die Springflut der Mexikaner, die der Armut entfliehen und im gelobten Land, das selbst über elf Millionen Arbeitslose hat, ein Auskommen finden wollen. Allein im Januar 1983 wurden fast 84 000 „Peso-Flüchtlinge“ („New York Times“) gefaßt, 50 Prozent mehr als im gleichen Monat des Vorjahres. Dabei gehen die US-Behörden davon aus, daß nur einer von dreien geschnappt wird. Der Grenzschutz „Border Patrol“ rechnet damit, daß bis Ende dieses Jahres zwei Millionen Mexikaner heimlich in die Vereinigten Staaten eingewandert sind, „mehr Immigranten als je zuvor in der amerikanischen Geschichte binnen Jahresfrist“. Die Bürgermeister von Chula Vista, von Douglas, El Paso oder Laredo sprechen bereits von einer „lautlosen Rückeroberung von US-Gebiet durch Mexiko“, manche im Scherz, manche mit Bitterkeit.

Die Mexikaner, vom Urgroßvater bis zum Säugling, kommen in einem Stil, für den Border-Patrol-Chef Reaves gegenüber einem Reporter des Magazins „US News and World Report“ nur ein Gegenmittel wußte: „Unsere Männer müßten Hand in Hand die ganze Grenze entlang stehen. Aber sie kämen immer noch durch. Denn hier, auf der US-Seite, sind die Jobs.“ Sie kommen in Gruppen nach tagelangen Märschen durch die Wüste, zu Tode erschöpft und krankenhaushausreif, an. Sie lassen sich für 50 Dollars von Professionellen über seichte Stellen des Rio Grande tragen. Sie springen auf Züge und fahrende Lastwagen und werden zerquetscht. Sie werden von Banditen ausgeplündert und ermordet, sie werden eingesperrt in Lager, abgeschoben und kommen wieder, Zehntausende, Hunderttausende. Und es gibt keine Aussicht, den Zufluß zu stoppen.

Dazu der Grenzschrützer Garcia in Laredo, dessen Behörde dem Washingtoner Justizministerium untersteht: „Selbst der am schlechtesten bezahlte Job in den USA ist – nach dem Wechselkurs Dollar-Peso – noch immer siebenmal so gut bezahlt wie in Mexiko, wo 50 Prozent der Menschen arbeitslos sind. Der Nimbus der Vereinigten Staaten als Land der unbegrenzten Möglichkeiten besteht fort. Und die US-Unternehmer stellen mit Vorliebe Mexikaner ein, denn sie sind unvorstellbar billig, fleißig, willig und jederzeit unter Druck zu setzen, weil sie illegal hier sind.“

Die einzige Möglichkeit, so meinen Experten, den Zustrom zu bremsen, wäre eine gesetzliche Regelung, die die Einstellung von „Illegalen“ unter Strafe stellte. Ein solcher Vorstoß hat im vergangenen Jahr den Senat passiert, war aber im Repräsentantenhaus gestoppt worden; die interessierte Lobby war dazu stark genug.

Millionen ohne Arbeit

Sechs Jahre lang schien der südwestliche Nachbar der Vereinigten Staaten einem öbbedingten unaufhaltsamen Reichtum entgegenzugehen, seinen 73 Millionen Einwohnern Arbeit und ein gutes Auskommen zu sichern. Fehlplanungen, Korruption, die Peso-Abwertung, der Ölpreisverfall, Inflation (1982: 100 Prozent) haben aus Mexiko den zweitgrößten Schuldner der Erde nach Brasilien gemacht. Die 80,1 Milliarden Dollar Auslandsschulden verursachen eine jährliche Zins- und Tilgungslast von 17 Milliarden Dollar. Dabei explodiert die Bevölkerungszahl von Jahr zu Jahr; bis zum Jahr 2000 wird Mexiko 100 Millionen Einwohner haben, schon jetzt sind 42 Prozent der Einwohner unter 15 Jahre alt. Eine Lösung des Arbeitslosenproblems ist nicht in Sicht, die Flut über die Grenze in die USA wird noch stärker werden.

Das mexikanische Problem stellt das amerikanisch-mexikanische Verhältnis vor Zerreißproben; die Woge der „Peso-Flüchtlinge“ ist dabei nur ein Aspekt. Historische, menschliche, wirtschaftliche Belastungen machen die Zusammenarbeit zwischen den beiden Regierungen delikant.

Die südtexanische Stadt Laredo ist ein Mikrokosmos dieser Probleme. Laredo wurde 1755 von einer Handvoll Abenteurer unter der Führung des edlen Don Tomas Sanchez de la Barrera y Gallardo an einer Biegung des Rio Grande gegründet. Sieben verschiedene Flaggen wehten seither über dem historischen Marktplatz vor der weiß gekalkten Kirche St. Augustin, über den Palmen und Orangenbäumen, unter denen einst wie jetzt behütete Seniores ihre Siesta halten: 1519 bis 1685 die spanische, bis 1690 die französische, dann wieder bis 1821 die spanische, bis 1836 die mexikanische, danach für zwei Jahre die eigene der „Republik Rio Grande“, dann die texanische, 1845 bis 1861 die Flagge der USA, anschließend für vier Jahre die der Konföderation und seit 1865 wieder die der USA.

Trotz des Woolworth-Supermarkts und der McDonald-Imbißhallen ist Laredo wie so viele andere Städte des südlichen Texas von seinem Charakter her eher eine mexikanische Stadt. „85 Prozent unserer 95 000 Einwohner sind mexikanischer Abstammung oder noch Mexikaner“, sagt der 70jährige Bürgermeister Aldo Tatangelo, der italienischer Herkunft ist. Der Vater des US-Grenzwächters Juan Garcia, der jetzt Mexikaner abfängt, ihnen die falschen Papiere abnimmt und sie zurückschickt, war Mexikaner. Mexikaner ist der Besitzer der Lokalzeitung „Laredo News“, Sanchez. Auf dem Kriegerdenkmal für die Toten des Zweiten Weltkriegs und des Koreakriegs stehen 250 mexikanische Namen, die paar Brubakers, Clarks, Lissers und Johnsons nehmen sich wie Fremdkörper auf der gemeibeten Ehrenliste aus. „Manchmal wissen wir gar nicht, ob unsere Bürger Amerikaner oder Mexikaner sind, nur bei den Wahlen merken wir das“, sagt der Bürgermeister. „Das sind große Familien hier, die Eltern leben oft drüben, die Kinder hier und umgekehrt.“

Die wirtschaftliche und politische Entwicklung in Mexiko ist auch ein Stück amerikanischer Innenpolitik, jedenfalls in dieser Region. Washington fürchtet wie die Pest jede „Destabilisierung“ beim Nachbarn, komme sie aus der ökonomischen Richtung oder – poli-

ch - von Mittelamerika her. Texaner und Mexikaner haben nicht vergessen, daß dieses ganze riesige Gebiet einmal Mexiko war. Erst mit dem Ende des mexikanisch-amerikanischen Krieges (1846-1848) gingen etwa die Hälfte von Kalifornien, gingen Arizona, New Mexiko und Texas an die Vereinigten Staaten. Um so mehr gedemütigt fühlen sich die Mexikaner, daß sie heute als friedlich Arbeitssuchende im einstigen eigenen Land „wie die Hunde“ - so einer von ihnen im Gespräch - von den amerikanischen „Gringos“ verjagt werden.

Mitte 1979 setzte der damalige US-Präsident Jimmy Carter neben dem offiziellen Botschafter in Mexiko City einen Sonderbotschafter für die Koordinierung der Beziehungen zwischen den beiden Staaten ein. Bis 1981 hat Robert (Bob) Krueger dieses Amt ausgeübt; jetzt strebt er einen der beiden texanischen Senatsitze in Washington an. Ich treffe Bob Krueger in Laredo im Hotel „La Posada“, das aussieht wie ein alter mexikanischer Herrnsitz und von dem Kenner sagen, es sei (mit seinem mexikanischen Personal) eines der am besten geführten in den ganzen Vereinigten Staaten. Krueger, kraushaarig, groß und 47 Jahre alt, wohnt in einer texanischen Stadt namens New Braunfels, ist Sproß deutscher Einwanderer, deutet auf zwei Schilder in der Hotelhalle, auf denen steht „Strictly no jeans“, also keine Jeans-Hosen und „Nach 19 Uhr Jackenzwang“ und sagt: „Strenge mexikanische Bräuche in Texas“.

Der Diplomat versteht die Mexikaner: „Wenn dein Großvater ein großes Stück Land verloren hat, und du siehst es jetzt vor deiner Nase und darfst nicht rein, und wenn du dann siehst, daß es den Leuten hier viel besser geht als zu Hause, dann wirst du bitter.“ In keinem Teil der Erde sei die Einkommensdiskrepanz zwischen zwei Nachbarstaaten so extrem wie hier.

So ist es. Man geht über die Rio-Grande-Brücke von Laredo nach Nuevo Laredo, und es ist, als gerate man aus dem Wohnzimmer eines Mittelständlers in die Küche einer kinderreichen Armenfamilie: mit Arbeitslosen garnierter bürgerlicher Wohlstand hier; häßliche und schmutzige Händlerarmut da. Vor zehn Jahren kostete der Dollar 12,5 Pesos, vor einem guten Jahr 25 Pesos. Heute müssen die Mexikaner im Grenzgebiet für einen Dollar 153 Pesos hinlegen, auf dem schwarzen Markt erbringt der Dollar bis zu 200 Pesos. Eine fast unüberbrückbare Arme-Reiche-Kluft hat sich zwischen den beiden Städten aufgetan, wie überhaupt im Grenzgebiet. Aber nicht nur die Mexikaner sind die Leidtragenden. Sie haben die amerikanische Grenzbevölkerung mitgerissen.

Sog des Dollars

„Wenn nichts geschieht, und zwar sehr bald, dann ist Laredo eine sterbende Stadt“, sagt Peter Lee, Chefredakteur der Zeitung „Laredo News“, die eine Auflage von etwa 25 000 hat und neben drei lokalen Radio- und zwei lokalen Fernsehstationen sowie einem Konkurrenzblattchen, der „Laredo Times“, zu einer überaus regen Informationsaktivität beisteuert. Laredo war eine Händlerstadt, sie konnte sich rühmen, die dritthöchsten Umschlagwerte pro Flächeneinheit in den ganzen USA zu erzielen. Kunden waren täglich Zehntausende von Mexikanern, und die

bleiben nun weg. Mit den Pesos ist im Dollar-Land nichts mehr erswinglich. Nur noch hochwertigste Waren, wie Präzisionsinstrumente, ärztliche Apparaturen, feinste Luxusartikel, werden von Mexikanern über die Grenze geholt, weil sie trotz des Preisgefälles von 1:153 noch billiger sind als daheim oder dort nicht zu bekommen sind. Aber der noch vor einem Jahr blühende Handel mit Textilien, Fernsehern, Autos, Schuhen und allem sonstigen, mit dem die vielen Kaufhäuser noch immer bis unter das Dach gefüllt sind, ist tot.

„Seit der Peso-Abwertung ist die Arbeitslosenziffer bei uns auf 27 Prozent gestiegen“, konstatiert bekümmert Bürgermeister Tatangelo. „Seit Dezember vergangenen Jahres haben 150 Geschäfte zumachen müssen. Früher hatten wir einen städtischen Haushalt von 7,2 Millionen Dollar, dieses Jahr ist es nur noch die Hälfte. Wir haben 100 städtische Angestellte entlassen müssen, und das schlimmste: unsere besten Leute beginnen abzuwandern. Das ganze mexikanische Grenzgebiet der USA ist betroffen, am schlimmsten ist es, wo keine Industrie ist, wo nur gehandelt wurde, wie bei uns.“ Bürgermeister Tatangelo selbst ist Inhaber eines Supermarkts, „Toda la Mercancia“ steht im Schaufenster des gähnend leeren Ladens. Obwohl hier auf spanisch und amerikanisch „alle Waren“ angepriesen sind, ist der Umsatz um 80 Prozent gefallen. Bis zum letzten Moment kämpfte der Bürgermeister darum, daß die nach einem halben Jahr Arbeitslosigkeit anstehende Einstellung der staatlichen Unterstützung wenigstens um sechs Wochen aufgeschoben würde, denn für einen großen Teil der Beschäftigungslosen von Laredo war der Stichtag für die verschärfte Armut der 1. April. Nun wird sich der Kreislauf Umsatzrückgang-Arbeitslosigkeit noch beschleunigen.

Was sich in der kleinen Welt von Laredo abspielt, läuft auch auf der großen diplomatischen Bühne zwischen Washington und Mexiko City ab. „Die Mexikaner wissen, daß wir uns vor ihren wirtschaftlichen Katastrophen fürchten, weil die einen aus Mittelamerika importierten politischen Aufruhr provozieren können oder sogar müssen“, sagt ein Diplomat im Washingtoner Außenministerium. So hat Mitte Februar die US-Regierung Mexiko einen neuen 1,7-Milliarden-Dollar-Kredit bewilligt, damit es sechs Millionen Tonnen Lebensmittel kaufen kann. US-Landwirtschaftsminister John Block salbte dieses US-Angstgeschäft mit den Worten: „Das ist ein neuer Meilenstein in den amerikanisch-mexikanischen Beziehungen. Es ist mehr ein Pakt als ein Abkommen und eine Bestätigung unserer Freundschaft mit unserem engsten Nachbarn und Verbündeten.“ Mexiko ist, nach Japan und Kanada, noch immer der drittgrößte Handelspartner der USA.

Versuche der US-Regierung, an Stelle der unter einer Flut von Zusatzanträgen im Kongreß gescheiterten Immigrationsgesetze die Einwandererflut durch Regierungsabkommen mit Mexiko zu stoppen, sind an der kühlen Ablehnung der Mexikaner gescheitert. Wie schon sein Vorgänger José Lopez Portillo hat sich auch der neue mexikanische Präsident Miguel de la Madrid auf den Standpunkt gestellt: „Wir werden unsere Grenzen nicht kontrollieren.“ Der mexikanische Konsul in Laredo, Narejo Diaz, vertritt die Meinung, daß die mexikanische Immigration noch immer weitgehend durch die Nachfrage der amerikanischen Industrie nach extrem billigen Arbeitskräften geschürt wird. Beobachter in Washington fürchten, daß, wenn die Mexikaner-Flut gewalt-

sam gestoppt würde, die Konsequenzen schlimmer wären als die Belastungen durch die Einwanderer (allein die Stadt Los Angeles hat im letzten Jahr 76 Millionen Dollar für die Versorgung illegaler Immigranten ausgeben müssen): Erstens würde sich das politische Klima zwischen den beiden Staaten dramatisch verschlechtern, zweitens würde Mexiko eines „politischen Sicherheitsventils“ beraubt, weil die Gefahr von durch Arbeitslosigkeit verursachte Unruhen steigen würde.

Ex-Botschafter Bob Krueger („Wir haben auch heute noch die großzügigsten Einwanderungsgesetze der Welt“) empfiehlt, die Mexiko-Frage nur mit Seidenhandschuhen anzufassen: „Keine Immigrantengruppe in den USA (die Schwarzen zählen nicht als Einwanderer. Red.) ist so diskriminiert worden wie die schon optisch leicht einzustufenden Mexikaner. Andererseits müssen wir davon ausgehen, daß die, die gekommen sind, nie mehr zurück in ihre Heimat wollen. Die Mexikaner sind zwar nicht so revolutionär, wie sie sich immer selbst darstellen, aber sie sind sehr dünnhäutig. Die Spannungen steigen bereits.“

Im Gegensatz zu anderen will Krueger von einer „lautlosen Rückeroberung“ der US-Grenzstaaten durch Mexiko nichts wissen, „Unsinn“, sagt er. Doch viele amerikanische Patrioten sehen es anders, und wer die Grenzstaaten bereist, hat häufig genug den Eindruck, eher in Mexiko als in Kalifornien, Arizona oder Texas zu sein. Von den 226 Millionen US-Amerikanern sind 14,6 Millionen lateinamerikanischer Herkunft, und von denen leben 60 Prozent im Südwesten der USA. In Kalifornien, New Mexiko, Arizona und Texas wohnen 41,8 Millionen Menschen, davon sind 8,1 Millionen Washingtoner Statistiken zufolge Mexikaner, Puertoricaner, Kubaner und sonstige „Lateiner“.

Hier hat sich bereits eine neue Sprache entwickelt, die Anthropologen „Spanglish“ nennen, ein Wortgefuge aus „Spanish“ und „English“. Trucko (truck - Lastwagen), Roofo (roof - Dach), Demma (dime - zehn Cents), Bateria (battery) haben sich neben vielen anderen Ausdrücken in die Umgangssprache eingenistet. Ein Blick in das Adressenverzeichnis von Laredo zeigt, daß auch die Namen gelegentlich der besonderen Grenzsituation Rechnung tragen: Da gibt es etwa den Mister Ignacio Ramon Sullivan oder die Senora Kimberley Heather Gonzalez.

Smoking und Stiefel

In Laredo spürt man - an der Oberfläche jedenfalls - nichts von der politischen Spannung. Friedlich und patriotisch feiert die mexikostämmige absolute Mehrheit der Stadt mit den „Gringos“ den Geburtstag George Washingtons, mit Paraden, Dutzenden von Empfängen und einer symbolischen, freundschaftlichen Zeremonie auf der Brücke zwischen den beiden Nachbarstädten.

Höhepunkt ist ein Gala-Abend in der Stadthalle, an dem fast zehntausend „Laredonians“ teilnehmen, zu dem der Senator John Tower, Gouverneur White und die Prominenten gekommen sind und für den die Herren den Smoking, die Damen lange Kleider angelegt haben. Das ganze Ereignis besteht darin, daß auf der Bühne eine historische Szene nachgestellt wird: die Ratifizierung der amerikanischen Verfassung durch Rhode Island am 29. Mai 1790 in Gegenwart von George Washington als 13. US-Staat. Es war das erstmal, daß die Nation unter der neuen Verfassung seinen Nationaltag feierte.

Mit dröhnendem Applaus verfolgt die Festversammlung – viele Männer tragen zum Smoking schwarze texanische Cowboystiefel – den Aufmarsch der historischen Gestalten, zwanzig Paare, die von einem Zeremonienmeister genau identifiziert werden mit Angabe der Namen, der Namen der Eltern, darstellend diese und jene aus dem Jahr 1790. Den Präsidenten Washington spielt der Richter Kazen, der – wie mir mein Nachbar zuflüstert – „zur Zeit völlig mit der Aburteilung von Paßfälschern und mit Konkursverfahren beschäftigt ist“.

Das Phantastischste aber sind die historischen Roben der Töchter der lokalen Honoratioren dort oben auf der Bühne. In den Grundzügen mag der geschichtlichen Originalität Gerechtigkeit widerfahren sein, aber hinzu kommt das mexikanische Element: Knallig bunt sind die Farben, Spiegelchen, Gold und Silber verschönern die Gewänder. „Das mexikanische Element“, grinst mir mein Nachbar zu, „ist letztlich auch in Süd-Texas stärker.“

Seit hundert Jahren Wacht am Rhein

RÜDESHEIM. Kaiser Wilhelm I. erschien zur Grundsteinlegung am 16. September 1877 in Uniformrock und Pickelhaube. Zivilisten in Amt und Würden trugen Frack und Zylinder. Sechs Jahre später übergab der greise Monarch das Niederwalddenkmal „Zur Erinnerung an die sieg- und erfolgreiche Erhebung des Deutschen Volkes und an die Wiedererrichtung des Deutschen Reiches 1870/71“. Ein mißglücktes Sprengstoffattentat auf Wilhelm I. trübte diesen ereignisreichen 28. September 1883. Generationen von deutschen Patrioten sind seitdem zu dieser nationalen Wallfahrtsstätte gepilgert, die heuer ihren 100. Geburtstag feiert.

Die Stadt Rüdesheim (Rheingau-Taunus-Kreis) wird das Jubiläum am Fronleichnamstag von 15 Uhr an mit einem „Volksfest rund um das Denkmal“ feiern, zudem 120 Jagdhornbläser aus den benachbarten Kreisen erwartet werden. Mit dabei sind an diesem 2. Juni auch die Brieftaubenzüchter des Rheingaus mit etwa 1000 Tieren. Am Samstag (4. Juni) um 15 Uhr steht eine Stunde der Besinnung auf dem Programm. Festredner in der Rheinhalle ist Professor Dr. Alfred Grosser aus Paris, Träger des Friedenspreises des Deutschen Buchhandels 1975. Ebenfalls am Samstag wird um 21.30 Uhr ein Großfeuerwerk am Rheinufer von Rüdesheim geboten. Allen, denen die folgenden Fakten über das Niederwalddenkmal nicht ausreichen, ist ein Besuch in der Ausstellung „100 Jahre Germania“ im Rathaus-Sitzungssaal in der Zeit vom 1. bis zum 28. Juni zu empfehlen.

Die Germania ist übrigens 12,38 Meter hoch und 32 Tonnen schwer, die Linke stützt sie auf das sieben Meter lange Reichsschwert, mit der Rechten hält sie die zwölf Zentner schwere Krone. Wehenden Haares ist ihr Blick dem Südosten über das Rheintal bei Rüdesheim gerichtet, „den Gefallenen zum Gedächtnis, den Lebenden zur Anerkennung und den künftigen Geschlechtern zum Nacheifern“, wie der Kaiser bei der

Hundert Jahre ist es alt: das Niederwalddenkmal über Rüdesheim.

Grundsteinlegung auf dem Niederwald, einem terrassenförmigen Ausläufer des Rheingaugebirges, 250 Meter über dem Binger Loch, sagte. Für jährlich mehr als zwei Millionen Besucher der weltbekannten Drosselgasse in Rüdesheim bedeutet ein Abstecher zu dem mit Kabinenseilbahn und Auto zu erreichenden Denkmal ein „touristisches Muß“. Engländern, Franzosen und Holländern vermitteln Sprechautomaten Wissenswertes über die Dame aus Bronze mit dem 50 Zentner schweren Kopf.

Als „Symbol der Einigung und Verschmelzung“ wurden Steinquader aus dem Teutoburger Wald, vom Kyffhäuser, aus Harz und Riesengebirge zu dem 25 Meter hohen Sockel und Standplatz der Germania gefügt. Ihn ziert ein Relief mit etwa 200 Figuren: Neben dem Kaiser, Fürst Bismarck und Generalen ist auch einfaches Kriegsvolk zu erkennen, darunter der „Kanonier Kutschke aus Breslau“, dem die Volksweise zugeschrieben wird „Was kraucht denn dort im Busch herum? Ich glaub' es ist Napoleon“.

Der Nachwelt überliefert ist auch die erste Strophe des später vertonten Gedichtes „Die Wacht am Rhein“ von dem 1849 gestorbenen zeitgenössischen „Liedermacher“ Max Schneckenburger, die beginnt: „Es braust ein Ruf wie Donnerhall ...“ Nicht minder interessant ist eine allegorische Darstellung von „Vater Rhein“, der „Jungfrau Mosel“ das Wachthorn reicht, damit sie Deutschlands Grenzen hute.

75 Tonnen Metall mußten verarbeitet werden, um die Germania samt Thronessel mit Adlerköpfen und die sie flankierenden Figuren „Krieg“ und „Frieden“ zu fertigen. Der Kaiser gestattete es, zu diesem Zweck auch Kanonen einzuschmelzen. Den Entwurf für das Denkmal, das in Erzgießereien zu Nürnberg und München entstand, lieferte der Bildhauer Johannes Schilling, der in der Germania angeblich seine Tochter dargestellt haben soll. Schilling erhielt außer einem Honorar ein Ehrengeschenk von 37 000 Mark, Erlös aus der Verlosung eines silbernen Modells des Denkmals. Für seinen Bau, der 1,2 Millionen Goldmark kostete, spendete das deutsche Volk eine Million.

Kde dobojovali Nibelungové

Asi se to už sotva kdy povede zjistit, stopa slavných hrdinů se ztrácí ve vrších středověkého německého eposu, namluvě o tom, že pátrání po osudech germánského kmene Burgundů, a epos je právě jejich osudem, je lépe ponechat odborníkům. Rádi však uvěříme slovům nezájmavého básníka, že se Nibelungové bili i naposledy velmi statečně, takže „chránil se celý palác, chránil se všechny věže, když do oceli přibíle bušili ostřími.“ Víme, že jejich protivníky, jak v básni, tak kdysi ve skutečnosti, byli Hunové, vedení neblaze proslulým králem Attilou, který si vysloužil přezdívku „Bič Boží“. Kde však stál ten palác, který zachránil litý bojem?

Již v minulosti se naši zájemci, pokoušející se rozluštit tuto hádanku, studovali text Písně o Nibelunzích a jejich poslední cestu ke dvoru krále Hunů zakreslovali do mapy. Nibelungové v závěru své pouti sledovali zřejmě tok Dunaje, snad už od německého Řezna a jejich cesta končila v dnešním Maďarsku. Snad v místě dnešní Budapešti. I my se můžeme pokusit hledat tu stopy bájných relikvií.

Nebo se můžeme nechat vést legendou, která na rozdíl od vědy, o hradě Hunů věděla. Legenda sice, vědci poměrně dohadována o tomto místě nevěděli nic.

Co by také mělo být nápadné na nevelkých domcích předměstí Óbudy? Ale něco přece jen — skupina domů tvořících velký kruh nebo spíše ovál. V jejich sklepech objevili archeologové zdi z mohutných kvádrů, jen že místo hradu krále Attily se zpod městské zástavby vynořil římský amfiteátr.

Dnes se k němu snadno dostaneme z vnitřního města: cesta nás vede mezi převážně přízemními domky, s malými krámkami, až k Nagyszombat úťce. Na pozadí moderních domů se běhají trosky jednoho z největších vö-

známých amfiteátrů římského světa. Rozlehle prostranství amfiteátru, v podélném směru měří jeho ovál sro-

vo devadesát metrů, je dnes místem dětských her, stejně jako procházek i příležitostného posezení. Je tu klid uprostřed města a trosky jen němě vypovídají o dávných dramatech, jež se dají směle srovnávat s posledním bojem Nibelungů. Kolik hrdinů proti své vůli tu bojovalo o život před očima tisíců diváků! Těch diváků se tam vešlo 13 000. Do arény nastupovali ti, kteří měli zemřít, a z cel pod tribunou vyřážela dravá zvířata. Amfiteátr se nemůže pyšnit velikostí, i když je i po této stránce významný: jeho kunicizací je právě taková rula, neporušeně zachovalá dodnes. Po osmnácti stoletích můžeme stát pod její těžkou klenbou a pokývnout hlavou vzhledem do arény. Je to z ní jen zbytek, protože vpravo se tučí vyvalé oblázky volodu.

Sam tedy legenda situovala hrad krále Hunů. Musíme si přiznat, že nás osáhla, ač i takový amfiteátr stojí za zhlédnutí. Attilovo sídlo zůstává dál neznámé, v minulosti je kladli odborníci také do Ostřihomy, ale dnes se stále více shodují v názoru, že přece jen leželo někde v Óbudě. Treba se ještě ukrývá pod některými z domů.

Píseň o Nibelunzích vypráví, jak paní „vstoupily do hradu, v němž strážil skvostný palác z mohutných zůkladů a pod nímž řeka Dunaj v údolí šuměla...“. Ta šumí i nedaleko římského amfiteátru, ovšem v hluku moderní ulice velkoměsta zaniká. A když sedíme na vyhládkách kamenných kvádrů, sotva si vzpomeneme na Píseň o Nibelunzích, a tím méně nás napadne, že jsme přece jen stopa Attily minulosti vypátrali. Vždyť přece v jeho době amfiteátr už stál. Takže na tvrdých stupních, obložných stělních, i místy kde dnes probíhá rozřezávaná děla, mohli kdysi stát muži, před jejich jménem se třásl tehdejší svět. Attila — Bič Boží.

HODINKA S KARLEM GOTTEM

V budoucnu nejen jako zpěvák, ale i jako komponista • Letošní program i plány vystoupení na mírové slavnosti na Staroměstském náměstí v Praze

Milný výhled jsme proste měli štěstí. Potkali jsme přímo u nás v budouž zasloužilého umělce Karla Gotta. Spolu s Ladislavem Šteidllem, Rudolhem Rokytem a Felixem Slovákem se ve velkém sále Charitasu v Praze zúčastnili odborného sympozia známé firmy Dynacord z NSR, jejíž elektroakustických zařízení při svých vystoupeních používají, a které spolupřipravují propagaci agentury CTK — Made by... (Publicity). Karel Gott si pro nás ochotně uvolnil čas a tak jsme se psali:

Dotazník Jméno se, že jste zrovna přijel ze zahraničí. Zpíval jste tam?

Ano, tenkrát v Západním Berlíně, ale ve studiu. Dodal jsem tam svou novou dlouhohrající desku zn. Polydor, zpívanou v němčině, na níž jsem pracoval s různým přerušováním od jedné. Zda se to dlouho, viděl Ale dnes to skutečně trvá měsíce, než se taková deska zrodí, aby v holovém stavu byla k úplné spokojenosti interpreta, producenta i gramofonové firmy. Prosím ve stavu, kdy jsem si všichni zalehli a řekneme si, že s ní můžeme jít na trh. Přináší to doba, která je čím dál více technicky komplikovanější. Dnes už jen vpo-mínáme na ty časy, kdy jsme „elpičko“ udělali se „šim vsudy za čtrnáct dní.

Kdy tato nová deska vyjde?

V měsíci září. A to paralelně s mým turné, které začne 15. září a bude se odehrávat v řadě měst NSR a Švýcarska, kde budu zpívat i některé písničky, jež jsou na nové desce. Dvacemístní turné však přeruším a přijedu do Prahy, kde dvakrát vysoupím na našem Interalentu.

Jak pamatujete na naše mlčenlivky gramofonových desek?

Tím, že současně pracuji i zde na nové dlouhohrající desce, která vyjde jako vždy tradičně před vánoční v Supraphonu. Dívám se na desky dávají titulky „Karel Gott 1980“ apod. Teď je již nemenujeme chronologicky, ale dáváme jim tematické názvy. Jako třeba „Contrasty“ nebo „Kontrasty“. Na nové letošní desce, která bude natvářena technicky složitějším a náročnějším způsobem než desky předcházející, pracujeme již dva měsíce. Hlavně ve zvukové stránce se musíme stále zdokonalovat. Tam se pořád něco mění, objevují se novinky a technický pokrok.

Co bude obsahem nové dlouhohrající desky?

Budou na ní úplně nové písničky.

A co staré hity?

Soubor starých hitů vyšel na desce „Story“.

Alie lidem se stále líbí.

Ano, ale mohou si je puslit z uvedené desky. Také Supraphon jako podnik se může samozřejmě vracet ke starým písničkám, já však jako zpěvák

Jaké texty jste si vybral pro novou desku?

Pracuji nadále se Zdeňkem Rytkem, Ed. Krach-marem a Z. Borovcem. Přibírá k tomu také Pavel Koptu, který je sice už „starým zájmem“, jak se říká, ale je to textař, jenž tvoří přesně tím s y-jem, jaký se mi začíná v poslední době líbit. Tě, když tak trochu filozoficky, ale přitom ze živo a. Nikoli podzvláště, ale libvě. Vychází opravdu ze mne. Takový byl před lety Jirka Šteidl, na kterém nemohu stále zapomenout, poněvadž tam to přá-telství, kamarádství při společné tvorbě bylo opravdu zlaté.

A kteří skladatelé komponovali hudbu vašich nových písniček?

Na té nové desce samozřejmě kromě Lad. Šteidla, Háda, Větrovce mám také tři své skladby. Chci se totiž v budoucnu výrazněji projevit i jako komponista. Ne proto, že bych nedůvěřoval jiným, je to spíš otázka toho, že člověk se chce nějak hudebně vyjádřit a někdo mu to nenapíše. A když mu to někdo nenapíše, tak si to složí sám. A to je asi můj případ. Nestíci mi už toto vyjádření prolehnout jenom lóny ve zpěvu. Někdy se třeba člověku něco namotalo, někdy zkomponoval a někdy dokonce napsal text.

Chcete se uplatnit i jako textař?

K tomu určitě dojde. Ale zatím ne.

A nebudete to na škor čas, který věnujete zpě-vání?

Spíš ano, ale když se dostaví výsledky, tak určitě přiměse s sebou radost z práce v tomhle směru.

Jaký je váš plán na pracovní den?

Je pokladě jiný. Dnes jsem byl třeba v noci v autě na cestě ze Západního Berlína, abych sihl-tady to symposium o elektroakustických zaříze-ních. Abych si promluvil o další spolupráci, pro-tože ta technika je důležitá nejen ve studiu. Lidé dnes totiž chtějí i na koncertě poslechnout stejnou kvalitu jako na desce. To je strašně důležité. Když

poslouchá na koncertě neslyší ty efekty, jaké jsou zvyklí poslouchat doma na desce, jsou zklamaní. A pokud jde o naslouchávání písniček? Některá je v podstatě za den hotová, na některou se schá-zíme týdně a pak ji třeba vyhodíme. V tom je asi to umění, že se něco hledá a že třeba vůbec ne-dojde k úspěchu. Snažím se proto být všestranný, abych neupadl publikum a neustále překvapoval něčím novým. Protože být dvacet let před publi-chem znamená riziko, že se to omrzí. Musím tedy přinést vždy něco, co lidi zaujme.

Bude tomu tak i na té nové desce?

Ano. Přijdu s úplně jinými hudebními symptomy a stylem. A to i jako komponista. Také ve zvuku budou nové věci. Budeme to mluvit za takových okolností, že i kdyby se mělo později vydat desky, musí to za to stát. Nechci už vyrobit desku jen proto, aby se neteklo, že mám mít „elpičko“ jako každý rok. Kdyby neměla být nová deska překvapivá a přizpůsobivá, tak bych raději čekal tři roky s jejím vydáním. Musí být zase jiná, než byly poslední „Kontrasty“.

Můžete nám něco prozradit právě o těch no-vých písničkách?

Ráději nebudu předem nic říkat. Nechci oviv-ňovat. To se musí přijít. Udeřím novou desku a lidé rozhodnou sami. Poznáji, kterou věc jsem dě-lal s osobním angažmá, s chutí, s něčím, co mne nadchlo. Víte, nejhorší je, když se deska připra-vuje a dlouho se o ní předem mluví. Když to-vo je moc, tak ten zájem opadne a premiéra ne-může být žádným překvapením. Až deska vyjde, vysoupím s tím v televizi, teknu o tom něco v rozhlasu a lidé si sami vyberou. To je mýslím nejlepší.

Člověk potřebuje také oddech. Jak vlastně strá-víte svou letošní dovolenou?

Já budu mít letošní dovolenou spíše doma, v Pra-zě. Konečně rozbalím kufry. Nerad bych jel zase někde do hotelu i když třeba do zajímavých míst. Vážně jsem v hotelích vlastně celý rok. Na druhé straně chápu ty, kteří po celoroční práci v Praze nebo v Ostravě si rádi vyjedou někam k moři, k přehradám či do hor. U mne je to naopak. Sednu si konečně ke gramofonovým deskám a budu si něco přehrávat, co se hraje ve světě. Podívám se na nějaké věci, které mi byly nabídnuty. Promlu-vím si s textaři, s komponisty, kteří mi píš muzi-ku, s dramaturgy, kteří mi pomou na turné udě-lat program. Znamenej to, že budu zase na náčtem dělat, ale ne v hektice, do mří se dostávám vinou závažných termínů, jež musím dodržet, a které vyžadují, abych byl všude takřka na minutu přes-

Wiederholen Sellerie

(Reuter/FR). Eine Untersuchung nach Angaben des Regierers der Schullei-tung in Winchester wegen einer britischen Pann im Ex-amen vornehmen. Rund 40 Schüler hat-ten im Prüfungsraum die Aufgabe be-kommen, ein Stilleben zu zeichnen. Da betrat ein Künstlerzieher den Raum, griff sich eine Selleriekrolle aus dem Arrangement und biß hinein. Drei Schülerinnen sind nun gezwungen, die Prüfung wiederholen.

ní relaxaci vůbec nějak seřadit, pak bych dal pla-vání na první místo. Po plavání se prostě cítím dobře a úplně s jinou chutí jdu na jeviště. Mám pocit úžasné lehkosti.

Ridíte rád auto?

Rád, strašně! Jízda autem mne uklidňuje. I na turné si řídím sám.

Kdy vás ještě letos uvidí naši televizní diváci?

Uvidí mne na Silvestra v dalším pokračování klasické tváře mých produktů. První část byla „Karel Gott v operetě“, druhou částí budou kla-sické písně od Schuberta, Griega, Fibicha, Chvály a Maláta. Budou to milostné písně, nebo umělé písně, jak se tomu všeobecně říká.

To jste již natáčeli?

Ano, pro televizi na Konopišti. Myslím, že je to skvělé. Dělal to stejný režisér p. Hudeček. Domní-

ně Doma budu mít možnost sousedit se v klidu na to, co dělám dál a trochu žít. Něco dobrého si uvařím, přisedím na slunci na terase, podívám se, co je nového v muzice. Také si přečtu, co mne zajímá. Pozvu si přátele, budeme si pomalu poví-dat o dalších plánech. Dobré věci obvykle vzni-

kaží vždycky v době toho oddechu, v době takového životního vydechnutí. Mám v tomhle již zku-šenosti. Kreativní, tvůrčí může být člověk jediné tehdy, když ho netlačí termíny. Jinak, když budu chtít, tak si vyjedu do lesa, projdu se nebo si pů-jdu zahrát tenis.

Děláte soustavně něco pro svou kondici?

Čím dále tím méně. Jedině když jsem takhle na cestách tak koukám, abych byl buď v hotelu, kde mají bazén, nebo blízko koupaliště, kde si mohu zaplavat. Myslím, že plavání je absolutně nejlepší. Kdybych to měl v té hierarchii sportů pro osob-

žám se, že to diváka potěší. Máme z toho už předm radost.

■ Jaký je další váš program v blízké budoucnosti?

Chystám se poněkud změnit svůj „image“. Nejen v tom větším nároku na zvuk ve studiu, na gramofonových deskách a na písni, ale i v nároku na techniku. Nechám teď stavět dekoraci, s níž budeme jezdit na koncerty. Nebudeme se už spoléhat na to, jaké ten který sál má možnosti. Chceme opravdu sestavovat „show“ s obrovskou světelnou konstrukcí. Prostě postavit scénu tak, aby to byl komponovaný, stylizovaný program, řízený režisérem.

■ Tuhle vlastní techniku budete vozit i na turné do zahraničí?

Celý takhle komponovaný program s kompletní technikou, se vším vřady. To je to, bez čeho si dnes ve světě nelze představit moderní populární muziku a co už mají skoro všechny skupiny a interpreti světového kalibru. Nikdo už bez toho necestuje. Známe skupinu, jež má 150 zaměstnaných techniků, což je úplná fabrika. Jako třeba skupina Pink Floyd, která vozí techniku na několika těžkých nákladních automobilech. Je to vlastně celá kolona, která jede s veskerým zařízením, z kterého pak technici staví dva dny optickou a zvukovou konstrukci a teprve třetí den se hraje. Dá se to samozřejmě dělat jen ve velkých halách, kde obrovskou návštěvností se všechno ty náklady zaplatí. Přitom skupina Pink Floyd je skupina pěti muzikantů. Když s tím srovnáte to, co hodlám dělat nyní s šesti technikvy, tak to nestojí ani za řeč, to by mělo být samozřejmostí. Říkám to proto, že kdo dneska nedrží i v této branži v technice krok, tak nemá šanci. Konkurence rozhodně nesplí.

■ Budete v Praze ve dnech, kdy se zde bude konat Světové shromáždění za mír a život, proti jaderné válce?

Budu a spolu s orchestrem Ladislava Štáidla se 21. června aktivně zúčastníme mírového setkání na Staroměstském náměstí. Budeme tam hrát a zpívat na otevřené scéně. Potěší nás, když si nás přijde poslechnout co nejvíce lidí.

■ Děkujeme za rozhovor.

TAKY JEDEN Z TĚCH, KTERÝHO DYCH S CHUTÍ KOPNUL DO PRDELE! HAZEL BOLŠEVICKÉJ!!

Moskau und Kiel prüfen Eisenbahnfähre

gen. Westphal zufolge denken die Sowjets an einen Gemeinheitsdienst im Verhältnis 50 zu 50. Sie hätten die Absicht bekundet, Fährschiffe und Teile der Abfertigungsanlagen in der Bundesrepublik bauen zu lassen. Insgesamt würden voraussichtlich vier Schiffe mit je zwei Decks für zusammen 100 Wagentonsvolumen schätz Westphal auf etwa 500 Millionen bis eine Milliarde DM für beide Seiten zusammen. Für die Verwirklichung würden 3 Jahre angesetzt.

KIEL (tr). Zwischen der Sowjetunion und Schleswig-Holstein werden gegenwärtig Pläne zur Einrichtung einer Eisenbahn-Fährverbindung auf der Ostsee erörtert. Nach seiner Rückkehr von mehrtägigen Gesprächen in der UdSSR gab der schleswig-holsteinische Wirtschafts- und Verkehrsminister Jürgen Westphal in Kiel die Unterzeichnung eines entsprechenden Memorandums bekannt. Eine gemeinsame Expertengruppe soll alle offenen Fragen klären und einen gemeinsamen Bericht vorlegen.

Übernachtung mit Bart

LONDON, 15. Juni (dpa). Eine britische Hotelkette will im kommenden Winter aus der Lust am Seitensprung und nichtehelicher Liebe Kapital schlagen. Eine Werbekampagne für „sündige Wochenenden“ an der See soll helfen, ansonsten leerstehende Strandhotels zu

füllen. Larry Duggan, der Direktor der Kette, erläuterte das Konzept: Wer ein „anonymes Pauschal-Wochenende“ bucht, wird nicht nach seinem Namen gefragt. Am Empfang erhalten der Herr einen falschen Schnurrbart zur Tarnung und die Dame ein Fläschchen mit aufregendem Parfüm.

Schreck am Freitagabend

KAIRO, 13. Juni (dpa). Ägyptens Mufti, Scheich Abdel-Latif, hat den Beginn des Fastenmonats falsch berechnet oder sich bei der Beobachtung des Mondes geirrt. Das stellte sich am Montag heraus. Der Fastenmonat Ramadan beginnt, sobald der erste schmale Rand der Mondsichel zu erkennen ist. Während sich die Bevölkerung darauf eingestellt hatte, daß der Ramadan am Sonntag oder einen Tag später beginnen würde, verkündete Scheich Abdel-Latif am Freitagabend plötzlich, das Fest beginne schon am Samstag. Während des Ramadans dürfen fromme Moslems zwischen Sonnenanfang und Sonnenuntergang keinerlei Speisen oder Getränke zu sich nehmen. Deshalb versuchten viele, noch in der Nacht Brot und Gemüse einzukaufen, um sich vor dem Fasten zu stärken. Der Präsident der ältesten arabischen Hochschule der Welt, der Ashar-Universität in Kairo, verkündete ungerührt, es sei ein Fehler gemacht worden, der nun korrigiert werden müsse. Da der richtige Ramadan-Beginn am Sonntag war, mußten die Ägypter 31 Tage statt 30 Tage fasten.

ZLEPŠOVAK: IZ RAMADANU V SSR ROČNĚ A NGHUSI KUPOVAT PŠE-NICI!

PRO KREV I KÁVU

Čekanka obecná (Cichorium intybus L.) — je rostlinou s pestrá historií a mnohostrannou využitelností jako lék i jako zelenina. Již staří Egypťané si oblíbili čekankový salát a koncem 17. století si získala popularitu jako náhražka zrnkové kávy, která se vyráběla pražením a mletím čekankového kořene.

Droga má charakteristický pach a nahorklou chuť. Obsahuje hořčiny

Intybin, inulin, cholin a mléčnou šťávu. Účinné látky podporují trávení a povzbuzují chuť k jídlu, mají příznivý vliv na látkovou výměnu a činnost žlázníku.

Při jarní kůře se doporučovala šťáva z čekankového kořene na „čistění krve“ (3 lžice do šálku mléka).

K posilujícím masážím končetin při rehabilitaci po zlomeninách nebo dlouhodobém upoutání na lůžko se doporučuje lihový výtažek ze sušené naté čekanky.

Čekanka salátová se pěstuje jako vynikající zelenina pro rychlené puky, které se sklízí od prosince do března. Rychlení probíhá při teplotě 14–16 °C bez přístupu světla. Kořeny se skladují těsně vedle sebe a přibližně za 30 dnů se odřezávají bílé puky. Na světle zelenají a hořknou. Podávají se smážené, zapékané, dušené nebo syrové jako salát. Mají výrazně dietické vlastnosti, vhodné upravené jsou výhodné pro nemocné cukrovkou. Podporují chuť k jídlu a peristaltiku, tedy vyprázdnění střev. Čekankové puky obsahují vitamíny, hořčiny, fosfor, vápník a železo.

PEČENKA, VELIŠKA, ČIKORKA...

Pharmaforschung nicht billig

Wer die Preise von Arzneimitteln beurteilt, (FR 3.6., „Ein ‚David‘ des Pharmamarktes fordert den ‚Goliath‘ heraus“), sollte auch einen Leistungsvergleich nicht vergessen. Forschende Unternehmen der pharmazeutischen Industrie bieten nämlich mehr fürs Geld als Firmen, die lediglich Bewährtes nachahmen, ohne selbst zu forschen. Jeder, der einmal die Packungsbeilage eines Arzneimittels verlegt hat, wird bemerkt haben, daß ihm die beste, qualitativ hochwertige Tablette nichts hilft, wenn er nicht weiß, wann und wie oft er sie einnehmen muß. Forschende Unternehmen der pharmazeutischen Industrie erarbeiten diese Kenntnisse über den richtigen Umgang mit Arzneimitteln. Sie berichten auch Ärzten, Apothekern und Behörden über neue Erfahrungen aufgrund weltweiter Beobachtung.

Forschende Unternehmen beschränken sich nicht auf die gängigste Darreichungsform eines Medikaments, sondern bieten Tabletten, Dragees, Saft und Ampullen an, oft in unterschiedlicher Dosierung, manchmal für nur ganz wenige Patienten.

Forschende Unternehmen arbeiten ständig an der Verbesserung vorhandener Medikamente und suchen nach neuen Wirkstoffen. Oft scheitert der Erfolg kurz vor dem Abschluß jahrelanger Entwicklungsarbeiten, wenn schon Millionen investiert sind. Im Durchschnitt rechnet man heute mit einer Entwicklungsdauer von acht bis zehn Jahren für ein einziges neues Arzneimittel. Damit ist die Hälfte der Patentzeit von insgesamt zwanzig Jahren in der Regel bereits abgelaufen, bevor das Präparat überhaupt in die Apotheke kommt. Die Forschungs- und Entwicklungskosten für ein neues Arzneimittel steigen ständig. Sie liegen heute bei 150 Millionen Mark. 1960 mußten dafür rund zehn Millionen Mark aufgewandt werden.

Es reicht also nicht aus, wenn Arzneimittel ihre eigenen Forschungskosten wieder einspielen. Vielmehr müssen die heute im Markt befindlichen Medikamente — umsatzstarke und sehr wenig gebräuchliche — die ständig steigenden Forschungskosten erwirtschaften.

Neue Arzneimittel müssen aber nicht nur entwickelt und hergestellt, sondern auch bei Ärzten und Apothekern bekanntgemacht werden. Diese erwarten von forschenden Unternehmen der pharmazeutischen Industrie sachgerechte Informationen. Besonders aufwendig ist die Einführung eines neuen Therapieprinzips. Derartige Kosten fallen bei Nachahmern natürlich nicht an. Wer also meint, durch die Verordnung „preiswerter Mittel, deren Wirksamkeit gesichert ist“, Milliardenbeträge sparen zu können, sollte wissen, daß es sich dabei um eine Milchmädchenrechnung handelt. Kurzfristig kann zwar gespart werden, aber nur um den Preis, daß forschende Unternehmen ihre Leistungen nicht mehr in dem bisher erbrachten Umfang aufrechterhalten können. Das mag geringschätzen, wenn auch die volkswirtschaftlichen Zusammenhänge nicht bewußt sind. Zur Zeit erbringt die pharmazeutische Industrie zur Außenhandelsbilanz immerhin einen Überschuß von knapp drei Milliarden Mark. Fazit: kurzfristig billiger ist keinesfalls langfristig auch besser.

HA' 100% PRAVDU!

Ältester Mensch Eurasiens?

MADRID, 14. Juni (dpa). In der spanischen Ortschaft Orce bei Granada sind möglicherweise die Überreste des bislang ältesten Menschen Eurasiens gefunden worden. Wie die Zeitung „El País“ am Dienstag unter Berufung auf den Direktor des spanischen Archäologiemuseums berichtete, sind die Scheitelknochen des „Menschen von Orce“ nach Untersuchungen katalanischer Archäologen zwischen 900 000 und 1,6 Millionen Jahre alt. Die bislang ältesten gefundenen Knochen im euraischen Bereich hatten ein Alter von rund 700 000 Jahren, noch ältere sind bislang nur aus Ostafrika bekannt. Das Scheitelknochen des „halberwachsenen 17-jährigen Hominiden (Vormenschen)“ wurde bereits im vergangenen Sommer ausgegraben, doch zogen sich die Untersuchungen längere Zeit hin.

SPOR O POHLEDNICE

OSPECHY CHOVATELŮ

Mnoho sběratelsky zajímavých předmětů nemá dosud své dějiny. I když je pohlednice výjimkou, přece jen její začátky jsou už desítky let předmětem sporů.

Jistě je to, že i když měla pohlednice celou řadu předchůdců, nej důležitější z nich byl korespondenční lístek, protože se z něho bezprostředně vyvíjela. První korespondenční lístek byl vydán v Rakousku 1. října 1896 a už během několika týdnů na něj byly přilepovány a hned poté i dotiskovány obrázky. A lístek s dotiskem obrázku, to už je naše pohlednice. Některé prameny uvádějí, že se to stalo už v roce 1870.

Pak ještě zhruba dvacet let vývoj postupoval pomalu, aby kolem roku 1890 došlo přímo k explozi zájmu v Německu, a s ním i zájem o odstupem i u nás. Uvádí se, že už kolem roku 1895 měla každá naše větší obec svoji pohlednici.

V roce 1899 začal u nás vycházet časopis Sběratel dopisnic (rozuměj pohlednic), který zanikl 1903 a skutečně se první výstavy pohlednic — v Praze a Sobotce. Dne 1. dubna 1908 vznikl v Praze Klub sběratelů dopisnic a téhož roku — 18. května — se konal v pražském Národním domě na Vinohradech (tedy v dnešním Ústředním kulturním domě Jezejskářů, kde pracuje Klub sběratelů kuriozit) svůj sjezd.

Pohlednice z té doby jsou dnes u nás velmi hledané, i když nejsou úplně vzácné. Zájem se soustřeďuje zejména na litografie vydané do roku 1900, které svou úpravou i provedením snesou srovnání s dnešními pohlednicemi a někdy je i předčí.

Po začátku století se začínají vydávat i knihy o pohlednicích, pro sběratele se vydávají četná alba. Tento zájem trvá do první světové války, po ní téměř ustává.

Filokartie ožívuje znovu v šedesátých letech a od té doby má trvalé postavení mezi sběratelskými obory.

Propustit zadržené čs. občany

(čtk): Před třemi měsíci, ráno 12. března, přišli do protivládní skupiny UNITA předpádli průmyslový komplex v Alto Catumbela a zajali 66 čs. občanů. Už téměř měsíc nepřicházejí o osudu našich občanů žádné zprávy, a tak obavy čs. veřejnosti o osud našich občanů jsou více než oprávněné. Čs. úřady pokračují v intenzivním úsilí o jejich propuštění. V zájmu úspěšného a zejména rychlého vyřešení této závažné otázky probíhá nepřetržitá spolupráce po linii mezinárodních organizací. Čs. červený kříž je ve stálém kontaktu s mezinárodním výborem Červeného kříže a spolupracuje i s národními výbory Červeného kříže v některých zemích. Průběh jednání pozorně sleduje také generální tajemník OSN, který se vedle celé řady vlád různých zemí zasazuje o propuštění našich občanů. Maximální aktivitu vyvíjí federální ministerstvo zahraničních věcí, což nakonec dosvědčuje i poslední cesta ministra zahraničních věcí B. Cháňovky po některých afrických státech, při níž byl ujištěn bezvýhradnou podporou afrických zemí v této otázce. Všichni požadují bezpodmínečné propuštění všech zadržovaných osob.

Ode dne, kdy protivládní organizace UNITA předpádla průmyslový komplex v Alto Catumbela v angolské provincii Benguela, kde naši občané pracovali na základě dvoustranné dohody s ALR, uplynou zítřka už tři měsíce. Poslední zpráva UNITA z 18. května pouze stručně konstatovala, že na její základnu dorazila poslední, třetí skupina unesených a nejvíce vyčerpaných lidí, kterou tvořily především ženy a děti. Od té doby trvá zlovestné mlčení, a to i přes sliby předákové organizace, že ženy a děti budou okamžitě propuštěny.

Od roku 1879 se u nás úspěšně rozvíjí smluvní výkrm jatečných zvířat z drobných chovů, který potvrdil, že lze výhodně spojit zpracovatelské možnosti velkovýroby s velkými produkčními možnostmi drobných chovů. Na dobrém výsledku v uplynulém roce se také příznivě projevil i zvýšená nákupní cena za jatečná zvířata, zejména ve výrobě ovcí a jehňat, skotu a do jisté míry i při nákupu jatečných hus.

V roce 1982 bylo v ČSR nakoupeno 88 306 ovcí a jehňat o živé hmotnosti 4095 tun, což představuje v porovnání s rokem 1981 zvýšení o 1604 t. Hus bylo nakoupeno 30 723 kusů, i jejich nákup se zvýšil o 12 tun. Nákup skotu činil 24 353 kusů o živé hmotnosti 13 938 t. Tedy opět více o 4731 tun, prasat bylo nakoupeno 1215 o hmotnosti 133 t. I přes nepříznivou nákupní cenu jatečných králiků (jako jediná nebyla upravena) bylo nakoupeno 504 482 živých králiků o hmotnosti 1438,8 tuny. Představuje rovněž zvýšení nákupu proti předcházejícímu roku o 51 tun. U králiků se nákup za loňský rok zvýšil o 3,35 % z celkové počtu.

Nákup jatečných zvířat vyjmenovaných druhů za rok 1982 z drobných chovů měl objem 19 160,6 tuny. V srovnání s rokem 1981 se zvýšil o 6485,8 t. Z toho vyplývá, že zájmová činnost chovatelů drobného zvířectva se v současné době podílí produkcí masa na centrálním zásobování 2 procenty.

JAKÝCH CHOVATELŮ ZDROUŽTEVIL JAKO BUDOUcí KULAKY.

WENICH TO VĚDĚL DOBRĚ.

ných lidí, kterou tvořily především ženy a děti. Od té doby trvá zlovestné mlčení, a to i přes sliby předákové organizace, že ženy a děti budou okamžitě propuštěny.

Mezinárodní veřejnost se právem táže na jejich zdravotní stav, který jistě nebude nejlepší po více než dvou měsících hrůzného pochodu těžkým a nebezpečným horským terénem za čtyřicetistupňových úmorů, vedr ve dne a ledová zima v noci, za deště, při nedostatku potravin a léků, nemluvě již o duševním a fyzickém vyčerpání, zdravotních potížích a nemocích. Alto Catumbela se proto stalo symbolem bezpráví na nevinných lidech, symbolem královské porážky mezinárodního práva a základních norem humanitního chování.

Skupina 66 čs. občanů je nyní údajně již na základě ná UNITA někde u zambijských nebo namibijských hranic. Proč však tato organizace neoznámila ani slovo o zdravotním stavu 17 žen a 21 dětí, z nichž tři jsou ve věku do pěti let a osm ve stáří šest až deseti let? Je nepochybné, že především tyto malé děti potřebovaly náležitou odbornou lékařskou péči, která, jak se dá usuzovat z mlčení UNITA, jim pravděpodobně není dopřána. Obavy navíc vzbuzuje fakt, že přestože první skupinu osmi fyzicky nejzdatnějších čs. občanů mohli po dorážení na základnu prohlédnout lékaři, k poslední, zákonitě nejvyčerpanější a nejohroženější skupině, v níž byly převážně ženy a dokonce i velmi malé děti, nebyli lékaři připuštěni. Bez ohledu na širokou mezinárodní aktivitu je protivládní organizace UNITA i přes své počáteční sliby na informace o osudu unesených mimořádně skoupá. Strohé zprávy zveřejnila pouze 30. 4., když na její základnu dorazila první skupina osmi našich občanů, poté 12. 5. po příchodu druhé skupiny 30 občanů a posléze 18. 5., když na základnu byl dopraven zbytek unesených a nejvíce vyčerpaných osob. Tvzení o příchodu druhé a třetí skupiny však nebylo možno ověřit, protože nebyl na základnu nikdo vpuštěn, dokonce ani zástupce Mezinárodního červeného kříže.

Krajině znepokojující je i to, že předáci UNITA odvolali s velkou pompou připravované setkání s některými vybranými západními novináři. Jímž měli být představeni unesení čs. občané. Touto akcí měla být světová veřejnost přesvědčena, jak UNITA „pečuje“ o unesené. Vydrážecké představení se ale nekonalo, což má značkovat jen špatný zdravotní stav Čechoslováků.

Sborník k dějinám vzdělanosti

PŘED ČTYŘMI STY LETY, roku 1583, dokončil císař a český král Rudolf II. (1576—1611) stěhování svého dvora z Vídně do Prahy. Na základních, vzniklých už za jeho předchůdců, pomohl Rudolf II. vytvořit z Prahy dočasně jedno z nejvýznamnějších kulturních středisek své doby. Po knize oxfordského historika R. J. W. Evansa o Rudolfovi II. a světu, ve kterém žil (1973), píše knihu o Praze jakožto koleče manýristického a barokního umění skotský historik Geoffrey Parker a v nizozemském Leidenu vyšel společnou prací především českých a nizozemských badatelů sborník o Rudolfovi II. a kultuře (Rudolf II and his court, Leids Kunsthistorisch Jaarboek 1982). Má 416 stránek, množství ilustrací a obsahuje 24 příspěvků, které byly napsány nizozemsky, německy a anglicky. Příspěvky historické povahy napsala leidská historička Nicolette Moutová, která se systematicky věnuje studiu česko-nizozemských vztahů, vztahy mezi politickými plány Rudolfa II. a rázem dvorského umění se zabývají K. Voelke a Th. DaCosta Kaufmann. Různým stránkám rudolfinského umění věnují pozornost Jar. Neumann, Reket Bukovinská, Jar. Krállová Lub. Konečný, E. Fučíková a celá plejáda dalších zahraničních badatelů. Tradiční obraz Rudolfa II. jakožto císaře podivína, věnujícího se sbírání kuriozit, nebo na druhém konci císaře-maniaka je podstatně změněn. Ukazuje se, že Rudolf II. měl velké politické plány, že usiloval o zabezpečení míru v Evropě a společný boj proti Turkům a že tradiční obraz vznikl až podle obrazu Rudolfa z posledních let vlády, kdy jeho plány byly už zcela zmařeny.

• Každá třetí maďarská rodina vlastnila koncem loňského roku osobní vůz. Podle údajů Českého statistického úřadu MČR se počet osobních automobilů v soukromém vlastnictví zvýšil za posledních deset let více než pětkrát.

• V Kanadě je nyní bez práce 1,5 miliónu lidí, což je 12,4 procenta všech pracovních sil v zemi. Oznamují to ústřední statistický úřad s tím, že přes 40 procent nezaměstnaných Kanadánů jsou mladí lidé do 25 let.

„Pusten“ auch am Arbeitsplatz

BERLIN, 14. Juni (dpa). Arbeiter in der DDR, die im Verdacht stehen, während der Arbeitszeit Alkohol getrunken zu haben, müssen auf Verlangen ihrer Vorgesetzten in ein Prüflabor gehen. Das stellte die Zeitschrift „Neue Justiz“ nach Angaben des Westberliner Informationsbüros West fest. Es gebe keinen rechtlichen Grund, sich einem solchen Verlangen zu widersetzen. Den für den Gesundheits- und Arbeitsschutz verantwortlichen Leitern müsse zugestanden werden, alle dazu notwendigen Maßnahmen treffen zu können.

V této souvislosti je podstatné, že protivládní organizace UNITA nechce vůbec informovat o takových základních humanitárních náležitostech, jako je zdravení unesených, zejména pak zdraví dětí a žen, zda je jim poskytována veškerá potřebná péče a rovněž i o tom, jaké má s nimi vlastně úmysly. Je jasné, že UNITA působí jako v minulosti, tak i dnes čs. občané sleduje své politické cíle. Chce vstoupit do vládní světové veřejnosti a tzv. vyjednat s protivládními unesených lidí si získat mezinárodní „uznání“. Na druhé straně organizace ani po třech měsících žádné konečné požadavky, týkající se podmínek propuštění rukojmí, zatím oficiálně netvořila.

AM. G. P. J. BŘEČI JAK OKRADENÁ KURVA! PUSTEN AUCH IN GAITSTÄTTEN...

O OHNI Z NITRA ZEMĚ

Ve výšce 2800 metrů jsou patrné stopy prvního vulkanického kráteru a uvnitř něj pak je kráter další. I úbočí hory jsou pokryta četnými sopečnými krátery a jícny. Vulkanická aktivita způsobila, že masiv Etny je neobvykle malebný, ztuhlá láva vytváří romantické útvary, fantastické nakupeniny kamenů, terasy a hroty až démonického charakteru. Holé skály jsou v nejvyšších partiích po většinu roku pokryty sněhem. Až do výšky 2200 metrů rostou na úbočích Etny snížené lesy, neustále však ničené a devastované častými erupcemi žhavé lávy.

Až do výšky 1300 metrů se táhnou vinice, ovocné sady, plantáže citrusů a olivovníků a na úpatí sopky roste subtropické ovoce, ba dokonce banány.

Úrodnost vulkanické půdy způsobuje, že člověk, přes neustálé nebezpečí žití, žije a bude zřejmě i nadále žít a pracovat v těsném sousedství a nevrážlivou a nevypočitatelnou Etnou. Přitom od starověku je známo, že sopka neříditelně čas od času ničí výsledky lidské činnosti a úmorné práce. Lidská sídla se vzpínají až do výšky 1000 metrů a zvláštní ojedinelé stavby dokonce ještě výš. Ve výšce 2942 metry je vulkanologická observatoř; je to nedaleko konečné stanice lanovky...

Od konce března je Etna opět středem pozornosti. Po několika letech odmíky začala být opět aktivní. Není to sice zatím aktivita katastrofální, ale mnoho škod už způsobila. A nedá se předpovědět, co bude dál, okamžiky optimismu a naděje jsou střídány chvílemi nepokoje a obav. Letošní velikonoce byly pro obyvatele žijící u paty vulkánu svátky hrůzy: vrchol Etny se proměnil v předobraz pekla, dolů se nesly dunivé zvuky explozí a v intervalech mezi nimi bylo možno zaslechnout šumění stékající lávy... A proud lávy se nezastavil.

Už v prvních dnech nového oživení Etny se hrnula láva od sopečného jícnu směrem dolů rychlostí 30 metrů za hodinu. Hned počátkem dubna políhla vysoká stupňovitá restaurace Corso a prakticky zničila zařízení lyžařského vleku a postupovala dál k lanovce.

Krátce nato snížila svou rychlost, v jejím dalším postupu jí bránily četné výmoly a přirozené bariéry vytvořené předcházejícími erupcemi lávy. Žhavá hmota se rozdělila do několika menších ohnivých potoků méně hrozivých. Začaly hořet lesy. Nic však nemohlo lávu zabránit v dalším postupu, i když rychlost jejího pohybu se snížila na šest metrů za hodinu. Zavalila silnici vedoucí z Catanie na štít Etny. Teplota u vedlejších kráterů, z nichž se vylévá žhavé magma, dosahuje 1100 stupňů, postupně pak dále klesá na 800 stupňů. Z jiných kráterů je vyvrhován popel, písek a dusivý dým.

Žhoucí ničivý tok lávy pokračuje ve své zkázonosné cestě. Zachytil už chatu horských vůdců, obklíčil turistickou základnu Sapienza a jeden z bočních ohnivých potoků odjíždí od ostatního světa několik menších turistických základen, restaurací a kiosků s upomínkami. Prudkost toku lávy se opět zvýšila na 20 metrů v hodině. Plameny zničily přes 100 hektarů lesa, bylo zcela smeteno horské středisko Montagnola, několik vil, stanice horské záchranné služby, bylo přetrháno elektrické a telefonní vedení.

V polovině dubna se ocitla uprostřed černé chladnoucí lávy dolní stanice lanovky na Etnu, lanovky, která je pokládána za jednu z nejmodernějších v Evropě. Celo neustále se posunujícího toku lávy už dosáhlo svou šíří šedesát metrů, jeho výška je pět metrů a rychlost posunu pět metrů za hodinu. Byly zaplaveny první desítky hektarů vinic. Obyvatelé městečka Nicolosi ve výšce 900 metrů a dalších osad v okolí začali prožívat dramatické chvíle napětí. Nezastavil-li se proud lávy, či nebude-li rozdělen a nezmění-li směr svého toku, je městečko ohroženo. Začalo se s evakuací obyvatel. Turisté nakvap odjíždějí, vědci dále provádějí své pozorování a měření. Podle jimi zjištěných údajů chrlí Etna do ovzduší v podobě plynů na 420 tun síry, 300 tun chloru, 630 kg selenu, 250 kg manganu, 2,4 kg zlat a 9 kg stříbra. Každý den, jen za prvních dvacet dnů trvání erupce vyplivlo nitro země Etnou na zemský povrch 48 kg zlat a 180 kg stříbra. Jsou to však poklady pro člověka nedostupné. Plyny dosahují výšky až 5—6 tisíc metrů a tam, při teplotě třiceti stupňů pod bodem mrazu, se mění v prach a ten padá zpět na zemský povrch a na hladinu Středozemního moře.

Ničivý jazyk laviny dál pokračuje ve své cestě. 20. dubna už byl vzdálen pouze pět kilometrů od prvních domků města Nicolosi. Etna však, jako by se cítila už vyčerpaná, pozvolna ustávala ve svém bouření. Technici uzavírají o tom, vytvořit umělou přehradu či vyhloubit rychle zvláštní kanály, jimiž by šla láva jiným směrem, tam, kde by škody pro člověka nebyly tak hrozné. Použili dokonce trhaviny, ale bez očekávaných výsledků.

Přesto však se Etna v boji s člověkem nechce dát přemoci. Dal trvání její výbuchy.

V posledních dnech dokonce ještě s větší intenzitou.

Zatím nelze vůbec říci, či alespoň naznačit, jak vše skončí. Ve věkovité historii Etny je mnoho nejrozumnějších podob toho, jak žhavé nitro naší planety o sobě dávalo čas od času vědět. Jen v historické epose je známo na 135 výbuchů největší evropské sopky — sicilské Etny.

První zprávy pocházejí z roku 475 př. n. l. V roce 1669 po třech dnech otřesů zemského povrchu se z nitra vulkánu vyvalila láva, která dosahovala až k hranicím města Catanie a zničila některé jeho části. Dál pak pokračovala až do vod Jónského moře. Dá se říci, že celé 17. století bylo na Sicílii ve znamení intenzivní činnosti Etny. Během 19. století dala sopka o sobě znát pětkrát a v našem věku se ozvala poprvé v roce 1910. Tehdy se vytvořila celá řada bočních kráterů. Neuplynul ani rok a Etna se ozvala znovu. Došlo k mohutné erupci, otřesům půdy, vytvoření četných rozsedlin a propastí.

Tragický byl rok 1928. Tehdy 2. listopadu se jakoby zavěsil nad vrcholkem Etny tisícimetrový oblak popela, došlo k několika erupcím, otevření nového sopečného jícnu, přírodní síly protřihly v boku hory šestisímetrovou průrvu, z níž začala vytékat žhavá láva. Současně se utvořilo dvanáct nových bočních kráterů. Tehdy sopka svou erupcí zničila četná sídla, cest a silnice, železniční trať,

ze zemského povrchu byla smetena osada Mascali ležící nedaleko mořského pobřeží. A to vše za pouhých osmnáct dnů. Počátkem padesátých let naproti tomu dávala Etna o sobě vědět plných 372 dnů, ale bez nějakých tragických následků.

Před čtyřmi lety, v roce 1979, zahynulo při náhlém výbuchu po několika kaměsíčním klidu devět turistů a několik lidí bylo vážně zraněno.

ZAZVĚŘOVÁNÍ

Loňský rok bude zaznamenán v historii naší české myslivosti v černém rámečku.

Jestliže se v roce 1935 ulovilo v českých zemích 2017 286 koroptví, bylo jich v roce 1973 již jen 7949 a loňmi pouze 134!

Zajíc byl o něco odolnější. V roce 1935 se ulovilo 1 235 835 zajíců, v roce 1973 jen o málo méně, totiž 1 214 000, v roce 1981 638 344 a v roce 1982 již jen 183 590 zajíců.

Největší rozšíření dosáhl u nás bažant až po 2. světové válce. V roce 1973 bylo v českých zemích uloveno 1 247 244 bažantů. Od té doby však dochází k trvalému poklesu stavů, i když v roce 1981 bylo vypuštěno do našich honitb 1 049 387 bažantů kuřat z umělého odchovu. V roce 1982 bylo v honitbách mysliveckého svazu uloveno pouze 239 946 bažantů. A podobná situace je třeba u tetelky, kterých se u nás v roce 1981 ulovilo již jen 50 kusů. Došlo ke značnému poklesu počtu vrán: v roce 1935 ji h bylo uloveno 207 887 a v roce 1981 již jen 23 836 kusů. Zato se rozmnožily lišky. V roce 1935 bylo uloveno v českých zemích 6302 kusů a loňmi již 33 056 kusů!

Největší podíl na zmenšených stavech zvěře má na svědomí chemizace a mechanizace v zemědělství, naprostý nedostatek klidu v honitbách vyvolaný neukáznou rekreací, silnicí provoz na silnicích, narůstající stavby dravců a šelem, pytláctví, nemoci ze znečištěného přírodního prostředí a snad i zvláštní počasí v posledních letech. S úbytkem naší zvěře bude však třeba řešit i důslednější čistotu životního prostředí. Bude třeba šetřit mimo jiné srny a omezit jejich odstřel jen na kusy nemocné a slabé. Do některých vhodných honitb bude možno vysazovat kvalitní ruličky a dančí zvěř, nebo i jeleny vrtinského. Do jiných honitb pak královského bažanta, který by mohl do určité míry nahradit tetevy a tetelky. Pokusy s vysazením bělokura a orebic nebyly příliš povzbudivé — okázali se přizpůsobit novému prostředí a po vypuštění brzo zmizeli. Bude rovněž třeba se pokusit o znovuzavedení koroptví do našich honitb.

ZAHUSŇOVANÁ REPUBLIKA JE AŽ HOC!

HSV ohne Happel nach New York

Ohne seinen Trainer Ernst Happel reiste der Europapokalgewinner und Deutsche Meister Hamburger SV zum Fußball-Freundschaftsspiel beim Beckenbauer-Klub Cosmos New York, das am Mittwoch gegen eine Gage von DM 120 000 in New York stattfindet. Happel will nach Prag fahren, um sich nach personeller Verstärkung für die neue Saison umzusehen. Wie es heißt, soll der HSV an dem 32-jährigen Mittelfeldspieler und Libero Bičovský von Bohemians Prag interessiert sein.

VZNIK NEISTARŠÍCH PRAŽSKÝCH MLEKÁREN se datuje do konce minulého století. V roce 1870 byla založena dnešní provozovna v Hostiněch, dva roky později v Radčicích. Oslavní mlékárny vznikly až počátkem tohoto století. Například první česká okolo mlékárna v Nuslích je z roku 1902 a jediná družstevní mlékárna v Praze, Trh-
ská, z roku 1913.

Prvních více než 20 kilometrů truh s průměrem 1420 milimetrů svařil dosud n. p. Hydrastav Bratřislava při výstavbě čtvrté, nejmohutnější části "ranžijního plynovodu", která začala v březnu letošního roku na jižní Moravě.

● Až 30 překladů bible pořídili v poslední době kapucíni; nyní překlad Starého zákona do jazyka sango, užívaného ve Středoafrické republice, vyšel před dvěma francouzskými kněží v 25 000 výtiscích.

← A BEZE
TAKY!

Průmyslu chybějí pracovníci

(Čtk): V letošním roce je jen v průmyslu CSR neobsazeno 350 000 pracovních míst, přitom v této pětiletce nastoupí do zaměstnání (pro všechna odvětví národního hospodářství) 80 tisíc nových pracovníků. Počet tzv. nedostatků pracovních sil je dále posilován nadměrným rozsahem pracovních příležitostí. Příčinou je vysoká náročnost naší ekonomiky na potřebu živé práce — mnohem vyšší než v jiných zemích RVHP. Účinnost vynaložené práce je tím nižší, produktivita rovněž. Extenzivní investiční výstavba nereagovala na změny v počtu pracovních sil a ani nebyla dostatečně zaměřena na investice umožňující výhodu živé práce technikou. Výsledkem je právě nadbytek volných pracovních míst a tím i nadbytek strojů, zařízení a technologie, které nelze plně využít.

Wassernotstand in Bahrein

MANAMA, 14. Juni (AP). Die Regierung von Bahrein im Persischen Golfgebiet hat den Wassernotstand ausgerufen, weil der einzigen Meerwasser-Entsalzungsanlage des Landes wegen der Ölpest im Golf die Schließung droht. Die Anlage lieferte mit 19 Millionen Liter täglich ein Drittel des im Lande verbrauchten Wassers. In weiten Landesteilen wurde die Wasserversorgung auf drei bis vier Stunden am Tag beschränkt. Den größten Teil seines Brauchwassers bezieht Bahrein aus Quellen. Es ist als Trinkwasser jedoch nicht geeignet und droht zudem ebenfalls knapp zu werden. Saudi-Arabien hat wegen der Ölpest bereits zwei Entsalzungsanlagen geschlossen und entlang der Golfküste Fischen und Tauchen verboten.

KDYBY TU KATASTROFU ZAVINILI ANÍCI, TAK BY MUSEL REAKCÍ DLOUHÉ ZAVINĚNÍ VODU ODCHLÁSTAT. A MIMO ARADY NEPŘINUTÍ.

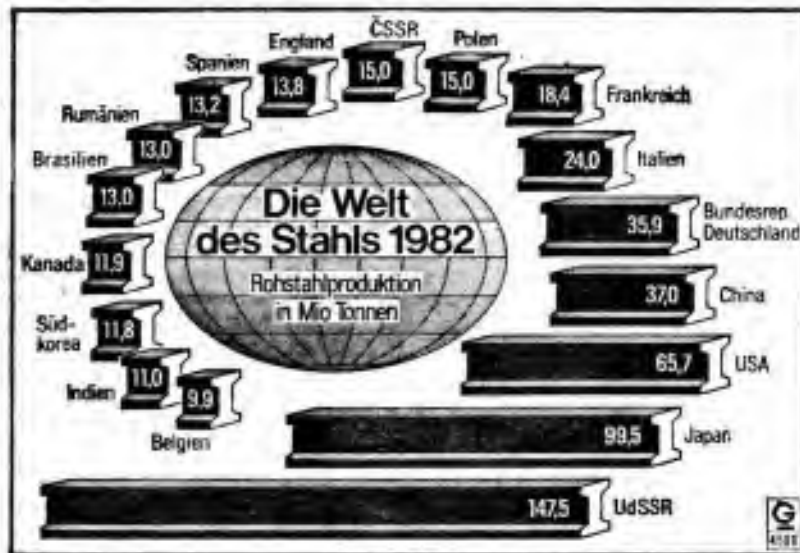
Die Jungfrau als Marktlücke

LONDON, 14. Juni (dpa). Der britische Sexologe Eric Trimmer hat sich dafür ausgesprochen, eine „Gesellschaft zum Schutz der Jungfrauen“ zu gründen. Der Wissenschaftler will die Organisation für Männer, Frauen und Jugendliche zugänglich machen, die noch keine sexuelle Erfahrung hatten oder sie noch nicht wünschen. In einer Broschüre der „Vereinigung Britischer Mediziner“ (BMA) mit dem Titel „Sex für Anfänger“ fordert er Jungen und Mädchen auf, dem psychologischen Druck von Freunden und der Sex-Industrie zu widerstehen. Zur Forderung nach einer Jungfrauen-Vereinigung meint der Sexologe: „Man hört heutzutage nicht viel über das Recht der Jungfrauen, das Recht, sexuell nicht aktiv zu sein.“ Eric Trimmer ist bisher nur durch mehrere Anleitungen für junge Männer bekanntgeworden, in denen es um das Thema ging „Wie man am besten ein Mädchen rumkriegt“.

Strauß für „Hausgemachtes“

MÜNCHEN, 15. Juni (Reuters). Der bayerische Ministerpräsident Franz Josef Strauß hat Bedenken dagegen geäußert, daß die Bundeswehr Kleidungsstücke für ihre Soldaten im Ostblock kauft. Bundesverteidigungsminister Manfred Wörner müsse ernsthaft prüfen, ob es die „Erfüllung des Verteidigungsauftrages der Bundeswehr“ zulasse. Bekleidung aus den Ostblockländern zu importieren, schrieb Strauß am Mittwoch in einem Brief an den Vorsitzenden der Gewerkschaft Textil-Bekleidung. Berthold Keller.

PŘENOSNÝ KAZETOVÝ STEREO-RADIOMAGNETOFON

Přenosným kazetovým stereoradiomagnetofonem „K 203 — DIAMANT“ rozšířila Tesla Eltos nabídku svých sídisek Multiservisu. V měsíčních poplatcích 250 Kčs, trvajících jen 2 roky, jsou už paušálně zahrnuti veškeré opravy, takže servis je prakticky bezplatný už po 2 letech se přístroj stává majetkem uživatele. Kvalita reprodukce je tak z radiopřijímače na všech vlnových rozsazích, tak z magnetofonu na kazetách. Možnost kvalitního nahrávání, potřebná připomínka místa vlastní mikrofon D2 o letovní dovolené, na víkendech i doma vám bude „K 203 — DIAMANT“ dobrým společníkem.

„K 203 — DIAMANT“ má ve sídisech Multiservisu Tesla Eltos svého „jmenovce“ — je jím televizor „DIAMANT“ o úhlopříčce 61 cm za 115 Kčs měsíčně po dobu 4 let — rovněž s bezplatným servisem. Po 4 letech se stává majetkem uživatele. Tento televizor má velmi dobrý obraz i zvuk, a proto patří k nejoblíbenějším.

Tradiční slavnost Barchan

(Čtk): Pobyt královny Elišky Přemyslovny v Jemnici v roce 1312, kde přijímala posly od svého muže, českého krále Jana Lucemburského, bojovného a vzpurnou moravskou šlechtou, připomíná i letos tradiční třídenní historická slavnost Barchan. Začala už v sobotu večer, kdy byly vyvěšeny prapory, koncertovala dechovka a uskutečnila se taneční veselice. Slavnostní večerka trubačů, bubeníků, halapartníků a rytmů sobotní pořad ukončila. V neděli byl hlavním dějstvím slavnosti Odpolednímu vjezdu krále Jana Lucemburského a královny Elišky Přemyslovny, průvodu k uvítání královských hečků, historické hře Barchan a estrádnímu programu přiblížilo 11 400 diváků. Dnešní odpolední slavnost vyvrcholila tradičním výletem do městského lesa.

NAPÍŠ O TOM FEUILLETON.

Podvodník s tuzexovými poukázkami

(rel) Na svých důvěrnosti doplatilo pět občanů dvoutřetích po tuzexových poukázkách, jejich obstarání jim slibil 59letý, již dvakrát soudně trestaný Vladimír Š. z Prahy a za tím účelem od nich vylakoval přes 26 tisíc korun.

A NEJDEJÍ MI POKOŠ!

Kameny neznámého původu

(rel) Na řadě míst v Čechách se vyskytují osamělé, téměř kolmo v zemi zasazené, protáhlé kamenné důlky neznámého původu a stáří. V odborné literatuře jsou nejčastěji označovány jako „menhiry“. Toto slovo je keltského původu a znamená „dlouhý kámen“. Nejvíce menhirů, celkem třináct, byla v dávné minulosti vztyčena na území mezi Prahou a Louvím. K nejznámějším patří takzvaný „Čertův sloup“ na pražském Vyšehradě, ke kterému se nade pouští a prohrábá drahé sázce s knězem. Ta se dočkala i literárního zpracování Popelkou Biliánovou. Další ze známých menhirů je v Chabrech. Tímto svého tvaru získal i meno „Zkamenělý sloup“. Zlatcem vysehradský Čertův sloup tvoří tři kamenné, chaberský menhir i jediná 1,5 metru vysokého halmanu. Věří se, že české menhiry zaima již od konce minulého století. V současné době se jejich účinkem zabývají geologové. Přesto se ušat dříve nepodařilo objasnit nejen stáří tajemných kamenů, ale ani důvod, proč je nasti prapředkové vztyčovali.

V Tylově naposled

(rel) Sto diváckou deťurou reprizou Našich furiantů se v úterý 14. 6. na delší čas rozloučila činohra ND s budovou Tylova divadla, kterou česka nákladně generální oprava. Spolu s herci, které jsme v hojném počtu viděli i v hieristě, se s nejstarším pražským divadlem přišli rozloučit i početní přeznící naši první scény. Ti vstátní zaplnit divadlo, jak se říká, až po stěchu. Sváteční, trochu doladit atmosféru podtrhla umělecká kvalita inscenace, která od své premiéry v březnu 1979 ještě získala na komediální razanci. Naši furianty jsou znovu spojenci mezi klasickou a dnešním, moderně se vyjadřujícím divadlem. Vytrácí cestu, po níž by se činohra ND měla ubírat i nadále, chce-li mít na zjevit jak své poslání, tak i náležitě, tak poutnost k současnému divákovi. Velký umělecký zážitek odměnit dluží už než přibudování aplausu, během kterého herci a režisér přizpůsobí na jevišti garderobníky, kostýmníky a další pracovníky uměleckotechnických složek.

Zloděj odhalil falzifikát

(ro): Po návratu domů zjistil G. Bowers z Milwaukee (USA), že jeho dům „navštívil“ zloděj. Ihned běžel do obyvácího pokoje, kde na stěně visel obraz od známého malíře Gainsborougha, jehož cena byla několik set tisíc dolarů. Oddychl si, když plátno spatřil na svém místě. V jeho rohu však objevil zastrčený lístek: „Nepodařený falzifikát. Značen.“ Překvapený majitel si nechal udělat odbornou expertizu, která potvrdila, že dlouho považoval za svůj nejprecennější majetek pouhou kopii.

Vyhlášky a nařízení.

Vyhláška

o vydávání potravinových lístků.

Potravinové lístky platí od 2. října.

Majitelé domů jsou povinni okamžitě uvědomiti všechny nájemníky v domě o obsahu této vyhlášky!

V neděli dne 1. října 1939 budou v Č. Budějovicích pro všechny spotřebitele vydány různé potravinové lístky.

Výdejny jsou rozděleny podle jednotlivých městských čtvrtí:

Vnitřní město: Komunální škola u hlavního kostela (vchod z Kněžské ulice).

Pražské předměstí: Městská knihovna, Mariánské náměstí.

Vídeňské předměstí: Německý učitelský ústav, Klaudivova ulice.

Linecké předměstí: Český učitelský ústav, Komenského ulice.

Doba vydávání: V neděli dne 1. října 1939 od 8 do 19 hod. nepřetržitě.

Potravinové lístky platí již od pondělí 2. října 1939, to znamená, že od tohoto dne potraviny mohou být vydávány jenom na tyto potravinové lístky. Potravinové lístky budou vydávány přednostněm domácnostem nebo jejich zástupcům jenom na předložení již vydaných kmenových lístků.

Nařízení o dalším používání motorových vozidel v Protektorátu Böhmen u. Mähren.

Ze dne 18. září 1939.

Na základě par. 1 nařízení o právu vydávati právní předpisy v Protektorátu Böhmen und Mähren ze dne 7. června 1939 (Říšský zákon I., str. 1039) se nařizuje:

§ 1.

1. Motorových vozidel všeho druhu — s výjimkou motorových vozidel jmenovaných v odst. 2. nesmí se dále používat.

2. Dále se smí používat:

a) motorových vozidel s úředními značkami WH, Wvi, RP, DR, Poi a SS; dále jiných motorových vozidel ve službě úřadů a služebních míst Reichu, která jsou opatřena zvláštním kulatým štítkem s písmenem „R“ a nápisem do kola „Der Reichsprotektor in Böhmen und Mähren“.

b) Motorových vozidel, která jsou k tomu zvláště označena.

§ 2.

1. K službě určená a zproštěná motorová vozidla se při předložení určovacího neb zprošťovacího výměru bezodkladně označí.

2. Motorová vozidla, která nejsou ani k službě určena ani zproštěna, označí se tehdy, když na návrh uznán byl veřejný zájem na dalším používání. Zvláštní označení může být uděleno na čas; jest kdykoliv odvolatelné.

3. O návrhu na zvláštní označení rozhoduje Oberlandrat příslušný pro bydliště (sídlo úřadu, správu, sídliště) držitele motorového vozidla. Návrh podají držitelé motorových vozidel české národní příslušnosti u příslušného povolujícího místa správy Protektorátu, držitelé motorových vozidel německé národní příslušnosti a ve všech ostatních případech přímo u Oberlandrata. Rozhodnutí Oberlandrata je konečné.

§ 3.

Zvláštní označení provede Oberlandrat nebo jím určené místo. Oberlandrat je též příslušným pro odvolání označení. O zvláštním označení vydá se potvrzení. Vypravení zvláštního označení určí Reichsprotektor in Böhmen und Mähren.

§ 4.

1. Činy proti ustanovení par. 1. trestají se vězením neb peněžitou pokutou nebo jedním z těchto trestů.

2. Stíhání na základě jiných trestních ustanovení zůstává nedotčeno.

3. Vedle trestu může být uznáno ve prospěch Reichu na odnětí motorového vozidla včetně všeho příslušenství.

4. Použije se všeobecných předpisů německého trestního práva.

5. Vyšetřování a odsouzení přísluší německým soudům.

§ 5.

Toto nařízení nabývá účinnosti:

- a) pokud se vztahuje na osobní vozidla (osobní motorová vozidla, motorová kola s přívěsným vozidlem a bez něho, také kola s malým motorkem, nikoli však motorové omnibusy a drožky): 1. října 1939,
- b) pro všechna ostatní motorová vozidla (včetně motorových vozidel a drožek): 10. října 1939.

V Praze dne 18. září 1939.

Der Reichsprotektor in Böhmen und Mähren
gez. Frhr. von Neurath.

Ze společnosti.

Úmrtí.

Hlava českobratrské církve evangelické K. Nagy, synodní senior, který v letech 1902-1907 působil v Č. Budějovicích, zemřel 26. t. m. v Podolském sanatoriu ve věku 66 roků. Smuteční projevy konaly se v pátek 29. září v Husově domě v Praze. Dnes byl převezen do Vanovic na Moravě, kde 32 roky byl farářem, stejně jako jeho předkové od roku 1824.

Úmrtí. Ve čtyřech Dvorech zemřel dne 26. t. m. p. Vojtěch Švejd a, mechanik. Pohřben byl 28. t. m. dopol. na hřbitově sv. Ottilie. — Ve Vráte zemřela 25. t. m. pí Růžena Zierlingerová, roz. Langhansová. Pohřbena byla 27. t. m. v Rudolfově. — 28. t. m. zemřela v Č. Budějovicích pí. Karolina Jiroušková, manželka šoféra „Unionu“. Pohřeb bude 2. října o půl 3. hod. odp. z domu smutku, tř. K. Henleina 91 do krematoria. — Ve Věelně zemřel 28. t. m. p. Filip Čais, řeznický pomocník. Pohřeb dnes v sobotu o půl 10 h. z kaple na hřbitově sv. Ottilie. — 29. t. m. zemřel v Č. Budějovicích, p. Václav Pechoč, městský zřízenc v. v., bytem v Jirovcově ul. 32. Pohřeb 2. října o 2. hod. odp. z domu smutku na hřbitov sv. Ottilie.

Filmy.

Svatováclavské ceny pro české film. umění.

Porota, která zasedala v úterý v ministerstvu obchodu, rozhodla o udělení filmových cen svatováclavských takto: z celovečerních filmů:

I. cena se neuděluje, II. cenu, velkou zlatou medaili, film O. Vávry Humoreska. III. cenu, malou zlatou medaili, film L. Broma Tulák Macoun.

Ceny pro filmové pracovníky, jejichž výše je jako u národních 5000 K, získávají: za režii Mac Fric, za herecký výkon A. Mandlová a O. Korbelař, za scénario O. Vávra, za filmovou hudbu E. F. Burian, za film. fotografii Jan Roth.

Z doplňkových filmů dostal: I. cenu, velkou zlatou medaili, film ing. J. Brichty Pražské baroko, II. cenu, malou zlatou medaili, film L. Guby Skleněný chléb; III. cenu, stříbrnou medaili, film J. Lehovce Divotvorné oko.

Zavřelův film „Dědečkem proti své vůli“ hodil by se spíše pro jeviště než plátno, ačkoliv i tu mnohé získal zvláště pohledy do továrního života. Zdá se, jakoby v něm dr. Fr. Zavřel provedl revisi a zúčtoval s motivem dobyvatele, který jej v různých obměnách zaměstnával. Po delší pauze viděli jsme zavřelovu, již hlouběji zabírající Ferbasovou, a zvláště pak Nedošínskou v roli svých starostlivých matek Ferenc Futurista, který ve hře zaskočil, trochu „přistěkuje“. Dobrý byl O. Nový v roli továrníka. Věci k úspěchu pomáhá hodně libreto, jež má své literární kvality. Vítáme okolnost, že českobudějovické biografy dávají hodně místa ve svém repertoaru českému filmu. Bude-li dost český film hrán, máme možnost žádat po něm — více.

Studentstvo.

Nová jednotná organizace čes. studentstva.

Nová jednotná organizace českého studentstva, schválená již dříve Výborem Národního souručenství, vstupuje v život počátkem školního roku. Tato nová organizace začleňuje všechny studentské fakultní spolky v Čechách a na Moravě tak, aby jednak byly zabezpečeny odborové a sociální zájmy všeho studentstva, jednak aby se studentstvo zdárně uplatnilo jako činnorodá

Preplaval z Korsiky na Elbu

Rim: Italský právník P. Pinto je prvním člověkem, který preplaval z francouzského ostrova Korsiky na italský ostrov Elbu. Vzdálenost mezi oběma ostrovy ve Středozemním moři, která činí asi 65 kilometrů, překonal v pátek dopoledne po 26 hodinách a 34 minutách plavání. Pinto je také prvním plavcem, který preplaval z Recca do Itálie a z Jugoslávie do Itálie a čtyřikrát již překonal kanál La Manche.

IVAN PŘEKONAL DABUČANŮ!

Další snímek z kosmu

Washington: Americká kosmická sonda Pioneer-10, která byla vypuštěna ze Země před 11 lety, dosáhla okraje naší sluneční soustavy. Pohybují se v blízkosti Neptunu, který je nyní nejvzdálenější planetou od Slunce. Ze vzdálenosti 4,5 miliard km poslala sonda ve čtvrté na Zemi snímek hvězdy Alair, které je desítkrát jasnější než naše Slunce. Podle návrhu Národního úřadu pro letectví a vesmír (NASA) mine sonda dnes planetu Neptun a opustí naši sluneční soustavu. NASA počítá s tím, že sonda bude ještě dlouho pokračovat v letu. Její dráha je vypočítána dokonce na 600 000 let.

složka Národního souručenství. Tyto oba úkoly se jeví v novém složení studentské organizace tak, že zůstávají fakultní spolky, jejichž stanovby budou případně pozměněny, a vytvářejí se nadřazená ústředí, a to jednak Svaz českého studentstva v Praze, a Svaz českého studentstva v Brně, jednak nad nimi vrcholná organizace Národní svaz českého studentstva v Čechách a na Moravě se sídlem v Praze, který se stává složkou Národního souručenství.

Z NOVIN ZE DNE 30. ZÁŘÍ 1939

BO VÝROČÍ ZAHÁJENÍ ELEKTRIZACE Belomoro na území dnešní ČSSR si připomínáme v těchto dnech. Bylo to na trati mezi Táborem a Rechyňi, autorem projektu i jeho realizace byl český technik František Křížek

Ab heut' bin ich ein Huhn

Ab heut' bin ich ein Huhn

JE MI ZA'NABOU, PROČ "HUHA"
A NE "HEUNE".

Otazníky kolem Rembrandta

Výzkumy, které v posledních letech uskutečnila skupina holandských ná-
tvůd, restaurátorů a historiků umění
pod vedením dr. Josua Brugna, vyvo-
laly doslova bouři zájmem ve světě
milovníků umění a sběratelů obrazů.
Tým holandských odborníků totiž po-
drobně, nejmodernějšími vědeckými
metodami, zkoumal některá plátina,
jejichž autorem je údajně Rembrandt
Harmensz van Rijn, a nyní zveřejnil
výsledky svého bádání a podrobného
zkoumání 93 obrazů, které jsou po-
kládány za dílo velkého holandského
mistra 17. století. Podle dřívějších ná-
zorů vytvořil Rembrandt, žijící v le-
tech 1606 až 1669, celkem na 730 plá-
ten, 1400 kreseb a 240 dalších výtvar-
ných prací. Během unlynutých posled-
ních padesát let však historici umění

Die Staatsverschuldung der USA beläuft sich nach einem Bericht der „Washington Times“ derzeit auf rund sieben

la omešneme jemně nakrájenou ci-
fidáme rajčata, ochutíme soli,
kem a cukrem a povadíme do mír-
ho zhoustnutí. Potom opatrně zředí-
řevrem z masa nebo zbylou šťávu
čnené a promícháme s ozezenými ma-
ny. Rychle prohřejeme, přidáme po-
strouhaného syra a za plátky po-
ený zbytek másla, brnec zakryjeme
líčkou a dobře protřeseme. Horký
rozdelíme na talíře, a posypeme
m strouhaným syrem.

lovinu strouhaného sýra a trochu omáčky. Dobře promícháme, ještě jednou ochutíme a pomocí vymaštěných šálků klademe na talíře. Při podávání sypeme zbylým sýrem a podléváme horkou omáčkou.

MAKARÓNY PO NEAPOLSKÉM ZPŮSOBU: 300 g makarónů (nebo kolínků), 100 g másla, sůl, 2 cibule, 400 g rajčat (1 mražených), mletý pepř, cukr, 1 stroužek česneku, vývar nebo štiava z pečené. — Makaróny uvaříme v osolené vodě, ocedíme a propálchneme studenou vodou. Rajčata spaříme, oloupáme a nakrájíme na kousky. V polovině

másla osmešujeme jemně nakrájenou cibulí, přidáme rajčata, ochutíme solí, pepřem a cukrem a považíme do měrného zhoustnutí. Potom opatrně zvedíme vývarem z masa nebo zbylou šťávou z pečené a promícháme s ocezenými makaróny. Rychle prohřejeme, přidáme polovinu strouhaného syra a se plátky pokrájený bystek másla, hrnc zakryjeme pokličkou a dobře protřeseš. Horký pokrm rozdělíme na talíře, a posypeme zbylým strouhaným syrem.

BENÁTSKÁ PIZZA SE ŽAMPIONOVOU
NAPLNI: Těsto: 300 g hladké mouky, 10 g droždí, šálek mléka, lžička cukru, 1 vejce, sůl, 20 g oleje, ztužený tuk na plech, šálek bílék na okraje. — Naplň: 2 cibule, 25 g slaniny, 250 g žampionů (nebo jiných jedlých hub), 50 g strouhaného sýra, 2–3 žloutky, půl šálku smetany, sůl, pepř, petrželka, rajčata, olej. — Z vlažného mléka, cukru, trochy mouky, a droždí připravíme kvásek. Mouku prosijeme do mísy, přidáme rozmíchané vejce, sůl, olej a vykynutý kvásek. Zaděláme těsto, do kterého podle potřeby můžeme přidat další vlažné mléko nebo jen vlažnou vodu a necháme znovu vykynout. Z vykynutého těsta vyválíme tenký plát a přeneseme na plech vymazaný ztuženým tukem. Po obvodu koláče upravíme zvýšený okraj, který potřeujeme bílky. Slaninu nakrájíme na kostičky, v rendlíku částečně rozskvátíme, přidáme nadrobno nakrájenou cibuli, a smícháme, přidáme očištěná a na plátek nakrájené houby a dusíme, až je výdušné téměř do sucha. Sýr promícháme se smetanou, žloutky, solí a pepřem a jemně nakrájenou petrželkou. Těsto uvnitř koláče potřeme olejem, nejdříve rozeteme houby a potom přelijeme smetanou a přisedami. V předem vyhřáté troubě npečeme do zlatova. Při podávání zdobíme podle možnosti kousky syrových rajčat.

KAPOCIN PO ITALSKEM ZPŮSOBU: 2 šálky horké černé kávy, 2 šálky vroucího mléka, mlátá prositá skořice, horké strouhané čokolády. — Do náhátých šálků rozlijeme horkou kávu, dolijeme horkým mlékem, přidáme po špetičce skořice a posypeme jemně nastrohanou čokoládou. Krystalový cukr podáváme zvlášť. E. S.

MANAMA, 13. Juni (dpa). Die vom Aussterben bedrohten Seeschildkröten im Persischen Golf werden jetzt von der Ölpest noch weiter dezimiert. An der saudiarabischen Küste trieben bisher 138 dieser großen Schildkröten tot an, deren Paarungszeit gerade begonnen hat, berichtete am Montag die in Zypern erscheinende „Middle East Times“. In Bahrain, wo jetzt ungünstige Winde verklumptes Öl auf die Küsten treiben, befürchten Umweltschützer, daß die einzige Meerwasser-Entsorgungsanlage und

Rembrandtových obrazů je menší než 470. Skupina odborníků vedená dr. J. Bruy- nem nyní zjistila, že z třidevadeti zkoumaných obrazů jich u dvaceti čtyř- ceti nelze ze stoprocentní jistotou říci, zda jde skutečně o dílo nizozem- ského mistra. U čtyřiatřeti obrazů bylo jasně prokázáno, že byly nama- lovány v letech 1625 až 1631 Rem- brandtovými žáky a následovníky. Patří k nim např. i dva ústřední Rem- brandtové obrazy v Národní galerii v Londýně, obraz Tobáš a Anna a Muž čtoucí v podkrovní. V souvislosti s tím- to zjištěním ředitel Národní galerie v Londýně sir Michael Levey uvedl, že už dříve se objevily pochybnosti o tom, zda obraz Tobáš a Anna je sku- tečně Rembrandtovo dílo. Současně konstatoval, že oba obrazy nepatří k nejstátnějším a nelepším z kreseb čtyřiatřeti Rembrandtových obrazů, které v Národní galerii jsou. Skupina holandských odborníků naproti tomu

Billionen Dollar (etwa 17,5 Billionen Mark). Das entspricht einer Schuldenlast von 30 400 Dollar (76 000 Mark) pro Kopf der Bevölkerung.

Historie dunajsko-ederseckého průplavu
je starší, první návrh pochází z roku 1632
a navrhl stavbu řeky uceli za prou-
běhů. Dali vypracovat plány poslati je
císáři. Císařské dvorní kancelář ve Vídni, jednoma-
la Turky zřeknuli, že se na spojení řeky
s Dunajem, že se na spojení řeky
prospěšnostem Slováky

Nepřáta – Švandrlik

„Přišla sem jedna malá, hnědá, tváře divé,
pod plachetkou osoba, o berličce, hnáty kři-
vé, hlas vichřice podoba a chce na mně knihu
stížností!“

Letadla proti obaleči

(Čtk): Včera v deset hodin ráno vzletl neposled z libereckého letiště AN 2 bratislavského Slovenského národného letníctva na hubení ohniská modřanovaého Během středy a čtvrtka ošetril letoun chemickými postřikmi 300 hektarů jednotlivých lokalit s napadenými porosty v poleších Harcov a Kateřinky Lesního závodu Nisa Liberce. Plynulý průběh pečlivě připravené akce, navazující na úspěšné zásahy proti škůdcům z minulých let, řádně ve středú komplikovaly povětrnostní podmínky. Letadlo absolvovalo 25 letů, při nichž na zasažené porosty rozstříkla z jemných trysek 300 litrů vyzkoušeného a osvědčeného přípravku Actallic rozředěného ve 30000 litrech vody. Účel přednětně hodnocený nasvědčuje že zásahy proti ohniská modřanovaému příznivě ovlivní zdravotní stav jizerskohorských lesních porostů.

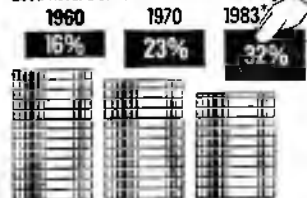
das am Meer gelegene Elektrizitäts-Werk des Landes geschlossen werden müssen. Die im Meer aufgeschütteten Schutzwälle seien ausgespült worden, und das överschmutzte Wasser könnte in die Anlagen eindringen, hieß es am Montag.

ZE SE VA SUINIVD
MOZE ALAN DIVAT!

Strougal wieder in Öffentlichkeit

PRAG, 13. Juni (AFP). Der tschechoslowakische Regierungschef Lubomir Strougal ist am Montag erstmals nach drei Monaten wieder öffentlich aufgetreten.

Für Steuern und Sozialabgaben gehen vom Gesamtverdienst durchschnittlich **wenig**

Noch größer sind die Abzüge bei Verdiensterhöhungen. Dann gehen von jeder zusätzlich verdienten Mark weg:

Když se řekne mandelinka bramborová

V některých letech nadělá mandelinka bramborová zemědělcům, a tím i nám všem, mnoho starostí, v jiných jako by téměř neexistovala. Její výskyt a masové rozšíření bylo dlouho téměř záhadou: proto se vědci o ni začali zajímat a podarilo se jim vysvětlit řadu tajů spojených s životem tohoto hmyzu. Novinky z jejího života jsou natolik překvapující, že se mohou stát vzorným příkladem pro školní učebnice zoologie a obecné biologie.

Mandelinka bramborová (*Leptinotera decemlineata* SAY, 1824) je výsoká plastický druhem hmyzu, který je schopna se velmi rychle přizpůsobit novým nebo změněným životním podmínkám a rychle tak osidlovat nové prostory se značně odlišnými klimatickými, teplotními a vlhkostními podmínkami. Rod mandelinka se vyskytuje ve 43 druzích ve Střední Americe a v severní části jižní Ameriky. Všechny druhy tohoto rodu jsou potravně vázány na liliovité rostliny. Kolem roku 1840 se počalo s pěstováním brambor ve státě Colorado (USA). Mandelinka bramborová přišla na brambory (rovněž liliovitá rostlina) a na tuto kulturní rostlinu se adaptovala. Do konce 19. století byla již ve všech státech USA. Za pouhých 16 let svého šíření urazilo ročně 185 km a celkem 3000 km. Do Evropy přes Atlantický oceán se dostala až po 50 letech v době první světové války se základy brambor hladovějící Evropy. Rychle se rozšířila a po 2. svět. válce se dostala i k nám. Kolem roku 1950 obsadila zbytkující části střední, jižní a jihovýchodní Evropy a pronikla i do asijské části a nezdá se, že by její k východnímu pobřeží Tichého oceánu.

Mandelinka bramborová se šíří sama a za vhodných klimatických podmínek letí i přes 100 km. Studium ekologie a biologie mandelinky teprve vysvětlilo její mimořádnou schopnost přizpůsobovat se rozmanitým klimatickým podmínkám a přežít i v těch oblastech, která se od její původní vlasti a teploty a suchým klimatem podstatně liší. Ukázalo se totiž, že enzymatické procesy mají hlavní úlohu v ustálení typu, pravidelnosti a rychlosti metabolismu a že významně ovlivňují období aktivity a odpočinku tohoto velkého škůdce kulturních rostlin. Morfologické struktury hmyzu jsou poměrně stále a neměnné, ale biochemické složky a procesy probíhající v organismech jsou labilní, každá změna a narušení životních podmínek, každý kontakt s novými látkami v prostředí vede ke změnám biochemických reakcí celého organismu a ve všech jeho stadiích vývoje. V prvních stadiích tohoto přizpůsobování se projevuje porucha v koordinaci fyziologických procesů a dochází tak ke vzrůstu labilitaty organismu. Jestliže se však v novém prostředí udrží část populace, přesouvají se biochemické procesy do minima nebo maxima a postupně se ustálují jako norma a tím dochází ke změně krajních amplitud.

V USA byly vykonány pokusy s mandelinkou bramborovou, které rozšířily znalosti její ekologie. Mandelinka byla přenesena z mírného klimatu okolí Chicaga do pouští Arizony. Již během dvou let, tedy za 6 generací, se u mandelinky bramborové vyvinula schopnost přežít nedostatek vody. Počala totiž hromadit v období diapauzy (klidu v období vývoje) vodu. Mandelinky této populace byly přeneseny zpět do poměrně vlhkého prostředí Chicaga. Zde však 99 % populace v zimním období vyhybnulo pro příliš vysoký obsah vody v tělesných tkáních v období diapauzy. Avšak mandelinky, které ve větší hloubce zimní období přežily, byly schopny obnovit populaci, u které opět množství vody v době diapauzy pokleslo. Labilita biochemických procesů v době diapauzy se u mandelinky ukázala jako výhodné přizpůsobení k rozmanitým klimatickým výkyvům a změnám.

AMERICKÉJ BROUK...

Tyto změny jsou nezávislé na naproměňovacích genetických znacích.

Mandelinka má kromě zimní diapauzy (přezimuje v půdě v různé hloubce, to závisí na struktuře a vlhkosti půdy) také letní diapauzu. Při zimní přezimování většinou v hloubce 20 až 30 cm, někdy i 45 cm. Podzimní orba ji proto většinou nezachytí. Ve vlhkých místech přezimuje v menší hloubce, v suchších hlouběji. Letní diapauza probíhá v polovině července. Tuto postihuje asi 40 % populace. Tei až 5 % populace přechází bez zřetelky z letní diapauzy do zimní diapauzy a vylétá až se jaře. Letní diapauza chrání tak část populace před nepříznivými klimatickými podmínkami, výkyvy počasí v létě (dlouhodobá sucha či vytrvalé deště). Mandelinky v diapauze jsou kromě toho odolné proti chemickým látkám, proti všem chemickým zásahům na ochranu brambor proti škůdcům. Populace mandelinky jsou také význačné velkou fyziologickou proměnlivostí. Samice kladou různý počet vajíček, jejich počet kolísá od 5 do 70 až 160; průměrně je kladeno 30 vajíček pohromadě. Vývin probíhá podle faktorů prostředí od 14 hodin do 15 dní. Larvy mají 4 vrůstové stupně lišící se velikostí a jednotlivé stupně se mohou lišit. Vývin kukly trvá rovněž různou dobu, týden až 14 dní. Kukla je volná, jsou na ni zřetelné končeliny, takže připomíná dospělou brouka. Na rostlinách se během roku vyskytují 3 až 4 generace. Při -4 °C část populace v půdě hyne, část však přežívá i -12 °C.

Tato fyziologická a ekologická plasticita mandelinky bramborové umožnila její současné rozšíření po celé severní polokouli. U nás se mandelinka zapojila již do biocenóz. V Evropě je již napadána 50 druhy entomofágů. K většímu rozšíření mandelinky u nás dochází jen v letech se suchým a teplým létem. Při menším výskytu je lépe používat biologických prostředků, z nichž nejméně škodliví a prakticky zcela neškodná jsou preparáty hmyzohubných hub; chemických prostředků jen při větším výskytu, ale vždy broží nebezpečí vzniku populace imunních proti použitému che-

mickému prostředku, nehledě k nežádoucímu působení chemické látky v biotě. Nejnebezpečnější pro šíření mandelinky bramborové u nás se ukázaly malé ohniska výskytu mimo polní kultury, na kompostech, rumištech, zahradách apod. Velký význam při potírání výskytu mandelinky má v počátečním období její sběr, sběr vajíček, larv i brouků.

Katar erschließt Gasvorkommen

Das arabische Emirat Katar will noch 1983 ein Abkommen im Wert von umgerechnet fast 13 Milliarden Mark mit der britischen BP und der französischen CPF über die Ausbeutung umfangreicher neuer Erdgaslager vor der Küste Katars abschließen.

Nad státním závěrečným účtem

(Itk): V loňském roce se nám v podstatě podařilo zabezpečit plnou chod hospodářství a krýt potřeby ekonomiky i obyvatelstva. Podle předběžných odhadů vzrostl loni vytvořený společenský produkt v porovnání s rokem 1981 (ve srovnatelných cenách) téměř o jedno procento, zatímco tvorba národního důchodu zůstala přibližně na stejné úrovni. Tato a další fakta o našem finančním hospodaření během minulého roku uvedl včera na besedě s novináři v budově Úřadu předsednictva vlády ČSSR federální ministr financí L. Láz. Konstatoval mj., že k pozitivním rysům vývoje v loňském roce patří překročení plánovaného růstu průmyslové výroby, splnění plánu ve stavebnictví, zmírnění disparit mezi rozlohou a životnou výrobou v zemědělství atd. Naopak i nadále přetrvávají některé nedostatky, například v prosozování vědeckotechnického pokroku do praxe a při uvádění nových kapacit (zejména energetických) do provozu.

TO NEZNÍ HOC KRDE.

Na Sněžce sněžilo

(Itk): Po velmi teplém minulém víkendu, kdy maxima vystupovala na 30 stupňů, se počasí během tohoto týdne citelně ochladilo. Denní teploty klesly na 17 až 17 stupňů, ranní se pohybovaly od tří do sedmi stupňů a mnohde se vyskytly přemrzlé mraziky. Na horách dokonce sněžilo, na Lomnickém štítě napadlo pět cm a na Sněžce dva cm sněhu. Příchodem ochlazení byl studený vzduch, který k nám proudil od severovýchodu. **TO ZÁJE NA SLOVENSKU JE NEURDÍ BRAMBORY.**

Vzpomínky stále živé

Úřední zpráva, vydaná 10. června 1942, praví: „...protože se obyvatelé vesnice Lidice svou činností a podporou vrahům SS-obergruppenführera Heydricha co nejhrubším způsobem provinili proti vydaným zákonům, byli dospělí muži zastřeleni, ženy dopraveny do koncentračních táborů a děti byly dány na náležité vychování... budovy v obci byly srovnány se zemí a jméno obce vymazáno!“

Jestliže doznávala střelba popravčí čety a 195 žen s dětmi už bylo odváženo do kladenského gymnázia. Po dvou dnech věznění odtrhli fašisté matkám děti a všechny ženy převezli do Ravensbrücku. Zažily tu hrůzy nacistických koncentračních táborů a mnohé tomuto utrpení podlehl. Ze skupiny 69 nejstarších lidických žen, které byly v únoru 1944 odvezeny do Lublinu a Osvětimi zůstalo po půl roce naživu jen 15.

Osud 104 dětí z Lidice patří k nejsmutnějším stránkám tragédie, jež se udála před jednacími lety. Rasový a přesilovací úřad v Lodži přisoudil podle tzv. rasových znaků celkem devíti dětem schopnost poněmčení. Byly dány nebo prodány do německých rodin. Všechny devět dětí se po válce dříve či později podařilo najít a vrátit se do Lidic. Mnohé zapoměly rodný jazyk, odvěky českému prostředí, a přece byly jejich osudy výjimečně příznivé. Vrátily se domů na rozdíl od převážně většiny zavlčených dětí.

„Vzpomínky na hrůzy války, na naše umučené děti, které zahynuly v plynových komorách na zastřelené muže a na koncentrační tábory jsou stále živé.“ řekla místopředsedkyně České rodinné rady a předsedkyně Místního národního výboru v Lidicích Marie Jarošová při rozhovoru v souvislosti s vrcholícími přípravami na Světové shromáždění za mír a život, proti jaderné válce. „Naším přáním je žít v míru, nedopustit nikdy fašismus a válku. Chceme, aby růže ze Se do přátelství rostly dál jako symbol spolupráce mezi národy.“

Lidické občany se vedle péče o pěkný vzhled svého bydliště starají téměř o 30 tisíc kefků, které jim poslali z více než 30 zemí. Dnešní Lidice jsou obcí se 150 domky, postavenými brigádníky z celé republiky i zahraničí v prvních poválečných letech pro lidické ženy a děti. Jsou vesničky s asfaltovými chodníky mezi zelení a květinami s kulturním domem, pavilónem služeb a prodejnou Obcí s pěkně upravenými zahradkami. Čistými ulicemi a restami, ve kterých hrdí lidé jejich jediným plánem je žít v klidu a pokoji.

In Spanien 16 Prozent arbeitslos

Die Anzahl der Arbeitslosen in Spanien ist im Mai um 46.000 auf 2,13 Millionen zurückgegangen; damit beträgt die Arbeitslosenquote aber immer noch 16,3 Prozent.

Für Ludwig Lübmann, den Präsidenten des Helmutschutzes im Schweizer Bergkanton Uri, war das eine besorgniserregende Überraschung: "Die Sowjets besitzen also an militärisch heikelster Lage im Gebiet des St.-Gotthard-Passes Grund und Boden." Daß dem tatsächlich so ist, stellte das über jeden Zweifel erhabene Grundbuchamt des Kantons Uri fest. Die Nachfahren des kühnen Armbrustschützen Wilhelm Tell waren dabei, die wildromantische Schoellenenschlucht auf der Nordseite des wichtigsten Schweizer Alpenüberganges zu vermessen.

Unweit der sogenannten Teufelsbrücke stießen die Vermessungstrupps auf die Merkwürdigkeit, daß sich dort ein Grundstück befindet, dessen Besitzer nirgendwo amtlich eingetragen ist. Es handelte sich um jene gut hundert Quadratmeter Gotthard-Granit, aus denen vor bald neunzig Jahren ein Denkmal für den russischen Feldherrn Graf Alexander Suworow Rimmiki gehauen worden war, ein rund zwanzig

Urkunde beweist: Moskau gehört ein Stück Schweiz

zig Meter hohes Grabkreuz mit der kyrillischen Sockelaufschrift in verbläbten Goldlettern: "Den heldenmütigen Mitkämpfern des Generalissimus Feldmarschall Suworow, die bei der Überquerung der Alpen im Jahre 1799 gefallen sind."

Mit rund 20 000 Mann war der russische General damals über die Alpen gezogen. Am 25. September 1799 traf er im Gotthardgebiet, in der damals fast unwegbaren Schoellenenschlucht, auf das Heer des französischen Generals Lecourbe. Hunderter von Russen und Franzosen metzelten sich in Nahkämpfen nieder. Suworow wollte sich zusammen mit den Österreichern im heutigen Schweizer Mittelland französischen Truppen entgegenstellen, um das napoleonische Frankreich niederzuwerfen.

Fast hundert Jahre nach dem

Schoellenendrama wandte sich das zaristische Rußland mit der Bitte an die Schweizer, Suworow ein Gotthard-Denkmal errichten zu dürfen. Am 13. Oktober 1893 beschloß die lokale Behörde, der Korporationsrat der Taltschaft Ursen, "einstimmig, das benötigte Terrain den Russen abzutreten". Begründung für solche Großzügigkeit: "Zurfolge dieses Krieges ist die Neutralität der Schweiz entstanden, deren Hauptfördere auf dem Wiener Kongreß von 1815 der Kaiser von Rußland, Zar Alexander I., war." Den Wortlaut dieses Dokumentes kennt man seit neuestem wieder ganz genau in der Eidgenossenschaft. Denn im Anschluß an die Grundbuchvermessung und den Expertenstreit darüber, wem das Stückchen Granit eigentlich gehöre, ließ der sowjetische Militärattaché in der Schweiz Moskauer Archive durch-

stöbern. Und dort kam der handgeschriebene Beschluß des Korporationsrats zum Vorschein.

Einwände der Lokalbehörde, man habe den Platz für das Suworow-Denkmal seinerzeit nur im Baurecht zur Verfügung gestellt, ließ das Grundbuchamt nicht gelten. Im Gegenteil: Auf Wunsch der Sowjetbotschaft in Bern erhielt Moskau nun auch noch die Besucherterrasse vor dem Monument mitsamt dem Zugang ausdrücklich als Eigentum zugesprochen. Doch die Rechnung der Schweizer, auf diese Weise wenigstens den Unterhalt des arg verlotterten Denkmals an die Sowjets abgedeckt zu haben, geht kaum auf. Das Bundesamt für Kulturregierung in Bern hat errechnet, daß rund 100 000 Schweizer Franken aufgebracht werden müßten, um Suworows Kriegstaten neuen Glanz zu verleihen. Zu wes-

sen Lasten? Denkmalpfleger Werner Krähenbühl im Schweizer Bundeshaus findet, dies zu bezahlen sei natürlich "Sache des Eigentümers".

Umgekehrt argumentieren sowjetischen Bodenbesitzer: "Die Erhaltung des Denkmals liegt schließlich im Interesse der Schweiz." Also solle auch die Eidgenossen zahlen, und zwar alles. Immerhin hatte bei der Denkmaleinweihung im Jahre 1898 ein Vertreter Schweizer Zwei-Sterne-Generals von Segesser feierlich erklärt: "Die Gotthard-Kanonen, welche das Vaterland verteidigen, werden auch das russische Kreuz beschützen." Irgendwie bleibt ihnen auch heute nichts anderes übrig, diesen Kanonen, denn eine Steinwurf weit weg vom Schweizer Besitz der Sowjets liegen die Eingänge zu den streng bewachten Festungslagen, aus denen die Milizsoldaten der neutralen Alpenländer auch künftig jeden fremden Gotthard-Bezwinger bis aufs Blut bekämpfen wollen.

„Nevylejzej! To nejsou panenky, to jsou devizoví cizinci!“

Neprakta — Švandrlík

Neprakta — Švandrlík

„Ktere z vás je Billy — král diskotéky? Právě jsem se řezal jeho milenku!“

Sonde verließ Sonnensystem

MOUNTAIN VIEW, 13. Juni (dpa). Mit der US-Sonde „Pionier 10“ verließ am Montag erstmals ein Weltraumfahrzeug das Sonnensystem. Die Sonde war vor elf Jahren gestartet worden. Damals glaubten die Wissenschaftler, daß „Pionier 10“ bereits beim Versuch, den Asteroiden-Gürtel zu durchqueren, zerstört wurde. Die Sonde erforschte jedoch im Vorbeiflug auch den Planeten Jupiter

und überstand dessen starke Strahlung. Zur Zeit legt sie rund 1,6 Millionen Kilometer pro Tag zurück und war am Montag rund 4,8 Milliarden Kilometer von der Erde entfernt. Für den Fall, daß sie von intelligenten Lebewesen gefunden wird, hat sie eine Plakette an Bord, die sie als Menschenwerk identifiziert. „Pionier 10“ ist ungefähr so lang wie ein Kleinbus und wiegt rund 260 Kilogramm. **CO RADOY!**

Naučíme se programovat přírodu?

Když má dítě hnědé oči stejně jako jeho matka, říkáme, že dítě zdědilo barvu očí po matce. Dnes si už ale snad nikdo nepředstavuje, že by

Clen korespondent ČSAV a. n. r. Oldřich Švestka

dítě dostávalo od matky doslova hnědou barvu očí — vždyť vajíčka v matčině těle žádné oči nemají a neobsahují ani žádné hnědé barvivo. Dítě zřejmě dostává od matky (a také od otce) nějakou látku, která při zárodečném vývoji ovlivní buňky rozvíjející se oka tak, že se v duhovce vytvoří hnědé barvivo. A podobně je tomu jistě i s jinými znaky, kolik jich naše tělo obsahuje.

Zákonitosti dědičnosti, kterou se zabývá jedna z nejdůležitějších věd současnosti

— genetika — objevil v minulém století brněnský mnich Gregor Mendel. Dělal zdánlivě všední práci — pěstoval hrách. Zkoušel křížením vyšlechtit nové odrůdy a přitom objevil zákony, jak se dědí v potomstvu vlastnosti otcovské a mateřské rostliny. Podstata přenosu dědičných vlastností však zůstala zahalená tajemstvím. Nikdo nemohl odpovědět na otázku, jak původní buňka „poví“ té nové, jaká má být, co a jak má dělat. Až dlouho po Mendelových pokusech, v roce 1941 se zjistilo, že buňky si o dědičných vlastnostech povídají prostřednictvím desoxyribonukleové kyseliny — DNK. Nevědělo se však, jakým způsobem jsou informace v molekulách této kyseliny zapsány a jak se zprávy rozmnožují a předávají potomstvu. V roce 1953 americký biolog James D. Watson a jeho britský kolega fyzik Francis C. Crick vytvořili model struktury DNK. Vypadal trochu jako provazový žebřík. Molekula je totiž složena ze dvou vedle sebe položených řetězců, sestavených ze čtyř různých kombinovaných dílců — nukleotidů. Podle principu stanoveného oběma vědci pak přenos informací na potomky vypadá tak, že když se buňka dělí na dvě části, rozveře se dvojité řetězce — asi jako zip — a na otevřených stranách se začínají řadit nukleotidy v nový řetězec. Vzniknou tak dva provazové žebříky, z nichž ten nový je zrcadlovým obiskem původního. Z originálu molekuly DNK jsou dvě přesné kopie. Tento dnes již proslulý model struktury desoxyribonukleové kyseliny přinesl po deseti letech autorům Nobelovu cenu.

Dlouhá molekula DNK, nesoucí genetickou zprávu, je podobná programové pásece pro řízení moderního automatického stroje. Čtyři různé nukleotidy jsou čtyři písmena abecedy, kterou jsou zapsány genetické informace. V jednom buněčném jádru je možno umístit fantastické množství údajů. Částečka nepatrného viru T 2, napadajícího bakterie, obsahuje jedinou molekulu DNK s přibližně 400 000 „písmen“. Lze jimi napsat zprávu obsaženou ve 20 až 40 tisících českých slovech o pěti písmenách. Lidská buňka má ve svém jádru stotisíckrát více desoxyribonukleové kyseliny než jednoduchá částečka viru. Může si tedy napsat informaci obsaženou ve dvou až čtyřech miliardách slov. Kdybychom uměli rozvinout programovou pásku z jádra lidské buňky, dosáhla by délky 180 centimetrů. Zápis genu pro insulin, který dává buňce pokyn pro syntézu této důležité látky, je sestaven z 240 nukleotidů (bez regulačních a dalších vložených úseků), zápis informace pro tvorbu lidského růstu hormonu — tj. genu pro růstový hormon, se skládá ze 600 nukleotidů. DNK z jádra lidské buňky tedy může nést informaci pro obrovský počet genů.

Signál č. 18: Na březích se ježí rakety paktu NATO, které pouhým knoflíkem mohou zničit celá města...

Analýza tak složitého systému je velmi obtížná. Proto se vědci zabývali jednoduššími organismy. Dlouho sloužila ke genetickým pokusům malá muška *Drosophila* — česky octomilka, která se rychle rozmnožuje a vliv genetických zásahů lze pozorovat na tvaru křídel, tělíčka a různých výrůstků. *Drosophila* je však přece jen složitý organismus, a tak vědci, jakmile jim to umožnila technika pozorování, začali zkoumat bakterie a jejich viry — bakteriofágy. Geneticky nejvíce je zmapována bakterie *Escherichia coli*, žijící v lidském střevě. Má asi čtyři tisíce genů a několik set už jich je rozlušťeno.

Zjištění, jaký je význam jednotlivých genů, vedlo automaticky k zájmu o to, zda je možné genetický vývoj nějak ovlivnit. Vědečtí pracovníci se naučili rozdělit řetězec DNK, jeho část vyříznout a do mezery vsunout jiný gen. Tato výměna zkušeností znamená vlastně naprogramování buňky tak, jak si přeje člověk. Změna genu je velmi obtížná, protože mikroskopická velikost buňky znemožňuje jakýkoliv mechanický zásah. Geny se „řežou“ chemickým způsobem a objevy „nožů“ — restrikčních enzymů a reverzní transkriptázy — byly odměněny v roce 1973 a 1976 Nobelovými cenami.

Genovou manipulaci se mají zkonstruovat zcela nové, v přírodě dosud neexistující genové skupiny, což je předpokladem pro programování všech buněk, včetně lidských. Možnost vybírat určité geny a přenášet je mezi organismy, např. mezi člověkem a mikroorganismem, rostlinou a mikroorganismem, případně vytvářet geny chemickou cestou — tato možnost slibuje významný pokrok jak v základním výzkumu živé hmoty, tak i v budoucím využití v průmyslové, zemědělské a lékařské praxi. Nové průmyslové mikroorganismy, vytvořené genovou manipulací, mohou např. likvidovat ropu a pomáhat tak odstraňovat následky havárií cisternových lodí. Zkoumá se rovněž možnost vytvořit rostliny, schopné pomocí sluneční energie štěnit vodu a vyrábět z ní vodík. Konkrétním přínosem bude také tvorba některých antibiotik.

Další oblastí genové manipulace je příprava lidských hormonů, protilátek, enzymů apod. Již se podařilo přenést lidské geny do bakterie *Escherichia coli*, kde řídily tvorbu insulinu, růstového hormonu, krevních bílkovin, hormonu příštítné žlázy a dalších životně důležitých látek. Bude možné vyrábět individuální virové antigeny, které pomohou bez rizika chránit občany proti virovým nákazám. Ve stadiu laboratorních zkoušek je vakcína proti žloutence B a proti chřipce. Jsou připraveny levné vakcíny na léčbu, případně likvidaci slintavky a kulhavky. Zjišťují se možnosti, jak vytvořit očkovací látku proti leukemii skotu.

Teoreticky a částečně i laboratorně je vyzkoušena tvorba kopií živočichů. Až bude tento postup vybrušen a přenesen do zemědělských provozů, mohou se například „vyrábět kopie“ krav s vysokou dojitostí, ovcí s hustou vlnou, vepřů s libovým masem nebo slepic s velkou snůškou vajec. Navíc bez nákladů, jaké dnes vyžaduje šlechtitelství a za kratší dobu.

Neméně perspektivní oblastí je zlepšování vlastností rostlin. Uměle vložené geny mohou programovat rostliny k tomu, aby vytvářely tzv. bílkovinné bílky — čili plnohodnotné bílkoviny. Kdyby se to podařilo například u kukurice a obilí, výrazně by klesla jejich spotřeba ve výkrmu hospodářských zvířat, neboť kvantitu by nahradila kvalita. Ušlovně se rovněž zkoumá, jak zabudovat do kulturních plodin — obilovin, zeleniny, brambor — gen, který by pomohl získávat dusík ze vzduchu. Takto vylepšené rostliny by měly daleko nižší nároky na hnojení dusíkatými látkami.

**PAK BUDOU RUSÁCI PRODUKOVAT
SAMI LIDSKÉ ROBOTY, VĚDCI,
VOJÁKY, SPORTOVCE A STAHLINY!**

Býček Achmed byl nejdříve žijícím pokusným zvířetem s umělým srdcem čs. výroby. Experiment při Krajském ústavu národního zdraví a katedře patologické fyziologie na lékařské fakultě Univerzity J. E. Purkyně v Brně skončil po 175 dnech.

Zemřel Oldřich Švestka

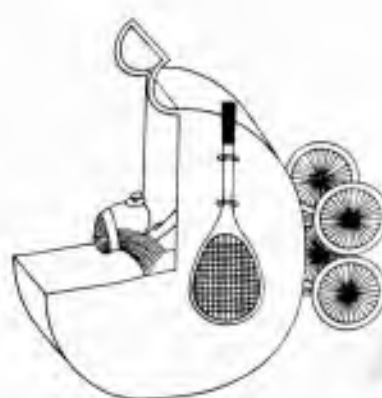
(článek): Ústřední výbor KSČ, Federální shromáždění, redakce Rudého práva a ústřední výbor Čs. svazu nauč. a literárním zárukám oznámují, že ve středu 8. června 1983 náhle zemřel ve věku 61 let člen sekretariátu ÚV KSČ, šéfredaktor Rudého práva a poslanec Sněmovny lidu Federálního shromáždění ČSSR Oldřich Švestka.

BOLŠEVICI!!!
VYRÁŽEJÍ!!!

mladá fronta (18. 5.): Ohrada je nejdříve fakultní nemocnice, a zatímco její rezavé a pokroucené sestry jinde okoli hýzdí.

mladá fronta (23. 5.): Je to zatím nejdříve jaro od roky se jejich drvo průmyslově povídají děst nejmeně na dalších pět dní.

DVA OZÉROJENÍ LUPICI přepadli benzínovou pumpu v západním Irsku, kde k jejich velkému zklamání pokládali zela prádního. Rozhodli se ji tedy naplnit hladinami silami. Muže, který čerpadlo obsluhoval, zaveli na toaletu a na uprchl, když celý dob hladině udržel příštědých antenabů, což jim vyvolalo asi 1000 trčských litrů.

Pozvání do Zvonokos

Příspěvkem Hudebního divadla v Karlíně k Roku českého divadla je čs. premiéra muzikálu Zvonokosy na motivy románu Gabriela Chevaliera. Toto jeho dílo z roku 1934 se stalo rázem bestsellerem a v rekordním čase dosáhlo obrovského počtu vydání 2 800 000 výtisků, čímž se zadalo na čestné místo nejvydávanejšího díla století ve Francii. Humoristický román proslavil městečko v oblasti města Lyonu poměrně ožehavými skandály kolem snahy zlepšit hygienu města, nevzdorost "bodrých vlnatů" či epizodu svůdných nevěrných žen.

Dílo se dočkalo úspěšného filmového i televizního ztvárnění. Pro naše čtenáře je přeložil bravurně Jaroslav Zaorálek, a toto mistrovské dílo je také podkladem libreta a textů písní filmového tvůrce Petra Markana. Autorem hudby je skladatel Jindřich Brabec, který už několik let patří k nejúspěšnějším muzikálovým autorům i v Hudebním divadle v Karlíně. Jejich dílo realizovali režiséři Richard Mikuláš J. H., dirigent Vladimír Raška, učitelská scény akademický malíř Radek Pílař J. H., hostující autorka kostýmů Ludmila Loidová a choreograf Zdeněk Boubelík.

Všichni si zejména při přípravě inscenace velice dobře rozuměli a shodli se na jednotném záměru využíat s jemným humorem a sarmem po všech stránkách atmosféru díla. Každý vstup není statický, ale vtipně situačně pojat. Za zmínku stojí například rozkošný milostný duet L. Kozderkové v roli Judity

Cuprové s Lad. Zupanítem — Lorencem Pořízkem, lánec diváků k hádce obou místních krásek a soků L. Kozderkové a Hany Taipové jako Jarmily Macarátové. Trojice Bzikavovy party — Miro Grisa, René Gabizdy a Libor Zidek předvedli téměř artistické výkony. Eulálie Cubikovou — Jarmilku — hraje Alena Kreuzmannová J. H. s velkým smyslem pro humor, i když je to vlastně postava záporná, která zneplihňuje. Ale i zpestřuje život obyvatelům městečka svým věčným spehováním. Věra Víková v roli baronky prokázala, že se dokáže s úspěchem uplatnit i v jiných rolích než v postavách nalutných divenek, které jí dosud byly přidělovány.

Charaktery postav dobře vystihl Ivo Gúbel — starosta, Jiří Kourný jako učitel a Leoš Kaitofen v roli faráře, stejně tak jako Věra Macká a Helena Loubalová v úlohách místních klepen nebo Růžka Alenu Špačkové. Je obtížné zmínit se podrobně o všech účinkujících, kterých je v této inscenaci třicet, kromě sboru a baleru Zmínku si však zaslouží role Vínka, obecního blázna, kterou hraje mím Zdeněk Tomeš J. H. je to skutečně úžasný, který upoutá pozornost tím, jak dobře volenými gesty a pohyby dokáže vtipně a decentně zvládnout i některé situace, které by mohly vyznít vulgárně. Závěrem je možno říci, že muzikál Zvonokosy je nejlepší představením, které má v současné době Hudební divadlo v Karlíně na repertoáru. (sp)

Lovy naklekany

(Mu): Australská vláda dala svolení k tzv. komerčnímu odstřelu více jak tří miliónů klokanů ve finančním roce 1983/1984. Na hubení klokanů mají zájem především farmáři, stížeční své pastviny, pole a plantáže před poškozením, a pak také lidé, kteří se žijí výkupem a zpracováváním masa a kůže těchto exotických zvířat. Australský spolek pro ochranu volně žijících zvířat se domnívá, že početní stavy klokanů kolísají z roku na rok mezi 10 až 30 milióny. Podle jeho počtů je každoročně hubeno 5 až 7 miliónů klokanů, vždy více než určují kvóty. Třebaže úřady povolují klokaní maso jen jako krmivo pro psy a kočky, bylo nedávno zjištěno, že bylo prodáváno v NSR jako hovůz a skopové a že se z něho vyráběly páčky, salámy, karbanátky a sekaná.

aktualita

BERLÍN: K odnětí svobody na dočasně a k trvalé ztrátě občanských práv odsoudil včera trestní senát Městského soudu v Berlíně bývalého důstojníka jednotek SS Helma Bartha. Sand ho uznal v plném rozsahu obžaloby vinným z těžkých válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, které spáchal na okupovaném území Československa a Francie za druhé světové války. Jako člen popravčí čety a zajišťovací hlídky se H. Barth bezprostředně podílel na zavraždění 92 mužů a žen v Lubech u Klatav a v Pardubicích v roce 1942, a jako velitel roty jednoho z nacistických praporů

Rozsudek nad H. Barthem

se podílel na vyvraždění 642 obyvatel izraelské osady Bradour a jejím vypálení v červnu 1944. Na základě falešných údajů a dokumentů, které si opatřil při útěku před postupující Rudou armádou v roce 1945 ze německého území kontrolovaného britskými vojsky, se H. Barthovi podařilo utájit svou nacistickou minulost a později se vrátit do pracovního i společenského života NDR. V důsledku systematického a důkladného vyhodnocování dostupných archívních materiálů z doby nacismu však byl orgány NDR v roce 1981 odhalen a s právní pomocí ČSSR a Francie usvědčen. Proces s H. Barthem znovu ukázal, že NDR považuje důležitým pronásledování a potrestání nacistických zločinců za svou historickou povinnost i morální příkaz. Na území dnešní NDR bylo od roku 1945 do konce minulého roku odsouzeno 12 068 osob, jímž byly prokázány válečné zločiny nebo zločiny proti lidskosti, spáchané v době hitlerovského fašismu. Přitom k odsouzeným nepatří pouze ti, kteří své oběti vraždili zbraněmi, plynem, infekcemi a dalšími způsoby, zbraň i ti, kteří stáli v pozadí těchto barbarských činů a řídili je od svých stolů, z nacistických ministerstev a útvarů SS/DAF, z kanceláří koncentrá a soudních síní. Kromě toho přispěla NDR k vypátrání a potrestání mnoha válečných zločinců také svou mezinárodní právní pomocí, jež se osvědčila zejména při spolupráci se socialistickými zeměmi. Řadu usvědčujících materiálů dala NDR k dispozici také Holandsku, Belgii, Rakousku, Spojeným státům a NSR.

DŘEV BY DOŠLO PROVAZOVÁNÍ MAČLI.

MEZI 1572 HEKTARY ZELENÉ v našem hlavním městě mají své místo i stromofádí - v pražských ulicích je v nich "seřazeno" téměř 30 000 stromů. Ročně však zhruba 600 až 1500 z nich z různých důvodů uhynou a musejí být nahrazeny novými. Ještě před třiceti lety se životnost těchto stromů pohybovala od 30 do 40 let, dnes už se v průměru o deset let snížila. Stromy trpí nedostatkem vláhy i vzduchu, neboť struktura povozky často brání jeho přístupu ke kořenům. Největším nepřítelem je ale zimní solení vozovek, prosolené sněhové břečky neodolá žádný strom.

PET KOSTROVÝCH HROBŮ slovanského pohřebiště zachránili na stavbě nové cihelny ve Šlapanicích u Brna pracovníci brněnského Archeologického ústavu ČSAV. Vytvářejí řadu a jsou poměrně mělké, asi 70 až 80 cm pod povrchem země. Podle zelezného nože a zlomku kování dřevěného věderka lze soudit, že jde o tzv. mladohradištní řadové pohřebiště z 11. století našeho letopočtu. (čr)

Je nevyšší čas Santalové porosty řidnou

12. pro útrýdvanatě je červen vyhlášen Měsícem myslivosti, v posledních deseti letech je i Měsícem ochrany přírody. Je tomu tak proto, že jednou navazu je na druhé a a jestliže k tomu ještě dodáme, že právě začátkem letošního roku uzavřel úřadatelství výbor Českého mysliveckého svazu dohodu o spolupráci se Svazem ochránců přírody, je evidentní, že otázka součinnosti s ochrannými nebo aspoň zachování životního prostředí se stává již den ze dne naléhavější. Myslívci patří k neaktivnějším ochráncům přírody, kromě toho, že ochraňují své haničky, pomáhají vydávat lesnímu hospodářství kde loni odpracovali 500 000 hodin - při zalesňování a zakládání nových výsadb na pět miliónů stromků. Myslívci však zaslouží čestnost, je vypořádání umělé odhony nových mláďat zvířat do volné přírody. V loňském roce tak členové mysliveckých sdružení obhájili například na 700 tisíc bažantů. Taková aktivita přináší jistě užitek i když - a o to jde - zdaleka ne uměrně vynaloženému úsilí. V posledních čtyřiceti letech jsou lesáci v průmyslově vyspělých zemích celého světa nuceni předtím, než začnou rozvíjet své činnosti se tvrdě podívat na živé prostředí. Mnohé podniky vlivu a lenivých lesních pracovníků i nesporně, se stále dvojnásobně zhorší, je-li ostří celého hospodářství téměř všechny krajinné systémy mě a jejich struktury a narušení biotického rovnováhy narušením ekosystému organismů dráhou zvěř, v níž toky, pod kůly automobilů zůstane rovněž jen v českých zemích na 30 tisíc zářících narušení a ně kdy zbytečnými měřeními a znečištěním hnuh při průmyslové činnosti a rostlinná smrtelnost a existenci mláďat. Než na místě větší hlavy nebo narušení k celé věci přitrosi stanovisko a ve smyslu nehláze narušení činnosti loni nás potvrdí, můžeme nad tímto narušením rukou le skvělou nevyšší čas narušení vzhledu a vodní se oseti, která by měla být přitrosi pro všechny živočíchy a pro člověka, jenž není konvenční a ně něho neví, jak se soustředí důmyslného soukromí, se hoj porušení mále vážně ohrozit celý mechanismus.

Slávu založilo uhlí

10. století Sokolovská a hnědé uhlí, to jsou od konce 18. století dva neoddelitelné pojmy. O hnědém uhlí, kterému se tehdy na rozdíl od dřevěného říká kámen, se ve zdejším okolí vědělo již dlouho. Přicházelo se na ně při hloubení studní a někde i slávebních základů, občasné samouznícení dalo podnět k vzniku různých pověstí. O uhlí jako o topivu se začalo uvažovat již na počátku 17. století. Císařský dekret z roku 1617 žádal, aby byly zjištěny zásoby uhlí a aby se konaly praktické zkoušky, k jakým účelům lze uhlí používat. Přesto až do konce 18. století soustavě důlní podnikání v podstatě neexistovalo. Teprve vyčerpaní a mistry i úplně zhltné lesy a síla rostoucí požadavky přiměly na palivo si vyhledat rozsáhlou doložnou činnost a rozmach těžby uhlí. Chaotickou situací v důlním podnikání ukončil kníže Karel z roku 16. března 1793, kterým byla těžba uhlí podřízena hornímu řádu. Slávu hornického Sokolovska založil náhodný objev kvalitního uhlí sloje Anežka, na které narazili při hloubení studní rolníci v Dolním Rychnově v roce 1813. Rozhodnutí význam pro vzrůst těžby uhlí měla železnice, která v roce 1870 spojila Sokolov s Chomutovem a Pruhou. O dva roky později vydobyl zdejší horník 184 200 tun paliva, čtyřikrát více než v roce 1862. V současné době se v sokolovském revíru těží přes 20,5 miliónu tun uhlí ročně.

[av]: Jen málokterý svátek v indických domácnostech se obejde bez santalu. Z tohoto dřeva se zhotovují tradiční vonné tyčinky, které se zapalují jako svíčky, z tohoto neobyčejně pevného dřeva vyřezávají obratní indičtí mistři figurky bohů a mýtických hrdinů. Odedávna se cení také aromatický olej, získávaný ze santalu. Tento strom se pěstuje v mnoha státech Indie. V posledních letech se však projevila tak silná poptávka, že masivní těchto stromů začaly znatelně řidnout. Kromě sekery se objevil ještě další nebezpečný nepřítel, a to choroba dřevní hmoty, která zničila ve státě Karnataka značnou část proslulých santalových porostů.

Hříchy byrokracie jsou nebezpečné. Při šetření příčin zničení dřevního mostu nad Rýnem u Koblenze se přišlo na to, že projektanti, konstruktéři, oceleři a betonáři pracovali perfektně podle předpisů. Přesto došlo ke katastrofě. Vyšlo najevo, že předpisy a normy byly staré dvacet let.

Zemská atmosféra obsahuje nyní o 10 % více kyslíku uhlíkatého než tomu bylo na počátku XX. století. Badatelé odhadují stoupající trend na 25 % koncem XX. století. Tento plán se udržuje v nevysočím pásmu a nebezpečí celou zeměkouli. Země se napadne ohřívá a zároveň tím ohřívá ledy a sněhy.

V Jizerkách proti obaleči

(čtk): Přítivná počasi umožnilo sovětskému dvojplošníku AN 2 starty z libereckého letiště nad Jizerkou s nákladem inspektorů na hubení obaleč modřínového. Po úspěšných zásazích proti tomu škůdci v předchozích letech je letos v Jizerkách hektarů ojedinelých lokalit s napadenými porosty v počtu 100 hektarů. Letosní závažná Nisa Liberecké. Lesníci Severočeských státních lesů tato místa řádně označili - pro piloty Sivoletu výraznými praporeky, pro veřejnost tabulkami se zákazem vstupu. Po předpokládání by měl být přístup do těchto porostů omezen 30. června.

ZDROJ diskusí ve vzpěračském světě: patnáctiletý seniorský světový rekordman v bantamu: Naím Sulejmanov z Bulharska Foto: ADN

Nástup bulharských mladíků

PRAHA (tm): Ty tam jsou doby, kdy bylo vzpírání považováno za sport pro zralé muže, kdy se v tréninku čekalo, až chlapcům skončí vývoj kostí a kloubů. V posledním, pěkňáme desetiletí se již objevovali i vynikající junioři, dnes se však již prosazují mezi dospělými i dorostl.

Nejvíce diskusí vzbuzují výkony Bulhara Naíma Sulejmanova. Loni mu byl teprve 14 let a přesto se výkonem 250 kg dostal ve váze do 52 kg do absolutní seniorské špičky, světový rekord jeho kraje Chadžiljeva byl jen

TO JE KOROR!

Děda vypravoval vnukům zážitky z první světové války. Když skončil, rozhlédl se po ztichlých posluchačích, a ptá se:

"Tak už jste pochopili, jaký hrdina byl váš děda?"
"Pochopili... proč ale váličili i ostatní vojáci?"

o 2,5 kg (tedy nejmenší možnou „jednotku“) vyšší. Sulejmanov se za jediný rok zlepšil o 40 kg a vyhrál juniorské MS. Přes zimu přibral 4 kg a v bantamu okamžitě výkonem 285 kg překonal seniorský rekord Mirzojani (SSSR). Vytvořil i rekord v trhu výkonem 160 kg (mezi tím k němu Leif a NOR přidal půl kila). Fantastické výkony! Zda a jak se však odrazí v Sulejmanovově zdraví — to ještě dnes nikdo neví...

Není však v bulharském týmu sám i když další hvězdy již dorostenecký věk opustily: devatenáctiletý mistr světa junioři Terzijski vytvořil ve váze do 52 kg nový světový seniorský rekord 255 kg, stejně starý Topurov překonal seniorský rekord ve váze do 56 kg, kde nashíral ve dvojboji 305 kg třetí seniorský rekord překonal opět devatenáctiletý Bulhar Varbanov v kat. do 75 kg: 367,5 kg. A protože i další jich krajané Petrikov (67,5 kg), Zlatev (82,5 kg) a Blagovjev (90 kg), a no vém světovém rekordu 420 kg) jsou v čele letošních předolympijských tabulek, dá se mluvit o roku bulharského vzpírání. Jen v nejvyšších třech kategoriích jsou nyní v čele reprezentantů SSSR: Zacharevič (20 let, nový světový rekord 440 kg — připomejme si že ještě nedávno tu držel náš Zaremba světový rekord „pouhými“ 415 kilogramy), Taratěnků (22,5 kg) a Pisarenko (45 kg).

Nástup mládeže je masový, nejvýraznější důkaz poskytuje pořadí pěti nejlepších letošních vzpěračů váhy do 75 kg vede devatenáctiletý Varbanov, před dvacetiletým V. Kozněnevem, o dva roky starším Durněvem, jedenadvacetiletým Li Ivšichin (SSSR) a znovu teprve devatenáctiletým Bulharem Stojčkovem! Bohžel: v této části sezóny mezi pěti nejlepšími nejmenších tříd, borci překvapivě nejsou, úvod do sezóny se nám po letech úspěchů nepovedl. Snad to v dohledné době napravíme.

Naprakta — Švandrik

„Žena je rozhazovačná, dcera líná, já ve sportce pořád prohrávám, takže nás může zachránit jenom tenhle syčák, jestli se naučí hrát tenis!“

Herec, na kterého se nezapomíná

[fk]: Mezi herci Národního divadla, kteří začínali těsně před válkou a rychle dozráli na naší první scéně v 60. a na počátku 70. let, náleží první místo národnímu umělci Vítězslavu Vejražkovi. Nemoc a předčasná smrt v roce 1973 (právě před 10 lety) nedovolily, aby se přirozeně uzavřelo herecké dílo, rozvinuté do tak oslnivých a strných poloh, jako se to podařilo V. Vejražkovi. Z paměti diváků nevymizí jeho celistvé, vnítně nelomené portréty silných mužů, jejichž vitalita jako by stačila naplnit život ne jednoho, ale více lidí. Takový byl Vejražkův Claudius z Pleskova Hamleta, Ben ze Smrti obchodního cestujícího téhož režiséra, námořník baltského loďstva z Tovstolnogovovy Optimistické tragédie, Oldřich z Macháčkova Oidipa vladaře, Oinomaos z Námiuv Peloponvých. Kdo viděl alespoň jednu z jmenovaných rolí, určitě na ni nezapomene. V posledních letech se V. Vejražka věnoval také a to úspěšně, režisování (Pobědu, Tramvaj do stanice Touha). Nedominantní byla jeho činnost pedagogická (na DAMU) a v orgánech svazu divadelních umělců.

TAKY TO BYL NEJVĚTŠÍ KURBUK V ND VŠECH DOB. ALE UMĚL, BOLŠEVÍK!!

- Ne 20. mezinárodním festivalu krátkometrážních filmů v Krakově získal film čs. režiséra Vihanové Zahrada plná plenek druhou cenu Stříbrného draka.
- O jedno procento, na 334 miliard kilowattního poklesla v roce 1982 spotřeba elektrické energie v NSR proti předchozímu roku. Oznamilo tu žen z západoněmeckých elektráren.

Evropští dropi

[jn]: Drop velký — Otis tarda je největším u nás hnízdícím ptákem, neboť samec může vážit i 17 kg. V Leonu ve Španělsku se uskutečnilo první setkání zoologů a ochránců přírody, kteří se zabývají výzkumem dropů. Španělsko je v současné době poslední evropskou zemí, kde žijí oba evropské druhy dropů (velký i malý) v relativně hojné počtu. V nedávné době byl vyhlášen zákaz stílení těchto ptáků a předpokládalo se, že jich je ve Španělsku asi 16 tisíc. Sčítání však ukázalo, že je jich ve skutečnosti jen asi polovina, a tak byl zákaz stílení prodloužen. V posledních letech patří dropi k nejhroženějším ptákům Evropy.

● S mimořádným úspěchem byla v minulých dnech uvedena poprvé v Bruselu opera L. Janáčka Káča Kahanová. Dílo, které nastudovala belgická Národní opera v čestné, odměnil nadšený divák jak při premiéře, tak v řadě vyprodaných repríz dlouhotrvajícím potleskem.

A VÍCEJ NIČELI AHOJ!

PRVNÍ TROJČATA NA SVĚT - z dětské optod něného mimo tělo matky - se učera narodila v městě Adelaide v jižní Austrálii. Podle oznámení lékařů se z kumarkoum trojčatům - dvěma holčičkám a jednému chlapci, stejně jako jejich matce, daří zcela dobře.

Znamé heslo...

"Představ si, že je válka a nikdo tam nejde..." - známé heslo západoněmeckých zelených.

Je poměrně dobře známo, že se jedná o citát z Bertolda Brechta. Málokdo však ví, že tento citát byl vytvářen ze souvislosti tak, že jeho smysl nyní stojí na hlavě. Brechtův text totiž (v našem volném překladu) pokračuje takto: "... pak přijde válka za vámi. Kdo zůstává doma, když začíná boj, a nechává jiné bojovat za svou věc, nebude slyšet porážku. Ani boj se nevyhne ten, kdo se boji chce vyhnout. Protože ten, kdo nechce bojovat za svou vlastní věc, bude bojovat za věc nepřitele."

Original si lze ověřit na straně 503 knihy "Die Gedichte des Bertold Brecht", Suhrkamp Verlag, Frankfurt, 1. vydání 1981.

Málo platné: Brecht, i když svého času byl "kulturboševkem", se ani trochu nebodl za patrona pacifistů a velikonočních pulovatelů.

TAKOVÉ KNIŽKY HORATČEK NEČTE!

Aufgespielt

„Wir geben zum Teil mehr Informationen, als wir haben... Früher mußte man wirklich etwas tun, um in die Zeitung zu kommen, heute braucht man nur etwas zu sagen.“

Stuttgarts Oberbürgermeister Manfred Rommel vor dem Verband Südwestdeutscher Zeitungsverleger.

„Die besten Reden, die ich kenne, beginnen mit den Worten: „Herr Präsident, meine Damen und Herren, ich komme zum Schluß...““

Bundesratspräsident Johannes Rau zur Verdeutlichung einer Bitte um Beschleunigung der Sitzung der Länderkammer wegen einer parallel geplanten Konferenz der Ministerpräsidenten.

NEJLEPŠÍ ŘEČI JSOU: DRŽET HUBU!

Die Nackten und die Roten

TRIEST, 12. Juni (dpa). Die 34jährige Italienerin Dora Pezzilli, unabhängige Kandidatin auf den Listen der Kommunistischen Partei für die Wahlen am 26. und 27. Juni, hat eine bisher vernachlässigte Wähler-Zielgruppe entdeckt: Nackt hält sie ihre Wahlkampfreden an den Nudistenstränden in der Provinz Triest. Dabei greift sie vor allem die staatlichen Sittenwächter an, die Nacktbadende verhaften und vor Gericht bringen. „Wir müssen über den Staat siegen, der sich in die Privatangelegenheit der Leute einmischt und wichtigere Probleme vernachlässigt“, forderte sie. Am Wochenende wurde Frau Pezzilli von zwei gleichgesinnten hüllenlosen KPI-Stadträten solidarisch unterstützt.

SOFIA LOREN JAKO STATNÍ PREZIDENT. OBEN OKNE, TO BY JLY ZNAHKY NA DRÁČKU.

FRANZ KAFKA BEZ KONCE

K STÉMU VÝROČÍ NAROZENÍ SVĚTOZNÁMÉHO PRAŽSKÉHO ŽIDOVSKÉHO SPISOVATELE

Jako každá generace, vstupují dnešní mladí lidé do života s otázkami na rtech. Na mnohé z nich nedostávají odpovědi a nenalézají ji ani v učebnicích a knihovnách. Ku příkladu: "Proč jsou Sověti v Československu?" – ptá se mladý člověk narozený kolem roku 1968. A jiný se ptá: "Kdo to byl Franz Kafka?" Podívejme se, co se dá o Kafkovi zjistit v Praze v roce jeho stých narozenin.

Odeon připravil neškolný výbor. Přednášky a vzpomínkové slavnosti proběhly s vyloučením veřejnosti. Franz Kafka dosud platí za nežádoucího autora, jeho práce zmizely z veřejných knihoven, časopisy, v nichž před dvaceti lety o něm probíhaly diskuse, jsou nedostupné a Liblická konference, pořádaná koncem května 1963, která chtěla dát zelenou pro návrat Franze Kafky do Československa a podle slov tehdejšího člena politbyra francouzské komunistické strany Rogera Garaudyho "udělit Kafkovi trvalé vstupní vízum do socialistických zemí", je pokládána za jakési intelektuální spiknutí, na němž se připravovala kontrarevoluce v Československu na jaře roku 1968. Toť vše, co může mladý člověk zjistit o Kafkovi. Na druhé straně slyší jeho jméno ze zahraničních rozhlasových stanic. Symposií, přednášek, výstav, nových vydání Kafkových děl v mnoha jazycích i v knížkách do kapsy je na Západě bezpočtu.

Jak je to tedy možné, že se Praha o svého slavného rodáka nestará, že se náležitě nepodílí na oslavách jeho 100. narozenin a že není ani pomyšlení, aby vyšly v češtině jeho kompletní sebrané spisy včetně korespondence a deníků?

Co Kafka tak zásadně odlišuje od všeho, co se v prvních dvou desetiletích našeho století napsalo nejen v jeho rodné Praze, ale i ve střední Evropě a v ostatním světě? Kafkovou základní situací je pocit strachu a obava z trestu. Přitom ten, který se strachuje, je bez viny v normálním občanském a dokonce i božském smyslu. Toto nedělitelné tragické je však zároveň provázeno jakoby velice vzdálenou, skoro nezřetelnou ozvěnou smíchu. Jeden z Kafkových pražských přátel vyprávěl, že Kafka jednou předčítal svým známým ze svých rukopisů a otřásl se potlačovaným smíchem.

Kafka není jednoznačný, vše je v pohybu. V jedné jeho próze se les zvěšuje, rozrůstá a pak zmenšuje. Tato neurčitost jeho vyprávění – většinou to nejsou příběhy, ale jen situace a řetězy situací – byla autorovým záměrem, s čtenářem si hrál na schovávanou. Lecos připomíná bludiště a labyrinty.

KOMUNISTICKÁ KAFKÁRNA

Když žil, byl Franz Kafka jedním z mnoha malých německých, nebo rakouských, nebo snad německo-židovských autorů své doby. Ještě v polovině třicátých let, když do Prahy přijel teoretik francouzského surrealismu André Breton a ptal se pražských surrealistů na Kafku, nikdo ho kromě Karla Teigehe neznal a Teige pouze věděl, že to byl malý pražský německo-židovský fantaskní autor. Později pasovali surrealisté Kafku na jednoho ze svých předchůdců. Bylo to nedorozumění. Kafka byl známý ve světě – a také v české Praze – hlavně z nedokonalých překladů, které významovou složku posouvaly jinak. Dokonce i tak vynikající překladatelé jako byl Pavel Eisner, dával svými překlady do češtiny Kafkovým prózám mnohem zřetelnější náboženský význam než je tomu v originále. U Kafky může i nepatrně změněný odstín, slovoset, nesprávně volené synonymum změnit vše.

V Kafkových prózách, v jeho korespondenci a denících převládají i nyní, 100 let po autorově narození, záhadná místa, nevysvětlitelné souvislosti, malá tajemství. Také tím se Kafka odlišuje od většiny literární produkce všech dob a národů. Bibliografie literárně vědeckých prací o Kafkovi se rozrostla na desetitisíce článků a desítky a desítky monografií, a přece zůstává mnoho nevyřešených záhad.

Mnoho z toho, co o Kafkovi vyšlo, je vlastně pouhá "kafkárna", jak to slovo razil Bohumil Hrabal. Také zejména k letošním 100. Kafkovým narozeninám se tato kafkárna velice rozrůstá a má úroveň pouťového kafkovského folklóru. Mnozí si na Kafkovi jen přitrhávají svou řídkou polívčičku.

V Československu se Kafkovo jméno objevovalo teprve spoře po roce 1956 a propagovali je zejména šéfredaktor Plamene Jiří Hájek a německý komunistický aparátník Paul Reimann. Oba se pokoušeli, každý jinak, vytvořit Kafku jako "kritiku kapitalismu." Úroveň diskuse o Kafkovi se však v příštích letech v Praze rychle zvyšovala a jakýmsi předělem byla právě konference v Liblicích v květnu 1963, za normalizace oceňovaná jako příprava kontrarevoluce.

Pohled na seznam účastníků konference ukazuje, že bylo zastoupeno – dalo by se říct – mnoho škol myšlení a že v Liblicích rozkvétalo mnoho květů. Konferenci zahájila Marie Majerová, kterou zajisté nikdo nebude podceňovat z příprav kontrarevoluce. Normalizátorům však dodatečně vadila zejména účast Rogera Garaudyho, předního francouzského komunisty, vyloučeného později ze strany, a Ernsta Fischera, bývalého rakouského stalinisty, rovněž vyloučeného z komunistické strany. V seznamu čteme též jména českých účastníků, nyní v exilu: Dagmar Eisnerová, Ivo Fleischmann, Eduard Goldstuecker, Alexej Kusák a Ivan Svirák. Bylo to tedy snad opravdu kontrarevoluční spiknutí? A proč měl být zrovna Franz Kafka, autor tak odtažitý a esoterický, tak vzdálený světu politiků, kmožem kontrarevoluce?

KAFKA KONTRAREVOLUCIONÁŘ

Tento názor zastávali vyslačka Vltava, Zprávy skupiny sovětských vojsk, F.J. Kolár, Gusta Fučíková a jiní extremisté. To bylo po okupaci a v začátcích normalizace. Dnesní úřední verze praví, že Franz Kafka byl v šedesátých letech zneužit k přípravě kontrarevoluce.

V roce 1933 v Německu jeho knihy nacisté pálii a zakazovali, pak byl zakázán také v Protektorátu Čechy a Morava a po Únoru 1948 se o jeho práci postarala cenzura a národní podnik Sběrné suroviny. Bylo toho mnoho, co jako ve středověku skončilo na hranicích a v naší osvěcné době ve svazu. Až do těch postihů a zákazů byl Kafka skoro neznámý. Teprve ty zákazy a zejména 2. světová válka, koncentráky, odsuny milionů lidí, osudy východní Evropy a politické procesy vynesly Kafkovo dílo do středu zájmu. Čtenáři poznávali v jeho prózách své vlastní mezni situace, svůj strach, své obavy před příštím dnem a hodinou. Zdálo se, že Kafka předpověděl na začátku našeho století mnohé z toho, co se dělo v třicátých, čtyřicátých a padesátých letech.

Jeho rychlá světová sláva po čase dorazila také do Prahy, kde se 3. července 1883 narodil. Aby se do Prahy mohl vrátit jeho knihy, bylo ho třeba nejprve znovu marxisticky vyložit, krátce zfalšovat. Zčásti to byl jenom trik a zčásti marxistické tvrzení, že kafkovské odcizení je též kategorie, kterou popsal mladý Marx jako odcizení dělníka práci, světu a životu v kapitalistickém řádu. Čáry máry šuk – Kafka jako kritik kapitalismu byl najednou v Praze aspoň podmíněně přijatelný. Dokonce na Západě se v tom viděl nový pozoruhodný prvek do diskuse. Jeden z mnoha, neboť tam se už Kafka vykládal z hlediska katolické, protestantské a židovské teologie a jejich různých škol a směrů, také jako předchůdce surrealismu a existencialismu a jejich nejružnějších odstínů a sekt včetně všech možných a nemožných variant a kombinací. Každý měl svého Kafku, kafkovalo se o sto šest.

Některé z těchto teorií měly ohlas také na konferenci, kterou uspořádala před dvaceti lety – v květnu 1963 – v Liblicích Československá akademie věd, Karlova univerzita a Svaz spisovatelů. Když po dvaceti letech čteme protokol přednášek, zjišťujeme, že se tam vedly diskuse vskutku akademické, na vědecké úrovni, bez jakékoli senzacechtivosti, bez toho, že by se přitakávalo západním módám. Roku 1963 se už také Kafka překládala a tiskla, i když jen v malých nákladech, v řadě komunistických zemí, dokonce i v SSSR.

O liblické konferenci referoval tehdy tisk v Československu zdrženlivě, ale zkrátka vyšly desítky a desítky referátů ve světovém tisku. Ozvěna ze světa byla senzacější než průběh konference. "POZDNI NAVRÁTILEC FRANZ KAFKA PŘÍCHÁZÍ DO LIDOVÉDEMOKRATICKÉ PRAHY" – zněl jeden časopisecký titulek. Kafkův návrat neměl dlouhé trvání, jeho návštěvní vízum zrušili sovětské tanky.

PROČ NEMÁ KAFKA V PRAZE DOMOVSKÉ PRÁVO?

Jednoduchá otázka – složité odpovědi. Když do Prahy vtrhli nacisté, byl Kafka nepřijatelný jako nearyjec, žid, sionista. Vždyť přece kdysi uvažoval o emigraci do Palestiny, učil se nějaký čas hebrejsky, stýkal se s židovskými a sionistickými filozofy.

Skoro tytéž viny měl Kafka na sobě deset let později, po komunistickém puči, když se za sionismus popravoval. Později, když se i v Praze prosadil diferencovanější přístup ke Kafkovi, vyrukovali stalinisté s novými údajnými vinami. Prý se stýkal s nepřáteli socialismu a jeho pražská přítelkyně Milena Jesenská byla renegátka, trockistka a zavilá nepřítelkyně Sovětského svazu. Kafkovi přitížilo, že jeho práce jsou krutě ironické, dvojsmyslné, mnohovýznamové a že se v nich dá objevit skrytý náboženský nebo metafyzický smysl. Krátce, Kafka je podezřelý, je podvrtný. Systému, který je nalínkovan podle pravítka, se nevejde do jeho příhrádek. Ve srovnání se socialistickým realismem vyčnívá Kafka z řady a musí být srovnán tak, aby už řadu nemohl kazit. Kafka je kazisvět.

Jaké byly Kafkovy styky s českou Prahou a českou literaturou? To je obestřeno mnoha legendami; na Kafkově slávě se chtělo dodatečně přizívat kdědok. Tak Michal Mareš, anarchista z doby kolem první světové války tvrdil, že Kafka měl určité styky s českými anarchisty. Toto

senzá ho znala důvěrně, jako může znát milující žena. A zase musíme i zde brát v úvahu jistá vážná omezení. Láska Franze Kafky a Mileny Jesenské byla především "dopisová," jejich setkání by se dala spočítat na prstech. Je fantastické, že v očích stalinistů Kafkovi přičítuje právě tato "dopisová" láska. Vše, co se Mileně předhazuje, její renegát.

před dvaceti lety ve své monografii o Kafkovi mladší úplný seznam jeho příruční knihovny. Pro nás je napádné, že v Kafkově knihovně nebyla ani jedna česká kniha ať už v originále, nebo v německém překladu. Jediný český titul je učebnice hebrejštiny. To nás nutí, abychom byli skeptičtí, když někdo z Čechů ve svých pamětech tvrdí, že Kafku dobře znal. Jen Milena Je-

rou za velkou částku zakoupil Ústav pro výzkum pražské německé literatury ve Wuppertalu. Noviny psaly, že se z této knihovny konečně dovídáme, kde Kafka hledal nebo mohl hledat literární inspiraci. Pro novináře není literární historie povinnou četbou. Jinak by nemohli přehlédnout, že západoběrlínský spisovatel a nakladatel Klaus Wagenbach uvěřit už asi

trven se dostalo i do zahraničního bádní, ale bylo později zamínuto, když se ukázalo, že Mareš napsal o Kafkovi v roce 1947 něco úplně jiného než asi dvacet nebo patnáct let později. Podobné je charakteristické také údajné senzáční zpráva Internationaal Herald Tribune ze začátku tohoto roku, kterou pak velmi obšírně citoval světový tisk, že se v Mnichově objevila Kafkova soukromá knihovna, kte-

svazu, se vztahuje na události po Kafkově smrti. Když Kafka žil, Milena dopisovala z Vídně do Prahy do "buržoázních" novin, až po rozchodu s Kafkou a po jeho smrti se angažovala v Devětsilu, v komunistických novinách a ve straně. Teprve na konci 30. let, kdy už byl Kafka skoro zapomenut, se s komunismem rozešla a v koncentračním táboře v Ravensbrücku se spřátelila s Margaretou Buber-Neumannovou, která jí řekla pravdu o komunismu a sovětských koncentracích. Tyto události a Milenin pozdější vývoj Kafka samozřejmě nemohl tušit. Stalinskými soudci však už byli obžalováni s méně průkaznými vinami odsouzení na smrt.

FRANZ KAFKA A KOMUNISMUS

Jaký byl Kafkův poměr ke komunismu? V tom, co napsal, odpověď nenajdeme, jako tam není nic nebo skoro nic o bolševické revoluci, o založení Československé republiky a o mnoha jiných událostech z jeho doby. Kafka žil literatuře, vlastně jen tomu, co sám psal, a vše ostatní viděl jakoby obráceným kukátkem.

Přesto existuje svědectví o Kafkovi, úředníku pražské dělnické úrazové pojistovny, s mnoha údajně Kafkovými autentickými výroky, které si zaznamenával od roku 1920 tehdy sedmáctiletý, pozdější populární hudební skladatel a spisovatel o hudbě Gustav Janouch. Janouch se narodil roku 1903 a zemřel za Pražského jara. Jeho otec byl Kafkovým kolegou v zaměstnání. Janouch měl pohnutý život: ještě před únorem 1948 byl víc než rok vězněn na Pankráci, a pak se vrátil ke svým poznámkám, které si dělal po rozhovorech s Kafkou na začátku dvacátých let. Pod názvem "Hovory s Kafkou – vzpomínky a záznamy Gustava Janoucha" vyšla jeho práce roku 1951 německy ve Fischerově nakladatelství ve Frankfurtu/M.

Je Janouchův Kafka skutečný Kafka? Kafkův nejbližší přítel, spisovatel Max Brod, kterému dal Kafka před smrtí své rukopisy, napsal o Janouchových záznamech: "Je to jako kdyby se Kafka znovu probudil a jakoby nám poskytoval z bohatství své moudrosti nové poznatky."

Janouch byl v době svého styku s Kafkou zvědavý český mladík a tak chtěl znát Kafkovy názory na české náměty a osobnosti. V zápiscích nacházíme letmé marginálky o Masarykovi, malíři Emilu Fillovi, o E. Benešovi a několika dalších Kafkových současníkch. Tyto výroky nikdy nepřekračují meze dané konvenčním hovorem s Kafkovým více nebo méně náhodným známým, příslušníkem mnohem mladší generace.

Dva letmé výroky nás seznamují s Kafkovým názorem na komunismus: "Lidé v Rusku se pokoušejí vybudovat spravedlivý svět. To je náboženská záležitost." Janouch namítá: "Bolševismus se přece obrací proti náboženství." Kafka na to: "Dělá to, protože je sám náboženstvím. Tyto intervence, povstání a ustanovení o blokáde, jaké jsou to věci? Jsou to malé přehledy krutých náboženských válek, které se přehrávají na světě."

Druhý výrok: "Ti lidé jsou tak sebevědomí, sami sebou jistí a dobře naložení. Ovládají ulici a domnívají se, že ovládají svět. Ve skutečnosti se mýlí. Za nimi jsou už sekretáři, úředníci, politici z povolání, moderní sultáni, kterým připravují cestu k moci... Revoluce se vypaří a zůstane jen sseďlina nové byrokracie. Pouta týraného lidstva jsou z kancelářského papíru."

UČINIL JSEM DOTAZ, ZDA
ST. NIKOLAU JE TOTODEN
S VŮDCEM VLAJKY ZA
"PROTENTOKRÁTU." ODPověď
DOSUD NEDOŠLA.

škola, kde se učí česky

Naše vysoké školy, mezi nimiž je na prvním místě pražská Univerzita Karlova, mají v zahraničí dobrou pověst. Proto také každoročně přijíždějí stovky zahraničních studentů, zejména z rozvojových zemí, aby u nás získaly vysokoškolské vzdělání. Návrhem studia na vysoké škole však předkládá Intenzivní jazyková příprava, která probíhá celkem v sedmi střediscích na území naší republiky. Dvě z nich jsou v Západočeském kraji – v Rovně u Sokolova a v Mariánských Lázních. A právě do Mariánských Lázní jsme se zajeli za studenty podívat.

Od chvíle, kdy sem do Středního střediska jazykové a odborné přípravy Univerzity Karlovy přišli první zahraniční studenti, uplynulo už třicet let. Když si spočítáme, že každý školní rok je to v průměru stovka učitelských lidí, jsou jejich celkem tři tisíce. Odkud? Z celého světa. Přesně ze 109 zemí. Jejich momentální složení samozřejmě závisí na současných mezinárodních vztazích, letos je zde například početnější skupina z afrických rozvojových zemí socialistické orientace, především z Etiopie a Angoly. Tradičně největší procento přijíždí z Asie; kromě arabských zemí je zastoupen například Bangladéš, Laos a Pákistán. Nežli bychom tu i studenty z Řecka, Portugalska a Kypru, i ze vzdálené Kolumbie a Nicaraguy. Někteří z nich už jsou potomky těch, kteří u nás dříve studovali a odvezli si domů české manželky. U nich je samozřejmě výuka češtiny velice usnadněna, ale dvojnásobně náročná příprava musí projít všichni.

NEJEN JAZYKOVÁ, ALE I ODBORNÁ PŘÍPRAVA

"Během jednoho školního roku musíme všechny cizince připravit na studium medicíny tak, aby pak měli ve škole co nejmenší potíže," říká ředitel studijního střediska Antuipin Bytel. "Upravili jsme předběžných znalostí z jednotlivých odborných předmětů, je velice rozdílná, takže u nás vyučujeme kromě češtiny také biologii, chemii, fyziku a matematiku, a samozřejmě latinu, bez níž

tři měsíce takové intenzivní přípravy už jsou schopni obstojné konverzace."

"Některí jsou samozřejmě talentovanější, někomu dělá čeština napak značné obtíže," doplňuje ředitel Antonín Bytel, "ale snažíme se těm slabším co nejvíce pomoci. Půjdeme jim magnetofon se speciálním kursem češtiny, podle něhož se mohou učit individuálně. Zatím bohužel ještě nemáme v provozu jazykovou laborator – ta by měla být holová do dvou let. Všichni učitelé poskytují individuální konzultace, které jsou pro studenty velkou pomocí, dlužíme skupině těch, kterým jde jazyk pomaleji, dokonce ani o vanečních prázdninách se u nás nezahálí – pořádáme tak zvané vědní opakování. Takže kromě těch osmi hodin inlektivní výuky ve škole mají naši studenti deset příležitostí promluvit do češtiny co nejloužeji."

CHCEME LÉČIT V MÍRU

O tom, nakolik se dá naučit nás, pro cizince poměrně obtížný český jazyk, jsme se přesvědčili při rozhovoru se studenty. Přes všechna ústířní předpřehy jsme měli přece jen určitě pochvby, někteří – budou nám rozumět? Ale už při prvních větách se naše obavy rozplynuly. "Vždycky jsem chtěl být lékařem a omláhat lidem," říká Getinet Ansalu z Etiopie. "Rozhodl jsem se pro studium v Československu, protože vaše vysoké školy mají velmi dobrou pověst. Univerzita Karlova je považována za jednu z nejlépeších ve světě."

Samir Wita ze Sýrie mluví česky tak dobře, až nás to zarazilo: "Moje maminka je Češka," vysvětluje, "otec si ji před lety přivezl, když v Československu vystudoval je státním inženýrem ve městě Homs, kde pracuje i celá řada českých odborníků. Také mně slouževá u vás vystudovali – takže jsem vlastně národ Čech, a doufám, že i můj mladší bratr Jasir sam zanedlouho přijede."

* Národní Politika, (před tím kolku

prosta příloha Politika pod názvem Česká Politika od 1. led. 1983 pravidelně vycházela) stala se samostatným listem 21. čna 1983, zatím co Česká Politika v podobě přílohy Politiky vycházela ještě do konce 1989, kdy novinářský kolektiv byl zrušen. Vy-davatelem České Politiky byl šéfredaktor Politiky Václav Nedoma, odpov. redaktor N. P. byl JUDr. Josef Hubáček, potomní šéfredaktor Hlasu Národa. N. P. byla a je majetkem závodu tiskárského a vydavatelského v Praze, který k značným v r. 1901 připojil ještě "Politika". Po dr. Hubáčkovi stal se vedoucím redaktorem r. 1985 Jos. J. Toužimský, po něm Ludvík Bratřovský, pak od r. 1905–27 Václav Benč-Sumavský. Od r. 1927 jest šéfredaktorem JUDr. Josef Janda. Vlastním původcem myšlenky založení N. P. byl však účinný závod, potomní dlouholetý předseda a věrní ředitel závodu "Politika" Arnošt Brichta. N. P., určená pro nejširší lidové vstupy, obratným vedením redakčním i administracním stala se během dvou let nejrozsáhlejším listem a vytlačila z řad českých čtenářů úplně vládní Pražský denník. Politický od začátku stála za Klusem poslanců českých a jeho programem i postupem na říské radě. Když došlo k roz-tržce mezi Staročechy a Mladočechy, hájila N. P. věrna zásadám zakladatelů, postup Staročechů. Ani pád této strany po vědních punkcích neubral N. P. e na rozšíření a vzestupu nákladu. Mezi spolupracovníky N. P. y (kromě téměř všech poslanců staročeských) náleželi F. A. Šubert, Emanuel Bozděch, M. A. Šimáček, Jar. Vrchlický, J. R. Kronbauer, K. M. Čapek-Chod, Fr. Se-kanina, Em. Chvála, prof. dr. K. Katoušek, prof. dr. Albin Brál, prof. dr. O. Zeitlhammer, JUDr. Karel Matušík, F. K. Hejda, Jan Seidl, V. Hubner, St. Nikolau a j. v.

OTTŮV SLOVNIK NAUCNÝ

JEDEN ze sedmi

V blízkosti půvabného toku Orlice u Hradce Králové stojí starodávna vila, ponuře a majestátně vyhlížející do přilehlých zahrad a luk. Na stavbě jsou již patrné stopy sešlosti. Dalo by se předpokládat, že zde již po řadu let nepřiložil muž ruku k dílu. A přece v této budově vyrostlo a utvrdilo se sedm mužů, že se jim málokdy v širém kraji mohli vyrovnat. Smysl pro čest a národní povinnost způsobily, že po dobu sedmi let neměli možnost se zabývat s tak malichernými záležitostmi, jako je stav rodinné stavby. Osud jim rozložil karty pro vyšší hru.

MUDr. Libor Stefan, gen. zdrav. služby, zemřel v roce 1925. Zanechal po sobě vdovu a pensí, dvě životní složky ponurého názvu. Skutečná bytost a abstraktum, dva protisměrné pojmy se společným úkolem: odchovat sedm chlapečků.

Na matku dolehly nemalé starosti. Byla na ni náhle uvržena veškerá odpovědnost. Podle manželova přání se snažila hochům dopřát patřičného vzdělání. A udržovat z penze najednou pět dětí na studiích nebylo malicherností. Do ustarané tváře se začaly vrývat vrásky, vlas bělel. Rok po roku se prodírala drsným životem, zatím co z bezpečného přístavu rodinné stavby odletlo do světa jedno mladé za druhým.

Někdy, když starosti dolehly příliš silně, ozvaly se v mateřském srdci pochyby: „Vypravím jich všech sedm?“ Dobrá vůle láme železo a tak v r. 1933 byli bez vlastních prostředků již jen dva z nejmladších chlapců, oba studenti. Pak vzbudil mnichovský podkop, hitla se lavina událostí. Hrozila válka. Za večerů si matka prohlížela snímek sedmičlenné skupiny a svráštělé rty si potichu přetřikávaly poetická jména: Zdeněk, Marian, Aurelius, Otakar, Ivan, Benignus, Hvězdoslav. Sedm jich mám, bylo by jich škoda. Pak si vzpomněla na vážnou tvář v generálské uniformě. Národe vem si je, vem si je všechny, ale zachraň sám sebe! Zrodilo se odhodlání.

Když do Čech přišli první zprávy o utváření čs. vojska v zahraničí, nepokoj v rodině vyvrcholil. Na jaře r. 1939 zmizel první člen rodiny, Benignus. Byl poručíkem letectva, výkonným leteckým. Přesl polské hranice. Při německém bombardování utrpěl zranění, dostal se do SSSR a odtud přes Střední Východ do Anglie.

Po krátkém opakovacím výcviku se stal členem 313. stíhač. perutě. Vykonal přes devadesát bojových letů. Pro upřímnou povahu a usměvavou tvář byl značně oblíben. Němci ho ale rádi neměli. Při doprovodu bombardovacích letadel nad obsazeným územím poškodili v souboji Beňdovi stroj. Kouř z motoru, modrá obloha, cáry mračen a syrová zem, vše splýnulo v jedno. Dřevěný pomník s křížem nebojácně hlásá světu slávu českého pilota.

Po Beňdovi následovali další dva, Aurel a Ivan. Pronikli šťastně Maďarskem a přes Střední moře a Francii se rozjeli do Anglie. Ten první, v chvilném životě MUDr. Aurelius Stefan, sekundář chirurgického oddělení Jaroměřské nemocnice, prošel. Nabídl své služby anglickému letectvu a byl vděčně přijat. Dosáhl hodnosti majora a byl jeden z mála lidí, kteří pronikli do tajů plastické chirurgie. Popálání letci poskytovali vděčný materiál a Aurelovo jméno mělo za čas zlatý zvuk.

Ivan, studující vysoké školy hospodářské, se nedostal přes Marseille. Lákavostí a zradou určitých úřadů byl pozdržen až do příchodu Němců. Skrýval se jak potkan ve stokách a v přístavních čtvrtích a zoufale se bránil dopadení. Konečně ho štěstí opustilo. Chytili ho a v okovech ho vozili od soudu k soudu, z káznice do káznice. Všechny jeho sny a city pobouřil kat mávnutím sekery.

Pak následoval Malda, správněji Hvězdoslav, studující lékařství. Přesl rakouské hranice a pomocí ohladnokrevného vystupování prorazil až na dohled švýcarských pohraničních kamenů. Utíkal hlídce za hlídkou. Malé zpoždění, zaviněné zachycením na pohraničních drátěných překážkách, rozhodlo o jeho osudu. Opět zavazadla železka a Malda byl postaven v tvář norimberské porotě.

Studené obličejové přísedících, vysoká klenba síně, lhostejné obecnost. Rozsudek zněl na deset let nucených prací. Zločin: příprava k velezradě. Tu dvacetiletý odsouzenec povstal k protestu a pronesl svou obhajovací řeč. Řeč, při které právníkovi ex offio vstaly hrůzy vlasy a porotci se probudili ze své stupidní ztrnulosti. Sám zněla promyšlená, burčující slova o nároku malých národů na svobodné žití, o rovnoprávnosti světové společnosti.

Vrcholem projevu bylo prohlášení, ve kterém Malda zdůrazňoval, že šel do čs. legie dobrovolně o své vlastní újmě

Studentská aktivka hranatého tvaru, zdobená výložkami, zpestřil sortiment aktovek z černošínského Kozaku na Tachovsku. Její výroba se rozjede naplno ve druhém čtvrtletí t. r. a potěší naše i zahraniční studenty. v SSSSR.

a že má na to stejné právo, jako kterýkoliv Němec na výbojný útok. Když dozněla jeho slova, nastalo v soudní síni lečové ticho. Malda stál klidně na místě obžalovaných. Nestaral se o oprátku, která se mu snášela po těch všech urážlivých výrozech na krk. Konečně soudce promluvil a rozsudek proměnil na 15 let. Proč nevynesl „smrt“, zůstane tajemstvím. Snad uznal nepřijemnou pravdu.

Malda nastoupil svůj trest v Bayreutu. Dříve, než se okraj města proniklo koncem války americké vojsko, odzbrojil již v čele 15členné skupiny celou posádku káznice.

Po dosažení čs. státního území projevili Malda opět horlivou činnost. Stal se v pětadvaceti letech prvním českým starostou obce Neudeku u Karlových Varů. Krátce potom byl dušič odsunut asi 15 tisíc Němců z našeho území. Jakmile se poměry trochu urovnaly, vrátil se zpět ke svým knihám. Tak poctivý a tak chudý, jak začal. Žádné národní správcovství pro bratry, ať jich sám stovky uděloval.

Po celou válku žili zbývající tři bratři Zdeněk, Marian a Otakar ze dne na den. Měli již čtené rodiny a nemohli se proto pokusit o útek jako jejich mladší bratři. Předávali opatrně jeden druhému zprávy a trpělivě vyčkávali, až hlemýždi poohod konce války zrychlí své tempo.

Ale matka neunikla. Střežili ji bedlivě a čekali na první příležitost k zásahnutí. Také přišla. Při policejní prohlídce domu, toho rodného hnízda hrdinů, našel český strážník, (dosud sloužící), pistol. Udání bylo jednou z kaplíček, které způsobily přetečení hrnce.

Šedesátiletou stařenu odvezli do koncentračního tábora. Tři roky sedávala v zatuchlé boudě pod malou lampičkou a s láskou si prohlížela snímek skupiny sedmi chlapců. Rty se tiše pohybovaly. Snad se modlila, snad si říkala: „Kolik jich ještě kdy uvidím?“

redakční pošta

PRŮČICE JINAK

K článku v LD na sportovní stránce dne 18. května lze dodat, že nejen opravdoví turisté a milovníci čisté přírody by možná přivítali docela rádi nějakou změnu, nýbrž i převážná část domorodců v okrese Benešov a rovněž i železniční personál na trati Praha—Tábor. V posledních letech se totiž ředený pochod začal přechylovat z polohy rekreační do recesní a výtržnické. O tom by mohli leccos vyprávět obyvatelé Votic a okolí, kde už v pátek večer skupiny mladých „turistů“ nedbalého zevnějšku a oblečení pod vlivem přemíry alkoholu dávají o sobě hodně hlasitě vědět. V okrese bylo sice zakázáno čepovat alkohol, ale z Prahy vyjížděly vlaky plné již podnapilých, ve Voticích se vystupovalo i okny, láhve a střepy byly nejen ve vozech, ale i po cestách v okolí. Se značným ulehčením by Průče s širokým okolím přijala jistě akci jinak — ale i jinak. **HLADEŠ ZOC ELENA VOOKOU.**

V. Bilák v Portugalsku

Lisabon: Na pozvání ÚV Portugalské komunistické strany (PKS) přiletěla včera na oficiální přátelskou návštěvu do Portugalska delegace KSČ vedená členem předsednictva a tajemníkem ÚV KSČ V. Bilákem. Na lisabonském letišti uvítal čs. hosty generální tajemník PKS A. Cunha. **DYK TEN VOL ANI NEVI, KDE JORT. LEŽÍ!**

● V roce 1930 bude v NSR 3,1 miliónu nezaměstnaných, uvádí se v důvěrně studii ministerstva hospodářství NSR, kterou uveřejnil týdeník Der Spiegel.

Zelený angrešt jako první letošní ovoce ke konzervování začali sklízet východočeští pěstitelé. Zelenina Hradce Králové i Jednota zajistily provoz ve výkupnách i svozní linky do skladů.

ANGREŠT ROSTE JEN TABY...

V RAKOUSKÉ OBCE KEMATEN V BURGENLAN DU bylo nalezeno 361 stříbrných mincí o hmotnosti 1,2 kilogramu. Mince, pocházející z první poloviny 15. století, jsou největším stříbrným pokladem nalezeným v Rakousku po 2. světové válce. Stříbrný poklad se nyní zkoumá v laboratoři Uměleckohistorického muzea ve Vídni, kde odborníci zbavují mince jejich zoxidované vrstvy.

POCHOPITELNÉ BYLO ZDRAVENÍ DVOU DÁNSKÝCH turistů, když jim v jednom bistro na římském bulváru Vía Veneto nadávali za dvě sklenky whisky půl miliónu lir (okolo 500 dolarů). Na štěstí Dáné měli ve své tašce i duchapřítomnost: zatímco jeden zůstal v lokálu jako „rukojmí“ druhý se nabídl, že dojde pro peníze do hotelu. Tam ale místo šacovní penězky zavolal polici. Ta přispěchala hamiznického barmana a majitele zavřu a jeho podnikatelky „Masinore“ whisky mu tak náležitě „osladila“.

KTERÝ bohatý kraj nebo krajan-ka mi daruje 100 000 US dol.? Tato částka bude použita na dobročinný skutek. Děkuji předem. Pište neb telef.: M. Brabec, St. Nikolauseng. 9, CH-6810 Kriens, tel. 011-455637. **INZERÁT Z NABÍDKY POLITIKY.**

● Spojené státy měly k 1. červnu 232 057 000 obyvatel, což bylo o pět miliónů více než při sčítání lidu v roce 1980. Průměrný věk Američanů žijících nyní v USA stoupl na 30,6 roku. **A VĚNUJTE SE TĚM PŮLMILIONŮM PREZIDENT. 7 TOLIKÁ LIR!**

Spolupráce družstev a statků

V TITULKÁCH JSOU VELTMAJSTŘI. I. RILDI" JIM ZAVÍDI!

Japonsko: Čekání na velké zemětřesení

Zemětřesení o síle 7,7 stupně Richterovy stupnice, jež postihlo nedávno Japonsko, pořádně vystrašilo obyvatele této ostrovní země. A nejenom vystrašilo. Otřesy půdy, nejsilnější za posledních patnáct let, si vyžádaly řadu obětí a způsobily velké materiální škody zejména na ostrovech Honšú a Hokkaido. Zničilo se více než 800 domů, řada mostů, mnohé silnice byly zcela zničeny, voda zaplavila rozsáhlé plochy polí a potopila několik stovek menších člunů.

Neuplyne prakticky den, aby ve světě nebyl zaznamenán seismický třes. Naše planeta je postihována náhlými silnými záchvěvy, nastávají nesteréjné intenzity a ne vždy v obydlích oblastech, neboť pevnina zaujímá jen pětinu zemského povrchu. Seismická aktivita se rok od roku zvyšuje. Např. v loňském roce bylo ve světě zaznamenáno 56 velkých zemětřesení, o šest více než v roce 1981. K největšímu zemětřesení o síle 7,7 stupně Richterovy stupnice — tedy stejně jako nyní v Japonsku — došlo loni v provincii na ostrovech Tonga. Nebyly však ztráty na lidských životech. Největší oběti — asi 1500 — si vyžádalo zemětřesení o síle 6 stupňů,

kteří postihlo Jemenskou arabskou republiku.

Nastětší počet obětí zemětřesení loni podstatně poklesl. Vypovídá to ze zpráv amerických odborníků, podle níž v loňském roce při zemětřeseních zahynulo 3338 lidí, zatímco v roce 1981 to bylo 5239 lidí. V předchozích letech se počet obětí pohyboval kolem 10 000 ročně.

Vraťme se však k Japonsku. „Země vycházejícího slunce“ leží v zóně, kde jsou otřesy zemské kůry nejčastější a také nejsilnější. Japonské seismografy každoročně zaznamenávají až deset tisíc otřesů země různé síly. Obavy z velkého zemětřesení jsou v Japonsku na místě. 1. srpna tomu totiž

bude právě šedesát let, kdy zemětřesení zcela zničilo Tokio a blízkou Jokohamu. Toto zemětřesení si vyžádalo téměř 150 000 obětí. Uvolněnou energii později odborníci odhadli na ničivou sílu zhruba 1600 atomových bomb takového typu, jakou Američané při svém ne lidském útoku svrhli v létě 1945 na Hirošimu.

Odborníci nevyklučují, že v nejbližších letech může tokijskou oblast postihnout zemětřesení o podobné síle jako před šedesáti lety. Čas od času se sice provádějí evakuační cvičení, ale experti vesměs pochybují o tom, že by to v případě katastrofy nějak výrazněji pomohlo. Tokio je dnes jedním z nejlidnatějších světových velkoměst (asi 15 milionů lidí), jsou zde četné výškové budovy, hodně přes tři miliony automobilů, k tomu odpovídající počet benzinových pump atd. Není třeba velké fantazie k tomu, představit si, co by se v tokijské oblasti stalo, kdyby přišlo zemětřesení o stejné intenzitě jako v roce 1923. (hd)

Aluminium-Tito im Nebel

BELGRAD, 9. Juni (dpa). Geharnischte Kritik an den diesjährigen Feierlichkeiten zum „Tag der Jugend“, dem 25. Mai, im Belgrader Armeestadion ist von offizieller jugoslawischer Seite geübt worden. Am 25. Mai endet jeweils die sogenannte Jugendstaffette, die früher dem vor drei Jahren gestorbenen Staats- und Parteichef Tito zu seinem Geburtstag im Stadion übergeben wurde.

Die Kritik richtete sich vor allem gegen eine neun Meter hohe Tito-Figur aus Aluminium, die auf der Ostseite des Stadions abwechselnd in blaues Licht oder Nebel gehüllt wurde. Die Vorsitzende des Ausschusses zur Bewahrung von Namen und Andenken Titos, Stana Tomasevic-Arnesen, sagte: „Die Feierlichkeiten waren ein Personenkult in schlechtesten Form. Es war religiös und mystisch.“ Vergleichbar seien die Aufbauten mit einem „Thron Gottes“, und Titos Gardisten, die unter der Figur standen, spiegelten die Wache Pilatus am Grab Jesus wieder.

Was lange währt...

ORTONA, 9. Juni (AP). Eine im Mai 1962 in Neapel aufgegebenen Ansichtskarte hat dieser Tage nach mehr als 21 Jahren ihren Empfänger in einem Ort an der italienischen Adriaküste erreicht. Er mußte 600 Lire (rund eine Mark) Nachgebühr entrichten, da die seinerzeit ausreichend frankierte Karte für die heutigen Verhältnisse unterfrankiert war. Das zuständige Postamt sah sich außerstande, die lange Beförderungszeit zu erklären.

Richter rät zu Impotenten

HONGKONG, 9. Juni (Reuter). Ein Untersuchungsrichter hat am Dienstag in Hongkong fünf wegen Zuhälterei angeklagte Männer auf freien Fuß gesetzt, nachdem Beamte der Sittenpolizei gestanden hatten, bei einer Bordell-Razzia die Mädchen „verführt“ zu haben. Den Freispruch verband Richter Sirinarain Maharaj mit dem guten Rat an die Sittenpolizei, in Zukunft nur noch impotente Beamte einzustellen oder den Polizisten vor einer solchen Aktion Medikamente zur Unterdrückung des Sexualtriebes zu verabreichen. Die Polizisten waren beauftragt, in einem Bordell im Hongkonger Wanchai-Bezirk nur scheinbar als Kunden aufzutreten, um den Verdacht der Zuhälterei zu erheben. Vor Gericht gaben zwei von ihnen unumwunden zu, daß es ihnen nicht gelungen sei, es beim Schein zu belassen.

Rechtzeitig tanken

Mit umgerechnet 1,25 Mark pro Liter Superbenzin ist derzeit das Großherzogtum Luxemburg Europas preiswertestes Auto-Urlaubsland. Nach einer Übersicht des ADAC hält Rumänien gegenwärtig den „Rekord“ mit umgerechnet 2,04 Mark pro Liter Super mit deutlichem Abstand zur Tschechoslowakei mit 1,89 und Portugal mit 1,85 Mark.

Auf bundesdeutschem Preisniveau liegen Griechenland, Schweden, die Türkei und Ungarn. In den wichtigsten Urlaubsländern ist Benzin meist teurer. So kostet in Italien in diesem Sommer ein Liter Super 2,03 Mark (auf Bon 1,71 Mark), in Frankreich 1,75 Mark, in Österreich 1,50 Mark, in der Schweiz 1,45 Mark und in Spanien 1,56 Mark.

Aufgespießt

„Die Bibliothek der Arbeiter an der Erdgasleitung Sibirien—Westeuropa besteht aus tausend Bänden, darunter Bücher von Balsac, Stendhal und Hugo.“

Der Vizepräsident der sowjetischen Gewerkschaften, Wasilij Prochorow, in einer schriftlichen Presseerklärung in Genf zu den Beschuldigungen, beim Pipelinebau würden Zwangsarbeiter eingesetzt.

„Die Leute, die in der Sowjetunion im Gefängnis sitzen, sind fast Analphabeten. Sie wollen nicht studieren, sie wollen keine Erziehung bekommen, die in meinem Land gratis ist, und sie wollen keiner ehrlichen Arbeit nachgehen.“

Prochorow zum gleichen Thema.

Skvost baroka

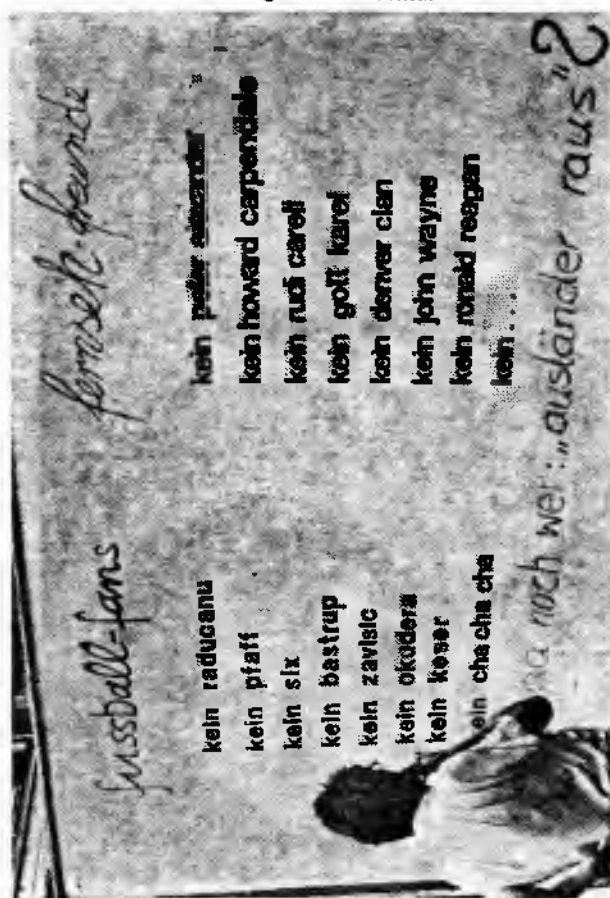
Itálie: Významný architektonický celek bývalých barokních lázní a zámku s jedinečnou galerií našeho nejslavnějšího barokního sochaře Matyáše Brauna byl v roce 1971 společně s obcí Kuks u Duora Králové nad Labem vyhlášen za státní památkovou rezervaci. Podnět ke stavbě a založení hospitálu dala ohlasy léčivých pramenů. Právě v roce 1696 nechal František Antonín Špork areál lázní vybudovat k vlastní reprezentaci podle stavebních plánů nupracovníků italského Giovannim Battistou Altirprandim. Ten využil vhodně toku řeky Labe a rozdělil areál na dvě části. Levá část sloužila lázeňskému účelům, nacházely zde kolonády, promenády, široké kaskádové schodiště s vodopádem a řadu plastik. Šporkův zámeček doplněný dvorním a knížecím v prvně části byl vybudován hospitál, klášter a kostel s hrobkou. Z monumentálního veiku se dochoval hospitál s kostelem a sochařskou výzdobou, která je i dnes hlavní pozoruhodností Kuksu. Slavné Braunovy sochy byly dokončeny a roce 1719. Následně Kuksu mohou opět ohlídnout i Braunova díla ve Šporkově hrobce, která byla po restaurování opět zpřístupněna.

Aufgespießt

„Verhältnismäßig führt zu schwachen Regierungen — es ist ein schlechtes System.“

Margaret Thatcher nach ihrem Wahlsieg.

„Herr Präsident, sehr geehrte Senatoren, Die Amnesienquote droht unter die Zinssätze zu fallen.“ Jürgen Recnts, Abgeordneter der Grünen, in seiner Rede zu einem Debattenbeitrag im fast leeren Deutschen Bundestag.

Cha Bum („Cha Cha Cha“) zurück nach Korea? Karel Gott nach Hause in die Tschechoslowakei und John Wayne weg von deutschen Matscheiben? Deutsche von deutschen Matscheiben? „Fußball-Fans“ und „Fernseh-Freunde“ würden auf die Barrakaden gehen, da sind der arbeitslose Lehrer Fritz Brehm und der Bildhauer Rainer Wecke sicher. Und doch vermuten die beiden gerade in Fußball-Stadien und Fernsehstuben besondere Anfälligkeit für unbedachte „Ausländer raus“-Parolen.

Naivní, či vychytralí a věrolomní azyloví uprchlíci, kteří po získání německého občanství sedli na lep komunistům a zařídili si dodatečné vystěhování s ponecháním čs. občanství (podepsali věrnostní prohlášení komunistickým úřadům), poškodili nejen sami sebe. Svým nedomyšleným činem zatarasili cestu dalším krajanům k německému občanství, které předtím mohli azylanté získat s ulehčením. Poté co se ukázalo, že mnozí „azylanté“ v podstatě nejsou političti exulanti, zrušila bavorská vláda veškerá ulehčení a žádají od každého azylanta bez rozdílu předem zrušení původního občanství, i když je nutno žádat o milost (a přitom se mnohemu obrací žaludek), nemluvě o nutnosti zaplatit výkupné do komunistické pokladny. Toto opatření bavorských úřadů se pravděpodobně zavede i v jiných spolkových zemích, neboť jde o bezpečnost státu. Je všeobecně známo, že „legalizovaní“ jsou nucenými zpravodaji komunistů. Poctiví azylanté se mohou tedy dodatečným vystěhovalcům poděkovat.

ES LEBE BAVARIA!

Bergungsplan für die Ägypten-Flotte Napoleons

KAIRO, 10. Juni (AP). Hundertfünf- undachtzig Jahre nach ihrer Versenkung vor Abukir soll, wie die halbamtliche Kairoer Tageszeitung „Al Achbar“ am Freitag meldete, die Flotte der Ägypten-Expedition Napoleon Bonapartes gehoben werden. Nach Angaben der Zeitung stimmte die ägyptische Regierung einem französischen Bergungsplan zu, wonach bis zu 13 Schiffswracks ans Tageslicht geholt werden sollen. Unter ihnen soll sich auch das Flaggschiff „L'Orient“ befinden, auf dem ein großer Goldschatz vermutet wird. Wie „Al Achbar“ weiter berichtete, hat Ägypten die „Orient“ für sich beansprucht. Die übrigen Schiffe sollen nach ihrer Bergung zwischen Frankreich und Ägypten aufgeteilt und nach der Restaurierung in Sonderausstellungen gezeigt werden.

Domy, které poznamenal čas

Problémy s opravami bytového fondu • Jeden údržbář na sto bytů • Čekání na nové kapacity

V provozním útvaru Obvodního podniku bytového hospodářství v Praze 4 pracuje deset lidí; převážně mladých, pohledných a usměvavých žen. Ten úsměv je v této profesi stejně důležitý jako odborné znalosti: dokáže tlumit napětí a obrounit ostří formulace prvních vět pravidelných ohodnocení návštěvních dnů. Alespoň některých a někdy.

Zákazníci, kteří sem chodí, většinou nemají nejmenší náladu na nějaké žertíky nebo plané povídání. Přicházejí proto, že musejí a téměř každý z nich má k tomu dobrý důvod. Těch deset lidí tedy se totiž stará o 2830 objektů roztroušených v působnosti třinácti domovních správ od Braníka přes Jižní Město až po Nusle; o takřka 56 000 bytů v činžácích, vilkách i v panelácích po celém území Prahy 4. A tento pražský obvod je dnes, jak známo, čtvrtým největším „městem“ naší republiky.

Šestapadesát tisíc bytů představuje ve svém souhrnu boru starostí; každou chvíli někde praskne vodovodní trubka, v kuchyňské lince se musí vyměnit vadná baterie, tamhle zatéká střechou a jinde se zase dostává voda do pokoje pod okenním parapetem nebo přes terasu, na starších domech opadáva omítka a v této složce najdete seznam žádostí o výměnu podlahové krytiny... Možných závad i prání jsou stovky — stejně jako těchto skutečností. Některé z nich se opakují častěji, jiné se vyskytnou jen zřídka. Ale povinnosti OPBH jako majitele těchto bytů, je všechny tyto nedostatky postupně — a pokud možno rychle — odstranit. V tom jsou si všichni zajedno. Jak pracovníci OPBH, tak samotní uživatelé bytů. A kupodivu zřejmě podobný názor mají obě strany i na to, jak se tyto povinnosti plní.

STÁLE STEJNÁ PÍSNÍČKA

Trochu rozpačité pousmání a pokrčení ramen vedoucí tohoto útvaru Ing. D. Čermákové předznamenalo další slova: „Bohužel... Děláme, co je v našich silách, jenže to prostě nestačí. Ale na víc momentálně nemáme.“

Otevřenost představuje vždycky dobrý počáteční vklad. Přesto ale dvě věci vyžadují určitě upřesnění: co vlastně znamená „v našich silách“ a „na víc nemáme?“ Jistě, šestapadesát tisíc bytů reprezentuje v přepočtu starosti zhruba sto sedmdesát tisíc obyvatele. Ovšem vzato z druhé strany, tento provozní útvar by na tom měl zase být lépe než třeba OPBH v historických částech hlavního

PODOBŇÝCH KRITICKÝCH ČLÁVKŮ SE OBJEVUJE STÁLE VÍC.

• Stagnace už zachvátila prakticky všechna hospodářská odvětví v Rakousku, přiznává list podní katelských kruhů Die Presse. Píše, že ono slibované jaro konjunktury zatím do Rakouska nepřišlo a situaci zhoršuje klesající koupěschopnost pracujícího zaviněná nezaměstnaností.

města, protože prakticky třetinu tvoří byty postavené v posledním desetiletí.

Jenomže se v praxi ukazuje, že mezi některými zhrusu novými paneláky a domy, které mají za sebou šedesát sedmdesát let „služby“ není co do omšelosti a vysloužilosti valného rozdílu. Důvod se nabízí sám, je to vlastně taková stará, obehnaná a stále stejná písnička: špatná kvalita práce, nedodržení technologické kázně... Před dvěma léty postihly Prahu prudké letní lijáky. Po nich se zjistilo, že do téměř tisíce bytů zatéká střechami. Jak klasickými taškovými, tak těmi v panelácích. A také se při průzkumu ukázalo, že na těchto střechách panelových domů leží místo trojnásobné ponze jednoduchá izolační vrstva, že původně rovná plocha je samá boule, a netěsnosti, kudy může zatékat, najdete, kolik si vzpomenele. Tak vás akorát napadne, kolik z těchto objektů předávaly stavební organizace jako domy ve vzorné kvalitě...

JEDNODUŠÍ JE I VÝHODNĚJŠÍ

Problémy však dělají i taškové střechy. Zejména ty, u nichž se musí provést generální oprava. To je záležitost, lež spadá do působnosti Pražské stavební obnovy. Některé generálky střech si sice dělá OPBH sám, ale to je jen minimum, a většinou v těch „nejzoufalejších“ případech. Pražská stavební obnova si ze seznamu požadavků velkých oprav vybírá. Ročně by pro tento provozní útvar měla odvést práci v hodnotě asi osmdesáti miliónů korun, ale zdaleka ne pokaždé tento plán splní. Jako každý podnik má i ona své omezené kapacitní možnosti, a úkolů, které dostává k vyřízení, je daleko víc. A tak si z té hromady přebere to, co je pro ni nejjednodušší, a tedy i nejrychlejší a nejvýhodnější. Ostatní zůstává v pozadí. Z hlediska podniku se tato metoda dá pochopit, jenže škálí pořekadla, že košile je bližší než kabát, spočívá v tom, že nejvýhodnější se ani zdaleka nerovná tomu, co by bylo nejméně výhodné. A tak těch zbývajících zhruba šestatřicet miliónů zůstává na vlastních pracovnících tohoto provozního útvaru. Dohromady jich je pět set dva-

• Výsadem 3000 vojáků americké námořní pěchoty, podporovaných obojživelnými tanky, stíhacími letouny a vrtulníky, začaly na cvičišti Blue Beach na japonském ostrově Okinawa rozsáhlé vojenské manévry USA „Valiant Blitz 83“.

cet. Technických pracovníků, šoférů, řemeslníků. Jinak řečeno v praxi vychází na jednoho údržbáře sto bytů. Za tohoto stavu na nějakou prevenci či údržbu prakticky nezbyvá čas.

POVINNOST NENÍ VŠECHNO

Slova „na víc nemáme“ pomalu dostávají konkrétní obsah. Za této situace mají přirozeně absolutní přednost ty neaktuálnější a nejnáléhavější případy. Není jiné východisko, i když se samozřejmě člověku, který celé týdny čeká, až mu zase poteče voda, těžko vysvětluje, že pokud v domě se dvěma stoupačkami funguje ještě jedna z nich, nejde dosud o havárii. Ze zkrátka důležitější je právě problém komínů, střech a oprav fasád. Ale přesto pořád zůstává to „v našich silách“. Lidé právě tak těžko chápou, jak je možné, že instalatér, podlahář či topenář, který přijde na opravu, bleskově obhlédne situaci, zamumlá něco jako že si jde pro materiál a znovu se objeví za tři dny. Dost špatně snáší, když se u domu postaví lešení, navezou tašky, cement, vápno, trubky, zatarasí se chodník a pak se měsíc nic neděje; jen ten materiál se postupně ztrácí a ničí...

Problematika údržby a oprav bytového fondu je prostě stejně náležitá jako složitá. Za spoustu závad si přirozeně mohou nájemníci sami. Třeba plná polovina případů zatékání přes terasu závisí na tom, jestli uživatel bytu vyčistí nebo nechá zanést odtokové kanálky. Podobných drobností, které se postupem času mění v malér, existuje mnohem víc. Tohle už ovšem záleží na lidech samých. Stejně jako poměrně jednoduché řešení, které dovoluje předcházet větším a rozsáhlejšími závadám. Stačí k tomu pár šikovných chlapů, kteří se dají dohromady a třeba pro několik bloků vytvoří komplexní čet. Příslušná domovní správa je vybavit náradím a materiálem, a když je potřeba, tak se nějaká ta menší porucha opraví svépomocí. Tohle se samozřejmě nedá nikomu nařídít, ale tam, kde se už rozhodli, že nebudou jenom čekat, mají rázem o spoustu hlašení a rozčilování méně. Dvě takovéto čety zde už fungují a v nejbližší době k nim přibudou další.

Přirozeně tato svépomoc občanů nevyřeší všechno. Stačí si uvědomit, že v průměru denně přichází hlášení o osmi havarijních případech. Různým krokem ke zlepšení současných problémů a jejich odstraňování může být jen výrazné zvýšení profesionálních kapacit. V tomto duchu se připravují i příslušná opatření. Ostatně — příští příletka bude především pětiletou modernizací a rekonstrukcí. O to více je však třeba dbát na kvalitu dnešní výstavby. Opravy nových domů v tomto věku nemají co dělat. Jsou „přepychem“, o němž nikdo nestojí, protože každá práce je efektivní jenom tehdy, když se udelel dobře.

Po stopách znečišťovatelů ovzduší

Sít' měřicích stanic pomáhá objektivnímu hodnocení

(čtk): Chránit čistotu ovzduší napomáhá také Český hydrometeorologický ústav. Stará se mj. o provoz měřicích sítí, zpracovává a vydává informace o stavu a vývoji znečišťování této složky životního prostředí.

V současné době ústav měří ve 134 stanicích v ČR, převážně umístěných v terénu, znečišťování koncentracemi oxidu siřičitého. Nej hustší měřicí síť je v Severočeském kraji, dále na Ústecku, Brněnsku, v oblasti Hradce Králové — Pardubic a v Praze. Téměř polovina stanic zjišťuje, kromě toho koncentrace polé-
tavého prachu, což je dalším závažným ukazatelem znečištění ovzduší než pouze měření prašného spadu.

Naměřené hodnoty se dále zpracovávají do výstupních informací v línisním informačním systému.

Druhým základním informačním systémem je Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší, ve kterém se shromažďují informace potřebné ke stanovení emisí ze zdrojů v celé ČSSR. Nyní jsou v něm uloženy údaje o 1500 velkých průmyslových znečišťovatelích, dvou tisících zdrojích střední velikosti a doplňkové údaje například o lokálních topeništích.

Ze zpracovaných dat vyplývá, že z celkového množství znečišťujících látek připadá třetina na oxid siřičitý, 28 procent na tuhé odpady a 15 procent na oxid uhelnatý. Z výsledků je patrné, že největším znečišťovatelem je průmysl včetně energetiky, který do ovzduší vypouští 68 procent všech škodlivin. Podíl lo-

kálního a ústředního vytápění je 15procentní a na dopravu připadá 17 procent.

Komplexní soubor dat je základem k objektivnímu hodnocení existujících i navrhovaných technických opatření, která vedou k omezení emisí. Současně jsou předpokladem k posuzování různých alternativ omezení negativních účinků nových investic z hlediska územně technického, ekonomického i ekologického. Vyplyvají z toho i rostoucí požadavky na další rozvoj a integraci obou informačních systémů. V této péči letce se proto připravuje propojení emisního i línisního systému v komplexní informační systém ochrany čistoty ovzduší.

**JEŠTĚ LOUŽILÉHO ROKU TO
BYL PROBLÉM „TABU.“**

JIRÍ RUML, Praha

srných cestujících celá kopa, ale to už lze kvalifikovat jako vzbouření, kteréžto spadá do paragrafu „Rozvracení republiky“ a za zvlášť choulostivých okolností je na to i trest smrti. Za pobuřování v prvním odstavci možno vyfasovat „pouze“ tři roky. Zůstaňme tedy u toho.

Vy asi neznáte Drahomíru Fajtllovou z Trutnova, mezi přáteli zvanou Daďa anebo Fajtlvka, ale já ji znám už pár let a tak vám o ní něco povím, protože ona teď sedí v hradecké věznici právě kvůli stovce a jelikož v Krkonoších tramvaje nejezdí, snaží se jí oufady přisoudit pobuřování jiného druhu, leč stejné provenience.

Daďa neboli Fajtlvka dělá v Krkonošských Interhotelech provozářku, má ve svém rajónu devět pohostinství od Albeřic po Sněžku a zná proto poměry uprostřed nejvyšších českých hor velmi zevrubně, neboť tam žije od pětáctýřicátého roku a vidí k jak převratným, ale neradostným, změnám tam dochází. Ví, které horské boudy z nedbalosti vyhořely, kolik jiných se rozpadlo a rozpadá, jak se v těch zbývajících hospodářích či spíš nehospodářích, kam a komu byly další za babku odprodány nebo jinak zachrované a vidí taky, že se v národním parku budují široké autostrády kvůli těžbě dřeva, zatímco letité horské stezky berou za své a s hrůzou žirá na to, jak celý lesní areál Krkonoš podléhá smrtonosné zkáze.

Koho by tohle všechno nerozčítilo? Nepobouřilo?? A nikoliv „z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky“, jak vyžaduje dotyčný paragraf, nýbrž právě naopak. To přece nemůže být lhůstojné zejména člověku, který za ty roky nachodil nebo najezdil na lyžích tisíce kilometrů v kraji, který nejen důvěrně zná, ale i miluje. Před několika lety doktoři Daďe poněkud poničili nohu, když ji do zlo-
meného bérce natloukli ocelový hřebík tak nešťastně, že porušili kotníkové pouzdro a ona teď trochu pajdá, ale dál zdolává vzdálenosti i výšky, dělíci její závody, a dokonce cestou vlastnoručně čistí a upravuje zanedbané a proto zanesené odtokové stružky na horských stezkách.

Řeknete si, že takový člověk by

ten, kdo pobuřuje — a nikoliv pouze dvě osoby po sobě, nýbrž milióny lidí naráz — neboť jeho konání má důležitou polehčující okolnost. Ne-
činí tak z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky. On totiž právě díky jeho existenci žije. A dobře, přechodně.

Uvěřejněno bez vědomí autora

Běda tomu skrze koho

Je v našem trestním kodexu paragraf nazvaný „Pobuřování“ a má v záhlaví číslo 100, což se dobře pamatuje. V jeho judikatuře a komentáři k ní se píše, že „i kritika určitých jevů ve společnosti, je-li úplně jednostranná a přehnaná nebo zkreslená a užívá-li se v ní úplně tendenčního srovnávání, může být pobuřováním vyvolávajícím nepřátelskou náladu“, ale „není třeba, aby nepřátelské smýšlení nebo nepřátelská nálada byly skutečně vyvolány; stačí jakékoliv, třeba i bezvýsledné působení na myšlení jiné osoby“, neboť „je totiž pobuřujícím projev, který podle svého obsahu je objektivně způsobilý nepřátelské smýšlení nebo nepřátelskou náladu vyvolat, i když je v konkrétním případě nevyvolal“. A „další podmínkou pro naplnění skutkové podstaty pobuřování je, aby pachatel pobuřoval nejméně dvě osoby“, přičemž „není nezbytná ani přítomnost dvou osob současně; postačí, pobuřuje-li pachatel dvě osoby postupně za sebou“.

Možnost pružného výkladu je očitá, ne nadarmo se takové paragrafy označují jako gumové. Z uvedeného totiž jasně vyplývá, že k trestnímu stíhání podle stovky postačí, když občan-pachatel na refýži řekne postupně nejméně dvěma spoluobčanům: „Už tu, hergot, čekám půl hodiny a nikde žádná tramvaj, to je mi pořádek!“ Je totiž „určitým jevem ve společnosti“, že tramvaje obvykle nejezdí, když nejvíc spíšíme, a projev dotyčného občana-pachatele (navíc kriticky úplně jednostranný a přehnaný, neboť nikoliv žádná tramvaje nejezdí, nýbrž jen ta jeho se dlouho neobjevuje) může být „podle svého obsahu objektivně způsobilý nepřátelské smýšlení nebo nepřátelskou náladu vyvolat“, přinejmenším proti socialistické hromadné dopravě, a to dokonce i v případě, že ji „v konkrétním případě nevyvolal“, když se k nespokojenci ani jeden z obou postupně slyšících občanů nepřidal, což je však nereálné, neboť obvykle je spoluna-

spiš zasloužil metál než vězení, ale když ono je v tom něco jiného. Daďa má přátele a to je casus belli proti ní, neboť jde o Jirku Lederera, Vaška Havla a též o autora tohoto povídání. Proto o tom píšu. Jirka Lederer o ní pěkně hovořil ve Svobodné Evropě, Václav Havel se náhle ocitl na svobodě a má nedaleko Trutnova chalupu a já zas byl se ženou u Fajtlů koncem února na lyžích. Pravda, moc jsem toho nenajezdil, už mi to tak nejde, ale příslušným orgánům to stačilo jako důkaz styku s „živlem nepřátelským“, ačkoliv on se více potýkal a stýkal s živlem sněhovým. Ale žerty stranou.

2. března Daďu uvěznil, když ji současně prohlédali pracoviště v Horalce, chalupu na Pomezích boudách, byt v Trutnově, byt její matky, pracoviště kamaráda na Pražské boudě a jeho byt v Hradci Králové. Akce jak v dobrodružném seriálu, jenže nebyly nalezeny zbraně ani protistátní letáky, jak možná čekali, ale veskerze jen a jen literatura, protože oba Fajtlci hodně čtou. A teď se pracně shánějí ti dva svědci, kteří by se dali přesvědčit, že je Drahomíra Fajtllová pobouřila aspoň postupně, když na horách se lidé potkávají spíš jednotlivě.

Zatím objevili jednoho ze spolupracovníků, který tvrdí, že mu jejich provozářka loni v květnu půjčila přečíst paměti Adiny Mandlové „Dneska už se tomu směju“, ale není tak docela jisté, že onen hoch se cítil být tím pobouřen. Pokud ho ovšem nepohorsilo naturalistické líčení lásek naší známé filmové hvězdy, jimiž se ona netají a bylo jich opravdu hodně.

Ještě taky objevili u jednoho svědka můj fejeton „Rýbrcoulův falus“ o hrůzách, které Krkonoše prožívají a jaké je ještě čekají v letech ne příliš vzdálených díky spadu spřáteleného popluku z našich, východoněmeckých a polských kominů. Ani tento svědek však nepovažuje za pobuřující, že fejeton od provozářky údajně dostal, ba ani jeho obsah, který pokládá spíše za ekologickou záležitost, a naopak je sám pobouřen tím stavem, protože v onom kraji žije s celou rodinou.

Tak aby bylo jasno: V tom fejetonu je pouze zlomeček toho, co by se dalo o Krkonoších a novodobém panství napsat. Abych nechodil daleko — bývalý objekt Interhotelu, Barandov, na němž byla narychlo opravena střecha za 130 tisíc korun, byl

budou i nadále vydání nebezpečí trestního stíhání pro pobuřování. Jako Drahomíra Fajtllová.

Tady jde zřejmě o záměnu příčin a následků. Následného pobouření za skutečné pobouřování. To není jen slovní hříčka, protože nezbývá stíhání, co na tohle veřejně upozorňují,

vilo na účet jiných potřebných objektů veřejného zájmu, jakým je například trináct let budovaný pavilon plastické chirurgie ve Vinohradské nemocnici, který mám právě na očích.

Justé přijde čas, a nebude to možná skoro vzápětí prodán za 50 tisíc sakuprásk. Generální prokuratura, která má u nás být nad zákoností. A dalo by se uvést víc takových příkladů z Krkonoš, ale i z jiných částí naší drabě levné vlasti, třeba kolik státněsoukromých vil se posta-

Doklady, že žádná násilí nedovede udusit vítězná myšlenky.

Při vykopávkách v Pompejích byl na různých místech objeven na zdech tento nápis. Byl nalezen všude, kde byly objeveny stopy křesťanství od nejstarších dob. Že to je symbol křesťanství bylo vidět z toho, že slovo TENET kolmo a vodorovně tvoří kříž. Výklad tohoto záhadného nápisu bylo mnoho, ale teprve Felix Grosier podal výklad správný: Jiným seřazením písmen se dá vytvořit kříž, v němž kolmo i vodorovně čteme "Pater noster" (Otče náš), při čemž na koncích je A a O, symbol začátku a konce. Byla tedy v tomto záhadném nápisu vyjádřena křesťanská modlitba, ale skrytě, aby to nevyvolalo pronásledování. Jiným takovým křesťanským symbolem bývala ryba, řecky ICHTHYS - což zas dává (řecky) iniciály slov Ježíš Kristus Boží Syn Spasitel. - V Itálii v dobách sjednocování byl podobným symbolem hudební skladatel VERDI: když italští vlastenci nemohli provolávat slávu Viktoru Emanuelu jako králi budoucí sjednocené Itálie (Vittorio Emanuele Re D'Italia), mohli klidně provolávat slávu Verdimu, a v duši jim to vyšlo na jedno.

ROTAS
OPERA
TENET
AREPO
SATOR

SVATÝ VOJTĚCH - PRVNÍ ČESKÝ EVROPAN

- * 956 na Libici v Čechách
- + 997 v zemi Prusů

Vojtěch byl vysvěcen 29.6.983 ve Veroně na pražského biskupa. Studoval v Magdeburku, působil v Čechách, Polsku a Uhrách, jako mnich se zdržoval určitou dobu v Itálii, putoval k hrobu sv. Martina ve francouzském Toursu, byl spřátelen mj s císařem Otou III. a zemřel mučednickou smrtí při šíření křesťanství na území Prusů.

HLEDO PO NĚM PŘÍJDE FECHUHAJMIKÝ BISKUPSTVÍ.
POZN.: CHRÁNĚ NA VELEHRADĚ BYL ZALOŽEN PRAVĚ PŘED 1.100 ROKY.

Dvě stě let od startu v Annonay

Balóny nad Francií

PARÍŽ: Přesně po 200 letech se včera ze středu městečka Annonay v jižní Francii opět vznesl pomalovaný balón. Místní papírníci a geniální samouci Joseph a Etienne Montgolfiérové zde 4. června 1783. po mnoha pokusech veřejně zapálili oheň pod „pytle“ z plátna a papíru, který se k údivu i zděšení shromážděných měšťanů nafoukl, nadmul, odlepil od země a vydal k nebi. Sedělci, na jejichž polnosti dopadl, si mysleli, že se utrhli Měsíc — a šli se připravit na poslední soud.

■ „BALÓNOVÁNÍ“ se ve druhé půli roku 1783 stalo rychle módou a senzací. Nad Paříží se první balón objevil 27. srpna, 19. září „pobyl“ v ozduži koza, kočka a kachna, aby později bezpečně přistáli na zemi. Konečně 12. října se vznesl člověk, přítel bratří Montgolfiérů Pilâtre de Rosier.

■ OVŠEM JEHO NEJSILNĚJŠÍ LET, považovaný za vstup člověka do atmosféry, se uskutečnil až 21. listopadu. To se již balóny rozšířily natolik, že na ně král Ludvík XVI. musel své poddané upozornit dekretem „Na francouzská nebesa se z královské vůle budou vznášet balóny a jiné koule“.

■ PO 200 LETECH neztratily létací stroje lehkost než vzduch nic ze své přitažlivosti a přehledu. V Annonay včera stoupalo k obloze na 150 balónů naplněných teplým vzduchem. Tento týden se zde bude z balónů skákat padákem, po celé léto pořádá výstava věnovaná slavným rodáčkům. Přesná kopie balónu, v němž vzlietl 21. listopadu 1783 Pilâtre de Rosier, se včera objevila na pařížském nebi, odkud balóny nezmizí až do listopadu.

JUNGE DAMEN mit großkalibrigen Pistolen begleiten den libyschen Revolutionsführer Moammar el-Ghaddafi während der 19. Gipfelkonferenz der Organisation Afrikanischer Einheit (OAU) in der äthiopischen Hauptstadt Addis Abeba. Seine sechs weiblichen Leibwächter sind fast die einzigen, die im Konferenzgebäude ihre Waffen offen und fast demonstrativ zur Schau stellen. Da ist jene mit den langen, schwarzen Haaren und dem Engelsgesicht, die zum klassisch-eleganten, burgunderfarbenen Cocktailkleid eine Pistole umgeschnallt hat, im khakifarbenen Gurt schwer über der schlanken Hüfte hängend. Oder die große Blonde, deren Haarfarbe perfekt mit dem engstehenden Hosenanzug harmonisiert und die ihre Waffenlast leichtfüßig und mit besonderer Grazie zu tragen scheint. Ghaddafis Präsenz in Addis Abeba wird deswegen besonders beachtet, weil er ein überaus seltener Gast der OAU-Gipfeltreffen ist. Sein Erscheinen mache nach Ansicht von Beobachtern deutlich, daß Ghaddafi nach den vorangegangenen gescheiterten Treffen weiterhin Anspruch auf den Vorsitzeposten erhebt. (Bild: AP)

**KOLEN PASU KULT, PO D
SUKNĚMA BOMBARDAKY A
V BH RUČNÍ GRANÁTY...**

Soustrast do Belgie

(Čtk): Prezident ČSSR Gustáv Husák zaslal soustrastný telegram belgickému králi Baudouinovi I. v souvislosti s úmrtím prince Karla.

**HUSÁK ZE SEBE DĚLA
VELTMANA!**

NA 100 PRACOVNÍKŮ PŘÍPADALO V ČSSR PRACOVNÍCH ÚRAZŮ		1973	1975	1977	1979	1981
		3,81	3,40	3,13	2,85	2,65

TO ŽNÁME, TO ŽNÁME!

Aufgespißt

„Laßt uns Rußland bombardieren“ (Beifall) „und laßt uns Michael Foots Krückstock wegsticken“ (Jubel).

Der britische Komödiant Kenny Everett auf einer konservativen Wahlkampfveranstaltung mit Margaret Thatcher.

„Aber das war doch bloß Unterhaltung.“

Margaret Thatcher zur Kritik an Everett.

Ältestes Cello zu teuer

MÜNCHEN. Das vermutlich älteste Violoncello der Welt, von dem Cremoneser Geigenbauer Andrea Amati (etwa 1535 bis 1611), hat in München keinen Liebhaber gefunden. Die Angebote für das Stück, das bei einer Sonderauktion „Erlesene Streichinstrumente“ im Münchner Kunstauktionshaus Neumeister für ein Mindestangebot von 500 000 Mark unter den Hammer kommen sollte, blieben unter dem festgesetzten Limit. Der für die Versteigerung verantwortliche Fachmann Harald Pagena will sich jetzt überlegen, ob das für König Karl IX. von Frankreich 1566 gebaute Amati-Cello „unter dem Preis“ den Besitzer wechselt. dpa

Kein Urlaub für Lech Walesa

WARSCHAU, 9. Juni (dpa). Die Lenin-Werft in Danzig wird dem polnischen Arbeiterführer Lech Walesa keinen Urlaub für die Zeit des Papst-Besuches in Polen gewähren. Nach Angaben eines Walesa-Sprechers hat ein Vorgesetzter ihm während der Schicht mündlich mitgeteilt, daß sein Urlaubsantrag abgelehnt sei.

**PODOBNE FÓRY MI DĚLA
HODI TAREJ TAKY.**

Tanken ohne bezahlen ist Betrug, nicht Diebstahl

KARLSRUHE, 8. Juni (dpa). Wer an einer Tankstelle — mit oder ohne Bezahlung — tankt und anschließend ohne eine Entscheidung des Karlsruher Bundesgerichtshofes (BGH) in der Regel des Betruges und nicht des Diebstahls schuldig. Nach einem jetzt vom 4. Senat des BGH veröffentlichten Urteil (Aktenzeichen: 4 StR 121/83) hält in derartigen Fällen die Diebstahlsannahme einer rechtlichen Nachprüfung nicht stand. Vielmehr komme in derartigen Situationen der Straftatbestand des Betruges, mindestens aber des versuchten Betruges in Betracht. Im behandelten Fall entschied der BGH, daß der Angeklagte das Benzin nicht — wie es für den Tatbestand des Diebstahls erforderlich ist — durch „widerrechtliche Wegnahme“, sondern mit einem durch „Tauschung“ erlangten Einverständnis des Tankstelleninhabers oder dessen Personal an sich gebracht habe.

Hier ruhn unter Fels und Eis
a toter Bayer und a Preiß
Bei' für den Bayer-Wandersmann
der Preiß geht Dicha Scheißdreck an
Doch wenn Du betest, bete leis
Sonst wacht er wieder auf
der Preiß

Diktat der „Engel“

Er ist sicher der ungewöhnlichste Kandidat für die Präsidentschaft bei den US-Wahlen 1984: Allen Michael, Vorsitzender der „Synthese-Partei“, behauptet, die Umriss seines Planes für eine neue Weltordnung „von außerirdischen Intelligenzen während einer Reise entlang eines Lichtstrahls in den Weltraum an Bord einer fliegenden Untertasse diktiert bekommen zu haben. Seine Pläne für eine neue glückliche Welt, einen „Himmel auf Erden“, brachten den jetzt 66jährigen Autor und Künstler Michael schon 1980 dazu, für das US-Präsidentenamt und zwei Jahre später für das Amt des Gouverneurs in Kalifornien zu kandidieren. Beide Male mit minimalem Echo.

1947 sind Michael nach eigener Aussage erstmals Außerirdische, die er als „Engel ohne Flügel“ beschreibt, begegnet. Seitdem werde er von ihnen angetrieben, eine neue Welt zu schaffen. Die muß man sich als ein Utopia im Sinne des christlichen Urkommunismus vorstellen, in dem kein dritter Weltkrieg droht, es keine langweilige Arbeit, keine Rüstungsindustrie, keine Steuern und Zinsen, dafür aber eine welt-einheitliche Währung geben soll. „Haltet die Welt an und setzt sie neu in Bewegung“, fordert Michael von potentiellen Wählern.

In der neuen Welt werden alle bestehenden Industrien zu einer einzigen Firma zusammengeschlossen, die Technologien zum Nutzen der gesamten Menschheit einsetzt. Jeder Mensch wird jeweils 30 Tage zum Wohl aller arbeiten und 30 Tage lang in kostenlosen Freizeiteinrichtungen seinem Wohlergehen leben. Fragen nach so irdischen Problemen wie Haushaltsdefiziten, Verbrechensbekämpfung oder sozialen Unruhen wischt Allen Michael souverän beiseite: „Das sind Teile der alten Weltordnung, die abstirbt und abtreten muß.“

V POSLEDNÍ DOBĚ SE MI

**ZJEVUJE HARKS LEVINEN
A NAVAŽEJÍ MŮJE, ABYCHOM
TU JEJICH PAVĚDU PROHLA-
ŠOVALI ZA „ZELENOU
SCHAISSU.“**

Marsch von Angetrunkenen?

PRAG, 22. Juni (dpa). Als „nächtliche Ruhestörung“ und „Krawall“ bezeichneten die CSSR-Behörden am Mittwoch eine Demonstration Jugendlicher am Rande des Prager „Weltfriedenskongresses“. Rund 300 tschechoslowakische Jugendliche waren in der Nacht zum Mittwoch nach einer offiziellen Kundgebung des Kongresses mit Friedensparolen durch die Innenstadt marschiert. Sie sollen „Freiheit für alle Staaten“ und „Weg mit der Armee“ gerufen haben. Der Sprecher des von der CSSR organisierten und vom kommunistisch gelenkten Weltfriedensrat veranstalteten Treffens sagte vor Journalisten, fünf „angetrunkene“ Jugendliche seien von der Polizei zur Ausnüchterung abgeführt, aber inzwischen wieder freigelassen worden. Die meisten der Demonstranten seien angetrunken gewesen.

**300 VOZRALEKŮ V PŮVODU...
REKORD PRO KVINISOU
KNÍGU REKORDŮ A BOLŠE-
VÍCEKŮ LÉTI!**

NEDALEKO ŠPANELSKÉ OSADY Orce u Grana
du byly objeveny zatím nejstarší pozůstatky člo-
věka euroasijského původu. Jak napsal list El
Pais, odhadují katalánská archeologická stáří nale-
zených lebečních kostí „člověka z Orce“ na 900
tisíc až 1,6 miliónu let. Ještě starší stopy pračlo-
věka byly objeveny jediné ve východní Africe.

• **Ve Vídni skončilo setkání členů Společnosti**
Johanna Straussa, sdružující na 4000 milovníků
tvorby tohoto „krále valčíků“. Není bez zajíma-
vosti, že nejvíce obdivovatelů má Strauss v Ja-
ponsku a ve Francii.

V ČINĚ MU ŘIKAYI „MANDARIN VALČIKŮ.“

• **Dráha pro vlaky pohybuje se, na magnetickém**
polštáři dokončili v japonském městě Joka-
hamě. Je to první takový dopravní prostředek na
světě.

• **Dosud neznámý obraz, jehož autorem je pro-**
slulý španělský malíř F. Goya, byl nedávno ob-
jeven ve městě Zaragoze. Obraz, vlastní portrét
Goyi, má poměrně velké rozměry a je datován
dubnem 1792.

**DER DEUTSCHE IST
FLEISSIG...**

ROT/GRÜN wird immer fester

Erst wollte Börner mit der „Dachlatte“ gegen die Grünen vorgehen und rückte sie in die Nähe von Faschisten. Dann hat er mit ihnen Gesetze gemacht und persönlich einen grünen Vizepräsidenten im Landtag gewählt. Börner ist unglaublich und unkalkulierbar geworden — selbst für die eigenen Leute. In seinem Kasseler Wahlkreis hat jeder dritte Delegierte ihn als Landtagskandidaten abgelehnt.

Was mit Börner nach der Wahl geschieht, ist völlig ungewiß. Sicher ist nur, daß die SPD sich den Grünen immer mehr anpaßt und Börner dies duldet. Die SPD hat für unsere Zukunft kein sachliches Konzept, sie klebt nur noch an der Macht. CDU Hessen

Aufgespießt

„Mi. + Do. 21.15 Uhr: DER UNSICHTBARE AUFSTAND von Costa-Gavras: Tupamaros entführen einen US-Politiker, leider nicht Ronald MacDonald.“

Kinoanzeige im „Weserkurier“ (Bremen).

Recht geht vor Alkohol

LONDON, 22. Juni (dpa). Das Londoner Obergericht hat jetzt in zweiter Instanz einen Mann freigesprochen, obwohl er mit 0,99 Promille Auto gefahren war. Die Polizisten hatten kein Recht, sagte der Richter zur Begründung des Freispruchs, den Mann anzuhalten und in die Tüte blasen zu lassen. Ein „begründeter Verdacht“ müsse sich nämlich aus der Fahrweise ergeben — bei John Monaghan dagegen hatten Nachbarn der Polizei erzählt, daß er immer wieder betrunken fahre. Wenn die Verurteilung aus der ersten Instanz — umgerechnet 200 Mark Geldstrafe und ein Jahr Fahrverbot — aufrechterhalten werde, dann könne die Polizei jeden Mann mit einer Trinker-Reputation verfolgen und anhalten, sagte der Richter. Das aber wäre eine „sehr gefährliche Ausweitung des Rechts“, die nicht gebilligt werden könne.

Aufgespießt

„Nicht mehr klagen, nicht verzagen /
Aufwärts schauen, Gott vertrauen /
Höre auf mit Wehklagen / Denn Du
wirst Dir selbst nur schaden.“

Dritte Strophe eines Helmut Kohl gewidmeten „Kanzlerliedes“ aus der Feder von Gotthilf Fischer, dem Leiter der gleichnamigen Chöre, die am Mittwoch in Bonn vom Bundeskanzler empfangen wurden.

Kunstfahnder wurden fündig

MÜNCHEN, 22. Juni (AP). Zahlreiche Werke sakraler Kunst im Millionenwert, die aus weit über 40 Diebstählen seit 1979 in Kirchen und Kapellen in Bayern und Baden-Württemberg stammten, sind in sechs Depots und einer Wohnung in den Münchner Stadtteilen Lehel und Milbertshofen gefunden worden. Bei einer Pressekonferenz gab die Polizei Einzelheiten über den spektakulären Schlag gegen den illegalen Kunsthandel bekannt. Die Kunstfahnder des bayerischen Landeskriminalamts entdeckten insgesamt 27 Heiligenfiguren, sieben Madonnen, 56 Christusdarstellungen, 57 Engel- und Puttenköpfe sowie 113 Leuchter und 221 Votivtafeln. Über den Käufer einer Votivtafel war die Polizei an einen mutmaßlichen Fehler herangekommen, in dessen Wohnung und Depots die Kunstwerke schließlich gefunden wurden.

„Sowjet-Rüstung stagniert“

WASHINGTON, 23. Juni (Reuters). Die Rüstungsproduktion in der Sowjetunion ist nach Angaben des US-Senators William Proxmire seit 1976 möglicherweise nicht mehr gewachsen. Aus Unterlagen, unter anderem auch der militärischen Abwehr der USA, gehe hervor, daß die UdSSR seither pro Jahr nur so viele Raketen, Flugzeuge, Schiffe und Fahrzeuge produziert habe wie 1976, sagte Proxmire bei der Veröffentlichung zensurierter Senatsunterlagen. Die Zahlen deuteten an, daß die Sowjetunion aus finanziellen Gründen zur Verringerung ihrer Rüstungsproduktion gezwungen worden sei, die mit 14 Prozent des Nationaleinkommens zu hoch gewesen sei.

Das Verteidigungsministerium erklärte, der Rückgang sei auf die „zyklische Natur der sowjetischen Militärproduktion“ zurückzuführen. Die Rüstung werde bald wieder wachsen.

Sowjetischer Militärrat nach ausgewiesen
OSLO, 22. Juni (Reuters). Die norwegische Regierung hat am Mittwoch einen der vier Militärrat nach der sowjetischen Botschaft des Landes verwiesen.

• **Kromě 700 000 oficiálně registrovaných nezaměstnaných je v Austrálii zhruba stejný počet lidí, kteří jsou bez práce a přitom nepobírají žádnou podporu v nezaměstnanosti. Celkový počet nezaměstnaných činí přibližně všech pracovních sil.**

• **Pantomimická skupina národního uměleckého souboru zahájila premiérou v Pekingu čtrnáctidenní turné po Číně. Je to první čes. umělecký soubor, který po 23 letech navštívil Čínu.**

Geheimnisvoll: Stadt des Golem und des Schwejk

Mit der FR nach Prag: in die „Goldene“ und in die moderne Metropole der CSSR

Nachdem alle deutschen Zeitungen beiseite gelegt, Polizei und Zöllnern alle Papiere gezeigt, alle Fragen beantwortet waren, passierten die Reisenden der FR-Sonderfahrt nach Prag die Grenze zur CSSR.

Prag, eine moderne Großstadt mittelalterlichen Gepräges mit ihren zu Ruhe und Besinnlichkeit einladenden schönen Anlagen, Gärten und Promenaden auch längs der Moldau, mit ihrer beeindruckenden, großzügig gebauten neuen

Metro, die beinahe den Nulltarif erreicht, ihren belebten Straßen, vollen Theatern, Kinos, Kabarets, Restaurants und Cafés unterscheidet sich auf den ersten Blick kaum von anderen Millionenstädten.

Und dennoch ist sie anders, die geheimnisumwitterte Stadt des Golem, Kafkas, Rilkes und des „Rasenden Reporters“ Egon Erwin Kisch, der uns auch mit dem Pitaval bekannt gemacht; anders, im Nimbus der Vergangenheit verträumt, vergoldet.

Das „goldene Prag“ ist geblieben.

Doch „auf der Suche nach der verlorenen Zeit“ findet man es nur noch in den leider immer vergänglicher werdenden Bauten der historisch-turbulenten, blutigen Vergangenheit unsinniger Bekenniskriege. Denn „der Mann auf der Straße“ ist ein anderer geworden.

Und „U Kalicha“, das so berühmte Stelldichein „Zum Kelch“ des braven Soldaten Schwejk, der sich dort für „nach'm Krieg um sechs oder halb sieben, wenn er sich irgendwie verspäten möchte“ verabredet, auch er ist eigentlich mitsamt dem unbeweisbar Aufbegehrenden nur noch Erinnerung. G.B.

R/S

Als Haushaltsmuffel ertappt

EG-Umfrage gibt deutschen Männern schlechte Noten

MÜNCHEN, 23. Juni (AP). Ein schlechtes Zeugnis wird den deutschen Männern in einer EG-Umfrage unter dem Leitmotiv „Wobei wollen Männer im Haushalt helfen?“ ausgestellt. Das Ergebnis der Repräsentativumfrage, die auf breiter Ebene im Auftrag der EG-Kommission in allen Ländern der Europäischen Gemeinschaft vorgenommen worden war, wurde am Donnerstag in München veröffentlicht. Danach haben die Männer in der Bundesrepublik weniger Interesse an der Hilfe im Haushalt als die Männer im Durchschnitt aller übrigen EG-Staaten. Vor allem beim Versorgen der Babys zeigen sie wenig Bereitschaft, ihren Frauen zu helfen.

Nur 17 Prozent der befragten Deutschen sind bereit, bei der Versorgung eines kranken Kindes zu helfen,

DER DEUTSCHE MANN IST DER GRÖSSTE!

Des Ölkonzerns Wünschelrute

PARIS, 23. Juni (dpa/VWD). Der französische Mineralölkonzern Elf-Aquitaine ist offenbar den angeblichen Erfindern einer „fliegenden Wünschelrute“ auf den Leim gegangen. Er hat jahrelang Millionenbeträge für die Entwicklung eines Spezialflugzeuges ausgegeben, das unterirdische Ölvorkommen von der Luft aus entdecken sollte. Konzernvertreter gaben am Mittwoch in Paris zu, daß das Projekt ein Fehlschlag war, wiesen aber den Vorwurf zurück, sie hätten sich täuschen lassen. Die Kosten nannten sie nicht. Nach einem Bericht der satirischen Wochenzeitung „Le Canard Enchaîné“ wandte Elf etwa eine Milliarde Francs (300 Millionen Mark) für den „Schnüffler“ auf. Die betrügerischen Anbieter — eine schweizerisch-panamaische Scheinfirma — hatten versichert, die „fliegende Wünschelrute“ mit einem Computer an Bord könne Erdphotografien nach Ölvorkommen auswerten. Bei ersten Tests Ende der 70er Jahre habe das Gerät die Kaufentscheidung bei Elf ausgelöst, als es bis dahin geheimgehaltene Ölvorkommen in Gabun und in Frankreich auf Anhieb „entdeckte“. Später habe sich herausgestellt, daß den Betrügern die Öl-Lager vorher verraten worden waren.

KACHNA, UVAŽANÁ NA ŘETĚZU.

RUSÁCI TRUBKY KUPOVALI U HANNESHANNA A ČIŽKOVÉ MU NEBAJÍ VYDĚLAT...

während im EG-Durchschnitt 30 Prozent der Männer dies selbstverständlich fanden. Zum Windelnwechseln konnten sich unter den deutschen Männern gar nur acht Prozent entschließen, gegenüber 17 Prozent im EG-Durchschnitt. Auch die anderen Ergebnisse der Umfrage bestätigten den ausgeprägten Trend zum Pascha bei den deutschen Männern: Beim Zubereiten einer Mahlzeit wollen nur 28 Prozent der deutschen Männer helfen gegenüber 43 Prozent im EG-Durchschnitt, beim Reineinmachen 29 Prozent der deutschen Männer gegenüber 40 Prozent im EG-Durchschnitt, und beim Bügeln lediglich sieben gegenüber 14 Prozent.

Nur beim Einkaufen machen die deutschen Männern im EG-Durchschnitt das Rennen. Hier liegt der Prozentsatz bei 77 zu 73.

■ Užitečnou novinkou je bezpochyby hasící rouška, kterou dala na trh pražská Kovoslužba. Jde o doplnkový prostředek, který nenahrazuje předepsané hasící přístroje. Avšak jeho účinnost, široká možnost použití a údržba umožňují jeho hojně rozšíření na pracovištích, v laboratořích i v domácnostech. Hasící rouška je zhotovena z materiálu Netas 450, což je speciální azbestová tkanina vyrobená n. p. Azbestos Zvěřinec. Má rozměr 120 krát 90 cm a na okrajích lem z hliníkové fólie. Je složena a připravena k okamžitému použití v pevné schránce, připevnitelné na stěnu. Druhý způsob — v tašce z PVC — je určen hlavně pro automobilisty. Po rozbalení se rouška uchopí za okraj a překryje se zdroj požáru. Letos vyrobí Kovoslužba 10 000 těchto roušek.

DELAJI Z TONU TAKY SAHOU PRDNÝ PODVLÍKAČY.

■ Podle kontraktu, který podepsali nedávno v Praze gen. ředitel PZO Ferromet Ivan Peter a představitel italské firmy Siderexport, doveze naše organizace zahraničního obchodu v roce 1983 11 tisíc tun trub pro stavbu plynovodu, který po dokončení v roce 1987 povede téměř přes celé území ČSSR. Jde o výstavbu čtvrté linie tranzitního plynovodu Urengoi-západní Evropa. Italský výrobce se dodávkami tohoto technicky vysokého náročného materiálu podílí částečně již na výstavbě předchozí linie tranzitního plynovodu.

Divadlo v Celjabinsku v Sovětském svazu uvádí ovelkých úspěchem hru „Josef Švejk proti Franzu Josefovi“, která vznikla na motivy Haškova románu. Rolí Švejka vytvořil zasloužilý umělec RSFSR V. Čechetkin (na našem animku s N. Kutasovovou).

STÍRALBY TYPRY BY SAPER VODIČKA KE KALICHU NEŽEL!

27LETÉ JANOVICE Margherita Maseová se užera narodila čtyřčata. Podle lékařské zprávy z tamní kliniky jsou matka i děti - Paola, Alessio, Marco a Matteo - v dobrém zdravotním stavu. Každé dítě vážilo při narození asi 1300 gramů. Margherita se předtím léčila na neplodnost.

Tygrí řev proti slonům

[KČ]: Reproduktoři uprostřed poliček, zesilovače a magnetofonový záznam hlasu krále džungle — tygra, to jsou nejdůležitější prostředky proti nájezdům divokých slonů na skromná polička afrických domořodců i plantáže farem. Tato aparatura s nahrávkami hlasu usurijských tygrů, které byly pořízeny v zoologických zahradách, se osvědčila i tam, kde se sloni nebáli ani lidského povyku, ani zapálených ohňů. Třebaže se tlustokožci v Africe s usurijským tygrem nemohou setkat a nemají s ním svou zkušenost, jeho majestátní řev je od pastvy na obdělávaných plochách dokonale odrazuje.

AMERICKÝ ŘEV PROTI BOLŠEVIKŮM?

Povídá před honem hajný myslivcům:
„Pánové, jak vyběhne první sajíc, tak všichni palte!“
„Proč?“
„Protože jich tady víc nemá.“

Ojediněle přírodní výtvoři

Do sítě našich chráněných území přibyl v roce 1977 chráněný přírodní výtvar Husova kazatelna. Předmětem ochrany je skupina žulových balvanů nedaleko Zemličky Lhoty na Sedlčansku, označovaná podle nejvýznamnějšího balvanu. Podle lidové tradice se zde zastavil Mistr Jan Hus při své cestě na Kozí Hrádek a kázal okolnímu lidu.

Podívejme se však trochu blíže na zdejší kamenné pozůstatky. Lidé se většinou domnívají, že jde o takzvané bludné balvany, které byly přivlečeny do těchto míst ledovci v uplynulých dobách ledových. To je však omyl, protože ani pevninské, ani vysokohorské ledovce do těchto míst nezasahovaly. Je tedy třeba hledat vysvětlení jejich vzniku jinak.

Na pomoc při zodpovězení této otázky povolíme vědu. Zhotovíme-li z úlomku některého kamene tenký výbrus a zkoumáme ho pod mikroskopem, zjistíme, že v nerostném složení stejně jako v uspořádání jednotlivých součástek horniny není rozdíl mezi hmotou balva-

nů a zdejšími skalními podložím. To tedy znamená, že balvany k nám neputovaly z dálky, ale vznikly prakticky na místě, kde je dnes nacházíme.

Přesto však za sebou mají již několik set milionů let existence. Před několika sty milióny lety utuhlo v hloubce několika kilometrů pod zemským povrchem těleso bludných žulových hornin, které označujeme jako sifedoecký pluton. V průběhu následujících geologických věků byly nadložní horniny postupně rozrušovány vodou a větrem a odnášeny. Původně hluboce uložené žulovité horniny se tak dostávaly stále blíže a blíže k zemskému povrchu.

Ve třetihorách u nás panovalo poměrně teplé počasí, které připomínalo poměry v subtropickém a tropickém pásmu. V té době účinkovaly zvětrávací pochody až do hloubky několika desítek metrů pod zemský povrch. Zvětráváním tak vznikají kvádry až kulovité balvany.

Zvětralá žula se rozpadá na hrubozrnný písek, který je odnášen vodou a větrem. Žulové balvany tak vystupují stále více a více na povrch. Jejich obnažené plochy jsou pak dále modelovány rozrušující činností řas, mechů a dalších organismů a také střídavým zamrzáním a rozmrzáním vody.

Při procházce mezi žulovými balvany můžeme vidět nejroztodivnější útvary, kterým lidová fantazie přidělila i příslušné názvy. A tak se v lesíku skrývá nejen Zkaměnělá žába, ale i Hřib či Pecan chleba. Romantické útvary lákaly člověka odedávna, a tak není divu, že je zdejší území hojně turisticky navštěvováno.

Pilzsammler rotten die Schwammerln aus

Ebenso paradox wie unerfreulich sei es, sagen österreichische Naturschützer, daß Pilzsammler statt der Schwammerln „wie Pilze aus dem Boden schießen“. Gebietsweise sehen sie bereits die Pilze von der Ausrottung bedroht und rufen nach einem Pilz-Schutz-Gesetz. Scharen von Schwammerlnsuchern, die besonders rund um die Landeshauptstädte und in Bundesländern mit starkem Fremdenverkehr aus der Bundesrepublik ausschärfen, gefährden — so die Naturschützer — nicht zuletzt durch rücksichtsloses Ausreißen die Pilzflora und das ökologische Gleichgewicht des Waldes.

Pilzsuche für den Eigenbedarf ist so es Waldbesitzer nicht ausdrücklich verbieten, gesetzlich in ganz

Österreich erlaubt, wenn auch das gewerbsmäßige Sammeln und der Verkauf der Beute der Gewerbeordnung unterliegen. Sorgen um den Bestand rund um die oberösterreichische Landeshauptstadt Linz sind besonders groß. „Der Großraum Linz ist schon total abgesucht“, melden örtliche Forstämter. Die Schwammerlsucher, die vor allem Jagd auf Steinpilze und Pfifferlinge machen, legen oftmals zur Begutachtung bei den Pilz-Beratungsstellen „aus dem Boden gekratzte Winzlinge“ vor. Dabei und vor allem beim weit verbreiteten rohen Abreißen wird das empfindliche Wurzelwerk beschädigt. Ungenießbare und giftige Pilze werden immer seltener, weil sie mutwillig ausgerottet werden.

Auch im Salzburgerischen haben Schwammerlschützer vor allem mit den in Scharen auftretenden Urlaubern wenig Freude. Weder Forstrecht noch Naturschutz bieten ausreichend Hilfe vor den in ganzen Autobusladungen aus München, Linz, Wien ausschärfenden, organisierten Pilzsuchern, die nicht selten mit Sprechfunk ausgerüstet ganze Gebiete systematisch und radikal wie die Heuschrecken abernt. Die Forstabteilung der Landwirtschaftskammer wünscht sich gegen diese „Vandalen“ verschärfte gesetzliche Maßnahmen, beispielsweise den teilweisen Naturschutz der von Ausrottung bedrohten Speisepilze, die im Umkreis der Stadt Salzburg kaum noch vorkommen.

Benzin a hranice

Podle posledních zpráv není možno při autoturistice převážet benzín přes hranice do těchto států: Maďarska, Jugoslávie, Itálie, Francie, Velké Británie, Holandska, Lucemburska, Švédska, Norska, Finska, Rumunska a Portugalska. V kantsrech lze dovézt do NDR, GDR a BR 20 litrů, NSR, Rakouska a Itálie 30 litrů, 5 litrů do Řecka, Belgie, Španělska a 25 litrů do Švýcarska. [pv]

PROLOMENÁ TRADICE — Povolání bo-

žera, přesunuli řetěno taxikáře, bylo považováno ve Francii až dosud za výlučnou muzeální. Znovu, která porušila tuto starou „tradici“, se stala Nienke Adanová, první novoproměná patřičná taxikářka. Portréty této mladé parížanky z dělnické rodiny ulikly na svých stránkách četné listy a časopisy. Díky tomu ji lidé nyní považují za uliční přítelkyni a netvrdí ji zdraví a mnozí ji dokonce žádají o autogram jako nějakou populární kinohvězdu nebo zpěvačku.

VDAT „WALDTRANSITPASS“

Im Jahr 2000 soll kein Bürger mehr rauchen

US-Ärzte wollen Gesellschaft von blauem Dunst befreien / Schärferes Alkoholgesetz verlangt

CHICAGO, 26. Juni (dpa). Die US-Ärztevereinigung hat sich dafür ausgesprochen, in allen Bundesstaaten die Altersgrenze für den Kauf von Alkohol auf 21 Jahre heraufzusetzen. Weiter will sie darauf einarbeiten, daß im Jahre 2000 kein Amerikaner mehr raucht. Bei einer Tagung in Chicago meinten die Ärzte, Rauchen schädige nicht nur die Gesundheit des Rauchers, sondern auch die seiner Umgebung. Daher sollte auf eine „raucherfreie Gesellschaft im Jahre 2000“ hingearbeitet werden.

Die Forderung nach einer bundeseinheitlichen Grenze für den Alkoholkau-

durch Jugendliche begründeten sie damit, Tausende junger Menschen zwischen 18 und 21 Jahren würden sich einfach ans Steuer ihres Autos setzen und in den nächsten Bundesstaat fahren, um an Alkohol heranzukommen. Sie gefährdeten damit sich und die Mitmenschen. In 15 der 50 US-Staaten darf schon jetzt überhaupt kein Alkohol an unter 21jährige verkauft werden. 15 weitere Staaten und die Hauptstadt Washington verbieten den Verkauf hochprozentiger Getränke an Jugendliche.

NEW YORK (epd). Eine Gruppe von 59 führenden kirchlichen Persönlichkeiten der USA hat dem Kongreß in Washington eine Petition übersandt, in der ein Verbot jeglicher Genförschung gefordert wird, die zu einer Veränderung der menschlichen Erbmasse führen könnte. In der in New York vorgestellten Erklärung hieß es, „kein Individuum, keine Gruppe oder Institution kann für sich das Recht in Anspruch nehmen, Entscheidungen über die jetzt lebende menschliche Gattung oder zukünftige Generationen zu treffen“.

Manžel o dovolené říká své ženě:

„Áno, priznávam, že si tak pekné počasí nezasloužím, proto odcházím do hospody.“

PRO NE 1982

„Ta nehoda nebyla zdaleka tak hrůzná. Vidíš, už mohu zase kouřit!“

ŠATY PRO MILIONÁŘE — Newyorský výtvarník, návrhář oděvních modelů Ralph Lauren, se specializoval na vytváření kolekcí oděvů pro misiní bohatce. Nynější rok 1983 prohlásil za „Rok tulů“ a navrhl svým bohatým zákazníkům jako poslední novinky ohrožená saka a kalhoty „ozdobené“ řetězi a pestrobílémi záplátky. „V takových šatech budete vypadat přesně tak, jako byste celou noc strávili v příkopě“, říká. Zbývá ještě dodat, že tento „poslední výkřik módy“ přijde newyorským milionářům ke všemu pořádně drahdo.

VW Golf byl loni nejprodávanějším autem v NSR před Mercedesem a Opelem. Kadeti, z důvěrných vozů se nejvíce prodalo Renault R9, a Fiat Ritmo i) a Panda.

RAINER BARZEL, Bundestagspředsední, will im Herbst offensichtlich eine „maßvolle Erhöhung“ der Abgeordnetenbezüge vorschlagen. Er unterstrich am Sonntag in einem Interview mit Radio Luxemburg, das Nettoeinkommen aus den Diäten, die seit 1976 nicht mehr angehoben worden seien, sei niedriger als das Gehalt eines Ministerialrats. Er werde bei seinem im Herbst fälligen Bericht über die Anpassung der Diäten die gestiegenen Lebenshaltungskosten ebenso berücksichtigen wie die hohe Zahl der Arbeitslosen und die den Bürgern zugemuteten finanziellen Opfer. Zur Zeit erhalten die Bonner Parlamentarier 7500 Mark monatlich an zu versteuernden Diäten und 4500 Mark steuerfreie Aufwandspauschale. Außerdem können die Abgeordneten kostenlos die Bundesbahn und im Inland das Flugzeug benutzen.

SOCIÁLNÍ PŘÍPADY!

Vor 50 Jahren gaben sich Max Schmeling und die Schauspielerin Anny Ondra das Ja-Wort

Eigentlich hatten sie in aller Stille heiraten wollen. Nur wenige Freunde waren eingeweiht. Doch als der Ex-Weltmeister Max Schmeling am 6. Juli 1933 die tschechische Filmschauspielerin Anny Ondra zum Standesamt Charlottenburg führte und danach zum Traualtar in der Dorfkirche Saarow-Pieskow, standen eine Menge Leute und Dutzende von Fotografen Spalier. Der Aushang am Standesamt hatte Maxes Geheimhaltungspläne durchkreuzt.

Vier Wochen vorher war Max Schmeling in New York von Max Baer k. o. geschlagen worden, und die Anhänger Schmeling hatten allen Grund, sich über die guten Nerven von Max zu wundern. Ein jeder andere hätte sich nach solch einer Niederlage zurückgezogen und erst wieder sein Selbstvertrauen aufgepöppelt. Nein, Max Schmeling heiratet. Und Frau Anny erklärt: „Ich habe nicht den Weltmeister geheiratet, sondern den Verlierer, und bin stolz darauf.“

Max Schmeling hat diese Niederlage verdaut, und zwei Jahre später spielte er zusammen mit Anny in einem Film. Der hieß ausgerechnet „Knock Out“. Er spielte die Rolle eines aufstrebenden Boxers und mußte sogar ein Lied singen: „Was hat der Boxer vom Leben der Welt? Das muß er meiden, was ihm gefällt. Sucht im Leben fürs Herz einen Schatz, dafür hat er im Ring keinen Platz... Und schlägt einmalsein Herz für eine Frau, stürmisch laut. Das Herz eines Boxers muß alles vergessen, sonst schlägt ihn sein Gegner knock out.“ Eben das hatte Max Baer getan.

Auch Max Schmeling's Herz hatte für eine Frau stürmisch geschlagen, trotz aller Vorsätze. Im Ring der Erste zu sein. Esgeschah bei einem Skiurlaub in Garmisch-Partenkirchen, als Max die Frau seines Lebens sah – im Kittopp, in dem Film „Die Regiments Tochter“ spielte Anny Ondra eine lustige Rolle. Für Max Schmeling stand es da schon fest: „Die oder keine.“

Aber wie? Das war das Problem.

Max machte den Wohnsitz Anny Ondras aus. Berlin-Sachsenplatz Nr. 12. Er mietete sich im Haus Nr. 10 eine Wohnung. Aber wie sollte es weitergehen? Vorsichtig, wie er eh und je war, bediente sich Max eines „Brautwerbers“. Das wurde sein Manager Damsky. Frau Anny schildert es in der Erinnerung so: „Eines Tages erschien ein Herr mit einem großen Blumenstrauß in meiner Wohnung und sagte, dieser Strauß sei von Weltmeister Max Schmeling. Der wohne nebenan. Ich fand das etwas außergewöhnlich, aber lustig, daß der

Herr selbst nicht kam. Ich willigte schließlich zu einem Treffen im Café »Corso« am Reichskanzlerplatz ein. Prompt erschienen auch gleich drei Herren, darunter derselbe, der mir den Strauß gebracht hatte. Mich interessierte aber der Jüngere, der schwarzhaarige Herr, viel mehr. Er war mir als Max Schmeling vorgestellt worden. Der dritte war Trainer Max Machon. Im stillen dachte ich, also, so sieht ein Boxweltmeister aus. Gar nicht so übel. So lernten Max und ich uns kennen.“ Als Frau Anny das erzählte, wurde sie von Max unterbrochen: „Ich weiß den Tag noch genau, als wir uns im Café »Corso« trafen. Es war der 28. September 1930, mein 25. Geburtstag.“

„Und ich wußte auch sofort“, konterte Anny, „wer mir jeden Tag einen riesigen Strauß Blumen in meinen offenen Cadillac legte, der vor dem Haus stand.“

Anny war bei keinem einzigen Boxkampf dabei

Frau Anny hat Max nie direkt boxen sehen. Sie ging nie mit zu den Veranstaltungen, sondern sah ihn nur in den Wochenschauen und einmal den ganzen Kampf über 12 Runden gegen Joe Louis. Die Rechte des Filmes für Deutschland hatte Max Schmeling in den USA erworben. Er verdiente daran eine Million Mark. Den Kampf selbst erlebte Frau Anny im Rundfunk. „Ich jubelte, als ich hörte, Joe Louis sei in der 4. Runde zu Boden gegangen. Nun kann Max nichts mehr passieren, seine Rechte verdaut keiner ungestraft.“

Sie jubelte zu früh. Max mußte insgesamt 79 solche Rechte an den Kopf von Joe Louis schlagen, bis der „Braune Bomber“ endgültig k. o. war.

Frau Anny vergaß dabei die quälenden Gedanken vor dem Kampf und die hämischen Bemerkungen: „Wollen Sie unbedingt schon so frühzeitig Witwe werden? Reden Sie ihm diesen Kampf doch aus, er ist ja nur Schlachtopfer!“

Da hatte Anny Angst bekommen, ließ es Max aber nicht merken. „Innerlich dachte ich, wie schön es jetzt wäre, mit Max auf unserem Rittergut Ponickel in Pommern zu sein.“

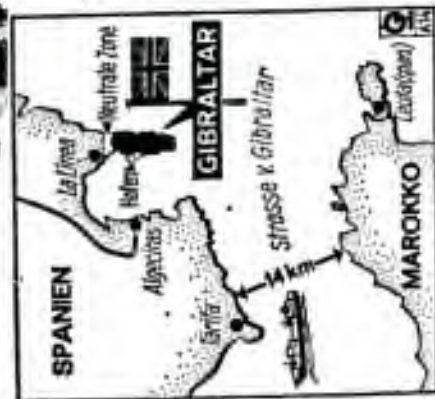
Richtige Angst um Max hatte Frau Anny eigentlich nur im Krieg, als Max als Fallschirmjäger über Kreta abspringen mußte; wie sie hinterher erfuhr, gleich in der ersten Welle. Es war die Angst, die jede Soldatenfrau um ihren Mann hatte.

1933: Das strahlende Brautpaar am 6. Juli auf dem Weg zum Traualtar

1983: Max Schmeling und Anny Ondra feiern goldene Hochzeit

Europäer werden älter

MÜNCHEN, 26. Juni (AP). Das Durchschnittsalter der Bevölkerung Europas steigt ständig weiter an und wird bis zum Jahre 2000 weitersteigen. So heißt es in einem Bericht der jüngsten Ausgabe der „Münchener Medizinischen Wochenschrift“. Bereits heute sei jeder fünfte Einwohner in den skandinavischen Ländern älter als 60 Jahre. Im Jahre 2000 werden nach diesem Bericht auch in der Bundesrepublik, in der Schweiz, in Italien, Griechenland und auf Sardinien mehr als 20 Prozent der Bevölkerung das 60. Lebensjahr überschritten haben. In den übrigen europäischen Ländern, auch in der Sowjetunion, wird diese Zahl laut Bericht zwischen 15 und 20 Prozent liegen.

Host obědvá v restauraci. Nechutná mu, a tak se ptá podřadně vrchního: „Takhle vaříte každý den?“ „Ne... v pondělí máme zavřeno.“

Se sluncem nad hlavou

Australan Hans Tholstrup a bývalý dec F-1 Larry Parkins se pokusili o pozemní Austrálii na trase 4000 km s vozem Solar Truck, poháněným sluneční energií. Cíle dosáhli za 19 dní nepřetržitých 27. Průměrná rychlost byla 25 km/h, a maximální 65 km/h.

EMANCIPACE A KARATE – Za božské plody emancipace nzučil jeden známý sportovní deník z Itálie výsledek utkání italských mužských mistrů karate s družstvem francouzských karatistek. Představitelky „slabého“ pohlať absolvovaly mezinárodně setkání s velkým elánem a svítily v poměru 6:4.

Auschwitz als Mahnung

Historische Hintergründe, die zur Machtergreifung der Nationalsozialisten führten, zeigte der Grüne-Abgeordnete Josef „Joschka“ Fischer in der Bundestagsdebatte über die umstrittene Auschwitz-Äußerung des Bundesfamilienministers und CDU-Generalsekretärs Heiner Geißler auf. Wir veröffentlichen die Äußerungen Fischers nach seiner schriftlichen Vorlage im Wortlaut.

schlechthin Böse in der Politik, den puren Wahnsinn, welchen auch nur in Ansätzen zu begreifen selbst Jahrzehnte später nicht gelingt.

Die zwingende Frage des Warum hat für mich bis heute keine Antwort gefunden. Freilich, Auschwitz ist nicht jenseits der jüngeren deutschen Geschichte möglich geworden. Es ergab sich aus ihr, es hatte benennbare Ursachen, benennbare Täter und Mittäter, auch benennbare Profiteure, die Opfer in Millionenzahl sind bekannt und vor allem — Auschwitz hat Folgen bis auf den heutigen Tag.

Es war wohl zum ersten Mal auf den Schlachtfeldern des Ersten Weltkrieges gewesen, wo die Menschen mit den ungeheuerlichen Vernichtungskapazitäten der modernen Industrie konfrontiert wurden. Die Schrecken des Gaskrieges, die ersten Massenvergasungen wurden dort Wirklichkeit, und der Kampf von Soldaten und Armeen begann der gegenseitigen, naturwissenschaftlich ins Werk gesetzten Vernichtung zu weichen.

Hier, Herr Geißler, in diesem Erlebnis industriell bewerkstelligter Menschenschlächter im Ersten Weltkrieg liegt eine der entscheidenden Ursachen für den von Ihnen angeklagten Gesinnungspazifismus der dreißiger Jahre, der dann für viele in den Gaskammern und Folterkellern der Nazis endete.

In Auschwitz wurden dann nicht mehr Armeen ins Gas geschickt, sondern unterschiedslos ganze Völker, Frauen, Männer, Kinder und Greise. Und hier mahnen uns die Krematorien und Vergasungsanlagen in Auschwitz-Birkenau bis auf den heutigen Tag, denn die einmal in Bewegung gesetzte Vernichtungsspirale ist auch gegenwärtig nicht gebrochen.

Für wie krank muß man eigentlich eine Zivilisation bezeichnen, in der die angedrohte und technisch bereitgehaltene Verbrennung ganzer Völker im atomaren Feuer als Voraussetzung der eigenen Sicherheit gehalten wird?

Und damit hier nicht wieder das beliebte Mißverständnis aufkommt: Dies gilt für beide Supermächte und die von ihnen abhängigen Regierungen.

Und aus dieser absurden Situation hilft auch nicht heraus, wenn man uns beständig auf die bösen Absichten der anderen Seite hinweist; dieselben Reden werden auch von der anderen Seite gehalten, nur eben anders getönt.

Ein atomarer Holocaust in Europa wird sicher nicht das Werk von verrückten Massenmördern sein, wahrscheinlicher ist da die Katastrophe gegen den Willen aller Verantwortlichen oder verursacht durch eine sich endgültig verselbständigende Abschreckungstechnik.

Acht Minuten Vorwarnzeit sind nicht viel, wie dies bei der auf uns zukommenden Pershing II gilt, und noch kürzere Vorwarn- und Reaktionszeiten drohen uns mit der näch-

sten Umdrehung der Rüstungsspirale.

Unser Leben hängt dann nicht einmal mehr an jenem berühmten Seidenfaden, sondern an einem schlichten Halbleiterelement, und was dann folgt, das hat noch kein Verteidigungsminister der westdeutschen Bevölkerung zu sagen gewagt!

Dies intendierte der Katholik und Bürger der USA, Bischof Hunthausen, als er von einem „atomaren Auschwitz“ sprach. Er meinte die verbrannten Völker in einer möglichen atomaren Katastrophe und nicht eine verbrecherische Absicht.

Auschwitz war das Ergebnis eines perversen Vernichtungswillens einer deutschen Regierung; der atomare Holocaust wird das Ergebnis von Sachzwängen, Irrtümern und Selbstüberschätzungen sein. Hierin liegt der wesentliche Unterschied, hierin liegt aber auch die hoffentlich niemals eintretende Gemeinsamkeit!

Herr Geißler hat nunmehr den wahren Schuldigen für den Völkermord in Auschwitz ausfindig gemacht, den „Pazifismus der 30er Jahre, der sich in seiner gesinnungsethischen Begründung nur wenig von dem unterscheidet, was wir in der Begründung des heutigen Pazifismus zur Kenntnis zu nehmen haben, dieser Pazifismus der 30er Jahre hat Auschwitz erst möglich gemacht.“

Es ist schon eine unglaubliche Infamie, Herr Geißler, die Opfer des Nationalsozialismus für die an ihnen begangenen Verbrechen auch noch verantwortlich zu machen.

Sie werden für die Verhöhnung der Opfer bei so manchem alten Kämpfer und bei den SS-Traditionsvereinen, aber auch bei den Arieisierungsgewinnlern in der deutschen Industrie noch so manche Stimme und Spende für ihre christliche Partei locker machen, dies ist gewiß.

Und um Ihre sinistre ministeriale Logik fortzuspinnen, den möglichen Opfern von morgen haben Sie es gleich mitgezeigt: Zuviel Pazifismus beschwört den Atomkrieg herauf und nicht etwa die sich immer schneller und absurder steigende Rüstungsspirale!

Hier sichten Sie die Gemeinsamkeiten zwischen Friedensbewegung und dem Pazifismus der 30er Jahre — ein Vergleich übrigens, der uns ehrt und von dem wir hoffen, daß wir ihm gerecht werden können, wobei der umgekehrte Vergleich für Sie wohl weniger schmeichelhaft ausfallen dürfte.

Und Sie fahren dann fort mit der alten deutsch-nationalen Mär: Das Ausland ist an allem schuld.

Immer waren es die anderen gewesen bei der deutschen Rechten, das Ausland, Versailles, die Novemberverbrecher, die Bolschewisten, der Dolchstoß und jetzt der Pazifismus — nur die Täter selbst, die waren es nie gewesen, diese sauberen und ordentlichen Deutschen in Frack und Uniform und selbstverständlich mit nationaler Gesinnung.

Als sozusagen persönlich Angesprochener und Betroffener von jenen unsäglichen Anschuldigungen des Herrn Geißler will ich die Gelegenheit nutzen, um zum Inhalt der Vorwürfe Stellung zu beziehen, bevor ich auf den Antrag der Fraktion der SPD zu sprechen komme.

Mehrfach wurde hier eine Äußerung von mir in einem „Spiegel“-Gespräch zitiert, wobei es Herrn Geißler genügte, das, was er unter deren Sinn zu verstehen meinte, herauszuklauben, während Herr Dregger sich mit einem Ausschnitt begnügte.

Lassen Sie mich daher das Zitat als Ganzes wiederholen: „Es ist sicher richtig, die Einmaligkeit des Verbrechens, das die Nationalsozialisten am jüdischen Volk begangen haben, nicht mit schnellen Analogieschlüssen zu überdecken.“

Aber ich finde es doch moralisch erschreckend, daß es offensichtlich in der Systemlogik der Moderne, auch nach Auschwitz, noch nicht tabu ist, weiter Massenvernichtung vorzubereiten — diesmal nicht entlang der Rassenideologie, sondern entlang des Ost-West-Konflikts.

Da analogisiere ich nicht mit Auschwitz, aber ich sage: Auschwitz mahnt eigentlich daran, diese Logik zu denunzieren, wo sie auftritt, und sie politisch zu bekämpfen.“

Soweit das vollständige Zitat.

Wieso die Herren Geißler und Dregger diesem Zitat entnehmen, hier würde unterstellt, „als ob zum Beispiel die Bundesregierung und andere westliche Demokraten absichtlich ein Auschwitz neuen Formates vorbereiten würden“, bleibt wohl Geheimnis ihrer Lesekunst.

Ich will hier nochmals zwei eigentliche Selbstverständlichkeiten — für mich sind es Selbstverständlichkeiten, Herr Dregger — unzweideutig wiederholen:

Niemand vergleicht eine demokratisch gewählte Regierung und deren Politik — so irrig man diese auch immer finden mag — mit Verbrechen und Massenmördern vom Schlage Hitlers und seiner Kumpane; ich zumindest lehne dies entschieden ab.

Und ebenso entschieden verneine ich eine Analogie oder gar Gleichsetzung der gegenwärtigen atomaren Hochrüstungspolitik in Ost und West mit der Vernichtung des jüdischen Volkes, aber auch der Sinti und Roma in Auschwitz und den anderen nationalsozialistischen Vernichtungslagern.

Die von Deutschen organisierte und ins Werk gesetzte industrielle Vernichtung und Verwertung dieser Völker aus nacktem Rassenhaß heraus verkörpert für mich das

Bevor Sie, Herr Minister, in maßloser Lüge den damaligen Friedensbewegungen in England und Frankreich die Schuld an Auschwitz vorwerfen, sollten Sie nochmals nachdenken: War es das Ausland, welches Hitler 1933 zur Macht verhalf, oder waren es nicht vielmehr Ihre deutschnationalen Vorläufer, die Hugenburgs und Papens, die Krupps und Flicks und wie sie alle hießen?

Waren es denn Pazifisten, die wenige Monate später, sei es aus Angst, sei es aus Überzeugung, nicht zum Widerstand gegriffen, sondern die Hand zum Deutschen Gruß und damit zum Ermächtigungsgesetz erhoben haben? Alle haben sie damals für Hitler gestimmt, das Zentrum, die Liberalen, die Konservativen.

Einzig die Kommunisten, die damals bereits gejagt, gefoltert und ermordet wurden, und die Sozialdemokraten leisteten noch Widerstand gegen die endgültige Errichtung der braunen Diktatur.

Hinzu kamen die vielen Einzelnen, die Mitglieder der bekennenden Kirchen, Literaten, Wissenschaftler, Künstler und viele einfache aufrechte Menschen. Sie alle fand man später in den Lagern und unter den Opfern wieder.

Diese Menschen sollen schuld sein an Auschwitz, Herr Geißler?

Ein Carl von Ossietzky, den sie gequält haben? Ein Erich Mühsam, Jude, Anarchist, Pazifist und Poet, den die SS langsam zu Tode marterte, während andere mit feuchtem Blick ihrem Führer zujubelten, oder sich von ihm mit enteignetem jüdischem Vermögen die Taschen füllen ließen?

Sie reden in der Union gegenwärtig immer soviel vom Erbe, sie sollten sich diesem Erbe endlich einmal stellen! Die deutsche Rechte wird niemand aus Ihrer Verantwortung für den Völkermord in Auschwitz herausreden, auch Sie nicht, Herr Geißler.

Und dieses Erbe, das Ihre Partei so geflissentlich immer übersieht, es hat sich ja in die westdeutsche Nachkriegspolitik hinübergerettet.

Die Globkes, die Oberländers, Viallons, Kiesingers und Filbingers hat es ja wohl wirklich gegeben. Und all die vielen Beamten, Richter, Ärzte und Wirtschaftsführer, die den braunen Massenmord erst möglich gemacht und zumindest billigend in Kauf genommen haben, auch sie findet man als tragende Säulen dieser Republik und der sie regierenden christlichen Parteien.

Zu diesem Thema ließe sich noch vieles sagen, hierzu fehlt aber die Zeit. Es wäre jedoch eh' nur die Wiederholung trauriger Tatsachen, welche seit langem bekannt sind.

Wir Grünen werden dem Antrag der Fraktion der SPD aus der Drucksache 10/178 zustimmen, auch wenn wir meinen, daß Sie, Herr Minister, sich in dieser Koalition ganz gut machen. Das war kein Ausrutscher, sondern wohl die herrschende Wendementalität; und wenn man die Ministerriege sonntags auf den Vertriebenenparteitagen so reden hört, wenn man dann noch die Herren Zimmermann, Strauß und Spranger hinzusummiert, dann müßte man eigentlich die ganze Regierung zum Rücktritt auffordern.

Da Sie aber zweifellos und zu Recht über die Mehrheit verfügen, haben wir dieses Los zu tragen.

Letztendlich sind wir halt doch Utopisten und meinen, daß der Bundeskanzler vielleicht doch noch von seiner Rhetorik über die moralische Erneuerung überwältigt wird und dem Antrag stattgibt. Der politischen Kultur in diesem seinem Lande wäre damit ein großer Dienst erwiesen.

Lassen Sie mich noch ein Letztes sagen: „Vielleicht begreifen Sie nun, meine Damen und Herren, warum es uns nicht möglich war, mit Ihnen gemeinsam am 17. Juni lauthals das Deutschlandlied zu singen, selbst wenn es sich nur um die dritte Strophe gehandelt hat.“

AŽ KATEN POSLEDNI'
ODSTAVEC MÁ
VYJIMEČNĚ PRAVDU!

Renesance zeleniny

Zdravotní účinky rostlinné stravy znali a uváděli už léčitelé starověku a lékaři minulých století — byl to jednak jejich instinkt, ale i zkušenosti, které je k tomu vedly. Dnes víme, že zelenina zdravě vyrovnává nežádoucí účinky cukru, masa a tuků, jejichž vysoký konzum vede k záživacím potížím, hemeroidům, žlučnickovým kamenům i k arterioskleróze.

Většinou připravujeme i jíme zeleninu rádi, zejména máme-li ji k dispozici zcela čerstvou (zatím jen pěstitelé z vlastních zahrádek, ale doufejme, že se situace zlepší). Přesto však bychom s ní měli vždy šetrně a uvážlivě zacházet, abychom ji nepřipravili [to znamená sebe] o cenné hodnoty. Jaké jsou největší prohřešky při úpravě a nákupu i úschově zeleniny?

1. Nekupujeme ani neskizíme ji příliš velké množství, které nemůžeme hned spotřebovat. Už po 24 hodinách dochází ke ztrátám nejen na chuť, ale i na obsah hodnotných látek, struktura zeleniny se mění, zelenina ztvrdne a zduřme, takže potřebuje delší tepelnou přípravu — což není správné, ani hospodárské. Všechnu zeleninu, kterou nesníme v den nákupu, uschováváme do chladničky (s výjimkou zelí, zimního poréku, kořenové zeleniny). Pokud máme mrazničku, zeleninu, před uschováním v ní, krátce předtřáeme.

2. Ve starších kuchařkách můžeme ještě číst: Velké množství osolené vody přivedeme k varu a zeleninu v ní 30 minut vaříme. Jaký byl výsledek? Rozvařená zelenina, která se už rozpadá a potřebuje při další úpravě spoustu koření, aby byla chutná. Dnes to děláme jinak: Co nejméně tekutiny, k ní přidáme trochu tuku, abychom v zelenině při vaření či dušení udrželi co nejvíce vitamínů i její typickou vůni a chuť. Vaříme či dusíme jen velmi krátce, jen co zelenina změkne. Nesmí být puchopletná polepšená, je měkká, ale ještě pevná na skus. Jednou si to třeba zkusíte porovnat, nevěřte-li. Např. růžičkovou kapustu dejte do osolené vody a 20 minut ji vařte. Druhou část této zeleniny dejte do trošky vody, kterou jste ochutnali trochou vína, vývaru a špetkou cukru, duste 6–8 minut! Rozdíl je velice patrný.

3. Látky — minerální především, které zůstávají ve vývaru, v němž jsme čerstvou zeleninu vařili, lze ještě zhodnotit. Upravujeme z vývaru bujóny, vývary. Nevyhazujeme ani odřezky zeleniny, s výjimkou povadlých a poškozených částí. I z odřezků lze připravit zeleninový vývar.

4. Při tzv. „zahušťování“ zeleniny vynecháme nejráději zcela a úplně mouku, neboť mouka bezpochybně poškodí specifickou chuť té které zeleniny. A pokud si i její vzhled. V krémové omáčce, kterou třeba k některé zelenině podáváme, však mouka samozřejmě nevadí. Z toho je pro zeleninu velmi dobré máslo, vyztužíme vlastní aroma zeleniny (možno použít také rostlinný tuk — juno, Dukát). Co se týká smetan, je rovněž velmi vhodná jako přídatek k zelenině. A nemusíme se zas tak ptát její energetické hodnoty: 1 lžice smetaný má asi tolik kalorií jako jedna navržená lžička mouky (30 kcal).

5. Než upravujeme zeleninu tepelně, uvážíme, kolik ji bude třeba, kolik se jí k jednomu jídlu skutečně sní. Ohřívání zeleniny není správné, ztrácí její obsahové hodnoty i chuťové a vzhledové ztráty jsou příliš vysoké.

Ve věku 58 let zemřel 21. června Václav Kubera, který se svým souborem 40 let propagoval melodie a písničky Latinské Ameriky a Tichomoří. **UMĚL! BYLY TO KRÁSNÉ ČASY DÁVÁKY!**

▲ Peněžanka s více než 6000 korunami vytrhl neznámý muž z ruky účtujícímu číšníkovi v kavárně v Praze 1. Asi za půl hodiny byl pachatel zadržen příslušníky VB. Byl v něm zjištěn Petr B. z Vimperka.

Zde stávaly Ležáky

Ležáky... Jméno, které před jednadesátiletí lety 14 dní po lidické tragédii, opět otřáslo svědomím světa. Osada chudých komendů a chalupníků a desítky domky a čtyřlapané obyvateli. Když se fakticky po atentátu na Heydricha dozvěděli o působení parašutistů J. Poláčka v okolí Ležáků, nenamáhali se dlouhým vyšetřováním. Přestože se Poláček se svou vyšetřovací skupinou krátce čas pouze v místním mlýně a většina obyvatel neměla o jeho pravém působení ani potuchy, vynasíl šéf pardubického gestapa C Glagek po dohodě s pražskými a berlínskými nadřazenými basiliáni oriel. Ve středu 24. června 1942 obklopila na 500 bratřích údolní. Všechny obyvatel Ležáků sehnali do opuštěného lomu; pro ty, kteří pracovali mimo osadu, a pro školní děti si dojezdí. Tehdy dno byl v Pardubicích všichni ležáci muži i ženy zastřeleni a rukama každé neumily ani děti. Pouze dvě ze třinácti se vrátili po osvobození do své vlasti, ostatní skončili krátkou životní poutí v plynové komoře vyhlazovacího tábora v Chelnu. Domy osady byly vyloupeny, vše cennější odvezeno a stavení srovnána se zemí. Ještě rok po krvavé exekuci byly zahřívány poslední stopy po vesničce. Přesto východočeské Ležáky nezůstaly z lidského vědomí. Pravda, nebyly znovu vybudovány jako Lidice: do Ležáků se neměl kdo vrátit. Avšak nejen se tradiční mírové manifestace — ale prakticky po celý rok se sem vracejí tisíce lidí. Aby se poklonili památce obětí válce a porvedli svůj hlas proti válce násilí a bezpráví.

Architekt Kamil Hilbert

(přd): V práci chrámu sv. Víta na Pražském hradě je vedle Karla IV., postav třinácti světců a podobizny J. Mockeru, Z. Wirtha a F. Kysely i busta Kamila Hilberta. To je úplně v pořádku: Hilbert se zasloužil o Svatovítskou katedrálu. Když po smrti Josefa Mockeru v roce 1899 převzal Hilbert práce ve Sv. Vítu, dokončil klenby a kružby oken, navrhl železné dveře, tabernákli, liturgické nářadí a bronzový lustr do svatováclavské kaple. Objevil zde základy románské Svatýňové baziliky a rotundy sv. Věslava, našel náhrobní kameny pražských biskupů a prvních stavitelů chrámu Matvěše z Arrasu a Petra

Kresba Jiřího Koucky

Parléře. Ke spolupráci na výzdobě katedrály získal Františka Bílka, Alfonse Muchu, Františka Kyselu, Karla Svobodu, Karla Pokorného, Vratislava H. Brunnera, Jana Vasilje Čermáka. Mezi roky 1905 a 1906 Hilbert prozkoumal kostel sv. Martina ve zdi a odkryl jeho románské části; do původního stavu renesančními okny a portálem a s gotickými štíty restauroval Novoměstskou radnici. Pracoval při obnově chrámů v Čáslavi, v Mělníce, v Pízni, v Lounech. Jeho počet nesou i hrady Křivoklát a Karlštejn. Vlastní architektonická tvorba Hilbertova byla spíše průměrná: připomínáme třeba kostel ve Štěchovicích a tzv. Hilbertův dům proti pražskému Mánesu. Lounský rodák a absolvent vídeňské akademie zemřel v Praze 25. června 1933. Je pohřben na vyšehradském Slavíně vedle svého bratra, dramatika Jaroslava Hilberta.

TRI TRITIDENNÍ MLÁDATA sokolů stěhovačů přiletěla včera letadlem Čs. aerolinií z Londýna, čtorté je bude následovat v nejbližších dnech. Vybrali je pro posílení umělého chovu u nás pracovníci britské Nature conservancy Council z hnízda na skalnatých mořských útesech na severu Skotska. Mláďata budou žít v ochranné stanici v Mlitolčích na hodontském okrese, kde se brněnské Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody pokouší sokoly rozmnožit a ucrat je do přírody, kde již vymřeli. První čtyři sokolí ze Skotska jsou v ČSSR už od r. 1980. Středisko se letos dokonce může pochlubit prvním čs. sokolem z umělého odchovu.

Mao nicht mehr exklusiv

PEKING, 27. Juni (AP). Das Mausoleum für den 1976 gestorbenen chinesischen Parteichef Mao Tse-tung auf dem Peking-Platz des Himmelschen Friedens soll nach Angaben unterrichteter Kreise vom Montag in eine Gedenkstätte für weitere führende Persönlichkeiten Chinas umgewandelt werden. Das Zentralkomitee der Kommunistischen Partei habe kürzlich beschlossen, daß in dem Gebäude neben Mao künftig auch andere politisch und militärisch bedeutende Persönlichkeiten Chinas gewürdigt werden sollten. Es sei unter anderem daran gedacht, das Andenken des früheren Ministerpräsidenten Tschou En-lai und des Marschalls Tschu Teh zu bewahren, erklärten die chinesischen Gewährsleute, die ungenannt bleiben wollten. Mit dem Beschluß solle der Personenkult abgebaut und die kollektive Führung Chinas unterstrichen werden, fügten die Gewährsleute hinzu. Der Leichnam Maos ist in einem gekühlten Raum des bislang nur ihm gewidmeten Mausoleums aufgebahrt.

Vor drei Jahren war in Peking gerüchtweise verlautet, die chinesische Führung erwäge ernsthaft, den Abriß des Mausoleums anzuordnen, da es sowohl unangebrachtes Symbol von Personenkult sei, als auch nicht in das ansonsten so harmonische Bild des Platzes des Himmelschen Friedens passe. Ebenfalls 1980 wurden überlebensgroße Bilder mit Porträts Maos von dem Platz und aus seiner Umgebung entfernt.

„UNITA“ läßt Geiseln frei

PARIS, 27. Juni (Reuters). Regierungsfeindliche Guerilleros in Angola haben nach Angaben des französischen Journalisten Yves Loiseau 38 der insgesamt 66 Tschechoslowaken freigelassen, die sie im März bei einem Überfall auf einen Industriekomplex in Alto Catumbela in Westangola gefangen genommen hatten. Loiseau war am Wochenende aus Angola nach Paris zurückgekehrt. Er berichtete, die UNITA habe 17 Frauen und 21 Kinder am Freitag in Cuando Cubango in Südafrika Vertretern des Internationalen Komitees vom Roten Kreuz (IKRK) übergeben. Die Freigelassenen seien in relativ guter gesundheitlicher Verfassung und sollten in den nächsten Tagen nach Prag zurückkehren. 27 tschechoslowakische Männer seien noch in der Gewalt der Rebellen.

Fernsehen macht Kinder dumm

Wissenschaftler befragte 5000 junge Zuschauer

LONDON, 27. Juni (dpa). Zuviel Fernsehen erweitert nicht etwa den Bildungshorizont von Kindern, sondern verengt ihn. Zu diesem Schluß ist jetzt der Wissenschaftler Cedric Cullingford bei einer Untersuchung des Verhaltens von Kindern vor dem Bildschirm gekommen. Cullingford vom Polytechnikum in Oxford (Mittelengland) befragte 5000 Kinder im Alter zwischen sechs und zwölf Jahren, von denen nur drei zu Hause kein Fernsehgerät hatten. Nur sechs gaben an, nicht regelmäßig vor dem Gerät zu sitzen. Die Kinder stammten aus allen sozialen Schichten und Rassen und waren in verschiedenen Regionen Großbritanniens, einige sogar im US-Bundesstaat Texas, zu Hause.

Bei der Auswertung der Befragung kam ans Licht, daß die Kinder Programme für Erwachsene den eigentlichen Kinder-Sendungen vorziehen und oft bis in die Nacht hinein fernsehen. Nur sieben Prozent hatten noch keines der im britischen Fernsehen üblichen

Nacht-Programme gesehen. Vom neunten Lebensjahr an sahen die meisten Kinder regelmäßig bis Mitternacht fern.

In den wenigsten Fällen konnten die kleinen Fernsehprogramm-Konsumenten sich jedoch daran erinnern, was ihnen auf den vier Kanälen gezeigt worden war. Je mehr sie sahen, desto weniger nahmen sie geistig auf. Selbst während ihrer Lieblingsprogramme langte die Konzentration der Kinder gerade für zwei Drittel der gesamten Sendezeit. Fernsehen, so entdeckte Cullingford, ebnet außerdem den Geschmack seiner kleinen Konsumenten ein und bildet damit sozusagen eine gemeinsame Kultur über Staatsgrenzen hinweg.

Cullingfords vernichtendes Urteil: Zuviel Fernsehen kann zu einem gedankenlosen Mangel an Aufmerksamkeit und einer Passivität führen, die sich auch in andere Bereiche des Lebens eines Kindes ausdehnen könnte. Fernsehen mache Kinder weniger bereit, für sich selbst zu denken.

Kein bayerischer Stil

MÜNCHEN, 27. Juni (dpa). Die Travestie-Show des Kanadiers Craig Russell kann nicht im Hofbräuhaus am Platzl in München über die Bühne gehen. Das bayerische Finanzministerium als für das Hofbräuhaus zuständige Aufsichtsbehörde erklärte am Montag in München, der traditionelle Ruf und der bayerische Stil des Hofbräuhauses als weltbekannte Biergaststätte seien mit solchen Darstellungen unvereinbar. Reaktionen aus der Bevölkerung zeigten, daß diese die Wertung teile, für eine solche Travestie-Show bedürfte es nicht des staatlichen bayerischen Hofbräuhauses. Das Ministerium widersprach gleichzeitig Berichten, die Staatskanzlei habe eingegriffen, um die Show absagen zu lassen.

Divadlo, to by tak ještě scházelo

Počátkem osmdesátých let minulého století přišel do Velvar na odpočinek ke své dceři herec a ředitel divadelní společnosti Hynek Vicena. Cestoval s divadlem po Čechách více než třicet let...

První zpráva o divadelním představení ve Velvarech je z roku 1832. Tamější ochotníci sehráli v Panské hospodě na scéně, kterou si právě poříдили, hru tehdy oblíbeného německého dramatika Augusta von Kotzebue Zmatek nad zmatek. Počátkem šedesátých let začali hrát ve Velvarech divadlo studenti, kteří přijížděli z Prahy na svátky a na prázdniny. Když r. 1861 požádali o povolení sehrát dvě divadelní hry, tu se okresní hejtmán Klusáček nad tou nemravností pohoršil: „Divadlo, to by nám tak ještě scházelo!“ Studenti si však našli protekci až na místodržitelství.

Zahájilo se již roku 1861 hrou Rekrutůvka v Kocourkově o sále u p. Čermáka. Z počátku si malovali papírové kulisy sami, maloval je nějaký malíř Hanzl, ale špatně. Dámské úlohy hráli zprvu páni, ale nedovedli se nalíčit. V dalších představeních hrály již dámy, ty však neuměly dobře česky a studium úloh jim dalo velkou práci. Zkoušelo se však velmi přísně. V zimě vystoupili někteří jako statisté do Švestkova divadla u Sv. Mikuláše, aby to „okoukli“. Jeviště, které stálo 700 zlatých, přivezli do Velvar na třech vozech za velkého vzrušení obyvatel a uložili v hospodě u Linků. Divadlo bývalo vždy přeplněno...

Studenti bráli tři roky, po ukončení studií se rozšířil a divadelní život ve městě utichl. Rozkvět ochotnického divadla ve Velvarech nastává s příchodem Hynka Viceny.

Původem z Ústí nad Orlicí působil ve svém rodišti dlouhá léta jako ochotník. R. 1849 se rozhodl, že vstoupí do Prokopovy divadelní společnosti pro venkov, která právě hledala členy. Její vznik byl pro české

divadlo významnou událostí. Spínalo se dávné přání Tylovo založit českou divadelní společnost, která by šířila divadelní umění po českém venkově, dobrým českým jazykem namísto německých společností, často velmi podřadných kvalit. Jejím ředitelem se stal zkušený divadelník a herec J. A. Prokop. „Dal mi přečíst nějakou strašnou úlohu ze hry Dědictví smlouva“, vzpomíná Vicena, „a když jsem mu ještě zazpíval po jeho žádosti píseň Kde domov můj, angažoval mne i mohl chod do své společnosti.“

A tak dne 18. listopadu 1849 vyjždí z Prahy do Chrudimi šestnáctičlenná skupina herců „s láskou k vlasti a s myšlenkou na lepší, krásnější budoucnost“. Žižala-Donovský, inspicient, který jinak hrál „bonvivanty“, si nenechal své zkušenosti profesionálního divadelníka pro sebe; napsal „Stručné pokyny pro ochotníky“ s mnoha užitečnými radami:

„Vystupující, ať dříve povědí, zdať vchodem, oponou aneb zavěracím dveřím vstoupiti má, zdať se pro chochol aneb jinou okrasu na hlavě shýbnouti musí, aneb aby za šat, šavli nebo kapsu někde vtíset nezůstal. Vystoupiti co voják s ručnicí, tedy ji po vojensku kupředu nakloněnou do pravé ruky vezme, aby o dekoraci, které pounou zeď představuje, nezavádl. Překročování latě, která se ve dveřích u dekorace nachází, musí se pozorně státi, aby vystupující nekopřáhl a vysmán nebyl... Stav duševní, v jakém vystupující hrátí musí, udá také způsob chůze: zdali čerstvá nebo zdělaná, zdať pronásledován neb na outěku je; neboť není nic směšnějšího, jako když někdo na outěku neb pospěchu zvolna na jeviště přichází!“

Do Kutné Hory za ním přijel Tyl, který účinkoval v některých svých hrách. V r. 1853 odešli manželé Vicenovi od Prokopa ke společnosti Zöllnerové, kde Tyl působil jako režisér, stali se svědky Tylova utrpení

a smrti. V roce 1868 získává Vicena divadelní koncesi. Z dopisu Vicenovy právnický:

„Vzácná korespondence mezi J. K. Tylem a Vicenovým přišla ke zkázce při bombardování Brna v roce 1944. Žil tam můj otec Rudolf Vicena, vnuk Hynka Viceny. Dopisy opatroval a schovával je nám třem sourozencům. Bohužel, dům byl přímo zasažen, otec zabit, celý byt demolován a tím veškeré cenné věci zničeny. Některé zachované vzpomínky a paměti Vicenovy budou asi v archivu Národního divadla, poněvadž si pamatují, že tam otec i jeho sestra Pavla Vicenová-Rousová nějaké písemnosti posílali“...

Vicena, který na naléhání svých dětí rozpustil svou společnost, si ve Velvarech klidu nedopřával. Pomáhal ochotníkům a r. 1886 založil spolu se spisovatelem Mervartem, JUDr. Václavem Nebeským ochotnický divadelní spolek Tyl. Pražský ilustrovaný kurýr 12. listopadu 1899:

„V nejbližších dnech tomu bude 50 let, kdy zahájila činnost svou první česká divadelní společnost za vedení podnikatele J. A. Prokopa. Pro slavnostní představení zahajovací v Chrudimi byla J. K. Tylem zvlášť k tomu účelu sepsána předehra Umělcové na pouť, nato sehrána divadelní hra Kryštof a Rendita a k závěru důdlná veselohra Pan Čapek. Z členů divadelní společnosti této dodneška žijí jsou dva, a sice p. Hynek Vicena, kmet to více než osmdesátiletý, žijící již po léta v ústraní tichého života ve Velvarech, a Josef Václav Jelínek, jenž žije od let již v Litni... Zajisté nebude zapomenuto pana Hynka Viceny, jenž s ostatními členy před padesátí lety účastnil se kulturního a vlasteneckého posláni českého divadla.“

Hynek Vicena zemřel ve Velvarech 31. července 1911 ve věku 92 let a pohřben na tamějším hřbitově u Sv. Jiří. Ochotnický spolek Tyl působil až do roku 1965. Jeho členové se do soud občas scházejí a vzpomínají.

Za záchranu huculů

[čtk]: Plným pracovním ruchem žijí účastníci prvního ze čtyř letošních turnusů lázeňské práce a oddechu, porádaného Huculklubem SSM při Státním statku Vysoké nad Jizerou na Semilsku. Mladí lidé tu na farmě Janova hora pečují o životní prostředí a záchranu nenáročného a vysoce užitého plemene huculských koní; chovají je, úspěšně rozmnožují a prodávají zá-

jemcům. Sklizejí travnaté porosty z příkrých strání na ploše 200 hektarů, budují nebo opravují objekty i pastevní areály. Pro výběr na tuto práci za byl a sřavu přišlo na 1000 přihlášek od studentů středních i vysokých škol a mladých dělníků. Vztít však mohli jen asi každého devátého. Nejlepší brigádníkem je odměnou účast na „Expedici Hucul“, což je putování v sedle přes Krkonoše.

DNES JE HUCUL SLAVNET A DRÍV SE NADÁVALO „TY HUCULE!“

vatel v poproduktivním věku. V datích desetiletí se počet snížil, avšak po r. 2020 se zvýší na téměř 400 osob.

2000 bude snižované procento státního vlivu znatelného paklesu porodnosti v období první světové války. Zvýší se po r. 2020. První děti se snižuje. V r. 1900 činil ve věku do 14 let 34,6 proc., v roce 1950 25,4 proc. a v r. 1980 24,3 proc. Do roku 2020 se tento podíl dále sníží na 20,1 proc. Vývoj výkonného složení odvíjí se od poměru mezi obyvatelstvem produktivním a neproduktivním věku. Na 1000 osob v produktivním věku připadá v r. 1950 238 a v r. 1980 již 335 oby-

Kolik dříve nurozených

[čtk]: Analýzou vývoje věkové struktury obyvatelstva ČSSR a vzhledem do r. 2020 a jeho ekonomicko-sociálních důsledků se věra v Praze zabývalo 51. zasedání Federální statistické rady. Z analýzy vyplývá, že se dlouhodobě zvyšuje podíl obyvatelstva ve vyšších věkových skupinách. V r. 1900 žilo na dnešním území ČSSR 5,4 procenta 65letých obyvatel a starších, v r. 1950 osm procent a v r. 1980 již 12,4 procenta. Do roku

NAUCNÁ STEZKA CERVENÉ BLATO je přístupná veřejnosti ve stejnojmenné státní přírodní rezervaci na Novohradsku v jižních Čechách. Rozkládá se na výměře více než 330 ha. Stezka je dlouhá téměř 3 km a její součástí je povalečný chodník s vyhlídkovou věží a několika můstky. Na stezce, která zpřístupňuje typické přechodové rašelinisté třeboňské pánev s nejlépe zachovalými porosty borovice blatky a s bohatými podrosty rojovníku bahenního, je umístěno osm tabulí s vysvětlivkami. [zh]
2MÁH STEZKU JEMNEM:
"EL GRILADO DEL MARYSO."

Ballonfahrer abgestürzt

BAD KISSINGEN, 28. Juni (dpa/AP). Auf einem Ballonflug von Paris nach Prag sind am Montagabend zwei Ballonfahrer aus den USA mit ihrer Gondel über einem Wald bei Schönderling (Landkreis Bad Kissingen) abgestürzt und ums Leben gekommen. Aus noch ungeklärten Gründen war die Gondel von dem Freiballon abgerissen. Der weiße Ballon mit einem Durchmesser von rund fünf Metern trieb anschließend in Richtung DDR. In die Ermittlungen hat sich neben der Staatsanwaltschaft Schweinfurt auch das Luftfahrtbundesamt in Braunschweig eingeschaltet. Die Ballonfahrer, der 48jährige Maxie Anderson aus Neumexico und der 49jährige Donald Ida aus Colorado waren am Sonntag anlässlich eines von der US-Tageszeitung „Herald Tribune“ veranstalteten Wettbewerbes „200 Jahre Ballonfahrt“ zusammen mit 18 Konkurrenten gestartet und hatten Prag als Ziel. Anderson war einer der drei Männer, die 1978 als erste Ballonfahrer den Atlantik überquerten und mit ihrem Ballon Eagle II westlich von Paris landeten.

Arm wieder angenäht

STOKE MANDEVILLE, 28. Juni (AP). Seinen von einer Heubündelmaschine abgetrennten linken Arm hat ein 33-jähriger britischer Landarbeiter noch etwa anderthalb Kilometer weit getragen, ehe er in eine Krankenhaus gebracht wurde. Dort wurde der Arm, der nur wenige Zentimeter unterhalb der Schulter abgetrennt war, in einer zehnstündigen Marathonoperation wieder angenäht.

Peep-Shows in Bayern erlaubt
 Erstaunlich, aber unbestreitbar: Das Bayerische Verwaltungsgericht München hat lebensnaher und weniger verkrampft als das Bundesverwaltungsgericht Berlin in der Frage der Peep-Shows geurteilt (FR-Bericht vom 23. 6.). Zudem kann man, wenn hier schon von verletzter Würde die Rede ist, wie die Berliner Richter befanden, durchaus der Meinung sein, daß hier weniger die der Frau als vielmehr die des Mannes betroffen ist.
TO NI SPADL KÁMEN IE SRDCE!

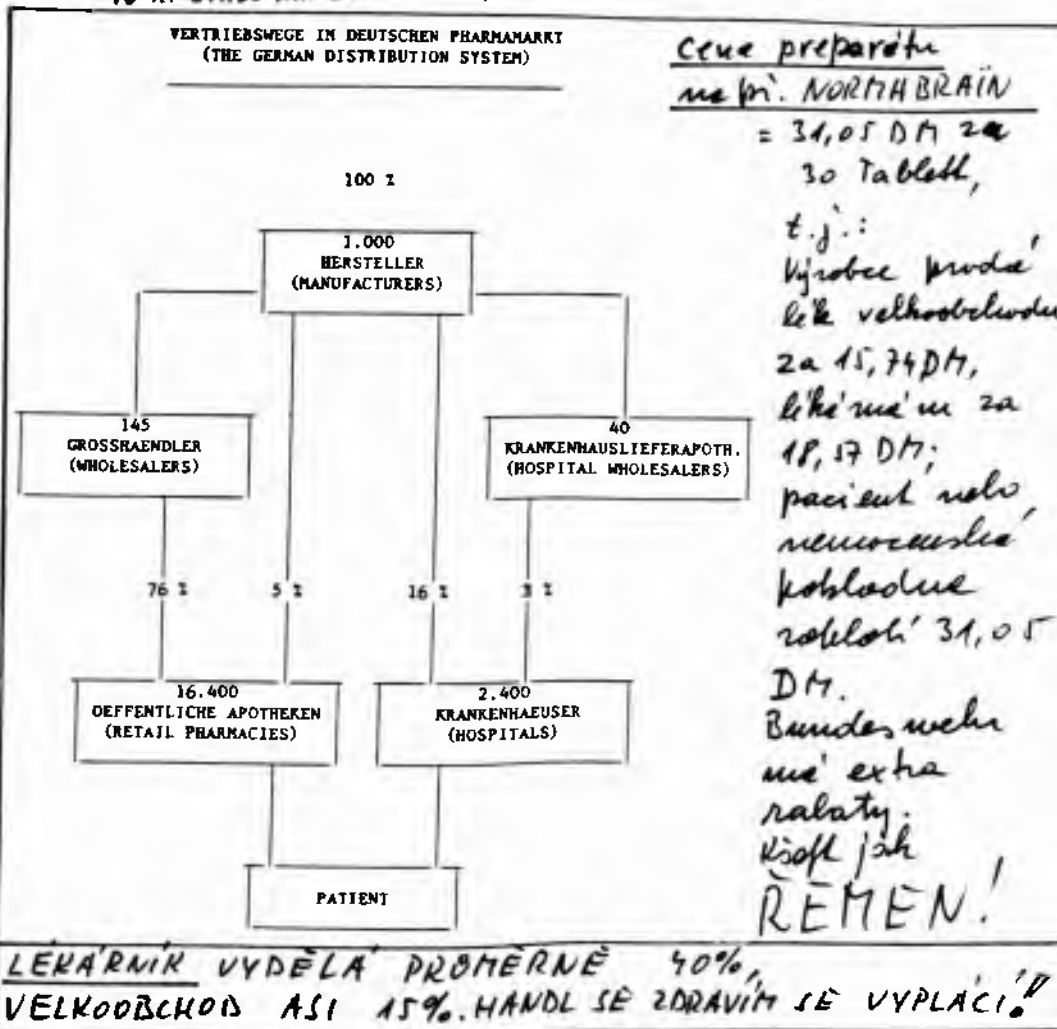
Aufgespießt

„Wir Araber betrachten die Existenz der Sowjetunion als eine große Gnade der göttlichen Vorsehung.“

Der syrische Verteidigungsminister Moustafa Tlass zu „stern“-Reportern.

TEN ALAH JE ALE DIVNEJ PÁNŮCH!

VERTRIEBSWEGE IN DEUTSCHEN PHARMAMARKT
 (THE GERMAN DISTRIBUTION SYSTEM)

Aufmarsch der Roboter

Installierte Industrie-Roboter
 in der
 Bundesrepublik Deutschland

ALE PRODEJNÍ "ROBOTI-AUTOMATY" NA CIGARETY NIKOMU NEVADÍ!
ROBOTS GO HOME!

Privatparty j. Samstag

In exklusivem Landhaus am Wald.
 So., 2. 7.: Unser Stargast:
 der deutsche Body-Building-Meister
 Tol. Paare wählen Tel. 0 61 05 / 2 39 30

CHUDAK BODY-HEISTER!

Tolerante Paare treffen sich bei Hilde.
 Jeden Samstag ab 20 Uhr. TEL. 06136
 1225. bei Mainz

**ČLENŮVĚ NĚKTERÝCH
 NETOLERANTNÍCH PÁRŮ
 SE SCHAŽEJÍ TAJNĚ,
 ALE ZA STEJNÝM
 ÚČELEM, NE?**

Roboty pro praxi
 [titk]: V současné době u nás funguje celkem 443 automatizovaných technologických pracovišť, které jsou vybaveny průmyslovými roboty a manipulatory, a dalších 153 takových moderních pracovišť se nyní zřizuje. Tato a další fakta zaznala při věrohodné tiskové besedě v Praze, která byla věnována nasazování této progresivní techniky do práce. Průmyslové roboty a manipulatory se u nás zatím uplatňují zejména v technologiích obrábění, tváření a tlakového lití, ale začínají pronikat např. i do skládárenského průmyslu.

Pomník S. Bolívara v Praze

[titk]: Pomník Simóna Bolívara, venezuelského generála a jednoho z vůdců osvobozenecké války lidu Latinské Ameriky proti španělskému panství, byl odhalen v ulici Žitná v Praze 6 při příležitosti nadcházejícího Světového shromáždění za mír a život proti jaderné válce. **JESTLIPAK NA TAKY PŮMNIK?**
JAN ŽIŽKA VĚ VĚNEZUELĚ

Thälmann-Prozeß erzwungen

KÖLN, 28. Juni (AP). Wegen Beihilfe zum Mord an dem 1944 im KZ (Konzentrationslager) Buchenwald bei Weimar erschossenen früheren Vorsitzenden der KPD Ernst Thälmann muß sich demnächst der frühere SS-Oberscharführer Wolfgang Otto verantworten. Das Kölner Landgericht gab damit am Montag einem Antrag von Thälmanns Tochter statt, die ein Klageerzwingungsverfahren gegen die Einstellung des Verfahrens durch die Kölner Staatsanwaltschaft angestrengt hatte. Nach Ansicht des Gerichts ist es hinreichend wahrscheinlich, daß sich der heute 71 Jahre alte Otto der Beihilfe bei der Erschießung Thälmanns schuldig gemacht hat. Der pensionierte Lehrer, der heute in Geldern an der holländischen Grenze lebt, war Protokollführer des Exekutionskommandos, das Thälmann hinstellte. Nach Auffassung des Gerichts war der nach dem Reichstagsbrand (1933) von den Nazis verhaftete Thälmann, der zuletzt in Bautzen einsaß, in der Nacht zum 18. August 1944 ins Konzentrationslager Buchenwald gebracht und sofort in einem Krematorium hingerichtet worden. Wo und wann das jetzt anhängige Verfahren verhandelt werden wird, steht noch nicht fest.

Schlechte Zeiten für Blue jeans

Verzweifelte Lage

Was tut einer, der am Morgen kurz nach sieben Uhr mit der Eisenbahn in einer fremden Stadt ankommt? Die Geschäfte sind noch geschlossen. Die Leute gehen, mit sich selbst beschäftigt, durch die Straßen. Sogar die Autos sind noch nicht ausgeschlafen und röcheln vor der Ampel, als hätten sie den Raucherhusten. Die Stadt Triest im äußersten Nordosten Italiens bildet da keine Ausnahme, im Gegenteil – hier scheint das Wachwerden etwas länger zu dauern.

Mit dem Taxifahrer habe ich Glück. Ich bitte ihn, mich eine halbe Stunde lang herumzufahren, mir ein paar Sehenswürdigkeiten zu zeigen, und er legt los, als sei es seine tägliche Aufgabe, neugierige Touristen mit Informationen zu überschütten. Alter und neuer Hafen, das Rathaus an der Piazza dell'Unità, das römische Theater aus der Zeit des Kaisers Trajan und natürlich die Basilika San Giusto auf der Höhe, gleich neben dem venezianischen Kastell.

Es ist unmöglich, in diesen Tagen mit einem Triestiner zu reden, ohne daß sich das Gespräch dem „großen Unglück“ zuwendet. Viele Jahre lang war die Stadt so etwas wie ein Ersatzparadies für Grenzgänger aus dem benachbarten Jugoslawien, bis die Regierung in Belgrad am 17. Oktober 1982 die „offenste Grenze Europas“ schloß. Wer sich dennoch entschließt, gen Westen zu reisen, muß umgerechnet rund 200 Mark deponieren und ein Jahr lang zinslos liegen lassen. Darauf haben die meisten nun verzichtet. In den ersten Wochen nach der folgenschweren Entscheidung sank der Zustrom aus dem Osten um 82,5 Prozent.

So wie mein Taxifahrer trösten sich viele Triestiner: „Der Handel mit Jugoslawien war ein Schönwettergeschäft. Da mußte eines Tages etwas passieren.“ Was da fast 20 Jahre lang zum Alltag der Hauptstadt von Julisch-Venetien gehörte, ist schon seltsam genug. Weit über zwei Millionen Slawen kamen Jahr für Jahr zu Besuch, vor allem um billiges Schuhwerk zu kaufen und jugendlich-modische Kleidung. Der Umsatz dieses gar nicht mehr so kleinen Grenzverkehrs erreichte im vergangenen Jahr fast eine Billion Lire oder 1,8 Milliarden Mark. Mit dieser Käuferwelle änderte sich auch das Stadtbild. Neben der „latteria“ für den Milchverkauf, der „salumeria“ für Wurstwaren und der „pasticceria“ oder Konditorei war dutzendfach im Zentrum von Triest auch „jeanserier“ zu lesen. Läden, die Blue Jeans und andere Ware mit amerikanischem Einschlag verramschten.

Tausende solcher Hosen, Blusen und Jacken überquerten täglich die Grenze und beglückten nicht nur Slowenen, Serben und Kroaten, sondern auch Ungarn, Rumänen und Tschechen. Als die einschlägigen Geschäfte nicht mehr ausreichten, wuchsen auf der Piazza del Ponterosso, gleich neben dem Kanal, primitive Verkaufsstände wie Pilze aus dem Boden. Außer den Kleidern gingen billige Puppen in Massen nach Osten, und auch die Kaffeeröstereien hatten Konjunktur. Heute sind die altersschwachen Omnibusse aus dem Nachbarland verschwunden. Autos mit jugoslawischem Kennzeichen gehören zu den seltenen Erscheinungen, und die Piazza del Ponterosso ist Parkplatz geworden.

Italiener, die auf sich halten, lesen die Zeitung der eigenen Stadt. In Triest liest man „il Piccolo“ („Der Kleine“), der sich liebevoll mit den Wichtigkeiten und Nichtigkeiten von Stadt und Provinz befaßt. Drei britische Kriegsschiffe, so ist da zu lesen, werden Ende der Woche im Hafen erwartet. Das gibt wieder etwas Farbe in den Straßen. Die Polizei hat eine Hehlerbande aufgestöbert und stellt das gefundene Diebesgut im Bild vor – einen Taschenrechner, eine Armbanduhr und zwei Ringe. Irgendwer hat im nahen Wald einen leider nicht essbaren, aber immerhin fünfzehn Kilogramm schweren Pilz gefunden. Dem Naturfreund unseren herzlichen Glückwunsch!

Aber auch das „große Unglück“ findet seinen Niederschlag im „Piccolo“. Die Händler der Stadt, Opfer des „jugoslawischen Finanz-Erdbebens“, haben sich in einer wild bewegten Versammlung ausgesprochen und beklagen „den dunkelsten Nachkriegswinter“. Nachdrücklich fordern sie von Region und Zentralregierung, steuerlich ihren Kollegen im unterentwickelten Süden gleichgestellt zu werden.

Die Lage ist zum Verzweifeln. In den Magazinen der „jeansenari“ und verwandter Branchen stapelt sich Ware für über hundert Millionen Mark. Vorsorglich und wohl auch etwas voreilig hatte sich Triest für den Ansturm der Jugoslawen in der Weihnachtszeit gerüstet. Für den eigenen Markt ist der auf jugendlich getrimmte Ramsch nicht zu gebrauchen: Von den rund 250 000 Einwohnern sind fast die Hälfte Rentner. Triest ist die „älteste“ Stadt Italiens. Wieder einmal kann der „Piccolo“ als Beweis herhalten. Am 9. November meldete er nur sechs Geburten gegenüber 14 Todesfällen.

Im Café degli Specchi, dem Café der Spiegel an der Piazza dell'Unità, sitzen in dieser weihnachtlichen Zeit nicht nur die älteren Damen im Pelz und die Pensionäre in etwas zu feierlichem Zweireiher. Häufig lassen sich jetzt auch jüngere Geschäftsleute hier sehen, die ihre öden Läden im Dreieck Corso Italia / Via Carducci / Corso Cavour nicht mehr sehen können. Fremde verlaufen sich selten hierher.

Im Fremdenverkehrsbüro auf der rechten Seite des „Municipio“ gibt es nur einen bebilderten Einheitsprospekt von Triest und seiner Provinz. Kein Ausflugsprogramm, keinen Veranstaltungskalender, kein Verzeichnis von Hotels und Restaurants. „Tourismus findet bei uns nur an den wenigen Sommertagen statt, wenn es in Grado regnet“, sagt mir einer von der Verwaltung. Grado ist der nächste italienische Badeort, der soeben noch in den „Golfo di Trieste“ hineinsehen kann. An einem solchen trüben Sommertag bringt auch das Tragflächenboot von Venedig ein paar Gäste mehr mit, die den Regen lieber in der Grenzstadt erleiden, als am feuchten Sandstrand von Jesolo oder Bibione.

Die Verantwortlichen im protzigen Rathaus, das gerade hundert Jahre alt ist, sind es leid, ständig von der Krise zu reden. „Die Schließung der Grenze war ein schmerzlicher Betriebsunfall“.

meint Bürgermeister Manlio Cecovini, lebendes Symbol für die Eigenwilligkeit der Stadt. Er ist nicht Christdemokrat, nicht Sozialist, nicht Kommunist, hat vielmehr das Kunststück fertiggebracht, mit seiner „Liste für Triest“, die scherzhaft Melone genannt wird, das Ruder in die Hand zu bekommen.

Den Jugoslawen will Cecovini keine Vorwürfe machen. „Die sind in furchtbaren Schwierigkeiten, wie die Abwertung des Dinars ja bewiesen hat.“ Der offenen Grenze, die von beiden Seiten eifrig genutzt wurde, trauert er trotzdem nach. Aber der erste Bürger von Triest und Chef der „Melone“ widersteht der Versuchung, Tagträumen nachzugehen: „In den nächsten Monaten hoffen wir, daß Belgrad uns einen Schritt entgegenkommen wird. Vielleicht fällt das Zwangsdepot, aber die Grenzkontrollen bleiben, und in einer solchen Atmosphäre kann die empfindliche Pflanze des freien Austauschs nicht leben.“

Welcher Ausweg bleibt für die strangulierte Wirtschaft der Stadt? Mancher Bürger erinnert sich daran, daß Triest zu Anfang dieses Jahrhunderts noch der drittgrößte Hafen des Mittelmeers war. Damals reichte die Donau-Monarchie noch bis zur Adria. Nach der Rückkehr Triests zum Vereinigten Königreich Italien wurde die Verbindung nach Norden immer dünner, und dementsprechend nahm die Bedeutung des Hafens ab, der inzwischen selbst in der italienischen Rangliste nur auf Platz acht liegt.

Um seine Mitbürger zumindest wirtschaftlich wieder auf Nordkurs zu bringen, dachte sich der Journalist und Buchhändler Paolo Parovel von der Triestiner Mitteleuropa-Bewegung etwas aus: Zum Martinsfest schickte er dem österreichischen Bundeskanzler Bruno Kreisky ein Fäßchen Wein mit einem Briefchen: „Wir bedauern die Verspätung, aber in den letzten Jahren ist bei uns viel passiert, was uns von den alten Pflichten ablenkt hat.“ Die von einem Augenzwinkern begleitete Sendung spielt auf einen historischen Vorgang an. Seit dem Ende des 14. Jahrhunderts war Triest dem Hof in Wien tributpflichtig und mußte jährlich hundert Fuder Wein liefern.

Gibt es eine Nostalgiewelle „Zurück nach Österreich“? Dem Taxifahrer fällt bei dieser Frage seine Militärzeit ein: „Es ist schon 20 Jahre her, daß ich bei der naja (Barras) war. Heute habe ich recht angenehme Erinnerungen an die Zeit. Dabei ist mir nur das Schöne im Sinn geblieben. den Dreck habe ich vergessen.“

Zurück zum Dorf?

Auch Bürgermeister Cecovini glaubt nicht an eine solche Sehnsucht. „Nostalgie, das ist etwas für alte Leute. Die Jungen leben in den Tag hinein und wissen nichts mehr von Österreich.“ Im übrigen sei ein halbes Jahrtausend mehr als genug gewesen, meint der „Melone“-Mann und fügt hinzu, er sage das ohne jedes Ressentiment. Dann merkt er, daß er dem Ausländer die Zusammenhänge besser erklären muß. „Unser Wunsch, 1918 nach Italien zurückzukehren, war eine kulturelle Entscheidung, keine völkische und keine rassische Sache. Wir sind jedermann Kinder“, schließt Cecovini seine Lektion ab und erwähnt die Goten und Byzantiner, die sich im äußersten Nordzipfel der Adria niedergelassen haben, an Langobarden, Slaven und Franken erinnert er, an Österreicher, Griechen, Juden, Deutsche und Engländer.

Die Kultur ist eine Sache, der Handel eine andere. Auch der geschrumpfte

PR-LOHA = ORBZY C 34

Hafen Triest arbeitet zu 90 Prozent für Mitteleuropa, aber er hat nicht genug zu tun. Bedeutend ist der Rohöltransit für Österreich und die Bundesrepublik Deutschland. „Aber das Erdöl fließt vorbei, ohne Geld zu hinterlassen“, klagt die Hafenverwaltung, „uns bringt diese Aktivität gerade hundert Arbeitsplätze.“ Zwischen Rom, Bonn und Wien schwelt noch ein Rechtsstreit, weil Italien für jede Öllieferung eine Hafenabgabe erhebt, die von den beiden anderen als rechtswidrig angesehen wird. Triest steht in diesem Streit zwischen den Feuern. Würden die Deutschen und Österreicher von Italien freundlicher behandelt, könnten sie noch viele andere Güter über den Hafen der julischen Hauptstadt leiten. Doch so zeigen sie wenig Interesse. „Wenn es uns nicht gelingt, wieder der Mittelmeerhafen für Zentraleuropa zu werden“, so ist im Rathaus zu hören, „dann wird sich Triest Anfang des dritten Jahrtausend in ein Dorf zurückverwandeln.“

Viel hängt von der Modernisierung der Verkehrswege über die Alpen ab. Als erstes hofft die Stadt auf eine Verdoppelung der alten Eisenbahnlinie, vor allem aber auf einen Tunneldurchstich, der eine Autobahnverbindung von Udine über Villach nach Salzburg und München möglich machen würde. Viele Geschäftsleute dringen außerdem auf eine direkte Flugverbindung mit Frankfurt am Main.

In den vergangenen zehn Jahren ist die in der Industrie arbeitende Bevölkerung von 41 000 auf 33 000 zurückgegangen. Die leistungsfähigen Werften liegen brach, viele kleine Betriebe haben aufgegeben. Raffaele De Riù, Präsident des Industrieverbandes der Provinz, vergleicht die Situation seiner Stadt gern mit dem geteilten Berlin, das ohne Hilfe von außen ebenfalls nicht überleben könne. Sein Vorwurf richtet sich gegen den Staat, der die Trennung der Hafenstadt von dem heute jugoslawischen Istrien durch eine zielstrebige Industriepolitik hätte ausgleichen müssen.

„Besser als sein Ruf“

Daß im letzten November wieder einmal eine römische Regierung zusammengebrochen ist, hat einen Gesetzentwurf zur wirtschaftlichen Hilfe für die Stadt über Nacht in wertloses Altpapier verwandelt. Und so stimmt das spöttische Bild weiterhin, das vor einiger Zeit über Triest in einer italienischen Wirtschaftsrevue zu lesen war: „Ein ruhender Teich, mit Wasserlilien bewachsen, von surrenden Libellen und schlaftrigen Fröschen bevölkert – keine Bewegung, nur Abwarten.“

An vielen Tagen in der Woche gilt diese ländliche Szene auch für den alten Hafen. Im neuen Teil hingegen ist es lebhafter geworden. An Mole VII machen Erz- und Kohlefrachter fest, die bis zu 150 000 Tonnen Ladefähigkeit haben. Die niederländische M. V. „Tagelus“ etwa, die bei kräftigem Wind südafrikanische Kohle auslädt. Der schwarze Staub setzt sich den gelegentlichen Besuchern in die Kleider, weht ihnen in die Augen, während tief unten kleinere Schiffe die Ladung übernehmen und zu naheliegenden Kraftwerken transportieren.

Die Kohle wird auch in den nächsten Jahren für Italien von steigender Bedeutung sein, denn als Reaktion auf die Proteste der Radikalen Partei und ihrer Anhänger hat kaum eine Regierung den Mut gehabt, dem Bau von Kernkraftwerken ihre Zustimmung zu geben. Eine weitere Trumpfkarte für Triest ist der gut laufende Container-Transport.

Im vergangenen Jahr hat der Wert der Vermietungen um 22,4 Prozent zugenommen. Die Hafenverwaltung beantwortete diese erfreuliche Entwicklung mit kräftigen Investitionen beim Laderat.

„Wir haben eine schlechte Presse“, beschwert sich Michele Zanetti, Präsident der Hafenverwaltung, „Triest ist besser als sein Ruf.“ Wer sich in der julischen Hauptstadt aufhält, wundert sich nach einiger Zeit, wenn er optimistische Töne hört. Die Grundstimmung hier oben ist Moll; die Klage über das eigene Schicksal gehört zur Umgangsform. Doch der Mann an der Spitze der Hafenverwaltung läßt sich seine Hoffnung nicht nehmen. Gewiß hat es schwere Rückschläge gegeben, Konkurse, Entlassungen ... darüber sprechen sie alle. Doch es bleibt die Bedeutung des Kaffeehandels, der Holzimporte, und neuerdings rollen auch die Südfrüchte Israels an, die früher nach Antwerpen und Bremen gingen. Seit einem Jahr haben die Chinesen ein großes Lager für unterschiedliche Waren, die sie im günstigen Augenblick aus dem Freihafen herausholen und auf den Markt werfen können.

Und noch einen Pluspunkt nennt Zanetti: Seit Jahren gab es im Hafen keinen ausufernden Arbeitskampf. Fanatismus gedeiht ohnehin schlecht im Golf von Triest, eher schon ein gutmütiger Spott, der sich gern in Gedichtchen mit wenigen Zeilen niederschlägt. Eines davon heißt in freier Übersetzung:

Wer arbeitet,
macht Fehler.
Vor allem
den Fehler zu arbeiten.

Außer Arbeiten gibt es auch noch andere Beschäftigungen. Mich wundert an diesem beliebigen Montag mittag, daß die Feinschmeckerlokale an der Riva dei Mandracchio gut besetzt sind. Frisches Meeresgetier, meist von istrischen Fischern an Land gezogen, ist nördlich der Alpen oft nicht einmal dem Namen nach bekannt: Die herrlich rote und delikate Meeresspinne grassevola, der grillo di mare (Meeresgrille) und der Knochenfisch sarago. Gäste, Kellner und Köche widmen sich mit viel Geduld der Zusammenstellung von Vorspeisen, Teigwaren, knackig-frischen Salaten und der frittura mista, der in Öl gebakkenen Mischung aus Muscheln, Fisch und Tintenfisch mit und ohne Eierteig. Dazu findet sich nach einiger Überlegung der passende Wein, etwa ein Pinot grigio aus dem Collio Goriziano oder ein Cabernet aus dem Grave del Friuli.

In den zentral gelegenen Lokalen stehen eher deftig-ländliche Gerichte auf der Speisekarte, von denen man oft nicht weiß, ob bei ihnen der österreichische oder der jugoslawische Einfluß überwiegt. In Erinnerung ist mir die „jota“ geblieben, eine Suppe mit Sauerkraut, braunen Bohnen, magerem Speck und Kümmel.

Beim Bier, das durchaus germanischen Ansprüchen gerecht wird, oder bei einem offenen Wein werden die öffentlichen Angelegenheiten besprochen. Anders kann man das Thema nicht nennen, denn nicht um die große Politik in Rom oder sogar jenseits der Grenzen geht es den Triestiner, sondern um ihre eigene Sache. Von der verstehen die anderen ohnehin nichts. In einer solchen Runde, stelle ich mir vor, ist vor nicht einmal zehn Jahren „il Melone“ geboren worden.

Diese politische Interessengruppe, die Partei und Antipartei ist, präsentiert sich zugleich rechts und links, zugleich fortschrittlich und konservativ, vor allem aber ist sie erdverwurzelt. Ihren Spitznamen erhielt sie von einem Wahr-

zeichen der Stadt, einer Säule vor der Kathedrale San Giusto, die eine lilienförmige Lanze auf einer steinernen Kugel trägt, der „Melone“.

Die Jungen wandern ab

Den Bürgermeister Cecovini frage ich: „War die Gründung dieser lokalen Partei wirklich nötig?“ Als Antwort zeigt er mir die Karte Italiens mit Rom als Zentrum und Triest im äußersten Norden, wie angeklebt an die Stulpe des Stiefels. „Die Parteien sind zentral organisiert“, sagt Cecovini, „und sie denken auch zentral. An uns ist die Entwicklung Italiens immer vorbeigegangen, und genau das wollen wir ändern.“

Keine große Stadt Italiens ist so sehr mit sich selbst beschäftigt wie Triest. Eine ständige Bedrohung liegt über ihr, deren Bevölkerung von Tag zu Tag abnimmt. Nicht nur, daß mehr alte Menschen sterben als Kinder geboren werden, nicht nur, daß die Zahl der Rentner bald die 50-Prozent-Grenze erreicht, die jungen Arbeitskräfte wandern ab und finden meist Arbeit, nachdem sie sich in den absterbenden heimischen Betrieben spezialisiert haben.

Alles ist alt in dieser Stadt: Der Canale grande, wo vor Jahrzehnten noch Segelschiffe ihre Fracht entluden, die roten Teppiche auf ausgetretenen Stufen in den würdigen Palazzi und die ernsten Bürger, die sich von Zeit zu Zeit im Rathaus oder anderswo versammeln, wenn eine von ihnen einen Orden erhält. Die poetischen Spötter von Triest haben sich auch mit dem Alter befaßt, zum Beispiel in diesen Zeilen:

Lächerlich ist es,
wenn Du über Liebe
redest.
In Deinem Alter
mußt Du Dich darauf beschränken,
Liebe zu machen.

„Wir leben von den Hoffnungen“, sagt mir ein Mann, der einen italienischen und einen deutschen Namen trägt, Roberto Hausbrandt, Honorarkonsul der Bundesrepublik Deutschland in der julischen Hauptstadt. Er kann sich an die Zeit erinnern, als es hier oben noch den deutschen Turnverein „Eintracht“ gab. Jetzt sind die Turner alt geworden und schaffen nicht einmal mehr eine Kniewelle. Hausbrandt, dessen Name als Kaffeereklame hundertfach an den Häuserfronten zu lesen ist, hat den Titel eines „Cavaliere del Lavoro“, eines Ritters der Arbeit.

Diesen Titel verleiht der Präsident der Republik verdienten Bürgern aller Berufsschichten, auch Arbeitern, versteht sich. Das Kollegium der „cavallieri“ selbst sorgt durch Vorschläge dafür, daß der Nachwuchs nicht ausbleibt. Was haben die 32 Konsuln in Triest zu tun? Als das Erdbeben in Friaul zugeschlagen hatte, liefen viele Hilfsaktionen über sie. Sonst kümmern sie sich um ungeschickte Touristen, die beim Schmuggeln erwischt worden sind, um aufgeregte Eltern, die den Ausweis ihrer Kinder zu Hause liegen gelassen haben, und um die wenigen Taschendiebe, wenn sie Bürger der betreffenden Nation erleichtert haben.

Sonst erfährt man über Entführungen und Raubüberfälle nur auf dem Umweg über die Zeitungslektüre. Die Damen tragen ihren echten Schmuck, wenn sie die vielen Konzerte und Theateraufführungen besuchen und wagen sich auch am späten Abend noch allein auf die Straße. Nur einmal, so erinnert sich Roberto Hausbrandt, sollte auf ihn ein Anschlag verübt werden. Entführung,

eine ehemalige Terroristenwohnung
gezoogen. Daß ehemalige Terroristen-

türlich war kein Triestiner an dem An-
schlag beteiligt. Die Gangster waren

Schießerei? Genaueres weiß man nicht.
Die Polizei erwischte die Attentäter,
ehe sie ihren Coup gelandet hatten. Na-

„Eine Tennis-Scheidung diesmal auf tschechoslowakisch“

CSSR-Verband wirft Ivan Lendl aus dem Daviscup-Team • Geldstrafe in unbekannter Höhe • Monegassischer Pafz

Die „Scheidung auf tschechoslowakisch“ zwischen dem Tennisverband der CSSR und seinem Aushängeschild Ivan Lendl findet in Raten statt. Letzter Höhepunkt des recht einseitigen Nervenkriegs war der Ausschluss des 23-jährigen Weltanglisten-Zweiten aus dem Team des Daviscup-Gewinners von 1980, das vom 30. September bis 2. Oktober zu Hause im „Plavov“-Spiel gegen die UdSSR um den Klassenerhalt der Hauptrolle kämpfen muß. Die nervenreichen CSSR-Offiziellen belegten den Masters-Gewinner und Spitzenverdiener des Vorjahres zudem mit einer Geldstrafe in unbekannter Höhe.

Vorausgegangen waren zwei von seinem nationalen Verband nicht zu schluckende Provokationen des Tennis-millionärs und gebürtigen Österrers, der seit langem standesgemäß in Boca Raton in Florida residiert. Seine Kontakte zur Heimat beschränken sich seit langem auf Stippvisiten bei seinen Eltern Jiri und Olga, der ehemaligen Nummer zwei der nationalen Rangliste.

Wie für seine Eltern im aktuellen Fall, so befürchtete Ivan Lendl für sich selbst beim UdSSR-Match Repressalien

und stellte daher die unakzeptable Forderung einer Verlegung vom traditionellen Austragungsort Prag nach Peking mit der Möglichkeit einer Anreise per Tagesvisum von Wien aus.

Anschließend provozierte er seinen Heimatverband durch die Teilnahme am Eine-Million-Dollar-Showturnier im südafrikanischen Homeländ Bophutatswana. Von der politischen Unmöglichkeit seines Entschlusses versuchte ihn während des Wimbledon-Turniers tagtäglich der tschechoslowakische Botschafter in London vergeblich zu überzeugen.

Auch von Generalsekretär Michael Polak öffentlich angedrohte Sanktionen konnten Lendl nicht schrecken, die 300 000 leicht verdienten Dollar für drei Spiele und den zweiten Platz mitzunehmen. Sein Argument: in Wimbledon seien sogar Sowjetrussinnen im Doppel gegen Spielerinnen aus dem westlichen Apartheid-Politik von den Ostblockstaaten boykottierten Südafrika angetreten.

Die Verbindung zwischen dem eigenwilligen Star, der auszog, um die westliche Tenniswelt zu erobern, und seinem

Heimatverband war niemals eine Liebesache. Lendl, im Vorjahr 14maliger Turniersieger und mit fast zwei Millionen Dollar allein an Prämien Spitzenverdiener, mußte von seinen bislang erworbenen 5 395 606 Tennis-Dollar wie alle CSSR-Stars seinen Obolus an den Lebensabend abgeben: Bis zu seinem 21. Lebensjahr die Hälfte, seitdem 20 Prozent.

Dafür genoß er zu Hause steuerliche Vorteile und die Gunst des tennisbegleitenden Regierungschefs Lubomir Strougal, der nach einer Erkrankung seine schützende Hand jedoch nicht mehr in gewohnter Form über die Stars halten kann. Auch die Freundschaft zu seinem polnischen Coach Wojtek Fibak, dem man eine Identifizierung mit den Zielen der verbotenen Gewerkschaft „Solidarnosc“ nachsagt, wurde in Lendls Heimat immer kritischer gesehen.

Sein Landsmann Tomas Smid, Nummer 22 der Weltrangliste und zu Hause der große „Sündenbock“ beim sensationellen 2:3 in der ersten diesjährigen Daviscup-Runde in Asuncion gegen Paraguay, hat ähnliche, wenngleich kleinere Probleme. Ihm wird vorgehal-

ten, jahrelang bei seinem Club Slavia Prag 5000 Kronen (knapp 500 Mark) dafür erhalten zu haben, daß er auch für Vereinsspiele zur Verfügung steht.

Dem gebürtigen Pilsener, der 1982 mehr als eine halbe Million Dollar verdiente, soll nach der ordnungsgemäßen Kündigung dieses „Arbeitsverhältnisses“ von dem prinzipienbewußten Verband eine Sperre angedroht worden sein. Smid nimmt seitdem seine Frau Helena und seinen fast vierjährigen Sohn Tomas auf seine Tennisreisen mit.

Eine mögliche Einziehung des Reisepasses kann die beiden tschechoslowakischen Weltbummler am wenigsten schrecken. Seit dem Turnier in Monte Carlo sollen sie — zum Preis von 50 000 Dollar — Besitzer monegassischer Papiere sein. Die bereits kolportierte Einbürgerung von Ivan Lendl in die USA ist freilich Zukunftsmusik. 1975 verließ nach dem Sieg im Federation Cup in Aix-en-Provence die damals 18jährige Martina Navratilova die CSSR.

Bis zum Erhalt des US-Passes am 21. Juli 1981 vergingen immerhin sechs Jahre.

Ein Ulk Heidelberger Studenten bewirkte, daß die Exemplare der Dissertation von Bundeskanzler Helmut Kohl in der Heidelberger Universität offiziell eingezogen und die Daten der Ausleiher an das Kanzleramt weitergeleitet wurden. Der „Spiegel“ berichtet darüber:

Der Vorgang schien zunächst alltäglich. In der Bibliothek der Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg war eine Doktorarbeit aus dem Jahr 1958 abhandeln gekommen. Titel der 161 Maschinenseiten starken Schrift: „Die politische Entwicklung in der Pfalz und das Wiedererstehen der Parteien nach 1945.“ Verfasser: der Ludwigshafener Geschichtsstudent Helmut Kohl.

Das schmalbrüstige Bändchen war nicht zufällig in der riesigen Büchergruft der Uni untergegangen. Anhand authentischer Gesprächsprotokolle beschreibt das linke Studentenmagazin „rote blätter“ in seiner jüngsten Ausgabe, wie Dr. Kohls Dissertation auf wundersame Weise aus den Regalen verschwand.

Am 3. Juni, mittags fünf Minuten nach halb zwölf, begehrte ein Dr. Fricke vom Bundeskanzleramt den Rektor der Uni Heidelberg, Adolf Laufs, zu sprechen. Der war auf Dienstreise; weil aber die Sache von größter Dringlichkeit war, zog Dr. Fricke den persönlichen Referenten des Rektors, Hans-Walter Schlie, ins Vertrauen.

Es handelte sich um eine sehr delikate Angelegenheit, „äußerstes Maß an Vertraulichkeit“ sei geboten. In Bonn, so geheimniste der Mann vom Kanzleramt, lägen „gesicherte Erkenntnisse vor, daß von selten linksextremistischer studentischer Kreise der gezielte und wohl auch breit angelegte Versuch“ unternommen werden solle, „anhand der Dissertation des Herrn Bundeskanzlers die Bildungspolitik der Bundesregierung zu diffamieren“. Herr Schlie wußte Bescheid: „Ja, ja, das kennen wir alles, diese Machenschaften.“

Was Herr Schlie nicht wußte: Es gab gar keinen Dr. Fricke. Der Anrufer, ein Biologiestudent und freier Mitarbeiter der „roten blätter“, erlaubte sich einen schlichten Ulk. Zur Verblüffung des Studenten geriet das Nonsensgespräch indes bald zu einer bösen Satire über leichtfertigen Umgang mit persönlichen Daten und professoralen Untertanengeist an einer der ältesten Universitäten Deutschlands.

„Dr. Fricke“ vertraulicher Unterredungen wurde um einige Grade schärfer. Er legte dem Uni-Referenten nahe, alle vorhandenen Exemplare der Kohl-Dissertation raschestens sicherzustellen. Herr Schlie sah das ein: „Ja, ja, das machen wir gerne.“ Vier Stunden später, so ergab ein Kontrollgang, lag im Regal der Bücherei der Historischen Fakultät, wo sonst Dr. Kohls Dissertation ruhte, ein Merkzettel mit Datum vom 3. Juni: „Entnommen, kann bis auf weiteres nicht entliehen werden.“

Ein Anruf „Dr. Fricke“ beim geschäftsführenden Direktor des Historischen Seminars, Eike Wolgast, bestätigte den Sachverhalt. Der Professor hatte Staatsaktion und Kohls Doktorenpapier höchstselbst in die Hand genommen („Oh, vielen Dank, das ist gerne geschehen“), mahnte den Anrufer dann aber doch diskret, er sehe gewisse Probleme, besagte „Arbeit langfristig zu entleihen“.

„Dr. Fricke“ beruhigte, es gehe ja nur um einen zeitlich befristeten Entzug“, die Freiheit der Wissenschaft werde in spätestens zwei Wochen wieder hergestellt.

Anderntags, um 14.04 Uhr, meldete sich beim Referenten Schlie erneut das

„eigenständigen Gedanken gepflastert“. Die übrigen 155 Seiten seien rein „deskriptiv“, ohne Ansätze von Wertung oder Verallgemeinerung aus wissenschaftlichen Quellen und heimatkundlichen Beschreibungen zusammenzufertigt.“

Die „roten blätter“ versuchten sich an einer Antwort: Qualitativ liege die Arbeit auf jenem Niveau, das deutsche Professoren heute oft genug als „Leistungsverweigerung konstatieren“. Nur fünf Passagen, verteilt auf sechs Schreibmachinenseiten, wären mit

in Bonn gab zu schlimmsten Befürchtungen Anlaß... Ungeklärt blieb, was die zwei Heidelberger Akademiker veranlassen konnte zu glauben, es wäre ratsam, Dr. Kohls Dissertation zumindest auf Zeit einer breiteren Öffentlichkeit zu entziehen.

nach den letzten Beziehnern der Arbeit... und bekam bereitwillig Name, Adresse und Telefonnummer, einschließlich einer Türbeschriftung... Verwirrt durch die Staats-Geheimnisaktion keimte schließlich doch bei der Uni-Leitung Mißtrauen. Ein Rückruf

ADA DY
MEL RADOST!

x) angebliche Kanzleramt. Diesmal erkundigte sich, zwecks Verwischung der Spuren, eine „Frau von Mönter, Sekretärin von Herrn Dr. Fricke“, nach dem Stand der Dinge. Herr Schlie meldete Vollzug...

Bestärkt von so viel Hilfsbereitschaft, legte „Frau von Mönter“ noch einen Zahn zu. Um die Sache nicht der Kontrolle entgleiten zu lassen, sei es sinnvoll, die Namen von Benutzern der Kohl-Dissertation zur Sicherheitsüberprüfung ans Bundeskanzleramt weiterzuleiten. Man sei daran interessiert,

den gewissen Personenkreis festmachen zu können“. Der Uni-Referent gelobte Gehorsam: „Was wir tun können, tun wir gerne.“ Freilich müsse er zuvor noch den Rektor informieren.

Den freizügigen Umgang mit persönlichen Daten bestätigte wenig später ein letzter Anruf „aus dem Kanzleramt“, diesmal bei der Uni-Bibliothek, wo zwei weitere Exemplare der Kohlschen Doktorarbeit dem Zugriff eilfertiger Professoren entgangen waren. Mit Hinweis auf seinen Geheimauftrag erkundigte sich „Dr. Fricke“ bei der Bibliotheksaufsicht

xx)

x) z

Ačkoli je Rýn otcem německých řek, jak se aspoň tvrdí, přece jen nepatří jen jednomu státu. Pramení ve Švýcarsku a poté tvoří dosti dlouhou část hranice mezi Německem a Francií. A právě na tomto úseku leží na jeho levém břehu důležitá a starodávno město, které svým významem vyniká nad ostatní a navíc se mu přisuzují nemalé úkoly v úsilí o sjednocení kapitalistické Evropy.

Tímto městem je Strassburg. Sídliště již v době bronzové, známý vojenský tábor v době římské. Hlavní město Alsaska, sídlo biskupa, stará univerzita, kulturní centrum právě na styku dvou odlišných národnostních kultur — německé a francouzské — a snad právě proto město v mnohém smyslu jedinečné.

Turistu zřejmě připoutá dóm s jednou 142 metry vysokou věží; druhá zůstala navždy nedokončena. Na starém kulturním místě se vystřídalo několik kostelů a dodnes se na něm tyčí gotický chrám, budovaný od 11. až do 16. století a patřící k nejznámějším na světě. Do 19. století byla jeho věž nejvyšší, ale i z vyhlídkové terasy na nedokončené věži je skvělý rozhled po celém starém městě, především na krásné budovy v bezprostředním sousedství, mezi kterými vyniká Rohanský palác.

Rozsah starého města je dán zachovaným vodním opěvněním, k němuž řeka Ill, vlévající se nedaleko do Rýna, vytvořila příznivé podmínky a dodala dostatek vody. A právě na břehu bezpečnostního kanálu se zachovaly skupiny starodávných domů s konstrukcí kombinující dřevěno se zděm, tak typickou pro celé Alsasko.

Snad nejnavštěvovanější je především „Dům koželuhů“, kde je dnes výborná hospoda nabízející proslavené alsaské zelí, obložené různými druhy uzenin a zapíjené místním pivem nebo vynikajícím alsackým vínem. Pro pohodlné turisty jsou připraveny výletní lodě, ale lepší je projít pěšky tento pitoreskní kout velkého města, kde jako by se zastavil čas. „Malá Francie“ a kryté mosty včetně pevnostních a zavodňovacích zařízení jsou společně s krásným výhledem na řeku a její četná ramena odměnou tomu, kdo netluče jít pár kroků.

Jiná procházka po náhledu kanálů vede do Citadely, která je přímo prototypem Vaubanova stavitelského umění. Zde budoval svá opěvnění, když se ze Strassburgu stala výspa francouzského království při jeho pronikání na východ.

A to už jsme opět u pohledu do historie. Do třicetileté války patřil Strassburg k významným „římským městům“ v rámci Svaté říše římské národa německého. Jeho měšťané si svá práva zajistili vlastní ústavou připomínající městské republiky.

Francouzské město na Rýně

Tento statut jim musel francouzský král Ludvík XIV. potvrdit, když v roce 1681 definitivně zapojoval Strassburg do své říše poté, co se vestfálským mírem v roce 1648 Habsburkové vzdali nároku na Alsasko.

Tato privilegia město ztratilo po Velké francouzské revoluci, kdy se stalo, stejně jako Alsasko, jen jednou ze součástí Francouzské republiky. Zřejmě jim však svobody, které tato revoluce přinesla, vynahradily vše ztracené, neboť s velkým odporem přijali obyvatelé Strassburgu začlenění do Německé říše po porážce Francie v prusko-francouzské válce 1870. Ačkoli alsackština je germánským jazykem a německá správa se mohutnou výstavbou snažila si město koncem 19. století získat, občané Strassburgu s nadšením uvítali francouzská vojska, když po vítězství v první světové válce vstoupila 22. listopadu 1918 do jejich města.

I v meziválečném období se ve Strassburgu dost stávalo, jak je možno se přesvědčit na každém kroku. Ale už v roce 1940 se město spolu s Alsaskem a Lotrinskem opět dostalo pod německou správu, tentokrát v podobě nacistické okupace. Alsasáné byli nuceni sloužit v hitlerovském wehrmachtu, velké množství se jich však zapojilo do odboje. S nadšením, ale i obavami vítali opět 22. listopadu, tentokrát po 26 letech, roku 1944 znovu francouzské jednotky, které odvážným úderem osvobodily město; v době ardénské ofenzívy hitlerovců prožili jeho obyvatelé těžké chvíle, když americký vrchní velitel chtěl město vyklidit.

Po druhé světové válce se před Strassburgem otevřela zcela nová etapa vývoje. Snahy o francouzsko-německé usmíření, jakož i úsilí o tzv. „sjednocenou Evropu“ si vybraly Strassburg za jakési pojítko.

Integrační plány v západní Evropě prošly celou řadou různých období výsluní i stínů. Ale město vždy nakonec něco získalo, když bylo ochotno dát k dispozici pozemky. A tak návštěvník stojí v údivu nad zajímavým komplexem budov, netradičně umístěných v sousedství parku Orangerie na břehu křižovatky dvou kanálů. Nejstarší budovy z počátku padesátých let přímo odpuzují svým téměř kasárenským slohem. Vedle však vznikl v sedmdesátých letech pozoruhodný komplex budov, nového sídla Evropské rady, jenž se měl zároveň stát sídlem tzv. Evropského parlamentu, jehož vytvořením se měla dovést podle názoru některých buržoazních politiků organizační struktura západoevropského společenství.

Nový palác byl 22. ledna 1977 slavnostně předán svému účelu. Tvoří jej čtvercová, 38 metrů vysoká budova z eloxovaného aluminia a zlatohnědých velkých skleněných tabulí; jedna strana je 106 metrů dlouhá. Devítisposchodová budova je uvnitř jakéhosi dvoje, doplněna zajímavě řešeným sálem pro plenární zasedání a souborem dalších prostorů, včetně restauračních. Vchod a řada dalších částí jsou zdobeny velkými deskami z červenohnědých kamenů z nedalekých Voges a různými doplňkovými zařízeními z mahagonového dřeva.

Vzhledem k bažinatému terénu musela být celá budova postavena na 976 betonových sloupech, zabudovaných 10 až 12 metrů hluboko do půdy. Tím se také zabránilo pronikání spodní vody, která je v bezprostředním sousedství kanálu, velmi vysoká.

Koncem sedmdesátých let už však začala stavba dalších budov v těsném sousedství, které mají pomoci vyřešit spoustu problémů, které souvisejí s příjezdem značného množství politiků při různých plenárních zasedáních. Kapacita strassburských hotelů, restaurací a dalších potřebných zařízení už dávno nestačila tomuto náporu.

SKUPINA S NÁZVEM „Okamžek proti utajování neidentifikovaných letadel objektů UFO“ požádala americké vojenské letectvo, aby „okamžitě propustilo bytosti z jiných planet, které zadržuje, nebo vyhlásilo jejich svobodu těla“. Úlání se prý nachází na palubě tří „letadelich talitů“, které se podle informací této organizace požívají 50. letitostí ve slatě New Mexico.

A CO FICHENHEIMONI ?

● Valoun zlata o váze jeden a půl kilogramu byl nalezen poblíž L-jangu v čínské provincii Chu-nan, jak oznámila agentura Nová Čína, bylo to jen 150 metrů od místa, kde byl minulý měsíc nalezen jiný valoun zlata, který vážil dokonce přes dva kilogramy.

NACHÁZÍME JEN VALOUNY LIDOVÉ.

IT IS THE QUESTION!
KDYŽ NEJOU
VÍČKA,
MŮŽEŠ
SPOTŘEBITEL
KOUPI
KAMERU
"ZORKIJ"
NEBO
"LJUBITEL",
A BY SI

Budou zavařovací víčka?

(Čtk): Letos se opět očekává velmi dobrá úroda ovoce. V domácnostech je snaha zavařit co nejvíce na zimu. Jsou-li na trhu zavařovací víčka Omnia, kterých byl již loni nedostatek, si v několika pražských prodejnách ověřili zprávačové ČTK. V největším obchodě Domácích potřeb, Diamantu, český každý den okolo 300 lidí, zda nějaká víčka dojdou. Veškerou odcházeli s prázdnotou. Vedoucí příslušného oddělení velkoobchodní Ladví K. Kučera k tomu uvádí: „Letos jsme dostali od velkoobchodu asi 18 000 víček. Od června však ani jediné. Protože se nemůžeme spolehnout na tyto dodávky, sami jsme si na vlastní náklady nějaká přivezli přímo od výrobce. To však bylo na začátku roku.“ Také v dalších, zejména menších prodejnách, se prodávající i zákazníci pošťkají s nedostatkem této nezbytné potřeby pro zavařování. Mimořádnou poptávku po víčkách Omnia ověřila i řada, že se přestanou dodávat. Vyrábět se však budou ještě minimálně celou pětiletku.

NOHL
VYFOTIT
TO, CO
NEHOHL
ZAVA-
RIT!

Dosud neztrošňující letecké vepnění lesů ve střední Evropě začalo včera v Beskydech. Na ploše více než 1000 hektarů bude postupně rozprašeno 100 tisíc tun mléčného dočimického vápníku. Důvodem pro tuto akci je vysoká kyselost půdy.

Policejní akce

I.M. – Někteří západoevropští delegáti Světového shromáždění za mír a život proti jaderné válce, které se konalo v Praze ve dnech 21. – 26. června, pozvali na čtvrtek, 23.6. na 12 hod. současně i bývalé mluvčí Charty 77 k neoficiálnímu přátelskému setkání v parku letohrádku Hvězda v Praze – Břevnově.

Byly mluvčích Charty 77 byly již od rána střeženy příslušníky StB v civilu. Mluvčí pak byli sledováni policií až na místo setkání. Kromě delegátů Světového shromáždění z NSR a Anglie se na setkání dostavilo i několik poslanců západoněmeckého parlamentu za stranu Zelených. Delegáti SPD se omluvili – museli odejít už dopoledne. Z představitelů Charty 77 byli přítomni J. Kozlík, A. Marvanová, M.R. Křížková, prof. J. Hájek, V. Havel, dr. B. Placák, J. Trojan, M. Hájek a další. Na setkání přišly i týmy novinářů a filmařů německých, rakouských a anglických televizních společností. Početem nejsilnější byla však zastoupena Státní policie.

Přátelský rozhovor účastníků setkání netrval dlouho. Policie obklíčila přítomné a vyzvala zahraniční novináře, aby vydali filmové materiály. Příslušník policie, který odmítl říct své jméno, prohlásil, že novináři mají povoleno filmovat pouze v prostorách zasedání sjezdu. Delegáti vysvětlovali, že na žádost o povolení oficiálního setkání s představiteli Charty 77 nedostali vůbec žádnou odpověď.

Když západní novináři odmítli vydat filmový materiál, vrhli se na ně policisté a s výzvou "jménem zákona" jim začali rvát kamery z rukou násilím. Nepomohl ani návrh novináře z BBC, který byl ochoten předložit policii všechny snímky v hotelu, ani důstojný protest poslankyně západoněmeckého parlamentu. Setkání se změnilo ve rvačku. Brutální výpad policie byl namířen především proti západním novinářům, hrubostí však nebyli ušetřeni ani zahraniční delegáti Světového shromáždění. Incident trval více než hodinu a skončil rozeznáním účastníků setkání.

Kafkovy dopisy Mileně

Jaroslav DRESLER

K stému výročí narození pražského německo-židovského spisovatele Franze Kafky, které připadá na neděli 3. července, se na Západě znovu často připomíná jméno jeho české přítelkyně Mileny Jesenské, známé nejen z Kafkových Dopisů Mileně, ale i z knih Maxe Broda, Willy Haase a Margarety Buberové-Neumannové. Loni na podzim vyšel v západním Německu pokus o beletristický portrét Mileny, nyní se v Anglii diskutuje o podobném pokusu v anglické literatuře.

Skutečná Milena Jesenská, totiž žurnalistka nejprve v Národních listech, pak v Tribuně, na přelomu roku 1930 v komunistických novinách, později zejména v Právu lidu a v jiných sociálně-demokratických časopisech a nakonec v Peroutkově Přítomnosti, tato Milena zůstává neznámá už proto, že většina její novinářské činnosti spadá do doby po Kafkově smrti. Články z doby, kdy Franz Kafka žil, uveřejnila Milena ve výboru Cesta k jednoduchosti, který vyšel knižně v Topičově nakladatelství. Loni bylo pořízeno druhé, fotomechanické vydání v Bavorsku.

Kafkovy Dopisy Mileně vyšly poprvé roku 1952 v poměrně malém nákladu šesti tisíc výtisků, ale od té doby byly přeloženy do mnoha jazyků, vyšly mj. také finsky, srbochorvatsky, čínsky, japonsky atakdále. A v několika jazycích také jako levné vydání do kapsy.

Všechna tato vydání, včetně pražského českého vydání z nakladatelství Academia, se opírala o edici Willy Haase z roku 1952. Po příchodu nacistů 15. března 1939 darovala Milena dopisy, které jí Kafka posílal,

Willy Haasovi. Milena se chystala odejít do odboje a do ilegality a soudila, že Haas najde způsob, jak je dostat do bezpečí. Willy Haas je uložil před svou emigrací do Indie u přátel v Praze, kde přečkaly okupaci a válku.

K stému výročí Kafkovy narození vyšla nyní v nakladatelství S. Fischer Verlag zcela nová edice Kafkových Dopisů Mileně, kterou pořídili Jürgen Born a Michael Müller z Ústavu pro pražskou německou literaturu na univerzitě v západoněmeckém Wuppertalu. Od všech dřívějších vydání a překladů se toto nové rozšířené vydání liší v několika důležitých bodech: Předně: Willy Haas byl novinář, kulturní politický glosátor, filmový kritik a scenárista, ne však germanista. Born a Müller jsou germanisté-vědci. Za druhé: Nynější editoři porovnali Haasovu edici s fotokopii Kafkových originálů, uložených v Izraeli, a některá místa, která Haas vypustil, zařadili do své edice. Byly to zejména Kafkovy nepříznivé zmínky o lidech, kteří v roce 1952 ještě žili. V nynější edici jsou z téhož důvodu vypuštěna už jen čtyři místa a Kafkův text byl rozšířen asi o dvacet procent. Za třetí: kaskovské badání za víc než třicet let tak pokročilo, že bylo možné se stavět zcela novou chronologii dopisů a mnoho z nich datovat, například pomocí Kafkových deníků, které Willy Haas ještě neznal. A posléze za čtvrté byly k Dopisům Mileně připojeny také texty Mileny Jesenské: její dopisy Maxu Brodovi, její nekrolog na Kafku z Národních listů a posléze tři její fejetony. Tyto přílohy umožňují německému čtenáři, aby si udělal aspoň lehký úsudek také o adresátce Kafkových dopisů, české novinářce Mileně Jesenské, která zahynula v nacistickém koncentračním táboře Ravensbrück.

Lída Baarová

JAN BENES

Když před pár lety vyšly v Kanadě osobní vzpomínky Adiny Mandlové, našlo se tam ledačco ze světa osobních hodnot autorky, co nezapadlo do světa hodnot, který uznáváme. Nikoli, že by Mandlová neměla právo na své vlastní hodnoty. Jenže čtenář má zase právo na to, aby s nimi nesouhlasil.

Vzpomínky značně větší a atraktivnější herečky, Lidy Baarové, vyšly v Kanadě letos. Bohudíky se v nich představuje se světem hodnot, se kterým se může většina lidí ztotožnit. Taký značně vyšší kulturou jazyka a myšlení.

Co se to vlastně stalo, že s Baarovou bylo tak nemilosrdně zatočeno? Čím se provinila, kromě toho, že byla a je neobyčejně hezká, a že měla úspěch? Proč se tak stalo? Dnes už asi v Praze Na Babě zůstalo jen pramálo osob, které tam bydlily v době kdy ona, a přece se dodnes ví, že ta vila s kulatými rohy patřila Baarové.

Proč tedy toto mysterium? Proč musil být český film už pod vedením ministerského rady Vítězslava Nezvala, a od těch dob na věčné časy, zbaven své nejtalentovanější, nejhezčí a nejsvětovější herečky, Lidy Baarové? Autorka se nesnaží vysvětlovat nevysvětlitelné. Konkulze se dostavuje z kontextu sama.

Baarová, zakázaná nejprve nacistickou cenzurou, je po osvobození roku 1945 odměněna kriminálem, vypátrána stíhací skupinou generála Ečera v Německu předána do Prahy. V době kdy nositelé Svatováclavských orlic se veřejně vyznávají, pod záštitou KSC, ke své funkci nové lásky k SSSR, pere hvězda ve věznicí prádlo po oběšených.

Kaleidoskop hrůzy, který stojí posléze život její matky a sestry, herečku Zorku Janu. — Na tomto mi-

stě třeba připomenout, že tento život má na svědomí charakter malé lidské ventry jménem Václav Vydra. Rovněž nelze nevzpomenout, že tohoto muže bylo zcela nedávno vzpomínáno na stránkách českého exilového časopisu z Říma slovy plnými obdivu.

Nuže proč to všechno? Zločin, za který se sice nepříliš dávno, například v Saudské Arábii, popravovalo, ale který v evropské kultuře byl inspirací vrcholných děl světové literatury. Holka Baarová si dovolila zamilovat se. Subjekt tohoto citu byl, shodou okolností, představitel ideologie se kterou neměla herečka nic společného. Ale příslušníci ideologií duchovního podsvětí jí to nezapomenuli. Toť vše. Pizdivlčí zloba těch, kdož nejsou schopni jiných citů než závisť, nenávisť a zlé vůle. Citů, kterými ostatně kompenzují jen své pocity malosti, a kterými se přenášejí přes pohrdání jaké normální člověk cítí vůči prokurátorské hysterii.

V mnoha ohledech se Baarové knížka čte jako detektivka. Její osobní vzpomínky na Miloše Havla; „Dr. Holma“, který byl ve skutečnosti Moravcův (a britský) agent v Abwehru. Thümmel, patří k unikátním a nikde a nikdy dosud nezaznamenaným. Ešesáci jako členové pátrací skupiny generála Ečera (ten ostatně končí roku 1948 rovněž sebevraždou) — svědectví o jednom životě, včetně velkých jmen italského filmu, která směla na československém nebi zazářit i za vlády lidu, bez ohledu na to, že si taky dovolili být živi za fašismu. Rovněž svědectví o jedné době vyvrácené z kloubů, která bohužel trvá v oně zemi, skrze kterou teče Vltava, až dodnes. Svědectví zatracené cennější a bezprostřednější než vzpomínky lektérského politika éry „Národní fronty“ Čechů a Slováků.

Pani Lído Baarová, děkujeme za to, že ji máme.

proti západním novinářům

K PACHMANOVI

'Zaslouží si Charta 77 podporu?'

Kdybch byl v 50. letech členem organizace, která s mým souhlasem likvidovala své odpůrce šibenicemi a žalářem, cítil bych poté, co byly tyto zločiny i touto organizací samou jako zločiny uznány, jisté rozpaky vůči těm, kteří byli jejich obětmi. Rozpaky o to větší v tom případě, že bych konvertoval od marxistické ideologie na hlasatele křesťanství.

L. Pachman, který hajloval na srp a kladivo v době — nerad to uvádím, ale nezbyvá než to říct na plnou hubu — kdy já jsem trávil léta jako vězeň v Jáchymově, mne však nyní označuje za hlasatele "dávnych požadavků Moskvy" a jejího "užitečného idiota." Svědčí to o zvrácenosti jeho myšlenkových pochodů a především jeho osobní morálky. Přeneseno do jiných historicko politických dimenzí to totiž znamená, že např. bývalý nacistu uděluje lekce z demokracie koncentračním táborem. Snad by to mohlo být, i když s jistými žaludečními potížemi, stravitelné. Zcela nestravitelné je to ale tehdy, když nesouhlasí argumenty a navíc je čtenář uváděn v omyl naprosto nepravdivým výkladem faktů.

V úvodu svého pamfletu "Zaslouží si Charta 77 podporu?" /viz. Národní politika, květen 1983/ Pachman píše:

"Mírové hnutí, ona z Moskvy řízená a /prokazatelně/ také financovaná koalice 'užitečných idiotů' Lenina, Manuilevského a jejich následovníků, se začíná nebezpečně šířit i do sousedního Rakouska. Za přítomnosti oficiálních německých bojovníků za mír a 'Zelených' vydala 'Pracovní skupina nezávislých rakouských mírových iniciativ' údajně novou mírovou výzvu'. Nové v ní není naprosto nic: znovu se tu opakují jen dávne požadavky Moskvy, především požadavek 'bezatomového pásma' v Evropě, hubuje se na výzbroj Západu — jako by to byl on, kdo ohrožuje mír v současné době..."

Po tomto úvodu Pachman "kritizuje" ty, kdo tuto výzvu podepsali, mj. také mne. Co jsem to tedy podepsal, že mě Pachman označuje za "užitečného idiota"? To, co jsem podepsal, má název "Výzva k dialogu na Východě i na Západě, za nezávislé mírové hnutí, za právo národů na sebeurčení, za dodržování lidských práv." První odstavec zní:

"Hnutí proti hrozbě světové válce, boj za právo národů na sebeurčení a dodržování lidských práv, jsou spolu nerozlučně navzájem spojeny. Proto se domníváme, že úsilí za respektování lidských práv a práva národů na sebeurčení jsou nezbytnou součástí činnosti a cílů mírových hnutí..."

Po konstatování, že obě supervelmoci jsou spoluodpovědné za růst válečného nebezpečí a že porušování lidských práv oběma supervelmocemi a jejich spojenci jsou reálnými příčinami napětí a konfliktů, výzva pokračuje:

"Evropské mírové hnutí nesmí ignorovat porušování lidských práv ve východním bloku, jestliže se nemá stát nevěrohodným. Překážky a pronásledování autonomního hnutí za občanská práva na Východě vytvářejí nerovnováhu a znesnadňují také rozvoj mírového hnutí na Západě." V závěru se pak prohlásí výslovně pro to, aby se v neutrální Vídni mohli sejít zástupci sovětských výborů pro lidská práva a dodržování Helsinské charty 77, Solidarity, východoněmeckého mírového hnutí a maďarských církevních laiků se zástupci mírového hnutí ze Západu a mohli jednat o budoucí vzájemné spolupráci.

Pachman tvrdí, že v onom prohlášení se "jen opakují dávne požadavky Moskvy" a že autorem výzvy je "z Moskvy řízená a /prokazatelně/ také financovaná koalice 'užitečných idiotů'." Inspiruje, řídí a /prokazatelně/ také financuje snad Moskva požadavky respektování lidských práv a práva sebeurčení národů východního bloku? Úvahy o tom, jak Pachman dospěl ke svým tvrzením, ponechávám čtenářům. Kdo tuto výzvu podepsal? — Podle Pachmana "užiteční idioti", mezi nimi "i známí, i když ne právě reprezentativní zástupci východoevropského exilu." Pachman z nich jmenuje prof. E. Goldstueckera, Z. Hejzlara, P. Janýra, P. Kohouta, dr. Z. Mlynáře, A. Muellera a J. Pelikána a dodává: "Mlynář je v oběžníku rakouských mírotvůrců označován za zástupce Charty 77 a to už opravdu přestává legrace."

Nikdo na listině signatářů výzvy není uváděn jako zástupce někoho nebo něčeho, nýbrž jako signatář této výzvy, přičemž je v závorce orientačně charakterizována jeho dřívější či nynější činnost a země, v níž nyní žije. Např.: "Zd. Mlynář /sekretář ÚV KSČ v době Pražského jara, signatář Charty 77, t.č. Rakousko/." Tedy signatář, ne "zástupce."

Kdo jsou další signatáři výzvy? Musím uvést nejdříve dvě jména z Rakouska, která čtenářům snad něco řeknou: Univ. Prof. ERIKA WEINZIERLOVÁ /jednoznačně katol. orientovaná/ a GEORG BREUER, spisovatel. Díky jejich úsilí byl v Rakousku jako v první západní zemi již na počátku 70. let založen prominentními představiteli politiky, vědy a kultury Komitét solidarity /Solidaritátskomitee/, jehož předsedkyní resp. sekretářem jsou oba dodnes, který se od té doby snaží organizací protestů, intervencemi, informacemi a peněžními podporami rodin postižených v Československu pomoci těm, kdo se stali obětmi politické perzekuce. Spolupracoval jsem s nimi od samého počátku a tak vím, kolik akcí tento výbor dělal ve prospěch samotného Pachmana, kterého potom také pozval do Vídně, aby zde vypověděl o svých osudech rakouské veřejnosti. Dalšími "užitečnými idioty" jsou však dle Pachmana i další emigranti z Východu, např. Rusové Lev Kopělev a Michail Voslenský /autor knihy Nomenklatura/, nebo čelný představitel Solidarity v zahraničí Michail

Twardowski či Ferenc Kozségi z pronásledovaného maďarského mírového hnutí.

Ze shora uvedených citátů je zřejmé, že tato mnou spolupodepsaná výzva se snaží poukázat na jednostrannost, která v evropském mírovém hnutí zpočátku byla. Některé její složky k ní ostatně inklinují dodnes. Výzva upozorňuje na nutnost spojení úsilí proti dalšímu zbrojení s požadavkem prosazení práva východoevropských národů na sebeurčení a tím suverenity a respektování lidských práv. Na Pachmanově listině těch tzv. "užitečných idiotů", kteří tyto požadavky spolupodepsali, jsou i některá známá jména ze západoněmeckého mírového hnutí, jako je poslanec "Ze-

lených" generál G. Bastian. Konstatuji to s uspokojením nad tím, že i oni došli k tomuto závěru a dnes mluví o nutnosti spojení požadavku míru, suverenity a občanských práv.

x x x

Spojování této výzvy nemá ovšem žádnou logickou souvislost s titulem Pachmanova článku "Zaslouží si Charta 77 podporu?" K tomuto se dostává oklikou přes dr. J. Hájků a Zdena Tomínovou. Hájků "kritizuje" za to, že byl "někdejšími sociálními demokraty, později postrachem sociálních demokratů a ještě později Dubčekovým ministrem zahraničí." Je to obzvláště pikantní od toho, kdo byl stalinický bolševik /už v době války/, později stalinický bolševik, ještě později stále pak stalinický bolševik, aby se pak po krátkém údobí s lidskou tváří stal "hlasatelem" křesťanské morálky.

To, co píše o Zd. Tomínově, je jako vystřiženo z protokolu StB či z Rudého práva: "V Československu/ se omezila se svým manželem na to, že ve svém bytě připravovali přednášky údajně 'večerní univerzity', které probíhaly ne snad tak, aby se při nich někdo něco naučil, nýbrž tak, aby z toho byl vždy spektakl, filmovaný západní televizí..."

Smysl všeho tohoto osočování vyplývá ze závěru Pachmanova článku. Pachman je pro politiku síly, stavějící na zesílení zbrojení. Je jeho právem mít takový názor. Osobně se domnívám, že je to názor mylný. Opírá se o zkušenost z 50. let, kdy Západ měl jasnou převahu v atomových zbraních a vyhlášoval "osvobození porobených národů" za svůj politický cíl. Východoevropské režimy přitom bezstarostně praktikovaly vůči svým národům politiku tvrdé ruky, o níž se nám dnes ani nesní. Ze o ní Pachman neví, tomu se nedivím: byla to jeho politika. Snad se mu mohlo podařit namluvit sudetským Němcům, že ač komunisty, byl tehdy proti odsunu, ale nám, kteří jsme tu dobu prožili, se mu nepodaří namluvit, že jako propagandista režimní organizace vystupoval proti politickým procesům!

Když jsem Pachmanův článek četl, uvědomoval jsem si, že metody, jimiž druhé osočuje /zvláště pikantní se strany exkomunisty Pachmana je to v případě dr. J. Hájků/ nebo kádruje /"Tak třeba musí být i jinopartajníkoví dovoleno zeptat se, zda se v případě P. Janýra jeho velice aktivní činnost ve skupině Listy a teď jeho souběžnost s rakouským mírovým hnutím opravdu beze všeho shodují s funkcí v předsednictvu exilové sociální demokracie — píše o mně/ a denuncuje /v případě Tomínové/ musí vyvěrat z něčeho jiného než je pouhý spor o politickou strategii. Dispozice k takovým metodám jsou u některých lidí v jejich psychice. Jen směr jejich útoku se mění podle toho, kam tito lidé /v jejich momentálním "vývojovém stádiu"/ právě patří. Byli takoví, kteří tyto meto-

ochotna ji otisknout, je to její věc. Souhlasím s její devizou "demokracie — tot diskuse", jenže diskuse předpokládá serióznost. Ta v Pachmanově článku nebyla. Proto jsem chtěl čtenářům vysvětlit, o čem jde.

náhlém obratu bouřlivě horuje pro vytváření jejich obdoby v NSR proti "levici". Ke známost tohoto druhu lidí patří schopnost druhé úvat. Moje odpověď na Pachmanův článek vyvolá nejspíš jeho cholerickou reakci. Je-li Národní politika

dy praktikovali ve jménu hákenkreuzu, jiní ve jménu srpů a kladiva a jak je vidět, někdo to dokáže i s křížem na krku. Není jisté náhoda, že Pachman, který kdysi hovořil pro vytváření lidových milic /snad nám nebude chít namluvit, že to nesouhlasí s tím, co dělal 30 let v KSČ/ po svém

Plastiky z mostecké věže

(čtk): Letní návštěvníci Prahy se při prohlídce starobylého města jistě se zalíbením zastaví před východním průčelím Staroměstské mostecké věže, která je monumentálním ústupem na Karlov most její jedinečností spočívá v sochařské úpravě, zobrazující politickou atmosféru v Čechách v druhé polovině 14. století. Originální těchto osmi plastik si lze však prohlédnout ve stálé expozici starého českého umění Národní galerie v Jihlavě klávese na Práském hradě. Jde o postavy Karla IV., Václava IV., sv. Víta, sv. Vojtěcha, sv. Zikmunda, dále o znaky Svaté Hře římské a Českého království. Původní sochy byly totiž v roce 1978 sneseny a nahrazeny o rok později jejich kopiemi. Tato akce umožnila návštěvníkům Národní galerie zhlédnout plastické portréty českých vládců z bezprostřední blízkosti, s mnoha detaily, které při původním umístění soch vysoko na pěti únikaly pozornosti. Srovnáme-li vyobrazení Karla IV. ze Staroměstské věže s jeho bustou v dolním triforiu Svatovítské katedrály i s četnými malířskými portréty na Karlově, pozorujeme, že tato podobizna se příliš od nich neliší. Sochať je zobrazen jako staršího muže širokých ramen, s krátkým krkem a charakteristickou hlavou s velkýma, široce rozestřenými očima. Silné proporce Václava IV. akcentuje jeho mladistvý zjev. Historikové se shodli, že socha představuje syna Karlova ve věku asi dvaceti až třiceti let. Postava sv. Víta, jehož vládařské instancie a pláť s širokým hermelínovým límcem představují jako panovníka, až jím nebyl, je pojata dynamicky. Stejnou tendenci k většímu odhmotnění bloku sochy, k zefektivnění proporci, jeví také plastiky z druhého patra věže, představující sv. Vojtěcha a sv. Zikmunda. Tyto tři portréty, které před 600 lety zhotovili členové svatovítské huti Parléřů pro nejvýznamnější světskou stavbu v královské Praze, jsou pravděpodobně od jiného autora než tvůrce soch Karla IV. a Václava IV.

Pražské veduty

(čtk): Verná umělecká, většinou grafická zobrazení města nebo krajiny — veduty — mají při zpodobnění Prahy již dlouhou a slavnou tradici. Pražské renesanční veduty měly své první tvůrce již na dvoře císaře Rudolfa II. ve druhé polovině 16. století. Z tohoto období se dochovaly vzácné pohledy na malebná zákoutí pod Pražským hradem, na Kampě, u Karlova mostu a na Vyšehradě především z náčrtků a grafik etnických mistrů Jiřího Sadeler a Rodolfa Savery. Umělecky nejhodnotnější jsou však práce pražského rodáka Václava Hollara, jehož renesanční panovník Prahu z roku 1649 se mimo jiné stala i velkou přílohou Topografie Čech, Moravy a Slezska, která vyšla v Antverpách v roce 1659. Tento pohled na Prahu je situován z Petřín a kresba naprosto přesně a dokonale zachycuje vše, co kreslil viděl, a to ve správném měřítku a proporcích. Nikomu z následujících umělců se to již nepodařilo, ačkoli Hollarovu stanovisku na Petříně bylo až do konce 19. století velmi často malíři vyhledáváno. K rozkvětu vedut došlo v Praze opět na počátku našeho století. Bylo to zejména zásluhou Zdenky Braunerové, jejíž lepty mají nejen vysokou uměleckou hodnotu, ale také velký význam dokumentární pro zachování dřívějších podob staré Prahy. Současným představitelem pražské veduty je nedávno zesnulý malíř, grafik a rytec, zasloužilý umělec Jiří Svengsbir, který vedle souboru grafik hlavního města ČSSR připravoval velký cyklus barevných ocelorytin pod názvem „Sto plus jeden pohled na Prahu“, který však již nedokončil.

PŮDORYS TŘI USEDLOSTI a množství dalších dokladů o životě venkovského obyvatelstva ve středověku odkryli odborníci Moravského muzea od roku 1975 při archeologickém výzkumu zaniklé osady Bystřec u Jedovnic na Blanské. V poslední době tam objevili hrnčířskou pec, tzv. horizontálního typu z konce 14. století. Je dobře zachovalá a specialista udivuje svou velikostí (délka jejího topného kanálu je 2 m) i tím, že je vybudována celá nad zemí. Konstrukci tvoří silné kamenné zdě. Dochovala se u ní i část klenby. Před pecí archeologové našli odpadní jámy s množstvím střepového keramického materiálu a jámy na přípravu hlíny. (čr)

Pozoruhodný nález

Londýn: Poblíž Londýna byla objevena kostra obrovského dinosaura, stará nejméně 125 milionů let. Na stopu dosud neznámého druhu masožravého dinosaura přišel amatérský sběratel zkamenělin, který letos v jednu objevil kost ze páru, dlouhou asi 30 cm. Na místo se pak vypravil tým pracovníků londýnského muzea přírodních věd, který nyní dokončil odkrytí celé kostry. Britští vědci prohlašují, že jde o „nálež století“.

Vrácení půdy zemědělství

(čtk): Rozvojem povrchové těžby uhlí v Severočeském hnědouhelném revíru dochází k záboru půdy, která po ukončení báňské činnosti a rekultivaci vracejí havíři svému původnímu poslání. Od roku 1952, kdy se se zárodkováním devastovaných ploch začalo, byly rekultivační práce zahájeny na 9578 ha, z toho 3576 hektarů bylo předáno do užívání. Převážná část 2054 hektarů byla vrácena zemědělské výrobě, téměř 1000 hektarů zalesněno, další půda proměněna dočasné v parky, nebo na ní byly vybudovány vodní nádrže. Před postupující těžbou se provádí skrytka ornice a zárodnitelných zemín, které se po vlastní rekultivaci navězejí na tyto plochy a využívají se i k zlepšení dalších zemědělských ploch. Od roku 1956 bylo takto předem skryto 23 298 000 m³ ornice. Letos bude v oblasti SHD předáno do užívání 505 ha rekultivovaných ploch. Jejich zárodnění si vyžádá náklady 121 milionů korun, které se čerpají z koncernového fondu škod a náhrad.

Západočeská města jubilují

(pk): V letošním roce oslavují slavná výročí oběma hned několika měst Západočeského kraje. Právě před osmi sty lety bylo založeno hornické městečko Stříbro na Tachovsku a ve stejném roce vznikly Kralovice v okrese Plzeň-sever. 750 let je bývalé osadě rýžovníků zlata — Sušici a stejně staré je i město na Redbuze, Staňkov. Před 625 lety si dal císař Karel IV. postavit lovecký hradek v blízkosti horkého vířáka, čímž vlastně dal vzniknout dnes světoznámému lázeňskému městu Karlovy Vary, v němž dnes žije na 60 tisíc obyvatel.

Nejteplejší den

(čtk): Nejteplejším dnem od začátku letošního roku se v Praze stalo pondělí 18. července, kdy si teploměru vystoupila až na 35,9 stupně Celsia. První den tohoto týdne se tak přiblížil nejteplejšímu 18. červenci za posledních 200 let, kdy v roce 179 v pražském Klementinu naměřili 37 stupňů. Dlouhodobá pozorování v Klementinu, která délkou svého nepřetržitého trvání — přesně od roku 1775 — patří k nejstarším v Evropě, poskytují dokonalý přehled o každodenních teplotách. Umožňují tak různá srovnání. Z naměřených hodnot za uplynulá dvě století lze kupříkladu vyčíst, že nejteplejším dnem sedmém měsíce roku byl 7. červenec v roce 1957, kdy se si teploměru ustálila na 37,6 stupně Celsia. Tato teplota je zároveň vůbec nejvyšší, jaká byla v našem hlavním městě za 200 let naměřena.

● **Itálie měla v roce 1981 56,5 miliónu obyvatel.** Tento a mnohé další údaje vyplývají z výsledků sčítání lidu z října 1981, které byly nyní zveřejněny v Římě. Mužů je dnes v Itálii 48,7 proc. proti 51,3 proc. žen, což znamená, že žen je více o 1,5 miliónu.

● **Přes 4600 policistů, 700 hlídkových vozů, vrtulníky a rychlé čluny pobřežních hlídek** se v těchto dnech zúčastnily rozsáhlého cvičení japonské policie, zaměřeného na boj s profesionálními zločineckými bandami. V Japonsku je v současnosti kolem 100 000 gangsterů, kteří jsou sdruženi v 2500 dobře organizovaných bandách.

PRIMO PRI CINU dopadli policisté z Marseille v noci z pátku na sobotu sedmičlennou skupinu penězokazců no osamělé farmě poblíž jihofrancouzského městečka Salon de-Provence. Sli najisto - již delší dobu sledovali, prevlečení za sedláky a železniční zřízence, majitele farmy M. Rouxe. Papír a barvy, které snášel do stodoly předat na tiskárnu, zjevně nesloužily k výrobě plakátů a navštívenek, již se oficiálně živil.

● **Populární zpěváci Paul Simon a Art Garfunkel** vystupují - k radosti svých četných přívrženců - opět spolu. Na univerzitě v Akronu ve státě Ohio zahájili v úterý turné, které je během půldruhého měsíce přivede do 19 měst USA. Je to jejich první společné turné od roku 1970, kdy se rozešli.

● **Počet nezaměstnaných ve Francii se v červnu zvýšil** ve srovnání s květnem o 0,4 procenta a činil 2 038 000. Je to o 0,6 procenta více než v červnu minulého roku. Bylo to oficiálně oznámeno v Paříži.

Když burácí hrom

(ra): Silná bouře, která se nedávno rozpoutala nad Viktorií jezerem v Africe, si vyžádala životy tří keňských rybářů. Kulový blesk roztrhl jejich člun na třísky. To to jezero, jedno z největších na africkém kontinentě, si získalo chmurnou proslulost tím, že průměrně 200 dnů v roce hřmí nad jezerem bouře. Více než 100 lidí se ročně stává obětmi blesku.

Kälterekord in der Antarktis

MOSKAU, 24. Juli (AP). Sowjetische Polarforscher haben nach einer Meldung der amtlichen Moskauer Nachrichtenagentur TASS mit minus 89,2 Grad Celsius einen neuen Kälterekord in der Antarktis gemessen. Der Rekord sei am 21. Juli mit einem Widerstandsthermometer außerhalb der sowjetischen Südpolarforschungsstation Wostok registriert worden, hieß es am Samstag bei TASS.

Frankfurt und Bremen werden vom Piloten-Verband mit „mangelhaft“ bewertet. Ohne Beanstandungen blieben auch 1983 Düsseldorf, Hannover, Köln, München und Nürnberg. Ausdrücklich wird von der deutschen Piloten-Vereinigung Cockpit betont, daß sich diese Mängelungen ausschließlich auf die technische Ausrüstung der Flughäfen beziehen. Die Sicherheit auf diesen Flughäfen sei dadurch nicht gefährdet, aber die Mängel führten zu Beschränkungen und damit oft auch zu Verzögerungen im Flugbetrieb.

Fünf Flughäfen mit Mängeln

HAMBURG, 24. Juli (dpa). Nach wie vor stehen fünf der zehn Verkehrsflughäfen der Bundesrepublik auf der Mangelliste des Internationalen Pilotenverbandes (IFALPA) und haben symbolisch den „Roten Stern“ der Piloten erhalten — das schlechteste Urteil der IFALPA über einen Verkehrsflughafen. Das wurde jetzt von der deutschen Piloten-Vereinigung Cockpit bestätigt. Hamburg, Stuttgart und Saarbrücken gelten nach dem Urteil der IFALPA unverändert als „sehr mangelhaft“.

„minulosti stare Prahy“

[Čtk]: Právě v místech, kde se v Praze staví stanice Fučíkova a kde na břehu Vltavy končí třetí úsek trasy C pražského metra, stávaly v minulosti dvě nevelké osady — Holešovice a Bubny. Zprávy o nich jsou známy již ze 13. století: hovoří o malých a bezvýznamných obcích, jejichž doškové chaupy se táhly podél tehdy jediné cesty na sever. Obyvatelé se živili rybařením a drobným rolnictvím. Oživení a rozkvět této obce přinesl teprve rozvoj průmyslu. První továrna, kartounka, byla na tomto území postavena v roce 1832. Koncem roku 1868 byly v obou obcích již téměř dvě stovky domů a v nich žilo přes 3000 obyvatel. O rok později byly osady spojeny v jednu a v roce 1883 Holešovice-Bubny připojeny k Praze jako její sedmý okres. Velkou událostí bylo zahájení provozu na jednokolejné železniční trati mezi Prahou a Lovosicemi, první části severní dráhy Prahy, v roce 1850. Jedna z prvních továren na výrobu vagónů byla založena právě v Holešovicích. V Bubnech vznikla druhá, kterou vlastnila v letech 1869—1877 Pražská společnost pro stavbu železničních vagónů. Spolu s ní byla postavena také dílna pro opravu vozů, která právě letos oslaví 110 let své existence.

Staroslovanská Budeč

[Čtk]: Mnohaletý archeologický výzkum zachytil řadu pravěkých sídlišť, z nichž některá se bezprostředně dotýkají příchodu prvních Slovanů do střední Evropy a vzniku českého státu. Pravděpodobně nejvýznamnějším pro dějiny Slovanů u nás je staroslovanská Budeč na Kladensku. Nejstarší písemné zprávy o ní se nacházejí ve slovanských legendách z poloviny 10. století. Je zajímavé, že se nedochovály na našem území, ale ve staroslovanských textech ze Staré Rust. Podle písemných pramenů se v Budeči měl vzdělat mladý kníže Václav. V letopisech jsou zmínky také o rotundě sv. Petra založené knížetem Spytihněvem po roce 895. O Budeči se píše jako o centru tehdejší české vzdělanosti, kde existoval jakýs druh školy. Archeologický výzkum, který v letošním roce dovršil deset let nepřetržitého bádání, odhalil, že počátky Budečského hradistě sahají do roku 800, doby, kdy v západní Evropě panoval Karel Veliký. Je pravděpodobné, že právě v Budeči bylo první mocenské centrum kmene Čechů. Archeologové našli pozůstatky intenzivního osídlení od počátku 9. až do 12. století. Úlohu mocenského centra v raném období dokazují objevené základy palisády hrazeného dvora uvnitř hradistě, na jehož území se nachází také rotunda sv. Petra. Je to nejstarší dochovaná stojící stavba v Čechách. Stavební historický průzkum budovy potvrdil, že zdívo od základů až po klenbu je původní předrománské.

Eskimos dürfen nicht reisen

OTTAWA, 20. Juli (AFP). Die Sowjetunion hat die Bitte der kanadischen Regierung abgewiesen, Delegierten der in Sibirien lebenden drei Millionen Eskimos eine Teilnahme an der am 25. Juli beginnenden Eskimo-Konferenz in Kanada zu gestatten. Wie Außenminister Allan McEachen in einem Schreiben an den kanadischen Eskimoführer John Amagoalik mitteilte, sieht Moskau in der Konferenz einen möglichen Schritt zu einer Internationalisierung der Arktis.

Delphine retteten Piloten

DIJAKARTA, 20. Juli (dpa). Einer Herde Delphine verdankt ein niederländischer Pilot, der wegen eines Defektes an seinem Helikopter in der Java-See notlanden mußte, seine Rettung. Acht Tage und neun Nächte irrte der Niederländer in einem Schlauchboot im Meer umher, berichtete am Mittwoch die Nachrichten-Agentur Antara in Djakarta. In dieser ausweglosen Situation tauchten die Delphine auf und stießen das Boot mit ihren Nasen rund zehn Kilometer vor sich her bis zum Strand der nächsten Insel.

MUSAKA STRKA' ZAS ANDROPOV!

Aufgespießt

„Früher waren die Deutschen stark, ihr aber seid fett.“

„In Deutschland berühmt sein — das ist ein kleiner Ruhm.“

Der französische Dramatiker und Schriftsteller Jean Genet zu seiner „Wiederentdeckung“ in der Bundesrepublik.

„Papst benahm sich schlecht“

PRAG, 21. Juli (AFP). Drei Wochen nach dem Polen-Besuch von Papst Johannes Paul II. hat die Tschechoslowakei heftige Kritik am Vatikan geübt. In einem ersten offiziellen Kommentar Prags schrieb „Tribuna“, die theoretische Wochenzeitung des Zentralkomitees der Kommunistischen Partei, am Donnerstag, der Papst habe sich in Polen „schlecht aufgeführt“, ohne indessen „die von imperialistischen Kreisen erhoffte Reaktion in der polnischen Bevölkerung auszulösen“.

In ihrem ausführlichen Artikel warf „Tribuna“ unter anderem die Frage auf, wie es möglich sei, daß „Ende des 20. Jahrhunderts der rückschrittliche Kleinkalismus eine Woche lang das Verhalten eines Teils der Bevölkerung beherrschten konnte“. Dem Oberhaupt der katholischen Kirche bescheinigte die Zeitung „Einmischung in die inneren Angelegenheiten Polens“ und „Verstöße gegen die Schlußakte von Helsinki“, die auch vom Vatikan unterzeichnet worden sei.

ON SE MŮŽE VNĚJOVAT, PROTOŽE JE FURT EŠTĚ POLSKÝH OBČANEM!

Aufstehen zum Verweis!

WASHINGTON, 21. Juli (AP). Wegen „sexuellen Fehlverhaltens“ haben am Mittwoch zwei Abgeordnete des US-Repräsentantenhauses einen scharfen Verweis erhalten, den sie im Plenum stehend entgegennehmen mußten. Ein Ausschuß des Hauses hatte sich vorher mit Mehrheit dafür ausgesprochen, den Abgeordneten Daniel Crane und Gerry Studds nur einen einfachen Verweis zu erteilen. Die Gesamtheit des Hauses stimmte jedoch für einen scharfen Verweis. Der einfache Verweis besteht darin, daß das Haus einen entsprechenden Beschluß annimmt, die Betroffenen aber während des Tadels nicht vor dem Sprecher des Repräsentantenhauses zu stehen brauchen.

Studds wurde auf diese Weise getadelt, weil er vor zehn Jahren ein sexuelles Verhältnis mit einem männlichen 17jährigen Pagen des Repräsentantenhauses gehabt hatte. Crane hatte gestanden, 1980 ein sexuelles Verhältnis mit einem 17jährigen weiblichen Pagen des Hauses gehabt zu haben.

PŘI PŘECHVU LEŽELI, TAK TĚD HOKOU ITA'T...

Charta-77-Sprecher verurteilt

WIEN / FRANKFURT, 21. Juli (AP). Der Sprecher der tschechoslowakischen Bürgerrechtsbewegung Charta 77, Ladislav Lis, ist am Donnerstag von einem Gericht in Böhmischem-Leipa zu 14 Monaten Gefängnis verurteilt worden. Lis wurde der „Aufwiegelung gegen den Staat“ für schuldig befunden.

Auf den Leim gegangen

LONDON, 21. Juli (AP) Die Leiterin eines Londoner Postamtes ist am Mittwoch zwei Räufern buchstäblich auf den Leim gegangen. Die Männer schmierten June O'Brien Schnellkleber auf die Hände und drückten diese dann gegen die Wand. Festgeklebt und hilflos mußte sie zusehen, wie die Räuber 60 000 Pfund (rund 235 000 Mark) einpackten und sich davonmachten. Erst eine Stunde später traf der Ehemann der Posthalterin ein und schnitt die Tapete um die Hände ab. In einem Krankenhaus wurde Frau O'Brien dann von den Tapetenresten befreit.

Krähen im Rauschzustand

TRAUNSTEIN, 21. Juli (dpa). Im bayerischen Traunstein spielen die Vögel verrückt. Aus dem Neubaugebiet Axdorferfeld wird von Rabenkrähen berichtet, die ganz offensichtlich berauscht sind und in diesem Zustand Fenster demolieren. Die Vögel — so teilten besorgte Hausbauer in Dutzenden von Telefonanrufen dem Amt für öffentliche Ordnung mit — hocken sich im Morgengrauen auf die Fensterbänke und picken frischen Kitt aus den Fugen. Chemische Dämpfe oder der Genuß der Kittmasse versetzen die Vögel in den Rauschzustand, vermuten Experten. Die Krähen werden so aggressiv, daß sie bereits mehrfach beim Versuch, ihr Spiegelbild im Fenster anzugreifen, Scheiben zerhackten. Jäger sollen jetzt den ständigen Rabenkrähen zu Leibe rücken. Den Bauherren im Axdorferfeld bleibt momentan nichts anderes übrig, als die Fenster mit Plastikfolien zu verhängen und so den Vögeln den Zugang zu ihrem Rauschmittel zu verwehren.

FURT JE TO LEVUŠI! NEŽ LSD NEBO HAŘENA

Arbeitslose in Frankreich

Die Zahl der Arbeitslosen ist in Frankreich im Juni um 1,8 Prozent auf 1 877 700 (Mai: 1 913 000) zurückgegangen. Saisonbereinigt stieg sie jedoch um 0,4 Prozent auf 2 038 000 (Mai: 2 029 000).

Währungsreserven gesunken

Die Währungsreserven der Bundesrepublik sind in der Woche zum 15. Juli um 600 Millionen Mark auf 68,2 Milliarden Mark (netto) gefallen; dies hat die Bundesbank mitgeteilt.

Mehr Autos auf den Straßen

FLensburg (dpa). In der ersten Jahreshälfte ist der Bestand an Kraftfahrzeugen in der Bundesrepublik und Berlin insgesamt um 717 547 auf 29 Millionen gewachsen.

Honba za kaktusy

[dr]: Ve slunné Arizoně bylo vytvořeno zvláštní policejní oddělení — „kaktusáci“. Jeho práce spočívá v ochraně kaktusů. Když botanikové sestavili seznam 220 druhů těchto ošatných krasavců, kterým hrozí úplné zmizení, úředně bylo zakázáno kaktusy vykopávat a přesazovat. Jakmile byl však vyhlášen zákaz, hned se stalo módním mít před svým domem pravý arizonský kaktus. Současně s módou se objevili také lidé, kteří byli ochotni se na této konjunktuře přizpůsobit. Pytláci si dokonce pořizují speciální zařízení, kterým lze třeba pětmetrový kaktus rychle a obrátě vytrhnout ze země jako mrkev. Je známo, že někteří lovci tohoto druhu dosahují ročně až dvou milionů dolarů čistého zisku. To ovšem láká další. Obrovskou rozlohu 116 tisíc čtverečních kilometrů ochraňuje pouze šest policistů, a ti mají pochopitelně malé šance na úspěch v boji proti dobře organizovaným zlodějům kaktusů.

HELMUT KOHL, Bundeskanzler, ist in Urlaub gefahren. Dem Vernehmen nach will Kohl bis zum 20. August in St. Gilgen am Wolfgangsee in Österreich bleiben.

„Běm wařem Rössel 24“

Skoro vůbec nespal

Stárný mládenec na stolku před sebou má dobrý tučet odznaků mírových organizací. Upínou sbírku. «Však to také je sbírka. To jsem získal tady v Praze výměnou za naše odznaky,» říká Edward Gluschke, strojvůdce ze Západního Berlína.

Je funkcionářem západoběrlínských organizací Železničáři pro mír. Před pražským shromážděním udělal se svými kamarády «ajzenbonďky» sbírku, která vynesla přes čtyři tisíce marek, a ty poslali do Jižní Ameriky jako příspěvek na cestovné do Prahy tamním delegátům. «To přece vůbec nic není, to by udělal snad každý,» odmítá rozpačitě slova chudý a nechce mluvit ani

o tom, že se zúčastnil jako aktivní organizátor všech velkých západoběrlínských mírových akcí. Tak mu přidávají do sbírky odznak československých sáhistů s poznámkou, že to je vlastně také mírový odznak.

Poděkoval a překvapil mne sdělením, že viděl ve vesnici mládeže simultánku šachového mistra světa Anatolije Karpova, který byl v Praze jako člen sovětské delegace, i když jen «na skoku». «Karpov hrál hlavně pro delegáty, kteří ho k improvizované simultánce přemluvili. I mezi diváky byla většina účastníků shromáždění. Z 25 partií dvě remizoval, dvě prohrál a ostatní vyhrál, což je, myslím, čestný výsledek pro obě strany. Udivovala mě závatná rychlost, s jakou hrál. Necelé dvě hodiny a všechno bylo skončeno.» V duchu mu tuto podivnou trochu závidím, protože simultánka byla překvapením pro mne i pro pražskou šachovou veřejnost.

«A jak se mi líbilo v Praze? To se snad ani nedá vyjádřit. Já jsem skoro vůbec nespál. pořád jsem se seznamoval s novými a novými lidmi, pořád bylo něco zajímavého. Před shromážděním jsem se obával, že ty tři tisíce účastníků snad ani není možné organizačně zvládnout, že se v tom davu ztratím. Ve skutečnosti bylo na shromáždění tak neformální a nadšené ozduší, že každý snadno nacházel slova k tomu, co chtěl říci. Kdyby shromáždění trvalo ještě 3—4 dny, znal bych snad všechny účastníky osobně.

V dialogu o evropské bezpečnosti jsem hovořil o činnosti obránců míru v Západním Berlíně, ale vyposlechl jsem si i řadu věcí, které říkali v jiných skupinách. Už se těším, až budu moci sdělit svoje poznatky kolegům doma. Budou pro nás víc než užitečné.» (a)

Edward Gluschke, strojvůdce ze Západního Berlína, funkcionář organizace Železničáři za mír.

Foto ČTK

Zavoláme Sandokana...

...ten má velké kladivo, zpívala si třiletá dcera mého kolegy po návratu z mateřské školy. Několik pražských telefonních účastníků bylo mírně vyvedeno z míry tajemným prohlášením: U aparátu Sandokan. do hodiny umřeš... Patrně akce milovníků hororů, kteří nechtěli vyházet korunu za hloupost. Pořád ještě frčí pontové kůže bavlněných triček (porádně dražších), na kterých po prvním vyprávění zůstává z neobtěžného malířského Tygra jen ubohá černá skvrna. Mnozí nositelé pořádného jména František pomalu začínají slyšet na Sandokana. Černí a fousatí muži, pokud se tak už nevolalo, se mnohou spolehnou, že jejich okolí jim přisílí přezdívkou televizního piráta. A tak bychom mohli pokračovat dál.

Zatím posledním hitem je nový tanec Sandokan, který dostal třetí cenu u soutěží na nové společenské tance v Ústí nad Labem. Nic proti tomu, popularita u mládeže svého času byly právě tance s netradičními názvy, třeba Ruční tetramat, Pík, Mertina a další. Tanec Sandokan je podle vyjádření odborníků dobrý a původní a není nic lehkého než pokřtít ho jinak, pokud má naději na delší život.

Nicméně vlna «sandokanismu» už mnoha lidem pomalu začíná lézt krkem. Vždyť takovou masovou popularitu si nanicovatý hrdina z nevinného televizního seriálu ani nezaslouží.

ZDENA BAKESOVA

NASILNOSTI PODLE PANA ZIMMERMANN

Západoněmecká vláda ve středu schválila nový zákon o demonstracích, který drasticky omezuje občanská práva a svobody zákonem v Ústavě NSR a je fakticky namířen proti mírovému hnutí v NSR, když staví aktivní obránci míru na roveň kriminálnímu životu. Konzervativní vláda zdůvodnila přijetí zákona údajnými násilnostmi, k nimž přý při demonstracích dochází. Podle nového zákona o demonstracích může být každý z účastníků odsouzen na rok do vězení a k vysoké penězi pokutě.

Jak to je s novým zákonem o právu, prozradil ministr vnitra NSR F. Zimmermann, z jehož «iniciativy» byl zákon vypracován, když ve středu v Kasselu prohlásil, že «násilností je jakákoli forma odporu proti americkému raketám středního doletu, a tomu se musí učinit přítrž».

(ČTK, ZP)

6 RUDÉ PRAVO

Středa 8. července 1963

KDO V NSR OMLOUVÁ ZLOČINECKOU ORGANIZACI

Osvědčení esesáci?

OD NAŠEHO BONNSKÉHO ZPRAVODAJE

Konečně by se přf už mělo skončit s tím, prohláší zcela oficiálně K. Biedenkopff, člen vedení CDU, aby se osvědčeným demokratům vytykala jejich příslušnost ke shraním SS. Souhlas, a kterým bylo na zensském sjezdu CDU v Hagenu toto prohlášení přijato, nkezuje, že v současné vládní straně není s tímto názorem osamocen.

Už léta je veřejným tajemstvím, že v NSR se váleční zločinci souduhni posilují příslušníkům CDU. Nalož řadu příslušníků SS. Přislušnost k SS, organizaci označené mezinárodním právem za zločineckou, není v NSR dokonce překážkou ani pro přisobení ve státní správě. Esesáci, přes mnohá oficiální uplštění, tu působí na nejrovnějších odpovědných místech, dokonce i jako ministři zensských vládek.

Chyba udělal ale ti, kteří svou příslušnost k SS v minulosti zatáhli a teď vyjde najevo. Ti přece jen někdy musí počítat s nějakou tou nepřijemností. Tento osud potkál například T. Loch, šéfredaktora televizní stanice WDR, se sídlem v Kolíně nad Rýnem. Některé z překvapených podřízených vyjádřili spolu s pokro-

... že by byli přizváni k takovým setkáním i ti, kteří za pokrokové názory postihl zákaz výkonu povolání, o tom zpráva nehovoří. Tak daleko ztělma ani slíbená «amnestie» pro pokrokové lidi sdílet nebudou...

VÍTĚZSLAV HAVLIŠEK

Zemřel Vladimír Neff

(čtk): Ministerstvo kultury ČSR a Svaz českých spisovatelů oznamují, že v sobotu 2. července po delší nemoci zemřel ve věku 74 let národní umělec Vladimír Neff, jeden z předních tvůrců naší mezinárodně i soudobé literatury. Celým svým dílem se V. Neff vyjadřoval k závažným kulturním, společenským, filozofickým, estetickým a sociálním problémům doby. V. Neff se narodil 13. června 1909 v Praze a brzy po studiu a obchodní praxi se rozhodl věnovat se literatuře. Již ve svých prvních románech navazoval na linii realistických městských románů Tilschové, Pujmanové nebo Čapka-Choda, které zobrazovaly morální rozklad zámožných měšťanských rodin. Výrazným rysem jeho próz byla pře-

devším bohatá a vzrušující dějovost, poutavá kresba prostředí a hluboké sondy do nitra postav. Česká literatura dosáhla v románech Vladimíra Neffa i zahraničních úspěchů v překladech do řady světových jazyků. Nezapomenutelná je také filmová tvorba V. Neffa. Dlouhá léta byl V. Neff členem Svazu českých spisovatelů a aktivně se podílel na jeho činnosti. Za zásluhy o rozvoj české literatury byl Vladimíru Neffovi udělen titul zasloužilý umělec a v roce 1979 byl prohlášen národním umělcem.

Dopisy Juriji Andropovovi

Občané NSR protestují proti osudu „jaderných rukojmí“

MOSKVA (sr): Silný pocit, že v současnosti představují nejvážnější hrozbu evropské bezpečnosti přípravy na rozmístění raket s plochou dráhou letu a Pershing 2 v Německé spolkové republice, je hlavním motivem dopisů, které zaslali generálnímu tajemníkovi OV KSSS a předsedovi prezidia Nejvyššího sovětu SSSR J. Andropovovi někteří občané NSR. Nedělní sovětská Pravda uveřejnila přehled těchto dopisů.

G. Michaelis, H. Winklerová a J. Gönsche poslali dopis z Bayreuthu, který leží u hranic NSR s NDR a CSSR. Obáváme se, píše, že v případě jaderné války mezi Východem a Západem budeme smeteni z povrchu Země, protože žijeme „na hranici“ možného konfliktu. Výroky takových lidí, jako je ministr obrany USA Weinberger, že válka mezi USA a SSSR je nevyhnutelná a že v blízkosti bude Evropa, v nás vyvolávají strach.

Ze sovětské strany, uvádějí dále pisatelé dopisů, byly v posledních letech nejdennou předloženy odzbrojovací návrhy. Podle našeho názoru není žádný důvod odmítnout například návrh SSSR na zmrazení stavu jaderných zbraní.

Mezi autory dopisů do Moskvy jsou i ti, kteří znají utrpení a hrůzy války nejen z fotografií a filmů, z vyprávění pamětníků a z memoárů, ale kteří její tragédii pocítili sami na sobě. Proto se s takovým rozhořčením stavějí proti snahám pošetilí přeměnit Evropu v nástupišť vojenského konfliktu, tentokrát mnohem zbrobnějšího.

Sovětskému svazu se podařilo přežít hrůznou válku. My, obyvatelé střední Evropy, jsme v roce 1945 také viděli svou vlast v rozvalinách, došlo si to pamatují, píše Sabina Hoffmannová ze Stuttgartu. My, ženy Německé spolkové republiky, si nepřeláme váleku s žádnou zemí, nechceme nikomu vyhrožovat, chceme žít v míru se všemi národy.

Středem pozornosti mnohých dopisů zaslaných do Kremlo jsou sovětsko-americké rozhovory o omezení jaderných zbraní v Evropě, které se konají v Ženevě. Jejich pisatelé naléhavě vyzývají, aby bylo jednání co nejrychleji úspěšně ukončeno.

Uvádí se to například v rezoluci vedení organizace SPD ve městě Rothau, přiložené k dopisu, který byl doručen do Moskvy, nebo v dopisech obyvatel Bad Sooden-Allendorfu a mnoha dalších.

Ke startu Lendl na turnaji v JAR

Mezi úspěšné československé sporty se v posledních letech řadí i tenis. Na jeho dobrých výsledcích se díky svému talentu, pílí a podmínkám, které mu poskytovala a poskytuje naše socialistická společnost, podílí také Ivan Lendl. Kromě toho, že působí jako reprezentant, vystupuje se souhlasem ústředních orgánů naší tělovýchovné organizace jako profesionální hráč na řadě tenisových turnajů v mnoha zemích světa. Uzávěrné dohody zatím vždy respektoval.

Kupodivu však z dosud neobjasněných příčin od patku startuje společně s Connorem, Kriekem a Currenem na exhibičním turnaji v Bophuthatswane na území Jihoafrické republiky.

O jeho možném startu se před časem objevily zprávy v některých západních sdělovacích prostředcích. Ivan Lendl několikrát ujistil zástupce našeho tenisového svazu, naposledy i při nedávném wimbledonském turnaji, že v Jihoafrické republice startovat nebude. ČV ČSTV se od jeho účasti na této exhibiční jeunožnačně distancuje.

Naše tělovýchovná organizace spolu s pokrokovými silami ve světovém sportu včetně Mezinárodního olympijského výboru vede důsledný boj proti politice apartheidu. Vychází přitom ze zahraniční politiky ČSSR, která důsledně uplatňuje v této otázce příslušné rezoluce OSN. RP/9.2-P3 (CTK)

Dopisy z NSR, až na nepatrné výjimky, ukazují — píše Pravda — že většina lidí i v zemích NATO neztratila víru v lidský rozum, nevzdává se myšlenky mírového soužití států s rozdílným společenským zřízením a neodmítá bojovat za odzbrojení, a to přes válečnou psychózu a protisovětskou propagandu, která byla na Západě rozpoutána.

Plavky v zimě, lyže v létě?

Nabídka obchodů, šíří zákazníkům předkládaného sortimentu, ale často i úroveň obsluhy provází řada problémů. Nejčastější a také kupujícími nejdiskutovanější se týká sortimentní nabídky. Přitom třeba říci, že spotřebitelé dokáží pochopit, když to či ono zboží na trhu určitou dobu chybí. Uznají, že některé výrobky musíme jako plátidlo za zboží, které v zahraničí nakupujeme, vyvézt. Chápu to rok, dva i tři, ale trvá-li situace delší dobu a stále se opakuje, pak právem předpokládají a žádají, aby obchod a výroba společně nedostatkové zboží zajistily.

JIŽ KONCEM ČERVNA

Jakého zboží se to týká? Tak například blížil se konec června, podle kalendáře bylo ještě jaro, kdy jsme pod dojmem stížností z něko-

lika dopisů čtenáře obesi několik obchodů textílem v hlavním městě. Nežadali jsme nic neobvyklého — pěkné, módní letní šaty v různých věkových a velikostních kategoriích, plavky a trička. Ale to jdete pozdě, dozvídáme se v prodejně, která je naproti stanici metra Staroměstská. Již máme jen dva druhy a jen v nejmenších číslech, jiné plavky již budou.

Odpovědi v dalších prodejních byly podobné. Ne že by zboží chybělo vůbec, ale bylo takové, že si zákaznice většinou řekne — vždyť podobné (nebo úplně stejné!) mám doma, něco takového je na trhu každým rokem. Stále dokola, z módního zboží není nic. To, co je, by se stěží dalo označit jako běžný standard. A samozřejmě výrobek nekoupí. Nepřilízí, lechtává slova pak padají na hlavu obchodu.

Že si to obchod nechá stále líbit a není již končící vůči výrobě ve svých požadavcích důslednější a neústupnější? Či je to tím, že nákupci a sortimentari nejsou v přímém styku se zákazníky, a na slova svých spolupracovníků, prodáváček nedají? Vypadá to tak. Přitom v obchodě pracuje mnoho poctivých lidí, kteří mají zájem, dobře uspokojit zákazníky. Věk také se na aktivních jednolichých obchodních organizací v diskusních příspěvcích prodáváček a prodáváček často ozývá, že přece nikoho stále nebví říkat

o něž by byl na zahraničním trhu také zájem. To by však výroba musela být podstatně pružnější při inovaci sortimentu, zvyšování technické úrovně a estetického vzhledu zboží. Vzdáv výroby spolupodvednost za dobrě zásobování trhu určují záměry XVI. sjezdu.

V obchodě je široce rozvinuté socialistické soutěžení. Proč tedy iniciativu lidí podstatně širší než dosud nezaměřit na sdružené socialistické závazky uzavírané s výrobními organizacemi? Motivovat je právě odstraňováním nedostatkových druhů zboží, alespoň takových, které jsou v podstatě naličkovatelné, ale zneprůjemňují zákazníkům běžný denní život. EVA SADILOVÁ

— nemáme, přelže se — ale neopak je zájem prodávát a vidět spokojeného spotřebitele.

ALE JE VÁZÁNÍ

Je léto a v obchodech se sportovním zbožím se denně snad padesátkrát někdo zeptá, jak jsme si v několika prodejnách ověřili, zda mají tenisové míče, nafukovací kajaky, potřeby pro potápění, stanv atd. Odpovědi pracovníků obchodů jsou stále stejné — nemáme. Zato však je v polici vyloženo hned několik druhů vázání na lyže, a je-li obsluhující prodávák vtipný, nabídne k nim nejen lyže, ale i další vybavení pro zimní, sáně a boby.

Ve větě nedostatkového zboží bychom mohli pokračovat. Zraje ovoce, zavaruje se a na trhu nejsou víčka chybí kyselina citrónová. Stálým problémem jsou jízdní kola a

hnaná díly k nim a další záog: jako součástky pro osobní automobily. Některé skutečně patří mezi nedostatkové, ale jen stěží by se opravdové našel jediný výrobek tohoto sortimentu, který nechodí do skladů Mototechny alespoň v omezeném množství. Ano, na skladě, protože řada z nich se na pulty obchodů vůbec nedostane. Každý z pracovníků této prodejní organizace má nějaké známé a tím povazuje za povinnost vyhovět přednostně. A další náhradní díly? V nejjednodušším případě je vyvolán jench nedostatek umělé, ať již proto, že Mototechna má více skladů a ne vždy se přesně ví, ve kterém jsou právě potřebné součástky. Ale to se rekne zákazníkovi — nemáme, přidej za dva dny, vynasnažíme se. Takové zboží má být o něco dražší, neboť zákazník je spokojen a rád zaplatí více.

SPOLEČNĚ S VÝROBOU

Obchod si sám zboží nevyrobí, to je povinnost a kolem výroby ale i tak by mohl pro lepší nabídku mnoha výrobků dělat i při dosavadní situaci více. Především by neměl výhody výroby tolik titerovat. Ta nemůže stále vystačit s tím, že zboží je určeno na export. Ten je pochopitelně nutný, ale v mnoha případech by dokázali výrobci nejen výrobu, ať to jsou třeba již uvedené tenisové míče či hručky na kávu apod., při troše dobré vůle a skutečné snaze vyhovět i domácím zákazníkům, nahradit jiným zbožím *

Měl rád smích

9.7.83
RP

Rozlehlá, prostorná hala. Fantazie architekta si pohrála se sklem, kamenem a dlaždicemi. Na nízkém stolečku stojí velká fotografie, mladý muž oválné tváře, s trochu soraštilým obočím, rýha na čele. dívá se upřeně kamsi do prázdna. Kytice karafiátů se smutečně stuhla a venku před moderní budovou, jejíž fasádu zdobí rudohnědý pás dřeva, splývá ze stožaru dlouhý pruh černého praporu.

Nesčetněkrát od roku 1974 vstoupil Jaroslav Navrátil skleněnými dveřmi do této haly, nikdy neopomněl zažertovat s vrátným, on, věčný smíšek, prohodil vtip, zasmál se a nesl dál svůj nezhasínající plamínek dobré nálady a pohody. Tak ho znali, tak na něj vzpomněli ve středu 6. července na shromáždění pracovníků Vědeckovýzkumného ústavu papíru a celulózy v Bratislavě, takový zůstal v paměti všech 270 jeho spolupracovníků. Pietní rozloučení s kameradom, přítelem. Co dříve se zdálo vsední, vraťteji nyní vzpomínky v hlubších tvarech a jasnějších barvách. Lidé vyprávějí osobní tragédie Jaroslava Navrátila zasáhla svou měrou každého z nich. 19. dubna ozbrojení únosci z organizace UNIA vynesli mrtvé tělo Jaroslava Navrátila z kolony vyčerpaných, zoufalé unavených čs. občanů, které vlekli již 39 dní drsným angolským bušem. Prý jej pohřbili někde na souťoku dvou řek, pod hromadou kamení...

Uka to je 40,3 proc. Na drábem mlté je žněle (38,7 proc.) a na třetím Svědku (35,3 proc.).

Podle údajů Mezinárodní agentury pro atomovou energii bylo Plutko v ložiském roce na první místo na světě co do množství elektrické energie vyrobené atomovým elektrárnami. V případě Plutka...

Narodil se na Moravě, vyučil se strojním zámečnickem, pár let pracoval v Litovli, přestěhoval se do Bratislavy a vrhl se na studium strojírenské průmyslovky. Ve vědeckovýzkumném ústavu se před talentovaným technikem otevřel nový svět výzkumu a praxe moderního dřevařského a papírenského průmyslu.

Od roku 1977 se v ústavu stále častěji hovořilo o angolském městě Alto Catumbela. Papírna a celulóžka, jeden z nejmodernějších komplexů tohoto typu na africkém kontinentu, byl výzvou pro um a dovednost našich odborníků. Závod se nacházel v dezolátním stavu, portugalská kolonizátorská utlačila, provozy nebyly konzervovány a za dva a půl roku nečinnosti chemikálie a louhy rozleptaly a zničily, co se dalo.

Kolektiv ústavu spolu s dalšími našimi podniky zahájil rekonstrukci závodu, pro odborníky o to zajímavější, vzrušující, čím úkol byl neovytřeštější a obtížnější. V Alto Catumbela se postupně vystřídalo pět pracovníků ústavu a na pod-

zim loňského roku odjíždějí dva přátelé, inženýr Jozef Viluda a technik Jaroslav Navrátil. Odjíždějí, aby plnili úkoly, které jsou samozřejmou součástí naší zahraniční politiky — úkoly pomoci národům rozvojových zemí.

»Proč jsme vybrali zrovna Jaru?« opakuje si otázku inženýr M. Čarský, vedoucí výzkumné skupiny. »Odpověď může být jednoduchá. Patřil k nejlepším. Dvakrát vyhrál zlepšovatelskou soutěž v ústavu, byl spoluautorem několika patentů. Navíc nejen strojař, ale i technolog. Čili profesionálně tačeno — všestranně využitelný střední technický kádr. Jara však měl krásné lidské vlastnosti, kvalitu, které v práci v zahraničí hrály vždy i morální roli. A to bylo pro nás rozhodující.«

Alto Catumbela žila rušným životem. Provazy závodu se postupně plynule rozvíhaly, mravenčí práce, rekonstrukce, projekty a doporučení našich odborníků nesly první plody. Závod vyráběl již 120 tun celulózy denně. Pravda, ve světovém měřítku nijak oslnivé číslo, nicméně v Africe špičkový výkon. Co však bylo z hlediska odborníků pozoruhodné. Byl to vskutku průmyslový komplex, samostatná výrobní jednotka, soběstačná, v podstatě nezávislá, vše — energii a suroviny — zabezpečovala vlastními silami a prostředky. Přitom na rozsáhlých prknech projektantů se již rodil nový závod s cílovou produkcí 600–800 tun celulózy denně.

Jaroslav Navrátil plnil odpovědnou funkci poradce angolského vedoucího centrální dílny. Péče o 200 pracovníků, celý strojířský park, energetické zařízení, něco zaskápal v provozu a už se na údržbáře snesly stížnosti a výčitky. »Víte, vždycky je těžké říci v několika slovech, proč jsou někteří lidé oblíbeni, proč je všichni mají rádi. Obvykle se prostě konstatuje — sympatický, milý, příjemný, dobře se s ním dělá, zkrátka lajna.« rozpráví soudruh Milan Čarský.

Jaroslav Navrátil vlastnil cenný dar. Uměl jednat s lidmi citlivě, jemně. Ovládal složité umění — dohodnout se. Kuvř v diskusích partnerem o pracovním problému začaly vyskakovat jiskry hnevu, přeskočil na vtip a za chvíli v klidu opět hovořil o věci, kterou bylo třeba společnými silami vyřídit. Nebyl konfliktní typ člověka, mluvil živě, ale mírně, nacházel schůdky a cestičky k druhému, s obrovskou trpělivostí, přitom důsledně se dopracovával k oboustranně přijatelnému řešení. Inženýr Čarský, jeho přímý nadřízený, mu hojně ukládal, jak vzpomíná, úkoly začínající stručnou větou: Já

ro. je to na tobě, dělej, jak dělej, ale zítřka přinese výsledky.

V Alto Catumbela se prokazoval široký odborný rozhled, v nezvyklých podmínkách rychlé naučivá zkušenost. Touha nikdy nestát stranou, činnorodě se podílet na práci kolektivu, schopnost navazovat přátelské poměry s celým týmem našich odborníků. Veselý, mile divně vhlížející muž, který se nikdy nemračil, neznal slova — dejte mi pokoj, nemám čas, mám starosti. Vždyt smyslem a podstatou části naší pomoci angolskému lidu byla výchova pracovníků, potřeba učít je zacházet s technikou a přístroji.

Za revoluční angolské vlády se stala Alto Catumbela příkladem její sociální politiky. Komplex zaměstnával až patnáct tisíc lidí, vedení závodu se snažilo dát práci každému. Zdá se to mnoho. Ale dřívější se těžila na eukalyptových plantážích, které měly rozlohu 85 000 ha. Velké množství pracovníků sil vyžadovaly i takové hospodářské programy, které činil závod a které zdánlivě neměly nic společného s výrobou. Vedení komplexu postavilo farmu pro chov vepřů a hovězího dobytka. Jezero se sypanou hrází, hluboké až pánáct metrů, bylo zásobnou chovu ryb. Jidelna vydávala 1200 jídel denně.

Z okoli, z kopců přicházeli lidé i s rodinami za prací, obživou, za novým, doposud nepoznaným životem. V dřívě přelidštěném městě se mnohonásobně zvýšil počet obyvatelstva, pravda o novém společenském zřízení pronikala do vzdomí Angolanů, agitovala, přesvědčovala silou praktického příkladu, osobního zažitku. I to byl jistě jeden z důvodů, proč protivládní organizace UNIA se rozhodla na Alto Catumbela zaútočit a životodarný závod na výrobu papíru a celulózy poškodit.

Skupina čs. pracovníků se plně zapojovala do bouřlivého rozvoje města. Slavné fotbalové klání s místním angolským mužstvem, kdy Jara strlel góly, on, sportovec, domá dobrovolný funkcionář kopané, vedoucí oddílu záku Slovane Bratislava a rozhodčí v krajské soutěži, byl oporou naší jednatelky, nechyběl v bazénu, kde se střídali pracovníci závodu s angolskými pionýry, nezkazil žádnou legraci.

Naši dostávali maso, celé čtvrtě dobytka, přimo z farem, které obhospodařoval závod. Jara se veselotočil kolem rozdělování masa, což byl dobrý důvod pro společná posezení a setkání, byl organizátorem, pomocným kuchařem, ochutnavačem, tvůrcem zábavy.

Ještě 9. března 1983 píše dopis ing. Čarskému. Je spokojený, plný plánu, pochvaluje si, jak se práce daří, těší se na příjezd rodiny. 12. března jej ozbrojenci z UNIA vyveleli z pěkného přízemního domku, kde bydlel se dvěma spolupracovníky (»tři chlapi v chalupě« říkali jim v naší kolonii).

Pochodoval, tlapel jako drak, statečně, ze začátku ještě rozdával optimismus a humor a potom se

ka po prodejněm prostoru zdálka přesahuje současně možnosti tržnice, se zatím nepodobalo zcela odlišným nákladům skladování čerstvé zeleniny a ovoce. Služeb, které tržnice zatím nabízí prováděním soukromým drobným pěstitelům, dovedla využití všechvýchody na 420 zahrádkářů a malovýrobů. Ve všední dny lich tu prodává okolo dvaceti, mnohdy i méně, v sobotu je situace poněkud lepší — asi tak 100 prodáváči. Ani zde se sortiment nijak zvlášť neliší od stálého obchodu. V budoucnu se počítá v tržnici se zavedením poradenských služeb a s organizací prodejněm zemědělských výstav.

Problémy pražské tržnice

Tržnice Pražské tržnice v prostoru bývalých holešovicích jatek je v provozu rok a dva měsíce a lze říci, že za tuto dobu již vstoupila do povědomí obyvatel našeho hlavního města. Přispěly k tomu například výstavy, prodej zlevněného a parťového zboží, zavedení provozy v odtěrné epid. zabezpečení neustálé zůstávají v odtěrné základní. Zabezpečení přímého a včasného zásobování města čerstvou zeleninou a ovocem. U stálých organizací, jejichž poptáv

lostný povel — Vamot! Možná že to byla poslední slova, která ve světě živote uslyšel.

Před domy, člově, pactivej pra rovník, náový zlepšovatel. Jáa dvou děl, Jarle Vyety a osmlerébo Marveta, bohaly na vlastnosti, které člověka činí krásným. Bylo už třicet sedm let...

MILAN JELINEK

KNIHY PŘÍŠTÍHO TÝDNE

(jd): Nakladatelství Odeon připravilo na příští týden na knižní trh v edici Lidové umění slovesné soubor Moravské národní pohádky a povídky a výbor Povídky od F. Kafky, který vychází mimo edice. * Nakladatelství Cs. spisovatel oznamuje v Malé řadě poezie redici básnické sbírky L. Stehlíka Vozňel vodou večery a verše J. Piláře Pohled do očí, v edici Spirála knihu O. Holuba Vše: Loupežník Nikola Suhaj, napsanou na základě dokumentárních materiálů, a v edici Portréty spisovatelů studii V. A. Motorného T. Svatoptík. Mimo edice vycházejí humorné příběhy M. Černíka Deset tisíc píšťal. * Román K. Seidy C. K. Dezertér vychází v nakladatelství Svoboda, kde dále vychází kniha E. Gorného Za dveřmi Bílého domu. * V nakladatelství Panorama vychází obrazová publikace Praha objektivem mistrů a povídky kanadského publicisty F. Mowata Bílá kanoe. * Nakladatelství Práce vydává knihu I. L. Aguirre Bolívar. 1.7.83

Uctění památky F. Kafky

(čtk): Při příležitosti stého výročí narození významného německého spisovatele a českého spisovatele Franze Kafky položil ředitel Památníku národního písemnictví R. Pospíšil a ředitelka Ústavu pro českou a světovou literaturu CSAV H. Hrzalová k jeho hrobu na židovském hřbitově v Praze na Olšanech věnec. Jeho památku uctili také položením kytic u jeho rodného domu v pražské Kaprově ulici a ve Zlaté ulici na Pražském hradě, kde F. Kafka nějaký čas tvořil. 4.7.83

UŽ JIM DOŠLO, ŽE KAFKA BYL DAN
NEKDO! A ŽE HUXLEY JE NOVÝ!

Jak zaniklo Herculaneum?

Teprve v roce 1718 byly na jihozápadním pobřeží Itálie objeveny první trosky starověkého města Herculaneum, zničeného zhruba s nedalekými Pompeji při výbuchu Vesuvy v roce 79. Od té doby se při postupných výkopkách v Herculaneu nacházely vždy jenom trosky domů a četnými freskami a uměleckými předměty, ale nikdy se nenašly žádné kosti lidí, což zákonitě vedlo k všeobecně rozšířené domněnce, že se obyvatelé města všichni zachránili. Loni se však o správnosti této domněnky začalo pochybovat. Proč?

Začátkem minulého roku bylo při hloubení základů na rozlehlém staveništi na mořském pobřeží nedaleko Herculaneu objeveno v hloubkách od dvanácti do dvaceti metrů několik desítek lidských a zvířecích koster. Nikdo od první chvíle nepochyboval o tom, že jde o nálezy právě z doby zániku Herculaneu, ale potvrzení to bylo teprve před časem, kdy došlo k zveřejnění výsledků zevrubných laboratorních výzkumů všech koster, které byly vědcům dány k dispozici.

Ukázalo se, že se ve všech případech jedná o kosti ze sedmdesátých let prvního století našeho letopočtu. Zpracované expertizy nepopouštějí žádné pochybnosti o tom, že vešměs šlo o uprchlíky z Herculaneu, kteří zahynuli při pokusu o záchranu před valícími se proudy žhavé lávy útekem na loď a vyplutím na širé moře. Identifikovány byly kosti dvaceti mužů, šesti žen, deseti dětí a deseti zvířat. Velmi cenné poznatky přinesl také rozbor polohy jednotlivých koster, jak ji zachytili archeologové, kteří se ujali odborného řízení prací spojených se složitým vyprošťováním nečekaných nálezů. Například mužská kosti, která ležela na kostičkách dětí, jasně dokumentuje, že šlo o zoufalý pokus prchajícího muže chránit děti v posledním okamžiku svým vlastním tělem.

Všechny tyto nejnovější poznatky

redakční postava

VÍCE PEČE PUBLIKACÍM

KDYŽ SE V HACKENSACKU v americkém státě New Jersey narodila Faith Materová, vážila pouhých 550 gramů a měřila necelých 27 centimetrů. O čtyři měsíce předčasně narozená holčička byla tak malinká, že ji sestry v místní nemocnici vyrobily „podní postýlku“ z igelitového sáčku naplněného vodou. Málokdo ji dával naději na přežití, ale nyní - po dvaceti týdnech - opustil nemocnici zdravý tvor o váze 2,4 kg a délce 48 centimetrů.

Zemřel národní umělec Václav Trojan

PRAHA 5. července (ČTK) — Ministerstvo kultury ČSR a Svaz českých skladatelů a koncertních umělců oznamují, že v úterý 5. července 1983 zemřel ve věku 76 let národní umělec Václav Trojan, jeden z předních tvůrců současné české hudby. Jeho bohaté a zároveň pestré dílo je hluboce propracováno českou národní hudbou, láskou k rodné zemi a jejímu lidu.

Stěhování občanů v číslech

(čtk): Do Prahy se v minulém roce přistěhovalo, v porovnání s ostatními kraji, nejvíce občanů — přes 18 000. Na druhém místě v počtu „nově“ získaných obyvatel je kraj Středočeský, kam se nastěhovalo 14 000 lidí. V počtu vystěhovaných výrazně vede s více než 14 200 občany kraj Středočeský, na dalších místech je kraj Severočeský a Praha. Absolutní úbytek občanů byl zaznamenán ve Východoslovenském kraji, opustilo jej přes 7200 občanů, ale přistěhovalo se jich jen 3800. V ostatních krajích jsou ztráty vzniklé odstěhování výrazně kompenzovány nově získanými občany.

• Zákaz vycházení od 22. hodiny večer do 8. hodiny ráno pro mládež do 18 let platí v americkém velkoměstě Detroitu jako opatření, jež má omezit prudce rostoucí zločinnost.

Prach metlou Káhiry

(ra): Stále hrozivějšího rozsahu nabývá v egyptském hlavním městě znečišťování životního prostředí. Tradiční metlou tohoto ohromného města je všepřonikající prach, který je průvodcem pouště, jež se nezdá držitelně přibližuje k městu. Podle svédectví týdeníku „Al-Musavvar“ v některých částech města usadá za měsíc na jednu čtverečnou míli více než 700 tun prachu, zatímco přípustné množství nemá překračovat 50 tun. V suspendovaném stavu, ve vzduchu, se vznáší dokonce třikrát více tuhých mikročástic, než je sanitární norma.

Ceny regulují přísun zboží

(čtk): Více než třetinu zboží na 70 tržistiších v krajském a okresních městech i střediskových obcích Jihočeského kraje prodávají sami drobní pístitelé. Na zahrádkách nebo před svými domy mohou nabízet ovoce nebo zeleninu bez povolení, na tržistiších se musí podřítit tržnímu řádu. Podle přebytku nebo nedostatku sezónního zboží na stáncích umožňují okresní národní výbory drobným výrobcům nabízet prvotřídní výpěstky za tzv. dohodnutou cenu. Tato cena obsahuje pevnou maloobchodní cenu a přírůstek k ní až do výše 50 procent, v Brně do 20 procent. Zvýhodnění je vždy ten, kdo nabízí špektrální druh ovoce a zeleniny, o který je velký zájem. Volný prodej je i u domácí výroby dřevěných vařeček, kvedlaček, prkýnek, košťálů, košíků a dalších kuchyňských potřeb ze dřeva. Až 50procentní možná přírůstek při soukromém prodeji výpěstků začíná tak v jihočeském kraji regulovat přísun zboží na trh u drobných pístitelů.

VÍCE PIETY A OHLEDU

V dubnu loňského roku zemřel manžel mojí sestry. Byla jsem u ní, když přijeli tři zaměstnanci z Poštovní služby. Rakev nechali na chodbě, ačkoli jsme je prosili, aby ji vzali dovnitř, a zesnulého velice nepletně do ní vložili. Totéž se stalo, když mi v prosinci m. t. zemřel manžel. Rovněž i sousedé, kteří přiblížili, s jakou „pletou“ zaměstnanci Poštovní služby ukládají na chodbě svého zemřelého manžela do rakevy, toto jednání odsuzovali. Tedy s takovýmto jednáním jsem se setkala v loňském roce dvakrát. Je to neudržitelné a zaměstnanci Poštovní služby hl. m. Prahy by měli brát patřičný ohled jak na zesnulého, tak na pozůstalé. M. Č., Praha 7

ŠESTADVACETILETÁ HEREČKA z Broadwaye Imke Ridgeová se stala první osobou, již se po došlo plavat bez přisádky dvakrát kolem newyorského Manhattanu. Když po 215 hodinách trvající výkon vystoupila ze špinavých vod East River, prohlásila k čekajícím novinářům: „Citím se fajn, ale ze všeho nejdříve se teď musím jít umýt.“

VOČERA BYLO TOMU PADESAT LET, kdy byl založen pravidelný provoz na vlnité lanové dráze z Liberece-Hanušova na tisícimetrový vrchol Ještědského hřbetu. Za tu dobu doprava lanovka oběma směry téměř 12 miliónů cestujících.

SEJIVANI - NA20AAAAR

Kamzíkům se u nás daří

(čtk): Největší stádo kamzíků v CSSR — podle letošního sčítání 698členné — je v Jeseníkách. V tomto roce také uplynulo 70 let od doby, kdy bylo z Alp do nejvyššího moranského pohorí přivezeno prvních pět kusů kamzíků zvěře. Kamzíci byli v Jeseníkách chováni nejdříve ve 12hektarové obore v nadmořské výšce okolo 1200 metrů. V roce 1924 byli první vypuštěni do volné přírody. Předloni bylo dosaženo jejich nejvyššího jarního kmenového stavu — 749 kusů. Již v roce 1979 však v Jeseníkách započali myslivci s plánovaným odlovem kamzíků horských, v průměru 65 ročně. Lovi se trojeolově zrali kamzíci a kamzice nevhodní pro další chov a výjimečně kamzíčata, pouze však slabá a nemocná. Regulace stavů má zaměřit přemnožení kamzíků zvěře, jejíž nejvyšší únosný stav je pro Hrubý Jeseník 800. Kamzíci v Jeseníkách jsou poměrně velmi zdraví, netrpí prašivou a infekční slepotou, což jsou vážné choroby této zvěře například právě v Alpách.

Vladimir Ráz - šedesátník

(fk): Kdyby v číně platilo oborové rozdělení rolí, jako je tomu ještě v opere, pak by v milovníckém a hrdinském oboru náleželo přední místo zasluhujícímu členu ND Vladimíru Rázovi. I když někdejší král Miroslav z filmové pohádky Pyšná princezna má od zítřka na krku šedesátku, jeho představiteli neubrala nic z toho, čím získával divácká srdce: pohlednou, šifilnou postavu, jiskrné oči, noblesní vystupování a podmanivý, temně zbarvený hlas, pod nímž tušíme vzrusenou vibraci citu. Snad právě tato vlastnost, založená na bezpečném ovládnutí hlasových prostředků, se přičinila, že v Ráz vynikli i mimo filmové a divadelní herectví — na poli uměleckého přednesu, v rozhlasu a dabingu. Původně se chtěl stát lékařem. Když však nacisté uzavřeli vysoké školy, vstoupil na dramatické oddělení konzervatoře, kde absolvoval v roce 1947. Není bez zajímavosti, že první role, která V. Rázovi vynesla mimořádnou diváckou oblibu, byla role lékaře — doktora Janského ve Fricově filmu Tajemství krve. Také na divadle (v Národním od roku 1934) vyhovovali V. Rázovi především lidé pozitivní, aktivní jedinci, nadaní nevšední vnitřní i vnější noblesou. Stejně dobře však umí V. Ráz vyjádřit silné stránky lidské povahy, ruh společenské noblesy Takovými byli například Biff ze Smrti obchodního cestujícího nebo zcela nedávno životem znuděný Šalimov z Gorkého Letních hostů, jeden z nejlepších výkonů, jaké V. Ráz na naší první scéně vytvořil.

Nová fakta k případu Barbie

Londýn: Další důkazy o těsné spolupráci amerických zločinných agentů s nacistickým válečným zločincem K. Barbie přinesla včera britská televizní společnost BBC. Několik bývalých amerických agentů v rozhovorech před kamerou potvrdilo, že Barbie byl „neocenitelným zdrojem v jejich úsilí získat informace o činnosti komunistické strany v Bavorsku“. Začátkem roku 1951, když se USA dozvěděly od Barbieho vše co věděli, byl svěřen do rukou plukovníka J. Milana, který se svými muži zatýkal přepravu tohoto válečného zločince s celou jeho rodinou v nákladním autě americké armády do rakouského Salcburku. Barbie cestoval na falešný dokument, vystavený americkými úřady v Mnichově, který ho identifikoval jako „Klausa Altmanna“. Ze Salcburku byl pak převezen do Benátek, odkud odcestoval lodí do Jižní Ameriky. Milano uvedl, že touto cestou odcestovaly stovky nečistů.

CELÁ ARMÁDA PASERÁKO obsadila dočasné bažinaté oblasti na brazilském pobřeží, kde po bila jeden a půl tisíce krokodýlů, za jejichž kůži utrží na americkém trhu desítky tisíce dolarů. Přepravní oddíl brazilské policie zahnal paseráků poobou ze samopali a kulometů, načež před příchodem armádních jednotek zmizeli i s bohatou kořistí.

AMK VETERAN Čs. závodníků oznamuje, že zemřel jeho dlouholetý funkcionář Karel Navrátil, býv. automobilový závodník. Poslední rozloučení se zeshnulým se koná 12. 7. ve 12.30 ve velké obř. síni krematoria ve Strašnicích.

● Koncem června bylo v Západním Berlíně 83 000 oficiálně registrovaných nezaměstnaných. Nejvyšší mezi ně započítány tisíce osob, které mají nuce ně zkrácenou pracovní dobu, a tím i nižší mzdy.

● Počet nezaměstnaných v Japonsku se loni zvýšil o dalších 100 000 lidí a na konci roku činil 1,36 miliónu osob. Je to nejvyšší úroveň za posledních třicet let. Uvádí to „Bila kniha“, kterou vydalo japonské ministerstvo práce.

Cynická M. Thatcherová

Londýn: Bouři nevole vyvolaly ve čtvrtek odpoledne v britském parlamentu cynické poznámky, které učinila na adresu nezaměstnaných předsedkyně konzervativní vlády M. Thatcherová. Tvrdila, že životní úroveň nezaměstnaných závisí na jejich výběru potravin. „At se nezaměstnaní žijí levným jídlem — tak vystihl pravou podstatu prohlášení předsedkyně konzervativní vlády komunistický list Morning Star. Jak ironicky napsal, M. Thatcherová tím předložila „verz Marie Antonietty z roku 1983“. Výzvu, aby své poznámky o nezaměstnaných sdělila, M. Thatcherová odmítla. Jakoukoli odpovědnost za chudobu nezaměstnaných v Británii dokonce přenesla na samotné lidi bez práce. „Jak naloží se svou podporou v nezaměstnanosti, je jejich věc,“ nezdárala se poznamenat.

HUSNÍKOVI JE TAKY FUK,
JAK „ŽIJÍ“ LIDI V KRIMINÁ-
LECK!

Kastroly na celý život

Tak nazval švédští odborníci svůj výsledek interstereotypů nádob na přípravu jídla. Vnější část se oděv z mědi, protřední z hliníku a vnitřní z nerezavějící oceli. Tajemství této novinky spočívá v tom, že mědi je nejlepší vodivkem tepla, hliník zajišťuje jeho stejnoměrné rozdělení po povrchu nádoby a nerezavějící ocel se snadno čistí. Takové nádoby zajišťují stejnoměrné zahřívání jídla a prakticky se nepotřebovávají.

Transplantace slinivky břišní

(čtk): Dne 26. června 1983 byla provedena v Institutu klinické a experimentální medicíny v Praze současná transplantace slinivky břišní a ledviny u dvacetileté pacientky trpící těžkým diabetem. Indikací k operaci bylo diabetické postižení drobných cév, vedoucí k úplnému selhání ledvin, k poruše zraku a poškození nervového systému. Bylo použito nové operační techniky vypracované kolektivem lékařů Institutu pro vedením prof. dr. V. Kočandrleho, DrSc. Jde o první transplantaci slinivky břišní v socialistických státech. Stav pacientky je šest dnů po operaci uspokojivý, dojde se rozvíjeji funkce obou transplantovaných orgánů. E.P.P.

● Za rekordní částku 990 000 liber byl v Londýně skvěl aukční síní Sotheby prodán sekretář francouzského krále Ludvíka XVI. Lakovaný sekretář z ebeny, který vyrobil v 18. století Adam Weiswaller, byl zakoupen soukromým sběratelem z New Jersey.

● Ve Velké Británii je nyní o jeden milión knihák méně než v roce 1980. Podle právě zveřejněných údajů poklesl v tomto období počet kniháků mezi muži ze 42 na 38 procent a mezi ženami ze 37 na 33 procenta.

Úspěšná transplantace slinivky Výsledky dlouholeté výzkumné a klinické práce

(čtk): První současná transplantace pankreatu (slinivky břišní) a ledviny v socialistické zeměch, která se uskutečnila 26. června letošního roku v Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) v Praze, se řadí v dvacetileté pacientky trpící od dětství i těžkým diabetem (diabetes mellitus), je součástí dlouhodobého výzkumného programu, jehož cílem je vypracovat a zdokonalovat plněnou životně důležitých orgánů. Bylo již provedeno několik operací technicky vypracované kolektivem lékařů IKEM pod vedením prof. MUDr. Vladimíra Kočandrleho, DrSc.

Pacientka je po operaci ve velmi dobrém klinickém stavu a funkce obou přenesených orgánů je uspokojivá. Na rozdíl od období před operací nepotřebuje ani Insulin, ani léčbu umělou ledvinou. Přijímá také již normální způsobem potravu, může přecházet po pokoj, sleduje televizi, čte. Komplexní potransplantační léčba je zaměřena jednak na potlačení obranných mechanismů organismu proti přeneseným orgánům, jednak na boj proti infekci, což je zvláště u diabetiků velmi náročné.

Program transplantací životně důležitých orgánů koordinuje v rámci CSSR i zemí RVHP právě IKEM. Jeho součástí jsou rovněž klinické transplantace ledvin prováděné již několik let na několika pracovištích v CSSR, navíc ve spolupráci s ostatními státy RVHP v rámci Intertransplantu. Dále nedávno zahájené přenosy jater na chirurgické klinice fakultní nemocnice v Brně a konečně i připravované transplantace srdce rovněž v pražském IKEM pod vedením prof. MUDr. V. Kočandrleho, DrSc. Transplantaci slinivky břišní ve světě bylo dosud provedeno jen asi 250 na sedmi pracovištích.

Cukrovka, čili porucha endokrinní činnosti slinivky břišní se stává jednou z pěti nejrozšířenějších chorob dnešního světa — jen u nás jsou ji postiženi nejméně tři procenta populace. Ani dokonale zajištění péče o tyto nemocné (diabetologické porady, dostatek inzulínu i dalších léčiv) nemůže přitom zabránit vzniku

ku a rozvoji komplikací diabetu, jejichž neopakovatelné a prodlužování života těchto pacientů relativně málo přibývá. Nejzávažnější jsou postižení ledvin (17krát častěji než u ne diabeticů), zraku (25krát častěji) a nervového systému, ale i ischemická choroba srdce či diabetická kóma. Současné a perspektivní rozvojem diabetologického programu bylo proto rozhodnuto zahájit také program transplantací slinivky břišní jako účinné metody k zamezení vzniku a rozvoje komplikací a k jejich léčbě.

Výzkum v této oblasti začal v IKEM zhruba před deseti lety, kdy doc. MUDr. Vladimír Barboš, CSc., vypracoval dlouhodobou koncepci přípravy ke klinickým přenosům tohoto orgánu. Asi před pěti lety začala druhá etapa, v níž se do práce zapojili chirurgové. Hlavní podíl na úspěšném vypracování techniky transplantace, použité i v prvním klinickém případě, měl MUDr. Ivan Vaněk, CSc. Technika zajišťuje dokonale prokrvení transplantované slinivky a snižuje současně na minimum riziko cévních uzávěr.

Ve třetí fázi se zapojili internisté-diabetologové, vedení přednostou jedné z interních výzkumných základen IKEM MUDr. Karlem Vondrou, CSc. Ti museli vypracovat přesná kritéria výběru nejvhodnějších pacientů pro tyto výkony, metody pro jejich vyšetření a následně před transplantací a po ní.

K tomu všemu mají významnou úlohu ještě také dlouholetá zkušenosti lékařů IKEM s organizací transplantací, cévní chirurgií, konzervací orgánů, imunosupresí, anestezí a ošetřováním nemoc-

Z historie Prase věže na Pražském hradě

[Čtk]: Pražský hrad, sídlo českých králů a paupů, patří k nejvýznamnějším a nejnavštěvovanějším národním kulturním památkám. Mnohé z jeho objektů jsou trvale přístupny veřejnosti. V loňském roce k nim přibyla i nově rekonstruovaná Prase věž. Postavil ji na konci 15. století dvorní stavitel Benedikt Ried, který výrazně ovlivnil stavební úpravy Pražského hradu. Trojčíh dělových věží - Daliborkou, Bílou věží a Prase věží neboli Mihuou - zpevnil novou hradební stěnu. Obranných schopností věže nebylo nikdy využito, sloužila postupně jako dělostřelecká laboratoř a sklad střeliva.

V suterénu věže měl dílnu vynikající slávač zvonů Tomáš Jaroš z Brna, autor dodnes činných zvonů katedrály sv. Víta. V rekonstruovaných prostorách dílny jsou ukázky kovoličské a slávačské práce - zvon z baziliky sv. Jiří, odlitek rakve Rudolfa II. v roce 1612, sochy, děla, zbraně a užitékové předměty.

Z přízemí, kde jsou záznamy a dokumentace od stavebních plánů až k současné rekonstrukci, je přístup

do prvního patra, které je věnováno počátkům alchymie, hornictví a astronomie. Pod původní klenbou, zakoupenou od otevřeného ohně, je rekonstruována alchymistická dílna, doplněná originály z archeologických výzkumů. Za vlády Rudolfa II. žilo a pracovalo na Pražském hradě mnoho vědeckých kapacit - Tycho de Brahe, Johann Kepler, Tadeáš Hájek z Hájku a další učenci, jejichž výzkumy dokládají dobované přístroje a knihy.

Exponáty v posledním poschodí věže seznamují s renesanční kulturou a životem na Pražském hradě v 16. a 17. století. Jsou zde obrazy italských mistrů, renesanční truhly a další nábytek, užitékové keramiky, sklo, stříbrné nádoby a šperky z archeologických výzkumů blechtických hrobov.

Na nádvoří věže je umístěn moderní orloj ve tvaru otočné koule od zaslužilého umělce Rudolfa Svobody. Ukazuje dny, hodiny i minuty a je pevně zakotven ve stěně budovy.

AKTUALITA

MOSKVA: Ve včerejším komentáři ke zprávě, že americký Kongres schválil částku 21 milionů dolarů na další rozšíření síťového vysílání rozhlasových stanic "Svoboda" a "Svobodná Evropa", napsal redaktor TASS V. Serov, že se právem nabízí otázka, proč musejí američtí daňoví poplatníci ročně přispívat více než sto milionů dolarů na tyto tlampače nenávislné propagandy. Komentátor konstataje, že tyto peníze ame-

Tlampače nenávisli

rických občanů se utrácejí na účely, které nemají nic společného s jejich opravdovými zájmy. Síťové vysílání, zřízené po druhé světové válce v Mnichově, slouží za nástroj "psychologické války" proti zemím socialismu, k zosilování mezinárodního napětí a k podkopávání snah o jeho uvolnění. Stanice, jejichž faktickým pátem je špiónážní centrála CIA, v rozporu s mezinárodním právem otravují ovzduší špinavými pomlavy a dezinformacemi a zasévají nepřátelství a nedůvěru ve vztazích mezi národy. Poté, co prezident USA R. Reagan loni v létě vyzval k celosvětovému antikomunistickému "křesťanskému tažení" a začal zosilovat psychologickou válku, byla provedena přestavba aparátu zahraničně politické propagandy Washingtonu. Do funkce ředitele obou síťových stanic byl dosazen J. Buckley, superjediš, který byl svého času na ministerstvu zahraničí odpovědný za dodávky amerických zbraní reukám a diktátorským režimům. Nyní mu byla svěřena nová úloha - zbraň pomluv a ideologické diverze. V. Serov závěrem píše, že mnichovští rozhlasoví diverzanti se nijak nechtějí láti, což dokazuje "rakovně o organizaci politického vysílání" stanice "Svoboda". V jedné z kapitol se přímo doporučuje "... nehrázet se ve vysílání vždy pravdy, vymýšlet si jednotlivé události a fakta, protože nemohou být ověřeny na rozlehlém území SSSR a v zahraničí".

Červenobílá devadesátnice

13. LISTOPADU bude pražské Slavii 90 let. Letoušek je lety v SX Slavii, později Sokolu Slavie, dále Slavii Dynamu, pak jen Dynamu a nakonec TJ Slavia Praha, od roku 1973 pod patronátem a se jmenným doplňkem IPS - jakékoliv rakem. Pozoruhodný výčet názvů, ale pod každým pojmem práce pro sport, převážně vrcholový, slávající se skoro synonymem jednoty. Stejně stará je letos i Sparta, takže dvě pražské fotbalové jednoty, představující pojmy nejen v hlavním městě ale v celé naší vlasti, chystají k narozeninám celou řadu usilových podniků, přičemž mnohé z nich - což vypadá pozoruhodně - budou nověmy vřemné spolupráce.

Představitelé TJ Slavia IPS besedovali včera v Edenu se sportovními novináři a ve vyslyšeních i rozpravě se s konklavou a jubilem nahrávali obraz slavné minulosti, s níž přítomnost stále nedeří krok, a vyslovovali se přání arho zábery da budoucnosti.

• TJ Slavia Praha IPS sdružuje 21 oddílů a odborů a má dnes 3000 členů. Z hlediska členové základny je 17. Ji nejvyšší pražskou jednotou za Bohemians a Spartou. Odbor přátel Slavia sdružuje na 3000 příznivců v celé republice.

• Ze slavné minulosti se bude připomínat 14 vítězství ve fotbalové lize a desítky 26 mistrovství italské - tedy se berou v úvahu i tituly z dob Království českého. Z pamětí nemůže opuzet více než pětadvacetiletá vedoucí pozice v atletice.

• Očeká se, že v 90. oddíl - bodnatli jako příslušný, máme-li na mysli fotbalisty. Příteli noví hráči a vedení oddílu věří, že se mužstvo v příštích letech dostane výš, než byla letosí čestná místa v tabulce, a že se oddíl dostáá jednou mistrovského titulu. Naposled to bylo v roce 1947, což už je poměrně dávnouček. Mezi nejúspěšnější

Poštovní poplatky do zahraničí

[Čtk]: V důsledku změn, které zavedl XVIII. kongres Světové poštovní unie, dochází od 1. července k úpravě poplatků za poštu odesílanou z ČSSR do zahraničí. Změny se neprojeví u sazby za dopisnice a za psaní do 20 g do všech socialistických států. Na stejné úrovni zůstávají rovněž sazby za psaní do Maďarska až do hmotnosti 1 kg, stejně jako poplatky za balíčky do SSSR. Za psaní do 20 g posílané do jiných zemí se zvyšuje sazba ze 3,60 na 4 Kčs, u dopisnice na 3 Kčs. Zvyšují se rovněž poplatky za tiskoviny především ve vyšších hmotnostních kategoriích. U zvláštních služeb dochází v souvislosti se zvýšením maximální částky náhrady na ztracené doporučené zásilky ke zvýšení "doporučeného" na 9 Kčs a k úpravě vyčíslovacího poplatku u listovních zásilek, na které bylo vyměřeno clo, na 9 Kčs a u balíků na 18 Kčs. Od 1. července se upravují rovněž sazby za telegramy odesílané z ČSSR do Andorry, Albánie, Alžírka, Belgie, Dánska, Finska, Francie, Gibraltar, Grónska, Irsko, Itálie, Jugoslaviie, Libye, Lichtenštejnska, Lucemburska, Malty, Maroka, Monaka, NSR, Nizozemí, Norska, Portugalska, Rakouska, Recka, San Marina, Španělska, Švýcarska, Tunisu, Turecka, Vatikánu, Velké Británie a Severního Irsko a Západního Berlína. Sazba za jedno slovo obvyklého telegramu bude 9 Kčs a za jedno slovo listovního a tiskového telegramu 4,50 Kčs.

V MASÍVU KRAKOVSKÉ HOLE v Nizkých Tatrách na rozhraní Demänovské a Janskej doliny odkryla speleologická skupina Detva v minulých dnech na dnu čtyřkilometrového podzemního systému jeho další pokračování, kterým se jim podařilo sestoupit do hloubky 408 m, což je nový československý rekord. Dosud nejhlubšími známými podzemními prostory u nás bylo Zárskoie s hloubkou 260 m. Nově objevené podzemní prostory vynikají mohutností a velkými podzemními vodopády.

BYK JE TO SPRÁVNÝ!

Co kazí chuť ryb

[Ja]: Názor, že zápach některých ryb pochází od bahna, ve kterém se zdržují, je stále všeobecně rozšířen. Tato laická domněnka, jako ostatně řada jiných o rybách, se udržuje navzdory tomu, že nemá žádné opodstatnění. Původcem znehodnocení rybího masa není bahno, ale rybí potrava, konkrétně vodní řasy drakaly (lat. Oscillatoria). Jsou to drobné, pohledné organismy, které vytvářejí sliznaté povlaky, nebo pohyblivá vlákna modrozelené, hnědozelené či černé barvy. Jejich výskyt je nadměrný hlavně v těch vodách, které jsou znečištěny hnilobnými odpady z jatek, mlékáren, močovkou apod. Člověk si s touto řasou dovede poradit jedině za pomoci chemických prostředků. Mnohem účinnější a stálější je zamezení znečišťování vod, které způsobuje její neúměrné rozšiřování.

0 dvě sopky víc

[ra]: Až dosud se zdálo, že v Antarktidě jsou jen tři činné sopky, a to Melbourne, Terror a Erebus. Podle sdělení amerického časopisu "Science News" skupina vědců, kteří prováděli letecké snímkování východní části antarktického pobřeží, omývaného Wedellovým mořem, objevila ještě dvě sopky, které chrílí oheň. Jejich svahy jsou posety čerstvými úlomky sopečných hornin; jsou to stopy nedávných výbuchů. Vulkanologové se chystají podrobně ji zkoumat činnost těchto sopek.

Trochu hodné čokolády

[eba]: Státní příslušník NSR Alfred P. byl v úterý odpoledne zadržen na hranicím přechodu z Náchoda do Bavorska. Při cestě z Polska do našeho státu nepřihlásil k proclení 384 tabulek čokolád v hodnotě zhruba devíti tisíc korun. Zboží měl ukrýt v upravených schránkách svého osobního automobilu.

TO SE ZASE KATÉ DÁČI NA ZEMĚ!

Pohřební schránka svatě lidmily

[čtk]: Dne 24. srpna 1981 byly v souvislosti s dlouhodobým historickým průzkumem a pomátkovou péčí na Pražském hradě využívány pohřební schránky s pozůstatky kněžny Ludmily v bazilice sv. Jiří. Antropologicko-lexický výzkum, který vedl MUDr. E. Vlček z Národního muzea v Praze, přinesl cenné poznatky k osvětlení našich nejstarších dějin. Nyní jsou pozůstatky kněžny Ludmily opět uloženy v nově restaurované gotické tumbě v kapli sv. Ludmily v bazilice sv. Jiří.

• Jagnoslavie se nepodařilo do tří let zařadit mezi země se "slunečným městem". Město založené na využití sluneční energie roste na ihu jadernské ho pobřeží - v Makedonii, kde slunce svítí více než 250 dní v roce.

Sul způsobila požár

(re): Požár zachvátil v pondělí odpoledne v katastru obce Opatov na jihlavsku budovu JZD s dílnami a uště. jeným dobytčím. Jak se zjistilo, při skládání sena spadlo do senometu vědro se soli, která způsobila jiskření a následný oheň. Při vyvádění dobytka byl lehce zraněn 18letý učeň. Hmotná škoda přesahuje 100 000 Kčs.

Pachatelem byla myš

Tokio: Plných 50 minut trvala panika v sídle japonského ministerského předsedy J. Nakasoneho, když byla přerušena dodávka elektrického proudu a téměř na hodinu přestaly fungovat veškeré televizní kamery a celý systém bezpečnostního zařízení. Po usilovném pátrání premiérových osobních strážců zjistili, že pachatelem je myška, která pronikla do přísně střežené místnosti, odkud je bezpečnostní systém řízen. Tam si začala pochutnávat na jednom z četných kabelů, čímž způsobila zkrat. Je to již druhý „teroristický útok“ tokijských hlodavců za poslední tři dny. Předtím způsobily krysy elektrický zkrat na jedné lince tokijského metra. Vznikl požár a z podzemí muse- lo být evakuováno přes 2000 lidí.

V SSSSR BY TO BYLY
JTEŇICE!

Bludné balvany

(čtk): Mezi geologické zvláštnosti naší přírody patří takzvané „bludné balvany“. Jsou to velké úlomky hornin, které byly v době ledové přeneseny postupujícími ledovci daleko od míst svého vzniku. Největší bludné balvany byly v Československu nalezeny na Moravě a ve Slezsku. Nejznámější z nich jsou vyhlášený „chráněnými přírodními výtvory“. Jsou to především dva absolutně největší bludné kameny na našem území s rozměry 320x250x155 cm a 370x170x120 cm. Oba jsou instalovány v Ostravě, poblíž míst nálezu. Jen o málo menší je balvan v Liptáně na Osoblažsku, chráněná je rovněž skupina jedenácti „hluchinských balvanů“, které jsou umístěny na ostravském výstavě Černá louka. Všechny tyto kameny jsou z žuly a v dávné minulosti k nim „připutovaly“ až ze středního a jižního Švédska. Další bludné balvany nalezneme v Úvalné na Bruntálsku a na Opavsku v listebníku a přímo v Opavě. Většina z nich bylo vyzdvížena ze země při zemních pracích nebo při těžbě. Geologové se domnívají, že řada bludných balvanů, a to i větších objemů, dosud nebyla objevena.

Požadavek únosců

Rím: V Itálii poutá v posledních dnech zájem veřejnosti zpráva o únosu E. Orlandiové, 15leté dcery vatikánského úředního činitele. Únosci, o jejichž to- rožnosti zatím není nic známo, vzkázali telefonicky římskému listu Paese Sera, že dívku, unesenou 22. června, osvobodí výměnou za propuštění M. A. Agcy. Tento turecký neofašista se pokusil v květnu 1981 zastřelit papeže Jana Pavla II. a byl v Římě odsouzen k doživotnímu žaláři. Italské úřady se k požadavku únosců zatím nevyjádřily. Koncem minulého týdne byl turecký terorista nečekaně převezen z vězení v severní Itálii do Říma k improvizované tiskové konferenci, kde prohlásil, že prý s únosem nemá nic společného. Zároveň však využil příležitosti k opakování známých lživých tvrzení, že byl k atentátu na pape- že naveden bulharskými a sovětskými tajnými službami.

Primátorský řetěz

(čtk): Tradičním odznakem úřadu pražských starostů a primátorů byl po staletí primátorský řetěz. Tuto tradici přerušila až bitva na Bílé hoře, po níž byl zvuk prvních mužů Prahy používat tyto insignie zakázán. Teprve v roce 1897 byl ve sboru obecních starších radních podán návrh, aby pražský starosta nosil při slavnostních okamžicích odznak své funkce — primátorský řetěz. Vypracování jeho návrhu svěřil sbor architektů Antonínu Balšánkovi, který mu dal podobu zlatého řetězu s přívěskem. Vlasní zlatnickou práci pak provedl zlatník Karel Ebner. Poprvé se s tímto řetězem objevil na veřejnosti pražský primátor Jan Podlipný na Slovanském sjezdu v roce 1898 a v této podobě řetěz sloužil dodnes. Pražský primátorský řetěz je rozdělen na tři části, z nichž jedna spočívá na šití a dvě na prsou. Vzájemně jsou spojeny 22 články osmáhrannými, 25 obilnými a dvěma spojujícími. Závěrečný článek zdobí hlava svatého Václava a je na něm zveřejněna medaile se znakem Prahy z roku 1649. Veškeré součásti tohoto upravené umělec- kého díla byly zhotoveny jako unikáty a nikdy ne- bylo povoleno pořídit od nich ani otisky, ani odličky či jiné kopie. Řetěz váží celkem 750 gramů a je zho- toven výhradně z českého osmnáctikarátového zlata.

zodpovědět, je zřejmé, že taková hie stauba se asi opravdu provádí jen jednou za století. Prakticky pát roku trvalo akademickým ma- litrám V. Lachoutovi, V. Zemanovi, I. Holanovi a F. Sedláčkovi, než da- ly „čtyřechletý“ metř ploch- opony do pořádku. Nežto jen o ro- voz: to století bylo citlivé i na sa- motném materiálu, takže o zápa- dy drbici zezadu plidno pohroma- di nebyla nouze. Pak vlastně už ani nemůže tak moc překvapit, že restaurování Hynalsovy opony vy- šlo na více než pát miliónu ko- run.

Tobie všechno opšem patřl dne- jí minulosť. Stejně jako trpěni- kam vlastně zrestaurovanou oponu- učit, aby měla zaručeno pro- stědět s konsantní replatou, uh- kosti vzduchu aid. V deset hodin- šestnáct minut za doprovodu Jan- lar a Ntzných melodií vojenské de- cheby hudby, slavnostní nádiady a nebytné čepky zmraku zmlazela- opoia uvnitř Národního divadla. Od pátéhodla nastanou poslední- komplikované manévry: vybitená- opona se veir po metru bude- a transportního náice vypínat na- pomocnou konstrukci, aby se 27.- cerence opět poprůd po šestě lé- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

DVA TÝDNY LEŽELA jedna anglická stěpie v mrazicím boxu mezi bezhlavými těly svých ne- štastných druhů. Pak ji ale vyřadily ruce skot- ské milovnice kurů domácích Ireny McCullocho- vé, která ji třela nohy až do té doby, než Esme- raalda radostně zahřála. Stěpie, která přežila své poslední uskladnění, se rychle zotavuje a pa- ní McCullochová ji pítala ke svým 18 ptáčkům.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

Opona s fantárami

Krátko po půl osmé ráno přestá- val večer Pražané — hrnoucí se z koněné autobusů — na nábreží před Domem umělců — pousupnat. Tvo dobou totiž dorazil slavnost- ně nyzdabený nářez, na jehož zoy- sých bočních křídlech visely transpa- renty s nápisy: Hynalsova opo- na pro Národní divadlo. Před ses- tit léty, přesně 28. 7. 1977, opu- stila prapředpobně největší a doce- ta určité nejslavnější divadelní opona Zlatou kapličku, aby se do ní po pracovním, nákladném a pec- tivním zrestaurování jako poslední z historicky cenných předmětů opět vrátila.

Více než pát hodiny se žirndě- tielenná parta lidí z čestobudej- o- vských pozemních stávek snažila- za pomoci autojeřábů přesunout- neskladnou, takřka čtrnáct metrů- dlouhou a skoro pát tuny vážící- bednu s oponou z Domu umělců, k- te od 9. listopadu 1978 stála pec- tivně ukrývá plachtami ve zvláštním- nyzdabeném rámu, na ložnou plo- chu náleží. Za neustálého čuká- ní sonasí fotografických aparátů- a mřením filmových a televizních- kamer se vo tři čtvrti na deset- údiat konal už patřičnou ali- ci, přes Staroměstské náměstí a- Celenou k Pražské bráně, aby od- tud přes Pítkopy a Národní třídu- historické budovy. I z jejího pufo- vání nejdříve na harardon a pak- tech předědla v plně nové a de- finitivním rámu neimné na při- střeh sto let.

Navinka P. Ebena v Holandsku

Haag (od našeho dopisovatele): Nizozemské taneční divadlo, které jsme měli možnost vidět loni na Praž- ském jaru, připravilo na závěr sezóny v rámci Holland Festivalu nový program. Ve světové premiéře v něm zazněla skladba Petra Ebena Klethy a dobrořešení, zajímavé dílo, postavené na mnoha kontrastech. Má tři části. V první zpívá pouze smíšený sbor a capela, v druhé hraje sám orchestr a ve třetí se obě složky spojí a provedou své party souběžně. Eben ani zde nezapřel svou zálibu ve filologii, a tak sbor zpívá celkem ve dvanácti jazvcích, ml. v jazvcích tak od- lehlých, jako je akadistina či jiddiš. Vznikla zdánlivě dosti různorodá mozaika, kterou se ovšem zkušené- mu skladateli podařilo skloubit ve velmi působivý celek. Vedoucí Nizozemského tanečního divadla Jij Kylian přizval ke spolupráci opěť Kühnův smíšený sbor, který za svůj perfektní výkon sklidil velké ova- ce od publika i Alenů orchestru, řízeného Davidem Porcellanem. Velkého uznání se dostalo i skladateli, který byl premiéře přítomen. Nyní se představení, které ještě doplněje Stravinského Svatba a balet Men- tal model na hudbu téhož skladatele, bude opako- vat v různých holandských městech.

K NEJOBLIBENĚJŠIM PĚVČŮM v naší přírodě patří slavík obecný. Jeho výskyt je však stále řid- ší, i když hnízdí kromě vyšších poloh na celém území. V Čechách je v prači říši méně zastoupen než na jižní Moravě a Slovensku. Tento pták, obý- vající celou jižní a střední Evropu a jehož areál zasahuje až do Asie a severní Afriky, nachází v naší přírodě často své imitátory. Jeho zpěv na- podobují sedmihlásci, slavičí repertoár však rádi přebírají i rákosníci a další pěvci. Jejich výkony někdy předčí samotné slavíky.

Není obchod jako obchod

(ket): Pro trestný čin spekulace bylo vzneseno ob- vinění proti šestatřicetiletému invalidnímu důchod- ci Janu B. z Prahy, který od počátku tohoto roku opo- val z NSR pod zámlkou darů ujetá osobní vozidla převážně zn. Mercedes. Dosud mu bylo prokázáno sedm případů, při nichž za zprošředkování získal 247 000 korun.

Zarmoucení oznamujeme, že 4. července zemřel po dlouhé nemoci ve věku 58 let básník a překladatel Petr Kopta. Pohřeb žehem bude 12. 7. v 18.30 hod. ve velké síni krematoria ve Strašnicích. Marie Koptová, manžel- ka, Pavel Kopta, bratr. LD-45408

Papoušci a pytláci

(av): Přebohatý živočišný svět In- donésie vábí stálou pozornost nejen vědců, umělců a turistů, ale i pytlá- ků, kteří tam odcihávají vzácná zvířata, ptáky a ryby a pašují je za hranice. Jedním z předmětů pašová- ní, upoutávajících chytivé pohledy pytláků, se stali v poslední době ma- nilští papoušci, kteří žijí jen na Mo- luckých ostrovech. Jejich hejna řid- nou každý den. Úřady, aby za- chránily vzácné představitelce indo- néské fauny, přijímají bezodkladná opatření. Na Molukách už byla zří- zena řada strážných stanic, které bojují s pytláky.

Podivný rozsudek

New York: Newyorský soud po sedmiletých přetřích vynesl rozsudek odmlácející vydat Sovětskému svazu válečného zločince B. Majkovskise, někdejšího kapitá- na lotyšské pomocné bezpečnostní služby. Hitlerovský pomahač, který našel stejně jako mnozí další fašis- tičtí zločinci bezpečné útočiště ve Spojených státech, je zodpovědný za životy stovek zavražděných a umu- řených sovětských občanů. Majkovskis a další jemu podobní zrádci vlasti stromali na příkaz hitlerovských okupantů se zemí lotyšskou vesnici Andriani a vyhladili její obyvatele. Dopouštěli se zvěrstev v židovském ghettu města Dvinsk. Od roku 1965 se SSSR nejdnou obrátil na americkou vládu se žádostí vydat tohoto kařana soudu v místě, kde se dopustil svých zločinů. Leč americké úřady, jak znovu dokázal výnos newyor- ského soudu, vzaly vřahu bere všeho pod svou ochra- nu.

Der Reparaturlack aus der Brieftasche

Kleine Lackschäden einfach überkleben!

Es ist wirklich kaum zu glauben: Selbst in Bereichen, von denen man sich nicht vorstellen kann, daß es noch etwas Wesentliches zu verbessern gäbe, geschehen immer wieder kleine „Wunder“. Wo bei die Bezeichnung nicht ganz korrekt ist, denn in Wirklichkeit handelt es sich um Ergebnisse langjähriger Forschung. Wie zum Beispiel bei einem neuen Reparatur-Lackier-System, das zur internationalen Automobilausstellung (IAA) in diesem Jahr in Frankfurt Premiere feiern wird. Es handelt sich um einen vorlackierten Selbstklebefilm, der – vorerst für zwei Autotypen – genau den handelsüblichen Karosserie-Lacktönen entspricht. Der Pechvogel, dessen Auto einen Kratzer oder eine Schramme abbekommen hat, braucht künftig nur noch aus dem in mehreren Formen vorgestanzten Lackfilm ein entsprechendes Teilstück abzuziehen, auf die gereinigte und fettfreigemachte Schadensstelle zu drücken und mit einem Tuch kräftig anzureiben. Fertig ist der Lack!

Selbst bei den für Reparaturarbeiten heiklen „Metallics“ wird der Originalton wesentlich besser getroffen als bei den bekannten Tupf-lacken. Die werden freilich nach wie vor ihre Bedeutung behalten, nämlich für Ausbesserungen an

unebenen Stellen, Schweißnähten oder Bördelungen. Aber für glatte Flächen ist der „Lack aus der Brieftasche“ einfach ideal. Auf derselben Basis wurde übrigens ein Beschriftungssystem für Metalloberflächen entwickelt. Ruckzuck steht der Namenszug, eine Figur, ein Symbol oder ein mehr oder weniger geistreicher Spruch auf der Karosserie. Kein umständliches Abdecken, Spritzen, keine Trocknungszeit: Chemie ist, wenn der Lack angeklebt wird!

Ein „Lack aus der Brieftasche“ für kleine Kratzer und Schrammen. Golf bleibt VW-Spitzenreiter

Der „Golf“ ist unverändert das meistgekauft VW-Modell – obwohl für den Herbst ein Nachfolger auf den Markt kommt. Im Juni war der Golf wieder Spitzenreiter mit rund 24 800 Fahrzeugen in der Verkaufstatistik des Volkswagenwerks. Im gleichen Vorjahresmonat hatten die Auslieferungen 18 600 betragen.

Saúdská Arábie objednala v Turecku dodávku pitné vody na mnoho let. Kontrakt předpokládá, že Turecko dodá Saúdské Arábii přes 15 miliard litrů pitné vody ve zvláštních obalech z plastické hmoty. Za 100 litrů vody má být zapláceno něco přes 50 centů a za celkově objednané množství má Saúdská Arábie zaplatit 80 milionů dolarů.

Od letošního roka se zvýšila částka propácená při udělení některé ze šesti Nobelových cen o půlručního miliónu švédských korun, tedy přibližně o 200 tisíc dolarů. Představitelé nadace uvedli, že cílem zvýšení je udržet hodnotu ceny vzhledem k tomu, že v loňském roce byla devalvována švédská koruna o 16 proc.

Je Leonardo da Vinci vynálezce? Tuto otázku se snaží nyní vyřešit odborníci v souvislosti s vydáním tzv. Atlantického kodexu. Ten obsahuje texty, kresby, technická schémata a náčrtky významného umělce a myslitele Leonarda da Vinci. Kodex sestavil před 400 lety Pompeius Leon. Za zahanbovací stránkou byla nyní objevena označená kresba blesku. Podle názoru prof. Augusta Maritimo, specialisty na díla Leonarda, pochází kresba stejně od tohoto velkého mistra.

Osmkentský vynálezce P. Jokovenko navrhl, aby výsavač kartón značky Wha-tam, což je běžný materiál pro rysy, byl nahrazen syntetickou bílou. Tuto bílou lze několikrát použít, když se starý ná-kres odstraní speciálním roztokem. Po-etch bílý při tom zůstává v takovém stavu, že lze bez obav zhotovovat další výkresy. Nápad už vyzkoušeli studenti Kazašské vysoké školy chemicko-techno-logické při výkresech pro své studijní a diplomové práce. Roztok odstraňuje starý ná-kres umožňuje použít některé druhy bílé až 200 krát.

Dvě australské společnosti zabývající se stavbou lodí se rozhodly stavět také plavidla poháněná parním strojem. Palivem má být uhlí. K tomuto rozhodnutí vedl jednak stále větší nedostatek ropy, jednak poměrně bohaté zásoby uhlí v Austrálii. Podle propočtů budou počá-teční náklady na provoz parníků, každý bude o nosnosti asi 75 tisíc tun, vyšší o 10–15 proc. než u současných lodí. Zvý-ší se i náklady na opravu a údržbu pla-videl a na druhé straně se zmenší ná-kladní prostory vzhledem k nutnosti zvýšení zásob paliva na lodi. Avšak pa-rníky vybavené moderními parními stro-ji budou pravě v minimální míře znečiš-ťovat ovzduší.

Die Gefangenenhilfsorganisation am-nesty international (ai) bittet wieder um Unterstützung bei ihren Bemühungen um die Freilassung politischer Gefan-gener. Die Gefangenen des Monats Juli sind:

Jaromir Savrda (CSSR)

Schriftsteller, Unterzeichner der Charta 77, verbüßt zur Zeit eine 25monatige Haftstrafe, die im März 1983 wegen „Aufstachelung“ gegen ihn verhängt wurde. Berichten zu-folge ist er schwerkrank.

Der 50 Jahre alte Jaromir Savrda wurde am 24. September 1982 festge-nommen, sechs Monate nach Verbü-ßung einer zweieinhalbjährigen Gefan-gnisstrafe, die ihm nach Artikel 100 des Strafgesetzbuches ebenfalls wegen „Aufstachelung“ auferlegt worden war: die Anklage lautete damals auf Verbreitung „regierungs-feindlicher Texte“

Die neue Anklage vom 3. März 1983 vor dem Bezirksgericht von Ost-ava bezog sich auf den gleichen Artikel des Strafgesetzbuches. Man beschuldigte ihn, Charta-77-Material „aus Feindschaft“ gegenüber Staat und sozialistischer Ordnung gesam-melt, reproduziert und verbreitet zu haben.

Jaromir Savrda bestritt, aus Feindschaft gegenüber dem Staat ge-handelt zu haben, und berichtete dem Gericht, daß er die Unterzeich-nung der Charta 77 als seine mora-lische Pflicht betrachtet habe.

Jaromir Savrda, der volle Invali-denrente bezog, soll an einem chroni-schen Nierenschaden, Herzbeschwer-den und nervösen Spannungszustän-den leiden. Außerdem wird befürch-tet, daß ihm beide Beine amputiert werden müssen, wenn er nicht sofort medizinisch behandelt wird.

Schreiben Sie bitte höflich formu-lierte Briefe und bitten Sie um eine Freilassung (und sofortige ärztliche Betreuung). Schreiben Sie an:

Judr Jan Fejes
Generalstaatsanwalt der CSSR
nam. Hrdinu 1300
Prag 4-Nusle
CSSR

und bitte eine Kopie Ihres Schrei-

bens an die:

Botschaft der Tschechoslowakischen
Sozialistischen Republik
Im Rheingarten 7
5300 Bonn

Künstliche Grotte nebenan

PARIS, 18. Juli (AFP). 20 Jahre nach der Schließung der Grotte von Lascaux in der südfranzösischen Region Dordogne mit den berühmten altstein-zeitlichen Felsmalereien können die Touristen seit Montag wieder die be-rühmten Fresken besichtigen. 80 Meter von der Grotte entfernt ist eine natur-getreue Imitation der Höhle aufgebaut worden, die in allen Einzelheiten dem Original entspricht. Die 150 Quadratmeter bedeckenden Wandmalereien wur-den von einer Pariser Malerin in sechs-jähriger Arbeit auf die Wände der Grotte kopiert. Die in der Welt einma-lige Kopie einer ganzen Grotte hat etwa sieben Millionen Francs gekostet. Die 1940 entdeckte Grotte mit ihren Wand-malereien aus der Zeit um 15 000 vor Christus war 1963 für die Öffentlichkeit geschlossen worden, weil der Andrang der jährlich 120 000 Besucher die kost-baren Fresken gefährdete.

das Hotel- und Gaststättengewerbe bekommt dies verstärkt zu spüren.“ Diese Einschätzung geben Sprecher des Hotel- und Gaststätten-Verbandes bei einer Diskussion in Köln. Für 1983 rech-net die Branche nicht mehr mit Wachst-um, sie hofft, daß der Vorjahresumsatz

von 53 Milliarden Mark wieder erreicht werden kann.

Katzen können Farben erkennen

Nach den Erkenntnissen sowjetischer Wissenschaftler sind Katzen nicht far-benblind und können sogar zur Unter-scheidung von Farben trainiert werden. Wie die amtliche Nachrichtenagentur TASS meldete, stellten Neurophysiolo-gen in Georgien in Experimenten fest, daß bei Katzen das Zentrum für die Er-kennerung von Farben in der Großhirn-rinde außerhalb des Sehentrums liegt und ihr Gehirn visuelle Informationen in zwei Nervenzentren wahrnimmt.

Bisher sei angenommen worden, Kat-zen seien farbenblind, da sie im Seh-zentrum des Gehirns keine Nerven zur Wahrnehmung von Farben hätten, sagte der Leiter der Forschungsgruppe, Art-schil Kaseli.

Verbraucher sparen schon beim Bier

om KÖLN. „Der Verbraucher überlegt es sich heute zweimal, ehe er eine Mark ausgibt. Das gilt schon beim Bier. Auch

Neues Betonbauverfahren: schnell und billig

„Sack auf Sack“ statt „Stein auf Stein“ heißt die Formel für ein neues Schnellbauverfahren, nach dem in Indonesien, Afrika, Mittelamerika, Sri Lanka (Ceylon) und Australien schon über 300.000 Häuser gebaut worden sind. Das Verfahren erscheint ganz einfach, um nicht zu sagen simpel. Aber erst mußte einer mal drauf kommen. Und dann funktioniert's auch nicht ohne das geeignete Material, das – wieder mal – die Chemie liefert.

Und so geht's: Bewußt lockergewebe und damit wasserdurchlässige Säcke aus einem speziellen Chemiefaser-Flachgarn werden im Verhältnis 1:10 mit Zement und Sand gefüllt. Zum Bauen taucht man sie in Wasser, das mit einem besonderen Katalysator versetzt ist. Dadurch wird die Füllung zu Beton. Man stapelt die Säcke zu Mauern. Dabei dringt durch das Eigengewicht jeweils etwas frischer Beton durch das Kunststoffgewebe, der die Sack-Schichten fest miteinander verbindet. So entsteht eine stabile Betonwand, die man von Fall zu Fall noch durch Moniereisen verstärken

„Der Strauß fährt über die CSSR nach Polen und kommt aus der DDR als Gegenleistung zurück.“

Ministerpräsident Franz Josef Strauß über seine private Reise, die er am Samstag nach Ende des CSU-Parteitages angetreten hat.

kann und die anschließend verputzt wird. Das Verfahren hat ein cleverer Texaner, Mister Edward T. Dicker, entwickelt. Die Säcke werden aus Chemiefasern deutscher Herkunft in Australien gewebt. Und so entstehen nun laufend, „Sack auf Sack“, Ställe, Lagergebäude, Garagen, Schwimmbäder, Wassertanks und so weiter. Ideen muß man haben. □

Kohl im Schlemmerlokal

STRASSBURG, 17. Juli (AFP). Mit rund 20 Personen seines engsten Stabes hat Bundeskanzler Helmut Kohl am Freitagabend in einem Schlemmerlokal im elsässischen Niedersteinbach zu Abend gegessen. Wie aus guter Quelle verlautete, ist Kohl schon seit mehr als 20 Jahren ein guter Kunde des Lokals. Es war allerdings das erste Mal, daß er nach seiner Wahl zum Bundeskanzler besuchte. Der Kanzler dinierte „à la Carte“. Mit Lob wurde der Kanzler von der Direktion des Restaurants bedacht. Er sei der „schlichte Mensch geblieben, der er immer gewesen war. Er mag kein Tralala“, wurde betont.

KOYZ MY SEDIME UPUTYCE,
TAK SI NA'S MIKRO AMI
NEVIMNE, ZE NEDELA-
ME PRALALA!

● Největší hloubky vrtu na světě, 11 500 metrů dosahla sovětská expedice geologů na Kalském poloostrově. Informace získané z vrtu mají význam zvláště proto, že o hlubinném uspořádání zemské kůry a o procesech, ke kterým v ní dochází, měla věda dosud jen nepřímé údaje.

ISLAMABAD, 17. Juli (AP). Millionen von Zuschauern in Pakistan haben auf ihren Fernsehschirmen etwas gesehen, das sie eigentlich nicht sehen sollten: einen Kuß. Nach Mitteilungen der staatlichen Fernsehgesellschaft vom Wochenende war die nach pakistanischem Verständnis „unmoralische“ Szene in dem US-Spielfilm „The Promise“ (Das Versprechen) von der Zensurbehörde übersehen und nicht, wie sonst üblich, herausgeschnitten worden. Die Fernsehverantwortlichen entschuldigten sich für die Panne und erklärten, solche im Fernsehen gezeigten Momente persönlichen Glücks ließen sich nicht mit den moralischen Vorstellungen und den sozialen Spielregeln des Landes vereinbaren. Man versprach, in Zukunft die Zensurschere sorgfältiger walten zu lassen und leitete gegen die für die Panne Verantwortlichen ein Disziplinarverfahren ein.

Jaroslav Krombholz, einer der bekanntesten tschechoslowakischen Dirigenten, ist in Prag im Alter von 65 Jahren gestorben. Krombholz, der zuletzt Chefdirigent des tschechoslowakischen Rundfunkorchesters war, machte sich in der Musikwelt besonders durch die Einstudierung der Mozart-Opern einen Namen, die er in ihrer Urfassung auf die Bühne des Prager Smetana-Theaters brachte. Er war auch Gastdirigent zahlreicher bundesdeutscher Symphonie- und Opernorchester.

BYL MANŽELEM PĚVKYNE NÁ
MARJI TAUBEROVÉ.

ITALSKÁ JUSTICE, o níž se říká, že nepracuje právě nejrychleji, dosáhla před časem rekordu. Soud ve Florencii odsoudil pachatele dvě hodiny po činu, čin a kapesníka zloděje, který byl při krádeži chycen samotným státním návladním. Už v taxíku ho za policejní asistence zmíněný státní návladní vyslechl, takže soudci stačili pouze vynést rozsudek. Ve dvanácti hodin spáchal zloděj trestný čin a ve dvě už dostal pět měsíců nepodmíněně.

S POZORUHODNÝM návrhem přišla ve Spojených státech paní Ben-
sie Johnsonová z Northamptonu ve
státě Massachusetts. Protože si ame-
ricktí kapitalisté nedovedou představi-
t, co to je nezaměstnanost, navrhl
vyznělavá paní, aby každý bohat-
strávil týdenní dovolenou v některé
rodině nezaměstnaného. Pak prý
změní názor na život více než deset
procent lidí, kteří nemají práci, a
navíc jim pomůže finančně, neboť
tato kuriózní dovolená za každého
účastníka měla stát 500 dolarů.

SOUDE V ANGLICKÉM městě Wokingu zjistil, že jeho přítelčině se pravidelně dvakrát do týdne účastní jistá paní Phyllis Nicholsonová, které je pětasedesát let a žije zcela osamoceně daleko za městem. Na písemný dotaz zmíněná žena odpověděla, že žije léta docela sama a že se odnaučila mluvit. Potřebuje však společnost a potřebuje slyšet mluvit lidi a proto navštěvuje soudní přelíčení. Zaměstnanci soudu uspořádali mezi sebou sbírku a koupili paní Nicholsonové rádio.

● V Tokiu byl k 1. červnu registrován rekordní počet obyvatel v celé historii této japonské metropole. Trvale bydlících tu mělo 11 736 214 lidí. „Mirnou“ převahu mají občané mužského pohlaví, jejichž bylo o 105 380 více než jejich křehkých protějšků.

Česká umělecká litina po rakouském
Bankrotu r. 1918 (slovo dusitelsky napo-
vzrušených řádků) Spektakulární nabízení
vlastní zlaté a jiné drahé kovy. Litinové
kupce, nebo i originální byjí mimofarbo-
vené, s dokonalým povrchem, jejich
výroba byla výrazem loajality vůči mo-
dernímu doplnění, který našelší neměl
dlouhodobého trvání, ostatně jako každá
móda.

KDYBY vám někdo řekl, že ten, kdo urazí dráhu dlouhou 50 cm za pět minut a dvaceti sekund, je držitelem světového rekordu, asi byste ho považovali za blázná. A přece by měl pravdu. Na kněžích závodech v Caracasu získal tímto výkonem francouzský reprezentant světové převržení.

V SEVEROANGLICKÉM Leedsu ukradl jeden muž auto, aby získal peníze na neobyklou plácovou věš: vyplňt ně tti že dštřt lahve dražší než kolísá po hání. Soud ho odsoudil za dražší věš dvma letm vězení podmíněně. Kromě toho se musí podrobít léčbě, aby se zbavil touhy po podivném alkoholu a předsedal přinejmenším na normální kofaku.

Blahopřání ke státnímu svátku

(čik): Prezident ČSSR Gustáv Husák zasílal blahopřejný telegram prezidentu Spojených států amerických Ronaldu Wilsonu Reaganovi při příležitosti slavního svátku jeho země.

ТЕХТ ТЕЛЕГРАМУ: КЕЈНУ, КЕЈНУ,
КЕЈНУ, ОЕНЕРИХ МУСАК, ХАВЕРОВ.

Stavbaři vracejí klíče od Zlaté kapličky • První scéna republiky před kolaudací

Národní divadlo je přirozeně něco jiného než panelák; i na konci zcela nesenimentálního dvacátého století umí pořád ještě připomenout to podivuhodné motto, jež stálo u jeho zrodu: "Národní divadlo sobě. A tohle memento zůstalo 'nakazlivé' i po stu letech. Stavky drobných i větších nešťárů, jež provázeli kdejakou stavbu, jako by tedy byly tabu, při dokončování bytů či škol, lesů, nemocnic, kin, sanitární zařízení, kování vysoce závodů obvykle nalednou "mizej" různé vypínače, kliky, sanitární zařízení, kování vysoce okna... i z těchto věcí mělo vedení stavby trošičku obavy. Tím spíše, že v převážně většině případů šlo o jedinečné, umělecké předměty vyráběné na zakazku. Tohle se prakticky nedá uhádat — a přece se neztratilo nic, co by stálo za vzpomínkou. Jako malá vzpomínka na osobní účast při rekonstrukci, která se uskutečnila jednou za století.

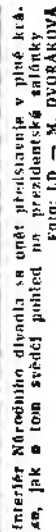
(čtk): Bile natřené ochranné zábradlí, které se v těchto dnech objevilo u věže Staroměstské radnice v Praze, nedovoluje zklameným Pražanům a návštěvníkům hlavního města ČSSR přiblížit se k této jedné z nejobdivovanějších pražských památek. Podle sdělení pracovníků NVP se uvoľnila část zdvu ochozu věže a hrozí zřícením. Věž byla proto zatím uzavřena a nyní se zkoumá rozsah poškození. Sedmadesát metrů vysoká věž Staroměstské radnice patří k nejstarším v Praze. Její základy byly položeny již v roce 1364, dokončena byla roce 1381. Od počátku 15. století na ní byly umístěny hodiny. Nejasností peněji stále kolem nejznámější části věže — orloje. Za jeho tvůrce byl dlouho pokládán legendární mistr Hanuš avsak nedávno náhodně objevený historický dokument dokládá, že orloj pravděpodobně zhotovili až roku 1410 hodinářští mistr Mikuláš z Kadaně.

Oznamujeme všetkým priateľom a známym, že náš navštevovaný profesor pan Zdenek Jiska, hudební skladateľ, pohiel sa skončil 20. 7. vo 12.30 hod. vo veľké ohľadní slni strážiť. kóho kramatoriá. Rodina. ID-45462

HELTO V BOLŠEVIKŮ ŘÍKATŮ. SPOLO-
PRACOVNÍ S J. TRNKOU.

dami ný metr na restaurátora, který zlatil vlysy na pryč stěnách, jako na obkládáče, jenž pokládal novou ka-podlahu.

stavitelů, představení, že předložený projekt nepatří. Zkrátka proto, že při demolicích pracích se ukázalo být všechno jinak. O tom ale předem nikdo nemohl vědět. A tak se vlastně postupně začalo. A přitom utíkal čas. Ostatně, jak tvrdí sám ředitel výstavby ing. J. Zby-Snejder, CSC, obava, že se ta hora práce, která

■ **Spěrky za milión dolarů** byly ve středu ukra-
deny z vily západoněmecké vydavatelky A. M.
Bardové v jihofrancouzském letovisku Cap d'Ant-
ibes. Težko se sáfrý a diamanty byl otevírat bez
použití následí klíčen, který byl ve vile uschová-
ván.

Ke startu I. Lendla v JAR

21/04/81.
HUSA'KUV APLEGR CHLATA'
TAKY!

[illegible]

lékci. V Praze byla podpořena debata mezi intelektuály o vztazích mezi kulturou ČSR a washingtonským kulturním střediskem. Institut Smithsonian Institution se započal vyvíjet v instituci exponující ze sbírek Slávného židovského muzea v Praze pro příští výstavu v USA. Jde o unikátní sbírku doplněnou originální kresbami "amerikanizujících dětí" z období druhé světové války. Výstava bude instalována v sedmi amerických městech a bude seznamovat americkou veřejnost s kulturním dědictvím židovské obce v nás a dokumentovat roli ČSSR u uchování těchto významných památek. Vzhledem k historickému a kulturnímu budování započatých expozicí poskytl vláda Spojených států amerických plnou záruku, pokud jde o jejich bezpečný návrat do ČSSR po skončení nalopu výstav.

Co tají neobvyklá značka

Pražany, ale i návštěvníky našeho hlavního města, kteří se zájmem sledují průběh rekonstrukce a dostavby okolí Národního divadla, zcela určitě zaujala i neobvyklá velká dopravní značka, jež se právě v těchto dnech objevila na rohu Ostravní a Divadelní ulice. Při prvním pohledu na ni vlastně nic moc mimořádného není (tedy kromě té velikosti) - ale opravdu jen při prvním pohledu... Protože tahle značka „umí“ něco, co jiné dopravní značky nedokážou: Proměňovat se lidem přímo před očima...

Záhady? Kouzla? Ale ne, nic takového. Jen užitečné spojení moderní techniky s lidskými potřebami:

V rámci rekonstrukce a dostavby okolí Národního divadla tu bylo vybudováno i podzemní, šestipatrové parkoviště (podobné jako u obchodního domu Kotva), kde může parkovat najednou 220 až 240 osobních aut; zhruba 40 míst přitom bude trvale rezervováno pro herce a ostatní pracovníky divadla, zbylou plochu pak mohou využívat Pražané a návštěvníci divadelních představení, kteří si společně s lístkem zakoupí i levný parkovací kupón. Denní sazba

za parkování bude stejná, jako v Kotvě; od 19. hodiny večer do sedmi ráno bude stát hodina parkování tři koruny a mezi 17. a 18. hodinou plných 20 Kčs - tak vysoká cena je proto, aby se v uvedené době uvolnilo co nejvíce míst právě pro návštěvníky představení.

Každé auto, vjíždějící nebo odjíždějící z parkoviště, bude registrováno pomocí automatických čidel. Získaná informace se pak přenesou do ovládacího uzlu s počítačem, který - opět

zcela automaticky - ovládá na dříku i „vzhled“ zmíněné dopravní značky, jež spodní část se může měnit podobně, jako informační tabule na nádražích či ruzyňském letišti.

Jak nám prozradil stavbyvedoucí z pražského montážního závodu Automatizace železniční dopravy Josef Siegl, který měl na starost instalaci celého systému, dopadla první neobvyklá dopravní značky na výbornou. Skutečná premiéra pak na ní čeká 18. listopadu, současně se znovuootevřením „zláté kapličky“.

(lik)

Tři tráje jedné dopravní značky. Zleva? Parkoviště plně obsazeno, příkaz směr jízdy - průjezd Divadelní ulicí; možnost odbočení doprava znamená, že parkoviště je volné; zákaz odbočení doprava pak znáčí, že na parkoviště smíjet vjet pouze majitelé aut, kteří mají parkovací kupón

Káhira - přelidněná metropole

V současnosti poskytuje Káhira více než tritní dojem. Ulice jsou zaplaveny automobily, veřejná doprava se hroutí, na tři sta tisíců budov hrozí zřícení, v městě propukají z nedostatku pitné vody a špatné hygieny lokální epidemie. Podle odhadu má egyptská metropole nyní 11 miliónů obyvatel. Někteří odborníci dokonce odhadují cifru o čtyři milióny vyšší.

Korík ve skutečnosti žije v tomto městě lidí, nežli zřít. Úřední údaje - opírající se rovněž o odhad - jsou z roku 1978 a hovoří se v nich o osm a půl miliónu obyvatel. Je však zřejmé, že tento údaj byl už tehdy zkreslený, protože do Káhiry se prakticky během celých sedmdesátých let stěhovalo obyvatelstvo ze zubožených vesnic, které doufalo, že ve velkoměstě naleznou obživu.

Té však bylo v Káhiře poskrovnu. Proto v městě vznikaly čtvrtě, v nichž žili lidé bez domova. Byli to ti, kteří nocovali na střeších domů nebo na ulici, či dokonce žili v blízkosti mrtvol, v márnicích.

V době rozkvětuho „Infla-bu“ (tj. politiky otevřených dveří) za minulého egyptského režimu se o bytovou výstavbu v Káhiře nikdo nestaral. A pokud se na ni uvolnily nějaké prostředky, ty obvykle končily v bezodných kapsách příbuzných egyptského prezidenta nebo jejich kamarádů.

Přitom přibližně obyvatel v Káhiře - dnes největším městě na africkém kontinentu - je obrovský. V roce 1930 zde žil milión obyvatel, v roce 1960 už pět miliónů a soudí se, že do konce století by se Káhira mohla stát dvacetimiliónovým městem. Ovšem přitom v tomto městě není jen nedostatek

bytů, ale i zcela zanedbaná infrastruktura.

Zkrátka - počet obyvatel už zcela přesáhl možnosti města. Proto se - po brazilském vzoru - uvažuje, že asi 200 kilometrů severozápadně od Káhiry by mohlo vzniknout nové hlavní město. Základem tohoto projektu by byl 76kilometrový kanál ze Středozemního moře do údolí, které leží 134 metry pod hladinou moře. Vzniklo by tak obrovské umělé slané jezero, které by vytvořilo příznivé mikroklima pro nové město. Ovšem těmto plánům je na překážku zoufalá hospodářská situace země, vyznačující se vysokou zadlužeností a rostoucí závislostí na mezinárodním kapitálu. Země dnes chybí prostředky na řešení takových problémů, jako je výživa obyvatelstva. A proto experti soudí, že tento projekt zůstane ještě drahý čas pouze na papíře.

(b)

Emigrant Milos Forman dreht einen Film in Prag

PRAG. Der im Gefolge der sowjetischen Intervention in der CSSR von 1968 aus den Filmstudios seiner tschechoslowakischen Heimat verdrängte Filmregisseur Milos Forman dreht zur Zeit in Prag für eine amerikanische Produktionsfirma den Film „Amadeus“ nach dem gleichnamigen Theaterstück von Peter Shaffer über die Gegenspieler Mozart-Salieri. Forman war der Auffassung, daß Prag immer noch wie das Wien von 1780 aussieht, die CSSR ihrerseits benötigte dringend Devisen. So kam der Arbeitsvertrag zustande. Er funktioniert, wenn auch unter erheblichen Reibungen, wie Produzent Saul Zaentz verriet. „Sie lassen sich alles bezahlen, und es wird mit dem Fortgang der Dreharbeiten immer schlimmer“, sagt er über die Zusammenarbeit mit den CSSR-Behörden. Der ursprüngliche Ansatz der Produktionskosten in Höhe von 15 Millionen Dollar werde wahrscheinlich um zwanzig Prozent überschritten.

Die CSSR-Medien verschwiegen die Rückkehr des inzwischen international prominenten Regisseurs („Einer flog über das Kuckucksnest“) so gut wie ganz. Ein ungenannt bleibender Staatsvertreter meinte: „Ich denke, er ist ein guter Regisseur, und wir sind glücklich, daß er hier dreht. Er ist gegangen, um im Ausland mehr Geld zu verdienen, und er ist nicht der erste, der das tat.“ Manche Tschechen sind erstaunt, daß sie von einem ausländischen Reporter vom Aufenthalt und der Arbeit Formans erfahren.

AP

K vůli devizám bylo předčasně uzavřeno Stavovské divadlo, půl roku před původně stanoveným termínem, aby mohlo být započato s rekonstrukcí a restaurací. Forman bude v divadle dočítat půl roku! (Od pražského dopisovatele TAD).

TAD se domnívá, že by pražští bolševici nechali za devizy oškubat i husáka.

Proč vyhynuli dinosauři?

(čtk): K největším záhadám dosavadního vývoje života na Zemi patří náhle vymizení dinosaurů a dalších druhů zvířat a rostlin, ke kterému došlo před 65 milióny lety. Snázila se je již vysvětlit řada nejrozličnějších teorií. Uspokojující odpověď na spornou otázku dává zejména poslední hypotéza, která vznikla po nálezu chemických stop prachu, pocházejícího z dopadu zhruba desetikilometrového asteroidu na Zemi. Ke stětu tohoto vasmírného tělesa s naší planetou došlo právě v době vyhynutí vešlejších. Chemické stopy vzácných kovů z tohoto asteroidu jsou rozestry téměř po celém světě. Základem pro teorii je výskyt tridia. To je na Zemi poměrně vzácné, je však naopak běžnou součástí meteorického prachu. Právě ve vrstvách, ježich stáří odpovídá konci křídového období druhohor, kdy vešlejší záhadná vymření, je tridia asi třicetkrát více než v sousedních vrstvách. Pravděpodobná hypotéza uvádí, že uvolněná energie asteroidu, který při dopadu na Zemi vybuchl, měla více než 10 megaton trinitrotoluenu. Část této energie zdvihla do atmosféry bilióny tun prachu. Ten na několik let snížil průstupnost atmosféry pro sluneční záření. Omezení dopadu slunečních paprsků na planetu mohlo způsobit vyhynutí rostlin, narušení potravinového řetězce a vymření některých druhů živočichů.

● Počet obyvatel USA dosáhl k 1. květnu letošního roku 233 892 000. Oznámil to na základě svých nejnovějších výpočtů americký Úřad pro sčítání obyvatel. Je to o 2,2 mil. více než před rokem a o 6,3 mil. více než při posledním sčítání lidu v roce 1960.

DLOUHO SE OBYVATELÉ jedné z ulic v nizozemském Eindhovenu podívovali, proč se právě jejich telefonní budka těší tak velké oblibě, že se před ní každou noc vytváří dlouhá fronta zájemců, mezi nimiž byli nápadní zvláště cizinci z Turecka, Maroka a jihovýchodní Asie. Nakonec se o věc začala zajímat i správa pošty, která zjistila, že z budky se dala přímo volat do kteréhokoliv místa na světě. Stačilak tomu jedna 25centová mince, což je cena místního hovoru. Jak to bylo možné, pro to zatím pošta nemá žádné vysvětlení.

NĀPOR NA POKLADNY v železničních stanicích je v současné době prázdnin a dovolených nemalý. Například v Praze na hlavním nádraží prodá pokladník za dvanáctihodinovou směnu ve špičkových dnech až 3000 říjdenek. Znamená to, že na jednoho cestujícího ji vychází v průměru patnáct sekund (když nepočítáme dobu oběda atd.). Cinnost pokladny někdy bývá předmětem sřížnosti cestujících zejména díky dlouhým frontám. Problémem však přitom není kvalita práce pokladníků, nýbrž nedostatek pracovníků. Proto ani není možné všechny pokladny obsadit.

● V rakouské vesničce Piber byla po téměř pěti měsících karantény znovu otevřena pro návštěvy veřejnosti farma, která chová lipicány pro známou jezdeckou školu ve Vídni. Farma musela být uzavřena v únoru, když virová nákaza zahubila osm klisen a 31 hříbat.

Také krmíte holuby?

(čtk): Helna holub ve městech a zvláště na náměstích jsou stále, zejména v letních měsících, něčím romantickým. Mnohem méně romantičtí jsou ovšem tisíce roztoků, kteří na nich parazitují. Podle zjištění parazitologického ústavu ČSAV je v gramu prachu odebraného z místa výskytu holubů desetitisíce roztoků. Přitom na holubech nejčastěji parazitují roztoci čeledi pyroglyfidae, obsažící alergeny, jenž dletem způsobuje vyrážky, ekzémy, alergické rýmy a astmatické záchvaty. Roztoči se v mnohem menším počtu vyskytují i v každé domácnosti, odhadem již až 200. Bylo rovněž zjištěno, že se šíří vzduchem proudy. Rozprašování jsou zvláště z lokalit výskytu holubů, během jedné hodiny protejí nad jedním kilometrem čtverečním na čtyři tisíce roztoků. Pokud si tedy někdo vykrmuje na okně holuby, odměnou mu budou tisíce drobnoukavých roztoků. Andulky, papoušci či kanárci jsou z parazitologického hlediska prakticky čisti.

Z toho, co jsme řekli, vyplývá jasné, že ledvina se může z místa, kde je normálně uložena, uvolnit. Pak klesá, někdy až do malé páne. Obvykle to pozorujeme u starších věkových skupin.

Plice a srdce jsou rovněž chráněny kostěnou schránkou, hrudníkem košem, ale ten je pružný, protože oba orgány se při své práci roztahují a smršťují. Látra jsou kryta zebry a slezina měkkými tlumícími tkáněmi. Síťovina ochranná před mocí nepotřebují, jsou pružná a v případě potřeby dovedou namáhnout. Ledviny chrání zezadu síťovina a svalová a zepředu celá dužina břišní. Ale — copak ledviny ledviny udržíte v jejich poloze? Vždyť jsou to útlavé poměrně těžké, teží pod bránicí, a měly by se spolehnout na nějaké

SP

Nachdem finnische Zeitungen ausführlich diesen „Tourismus made in Austria“ kritisiert hatten, versucht nun die Fremdenverkehrswerbung, weiteren Schaden durch verbesserte Information zu verhindern.

WIEN, 19. Juli (dpa). Besorgt hat die finnische Touristikwerbung am Dienstag österreichische Medien ersucht, ihre Hörer und Leser „über Sinn und Zweck der Rentiere“ aufzuklären. Wie die Leiterin des Touristikbüros von Inari der österreichischen Agentur APA schrieb, kämen Finnen ja auch nicht in die

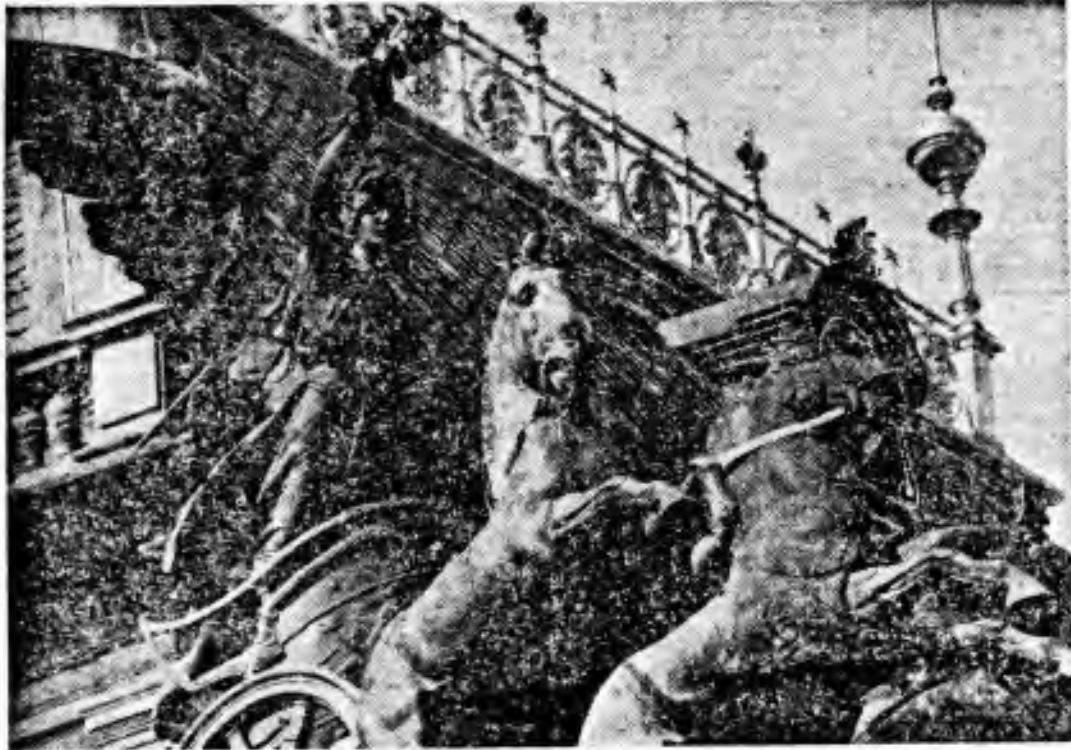
WIEN, 19. Juli (dpa). Besorgt hat die finnische Touristikwerbung am Dienstag österreichische Medien ersucht, ihre Hörer und Leser „über Sinn und Zweck der Rentiere“ aufzuklären. Wie die Leiterin des Touristikbüros von Inari der österreichischen Agentur APA schrieb, kämen Finnen ja auch nicht in die

Uhlada se pašerák koní

(ml): Celostátní pátrání bylo vyhlášeno po 40letém ústředním pátrání po zločincích, kteří se zabývali pašováním koní. Pátrání bylo zahájeno v roce 1981 a 1982 přivedl v katastru obce Kořetice v okrese Jablonec nad Nisou z Polska do naší republiky ilegálně 13 chladnokrevných koní, které ČSSR potom prodával náhodným kupcům. Dvěma německými obchodníky, se kterými spolupracoval, zaplatil za koně 1.700.000 zlotých a 500 DM, což představuje 10.000 Kč.

(m): Celostátní pátání bylo vyhlášeno po 40 letech
třetímkrát soudně trestáním Miroslavu H. za Semilská.
V letech 1981 až 1982 přelid v katastrofu obce Kofe-
v okrese Jaltonec nad Nisou z Polska do naší re-
publiky ilegálně 13 chladnokrevných koní, které
v ČSSR potom prodával náhodným kupcům. Dvěma
polskými občanům, se kterými spolupracoval, zaplatil
za koně 1 700 000 zlotých a 500 DM, což představuje
176 000 korun.

MÜNCHEN, 19. Juli (Reuter). Einer Gruppe junger Leute aus verschiedenen westlichen Ländern, die sich auf einem Friedensmarsch von Washington nach Moskau befinden, wurde in Prag von der Polizei ein Transparent abgenommen. Eine der Teilnehmerinnen des Marsches, die 19jährige Holländerin Marleen de Rijk, sagte gegenüber Reuter, auf dem Transparent habe es unter anderem geheißen „Abrüstung und Freiheit“. Außerdem seien zwei Gefängnisse in Ost und West abgebildet gewesen, durch deren Gitter sich Gefangene die Hände gereicht hätten. In der Tschechoslowakei seien zu der Gruppe, der 15 junge Leute aus dem Westen angehörten, auch vier Mitglieder unabhängiger DDR-Friedensgruppen aus Jena und Ost-Berlin hinzugestoßen. Die Friedensmarschierer, die am 28. Juni bei Schirnding die deutsch-tschechoslowakische Grenze überschritten hatten, waren nach Angaben von Frau de Rijk mit dem Plakat zunächst ungehindert bis Prag gewandert. Die Reaktionen der Bevölkerung seien dabei außerordentlich freundlich gewesen. Viele Autofahrer hätten gegrüßt.

V paprscích letního slunce ožlvd kamenná krása Zlaté kapličky

Foto: LD - J. KÁČEK

KODY TY TRIGY BYLY 2 KAHENE, TAK BY TO BYLA
SUĚTOVA! SENZACE VŠECH VĚKŮ. JE TO ALE, JEN
BRONZ!

Ungarns Wunsch wird erfüllt

EG wird Handelsabkommen mit Budapest vorbereiten

Von unserem Korrespondenten

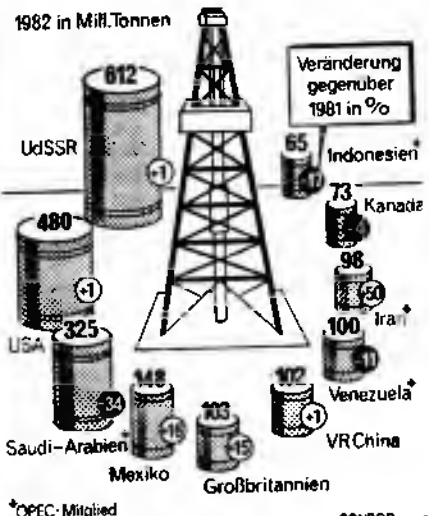
ha BRÜSSEL, 18. Juli. Der Wunsch Ungarns nach Handelsvereinbarungen mit der Europäischen Gemeinschaft wurde im EG-Ministerrat am Montag positiv aufgenommen. Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher sagte vor Journalisten, die Gemeinschaft sei bereit, die „Liberalisierungsbestrebungen“ Budapests zu unterstützen. Er habe sichergestellt, daß in den Verhandlungen nicht von einzelnen EG-Partnern kleinliche Bedenken gegen Einfuhren aus Ungarn erhoben würden. Allerdings müsse Budapest, wie andere Handelspartner auch, in einem eventuellen Abkommen indirekt die Zugehörigkeit West-Berlins zur Europäischen Gemeinschaft anerkennen.

Als erstes und bisher einziges Ostblockland hatte Rumänien 1980 zwei Abkommen mit der EG abgeschlossen, während andere Ostblockstaaten sich

bisher auf technische Handelsvereinbarungen für bestimmte Bereiche beschränken. Ungarn ist dem Vernehmen nach interessiert, im Austausch gegen größere eigene Warenlieferungen „südliche Landwirtschaftsprodukte“ aus der EG zu beziehen. Ein Treffen des ungarischen Handelsministers Peter Veress mit EG-Außenkommissar Wilhelm Haferkamp im April führte jetzt zum Auftrag des Ministerrates an die EG-Kommission, einen Verhandlungsvorschlag auszuarbeiten.

Bei der Erörterung der EG-Außenminister über die Lage in Polen forderte Genscher am Montag seine Kollegen auf, dem zwischen westdeutschen und polnischen Kirchen-Vertretern ausgehandelten Plan einer Stiftung zur Unterstützung selbständiger Landwirtschafts- und Gewerbebetriebe in Polen positive Aufmerksamkeit zu schenken.

Die größten Ölförderländer

TINAH KO
CNAO ANI
NEPUTÍ, JEN
K PŘÍBUZNYM
DO KAVEROVA,
A DO SANKCE
MÁ PŘÍSTUP,
HŇUP!

G. Husák na dovolenou do SSSR

(čtk): Na pozvání ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu odletěl včera generální tajemník ústředního výboru Komunistické strany Československa a prezident Československé socialistické republiky Gustav Husák na dovolenou do Sovětského svazu.

Pozoruhodné mosty

(fkt): Nejstarším dochovaným mostem v Československu je 111 metrů dlouhý kamenný most přes řeku Otavu v pohořském městě Písku z roku 1286. Jeho rušlosti spočívá v tom, že byl postaven na suchu a teprve po dokončení stáby byla řeka vrácena do původního koryta. Třicet soust se nachází na sousove zámku Karlova most v Praze, který byl postaven v letech 1357-1409 z podnětu českého krále Jiřího z Poděbrad. K počátkům dlejšího patřil i empírový řetězový most z roku 1851 přes Vltavu v blízkosti obce Fokolska. Protože jeho funkce převal v sedmdesátých letech tohoto století jiný most, byla původní stavba demontována a 2000 žulových kůdrů a deset tun ocelových součástek bylo dopraveno do údolí řeky Lučnice a znovu smontováno v obce Čenkov. Jako technická památka je chráněn most z roku 1364, který se klene přes řeku Ohře u Karlova Váru. V 16. metru dlouhém a deseti metrů širokém dřevěném mostě není ani kousek železa a je zastřešen střešními střešními. Přes řeku Luhuň u obce Blatná architektura postavit v roce 1878 Alois xander Gustave Eiffel, autor známé věže na Montparnasse v Paříži, železný most, po kterém jezdily vlaky. Iul tel, dnes slouží chovům. Délka 203,5 metru patří mezi největší zachované železné mosty z druhé poloviny minulého století.

KLAUS IMMER, SPD-Bundestagsabgeordneter, hat darauf verzichtet, in die Liste der Anwärter für die Verleihung des Bundesverdienstkreuzes aufgenommen zu werden. In einem Schreiben benennet er seinen Verzicht mit der Begründung, dass er im Grunde eine negative Haltung gegenüber dem Bundespräsidenten gegenüber der Sozialdemokratie. Diesen Eindruck habe er gewonnen, schrieb Immer, nachdem der Bundespräsident sich Forderungen und Bitten verschlossen habe, die SPD gegenüber „Herrn Geißler mit seinem Verbrecher-Zitat“ in Schutz zu nehmen. Immer wolle dem Staatsberhaupt mit diesem Schritt „eine allenfalls geheuchelte Bereitschaft zur Ordensverleihung ersparen“. Außerdem führte Immer zur weiteren Begründung an, hauptberufliche Politiker und Beamte würden ohnedies dafür bezahlt, ihre Kraft für das Wohl des Staates und seiner Bürger einzusetzen. Eine Auszeichnung mit dem Bundesverdienstkreuz hätten im Grunde nur jene verdient, die im ehrenamtlichen Dienst Zeit, Geld und Kraft für das Wohl der Allgemeinheit einsetzen.

PREZIDENT MÁ BEJT ME-
STILANNY, PŘÍKLADY JE
GUSZTO HUSZKO!

SPD: Koranschulen verbieten

STUTTGART, 18. Juli (dpa). Die baden-württembergische SPD-Landtagsfraktion hat am Montag ein bundesweites Verbot privater türkischer „Koranschulen“ gefordert, in denen zur Gewalt aufgerufen werde. Mit einem in Stuttgart veröffentlichten parlamentarischen Antrag appellierte sie an die CDU-Landesregierung, einen entsprechenden Vorstoß im Bundesrat zu unternehmen. Der SPD-Landtagsabgeordnete Roland Hahn begründete vor Journalisten den Antrag damit, daß in zahlreichen privaten Koranschulen, die im Bundesgebiet von etwa 50 000 Menschen besucht werden, Gewalt gegen Deutsche und Türken gepredigt werde. Vor allem Kinder würden indoctriniert und zum Haß gegen Andersdenkende und Andersgläubige erzogen.

KORÁN JE KORÁNE -
DÁVSKÉJ - MEIN KAHAN
STÄHNUTĚJ „KAPITÁLEN“

Die deutsch-amerikanische Entfremdung

Der Bonner Minister sprach vor einem kleinen Kreis deutscher Korrespondenten in Washington. Vertraulichkeit hieß die Devise. So konnte der Politiker – die Begegnung liegt nun schon viele Monate zurück – einmal offen sagen, was ihn und viele seiner Landsleute an „den Amerikanern“ störte. Es waren dies: Wirtschaftspolitik, Handelspraktiken, hohe Zinsen, mangelnde Konsultationen, die Selbstverständlichkeit, mit der deutsche Beteiligung an amerikanischen Sanktionen vorausgesetzt wird – waren die Zielländer nun Iran oder Sowjetunion –, der neue Kurs gegenüber der Dritten Welt, Aufgabe des Salt-Vertrags, überzogene Aufrüstung, Verunsicherung der Ost-West-Situation, Säbelraseln und „Rethorik“, und diese „ganzen Töne“, die jetzt aus Washington kämen. Es wurde klar: Dem Besucher paßte, unter Ronald Reagan, irgendwie die ganze Richtung nicht. Ob es unter Jimmy Carter besser gewesen sei? Ein Blick gen Himmel sagte so viel wie: Nein, um Gottes willen.

So klingt heute die große Klage vom Rhein, Journalisten am Potomac mittlerweile wohlvertraut. Wie für solche Begegnungen nicht untypisch, ergreift ein Zuhörer nach dem anderen die amerikanische Position, sei es aus Lust am Streit oder sei es in einem Anflug von Entfremdungskrankheit, jenem schleichenden Prozeß des Kontaktverlustes von den Uströmen deutscher Politik. Manchmal kommt die Frage auf: „Was ist denn an den USA überhaupt noch positiv zu sehen?“ Die Antwort sind Gelächter oder Floskeln von der atlantischen Schicksalsgemeinschaft, ist manchmal aber auch einfach Schweigen.

Wachsendes Unverständnis

Auf der anderen Seite ist das Staunen nicht geringer. Wachsendes Unverständnis für die Bonner Position bestimmt das Bild, das die US-Medien über Deutschland vermitteln. „Europa: Ängstlich und impotent“, lautete beispielsweise kürzlich der Titel eines Artikels der Washington Post. Dabei sagt man: Europa, und meint: Deutschland. „Sind sie (die Deutschen)“, fragte William Safire in der New York Times, „so verliebt in Ostpolitik, daß sie Westpolitik vergessen haben?“ Helmut Schmidt wird als Vorreiter einer Politik des Entgegenkommens, der Anpassung an die sowjetischen Wünsche, hingestellt. Der Geist Chamberlains winkt mit dem Regenschirm.

Es ist der alte Vorwurf des „Appeasement“, der Beschwichtigungspolitik, (eines Kurses, wie ihn einst der britische Premier Neville Chamberlain gegenüber Hitler einschlug), der nach der sowjetischen Invasion Afghanistans erhoben wurde und nun, mit der Unterdrückung in Polen, auflebt in neuer Schärfe. Und es ist der Ärger über Bundesgenossen, welche die Realität angeblich nicht mehr mit klaren Augen erkennen, weil sie die Welt nicht so sehen, wie Washington sie sieht – Verbündete, die sich den Washingtoner Wünschen widersetzen um der Rettung ihrer vermeintlichen großen Errungenschaft willen, genannt Entspannung. „Warum haben wir Alliierte?“, lautete die Frage der Amerikaner. „Warum“, ließe sich diese Frage paraphrasieren, „haben wir Alliierte, wenn sie nicht tun, was wir wollen?“

Offensichtlich ist hier, zwischen der Alten und der Neuen Welt im allgemeinen, zwischen Bonn und Washington im besonderen, irgendwann der Faden gerissen. Mit den Worten: „Den Ruf von der Krise in der Allianz habe ich mindestens die letzten 25 Jahre über gehört“, versuchte Helmut Schmidt kürzlich in einem amerikanischen Zeitungsinterview, das Krisengerede abzutun. Und doch wirkt die Entfremdung inzwischen ernster, grundsätzlicher als in früheren Fällen von atlantischem Konflikt. Nicht nur die vielgeschmähten Medien, auch die Regierungen, ja, ganze Nationen in ihrer Bewußtseinslage drohen langsam auseinanderzudriften. Die Krisen addieren sich, von Afghanistan über Iran zu Polen, und produzieren so etwas wie einen kumulativen Effekt.

Verstimmungen freilich gab es immer, was wäre eine Allianz ohne sie? Wer ein paar Jahre nur den politischen Schauplatz Washington als Korrespondent „wahrgenommen“ hat, kann leicht eine Liste aufstellen. Für Bonn begann die Amtszeit Jimmy Carters mit deutscher Besorgnis in bezug auf die neue Menschenrechtspolitik. Wegen ihrer antiso-wjetischen Dynamik befürchteten wir destabilisierende Effekte auf das Gleichgewicht in Europa. (Daß uns heute die Abkehr der USA von den Grundsätzen dieser Politik im Fall Lateinamerika auch nicht gefällt, ist eine andere Sache.) Verärgert zeigten wir uns über Carters Versuch, über den Export von Uran die Weiterverbreitung von Atomtechnologie zu stoppen – unser Geschäft mit Brasilien stand auf dem Spiel. Unwillig und zähneknirschend willigten wir ein, dem Geist der damals in Washington verbreiteten „Lokomotiventheorie“ folgend, die bundesdeutsche Volkswirtschaft anzukurbeln. Deutscher Tadel begleitete Carters inflationäre Wirtschaftspolitik, deutsches Mißtrauen folgte dem Absacken des Dollarkurses. Daß sich der Dollar andererseits heute wieder so stark zeigt, erweist sich mit Blick auf die deutsche Exportindustrie wiederum auch nicht als so günstig.

Die gemeinsame Verteidigung, letztlich die Raison d'être des atlantischen Bündnisses, bildete natürlich auch den Gegenstand zahlreicher Kontroversen. In der gegenwärtigen Stimmung der Kritik an Reagans aufgeblähtem Rüstungsetat ist vielfach in Vergessenheit geraten, daß die westeuropäischen NATO-Länder noch vor drei, vier Jahren mit Argwohn einen gewissen amerikanischen Widerwillen registrierten, mehr Geld für die Verteidigung auszugeben. Amerikas Rückzug aus der Welt nach dem Vietnamkrieg hatte, beispielsweise im Fall Äthiopiens und des Kriegs am Horn von Afrika, eine politische Haltung geboren, die manchen westeuropäischen Politikern schon als bemerkenswert distanziert und fast zu lasch erschien.

Der deutsche Bundeskanzler warnte damals vor der Gefahr, daß Westeuropa bei der sich abzeichnenden amerikanisch-sowjetischen Einigung über die strategischen Atomwaffen in einer „Grauzone“ vergessen werde, eine Warnung, die für die Idee des sogenannten NATO-Doppelbeschlusses Pate stand. Und dann kam schließlich das Zerwürfnis über die Neutronenbombe, eine Affäre, deren Geschichte bisher noch nicht geschrieben ist.

Es war das Bemerkenswerte am amerikanischen Wahlkampf 1980, daß Reagans Republikaner die Kampagne auch mit dem Argument führten, Carters

Außenpolitik verstöre sogar Amerikas beste Freunde, die NATO-Alliierten. Heute, wo Ronald Reagan regiert, lautet die weitverbreitete Klage jenseits des Atlantiks so ähnlich wie: „Den auch nicht.“ Wahrscheinlich sind die Tage des stillschweigenden und selbstverständlichen Einvernehmens endgültig dahin. Wahrscheinlich müßte sich Westeuropa, würde es wieder aufblicken wollen zum amerikanischen Staatschef als dem unangefochtenen Führer der westlichen Welt, seinen eigenen US-Präsidenten wählen.

Was die Dinge von der langen Serie atlantischer Verstimmungen mehr und mehr unterscheidet, ist der Eindruck, die Entfremdung habe mittlerweile breite Schichten der Bevölkerung erfaßt. Streit über den Handel gab es immer, man denke nur an den „Hähnenkrieg“. Jetzt aber gibt es auf einmal die Friedensbewegung. So, wie dieses Phänomen auf der anderen Seite des Atlantiks ankommt, wirkt es sehr stark wie eine Art Volksaufstand gegen die USA. Amerikaner wollen nicht nur respektiert, sie wollen, und das verschlimmert die Sache natürlich wesentlich, auch geliebt werden. Schließlich haben sie entscheidend an der Befreiung Deutschlands von den Nazis mitgewirkt. Schließlich haben sie Westberlin durch ihre Luftbrücke vor dem ökonomischen Tod gerettet. Erinnert sich, fragen sie, denn niemand mehr?

In beiden Ländern sind die Kenntnisse über das Partnerland unterentwickelt. Viereinhalb Jahre Tätigkeit in den USA bedeuteten beispielsweise für diesen Korrespondenten einen ständigen Prozeß des Umlernens, des Revidierens, des – manchmal schmerzlichen, manchmal auf komische Weise überraschenden Einsturzes angelernter und liebge-wordener Vorstellungen. Wer in der, sagen wir: vage-linken Tradition der deutschen Studentenbewegung großgeworben ist, stößt in den USA mit Erstaunen auf Bereiche, in denen das Leben auf wesentlich liberalere, wesentlich humanere, ja, wesentlich progressivere Weise organisiert ist als in Deutschland.

Ein Beispiel: Persönliche Freiheit. Es gibt keine Personalausweise, keine Meldepflicht (und – bisher wenigstens – noch keine Wehrpflicht). Einer alten und vielleicht langsam veraltenden Auffassung zufolge hat die Polizei Verbrecher zu fangen und den Verkehr zu regeln, sonst nichts. Anderes Beispiel: Offenheit. Im Gegensatz etwa zu England, wo der sogenannte „Official Secrets Act“ den Zugang der Öffentlichkeit zu Regierungssachen sperrt, garantiert in den USA der „Freedom of Information Act“ für jedermann (einschließlich der Presse) die Einsicht in die Akten. Kongreßausschüsse – 20 bis 25 tagen täglich – produzieren einen ungeheuren Ausstoß an Information, und vieles, was in Europa an sogenannten Alternativinformationen aus oft kryptischer Quelle gehandelt wird, ist auf dem Kapitolsberg oder im Pentagon gedruckt für jeden erhältlich. Unser Wissen über die Machenschaften des Geheimdienstes CIA stammt im wesentlichen aus öffentlichen Anhörungen des amerikanischen Senats.

Im Gegensatz zu einem weitverbreiteten Klischee bestehen die amerikanischen Gewerkschaften nicht ausschließlich aus Gangstern und rechtsradikalen Kommunistenfressern. Die überwiegende Zahl der „Unions“ kann sich mit ihren britischen oder deutschen Gegenparts durchaus vergleichen. Mit William Winpisinger gibt es einen amerikanischen Metallarbeiterführer, der – wahrscheinlich als einziger seiner Bran-

milowat "DEBAY" c: 36

che in der Welt – eine dezidierte Stellung gegen die Produktion von Waffen eingenommen hat.

Zur Zeit wird in den USA über eine Lockerung verschiedener Umweltschutzgesetze diskutiert. Doch der Hintergrund, vor dem sich diese Diskussion abspielt, ist gegenüber dem deutschen bereits um vieles vorgerückt. (Deutschlands Autoexporteure etwa können da ihr Klagelied singen.) Immer wieder gehen Berichte von riesigen Demonstrationen zum Thema Abtreibung durch die Welt. Häufig wird vergessen, daß hier nicht für die Freigabe der Abtreibung, sondern für ein Verbot demonstriert wird. Abtreibung ist ein vom obersten Gerichtshof der USA garantiertes verfassungsmäßiges Grundrecht.

Natürlich gibt es Schattenseiten – wer würde dies bestreiten? Die schreiende Armut in vielen Teilen des ländlichen Südens etwa, die immer noch nicht gelungene wirtschaftliche (nicht die rechtliche) Integration der Schwarzen in die Gesellschaft, das im Grunde traurige Los der Indianer, Diskriminierung von illegalen Einwanderern aus Mexiko und Haiti, einen gewissen Hang zum Gebrauch des Revolvers, Vergötterung des Geldes und Vergötzung des Erfolges, ein durch ständige kommerzielle Einblendungen geradezu ungenießbar gemachtes Fernsehen, das Fehlen von Siedlungsplanung mit dem Ergebnis einer voll-durchautomobilisierten Landschaft und Gesellschaft, eine trotz vielfacher Bemühungen fortschreitende Verödung der Zentren der Städte. Und es gibt, noch immer, den Ku-Klux-Klan. Und dennoch sei hier die These aufgestellt: Amerika ist besser als sein Ruf.

Wenn das Amerika-Bild der Deutschen durch dezidierte Urteile bestimmt ist, durch tradierte Auffassungen, die zwischen Glorifizierung und totaler Ablehnung schwanken, gähnt, andererseits, anstelle eines erkennbaren Deutschland-Bildes bei den Amerikanern so etwas wie ein weißer Fleck. Viele Deutsche wissen manches über Amerika, wenngleich nicht immer unbedingt das Richtige, viele Amerikaner wissen über Deutschland nichts. Die Antwort der Telefonvermittlung: „Wo hin? Germany? Können Sie dieses Land buchstabieren?“, die man bei der Anmeldung eines Übersee-Gesprächs hin und wieder erhält, ist sicher nicht als Scherz gemeint.

Was ist zu tun? Gibt es nicht genügend Kontakte? An einem Mangel an offiziellen Begegnungen kann es nicht liegen, wenn das Gefühl der Entfremdung immer weiter um sich greift. Für Bonner Politiker wenigstens arbeitet die atlantische Luftbrücke auf Hochtouren. Allein für den Zeitraum vom 20. Februar bis 20. März haben sich folgende Personen in Washington angesagt: Karsten Voigt (SPD), Kurt Biedenkopf (CDU), Hildegard Hamm-Brücher (FDP) in ihrer Eigenschaft als Koordinator für die deutsch-amerikanischen Beziehungen, Peter Lorenz (CDU), Otto Graf Lambsdorff (FDP), eine Delegation von Bundestagsabgeordneten (Schäfer, Linsmeier, Dübber, Paterna, Weirich), Franz Josef Strauß (CSU) und Gerhard Stoltenberg (CDU).

Helmut Schmidts Besuch liegt nur wenige Wochen zurück, ebenso wie die Visiten des Berliner Senators Blum und des baden-württembergischen Ministerpräsidenten Späth. Auch die Friedensbewegung hat kürzlich mit General Bastian, der Grünen-Vorsitzenden Petra Kelly und dem Bundestagsabgeordneten Hansen in Washington vorgesprochen.

In Bonn selbst nehmen eine Reihe „alter Washingtoner“ inzwischen nicht unwichtige Positionen ein: der frühere Botschafter Bernd von Staden als Staatssekretär, der frühere Botschaftssprecher Karl Paschke als Pressesprecher Genschers und – demnächst – der bisherige Gesandte Hans-Peter Basing im Planungsstab des Auswärtigen Amtes. Es ist, wenigstens auf deutscher Seite, ein deutliches Bemühen spürbar, die Dinge nicht außer Kontrolle geraten zu lassen.

Außerhalb der strikt politischen Sphäre blühen und gedeihen seit drei Jahrzehnten in deutsch-amerikanischen Gremien, auf atlantischen Symposien und in trilateralen Tagungen Formen des Meinungsaustausches zwischen der Neuen und der Alten Welt, mit dem üblichen Ausstoß an Berichten, papers und Protokollen. Kritiker des Tagungswesens behaupten, ein finanziell wohl dotiertes atlantisches Geschäftshubertum habe sich entwickelt, ohne daß Früchte der Emsigkeit sichtbar würden. Und was den einfachen Mann anbetrifft, beziehungsweise die einfache Frau: die USA mit ihren Naturattraktionen und ihren gepflegten und relativ preiswerten Hotels bieten sich als Touristenziel ersten Ranges für eine zunehmende Zahl deutscher Weltbummler an. Der Washingtoner Korrespondent, der einmal nach Tagen strapaziöser Autofahrt endlich die Höhen des Grand Canyon erreicht hat, nur, um in der majestätischen Einsamkeit der Natur plötzlich auf deutsch den Schrei zu vernehmen: „Guck' mal da unten, der Colorado!“, erliegt freilich oft einem merkwürdigen Grübeln über den Wert und Unwert des Massentourismus.

Woran also liegt es? „Mit Besorgnis muß man zusehen“, schrieb Stephen Rosenfeld in der „Washington Post“, „wie Politik und Öffentlichkeit auf beiden Seiten des Atlantik auf eine kritische Periode zusteuern, auf der Basis emotionaler Reaktionen, zusammenhangloser Gedankengänge und flüchtiger, halber Einblicke.“

Was wollen, fragt man sich, die Amerikaner eigentlich von uns, daß wir nicht, so scheint es, den Erzrivalen der Amerikaner, den Russen, helfen, mit Krediten, Technologieexporten und der Aufrechterhaltung von Kontakten, damit diese ihr repressives Wirtschaftssystem retten können über Anfechtungen und Herausforderungen hinweg, die nun mit Polen, in den Worten Ronald Reagans, den „Anfang vom Ende“ einläuteten. Washington will nicht, daß wir uns an irgendeiner Aktion der Befreiung Osteuropas beteiligen. Washington will im Prinzip nur, daß wir aufhören, die kommunistische Herrschaft über Osteuropa zu stilisieren. Washington verlangt im Prinzip seine Vision der Ostpolitik.

Die Frage: Wie beurteilt man die Rolle der Sowjetunion? steht im Zentrum des sich nun immer tiefer festfressenden atlantischen Zerwürfnisses. Seit dem Dezember 1979, seit der sowjetischen Invasion Afghanistans, ist in Washington sozusagen „der Ofen aus“. Seit diesem Zeitpunkt ist der amerikanischen Entspannungspolitik jegliche Luft entwichen. Fälle von Gesinnungswandel waren an der Tagesordnung und mancher Paulus der Entspannungsdoktrin bekehrte sich zurück zu einem Saulus der Konfrontation. Jimmy Carter und seine Gefolgschaft fühlten sich von Breschnew betrogen und enttäuscht, und nichts ist bekanntlich anhaltender als verschmähter Liebe Zorn. Wäre Carter an der Regierung geblieben, seine Reaktion auf Polen wäre sicherlich noch schärfer ausgefallen, als die der

Regierung Reagans.

Heute hat sich Washington dafür entschieden, um des lieben Friedens in der NATO willen, die Einheit der Allianz nach außen hin zu wahren. Beispielsweise willigte man ein, die Madrider Nachfolgekonferenz über europäische Sicherheit nicht zu boykottieren. Im Grunde aber ist man im Washingtoner State Department mehr als ungehalten über die Haltung der Westeuropäer im allgemeinen und der Westdeutschen im besonderen, daß nicht einmal diese – aus Washingtoner Sicht folgenlose – Geste möglich war, um der Sowjetunion westliches Mißfallen nahezubringen.

Nicht im Mangel an Kontakten, und schon gar nicht in der Berichterstattung „blöder Journalisten“, liegt der Kern des Auseinanderdriftens begründet, sondern in einem zunehmenden Gegensatz der grundsätzlichen politischen Interessen. Früher sprach man in einer beliebten Floskel vom deutsch-amerikanischen Verhältnis als einer Schicksalsgemeinschaft. In Wirklichkeit war es stets eine Art Glaubensgemeinschaft gewesen, geboren im Gefühl akuter sowjetischer Bedrohung. Der Deutschen Schicksal hingegen, das sind – ob man will oder nicht – wohl eher die Sowjetrussen. Sie leben nahe, sie repräsentieren die größte militärische Macht in Europa. An Moskau geht kein Weg vorbei, ob mit oder ob ohne „Finnlandisierung“.

Bis zur Loreley?

Die Entfremdung über den Atlantik ist schon ziemlich weit gediehen. Manche Beobachter sorgen sich schon, was für die Amerikaner eigentlich das größere Übel darstellt: Die sowjetische Gefahr oder das schwierig einschätzbare Potential eines großen, wiedervereinigten Deutschlands. Jedenfalls taucht die Frage nach der Wiedervereinigung in beinahe jedem Gespräch mit Amerikanern auf, konstant und hartnäckig, wobei nicht sofort zu erkennen ist, ob Hoffnung mitschwingt oder Angst. In der Presse ist die Vorstellung verbreitet, die Sowjetunion würde bald den von Atomkriegsängsten geplagten Westdeutschen die Wiedervereinigung anbieten, unter strikt von der Sowjetunion festgelegten Bedingungen natürlich. Dabei würde sich die Westgrenze des sowjetischen Imperiums von der Elbe an den Rhein verlagern. „Dort“, hieß es dazu im Beitrag eines amerikanischen Wissenschaftlers, „sang einst die Loreley ihr süßes Lied.“

Aus amerikanischer Sicht wirkt die Situation so, als sei gegenwärtig zwischen Washington und Moskau ein heftiges Ringen um die deutsche Seele im Gange. Moskau offeriert Ruhe und Frieden – wenngleich zu eigenen Bedingungen. Washington offeriert Widerstand und Freiheit. Das atlantische Bündnis steht am Scheideweg. Die Geographie spielt dabei auch eine Rolle. Und manchmal scheint es, als läge der atlantischen Entfremdung im Kern der Atlantik selbst zugrunde.

NAŠE POZNÁMKA

Stalinova mučirna se bourá

Moskevské vězení Lubjanka, od r. 1917 sídlo politické policie, jež se během stalinových čistek stalo symbolem útlaču státníků, se bourá. V květnu začal dělníci s demolici nejstaršího křídla. Zde padne za oběť krumpáčům a buldozérům celý komplex, není známo. Část úřadoven již přestěhovala do moderní budovy poblíž pověstného vězení.

Lubjanka byla postavena na počátku století soukromou pojišťovací společností "Salamandra". Po r. 1917 byla budova zastátněna a stala se sídlem politické policie, nejprve zvané ČKA, později přejmenované na GPU, NKVD, NKUD a nyníšší KGB.

Vůdci postavy říjnové revoluce jako Bucharin, generálové Bljucher (Blücher) a Tuchachevsky, nepohodlní umělci, např. spisovatel Bulgakov - a spolu s nimi statisíce neznámých komunistů i nekomunistů (řada z nich byli cizinci) - ti všichni poznali během stalinové hrůzovlády zdi lubjanského vězení zevnitř. A rovněž po skončení čistek stalinového režimu zůstala Lubjanka symbolem útlaču a bezpráví: zde byli a jsou vyslýcháni a drženi opozičníci a disidenti.

Za Stalina se staly pověstnými těsné cely a především mučirny, v nichž byla fabrikována absurdní "přiznání". Odsud vycházely vždy nové a nové vlny teroru a útlaču. Stalinova tajná policie GPU odlud rozpoutala honičku na protivníky všech odstínů; oběťmi politického šilensství, jež vešlo do dějin pod názvem stalinismus, se zde stali skuteční i domnělí nepřátelé režimu a dokonce ženy i děti.

Moskevští pozorovatelé soudí, že odstranění tohoto temného symbolu minulosti může být vykládáno jako pokus Andropova (jenž byl šéfem KGB v letech 1967-82) o určité kosmetické úpravy nechvalně známého image sovětského režimu.

České lidové baroko

Zhruba od konce 18. století se rodil půvab české lidové architektury v dílech prostých, avšak nadaných vesnických tesařů a zedníků... V obcích husitů zastavovaných roubenými domy se často stávalo, že za požáru celá vesnice lehla popelem. Proto tam, kde byla blízko cihelna a rolníkům se lépe dařilo, začali stavět chalupy zděné. Výtvarně nadaní venkovští zedníci však uycitili, že se tyto stavby nezačleňují do okolí tak přirozeně jako roubené. Proto se snažili různé rušivé prvky - hmotnost, studenost i turdost - poltlačit. Přímocarost šitů, který stavbě dominuje, rozrušili barokizujícími tvary, turdost zjemnili štukovými výzdobami a vzhled protěplili vybarvením výzdob.

Tak na různých místech naší vlasti vyrůstala krása české zděné lidové architektury, která co do pestrosti nemá jině období. Výtvarného vrcholu dosáhla v jižních Čechách. Ve svých dílech byli její tvůrci inspirováni zapamatovanými podněty ze staveb panských, církevních a zejména městských, avšak i ze starých lomenic chalup, z motivů okolní přírody, z geometrických ornamentů i z předmětů denního života. Pro-

to ve štítech zděných chalup nacházíme nejen prvky z baroka, ale i z renesance a empirie, setkáváme se tu také se Svatojánskou korunou, monstancí, anděličky, květinami, různými ornamenty atd. O výspěném výtvarném citu autorů díla svědčí okolnost, že nikdy nekopirovali zapamatovaný motiv, nýbrž

podle svých představ si jej volně a vždy vhodně přetvářeli pro splnění svého výtvarného záměru. Pokud se na těchto štítech někde jen vzácně těžké kladí nad hlavice pilástrů anebo závitnice jen volně visí, není to projevem naložitosti tvůrce, nýbrž jeho vědomý zásah, kterým vzhled zděné budovy účinně nadlehčil. Dodnes se nám podařilo zjistit jen jména některých těchto zedníků-umělců. Mezi nám jím neznámým vynikl množstvím půvabných staveb - vybudovaných v letech 1820 až 1860 - nadaný zednický mistr rozlehlé Plástovické oblasti. Jeho barokizující šitý maji zejména přesně provedené závitnice. Do středů šitů se často vkládala obraz šelce ve štukovém rámu. Takovým šítem se honost i chalupa čp. 27 v Mydlonarech na Českobudějovicku. Byla postavena roku 1831 a rámu do provázeli i dva anděličci provedení ve štuce.

Zděná česká lidová architektura tohoto období nám však zanechala pozoruhodná díla téma v každé oblasti. Všechny tyto stavby nejsou charakteristické pro svou oblast a určitého tvůrce, ale jsou vzácnou ozdobou našeho venkova i cennými památkami světoznámé naší kultury.

Moderní hotel ve staletých zdech

Obtížná asanace ● Provizorní přemostění Vltavy ● Zvětralá skála

Horní ulici, která vyúsťuje do starobylého náměstí v Českém Krumlově, procházejí nyní desítky turistů. Obdivují obnovenou krásu středověkých domů, například budovu bývalého prelátského, někdejšího městského divadla, které se proměnilo v hotel, a se zájmem sledují i adaptaci sousední budovy, kdysi velmi známého hotelu Růže.

Historie této stavby je velmi zajímavá. Vybudoval ji dal v roce 1588 Vilém z Rožmberka na přimluvu své ženy Polyxeny a sice pro potřeby jezuitského řádu, který se sem nastěhoval v roce 1588. Za dva roky tedy budova stála. Po zrušení řádu v roce 1773 se tu usídlil 43. dělostřelecký pluk a celý objekt sloužil řádu let jako kasárna. Přibližně po sto letech však byla i kasárna z hygienických důvodů uzavřena. Celá budova pak byla upravena, restaurována a v roce 1888 tu byl otevřen hotel Růže, který se stal střediskem české menšiny v Českém Krumlově. Svěmu účelu sloužil až do roku 1982, kdy byl pro naprosto nevyhovující provozní podmínky uzavřen. Před deseti lety sem přišli pracovníci Vodních staveb, zpevnili skalní podloží, opravili krytinu, aby do objektu nepršelo, a zase odešli.

Odhalují minulost Vyšehradu

(čtk): Staré pověsti české spojují Vyšehrad s počátky našich dějin. Zde podle nich měly žít báje postavy české mytologie, o nichž se sice v některých starých kronikách píše, ale jejich existenci moderní věda popírá. Jisté však je, že strategicky výhodná poloha Vyšehradu byla využívána již dávno v pravěku, což dokumentují četné archeologické nálezy. Autentické svědectví o existenci Vyšehradu podávají staré mincovní razby, zatímco nejstarší dostupné písemné prameny o ní mluví. Důkazem jsou denáry z vyšehradské mincovny knížete Boleslava II. z let 967 až 999. Písemné zprávy o Vyšehradu pocházejí až z první poloviny 11. století z údobí vlády přemyslovského knížete Vratislava II. Kníže, sídlící zpočátku na Pražském hradě, se svými spory se svým bratrem Jaromírem přestěhoval na nedaleké slovanské hradiště Vyšehrad, jež mělo původně funkci strážního hradu nad vltavskou cestou. Vratislavská doba přinesla Vyšehradu velkorysou výstavbu církevní i světské architektury. Za vlády Jitřho z Poděbrad vzniklo na vyšehradském podhradí a ve východní části hradištního areálu nové městské osídlení. Jeho obyvatelé dostali zdarma půdu a byli zpočátku osvobozeni i od daní. V 15. století se již tato obec nazývala „Město hory Vyšehradu“. Ve 30. letech 17. století byl Vyšehrad přebudován ve vojenskou pevnost. Od roku 1966 na Vyšehradě vede Archeologický ústav ČSAV rozsáhlé výzkumy, jejichž cílem je najít další doklady o jeho minulosti.

Teprve v říjnu loňského roku, v rámci rozsáhlé asanace historického jádra Českého Krumlova, došla řada i na hotel Růže. Náročná přestavba byla svěřena pracovníkům z českokrumlovského závodu Pozemních staveb. „Nebylo to a není jednoduché,“ říká stavební mistr J. Škarvada. „Celá stavba spočívá na skále, která je místy značně zvětralá, a musíme ji tedy zpevňovat. Největší problémy nám působí jižní strana hotelu, přímo nad Vltavou. Abychom se k ní dostali, museli jsme provizorně řeku přemostit. Hotelovou terasu nad řekou jsme částečně odbourali, ale uvedeme ji do původního stavu a pod ní vybudujeme ještě jednu. Ze středověku zůstalo na jižní straně zachováno i točité schodiště, které opravíme a obezdíme. Hosté z budoucí vinárny se jím dostanou až dolů k řece. Uvnitř budovy, v přízemí a v prvním patře, zůstanou původní klenby, jen ve druhém patře, kde bude hlavní ložková část, budou stropy rovné.“

Jen stavební náklady na přestavbu hotelu Růže představují částku 38 milionů korun. Celá akce je o to náročnější, že ve stísněných prostorech není možné využívat větší mechanizace. Český Krumlov však dostane skutečně krásný hotel ve středověkých zdech s restaurací, kavárnou, vinárnou, snackbarem a s velkým společenským sálem. Celá adaptace by měla skončit v roce 1989. Pracovníci českokrumlovských Pozemních staveb jsou však rozhodnutí tento termín podstatně zkrátit.

ZA DŘÍPLATEK VE VALUTÁCH SE PRONAJME I DÍLA PANÍ „ODN OŇE.“

TYDEN PO REKORDNÍCH VEDRECH v Bavorsku se nejvyšší západoněmecká hora Zugspitze oděla do bílého hávu. Teplota klesla na -3 st. Celsia. V minulých týdnech se teplota v Bavorsku pohybovala mezi 30 a 40 stupni.

● Počet obyvatel v Egyptě činí ke 4. srpnu 1983 46 milionů osob. Oznámil to hlavní egyptský statistický úřad. Jen za poslední rok se počet obyvatel země zvýšil o jeden milion lidí.

Nebezpečné letní měsíce

(č): V průměru každé tři minuty dojde ve Francii ke vloupání. V roce 1981 „navštívili“ zloději 161 000 bytů, 70 000 chat a tento trend pokračuje. Nebezpečné jsou obzvláště letní měsíce - tisíce Francouzů nacházejí přes všechna bezpečnostní zařízení při návratu z dovolené byt „vybilovaný“. L. Chirouse, ředitel jedné z bezpečnostních firem v Toulouse, nabízí letos svým spolupodělníkům něco lepšího než poplašné systémy. Za 5000 franků měsíčně si majitel bytu může najmout jednoho z jeho mimořádně zručných smeky školených vířáků. Jsou vycvičení tak, aby ve střeženém prostoru strpěli pouze svého psovyda a od nikoho jiného také nepřijali potravu. Aby se zabránilo smrtelným neštěstím, útočí psi pouze na nohy. Podle statistik je dokázáno, že lupiči se ve Francii bojí psů více než policistů. Pan Chirouse dělá dobré obchody, jeho metoda má však jednu nevýhodu - běda, když si zapomnětlivý rekreant usmyslí vrátit se domů pro kartáček na zuby...

Grenze mit Gift nachgezogen

NEW YORK, 8. August (AFP). Die US-Regierung hat einen Teil der Grenzlinie zu Kanada mit dem als „Agent Orange“ bekannten Entlaubungsmittel zur besseren Kennzeichnung „nachziehen“ lassen und das sechs Jahre nach dem Einsatzverbot der Chemikalie in Vietnam. Dies teilte die US-Fernsehgeseilschaft NBC am Sonntagabend mit. Mit „Agent Orange“ und einem ähnlichen Entlaubungsmittel mit der Bezeichnung „Agent White“ wurden laut NBC rund 45 km Grenze in den US-Bundesstaaten New Hampshire und Maine behandelt. Das Mittel sei zum Teil vom Hubschrauber aus versprüht worden. Erst 1978 habe die zuständige Stelle, nämlich die Internationale Grenzkommission, diese Einsätze verboten. Menschen seien allerdings nach Überzeugung von NBC nicht betroffen. Die Vertreterin einer Umweltschutzorganisation betonte in der Sendung jedoch, es sei unmöglich, Entlaubungsmittel ohne Folgen für die im Einsatzgebiet liegenden Gewässer zu versprühen.

Old Vic zahájí muzikálem

(ar): Londýnské divadlo Old Vic má znovu otevřít své brány s nadací dvou miliónů liber v říjnu t. r. Jeho první premiérou bude muzikál „Blondel“. Kanadský obchodník Ed Mirvish, který dal podnět k obnově činnosti divadla s dotací 550 000 liber, chce vrátit slávu souboru „v jeho viktoriánské záři“. Divadlo Old Vic, založené r. 1818, bylo uzavřeno pro finanční potíže jeho Společností v roce 1981. Tim Riceovo dílo „Blondel“ o minnesängerovi z 12. století má obnovit jeho pověst. Podnikatel Mirvish oznámil, že plánuje uvést v divadle Old Vic Gilbertovo a Sullivanovo dílo „Mikado“, Westovo dílo „Master Class“ a další dramata a muzikály.

V Singapuru malují prstem

(a): V jihoasijském městském státě Singapuru vzrůstá zájem mezi profesionálními malíři o čínský způsob malby - malbu prstem. Podle zkoumání historiků, které sahá tisíce let nazpět, uskutečnila se první malba v Číně prstem - ukazovákem nebo palcem. Tento způsob obnovili čínští malíři znovu před třemi sty roky, v dynastií Qing. Zakladatelem této techniky byl Gao Gipei, který vytvořil individuální malířský styl. Podle nynějších singapúrských malířů tvoří malování prstem osobitý protiklad k tradičnímu způsobu malířství. Ale malba štětcem je předpokladem k jeho zvládnutí. Singapúrský malíř Wu Tsai Yen, senior tamních výtvarníků, vytváří své díla na rýžový papír prsty, jimiž maluje především ptáky a květy. Singapúrské Národní muzeum vystavuje pravidelně díla, realizovaná touto technikou. Jednou z nejúspěšnějších výtvarnic v tomto oboru je malířka Margaret Chia.

„Na můj vkus se můžete spolehnout,“ povídá zahrádkář sousedovi. „Upřímně vám radím, že do té vaší zahrádky by se hodil spíš menší trpaslík a s červenější čepicí...“

Šestikilometrový koridor

[čtk]: Na Mostecku skončili havíři k. p. Doly V. I. Lenina v Komořanech sypaní ervěnického koridoru, jehož výstavba nemá ve světě obdoby. Je to hornickým způsobem vytvořené zemní těleso o délce téměř šesti kilometrů, dosahující místy výšky až 180 metrů. Vede přes vyuhlené vnitřní prostory povrchových dolů Čs. armády a jen Sverma mezi Jirkovem a Chomutovsku a Komořany na Mostecku. Jeho stavbu si vynutila nutnost uvolnit plochy pro další těžbu obou těchto dolů, z nichž na těleso koridoru budou převedeny tok říčky Bilyny, železniční trať a silnice spojující Most s Chomutovem.

NA VORU o rozměrech 3,5 krát 3,5 metru, neseném šesti prázdnými sudy, se chce dostat z NSR do Portugalska 35letý G. Miesel. Po absolvování značné části cesty se nyní zastavil na jižním pobřeží Anglie, aby si několik dnů odpočinul a opravil plachtu. Jak řekl reportérům, potřebuje také náhrpat palivo pro svůj motor o výkonu 5 koní a doplnit zásobu - piva.

• **Hodnota plněb 180 miliónů západoněmeckých marek má nová zbrojní zakázka, kterou NSR Francie a Velká Británie zadaly společně zbrojářské firmě Euromissile Dynamics Group (EMDG) na dva typy nejmodernějších protitankových řízených střel.**

200 BY BYLO LEPTÍ!

Neonacisté ve službách armády

Bonn: Západoněmecká televize byla v těchto dnech nucena potvrdit již dříve známou skutečnost odhalenou pokrokovým antifašistickým tiskem, že americká armáda v NSR zaměstnává příslušníky neonacistických teroristických organizací a skupin včetně jejich prominentů. V posledním vydání pravidelného televizního publicistického pořadu „Panorama“ věnovaného cestám a způsobům, jimiž si západoněmečtí neonacisté ke svým teroristickým akcím opatřují zbraně, munici a výbušniny, tak bylo například potvrzeno, že Arndt Heinz Marx, jeden z předáků neonacistické, tzv. „Akční fronty nacionálních socialistů“, byl od začátku října 1981 do letošního dubna zaměstnán u americké armády v NSR. Přitom byl mj. nasazen i při střetnutí amerických kasáren v hessenském městě Hana u Frankfurtu nad Mohanem. Televizní pořad „Panorama“ připsal, že „dávěra“ amerických vojenských úřadů v NSR v tohoto neonacistu nebyla nikterak náhodná. Až „dočasná ztráta“ klíče od muničního skladu je totiž příměla k propuštění předáka tzv. „Protibolševické fronty“ a vyhlášeného stoupence zakázané neonacistické Hoffmannovy „Skupiny branného sportu“, jenž byl důvodně podezřelý z účasti na krvavém pumovém atentátu v Mnichově.

JA' TO VIDĚL.

• **Sedmnáctiletý John Worthington se stal poslední obětí nejnovějšího zlovyklu šířícího se mezi mladými britskými delikventy a nezaměstnanými - „čichání“ k obsahu hasicích přístrojů.**

HOIMAR VON DITFURTH, prominentní „Fernsehprofessor“, wird sich entgegen seiner ursprünglichen Absicht nicht mehr für die Grünen im hessischen Landtagswahlkampf engagieren. Dies teilte von Ditfurth am

Dienstag auf Anfrage in Stuttgart mit. Von Ditfurth reagierte damit auf die Aktion des hessischen Landtagsabgeordneten der Grünen, Frank Schwalba-Hoth, der einen US-General bei einem Empfang des hessischen Landtagspräsidenten mit Blut beschmutzt hatte. Nachdem die Grünen im hessischen Parlament ihre Solidarität für Schwalba-Hoth bekundet hätten, sei es ihm nicht mehr möglich, sich für ihre Wiederwahl einzusetzen, sagte von Ditfurth. Mit dieser Entscheidung wolle er ein „Signal geben, daß es so nicht geht“. Die Ziele der Friedensbewegung würden durch solche „irrationalen“ Aktionen aufs Spiel gesetzt.

Waldsterben auf japanisch

TOKIO, 9. August (dpa). Die Vorliebe der Japaner, auch für den alltäglichen Gebrauch Holzstäbe aus Holz statt der in anderen asiatischen Ländern inzwischen üblichen Plastikstäben zu benutzen, schlägt immer größere Breschen in den Waldbestand der Inselnation. Wie die Zeitung „Asahi Shimbun“ herausfind, wurden im vergangenen Jahr rund 11,3 Milliarden Stäbchen in Restaurants und Imbissstuben ausgeteilt und in der Regel nach einmaligem Gebrauch weggeworfen. Damit hätte man 9000 zweistöckige Holzhäuser von normaler Größe bauen können, rechnet das Blatt aus und fragt: „Hat denn niemand eine gute Idee, wie man die Stäbchen wiederverwenden könnte?“ Betroffen sind zunehmend auch Japans Nachbarn Südkorea, die Philippinen und Indonesien.

Klokaní jsou znamenití plavci. K tomu závěru došli australské zoologové. Často se setkávali s těmito zvířaty na otevřeném moři i několik kilometrů od pobřeží. Plavání klokanů připomíná skákání koně. Byla by tak potvrzena teorie, že tak se klokaní rozšířili na sousední ostrovy.

Roulettespieler verhaftet

MÜNCHEN, 9. August (dpa). Ein in München verhafteter Spielbank-Millionär scheint nicht nur im bayerischen Bad Wiessee eine gewinnträchtige Kugel „geschoben“ zu haben. Er soll auch in elf Spielcasinos in Frankreich an den Roulette-tischen mehrere Millionen Franc ergaunert haben. So lauten jedenfalls die Anschuldigungen der französischen Behörden, berichtete am Dienstag ein Justizsprecher. Der mutmaßliche Betrüger soll mit Helfern in verschiedenen Casinos von 1975 bis 1977 durch Manipulationen an den Roulette-tischen erhebliche Gewinne eingestrichen haben. Nach jahrelangen Ermittlungen hat die Staatsanwaltschaft München jetzt Anklage gegen den Spieler erhoben. Er steht im Verdacht, die Spielbank Bad Wiessee um 6,1 Millionen Mark gebracht zu haben.

Nach den Ermittlungen waren an den Roulette-Tischen im Casino von Bad Wiessee die Stege zwischen den einzelnen Kugelfächern verändert worden. Entweder waren sie höher oder niedriger, dicker oder dünner.

Alter Goldschatz gehoben

LONDON, 9. August (dpa). In einer verkrusteten Kiste, die seit dem Untergang des holländischen Handelsschiffs „Vliegent Hart“ (Fliegender Hirsch) am 3. Februar 1735 auf dem Meeresgrund lag, haben britische und niederländische Taucher jetzt Tausende von Gold- und Silbermünzen gefunden. Es handelt sich nach Schätzungen von Rex Cowan, dem Leiter des Bergungsunternehmens vor der niederländischen Küste, vermutlich um etwa 7500 mexikanische Silbermünzen und um rund 2000 Golddukaten. Die Münzen in der Kiste sind bisher der weitaus wertvollste Fund aus der „Vliegent Hart“, die nur wenige Meilen vor der holländischen Küste liegt. Die Aufwendungen für die Exploration des Schiffes, die sich bisher auf eine runde Million Mark belaufen, können allerdings durch den Münzfund nicht gedeckt werden. In der „Vliegent Hart“ waren in der Vergangenheit schon andere interessante Funde gemacht worden, beispielsweise ein Perlmutter-Kasten, bayerische Gläser, ein französisches Horn und Kisten mit dunkelgrünen Weinflaschen. Deren Inhalt allerdings ist nach Angaben von Kennern ungenießbar, auch wenn er früher „wie eine Kreuzung aus Madeira und Sherry“ geschmeckt haben muß.

Partei wünscht mehr Disziplin

In der UdSSR sollen Verletzungen der Arbeitsdisziplin künftig hart bestraft und Kündigungen der Arbeiter und Angestellten erschwert werden. Auf diese Weise, so hofft man, wird die Arbeitsproduktivität in der Volkswirtschaft erhöht und die hohe Fluktuation von Arbeitskräften eingedämmt.

In einem Beschluß des KPdSU-Zentralkomitees, des Ministerrates der UdSSR und des Allunionsgewerkschaftsrates, in allen zentralen Tageszeitungen auf der Titelseite abgedruckt, wird kritisiert, es gebe immer noch „riesige Verluste an Arbeitszeit“, häufig keine vernünftige Nutzung von Arbeitsressourcen, Bummelantentum, Trunkenheit am Arbeitsplatz und zu schnellen Arbeitsplatzwechsel. Scharfe Kontrollen der Lohnabrechnungen der Betriebe sollen künftig verhindern, daß Arbeitskräfte mit materiellen Anreizen von den Betrieben gegenseitig abgeworben werden.

Denjenigen Arbeitern und Angestellten die „ohne überzeugende Gründe“ drei Stunden und länger vom Arbeitsplatz fernbleiben, wird die Fehlzeit vom Jahresurlaub abgezogen: Der Urlaub kann sich so bis auf zwölf Arbeitstage verkürzen. Unbezahlter Urlaub wird nur in begründeten Fällen gewährt oder muß nachgearbeitet werden.

Wer betrunken zur Arbeit erscheint oder am Arbeitsplatz Alkohol trinkt kann bis zu drei Monaten auf einen schlechter bezahlten Arbeitsplatz versetzt werden und darf während dieser Zeit nicht kündigen. Alkoholismus am Arbeitsplatz kann, wenn dem Betrieb dadurch materieller Schaden entsteht, gerichtlich belangt werden. Wer Ausschußwaren produziert, muß künftig für den Verlust materiell aufkommen. Ihm kann

bis zu einem Drittel des Monatslohns abgezogen werden.

Wer systematisch die Arbeitsdisziplin verletzt, also bummelt, zu spät kommt oder unbegründet fehlt und deswegen entlassen wird, erhält an seinem neuen Arbeitsplatz die ersten sechs Monate nur die halbe Jahresprämie ausgezahlt, bei guter Arbeitsleistung kann sich die Frist auf drei Monate verringern. Im Disziplinbeschluß wird ferner kritisiert, daß einige Wirtschaftsleiter, Partei- und Gewerkschaftsorganisationen sich mit der niedrigen Arbeitsproduktivität versöhnen hätten, Fälle von Mißwirtschaft deckten und sich nicht um die nötige Ordnung in der Produktion kümmerten. Diese Wirtschaftsleiter und Funktionäre sollen künftig wegen Mißbrauch ihrer Befugnisse belangt werden. Verstöße der Arbeitsdisziplin werden, heißt es, als Verletzung der in der Verfassung der UdSSR festgelegten Pflicht, gewissenhaft zu arbeiten, angesehen.

Eine Kampagne für mehr Disziplin hatte es kurz nach Amtsantritt des neuen sowjetischen Staats- und Parteichefs Jurij Andropow bereits gegeben. Die verschärften Kontrollen der Miliz waren jedoch nach wenigen Wochen eingestellt worden.

Man müsse versuchen zu erreichen, daß diese „wichtige politische Arbeit“ nicht auf eine kurzfristige Kampagne hinauslaufe, heißt es im jüngsten ZK-Beschluß über Disziplin.

sicherstellen wollen, daß sich derartige Vorfälle in Zukunft nicht wiederholen. Wir kamen überein, daß unter diesen Voraussetzungen einer weiteren zukünftigen Zusammenarbeit nichts im Wege steht.

In der „Bild am Sonntag“ wird auch die Frage nach Niederlegung meines Mandats aufgeworfen. Hierüber sollte nicht diese Zeitung entscheiden. Sollten die betroffenen Frauen und die Frauen der Fraktion insgesamt zu einem anderen Ergebnis kommen als bisher und von mir einen Rücktritt erwarten, so würde für mich eine neue Situation entstehen.

Ich war der Typ

Bereits am 6. August hatte Hecker einen Brief an die „Grünen Frauen im Bundestag“ gerichtet, der folgenden Wortlaut hat:

In der letzten Woche wurde in schriftlicher Form eine Information über das Fehlverhalten eines männlichen Mitgliedes der Fraktion verteilt. Ich muß leider feststellen, daß sich die Dinge wie dort beschrieben zugetragen haben und daß ich der „Typ“ war.

Ich habe in den letzten Tagen nach den beiden Gesprächen mit den betroffenen Frauen am Mittwoch und gestern viel darüber nachgedacht, was eigentlich zu diesem Verhalten geführt hat; bin ich wirklich so frauenfeindlich, so sexistisch eingestellt, wie das nach dem Vorgefallenen aussieht? Oder spreche ich hier nicht die

Grüner soll selbst entscheiden

BONN, 8. August. Die Bundestagsfraktion der Grünen hat es am Dienstag nach mehrstündiger, zum Teil heftiger Debatte, dem hessischen Abgeordneten Klaus Hecker selbst überlassen, binnen 14 Tagen darüber zu entscheiden, ob er sein Bundestagsmandat und seine Position als einziger Ausschußvorsitzender der Grünen beibehalten oder persönliche Konsequenzen aus der Tatsache ziehen will, daß er durch „Busengreiferei“ und „sexistische Zudringlichkeiten“ Mitarbeiterinnen der Grünen-Fraktion belästigte.

Die Fraktion konnte sich, obwohl sie beschlußfähig war, nicht auf ein einheitliches Votum verständigen. Auch die weiblichen Mitglieder der Fraktion, die zeitweise unter Ausschuß der Männer tagten, kamen zu keinem Mehrheitsbeschuß. Allerdings waren zwei Drittel der Frauen der Meinung, daß Hecker

gleiche Sprache wie Ihr — ich bin immerhin gut 20 Jahre älter als die meisten von Euch? Oder ist es Ausdruck von Verlassensein und der Versuch, sich Menschen näherzubringen?

Die betroffenen Frauen haben mit mir lange über diese Dinge gesprochen. Dabei ist mir sehr deutlich geworden, daß die betroffenen Frauen mein aufdringliches Verhalten als Verletzung ihrer Würde verstehen mußten. Ich möchte noch einmal wiederholen, daß es mir leid tut und daß Ihr sicher sein könnt, es wird sich nicht wiederholen! Und es hat mich sehr erleichtert, daß Ihr unter diesen Voraussetzungen zu einer weiteren Zusammenarbeit bereit seid.

Für mich ist eine Situation entstanden, mit der ich nur schwer fertig werde. Ich hoffe, und möchte dazu beitragen, nicht auf Jahre von Euch gestempelt zu sein.

Arbeitslose in Holland

Die Zahl der Arbeitslosen in den Niederlanden hat im Juli die 800 000-Marke überschritten und Ende des Monats 810 400 erreicht. Das entspricht einem Anteil von 17,4 Prozent der erwerbsfähigen Bevölkerung. Im Juni hatte die Quote bei 17 Prozent gelegen.

„Nein. Ich würde in einem nächsten Leben nicht mehr diese Entscheidung treffen.“

Der ehemalige Bundeskanzler Helmut Schmidt auf die Frage der „Bild“-Zeitung: „Wenn Sie heute noch einmal jung wären, würden Sie noch einmal Politiker werden?“

Unmöglich verhalten

Der Bundestagsabgeordnete der Grünen, Klaus Hecker, hat im Zusammenhang mit einem Bericht in „Bild am Sonntag“, in dem ihm vorgeworfen wurde, weibliche Mitarbeiterinnen der Fraktion sexuell belästigt zu haben, gegenüber seiner Fraktion eine schriftliche Erklärung abgegeben, die folgenden Wortlaut hat:

Zu dem in der „Bild am Sonntag“ erschienen Artikel unter der Überschrift „Sex-Skandal in Bonn“ gebe ich folgende Erklärung ab:

Es ist richtig, daß ich mich Mitarbeiterinnen der Fraktion gegenüber in einer Weise genähert habe, die von diesen als eine Beeinträchtigung ihrer Würde als Frau angesehen werden mußte. Aus diesem Grunde ist auch das in der Bild-Zeitung wiedergegebene Papier entstanden, das als internes Papier der Fraktion gedacht war.

Bereits am Mittwoch letzter Woche und wieder am Freitag fanden Besprechungen der Betroffenen statt, bei denen das Problem von vielen Seiten angepackt wurde. Ich habe dabei eingesehen, daß mein Verhalten völlig unmöglich war; ich habe mich bei den betroffenen Frauen entschuldigt und versichert, daß so etwas nicht mehr vorkommen wird. Dabei haben die betroffenen Frauen erklärt, daß sie nicht die Absicht haben, mich aus dem Bundestag herauszudrängen, daß sie vor allem

entweder ganz aus der Bundestagsfraktion ausscheiden, den Vorsitz im Ausschuß für Forschung niederlegen oder sein Mandat aufgeben müsse. Sec-
Frauen waren der Meinung, alles be-
alten zu lassen. Die Fraktion hat si-
nach Auskunft des Fraktionspreche-
Georg Dick vorbehalten, die Entsch-
dung des Abgeordneten Hecker erne-
zu diskutieren, wenn sie bei den Fra-
oder den Männern der Fraktion ei-
Widerspruch stoßen sollte.
Hecker selbst hatte zu Beginn der I-
batte seine Verfehlungen eingestand-
und sich erneut — wie schon gegenü-
den von ihm belästigten Frauen — e-
schuldigt, mit der Feststellung, er hi-
eingesehen, daß sein Verhalten „vö-
unmöglich“ gewesen sei.
PÍPŠOU = GRINŠOU, BORD
JAKO BORDÉ-L.
Der fränkisch-
Hecker, Va-
von drei Töchtern
über Platz ein-
der grünen Landeslist
Heckens in den Bun-
desrat eingezeichnet.
Er beschreib-
seine politische Posi-
tion selbst als „rad-
ikal-ökologisch.“ tra-
gegenüber seiner
Fraktionskollegen
mehrfach mit einem
rigoosen moralischen
Ausspruch auf, etw-
wenn er bei ihnen da-
Rauchen oder die Be-
nutzung von Flugzeu-
gen kritisierte.
Hecker würde
zurücktreten, wenn
die Stadtverordnete
Frankfurterin
Elektromonteur Milan
Horacek (36), gleich-
falls ein „Fundamen-
talist“, nachrückten.

heimen auf 60 Dezibel (tagsüber) und 50
Dezibel (nachts) festgelegt. 50 Dezibel
entsprechen etwa der Lautstärke eines
normalen Gesprächs. In Wohngebieten
dürfen 62 (nachts 52) Dezibel, in Misch-
gebieten 67 (57) Dezibel nicht über-
schritten werden.

Am 9. August 1945 waren durch die
Nagasaki-Bombe 73 000 Menschen getö-
tet worden. Weitere 62 000 starben später
an den Folgen der radioaktiven Strah-
lung.

„Všechno v pořádku! Stavíme cestu!“

2 DIKOBRÁZ!

PŘIZNÁM SE, ŽE KDYS MĚ ZVAL ABYCH SE STAVIL
U TEBE VE SKLÍPKU, PŘEDSTAVOVAL JSEM SI TO
TROCHU JINAK!

toho se nemusíš
bát – to je lidově
myslivce !!!

Upozorňujeme n.
p. ARMABETON
Přehle ne zapome-
nutý stavební ma-
teriál nejúčinnější-
ho druhu (kabely,
vzduchotechnika)
o kterém už asi
ani neví. Kde jej
najde? Před dč.
ským pavilónem
Fakultní nemocni-
ce v Praze-Moto-
le, který dostavěl
již před pěti lety.

Aufgespießt

„Lieber zehn Stunden lebenskundlicher Unterricht vor 80 Soldaten, als eine Stunde 9. Schuljahr in der Hauptschule. Lieber solider Gottesdienst mit Soldaten als eine noch so geschraubt gestaltete Messe mit halbintellektuellen Jugendlichen.“

Aus dem Bericht eines katholischen Militärseelsorgers, abgedruckt in der Ausgabe 3/83 der Zeitschrift „aktion kaserne“, die von mehreren katholischen Jugendorganisationen herausgegeben wird.

„Wer nur vier oder fünf Flaschen Wein im Keller hat, hat relativ wenig, wer aber vier bis fünf Flaschen im Kabinett hat, dann ist das reichlich viel.“

Der SPD-Vorsitzende Willy Brandt beim Auftakt der „heißen Phase“ des hessischen Wahlkampfs, als er nach seinen eigenen Worten die „Relativitätstheorie“ weiterentwickelte.

Weniger Arbeitslose in den USA

Die Zahl der Arbeitslosen ist in der USA im Juli um rund 500 000 auf 10,1 Millionen gesunken. Die saisonbereinigte Arbeitslosenquote sank um einen halben Punkt auf 9,5 Prozent.

...proč už
jste to
nepokaceli
všechno??

-to nešlo...
na těch
jsou
turistický
znaky

● Tází se žadatele o místo po-
kladníka:

„Jak dlouho jste byl v předcho-
zím místě?“

„Osm let.“

„A proč jste odtamtud odešel?“

„Ale vždyť práce byla všeobecná
amnestie!“

Apfelernte fällt mager aus

Die diesjährige Apfelernte wird voraussichtlich unter dem langjährigen Durchschnittsertrag bleiben und nur ein Drittel der Rekordernte des vergangenen Jahres ausmachen. Zu Ertrags- und Qualitätseinbußen haben die anhaltende Trockenheit und Hagelschäden beigetragen.

(mv): Letos je tomu sedmdesát let, co byla v jeseníckých za přičinění lesmistra Drechslera do přepravených obřek Na Kamenici a na nynějším po- lesí Vidly vysazena kamzíčí zvěř. První populace po- cházela z Rakouských Alp — z honitab Mürzstee ve Štýrsku a Neuburg-Rax Alpe a Höllen Gebirge. Vle- tech 1924 a 1939 bylo pak do volné přírody pod Pra- dědem vypuštěno 42 kusů této zvěře. V současnosti čítá jesenícké stádo kamzíků více než 800 kusů. V posledních čtyřech letech bylo uloveno 266 kusů této zvěře. Zjistilo se však, že kvalita trofeje kam- zíčí zvěře je vcelku nízká, neboť pouze šest kusů překročilo 100 bodů CIC. Do budoucna se proto chys- tá přikrmování kamzíčí zvěře v době strádání, roz- šíření slatník a s větší odpovědností se provede od- lov.

MUSAIR ZASEJC
NA HRADĚ.

TITUL ABSOLUTNÍ MISTRYNĚ SVĚTA ve vybi- rání rybízových zrníček získala dvaosmdesátiletá stařenka Leonardine Chasseresová. Mistrovství se ko- nalo za masové účasti publika v městečku Bar-le- -Duc v severovýchodní Francii. Měla oživit slavnou místní tradici, úgrobou zvláštní rybízové mar- melády, v níž se neporušené plody bez jader vyzrážejí v hustém sirupu.

● Nezaměstnanost v USA, která v červnu dosáhla 10 procent, poklesla v červenci na 9,5 pro- cent. Pokles o půl procenta během jednoho me- sice je největší od roku 1959. V zemi ale nadál- zůstává 10,6 milionu lidí bez práce.

„Zdá se, že můžem bezpečně projít.“

BIG BEAT NEBUDE

„Vážení spotřebitelé, zakoupil jste si přístroj NZK 150 (kombinace gramofonu s magnetofonem — pozn. redakce), výrobek koncernového podniku Tesla Litovel. Děku- jeme za důvěru. Tomuto výrobku byla věnována při výrobě a expedici veškerá péče. Nechceme, aby byla zklamána Vaše důvěra v náš výro- bek, a proto si před manipulací s přístrojem přečtěte pozorně ná- vod k obsluze. Přejeme Vám mno- ho příjemných zážitků při poslechu reprodukce z přístroje NZK 150.“

J. P. z Mladé Boleslavi se však příjemných zážitků nedočkal, ne- boť neměl ani možnost přístroj za- koupit. Ten, který jej upoutal ve vý- loze prodejny Radio-televizie, byl vadný. Druhý přinesl prodáváč ze skladu. Hrál asi dvě minuty a defini- tivně zmlkl. Třetí nepřetácel kazetu a čtvrtý v pořadí špatně přehrával z desky na kazetu. Našeho čtenáře zajímalo, zda lze někde zakoupit přístroj, který by odpovídal tomu, co výrobce píše v návodu k obslu- ze.

Požádali jsme k. p. Teslu Litovel, aby provedl prověrku stavu přístro- jů přímo na prodejně v Mladé Boe- slavi. Stalo se. V době jeho návště- vy bylo vytrženo sedm vadných přístrojů NZK 150, jeden NZC 150 a jeden NC 150. Dále výrobce sdělil:

„... z další prověrky přímo v ex- pedici vyplývá, že skutečně někte- ré námi vyrobené přístroje, a je jich převážná většina, odpovídají tomu, co píšeme v návodu na obslu- hu.“

Takže výrobce je vlastně mile překvapen, že mezi zmetky jsou i přístroje kvalitní.

Benzin in Österreich teurer

Auch in Österreich steigen die Ben- zinpreise. Der Preis für den Liter Superbenzin steigt auf elf Schilling (rund 1,57 Mark). Der Liter Normalben- zin kostet 10,50 Schilling (etwa 1,50 Mark) und der Liter Diesel zehn Schil- ling (rund 1,43 Mark).

V neděli ze zahraničních receptářů

POLEVKA JULIENNE (Francie): 2 brambory, 2 mrkve, 2 brukve, 2 póry (jen bílá část), plátek celeru, 4 listy bílkovitého zelí, 50 g rostlinného tuku, 1¼ l vývaru z masa, 4 lžice sterilova- ného hrášku, sůl, petrželka. — Brambo- ry i zeleninu omyjeme a očistíme. Bram- bory, mrkev, brukve, celer a zelné listy nakrájíme na jemné nudličky, pórek na kolečka. V hrnci rozpustíme tuk, při- dáme nakrájenou směs, několik minut podusíme a zalijeme vroucím vývarem. Vaříme při střední teplotě, až zelenina i brambory změkknou. Potom přidáme okapaný hrášek a necháme polévku ještě asi 10 minut táhnout. Podle chuti ji pi- solíme a doplníme jemně krájenou pe- trželkou.

GRONINGENSKÉ FILE (Nizozemsko): 4 silnější vepřové plátky, sůl, čerstvé mie- tky pepř, 4 lžice oleje, 1 jablko, několik mandlí, lžička strouhanky, cukr, česne- kový prášek. — Plátky ostrým nožem protřhneme, aby v nich vznikla kapsa. Opatrně naklepáme (nesmí se protřh- nouti) a uvnitř i povrchu osolíme a o- pepíme. Na náplň připravíme pikantní směs z nahrubo ustrouhaného oloupané- ho jablka, sekaných mandlí, strouhanky, špetky cukru, špetky skořice a špetky česnekového prášku. Dobře promíchanou směs naplníme do plátků a spícháme kovovými jehlami nebo párátky. V ren- dliku rozpálíme olej a plátky po každé straně minutu prudce opečeme. Potom přiklon tepla zmírníme a pečeme dalších 4–5 minut (podle velikosti plátků) po každé straně. Podáváme s vařenými ne- bo s opékánými brambory a se salátem.

MICHANÝ SALÁT (NSR): 2 saláty, 250 g salátové okurky s jemnou slupkou, 250 g rajčat, hrstka natových cibulek, 3 lžice vinného octa sůl, pepř (pokud možno bílý), 4 lžice salátového oleje, 2 lžice sekaných jader vlašských oře- chů. — Salát vypereme, osušíme a na- trháme na menší kousky. Okurku dobře omyjeme, osušíme a neloupanou nakrou- háme na plátky. Rajčata spaříme, olou- páme a nakrájíme na osminky. Očiště- nou cibulku nakrájíme na tenké plátky, jeji zelenou nať nadrobno usekáme. V salátové misce vše dobře promícháme. Ocet smícháme se solí a čerstvé mletým pepřem a doplníme olejem. Nalijeme na salát a ještě jednou promícháme. Posy- peme ořechy a podáváme.

MOSSE AD CHOCOLAT (Francie): 100 gramů jemné hořké čokolády, lžička in- stantní kávy, 1/8 l smetany ke šlehání, 3 vejce, 1 vanilkový cukr, 2 lžice cukru, 4 koktajlové třešně. — Čokoládu rozlá- me na malé kousky, dáme do hrnku, přidáme kávu a polovinu smetany a ve vodní lázni za stálého míchání necháme rozpustit a ohřát. Žloutky s vanilkovým cukrem ušleháme do pěny a vmícháme do čokolády. Bílky pevně ušleháme s jednou lžicí cukru a lehce zamícháme do hořkého čokoládového krému. Roz- dělíme do sklenic a dáme vychladit. Před podáváním zbylou smetanu pevně uše- báme, osladíme zbylým cukrem a ozdob- ně na krém nastříkáme. Ozdobíme oka- panými třešinkami a podáváme. E. S.

Babiččiny odměrky

Máte doma starou kuchařskou kni- hu a chcete z ní vyzkoušet nějaký předpis? Nebudete si asi vědět rady s odměrkami. Proto je převádíme na dekagramy a gramy.

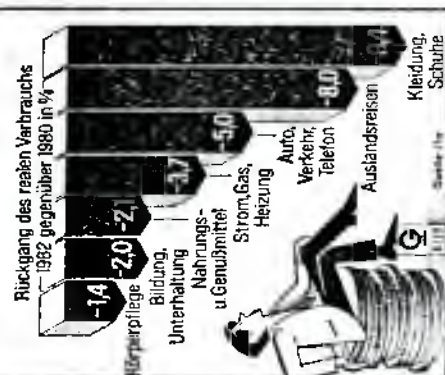
1 rovná polévková lžice mléka, vody,	
polévky, rýže, krupičky ..	1,5 dkg
1 kávová lžička téhož	5 g
N. hrot nože soli, mouky, cu- kru	2 g
Polévkový talíř má obsah asi ..	200 g
Špetka soli	1/2 g
Čajový koflík	150 g
Vinná sklenka	90 g
Sklenka na vodu	200 g
4 loty	7 dkg
1/2 libry	28 dkg
(a - cel)	

Kolik přibýlo jeslí

(Čtk): V průběhu uplynulého roku bylo v Českoslo- vensku vybudováno dalších 94 jeslí s kapacitou 3258 míst — z toho v ČSR 35 jeslí a na Slovensku 59. V provozu je tedy 2110 jeslí se 120 394 místy. Z to- ho přes 28 procent tvoří závodní zařízení. Vezmeme-li v úvahu, že při zvýšené potřebě je možno zapsat až o deset procent více dětí, než stanoví kapacita těch- to zařízení, pak v současné době máme v ČSSR za- jištěna místa pro více než 21 procent dětí do tří let. Nejvíce dětí tohoto věku je umisťováno v Severočes- kém kraji (přes 28 procent) a Praze (téměř 26 pro- cent), nejnížší počet vykazuje kraj Jihočeský a Stře- dočeský (10 až 15 procent).

● Čínská vláda rozhodla udělit Sanghaji zvláš- ní právo pro využívaní zahraničního kapi- tálu, pro dovoz cizí techniky a export výrobků do zahraničí.

Wo die Verbraucher sparen

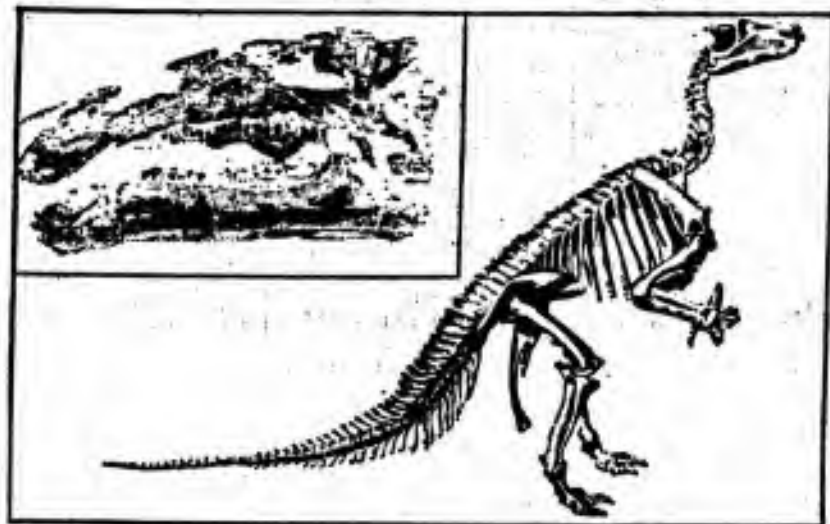
Wandert der Dinosaurier bald nach Stuttgart aus?

Ein kostbarer prähistorischer Fund macht derzeit britischen Museumsdirektoren Kopfzerbrechen: das Skelett eines Dinosauriers, das im vergangenen Jahr auf der Isle of Wight gefunden wurde und seitdem in der Universität von Oxford untersucht wird, wird möglicherweise in die Bundesrepublik verkauft, weil es den britischen Museen an Geld mangelt.

Bei dem Dinosaurierskelett handelt es sich nach Auskunft des Oxford-Forschungsleiters David Norman um einen „äußerst seltenen“ Fund von „unschätzbarem“ Wert. Das gut erhaltene Skelett ist das eines jungen „Iguanodon Atherfieldensis“, eines vegetarisch gestimmten Sauriers, der zu seiner besten Zeit, vor 120 Millio-

brachte einen Großteil der letzten Monate mit der sorgsam Ausgrabung des Skeletts, das er anschließend der Oxford-Universität zur Besichtigung übergab. Der Jungbiologe ohne Job, den die „Times“ als „typischen Fossil-Jäger, still und scheu“ charakterisierte, ist jedoch Eigentümer des Funds — und noch ist fraglich, ob er ihn an ein britisches Museum verkauft oder lieber ein lukrativeres Angebot, etwa aus Stuttgart, annimmt.

Denn das Universitätsmuseum in Stuttgart, klagt David Norman stellvertretend für all seine britischen Kollegen, „verfügt über eine Menge Geld, um ausländische Fossilien anzukaufen“. Statt der 4000 Mark, die

SCHLIESST LÜCKE in der Dinosaurier-Forschung: Die Entdeckung des Skeletts eines „Iguanodon“ (links der Schädel) durch den Studenten Nicholas Chase.

nen Jahren, in ausgewachsener Form über sieben Meter lang wurde. Das Besondere an dem Fund besteht in der Fülle der frei beweglichen und prüfbar Einzelteile, zumal der Schädelknochen, die Rückschlüsse auf die Wahrnehmungsfähigkeit und auf die Lebensgewohnheiten des Fossils zulassen. Norman: „Das kann besonders wertvoll sein für die Bestimmung der Evolution dieses Sauriertyps.“

Gefunden wurde das Skelett im vergangenen Jahr von dem arbeitslosen 25-jährigen Biologen Nick Chase, der es an einer Felsenküste der Isle of Wight, einer Südengland vorgelagerten Insel, entdeckte. Chase ver-

Oxford Nick Chase geboten habe, könne eine Universität wie die Stuttgarter das Vielfache bezahlen. Schon zahllose britische Fossilien seien auf diese Weise in die Bundesrepublik „ausgewandert“. Dabei, so Norman, würde der gute Iguanodon im schwäbischen Exil bloß „in einer Schublade verschwinden“, während man ihn in Großbritannien regelrecht ausstellen würde. Einzige Hoffnung der Oxford: „Vielleicht bedeutet das Nick Chase, zusammen mit den 4000 Mark mehr, als daß der Saurier in Stuttgart verschwindet.“

● Nejtěžší je to se sklerotiky, kteří ještě ke všemu ztratili paměť. ●

VW: Bleifrei falscher Weg

Hahn bezeichnet Hoffnung auf EG-Einigung als weltfremd

BONN (rtr/AP). Für verfehlt hält VW-Chef Carl Hahn die von Bundesinnenminister Friedrich Zimmermann geplante Einführung bleifreien Benzins. In einem Interview mit der Zeitschrift Wirtschaftswoche sagte er, wenn die Gesetzgebung realisiert werden sollte, müßten die Automobilhersteller eine „Unmenge“ Kapital investieren mit der Konsequenz, daß dadurch in der Bundesrepublik der Kraftstoffverbrauch und die Abgasmenge steigen.

Der Einbau von Katalysatoren verringere zwar die Ablagerung von rund

340 000 Tonnen Stickstoffverbindungen jährlich, doch würde dafür, bedingt durch den höheren Benzinverbrauch der Autos, die zehnfache Menge an Kohlendioxid ausgestoßen. „Wenn wir morgen die Abgaswerte aller heute auf den Straßen befindlichen Fahrzeuge kontrollieren würden, so hätten wir bereits übermorgen bessere Werte zu volkswirtschaftlich denkbar günstigen Preisen.“ Hahn bezeichnet die Erwartung, Frankreich und Italien würden bei einem Alleingang der Deutschen mitge-

VW montiert ab 1985 in Tunesien

Das Volkswagenwerk wird von Mitte 1985 an Personenwagen und Transporter in Tunesien montieren. Zunächst sollen 2100 Fahrzeuge gefertigt werden. Bis 1987 soll die Produktion auf 3000 Golf und Jetta und 2000 Transporter gesteigert werden.

Zvěř je našim bohatstvím

[čtk]: V honitbách státních lesů ČSR se chovají téměř všechny druhy zvěře, které se u nás vyskytují. Tradičně dobrou úroveň má chov spárkaté zvěře, především jelení. Nejvyšší je v Podolí, dobrý v oblasti Českého lesa, Krušných hor a Jeseníků. Stav jelení zvěře však enormně stoupá. V současnosti si odhadují v ČSR až na 40 tisíc kusů, což je 300 procent citového stavu. Stoupá i škoda způsobená ohryzáváním a loupáním porostů. Značně poškozeny jsou například smrky na Šumavě, se zastoupením rezonančního dřeva. Lesníci proto musí této ptáčky věnovat více pozornosti než dosud. Při snižování stavů jelení zvěře nesmějí však zapomenout na základní chovatelské zásady ve prospěch kvality chovu, neboť se nám je nedatí držet krok s evropskou špičkou. Dlouholetou tradici máme v odchovu muflona. Nejznámější honi jsou Zaječiny na Rychnovsku, odkud pochází z deseti nejsilnějších světových trofejí šest. V honitbách ministerstva lesního a vodního hospodářství ČSR se chová přes 5700 kusů mufloní zvěře, což je více než dvě pětiny z celkového stavu.

● Táze se pan Novák svého známého soudce: „Pane doktore, jaký je nejhorší trest pro bigamistu?“ „Dvě tchyně.“

● Řikáte Čáslav? Tam se stala mé matce velmi nepříjemná věc! „Prosim vás, já si vždycky myslel, že jste se narodil v Brně...“

Náš největší motýl

my, ponejvíc na stromy ovocné. U nás zvířata jsou tím pospíšeny domorukými. Housenky v dospělosti dohledávají až přes deset centimetrů délkou, jsou zelené s modrými bradavčnými a nitkovitými výrůstky po všech stranách těla. Jsou velmi silné a soucháčků větví, je jisté, že i tento druh motýla je ohrožen. Kuliš se v prasklinách nebo rozsochách větví. Jinak jsou ovšem housenky napadány také lumky a některými dravými much.

Náš obr nemá ovšem svou velkosti světové provenienci. O to světlěji mezi sebou jhoamerický druh Thysanota agrippina, blízký příbuzný našeho motýla, orientální druhy z rodu Attacus (největší Attacus Atlas) a z denních motýlů africký orakárek Papilio Antimachus, jejichž dělení v rozpětí křídel kolísají mezi uvačenými až třiceti centimetry.

Čeledi martináčovitých, motýlů jsou rozšířené téměř po celém světě. Jsou to počtu přes tisíc druhů a náleží k motýlům soumráčným a nočním. Den přetkávali dobrotami maskování v klidu kdesi na kmenech či větvích stromů, teprve s večerem po západu slunce se probouzejí, pomalu obhletují různé dřeviny vhodné k uložení vajíček, přičemž samečci jsou vždy čilejší než samičky.

Martinač hruskový je motýl jižní, který se u nás jen občas a vzácně vyskytuje, protože naše území tvoří ve skupinách na různé listinaté stro-

Velryb
[Mu]:
by dnešná
dávní pře-
lióny let
li na sou-
řist v m-
pradávné-
ry těchto
menší ne-
180—240
140 kilog-
apěla sk-
couzských
tologů, k-
údoli řek
ky lebký,
mohou d-
velryby s-
stupně p-
mořském

ky žily Přesněji
šho vzhle
dkové. By
a šlo o ž
ši, třebaž
ělkých p
ho oceán
prapředk
ž jejich p
centimet
ramě. K t
upina an
a pákís
teří uděla
Indu v
čelisti a
bkázat hy
ůvodně ž
e přízpů
prostředí

udůnne
ultražůn
je japan
t. Nach F

na sou
řečeno: n
du, ale je
vylo to pře
ivočích, s
obřežních
u Thetis.
ků byly p
otomků: o
rů a váh
ěmto záve
sternických
stanských
uli cenný
Pákistán
zubů zře
potězu o
ily na sou
obovaly z

er Recl
nen“ Tasc
assische Fir
firmenanz

UŠÍ
ne velry-
ních pra-
d 50 mi-
kteří ži-
svou ko-
vodách
Rozmě-
odstatně
délka od
a kolem
šrům do-
fran-
nález v
u. Zbyt-
jmě po-
tom, že
ší a po-
životu v

18
MOS
Zahl
der K

Aufge

spießt
getan für
der An
Frau. I
habe d
ich bin zu
glauben, d
nner noch
Keulen h
em Schwe
Wiedergu
n US-Prä
gan vor d
1200 Ges
ternehmen
on, nach
Besuch
nmentarke
war.
ten KP-
li, August
glieder u
stischen K

Mitglieder
(Reuter
und Kand
Partei de

e-
ng
die
er
er
die
in
en

ge-
gs-
to-
on-
nen
in
ren
ßen
ert

der

0. Die
daten
r. Soc

„Blut-Aktion“ gebilligt

hbk FRANKFURT A. M., 5. August.

Ost-Geschäfte des Westens

Exporte in die Ostblockländer 1981 in Mrd Dollar

Land	Maschinen u. Fahrzeuge	Industrie-waren	Chemische Produkte	Agrar-produkte	sonstiges	insgesamt
EG	5,5	5,5	3,4	3,3	1,4	19,1
USA	3,0	0,4	0,3	0,6	-	4,3
Japan	2,0	1,4	0,3	0,3	-	4,0

[pk]: Nedaleko Horsoského Týna v domažlickém okrese provádí Archeologický ústav ČSAV pod vedením dr. Emy Čupánové, ČSc, už dvacet let systematické průzkum pravěkého osídlení. Činné nálezy zejména z mohylových pohřebišť dokazují velmi husté osídlení zdejšího kraje ve střední a mladší době bronzové, to znamená v letech 1500—1000 před naším letopočtem. V posledních letech bylo prokápáno 15 mohyl poblíž obce Podražnice. Odkryly spálených kostí, rekonstruované nádoby i ostatní předměty z těchto hrobů jsou vystaveny v muzeu v neduži záměckého parku v Horsoském Týně. Další výzkumy, které v této oblasti probíhají, bohužel nepříznivě ovlivňuje nedostatečný přístup zaměstnanců lesního závodu, kteří přestože byli podrobeni informacím o archeologicky významných lokalitách, jezdí přes doved neprozkoumané mohyly traktorem a přibližují přes ně dřevo.

[Mu]: Přesněji řečeno: ne velryby dnešního vzhladu, ale jejich pradávni předkové. Bylo to před 50 milióny let a šlo o živočichy, kteří žili na souši, třebaže lovili svou kořist v mělkých pobřežních vodách pradávného oceánu Thetis. Rozměry těchto prapředků byly podstatně menší než jejich potomků: délka od 180—240 centimetrů a váha kolem 140 kilogramů. K těmto závěrům dospěla skupina amerických, francouzských a pákistánských paleontologů, kteří udělali cenný náález v údolí řeky Indu v Pákistánu. Zbytky lebky, čelisti a zubů zřejmě pomohou dokázat hypotézu o tom, že velryby původně žily na souši a postupně se přizpůsobovaly životu v mořském prostředí.

„Wir haben viel getan für Ihre Be-
lange hinsichtlich der Anerkennung
des Ranges der Frau. Ich möchte
Ihnen sagen, ich habe den immer
anerkannt, und ich bin zufällig einer
von denen, die glauben, daß ohne die
Frauen wir Männer noch immer in
Fellen und mit Keulen herumlaufen
würden.“

Mit eisigem Schweigen aufgenommene Wiedergutmachungsworte von US-Präsident Ronald Reagan vor einem Kongreß von 1200 Geschäftsfrauen und Unternehmerinnen in Washington, nachdem deren geplanter Besuch im Weißen Haus kommentarlos annulliert worden war.

Einen „ultradünnen“ Taschenrechner hat die japanische Firma Casio entwickelt. Nach Firmenangaben ist dieser nur 8,6 x 5,4 Zentimeter groß und ganze 0,8 Millimeter dick und hat somit in etwa das Format einer Kreditkarte. Nachdem bekannt wurde, daß das US-Kreditkartenunternehmen American Express 300 000 Rechner bestellt hat, zog der Kurs der Casio-Aktie an der Tokioter Börse deutlich an.

Nach Casio-Angaben soll die Neuentwicklung in Japan bereits ab September für rund 6000 Yen, umgerechnet etwa 65 Mark, zu kaufen sein. American Express soll ebenfalls im Herbst beliefert werden.

MOSKAU, 5. August (Reuter). Die Zahl der Mitglieder und Kandidaten der Kommunistischen Partei der Sowjetunion (KPdSU) hat erstmals die 18-Millionen-Marke überschritten. Die Zeitschrift „Parteileben“ berichtete am Donnerstag, am 1. Januar 1983 habe es 17,4 Millionen Vollmitglieder und 712 000 Kandidaten gegeben. Damit seien 9,5 Prozent der erwachsenen Sowjetbürger in der KPdSU organisiert, hieß es in dem Jubiläumsartikel zur Gründung der bolschewistischen Fraktion der damaligen russischen Sozialdemokratie vor 80 Jahren, aus der die KPdSU hervorgegangen ist.

„Pro veliký úspěch s koněm vyrábíme ještě trojskou krávu.“

Neprekte — Švandrlík

o napojení na společné televizní antény ve větších vesnicích. Mnohá z opuštěných samot v posledních letech převezly pod svou pět cestovní kanceláře. Mezi domácky obyvatelem a hlavně zahraničními návštěvníky Maďarska totiž stále roste oblíbenost rekreace. Mnohá z opuštěných samot v posledních letech převezly pod svou pět cestovní kanceláře. Mezi domácky obyvatelem a hlavně zahraničními návštěvníky Maďarska totiž stále roste oblíbenost rekreace. Mnohá z opuštěných samot v posledních letech převezly pod svou pět cestovní kanceláře. Mezi domácky obyvatelem a hlavně zahraničními návštěvníky Maďarska totiž stále roste oblíbenost rekreace.

„Čím to, že člověka vždycky potěší, když vidí někoho, kdo je ještě blbější než on sám?“

Vladimír Renčín

Užitečné sovy

(zu): Sovy zastávají v přírodě důležitou funkci — hubení myši a hrobošů. Jedna sova, kalous usatý uloví ročně až tisíc hrobošů; jeden jediný by přitom za stejnou dobu zničil 1 kg obilí. Navíc sova loví nejen pro sebe, ale i pro mláďata. V hnízdě jich má taky až šest, a tak netře pochybovat o tom, že sovy zachráně každý rok na polích nemáto úrody.

Na dovolenou na samotu

Budapešť. Několik set tisíc obyvatel Maďarska dosud žije na svěrázných samotách zvaných „lakos“. Podle zkušenosti ze župu Bacs-Kiskun, kde je nejvíce — asi 30 000 — samot, intenzivně pokračuje úsilí o zlepšení životních podmínek na samotách. Od roku 1972 bylo elektrifikováno asi 8000 samot, letos bude elektrifikována zavedena do dalších dvou set úsečností. Kromě toho se v nich budují vodovody a v těch místech, kde není dostatek příjmu televizního signálu, se uváží

Nepraktika—Svandrlík

„Za mého dětství nebyly lesy tak husté. To se mi nikdy nestalo, abych se zašprajcoval mezi dva stromy a nemohl pokračovat v chůzi.“

Nepraktika Svandrlik
„Mám pro tebe špatnou zprávu. Smolíček pac'olíček se ti vrátí z polepšovny.“

„A léje, jěčje, to bude asi drabý, vid'je?“

„Myslela jsem, že něco říkáš a ona jim uchází pneumatika.“

Nepřekta — Svandrlík

Nepřekta Svandrlík

„Dejte si to vysvětlit! Muška je umělá, ale ten rybář je pravej!“

„Váš syn je tak inteligentní, že nutí naše učitelky samostatně uvažovat!“

Nepřekta — Svandrlík

„Žkus ted, Fanoušku, už se nevíklá?“

„KAM JEDEŠ, VOLE, VOLE, NA DO VOLEVOLENOU?“

• Známa opereta Franze Lehára „Vešlá vdo va“ slaví v Rakousku triumfy: v Divadle na Vídeň- ce měla v pondělí večer již své tisící představení.

Jaroslav Kratoch

Neprakte—Švendrik

„Mužského neberte vážně. Kdybych já dala na toho svého, tak tahle chaloupka byla knedlíková!“

Vladimír Rencin

„Pan doktor má pravdu, nemůžeš být pořád jenom tam. Vylez, Josefe, také žít je třeba!“

● **Jedna z nejlanámkjších a nejptltaživjších hor** Svýcarských Alp, Matterhorn, vysoká 4478 metrů, je spojena s novým smutným světovým rekordem. Jen letos na ni zahýnulo již 20 horolezců. Mnozí z nich však své síly nedovedou odhadnout a jejich pokus končí tragicky.

Aspe

„Buďte chvíli zticha, tatínek studuje, kde mu ještě nezdrazili pivo.“

VANOCNÍ NÁLADA zavládla v neděli v Time Beach v americkém státě Missouri. Sváky udal ní tu slavnost kolem 700 obyvatel obce, kteří byli vraceli domů, když jejich bydliště bylo v prosinci zpusťeno pováněmi a navíc zamotáno velkými množstvím diaziny, jelikož posílání nechtěných věcí přijít, odložili si jejich oslavy na „příhodnější“ dobu. Nechtěly ozdoby barvočiků, kde du, oni dárky pro děti. V Times Beach bylo v tu chvíli 30 stupňů ve stínu.

TAK JÁ TĚ ANI NEVÍM, MÁM TU SÍRKU MOTÝLŮ VŮBEC VYTÁHOUT, NEBO TO SPOUKNEM I BEZ NÍ?

SLYŠÍŠ ZAS TEN BRAJGL? BUĎTO JSOU TI RAMBOUSKOVÍ ROZENÍ RVÁČI, NEBO MUSEJ MÍT NÁDHERNĚJ POHLAVNÍ ŽIVOT!

● **Pravděpodobně jedny z nejstarších sošek** na Zemi se podařilo nalézt archeologům ve východním předměstí Ammánu. Stáří čítá z deseti a osmdesáticentimetrových hliněných sošek se odhaduje na 8000 let.

Usnesení rady ministrů SSSR

Moskva: Rada ministrů SSSR schválila usnesení o plánování a materiálně technickém zásobování v systému zemědělskopřemyslového komplexu SSSR. Usnesení stanoví způsob a lhůty vypracování směrnic čísel a plánů rozvoje zemědělskopřemyslového komplexu Sovětského svazu. Určuje také způsob jejich předání zemědělským, průmyslovým a dalším podnikům a organizacím s ohledem na to, že na všech úrovních plánování se současně se směrnými čísly, stanoví objem nákupu zemědělských výrobků a průmyslové výroby, uvádějí také směrná čísla pro investiční limity, objem dodávek průmyslových hnojiv, zemědělské techniky a dalších položek.

Kůže krokodýlů láká

(av): Asi dva milióny krokodýlů pobíhají pytláci v loňském roce na jihozápadě Brazílie v oblasti hranic s Paragvají a Bolívií. Kůže krokodýlů byly nelegálně dováženy do USA a do západní Evropy. Obětmi zločinců, kteří mají k dispozici velká letadla vybíjená kulomety, se staly také desítky tisíc panterů, tapírů, opic a jiných představitelů tamní fauny.

MÜNCHEN, 3. August (dpa). Zu einer Geldstrafe von 18 000 Mark wegen fahrlässiger Tötung der 25jährigen Journalistin Evelyn Marshall im Kreiskrankenhaus Dachau im November 1979 ist am Mittwoch vom Münchner Landgericht der hauptangeklagte Mediziner verurteilt worden. Im Fall der drei mitangeklagten Ärzte lautete das Urteil auf Freispruch. Evelyn Marshall ließ am 22. November 1979 in dem Kreiskrankenhaus wegen starker Unterleibsbeschwerden eine Bauchspiegelung vornehmen. Dabei verletzte der verurteilte 40jährige Operateur ihren Darm, ohne es zu bemerken. Die junge Frau war als Folge dieser Verletzung an einer Bauchfellentzündung erkrankt und nach einer zu spät erfolgten Notoperation gestorben. Laut Gutachten hätte der Arzt spätestens am zweiten Tag nach dem Eingriff den auffälligen Zustand seiner Patientin bemerken und entsprechende Maßnahmen einleiten müssen, nicht jedoch erst am vierten Tag.

LIDSKÝ ŽIVOT ZA 18.000 DM,
SCHEISE, SCHEISE...

ATHEN (dpa/VWD). Griechenland hat den Höhenflug des Dollars zum Anlaß genommen, den Drachmen-Kurs mit sofortiger Wirkung von der US-Währung abzukoppeln und eine gleitende Abwertung einzuleiten.

TO JE SPRÁVNÝ!

■ NA BALDOVSKÉM BOJIŠTI

Táhlé, strmé návrší na severní straně Domažlické bývá odedávna spojováno se slavnou bitvou našich dějin, husitským vítězstvím nad přesilou křížácké výpravy Juliana Cesariniho 14. srpna 1431. O této výjimečné historické události bylo mnoho řečeno i napsáno, ale zdaleka ne vše je nám, lidem dvacátého století, pochopitelné. Zůstává hodně otevřených otázek, týkajících se bitvy samotné, postavení husitů i křížáků, zděšeného útěku nepřátel, ztráty papežské buly a kardinálského klobouku samotným vůdcem bitvy, který nechal vše na bojišti a v první řadě přechajících opustil naši vlast. Už v době národně obrozenecké se vlastenci snažili připomenout národu tuto povzbuzující dějinnou skutečnost. Teprve koncem 20. let našeho století se našlo několik nadšenců, kteří se pokusili s pomocí široké veřejnosti vybudovat na baldovském návrší památník. Vítězný návrh byl dílem povolaného umělce, vlašimského rodáka, ing. arch. Kamila Roškota. Profesor domažlického gymnázia, akad. malíř Jan Trefný pak provedl nákres umístění v krajině a zobrazení památník na pohlednici. Byly položeny základy s památnými kameny z husitských bojišť, ale další stavbu znemožnila nacistická okupace. Na památném návrší mezi dvěma mohutnými lipami stojí ještě památná a zdaleka viditelná šestiboká kaple, jejíž existence je písemně doložena už v 16. století. Časem památník i kaple chátraly, ale naštěstí se našel „patron baldovského návrší“, učitel Miroslav Plichta z Domažlic, který vlastním nákladem i prací obě památky pietně upravil. Radu let byly pod dohledem milovníků Chodska ve velmi dobrém stavu; vyhledávali je místní občané i početní návštěvníci ze všech koutů vlasti i ze zahraničí. Loni na podzim však neznámý vandal narazil nákladním autem do větších stěn staré kaple, silně ji poškodil a dokonce pootočil jehlanovou šindelovou střechou. Bohužel ve stopách prvního ničitele jdou další, kterým padly za oběť zdobené dveře kaple, plastika významného chodského sochaře Václava Amorta a zčásti i vnitřní vybavení (vnitř jsou též zbytky původní malby). Neobstála ani blízká lavička a poškozen je dokonce základ památníku. Nezbývá než věřit, že milovníci naší minulosti a ochránci památek opět pomohou...

(J. P. H., Domažlice)

Modernizace bytů v Praze

(Čtk): Téměř jedna čtvrtina všech bytů v hlavním městě Praze je v domech postavených do roku 1920. Průměrná stáří bytového fondu na Starém Městě je 91 let, na Novém Městě 78 let, a 70 procent bytů v těchto historických částech města je 3. nebo 4. kategorie. Mimořádně pozornost je proto v Praze věnována jejich postupné rekonstrukci a modernizaci. Volební program Národní fronty ukládá do roku 1986 modernizovat 3500 bytových jednotek do konce století by jí mělo projít 25 000 bytů, což je šestina všech bytů postavených do roku 1945. Od roku 1981 je obnova a modernizace starého bytového fondu součástí státního plánu bytové výstavby. Modernizovat mohou i sami občané za předpokladu, že získají souhlas příslušného OPBH a odboru výstavby ONV, které jim poskytnou potřebný příspěvek.

Klesá počet sňatků

(Čtk): Počty uzavíraných sňatků v ČSSR v posledních letech menšile klesají. Ještě v roce 1976 st vzájemně navléklo sňubní prsteny 139 000 dvojic a podle statistických údajů za první pololetí letošního roku to bylo pouze 54 000 párů. Protože vlani uzavřelo manželství přes 117 000 párů lze očekávat další pokles i v tomto roce. Snížení počtů uzavíraných manželství zaznamenávají ve všech evropských zemích. U nás snáhlí s ubýváním mladých lidí ve věku, kdy se uzavírá nejvíce manželství. Úbytek sňatků je však rovněž vyvolán rostoucím počtem občanů kteří po rozpadu manželství již nový sňatek neuzavírají. Přehlédnout ovšem nelze fakt, že z 54 000 uzavřených manželství za první pololetí letošního roku v ČSSR přes 2500 sňatků bylo uzavřeno dvojicemi z nichž alespoň jeden z partnerů nedosáhl pintoletosti.

● Švýcarsko mělo k 1. lednu letošního roku 6 miliónů 423 100 obyvatel, o 0,6 procenta více než začátkem roku 1982. Oznamují to statistické úřady s tím, že 960 000 obyvatel (15 procent) jsou cizinci.

CORRIDA PO ANGLICKU se odehrála v Shottlu v hrabství Derbyshire. Jen díky duchapřítomnosti své ženy unikl o vlásek smrti britský rolník Howard Wileay, kterého nabral na rohy rozduřený bik a těžce ho zranil. Žena usilovala manželova volání o pomoc, skočila do auta a dobyte řivatelkovi našla na řádek zbraň. Když bik nakonec obrátil svou zbraň proti automobilu, pomohla raněnému muži rychle vklouznout na zemi sedadla a odvézla ho do nemocnice. Samu utrpěla šok. Bik zahynul. Na auto je smutný pohled. Raněný je však už mimo nebezpečí.

● O osm procent podražilo jízdné v pařížském metru — jedné jízdenka stojí již čtyři franky. Vrostly rovněž ceny na předměstských železnicích linkách. Zároveň se zvýšily o čtyři procenta státem regulované ceny chleba.

NA NEJVĚTŠÍ MOHYLU zaměřit letos pozornost při osmé sezóně systematického výzkumu mohylového pohřebiště ze střední doby bronzové v Borotloch na Znojemsku pracovníci Archeologického ústavu ČSAV z Brna. Odkryli pozůstatky deseti konstruovaných hrobů středodunajské mohylové kultury. Nalezli v nich keramické nádoby a bronzové šperky, ml. náramek, prsten, záušnice a ozdobné terčíky. Stáří těchto hrobů je asi 3400 let.

▲ Skoro 2000 kufat ubývalo koncem měsíce v drážezárně IZD Sebkovice na Trebičsku. Maximální teplota se pohybovala kolem 45 stupňů, přitom bylo v činnosti deset ventilátorů a navíc byl v hale instalován senomet, kterým se dovnitř vháněl čerstvý vzduch. Vzniklá škoda se odhaduje na 50 tisíc korun.

● Podle posledních statistických údajů dosáhlo Japonsko letos 118 601 534 obyvatel. Za rok se tak počet Japonců zvýšil o 0,7 procenta. Historického rekordu dosáhl počet obyvatel Tokia, kterých bylo k 1. červnu 11 miliónů 744 tisíc.

Dehet ohrožuje Bahrajn

NANAMA: Do stavu pohotovosti byly uvedeny na Bahrejn specializované oddíly, když západní pobřeží ostrova začaly zasahovat lišce velkých dehtových koní. Tyto koně se vyvinuly z ropného koberece, který v Perském zálivu vznikl únikem ropy z poškozených tránkových vrtných věží v Novém světě. Podle odhadů odborníků ropný koberec již dosáhl přibližně 5000 kilometrů Belgie a dále se zvětšuje o 2500 až 5000 kilometrů ropy. Přesně k jeho pozarování vzlétají už po několik měsíců letadla a vrtulníky. Odborníci se stále ohlížejí dále určovat jeho polohu. Mnozí z nich se totiž rozdělili na četné pole, a někteří některá vlivem pronikání kyslíku charakteru dehtové látky, které se pokrývá 150 centimetrů pod hladinou.

● V Rakousku byly od pondělí zdraženy některé druhy základních potravin, jako jsou chléb, mouka a pečivo. Jako důvod tohoto opatření se uvádí rostoucí ceny obilovin a výrobní náklady v mezních.

■ Autovraky jsou významným zdrojem kovového odpadu. Běžný model osobního automobilu Škoda obsahuje zhruba 650 kg železa, 20 kg mědi, 13 kg olova, 30 kg hliníku, dále menší množství chromu, zinku a cínu. Většina těchto surovin by se dala znovu použít, stejně jako všechny nekovové součásti. K jejich využití je však třeba vytvořit potřebné podmínky pro likvidaci autovraků. Zatím četné vyřazené automobily, místo aby skončily v Kovošrotu, zůstávají opuštěny na veřejných prostranstvích, zahradách a pod. Počítá se s tím, že v podnicích Průmyslu kovového odpadu budou připravované nové drtičí linky schopny po roce 1985 zpracovat veškeré autovraky, stejně jako ledničky, sporáky a pod., a upravovat je na kvalitní ocelářskou vsáčku.

■ Mechanizovanou linku na stavění ploch vyvinul kolektiv zlepšovatelů vedený Pavlem Stolaríkem ze Státních statků Karlovy Vary. Linka se skládá ze speciálního zatluokače dřevěných kůlů, dále napínací drát, přepravníku tenké stromové kulatiny a pomocné dopravní jednotky. Zařízení se osvědčilo při hrázenní pastvin. Při obsluze tří pracovníků umožní linka oplotit za směnu až 3,5 km ohrazení.

BERLIN, 4. August (AP). Die Einwohnerzahl in West-Berlin geht weiter zurück. Wie das Statistische Landesamt Berlin am Donnerstag bekanntgab, ist 1982 die Bevölkerung der Stadt um 19 085 auf 1 869 534 gesunken. Dieser seit 1977 größte Rückgang beruht laut Statistik auf einem „Sterbeüberschuss“ und einem „Wanderungsverlust“. Im vergangenen Jahr starben insgesamt 15 866 Einwohner mehr als geboren wurden, und die Zahl der Abwanderer lag um 3219 über der Zahl derjenigen, die nach Berlin zogen.

MLUVČÍ CHARTY 77 G. HUSÁKOVI

Nedávno byl už podruhé v Ostravě odsouzen za údajné pobuřování, tentokrát k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 25 měsíců, ostravský spisovatel dr. Jaromír Savrda. Za totéž, za co byl odsouzen už jednou: že u něho bylo nalezeno několik strojopisů převážně jeho vlastních textů, ale i některých dalších, a několik knih dilem vydaných v zahraničí a dilem u nás v 60. letech.

Tentokrát byl jeho proces už docela zjevný výsměchem jakékoli mravnosti, spravedlnosti i logice: výmluvně o tom svědčí např. okolnost, že jako jeden z hlavních argumentů obžaloby sloužil Savrdův opis Tvarovského básně „Torkin na onom světě“, tj. básně jednoho z nejvýznamnějších sovětských spisovatelů nedávné doby, básně legálně v SSSR publikované a kritikou i samotným oficiálním Slovníkem sovětských spisovatelů kladně ceněné. Důkazy o tom snesené nevzal soud vůbec v potaz, stejně jako všechny další důkazy o Savrdově nevině. Nevzal na vědomí ani konstatovanou skutečnost, že vlastní rukopisy dr. Savrdu, figurující rovněž v žalobě, nemají žádný podbízejí pozitivní obraz činnosti SNB (šlo o detektivky).

Ale i kdyby nebylo toho všeho, je jasné, že za pobuřování lze soudit pouze někoho, kdo někoho jiného něčím pobouřil; nic takového však nebylo dr. Savrdovi prokázáno. O naprosté neuctě k celému soudnímu řízení svědčí posléze i takové detaily, jako např. že prokurátor dr. Jurča při líčení usnul a jednání muselo být

proto přerušeno. Dr. Jaromír Savrda je vážně nemocen, ve vazbě zhubnul o 18 kg, potřebuje naléhavě operaci nohou (samí lékaři z vězeňské nemocnice na Pankráci doporučili přerušení vazby, aby tato náročná operace mohla být provedena!) a hrozí mu, nebude-li operace včas a řádně uskutečněna, amputace nohou.

Domníváme se, že tu jde o obzvlášť otřesný případ svévole krajských bezpečnostních orgánů, jejich naprostě ignorace k zákonům, k elementárním lidským právům a svobodám i k základním humánním principům. Spolu s dr. Savrdou byl stejně nesmyslným způsobem odsouzen i prof. Vladimír Liberda, člověk, který stál za války pro svou odbojovou činnost už před nacistickou popravčí četou a který pak celý svůj život zasvětil boji za to, aby se hrůzy, které v mládí poznal, už nikdy nemohly opakovat.

Jménem Charty 77, jejímž je dr. Savrda signatářem (což je zřejmě jeho největší, byť nevyslovená „vina“), Vás s veškerou naléhavostí žádáme, abyste jeho i Liberdův případ napravit způsobem, který je asi v tuto chvíli jedině možný a který je zcela ve Vaší kompetenci, totiž udělením milosti. Jsme přesvědčeni, že je zcela evidentně nejen v obecném zájmu, ale i v zájmu současného státního vedení, aby Československo znovu a znovu na sebe neobracelo pozornost světové veřejnosti takovými hanebnými případy, byť by byly jen dilem provinčních institucí, neboť i takové případy vrhají — tím, že jsou vůbec možné — velmi smutné světlo na celou československou justici a státní moc.

Nařídte propuštění zatčených...

PROTESTNÍ DOPIS KNĚŽÍ, ŘADOVÝCH SESTER A LAIKŮ G. HUSÁKOVI

Obracíme se na Vás jako obyvatele této země, jako občané tohoto státu. Obracíme se na Vás jako na ústavního garanta zákonosti v Republice. Tato funkce koncentruje na Vás nejvyšší právní a politickou zodpovědnost za poměry ve státě.

Vede nás k tomu více okolností z posledního období, které v nás vyvolávají znepokojení nad možnostmi realizace náboženského přesvědčení v Československu, ale bezprostředním podnětem k tomuto dopisu je poslední zásah Státní bezpečnosti proti věřícím 27. března 1983.

Na Květnou neděli, přibližně v 7 hod. ráno, obsadily skupiny příslušníků StB několik domů a bytů po celém Slovensku: v Bratislavě, Hlohovci, Košicích, Prešově, Trstene, Tvrdošíně, Ružomberku, Lubochni, Popradě, Svitě, Vranově, Humenném. Provedli v nich domovní prohlídky a zajistili všechny přítomné osoby. Další domovní prohlídky a zatýkání proběhly ve stejnou dobu také na některých místech v Čechách a na Moravě.

Domovní prohlídky a zajišťování směřovaly proti osobám, které se z vnitřního přesvědčení rozhodly zasvětit život Bohu.

Jich rozhodnutí v žádném směru neznamenalo odvrácení se od této společnosti a od účasti na společenské práci. Inspirováni příkladem sv. Františka z Assisi připodobnili se sociálně nejslabším skupinám obyvatelstva a pomáhali jim.

Přitom chodili řádně do zaměstnání, na pracovišti jsou hodnoceni jako dobří pracovníci. Volného času využívali ke zdokonalení se ve své víře. A právě tato stránka jejich života nejvíce zajímala Státní bezpečnost.

Při domovních prohlídkách v jednotlivých domech a bytech Bezpečnost zabavila stovky položek náboženské literatury, modlitebních knížek, křížů, bohoslužebné předměty. Bezpečnost vyslýchala desítky osob a kladené otázky se týkaly opět nejvíce původu náboženské literatury, účasti na bohoslužbách a okruhu osob, angažovaných v této činnosti. Nejméně osm osob na Slovensku bylo ponecháno ve výšetřovací vazbě a obviněno z tzv. maření dozoru nad církvemi, které měly spáchat svým členstvím v údajně ilegálním františkánském řádu. X)

Zásah Státní bezpečnosti je hrubým porušením platného práva. Ústava ČSSR zabezpečuje všem svým občanům náboženskou svobodu. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, ratifikovaných Československem a uveřejněný ve Sbírce zákonů pod č. 120/1976, pokrývá veškerou činnost obviněných, za niž jsou stíháni.

Ještě podrobněji specifikuje a zabezpečuje náboženská práva Pakt o náboženské snášenlivosti, schválený Valným shromážděním OSN v roce 1981 a zavazující naši republiku přinejmenším morálně. Konečně právo na výměnu informací, zahrnující i náboženskou literaturu, obsahuje Závěrečný akt Helsinské konference, který jste za Československo podepsal právě Vy, pane prezidente.

Naše znepokojení zvyšuje skutečnost, že tento zásah proti věřícím občanům se odehrál na pozadí celého řetězu trestních postihů v posledních letech, souvisejících s náboženstvím. Jejich průběh v mnohém připomíná zlé období v poválečných dějinách naší republiky, o němž jsme se domnívali, že je nenávratně překonáno. Procesy proti věřícím, obžalovaným z maření dozoru nad církvemi, probíhaly fakticky s vyloučením veřejnosti před soudy, které není možno označit za nezávislé, s omezenou možností dokazování nevinu obžalovaných v průběhu trestního stíhání.

Pane prezidente! Váš osobní osud v 50. letech je varováním, do jakých tragických situací může uvrhnout vlastní občan státu aparát, ovládaný netolerantní ideologií. U vědomí této skutečnosti i u vědomí Vaší odpovědnosti před zákony a před dějinami této republiky obracíme se na Vás s žádostí, zastavte znovu se rozbíhající postihy věřících občanů. Nařídte propuštění zatčených z 27. března a zastavení jejich trestního stíhání.

V dubnu 1950 Bezpečnost podobným způsobem obsadila všechny kláštery v republice a jejich obyvatele celá léta protiprávně držela v internačních táborech. Slibovala si, a nejen ona, likvidaci řeholí, nejpozději s vynášením tehdejších řeholníků. Dnes, po 33 letech, Bezpečnost znovu zatýká mladé lidi, narozené po r. 1950 a stíhá je pro příslušnost k řeholím. Stíhání nelikviduje řehole, ale poškodí stát, který je stíhá.

Naše dějiny jsou 1100 let spojeny s křesťanstvím a kulturní dějiny našeho národa si nelze představit bez působení řeholních společenství. I z toho odvozujeme své právo a povinnost ozvat se proti zásahu Státní bezpečnosti — ještě víc než z právních norem.

/Podpisy 85 kněží, řád. sester a laiků/

Z JEDNOHO DELŠÍHO ČLÁNKU:

Filozof Jean-Paul Sartre tedy řekl, že antikomunista je ubohý pes. Jiný filozof a nejslavnější exulant všech dob — Diogenés ze Sinopy — prohlásil: "Ano, jsem vyhnanec, jsem pes. Protože štekám v nebezpečí. Co bych to byl za exulanta, kdybych svého hostitele, který mi poskytl azyl, neupozorňoval, že mu hoří střecha nad hlavou?" Nemohu si pomoci, ale právě v těchto větech starého řeckého filozofa slyším odpověď na otázku, proč m u s í m být antikomunistou.

působení v Londýně. Pozváním obsahuje Intenzivní studium v rámci letní taneční akademie a zároveň nabídku k několika představením v londýnských divadlech. Tanečníci se setkali s vybranými pedagogy a tanečními umělci, budou moci vylepšit svou úroveň a současně prezentovat výsledky své práce.

Mladí tanečníci do Anglie

(kr): Výsokého ocenění se dostalo skupině moderního tance Výsokoskolského uměleckého souboru UK od Contemporary Dance School v Londýně. Toto nejvýznamnější středisko výuky moderního tance v Evropě pozvala naše vysokoškolská k létem měsíčnímu

Deutsche verhalten sich wie Puppen oder Maschinen

Was ist das für ein Volk, das „so ehrlich“ ist, „daß man es nicht ertragen kann“? Das „ernst und verkrampt“ ist, „nie Zeit, aber immer Arbeit“ hat? Wo „keine guten Beziehungen zwischen Eltern und Kindern“ herrschen und wo „alle Leute alle Verbote“ beachten? Es sind die Deutschen — von jungen Ägyptern und Ägypterinnen gesehen, die als angebende Deutschlehrer jeweils fünf Monate in Deutschland gelebt und an der Universität Essen studiert haben. Aufsätze über ihre Erfahrungen in der Bundesrepublik hat der Lektor Hans Arnold Rau aus Leverkusen an der Kalroer Ain-Shams-Universität gesammelt. „Ich habe den Eindruck, daß die Deutschen den Sinn des menschlichen Lebens verloren haben“, faßte der Student Samy Rabie seine Eindrücke über seinen Besuch in der Bundesrepublik zusammen. „Sie verhalten sich, als ob sie Puppen oder

Maschinen wären... wie kann man in einer solchen Gesellschaft leben?“ Mohammed Ibrahim Ragab schilderte, wie er in der Bundesrepublik einen Betrunkenen auf der Straße liegen sah. „Ich hatte mir das nicht vorstellen können, daß jemand auf dem Boden liegt, ohne Hilfe zu bekommen. Er war ein alter Mann, der sich nicht selbst helfen konnte. Es gab viele Leute, die ihn sahen. Aber sie boten ihm keine Hilfe an. Er blutete. Ich ging zu ihm hin und half ihm.“ „In Deutschland fühlt man die Wichtigkeit der Zeit“, schrie die Studentin. Nourhoda Elkadi. In der Arbeitszeit muß man soviel wie möglich leisten. In der Freizeit versucht man, sich möglichst gut zu zu erholen, damit man weiter arbeiten kann.“

Die familienbewußten ägyptischen Besucher konnten sich nicht genug darüber wundern, wie lose in der Bundesrepublik häufig die Familienbande sind. „Die alten Leute gehen auf der Straße mit ihren Hunden spazieren“, beobachtete die Studentin Odette Hanna. „Von ihren Töchtern und Söhnen wurden sie allein gelassen. Es gibt keine guten Beziehungen zwischen den Eltern und Kindern.“ Der angehende Deutschlehrer Adel Yasin findet: „Die Deutschen diskutieren und streiten viel mehr als wir. Außerdem sind sie sehr höflich. Die Ägypter sind höflicher. Wenn die eigene Meinung andere beleidigen könnte, so behält man seine Meinung für sich.“

Die sexuelle Freiheit in der Bundesrepublik ist für junge Ägypter zumindest auffällig, wenn nicht gar bedrohlich. „Auf der Straße und in der Uni geben sie sich Küsse“, staunte Odette Hanna. „Natürlich gibt es das in Ägypten überhaup nicht.“ Entrüstet registrierte die Ägypterin Abla Rashad, „daß die Leute in München im Sommer nackt auf die Straße gehen.“ Daß die Deutschen Schnaps und Wein und Bier trinken und zuweilen auch zuviel davon — daran mochten sich die jungen Ägypter nicht gewöhnen. Nourhoda Elkadi berichtete von einem Weihnachtsabend im bundesdeutschen Studentenheim, als ihr ein Student angesichts einer Batterie voll-leer Flaschen erklärte, „daß diese Nacht etwas Heiliges bedeutet und daß sie

besonders gefeiert werden muß.“ Die Ägypterin behielt ihre Meinung für sich, gab sie dann aber im Aufsatz wieder: „Ihr sauft sowieso bis morgens. Wahrscheinlich habt ihr immer heilige Nächte.“

Die Aufsätze der jungen Ägypter enthalten auch viele positive Einschätzungen über Deutsche, ihre Pünktlichkeit und ihren Ordnungssinn, Berichte über Freundschaften und über „schöne Zeiten“. Die Studentin Elkadi fand, daß man von den Deutschen lernen könne, „systematischer zu denken“. Durch Diskussionen mit ihnen lerne man, „objektiver zu werden“. „Aber es gibt auch Dinge, die man besser nicht von den Deutschen übernehmen sollte“, meinte die junge Ägypterin. „Die Ägypter haben unendlich Geduld, und die Deutschen könnten davon ein bißchen übernehmen.“

MANŽELKY POLITICKÝCH VĚZŇŮ PÍŠÍ DELEGÁTŮM MÍROVÉHO SHROMÁŽDĚNÍ

Vážení delegáti,

můj muž Petr Uhl byl v r. 1979 zatčen a odsouzen k pěti letům vězení za to, že se veřejně zastával lidí, kteří byli podle jeho svědomí odsouzeni nespravedlivě.

Podmínky věznění v pevnosti Mírov jsou velmi nebezpečné jak pro fyzické, tak duševní zdraví člověka. Můj muž je už třetí rok izolován s malou skupinou vězňů. Návštěvy rodiny jsou dvakrát za rok po jedné hodině. Za celou dobu věznění na Mírově jsem mu směla přivést čtyři dvoukolové balíčky. Tyto podmínky jsou pro nás a pro naše dvě děti neuvěřitelně těžké, ale přesto chci zdůraznit, že za nejpodstatnější považuji sám fakt jeho věznění za činnost, která nejen že je z hlediska lidskosti plně oprávněná, ale ani podle zákonů, ke kterým se Československo zavázalo, není trestná.

Přijeli jste do Prahy, abyste vyjádřili svou podporu míru. Jsem přesvědčena, že mír mezi národy je podmíněn mírem uvnitř každé jednotlivé země a že mír nemůže být naplněn bez respektování všech základních lidských práv.

Věřím, že mnozí z Vás jsou si vědomi, že opravdovost Vašeho úsilí bude posuzována podle toho, jak se postavíte k obhajobě práv jednotlivého člověka. Domnívám se, že by bylo potvrzením pravdivosti Vašeho

mírového úsilí, kdybyste žádali propuštění mého muže Petra Uhla a ostatních politických vězňů v Československu.

S nadějí ve Vaši pomoc

Anna Šabatová, Praha 2

Paní a pánové,

jsem matka dvou dětí, jejichž otec je ve vězení bez soudu již šest měsíců.

Ladislav Lis, který byl v minulém roce mluvčím Charty 77, je také zastáncem mírového dialogu. Nyní je obviněn z pobuřování. Po léta je nemocen, dokonce mu byl přiznán invalidní důchod. Nevím, jak se mu daří ve vězení, jeho dopisy nedostávám, ačkoli s určitostí vím, že mně a dětem píše. Vím jenom, že zhubl o 25 kg, tj. o třetinu celkové váhy. Bojím se o něho. S určitostí mohu tvrdit, že žádný zákon neporušil, naopak že je zastáncem jejich dodržování. Můj muž vždy říkával, že mír je nedělitelný, že k míru ve státě je zapotřebí i dodržování zákonnosti, zejména respektování lidských práv v každé zemi.

Proto se obracím k Vám, delegátům mírového sjezdu, s naléhavou žádostí: Zastaňte se nespravedlivě pronásledovaných, zastaňte se i mého muže. Já a děti doufáme ve Vaši pomoc.

Alena Lisová, Praha 8

DROBNÁ ZPRÁVA Z VÝCHODNÍCH ČECH

2. leden 1983 byl teplejší den než bývaly obvyklé lednové dny. Od Klášterce nad Orlicí ujížděl Anton Sergejevič ve čtyřsedadlovém vozidle s poznávací značkou okupační armády.

Ještě dosti pomalu a cestou si střelil ze samopalu na kolemjdoucí. Nikoho nezranil, ale jeho chování působilo zděšení. Někteří lidé to šli hlásit na oddělení Veřejné bezpečnosti v Klášterci, nenašli však odezvu.

Anton Sergejevič neměl západní gubernií impéria rád. Její obyvatele považoval, jak ho to doma učili, za kontrarevolucionáře. Rozhodl se, že přece si nemůže jen tak neúčelně střelit po ulici, že musí někoho zastřelit úplně.

Dojel na samotu, kde žili Anna a František Tomanovi, rodiče čtyř dětí od de-

síti do 22 let. Bylo kolem pěti odpoledne. Anton Sergejevič vešel do stavení, které bylo otevřené, jak tu bývá zvykem. Tomanovi seděli za stolem a dívali se na televizi. Anton Sergejevič vstoupil do místnosti velmi tiše. Namířil samopalem na Annu, vystřelil a její tělo se rozletlo po světnici. Pak namířil na Františka.

Na pohřbu Anny a Františka Tomanových se sešlo dva tisíce lidí. Náhlá byla napjatá. Byl také přítomen autobus příslušníků SNB a autobus policie v civilu.

Smutnou slavnost zahájil místní katolický kněz. Zbylo mu málo slov a když ceremoniál končil, podlomila se mu kolena a na několik vteřin zůstal ležet na vlhké zemi. Přistoupil jeden muž a pomohl mu vstát. Kněz dokončil větu, opět se nadechl, a narovnal se, aby mohl dál sloužit lidem v obci.

Anežka Česková, leden 1983

NA OZEMI NAŠEHO STÁTU žili odjakživa zruční řemeslníci — dokazují to četné archeologické nálezy. Některé, jako např. z Mikušovic, dokonce přesvědčily odborníky, že už v době Velké Moravy bylo u nás řemeslo na vyšší úrovni, než se původně soudilo. Tehdejší bednáři znali totiž, co jejich kolegové na západ od Velké Moravy, keramičtí dělali nádoby pevně a elegantních tvarů. Rezbáři vyrobili z kosti nejen hřebeny, ale i schránky a další předměty, kováři uměli zhotovit vynikající meče — pružné a ostré. Také skládali používali s výjimkou broušení všechny techniky známé v tehdejší evropské sklářství. Zlatníci a kovotepci, autoři charakteristických gombíků a jiných šperků však byli nejlepší ze všech a mohli kvalitou své práce konkurovat komukoli v Evropě.

Návrat G. Husáka z dovolené

(Čtk): Generální tajemník ústředního výboru Komunistické strany Československa a prezident ČSSR se včera vrátil ze Sovětského svazu, kde byl na pozvání ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu na dovolené.

TO JE SENZACE!

Přechodné snížení cen

(Čtk): Vzhledem k příznivé sklizni vinných hroznů a dostatečným zásobám se podle sdělení Federálního cenového úřadu od 2. srpna 1983 přechodně sníží malobchodní ceny révořových vín v průměru o 18 procent. Dobře úroda zeleniny a ovoce umožnila k témuž datu přechodně snížit také malobchodní ceny některých druhů dietních a konzervovaných jídel, zmrazených zeleninových výrobků a zeleninové dětské výživy, konzervované zeleniny, jablčkových řezů a některých rybích výrobků.

Das Jahr des Glücks

Es ist das ein Drücken und Drängen vor dem Volkspark an der Yan'an-Straße! Sie pressen durch das breite Tor, über dem feuerrote und goldene Lampons baumeln: Hunderte, Tausende scheinen in Luoyang unterwegs zu sein, und sie sind in so leuchtende Farben gekleidet, daß man meinen könnte, eine riesige Bonbontüte sei geplatzt. Nicht abschätzbar ihre Zahl auch außerhalb der Stadt, wo sie die Qi-Yun-Pagode umlagern und den „Tempel des weißen Pferdes“. Und in Scharen ziehen sie hinaus zu den berühmten Grotten von Longmen, oft eine mehrköpfige Familie auf einem Fahrrad, das mitrollt im endlosen Pulk anderer Fahrräder. Handkarren, auf denen, rotbackig und dick verhummt, der ganze Kindersegen hockt, von den Eltern oder einem struppigen Pferdchen gezogen. Sie haben Picknickkörbe dabei und Geschenke – denn traditionsgemäß werden an diesem Tag auch die Schwiegermütter besucht.

Wie immer unsere vagen Vorstellungen gewesen sein mochten, so jedenfalls hatten wir uns China nicht vorgestellt; so lebendig und farbenfroh, mit Laternen und Lichterketten, Luftballons und Feuerwerk. Gute Stimmung landesweit: Vier Tage lang feierte China, dem alten Mondkalender folgend, das Frühlingsfest, mit dem zugleich das neue Jahr beginnt. Überall ein Strom freudiger Erregung und wir schwimmen mit, auf unserer Reise von Peking nach Kanton (Guangzhou), von Norden nach Süden.

Die selbstgewollte Isolation des drittgrößten Staates der Erde hat den alten Mythos von der Rätselhaftigkeit des „Reiches der Mitte“, wie die Chinesen ihr Land nennen, neu belebt, zugleich aber auch die Neugier nach der chinesischen Realität geschürt. Touristen, die derzeit rund 7000 Mark für einen dreiwöchigen China-Aufenthalt zahlen, sind in gleicher Weise an den Lebensverhältnissen interessiert wie an Pagoden und Palästen. Auch wir machen es unseren Reiseleitern, den kundigen und beflissen Herren Lo, Xue und Yang, keineswegs leicht. Der Gott der Künste sei's geklagt: Unsere Aufmerksamkeit von Buddhas und Bodhisattvas kann schon die Entdeckung ablenken, daß chinesische Kinder aus praktischen Gründen eine hinten offene Hose tragen. In der Lotosblüten-Höhle ein paar schnelle bewundernde Blicke auf den Deckenschmuck – die länger verweilenden, die rätselnden und taxierenden aber gelten den Chinesen, die sich stets zu einem größeren Aufbruch formieren, sobald wir elf Langnasen uns im Freien blicken lassen.

Mag ihre Neugier auch unverhohlener sein als die unsere; das Staunen ist auf beiden Seiten gleich groß. Ihre Vielzahl und ständige Präsenz hat jedoch keine beängstigende, sondern eher die gegenteilige Wirkung: Im stets emsigen Straßengewimmel und auf Tuchfühlung mit der schiebenden Menge schrumpfen die schwer begreiflichen Größenordnungen dieses Landes auf ein menschlich faßbares Maß. Denn ob wir uns nun in Xi'an, Nanking oder Shanghai aufhalten: Stets bewegen sich die Einwohnerzahlen dieser Städte zwischen zwei und zwölf Millionen.

Zwischen Xi'an und Luoyang liegen auf Stunden Zugfahrt in der für chinesische Normalbürger nicht zugänglichen „weichen Klasse“. Im wohligen warmen Abteil, den Kopf an Spitzendecken und gestickte Kissen gelehnt, könnte man sich mühelos zurückträu-

men in die Reise-Annehmlichkeiten feudaler Zeiten. Träumereien jedoch steht der Blick auf das Nachbargleis entgegen. Dort klettern an die fünfzig und mehr Personen mit Sack und Pack in einen Güterwagen: offensichtlich die einzige Möglichkeit zu einem Verwandtenbesuch in diesen Tagen, da halb China zu reisen scheint.

Im sinkenden Abend verschwimmen die Umrisse der lehmfarbenen Dörfer, zu denen sich eine Vielzahl kleiner Häuser gruppiert, ein jedes mit einem eigenen ummauerten Hof. Bald bleiben die Ansiedlungen im Dunkeln verborgen, bis, gegen Mitternacht, Leuchtraketen aufsteigen und die Ortschaften sekundlang in unwirkliches Licht tauchen.

Heute nacht werde in allen Familien ausgiebig gegessen und getrunken, sagen unsere ständigen Begleiter, Frau Zao und Herr Chen. Gestern bereits haben wir eine Ahnung davon bekommen, welcher Völlerei sich die sonst bescheiden lebenden Chinesen hingeben wollen. Während der Bus hinausfuhr zu einer der weltweit größten archäologischen Attraktionen, der nach 2000 Jahren wieder ausgegrabenen Terrakotta-Armee des Kaisers Qin Shi Huangdi östlich von Xi'an, drückte uns die Welle der mit Lebensmitteln beladenen Pferdewagen, Handkarren und Fahrräder fast wieder zurück in die Stadt. Was die Akteure mit unvorstellbaren Lasten von Kohl und Kartoffeln, Obst und Zuckerrohr an Balance-Akten vollführten, würde jeder Akrobatengruppe einen glänzenden Auftritt sichern. Über den Gepäckträgern hingen die Hälften frisch geschlachteter Schweine, aus den Körben zu beiden Seiten wippender Tragstangen reckten Enten und Gänse die Häuse.

Modisch und locker

Seitdem die Bauern Produktionsüberschüsse und den Ertrag privater Parzellen auf freien Märkten anbieten dürfen, schleppen sie alles heran, was ihnen zu neuem Wohlstand verhelfen soll. Für die größte Feier des Jahres hatten sie, wie's schien, Scheunen und Ställe gewendet.

Die Bauern profitieren gegenwärtig am stärksten von der neuen Politik einer marktwirtschaftlichen Ergänzung der Planwirtschaft. Bei Überlandfahrten sind ihre eingeschossigen neuen Steinhäuser nicht zu übersehen. Sie bieten ihnen entschieden mehr Wohnraum als die vier Quadratmeter, mit denen der Durchschnitts-Chinese in den städtischen Wohngebieten auskommen muß.

Wer nur dem Augenschein folgte, könnte versucht sein, Peking und Shanghai zwei unterschiedlichen Gesellschafts-Systemen zuzuordnen. Verschlössen, prüde und ernst die „nördliche Hauptstadt“, wißbegierig, modisch und locker Shanghai. In Peking ist der rote Stern an Mao- und Ohrenklappenmützen die Regel, weiter im Süden die Ausnahme. In der Zwölf-Millionen-Metropole am Ostchinesischen Meer sind derzeit Dauerwellen sehr gefragt und die Stöckelabsätze der Frauen erstaunlich hoch. Hochzeitsbilder in den Schaufenstern der Fotografen unterscheiden sich von denen hierzulande nur durch die Physiognomie der Paare. Die Braut ganz in Weiß, mit langem Kleid und Schleier, der Bräutigam im schwarzen Anzug. Den festlichen Outfit erwerben die Brautleute im Leasing-Verfahren.

In Shanghai gehe ich noch vor Sonnenaufgang zum „Bund“, der berühmten Uferstraße, um mir Taiji, das Schattentänzen anzusehen. Hunderte von Menschen treffen sich dort auf dem Weg zu ihrer Arbeitsstelle, um zu Lautsprechermusik gymnastische Übungen zu machen – mit langsamen, fast schwebenden Bewegungen.

Meine Zuschauerrolle verkehrt sich sogleich ins Gegenteil. Von allen Seiten umringen mich Männer, junge und alte. Es wird eine Polit-Befragung in Englisch. Wie das denn sei, mit Kapitalismus im einen und Sozialismus im anderen Teil Deutschlands, mit Amerika, den Russen und Raketen. Mit dem Rücken an die Ufermauer gedrückt, versuche ich anderthalb Stunden lang, die vehementen Neugier zu befriedigen. Am Ende bedanken sie sich viele Male und eilen davon. Keine Frage, sie werden zu spät kommen an diesem Morgen.

Eine Volkszählung im vergangenen Jahr brachte es an den Tag: China hat bereits jetzt eine Milliarde Einwohner. Selbster scheint der Regierung kein anderes Problem so sehr auf den Nägeln zu brennen wie die Durchsetzung der Ein-Kind-Familie. Wo immer das Volk feiert in diesen Tagen, sind die Lautsprecherwagen mit dringenden Appellen mitten in der Menge. Ganze Straßenzüge überzieht ein Himmel aus roten Fähnchen mit der immergleichen Botschaft, und die Reklametafeln für Familienplanung – in kaum zu zählenden Motiv-Varianten – erreichen die Größe von Häuserfassaden. Häufig sind sie geschickt zwischen Produktwerbung placiert. Diese Kombination suggeriert, falls die Paare Einsicht und Gehorsam walten lassen, Belohnung aus dem Warenhimmel: Armbanduhren und Nähmaschinen, Transistorradios und Kühlschränke.

In Nanking setzt sich eine Alliteration im Kopf fest und will nicht mehr heraus: „Von Mao zur Micky-Maus.“ Flächen-deckend wirbt dort das amerikanische Fabelwesen zusammen mit Donald Duck für Fernsehgeräte. Gleich daneben entstand das „Jing Ling“, ein Hotel-turm, den im 37. Stockwerk das erste rotierende Restaurant Chinas krönt. Eine Stunde braucht es für eine Drehung um 360 Grad.

Derart drastische Beispiele für einen entschlossenen Modernisierungswillen können jedoch nicht darüber hinwegtäuschen, daß sich das Land beiderseits des Jangtschiang mehrheitlich anders darstellt. Das gewaltige Territorium mit Grenzen zu elf anderen Staaten ist überwiegend Bauermland und bisher wenig von Industrie geprägt. In ländlichen Bereichen zaubert China genau jene Bilder von nostalgischem Reiz, nach denen Touristen aus den Industrienationen fiebern. Selbst in den Millionenstädten, Peking eingeschlossen, gibt es noch fast bäuerlich anmutende alte Viertel, in denen das Leben aus den engen kleinen Häusern drängt und sich draußen vor der Tür etabliert. Kaum daß die Sonne ein paar warme Strahlen sendet, schon surren die Nähmaschinen in den Höfen und die Alten, stundenlang in der Hocke sitzend, spielen Karten und Schach.

Die traditionellen Hofhäuser grenzen sich durch hohe Mauern voneinander ab. Zu diesem strengen Schutz der Intimsphäre will allerdings gar nicht passen, daß die Bewohner Hab und Gut in den Ästen der noch blattlosen Platanen den Augen der Passanten preisgeben. Zum Lüften hängen da Kleider und Bettdecken, Schuhe und sogar Stühle

PHOTOGRAPHY c. 50

im Freien. Daneben Schweinsköpfe, Trockenfische und gerupfte Enten.

Es muß sich auf grimmige Kälte gefaßt machen, wer China im Winter oder beginnenden Frühjahr bereist. Durch Pekings schachbrettartig angelegte Straßen fegt ein eisiger Wind aus der Mongolei. Das kostbare Brennmaterial wird sparsam zugeteilt, südlich des Jangtsekiang ist sogar jede Feuerung verboten. Selbst bessere Hotels spenden oft nur stundenweise Wärme. Restaurants und Theaterräume, stets ungeheizt und völlig ausgekühlt, sind zweckdienliche Örtlichkeiten, ohne den Anspruch auf geselliges Ambiente. Der dicke Mantel ersetzt die Abendgarderobe.

Irgendwann wird klar, daß die scheinbar provozierende Kälte-Unempfindlichkeit der Chinesen aus ihrer dicken Vermummung herrührt. Ein Rest Neugier bleibt dennoch: Wie viele Woll- und Watterschichten sie übereinandertragen, versuche ich möglichst diskret zu erspähen, als wir eine Akupunktur-Klinik in Nanking besuchen. Mit gleicher List lugen jedoch auch die Chinesinnen aus den Augenwinkeln, wenn ich mich auf den öffentlichen Toiletten, die keine Trennwände kennen, neben ihnen in die Hocke beuge.

Eine kollektive Lust

Wenn Reisende auf Tatsachen stoßen, die in überraschendem Gegensatz zu ihrem China-Bild stehen, dann fehlen in den Erklärungen der Dolmetscher nie die Wörter „damals“ und „heute“. Sie bezeichnen die Zeit vor und nach der „Zerschlagung der Viererbande“. „Heute“ sucht man vergeblich nach politischen Spruchbändern und Parolen im Stadtbild. Auf Mao-Monumente treffen wir lediglich vor Fabriktoren, so in Luoyang, wo der Vorsitzende in monströser Größe vor Chinas bedeutendster Traktorenfabrik steht.

„Heute“ sprechen die Reiseleiter mehr von Monarchen als von Mao, geschichtliche Daten und Ereignisse aus der Zeit „vor der Befreiung“ sind nicht mehr tabu. Und der „Traum von der roten Kammer“, ein berühmter und in viele Sprachen übersetzter Roman aus der frühen Tsing-Zeit, ist nicht länger als Pornographie verpönt. Die Chinesen können ihn wieder in ihrer eigenen Sprache lesen.

Nach offiziellen Angaben besuchen jährlich einige hunderttausend Übersee-Chinesen sowie etwa fünf Millionen Landsleute aus Hongkong und Macao das Stamm- und Wüstenland zwischen Gobi und Südchinesischem Meer. Den jüngeren dieser fernen Verwandten begegnet man quer durchs Land. Wegen ihrer betont lässigen Attitüde und ihrem modischen Dernier cri sind sie nicht zu übersehen. Lange bevor man sie sieht, hört man die Hongkong-Chinesen. Sie oder ihre Transistorradios, oder ihre Kracherbsen, die sie offenbar sackweise aufgekauft haben und ungeniert zu jeder Tages- und Nachtzeit aufs Pflaster knallen.

Die sozialistischen Altersgenossen, eher von stiller und bescheidenen Wesensart, haben mit diesen seltsamen Schmetterlingen offensichtlich nur eines gemeinsam: Die Leidenschaft zu fotografieren. Keine Sehenswürdigkeit, vor der sie sich nicht gegenseitig ablichten oder von stets präsenten Berufsfotografen ablichten lassen. Ob im Kaiserpalast, vor dem Himmelstempel oder an den Ming-Gräbern: Mir gelingt nicht eine einzige Aufnahme ohne den Vordergrund „Chinesen knipst Chinesen“.

In Peking gibt es noch eine andere kollektive Lust. Unverdrossen, selbst bei Kälte, lutschen die Leute Eis am Stiel, auch dann noch, wenn den Touristen längst die Füße am Boden eingefroren sind.

Wer in China die Kälte auf sich nimmt, gewinnt dafür Ursprünglichkeit. Er trifft vorwiegend mit Chinesen zusammen und nicht mit anderen Touristen. In der Hauptsaison werden die populärsten Ausflugsziele von Reisenden geradezu überschwemmt. Denn, wie in anderen Ländern auch, zeichnet eine touristische Infrastruktur die Routen vor. Nicht alle der 220 bisher für den Besuchverkehr geöffneten Städte und Gebiete sind allerdings gleich stark frequentiert. Es gibt noch genügend Regionen, in denen die Bevölkerung kaum je zuvor Menschen nicht-asiatischer Herkunft gesehen hat.

Wahr ist aber auch, daß sich im Winter die landschaftlichen Reize reduzieren, vor allem im Norden. Die Große Mauer, die auf Bildern triumphierend die Kämme grüner Berge krönt, kann dann kaum die eigenen Konturen gegen eine staubgraue, sandige Umgebung abgrenzen. In Xi'an und Nanking lassen die kahlen Alleen, breit und manchmal mit bis zu sechs Baumreihen bestanden, ihre sommerliche Pracht nur ahnen. Im südlichen Kanton dagegen blühen Rosen und Narzissen, Kamelien und Crysanthenen.

In Kanton, auf der Dongfeng-Straße, bleiben wir mit unserem Bus in der Menschenmenge stecken, die auf breiter Front vom Yuexiu-Park hinüber zur Zhongshan-Straße drängt. Von weitem hören wir Musik, Trommeln und Trompeten, Pauken und Posaunen. Sie kündigen den tanzenden Löwen-Drachen an, ein Fabelwesen, den Hunderte von Sportlern hüpfend durch die Stadt bewegen. In langer Kolonne folgen ihm Wagen mit Akrobaten, die schier unglaubliche Kunststücke vollführen. Herr Lü, der örtliche Reiseleiter, glänzt vor Glück, weil wir just an diesem Tag gekommen sind. Es ist das erstmal nach dreißig Jahren, daß Kanton und die umliegenden Dörfer wieder das Erntedankfest feiern.

Kuriose Sitten

In der internationalen Messestadt, von der Regierung offiziell als „besondere Wirtschaftszone“ ausgewiesen, verteilt sich der Wohlstand auf eine breite Basis. „Wir alle sind reicher geworden“, sagt Herr Lü. Man hört es und man sieht es: Mopedknattern übertönt das Fahrradklingeln, in den Auslagen werden sonst seltene Gebrauchsgüter offeriert. Hier darf sich jeder, der das Geld dazu hat, sogar ein Privatauto kaufen.

Seltsamerweise haben sich jedoch gerade in dieser Stadt mit der weitestgehenden Anpassung an westlich-kapitalistische Gepflogenheiten Aberglaube und kuriose Sitten erhalten, die in anderen Teilen Chinas vergessen sind. Das geht bis hin zur Kanton-Küche. Zu ihren Spezialitäten gehört unter anderem auch das Fleisch von Schlangen und Hunden. In Farmen außerhalb der Stadt werden sie speziell für diesen Zweck gezüchtet. Wer einen der kleinen Gemüse- und Tiermärkte besucht, könnte gelegentlich glauben, aus Versehen in einen Zoo geraten zu sein.

Überall in Kantons Altstadt leuchten in diesen Tagen von Balkonen und Fensterbänken die Früchte kleiner Oran-

genbäumchen. Es sind Symbole für Reichtum und Glück. Eine lokale Eigenart zwar, doch auch dem restlichen China bleibt ein gutes Omen. Mit dem Frühlingsfest nämlich ist das Jahr des Hundes zu Ende gegangen und begonnen hat das Jahr des Schweins. Und dieses Tier gilt in China seit jeher als Sinnbild für Glück.

Potraviný ze SSSR

[Čtk]: Od začátku roku přišlo ze Sovětského svazu přes východoslovenské překladisko v Čierné nad Tisou více než 20 000 tun potravinářského zboží určeného pro čs. potravinářský průmysl a obchodní síť. Podstatnou část tvořily rybi konzervy různých druhů (4725 tun), kysele zelí (2947 tun), včelí med (1584 tun), rajský protlak (1510 tun) a jahodový džem (470 tun). Dále to byly sušené švestky a švestkové povídla, liskové oříšky, čerstvý křen, černý čaj, stolní bílá a červená vína, šampaňské polosladké a polosuché, gruzínský koňak a vodka moskevská i stolická.

V pondělí 1. srpna zahajuje Čedok prodej poukázek na nákup pohonných hmot v Jugoslávii. Poukázky se prodávají v 21 závoděch Čedoku, které jsou ve všech krajských a některých okresních městech. V Praze to bude cestovní kancelář v Pařížské ulici a v Bratislavě kancelář v Palackého ulici 2. Poukázky si mohou zakoupit čs. občané na podkladě platného cestovního pasu s výjezdní doložkou pro Jugoslávii v libovolném množství, nejvýše však do hodnoty 10 000 dinárů.

1 Dn Kolisa' udezi
44-47463, 1 US dol. =
= 26 Kčs; dříve kurzy.

Lioli' stoji' přes noc
fronty na poukázky
a je jeho mladostník.
(tel. 2. P. 83)
2.600 Kčs (1 din. = 0,26 Kčs)

Klokani na Havaji

[Mu]: Na Havajských ostrovech žije kolonie klokánů, potomků páru australských klokánů, který utekl v roce 1916 z místní zoologické zahrady. Biolog D. Lazel, který tam sleduje život zvířat, dospěl k závěru, že za méně než sedm desetiletí prodělala tato zvířata pozoruhodný vývoj a značně se změnila. Odlišují se totiž od svých předků menším vzrůstem a světlejším zbarvením. Tito vačnatí savci se zřejmě přizpůsobili místním přírodním podmínkám.

LEPŠÍ KLOKAN NA HAVAJI, NEŽ HUSÁK NA HRADE!

Záhadná schopnost holubů

[a]: Bylo vysloveno už nemálo hypotéz, pokoušejících se objasnit podstatu udivující vlastnosti holubů orientovat se v jakékoli krajině. Jedna z nejrozšířenějších teorií vysvětluje tuto záhadu schopností ptáků „vyčítat“ magnetické pole Země. Nedávno však západoněmečtí vědci, kteří prováděli sérii experimentů, tuto magnetickou hypotézu vyvrátili. Domnívají se, že příčina tkví v jedinečném čichu holubů. Když přírodovědci orgány čichu těchto ptáků izolovali speciálními filtry, holubi úplně ztratili možnost orientovat se.

Pět zbarvení chameleóna

[Mu]: S výjimkou tropické Afriky žije největší počet chameleónů na ostrově Madagaskar. Tato zvířata odedávna poutala pozornost vědců. Při svých pozorováních odborníci zjistili, že schopnost chameleónů měnit své zbarvení je omezená. To znamená, že v různých situacích se uchylují jen k pěti barvám, a to k černé, žluté, zelené, červené a hnědé. Tak například chameleón, je-li podrážděn, nabývá tmavohnědého zbarvení. Nejpřekvapivější je však, že chameleóni dovedou měnit nejen barvy, ale i tvary těla: z kulatých se mohou měnit v absolutně ploché, a to podle množství nabraného vzduchu.

BOLŠEVICI HRASÍ
VŠENÁ BARVAMA!

Sonnenolalarm

SALZBURG, 1. August (dpa). Mit einer neuen Quelle möglicher Umweltschädigung mußte sich am Montag die Feuerwehr von St. Gilgen im österreichischen Salzkammergut auseinandersetzen: nicht-wasserlösliche Sonnenschutzmittel. Ein Umweltschutz-Zug wurde alarmiert, als man im Wolfgangsee, an dessen Ufern sich derzeit Zehntausende zumeist deutscher Touristen sonnen, einen grünen „Ölteppich“ feststellte. Die Feuerwehr ermittelte als Ursache eindeutig „Sonnenschutzmittel“, die sich zudem noch „mit herkömmlichen Mitteln nicht binden“ ließen.

Maori muß zahlen

WELLINGTON, 1. August (Reuter). Ein Maori, der dem britischen Thronfolger Prinz Charles und dessen Frau Diana bei ihrem Besuch in Neuseeland im April dieses Jahres sein nacktes Hinterteil gezeigt hatte, ist am Montag in Wellington zu einer Geldstrafe von 425 Dollar (rund 720 Mark) verurteilt worden. Der 42-jährige Dun Te Ringa Mangu Mihaka hatte sich bei der Ankunft des Prinzenpaares in der Hauptstadt Wellington herumgedreht, sein Baströckchen hochgehoben und seine nackte Kehrseite präsentiert. Mihaka erklärte dem Gericht, seine Tat sei politisch motiviert gewesen. Er habe auf traditionelle Maori-Art gegen den Besuch des britischen Thronfolgers protestieren wollen.

Ein ehemaliger Universitätsprofessor, der sich eingehend mit der Kultur der Eingeborenen in Neuseeland beschäftigt, hatte dem Gericht vergangene Woche erklärt, das Zeigen des nackten Gesäßes gelte bei den Maoris als höchste Form der Verspottung.

CO BY TO STAŁO ASI
V PRAZE?

Privatmiliz statt Polizei

FRANCONVILLE, 1. August (AFP). Der giscardistische Bürgermeister von Franconville bei Paris hat eine private Wach- und Schließgesellschaft zur Aufrechterhaltung der öffentlichen Sicherheit herangezogen. Francis Delattre begründete diesen Präzedenzfall damit, daß die Polizei nicht genügend Beamte für seine Stadt abstelle. Er bezeichnete es als „skandalös“, daß eine Stadt mit 35 000 Einwohnern kein auch abends und nachts besetztes Polizeikommissariat besitzt. Von der Überwachung öffentlicher und privater Gebäude sowie Autos durch die „Privatmiliz“ mit Wachhunden verspricht sich der Bürgermeister finanzielle Einsparungen: „Seit meiner Wahl im März haben Vandalen die Stadt 800 000 Franc gekostet, der Zweimonatsvertrag mit der Wach- und Schließgesellschaft nur 50 000 Franc.“

TO JE NA'PAD!

Nejvyšší měsíční výkon

[Čtk]: Strojnické výrobky za 205 milionů korun — což je dosud největší měsíční výkon v historii podniku — vyrobil v červnu pracovníci košických závodů těžkého strojírenství. Celkové za první pololetí vyprodukovali zboží za 1,136 miliard korun, takže splnili plán na 100,7 procenta při indexu růstu 105,6. Splnit rovněž odbytové úkoly na 101,3 procenta, do dávky pro závazné investiční akce — např. ve VŠZ Košice, Chemko Strážske, SCP Ružomberok, Slovnaftu Bratislava, Chemcelulózě Žilina a dalších podniků na 106,6 procenta. Stroje do socialistických států vyvezli za 111,4 milionů korun ve frankocené, na západní trhy za 13,1 milionů korun ve ECU. Spokolenost — přes určité zlepšení v posledních týdnech — nemůže však být se sortimentem výroby. Chybí především množství náhradních dílů pro lesní kolovou techniku.

RUSACI HAJÍ RADOST.

Soubor historických hodin

[Čtk]: Přes 400 exponátů, originálů a dobových modelových rekonstrukcí, doplněných působivou grafikou zastoupenou 170 barevnými a černobílými velkoplošnými vyobrazeními, tvoří obsahovou náplň stále expozice Národního technického muzea, věnované chronometrii. Největší expoziční prostor je vyhrazen vývoji klasických mechanických hodin. Kromě rekonstruované podoby středověkých luhřových hodin a projektů časoměrných přístrojů sestavených podle zachovaných náčrtů Leonarda da Vinciho a otce kyvadlových hodin Holandana Christiana Huygense, setká se návštěvník s originály renesančních a raně barokních chronometrů. Pozornost sběratelů upoutá soubor 150 kapesních hodin ze 17. a 19. století vystavený vedle ukávek filigránsky zdobených náramkových a přívěskových hodinek z téhož období. Uplatnění a význam elektriny v hodinářství a chronometrii 19. a 20. století demonstrují elektromechanické, elektrické a elektronické časoměrné přístroje.

STŘEDEM ZÁJMU domácích i zahraničních turistů na severní Moravě je největší pralesní rezervace v ČR Mionši na Československu, která je ležos zpřístupněna veřejnosti jen v červenci a srpnu. Z původních 80 hektarů je rozloha pralesa již téměř dvojnásobná. Na naučné stezce se návštěvníci seznámí s mnoha vzácnými dřevinami a řadou chráněných rostlin, mezi nimiž kralují karpatské jedle staré téměř 450 let. Milovníky přírodních krás upoutá rovněž pestrost květin. K nejvzácnějším patří lilie zlatohlavá, kyčelnice, vstavače či ruřik zlomocný. (Čr)

KULTURNÍ PRALES JE TO CELE
ZEMI!

Grün im Gesicht

QUITO, 2. August (AFP). Die USA und Ecuador haben mit fünftägigen gemeinsamen Flottenmanövern begonnen. Das gab der US-Botschafter in Quito, Samuel Hart, am Montag bekannt. Zu den Übungen gehöre auch eine Landung auf einem „von Guerilleros gehaltenen Strand“ mit Unterstützung aus der Luft und von U-Booten. Bei den Manövern kommt ein GI auf vier ecuadorianische Soldaten. Die größte Neuerung ist, daß alle Soldaten das Gesicht grün bemalen. Nach Ansicht von US-Experten sei dies die beste Tarnung.

Getreidepakt ohne Mängelklausel

Das neue amerikanisch-sowjetische Getreideabkommen wird im Gegensatz zum bisherigen Vertrag keine Klausel enthalten, die Washington im Falle von Weizen- oder Maismangel im eigenen Land eine Drosselung oder Unterbrechung der Lieferungen an die Sowjetunion erlaubt.

HUMOR

V čase procesu proti leningradským židovským lékařům, v 50. letech obvineným z protistátní činnosti, byl v Moskvě šéf londýnské filharmonie. Pýtlal se svojího moskovského kolegu, Kondrašina:

— Je to pravda, že u vás je antisemitismus?

— U nás? Prosim vás! V samotnej moskovskej filharmonii máme tridsat-dva a pol procenta Židov...

Londýnsky host na chvíľu zamyslel.

— Viete, aj u nás sú vo filharmonii Židia, ale koľko percent, to nevieme...

Falschgeld für Sklavenarbeit

Die Internationale Arbeiterorganisation (IAO) klagt, daß Tausende von Wanderarbeitern aus Haiti in der benachbarten Dominikanischen Republik wie die Sklaven schufteten müssen. Zeitungen berichten, daß einige dafür auch schon mit Falschgeld entlohnt würden. Ein Drei-Mann-Team der IAO kam nach mehrwöchigen Ermittlungen zu dem Schluß, daß die Regierungen beider Länder diese Situation stillschweigend dulden und daß einzelne Politiker oder Beamte sogar noch finanziellen Nutzen daraus ziehen. Haitis Sozialminister Theodore Achille habe für die Anwerbung der Arbeiter 2,25 Millionen US-Dollar und weitere 129 000 Dollar für ihren Transport kassiert.

Das 27 750 Quadratkilometer große Haiti, das ärmste Land der westlichen Hemisphäre, und die 48 442 Quadratkilometer große Dominikanische Republik sind seit Jahrzehnten in Arbeitsschwierigkeiten verwickelt. In den 30er Jahren führte der Konflikt zu einem blutigen Höhepunkt, als auf Anordnung des dominikanischen Diktators Rafael Leonidas Trujillo zwischen 60 000 und 100 000 Haitianer ermordet wurden — die genaue Zahl konnte nie ermittelt werden. Seitdem leben die beiden Länder in ständiger Spannung. Da die dominikanische Zuckerindustrie stark von haitianischen Arbeitskräften abhängt, wird der Menschenstrom über die Grenzen mißtrauisch beobachtet.

In der Saison 1982/83, die gerade endete, gingen offiziell 19 000 Haitianer ins Nachbarland, um bei der Zuckerrohrernte zu helfen. Es ist jedoch bekannt, daß in Wirklichkeit mehr als 100 000 Wanderarbeiter oder „Braceros“, wie sie in der spanischsprachigen Dominikanischen Republik heißen, während der Saison durchs Land ziehen.

Die Londoner Gesellschaft gegen die Sklaverei berichtete, die Arbeits-

bedingungen seien so schrecklich, daß es wirklich Sklaverei genannt werden könne, was sich auf den Feldern abspiele. Männer werden angeblich zum Preis von fünf Pesos, Frauen für zwei Pesos (ein Peso ist weniger als ein US-Dollar) „verkauft“ und weitergereicht. Außerdem würden viele Arbeiter um ihr schwerverdientes Geld gebracht. Nach einem Abkommen der haitianischen Regierung mit dem dominikanischen Zuckerverband erhalten zurückkehrende Arbeiter 25 US-Dollar als Reisespesen und weitere 30 Dollar als Bonus. Als Arbeiter dieses Geld in der Grenzstadt Croix de Bouquets gegen die Landeswährung Gourde eintauschen wollten, entdeckten Bankangestellte nach einem Bericht der Zeitung „Le Nouvelliste“ eine Serie falscher Scheine.

Dennoch versiegt der Strom der arbeitssuchenden Haitianer nicht: Fast 90 Prozent sind arbeitslos. Die Mehrheit unter den zehn Prozent mit einem Arbeitsplatz ist bei der Regierung angestellt. Das Pro-Kopf-Einkommen erreicht höchstens 250 Dollar im Jahr. Die Lebenserwartung beträgt nicht mehr als 52 Jahre. Anzeichen für eine Besserung gibt es nicht. Der Tourismus, der Haiti jährlich rund 80 Millionen Dollar einbrachte, liegt darnieder. Hotels schließen, Kreuzfahrtschiffe legen nur noch selten an. Die Bauxitmine des US-Konzerns Reynolds schloß 1982 und machte Haiti um mehr als zehn Millionen Dollar Steuereinnahmen ärmer.

Soziale und wirtschaftliche Not verbünden sich nach Darstellung der schwachen Opposition mit politischer Unterdrückung durch das Regime von Jean Claude „Baby Doc“ Duvalier, dem Präsidenten auf Lebenszeit. Viele Haitianer wollen deshalb ihre Insel für immer verlassen. 25 000 sind seit 1977 in die USA geflüchtet.

V SOVĚTSKÉJCH KRIMINÁLNĚCH NEDOSTATKŮ ANI TO A VŠICHNY ORGANIZACE DRŽÍ HUBU!

TEČKA ZA VÝROČÍM FRANZE KAFKY

Jako v celém západním světě bylo také v Rakousku sté výročí narození pražského spisovatele Franze Kafky příležitostí pro semináře, konference a sympozia, pokračující v nekončící analýze jeho díla. Literární příloha nezávislého vídeňského deníku „Die Presse“ otiskla glosu, jakousi tečku za letošními podniky, věnovanými Kafkoví, která komentuje oficiální pražský postoj vůči Kafkoví způsobem, jenž stojí za ocitování. Vídeňská „Die Presse“ napsala:

„Kafkovy tisky a chmury sice vládnou světem, ale od chvíle, kdy tanky udusaly do země záhony jarních kultur, vládne v Československu z Kafky strach. Vzdor tomu mělo několik sice shrbených, ale nezlomených lidí v úmyslu obnovit o jeho stých narozeninách rozhovor o Kafkoví, i když do-
zajista nezamýšleli nějakou obnovu Liblic z roku 1963. Ale již za schvalovacího úředního řízení byla postupně vyloučena jak veřejnost, tak i odbor-

TEŽ V PRAZE VYŤLY OFICIÁLNĚ JEHO „POVÍDKY“

ná kvalifikace. Co nakonec zůstalo, byl jakýsi tak zvaný seminář za vraty Akademie věd, za nimiž se neskrývá nijaké tajemství, neboť před vraty i za vraty je život stejně mizerný. Ale i když výsledky tohoto vskutku kafkovského alibismu byly víc než ubohé, o to drzeji a agresivněji byly výsledky západního bádání o Kafkoví označeny za „jednostranné“ a „ahistorické“. To je vskutku nevidaná věc, pomyslně-li, že jde o stát, kde již po patnáct let byly Kafkovy texty staženy z oběhu. Kdo jsou vlastně dnes v Československu vědci, zabývající se Kafkou? Kde přednášejí, kde vyučují, kde publikují? Proč se nepustí do volné diskuse se svými západními kolegy, vždyť příležitostí by bylo víc než dost na všech těch neščetných sympóziích, konaných po celém světě. Vskutku, československé bádání o Kafkoví není „ahistorické“, nýbrž v pravém slova smyslu „historické“, neboť bylo umlčeno a neexistuje, a není také „jednostranné“, nýbrž prostě jiné, zatlačené do příšeří katakomb, a v pravém smyslu tohoto slova „příšerné“.

Z NOVÝCH KNIH V EXILU

NOVÁK Jan: STRIPTEASE CHICAGO. Nekonenční a pozoruhodné prózy mladého talentovaného autora. Odešel z Československa s rodiči r. 1969, studoval na Chicagské univerzitě epistemologii, estetiku a film. 160 stran, nakl. 68 Publishers.

PROCHAŽKOVÁ Lenka: PŘÍJED OCHUTNAT. Jedenáct povídek o lásce, milování, radostech, trápení, nadějích a názorech svobodné matky v Čechách. Autorka studovala na novinářské fakultě v Praze, kde také 1975 promovala. Od roku 1977 pracuje jako uklízečka. 103 stran, nakl. Index.

TŘEŠŇÁK Vlastimil: BABYLON. Třešňákova kniha je složena ze tří povídek: Vatikán, Babylon, Minimax. Prvou psal když byl nočním hlídačem a návštěvníkem hospody Na cikáncce. Druhá vznikla v době jeho rekvizitářování na Barrandově a třetí ve skladu koberců n.p. Řempe, za vlády tak pitomého šéfa, že si musel vymyslet jiného. 198 stran, nakl. Index.

Kostspielige Verwechslung

BONN, 2. August (dpa). Ein 20 Jahre alter Mann aus dem Raum Bonn, der nach einem Unfall mit seinem gleichaltrigen Mitfahrer verwechselt worden war, muß die Kosten „seiner“ Beerdigung vorerst selbst zahlen. Fünf Tage lang hatte er als tot gegolten und war auch angeblich bestattet worden. Vor dem Bonner Landgericht klagte er die Unfall- und die von seinen Eltern gezahlten Bestattungskosten bei der Versicherung der jungen Frau ein, die den Unfall am 31. Oktober vorigen Jahres verursacht hatte.

Die Zivilkammer des Bonner Landgerichts sprach ihm am Dienstag 75 Prozent der durch den Unfall entstandenen Kosten zu. Hinsichtlich der Beerdigungskosten wies es die Klage mit dem Hinweis zurück, der überlebende junge Mann und seine Eltern hätten sich an den „falschen Adressaten“ gewandt.

Zu dem Irrtum war es unmittelbar nach dem Unfall gekommen. Beim Transport des schwerverletzten Autofahrers und seines bis zur Unkenntlichkeit verstümmelten Mitfahrers wurden die beiden verwechselt.

Weltrekord im Schlangenkäfig

SCHLADEN, 2. August (dpa). Mit einem Weltrekord hat am Dienstag Jürgen Hergert in Schladen (Kreis Wolfenbüttel) seinen selbstgewählten Aufenthalt in einem Schlangenkäfig beendet. 90 Tage lang hielt es der Schlangenfärmer, der am Dienstag 41 Jahre alt wurde, in dem knapp zehn Quadratmeter großen Glaskäfig aus, um die genauen Lebensumstände der Reptilien und ihre Verhaltensweisen unter den besonderen Versuchsbedingungen zu beobachten. 24 giftige Schlangen, Kobras und Klapperschlangen, Mambas, Ottern und Vipern, leisteten ihm dabei Gesellschaft. Seine Beobachtungen, in zahlreichen Video- und Tonaufnahmen und auf einigen hundert Manuskriptseiten festgehalten, will Hergert demnächst in einem Buch veröffentlichen. Der bisherige Rekordhalter, der Südafrikaner John Berry, hatte „nur“ 68 Tage in der Gesellschaft giftiger Schlangen zugebracht, als ihn ein Schlangenbiß zur Aufgabe zwang.

Otázka Podkarpatské Rusi ve světle politiky Dr. E. Beneše

V Hlasu Národa ze dne 14. 5. t. r. se zabývá případem Podkarpatské Rusi (býv. východní část CSR, p. r.) F. Desenský. V článku jsou nepřesností a je jasné, že autor nezná historická fakta. Zjevně nečetl historické dokumenty, které jsou dnes přístupny každému, kdo má o ně zájem. Jinak tomu bylo v letech sedesátých, kdy autor těchto řádků studoval dokumenty americké vlády. Ač mnohé z nich byly tehdy ještě klasifikovány jako „přísně tajné“, dostal povolení je číst. Censor Státního Departamentu mu ale vždy nedovolil citovat některé dokumenty FBI (Federal Bureau of Investigation) a OSS (Office of Strategic Service), obsahující informace o tehdy ještě žijících lidech. V oné době také začal psát o čs. zahraniční politice během druhé světové války, včetně otázky Podkarpatské Rusi, v odborných (anglických) publikacích.

Jedním zdrojem, přístupným každému, je Eduard Beneš. Jeho „Paměti“ byly vydány v Československu v r. 1947, kdy byl ještě prezidentem. Budeme je citovat.

V létě r. 1939 Beneš žil v Londýně a vyžádal si audienci u Ivana Majského, tamního sovětského velvyslance. Ten ho pozval na den 23. srpna 1939, na týž den, „kdy ráno londýnské noviny ohlašovaly příjezd Ribbentropův do Moskvy a přinášely zároveň obsah smlouvy německo-sovětské, která bude v Moskvě Ribbentropem podepsána“ (II. díl, s. 18). (Mimochodem řečeno, Beneš byl v dlouholetém styku s Majským a dodával mu informace, jak tento sovětský diplomat napsal ve svých pamětech, a to i v době, kdy Sovětský svaz byl spojencem Hitlerovského Německa). Dne 19. září 1939 mu Majský oplatil návštěvu v Benešově domě v Putney. Bylo to v době, kdy „sovětská vojska byla již na pochodu do Litvy a do východní Haliče“ a Majský chtěl znát Benešovy dojmy z anglického prostředí o situaci. Navíc chtěl vědět jeho názor na sovětskou invazi Polska a jakou to vyvolalo reakci v Čechách a na Moravě.

V rozhovoru Beneš „zdůraznil nutnost, aby sovětská vojska došla až na naše hranice“. Dodal navíc, že „je nutno, aby toto sousedství s námi a Maďarskem bylo již zachováno (zdůrazněno pisatelem). My po této nové válce musíme už se Sovětským svazem přímo a trvale sousedit. I to je pro nás naučení z Mnichova! Otázku Podkarpatské Rusi budeme mezi sebou řešit později a jistě se dohodneme!“ (s. 23). Beneš pak Majskému znova opakoval, že nepochybně Sovětským cílem je udržet svoje linie někde na slovenských hranicích a dodal: „Ať se věci skončí tak či onak, jistě se my oba o svých společných hranicích na konci války bez nějakých hlučnejších sporů a bez krizí domluvíme“ (s. 23).

Beneš píše, že během rozhovoru s Majským oba si pozorně prohlíželi mapu, sledující sovětský postup Pol-

skem. To je důležitý bod. Pohled na mapu střední Evropy ukáže, že měl-li Sovětský svaz sousedit jak s Československem tak i Maďarskem, musel vlastnit nejen části polských území, ale i Podkarpatskou Rus. Beneš tedy počítal se sousedstvím Sovětského svazu a s jeho okupací Podkarpatské Rusi už r. 1939 — od doby, kdy Sovětský svaz byl spojencem Hitlerovského Německa.

Když Beneš měl rozhovory se Stalinem v Moskvě v prosinci r. 1943, nabídl mu Podkarpatskou Rus. Stalin mu to připomněl v dopise ze 23. ledna 1945. V oné době Sověti rozpoutali agitaci na území Podkarpatské Rusi za její připojení k Sovětskému svazu a via facti ji připojili k Ukrajinské sovětské republice. Stalin píše: „Sovětská vláda nezakazovala a nemohla zakázat obyvatelstvu Zakarpatské Ukrajiny, aby vyjádřilo svou národní vůli. Je to tím pocho-pitelnější, že jste nám v Moskvě říkal, že jste ochotni odevzdat Zakarpatskou Ukrajinu Sovětskému svazu, s čímž jsem tehdy, jak se jistě pamatujete, nesouhlasil... Pokud otázku Zakarpatské Ukrajiny položilo samo obyvatelstvo Zakarpatské Ukrajiny, bude ji ovšem nutno řešit. Tato otázka může být řešena pouze dohodou mezi Československem a Sovětským svazem...“ (Cesta ke květnu, Praha 1965, 2. svazek, s. 476-477).

Ve své odpovědi z Londýna na Stalinův dopis o Podkarpatské Rusi Beneš napsal, mj., následující: „1. Nezměnil jsem svého stanoviska o této otázce od chvíle, kdy jsem po prvé o tom mluvil s Vaším velvyslancem Majským v Londýně v září 1939 a ani v budoucnosti ho nezměním. V tom smyslu také budu své stanovisko formulovat v Praze. 2. Otázka tato nebude s naší strany učiněna předmětem žádných diskusí nebo intervencí s jinými mocnostmi a na eventuální konferenci mírovou chceme přijít, majíce ji již zcela v plném přátelství s Vámi vyřešenu. Jak já a vláda věc vidíme, nebude tato otázka mezi námi předmětem nějakého sporu“.

Beneš zakončil dopis zdůrazněním, že „není druhého státu, který by choval tak upřímně city opravdového přátelství k Sovětskému svazu jako je to u republiky Československé“. Dopis byl psán v Londýně 29. ledna 1945. (Výše citovaný zdroj, s. 481-482).

Otázka Podkarpatské Rusi se stala předmětem jednání na moskevských poradách představitelů Národní fronty v březnu 1945. Podrobnosti o tom jsou ve stejném prameni (Cesta ke květnu, sv. 1, dokumenty čís. 132 a 136). Definitivně byla vyřešena mezistátní československo-sovětskou dohodou z 29. června 1945. Tato smlouva byla veřejně vyhlášena, byla přetištěna v čs. periodikách a i ve sbírce mezinárodních smluv.

Nemá sice smysl polemizovat s lidmi, kteří historická fakta neznají a ani snad je znát nechťejí. S těmi,

kterí dávají přednost legendám a žijí už dávno překonanými iluzemi.

Malá poznámka je na místě k jedné generalizaci F. Desenského. Píše: „Komunistům nelze nikdy věřit, protože u nich účel světí prostředky“. Je možno souhlasit s druhou částí tohoto souvětí, ale je nutno dodat, že účel světí prostředky i některým nekomunistům, včetně Benešovi. Dále, komunistům lze někdy věřit. Bylo možno a i žádoucí věřit Stalinovi, když už v letech dvacátých napsal ve své knize „Problémy leninismu“, že se strategie a taktiky komunistů mohou měnit, ale že jejich cílem zůstává rozpoutání světové revoluce a nastolení diktatury proletariátu, tj. komunistické strany. Bylo možno věřit Klementu Gottwaldovi, když ve své první řeči v poslanecké sněmovně v r. 1929 prohlásil, že si čs. komunisté jezdí do Moskvy pro instrukce a že se od svých sovětských soudruhů učí, jak svým kolegům v parlamentě, jehož byl členem tehdy i Beneš, budou „kroutit krky“. Do-dal k tomu, že je dobře známo, že sovětské soudruzi „jsou v tom mistry“.

FRANTIŠEK HALAS

P R A Z E

Malověrní Čas kostižerný
jí jenom krásu dal
a z polí stenných křik iluminoval
kamenné texty portálů a zdí
Tak bude vždy
Malověrní
tak bude vždy

Za vraty našich řek
zní tvrdá kopyta
za vraty našich řek
kopyty rozryta
je zem
a strašní jezdci Zjevení
mávají praporem

Je lehké listí vavínů
a těžký padlých stín
Já vím Já vím
Jenom ne strach Jen žádný strach
takovou fugu nezahrál sám Sebastian Bach
co my tu zahrajem
až přijde čas až přijde čas

Kůň bronzový kůň Václavův
se včera v noci trás
a kníže kopí potězkal
Myslete na chorál
Malověrní
Myslete na chorál

/z roku 1938/

Mnichovské trauma a politické důsledky

V MĚSÍCI ZÁŘÍ — PŘED 45 LETY

Pro český národ, ukolébávaný hradní propagandou k libivému snu o stoletém míru a zajištění nezávisle ČSR, události v září 1939 byly ranou do brýlí mámení. Šikovně vybudovaná iluze o skálopevných spojeneckých dohodách se zhroutila jako domeček z karet. Na podzim toho roku stál český národ všemi opuštěný. Jedinými spojenci byli sudetoněmečtí sociální demokraté a komunisté, kteří z ideologických důvodů se přidružili do společné fronty proti nacismu.

Představy českého člověka byly otřeseny do nejmenších buněk. Co se stalo se všemi spolenci a smlouvami? Jak to, že Francie zradila? Jak to, že V. Británie podpořila Hitlerovy požadavky?

Nikdy nezapomenu, s jakým nadšením — je zcela namístě dodat svatým! — s jakou 100% dobrovolností národ mobilizoval. Viděl jsem příbuzné, sousedy, přátele i neznámé. S chlaskou tvrdostí se loučili se svými drahými: matkami, manželkami, snoubenkami, dětmi. Z tváří všech vpravdě zářil zápal božích bojovníků, kteří ani na kmit okamžiku nepomysleli na hrůzy a následky bitevní vřavy. Kolik žehnání je doprovázelo na cestu. Jak jsem litoval, bylo mi jenom 14 let, že jsem nemohl mšírovat s nimi.

Zatímco armáda a náš lid se hotovili k obraně, prezident a vláda hledali přesvědčivé argumenty, s nimiž by ospravedlnili kapitulaci před Hitlerovými požadavky. Kdyby k boji za každých okolností odhodlaní vojáci a politici věděli, že prez. Beneš poslal 15. září — to je 14 dní před Mnichovem!!! — do Paříže a do Londýna ministra inž. Jar. Nečase s tajným posláním, v němž nabídl odstoupit pohraničí, žádné ohledy na ústavu a vojenský řád by je nezastavily před převzetím moci a postavením prez. Beneše před soud. Kdyby pražští demonstranti, kteří táhli na Hrad, věděli o cestě inž. Nečase, sotva by se uspokojili s provoláváním hesel po změně vlády a po boji. Je pravděpodobné, že by došlo k drastičtějšímu činu než k pouhé defenestraci. Národ se nejen nedozvěděl ani zlomek pravdy — byl očidivně dezinformován. Proto takový pocit nepochopitelné zrady, rozčarování, vnitřní otřes, zoufalství. Proč nás celý svět opustil? Nebyla spravedlnost na naší straně? Bez znalosti zákulisních jednání jsme si na tyto otázky nemohli dát správnou odpověď.

Prezident Beneš slíbil v I. dílu Pamětí, který vyšel po válce, že o Mnichovu podá podrobnou zprávu v II. svazku. Začal již za války připravovat zprávu pro Národní shromáždění. Rukopis „Mnichovských dnů“ dal na podzim 1943 přečíst několika českým činitelům, např. svému archiváři dr. J. Opočenskému, dr. H. Ripkovi a prof. J. Stránskému. Všichni mu doporučili, aby rukopis, tak jak byl, nezveřejnil. Prof. Stránský mi dal kopii, v níž modrou tužkou podtrhl a připsal námitky proti Benešovu podání a upozornil na historické nepřesnosti

„Mnichovské dny“ vydal v r. 1958 londýnský Ústav dr. E. Beneše. Z úvodní poznámky bývalého kancléře J. Smutného vysvitá, že všechna dokumentace o Mnichovu byla shromažďována výlučně v prezidentské kanceláři. Dr. Beneš se postaral, aby se nedostalo na veřejnost něco, co by ho mohlo postavit do nepříznivého světla. Nikdy se nerozpakoval vykrtnout z diplomatických a osobních dokumentů pasáže, které by mohly ohrozit legendu o legendární prozíravosti.

Naši prezidenti měli od počátků republiky výsadní postavení. Nebyli ani ústavně, ani morálně povinni podávat zprávy o činnosti, odůvodnit ji, ospravedlnit, vysvětlit. O jejich činech a písemnostech nemohlo být napsáno, že jsou protústavní a nepravdivé. Tím by se prezident mohl cítit uražen a zneuctěn. Zákon na ochranu republiky a prezidenta z r. 1923 vyloučil důkaz pravdy, i přesvědčení o pravdě! Typické prvky totalitárních režimů: doživotní prezidentství, kult osobnosti, nezesaditelnost ministrů... nezačaly u nás s Klementem Gottwaldem.

V r. 1949 byl zveřejněn výběr z britských a nacistických dokumentů o Mnichovu. Každý soudný čtenář musí po prostudování dojít k závěru, že mnichovská historie, jak ji pro dnešní i budoucí čtenáře zaznamenal dr. Beneš a jeho propagandisté, neodpovídá faktům. Situaci zkomplikovala změna vládnoucí vrstvy v únoru 1948. Komunisté zveřejnili z tajných archivů, které jim padly do rukou, jen dokumenty, prospěšné jejich výkladu událostí z r. 1938. Po válce vytěžili ze svého údajného postoje obrovský politický kapitál. Zejména díky dr. Benešovi, který na veřejnosti zdůrazňoval, jak za války, tak i po válce, že Sovětský svaz postupoval v r. 1938-39 korektně. V důvěrném rozhovoru s redaktorem Ivanem Herbenem krátce po návratu do Prahy však sdělil, že dostal dokumentaci, která svědčí o méně přátelských tazích sovětských činitelů.

Dr. Beneš přiznal v Pamětech, že okupaci české části II. republiky neočekával. Vyslovil zklamání, že se v březnu 1939 nikdo nepostavil na odpor. Podobnou výtku čteme v pamětech gen. F. Moravce, prof. Václava Černého i v nedávno vydaných dr. Prokopa Drtiny „Československo — můj osud“. Dr. Drtina, jeden z předválečných i válečných tajemníků Beneše, ostře napadá prez. dr. Emila Háchu, vládu II. republiky, armádní velitele i prosté vojíny, protože nedali povel k boji anebo neotevřeli

palbu na vlastní pěst. Absurdnost Drtinova útoku je šokující, neboť nás nutí číst na sta stranách do omrzení přetřásané variace chvalozpěvu o moudrosti Benešových ústupů a kapitulaci. Kde je logika?

V září 1938 stál v pohraničních pevnostech milión vycvičených a dobře vyzbrojených vojáků (O kvalitě opevnění hovořil A. Hitler a jeho generálové s velkým uznáním), odhodlaných čelit jakékoli přesile, věřících v závazky spojenců. Tehdy bylo asi správné se odplazit do vnitrozemí jako po prohrané válce a snést nadávky, plivance a opovržení českých žen.

V březnu 1939, otřesení Mnichovem, bez pevnosti, zrazení všemi, tehdy bylo asi správné bojovat. Je to logika zdravého rozumu? Nebyla to podlost soudit dr. Háchu a jeho vládu za to, že se snažili zachránit, co mohli, z trosk I. republiky? Jaké morální právo měli ti, kdo válku přežili v přepychu a v bezpečí v Londýně a v Moskvě, odsuzovat a soudit obyvatele protektorátu, bezmocné oběti vysoké politiky?

Bylo iluzí se domnívat, že zahraniční a národnostní politika čsl. prezidentů a vlád dělala našim národům jenom samé přátele. Kolik sousedů — i slovanských — nám s radostí vrazilo kudlu do zad, anebo nás nechali na holičkách? Co toho bylo příčinou? Nebyla naše politika beze skvrn? Proč jsme byli v září 1938 totálně osamoceni mocensky, morálně i politicky?

Odpověď na tuto otázku dávají paměti dr. P. Drtiny: „Ať nám to bylo sebenepohoditelnější, skutečnost koncem září 1938 byla taková. Že Hitlerovi a Německu se podařilo nás izolovat. To si Beneš a zdá se, že i většina vedoucích politiků uvědomovali zcela realisticky a v rozporu s převládající většinou českého veřejného mínění. Neboť čeští lidé, protože byli přesvědčeni, že jsme se k Němcům chovali spravedlivě a snášenlivě, nemohli vůbec pochopit, že jsme sympatie veřejného mínění v Anglii a ve Francii z válné části ztratili a že pro tuto chvíli je získali tzv. sudetskí Němci. Ze jsme tedy v izolaci my, se svým stanoviskem udržet je v hranicích československého státu, který netvořili, s nímž se nikdy nesmířili a v kterém žít nechtěli... A přehlíželo se, že mnoho lidí i valná část veřejného mínění... pokládá požadavky henleinoců za oprávněné a že se jim tím nebo oním způsobem v podstatě musí vyhovět.“ (Svazek I, kniha 1, s. 207-210).

I když záměrem Drtinových pamětí je ospravedlnit postup prez. Beneše v září 1938, čteme poprvé v české politické literatuře pravdu o důvodu k anglo-francouzskému postoji. Také prezident F. D. Roosevelt souhlasil s Mnichovem! Britští a francouzští činitelé pokládali požadavky tzv. sudetských Němců za spravedlivé. Proto nechtěli riskovat válku.

Dr. Benešovi, který ani vládě, ani národu neřekl pravdu, se podařilo svrhnout všechnu hanbu za Mnichov na Francii a V. Británii. „Mnichov byl jeho osobní porážkou, osobním

vě válce správně usoudil Stalin, že strach z německé odplaty zažene dr. Beneše a české beneševské radikály do sovětské ochrany. Není náhodou, že v prvních poválečných volbách dostali komunisté v pohraničí nejvíce hlasů.

než jednosměrně uplatnění hrube fyzické síly. Největší profit z „otčiny pohraničí“, užívám Drtinova slova, měl Stalin a českoslovenští komunisté. Není silnějšího poula než vědomí spolu provedených činů a bezpráví. Tak jako po 1. světové válce Ctenenceau tak po 2. světové

Smutného, 22. srpna 1943). V průběhu 2. světové války se dr. Benešovi podařilo prosadit násilné řešení menšinové otázky — transfer německého obyvatelstva. Benešovská politická „elita“ prostě neznala jiný řešení národnostních konfliktů

pokřivením, porážkou jeho osobní politiky. Proto vytvořil učení, že západním mocnostem už nemůžeme nikdy důvěřovat... Musíme opřít svoji politiku 50% o Západ, 50% o Východ, ne jen 100% o Západ. Čili to, co my rozumní chceme všichni s ním a co musí být alfa i omegou vši naší bu-

Die 7 Phasen der Planung

BEGEISTERUNG
VERWIRRUNG
ERNÜCHTERUNG

PANIK

SUCHE DER SCHULDIGEN
BESTRAFUNG DER UNSCHULDIGEN
AUSZEICHNUNG DER NICHTBETEILIGTEN

Z JEDNOHO DLOUHÉHO
ČLÁNKU V UP: 6

Pro názornost ještě citát z dubnového čísla sovětského časopisu "Sovětskaja kultura": "...Mezi našimi studenty a žáky způsobuje pacifismus západního ražení velké škody. Manifestuje se v některých uměleckých dílech, která rozhodně nepřispívají k posilování revoluční bdělosti a třídního uvědomění..."

Na pozadí tohoto citátu se nám promítne jeden důležitý aspekt celé problematiky. V dubnu 1983 jsme byli svědky bezvýsledného jednání na úrovni tena mezi západoněmeckými a východoněmeckými spisovatelé. Jednání se nesmělo zúčastnit Fuchs - příslušník východoněmeckého západního Německa. Jakkoli sváru byla základní názorová diference mezi účastníky konference v tom, jak mohou nejenom německí, ale spisovatelé vůbec, přispět k upevnění míru v Evropě. Dokonce i levicový spisovatel G. Grass zdůrazňoval, že mluví a re-spektování lidských práv jsou navzájem nerozlučně spjaté a dodal: "SKUTEČNOST, ŽE V NDR EXISTUJÍ SPISOVATELÉ, KTERÍ TVRdí, ŽE JSOU SI SE SVOJÍ VLÁDOU ZAJEDNO A ŽE NEPOTREBUJÍ ŽÁDNÉ MÍROVÉ HNUTÍ, MI NAHÁNÍ STRACH..."

AGENTURA

ALBUM

AMULET

ANODA

ASTMA

ASYMETRICKY

ATEISMUS

AURORA (Au-róra)

BALKON

BIGOTNÍ

BILAK (Bi-lak)

BIMETAL

DEFILÉ

DEKADENT

DEPRIMOVAL

EXKOMUNIKACE

FLAŠNET

GASKONĚC (rusky)

HADR

HAVANA

HABILITACE

KAKABUS

KATAPULT

KON TIKI

LANGUSTA

MAGIE

MALÝ SLOVNÍK ZKRATEK A CIZÍCH SLOV

zástupce DRO

náraz na bliničkovou stěnu

vylovení z AMU

česko-ruské přitakání

tušení tmy

zvočí asi metr

odpor je píté táje

výkřik haničáckého budovatele ropovodu, jemuž spadl na nobu materiál

příkaz židovi k vystěhování

označení desky s oboustrannou nábrávkou

Karla Gotta

dvousložkový lak

dekorování dvěma medailkami

zbytek večere po odstranění zkazeneho jídle

desetizubý

zbatit se hodinek značky Prim

vjezd do příkopu

ruské oznámení, že pítí už není

konec plynovodu

citoslovce údivu nad příchodem doktora

údiv při vstupu do koupelny

příkaz chodskému letectvu, aby lito

luxusní autobus s WC

popravci špalek

hodinářství pana Kohna

záběhneček generálního tajemníka G. Husáka

oznámení, že přijelo polévkové koření

Zatracený Švejk

Dočetl jsem se, že dva největší nepřátelé našeho národa byli Karel Marx a Jaroslav Hašek. Se svým Švejkem. Dočetl jsem se to v jednom exilovém časopise. A jeden z 27 prezidentů budoucí Československé republiky tam veřejně dále navrhuje, aby byl doplněn starý křesťanský obřad, vymyšlený tehdy pro prostáčky, aby se hodně báli: "Odříkáš se ďábla?" - a nešťastník musí honem přitakat: "Odříkám!"

Sedmadvacátý prezident budoucí Československé republiky, který samozřejmě uvrhne do věčného zatracení všechny ostatní samozvance, navrhuje, aby byl obřad doplněn: "Odříkáš se Švejka?" A povinností všech je zvolat: "Odříkám!" Kdo nezvolá, bude zatracen. NAŠTĚTÍ JENOM Z KRUHU TÉTO NEJMENŠÍ Z ÚPLNĚ MALÝCH EXILOVÝCH STRAN.

stému výročí narození Jaroslava Haška. O nikoli. Bylo to myšleno smrtelně vážně. Sedmáct let před koncem tisíciletí...

x x x

Co vadí suchotřasům na Josefu Švejkovi? Snad těch pár neslušných výrazů, které používá? Ne, ne. Vadí jim Haškův a Švejkův humor. Mylně tvrdí, že Švejk byl půllitr a ne vtip.

Ve Švejkovi jsou samozřejmě místa, která si protřečejí. Místa, která psal Jaroslav Hašek na objednávku. Ale jádro Švejka je jeho tváření se prostým mužem z lidu, který jakoby nikomu neubližuje, ale ve chvíli, kdy se toho jeho nepřítel /nebo nadřizený či představitel moci/ nejméně nadá, uštědří mu Josef Švejk takový kopanec, že - obrazně řečeno - letí onen představitel hlouposti hlavou přímo do nejbližšího kandelábru.

Uvedu názorný příklad z dějin právě 15 let starých: Kdyby mužové, kteří tehdy rozhodovali o osudu tzv. Pražského jara, měli trochu smyslu pro humor, kdyby měli v sobě trochu Švejka, dalo by se - možná - zabránit vstupu sovětských vojsk 21. srpna do Československa. Když byly tehdy začátkem léta československé hranice neprodyšně obklopeny vojsky Varšavského paktu a mužové, kteří měli

v rukách moc to dobře věděli, kdyby byli tehdy nařídili úplnou mobilizaci a stáhli všechna čs. vojska k západní hranici a kdyby byli zvedli telefon a zavolali do Moskvy a řekli: "Ve chvíli, kdy noha prvního sovětského vojáka vkročí na čs. území, československá armáda ihned vtrhne do Bavori!", vmdím se, že by si to bývali v Moskvě setsakramentsky rozmysleli.

Mohu to potvrdit, protože jsem tuto teorii vyslovil veřejně v říjnu 1968 v pražské Lucerně a pak jsem byl za to u soudu obviněn z navádění k vypuknutí třetí světové války.

Vím, že budu zas zavrhován - tentokrát úplně zprava - a že se možná budou i modlit přívrženci sedmadvacátého budoucího prezidenta budoucí Československé republiky, abych byl uvržen do pekel - pokud možno ještě za života - leč nemohu se nezastat tohoto dobrého muže, jenž netoužil zapálit chrám bohyně v Efezu, jak to učinil ten hlupák Herostrates, aby se dostal do školních čítanek.

Mám rád tohoto dobrého muže Josefa Švejka. Nejen proto, že mi poskytl mnoho smíchu a radosti. Ale i proto, ŽE MĚL V ROZHODUJÍCÍCH CHVÍLÍCH VÍC ROZUMU NEŽ TI, KTERÍ SE JEDNÍM DECHEM ODŘÍKAJÍ ĎÁBLA. . . A JOSEFA ŠVEJKA.

VYJINĚNĚ NA' PRAVDU, ALE PA-TRÍ TAKY K TĚM "27" KLADIVA'TŮM NA PŘEŽIDEN'TA, ALE FJS PROSADÍ PACHTANA.

Režimistické kupčení s mírem

MÍR A KOMUNISTICKÁ PROPAGANDA — MNOHO POVYKŮ PRO NIC V ČESKOSLOVENSKÉM TISKU

Když se tak probírám českým národně frontovým tiskem, musím s pohnutím mysli vzít na vědomí, že mír, mírové snažení, obrana míru, boj za mír, mírová jednání, armády míru, konference, shromáždění, tábory lidu, mítinky a sjezdy jsou jednoznačným, jednoobročným a monopolním dítětem bloku, který si dal na firemní vývěsní štít název „Varšavský pakt, n.p.“

Tu čtu mírové prohlášení sovětské vlády „k militaristické politice vládnoucích kruhů USA, jejichž úsilí za spolupráce evropských zemí NATO je zaměřeno na získání vojenské převahy rozmístěním nových jaderných zbraní středního doletu v západní Evropě“.

Následkem přečteného si uvědomuji, že celá ta jednání v Ženevě jsou pro stádo koček, jelikož bolševici jasně přiznávají, že Američani mají teprve „zaměřeno na získání vojenské převahy“, ergo kladívko ji ještě nemají a tak až konečně jednou řeknou, o co jim jde, ale to my stejně víme a tak to Rusáci raději ani nahlas moc neinzerují, ale hlasitě melou stále jednu a tutéž písničku, jako ti tibetští mnichové, když melou na modlitebním mlýnku svoje buddhistické otčenáše.

Pak mi padne do oka titulek jako nad vchodem do cirkusu Barnum: Mír — ideál socialismu, pak další: Odboráři proti válce, ale nedočtu se nic o válečných akcích Rusáků v Afghanišanu, ale dočtu se, že se sešli předsedové odborových rad, pěkně podle abecedy, z Berlína, Budapešti, Bukurešti, Hanoje, Havany, Kabulu, Moskvy, Prahy, Sofie a Varšavy, aby si vyměnili zkušenosti z „odborové“ činnosti a nakonec přijali mírové prohlášení, v němž vyjádřili své přesvědčení, že je nutno skoncovat s agresivní imperialistickou politikou, směřující k ničivé válce.

Skoro hned vedle se ožívá hlas sovětského umělce, prvního tajemníka Svazu filmových pracovníků SSSR, národního umělce SSSR Lva Kulidžanova, který prohlásil, že nejtežší na projednávání otázek míru je to, že se musí jednat s imperialistickými štváči, kteří si hrají s ohněm jako bez rozumu.

Na zasedání ÚV NF ČSSR prohlásil místopředseda tohoto unikátního zkratkospolku F. Trávníček, že politika nejreakčnějších kruhů imperialismu, zejména USA, dostala svět na osudovou křižovatku, kde se rozhoduje o bytí či nebytí naší planety, při čemž zapomněl soudruh poznamenat, že ona osudová křižovatka se nachází hned za kremelskou zdí, která, jak každý ví, neobklopuje Bílý dům, ale starobolševické pohřebiště nejotrokářštější společnosti, která zrodila matení pojmů skutečných lidských hodnot.

V Budapešti skončilo konzulativní setkání Křestanské mírové konfederace. V závěrečném dokumentu se zdůrazňuje „odpovědnost“ církvi za uvolnění napětí a odsuzuje hlad po atomové válce západních imperialistů. Žádnému z těchto povedených bratří v soudruhu Kristovi nekručí v žaludku hladem po svobodě vyznání a s tou odpovědností to taky kapánek přehání, protože existuje jen jedna jediná „odpovědnost“ a to je režimní nenávisť vůči všemu duchovnímu, spravedlivému a humanitnímu, podle slov Bible, která doposud nikoho nepřivedla na cestu zločinu, což se o všelijakých těch komunistických pamfletech říci nedá.

Vedoucí delegace ČSSR, velvyslanec I. Hulínský, prohlásil na konferenci KBZE (KSZE) v Madridu, že jedině kroky SSSR vedou k trvalému míru, kdežto USA a ostatní země NATO chtějí vyprovokovat třetí a asi už i poslední válku.

Delegát pozapomněl připomenout, že poslední válka by byla poslední i pro SSSR a spol. a že poslední bolševik, který by katastrofu přežil, by se stal popem na úrovni vysokoškolsky vzdělané amoeby proteus.

Československý ministr zahraničí Chňoupek večerel na Madagaskaru se svým domorodým kolegou a v přípitku prohlásil, že nebýt USA, nebylo by světového napětí a svět by žil v míru podle představ SSSR. Ale ani matador Chňoupek nemá tolik politické obrazotvornosti, aby si představil mírovou představu SSSR, protože od chvíle, kdy zrezavěla Aurora vyplula omylem svůj poslední náboj a málem si sama udělala do vlastní paluby díru, zasil SSSR ve světě tolik nespávků, nepokojů, revolucí a občanských válek, že kdyby se toho všeho dožil kamarád Stalina vůdce Adolf, přestoupil by na bolševickou víru a ani by mu to nedalo moc práce, převlékl by si jen košili.

Tento neúplný výčet mírových akcí, projevů a prohlášení je přesně 29,8% ze všech ukázek, které uveřejnil čsl. tisk dne 28. května 1983 na stránkách novin, které se mi z toho dne dostaly do ruky. Prozelenalí a zrudlí hrdě prohlásí: akce jako bejk, jestliže je mír v dobrých rukou, tak jsou to ruce socialistických mírotvůrců a míromilců, ovšem zbytek světa ví, kde leží zakopaný pes v uniformě bolševického nájezdníka a odkud vane zatuchlý vítr, nesoucí sebou pach smrti a atomového prachu.

Senilní kolegium pracujících důchodců si vzalo se stařeckou sveřepostí do omšelých hlav, že vyděsí celý svět bez výjimky požadavky, které by mohly vést ke katastrofě a vyhladit život na této planetě, včetně inflačních ideálů Marxe, Engelse, Lenina a dal-

ších nereálných snů. Člověk nad hrobem se obvykle v posledních letech svého života zabývá představami o svém vlastním pohřbu; mladá současnost ho nezajímá.

Mme Pompadoure prý kdysi prohlásila opovrhlivě: po mně potopa. Tito strejcové si třaslavým hláskem pokoktávají něco podobného, jen potopu zaměnili za atom a SS-20. Jejich odporné pokrytectví volá do nebe. Do toho samého nebe volají ale současně i hlasy všech na světě, i těch, kteří musí žít v socialistickém koncentráku a jejichž přáním je žít se všemi lidmi na celém světě v pokoji, přátelství, porozumění a toleranci.

V Československu vyvrcholilo zneužívání slova „MÍR“ jakýmmsi sjezdem jakéhosi „Světového shromáždění za mír a život, proti jaderné válce“ v novém Paláci kultury u mostu přes nuselské údolí. Palác se na několik dnů uzavřel pro veřejnost a celý se vydesinfikoval, aby se pralesní účastníci shromáždění nenakazili švejkismem.

Celý ten cirkus kolem kšeftu s mírem nefinancuje ale erár hostitelské země, nýbrž všichni občané Československa, bez federálního rozdílu; divadla hrála zadarmo, pionýři se prohřabávali v popelnicích, aby odvedli podle vynucené závazku nějaký ten grošik do nenasytné kasy státního molocha za starý papír a jiné plesniviny, některé úřady a fabriky nařídili odhlasovat odvod 2% z platů a mezd, jinde byl stanoven dobrovolný příspěvek, nejméně ale 5 Kčs., odporný teatr, hnusná fraška na téma, které je skoro tak posvátné jako Ganges pro Indu, jako Mekka, Hostýn, Čenstochová, Lourdes či Loretto.

Si vis pacem, para bellum? Vhodnější je: Pax vobiscum!

Jan Ryba

MALÝ SLOVNÍK ZKRATEK A CIZÍCH SLOV

MALACHIT
MANAZER
MANDOLINA
MARCIPÁN
NOTABENÉ
OBELISK
PACIFIK
PAKOSTNICE
PARAPLE
PIRÁT
PLASTIKA
POČETNICE
POP MUSIC
PROSTATA
PUDING
RIGOLLETO
ROKFOR
SILIKON
SPERMA
STENOGRAF
SYNTECKÝ
SESTINEDĚLKA

páté pořadí ve Sportce
Možnášle pokyn na poušti
zvolání na lenivou Marii
muž narozený v březnu
na pěknou notečku
jacka s obou stran
amputace ruky
poslední slova Mistra Jana Husa
rozloučení s bláznem
bumbej s láskou
had, který spolkl bodínky
zdova po četníkovi
častuška pravoslavného kněze
požádaj otca!
inženýrský instinkt
cýmol na sovětské dálnici
nejlepší for roku
dotaz na avijský původ
nafackuj mi!
zapisovač vzdechů
bratranec
žena, která neumí dělit šest

LAGOS, 31. Juli (Reuters). Mitten in einer Sendung hat ein Nachrichtensprecher eines staatlichen nigerianischen Fernsehsenders gekündigt — aus Protest gegen die falschen Meldungen, die er verteilte. Das berichteten am Wochenende nigerianische Zeitungen. Ich habe genug von diesen falschen Informationen. Hiermit kündige ich, ich kann dieses Zeug nicht weitermachen“, habe der Sprecher gesagt und seine Manuskripte hingeworfen. Danach konnten ihn die Zuschauer nur noch von hinten beobachten, wie er das Studio in der ostnigerianischen Stadt Enugu verließ. Im Sender herrschte offenbar großer Schrecken, denn zehn Minuten lang meldete er sich nach den Zeitungsberichten nicht mehr.

Die Nase voll

Auf den Wecker gegangen

NÜRNBERG, 31. Juli (dpa). Vier Wochen lang riß ein schriller Alarmton Anwohner am Nürnberger Stadtpark nachts gegen zwei Uhr aus dem Schlaf. Die Ruhestörung — begünstigt durch geöffnete Fenster bei sommerlicher Hitze — dauerte nach Angaben der Polizei vom Wochenende jeweils etwa eineinhalb Stunden. Nach langem Rätselraten wurde man schließlich fündig: Eine 82 Jahre alte Frau hatte ihren Radiowecker unbewußt auf die nachtschlafene Zeit eingestellt. Da sie selbst schwerhörig ist, hielt sie den Weckton für das Schichtwechselsignal einer nahegelegenen Firma.

„Auslandskredite meist verloren“

HAMBURG (AP). Von den rund 100 Milliarden Mark, die deutsche Banken an Ostblock- und Entwicklungsländer ausgeliehen haben, sind nach Ansicht des ehemaligen Privatbankiers Johann Philipp Freiherr von Bethmann 40 Prozent verloren. Bethmann sagt in einem Interview, es sei „nicht unrealistisch anzunehmen, daß von den Forderungen gegen die überschuldeten Ostblock- und Entwicklungsländer 40 Prozent uneinbringlich geworden“.

Diese seien im wesentlichen auf überhöhte Zinsen zurückzuführen, sagte er. „Ganz schlimm in meinen Augen ist, daß die Banken bei ihrer Umschuldung der überlasteten Ländern immer noch höhere Zinsen aufbürden“, behauptet Bethmann.

Probleme mit dem Abstieg in den Spalten der amerikanischen Presse. Die meisten der amerikanischen Firmen, die in den letzten Jahren in die USA eingewandert sind, haben sich in den letzten Jahren in die USA eingewandert. Die meisten der amerikanischen Firmen, die in den letzten Jahren in die USA eingewandert sind, haben sich in den letzten Jahren in die USA eingewandert.

V USA je na 15 tisíc podniků, zabývajících se výrobou oděvů. Z toho více než polovina působí ve státech New York, Kalifornie, Pensylvánie a New Jersey. Hodně je jich souseděně také v Severní Karolině, Georgii a Texasu. Zajímavé je, že firmy, specializující se na módní konfekci, jsou z větší části v severovýchodních státech USA, zatímco v jižních a jihovýchodních státech se nacházejí hlavně firmy s technologicky méně náročnou oděvní výrobou. Co do počtu zaměstnanců je produkce oděvů mezi zpracovatelskými obory v Americe na šestém místě. Loni se snížil počet zaměstnanců ve výrobě oděvů o 2,9 procenta, takže nyní dosahuje 1 miliónu 200 tisíc osob.

Za nastávající situace je novým rysem praxe amerických výrobců oděvů zvyšování rozmanitosti sortimentu. Rozhodujícím podnětem je prodat za každou cenu. Stále více se množí využívání katalogů jako jediného prostředku reklamy. Nemaž naděje jsou vkládány i do používání videozáznamů, ukazujících zboží přímo v obchodech. Nejistota, panující dnes na americkém trhu, nutí oděvní firmy sestavovat svůj výrobní program jen na základě získaných objednávek. Vzhledem k vy-

sokým úrokovým sazbám z úvěrů ztenčují rovněž své zásoby na minimum.

Výrobci oděvů začínají mít i strach i ze zahraniční konkurence, která si pomalu, ale velmi jistě, razí cestu na americký trh: v minulém roce vzrostl dovoz oděvů do USA o 11,5 procenta. Přitom podíl tohoto dovozu do Spojených států je pořád ještě menší než v ostatních kapitalistických státech — zůstává 12,8 procenta.

K tomu ještě přistupují vzrůstající potíže s vývozem oděvů ze Spojených států amerických, kte-

Starosti výrobců oděvů v USA

ry viditelně klesá. V minulém roce se dokonce ve srovnání s rokem 1981 snížil o 24,6 procenta. Pasívní saldo zahraničně obchodní směny USA s těmito výrobky se tak zvětšilo o 18,1 procenta, což představuje v hodnotovém vyjádření 6 miliard 800 miliónů dolarů. Příčina je stále stejná: snižující se poptávka ze strany dovozních zemí postižených krizí.

Výsledkem krizových vlivů je také zvyšování cen oděvů v USA, což výrobcům oljak neusnadňuje situaci. Ačkoli růst cen oděvů je ve Spojených státech amerických o něco mírnější než u ostatních výrobních spotřebitelského charakteru, zvýšil se index jejich producentů cen v minulém roce oproti roku předcházejícímu o 3,2

procenta a index maloobchodních cen o 2 procenta.

Důsledkem tohoto negativního vývoje je i omezení investic do oděvního průmyslu. V období let 1972 až 1980 se investice amerických producentů oděvů zvyšovaly v průměru o 5,3 procenta ročně, v posledních dvou letech oděvní firmy v USA ve své investiční aktivitě výrazně polevují.

Podmínky současné výroby i odbytu oděvů ve Spojených státech amerických jsou už na první pohled zcela odlišné, než na jaké jsme zvyklí u nás i ve všech ostatních socialistických zemích. Přestože oděvní výroba se v těchto zemích nepřetržitě racionalizuje a modernizuje, zvyšuje se její objem a obohacuje sortiment, nestáčí často poptávku ani uspokojovat. V loňském roce se v zemích Rady vzájemné hospodářské pomoci výroba pleteného zboží zdvojnásobila, produkce tkanin a oděvů vzrostla o více než polovinu.

Tento dynamický rozvoj výroby přispěl rovněž k podstatnému rozšíření výměny tohoto žádaného zboží. Vzájemné dodávky po linii zahraničního obchodu v rámci socialistického společenství, v němž největším oděvním partnerem je Sovětský svaz — skýtající tak nejlepší záruky pro obyt — jsou doplňovány výměnou zboží mezi resorty, odpovídajícími za vnitřní obchod. Osvědčuje se i další forma spolupráce, kterou je výměna zboží mezi obchodními domy jednotlivých socialistických zemí. V roce 1982 si kupříkladu takto navzájem dodaly více zboží než za celou první polovinu 70. let.

Der Millionärs-Minister will den Armen etwas vorleben

den Essengutscheinen, eine „zufriedenstellende Diät“ zusammenstellen kann, so der Minister wörtlich. Er wolle den Armen nichts zumuten, was er nicht an sich selbst ausprobieren.

In den USA gibt es 22 Millionen Food-Stamps-Bezieher, das heißt, wenn man die Dunkelziffer der Ahnungslosen und Derer, die sich schämen, zum örtlichen Gesundheitsamt zu gehen, hinzuzieht: rund zehn Prozent der US-Bevölkerung sind nicht mehr in der Lage, sich ausreichend zu ernähren. Die Regierung gibt für das Essenmarken-Programm rund zwölf Milliarden Dollar im Jahr aus, umgerechnet etwa 31 Milliarden Mark. Der staatliche Essenskorb hängt nicht niedrig: erst wenn — um ein Beispiel zu geben — eine vierköpfige Familie ein monatliches Bruttoeinkommen von weniger als 1593 Dollar hat, besteht ein An-

spruch auf Essenmarken. Eine vierköpfige Familie erhält maximal Food Stamps im Werte von 58 Dollar die Woche. Der Dollar steht zwar zur Zeit bei etwa 2,60 Mark, aber so zu rechnen geht an den Realitäten vorbei. Im US-Alltag hat der Dollar eine Kaufkraft von etwa einer Deutschen Mark.

Minister Block, seine Ehefrau, ein 19-jähriger Sohn und ein gleichaltriger Hausgast wollen nun einen Monat lang den Armen ohne zu murren sparsames Essen vorführen. Mit einem Laden der Safeway-Kette wählte Block sogar ein Geschäft der gehobenen Mittelklasse aus; er könnte dann anschließend sagen: es geht noch billiger.

Die Sozialhelfer in und um Washington waren ausnahmslos wütend über das, was sie einen „Publicity-Gag“ nannten. Vor ihren

Armen-Küchen stauen sich nämlich täglich lange Schlangen von Hungernden. Sie werfen Block vor, unrealistisch zu handeln, denn dem wohlgenährten Mann mache es nichts aus, mal vier Wochen den Gürtel enger zu schnallen, um „dann wieder nachzuschmecken“, so ein Kirchenhelfer. Die meisten Armen hätten weder eine Möglichkeit, Lebensmittel in Sicherheit vor Ungeziefer zu lagern, noch einen Herd, noch die Zeit, sich mit zweifellos bei den Blocks reichlich vorhandenen Spezereien etwas zusammenzukochen. Die Ernährungswissenschaftlerin Lynn Parker zu der Zeitung „Washington Post“: „Es dürfte außerordentlich schwer sein für Mr. Block, sich in die Lage der Armen zu versetzen. Er hat nicht zu entscheiden zwischen Essen und Miete, Essen oder Strom- und Gasrechnung.“

Rettungsaktion für Hummeln

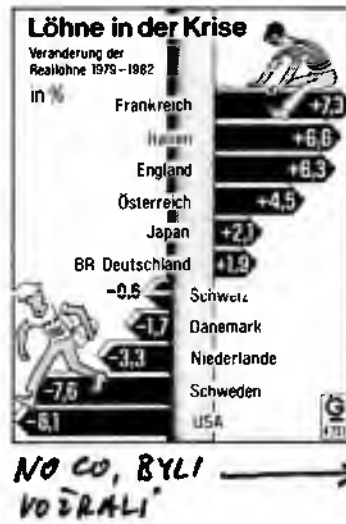
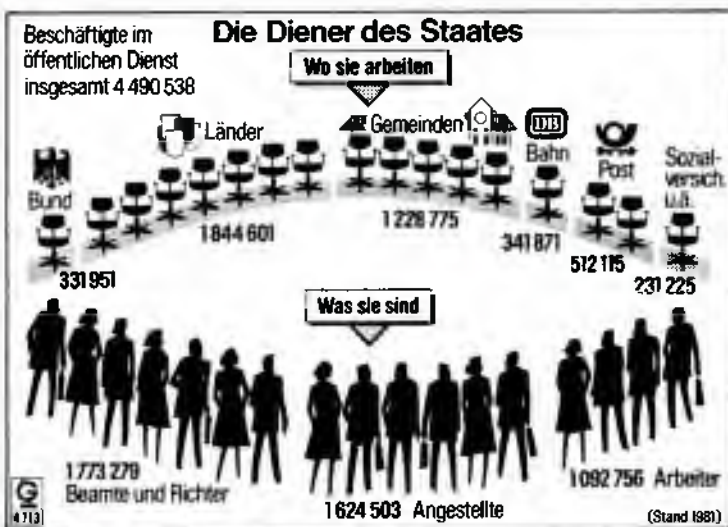
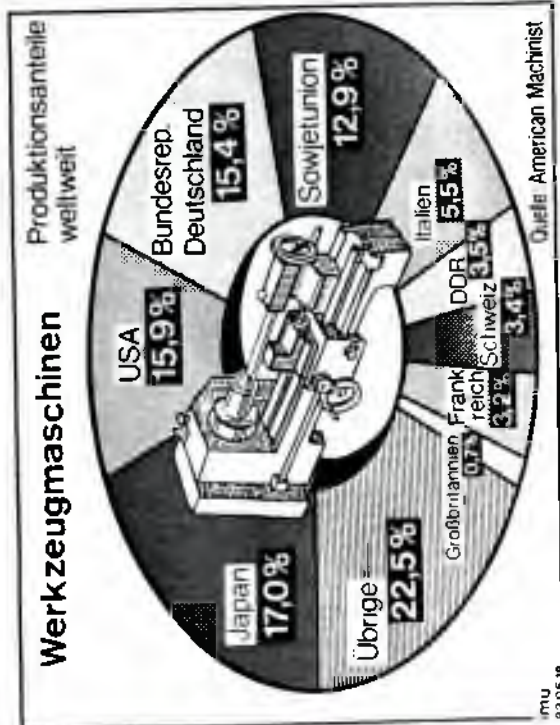
Insektenforscher lassen die Alarmglocken schrillen

PARIS, 31. Juli (AFP). Für das Überleben der Hummeln lassen französische Insektenforscher die Alarmglocken schrillen. Ihrer Meinung nach muß diese nützliche Bienenart unter Naturschutz gestellt werden, um ihr Aussterben zu verhindern. Allzuoft werden die friedlichen Brummer vom Menschen mit Bienen und Wespen verwechselt und landen aus Angst vor Stichen unter der Fliegenklappe, wenn sie nicht Opfer von Insektenvertilgungsmitteln werden.

In einer groß angelegten Kampagne wollen die Insektenforscher der Öffentlichkeit nicht nur die Harmlosigkeit der Hummel, sondern auch ihre ausgeprägte Nützlichkeit vor Augen führen. In einer vom "Informationsamt für Entomologie" (OPIE) herausgegebenen Broschüre wird versichert, daß sich das pelzige Insekt ruhig in die Hand nehmen läßt, ohne zu stechen. Die Hummel ist andererseits ein ausgesprochener Bestäubungskünstler: Mit ihrem langen Saugrüssel kommt sie auch an Pollen heran, der tief in Blüten versteckt und vor Bienen sicher ist. Im Gegensatz zu den Bienen ist die Hummel immun gegen die Abwehrstoffe mancher Kleearten. In

einer Minute kann das Insekt bis zu 70 Blüten bestäuben — doppelt so viele wie die Biene. Die Vermarktung ihres Honigs lohnt sich wegen der geringen Produktion freilich nicht, was von den Fachleuten stark bedauert wird: Hummel-Honig ist ausgesprochen wohl-schmeckend.

Die über die ganze Welt verstreuten 200 Hummel-Arten leben in Kolonien, die unmittelbar nach der Befruchtung der Königin bis auf diese eingehen. Das Weibchen überwintert unterirdisch und baut im Frühling das Nest aus Wachs und Pflanzenteilen, in dem die Arbeiterinnen später aufgezogen werden. Um das Überleben der Hummel, mit wissenschaftlichem Namen „Bombus“, zu sichern, hat das OPIE als ersten Schritt auf abgelegenen Friedhöfen „Reservate“ angelegt, wo sich die Kolonien ungestört vermehren können. Aufklärungsarbeit will das Informationsamt außerdem bei der Feuerwehr leisten, die beim Entdecken eines scheinbaren „Bienenestes“ von aufgeschreckten Leuten alarmiert wird und die in Wirklichkeit die von Hummeln bewohnten Nester dann aus-räuchert.

Nedbalost zavlnla havárlí

Moskva: Jak již bylo oznámeno, 5. června havaroval na řece Volze pobřeží města Ujlanovska osobní parník volžsko-donské říční paroplavby Alexandr Savarov, který plul na turistické trase z Rostova na Donu do Moskvy. Vládní komise zjistila, že havárie zavinila posádka parníku hrubým porušením služebního řádu na lodích ministerstva říčního loďstva RSFSR a porušením pravidel plavby na vnitřních plavebních linkách a že vedoucí představitelé ministerstva a volžsko-donské paroplavby zanedbali kontrolu bezpečnosti plavby. Bezprostřední vnitřní nehody z řad členů posádky parníku zahynuli. Řada vedoucích pracovníků ministerstva a volžsko-donské říční paroplavby byla povolána ke strážnické a disciplinární odpovědnosti. Zároveň bylo zahájeno soudní řízení. Řeší se rovněž náklady spojené s poskytnutím materiální pomoci rodinám obětí.

Úspěšný export borůvek

(čtk): Letošní nadprůměrná úroda borůvek v celém Jihočeském kraji a aktivita občanů při jejich sběru dávají možnost pracovníkům LSD Jednota exportovat tyto lesní plody do zahraničí ve vyšším množství, než tomu bylo v minulosti. Proto téměř denně odjíždějí v současně době kamióny plné těchto bobulovitého z kraje, místy jejich určení jsou především NSR, Nizozemí, Rakousko a Švýcarsko. Z plánovaného množství 330 tun pro vývoz, je jich za hranicemi naší vlasti v rámci takzvaných přímých dodávek již přes 120 tisíc kilogramů, stejně je jich uloženo v klimatizovaných mrazírenských skladech Mykoprodukty Blatná, odkud se budou expedovat v zimních měsících. Stále se lepší spolupráce s drobnými pěstiteli ovoce. Proto byl také původní záměr, prodat do ne-socialistických států 85 tun angreštu, překročen o polovinu. Podobně se dá předpokládat i konečný výsledek u červeného i černého rybízu.

Slovníky středověké latiny

(čtk): Výzkum latinského středověku, zejména jeho kulturního bohatství, poutá pozornost badatelů Kabinetu pro studia řecká, římská a latinská ČSAV. Dokončují obsáhlé mnohovazkové dílo Rukověť humanistického básnictví, které je souhrnem rozsáhlé literární produkce latinského humanismu v českých zemích. Systematicky pracují na přípravě vydání latinských spisů Jana Husa a na přehledu středověkých latinských rukopisů. Úspěšně pokračují také práce na Slovníku středověké latiny v českých zemích, který vychází po částech ve formě sešitů v nakladatelství Akademie. O dílo, jehož vydávání pravidelně sleduje Mezinárodní unie akademiků, projevují zájem nejen historikové, ale i pracovníci z oblasti dějin přírodních věd, matematik, astronomové i botanici. Předpokládá se, že by měl každoročně vycházet jeden sešit v rozsahu 160 stran.

Slavná chvíle v Národním

(čtk): V hledišti historické budovy Národního divadla se večer sešli zástupci pracujících všech podniků a institucí, které se podílely na rekonstrukci a do-stavbě okolí Národního divadla. Za zvuků úvodních taktů předehry Smetanovy opery Libuše byla zdvižena železná opona a zúčastnění potleskem uvítali na svém původním místě již definitivně instalovanou, zrestaurovanou slavnou Hynaisovu oponu. Opona, slavný symbol Národního divadla, nyní již čeká jen na 18. listopad letošního roku, kdy její zdvižení udělá poslední tečku za šesti lety rekonstrukcí naší první scény.

• Každý druhý absolvent vysoké školy v oboru učitel zůstal letos v Rakousku bez umístění. V této zemi nyní přibýlo 2163 mladých pedagogů, ale jen 1000 z nich bude moci usednout za katedru. Nejhorší situace je ve Švýcarsku, kde bude učit jen 20 procent absolventů.

Tichý a přece bouřící

(av): Tichý oceán, přes své pojmenování, povážlivě narušuje západní pobřeží USA. V zimních měsících výška vln oceánského přílivu přesahuje šest metrů a síla větru dosahuje 100 kilometrů za hodinu. Pod tímto náporom se někdy hroznit obytné domy na pobřeží a mizí písečné pláže, jen za období let 1977/78 hmotné škody činily 400 milionů dolarů. Bouřlivé počasy se stalo na tichomořském pobřeží už obyčejným zjevem.

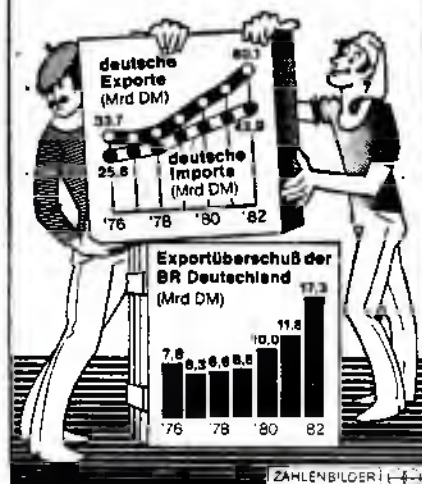
Rostliny pro zdraví

(čtk): Ne v kilogramech, ale v tunách počítá dodávku léčivých rostlin JZD Pochodeň v Lipolticích na Pardubicku, které u nás patří k největším pěstitelům surovin pro farmaceutický průmysl. Vždyt z 200 hektarů tam sklízeli námel, ze 145 ostropestřec mariánský, z dalších pak mátu pepnou, heřmánek, jehlič, lopuch i lékořici a kopr. Jen heřmánkového květu získali při dvojím sběru přes čtyři tuny. V tomto roce zužitkují zbylé části rostlin, protože vybudovali ve spolupráci se společnou a Tukovským průmyslem destilační zařízení na získávání silic, které zatím výrobci léků i kosmetiky museli nakupovat v zahraničí, přestože zdroje některých látek máme tuzemské.

Prastará vinná réva

(av): Nejstarší vinná réva na Balhanské vesnici Patalenica je stará 500 let, ale přesto každým rokem, tak jako dříve, šťastně obdoba váží lidí všemi jantarovými brozkami. Tato réva byla v Bulharsku prohlášena za přírodní památku a je chráněna státem.

Unser Partner Nr. 1 Handel mit Frankreich 1976-1982

Wacht auf, verpennte Köpfe

Die Apathie der Linksinstruktuellen beklagt das Pariser Abendblatt „Le Monde“ in einem langen Essay und einer kurzen Glosse. In dieser Notiz zum Tage ruft Bruno Frappat die heimatlose Linke mit folgenden Worten:

„Auf! Auf!

Sturm unterm Schädeldach: Wo sind die Linksinstruktuellen geblieben? In der Sorbonne – niemand. Am linken Seineufer: amerikanische Truppen. Am rechten Seineufer: japanische Touristen. In Nanterre: die Leere. Im Collège de France: das Schweigen. Zeitungen, Zeitschriften, Cliques und Salons: Erstarrung und Abwesenheit.

Manchmal blättert der Wind auf einer öffentlichen Müllklappe in alten Petitionen, vergilbten Flugblättern, Broschüren aus alten Zeiten.

Wacht auf, ihr verschlafenen Herzen, ihr verpennten Köpfe! Ihr enttäuschten Elysée-Palast.“

SEZNAM PASAŽERŮ na palubě letadla Britských aerolinií, které nedávno letělo z australského Sydney do Londýna, se zcela nečekaně rozšířil o jednu osobu. Byla ženského pohlaví a vážila necelé tři kilogramy. Ůlohy „porodní báby“ se zhostila na výbornou jedna z letušek, nicméně přelost pro jistotu přistál mimoděně na Kypru, aby se matka a dítě dostalo odborné péče v nemocnici.

Být manekýnkou

Mezi mnoha jinými listy například západoberlínský Der Tagespiegel tehdy napsal: Skupina pět manekýnek z Prahy, která předvádí kolekci koncernu Pragomoda, si velmi rychle získala přízeň odborných kritiků. České dívky nakonec posílaly obecnostu a hostitelům přátelské polibky, taková srdečná atmosféra tu vznikla. V sálech Berlin-Fashion-Ex- portu, v zájmovém společenství kon- fekciónářů se potvrdilo, že si tradiční pražské krejčovské umění plně zaslou- huje svou výtečnou pověst. Po polském módním závodě LEDA a po sovětském GUM jsou Češky a české modely našimi třetími velmi úspěšnými hosty ze socialistických zemí...

Leckterou ženu by asi zastímal, jak žije taková manekýnka, jaký je okruh jejích starostí a problémů, co ji přináší radost. Leccos nosí na hlavě, na ramenou, kolem boků. Ale co nosí v hlavě? Mné osobně z doby dávno odvěté v paměti občas zazní- vala melodie a slova písničky, v níž byl písničkově hrdina charakterizován jako tvor, který je „napul elegantem a napul manekýnem“. V paměti mi tedy ulpěla charakteristika – ne dvakrát lichotivá.

Až teď jsem se seznámil s Olgou Meliškovou. Těm, kteří se nezabývali příliš často módou a otázkami módy, připomenu, že jde o ženu, která před lety velmi úspěšně působilá s dívčím jménem Olga Bidlová jako jedna z našich reprezentativních manekýnek. Samozřejmě patřila do kolektivu, o němž se mluví ve výše citovaném výstřižku, jezdila nás reprezentovat jako manekýnka častokrát také do

Sovětského svazu, stejně jako do všech socialistických zemí v Evropě, do Rakouska, do Itálie. A teď mne slova z úst Olgy Meliškové znovu tak trochu vyvešla z míry. „Má-li mane- kýnka dobře pracovat, má-li být úspěšná a profesionální, musí beze zbytku popřít sama sebe! musí odsu- nout do pozadí svou osobnost. Na prvním místě jsou šaty a nic jiného!“ řekla mi zkušená reprezentantka v módě.

Jaký paradox! Kolik mladých děv- čat touží stát se manekýnkami. (Oušem také hlasatelkami, konferenciérkami, herečkami, zpěvačkami.) Je tedy do- cela možné, že není za všech okol- ností správné vázat tyto libé předsta- vy do jednoho pytle. Podle Meliškové se dívka nestane úspěšnou manekýn- kou pro svou sympatickou tvář, pro svou urostlou postavu, pro svou ly- zickou přitažlivost – nebo jen pro tyto přednosti. Manekýnka se stane dobrou manekýnkou teprve tehdy, až pochopí smysl své práce, až přestane zděrazňovat sebe a začne sloužit krejčovskému modelu, až zkrátka na- váže na práci jiných dělníků módy.

Na základě rozhovoru s opravdovou a zkušenou manekýnkou bych si však troufl připojit i své poznání. Manekýnka je dobrá jen tenkrát, když je manekýnkou opravdu jen tak napul. Když vedle své manekýnerie přemýšlí i o jiných věcech, například o spo- lečenském poslání módy, o správném společenském místě a významu mó- dy, když si třeba mimo svou mane- kýnerii všimá i obyčejných lidí, jak chodí oblečení a vybavení, když třeba

také sama šije, když třeba kreslí, maluje, píše, zkrátka když se zajímá a když se čítí. Skoro všechno to Olga Melišková dělá. Jednoduše řečeno, nemá jenom manekýnerii za střed světa. Taková manekýnka získá- vď další dobré vlastnosti. Je prostá, srdečná a upřímná.

Tak trochu oklikou jsem se dověděl, že Olga právě nyní s velkým zaujetím připravuje pro rozhlasové vysílání rozhovory se známými umělci, herci, vědci. O čem? O všem možném. A aby to nebylo jen tak ledajaké, přizvala ke spolupráci ještě Spejbla s Hurvínkem. Je docela možné, že jste právě dnes nebo užera zaslechl v ra- diu Spejblův a Hurvínkův hlas při zasvěceném rozhovoru – dejme tomu s profesorem Dientstlerem z oční kliniky, nebo s literárním vědcem Radko Pytlíkem, znalcem Haškova díla, nebo s dalším vědcem Borisem Vainíčkem, jehož doménou je kosmický prostor. Možná jste zaslechl za- svědčený pohovor se zasloužilým umělcem Milošem Kopeckým, jehož doménou je vkusná zábava. I tohle všechno si tedy vzala na starost Olga Melišková. Často, jako právě o tomto případě, spolupracuje se svým man- želem, scenáristou Jiřím Melíškem, literárním autorem například velmi úspěšného filmu pro děti s názvem At žil duchové.

Leč zpátky do módy. Patrně mlo- kdo ví, že i móda dovede být pernou zkouškou pro ty, kdo ji vytvářejí a kdo ji dnem i nocí slouží. Chodit po mólu, jak se říká protáhlejšímu po- diu pro manekýnky, to už je to poslední. Dost zapeklité bývají poslední okamžiky před vstupem na mólu, vypráví Olga. Často zbývá mi- nutum času na převlek, na změnu oře- su, na uvolnění, nejčastěji musí všec- ko běžet ráz na ráz, žádné vypaďnutí

z role. Potom se manekýnka nesměje zapotit, vždyť na sebe navléká i zbo- ží, které přijde do prodeje. Problém teploty a chladu je vůbec velmi po- važlivý při práci manekýnek. Jen si představit, kožichy a zimní obleče- ní se přednádeží většinou na konci srpna, na začátku září, to je v době, kdy často bývají smogná vedra. Tyto zimní modely se samozřejmě také zpravidla odněkud někam přepravují, a to většinou tak, že my manekýnky je jednoduše odnášíme na sobě. Do- vedete si jistě představit, jaké po- známky kolem sebe slyšíme, když musíme kráčet horkou srpnovou ulicí v huňatém kožichu! Měsítník Žena a móda, s níž spolupracuji, má do- konce půlroční úgrobni předstih. Všecky zimní modely se tu zkoušejí a fotografují vždy jen v letním obdo- bi. Vlekle zkoušení modelů je už samo o sobě úmorné, vyčerpávající, nemusí ani být vedro... Ale je to stejně hezká práce, řekla paní Me- lišková. Poznala jsem s ní pěkný kus Evropy, celý Sovětský svaz. Ráda vzpomínám na Kyjev, Moskvu, Oděsu, Sverdlovsk, Charkov, Tbilisi, Jerevan a mnoho dalších míst.

Celých dvacet let si Olga Melišková odsloužila v manekýnském „polu- tudě“, mnoho zajímavých stránek připravila v módních rubrikách čas- opisů. Všecko začalo kdysi dávno v předúdeči sni Ústavu bytové a oděvní kultury, kde se přihlásila do kursu pro manekýnky. Tam se nauči- la chodit po mólu, rozeplnat a za- plnat kabát, a to vždy, prosím, pouze zeda nahoru a pak shora dolů, pro- tože při rozeplnutí shora dolů by kabát na vás visel jako na štangli. Řekla jsem: Paní Melišková, vašemu vyprávění bych rád naslouchal (třeba ještě dva dny.

MIROSLAV POSTLER

PAN POSTLER SE ZDA BÝTI VOLEH A PANNA MELIŠKOVÁ MŮŽE VEŠT MÓDNÍ KURZY PRO KOLCHOZNICE VE VOLOČICKU!

Nur fremde Fotos erlaubt

NEW YORK, 28. Juli (dpa). Debbie Frazer hat den US-Bundesstaat Iowa verklagt, weil die Justizbehörden nicht erlauben wollen, daß sie ihrem im Gefängnis einsitzenden Mann Nacktauf- nahmen von sich schickt. Sie sieht darin eine Einschränkung ihres Rechts auf freie Meinungsäußerung. Die Behörden gestatten den Häftlingen zwar Nacktfo- tos aus Herrenmagazinen, meinen aber, daß solche Bilder von Ehefrauen oder Freundinnen Streit und Eifersucht un- ter den Häftlingen auslösen kön- nen.

UZITEČNÝ HMYZ. Název „Formica“ řekne něco asi pouze úzkému okruhu odborníků. Jde o celo- národní inventarizaci hnízd lesních mravenců, která má přispět k jejich ochraně. Ve Středoe- ském kraji patří mezi první organizace, které za- hájily akci Formica, Svaz ochránců přírody v Nym- burce. Mravenci skupiny Formica ruja mají dle- žité místo v biologickém životě lesa. Průběžně hu- bí škodlivý hmyz a les, ve kterém jsou rovnomě- rně rozmístěni, nemůže být zdrojem kalamitního výskytu škůdců. Na stálé udržování dobrého stavu lesa stačí působnost jednoho až čtyř mravenišť na jednom hektaru. V blízkosti mravenišť se daří mladým porostům stromů a keřů, protože mrave- ci spolehlivě ničí jejich nepřátele.

ROZHOVUTÍ MOUDRE, NE?

Leberteil in Kind verpflanzt

HANNOVER, 27. Juli (AP). Bei einer Operation in der Universitätsklinik Hannover ist einem zweijährigen Kind ein Teil einer Erwachsenenleber eingepflanzt worden. Nach Angaben der Medizinischen Hochschule vom Mittwoch hat das Mädchen die weltweit erstmalige Teillebertransplantation gut überstanden und wird weiterhin in der Kinderklinik betreut. Anders als bei Nierenverpflanzungen ist es bei der Leber nicht möglich, Kindern das Organ eines Erwachsenen zu übertragen. Die Chirurgen unter Leitung von Christoph Brölisch transplantierten deshalb ein sogenanntes anatomisches Segment.

Wer Mekkas Straßen fegen will

LONDON, 27. Juli (dpa). „Britische Straßenkehrer für eine Stadt im Nahen Osten gesucht. Gehalt entspricht 16 000 Pfund (64 000 Mark) pro Jahr mit der Möglichkeit von Überstunden.“ Mit dieser Anzeige hat die saudiarabische Stadt Mekka am Mittwoch in Großbritannien um Kandidaten geworben, die bereit sind, in der heiligen Stadt der Moslems die einheimischen Kolonnen von Straßenfegern zu beaufsichtigen.

Das halbe Dutzend hoch bezahlter Aufseher muß allerdings Qualifikationen vorweisen können, die nicht ganz so einfach zu erfüllen sind. Die Kandidaten müssen Moslems sein, eine siebenjährige Berufserfahrung haben und wenn möglich schon einmal in der britischen Armee gedient haben. „Die Forderung nach der militärischen Vergangenheit ist etwas ungewöhnlich, aber sie werden für 100 bis 200 Straßenkehrer aus Ländern der Dritten Welt verantwortlich sein, und unsere Klienten meinten, dies wäre dann ganz nützlich“, erläuterte ein Sprecher der Agentur.

Befehl vom fremden Stern

NAIROBI, 27. Juli (dpa/UPI). „Atirizi inyai hau inyouthe ukai haha“, sagt das Wesen vom fremden Stern in einer Szene des Hollywood-Films „Die Rückkehr des Jedi“. Bei diesen Worten geriet das Premieren-Publikum in Nairobi vor Begeisterung schier aus dem Häuschen, denn die vermeintlich außerirdische Sprache war reiner Kikuyu-Dialekt, wie er von einem Teil der Bevölkerung in Kenia gesprochen wird. Zeitungsberichte sagen dem Film, der die zweite Fortsetzung vom „Krieg der Sterne“ ist, einen großen Erfolg in Kenia voraus. Nach Auskunft des Verleihs war lediglich bekannt, daß in dem Film Sprachen aus der Mongolei und aus Tibet vorkommen. Im Dezember werden auch die deutschen Kinogänger Kikuyu lernen können. Vorab die Übersetzung: „Was macht ihr da oben, kommt alle herunter!“

ixarh mrumh!

„Auf Falsch-Radler achten“

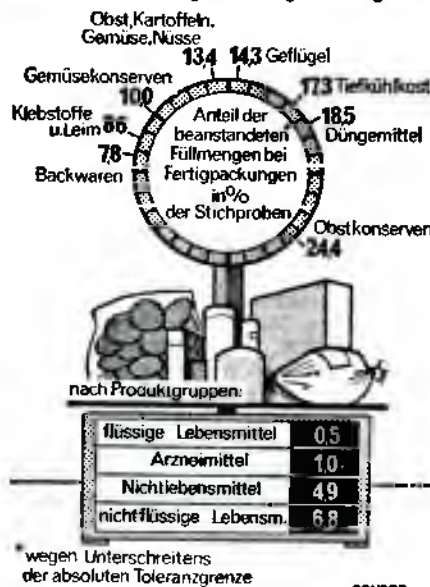
MÜNCHEN, 28. Juli (dpa). Autofahrer müssen auch auf falsch fahrende Radler achten. Der ADAC wies am Donnerstag in München auf ein Urteil des Amtsgerichts Köln (Aktenzeichen: 266 C 219/8) hin, daß sich Kraftfahrer bei einem Unfall mit einem Radler nicht darauf berufen können, daß dieser nicht — wie vorgeschrieben — den rechten Radweg benutzte. Zwar dürfte, so die Richter, seit 1. August 1980 nur der Radweg auf der rechten Straßenseite benutzt werden, doch müsse der Autofahrer trotzdem beim Abbiegen nach links schauen. Bei einem Unfall müsse er andernfalls einen Teil des Schadens tragen.

Wie man Papier sparen kann

BERLIN, 27. Juli (AFP). Angesichts der Papierknappheit in der DDR — eine Anzahl Zeitschriften mußte in letzter Zeit eingestellt oder im Umfang reduziert werden — hat ein Leser des Parteiblattes „Freie Erde“ vorgeschlagen, auf die Zeitungsränder zu verzichten. Wie das Informationsbüro West (IWE) berichtete, schrieb der Leser, daß unbedruckte Zeitungsränder eigentlich Papierverschwendung seien. In einer Stellungnahme meinte die Parteizeitung, daß es sich um eine „interessante Überlegung“ handle.

TO JE NA'DAD! TISKNOU
RUBASA JEN NA NOVINO-
VEJCH OKRAJICH BY
STACILO!

Fertigpackungen untergewichtig?

Wer in der Hölle schmort

CHIKAGO, 28. Juli (KNA). Rund 86 Prozent aller US-amerikanischen Katholiken glauben an die Existenz einer Hölle. Dies ergab eine Umfrage in der neuesten Ausgabe des Magazins „US Catholic“, die am Donnerstag erschienen ist. Von den 283 repräsentativ Befragten erklärten 97 Prozent, an ein Paradies zu glauben. Auf die Frage, wen sie ihrer Meinung nach dem Tod ganz sicher in der Hölle vermuteten, antworteten 22 Prozent Hitler, 15 Prozent Stalin, 12 Prozent Idi Amin, zehn Prozent Judas, fünf Prozent Hugh Hefner, den Eigentümer des Magazins „Playboy“, und zwei Prozent Richard Nixon.

.. A HOJE BEI VALA STARA!

General Pershing

Pershing war der Name des komm. Generals des amerikanischen Expeditionskorps an der Westfront 1917. „Wo ist denn nun die Schießbude“, mit diesen Worten ging er an Land. Da die amerikanischen Soldaten nicht gerade begeistert waren, ihr Leben zu riskieren, ergriff P. entsprechende Maßnahmen. „Auch den Deutschen ließ er schüren, wobei die Legende von den abgehackten Kinderhänden erhalten mußte, um eine Vorstellung von der Grausamkeit der Hunnen zu schaffen. Die Stoßpuppen für die Bajonetttübungen wurden Hans und Fritz genannt und die Übenden darin unterwiesen, wie sie ihnen die Gedärme mit der richtigen Begeisterung aus dem Leibe reißen mußten“ (zit. nach „Verdun“, S. 508 v. German Werth — Bastei Lübbe Nr. 65041).

Preisfrage: Was ist schlimmer, die bodenlose Taktlosigkeit der Amis oder unser völliger Mangel an Nationalgefühl?

Joh. A. Kiendl, Verw.-Dipl.-Inh., Gehrdens
ZATO NA'KROUJE BYLI KODNI!

Alegorie Vitavy

(česk): Praha a Vltava jsou dvě jména, která jsou nerozlučně spjata nejen zeměpisně. Opěvují je také básníci, spisovatelé, hudebníci a výtvarníci. Sochari věnovali Vitavě — symbolu hlavního města ČSSR — čtyři krásné plastiky. Největší z nich je socha Vitavy od Antonína Wagnera z roku 1890, umístěná na rampě Národního muzea, která spolu s dalšími sochami alegorickými představuje současný novorenesanční kašnu u schodiště do budovy. Z roku 1912 pochází kašna na náměstí dr. Václava Vacka se sochou Vitavy od Václava Prachnera. Vitavu zosobňuje tyrická dívková postava, proud vody vytékající z nakloněného džbánu znázorňuje pramen řeky na Šumavě. V bezprostřední blízkosti oslavovaného toku se nachází socha Vitavy od Josefa Pekárka. Na zdymadlo u mostu 1. máje byla instalována v roce 1928. Bronzovou postavu ženy — Vitavu — doplňují čtyři alegorické reliéfy jejích přítoků — Berounky, Lužnice, Otava a Sázava. Nejmladší „kamenná Vitava“ tvoří střed výzdoby podolské vodárny. Vévodí jedentoci sochám rovněž znázorňují vltavské přítoky. Autor, akademický sochař Ladislav Novák, ji vytvořil v roce 1959.

Fast fünf Milliarden Gewinn mit US-Autos

DETROIT (dpa/VWD). Die großen drei der US-Automobilindustrie, General Motors, Ford und Chrysler, haben im 2. Quartal 1983 Rekordgewinne von zusammen 1,9 Milliarden Dollar (4,7 Milliarden Mark) erzielt. Das bisher beste Ergebnis war im 2. Quartal 1977 mit 1,7 Milliarden Dollar verbucht worden. Für das Gesamtjahr erwarten Automobilfachleute einen Reingewinn Detroiters von knapp fünf Milliarden Dollar.

Nachdem der Marktführer General Motors einen Gewinn von 2,6 Milliarden Mark und Chrysler von 775 Millionen Mark für die Monate April bis Juni gemeldet hatten, berichtet jetzt auch Ford von einer drastischen Ertragsverbesserung.

Leopard-Motoren an Rumänien?

BONN/FRIEDRICHSHAFEN, 28. Juli (dpa). Der Friedrichshafener Rüstungskonzern Maschinen und Turbinen Union (MTU) hat Behauptungen dementiert, er liefere die im deutschen Panzer Leopard II verwendeten Motoren nach Rumänien. Ein Sprecher des Unternehmens räumte auf dpa-Anfrage zwar ein, daß die Rumänen MTU-Motoren in Lizenz herstellten. Einen Einbau dieser Triebwerke in Panzer halte man aber aus technischen Gründen für „ausgeschlossen“. Der CDU-Bundestagsabgeordnete Willy Wimmer hatte, wie die Fraktion bestätigte, in einer Anfrage an die Bundesregierung erklärt, die Motoren würden in einer „Zivilversion“ nach Rumänien geliefert, dann aber um- und in rumänische Panzer eingebaut.

TO JE, CO Z LEMIN NĚL
PRAVDU PRAVDUOCI!

Číslo kolem piva

Londýn. Nejvíce piva na světě se vaří v USA, nejvíce jej vypijí v NSR, ale ve Francii se vypije více alkoholických nápojů než kdekoli jinde. Podle informací Společnosti britských sládků zveřejněných v Londýně, v roce 1983 se ve Francii, samozřejmě v nejrůznějších nápojích, vypilo 11,35 litru čistého alkoholu na každého jejího obyvatele. Na druhém místě se umístilo Španělsko s 10,82 litru a na třetím NSR s 10,4 litru. USA ve stejném roce vyrobily 181 604 000 hektolitřů chmelového moku, druhým největším výrobcem piva byla NSR s 59 362 800 hektolitry a na třetím místě byl SSSR, kde ho uvařili 52 224 000 hektolitřů. Pokud jde o spotřebu piva, na prvním místě byla NSR se 122 vyplněnými litry na každého obyvatele. Na druhém místě je ČSSR, kde se vypilo 116 litrů, a pak následují NDR (114,5), Austrálie (111,6), Dánsko (109,5) a Belgie (103,2).

.. I PŘEDHOVÍTE!

Aufgespießt
„Die Nutznießer dieses Massenwahns sitzen im Osten, nicht im Westen... Massenhysterie darf kein Ersatz für Friedenspolitik werden.“

• Čína má ve výzbroji první ponorku na jaderný pohon schopnou nést balistické řízené střely. Píše to japonský list Asahi s odvoláním na důstojníka britského námořnictva ve výslužbě i Moore.

DDR verpachtet Bäume

BERLIN, 29. Juli (AP). Um die oft unzureichende Versorgung mit Obst zu verbessern, können DDR-Bürger in Zukunft obstragende Straßenbäume pachten. Wie das Westberliner Informationsbüro West (IWE) am Freitag meldete, waren in der Vergangenheit ungezählte Obstbäume an den Straßenrändern nicht gepflegt und oft auch nicht abgeerntet worden. Das Obst sei an den Zweigen verfault, obwohl immer wieder Kritik in der Bevölkerung am Mangel von frischen Früchten geübt worden sei. Die Ernte des Straßenobstes scheiterte IWE zufolge zumeist an fehlenden Arbeitskräften. In dem kleinen Ort Guhlisdorf im Kreis Perleberg hätten fast alle Familien jeweils mehrere Bäume gepachtet. Die Pächter seien lediglich dazu verpflichtet, für einen gesunden Wuchs der Bäume zu sorgen und sie abzuernsten.

TO SE PŘED VÁLKOU U NÁS
DĚLALO TAKY.

Tränen dürfen sein

NAIROBI, 29. Juli (dpa/UPD). Ein Arbeitsgericht in Nairobi hat einer Sekretärin wegen „gesetzwidriger Kündigung“ eine Entschädigung von fünf Monatsgehältern zugesprochen. Wie die Zeitung „Kenya Times“ berichtete, war Jennifer Daniel von ihrer Firma gekündigt worden, weil sie jedesmal in Tränen ausgebrochen war, wenn ihr Chef sie auf einen Tippfehler aufmerksam gemacht hatte. Das Gericht entschied, daß Tränen kein Kündigungsgrund seien und verurteilte den Arbeitgeber — einen Bergwerkskonzern —, zur Zahlung von umgerechnet 3375 Mark. Jennifer Daniel, die fünf Jahre für den Konzern gearbeitet hatte, verließ den Gerichtssaal trockenen Auges.

NIKDY NEODDELAVALI vězni za-
hradu nevelké australské věznice
v městěčku tak pilně jako poté, co
tam jeden z provinilců učinil senzač-
ní objev. Jeho motýčka totiž vyhodila
ze země dva kousky zlata. Od té chví-
le zachvátila věznicí doslova zlatá ho-
rečka, která však měla velice hubený
výsledek: pouze další, jeden jediný
nugget velikosti malého zrna rýže.
Zlé jazyky tvrdí, že feditelství vězni-
ce schválně nastražilo zlato do zahra-
dy, kterou pak vězňové bez nejmen-
ších protestů celou zryli.

V zoologické zahradě v západoněmeckém městě Duisburgu uskutečnili zajímavý pokus. V rámci prohlídky umožnili nevidomým návštěvníkům rukama si „prohlédnout“ některá zvířata. Skupinu nevidomých vedl průvodce, který je současně seznamoval s životními podmínkami jednotlivých druhů zvířat. Nevidomí hmatem rozlišovali zvířata, která dosud znali jen z vyprávění nebo z četby knih psaných slepeckým písmem. Pokus měl u nevidomých tekoucí ohlas, že se počítá nejen s jeho opakováním, ale zavděním běžně do praxe služeb ZOO návštěvníkům.

Systemkritiker ausgereist

MÜNCHEN, 29. Juli (dpa). Der tschechoslowakische Schriftsteller, Systemkritiker und Mitunterzeichner der Disidenten-„Charta 77“, Karol Sidon (40), ist in die Bundesrepublik gekommen, teilte die bayerische Grenzpolizei mit. Seine Frau soll nach seinen Angaben in den nächsten Monaten ebenfalls ein Ausreisevisum erhalten.

Na Komorakých ostrovech v Indickém oceáně platí přísný zákaz lovu želv. Jeho porušení je trestáno vysokou pokutou nebo osmdenním vězením. Mezinárodní svaz na ochranu přírody a přírodních zdrojů je toho názoru, že nepřetáhnou-li okamžitě lovy mořských želv, pak do roku 2000 úplně zmizí ze zemského povrchu. Právě tak jako 15 až 20 dalších velice ohrožených druhů živočichů.

Lékař pečlivě prohlédl pa-
cienta a prohlásil:

„Příčinou vaší choroby je
alkohol“

„To jsem rád, pane doktore!
Jste první, kdo nesvádí všech-
nu vinu jenom na mě!“

REKLAMA MUSÍ být vynalézává,
má-li být účinná, řekl si koňský les-
ník v severofrancouzském městěčku
Fourmies. Do časopisu Le Courrier,
otiskující výsledky dostihových závo-
dů, si dal inzerát tohoto znění: „Ne-
vyšla vám dostihová sázka? Pomstěte
se — jete koňské maslo“

DVA CHLAPCI z města Chittanango
se koupali v místním potoce a zažili
šok. Objevíli žraloka, který měl metr
dvacet. Přivolaali pomoc, ale lidé zja-
stili, že žralok už není nebezpečný.
Krátce po svém objevu totiž pošel.
Je ovšem záhada, jak se do potoka
dostal, neboť město Chittanango ve
státě New York leží asi 320 kilometrů
od Atlantiku.

všech cestách po vnitrozemí sbíral pil-
ně i různé předměty. V Etiopii navštívil
vědec historiky i přírodněpěšné zaji-
stování historie. Přijel ale i kada odlehlých
oblastí, kde i v současné době je žve-
pen vzácnosti.

V roce 1934 se vrátil do Čech, že
přelouže, s podlomením zářezem — ma-
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda
léřů a tropickým chřobem. Zil sda

Mit Auto gegen Stier

SHOTTLE, 31. Juli (AP). Als sie sah,
daß ihr Mann von einem Stier, den er
zwecks Erzeugung von Nachwuchs zu
einer Kuh führen wollte, angegriffen
wurde, sprang seine Frau, die Lehrerin
Brenda Wigley, zunächst auf den Trak-
tor, um ihrem Mann zu helfen. Doch der
Traktor wollte nicht anspringen. Darauf-
hin rannte die Frau zum Auto der Fa-
milie, startete es und fuhr damit be-
herzt auf den Bullen los. Aber das Tier
wollte von dem am Boden liegenden
Howard Wigley zunächst nicht ablassen.
„Sie rammte den Bullen 20 bis 30mal,
ehe er seine Aufmerksamkeit von Va-
ter abwandte und auf das Auto los-
ging“, berichtete Tochter Sarah am
Wochenende in dem in den englischen
Midlands gelegenen Dorf Shottle.
Schließlich habe der Stier seine Wut am
Kühler des Wagens ausgelassen, und
ihre Mutter habe den Verletzten in das
Auto ziehen können. Frau Wigley
brachte ihren 46jährigen Mann schwer-
verletzt in ein Krankenhaus.

Nach Auskunft einer Krankenhaus-
sprecherin ging es ihm nicht besonders
gut, aber er schwebte nicht in Lebens-
gefahr. Der tobsüchtige Stier wurde ge-
tötet. Frau Wigley mußte wegen eines
Schocks behandelt werden. Der einzige
Schaden, der am Auto entstand, waren
zerbrochene Scheinwerfer.

Aufgespielt

„Was die gegenwärtige Regierung in
Israel vom Holocaust begriffen hat,
ist nicht, daß der Menschheit niemals
wieder der Holocaust geschehen soll-
te, sondern daß er nie wieder den
Juden geschieht.“

Der in Ramalla bei Jerusalem
lebende anglikanische Araber
Raja Shehadeh, Anwalt und
Schriftsteller, vor dem Welt-
kirchenrat in Vancouver.

Čech v míru Etiopie

V letošním roce si připomeneme sté
výročí narození Karla Františka Lad-
ka, který patří k velké plejádě českých
osobností začátku našeho století.
Narodil se v Pletenci v rodině pění-
ho krejčího. Vyučil se sazečem v kol-
tiárně a posléze si své znalosti rozší-
řil na polygrafické škole v Lipsku. Byl
to člověk všestranně nadaný a zručný
— plynule hovořil německy, anglicky a
esperanto, zpíval ve sborech, studoval
hru na housle a profesora Ullmana,
elejomele v Vojtěcha Sedláčka, dobře
fotografoval. První světovou válku pro-
běhl jako trampelista ve volenské bud-
bě. Cestoval do Německa, Francie, Fin-
ska, Rakouska a Jugoslávie.

Z Etiopie (tehdejší Habes) dostává
dopisy od krále Ludvíka Kalvody, kte-
rý ho neustále zval k návštěvě této
kráse země. A tak v roce 1924 odjel
starší Mareštila a dle lidí přes Bór Seld
(tenkrát Port Said), Radim mofem do
cizověho přístavu Džibuti, správně
sestře bývalého Francouzského Somá-
lska. Po starší Selamaci, častu přezna-
vaná dítyní oketními kmeny, se do-
stal do hlavního města Etiopie —
Addis Ababy. Pokud nebyl na cestách,
opravoval hudební nástroje, ladil pláns,
maloval obchodníkům vývěsní štíty, na-
kresloval plakáty a učil děti číst.

Rumánií vřetel Lei ab

Zur Förderung der Tourismusindustrie
hat Rumänien den Touristenkurs des
Lei gegenüber den westlichen Währun-
gen gesenkt. Für eine Deutsche Mark
erhalten Feriengäste ab sofort 5,24 statt
bisher 5,12 Lei. Der Schweizer Franken
wird gegen 6,46 (6,16) und der US-Dollar
gegen 12,50 (13,54) Lei getauscht.

Neuer Minister ernannt

MOSKAU, 31. Juli (dpa). Nach der
Aufdeckung schwerer Mängel in der so-
wjetischen Kernkraftwerksindustrie und
dem Rücktritt des zuständigen Ministers
ist der 60jährige Sergej Baschilow zum
neuen Bauminister der UdSSR ernannt
worden. Baschilow, seit zwei Jahren
Kandidat des Zentralkomitees der
KPdSU, war bisher Bauminister für die
Regionen des Fernen Ostens.

„Nenudíš se, IVANĚ?“

„Wenn man sich vorstellt, daß es Millionen Jahre gedauert hat, ehe die Schöpfung so etwas zustande brachte...“

● **Odstraňující blanci** o ohynu zvěře na rakouských silnicích přináší nedávná statistika Rakouského mysliveckého svazu: od podzimu loňského roku do letošního léta srazili a zabili řidiči na 70 750 kusů. Na tomto počtu se zajáci podílejí 31 350, vysoká 27 170 a bažanti 12 230 kusy.

Archeologické nálezy

Rím: Pohřebiště ze 7. až 6. století před n. l. bylo objeveno u obce Castelli di Ieri nedaleko italského města L'Aquila. Všechny dosud zjištěných 200 rodných hrobů je z kamene a mají kruhový tvar o průměru 14–15 metrů. V jednom z těchto hrobů z doby bronzové byly nalezeny nože, meče, kopí a džbán na olej. Další archeologický nálezy byly učiněny nedaleko Oristana na Sardinii. Jde o sošku z pálené hlíny, představující démonickou bytost se lvi hlavou a lidským tělem, 40 cm vysoká soška pochází ze 3. století před n. l. a je dobře zachovalá.

Rorýsi se chystají k odletu

(čtk): O vrcholícím létě svědčí nejen pokosené obilí a rychle dozrávající ovoce, ale i to, že řada druhů ptáků se již opět chystá na cestu do zimovišť. Jako první ptáci začínou „mizet“ z našeho okolí v nejbližších dnech rorýsi, kteří pravidelně odletají kolem 1. srpna. Protože vlivem letošního neobvykle teplého léta s dostatkem potravy vylétnou nyní mláďata z hnízd dříve než je obvyklé, odborníci z Ústavu pro výzkum obrátlovců ČSAV v Brně sledují, zda se i odlet rorýsů do afrických zimovišť uspíší.

Djuvec (serbischer Eintopf)

(Rezept für 4 Personen)

Das braucht man: 750 g Schweine- und Lammkoteletts, 4–6 Eßl. Öl, Salz, Pfeffer aus der Mühle, Paprikapulver, 4 Zwiebeln, 1 Knoblauchzehe, 1 kräftige Brühe, 250 g rote und grüne Paprikaschoten, 150 g grüne Bohnen, 500 g Fleischtomaten, 250 g Auberginen, 100 g Lungkornreis, 1 Bund Petersilie.

So macht man's: Koteletts im heißen Öl von beiden Seiten kräftig anbraten. Mit Salz, Pfeffer und Paprika würzen, warm stellen. Abgezogene Zwiebeln und Knoblauchzehe würfeln und im Brautfett goldgelb dünsten. Etwas Brühe angießen und alles in einen gut verschließbaren Topf geben. Restliche Brühe hinzufügen und zum Kochen bringen. Paprika in Streifen, abgezogene Bohnen, enthäutete, entkernte und in Würfel geschnittene Tomaten, geputzte, in Scheiben geschnittene Auberginen und gewaschenen Reis in die Brühe geben. Vorsichtig umrühren, würzen, die Schweine- und Lammkoteletts obenauf legen. Topf zudecken und alles bei milder Hitze in etwa 20 Minuten garen. Danach nochmals abschmecken und mit reichlich gehackter Petersilie bestreut servieren.

Kdy Strahovským tunelem?

K základnímu komunikačnímu systému v Praze patří současný (zv. středního dopravního okruhu) – Strahovský tunel. Začal se stavět roku 1985 a do provozu by měl být uveden po r. 1990. V současné době se razí průzkumná štola, která má upřesnit geologické podmínky tohoto náročného díla. Strahovský tunel budou tvořit tři tunelové trouby, každá se dvěma jízdními pruhy. Zpočátku budou vybudovány dvě, třetí až v dalších etapách výstavby. Předpokládá se, že se provizorně napojí na smíchovskou ulici Kovářů a břevnovskou Pionýrů, než se dokončí mimoúrovňňové křížení, které pak umožní spojení s ulicemi Vrchlického, Píseňskou a Kartouzskou a na druhé straně zlepši situaci na Hládkově. Celý tunel bude dlouhý 2 km, bude mít elipsovitý profil o výšce 11 m. Jeho součástí bude i odvětrávací štola s jízdní chodní částí a vlastní energetické centrum. Generálním dodavatelem bude Melrostav Praha a hlavními subdodavateli Dopr. stavby Olomouc a Vojenská stav. by Praha.

Aufgespießt

„Die Männer und Frauen des taktischen US-Jagdgeschwaders heißen Sie zum Flugtag 1983 herzlich willkommen... Wir hoffen, daß Ihr Besuch in Ramstein angenehm und sicher verläuft...“

Aus der Werbung der Deutschen Bundesbahn für eine Fahrt im „Rollenden Trollinger“ zum Flugtag nach Ramstein.

„Die Bilanz der letzten Flugtage: Bad Dürkheim am 5. 9. 82: fünf Tote – Mannheim am 12. 9. 82: 46 Tote – Frankfurt am 22. 5. 83: fünf Tote – Pirmasens am 2. 7. 83: sechs Schwerverletzte.“

Die Grünen im Bundestag in einem Kommentar zu der obengenannten Werbung der Bundesbahn.

Prepuštění z léčení

(čtk): Posledních šest z pětácti let československých občanů, kteří byli po návratu do vlasti ze zahraničí protivládni skupinou UNITA v pěti lékařů a zdravotníků Ústavu národního zdraví NVP nemocnice v Praze na Bulovce, bylo včera propuštěno domů. Podle informace, kterou zpravodaj ČTK poskytl docentka MUDr. J. Staňková, CSc., ze 2. infekční kliniky lékařské fakulty Hygienické univerzity Karlovy (přednostka prof. MUDr. V. Vacek, DrSc.), je zdravotní stav propuštěných dobrý. 29. 7. 83

Oblíbené místo Pražanů

(čtk): Ulice Na bojišti v Praze 2 připomíná dějiny. V roce 1779 se v těchto místech stihla bitva mezi českým knížetem Soběslavem a chráněncem německého císaře Bedrichem. O více než sedmi století později zde došlo k dalšímu konfliktu. Sice historicky nedoloženému, ale zato díky vyhlášení Jaroslavem Hláska známějšímu u nás i ve světě. Chlání strážník Bretschneider v tanečnické hospodě U kalicha totiž zatkl 29. července 1914 Josefa Svejka. Restaurace, která byla obnovená v roce 1955, si získala tak velkou popularitu mezi Pražany, ale i návštěvníky hlavního města ČSSR, že musela být po deseti letech rekonstruována. Vznikl sál se 150 místy, salónky a potřebné zázemí. Jsou zde sgrafita s citáty ze Svejka, fungující orchestrion, pověstný obraz císaře pána, sérií zvětšenin ladových kreseb a fotodokumenty příslušící život a dílo Jaroslava Hláska. Oblíbenost této restaurace dokládá skutečnost, že se zde od roku 1965 utržilo 113 milionů korun, z toho více než polovinu za jídlo.

NEJZNAMĚJŠÍ pařížské módní salóny předvedli v tomto týdnu své nové kolekce návrhů pro letošní podzim a zimu. Jak už se stalo zvykem, nejnovější modely jsou určeny pouze pro ty, kdo kvůli nim ožili třeba i koupi nového automobilu. Hlavním rysem je stříhlá linie, kterou ještě zvýrazňují vycpaná ramena a nabírané rukávy. Sukně sahají ke kolenům nebo mírně pod kolena a doplněny jsou tmavé punčochy. Renesanci prožívají opět vysoké jeřbové podpatky. Y. Saint Laurent předvedl rovné úzké košile, ale největší obdiv Pařížanek si vysloužily jeho šaty z pláštěho perli. Zatímco Lanvinovy svatební šaty jsou temně nachové, Cardinovy jsou černé. Černá je také barva J. I. Scherrerera, který se ovšem zaměřil především na oblečení pro smuteční příležitosti.

AUSTRALIAN DICK SMITH (39 let) přistál v pátek v Texasu a stal se prvním pilotem na světě, který absolvoval sólový let vrtulníkem kolem světa. Zároveň se stal také prvním pilotem, který ne vrtulníku překonal Atlantický oceán. Cesta dlouhá 56 000 km mu trvala téměř celý rok.

STANĚNÍ VLKA SAMOTÁRE, který se ve střední části Sumavy potuloval již tři roky, mohl v červenci vyrazit na cestu. Střelák v poleh Medrava u Kašperských Hor. Zastřelil tak jednoho ze 460 vlků, kteří volně pobíhají mimo výběhy zoologických zahrad na našem území. Členové mysliveckých sdružení jich za rok uloví 70 až 75. Většina však na Slovensku. V ČR byl loni zastřelen jediný. Letošní „kapitální kus“ bude vypraven a potom obohatí sbírky Oblastního muzea v Kašperských Horách.

A CO KUSAŘK SAMOTÁR?

KVALITNÍ LEPIČKA používá dříve lepič, kteří přepadli poštu v londýnské čtvrti Islington. Když donutí 3letou pracovníci, aby jim otevřela trezor, ze kterého vybrali 60 000 liber šterlinků, natřeli ji ruce lepidlem a doslova ji přilepili ke zdi. Oslobodil ji až po hodině její manžel, který přitom musel uvolnit se zdi i kusy tapety. Lepidlo ji z rukou odstranili teprve na klinice s pomocí speciálního rozpouštědla.

VDOVEC PO BOMBYNÍ SPRÁVEDLNOSTI

Když se soudek John Cleveland s Filadelfií v USA obrátil na příslušný soud pro presbu, aby mu bylo dovoleno odejít předčasně do důchodu, vyvolalo to smrtelné překvapení. Po dobu 14 let svého působení jako soudce vzorně plnil své úkoly. A po povolení a byl všeobecně znám pro svou morální rozvahou. Také se žádnou nemoc ani nikdy nestěžoval. Když byl dožádán po příslušné své žádosti, prohlásil: „Po celou dobu svého působení jsem vynikal rozvahou a takle rád, že mi dovolila manželka Bohužel, nedávno jsem onemocněl a teď prostě nevím, jak plnit své soudcovské povinnosti...“

SVATEBNÍ POLEVKA S PODTEXTEM

V Japonsku existuje dávno tradice, že se při svatebních hostinách podává vždy důstojná polévka. Proč však právě s důstojností? Tento módní nádech je na japonských ostrovech považován za symbol dokonalosti. A co se týká romantiků, tím raději při svatebních hostinách připomínají. Je obě poloviny šlecheti jsou láskylně spojeny a že když jedna z nich se oddá a zanechává, nechce se rozloučit...

Jiri Starek, Professor an der Musikhochschule Frankfurt a. M., hat kürzlich mit dem „BBC Scottish Symphony Orchestra“ in Glasgow ein neuentdecktes Werk des tschechoslowakischen Komponisten Bohuslav Martinu aufgeführt, die „Sonate da Camera für Violoncello und Orchester“. Solist war Andrea Hess.

Kleine Dinar werden eingezogen

Alle jugoslawischen Münzen, die einen Wert von weniger als einem halben Dinar haben, werden demnächst aus dem Verkehr gezogen werden.

MALEZ DINAR SE JHENUJE „PARA“, NE ?

Zu alt und respektlos?

KANSAS-CITY, 26. Juli (Reuter). Seit Montag werden in der US-Stadt Kansas-City die Geschworenen für einen Prozeß ausgewählt, der einiges Aufsehen erregen dürfte. Eine 36jährige Fernsehansagerin, die erklärt, wegen unattraktiven Aussehens entlassen worden zu sein, hat ihren ehemaligen Arbeitgeber wegen Verstoßes gegen das Gleichberechtigungsgesetz auf ein Schmerzensgeld von 1,2 Millionen Dollar und ihre sofortige Wiedereinstellung verklagt. „Mein Boß sagte mir, ich sei zu alt, zu unattraktiv und Männern gegenüber nicht respektvoll genug“, sagte Christine Craft der Wochenzeitung „People Magazine“. Deshalb sei sie entlassen worden.

Flöbe stoppten Atomforschung

LONDON, 27. Juli (dpa). Das britische Atomforschungszentrum Aldermaston (Grafschaft Berkshire) ist drei Tage lang von vermehrungsfreudigen Flöhen lahmgelegt worden. Die beißenden und hüpfenden Insekten waren offenbar durch die Klimaanlage ins Innere des Zentrums gelangt, in dem Atomwaffenforschung betrieben wird. Bei den hochsommerlichen Temperaturen vermehrten sich die Invasoren so schnell, daß sämtliche Räume für drei Tage geschlossen und desinfiziert werden mußten.

VLEKOVÉ MAZOLEU SE HNOZÍ MOU!

Drei Tonnen Loreley

Kopenhagens berühmte Seejungfrau bekommt mittelhessische Konkurrenz. Ganz, wie es der Dichter Heinrich Heine beschrieben hat, wird von Anfang August an bei St. Goarshausen die Loreley mit ihren langen goldenen Haaren hüllenlos und verführerisch am Ufer des sagenumwobenen Rheines sitzen. Im Gegensatz zur zierlichen dänischen Schwester ist die deutsche Schönheit allerdings ein tonnenschwerer, über drei Meter hoher Bronze-Koloß (unser Bild).

Geschaffen hat ihn die in Frankreich lebende schwedisch-russische Künstlerin Natascha Alexandrovna Jusopov, die ihr Werk der Stadt St. Goarshausen schenken will. Geplant ist die feierliche Übergabe am 6.

• Kuba má k poslednímu dnu prosince 1981 9 723 805 obyvatel, kteří žijí ve 2 363 364 bytech. Vyplyvá to z výsledků sčítání lidu v roce 1981 provedeného Státním statistickým výborem Kuibanské republiky.

Durch Ameisen überlebt

TAHOE, 26. Juli (AP). Ameisen, Moos und Wasser haben als Nahrung einem US-amerikanischen Marineinfanteristen geholfen, fünf Wochen in einer engen Schlucht nordöstlich von San Francisco zu überleben, in die er auf einer Wanderung gestürzt war. Am Montag konnte sich der 22jährige selbst aus seiner Zwangslage befreien.

Die Minimaldiät hat den 1,86 Meter großen Soldaten um 34 Kilogramm abmager lassen. Geschmeckt hätten ihm die kleinen Tiere nicht, aber er habe keine andere Wahl gehabt, sagte Karl Bell, der sich von seinem unfreiwilligen Überlebenstraining in einem Krankenhaus in South Lake Tahoe erholt.

Die Idee, die auf seinem Körper herumkrabbelnden Ameisen zu essen, während er hilflos im Bear River Canyon lag, sei ihm erst nach einigen Tagen des Hungerns gekommen, sagt der Marineinfanterist. Nur mit Drillhosen und einem T-Shirt bekleidet, bei Temperaturen, die tagsüber die 30-Grad-Marke erreichten und nachts auf nur wenige Grade über Null zurückgingen, hätte er an nichts anderes als an Essen denken können.

Bereits zwei Tage nach dem Sturz hatten Rettungsmannschaften nach Bell gesucht, sie gaben jedoch nach drei Tagen auf. Auch Bells Versuch, sich zu befreien, schlugen zunächst fehl. Erst als er einen Kletterhaken und ein Tau gefunden hatte, konnte er sich mit letzter Kraft aus der Schlucht ziehen. Er wurde von zwei Wanderern gefunden.

FRITZ TEUFEL, als Polit-Späßvogel in den sechziger Jahren bekannt geworden, wurde am Dienstag in Abwesenheit vom Berliner Amtsgericht wegen Warenhausdiebstahls zu einer Geldstrafe von 3600 Mark verurteilt. Teufel war im Oktober 1980 im Lorenz-Drenckmann-Prozeß wegen Mitgliedschaft in der kriminellen Vereinigung „2. Juni“ zu fünf Jahren Freiheitsstrafe verurteilt worden, die durch die erlittene Untersuchungshaft als verbüßt galt. Im September 1982 hatte Teufel in einem Westberliner Warenhaus Lebensmittel im Wert von 30 Mark entwendet. Bereits zur ersten Verhandlung in diesem Monat war Teufel jedoch nicht erschienen. Er hatte dem Gericht mitgeteilt, daß er als „Bäcker für Vollkornbrot“ in Großbritannien arbeite und wegen „dieser Bagatelle“ nicht nach Berlin kommen wolle. Er lasse sich schon grüßen und beantrage die Einstellung des Verfahrens. Nach der Verkündung des Urteils kündigte Teufels Verteidiger Berufung an.

August. An diesem Tag wird das Denkmal an der Hafenmole unterhalb des berühmten Loreley-Felsens mit einem Volksfest enthüllt. Dann spielen Orchester auf und Männerchöre singen „Ich weiß nicht, was soll es bedeuten“. Bei Anbruch der Nacht „erfreut“ (laut Programm) die Zuschauer ein Feuerwerk; „und zum erstenmal erstrahlt die Jungfrau im Glanze von vielen bengalischen Lichtern“.

In einer Münchener Werkstatt wurde das Kunstwerk in diesem Jahr gegossen und anschließend heimlich an den Rhein geschafft. Es soll 300 000 Mark kosten, wird gemunkelt. Den Betrag finanziere die Künstlerin mit Hilfe einer Marketing-Gesellschaft aus der Souvenirindustrie. (dpa)

LORELEY! GERHARDIA!! HERMANN!!!

• Vico než 55 procent majetku, jenž podléhá Rakousku zdanění, patří pouhým deseti procentům domácností. Bohatě rodiny v průměru oficiálně přiznávají majetek kolem 40 miliónů šilinků.

Kein Recht auf Mietwagen

MÜNCHEN, 24. Juli (AP). Auch wer an einem Unfall völlig unschuldig ist, kann nicht immer einen Mietwagen auf Kosten des Unfallverursachers für die Zeit des Ausfalls des eigenen Autos beanspruchen. Der ADAC in München wies am Samstag auf ein Urteil des Landgerichts Wiesbaden hin, wonach auch der Geschädigte verpflichtet ist, die Kosten möglichst niedrig zu halten. Wer beispielsweise nur wenig unterwegs ist, sollte statt eines Mietwagens öffentliche Verkehrsmittel oder ein Taxi benutzen. Da es nicht immer so leicht sei abzuschätzen, welches zumutbare Fortbewegungsmittel das jeweils billigere ist, nannte der ADAC als Orientierungshilfe eine durchschnittliche tägliche Fahrstrecke von etwa 20 Kilometern. Wer weniger fährt, sollte auf den Mietwagen verzichten und die Taxiqualitäten einreichen oder die für seine Wagenklasse in Frage kommenden Tagessätze für den Nutzungsausfall in Anspruch nehmen. (AZ: 1 S 477/81.)

Bier für böse Geister

HARARE, 24. Juli (Reuters). Nachdem die Bewohner einer auf einem ehemaligen Friedhof errichteten Neubausiedlung sich über Belästigungen durch böse Geister beklagt haben, hat der Stadtrat der zimbabwischen Hauptstadt Harare eine Zeremonie zur Besänftigung der Geister beschlossen. Er entschied einstimmig, den Geistern ein Opferfest darzubringen. In der Regel wird bei solchen Anlässen ein Ochse feierlich geschlachtet und das Fleisch zusammen mit Bier den ruhelosen Geistern angeboten. Speisen und Getränke stehen auch den Bewohnern zur Verfügung. Die Besänftigungsgaben werden in der Nähe der Gräber aufgestellt, wo sie von den Geistern nach Einbruch der Dunkelheit verzehrt werden sollen.

KOBY UN PŘEDLOŽILI, JUGOŽIVO
JELBY, TAK DOCHVĚ ŽIVIT
ITAND PDE!

Minderjährige Mädchen hingerichtet

NEW YORK, 24. Juli (AP). In Iran sind am 6. Juli fünf Mädchen im Alter zwischen 14 und 19 Jahren wegen Unterstützung der linksgerichteten Volksmudschaheddin-Bewegung hingerichtet worden, berichtete in New York die Vereinigung mohammedanischer Studenten Irans. Die Mädchen seien vor der Hinrichtung grausam gefoltert worden, da sie sich geweigert hätten, im Fernsehen ein öffentliches Reuebekenntnis abzulegen.

TER SVINSKEJ HATZL MUSI
DOSTAT LEPRU!

Sowjetunion über Plan

igl MOSKAU, 24. Juli. Die sowjetische Industrieproduktion ist im ersten Halbjahr um 4,1 Prozent gestiegen und damit stärker, als es die Planzahlen für 1983 vorsehen.

NEJVYSSÍ ŽENA. — Američanka Sandy Allanová je nejvyšší žena na světě. Již v 19 letech byla vysoká 190 centimetrů a ve 22 letech to bylo 232 centimetrů. Řekla, že když se Sandy zhroutila, sjela, že přiléhavě takto více než nadměrného vzrůstu je náhodou na podvědomé mas-kavě (hypofyza). Následkem toho se hormón růstu v dívčím organismu vytvá-řel v mnohokrát značně převyšujícím nar-mu. Náhodou lékař odstranil a od té do-ky Sandy navýšila už ani o centimetr. Její jméno bylo zanecháno do Guinness-ovy knihy rekordů. Její výška se pro ni stala „pravoznam kapitánů“. Sandy Allanová se má tím, že vystupuje v divadle a v televizi.

„S počítačem BRX - 3 jsme velice spokojeni. Například vypočítal během jedné vteřiny, že na tomto úseku bude pracovník Fanda ještě v roce 2000!“

Úspěšný vývoz škodovek

[na]: Zástupci kolektivu AZNP Mladá Boleslav předali stranickým a státním orgánům čestné hlášení o splnění a překročení pololetního plánu a socialistického závazku uzavřeného na počest krajské konference KSČ. Pracující největšího strojírenského podniku kraje v jeho obsahu slíbili splnit celoroční plán exportu vozu do nesocialistických zemí do 30. června, a tímž se úspěšně vyrovnali. Mimořádný vý-žek ve výřebě a expedici osobních vozů škoda v 1. pololetí ve vývozu do nesocialistických zemí — 32 450 vozů (zejména expedice 7000 vozů do těchto terito-rií jen v červnu) je ojedinělým a v dosavadní histo-rii dosud nedosaženým výsledkem. Rovněž plán vý-vozu do socialistických zemí je rovnoměrně plněn. Pracující AZNP v závěru svého čestného hlášení ubezpečili, že i ve druhém pololetí udrží vysoké pra-čovní tempo s čímž čestně se vyrovnat s náročnými, zejména exportními úkoly letošního roku.

A ZA'PADNÍ AUTO = 2 ŠKODOVKY =
P LET.

Sedmihorky a Kanonýr Jabůrek

[tvr]: Ve druhé polovině minulého století se v Sed-mihorkách u Turnova scházeli v letním období ná-vštěvníci zdejších lázní. Mezi nimi byl i umělec; hlavní slovo prý měl herec a režisér Národního di-vadla v Praze F. Kolár. Při veselých setkáních tu vznikaly různé povědky. Největší ohlas měla písnička o statečném kanonýru Jabůrkovi, jenž u kanónu stál a pořád ládovál... Byla „kolektivním“ dílem a brzy zatačila Hádkovu baladu „O frajtru Kalinovi“. Zatímco Kalina opravdu existoval, Jabůrek byla po-stava zcela smyšlená. I když námět písničky pocházel ze známé bitvy u Hradce Králové roku 1666. Ze „Kano-nýr Jabůrek“ vznikl v Sedmihorkách, zaznamenal turnovský kronikář, grafik Karel Klinský.

Brutální loupež

[msk]: Odešel do obličeje byl v Ostravě 12. června sražen k zemi 37letý chodec. Pachatel pak do své ob-ěti kopal tak dlouho, až se přestala bránit. Odcizil ho-dinky, 126 Kčs a způsobil chodci středně těžké zra-nění. Především byl pachatel loupežného pře-padení vypátrán — jedná se o 15letého Zdeňka K.

Úspěšné pololetí

Moskva: Ukazatel rozvoje národního hospodářství SSSR za první pololetí letošního roku dokumentují, že mnohé plánované úkoly byly překročeny, zrychlilo se tempo růstu společenské výroby a zvýšila se produk-tivita práce. Na tomto základě se dále zvyšovala ži-votní úroveň sovětských lidí, uvádí se ve zprávě statistického úřadu SSSR, která byla včera uveřejněna v Moskvě. Pololetní plán realizované pro-dukce byl splněn na 102 procenta. V Sovětském svazu se za první pololetí vyrobilo 710 miliard kilowatthodin elektrické energie, vytěžilo se 307 milionů tun ropy, 265 miliard kychlových metrů plynu, 383 milióny tun uhlí, vytavilo se 76,2 miliónu tun ocele, 52,9 miliónu tun válcovaného materiálu, 9,3 miliónu tun oceťových trub, 15 miliónů tun průmyslových hnojiv, 288 tisíc tun chemických prostředků na ochranu rostlin, byly vyrobeny kovoobráběcí třískové stroje v hodnotě 1095 miliónů rublů, přístroje, automatizační prostředky a náhradní díly k nim v hodnotě 2,2 miliard rublů. Uplatňováním praktických opatření schválených na za-sedání ÚV KSSS loni v listopadu se zlepšila organi-zace práce a pracovní disciplína. Zákon SSSR o pra-covních kolektivech rozšířil jejich práva při řízení vý-roby a při řešení otázek sociálního rozvoje. Průměrný měsíční plat dělníků a dalších pracovníků dosáhl 181 rublů oproti 177 rublům v prvním pololetí 1982. Mě-síční mzda kolehozníků se zvýšila o sedm procent.

Most Antonína Zápotockého

[tvr]: Jméno Antonína Zápotockého ponese po svém dokončení barokový most, jedna z nejdůležitějších staveb tzv. jižní cesty základního komunikač-ního systému v Praze, která ještě koncem této půltlet-ky spojí brněnskou a pizeňskou část Prahy. Most A. Zá-potockého bude svou délkou 452 metry a plochou 31 000 metrů čtverečních nelen největším v Praze, ale také v celé CSSR. [Pro srovnání: plocha mostu K. Gottwaldova nad Nuselským údolím má „jen“ 12 000 metrů čtverečních, plocha mostu SNP v Bratislavě 9 000 metrů čtverečních.] Skládá se ze dvou samostat-ných polovin, z nichž každou tvoří šest polí. Budou na nich dvě čtyřproudé vozovky o šířce od 40 do 60 metrů. Reku bude přetínat ve výšce 15 metrů pod úhlem 53 stupňů. První polovina mostu by měla začít sloužit motoristům již v průběhu září tohoto roku.

TEHO HELIGOLANDU BYLA DELSI...

DAVAT ADVACATILATY DČITEL, TĚMĚ VČELOHY
Tom Holodak si obvyklou maratónskou trať „mír-ně“ prodloužil. Za 40 dnů uběhl 2700 km - z te-mařského Daltasu až do New Yorku. Přes 60 km denně absolvoval tak, že střídavě osm minut klu-sal a dvě minuty šel. Celou cestu nesl na zádech batoh, ve kterém měl malý stan, mapy, náhrad-ní sítěnce a ponožky a příruční lékařnický.

• Je několik hodin zlo mlaďe medvědice pandy, které se včera narodilo ve washingtonské zoolo-gické zahradě. Příčina uhybnutí tohoto vůbec prv-ního mláděte pandy, které se narodilo v zoolo-gické zahradě v USA, není zatím známa.

• Podle údajů z 1. července 1983 žije v SSSR 272,5 miliónu obyvatel. Oznamují to včera ústřední sta-tistický úřad SSSR.

ZÁČINÁ JICH BEST NOC...

• ZÁČINÁ JICH BEST NOC. — Vlastně ozářováním. By si měl uvědomit každý kuták drive, než si za-pálí další cigaretu. Kromě škody na zdra-ví způsobované nikotinem a smolnatými látkami dostává při organismus kouřové ho ještě dosti značnou dávku radioakti-vity. Takový je konečný výsledek výzku-mů provedených americkými lékaři R. Ravenholtem a D. Cozmem, kteří objevili v krvi kuřácké radioaktivní prvek poloni-um. „Působení polonia na lidský orga-nismus“, prohlásil doktor Ravenholt, „se rovná delšímu působení rentgenových paprsků.“

Seznamovací Inzerát: „Pů-vabná inteligentní blondýnka se zájmem o hudbu, literaturu, výtvarné umění, tanec i sport hledá ženicha pro svou dceru.“

Alkoholprobleme

Meterhohe Schneewände säumen die Straße von Oktober bis April. Rechts des Weges läßt sich ein See erahnen, versteckt unter dickem, tief winterlichem Eis. Irgendwo in seiner Mitte, wo im kurzen Sommer das Wasser am tiefsten steht, beginnt der Osten. Bei Kirkenæs im nördlichsten Norwegen haben die Sowjetunion und die NATO 106 km gemeinsamer Grenze. Ein eiskalter Winterwind weht über die Schneehalden und in die einsamen Wachtürme hinein, auf denen Norweger und Russen das Niemandsland im Auge behalten. Doch hier an Europas nördlichster Grenze hat der eisige Frost nichts mit politischem Klima zu tun, nur mit den Minusgraden auf dem Thermometer.

Das Fernrohr am „Hügel 96“ öffnet den Blick auf die Grubenstadt Nikkel. Ihre drei mächtigen Fabrikschlote sind so etwas wie ein Wahrzeichen der Grenzregion geworden. Sie steht man immer. Dort, weiß man, sind die Russen. Die Nachbarn, zu denen man keinerlei Beziehung hat. Menschen, ein paar Kilometer entfernt, mit denen man nie ein Wort wechseln wird. Selbst für die, die hin und wieder „nach drüben“ fahren, endet das Erlebnis dort, wo die menschliche Beziehung beginnen könnte. „Mit den Russen kommst du nie in Kontakt“, sagt Sigrid. Es klingt nicht einmal bedauernd. So ist das eben. Sigrid ist Lehrerin in Kirkenæs. Jedes Jahr nützt sie das Angebot, via Murmansk billig ans Schwarze Meer zu reisen.

Mit Russen nie Kontakt

Der Süden lockt die Norweger. Hier oben hat das Meer, auch wenn im Juli die Tage warm werden und die Sonne nicht untergeht, nie mehr als elf oder zwölf Grad. Fliegt man von Kirkenæs nach Oslo, dann hat man erst die halbe Strecke auf dem Weg nach Mallorca zurückgelegt und schon so viel gezahlt, wie drei Wochen Rumänien kosten, wenn man über die Sowjetunion reist. So öffnet sich für die norwegischen Gruppenreisen das Grenztor am Storskog und schließt sich wieder, wenn die Urlauber den norwegischen Bus verlassen und den sowjetischen bestiegen haben. Weiter geht's Richtung Schwarzes Meer. Dorthin zu kommen, ist kein Problem. Nur in Murmansk, das so nahe liegt, knappe 150 Kilometer von Kirkenæs entfernt, darf man nicht bleiben. Eine Übernachtung, dann geht es ab in den Süden. „Mit den Russen kommst du nie in Kontakt“, weiß Sigrid.

Hin und wieder, eher selten als häufig, geht das Tor am Storskog auch in die andere Richtung auf. Hin und wieder kommt eine Gruppe von drüben auf Besuch. Meist sind es Sportler, die sich mit ihren Nachbarn messen wollen, in einem Fußball-Vergleichskampf Kirkenæs gegen Nikkel oder in einem Schwimmwettbewerb. Die Russen siegen.

„Es ist verboten, sich gegen die Sowjetunion oder deren Behörden in herabwürdigender Weise zu benehmen“, steht auf norwegisch, finnisch, englisch und deutsch in dem Reglement, das in ganz Kirkenæs aushängt. „Es ist verboten, gegen sowjetisches Territorium oder sich dort befindliche Menschen, Tiere oder Gegenstände Schüsse oder ähnliches abzugeben.“

Über die 30 000 bis 40 000 Fremden, die jährlich kommen, um „die Russen“ zu sehen, zucken die Leute in Kirkenæs lächelnd die Achseln. Sollen sie kommen. Sie wohnen in der primitiven Pension „Solia“, schauen aus dem Fenster, sehen, was sie überall sonst auch sehen könnten in Nordnorwegen – Bäume und Wasser –, aber sie sehen es in dem Bewußtsein, daß es russische Bäume sind und russisches Wasser, und haben ihr Erlebnis. Besonders die Amerikaner finden es exciting. Auge in Auge mit einem russischen Soldaten. Auch wenn ein japanisches Präzisionsfernglas nötig ist, ihn in seinem Wachturm auszumachen.

Soldaten und Subventionen

Weniger beliebt waren in Kirkenæs die Arrangements, die findige Reiseunternehmer vor wenigen Jahren in Deutschland anboten. Kommt und seht, wo ihr im Krieg gewesen seid! Takt ist nicht jedermanns Sache. Und als sie dann busweise kamen und den Norwegern schulterklopfend versicherten, wie schön diese Zeiten gewesen seien, da wandte sich so mancher angewidert ab, dessen Familie erschossen und dessen Haus niedergebrannt worden war. Die Reisearrangeure lernten und stoppten die unwillkommenen Angebote.

Insgesamt 500 Soldaten – das ist, was Norwegens Armee für die Bewachung der Grenze abstellt. Auf der anderen Seite ist alles zehnmal größer. Für das kleine Kirkenæs – 5000 Einwohner – sind die Soldaten eine gewichtige Größe. Für die beiden Diskotheken sind sie wohl die Rettung, und auch als Steuerzahler und Konsumenten sind sie willkommen. In den Erzminen arbeiten heute 1500 Menschen. Vor ein paar Jahren waren sie noch rentabel. Die Stahlkrise hat ihnen rote Zahlen beschert, aber der Staat deckt das Defizit. Das tut Norwegen auch anderswo, denn Vollbeschäftigung ist das erste Ziel der Regierungspolitik. Hier in Kirkenæs tut er es besonders gern, denn die Besiedlung in Finnmarken und der Grenzregion nicht zu verringern, das gilt als wichtiger als ein paar Millionen Kronen.

Darum hat man hier im höchsten Norden sogar die Landwirtschaft ausgebaut. Schwer subventioniert, versteht sich. EG-Agronomen würden sich die Haare raufen ob derart unrentabler Produktion. Doch genau das ist einer der Gründe, warum Norwegen nicht in der EG ist. Und siehe da: Heute versorgt Kirkenæs sich selbst mit Milch. Bei anderen Produkten ist das nicht so leicht. Man sieht es an den Preisen. 15 Kronen (sechs Mark) für ein Kilogramm Äpfel. Der Weg ist weit von der Apfelblüte in die Polarnacht.

Rechts von der Straße zweigt ein kleiner Weg ab. Zum „Skafferhul“ zeigt der Wegweiser. Übersetzen wir es mit „Beschaffungsloch“. Es war ein Loch im Eisernen Vorhang. Als die Norweger jenseits der Grenze das Kraftwerk Hestefoss bauten, das heute beide Seiten der Grenzregion mit Elektrizität versorgt, da war das Loch offen. Da fuhren die Menschen von Kirkenæs hinüber und tranken Wodka für ein Zehntel der prohibitiven norwegischen Preise. Jetzt ist das Skafferhul geschlossen und die Zeit des billigen Trinkens vorbei.

Drum läuft der Laden für das Bar-mädchen im Kirkenæs-Hotel, obwohl

die 33 Kronen (13 Mark) für einen Drink nimmt, bis Punkt 24 Uhr der Ausschank für die nächsten 17 Stunden vorbei ist. So bestimmt es das norwegische Alkoholvergesetz. Es ist eine der Vorsichtsmaßnahmen der Regierung, die wohl fürchtet, ein Land der Trinker verwalten zu müssen, wenn sie die Zügel schließen läßt. In Kirkenæs hat das nichts genützt.

„Wir haben ganz schwere Alkoholprobleme“, sagt Sozialarbeiterin Kari und steht an der Bar und will anscheinend die Probleme ihrer Klienten am eigenen Körper erleben. „Wir können nicht mehr miteinander reden.“ Sie sitzen monatelang im Dunkeln, 360 Kilometer nördlich vom Polarkreis, sie schauen auf den Schnee und die Weite und die Weite und den Schnee, und dann braucht so mancher ein Glas und etwas Starkes drin, um das ertragen zu können. „Ich will weg von hier“, sagt Kari, „Ich will hin, wo es lustig ist.“ Aber ihr Mann ist hier, und ihre Kinder sind es, und ihre Arbeit hat sie auch, und so bleibt sie und trinkt.

Von den Soldaten, die aus dem Süden hochgeschickt werden, um hier ihren Wehrdienst abzudienen, müssen sich Jahr für Jahr einige zurückversetzen lassen, weil sie Dunkelheit und Einsamkeit nicht aushalten. Kirkenæs ist nicht für jedermann. Nur auf der anderen Seite der Grenze, bei den Sowjets, gilt der Dienst hier als Erholung. Sie haben freilich auch den Grenzdienst am Ussuri als Alternative...

Schenkelklatschend erzählen sie sich in Kirkenæs die Geschichte vom Koch: Da hatten doch die Soldaten der Grenzstation den witzigen Einfall, Hinrichtung zu spielen. Sie führten den Koch mit verbundenen Augen auf eine Anhöhe, von der sie genau wußten, daß sie – wie alles, was im Grenzbereich liegt – stets unter genauer Überwachung durch die sowjetischen Wachtürme steht. Die Schützen legten die Gewehre an, der Kommandant kommandierte „Feuer“, die Platzpatronen platzten, und der Koch spielte den sterbenden Schwan. So weit, so lustig. Zwei Tage später kam ein offizielles Schreiben von der anderen Seite der Grenze. Man wolle sich ja nicht in innere norwegische Angelegenheiten mischen, schrieb der sowjetische Grenzkommandant. Man verstehe ja sehr gut, daß es hin und wieder notwendig werden könne, einen Koch zu erschießen. Für die Moral seiner Truppe, schrieb er weiter, sei es freilich nicht sehr erbaulich, dergleichen mitanzusehen zu müssen. Ob man deshalb in Hinkunft mit ähnlichen Maßnahmen nicht im Kasernenhof bleiben könne?

Für die norwegischen Truppen heißt der Auftrag „kämpfen“. Jede Grenzüberschreitung mit Feuer zu beantworten, um – wie Major Torgalsbøen erklärt – eine „Kriegssituation herbeizuführen“. Ein Aggressor soll nicht kommen können und nachher sagen, er sei ja als Freund einmarschiert und auf keinerlei Widerstand getroffen. Sie wissen, daß sie eine ganz gute Chance hätten, einen Panzerangriff im Winter aufzuhalten, und daß es im Sommer viel schwerer wäre. Und sie wissen auch, zumindest die, die sich Gedanken machen, daß all das, was sie im offiziellen Unterricht an Abwehrmaßnahmen für den Fall X lernen, von Brückenverminnung bis zum Partisanenkampf, völlig sinnlos ist, weil der Fall X so nie eintreten wird.

Sollte ein Angriff je erfolgen, dann kämen keine Panzervorhut und keine durchs Gelände plirschenden Bodentruppen. Dann kämen zuerst einmal Raketen angefliegen, und dann wäre für Kirkenæs Finnmarken und das ganze nördliche Norwegen ohnedies alles vor-

PRILOKA "ORBY" 2. 33

Für die Bevölkerung gibt es weder Aukulerungspläne - und was schlimmer ist, auch weit und breit keinen Ort, in den man sie bringen könnte - noch genügend Schutz- und Überlebensräume. Jetzt denkt man daran, eine Sporthalle zu bauen. Die könnte dann entsprechend eingerichtet werden.

Aber warum sollten die Russen kommen? Bestimmt nicht, um Finnmarken zu besetzen, die menschenleere Öde, wo auf der Fläche Hollands ganze 70 000 Menschen leben. Doch Nordnorwegen ist für den Fall eines umfassenden Konfliktes strategisch wichtig. Wer Nordnorwegen kontrolliert, kontrolliert auch die Ausfahrt in den Nordatlantik. Konkret: die Ausfahrt der größten sowjetischen Flotte dorthin, wo sie eingesetzt werden soll. Nordnorwegen hat - dank dem Golfstrom - in den Fjorden jede Menge eisfreier Häfen. Die Sowjetunion hat mit Murmansk nur einen. Dort liegt die Flotte konzentriert und ist dadurch für gegnerische Raketenangriffe extrem anfällig. In einem Konflikt müßte sie sich ausbreiten können, beweglicher werden, weniger Zielscheibe. Das kann sie in Sibirien nicht. In Finnmarken schon.

Dennoch war dieses Gebiet 1945 den Sowjets nicht wichtig genug, um sich selbst wegen neue Schwierigkeiten einzuhandeln. Damals standen sie schon in Finnmarken, als sie die deutschen Truppen verfolgten, die sich - brennendes Land hinterlassend - von der Nordkalotte zurückzogen. Die Russen setzten nach, nahmen das menschenverlassene Land - und gaben es wenige Monate nach der deutschen Kapitulation den Norwegern zurück. Wollten sie je widerkommen, dann hätten weder die Norweger noch die NATO, die in Finnmarken Überwachungsanlagen, aber keine Waffenlager hat, eine Antwort.

„Unsere richtige Grenze liegt erst bei Bardufoss“ sagt Lehrer Gunnar in Kirkenæs. 550 Kilometer weiter landeinwärts. Erst dort könnte eine echte Verteidigung Norwegens beginnen. „Aber ich habe keine Angst vor den Russen“ sagt Gunnar. „Sie haben uns nie angegriffen und werden es nie tun, wenn sie nicht selbst bedroht sind.“ Für ihn heißt die Antwort: Raus aus der NATO. Dann wäre Norwegen keinerlei Gefahr für die UdSSR, und man könnte in Frieden und Eintracht seine Rentiere weiden.

82 Prozent der Norweger denken anders. Sie meinen, erst die NATO-Mitgliedschaft bringe Norwegen Sicherheit. Der General G. K. Kristensen meinte einmal dazu: „Es ist ganz egal, wie friedliebend und neutral Dänemark und Norwegen sich verhalten würden. Ihre geographische Lage zwingt bei einem Konflikt alle kriegsführenden Seiten, sich so schnell wie möglich dieses Gebietes zu bemächtigen.“ Und im Außenministerium von Oslo ergänzt Departementchef Treytel: „Wir haben uns unsere Platzierung auf der Weltkarte nicht ausgesucht, aber wir können sie auch nicht ändern.“

Gespräch am langen Tisch

Für die Rentiere bedeutet das, daß eine Grenzkommission zusammentreten muß, wenn ein Tier so unvorsichtig war, seinen Fuß über die Grenze zu setzen. Dann greift der norwegische Grenzkommissar in seinem „Hauptquartier“, der Holzbaracke am Storskog, zum „roten Telefon“ mit der Direktleitung zu seinem sowjetischen Kollegen und bittet um eine außerordentliche Kommissionssitzung. Dann gehen an den Flaggenmasten Hammer und Sichel und das Norwegerkreuz

hoch, dann treffen sich - wechselweise hüben und drüben - Kommissar und Adjutant, Dolmetsch und Schreiber am langen Tisch, dann tauscht man offiziell Wodka und Aquavit aus, schiebt sich unter dem Tisch Filme, Feuersteine und Pornomagazine zu und erteilt schließlich dem Rentierhalter - 500 gibt es um Kirkenæs - die Erlaubnis, in Begleitung eines sowjetischen Offiziers die Grenze zu überschreiten, sein Tier einzufangen und es zurückzubringen.

Bleiben die Rentiere, wo sie hingehören, dann trifft die Kommission sich einmal im Monat, um über „Allfälliges“ zu reden. Über das Wetter und Beobachtungen. Über die Bären, die hin und wieder den zugefrorenen See queren und einen Elch schlagen. Über die Matruschka in Nikkel und die Jenter in Kirkenæs. Über Fußball fast immer. Über die große Politik nie.

Einmal jährlich fährt eine gemischte Kommission die 196 Kilometer gemeinsamer Grenze ab und vermisst die Grenzpfähle, die gelb auf norwegischer Seite, rot-grün auf sowjetischer im Abstand von vier Metern den Grenzverlauf regulieren. Es hätte ja der eine oder andere sich im Laufe des Winters einen Meter fremden Landes aneignen können.

Daß Menschen sich über die Grenze verirren, ist selten. Auf den Seen kann eine „Grenzverletzung“ schon mal vorkommen. Die Grenze folgt der tiefsten Rinne zwischen den Ufern. Da kann man im Boot schon einmal danebenziehen, besonders wenn man dem Alkohol ein bißchen zu ausgiebig zugesprochen und daher vielleicht auch die Hemmungen verloren hat und die stets wachsam sowjetischen Posten mal provozieren will. Die Ernüchterung kommt freilich schnell. Da wird verhaftet, verhört, da wird versucht, ein paar Informationen herauszukitzeln, die man ohnedies kennt („Wie heißt denn jetzt der neue Garnisonskommandant? Wo hat er früher Dienst gemacht? Und du selbst?“), und dann wird der Sünder abgeschoben. Worauf ihm der norwegische Polizeimeister ein Strafmandat über 2000 Kronen (800 Mark) vorlegt, denn die Grenzverletzung ist auch nach norwegischem Gesetz illegal.

Einmal kamen die Panzer

Ganz, ganz selten überschreitet auch einer die Grenze in der Gegenrichtung, und das nicht ungewollt. Vor zwei Jahren desertierte ein sowjetischer Soldat, fuhr rüber im Boot, marschierte bis Kirkenæs und bat um Asyl. Die Norweger setzten ihn blitzschnell ins nächste Flugzeug nach Oslo. Als das rote Telefon schrillte und ein aufgeregter sowjetischer Kommandant die Auslieferung des „gelsteskranken“ Überläufers verlangte und andernfalls mit einer „Eisfront“ drohte, konnte sein norwegischer Gegenüber bedauernd feststellen, daß sich der Delinquent nicht in seinem Einflußbereich befinde. Der Frühlingswind blies die Eisfront weg.

In Nikkel, jenseits der Grenze, rauchen die Schilote. Die Kumpel fahren ihre Schichten. Hin und wieder fängt das Fernglas ein Auto ein. Ganz ruhig ist es in dem lockeren Wald, der Osten und Westen trennt. Friedlich könnte man sagen, sähe man die Wachtürme nicht. Harmonisch, wüßte man nicht, daß menschliche Beziehungen zwischen hüben und drüben unmöglich sind. Immerhin: Wo alle Welt von Spannung spricht, demonstrieren Norwegen und die Sowjetunion im hohen Norden ein konfliktfreies Nebeneinander.

Einmal, ein einziges Mal haben die Sowjets hier mit den Muskele gespielt. Was der Grund war, darüber rätseln die Norweger noch heute. Es war im Juni 1968, zwei Monate vor „Prag“, als der diensthabende Soldat, der am „OP 247“ routinemäßig seinen Radarschirm kontrollierte, dort, wo er seit Monaten an das friedliche Nichts gewöhnt war, plötzlich Panzer in massiven Formationen Richtung Grenze fahren sah. Einen Tag lang standen die Panzer dort und hatten ihre Kanonenrohre auf Norwegen gerichtet. Dann fuhren sie wieder ab. Nie wieder haben sie ähnliches probiert. Dennoch redet Kirkenæs immer noch davon. „Damals im Juni 68.“ Vielleicht war gerade das der Zweck dieser seltsamen Demonstration der Stärke.

Hoch über dem Polarkreis, im aller nördlichsten Norwegen, haben die Sowjetunion und die NATO ein 196 Kilometer langes Stück gemeinsamer Grenze. Auf westlicher Seite wird es von 500 Soldaten bewacht. „Drüben“ sind es zehnmal mehr.

jeder ist Kain und Abel zugleich Extra-Blatt

Kirche in Not", 33. Kongreß in Königstein/Taunus, Jugendtag: Zwölf junge Leute aus Deutschland, Holland und Österreich befragen den Schriftsteller Siegmund Faust (früher DDR), der über „Schreiben in Ost und West – ein unwägbares Wagnis“ berichtet. Neugierig-ahnungslos fragen sie, doch Faust ist das gewohnt: „Bundesbürger, die wissen nichts über den Alltag in der DDR.“ Faust, ehemals Sekretär des Liedersängers Wolf Biermann, erzählt, wie er in der Einzelhaft in der DDR begriffen hat, daß im sozialistischen Staat nicht nur „etwas falsch gemacht“ wird, sondern: „das System selbst ist menschenfeindlich“.

Seine Erfahrungen in der Bundesrepublik Deutschland sind teilweise bitter. Wer ein „Knast-Buch“ über Erlebnisse in DDR-Haft schreibt, findet nicht leicht einen Verleger, wenn das Buch nicht in die „Entspannungslandschaft“ paßt. Und er sieht sich selbst schnell in eine rechte Ecke gedrängt, zum fanatischen Antikommunisten gestempelt. Dennoch meint Faust, er finde bei jungen Leuten offene Ohren, sobald er in Ruhe über seine geistig-politischen Erfahrungen berichten kann. Doch wo ist heute solche Information möglich, sachlich, fundiert, ohne Polemik?

Der Jugendtag in Königstein, auch die beiden anderen Arbeitskreise über „Vergessene Christen – Warum schweigt man zur Kirchenverfolgung im Osten?“ und „Wie heilig ist die Revolution – Ernesto Cardenal und die Kirche in Nicaragua“ waren ein Beispiel, wie gefragt werden kann, ohne in Kalte-Kriegs-Mentalität oder simplifizierenden Antikommunismus zu verfallen. Daß dabei aber kritische Fragen auch an die eigene Adresse gestellt werden müssen, zeigte Rudolf Grulich („Kirche in Not/Ost-priesterhilfe“) in seinem Referat „Jugend und Dritte Welt: Woher beziehen wir unsere Information?“

Solche Fragen kamen zur Sprache: Wie kommt es, daß bei uns so wenig über „Kuba als Gefängnis“ geredet wird, wo über eine Million der zehn Millionen Einwohner flüchteten? Weshalb redet man kaum über „zwei Millionen massakrierte Menschen“ in Kambodscha? Weshalb ließen sich bei uns Tausende gegen den Schah von Persien mobilisieren, wogegen jetzt niemand wegen der Chomeini-Verbrechen auf die Straße geht? Wieso will niemand wahrhaben, daß in Nicaragua die Miskito-Indianer regelrecht verfolgt werden, wie sich durch Zeugenausagen eindeutig belegen läßt?

Grulich will nicht mißverstanden werden und etwa rechte Regime wie in Chile oder Guatemala entschuldigen und nennt Apartheid unchristlich, doch wehrt er sich dagegen, „daß Unrecht nicht überall beim Namen genannt wird“.

Warum werden Menschenrechtsverletzungen in rechten Diktaturen eher beim Namen genannt? Warum engagieren sich junge Menschen seltener für Verfolgte in kommunistischen Staaten? Eindeutige Antworten gab es in Königstein nicht. Die Forderung „erwachsener Teilnehmer auf dem Jugendtag, man brauche „Geld“, auch „Linke“ würden finanziert, oder der Appell an die „Kirchenhierarchie“, sich mehr für

die Verfolgten einzusetzen, wurde zurückgewiesen. Auf jeden Fall darf spekuliert werden, daß jene in der Bundesrepublik Deutschland, die sich um Verfolgte in „rechten“ Regimen kümmern, dies mit mehr Phantasie tun, sich manchmal vielleicht selbstloser einsetzen. Grulich fragt: Warum gibt es Orangen- und Bananen-Boykotte, warum kommt niemand auf die Idee, einen Feigen-Boykott gegen Albanien zu organisieren, wo diese Früchte in Gefängnissen aufgefädelt werden? Warum gibt es „Dritte-Welt-Läden“ – aber keine „Zweite-Welt-Läden“? Warum gibt es bei Katholikentagen zahllose Informationsstände über die Dritte Welt und kaum über die Zweite Welt?

Zum Teil mag es Gedankenlosigkeit sein, die offenbar bis in „konservative“ Kreise reicht. So fragt bei abendlichen Gesprächen ein Teilnehmer, warum der bayerische Ministerpräsident Strauß dieser Tage den Prager Kardinal František Tomasek nicht besucht habe, als er durch die Tschechoslowakei reiste, wie es Außenminister Genscher schon zweimal getan habe? Doch hier muß zurückgefragt werden: Warum beschwert sich niemand öffentlich über das Versäumnis? „Linke“ jedenfalls protestieren lautstark, wenn Strauß in Chile Pinochet besucht. Die Jugendlichen auf dem Königsteiner Kongreß – fast alle einzeln eingeladen, viele durch den jungen Regensburger Theologen Erich Bauer – jedenfalls bemerken sehr schnell, wenn irgendwo mit zweierlei Maß gemessen wird.

Sie reagieren enttäuscht, wenn ihnen in Königstein ein Emigrant begegnet, der sich in einem Arbeitskreis über Ausländerfragen ausländer-unfreundlich äußert, wenn kein Verständnis für verfolgte Christen in der Türkei zu finden ist, obwohl 30 junge chaldäische Christen sogar an diesem Kongreß teilnahmen und aus eigener Erfahrung berichten konnten; wenn eine alte Dame die Apartheid verteidigt und gleichzeitig kommunistische Christenverfolgung anprangert. Den Jugendlichen jedenfalls spricht die Berliner Senatorin Hanna-Renate Laurien aus dem Herzen, wenn sie sagt, daß wir Unrecht zur Sprache bringen müssen, wo immer es geschieht – ohne Christentum als politisches Kampfprogramm umzudeuten und moralischen Rigorismus zu predigen. Man dürfe nicht nur dort den leidenden Bruder sehen, wo es einem „in den ideologischen Kram paßt“. Frau Laurien plädierte gleichzeitig dafür, den Brudermord als menschliche Möglichkeit nicht zu leugnen: „Wer diese Realität leugnet, liefert den Menschen eben dieser Möglichkeit aus.“ Zur Realität gehört es auch, „nach unserem Bruder und nach dem Kain in uns selbst“ zu fragen.

Ähnlich hatte der Limburger Weihbischof Gerhard Pieschl, der neue Beauftragte der Deutschen Bischofskonferenz für die Vertriebenen- und Flüchtlingsangelegenheiten, bei seiner Begrüßungsansprache gesagt: „Keiner ist völlig Kain und keiner völlig Abel, keiner ist völlig schuldig und keiner völlig unschuldig“.

Als Hüter des „schweigenden Bruders“ vor allem hinter dem „Eisernen Vorhang“ versteht sich der Königsteiner Kongreß.

Jahr für Jahr wird hier traurige Bilanz gezogen und schriftlich festgehalten: Beispielsweise über die Verschärfung der Christenverfolgung in der Tschechoslowakei, über die Situation in Litauen, Polen, Albanien, Afrika und die Lage der russisch-orthodoxen wie auch der unierten Kirchen. Selten sind die Neuigkeiten erfreulich; erfreulich ist es unter diesen Umständen dann schon, wenn es so aussieht, als lasse die systematische Verfolgung in Albanien ein wenig nach, wie es dem entsprechenden Bericht dieses Jahres zu entnehmen ist.

So gesehen kann man auch die Ergebnisse „acht Jahre nach Helsinki“ (KSZE) wie der Königsteiner Journalist Wolfgang Grycz in seinem kritischen Rückblick resümierte, nicht nur negativ sehen. Zwar ist Religionsfreiheit, „heute in keinem marxistisch-leninistischen Staat gegeben“, dennoch habe sich nach Helsinki in Einzelfragen und im Atmosphärischen einiges geändert. Einzelne Staaten des Warschauer Paktes bemühten sich, den Kirchen gewisse Zugeständnisse zu machen, hier und dort verfare man großzügiger mit Druckgenehmigungen für religiöse Literatur. Einige Bischofsstühle durften besetzt werden ...

„Königstein ist ein Markenzeichen für saubere, verlässliche Information über die Situation der verfolgten Kirche“, sagte Weihbischof Pieschl. Man möchte hinzufügen, daß dieses Markenzeichen in der jungen Generation immer weniger bekannt ist. Gleichzeitig liegt es auf der Hand, daß es von Jahr zu Jahr dringender notwendig wird, die junge Generation an diese Kongresse zu binden, für diese Fragen zu interessieren. Die Zuständigen in Königstein und jene in der deutschen Kirche, die sich entschieden haben, Stimme der Verfolgten in kommunistischen Staaten zu sein, werden sich etwas einfallen lassen müssen, das geistige Kapital Königsteins intensiver zu nutzen. Christen mögen in parteipolitischen Fragen unterschiedlicher Meinung sein – doch sie sollten als erste erkennen, daß es ein Skandal ist, wenn sich „Konservative“ um die Verfolgten in kommunistischen Staaten und „Progressive“ um Verfolgte in der sogenannten Dritten Welt kümmern.

Kinderzulage zählt mit

KARLSRUHE, 15. August. Bei Arbeitsunfällen ist die Kinderzulage Bestandteil der Verletztenrente. Dies entschied der Bundesgerichtshof in einem Grundsatzurteil (Aktenzeichen: VI ZR 183/81). Streitende Parteien waren die Berufsgenossenschaft, bei der ein verletzter Maurer versichert war, und die Haftpflichtversicherung des Arbeitgebers. Die Haftpflichtversicherung wollte der Berufsgenossenschaft die Kinderzulage nicht zahlen. laut Urteil muß der regreßpflichtige Unternehmer jedoch für alles haften, was der Träger der Unfallversicherung wegen eines Unfalles aufwenden muß. Auch die Kinderzulage gehöre nach ständiger Rechtsprechung zur Verletztenrente.

Achtzehn Jahre des Bürgerkrieges im Tschad mit neuen, dramatischen Frontverschiebungen: Ghadafi im Hintergrund, Frankreich in mehrfacher Verlegenheit, Amerika alarmiert, und ein Stück westlich, in Obervolta, Putsch auf Putsch, rundum eine Zone klimatischer und politischer Dürre, in der jedes Zündholz einen Buschbrand anzufachen kann. Afrika scheint am Ende großer Hoffnungen.

Eben in dieser Region begann vor exakt 25 Jahren die politische Neuzeit des Kontinents. Charles de Gaulle, gerade in Paris an die Macht zurückgerufen, legte seinen großen Entwurf der Communauté Française vor. Mitte August 1958 startete er zu einer missionarischen Reise durch Französisch West- und Zentralafrika. Er warb „für ewig“ um „das Zusammenleben und Zusammenstehen des erneuerten Frankreich mit dem erneuerten Afrika“. Die Schöpfungen der französischen Kolonial- und Kolonialreformpolitik sollten in eingeschränkter Souveränität „auf Dauer“ an das Mutterland gebunden werden.

Nur einer trotzte, Sékou Touré in Guinea. Bei der Volksabstimmung über die Communauté am 28. September 1958 votierte sein Land mit einem überwältigenden „non“. Guinea wurde perfekt isoliert — für ein paar Wochen. Dann wurde es das politische Mekka der anderen. Ein Jahr und ein paar Monate später ließ der General auch sie ziehen, die Herren im Tschad und in Obervolta eingeschlossen. Die Idee der „Indépendance“ vertrage keine halben Lösungen, so großartig sie sich auch ausnehmen, sagten sie. Fast alle diese „Männer der ersten afrikanischen Stunde“ sind längst abgelöst oder weggerissen worden. Senghor im Senegal und Ahidjo in Kamerun traten während des letzten Jahres freiwillig ab, die anderen gingen zumeist in einer der Revolten neuen afrikanischen Typs zugrunde.

Auch Sékou Touré ist gescheitert. Noch regiert er zwar in der „Présidence“ an der Corniche von Conakry, aber „der große Elefant“ gebietet in Wahrheit nur mehr über ein paar Straßenzüge. Ein Drittel der Bevölkerung ist davongelaufen, Flüchtlings- und Dienstbotenvolk in anderen Staaten geworden, und wirtschaftlich läßt sich der „erste wahre Sozialist des Neuen Afrika“ nur von der internationalen Aluminium-Gesellschaft in Fria über Wasser halten, einer kapitalistischen Enklave, in der die weißen Bosse alles nach eigenem Gusto regeln dürfen, sofern der guineische Staatshaushalt von den Erträgen profitiert.

Ghana, das — unter dem nun schon legendären „Messias“ Kwame Nkrumah — Guinea um anderthalb Jahre in die Unabhängigkeit vorausgeeilt war, ist nicht besser dran. Das potentiell reiche Land wurde erst durch das panafrikanische Abenteuerium des Gründungspräsidenten, dann durch den Dilletantismus und die Bestechlichkeit der Nachfolger von Nachfolgern — vom Universitätsprofessor bis zum jetzt abermals „herrschenden“ Leutnant Rawlings — zugrunde gerichtet. Aus der „Bürde des Weißen Mannes“ ist längst die Bürde des Schwarzen Mannes geworden.

„Seek ye first thy political kingdom“, lautete Nkrumahs Parole, im Englisch des Choral: Suchet zuerst Euer politisches Königreich. Das haben die meisten treuherzig befolgt, bis hin zu den Putschistenleutnants und -gefreiten. Die Wirtschaft wurde als eine Sache des „Nachher“ abgetan. Das „Nachher“ kam nicht. Entsprechend sind die Resultate. Die „klimatische Verelendung“

und „ökologische Verelendung“, zwei Begriffe aus der neueren Entwicklungssoziologie, kamen hinzu: Überbeanspruchung der Böden durch immer mehr Menschen auf dem gleichen Raum, Dürre als Folge nicht lenkbarer Katastrophen und als Folge menschlicher Verwüstung: Die stolzen Regenwälder Westafrikas sind weithin bedroht, viel zu viel an Holz ist in den Export und in das heimische Feuerloch gegangen. Potentielle Selbsternährer müssen heute betteln gehen: Obervolta, der Tschad allen voran. Auch sogenannte „Reiche“ haben sich von neuen Fettschen verlocken lassen.

Wo Landesväter zu Tyrannen werden

Nigeria, in so vielem die Ausnahme, verfiel dem Öl- und Industrialisierungswahn. Wie anderswo, hat auch dort die hochmütige städtische Elite auf das Land und die Bauern nur herabgeblickt. 572 914 Tonnen Erdnüsse hat Nigeria noch vor 15 Jahren exportiert, 1981 wurden gerade noch 4488 Tonnen erzeugt. Die Kakaoproduktion ging in der gleichen Zeit um zwei Drittel, die von Kautschuk um fast drei Viertel zurück. Grundnahrungsmittel, die Nigeria vorher ausführte, muß es heute für teuer gewordene Devisen importieren. Und von den neuen Wahrzeichen des „afrikanischen Industriealters“ stehen viele — wie ein Stück weiter, in Togo auch — ungenutzt, verfallen manche, ehe sie Erträge bringen.

In nicht wenigen afrikanischen Staaten geht das lähmende Ahnen um, der große Anfang sei zum bösen Ende geworden. Die Erfolg- und die Ratlosigkeit lassen gütige Landesväter zu Tyrannen werden, der Putsch wird zur Konsequenz des Scheiterns, der Nochmal-Putsch der Untergebenen von Putschisten zur Regel, die Ausnahmen bestätigen es. In Obervolta verläuft, vom Präsidenten der ersten Stunde, Yameogo, an der Abfall über einen General, einen Major, einen Armeearzt bis jetzt zum Hauptmann Thomas Sankara. Manche dieser Ränge waren angemaßt und zugespielt, anderswo — Liberia als Beispiel — ist längst das Unteroffiziersniveau erreicht.

Die afrikanische Wertelite — auch sie gibt es ja! — ist über die Phase der erregten Debatte in jene der Resignation verfallen. Der „Brain drain“, der Abzug der Intelligenz aus Afrika hat in den letzten fünf Jahren immer größere Gruppen erfaßt. Geblieden ist eine bloße Funktions- und Funktionärselite, die ihre Ratlosigkeit durch Arroganz zu verdecken sucht und bei näherem Hinsehen schlicht hilflos — weil überfordert — ist. Unter solchen Bedingungen können sich selbsternannte Erwecker mühelos in Szene setzen. Ghadafi vor allen anderen.

Das Geheimnis seines Erfolges liegt im Mißerfolg der anderen, und natürlich darin, daß er sich noch immer als „Afrikaner“ darstellt. Putschhauptmann Sankara von Ouagadougou hat eben darauf angespielt, als er nach dem Coup sagte: „Er (Ghadafi) ist doch kein Kommunist, nicht wahr?“ Nein, das ist Ghadafi nun wirklich nicht, und das Geld, mit dem er protzig um sich wirft, wird von vielen dafür auch noch als Beweis ausgegeben.

Der Opportunismus der Erretter

Im Tschad hat Ghadafi übrigens mit dem gleichen Geld schon einmal Hissén Habré geködert, als der jetzige Regierungschef noch Rebell war. Sein Gegner, der heutige

Rebellenführer Goukouni Oueddi, war damals Präsident. Beide stehen einander in puncto Opportunismus nicht nach, und das wohl ließ Paris so lange zögern, zu den gelieferten Waffen auch noch die Leute zu entsenden, die sie präzise bedienen können. Amerika urteilte vom Anfang der verschärften Tschad-Krise an viel großzügiger. Für Washington ging es schnell darum, gegen den „großen Destabilisator“ Ghadafi den rechten Hebel zu finden. Destabilisiert wird Afrika freilich zuallererst durch die Afrikaner, die den Kontinent mit politischen Parolen und dem kurzen Glanz der „Erretter“ aus der Misere reißen wollen, die andere „Erretter“ geschaffen oder vertieft haben. Viel Unruhe steht da unausweichlich noch bevor.

Nach Überholen erschossen

GRENOBLE, 15. August (AFP). Ein 28-jähriger Autofahrer im französischen Département Isère ist von einem Unbekannten erschossen worden, dessen Wagen er zuvor überholt hatte. Wie die Gendarmerie am Montag mitteilte, war der in Mülhausen ansässige Christian Jacquet zusammen mit seiner Familie in Richtung La Mure unterwegs, als ein hinter ihm fahrender Pkw-Fahrer, den er zuvor überholt hatte, ihn durch waghalsige Manöver zum Anhalten nötigte. Als Jacquet aus seinem Wagen ausstieg, um den Verfolger zur Rede zu stellen, erschöß ihn einer der beiden Insassen des Wagens aus nächster Nähe mit einem Karabiner. Die Männer ergriffen nach der Bluttat die Flucht. Die Fahndung verlief bislang erfolglos.

Pilzen zu sehr nachgestellt

FREIBURG, 15. August (AP). Der Freiburger Regierungspräsident Norbert Nothelfer hat alle „Schwammerlfreunde“ zu Beginn der Pilzsaison darauf aufmerksam gemacht, daß das für die Wälder des Südschwarzwaldes seit 1976 bestehende Pilzsammelverbot nach wie vor gilt. Nothelfer sagte am Montag in Freiburg, das Verbot bedeute freilich nicht, daß überhaupt keine Pilze gesammelt werden dürften. Es richte sich lediglich gegen das organisierte und gewerbsmäßige Sammeln und damit gegen eine planmäßige, angeleitete und nicht mehr für den Eigenverbrauch bestimmte Pilzsuche. Erlaubt sei nach wie vor, bis zu einem Kilogramm Pilze pro Person und Tag zu sammeln und zu verzehren. Die Einschränkungen gelten seinen Angaben zufolge für die Landkreise Lörrach, Waldshut und Breisgau-Hochschwarzwald sowie für den Stadtkreis Freiburg i. Br.

Nothelfer sagte, das Verbot sei notwendig geworden, weil vor einigen Jahren „ganze gewerbsmäßig organisierte Kolonnen“ den Pilzen im Schwarzwald nachgestellt und das gesamte Gebiet leeresucht hätten. Dadurch hätten nicht nur „normale“ Pilzsucher das Nachsehen gehabt, sondern dem Wald hätten Dauerschäden gedroht. Diese Bedrohung bestehe nach wie vor.

Erster weiblicher Militärattache

PARIS, 15. August (AFP). Monique Olivier, Oberstleutnant des Heeres, ist zum ersten weiblichen Militärattache Frankreichs ernannt worden. Wie das Verteidigungsministerium in Paris bekanntgab, tritt Frau Olivier ihren Posten in Washington an.

Japan liegt gar nicht da, wo man es bisher vermutet hat

Neue Vermessungen beweisen, Land- und Seekarten sind falsch / Dem Festland näher / Kleiner Unterschied mit großer Wirkung

Von unserem Korrespondenten Peter W. Crome

KÖLN/TOKIO, 14. August. Die japanischen Inseln liegen nicht an der Stelle, wo sie jedermann bisher vermutet hat. Neue kartographische Messungen haben erbracht, daß die Inselgruppe in Wirklichkeit 470 Meter näher am asiatischen Festland liegt als die Land- und Seekarten anzeigen. Japans Seeschiffahrtsamt will demnächst alle Fahrpläne der Seeschiffe und die sonstigen "betroffenen Parteien" anweisen, ihre Seekarten entsprechend zu verändern.

Der knappe halbe Kilometer Unterschied könnte nach Ansicht von Experten

ten in Tokio weitreichende Folgen haben, geht es dabei doch auch um japanische Ansprüche auf Meeresressourcen in umstrittenen Gebieten. Zu ihnen gehören die Senkaku-Felsenriffe bei Okinawa, um deren erhebliche Öl- und Gasvorkommen sich China, Japan und Taiwan streiten. Betroffen ist auch die Insel Takeshima. Das Seeschiffahrtsamt legte am Freitag dem Kabinett ein Weißbuch vor, in dem der Regierung die "dringende Ausweitung der Kontrollen japanischer Hoheitsgewässer" empfohlen wird. Dies sei notwendig,

wendig, weil Japans Nachbarn im Zuge der internationalen Seerechtsreform ihre eigenen Hoheitsgebiete ausgedehnt hätten.

Unbestätigten Angaben zufolge hat Südkorea vor kurzem wieder einmal durch die Landung von Zivilpersonen auf Takeshima gegen die japanischen Hoheitsauffassungen verstoßen. Die dadurch entstandenen Spannungen erhöhten sich, als vor einer Woche unweit des umstrittenen Gebiets ein südkoreanisches Kriegsschiff auf zwei japanische Fischerboote schoß.

Das Schiffsfahrtsamt sagte, daß die unkorrekten Angaben über die Lage der japanischen Inseln auf die mangelnde Genauigkeit der japanischen Vermessungen im vergangenen Jahrhundert zurückzuführen sei. Im internationalen Vergleich lasse dies jedoch keine Rückschlüsse auf eine besondere Unfähigkeit der damaligen japanischen Experten zu. Auch England habe kürzlich einen entscheidenden Fehler korrigieren müssen und mitgeteilt, daß die offizielle Greenwich-Datumsgrenze 210 Meter weiter westlich und 54 Meter weiter nördlich von ihrem bisherigen Verlauf einzuziehen sei.

Sie krepeln Ärmel, Hosenbeine und Röckchen hoch, abends sitzen sie oft bis Mitternacht auf den Straßen, weil es in den neuen Betonhochhäusern so unerträglich heiß bleibt. In Peking ist auch diesen Sommer wieder das Bier ausgegangen, doch man ißt Wassermelonen oder schlürft Limonade, die mit Zitroneneiswürfeln gekühlt wird.

Klimaanlage für Europa-Ochsen

Im Süden haben viele Chinesen sogar ihre Betten vor die Haustüre oder auf das Dach gestellt, weil selbst nachts die Temperaturen selten unter 27 Grad sinken. Während in Peking der Hitzepegel langsam sinkt, stöhnt Shanghai immer noch unter Werten zwischen 35 und 38 Grad, bei gleichzeitig unerträglicher tropischer Luftfeuchtigkeit. Die Meteorologen verzeichnen die höchsten Durchschnittswerte seit 110 Jahren.

Im Shanghaier Zoo mußten Eisblöcke in den Käfig der "europäischen Wildochsen" (— so die Zeltung "China Daily") gebracht und Ventilatoren installiert werden, "doch die Tiere stöhnen immer noch mit herausabhängender Zunge", berichtet das Blatt. Die Pandabären bewohnen als einzige privilegierte sogar Zimmer mit Klimaanlage.

Leitende Funktionäre der Stadt-

SRESKE VEPROVE: 1 kg masa, 3 cibule, 5 paprik, 400 g rajčat, petrželka, sůl, pepř, 1 žlička solamylu, 4 stroužky česneku, 120 g oleje. — Maso nakrájíme na menší kousky, v kastrolku na oleji je doziata opečeme, pak je přendáme do jiné nádoby. Na olej v kastrolku dáme drobně krájenou cibuli, do růžova ji osmahneme, přidáme opečené maso, sůl, pepř, rozdrobený česnek, málo zalijeme vodou, a mírně asi 40 min. dusíme do poloměkka. Poté omyjeme papriky, zbavíme je stopek a zrníček, vhodíme je na 3 minuty do vařící vody, odcedíme, překrájíme na proužky a přidáme je k masu. Rajčata spaříme, oloupeme, překrojíme, trochu vymačkáme a také je přidáme k masu. Společně dusíme, až je maso měkké. Pak rozmícháme v trošce vody solamyl a štávu jím zahustíme. Před podáváním posypeme pokrm petrželkou. Příloha dušená rýže.

MEXICKÝ SALÁT: Pól pečeného nebo grilovaného kuřete, 2 papriky, petrželka, 100 g jablek, 3 rajčata, 2 vařené vejce, sůl, šafrán. — Čistě maso z kuřete nakrájíme na nudličky, papriky omyjeme, zbavíme jader, nakrájíme na jemné proužky, rajčata spaříme, oloupeme, vymačkáme, překrájíme. Jableka nakrájíme na proužky, vejce nadrobno nasekáme. Z oleje, octa, sekané petrželky, špetky šafránu a soli upravíme zálivku a přísady v ní promícháme. Dáme vychladit. Podáváme k letní večeři s chlebem.

ESCHBORN (dpa/VWD). Der Krankenstand bei den Arbeitnehmern ist weiter zurückgegangen. Die Arbeitgeber loben in diesem Zusammenhang das „gute Gespür“ der Arbeitnehmer für die schwierige Situation ihrer Betriebe. Die Gewerkschaften sprechen von Angst um den Arbeitsplatz und „olympiareifen“ zusammengeschrunzten Belegschaften. Die Ortskrankenkassen haben am 1. Juli einen Krankenstand von 4,62 Prozent nach 4,38 Prozent ein Jahr zuvor und 5,38 Prozent vor zwei Jahren registriert. Der Jahresdurchschnitt war schon 1982 auf 4,84 nach 5,53 Prozent in 1981 und 6,03 Prozent in 1980 gesunken.

US-Verständnis für Moskau

WASHINGTON, 14. August. Es bestehen handfeste Argumente für die sowjetische Ansicht, daß bei den Genfer Verhandlungen über den Abbau von Mittelstreckenraketen (INF) die 162 britischen und französischen Nuklearwaffen mitgezählt werden. Zu diesem Schluß ist der wissenschaftliche Forschungsdienst des US-Kongresses gekommen. Die Zeitung „Washington Post“ berichtete am Sonntag über diesen Report, der zwar keine Empfehlung enthalte, aber darauf hinweise, daß „das Problem zwei Seiten hat“.

Die USA, die NATO, Frankreich und Großbritannien haben sich bisher auf den Standpunkt gestellt, daß die britischen und französischen Nuklearraketen souveräner nationaler Kontrolle und nicht der Allianz unterstünden und deshalb nicht mitgezählt werden müßten. Die Sowjets argumentieren, die Raketen seien auf ihr Territorium gerichtet und müßten in die Rechnung mit den 572 Pershing II und Cruise Missiles aufgenommen werden, die in Westeuropa stationiert werden sollen.

Der von dem Experten Charles Gellner unterzeichnete Kongressreport macht darauf aufmerksam, daß die Argumentation der NATO beziehungsweise der betroffenen Regierungen Schwachstellen enthält. Frankreich und Großbritannien seien Unterzeichner der Zwölf-Nationen-Charta der NATO von 1949, die alle Mitglieder verpflichtet, den anderen Partnern bei der Verteidigung zu helfen „in einer dem Angriff angemessenen Weise“. Die Autoren kommen zu dem Schluß, daß Frankreichs Rückzug aus der militärischen NATO-Integration von 1966 dabei bedeutungslos sei: „Der Vertrag bindet Frankreich wie alle anderen Unterzeichner.“

Die Verfasser des Reports weisen ferner darauf hin, daß alle 64 britischen, auf Unterseebooten stationierten Nuklearraketen zum NATO-Potential gehörten. Zwar gebiete über sie in Friedenszeiten das nationale Oberkommando, aber im Kriegsfall unterstünden sie dem NATO-Oberkommandierenden in Europa (SACEUR). Außerdem seien die Raketen „zielgerichtet in Abstimmung mit den Plänen des US Strategic Air Command“.

BLÁD NÁ TOM JE, ŽE TO ŽTYHOLE. TO JIĚH VZDYCKY TURDIL...

UŽ V ROCE 1985 mají vyplout na moře první rybářské lodi ovládané roboty. Jedna japonská firma pracuje na prototypu těchto robotů a první vzorky mají být vyzkoušeny v roce 1983. Robot bude nejen lovit, to znamená upravit návnadu a ukládat ulovené ryby, ale zároveň má i řídít loď. Počítá se s tím, že úlovky se zásluhou robotů pětinásobně zvýší.

Dostatek rybizu pro sirupy Česnek suchem nepoškozene Sukně stále kratší

Saftiges vor Passionsspielen

Handfester Streit über Geld und Karten in Oberammergau

OBERAMMERGAU, 14. August (AP). Die Passionsspiele haben Hochkonjunktur. Obwohl die Oberammergauer zum Jubiläum aus Anlaß ihrer 350. Passionsspiele im nächsten Jahr während des ganzen Sommers sechs Tage pro Woche die Geschichte vom Leben und Sterben Jesu aufführen, reichen die 450 000 Karten nicht aus, um die Nachfrage zu decken. Rund 200 Reisebüros aus aller Welt klagen nämlich, daß sie von der Passionsgeschäftsstelle stiefmütterlich behandelt worden seien und weniger Arrangements — dazu gehören Eintrittskarten, Verpflegung, Übernachtung und An- und Abfahrt — erhalten hätten als bestellt. Dabei kämpfen die Kontrahenten — die Gemeinde Oberammergau und das Amtliche Bayerische Reisebüro (abr) einerseits und die unabhängigen Reisebüros andererseits — mittlerweile mit harten Bandagen. In Schriftsätzen fallen Worte wie „Deppen“ und „Schlafmützen“ und man bezieht sich gegenseitig des „Dilettantismus auf dem Touristiksektor.“

Die Reisebüros werfen der Geschäftsstelle vor, sie „aufs Kreuz gelegt“ zu haben, indem sie die meisten Oberammergauer **JE DOKAZANO, ŽE JE NA SVĚTĚ NEJENĚ 410.000 TOUŘÁKŮ BLBČŮ!**

mergau-Arrangements für die USA über eine Tochtergesellschaft des abr, die „Bavarian Travel Service“ (BTS), in New York verkauft habe. Dadurch seien dem Freistaat Bayern und dem Bund Umsatz- und Gewerbesteuer in Millionenhöhe entgangen. Außerdem seien 240 000 Übernachtungen nach Tirol verlagert worden.

Schließlich seien zum Teil 16 Prozent Mehrwertsteuer auf die Arrangementspreise aufgeschlagen worden, rügten die Reisebüros weiter. Während erstklassige Menüs mit drei Gängen im Dorf in diesem Jahr für 24 Mark zu haben seien, kosteten sie für die Passionsspielbesucher bereits 34,80 Mark. Schon jetzt seien „Kopfgänger“ unterwegs, die den Pensionen ohne Küche die Gäste fürs Mittagessen mit Prämien von acht bis 10 Mark pro Gast abnähmen. Die amerikanischen Arrangements würden zudem vom abr/BTS für 888 bis 990 Mark verkauft, mit Gewinnaufschlägen von 252,40 bis 344,50 Mark oder 40 bis 55 Prozent pro Besucher. Sowohl die Gemeinde Oberammergau wie das abr wiesen die Vorwürfe entschieden zurück.

Pandabären soll es in China an das Fell gehen

Britische Zeitung: Illegaler Handel läuft über Taiwan

LONDON, 14. August (AP). Einem illegalen Handel mit Fellen der vom Aussterben bedrohten Pandabären ist die britische Zeitung „Sunday Times“ auf die Spur gekommen. Am Sonntag veröffentlichte das Blatt einen Artikel ihres Korrespondenten in Taipeh, wonach die seltenen Großen Pandas im Auftrag einer taiwanischen Handelsfirma in der Volksrepublik China getötet werden. Die Felle würden von der Ruey-Pin-Handelsgesellschaft zu einem Preis von 25 000 Dollar (85 000 Mark) an aufwärts verkauft. Die Pandas, von denen es in freier Wildbahn nur noch weniger als 1000 Exemplare gibt, sind fast alle in den chinesischen Provinzen Szechuan und Kansu beheimatet. In der Volksrepublik China ist der Handel mit Pandas seit 1962 verboten.

Der Fall sei durch einen Beschwerdebrief aus Taipeh an ein Museum in Birmingham ans Licht gekommen, heißt es in dem Bericht. Das Museum habe eine Kopie des Briefs an die in London ansässige „Umweltschutzorganisation „Flora- und Fauna-Gesellschaft“ wei-

tergeleitet, die wiederum die „Sunday Times“ unterrichtet habe. Der Korrespondent des Blattes habe die Handelsgesellschaft in Taipeh aufgesucht und dort erfahren, daß das Unternehmen seit Dezember letzten Jahres Felle von Pandabären aus der Volksrepublik China verkaufe. Angestellte hätten ihm zwei ältere Felle gezeigt und ihm gesagt, daß sie innerhalb von etwa einem Monat neue Felle liefern könnten. Ein Foto der Felle ist auf der Titelseite der Zeitung zu sehen. Auf die Frage, ob er auch einen lebenden Panda bekommen könnte, sie dem Journalisten gesagt worden, daß dies schwierig, aber nicht unmöglich sei.

Es sei erschreckend, daß kommerzielle Interessen den illegalen Handel mit Pandas möglich machten, zitierte die „Sunday Times“ Sir Peter Scott, den Vorsitzenden der Londoner Umweltschutzgruppe. Scott hatte die Informationen auch an die chinesische Botschaft in London weitergegeben. Die Diplomaten hätten versprochen, den Vorwürfen nachzugehen.

Neobvyklá koalice v NSR

Bonn: V Německé spolkové republice vznikla včera zcela neobvyklá koalice politických stran. Aby bonnská vláda měla právo „vetovat“ odpálení amerických jaderných raket středního doletu, které budou rozmístěny v NSR. Tento požadavek vznesl ve středu předseda bavarské pravice strany (CSU) Franz Josef Strauss a včera odborník opoziční sociální demokracie (SPD) pro otázky odzbrojení Karsten Voigt. Oba shodně žádali, aby bez souhlasu Bonnské vlády nemohly být americké rakety odpáleny. O nasazení jaderných zbraní rozhoduje americký prezident, který by se tedy měl se západoněmeckou vládou poradit a vyžádat si její souhlas. Strauss je předsedou jedné ze stran konzervativní vládní koalice v Bonn a Voigt patří do řad opozice. I když cíl je stejný, motivy jsou u každého členu této neobvyklé koalice rozdílné. Strauss totiž s tímto požadavkem současně opakuje, že je pro rozmístění nových amerických raket středního doletu ve Spolkové republice. Navíc pak řekl, že nevěří v úspěch ženevského jednání o omezení těchto zbraní.

V NĚMECKÉ SPOLKOVÉ REPUBLICĚ vznikla včera zcela neobvyklá koalice politických stran. Aby bonnská vláda měla právo „vetovat“ odpálení amerických jaderných raket středního doletu, které budou rozmístěny v NSR. Tento požadavek vznesl ve středu předseda bavarské pravice strany (CSU) Franz Josef Strauss a včera odborník opoziční sociální demokracie (SPD) pro otázky odzbrojení Karsten Voigt. Oba shodně žádali, aby bez souhlasu Bonnské vlády nemohly být americké rakety odpáleny. O nasazení jaderných zbraní rozhoduje americký prezident, který by se tedy měl se západoněmeckou vládou poradit a vyžádat si její souhlas. Strauss je předsedou jedné ze stran konzervativní vládní koalice v Bonn a Voigt patří do řad opozice. I když cíl je stejný, motivy jsou u každého členu této neobvyklé koalice rozdílné. Strauss totiž s tímto požadavkem současně opakuje, že je pro rozmístění nových amerických raket středního doletu ve Spolkové republice. Navíc pak řekl, že nevěří v úspěch ženevského jednání o omezení těchto zbraní.

Výzkum v Anežském areálu

(Čtk): Archeologický výzkum v bývalém Anežském klášteře, probíhající v několika časových obdobích, přináší zajímavé poznatky nejen pro poznání vývoje stavby, ale i pro obecné dějiny Prahy. Z toho, co mohli archeologové zjistit na velkém dvoře a jinde v Anežském areálu sondážní a plošnou skrupkou, která začala v roce 1965, je jasné, že před stavbou kláštera zde bylo hustě osídlené úlivské nábreží se zděnými kamennými domy a železnou výrobou, zejména v blízkosti kláštera. Byly tím upřesněny a rozšířeny některé poznatky z průzkumu nejstarších osídlení Klimentina, Týnského dvora a Betlémské kaple. Plošná skrupka severovýchodního úseku velkého dvora odhalila půdorysnou dispozici brádicového domu a několik zajímavých objektů. Jejich lomové brádicové zdi byly položeny do hlinitopískového náplavu. V jím odvodové stěně obydlí se zachovala ostění uchodu, který byl částečně porušen při kopání studny z 18. století. V brádicovém stavení byly nalezeny části maltové podlahy se stínou příměstí vápna. V navěšce nad ní ležely středověké nádoby. Klíbiš sonda zjistila pod tímto objektem ještě starší rozvalenou opukovou zděnou, která s ostatními zbytky podává neúplnou představu o stavbě z 12. století. Historicko-archeologická metoda vyčlenila také nejstarší stavby celého areálu, k nimž patří kostel sv. Františka a severovýchodní křídlo ambitu benediktinského kláštera.

Bratislava nejdravější

(Čtk): Pracovní neschopnost pro nemoc a draz dosahuje v ČSSR průměrné hodnoty 4,18 procenta. Podle údajů ústřední správy nemocenského pojištění chybí denně z tohoto důvodu na pracovištích na 293 tisíce pracovníků. Průměrná délka trvání pracovní neschopnosti je 17,8 dne. V Čechách se stále více stává než na Slovensku. Všechny slovenské kraje vykazují lepší výsledky v průměrné hodnotě pracovní neschopnosti. V SSR to v roce 1982 bylo 3,83 procenta a v ČSR 4,3 procenta. Nejnížší nemocnost již tradičně dosahuje v hlavním městě SSR Bratislavě. Naopak nad celostátním průměrem jsou stále Severomoravský a Severočeský kraj a hlavní města Praha.

SLEDOVÁNÍ TELEVIZE je na předním místě ve využívání volného času, a to jak z hlediska počtu zájmových osob, tak i množství stráveného času. V současné době je v Československu evidováno přibližně 4 298 000 televizorů, takže na sto domácností jich připadá 112. Průměrná doba strávená v křesle před obrazovkou, přepočtená na jednoho obyvatele ČSSR ve stáří 17 až 70 let, je téměř půl druhé hodiny o pracovních dnech. Ve volné dny o jednu hodinu navíc. Nemálo občanů však tráví před televizorem více než tři hodiny.

CHOVATELÉ DOBYTKA v oblasti Kotoru v Černé Hoře si v posledních dnech stěžují na útoky vlků v tuto dobu zcela neobvyklé. Sejmý, jež nenachází dostatek potravin v jugoslávském horském vnitrozemí, se odvažují k lovům v těsné blízkosti mořského pobřeží. Vlci sužují také zemědělce v sepní Dalmácii. V posledních dvou měsících tu se hubili na 150 kusů dobytka, především ovci. U města Benkovac mezi Zadarem a Šibenikem zadrželi v noci na úterý jednodu chovatelů 40 jeřábů a ovci.

NOVÝ REKORD vytvořil Tom McClean, 41letý Brit, který sám přeplul Atlantik v dosud nejmenším plavidle - minijachtě dlouhé 2,36 metru. Po plavbě trávící 62 dní a 10 hodin přistál ve středu v noci v portugalském přístavu Porto. Východním bodem byl St. John v Kanadě.

Průměrné maloobchodní ceny v Norsku vzrostly za prvních sedm měsíců letošního roku o 9,2 procenta. Podle statistických údajů zveřejněných v Oslo nejvíce podražilo nájemné, jízdné a všechny druhy služeb.

„Slečno, řekněte mi laskavě číslo vašeho telefonní“ žadoní na slečně její obdivovatel.

Je uvedeno v telefonním seznamu:

„A vaše jméno?“

„To je u toho čísla“

Alle Weltmeister auf einen Blick

Frauen

100 m: Marlies Göhr (DDR)
200 m: Marita Koch (DDR)
400 m: Jarmila Kratochvílová (CSSR)
800 m: Jarmila Kratochvílová (CSSR)
1500 m: Mary Decker (USA)
3000 m: Mary Decker (USA)
100 m Hürden: Bettine Jahn (DDR)
400 m Hürden: J. Fesenko (UdSSR)
4 x 100 m: DDR
4 x 400 m: DDR

Marathon: Grete Waitz (Norwegen)
Hochsprung: Tamara Bykova (UdSSR)
Weitsprung: Helke Deute (DDR)
Kugelstoßen: Helena Fibingerová (CSSR)
Diskuswerfen: Martina Opitz (DDR)
Speerwerfen: Tiina Lillak (Finnland)
Siebenkampf: Ramona Neubert (DDR)

Männer

100 m: Carl Lewis (USA)
200 m: Calvin Smith (USA)
400 m: Burt Cameron (Jamaika)
800 m: Willi Wülbeck (Wattenscheid)
1500 m: Steve Cram (Großbritannien)
5000 m: Eamonn Coghlan (Irland)
10000 m: Alberto Cova (Italien)
Marathon: Rob de Castella (Australien)
110 m Hürden: Greg Foster (USA)
400 m Hürden: Edwin Moses (USA)
3000 m Hindernis: Patriz Ilg (Fürth)
4 x 100 m: USA
4 x 400 m: UdSSR

20-km-Gehen: Ernesto Canto (Mexiko)
50-km-Gehen: Ronald Weigel (DDR)
Hochspr.: Gennady Awdejchenko (UdSSR)
Stabhochsprung: Sergei Bubka (UdSSR)
Weitsprung: Carl Lewis (USA)
Dreispr.: Zdzisław Hoffmann (Polen)
Kugelstoßen: Edward Sarul (Polen)
Diskuswerfen: Imrich Bugar (CSSR)
Hammerwerf.: Sergy Litwinow (UdSSR)
Speerwerfen: Detlef Michel (DDR)
Zehnkampf: Daley Thompson (England)

ČLOVĚK RÁD budi obdiv a pozornost. Někdy však k tomu používá málo vhodných prostředků. V texaském Houstonu se jeden takový čtřicetiletý výšpáhlík do 88. patra mrakodrapu a z okna jedné kanceláře skočil za pomoci padáku dolů. Pochopitelně vzbudil pozornost a snad i obdiv, ale rozhodně vzbudil nejbost policie, která ho okamžitě zatkla.

Delfini s vysílačkami

(ra): Japonští rybáři vedou skutečnou válku s delfíny, kteří se objevují v místech, kde probíhají na moři průmyslové rybolovy. Aby byli delfini chráněni a zároveň zachováni úlovky japonských rybářů, zahájila laborator mořských výzkumů jedné univerzity v Tokiu celou sérii experimentů. U pobřeží ostrova Kjú-ú byli do oceánu vypuštěni delfini, na jejichž hřbetě byl připevněn miniaturní rádiový vysílač. Ten bude předávat signály kosmické družici. Tímto způsobem budou vědci sledovat pohyb delfinů v moři a zjišťovat hlavní místa jejich výskytu. Vědci doufají, že to pomůže nakonec vypracovat účinná opatření k odpuštění delfinů z míst, kde probíhá průmyslový rybolov. Všechny předcházející experimenty s používáním zahraňovacích sítí, přístrojů napodobujících signály nebezpečí v delfiním „jazyce“ a dokonce ani používání robotů v podobě kosatek, nejhorší přirozených nepřátel delfinů, až dosud nepřinesly žádoucí výsledky.

Kinder ermordeten Kind

GELSENKIRCHEN, 12. August (dpa). Drei noch nicht strafmündige zehn, elf und zwölf Jahre alte türkische Jungen haben nach den Erkenntnissen der Behörden ein sechs Jahre altes türkisches Mädchen am 26. Juli in Gelsenkirchen sexuell mißbraucht und erschlagen. Ein 59 Jahre alter Rentner, der von einem der Jungen der Tat beschuldigt und am 2. August in Untersuchungshaft genommen worden war, ist wieder auf freiem Fuß. Wie die Staatsanwaltschaft am Donnerstag mitteilte, gaben die Jungen die Tat zu. Ein Vormundschaftsrichter ordnete für sie vorläufige Fürsorgeerziehung an.

Rechtspartei gegründet

BERLIN, 12. August (dpa). Der erste Landesverband der rechtsorientierten „Konservativen Aktion“ wurde am Mittwoch in Berlin gegründet. An der Gründungsversammlung nahmen einem Sprecher zufolge 300 Menschen teil. Vorläufige Vorsitzende wurde die Hausfrau Ute Witt. Im nächsten Jahr will die im November 1981 bundesweit gegründete Gruppierung weitere Landesverbände gründen. Ziel der vom ehemaligen tschechischen Schachgroßmeister Ludek Pachmann (CSU) geleiteten Vereinigung ist der Einsatz für eine „konservative Erneuerung“.

„A NEBA SI POKOJ! MISTR SVĚTA V EXTREMECH!“

Klesá přirozený přírůstek obyvatelstva

Očekává se nástup početnějších populačních ročníků

(čtk): Československo s přibližně 120 obyvateli na jeden kilometr čtvereční patří v Evropě mezi středně zalidněné země. Zdravý ekonomický a sociální vývoj však vyžaduje rozšířenou reprodukci obyvatelstva, projevující se plynulým růstem počtu obyvatel.

Podle statistiky však od roku 1975 počet narozených v CSSR stále rychleji klesá. Snížil se zejména přirozený přírůstek obyvatelstva, daný rozdílem mezi počtem živě narozených a zemřelých. V roce 1981 byl přirozený přírůstek nejmenší od

KAZDEJ HA' UŽ TELEVIZI... NE-
ZDŮVA ČAS NA RADOVANKY!

roku 1945, v roce 1982 se opět snížil a v letošním roce je očekáván další pokles. Přitom v ČR, ve které je méně příznivá věková skladba o vate než na Slovensku, nelze vyloučit, že v nejbližších letech počet zemřelých bude vyšší než počet živě narozených. V roce 1978 byl v ČR i na Slovensku přirozený přírůstek přibližně obdobný (51 765 v ČR a 52 415 na Slovensku). V uplynulém roce však byl přirozený přírůstek v ČR pouze 11 485 osob a na Slovensku 41 816 osob - tedy více než trojnásobný. Podle demografických prognóz je však nepravděpodobné, že by v dohledné době porodnost celkově klesla tak, aby ohrozila přirozený přírůstek celého státu.

Nepravidelnosti populačního vývoje vznikají výkyvy ve věkové struktuře mladého obyvatelstva a z nich vyplývající vlny většího či menšího tlaku na kapacitu předškolních zařízení, všech typů škol. V současné době jsou do škol a učilišť zaražováni příslušníci slabých populačních ročníků 1968 a 1969. Již v nejbližší době je však vystrídají mnohem početnější ročníky narozených v letech 1971-1975. Tak například kolem roku 1988 bude nutno začlenit do procesu přípravy na povolání o třetinu více čtrnáctiletých než v letech 1982 až 1983. Po roce 1990 bude naopak počet čtrnáctiletých a patnáctiletých opět rychle slábnout a vzroste počet absolventů středních škol a později i vysokých škol.

Kavárna Slávie v novém

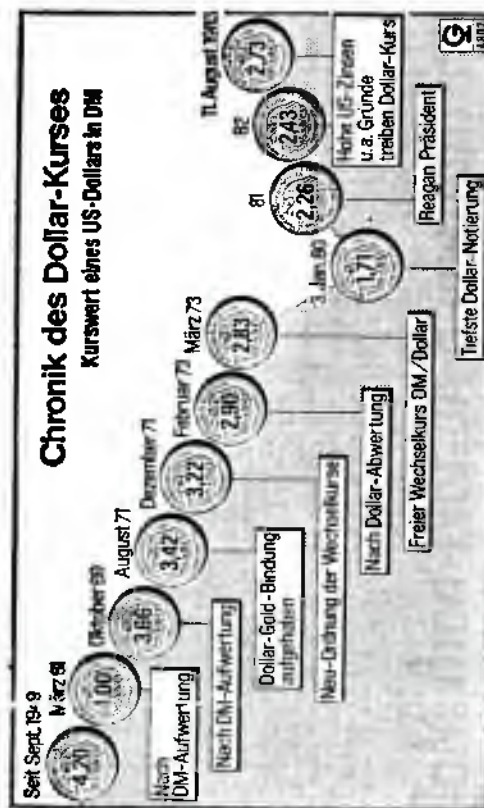
(čtk): Nejen historická budova Národního divadla v Praze spolu s nově vybudovanými objekty, ale také jejich bezprostřední okolí dostává v těchto dnech svou konečnou podobu. Novotou svítí fasády domů na Národní třídě až k nářezí, kde protějšek Národnímu divadlu tvoří palác Ležanského s kavárnou Slávie. Právě toto pro Pražany již neodmyslitelné společenské centrum, místo odpočinku a mnoha setkání, prodělalo komplikovanou a rozsáhlou rekonstrukci. Pracující Pražské stavební obnovy tu nejen renovovali interiér, ale adaptovali i celé technické zázemí. Modernizaci prošla kuchyně s chladicími boxy, sociální zařízení pro téměř 50 zaměstnanců a další prostory. Obkládání opatřili interiér dlažbou z červeného sliveneckého mramoru a dosavadní popraskané onyxové obklady stěn vyměnili za zelený kubánský mramor. Rovněž z mramoru bude osm desítek stolků, jejichž uspořádání zůstane zachováno podle původního projektu z roku 1926. Starou originální výzdobu včetně svítidel restaurují pracovníci n. p. Závody umělecké kovov výroby a družstva Štuko. Kavárna by měla být hotova rovněž v listopadu letošního roku.

Medaillenspiegel

	Gold	Silber	Bronze
1. DDR	10	7	5
2. USA	8	9	7
3. UdSSR	6	6	11
4. CSSR	4	3	2
5. BR Deutschland	2	5	1
6. Großbritannien	2	2	3
7. Polen	2	1	1
8. Italien	1	1	1

Chronik des Dollar-Kurses

Kurswert eines US-Dollars in DM

ABBA auf Briefmarken

STOCKHOLM, 14. August (dpa). Schweden ehrt das erfolgreiche Pop-Quartett ABBA mit einer Briefmarke. Im Herbst gibt die Post eine Marke im Wert von 1,80 Kronen (rund 60 Pfennige) mit einem Motiv der vier Musiker heraus. Die Direktion des ABBA-Verlages Polar Music hat nach Presseberichten schon mehrere Lastwagen der Marken bestellt, um auf Jahre hinaus mit der Geschäftspost zugleich Werbung für die Stars betreiben zu können. Das Tennis-As Björn Borg und der Slalom-Spezialist Ingemar Stenmark, zwei andere schwedische Publikumslieblinge, sind schon seit längerem als „Briefaufkleber“ im Handel.

ДВАНАДЦАТА ТАНУ!

Před 70 lety /25.9.1913/ se narodil PEPA BICAN – PAN STŘELEC

"Pepi" se narodil 25. 9. 1913 ve Vidni - všestranný útočník, rychlý, technický, geniální střelec. Pouze válka zabránila tomu, aby byl i celosvětově počítán mezi největší velkány v historii fotbalu. Vždycky si přál hrát za Slávii. Jezdval na prázdniny za babičkou do Sedlice u Blatné. Pocházel odtud i jeho otec, který hrával v Plzni s Pilátem. V roce MS v Itálii (1934) přijeli právě do Sedlice činovníci Slávie. O dvě hodiny později lanali ze Sparty. Rapid Vídeň nechtěl o přestupu ani slyšet, a tak se Bican objevil v sešvaném dresu až v dubnu 1937. Požádal o čs. občanství, ale žádost zůstala někde v šuplíku a ČSR odjížděla na MS 1938 bez něho. "Tenkrát jsem byl ve výborné formě, myslím, že jsme mohli celé mistrovství vyhrát" - říká Pepi. - Josef Bican působil ve Slávii do roku 1949, pak hrál ve Vítkovicích. Hradci Králové a kariéru skončil jako hrající trenér v šestapadesátém v Dynamu Praha (jak soudruzi tenkrát Slávii říkali). Pak vystřídal několik trenérských míst - největší úspěchy slavil v belgickém Tongerenu.

Bicanovy góly asi nikdo nikdy přesně nespočítá. Bylo jich zhruba pět tisíc. V naší lize dal 447 branek, ale má započítáno pouze 218 - zbytek nastřelil za války, kdy se hrálo bez slovenských klubů...

Za Československo sehrál 14 mezinárodních utkání, za Rakousko o pět

více. - Který gol byl nejkrásnější? Bican: "Fandové chtěli vidět sóla z puky hříště, kdy jsem obešel i brankáře, lakových jsem dal spoustu - 95% z nich navíc tam, kam jsem mřel. Ale jednou v derby proti Spartě letěl prudký centr, bránci Senecký odrazil míč hlavou - rovnou na mé čelo. Burgr, který u toho stál, jen zasténal: Je to možný, to je ale klikaf... Nejlepší kamarádem mi byl Vlasta Kopecký, vzácný člověk, který se snad v životě s nikým nepohádal. Nerad vzpomínám na zápas za starou gardu Slávie v Hlinsku, kdy Vlasta tím svým typickým způsobem levačkou přihrál a padl na zem. Odvezli ho do nemocnice. Plánička ho doprovázela. Zpátky se vrátil jen Franta Kluci, Vlasta je mrtev! Bylo to strašné.

Jaký byl fotbal dříve a dnes? "Ještě dnes se obdivuju Vaníkovi, Pilátovi, Kolenatému, Kádřovi a dalším, když uvážím jaké měli kopačky, s jakými míči a na jakých terénech hráli. Klobouk dolů! Dnes kanonýři dají z deseti šanci ušmudlaný gól - a celé "mužstvo" se líbá a váli po zemi. "Tedy je televize, dáte dva góly a zná vás celý svět. Já sám jsem byl v rakouské a čs. lize patnáctkrát králem střelců. Čas napsali v novinách, že jen 13x, pak desetkrát, nakonec osmkrát. Manželka mi povídá: Ještě pár let napíši, že Pepi Bican v životě góla nedal..."

NEUER FILM IN FRANKFURT

Moskau glaubt den Tränen nicht (Chapter Two) ist alles andere als die „erfrischende Komödie“, die im Untertitel annonciert wird. Erzählt wird mit einer Üppigkeit, wie sie auch Ludmilla, einer der drei Hauptfiguren, eigen ist: Die will einen Prominenten Ehemann, Wissenschaftler, Sportler, völlig egal, während ihre Freundinnen Katja und Antonina wesentlich graumäusiger und in den Ansprüchen bescheidener sind. Man lebt zusammen im Wohnheim, in Moskau 1958, träumt sich gegenseitig das Blaue vom Himmel und muß mit einem Regenguß doch immer rechnen: Katja zum Beispiel wird sitzengelassen mit einem Kind. Und zwanzig Jahre später hat sich auch nicht viel geändert: Ludmilla ist geschieden von ihrem verstorbenen Spitzensportler, Antonina lebt das kleine Glück im stillen Winkel, Katja hat Karriere gemacht und leitet einen Großbetrieb. Sie verliebt sich zum guten Schluß in einen Schlosser (immerhin: höchste Lohngruppe).

Drei Lebensläufe, die fürs sozialistische Ganze wohl stehen sollen und doch die üblichen Klischees nur schweigerisch bedienen: Herz & Schmerz & und russische Seele (unerträglich die leicht dahinplätschernde Musik), ab und zu ein dramatischer Einschub (wenn der Vater von Katjas Tochter nach zwanzig Jahren plötzlich auftaucht und alles kaputtmacht um Haaresbreite), kleines Wechselgeld für große Träume. Aber auch die Botschaft, daß es sich gut leben läßt trotz alledem, wenn nur jeder ein bißchen zurücksteckt. Zweieinhalb lange Stunden braucht Regisseur Wladimir Menschow, uns diesen Biedersinn — meistens zäh und kaum je komödiantisch — mitzuteilen. Unerfindlich, warum er dafür einen „Oscar“ bekommen hat. Am Film kann's nicht gelegen haben.

● **Francie** provedla zkoušku nové strategické rakety M 4. Raketa byla odpálena z ponorky u britanského pobřeží na cíl vzdálený 5000 km.

● **Zhruba** 28,5 miliónu Američanů, to je 22 procent činného obyvatelstva Spojených států, bylo v loňském roce zcela nebo dočasně bez zaměstnání. Přiznalo to ministerstvo práce USA.

● **Devalvaci** izraelského šekelu vůči americké měně dolaru o 7,5 procenta oznámilo izraelské ministerstvo financí.

● **Vojenské manévry** Bright Star 83 začaly v Egyptě. Účastní se jich asi 7000 vojáků z tzv. pohotovostních intervenčních jednotek USA a bude v nich zapojena nejméně jedna vojenská technika.

A RUSKÁ V PODOBĚ VEZBOLOVICH MOHOU TO POKROUIT.

Weltmeisterliche Preise

Gäste der Leichtathletik-WM werden schön geschöpft

Die finnische Hauptstadt Helsinki freut sich und stöhnt zugleich über den ungewöhnlich heißen Sommer. Über die hohen Preise stöhnen nur noch die Fremdlinge, die Finnen haben längst resigniert. Wer sich nun in den Tagen der Weltmeisterschaft „auf dem freien Markt“ verköstigen muß, dem wird die Suche nach einem preiswerten Lokal zur ersten Pflicht. Hat er ein solches gefunden, dann zahlt er für ein Mittagessen (kleines Schnitzel, Salat, Kartoffeln) und ein Bier rund 70 Finnmark, gleich 32 Mark. Fisch, so denkt man sich, müßte in Finnland doch billiger sein — denkste. Der Preis liegt auf gleicher Ebene und der Fisch ist nicht frisch, sondern lagert schon lange vor dem Verzehr auf Eis. So jedenfalls verrät der Einheimische nicht ohne Schadenfreude. Na, ja! Als Journalist ist man ja pfiffig und kauft sich seinen Schlummertrunk in Büchsen im Supermarkt. Gedacht, getan, gezahlt: 6,65 Finnmark gleich 3,20 Mark für das verzinkte Bier.

Na, gut. Da gibt es für alle Fälle das Pressezentrum, jene den ge-

wöhnlich Sterblichen in diesen Tagen verschlossenen Räumlichkeiten. Also hinein. Da hocken sie nun, die Kollegen aus aller Welt. Die einen trinken Kaffee aus dem Pappbecher, vier Schluck für drei Finnmark, die anderen schlucken schwer am Becher Bier. Der kostet, welche Gunst, nur zehn Finnmark — Prost!

Wem es da den Appetit noch nicht verschlagen hat, der holt sich am Selbstbedienungstresen eine Boulette, dazu eine Kartoffel, ein Händchen voll Salat und bekommt von der freundlichen Dame einen Löffel Sauce drüber. Kostet: 25 Finnmark. Mahlzeit!

Also gut. Das neue Motto heißt: abnehmen. War ja sowieso schon lange fällig. „Nulldiät“ konnte man ja durch körperliche Aktivitäten unterstützen. Beispielsweise durch die Teilnahme am Stadt-Marathon, der am wettkampffreien Donnerstag Helsinkis Straßen belebt. Auch Journalisten durften daran teilnehmen. Einzige Bedingung: sie zahlten die Teilnahmegebühr von 150 Finnmark.

GDE JOU TY ČASY, DYŠ SME SI LIBOVALI, JAK TO BYLA LACINÁ DOVOLENA!...

TÝM BRITSKÝCH JADERNÝCH FYZIKŮ vyvinul metodu, jak zvětšovat diamanty. Mluvit pládních laboratorů u Oxfordu J. Stubbs v úterý oznámil, že vědcům se podařilo zvětšit rozměry diamantů, když je bombardovali atomy uhlíku. Proces je ale pomalý a nákladný. Experimenty však dokázaly, že je možné přeměnit malé kameny na velké. Nový postup má proti dosavadní výrobě umělých diamantů z grafitu tu výhodu, že při něm nemusí být vyvinuta velmi vysoká teplota a tlak.

Shell: Unerwartet hoher Gewinn

Der britisch-niederländische Ölkonzern Royal Dutch/Shell hat im zweiten Quartal einen „unerwartet hohen“ Reingewinn von 621 Millionen Pfund (fast 2,5 Milliarden Mark) erzielt gegenüber 380 Millionen Pfund in der Vorjahreszeit. Der Erfolg wird mit guten Ergebnissen im Öl- und Gasgeschäft außerhalb Nordamerikas erklärt.

CHUŮAČI!

Zvířata v pojišťovně

(Mu): Giuseppe Paro, 43letý Ital, založil ve Veroně první pojišťovnu domácích zvířat v této zemi. Jeho podnik si získal velkou popularitu mezi zámožnými milovníky psů a koček. Giuseppe vypracoval také celý systém pojišťování domácích zvířat pro případy, když jejich majitelé — náhle zemřou.

HUSAŘ SE DAL TAKY POJISTIT.

ZATÍMCO BEJVALEJ ŽE ZEMĚ KRÁTÍ SOCIA'LNI VÝDAJE...

František Buriánek, zum Beispiel

František Buriánek ist Professor für tschechische Literatur an der Prager Karls-Universität. Ein älterer Herr, der forscht, lehrt, publiziert.

Sein Kollege am Lehrstuhl für russische und ukrainische Sprache war 1968 Dozent Vladimír Barnet. Er wurde im April 1983 auf dem Dachboden seines Hauses erhängt aufgefunden.

Buriáneks Kollege am Lehrstuhl für russische und sowjetische Literatur war 1968 Professor Miroslav Drozda. Er arbeitet als Dispatcher und forscht abends, in seiner Freizeit. Gelegentlich kann er im Ausland einen Aufsatz veröffentlichen.

Es ist mir nicht bekannt, daß František Buriánek sich besonders unanständig benommen, daß er jemanden persönlich denunziert hätte. Aber eins ist klar: wer heute, 15 Jahre nach der militärischen Niederschlagung des sozialistischen Experiments, das sich Prager Frühling nannte, über 45 Jahre alt ist und in der Tschechoslowakei auf dem Gebiet der Literaturwissenschaft, der Geschichtsforschung, der Philosophie arbeiten, wer auf internationale Kongresse reisen darf, der tut es auf Kosten von anderen, Mutigeren, die zumindest ein Berufsverbot haben, der hat seinen Frieden mit dem Unrecht gemacht und seinen Beitrag zu dessen Verbrämung geleistet.

Zum Beispiel František Buriánek. Vor ein paar Monaten veröffentlichte er — niemand zwang ihn dazu — unter dem Titel „Über die gegenwärtige tschechische Literatur“ Aufsätze aus den Jahren 1945-1980. Außer Bohumil Hrabal und vielleicht noch Vladimír Páral fehlen da sämtliche Autoren, die den Rang der tschechischen Gegenwartsliteratur ausmachen. Milan Kundera und Josef Skvorecký, Ludvík Vaculík und Ivan Klima, Václav Havel und Pavel Kohout

— sie existieren einfach nicht für den Literaturwissenschaftler Buriánek.

So funktioniert die moderne Bücherverbrennung. Die Schriften verschwinden aus den Buchläden und den Bibliotheken, die Autoren werden zu Unpersonen. Es gibt sie nicht, es hat sie nie gegeben. Und es finden sich die willigen „Intellektuellen“, die den Herrschenden die Geschichte schreiben. Man kann ganze Abteilungen an den Universitäten und der Akademie der Wissenschaften praktisch schließen, man kann die Regale der Buchläden zu Staubfängern umfunktionieren: es finden sich immer ein paar Buriáneks, die dem Regime zu Gefallen sind, wenn man ihnen nur ihre Professur beläßt, wenn sie nur ihre Aufsätze aus den vierziger Jahren neu herausgeben dürfen.

„Die Literaturkritik betonte in den siebziger Jahren nach der Reinigung des Diskussionsfeldes von oppositionellen Stimmen — ähnlich wie in den ersten Jahren nach dem Februar (1948) — das Kriterium der gesellschaftlichen Funktion der Literatur.“ So schreibt František Buriánek. Daß der Vorgang, den er „Reinigung des Diskussionsfeldes von oppositionellen Stimmen“ nennt (und der nichts anderes meint als zum Beispiel das Berufsverbot gegen Miroslav Drozda und viele andere), positiv bewertet wird, ergibt sich daraus, daß Buriánek an anderer Stelle von der „ideologischen Krise der sechziger Jahre“ spricht. Immerhin: er sagt nicht weniger, als daß diese „Reinigung“ zu ähnlichen Verhältnissen führte wie in den Jahren des schlimmsten Stalinismus.

Fünfzehn Jahre. Eine Kultur wird vernichtet. Die Fälscher zerstören das Gedächtnis. Wir sollten nicht gelähmt zusehen. Wir können etwas tun. Wir können den Schurken sagen, daß wir sie als Schurken identifizieren, wenn wir ihnen begegnen. Und wir können die gegenwärtige tschechische Literatur, die die Buriáneks verschweigen, lesen und verbreiten.

FR/12.8.83

Stíny turistického ráje

S přibývajícím letem se opět na stránkách západních novin objevují nupadité reklamy, vyzývající se do příznivých turistů; leckteré z nich horují za to, aby se našli „měsna radostně a exotické krásy“, jilpínské Manilla. Nikoli podnět je v těchto reklamních sloganech i upozornění, že tato země je pro západní turisty velmi lákavá.

Ověsem pro stále více lidí, kteří snahou likvidovat tyto kolonie chudých výstavbou státních bytů na ráži na hráz finančních potíží. Ostatně, když se za ládu zlikvidují nočních bád a zábavních podniků i líných turistických atrakcí. Snadná Manilla je městem obrovské bídy a chudoby, je i městem násilí a zločinu, dětské prostituce a gangsterského podzemí. Je to město mnohé zel, proti nimž je polovládá šel správy města bozbranné.

V úbové městečko aglomeraci Manilla je přibližně 400 kolonií, kde žijí nečistý v těchto slums scházejí jakkoliv hygienické zařízení: mezi odpadky a v soustředěné krytí zde žijí statisíce lidí, kteří se slabě k metropoli z leš. Kvalita života je velmi nízká, Občasná té ručnější venkova, Občasná

Mehr Touristen nach Ungarn

Ungarn scheint von einer Flaute in der Fremdenverkehrsindustrie nicht betroffen zu sein. Wie die amtliche ungarische Nachrichtenagentur MTI meldete, haben in den ersten sechs Monaten dieses Jahres 14 Prozent mehr ausländische Touristen als im gleichen Zeitraum 1982 das Land besucht. 1,6 Millionen Besucher, eine halbe Million mehr als im Vorjahr, kamen aus den Ostblockländern. Die Zahl der Westtouristen wird mit 1,1 Millionen angegeben, was eine Steigerungen um 8 Prozent bedeutet.

Nicht nur die Zahl der Auslandsbesucher, auch die Deviseneinnahmen aus dem Fremdenverkehr konnten gesteigert werden: Im ersten Halbjahr 1983 haben die Einnahmen aus dem Fremdenverkehr die aus dem gleichen Zeitraum des Vorjahres um 22 Prozent übertraffen. Im Vorjahr haben nach amtlichen Angaben insgesamt rund zehn Millionen Ausländer Ungarn besucht, 72 Prozent davon aus anderen Ostblockstaaten.

Schmusen erlaubt

WIEN, 12. August (AP). Auf Österreichs Parkbänken darf zwar geschmust werden, liegen oder gar schlafen ist dagegen strengstens untersagt. Dies sieht ein neues Parkbank-Reglement vor, das am Freitag vom österreichischen Verwaltungsgerichtshof in Wien erlassen wurde. Danach ist das Liegen auf Bänken verboten und damit des Stadstreichers Nachtlager geachtet. Kommt sich dagegen ein Liebespaar auf einer Parkbank näher, so läuft es kaum Gefahr, von einem Hüter des Gesetzes verschuecht zu werden — es sei denn, ein „grober Verstoß“ gegen Sitte und Anstand läßt sich daraus ablesen. Dies müßten allerdings „die Sicherheitsorgane entscheiden.“

TADY BY ZELENI
PROTESTOVATI A STRIKATI
BY NĚCO NA LAVIČKY.

STIFTUNG WARENTEST test KOMPASS

PRÄSERVATIVE

test-Ausgabe 8 1983

Bewertung	Preis pro Stück in DM	Preis pro Packung in DM	Gesamtwertung (in %)	Alte Bewertung (in %)	Handhabung	Technische Prüfung	Qualitätsurteil
Lavetra Glyder	0,33	3 Stck. 2,- 36 Stck. 15,- 150 Stck. 50,-	+	++	++	+	gut
Secura Gold	0,39	12 Stck. 8,40 48 Stck. 20,- 96 Stck. 37,90	++	++	++	+	gut
Blausiegel Hauchdünn	0,50	2 Stck. 1,-	O*)	++	++	++	gut
Fromms Transparent	0,50	3 Stck. 1,50	O	++	++	+	gut
Ritex Sanex	0,50	2 Stck. 1,- 3 Stck. 1,50	-	++	++	--*)	sehr mangelhaft
Fromms FF Feuchtfilm	0,58	3 Stck. 2,- 8 Stck. 5,- 12 Stck. 7,-	++	++	++	O*)	zufriedenstellend
Ritex Sanssouci x)	0,62	1 Stck. 1,- 2 Stck. 1,50 3 Stck. 2,- 8 Stck. 5,-	-	++	++	--*)	sehr mangelhaft
London Gefühlsicht	0,64	2 Stck. 2,- 7 Stck. 5,- 10 Stck. 8,- 25 Stck. 16,-	+	++	++	O	zufriedenstellend
R 3 hauchfein	0,75	2 Stck. 1,50	-*)	++	++	++	gut
R 3 aktiv feucht	0,75	2 Stck. 1,50	++	++	++	-*)	mangelhaft
Blausiegel ABC	0,87	2 Stck. 2,- 5 Stck. 5,- 8 Stck. 7,-	++	++	++	+	gut
ContraCor promed	1,00	2 Stck. 2,50 10 Stck. 10,-	++	-	-	-	mangelhaft

SANISOUCL = BEZ STAROSTI!

ZA DVA ROKY JS BODE UŽ LUXUS.

„Chodi jako utržený od šibenice, pravilo ještě ne tak docela lidové úsluvi o lidech, kteří nenosili kravatu. Dnes tak ve všední den běhá každý. Rozhlédneme se kolem sebe na cestě do práce, v práci, na ulici, při nakupu, prostě kdekoli a spočítáme si to. Muži bez kravaty mají dnes jasnou převahu. Kravata se většinou uvazuje jen při společenských příležitostech a od určitých funkcí nahoru. Mládež už ani přitom ne. Jděte se podívat na kterýkoli „diskáč“. Bylo by zajímavé zjistit, kolik mladých mužů kolem 18 let si ještě umí kravatu uvázat. Držela se přes 350 let. Vznikla (přý) v polovině 17. století, kdy Pařížáci pochodovali chorvatští vojáci, kteří měli kolem krku uvázaný švihacké šátky. Ty se Pařížanům tak zalíbily, že je začali nosit také. Od té doby se v Evropě ujal zvyk nosit na krku různé textilie a vázat si je na uzel nebo jako mašli nebo jen tak přehodit.

Kravaty, jak je známe dnes, vstoupily do dějin módy až v polovině 19. století. Ale i o půl století později ještě pořád nad nimi převažoval motýlek v nejrůznějších tvarech - od širokých „plácaček“ (ostatně oblíbených i dnes u zpěváků pop) přes úzké „vrutle“ až po „tkaničky“, což těsně před druhou světovou válkou byly opravdu tkaničky od bot uvázané na motýlka nebo jako kravata.

Po válce, přesněji tak před 25 lety, bylo proti dnešní mužské obléčení dosti standardní. Pak mladí pomalu začali kašlat na obličej konvence, od nich se nakazili starší už proto, že vázat si kravatu a mít stažený krk je otrava - a o výsledku jsme hovořili na začátku.

Takže dnes vyžadují kravatu jako výraz společenského konformismu už jen nejlepší hotely a restaurace („vstup jen s kravatou“), když samozřejmě nepočítáme oficiální příležitosti.

Ale móda je ošidná a proměnlivá. Ještě před 25 lety kdekdo nosil ježka a pak se to přehouplo do opačného extrému. Po dnešním období „chod“, v čem a jak chceš“ možná přijde nějaký obrát k pečlivějšímu oblékání, kdovi.

Ovšem je také možné, že výrok francouzského literárního klasika: „Muž má takovou cenu jako jeho kravata. Kravata, to je on sám, ji odhaluje svou podstatu, ji manifestuje svého ducha,“ zůstane nostalgickým rekviem za kravatou.

Ale literární odkaz autora výroku (Eugénie Grandetová, Otec Goriot) zůstává pilířem evropské literatury.

KEREJ PAR AUTOR TO BUL?

Nomenklatura v Československu

Lapkové a loupežníci

FRANTIŠEK
VANĚČEK

Po ukončení války v roce 1945 nastala v celém Československu inflace hodnot majetku. Zabíráním hospodářských i průmyslových objektů po vysídlených Němcích, znarodňováním bank a větších průmyslových podniků, zestátněním hradů a zámků atd. mohl získat stát a tedy i jeho občané mnohamiliardové hodnoty. To se však nestalo.

V roce 1945 odhadovali odborníci přibližně pro státní pokladnu jen za majetek přidělovany novým osídlelcům v pohraničí na 300 miliard korun, později zkorigovali tento odhad na 200, pak na 150 a poslední oficiální odhad byl na 80 miliard korun. V roce 1947 jejich předpověď opět poklesla. Podle nich měl být výtěžek nejmeně 37 miliard a maximálně 50 miliard.

Noví osídlenci však nechleli platit. Ke konci roku 1947 dosáhl příjem Fondu národní obnovy (úřad, který tento majetek jménem státu „spravoval“ a tedy prodával zájemcům) něco málo přes 5 miliard korun!

Po únoru 1948 se situace ještě zhoršila. Vláda jim nakonec musela přidělit majetek fakticky věnovat. Neměli ho však v osobním vlastnictví dlouho. Postupující kolektivizaci v zemědělství a znarodňování živnosti o něj nakonec přišli.

V té době také začalo obohacování jednotlivců ve velkém. Funkcionáři KSČ, národních výborů a úřadů dostávali do vlastnictví domy, vily a letní sídla, včetně zařízení za pakatel. Z hradů, zámků, uměleckých galerií ze soukromých sbírek zmizely obrazy, vzácné šperky, koberce, nábytek, z knihoven vzácné bibliografie. Známy je příklad z Karlových Var, kde vedoucí tajemník KSČ J. Podzimek, který kradl ve velkém, byl sice z funkce odvolán, ale stal se majorem a krátce na to podplukovníkem na ministerstvu vnitra, odkud pak přešel do funkce ředitele podniku zahraničního obchodu Omnipol (prodej zbraní do zahraničí).

Z každého kraje, okresu nebo místa by bylo možno uvést příklady rozkrádání majetku, který patřil státu, ale který zmizel v domácnostech funkcionářů. A pokud vešlo rozkrádání ve

známost, „řešil“ se obvykle celý případ tím, že byl zmíněný funkcionář sice odvolán, ale po čase zastával v jiném místě opět funkce.

Za druhé světové války zmizely v nacistických táborech desetitisíce českých a slovenských Židů. Nacisté zabavili jejich majetek a tak zvané „zarizovali“ jejich podniky, živnosti a domy. Na jedno však tehdy zapomněli - na hodnoty ukryté ve schránkách bank.

Československé Státní bezpečnosti se „podařilo“ zdárně dokončit arizaci židovského majetku. V roce 1958 si totiž nechala StB předložit seznam majitelů schránek v bankách a zjistila, že do mnohých z nich nezažádali jejich vlastníci vstup už mnoho let. Seznam obsahoval několik tisíc jmen.

Šlo o povražděné Židy, o lidi, kteří padli ve válce, o ty, kteří opustili republiku před příchodem nacistů nebo po únoru 1948 ale i o lidi dlouhodobě vězněné. Obsah schránek překonal všechna očekávání. Bylo v nich za desítky milionů korun ve zlatě, špercích, poštovních známkách, vzácných starožitnostech, obrazech i na hotovost v různých zapadlých měnách. Ve schránkách byly svazky akcií zapadlých koncernů, šekové a spořitelni knížky na konta ve švýcarských bankách. Celou akci řídil plukovník StB Jiří Rybín (dnešní ředitel Filmexporu), který také uspořádal ve své kanceláři výstavu nejhodnotnějších a nejvybranějších šperků.

To vše padlo do ruky nomenklaturní elitě a podstatná část také bezpečnostu. Na tuto vykrádání akci se účinně podíleli bývalí ředitelé Národní banky Otakar Pohl a nyníšší ministr financí Federální vlády Leopold Léř.

Take ze současné doby je možno uvést příklady rozkrádání, podvodů a obohacování nomenklaturních kádru ze všech míst, okresů a krajů. Například tajemník OV KSČ pro Prahu 4 Břeha si nechal postavit na Benešovsku vilu. Denně na tuto stavbu jezdila auta (služební) a vozila zedníky a další řemeslníky a večer je opět přivážela zpět do Prahy. Zařízení a nábytek pro tuto vilu museli dělat vězňové z Pankratické věznice.

Tajemník ÚV KSČ M. Jakaš rozšířil pozemek kolem své dači na Benešovsku o kus pole a zahradu, které patřily jinému vlastníku, aniž by mu co řekl nebo dokonce jednal o prodej. Místopředseda vlády Martin Lúčan koupil v Bratislavě vilu za 60 000 korun od domovní správy, ačkoliv její skutečná hodnota je mnohonásobně vyšší.

Josef Lenart, člen politbyra ÚV KSČ a první muž na Slovensku pronesl na předvolební schůzi v Bratislavě koncem května 1981 kromě jiného i toto: My komunisté jsme proti mamonářství, nesmyslnému hromadění hmotných statků, proti buržoazní psychologii požívačnosti. Nechceme, aby te tiš majetnictví věci vládli mezi lidmi.

Potud slova. Jaká je však praxe? J. Lenart zastává už dlouhá léta významné a zvláště dobře placené funkce. Ještě se nezapomnělo, že patřil k vybranému mariášnickému týmu Antonína Novotného, který právě jemu vylepšoval plat ministerského předsedy v hodnotě několika desítek tisíc korun ještě dalšími desetitisíci, předávanými v proslulých obálkách a čerpanými z prezidentského fondu. Právě Josef Lenart pobíral obálky s nejtučnějším obsahem. Dohromady obdržel od Novotného na přílepěnou více než tři čtvrti miliónu korun. Neodmítl je. Sam vlastní vilu v Praze na Hanspaulce, nedávno jen pro něho upravenou rezidenci v Praze I, vilu v Bratislavě, daču na Orliku a další ve slovenských horách.

Má vzor v dalším členu politbyra ÚV KSČ Lubořovi Štrougalovi. Ten si pořídil pro sebe hned několik venkovských sídel jedno povinně v „ghettu“ členů politbyra na Orliku, pěknou hajovnu nad Horním Polubným v Jizerských horách, daču u Písku na Otavě, zámček Favorit u Jindřichovic a ještě jednu hajovnu v Kounově v Orlických horách. A protože miluje i svůj rodný kraj, koupil si ještě vilu v Sezimově Ústí. Kdysi patřovala - jak o něm mluví - buržoaznímu prezidentovi Edvardu Benešovi, dnes tedy představiteli proletariátu Štrougalovi. Paní Hana Benešová odkázala tuto vilu městu Táboru. Národní výbor v Táboře se však této vily „zřekl“ ve prospěch ministerského předsedy Štrougalova.

Případ bývalého ředitele Automobilových závodů Škoda z Mladé Boleslavi připomíná detektivku v reálné socialistické době. Hlavním pachatelem byl totiž nikoli anekdotický, ale fakticky zahradník. Její děj:

V době sovětské invaze v roce 1968 byl ředitelem automobilky ing. Josef Šimon. Krátce po příchodu sovětských vojsk se stal členem vlády, ministrem a nakonec místopředsedou vlády. Za svého nástupce ve funkci ředitele automobilky doporučil svého kamaráda Antonína Zapadlo. Oba spojovalo přátelství a hlavně společné machinace s vyrobenými automobily. A Zapadlo se kromě své funkce ředitele stal členem předsednictva KV KSČ Středočeského kraje. Oba se také důvěrně spřátelili s tajemníkem ÚV KSČ a členem politbyra ÚV KSČ, který měl na starosti průmysl, Josefem Kempným. Když se například A. Zapadlo ženil, nechyběl na svatbě ani velitel Střední skupiny sovětských vojsk generál Suchoručenko. Zapadlo uzavřel s generálem Suchoručenkem tajnou dohodu, pro oba velmi výhodnou. Do podniku nastoupily desítky, a v případě potřeby i stovky sovětských vojáků, ubytovaných v Mladé Boleslavi a okolí. Ti pracovali příčinlivě, i když s tradiční malou kulturou práce. Mzdu však neviděli. Brali stále jen svůj chudý žold, jako kdyby sloužili v kasárnách. Odměny za ně vybíral soudruh generál a vylepšoval si tak svůj generálský okupantský příjem. Mohl tak ještě vydatněji zásobovat svou rodinu a příbuzenstvo i „ka-

Každá moc korumpuje. Nomenklaturní systém v Československu, systém bez demokratické kontroly, vede k tomu, že se v rukou „nových slech“ soustřeďuje totální moc. A tato totální moc korumpuje totálně.

mon to „odnese“ jen stranicou důtkou. Nejen oni, ale i další prominenti se postarali, aby Zapadlo nebyl souzen. Dokonce měl být „odsunut“ do diplomatických služeb, ale pak z toho seslo. Říká se, že dostal sedm let vězení, ale nebyla to pravda. To jen zkorumpovaní důstojníci policie rozšířili tuto fámu, aby byla veřejnostu klidnější.

bo až dosud má, na kontě, se neví. Jeho počínání bylo přece jen natolik drzé a nápadné, že musel být z funkce odvolán. Kdo však čekal, že bude soudně stíhán, mylil se. Kamarád mu opět pomohl. Tajemník Kempný dostal sice stranicou důtky a byl odvolán z funkce tajemníka ÚV KSČ, ale inned byl „zvolen“ do funkce předsedy vlády České socialistické republiky. Místopředseda vlády ing. J. Ši-

marady ve zbraní“ velkým množstvím zboží nakoupeným v Československu za otrockou práci vojáků. Také ředitel Zapadlo si díky svým ochráncům, Šimonovi ve vládě a Kempnému na ÚV KSČ zadílal výnosný obchod. Právě k tomu o tom svého času informoval podrobně Zapadlo si žil jako bohatý továrník. Kromě bytu v Praze 7 měl v Nové Vsi vilu v hodnotě cca 10 miliónů korun. Kolik měl, ane-

Todesurteil wegen Gebells

NORFOLK, 10. August (AP). Wegen seines von Nachbarn als störend empfundenen häufigen Bellens ist von einem Richter in Norfolk (US-Staat Virginia) ein dreijähriger Hund zum Tode verurteilt worden. Der Anwalt des beklagten Hundebesitzers, Joseph Pennington, legte gegen das Urteil Berufung ein. In dem Verfahren hatten Nachbarn des Hundebesitzers ausgesagt, daß der Hund, eine sogenannte Promenadenmischung, häufig bis zu anderthalb Stunden lang ununterbrochen belle, wenn sein Besitzer nicht zu Hause sei. Richter Joseph Jordan kam zu dem Urteil, daß der Hund Max ein Ärgernis darstelle und von seinem Besitzer an einen anderen Ort gebracht werden müsse. Als sich Atkinson weigerte, dieser Anweisung nachzukommen, ordnete der Richter die Tötung des Tieres an. Der Berufungsantrag hat jedoch zunächst aufschiebende Wirkung. Richter Jordan: „Wenn es um eine Entscheidung zwischen Tieren und Menschen geht, müssen wir Menschen den Vorrang geben. So einfach ist das.“ Der Hundehalter hatte erklärt, in seiner Nachbarschaft gebe es andere Hunde, die noch mehr bellten als Max.

JINDE ZAS KEJNÁ HUSÁK A NEPŘESTÁNE A NEPŘESTÁNE...

Bibel wird weitererzählt

ZÜRICH, 10. August (epd). Wegen des großen Priestermangels haben einige europäische Missionare im Norden der Elfenbeinküste mit der Schulung von „Volkskatecheten“ begonnen. Jedes Dorf, das an christlicher Glaubensunterweisung interessiert ist, beauftragte einen Einheimischen, einmal wöchentlich an der Schulung teilzunehmen. Dabei lernen die Männer, die weder lesen noch schreiben können, Abschnitte aus der Bibel auswendig, die sie dann in ihren Dörfern weitererzählen. Die auf diese Weise ausgebildeten „Volkskatecheten“ sollen anschließend auch an Alphabetisierungskursen teilnehmen, um künftig die Bibel selbst lesen zu können.

FURT LEŽÍ, NEŽ ROZŠÍŘOVAT BOLŠEVICKÝ KECÁNÍ!

Maji šance na přežití?

(čtk): Výskyt lesního kura jeřábka na Sumavě je spjat s hranicemi hvozdy a jeho dnešní rozšíření se dá rozdělit do dvou období: na vlastní horské pásmo Sumavy, kde obývá většinou pralesní porosty; které skýtá dostatek možností úkrytu i potravu, a na předhůří, kde jeho výskyt již značně klesl. Proto více než dříve vynstává otázka — jaké šance na přežití má jeřábek na Sumavě? Po mnohaletých pozorováních lze říci, že pory jeřábků: většinou žijí ve slunných smíšených houštinách s převládajícím smrkem, bukem a olší. Hustota 100 párů na km² může být na Sumavě považována za optimální. Tento kur, který se převážně živí plody jeřábu, má také rád lesní jahody, maliny i červený bez. V létě konzumuje značné množství trav nebo bylin a pro jeho trávení jsou nezbytné kaménky, které sbírá na březích potoků a na cestách. Také lesní mravenčíste jsou pro jeřábka důležitým zdrojem potravy, na němž je zejména závislá úspěšná vyvedení kuřat. Bohužel, osm z deseti mravenčíst o předhůří je dnes zcela mrtvých. Na pobřeží stav jeřábků mají značný vliv povětrnostní poměry především v době výchovy kuřat. Negativní roli hraje i zvýšený turistický ruch, jenž postupně omezuje jeřábčí revír na minimum.

RUDOLF HESS, der frühere Stellvertreter Adolf Hitlers und letzte Insasse des Kriegsverbrehergefängnisses in Berlin-Spandau, bekommt keine Haftunterbrechung für einen Monat gewährt. Die Gewahrsamsmächte — USA, Großbritannien, Frankreich und die Sowjetunion — haben einen entsprechenden Antrag des Münchner Rechtsanwalts Alfred Seidl abgelehnt. Seidl hat daraufhin das Bundesverfassungsgericht in Karlsruhe mit einer Verfassungsbeschwerde gegen die Bundesrepublik angerufen. Heß-Anwalt Seidl teilte mit, er wolle mit seinem Schritt in Karlsruhe die Bundesregierung verpflichten, gegenüber den vier Gewahrsamsmächten neben humanitären Gesichtspunkten auch Rechtsgründe mit dem Ziel der Gewährung eines Urlaubs von einem Monat für Rudolf Heß ins Feld zu führen. Heß, der im 90. Lebensjahr steht, sei fast völlig erblindet und krank.

„Wer jetzt kein Baby macht, ist selber schuld!“

Aus einer Anzeige für Höschenwindeln in der „Rheinischen Post“.

JAN STRÁNSKÝ JR.: PONÍŽENÍ UPRAVENCI (Jak to vidím já.)

Upravenec. To slovo zní špatně. Zlovestně. Nemohu si pomoci, ale když to slovo slyším nebo čtu, tak se mi ze záhadných důvodů vybaví šibenice. Nevím proč. Přece upravence nechci věšet — nejsem Hitler. Nebo Husák. Spiš mi to připadá, jako kdyby si upravenec tu šibenici sám stavěl. Sám sobě i nám ostatním.

Věřte, že jsem dumal, proč myslím právě na šibenici a ne na něco jiného, a zda na to vůbec mám právo.

Ríká se, že upravování vztahů je věc čistě soukromá, že s ní nikdo jiný nemá co dělat. A je to fakt, něco na tom je. Pochopitelně má každý své důvody pro svou návštěvu staré vlasti. Babičky a dědečkové, maminky a tatínkové, sourozenci a jiní příbuzní, spolužáci, kamarádi a různí známi, to jsou pochopitelně a nepřehlédnutelně velké důvody.

Krom toho by se každý z nás chtěl alespoň jednou podívat na rodnou hroudu, hřiště, na kterém jsme jako mladí čekali fotbal, hráli vybíjenou, házenou nebo tenis, les, v kterém jsme hledali houby, pálili táboráky, opékali buřty nebo...

Důvodů jsou tisíce — a má je každý z nás. Každý. A nikdo jiný s tím nemá co dělat.

Jenže existuje ještě jiné hledisko. V Československu žije patnáct milionů lidí. Nebo spíš mluví. Miliony z nich nenávidí tamější komunistický režim. Státice pomýšlí na útek. Desetitisíce se o něj pokouší. A ročně se to několika tisícům podaří. Utečou na vytoužený Západ, mnohdy jenom v šatech, co mají na sobě, a k svému zděšení mají velké potíže dostat politický azyl. Proč? Přeci je každému jasné, že z Československa se utíká před komunistickou diktaturou.

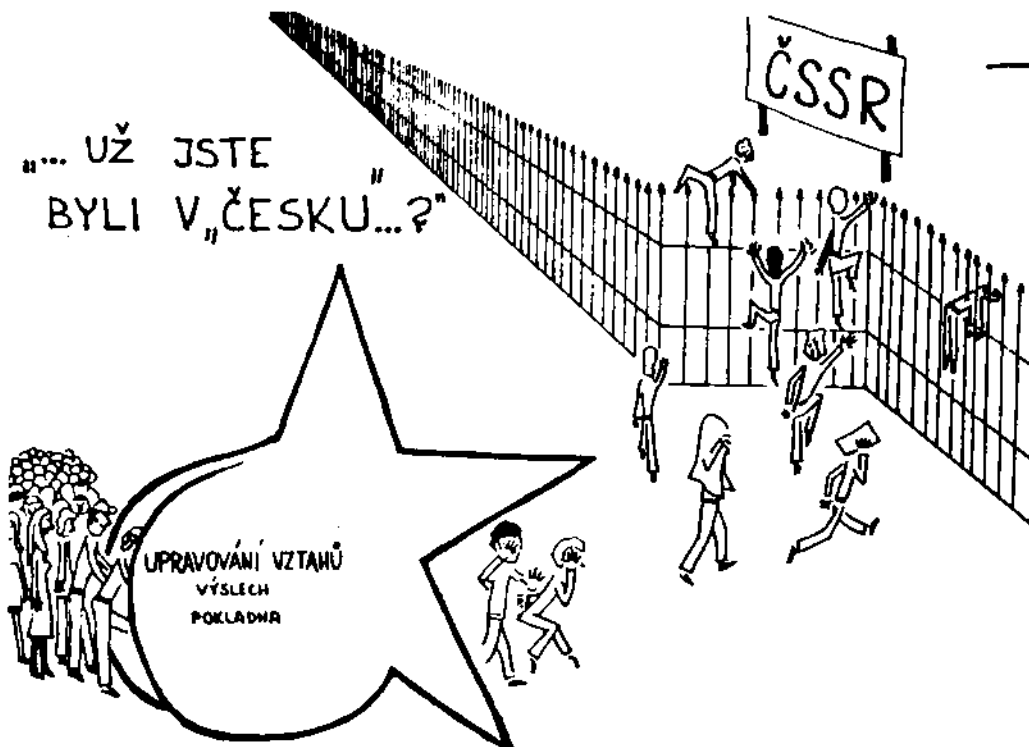
Ale právě v tom je ten háček. Západ se na to začíná dívat jinak: Za pár let si upravíte poměry a pak se vracíte jako obyčejní západní turisté. To jste nějaký politický uprchlík?

Nastává dilema, které už není věcí soukromou, ale věcí nás všech. Neměli bychom se zamyslet nad touto situací? A trochu sebekriticky sami nad sebou? Před ponížením dát přednost čistému svědomí a projevit solidaritnost s těmi, kteří se, třeba po letech trápení, konečně dostali na svobodu?

Konec konců, jsou a byli mezi námi a i v Československu osobnosti a „obyčejní“ lidé, kteří si za naši svobodu užili nepředstavitelného utrpení, kteří za naši svobodu a svobodu našich dětí obětovali svůj majetek, svou svobodu, své zdraví a mnozí z nich i oběť nejvyšší — svůj život.

Ti, kterým se buďto podařilo utéct nebo byli vyhnáni, jsou, byť by si seberadši popovídali se svými příbuznými na rodné hroude, odkázáni na exil do smrti smrtoucí — nebo aspoň potud, pokud tento režim potrvá.

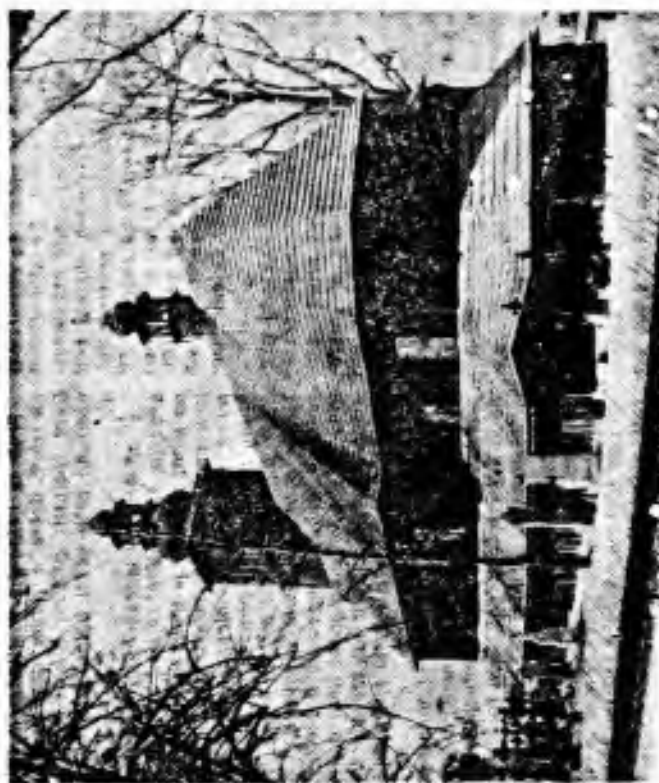
Neměli bychom také jim ukázat trochu solidaritnosti a uznání tím, že si oděkujeme tu snad jedinou věc, která na Západě není k máni — rodnou vlast — a vyčkat časů, kdy se, neponížení, všichni budeme moci vrátit?

Za lidovými stavbami Beskyd

Chudý byl kdysi kraj v Beskydech. Prostředky na živobytí si lidé nacházeli jen s námahou. Život na „paskách“ — samotách — ale i ve vsích uprostřed lesů vedl k tomu, že si každý pokud možno vyráběl všechno sám. Používalo se především toho nejcennějšího materiálu — dřeva, někdy i kamene. Blízkost a hojnost lesních porostů způsobila, že až do konce 19. století bylo v mnohých, zejména v již položených obcích, dřevo jediným stavebním materiálem, kterým je poznamenána celá lidová architektura této oblasti. Žádné veselé rozvolněné toary, ale skromná, jednoduchá a účelná stavby.

Sám pracovní postup zhotovení stavebního materiálu byl poměrně jednoduchý. Svah téhož stábečnick vyvolal podélnou řadu stábečnicků kamene, v níž vytvořil sklep se vstupem z domovní síně. Na podélnou řadu stábečnicků kládli sруб z nehraněných, později hraných trámů, spojovaných

v rozích na ryblu. Dvořní a okenní otvory ordinoval vřstými sloupky. Povalbovou střechu pokrýval šindelem. Pouze deskový štít mívál krycí líbly ozdobně uspořádané. Komín býval původně vyveden pouze do půdního prostoru a kout vycházel mezi šindelem. Tento způsob byl podmíněn daným systémem. Vybíraly se totiž dané počty obalů, později komínů, a proto chudobní horaté komíny raději nestavěli.

Podlaha zůstala v některých případech i v izbačích dlouhou jen hlínou. V síních je hlíněná podlaha dodnes. Uměl se stěny v obytné místnosti ohodit a zajišťoval nábytek. Strop zůstal trámový, původně natřený volskou krot, později vápnem. Stejnou technikou jsou postaveny i stavby hospodářské, kulturní i obecně prospěšné.

Téměř každá obec v Beskydech se může pochlubit zajímavými roubenými stavbami, které jsou dnes většinou chráněny jako kulturní památky. Část lidí byla sice přemísťována do skansenů v Rožnově pod Radhoštěm, avšak na původních místech jich zůstalo hodně, zůstalo v okolí Frýdku-Místku. Nejvíce obytných objektů je soustředěno v obci Bukovec na Jablunkovsku, Komorní Lhotce, Řece, Nýdku.

Mimo zajímavé obytné domy jsou v beskydské oblasti dochované i dřevěné kostelky, jako např. v Gutčech, Sedlčích a na hoře Prašné. Na Bítě byl roubený kostel vystavěn na konci 19. století právě tak jako v Bystřici nad Olší. Celou řadu uzatvrd kostel převezl z podkarpatské obce Hliffance v roce 1331 do Kunčic pod Ondřejníkem. Kostely jsou jednolodní, zhotovené z masivních klad a jsou charakteristickými lidovými kostelními stavbami.

Derzeit sieht diese Wildnis grau und staubig aus, Bäume und Büsche sind längst abgestorben. In diesem Jahr ist nicht einmal Gras gewachsen. Nur etwa zehn Zentimeter Niederschlag sind in diesem Jahr auf den Landstrich niedergegangen, normalerweise sind es durchschnittlich fünfzig.

Aber ihr Aufenthalt während des südafrikanischen Sommers in einem der Tierparks bedeutet für die Tiere nicht immer die Rettung. Lone-Star-Besitzer Ray Sparrow zählte nach eigenen Angaben in nur einer Nacht bis zu 20 Tierdiebe auf seinem 40 000 Hektar großen Besitz. Einige der nächtlichen Besucher waren mit Schlingen, Pfeil und Bogen sowie Hunden auf der Jagd.

Im Gona-Re-Zhou-Nationalpark von Zimbabwe mußten im Juni fast 2000 Elefanten und 300 Flußpferde notgeschlachtet werden. Für einen Dollar (etwa 2,50 Mark) das Kilo wurde das Elefantenfleisch an Einheimische verkauft. Das Elfenbein der Dickhäuter wurde meistbietend auf Auktionen versteigert. Der Handel mit Elfenbein von afrikanischen Elefanten ist nicht verboten, wird jedoch international kontrolliert. Etwa siebzig Elefantenjunge konnten von den Ranchers vor dem frühzeitigen Ende bewahrt werden. Sie sollen in Tierparks in Europa, Amerika und Asien eine neue Heimat finden.

Bure hu nás veselo

Jak by také ne — o pouť ani jinak být nemůže. A zůstať ne o té chodské! Mnozí z nás jistě pamatují slavné domácí křesťanské pouť na „Vavřinečku“, z níž jedna se vryla do paměti nej silněji; v devětatřicátém se z každoroční veselice stala první velká manifestace českého lidu proti nacistickým okupantům. Zúčastnila se jí tehdy řada významných osobností českého veřejného a kulturního života, byl mezi nimi také novinář Julius Fučík a básník Josef Hora.

Od roku 1955 nese pouť název „Chodské slavnosti“. Konají se v Domažlicích vždycky v polovině srpna, aby tak připomněly slavné husitské vítězství Prokopa Holého u Domažlic 14. srpna 1431. Letos připadly právě na sobotu a neděli 13. a 14. srpna. A jaká je jejich náplň? Vlastně stejná jako každý rok — přehlídka národopisných souborů především z Chodska. Kdo by neznal třeba Konrádyho dudáckou muziku, soubory z Mrákova a Postřekova, Chodské trio... jen jedno jméno tu bude letos scházet. Jaromír Horák, oblíbený zpěvák lidových písníček a domácí rodák, se těch

„svých“ slavností už nikdy nebude moci zúčastnit. Píste se, kde máie o tomto víkend u tanečníky, muzikanty, zpěváky a vyprávěče v krajích hledat? Po celých Domažlicích bude dost a dost, stejně jako stánků s perníkem a pravými chodskými „merhovanými“ koldři. Ale samotný kulturní

program má dvě hlavní dějiště — pódiu u brány na náměstí bude plně zpěvu a veselí po celou sobotu až do pozdních nočních hodin. Nikdo si určitě nedá uříti „Dudácké standrie“ rovnou hodinu před půlnocí...

Za hlavní den slavnosti je všeobecně považována neděle. To se účinkující i diváci přestěhují do krásného prostředí letního kina, kde kromě „Přátel ského posezení“ s nejlepšími chodskými vyprávěči, zpěváky a muzikanty proběhne slavnostní manifestace, která bude součástí odpoledního galaprogramu „Píseň země milované“.

Ten, kdo dnes nebo zítra zapít do Domažlic, uvidí i mezi diváky nespočet starších i mladších žen v tradičních „hlámských“ a „kanduších“, které se na Chodsku běžně nosí dodnes. Uvidí i desítky caparů v krojích, kteří si jen tak z čistě dětské radosti tancují někde v uličkách mezi domy. A snad uvidí také třicetdesátiletou „tetu Jirác“ — jinak paní Volíkovou z Postřekova, která svým pěveckým výkonem loni rozlískala celé kino. „Zpíváme, jak to humíme“ řekla mi tehdy; a já přejí všem, aby se v Domažlicích přesvědčili, že na Chodsku to „humíme“ moc dobře.

AUTOMOBILISTÉ v Saadské Arábii to nemají lehké. Přesněji řečeno: neukáznění automobilisté. Napřístě se v některých těžších případech nebude dávat pokuta za přestupky, ale vlník bude — veřejně bičován.

Tiertod durch die Trockenheit

Abgemagert auf 1300 Kilogramm war der Nashornbulle mit Kuh und Kalb drei Kilometer durch den Busch getrottet, bevor er zusammenbrach. Der mit einem Betäubungsmittel gefüllte Pfeil, den Tierhüter Clem Coetsee ihm wie schon Hunderten von anderen Nashörnern und Antilopen in die Breitseite geschossen hatte, zeigte nach zwanzig Minuten seine Wirkung. Der betäubte Bulle kippte um und konnte zur Lone Star Ranch transportiert werden. Der Pfeil war seine sichere Rettung vor dem Tod. Für etwa 20 Prozent seiner Artgenossen kommt jedoch jede Hilfe schon zu spät. Sie sind bereits in der seit zwei Jahren andauernden Dürre verendet, die in Zimbabwe eines der größten Wildgebiete im südlichen Afrika zu vernichten droht.

Unter anderem sollen 28 weitere Nashörner und etwa 300 der 600 in dieser Region lebenden stolzen Säbelantilopen gerettet werden. In einem 160 Quadratkilometer großen Gebiet mit insgesamt elf tierparkähnlichen Farmen werden sie eingefangen, um in Gehegen und Ställen mit Zuckerrohr und Pferdefutter aufgezogen zu werden. Wenn der nächste Sommer im März zu Ende geht und der horfentlich regenreiche Winter beginnt, werden sie wieder in die Wildnis entlassen. Bis dahin könnten allerdings schon 90 Prozent der in Freiheit dort lebenden Tiere verendet sein.

Derzeit sieht diese Wildnis grau und staubig aus, Bäume und Büsche sind längst abgestorben. In diesem Jahr ist nicht einmal Gras gewachsen. Nur etwa zehn Zentimeter Niederschlag sind in diesem Jahr auf den Landstrich niedergegangen, normalerweise sind es durchschnittlich fünfzig.

Aber ihr Aufenthalt während des südafrikanischen Sommers in einem der Tierparks bedeutet für die Tiere nicht immer die Rettung. Lone-Star-Besitzer Ray Sparrow zählte nach eigenen Angaben in nur einer Nacht bis zu 20 Tierdiebe auf seinem 40 000 Hektar großen Besitz. Einige der nächtlichen Besucher waren mit Schlingen, Pfeil und Bogen sowie Hunden auf der Jagd.

Im Gona-Re-Zhou-Nationalpark von Zimbabwe mußten im Juni fast 2000 Elefanten und 300 Flußpferde notgeschlachtet werden. Für einen Dollar (etwa 2,50 Mark) das Kilo wurde das Elefantenfleisch an Einheimische verkauft. Das Elfenbein der Dickhäuter wurde meistbietend auf Auktionen versteigert. Der Handel mit Elfenbein von afrikanischen Elefanten ist nicht verboten, wird jedoch international kontrolliert. Etwa siebzig Elefantenjunge konnten von den Ranchers vor dem frühzeitigen Ende bewahrt werden. Sie sollen in Tierparks in Europa, Amerika und Asien eine neue Heimat finden.

Nur das Bild wird erneuert

Am 28. August 1974 erließ der Ministerrat der UdSSR eine neue Verordnung über das sowjetische Paßwesen. Sie gilt bis heute für alle Sowjetbürger. In der UdSSR erhält jeder Bürger ab 16 Jahren einen Paß, der rot ist und von der Miliz, der Polizeidienststelle am Wohnort des Inhabers, ausgestellt wird. Die Daten im Paß sind in der Regel zweisprachig: auf russisch sowie in der jeweiligen Sprache der Sowjetrepublik, also armenisch, georgisch, lettisch...

Im Paß verzeichnet werden Name, Vorname, Name des Vaters, Geburtsort und -jahr, Nationalität, soziale Stellung, etwa Arbeiter, Angestellter, Kolchosebauer und — jedoch wohl nicht immer — Wehrtauglichkeit, Eheschließungen, Scheidungen sowie Kinder unter 16 Jahren sind ebenfalls im Paß verzeichnet. Der Paß gilt bis zum Lebensende: Bei Personen, die das Alter von 25 oder 45 Jahren erreichen, werden die alten Paßfotos durch neue ersetzt. Pässe ohne Fotos, schreibt die große Sowjetenzyklopädie, seien ungültig.

Die Tatsache, daß die Fotos in den Pässen so leicht ausgewechselt werden können, führt in der UdSSR nicht selten zu Paßdiebstählen: Es soll einen schwunghaften Handel mit Pässen auf dem schwarzen Markt geben. Vor allem entflozene Häftlinge, Verbrecher oder auch Personen, die aus den vielfältigsten Gründen untertauchen wollen oder illegal in Großstädte mit Zuzugssperre wie etwa Moskau oder Leningrad ziehen wollen, gehören zu den Käufern dieser Pässe.

Personalausweise gibt es in der UdSSR nicht, jeder Berufstätige hat aber mindestens einen Zusatzausweis zum Paß, einen sogenannten „Propusk“ der jeweiligen Arbeitsstelle. Oft zeigen diese Ausweise, etwa bei Mitgliedern des mächtigen Schriftsteller- oder Journalistenverbandes, die gleiche oder eine stärkere Wirkung als das Vorzeigen des Passes.

Im Paß eingetragen werden Änderungen des Wohnsitzes. Wer in Hotels absteigt, muß zunächst dort seinen Paß abgeben und ein Anmeldeformular ausfüllen. Reist ein Sowjetbürger aus der Provinz etwa nach Moskau, einer Stadt mit strenger Zuzugssperre, um Verwandte oder Freunde zu besuchen, so müssen diese ihn innerhalb von 48 Stunden schriftlich bei der Miliz anmelden.

Die Aufenthaltsgenehmigung beträgt 45 Tage, kann aber verlängert werden. Oft wird die Meldepflicht jedoch verletzt. So schrieb die „Moskowskaja Prawda“ erst kürzlich von Fällen, in denen Moskowiter ihre Wohnungen illegal Kriminellen zur Verfügung stellten, die oft monatelang in Moskau untertauchten. Studenten oder Praktikanten in Moskau erhalten eine provisorische Anmeldung, die nach einer bestimmten Zeit erlischt, es sei denn, die Betroffenen ehelichen Moskowiter und erwerben so das Moskauer Wohnrecht.

Bei Wehrdienst, Wechsel der Staatsbürgerschaft und Auslandsreisen werden die Pässe eingezogen. Wer etwa Verwandte im westlichen Ausland besuchen will, muß eine Einladung vorlegen, sogenannte „Charakteristiken“ seiner Arbeitsstelle, also eine Art Unbedenklichkeits-Attest, und erhält, wenn die Reise nach mehreren Monaten Bearbeitungsfrist von der Meldestelle genehmigt ist, einen ebenfalls roten „Auslandspass“, der fünf Jahre gilt. Für diesen begehrten Paß wird eine Verwaltungsgebühr von 201 Rubeln erhoben, das ist mehr als ein sowjetisches Durchschnittsgehalt (rund 180 Rubel). Der Paß muß abgegeben werden, wenn der Reisende in die UdSSR zurückkehrt. Fährt er im Jahr darauf erneut ins Ausland, erhält er einen neuen Paß und muß wieder die hohe Gebühr zahlen.

Die ersten Pässe für Sowjetbürger gab es 1932, zunächst nur für die Städte und für Industriearbeiter. Die Bauern hatten keine Pässe und waren deshalb an ihre Dörfer gekettet. Erst nach dem letzten Weltkrieg bekamen auch die Kolchosbauern Pässe und damit eine gewisse Bewegungsfreiheit. Ein einheitliches Paßsystem in der UdSSR besteht nun seit neun Jahren.

Ohne Uniform billiger

JERUSALEM, 15. August (AFP). Mit einem eigenwilligen Vorschlag zur Kostensenkung im Budget des israelischen Verteidigungsministeriums wartete am Sonntag bei der wöchentlichen Kabinettsitzung Innenminister Josef Burg auf. Der Minister sprach sich für die Ablösung der Soldatinnen, die im Generalstab und im Ministerium rein verwaltungstechnische Funktionen erfüllen, durch zivile Beamtinnen aus. Damit, so der am Montag von der israelischen Presse zitierte Innenminister, würden dem Verteidigungsministerium die hohen Abtreibungskosten erspart, die sich aus dem täglichen engen Kontakt der Soldatinnen mit jungen Offizieren und den sich daraus entwickelnden Liebesbeziehungen ergäben. Während bei uniformtragenden Schwangeren die Armee für die Abtreibungskosten aufkomme, müßten zivile Beamtinnen die Kosten für einen solchen Eingriff selbst tragen.

„Ich will gar nichts erklären. Ich erkläre auch nicht, daß ich nichts ausschließe.“

Der Stuttgarter Oberbürgermeister Manfred Rommel auf Fragen nach seiner politischen Zukunft.

cu turistikých středě a prabi se rovněž účastil tuniští badatelé, dochází neustále k politím. Část pozůstatků Kartága, a to jak a do by punské, tak i pozdější, římské, ležící na soukromých pozemcích. Starověké Kartágo se ačkoliv nemožnostem a je touhou každého záměrného Tunisana mít na jedné větě luxurní vili. Nemálo státo-vých pozůstatků bylo doslova zalito betonem a trojitými základy pod vilami, parkovišti atd. A pochopitelně, že všem cizím, samozřejmě tím spíše archeologům, je vstup na soukromé pozemky zakázán. Hlavní tuniský konzervátor paměťák Abdelmajid Ennabi s hosti poznámami: „Zel, věřte mi, těch pozůstatků po starověké civilizaci se změnila v jedno velké staveniště. Právo však mají ne-do-kultuřnosti soukromého majetku a byl archeologové pracují pod přísnou patronací UNESCO, jsou velice skeptičtí v tom, že by se vše rychle vyčistilo a oni mohli pokračovat v dalších výzkumech.“

Archeologové bojují o Kartágo

Některé zajímavé odhalení historických dějů starověkého Kartága přinesly už archeologické výkopky, které jsou prováděny od roku 1972 mezinárodní archeologickou expedicí pod patronací UNESCO. Byla např. odhalena námořní síla tohoto města — sídla, ležící obydlené dovedli stavět vojenské přístavy, které s město čítaly takřka nedobytou tůň, byly objeveny pozůstatky doků k opravě plavidel kartágo-ských flotily atd.

Kartágo, ležící dnes na území Tunisu, bylo založeno v roce 814 př. n. l. a po dlouhá staletí bylo ačkoliv i zrekonstruováno ústřední přístav Kartága, který byl ob- hnan obrannými hradbami a celý byl zastřešen. Ležel uprostřed zá- toky a měl tvar kruhu, ležící ob- vod tvořily jakési „žeráze“ pro- bylo kámem poražené Kartágo v. 146 př. n. l. stovnáno se zemí. Bylo obnoveno až za Caesarova roz- rozostlo se tak, že ve 3. stol. n. l. bylo třetím největším městem ří- ské říše po Řím a Alexandrii.

Skupiny archeologů delegované k výzkumům starověkého Kartága nřes UNESCO — odborníci britští, francouzští, američtí, kanadští, ho- měch zaměřili především na od- halení tajemství námořní síly Kar- archeologů mají veškerou podpo-

LUDEK PACH- MAN, „Schach- grobmeister und Mitglied der „Kon- servativen Organi- zation“, der im Jahre 1972 aus der Tschechoslowakei in die Bundesrepu- blik umgesiedelt war, ist von der tschechoslowaki- schen Parteizeitung „Rude Pravo“ ange- griffen worden. Pachman gebärde sich heute wie ein „ultrarechter Deutscher“, dem „die CSU von Franz-Josef Strauß zu wenig reaktionär und die Regierung in Bonn nicht pro-amerikanisch genug ist“, schrieb das Parteiorgan. Er habe sich der sudetendeutschen Landsmann- schaft angeschlossen und schreibe in pro-nazistischen Blättern. Ferner ge- höre er zu den begeistertsten Anhän- gern Ronald Reagans und der Atomwaf- fen. Die Parteizeitung warf Pachman vor, nach August 1968 die Prager Stu- denten zu Protestdemonstrationen auf- gehetzt zu haben und die Verantwor- tung für den Tod des Studenten Jan Palach zu tragen, der sich durch Selbst- verbrennung das Leben genommen hatte. Heute mache sich Pachman zum Anwalt der reaktionärsten Elemente in der Bundesrepublik und fordere Ge- waltanwendung gegen pazifistische De- monstranten, die er als „Straßengesin- del“ bezeichne.

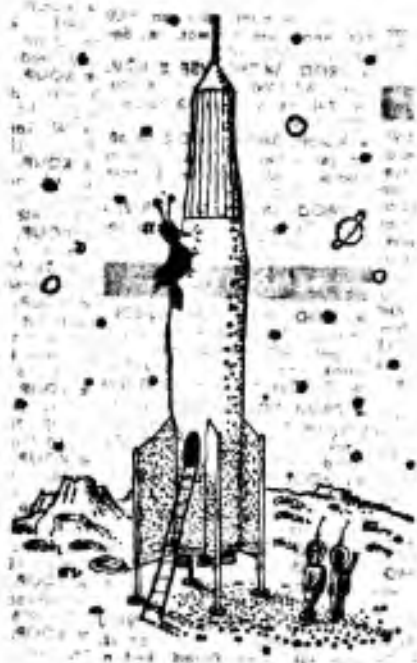
Golf von den Bandern rollen. Das ame- rikanische VW-Werk soll im nächsten Sommer umgestellt werden. Die Auslie- ferung des Golf II, dessen billigste Ver- sion mit 13 490 Mark um 3,3 Prozent teurer ist als das Vorgängermodell, be- ginnt am 10. September in der Bundes- republik.

Billigster neuer Golf für 13490 Mark

neuen Golf bis Jahresende auf 2000 Autos hochgefahren werde. Später sol- len im In- und Ausland täglich 4000

„Ich äenke nicht daran.“

Der bayerische Ministerpräsi- dent und CSU-Vorsitzende Franz Josef Strauß in einem Interview des „Stern“ auf die Frage nach Spekulationen, daß er Bundespräsident werden wolle.

des Naturforschers

Charles Darwin

Es war, als hätte der Himmel die Menschheit angespuckt. So groß, so ungeheuerlich war die Beleidigung, die Charles Darwin der Welt überbrachte. Der Mensch in seinem stolzen Glauben, Gottes Ebenbild zu sein, war lächerlich geworden. In Wirklichkeit war er, so lautete die neue Offenbarung, bloß eine Laune der Vegetation, ein Kind des Zufalls, er war bloß ein extremes Tier. Zwar trennen ihn vom Tierreich Jahrmillionen, doch seine Spur führt da hindurch, genug es gab sie, und das bedeutete, daß er sich in seinem Schöpfer wohl getäuscht hatte.

Nicht nur die Kirche schlug Skandal. Ein jeder war gedemütigt von der Entdeckung seiner Affenartigkeit. Die plötzliche Nähe der Natur erniedrigte die erhabenen Vorstellungen von Kultur auf Null. Und die so ihr Selbstbewußtsein verloren, reagierten wie toll: auf die narzißtische Kränkung hin hätten sich die einen am liebsten mit dem Schwein verschwistert; andere kämpften mit wütenden Traktaten und hilflosen Karikaturen gegen die neue Lehre an; manche freilich kosteten die Schadenfreude, daß am tiefsten die Höchsten stürzten und, ihres Gottesgnadentums entkleidet, am Ende in sozialistischer Nacktheit dastanden.

Es war, als hätte der 1809 geborene britische Naturforscher etwas Überfälliges gelehrt. So umfassend und grandios war sein Erfolg, daß uns die Menschen vorher, die nichts von Evolution und „natürlicher Zuchtwahl“ wußten, wie in biblischer Vorzeit dünken. Dabei trennen uns nur 100 Jahre von dem Mann, dessen Name für den Sturz der Schöpfung steht. Charles Darwin starb am 19. April 1882; er wurde in der Westminster-Abtei in London beigesetzt. Er brauchte nicht auf die Ehrungen der Nachwelt zu warten.

Die erste Auflage seines Werks über die Entstehung der Arten war schon vergriffen an dem Tag, als sie erschien (1859). In weniger als 25 Jahren setzte sich seine Lehre auf der ganzen Linie durch. Seine Erfolge, seine Wirkungen überschritten den Horizont seiner Person bei weitem: Er war einer von denen, die ein neues Zeitalter formen oder als erste um dessen Form wissen. Trotzdem ist die heroische Perspektive falsch, aus der ihn Nietzsche, stets bemüht um eine epochale Morgenröte, mit einem Spottvers feierte: „Darwin neben Goethe setzen, heißt die Majestät verletzen: Majestät dem Genii.“

Denn Darwin und Goethe, erstaunlich zu erfahren, da sie durch einen Zahlenzufall in den Daten unseres Gedenkens nun doch beisammen sitzen, vertrugen sich sehr wohl. Natürlich kannten sie sich nicht, doch es gibt Berührungspunkte. Über Darwins Stil hat Goethe sich mokiert, am Inhalt hatte er nichts zu tadeln. Das Buch wiege fünfeinhalb Pfund, schrieb er an Schiller und meinte allerdings die „Zoonomia“ – von Darwins Großvater Erasmus. Der nämlich trug seine Naturerkenntnis gern gedichtet vor, die auf nichts Geringeres hinauslief als jenen Gedanken, mit dem einst sein Enkel Charles berühmt werden sollte: „The survival of the fittest“. (Das Überleben des Lebhaftigsten.)

In einer „Historischen Skizze“, die er der „Entstehung der Arten“ vorausschickte, hat Charles Darwin sie folglich beide erwähnt: „Es ist ein merkwürdi-

ges Beispiel der Art und Weise, wie ähnliche Ansichten ziemlich zu gleicher Zeit auftauchen, daß Goethe in Deutschland, Dr. Darwin in England und Etienne Geoffroy Saint-Hilaire in Frankreich fast gleichzeitig, in den Jahren 1794 bis 1795, zu gleichen Ansichten über den Ursprung der Arten gelangt sind.“

Revolutionäre Idee

Höchst „merkwürdig“ ist das, in der Tat. War diese „Ansicht“ also einfach an der Zeit? In einer Autobiographie, die er seinen Angehörigen zum Hausgebrauch hinterließ, hat Darwin dagegen sich verwahrt: „Ich habe gelegentlich nicht wenige Naturforscher sondiert, und es ist mir niemals vorgekommen, auch nur auf einen einzigen zu stoßen, welcher an der Bestätigung der Konstanz der Arten zu zweifeln geschienen hätte.“

Doch als er im Oktober 1838 zum ersten Mal auf die Idee kam, die sämtliche Natur- und Kulturanschauungen revolutionierte, daß nämlich von vielen Tier- und Pflanzenarten, die entstehen, nur wenige, und zwar die robustesten, erhalten bleiben und sich vermehren, da war er schon, so schreibt er an derselben Stelle, „hinreichend darauf vorbereitet, den überall stattfindenden Kampf um die Existenz zu würdigen“.

Dazu brauchte man auch wirklich nicht mit dem britischen Vermessungsschiff „Beagle“ unter Kapitän Fitzroy fünf Jahre lang um die Welt zu segeln: England war als Industrienation auf dem Weg zum rücksichtslosesten Manchesterismus; soeben machte die Eisenbahn mobil und beschleunigte diese Entwicklung; schließlich dauerte es keine zehn Jahre mehr bis zum „Kommunistischen Manifest“.

Wie ein Gespenst ging also auch die Theorie, die Darwin dann zu Papier brachte, in ganz Europa um. Die heroische Perspektive, in der ein einzelner den christlichen Kultus und die bürgerliche Kultur, wie es Nietzsche wollte, in den Orkus stürzt, diese falsche Perspektive bringt uns um eine der aufregendsten Fragen überhaupt: nämlich wie eine Zeit reif wird für dieses oder jenes, „wie ähnliche Ansichten ziemlich zu gleicher Zeit auftauchen“.

Mit der Formulierung seiner Einsichten war Darwin übrigens äußerst zögerlich. Vier Jahre trug er sie wie ein Geheimnis mit sich herum, was als heroisch allenfalls im Sinne eines strengen Wissenschaftler-Ethos gelten kann. „Im Juni 1842“, heißt es in der Autobiographie, „gestaltete ich mir zum ersten Male die Befriedigung, einen ganz kurzen Abriss meiner Theorie, 35 Seiten lang, mit Bleistift niederzuschreiben, und dieser wurde dann während des Sommers 1844 zu einem von 230 Seiten erweitert“.

Nach weiteren fünfzehn Jahren erst veröffentlichte er diese Theorie als Buch: „On the Origin of Species by Means of Natural Selection, or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life“, lautete der vollständige Titel. Und nur mit einem Satz, den der erste deutsche Übersetzer, der Zoologe Bronn, überdies noch wegließ, erwähnte Darwin, daß auch auf den Ursprung des Menschen und auf seine Geschichte ein Licht fallen werde. „Die Abstammung des Menschen“ („The Descent of Man“) erschien 1871, in Darwins 63. Lebensjahr.

Darauf freilich war die Welt begierig und sonst gar nichts. Der Kitzel gerade

dieser Naturerkenntnis war ja, daß sie die ganze menschliche Kultur tangierte, nein: tilgte. Der Philosoph Friedrich Nietzsche drückte es brillant wie immer aus: „Natur ist etwas ganz anderes, als wir beim Nennen ihres Namens empfinden: Wir selber sind Natur!“ Gezielter läßt sich gar nicht sagen, was die gesamte Philosophiegeschichte als Hauptproblem durchzieht und uns bis auf den heutigen Tag bedrängt: unser Selbstverständnis zwischen Natur und Kultur.

Auf dieser Grenzlinie müssen wir uns noch viel feiner zu bewegen lernen, um auch nur grob zu überleben. Denn sie durchzieht, aufs äußerste verschärft, die Ökologie und Ökologiekritik. Nietzsches Aphorismus ist dafür durchaus fruchtbar zu machen, nur muß man um so nötiger allen Heroismus fahren lassen, damit niemals wieder die Natur mit der ganzen Macht ihrer unabwiesbaren Notwendigkeiten als Wunderwaffe irgendeiner Ideologie dient.

Bevor wir aber zu den verheerenden Folgen kommen, die dieser Zusammenhang gezeitigt hat, als Darwinisten gegen Darwinisten stritten und Darwin gegen Darwin ins Feld führten, ist es vielleicht sinnvoll, die Eigenschaften und Bedingungen zu untersuchen, von denen Darwins Erfolg abgehängt hat, und sozusagen Darwin mit Darwin zu erklären. Die Evolutionstheorie hat nämlich ihre eigene Evolutionsgeschichte.

„Die Dinge, die bis ins einzelne so scheinen, als ob sie um eines Zweckes willen sich gebildet hätten, könnten auch ganz ohne Grund so zweckmäßig geworden sein und sich eben so erhalten haben; bei denen dies nämlich nicht der Fall war, die wären eben verfallen und verfielen noch.“ Das hat einige Jahrhunderte vor dem Beginn der christlichen Zeitrechnung der griechische Philosoph Empedokles geschrieben. Auch der römische Denker Lukretius nahm diese Idee auf, die erst mit der Christianisierung vom geistigen Tapet des Abendlandes verschwand. Doch schon mit den frühesten Entdeckungen der Neuzeit tauchte sie wieder auf, und diesmal aufgrund harter Tatsachen.

War es den kirchlichen Dogmatikern wie Augustin schon schwergefallen, die Herkunft der Pflanzen- und Tierwelt auf den vielen kleinen Inseln der Weltmeere zu erklären (denn bei der Sintflut, hieß es doch, sei alles untergegangen, und Noah konnte sie anschließend nicht alle besucht haben, um etwas Leben hinzubringen), so mußten sie vor der Entdeckung ganzer Kontinente und fremder Sterne vollends kapitulieren.

Das Zeitalter der Aufklärung wimmelte nur so von freidenkerischen Kosmogonien, zu nennen sind: Benoit de Maillet und Buffon, aber auch Kant und Laplace. Gegen Ende des 18. Jahrhunderts war der entscheidende Schritt beinahe getan – Goethe räumte mit der spektakulären Entdeckung des Zwischenkieferknochens den letzten Zweifel an der morphologischen Gemeinschaft des Menschen mit allen Säugetieren aus, Erasmus Darwin und Geoffroy de Saint-Hilaire forschten in derselben Richtung –, da trat Cuvier, einer der führenden Biologen, auf den Plan und stellte sich mit der ganzen Autorität, die ihm seine Fortschritte in der Zoologie eingetragen hatten, der bisherigen Tendenz entgegen.

In dem berühmten Disput, den er mit seinem Gegner Geoffroy 1830 vor der Académie Française führte und worüber Goethe, der dieses Ereignis für wichtiger hielt als die gleichzeitig stattfindende Juli-Revolution in Paris, in hohem Alter noch einen ausführlichen Bericht verfaßte und veröffentlichte, in diesem Disput obsiegte Cuvier, und eine Zeitlang war der Stammbaum des Men-

Kampf um die Existenz

Kaum acht Jahre später las der junge Wissenschaftler Charles Darwin, von einer Weltreise zurückgekehrt, die er nach einem abgebrochenen Medizin- und etwas weitergeführten Theologiestudium angetreten hatte, ein Buch des Wirtschaftsprofessors Thomas Robert Malthus, der mit einem recht abstrusen Rechenexempel die Notwendigkeit von Konkurrenz, Elend und Laster in der Menschheit mit der Vermehrung der Bevölkerung zu beweisen suchte. Dadurch also fühlte sich Darwin „hinreichend darauf vorbereitet, den überall stattfindenden Kampf um die Existenz zu würdigen“. Er, dem man so oft vorgeworfen hat, er wolle mit Gesetzen der Tier- und Pflanzenwelt den Menschen meistern, er tat gerade von einem vermeintlichen Gesetz des Menschenhaushalts aus seinen größten Erklärersprung in die Tier- und Pflanzenwelt hinein.

Als er nach jahrelanger Ausarbeitung endlich damit hervortreten wollte, 1858, erhielt er von einem jungen Freund und Verehrer, Alfred R. Wallace, der auf Borneo zoologische Forschungen trieb, ein Manuskript mit der Bitte zugesandt, er möge ihm zum Abdruck der Abhandlung verhelfen. Darwin geriet darüber in begreifliche Aufregung, denn in der Summe stimmte diese Schrift genau mit seinen eigenen Behauptungen und Schlüssen überein, die er nur viel besser fundieren konnte. Er fügte also seinen Aufsatz dem von Wallace bei und sandte beides an die Londoner Linné-Gesellschaft, in deren „Journal“ desselben Jahres es auch zusammen so erschien. Darwins Priorität war von vornherein unzweifelhaft, und es ist nicht bekannt, daß unter Gentlemen darüber je gerechtfertigt worden wäre.

Ganz zufällig war dieses Zusammentreffen sicher nicht: sowenig wie der triumphale Erfolg der neuen Lehre. Der deutsche Zoologe August Weismann schrieb: „Ich las das Buch zuerst im Jahre 1861, und zwar in einem Zug und mit einer immer steigenden Begeisterung, und als ich damit zu Ende war, stand ich auf dem Boden der Evolution... Sie wissen, wie die Spekulationssatte Generation aus dem Beginn des Jahrhunderts sich ganz der Spezialforschung in die Arme geworfen und nur nach neuen Tatsachen gestrebt hatte. Nun brachte Darwin den verbindenden Gedanken hinzu: Er hieß Entwicklung. Fast die ganze junge Generation von Naturforschern fiel ihm zu.“

Vielleicht, wenn man derlei Korrespondenzen zwischen Naturgesetzen und sozialem Leben, Naturwissenschaften und Zeitgeist systematisch untersuchte, käme man dem Rätsel des rechten Augenblicks näher: Wie eine Zeit reif wird für große, ungeheure Entdeckungen, das zu beschreiben, ist heute, da sich zwischen unserer technischen Gelehrsamkeit und unserem moralischen Verstand eine scharfe Schere auftut, eine hervorragende Aufgabe.

Günter Altner stellt daher in seinem Buch „Der Darwinismus. Die Geschichte einer Theorie“, einer sehr gut brauchbaren Sammlung von Quellen-texten (Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt 1981, 96 DM - für Mitglieder 59 DM) völlig richtig fest: „Die sammelnde und zentrierende Kraft, die vom Darwinismus ausging und ausgeht, konnte sich erst in dem Augenblick entfalten, in dem sich mit dem Niedergang des transzendentalen Idealismus der Zusammenbruch der abendländischen Metaphysik unüberwindlich vollzog.“

Diesen Zusammenbruch meinte Weismann mit seiner Formulierung von der „Spekulationssatten Generation“. Die Metaphysik war tot, aber eine neue, schlimmere, zog zugleich auf in dem biologistischen Gefasel von der „plasmatischen Keimesgeschichte der Rassen“, das jetzt Jargon wurde: die metaphysische Verklärung des Blutes.

Merkwürdig berührt einen der Zyklus, der sich inzwischen an Darwins Lehre selbst erfüllt zu haben scheint. Denn die gewaltige Spekulation, die auf ihr aufbaute, und die entsetzlichen Wirkungen, die sie hervorbrachte, als der Mensch seine Natur begriffen zu haben glaubte und sie zu ergreifen meinte, indem er selber Verhängnis spielte, - dies führte in der Wissenschaft wiederum zu einer - nicht selten scheinheiligen - Bornierung auf das rein Faktische, wie es Weismann für seine Generation beschrieb. Und während manche damit keine politische Gefahr einzugehen wählten, zeichnen andere bereits die ideologischen Konturen nach, die unter dem Namen „Sozial-Darwinismus“ Geschichte machten.

Ebenso wie die Attraktivität der Lehre Darwins für seine naturwissenschaftlichen Kollegen von der Zeitstimmung vermittelt war, so wirkten dieselben als erste wieder in die politische Sphäre hinein. Virchow warf Darwin vor, er hülfte die Pest des Sozialismus zu verbreiten; Haeckel beschwichtigte, die Tendenz der Abstammungslehre sei durch und durch aristokratisch. Darwin hatte jedem etwas zu bieten, aber das Politisieren ging von Medizinern und Biologen aus. Darwin selbst hat es mit wachsendem Unbehagen verfolgt. Er war kein „Darwinist“.

Er hat die Grenze zwischen Natur und Kultur nicht aufgehoben, nicht verwischt wie jene, die die Kultur samt und sonders der Natur zuschlagen wollten, sondern er hat die Struktur dieser Grenze genial bestimmt, und zwar als eine der Zeit. Die Uhr der Natur geht unvorstellbar viel langsamer als die der Kultur. Seine umwälzenden Thesen beruhen einfach darauf, daß er seinem Denken diese langfristige Perspektive eröffnet hatte, die bislang nur Geologen und Astronomen zueigen war, und sie auf die Natur sogar des Menschen richtete. Aber das Problem, das die Mißverständnisse förderte, war eben, daß der Prozeß der Evolution sich am gewohnten Tachometer der Zivilisation nicht ablesen läßt.

Unsere Abstammung ist uns mittlerweile nicht mehr so peinlich wie unseren Urgroßvätern, sie fällt uns auch zu glauben leichter, aber wahrscheinlich schwerer zu verstehen. Wir können uns zur Not mit der Materialität alles Lebendigen abfinden, wir haben uns sogar daran gewöhnt, unsere Gefühle als einen Chemismus von Substanzen zu verstehen, allein wir suchen vergeblich nach einem Anhalt, wie und warum die Natur in ihrem extremsten Produkt, dem Homo sapiens, anfängt, über sich selbst Bescheid zu wissen, und sich durch dieses Wissen von sich selbst verabschiedet und sich entläßt in jenen anderen Bereich, der ihr zunehmend widersteht, nämlich die Kultur.

Natur und Kultur

Doch vielleicht setzt umgekehrt dieselbe Natur der Kultur unseres - also: ihres - Bewußtseins eine Grenze, die es in dem Bemühen, sich selbst restlos aufzuklären, nicht überschreiten kann. Philosophische Spekulation. Solange uns aber überall die eigene Natur als etwas Fremdes entgegentritt, solange bleibt diese Spekulation heiß. Und so-

lange das Spiel von Natur und Kultur der Spekulation überlassen ist, gilt es alle angeblichen Wahrheiten zurückzuweisen, für welche die Natur Modell gestanden hat. Es scheint, daß der Biologismus wieder zunimmt, der in seiner Argumentation so gern von der Genetik auf die Gesellschaft überwechselt und von sozialen umgekehrt auf Erbfaktoren.

Daß wir durch unseren Körper in fast jeder Hinsicht determiniert sind, gehört schon zu den alten Weisheiten der griechischen Philosophie: das Wortspiel Soma-Sema bedeutet, der Körper sei das Grab der Seele und hielte sie gefangen. Die Frage ist nur, welchen Zweck man vor die alte Weisheit spannt: welche Zwecke die neue Forschungsrichtung der „Soziobiologie“ verfolgt und welche Professor Arthur Jensen in den USA mit seiner Zwillings-Verhaltensforschung.

Die Verhaltensforschung, auch die Ethnologie, ist heute das, was in den sechziger Jahren die Soziologie und in den Zwanzigern die Nationalökonomie war: Sozusagen eine Zentralwissenschaft. Daran erweist sich, wie unsicher wir der Kultur geworden sind als des Eigentums, das wir wie kein anderes verbürgt glaubten. Jede neue Nachricht, ob sie vom abnehmenden sexuellen Lust- oder vom zunehmenden Schmerzempfinden der Menschen im Abendland handelt, erschüttert den Rest kultureller Konzeption, an den wir uns noch klammern.

Schon ist es modisch, Kultur zwischen den Kategorien Überfluß und Sparsamkeit, Luxus und Austerität zu erörtern, wie es Darwin für die Natur zum Belang erhob: Ihm verdanken wir die Einsicht, daß die Natur nicht mit den jeweils sparsamsten Mitteln zum Ziel gelangt, worin ja die Theologie das Wirken einer höheren Weisheit bewiesen sehen wollte, sondern daß sich das Zweckmäßige als Auslese einer enormen Vielfalt und Produktivität erhält, kurz: aufgrund gigantischer Verschwendung.

Es mutet grotesk an, gerade aus Amerika die Nachricht zu vernehmen, daß es die Initiative besorgter Gläubiger dahin gebracht habe, daß im Biologieunterricht an öffentlichen Schulen künftig neben Darwins Abstammungslehre auch wieder die Erschaffung Adams durch den Gott der Bibel als verbindlich gilt. Mit Verboten läßt sich fortschreitende Erkenntnis sicherlich nicht aufhalten. Doch vielleicht, wenn man weiß, woher sie kommt, verliert sie an Magie

Obráběcí technika v RVHP

Zefektivnění strojírenství je úzce spjato se zlepšováním nejmodernějších strojů a zařízení. K tomu v prvé řadě patří obráběcí a tvářecí technika. Při její další vývoji a výrobě má značný význam spolupráce se zeměmi socialistického společenství. Socialistické země věnují zvyšování a zdokonalování produkce jak speciálních obráběcích a tvářecích strojů, automatů a poloaupomatů, přesných brusek a automatických výrobních linek, tak i obráběcích strojů pro dopravní, těžké a energetické strojírenství, trvalou pozornost. Ve zvýšené míře se pak věnují vývoji a výrobě numericky řízených kovobráběcích strojů. Které představují současně celosvětový technický pokrok ve zpracování kovů. Dnes za výrobu kovobráběcích strojů zabývá v rámci RVHP více než 200 specializovaných podniků a výrobních středisk strojů zhruba 70 podniků nepočítaje v to ostatní závody z jiných průmyslových oborů. V rámci mnohostranné výroby specializace a kooperace mezi RVHP vznikly specializované podniky, produkující jednotlivé druhy kovobráběcích zařízení. Nynější rozsah výroby obráběcích strojů v socialistickém společenství, zahrnující všechny hlavní skupiny světové nomenklatury těchto strojů, je s to co do množství uspokojovat rostoucí poptávku, ovšem některé progresivní druhy se dosud v dostatečném množství nevyrábějí. Výsledkem spolupráce je rychlý růst výroby obráběcích a tvářecích strojů. V roce 1979 bylo v zemích RVHP vyrobeno 370 tisíc 800 kovobráběcích a 81 tisíc 700 tvářecích strojů. Produkce kovobráběcích zařízení činila v témže roce v NSR 122 tisíc 300 kusů, ve Velké Británii 56 tisíc kusů, v USA 263 tisíc kusů a v Japonsku 161 tisíc 700 kusů. Od roku 1978 se specializace a kooperace a vědeckotechnická spolupráce mezi RVHP ve výrobě obráběcí techniky odvíjí v souladu s Dlouhodobým cílovým programem spolupráce ve strojírenství. Na největší pětiletku bylo uzavřeno celkem šest rozsáhlých srovnávacích dohod o specializaci. Těkají se téměř 50 % sortimentu kovobráběcích a tvářecích strojů a přesných brusek a 70 % sortimentu tvářecích strojů. Vědeckotechnická spolupráce se pak orientuje zejména na urychlené vybavení strojírenského průmyslu výsokými výkonnými automaty zvanými kovobráběcími stroji, automatickými výrobními linkami, tvářecími stroji, slevárenskými zařízeními a průmyslovými roboty a manipulatory, které jsou největší zárukou zvyšování produktivity práce při minimálních nákladech. Spolupráce mezi RVHP ve výrobě obráběcích a tvářecích strojů vykazuje dobré výsledky. V současných podmínkách vzájemných nároků na efektivnost a plánované cíle strojrenství je to však třeba ještě dále prohloubit a zveřejnit. Solidní základem bylo vypracování Základního programu spolupráce v strojírenství a na následné realizaci smluv a dohod, stejně jako na vyhlášení nových možností a na jejich plném využití. (ena)

VOT TECHNICKÁ.

Sedmnáct účastníků jedné autonehody

(re): V katastrofě obce Luká na Olomoucku nezvůli v sobotu kolem třetí hodiny ranní řízení svého Wartburga 353 jedenadvacetiletý muž. Při sjíždění z prudkého kopce vjel na levou polovinu vozovky a narazil do skupiny šesti mladých chodců. Po střetu se autem, ve kterém řídil, až to zní téměř neuvěřitelně, převážel deset osob, dostal mimo vozovku, kde havaroval. Při nehodě přišla o život jedna z dívek jdoucích po silnici, dvacetiletá Jana K. a její další tři kamarádky byly těžce zraněny. Vážná zranění však utrpěli i někteří z pasažérů přeplněného osobního automobilu — 20letý Vilém U., 18letá Anna S., Marie V., 21letý Josef K., 15letý Zdeněk C. a 19letý Karel N. Řidič z místa nehody uprchl, ale podařilo se jej zadržet na polní cestě poblíž havárie. Odebraná krev prokázala, že před jízdou požil alkohol.

Pět hodin s udicí

(s): Stovky zvědačů lemovaly v sobotu lábské břehy v Hradci Králové, kde se uskutečnil již druhý ročník mezinárodní velké ceny v lovu ryb udicí. Z pětihodinového maratónu, kterého se zúčastnilo 28 dvoučlenných družstev, vyšla vítězná králověhradecká dvojice L. Souček — H. Kohout, která za 300 minut ulovila téměř 20 kilogramů ryb. Na druhém místě skončili manželé Jakubští rovněž z Hradce Králové, na třetím J. Zelený s J. Kostkou z Jindřichova Hradce a až na devátém mistr NDR W. Beer se svým kolegou E. Etuerem z Gersy.

V PRAVÉ POLEDNE šli do klenotnictví firmu Cartier v Cannes dva muži v tenisových úborech. Zatímco jeden ohrožoval personál revolverem, druhý všech sedm zaměstnanců obchodu spoutal. Do pytlů k tenisovým raketám si pak přidali zboží v hodnotě 30 milionů franků. Během deseti minut, které k celé akci potřebovali, stačili ještě zneškodnit čtyři bezpečnostní televizní kamery, než nenápadně zmizeli v pouličním davu. Policie po pachatelích zatím marně pátrá.

Freiheit den Uhus

Die Frage, ob Uhus nur mit schriftlicher Genehmigung fliegen dürfen, scheint auf den ersten Blick so überflüssig wie das Bestreben, „Eulen nach Athen“ zu tragen. Für Bürokraten des nordrhein-westfälischen Landesjagdamts gilt dies jedoch nicht. Vogelfrei ist für sie ein Uhu noch lange nicht. In einem Prozeß mit dem Landesverband für Umwelt und Naturschutz, der in der Eifel eine Aktion zur „Wiedereinbürgerung des Uhus“ betreibt, ließen sie jetzt höchststrichlich klären, ob ein in der Gefangenschaft aufgezogener Uhu ohne amtlich bestätigtes Papier freigelassen werden darf. Der 20. Senat des Oberverwaltungsgerichts (OVG) Münster schenkte jetzt dem Uhu die Freiheit — und zwar ohne Stempel und Segen der Bürokratie.

Die Naturschützer glaubten anfangs eher an eine „Eulenspiegel“, als das Landesjagdamt ihnen für jeden wieder in die freie Wildbahn ausgesetzten Uhu eine ausdrückliche schriftliche Genehmigung abverlangen wollte. Mit Förderung des Landes bemühen sie sich schließlich eifrig darum, die vom Aussterben bedrohte Vogelart in einigen Landstrichen wieder heimisch zu machen. Uhus werden in der Gefangenschaft mit großen Anstrengungen aufgezogen, auf das Leben in der freien Natur vorbereitet und dann in geeigneten Waldgebieten ausgesetzt. Daß ausgerechnet eine andere Landesbehörde mit einem Formulkrieg die Uhus am Fliegen hindern wollte, stieß auf Unverständnis.

Doch erst mit zwei Verwaltungsgerichtsprozessen konnten die Naturschützer den Uhus die Freiheit zum Flügelschlagen sichern. Eine Genehmigung sei nur für das Aussetzen solcher wild lebender Tiere erforderlich, die dem Jagdrecht unterlägen, entschied das OVG. Zu den jagdbaren Tieren gehöre der besonders geschützte Uhu aber gerade nicht. (Aktenzeichen: 20 A 2662/82).

MINISTERIUM FÜR BUNDESWEITE KHEISSE!

Anisschnaps statt Bombe

ANKARA, 24. August (dpa). Ein offensichtlich alkoholbedingter Alptraum eines bayerischen Urlaubers während eines Flugs von Istanbul nach München zwang eine türkische Maschine mit 108 Passagieren an Bord zur unprogrammierten Rückkehr in die Türkei. Wie die türkische Presse am Mittwoch berichtete, hatte der Mann plötzlich geschrien, daß in seinem Koffer explosive Stoffe hochgehen würden, und damit in der Maschine Panik ausgelöst. Der Pilot habe sofort über dem Marmara-Meer Kraftstoff abgelassen und sei zum Flughafen nach Istanbul zurückgekehrt, wo alle Vorbereitungen für einen Notfall getroffen worden seien. Anstelle der vermuteten Bombe enthielt der Koffer jedoch nur eine Flasche des türkischen Nationalgetränks „Raki“ (Anisbranntwein). Der Urlauber, der von der türkischen Polizei festgenommen wurde, erzählte, er sei unmittelbar nach dem Start eingeschlafen und hätte geträumt, daß sein Gepäck einen explosiven Inhalt habe, der gleich losgehe. Der Mann, der das Flugzeug barfuß betreten hatte, soll nach den türkischen Zeitungsberichten nun auf seinen Geisteszustand hin untersucht werden.

2DA' SE HI, ACH DOŽE, 2DA' SE HI, ŽE LAŠKA JE JEN HA'KEMI...

Beleidigungen verboten

PEKING, 23. August (Reuter). Diskriminierende Aufschriften wie „Nur für Ausländer“ in Betrieben, die ausländische Kapitalhilfe erhalten, werden in China nicht mehr geduldet. In einem Leitartikel der amtlichen Pekingener „Volkszeitung“ hieß es am Dienstag, solche Schilder erinnerten an Aufschriften wie „Keine Hunde und Chinesen“ aus den Zeiten vor der kommunistischen Revolution von 1949. Verschiedene Firmen im Industriegebiet Shenzhen an der Grenze zu Hongkong seien aufgefordert worden, die diskriminierenden Schilder zu entfernen.

„NUR FÜR BOLSCHEWIKI“...

O SLOVOSLEDU

Mezi předložkou a podstatným jménem, které je předložkou řízeno, mohou v češtině stát jenom takové výrazy, které na tomto podstatném jménu mluvnicky závisí jako jeho přívlasy. Ne každý přívlasek lze mezi předložkou a podstatné jméno „vsunout“. Rozhoduje o tom způsob jeho rozvíti.

Je-li přívlasek rozvíti výrazem předložkovým, dbáme o to, aby dvě předložky nenásledovaly ve větě těsně po sobě a aby se v důsledku toho věta nestala méně srozumitelnou, méně sdělnou. Neřekneme například, že chodíme v na podzim koupěných šatech, ale raději v šatech koupěných na podzim nebo v šatech, které jsme si koupili na podzim. Podobně raději jedneme o nákladech dopravovaných po vodě i po souši, ale nikoli o po vodě i po souši dopravovaných nákladech. Diskutujeme o závazcích uzavřených při určité příležitosti, ale nediskutujeme o při určité příležitosti uzavřených závazcích.

Všechny sledy dvou předložek nepůsobí stejnou měrou nepřijetelností. Jako násilná cítíme například spojení diskutoval o při této příležitosti uzavřených závazcích nebo rozhodl se pro pro mne nepřijetelné řešení, kde se dokonce opakuje též předložka. Naproti tomu spojení odhalit chyby v za sebou jdoucích sériích výrobků, dodržet plán v po sobě následujících etapách práce s nestabilnou první předložkou jsou dnes v hovorové češtině stále běžnější, zřejmě mimo jiné proto, že jejich vyslovování nebrání důvody rytmické. Není vyloučeno, že v budoucnu se vlivem vzrůstajících nároků na co nejekonomičtější vyjadřování některé z výše uvedených typů konstrukcí začlení do spisovné normy. Předložky jako slovní druh totiž snadno pozbývají své samostatnosti. Zatím však doporučujeme umisťovat v uvedených případech přívlasek vždy až za podstatné jméno, popř. jej vyjadřovat vedlejší větou přívlaskovou, která za podstatným jménem následuje vždy. Tento způsob vyjadřování vyhovuje potřebám jasného, srozumitelného a rychlého sdělování nejvíce.

Rebellen nahmen Sowjets als Geiseln

LISSABON, 25. August (dpa/UPD). Das Verteidigungsministerium in Mosambik hat bestätigt, daß antikommunistische Rebellen beim Überfall auf eine Edelsteinmine zwei sowjetische Geologen erschossen und 24 weitere Sowjets als Geiseln genommen haben.

CHAROŠO, CHARAŠIVO DOO!

нога му докопчу пукара:

Weltmeister Kratochvíl hört auf

Franz Kratochvíl (Nauheim bei Groß-Gerau), seit 1979 ohne Unterbrechung Weltmeister im Einer-Kunstradfahren, hat mit 26 Jahren seine sportliche Laufbahn beendet. Der 1966 aus der CSSR geflüchtete und 1976 eingebürgerte Franz Kratochvíl faßte diesen Entschluß während einer mehrwöchigen Reise durch die USA und Kanada.

O etiopském zemědělství

(čtk): Více než 35milionová Etiopie je zemědělská země. Zemědělství se tam podílí na tvorbě národního důchodu devadesát procenty. O rozvoji výroby po travin v tomto africkém státu se hovořilo na tiskové besedě s představiteli Celosvětového svazu rolníků-křesťanských sdružení, kteří jsou v CSSR na pozvání Svazu družstevních rolníků. Po pozemkové reformě, která se v zemi uskutečnila v roce 1975, se na etiopském venkově zakládala tzv. rolnická sdružení. V současné době lich je tam zhruba 19 600 a ta organizují nejen zemědělskou výrobu drobných rolníků, ale jsou i základními orgány správy na vesnici.

„Když jsme byli loni u moře, tak nás neznámí pachatelé vykradli. Doufám, pane Novák, že to letos pro změnu zkusíte někde jinde!“

NEPRAKTA - ŠVANDRLIK

Fanny Hills Po verboten

PARIS, 22. August (AFP). Das entblößte Hinterteil von Lisa Raines, Titelheldin in Jerry O'Haras Film „Fanny Hill“, der gerade in Paris anlief, wurde aus dem Verkehr der französischen Metropole gezogen. Aus Gründen der Sicherheit für die Autofahrer wurde, glaubt man der Pariser Nahverkehrsgesellschaft RATP, der verlängerte Rücken der Schönen, der die Filmplakate zierte, züchtig bedeckt. Lisa Raines' nackter Po, mit dem die städtischen Busse auf ihren Werbeflächen für den Streifen Reklame machen sollten, erregte so viel Anstoß, daß die RATP eine Retuschierung verlangte. Nunmehr fällt der Mantel des Liebhabers, in dessen Arme sich Fanny Hill stürzt, über die inkriminierten Rundungen. Die Abänderung sei keine Frage von Prüderie, wird von seiten der RATP betont. „Wir folgen den Sitten lieber ein wenig verspätet, als ihnen vorauszuweichen“, meinte ein Sprecher. Viele Autofahrer, die im Verkehrsstau hinter einem Bus mit dem Fanny-Hill-Plakat halten mußten, hätten es nicht geschätzt, „mit der Nase auf das Corpus delicti“ gestoßen zu werden.

Mehr Menschen eingesperrt

WIESBADEN, 22. August (AP). In den 166 Strafvollzugsanstalten im Bundesgebiet saßen 1982 nach Mitteilung des Statistischen Bundesamtes 45 584 Männer und Frauen ein. Wie das Amt am Montag in Wiesbaden mitteilte, lag die Zahl der Strafgefangenen und Sicherungsverwahrten am Stichtag 31. März damit um 5,7 Prozent höher als ein Jahr zuvor. Die Zahl der männlichen Häftlinge stieg im genannten Zeitraum um 5,6 Prozent auf 44 083, die der weiblichen um 7,4 Prozent auf 1501. Die Zahl der Ausländer und Staatenlosen in Straftat oder Sicherungsverwahrung erhöhte sich auf 4290 und stieg damit im Vergleich zum Vorjahr um 23 Prozent. Etwa 45 Prozent der Gefangenen waren zu einer Haft von bis zu einem Jahr verurteilt, 43 Prozent zu einem bis zu fünf Jahren und 12 Prozent zu mehr als fünf Jahren — darunter zwei Prozent zu lebenslanger Haft.

Reaganova dýmka míru

Unsere Zeit, NSR

V OKOLÍ OSADY RAČA u srbského města Kragujevac rozkvetly v těchto dnech podruhé v letošním roce jabloně. Zemědělci si tento ojedinělý jev vysvětlují tím, že letošní úroda dozrála neobvykle brzo. Soudí rovněž, že druhé květy na jabloních ohlašují dlouhou a krutou zimu.

● Nezaměstnanost v Belgii dosáhla v polovině srpna 12,4 procenta. Jak uvádějí ekonomové, je to nejvíce v dějinách země. Bez práce je nyní 515 tisíc lidí, tedy o 53 000 více než před rokem.

Viele schmerzliche Arrangements

Thomas Rothschild berichtet in einer Glosse von dem Prager Literaturwissenschaftler František Burianek (FR) vom 12. 8.). Ich habe keinen Zweifel, daß er dessen Tun und Nicht-Tun zutreffend beschreibt. Unbegreiflich aber ist mir, wie pauschal er alle tschechoslowakischen Professoren in den Geisteswissenschaften, die „über 45 Jahre alt“ sind, verurteilt und wie großzügig er ihnen vorwirft, „ihren Frieden mit dem Unrecht gemacht“ zu haben.

Es ist ja allgemein bekannt, daß Pauschalurteile und -verurteilungen mehr dumm als zutreffend sind. Dies trifft aber in ganz besonderem Maße auf so heikle Verhältnisse wie im Ostblock zu und im besonderen auf ein so schwieriges Land wie die Tschechoslowakei. Es mag gut preußisch gedacht sein: wer nicht gegen das Regime ist, der ist dafür — die Wirklichkeit in der Tschechoslowakei trifft es nicht. Da gibt es viele sehr schmerzliche „Arrangements“, da mag einer, der Amt und Würden behalten hat, damit andere denken, die ärger in die Schuldlinie gekommen sind, da gibt es, kurz gesagt, nicht das schlichte Schwarz oder Weiß, sondern eine Fülle von Grautönen.

Wer sich als Kenner östlicher Verhältnisse ausgibt, sollte das wissen.

Eva Meinerts, Gütersloh

KLANKEN BYL V ORBĚ.

Havel will nicht auswandern

WIEN, 22. August (Reuters). Der tschechoslowakische Dramatiker Vaclav Havel hat in einem am Montag veröffentlichten Interview gesagt, er weigere sich, aus der CSSR auszuwandern. „Ich habe Angebote der tschechoslowakischen Behörden abgelehnt, in den Westen zu reisen, da ich wußte, daß ich

Was Hus und Luther recht war

WIEN, 21. August (AFP). Ein Anti-Papst-Fest plant die Sozialistische Jugend Österreichs am 10. September in Wien während des Besuches von Papst Johannes Paul II. in Österreich. Die SPÖ-Jugend sieht diese Veranstaltung als Alternative zum geplanten Treffen des Papstes mit Jugendlichen im Wiener Stadion und möchte sich dabei kritisch mit Erklärungen des Papstes vor allem zu Lateinamerika und zur Geburtenregelung befassen. Die für Frauenfragen zuständige Staatssekretärin Johanna Dohnal hatte bereits zugesagt, bei der Veranstaltung ein Referat zum Thema Frau und Kirche zu halten. Grundsätzlich sieht die SPÖ keinen Grund, gegen die Veranstaltung zu intervenieren. Alt-Bundeskanzler Bruno Kreisky, der noch Parteivorsitzender der SPÖ ist, erklärte an seinem Urlaubsort auf Mallorca in einem Telefoninterview mit einer Wiener Tageszeitung: „Ich hab' mich geweigert, etwas dagegen zu sagen. Wo sind wir denn? Der Jan Hus durfte gegen den Papst sein, der Luther hat die halbe Welt mobilisiert, und der SPÖ sollte das verboten werden?“ Kreisky forderte jedoch, daß Beleidigungen des Papstes vermieden werden müßten.

Vorwürfe gegen „McDonald's“

Gewerkschaft: Wildwest-Methoden bei Hamburger-Brater

HAMBURG, 21. August (dpa). Schwere Vorwürfe gegen die US-amerikanische „Hamburger“-Restaurantkette „McDonald's“ in der Bundesrepublik hat die Gewerkschaft Nahrung, Genuß, Gaststätten (NGG) erhoben. In einer am Wochenende in Hamburg veröffentlichten Dokumentation der Gewerkschaft, die Licht hinter die „poppige Fassade“ der 172 bundesdeutschen Filialen bringen soll, heißt es, daß die Beschäftigten bei „McDonald's“ „unter zum Teil sozial- und menschenunwürdigen Bedingungen arbeiten müssen“.

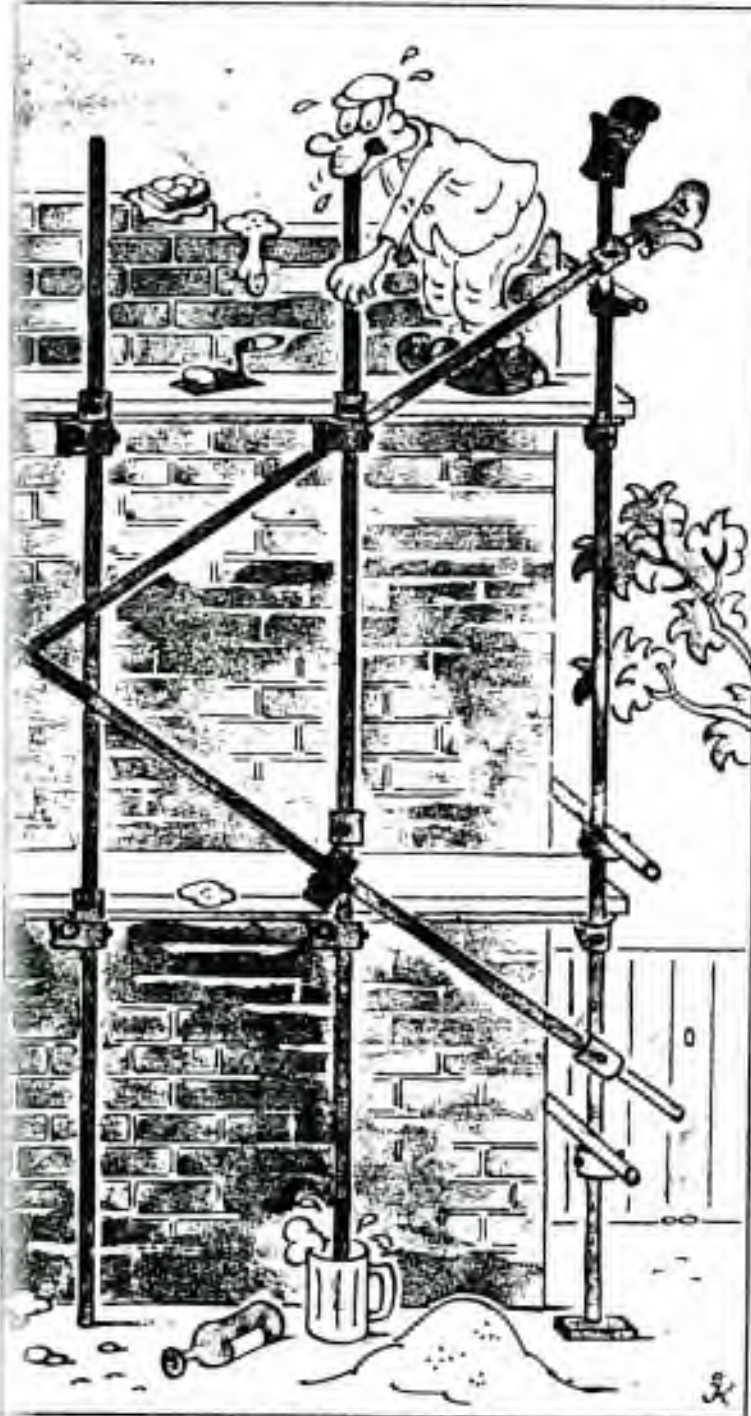
Nach Angaben der NGG sind 58 Prozent der rund 12 000 Mitarbeiter Teilzeitkräfte, die maximal 390 Mark im Monat verdienen. So spare die Hamburgerkette Steuern und Versicherungsbeiträge. Der Durchschnittslohn für gewerbliche Arbeitskräfte des Hackfleischbraters liege bei etwa 7,00 Mark brutto je Stunde. „Das ist wilder

Westen“, bewertet NGG-Chef Günter Döding die Geschäftsmethoden bei „McDonald's“.

Ferner kritisiert die Gewerkschaft, daß das Unternehmen bei den Einstellungsverträgen tarifliche und gesetzliche Mindestansprüche „nebulös und vage“ halte. Da Funktion und Tätigkeit in den Arbeitsverträgen meist nicht klar gekennzeichnet seien, könnten gastgewerbliche Tarifverträge nur bedingt angewendet werden. In diesem „Bermuda-Dreieck“ des Tarifrechtes versuche die „Hamburger“-Kette „mit viel Geschick, Kapital für sich herauszuschlagen“. Verhandlungen über einen Haustarifvertrag, um den sich die NGG seit 1979 bemühe, sei „McDonald's“ bisher ausgewichen. Ebenso wehre das „McDonald's“-Management „mit fast panischen Reaktionen“ jeden Versuch ab, Betriebsratswahlen einzuleiten, heißt es in der 80seitigen NGG-Broschüre.

FRAGEN!
drungen und haben eine Selbstschuttlage des Typs SM-70 von den DDR-Sperranlagen abmontiert. Dies teilte das Bundesministerium für innere Beziehungen am Dienstag in Bonn mit.

Selbstschuttlage abmontiert
BERLIN/BONN, 23. August (AP). Unbekannte sind am Sonntag von der Bundesrepublik aus auf DDR-Gebiet im Raum Sachgrün (Bezirk Oelsnitz) eingedrungen.

„VEMHA, SPLAVEK“, ALE „VCUC!“

Štuota, SSSR

TO JE SRANDA!

Stršel, BLR

Kantáta o sovětském nebezpečí
TO JE SE ZASHA'L!

Aufgespießt

Der Hauptpropagandist der Friedensbewegung sitzt im Weißen Haus.

Rudolf Hartung, Juso-Vorsitzender

● V Kanada je nyní bez práce 1,8 miliónu lidí, což znamená, že z každého 1000 osob v aktivním věku je 135 nezaměstnaných. V některých částech země je situace ještě podstatně horší. Tak například v Newfoundlandu je nezaměstnaný každý třetí pracující.

Impressionen aus Sowjet-Armenien

Als Noah mit seiner Arche nach der Sintflut auf dem Gipfel des Ararat strandete, so überliefert es die Legende, erblickte er in der Ferne Land. „Jerewat“, rief er, „Erde ist zu sehen.“ Und so hat Jerewan seinen Namen bekommen. Jerewan, heute Hauptstadt der Armenischen Sozialistischen Sowjetrepublik. Ein Stückchen Holz von der Arche Noah liegt, in Gold und Silber eingefaßt, in der Klosterkirche von Edschmiadsin. Man kann es besichtigen und die Armenier jedenfalls sind von seiner Echtheit überzeugt.

Der 5000 Meter hohe Doppelkegel des Ararat schimmert braun-grau in der fahlen Spätherbstsonne. Der weiße Gipfel leuchtet ganz nah. Der sagenumwobene Berg liegt, wie der größte Teil des historischen Armenien, des Hochlandes zwischen Kleinasien, Iran und der Sowjetunion, auch Ararat-Hochland genannt, bereits in der Türkei. Dennoch ist er eins der Wahrzeichen auf dem Staatswappen der armenischen Sowjetrepublik. Darin sahen die Türken einen Usurpationsversuch und protestierten. 1920, nach Gründung der Sowjetrepublik Armenien, soll der damalige Volkskommissar für Auswärtige Angelegenheiten der Sowjetunion, Tschitscherin, darauf schlagfertig geantwortet haben, die Türkei habe den Halbmond im Wappen, obwohl der auch nicht zum türkischen Territorium gehöre.

Ein anderes Wahrzeichen Armeniens ist die Weintraube: Über neunzig Sorten Wein baut man an, vor allem in dem fruchtbaren Ararat-Tal. Im Zentrum Jerewans, an einem Hang, steht das majestätisch anmutende, aus rotem Tuffstein erbaute und mit historischen Ornamenten verzierte Gebäude der Cognac-Fabrik Ararat. Armenischer Cognac genießt Weltruhm, in Moskau und anderen Städten der UdSSR kann man ihn nur selten kaufen. Der größte Teil geht in den Export und die ältesten Cognac-Sorten können auch die Armenier nur in ihrer Volksausstellung der „Sozialistischen Errungenschaften“ besichtigen. Sie kosten pro Flasche sechzig Rubel, ein Drittel eines sowjetischen Durchschnittslohns. Aber es gibt in Armenien immer noch reichlich Cognac für weniger Geld, der ausgezeichnet mundet, und außerdem guten und billigen Wein. In Armenien, so stellen die Russen erstaunt fest, sieht man auf der Straße keine Betrunkenen und die berühmtesten Ausnüchterungszellen sind hier unbekannt.

Nicht nur die Gastfreundschaft und die „Kommunikalbenost“, die Umgänglichkeit der Armenier, ihre künstlerische Sensibilität und ihr ausgeprägtes Taktgefühl, ihr Familiensinn und ihr Empfinden für Ästhetik werden von den Russen geachtet. Auf die vorbildliche Arbeitsdisziplin und die Ordnungsliebe der Armenier blickt so mancher Russe mit Ehrfurcht, Neid und der traurigen Gewißheit, daß ihm diese beiden Eigenschaften immer fremd bleiben werden. Eigenschaften, die sicher mit dazu beigetragen haben, Armenien zu einer der wohlhabendsten Republiken der UdSSR zu machen.

Aber nicht nur ökonomisch, sondern auch kulturell nimmt die kleinste der Sowjetrepubliken in der Sowjetunion einen bedeutsamen Platz ein: In Jerewan hat die junge Zeichenlehrerin Shanna Agamirjan vor über zehn Jahren eine Kunstgalerie für Kinder eröffnet, heute ist diese Galerie als Museum für ästhetische Erziehung von Kindern weltbekannt. So mancher sowjetische Künstler hat hier, im experimentellen

Studio für Kunsthandwerk, Malerei, Musik und Film, das dem Museum angeschlossen ist, seine ersten künstlerischen Gehversuche unternommen. Mosaikbilder aus buntgefärbten Streichhölzern, Königsköpfe aus Pappmaché, gewebte Teppiche, Masken aus Schiffstau, tanzende Mädchen, mit Kreide auf Packpapier gezeichnet, Marionetten aus Holz und Stoff: Die Palette des Museums ist groß, die jüngsten Künstler sind drei, die ältesten siebzehn Jahre alt.

Einige Straßen weiter liegt, kaum größer als ein mittlerer Supermarkt, im Parterre eines unscheinbaren Wohnblocks hinter verhängten Schaufenstern verborgen, ein Museum für moderne Kunst. Hier stellen vor allem armenische Maler aus, die nicht selten lange Jahre über die Welt verstreut gelebt haben und später dann nach Armenien „eingewandert“ sind. Maler, die als nonkonformistisch gelten, von Picasso und Chagall geformt, nicht aber von der sozialistischen Kunstdoktrin. Und weil hier moderne Malerei der verschiedenen Richtungen und Stile zu sehen ist, die anderswo in der Sowjetunion unter Verschluss gehalten wird, ist dieses Museum längst schon zur Pilgerstätte für Künstler aus der ganzen Sowjetunion geworden...

Als Gott die Erde aufteilte, berichtet eine armenische Legende, standen die Armenier in der Schlange der Völker an vorletzter Stelle, die Georgier, das Nachbarvolk, an letzter. Endlich kam die Reihe an Armenien. Gott hatte nur noch ein kleines, karges Stück Gebirgsland übrig, wo kaum etwas wuchs und gedieh. Doch die Armenier gaben sich damit zufrieden. Für die Georgier hatte Gott nichts mehr, aber sie rührten sein Herz und so schenkte er ihnen den Flecken Erde am Schwarzen Meer, den er eigentlich für sich selbst reserviert hatte...

Die Sowjetrepublik Georgien ist landwirtschaftlich reizvoller und landwirtschaftlich ungleich reicher als Armenien, doch auch wenn die Armenier manchmal mit Neidgefühlen auf die georgischen Nachbarn schielen, die nicht nur von Gott, sondern einst auch vom Georgier Stalin reichlich mit Vergünstigungen gesegnet wurden, so sind sie doch stolz darauf, was sie in den letzten 60 Jahren erreicht haben.

Aus dem „Land der Steine“ ist ein landwirtschaftlich intensiv genutztes Gebiet geworden. Nicht nur Weintrauben, auch Pfirsiche und Aprikosen erntet man, Baumwolle und Maulbeerbäume gedeihen ebenfalls, die armenischen Seidenstoffe und Teppiche sind gefragt. Die Erzeugung von Energie, der Bau von Wasserkraftwerken und in letzter Zeit auch von Atomkraftwerken wird vorangetrieben. Der wissenschaftliche Betrieb für mathematische Maschinen, das Elektromaschinenwerk, das graphische Kombinat von Jerewan genießen wegen ihrer Qualitätsarbeit einen guten Ruf nicht nur in der UdSSR. Armenische Ledermokassins sind in Moskau sehr gefragt und die kleine Republik exportiert ihre Waren heute in 73 Ländern der Welt.

Selbst die Steine der Berge sind so wertlos nicht: Fünfzig Prozent des sowjetischen Kupfers kommt aus Armenien. Aus armenischem Tuff hat man die Häuser Jerewans errichtet. Von Rot über Rosa bis zu Pastellgelb und Grün reichen die Schattierungen der Quadersteine. Durch Jahrhunderte überlieferte Stuckornamente zieren die Wohnblocks des modernen Jerewan, das doch zu den ältesten Städten der Welt gehört, älter noch ist als Babylon und Ninive.

Erst vor wenigen Jahren entdeckten Archäologen eine Palastplatte mit assyrischer Keilschrift – die Geburtsurkunde der Stadt.

Für jedes Jahr, das Jerewan besteht, hat man einen Brunnen gebaut. Heute schmücken zweieinhalbtausend Brunnen die Stadt, jährlich kommt ein neuer hinzu. Die Idee, sagen die Armenier, die sehr geschichtsbewußt sind, ist originell und außerdem machen diese Brunnen die trockene Hitze im Sommer gemessen werden bis zu 45 Grad Celsius – erträglicher.

Das alte Jerewan sucht man vergebens, das moderne Jerewan ist eine Stadt der Jugend: Rund fünfzig Prozent der Einwohner sind unter 25 Jahre alt. Von 1920 bis heute wuchs die Stadt auf über eine Million Einwohner. Rund ein Drittel aller Bewohner der Sowjetrepublik Armenien lebt in der Hauptstadt, der Anteil der Russen dort beträgt nur rund drei Prozent. Damit gehört Jerewan zu den ethnisch geschlossensten Städten in der Sowjetunion.

Die Armenier sind stolz auf ihre alte Kultur und zu gerne nur erzählen sie Besuchern von ihrer langen und tragischen Geschichte, die vor 3000 Jahren begann und äußerst wechselhaft war: Armenien wurde bekriegt, erobert, besetzt, geteilt, fast ausgelöscht. Die erste Teilung geschah im vierten Jahrhundert. Armenien fiel an Persien, ein kleinerer Teil wurde oströmische Provinz. Diese Teilung war der Beginn einer bis in die Gegenwart andauernden Leidenszeit des armenischen Volkes. Das zerteilte Land wurde zur Pufferzone und als solche in den Machtkampf großer Staaten in Ost und West hineingezogen.

Im Jahre 1123 fluteten die Mongolen Dschingis-Khans über die Grenzen Armeniens und blieben fast hundert Jahre die Herren im Lande. Mitte des 14. Jahrhunderts wurde Ostarmenien von den Persern erobert, Westarmenien kam unter türkische Herrschaft. Nach langen Kämpfen einigten sich Persien und die Türkei 1639 auf die Teilung Armeniens, die zweite in der Geschichte dieses Volkes. Das Gebiet, das heute armenische Sowjetrepublik ist, wurde persisch, der Rest türkisch. Und so blieb es fast zweihundert Jahre. Nach dem Russisch-Türkischen Krieg mußten die Türken 1878 Teile von Türkisch-Armenien an Rußland abtreten. Doch die Befreiung vom türkischen und auch persischen Joch durch den „großen Onkel“, wie die Armenier Rußland nannten, hielt nicht lange an: Das zaristische Rußland betrieb eine Politik der planmäßigen Russifizierung von Schule, Kirche und Gesellschaft und machte sich so bei den Armeniern verhaßt.

Der Friedensvertrag von San Stefano – Ergebnis des Russisch-Türkischen Krieges – brachte der Türkei große Gebietsverluste und verpflichtete sie ferner, Reformen in den armenischen Provinzen durchzuführen. Dennoch verschärfte sich in der Folgezeit ein Problem, das bis heute in der Weltöffentlichkeit als „armenische Frage“ diskutiert wird und dessen tragische Höhepunkte die Massaker unter Sultan Abdul Hamid im 19. Jahrhundert sowie der fast vollendete Völkermord an armenischen Minderheit in der Türkei in den Jahren 1915–1920 gewesen ist. Das Massaker der jungtürkischen Regierung hinterließ eine traurige Statistik des Todes: von den etwa zwei Millionen Armeniern in der Türkei vor dem Ersten Weltkrieg waren über zwei Drittel deportiert oder ermordet worden, nur wenig mehr als 200 000 blieben verschont, rund 250 000 gelang die Flucht.

Die „armenische Frage“ ist bis heute nur teilweise gelöst. Zwei Millionen Armenier leben in der Diaspora in der

nzen Welt verstreut, rund eine halbe Million davon in den USA, über hunderttausend in Frankreich, eine Viertelmillion in Syrien, in Libanon und auf Zypern, Zehntausende in Iran. Viele dieser Auslandsarmenier erkennen die Sowjetrepublik Armenien als Heimat nicht an, obwohl die sowjetische Regierung ihnen seit 1945 relativ großzügig gestattet, nach Armenien einzuwandern. Rund eine Viertelmillion haben von dieser Möglichkeit der Repatriierung bisher Gebrauch gemacht. Sie kamen und kommen vor allem aus dem Orient. In den letzten Jahren wanderten im Durchschnitt tausend pro Jahr ein.

Wer die Erlaubnis der sowjetischen Behörden hat, erhält gleich auch einen Arbeitsplatz und eine Wohnung. Wer sich einmal entschlossen hat, in Sowjetarmenien zu leben und zu arbeiten, arrangiert sich gewöhnlich schnell auch mit den politisch-ideologischen Gegebenheiten. Unverhohlene Antipathie gegenüber den Russen, wie man sie im estnischen Tallinn bisweilen beobachtet, gibt es in Jerewan nicht. Nur rund ein Viertel der älteren armenischen Sowjetbürger, so schätzt man, spricht fließend Russisch. Die Tatsache, daß jeder, der in Partei, Wirtschaft oder beim Militär Karriere machen will, Russisch als gleichsam zweite Muttersprache beherrschen muß, wird vielleicht in Armenien weniger als Russifizierung empfunden als etwa im benachbarten Georgien, sind doch die Armenier über Jahrhunderte hinweg gewohnt, mindestens zwei Sprachen zu sprechen.

Man arrangiert sich, aber dennoch hatte Sowjet-Armenien vor einigen Jahren Probleme mit einer nationalistischen Opposition: 1974 konstituierte sich dort eine „Vereinigte Nationale Partei Armeniens“, die für eine selbständige armenische Republik eintrat und auf Flugblättern und Wandparolen die Losung „Nieder mit den Russen, es lebe ein freies und unabhängiges Armenien!“ verbreitete. Insgesamt 27 Nationalisten – junge Ingenieure, Studenten und Arbeiter – wurden im November 1974 vor Gericht gestellt und zu mehreren Jahren Freiheitsentzug verurteilt. Am 27. November des gleichen Jahres trat das Zentralkomitee der armenischen KP in Jerewan zusammen, entband den Ersten Parteisekretär Kottschinjan von seinen Pflichten und wählte den ZK-Sekretär für Industrie, den 42jährigen Karen Demirtschian, zum Nachfolger. Demirtschian warnte kurz nach seiner Machtübernahme öffentlich vor „nationaler Engstirnigkeit, nationaler Exklusivität und Prahlerie“.

Auch wenn es, vor allem unter den Auslandsarmeniern, bisweilen radikale nationalistische Tendenzen und als Folge dessen manchmal Terrorakte, etwa gegen türkische Diplomaten, gibt, so lebt die große Mehrheit der Armenier unauffällig und friedlich und versucht, bei allen äußeren Schwierigkeiten die armenische Kultur, Sprache und damit die nationale Identität zu pflegen und zu wahren. Und ein wichtiger, wenn nicht gar der wichtigste Integrationsfaktor ist dabei die armenische Kirche, die ihr geistliches Zentrum in Edschmiadsin, unweit von Jerewan, hat. Hier liegt der Palast des „Katholikos aller Armenier“, das Herz der Armenischen Apostolischen Kirche und ein Kapitel wie aus Tausendundeiner Nacht...

In Edschmiadsin residiert Wasgen der Erste, der 130. Katholikos in der andertausendjährigen Geschichte der armenischen Kirche. Es ist sein Palast fürwahr: 1914 von den russischen Behörden beschlagnahmt, wurde er 1957

nach einem Besuch des Katholikos beim damaligen sowjetischen Ministerpräsidenten Bulganin der Kirche zurückgegeben und sorgsam restauriert. Seine Heiligkeit, kann man in Edschmiadsin erfahren, ist ein mutiger Mann, ein großer Humanist und ein von allen Armeniern zutiefst verehrter Christ. Seit er 1955, im Alter von 47 Jahren, zum Oberhaupt der Armenischen Kirche gewählt wurde, hat er sich für eine Wiederbelebung der Kirche eingesetzt, und zwar auf mehreren Gebieten und nie ohne diplomatisches Feingefühl gegenüber einer Staatsmacht, die sich zum Atheismus bekennt. Auf zahlreichen Auslandsreisen besuchte Wasgen die armenischen Gemeinden in den verschiedenen Teilen der Welt und erreichte allmählich, daß Edschmiadsin als Zentrum der Armenischen Kirche von allen Armeniern anerkannt wird.

Dank den Bemühungen des Katholikos haben sich die ökumenischen Aktivitäten der armenischen Kirche gut entwickelt. In Armenien setzte Wasgen eine Sonderkommission für die Renovierung und den Wiederaufbau von Kirchen durch, für seine Verdienste verlieh ihm die Generalversammlung der Armenischen Kirche 1962 den Ehrentitel „Katholikos der Erbauer“. Besondere Aufmerksamkeit schenkte Wasgen der Erste dem geistlichen Seminar von Edschmiadsin: Die Studentenzahl hat zugenommen, von den vierzig jungen Theologen kommen rund 20 Prozent aus dem Ausland. Der Katholikos gibt die Zeitschrift „Edschmiadsin“ heraus und einen Kirchenkalender. Die kirchliche Druckerei fertigt nicht nur Etiketten für Cognac-Flaschen, sondern druckt auch historische und philologische Bücher und, bereits in dritter Auflage, das Neue Testament.

In einem Saal, ausgestattet mit reich geschnitzten, braunen Möbeln, wertvollen Ölgemälden, einem schlichten Schreibtisch mit einem modernen Telefon im altenglischen Stil, empfängt seine Heiligkeit gewöhnlich Besucher zu einer Audienz. An diesem milden Spätherbsttag begrüßt er eine internationale Journalistengruppe – auf armenisch. Er könnte auch Russisch reden, Französisch, Englisch oder Deutsch, das er in seiner Jugend in Bukarest auf einer evangelisch-deutschen Schule gelernt hat.

Fünzig Kirchen, erläutert der Katholikos, gibt es gegenwärtig in Armenien, alte Kirchen, die oft von den Spenden reicher Auslands-Armenier instandgesetzt wurden, neue gibt es nicht. Und die Spenden fließen reichlich: Erst Mitte Oktober ist neben dem Palast des Katholikos ein Museum eröffnet worden, in dem man die kostbaren Geschenke armenischer Christen an die Kirche bewundern kann. Gebaut wurde das Museum, weil ein armenischer Millionär aus den USA dafür eine Million Dollar spendete...

Zwei Drittel der armenischen Kinder in Sowjet-Armenien, sagt der Katholikos, sind getauft. In den letzten Jahren ist die Zahl der jungen Leute, die in die Gottesdienste gehen, spürbar gestiegen. Was nun führt die Jugend zur Kirche? Die armenische Kirche, sagt der Katholikos, ist sehr national. In der wechselhaften Geschichte des Volkes galt sie und übrigens auch das von Mönch Masrop im fünften Jahrhundert entwickelte Alphabet – die Schrift verwendet man bis heute nahezu unverändert – als wichtiger Träger der nationalen Identität der Armenier, und das ist bis heute so geblieben.

Vielleicht deshalb hat der Katholikos Wasgen der Erste dem armenischen Volk ein so kostbares Geschenk ge-

macht: In einem Safe, von einer bundesdeutschen Firma im Palast von Edschmiadsin installiert, steht eine weiße Marmortafel mit dem armenischen Alphabet. Die 36 Buchstaben hat ein Jerewaner Künstler aus Gold und indischen Edelsteinen gearbeitet. Wenn Gäste kommen, wird der Safe geöffnet. Das Volk aber weiß vielleicht noch gar nichts von diesem kostbaren Geschenk und wird es womöglich nie zu sehen bekommen.

Neprakta Švandrlík

„Mohl bych být vlastně tvým otcem, ale v tom případě bych tě, ty nestydo, seřezal, že by ses týden neposadila!“

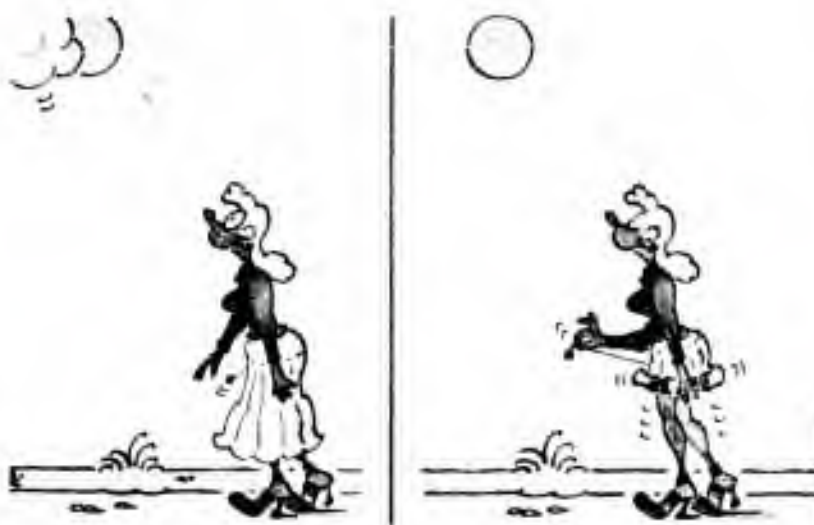
Jaroslav Pop

„Chápu, třicetistupňová vedra, no ale ve svěcené vodě byste si, Juchelka, pivo chladit nemusel.“

Jaroslav Keres

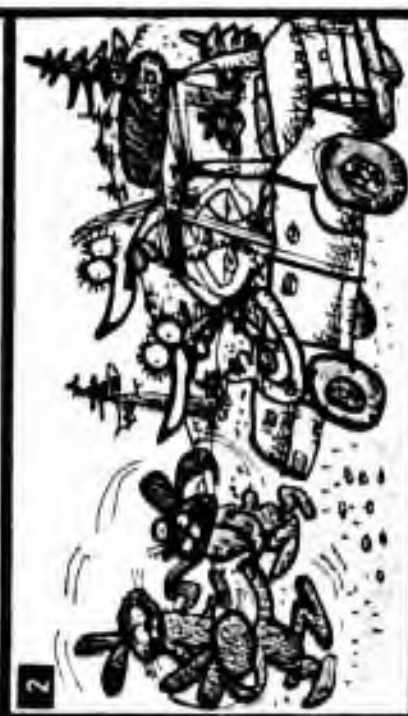
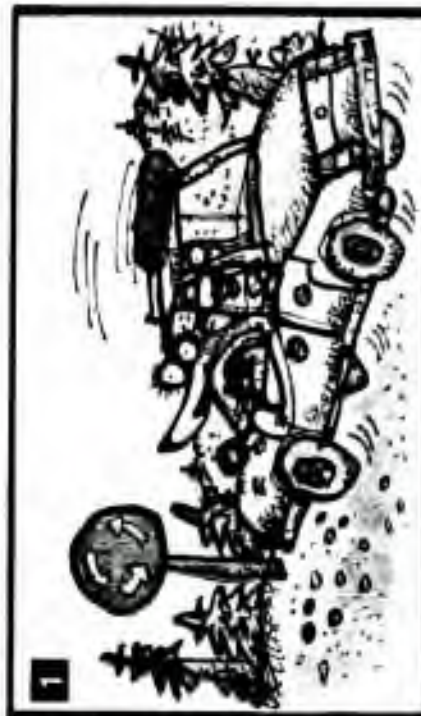
„Krucinál, dědečku, že už tě praštím!“

„Každé furiantství má své meze. Ty prej si platil za celou hospodu klášterní tajemství!“

● Povídá příslušník VB mladé řidiče při kontrole technického stavu pneumatik: „Jestlipak, slečno, víte, že máte pěkně sjetý profil?“ „No, dovoďte! Vy také nejste právě krásavce...“

„Ona se rekne pani Pythagorova! Ale vydrzte s chlapem, kterýho zajímá akorát součet čtverců nad oběma odvesnamy!“

„Když někdo chválí prázskou městskou homačnou červanu...“

„To snad není pravda! Napřed hodím plavčíka do vody, protože dejchal moji holce z plic do plic, a teď abych ho z té vody tahal!“

● **Půvabná
mladá žena
v průsvitné
noční košili
vstoupí
do hotelového
pokoje,
kde je ubytován
starší muž.
„Promiňte,
spletla
jsem si dveře,“
omlouvá se.
„Nejen dveře,“
usměje se
stařík.
„Přišla jste
i o třicet let
později...“**

„Obilí jsme si hlídali, ale ztratil se nám kombajn.“

Jaroslav Pop

„Budeš si muset lehnout do těch borůvek ještě na břicho, ať to vypadá jako vzorek.“

Neprakta – Švandrlik

„Z hospody mě sice taky vyhajou, ale kvůli placení a ne pro nepřekonatelný odpor!“

6. N. Stefanović
na žirnoj plati.
Izobila
Kecak, par. 6
z. n. me. dok. me.

Objev nových jeskyní

(čtk): Dva nové domy s bohatou krasovou výzdobou o celkové délce přibližně 100 metrů byly objeveny v minulých dnech v Javoříčských jeskyních na Olomoucku. První je vysoký 20 metrů a v druhém tvoří dominantní rozměr délka — přes 60 metrů. Je to zde největší speleologický úspěch od roku 1959. Zasloužil se o něj především amatéři. V lednu byla v Severomoravském kraji usavena v pořadí již devátá základní organizace České speleologické společnosti, nazvaná Estavella. Její členové začali v březnu odstraňovat suť v dosavadním konci jeskyně v Aleji a odhalili nové domy, jimiž dříve proudil do jeskyní hlavní přítok vody, potok Spraněk. Předpokládá se, že tu jeskyně pokračují ještě v délce jednoho kilometru. Zatím bylo v Javoříčských jeskyních zmapováno 3,5 kilometru chodů.

KDYBY TAK OBJEVILI NOVÉJ ZPŮSOB
HUSPODÁŘENÍ...

Počítání žab

(a): Žaby patří mezi živočichy, kteří jsou civilizacími vlivy snad nejvíce postiženi. Zejména v posledních letech se snižuje jejich počet a druhové zastoupení v naší přírodě. Po celém území ČR mizí malé vodní plochy, ve kterých by nacházely vhodné podmínky pro rozmnožování. Tůňky a rybníčky v okolí a lesích bývají často znečištěné chemikáliemi, které působí zhoubně nejen na vývoj vajíček a vývojová stadia, ale i na dospělé živočichy. Aby výkonné orgány ochrany přírody mohly přistoupit k důslednější ochraně dosud zachovávaných lokalit, je potřebné nejprve zajistit jejich důkladnou evidenci. Proto Český svaz ochránců přírody vyhlásil na letní měsíce letošního roku a na jaro a léto příštího roku akci nazvanou Evidence vodních ploch s výskytem obojživelníků. Tato akce, která si vyžaduje spolupráci dobrovolného aktivu ochránců přírody, poslouží také našim vědecko-výzkumným pracovitlím.

KVAK, KVAKVAK, ILAKVARVAK...

Rekordy v hladovění

(job): Při zimním spánku nepřijímají hadi potravu velmi dlouho — tři až pět měsíců. Jsou však zaznamenány případy i delšího hladovění. Zmije gabunská vydřela bez potravy 679 dnů, chřestýš brazilský 780 a krajta námenková 870 dnů. Světový rekord v hladovění drží zatím krajta mřížkovaná, která vydřela bez potravy 910 dnů. Kromě hadů je přeborníkem v hladovění krokodýl; vydřel bez jídla až 700 dnů, želva dokáže hladovět 500 a žába 300 dnů. V době hladovění jsou ve stavu anabiozy, při níž životní procesy jsou jen minimální.

TOUŽÍ HAI'USSER ZA SEBOU...

RUDOLF BAHRO, Vorstandsmitglied der Grünen, fühlt sich offenbar zu Baghwan hingezogen. Seit einigen Wochen meditiert er bei den in allen Rottönen gekleideten Jüngern des indischen Guru im US-Staat Oregon und hält dort Vorträge, während die Grünen offiziell verbreiten, Bahro habe Kontakte mit der US-Friedensbewegung aufgenommen. Ob der aus der DDR ausgewiesene Wissenschaftler und Lehrbeauftragte an den Universitäten von Berlin und Bremen bei Baghwan und seinen Jüngern bleibt, ist noch offen. Die Grünen in Bonn betrachten die Entwicklung ihres Vorstandsmitglieds mit Unbehagen, weil sie schädliche Auswirkungen auf das Ansehen ihrer Partei fürchten.

VON VYPADAL DYCKY
DEBILNĚ!

Oblečení pro ovce

(va): Ostřihané ovce, zejména v oblastech drsnějších klimatických podmínek, často hynou. Za příčinu se považuje jejich prochladnutí, když nejsou chráněny přirozenou vlnou nebo pokrývkou. Bylo však zjištěno, že ovce trpí hlavně dopadáním dešťových kapek na ostřihanou kůži, projevuje se u nich apatie, jindy panika. Vlnafský úřad v Montevideu vyzkoušel proto na 120 tisících ovci pokrývky ze lnu a polyethanu, které ovce nosí po dobu, než jim srst doroste. U těchto ovci nebyly po ostřihání pozorovány žádné negativní reakce, snížily se i ztráty uhynutím.

"Kolik vyděláváte měsíčně,
pane Novák?"
"Slabě tři tisíce..."
"Kolik přineáš?"
"Sedmnáct set..."

Aufgespießt

"Als sich dann noch herausstellte, daß je einer der japanischen und deutschen Gäste in derselben Ecke Sibiriens in Gefangenschaft gewesen waren, erreichte die Stimmung ihren Höhepunkt."

Der Journalist Leo Brawand in der August-Ausgabe des "Manager Magazin", einen Besuch japanischer Gäste bei sich zu Haus beschreibend.

"Nur Alciocus mit 700 Männern, Weibern und Kindern blieb von den Bulgaren am Leben und rettete sich", notierte Fredegar nach einer Übersetzung von 1849.

Die Recherche nach dem Tatort des Gemetzels führte Kunstmann zur alten bairischen Ostgrenze an der oberösterreichischen Enns: Pulgram in Bulgaren-Ortsnamen in Italien, Süd- und Ostbayern und Sachsen der einzige Flecken, der genau an der Grenze zwischen dem früheren Pannonien und dem Merowinger-Reich samt dem Herzogtum Bayern lag. Der Bogen der dortigen uralten Stiftskirche S. Florian birgt, wie man im 13. Jahrhundert herausfand, die Gebeine von 6000 anonymen Toten. Dieses Massengrab, das nach Kunstmann durchaus etwas mit den getöteten 8300 Bulgaren zu tun haben könnte, mußte nun wissenschaftlich untersucht werden.

Kunstmann fand "motivische Übereinstimmungen" zwischen dem Massentod der Bulgaren und dem Nibelungenlied. So entspricht die getrennte Unterbringung der Bulgaren als Teil des Mordplans genau der über ein halbes Jahrtausend später entstandenen Sage.

5000 von ihnen haben der Meldung zufolge mehrmonatige Sprachlehrgänge für Erwachsene in der zentralen österreichischen Sprachschule in der ostösterreichischen Gemeinde Mülke nördlich von Bautzen besucht, die in diesen Tagen auf ein 30jähriges Bestehen zurückblickt.

Slavist entdeckt historische Spur im Nibelungenlied

Burgunden oder Bulgaren?

Die da in Strophe 1640 von König Gunther an den Ritter Eckewart gerichtete Asylbitte und ihr Ort verweisen, so Kunstmann, "schlüssig auf das Bulgaren geschehen". Und die im Epos in einem Saal ausgetragenen Ritterskämpfe sind dann "ins Heroische transportierte Relikte des Widerstandes der Bulgaren, den diese während der Mordnacht in den bairischen Häusern und Unterkünten leisteten". Die Zahl der dort asylosuchenden Bulgaren entspricht der von 9000 Burgundern.

Trotz teilweise tiefgreifender Umwandlungen wurden — so Kunstmann — an den verschiedenen Stellen des Nibelungenliedes Fakten und Umstände des Stammesmordes sichtbar, "die es — zusammen genommen — ausschließen, daß hier rein zufällige Übereinstimmungen zwischen Dichtung und wirklichem Geschehen vorliegen". Viel wahrscheinlicher sei, daß ein nicht überliefertes lokales donauländisches Wissen um den Bulgarenmord aus frühen, vermutlich mündlichen Tradierungen somit "Eingang finden konnte in eine Vorstufe des Nibelungenliedes".

JESELI DERKOW, ZE
SIGFRIED DYL SLOVAN, TAK
JE GERMANIJAN ZHROUTI.
NEBO BYL PRAOTEC DECH
SIGFRIED!
NEVI' NAD SLOVANIKEL
ZIVEL' DEDEERSKO..!

100 000 Sorben in der DDR

FRANKFURT A. D. ODER, 21. August (AP). Die Zahl der in der Ober- und Niederlausitz (DDR) lebenden Sorben wird in einer jetzt von der Ostberliner Nachrichtenagentur ADN verbreiteten Meldung mit 100 000 angegeben. Mehr als

100 000 Sorben in der DDR

FRANKFURT A. D. ODER, 21. August (AP). Die Zahl der in der Ober- und Niederlausitz (DDR) lebenden Sorben wird in einer jetzt von der Ostberliner Nachrichtenagentur ADN verbreiteten Meldung mit 100 000 angegeben. Mehr als

Wer sich telefonisch im sowjetischen Schriftstellerverband nach Veranstaltungen und Veröffentlichungen zum 100. Geburtstag Franz Kafkas (3. Juli) erkundigt, der könnte sich fremd und uneingeladen vorfinden wie in dessen Roman „Das Schloß“ die Hauptfigur K. „Kafka? Was ist denn das?“ fragte vom anderen Ende der Leitung eine Frauensstimme in der Auslandskommission des Verbandes zurück. Dabei sind die Zeiten vorbei, in denen Kafka samt Marcel Proust und James Joyce im Herrschaftsbereich des Sozialistischen Realismus als dekadent verpönt waren.

Nach Erläuterungen zur Person Kafkas ließ sich die Stimme im Schriftstellerverband ungeduldig vernehmen: „Ja, lebt er nun in der DDR oder in der BRD? Wenn Sie mir das sagen, kann ich auch feststellen, welchem Kollegen er bei uns zugeteilt ist.“ Kafka lebte in Prag, ist allerdings schon 1924 gestorben. „Das ist also die CSSR und gehört somit zu Tatjana Iljitschna“, entscheidet die Frauenstimme. Tatjana Iljitschna sei allerdings erst morgen wieder da. Am nächsten Tag ergibt der telefonische Instanzenweg, daß die Auslandskommission überhaupt nur mit der „laufenden“ Literatur befaßt ist.

Der Verband, der die siebenein-

halbtausend behördlich anerkannten und versorgten Schriftsteller zusammenfaßt, wie auch das Staatskomitee für Verlagswesen und die Bibliothek für fremdsprachige Literatur haben keine Vorträge, Lesungen oder Publikationen zum Kafka-Geburtstag eingeplant. Die Wochenzeitung „Literaturnaja Gaseta“ will vielleicht etwas aus den Tagebüchern des Pragers bringen.

Als erster Text Kafkas erschien in der Sowjetunion 1964 eine Übersetzung der Erzählung „In der Strafkolonie“. In den kulturpolitisch bewegten Zeiten unter Parteichef Nikita Chruschtschow hatte Ilya Ehrenburg ein Jahr zuvor erklärt, zumindest einer „fünftausend Lesern“ könne der Autor nicht länger vorenthalten werden. Seitdem ist einiges von Kafka erschienen, was aber nicht heißt, daß es im Laden zu haben wäre. Der Roman „Das Schloß“ kam bislang offenbar nur in einer estnischen Übersetzung heraus. Im sowjetischen Schulunterricht ist Kafka kein Thema, unter Oberschülern aber ein Begriff. Ein instruktiver Artikel über Kafka in der sowjetischen „Kurzen Literatur-Enzyklopädie“ stammt vom Germanisten Lew Kopelew, der 1982 ausgebürgert wurde und jetzt in der Bundesrepublik lebt.

Forman in Prag CSSR verschweigt Rückkehr

Der im Gefolge der sowjetischen Intervention in der CSSR von 1968 aus den Filmstudios seiner tschechoslowakischen Heimat verdrängte Filmregisseur Milos Forman dreht zur Zeit in Prag für eine amerikanische Produktionsfirma den Film „Amadeus“ nach dem gleichnamigen Theaterstück von Peter Shaffer. Forman war der Auffassung, daß Prag immer noch wie das Wien von 1780 aussieht, die CSSR ihrerseits benötigte dringend Devisen. So kam der Arbeitsvertrag zustande. Er funktioniert, wenn auch unter erheblichen Reibungen, wie Produzent Saul Zaentz verriet.

Die CSSR-Medien verschwiegen die Rückkehr des international prominenten Regisseurs („Einer flog über das Kuckucksnest“) so gut wie ganz. Ein tschechischer Schauspieler, der in „Amadeus“ eine Rolle übernahm, erfuhr zuerst von der „Stimme Amerikas“ von dem Projekt. Er meinte, es sei gut, daß Forman zurück sei, für ihn sei es aber nicht einfach, denn Forman sei in der heutigen CSSR „sehr isoliert“. Der Regisseur selbst, dessen beide Söhne in der CSSR geblieben sind, steht für Interviews nicht zur Verfügung. AP

Ve francouzském Národním shromáždění má být vyměněno na 90 křesel za vládu. Budou určena korpulentnějším poslancům. V senátu na Lucemburském náměstí má být každý senátor křeslo podle své potřeby, děláme na míru.

Pattisky král mády Pierre Cardin svěřil své království o slavnou taxaci restoraci Maxim. Knapil ji věčně vě. Ba personálu. Rozhodně při něm le. Nic ruší. Maxim musí zůstat tím le. Nový majitel chce vypsat literární cen. křeslo by byla v Maximu předávána a zároveň uzavře otevřít filitky v jiných evropských hlavních městech.

Aufgespielt

„Kohl aus Urlaub zurück. Sorgen und Gewicht bleiben.“
Überschrift auf Seite 1 der „Bild“-Zeitung vom Montag.

Nicht nur dem „Schlächter von Lyon“ geholfen

Siegermächte ließen nach dem Krieg in vielen Fällen Milde gegenüber Naziverbrechern walten

FRANKFURT A. M., 19. August (AP). Das amerikanische Eingeständnis, ein Geheimdienst der USA habe dem ehemaligen Gestapo-Chef und „Schlächter von Lyon“, Klaus Barbie, nach dem Krieg zur Flucht verholfen, ruft die Tatsache in Erinnerung, daß sich eine ganze Reihe mutmaßlicher Hauptverantwortlicher für nationalsozialistische Verbrechen aufgrund alliierter Bestimmungen nicht vor deutschen Gerichten verantworten mußten. Die Äußerung des Sonderbeauftragten im Washingtoner Justizministerium, Allan A. Ryan, es gebe keine Hinweise dafür, daß die amerikanischen Behörden auch anderen Funktionären Schutz gewährt hätten, wird durch deutsche Dokumentationen nicht bestätigt.

Während Adolf Eichmann, der Organisator der „Endlösung der Judenfrage“, 1962 nach einem Prozeß, der die Welt erschütterte, in Israel hingerichtet wurde und in der Bundesrepublik zahlreiche Verfahren gegen zumeist subalterne Angeklagte liefen, waren Führer der berüchtigten Einsatzgruppen und andere maßgebliche Mithelfer bei der „Endlösung“, dem Mord an Millionen Juden und anderen Bevölkerungsgruppen während der NS-Herrschaft, schon seit Jahren frei, ohne von deutscher Strafverfolgung bedroht zu sein – und manchmal sogar pensionsberechtigt.

Diese Lage ist Folge des 1955 zwischen den Westalliierten und der Bundesrepublik geschlossenen „Überleitungsvertrages“ zur Regelung „aus Krieg und Besatzung entstandener Fragen“. Durch einen Artikel dieses Vertrages wurden die Hoheitsbeschränkungen der deutschen Justiz in Strafverfahren, welche die Siegermächte nach dem Krieg verfügt hatten, mit einer Ausnahme aufgehoben: In all den Fällen, in denen „die Untersuchung wegen der angeblichen Straftat von den Strafverfolgungsbehörden der betreffenden (Besatzungs-) Macht oder Mächte endgültig abge-

schlossen war“, konnte die deutsche Strafjustiz weiterhin nicht tätig werden.

Diese Bestimmung, so erklärte der Leiter der Ludwigsburger Zentralstelle zur Verfolgung nationalsozialistischer Verbrechen, Adalbert Rückerl, in einer 1979 erschienenen Dokumentation, „hatte auf die später vor deutschen Gerichten geführten Prozesse nicht zu unterschätzende psychologische Auswirkungen“. Nach Statistiken des Bundesjustizministeriums, die 1964 veröffentlicht wurden, sind vom Internationalen Nürnberger Kriegsverbrechertribunal und von Besatzungsgerichten der Westalliierten insgesamt 5025 Angeklagte verurteilt worden. Von ihnen erhielten 794 die Todesstrafe, die aber nur in 486 Fällen vollstreckt wurde. Bis 1955 wurden alle anderen von den Alliierten begnadigt und auf freien Fuß gesetzt.

Darunter war etwa der einstige SS-Obergruppenführer Otto Hofmann vom Rasse- und Siedlungshauptamt der SS, einer der letzten Teilnehmer der „Wannseekonferenz“ von Anfang 1942, in der Einzelheiten der „Endlösung“ besprochen wurden. Er wurde von einem amerikanischen Gericht in Nürnberg zunächst zu 25 Jahren Freiheitsstrafe verurteilt, wenig später aber begnadigt und schließlich entlassen.

Hrozí tučňákům záhuba?

[Mu]: V Antarktidě se stále častěji vyskytují případy uhynutí tučňáků. Dochází k nim podle názoru odborníků nejspíše vinou lidí. V poslední době byly vody kolem šestého kontinentu znečištěny naftou, což vedlo k uhynutí více než dvou tisíc těchto antarktických ptáků. Až dosud se nepodařilo přesně zjistit, zda to způsobily velrybářské lodě, nebo (což by bylo zlou ironií osudu) lodě výzkumných vědeckých expedic, které se stále častěji objevují na jižním pólu naší planety.

Andere „Prominente“, die damals freigelassen wurden: SS-Brigadeführer Heinz Jost, als Führer der für den Tod von 250 000 Juden verantwortlich gemachten „Einsatzgruppe A“ zunächst zum Tode verurteilt, und General Edmund Veessenmayer, der als Bevollmächtigter für Ungarn eine wichtige Rolle bei der Deportation von fast einer halben Million ungarischer Juden in die Todeslager spielte und dafür zunächst im sogenannten Wilhelmstraßenprozeß 20 Jahre erhielt.

Auch Franz Six, der einst Eichmann wegen „ausgeprägter Willenskraft und persönlicher Härte“ zur Beförderung vorschlug, kam nur wenige Jahre nach seiner Verurteilung im Einsatzgruppenprozeß frei. Und der ehemalige Legationsrat Eberhard von Thadden, Eichmanns Gegenüber im Auswärtigen Amt und Kionzeuge der Anklage in Nürnberg, blieb völlig von alliierter Strafverfolgung verschont. Ohne Namen zu nennen, schrieb Rückerl in seiner 1979 erschienenen Dokumentation: „Hohe NS-Funktionäre, gegen die von britischen, französischen oder amerikanischen Strafverfolgungsorganen wegen bestimmter Taten Untersuchungen geführt worden waren, deren Verfahren jedoch damals mangels ausreichender Beweise eingestellt werden mußten, können wegen dieser Taten selbst dann, wenn der Schuldbeweis heute zu erbringen wäre, nicht mehr vor Gericht gestellt werden.“

AMICI UDĚLALI PRO SVĚT
HODNĚ, ALE KDO ŽE NE?
ZKURVILI, TAK ŘEŠÁČKY!

V nejstarším známém dole na světě v polské Wieliczce pracuje poslední kůň jménem Kuba. Až donedávna měl ještě kolegu Draba. Vedení dolu se snaží najít dalšího koně, ale získat koně-borníka není snadné.

Bývalý prezident J. Carter se chystá napsat knihu pod názvem Fly-Fishing – Chytání ryb na umělnou mušku Carter přýpraveval dokonale model umělé mušky a se svými zkušenostmi se chce podílet s výzkumníky rybníků. (Přesně.)

■ INSTALAČNÍ ŠNŮRY PRÁSTĚ NEJSOU

V mnoha domech v Praze patřících OPBH se v současné době instalují společné televizní antény. Má to jeden háček. Nejsou k dostání tzv. instalační šňůry, které si musí každý televizní koncesionář obstarat sám. Ale kde, to mu nikdo neporadí, protože prodejny s elektroobzorem je nemají. Dostávají je pry tak jednou dvakrát do roka. Proč se tedy šňůry neobjednávají jednorázově předem, aby jich výrobce dodal potřebné množství? OPBH přece ví nejméně rok dopředu, že bude antény zavádět. Každý nájemník — koncesionář by ji rád zaplatil. Takhle snaha o lepší televizní obraz vyznívá naprázdno. Pokud nám odstraní naše individuální antény, nebudeme se asi dívat vůbec, když do té doby šňůru nedostaneme (a patrně ji neseženeme, prodáváci hovoří o tom, že jejich nedostatek se projevuje už po dva roky!).

H. H., Praha 2

APROB BY BYLY ?

Péče o historické památky

[čtk]: V České socialistické republice je 35 městských památkových rezervací a téměř 160 památkových zón v dalších městech. K nejznámějším patří napr. České Budějovice, Tábor, Domažlice, Horšovský Týn, Hradec Králové, Kroměříž, Olomouc, Znojmo a další. Regenerace historických měst má v Československu dlouhou tradici, která zaznamenala velký rozkvět zejména po II. světové válce. Zpočátku se především odstraňovaly vzniklé škody, napr. následky bombardování v Praze. Později se v památkové péči přelo o ochrany jednotlivé památky k ochraně celých souborů a historických jader měst. V roce 1954 vyšlo vládní nařízení o chráněné oblasti Pražského hrada. Z hlediska historického poznání měl velký význam výzkum velkomoravských hradů na jižní Moravě jako sídelních formací, předchůdců středověkých měst. Současně období lze charakterizovat jednak prohloubením přístupu památkového hodnocení historických měst, jednak hledáním funkčních vazeb na organismus měst a zptesnění metody technické a organizační stránky regenerace. Nové hodnocení zvolilo dvě základní hlediska — urbanistické a individuální ceny budov. Zvláštním případem pak bylo prohlášení památkové rezervace v Praze před dvanácti lety, kdy byla vztažena ochrana i na Nové Město pražské s převládající zástavbou z 19. století.

Zahraničně obchodní obrat SSSR

Moskva. Zahraničně obchodní obrat SSSR měl v prvním pololetí letošního roku hodnotu 64,4 miliard rublů a ve srovnání se stejným obdobím loňského roku vzrostl o 6,8 procenta. Také letos je vývoz — 32,8 miliard — vyšší než dovoz — 31,6 miliard rublů. Ze 143 zemí, s nimiž Sovětský svaz obchoduje, připadá 56 procent obrátu na socialistické státy. Je to 36,2 miliardy rublů a o 10,4 procenta více než ve stejném období minulého roku. S kapitalistickými státy Sovětský svaz obchodoval ve složitých politických podmínkách. Různé sankce a umělé překážky, jež do cesty obchodu mezi Západem a socialistickými zeměmi kladou Spojené státy, způsobily, že obchod SSSR s kapitalistickými státy, proti stejnému období loňského roku, klesl v prvním pololetí o půl procenta na 19,5 miliard rublů.

JEN HOUŠT!

Sovětský protest

Washington. Velvyslanectví SSSR v USA předalo ministerstvu zahraničí USA protest proti provokaci zástupců amerických úřadů vůči zpravodaji TASS V. Kucharenkovi a členům jeho rodiny na washingtonském letišti J. F. Dulles. V. Kucharenko, jeho manželka a dvě děti byli před nástupem do letadla bezdůvodně zadržováni pracovníky přístěhovaleckého úřadu a agenti FBI. Agenti FBI v rozporu se všemi normami mezinárodního práva bránili sovětskému zpravodaji a jeho rodině nastoupit do letadla a podobili je výslechu. Při něm se pokusili přimět 15letého syna zpravodaje, aby se nevrátil do SSSR. Teprve když chlapec jednoznačně prohlásil, že jeho jediným přáním je, co nejdříve se vrátit do vlasti, bylo V. Kucharenkovi a jeho rodině umožněno nastoupit do letadla. Agentura TASS ve své zprávě zdůraznila, že celý incident opět potvrdil systematickou provokační kampaň amerických úřadů proti sovětským zástupcům v USA.

V ZÁP. TISKU PSALI, ŽE KLUK ZPÁTKY NECHTEL (VIZ ORBNA)

DEVADEŠÁT LET SLUŽEB veřejnosti zaznamenává jeden z nejznámějších brněnských hotelů Slavia s restaurací a kavárnou. Ještě v době před první světovou válkou patřil vždy k českým podnikům i za cenu existenčních útlaků. Kavárna Slavia se stala místem tvůrčích setkání pokrokové kulturní družiny, zejména Jiřího Mahena, Vítězslava Nezvala, členů brněnské redakce Lidových novin i mnoha dalších. Po náročné renovaci ubytovacích prostor i společenského zařízení přivítá Slavia své hosty v roce 1987.

KLASIKOVÉ ČÍNSKÉ AKUPUNKTURY se jmenuje patnáctidílný sborník, který připravují k vydání nejlepší specialisté v tomto lékařském oboru v CLR. První díl už vyšel a zbytek bude publikován do konce roku 1985. Práce, která obsahuje na osm milionů znaků, se podrobně zabývá historií akupunktury v Číně, diagnostikou, popisem míst na lidském těle vhodných pro tuto léčbu a jejími metodami. Kromě lékařských potřeb sleduje dílo také cíl historický: budou zde shromážděny všechny dochované čínské odborné monografie o akupunktuře.

LÁZEŇSKÁ ATRAKCE. Snad každé západomošské lázeňské město má nějakou zajímavost ze živočišné říše. Například ve Františkových a Mariánských Lázních to jsou ohočené veverky, které bez vrozené plachosti přijmou nabídnutý kousek oplatky. V Karlových Varech zase ryby, nad nimiž by zájmal každý rybář. Stovky návštěvníků se denně zastavují u měčky Teplé a se zájmem sledují hejna ryb vyhlídkových se v její mělké vodě, protěplené do vyhládkami minerálními prameny. Nejvíce se jich letos shromáždilo u lázeňského senatoria Thermal a u kolonády Jurije Gagarina.

Podskalská celnice

[čtk]: Jednou ze zajímavých památek Prahy je 400 let stará podskalská celnice Na ústí, nyníjší muzeum dochovaných památek starého Podskalí. Svojí název získala od toho, že právě zde se vytyčovalo dráti v ústí, které připluly po Vltavě. Tak se totiž původně uhrazovalo cío ve výši jedné dvanáctiny množství dřeva z každého vozu. Teprve od 14. století se toto cío vybíralo v penězích. Podle privilegia krále Jana Lucemburského z roku 1316 se nesmělo připlavené dráti prodávat před přistáním v Podskalí a tři dny po jeho dopravení je směli kupovat jen pražští měšťané, pak teprve ostatní zájemci. Ohromné sklady dříví, připlavající se ulicemi s malebnými domky plavců, se táhly od Vyšehradské skály až k Emauzům a byly významnou zásobárnou dřeva pro Pražany v topném období. V zimě, když zamrzla Vltava nedovolovala dopravu dříví po vodě, přitěpsovali si Podskalská na své živobytí sekání ledu pro pluvary a pražské hostince.

Létající talíř nepřiletěl

Zklamání Francouzi

PARÍŽ: Marně čekalo v noci na úterý v Pontoise nedaleko Paříže několik set lidí, až se na obloze zjeví světélkující obrys létajícího talíře. „Setkání třetího druhu“, které předpověděl v lednu 1980 v hypnóze jistý Pierre Prevost přesně na 21. hodinu 15. srpna 1983, se nekonalo.

■ PREVOST má s „vesmírnými bytostmi“ bohaté zkušenosti. 26. listopadu 1979 spatřil prý nad rámem létající talíř, jehož „posádka“ anexia jeho přítele Franke, který se objevil teprve o osm dní později „uprostřed světelného kruhu“ na zelném poli v Pontoise.

■ PRAVĚ ZDE ČEKAL po celý víkend dav zvědavců, vybavených fotoaparáty, magnetofony i kufíky s nezbytnými potřebami na dlouhou mezhvězdnou cestu. Podle průzkumu veřejného mínění, otištěného nedávno listem Le Matin, věří 60 procent Francouzů na zárazy...

ZATÍM NEJÚSPĚŠNEJŠÍ RYBÁŘKOU RAKOUSKA se letos stala M. Stubinsová z Burgenlandu, která v přehradní nádrži v Urterdorfu ulovila kapra vážícího 26 kilogramů a měřícího 1,2 metru. Sama však tento svůj rekordní úlovek „zolačnou“ ne dokázala. Když s ním zápasila plných třicet minut, museli ji přistít na pomoc okolní rybáři, aby vůbec tento pořádný kus, jehož snímek nyní otiskují všechny vídeňské noviny, dostala na břeh.

Film o Mendlově díle

[ren]: Ve starobylé knihovně Mendeliana — někdejšího pracoviště I. G. Mendla na Starém hrade — našla nedávno pracovní skupina britské společnosti BBC některé zábrany pro sedmdesátiminutový film, jenž bude uveden pod názvem „Zahrádka dědičnosti“. Režisér Peter Crawford věnoval přípravě tohoto příběhu rodnému slunko, o který již profeticky zájem např. klad Japonsko a USA, značnou pozornost. Navštívil mimo jiné téžkrát Mendelianum a seznámil se s vzácnými dokumenty o některých Mendlových předchůdcích. Hlavní roli J. G. Mendla vypráví herec Michael Hazboun s mimořádnou přesvědčivostí podoby.

OBÁVANA TRUČICKÁ S BALONKEM, s jejíž pomocí západomošské polistické a nejen oní - zřísťuji, zda si Fidič „nepřihláš“, bude pravděpodobně v NSR brzy patřit minulosti. Firmu Siemens totiž vyhlubila digitální elektronický analyzátor decht, který během několika vteřin zcela spolehlivě ukáže, že obsah alkoholu v krvi. Odpadne tedy časová náročná zkouška krve, ale s ní i poslední naděje přistěžených - že totiž krysťaty v trubice zezelenaly „omylem“.

● Deficit obchodní bilance Spojených států za druhé čtvrtletí letošního roku činí rekordních 14,8 miliard dolarů. Oznamilo to ministerstvo obchodu USA.

Na světovou soutěž pěveckých sborů v Italském Atrezu odjel ženský komorní sbor Ostrava se sborníkem E. Háhou. Pro publikum připravil díla soudobých českých skladatelů, Jolannesa Brahmsa a lidové písně, které přednese v doprovodu svých křolíků.

... Nad oceánem je rovněž velká nabídka medu. Zatím ho dodala družstvo Převůl 527 tun a další nákup zpožaluje nedostatek konví.

2 SEDMOKO ČLÁNKU.

Aufgespießt

„Alkoholismus, Faulenzerei, Schlämperei — das alles ist kein Problem, sondern eine ernste Frage, die unsere Regierung beunruhigt.“ „Die Gefahr von Korruption ist bei uns vorhanden, doch Korruption würde ich das nicht nennen, eher grobe Verletzung der bestehenden Gesetze.“

Der sowjetische Justizminister Wladimir Terebifow am Mittwoch auf einer Pressekonferenz zur sowjetischen Wirtschaft.

Učenec první velikosti

[1k]: Nejdůležitější postavou prvního období českého národního obrození byl Josef Dobrovský. Narodil se před 230 lety v uherských Darmotech, dříve prožil v poněkud méně známém Horšově Týnu u Domažlic. Gymnázium studoval v Německém Brodě a v Klatovech, kde se naučil česky. Do Prahy přišel v roce 1768 studovat filozofii a teologii. Po skončení studii přijal místo vychovatele u hraběte Nostice, v jehož přízni žil až do konce života. Jako učenec, stoupenec josefínských osvícenských reforem, zasáhl Dobrovský zásadním způsobem do tří oborů: jazykovědy, literární historie a obecného dějepisu. Pro pozici stanovil nová prozodická pravidla, vycházející z názoru, že pro češtinu není vhodná časomíra, protože je v ní rozhodující přirozený přízvuk. Výsledky literární historického bádání shrnul do německy psaných Dějin české řeči a literatury — první syntetické práce tohoto druhu u nás. Literární památky (například staročeské bible) zkoumal Dobrovský vždy v souvislosti s širším historickým vývojem. Zabýval se i staroslovenštinou, historickým základem všech slovanských jazyků. Uřídil její gramatický systém. Tak vytvořil předpoklady pro vznik srovnávací slavistiky. Jako historik se Dobrovský nejvíce zajímal o cyrilometodějskou otázku, husitské období a vynález knihtisku a jeho rozšíření v Čechách. Dobrovského práce se vyznačují přísnou vědeckou metodou, která už v raných fázích národního obrození v sobě nesla vzhledu vědeckých obrozeneckých služ.

Kresba J. Koudy

z názoru, že pro češtinu není vhodná časomíra, protože je v ní rozhodující přirozený přízvuk. Výsledky literární historického bádání shrnul do německy psaných Dějin české řeči a literatury — první syntetické práce tohoto druhu u nás. Literární památky (například staročeské bible) zkoumal Dobrovský vždy v souvislosti s širším historickým vývojem. Zabýval se i staroslovenštinou, historickým základem všech slovanských jazyků. Uřídil její gramatický systém. Tak vytvořil předpoklady pro vznik srovnávací slavistiky. Jako historik se Dobrovský nejvíce zajímal o cyrilometodějskou otázku, husitské období a vynález knihtisku a jeho rozšíření v Čechách. Dobrovského práce se vyznačují přísnou vědeckou metodou, která už v raných fázích národního obrození v sobě nesla vzhledu vědeckých obrozeneckých služ.

Wie lang ist die Arbeitszeit?

Kolíska na právo vyvíjí do zahraničí provozovnu vimperského dřevoproduktu ve Ckyni na Prachticku. Přes 80 procent této produkce je exportováno. Největšími odběrateli jsou Francie, NSR a V. Británie.

Zur Eiszeit war es wärmer

WIEN, 18. August (AP). In der letzten Eiszeit war es nach Feststellung österreichischer Wissenschaftler zumindest im Gebirge zeitweilig wärmer als heute. Die Höhlenforscher erklärten am Donnerstag in Wien nach monatelangen Grabungen im Gebiet des 2400 Meter hohen Warschenek, daß „ganz offensichtlich in diesen erdgeschichtlichen Perioden das Klima im Gebirge wärmer und milder war als im Tiefland“. In einem Höhlensystem in diesem Gebiet seien große Mengen Knochen der Höhlenbären gefunden worden. Da der Höhlenbär ein Pflanzenfresser war, müsse es zu dieser Zeit — zwischen 150 000 und 30 000 vor Christus — dort entsprechende Kräuter gegeben haben. Heute dagegen ist es dort völlig kahl. Auch wurden nach Angaben der Forscher Beweise dafür gefunden, daß die Baumgrenze um rund 200 Meter höher lag als heute. „Dies läßt alles darauf schließen, daß zumindest in den Gebirgsregionen damals die Temperaturen im Jahresmittel um einige Grad wärmer waren, als dies heute der Fall ist“, sagte der Wiener Universitätsdozent Gernot Rabeder.

Polizistinnen sind ruhiger

DEN HAAG, 18. August (AFP). Die weiblichen Polizisten, die bei Demonstrationen in der niederländischen Hauptstadt Den Haag eingesetzt werden, führen den Schlagstock mit größerer Zurückhaltung als ihre männlichen Kollegen. Aus einer jetzt vorgelegten Untersuchung geht hervor, daß sie geduldiger sind und länger ruhig bleiben. Außerdem reagieren sie in der direkten Konfrontation mit Demonstranten weniger heftig. Die Zahl der Frauen in der Spezialtruppe, so heißt es in dem Bericht, sollte deshalb von jetzt 15 auf 60 erhöht werden.

ZEMĚ MUŽE BÍT NEHŮŽE...

RUND VIER MILLIONEN YEN (etwa 6,4 Millionen Mark) müssen nach Angaben des chinesischen Forstministeriums aufgebracht werden, um die rund tausend großen Pandas in China vor dem Verhungern zu retten und sie mit ihrem Hauptfutter, Bambus, ausreichend zu versorgen. Wie die englischsprachige Zeitung „China Daily“ berichtet, wurden bereits etwa 300 000 Yen (etwa 390 000 Mark) für die Rettung der Tiere und den neuen Anbau von Bambus bewilligt, da das Gewächs in zunehmendem Maße abstirbt. Mit dem zusätzlich geforderten Geld wollen die Behörden die Tiere außerdem in noch bambusreiche Gebiete umquartieren und sie in Reservaten pflegen. Die Pandas, die in den zehn für sie zu Schutzzonen erklärten Gebieten in China leben, fressen täglich bis zu 15 Kilogramm Bambus. Im Südwesten des Landes ernähren sich die Tiere in ihrer Not bereits von Gras. (AP)

35-Stunden-Woche im Visier

FRANKFURT A. M., 18. August (AP). Als erste Gewerkschaft des öffentlichen Dienstes soll die Postgewerkschaft nach dem Willen ihres Vorsitzenden Kurt van Haaren versuchen, im kommenden Jahr die 35-Stunden-Woche bei vollem Lohnausgleich durchzusetzen. Van Haaren sagte am Donnerstag in einem AP-Interview, durch die Verkürzung der Wochenarbeitszeit auf 35 Stunden könnten 30 000 bis 35 000 Post-Arbeitsplätze neu geschaffen werden. Die Gewerkschaft werde auf ihrem Kongreß im Oktober in Hannover ausführlich über die Forderung nach Arbeitszeitverkürzung diskutieren.

A kdo to bude platit? Všechno by se zdrazilo, zaplatí to spotřebitel... Pak by se pracovalo jen asi 1540 dnů ročně, t. j. o 220 hodin méně. Při 8 mzdě jen 15 DM by doplácel zaměstnavatel na jednoho zaměstnance ročně asi 3.000–3.500 DM! Při 24 mil. zaměstnaných to je asi něco málo přes 84 miliard ročně! To je bláznovství na kvadrát!!

AŽ NA STRELNÉ ZBRANĚ došlo ve „válce obilných chlebov“ v letovisku Antibes na středomořském pobřeží Francie. Místní obchodníci, znepokojení nízkými příjmy z turistické sezóny, zahájili před několika týdny zuřivou kampaň proti plátným prodáváním zmrzlín, párků a obilných chlebov. Od slavných potyček nebylo daleko k násilí starousedlíkům přispěchala na pomoc místní policie a předseda občanského sdružení obchodníků. Našel po ránu rozstrílenou výkladní skříň. Policie otevírala dokonce dvě nevybuchlé pumové náložky. Konkurenční válka v Antibes zdaleka nekončí, přijde asi draho oběma stranám. Turisté se mětečku začínají totiž raději vyhýbat.

Methusalem im Rollstuhl

CHICAGO, 18. August (dpa/AP). Die Paßbeamten auf dem Chicagoer Flughafen O'Hare trauten ihren Augen nicht: Passagier Sayed Abdul Mabood war seinem Ausweis zufolge am 13. Dezember 1823 geboren und folglich 159 Jahre alt. Die Zweifel der Kontrolleure führten aber nicht an der Tatsache vorbei, daß der im Rollstuhl anreisende alte Mann aus Pakistan ein gültig gestempelt Dokument aus der Stadt Lahore in den Händen hielt. Sein jüngerer Begleiter, Sultan Amir Malik, meinte zu den verblüfften Beamten: „Ich gebe zu, es ist schwierig zu glauben, aber der Paß ist keine Fälschung.“ Mabood, der über London nach Chicago flog, um sich ärztlich untersuchen zu lassen, ist nach Angaben der Londoner Zeitung „Times“ in seiner Heimat ein Mann, der als Heiliger verehrt wird. Er wurde in Irak geboren, zog später nach Indien, lebt nun in Pakistan und predigt den Islam. Nach Angaben Malik's hat der ehrwürdige Alte 14 Söhne, von denen elf noch leben — der älteste zähle 100 Jahre und wohne in Taschkent. Mabood soll außerdem mehr als 200 Enkel, Urenkel und Ururenkel haben. Nach einigem Zögern ließen Mitarbeiter der Einwanderungsbehörde den Greis passieren, nachdem Sie zu der Einsicht gekommen waren, der Paß sei echt. Übrigens: Die ganze Aufregung um seine Person ließ den alten Mann im Rollstuhl gelassen; er lächelte und schwieg.

Tschechen protestieren für Franziskaner-Orden

WIEN (dpa). — Rund 3400 Katholiken der CSSR haben nach einer Unterschriften-Aktion einen Protestbrief an den Prager Erzbischof, Kardinal Frantisek Tomasek, gerichtet, in dem sie die Behandlung von Franziskaner-Patern durch die Behörden kritisieren. „Wir protestieren aufs äußerste gegen die Mißachtung der menschlichen Würde und der Glaubensfreiheit“, heißt es in dem gestern in Wien veröffentlichten Brief. Am 27. März seien bei mehr als 250 Franziskanern, die überwiegend als Pfarrer tätig sind, Hausdurchsuchungen und Verhöre durchgeführt worden. Die „gegen sie gerichtete Aktion“ habe in 16 Städten gleichzeitig stattgefunden. Sieben Geistliche befanden sich noch in Untersuchungshaft. In ihrer Protestnote fordern die Gläubigen die Einstellung der Strafverfolgung gegen die Franziskaner. Kirchliche Exilkreise bezeichnen den Protest als „größte Unterschriftenaktion nach 1968“.

Goldene Triga

Prager Medaille für Seitz

Eine Goldmedaille brachte Rudi Seitz, Mitarbeiter des Frankfurter Amtes für Wissenschaft und Kunst, von der Prager Quadriennale 1983 heim. Seitz errang diese „Goldene Triga“ aufgrund seiner Präsentation von Bühnenbildern, Theaterarchitektur und Ausbildungsstätten. Er war als Generalbevollmächtigter der Bundesrepublik in die CSSR gereist, um dort das Thema „Janáček und 100 Jahre tschechisches Musiktheater in Deutschland“ vorzustellen.

Für Bühnenbildner Arturo Marco Marelli, den Ausstatter der Frankfurter „Jenufa“-Inszenierung, nahm Seitz ebenfalls eine Goldmedaille in Empfang. Die vom tschechoslowakischen Kultusministerium und dem Prager Theater-Institut veranstaltete Quadriennale war von insgesamt 27 Nationen mit Ausstellungsthemen besetzt worden.

Živý svědek minulosti

Ti, kdož před léty putovali za podmanivou přírodou jižní Moravy k Vranovské přehradě, starostlivě vzhlíželi k unikátnímu památkovému objektu, které jsou trvalou ozdobou této pohraniční výsypky: k zámku Vranovu nad Dyjí a hradu Bitovu. Oba byly pro značnou zchátralost uzavřeny a dlouhá léta se miliónovými náklady státní opravovatelé a stavebně zabezpečovali. Práce na prvním objektu byly před čtyřmi roky úspěšně zakončeny, Bitov zůstává zatím do blíže neurčeného termínu uzavřen.

Rozsáhlou a náročnou renovací zámku Vranova nad Dyjí získala jižní Morava překrásný historický objekt, který je v letním období jedním z nejfrekventovanějších cílů domácích i zahraničních turistů. Každý den v rozmezí otevřených hodin tudy projde až 1400 návštěvníků, kteří obdivují jak pohledný, přímo pohádkově na skatnaté výspě nad řekou Dyjí trůnící stavební

skvost, tak i ladné, s cítem a vkusem zařízené interiéry zámku. Hodinová procházka s některým z dvacíti sezónních průvodců nabídně pěkný zážitek i poučení.

Dějiny vranovského zámku sahají daleko do počátků naší země. O původním obranném hradišti stále nacházíme zmiňky již v Kosmově kronice. V roce 1323 přidal král Jan Lucemburský tento objekt mocnému moravskému velmoži Jindřichovi z Lipé. Pro budoucí existenci a přestavbu sídelního hradu na honosný zámek měl zásadní význam rod Althannů, který určil Vranovu dnešní barokní tvář. Přestavby se ujal známý vídeňský architekt J. B. Fischer z Erlachu. Výzdobu interiéru provedli rovněž jeho krajané J. Kracker a J. M. Roitmayr se svým žákem Ignácem Ceinitzem. Podnětem k tomu, aby sem byla snesena vzácná sochařská a malířská díla, byla ovšem náklonnost císaře Karla VI. k jeho favičce Marii Anně z Althannu, původně kněžně italského rodu, která přispívala vladaři k úspěšné reprezentaci nejen moudrostí, ale i půvabem. Pozdější majitelé — mimochodem polského původu — už zdaleka zámek tolik nezvelebili. Ale v jeho zdech zřídil jeden z moravských uctívatelů — první zednářskou loží, která byla veřejnosti až nyní po rekonstrukci zpřístupněna. Mnoho budov, respírů, lázní, salónů a proměnných teras upomíná ve Vranově nad Dyjí na časy dávno zašlé a nendurálně zapomenuté.

Živou a svěží připomínkou zámeckého života, jenž přináší kulturně a umělecky povznášející chvíle dnešním návštěvníkům, je série „Večerů na zámku“, které probíhají pod patronací krajského úboru SSM a místních kulturních institucí každou sobotu a neděli v prostorách zámku a na jeho nádvoří. Vystřídaly se tu již soubor historického šermu, pražské Prádívadlo, Sdružení přátel mírného humoru a skupina J. P. Břouška, nyní se tu ještě představí Divadlo na okraji se svými Monology a Handecké divadlo s inscenací Operetky. Vranov nad Dyjí chce užitečně sloužit dnešku.

● Již 118. nástupcem svatého Františka v čele řádu menších bratří založeného v Assisi r. 1209, je 59letý doktor filozofie a teologie L. Serrini, zvolený na 192. generální kapitule řádu, jenž má v 40 zemích 5000 příslušníků.

Superstar: Navratilova (26)

Die Frau mit dem goldenen Arm

Die Frau, die sich nur mit Frauen ab- und umgibt, schlägt den kleinen Tennisball hart wie ein Mann. Power statt Parfum. Ehrgeiz statt Eleganz. Routine statt Romantik. Ein ganz schön derber Typ, die Martina Navratilova. Ein Kind aus dem Ostblock, das jetzt im goldenen Westen lebt. Geplante Erfolge in der CSSR, vermarktete Siege in den USA. So was zählt sich aus. Drei Millionen Dollar anno '82 und 33 Siege hintereinander. Was will man mehr. Martina will mehr: die vier wichtigsten Turniere (Paris, Wimbledon, New York, Melbourne) innerhalb eines Jahres gewinnen. Erst dann fühlt sich die Größte auch als Allergrößte. Ein krankhaftes Kalkül. Schon in Paris verlor die Navratilova - trotz Power, Ehrgeiz und Routine!

Polizist darf „Bulle“ heißen
Bezeichnung ist nicht mehr unbedingt eine Beleidigung

Der Aral-See trocknet aus

Städte und Landwirtschaft leiten zuviel Wasser ab

MOSKAU, 19. August (Reuter). Der im sowjetischen Zentralasien liegende Aralsee, das drittgrößte Binnengewässer der Welt, trocknet aus. In dem einst bis zu 68 Meter tiefen, fisch- und inselreichen See, ist das Wasser über 50 Kilometer von den Küsten zurückgegangen, berichtete die Moskauer Wochenzeitung „News“. 63 800 Quadratkilometer war der See einmal groß.

In den letzten Jahren sei er auf die Hälfte geschrumpft. Der abflußlose See werde kaum noch von den Flüssen Amu- und Syrdarja gespeist, deshalb habe die Verdunstung den See versalzen lassen. Daran seien die Fische gestorben und der salzige Staub des früher vom Wasser bedeckten Landes bedrohe die

Landwirtschaft. Die Zeitung sprach von einer ökologischen Katastrophe. Die Ursache: Städte und Landwirtschaft leiten zuviel Wasser aus den Flüssen ab. Sie erreichen den See praktisch nur als Rinnsale.

Die Zeitung zitierte Fachleute, die befürchten, daß der See verschwinde, wenn nicht bald etwas getan werde. Jetzt ist das von den Wüsten Westturkestans umschlossene Gewässer noch ganze zehn Meter tief. Mehrere Pläne zur Rettung des Sees seien erwogen, jedoch keiner beschlossen worden. Die Behörden könnten in einer Region mit wachsender Bevölkerung nicht die Wasserversorgung drosseln.

● Koncem července bylo ve Francii 2 035 000 se zaměstnaných, prakticky stejně jako před rokem. Proti předchozímu měsíci je to nicméně snížen o 2,6 procenta. Bylo to ve středu oficiálně oznámeno v Paříži.

Korunovační žezlo a jablko

(čtk): Spířkovou zlatnickou práci reprezentují korunovační žezlo a jablko — nádherné skvosty doplnující korunu Karla IV. a vytvářející tak jedinečný soubor obdivovaných českých korunovačních klenotů. Jsou jejich nejmohutnější součástí, avšak, jak prokázal poslední vědecký výzkum, ne zase tak mladou, jak se dříve usuzovalo, když stály poněkud stranou uměleckohistorické pozornosti. Přehlédali totiž názor, že žezlo a jablko byly vytvořeny až na počátku 17. století, kdy si Rudolf II. pořizoval svoji novou císařskou korunu, utopenou dnes ve špičkách Vídeňské státní klenotnice. Jejich výjimečná uměleckotemeslná úroveň zdánlivě nasvědčovala, že jde o dílo proslavených rudořínských zlatníků. Bedlivější studium, kterým se zabývali odborníci Ústavu teorie a dějin umění ČSAV i další instituci, však ukázalo, že ve skutečnosti jsou tyto památky značně starší. Lze je zařadit již do doby kolem poloviny 16. století, jejich vznik souvisí s velkou pravděpodobností s činností krále Ferdinanda I. Grafické předlohy k biblickým reliéfům korunovačního jablka uzešly z jilního Nizozemí, z okruhu romanistů následujících Raffaelu příklad.

Prospěšní mravenci

(čtk): Ze šesti tisíc žijících druhů mravenců je těch v naší republice evidováno zhruba sto. Tato velmi početná skupina, zejména pak středně velcí mravenci řodu Formica, je velkým přínosem pro les. Zbavuje totiž stromy, od jejich kůle až po korunu, škodlivého hmyzu. Mravenci například nejdříve ovlivňují počty píďalek, mšic, plátek a osalečů. Ze středně velkého mravenčího nioji jejich kukly či housenky v okruhu až 30 metrů. V jehličnatých lesích zajišťují ochranu před škodlivým hmyzem na jednom hektaru čtyři hnízda, v dubových šest hnízd. V posledních letech se proto, kromě důsledné ochrany mravenčíst, zavádí jako součást biologického boje proti lesním škůdcům umělé rozšířování mravenců do míst s nejnižším výskytem škůdců.

Patří mezi ohrožené

(čtk): Mezi kriticky a silně ohrožené druhy květiny v ČR patří zeměluž slatinná, která má latinský název Centaurea uliginosa. Je to jednoletá až dvouletá bylina vysoká až 30 cm, s přímou, v horní polovině viditelně větvenou lodyhou. Dolní listy jsou kořistovitě a tvoří listovou růžici. Četné květy rozkvetají v srpnu a září. Zeměluž slatinná se u nás vyskytuje v neutrálních oblastech. Např. v Čechách roste již jen na několika málo místech v Polabí, převážně mimo chráněné území. Prato byla zařazena mezi kriticky ohrožené druhy květeny ČR. Její sestry z rodu tise — zeměluž mošň, shraná jako léčivá bylina, a zeměluž spanulá — patří také do skupiny ohrožených druhů.

Pařížský starozitník přijímá nového zaměstnance. Zvedl s podlahy třísku a ptá se: „Co to je?“ „Párátko Ludvíka XV. ...“ „Výborné.“ zvolal antikvář, „Jste přijat!“

Gewaschen muß der Wagen sein, aber nicht fahrtüchtig

Moskaus Autofahrer plagen viele Sorgen: Pfusch, Ersatzteilmangel, enge Straßen, Unfähigkeit

Als Andrej, bekannter Moskauer Schrittsteller und seit acht Jahren stolzer, aber leidgeprüfter Besitzer eines Autos der Marke „Shiguli“, eines Nachmittags in sein wie immer vor dem Haus auf dem Bürgersteig abgestelltes Auto steigen wollte, erlebte er eine Überraschung: Die Nummernschilder fehlten. Daß Scheibenwischer von abgestellten Autos verschwinden, ist keine Seltenheit, deshalb nehmen auch die meisten Moskauer vor der Fahrt die Wischerblätter ab und stecken sie nur bei Regen wieder auf — aber Nummernschilder?

Andrej hätte — wie andere Moskauer auch — getrost ohne Nummernschilder fahren können. Er hatte nur ein selbstgezeichnetes Schild an Vorder- und Heckscheibe („In die Werkstatt“) gebraucht, dann hätte ihn kein Verkehrspolizist angehalten. Doch auf seine Schilder verzichten wollte er nicht.

Schon näherte sich ein Milizionär mit strenger Miene. Die Schilder seien, sagte er, von ihm abgeschraubt und auf die Milizstelle gebracht worden. Nach einer längeren Diskussion über den bekannten Zustand seines „Shiguli“ erhielt Andrej die Schilder von der Miliz zurück, nicht ohne jedoch feierlich versprochen zu haben, den Wagen in Schuß zu bringen, womit leider nicht nur die Wäsche der verdreckten, verrosteten Karosserie gemeint war. Nein, eine neue Karosserie mußte her oder ein ganz neues Auto.

Nun kostete der Shiguli-2101, das einfachste Modell, in der UdSSR 6641 Rubel (rund 22 000 Mark), eine neue Karosserie aber — das wollte er — kann man für fast die Hälfte dieses Preises

haben. Im Prinzip jedenfalls, wenn da nicht das Ersatzteil-Defizit wäre.

In der UdSSR gibt es inzwischen rund acht Millionen private Autobesitzer, die sowjetische Pkw-Produktion hat sich in den letzten zehn Jahren verdoppelt und betrug 1980 etwa 1,34 Millionen Autos. Verglichen zu anderen Industriestaaten ist diese Zahl eher bescheiden: Die USA produzierten 8,5 Millionen, Japan über sieben Millionen, die Bundesrepublik vier Millionen Wagen. In der UdSSR haben von je tausend Einwohnern dreißig ein Auto, in den USA mehr als die Hälfte, in der Bundesrepublik fast vierhundert.

In Tokio etwa kommen auf elf Millionen Einwohner rund drei Millionen Pkws, in Moskau auf acht Millionen Einwohner rund 450 000 Privatautos; das aber sei, meint man im Stadtsowjet, „schon zuviel“. Deshalb müsse man in Moskau auch länger auf ein Auto warten als in anderen sowjetischen Städten, wo es oft gar keine Wartelisten gibt.

Die Entwicklung des Privatverkehrs, heißt es im Stadtsowjet, würde für Moskau „künstlich gehemmt“, weil die Stadt ein gutausgebautes und effektives öffentliches Verkehrssystem habe. Die Metro etwa kostet seit 1935 unverändert fünf Kopeken (rund 17 Pfennig) pro Fahrt und umfaßt heute ein Streckennetz von 185 Kilometern mit 115 Stationen, bis 1990 sollen es 300 Kilometer sein.

Trotz allen Einschränkungen erlebt man auf Moskaus Straßen schon heute oft ein Chaos. Während der Spitzenzeiten ist die breite Ringstraße höfungslos

los verstopft; meist nicht von den „Shigulis“, den „Moskwitsch“, den „Saporoshez“, den schwarzen Funktionsautos oder den vereinzelten, aus bescheiden Nummern gezeichneten Ausländerwagen, sondern vor allem mit klappernden Lkws, beladen mit Sand, Baumaterialien, mit Lieferwagen aller Art, mit Baukränen, Schleppern, Raupen, Spezialwagen, Militärfahrzeugen, und immer wieder mit den massenhaften leeren „Sil“-Lkws, die Luft spezierend fahren und zu privaten Zwecken unterwegs sind. Dazwischen bleiben immer wieder defekte Autos liegen, die keineswegs abgesichert sind und meist am Ort notdürftig repariert werden.

Der Schriftsteller und „Shiguli“-Besitzer Andrej hat in Moskau und Leningrad lange vergeblich nach einer neuen Karosserie gesucht. Dann ist er ins sowjetische Flat-Work nach Togliatti an der Wolga gefahren, wo die „Shiguli“, die Hälfte aller sowjetischen Privatwagen, produziert werden. Die Stadt Togliatti, stellte die Zeitung „Sozialisticheskaja Industrija“ im letzten Sommer fest, ist zu einem Wallfahrtsort aller Sorten von Spekulanten und Aufkäufern von Diebesgut geworden. Und für den verzweifeltsten Autobesitzer zur Endstation seiner Ersatzteild-Odyssee.

In Togliatti hat man illegale Händler dingfest gemacht, die sich zehntausend „Shiguli“-Türgriffe und andere begehrte Teile für 35 000 Rubel (rund 116 000 Mark) organisiert hatten. Wie mag die Rechnungsführung des Werkes funktionieren, fragte die Zeitung, wenn es Gaunern gelingt, Ersatzteile in solchen Massen abzuweigen?

Die Moskauer „Literaturnaja Gaseta“ schilderte ihren Lesern Ende Juni dramatische Szenen der Jagd nach Ersatzteilen:

Da ließ ein junger Mann aus seinem alten „Wolga“ den defekten Anlasser aus- und in einen neuen „Wolga“ einbauen, dessen Anlasser er im Austausch erwart, nach dem Motto: Soll sich jetzt mal der andere quälen.

Da hortete ein künftiger Autofahrer Ersatzteile nach dem Motto: Man weiß nie, wann und wofür sie mal gut sind. Da schlachteten findige Autobesitzer Unfallwagen aus, noch bevor die Vermunglückten vom Ort des Geschehens abtransportiert waren, nach dem Motto: Wer zuerst kommt... Da organisierten

Autoparks einen „Naturalentausch“ untereinander, auf Privatbasis, nach dem Motto: Ein neuer Kotflügel für eine neue Karosserie.

Auf der ganzen Welt, klagte die „Literaturnaja Gaseta“, fahren Autos ihre fünf bis sieben Jahre und kommen dann auf den Autofriedhof. Bei uns auf den Straßen sind praktisch noch alle „Shiguli“ der ersten Generation unterwegs. Sie müßten sehr gut gewartet werden, nicht so, wie es jetzt ist. Für die alten Modelle gibt es keine Ersatzteile mehr; denn sie werden ja nicht mehr hergestellt. Für die neuen Modelle gibt es noch keine; denn sie sind ja noch jung und gesund.

Doch auch fabriktene Autos verursachen nicht selten erheblichen Ärger. So verlißt jeder zehnte „Shiguli“ das Werk in Togliatti mit Mängeln, während die jüngsten Modelle, die als „Lada“ in den Export gehen, „besonders streng kontrolliert“ werden und „praktisch untadelig“ sind.

Schlechter noch schneidet der dem „Shiguli“ in Preis und Größe ähnliche „Moskwitsch“ ab: Immer mehr Käufer beklagen sich über unbewegliche Schrauben, nicht befestigte Leitungen, fehlende Gewinde. Seit vier Jahren arbeitet das Moskauer „Moskwitsch“-Werk mit erheblichen Produktionsstörungen. Eine gedrosselte Produktion soll helfen, die Qualität der Autos künftig zu steigern.

Das alles ist jedoch noch harmlos im Vergleich mit den Defekten des kleinen „Saporoshez“. So arbeiten an den Pfleßbändern der Fabrik 30 bis 40 Prozent Gelegenheitsarbeiter, enorme Ausschüßraten sind die Folge. Der „Saporoshez“ ist als Folge der schlechten Produktion sehr unfallträchtig. So erlebte ein Verkehrspolizist mit, wie sich bei voller Fahrt ein Hinterrad eines neu gekauften „Saporoshez“ löste. Das Auto landete im Graben, der Fahrer im Krankenhaus.

In der UdSSR gibt es eine jährliche technische Kontrolle der Autos, doch sehr streng ist sie nicht. In Moskau etwa wird von der Verkehrspolizei mehr darauf geachtet, ob ein Auto sauber gewaschen ist und damit „das Stadtbild nicht verschandelt“, als darauf, ob es auch fahrtüchtig ist. Wer nachts ohne Licht fährt, wird nicht angehalten; wer tagsüber mit einem staubigen Auto unterwegs ist, sehr wohl.

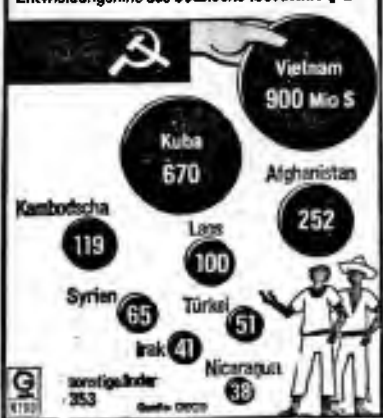
—, soll dann nicht mehr 30, sondern 100 Rubel Strafe zahlen, oder es wird ihm gleich ganz der Führerschein abgenommen. 1982 sind von dieser Strafmaßnahme 800 000 Sowjetbürger betroffen worden.

Über die Fahrkünste sowjetischer Autofahrer hat sich erst im Juni der Innenminister Witalij Fedortschuk beklagt. Das Ausbildungsprogramm für „Fahr-Kader“, schrieb er damals in der KPdSU-Parteizeitung „Prawda“, soll verbessert und standardisiert, die Beachtung von Verkehrsregeln stärker kontrolliert werden. Wer angetrunken hinterm Steuer erwischt wird — in der UdSSR gilt die Null-Promille-Grenze

Auch mit den Fahrkünsten vieler sowjetischer Autobesitzer ist es nicht weit her: Wer sein Auto im Winter „einmottet“ und auch im Sommer fast nur sonntags fährt, ist im Straßenverkehr unsicher. Auch die Fahrausbildung liegt im argen: Jeder, der fünf Jahre einen Führerschein hat, darf privat Fahrunterricht erteilen. Die Führerscheinprüfung ist dann staatlich, die Wartezeiten dafür sind aber lang, und so fährt dann schon so mancher eben ganz ohne Führerschein.

Wem der Osten hilft

Entwicklungshilfe des Ostblocks 1981 in Mio \$ an:

CELKEM 2,6 MILIARDY DOL.
ALE JEN PRO PROBOLE-
VICKY 20ME NA REVOLU-
CE A JINY ULICNICTVI.

Aufgespielt

„Keep Germany clean — join the army (Halt! Deutschland sauber — komm zur Armee!)“.

Spöttische Reaktion von Soldaten auf die Bemühungen des Bundesverteidigungsministeriums, die Anstrengungen der Bundeswehr zum Schutz der Umwelt zu unterstreichen, laut AP.

Statt des Prinzen kamen die Touristen

„Weit draußen im Meer ist das Wasser so blau wie die Blätter der schönsten Kornblume und so klar wie das reinste Glas, aber es ist sehr tief, tiefer als jede Ankerkette reicht, viele Kirchtürme müßte man übereinanderstellen, um vom Grund aus über das Wasser zu reichen. Dort unten wohnt das Meeresvolk.“

Dor unten wohnte einst auch die kleine Meerjungfrau, deren Geschichte Hans Christian Andersen erzählt hat. Sie stieg an Land, weil sie sich in einen Prinzen verliebt hatte. Träumt sie noch von seinem dreimastigen Schiff, wenn sie von ihrem Stein aus aufs Meer blickt? Nur noch die Fährten von Kopenhagen nach Malmö fahren an ihr vorbei und mit neugierigen Fremden beladene Schiffe, deren Insassen sie anstarren, knipsen und filmen. Sie schaut sie nicht an. Sie blickt über sie hinweg mit wehmütigem Blick, und das Meer ist nicht mehr kornblumenblau und glasklar, sondern

weißgeschäumt vom Kielwasser der Boote und den Abwässern der Industrie.

70 Jahre ist sie jetzt alt, die kleine Bronzefigur am Kopenhagener Langelinistrand, klein und unscheinbar, so daß viele, die eine Figur wie die Freiheitsstatue erwarten, zuerst mal an ihr vorbeilaufen, ohne sie zu sehen. Und doch so süß und lieblich, daß man den Prinzen nur schwer verstehen kann, der eine Prinzessin der kleinen Nixe vorgezogen hat.

Millionen Touristen haben den Arm um sie gelegt, um sich auf einem Erinnerungsfoto mit ihr verewigen zu lassen. Ihren Geburtstag werden die Kopenhagener mit Festreden, Faßbier und einem Ball auf Langelinie feiern. Dabei liegen die lauten Feste der kleinen Meerjungfrau gar nicht. Sie wird den Wirbel ertragen, geduldig, wie sie einst die Schmerzen ertragen hat, als ihr ein unbekannter Irrer eines Nachts vor 20 Jahren den Kopf abschnitt. Das Mordezernat der Kopenhagener Polizei wurde auf den Fall angesetzt: Bronzestatue hin, andere Aufgaben her — ein nationales Kleinod hatte den Kopf verloren, und da mußten die besten Spezialisten her, ihn wiederzubeschaffen. Sie haben's nicht geschafft. Die kleine Meerjungfrau trägt ein Reservehaupt.

... Sie hat ja auch einen Reser-
vekörper. Der Brauer Jacobsen, der
vor 70 Jahren Auftrag und Geld für
die Statue gab, hatte sich in die Pri-
maballerina Ellen Price verguckt
und sie sich als Meerjungfrau ge-
wünscht. Doch die Tänzerin hatte
keine Lust, dem Bildhauer Edvard
Eriksen stundenlang nackt Modell zu
sitzen. So gab Eriksen zwar dem
Kopf Ellen Prices Züge, dem Körper
aber die seiner eigenen Frau. Und
weil Frau Eriksen schön war, ist
ihrem Mann ein Meisterwerk gelun-
gen. Es ist das Märchen von der gro-
ßen, selbstlosen, unerfüllten Liebe,
das H.C. Andersen gedichtet hat.
Statt ihres Traumprinzen haben sich
Tausende Menschen aus aller Welt in
die kleine Meerjungfrau verliebt.
Vielleicht ist das für das traurige
70jährige Mädchen am Langelinieka-
i doch ein kleiner Trost.

Ira Gershwin gestorben

NEW YORK, 17. August (AP). Ira Gershwin, der gemeinsam mit seinem Bruder George viele erfolgreiche Songs und beliebte Musicals erarbeitete, ist nach Angaben seines Biographen Robert Kimball am Mittwoch im Alter von 86 Jahren in seinem Haus in Beverly Hills in Kalifornien gestorben. Für mehr als 20 Broadway-Produktionen lieferte Ira Gershwin die Texte, darunter auch für die Musicals „Porgy und Bess“ seines komponierenden jüngeren Bruders George. Erst im Juni wurde ein Theater im New Yorker Theaterdistrict in Erinnerung an die Gebrüder Gershwin nach ihnen umbenannt.

Charta 77 fordert Abzug

WIEN, 17. August (Reuters). Die tschechoslowakische Menschenrechtsorganisation Charta 77 hat nach Angaben aus Emigrantenkreisen vom Mittwoch den Abzug der seit 1968 im Lande stationierten sowjetischen Truppen gefordert. In einem vom 15. August datierten Brief an die Bundesversammlung (Parlament) anlässlich des 15. Jahrestages der Intervention des Warschauer Paktes heiße es, die Zeit sei reif, die Präsenz ihrer Truppen zu überprüfen.

Ein Floh, von Luther erlegt

BERLIN, 17. August (AFP). Den „einzigen überlieferten Lutherfloh der Welt“ hat die Ostberliner Zeitschrift „Weltbühne“ aufgespürt. Ein Unbekannter aus dem 16. Jahrhundert, der ein Manuskript Luthers abschrieb, fand dort laut „Weltbühne“ zwischen den Blättern den vermutlich vom Meister höchstselbst zur Strecke gebrachten Floh. Das berichtete das Informationsbüro West am Mittwoch.

Der Mann hatte das Insekt auf Papier gepinnt und zuletzt dazu vermerkt: „Floh, gefunden in Luthers Kollegienheft über die kleinen Propheten vom Jahre 1524/25 auf der Seite, welche am 5. April 1525 beschrieben wurde.“ Abschrift wie Floh gerieten in den Speicher und damit in Vergessenheit, bis nun — so die „Weltbühne“ — „bei einer Sichtung in der Altenburger Außenstelle des Staatsarchivs Weimar der Jahrhundertfund gemacht wurde“.

Die „Weltbühne“ plädierte dafür, den Lutherfloh nicht wieder zwischen den Folianten verschwinden zu lassen. Museumsbesucher, Leser, Zeitgenossen hätten „ein Recht auf Novitäten aller Art“.

„OSTKUNDE FÜR SCHÜLER“

sp HANNOVER, 17. August. Alle Schüler in Niedersachsen vom dritten Schuljahr an sollen sich an einem „Ostkunde-Wettbewerb“ beteiligen. Dazu rief der niedersächsische Minister für Bundesangelegenheiten, Wilfried Hasselmann, gemeinsam mit Kultusminister Georg-Berndt Oschatz auf. Zur Begründung erklärte er: „Zu einem unverstümmelten Geschichtsbild Europas gehören auch die kulturellen und zivilisatorischen Leistungen des loyalen Deutschlands in Osteuropa.“ Auf vorgedruckten Fragebögen sind den Schülern zahlreiche Aufgaben gestellt. Unter anderem sollen sie „deutsche Namen aus älterer Zeit“ für Pecs (Ungarn), Bratislava (CSSR), Novi Sad (Jugoslawien) und Sibiu (Rumänien) eintragen. Als Preise sind Reisen, Geldbeträge und Bücher ausgesetzt.

TAKOVO BLBOST MOKOU
VYNYSLET JEN TADY!

Amerikaner? V dubnu 1945, kdy už sovětské vojsko stálo na okraji Berlína, byly přivezeny do Jednoty ze skladů makulatury nedělního časopisu „Pravda“ dva kusy papíru s příkazem, že musejí být co nejrychleji zničeny. Kdo vydal takový rozkaz, to se zřejmě nepodařilo zjistit, s největší pravděpodobností to byl velitel speciálního komanda SS, které mělo likvidovat veškeré stopy po činnosti gestapa, SS a dalších nacistických organizací a všech celého nacistického hnutí. Svezoných papírů však bylo velké množství a navíc, majitel skladu makulatury a mýlna na ulici zřejmě uvědomil jejich cenu a výzvam pro blízkejší se americkou armádou a také získal určitých výhod pro sebe, že rozkaz nespíší a většinu tajemných dokumentů nezničí.

Koncem čtyřicátých let převezl Američan většinu dokumentů do Západního Berlína a vytvořil Document-Center.

Tajemné vily v Západním Berlíně

Kdoby kolem nebyl vysoký plot a na strážní nestála americká hlídka, pak by se nikterak nelíbilo od ostatních domů v luxuální čtvrti Západního Berlína — Zehlendorfu. Už mnohokrát se snažili proniknout z man-
ha zemi proniknout do jejího nitra a odhalit tajemství, která skrývali, ale bez úspěchu. Obě vily totiž ukrývali největší tajemství z doby tzv. třetí říše a také zhadaly žluta mnoha nacistických funkcíonářů. Právě tak jako řady lidí, kteří v době vlády nacismu v Německu zaujímali ú-
soká a exponované postavení, dodnes žijí a mají t nadále velký vliv na politiku i hospodářství NSR.

Před časem se však přece jen podařilo jedné novinářce proniknout za střežené dveře podivných budov. Byla to zpravodajka Li-
selotte Muellerová z jedné z han-
noverkých novin. Mohla ale spad-
zobně proniknout rozšířily archiv v Zehlendorfu. Oficiálně je toto sídlo nacistického Document-Cen-
ter, jak vyplynulo z materiálů, které později po své návštěvě pu-
blikovala, je archiv Document-
Center větší, bohatý a obsáhlejší, než např. ml. na 11 milionů
kartonových listů bývalých členů NSDAP, nacistických funkcio-
nářů a jejich pomocníků a spolu-
pracovníků.
A právě tak obsáhle je i mate-
riál dokumentující nacistické vy-
hlazovací úbohy, kartotéka konfi-
dencí gestapa, nacistických agen-
tů působících jak před válkou, tak i v jejím průběhu v nejrůznějších zemích světa. Pozoruhodné jsou i kenealogické spisy nejtejnějších představitelů nacistického hnutí v Německu.
Jednou z otázek, která se v sou-
vislosti s Document-Center naský-
lá, je, jakým způsobem se všechny tyto dokumenty dostaly do rukou

NO A?

Dokumenty na Černou věž

(čtk): Zpět do horní kopule českobudějovické Černé věže byla instalována medněná, silně pozlacená makovice, kterou v loňském září, sundali při opravě dominanty jihočeské metropole zaměstnanci Jihočeského podniku pro údržbu památek z Tábora. Spolu s ní tam byly vráceny i nalezené, nyní odborně restaurované dokumenty minulosti. Mezi nejvýznamnější patří pražský groš Vladislava Jagellonského z konce patnáctého století, vzácný pfunder (dvanáctikrejcár) Ferdinanda I. z roku 1527, zakladající listina pro stavbu Černé věže z roku 1577, tři drobné meděné mince Marie Terezie, české grešle a takzvané papírové bankocetle z počátku devatenáctého století. Do druhého posazra potom byly vloženy ukázky současného života ve městě, jako například přáze výrobní programem podniků Igla, Koh-i-noor a Sphinx, současná plátidla, pondělní vydání deníků Rudé právo a Jihočeská pravda i mirové peselství příští generací. Generální oprava dvacetiměstát mříž vysoké a přes čtyři sta let staré chlouby krajského města bude pokračovat do léta 1986.

Problémy nejen kolem povidel

Kdyby obchod občas neověřil povídla ze zahraničí, už pro současnou generaci by tato voňavá pochoutka pomalu byla velkou neznámou. Nejenže kvůli tarce se kácí celé sady a aleje stvůlek, ale najsou ani kotlíky na vaření povidel. Lépe řečeno — staré dosluhuje a nové se nevyrábějí. Přitom švestky — oblíbené modré ovoce babího léta, nechybí snad na žádné zahrádce, takže kotlíček pro povidlaru by jistojistě „oživila“ každá zahrádkářská osada. Podobným problémem jsou lísy na ovoce pro malé moštárny. Také je průmyslově mlikdo nevyrábí, a těch 27 souprav, jež za rok zhotoví takřka na koléne provozovny Českého zahrádkářského svazu, nemůže požadavkům absolutně stačit. Stejně je tomu se zařízeními pro sušárny ovoce. Městské děti — pokud nemají babičku na venkově — už vůbec neznají, jak chutná křída nebo precharamda. A jak je aněšné ovoce zdravé a blavé, co se jej tímto způsobem dříve zachránilo před znehodnocením a zkásou. Kdyby někteří výrobci zbytkovosti, jež plní pouze sklady, se přeorientovali na výrobu např. potře pro zahrádkáře, prospěli by nejen jim a celé společnosti, ale nakonec i sobě. Nepřibilo by v ovocě také tolik vitamínů, zamezilo by se šíření škůdců a zejména hubových chorob, zahrádkáři by klidněji mohli spát a nepodléhat stresům z lítosti nad promarněnými hodnotami i zbytečnou prací. Ze situací lze slepřit, dokazuje příklad kroměřížského odstěpného závodu zahrádkářských služeb Sempra. Dlouho bylo na trhu nedostatkovým zbožím „zahrádkářské nářadí všeho druhu. A protože více než 400 tisíc zahrádkářů, organizovaných jen v Českém zahrádkářském svazu, je přece už zárukou odběru většího množství nářadí k obdělávání, ošetřování i ke sklizení. Kroměřížské Sempra se sdeřilo najít několik zemědělských a výrobních družstev i podniků místního hospodářství a získat je pro produkci zahrádkářských potřeb. Na podáváné prodejní výstavě pro zahrádkáře Florii ve Vělkách a Kroměříži se objevil univerzální kultivátor UNIKUL se třemi přídatnými zařízeními — kypřičem s radličkou, s ostrou špičkou a s vlečkou, dále univerzální nářada k nářadí, ohrnovač brambor, ořezávač trávníku, sazeč cibulovin, švédské brábě, zahrádní válec, nový typ loupáče kukuřice a některé další. Až dosud se kroměřížskému obchodnímu podniku, který provádí nejen zásilkovou službu, ale otevřel již několik Sempracentrů v různých místech v českých krajích, podařilo zahrádkářský trh obhájit o více než 150 druhů průmyslových výrobků. Už za to mu buď vzdán dík. Jistě se vynasnaží uspokojit i další požadavky a přání zahrádkářů.

KOCOURKAVSKO!

Loupež u jordánského multimilionáře

Tučný úlovek zlodějů

LONDÝN: Šperky za půldruhého miliónu liber si odnesl zloděj z venkovského sídla jordánského multimilionáře u jihoanglického města Rogate.

■ BRITSKÉ LISTY barvitě popisují, jak se zlodějům v neděli ráno podařilo „náslepit“ kamery, zneškodnit nejmodernější bezpečnostní systém v domě, v němž býval častým hostem i jordánský král Husajna, a bez potíží uniknout. Kořist je tak velká, že se mluví o největší loupce v soukromém domě, k jaké kdy v Británii došlo.

■ KOŘIST ITALSKÝCH ZLODĚJŮ, „kteří zavlátili“ do domu uměleckého kritika Carmina Benincasu v Římě, byla sice ohodnocena jen na něco přes 100 000 dolarů, ale zahrnuje také 20 vzácných kreseb anglického umělce Henryho Moora ze soukromých sbírek, připravených na výstavu.

■ PŘESTOŽE K LOUPCEI DOSLO už před dvěma týdny, zadrženy kritici ohlásili loupce až nyní. Nehyl totiž proti krádeži pojištěn.

Leise gurgelt der Bär

BRUSSEL, 1. September (AFP). In Belgien wurde ein Plüschtier zum besten Kinderspielzeug erklärt, das gurgelnde Geräusche von sich gibt. Der Teddybär mit den offensichtlichen Sprachschwierigkeiten ist ein Produkt aus den USA und soll den Eltern von Kleinkindern ruhige Nächte beschermen. Der Bär macht Geräusche, wie sie das Ungeborene im Mutterleib zu hören bekommt. Bis zu einem Alter von vier Monaten kann Kleinkindern auf diese Weise das Innenleben der Mutter vorgegaukelt werden. Wie die Hersteller versichern, reagieren die Babys mit friedlichem Schlafen auf den Geräuschpegel aus dem Bauch des Bären.

A TATÍNEK?

Kein Mietwagen kann sich lohnen

Für Autofahrer, die nach einem unverschuldeten Unfall auf den ihnen zustehenden Mietwagen verzichten, gibt es von sofort an mehr Geld. Die tägliche Nutzungsausfallentschädigung wurde — gestaffelt nach Fahrzeugmodell — um 2,50 bis elf Mark angehoben. Wie der Verband der Autoversicherer (HUK-Verband) mitteilt, betragen nach der Neuberechnung die Tagessätze je nach Wagentyp nun zwischen 22,50 und 115 Mark. Beispielsweise wurde der Satz für einen Golf mit 51 KW um 3,50 auf 32,50 Mark, für einen Escort mit 58 KW um fünf auf 40 Mark und für einen Mercedes 240 D um 5,50 auf 64,50 Mark heraufgesetzt.

Die Tabellen zur Nutzungsentschädigung nach Rechtsanwalt Sanden und Professor Danner sind als einzige vom Bundesgerichtshof anerkannt und werden in der Rechtsprechung, der Versicherungspraxis und bei den Anwälten verwendet.

Das „Autotagegeld“, das letztmals im Mai vorigen Jahres erhöht worden war, mußte wegen der Preisaufschläge für neue Autos und Mietwagen sowie wegen der gestiegenen Kfz-Betriebskosten wie etwa für

Reparaturen, Ersatzteile und Benzin neu berechnet werden.

Nutzungsausfallentschädigung erhalten Autofahrer, die nach einem nicht selbst verschuldeten Unfall für die Dauer der Reparatur bzw. bei Totalschaden für die Beschaffungszeit des folgenden Fahrzeugs auf einen Mietwagen verzichten. In der Regel kann der Mietwagen nicht länger als zwei Wochen genommen werden.

Sämtliche Automodelle sind in 14 Gruppen eingeteilt. Der Anspruch auf einen Mietwagen gilt für die nächstniedrigere Gruppe. Wer beispielsweise einen 1,3-Liter-Polo fährt, bekommt nur einen 1,1-Liter-Polo als Mietwagen. Das „Autotagegeld“ richtet sich hingegen nach der Gruppe des eigenen Fahrzeugs.

Für viele Leute ist die Inanspruchnahme des „Autotagegeldes“ durchaus überlegen. Steht zum Beispiel ein Golf Diesel eine Woche zur Reparatur in der Werkstatt, kann der Halter dafür von der gegnerischen Versicherung 280 Mark kassieren, wenn er in dieser Zeit statt auf einen Mietwagen auf Bus oder Bahn umsteigt.

FR

Autokäufer sorgen für Konjunkturanstoß

BONN (AP). Durch die lebhaftere Konsumgüternachfrage der privaten Haushalte und die zunehmenden Bestellungen inländischer Kunden, bei der Industrie hat nach Angaben des Bundeswirtschaftsministeriums der konjunkturelle Erholungsprozess in der Bundesrepublik zu Beginn des Sommers „weiter an Kraft gewonnen“. Wie das Ministerium in seinem Monatsbericht mitteilt, dürfte das Bruttoinlandsprodukt im zweiten Vierteljahr 1983 real schneller gewachsen sein als in den ersten drei Monaten. Die entscheidenden Impulse seien wiederum von der Inlandsnachfrage ausgegangen.

Das Ministerium betont, die Konsumgüternachfrage der privaten Haushalte sei lebhaft geblieben. Insbesondere seien mehr dauerhafte Gebrauchsgüter wie Autos und Einrichtungsgüter gekauft worden. Dabei habe sich auch eine Rolle gespielt, daß Käufe zur Vermeidung der am 1. Juli erhöhten Mehrwertsteuerbelastung vorgezogen wurden.

BEWUSST IST BEWUSST!

Další mimouřnové krížení
(tisk): Dvať mostů a čtyři kilometry vozovek jsou na mimouřnovém krížení silnic první třídy v Ohařích u Turnova. Spolu s prvním kilometrem nové budované silnice dálničního typu mezi Přislovicemi a Ohařem byly včera předány do užívání. Předprojekt Liberec jako generální projektant, přistoupl k řešení úkolu neředěná a ze svého návrhu vypracoval tzv. kolizní body. Na řadě z hlavních nebo odbočujících větví křižovatky totiž nejsou místa jiných staveb, která trvala čtyři roky a stála 120 miliónů korun, byla liberecká stavební správa n. p. Stavby silnic a železnic, odstěpného závodu Hradec Králové, předáním ohařnického krížení skončila zároveň první etapa sebraní největších silničních staveb budovaných na rozhraní Severočeského a Východočeského kraje. Stavbati první pokračují ve výstavbě dalších příjezdových silnic v úsecích Ohař-Přislovice a Přislovice-Svítlany.

Nackt zum schnelleren Erbe?

TEL AVIV, 1. September (AP). Einer 16jährigen Israelin ist es nach einer Meldung der Zeitung „Yediot Aharonot“ vom Donnerstag gerichtlich verboten worden, nackt in dem Haus ihres 80jährigen Stiefvaters herumzulaufen. Der Meldung zufolge hatte der Rechtsanwalt des Stiefvaters vor Gericht in Tel Aviv geltend gemacht, das Mädchen versuche auf diese Weise, bei dem taubstummen Stiefvater die Erbschaft auszuüben, damit es sein Vermögen erben könne.

MANFRED LAHNSTEIN, SPD-Bundestagsabgeordneter und Ex-Finanzminister, sowie KLAUS HECKER, Abgeordneter der Grünen, haben ihre Bundestagsmandate niedergelegt. Für Lahnstein, der künftig als Vorstandsmitglied im Gütersloher Bertelsmann-Konzern für den Bereich Druck- und Industriebetriebe zuständig sein wird, soll die Verwaltangangestellte Helga Schmedt aus Lengerich (Nordrhein-Westfalen) ins Parlament einziehen. Den freigewordenen Bundestagsplatz von Klaus Hecker wird der Frankfurter Grüne Milan Horacek einnehmen.

NEJŠTĚJÍ NÁRODA JE HOTOVÝ!

DO PODPRADU JEŠTĚRO, zmíněch v CSSR, patří čtyři druhy ještěrek čeledi Lacertidae a slepičské křečky, který bývá někdy nesprávně považován za hada. Jsou u nás stále chráněny, a proto se ne-smějí zabíjet, plášt a prodávat. Mezi nejrozšířenější patří ještěrka obecná, která obývá teplé strání, meze, paseky, sárkaviny, přesouvá se a přikopává až 40 centimetrů. Ve vyšších polohách v blízkosti vod řije ještěrka žluťáková. Skalnatá místa, různé zřezaniny a staré závo obývá ještěrka zelená. Poškození čeledi Lacertidae se pokouje v rozmezí od dvou set do šesti set Kčs.

Úspěchy v křížení vlka se psem • Klub chovatelů čs. vlčáka

Někdy ve školním věku jsem byla poučena, že pes, kterému se lidově říká vlčák, se jmenuje správně německý ovčák, a toto poznání jsem samozřejmě šílila dále v okruhu svých dosud nevěducích vrstevníků. Teprve o mnoho let později jsem se dozvěděla, že jméno vlčák skutečně skutečně existuje, ovšem náleží trochu jinému psu...

Jedná se o celostátně uznané plemeno československý vlčák. Nemá dlouhou tradici, vždyť existuje - alespoň na papírech, teprve dva roky, a kromě hrstky příznivců kynologie o něm zatím málokdo ví. Jak vlastně vznikl? Odpověď je prostá - zkřížením vlka a psa. Ze tímto zdánlivě jednoduchým faktem se však skrývá čtvrt století neúnavné a někdy až svízelné práce, neboť vlk má jinou povahu než pes, odlišně se chová a respektuje jiné zákony. Proto realizovat „snatek“ mezi vlčím a psem - německým ovčákem, nebylo vůbec jednoduché. A tak když si v roce 1958 karpatská vlčice Brita vybrala podle svého divokého vkusu jako partnera německého ovčáka Cézara z Brezového Háje, byl to úspěch, rovnající se položení základního kamene. Jejich potomek, fena Brita, pak byla prvním úspěšným důkazem, že spojení vlka a psa možné je, i když o tom přes všechny evidentní výsledky stále mnoho lidí pochybovalo. Proč vlastně křížit vlka se psem? Otázkou této

myšlenky je Ing. Karel Hartl, který s několika pracovníky v oboru služební kynologie začal zkoumat možnosti vyšlechtění nového plemena. Šlo především o to, aby pes získal některé vlastnosti, cenné zejména pro jeho použití na hraniční čáře a vůbec pro pracovní a služební účely. Jsou to ty vlastnosti, které divokému zvířeti vtiskla sama příroda jako základní předpoklad existence - vytrvalost, odolnost, osrtažlivosť, perfektní smysly. Každý chovatel německého ovčáka sám dobře ví, jakou vzdálenost jeho pes uběhne; i když je trénovaný, po maximálně čtyřiceti až padesáti kilometrech vytrvalého běhu nemůže dál. A to je už skutečně horní hranice - průměrný německý ovčák uběhne tak 15-20 kilometrů. Vlk je naproti tomu zvyklý běžet minimálně 100 km bez větší únavy, a takovou vytrvalost získal i čs. vlčák. Kromě toho zdědil po svých divokých předcích daleko více - je velice odolný vůči povětrnostním vlivům, temperamentní a aktivní, jeho orientace a aktivně obranná reakce je mnohem lepší než u německých ovčáků. Je nedůvěřivý, ale bezdůvodně nenapadá a svému pánovi projevuje neobyčejnou věrnost.

Zatím se československý vlčák používá především pro účely pohraniční stráže. Své příznivce si však našel i mezi civilními chovateli, kteří však musí být odborně instruováni a řízeni. Proto byl přede dvěma roky při Svazu chovatelů drobného zvířectva ustanoven Klub chovatelů československého vlčáka, jehož předsedou se stal František Rosík z Bratislavy.

V současné době jde o to, aby nové československé plemeno pozdvihlo význam naší kynologie ve světě a aby se řady schopných chovatelů rozšířily. Vždyť, podle slov členů klubu, národní plemena jsou nejen chovatelským úspěchem, ale i kulturní památkou a cenným dědictvím národa.

A CO KŘÍŽIT VILKA S JEZEVCÍM? VZNIKL BY TAK ČESKÝ ZIRAVČÍK!

Dinosaurier-Embryo entdeckt

CHOTEAU, 30. August (AP). In einem im Norden des US-Staates Montana ausgegrabenen Ei ist nach Angaben eines Paläontologen ein rund 70 Millionen Jahre altes versteinertes Dinosaurierembryo gefunden worden. Es handelt sich um den bislang zweiten Fund dieser Art. Der Embryo wurde entdeckt, nachdem das 10,16 Zentimeter lange und 6,35 Zentimeter im Durchmesser messende Ei bei Ausgrabungsarbeiten durch einen Preßlufthammer zerbrochen wurde, wie die Zeitung „Great Falls Tribune“ am Sonntag berichtete. An dem Fundplatz, dem Eierberg (Egg Mountain), war 1979 das erste vollständige Dinosaurier in Nordamerika entdeckt worden. Es enthielt allerdings keine Spuren eines Embryos.

MOSKAU (Reuters). Sowjetischen Wissenschaftlern in der Antarktis ist es laut einem Bericht der Parteizeitung „Prawda“ gelungen, im Packeis konservierte 12 000 Jahre alte Mikro-Organismen wiederzubeleben. Die Forscher der sowjetischen Polarstation Wostok hätten in Eisproben aus einer Tiefe von 400 Metern Pilzkeime gefunden, diese aufgetaut und in einer Nährlösung zum Keimen gebracht.

TEĎ TO PRŮ ZKUSÍ ŠE STALINEM!

„Diese Rede sollten Sie nicht halten, es wäre politischer Selbstmord“, sagte ein Referent zu seinem Chef.

„Er hat recht, Herr Minister“, stimmte ein anderer Mitarbeiter ein. „Da kommt ja eine klare Aussage nach der anderen!“ m. a.

Hrajete karty?

Jsou mezi námi samozřejmě podivní, kteří odmítají karetní hru jako zbytečnou neřest, ale je jich zřejmě málo, když ročně se ve světě spotřebuje 300 miliónů karetních balíčků. Jestliže dříve hráli karty téměř výlučně muži, kteří vkládali do hry všude i peníze, a nežádka prohřávali celý majetek (a v legendách a pohádkách dokonce své duše a životy), pak dnes je to z valné většiny společenská zábava, již se věnují ženy stetnou měrou. Ženy ovšem využívaly karet i v minulosti pro jejich tajemná a osudová sdělení, ale racionalita našeho věku, který je jak nevěřící Tomáš, odhazuje záhadnost jako nepotřebnou věst.

To měl být jen úvod k našemu vstupu do objektu v Lucemburské ulici v Praze na Vinohradech, kde se karty u nás vyrábějí. Bez čar a romantiky, prostě jako každý jiný průmyslový výrobek. Karty tu sice také kusí, ale než se dostaneme k této poslední fázi výroby, procházíme s vedoucím padesátičlenného podniku, Petrem Chládem, nejdříve tiskárnu, kde se potiskují velké archy papíru podobné jako ilustrace do knih — šestkrát musí projít strojem, pokládá s jinou barvou. Jde to jako na drátku, pakud je materiál v pořádku, ale my jsme zrovna přišli ve chvíli, kdy tiskárň klel, neboť papír se mu vlnil a tvořil záhyby. Po vytištění se kartóny lakují a

mandlují, neboli leští a hladí. Pak jeden chytrý stroj řezá kartón na pásy, druhý na karty a třetí jim zakulacuje rohy. Strojům tu ovšem musí vydatně pomáhat ženské ruce, kterým jde práce opravdu výborně od ruky. A pak už přijde na řadu balírna, kde se karty prohlížejí, balí do celofánu a do krabiček.

Ruční nakládání pásů hracích karet do plátkové kruhové řezačky

Kolik a jaké karty se tu vyrábějí? V roce 1983 je plán 2 milióny 570 tisíc her (karty uvážíme jenom do Sovětského svazu). Nejvíce her je žolíkových, a to několik druhů (na bridž, rummy, taroky, patience), a pak mariášových, jednohlaších a dvouhlaších. Největší proměna v karetních hrách se tu zřejmě projevuje v kartách pro děti — děti chtějí mít co nejrozmanitější kvarteta, Černé Petry, ale i karty, kde se hra spojuje s poučením: například abeceda nebo pohádkové motivy, které si děti musí skládat samy podle děje. Tady tiskárna v Lucemburské ulici, která je součástí Obchodních tiskáren v Kolíně, spolupracuje s našimi výrobci malíři a grafiky, jako je Jiří Kalousek, Jana Sigmundová nebo Květa Pacovská. Karty, které se tu vyrábějí, nás teď provázejí od kolébky až do konce života. (ny)

KDO HRAJE KARTY A HUZICE PLATÍ, VZMOU HO DO NEBE ANDĚLÉ IRTÍ!

NEQBVKLOU PIAVBU v délce 400 km po řecí Ebro a podél pobřeží do Barcelony uskutečnil španělský kuchár Alfonso Gonzalez - v obrovském hrnci, jakých se používá k vaření polévek ve velkých kovárnách.

„Immerhin haben wir mit der ‚Operation Manta‘ (Deckname für Frankreichs Militärhilfe an Tschad, d. Red.) schon ein Pferd, zwei Elefantenzähne, einen Teppich und eine Schlangenhaut gewonnen.“

Die Pariser Zeitung „Le Figaro“ in einem Korrespondentenbericht aus Tschad über die Geschenke, die der tschadische Präsident Hissen Habré dem französischen Verteidigungsminister Charles Hernu gemacht hat.

Geflohenen Pilot wird Oberst in Taiwan

TAIPEH, 31. August (AFP). Der chinesische Pilot, der sich am 7. August mit einer „MiG-21“ nach Südkorea abgesetzt hat, wird in Taiwan als Oberst in die nationalchinesische Luftwaffe aufgenommen. Das kündigte am Mittwoch das Verteidigungsministerium in Taipeh an.

Kam se podělo jezero?

(a): Touto otázkou se nyní zabývají australští vědci. Jezero George, jež se nacházelo mezi městy Canberrou a Sydney, prakticky zmizelo a zanechalo po sobě jen nevelké tůňky. A dnes se na jeho dně o rozloze 15 tisíc hektarů pasou stáda ovce. Jak se však říká, všechno zlé je pro něco dobré. Na dně bývalého jezera bylo objeveno stanoviště původních praobyvatel Austrálie, jehož stáří, podle názoru odborníků, je asi 120 tisíc let. A to je pro vědu cenný nález.

„Da fallen doch die Zuschauer aus dem Sessel“

In Großbritannien gibt es zwar Fernsehserien, die noch beliebter sind als „Ein Mann und sein Hund“. Aber es gibt kaum eine, die eine solche treue Gemeinde hat: Wenn sie — pro Jahr acht Wochen lang — läuft, schalten sechs Millionen Briten zur besten Abend-Sendezeit auf BBC 2 und kummern sich nicht um die drei Konkurrenzprogramme. Ausländer, die die Sendung zum erstenmal sehen, fassen sich normalerweise an den Kopf: Auf dem Bildschirm ist im wesentlichen nur ein Schäferhund zu sehen, der sechs Schafe treibt. Wie er das tut, fasziniert allerdings nach wenigen Minuten auch Leute, die so leicht in keinen Hund verarrt sind. Der Hund, der es am besten kann, erringt die Jahresmeisterschaft.

Bei der sommerlichen Meisterschaftsrunde, die jetzt in Schottland

beginnt, geht es immer wieder um das gleiche: Ein Mann und sein Hund stehen in freier Natur, ein paar hundert Meter weiter an einem Hang (wegen der Fernsehkameras) grast die kleine Schafherde. Eine Stoppuhr läuft los, der Hund rast zu den Schafen, stoppt dicht hinter ihnen und treibt sie dann langsam seinem Herrn zu, um sie in einen kleinen Pferrch zu leiten. Es geht um die Zeit, aber auch um Strafpunkte: Die Schafe sollen nicht ein einziges Mal ins Laufen kommen. Der Hund pflegt, wenn er einen bestimmten Pfiff seines Herrn hört, wie von einer Leine gerissen nach links oder nach rechts zu schwenken — und hat dann schon einen punktezehrenden

Fehler gemacht. Er sollte allein wissen, wo er langlaufen muß.

Die ganze Sendung wird von einem schabig gekleideten Mann namens Phil Drabble gemacht. Er ist inzwischen 69 Jahre alt, kommentiert die Schafstreifen seit 1975 für das Fernsehen und ist fast so bekannt wie die besten Showmaster. Vor 20 Jahren gab Drabble seinen Fabrikjob auf und zog aufs Land, wo er sich zunächst als Naturschriftsteller sein Brot verdiente. Als das Fernsehen ihm seinerzeit das Angebot zur Leitung der Sendung machte, wollte er nichts davon wissen: „Die Zuschauer fallen spätestens am zweiten Abend vor Langeweile aus dem Sessel“, sagte er dem Produzen-

ten. Aber Drabble behielt unrecht und wurde zum Fernsehstar.

Inzwischen ist viel darüber geschrieben worden, was den Erfolg der Sendung ausmacht. Im klassischen Land der Hundebesitzer, so heißt es meist an erster Stelle, staunen die Zuschauer über Vierbeiner-Leistungen auf dem Bildschirm, zu denen ihr eigenes Tier nie und nimmer fähig wäre. Darüber hinaus spielt eine wesentliche Rolle, daß die Sendung im schönsten Sommer aufgezeichnet, aber erst im naßkalten britischen Winter ausgestrahlt wird — die grüne Landschaft ist Erinnerung und Hoffnung zugleich. Dazu kommt, daß der Sport mit Hund und Schafen nur von Farmern in

Großbritannien und Irland betriebe wird. Manchmal nimmt ein Nutzerländer teil, der dort unten die Tradition seiner Vorfahren fortsetzt — und dann hat die Geschichte schon praktisch den Charakter einer Weltmeisterschaft. Das Gute daran ist für die nationalbewußten Briten, daß sie in Grunde nicht geschlagen werden können. Welche Ahnung haben Kontinentaleuropäer oder Amerikaner schon von einem so britischen Sport? Es ist ein bißchen wie Cricket.

Phil Drabble macht sich über etwas wenig Gedanken. Ihn interessieren — neben seinen eigenen beiden Hunden — eigentlich nur die vierbeinigen Teilnehmer. Seit dem Beginn der Serie, bedauert er, hätten sich die Preise für aussichtsreiche Schäferhunde von 50 Pfund (200 Mark) auf 2000 Pfund (8000 Mark) erhöht.

Cech na indonéských ostrovech

Koncem 16. století připluli na Indii, jeden z velkých indonéských ostrovů, nizozemští obchodníci a dali podnět k založení Verejné Oost-Indische Compagnie — Společné východoindické společnosti. Tato společnost měla právo uzavírat jménem nizozemské vlády nejen obchodní smlouvy, ale vést i války. V roce 1800 převzal všechny kolonizátorské funkce holandský stát. Indonéské obyvatelstvo pochopitelně nenestlo trpěná holandskou kolonizací nadlouho a docházelo k častým povstáním. Holan- dané museli proto budovat silnou kolonizátní armádu a lékaře pro ni získávat též z jiných zemí.

V druhé polovině minulého století nechyběli ani čeští lékaři. Někteří přes suzele a potře vojenského života v tropickém podnebí si našli čas ke studiu barokárné přírody, domorodého obyvatelstva a objevili se též sběru přírodnin a etnografických předmětů. A nejen to. O svých poznatcích, zážitcích a zkušenostech psali články do různých deníků a časopisů českých i cizích.

Vzpomeňme na jednoho z nich — MUDr. Pavla Durdika — od jehož smrti uplynulo letos osmdesát let. Byl jedním z patnácti dětí křehoučounka v Horčicích v Podkrkonoší, kde se narodil roku 1843. V Hradci Králové absolvoval gymnázium a v roce 1867 získal na lékařské fakultě pražské univerzity titul doktora. Krátký čas ještě po- byl na univerzitě v Lipsku a pak odešel do Ruska. Pracoval tam jako lékař téměř deset let. Potom se vrátil do vlasti, vstoupil do holandské kolonizátní armády jako zdravotnický důstojník a už začátkem roku 1878 zahájil službu ve vojenské nemocnici v Batavia (nyní Džakarta) na Jávě. Brzy následoval Podání na středozemním pobřeží Sumatry a odtamtud byl už jen skok k jeho nejdůležitějšímu působišti. Bylo to bojiště v kraji Atjeh v severní Sumatře, kde strávil více než tři roky služby. Tam ho postihla malárie. Nakonec byl přivezen na ostrov Nias pobřeží Sumatry. Tehdy bylo unitrozemní Niasu Evropanům naprosto neznámé. Moc Holanďanů, podle vyprávění Durdika, „sahala asi číselněni milí do vnitrozemí ostrova, to jest tak daleko, až kam koule z děla z pevností v Gunung Sitoli vystřelend dolela“.

Durdík odešel z holandské kolonizátní armády s těžce narušeným zdravotím. Už podruhé se vrátil z ciziny do vlasti a vybral si Prahu, aby se zde usadil a věnoval se pouze literární práci. Jednak zpracovával své dřívější časopisecké články a zprávy do několika knih, jednak se vrátil ke své literární zálibě, studiu ruské klasické literatury (Turgenjev, Gogol, Ostrovskij, Tolstoj) a překládal románů a divadelních her z ruského jazyka. Někteří jeho překlady těchto her byly uvedeny v Národním divadle v Praze.

Prag: Bischof rügt Regierung

Wien, 29. August. Eine grundsätzliche Änderung der tschechoslowakischen Kirchenpolitik hat der Prager Erzbischof, Kardinal Frantisek Tomasek, gefordert. In einem Schreiben an das Prager Kirchenamt, über dessen Inhalt die Wiener Agentur Kathpress jetzt berichtete, hat der 84jährige Prager Erzbischof in entschiedener Form auf eine Reihe von Konfliktfragen hingewiesen, die zwischen Kirche und Staat in der CSSR seit mehreren Jahren bestehen.

Anlaß des Schreibens war eine Sendung im Prager Fernsehen unter dem Titel „Staat und Kirche“, in der nach Meinung des Erzbischofs die Gläubigen gleichsam als „Dummköpfe“ dargestellt wurden. Zudem habe die Sendung „unwahre und beleidigende Äußerungen“ gegenüber religiösen Menschen enthalten. Erzbischof Tomasek kritisierte in diesem Zusammenhang, daß die in der Verfassung garantierte Religionsfreiheit in der Praxis kaum bestehe. Gläubige würden in der Schule und am Arbeitsplatz diskreditiert und diskriminiert und machten die Erfahrung, daß sich „ihre Freiheit nicht in guten Händen befinde“, schrieb der Kardinal. Er forderte die Sicherstellung der in der Verfassung garantierten religiösen Freiheiten.

Obwohl zwischen Prag und dem Vati-

kan seit vielen Jahren Verhandlungen geführt werden, ist es bisher nicht gelungen, das Verhältnis Staat—Kirche in der CSSR zufriedenstellend zu regeln. Viele Bischofssitze sind nach wie vor unbesetzt. Ein großes Problem stellt auch die regimeergebene Priester-Vereinigung „Pacem in Terris“ dar, deren politische Aktivitäten der Papst durch einen Erlass jedoch im letzten Jahr beträchtlich einschränkte.

Cementi kardinála Tomáška

(Překlad): V posledních dnech rozpoutaly západní prostředky psychologické války — Svobodná Evropa, Hlas Ameriky i další, včetně vatikánského rozhlasu — novou útočnou, pomlouvačnou kampaň proti Československu. S advoátním na rakouské katolické tiskové pracovníky opírají své útoky o údajný protestní dopis pražského kardinála Tomáška státním orgánům. Vzhledem k tomu, že tato kampaň dále pokračuje, obrátila se ČTK na příslušné orgány se žádostí o informaci v této věci. Dostala tuto zprávu: Na primý dotaz představitelů státní správy uvedl pan kardinál, že žádný dopis nenapsal, nepodepsal, ani nedešlal. Pokud jde o obsah, nechť nese plnou odpovědnost ten, kdo jej napsal. Pan kardinál projevil rozhořčení nad zneužitím jeho osoby.

Lid. Dem. — 30. 8. 83

PRIJEMNE PREKVAPENÍ zažila skupina mládeže, která si u italského pobřeží Jadrana chtěla pochutnat na plastnouručně nalovených mušlech. Našli v nich asi třicet narážkových perel, které o borňak označili za velmi cenné. Míslo nálezu ani ne tak chutně, jako vzácné kořisti v Terstském zálivu mládežnické pochopitelně tají.

Durdík byl plodný autor. Jeho nepřekonatelné dílo je psáno na Sumatře s podtitulem Vypovědní vojenského lékaře. Tato četba, do dnešních dnů, poukává a poučá dodnes talimand, poukává a poučá znovu. Durdík píše o Atjehanech jako o statečných lidech, bránících svou vlast proti holandskému uchvatitelství z kráhu, avšak i z jiných přeměn. Je patrné, že plně chápal postoj Atjehanů a sránil jim. Svým způsobem předsel talimové poznatky i jeho další knížky Příroda a zvířata na Sumatře, U lidozvroutů jde o kmen Betaků, Lásky a tropek a Mantelstát v tropek a u nds.

Následky malárie, která mu oslabila srdce, ho stále tráplí a zhoršovaly jeho zdravotní stav. V roce 1901 po zachatu mrtvice ochrnutí na pravou polovinu těla a při letním pobytu v Jaramě 17. srpna 1903 náhle zemřel.

Durdík vedle spisovatelské činnosti, přibližil českým čtenářům uváděné, „když málo známé královny a život jejich obyvatel, se zasloužil i o rozvoj sbírek Náprskova národopisného muzea v Praze. Věnoval mu větší počet etnografických předmětů z Indonésie, různé domácí nádoby, lovecké náčiní, bodné a sečné zbraně, ženské ozdoby z lastur, mosazí a jiných materiálů a zvláště kulturní sošky Niasové zvaně adu. Durdík indonéscký snoub v Náprskově muzeu je pozoruhodný nejen svým obsahem ale patří zároveň k nejrozsáhlejším sborům tohoto druhu v Evropě.

S JEHO PRAVETĚŘÍ JSEŇ CHODIL DO LIDENJNÉHO GYMPLU.

Aby bylo dobrou vizitkou Prahy...

Přetrvávající potíže se zavazadly na hlavním nádraží • Nový kabát staré budovy

Není pochyb o tom, že nádraží bývají vizitkou svého města. Ten nejvíce reprezentativní by měl být pražské hlavní nádraží, kam teď v létě přijíždí denně řada mezinárodních rychlíků, kteří k nám přivázejí zahraniční návštěvníky. První chvíle po vystoupení z vlaku mohou znamenat mnoho — rozhodně příznivě nebo právě opačně poznamenávají spokojenost každého návštěvníka.

Moderní hala hlavního nádraží splňuje na první pohled všechny předpoklady takové úspěšné reprezentace. Ale zkuste využít jedné z nejdůležitějších služeb pro cestující, úschovnu zavazadel... To pak bude už horší. Přišli jsme se sem podívat dvakrát za sebou, dopoledne a pak k večeru. Poprvé jsme napočítali ve frontě 72 čekajících osob, podruhé jich bylo padesát osm. Čekací doba se pohybovala kolem hodiny a ještě mnozí po tak dlouhé době odcházeli s nepořízenou a také pochopitelně dosti nablouznělými. Úschovna totiž přijímá zavazadla pouze do váhy 15 kilogramů, ale v létě bývají kufry i batohy často těžší. Můžeme tu být svědky dohadů zejména zahraničních návštěvníků s neoblomnými pracovníky úschovny, odmítajícími převzít zavazadla, která přesahují zmíněný limit třeba jen o necelý kilogram. Pak nastává obvyklé trapné vybalování: obsahy kufřů se různě přesouvají, takže to před úschovnou vypadá jako na tábořišti. Ani to však někdy nepomůže, patnáct kilo je patnáct kilo — a ani o deko víc. A tak cestující musejí strávit kolikrát dlouhý čas čekání na vlak hlídáním zavazadel, když by se mohli ještě podívat po našem hlavním městě.

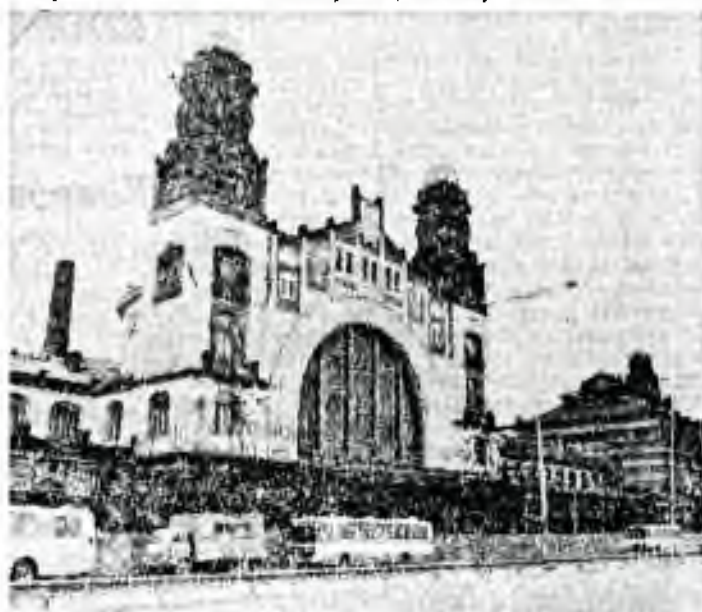
KAM TĚDY S NÍM?

Na hlavním nádraží je také instalováno 360 automatických úložných skříněk. Na vyvěšené tabuli můžeme číst, že těžší zavazadla je třeba uložit právě do nich. Ale rozměrné zavazadlo se většinou do skřínky nevtěsní. A i kdyby... těžko naleznete volnou skříňku.

Předpis je předpis a jistě byl myšlen dobře. Je o to, aby ženy, které povětšinou v úschovně pracují, nemusely nosit těžká břemena. Teď v létě tu však vidíme mladé muže, zřejmě brigádníky, pro něž unést více než patnáct kilogramů by mě-

lo být hračkou. Ani oni nevezmou. Například krosnu s batohem, kterou předtím nesla útlá dívka.

Když jsme již loni psali o této záležitosti, která nám rozhodně dobré jméno u návštěvníků z ciziny neudělá, dozvěděli jsme se od pracovníků ČSD, že pro příští letní sezónu budou hledat nějaké řešení. Rok s rokem se sešel a nic se nezměnilo. Kromě instalovaných vah, na kterých si mohou cestující převážet zavazadla předem. Provozni náměstek hlavního nádraží nám podrobně líčil svízele se získáváním brigádníků; teď v současné době mají dva, takže je nelze rozdělit ani

Pod lešením se postupně rodí nová fasáda celého komplexu staré budovy hlavního nádraží v Praze
Foto: LB — M. OVONÁKOVÁ

do všech směr. Ostatní personál tvoří ženy nebo muži, kterým zdravotní stav nedovoluje nosit těžké věci. Když brigádník přijme těžší zavazadlo, nemůže jej zase jiná směna (kde pracují pouze zaměstnanci s úlevou) vydat. Kdyby se podařilo

Americký úřad pro ochranu životního prostředí vydal aotizení pro vyloučení 130 000 vozů typu Pontiac, Oldsmobile a Chevrolet ze silničního provozu. Důvodem je mnoho technických nedostatků, která nepříznivě ovlivňují čistotu ovzduší.

Někteří majitelé zahrádek v USA chtějí mít trávníky takové jako jejich kolegové v Anglii, ale nemají potřebné zařízení na střihání. Toho využili jeden majitel uveč nedaleko New Yorku. Pážíka avce na celé léto za 50 dolarů. „Střihají“ přf trávu lépe než nejlepší stroje.

obsadit všechny směny alespoň jedním zdatným brigádníkem, bylo by možné přijímat i těžší zavazadla. Ale získat sem někoho je prý hodně těžké. Také proto, že mzda zde ve srovnání s jinými pracovními příležitostmi není příliš velká.

Co k tomu dodat? Zdá se, že by se tímto nežádoucím stavem měly zabývat nadřízené složky ČSD a přijmout nezbytná opatření pro spokojenost cestujících i dobré jméno naší železnice na největším pražském nádraží.

V NOVÉM LESKU

Trochu stranou zájmu cestujících je stará budova nádraží, kde jsou však stále v provozu restaurace, stánky s občerstvením i provozní kanceláře. Nemůže jí však přehlédnout motorista, projíždějící před ní po magistrále. Zpod lešení vykukla v nové kráse, i když přibližně v podobě, jak vypadala někdy v roce 1909, kdy byla budova přestavěna do dnešní podoby. Práce na fasádě, střeších i oknech však budou ještě dva roky pokračovat. Kompletně mají být skončeny do příští spartakiády. Pracovníci závodu 03 Pražské stavební obnovy spolu s restaurátory díla tu mají nejvíce práce s ozdobnými prvky, zejména se štukatérskou výzdobou, na kterou byla fasáda bohatá. Ostatní, třeba opravu oken nebo kompletní výměnu střešní krytiny, považují za běžnou záležitost. Fasádu nastříkali fínskou hmotou Kentex (použitou také například na Václavském náměstí), která podle výrobce má životnost až 50 let. Samozřejmě, že to vyžaduje kvalitní podklad, tedy perfektní omítku. a před aplikací důkladně omytí celé budovy. Jak nám řekl stavbyvedoucí H. Čvančara, pracovalo se tedy opravdu pečlivě, a tak by pěkný vzhled budovy měl vydržet dlouho.

V příštím roce přijde na řadu oprava fasády na straně nástupiště, rekonstrukci se podrobí i oceľová hala. Škoda jen, že zatím není na to, aby se provedla i nutná výměna rozvodů vody, elektřiny a vůbec vnitřní rekonstrukce této historické budovy. Toho se dočkáme až někdy po roce 1985.

BLBEC ŽIVITNĚ RLBCEH A

VŮL VOLEH!

Kontinent Jižní Ameriky má horu Vakarán, vysokou 6768 metrů nad mořem. Leží v Andách. Domácí obyvatelé ji od dávna říká Hora Inků. Pročtená je chodkami a jeskyněmi. Nejnovější náález archeologů je proto dost ohromující. Jeden z vchodů má totiž „trezorová vrata“. Kamenný blok je vysoký 6 metrů, široký 5 metrů a jeho mocnost obnáší dva a půl metru.

SYMBOL

KAREL POKORNÝ kdysi vytvořil svoje sousoší zpodobňující československého občana v objetí ručnice jako symbol. Netušil, že se jeho vytvoř stane symbolem dvojnásobným. Ve „Tvorbě“ č. 13/83 jsme čekali zajímavé zjištění učiněné jejím zpravodajem při návštěvě budovy Federálního shromáždění (jez nímohodem Pražské, jak známo, definují jako „mimo mezdívallem a muzeum“). Reportér Tvorby zjistil, že „sousoší Sbrázení Karla Pokorného už odsud nelze přemísť, protože sem bylo dopraveno dříve, než se dokončili hlavní dveře...“. Jelikož i se Tvorbu asi necelí, upozorňuje me na tuto druhou, zesnulým umělcem jistě nepředvídanou symboliku, která se dá výstižně shrnout jako „dočasné umístění po patnácti letech“.

„Dalila ist unschuldig“

LONDON, 29. August (dpa). Der israelische Volksheld Samson, der nach dem Buch der Richter im Alten Testament seine sagenhafte Kraft verlor, als seine Geliebte Dalila ihm im Schlaf die Haare abschnitt, hat in Wirklichkeit unter „Myasthenia gravis“ gelitten. „Die arme alte Dalila war vermutlich völlig unschuldig“, sagte der Neurologe John Newsom-Davis jetzt auf einem wissenschaftlichen Kongress in Brighton. Die seltene Krankheit, die auch den stärksten Mann rasch in einen Schwächling verwandeln kann, geht auf Defekte im Immunsystem des Körpers zurück. Auch die Tatsache, daß Samson als geblinder Gefangener plötzlich seine Kraft wiedergewann, die Philister mit der Kinnbacke eines Esels erschlug und ihren Festsaal niederriß, sei keineswegs auf die wiedergewachsenen Haare zurückzuführen: Immer wieder hätten die Ärzte beobachtet, daß die Muskelschwäche plötzlich aufhöre und der Patient dann erhebliche Kraft zurückgewinne.

TO ICH IE NAKAKAL!

DDR züchtet „Jochelbeere“

BERLIN, 29. August (AP). Die Züchtung einer sogenannten „Jochelbeere“, einer Kreuzung zwischen Stachelbeere und Schwarzer Johannisbeere, ist in der DDR gelungen. Wie die (Ost-)„Berliner Zeitung“ am Montag meldete, haben die tiefdunklen Traubenfrüchte das Aroma der Stachelbeere und den feinen Beigeschmack der Schwarzen Johannisbeere. Der Strauch stelle keine besonderen Ansprüche an den Boden, sei aber spätfrostgefährdet.

Jidelniček pro úspěšné houbaře

Velmi důležité při přípravě hub je jejich čištění a praní. Je mnoho hospodyšek a také kuchařů, kteří houby nedávno čistí, na tenké plátky nakrájejí, ve vodě vyperou a pak na cibulce v kastrolu duší. Avšak tím, že houby pereme až nakrájené, nasáknu ještě další procento vody, než obsahují samy. Při přípravě na plátně se pak nescusmahou, sýrby varí, pasti do šťávy své vlastní sils a připravené jsou pak blátivé.

Čerstvé houby musíme vždy uchovávat jen v chladničce, avšak i tam mohou zůstat jen krátce. Při přípravě si nejdříve připravíme větší kastrol se sádlem (máslo, olej) a drobně nakrájenou cibulku. Houby máme nožkem zbavíme písku a nečistot. Nyní je vhodné do velkého množství studené vody, rychle v ní přehodíme, vyjmeme a rozložíme na ubrousek, který vodu odsaje. Pak je nakrájíme na kostičky (neslepují se, jako kdybychom je krájeli na plátky), ihned vhodíme do růžovou cibulku, přidáme sůl, pepř, kmín, prudce osmaháme, až jsou bez vody. Dusit můžeme, až jsou měkké, je neodborné, neboť dobře připravené houby musí být křehké a ne blátivé.

Připravujeme-li houby z vejce, nemícháme obě přísady nikdy dohromady, neboť tím porušíme jejich vlastní aroma, o vzhledu ani nemluví. Nejdříve do smaltovaného kastrolu vyklopíme vejce (asi 2 na 1 osobu), osolíme a připravíme normální míchaná vejčka, do kterých ihned vmícháme lžičku másla a lžičku mléka. Aby nezuhla, udržujeme je ve vodní horké lázni. Nyní připravíme houby, jak je shora uvedeno. Při podávání na talíři utvoříme z vajec vánek a uprostřed navrstíme hotové houby. Posypeme sekanou pažitkou. Ano, takhle se připravují houby a vejce ve světových hotelích — kuchaři je osmahnou prudce na pánvi vždy jako minutku. Kdo to jednou zkusí, nebude se už vracet k starému způsobu přípravy.

HOUBÁKY: Tento pokrm je u nás téměř neznámý, ale na talíři je to něco s velkým „N“. Potřebujeme: ½ kg vařených brambor, 2 žlutky, 250 g hrubé mouky, 300 g čerstvých hub, 1 cibuli,

60 g másla, sůl, pepř, kmín. — Houby zbavíme nečistot, vypereme, odcedíme a nakrájíme na velmi malé kostičky. V kastrolku na másle osmahneme drobně krájenou cibuli, přidáme houby, sůl, pepř, kmín, podusíme 10 min. do sucha a necháme vychladnout. Omyté brambory uvaříme den předem ve slupce, jemně nastrouháme (umeleme), osolíme, na vále s moukou a žlutky smícháme v poddajné těsto. Z těsta pak vyválíme placku (asi 2 mm silnou), nakrájíme čtverce 10x10 cm a naplníme je připravenými houbami. Kraje přehneme tak, aby vznikl trojúhelník, kraje dobře zamačkáme a čtverce vaříme ve slané vodě (větší kastrol) asi 7–8 min. Hotové ocedíme, urovňáme na talíře, přelijeme usmaženou cibulkou se sádlem nebo zasypane usmaženou strouhanou houbou s máslem.

Pozn.: Houbáky je možno připravit i pro děti bez koření, hotové pak přelijeme jen rozpuštěným máslem. (Možno připravit i mimo houbovou sezónu, se žampióny.)

HŘÍBKÝ KONZERVOVANÉ: Mají tu výhodu, že se mohou připravovat jako čerstvé ještě dlouho po sezóně hub. Tato příprava však má jednu nesmlouvavou podmínku: Použití huby jen čerstvé a zdravé!

Příprava: Hříbky očistíme, krátce vypereme, rozložíme na ubrousek, překrájíme na malé kostky, vhodíme do vařící slané vody a necháme asi 10 minut vařit, pak ocedíme. Nyní houby v čistém kastrolu osolíme a na oleji je dusíme mírně asi 30 min. Necháme vychladnout, pak zamícháme ½ lžičky benzoanu sodného nebo kyseliny sorbové. Studené houby plníme do skleniček, dobře uzavřeme a 15 min. při 100 stup. Cel. sterilizujeme. Uchováme v suchu (ne v teple).

Rozpočet: 3 kg hříbků, 300 g oleje, 2 lžice soli.

Pozn.: Je nutno použít jen malé skleničky. V případě potřeby můžeme načatou skleničku uchovat v chladničce, ale ne nejdříve spotřebovat.

Napojí

ledovce pouště?

Ledové hory Antarktidy obsahují gigantické množství sladké vody, která je však stále ještě pro člověka nedostupná. Aby bylo možno využít těchto zásob, je třeba nejprve vyřešit mnoho komplikovaných problémů technického rázu, především otázky spojené s transportem ledovců do suchých a suchých oblastí naší planety kde vlastně zásoby vody jsou buď malé nebo jich rychle ubývá.

Mýšlenka na přepravu ledovců z Antarktidy do suchých a žitných oblastí Země není nová, ale v poslední době budí stále větší zájem. Britští polárníci, kteří se před nedávnem vrátili z výpravy na jižní Shetlandy, kde prováděli měření ledovců, prohlásili, že přeprava ledovců by byla velice nebezpečná, ale zastánci myšlenky získání vody od jižního pólu jsou přesvědčeni, že se jim podaří zahájit nezbytné přípravy už v příštím roce.

Ledovce z oblasti severního pólu jsou větší částí slané, naproti tomu ledovce Antarktidě, tvořící se z atmosférických srážek, neobsahují sůl. Asi 90 proc. ledu, který je na naší planetě, a na 80 proc. světových zásob sladké vody je právě v oblasti jižní polky. Teoreticky je tedy Antarktida schopna uhasit vzrůstající žízeň světa. Vědci se už delší čas zabývají řešením úkolu, jak využít pro potřeby člověka tento stále se doplňující a obnovující zdroj vody. Je známo, že z antarktického kontinentu se ročně odlamuje na pět tisíc ledovců o celkové váze 1,4 trilionu tun, což představuje asi 350 tun vody na každého obyvatele Země. Francouzští odborníci už uskutečnili průzkumy na žádost ministerstva zahraničí Saúdské Arábie. Došli k závěru, že transport je technicky i ekonomicky možný. Podle jejich propočtů by bylo možno přepravovat ledovce o váze 85 milionů tun Indickým oceánem na vzdálenost 8 tisíc kilometrů. Před vstupem do Rudého moře by bylo pak třeba ledovce rozdělit na menší části, které by bylo snadné dopravit do Džibuti. Takto získaná voda by stála zhruba asi 53 americké centy za kubický metr. V současnosti stojí krychlový metr odsolené mořské vody obyvatele měst Saúdské Arábie 79 centů. Je však třeba říci, že na světě zatím ještě není loď, která by mohla ledovec z Antarktidy přepřavit, která by byla schopna udržet potřebný kurs při bouřlivém větru právě tak jako vlečeného nákladu, ledové hory o váze mnoha milionů tun.

RAKOUSKÝ KANČELÉŘ Fred Sinowatz by se asi těžko našel, že má být nímž lidmi určenou ke své ochráně. Ve čtvrtek však šel auto po dálnici ze Salzburgu do Vídně a náhle musel prudce zabrzdit. Viděl dopravního vozu s policií, který šel za ním, už nebyl tak pohotově narážet do Kančelářova auta a „zkontrolovat“ mu kufry. Kančelář opíral bez hnutí. Doprovodnému vozu se pak „přidalo do kufry“ ještě třetí auto, které také nestálo zabránit.

★ LASEROVÉ PÁPRSKY mohou kvalitně kalit ocel, když se jejich působením povrch kovů roztaví a vzápětí rychle zchladí. K tomuto poznatku dospěli vědci na fakultě vězku a vývoje materiálů Vysoké školy technické v Clausthalu (NSR). Laserové kalení oceli se již zavádí do praxe ve Velké Británii.

jehličnatým stromem vhodným pro úhelové zalesňování (v oblastech s hustou koncentrací průmyslu a vysokým obsahem kyslíku v atmosféře) a vyzrálé, pocházející z horkých západních částí Severní Ameriky, kde patří mezi nejzákladnější dřeviny. Je velmi otužilá a snáší chladné klimatické podmínky. Nízké teploty a poškození kmenů naší borovicí lesní. Od roku 1897 se pěstuje v bolaničské zahradě v Brémě. Pak se však už byla vysazena také na výspěchách na Sokolovsku. Její růst se hodnotí jako velmi dobrý.

Nur Melitta zieht beim Kaffeepreis nach

FRANKFURT A. M. (FR). Das Vorpreschen der Firma Jacobs mit Preiserhöhungen beim Röstkaffee hat bisher noch nicht zu einer breiten Preiswelle geführt. Nur der Branchenvierte Melitta will ebenfalls seinen Kaffee um 30 bis 40 Pfennig je Pfund verteuern. Begründet wird dies ebenfalls mit dem gestiegenen Dollarkurs.

Auch in anderer Hinsicht folgt Melitta dem Vorbild Jacobs: „Mocca Exquisit“ soll künftig in einer 400-Gramm-Packung angeboten werden und dennoch ebenso viele Tassen ergeben wie die alte Pfund-Packung, da ein neues Röstverfahren angewendet werden soll.

Die beiden anderen führenden Kaffeekonzerne, Tchibo und Eduscho, wollen mit einer Preiserhöhung noch abwarten und zuerst den Markt beobachten.

LONDON (dpa/VWD). Rohkaffee könnte — trotz deutlich anziehender Notierungen im New Yorker Terminhandel — in den kommenden Wochen eher billiger werden. Der Grund dafür ist nach Ansicht Londoner Kaffee-Händler die unzureichende Nachfrage der Importeure und Röster.

VORWÄRTS, IHR DEUTSCHE KAFFEERÖSTER!

Prodoužený prodej potravin

(čtk): Pro usnadnění nákupu potravinářského zboží po návratu z dovolených a před zahájením nového školního roku zařazuje podnik Potravinář Praha ve dnech 30. a 31. srpna prodávající veškeré prodejce vybrané stří prodávající na hlavních třídách jednotlivých obvodů hlavního města Prahy. Přisloušné prodávající jsou označeny vývěskami, které informují spotřebitele o datu a době prodávajícího prodávající. Do 19. hodiny bude prodávající zastávat 152 prodávající, do 20. hodiny prodávající, do 21. hodiny prodávající, do 22. hodiny prodávající, do 23. hodiny prodávající, do 24. hodiny prodávající, do 25. hodiny prodávající, do 26. hodiny prodávající, do 27. hodiny prodávající, do 28. hodiny prodávající, do 29. hodiny prodávající, do 30. hodiny prodávající, do 31. hodiny prodávající.

Rádění mladých násilníků

(re): Příslušníci VB zadrželi 22letého Antonína N., který v podnaplém stavu bezdůvodně fyzicky napadl před letním kinem v Jablonci nad Nisou 60letého Jiřího K. a způsobil mu zranění, jemuž po několika dnech podlehl.

▲ Ve středu večer v katastrofě obce Habartov na Sokolovsku 19letý Stanislav V. a další 3 násilníci ve věku od 15 do 17 let přepadli 15letého Libora M. a stejné starého Pavla M. a 14letého Karla S., kteří v uvedené obci chodili tábořit. Postižený zbil a odcizil jim různé věci a peníze v celkové hodnotě asi 2500 korun. Všichni čtyři násilníci byli příslušníky VB zadrženi a je proti nim vedeno trestní stíhání.

VYCHOVAV JE REÁLNY SOCIÁLNISMUS.

Nakonec se vzpamatoval

Washington. Když policisté v kalifornském městečku Riverside našli do bytu v Clarku, podezřelého z přesvědčení a rozčarování maršalů, nenávislých omněných lidí, ale zato velice hodných špičku ledovcových živočichů: devět chřestáčů, pět kohoutů, několik ledovcových pouštních ječmínek a jednu teranulku. Když se Clarkův byt vůbec hemžil: bylo jich zde celkem na nadeset a všechny skoro přeměřové kralupy. Měšťáček doplnoval dva aligátory, evolutní pláň, několik koček a skunk. To jsem ještě v životě neviděl! pravil oříle inspektor Green. Vzpamatoval se teprve když vodu splynul připalil a přelínání haveli objevil v hově dvoulet kůži stělních zbraní. To už byl „Juma“ a Clarka i s rodinou zašli.

Perspektivní strom

(čtk): Borovice Murrayova — obilná dřevina indických kmenů — má příležitost osvědčit se i u nás. Podle názoru botaniků totiž může být perspektivním

Brasilia - Idee und Wirklichkeit

Freitagabend 18 Uhr. Ein bedrohliches Summen und ein dichtes Menschengewimmel füllen die Abfertigungshalle des Flughafens Brasilia. Die Reisenden stehen in unruhigen Warteschlangen an, versperren den viel zu klein geratenen rechteckigen Raum bis zur anderen Längswand. Unaufhörlich klappern die elektrischen Fluganzeigetafeln neue Kombinationen durch, und wenn in der hintersten Kolonne schüchtern ein „Verspätet“ weiß auf schwarz hängenbleibt, geht ein mißlauniges Raunen durch die Menge.

Am einen Ende der Schalterreihe aufgeregtes Hin und Her. Ein ledernes Aktenköfferchen in der Linken, Ticket oder Kreditkarte in der Rechten schwingend, raufen sich Herren in feinen Anzügen und engen Hemdkragen um die letzten Luftbrückenplätze nach Rio de Janeiro. Manche eilen zurück zu den Angehörigen, die mitten im Gewimmel auf eine erlösende Lautsprecherstimme harren, Achselzucken, Zeigefinger auf goldenen Uhren, ungeduldige, erbohte, sauer-müde Mienen.

Die Brasilianer nennen das die „Gracas a Deus“-Flüge - „Gott sei Dank“, weg von der Bundeshauptstadt, die der französische Kultusminister und Schriftsteller Andre Malraux einst als „Hauptstadt der Hoffnung“ begrüßt hatte. Scharen von Beamten, Senatoren und Deputierten, Ministern und Uniformierten ziehen da, einige am Donnerstagabend schon, heim in ihre Feuchtburgen nach Rio, São Paulo, Belo Horizonte, Salvador, Recife, Porto Alegre, wenn nötig, mit Umsteigen und nächtlichen Anschlußflügen.

Am Samstag gegen Mittag verebbt der Exodus. An die 36 Stunden liegt dann der Flughafen praktisch ausgestorben da, wie ganz Brasilia und der 5814 Quadratkilometer große, 1300 Meter überm Meer gelegene Distrito Federal (Bundesdistrikt). Erst mit dem Zurückfluten der Weekend-Emigranten, das bis Dienstag dauert, scheint wieder Leben in die Hauptstadt zu kommen.

Mögen es 2000, 3000 oder 4000 sein, die nach der Arbeit an die heißen Strände von Rio entfliehen - man darf auch nicht übersehen, daß an Freitagen mindestens ebensoviele von São Paulo in die frühere Hauptstadt strömen. Auch auf dieser Strecke droht die Luftbrücke an Wochenenden immer wieder wegen Überlastung einzubrechen. Rio de Janeiro, das mit seiner lärmig-wilden Schönheit Millionen Fremde fasziniert, ist auch für viele Brasilianer ein unwiderstehlicher Magnet.

Brasilia hingegen, mit seinen 21 Jahren zwar „erwachsen“, als Stadt aber noch im jüngsten Kindesalter, muß man sich Schritt für Schritt erobern, und das ist in dieser vollmotorisierten Beamten-Agglomeration nicht leicht. Vergeblich sucht man hier gemütliche Gassen, Ecken und Winkel, verlockende Geschäftsstraßen, Cafeterias und eine Plaza oder einen Largo, wie die Brasilianer jenen Platz bezeichnen, wo sich der Kreislauf des lateinischen Lebens schließt.

Qualvolle Fußmärsche

Jeder Fußmarsch wird in dieser künstlichen Metropole fast zur Qual, weil die Häuserblöcke so weit auseinanderliegen, die Avenidas und Eixos (Verkehrsachsen) so feindselig breit sind und weil die Mango-, Tamarindo- und Orangenbäume, die Föhren, Eukalyptus und gelb bis feuerrot blühenden Ipê-Bäume zu langsam wachsen, um beim

Besucher das Gefühl des Verlorenseins zu überschatten.

„Als Hauptstadt eines in die Zukunft blickenden Staates konnte Brasilia nicht in den begrenzten Maßstäben der Gegenwart geplant werden“, rechtfertigt der heute 79jährige Urbanist Lúcio Costa sein Werk. „Sonst hätten wir riskiert, eine Provinzstadt anstelle einer Kapitale zu machen. Die Hauptstadt ist doch in jedem Land etwas Besonderes. Sie muß mit dem Ziel der Würde, der Noblesse entworfen werden. Die Brasilianer, die von Rio, São Paulo und anderswo herkommen, sollen den Eindruck haben: das ist unsere Hauptstadt.“

Als Abbild einer von Zuversicht und Pioniergeist gezeichneten Nation wächst die Reißbrettstadt wie ein Denkmal des 21. Jahrhunderts aus der weiten, flach gewellten, vegetationsarmen Landschaft des Sertão. Sie zeigt von einer Vorliebe für Großprojekte, von einem Willen, kontinentale Dimensionen zu meistern. Brasilia ist nur das erste Glied in einer ansehnlichen Serie gigantischer Werke, die von der Erschließung der grünen Hölle Amazoniens mit mehreren tausend Kilometer langen Transversal- und Longitudinalstraßen über den Bau des größten Wasserkraftwerks der Welt (Itaipú), die Konstruktion der kostspieligsten Eisenbahnlinie (der sogenannten Stahlbahn von Belo Horizonte nach Rio de Janeiro mit Hunderten von Brücken und Tunneln) und das ambitionöse Atomprogramm bis zum Bergbaukomplex Carajás reicht, die insgesamt eine Investitionssumme von rund 100 Milliarden Mark erfordern.

Von derselben Neigung zum Superlativ, die nicht selten die eigenen Kräfte überschätzt, Haushaltspläne und Zeitvorgaben platzen läßt, zeugt etwa der neue Zentralbanksitz, ein 21 Stockwerke und fünf Untergeschosse schwerer Klotz aus Beton und Glas im Zentrum der Hauptstadt. Als der stolze Bau vor ein paar Wochen dem Präsidenten der amerikanischen Bundesbank vorgeführt wurde, bemerkte dieser trocken: „Unser Sitz ist bescheidener.“ Das konservative Blatt „O Estado de São Paulo“ philosophierte danach in einem Leitartikel über das brasilianische Größen-syndrom und setzte den wehmütigen Titel darüber: „Small is Beautiful.“

Dabei fällt jedem aufmerksamen Besucher auf, daß die meisten Ministerien, vor einem knappen Vierteljahrhundert in würdiger Manier am Eixo Monumental errichtet, heute zu klein sind. Vierschrötige Annexe, durch Passagen und überdachte Gänge mit dem Haupttrakt verbunden, zeigen an, daß die nationale Bürokratie aus allen Nähten platzt.

Das unbändige Wachstum, das Brasilien in diesen 25 Jahren geprägt hat, ist auch im Distrito Federal sichtbar. Ein heftiger Rhythmus wurde schon vor der Grundsteinlegung diktiert, als der neugewählte Staatspräsident Juscelino Kubitschek den Stadtplanern Ende 1956 eine Frist von 120 Tagen gab, um ihr Konzept für die neue Kapitale zu entwerfen. Während 25 Ingenieur- und Architekturfirmen kunstvolle Modelle bastelten, kritzelte der Sieger des Wettbewerbs, Lúcio Costa, seine Idee in wenigen Tagen mit Bleistift und Tinte auf gewöhnliches Papier.

Um seinen Nachfolger vor eine vollendete Tatsache zu stellen, um jede Möglichkeit einer Frustration Brasílias auszuschließen, mußte Kubitschek den Bau des neuen Verwaltungszentrums vor Ablauf seiner fünfjährigen Amtszeit durchpeitschen. Unüberwindlich

scheinende Schwierigkeiten türmten sich am Anfang auf. Sämtliches Baumaterial, Tausende von Tonnen Stahl, Zement, Beton und Schalungsholz mußten von Belo Horizonte her in Lastwagen-Konvois über das kahle Cerrado-Land transportiert werden.

60 000 Arbeiter

Nach und nach trafen auch 60 000 Candangos, größtenteils unqualifizierte Arbeiter, aus dem Nordosten ein (das Wort Candango stammt aus der afrikanischen Bantusprache und bedeutet eigentlich „kleiner Angolese“, der gegen die Fremdherrschaft reagiert). Drei Jahre und zehn Monate lang sollte dieses Heer nicht mehr zur Ruhe kommen. Kurz vor der Einweihung mußten auch noch Grasladen auf dem Luftweg herangeschafft werden, und wie die Brasilianer jetzt versichern, sind selbst die Vögel per Flugzeug auf den dünnen Planalto (das Hochplateau) gekommen.

Der damalige US-Präsident Dwight Eisenhower befand bei seinem Besuch während der Bauzeit, hier werde „eine große, eine wahrhaftige Schlacht geschlagen“. Der französische Dichter und zeitweilige Kultusminister André Malraux wunderte sich, daß so etwas von einem demokratischen Regime fertiggebracht werden konnte. Der sowjetische Kosmonaut Juri Gagarin hatte Anfang 1960 in Brasilia den Eindruck, er sei auf einem anderen Stern gelandet, und der nordamerikanische Romanschriftsteller John dos Passos, auch er kurz vor der Einweihung zu Gast, rief begeistert aus: „Das kommt mir vor wie ein Pompeji im umgekehrten Sinn!“

Auf dem Papier, wie Kubitschek, Costa und der Architekt Oscar Niemeyer es seinerzeit konzipierten, sollte Brasilia eine generöse Stadt werden, die die territoriale und soziale Integration des Landes verkörpern und Sitz eines neuen Humanismus sein würde. Vom Staatsminister bis zum letzten kleinen Angestellten sollten alle in den durchweg sechsstöckigen Wohnblöcken der sogenannten Superquadras zusammenleben, die sich nördlich und südlich der Monumentalachse in aufgelockerter Folge, aber mit mathematischer Regelmäßigkeit aneinanderreihen. Schon nach kurzer Zeit wurde indessen das Dogma von der Realität überholt.

In Wirklichkeit ist Brasilia eine Stadt mit harter Klassenstruktur geworden. Je weiter man sich von der Praça dos Tres Poderes - dem Platz der Drei Gewalten mit dem Planaltopalast (Regierungssitz), dem Kongreß und dem Obersten Bundesgericht - entfernt, je weiter man von diesem „Stadtkern“ über die Superquadras und das Beamtenviertel Guará in die Satellitenstädte hinausgelangt, desto niedriger das Sozialniveau. Ähnlich wie in den meisten Städten des Landes (und Lateinamerikas überhaupt) wohnen die Armen an der Peripherie, hier aber vom Plano Piloto, dem eigentlichen Brasilia, sauber getrennt durch ein 30 bis 40 Kilometer breites Niemandsland.

Selbst zwischen den Superquadras des nördlichen und südlichen Stadtteils, SQN und SQS in der Einheimischensprache, hat sich eine gewisse Kastenstruktur herausgebildet. In der SQ 302 Nord wohnen zum Beispiel zahlreiche Abgeordnete; 309 Süd gilt als Hochburg des Senats; in der 316 Süd scheinen sich die Berater von Ministern und andere Regierungsfunktionäre der oberen Ränge zu sammeln. Manche SQ werden ausschließlich von Militärs besetzt, während Minister, Diplomaten und Großunternehmer schon vor Jahren auf die begehrten Parzellen am Südufer des künstlichen Paranoá-Sees umgezogen sind.

Wuchernde Vorstädte

Taguatinga, die älteste der Satellitenstädte, ist mit 500 000 Einwohnern schon fast so groß wie Brasília selbst. Auf 50 bis 100 Meter breiten Zufahrtsstraßen, die beiden Pisten sind durch einen Streifen nackter, roter Erde getrennt, dringt man in den flachen Siedlungshäufen ein. Das Meer von Hütten und Buden wird dann und wann durch Mittelklassehäuschen und kurze Reihenhäuser aufgelockert. Vereinzelt Bemühungen um Verschönerung, Vorgärten, in denen etwas Grünzeug vegetiert, dort sogar ein Blumenbeet bei einer Busstation. Sonst überall rote Erde, vom Regenwasser zerklüftet, mit Unrat übersät.

Ursprünglich als idyllische Schlafstadt gedacht, ist der Halbmillionenort heute wenig mehr als ein riesiger Slum. Die lokale Associação Comercial e Industrial verweist auf 6500 registrierte „Handelsbetriebe“, die Mehrheit kleine Brettverschläge, wo die Siedler das Lebensnotwendigste erstehen, und 800 „Industriefirmen“, zum größten Teil Hinterhofwerkstätten mit Holzschindeln, wo von unsicherer Hand geschrieben steht: „Eletrônica“ oder ein bißchen bescheidener „Mecânica“. „Industrie und Handel“, berichtet der Verbandspräsident José Maria Coelho, „verzeichnen erschreckende Rückschläge“. Die Rezession, auch im dynamischen Bundesdistrikt allmählich sichtbar, geht den 100 000 Candango-Familien von Taguatinga, die Brasília mit ihren schwierigen Händen erbaut haben, rasch ans Knochenmark.

An zahllosen Seitenstraßen vorbei, QNM-1 Setor 0 zum Beispiel (in Rio de Janeiro würde sie vielleicht Rua Mar Procópio heißen), alle eintönig rechtwinklig angelegt, ohne Teerbelag, in der Regenzeit vom November bis März tiefer Morast, vorbei an Abfallhalden, streunenden Hunden und hochschwangeren Frauen, nähert man sich Ceilândia, Außenviertel von Taguatinga, Satellit des Satelliten. Hier wurden 1971 etwa 80 000 „Invasoren“ angesiedelt, die man andernorts „Favelados“ nennen würde. Sie hatten sich an diversen Stellen des Distrito Federal niedergelassen, ihre Hütten aus Blech und Abfallholz errichtet und wurden dann im Zuge der Campanha de Erradicação de Invasões (CEI; daher der Ortsname) zusammengetrieben.

Noch immer verlieren sich zu beiden Seiten des Asphaltstreifens Travessias (Nebenstraßen) am Horizont. In den kleinen, primitiv vermauerten Hinterhöfen werden geflickte und ausgebleichene Wäschestücke aufgehängt. Dann plötzlich schwenkt der Vorortbus hinter der letzten Hüttenreihe ab: Die Endstation, ein Hektar rote Erde. Das Gelände fällt brüsk ab und öffnet den Ausblick auf das endlose Cerrado-Hügelland des Bundesstaates Goiás.

In Ceilândia ist noch Gegenwart, was Kubitschek in seinem Buch „Warum ich Brasília erbaute“ über die damaligen Zustände im Plano Piloto schilderte: „Überall Staub – Staub, wie es ihn nur in Brasília gab – rot und fein, von außergewöhnlicher Durchdringungskraft. Staubig war, was immer man berührte. Roter Staub im Wasser, das man trank, in der Luft, die man einatmete, auf dem Kopfkissen, auf dem man ruhte. Er war diktatorisch und allgegenwärtig ...“

Weit entfernt von diesem Brasília des roten Staubes, Vergangenheit und Gegenwart zugleich, ist das Brasília der Bürokraten, Diplomaten und Intellektuellen, für die diese Stadt gebaut wurde. 40 Clubs, fast alle am Lago Paranoá,

auf der Seite des Plano Piloto gelegen, sorgen für Abwechslung und High Life. Allerdings ist es auch dort schwierig, die Grenzen der eigenen Kaste zu überschreiten: Diplomaten treffen sich im „Club der Nationen“, die meisten Ministerien haben ihren eigenen Club (manchmal auch zwei, einen für die Spitzenfunktionäre, einen für das Fußvolk), Armee, Luftwaffe und Marine ebenfalls getrennt, und die Creme der Gesellschaft findet sich im Tennis-, Golf- oder Reitclub ein. So charakterisiert sich das brasilianische Wochenende nach den Worten eines langjährigen Beobachters durch das „unvermeidliche und erschöpfende Treffen festgefühter Sozialgruppen“.

Für ein angenehmes Leben in der neuen Hauptstadt ist eigentlich seit gut zwanzig Jahren gesorgt. Schon Präsident Kubitschek beschloß, den Umzug der Beamtenfamilien von Rio nach dem 900 Kilometer landeinwärts entfernten Brasília mit einer „Dobradinha“, das heißt Verdoppelung des Lohnes, zu beschleunigen. Daraus hat sich, vor allem unter der 1964 errichteten Herrschaft des Militärs, eine wahre Flut von Privilegien ergeben, die zuerst nur die Minister, später auch die Staatssekretäre, Generäle, Richter, Parlamentarier und schließlich simple Bürokraten bis hinunter zum letzten Boten erfaßte.

Die oberen Zehntausend dieses soliden Standes haben Anrecht auf einen fürstlichen Wohnsitz, kaum einer ohne Schwimmbecken, fein möbliert: Einrichtungen wie Stereoanlage, Farbfernseher, Klimaanlage und „Gebrauchsmaterial“ wie Bettwäsche, Toilettenartikel und selbst Lebensmittel, alles auf Kosten der Staatskasse. Ferner gehört in vielen Fällen ein standesgemäßes Vehikel mit Fahrer und Treibstoff, Gratisflügen im In- und Ausland sowie ein Stab von Hausangestellten von der Köchin bis zum Gärtner dazu.

Im Jahre 1976 wurde das ganze entfesselte Pfründensystem von Präsident Ernesto Geisel mit dem bisherigen Spitznamen „Mordomia“ (kommt von Mordomo, dt. Verwalter) brasilianisches Gesetz. Aufgrund jenes Dekrets und zahlloser Zusatzverordnungen wissen die Beamten der Bundesverwaltung genau, was ihnen der Staat schuldig ist. Als General Geisel einmal seinen Unwillen wegen des übermäßigen Gebrauchs von Privatjets – Bestandteil der „Mordomia“ hoher Funktionäre – kundtat, sollen die Ratgeber sein Gewissen mit dem Argument beruhigt haben: „Flugzeuge sind wie Pferde, sie dürfen nicht stillstehen.“

Wochenendflucht nach Rio

Angenehmer wird das Leben in der Kapitale auch dank der Existenz einer warum sich so viele abfällig über Brasischicken Boutiquen und Restaurants. In der „Tarantel“, im „Gaf“, im „Bierfaß“, im „Neuchâtel und im „Bonapetit“, in chinesischen und japanischen Lokalen wird heute jedem Gaumen das Gewünschte geboten. Die Jugend der High Society trifft sich im Gilberto Salomão, mit Rollschubbahn ausgestattet und in praktischer Nähe des größten Einkaufszentrums der Stadt. An kulturellen Attraktionen wird von Jahr zu Jahr mehr geboten – Karl Deutsch, Maurice Duverger, John Kenneth Galbraith und andere Berühmtheiten waren der „Universidade de Brasília“ schon zu Gast, und doch stürzen sich jedes Wochenende Tausende in die Jets nach Rio.

Maria da Conceição, Studentin, 21 Jahre alt wie die Stadt, versteht nicht, warum sich so viele abfällig über Brasília äußern. „Man kritisiert die Kälte der

menschlichen Beziehungen. Mir kam das nie so vor, vielleicht weil ich hier geboren bin. Freunde hatte ich schon immer, und ein solches Menschengetümmel, Luftverschmutzung und Lärm wie in Rio, Belo oder São Paulo haben wir hier Gott sei Dank nicht.“

Jede Stadt braucht Zeit und Generationen zum Wachsen. Geschichte, Stimmung und Charme lassen sich nicht einfach herzaubern. Wie Le Corbusiers Wohnmaschinen in Marseille und Berlin werden wohl auch die Superquadras in Brasília im Laufe der Zeit vermenschlicht werden. Die Jahre werden die Strenge des Dogmatikers Oscar Niemeyer mildern, der eisig-rationalen Symmetrie aus der Werkstatt des Cartesianers Lucio Costa Vitalität einhauchen. Auch St. Petersburg (heute Leningrad), Washington und Ankara, Canberra, New Delhi, Pretoria und Ottawa und alle „künstlichen“ Städte der Erde brauchten Jahrzehnte, ehe sie lebensfähig und menschenwürdig waren.

Zur Einweihung Brasílias am 21. April 1960 ließ Präsident Kubitschek auf der Praça dos Tres Poderes eine Allegorie über die drei Hauptstädte in der Geschichte des Landes aufführen. Nach den Szenen, die das Leben in Salvador da Bahia, dem ersten Sitz des Governo Geral, und den Transfer der Hauptstadt nach Rio de Janeiro darstellten, trat ein Bösewicht auf, der die Gründung Brasílias voller Skepsis und Pessimismus bekämpfte. Da landete aus dem prachtvollen Abendhimmel des Planalto heraus ein Helikopter auf dem Podium. Seinem Rumpf entstieg unter dem tosenden Jubel der Menge ein neuer Mensch voller Optimismus und Lebenskraft. Der Bösewicht wurde an Händen und Füßen gepackt, in die Maschine verfrachtet und hinausgefliegen in die Einöde des Sertão ...

Nebezpečné mořské vlny

Vlny odedávna znepřijemňují lidem plavbu po oceánech a mořích. V některých oblastech se tradičně vyskytují jen malé vlnky, jinde zase docela běžné vlny o výšce deseti, dvaceti i více metrů. Působení vln pocíťovali vždy nejen mořeplavci, ale i obyvatelé pobřežních oblastí. Počítali s nimi a rozměrům moře se museli přizpůsobit.

Jsou však vlny nebezpečné, záhadné a nečekané. V roce 1755 zničila velkou část Lisabonu vlna přesahující výšku patnácti metrů, která vznikla při zemětřesení u Gibraltaru. Tehdy si vyžádala 70 tisíc mrtvých. V roce 1898 zasáhla japonské pobřeží patnáctimetrová vlna, způsobená zemětřesením v mořských hlubinách, která si vyžádala 27 tisíc obětí. Výbuch sopky Krakatoa v Indonésii před 100 lety byl příčinou nevidané vlny, vysoké 40 metrů, jež dvěstěkilometrovou rychlostí zasáhla pobřeží Jávy a Sumatry, kde zabila 36 tisíc osob.

Vědci dnes nazývají tyto vlny ja-

ponským slovem *tsunami*. Jsou většinou několik desítek kilometrů dlouhé a skrývají obrovskou sílu. Na volném moři se nemusí nějak nápadně projevit, ale na měřičině se formují v jakousi vysokou stěnu, která velkou rychlostí za ohlušujícího rachotu zasahuje pobřeží. Jsou známy případy, že tsunami vyvrhla na pevninu, hluboko do vnitrozemí, těžký čln nebo vytrhla a odnesla betonové základy majáků.

Většinou jsou tsunami způsobeny tektonickými pohyby mořského dna. Jen v Japonsku počítají ročně radu těchto vln, ale většinou velmi slabých. Zpozorují je jen rybáři,

když jejich lodě jsou zasaženy k pevnině, nebo bedlivý pozorovatel u ústí řek do moře, které v ten čas vypadají, jako by se obrátil jejich tok. Zhruba každé desetiletí však nebezpečné vlny způsobí větší škodu. Naposled měly katastrofické následky v letech 1944 a 1952. Velké tsunami postihují také Aljašku, Havaj, pobřeží jižní Ameriky, Kamčatku. V menší intenzitě se s nimi setkáváme i na pobřeží Portugalska, Španělska a Řecka.

Obrovská vlna se někdy od epicentra šíří přes celý oceán a pevninu na druhé straně zasáhne třeba až za dvacet hodin, během nichž lze provést evakuaci. Proto má velký význam hlášení seismologů o podmořských zemětřeseních. Problém je ale v tom, že ne všechna vyvolají onu mořskou vlnu, a tak bývá tato informace často podceňována. Posledním varováním samotné přírody proto bývá nezvykle silný odliv, který lze v místech budoucí zkázy pozorovat několik minut před hlavní vlnou.

(Va)

Vražedné vlny postupují

Washington: Miliony tzv. „vražedných vln“ se šíří z jižní Ameriky na sever a během několika let do sahnu jižních oblastí Spojených států. Úvádí to zpráva o amerického ministerstva zemědělství. Je o polomku 26 roků s královským vědcům z jejich laboratorii. Za posledních 20 let tyto vlny způsobily v Brazílii smrt několika set lidí a nezlézaného počtu hrozného dobelek. Vědci zistili, že nový druh vln vln reaguje třicetkrát rychleji než vlny „normální“ a že nebezpečí budoucí zničení je u nich desítkrát větší. Na sever se šíří rychlostí přibližně 500 km ročně.

Zastavení v Hudlicích

Jan Neruda už roku 1862 při odhalení pamětní desky Václavu Hankovi v Hoříněvsi připomněl Kolářova slova o kolečkách v chýšských stolicích, z nichž vlasti vyjdou oslavy největší... Zdána chalupa nedala tolik významných synů našemu národu, jako Jungmannova v Hudlicích. Letos jsme si připomněli 200. výročí narození Josefa J. Jungmanna, který byl z deseti dětí. Také jeho dva mladší bratři se významně zapsali do našeho národního obrození: Antonín, profesor a rektor Karlovy univerzity, lékař a odborný spisovatel, i Jan, kněz českého řádu králjovníků, rovněž literárně činný. Oba též spolupracovali na Jungmannově naučném slovníku. Pro-

to si jejich rodná chalupa čp. 43 v Hudlicích zaslouží naši pozornost i úctu.

Josefský katastr (1788) zaznamenal, že byla postavena na zadním gruntu a podle zápisu Jos. Jungmanna toto místo koupil jeho rodičům děd Matěj, zřejmě při jejich svatbě asi v roce 1763. K chalupě náležely dvě zahrádky o celkové ploše 412 m² a pole o výměře 1,1 ha. Stavení mělo jeden trakt, bylo celaroubené (kromě černé kuchyně) a za světnicí, stíní a komorou následovaly chlévy. Po roce 1800 bylo podstatně zvětšeno přistavením druhého traktu s roubeným přístěnkem - výměnkem a částečně vyzděnou komorou. Přístavek dostal vlastní krov. Tak chalupu se dvěma lomenicemi zachytil Alois Bubák perokresbou publikovanou ve Světozoru v r. 1867. Podle mapy státního katastru (1840) stála za chlévem roubená stodola s mlátem a jedinou pernou a vpředu ještě roubený spýchárek. Snad tu byly tyto stavby od vzniku chluupy. Podle státního katastru náležela usedlost již Janu Kočimu.

Od něho získal chalupu manželé Václav a Josefa Ondráčkovi, kteří provedli po roce 1867 její přestavbu. Odstranili obě lomenice, doložné také modelem na Národopisné výstavě československé a nyní vystaveným v Zemědělském muzeu v Kacině, nahradili je společným štítem s hranolovým kabřincem - zvětšili okna. Chalupa byla pak označena „toto o narození Jos. Jungmanna, avšak chýtrá“. V této veřejnosti téměř neznámé podobě ji zobrazuje fotografie, zveřejněná roku 1896 v knize Letem českým světem. Vinohradská záložna - aby památnou chalupu zachránila - ji koupila o dva roky později a značnými úpravami ji přeměnila v památník, jak jej známe dnes.

Jungmannova chalupa v r. 1896 (podle reprodukce v knize Letem českým světem)

Was ein Rausch ist

LONDON, 28. August (dpa). Edward Fogarty hat seinen irischen Landsleuten, die fast alle erfahrene Trinker sind, gezeigt, was ein richtiger Rausch ist: Als er aus dem Pub nach Hause wankte, war ihm der Weg zu weit. Er stieg zwecks Abkürzung über den Zaun des Flughafens in Dublin, wurde dann aber endgültig zu müde und schlief in einem Fracht-Container ein. Entdeckt wurde er, immer noch fest schlafend, auf dem Londoner Flughafen Heathrow. Der Container war in eine Maschine der irischen Fluggesellschaft Air Lingus geladen und nach London geflogen worden. Als er endlich wacherüttelt war, klagte er nur über einen schweren Kopf. Ein Londoner Polizeisprecher sagte, Fogarty habe sich nichts zuschulden kommen lassen — ein Ausweis ist bei Reisen zwischen Irland und Großbritannien nicht erforderlich. Also wurde der verkaterte Ire in eine andere Maschine gesetzt und nach Dublin zurückgefliegen.

Der beste Freund der Briten...

LONDON, 28. August. Nach einer neuen Repräsentativumfrage des britischen Gallup-Instituts, die im Auftrag des „Sunday Telegraph“ erstellt wurde, ist Deutschland der Briten bester Freund. Auf die Frage, welches Land auf dem Kontinent Britanniens „besten Freund“ sei, nannten 27 Prozent die Bundesrepublik, nur neun Prozent Frankreich und acht Prozent die Niederlande. Kein anderes Land erhielt mehr als zwei Prozent.

Daß das Vertrauen zu Deutschland auf der Insel in den letzten zwei Jahrzehnten stetig zugenommen hat, ergibt sich aus ähnlichen früheren Umfragen. 1968 bezeichneten nur zwölf Prozent der Briten die Bundesrepublik als „besten Freund“, 1977 bereits 25 Prozent.

Freundschaft bedeutet freilich nicht automatisch auch Sympathie für Land und Leute. Gefragt, in welchem europäischen Land sie am liebsten leben

würden, wenn sie nicht daheim im Königreich leben dürften, nannten die meisten an erster Stelle Frankreich (16 Prozent), an zweiter die Schweiz (15 Prozent) und erst an dritter die Bundesrepublik (14 Prozent). Als Urlaubsland rangiert bei den Älteren Frankreich an oberster Stelle, während die Jüngeren Spanien den Vorzug geben.

Die Gallup-Umfrage wirft auch ein Licht auf die mangelnden Fremdsprachenkenntnisse der Briten, die in krassstem Kontrast zum enorm angewachsenen Urlaubsverkehr auf den Kontinent stehen. Nur jeder fünfte Brite beherrscht außer dem Englischen eine weitere Sprache so weit, daß er eine fremdsprachige Zeitung verstehen kann. 13 Prozent der Befragten erklärten sich in diesem Zusammenhang in Französisch einigermaßen beschlagen und sechs Prozent im Deutschen. Diese britische Einsprachigkeit hat sich in den letzten Jahrzehnten kaum verändert.

Počet dopravních nehod závisí do značné míry na síle vozovky... zůstali průzkumem v Polsku za posledních 15 let, spolu s tím, že nebezpečnější jsou vozovky o třech pruzích se šířkou pásu 3,5 m.

...A NEJE HO PES!

Po dvacetiletém snažení byla dosažena soběstačnost ve výrobě rybích násad v zařízeních Českého rybářského svazu pro zarybnování revírů.

Poprvé bylo dosaženo 437 kg přírůstků rybního masa na jeden hektar rybníka. Místní organizace byly k tomu vedeny již mnohými let předešlými plány výroby s regulovanými úhynovými úmrtími. Cílevědomé usměrňování přineslo také kladné výsledky.

Tak kupř. v roce 1957, kdy vznikl Český rybářský svaz, byla produkce na jeden hektar rybníka pouze 110 kilogramů.

Kromě toho přistoupili rybáři v minulém roce k odchovu rybích násad a plůdků, které se běžně pečovaly v rybnících ani umělých lhních. Proto se mohou chlubit zajímavou produkcí ostřetky stěhovavé, kdy odchovali 402 000 kusů této ryby, a to především v ostravském kraji a v místní organizaci Třebíč. Podobně měli pěkný úspěch v odchovu ročků jelce-tloušť — 267 000 kusů. Začali také s umělým odchovem plůdků bolena dravého v umělé lhní Českého rybářského svazu na Želivce, parmy obecné v umělé lhní Českého rybářského svazu v Táboře atd.

Místní organizace Českého rybářského svazu ve Vsetíně a umělé lhně Českého rybářského svazu na Vysokém Potoci se zabývají umělým odchovem hlavatky podunajské a první pokusy ukazují, že lze tuto rybu chovat i v revírech mimo povodí Dunaje. Modernizace, která byla zavedena do chovu rybích násad, pronikavě zvýšila produkci. Jako příklad lze uvést zavedení odchovu rychleného štičho plůdku v závodě Českého rybářského svazu ve Štěpětině na Otavě nad Zvíkovem. Tam v laminátových žlabech nastal skutečný převrat v chovu tohoto plůdku, neboť v jednom produkčním místě v deseti žlabech bylo za jednu sezónu odchováno 380 000 kusů. Tato metoda je závislá na odkrmu plůdků zooplanktonem a je poměrně velmi levná.

Jahodník obecný (Fragaria vesca L.) — Jeho plody patří k našemu nejoblíbenějšímu ovoci, z listů lze připravit lahodný čaj nebo drogu s léčivými účinky.

List sbíráme v období květu a sušíme ve stínu. Listy pěstovaných zahradních druhů však nejsou vhodné. Droga chutná slizovitě a poněkud hořce; obsahuje tříslovnu, kyselinu jablečnou a salicylovou, vitamín C.

cukry, minerální látky a stopy alkaloidů.

Jahody jsou nejméně chutnější, když je necháme odležet prosypané octem a zalijeme studeným mlékem. U lidí trpících žlučovými kamenky nebo močovým pískem je oblíbená jahodová léčebná kúra, která se skládá ze tří 100g dávek za den na lačný žaludek. U některých osob vyvolávají jahody alergické příznaky (kopřivku).

Jahody rozmělníme ve vodě a ty pak užíváme k čištění pleti a uhrůvlosti. Štávou se večer omývá obličej.

Není žádným tajemstvím, že jich rok od roku ubývá. Těch typicky českých macků, janků nebo matějů. Na každé louce při okraji lesa jich bylo večer co večer jako nasato. Míhali se přes dvozy, panáčovali na příkopěch. V brázdách jste je nerozeznali, až vám jako pružina vyskočili pod nohama a pelášili s bílou tečkou — pírkem na zadečku. Stáli se předlohou našich nejlidovějších malířů a ilustrátorů. Náš zajíc — Lepus Europeus — byl klasikem naší myslivosti, proslaveným na celém světě.

Ještě před několika roky jich bylo v českých zemích vysoko přes milión. Teď už je jich tak čtvrtina tohoto počtu.

Příčina? Je jich mnoho. Zajíc neovládá valkoplošné hospodaření. Má malý akční rádius. Jeho životní prostor činí třeba jen několik hektarů. Narodil-li se v láně jednoho druhu obilniny, zůstane v ní. Pak má jednostrannou potravu a to ho snižuje. Po orbě je jeho prostor bez potravy, hladově a nedokáže se odpoutat jinam.

Chemizace mu ubližuje. Námitka, že páchne-li mu porost, že ho nekonzumuje, je správná; zajíc je nesmírně čistotný živočich. Co chvíli ho vidíme olizovat přední. I s tpu chemit.

Mechanizace ho zasahuje v nejranějším období v jetelnicích a travinách. Ta je stále rychlejší a má stále širší záběry. Bez ochranných listů a bez opatrnosti traktoristů je ničivým prostředkem všeho živého. Ještě jsme se nenačili začínat kosit od středu pole ke kraji lesa. A plašidlo jako bychom neznali.

Toulavé kočky a pytláčtí psi jsou dalším škodícím zajícem. Zejména těch malých, roztomilých zajíčků, které máme rádi jako symbol jara.

A pak doprava. O té už jsme na těchto místech před časem hovořili. Na silnicích a často bezohledností řidičů hyne 12 % všech zajíců.

o Rajčata, z nichž každé může nasýtit početnou rodinu, pěstuje ve své zahrádce obyvatel polské ho města Bydhošť J. Malachowski. Jeho výpěšky váží až jeden kilogram a na každém keři je jich přes padesát. Nenávno vyšlechtěný rekord exemplář vážil 1,1 kg.

V KALIFORNĚM OAKLANDU těžily minulé týdny peníze doslova na ulici. Některé pít s ženami, které spadly z nákladního auta, zapískalo. Ze mládí i stáří na chvíli zapomněli na dobré mrávy, automobilisté zastavovali a vrhali se na zem, hrabivci se snažili vytrhnout linum už získanou kořist. Než se dostavila policie, bylo po všem. Žádný poctivý náleze se však dosud nepřihlásil.

D. Reed vyhoštěn z Chile

Santiago de Chile: Chileská vláda dala v pátek zanknout a vyhostit ze země pokrokového amerického zpěváka Deana Reeda. Po jeho pátečním vystoupení pro studenty Chileské univerzity zaútočila na posluchače policie, která řadu studentů zatkla, a o něco později agenti tajné policie zatkl také D. Reeda. Důvodem zatčení a okamžitého vyhoštění známého amerického zpěváka, žijícího nyní v NDR, byla skutečnost, že jeho čtvrtletní koncert v hornické osadě Rancagua poblíž hlavního města vyústil v manifestaci solidarity s chilskými pracujícími.

ZPÍVAL, ABY ZABILI „JEFA“!

Kořovická přehlídka helikónek

(Čtk): Hrál na helikónku, což je druh harmoniky si v sobotu dail dostaveníčko v Kořovicích na Beounsku. Závod Delicia ve spolupráci se Společenským klubem ROH připravil již šestou přehlídku hudebníků z celé ČSR, kteří se věnují tomuto nástroji. Téměř stovka účastníků ve věku od šesti do osmdesátiletí let předvedla ukázkou lidových písniček, které se hrály při vesnických zábavách, svariách a dalších společenských událostech. Je zajímavé, že i když se hra na helikónku, která je technicky odlišná od hry na akordeón, v hudebních školách nevyučuje, předává se toto umění z generace na generaci. A tak návštěvníci mohli mezi účastníky slyšet například zástupce tří generací z jedné rodiny, kteří kouzlu hry na nástroj propadli.

TONDA ZA POTOUKA SE NEŽIVĚ
ČATNUL, PROTOŽE 1957
UMŘEL!

Valentinos Nachttopf vermisst

HARMONY, 24. August (AP). Der Name des Ortes „Harmony“ tauscht. Harmonisch verläuft derzeit nichts auf der 28 Einwohner zählenden Ortschaft in Kalifornien, denn der einzige Anspruch auf Aufmerksamkeit besteht hier ist verschwinden: ein Nachttopf, der einst dem Filmidol Rudolph Valentino bei einem menschlichen Bedürfnis Erleichterung verschaffte. Am Dienstag jährt sich der Todestag des Stummfilmstars zum 57. Mal, aber in Harmony gab es keinen Platz mehr, an dem man seiner gedenken konnte. Jahrelang stand das inzwischen mit Blumen bepflanzte Geschirr in einem Vorgarten des Ortes, aber nach dem Tode von W. R. Herpold und Pola Negri, verspurte Rudolph Valentino ein natürliches Bedürfnis. Guilda Williams, die hier lebte, war so freundlich, ihm den Gebrauch ihres Badezimmer zu gestatten. Beim Umbau des Hauses wurde der Topf hier aufgestellt. „Auch die Bemühungen der alarmierten Polizei hatten bisher keinen Erfolg.“

Russischer Film

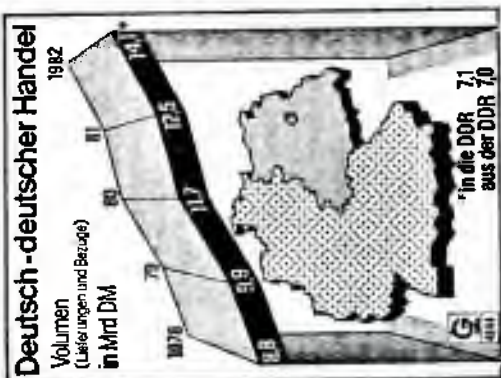
Kommt mal ein russischer Film, natürlich mit großer Verspätung und nur im Programmokino, muß er nicht mit einem altklugen Fragezeichen abgefertigt werden, damit ihn sowieso keiner sieht (s. Filmbesprechung „Moskau glaubt nicht den Tränen“, FR vom 12. 8.). Gut, die Mädchen träumen, und später wird die gute Katja belohnt für ihre Geduld, Ausdauer und Fleiß. Aber man muß viele Eintrittskarten kaufen, bis man so ein Happy-End geboten kriegt, dabei einen Blick in fremde Wohnungen werfen darf, wo so viele namenlose, aber gute Schauspieler herumtappen.

Daß der Schlosser kein Schlosser, sondern Ingenieur ist, und der Schauspieler ein Idol in der Sowjetunion, spielt für den unbestechlichen G. H. keine Rolle. Sein Seitenhieb auf die Frau (Textilkombinat-leiterin), die angeblich einen Versorger sucht (höchste Lohngruppe), ist lächerlich. Die Besprechung war (ein) Witz, den der Film durchaus hat.

Wolfgang Freund, Kassel

FURT LAPPI NEŽ NĚM.
FILMY, KTERÉ SI „REŽISER“
TOUÍ „PRO SEBE!“

HŮJ NOČNÍK SE ZTRATIL PŘED
58 ROKY A CO?

Aufgespielt

„So leid es mir tut, Bahr ist zur Zeit in der Abrüstungspolitik Moskaus bester Mann in Bonn... Auch in diesem Punkt vertritt Bahr nicht mehr deutsche Interessen, sondern eindeutig sowjetische Interessen.“

Der Abrüstungsexperte der CDU/CSU-Bundestagsfraktion, Jürgen Todenhöfer, am Donnerstag in einem Interview mit dem „Saarländischen Rundfunk“ zum DDR-Besuch des SPD-Politikers Egon Bahr.

JESELSKÉ SETTRY-MODRY ARBE
DOBRUVICKÝ V HROBĚ ROTUJE
JAKO VRTULE!

Vichřice »kácela« stromy

(řik): Přes 120 tisíc metrů krychlových dřeva vykácela za pracovníky Středostátských státních lesů vichřice, která zasáhla rozhraní Středostátského a Jihočeského kraje 1. srpna. Největší rozsah škod zaznamenali na lesních závodách Rožmítal a Vysoký Chlumec. Hlavním úkolem středostátských lesáků je nyní co

Sporto je železná, Slavia věčná. Alešpoň tak se to říká. Snad od nepaměti panuje mezi těmi příznivci těchto dvou slavných pražských tělovýchovných jednot rivallita, nikdo na ty své nedá dopustit. Jedno však mají společné, v letošním roce slaví devadesát výročí založení. Je jen škoda, že historie vzniku Sparty a Slavia je v mnoha bodech zahalená rouškou tajemství. Historické dokumenty, které by určité ve všem udělaly jasno, vzaly za své v roce 1934 při požáru tribuny Sparty, a tak nezbyvá než se držet dostupných materiálů.

Počátky SPARTY jsou nerozlučně splety s počátky lehké atletiky v naší zemi. První stopou jsou události z roku 1884, kdy se na Korunním ostrůvku začala scházet skupina mladých mužů, aby za přítomnosti podmiňka pěstovali atletiku. Trénovali, závodili a nakonec se spojili s ostatními obdobnými kroužky a 26. května 1891 založili první atletický klub v Praze „Athletic Club Praha“. Koncem léta 1893 došlo v klubu k rozporům, které vyvrcholily odchodem 28 členů a jejich rozhodnutím založit klub nový. Tak se také stalo. V časopise Cyklistika z 15. prosince 1983 se píše: „Nový Athletic Club Královské Vinohrady. Stanovy nového klubu byly místo- dleletem schváleny. Nový tento klub obýval v nedávně dne 17. prosince 1893 řádnou valnou hromadu o třetí hodině odpoledne ve Friedländerově restauraci, Balbínova ul. na Kráči. Vinohradech.“

V některých dokumentech se uvádí, že valná hromada se konala už 16. listopadu. Podklady však chyběly, a tak nezbyvá než se řídit údaji z časopisu

■ ČSŽ PRO DĚTI

Aby mohli i nejmenší děti obohacovat svůj život a rozvíjet chápání, je zapotřebí jim poskytovat co nejvíce krásných zážitků, nových dojmů. Na to ve své činnosti nezapomíná 4. místní organizace Českého svazu žen ve Varnsdorfu, která pro děti připravuje rozmanité akce. Společně s jedenácti členy zorganizovala setkání dětí a vedoucími funkcionáři města. Byla to nezvyklá návštěva malých capartů na MNV. Doprovázely je jeselské sestry, které představitele městských organizací informovaly o činnosti jeslí a životě dětí v nich. Děti odevzdaly obrázky, které nakreslily, a pozvaly funkcionáře města na návštěvu jeslí. Bylo to setkání, které se vrylo do srdcí nejen dětí, ale i dospělých.

J. P., Varnsdorf

JESELSKÉ SETTRY-MODRY ARBE
DOBRUVICKÝ V HROBĚ ROTUJE
JAKO VRTULE!

■ OCHOTNÁ MECHANIKA

Již několik měsíců jsem marně sháněla pracoviště, kde by mi udělali menší opravu na ručním krytém kartáči koberců zn. Samlux, který je pro mne ideálním pomocníkem při úklidu. Je mi 84 let, jsem invalidní, a proto jsem se jen dotazovala telefonicky — odpověď byla vždy tatáž: podobné práce neděláme. Po přečtení článku v LD „Milionové malíčkosti z Mechaniky“ ze dne 7. července jsem učinila poslední pokus a napsala dopis předsedovi družstva V. Sottnerovi. Po předchozích nezdarech jsem si mnoho od dopisu neslibovala; tím větší bylo moje překvapení, když mi zatelefonoval vedoucí dílny v Sarajevské ulici a sdělil, že pro můj Samlux posle řidiče a stejným způsobem opravený přístroj doručí zpátky. Stalo se tak během 24 hodin a můj čistý koberců slouží opět tak bezvadně jako po zakoupení před 13 lety. Pokládám za svou povinnost poděkovat touto cestou všem zúčastněným za vzácný přístup k nesnázi starého člověka, za ochotu a nezištnou pomoc.

B. K., Praha 6

redakční pošta

Žampiony v asfaltu

Moskva: V poušti u jezera Balchaš na jihovýchodě sovětského Kazachstánu mají jedinečnou zvláštnost — podzemní podhouby. Na dlouhém pruhu země v šířce 300 metrů se šedivá spráta místy zdouvá. V hloubce půl metru i více vyrůstají ze zvláštní humusovité lesní půdy žampiony — až sto pod každým hrbolem. Podle názoru vědců zde před několika tisíci lety rostla kákos. Když jezero ustoupilo, setlé listy a houbové výrůstky pokryly plovitě usazeniny. Žampionům pomáhá prorůst silnou vrstvou spráse obiluhodná energie — místy prorážejí dokonce asfaltové cesty. Sbírat houby je zde však zakázáno, protože tato pouštní kuriozita je chráněna státem.

...ALE ZATO CUKROUKA V P...!

Aufgespielt

„Ein Bundeskanzler, der mit seiner Arbeit zufrieden ist, ist rücktrittsreif.“
Bundeskanzler Helmut Kohl vor der Presse in Bonn.

Cyklista. 16. listopad je pravděpodobně dnem schválení stanov.

Členové AC Královské Vinohrady se brzy zklamali ve svých nadějích na podporu od obce vinohradské, jejíž jméno nesli, a rozhodli se pro odchod zpět do Prahy a změnu názvu. To také udělali a na mimořádné valné hromadě 9. srpna 1894 byla schválena změna stanov a na návrh Vladimíra Horejce byla

Historie zahalena tajemstvím

leho odbory. Cyklisté se však rozhodli zpožít nově, čistě sportovní klub. Stanovy byly nakonec schváleny pro Sportovní klub Slavia a ustanovitel valné hromady se konala 31. května 1893. Na slavnostní valné hromadě 8. května 23. listopadu 1913 se už oslavovalo dvacetileté trvání klubu a prakticky od tohoto dne panují dohady o pravoplatnosti založení klubu. Ty však už dnes těžko někdo vyřeší, materiály, které se zabývaly touto problematikou, jsou dost rozporuplné. TJ Slavia, Praha 198 bere za oficiální rok 1893.

přijata i změna názvu na „Athletic Club Sparta“. Jméno starořecké Sparty bylo vybráno s největší pravděpodobností v souvislosti s jednáními o obnovu olympijských her, které se uskutečnila v červnu 1894 v Paříži a jejichž výsledkem byla rozhodnutí uspořádat novodobé olympijské hry v řeckých Athénách v roce 1896. Ze všech dokumentů vyplývá, že AC Kráči. Vinohrady a po změně jména AC Sparta vznikl na podzim 1893 a činnost zahájil 17. prosince 1893.

Nejzajímavější historii vzniku SLAVIE je spojena s cyklistikou, dohadů a rozporů a přesných faktů a převládajícího založení je však více než u Sparty. Na podzim roku 1892 se někteří členové Akademické

Hladiny přehrad klesají

(řik): Již od července jsou letní měsíce v Jihočeském kraji srážkově silně podnormální. Ve druhém letním měsíci činily srážkové úhrny průměrně 39 procent dlouhodobého normálu. V srpnu tato tendence pokračuje. S výjimkou období od 1. do 7. 8., kdy v bouřkách bylo naměřeno od pěti do 45 milimetrů srážek se značnými místními rozdíly, jsou až do dneška dešťové příděly převážně neměřitelné. Dosažení ráz suchého počasí se nepříznivě projevuje také v situaci vodních toků a přehrad. Nejkritičtější situace je na těch tocích, u nichž nezaplnili bilanční vypouštěním vody přehrad. Většina těchto tzv. neovlivněných toků je na minimálních hodnotách. Například současný průtok řeky Svltavy je v Bilovicích nad Svltavou v okrese Blansko 1,2 metru kubického za sekundu, tedy 35 procent dlouhodobého srpnového průměru. Větším vypouštěním vody z přehrad, než činí vlastní přítok, klesají výrazně i jejich hladiny. K největšímu deficitu došlo za poslední měsíc na Vranovské přehradě, kde poklesla hladina o tři metry. Brněnská a Vírská přehrada jsou měřící dva metry.

TRINACT TISÍC LET staré malby z doby kamenné objevili japonské archeologové na stěnách jeskyně u vesnice Honda na jihu japonského ostrova Kjúšú. Označují to agentura Kódó s tím, že jde o milión pruní malby z doby kamenné, jež byly objeveny na Dálném východě. Malby provedené černou barvou zobrazují jeleny, koně, stona a další zvířata a také lupce s ostřepem v ruce.

Kolik nás bude za sto let?

Demografové nejsou jednotní v názoru, jaké je vlastně tempo přirozeného přírůstku obyvatel na naší planetě. A jaké lze toto tempo očekávat v nejbližších desetiletích a stoletích. Celkem oprávněně poukazují na to, že tempo přírůstku závisí na mnoha činitelích, které se vymykají běžnému prognózování. Patří k nim mj. otázka vyřešení problému hladu na světě a dostátka potravin pro všechny, celková hospodářská situace v rozvojových zemích apod.

Přes tyto obtíže docházejí experti OSN k závěru, že v roce 2000 se počet obyvatel naší planety zvýší z dosavadních 4,6 miliardy na 6,2 miliardy a přibližně za sto let, přesně to má být v roce 2075, by mělo na Zemi žít 12 miliard lidí.

O tendencích a perspektivách světové demografie se doširoka hovořilo a diskutovalo na nedávném mezinárodním semináři, který byl na toto téma uspořádán na Humboldtově univerzitě v Berlíně. Jeden z jeho účastníků, známý etnograf prof. dr. P. Khalatbari, ve svém obsáhlém referátu poukázal na skutečnost, že mnoho činitelů, které značně ovlivňují demografický pohyb, je ještě málo prozkoumáno a vyžaduje podrobné studium. Patří k nim mj. např. vysoká porodnost v rozvojových zemích, jev, který nebyl až dosud v historii lidstva znám. Žiloli v zemích, které jsou zahrnovány do skupiny označované jako země rozvojové, v roce 1900 kolem jedné miliardy lidí, pak v roce 1980 už jich byly 2 miliardy a předpoklad pro rok 1990: 4 miliardy.

"Při hledání paralel tohoto jevu v lidských dějinách — uvedl prof. P. Khalatbari — je možno potvrdit, že tak vysoký přírůstek lidí je ojedinělou výjimkou od trendu, který je pokládán za pozvolný a stálý proces rozvoje lidského druhu." Podle názoru prof. Khalatbariho v minulosti existovala pouze dvě historická období, která způsobila vzrůst počtu obyvatel Země "skokem". Především to byla tzv. zemědělská revoluce před 10 tisíci lety, kdy naši dávní předci, lovci a sběrači, začali obdělávat půdu. Druhým takovým obdobím byla průmyslová revoluce moderní doby, která poprvé změnila způsob života a reprodukce, především v rozvinutých zemích Evropy a Severní Ameriky. Avšak po agrární revoluci v době neolitu — zdůraznil prof. Khalatbari — nastoupila dlouhá doba demografické stabilizace, což se projevilo především ve stálém poměru mezi počtem narození a úmrtí.

Podobná stabilizace by měla nastat — tak se alespoň domnívají četní odborníci OSN — v druhé po-

lovině příštího století, kdy dojde nety 12 miliardami pozemšťanů. k „optimálnímu“ osídlení naší pla-

Tajemná jezera

Mezi pozoruhodná kouzla rozmanité přírody v Sovětském svazu patří jezera. V této zemi jich je obrovské množství. Některá z nich jsou opravdové přírodní unikáty a v ledech dosud tvoří otazníky pro vědce.

Na poloostrově Kamčatka se nachází Fumorolné jezero, kterému je přičítáno, že je nejteplejší na světě. Jeho teplota je skutečně úctyhodná — více než 50 stupňů Celsia. Proto v něm nemohou žít žádní živočichové. Ovšem toto jezero je doslova oázou pro četné druhy ptactva, z nichž některé zde dokonce i přezimují. Vysoká teplota je způsobena četnými prameny vřící vody, protože toto jezero leží v pásmu aktivní seismické činnosti.

O notný kus dál na Sibiři, v Jakutsku, je jezero Balyktak, na němž lze za tuhých mrazů sledovat zajímavý přírodní úkaz: na mnohých místech z ledu vyrůstají několika-metrové ledové sloupce, jakési kamenné gejzíry. Ty na jaře, v době tání, mizí. Až nedávno se zjistilo, že jev zapříčiňuje plyn, který se uvolňuje při rozkladu organických částic v husté vrstvě bahna na dně. Plyn, který je cítit jako siriovodík, uniká přes pukliny v ledu, a protože obsahuje i částice vodv, na vzduchu mrzne a vytváří bizarní sloupce.

Jedno z nejtajemnějších jezer se nachází v blízkosti poloostrova Kola na ostrově Kildin. Nazývá se Hrobové jezero. Vědci prokázali, že sestává z pěti sverázných „pater“. To první, nejvýše položené, obsahuje sladkou vodu, kde žijí typičtí zástupci arktické fauny. Ve třetím „patře“ je voda slaná s mořskými živočichy i rostlinstvem. Mezi těmito „patry“ je jakési přechodné pásmo, které je z ichtyologického hlediska mrtvé. Čtvrtá vrstva působí jako filtr, který zabraňuje, aby se

plyn, který se uvolňuje z nejnižších „pater“ dostal výše. Na dně je totiž řídké bahno, z něhož se uvolňuje siriovodík.

Dosud nevyřešenou záhadou je jezero Pusté v Kuzněcké oblasti. Přestože do něj vtékají říčky bohaté na ryby, v jezeře samotném není ani mřenka. Selhaly všechny pokusy do tohoto jezera nasadit ryby. Přesto má voda tohoto jezera stejné složení jako ostatní jezera v této oblasti Sovětského svazu.

Ayerova skála

Právě před sto deseti lety byl poprvé popsán jeden z nejpozoruhodnějších přírodních útvarů Austrálie. Podle tehdejšího ministerského předsedy Jiří Austrálie byl nazván Ayerovou skálou a před čtvrti stoletím byl v roce 1958 prohlášen chráněnou oblastí jako australský národní park. Je však nejen australskou raritou, ale zřejmě jedinečným přírodním úkazem na celém světě. Ayers Rock leží téměř v geografickém středu australského kontinentu. Ze zcela ploché stepní roviny vyrůstá náhle, na mnoha místech tenar kolmo, obrovský skalní masiv, který je považován za největší monolit světa, tedy za jediný kus kamene. Na nejvyšším místě dosahuje výšky 350 metrů a jeho obvod je 9000 metrů dlouhý. Tento jedinečný div přírody působí na všechny návštěvníky pozoruhodným dojmem. Zdá se, jako by během dne několikrát změnil barvu. Je to nepochybně ovlivněno jak měněním se osvětlením, tak zejména i složením skalního masivu, v němž převládá křevel. Při východu slunce vypadá skála jasně červená, později šedá, přechází fialovou a oranžovou barvou, aby při jasném denním světle byla opět červená. Při západu slunce se zdá temně červená, zatímco za jasného měsíčního svitu dostává zlatavou barvu. A tak není divu, že skálu původní kočovné obyvatelstvo považovalo za posvátné místo, což mimo jiné dokazují i různé malby, jimiž ji vyzdobilo.

PO HUIS'NOVI SE ZALÉ,
JENUVJE DRUŽEŽNA!

vání hadí rychlost je ovšem velmi málo. Jedno z nejsilnějších počátek z od R. Meinerzhagena z roku 1908. Ten s německou důkladností změřil rychlost pohybu nejrychlejšího hada — černé mamby, která na „trati“ dlouhé padesát metrů vyvinula rychlost 13 km/hod. Rekordmanka mezi hady se pohybuje tedy zhruba třikrát pomaleji než špičkoví atleti.

Hadí sprinteri

(in): Strach před hady jako by byl člověku vrozen, a tak zoologové jen velmi těžce přesvědčují laiky, že hadi nejsou slizci ani útoční. Také historie o tropických hadech, kteří pronásledovali dokonce i jezdce na koních tak, že je málem uštvali, nejsou pravdivé. Objektivity pozorů-

Provnkace na hranici NDR

Berlín: V městečku Sachsgrün v kraji Karl-Marx-Stadt provedli dosud neznámí parhádci provokaci útoku na státní hranici NDR. Podle zprávy agentury ADN provokáči přemkli na území NDR z NSR a začali oběhovat pohranicí zařízené státní zástupce NDR v NSR pobíhali v souvislosti s touto provokací úřadu spočívá vědomí kancléře rozhodnutí protest a požádalo o potrestání vlniku.

Vrah zůstává nepotrestán

Donn: Oštetní úřad pro vyšetřování nacistických zločinů podal třetím oznámením na 711leho W. Ottu, který se podílel na zavraždění právníka Němce ko ministrské strany E. Thälmann. Mluvčí soudu v Kleeve na severozápadě NSR potvrdil, že soud se bude případem zabývat, ale řekl, že zatím nebylo stanoveno žádné datum soudního přelíčení. Otto byl ve vězení popraven čtvrt v srpnu 1944 zasloužil Thälmann v koncentračním táboře v Buchenwaldu. Žije nyní ve městě Geldern nedaleko od Kleeve a zatím na úřad nebyl ani vydán zatykač.

Tonle ti určitě proti ty zácpě pomůže, data jsem ti tam kladlo.

Profesorka matematiky bejt můžete, přesto vám říkam, že záporný čísla neexistují!

Kdy byly objeveny Fajjúmské portréty a jaký je jejich význam pro evropské malířství?

V roce 1887 náhodou objevili Arabové ve Fajjúmské oáze v Egyptě polovokradené hrobky. Na mumích ležely místo plastických masek, obvyklých pro pohřební rituály, realistické portréty malované na dřevě nebo plátně. Bylo

jich 400 a vzrušily celý vědecký svět. Vyvolaly zájem proto, že v dějinách egyptského umění nemají obdoby, ale i proto, že jsou malovány voskovými barvami, známými v malířství starých Řeků a Římanů. Portréty bezesporu patří k vrcholům světového malířství. Jsou předchůdci evropského realistického portrétního umění. Na snímku: Portrét mladého muže vytvořili staroegyptští malíři mezi 1. a 4. stoletím našeho letopočtu.

Na kolikátém místě na světě v těžbě hnědého uhlí je ČSSR? Nejvíce hnědého uhlí se těží v NDR. V roce 1981 se zde vytěžilo 266,7 miliónu tun, v roce 1985 se předpokládá 295 miliónů tun. Státy RVHP dohromady těží dvě třetiny hnědého uhlí ve světě. Vedle NDR se v SSSR v roce 1981 vytěžilo 160 miliónů a v ČSSR 96,2 miliónů tun hnědého uhlí. ČSSR je na čtvrtém místě na světě – za NDR, SSSR a NSR, kde se ročně vytěží 130,6 miliónu tun hnědého uhlí. Dalšími významnými těžáři jsou (údaje za rok 1981 v miliónech tun): Jugoslávie – 50,5, USA – 46,0, Polsko – 35,5, Austrálie – 33,1, Bulharsko – 29,6, Rumunsko – 29,5. Obrovská ložiska hnědého uhlí byla objevena v Austrálii. Ve státě Viktorie dosahují ložiska mohutnosti až 200 metrů a zemina na nich je vysoká pouze asi 25 m.

Co jsou „zahradní hodiny“? Jak se podle květin určuje čas?

Některé květiny jsou dobrou pomůckou k určování hodin. Otvírání a zavírání květů se zpravidla děje s obdivuhodnou pravidelností. První si tohoto jevu povšiml učenec Linné a podle svých pozorování sestavil „květinové hodiny“.

Určité rostliny otevírají své květy podle tohoto rozvrhu:

- 3—5 hodin: kozlík luční
- 4—5 hodin: lílek černý
- 5—6 hodin: čekanka, pameliška, pryskyřník prudký
- 6—7 hodin: zvonek, mlec, pupava, hořec nízký, jestřáb-ník
- 7—8 hodin: hlaváček jarní, leknín
- 8—9 hodin: podběl, jaterník, sasanka, měsíčník, rozrazil
- 9—10 hodin: ocún
- 10—11 hodin: koníček

Kolem které hodiny se květy zavírají:

- 12—13 hodin: mlec
- 13—14 hodin: locika, jestřáb-ník, chlupáček
- 14—15 hodin: čekanka, pameliška
- 15—16 hodin: drchnička polní
- 16—17 hodin: jaterník, šafrán
- 17—18 hodin: hlaváček, koníček, ocún, sasanka, šťavel kyselý
- 18—19 hodin: zvonek, pupava
- 20—21 hodin: šípek, lílek

Vedoucí delegací, jež se ve dnech 4. a 5. dubna t. r. zúčastnily zasedání politického poradního výboru členských států Varšavské smlouvy. Na snímku zleva soudruzi: J. Kádár, T. Živkov, J. Andropov, G. Husák, E. Honecker, N. Ceausescu a W. Jaruzelski

PŘEDÁNÍ K VOLNĚMU ODSÍTĚLUV... JEN NA HUSÁKY SE BERE KUDLIČKA! ATOMOVÍ ZLOČINCI!

CSSR-Turnspringerin blies in Rom

Die 21jährige tschechoslowakische Turnspringerin Alena Niederlova hat sich bei den Europameisterschaften in Rom auf dem Flughafen von ihrer Mannschaft abgesetzt und will offenbar um politisches Asyl bitten.

Schnechürten gegen die Bombe

MOSKAU, 25. August (Reuter). Ein neues Handbuch mit Ratschlägen zum Überleben in einem Atomkrieg ist kürzlich in den Buchgeschäften der UdSSR erschienen. In der Broschüre mit dem Titel „Was jeder wissen und verstehen sollte“ werden die Sowjetbürger darauf hingewiesen, daß Unterschlüpfe aus Schlüßgräsern oder Schnee vor den Folgebomben des Atomkrieges schützen würden. Die unterirdischen Bunker in den Städten böten Sicherheit vor radioaktiver Strahlung. Für die ländlichen Gebiete sind detaillierte Anweisungen zum Selbstbau von Schutzräumen gegeben. Die Broschüre erwähnt an keiner Stelle, daß ein Atomkrieg katastrophale Folgen für Millionen von Menschen haben würde.

Vertrieb: Zwanzig Prozent gehen verloren

In der Sowjetunion gibt es — nach vier schlechten Getreideernten — in diesem Jahr endlich wieder Grund zur Freude: Allabendlich berichtet die Tagesschau „Wremja“ über den Einsatz der Kolchosbauern an der Erntefront, rund um die Uhr und mit ermutigenden Ergebnissen. Bis zum 1. August waren ein Drittel der Getreidefelder (41,2 Millionen Hektar von 122,5 Millionen) abgeerntet, mehr als achtzig Prozent Getreide davon gedroschen.

Damit ist man in diesem Jahr um eine Woche schneller mit der Ernte als im Vorjahr und könnte das Getreide in den Scheunen haben, bevor der kühle, oft regnerische Spätsommer beginnt. Westliche Landwirtschaftsexperten in Moskau schätzen die diesjährige Ernte auf 200 bis 205 Millionen Tonnen Getreide, das wären rund zwanzig Prozent mehr als im Vorjahr. In manchen Kolchosen liegen die Ernterträge für Weizen und Mais bis zu einem Drittel über denen des letzten Jahres. Während in der UdSSR im Durchschnitt 15 bis 16 Doppelzentner Getreide pro Hektar geerntet werden, sind Kolchosen und Sowchosen mit dreißig und mehr Doppelzentnern pro Hektar in diesem Jahr keine Seltenheit.

Auch mit der Obst- und Gemüseernte ist man bisher sehr zufrieden: So konnten in der gesamten UdSSR, so berichtete vor wenigen Tagen das KPdSU-Parteiorgan „Prawda“, in den ersten sechs Monaten des Jahres sechzehn Prozent mehr Obst und Gemüse geerntet werden als im gleichen Zeitraum des Vorjahres. Besonders gut schnitten dabei Donetsk, Saratow, Tscheljabinsk, Wilnius und Minsk ab. Die gute Ernte bringt nicht nur Politbüromitglied und ZK-Sekretär Michail Gorbatschow, für Landwirtschaft zuständig, erhebliche Pluspunkte, sondern stärkt auch die Autorität des neuen sowjetischen Staats- und Parteichefs Jurij Andropow.

Weniger das günstige Wetter — ein milder Winter, ein regnerischer Frühling und nun ein warmer, trockener Sommer — als vielmehr eine verbesserte Arbeitsorganisation, veränderte Verwaltungsstrukturen auf dem Lande, mehr Disziplin und Verantwortung der Kolchosarbeiter haben zu den diesjährigen Ernteerfolgen geführt. Seit die Bauern sich in den Kolchosen zu Brigaden zusammenschließen dürfen und mit der Regierung Kollektiv-Verträge abschließen, die ihnen jeweils am Ende eines Jahres Gewinnbeteiligung je nach Höhe der von ihnen erbrachten Produktionsergebnisse zusätzlich zum Lohn zusichern, konnten Arbeitsproduktivität und Ernteresultate in manchen Gegenden der UdSSR um zehn bis dreißig Prozent gesteigert werden, lobte der sowjetische Landwirtschaftsminister Walentin Mesjaz kürzlich in einem „Prawda“-Interview. Inzwischen arbeiten auf dem Lande mehr als 150 000 solcher Brigaden. In Belgorod, im Gebiet von Rostow und Krasnodar und in Usbekistan hat man bisher die besten Erfahrungen mit dieser Arbeitsform gemacht.

Das System der Kollektiv-Verträge, gesteht Mesjaz ein, weist oft noch Mängel auf: So mancher Kolchosvorsitzender hat bisher nicht richtig begriffen, wie es funktioniert, einige Agronomen lehnen es sogar ab, weil sie fürchten, die größere Selbständigkeit der Arbeitsbrigaden könnte dazu führen, daß die Kolchosleiter an Autorität und Macht

verlieren. Und so mancher Kolchosbauer zieht es vor, im bewährten Trott weiterzuarbeiten und weniger zu verdienen.

Auch hohe Investitionen im Landmaschinenbau im geltenden Fünfjahresplan wirken sich günstig auf die Ernte aus: So erhalten die Dörfer bis 1985 rund dreißig Prozent mehr Traktoren, Mähdrescher und andere Landmaschinen im Vergleich zum letzten Fünfjahresplan. Jährlich werden viele tausend neuausgebildete Mechanisatoren aufs Land geschickt, die jedoch oft unter schlechten Bedingungen arbeiten müssen. So schützen etwa die Fahrerhäuschen der Traktoren, klagt Minister Mesjaz, die Mechanisatoren nicht vor Staub, Hitze, Kälte und Lärm. Der Verschleiß von Landmaschinen ist immer noch sehr groß: Schlechte Wartung, fehlende Ersatzteile und „irgendwelche Verantwortungslosigkeiten“ führen dazu, daß jährlich „Hunderttausende Maschinen“ vorzeitig ausrangiert werden müssen.

Die guten Ernteerfolge dieses Jahres rufen aber auch die Kehrseite der Medaille in Erinnerung: die hohen Ernteverluste. Die Landwirtschaft, mahnte die „Prawda“ Anfang August, trage nicht nur die Verantwortung für die Produktion von Obst und Gemüse, sondern auch für die lückenlose Versorgung der Bevölkerung mit diesen Produkten. Leider gebe es da Probleme: In Smolensk, Karaganda, Dushanbe und zahlreichen anderen sowjetischen Großstädten sei das Obst- und Gemüseangebot „äußerst eng“. In Krasnojarsk etwa gab es Anfang Juli, also zur Hochsaison, in den Geschäften an Gemüse nur Zwiebeln zu kaufen, obwohl vor den Toren der Stadt mehrere Gemüse-Wirtschaften liegen sowie eine Gewächshaus-Kolchose, die auf 20 Hektar das ganze Jahr über Gemüse anbaut.

Auch in Amursk, Omsk, Tambow fehlt es im Sommer, geschweige denn im Winter, an Kartoffeln, Kohl, Gurken, Tomaten, Auberginen, Zwiebeln, Kürbissen. Und dort, wo es Obst und Gemüse zu kaufen gibt, klagt die „Prawda“, sieht man welken Salat, zerdrückte Tomaten, angefaulte Kartoffeln und geschrumpfte Gurken. Wegen schlechter Qualität konnten etwa in Leningrad von 1100 Tonnen Kohl zwei Drittel nicht verkauft werden. In Moskau werden die Geschäfte immer wieder mit verfaultem Obst und Gemüse aus dem Süden der UdSSR beliefert — der Transport dauert zu lange.

Die UdSSR erntet mit hundert Millionen Tonnen die meisten Kartoffeln der Welt, ein „phantastischer Reichtum“ schrieb Ende Juli die Moskauer „Literaturnaja Gaseta“, doch zwanzig Prozent davon verfaulen während der Winterlagerung. Genug, um damit 150–180 Millionen Menschen zu ernähren, errechnete die Zeitung. Die Gesamtverluste von sowjetischen Kartoffeln und Gemüse auf dem Weg vom Feld zum Verbraucher betragen im Landesdurchschnitt dreißig Prozent. Die Regierungszeitung „Iswestija“ klagte wiederholt: „Wir haben zwar gelernt, ohne Verluste Getreide zu ernten, zu transportieren, zu lagern und zu verarbeiten, aber Kartoffeln, Obst und Gemüse verfaulen zu je 20, 30 oder 50 Prozent.“

Der Minister für Obst- und Gemüsewirtschaft, Nikolaj Kozlow, teilte 1981 der „Iswestija“ resignierend mit, in der UdSSR verfaule jede fünfte bis sechste Frucht — von jedem Fünfjahreswirtschaftsplan geht also ein Jahr verloren. Nicht nur bei Frischobst und -gemüse,

auch in der Konservenindustrie geht es nicht ohne riesige Verluste ab. So schrieb die Fachzeitschrift der Konservenindustrie vor einem Jahr: „Der Verlust von Rohmaterialien in der Konservenindustrie beträgt jährlich sechzig Prozent der Früchte und Gemüsesorten, die den Konservenfabriken angeliefert werden.“ Oft werden die empfindlichen Rohprodukte von den LKW's direkt vor die Fabriken gekippt und bleiben tagelang auf Höfen und Straßen liegen. Wenn sie dann endlich verarbeitet werden, hat meist der Fäulnisprozeß schon begonnen: Minderwertige Konserven sind außer großen Verlusten die traurige Folge.

Nicht selten fehlt es auch an den Holzkisten, in denen Druckanfalliges Obst und Gemüse wie etwa Pfirsiche oder Tomaten für den Transport verpackt werden müssen. In der Ukraine wurden in diesem Sommer 21 000 Kubikmeter Verpackungskisten unter Plansoll gefertigt, in Perm, Komi, Kalinin und Archangelsk erreichte die Verpackungsindustrie die Planziele ebenfalls nicht. Es fehlt chronisch an Kühlschränken, Kühlwaggons der Eisenbahn, Kühltouren, Kühltischen. Andererseits werden von den vorhandenen Kühlkapazitäten nicht selten nur sechzig Prozent ausgenutzt.

Ein anderes Problem ist, daß bei der Ernte von Obst und Gemüse in der Hochsaison oft unerfahrene Hilfskräfte — Schüler, Studenten, Arbeiter und Angestellte — herangezogen werden, die nicht wissen, wie geerntet wird. Wenn die Früchte zu spät oder zu früh und nicht fachmännisch gepflückt werden, klagt die „Literaturnaja Gaseta“, gingen sie beim Transport und bei der Lagerung unvermeidlich kaputt. Schlußfolgerung der Zeitung: „Wenn wir fähig werden, die Ernte zu erhalten, dann wird das Problem der Versorgung der Sowjetbürger mit Vitaminen in den nächsten Jahren gelöst sein.“

Eine Frau? Nein danke!

PFONTEN, 29. August (dpa). In den Ruf, frauenfeindlich zu sein, brachte sich die bayerische Gemeinde Pfronten durch eine Entscheidung ihres Gemeinderates. Dieser hatte zum 1. September die Stelle eines Inspektorenanwärters für die Verwaltung des Luftkurortes ausgeschrieben. Bei insgesamt sechs Bewerbern gaben die Ratsherren dem einzigen Mann den Vorzug, der vom bayerischen Landespersonalamt schlechtere Noten erhalten hatte als zwei weibliche Konkurrentinnen. Die Beschwerde brachte einer abgewiesenen Frau zunächst Erfolg. Für die Einstellung in den öffentlichen Dienst seien ausschließlich Eignung, Befähigung und fachliche Leistung ausschlaggebend, nicht aber das Geschlecht, urteilte das Landratsamt Marktoberdorf. Die Pfrontener entschieden jetzt, den Arbeitsplatz lieber nicht zu besetzen, als eine Frau ins Rathaus zu holen. „Wir schauen, was im nächsten Jahr für Bewerber kommen“, meinte am Montag Bürgermeister Franz Berktold. Dagegen hat nun auch die Aufsichtsbehörde nichts mehr einzuwenden.

PRŮČE TAH VĚKDY ŽDOU
KODINY DIVNĚ!

★ SLUNEČNICE 19 [v japonském originále Himawari—19] — tímto poetickým jménem byl označen sluneční kolektor nového typu, který vyvinul jeden japonský vědec na univerzitě Keio. Zmíněný kolektor umožní přivádět sluneční světlo do podzemí pomocí tzv. kondenzoru, jež toto světlo zachycuje a kabalem ze skleněných vláken přivádí do tunelu, stanic metra či jiných podzemních prostor. Jako „lapač“ světla slouží 19 Fresnelových čoček, uložených ve skleněné kouli.

ZA 4. REPUBLIKU
TO BYLA VĚC
POVINNOST!!

Infektion wird strafbar

Texas droht Geschlechtskranken mit einem Jahr Gefängnis

O čs.-tureckých vztazích

Ankara: Ministr zahraničí CSSR B. Chňoupek, který v pondělí přiletěl do Ankary na oficiální návštěvu Turecka, zahájil téhož dne jednání se svým tureckým kolegou I. Türkmenem. Oba ministři jednali ve věcném a otevřeném ovzduší o čs.-tureckých vztazích a možnostech jejich dalšího rozvoje. Konstatovali, že obě země vedou užitečný a věcný politický dialog, jehož zachování a rozšíření přispívá nejen k rozvoji jejich vztahů, ale i k oživení procesu uvolňování a politiky mírového soužití států s odlišným společenským zřiz-

zením. Vyměnili si názory na aktuální otázky hospodářské a vědeckotechnické spolupráce, která je těžištěm vztahů mezi oběma státy, a vyslovili se pro její další rozšíření. Jednání také o dvoustranných stycích v oblasti kultury. B. Chňoupek byl včera v Ankarě přijat řádovými předstoupky vlády Z. Baykarou. Turecký představitel zdůraznil zájem své země o další rozvoj vzájemně prospěšných vztahů obou zemí, zejména v hospodářské oblasti. Ministr Chňoupek potvrdil zájem čs. strany o tuto spolupráci, která má už dobré tradice. Téhož dne pokračovaly rozhovory B. Chňoupeka a I. Türkmena. Jejich tématem byla mezinárodní situace. Oba ministři vyjádřili znepokojení nad zhoršováním situace ve světě a zdůraznili, že je nutné, aby všechny státy energicky usilovaly o zmírnění hrozby válečné konfrontace, o upevnění míru a mezinárodní bezpečnosti a o oživení procesu uvolňování. B. Chňoupek informoval svého tureckého kolegu o závěrech pražského zasedání politického poradního výboru Varšavské smlouvy a nedávného moskevského setkání. Seznámil jej rovněž s postojem CSSR k vážné hrozbě, kterou pro mír a bezpečnost v Evropě a ve světě představuje rozmístění nových amerických jaderných raket v západní Evropě. Oba ministři vyslovili přesvědčení, že závěrečný dokument z madridské schůzky přispěje k dalšímu pokračování cesty vytyčené Závěrečným aktem helsinské konference. Odsoudili rovněž agresivitu Izraele a vyslovili se pro komplexní řešení celé problematiky Blízkého východu. Ministři pak podepsali program kulturní výměny mezi CSSR a Tureckou republikou na léta 1983-85.

V PODSTATĚ PODPORUJE ČS. REŽIM
FASIZMUS!

Naše televize ve světě

[Kr]: Pořady Československé televize, která v tomto roce oslavila třicet let od svého založení, znají a mají rádi diváci v mnoha zemích. Prostřednictvím Teleexportu bylo v posledních dvou letech prodáno přes 2500 titulů, které představují přes 3493 vydaných hodin. Patří sem pořady z celé programové tvorby včetně sportovních, kulturních a dalších přenosů. Největší úspěch ve světě mají animované pořady pro děti, jejichž tvorbu se v Československu věnují přední umělci. V poslední době to byly např. seriály Maxipes Fík a Boba Bobek, které se vysílaly v 18 zemích, diváci v 17 zemích viděli seriál o chlapci Peterovi, do patnácti zemí byly prodány pořady A je to, Kočička Modroploutka a Tři svíčky. Ve více než dvaceti zemích se vysílá hraný pořad pro děti Tři chrobači a seriál Pan Tau. Největšího úspěchu dosáhl poetický film Zlatý šňůr, humorné inscenace Jak vetřhnout velrybu stoličku a jak dostat tatínka do polepšovny a pořady Chvilé pro písař trubky, Sluňáčko na houpačce a Počítání oveček.

TO JE SKORO TO JEDINÝ!

Rozšíření bukových lesů

[Čtk]: Stabilizovat lesní ekosystémy v ČR je potřeba vyvolat působením imisí na lesní hospodářství, ale i dalších škodlivých faktorů - větru, sněhu, škodlivého hmyzu. S ohledem na tyto skutečnosti se zvyšuje význam lesnatých dřevin, které mají v porovnání s jehličnanými nadřadnější vyhlídky obsáti v prostředí se znečištěným ovzduším. Nejvýznamnější z nich je v ČR buk lesní. Jeho porosty však zahrnují pouze pět procent rozlohy lesů (zhruba 136 tisíc ha) a je nutné je více než zdvojnásobit. Znamená to ročně zalesňovat na 4200 ha, nejvíce v Severočeském a Severomoravském kraji. K tomuto úkolu potřebují lesníci asi 55 milionů sazenic. Předpokládá se k tomu dostatečná základna lesních porostů vhodných pro sběr bukvic. Navrženo je 19 semenářských oblastí. Pro potřebu zakládání semenných plantáží bylo vyhledáno a znázna 104 výběrových stromů buku, zejména v severočeské pískovcové oblasti a středočeské pahorkatlině.

Keine Aufträge durch DDR-Kredit

Die bundesdeutsche Wirtschaft erwartet von dem der DDR jüngst gewährten Milliardenkredit keine zusätzlichen Aufträge aus Ost-Berlin. Laut Deutschem Industrie- und Handelstag (DIHT) dienen die Mittel des Kredits nur der Zinszahlung und Ablösung kurzfristiger Verbindlichkeiten der DDR gegenüber ausländischen Banken.

Mit Video-Pornos die sowjetische Moral untergraben

Doch sowjetische "Videoten" gründen. Deren Ausmaßes wird es so schnell nicht geben. Obwohl man in der UdSSR Videogeräte und Kassetten guter Qualität so weit entwickelt hat, daß sie in Serie produziert werden könnten, ist das Vorhaben gestoppt. In letzter Minute hat man mit Schrecken erkannt, daß dann sowjetische Video-Besitzer auf ihren Geräten nicht nur die offiziell angebotenen Kassetten mit klassischer Filmen, aufzeichneten Konzerten und Zeitrickfilmen abspielen könnten, sondern auch die verbotenen Westprodukte. Und damit das in großen Maßstab nicht geschieht, werden sowjetische Käufer wohl noch lange darauf warten müssen, daß sie in den eigenen Geschäften ihre Bedürfnisse an Video-Technik befriedigen können.

Video-Handel war bereits im April aufgedeckt und von der Zeitung "Sowjetskaja Rossijsa" ausführlich geschildert worden. Die West-Pornos, meinte die Zeitung damals, hätten eine Zuschauerin so sehr geschockt, daß sie in eine psychiatrische Klinik eingeliefert werden mußte, und die Tochter eines Videosammlers sei nach einem "schändlichen Film" aus der Kollektion Sewrjugow sogar wahnsinnig geworden. In den USA gebe es inzwischen regelrechte "Vidioten", klagt die "Komsomolskaja Prawda", und nun wollten ideologische Diversanten einmal mehr versuchen, mit Video-Pornos die sozialistische Moral der Sowjetbürger zu untergraben. **CHAROVSKOJ!**

West-Technik geliefert, installiert und gewartet wurde, man kopierte Original-Kassetten in Windeseile und verkaufte die Kopien dann als Originale für je 150 Rubel. Auch geheime, gewinnträchtige Vorführungen gab es wie die am Schwarzen Meer, und im Atelier von Sewrjugow gab es eine Videothek, an der sich auch der Miliz-Inspektor erfreute, der sie eigentlich ausheben sollte...

Doch jeder schöne Traum hat ein Ende, und so flog die "Firma" auf, die Mitarbeiter wurden verhaftet und inzwischen verurteilt: Direktor Sewrjugow zu acht Jahren Gefängnis, die anderen, so die "Komsomolskaja Prawda", "entsprechend ihren Verdiensten". Der illegale

Video-Bedarf inzwischen, daß ein gewisser Sewrjugow, 47 Jahre alt, Graphiker, Sammler von Antiquitäten, Ikonen und alten Waffen, in Moskau eine regelrechte Video-Untergrund-Firma gründete. Er und seine Mitarbeiter, der 30jährige Sinitnik, früher Wissenschaftler, dann Einkäufer der Firma, der 37jährige Startchenko, früher Leiter einer betrieblichen Konstruktionsabteilung, dann "technischer Direktor" der Firma, oder der 44jährige Pugowin, früher Baggerführer, dann Chefbuchhalter, organisierten einen schwungvollen, bald schon über weite Teile der UdSSR verbreiteten Video-Handel.

Und das Geschäft blühte nicht nur, daß zahlungskraftigen Kunden die

Aufgespießt

"Halt, du Stier!"

Anruf, den die zur Bewachung der Genfer Palästina-Konferenz aufgetretenen Soldaten aus der Deutschschweiz auswendig lernen müssen. Er soll wie der französische Befehl "Halt, ou je tire" (Halt, oder ich schieße) klingen.

• AMERICKÝ ASTRONAUT James Irwin, kte-
v roce 1971 úspěšně přistál na Měsíce, je mnoh-
méně úspěšný při pokusech najít zbytky Noem-
vy archy. Ani jeho druhý pokus o zedání Si-
meir vysoké hory Ararat, kde podle bible No-
mon archa přistála, se nezdařil - prudká bou-
ho přimula k návratu do základního táboru. Ir-
win se pokoušel se stejným cílem zdolat Ararat
už loni, ale utrpěl zranění při pádu a musel svo-
pokus vzdát.

JAKO ZNEUŽIVÁNÍ svého postavení
naučila britská policie jednání ná-
kterých diplomátů, kteří zásadně ne-
platili pokuty za špatné zaparkova-
né auto, odvolávají se na diploma-
tickou imunitu. Jak se zjistilo, víc než
polovina těchto neplatících byla z řad
francouzských zastupitelských úřed-
níků.

Zatčení, které by pomohlo řídit ur-
čit vzdálenost vozidla jednotky za ním
[což je důležitá pro zapečetění předjízdy-
ní], chtějí zavést v NSR. Principem je
soudníková síť instalovaná na začátku
a vzdálenost se určuje podle dle.

Třicet procent všech dopravních nehod
v Praze je způsobeno střetkem automobil-
ů s jízdním koly či mopedy.

(12)

250 000 mrtvých

Na zeměkouli přichází o život při
dopravních nehodách ročně kolem
250 000 lidí, a polovina z tohoto čtvrt-
milionu připadá na Evropu. Při do-
pravních nehodách už přišlo o život
celkem na 7,5 milionů lidí!

hé:

Nové označení

Na místo bývalého "R" jakožto státní-
ho poznávacího označení automobilů
přibude i do Rumunska, budou nyní
rumunské vozy vybaveny tabulkami s pis-
many "RO".

JAKPAK JE DNES

U NÁS DOMA

„Chlapče,“ našel jsem vzkaz od strýce ze Sumavy v kastlíku, „byl jsem tu, ale nikdo nebyl u vás doma, takže jsem se šel projít k Vltavě. Ten pan Smetana o Vltavě složil takovou pěknou muziku a vy s ní tohle! U Císařské louky jsem viděl málem utopenou loď. Pěknou. A to hned vedle Vodáckého stadiónu. U Palackého mostu se labutě probrouzdávaly smetím... Řeknu ti rovnou — bylo mi do breku... Pak jsem šel dál po nábřeží. Dorazil jsem k domu, kde je (alespoň podle cedule) sídlo Vědeckotechnické společnosti, u muzea B. Smetany. Vyjdu na Karlův most a pod ním — klacky, prkna... brr! A pokračoval jsem dál.

U Mánesova mostu by snad mohl plavat i sporák... Chlapče, co ty s tou řekou děláš? A napiš!”

Píšu ti, strýčku. Musím tě vyvést z omylu. To, co vidíš plavat v řece, není ještě zdaleka tak nebezpečné, jako to, co je v ní. Zavolať jsem si na jednu instituci, která se Vltavou zabývá mnohem víc, než tvůj známý Smetana. Jmenuje se Povodí Vltavy a s řekou dělají různá kouzla. Například měří, kolik je v řece škodlivin. Zeptal jsem se tam, jestli je ve Vltavě ještě voda. Řekli, že ano, ale (teď napni zrak): Vltava před Prahou, to je před soutokem s Berounkou, je v mezích normy. Jakmile projde naším hlavním městem, dostává rány přímo do hladiny — od Rokytky, Botiče, různých kanalizačních vývodů, od desítek podniků a, nerad to říkám, od nás Pražanů. Takže když si stoupneš s měřidlem v Roztokách u Prahy na nábřeží, zjistíš, že ta tvoje řeka je vodohospodářsky správně označena kategorií č. IV. A jak jsem ve slovníku zjistil: Výše pokuty závisí na stupni závadnosti vod z jednotlivých druhů výrob nebo zdrojů znečištění a na množství zpracovávaných

nebo vyráběných surovin nebo hotových výrobků... Nejnižší pokuta za technickou jednotku v příslušné kategorii... je ve IV. kategorii 3000 Kčs.

Tak mi řekni, strýčku, jestli za to mohu já, nebo naše hlavní město? Čistička v Troji už také nestačí — pracuje jen na polovinu potřeby města, takže nám v řece plavou, vlastně řeka sune, tuny nerozpustných látek. A jak mi bylo řečeno na Českém rybářském svazu: „Chytat ryby ve Vltavě pod Prahou (směr Roztoky, Kralupy n. Vlt. ... atd.), můžete...”

Ten ironický tón mi v uších zní dodnes. Ale teprve teď mně to došlo: Co těm vyloveným rybám řeknou konzumenti...? Například moje žena? A vůbec — co řekne té řece?

Takže strýčku — pa!
A napiš!

RTUŤ V PŘÍRODĚ

Červená Voda ležící na úpatí Orlických hor, v krásném prostředí pod Suchým vrchem, nedaleko Kralického Sněžníku, bude mít o jeden výtvor navíc. Ovšem nikoliv přírodní, nýbrž lidský. Jaký? Skládku chemického odpadu n. p. Tesla Králíky. Jakmile slyšeli tuto zprávu místní občané, ihned se s námi o své obavy rozdělili.

Obavy o životní prostředí sdílí i Místní národní výbor v Červené Vodě, který jsme požádali o vysvětlení: „Navrhovaná skládka je asi 50 m od rodinných domků, 100 m od potůčku, 100 m od vodojemu, 200 m od budovaného pionýrského tábora... Tesla Králíky usiluje o zřízení skládky již tři roky a pozemek na skládku jí nabídl asi jeho majitel Státní statek Králíky. Po konzultaci s Okresní hygienickou stanicí Ústí nad Orlicí, Vodním zdrojem Bylany, povodí Morava, bylo konstatováno, že

skládku lze vybudovat v bývalém lomu za přísných ochranných opatření. Hydrologický posudek navrhuje např. vybudovat zařízení k omezení negativního vlivu na podzemní a povrchové vody, odvodňovací příkopy, mechanické zábrany proti zaplavení... Zima u nás trvá od října do dubna a tudíž sniž nedovoluje řádnou manipulaci u skládky...”

Občané Červené Vody mají velké zkušenosti s porušováním životního prostředí. Ať jde již o spád popásku ze závodu Perla 04, skládku kalů ze stejného závodu nebo výtoky ze septiku do potoka apod. Rada MNV vydala rozhodnutí o zákazu zřizování dalších skládek a zaslala jej ONV Ústí nad Orlicí, Okresní hygienické stanici a Tesle Králíky. Ovšem pracovníci ONV a OHS se jen tak vzdát nechtějí a proto přijeli do Červené Vody na veřejnou schůzi vysvětlit občanům celou záležitost. Ti však spokojeni nebyli.

MNV v Červené Vodě k tomu závěrem dodává: „Jelikož ale skládka nemá jen místní význam a zasahuje širší oblast, může být naše zamýšlená zvrácení na základě řádných podkladů vyššími orgány.”

Z Králík jsou to do Červené Vody asi tři kilometry a to se zdá Tesle, v době šetření pohonnými hmotami, asi nejlákavější. Nemusí jezdit 30 km do obce Horní Třešnovce, kde je řízená skládka chemického odpadu. Nad tím by se měl zamyslet i ONV a zvážit, zda ušetřené peníze za benzín a naftu mohou nahradit zničenou přírodu a pitnou vodu.

PITNÁ VODA & SKLÁDKA

Problematikou odpadků a jejich likvidací se zabýval rovněž kritický článek v osmém čísle nazvaný „Život na smetišti”. Zmínili jsme se o připravované skládce v Nučicích a právě na ní reagovali dva čtenáři, zřejmě velmi zasvěcení, z jejichž dopisů vybíráme. M. T. z Nučic: „... jako zástupce MNV Nučic jsem byl na jednání o skládce na Útvaru hlavního architekta... V blízkosti obce má vzniknout skládka tuhých komunálních odpadků a zlikviduje tak jediný les obce. Kromě toho dojde k záboru skutečné zemědělské půdy — papírově však vedené jako ostatní plochy. Podloží zamýšlené skládky je samé důlní dřevo, samá chodba, asi jako dřevo v ementálu, a výluhy z ní budou prosakovat do důlních děl a zamořovat vodu.

baňským úřadé...
Jestli v Nučicích vyhraje rozum, potom zůstane nejen les, ale i to nejdůležitější — dobrá pitná voda pro několik generací dopředu. Pitné vody přece nemáme tolik, abychom ji mohli plynout!

žení výstavby skládky v Nučicích jsem přijal s úlevou a naději. Škody způsobené skládkou by mnohokrát převýšily užitek. V podzemních prostorách jsou značné zásoby dobré pitné vody. Přesvědčte se o tom na MNV Nučice, promluvíte s bývalými havlí, informace dostanete na Českém

i když povolena nikdy nebyla. Důvod? Přímé ohrožení zdrojů pitné vody pro Nučice. Nyní se provádí opět geologický průzkum, který má dokázat, že obci vadit nebude. Bude však dokázáno to, co už dávno víme, že O této skládce čtenář C. B. z Prahy 5: ... zmínku o odlo-

V dobré paměti máme špatnou zkušenost se skládkou v sousedních Tachlovicích. Mnoho provoz je sice už 8 let, zrekultivována však stále není. V roce 1973 — 74 byla skládka i v sousedních Jinočanech a ta zamořovala kouřem a západem Nučice. O rok později ji ONV Praha-západ zakázal.

JSME VŽDYCKY DOBRÝMI HOSPODÁŘI?

V 47. čísle loňského ročníku Dikobrazu jsme pod titulkem **JEŠTĚ JE ČAS** dávali kompetentním místům na uvážení, zda je opravdu nezbytně nutné vybudovat řízenou velkokapacitní skládku tuhých komunálních odpadů v těsné blízkosti osady Křivá v podhůří Hrubého Jeseníku. Má sloužit ke svozu odpadků z Uničova a jeho okolí. Nadřízené orgány daly k výstavbě této skládky souhlas, záporné stanovisko zastával MNV střediskové obce Dlouhá Loučka, místní JZD a pochopitelně občané, kteří se mají stát těsnými sousedy skládky. Důvody jsou prosté: oprávněná obava před znečištěním spodních vod, rozptylem lehkých částí odpadků po okolí a zábořem zemědělské půdy. Po uveřejnění článku se jako první ozval odbor MH ONV Olomouc. Ujistil nás, že místo pro skládku bylo vybráno po zralé úvaze a projekt schválen všemi zainteresovanými institucemi. Jinými slovy — celá záležitost je v běhu a nemíní se s tím nic jiného dělat. Dopis končí jasně: „... a závěrem sdělujeme, že naše národní hospodářství nemá a ani v příští pětiletce nebude mít potřebné limity ani finanční prostředky na vybudování třídíren, spaloven nebo kompostáren pro likvidaci domovních a průmyslových odpadů.“ Stejně vyznělo také vyjádření Krajské organizace pro rozvoj a zavádění nové techniky (KORT) Ostrava, t.j. projektanta výstavby skládky. Není důvodů se plášt — všechno je v pořádku! Navezený odpad se bude údajně denně zahrnovat, materiálu na zahrnování bude nadbytek, hydrogeologický průzkum přece neoznačil lokalitu za nevhodnou, pouze navrhl ochranná opatření proti znečištění spodních vod, což se bude respektovat, skládka se oplotí drátěným pletivem, takže igelitové sáčky a papíry nebudou mít kde poletovat, navíc se mají okolo plotu vysadit trnky a šípky, a mezi skládkou a osadou Křivá jednou porostou topoly, osiky a břízy. Místní JZD na tom všem ještě vydělá, protože se uvažuje o rekultivaci povrchu skládky a potom se vrátí do půdního fondu. S nějakým zpracováváním odpadků ani se spalovnou nelze počítat. Taková stavba by si vyžádala cca 350—400 mil. Kčs, doba přípravy a výstavby by byla asi 15 let. Prostě navržené řešení je za dané situace optimální, necht se s tím každý smíří.

My máme však v rukávu ještě jeden trumf. Stavební strojírenství Brno, závod v Řepích, vyrábí drtičky na komunální od-

pad. Je to taková malá továrnička, kde se přivezený odpad ihned rozdrtí a je z něj výborný kompost. Přírodních hnojiv nemáme nazbyt a naše zemědělství to musí dohánět práškováním, které nikdo nevidí rád. Drtička stojí přibližně 6—8 milionů korun, záleží na tom, jak je skládka vybavena, tzn. zda má komunikaci, elektřinu, vodu apod. Dodací lhůta jeden rok po schválení projektového úkolu. Drtička nezamořuje okolí, naopak stará se o to, aby odpadky co nejdříve zmizely. A přece o ni není zájem. Od roku 1972, kdy byla zakoupena francouzská licence, se v Řepích vyrobily celkem tři kusy. Proč tak málo? Údajně proto, že se nikdy dva nedohodnou, kdo z nich bude drtičku financovat. Zemědělci, kteří odebírají kompost, zastávají názor, že by zařízení měl platit ten, kdo provozuje skládku. Provozovatel si říká — a proč bych to měl platit já, když drtička vyrobí kompost, a ten si odvezou zemědělci? To by ovšem neměl být důvod, abychom nevyužívali pro naše národní hospodářství zařízení, které nejen dokáže vysoce zhodnotit odpadky, ale navíc by pomohlo řešit situaci se skládkami, o níž i KORT Ostrava tvrdí, že je téměř katastrofální a tak zanedbaná, že brzy nebude kam domovní a městské odpadky vozit. Jak drtička pracuje, si lze ověřit v Udlici u Chomutova, v Prešově nebo v Odeři u Karlových Varů.

nadě. Ve všech případech jde o zdravotnická zařízení, jejichž účelem je izolovat agresivní opilé osoby chránit před nimi okolí, avšak i jejich vlastní zdravotní stav. Zadržené osoby bývají totiž často zraněny nebo i jinak nemocny.

Pracovníci záchranné stanice, zejména lékaři, jsou často postaveni před velmi těžký úkol. Musí však rozlišit, zda osoba přivázená zdravotnickými lidmi, v tomto případě převážně příslušníky Vojenské bezpečnosti, je opravdu „jen“ opilý, nebo zda jde o kombinaci s jiným poskvrněním, otrávením, skrytým poraněním a podobně. Mohou být i na záchrannou stanici přivázeni z alkoholového opojení i pachatelé trestných činů, včetně vražd, z nichž mnozí se chytají velmi agresivně, jen v roce 1980 došlo v pražské záchranné stanici k 64 napadením zdravotnického personálu.

Apolinář je zdravotnické zařízení, poskytující dva náctihodinovou zdravotnickou pomoc osobám, od kterých se jejich okolí odvrací většinou s odpořem jen za loňský rok bylo v Apolináře ošetřeno 8258 osob, z toho 7733 mužů, 545 žen a 221 mladistvých osob. Oděrná krve se podrobilo 5003 osob, z toho 1979 lidí. Oběť práce zdravotníků od pražského Apolinaru je namáhavá, ale prospěšná pro celou naši společnost, která přináší velké hodnoty, neboť zachraňuje lidi poznamenané alkoholem pro další normální život.

Aufgespießt

„Sollten sich die politischen Mehrheitsverhältnisse bei der Landtagswahl am 25. September nicht ändern, wird es in einer rot-grünen Koalition vermutlich überhaupt keine Noten, kein Sitzenbleiben und kein Abitur mehr, sondern nur noch die ganz freie Schule geben, in der alle Schüler gleich schlecht sind und keine Zukunft mehr haben.“

Aus einem Beitrag des Bayernkuriers vom 10. September 1983 über „Mammutschulen und Zerstörung“.

„Restaurace — počítač“ byla otevřena v japonském městě Matsudo Kuchaři tohoto jedinečného podniku jsou proslaveni uměním připravovat tradiční jídlo „sushi“ speciálně zpracované rýžové knedlíčky s kouskem ryby chobotnice a mořských řas. Návštěvníci jsou vyhlášení, aby označili elektronickou „tažkou“ název jídla, které se jim zamlouvé na obrazovce speciálního televizoru. Vmnoženého do stolků, o kterých hosté sedí. Za nějakou chvíli manipulátury mechanického čítačka postaví před hosta objednaný druh „sushi“. Zároveň se na obrazovce objeví jeho cena. Všechny úkony v této elektronické restauraci provádí minikomputer. V kuchyni však vládnou jako dříve kuchaři z masa a krve japonské inženýři, kteří zkonstruovali robota, který po naprogramování může připravovat „sushi“ ale kvalita tohoto jídla se podle důborzdání znalců přece jen navenovně výrobku, připravovanému rukama člověka.

DOSTANE TRINKGELD 2 WATTY.

jestliže někdo ve svých 20 až 25 letech pije čtyři, pět až šestkrát týdně, má pravděpodobnost 20-7, že během let až pět let bude pít více a častěji. A jeden z dvaceti takových konzumentů piva se pravděpodobně během pěti až patnácti let stane alkoholikem, tedy osobou závislou na alkoholu jako droze. U mladých lidí tuto závislost vzniká daleko častěji.

Společnost se brání proti alkoholismu. Například u nás nejen, že existuje zákon, který umožňuje zdravotním odborníkům národních výborů přikázat povinnou ambulantní nebo i ústavní léčbu, ale protialkoholní léčebny může nadávat soud, a to podle článku 72, paragraf 2, odstavce b, trestního zákona, jak ambulantně, tak i ústavně.

Jubileum pražského Apolináře

Českoslovenští lékaři bojují s alkoholismem již více než půstoletí; první protialkoholní poradna byla otevřena v Praze v roce 1928. Apouurinnem a eneinem byla zahájena protialkoholní léčba na pražské psychiatrické klinice v roce 1947. O rok později, 5. února 1948, vznikla na této klinice KUDS — Klub usilujících o střízlivost. A 4. září téhož roku se otevřel v Apolináře první specializované léčkové oddělení. Čímž začíná 35letá historie Apolináře jako prvního národního léčebny, která je nerozlučně spjata se jménem doc. MUDr. Jaroslava Skály, CSc.

Při protialkoholním oddělení v pražského Apolináře vznikla v roce 1951 i záchranná stanice. Dossid ji provozuje přes 132 000 osob. Podle tohoto vzoru vznikaly pak další a dnes jich máme v celém Československé socialistické republice třináctdesát s 1200 lůžky. Po úste ležebních výstředků a moderních metod doc. J. Skály, který celý svůj život zasvětil boji s alkoholismem, vznikly léčebny v NSR, Holandsku, USA i Ka

Bezpečnostní spínač

V Rakousku se již více jako rok velice dobře osvědčuje bezpečnostní spínač, který při nehodě vypne automaticky elektrický okruh automobilu, čímž se zabrání požárům vzniklým z elektrického napětí. Původně byl vyvinut pro automobily „Zotron“, ale krátce se rozšířil i do jiných značek. Bezpečnostní spínač lze obsluhovat i ručně v případě, že dojde k požáru kabelů či nastává jiné nebezpečí. Při běžné údržbě v prostoru motoru se otočením spínače odpojí akumulátor i přívod proudu k motoru. [ka]

Osvětlená dálnice

Podle bruselského časopisu Le Courrier má 10 zemí západoevropského společenství (EHS), jejichž celková rozloha je 1,657 mil. km², má přes 107 000 km železnice a více než 26 000 km dálnic. Nejdelší koleje mají ve Francii — skoro 35 000 km železnice, pak NSR 28 000 km, Británie 17 900, Itálie 16 200. Dálniční síť je nejrozvinutější v NSR, kde mají skoro 6000 km autostrad, před Itálií 5900 km a Francií 5700 km. Dálnice v Belgii jsou po celé své délce 1300 km osvětlené v noci a za špatného počasí; je to sice drahé, ale podstatně to snižuje nehodovost.

UŽ ČTYŘI generace žen jedné rodiny mají narozeniny v týž den. Před devadesáti devíti lety se 8. června narodila ve švédském městě Gävle Marta Peterssonová. Její dcera se narodila téhož dne v roce 1913, vnučka přišla na svět 8. června 1946 a konečně pravnučka měla to štěstí, že se narodila také 8. června, ovšem letos. Pravděpodobnost, že se dosáhne v jedné rodině této shody narození v rozmezí čtyř generací je jedna ku 48 miliónům.

Späte Ehre für die Beatles

LIVERPOOL, 28. September (AP). Die Beatles werden nun doch noch die Ehrenbürgerschaft ihrer Heimatstadt Liverpool erhalten, die ihnen 14 Jahre lang vorenthalten worden ist. Der Finanzausschuß des Stadtparlaments beschloß am Dienstag, den drei noch lebenden Mitgliedern der 1971 aufgelösten Rockband, Paul McCartney, George Harrison und Ringo Starr, als Symbol der Ehrenbürgerschaft den Schlüssel der Stadt an einem noch zu bestimmenden Tag feierlich zu überreichen. John Lennon soll die Ehrenbürgerschaft postum erhalten. Das Plenum des Stadtparlaments muß allerdings noch zustimmen. Die Labour-Partei, die in Liverpool die Mehrheit hat, hatte sich bisher der Ehrung immer unter Hinweis auf den Lebensstil der Beatles widersetzt.

● Indická vicepremiérka družice Insat-1B vstala první meteorologické snímky na Zemi. Družici vysílá 30. srpna do vesmíru americký raketoplán Challenger.

„Je to provlé něco úplně lásko než dítě.“ píše o svém muži paní K. E. z Brumova. „Zmizely dlaně veber samoty a čekání na to, kdy uslyším za dveřmi kroky opilého muže, zmizely plně silhy, že na dvěma nechtě...“ V jiném dopise píše ženozánci o svém otc. „Náš otec J. B. se u vás lečel v roce 1953. Dá té doby se nenapil žádné alkohol. My jsme na našem táu hrli a velice si ho vážíme. Důkazal být sám sebou a udělal v životě kus povlelé práce. Nikdo z rodiny mne nepřipomíná a on si toho též cení. Prostě je to lásko, jaký má být!“

V České socialistické republice je evidováno 200 000 alkoholiků. Přes deset tisíc mužů absolvovalo za 35 let existenci protialkoholního oddělení psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice II v Praze (známý Apolinář) třicetiletou léčbu, jejímž smyslem je, aby si pacient osvojil drogu a úplně abstinoval.

Alkohol — přesněji etylalkohol (C₂H₅OH) nepříznivě zasahuje do přeměny látek v lidském organismu. Nejvíce narušuje nervovou činnost, zhoršuje rozumové funkce, snižuje schopnost paměti i vnímavost i ko-vým úkolem. Většina osob konzumujících alkohol je, ko nápoj se už pít s mírou a bez vážnějšího rizika. Určitá procenta však tulo míru během doby ztráti. Závislost na alkoholu člověka doslova dehumanizuje. Výsledkem může být i často také bývá asociální jed u nás přičinlou každé druhé smrtelné nemoci v doprava, třetinou až čtvrtého rozsahu odněti svobody, má na svědomí každý šestý až sedmý rozvod a každou osmou až desátou sebevraždu.

Často se stává, že lidé alkohol podceňují, ba ani si neuvědomí jeho účinky. Například pokud jde o plivo: již ve dvou polštářích destky konzumujeme 30 gramů alkoholu v krvi zhruba na 0,5 ‰. Nepití to mnoho, ale zhravit se tohohle množství trvá organismu čtyři až pět hodin. Pivari však vyplní více svého oblibeného nápoje a jejich závislost na něm stoupá.

Alkoholreicher Nil

KHARTUM, 25. September (Reuter). Sudans Präsident Jaafar Numeir: höchstpersönlich gab das Signal: Als er am Freitag ein Glas Bier in den Nil kippte, war dies das Zeichen dafür, ab sofort jeden Tropfen Alkohol aus der sudanesischen Hauptstadt Khartum zu entfernen. Mißmutig beobachtet von fruchtsaftschlürfenden Hotelgästen landeten ganze Kisten, Flaschen und Dosen voller Spirituosen im Gesamtwert von mehr als fünf Millionen Dollar in den Fluten des Nil. Soldaten und Polizisten hatten am Vortag aufgrund eines neuen, am islamischen Alkoholverbot orientierten Gesetzes alle Bars und Alkohol-läden „trockengelegt“ und den Alkohol eingesammelt. Moslemische und christliche Kirchenvertreter sowie Regierungsbeamte schauten dagegen zufrieden.

JEŽIŠ HARJA!!

Finne im Fundbüro abgegeben

MÜNCHEN, 25. September (dpa). Ein außergewöhnlicher „Fundgegenstand“ wurde am Samstag im Fundbüro des Oktoberfestes abgeliefert. Ein Finne hatte dem Festbier so zugesprochen, daß er völlig orientierungslos war. Zudem sprach er nur finnisch und wußte nicht mehr, in welchem Hotel er in München abgestiegen war. Da niemand den Finnen verstand, lieferte man ihn im Fundbüro ab. Da dort auch niemand finnisch konnte, dauerte es beträchtliche Zeit, bis dem nordischen Gast geholfen werden konnte.

TO ŽNÁME, TO ŽNÁME!

Přes 40 miliónů ojetých pneumatik se každý rok vyfukuje v NSR. Naskládány na sebe by vytvořily 6 km vysoký sloup.
REKL BYCH: 6 TISÍC KM, NE?
(PŘI 45000 JIKI PNEU)

Město bláznivých rekordů a kontrastů

Které americké město je hned na druhém místě po New Yorku co do velikosti? Je to Chicago či Los Angeles? Statistické sa nemohou dohodnout a předkládají nejrůznější názory, často se od sebe velice liší, i když od posledního sčítání lidí uplynuly už tři roky. Sami obyvatelé Los Angeles nejsou nikterak ambiciózní v tom, aby jejich město

dobře stálo stále přitažlivější pro lidi, které můžeme delikátně nazvat psychicky labilními. Snad proto také se Los Angeles může pochlubit tím, že v něm žije nejvíce lékařů psychologů ze všech měst USA. Jeden z losangelských sociologů celou situaci charakterizoval slovy:

„V našem městě můžete být šilenec a zároveň plně zapadat do společnosti místních horních deseti tisíc a vydělávat obrovský balík peněz. A budete normální a ani pes po vás neštěkne a budete mít jen prázdnou kapsu, bídu a hlad.“

Stačí nám, říkají, že žijeme v městě neobvyklém, které nemá v celých Spojených státech obdobu. Prohlášení: Velikost ještě nic neznamená. Občejný kámen může být mnohem větší než diamant a co z toho?

Metropole západního pobřeží USA bývá někdy nazývána městem bláznivých rekordů. Roste tam 48 tisíc palem, tedy více, než v kterémkoliv tropickém městě na světě. Dalším takovým rekordem je, že v Los Angeles je registrováno 16 732 pudlů, čtyřnohých oblíbenců místních bohatců. Přes 330 tisíc obyvatel „města andělů“ provozuje denodenně jogging, tedy tzv. běh za zdravím. Na 400 tisíc mladých lidí jezdí po Los Angeles na kolečkových bruslích.

O podivnosti života v městě svědčí i fakt, že v něm je registrováno na 250 politických stran. A v kterém městě na světě jezdí na tři tisíce rolls-royců, ptají se nabubřelí představitelé města. Kde, v kterém městě světa, mají řidiči k dispozici 240 kilometrů dlouhou síť autostrád a kde řidič dopravuje 3672 světebních semaforů? Motorizace je zřejmě právě tak pýchou jako pohromou Los Angeles.

Příjemné klima a hezká krajina okolí města jsou stále více a více ničeny velkými průmysly i neustálou hustotou dopravou. A zdá se, že lidé z jiných koutů Spojených států nikterak obyvatelům Los Angeles nezávidí. Město se v poslední

Da konnte nur der Minister lachen

US-Innenminister James Watt hat wieder einmal Schlagzeilen gemacht durch einen Ausflug auf ein Terrain, auf dem er ein Könnrer ist: Taktlosigkeit. In einer Tischrede vor 200 Mitgliedern der Handelskammer in Washington hatte der rechtskonservative Innenminister, der nebenher ein religiöser Eiferer ist, über die Zusammensetzung einer Kohle-Kommission geurteilt: „Wir haben da jede denkbare Mischung drin. Ich habe einen Schwarzen, ich habe eine Frau, zwei Juden und einen Krüppel.“

Bereits am Abend rief der neue Streich Watts, der seine Bemerkung mit einem wiehernden Gelächter krönte, über die Bildschirme aller Programme. Der „Krüppel“, Universitätsprofessor Richard Gordon, dessen rechter Arm gelähmt ist und der nach eigenen Worten „auch einer der Juden ist“, erhielt später eine telefonische Entschuldigung Watts -- als einziger.

Watts Register an Fehlleistungen ist lang. In jüngster Zeit hat er Aufsehen erregt, als er die Politik der Indianerreservate als Beispiel für die Unmöglichkeit des Sozialismus dar-

stellte. Im vergangenen Juni erregte er einen nationalen Entrüstungssturm, als er die populäre Musikgruppe „Beach Boys“ nicht zum Fest des Nationalfeiertags am 4. Juli in Washington zulassen wollte, weil sie „das falsche Volk“, vor allem Säuer und Drogenbenutzer, anziehe.

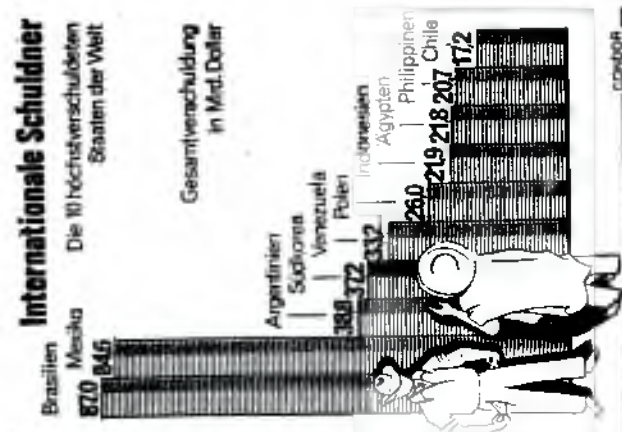
Zu Watts Pech gehört das Präsidentenheparr zu den „Beach-Boys“-Fans. Watt erhielt im Weißen Haus, wo man sich krampfhaft bemühte, dieser Beleidigung einen humoristischen Anstrich zu verpassen, einen Plastikfuß mit einem Einschubloch überreicht: Er habe sich selbst in den Fuß geschossen.

Diesmal scheint der Ärger über Watt, der alle US-Küsten für Ölbohrungen freigeben will und gerade vom Senat daran gehindert worden ist, staatliche Kohleschürfrechte mit einem geschätzten Verlust von 100 Millionen Dollar an Privatgesellschaften zu verhöckern, wirklich ernst. Vertreter von Organisationen der Schwarzen, der Frauen, der Juden und des Kongresses sind außer sich.

Die „Washington Post“ fragte in einem Kommentar am Donnerstag, wie lange sich das Weiße Haus den Belastungen durch Watt noch aussetzen wolle. Der Innenminister verstand die Welt nicht mehr. „Es zeigt, daß man keinen Humor hat, wenn man nicht über sich selbst lachen kann“, sagte er. „Und wenn man nicht über Dinge witzeln kann, sollte man nicht in Washington sein.“

Noch mehr Erdgas aus der Nordsee

ESSEN (FR). Die Ruhrgas hat durch den Kauf von Erdgas aus dem Valhall-Feld ihre langfristige Versorgung aus der norwegischen Nordsee weiter ausgebaut. Bei Valhall handelt es sich um ein Ölfeld mit verbundener Gasproduktion in der Nähe des Ekofisk-Gebietes, aus dem Erdgas in die Bundesrepublik bereits seit 1977 fließt. **TO IS GUT!**

Návrat brněnského krokodýla

(1) Návštěvníci úrny se opět setkávají se dvěma památnými symboly města — krokodýlem a divokým košem, které podle pověsti vrobili z dukušů do Brna v jednom dluhovější blůzky z lednice, vzdálené sedesát kilometrů. Krokodýl je patrně darem tu-
● českého poselství kufceř Matušovi, jenž v Brně v roce 1868 pobýval a dar zanechal městu. Památky byly po renovaci Staré radnice přemístěny ze zadního traktu budovy přímo do předsídi radnice věže.

● Při archeologických vykopávkách ve starobylém městě Pella na severu země narazili řečtí archeologové na chrám z doby po roce 323 př. n. l. zasvěcený starořecké bohyni lásky Afroditě. Chrám je vysoký devět metrů a široký čtyři metry.

● Japonci vyvážejí dvě třetiny své produkce motorů, motocyklů a skútrů. Nejžádanější jsou kubatury 51—175 cm.

Oheň zemského nitra

Pro ty, kteří žijí daleko od činných sopek, je představa sopečného výbuchu většinou spojena s proudem žhavé lávy, vyiskřící z otevřeného kráteru. Na obrazovce barevného televizoru nám takový anímek může připadat jako zejména světelné divadlo, ale horší by to bylo, kdyby láva proudila v blízkosti našich domovů.

Láva ovšem není tím nebezpečným např. vulkanologům nebo zvědavým turistům, kteří se vydávají k sopce blíž. Není to tak dávno, co žhavý přívál nevelkou rychlostí, je-li tak se časem ještě více zpomaluje. Sopky ale ze zemských hlubin vytvářejí pod značným tlakem i sopečný pískel, popel i tzv. sopečné pumy (což jsou kusy hornin a lávy). Je známa sopečná puma o průměru 13 metrů, která v roce 1815 při výbuchu sopky Tambora v Indonésii dopadla až do vzdálenosti 40 kilometrů od kráteru.

Častěji je chrlení žhavých kusů lávy menších rozměrů, které vletě-
vají jen několik metrů od sopky. Přesto mohou být nebezpečné např. vulkanologům nebo zvědavým turistům, kteří se vydávají k sopce blíž. Není to tak dávno, co žhavý přívál nevelkou rychlostí, je-li tak se časem ještě více zpomaluje. Sopky ale ze zemských hlubin vytvářejí pod značným tlakem i sopečný pískel, popel i tzv. sopečné pumy (což jsou kusy hornin a lávy). Je známa sopečná puma o průměru 13 metrů, která v roce 1815 při výbuchu sopky Tambora v Indonésii dopadla až do vzdálenosti 40 kilometrů od kráteru.

Největší lastura světa

(Ma): Dosud největší lastura na světě objevil Japonci rybní z ostrova Iu, který se rozkládá na jih od Okinawy. Lastura je dlouhá 1,1 m a váží 202 kg. Jak uvádějí místní odborníci, je to o 22 kg více než vážily největší exempláře lastur, které byly popsány biologií. Vzácný nálezy byl slavnostně umístěn v rezervaci tropických rostlin na ostrově Iu.

okraj mračna. dalším štastným byl vězeň kterému život zachránila oce-
lová kobka, v níž pobýval. Mohutný žhavý proud (podle pozorování míst-
ní observatoře, která zůstala neza-
sožená) vyrazil stěnou sopky niko-
liv do výšky, ale vodromným sně-
rem rychlostí 160 km/hod. přímo na
vydlenou oblast.

Tragedie to není ojedinělá. Např. Kl. Lamington na Nové Guineji po-
brhlo tři tisíce lidí. Zdálo by se, že
zemské hlubiny jsou nevyzpytatelné.
dnes je však možné se podrobným
pozorováním nebezpečných sopek
alespoň pasivně bránit — in zname-
ná však evakuovat obyvatelstvo
z ohrožených míst. Z historie ale
víme že přiroda před každou so-
pečnou katastrofou předeem varova-
la. Na ostrově Martinique se zmině-
lá sopka ozvala několika dnů pře-
dem sopečným prachem i kusy lávy.
dopadajícími na město. Pár lidí ode-
šlo do hor, ale většina zůstala ...

NA BŘEHU OTAVY, která skoro nepozorovaně plyne k Blatcům, sedí muž v brýlích, červeném tričku, modrých tripičkách a vysokých gumovkách. Jako ostříž hlídá dva pruty. Jeden je „na houpačku“, protože splávek visí nad vodou, druhý s tvrdší špičkou zase „na plavačku“, splávek je zabodnutý do hladiny. Tím mužem není nikdo jiný než Josef Bican, legendární fotbalista a král ligových střelců všech dob, který se tuto neděli 25. září 1983 dozrál sedmdesátky!

Bican zná rybářská místa jako fotbalové stadiony. V Topčicích, nedaleko Písku, chytá ploutve a cejny, co jeho žena tak báječně nakládá.

„Chytám menší ryby, ale hodně, to je směšné. Chytil velkou rybu je jako dát vítězství gól Realu Madrid. Nemůžu vám říct, který se pachtí jen za velkými rybami. Desetkilového kapra chytím i morybát, jako ne-fotbalista dává jednou v životě překrásný gól“

Nad pruty se vracíme k fotbalu. „Ze všech půl „P“ je v kopané nejdůležitější střelba. Na fotbale je všechno pákné, když se to amí. Ale když se nedá gól, diváci jsou nespokojeni. Spíí snemou vítězství mužstva po špatném výkonu brankou z penality, než když hraje krásně a prohraje.“

Bican byl desetkrát (1939—1950) králem střelců u nás a předtím třikrát v rakouské lize, sebral 14 mezinárodních utkání za ČSSR (12 branek) a 19 za Rakousko (15) a je s 216 góly č. 1 v Klubu ligových kanoníráů

„S góly za Rapid a Admira ve Vídni a s těmi, které jsem dal za tzv. protektorátu v dresu Slavie, jsem v lize vstřípl celkem 643 branek... Kluka z dělnické čtvrti Favoriten objevil v ložárním mužstvu Farben Lutz, slavný brát rakouského „wunderteamu“ Roman Schramm. Bican bydlil s rodiči v Quellstr. č. 101, nedaleko v č. 75 zase Matthias Sindelar, slavný střední útočník „wunderteamu“, jako kluk ho našel, ale obdivoval. „Nikdy mě však nenapadlo, že jednou budu vedle něho hrát!“ To byly útočné řady: rakouské Zischek — Bican — Sindelar — Binder — Schall, naše Říha — Kubisa — Cejp — Bican — Zachar nebo Říha — Senecný — Bican — Ludi — Nejedly!

Splávek cukne. „To je cejn, tak kolem třiceti deka, takový má být. Přijdou další, bude to lepší.“

Bican byl střelec střelců. Proti Rumunsku (6:2) dal 4 branky, v lize proti SK Plzeň (11:1) 9, ve STEP, který byl předchůdcem dnešních evropských pohárů, nastřílel Ambrosiáně (9:0) a Genová (4:0) po 4, s Admirou Vídeň na Malé proti týmu s anglickými profesionály (9:0) 9 a jednou a rezervou Slavie při porážce proti soupeři z 1. B (č. 22:1) dokonce 19 branek! Poslouchejte se to jako fotbalové latina. „Nemám zapotřebí si vymýšlet. Dneska dá dorostovec gól a všichni ho po bříšci honí a mohou ho uměckat radostí. Nebo to objímání střelce a líbání! Kdyby mě měli za každý gól libat, tak to pokračuje ještě dnes tady a teky. Myslím si, že by se na každém tréninku mělo půl hodiny střílet. Já jsem to dělal i po tréninku třeba hodinu!“

Je jeden z nádherných dnů indického léta, nedaleký jez bučí, spodní část údolí připomíná lidem lidskou pohodu nedotčenou divočinou. „Přijde něco níž, tam je hlavní řek. Budeme bojovat. Něco na kmín bude, žádný strach.“

Bican byl útočník, jakých se vidí poskrovnu, i dnes by byl exdobou fotbala, protože svou dobu předělal rychlostí, skvělou technikou, vtipem, báječnou střelbou. Technika se u nás od malíčka málo trénuje. Dneska koupí láta klavírní miš v oami letech a už ho vede rovnou na Slavii. My měli hadráky a tenisaky, ale ho mil je každou volnou chvíli, kde se dalo. Zkoušel sto nebo dvě stě hla-

víček, žongloval s tenisákem co nejdéle, aby nespádl na zem. Já se k míči dostal na plácku třeba pětsetkrát, jak na tréningu dnes třicetkrát. U nás v Holešovicích je park, kde by se mohlo hrát, ale za pět let jsem tam viděl jednoho kluka s míčem. Nebo vidět chlapece, který by trpělivě kopal míč do zdi... Myslím si, že dneska není mezi mládeží o fotbal takový zájem. Snad i proto, že to býval sport chudých a největší fotbalisté vyrůstali z bíd.“

Občas vytáhne rybkou, nemá míru, hodí ji zpět. „Kde jsou pořádky? To snad není možný. Voda je nízká, je to špatný. Naposled jsem tu byl v květnu a přinesl toho domů...“ Rybářská latina? „Vždycky něco chytím, protože jdu tam, kde to znám a když ne, dám si poradit.“

Fotbal je tvrdší. „Rekl bych zákeřnější, ale na druhý straně, kolik hráčů dneska předstírá zranění! Váti se na trávníku, hraje si na mrtvého, pak náhle vstane, rozběhne se, i gól by mohl dát. Jenže zneuváží bládně i rozhodčího. Proč takový simulant nedostane žlutou kartu? Viděl jsem simulovat Flalu, Bičovského, Dobráše? Ne! Jsou to taký fotbalisté a bojovníci, a hraji, Inkasují, rozdají... takže to jde i dnes!“

Dva starší muži se zastaví na břehu, poohlédnou, jeden říká: „To je přece Bican. Pane Bican, viděl jsem vás ve Vršovicích, jak jste oklamal ty „doktory“...“

Bican hlídá splávky. „To jsem si tehdy na prsou xlitmit měl tak, že jsem se trochu natočil, abych jej dal dopředu. Měl jsem periferní vidění, tak jsem zabídl, jak se na mne ženoa ze strany obrátil Bohemians Kloubek a Angrem. Udělal jsem pohyb tělem zpět a oni se frázili. Slyšel jsem praskat kosti. Kdybych neucukl, tak jsem tu dneska nesešel. Taký jsem byl po zápasech skopný. v pondělí jsem nemoh' vstát z postele. Říkal jsem své ženě: co máš dělat, když máš nemohou chytit?“

Po 25 letech privilegiového fotbalu (začal v 19 letech v Rapidu a skončil ve 44 letech v Edeniu), a 44 letech rybaření, by nikdo Pepimu, jak mu fotbalový národ familiárně říká, nebhádal sedm křížků.

Starší pán na břehu: „To dělá fotbal.“ Bican dodá: „A ryby“. Když halimo rybářský cajk, ptám se na největší fotbalový sen. „Kdyby mi bylo a čtyřicet let méně a brát znova za Slavii a Československo!“ Fotbal a rybaření jsou jeho dvě velké lásky. Kdyby se znovu narodil a musel si vybrat jedinou z nich, „Samozřejmě fotbal!“ Bican vsklédne.

Pepi, čas je nemilosrdný, díky však za nádherné góly a prolo přejeme: „Mnoha léta...“

Alkoholtest bremst Manöver

STOCKHOLM, 27. September (dpa). Der Beginn des herbstlichen Großmanövers der schwedischen Streitkräfte wurde am Dienstag auf der Insel Gotland von der Verkehrspolizei gestoppt. Alle 150 Fahrer der Militärlastwagen gerieten auf der Ostseeinsel in eine Polizeikontrolle. Erst nachdem sie in die Tüte geblasen hatten, konnten die übrigen rund 1000 Soldaten mit ihren Übungen beginnen. Alle Tests seien negativ verlaufen, teilte die Polizei mit. Major Hans Erlandsson sagte, in früheren Jahren habe es große Probleme mit beauftragten Soldaten gegeben.

VZPOMÍNKA Z ARCHIVU, ukazující soubor Bicana s Kolským v derby pražských „S“

laček nebralo předpis a narizení vůbec na vědomí. Vysílání placených reklam se stalo zcela běžnou záležitostí, mnohé vysíláčky zahájily svou činnost ne na stanovených vlnových pásmech, ale např. v pásmu určeném pro armádu nebo se zaměřily na ta, která jsou dobře slyšitelná v rozhlasových přijímačích umístěných v osobních autech. Mezi dvanácti zrušenými a zafixovanými vysíláčkami je rovněž porostnice Carbone právě tak jako vysíláčky vyslovené politického charakteru, jako např. radiostaniční anarchoři. Zrušena byla i stanice Hlas cedru, kterou uvedli do provozu libanonské letangisté i vysíláčky katolické skupiny stojící v opozici proti Vatikánu. Francouzská vláda je očitě nepříjemná i činnost radiostanice Gaul-lis, která je oficiálně umístěna na Eiffelovce lejt pořady jsou systematicky rušeny silnou vysíláčkou vládního radiokomitétu TDF.

Zátah na vysíláčky

Rozsahlou razii uskutečnila před nedávnem francouzská policie v Paříži. Jejím cílem byly soukromé vysíláčky, které vysílají své potoky na frekvenci velmi krátkých vln. Vůdci takových stanic byto zlikvidováno, vysíláči studia zatčena a zapečetěna, zařízení zanepráz.

V několika případech se policie ani akce neobešla bez násilí. Bylo tomu tak např. při likvidaci radio-vo-ka a vysíláček v pásmu velmi krátkých vln pro soukromé vysíláčky de Pyrenée. Tato rozhlasová stanice a netrouba dlouho, bylo jích jako hub po dešti. Za rok od povolání zavislosti a samostatnosti francouzských Antil a Francouzské Guayany. Při jejím násilném uzavření došlo k pitce mezi policisty a pracovníky vysíláčky. Policisté používali slzného plynu.

Z oficiálního komunikačního vyprávění, akce měla nastolit pořádek v pásmu VKV a přimět majitele vysíláček k concessi k tomu, aby dodržovali stanovené předpisy všeobecné podmínky je však jiné. Otádem šlo především o to, aby umlčely ty vysíláčky, které jsou jim nepřítelny předem.

VW bietet jetzt abgasfreie Autos an

MÜNCHEN (dpa/VWD). Der VW-Konzern wird bis Ende dieses Jahres alle seine US-Modelle, die mit abgasreinen Katalysatoren betrieben werden, auch auf dem deutschen Markt anbieten. Dies kündigte Audi-Hauptabteilungsleiter Walter Zander in München bei einer Anhörung der CSU-Landtagsfraktion zum Thema Luftreinhaltung und Kraftfahrzeugverkehr an.

VW und Audi seien im Augenblick dabei, alle US-Fahrzeuge für die Bundesrepublik zuzulassen. Zander versicherte, daß diese Exportautos „vollgasfest“ seien und in der Bundesrepublik vollwertig gefahren werden könnten. Bei den angebotenen Fahrzeugen handelt es sich um einen Golf mit 1.8-Liter-Motor sowie Modelle des Audi 80 und des Passat mit demselben Motor. Beim Audi 100 sind es zwei Ausführungen (115 PS und 136 PS) mit Katalysatoren

Proč nelatěl Nixon?

Moskva: Jihokorejským letadlem na lince KAL-007 měl letět také bývalý prezident USA R. Nixon, píše Sovětská Rosija a odvoláním na západoněmecký Česopis Quick. Uvádí, že měl rezervováno místo č. 2 v první řadě, hned vedle kongresmana MacDonalda. V poslední chvíli se však R. Nixon rozhodl, že nepoletí. Proč? Těže se čepolí, a místo odpovídá otisku je jen pár teček. Když, za své vlády v Bílém domě, Richard Nixon těsně spolupracoval s CIA a „rytíři pláště a dýky“ jiných amerických tajných služeb. Nedostalo se mu varování jako odměny za „staré dobré časy“? Na to může odpovědět jen on sám, tím spíše, že je to v jeho zájmu. Vzády v očích světové veřejnosti se stává de facto spoliuvníkem velkého zločinu, píše Sovětská Rosija.

● Kolem 185 000 malých fiatů 125p mají letos v robu automobilové závody v Blatcch-Blatě na jihu Polska. V příštím roce má produkce těchto popu lárních vozů dosáhnout 200 000 kusů, z toho 120 tisíc bude dodáno na domácí trh.

Die Wirtschaftsfrage Großbritannien hat sich im ersten Halbjahr weiter verbessert. Den vorläufigen Zahlen zufolge stieg das Bruttosozialprodukt um drei Prozent gegenüber dem gleichen Zeitraum des Vorjahres.

Wenn der geübte deutsche Fernsehzuschauer vermutet, daß es in Dallas und in Denver reiche Leute gibt, dann irrt er nicht. Es gibt dort sogar besonders Reiche. Zwar heißt der Öl-Clan von Dallas nicht Ewing, sondern Hunt, aber dafür hat er gleich vier Mitglieder in der Hitliste der begütertesten US-Amerikaner — darunter die beiden einzigen amerikanischen Frauen, die ihr Vermögen nach Milliarden Dollar zählen können. Und Denver ist immerhin auch mit gleich zwei Steinreichen unter den insgesamt 15 Dollar-Milliardären vertreten, die nach einer jetzt veröffentlichten Übersicht der Zeitschrift „Forbes“ in den USA zu finden sind. Das sind Leute, deren Vermögen auf mindestens eine Milliarde Dollar (rund 2,65 Milliarden Mark) geschätzt wird.

Die wirklich Reichen von Dallas und Denver

Der reichste Mann der USA sitzt demnach freilich in San Francisco: der 49jährige Gordon Peter Getty, einer der Söhne des verstorbenen Ölnindustriellen Paul Getty. Er verfügt angeblich über 2,2 Milliarden Dollar (rund 5,8 Milliarden Mark). Und die Hunts von Dallas, das sind die Söhne und Töchter des Oligarchen Haroldson Lafayette Hunt. In Texas allein leben damit sechs der Superreichen, mehr als in irgendeinem anderen Staat der USA.

Die Liste der Zeitschrift umfaßt die Namen von insgesamt 400 Reichen. An letzter Stelle dieser Übersicht steht ein gewisser Arthur Jones aus Florida mit einem Vermögen von immerhin noch

125 Millionen Dollar (rund 330 Millionen Mark). Er hat sich seinen Reichtum im Fitneß-Geschäft erworben. Vergeblich sucht man in der neuen „Forbes“-Liste 74 Leute, die vor einem Jahr noch unter den 400 Reichsten der USA verzeichnet waren. Nach Angaben der Zeitschrift sind 13 davon gestorben, fünf weitere haben schwere finanzielle Verluste erlitten, in 15 Fällen fand eine Vermögensumverteilung oder -neueinschätzung statt, und 41 sind ganz einfach nicht mehr reich genug.

Die 15 Dollar-Milliardäre sind laut „Forbes“:

1. Gordon Peter Getty (49), San Francisco, mit 2,2 Milliarden;

2. Sam Walton (65), Betonville / Arkansas, Begründer der Wal-Mart-Warenhauskette, mit 2,15 Milliarden;

3. Daniel Keith Ludwig (86), New York, „Vater der Supertanker“, mit vermutlich mehr als 2 Milliarden;

4. David Packard (71), Los Altos Hills / Kalifornien, Begründer der Computerfirma Hewlett-Packard, mit mindestens 1,85 Milliarden;

5. An Wang (63), Lincoln / Massachusetts, Begründer der Wang Laboratories Incorporation, mit 1,6 Milliarden;

6. Nelson Bunker Hunt (57), Dallas / Texas, Öl- und Grundstücksmagnat, mit 1,4 Milliarden;

7. Caroline Hunt-Schoelkopf (60), Dallas, Tochter von H. L. Hunt, mit 1,3 Milliarden;

8. H. Ross Perot (53), Dallas, Chef von Electronic Data Systems, mit — wie alle folgenden — mindestens 1 Milliarde;

9. Margaret Hunt Hill (68), Dallas, Tochter von H. L. Hunt;

10. George P. Mitchell (64), Houston / Texas, Öl- und Grundstücksmagnat;

11. Forest E. Mars (79), McLean / Virginia, Chef der Firma Mars;

12. David Rockefeller (68), Tarrytown / New York, Finanz- und Grundstücksmagnat;

13. Philip F. Anschutz (44), Denver / Colorado, Ölinindustrieller;

14. William Herbert Hunt (54), Dallas, Sohn von H. L. Hunt;

15. Marvin Davis (57), Denver, Ölinindustrieller.

Podzimní hvězdné nebe aneb světlo z dob Velkomoravské říše

Dne 23. září přesně v 15 hodin 42 minut středoevropského času vstupuje Slunce do znamení Vah, nastává podzimní rovnodennost. Hovoříme o začátku astronomického podzimu. Sluneční paprsky dopadají nyní přímo na rovník. Letní obloha se stříbrným pásem Mléčné dráhy klesá pomalu k západu, aby uvolnila místo podzimním souhvězdím. Můžeme spatřit ještě Labuť, Orla i Lyru, ale už jen nízko nad obzorem. Na východě již najdeme souhvězdí Býka s nápadnými Kuřátky, Orion si však ještě dává načas, v plné kráse se objeví až v zimě. Zatím se snaží naši pozornost upoutat Kasiopėja, která září v podobě nápadného W přímo nad naší hlavou.

Podzimní hvězdná obloha je poměrně chudá, ale přesto není nezájemná. Abychom se na ní zorientovali, najdeme si nejprve velký Pegasův čtverec — tři nejjasnější hvězdy v obrazci bájněho létajícího koně a k nim musíme přidat ještě jednu ze souhvězdí Andromedy. Směrem na východ najdeme Perseu s nápadnou hvězdou Algolem. Pod Andromedou září menší souhvězdí Berana a Trojúhelníka, pod Pegasem nevýrazné, ale rozsáhlé Ryby. Těsně nad jižním obzorem se rozprostírali další velká, nepřehledná souhvězdí Velryby a Vodnáře. Máme-li štěstí, můžeme za dobrých podmínek uvidět Sochaře a jižní rybu, hvězdné obrazy, které již patří na jižní oblohu.

S Pegasem sousedí souhvězdí Andromedy, v kterém spatříme velkou mlhovinu, již astronomové jednoduše označují M 31. Ve skutečnosti je to galaxie, galaxie dokonce větší než naše Mléčná dráha, a ta rozhodně nepatří k těm nejmenším. M 31 obsahuje více než 450 miliard hvězd. Tvoří

ji mlhoviny, hvězdokupy a různé typy hvězd. Je nejvzdálenějším objektem, jenž můžeme spatřit ještě pouhým okem. Její světlo k nám letí dva milióny let. Celková hmotnost M 31 je 140 miliard a svítivost 9 miliard Sluncí. Průměr disku této galaxie je 160 000 světelných let — pro srovnání — naše Mléčná dráha má průměr 100 000 světelných roků.

Známy podzimní souhvězdí ze zvěrokruhu je Vodnář. Jeho zobrazení se nám zachovalo na starých kamenech z Babylonu, která ukazují klečícího muže, jenž vylévá vodu z vědra na rameni. S takovým obrazem se setkáváme ještě dnes v horoskopech. V Egyptě byl Vodnář symbolem nilských záplav a období dešťů. Vodnář zaujímá velkou část oblohy pod Pegasem. Nejjasnější hvězda je Saladmekel, jejíž arabský název znamená „Šťastná hvězda krále“. Tento veleobr o svítivosti 10 tisíc Sluncí je od nás vzdálen 1100 světelných let. To znamená, že světlo, které urazí každou sekun-

du 300 tisíc kilometrů, tedy přibližně vzdálenost Země—Měsíc, opustilo hvězdu v době Velkomoravské říše, abychom ho nyní spatřili.

Ryby patří do zvěrokruhu vytvářejí hvězdy poměrně slabé, nejvýše třetí hvězdné velikosti. Na starých mapách spatříme na místě souhvězdí dvě rybky spojené předlouhou hvězdou stuhou. Zde najdeme zajímavou van Maanenovu hvězdu, viditelnou větším dalekohledem. Hmota v tomto bílém trpaslíku je tak nahuštěná, že jeden krychlový centimetr by na Zemi vážil 10 tun. Průměr hvězdičky činí setinu slunečního, je tedy srovnatelná s naší planetou. Hmotnost tělesa však odpovídá 3,5 Sluncím! Její světlo k nám letí 14 roků, patří tedy mezi blízké hvězdy.

Rozsáhlý hvězdný obrazec Velryby patří již převážně na jižní polokouli. Zastavíme se u Miry, v překladu do češtiny „podivuhodná hvězda“. Je to dlouhoperiodická proměnná, jejíž jasnost se mění v periodě 332 dní. Povrchová teplota kolísá mezi 2600 až 1900 °C. Hvězda má červenou barvu, její průměr převyšuje 340krát průměr našeho Slunce. Od nás je vzdálena 820 světelných let.

Ještě jsme zapomněli na souhvězdí Sochaře, které pojmenoval Francouz abbé Lacaille roku 1752 „Dřívna sochařova“. Neváže se k němu žádná báje. Mezinárodní astronomická unie souhvězdí přejala, ale zkrátila jeho název pouze na Sochař. Souhvězdí jsou zcela náhodná seskupení hvězd. Dnes jsou jiná, než byla před 100 tisíci lety, a opět se změnila, ale až za velmi dlouhou dobu. Hvězdy se po obloze pohybuji zdánlivě tak pomalu, že změnu jejich poloh člověk za svá krátká život nepostřehne.

Operace ledního medvěda

[n]: Veterinární státní škola brněnské zoologické zahrady, která byla založena před 30 lety, používá nejnovějších metod léčebné techniky včetně kryokauteru, jímž byl nedávno operován obří sup. V těchto dnech byl po narkotizaci ošetřen lední medvěd, vážící 380 kilogramů, poraněný na noze samci. Vedoucí veterinárního střediska MVDr. Jan Fiala v tomto týdnu úspěšně ošetřil i mláděta hroznýšové kubánské, jímž se po narození nevstřebával žlučkový vak.

THE JUNGLE, POL ORION
A WOLF IN DOG'S CLOTHING

Pariser Luxus in Peking

PEKING, 28. September (AFP). Unter Klängen von Vivaldi ist in Chinas Hauptstadt Peking ein „Abieger“ des legendären Pariser Restaurants „Maxim's“ eröffnet worden. Zu dem festlichen Eröffnungsdinner hatte „Maxim's“-Besitzer Pierre Cardin 350 Gäste geladen, die sich in dem Belle-Epoque-Dekor nach Paris versetzt sahen: der Feinschmecker-Tempel in Peking wurde getreu seinem Pariser Vorbild in reinstem Jugendstil gebaut. Ein Menü à la carte wird pro Person umgerechnet rund 130 Mark kosten — das Durchschnittsgehalt eines chinesischen Arbeiters liegt bei 70 Mark im Monat.

SOUDECE Z MĚSTA Santa Fé v Novém Mexiku ve Spojených státech udělal kuriózní pokutu. Vyměřil ji totiž sám sobě za to, že přišel na předčasném o pět minut pozdě. „Čas je drahý, všichni lidé mají své povinnosti, občané nás platí a proto se musí každá nedochvilnost úředníků pokutovat.“ prohlásil poctivý soudce ze Santa Fé a zaplatil padesát dolarů.

Protisovětské provokace

Washington: V ovzduší protisovětské hysterie rozpoutávané Reaganovou vládou zorganizovaly americké zvláštní služby další hrubou provokaci. Večer 22. září zadržaly tři auta agentů FBI v pásmu newyorského přístavu cestu automobilu pracovníka sovětské akcelerační společnosti. Bez udání důvodu, jen s odvoláním na akési „instrukce“, pečlivě prohlédli auto i osobní věci sovětského občana. Za několik hodin později se skupina ozbrojených mužů šla zbraňovat nakládce za sovětskou nákladní loď General Kravcov. Sovětské velitelství ve Washingtonu zaslalo v této souvislosti protest ministerstva zahraničí USA.

O.K.

NORMÁLNÍ PROVOZ „velmi rychlých vlaků“ začal už na celé trati mezi Paříží a Lyonem. Nové soupravy aerodynamických vlaků překonají vzdálenost 417 kilometrů při hodinové rychlosti 270 kilometrů za necelé dvě hodiny. Spojení Paříž—Lyon se tak stane nejrychlejší železniční linkou na světě, ještě rychlejší než proslulá japonská

expresní vlaky „Hikary“ a „Sinkansen“. V uplynulých letech byly velmi rychlé vlaky už nasazeny na celou řadu klíčových tratí, kde však dosahují „pouze“ stošedesátikilometrové rychlosti. Za dva roky přepravily nové vlaky 14 miliónů cestujících.

Záhuba přichází z moře

V polovině července prohlásil ředitel střediska pro ochranu životního prostředí a čistoty vod Bahrajnu Chaled Fahra, že do Perského zálivu vyteká denně 4 až 5 tisíc barelů ropy (jeden barel je 159 litrů) z poškozených vrtných věží na iránských naftových polích v Nourúzu. Jak vyplývá z prohlášení Chaleda Fahra, dosud vzniklá situace tragického charakteru ohledem k trvalé oděce mezi Irákem a Iránem.

Odborníci se stále ještě dohadují, zda jde o rozsáhlou světovou katastrofu či ne. Jedni jsou názoru, že ropa rozlévala se do vod Perského zálivu bude pohlcena samotnou přírodou, která si s ní poradí. Jiní bývají na poplach a předkládají letecké i satelitární snímky ukazující rozlehlost ropné skvrny, která už dosáhla velikosti území Belgie, táhnoucí se od iránské ostrovy Charg ve směru k Ormuzskému průlivu, a předkládají doklady, jak rozlévala se ropa níže níže i faunu v celé postižené oblasti.

Příčin celé situace je několik. Především nedostatek péče o naftové vrty ze strany Iránců už od roku 1979, tedy od vítězství islámské revoluce imama Chomejního a pak vlastní ozbrojený konflikt mezi Irákem a Iránem, válka trávící od roku 1980.

Na jednom z iránských naftových polí v Nourúzu došlo před dvěma lety k vážné havárii. Tehdy jedna tanková loď při manévrování podél ropovodu na otevřeném moři ve vzdálenosti asi 80 kilometrů od ostrova Charg zachytila o vrtnou plošinu. Část zařízení byla poškozena a bylo třeba delší dobu k opravě. Vytékající ropa byla v podstatě zastavena, ale nezávislý vrh už nebyl v původním dobrém stavu. Z nejrůznějších puklin o vrtné moře. V únoru ložního roku jedna ze starých four v hloubce 20 metrů pod hladinou praskla a na hladinu začaly vytékat tisíce barelů ropy denně. A korunu všemu dalo pak ještě irácké letectvo. V březnu začalo na Nourúzu a zničilo nebo částečně poškodilo čtyři vrtné plošiny a způsobilo požár šestí vrtných. Ropa se začala vylévat plným proudem v množství sedmi až deseti tisíc barelů denně.

Státy ležící podél Perského zálivu si celou vzniklou situaci uvědomily poměrně pozdě. Zprvu si jen málokdo uvědomoval rozměry havárie a případný dosah ohrožení. Teprve letecké snímky a svědectví bahrajnských vojáků číslících zanesené poškození ukázaly realitu nebezpečí. „Je třeba zachránit záliba a naše pobřeží“, začali jednohlasně volat představitelé jednotlivých emirátů. Irák proto předložil teheránské vládě návrh na zastavení bojů na dobu nezbytnou pro záchranu akce, ale Irán tento návrh z Bagdadu odmítl. Záchrana Perského zálivu se dostala do slepé uličky. Zdáno ze světových firem, které se specializují na likvidaci ropných havárií a opravy poškozených vrtných se neodhodlala k akci ve válečných podmínkách.

V této vzniklé situaci nezbylo ohroženým státním na pobřeží Perského zálivu než čekat na zastavení bojů a možnost likvidace poškozených vrtných na poli Nourúzu a snažit se uchránit před ropnou smrtí své vlastní pobřeží, jak jen to je možné.

Hlavní naději vkládají všichni ohrožení do přírody. V teplem a poměrně mělkém moři (průměrná hloubka v Perském zálivu je 31 m) se ropa se značnou částí sama rozkládá. Takřka polovina se ji vypařuje do atmosféry. Část se pod vlivem slané mořské vody a slunce shlukuje do jakýchkoli drobných kuliček a postupně klesá ke dnu. Tam se rozpadá do hrudek velikosti fazolí a stává se kořistí nadmořských bakterií.

Co však dělat se zbytkem zamořující substance? Bylo by možné masu ropy, která se rozdělila na četná pole posypávat z letadel chemickými prostředky. Avšak vzhledem k velikosti postižené oblasti by to byla akce velice nákladná a to i pro arabské naftové magnáty a pak, nikdo nedovede odhadnout, jaké případné negativní následky pro veškerý život v moři, ale i na pobřeží, by mohlo mít použití tak velkého množství chemických sloučenin, jaké by bylo třeba. V takovém rozsahu nebyly chemikálie na světě k likvidaci ropy v moři použity. Jinou možností by bylo vysadit do ohrožené oblasti zvláštní ropné sloučeniny a zbytky rozkládat bakterie, ale i tento způsob má z ekologického pohledu mnoho neznámých.

Co tedy zbývá? Jediné to, co vždy, když si lidé s něčím nevědí rady, když nemohou použít moderní techniku. Těžká namáhavá práce lidských rukou. Čištění zanesených pláží, likvidace ropou usmrcených ryb a jiných živočichů, budování kolem nejvíce ohrožených pobřežních úseků mnohakilometrových gumových zářezů. A pak trpělivě čekat, či se snažit jednat, až dá Teherán souhlas k opravě poškozených vrtných plošin a vrtných na ropných polích Nourúzu. **ALE I ZFSSR!**

Glänzend oder unfähig?

WASHINGTON, 20. September (AP). US-Präsident Ronald Reagan hat am Montag den Rücktritt des US-Botschafters in London, John Louis, angenommen. In einem in Washington veröffentlichten Schreiben bescheinigt Reagan Louis, dessen zweijährige Tätigkeit habe sich durch „bemerkenswerte Hingabe und Erfolg“ ausgezeichnet und seiner „Karriere außergewöhnlichen Glanz gegeben“. In der Londoner „Daily Mail“ war davon die Rede gewesen, Louis sei möglicherweise auf Betreiben von Premierministerin Margaret Thatcher nahegelegt worden, wegen mangelnder Befähigung seinen Posten zur Verfügung zu stellen. Seine einzige Qualifikation sei, daß er Englisch spreche. Der 56jährige Millionär, begeisterte Großwildjäger und Reagan-Günstling hatte vor seiner Übersiedlung nach London einen Schnellkurs in einer Diplomatenschule besucht, die vom früheren amerikanischen Kinderstar Shirley Temple — zeitweilig US-Botschafterin in Ghana — geleitet wird. Ungewöhnlich war auch, daß der Rücktritt Louis' von der Botschaft in London und nicht vom Außenministerium in Washington bekanntgegeben worden war.

Sowjetdiplomaten ausgewiesen

OTTAWA, 22. September (Reuters/AFP). Kanada hat zwei sowjetische Diplomaten unter dem Vorwurf der Industrie-Spionage des Landes verwiesen. Bei den Diplomaten handelt es sich um den Handelsattaché des sowjetischen Konsulats in Montreal, Victor Zekowski, und den bei der Internationalen Zivilluftfahrtorganisation (ICAO) beschäftigten Anatoli Solusow.

Trugen Adam und Eva Felle?

gam KOPENHAGEN, 20. September. Was trugen Adam und Eva im Paradies? Hatten sie Felle an, da Gott sie aus dem Garten Eden warf — oder waren sie nackt? Diese hochaktuelle Frage soll nun in der norwegischen Gemeinde Lyngsdal durch eine Volksabstimmung entschieden werden. Auf dem Relief, das ein lokaler Künstler für das Missionshaus in Lyngsdal entwarf, waren die Menschen Nummer eins und zwei nur in ihre Haare gehüllt, und darüber regten sich Mitglieder der streng pietistischen Gemeinde auf, die das Missionshaus frequentieren. Mit der Bibel als Quelle versuchten sie zu beweisen, daß Adam und Eva in Felle gekleidet waren, als sie das Paradies verließen. Doch der Künstler ist anderer Ansicht. Er war nur zu einem leicht verhüllenden Neuentwurf bereit, der den Ansprüchen der Missionsgemeinde nicht genügte. Darum soll nun eine Volksabstimmung den paradiesischen Kleiderstreit entscheiden. Da dabei jedoch nicht nur die pietistische Missionsgemeinde, sondern alle Mitglieder der Lutherischen Volkskirche stimmberechtigt sind, rechnet der Künstler mit einem Sieg für seine nackte Lanie.

RAJ BYLA PRVNÍ FKK.

Kinder und die Bombe

WASHINGTON, 21. September (AP). Einen ungewöhnlichen Schritt hat am Dienstag ein Gremium des US-Repräsentantenhauses getan: Es lud zu einer Sitzung neben erwachsenen Experten auch drei Kinder, damit sie den Mitgliedern des Ausschusses für Kinder, Jugend und Familien ihre Furcht vor einem Atomkrieg schilderten. „Ich glaube“, sagte die elfjährige Jessica Fiedler aus Iowa, „daß wir uns weniger Sorgen um einen Atomkrieg machen und statt dessen etwas dagegen unternehmen sollten. Aber ich habe noch immer Angst.“ Die 16jährige Oberschülerin Ursell Austin aus Kalifornien berichtete: „Ich denke heute fast jeden Tag über die Bombe nach. Das stimmt mich traurig und niedergeschlagen.“ Und der zwölfjährige Gerald Orjuela aus New York meinte: „Kinder haben Angst, daß wir getroffen werden. Ihr seid Eltern. Laßt eure Kinder und uns Kinder leben.“ Der demokratische Abgeordnete George Miller aus Kalifornien begründete die Ladung der Kinder zu der Anhörung mit den Worten: „Vor allem die Haltung, die Besorgnis unter Kindern über die grundlegenden Existenzfragen widerspiegelt, sollte dazu beitragen, daß wir das Verhalten, die Hoffnungen und Erwartungen der Kinder besser begreifen.“

HNĚ TAKY NEMÍ MOU DO SMÍČKU.

Wer schon alles hat...

LONDON, 21. September (dpa). Londons Luxus-Kaufhaus „Harrods“ hat sich für das kommende Weihnachtsgeschäft etwas ganz Besonderes einfallen lassen: Für Kunden, die sowieso schon alles haben, lassen die Manager des Edel-Ladens ein Modell der britischen Luxus-Limousine „Jaguar XJS 4.2“ für ihre Zwecke umgestalten. Das neue Gefährt wird unter anderem durch einen ins Lenkrad eingelassenen Goldbarren verziert und besitzt im „Passagierabteil“ ein Farbfernsehgerät sowie eine Bar und ein vergoldetes Manikür-Set für die zarten Hände der finanzstarken Käufer. Außerdem können sich die Kunden durch eine Stereo-Anlage mit acht Lautsprechern unterhalten lassen. Der Preis steht noch nicht fest, doch wird damit gerechnet, daß Interessenten statt der üblichen rund 64 000 Mark um die etwa 140 000 Mark für das exklusive Vergnügen hinblättern müssen.

• Helena Vondráčková, Jiří Korn a d'Archéir Gu istava Bromba zahájili koncertem ve Státním estrád nim divadle v Moskvě několikadenní zájezd do hlavního města SSSR.

DEDERAWIA WONDRAČSKOWA!

• Největší střech dnes mají Rakusané z toho, že ztratili práci. Ukazují to výsledky průzkumu veřejného mínění, které nyní zveřejnil vídeňský tisk. 68 procent dotázaných se obává růstu nezaměstnanosti a 72 procent je přesvědčeno, že krize bude postupovat dál.

HRANATÉJ VOLANT A KULATÝ DRUK.

Muž z neznáma

JAN RYBA

Třetího března 1793 se narodil v rodině vesnického rychtáře a sedláka Postla v Popicích nedaleko Znojma syn, kterému bylo při křtu svatém dáno jméno Karl Anton. Bohabojní rodičové předurčili svatým slibem, že jako prvorozený se stane panáčkem.

Po studiích na znojemském gymnáziu studoval v Praze 1808-15 filozofii a teologii, vstoupil do řádu Křižovníků, byl vysvěcen na kněze a záhy po ordinaci byl jmenován sekretářem velmistra řádu.

V této funkci hodně cestoval. Byl vnímavým pozorovatelem, obzvláště se zajímal o sociální postavení poddaných jeho Veličenstva císaře Františka I. (1792-1835), ale nevynechal jediné příležitosti, aby se neseznámil co možná nejbližší s politickým a kulturním životem české a moravské části monarchie. Jeho vybrané společenské vystupování mu umožňovalo snadný přístup do šlechtických salónů v Čechách i ve Vídni. V tomto vyjimečném prostředí se setkával se stoupenci volnomyšlenkářských směrů a členy loží svobodných zednářů, měl možnost přilízet divadelním hrám, jinak pro širší veřejnost zakázaným a čist knihy, které byly na meternichovském inzeru cenzury. V důsledku prostředí, ve kterém se pohyboval, byl jeho duchovní život jako kněze a bratra křižovníckého řádu vystavován denně pochybnostem o správnosti jeho životní dráhy a nacházel v ďáblském pokušení obzvláštní potěšení ve společnosti krásných žen a rozmařilých šlechtyn.

Jednoho dubnového dne roku 1823 se v Praze rozloučil se svým mladším bratrem Josefem, který tu studoval, dal mu do života několik dobrých rad a zapřísahal ho, aby ve volbě povolání nenásledoval jeho příkladu. Pak nasedl do kočáru, odjel do Karlových Varů údajně na léčení, ale ve skutečnosti zamířil do Švýcarska.

O několik let později začal ve Spojených státech vydávat jakýsi spisovatel anonymně knihy; v jednáních s nakladatelstvími a v dopisech vystupoval pod jménem Charles Sealsfield. Z jeho stylu byl cítit vliv J. F. Coopera, F. R. Chateaubrianda a W. Scotta. V roce 1827 vydal knihu „Spojené státy severoamerické“, pak následovala „Austria as it is“ (1828), „Tokeah or The White Rose“ (1829), „Mexiko v roce 1812“ (1835), „Obrazy se života obou hemisfér“ (1835-7), „Kniha o Kajutě“ (1841), „Jih a sever“ (1842) a další.

Teprve v roce 1845, kdy vyšly v 15 svazcích jeho sebrané spisy, vystoupil ze své tak dlouho skrývané anonymity a představil se jako autor, aniž však prozradil svůj původ, který neodhalil ani svým nejbližším přátelům,

snad z obavy před trestem Křižovníků.

Začala typicky americká honička za jeho pravou identitou, jedni ho označovali za diplomata, který nechce být poznán, jiní v něm viděli urozeného evropského šlechtice, kritika ho nazývala „Velkým neznámým“ a kolovaly dokonce zvěsti, že Sealsfield zavraždil pravého autora a přisvojil si pak i jeho jméno.

Teprve když 26. května 1864 zemřel na statku „Unter den Tannen“ nedaleko švýcarského Solothurnu, vyšlo najevo z jeho závěti, v níž odkázal veškeré své jmění příbuzným na Moravě, že oblíbený a populární spisovatel Charles Sealsfield je vlastně Karl Anton Postl z Popic na jižní Moravě, kněz řádu Křižovníků, který tak záhadně zmizel před 40 roky z Prahy.

Když přistál roku 1823 v newyorském přístavu, poohlédl se po kraji a začal se toulat po Mississippi, přeběhl na druhou stranu kontinentu, vrátil se na jihozápad Spojených států, kde poznával život Indiánů, osadníků, přistěhovalců a dobrodruhů, byl svědkem zakládání nových osad a měst, prošel Mexikem v porevoluční neklidné době po vyhlášení nezávislosti roku 1824 (do roku 1854 se u vesla vystřídal ne méně než 34 vlád), pracoval jako novinář v New Yorku, přeplavil se do Evropy, v Londýně a v Paříži působil jako dopisovatel několika amerických listů, kratší čas strávil jako tajemník bývalé holandské královny Hortensie, ale pak se konečně uklidnil a trvale se usadil ve Švýcarsku jako spisovatel z povolání.

Podnikl ještě tři cesty do USA a pak již od roku 1832 Evropu neopustil. Zázitky z cest mu poskytl látku k románům, jejichž hrdiny byli Indiáni, Mexičani, přistěhovalci a osadníci, kteří v krvavých bojích vytlačovali praobyvatelce kontinentu z jejich odvěkých sídlišť a na jejich místech si zřizovali svoji vlastní existenci.

Ve své tvorbě uplatňuje realistické, etnografické prvky a jeho sympatie jsou vždy na straně utlačovaných Indiánů. Svůj román „Tokeah, aneb Bílá růže“, přepracované vydání vyšlo pod názvem „Dívka od řeky Natchez“, uvedl Jeffersonovými slovy: „Chvěji se o svůj národ, pomyslí-li na křivdy, jichž se tolik napáchal na praobyvatelích této země“.

Jako syrový realista si však Indiány neidealizuje, cení si jejich čestnosti a statečnosti, vytýká jim naivní podléhání vlivům chytráckých a kořistnických bludů rvářů, pozastavuje se nad otročským postavením indiánských žen, které na úrovni bezprávných tvorů musí pro kmen vykonávat ty nejhrubší a nejnebezpečnější práce.

Uvědomoval si také, že osud Indiánů je zpečetěn a že budoucnost Spojených států připadne těm, kteří se přičinili o jejich nelostný osud.

Naši pozornost upoutá především Sealsfieldův spis „Austria as it is — Rakousko, jaké je“, který vyšel roku 1828 v Londýně. Je to ostrá kritika Metternichova režimu, autor odsuzuje duchovní a národnostní útlak všech ernických složek, tvořících říši habsburské monarchie a věnuje značnou pozornost poměrům v Českém království. Podává při tom pozoruhodné svědectví o českém národním vědomí a uvědomění, když píše, jak se čeští sedláci vášnivě obírají dávnou českou minulostí a pověstmi o praotci Čechovi, Libuši a Přemyslovi, jak se pyšní hrdinskými činy prvních českých králů a evropskou velikostí císaře Karla IV., neznajíce přitom ale ani jméno otce současného panovníka. „Je to pozoruhodné“, dodává Sealsfield, „když si uvědomíme, že rakouští císaři učinili od revoluce 1618 (druhá pražská defenestrace) vše, aby vykořenili národního ducha Čechů“.

O lásce k hudbě a hudebním nadání Čechů píše s obdivem: „Je cosi zádušného ve vzrůsnosti Čechů. Jsou lhostejní k vašim penězům a nabídkám. Jedinou věcí, která rozjasní jejich melancholické lice, je hudba“. Sealsfield píše, že Čechové prosluli harmonií komorních orchestrů, mají obzvláště jemně vyvinutý sluch pro instrumentální hudbu, kterou pěstují s vášnivou „con amore“ a české orchestry jsou bez konkurence. Zdůrazňuje, že za založení pražské, první středoevropské konzervatoře roku 1811, by měla být vděčná celá hudební Evropa. Na druhé straně poukazuje na české divadelní umění, které se mu jeví jako „rdoušené“ cenzurou, neboť se císař obává, aby jeho poddaní v Českém království nepropadli pod vlivem divadelních her „rozpuštělosti a volnosti mravů“ a aby nepřišli na „bláhové myšlenky o neposlušnosti“.

Charles Sealsfield — Karl Anton Postl z Popic zanechal vyličením všeobecných poměrů v Čechách, jakož i v okolních zemích důležité svědectví pro poznání a poznávání historických souvislostí první čtvrtiny 19. století, ještě tolik poznamenané bonapartismem.

Nedaleko před Znojmem nad řekou Dyjí se tyčí skála, nesoucí spisovatelovo jméno. Tam prý sedával jako studiosus, s pohledem upřeným do nekonečných dálek a sprádal své budoucí sny.

Na zadním nádvoří znojemského zámku stojí jeho pomník, leč málokterý návštěvník by mohl správně odpovédět na kladenou otázku: kdo to byl. Podobnost se záhadnou postavou spisovatele B. Travena se zdá být opravdu čistě jen náhodná.

Aufgespießt

„Bitte nicht hupen — Fahrer wird von Moskau ferngesteuert.“
Aufkleber am roten Lada des Tübinger DKP-Kreisvorsitzenden Thomas Willauer.

Frane sacht weiter ab

Der Französische Franc rutschte am Freitag auf einen neuen historischen Tiefstand. Der Mittelkurs wurde mit 33,03 (Vortag 33,08) Mark für 100 Francs festgesetzt.

CASŤ KOSTRY ZRAŤKA, který žil asi před 100

milióny let, nalezi archeologové v hornatém in-
dickém státě Orissá a Kašmír. Nález je dalším
potvrzením hypotézy, že v dávné minulosti bylo
na místě hmotných hřebů moře. Podle názoru
vědců dorážel zrakok děky až devíti metrů.

SVŮJ VLASTNÍ POHŘEB si vystrojil ve středověké
sklé vesnici Poggio Mativo 87letý A. Polverari. Byl
to širý se všim ústředí, s mračenými plátkami, jen
nebožtík chvilu v rakvi. Kráčet totiž měl v de-
te smutečního průvodu. Svůj čin vyvolal obavu,
že až skutečně umře, jeho hmotní přiblížení nedá
na jeho poslední cestu ani vlnu. Také je na svůj
předčasný pohřeb, kde byla jinak celá vesnice, ne-
pozval.

Kam se poděly Leninovy záchody ze zlata?

"Až zvítězíme ve světovém měřítku, tak, myslím, postavíme na ulicích několika největších měst světa veřejné záchodky ze zlata."

V. I. Lenin

Tuto satiricky vyhlášenou větu jsem si nevymyslel, nýbrž tu jenom cituji Lenina, a sice ze 730. stránky druhého dílu českého vydání jeho vybraných spisů, kterými v roce 1951 tehdy ještě politicky nezralé čtenáře vyzbrojilo pražské nakladatelství Svoboda.

Lenin se takto doslovně vyjádřil v článku nazvaném "O významu zlata dnes a po úplném vítězství socialismu", který poprvé otisklo 251. číslo Pravdy 7. 11. 1921 na počest 4. výročí bolševického puče, který v oficiálních dějinách komunismu dostal honosný název "Velká říjnová socialistická revoluce".

V článku vůdce bolševiků svým soudruhům vysvětloval, jak se komunisté musejí naučit kupit se zlatem, aby tento kov, vlastněný z carských truhlic, prodávali co nejdražší a kupovali za něj zboží co nejlevněji. Současné praktiky sovětského zahraničního obchodu dokazují, že velký lžič měl a dosud má pozorné žáčky.

Zvláště jim tehdy kladl na srdce: "Nedějme se ovládnout socialismem citu, nebo staroruským, zpola panským a zpola mučnickým patriarchálním názorem, který se vyznačoval bezmyšlenkovitým opovržením k obchodu. Všechny možné přechodní hospodářský formy je přípustné využívat a je třeba také umět jich používat, jakmile je toho zapotřebí, k upevnění svazku rolnictva s proletariátem, k okamžitému oživení národního hospodářství ve zrušené a ztrýzněné zemi..."

Všechny socialistické země jsou zřejmě v permanentním "zpusťování a ztrýzněném stavu", proto ve svých ekonomikách i dnes připouštějí údajně přechodné kapitalistické prvky, ať už to jsou záhumenky a prodej zemědělských výrobků za volné ceny na kolchozním trhu v SSSR, nebo soukromé drobné podnikání v Maďarsku. Doba zlatých veřejných záchodků není v socialistické mlhavém brzkú, nýbrž až v komunistickém nedohlednu.

"Ustoupili jsme k státnímu kapitalismu" – přiznával se v roce 1921 Lenin, ale dodal: "Ustoupili jsme však jen tolik, kolik bylo nutno. Ustupujeme nyní k státní regulaci obchodu. Ustupíme však jen tolik, kolik bude nutno. Jsou již příznaky, že se rysuje definitivní konec tohoto ústupu, vynořuje se v nepříteli vzdálená budoucnost, možnost tento ústup navždy zastavit." – Konec citátu z Leninovy futurologické vize.

Od jeho slov uplynulo už více než 60 let a kde nic, tu nic, ustupuje se i nadále – jednou méně, podruhé více, jednou hlasitěji, jindy za hrobového ticha. Menševici tehdy Lenina varovali, že jeho stát bude státem maloměstských konzumentů s poloprázdným žaludkem. Veliký lžič se jenom posupně smál. Uplynulo 60 let a celý komunistický tisk nemá nic lepšího na práci, než neustále útočit proti maloměstskému myšlení, proti konzumním tendencím v socialistické společnosti. To na jedné straně, kdežto na druhé vybízí k rozvíjení soukromé iniciativy jednotlivce.

To je Leninův začarovaný kruh komunistického režimu, kruh, v němž se socialistic-

ká ekonomika musí pohybovat spirálovitým způsobem a někdy se nedá rozeznat, zda tento pohyb směřuje vzhůru nebo dolů. Lenin však tehdy věštil brzký konec všech ústupků z úplně jiného než ekonomického důvodu: musel se bránit politickým argumentům socialistů z celého světa, kteří v jeho Nové ekonomické politice – NEP – viděli doznání komunistického politického i ekonomického krachu. Proto Lenin ve zmíněném článku napsal:

"V porovnání s dřívějším revolučním pojetím je naše dnešní koncepce reformistická. Otázkou tedy je: jestliže jste pak, když jste vyzkoušeli revoluční metody, přiznali jejich selhání a přešli k reformistickým, nedokazuje to, že prohlašujete vůbec revoluci za chybu? Nedokazuje to, že se nemělo vůbec začít s revolucí, nýbrž že bylo třeba začít s reformami a omezit se pouze na reformy?"

To je ovšem pro Lenina hloupá otázka a tak přechází ke svému nejoblíbenějšímu tématu – k otázkám taktiky a strategie a rozvíjí další variantu své oblíbené teorie o článcích historického fetišu. Radí:

"Je zapotřebí umět nalézt v kterékoliv chvíli onen zvláštní článek fetišu, kterého se musíme vši silou chopit, abychom udrželi v rukou celý fetiš a najisto připravili přechod k dalšímu článku, přičemž pořadí článků, jejich forma, jejich zapojení a jejich odlišnost nejsou v historickém fetišu události tak prosté a primitivní jako v obyčejném fetišu zhotovovaném kovářem."

Lenin pro své komunistické potomky ukazoval vskutku mistrovský fetiš apologetiky, kterým se už za všech okolností zohledňoval svaté dogma vedoucí úlohy strany. Tento Leninův fetiš se už dávno stal politickým růžencem v komunistickém rituálu kritiky a sebekritiky. Jeho články se míhají v prstech propagandistů a vysokých státních a stranických představitelů se stejnou nadvicnou zvědavostí, jako kuřičky partajního sčítu, který dnem i nocí neúnavně počítá, kolik to či ono vládní opatření v ekonomice funkcionářům vynese.

Jednou je oním zvláštním článkem, kterého se režim musí vši silou chopit, aby mu celý fetiš nevyklouzl z ruky, zemědělství, jindy zase obchod či výroba, jednou se fetiš uvolňuje, jindy zase utahuje – podle okolností, jak právě dopadne žně, o kolik procent se nesplní plán, jaká katastrofa se opět objevila v zásobování obyvatelstva, jak se změnilo počasí či mezinárodní situace.

A zlato? To zůstává v komunistickém režimu posvátným fetišem moci, jakým jím bývalo v "nepokrokové" předkomunistické historii lidstva. Vysocí funkcionáři si za tento lesklý kov kupují na Západě všechny ty luxusní předměty, které v nich vyvolávají pocit, že oni už žijí v komunismu – to stačí. Nikdo z nich rozhodně nepomýšlí na to, aby se ze sovětského zlata vyráběly obkládačky pro veřejné záchodky, jak lžič lidstvu přislíbil, až jednou vládky rudé na stožáry světa vyletí.

Neboť potom bude přece platit heslo: Každý podle svých schopností a každému podle jeho potřeby. Malé i velké.

● Koncem srpna bylo v zemích EHS 11,7 miliónu nezaměstnaných, což představuje 10,4 procenta všeho obyvatelstva v aktivním věku.

Rozbor československé ekonomiky za období od posledního zasedání ukazuje, že pokračuje vývoj některých dřívějších tendencí. Z vnějších vlivů významné nejen zesílení diskriminační politiky řady kapitalistických států, ale také zhoršení konjunktury na světových trzích mnoha hotových výrobků i surovin, které vyvážíme. Zároveň musíme konstatovat, že se nijak nesnižuje ani náročnost zajišťování potřebného dovozu.

Soustředíme mimořádně dále na realizaci závěrů XVI. sjezdu KSČ, na přechod naší ekonomiky na intenzivní hospodářský rozvoj a na vytváření podmínek pro její cílevědomou strukturální přestavbu, a to i při pomalejším růstu než v šesté pětiletce. Jsme si přitom vědomi, že v dnešních konkrétních podmínkách to vyžaduje každodenní starost, zvýšené úsilí, důslednější využívání všech zdrojů a prostředků celé společnosti. Zároveň víme, že na některých úsecích výroby, technického rozvoje, na vnitřním trhu a zejména na vnějších ekonomických vztazích máme nemalé slabých míst.

Lubomír Štrougal

Zlatý valoun z Brazílie

Brazilští Zlatý valoun o hmotnosti 62,3 kg byl nalezen na prostém materiálu Serra Pelada ve východní části Brazílie. Jeho cena – odhaduje se na 200 miliónů dolarů, což představuje asi jeden milión dolarů brezijské revalvy – je podle o druhý největší valoun na světě.

Co trápí obyvatele Paříže?

Termiti při chuti

PAŘIZ: Francouzská hlavní město se pomalu ale jistě stává obětí invaze termitů. Miniaturní třímilimetroví živočichové, dovezení do Francie v 15. stol. spolu se vzácnými dřevinami z Nového světa, si za pět set let podmanili na 40 departementů jižní a jihozápadní Francie.

■ V POSLEDNÍCH DVOU LÉTECH se v miliónových nástavech vrhl na historické pařížské čtvrti, uhazovali se ve zdech starých domů v dřevěných konstrukcích, v nábytku, archívech a knihovnách.

■ SITUACE JE KATOLIK VÁŽNÁ, že pařížská radnice byla nucena vydat komunisté, v němž varuje obyvatele ohrožených čtvrtí před "termitim nebezpečím" a vyzývá je k okamžitému opatření.

■ PROTIOFENZIVA JE ZATÍM LIKNAVÁ a neúčinná. Společně totiž v nákladných inženýrských zvláštních úkonech se snaží odstranit termity z domů, které jsou ohroženy jejich invazí, ale s výsledkem sklopě spode.

■ SOUVROMÍ MAJITELÉ DOMŮ tudíž spíše doufají, že "bojovat" celý dům trvá termity až 30 let. Tam, kde je vlastníkem město a nájemníkem stát, jako v případě pařížské Sorbony, se vedou dlouhé spory, kdo operaci zaplatí. Termiti, pořadí při chuti, si zatím nerušeně pochutnávají na tanečcích seprášených rukopisů v univerzitních archívech.

REKORDNÍ NÁPOR 120 miliónů návštěvníků za znamenaly v letošním "léte toalet" koupaliště a plovárny v Německé spolkové republice. Z "dřap způsobených vytrvalou vlnou veder si na koupaliště v období dovolených přišlo ulevit o 25 procent lidí více než v loňské sezóně. Zde si však západoněmecká koupaliště rovněž nemohla nikterak natákat na nedostatek zájmu. Vítaný byl v posledních řadách i přínos do obecních pokladen, který z 2000 koupališť a plováren v NSR, i v důsledku zvýšení vstupného, vzrostl oproti loňsku o pětinu.

POHÁDKOVÉ NÁDRAŽÍ

Na trati mezi Prahou a Tábořem leží stanice Střeziměř. Nádražní budova obvyklého typu s květinovými záhony jako u některých jiných stanic. Co však zde překvapí je čistota nejen na volných prostorách, ale i na veřejně přístupných záchodkách. Ty doslova září čistotou. Najdete zde i toaletní papír, který leží volně k dispozici na čistém okénku. Náčelník stanice, kterému jsem vyjádřil svůj obdiv, mi vysvětlil, že je to zásluha zde zaměstnaných žen. Jím tedy patří poděkování a jsem přesvědčen, že se mnou budou souhlasit všichni, kdo tuto stanici poznají. J. K., Přelice

HAZZL JAKO NÁDRAŽNÍ RESTAURACE!

My jsme Evropané...

VLADIMÍR ŠKUTINA

Rozdíl mezi Evropou a Amerikou v jednání a myšlení našich lidí jsem si zvláště výrazně uvědomil při svém letošním turné po Spojených státech a Kanadě. Těch pár tisíc Čechoameričanů a Čechokanadanů s nimiž jsem se na svých meetingech setkal, není sice sociologický obraz, ale dostatečně napovídá o celkovém rozdílném vztahu naší emigrace k staré vlasti. Už jen ta skutečnost, že mluvíme o Čechoameričanech a ne o Čechoevropanech. Zatímco naši krajané ve Spojených státech a v Kanadě jsou pyšní na svůj původ, na zem, odkud přišli a vyšli, v Evropě jako by našinci chtěli co nejdříve splynout a rozplynout se. A to je k vzteku!

Jsem Evropan. A jsem rád, že jsem Evropan. Evropanství ve mně nevzkličilo okamžikem, kdy jsem byl vyemigrován přes průřez ostatním drátem a skrývá minová pole. Evropanem jsem se cítil odjakživa — a ne až od ledna 1979, kdy jsem vstupoval do té části Evropy, kde se Český les jmenuje Böhmerwald. Evropanem jsem byl, i když jsem byl Pražák jako poleno. Nevím, proč se říká „jako poleno“, ale když už se to jednou tak říká, tak neš. A Čech v prvé řadě. Mé češství skrývá prý typický český humor čiší z každého mého obratu a gagu — jak tvrdí němečtí a britští televizní dramaturgové, Pražák, Čech, Evropan. Někdy v obráceném pořadí, někdy na přeskáčku. A i když jsem teď navíc Curryšán (prý taky jako poleno, říkají moji přátelé), své evropanství, češství a pražáctví si v sobě nesu a ponesu, i kdybych je chtěl v sobě potlačovat sebevíc. Jenže já nechci.

Jsem však Evropan a ne Východo-

evropan, jak o mně napsali v novinách a mne to urazilo. Tak jako jsem pyšný, že jsem Evropan, uráží mě, když se o Československu mluví jako o východní Evropě. Vezmeme-li to zeměpisně, pak Vídeň leží mnohem víc na východ než Praha. A česká kultura byla a je přese všechny komunistické výkriky spjata s kulturou západní a ikonomanie nám je stejně cizí jako lidožroutství nebo nošení copů na vyholených lebkách.

O tomhle všem a o celé řadě jiných problémů pojednávala III. EVROPSKÁ KONFERENCE, kterou uspořádala švýcarská skupina Společnosti pro vědu a umění v Bernu. Přes sto diskusních příspěvků reagovalo na třídní maraton přednášek, kde vedle sebe (a nikoli proti sobě) o našem údělu v Evropě, o evropských alternativách české a slovenské kultury a společnosti na sklonku 20. století se zamýšlel Ján Mlynárik, J. M. Lochman, Karel Skalický, Jan Vladislav, B. Štefánek, Leopold Pospíšil a jn. univerzitní profesori, spisovatelé a duchovní.

Přednášel jsem tam o našem humoru v evropském spektru a byl jsem při třídění materiálů zaskočen skutečností, že přes naše výrazné evropanství má naše kultura, tradice a nejvíce ovšem jazyk větší naději na přežití roku 2000 v Americe než v Evropě.

V Americe každý odněkud přišel a právě proto každý Američan je pyšný na svůj prapůvod, hledá své kořeny a pěstuje je. V Evropě jen Poláci a Ukrajinci výrazně uplatňují svůj národní původ. Je pravda, že žádná emigrace nemá tolik exilových knih a tolik časopisů jako emigrace československá. Ale je naproti tomu

pravda, že především česká emigrace v Evropě zahazuje všechno, co ji svazuje s kořeny své staré vlasti. A tím se znehodnocuje v očích ostatní civilizované a kulturní Evropy. Je pravda, že národy, které svobodně žijí v demokracii natvrdo chápou, proč jsme museli odejít do exilu, proč nemůžeme žít v tamzemsku a proč jeden a půl milionu Čechů a Slováků v emigraci (když už v emigraci musí žít) se dobrovolně zřiká svých privilegií a své originality. Tvrdím — i když jsem si vědom, že to není jediný recept — že chceme-li zůstat Evropany a nestat se Ahasvěry a především chceme-li, aby nás v Evropě respektovali a chápali, že si musíme udržet náš humor. A humorem osvětlovat a vysvětlovat ostatním Evropanům, proč musíme žít tady a ne tam. Katastrofálně se mylí, kdo se kochá nadějí, že zahodí-li typický český humor, zřekne-li se třeba české filmové komedie třicátých let a bude-li se naivně domnívat, že už v jeho mozkových závitech vibruje třeba humor anglický nebo hlasitě gestikulující talijánský, že se stane víc evropským. Nebude ničím! Bude jen směšným — ale sám bez humoru!

**JÁ HO NEHÁM OBZVLÁŠT
VOBLUBE, ALE ŘÍKA TO, CO
JÁ UŽ TVRDÍM 15 LET!!
JENŽE JÁ S TÍM NEJEŽDÍM
KOLEM SVĚTA, PROTOŽE
MI TO NIKDO NEPLATÍ!!!**

Úprava cen v Maďarsku

Budapešť. V Maďarsku se od pondělka zvýšily maloobchodní ceny cukru, stolního oleje některých pekařských výrobků a tuků v průměru o 16,2 procenta. Například kilogram krystalového cukru bude nyní stát 21,50 forintů místo dosavadních 17,50 a litr slunečnicového oleje 34,20 místo 28,50 forintů. Podle oznámení Úřadu pro materiální a cenovou disciplínu k této úpravě cen v důsledku zastávání průmyslové výroby za plánem a výpadků v zemědělské výrobě způsobených suchem.

Scala bald im Düstern?

MAILAND, 22. September (dpa). Wird dem weltberühmten Mailänder Opernhaus „La Scala“ bald das Licht abgedreht? Diese bange Frage stellten sich viele Opernfans am Mittwoch, nachdem bekanntgeworden war, daß die Scala-Verwaltung seit zwölf Jahren ihre Lichtrechnungen nicht bezahlt hat und bei der kommunalen Energieversorgungsunternehmen deshalb mit stattlichen umgerechnet 1,3 Millionen Mark in der Kreide steht.

Aufgespießt

„Die uns gestellte Aufgabe vor einem Jahr, als wir nach Vietnam gingen, ich meine nach Libanon — eine Freudsche Fehlleistung, — hat sich nicht geändert.“

Paul Kelley, General und Kommandeur der US-Marineinfanterie bei einer Anhörung vor dem Auswärtigen Ausschuss des Repräsentantenhauses.

Krankenkassen werden billiger

Weitere 51 Ortskrankenkassen mit rund 1,8 Millionen Versicherten haben zum 1. September ihre Beitragssätze um durchschnittlich 0,58 Punkte reduziert. Der durchschnittliche Beitragssatz bei den insgesamt 270 Ortskrankenkassen liegt jetzt mit 12,05 Prozent um 0,34 Punkte niedriger als am Jahresende 1982.

První na kontinentě

Každá věc má svůj počátek, a odkud jde o telezniční jako dopravní spoj, pak tento jeit počátek — a budme na to hrdí — je v českých zemích; je tomu už 150 let.

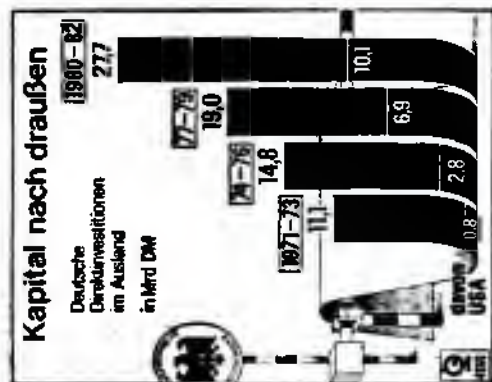
Abychom si rozuměli, řec je o telezniční koňské kance, či chcete-li koňsképrážce, která vlonila České Budějovice s rakouským Lincem. Musíme ale začít od vody. Totiž už odedávna lidé uvažovali o propojení Vltavy s Dunajem, aby si usnadnili přepravu nákladů. Mělo to být právě na jihu Čech. V roce 1807 však musela voda definitivně udelat místo telezniční kolejím. František Josef Gerstner, který se o to přičinil, začal hned také pro telezniční dráhu připravovat projekt. Jeho syn František Antonín pak svou myšlenku a nápad realizoval a dokonce vyhlul ještě třetí do hry: rakouský stavitel M. Schönerer jejich společným dílem, a také dílem rusků

párů rukou dnes už neznámých lidí, by z tratí bezmála 130 kilometrů dlouhá. První vagóny, či spíše kočáry tažené koňmi, po ní vyjely v roce 1832. Prvního srpna.

Na svou dobu — byt v roce započeti stavby koňsképrážky z Budějovic do Lince, v roce 1825, zahájil již G. Stephenson v Anglii veřejný provoz parními vlaky, spíše však jen jako raritu pro pobuzení lehkého mrazení v zádech nedůvěřivých i zvědavých Angličanů než pro využití síly páry k potřebě lidí — měla naše koňsképrážka o prapůvátku význam praktický. Jednak byla první takovou dráhou na kontinentě, a hlavně: nesloužila pro zábavu, ale byla k užtku. Vozilo se po ní zboží, lidé se začali vozit později.

Většinou při ohlédnutí se do minula čas zahazuje nepříjemné a zlé, a události se nám pak zdají s odstupem doby až malebné, ba idyllické. Je tomu tak i s koňsképrážkou, k jejímuž 150. výročí uspořádalo nyní v Praze v budově NTM na Letné výstavu vídeňské Technické muzeum. Po hodíli sice tenkrát cestující asi moc o kočárových vagónech neměli, zato času na klásození a koukání habaděj. S hodinovou přestávkou trvala cesta z jedné konečné na druhou od pěti od rána až do sedmé večer. Rychlá jízda to tedy nebyla, ale zato zájem o ni rychle rostl. V roce 1834 se koňsképrážkou svezlo bezmála půl třetího tisíce lidí a bylo převezeno 22 700 tun nejrůznějšího zboží, hlavně soli.

Bohatá a pestrá je historie teleznic, a chcete-li se dopodívat více o jejímu zrodu, pak si zájděte do Národního technického muzea v Praze na Letné. Výstava trvá do 13. října a nezapomeňte vzít s sebou děti. V hodinách dějepisu se toho tolik zajímavého o koňsképrážce nedovědí. (pm)

Krkonošský národní park

V letošním roce oslavuje Krkonošský národní park dvacáté výročí svého založení. Vládním nařízením číslo 41 ze 17. 5. 1963 bylo korunováno téměř stoleté úsilí ochránců a milovníků přírody o právní ochranu tohoto výjimečného pohorí. Má svůj zvláštní půvab lesnatých údolí i holých hřebenů, květnatých luk a roztroušenými boudami. Chybí mu možná dramatická monumentalita strmých štítů velehor, ale tu nahrazuje jakýmsi lidským měřítkem. Člověk má pocit tichého štěstí a obdivu, když se dívá po jeho oblých hřebtech. Tyto hory mají však i mimořádnou hodnotu přírodovědeckou. Vyplývá z jejich polohy ve střední Evropě, kde tvořily jižní hranici zalednění.

Současné však jsou Krkonoše severní hranici rozšíření alpských rostlin. A tak se na poměrně malém území můžeme setkat se vzácnými rostlinami, které lze najít jinak pouze ve Skandinávii či v Alpách, ale také se vzácnými endemickými druhy rostlin a živočichů, které nenajdeme již nikde jinde na světě, ale také s pozůstatky rostlin z doby posledního zalednění — s glaciálními relikty. Příroda Krkonošského národního parku je proto neobyčejně rozmanitá, zejména v některých závětech ledovcových karů; dokonce se dosud nepodařilo podchytit její bohatství ve všech detailech a souvislostech. Přes dlouholeté inventarizační výzkumy, které však nemohly být dělány zcela systematicky, dochází i dnes k překvapivým nálezům unikátů jak botanických, tak z říše hmyzu.

BUDARI

Tyto vzácné hodnoty však valem mizí vlivem člověka. Větší zásahy začaly první kolonizací v 18. století, kdy Křištof Gendorf přivedl alpské hory, aby těžili dřevo a plovli ho do kutnohorských dolů. Později byly horské útoky postupně využívány pro celoroční obývání a pastvu dobytka, tedy pro takzvané budní hospodářství. Přes různé pokusy o regulaci pastevního využívání hor vzhledem k rostoucí devastaci lesů a klesajících porostů, se rozvoj pastvy zejména po zrušení nevolnictví v r. 1781 nepodařilo výrazně snížit. Podle odhadu bylo na počátku 19. století v horské části Krkonoš na 2500 horských bud s 18–21 tis. obyvateli, kteří v létě chovali až 20 000 krav a 10 000 koz.

Budní hospodářství nemělo však jen negativní vliv na horskou přírodu Krkonoš. Vznikaly sice v lesních porostech vykloučené enklávy, využívané k pastvě a sklizení sena, tedy z přírodovědního hlediska útvary druhotné na rozdíl od horských ekosystémů v ledovcových karech či na alpských vrcholech Krkonoš. Na tyto enklávy se však šířily bylinné porosty z lesa a ze subalpských a alpských poloh a pod vlivem dlouhotrvajícího lučního a pastevního hospodářství se vyvinuly zcela charakteristické rostlinné formace, výstižně i v botanické literatuře uváděné jako „květnaté horské louky.“ Byly udržovány pravidelným hnojením (budaři vynášeli na louky hnůj na zádech), spásáním a kosením. Budaři dokázali na základě staletých zkušeností obhospodařovat i zamokřené pozemky a zavlažovat suché pomocí pečlivě udržovaných stružek a kanálků, jimiž si přiváděli vodu i k boudám. Dnes často již jen stěží najdeme zarůstající stružky v zamokřených a podmačených loukách.

Je dobré si uvědomit, že značná část toho, co je dnes předmětem našeho obdivu a ochrany přírody v Krkonoších, je vlastně výsledkem dlou-

hotrvající lidské činnosti, opřené o pozorování přírody, využívající její adaptability pro hospodářský prospěch, ale jen v takové míře, aby přírodní rovnováha nebyla narušena. Podmínky pro takovou činnost se však během doby, ale zejména v posledních desetiletích, zásadně změnily.

TURISTE

Již a úpadkem budního hospodářství v minulém století se začal rozvíjet nový faktor — turistický ruch. První výlety do hor jsou zaznamenány sice již v 16. století, ale o rozvoji cestovního ruchu lze hovořit až někdy od konce 18. století, kdy již na některých boudách bylo možno získat přístřeší a pohoštění, které podnikaví majitelé postupně vylepšovali. Někteří budaři a obyvatelé horských vesnic dělali průvodce a dokonce na nošících vynášeli majetné osoby na výlety po hřebenech Krkonoš, jak uvádí ve své půvabné knížce Toulky krkonošskou minulostí Teodor Lokvenc. Boudy byly postupně upravovány pro přenocování návštěvníků, přestavovány a rozšiřovány. Došlo i na kapli na Sněžce, která byla s velkou slávou vysvěcena v r. 1881 a stala se cílem každoročních procesí, pro jejichž občerstvení sloužila Obří bouda. S rozvojem turistiky byla kaple v r. 1816 přeměněna na horský útulek a v r. 1824 na hospodu. O její oblibě a novém typu „procesí“ na Sněžku svědčí údaj, že v týdnu od 9. do 18. srpna 1900 odtud turisté poslali již 10 228 pohlednic.

Zimní výlety začaly poněkud později než letní. Počátkem 19. století byly pro zábavu hostů provozovány jízdy na rohačkách, používaných na svážení dřeva. Kůň je vytáhl i s hosty na některou horskou boudu, kde bylo přičiněno pohoštění, a pak se sjíždělo na rohačkách, řízených zkušeným horečkem, do údolí. Vrcholu dosáhla tato zábava koncem minulého století, kdy bylo k dispozici kolem 3900 rohaček. To se ale už objevily v Krkonoších i lyže, které dal hrabě Harrach dovést v r. 1892 pro svůj lesní personál. V roce 1894 se objevil i první pražský lyžařský sportovec, známý dr. Josef Rössler-Ořovský, který otevřel cestu k dnešní víkendové invazi pražských lyžařů do Krkonoš.

V souvislosti s rozvojem cestovního ruchu byly horské boudy podstatně rozšířeny. Tak z Petrovky se v r. 1887 stal dvouposchodový hotel, 1875 přistavěna velká restaurace u Luční boudy, stavěly se velké hotely ve Spindlerově Mlýně a další horské vesničky měnily svou tvář. Ve Spindlerově Mlýně žilo v r. 1880 již 822 obyvatel a tento počet vzrostl v r. 1910 již na 3085 (včetně okolí) a ubytovací kapacity v této oblasti v r. 1947 byla

3426 lůžek v 67 objektech.

Po roce 1945 přešly objekty do národní správy a po roce 1948 je zčásti převzala ústřední rekreace ROH, zčásti Československé hotely. Ty ale postupně odprodávaly rozptýlené boudy podnikům pro jejich rekreaci, protože pro volný cestovní ruch nebyly příliš rentabilní a s jejich provozem bylo mnoho starostí. S rostoucím zájmem o rekreaci v horách a v Krkonoších zvláště, začaly podniky převzaté objekty upravovat a jejich kapacity rozšiřovat. Zatímco objekty interhotelů pro nedostatek investičních prostředků a kapacit chátraly, rozrůstaly se podnikové objekty zejména brigádnickou iniciativou a prací zaměstnanců. A tak místo sousedění cestovního ruchu do vybraných síťdisek a jejich komplexní vybavení, jak je promítáno do koncepce Územního plánu Krkonoš, schváleného vládou v r. 1976, dochází stále k rozšiřování kapacit podnikové rekreace na úkor volného cestovního ruchu, a to zejména rozptýlením v bývalých horských boudách. Kapacity podnikové rekreace, plánované k roku 2000, jsou v některých oblastech Krkonoš již nyní vysoko překročeny, kdežto lůžka ve volném cestovním ruchu ubývají, chybí další občanská a sportovní vybavení, odpovídající vzrůstající návštěvnosti. Ta se zvyšuje i proto, že podniky, které nemají vlastní rekreační objekt, pořádají pro své zaměstnance do Krkonoš alespoň jednodenní zájezdy, čímž se nápor na nedostatečné služby dále neúměrně zvyšuje. V jarních měsících činí podíl jednodenních návštěvníků dokonce přes 60 procent.

NÁPOR NA PŘÍRODU

Rozptýl podnikové rekreace do horských enkláv má své vážné ekologické důsledky. Proti minulosti, kdy měla množství zásob bylo možno nanesit na zádech nebo přivést koňskými potahy, je nutno nyní zásoby, ale i zavazadla rekreantů vozit motorovými vozidly, která dnes patří k běžnému vybavení většiny objektů. Zvýšené kapacity rekreačních objektů znamenají i zvýšenou produkci odpadů, rozptýlených často na divokých skládkách, nebo opět svážených motorovými vozidly. Rozšířené objekty vybavené moderním hygienickým zařízením a sprchami mají velkou spotřebu vody, jejíž odběr mění hydrologické poměry přímo v pramenitých oblastech, přičemž čištění odpadních vod je jen u 6,7 proc. lůžkové kapacity a ostatní jde v nejlepším případě do septiků, jejichž stav a vyvážení je problém sám pro sebe. Znamená to znečištění vod téměř u pramenů a v takovém územním rozptýlení, že společné odkaňalování a čištění odpadních vod je těžko realizovatelné. Důsledkem toho je přebytek dusíkatých látek v horských potůčcích a od nich se pak do dřívě květnatých luk šíří plevelná společenstva, kopřivy, řdesno, šňavík a devětisil. Tím, že zbytek luk není pravidelně hnojen, osekán a není udržován jejich vodní režim, dochází k jejich podmačení, zbuřnění a ke změnám rostlinného složení. Místo nádherných květnatých luk máme druhově chudé travní porosty, do kterých se přirozeným náletem zakusuje les.

Sama výstavba a přestavba objektů znamená převozy značného množství

materiálu, rozsáhlé zemní práce spojené s devastací okolí a s erozí, přičemž rekultivace, pokud je vůbec provedena, je v těchto drsných klimatických podmínkách velmi obtížná a dlouhodobá, pokud se vůbec podaří. To všechno jsou například také důvody, proč jsou ekologové proti výstavbě nové Obří boudy. Staveniště je přímo ve státní přírodní rezervaci Úpská rašelina, odkud by měla být také odebírána voda pro provoz boudy, což by s největší pravděpodobností ohrozilo existenci tohoto unikátního rašelinového území. Odpadní vody, byť částečně čištěné, by měly být vypouštěny přímo do úpských pramenů. Stavba za více než 8 milionů by měla mít 60 míst u stolu při 6 zaměstnancích, přičemž pouhých 20 minut odtud je velká Luční bouda, která poskytuje až 3000 obědů denně. Nový objekt má nahradit strženou starou Obří boudou, která měla své oprávnění v době použití Obřím dolem na Sněžku, ale nyní byla již dlouho zavřená a zchátrala.

JAK DÁL?

Uplynulo dvacet let od založení Krkonošského národního parku. Za tu dobu se mnohé v ochraně přírody podařilo. Od skromných počátků se Správa parku stala i mezinárodně uznávanou kulturní institucí, která se snaží přírodu nejen chránit, ale aktivně jí pomáhat k zachování rovnováhy. Snaží se ji chránit před nevhodnými zásahy člověka. Nikoliv proti člověku, ale pro něho, pro jeho zdraví a odpočinek. Ale rekreovat se můžeme jen v krásné a zdravé přírodě, a proto musíme činnosti, které by přírodu poškozovaly, postupně omezovat. Současně se správa nejrozšířenějšími formami snaží vychovávat návštěvníky a nenásilnou formou jim ukazovat široké ekologické souvislosti všech jevů v přírodě, včetně důsledků činnosti člověka.

Jsou některé faktory, které nemůžeme ovlivnit. Správa parku a zatím ani jiné orgány. K nejhorším bezesporu patří průmyslové imise, které nejen poškozují stále větší rozlohy krkonošských lesů, ale způsobují zvýšenou kyselost půdy a tedy i obtížnější udržování všech porostů, zejména ohrožených vzácných rostlin. Proto je nutno pečlivě uvážit každý zásah do přírody, který není nezbytně nutný a který by mohl mít nenapravitelné důsledky. Je třeba brát v úvahu námitky ekologů, i když zprvu vypadají jako malicherné a staromilecké konzervatismy, ale právě rychlé změny přírodních podmínek v důsledku nejrozličnějších vlivů lidských aktivit a jejich kumulace ukazují, že stabilita tak citlivých ekosystémů, jaké jsou právě v horských oblastech, může být snadno a nenapravitelně narušena. Musíme si uvědomit, že přírodu není možno rekonstruovat jako Národní divadlo při jeho stém výročí. Proto bychom si při dvacátém výročí Krkonošského národního parku měli slíbit, že se v něm a k němu budeme chovat jako k parku vpravdě národnímu.

SPARTA nebo SLAVIA?

V roce 1887 přijel k pražskému fyziologovi prof. Herringovi mladý asistent z Anglie. Z kufru vybalil vědeckou literaturu, sváteční šaty a několik drobností. Nakonec vyjmul i předmět, který starý pan profesor viděl poprvé v životě - kožený míč. Protože se asistent častěji než v laboratoři objevoval na nedalekém plácku v hloučku ušmudlaných kluků, profesor se s ním brzy rozloučil. Ale v Praze zůstala skupina vyznavačů kopané, hry, která zanedlouho ovládla myšlení novověkého sportovního diváka.

Herringuův bezejmenný pomocník pravděpodobně nebyl prvním fotbalovým vyslancem v Čechách. Již o dva roky dříve se totiž v novinách objevilo oznámení, že „Klub velocipedistů Praha pěstuje vedle jízdy na kole i fotbal“. Kusé vzpomínky pamětníků pak přinášejí informace, že se již kopalo také v Roudnici a na panství loučenského knížete Thurn-Taxisa, který po vzoru anglických přátel oblékl do sportovních dresů zámecké hajné, sloužící, a přitom sám sebe.

Obrat nastal v roce 1892, kdy známý tělovýchovný pracovník Josef Klenka vydal autorizovaný překlad pravidel kopané. Doporučil „míč nadutý, či balón velký, zvláště k této hře upravený a koženým obalem opatřený“. Nároky na hřiště byly minimální: „Vytkne se buď brázdami nebo kameny, holemi a deštníky. Šaty odložené nejlépe dáti do středu hranic, aby všem hráčům zůstaly na očích,“ radila pravidla.

Technika hry byla jednoduchá. Metu, čili branku, hájili tři nejspolehlivější hráči, jim pomáhala záloha, tedy „páni, kteří umějí běhati a též v kopané se vynají“. Útočníci, čili „harcovníci“ nemuseli podle Josefa Klenky ovládat vůbec nic.

Normy slušného chování na hřišti určoval poslední článek pravidel: „Zadržování, strkání, tlučení, nastavování nohou nebo kopání nepřátel přísně se zapovídá. Podobné válení po zemi též se netrpí...“

Pravidla byla na světě, chyběli už jenom oba hlavní aktéři fotbalového dění, Sparta a Slavia. Nedali na sebe dlouho čekat. Roku 1893 se rozpadl nejstarší český atletický klub AC Praha a odcházející členové založili AC Vinohrady, později přejmenovaný na AC Sparta. U kořebky SK Slavia stály umění a věda, pěstované ve studentském Řečnickém a vzdělávacím spolku Slavia. Když pány studenty omrzelo krasoféčnění, vrhli se na sport. Již v roce 1894 holdovaly cyklistice v odboru, který se stal později základem dodnes slavné tělovýchovné jednoty.

O příštích osudech české kopané rozhodl rok 1896. Do Sparty přešel fotbalový kroužek bratří Růdlů, do Slavie hráči z pražských gymnázií na Malé Straně a v Křemencově ulici. V dubnu už viděla Praha první

fotbalový turnaj, ale také první skandál. Obojí se odehrálo na Císařské louce.

V „Národním turnaji kopané“ hrály čtyři pražské kluby. Vše bylo v nejlepším pořádku až do sedmdesáté minuty utkání Sparta - Slavia. Jediný gól, vstřelený v tomto okamžiku Spartany, rozhodl neuznal a po krátkých tahanicích opustil hřiště s míčem v ruce. Výsledkem byla nekonečná hádka, hrozící přerůst v nedůstojnou rvačku, a odstoupení Sparty ze soutěže.

Příležitost k repríze se naskytla ještě v listopadu. Nad Prahou se proháněly těžké podzimní mraky, když Český sculling circle vypsal první mistrovství Čech. Uražená Sparta odmítla nastoupit a favorizované Slavii nic nebránilo v cestě za vítězstvím. Bývaly to bohatýrské časy. Smečky hráčů pobíhaly mezi brankami vytvářenými kamením, do malebného prostředí zapadal i rozhodčí Rosler-Ořovský, dokonale gentleman v módních proužkovaných kalhotách a černém saku. Hrál se, ale opět nedohrálo. Slavisté byli většinou studenti a protože stále ještě platily přísné zákazy rodičů i vedení škol, vstupovali na hřiště maskovaní. O to větší bylo zděšení, když na plochu vtrhli páni profesori, strhali falešné vousy, červenými tužkami zanesli poznámky do černých notek a provínice odvedli do karcérů. Hněv zklamany Slavistů se ihned přenesl na Spartany, kteří pryč „sešívání“ idali z pomsty za neuznanou jarní branku. Propuklo nepřátelství, které siuce přetrvalo desetiletí, ale fotbalový sport zničit nedokázalo.

Kolik bylo dosud sehraáno zápasů Sparta - Slavia?

Treppe des Eiffelturms kommt unter den Hammer

Paris-Liebhaber müssen sich nicht mehr damit begnügen, eine der kitschigen Nachbildungen des Eiffelturms als Souvenir an die Stadt ihrer Träume mit nach Hause zu nehmen. Wer die nötigen Mittel hat, kann demnächst Teile der Originaltreppe des Eiffelturms auf einer Auktion erwerben. In Stücken von zwei, fünf oder zehn Meter Größe soll die alte Eisentreppe, auf der der Erbauer des Wahrzeichens von Paris, Gustav Eiffel, 1889 bei der Einweihung die Turmspitze erklimmte, um dort die Trikolore zu hissen, am 1. Dezember meistbietend versteigert werden.

Konjunktur für Fahrraddiebe

BAD SODEN, 20. September (dpa/VWD). Einen neuen Rekord stellten im vergangenen Jahr die Fahrraddiebe in der Bundesrepublik auf: 453 850 Fahrräder im Wert von 100 Millionen Mark kamen abhandelt, teilte der Verband der Fahrrad- und Motorrad-Industrie in Bad Soden mit. Die Diebstahlkurve steigt schnell an: So wurden in Baden-Württemberg 1982 beispielsweise 40 000 Fahrräder entwendet, im Jahr zuvor waren es rund 25 000.

sich zu warm anziehen. Wenn man oben ankommt, ist man außer Atem und schwitzt. Um sich vor kaltem Luftzug zu schützen, braucht man einen Mantel, aber es ist wichtig, ihn beim Hochsteigen auf dem Arm zu tragen. Ein Teilstück der Treppe ist im ersten Stock des Turms als Muster ausgestellt. Andere Treppenteile wurden in zwei Pariser Museen und in ein Museum in Nancy gebracht.

Im Zuge der Renovierung der nur als 300 Meter hohen Eisen-Stahl-Konstruktion (320,70 Meter einschließlich der Fernsehtenne) wurden die alten, von einer Hydraulik betriebenen Fahrstühle, die im Winter häufig nicht benutzt werden konnten, ausgebaut und durch moderne Fahrkörbe mit Elektroantrieb ersetzt. Am Wochenende wurden die neuen Fahrstühle für Besucher freigegeben, die damit erstmals wieder nach monatelanger Sper-

rung von der obersten Plattform des Turms ihren Blick über die französische Hauptstadt schweifen lassen konnten. Die neue Treppe, die die alte Wendeltreppe ersetzt, hat 960 gitterförmige Stufen. Die Verantwortlichen der Eiffel-Turm-Gesellschaft hoffen jedoch, daß die Besucher sie nie benutzen müssen.

Umgerechnet etwa 65 Millionen Mark hat die Stadt Paris für die Überholung des Bauwerks ausgegeben, die bis 1989 endgültig abgeschlossen sein soll. Kanes der 15 000 Einzelteile, die durch 2,5 Millionen Niete zusammengehalten werden, ist jemals ausgetauscht oder erneuert worden. Statt dessen wurden immer neue Betonschichten an die Konstruktion angebracht, die damit statt der ursprünglich 7175 Tonnen zuletzt 11 000 Tonnen schwer war. 1500 Betonteile wurden im Verlauf der Renovierung wieder

abmontiert und durch leichtere und festere Stahlplatten ersetzt.

Die hohen Kosten der Entschlackungskur des Eiffelturms werden sich für die Stadt Paris auf jeden Fall lohnen. Etwa 40 Millionen Franc (umgerechnet 13,3 Millionen Mark) zahlen die vielen Besucher jährlich an Eintrittsgeld. Kürzlich wurde der fünfzigmillionste Besucher seit 1987 mit einem besonderen Programm begrüßt. Innerhalb von 10 Jahren sind damit so viele Touristen auf den Eiffelturm gestiegen, wie in den ersten 78 Jahren der Existenz des Bauwerks. Daß die Stadt Paris 1909 nach langen heftigen Auseinandersetzungen das heute unter Denkmalschutz stehende Bauwerk wegen seiner Häßlichkeit abreißen lassen wollte, ist inzwischen längst vergessen. HANS-HAGEN BREMER

Gefangenentransportwagen für Holocaust-Gedenkstätte

DALLAS / TEXAS, 19. September (AP). Beim jüdischen Gemeindezentrum in der texanischen Stadt Dallas ist ein geschlossener Güterwagen angeliefert worden, der im Zweiten Weltkrieg zum Transport jüdischer KZ-Häftlinge benutzt worden war. Er soll Teil einer Holocaust-Gedenkstätte werden.

Mike Jacobs, ein ehemaliger Auschwitz-Häftling, der den Transport des Güterwagens von Belgien nach Texas veranlaßt hatte, berichtete, daß er sofort nach der Ankunft des Waggons ins Innere gegangen und von der Erinnerung an die dreieinhalb Tage übermannt worden sei, die er und seine Familie im November 1939 in einem solchen Waggon zubringen haben müssen. „Ich erinnere mich, daß ich zusammen

mit meinen Eltern in einem solchen Wagen fuhr“, sagte Jacobs der Zeitung „Morning News“.

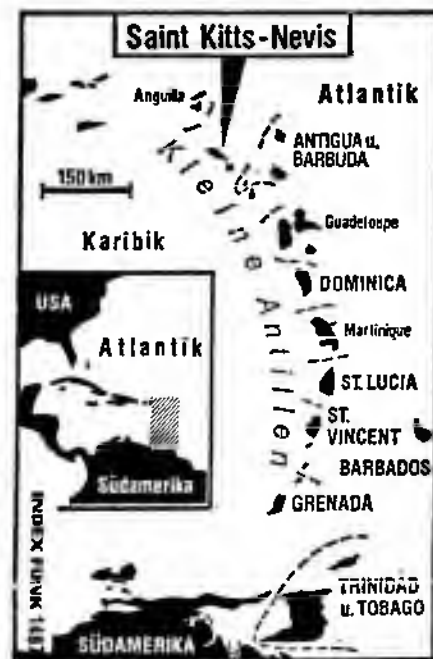
Der sechs Meter lange Güterwagen wurde von der belgischen Regierung zur Verfügung gestellt und per Schiff von den Niederlanden zum texanischen Hafen Galveston und von dort auf einem Lkw nach Dallas gebracht. Der Wagen wird rund eine Woche ausgestellt und danach in Einzelteile zerlegt, die dann wieder zusammengebaut werden und den Eingang der rund 500 Quadratmeter großen Gedenkstätte bilden sollen. Die Gedenkstätte soll unter anderem eine Bibliothek, einen Konferenzsaal und eine Ausstellung von Erinnerungstücken umfassen.

Zimmermann fährt nach Prag

BONN, 21. September. Bundesinnenminister Friedrich Zimmermann (CSU) wird voraussichtlich im Frühjahr nach Prag reisen, um Gespräche über den Umweltschutz zu führen. Themen sollen das Waldsterben im Bayerischen Wald und im Fichtelgebirge, die Elbeverschmutzung und die Einführung bleifreien Benzins für Touristen aus der Bundesrepublik sein. Wie am Mittwoch im Bundesinnenministerium zu erfahren war, hat Zimmermann in einem Gespräch mit dem Botschafter der CSSR in Bonn Ende letzter Woche außerdem festgelegt, daß der Parlamentarische Staatssekretär im Bundesinnenministerium, Carl-Dieter Spranger, noch in diesem Jahr nach Prag reisen und die Umweltgespräche des Ministers vorbereiten soll.

Freudentänze zum Ende der Kolonialherrschaft

BASSETTERRE, 19. September (AP/Reuter). Mit Freudentänzen auf den Straßen feierten die Einwohner von St. Kitts und Nevis in der Nacht von Sonntag zu Montag das Ende der britischen Kolonialherrschaft auf den beiden Karibikinseln. In einer festlichen Zeremonie ließ Prinzessin Margaret als Vertreterin von Königin Elisabeth II. um 0.00 Uhr die britische Flagge auf der Insel einholen und übergab die Verfassung des neuen Inselstaates an Ministerpräsident Kennedy Simmonds. Eine neue grün-gelb-rot-schwarz-weiße Flagge wurde gehißt. Zu der Unabhängigkeitsfeier fanden sich Vertreter von 75 Staaten und internationalen Organisationen ein. Auch zahlreiche Künstler wie die auf

St. Kitts geborene Rock- und Blues-sängerin Joan Armatrading gaben sich ein Stelldichein.

St. Kitts wurde 1493 von Christoph Kolumbus entdeckt. Die Insel wurde 1623 erste britische Kolonie in der Karibik. Zusammen mit Nevis bildet St. Kitts künftig den kleinsten von zwölf von London in die Unabhängigkeit entlassenen karibischen Staaten: 44 500 Einwohner meist afrikanischer Herkunft leben auf einer Gesamtfläche von 263 Quadratkilometer. Der neue Staatenbund heißt künftig St. Christopher und Nevis.

Simmonds kündigte bereits an, das Land werde Mitglied des Commonwealth bleiben und wolle zum Westen gute Beziehungen erhalten. Am Freitag wird das Land in die Vereinten Nationen als 158. Mitgliedstaat aufgenommen.

TO BYLO TUDLE V HMEKOVÉ VÍK LIDI NA FOTBALE!

Pozoruhodná stránka

(ro): Unikátní sbírku objevili archeologové na okraji bývalého hromského hlavního města Mandala: 160 receptů lidového lékařství které byly před dvěma sty lety napsané na palmové listy. Stránka je zajímavá nejen z historického hlediska ale má i praktický význam. Podle starých receptů je možno zhotovit dosud neznámé farmaceutické preparáty. Kdoví, zda nebudou účinnější než ty dnešní.

„Prawda“-Chef gibt Fehler zu

„Militärs für Fehlinformationen über Abschluß verantwortlich“

20.9.73

LONDON, 19. September (AFP / AP). Die ersten Informationen der Sowjetunion über den Abschluß einer südkoreanischen Verkehrsmaschine durch die sowjetische Luftwaffe waren nicht befriedigend. Dies hat der Chefredakteur der sowjetischen Parteizeitung „Prawda“, Victor Afanasjew, in einem Interview des vierten britischen Rundfunkprogramms BBC 4 eingeräumt.

Afanasjew, Mitglied des Zentralkomitees der KPdSU, erklärte die sechstägige Verzögerung, mit der die sowjetische Regierung den Abschluß der Maschine zugegeben habe, damit, seiner Ansicht nach hätten sich die sowjeti-

schen Militärs in dieser Hinsicht schuldig gemacht. Sie hätten wahrscheinlich Irrtümer durchgehen lassen und seien sich vielleicht nicht sicher über die tatsächlichen Vorgänge gewesen. Nach genauen Recherchen in der Angelegenheit sei festgestellt worden, daß der Flug der Boeing „gestoppt, mit anderen Worten, das Flugzeug abgeschossen worden“ sei. Afanasjew betonte, es handle sich bei seinen Äußerungen um seine „einfache persönliche Darstellung der Tatsachen“.

Afanasjew äußerte sich davon überzeugt, daß Beweismaterial auftauchen werde, das eine Beteiligung des US-Geheimdienstes an der „Provokation“ belege. Auf die Frage, ob man einen solchen Abschlußbefehl nicht den höchsten politischen Stellen überlassen sollte, zumal der sowjetische Staats- und Parteichef Jurij Andropow über den Vorfall bestürzt gewesen sein soll, antwortete Afanasjew: „Ich glaube, daß unsere Regierung und unsere Partei gewiß einige Schlußfolgerungen ziehen werden, die vielleicht, wie Sie sagen, politischer Natur sein werden.“ Die UdSSR habe von diesem Vorfall „nur Schwierigkeiten“.

Aufgespießt

„Alle Deutschen, die die Geschichte begriffen und die Lektion gelernt haben, alle Deutschen, die bei klaren Sinnen sind, sind Mitglieder einer großen Friedensbewegung.“

Bundeskanzler Helmut Kohl während einer Wahlkampf-kundgebung der CDU in Fulda.

20.4.73

Afanasjews Signal

Hat „Prawda“-Chefredakteur Afanasjew im britischen Rundfunk ein wenig hinter die sowjetischen Fassaden blicken lassen, oder waren seine Anmerkungen über die Fehler der Sowjetluftwaffe beim Abschluß des koreanischen Zivil-Jumbos am 1. September bei Sachalin doch eher der Versuch, Sympathiewerbung für die sowjetische Führung zu treiben? Jedenfalls: Der Chef des zentralen sowjetischen Parteiblatts ist von der gängigen Linie abgewichen, daß alles so seine Richtigkeit gehabt habe.

Afanasjews Hinweis läßt — wenn er so gemeint war, wie er im Vierten Programm des BBC-Hörfunks klang — den Schluß zu, daß das blinde Gehorchen sowjetischer Piloten nicht allen in der Führung paßt. Afanasjew selbst ist Mitglied des Zentralkomitees, freilich einer Massenorganisation verdienter Kommu-

nisten, aber doch auch einer mit Einfluß. Was er sagt, auch wenn es inoffiziell ist, hat Autorität. Aber ob das nun bedeutet, daß das Untersuchungsverfahren über den Abschluß, der 269 Menschen das Leben kostete, in Gang gekommen ist, bleibt offen.

Zudem ist Afanasjews Hinweis ein neuer Ton in der Abwehrpropaganda. Nachdem Außenminister Andrej Gromyko, selber ein Mann des harten Kurses, den Aeroflot-Boycott in einen UN-Boycott umgedreht und damit die US-Regierung in ein ungünstiges Licht gesetzt hat, mag Afanasjews Signal neuer Flexibilität wiederum die Sowjetregierung in besserer, günstigerer Beleuchtung darstellen. Am Ende werden sich die Sowjetführer als besonnene Menschen präsentieren und die US-Führer als Hysteriker. Es wäre nicht der erste Erfolg orchestrierter Sowjetpropaganda.

gro

Podlehli nátlaku Bílého domu

Protisovětská „rezoluce“ Kongresu USA • Zasedání v Montrealu

MOSKVA: Obě komory amerického Kongresu — Senát i Sněmovna reprezentantů — schválily z popudu Reagany vládu protisovětskou „rezoluci“. Má se jednat o hysterické kampaň rozpoutané v souvislosti s provokačním vpádem jihokorejského letadla do sovětského vzdušného prostoru.

Kongresmani podlehli nátlaku Bílého domu a přímo se předháněli ve štvavých útocích a výhrůžkách na adresu SSSR. Jak napsal komentátor TASS Jurij Kornilov, jednání působilo dojmem, jako by to nebyly Spojené státy, kdo zorganizoval provokaci se špiónážním letadlem, ale naopak — jako by Sovětský svaz vyslal své letadlo do vzdušného prostoru USA. Někteří technici dopřeli až k požadavku, aby byl odvolán velvyslanec USA z Moskvy a aby byly přerušeny diplomatické styky se Sovětským svazem.

Protisovětská rezoluce je dalším svědectvím toho, že oficiální Washington, který v politice sází na sílu, výhrůžky, provokace a vydírání, považuje svůj přístup k mezinárodní politice bezmála za jakousi mezinárodněprávní „normu“. „Rezoluce“ není bohužel takového orgánu, jakým je Kongres Spojených států amerických, zděračuje komentátor. Tuto politiku totiž USA uplatňují i na Blízkém východě, kde americká soldateska spolu s izraelskými agresory trýzní těžce zkoušenou libanonskou zem, i ve Střední Americe, kde Washington a jeho pomocníci pokračují v nevyhlášené válce proti svrchované Nikaragui, a v mnoha dalších částech světa.

Je příznačné, že v Kongresu se poté hlasovalo o vojenských výdajích z amerického rozpočtu. Byly schváleny v dosud nevidané výši: ve finančním roce 1984

bude na materiální přípravu války věnováno přes 280 miliard dolarů.

OTTAWA: V kanadském městě Montrealu se koná zasedání Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO). Členové sovětské delegace na něm seznámili účastníky s hodnověrnými fakty, jež dosvědčují, že posádka jihokorejského letadla, které proniklo do vzdušného prostoru SSSR, a americké a japonské letecké dispečerské služby a především instituce organizující a schvalující tento let dopustily narušení svrchovanosti SSSR, základních zásad a norem obsažených v mezinárodní úmluvě o civilním letectví, zásad ICAO a smrt zcela nevinných lidí. Uvedení fakta piň odhalila USA jako organizátora provokačního letu jihokorejského letadla se špiónážními cíli. Sovětská delegace vyslovila požadavek, aby Jižní Korea, USA a japonsko odpovíděly, proč se narušitelské letadlo dostalo do vzdušného prostoru Sovětského svazu a uchýlilo se od letového kursu o 500 kilometrů.

NEOBVYKLÝ SVĚTOVÝ REKORD vytvořil Felipe Carbonell ze Španělska: za čtyřicet hodin stačil vychrlit pět tisíc utipů, přičemž ani jeden nevypracoval dvakrát!

Ostrovní rezervace

(r): Ostrov Kunašir, který je součástí Kurilského souostroví, je v důležitém stoupajícího zájmu nejen vulkanologů — na tomto ostrově je proslulá sopka Taťata, k jejíž poslední erupci došlo před deseti lety. Každoročně sem přijíždějí i početné expedice zoologů a biologů. Na ostrově totiž bude jedna z největších rezervací na Dálném východě, která pomůže uchovat unikátní flóru a faunu Kurilských ostrovů. Bylo tam již zřízeno první chráněné pásmo, na jehož území odborníci zahájili zajímavý experiment: vysadili evropské morky, aby se zde rozmnožily.

Stripťyz v poušti

V Mongolsku byla s úspěchem zakončena sezóna stříhání velbloudů. Tento jakýsi stripťyz na poušti se koná rok co rok a přináší mongolskému národu mnoha hospodářství znárodně sisky. Mekká a lemná velbloudů vlna je na celém světě hledaným a vysoce ceněným materiálem. Není proto divu, že během léta mají aratové (chovatelé) v Mongolsku plné ruce práce. Museli oslhnat na 600 000 velbloudů

Z jednoho velblouda získávají mongolští chovatelé v průměru osm až deset kilogramů vlny a v rekordních případech až patnáct kilogramů. Bez dmy zůstává pouze ocas zvířete, který podobně jako u koně je nejen ozdobou a chloubov „korábu pouště“, ale slouží mu zároveň jako nenahraditelná zbraň proti mouchám a jinému hmyzu.

Pro araty je velbloud na nedostupných pouštních pláních Mongol-

sko důležitým domácím zvířetem. Nejen že dodává vlnu, ale také mléko, kůže a maso, a sušená velbloudí mléka slouží k vytápění jurt v zimním období. Přijde-li do jurty nenadálý host, bývá většinou přivítán připitkem siragiem, čili alkoholickým nápojem z velbloudího mléka. A velbloudi jsou i důležitým dopravním prostředkem. Na svém hřbetě může velbloud přenášet náklad o váze až 250 kilogramů, na velbloudech jezdí dě-

ti do školy, nehledě na to, že je nenahraditelný v době, kdy se aratové přesunují na další pastviny. To bývá obvykle tak každý druhý či třetí týden.

Není divu, že v Mongolsku mají aratové veškerou podporu. Noví chovatelé získávají mnoho výhod, např. daňové úlevy, výhodné půjčky. Na rozlehlých pastvinách jsou vytvářeny nové studně, mnohdy až do hloubky sedmi desítek metrů, aby byl zajištěn dostatek vody pro pasoucí se stáda i pro chovatele. Pravda, mongolští velbloudi mohou vydržet bez vody až šedesát dnů, ale racionální metody chovu těchto zvířat neptipouštějí takové extrémní případy. Do roku 1985 má být v oblasti pastvin v celém Mongolsku zřízeno na sedm tisíc nových studní.

Sněhová vánice v Tatrách

(Stk): Náhorní změna počasí znamenala v noci ze soboty na neděli v Tatrách i na území celého Východoslovenského kraje. V našich velehorách napadlo například na Lomnickém štítě 20 cm nového sněhu, přeměnila tu pravá zima — tuňavice se silným nárazovým větrem, který dosahoval rychlosti 110 m/s. Zatemněno bylo i v sobotu na celém území Tatér, přesto v neděli už byly srážky od nadmořské výšky 1500 m sněhové. Sníh a nízká viditelnost odradily od turistických výletů, takže relativně pokoj panoval i na pracovištích horské služby. Ještě členové záchranářského útvaru jedné z horských služeb, kteří byli přesvědčeni, že vzhledem k tomu, že v neděli bude ochromeno silným ústnatickým zářivcem. Do silné vítrnice s deštěm se v neděli probudili v ostatních oblastech Východoslovenského kraje. Rozmáry počasí narušily zejména plány našich remédiců.

NEVÍ NAD MLADOU NAKOU VELBLLOUDICI!

Reaganova vláda dluží odpověď

Komentátor TASS J. Kornilov k nové protisovětské kampani

MOSKVA: Cím intenzivněji rozvíjejí určitě kruhy v USA protisovětskou kampaň kolem umělé vyvolané provokace s jihokorejským soeingem, který pronikl do vzdušného prostoru SSSR, tím je jasnější, že celý rozkrach kolem incidentu byl od samého počátku postaven na lži a na hrubém a neomluvitelném překrucování skutečností, napal včera komentátor TASS J. Kornilov.

Znovu to potvrdilo prohlášení ministerstva zahraničí USA k otázce, zda bylo letadlo upozorněno, že narušilo sovětské hranice.

Jak známo, prohlášení sovětské vlády poskytló epiny a objektivní obraz toho, co se stalo v noci na 1. září ve vzdušném prostoru SSSR, nejdříve nad Kamčatkou a potom nad Sachalinem. Sovětská strana svléště zdůrazňovala, že učinila všechno, aby upozornila jihokorejský Boeing, který hrubě narušil hranici SSSR, že pronikl do cizího vzdušného prostoru. Sovětské stíhačky proto vystřelily varovné světící střely ve směru pohybu narušitelského letadla. Takový krok je v souladu s mezinárodními pravidly.

Washington ve snaze vyličit vše tak, jako by SSSR „provedl útok“ na jakési „náhodně zbloudilé“ letadlo, tuto skutečnost nepodčiněně popírá. „Není údaj o tom, že se SSSR pokusil varovat letadlo vypuštěním světících střel,“ prohlásil v jednom ze svých projevů prezident Reagan. Potom, co bylo na tiskové konferenci v Moskvě autoritativně oznámeno, že pokusy upozornit narušitelské letadlo učiněny byly, začal Pentagon tvrdit.

GEORGIJ TARASENKO z Krasnojarského kraje na Sibiři ztratil před městem při rybolovu v Jeniseji klíče od poštovní schránky. Nyní loví asi 50 kilometrů od místa, kde mu klíče spadly do vody. Stíka, kterou chytil, byla pro něho tentokrát dvojnásob cenným úlovkem. V jejím žaludku totiž našel pohřešované klíče.

že při sovětské letadlo světící střely vystřelit „nemohlo“, protože na stíhačkách toho typu nejsou. Když sovětský tisk vyvrátil i tento fakt, bylo ministerstvo zahraničí nuceno přiznat, že SSSR Boeing světícími střelami skutečně varoval.

Současné ministerstvo zahraničí oznámilo, že nejednou má jakousi „novou verzi“ záznamu rozhovoru sovětského velitelského stanoviště se sovětským letem. Právem se ptáme, zda tedy Washington dosud operoval s falzifikovaným záznamem? Ne náhodou bylo na tiskové konferenci v Moskvě zdůrazněno, že podobným „záznamům“ nelze věřit, protože jsou od začátku do konce podvržené...

Zkrátka je více než jasné, že pod tlakem nezvratných skutečností Washington klíčuje, vytáčí se a stále více se zamotává do vlastní lži a přitom je nucen alespoň částečně tuto lež přiznat. Uvidíme, co bude dál. Sovětská a mezinárodní veřejnost od Reaganovy vlády žádá odpověď na dvě otázky: Kdo a s jakým cílem vyslal narušitelské letadlo do vzdušného prostoru SSSR a proč v Boeingu, který zjevně letěl plnit špiónážní úkoly, byli cestující.

TOKIO: Japonská televizní stanice TBS oznámila, že vedení letiště v Anchorage na Aljašce, kde mělo mezi přistání jihokorejské letadlo, jež proniklo do vzdušného prostoru SSSR, kategoricky odmítlo poskytnout interview zpravodaji TBS a cokoliv sdělit o letu letadla, jeho trase atd. Zástupce vedení letiště zpravodaji TBS řekl, že „z Washingtonu přišel příkaz se této záležitostí nedotýkat“.

Rybářská alchymie

(jp): Příprava toho správného těsta, na které ryby „zaručeně“ berou, je mezi rybáři věc dosti utajovaná. Kolik rybářů, tolik receptů a údajně všechny nejlepší. Nestor naší odborné rybářské literatury Tejčka zveřejnil před lety návod na přípravu různých druhů těst, které by měly být skutečnými chufovkami. V jeho encyklopedii Rybářský sport se setkáváme se škubánky vařenými z brambor a pšeničné mouky, knedlíkem - tedy běžnými věcmi, ale též s bramborem s mrkví, sirupem nebo medem a několika kapkami anýzového oleje. Doporučuje dělat těsto z chleba s přísadkou sýra a medu, ze sucharů a makaronů nebo kombinace s vařenými jáhlami, mrkví, sýrem a již zmíněným anýzovým olejem. Někteří rybáři odborníci zase dávají přednost těstu bez přísad. Avšak navoněné nástrahy a návnady jsou někde dost oblíbené. Tak například Francii rybáři nezapou své kulínarské sklonky. Jeden časopis uvedl předpis na výborné rybářské těsto: Do vařených kašovitých brambor se zamíchá žlutek, med, česnek a několik kapek oleje. Tuto směs vhažujeme do vody, abychom stáblí k sobě ryby. Na háček se má prý použít těsto z fazolí uvařených ve vodě, v níž rozpustíme anýz nebo mátu. Fazole se pak procedí sítím a prohnětou se střídkou chleba namočenou v oleji. Autor návodu tvrdí, že těsto je to vynikající, ale nemůže zaručit, aby na něj ryby vždy braly...

Partner-Tabelle: Wer paßt zu mir?

Wenn Sie eine niedrige Punktzahl haben, ist Ihre Beziehung glücklich. Wenn Sie eine hohe Punktzahl haben, können Sie noch viel ausbessern.

	MANN	Wassermann	Stier	Widder	Stier	Zwillinge	Krebs	Libra	Stier	Widder	Stier	Widder
FRAU												
Wassermann	49	34	131	123	9	57	89	67	133	88	102	60
Fische	26	25	16	11	120	116	59	68	1	143	134	32
Widder	50	62	70	121	103	111	109	92	79	141	76	10
Stier	99	5	94	28	105	13	48	20	39	75	80	51
Zwillinge	114	100	46	119	104	82	128	110	52	22	132	71
Krebs	140	14	95	23	106	72	27	118	78	84	91	2
Libra	138	55	31	18	47	42	127	73	98	130	125	87
Stier	144	41	96	4	134	8	107	142	135	117	115	113
Widder	65	29	74	53	44	30	43	126	34	49	97	108
Stier	101	139	112	40	81	61	33	63	122	37	64	3
Stier	137	66	93	54	124	35	90	83	86	85	17	77
Stier	38	45	24	15	129	58	12	21	6	19	56	7

★ Am glücklichsten wird ein Waagmann mit einer Fische-Frau. Dieser Verbindung gab Astrologe Fickling die Kennzahl 1. Die schlechteste Verbindung bekam die Kennzahl 144. In der Reihe oben waagereicht die Sternzeichen der Männer, senkrecht die Sternzeichen der Frauen.

A PARTNERAUSCH?

Die ganze Männlichkeit

CASTELGANDOLFO, 18. September (AFP). Papst Johannes Paul II. hat in ungewöhnlich scharfer Form jede Empfindungsverletzung verurteilt. Vor einem Priesterseminar in seiner Sommerresidenz Castelgandolfo sagte er, sie sei unerlaubt und könne in keinem Fall gerechtfertigt werden. Andernfalls würde es so aussehen, als ob es im menschlichen Dasein Momente gäbe, wo es erlaubt sei, Gott nicht als oberste Instanz anzuerkennen. Der Papst unterstrich seine volle Zustimmung zur umstrittenen Enzyklika „Humanae Vitae“, in der Papst Paul VI. die „verantwortungsvolle Fortpflanzung“ auf der Basis der Kenntnis der empfängnisfreien Tage der Frau als einzige Methode der Geburtenkontrolle für gläubige Katholiken zugelassen hatte. Mann und Frau, so Johannes Paul II., könnten sich weder zum Herrscher noch zur Entscheidung über ihre Fortpflanzung aufschwingen. Sie seien nur an der göttlichen Entscheidung beteiligt. Durch Empfindungsverletzung nähmen sie sich ein Recht heraus, das allein Gott zustehe, und begrenzen ihre Liebe für den anderen, weil sie ihrem jeweiligen Partner nicht mehr die ganze Männlichkeit beziehungsweise Fraulichkeit gäben.

TO SE TU TO HLAVI, KOYZ
HANŽELKY NEHA...

Prababicka chladničky ..

Koho byste mohli dneska odvíjet chladničky? V kterémkoliv obchodě s elektronikou? V domácnostech nebo obchodních úřadech? Stojí řady bílých skříněk se zelenými dveřmi a rozsvícenými světly. To jsou chladničky, které vám ochladí nejen potraviny, ale i váš vzduch. V roce 1820 vynalezl švédský vědec Carl von Linné chladničku, která byla schopna ochladit vodu na 0 °C. V roce 1834 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -10 °C. V roce 1850 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -20 °C. V roce 1860 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -30 °C. V roce 1870 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -40 °C. V roce 1880 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -50 °C. V roce 1890 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -60 °C. V roce 1900 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -70 °C. V roce 1910 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -80 °C. V roce 1920 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -90 °C. V roce 1930 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -100 °C. V roce 1940 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -110 °C. V roce 1950 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -120 °C. V roce 1960 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -130 °C. V roce 1970 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -140 °C. V roce 1980 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -150 °C. V roce 1990 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -160 °C. V roce 2000 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -170 °C. V roce 2010 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -180 °C. V roce 2020 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -190 °C. V roce 2030 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -200 °C. V roce 2040 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -210 °C. V roce 2050 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -220 °C. V roce 2060 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -230 °C. V roce 2070 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -240 °C. V roce 2080 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -250 °C. V roce 2090 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -260 °C. V roce 2100 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -270 °C. V roce 2110 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -280 °C. V roce 2120 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -290 °C. V roce 2130 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -300 °C. V roce 2140 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -310 °C. V roce 2150 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -320 °C. V roce 2160 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -330 °C. V roce 2170 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -340 °C. V roce 2180 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -350 °C. V roce 2190 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -360 °C. V roce 2200 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -370 °C. V roce 2210 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -380 °C. V roce 2220 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -390 °C. V roce 2230 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -400 °C. V roce 2240 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -410 °C. V roce 2250 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -420 °C. V roce 2260 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -430 °C. V roce 2270 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -440 °C. V roce 2280 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -450 °C. V roce 2290 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -460 °C. V roce 2300 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -470 °C. V roce 2310 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -480 °C. V roce 2320 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -490 °C. V roce 2330 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -500 °C. V roce 2340 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -510 °C. V roce 2350 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -520 °C. V roce 2360 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -530 °C. V roce 2370 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -540 °C. V roce 2380 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -550 °C. V roce 2390 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -560 °C. V roce 2400 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -570 °C. V roce 2410 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -580 °C. V roce 2420 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -590 °C. V roce 2430 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -600 °C. V roce 2440 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -610 °C. V roce 2450 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -620 °C. V roce 2460 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -630 °C. V roce 2470 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -640 °C. V roce 2480 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -650 °C. V roce 2490 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -660 °C. V roce 2500 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -670 °C. V roce 2510 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -680 °C. V roce 2520 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -690 °C. V roce 2530 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -700 °C. V roce 2540 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -710 °C. V roce 2550 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -720 °C. V roce 2560 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -730 °C. V roce 2570 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -740 °C. V roce 2580 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -750 °C. V roce 2590 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -760 °C. V roce 2600 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -770 °C. V roce 2610 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -780 °C. V roce 2620 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -790 °C. V roce 2630 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -800 °C. V roce 2640 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -810 °C. V roce 2650 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -820 °C. V roce 2660 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -830 °C. V roce 2670 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -840 °C. V roce 2680 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -850 °C. V roce 2690 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -860 °C. V roce 2700 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -870 °C. V roce 2710 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -880 °C. V roce 2720 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -890 °C. V roce 2730 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -900 °C. V roce 2740 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -910 °C. V roce 2750 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -920 °C. V roce 2760 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -930 °C. V roce 2770 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -940 °C. V roce 2780 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -950 °C. V roce 2790 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -960 °C. V roce 2800 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -970 °C. V roce 2810 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -980 °C. V roce 2820 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -990 °C. V roce 2830 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1000 °C. V roce 2840 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1010 °C. V roce 2850 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1020 °C. V roce 2860 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1030 °C. V roce 2870 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1040 °C. V roce 2880 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1050 °C. V roce 2890 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1060 °C. V roce 2900 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1070 °C. V roce 2910 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1080 °C. V roce 2920 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1090 °C. V roce 2930 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1100 °C. V roce 2940 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1110 °C. V roce 2950 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1120 °C. V roce 2960 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1130 °C. V roce 2970 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1140 °C. V roce 2980 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1150 °C. V roce 2990 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1160 °C. V roce 3000 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1170 °C. V roce 3010 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1180 °C. V roce 3020 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1190 °C. V roce 3030 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1200 °C. V roce 3040 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1210 °C. V roce 3050 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1220 °C. V roce 3060 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1230 °C. V roce 3070 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1240 °C. V roce 3080 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1250 °C. V roce 3090 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1260 °C. V roce 3100 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1270 °C. V roce 3110 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1280 °C. V roce 3120 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1290 °C. V roce 3130 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1300 °C. V roce 3140 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1310 °C. V roce 3150 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1320 °C. V roce 3160 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1330 °C. V roce 3170 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1340 °C. V roce 3180 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1350 °C. V roce 3190 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1360 °C. V roce 3200 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1370 °C. V roce 3210 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1380 °C. V roce 3220 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1390 °C. V roce 3230 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1400 °C. V roce 3240 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1410 °C. V roce 3250 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1420 °C. V roce 3260 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1430 °C. V roce 3270 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1440 °C. V roce 3280 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1450 °C. V roce 3290 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1460 °C. V roce 3300 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1470 °C. V roce 3310 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1480 °C. V roce 3320 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1490 °C. V roce 3330 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1500 °C. V roce 3340 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1510 °C. V roce 3350 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1520 °C. V roce 3360 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1530 °C. V roce 3370 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1540 °C. V roce 3380 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1550 °C. V roce 3390 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1560 °C. V roce 3400 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1570 °C. V roce 3410 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1580 °C. V roce 3420 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1590 °C. V roce 3430 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1600 °C. V roce 3440 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1610 °C. V roce 3450 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1620 °C. V roce 3460 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1630 °C. V roce 3470 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1640 °C. V roce 3480 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1650 °C. V roce 3490 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1660 °C. V roce 3500 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1670 °C. V roce 3510 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1680 °C. V roce 3520 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1690 °C. V roce 3530 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1700 °C. V roce 3540 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1710 °C. V roce 3550 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1720 °C. V roce 3560 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1730 °C. V roce 3570 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1740 °C. V roce 3580 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1750 °C. V roce 3590 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1760 °C. V roce 3600 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1770 °C. V roce 3610 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1780 °C. V roce 3620 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1790 °C. V roce 3630 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1800 °C. V roce 3640 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1810 °C. V roce 3650 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1820 °C. V roce 3660 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1830 °C. V roce 3670 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1840 °C. V roce 3680 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1850 °C. V roce 3690 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1860 °C. V roce 3700 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1870 °C. V roce 3710 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1880 °C. V roce 3720 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1890 °C. V roce 3730 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1900 °C. V roce 3740 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1910 °C. V roce 3750 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1920 °C. V roce 3760 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1930 °C. V roce 3770 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1940 °C. V roce 3780 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1950 °C. V roce 3790 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1960 °C. V roce 3800 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1970 °C. V roce 3810 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1980 °C. V roce 3820 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -1990 °C. V roce 3830 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2000 °C. V roce 3840 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2010 °C. V roce 3850 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2020 °C. V roce 3860 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2030 °C. V roce 3870 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2040 °C. V roce 3880 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2050 °C. V roce 3890 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2060 °C. V roce 3900 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2070 °C. V roce 3910 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2080 °C. V roce 3920 vynalezl americký vědec James Watson chladničku, která byla schopna ochladit vodu na -2090 °C. V roce 3930 vynalez

„Lenin hat gesagt: ‚Kommunismus — das ist Sowjetmacht plus Elektrifizierung‘, aber das Volk hat gemerkt, daß der bolschewistische Kommunismus ‚Kommis-sarherrschaft plus

Ererschließung‘ ist“. Mit diesem ketzerischen Manifest traten am 9. März 1921 Matrosen, Rotarmisten und Arbeiter in Kronstadt offen gegen die Einheitspartei Lenins an.

Die Antwort der an der Macht etablierten Revolutionsfunktionäre ließ nicht lange auf sich warten: „Die Partei zusammenschweißen, keine Opposition zulassen — das ist die politische Schlußfolgerung aus der gegenwärtigen Lage“, formulierte Lenin noch am gleichen Tag. Was dann folgte, war der offene Schlagabtausch: elf Tage lang kämpften die aufständischen Revolutionäre gegen die Rote Armee, die aufgrund der zahlenmäßigen Überlegenheit schließlich obsiegte.

LENINE, TYI BLODUL,
JEHINE... TAVKA KOKUTIK.

John ißt nur Löwenfleisch

MADISON, 18. September (AP). Der 20-jährige John Baaske aus Madison im US-Staat Wisconsin ist nach Darstellung seiner Mutter so allergisch gegen die Lebensbedingungen im 20. Jahrhundert, daß er seit November 1981 als Einsiedler in einer abgelegenen Hütte lebt und sich von Löwenfleisch ernährt. Die Sozialversicherungsanstalt hat ihn für erwerbsunfähig erklärt, ohne daß er jedoch bisher staatliche Unterstützung für seine ausgefallene und aufwendige Ernährung erhalten hat. Die Mutter des jungen Mannes bezeichnete das Leiden als das „20.-Jahrhundert-Syndrom“, das sich in einer Überempfindlichkeit gegen die heutige Umwelt und Ernährung äußert. John ernährt sich nur von Lebensmitteln ohne chemische Zusätze. Er kann beispielsweise Ananas oder Dateln, nicht aber Gemüse, Süßigkeiten oder Brot essen.

КОУБЫ ЭРАЛ МУСАКЫ, ТАК ЖЕ
ПОКОЛ...

Aufgespießt

„Jeden Tag gibt es in der Bundesrepublik Selbstmorde. Wer Selbstmord begeht, bei dem setzen Hirn und Verstand aus. Hier hat ein 23-jähriger Selbstmord begangen, bevor überhaupt über sein aussichtsreiches

Verfahren entschieden war.“

Friedrich Zimmermann (CSU) auf einer Wahlkampfveranstaltung der CDU in Rödermark über den Freitod von Kemal Altun in Berlin.

Himalajské ledovce se zmenšují

(a): Rozlohy ledovců v Himalaji se zmenšují. K tomuto závěru dospěli indičtí vědci, kteří po dobu sedmi let zkoumali dva největší ledovce tohoto horstva Zemu a Čangme Kchangpu, které napájí vodou čínské řeky rovinaté části Indie. Jen rozloha ledovce Zemu se zmenšila od počátku 80. let o 23 000 čtverečních metrů. Odborníci to připisují celkovému oteplení klimatu na naší planetě.

Verboten: Borwasser als Augenbad

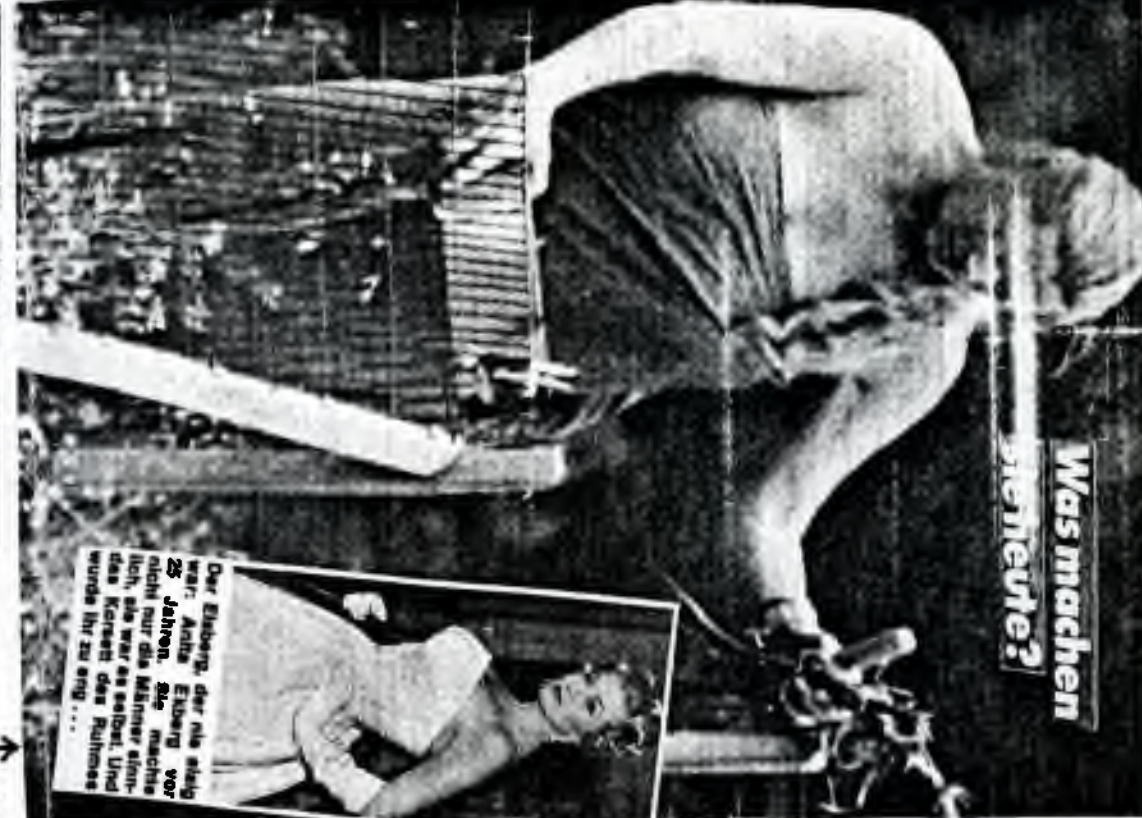
Großmutter's beliebtestes Augenbad, das Borwasser, ist vom Bundesgesundheitsamt zusammen mit Borsalbe verboten worden. Die Borsäure-Lösung ist als heilendes Desinfektionsmittel viel zu schwach und viel giftiger als bisher angenommen. Die Folgen reichen „von Übelkeit, Appetitlosigkeit, Hautveränderungen bis zu Kopfschmerzen und Durchfällen“, sagt das Gesundheitsamt.

● Platební deficit USA dosáhně v letošním roce rekordních 30 miliard dolarů. Oznáml to ve čtvrtek ministr obchodu USA M. Baldrige s tím, že jakoli naděje na zlepšení je spojena s obnovením vývozní schopnosti amerického průmyslu, a to za se s omezením krize v ostatních zemích.

● V Holandsku je v současné době bez zaměstnání 830 000 lidí, což představuje 17 procent veškerého činného obyvatelstva země.

53 dober praci nashich otstavu a bezmalo svatky i tako vyfotilove Tatra z platomu dravych a strachy let, zoud prilisne k belchenu provazu v ASR. Dokonale jmonovny vz jama zashyly otstavem v uslech Mst-

Anita Ekberg Spaghetti, Whisky – und ein Scheck von Agnelli

Genzano heißt das Dorf, 30 Kilometer südlich von Rom. Wenn in der Mittags-hitze die beiden dänischen Doggen um das zerfallene Bauernhaus streunen, kommt mit einem Futternapf eine große, strähnig-blonde Frau aus der Tür, ein Baumwolltuch um die üppige Zweizentner-Figur geschlungen. Das Gesicht aufgedunsen, ein Geruch von Knoblauch, Rotwein und Whisky...

Das ist Anita Ekberg. Schließen wir für Sekunden die Augen. Erinnern Sie sich? Sehen Sie sie... in den Armen von Marcello Mastroianni, Champagnertrunken, in die-

sem atemberaubenden Abendkleid im Römischen Brunnen Fontana die Trevi... „La dolce vita“.

Das war Anita Ekberg.

Augen auf. 24 Jahre sind vergangen. Wir alle – die wir uns erinnern können – sind auch nicht schöner geworden. Aber was hat diese Frau, die die Welt mal als schwedischen „Eisberg“ bewunderte, aus sich gemacht...

Noch vor ein paar Jahren, mühsam 50 Pfund in einer Schwarzwald-Klinik abgespeckt, versuchte sie ein Comeback in einem Münchner Nachtlokal. Der Beifall war Mitleid.

Aus Mitleid ließ ihr ihr letzter Geliebter, Sergio Duci, mit dem sie eine Autovermietung hatte, das alte Bauernhaus. Und Fiat-Chef Agnelli, den sie vor 15 Jahren glücklich machte, schickt regelmäßig einen Scheck. Davon zahlt sie das Fleisch für die beiden Doggen, die vier großen Portionen Spaghetti, die sie jeden Tag verdrückt, die tägliche Flasche Rotwein, die Flasche Whisky am Abend.

Wenn jemand ihre Geheimnummer wählt, antwortet sie: „Hier ist das Mädchen, Madame ist nicht da...“ Aber ein Mädchen kann sie sich schon lange nicht mehr leisten.

КОЛА БЫ ЖИВАТ КРИЖИЛДУ В БАЙРЕУТНУ.

Hon na falešné dolary

Bonn: Západoněmecká kriminální policie ve čtvrtek objevila v Hamburku tajnou tiskárnu na falešné dolary a zabavila padělané bankovky v nominální hodnotě 600 000 dolarů. Při akci zadrželi tři osoby a sežili z účasti na padělaní. Dva další muži byli ve středu zatčeni u hesenského města Kasselu, když v jejich voze policie našla 300 000 padělaných dolarů. Policie se domnívá, že falešné bankovky průměrné kvality byly vyrobeny v letech 1978 a 1979 a měly být nyní v hamburské dílně dále upraveny.

NOCNÍ KLUB ● BALET ALHAMBRA
HVĚZDY POP-MUSIC ● VARIETÉ ●

TANEC

Denně 20.30—03 hod. kromě pondělí
INTERHOTEL AMBASSADOR

Václavské nám. 5, Praha 1

Rezervace tel. 22 04 67

X) JAKO TRIO STROBIHU, SOLISTA
GUSZTO HUSZKO...

Kolik nás bude

(čik): V roce 2000 bude v Československu žít více než 16 miliónů lidí, z toho přes 7,8 miliónu mužů a téměř 8,2 miliónu žen. Vyplyvá to z předpovědi vývoje obyvatelstva, kterou vypracovali odborníci z Federálního statistického úřadu. Ve srovnání s rokem 1980 nás tedy bude o 718 tisíc více. Nejvíce vzroste počet osob v produktivním věku, a to o více než milión. Naopak počet mladých lidí ve věku do 14 let poklesne o téměř půl miliónu. Je to ovlivněno tím, že kolem roku 1990 dosáhnou věku nejvyšší plodnosti početné slabé ročníky žen narozených v letech 1966—1970. Pažou vývoj půjde směrem naznačeným v této předpovědi, projeví se po roce 2000 v naší populaci rysy, které jsou charakteristické pro její stárnutí. Způsobí to snížení počty narozených a větší mrštnost obyvatel, kteří přejdou do skupiny v poproduktivním věku.

Členové Čs. mysliveckého svazu ve tmářích a blatině ve snaze obohatit a zvýšit neustále klesající stavy divokých kachen odchovávali ve vlastní láně téměř tisíc kachen. Náš snímek byl pořízen při lovu na kachy.

TAK PROČ JE PŘESTUJOU?

Jubileum A. C. Nora

(Ns): Literární generace, jež vystoupila po první světové válce, upozornila na sebe množstvím básnických jmen, která se brzy prosívala. Ke spisovatelům, kteří tehdy jako první vnesli nová témata a nové tóny také do prózy, patří i kylešovičský rodák A. C. Nor, vl. jm. Josef Kavan, od r. 1926 Josef Kavan-Nor. Už jeho první román Bůrkental (1925), realistická freska ze života slezského venkova, upoutal přední české kritiky, patrným přínosem byly i romány Rozvrat rodiny Kyrů (1925), odměněný státní cenou, a další prozaické práce ze stejného prostředí Reimund Chalupník (1927) či pozdější Můj nepřítel osud, Tvář plná světla a Žiji život bratrův. Románovou tvorbu, vykazující ještě další tituly, doplňuje mnoho knih povídek a fejetonů (Opilé povídky, Zlitchyňa očima, Láciné povídky, Lidé kolem nás, Sloupky o studentech, Putování na dluh, Jugoslávie v letním slunci, Italské léto, Cesta do Polska aj.), výpravné prózy pro děti (Pohádky z Jirčikova světa) a popularizující knížky o české literatuře, původně proslovené mnohokrát jako přednášky pro studující mládež a někdejší osvětové sbory (Jimi Wolker, básník a člověk, Moderní literatura Československa, jak vzniká literární dílo, Petr Bezruč). Jako spolupracovník četných periodik zaměřil se Nor na kulturní publicistiku, literární organizaci schopnosti prokázal nejvíce jako redaktor revue Host. Nad rozsáhlým a mnohohlavým dílem si spisovatelovi čtenáři a přátelé připomínají. 19. září vstupuje A. C. Nor do řad osmdesátníků.

AKTUALITA

MOSKVA: Cím větší hřebek se v USA dělá kolem jhokorojského špiónského letadla, tím jasnější jsou cíle, jež sledují organizátoři této provokace, přičemž politický komentátor TASS J. Kornilov, SSSR od počátku zdůrazňoval, že nikoli náhodou byla „operace Boeing“ provedena právě nyní, kdy se rozhoduje o tom, zda bude zastaveno horečné shrojení a odstraněno nebez-

TASS o »operaci Boeing«

počti jaderné války, nebo zda se tato hrozba bude ještě zvyšovat. Soudě podle všeho, vláda USA, jejíž kredo zní „mír prostřednictvím síly“, hodlá i nadále stupňovat napětí a zostřovat konfrontaci se SSSR. Nyní, o dva týdny později, to potvrzuje i Washington. Na nedávné úskokové konferenci prezident Reagan, který stejně usoudil, že američtí občané jsou již dostatečně „zpracováni“ a zstrašení výmysly o „agresivitě Moskvy“, bez okolků prohlásil, že tzv. incident s jhokorojským letadlem vyžaduje „další stupňování“ vojenského potenciálu USA a NATO. Býlý dům se tedy spekulacemi kolem letadla domáhá nových „přispěvků“ na „přezbrojení“ Ameriky, na něž mají USA se pět let věnovat více než 1,5 biliónu dolarů. Znamená to další totalitní militarizaci země a ještě těžší břímě pro milióny amerických pracujících. Pozorovatelé si všimají, že Washington a NATO se dnes již v podstatě netají záměrem využít provokace a Boeingem také k blokování rozhodovacího kola ženevských rozhovorů o omezení jaderných zbraní v Evropě. Svědčí o tom slova britského ministra obrany M. Heseltina, který prohlásil, že „incident“ by měl přinést „velkou podporu“ Západoevropské plánu na rozmístění 600 amerických peršingů a stíhel s plochou dráhou letu, namířených na SSSR. Masky tedy byly strženy a „sčítací“ a NATO pod taktovkou R. Reagana jeden za druhým ukazují, komu a k čemu se hodila provokace se špiónským letadlem. Tato provokace může být vhod jen těm kruhům USA a NATO, které, aniž by pomýšlely na bládný vzájemně nepřítelůvých dohod, nadále emetují k zostřování situace a k urychlené materiální přípravě na válku.

Tatra 815 domluie čs. expozici

Frankfurtský autosalón zahájen

BONN: Nejmodernější typ čs. nákladního vozu Tatra 815 je hlavní dominantou expozice ČSSR na 50. mezinárodním autosalónu, který byl včera zahájen ve Frankfurtu nad Mohanem.

LETOŠNÍHO JUBILEJNÍHO ROČNÍKU této jedné z největších mezinárodních přehlídek produkce automobilů a příslušenství ve světě se účastní přes 1500 vystavovatelů ze 34 zemí. Potrvá do 25. září a očekává se na ní přes milión návštěvníků. Ve stánku ČSSR se jim dále představí též celá paleta variant modernizovaného osobního vozu Škoda model 1984 včetně nové sportovní škodovky 120 LS.

Vzduchod pro vojenské účely?

Londýn: Británie uvažuje o použití vzduchodů pro vojenské účely. Připustili to v úterý náměstek ministra obrany Geoffrey Pette poté, co absolvoval vyhláskový let vzduchodů nad přístavem Portsmouth. Vzduchod je 45 metrů dlouhý a na její palubě může být 12 cestujících a dvojnásobná posádka. Královské letectvo už vzduchod vyzkoušelo a nyní připravuje zprávu o letem možném použití pro vojenské potřeby. Geoffrey Pette prohlásil, že vzduchod by mohl být použit k pozorování, přetkumu a protiponorkovému běh. Jak řekl, britské ministerstvo obrany má o projekt „velký zájem“.

Höhere Preise in Polen und Ungarn

Sowohl in Ungarn als auch in Polen stehen Preiserhöhungen für Lebensmittel ins Haus. Während in Polen für Äpfel kommenden Jahres Preiserhöhungen von zehn bis zwölf Prozent von der Regierung angekündigt wurden, verteuern sich in Ungarn Grundnahrungsmittel ab sofort. Die Regierung in Budapest setzte beispielsweise die Preise für Zucker um 23 Prozent und für Brot um 16 Prozent herauf. Der Grund seien Ernteverluste durch die sommerliche Dürre.

Blut in den Ampullen verflüssigt sich

jeweils Anfang Mai und am 19. September, den Festtagen des Schutzpatrons von Neapel. In katholischen Nachschlagewerken wird das „Blutwunder“ als bezeichnend für das „Blutwunder“ bezeichnet. Als echtes Wunder wird die Verflüssigung des eingetrockneten Blutes vom Vatikan jedoch nicht anerkannt.

V DISKUSSE JE ZASE NA
ZABRAKY POZDE.

Wunder kam zu früh

NEAPEL, 19. September (AP). Schon Stunden vor der erwarteten Zeit trat am Montag in der Kathedrale von Neapel das „Blutwunder“ des Heiligen Januarius ein. Noch vor Beginn des Gottesdienstes verflüssigte sich nach Angaben von Corrado Kardinal Ursi das in zwei Glasampullen aufbewahrte, ansonsten eingetrocknete Blut des am 19. September 305 den Märtyrerd gestorbenen Bischofs von Benevent. Die Nachrichten wurde von rund 4000 Gläubigen, die sich zum Gottesdienst eingefunden hatten, mit lautem Jubel begrüßt. Das

A CO TAKHLE DICYL NA
ATOMOVUJ POKOU?

TO JE VŠE SKORO MAC INFILACE!

In Hellas fallen die Hüllen

FKK-Gesetz verabschiedet / Popen kündigung Widerstand an

öhl ATHEN, 18. September. Die Freunde nahtloser Bräune dürfen in Griechenland aufatmen. Das Athener Parlament hat jetzt ein Gesetz verabschiedet, das die Einrichtung von FKK-Stränden legalisiert. Bisher galt Nacktbaden in Griechenland als öffentliches Ärgernis und zog Geld- oder gar Haftstrafen nach sich. Das neue Gesetz, das mit den Stimmen aller im Athener Parlament vertretenen Parteien gebilligt wurde, sieht die Einrichtung gesonderter Nacktbadestrände vor — allerdings nur in abgelegenen, für die bekleidete Öffentlichkeit nicht ohne weiteres einsehbaren Regionen und auch nur, wenn die jeweiligen Regional- und Lokalverwaltungen dem zustimmen.

Mit der Gesetzesänderung, die im kommenden Sommer in die Tat umgesetzt werden soll, hofft Griechenland am lukrativen Nackttourismus teilzuhaben, mit dessen Hilfe beispielsweise der Nachbar Jugoslawien seit Jahren seine

Devisenkassen auffüllt. Die Deviseneinnahmen aus dem Tourismus liegen in diesem Sommer um rund 35 Prozent unter dem Vorjahresergebnis.

Die griechisch-orthodoxe Kirche will jedoch von den nackten Tatsachen nach wie vor nichts wissen. Der Widerstand des Klerus gegen den Nudismus nahm in der Vergangenheit bisweilen absonderliche Formen an. So organisierte vor zwei Jahren ein orthodoxer Bischof einen Protestzug gegen ein Nudistencamp, bei dem Dorfbewohner mit Mistgabeln und Knüppeln bewaffnet gegen die Nackten Front machten. Als Höhepunkt der Protestaktion zelebrierte der Pope abschließend auf dem sündigen Strand den Exorzismus. Versuche der Athener Regierung, den sittenstrengen Klerus für das nun legalisierte Nacktsein zu gewinnen, waren vor einigen Monaten gescheitert: die orthodoxe Kirchenzeitung kündigte „Widerstand“ gegen den FKK-Tourismus an.

Bern: „Ein Vorrat von Artikeln der täglichen Gebrauchs sorgt für Wohl befinden. Wer möchte denn auf regel mäßiges Zähneputzen verzichten? Un auf WC-Papier? Seife und Waschmittel nicht zu vergessen.“

Flachs macht mit Blick auf die von Volkswirtschaftsminister Furgler den Bürgern in Erinnerung gerufen „latente machtpolitische Bedrohung“ weichte über Europa, ja der ganze Welt schwebt, folgende Kopfrechnung: „Wenn in jeder Schweizer Familie ein Notvorrat im Wert von rund 5 Franken gelagert würde pro Person könnten damit zusätzliche Lebensmittel für rund 300 Millionen Mark direkt beim Verbraucher untergebracht werden. Auf diese Weise wird es möglich die Ernährung der Bevölkerung auch in Notzeiten sicherzustellen.“

CHNEISEEEEE!!

DANKE - δαμκε! Es lebe Cojs!

Nedělní oběd v zářijové kuchyni

KURE NA VINĚ SE ZAMPIONY NEBO CERSTVÝMI HRIBY (specialita francouzské kuchyně): 1. středně velké kuře, 1 velké cibule, 200 g žampionů, 50 g slaniny, 2 stroužky česneku, sůl, pepř, olej, 50 g másla, 1/2 litru bílého nesladkého vína. — Očištěné, omyté kuře rozporcujeme a dáme okapat. Osolíme a jednoduše porce obalíme plátky slaniny, převážeme nití, vložíme je do pekáče na rozpustěné máslo a opečeme je do zlatova. Pak přidáme nadrobno nakrájenou cibuli, rozkrájený česnek, opepříme, zalijeme vínem, přikryjeme a mírně udušíme do měkka. Očištěné houby nakrájíme na plátky udušíme zvlášť do měkka. Měkka porce kuřete vyndáme, nit odstraníme a maso poléváme procezenou šťávou smíchanou s udušenými houbami.

KRALIK NA PEPRÍ: 1. menší králik (asi 1500 g), sůl, 150 g cibule, 3 stroužky česneku, půl balíčku celého pepře, 2 lžičky oleje, 60 g másla, 100 g chlebových kůrek. — Oprané králíka rozporcujeme, osolíme i opečeme na oleji do zlatova. Pak přidáme rozkrájené chlebové kůrky, česnek a cibuli rozkrájené nadrobno, máslo, pepř a ještě chvíli smahneme. Zalijeme jednou naběračkou vody a dusíme pod pokličkou do měkka. Podle potřeby podléváme horkou vodou. Měkka porce masa vyndáme a šťávu přecedíme na maso. Podáváme s hramborovými knedlíky a fazolkovým salátem. Pozn. Množství pepře můžeme dát bez obav. Štáva má výraznou chuť a není.

Fazolkový salát: 1 sklenice fazolových lusek (nebo čerstvé fazolky do měkka u-

važené), sůl, 5 oloupaných sladkokyselých okurek, 1 větší cibule, octová zálivka, olej. — Octová zálivka: 1/2 litru vody, 1 vrchovatá lžice octa, na špičku nože soli, 2 malé lžičky cukru. — Okapané fazolové lusky nakrájíme na menší kousky, osolíme a promícháme s okurkami nakrájenými na proužky silně jako lusky a s cibulí nakrájenou na kostičky. Zalijeme zálivkou a pokapeme olejem.

PIKANTNÍ SASLIK (z ruské kuchyně): 500 g vepřové kýty, olej, pepř, sůl, 2 lžičky zelené petrželky, 1 cibule, 30 g másla, rajčata. — Oprané maso nakrájíme na malé plátky a osušíme pomocí oleje, opepříme, osolíme, přidáme zelenou petrželku a ponecháme přikryté v chladničce 2 dny. Pak okapané maso naničujeme střídavě s plátky rajčat na Jehlu a opékáme na roštu. Hotové obložíme kopečky udušené rýže a posypeme cibulí podušenou na másle. Podáváme s rajčatovým salátem

Když byla reklamace dětského kočárku kladně vyřízena, zeptal se předseda komise, která reklamaci vyřizovala, ze slušnosti:

„A jak se daří děťátku?“
„Děkuji,“ povídá šťastná matka, „včera mělo promocii“

Zeny, muži a svět

„MUZEUM MATERSTVÍ“ — V Athénách byla nedávno otevřena neobyčejná muzeum. Velkou část jeho expozice zaujmají ... dětské hračky všech dob a národů. Kromě toho jsou tam vystaveny staré knihy z oboru pedagogiky a pomůcky, kterých používaly probáhléky při výchově drážděných generací. „Muzeum materství“ se takli valká obilně jak obyvatel hlavního města Řecka, tak i četných turistů.

Aufgespießt

„Ich glaube, daß ich heute über die Zusammenhänge der Welt besser informiert bin als vor ein oder zwei oder drei Jahren, als ich noch im Amte war.“

Der ehemalige Bundeskanzler Helmut Schmidt über den Nutzen der Auslandsreisen, die er in den letzten Monaten unternommen hat.

Warum die Eidgenossen Nüsse hamstern sollen

deren Verteilung und ganze Organisation erfordert Zeit, weshalb die Bürger für einige Wochen wohl „aus dem eigenen Keller zu leben“ hätten.

„Ein bestimmtes Quantum an Lebensmitteln und Gütern des täglichen Bedarfs, so wie jeder Wehrmann sein Gewehr“, sollte gemäß Flachs' Empfehlung ab sofort jede Familie in der Vorratskammer bereithalten für mögliche magere Zeiten. Auf das morgendliche Ei hätten viele zu verzichten, malt der Delegierte der Regierung für wirtschaftliche Landesversorgung düstere Zeiten an die Wand, und der Kartoffelkonsum würde sich gegenüber heute fast verfünffachen. Deshalb die Empfehlung in der Informationsbroschüre aus

Gütern aller Art aus.“ Allein die flüssigen Treib- und Brennstoffe sollen die Schweiz für mindestens neun Monate importunabhängig durchhalten lassen.“

Eine Umstellung des Landes auf Selbstversorgung hauptsächlich eben mit Kartoffeln und Milchprodukten würde nach der Planung von Volkswirtschaftsminister Kurt Furgler drei bis vier Jahre dauern. Mit den Eidgenossen sollte diese lange Zeitspanne überbrückt werden, wobei kein Bürger Anspruch auf mehr als 2400 Kalorien Energiezufuhr pro Tag hätte. Flachs dazu: „Die Rationierungsmarken für die ersten Perioden sind bereits gedruckt, sie liegen gemeindeweise abgepackt bei den Kantonen.“ Doch auch

Was auf den ersten Blick aussehen könnte wie eine besonders pfiffige Verkaufsförderungsaktion des Lebensmittelhändlerverbandes, gehört in das Konzept der wirtschaftlichen Landesversorgung der Schweiz. Angesichts des sehr geringen Selbstversorgungsgrades der eidgenössischen Landwirtschaft entwickelte man in Bern nach den Erfahrungen der Erdölkrise vom Herbst 1973 ein Vorratskonzept. „Güter für weit über zehn Milliarden Schweizer Franken“ lagern bereits im Land, wie Werner Flachs als Delegierter für wirtschaftliche Landesversorgung jüngst die Nation informierte: „Auf den einzelnen Bürger umgerechnet macht dies ein Warenlager von rund 1600 Schweizer Franken an

Z PRIKAZU SRDCE ... Životní rytmus se stal natolik uspěchaný, že lidé si dopisují stále Měčeji a dopisy jsou stále kratší. Dokonce i milostná. Vždyť ve dá mnoho vyfidiť prostě telefonicky. V každém případě však sotvaka došla vývojené svého srdce takový „enkvopečický“ dopis, jaký poslal v roce 1975 patřící malíř Marcel de Leclerc své milované Madeleine de Villatore. Dopis se skládal z 3 625 000 slov. Na najde o chybu tisku, skutečně z pěti miliónů. Bessí set dvacet pět tisíc slov, což se přibližně rovná 70 dosť objasněným románům. Co jí však mohlo v takové zápletkě slov psát? A to je právě to nejzajímavější: o dopise byla jen jedna kratička větší „já Tě miluji“ ale opakovala se 1 875 000krát. Můžete si to ověřit, když číst znášohle třem!...

Nur gerade Käse und Kartoffeln bekämen die rund 6,3 Millionen Bewohner der Eidgenossenschaft vorgesetzt, wenn in einem Kriegs- oder Krisenfall die Lebensmittelfuhrn aus allem Welt blockiert würden. Vor einem derart einseitigen Speisezettel möchte die Regierung in Bern das Volk bewahren, indem sie zum Anlegen von Lebensmittelvorräten für mindestens 50 Schweizer Franken pro Kopf neuerdings sehr einträglich rät. „Eine delikate Fleisch- oder Fischkonserve, eine Dose Schokoladencreme, ein Säcklein Nüsse, sie alle spenden Kraft und auch Trost in Tagen der Unge- wissheit“, steht unter anderem in einer Informationsbroschüre mit dem Titel „Kluger Rat — Notvorrat“, die zur Zeit in einer Gesamtauflage von 1,5 Millionen Stück in sämtlichen Lebensmittengeschäften verteilt wird.

List Pravda k případu jihokorejského letadla

MOSKVA: Nadešel čas, kdy bystřip Washingtonu omrzela již i Američany, o okolním světě nemluví píše k případu jihokorejského letadla sovětský list Pravda. Je tomu tak tím spíše, že mnohdy se vyslovilo po prohlášení sovětské vlády, v domě byl důsledek a objektivní přehled o tom, co se událo v noci z 31. srpna na 1. září. Americká vláda se vykracuje nejen v hlavní otázce — kdo tato provokaci zorganizoval — ale i v mnoha vedlejších, avšak neméně důležitých píše Pravda. Po autoritativním prohlášení na tiskové konferenci v Moskvě, že byla podniknuta veškerá opatření k tomu, aby bylo jihokorejské letadlo dopraveno přistát, včetně efektivních světelných signálů, muselo ministerstvo zahraničí USA nakonec vyvrátit výroky svého vlastního nejvyššího představitelce, který tvrdil pravý opak. Přitom zastupci ministerstva začali opakovat o další varianty stenografického záznamu rozhovorů sovětských pilotů s jejich vlastním. Mluví ministerstvo A. Romberg prohlásil, že při odberání záznamu prokonfirmoval záznam a podotkl, že jen rozlišit slova „zabývají dělostřeleckou palbou“. Na tiskové konferenci se ho ptali, proč byl stenogram vydáván se úplaty, když se magnetofonovým záznamem, podle něhož jej pořídili, byla veskrzeitelná místa. Romberg se vyhnul odpovědi. Také dává otázku — zda vězvědně letouny i nadále používají civilních letadel jako štítu — odmítl komentovat. O „revizi“ washingtonské verze záznamu rozhovorů ne mohl nic říci ani tiskový mluvčí Bílého domu J. Speakes. Je to přirozené, píše Pravda. Není jde o to, že o fakta, nikoli o propagandistickou taktiku.

Neprakta-Švandrlík

„To je dost, žeš dal přednost živnému dědečkovi před chamtivými lyžaři!“

- „Nevadí ti, Pepíku, že jsi levák?“
- „Proč? Každý člověk má přece nějakou zvláštnost. Copak ty žádnou nemáš?“
- „Myslím, že ne.“
- „Hele, mícháš si kafe pravou rukou?“
- „Samozřejmě.“
- „Tak vidíš, to je taky zvláštnost. Normální člověk si kafe míchá lžičkou!“

NEPRAVDA V PRAVDĚ.

● **Stewardess.** Die Lufthansa stellt gerade 800 ein. Sie müssen zwischen 18 und 28 Jahre alt sein, die mittlere Reife haben, gut Englisch sprechen und sehr gute Grundkenntnisse einer weiteren Fremdsprache haben. Bewerbungen an: Lufthansa AG, Abteilung FRA PN1, 6000 Frankfurt. Die Ausbildung dauert sechs Wochen (Gehalt: 750 Mark); dann drei Monate Probe (2441 Mark). Dann im ersten Jahr 2535 Mark. Später 3861 Mark. Für Urlaubsflüge zahlen Stewardessen weltweit nur zehn Prozent. Nach elf Jahren gibt's 64 000 Mark Abfindung.

Mietkaution muß nicht sofort zurückgezahlt werden

Eine Mietkaution gibt dem Vermieter die Sicherheit, daß er nichts gegen den Mieter etwas in der Hand hat. Wenn der Mieter die Wohnung in einwandfreiem Zustand zurückgibt, bekommt er die Kautions natürlich wieder. Allerdings steht dem Vermieter ein halbes Jahr „Übergangsfrist“ zu (AG Kautions, C 257/82).

Neprakta - Švandrlík

„V neděli pojedeme všichni na Václavák, abysme viděli, k čemu vlastně ty naše Krkonoše přirovnávají!“

Warum ist eine Obst-Kur so gut?

Eine Obstkur ist ein inneres „Großreinemachen“. Sie baut die Stoffwechselschlacken im Körper ab, dabei können Sie leicht vier bis sechs Pfund loswerden. Stoffwechselschlacken sind beispielsweise überschüssiges Kochsalz. Durch das Kalium im Obst wird dieses Salz und überschüssige Harnsäure abgesondert.

Obst ist reich an Pektin. Dieses Pektin sorgt dafür, daß krebserregende Stoffe aus dem Darm und überschüssiges Cholesterin (es verkalkt die Arterien, führt zu Herzinfarkt und Schlaganfall) vom Körper ausgeschieden werden. Deshalb ist Obst so gesund: Wenn der Körper frei ist von all den giftigen Schlacken, fühlen Sie sich jünger, spannkraftig und nicht mehr müde.

- **Weintrauben** sind gut gegen allgemeine Schwäche
- **Stachelbeeren** wehren Herzinfarkt ab, verbessern den Kreislauf, helfen der Leber, besser zu arbeiten.
- **Pflaumen** sind prima „Nervenkost“
- **Erdbeeren** fördern die Blutbildung, senken hohen Blutdruck, helfen gegen Gallenleiden
- **Kirschen** sind ein ideales Aufbau- und Stärkungsmittel für Gestreßte. Gut für Gewebe und Haut
- **Johannisbeeren** (schwarz und rot) sind ideal gegen Gicht, Rheuma, nervöse Beschwerden.
- **Birnen** säubern das Blut und regulieren den Blutdruck.
- **Pflirsche** fördern die Verdauungssäfte. Sie sind gut gegen Magen- und Gallenleiden.

Pavel Rak

„Konec plahožení po kopcích! Moje dálkové ovládané lyže splní odvěky sen lidstva: jezdit slalom a přitom sedět v hospodě.“

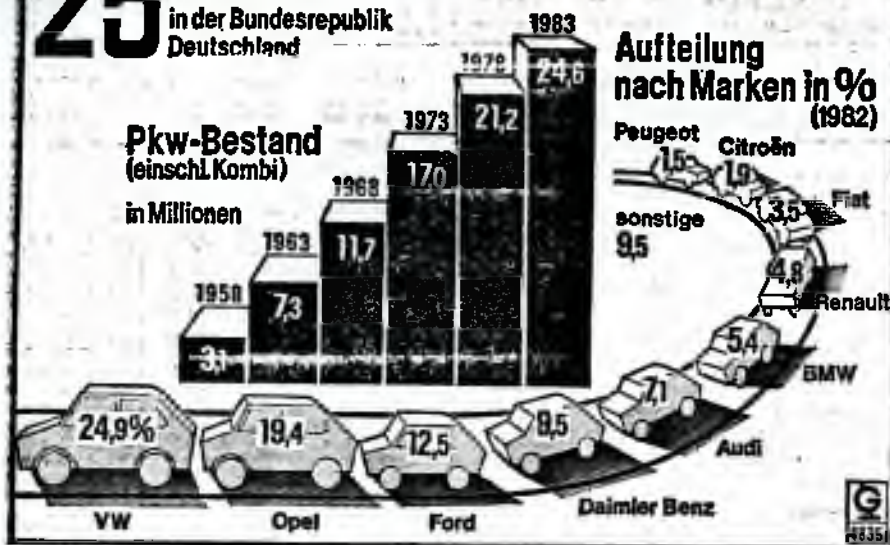
Brambory jako krychle

[Muž:] Někteří šlechtitelé se zabývají šlechtěním odrůd zeleniny, jež mají hranatý tvar. Např. Clarence Rich z univerzity v Missouri získal už bramboru v podobě krychle a

nyň provádí pokusy s mletím a řezáním. V Anglii zase byla vypěstována první hranatá rajčata a okurky a v Austrálii ananasy. Podle mínění odborníků... je „zelenina hranatých tvarů vhodnější k přepravě, uskladňování i zpracování. A je prý i méně odpadu při čištění...“

A KRYCHLE JAKO ENTELE?

25 Milionů Pkw in der Bundesrepublik Deutschland

JE MI LÍTO

Tak se mi zdá, že nad tím exilovým životem visí domácí požehnání kapánek šejdrem, což je mi, fakt, líto. Jak se tak prohřabuju exilovejma novinama, dočítám se v nich někdy dost afresny povídačky, že tenhle tohle, tamten tamto, kokrhají na sebe jako kapouni, který si o sobě myslí, jak jsou neodolatelný.

Když jsme přišli do exilu, převážně s holejma rukama, tak každé cítil nutkání, ukázat nějakým šikovným způsobem svůj postoj ke všemu, co se doma stalo a kvůli čemu se vypakoval z rodný chalupy, aby nemusel dechat ten samej vzduch s quislingovskejma kolaborantama. Každé bobtnal přímo před očima touhou po nějaký exilový činnosti, zučastnoval se akci, kterejch bylo habaděj, platil z toho mála, co si vydělal jako novej přivandrovalec, členský příspěvky, honil se za knížkama, hlíal literaturu a politický udalosti jako hladovej sibiřskej vlk, mluvil s lidma lidskou řečí, zval lidi a stýkal se s lidma, protože věděl, z čeho uniknul, čeho se zbavil a do čeho přišel. Cítil svobodu, četl svobodně všechno, co se mu dostalo do ruky, mluvil jak mu zobák narost, diskutoval o zničení reálnýho socialismu a nereálnýho komunizmu, čehož mi naprosto není líto.

Na táboráky v Heringu se sjelo 118 sešmajdanejch osobních aut, všude bylo plno lidí, zpívalo se, plameny táboráku šlehaly do noci, lidi si vyměňovali názory na to, kterej druh zdejších buřtů se nejlip hodí k výrobě šklebenáků, sdělovali si zkušenosti, ze kterýho kafe se nejlip udělá český turek a který kyselý zelí je nejchutnější k vepřo-pečo-knedlo. Byla to doba ledová novýho exilu, ale byla to doba upřímná a milá; lidi bydleli všelijak, spali v darovanejch postelích, francouzskej koňak pili z hořčicovýho servisu, radovali se jako malý děti z integrace v zaměstnání a z prvních úspor, který měly zajistit lepší byt, novej nábytek a funglnágl nový auto. Lidem se dařilo a dařila se i exilová práce. A pak se najednou krajani přestali tumlovat, táboráky pohasly, tancovačky se omezily jen na reprezentační plesy, aby dámy a páni mohli ukázat, jak se mají, jak se zmožli, co všechno je pro ně samozřejmý, zlato, brilianty, norkové kožichy, bouráky od mercedesů vejš, drahé toalety, smokingy, fraky, rodiče si přestávali rozumět s vlastními dětmi vlastní řečí...kamarádství se začal nějak vytrácet ze všedního života, protože začala nová éra v životě emigrantů: legalizování nelegálního pobytu v zahraničí bez povolení čs. oufadů, Československo se nahradilo netaktně zpotvořeným "Česko", a pak následovaly snobsky cesty do okupovaný vlasti, samozřejmě bourákem první jakosti. Víme o manželích, ze kterejch jel každé do "Česka" svým vlastním autem, hezky v konvoji jako husy před deštěm, aby doma pozůstali přátelé závistí bledli jako smrtáci a přijímali s nadšenou pokorou výprodejní dárky, který měly zdůraznit, že my jsme my, my jsme bohatý příbuzny, to čumíte, co? Když to tak všechno sleduju, tak je mi těhletých "politickéjch" emigrantů líto, strašně líto a jen se divím hostitelský zemi, že je přijala do svý občanský rodiny. A můžeme se divit? Ani tak ne moc, protože místo aby exilový pracovníci táhli svorně za jeden špagát, jde jeden hot, druhý čehý a to všechno je voda na mlýnský kola bolševickéjch mlýnářů, který si dělají z exilu legraci a mně je to, sousedé, líto, strašně a upřímně líto.

Váš usouzenej soused Ryba

Vladimír Hlavín

„Tady je tak krásně, že by to mohl popsat jen básník, no a to my nejsme, tak půjdeme radši do hospody...“

Kerkonošský jidelniček

Předkrmy:

- Hořčák** — slaný tvaroh s kmínem
- Ramfulec měkavce** — krajíc čerstvého chleba
- Vrncáb neboli žmouda** — bramborák
- Upernalý sejrek** — uleželý sýr

Polévky:

- Vodouka** — okrop
- Rymbulice** — polévka z tuřinu, brambor, sušených žvestek, hrušek a třešní (podávaná za studena)
- Couračka** — zelná polévka
- Perdlouka** — jitrnicová polévka
- „Hop do vody“** — polévka z nepražené mouky

Hlavní jídla:

- Kucmoch** — bramborová kaše s mlékem
- Sejkory** — lívance ze syrových brambor
- Kantoráky** — žvestkové knedlíky
- Křenouky** — párky
- Kožíží svarba** — vařený hrách a kroupy
- Psi blept** — chutné jídlo ze zbytků

Omáčky:

- Slivovice** — omáčka z rozvařených žvestek
- Cucvářka** — povidlová omáčka

Přílohy:

- Tukaný bandory** — brambory se solí
- Flejšky** — knedlíky ve tvaru kostek, zprvu vařené, pak pečené
- Zdojková bába** (též krauská bolest) — svítek z prvního mléka po otelení krávy

Moučníky:

- Sejrák** — koláč se sýrem
- Plískánky** — bramborové placičky

Želvy mizí z přírody

(drj): V mnoha anglických rodinách jsou chovány želvy, jež jsou většinou miláčky dětí. Donedávna jich do Velké Británie dováželi každoročně kolem sta tisíc, a to především z Řecka. V poslední době však počet želv v Řecku značně poklesl, a to v důsledku zásahů do přírodního prostředí. Například v jedné oblasti Řecka, kde se vysušovaly bažiny a později rozoraly v zájmu zakládání ovocných zahrad, zahynuly desítky želv. I z jiných států Středomoří však želvy mizí. Nezměnil se situace, budou želvy v Evropě už brzy zvláštností. Málokdo si totiž uvědomí, že přenese-li želvu z přírody do své domácnosti, nebude želva plodit potomstvo a vzhledem k nepříznivým podmínkám brzy zahyne.

→ N. Šetina: Patron České země
JA SE ALE NEJHEMNUU VLADIMIR!

Pro Montmartre-Maler ein Quadratmeter Platz

Picasso, Utrillo, Toulouse-Lautrec, Manet und die Künstler des enigmatischen berühmten Ateliers „Bateau-Lavoir“ würden ihren Platz auf dem Montmartre-Hügel nicht wiedererkennen. Wo sich früher seriöse Kunstschaffende und Genies trafen, drängeln sich heute in der Mehrzahl Pseudo-Maler und Kitsch-Produzenten, die Kundenfang betreiben und nicht selten ausländische Besucher übers Ohr hauen. Taschendiebe, Würstchen-Verkäufer und Imbiß-Stuben verwandelten die „Place du Tertre“ in eine Touristenfalle.

Die Deutschen, Japaner, Holländer und Amerikaner, die aus ihren Bussen vor der Sacre-Coeur-Basilika klettern, vermuten hier eine der letzten Bastionen der „Pariser Künstler“. Sie ahnen nicht, daß ein Großteil der angeblichen Kunstgegenstände billig aus Hongkong importiert wurde.

Der Pariser Bürgermeister Jacques Chirac hat jetzt beschlossen, den Platz zu „säubern“. Die Zahl von rund 500 „Künstlern“, die sich heute auf dem kleinen Platz tummeln, wurde jetzt drastisch auf 165 gedrosselt. Jedem Maler wurde ein numerierter Quadratmeter zugeteilt. Er darf nur auf seinem eigenen, amtlich genehmigten „Kunstraum“ arbeiten und nur eigene, an Ort und Stelle angefertigte Werke ausstellen und verkaufen. Gut leserlich müssen Tarife, Namen und Platznummer angegeben werden. Kundenfang ist streng verboten. Die Plätze werden von einer 18köpfigen Jury unter dem Vorsitz des Bürgermeisters des 18. Stadtbezirks, zu dem Montmartre gehört, vergeben.

Die langjährigen und seriösen Montmartre-Maler sollten bei der Platzverteilung Priorität haben, versicherte der Pariser Bürgermeister und gaullistische Oppositionsführer Chirac. Die Betroffenen zeigen sich von der neuen Reglementierung kaum beunruhigt. Sie gaben zu bedenken, daß die Maßnahmen gegen die Stimmen der Sozialisten und Kommunisten im Pariser Stadtrat beschlossen wurden.

„Hier ist Platz für alle“, meinte ein Maler, der seit Jahren hier arbeitet. Das Bild auf seinem Ständer zeigt einen von Blumen umgebenen Strohhut. Ein Bild mit genau demselben Motiv nur in einer anderen Farbe trocknet auf dem Boden. „Ich zeichne seit zehn Jahren immer dieselben Motive. Ich ändere nur die Farben. Bei einem Tagesdurchschnitt von vier Bildern komme ich mit 200 Arbeitstagen pro Jahr auf 8000 Bilder.“ Der Serienmaler ist über die Zukunft nicht beunruhigt.

Další pochoutka Pražanům

(čtk): V hlavním městě se začalo před několika lety s prodejem tzv. rychlého občerstvení. Z 90 procent to byly zatím jen opékané uzeniny a zmrzlina. V nedávné době se nabídka rozšířila o párek v rohlíku, bramborák, piněné žemle a pirožky. Nyní přibývá v centru města na Vinohradské třídě další zařízení, kam si Pražané jistě zvyknou chodit na hamburgery, jejichž sláva začala v Praze již v minulém století. Na čas se na ně zapomnělo a tak je dobré, že prodej tohoto rychlého masitého pokrmu byl opět zaveden v Bistro grillu v Restauraci pod rozhlásem.

Nezákonná rezoluce neprošla

14.9. P3 V Radě bezpečnosti promluvil stálý zástupce SSSR v OSN

NEW YORK: USA se v noci na úterý bez úspěchu pokusily prosadit na zasedání Rady bezpečnosti OSN v New Yorku nezákonnou rezoluci a současně se tak zbavily odpovědnosti za hrubou špiónážní provokaci proti SSSR, za incident s jibokorejským letadlem. Sovětská delegace návrh rezoluce vetovala.

USA potřebovaly několik dní na to, aby se pokusily nátlakem o vydírání shromáždit devět hlasů nutných k tomu, aby rezoluce v RB prošla. Argumentace SSSR a nezvratná fakta dostaly americkou delegaci do téžké situace, nicméně USA svůj návrh, porušující zásady Charty OSN, dovedly až k hlasování. Spolu se SSSR hlasovala proti rezoluci delegace PLR. Čtyři delegace se zdržely hlasování a devět hlasů bylo pro americký návrh. Mezi nimi byli spojenci USA ve vojenském paktu NATO Velká Británie, Francie a Nizozemí. Hlasování SSSR znamenalo přijetí této rezoluce, které by uvolnilo ruce v OSN i těm silám, jež se neštítí ničeho, aby zhoršily vztahy ve světě a pokračovaly ve zbrojení.

Jednání Washingtonu. Teď v RB stálý zástupce SSSR v OSN O. Trojanovskij, svědčí o tom, že ve vládnoucí kruhy USA sneží využít incidentu k dalšímu zhoršení již tak nebezpečné mezinárodní situace a podnětí dalšího zbrojení. Incident s jibokorejským letadlem nelze posuzovat izolovaně od politické situace ve světě. Zločinná provokace je přenesena v souladu s celkovou zahraničněpolitickou linií Washingtonu, s vytvářením mezinárodního napětí. Konkrétně ukazuje podstatu „krizáckého tažení“ Washingtonu proti komunismu. Její součástí je podněcování podvratné činnosti CIA hrubě narušování norem mezinárodního práva a zločinná hra se životy lidí ve prospěch vytváření konfliktních situací.

Velká protisovětská kampaň, kterou nyní rozpoutala americká vláda kolem incidentu a jibokorejským letadlem, ukazuje, že postup Bláhého domu vůbec nediktují humanitní pohotovky, zdůraznil zástupce SSSR

Svědčí o tom, že vládnoucí kruhy USA se pokoušejí využít této tragické události k ospravedlnění svého militaristického kursu a válečných příprav. Okamžitě pro provokaci nebyl vybrán náhodně. Došlo k ní právě nyní, kdy se jedná o tom, zde bude zastaven zbrojení, zde bude odstraněna hrozba jaderné války nebo zde bude toto nebezpečí neoprosně vztásto. Postup americké vlády v posledních dnech svědčí o tom, že USA mají v úmyslu dále zosilňovat vztahy s SSSR. Kdyby měla RB vůbec něco podniknout vztahu k incidentu pak by měla jednou provždy kategoricky zakázat využívání civilních letadel k záměrnému narušování vzdušného prostoru jiných zemí se špiónážním cílem.

OTTAWA: Kanadští komunisté rozhodně odsuzují protisovětskou kampaň rozpoutanou Reaganovou vládou v souvislosti s incidentem s jibokorejským letadlem, které hrubě narušilo státní hranici SSSR pravě, že prohlášení ústředního výkonného výboru KS Kanady Komunisté rovněž odsoudili „sankce“ vyhlášené proti SSSR kanadskou vládou pod nátlakem Washingtonu.

O POUŽITÍ „VETA“ ANI JLOU!
OKOLNOSTI JE TO ŠKODA,
ŽE NEJLEPŠÍ AUTO ROKU
JE ŠKODA. A JA VŮL SI KOLÁŘ
DPLA, CO ODČAS DĚLA HOPLA!

Modernizovaná Škodovka

Již dnes, kdy se otevírají brány brněnského veletrhu, jistě zamíří tisíce domácností i zahraničních návštěvníků, laiků i odborníků do pavilónu P, kde podnik zahraničního obchodu Motokov představuje veřejnosti rozsáhlé modernizovaný osobní automobil Škoda, typové řady Š 103/120. Tyto úpravy, mimořádně nejrozsáhlejší od zahájení výroby při zachování základní koncepce (motor vzadu, pohon zadních kol a čtyřstupňová převodovka), si vyžádaly požadavky zákazníků na tuženském a hlavně zahraničních trzích, stejně jako předpisy Evropské hospodářské komise OSN a ministerstva dopravy ČSSR. Nejnadřadnějším bodem celkového inovačního záměru, oživení vnějšího tvaru a vzhledu vozidla, je nová maska přední části

karosérie. Vozy typu Standart a Lux jsou opatřeny odlišnými reflektory s rámečkem z černé plastické hmoty, provedení LS a GLS má světlomety tvarované, které povrchem skla sledují tvar karosérie a masky. Úprava předního čela, jehož spodní část slouží nyní jako spojler, a snížením blatníků dosáhl výrobců účinnější aerodynamiky. Ke zlepšení jízdní stability a změkčení přerodu vozů pomohlo rozšíření rozchodu přední nápravy o 70 mm a zadní kyvadlové nápravy o 60 mm.

Na zádi vystavované Škodovky nejvíce upoutají velké skupinovité světliny používané dosud jen na vozech GL, GLS a Garde. K vnitřnímu vybavení patří nyní rychloměr s denním počítadlem a palivoměr s kontrolkou LED. Volant má povlak z pěny IPUR.

což vyžadují předpisy EHK 12 a 21, týkající se pasivní bezpečnosti vozu. Škodovka model 84 splňuje i podmínky požadované vyhláškou FMD 90/75. Proto má čerpenou kontrolku funkce výstražných světel, oka pro vyprošťování a vlečení vozu umístěná nyní upředu i zadu a identifikace čísla vozidla. V souladu s předpisem EHK 34 je nyní uzávěr hrdlu palivové nádrže zapuštěn pod úroveň povrchu karosérie. Nový čistič vzduchu s automatickou regulací teploty odpovídá předpisu EHK 15-04 o zpřísněném limitu exhalací. Rozdělovač má vložku z nevířnoucí plastické hmoty a odrůdné ramínko. Průtokový čistič oleje motoru prodlužuje interval výměny oleje až na 10 000 km. Dvoudílné nárazníky z plastické hmoty s kovovou výztuží splňují nejen předpisy EHK 42, ale navíc tvarem jsou přizpůsobeny inovaci vnějšího vzhledu vozu.

U nového modelu Škodovky je pamatováno i na mimořádnou výhodu, kterou si mohou zájemci objednat - např. zadní mlhovky, odkládací kapsy ve výplni dveří a pro typ Škoda 120 GLS i odkládací přihrádku před přístojeovou deskou a opěrku hlavy z pěny IPUR. Barevná škála je obohacena o barvy bílou, tabákovou, světlezelenou, šipkovou a zemitou červeně, světlý tyrkyš a zlatý okr.

Hausfrau hat 57-Stunden- Woche

Von wegen 40-Stunden-Woche für Hausfrauen! Um einen vierköpfigen Haushalt ordentlich zu führen, muß 57 Stunden in der Woche gearbeitet werden. Die wissenschaftliche Untersuchung schließt auf: El-Kochen, 12-17 Stunden das Saubermachen und 6-8 Stunden die Versorgung der Kinder. Der Rest ist für Einkäufe usw. Selbst bei niedrigstem Lohn müßte man für diese Arbeit im Jahr ca. 22 500 Mark zahlen!

• Ptá se host v hotelu na

vrtníci:

„Byla dnes v noci zima?“

Vrátýný na to: „Jen jedna

pod nálou.“

„To přece nestojí ani za

řec.“

„Tak bych s vámi o tom

nemluvil, kdybyste se mě

na to neptal.“

V KORUPE JIM BIKALI, VEPÁRNKY* A STAČI PŘED VÁLKO 1,20 KC

Rekord: Arzneimittel über 60 Jahre wirksam

Kelheim. Ein Fall fürs Museum waren die drei Packungen Aspirin, die bei Renovierungsarbeiten in einer alten Apotheke in Kelheim an der Donau gefunden wurden. Chargen Nr. 10919 stand darauf. Sie waren also schon im Jahr 1919 in den „Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer und Co., Leverkusen b/Cöln a/Rhein“ – so die Original-Aufschrift – hergestellt worden. Doch die echte Überraschung kam erst im Labor: Der über 60 Jahre alte Inhalt war immer noch tip-top in Ordnung und erfüllte selbst die strengen Arzneimittelvorschriften von heute.

● Studenten vermehrt

Wiesbaden. Im Sommersemester 1983 gab es an den 234 bundesdeutschen Hochschulen knapp 12 Millionen Studenten. Das sind 74 000 mehr als vor einem Jahr.

Die „Hannoversche Allgemeine“ über die Weigerung des Bundesinnenministers, dem Flüchtlingskommissar der Vereinten Nationen, Poul Hartling, Friedensnobelpreisträger des Jahres 1981, zu sprechen, nachdem dessen Behörde die Ausländerpolitik der Bundesregierung kritisiert hatte.

Aufgespielt

„Wird, wer den Ministern sprechen will, demnächst die bayerische Nationalhymne im Trachtenanzug vorsingen müssen, bevor Zimmermann ihn gnädigst empfängt?“

Jugoslawen verteuern Benzin

Die Benzinpreise in Jugoslawien sind am Mittwoch um rund 30 Prozent erhöht worden. Der ADAC teilte in München mit, daß für Touristen, die Benzin in Jugoslawien nur auf Gutschein erhalten, der Liter Super jetzt 1,63 Mark

Wie wirkt sich der Wechselkurs aus?

Frankfurt. Immer toller trieb's der Dollar! Am 11. August war er so teuer wie seit 1974 nicht mehr: 2,73 Mark wurden auf der Frankfurter Börse dafür gezahlt. Mittlerweile hat das „Dollar-Fieber“ wieder etwas nachgelassen: Die amerikanische Währung ist zehn Pfennig billiger geworden.

Aber was bedeutet ein teurer Dollar für unsere Wirtschaft? Dazu ein Beispiel: Firma Müller verkauft im Ausland eine Maschine für 100 000 Mark. Der Kunde im Ausland bezahlt in Dollar. Das gibt es sehr oft. Gehen wir jetzt zurück in den Januar 1981. Da kostete ein Dollar genau zwei Mark. Für die Maschine waren also 50 000 Dollar fällig.

Am teuersten Dollar-Tag, dem 11. August, sah das ganz anders aus: Da reichten 36 630 Dollar aus, um die Maschine zu bezahlen.

Das bedeutet: Ein teurer Dollar macht unsere Produkte im Ausland billiger. Das erleichtert den Export: Autos und Maschinen „Made in Germany“ haben bessere Marktchancen. Zur Zeit nützt das allerdings nicht viel: Der Welthandel ist flau (siehe Seite 3).

Aber: Jede Münze hat zwei Seiten. Ein teurer Dollar bedeutet nämlich auch, daß die Preise für wichtige Rohstoffe, auf die wir dringend angewiesen sind, steigen. Ein Beispiel: Der Öl-Importeur, der im Januar 1981 für die 100 000 Dollar-Lieferung 200 000 Mark zahlen mußte, berappte am 11. August 73 000 Mark mehr! Für die gleiche Menge Öl hatte sich der Preis um über 35 Prozent verteuert! Bei anderen Rohstoffen ist das genauso.

Was wiegt stärker? Der Export-Vorteil oder die Rohstoffpreis-Verteuerung? Dazu der Bundesverband des Groß- und Außenhandels: „Der Anstieg der Rohstoffpreise schlägt schneller durch als wir die Export-Vorteile spüren werden.“

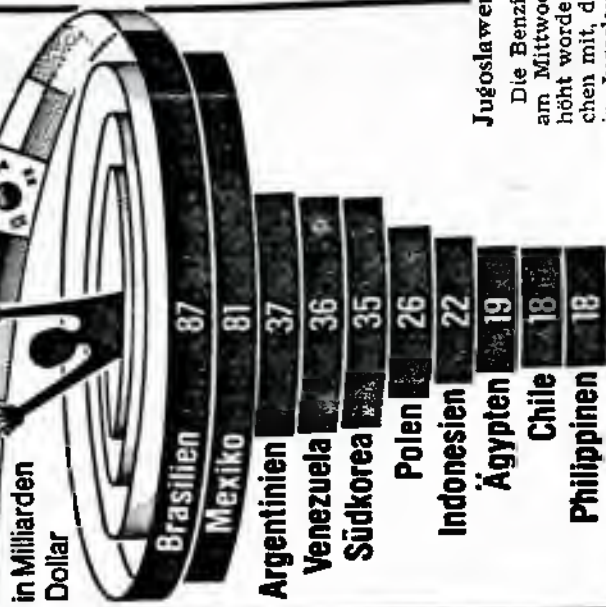

So sparen Sie Benzin

Einmal im Monat vor jeder längeren Fahrt den Reifendruck messen spart 3 Prozent Benzin. Das hat die US-Reifenindustrie ermittelt.

Im Strudel der Schulden

Auslandsverschuldung 1982

Zehn Jahre Haft für Kapitän

MOSKAU, 14. September (dpa). Der Kapitän des sowjetischen Passagierschiffes „Alexander Suworow“ ist vom Obersten Gericht der Russischen Föderativen Republik (RSFSR) zu zehn Jahren Haft und anschließendem dreijährigen Entzug seines Kapitänspatents verurteilt worden. Dies geht aus einem Bericht der Zeitung „Sowjetskaja Rossija“ hervor. Die „Alexander Suworow“ hatte Anfang Juni dieses Jahres auf der Wolga eine Eisenbahnbrücke in der Nähe der Stadt Uljanowsk gerammt. Bei dem Unglück waren nach Angaben der sowjetischen Reiseorganisation Intourist „bis zu 170 Menschen“ ums Leben gekommen. Das Schiff war an der falschen Stelle unter der Brücke hindurchgefahren, wobei das gesamte Oberdeck abgerissen wurde.

TADY BY POSTAL 14.200!

Staatszirkus flog zurück

HALIFAX, 15. September (AP). Ohne eine einzige Vorstellung in Kanada gegeben zu haben, ist der Moskauer Staatszirkus am Mittwoch von Halifax aus in die Sowjetunion zurückgekehrt. Die Kanada-Tournee war bereits vorige Woche abgesagt worden, nachdem fünf von neuen kanadischen Städten aus Empörung über den Abschluß einer südkoreanischen Verkehrsmaschine durch sowjetische Abfangjäger dem Staatszirkus eine Vorstellung verweigert hatten. An Bord der mit 269 Personen besetzten Maschine befanden sich auch zehn Kanadier. Artisten und Tiere des Zirkus verließen Kanada an Bord von zwei Maschinen der sowjetischen Fluggesellschaft Aeroflot, die zu diesem Zweck eine Sondererlaubnis zur Landung erhalten hatten.

Mehrwertsteuer: 80 Millionen mehr pro Woche

Holland: 18 Prozent arbeitslos

In den Niederlanden waren Ende August fast 828 000 Arbeitslose registriert. Damit waren 17,7 Prozent der aktiven Bevölkerung erwerbslos.

Wieviele Schlaf braucht ein Kind?

Ein Baby von sechs Monaten an braucht etwa 12 Stunden Schlaf täglich. Schon mit 11 Jahren kommt ein Schulkind mit 10 Stunden Schlaf aus. Die Kinder brauchen also erst um 21 Uhr ins Bett zu gehen, um morgens gegen 7 Uhr ausgeschlafen zu sein, sagt Dr. Remo Largo von der Uni-Klinik Zürich.

Zu oft aufs Klo?

GLASGOW, 15. September (AP). In der Abfüllfabrik der Firma White Horse Whisky in Glasgow waren die weiblichen Angestellten am Donnerstag weiter im Streik. Die Frauen hatten Anfang der Woche die Arbeit niedergelegt, weil die Betriebsleitung dazu übergegangen war, die Zahl der Toilettenbesuche während der Arbeitszeit zu kontrollieren. Ein Sprecher der White Horse Distillers Ltd. sagte, man habe sich wegen eines Produktionsrückganges entschlossen, „das übermäßig häufige Verschwinden aufs Klo zu überprüfen“. Den Vorschlag, diese Kontrollen auf nur zwei Bereiche des Betriebs zu beschränken, lehnten die empörten Frauen am Mittwoch ab.

TADY TO ZIMMERMANN TADY
ZAKA'IR!

Die letzten Juden von Kaifeng

Spuren einer Einwanderung nach China vor mindestens 1000 Jahren

Vor beinahe 400 Jahren haben europäische Missionare jüdische Gemeinden in China „entdeckt“. Doch Religion und Gebräuche überlebten nicht mehr lange. In Kaifeng, in der mittelmittelchinesischen Provinz Henan, findet man heute noch Menschen, die sich als Juden bezeichnen, obwohl sie sich äußerlich und in ihrer Lebensweise kaum von den übrigen Chinesen unterscheiden. Nur noch eine verblässende Erinnerung und das Wissen um ihre Abstammung halten sie zusammen. Wann genau und auf welchem Weg ihre Vorfahren nach China gelangt sind, hat die Forschung bis heute nicht eindeutig klären können.

Als der berühmte Jesuitenmissionar Matteo Ricci 1605 gerade sein viertes Jahr in der Kaiserstadt Peking verlebte, stellte sich eines Tages bei ihm ein Chineser namens Ai Tian vor, der von sich behauptete, Jude zu sein. Das Wort „Jude“ selbst kannte er zwar nicht, doch er bezeichnete sich als „Yicileye“ – als Israelit, und er wußte von Vorfahren, die Esau und Jakob hießen, und von zwölf Stämmen Israels. In seiner Heimatstadt Kaifeng, so erzählte er dem staunenden italienischen Priester, wohnten ein Dutzend jüdischer Großfamilien, die ihren eigenen Tempel besäßen und darin die fünf Bücher von Moses aufbewahrten.

Die Kunde, die bald nach dieser legendären Begegnung nach Europa drang, erweckte natürlich die Aufmerksamkeit von Gelehrten und Missionaren. Die wenigen, die sich auf den Weg machten und bis nach Kaifeng gelangten, fanden Riccis Berichte vollinhaltlich bestätigt. Doch das weit im Landesinneren gelegene, immer wieder von Kriegen und Überschwemmungen durch den „Gelben Fluß“ heimgesuchte Kaifeng blieb schwer zugänglich und abseits vom großen Weltgeschehen.

Als Ende des 19. Jahrhunderts von der rasch wachsenden Handelsmetropole Schanghai aus von Europa zugewanderte jüdische Kaufleute und Gelehrte Kontakt zu ihren Glaubensbrüdern in Kaifeng suchten, war das Schicksal der dortigen Gemeinde schon besiegelt.

Der letzte Rabbiner war seit einem halben Jahrhundert verstorben, niemand konnte mehr hebräische Texte lesen. Die Synagoge stand nicht mehr, Religion und Gebräuche waren aus dem Alltag verschwunden. Nur durch die Kenntnis der eigenen Vergangenheit, die auch durch das Interesse ausländischer Historiker weiter wachgehalten wurde, lebte noch ein Rest von Zusammengehörigkeitsgefühl der letzten chinesischen Juden.

Mit der Fotokopie eines alten Stadtplans und dem Buch eines kanadischen Missionars bewaffnet, beginne ich an einem schönen Frühlingsmorgen nach jener Straße in Kaifeng zu suchen, wo die Synagoge stand und die meisten Juden einst ihre Häuser hatten. Die „Jiao Jing Hutong“, die „Gasse, wo die heiligen Schriften gelehrt werden“, ist bald gefunden und heißt zu meiner Überraschung auch heute unter der kommunistischen Stadtregierung noch so. Die 100 oder 200 Jahre alten Häuser sehen kaum anders aus als auf der berühmten Bilderrolle im Peking-Kaiserpalast, auf der ein zeitgenössischer Künstler das Alltagsleben unter der Herrschaft der Song-Kaiser (960-1127), als Kaifeng Hauptstadt des Reiches war, liebevoll in allen Einzelheiten aufgezeichnet hat.

In der engen Gasse plaudern Nachbarn, zwängen sich Radfahrer zwischen den Hausmauern hindurch, spazieren ein paar ältere Leute in der Sonne. Die Kinder sind offensichtlich in der Schule. Ich frage einen gebildet aussehenden Chinesen nach dem Platz, wo früher die Synagoge gestanden hat. Er weiß es nicht genau, es ist immerhin schon mehr als hundert Jahre her, doch zu meiner Überraschung sagte er dann, „hier wohnt eine Frau, die ist Jüdin, die muß es wissen“, und zeigt auf einen Hauseingang, keine zwanzig Meter entfernt.

Die Tür zu dem kleinen ummauerten Vorhof ist offen, eine freundliche Alte mit gebundenen Füßen, ihren Urenkel auf dem Arm, bittet mich sofort in ihre kleine Stube, als ich mich vorstelle und ihr erzähle, daß ich nach den Juden suche. Sie ist 78 Jahre alt, kann nicht lesen und weiß auch nicht sehr viel über ihre Vorfahren. Aber sie freut sich, daß ich mich dafür interessiere. Sie stammt aus dem jüdischen Clan der Zhao, erzählt sie. An Sitten und religiöse Gebräuche kann sie sich nicht mehr erinnern, ihr Sohn, der mehr darüber wisse,

sei leider nicht da, doch ihre Familie sei die letzte, die noch in der alten Judengasse wohnte. „Aber meine Großmutter konnte noch ein paar Worte Hebräisch.“

Ich blättere mit ihr dann in dem Buch des kanadischen Anglikanerbischofs, der viel Material über die jüdische Gemeinde in Kaifeng zusammengetragen hat, und plötzlich zeigt sie auf ein vielleicht vor sechzig Jahren aufgenommenes Foto und ruft aus: „Das bin ich mit meiner Schwester.“ Auf einem anderen Bild entdeckt sie ihren Onkel Zhao Yünzhong, der zu Beginn des Jahrhunderts als Sprecher der verbliebenen Juden von Kaifeng agierte.

Von dem Platz, an dem die Synagoge stand, ist nichts mehr zu sehen. Schon vor dem Krieg wurde auf dem Areal ein Krankenhaus errichtet. Die beiden Inschriftsteine, die noch stehen blieben, nachdem die Synagoge abgerissen war, haben die Kulturrevolution überdauert, erfahre ich von einem Mitarbeiter des Tourismusbüros der Stadt. Er will mich am Nachmittag in den Lagerraum des Provinzmuseums führen und mir diese beiden wichtigsten Dokumente über die Geschichte der Kaifenger Juden zeigen. „Die meisten anderen Relikte der jüdischen Vergangenheit, die in Kaifeng geblieben waren, gingen in der Kulturrevolution verloren“, fügt er bedauernd hinzu. Die bedeutendsten Schriftrollen und verschiedene chinesische und hebräische Aufzeichnungen der Gemeinde sind schon lange zuvor von Europäern und Amerikanern aufgekauft worden und befinden sich heute verstreut in Museen und Sammlungen in aller Welt.

Von den einstmaligen drei Steinen ist einer verlorengegangen. Die chinesischsprachigen Inschriften der beiden anderen aus den Jahren 1489, 1512 und 1663 – ein Stein ist beidseitig beschrieben – sind schon so verwittert, daß nur mehr die wenigsten Schriftzeichen entzifferbar sind. Die Texte wurden jedoch schon in der Vergangenheit sorgfältig kopiert und geben wichtige Hinweise auf die Herkunft und das Leben der chinesischen Juden.

Die Inschriften sind die bedeutendsten Geschichtsquellen, die die Gemeinde selbst verfaßt hat, trotzdem lassen auch sie viele Fragen offen, vor allem über den Zeitpunkt, wann die Einwanderer aus Palästina nach China gelangt sind. Auf einem Stein heißt es etwa: „Nach dem Durchzug durch Indien... haben die Gläubigen dem Song-Kaiserhof Stoffe aus dem Westen als Tribut offeriert. Und der Kaiser sagte: Als naturalisierte Untertanen des Reiches der Mitte seid ihr akzeptiert. Ihr dürft den alten Gebräuchen folgen und euch in Bianliang (Kaifeng) niederlassen. Im ersten Regierungsjahr des Kaisers Xiaozong der Song-Dynastie (1163 n. Chr.), als der Schriftgelehrte Levi die Religion führte, wurde von einem Baumeister der Tempel errichtet...“

Damit ist klargestellt, daß eine große Gruppe von Juden, die den Tempel gründete, erst vor rund 800 Jahren Kaifeng erreichte. Doch vertritt der chinesische Historiker Jiang Wenhan in einem 1982 erschienenen Buch die Ansicht, daß mit Sicherheit schon in der Han-Zeit (um Christi Geburt) und vielleicht schon zweihundert Jahre vorher sich Juden in China niederließen. Wahrscheinlich waren es Gruppen, die bei der Eroberung Jerusalems zunächst nach Persien verschleppt wurden und die später nach Indien weitergewandert waren. Als während der Tang-Dynastie (im 7. Jahrhundert) Zehntausende Kaufleute aus dem Vorderen Orient über die Seidenstraße und auf dem Seeweg von Süden her nach China reisten, waren zweifellos auch Juden unter ihnen. Die größte und wichtigste Gemeinde entstand in Kaifeng, als die Hauptstadt des Song-Reiches mit rund einer Million Bewohnern alle damaligen Metropolen Europas übertraf.

Die Gemeinde von mehreren hundert Gläubigen pflegte zwar ihre mosaischen Traditionen. Sie aßen kein Schweinefleisch, hielten sich an den Sabbath, beschnitten die Buben und verheirateten ihre Frauen nur mit anderen Juden. Doch genauso wie die islamischen Zuwanderer paßten sie sich rasch an die chinesische Lebensweise der Umgebung an. Die wahrscheinlich judäo-persische Umgangssprache wurde bald vom lokalen chinesischen Dialekt verdrängt, die hebräischen Namen – wie der in der Steininschrift aufscheinende Levi – wurden in chinesische umgewandelt, und sogar die konfuzianische Ahnenverehrung fand Eingang in die Familien. Zweimal jährlich wurden in den Wohnungen Bilder der Vorfahren aufgestellt und Opfer dargebracht. In der Synagoge hingen auch Bänder mit Sprüchen von Konfuzius, und eine Ecke war einem Ahnenschrein reserviert.

Die Chinesen machten meist keinen Unterschied zwischen Moslems und Juden, die Anhänger des mosaischen Glaubens hießen „Moslems mit den blauen Mützen“, oder „Moslems, die die Sehnen herausnehmen“, nach einer eigenen Tradition bei der Schlachtung von Tieren. Eine Diskriminierung der Juden gab es im alten China nicht. Wenn der Kaiser, so wie in der Mongolen- und in der Qing-Dynastie, der Religionsausübung gewisse Beschränkungen aufer-

Prüfhe „DRBNV“ c. 42

regt, dann richtete sich das gegen die Juden. Die Glaubensrichtungen, in erster Linie gegen Islam und Christentum und niemals gegen die Juden im besonderen. Sie waren gleichberechtigte Bürger. Viele arbeiteten als Händler und Kaufleute, nicht wenige betätigten sich jedoch in anderen Berufen, und sogar die kaiserliche Beamtenlaufbahn stand ihnen offen, wie aus den Steininschriften hervorgeht.

Sicherlich gab es auf Seiten der Chinesen manchmal Argwohn und Mißtrauen gegen die ihnen fremden Traditionen. Und aus den späteren Jahren wird gelegentlich berichtet, daß die chinesischen Nachbarn auf die Juden in Kaifeng herabblickten. Doch war dies wohl eher, weil die Juden verarmt waren und zur untersten sozialen Schicht der Stadt zählten.

Auch in anderen Städten – in Ningpo, in Kanton, in Hangzhou und in Luoyang sowie in manchen Orten entlang der Seidenstraße – hatten sich Juden angesiedelt und Gotteshäuser errichtet. Von ihnen konnte man sich in Kaifeng Ersatz für die religiösen Schriften besorgen, nachdem 1461 in einem Krieg die Deiche des Gelben Flusses zerstört worden waren und ein verheerendes Hochwasser die Synagoge und einen Großteil der Stadt weggeschwemmt hatte.

Doch während die anderen jüdischen Gemeinschaften allmählich in der chinesischen und islamischen Umgebung aufgingen, blieb die von Kaifeng bis ins 19. Jahrhundert aktiv. Aber die einstige Kaiserstadt war inzwischen zu einem bedeutungslosen Provinznest herabgesunken, und abgeschnitten von der Welt und von anderen Glaubensgenossen war die kleine jüdische Gemeinde dem allmählichen Untergang geweiht.

Als zu Beginn des 19. Jahrhunderts der letzte Rabbiner starb, konnte niemand unter den etwa 200 verbliebenen Juden von Kaifeng mehr die hebräischen Schriften lesen und deuten. Die schöne hölzerne Synagoge wurde nach 1850 von einem neuerlichen Hochwasser zerstört und nicht wieder aufgebaut. Durch Krieg, Katastrophen und Hungersnöte begannen sich die jüdischen Familien, die immer noch um den Synagogenplatz zusammenwohnten, allmählich zu zerstreuen, nachdem auch das Band gemeinsamer Sitten und Gebräuche allmählich verlorengegangen war. Noch einmal versuchte eine 1900 in Schanghai gegründete jüdische Gesellschaft die Gemeinde wiederzubeleben, doch es war schon ein aussichtsloses Unterfangen. Neue Kriege, Behördenmißtrauen und die japanische Besatzung verhinderten schließlich weitere Versuche.

Ein junger Angestellter des Tourismus-Büros, der sich selbst sehr für die Geschichte seiner Stadt interessiert, hat für mich noch einen jüdischen Mitbewohner ausgeforscht, der bereit ist, aus seinen Erinnerungen zu erzählen. „Wir bekommen viele Anfragen von jüdischen Organisationen in Amerika“, sagt mein Begleiter, „aber aus politischen Gründen wollen wir für sie bisher keine Reisen nach Kaifeng organisieren. Aber wer schon einmal hier ist und danach fragt, dem zeigen wir gerne, was von der Vergangenheit der Juden noch da ist.“

Herr Shi Zhongyu (60 Jahre alt), ein kleiner Funktionär der staatlichen Industrie- und Handelsverwaltung, zu dessen Wohnung im Süden der Stadt weitab vom alten Judenviertel wir fahren, hat in den vergangenen Jahren begonnen, Bücher und Zeitungsartikel

über Juden in anderen Ländern zu lesen. „Ich würde die Geschichte gerne mehr studieren, es gibt hier leider kein Material dazu“, klagt er. Als ich ihn frage, was er denn über die Juden in der Welt wisse, antwortete er lachend: „In Amerika kontrollieren die Juden die Wirtschaft.“ Dann fügte er noch hinzu: „Ich fühle mich selbst als Jude, aber das Gefühl einer Zusammengehörigkeit ist nicht sehr stark.“

Die meisten der heute noch in Kaifeng lebenden rund zehn jüdischen Familien mit einigen Dutzend Angehörigen unterscheiden sich äußerlich nicht von den übrigen Chinesen. Herr Shi hat allerdings eine etwas größer wirkende orientalische Nase, „eine Nase wie die Moslems“, sagt er selber. Seit drei Generationen seien seine Vorfahren jedoch schon mit Han-Chinesen verheiratet gewesen.

In seinen Kindertagen hat ihm die Mutter die Geschichte über den Auszug Moses' aus Ägypten erzählt, und später, als er 15 Jahre alt war, über die Beschneidung, die in der Vergangenheit mit einem scharf geschliffenen Stein vorgenommen worden war. „Ich habe aber nie gehört, daß es noch gemacht wurde.“

„In unserer Familie haben wir gelegentlich Bilder der Ahnen aufgehängt. Der Vater hat dann Lammfleischsuppe ohne Salz gekocht, um sie zu opfern“, erinnert sich Herr Shi an diese Mischung aus konfuzianischer und jüdischer Tradition. „Wir selbst haben schon Schweinefleisch gegessen. Wir haben uns nicht mehr an jüdische Gebräuche gehalten. Aber während des chinesischen Neujahrsfestes wurden in manchen Familien mit Hühnerblut Linien auf die Haustür gemalt. Ich selbst habe das noch gesehen, als ich acht oder neun Jahre alt war.“ Es gab auch ein Fest, zu dem ein Lamm geschlachtet wurde und besondere Brote gebacken wurden, erinnert er sich.

In der streng nationalistischen Schule habe er einmal Schwierigkeiten gehabt, als er sich als Jude und nicht als Chinese bezeichnete. Unter der Guomindang-Regierung seien damals alle Minderheiten schlecht behandelt worden. 1949, nach der Gründung der Volksrepublik, wurde Herr Shi Lehrer. Seither hat er sich bei Volkszählungen und beim Ausfüllen von Formularen immer als „Jude“ eingetragen. „Ich bin Angehöriger einer Nationalität der Volksrepublik China“, betont er jedoch, auch wenn seine Vorfahren aus Palästina, „beziehungsweise Israel“, kämen. Auch seine vier Kinder, die zum Teil in anderen Städten wohnen, würden sich noch als Juden bezeichnen und stolz auf ihre Herkunft sein.

Und wie reagieren die Mitbürger darauf? „Sie wissen nicht viel über die Juden. Eine Diskriminierung wie in Europa gibt es nicht.“ Die chinesischen Juden leben heute verstreut und arbeiten in den gleichen Berufen. Oft wissen nicht einmal die Nachbarn, daß jemand Jude ist. Auch er müsse noch einiges über die Juden lernen, fügte er hinzu. Unlängst sei ein amerikanischer Jude bei ihm gewesen, und er habe es als sehr unhöflich empfunden, daß er ständig über seine Mutter und seine Vorfahren auf weiblicher Seite befragt worden sei. Erst dann hat er zum ersten Mal erfahren, daß nach jüdischer Tradition immer die Abstammung mütterlicherseits als ausschlaggebend gilt.

„Die Juden sind intelligent“, sagt mir dann ein Kellner im Hotel, mit dem ich mich über das Thema unterhalte. An bedeutenden Namen fällt ihm nur Henry Kissinger ein. In dem neuen Buch über die chinesischen Juden, das kürzlich in Peking erschienen ist, zeigt der Autor viel Verständnis für das immer wieder vertriebene Volk, das keine Heimat hatte. Er kritisiert zwar den Zionismus, der dazu führte, daß viele Araber in Palästina ihr Land verloren. Gleichzeitig würdigte er auch die kulturellen und wissenschaftlichen Leistungen der Juden in aller Welt, allen voran natürlich Karl Marx. Dann werden auch Heinrich Heine, Albert Einstein und Sigmund Freud erwähnt. Die offizielle Politik der Volksrepublik China unterstützt heute zwar die Palästinenser, und Peking unterhält keine Beziehungen zu Israel. China hat jedoch nie das Existenzrecht des jüdischen Staates an sich in Frage gestellt.

Man sollte sich an dieser Stelle vielleicht auch erinnern, daß China in seiner jüngeren Geschichte in intensiven Kontakt mit einer großen Zahl von Juden kam. An die 20 000 deutsche und österreichische Verfolgte fanden zwischen 1933 und 1945 auf ihrer Flucht vor dem Nazi-Terror in Schanghai Asyl, wo die erst 1941 von den Japanern besetzte „Internationale Konzession“ einer der wenigen Orte in der Welt war, der die exilierten Juden ohne besondere Visum-Formalitäten aufnahm. Auch unter der japanischen Besetzung wurden die Juden – trotz deutschem Druck auf Tokio – relativ gut behandelt.

Schon zuvor hatten sich in den chinesischen Handelsstädten wie Tianjin und Harbin mit dem Eindringen des Imperialismus jüdische Geschäftsleute, Lehrer, Journalisten und Forscher aus Rußland, Amerika und Europa angesiedelt und ein beachtliches kulturelles aber auch religiöses Leben entfaltet. Schanghai allein hatte fünf Synagogen, in Harbin, in Nordostchina, wo vor allem russische Juden lebten, erschien sogar eine jiddische Tageszeitung. So wie fast alle Ausländer haben auch die Juden zwischen 1945 und 1950 China wieder verlassen.

Bevor ich aus Kaifeng abreise, möchte ich noch den „Großen Osttempel“, die dreihundert Jahre alte Hauptmoschee der Stadt, besuchen. Die Moslems sind etwa zur gleichen Zeit wie die Juden zugewandert, sie waren allerdings mehr an Zahl und haben sich rasch mit den ansässigen Chinesen vermischt. Offiziell werden sie im heutigen China als „Hui-Nationalität“ bezeichnet. Im ganzen Land zählt man rund vier Millionen von ihnen, in Kaifeng leben heute noch einige tausend Hui. Die Stadtregierung hat für die Volksgruppe kürzlich einen eigenen autonomen Wohnbezirk eingerichtet.

„Tagebuch der Anne Frank“ ist in Alabama unerwünscht

US-Leihbüchereien stehen unter Zensur / Ausstellung verbotener Literatur in Washington / Auch „Tarzan“ dabei

Von unserem Korrespondenten

kr WASHINGTON, 12. September. Über dem Bücherregal hängt ein Plakat mit den Warnungen „Vorsicht — Gefährlich“. Darunter stehen Bücher wie Adolf Hitlers „Mein Kampf“, Peter Benchleys „Der weiße Hai“, das „Tagebuch der Anne Frank“, sexuelle Aufklärungsbücher aller Art, die Biographie der Schauspielerin Doris Day, reihenweise Henry Miller, William Faulkner und auch Edgar Rice Burroughs „Tarzan“.

Wie hier in der „Montgomery County Library“, einer der großen öffentlichen Bibliotheken im Einzugsgebiet der US-Hauptstadt Washington, hat in den gesamten USA eine „Woche des verbotenen Buchs“ begonnen. Unter dem steckbriefähnlichen Plakat stellen die großen und kleinen Bibliotheken und Buchhandlungen der Öffentlichkeit Werke vor, die früher einmal in allen möglichen Ländern der Erde oder heute in bestimmten amerikanischen Schulen, Universitäten oder örtlichen Bibliotheken auf den Index gesetzt sind. Organisiert worden ist diese erschreckende Dokumentation von der Vereinigung der

US-Buchhändler, dem US-Verlegerverband und den Universitätsbuchhandlungen unter der Schirmherrschaft der Bibliothek des US-Kongresses (Senat und Repräsentantenhaus).

„Die Meinungs- und Redefreiheit steht in unserer Verfassung, und wir Amerikaner glauben an diesen Grundsatz“, sagt die Bibliothekarin Leila Shapiro von der „Montgomery County Library“ und fährt fort: „Aber es gibt ununterbrochen Versuche, sie einzuschränken unter allen möglichen Vorwänden, moralischen, religiösen, politischen, rassischen.“

Daß die Feinde der Meinungsfreiheit erfolgreich waren und es weiter sind, beweist der Katalog der verbannten Titel, der der Ausstellung beigegeben ist: 41 eng beschriebene Schreibmaschinenentwürfe. Darunter befinden sich so berühmte historische Fälle wie Werke von Galileo Galilei (verboden 1633), Homer (387 vor Christus) oder William Shakespeare (1597). Die Masse der Titel ist allerdings erst in den vergangenen Jahren aus US-Bibliotheken verbannt worden. Die Verbots-Anträge gingen dabei

fast immer von irgendwelchen Vereinigungen mit weltanschaulichen Motiven aus, wurden häufig von Gerichten bestätigt, manchmal verworfen. „Es ist unglaublich, wie viele Leute in unseren Bibliotheken herumschnüffeln, nur um etwas zu entdecken, was verboten werden könnte“, sagt Leila Shapiro.

Daß der Zoll noch 1960 und 1962 Schriften des Marquis de Sade beschlagnahmte, mag noch verständlich sein, vielleicht auch noch, daß wegen der „kommunistischen Botschaft“ Karl Marx 1950 bis 1953 in Boston aus Büchereien entfernt wurde. Erfolgreich waren die Sittenwächter aber auch bei Hemingway wegen gewisser freimütiger Passagen. Oder bei Aldous Huxley in mehreren US-Staten noch 1960. „Tarzan“ wurde an einigen Schulen verboten, weil der Held „in Sünde“ lebt mit Jane, John Steinbeck noch 1982 an mehreren Instituten in Alabama, Mark Twains „Tom Sawyer“ und „Huckleberry Finn“ noch 1981 und 1982 wegen „böser Ausdrücke“. Eines der Lieblingsopfer der Zensoren ist bis heute J. D. Salinger mit seinem Welterfolg „Fänger im Roggen“.

Auf der Verbotsliste finden sich alle Schattierungen von sexuellen Aufklärungsbüchern. Doris Days Erinnerungen sind aus Büchereien geworfen worden, weil „schockierende“ Darstellungen aus ihrem Eheleben ihrem „amerikanischen Image einer sauberen Frau widersprechen“ (1962). In Virginia und Alabama sind von Textbuchkommissionen Anträge auf Verbot des „Tagebuchs der Anne Frank“ gestellt worden, mal weil es „sexuell offensiv“, mal weil es „demoralisierend“ sei. Auf diversen Indices steht auch der Lexikon-Klassiker „The American Heritage Dictionary of the English Language“. Grund: Darin seien Ausdrücke wie „Fuck“ („obszönes Wort für Geschlechtsverkehr“) genau erläutert.

„Die Versuche, unsere Rede- und Informationsfreiheit einzuschränken, sind ein Phänomen“, sagt die Bibliothekarin Shapiro, „sie sind ununterbrochen und allgegenwärtig.“ Eine höchststrichtrich abgesicherte juristische Grundlage hätten die Feinde der Redefreiheit in den USA allerdings: „Es ist verboten, in einem voll besetzten Theater ‚Feuer‘ zu schreien.“

AMICI UMI' ALE TAKY PERNE BLANDUT! DIVIA SE, ZE EITE N BZAKAZALI „DR BNU.“

„Eine Schande für die Nation“

Die rechtsgerichtete „Konservative Aktion“ des Exil-Tschechen Ludek Pachmann muß zur Finanzierung ihres aufwendigen „Aktionsprogrammes“ gegen den Friedens-Herbst den Klingelbeutel kreisen lassen. Um die vorgesehenen Störmanöver bei Kasernenblockaden und die kostenlose Verteilung von 250 000 Schallplatten mit der deutschen Nationalhymne bezahlen zu können, bittet Pachmann in Bettelbriefen an ausgesuchte Empfänger um Finanzspritzen:

Hamburg, im September 1983
Sehr geehrter Herr...

der rote Krawallpöbel rüstet zum sogenannten „heißen Herbst“. Die vereinigte Linke — angefangen von den verbrecherischen Terroristen bis hin zu den Chaoten, Aussteigern, Grünen und Alternativen, von der DKP bis zur SPD und dem DGB: Sie alle drohen schon jetzt „friedliche“ Demonstrationen an. Kasernenbesetzungen, Straßenblockaden, Schlachten mit der Polizei. Mit verummten Gesichtern, Schlagstöcken, Steinen

und Brechstangen werden sie ihre „Friedensliebe“ demonstrieren.

Musterbeispiele dafür hat dieses rote Gesindel bereits geliefert. General Bastian schämt sich nicht, sich wie ein dummer, trotziger Junge von Polizeibeamten von der Straße tragen zu lassen. Als „Demonstrant“ vor Bundeswehrkasernen. Er hat aber keinerlei Hemmungen, von der von ihm geschmähten Bundeswehr monatlich rund 6000 Mark (!) Generalspension zu kassieren. Dieser Mann ist eine Schande für die Nation.

Im hessischen Parlament bespritzt ein „grüner“ Abgeordneter einen amerikanischen General mit seinem eigenen Blut. Politik von Fanatikern oder ein Fall für Nervenärzte?

Mit allen gewalttätigen Mitteln wird der rote Krawallpöbel die uns bevorstehenden Monate zu einem chaotischen und gewalttätigen Herbst „unfunktionieren“ wollen. Das dürfen wir uns nicht gefallen lassen. Wir können nicht mehr länger zusehen, wie die nützlichen Idioten des Kreml unser schönes Land kaputt machen und den Sowjets unterwerfen wollen.

Deswegen hat die Konservative Aktion ein ungewöhnliches Gegenkonzept entwickelt. In einem kleinen Prospekt, den Sie in diesem Brief finden, haben wir unsere geplanten Aktionen zusammengestellt.

Bitte, helfen Sie uns durch eine Spende, dieses Programm voll zu verwirklichen. Wir müssen endlich

etwas unternehmen. Jeder von uns!
Mit freundlichen Grüßen
Ludek Pachmann
Bundesvorsitzender

JACHROŠMAJITR SE NAM
ASI ZDLA'ZNIL! VON TOU

A DOU PEŠKY, NOVÝ TO
STŘIHOU PŘEŠLUKOU,
COU DOKA CORY DUP.

MONCTON, 13. September (Reuters). Die Sowjetunion hat die kanadische Regierung am Montag nach offiziellen Angaben um Landerlaubnis für zwei sowjetische Sonderflugzeuge ersucht, die den wegen der Flugzeug-Sanktionen in Kanada gestrandeten Moskauer Staatszirkus heimbringen sollen. Die Zirkus-Tournee war wegen des Abbruchs einer südkoreanischen Passagiermaschine durch sowjetische Abfangjäger abgesagt worden, und Artisten, Tiere und technisches Zubehör konnten wegen der von Kanada im Zuge von Sanktionen gegen die Sowjetunion verfügte 60tägigen Aussetzung des Luftverkehrs von und nach Moskau nicht heimtransportiert werden. Wie ein Sprecher der Zivilflughafen-Bundesanstalt Transport Canada sagte, habe die Sowjetunion um Ausnahme-Landerlaubnis für ein Transportflugzeug und ein Passagierflugzeug in Halifax ersucht, um die 55 Artisten, 17 Tiere und das Zirkusgerüst nach Moskau fliegen zu können. Beamte des Außenministeriums deuteten an, daß Kanada sich dem sowjetischen Ersuchen voraussichtlich entsprechen werde.

HLAVINKOU NARAZIL
NA ŽEB ASI MOC
PRUDCE!!

Moskau will Staatszirkus
aus Kanada heimholen

Von Karl Grobe

In zivilisierten Ländern werden Menschen, die den Tod anderer Menschen verursacht haben, vor Gericht gestellt und angemessen bestraft. In der Sowjetunion muß das anscheinend nicht so sein. Nichts deutet bisher darauf hin, daß auch nur die Suche nach den Verantwortlichen für den Abschluß der süd-koreanischen Verkehrsmaschine und den Tod von 289 Personen an Bord aufgenommen wurde. Kein öffentliches Wort jedenfalls; oder soll der Hinweis darauf, daß die Entscheidung möglicherweise in höheren militärischen Rängen in Tschita gefallen sei, schon alles sein?

Vielleicht reicht die Verantwortung allzu hoch in die Hierarchie, so daß jemand, der die richtigen Fragen stellt, seinerseits mit Verfolgung rechnen muß. In der UdSSR ist das gut möglich angesichts der Unfehlbarkeitserklärung, die jedes Politbüro sich selbst kraft der angeblich wissenschaftlichen Richtigkeit der Staatsideologie auszustellen beliebt.

Vielleicht auch wird die Flugzeug-Affäre benutzt, um in den innerparteilichen und innenpolitischen Auseinandersetzungen Munition gegen Gegner der „allzeit richtigen Linie“ oder gar gegen ihre berufenen Interpreten zusammenzustellen. Auch solche Übungen sind schon vorgekommen.

Daß es Auseinandersetzungen in den obersten Rängen der sowjetischen Hierarchie gibt (abgesehen von den ständigen Kämpfen zwischen dem inneren Kreis und nachgeordneten Rängen der herrschenden Nomenklatura), ist seit den Krisen bekannt, die auf das Ausscheiden eminenter Alleinherrscher wie Josef Stalin und Nikita Chruschtschow folgten. Schon zu Lebzeiten hat Leonid Breschnew mit Herausforderern leben müssen; die Affären seiner letzten Lebensjahre wie der plötzliche Tod des hochrangigen KGB-Generals Zwigun, Korruptionsgeschichten und ernsthafte politische Differenzen über die Westpolitik, den Wirtschaftskurs und die kulturelle Szene belegen das hinreichend. Jurij Andropow hat mindestens einige dieser Frontstellungen geerbt und ist sichtlich nicht mit allen fertig geworden.

Doch ist es wohl verfehlt, von einer Machtübernahme des Militärflügels in der Spitze der KPdSU zu reden. Auch wenn es Rivalitäten zwischen den KGB-Grenztruppen und den regulären Streitkräften gibt, verdankt Andropow doch beiden seinen Aufstieg zur Macht, wenigstens zum Teil. Nicht viel deutet darauf hin, daß er zum Todfeind der Militärs geworden wäre; man müßte sonst seine Abrüstungsreden geradezu als Hilfeschiere an den Westen, ihm gegen die wahnsinnig gewordenen Überrüster zu helfen, interpretieren, und dies scheint denn doch aberwitzig. Die Bedeutung der Militärmacht hat auch Andropow nie offen angezweifelt. Von Nuancen abgesehen, scheint die Rüstungspolitik der UdSSR Gemeingut aller Gruppen und Cliquen in der Führung zu sein.

Die Kenntnisreichtümer in der sowjetischen Führung kennen andererseits den Preis der Hochrüstung. Sie belastet die überalterte Sowjetwirtschaft so sehr,

daß viele dringliche Aufgaben gar nicht mehr angepackt werden können. Im wesentlichen sind nur die rüstungswichtigen Industriezweige effizient oder wenigstens von Mißwirtschaft, Apathie und bürokratischer Entwicklungshemmung frei. Insgesamt ist der Produktionsapparat aber in einem beklagenswerten Zustand; nur die Misere in der Güterverteilung (von den willkürlichen Zuteilungen bis zu den ewigen Transportengpässen) mag die Misere der Produktionsqualität noch übertreffen.

Hier haben die Wirtschaftswissenschaftler von Nowosibirsk kürzlich den Hebel angesetzt; und die Seilschaft des Jurij Andropow zollte ihnen versteckt Beifall. Diese Gruppe weiß, daß für das Gelingen, ja schon die Einleitung, umfassender Reformen zwei Voraussetzungen gegeben sein müssen: möglichst umfassender Frieden mit der anderen Supermacht, auch wenn sie langfristig der zu schlagende Rivale bleibt, und weitgehende Zusammenarbeit mit den technisch und wissenschaftlich fortgeschrittenen Staaten in Ostasien, Nordamerika und Westeuropa. Aus diesem und keinem anderen Grunde, schon gar nicht aus blauäugiger Bewunderung, setzen sie auf Koexistenz.

Den Militärs muß die Modernisierung des Systems gleichfalls wichtig sein; denn wenn der zivile Apparat bei der geringsten Belastung zusammenbricht, so daß Unruhe ins Volk kommt, erschwert ihnen dies erstens die Vervollkommnung der ihnen untertanen Rüstungsmaschinerie und zweitens die Logistik. Geheimniskrämerei mag ihnen größere Zurückhaltung auferlegen; gegen Reformen können sie aber schlecht sein, höchstens gegen Andropows Tempo.

Dagegen stemmen sich ganz andere, die mittleren Ränge der Nomenklatura, denen genau die Machtbefugnisse abgenommen werden müssen, die an Betriebsleiter und Trustchefs abgegeben werden sollen. Sie haben Verbündete im staatlichen, überzentralisierten Planapparat, der gleichfalls Einfluß verlieren müßte. Es war ganz aufschlußreich, daß ausgerechnet der oberste Planungschef Baibakov in einem Saal, über den Andrej Gromykos Außenministerium verfügt, seine schwerwiegenden Bedenken lancieren konnte — und Gromyko wiederum sagte sinngemäß, auch künftig würde die Sowjetmacht so handeln wie im Luftraum von Sachalin. Hier, und nicht bei den Militärs, sammelt sich die Front der Anti-Andropowisten.

Wer sich in der obersten Führung auf ihre Seite geschlagen hat, ist noch nicht in allen Einzelheiten klar. Sicher sind die Erben des parteipolitischen Linienrichters und Erzintriganten Michail Suslow darunter. Haben sie versucht, durch den Flugzeugabschuß, 269fachen Mord, Andropow zu erschüttern? Oder auch nur den Reformen alle Möglichkeiten zu nehmen?

Wenn es diesen Hintergrund der Affäre geben sollte, dann mag es Generationen dauern, bis die volle Wahrheit ans Tageslicht kommt. Dann aber steckte die UdSSR tiefer in der Nachfolgekrise nach Breschnew, als die Kreml-Auguren bisher angenommen haben. Das würde sie gefährlich unberechenbar machen.

tischen Behörden um eine Verlängerung seiner Aufenthaltsgenehmigung gebeten. Gerüchte, wonach der 65jährige Künstler um persönlichen Schutz vor Sowjet-Agenten gebeten habe, wurden am Montag vom Innenministerium auf Anfrage nicht bestätigt.

Ljubimows Stück war am 7. September mit großem Erfolg in London aufgeführt worden. Schon kurz danach wur-

Die in den Weiten der kanadischen Wildnis lebenden rund 200 000 Indianer — oder zumindest ihre Häuptlinge — sind von einem jahrzehntealten Prinzip abgegangen. Die „Chefs“ der rund 600 Indianerstämme haben mit dem „großen Häuptling der Weißen in Ottawa“ (Regierungschef Pierre Trudeau) nach langen Verhandlungen vereinbart, daß die Führungselite der Ureinwohner künftig aus der Staatskasse Urlaubsgeld und Rente bekommt.

Wie der kanadische Indianer-Minister John Munro auf einer Konferenz der Indianer-Chefs (Häuptlinge) in Toronto erklärte, soll mit den vorgesehenen insgesamt 75 Millionen Dollar die „Emanzipation der Indianer gefördert“ werden. Das

den Gerüchte laut, daß der Künstler in Großbritannien um politisches Asyl bitten wolle. Die Behörden in London verlängerten zunächst einmal sein Visum um etwa einen Monat bis Mitte Oktober.

Der Regisseur, der mit seiner ungarischen Frau und seinem vier Jahre alten Sohn nach Großbritannien gereist war, hatte in den vergangenen Jahren ständig Ärger mit der Zensur in Moskau, die drei seiner Stücke kurz vor ihrer Premiere absetzte. In einem Interview mit der britischen Tageszeitung „The Times“ hatte er Anfang des Monats erklärt, er könne nicht länger zulassen, daß man auf ihm herumtrampole. dpa

Staatsgeld auch fürs Kriegsbeil

Geld solle in erster Linie die Selbstverwaltung der in Reservaten lebenden Ureinwohner finanzieren, und die Millionen werden deshalb auch ganz einfach als „Verwaltungskosten“ deklariert. Bezahlt werden soll damit alles vom Radiergummi für den Stammes-Schreiber bis zum Streifenwagen der eigenen Indianer-Polizei.

Um die Einzelheiten der Haushaltspläne will sich das kanadische Ministerium für Indianer-Angelegenheiten erklären. Inoffiziell kühn, „weil wir im Einzelfall als Weiße gar nicht mitreden können“.

Bei Ausgaben für Fische, Zaubertänke und Gewänder für rituelle Feiern würde ein Rechnungsprüfer wohl auch nur graue Haare bekommen. Und manche Anschaffungen in Reservaten verstoßen, strenggenommen, auch gegen weiße kanadische Gesetze. So haben sich etliche Stämme neuer Kriegsbeile zugelegt. Bei größerem Ärger mit der Zentralregierung in Ottawa werden sie jeweils mit erheblichem Tamtam ausgegraben. Nach weißen Gesetzen ist dies „bewaffneter Aufruhr zur Volksverhetzung“.

Gegenüber dem laufenden Haus-

haltsjahr hat Ottawa durch die Vereinbarung seinen Verwaltungskostenzuschuß praktisch verdoppelt und damit eine alte Indianer-Forderung erfüllt: Künftig werden die Mandatsträger in den Reservaten und ihre Mitarbeiter den übrigen Angehörigen des öffentlichen Dienstes in etwa gleichgestellt. Die Häuptlinge erhalten eine Aufwandsentschädigung und ihre Helfer eine Entlohnung wie Beamte. Damit verbunden sind auch diverse Vergünstigungen, die es im Stammesleben bisher nicht gegeben hat: Mutterchaftsurlaub, bezahlte Krankheittage, verbilligte Darlehen, Urlaubsgelder und Renten.

Sowjet-Regisseur Ljubimow bleibt zunächst in London

LONDON. Der bekannte sowjetische Regisseur Juri Ljubimow, der sich anlässlich der Aufführung seines Stückes „Schuld und Sühne“ (nach Dostojewski) zur Zeit in London aufhält, hat die bri-

Martina Navratilova super

Evert-Lloyd ohne Chance • Siegerin spielte nur sechs Stunden

Martina Navratilova hat den letzten schwarzen Fleck auf der Landkarte des Erfolgs getilgt: Nach elf Jahren wurde sie erstmals auch Internationale Tennismeisterin der USA. In genau 63 Minuten bezwang die Linkshänderin in Flushing Meadow ihre amerikanische Landsmännin Chris Evert-Lloyd mit 6:1, 6:3. Chris Lloyd, Nummer zwei der Welt hinter Martina Navratilova, sagte anschließend voller Resignation: „Ich habe wenigstens die Genugtuung, zeitweise ein ausgeglichenes Match geliefert zu haben.“

Martina Navratilova (26), 1975 aus der CSSR in die USA emigriert, seit 1981 US-Bürgerin, benötigte im Louis-Armstrong-Stadion von Flushing Meadow vom ersten bis zum letzten Ballwechsel des Turniers insgesamt 6 Stunden und 4 Minuten. Im „Schnitt“ fertigte sie ihre Gegnerinnen jeweils in 52 Minuten ab. Sie erhielt für den Titelgewinn eine Prämie von 120 000 Dollar, dazu noch den von einem Niederwarenkonzern ausgesetzten „Zuschlag“ von 500 000 Dollar — Preisgeld für die Siege in Hilton Head, Wimbledon und jetzt in Flushing Meadow.

Im Endspiel der Herren traf am späten Sonntagabend Ivan Lendl (CSSR) und Vorjahressieger Jimmy Connors (USA) aufeinander. Lendl besiegte in der Vorschlußrunde den kleinen Amerikaner Jimmy Arias mit 6:2, 7:6, 6:1. Connors machte den Texander Bill Scanlon mit 6:2, 6:3, 6:2 regelrecht fertig. Lendl, der noch nie ein Turnier von dieser Aussagekraft gewinnen konnte, meinte: „Irgendwann wäre ich doch eigentlich mal ganz logischerweise für den Gewinn einer solchen Meisterschaft fällig.“ Connors: „Ich glaube nicht, daß

ich gegen Lendl ebenso leicht gewinnen kann wie gegen Scanlon.“ Er habe wohl gezeigt, daß er trotz seiner 31 Jahre wieder in Höchstform wie früher sei.

Das weibliche Finale war gleichzeitig der vergebliche Versuch von Chris Lloyd-Evert, gegen einen Roboter bestehen zu wollen. Martina Navratilova erteilte ihrer Gegnerin zwischenzeitlich eine echte Lehrstunde, wie man hart aufschlägt, ans Netz geht oder Volleys setzt. 20 000 Zuschauer hätten gerne gesehen, daß Martina Navratilova im zweiten Satz ins Straucheln geraten könnte, als die Partie 3:3 stand, die Wimbledonsgewinnerin zweimal ihren Aufschlag abgab, als Chris Lloyd-Evert einige Passierschläge wunderschön und erfolgreich brachte — doch Martina Navratilova wankte nicht einmal. Mit dem vierten Matchball wurde sie US-Meisterin. Sie erhöhte damit ihre Titelsammlung auf 82, ihr Konto aus reinen Turniergeldern auf die Rekordsumme von 5 589 756 Dollar.

Im letzten Jahr gewann sie 90 von 93 Spielen. In diesem Jahr holte sie zwölf Titel, ging 66mal als Siegerin vom Platz, „raste“ durch das Wimbledon-Turnier in 5 Stunden und 4 Minuten — hatte letztmals gegen Kathy Horvath (USA) bei den französischen Titelkämpfen in Paris verloren.

Aufgespießt

„Meine sehr verehrten Damen, meine Herren, ich darf Sie zur Feierstunde anlässlich der diesjährigen Verleihung des Theodor-W.-Adorno-Preises an den Schriftsteller Günter Grass in der Frankfurter Paulskirche herzlich willkommen heißen.“

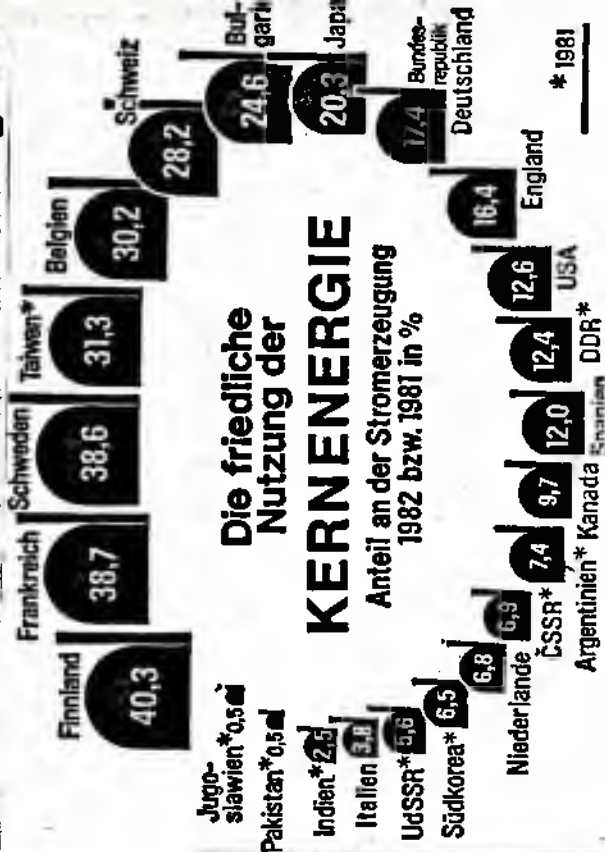
Frankfurts Oberbürgermeister Walter Wallmann bei der Preisverleihung des Adorno-Preises an Günther Anders am 11. September 1983.

„Zu Ihrer ersten Frage zur Mitteilung, daß der Flug unterbunden wurde, möchte ich sagen, diese Information gab es in der ersten TASS-Mitteilung. Man hätte sie nur richtig lesen müssen. Sie können mit dem Kopf nicken, nach links oder nach rechts, aber gestatten Sie, daß wir unsere Sprache besser verstehen als Sie Russisch verstehen, besonders die politische Sprache.“

Der Leiter der Abteilung Internationale Informationen des Zentralkomitees der KPdSU, Leonid Samjatin, auf die Frage des ARD-Fernsehens, warum fünf bis sechs Tage lang eine unzutreffende Version über den Abschluß des Flugzeugs aufrechterhalten wurde (amtliche Übersetzung im „Neuen Deutschland“).

„Aufgestiegene sowjetische Jagdflugzeuge der Luftverteidigung versuchten, der Maschine beim Anflug auf den nächstliegenden Flugplatz Hilfe zu leisten. Jedoch reagierte der Luftraumverletzer nicht auf die abgegebenen Signale und die Warnungen der sowjetischen Jagdflieger und setzte seinen Flug in Richtung auf das Japanische Meer fort.“

Erste TASS-Mitteilung laut amtlicher Übersetzung im „Neuen Deutschland“.

VW hat in USA Probleme

WASHINGTON, 11. September (AFP). Die amerikanischen Straßenverkehrsbehörden werden möglicherweise mehr als 1,5 Millionen Volkswagen und Audi aus dem Verkehr ziehen lassen, die Bremsmängel und Defekte im elektrischen System aufweisen könnten. Bei der Behörde sind nach eigenen Angaben 96 Beschwerden zu Bremsproblemen von Volkswagen und 3000 Reklamationen zu Mängeln im elektrischen System von Volkswagen und Audi eingegangen, die zum Abwrüfen des Motors führen.

Im kommenden Monat will die Behörde eine Untersuchung einleiten, die darüber entscheiden soll, ob die beanstandeten Mängel tatsächlich vorhanden sind und eine Gefahr für die Sicherheit der betroffenen Autobesitzer darstellen. Im Anschluß daran könnten die US-Behörden den Volkswagenwerken verlangen, daß die beanstandeten Modelle zurückgerufen werden.

Sorgerecht kam auf den Hund

SANTA ANA, 11. September (AP). Den gesetzlichen Bestimmungen für Kinder entsprechend, hat ein kalifornischer Bezirksrichter einem kinderlosen, in Scheidung lebenden Ehepaar das beiderseitige Sorgerecht für einen Hund zugesprochen. Die Hündin „Runaway“ (etwa „Ausreißer“), eine Kreuzung zwischen Cockerspaniel und Pudel, wurde bisher mit Hummer, Steak und Salat von Rex und Judi Wheatland verwöhnt. Beide beanspruchten das Sorgerecht für das Tier. Der 34jährige Bauunternehmer bot seiner Frau sogar 20 000 Dollar (rund 52 000 Mark) dafür, daß sie auf ihren Anspruch auf den Hund verzichtete. Das Angebot wies die 31jährige zurück, obgleich sie mittellos sein soll. In seiner Urteilsbegründung sagte Richter John Wooley, daß der Hund für die vier Jahre lang verheirateten Wheatlands Kindersatz gewesen sei.

★ **ELEKTRARNA NA PODLAZE** se nedávno představila veřejnosti při technické výstavě v Norimberku. Tuto vskutku „svěráznou“ elektrárnu tvoří tkanina z umělého vlákna, a jejíž pomocí lze vyrábět elektrickou energii: Malý ventilátor, napojený na tento neobvyklý zdroj proudu, začal pracovat dokonce už tehdy, jestliže se po tkanině přejiždělo prstem. Obyčejný domácí koberec, utkaný z tohoto speciálně „kouzelného“ vlákna, může poskytovat proud pro různé domácí spotřebiče i pro nabíjení akumulátorů. Nakonec to nejdůležitější: Koberec vyrábí elektrický proud, když se po něm chodí.

Volají po ochraně hub

(Čtk): Houbařská sezóna se tedy přece jen dostavila. Houby rostou, ale nestačí uspokojit houbařskou horečku potvrzující, že co Čech nebo Slovák, to hubbař. Lesní procházky, a to i na značně odlehklých místech, připomínají svou masovostí spíše turistiku velkoměsta. A jako každoročně je hlavní fronta útoků zaměřena na houby hříbovité. O to víc je pak zklamáných, odnášečích si v košíku jiné druhy a zvěstivě pokukujících po úlovcích křástnějších návštěvníků lesa. Rozčarování však nelze připsávat jen špatnému oku a smůle. Odborníci totiž již řadu let sledují, že dochází k nápadnému ubývání některých druhů hub jedléch i nejdlejších. Je to důsledek vlivu hospodářské činnosti člověka a jeho životních nároků. Proto volají po ochraně hub. Mykologové upozorňují mj. na stále intenzivnější tlak tzv. hříbkářů, kteří, ač znají sebevětší počet různých jedlých hub, sbírají jen ty své. Neváží dopouští se přitom i škodlivého nešvaru rozhrabávání lesní půdy, aby našli i nejmenší plodnice. Vlivem této hamiznosti nemůže podhoubit nerušeně růst, hříbký dozrávat a vypouštět výtrusy. Mnohé hříbovité druhy se už staly v řadě míst zcela vzácnými. Z našich bílých hříbků se sice stále ještě dost vyskytuje hřib dubový a smrkový, ale dříve hojný hřib borový téměř vymizel stejně jako hřib bronzový. Nevalná situace je i u lišek, kiužků a dalších druhů. Ovšem pozor! Není hřib jako hřib. Letos se ve větším množství objevila jedovatá závojenka olovová, v mídě podobná hříbu pravému. A ještě jedno varování. Jak sděluje Čs. mykologická společnost, hojně roste zejména v okolí Prahy (Karlštejn, Křivoklát) též prudce jedovatá muchomůrka zelená.

Jak se dalo očekávat, pustil se van Swieten i do upírů. Nejprve o nich napsal učencou studií a vzápětí zřídil protipřípří vládni komisi, jejímž byl sám členem. Panové z komise dávali otevřít podezřelé hroby, na hrdlech obětí hledali stopy kousnutí a ve vši vážnosti doporučovali postřížením, aby se léčili olivovým olejem a medem s koralikou.

Nu, co na tom. Smíme se s tím, že autor tere-

ziánských zdravotních reforem věřil na upíry, snad mu to na velikosti neubere. Znáám sorčasněho vynikajícího chirurga, který v pátek nevezme skalpel do ruky, a pokud je náhodou ještě tfináčtoho, bojí se vytáhnout pátý z domu. Pacienti si jej přes to všechno nemohou vynachvátit.

Planung für Öllager in Felskavernen eingestellt

BREGENZ, 9. September (AP). Die Schweizer Firma Carbur hat die Planungsarbeiten für den in Haldenstein bei Chur (Schweiz) geplanten Ölkavernenspeicher vorläufig eingestellt, wie ihr Vize-Direktor Rolf Rettenhauer in einem Rundfunkinterview sagte. Die Einstellung der Planungsarbeiten bedeute aber keineswegs, daß das umstrittene Vorhaben fallengelassen worden sei. Anlaß sei die Ankündigung des Eidgenössischen Bundesamtes für Gewässerschutz, eine neue Verordnung zu erlassen, in der auch die Errichtung und der Betrieb von Ölkavernen geregelt werden soll. Das Projekt wird in Vorarlberg und im Süddeutschen Bodenseeraum heftig bekämpft, weil befürchtet wird, daß das in unverkleideten Felskavernen gelagerte Heizöl eine große Gefahr für die Grundwasservorkommen im österreichischen und Schweizer Rheintal sowie für den Bodensee als Trinkwasserspeicher darstellen könnte.

EG erreichte nichts

BRUSSEL, 9. September (dpa). Alle Versuche der EG-Kommission, Kanadier und Norweger zu „humaneren“ Tötungsmethoden bei der Jungrobberjagd zu bewegen, sind fehlgeschlagen, wie ein Sprecher mitteilte. Damit wird am 1. Oktober das im März beschlossene zweijährige Importverbot für Felle von Jungrobber in die Europäische Gemeinschaft in Kraft treten, wenn nicht in letzter Minute Ottawa und Oslo auf die Wünsche der EG-Staaten eingehen sollten.

Věk není překážkou

Nedávno skončil v Austrálii mimořádně daleký maratón Sydney - Melbourne. Tato jedinečná sportovní událost sledovali televizní diváci z celé Austrálie. Nebledě se časné, chmurné a studené ráno vyšly tisíce obyvatel města Melbourne do ulic. Nadšené davy vítaly vítěze tohoto neobyčejného dálkového běhu. Stal se jím jistý Cliff Young. Vzdálenost mezi oběma největšími australskými městy, které má 850 kilometrů, překonal australský farmář za 5 dní, 14 hodin a 36 minut. Young je starý mládenec, nekončí a s tréninkem v běhu začal před čtyřmi roky, když hlídal stáda ovce. A je třeba zdůraznit, že byl nejstarším účastníkem závodu - je mu 61 let.

HEJTMAN Z KOPNÍKU má zřejmě příbuzné, protože jeden z nich se nedávno vyskytl dokonce až v kaňském městečku Glakanja. Jednoho dne se v městě objevil „zdravotní inspektor“ a poručil všem obchodníkům na náměstí, aby pečlivě umyli chodník a ulici před svým obchodem. Čistící akce trvala šest hodin, a obchodníci se činili, neboť „inspektor“ jim pohrozil zavřením živnosti. Teprve po odchodu údajného zdravotního inspektora obchodníci zjistili, že šlo o žert.

PRO MILOVNÍKY PARNÍCH LOKOMOTIV se uskutečňuje tato sbírka a v nedělní příležitosti svěží se historickým vlakem. Po obnovení dne budou jezdit mezi Prahou - nádražím Vyšňan u Lysou nad Labem vlakem, taženým legendárními Albatrosy (řady 49R.106). Tato lokomotiva je mezi u nás vyrobenými parními stroji rekordmanem. Na zkušební železniční okružní dráhu dosáhla v roce 1964 rychlosti 162 km/hod. (řady historických vlaků jsou součástí oslav stoletého výročí dráhy Praha - Lysá nad Labem. Kromě toho se v Lysé nad Labem a Čelákově uskuteční výstava historických vozidel a osobních vozidel (řady

LÉKÁŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

85. ZA MARIE TEREZIE

Marie Terezie neměla s medicínou pranic společného, zato její zaujetí pro jednoho z lékařů vneslo do zdravotnictví hodně dobrého.

Podle dobových klepů si císařovna potrpěla na koně a na mužské. Ale až to bylo s jejími zálibami jakékoliv, nemůžeme ji upřít vybraný vkus. Za svého panování (1740—1780) soustředila ve

svých stájích nejušlechtilější hřebce a ve vládě nejschopnější muže. Mezi její oblíbence patřil i politik hrabě Kounic, všemi mastmi mazaný právník Sonnenfels a generál Laudon, který se zachoval v našem povědomí, jak „jede přes vesnici, má bílou čepici...“ Také při výběru svého osobního lékaře měla Marie Terezie šťastnou ru-

Reklama zlozvyku

Japonsko v oblacích tabákového dymu! Pod tímto titulkem uveřejnil list „Matrit Daily News“ rozsáhlý článek o obrovském rozšíření kuřáctví mezi Japonci. Podle údajů oficiální statistiky tvořili kuřáci v roce 1982 asi 42 procent obyvatelstva japonska. Jak však uvádí zmíněný list, statistika vůbec neodpovídá skutečnému stavu věci, protože její údaje jsou značně sniženy. Ve skutečnosti je přitom více než 70 procent mužů zavřítými kuřáky. V Japonsku je kouření dovoleno v elektrickách, v metru, v kavárnách a restauracích a dokonce i v nemocnicích. Šíření škodlivého zvyku, jak poznamenává list, napomáhá všemožná reklama. Jednotlivé společenské organizace a skupiny sice bojují proti kouření, vláda je však nijak nepodporuje, protože čerpá nemalé zisky z monopolního prodeje tabákových výrobků.

Koně loví v moři

(va): Na neobvyklý lov mořských raků se pravidelně vydávají rybáři v Oostduinkerke v Belgii. Stejně jako jejich předkové někdy v 15. století je loví za pomoci koní. Tento způsob byl na celém západoevropském pobřeží Atlantiku v minulosti praktikován velmi často, ale dnes se jím žije pouze posledních osm belgických rybářů. Za odlivu vyjíždějí do mořských vln, napínají síť a po krátkém čase už koně vytahují síť na břeh. S rozvahou vzdorují vlnám, třebaže z vody vykukuje často jen jejich hlava a část hřbetu. Ještě však nestalo, že by se kůň v pobřežních vodách utopil.

LÉKÁŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

POLICIE v brazilském městě Belo Horizonte předvolala sedmiměsíčního Alexandra Coimbra. Matka musela se synem přijít, aby dokázala, že její miláček celá hodina nepropláče, jak tvrdili sousedé, kteří trvali na předvolání. Dítě bylo opravdu klidné a na policii nezaplakalo. Jak matka uvedla, pláče syn jen ve chvíli, kdy ho vyndává z vany, protože by se prý nejraději celý den koupal.

ZVLÁŠTNÍ projev oddanosti a lásky projevil manželka jednoho vězně v anglickém Birminghamu. Obstarala si „želízka“ a jednoho dne se těsně před skončením návštěv připloula ke svému manželovi. Za lékařské asistence byla asi po dvou hodinách osvobozena a musela se vrátit domů; zatímco milovaný muž putoval opět do své cely.

86. HOMEOPATIE

Již delší dobu sháním slušného homeopata. Pro tchyni. Bral bych i méně slušného, kdyby byl, ale ani o toho člověka nezavádí. Homeopati jsou jaksi na vyměření.

Tchyně mi přitom chradne před očima. Třikrát denně bere do rukou objemnou mošničku,

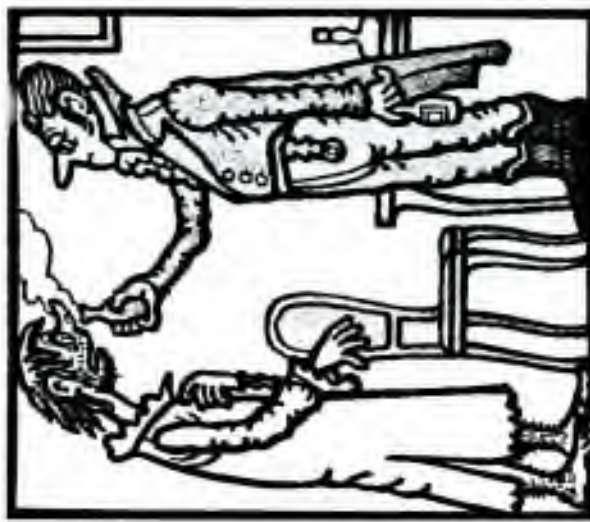

V ANGLICKÉM městečku Cranhamu nedaleko Londýna dostala jednoho dne policie stručné hlášení: „Na jeden dům nedaleko náměstí se zřítilo lehké letadlo.“ I když šlo o anonymní telefonické sdělení, rozjeli se k označenému místu požárníci a místní nemocnice se chystala přijmout raněné. Zjistilo se však, že ztroskotavší letadlo byl pouhý letecký model dvanactiletého školáka.

DLOUHÉ MĚSÍCE trpěl jeden řecký policista bolestmi v pravém uchu. Protože se bál lékařů, skoušel se léčit sám. Bezvýsledně. Konečně se oždoval a vyhledal pomoc odborníka. K jeho překvapení mu lékař sdělil, že mu v uchu klíží pšeničné zrna, které ho až půl centimetru volně a které ohrožuje bubínek. Jak se zrnko pšenice dostalo policistovi do ucha, nemohl pacient vysvětlit.

ky vůbec nepolykali, ale pouze k nim čichali. A další z homeopatů, jakýsi doktor Richardson, dokonce hlásal, že plně postiží, podřízí-li nemocný začátkovou lahvičku s lékem chvilku v ručníce. Tak se homeopatie dostala na roven šarlatanství a byla po pravu zavržena jako metoda zastaralá a nevědecká.

Přesto soudím, že slušný homeopat by měl tehdy šikdit daleko méně než smečka moderních specialistů, kteří do ní cpou sedesát i více tablet denně. Nakonec i tchyně si v skrytu duše myslí, že je podobné léčení pro kočku, ale důkaz pravdy se jí nenechá. Když jednou rozsypala své prášky v předstí, kde jinak kraluje mourovatá kočka Minda, moudré zvíře naježilo hřbet, zaostně zamňoukalo a strachy zalezlo do kouta.

Obchodníci s hnědou minulostí

Nekorunovaným králem v obchodování s hnědou minulostí je firma, kterou vede a řídí hamburský obchodník Ernst Blasse. Firma se jmenuje Graf Klenau OHG Nachf., a její hlavní sídlo je ve čtvrti patře bonusného domu v Malchowské, Maximilianstrasse 32 jak majitel firmy, tak i jím řízený podnik je znám nejen v celé NSR, ale i ve všech aukčních síních v západní Evropě právě tak jako v jižní Americe, všude, kde jsou prodávána militaria.

V posledním katalogu, který firma Graf Klenau OHG Nachf. vydala, je možno např. zjistit, že dva kovové odznaky s tropické helmy používané příslušníky jednotek Waffen SS — cena: 750 marek. Zdobená dyka zasloužilých příslušníků SS a Himmlerovým věnováním, vzor M 34 (kopie) — cena: 300 marek. Rodinná akta untersturmführera a záke jankerské školy SS v Praze Ericha Netzela. Bohatý dokumentační materiál s životopisem, žádostí o vydání souhlasu ke sňatku, doklad arijského původu, informace o zdravotním stavu i zdravotním stavu nastávající manželky. K materiálu patří rovněž doklad o ukončení školy z 31. března 1943 s vlastnoručním podpisem H. Himmlera. Formát A-4, 38 stran. Cena: 900 marek.

Značné zisky má firma Ernsta Blasse s prodeje různých vyznamenání, jimiž byli dekorováni za své činy příslušníci nacistického wehrmachtu nebo jednotek SS. Před nedávnem byl vydán katalog těchto vyznamenání. Uvádí jich na 600 a jsou u nich i ceny, za jaké jsou dnes prodávány. Např. vyznamenání za zničení nepřátelských tanků dosahuje až 8000 a tisíc marek, vyznamenání za koupit za tři, ale také až za sedm tisíc marek. Čím vzácnější vyznamenání, pochopitelně, tím vyšší částka za ně. Tzv. „kříž druhého sibiřského jízdního regimentu“ je oceněn na 2,7 tisíce marek, zatímco „kříž matky“ pouze na 45 marek.

Obchodním artiklem je dnes v NSR vše, co má jakýkoliv nádech hnědé minulosti. Počínaje vojenskými přilbami, pásky ke kalhotám, botami, dykami a bajonetem přes rozličné figurky nacistických vojáků, modely letadel, knížku Mein Kampf i jiné, až po gramofonové desky s nahrávkami nacistických vojenských pochodů a projevů čelných nacistických představitelů.

Zájem o tzv. památky z doby vlády nacismu v Německu neustále v NSR roste, a tak není divu, že si obchodníci s tímto zbožím našikají, že čím dál tím méně se jim daří objevit něco zvláštního. Pochopitelně, že to je voda na mlýn padělatelů. V současnosti prý — prohlašují obchodníci s nacistickou minulostí — připadá na jedno originální nacistické vyznamenání nejméně deset falešných.

Sbíratelem nacistické posádky byl rovněž muž, který se nechvalně proslavil v aféře s údajnými Hitlerovými deníky, bývalý reportér Sternu Gerold Heidemann. Sbírka nejen nejvácnější portréty „vůdců“, ale také např. různé branky militárního charakteru a také figurky vojáků Hitlera, Goebbelse, Himmlera a jiných „velkých“ v miniatuře. Za plovoucí hračky s vojenským charakterem z doby nacismu, které jsou v dobrém stavu, zaplatí zájemci v NSR bez mrknutí oka i 2 tisíce marek. G. Heidemann však nesbírá jen hračky, ale je i majitelem jachty, která kdysi patřila Göringovi. Tato loď Carla II. koupil před deseti lety za 160 tisíc západoněmeckých marek. Její rekonstrukce pohltí před delší pěknou sumu a dnes je loď nabízena v katalogu firmy Graf Klenau OHG Nachf. za 1,1 miliónu marek.

Všem nic se nemá přehánět. Hahnemann nakonec fanaticky doporučoval, aby pacienti lé-

Nic podobného by homeopat nepřipustil.

Už koncem 18. století se Christian Samuel Hahnemann (1755—1843) pohoršoval nad nepřibýváním množství léků, které pacienti užívají. Ve snaze léčení zjednodušit došel k závěru, že léky vyvolávají v organismu podobné reakce, jako působí nemoc sama. A tak začal léčit „podobně podobným“ (similia similibus), ovšem jemně, nenásilně, v minimálních dávkách. Z lahvičky léku ukápl do sklenice vody, z té kapku do další sklenice a tak ještě několikrát, až účinnou mikturu zředil snad na milióntinu původní koncentrace. Svou metodu nazval homeopatií.

Bylo to trochu ode zdi ke zdi. Slaboučké léky mohly stěží co vyléčit, ale aspoň neškodily, což byl v dobách nesmyslného pouštění žilou a jarmarečného nabízení dryků určitý pokrok. Snad proto se z homeopatie stala světová móda. Ještě v první desítiléti našeho století existovaly v Americe celé homeopatické školy a diskretní inzeráty homeopatů najdeme i v našich předválečných novinách.

Ovšem nic se nemá přehánět. Hahnemann nakonec fanaticky doporučoval, aby pacienti lé-

po okraj naplněnou léky, a čini, co ji doporučili doktoři. Z jedné tuby vezme Digoxin na srdce, z druhé Syntophyllin na dýchání, pak Trimepranol k úpravě tepu, Dopegyt proti hypertenzi, odvodňující Hydrochlorothiazid, dvě dražé Kalium chloratum a ještě Lipovitan, Pancrion a Febichol, které ji předepsal internista na játra, slinivku a žlučník. Ole rady neurologa přidá

USA rozehrály maskovací manévry

Pomlouvačné lvrzení o účasti SSSR na zmizení neidentifikovaného letounu

NEW YORK: Spojené státy v čestí o stekání další záminky pro ospravedlnění svého militaristického kursu se uchylují k nejostudnějším prostředkům. Poslední takovou akcí učinila vláda USA, když se obrátila na RB OSN s pomlouvačným tvrzením o účasti SSSR na zmizení neidentifikovaného letounu, který pronikl do vzdušného prostoru SSSR. Předložení této otázky Radě bezpečnosti, prohlásil představitel SSSR R. Orinikov, jež vystoupil na zasedání Rady v pátek, je pouze maskovacím manévrem v antisovětské politické hře, kterou USA rozehrály.

Komu se hodí nová vlna antisovětské hysterie, výzev k přerušení všech jednání se SSSR, ovzduší veřejné psychózy, pod jejímž pláštěm USA vyzývají ke zbrojení a přezbrojení? Na tyto otázky může být jen jedna odpověď, řekl sovětský zástupce. Takové výzvy jsou tím, ně od samého počátku usluje nynější vláda USA, jež vyhlásila „krizové řešení“ proti komunismu.

MOSKVA: Washington horečně zametá stopy provokace, kterou zorganizoval proti SSSR za pomoci jihokorejského letadla, jež startovalo ze Spojených států a vletělo do vzdušného prostoru SSSR, napsala agentura TASS.

Bílý dům a ministerstvo zahraničí USA podněcají v celém světě zuřivou protisovětskou kampaň. Její tón udává prezident USA. Šéf Bílého domu se ve svých projevech naplňuje zuřivou nenávistí a zlobou vůči sovětské zemi a socialismu a pod rouškou nabubřelých frází o „humanismu“ o „hlubokých citech“ pokouší přesvědčit veřejnost, že SSSR přý nese vinu za lidské oběti. Představitelé vlády USA chrlí proudy šovinářských pomluv ve snaze vyhnout se odpovědi na jasné otázky: proč se letadlo ocitlo ve vzdušném prostoru SSSR a vzdálilo se 500 km od stanovené mezinárodní trasy? Proč americké a japonské úřady a dispečerské služby, které řídí lety na této trase, nepřijaly patřičná opatření, aby zamezily tímuto hrubému narušení srovnatelnosti SSSR. Několik vědělo, že letadlo bylo dlouho v sovětském vzdušném prostoru?

Belastigte Frau erhält Geld

LONDON, 9. September (dpa). Eine 21jährige Frau, die nach ihrer Zurückweisung sexueller Belästigungen durch ihren Chef entlassen worden war, hat vor einem Arbeitsgericht in Manchester eine Entschädigung in Höhe von 2255 Pfund (etwa 9000 Mark) erstritten. Die staatliche Kommission für Gleichberechtigung, die die Klägerin vertrat, sprach von einem juristischen „Meilenstein“. Es war das erste Mal in Großbritannien, daß ein derartiger Prozeß zugunsten der klagenden Frau ausging. Elfrieda Walsh war bei einer Büro-Party vom Finanzchef ihrer Firma körperlich bedrängt worden. Auch hatte ihr der Mann in obszönen Worten sexuelles Interesse bekundet. Als Elfrieda ihn deutlich abweis, entließ sie der Direktor und Teilhaber der Firma. Seitdem ist sie arbeitslos.

Saudí-Arabien hat rückwirkend zum 1. September den Preis für Flüssigmetan um zehn Dollar pro Tonne von 270 auf 260 Dollar gesenkt. Bereits im August war der Tarif um zehn Dollar pro Tonne zurückgenommen worden.

Falešné peníze

Dávno jsou ty tam doby, kdy byly peníze padělané domácími způsoby. Dnes je to celé záležitostí spojenou s modernější tiskařskou technikou, obstarávanou prvotřídními odborníky, a dohled nad paděláním mají mezinárodní gangy s borentními příjmy z tohoto obchodu. Nejoblíbenějšími penězi k falšování jsou americké dolary pro jejich celkem snadné padělení, a západoněmecké marky pro poměrnou stabilitu této měny. Padělaných peněz stále přibývá. Např. v roce 1977 byla v Boloni odhalena dokonale tajná tiskárna, v níž, podle názoru specialistů, byly padělané stomarkové bankovky v celkové hodnotě 200 milionů. Z této částky se až dosud podařilo stáhnout z oběhu pouze 30 milionů. Často jsou padělané rovněž mince, těch se podařilo zatím z oběhu stáhnout 17 tisíc v hodnotě 34 tisíce západoněmeckých marek. Ve srovnání s taktikou 84 miliardami marek a mincemi v hodnotě 7,8 miliardy západoněmeckých marek jsou to vlastně zanedbatelné částky, které se podařilo zadržet. Gangy padělaných peněz do oběhu je pečlivě rozdělují do vytipovaných oblastí. Mezi padělateli a vůbec všemi, kteří jsou do záležitosti zasvěceni, vládne tvrdá disciplína, za zradu nejsou vyloveni ani tresty smrti. V případě, že je někdo z gangu zatčen, mafie padělatelů poskytuje peníze na kauci a pečlivě se stará o rodinu zatčeného. Padělané marky ptoji do NSR přes jižní Francii a Španělsko z Itálie. Jižní Ameriky a některých afrických zemí.

Před soudem se projednává případ autohavárie. Předseda senátu poslouchá trpělivě vysvětlování obžalovaného a pak ho přeruší:

„Chcete opravdu tvrdit, že strom v zatáčce najednou uhnul doprava, aniž signalizoval změnu směru?“

„Flugpläne auswendig gewußt“

WASHINGTON, 8. September (Reuters). Ein ehemaliger Mitarbeiter der militärischen Luftüberwachung der UdSSR hat die sowjetische Darstellung bezweifelt, daß die südkoreanische Verkehrsmaschine beim Abschluß mit einem Spionageflugzeug verwechselt worden sei. Jitschak Tarasulo sagte, er und seine Kollegen hätten die Flugpläne der Linienmaschinen auswendig gewußt. Der nach Israel ausgewanderte und jetzt in den USA lebende Mann hatte vier Jahre bei der sowjetischen Luftwaffe den Luftraum im Absturzgebiet überwacht. Tarasulo sagte weiter, die südkoreanische Boeing habe sich in der für Zivilflugzeuge üblichen Höhe befunden. Spionagemaschinen flögen mindestens doppelt so hoch. Auf den Radarschirmen könne außerdem ein Jumbo-Jet von den wesentlich kleineren Spionageflugzeugen deutlich unterschieden werden. Die Entscheidung zum Abschluß könne nur in Moskau getroffen worden sein.

24. SEPT. 1983
FELCHENHEIMKEJ
STAROLTA!

Was sind meine Instruktionen?

Nach einer inoffiziellen Übersetzung der dpa haben die von dem US-Chefdelegierten dem Sicherheitsrat vorgespielten Tonbänder mit Funksprüchen der sowjetischen Abfangjäger, die dem Abschluß der südkoreanischen Verkehrsmaschine vorausgingen, in ihren wichtigsten Passagen folgenden Wortlaut: (Die Nummern sind die Kennzeichen der sowjetischen Jäger, die der KAL-Maschine folgten.)

121: Kurs 100 steigt auf 8000 Meter...
121: Ich habe nicht verstanden, welchen Kurs? Mein Kurs ist 100
121: Ich führe das aus
121: Kurs 50
805: Auf Kurs 240
805: Ich sehe es
805: Richtig verstanden, ich fliege hinterher
163: Kurs 30, 8000 Meter
165: Befolge Kurs 100
805: Richtig verstanden Abstand zum Flughafen?
805: Richtig verstanden
163: Höhe 4900 Meter, wird ausgeführt
121: Habe nicht verstanden
121: Ich führe das aus
805: Treibstoffvorrat drei Tonnen
805: Richtig verstanden! Wiederhole den Kurs
805: Nach links, vermutlich nicht nach rechts
805: Befolge Kurs 280
805: Auf Kurs 280, richtig verstanden
805: Auf Kurs 220 — 7500 Meter
805: Soll ich das Waffensystem abschalten? Verstanden!
805: Ja, es hat gewendet, das Ziel ist auf 80 Grad zu meiner Linken
805: Befolge Kurs 240
805: Kurs 240, verstanden
805: Richtig, das (strobe) Licht des Ziels blinkt
163: Kurs 245, 7500 Meter
805: 8000 Meter, verstanden
805: Ich sehe es visuell und auf Radar
805: Richtig
805: Ich sehe es, ich habe mich auf das Ziel aufgeschaltet

805: Das Ziel antwortet nicht auf I.F.F.
805: Das Ziel fliegt Kurs 240 Grad
805: Das Waffensystem ist angeschaltet
805: Es behält den gleichen Kurs bei
805: Ich habe genug Geschwindigkeit. Ich brauche meinen Nachbrenner nicht einzuschalten
805: Mein Brennstoffbestand ist 2700
163: Ich habe meine Tanks abgeworfen, einen bei 4000, einen bei 3800
805: Kurs des Ziels bleibt der gleiche
805: Ich habe auf das Ziel aufgeschaltet (I am in lock-on)
805: Kurs 240
805: Kurs des Ziels ist 240
163: Deputat fragt an: Seht Ihr das Ziel oder nicht?
163: Seht Ihr es noch?
805: Ruft Ihr 805?
805: Wer ruft 805?
805: Ich sehe es (mit Bestimmtheit)
163: Karnaval (?) sieht es nicht
805: Die Navigationslichter brennen, das (strobe) Licht blinkt
163: Verstanden, ich bin auf 7500, Kurs 230
805: Ich nähere mich dem Ziel
805: Ich habe genug Zeit
805: Wiederhole das
121: Ich führe das aus
163: Ich fliege hinter dem Ziel im Abstand von 25, seht Ihr mich?
805: Firtlefanz, ich gehe, mein Schalter ist beleuchtet (Raketensprengkopf eingeschaltet) (in Englisch: fiddlesticks, I'm going, my indicator is lit (missile warheads are already locked-on))

805: Ich antworte
805: Ich habe geantwortet
805: Ich muß näher ran
805: Ich schalte lock-on an und nähere mich dem Ziel
805: Ich habe lock-on abgebrochen
805: Genau: ich habe ausgeführt
163: Führe das aus
805: Ja, ich nähere mich dem Ziel. Ich gehe näher ran
805: Das (strobe) Licht des Ziels blinkt. Ich habe mich dem Ziel bereits auf zwei Kilometer genähert.
805: Das Ziel ist auf 10 000 Meter Höhe
163: Ich sehe beide, Entfernung zehn und fünfzehn Kilometer
805: Wie lauten die Instruktionen?
163: Verstanden
805: Das Ziel verlangsamt seine Geschwindigkeit
805: Ich fliege um es herum, ich bin schon dabei, mich vor das Ziel zu setzen
805: Ich habe die Geschwindigkeit vermindert
805: Nein, das Ziel fliegt langsamer.
805: Es hätte es früher tun sollen. Wie kann ich es jagen, wenn ich schon vor dem Ziel bin?
805: Ich muß mich jetzt etwas hinter das Ziel setzen
805: Wiederhole!
805: Die Höhe des Ziels ist 10 000 Meter
805: Von mir aus ist es 70 Grad nach links
805: Ich falle zurück, will jetzt eine Rakete versuchen
805: Richtig, ich nähere mich dem Ziel, bin aufgeschaltet (lock on), Abstand zum Ziel acht Kilometer
805: Ich habe schon eingeschaltet
121: Bin auf Kurs 30
805: Z. G. (Raketenkoof eingeschaltet, locked on)
805: Ich habe den Angriff durchgeführt
805: Das Ziel ist zerstört
805: Ich breche den Angriff ab
163: Was sind meine Instruktionen?

Statistické záznamy říká, že průměrný věk člověka XVI. století činil 20 roků, v XVIII. století 23 roků, v XIX. století 37 roků, koncem minulého století to bylo 40 roků, v roce 1930 to bylo už 50 roků, v roce 1959 dokonce 61 roků u mužů a 66 roků u žen, v roce 1967 68,5 roků u mužů a 72 roků u žen, dnes zhruba 70 roků u mužů a 76 roků u žen.

Rubensův obraz nalezen

(Žen): Vzácný Rubensův obraz a zlaté šperky v ce ne více než 140 mil korun oddali Záhřeby Janu K., který byl v úterý zadržen pro vloupání do bytu dileté Záhřeby v Ostravě-Itálie. Obraz byl při prohlídce v policejství bytů nalezen, ostatní věci již výčetník rozprodal a peníze stačí utratit.

Feuer zerstört Burg

GRAZ, 8. September (AP). Ein Feuer hat in der Nacht zum Donnerstag die aus dem 11. Jahrhundert stammende Wehrburg in Gleichenbergdorf in der Steiermark fast völlig zerstört. Der Schaden geht der Polizei zufolge in die Millionen. Die Polizei vermutete nach den ersten Ermittlungsergebnissen Brandstiftung. Das Feuer vernichtete den Dachstuhl, alte Holzdecken und wertvolle Tafelungen.

Sowjettanker lehnt Hilfe ab

KOPENHAGEN, 8. September (Reuters). Ein sowjetisches Tankschiff hat nach Angaben eines Marine-Sprechers dänische Hilfe abgelehnt, nachdem es am Mittwoch mit voller Ladung im Großen Belt auf Grund gelaufen war. Der Sprecher teilte am Donnerstag mit, der Tanker „Jacques Duclos“ sei auf dem Weg in die Nordsee südlich von Korsör havariert. Ein zweites sowjetisches Tankschiff halte sich bereit.

Ríká starší pán mladíkovi, který se bude ženit:

„Nemohu vám blahopřát, protože neznám vaši vyvolenou. Ale nemohl bych blahopřát ani jí, protože znám vás.“

Jarmila Novotná do Prahy

(re): Slavná česká pěvkyně, která svými výkony ozdobila v Národním divadle velkou éru Otakara Ostrčila, přijede do Prahy a zúčastní se ve dnech 21. a 23. září v Divadle hudby svého medallionu, uděleného v rámci cyklu „Slavní pěvci Národního divadla 1883 až 1983“. Pořad připravil a hovoří dr. E. Kopecký

Nepřítel — švandník
„Na topol nelezte kvůli závratí, na šiti botiček jsem ležel, tak se aspoň chodím dívat na tu nestydu!“

„Příteli, všechno na světě je relativní,“ povídá pan Kufa spolupracovníkovi.

„Jak to myslíš?“

„Například stovka, o které manželka nová, má pro mne větší cenu než deset tisíc, o kterých ví...“

Neprakta—Švandrlík

„Nechápu, jak vy, astronom, zvyklej počítat v miliardách, váháte, když vám řeknu mizernejch dvě stě tisíc!“

■ NŮŽKY NA OVCE NEBUDOU?

Mám na Písecku maminku, která v současné době chová dvě ovce. Pro ni i pro nás, kteří ji s různými pracemi pomáháme, je největším problémem tyto ovce stylhat, protože nemáme čím. Stíhat ovci obyčejnými nůžkami je utrpením pro pracovníka i pro zvíře, nehledě k nezanedbatelné poloze za nasazení všech (dvoje rozhodně nestačí) použitých nůžek. Přes propagaci chovu ovci jsou nůžky na jejich stíhání věcí naprosto nedosažitelnou, je to „malířkost“, která rozšíření chovu těchto užitečných zvířat brání.

L. Z., Praha 6
NEJBUDE!

Neprakta—Švandrlík

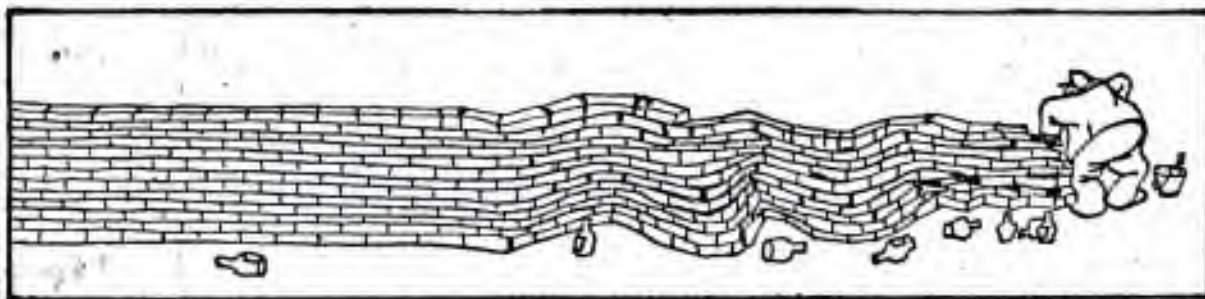
„Jistě, madam. Jestli Hanibal ty Alpy přejde, hned zavedeme pravidelnou linku!“

OPRAVDU NECITIM, ŽE NA NÁS UŽ DYCHL PODZIM - S TEBOU VĚDYCKY CITIM JENOM, ŽE NA MĚ DEJCHLO PIVO!

Naše knihy ve světě

(Čr): Literatura českých a slovenských spisovatelů si získává stále větší pozornost ve světě také proto, že se věnuje zobrazování současné společnosti a řeší závažné úkoly nové doby. Jen v loňském roce bylo do různých jazyků světa přeloženo okolo 300 děl našich básníků a prozaiků. O vysoké úrovni naší knižní produkce svědčí i souhrnná čísla. Za posledních pět let vyšlo v českých nakladatelstvích okolo 21 000 titulů knih v nákladu přes 308 milionů výtisků. Z původní české literatury dostali naši čtenáři přes 1000 titulů z toho bylo téměř 400 původních novinek v první vydání. Naše knihy získávají také pozoruhodné úspěchy na knižních veletrzích a mezinárodních výstavách. V posledních letech to byl např. Zlatý orl z Mezinárodního festivalu knihy v Nice za Lorenovu a Švábůvu knihu „Nové Město pražské“, Gutenbergova cena za celoživotní ilustrátorské dílo Karla Svobinského a medaile Hanse Christiana Andersena Bohumilu Říhovi za úspěšnou literární tvorbu pro děti a mládež. V kulturním světě je proslulý Klub přátel poezie s neobvykle vysokými náklady básnických děl, stejně jako ojedinělý Klub mladých čtenářů, jehož knihy pravidelně odebírá přes 500 000 dětí.

Potkali se dva známí v New Yorku.

„Jak dlouho vám trvá cesta do práce?“

„Dvacet minut.“

„Metrem?“

„Ne, výtahem...“

Lidé z doby kamenné

Civilizační proces je tak bouřlivý, že by se zdálo, že naše planeta už nemá žádná bílá, neznámá místa. Proto jsou tak pozoruhodné nálezy kmenů, které dosud žijí v odlehčenosti od okolního světa na úrovní praděvních dob. Obdobná zpráva nedávno přišla ze Sarawaku na ostrově Borneo (Sarawak je součástí Malajsie). V džungli v severní části tohoto ostrova byl totiž objeven vědcům zcela neznámý kmen, dosud žijící na úrovni doby kamenné.

K tomuto objevu nepřispěla náhoda — jak tomu v těchto případech často bývá — důbrá soustavná vědecká výzkum. Tato část džungle na Borneu je velmi hornatá a neschůdná a mnohá místa jsou dosud zmapována — byt, jak se ukázalo povrchně — letadly. Loni se proto do těchto míst vydala vědecká expedice, která po namáhavém postupu našla v hustém pralese Sungel Ul Tuč lidi. Zřejmě pro ně bylo setkání s cizinci šokem, protože se ořed nimi dlouhé hodiny skrývali. Za této situace udělal neocentelnou službu předovce vědců, který pocházel z neďalekého kmene. Hovořil s pralesními lidmi příbuzným nářečím, až ti ztratili strach a vyšli ze svých úkrytů.

Historie těchto ztracených v pralese je velmi prostá. Jde asi o třicet lidí, které se kdysi dávno oddělili od kmene Puna (který žije u pobřeží), a tak se vytvořil kmen Penan. Tito lidé žijí v jeskyních nebo v primitivních chýších, svázaných z palmového listu. Jsou to kočovníci — pokud se vyvíje zvěř v okolí nebo země jeden příslušník kmene.

Všichni se stěhují na jiné místo. Čas přes tyto lidi jako by přešel: zvěř dosud loví luky a šípy, oheň rozdělávají třením kamenů. „Obtékají“ se pouze do láh. Žijí v rodovém společenství a jeho členové se žení mezi sebou.

Velmi zajímavá byla vyprávění příslušníků tohoto kmene o různých úkazech, které si dosud nemohli vysvětlit. Například jeden starý příslušník si pamatoval, že kdysi dávno viděl na obloze obrovské ptáky, kteří dělali bum — bum. Ukázalo se, že tento statek byl zřejmě svědkem vzdušného souboje japonských a spojeneckých letadel v době druhé světové války.

Lékaři konstatovali, že zdravotní stav těchto lidí z doby kamenné je dobrý. Hlavní příčinou jejich úmrtí je tyfus a malárie, proti různým nemocem jsou tyto lidé obdivuhodně vyvinutí. Předpokládá se, že všude jim vymezí území, na kterém budou činné kmene Penan ve styku s civilizací, a za nějaký čas se ze sběračů z kamenné doby stanou zemědělci.

Hinrichtungswelle in China

Dokument spricht von insgesamt 5000 geplanten Exekutionen

Von unserem Korrespondenten Helmut Opletat

PEKING, 9. September. Nach der Hinrichtung von 30 Straftätern in Peking Ende August werden aus auch aus anderen Städten der Volksrepublik China Massenexekutionen gemeldet. In der Millionenstadt Tianjin (150 Kilometer südöstlich von Peking) wurden am 26. August 40 „Schwerverbrecher“ erschossen. In der Stadt Qinhuangdao (Provinz Hebei) sind acht Mörder und Vergewaltiger hingerichtet worden. Dies geht aus Anschlägen der Gerichte hervor, die in den jeweiligen Provinzen öffentlich aushängen.

Reisende, die Ende August und Anfang September die Provinzhauptstädte Nanchang (Jiangxi) und Lanzhou (Gansu) besuchten, konnten ganze Lastwagen voller gefesselter Strafgefangener beobachten, die nach Auslieferung chinesischer Funktionäre zu den Hinrichtungsstätten gebracht wurden. In beiden Fällen wurde die Zahl von jeweils mehreren Dutzend Todeskandidaten genannt.

In der Hauptstadt Peking sollen demnächst nochmals mehr als vierzig Straftäter hingerichtet werden, heißt es von seiten gewöhnlich gut unterrichteter Funktionäre. In einem lateralen Dokument ist von insgesamt 5000 Delinquenten die Rede, die im ganzen Land im Zuge der laufenden Anti-Kriminalitätskampagne zum Tode verurteilt werden sollen. Erst vor wenigen Tagen war wie berichtet — die Todesstrafe auf zahlreiche Delikte ausgedehnt worden, wobei deren Abgrenzung im einzelnen nicht ganz klar ist. Die Todesstrafe wird — unter anderem — jetzt auch angeordnet für die Anführung von „Rowdybands“, die Mitgliedschaft in „Geheimgesellschaften“, Zuhälterei und Menschenhandel.

Chut' na hlemýždě

Ve Francii, Španělsku a Itálii se stal hlemýžď zahradní a další příbuzné druhy již před několika lety národním pokrmem. V posledních letech se zvýšil trvalý zájem o zásobování trbu čerstvými a konzervovanými hlemýžděmi v mnoha dalších zemích. Přirozený výskyt hlemýždů v některých zemích však nepostačí k tomu, aby mohly být kryty nároky domácí spotřeby.

V naší republice je hlemýžď zahradní dosti hojný, zvláště v některých krajích. Naše závody Mykoprodukty je vykupují a zpracovávají do konzerv, které jsou výhodným exportním artiklem.

Výživovací základnu hlemýždů tvoří zelená hmota rostlin. Přednost dává zeleným listům, šťavnatým rostlinám s vysokým obsahem vitamínů a vápníku. Již staří Římané znali, že druh výživy má určitý vliv na chuť hlemýždů. Snažili

se přikrmovávat aromatickými rostlinami dosáhnout jejich jemnější chuti. Je známo, že někteří dnešní dodavatelé přikrmují na přání odběratele hlemýždě pomerančovými slupkami. Výzkumem bylo zjištěno, že hlemýžď spotřebuje za 24 hodin přibližně čtvrtinu své váhy v potravě.

Při téměř astronomickém počtu hlemýždů, který se dostává v některých zemích do obchodů, se nelze divit, že také příslušné úřady

pro ochranu přírody zasáhly některými nařízeními, aby nebyl hlemýžď zahradní zcela vyhuben, zejména v letech, kdy dochází k velikému úhynu. Doba ochrany hlemýždě zahradního je stanovena obvykle od 1. března do 31. července. Výjimečně je sběr povolen i v době chránění, ale vždy jen za určitých omezujících podmínek.

Hlemýžď zahradní má i řadu nepřátel, z nichž vede samotného člověka je třeba jmenovat půdňímvozořavce a masožravce jako rejseka, kritka, ježka a krysy, z ptáček je nejvíce hubí straky, vrány, rackové, drozdí, špačci, koroptve a bažanti.

Na lidelním stole člověka jsou považovány za nejužitečnější hlemýžďi sbíraní od března do května. Později totiž pozbývají dobré chuti.

Jak jsme se dozvěděli od ředitele okresního archivu PhDr. Jiřího Janouškovec, tento kostel již neexistuje, ale jeho zbytky byly nalezeny ve zřetelně stejnojmenného tzv. husitského nebo hřbitovního kostelíku pod městem — právě nedaleko místa, kde dnes stojí benzínová pumpa.

Samotný název Stříbra oblaňuje důvod vzniku přívodní hornické osady a pozdějšího města. Od středověku až do sedmadesátých let našeho století se tu s větší či menšími přestávkami těžila stříbrná ruda a později také olovo, dodávané hlavně do mincoven. „Nesmírně důležitou roli hrála vždycky výhodná poloha města“, informoval nás PhDr. J. Janouškovec, „vedla tu jedna z nejdůležitějších zemských cest, a už od nepaměti to byla hlavní spojnice českých zemí se západní Evropou. Vždyť i dnes musíte přes Stříbro, chcete-li se dostat do Tachova nebo v Rozvadově překročit státní hranici; musíte tudy i do Mariánských Lázní a do Chebu, jedete-li z Plzně. Tato důležitá komunikace byla naším vytesněným pro město velmi příznivá. Neprochází totiž historickým středem, který leží na skalnatém návrší poněkud stranou, nad tokem řeky Mže.“

Od ředitele archivu se dozvíme ještě spoustu dalších zajímavostí z historie Stříbra. Například, že město byla udělena v průběhu let panovníky celá řada privilegií, jako je právo milové, které zakazuje trhy a konkurenci řemeslníků v okruhu asi 10 km, nebo právo k vaření a vývozu tzv. bílého, tedy pšeničného piva, jež patřilo po několika stoletích k nejstávějším v Čechách...

Žil zde také jeden z příkopníků husitského hnutí, mistr Jakoubek ze Stříbra. Zajímavá, i když pro vývoj města nepodstatná je příhoda z konce února roku 1634, kdy zde přenocoval slavný vojevůdce Albrecht z Valdštejna na svém ústupu do Chebu tři dny před svou smrtí. Jeho tělo se po několika málo dnech do Stříbra opět vrátilo, a podle rozkazu císaře zde bylo pohřbeno, takže zdejší minoritický klášter se stal pro nepohodlného císařského válečníka prvním pohřebním místem až do roku 1836, kdy bylo jeho vdově povoleno převést pozůstatky do Valdic u Jičína. Valdický klášter společenství však ve Stříbre pohřbení zůstali.

Nejnovější kapitoly dějin významně zasáhly do charakteru města. Především byla upravena národnostní otázka — podle mezinárodních dohod. I zde proběhl odsun německého obyvatelstva, kterého bylo na Stříbrsku mnohem více než do okolí Čechů.

VÝROČÍ MĚSTA STŘÍBRA

Erdbevölkerung

WASHINGTON, 31. August (AP). Die Erde hat im letzten Jahr die größte Bevölkerungsexplosion ihrer Geschichte erlebt und ist auf 4,7 Milliarden Menschen angewachsen. Dies geht aus einem am Mittwoch in Washington veröffentlichten Bericht des US-amerikanischen Amtes für Statistik hervor. Die genaue Zahl der Menschen, die am 30. Juni dieses Jahres auf der Erde lebten, wurde mit 4 721 887 000 angegeben. Das sind 82 077 000 Menschen mehr als zwölf Monate vorher. Die zusätzlichen Erdbewohner sind mehr Menschen, als in Mexiko und Somalia zusammen leben. Jährlich kommen damit jeden Monat mehr Menschen auf die Welt, als die Schweiz Einwohner hat.

Dem Bericht zufolge hat die Erdbevölkerung seit 1970 um rund eine Milliarde Menschen zugenommen. Während die Wachstumsrate etwas sank, ist die Zunahme in absoluten Zahlen weiterhin beträchtlich. Ihren bisherigen Gipfelpunkt erlebte die weltweite Bevölkerungszunahme prozentual in den Jahren 1964/65 mit 2,2 Prozent. Mitte der siebziger Jahre ging sie auf 1,9 Prozent zurück und stagniert seither bei diesem Prozentsatz. Weil aber die gleiche Wachstumsrate auf eine jährlich größer werdende Bevölkerungsbasis umgerechnet werden muß, nimmt die absolute Zahl der Menschen weiterhin in riesigen Sprüngen zu.

Wegen besserer medizinischer Versorgung ging die Sterberate in vielen Ländern gleichzeitig herunter, wie Jean van der Tak vom Büro für Bevölkerung in Washington erklärte. Dieser Trend setzte in den sechziger Jahren ein, wodurch es jetzt immer mehr Frauen im gebärfähigen Alter gibt. Dadurch komme es zu immer mehr Geburten, auch wenn die Zahl der Geburten pro Frau abnimmt. Außerdem hätten bessere Zählmethoden ergeben, daß der Rückgang des Bevölkerungswachstums in China und Indonesien keineswegs so stark war wie ursprünglich angenommen.

In dem Bericht wird darauf hingewiesen, daß über die Hälfte aller Menschen in den fünf größten Ländern der Erde leben. Dies sind China mit 1 059 802 000 Einwohnern, Indien (730 572 000), die Sowjetunion (272 308 000), die USA (234 193 000) und Indonesien (160 932 000).

Wegen der Anstrengungen Chinas, seine Bevölkerungszahl unter Kontrolle zu bekommen, liegt dieses Land beim Bevölkerungszuwachs nicht mehr an erster Stelle. Indien hat ihm mit einer jährlichen Zunahme um 15,5 Millionen Menschen den Rang abgelaufen. China folgt jetzt an zweiter Stelle mit einer Zunahme von 15 Millionen Menschen. Es folgen Indonesien mit 3,3, Brasilien mit drei und Bangladesch mit 2,9 Millionen. Die Bevölkerung der USA nahm um 2,1 Millionen und die der Sowjetunion um 2,3 Millionen Menschen zu.

Nur wenige Länder verzeichneten in dem Berichtsjahr einen Rückgang ihrer Bevölkerung. Die Gründe reichen — wie im Fall Afghanistans wegen der sowjetischen Invasion — von Fluchtbewegungen bis zu erfolgreichen Kampagnen zur Geburtenkontrolle. Zu den Ländern mit Bevölkerungsrückgang gehören unter anderen Dänemark, die DDR, Ungarn, Libanon, Malta und die Bundesrepublik. Die Bundesrepublik belegt in der Liste der 25 bevölkerungsreichsten Länder der Erde mit 61 543 000 Einwohnern den zwölften Platz. Die Zahl der Westdeutschen ging im Berichtszeitraum um 95 000 Menschen zurück.

WOLFSBURG (dpa). Durch Unterernährung und Infektionen sind im vorigen Jahr in der Dritten Welt jeden Tag mehr als 40 000 Kinder gestorben. Ein Viertel oder 200 Millionen aller Kinder in den Entwicklungsländern sind unterernährt. Diese Zahlen nannte der Parlamentarische Staatssekretär beim Bundesminister für wirtschaftliche Zusammenarbeit, Volkmar Köhler (CDU), am Dienstagabend in Wolfsburg.

Köhler beklagte das Ungleichgewicht zwischen den weltweiten Rüstungsausgaben von jährlich mehr als 600 Milliarden Dollar und dem Massenelend in der Dritten Welt mit 500 Millionen hungernden Menschen. Auf der Erde gebe es pro Kopf mehr Sprengstoff als Nahrungsmittel. Die Entwicklungshilfe der westlichen und der östlichen Industrieländer betrage nur knapp 30 Milliarden Dollar im Jahr. Damit kämen auf eine Mark Entwicklungshilfe 20 Mark Ausgaben für Rüstung. Die westlichen Industrieländer leisteten pro Kopf der Bevölkerung jährlich 40 Mark Entwicklungshilfe, der Osten dagegen nur fünf Mark. Die Rüstungsausgaben pro Kopf beliefen sich im Westen auf 380 Mark jährlich, im Osten auf 490 Mark. Mit Sorge müsse auch die Aufrüstung in den Entwicklungsländern betrachtet werden. Der Anteil der Dritten Welt an den Militärausgaben insgesamt sei von rund sechs Prozent im Jahre 1961 auf etwa 25 Prozent im Jahre 1979 gestiegen.

HOSPODIN PRAVIL: JOĎETE A
HNOĎETE SE, NEŽ ZAVEĎU
VĎUDE TELEVIZI... A LĎAI
SE HNOĎILI A ĎUHĎELI
PŘI TOM NA TELEVIZI.
A RODILY SE TELEĎETI.

Hahn Gregor

Er heißt Gregor, ist vom Stamme der Rhodeländer und herrscht souverän über zwanzig Hennen im idyllischen Roetgen an der deutsch-belgischen Grenze. Der Hahn und seine Hennen haben einen schönen Stall, einen Sandplatz zum Kratzen, eine Wiese zum Flanieren, und für Futter sorgt Sozialarbeiter Dieter Genreith, Besitzer der Hühnerschar. Kurz: Gregor geht es prima. Und er wäre kein echter Rhodeländer, wenn er dieses pralle Lebensgefühl nicht dann und wann — und besonders morgens in der Früh — lautstark hinauskrähen würde, wie dies alle Hähne tun im schönen Roetgen am Rande der Republik.

Nur: Es kann der froheste Hahn nicht gefahrlos krähen, wenn es dem Nachbarn nicht gefällt. Dieser Nachbar — und da beginnt die Geschichte menschlich zu werden — ist kein Geringerer als der Chef der Aachener Hals-, Nasen- und Ohrenklinik, Professor Schlöndorff, Bruder des bekannten Filmregisseurs. Gregors allmorgendliches Krähen ging ihm trotz der 200 Meter Distanz zwischen Hühnerstall und Schlafzimmer derart auf den Wecker, daß er den Gemeindevorstand alarmierte. Im Rathaus wußte man, was man dem prominenten Mitbürger schuldig war, blätterte in Gesetzbüchern und wurde fündig. Unter Berufung auf Paragraph 14 Absatz 1 des Ordnungsbehördengesetzes und die Paragraphen 12, 14 und 15 des Landesimmissionsschutzgesetzes wurde dem Ehepaar Genreith am 18.

August in einer „Ordnungsverfügung mit Androhung von Zwangsgeld“ mitgeteilt: Gregor müsse zwischen 22 und 6 Uhr in einem geschlossenen Stall gehalten werden. Fenster und Schlupfloch des Stalls müßten geschlossen sein. Warum, stand auch in der Verfügung: „Durch den durch Ihren Hahn verursachten Lärm wird die Nachtruhe der Familie Schlöndorff erheblich und nachhaltig gestört; dies um so mehr, wenn die besondere berufliche Stellung von Herrn Prof. Schlöndorff berücksichtigt wird.“ Falls Dieter Genreith nicht „sofort“ für Ruhe Sorge, müsse er mit einem Zwangsgeld von 150 Mark rechnen.

Familie Schlöndorff hatte der Gemeindeverwaltung „durch Messungen glaubhaft nachgewiesen“, daß durch Gregor allmorgendlich zwischen 4 und 6 Uhr „50-55 dB Lärm erzeugt wird“. Und das, obwohl er um diese Zeit noch im Hühnerstall hockt. Der Hühnerstall hat allerdings ein Fenster, und das läßt Dieter Genreith auch nachtsüber aufgekippt. Der Gemeindevorstand: „Sie begründen dies mit der notwendigen Belüftung für die Tiere. Diese Begründung kann nicht anerkannt werden. Gemäß Stellungnahme des Veterinäramtes ist es durchaus zuzumuten, die Tiere von 22 bis 6 Uhr in einem geschlossenen Stall zu halten.“

Dieter Genreith aber beharrt auf frischer Luft für Gregor, an dessen Gesundheit ihm liegt. Er legte Widerspruch ein gegen die Ordnungsverfügung. Sein Rechtsanwalt hält der Gemeinde vor, „daß Sie sich auf angebliche Messungen eines Beschwerdeführers verlassen, ohne selbst auf entsprechende Meßergebnisse zurückgreifen zu können“. Schließlich rechtfertigte die „Amtsautorität“ eines namhaften Professors „keineswegs eine Sonderbehandlung im Verhältnis zu anderen werktätigen Personen“. Andere Nachbarn nämlich, die viel näher bei Gregors Domizil schlafen, haben sich bislang nicht über dessen Krähen beschwert. Überhaupt bezweifelt Genreith, daß allein Gregor für die angeblich gemessenen 55 Dezibel „Lärm“ verantwortlich ist. In unmittelbarer Nachbarschaft des Professors liegt nämlich eine sogenannte Vogelfarm, auf der sich ein ganzes Dutzend Hähne tummelt. Genreith glaubt Gregor zu Unrecht verfolgt und meint auch zu wissen, warum: „Die Nachbarhähne krähen viel lauter. Aber deren Besitzer ist Ratscherr der CDU-Mehrheitsfraktion im Gemeindeparlament und dazu noch Schützenbruder. An den wagt sich der Herr Professor nicht ran“, sagt er.

Nun muß das Aachener Amtsgericht entscheiden. Bis dahin kräht Gregor weiter. Mit frischer Nachtluft.

Rüze bez trní

(va): Stará moudrost, že „není růže bez trní“, dnes už tak docela neplatí. Rüže bez trní totiž nedávno vypěstovali šlechtitelé v NSR. Vystavovali je na výstavě květin ve Frankfurtu nad Mohanem. Byly to krásné velkokvěté růže se stonky naprosto bez trnů. Na pěstění pracovali přes 20 let a za tu dobu podnikli více než 200 šlechtitelských pokusů.

Bojovné lilie

(ra): Vědci v poslední době zjistili, že lilie vytvářejí látky, které na některé jiné rostliny působí jako jed. Jejich pomocí si totiž v přírodě chrání určitý okruh půdy a vody před ostatními konkurenty. Proti těmto jedům si lilie vytvářejí i zvláštní protilátky, aby se jich účinky jedů nedotkly.

Na břehu vysokoňského jezera Titi-
caca objevili archeologové pozoruhodný
nálezk. Starou observatoř. Nášel ji bol-
vijský vědec Osvaldo Ribeiro. Podle od-
hadu je stáří observatoře 3000 let.

dále dostala kámen po kamenu. Po nejdělnějším pře-
místění známého písčitého kláštera je to v krá-
ské dolině již druhá velmi rozáhlá a nákladná akce
totální obnovy v Černé Hoře.

U MĚSTA PLEVIJA v Černé Hoře končí přemís-
tnutí kláštera Imbáčica ze XVI. století. Původní
lokalitu zatopí vody plovárny jezera nové vodní
elektrárny. Klášter sv. Mikuláše dlouhý 14 a široký
sedm metrů musel být přenesen o 600 kilometrů.

Nepřekřtěný Svandník

„Komu nadáváte, člověče? Já jsem na služební cestě, ale vy jste se připojili z putyky!“

Nepřekřtěný Svandník

„Mohli bychom být jejími dědečky a kdyby nám vyšla sportka, tak i jejími milenci!“

I kosmetika má svou historii

Umění kosmetiky existuje už velmi dávno. Podle názoru některých badatelů je její vlasti Indie. Například podiv, fracek Jeakyni Adžantny je možná výsledkem různých složek kosmetického umění a to jak a žen, tak a mužů, v semých zřetelích nateho letopočtu. Byla to ovocná vykařovadla (slovo parfém a nás i v jiných jazycích pochází z latinského slova perfumare což znamená „prokvetovat“), voňavky, masti a oleje. K ozdobování pokožky na lících se náhodou používalo ovocných a zeleninových olejů, indické ženy si dokonce zachovávaly svůj kosmický ovocná nebo rozličnými bobulemi potírat pokožku. Těly bylo známo také tajemství příprav, zvláštní masti na oči a vlasy. Nejzajímavějším kosmetickým prostředkem již v dávných dobách byla pasta z prášku santálového dřeva přibarvená lakem nebo nějakým jiným barvivem. Tato pasta se rozkládala po těle nebo se nanášela v podobě nějakého symbolického ornamentu, čímž vznikalo svérázné tetování. Označovalo sociální postavení, postavení člověka a jeho věk. Kromě toho pasta ochlazovala pokožku v době žaru. Santálový prášek je ve staroindických traktátech i v novovělém a obřadem abluce (rituálního omývání). Tenhle obřad se konal na potvrzení toho, že mladý člověk prošel cestou výuky a má právo založit vlastní domov a rodinu.

Přestaň kouřit - budeš milionářem!

Chytřím plínou do bole proti kouření přispějí vedoucí pracovníci jedné banky v Hannoveru v NSR. Snadili takto: Některé kuřáci snad nedbají příliš o své zdraví, ale možná že se na věc začnou dívat jinak, když pólde o jejich peněženky. Nové reklama uvádí, že v 65 letech může mít každý na svém kontě skoro milion marek, bude-li si pravidelně ukládat peníze určené k nákupu cigaret. Uložení peníze budou ještě dále vzrůstat o věhodné úroky. Reakce veřejnosti byla okamžitá. Hned v prvních dnech si více než sto nových mladých klientů přišlo čených tak pěknými argumenty, otevřelo účet v bance.

Nový minerál - cenit naši v Sovětském svazu při starší BAM, vědci z Dálného, ruského institutu minerálních surovin potvrdili, že cenit obsahuje mikroelementy potřebné k výrobě umělých hnojiv. Cenit zřejmě sežraje divokou abubu v rozvoji sovětského zemědělství.

...ALE ZA POČETI ANKOU...
A VE NĚJAKÉHO TVRŮ!

Moskau kauft weiter US-Getreide

Die Sowjetunion hat in den USA den zweiten riesigen Getreidekauf innerhalb von zwei Tagen vorgenommen. Moskau hat 940 000 Tonnen Mais und Sojabohnen gekauft, nachdem die Russen am Tag vorher bereits 900 000 Tonnen Mais und Weizen bestellt hatten. In Washington wird nicht an eine Streichung des Lieferprogramms oder an ein neues Getreideembargo gedacht.

Kořený v dutně topolů

{job}: U Bajkalského jezera na břehu řeky Irkut se nachází jedna z hříček přírody. Jde o topol, z jehož kmenu vyrůstají mladé stromky jiných druhů - břízy, jeřáby a jedle, které dosahují výšky až tří metrů. Daří se jim velmi dobře, hluboko se zakořenily do kmene stromu - živitele a tak nemají nedostatek. Zajímavé je, že v okolí nejsou žádné břízy, ani jeřáby a jedle, a tak se předpokládá, že semena zanesl do

Rudolf Dubský

„Pořád tady byly nějaké připomínky, tak ať vám ten druhý poločas odpíská on!“

Prohlášení agentury TASS

Hrubé narušení vzdušného prostoru Sovětského svazu

MOSKVA: Agentura TASS včera zveřejnila toto prohlášení: Jak už bylo oznámeno, v noci z 31. na 1. září letadlo neznámé příslušnosti hrubě narušilo sovětskou státní hranici a proniklo hluboko do vzdušného prostoru SSSR. Letadlo se odchýlilo od mezinárodní trasy a proniklo do hloubky 500 km nad sovětské zemí. Více než dvě hodiny letělo nad poloostrovem Kamčatka, oblastí Ochotského moře a nad ostrovem Sachalin.

V rozporu s mezinárodními pravidly letadlo letělo bez navigačních světel, nereagovalo na rádiové signály sovětských dispečerských služeb a samo se nepokoušelo navázat s nimi spojení.

Je přirozené, že v době, kdy neznámé letadlo narušilo vzdušný prostor SSSR, odstartovala letadla sovětské protivzdušné obrany, která se s ním několikrát pokoušela navázat kontakt pomocí všeobecně používaných signálů a navést ho na nejbližší letiště na území SSSR. Cizí letadlo však toto všechno ignorovalo. Když letělo nad ostrovem Sachalin vysílalo sovětské letadlo ve směru jeho pohybu varovné výstřely světelným střelivem.

Brzo poté opustilo cizí letadlo sovětský vzdušný prostor a pokračovalo v letu směrem k japonskému moři. Přibližně deset minut bylo v oblasti zorného pole radarů a radiolokačních prostředků poté z tohoto pole zničeno.

Ve Spojených státech a v některých dalších zemích vznikl nyní rozruch kolem zmizení jihokorejského letadla, které letělo z New Yorku do Soulu.

Je pozoruhodné, že už v první zprávě o této události byl odkaz na CIA. Na základě dalších zpráv z USA se lze zcela oprávněně domnívat, že trasa a charakter letu nebyly náhodné. Americká strana nyní nepřímou nejen oficiálně přiznává, že toto letadlo narušilo sovětský vzdušný prostor, ale uveřejňuje údaje, ze kterých je vidět, že příslušné americké služby velmi pozorně celý let sledovaly.

Shodou o obyčejný let civilního letadla, které bylo nepřetržitě sledováno, vzniká otázka, proč tedy americké

ká strana nepodnikla žádná opatření, aby bylo zastaveno hrubé narušení vzdušného prostoru SSSR a letadlo vráceno na mezinárodní trasu?

Proč se americké úřady, které se nyní uchylují k různým spínávkám pomlouvám vůči SSSR, nepokusily navázat spojení se sovětskou stranou a poskytnout nezbytné informace o tomto letu? Nebylo uděleno ani jedno ani druhé, i když času bylo více než dost.

Je třeba připomenout, že záměrné narušení státních hranic SSSR americkými letouny, mimo jiné i na Dálném východě není zdaleka ojedinělé. Vláda USA byla z těchto důvodů nejednou předložena protesty.

Na pozadí těchto faktů nelze narušení vzdušného prostoru výše uvedeným letadlem hodnotit jinak, než jako předem naplánovanou akci. Počítalo se zřejmě s tím, že pod pláštěm civilního letadla je možno bez překážek plnit speciální výzvědné úkoly.

Kromě toho se lze odůvodněně domnívat, že ti, kdo tuhle provokaci zorganizovali, uslovali vřadomě o další zostření mezinárodní situace, o ožerření SSSR, chtěli vyvolat nepřátelství vůči němu a vrhnout stín na sovětskou mírumilovnou politiku.

Svědčí o tom i nestoudné a pomlouvavé prohlášení namířené vůči SSSR, které okamžitě pronesl prezident USA Reagan.

Agentura TASS je zpřimocněna prohlásit, že vedoucí kruhy SSSR vyjadřují politování nad oběťmi na životech a zároveň rozhodně odsuzují ty, kdo vědomě nebo v důsledku trestuhodné neobalosti dopustili smrt lidí a nyní se pokoušejí využít této události pro spínávké politické cíle.

„lürmelt sich dieses rote Pack seit Tagen auf den Straßen herum.“

Um „Moskaus Freunden das Konzept (zu) verhehlen“, habe die Organisation unter anderem „Überraschungs-Aktionen“ während der Sitzstreichs der Friedensinitiativen geplant. Man wolle den Soldaten der blockierten Kasernen „Rosen und Danke-schön-Briefe“ überreichen. Mit ähnlichen Präsenten will die „Konservative Aktion“ auch in der Bundesrepublik stationierte US-Soldaten sowie den amerikanischen Präsidenten bedenken.

DA'HE SE K NEHU?

LIDO-DEHO/3.9.83-SOVĚTSKÝ LET JSOU GUMOVÝ...

Napoleon

Napoleon Bonaparte patří k těm osobnostem světových dějin, které zejména v poslední době takřka nescházely ze stránek novin a časopisů. Před nedávnem oblétl svět zvěsť o různýh nezorech na příčinu jeho smrti a ještě není celá záležitost uzavřena, už se opět o Napoleonovi hovoří. V souvislosti s jeho námořní bitvou o Nil nedaleko Abukiru v srpnu 1798 se začalo mluvit i o důlzech Napoleona švýcarskému bernskému kantonu.

Skupina francouzsko-egyptských podmorských archeologů vedená Jacquesem Dumasem, filmatem a expertem na mořské práva, který byl i účastníkem mnoha výprav proslulého oceánografa Jacquese Cousteaua, při pátrání po francouzských lodích potopených v Abukirském zálivu admirálem Nelsonem v srpnu roku 1798, zřejmě objevila a také lokalizovala místo, kde je na dně Středozemního moře vlnková loď Napoleonovy flotily Orient.

Už se podotýká, že dne moře vyprostiti několik kovových předmětů i věci ze dřeva, kuchyňského náčiní aj. Mezi nalezenými věcmi je také část slázná dlouhá 14 metrů, sedm velkých kolev řáve s nich o hmotnosti hodné přes dvě tuny, šest palubních děl, dělová koule a měděné hrnce.

Napoleonova vlnková loď Orient patřila ve své době k největším plavidlům. Měla tři paluby, byla ozbrojena 110 děly a na lodi bylo 1000 lidí. Archeologové si však slibují, že se jim podaří najít vraky nejméně tří dalších lodí, které budou lépe zachovány než vlnková loď Orient, která v době námořní bitvy před 185 lety, dříve než šlo ke dnu, explodovala. Podotýká se zachovalější loď najít a vyprostiti s mořského dna, měly by se stát v budoucnu první světovou kolekci plavidel z 18. století a poskytnout vojenským historikům nové informace o proslulé „bitvě o Nil“.

Pozavadní úspěch smíšené archeologické expedice, která je financována zároveň francouzským a egyptským ministerstvem kultury, je dán sedm let trvající intenzivní přípravou. Celé akce se účastní na čedesát specialistů na podmorskou archeologii a několik potápěčů.

Je mezi nimi i devětašedesátiletý Ludvík Napoleon, praprotomek bývalého francouzského císaře. V rámci výpravy se sám také potápí k vraku lodě, její osody, jak sám říká, ho zajímají nejen jako Francoaze, ale také z čistě soukromých důvodů.

Vlastní průzkumné práce jsou prováděny z francouzského plavidla Vian Long, které je vybaveno velmi citlivou elektrickou aparaturou a dalším speciálním zařízením nezbytným k pracím pod mořskou hladinou. Vrak Orientu byl lokalizován během devíti dnů a byla tak uzavřena první etapa výzkumu. V srpnu proběhly další etapy, při nichž se zúčastnila nejen již zmíněná plavba z základny Vian Long, ale ještě dvě další lodě vybavené velkými jeřáby. Jinak samotní badatelé předpokládají, že rozsáhlý podmorský průzkum záloky si vyžádá nejméně tři roky náročné práce. Podle harmonogramu by i samotné vzhledem k povětrnostním podmínkám - měly práce archeologů a potápěčů probíhat sedm či osm měsíců v roce. Přitom vědci nepočítají, že by snad objevili případně i potopené britské lodě, které se bitvy zúčastnily, protože ty byly už zřejmě vyproštěny dříve.

Rejda Abukiru byla historické bitvy, kde 1. srpna 1798 admirál Nelson rozdělil Bonapartovu flotilu dopravující Napoleona expedici armádu do Egypta a tím vytláčil francouzského císaře ze Středozemního moře. Išlo o bitvu, která byla možná „pokladnicí“ už dávno. Vždyť to byla oblast, kde došlo nejen k námořní bitvě mezi Nelsonem a Bonapartem, ale i k jiným střetům. Už ok poté právě ve stejné oblasti porazil Napoleon 5. července 1799 turecký výsadek a v roce 1801 tu bojovali a vybojovali Abukir Angličané.

Pochopitelně, že tak jako vždy pokud jde o nalezení dříve nebo později potopených lodí, se začalo i v případě Orientu hovořit o údajném pokladě, který měl na palubě loď být. O zlatě, a množství filbra drahých kamenů a velkém množství peněz, bohatství zabaveném proslulým Maltským rytířům, kteří v té době prováděli pirátské nájezdy. Existuje rovněž hypotéza, že na palubě Orientu byla velké množství peněz určených k výplatě vojákům a k financování ambiciózních plánů Napoleona, který chtěl z Egypta podniknout válečné tažení dál na východ.

Jak archeologové, tak i historici jsou však v případě pokladu na palubě Orientu, velice skeptičtí. Podle jejich názoru byla sláva odvezena již dříve, a pokud se nějaký poklad na palubě Napoleonovy vlnkové lodě nacházel, pak le někde na dně moře rozptýlen hodně daleko od místa elastního potopení vraku, který ještě na hladině explodoval. Výbuch a následné požáry byly tak velké, že je sledovali francouzští vojáci na pevnině ve vzdálenosti přes čtyřicet kilometrů.

V snuvislosti se zprávami o objevu vraku Napoleonova plavidla se zvali šváci. Přesvědčí potomci těch, jimž Napoleon dlužil značnou část peněz. Obyvatelé bernského kantonu.

V březnu roku 1798 zahavil Napoleon pokladnu Bernanů a část peněz použil právě k financování námořní výpravy do Egypta. Zbývající peníze měl být uloženy na palubě jedné z lodí flotily na fregatě Wilhelm Tell. Bernané doufají, že právě tak jako byl nalezen Orient, podaří se objevit i vrak fregaty Wilhelm Tell a on konečně dostanou zpět své peníze, bude splacen dluh starý 185 let. Dnešní hodnota tehdejšího bernského pokladu je odhadována na 60 miliard franků.

Sed společně francouzsko-egyptské archeologické expedice zase doufá, že snad objeví palubní deník z Orientu. Jacques Dumas se domnívá, že by mohl na jeho stránkách případně objevit některé dosud neznámé podrobnosti o průběhu bitvy.

Großfahndung nach dem „Ausbrecherkönig“ erfolglos

STRAUBING, 5. September (dpa). Eine bundesweite Großfahndung nach dem „Ausbrecherkönig“ Theo Berger hat die Polizei bei Montag nicht auf die Spur des 42jährigen gebracht, dem am Samstag in Straubing bei einem Wirtschaftsbesuch in Begleitung von Justizvollzugsbeamten zum dritten Mal die Flucht gelungen war. Der wegen 112 Delikten zu Einzel-Haftstrafen von insgesamt 137 Jahren verurteilte Bandenverbrecher hatte in Straubing noch bis 1999 eine zweimal 15jährige Haftstrafe zu verbüßen, zu der die Einzelstrafen 1969 zusammengezogen worden waren. Die Delikte Bergers reichten vom Diebstahl bis zum versuchten Polizistenmord.

In einem kürzlich vorgelegten Aktionsprogramm mit dem Titel „So bekämpfen wir Rechtsbrecher, Chaoten und Kommunisten“ heißt es, die Friedensbewegung wolle die Bundesrepublik „zur einfachen Beute für den Krimi“ machen. „Ausschließlich deswegen“, so die Pachmann-Truppe,

Pachmann kündigt Aktionen an

in HAMBURG, 5. September. Die am äußersten rechten Rand des politischen Spektrums angesiedelte „Konservative Aktion“ des Exil-Tschechen Ludek Pachmann will mit einer Reihe von eigenen Aktivitäten die Friedensbewe-

VOCHLATA, JE SE 24
„STOIR 2ALRGELDR“ JE
HUSE JEN TADY!

„Auch Petrus war verheiratet“

Priester und ihre Frauen fordern Umdenken im Vatikan

Von unserem Korrespondenten Horst Schlitter

ROM, 4. September. Mit einem Gebet am Grab des Petrus, des „ersten verheirateten Papstes der Kirche“, hat eine große Gruppe verheirateter katholischer Geistlicher mit ihren Frauen am Wochenende ein mehrtägiges Treffen abgeschlossen. In einer im Vatikan hinterlegten Botschaft nennt die Gruppe eine Wiedenzulassung verheirateter Priester zum Altarsakrament „dringend erforderlich angesichts der personellen Notsituation in der Kirche“. Außerdem wird der Papst aufgefordert, allen einen Dispens vom Zölibat zu erteilen, die ihn darum ersucht haben.

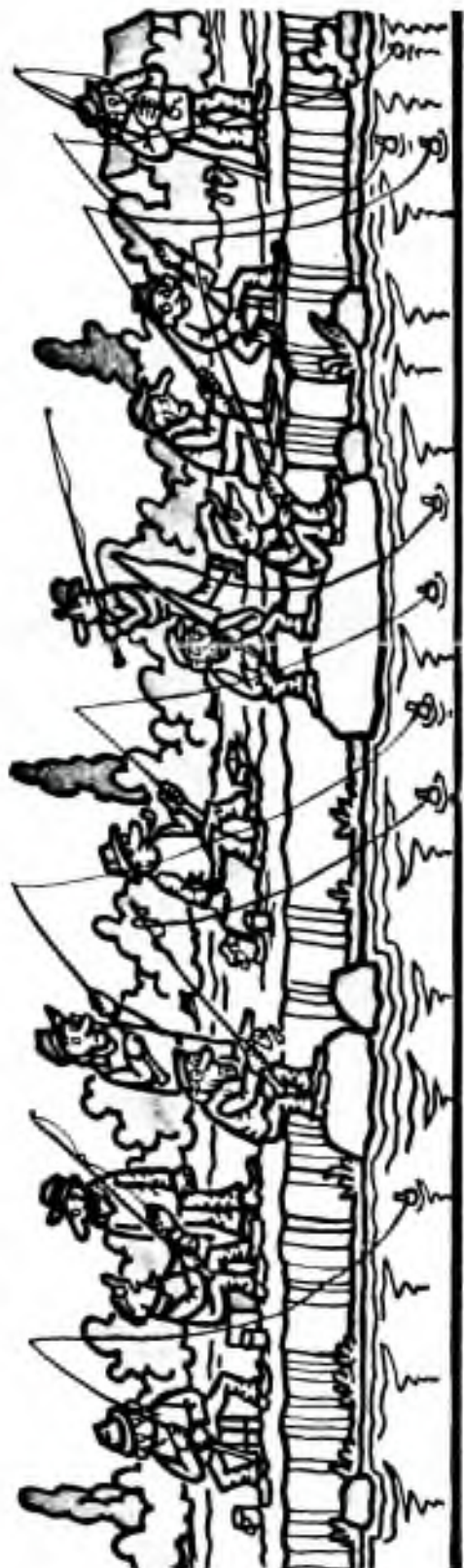
Nur wenige Monate nach seiner Wahl hatte Papst Johannes Paul II. den Prozeß der Zölibatsaufhebung, der unter Paul VI. stark angewachsen war, drastisch gestoppt. Trotzdem leben heute Zehntausende verheirateter Priester in aller Welt. Die Frauen der Geistlichen wollen für sich selbst nicht die Weihen der Kirche. „Doch wir verlangen, daß Frauen, die sich zu diesem Amt berufen fühlen, ihren Weg gehen dürfen.“ Das Problem der Ehefrauen bestehe darin,

ihren Männern „in den beiden Sakramenten Ehe und Priesterweihe“ zu helfen. Aus der Reihe der Geistlichen, die zum Teil schon seit 30 Jahren verheiratet sind, war klare Kritik an der Auffassung des Papstes zu hören. „Wir sind immer noch Priester, auch wenn man unser Amt eingefroren hat“, sagte ein italienischer Teilnehmer. Ein baskischer Pfarrer, der sich in Südfrankreich seit Jahren um die Betreuung von Flüchtlingen kümmert, meinte drastisch: „Es ist, als hätten wir einen Wagen in der Garage stehen und dürften ihn nicht benutzen.“

Zum erstenmal hatten sich in der vergangenen Woche verheiratete Priester aus aller Welt mit ihren Frauen in dem toskanischen Städtchen Chianciano getroffen, um ihre Probleme zu diskutieren. „Wir sind keine Protestler und keine Rebellen“, erklärte ein Sprecher der Gruppe, „wir wollen nur die Diskussion über den Zölibat vorantreiben, zusammen mit Laien und unverheirateten Priestern, die zu einem großen Teil mit uns einer Meinung sind.“

Affenschule geplant

BANGKOK, 4. September (dpa/UPI). In Thailand ist die Eröffnung von „Affenschulen“ geplant, in denen die Tiere vor allem als Kokosnußpflücker ausgebildet werden sollen. Der Gouverneur der südthailändischen Provinz Surat Thani regte die Schaffung solcher Trainingszentren an, nachdem er einen Wettbewerb beobachtet hatte, bei dem Affen Kokosnüsse um die Wette pflückten. Der Gewinner holte in 30 Sekunden neun Früchte von der Palme. Der Besitzer des Tieres gab an, daß der Affe bis zu 1400 Kokosnüsse am Tag ernten könne.

Nepraktičt – Svanduk

Zuhältern droht Todesstrafe

In China sind die Strafgesetze drastisch verschärft worden

Von unserem Korrespondenten Helmut Opletal

PEKING, 4. September. Zum zweitenmal innerhalb von 15 Monaten hat China die Anwendung der Todesstrafe durch eine Strafgesetzzänderung verschärft. Nach dem am Freitag vom Volkskongreß (Parlament) in Kraft gesetzten Bestimmungen können in Zukunft unter anderem auch Rädelsführer von „Rowdybanden“, Mitglieder von Geheimgesellschaften sowie Zuhälter und Anstifter zur Prostitution hingerichtet werden.

Auch schwere Körperverletzung, tätliche Angriffe auf Ordnungshüter, Menschenhandel, illegale Herstellung von Waffen und Sprengstoff und der Handel damit sowie die „Ausnutzung von Aberglauben zu konterrevolutionären Aktivitäten“ können in schweren Fällen mit dem Tod bestraft werden.

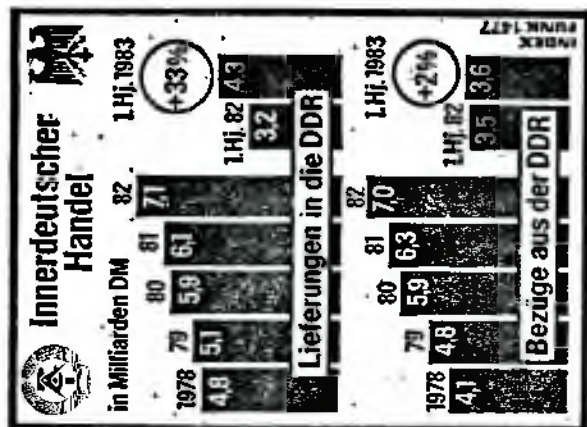
Die neuen Bestimmungen sind sehr allgemein gefaßt und lassen eine Anwendung auf eine Vielzahl von Tatbeständen zu. Bisher schon konnten Mord, Vergewaltigung, schwere politische Vergehen und seit vergangenem Jahr auch Wirtschaftsverbrechen mit dem Tod bestraft werden.

Im Zuge einer Kampagne zur Bekämpfung der zunehmenden Kriminali-

tät wurden Ende August in Peking 30 Verbrecher nach einem Schauprozess erschossen. Auch aus anderen Städten werden mittlerweile ähnliche Massenhinrichtungen gemeldet. In Dalian (Nordostchina) wurden mehr als 100 Straftäter in Handschellen und mit Anklageplakaten um den Hals durch die Straßen der Stadt geführt. Nach Berichten von Reisenden wurde eine beträchtliche Anzahl von ihnen anschließend hingerichtet.

Nachdem in der Vergangenheit Todesstrafen, so wie im Gesetz vorgesehen, häufig nur auf Bewährung ausgesprochen und bei guter Führung nach zwei Jahren in lebenslange Haft umgewandelt wurden, wird ein solcher Vollstreckungsaufschub nun kaum mehr praktiziert. Wie aus den in vielen Orten aushängenden Gerichtsurteilen abzulesen ist, werden die meisten Todesurteile in Schnellprozessen ausgesprochen und unmittelbar nach der Bestätigung durch ein höheres Gericht vollstreckt.

Nach internen Statistiken der chinesischen Behörden hat sich die Kriminalitätsrate im Land seit dem Tiefstand im Jahr 1956 mehr als vervierfacht.

Enttäuschung unter Wasser

REYKJAVIK, 5. September (dpa/UPI). 30 Jahre lang suchte der Isländer Kristin Gudbrandsson nach dem holländischen Schatzschiff „Het Waapen van Amsterdam“, das im Jahre 1667 angeblich mit Gold und Diamanten an der isländischen Südküste gesunken war. Drei Monate bereitete er die Ausgrabung des Schiffes vor, das er schließlich unter einer großen Düne aufgespürt zu haben glaubte. Am Wochenende folgte die große Enttäuschung: Aus dem Sand

kam lediglich das Wrack des deutschen Heringsdampfers „Friedrich Albert“ aus Bremerhaven zum Vorschein, der 1903 gesunken war – ohne wertvolle Fracht.

„Rybatina je bud' pro filozofy, nebo pro naproste bibce. Filozofové jsme, pokud vim, u téhle řeky dva.“

Jsou ovšem věci mezi nebem a zemí, které se zatím vymykají našemu omezenému chápání. Nemám na mysli rovnou mesmerismus, ale co třeba skvrny na slunci? V době zvyšených slunečních erupcí dochází k náhlým úmrtím, stoupá počet sebevražd i silničních nehod. Ale troufám byste si říci primárii v nemocnici nebo příslušníku VB, že v důsledku kosmického dění...?

Nám, domnívám se, idem atomového věku, je totiž všechno zatraceně jasné. Máme svou vědu a techniku, své návykové názory, a cokoliv vybočuje z normy, můžeme bez obav nazvat šarlatánstvím. Nu, naši pravnukové nás budou soudit stejně přísně, jako to my činíme se svými předchůdci. A možná, že oří soudy příštích staletí nedocadneme zrovna dobře. Je totiž spousta věcí mezi nebem a zemí, na které jsme zatím sakramentsky krátki.

Moderní dílo na římské osadě

(a): Ani jeden budapešťský obvod není tak pestrý a mnohobávný, jako Óbuda. Mezi dunajským nábrežím a vrcholem Harmánshátárhagy nacházíme památky staré dva tisíce let, ale v blízkosti je budováno největší moderní středisko Budapešti. Do konce roku 1984 se zde změní celý systém nadjezdů, podjezdů a podchodů, které se napojí na vnější dopravní okruh. Óbuda je však předmětem památkové péče a tímto zásahem nikterak neutrpí. Zde nalezneme památky po keltských Eraviskovcích, později zde budovali své osady Římané. Hunové pod vedením Attilových nalezi ještě značnou část římských budov, jež užívali. Maďaři po příchodu do nynější vlasti kolem roku 902 zde podle pověstí pochovali svého vůdce Árpáda. Král sv. Štěpán zde založil roku 1012 prvotní katedrálu a král Vojtěch IV. sem přesídlil z Ostrihomu na začátku 13. století. Vzmáhající se město zničili ve 12. a 13. století Turci. Potom se celá Óbuda stala majetkem rodu Zichyů.

Buddhovo tajemství

(a): V Muzeu dátněvýchodního umění v Kolíně nad Rýnem byl nedávno učiněn pozoruhodný nález: Restaurátorka Barbara Pierr-Borgersová objevila ve skladišti při vyčišťovacích pracích dvě jemně zpracované bronzové figury Buddhy a několik tisíc rukopisů s náboženskými texty ze 13. století. Mezi nimi také darovací listinu k soškám. Je na ní vyznačen dokonce autor — Koen — který patřil za nejvýznamnějšího buddhistického umělce své doby. Od roku 1909 byly tyto poklady ve skladišti uloženy bez povšimnutí. Kromě uvedených věcí zde byla nalezena také čínská kniha s dřevorezy, která je tiskem o 250 let starší, než byl v Evropě vynalezen knihtisk. Zde byla rovněž identifikována soška japonského kněze z roku 1249. Tyto nálezy mají podle slov ředitele kolínského muzea přímo senzační vědeckou cenu.

Zlatá deska Karlu Gottovi

(čik): Zlatou desku Supraphonu převzal včera za sloužilý umělec Karel Gott za 20 let spolupráce s tímto vydavatelstvem a za pět milionů prodaných dlouhohrávkových desek. Slavnostního předání se zúčastnil vedoucí oddělení ÚV KSČ M. Müller a další představitelé kulturního života. Karel Gott patří už dvacet let k nejúspěšnějším zpěvákům Supraphonu. Vedle pět milionů dlouhohrávkových desek, které si koupili posluchači v ČSSR, byl další milion desek, vydaných v Československu, prodán v zahraničí.

UŽ SI TOHO VY- A VANEČEL
DOST!

LÉKÁŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

84. MESMERISMUS

Holdujete parapsychologii? Věřte na elektromagnetické síly mozku, přenos myšlenek, hypnózu či sugesci? Já vim, při shonu dnešního života není na podobné úvahy čas, ale pokud byste přišli na svět tak o jedno, dvě století dříve, určitě byste si přišli na své. Doktor Mesmer ten-

krat zavedl zbrusu nové léčení živočišným magnetismem a lidé měli o čem mluvit. Jeden byl okouzlen, druhý pohoršen a třetí jen mávil rukou. Že jsou to samé pitomosti. Tak už to v životě bývá, lidé jsou tvořivi různí.

Franz Anton Mesmer (1734—1815) byl žákem profesora van Swieten, osobního lékaře Marie Terezie a proslulého reformátora vídeňského lékařství. Ve věcných chvilích, které mu doprava-
la lékařská praxe, se zajímal o kosmické dění a dis-

kutoval s astronomem Hellem, až nakonec přišel se svou teorií živočišného magnetismu. Podle Mesmera je ve vesmíru rozptýleno jakési „fluidum“ magnetická síla, která proniká do organismu a opět z něj vyzařuje. Fluidum obklopuje lidské tělo neviditelným pouzdrem, které se kolem hlavy, na špičce nosu a končetinách zahušťuje a má své magnetické póly. Čokud jsou magnetické síly v rovnováze, je člověk zdrav. V opačném případě přicházejí choroby, zachvaty a křeče. Úlohou lékaře pak je, aby svou svou vůlí obnovil přísušný magnetický náboj organismu.

Mesmerismus, jak se lečení ocitlo autera nazývalo, slavil zprvu velké úspěchy. Nevěřící divo. Vzpomeňte na senzaci, kterou v šedesátých letech u nás, jinak strážlivých a materialistických začtených Evropanů, vyvolal magnetický náboj. Jak se lidé odedháněli, aby získali onen kouzelný kružek, jenž měl upravovat krevní tlak, bránit neurózám a naladit patřičnou pohodu. Rovněž dvorní dámy a pařížští kavalíři se tlačili před Mesmerovým začtem na Montmartru, aby mohli okusit tajemnou léčbu magnetismem. V přími sametových závesu pak seděli koem kovové vany nebo se drželi z magnetizovaných tvů. Tělem jim probíhalo slastné chvění a chorobu, pokud vůbec byly, jedna po druhé odcházely. Samozřejmě pod pronikavým pohledem úspěšného lékaře ve flacovém plášti.

Čas veskerou populární však doktor Mesmer skončil špatně. Revoluce jej vyhna z Paříže. Se šestým se vznul pilotině a později generace učence jej odsoudil za šarlatánství. Lékařský primitivismus a pavěda.

Sperkovnice byzantského císaře

(čik): Unikátní antickou sperkovnicí — pyxidou ze slonoviny našli archeologové v Černých Klučanech v okrese Nitra. Nacházela se pravděpodobně v hrobě z konce 9. století, který byl rozrušen při zemních pracích. Zdobí ji pozoruhodné reliéfní výjevy zobrazující dvě základní životelská zaměstnání lidstva — zemědělství a pastýřství. Zároveň jsou v nich pravděpodobně zašifrovány i dva příběhy z pověstí o založení Říma. Pracovníci Archeologického ústavu SAV v Nitre dávají její zhotovení do souvislosti se vznikem byzantského města Konstantinopole v letech 325—330. Usuzují, že tento vzácný předmět se k nám dostal s byzantskou misí vedenou Cyrilem a Metodějem jako dar byzantského císaře Michala III. velkomoravskému knížectví dvoru.

• V Thajském království žilo k letoštnmu 1. červenci přes 50 milionů 730 tisíc obyvatel. Jak vyplývá z uveřejněných údajů, za posledních dva náct měsíců, se počet obyvatel země zvýšil o více než milion osob.

Prekvapení klempíři

(čik): Neobyklé prekvapení zažila parta klempířů při opravě střechy Národního výboru ve Velkém Brezně na Osecku. Objevila tajný zadržný výklenek, o němž bylo uloženo devět kávových a čajových porcelánových servisů a rovněž broušené rubínové sklo. Jde o výrobky zhotovené kolem roku 1930. Nalezené předměty rozšíří sbírky místního zámku.

Die Pest kommt wieder

GENF, 6. September (AP). Die Pest, die jahrelang für fast besiegt gehalten worden war, ist weltweit wieder auf dem Vormarsch. Wie die Weltgesundheitsorganisation (WHO) am Dienstag in Genf mitteilte, starben 1982 bereits wieder 36 Menschen an der Seuche. Insgesamt wurden im vorigen Jahr 713

Pesterkrankungen registriert gegenüber der bisher niedrigsten jemals festgestellten Zahl von 194 Fällen und 5 Toden im Jahr 1981.

PROC VÁLKY?

Massengrab

Prüflos
"DRBNY" 8. 40

Egal, was die polnischen Kommunisten damit bezwecken, es war unser jüdisches Schicksal und ist unser jüdisches Jubiläum." Aki-ba Wieland schiebt resolut alle Zweifel beiseite, ob es opportun sei, unter den gegebenen Umständen in Polen an den Gedenkfeiern zum 40. Jahrestag des Warschauer Ghetto-Aufstandes teilzunehmen. Wieland ist zeitweilig in Wien für die links-zionistische Jugendbewegung „Haschomer-Hazair“ tätig, die im Ghetto-Aufstand eine bedeutende Rolle spielte und mit Mordechaj Anielewicz auch den „Kommandanten“ stellte. „Für mich und meine Organisation ist und bleibt dieser Ghetto-Aufstand ein Symbol, ein Ideal, in dessen Geist wir unsere Jugend erziehen möchten: Das eigene Schicksal selbst zu bestimmen und sich nie wieder willenlos auf die Schlachtbank führen zu lassen.“

„Würden wir diesen Jahrestag feiern, da das gesellschaftliche Leben von Erniedrigung und Unfreiheit gekennzeichnet ist, so wäre das ein Verrat an unserem Kampf, es wäre die Zustimmung zu seinem Gegenteil, ein Akt von Zynismus und Verachtung.“ Diese Antithese formulierte unlängst in einem „Offenen Brief“ Marek Edelman. Er war in jenen Apriltagen des Jahres 1943 etwas über zwanzig Jahre alt, als er als Mitglied des fünfköpfigen Kommandostabes der „Jüdischen Kampforganisation“ im Warschauer Ghetto kämpferisch aktiv jüdisches Schicksal mitgestaltete. Als einer der wenigen Überlebenden des Warschauer Holocaust ist Edelman der wohl prominenteste noch heute in Polen lebende Akteur jenes historischen Geschehens. Er verweigerte die Mitarbeit im Ehrenkomitee. Sein Urteil verrät, daß der berühmte Lodzer Herzspezialist, der er heute ist und der sich stark in der unabhängigen Gewerkschaft „Solidarität“ engagiert hatte, nicht bereit ist, die gewaltsame Niederschlagung der polnischen Erneuerungsbewegung durch das Militärregime zu vergessen und zu vergeben.

Nicht zum ersten Male sind damit Jubiläumsfeierlichkeiten des Warschauer Ghetto-Aufstandes in die Mühlsteine aktueller Tagespolitik geraten. Der Verdacht wurde vielfach ausgesprochen, daß die polnischen Machthaber mit den ungewöhnlich groß angelegten Feiern ihre angeschlagene internationale Hof-fähigkeit und insbesondere ihre mangelnde Kreditwürdigkeit aufbessern möchten. Polnische Diplomaten bekennen sich dabei ungeniert zu dem Klischee, wonach die Kreditsysteme der westlichen Welt von Juden beherrscht seien. Eine schöne projüdische Geste könnte da vielleicht einiges bewirken.

Gleichviel, ob dieses Kalkül stimmt und in welchem Maße es aufgeht, dürften sich in Warschau in diesen April-Tagen wohl mehr Juden aus aller Herren Ländern versammeln, als heute vielleicht in ganz Polen, sicherlich aber in seiner Hauptstadt noch leben. Zahlreiche Rabbiner werden der Einweihung der von den Deutschen als Schlußakkord des Aufstandes zerstörten und jetzt nach alten Vorbildern wiederaufgebauten Synagoge in der Twarda-Straße beiwohnen. Aus Israel, zu dem Polen seit 1967 keine diplomatischen Beziehungen unterhält, werden Vertreter verschiedener Institutionen, darunter auch ein Minister, an die Weichsel kommen.

Auch der Vorsitzende des „Jüdischen Weltkongresses“ wird seine Visitenkarte in Warschau ebenso abgeben wie Repräsentanten der in den USA sehr einflußreichen karitativen zionistischen Organisation „B'naim B'rith“. Im Unterschied zum sozialdemokratischen „Bund“, jener Partei, der auch Marek Edelman einst angehörte, haben sich viele jüdische und israelische Organisationen zu der Ansicht durchgerungen, die Symbolik des Ghetto-Aufstandes sei wichtiger als ein von der aktuellen Tagespolitik beeinflusster Boykott der Feiern.

Das historische Ereignis, das in diesen April-Tagen in Warschau mit so großem internationalem Aufwand gefeiert wird, nahm seinen Lauf unweit jenes auf den Trümmerbergen des Ghettos 1948 errichteten Denkmals zu Ehren der Ghetto-Kämpfer, dessen Bild 1970 mit dem Kniefall des damaligen Bonner Bundeskanzlers Willy Brandt um die ganze Welt ging. Am 19. April 1943, einem Montag nach Palmsonntag, rückten in der Früh durch das Ghetto-Tor in der Nalewski-Straße 16 Offiziere und 850 SS-Männer in das „jüdische Wohnviertel Warschaus“ ein, um die dort lebenden Juden durch eine militärische Aktion zur „Umsiedlung“ zu zwingen.

Was von den Nazis scheinheilig als „Umsiedlung“ deklariert wurde, war in Wirklichkeit eine Vernichtungsaktion, die „Endlösung der Judenfrage“. Bereits am 22. Juli 1942 war dem Judenrat des Warschauer Ghettos erstmalig aufgetragen worden, fortan täglich 6000 Juden zur „Umsiedlung“ bereitzustellen. Auf dem berüchtigten „Umschlagplatz“ wurden sie dann in Viehwaggons verladen und zur Vergasung nach Treblinka transportiert.

Um die Aktion zu beschleunigen, lockten die Nazibehörden mit drei Kilogramm Brot und einem Kilogramm Marmelade, die sie jedem „Umsiedlungswilligen“ in Aussicht stellten. Die Aussicht, sich einmal wieder satt essen zu können, war für die ausgehungerten Menschen, denen im Ghetto täglich 300 Kalorien zugeteilt wurden – also ein Zehntel dessen, was ein Mensch zum Leben braucht –, verlockend. Außerdem, so argumentierte man damals im Ghetto, würden die Deutschen doch wohl kein Brot verschwenden, um damit Menschen in den Tod zu senden. Bevor sich aber die Wahrheit über „die Umsiedlung in den Vergasungstod“ voll herumgesprochen hatte und die Aktion Anfang Oktober vorerst eingestellt worden war, waren gemäß offiziellen deutschen Angaben 310 322 Juden aus dem Warschauer Ghetto „umgesiedelt“ worden.

Seitdem meldete sich niemand freiwillig oder auf Geheiß der Ghetto-Behörden für die „Umsiedlung“ mehr. Als die SS am 19. April 1943 sich anschickte, sie zu erzwingen und zur „Endlösung“ zu bringen, stießen die Eindringlinge auf so heftigen militärischen Widerstand, daß sie sich vorerst unverrichteter Dinge zurückziehen und durch Verstärkungen neu formieren mußten. Aus Häusern und von den Dächern wurden sie mit Handgranaten und selbstgefertigten Brandflaschen angegriffen. An der drei Meter hohen Ghetto-Mauer waren kurz vorher Aufrufe der „Jüdischen Kampforganisation“ (Żydowska Organizacja Bojowa ZOB)

geklebt worden. „Brüder! Die Stunde des Kampfes und der Rache an den Okkupanten hat geschlagen. Wehrfähige – schließt euch alle den Kämpfenden an. Greise und Frauen sollen Hilfsdienste leisten. Ergreift die Waffen!“

Dieser Aufruf zum letzten Gefecht hatte mehr ideelle als praktische Bedeutung. Seit dem Sommer 1942 wurden in Zusammenarbeit mit militärischen polnischen Widerstandsorganisationen Vorbereitungen für einen militärischen Widerstand getroffen. Waffen waren allerdings rar und hatten zudem einen hohen Preis. Sie in das Ghetto zu schmuggeln, bedeutete zudem, das Leben zu riskieren. Marek Edelman spricht davon (Hanna Kral: „Zdazyc przed Panem Bogiem“ „Gott zuvor-kommen“), daß auf jeden von ihm auf 220 Mann bezifferten Kämpfer – vor einer ersten kurzen Widerstandsaktion im Januar 1943 sollen es noch an die Tausend gewesen sein, von denen viele gefallen waren – ein Revolver, fünf Handgranaten und fünf Brandflaschen kamen. Darüber hinaus verfügte man über einige Gewehre, eine automatische Pistole und zwei Minen.

Kann man das überhaupt einen Aufstand nennen? In seiner unpathetischen Art stellte Edelman sich selbst und vielen darüber empörten Zeitgenossen diese „unheldische“ Frage auch noch nach vielen Jahren. Aber wenn man primär nur die moralische Dimension des ungleichen Kampfes in den Vordergrund rückt, verdient doch auch die militärische durchaus ihre anerkennende Würdigung.

Am zweiten Tag rückten die Deutschen mit gepanzerten Fahrzeugen in das Ghetto ein, nahmen es unter Artilleriebeschuß und legten an Straßenzug um Straßenzug Feuer. Das Ghetto, das rund ein Drittel der rechts der Weichsel gelegenen Warschauer Stadtteile einnahm, brannte total nieder. Trotzdem dauerten die kollektiv organisierten Kämpfe die ganze Osterwoche an. Danach setzte sich der Widerstand punktuell in den zu Bunkern ausgebauten Kellern einzelner Häuser noch bis Mitte Mai fort.

In Sichtweite vom Ghetto-Denkmal, in der Miła-Straße 18, erhebt sich heute die Gedenkstätte für den zentralen Stabsbunker, der für einige namhafte Ghetto-Kämpfer zum Grab wurde. Hier begingen der „Kommandant“ des Aufstandes, Mordechaj Anielewicz, und auch „Jurek“ Arie Wilner am 8. Mai Selbstmord. Manche Schilderungen des Ghetto-Aufstandes lassen Anielewicz, an den eine das einstige Ghetto-Terrain durchziehende große Straße erinnert, „heroischer“ im Kampf fallen. Zwei Wochen vorher hatte er noch an einen Verbindungsmann auf der „arischen Seite“ geschrieben: „Das, was wir erlebt haben, übertrifft unsere verwegenen Träume. Zweimal sind die Deutschen aus dem Ghetto geflohen... Ich habe es erlebt, eine Widerstandsaktion im Warschauer Ghetto zu sehen, in ihrer ganzen Pracht und Größe!“

Und Arie Wilner, der nach seiner kurz vorher von Polen veranlaßten Befreiung aus den Folterkammern der Gestapo freiwillig für den Kampf in das Ghetto zurückgekehrt war, verstand den Sinn des Aufstandes so: „Es geht nicht darum, unser Leben zu retten. Wir wissen, keiner wird mit dem Leben davonkommen. Aber wir werden die Menschenwürde retten.“ Edelman, der nie an Selbstmord gedacht hatte („Das sollte man nie tun, wenngleich es ein gutes

Symbol ist. Aber man opfert sein Leben nicht Symbolen.“), wurde in einer jener berühmten Rettungs-Aktionen durch die Kanalisation am 10. Mai von polnischen Widerstandskämpfern aus dem Ghetto herausgebracht.

Am 18. Mai 1943 telegraphierte der SS- und Polizeiführer im Distrikt Warschau, SS-Brigadeführer und Generalmajor der Polizei, Jürgen Stroop – er wurde 1951 in Polen als Kriegsverbrecher hingerichtet –, an seinen Vorgesetzten: „Das ehemalige jüdische Wohnviertel Warschau besteht nicht mehr. Mit der Sprengung der Warschauer Synagoge wurde die Großaktion um 20.15 Uhr beendet... Gesamtzahl der erfaßten und nachweislich vernichteten Juden beträgt insgesamt 56 065.“ Vereinzelt hörte man noch bis Juli Schüsse in dem in ein Trümmerfeld verwandelten Ghetto, das das Schicksal ganz Warschaus um ein Jahr vorwegnahm.

Der Aufstand war in seines Namens wortwörtlicher Bedeutung zu einem Fanal geworden. Er konnte trotzdem den vor den Augen der Welt begonnenen Massenmord an den Juden, die „Endlösung“, nicht verhindern. Die Liquidierung der restlichen Ghettos in den anderen Städten Polens, wobei es vereinzelt auch zu Widerstandsaktionen kam, und die Ermordung der aus den Ghettos in die Konzentrationslager gebrachten Juden waren dann die grausamen Schlußakkorde des Holocaust, der im Warschauer Ghetto 1942/43 begonnen hatte.

Auf 40 000 bis 50 000 schätzte der jüdische Historiker Filio Friedmann die Zahl der Juden, die das nazistische Inferno in Polen überlebt hatten; sein Kollege Jozef Kermisz nannte eine Zahl von 100 000 bis 120 000. In jedem Falle handelte es sich dabei um einen erschütternden Restbestand jener 3,5 Millionen Juden (über zehn Prozent der Gesamtbevölkerung), die bei Kriegsbeginn in Polen lebten. Über die Jahrhunderte hinweg war Polen zu einer Hochburg und Heimstatt des in Europa verfolgten Judentums geworden. Von der zentralen Königsmacht privilegiert, wanderten insbesondere im 14. Jahrhundert aus Deutschland und dann im 16. Jahrhundert aus Spanien und Portugal viele Juden nach Polen ein.

Während anderswo in Europa antijüdische Pogrome und die Inquisition wüteten, blieb das katholische Polen weit über das ausgehende Mittelalter hinaus eine Oase religiöser und nationaler Toleranz. Erst während der Glaubenskriege im 17. Jahrhundert und dann nach den Teilungen der Adelsrepublik hatten die Juden, besonders im russisch gewordenen Teil, immer mehr unter der sich auch hier ausbreitenden Geißel des Antisemitismus zu leiden, der die gleichen Wurzeln hatte wie anderswo in Europa auch.

„Der polnische Nationalismus, Antisemitismus und katholische Klerikalismus auf der einen und jüdischer Separatismus, Orthodoxie und Zionismus auf der anderen Seite wirkten einer dauerhaften und fruchtbringenden Symbiose entgegen.“ So diagnostizierte Isaac Deutscher die Lage der Juden in Polen. Mehr als drei Viertel aller Juden lebten in dem 1918 wieder unabhängig gewordenen Polen in den Städten. Viele Juden aus durchaus üblichen Mischehen, Intellektuelle, die in geistigen Berufen überdurchschnittlich vertreten waren, aber auch Teile der politisch orientierten jüdischen Arbeiterschaft identifizierten sich nicht nur mit Polen

als ihrem Staat, sondern fühlten sich durchaus als Polen. Umgekehrt bezeichneten 87 Prozent der jüdischen Bevölkerung bei der letzten Volkszählung im Jahre 1931 Hebräisch oder Jiddisch als ihre Muttersprache.

Jiddisch war in Polen zur Schriftsprache entwickelt worden. In dieser Sprache gab es eine weitverzweigte Presse und Literatur; und Warschau besitzt noch heute ein in der Welt äußerst seltenes „Jiddisches Theater“, dem allerdings längst das sprachkundige Publikum fehlt. Umgekehrt bestimmte auch das Bild des für Osteuropa so charakteristischen Juden mit Kaftan, Bart und Schläfenlocken das „Stedtl“ und förderte mit dem religiösen Anderssein den Hang zur selbstgewählten ghettoähnlichen Abkapselung. Auf der politischen Rechten formte sich in den dreißiger Jahren auch ein organisierter Antisemitismus, der gelegentlich offene Sympathien auch bei höchsten Würdenträgern der Katholischen Kirche fand. Alles in allem lebten aber Polen, Juden, Deutsche, Weißrussen und Ukrainer im alten polnischen Vielvölkerstaat mehr recht als schlecht neben- und sogar miteinander.

Nichts berechtigt daher zu der nach dem Krieg gelegentlich geäußerten Ansicht, Polen sei infolge eines übertriebenen Antisemitismus dafür prädestiniert gewesen, zum Massengrab des europäischen Judentums zu werden. Solche historisch unhaltbaren Behauptungen waren eben so absurd wie die von einzelnen kommunistischen Propagandisten vertretene These, der Zionismus habe der nazistischen Judenvernichtung in die Hände gespielt. Beide Ansichten nahmen an Intensität zu, nachdem 1968 die kommunistische Führung Polens eine ihre antisemitischen Züge nur schlecht verbergende Antizionismuskampagne gestartet hatte. Zwar diente sie primär innerparteilichen Fraktionskämpfen, ekelte aber trotzdem nochmals viele Juden aus dem Land ihrer Ahnen heraus, nachdem zahlreiche Juden schon 1957 bis 1959 nach Israel ausgewandert waren. Heute ist es fast schon nicht mehr möglich, die wenigen Juden in Polen zu zählen: mehr als 20 000 dürften es kaum noch sein.

Es hat in den Kriegsjahren bemerkenswerte, politisch, religiös oder auch rein menschlich motivierte Beispiele von Hilfe und Unterstützung für Juden gegeben. An die 20 000 Juden dürften von Polen im Kriege versteckt worden sein. Dabei drohte bereits seit dem 15. Oktober 1941 allein schon für die Verköstigung eines Juden die Todesstrafe. Daran muß man den Mut messen, der damals ohne Rücksicht auf das eigene Leben notwendig war, um Juden aktiv zu helfen. Daß flüchtige oder versteckte Juden erpreßt, ihren Henkern gegen Belohnung ausgeliefert wurden, auch das gehörte zur Realität eines brutalen Krieges.

Die polnische Regierung in London hat Ende 1942 in einer Note an die Regierungen der verbündeten Nationen eindringlich darauf hingewiesen, daß eine Rettung von Juden im großen Maßstab in Polen ohne organisierte Welthilfe nicht möglich wäre. Szmul Zygielbojm, ein jüdischer Sozialist und Mitglied des Polnischen Nationalrates in London, bestätigte dies mit seinem demonstrativen Selbstmord am 13. Mai 1943. Er suchte damit die seiner Meinung nach gegenüber der jüdischen Tragödie zu passive Weltöffentlichkeit wachzurütteln. Eine Tragödie, deren beängstigendes moralisch-politisches

Ausmaß die polnische Schriftstellerin Maria Kann in ihrer 1943 verfaßten Ghetto-Dokumentation („Vor den Augen der Welt“) in die Frage eines Kindes kleidete: „Ist da ein Mensch oder ein Jude totgeschlagen worden, Mutti?“

Zahrada mezi fasádami

Úpravy okolí Národního divadla • Dvaadvacet dnů před cílem

Na velké tabuli před historickou budovou Národního divadla je mezi základními údaji o častných této rekonstrukce a dostavby jedna číslice: 22. Právě tolik dnů dnes zbývá stavbařům do ukončení tohoto díla. Ostatně to, že se léta změnila v dny, je vidět všude kolem. Zmizely ředivé ohrady zabírající část Národní třídy, chodníky lemují nové stoly veřejného osvětlení, fasády okolních domů jen září čerstvými barvami.

Nejen sama první scéna, ale i sousední ulice dostaly s „novým kabátem“ slavnostní vzhled. Na první pohled se to možná ani nezdá, ale tylo úpravy okolí Zlaté kapličky vyjdou dohromady na hezkých pár desítek milionů korun a podílí se na nich celá řada různých organizací.

Právě nyní dokončují pracovníci Pražských silničních a vodohospodářských staveb mozaikovou dlažbu chodníků kolem historické budovy. V prostoru prezidentské části divadla skládají žulové kostky nápis, který se k této scéně hodí jako snad žádný jiný: Vival domus Thaliae.

Montéři Elektropodniku instalovali již dříve na nábřeží a Národní třídě nové stoly veřejného osvětlení, zakončené namísto typických, protáhlych svítidel stylovými koulemi, připomínajícími

trochu fotbalový míč, které ale do tohoto prostředí zdobených fasád a paláců zapadnou jak ulité. Na střeších okolních domů se v tomto týdnu také zkoušely reflektory slavnostního osvětlení Zlaté kapličky, jež poprvé v den premiérového představení nechají v kuželech svého světla vyniknout plastický dialog hmoty a tvarů stoleté budovy Národního divadla. A ve stejný den se opět po delší době otevrou dveře jedné z nejpokulárnějších pražských kaváren — Slavie. Tady pracovníci Pražské stavební obnovy modernizovali a předělávali celý interiér včetně hospodářského a sociálního zázemí.

To nejlepší ovšem čeká návštěvníky uvnitř samotného komplexu budov. Z piazzetty, dlažďeného centrálního prostoru celého areálu Národního divadla, které vedle toho, že vytváří jakési přirozené náměstí, propojuje Národní třídu s nábřežím, se dá vstoupit do nově otevřeného Voršilské zahrady; do tohoto zeleného zákoutí ohraničeného fasádami Voršilského kláštera a skleněnými stěny nových objektů se dostanete přímo i z Nové scény a kavárny v přízemí restaurační budovy. Je na něm dobře znát rukopis architektů P. Kupky a O. Kučel, autora zahrady u stanice metra Malostranská. Zelení, okrasným keřům a nízkým stromům vědují plastika akademického sochaře St. Hanzlka. Stálec rozměluje si s dívkou Ruch a hluk frekventované Národní třídy tady jako by patřil jinému světu. Sestadvacet speciálních laviček a terasa s kavárenským stolem v letním období představují určitě lákavou pozvánku pro každého, kdo si může udělat chvilku čas. Je to zkrátka další kousek zeleně a ticha uprostřed města; přesně takový kout, za jaký zejména dnes dovede být Praha vděčná. (11)

Orlovníkům věnovaný, má každý český rytíř rudý granát, dostal pojmenování „pyrop“, což v češtině znáči „ohnivý“. Označení se přisuzuje osobě Rudolfa II. Boštinského de Bontari. Císař byl obdivovatelem těchto a jiných polodrahokamů a drahokamů a ve své sbírce měl šestnáct kusů, z nichž největší polodrahokam — byl jím právě český granát — měl velikost holubího vejce.

Přes rást cen hotelových pokojů v Těchle je velmi obtížné najít volný pokoj. Hotelier Saiko Nagao proto zavádí ve svých osmi hotelech pokoje, které do staly předváděku „krabičky sardinek“. Ve velkých pokojích umístil čtyřpatrové kofe podobné těm, které jsou v lednicích kajutách. I přesto, že cena tohoto pokoje je značně vysoká, ne uskójem zá. Kuzník si hotelier namáží stěžívat a jeho „krabičky sardinek“ jsou stále obsazeny.

Sjezd slávisťů

NEJBOLE ŽITĚJŠÍ UDÁLOST OD ZALOŽENÍ ŘÍHA!

DDR kauft Getreide in Kanada

Die DDR hat mit Kanada den Kauf von drei Millionen Tonnen Getreide in den Jahren 1984 bis 1986 vereinbart. Der am Rande der Leipziger Messe geschlossene Vertrag hat nach kanadischen Angaben einen Wert von 500 Millionen kanadischen Dollar (rund 1,1 Milliarden Mark). Die vereinbarte Menge entspricht rund der Hälfte der jährlichen Einfuhren der DDR.

• Čtyřicet lidí, převážně žen, zahynulo v Ghaně při srážce autobusu s nákladním automobilem přepravujícím cestující. Další 60 osob bylo těžce raněno.

CO SE DEJE V PRAHE TO VĚDÍ SOFORT!

War Mitterrands Nachspeise ein Verfassungsbruch?

François Mitterrands Staatsbesuch in der Schweiz vom 15. April dieses Jahres wird der Direktor des Luxushotels „Du Peyrou“ in der Westschweizer Kantonshauptstadt Neuenburg nicht so schnell vergessen. Denn kaum hatte der französische Staatschef die Nobelherberge freundlich nickend verlassen, erschienen Polizei, Untersuchungsrichter und Lebensmittelinspektor zur Haussuchung. Am Neuenburger See in der französischsprachigen Schweiz soll Mitterrand nämlich jenes delikate Getränk namens „Absinthe“ genossen haben, das Eidgenossen seit nunmehr 75 Jahren bei Strafe nicht mehr anrühren dürfen.

„Soufflé glacé de la fée verte“ stand auf der gediegenen Speisekarte, als Mitterrand als Gast der Schweizer Regierung mit vier Ministern in Neuenburg dinierte. Die lekere Eisspeise mit dem besonderen Geschmack einer „Grünen Fee“ brachte Untersuchungsrichterin Barbara Ott auf den naheliegenden Verdacht, da sei Absinth, ein anisalt-

ger Wermut-Branntwein, gereicht worden. Der Genuß dieses auch „Grüne Fee“ genannten Hexentrunks ist in der Schweiz aber strengstens verboten — er gefährdet die Gesundheit. Abstinenzorganisationen und Frauenvereine aus Zürich hatten am 5. Juli 1908 eine eidgenössische Volksabstimmung über Pro und Kontra des „Absinthe“-Genusses erzwungen: 138 669 Bürger standen zum Schnaps, 241 078 erreichten dessen Verbannung.

Seither steht in Artikel 32 der Schweizer Bundesverfassung der bemerkenswerte Satz: „Fabrikation, Einfuhr, Transport, Verkauf und Aufbewahrung des unter dem Namen ‚Absinthe‘ bekannten Likörs sind im ganzen Umfang der Eidgenossenschaft verboten.“ Daß ausgerechnet Schweizer Minister und französische Kollegen samt Staatschef beim gemeinsamen Mittagsschmaus unter Nachbarn gegen das Grundgesetz verstießen, das hätte die Neuenburger Untersuchungsrichterin gerne aktenkundig. Nach der (erfolg-

losen) Hoteldurchsuchung zogen die Polizeibeamten ohne „Absinthe“-Flaschen grollend ab, und der Direktor böhnte siegessicher: „Ich habe niemandem ‚Absinthe‘ verkauft, selber keinen gebrannt, und die Gäste haben ihn nicht gekauft, sondern in der Nachspeise genossen. Was soll also der Zirkus?“

Das wird demnächst ein Neuenburger Gericht zu befinden haben. Denn Barbara Ott will den Wirt der Luxusherberge so oder so vor die Schranken bringen. Falls er tatsächlich „Absinthe“ ausgeschenkt haben sollte, um zu erleben, wie ihm dafür eine Geldstrafe von maximal 3000 Schweizer Franken (etwa 3600 Mark) aufgebremmt wird — und falls er wirklich nicht mit dem Hexentrunk hantierte, wegen Warenbetrugs, weil er dann auf seiner Speisekarte für Mitterrand unwahre Angaben über die Beschaffenheit des „Soufflé glacé“ gemacht habe. Ein Nachspiel ohne jede Nachsicht wegen Mitterrands Nachspeise steht jedenfalls bevor.

Ladislav Lis muß ins Gefängnis

PRAG, 13. September (FR). Ein Berufungsgericht hat die im Juli dieses Jahres gegen den tschechoslowakischen Regimekritiker und ehemaligen Sprecher der „Charia 77“ Ladislav Lis verhängte 14monatige Haftstrafe wegen „Anstiftung zur Revolte“ bestätigt.

Irland weist Sowjet-Diplomaten aus

DUBLIN, 11. September (AFP). Die irische Regierung hat die Ausweisung von drei sowjetischen Diplomaten wegen „unannehmbaren Tätigkeiten“, die „im Gegensatz zu den internationalen Regeln für das geltende Verhalten für diplomatisches Personal stehen“, beschlossen. Bei den drei Diplomaten handelt es sich um den Ersten Botschaftssekretär Guennadi Saline, den Zweiten Botschaftssekretär Viktor Lipasov und dessen Frau.

Památník J. Haška v Praze

[zn]: Historický dům „U třech divých“ v Retězové ulici, v jehož dnes již legendárních prostorách kavárny Montmartre se scházela pražská bohéma, bude adaptován a přeměněn v památník Jaroslava Haška. Český literární fond v něm umístí nejenom moderní expozici připomínající život a dílo J. Haška a jeho přátel, ale vytvoří v něm středisko, jež umožní odborným pracovníkům a zájemcům z řad veřejnosti studovat odkaz tohoto předního českého humoristy. V další části objektu bude zřízena výstavní síň, v níž budou instalovány práce našich i zahraničních satiriků.

NEJLEPŠÍ PAMÁTNÍK NA HAŠKA JE HOSPODA

★ MLOVICI FOTOAPARÁT vyvinul specialista japonské firmy Fuji Photo Film Co. Přístroj v průběhu fotografování oznamuje fotografovi, jak má postupovat, aby získal dokonalý obrázek — např. při nedostatečném osvětlení říká: „použij blesk“ atd. Tuto funkci přístroje umožnilo zabudování integrovaného obvodu.

Optimismus je elixírem života

Gina Lollobrigida se rozhoduje pro svou třetí uměleckou kariéru

ZENEVA ZÁŘÍOVÝCH DNŮ roku 1983: Nad opalizující hladinou obrovského jezera, které je počítáno k nejkrásnějším jevům přírody, vládne ticho a strohé mlčení. Atmosféra ko-

usta se smyslnými rty — taková je Lollobrigida našich dnů. Žena, o které se hovoří a již se dosud kotí svět. „Je mi záhadou, proč mě tolik lidí stále zahrnuje svou pozorností.“ — svěřuje se umělkyně: „Existují ženy, které byly možná krásnější a slavnější. Uchýlila jsem se záměrně do ústraní. A přece mne diváci poznávají, ať přijdu kamkoliv — v Americe, ve Francii, v Sovětském svazu. Nedávno jsem navštívila Čínu. Promítali tam některé moje starší filmy. A Číňané mne zastavovali v ulicích a aplaudovali mi. Více než deset let jsem neřímala v takovém časovém odstupu vypadne z paměti i velký idol diváků...“

Lidské osudy se pohybuji podivuhodnými zákřutými. Gina Lollobrigida se potácela téměř dvacet let mezi filmovou prací, uměleckými ambicemi, skandály a společenskou nudou, než začala objevovat život v jiných tajemných podobách. Proč vlastně skončila se svou filmovou kariérou, nedovede dnes nikdo zodpovědět. Ale šesti jí přálo, že nastartovala prudkým vzestupem kariéry číslo 2: stala se uměleckou fotografkou. Proslulé magazíny a renomovaná vydavatelství v Evropě i v zámoří kupovaly její snímky a obrazové knihy, které bývaly nápadny, průkopnickou odvahou a dokonalým výtvarným viděním. „Od mládí jsem ráda malovala a dodnes maluji v každé volné chvíli. Radost pozorovat věci kolem sebe mi vtiskla do rukou zcela přirozeně kameru. Fascinují mne lidské tváře a lidské podoby v rozličných duševních stavech. S portréty jsem zahájila svou fotografickou éru. Zachycuji věrně prchavé kouzlo okamžiku. Právě dokončuji knihu o jednom africkém kmeni a pak se vydám lovit své záběry do Indie. Pozvala mne ministryská předsedkyně Indira Gándhiová.“

Umělecká fotografie nebude zřejmě posledním životním zastavením Giny Lollobrigidy. Náhoda jí přihrála příležitost, že se mohla projevit také jako nadaná pěvkyně. Když vloni natáčela ve Vídni Catherina Valente „Tosku“, zaskočila Gina pohotově a zapěla na playback vrcholnou árii Tosky tak obdivuhodným způsobem,

že ji proslulý tenorista René Kollo posléze pozval jako pěveckou partnerku do své televizní show. „Přišla mi pak ještě nabídka, abych přijala roli v muzikálu „Žena roku“ na newyorské Broadwayi, kde dominovala Raquel Welchová. Z toho jsem však měla strach. Nikdy jsem nestála na prknech divadla — a film je přece jen jiný svět.“

Poslední životní šanci však Gina Lollobrigida přece jen navždy nevykládá. Zabývá se stále intenzivně hudbou a zpěvem, který jí byl vrozen od mládí. Její umělecké ambice nepohaslý. Přestože začala na podnět jednoho mocného vydavatelství psát i své paměti.

Na nudu si rozhodně stěžovat nemůže. Její dny plynou v temperamentní tvůrčí činnosti, kterou nechce nikdy opustit. „Jsem plná nápadů a optimismu — toho pravého elixíru života. Byla jsem možná v léscce méně šťastná než jiné ženy. Obklopit se zajímavou společností je lehké, ale nafft v někom pravou oporu je ne snadné. Rozhodla jsem se proto zůstat sama.“ Dnes ještě jako umělecká fotografka, za čas možná jako pěvkyně. Filmový návrat Gina Lollobrigida rozhodně vylučuje. O tom se možná dozvíme více, až vyjdou její memoáry... Dr. JIRÍ VITULA

Z doby největší filmové slávy: Gina Lollobrigida s Gérardem Philippem v nepomenutelném filmu René Claira „Krátký noc“

Aufgespießt

„Niemand fragt — Politiker antworten.“

Mitteilung der Journalistin Luc Jochimsen am Montagabend in einer ZDF-Diskussion, was unter Kollegen von manchen Gesprächsrunden im Fernsehen gehalten wird.

Aus einem Brief der konservativen Bonner Tageszeitung „Die Welt“ an einen Analphabeten, der sich um Hilfe an sie gewandt hatte, zitiert in dem Hamburger Wochenblatt „Die Zeit“.

Aufgespießt

„Ihre Teilnahme an der redaktionellen Arbeit der ‚Welt‘ hat uns sehr gefreut, denn nichts ist für eine Zeitung so wichtig wie interessierte und engagierte Leser.“

DIALOG

Gutleutstr.15

D-6000 Frankfurt a.M

Tel.: 0611 - 23 52 80

BROUČCI

PRO MALÉ I VELKÉ DĚTI

DOTISK VYDÁNÍ

JAN KAREL

z r. 1938

vázané, barevná

obálka

DM 22,50

JOSEF WENIG

NAŠE POŘADY NA PODZIM A V ZIMĚ 1983-84

PRO SPOLEČNÁ SETKÁNÍ JSME UPRAVILI MALOU KLUBOVNU

PÁTEK 14. ŘÍJNA 1984 PO 20 HOD.

KAZDOROČNÍ SETKÁNÍ V RÁMCI BUCHMESSE 83 S NAKLADATELI, AUTORY, NOVINÁŘI

PÁTEK 4. LISTOPADU 1984 VE 20 HOD.

(Zahajujeme opět první pátky v měsíci)

VLADIMÍR ŠKUTINA VYPRÁVÍ O LEGRACI A HUMORU ZVLÁŠTĚ ČESKÉM A TAKÉ O NARODNÍM DIVADLE A JEHO ZÁKULISI

Koná se přes ulici naproti, v sále evangelické církve Weißfrauen, Gutleutstr. 20

PÁTEK 2. PROSINCE 1983 OD 20 HOD.

CHCEME VÁM PŘEDVÉST Z VIDEOKAZETY ČESKÝ FILM V ORIGINÁLE „POSTRÁŽINY“ PODLE BOHUMILA HRABALA.

V UVADĚNÍ FILMŮ BUDEME POKRAČOVAT.

SOBOTA 28. LEDNA 1984 OD 20 HOD.

7. PLES ČECHŮ A SLOVÁKŮ VE FRANKFURTU, OPĚT V PALMENGARTEN.

VIENNA GLORIOSA

Každé město má několik tváří. O Vídni to platí nesporně, a ten, kdo chce poznat aspoň některé z nich, může se tu ubíhat. To je také můj případ. Ačkoli reliéfy hodinok překročily teprve svůj zenit, mě nohy už nejsou ochotny dále vyšlapovat, ani kdyby jim to sám J. Strauss st. brál slavný Radetzkymarsch. A má hlava — jak říkal J. Werich při přetažení — už myslí bez ohledu na ně. Tím spíše, že vysilující vedro vyhání chládek i ze stinných podloubí. Má zahnal na lavičku pod listnatý baldachýn Burggartenu.

Takových tuláků tu sedí ovšem víc. Kolem velkého houslového klíče ze zářivě červených květů. Obdivují do- vádívají rej andílků začarovaných do svítivého mramoru, na jehož vyvýšeném piedestalu stojí velmistř hudby W. A. Mozart s rozmáchlou rukou, jako by právě řídil svou Figarovu svatbu. Tuto operu složil totiž v byt- ě u rohu Štěpánského domu, nazý- vaného nyní prostě „Figaro Haus“.

Právě hudební život je jednou z výrazných tváří Vídne. Hudba je v ní už tradičně vrcholem kulturního dění. Vždyť snad žádné jiné město se nemůže pochlubit toliká velikány hudby. Tu přišel na svět Beethovenův Fidelio, jeho nezapomenutelné symfo- nie a Missa solemnis, Haydnovo Stvo- ření a Čtvero ročních počasí, Schubertova Krásná mlynářka, Zimní cesta a Labuť zpěv, Brahmovy symfonie, se- renády, balady a romance, Gluckova Semiramis, Armida, Ifigenie v Tauridě a De profundis, četné písně Huga Wolfa, symfonie, mše a Te Deum A. Brucknera, Fiseň o zemi a něžné pís- ně a symfonie G. Mahlera, Růžový kavalír, Paní bez stínu a řada sym- fonických básní Richarda Straussa i nesmrtelné operety a vaučíčky Johan- na Straussa, otec i syna. A to uvádím jen ty nejznámější. Z novodobých skladatelů se sluší uvést aspoň A. Schönberga, A. Berga a Roberta Stol- ze. A zahledíte-li se odněkud od Belvedere na město („městem“ myslí Vídeňák Staré Město, tj. obvod I), nezdá se vám, že z dálky k vám do- léhá jako sladký vánek: „Du bist meine Sonne, Schicksal, Seele...“ Nu ovšem, Franz Lehár také patří k to- mu městu.

Vídeň věčně vzpomíná na své vel- ké mistry, kteří založili její hudební slávu. Jejich monumentální sochy a vzpomínkové muzea potkáváme co chvíli. Radu jejich jmen čteme i v Ehrengräberthainu ústředního hřbitova. Slavná díla se stále uvá- dějí. Ve Vídni se vůbec všude muzi- ciruje. I v parcích. V Augartenu za Donaukanalem koncertoval už Mozart a Beethoven. V rozlehlém Stadtparku stojí pod figurálním mramorovým ob- loubkem, v elegantním fraku, štíhlá postava Johanna Straussa ml. a pořád hraje svůj světoznámý valčík. Na krásném modrém Dunaji... Kousek dál skutečná kapela skutečně vyhrá- vá jeho valčíky.

Vídeň a víno. Tato dvě slova mají k sobě tuze blízko. Asi proto, že už fimšití legionáři pěstovali v této lo- kalitě víno. Svůj vojenský tábor na- zvali Vindobona. Prý podle slovan- ského kmene Vindů, který u Dunaje sídlil. Ve Vindoboně zemřel i filo- zof na císařském trůně Marcus Aure- lius.

Stěhování národů pak přineslo zmatek i do Vindobony. A ve zmatku se civilizaci ani kultuře moc nedaří.

Teprve v 16. století dávnoběhem ve vodoví Jasmirgottovi napadlo, že by tu mohlo vzniknout město, a dal po- stavit románský kostelík sv. Štěpána a na dnešním náměstí Am Hof také mocenský hrad. V té době už zdo- mácněl název Wien. Bodfj osadníci zřejmě uznávali zásadu: in vino ve- ritas. Kostelík však brzy vyhořel a ve 13. stol. přičiněním Přemysla Otá- kara II. byl místo něho postaven no- vý románský chrám (dodnes zbyl z něho záp. vchod do Dómu) a v mis- tech dnešního Burgu také vévodský hrad. V dalších stoletích město po- stupně rostlo. Výrazný rozmach však nastal teprve začátkem 18. stol., po odvrazení tureckého nebezpečí. Na- stupující bouřlivá výstavba vtiskla městu novou barokní tvář a uštědřila mu honosný přívlastek Vienna glorio- sa. Tehdy se zrodily nejkrásnější stavby: Schönbrunn a Belvedere (jed- na z nejhezčích barokních staveb na světě), Karlskirche a řada vzorných šlechtických paláců. Zní to jistě pa- radoxně, že o další — převážně re- nesancní — výstavbu se nechtěně za- sloužil úhlavní nepřítel Rakouska — Napoleon Bonaparte. Využívaje váleč- ného vítězství, dal zbourat středově- ké hrady na jižní straně města a tím umožnil vznik Heldenplatzu, Volksgartenu a Burggartenu, a vůbec vytvořil velkorysý koncept dneš- ních okružních tříd. Ty jsou pravým klenotem Vídne. Za nimi se rozlévá do dálky už jen moře nezajímavých ulic a uliček.

Rostoucí mezinárodní význam mě- sta v současnosti dosvědčuje hlavně skupina moderních výškových staveb na druhé straně dunajského mostu Reichsbrücke — UNO City. Je tu při- praveno místo pro 8000 pracovníků a do Vídne se mají přestěhovat ně- které instituce Spojených národů. Svěcarská vláda tím moc nadšena ne- ní. Diplomatický due! zřejmě ještě po- trvá.

K životu Vídne už neoddelitelně patří i její známá pohostinnost. Kom- fortní kavárny a gasthausy s umý- mlí nápisy lákají. Pojem Wiener Schnitzel, Wiener Rostbraten, Tafel- spitz a Sachertorte znať snad každý labužník. Někdo se možná podiví, že i populární guláš vznikl ve Vídni. — vlastně před Vídni; v táboře Tur- ků při obléhání města v r. 1683. „Kul“ znamená otrok a „áš“ žrádlo. A tak vznikl „kuláš“. Jídlo pro zotročené nevěřící z masa zvířat, jež Prorok pravověrným jíst zakazu- je.

K dobrému jídlu patří ovšem i dob- ré pití. Vídeňák bez váhání doporučí Heuriger, někde v předměstí Grinzing nebo Sievering. Heuriger znamená mladé víno, obyčejně bílé, a také lo- kál, kde se čepuje. Takové „šenky“ vznikly už za Marie Terezie. Všechní život však není ani pro vídeňského človíčka petičkem. Drahota a neza- městnanost klepou stále hlasitěji na dveře a vláda má plné ruce práce, aby udržela hospodářskou rovnová- hu. A tak se jde večer do Grinzingu. Heuriger, blouznivé housle a gemü- tlich, atmosféra musí pak stačit k to- mu, aby vyvolaly alespoň iluzi, že „heut“ sind die Engel auf Urlaub nach Wien gekommen“. Snad proto se ko- ná ve Vídni tolik sympozií. Vždyť sympozion znamená původně vtipný rozhovor při dobrém jídlu a pití. Nicméně šarm Vídne je nesporně pů- sobivý: podmanivý jako něžný úsměv sympatické ženy.

Vlastně jsem chtěl psát původně o tom, jak si Vídeňáci letos pořídili mohutný stan tureckého velkovezíra Kary Mustafy. Výstavní pavilón na Karlsplatzu celý oděil do hrubého stanového plátna, opatřil starými os- manskými insigniemi a na balkóno-
ZAJISTE! →

vou ložďi umístil pestře oblečené fi- guríny bývalých vojenských hodnostá- řů. To všechno patří k velké výstavě Historického muzea města, připomíná- jící tři sté výročí tureckého obležení Vídne a vítězství nad nimi.

Letos je tomu právě 300 let, co Vi- deň prožívala smrtelné úzkosti. Na jaře roku 1683 se přihnál jako zká- zonosná povodeň velkovezír Kara Čili Černý Mustafa s 230tisícovou armá- dou a oblehl město. Tureckého tažení se zúčastnil i odpůrce Habsburků a spojenec Turků, sedmihradský kníže Imrich Tököly, který v letech 1680 až 82 obsadil severní kraje Uherska. Císařský dvůr ho však nechtěl uznat za uherského krále a pro Kara Mus- tafu to bylo záminkou k napadení Vídne. Jenže — na šestist pro Vídne i Evropu — Kara Mustafa byl spíše ctižádostivec než schopný vojévůdce. Za nezdár vojenského tažení ho ne- chal sultán uškrtnout. Podle osvědčené- ho osmanského receptu.

O moc lř nepochodil ani „vazal- ský král“ Imrich Tököly. U Vídne se bojům vyhýbal. V Bělehradě ho Turci proto uvěznili a život skončil v in- ternaci v Malé Asii.

Turecké obléhání připomíná už jen parčík Türkenschanzpark. Leží na západním okraji Vídne a na této vy- výšenině tehdejší obec Wiedenhaus by- la hlavní síla Turků. Zdejší mamín- kám při promenádě s kočárky to už však dávno nevaří.

Na výstavě je opravdu co vidět. Předvádí se hlavně kořist, která padla do rukou osvoboditelům města. Ta byla ohromná. Osmanští hod- nostáři utíkali od Vídne s takovým spěchem, že tam nechali všechno: ne- jen výzbroj a zařízení, nýbrž i své harémy s množstvím drahocenností. Za nejcenější exponát je pokláda- na posvátná standarta pocházející z Bagdadu, ukořistěná Janem Sobles- kim, a na výstavu zapůjčena z kra- levového muzea. Na bytelném sta- novém obalu jsem si povšímal řady zá- řezů; asi jimi chtěl vyhládkit svou roz- hořčenost nějaký horkokrevný na- cionalista do Bosporu.

KDEŽK, VÍDEŇ JE PŘED-
HĚSTI PRAHY!

Sparbuch ziří die „neue Frau“

WAGADUGU, 11. Oktober (AFP). Obervollas Frauen sollen keine „teuer gekauften Objekte“ mehr sein, sondern sich „aktiv am Kampf gegen Reaktio- näre und Gegenrevolutionäre“ betei- ligen. Der neue Machthaber der afrika- nischen Republik, Hauptmann Thomas Sankara, appellierte bei einer Massen- kundgebung in Wagadugu insbesondere „an Telefonistinnen und Direktions- Sekretärinnen, um Komploteure aus- findig zu machen, die das Regime destabi- lisieren wollen“. Sankara, der im ver- gangenen August durch einen Putsch die Macht ergriff, setzte den „neuen Frauen“ seines Landes drei Prioritäten: Verteidigung, Festigung und Wahrung der Revolution. Jede Frau soll künftig ein eigenes Sparbuch haben und einen „revolutionären Haushalt“ schaffen. „Männer, die mit der neuen Rolle der Frauen nicht einverstanden sind, müs- sen notfalls bekämpft werden“, betonte der Staatschef.

1 V EVROPE, 1 V EVROPE...

Aufgespießt

„Die in Genf lachen nur, wenn sie das hören.“

Joachim Hentze, Sprecher der Informationszentrale der bayeri- schen Wirtschaft, zu den Mannminuten für den Frieden.

Bürgerrechtler Jiri Lederer gestorben
BAD REICHENHALL, 12. Oktober (AP). Der tschechoslowakische Bürger- rechtler Jiri Lederer ist am Mittwoch in einem Sanatorium in Bad Reichenhall in Oberbayern gestorben.

lung, daß zu Entbindungen außer Ärz- ten nur Hebammen (und jetzt auch „Entbindungspfleger“) hinzugezogen werden dürfen. Der Begriff der Ge- burtshilfe als diesen Berufen vorgehal- tene Tätigkeit wird allerdings ausge- dehnt auf die Überwachung des Wochenbettverlaufs.

verabschiedet, in dem erstmals auch die Tätigkeit von Männern — im Gesetzes- text „Entbindungspfleger“ genannt — in diesem Beruf berücksichtigt wird. Das neue Gesetz löst die seit 1938 geltenden Rechtsvorschriften für den Hebammen- beruf ab. Beibehalten wird die Rege-

„Männliche Hebamme“ heißt
offiziell Entbindungspfleger

BONN, 12. Oktober (dpa). Die Bundes- regierung hat am Mittwoch den Ent- wurf für ein neues Hebammengesetz

Ty vzpomínky stále bolí

Jihočeská Besednice památce spoluobčanů, kteří zahynuli při stavební katastrofě

... celý dům ze železobetonu, vyhnáný do patého patra se v několika vteřinách zhroutil a pod troskami ležení a bednění se ozýval lidský křik, jenž brzo umkl, ponechávaje místo strážnému mlčení smrti. Dělníci na stavbě zůstali pod troskami a několik lidí, kteří vyvázli jen s úrazem, pobíhali po těžkém duševním otřesu kolem trosek, jež zaplnily celou jižní dráhu... Tak psalo Rudé právo dne 10. října 1928. Bylo to druhé, opravené vydání. První bylo skonfiskováno.

Už je tomu 55 let, kdy v úterý 9. října 1928 došlo v Praze k velké stavební katastrofě. Na rohu ulic Na poříčí a Biskupské, tam, kde dnes stojí hotel Centrum, stavěla firma ing. Fr. Pražák a arch. P. Moravec pro velkoobchodníka koloniálním zbožím Josefa Jakesche nový dům, kde měly být nejen prodejní místnosti a byty, ale také velké podzemní sklady. Tento dům se zřítil.

ČTYŘICET ŠEST OBĚTÍ

Pákami a hevery byly zvedány masy betonu. Záchrané práce postupovaly jen velmi pomalu, neboť ještě neexistovala velká stavební mechanizace — dumpéry, bagry, výkonné autojeřáby, hydraulické zvedáky. Když se na místě nešťastí objevil autogen, psaly noviny o technické novince. Dnes by moderní prostředky určitě dokázaly mnohem rychleji proniknout vrstvou železobetonových trosek a počet obětí by se jistě snížil, neboť někteří těžce zranění zemřeli jen proto, že jim nemohla být včas poskytnuta lékařská pomoc. Když za 14 dnů byly záchrané práce zastaveny, došlo k ofesné bilanci: na stavbě pracovalo 87 stálých zedníků a přídatných, 12 monterů, 10 tesařů a 14 parketářů. Při katastrofě bylo 28 osob zraněno lehce, 38 dopraveno do nemocnice; 46 dělníků po vyproštění už nejevilo známky života. Pod troskami zůstali nejen lidé, ale i povoz s koňmi, nákladní automobil, míchačky na beton...

O jednom z mrtvých píše Rudý večerník: Zedník Václav Brabec z Besednice byl nalezen včera večer po osmé hodině, zachráněn nejprve odkrytí pravou rukou zamazanou od malty, pak se objevila hlava a část trupu. Brabec ležel v troskách naznak, a v loví, pevně zatáhl ruce držel závaží olovnice jako voják svou zbraň.

KDO JE VINEN?

O příčinách katastrofy se rozepsaly tehdejší noviny:

Národní politika, ing. arch. J. Mölzer: Příčinou katastrofy jsou chyby v konstrukci. Prohlížel jsem plány. Dva pilíře na nároží Poříčí a Biskupské ulice, spojené kruhovou armaturou, byly slabé. Následkem chyby v konstrukci se na ně zvýšil tlak, což nevydržely a zhroutil se.

Večerní České slovo: Zedníci, kteří se zachránili, říkali, že šatovány ze sloupů na nároží bylo odklizené ještě v době, kdy ze stropu kapala voda. Beton na základech se míchal v poměru 1:10,

což je nepřijatelné. Mělo se míchat 1:8, v případě zařízení 1:6, a při větším zařízení 1:4. Dělníci na to poukazovali, ale ing. Mondl, šéf betonářských prací, je odmítal s tím, že jim do toho nic není. Řada parťáků raději odešla ze stavby, někteří se netajili s tím, že stavba jednou slehne.

Polední list: Stavba začala v březnu 1928 na místě dvoupatrového domu na písčitém terénu, jehož hloubka je až 12 metrů. Je to naplaven na starého řečiště Vltavy. Budova byla vyhnána do výše pěti pater za šest neděl, ačkoli beton potřebuje k zatvrdnutí čtyři neděle.

Lidové listy: V den katastrofy se pracovalo na betonové střeše nad pátým patrem. Na budově bylo použito asi 800 000 kg železobetonu, 10 000 krychlových metrů zdíva a několik vagónů železa. Stavba až do okamžiku zřícení stála čtyři

milióny korun. Staviteiská firma Pražák a Moravec byla pojištěna proti nahodilým škodám na osm miliónů korun!

POSLEDNÍ CESTA BESEDNICE

Obětem katastrofy se dostalo důstojného rozloučení. Dne 18. října procházeli pražskými ulicemi smuteční průvod, v jehož čele byla vezena trnová koruna s nápisem „Kapitalismus vraždí dělníky“. Nad rakvemi dělníků, kteří pocházeli z Prahy, promluvil i Antonín Zápotocký.

Mezi oběťmi však nebyli jen Pražané.

Ze slunečního rána ve středu 17. října 1928 vyjeli ze dvou železničních vagónů na kaplickém nádraží v jižních Čechách patnáct prostých černých rakví. Jedenáct jich odvezli potom do Besednice a Nesměně, tři do Svatého Jana nad Malší, pozůstatky Martina Kronaise byly pochovány v Chodci u Velešína. Jeho osud na stavbě byl zvláště tragický: nastoupil tam totiž poprvé do práce téhož dne, kdy došlo k neštěstí. Zanechal po sobě dvě děti a manželku ve vysokém stupni těhotenství. Kozloví v Besednici pochovávali současně otce i syna. S Václavem Štěpánem zahynuli společně jeho tři švagři.

HOVORÍ PAMĚTNÍCI

V Besednici stále ještě žijí pamětníci této tragické události. Přijeli na nedávné návštěvě v této jihočeské obci nám řekli:

Marie Kozlová, ředitelka školy v. v.: Jihočeské vesnice, zejména Besednicko, dodávaly stavební firmám již za Rakouska kvalifikované zedníky.

Z práce jejich rukou potom vyrůstaly paláce, činžovní domy a tovární objekty ve Vídni, Budapešti i jiných městech monarchie. Ze první republiky besednickí zedníci nejvíce pracovali v Praze. Také můj otec František Kuchař tam dlouhá léta dojížděl. Až do onoho 9. října 1928. Na nešťastné stavbě pracoval jako stavbyvedoucí, v osudném okamžiku chtěl varovat dělníky a zemřel s nimi. Mnoho vzpomínek už zamlžili čas, byla jsem tehdy ještě malá, i když nejstarší ze tří dětí. Maminka, která je 94 let, žije již dlouhá léta u mne a vypráví, že tatínek říkal: Na tu stavbu jednou doplatíme, ta pro samé úspory spadne.

Růženka Tatentková, vdova po řídícím učitel: Dnes už neumím popsat to zděšení, které všechny zachvátilo, když do obce přišla zpráva o neštěstí na pražské stavbě. Manžel vyhověl přání obecního zastupitelstva a uvolnil se navštívit rodiny pozostalých. Často vzpomínal na smutnou cestu k rodinám, kde oznamoval, že přišly o živitele, o otce. Dovedu si živě představit, jak mu bylo. Vždyť všechny tragicky zemřelé znal osobně.

Emil Muk, důchodce: V roce 1936 jsem se seznámil s vdovou po Janu Kozlově a žil s ní do její smrti v roce 1977. Také jsem jako zedník jezdil „na Prahu“, jak se tehdy říkávalo. Nebyla to žádná zlatá léta. Za týden jsem vydělal 300 korun, a to jsem se musel řádně ohánět. Vlak domů stál 35 korun, jezdili jsme vždy v sobotu od poledne a v neděli večer se vraceli. Za byt s kávou k snídani jsem platil 30 korun a za ostatní jídlo jsem nesměl za týden utratit více než 50 korun, abych domů přivezl alespoň dvě stovky, na které rodina čekala. Byla to těžká léta: moje družka byla stále nemocná, nevzpamatovala se ze silného nervového otřesu. Přesto jsme však společně vychovávali její tři děti.

Václav Ortl, předseda MNV v Besednici: Pamětník obětem katastrofy, který byl postaven brzy po této tragické události na besednickém hřbitově, jsme před pěti lety renovovali, obložili mramorem a osázeli květinami. Naše obec na své spoluobčany, kteří položili životy na frontě práce, nikdy nezapomene.

*O TOM SE PSALO SNAD JEŠTĚ ZA
5 LET, TO BYLA STRAŠNÁ AFÉRA!
CELA PRAHA SE NA RUINU CHODILA
DIVAT. FAKT JE, ŽE SI STAVITELE
NAHASTILI KAPSY. DOŠLO K PRO-
CESU, ALE NA VÝSLEDEK SE NE-
PAMATUJU. CHODIL JSEM DO KATŘOY.*

Wegen Frisur entlassen

BRISTOL, 12. Oktober (AP). Weil seine mit Klebeband und Leim fabrizierte „Stachelschweinfrisur“ seine Mitarbeiter gefährde, hat die britische Autofirma Rolls-Royce den 18jährigen Punker Peter Mortiboy (unser AP-Bild) entlassen. Ein Arbeitsgericht in Bristol wies einen Einspruch des jungen Mannes gegen die Entlassung am Dienstag ab. Die Haartracht Peter Mortiboy's, so hatte die Geschäftsleitung des Luxusautoherstellers argumentiert, könne etwa einen Ausbilder verletzen, der sich über ihn beuge. Schon mehrfach war Mortiboy, zu dessen Ausrüstung 18 Ohringe, ein stachelbewährtes Hundehalsband und Stahlarmreifen gehören, verwarnet worden, weil sein Aussehen nicht den Wünschen der Firma entsprach. Entlassen wurde er dann im Juni, nachdem er erstmals mit der neuen Frisur erschienen war. Mortiboy hatte gegen die Entlassung mit dem Argument Einspruch erhoben, eine Gefährdung sei erst gegeben, wenn die derzeit rund neun Zentimeter langen Spitzen einen Meter oder länger seien. „Ich bin in Diskos und Clubs ständig unter vielen Leuten und habe noch keinen verletzt“, meinte Mortiboy. Nur beim Schlafen habe er Schwierigkeiten. Er müsse ständig auf dem Bauch liegen.

KLUK JAKO LUSK.

Preußenprinz soll verzichten

Gutachten: Berlin hat Anrecht auf Watteau's Cythera-Gemälde

BERLIN, 9. Oktober (AP). Prinz Louis Ferdinand von Preußen darf nach Ansicht des ehemaligen Berliner Justizsenatsdirektors Otto Uhlitz das berühmte Watteau-Gemälde „Einschiffung nach Cythera“ nicht wie beabsichtigt für 15 Millionen Mark an das Land Berlin verkaufen. Berlin habe als Rechtsnachfolger Preußens ein Options- und Vorkaufsrecht und könne den Prinzen verpflichten, der Stadt das Bild zu übertragen. Zu diesem Ergebnis kam Uhlitz nach Angaben der „Berliner Morgenpost“ vom Sonntag in einer juristischen Untersuchung im Zusammenhang mit dem in Berlin heftig umstrittenen Ankauf des Meisterwerks, das zur Zeit als Leihgabe von Prinz Louis Ferdinand im Schloß Charlottenburg hängt.

In seiner Untersuchung macht der ehemalige Senatsdirektor geltend, daß „das Gesetz über die Vermögensausein-

andersetzung zwischen dem preußischen Staat und den Mitgliedern des vormals regierenden Königshauses“ von 1926, das noch heute gültig sei, dem Land Preußen ein Vorkaufs- beziehungsweise Optionsrecht für bestimmte Kunstwerke einräume. Dazu gehöre auch das Watteau-Gemälde. Dieses Recht sei heute für das Land Berlin als Rechtsnachfolger Preußens gültig. Danach liege es jetzt in der Entscheidung des Senats, ob er den Prinzen dazu verpflichten wolle, das Gemälde dem Land Berlin zu einem Preis zu übertragen, der von einem gemeinsam ernannten Sachverständigen festzusetzen sei, heißt es in der Analyse.

Von einem normalen Verkauf des Gemäldes — gar ins Ausland — könne keine Rede sein, stellt Uhlitz in seiner Analyse fest. Eventuelle Geldprobleme müßten die Hohenzollern auf andere Weise lösen. **SPRAVNE...**

Aufgespießt

„Wer einen Löwenthal akzeptieren kann, muß auch einen Franz Alt akzeptieren können.“

ZDF-Chefredakteur Reinhard Appel in einer Diskussion über den Fall des abberufenen „Report“-Moderators Franz Alt während der „Hamburger Medientage '83“, deren Hauptthema diesmal „Macht und Medien“ lautet.

TO JE PAK!

WASHINGTON, 9. Oktober (AP). Jede Minute werden auf der Erde rund 3,3 Millionen Mark für militärische Zwecke ausgegeben, und jede Minute sterben 30 Kinder, denen Essen und billige Impfstoffe fehlen, wie aus einem Bericht über die weltweiten Rüstungs- und Sozialausgaben hervorgeht, der von Privatorganisationen wie der Rockefeller-Stiftung und der Vereinigung Rüstungskontrolle finanziert und am Wochenende veröffentlicht wurde.

Importverbot empfohlen

Ein Importverbot für rund drei Dutzend sowjetische Produkte hat der Chef der amerikanischen Zollbehörde, William von Raab, vorgeschlagen, weil diese Waren angeblich von Zwangsarbeitern hergestellt werden. Dabei handelt es sich unter anderem um Automobile, Teile von Funkausrüstungen, Stahlerzeugnisse und Textilien.

Fußballtreter oder grüner Teppich: Milan Horacek, Manfred Zieran, Jutta Dittfurth (von links). (Bild: dpa)

CO TY HORÁČKU, CO TAM VZADU, VYSTRKUVŠÍ NA NÁS BRADU?

MLADÝ ŠVEDLÉ. Bjorkman je hrdý na to, že překonal samotného amerického prezidenta. V čem? V potřásání rukou. Více než sedmdesát let držel Theodor Roosevelt tento rekord, který dosáhl v roce 1907, kdy na jedné příležitosti potřásl rukou 8513 lidem. Dvacetiletý Švéd se vypravil na stockholmské nábřeží, rozhodnout starý rekord překonat — a podařilo se mu: potřásl prý rukou 12 000 lidem.

PAK MU RUKA VTAHLA...

STARÝ ZEBRÁK z Káhiry, který se uložil ke spánku v jednom dvoře, měl všechny důvody se domnívat, že prožívá jeden z příběhů Tisíce a jedné noci. Časné ráno se na něho totiž snesla sprška papírových peněz v hodnotě několika tisíc egyptských liber. V zářez větil pouze do chvíle, než ho zatklá policie, které byl podezřelý, protože utrácel v restauraci velké sumy. Peníze patřily obchodníkovi, který si je schovával do ložní pokrývky. Když ji jeho manželka přišla důkladně vyklepávat, obchodníkovo jmění se vysypalo na hlavu spícího zebřáka.

NEDALEKO MESTA Kuala Lumpur v Malajsi byla na místních plantážích zastřelena kobra, měřící čtyři a půl metru. I když podle známé Guinnessovy Knihy rekordů byla nejdelší kobra zastřelena v roce 1937 — měřila 5,70 metru — tato dosáhla jiného rekordu. Obrovitý had měl ve svých útrohách dalšího obrovitého hada, který měl plně tři metry. **TEN HĚL V SOBĚ**

ZHÍJÍ, TA VŽOVKA, TA SLEPÝŠE, TEN ŽÍŽALU, TA ŽERVA, TEN STREPTOKOKA, TOHO, CO HO CHYTL NA PASECE VONDRÁČOK.

Mit der Angst gespielt

WUPPERTAL, 10. Oktober (AP). Gefälschte Flugblätter mit Hinweisen auf das Verhalten im Falle einer atomaren Katastrophe, die am Montagmorgen in Wuppertaler Briefkästen lagen, haben zu starker Verunsicherung unter der Bevölkerung der Ruhrgebietsstadt geführt. Die polizeiliche Staatsschutzabteilung berichtete, bisher unbekannte Täter hätten am Wochenende Pamphlete verteilt, die den gefälschten Briefkopf des Wuppertaler Ordnungsamtes getragen hätten. In den Flugblättern seien die Bürger aufgefordert worden, sich bei der Stadtverwaltung Jodtabletten sowie Leinensäcke für die Leichen abzuholen.

V. Bifak poskytl rozhovor BBC

(čtk): člen představenstva a tajemník OV KSČ V. Bifak poskytl rozhovor britské rozhlasové společnosti BBC. V odpovědi na otázky jejího slánského dopisovatele M. Bravna se zabýval postojem Československa k současně zhoršené mezinárodní situaci, k uplatňování lidských práv, ke vztažnosti státu k církvi a k ho-voření o čes.-britských vztazích. V. Bifak poukázal na nepřítulné důsledky, které bude mít rozhodnutí NATO o rozmístění nových amerických raket středního do-letu v Evropě pro vztahy mezi Východem a Západem a pro rozhovory o odzbrojení. Typizoval, že uskuteč-ním těchto plánů vznikne úplně nová a nebezpeč-ná situace. Československo poučené dějinnými zkušenostmi nemůže klidně přihlížet k tomu, že na západ od jeho hranic se mají rozmístit nové ničivé zbraně. Byl bychom rádi — řekl V. Bifak — kdyby tomu tak nebylo, aby nedošlo k narušení existující rovnováhy síl. Československo plní své povinnosti vyplývající z obrany socialistického společenství, plně podporu-je usilí Sovětského svazu, aby byla zachována siet-ná bezpečnost pro všechny. Nepropadáme fatalismu — uvedl V. Bifak — že válka je nevyhnutelná, a nezátr-címe listovní, že jsou tu velké síly, které válce mohou zabránit. Katsistru odvrátit. Plně text rozhovoru zve-řejní dočasně Rudé právo a bratislavská Pravda.

● Reditel CIA W. Casey získal za své služby v této ústřední zpravodajské organizaci Spojených států nejvyšší ocenění — medaili „za vynikající vedení“.

● Spojené státy používaly na 400 letounů vybave-ných nejmodernější elektronikou ke špionáži proti socialistickým zemím. Upozorňuje na to s od-voláním na západoněmecké zdroje lucemburský list Zeitung Vum Letzeburger Vollek.

● Malonobchodní ceny v Jugošlavii se za uplynu-lých devět měsíců letošního roku zvýšily o 35,3 procenta. V září byl zaregistrován i rekordní cenový skok během jednoho měsíce — ceny se zvýšily až o 7,6 procenta. Oznamili to Sřazový statistický úřad v Bělehradě.

V ANGLII TA

Nejsou »neškodné dávky« alkoholu

Stává se, že dítě ochutná alkohol ještě před narozením, stačí, když těhotná matka vypije sklenku vína nebo páličku piva. Hladina alkoholu v její krvi stoupne a krvavým oběhem v plodovém lůžku prosakuje i do krevního oběhu plodu. Vážné nebezpečí breví dítěti především v období vývoje centrální nervové soustavy. Kýchle se tvoří i když rostoucího plodu jsou mnohem citlivější na vstřebání jedy, než i když dospělí. Alkohol se svou schopností deformovat buňky a procesy může při opakovaném používání trvale narušit psychickou strukturu novorozence.

Lékaři přikazují nepít ani kapku alkoholu v průběhu těhotenství ani při kojení dítěte. Podobně jako nikotin i alkohol selže kojeneček s mateřským mlékem. Dítěti alkohol škodí i když stěží, byl i nepatrné dávky alkoholu. Výsledkem se za nedlouho dostává v podobě opožděného psychomotorického vývoje, snížené přizpůsobivosti a problematického vzhledu. Vývoj schopnosti totiž do značné míry závisí na zrání nervové soustavy, jak se blíží ke dni narození. Děti, které byly v období těhotenství nebo kojení vystaveny alkoholu, mají často problémy s učebním výkonem, s chápáním a s chápáním. Děti, které byly v období těhotenství nebo kojení vystaveny alkoholu, mají často problémy s učebním výkonem, s chápáním a s chápáním.

Z průzkumu je známo, že bezmála v každé rodině se dítě seznámí s chutí piva od sedmi do deseti let, a v něm od jedenácti do čtrnácti a v desítkách již během puberty. V některých rodinách získá nábrání dítěti staršího šesti let „tisknutí si“ po hltání piva, když ho tatínek pije s teplem z pravidelnosti. Pláde bývá sklenka vaječného koktejlů dítěti odměnou za nějaké mimořádné dílo, aby se cítilo „jako dospělý“.

Tím zákeřnější jsou však ony „neškod-

né malé dávky“. Například evluhují dětskou psychiku, tělesný růst a celkový zdravotní stav. Nežádoucí vidíme a takových jedinců sniženo tělesnou váhu, ochablou a slabou. Psycholog u nich při vyšetření sleduje oslabenou koncentraci, neklid, přecitlivělost, u jedné části dětí se objevuje i depresivní nálada. V takových případech bývá od první přírody podprůměrná.

V rodinách alkoholiků přivádějí děti pivo ve věku, kdy ještě nejsou a to pochozí jeho škodlivost. Rodiče mluví, že i malé množství takových drog, jakými jsou alkohol a tabák, podáváno takto pravidelně, mohou z člověka, který ještě nedospěl, s dětských útlivostí, vyvolat budoucího chronického alkoholika se všemi negativními důsledky. Statistiky bohužel, že je o nás ohroženo alkoholismem rodící kulem 5000 dětí ročně. V dětských psychiatrických léčebnách a v dětských domovech pochází každé čtvrté až páté dítě z rozvrácené nebo alkoholismem ozařené rodiny. Výsledky sociologických šetření rovněž potvrzují, že přes 50 procent zejména mladších alkoholiků má problémové rodice, kteří buď byli alkoholiky nebo velmi často zabránili úskok, stárnou a žijí v osamělé a nedostatečné péči.

Alkohol jako každá jiná droga nevoluje závislost, ovšem přetváří se v takových osob, které k takové závislosti určitými dispozicemi nakloněny, a které postrádají dostatečné volní vlastnosti. Nejeden mladý alkoholik proto máže věřit, že snad probuzení těchto dispozic i vlastním rodičům.

HUSY NA OCHRANU před lupiči by měli chovat majetní Britové, jak jim to mezi řádky v televizí poradil lupič „ve výslužbě“ Don O'Neill, který se z obrazovky slyšel divákům, že si v minulosti poradil s každým hltacím psem, ale před husami vždy utekl, protože „jsou zlé a navíc se nedají umlčet“. **HUSY JAKO KEJCHACÍ PES!**

Iren klagen Scheidung ein

Paar ruft Kommission für Menschenrechte in Straßburg an

Von unserem Korrespondenten Peter Nonnenmacher

LONDON, 10. Oktober. In der Republik Irland ist ein neuer Streit über die Scheidungsfrage entbrannt, nachdem es einem irischen Paar gelang, seinen Fall vor die Europäische Kommission für Menschenrechte zu bringen. Damit wird zum ersten Mal das in der Verfassung verankerte Scheidungsverbot von einer europäischen Instanz kritisch beleuchtet. Infolge des kirchlichen und staatlichen Verbots der Ehescheidung in Irland leben Tausende von Iren nach der Trennung von ihren Ehepartnern angeschlossen mit neuen Partnern in „wilder Ehe“. Eine formelle Trennung von Ehepartnern wird zwar von staatlicher Seite unter gewissen Umständen anerkannt, Scheidung und Wiederverheiratung sind aber unmöglich. Kinder aus späteren nicht-ehelichen Partnerschaften haben mithin keinerlei Erbschaftsprüfung, Väter und Mütter keine gemein-

same Erziehungsberechtigung. Daß diese Praxis nicht im Einklang mit der Europäischen Menschenrechts-Konvention steht, die Irland 1953 unterzeichnete, wollen jetzt der Dubliner Wissenschaftler Roy Johnston und seine Freundin Janice Williams nachweisen. Roy Johnston, ein Quäker und Mitglied der irischen Labour Party, lebt seit 1965 von Frau und Kindern getrennt und seit 1971 mit Janice Williams zusammen. 1978 wurde eine gemeinsame Tochter geboren. Das Paar, das gern heiraten würde, möchte in Straßburg entsprechende seine und der Tochter Benachteiligung geltend und wies auf den Widerspruch zwischen europäischer Konvention und irischer Verfassung hin. Der irische Generalstaatsanwalt Peter Suttherland beharrte auf der Auffassung, daß Konvention und Scheidungsverbot durchaus vereinbar seien.

Nach dem Wald der Weizen?

Rapider Ertragsrückgang in Rheinhessen rätselhaft

DOJDE I NA
CHMEL...

Von unserem Korrespondenten

hol MAINZ, 10. Oktober. Der rheinland-pfälzische Forst- und Landwirtschaftsminister, Otto Meyer (CDU), befürchtet, daß parallel zum Waldsterben jetzt auch die Landwirtschaft durch schädliche Umwelteinflüsse in Mitleidenschaft gezogen wird. Meyer berichtete am Montag in Mainz, es habe im Anbaugebiet Rheinhessen einen bisher unerklärlichen und rapiden Ertragsrückgang beim Weizen gegeben, der möglicherweise auf eine Übersäuerung des Bodens zurückzuführen sei. Deshalb müßten die Untersuchungen über den sauren Regen auf diesem Bereich ausgedehnt werden.

Nach einer neuen Bestandsaufnahme in Rheinland-Pfalz sind inzwischen 23,5 Prozent der Waldfläche (rund 180 000 Hektar) geschädigt. Vor einem Jahr war es noch etwa ein Prozent. Mittlerweile

werden Laubbäume offenbar genauso stark in Mitleidenschaft gezogen wie Nadelgehölze. So sind 27 Prozent der Fichten, 24 Prozent der Buchen, 37 Prozent der Kiefern und 13 Prozent der Douglasien krank. In den Höhenlagen der Eifel, des Hunsrücks und des Westerwalds sind schon über die Hälfte der Bäume geschädigt.

Meyer wies darauf hin, daß die heimische Holzwirtschaft durch den kranken Wald starke finanzielle Einbußen habe hinnehmen müssen. So entstünden erhebliche Erlösminderungen durch Wertverluste am Holz kranker Bäume, etwa dem „Naßkern“ der Tannen.

Meyer setzte sich für eine Verkürzung der Übergangsfristen der neuen Schadstoffgesetze ein. Daß diese gesetzlichen Regelungen möglicherweise zu spät greifen, glaubt der Minister nicht.

Osmdesátka Karla Steklého

(re): Ve filmovém světě se jméno Karla Steklého objevilo začátkem třicátých let. Tehdy ovšem ještě jako scenáristy. Svou režijní dráhu zahájil až po válce filmem Problém a adaptaci Strany Marie Majarové z roku 1947. Následovaly další příběhy literárních a dramatických děl: Anna proletárka, Strakonický dudák, Dobrý voják Švejk a Poslušně hlásím, Mstítel, Svět otevřený náhodám. Karel Steklý rád sáhl po současném tématu (Karlů, Hroch, Tam, kde hnízdí Čápl, Všichni proti všem) i po lince z historie (Temno, Skandál) v Gri-Gri baru, Hra o královnu). I když v Hltuach Slasti Otce vlasti, Svatby pana Voka a Pan Vok odchází dostala historie spíš komediální akcent. Národní umělec Karel Steklý, dvojnásobný laureát státní ceny, nositel Řádu republiky. Řádu práce a Řádu Vítězného února, se v neděli dožívá osmdesátí let.

* PRVNÍ ROBOTY pro práce na montážních linkách uvedla do provozu japonská firma Toshiba. Roboty pracují vždy ve dvojici: jsou vybaveny „zrakem i pažemi“; jeden má kameru, která slouží ke sledování pracovního předmětu, zatímco druhý má „paže“, kterými může vykonávat různé mechanické úkony. Systém dvou robotů obsahuje 10 mikropočítačů, jež zpracovávají údaje, poskytují vizuální informace a kontrolují pohyb obou strojů.

(Bild: Katalog)

Joseph Beuys: Der Bergkönig (1958—61), Bronze.

NA POCHOD v délce 12 000 km po USA a Kanadě se vydaly z Las Vegas v Nevadě dvě americké babičky - 61letá Jane Roseová a o dva roky starší Louise Roseová. Chlěbí tak svým vrstevníkům dokázat, že i starší lidé mohou zůstat fyzicky aktivní. V šestiměsíční přípravě na svou cestu absolvovaly obě ženy dlouhé pěší túry, jezdily na kole, cvičily jógu a skákaly na trampolíně.

ROZCHOD!

než 8000 stran, 1160 litografických tabulí, je v něm popsáno a vyobrazeno 3557 druhů zkamenělých organismů z českých prvohor. Tímto počinem položil Joachim Barrande základy studie českých prvohor a vývoje života v tomto geologickém období. Současně proslavil i Čechy, které se staly klasičkou územím pro studium prvohorních útvarů a jejich vývoje.

Barrande byl i zajímavou malostranským postavou. Od roku 1835 bydlel na Malostranském náměstí v domě U tří hvězd č. p. 27-III, který patřil lékařské rodině Bauerů. V květnu roku 1945 se přestěhoval do domu U Petěšova mostu v dnešní Vítězné ulici. O jeho domácnost se starala maminka Jana Nerudy paní Barbora. Pravděpodobně ona to byla, kdo pomohl Barrandovi naučit se česky.

Na Barrandova dila navázala odborná práce české paleontologie a geologie a odrazila se i v práci aplikované geologie, zejména ložiskového průzkumu. Svou úctou velkému vědci vyjádřil občané Prahy tím, že jeho jménem označili jednu z pražských čtvrtí. Geologové pak Barrandovo dílo ocenili tím, že po něm pojmenovali sedimentační prostor předprohorních a prvohorních usezenin, který se prostírá od Plzeňska až na východ od Prahy a jehož osu tvoří tok řeky Berounky. Tato oblast je nazývána Barrandiíenem a má význam jak hospodářský, tak i vědecký, a je předmětem trvalého zájmu geologů.

Snad nejzajímavější je Darwinova pěnkava, používající k obžívě nástroj — kaktusový trn, kterým doluje z kůry stromů hmyz, protože přirodou k tomu nebyla nijak vybavena. Život na ostrově změnil i ostatní. Kormorán z Galapág má zakrnělá křídla, protože tady nepotřebuje létat...

puncie. V po-
pět velkých
tatký ostatních,
ste počet oby-
h tu žije čtyři
čováním zá-
áv, bananů a
vokada.

Humboldtův studený mořský proud mohl pro Galapágy znamenat zkázu. Díky ochlazení moře se totiž voda v širokém okolí ostrovů nevyparuje, a tak zde také přší jen výjimečně. Přítoci však naopak k ostrovům bohatství různých forem života. (Val)

Po šest let prodejem sledil z uniformo
 obé univerzity radicecentrumažid mlt-
 as najvrednejših nabavkyh títel. Po-
 darlo se jim pít tom objektiv nejvíc od
 nás vzdalenna galaxii. Od nás planety
 ji dšit vzdálenost 18 miliard světelných
 let.NAS od PRÁNY 30 MILIARD!

Na paměť J. Barranda

s geologickým složením této oblasti a objevili celou řadu nových nálezů.

V roce 1846 vycházejší tiskem první dvě Barrandovy publikace. K uveřejnění těchto dvou předběžných zpráv přiměl Barranda stále vzrůstající zájem cizinců o české starší prvohory a o významné nálezy zkamenělin. První svazek svého rozsáhlého díla o českých prvohorách „Systeme silurien du centre de la Boheme“ vydal v roce 1852. Do roku 1881 vyšlo 22 svazků monumentálního díla, ve kterém Barranda popsal české trilobity a další skupiny vymřelých živočichů, díla doplnil litografickými tabulami a vyobrazeními. Dokonalost a přesnost jeho práce je stále oceňována paleontologií na celém světě: dílo má více

Želví ostrov

Sousedství Galapág v Tichém oceánu požíváme k jakékoliv se v atlasech věštímou na mapy jihoamerické povu. Lesí totiž tisíce kilometrů na západ od Ecuadora, jemuž druhého století patřil; hned od chvíle, co vznikla republika, byla tato skupina ostrovů národním narkem této země.

Galapágy nazýváme někdy také Želví ostrovy. Do dnešních dnů se tu dochovala největší z 21 známých druhů želv na světě, zvaná Galapagos. Ostrovy jsou však mimořádně bohaté ráj i dalších zvířat, především ptactva, které se živi mořským živočichy. Jež k nim nřínášel ode-

Na ostrovech nejsou žádné zvětř krotká. Hummle se zanesl zvířata tak, že lidé, např. lvouny a ještěři se také umějí obstarati potravu. Jsou terti na světě, kteří se musí připosobit no-

Japonský blechotitel Chodilo Japonské za posledního nového druhu květin. Japonští zahradníci, kteří pracují v zemědělské oblasti, přemýšlejí o zřízení nové státní botanické zahrady na ostrově Hokkaido. Vzhledem k tomu, že japonská květinářská tradice je velmi bohatá, rozhodli se vytvořit nový druh květiny, který by byl vhodný pro výstavbu nové státní botanické zahrady. Kvůli tomu začali hledat nové druhy květin, které by byly vhodné pro výstavbu nové státní botanické zahrady. Kvůli tomu začali hledat nové druhy květin, které by byly vhodné pro výstavbu nové státní botanické zahrady.

Slovanská sídliště v Roztokách

[Přek]: 112 šest částečně slovanských sídlišť se zakládá 45 obydlí z přelomu 6. a 7. století našeho letopočtu. Prozkoumali archeologové v okolí Roztok u Prahy. Co do počtu obytných celků je to nejbohatší archeologická lokalita z období prvých Slovanů v ČSSR. Vykopávky se v současnosti přemístily na staveništi rozvojný proudí ČSD. Vedle zde objevili rozsáhlé slovanské sídliště s keramikou tzv. pražského typu. Prohledali pozůstatky 14 obydlí kde našli kamenné pánc, hlíněné nádobí, zbytky železných nástrojů a zbraní, žernovy, přestěny na spřádání lnu a další doklady o životě a práci našich předků. Skryška horních vrstev zeminy na staveništi odhalila základy dalších nejméně deseti slovanských obydlí.

▲ **Pro rozšíření majetku v socialistické zemi** vzal prokurátor do vazby šlechtického rodu Agostava na Vyškovsku. Ludvík zůstal pro svého známého hutní majitele a vykládku na železnici. Jeho manželka byla zadržena, protože nebyla zveřejněna.

Péče o staré občany

(čtk): V letošním roce je v Československu sociální péče v terénu i v ústavech zabezpečována pro přibližně 40 000 občanů 65letých a starších. V roce 1985 však bude třeba zabezpečovat sociální péči pro 104 000 až 109 000 starých občanů. Během této pětileté se má zvýšit v domovech důchodců 3000 nových míst, ačkoli zhruba dvě třetiny z toho budou použity jako náhrada za místa přeměněná na lůžka v ústavu sociální péče pro mentálně postižené občany, takže absolutní přírůstek míst v domovech důchodců by činil pouze kolem jednoho tisíce. Klesnou tím možnosti na umístění přibližně 13 000 občanů českých na místo v domově důchodců. Ne tisíc obyvatel 65letých a starších tak případně v roce 1985 zůstane.

Kuň kontra traktor

(Žižek): V snuvstvistosti se zvyšování cen pohonných hmot a energie se opět hovoří o „renesanci“ využití koní. K tomu své slovo řekl i pracovník Výzkumného ústavu zemědělské techniky v Praze-Repích. Tažná síla koně vykoná ročně práci, která se rovná 3,2 GJ. Přitom přímá spotřeba energie nutné k potravě činí za stejné období asi 4,2 GJ. Toto asi 75procentní využití lze ve srovnání s palivy vyšší, a to zhruba o 35 až 45 procent. Avšak po zhodnocení všech kritérií výzkumníci spočítali, že na jeden GJ práce koně činí náklad 357 korun, na stejnou jednotku energie práce traktoru pouhých 97 korun. **KOLIK** „QI“NA 1 H

USAK 2

Nejvyšší horstvo světa — Himálaj — se
stále opět střídá pozorovatel. Jednou
v letošním roce vypluly třicet let od de-
byti Mount Everestu, ale nyní se opětov-
ně na něj namířili také geomatici, kteří
přeměřili všechny nejvyšší štíty. Opatř-
v hlavním nepálském městě Káthmándu
pak na základě nově zjištěných údajů
rozdělili hory na čtyři skupiny.

Zjištění nových údajů himálajských štítů se týkalo 122 hor, z nichž dvacetdva má nyní v nejnovějších souz-
měch nové výškové údaje. Některým bylo
„ubrání“ až několik desítek metrů, jiné
sice „vyrostly“. Konstantin štítela výška
krále hor — Mount Everestu, jeho výška
8848 včetně napozeměná. Mnoho sou-
sedních štítů se však zmenšilo, dokonce
až o půl kilometru ve srovnání s do-
vadními oficiálními údaji. Nept. Nala
Hankar je nyní nižší o 373 metry, Gya-
zen o 554 metry, Bhrikuti o 356 metrů a
hlíni štít Annapurny o 54 metry. Mnohá
velehoraké vrcholky sice naproti tomu,
co jeday stratiily, jako by „vyrostly“. Pti-
khdně Cho Oya o osmdřtylacet metrů,
Lhotse Tear o sedmdřcet metrů, sesterský
štít Mount Everestu známý pod jménem
Lhotse je nyní vyšší o pět metrů, Man-
siru o sedm metrů atd.

Do první skupiny, kterou na základě
mých údajů sestavili v Kethmandu pat-
ří ty štíty, které jsou ještě „pauenské“,
tedy zatím člověkem nepřemožené, lež-
í na tibetsko-nepálské hranici. Až do ne-
dávné doby byly pro horolezce nedostup-
né u nás tak svou výškou, ale především
proto, že jsou v oblasti, která byla or-
letem nepřístupná. Nyní však, po určité
korektuře hranic, lze očekávat, že budou
co nevidět svého panství zbaveny. Ne-
pál si vyhradil prvenství v pokojení do-
sed nedobytych vrcholů, mají být zdo-
leny buď čistě nepálskými expedicemi, či
nanejvýš mezinárodními, v nichž musejí
být alespoň tři Nepálci. Do této „pauen-
ské“ skupiny patří také 18 vrcholů, mezi
nimiž králova Gayachang (7952 m) v ob-
lasti Mount Everestu, a korunám přic-
le le Malakankar (6062) číslí vzhůru

Unikátní nálezy objevil švédský farmář na svém poli, 25 km od Stockholmu. Jde o zvládný mostu, který - podle názoru archeologů - byl 100 metrů dlouhý a 4 m široký a byl postaven asi v 8. století. Podobný most byl objeven i na jutském poloostrově v Dánsku. Pracovníci university v Uppsale laboratorní analýzou za pomoci radioaktivních izotopů zjistili, že most u Stockholmu byl postaven o 2300 let dříve, než se odhadovalo. Je to nejstarší nálezy tak obrovských rozměrů, který byl učiněn ve Skandinávii.

Wie viele der 1386 Briefe und wie viele tausend Gedanken hätten Karl Marx und Friedrich Engels einander nicht schreiben können, wären sie auf die moderne (Ost-)Berliner Post angewiesen gewesen? Mit dieser provozierenden Frage hat jetzt die Ostberliner „Weltbühne“ die häufig sehr langen Beförderungszeiten der DDR-Post aufs Korn genommen. Die Zeitschrift führt dabei als Beispiel einen Brief an, der von Ostberlin-Niederschönhausen nach Ostberlin-Niederschönhausen vier Tage unterwegs gewesen sei. Da solche Beförderungszeiten „beileibe keine Ausnahme sind“, äußert die „Weltbühne“ den Verdacht, daß die „DDR-Post uns die kleinbürgerlichen Allüren austreiben will, die in solcherart belanglosem Zeitvertreib wie Briefeschreiben besteht“.

BELGRAD (Reuter). Die Staats- und Parteichefs von Rumänien und Bulgarien, Nicolae Ceausescu und Todor Schiwkoff, haben am Wochenende die USA und die Sowjetunion aufgefordert, alle Anstrengungen für einen Erfolg der Genfer Verhandlungen über Mittelstreckenwaffen zu unternehmen.

Mihou a sliedim vinobitím kandelu
La Manche sa podíral dýchavičným
parník Dresden. V jedné z kabin pro-
báhl byl muž, který dal světu vy-
nález, ale za jeho života ho nikdo
necodnil. Bylo 28. září 1913. Muž,
který je nespokojen z částečným parním
strojem a jehož motory dokazují využití
s paliva šestkrát více energie, však
do Anale nikdy neposlal.

Mladý Rudolf Christian Karl Diesel
 miloval hudbu, hrál vghorně na kla-
 vir, vyznal se v matematice a hovořil
 plynně nejen rodnou němečinou, ale
 i francouzsky a anglicky. To proto-
 že jeho otec se musel za prusko-fran-
 couzské války přestěhovat z Paříže
 do Anglie. Bylo mu třináct, když
 se vrátil do Německa na studie, na
 průmyslovou školu v Augsburgu a po-
 tá na techniku v Mnichově. Do té doby
 klidně plynoucí život se změnil.
 Způsobili to slavný profesor Karel
 Lindé a jeho přednáška o lidském
 cyklu, kterým by se dalo měnit tep-
 lo v mechanickou práci.

V roce 1892 podal Diesel první patent: „Ve vstříci se pístem, zhustl vzduch na tlak 30 až 35 atmosfér. Tím se vzduch zahřeje do té míry, že je možné rozpředit olej, vstříknout do něj, a tím se vzduch zahřeje do té míry, že se vznítí, a tím se píst pohybuje, a tím se píst pohybuje, a tím se píst pohybuje...“

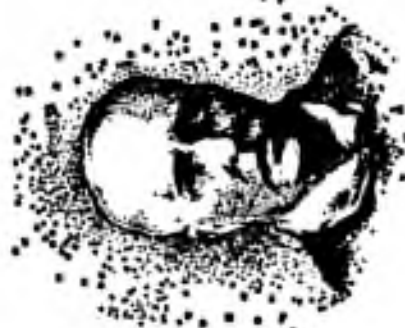
byl motor

tomobily, autobusy, lokomotivy i vel-
ké závodní lodě. Dieselsův motor
se dá postavit jako trpaslík s hmot-
ností několika dekagramů k pohonu
modelů letadel, nebo jako dvousti-
cinný obr s výškou třiatrosetho
domu, když jde o pohon námořní
lodě. Největší diesel dosáhl výkonu
45 000 kW.

To však nervově vyčerpání vyžaduje. Nešťastně investice do najtougher polit. vydrží patentovým sporem, který proti němu vede firma Capital a Köhler, pomalejší prosazování vynechá, to všechno jsou osobní neúspěchy, jež měly na život Rudolfa Diesla neblahý vliv. Nemohl trpět, že v budoucnu budou leždit

"diesel". Je to jen jednovalec o výkonu 220 koní, ale účinnost dosáhla 26 procent! To je dvojnásobek účinnosti tehdejšího parního stroje. Stále zdomestikovaný motor významněli roku 1900 na světové výstavě v Paříži. Zpočátku dalších deset let se nepetržlivě propracovávali předvedl Diesel konečně provozuschopné motory s účinností 35 procent. Evropa si však nechtěla vyvíjet na petrolejovou konstrukci

Dnes desítky těchto dovozních motorů pohánějí traktory, nákladní auta

stavba. I uheing prach, jemná rozptýlená ve vzduchu, se při silném stlačení musí vznítit jako kapičky nafty. Motor se startuje na benzín a teprve po zahřátí lze ušlítkovat uhlí rozeslemté na třímikronovú zrnka. Malá hamburská společnost se pokusila o konstrukci prvních uheingého dieselu — pro nákladní automobil. Misto deseti litrů nafty spotřebovat pokusný motor jen sedm kilogramů uhlí! Vyřešení všech problémů s využitím uheingého motoru by znamenalo velký ekonomický přínos. Podal-li se to, pak uheing prach, který je v dopletech seřazenou hrozbou, bude plnit nádrže automobilů, lodí, lokomotiv. Přesně tak, jak toho chtěl dosáhnout Rudolf Christian Karl Diesel.

Fälschungen ihr Geld wert

WIEN, 9. Oktober (dpa). Ein junger österreichischer Künstler, dem Experten Freitag im Gerichtssaal bestätigten, daß seine Nachahmungen bekannter Maler und Graphiker „ihre Geld wert“ sind, wurde dennoch wegen der Fälschungen zu einem Jahr Gefängnis verurteilt. Die Strafe wurde zur Bewährung ausgesetzt. Der 22jährige Manfred Botek hatte Bilder bekannter Künstler wie Egon Schiele, Oskar Kokoschka und Alfred Kubin kopiert. Wegen Betruges war er angeklagt, weil er etwa 100 solcher Werke auch mit der Signatur der namhaften Künstler bekommen er zurück, wenn er zuvor — sicherheitshalber in einem bewachten Zimmer des Wiener Strafgerichts — die Unterschriften entfernt haben wird, befand das Gericht Botek war „aufgeflogen“, als er einer Wiener Galerie eine „Schiele-Graphik“ anbot, die er selbst hergestellt hatte.

(Čik) Pokles poratnosti v CSR je v posledních letech provázen vzestupem počtu umělých přerušení těhotenství na žádost. V minulém roce bylo registrováno celkem 91 531 potratů, což je o 5000 více než roku 1980. Z uvedeného počtu bylo 81,4 procenta potratů provedeno na žádost. Údaje za první pololetí letošního roku ukazují, že počet umělých přerušení těhotenství se stále zvyšuje. V roce 1980 připadlo na 100 narozených dětí 55,9 potratu a v roce minulém 64,3. Ne sto ukončených těhotenství bylo v roce 1982 podána 34 žádosti o interrupci. Znamená to, že v CSR žádá o přerušeni těhotenství každá třetí těhotná žena. Perspektivně nepříznivá následky může mít umělé přerušeni těhotenství u nejmladších vdavých žen ve věku do 19 let, které je téměř čtyřikrát vyšší než u nevdavých žen stejné věkové skupiny.

DRIV TO FEDROVALI JAKO "VYDORYTEK"
SOCIALIST. SPOLEČNOSTI.

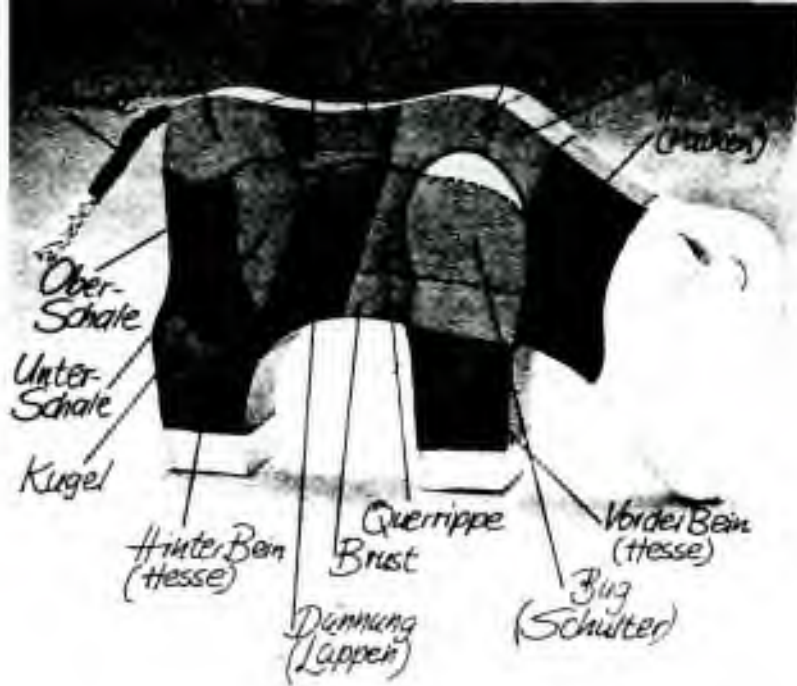
„Fälschungen ihr Geld wert“

WIEN, 9. Oktober (dpa). Ein junger österreichischer Künstler, dem Experten am Freitag im Gerichtssaal bestätigten, daß seine Nachahmungen bekannter Maler und Graphiker „ihr Geld wert“ sind, wurde dennoch wegen der Fälschungen zu einem Jahr Gefängnis verurteilt. Die Strafe wurde zur Bewährung ausgesetzt. Der 22jährige Manfred Botek hatte Bilder bekannter Künstler wie Egon Schiele, Oskar Kokoschka und Alfried Kubin kopiert. Wegen Betruges war er angeklagt, weil er etwa 100 solcher Werke auch mit der Signatur der Künstler versehen hatte. Die beschlagnahmten Bilder bekommt er zurück, wenn er zuvor — sicherheitsshalber in einem bewachten Zimmer des Wiener Strafgerichts — die Unterschriften entfernt haben wird, befand das Gericht. Botek war „aufgeflogen“, als er einer Wiener Galerie eine „Schiele-Graphik“ anbot, die er selbst hergestellt hatte.

Geniální intuitivci Rudolfa Diesela však motorizuje skutečnost, že v současné době několik laboratoří nutí dieselův motor „dýchat“ na praskové uhlí. To vlastně byla původní Dieselova před-

Das beste Stück vom Rind ist kein billiges Fleisch. Achten Sie daher schon beim Einkauf auf vorzügliche Qualität

Was Sie vom Steak wissen sollten

Ochsenfleisch ist vielseitig. Wählen Sie beim Metzger das richtige Teilstück

sitzt eine dünne, kräftige Sehne, die man entweder entfernt oder vor der Zubereitung einritzt, damit sich das Fleisch beim Braten nicht wölbt.

Das Rumpsteak ist eine 2-3 cm dicke Scheibe mit weißem Fettrand aus dem Roastbeef und wiegt zwischen 200 und 250 Gramm.

Entrecôte double, das doppelte Rumpsteak, wird aus der Mitte des Roastbeefs geschnitten. Es ist ca.

5-6 cm dick und um die 400 Gramm schwer. Das dreifache Rumpsteak heißt Entrecôte chateau, es ist 6-9 cm dick und wiegt an die 600 Gramm.

Das Rib-Steak oder Hochrippe wird mit oder ohne Rippe aus der Hochrippe geschnitten. Es wiegt - mit Rippe - 600-800 Gramm und ist ca. 5 cm dick.

Am T-Bone-Steak sitzen am Knochen Filet- oder Roastbeef-scheiben. Es wiegt an die 500 Gramm und ist etwa 4 cm dick. Das Porterhouse-Steak ist ein Riesen-T-Bone-Steak, das zwischen 700 und 1000 Gramm wiegt und ca. 6 cm dick ist.

Das Beefsteak oder Kluftsteak ist zartes Rindfleisch, das aus der Keule (Oberschale) stammt. Es ist 2-3 cm dick und 200-300 Grammschwer.

Von September bis Ende November gibt's besonders gutes Rindfleisch: Die Mastochsen, die sich auf den saftigen Weiden wüziges, mit Fettadern marmoriertes Fleisch angefüttert haben, sind jetzt schlachtreif. Nutzen Sie diese Zeit, und gönnen Sie sich öfter mal ein dickes, herrliches Steak!

Unter dem Begriff „Steak“, der aus dem Englischen stammt, ist in erster Linie ein Stück Filet - auch Lende genannt - zu verstehen. Aber auch andere Teilstücke können in Frage, wenn „auf die Schnelle“ in Pfanne, Grill oder Kochtopf ein saftiger Leckerbissen gezaubert werden soll. Beim Einkauf sollten Sie einige wichtige Regeln beachten:

● Rindersteaks müssen unbedingt „abgehangen“ sein, denn schlachtfisches Fleisch bleibt

zäh. Erst mindestens 14 Tage abgehangenes Fleisch ist mürbe.

● Rindfleisch erster Qualität zeichnet sich durch eine sattrote Farbe und einen angenehmen, frischen Geruch aus. Beim Anfassen und Einschneiden zeigt es eine gewisse Festigkeit und eine glänzende Schnittfläche.

● Wichtig ist außerdem, daß Steaks immer quer zur Fleischfaser geschnitten werden.

Die klassischen Steaks stammen aus der Rückenpartie vom Rind. Sie werden aus dem Filet (Lende), dem Roastbeef und dem Kluftstück geschnitten. Aber auch andere sehn- und fettfreie Stücke, zum Beispiel aus der Keule, eignen sich - wenn sie gut abgehangen sind - zum Kurzbraten. Es gibt eine Vielzahl von Steakarten. Hier die gebräuchlichsten:

Das Filetsteak ist eine ca. 2-3 cm dicke Scheibe aus dem breiten Ende des Rinderfilets (Filetkopf) und ist etwa 150-200 Gramm schwer.

Chateaubriand nennt sich das doppelte Filetsteak aus der Mitte des Filets. Es wiegt etwa 400 Gramm und ist ca. 4 cm dick.

Tournedos sind ebenfalls 4 cm dick; sie werden aus dem Teil vor der Filetspitze geschnitten und wiegen ca. 150 Gramm.

Filet Mignon und Filet Medailon heißen die kleinsten Steaks aus der Filetspitze. Sie wiegen 80-100 g und sind ca. 2 cm dick.

Rindersteaks aus dem Roastbeef. Roastbeef ist jener Teil des Rinderrückens, der zum Hinterviertel gehört. Er ist immer mit einem Fettrand umgeben und geht in die Hohe Rippe über. Auf der Außenseite des Roastbeefs

Peking verlangt von Moskau Abbau von SS 20 in Asien

PEKING, 5. Oktober (dpa). Die Volksrepublik China hat jetzt auch den Abbau der mehr als 100 sowjetischen SS-20-Mittelstreckenraketen in Asien zur Voraussetzung für bessere Beziehungen mit Moskau erklärt. Einen Tag vor der dritten Runde der chinesisch-sowjetischen Gespräche sagte ein Regierungssprecher am Mittwoch in Peking, die Stationierung dieser Raketen gehöre zu den drei Hindernissen für eine Normalisierung der Beziehungen zur Sowjetunion. „China hofft, daß die Sowjetunion ihre Truppen an der gemeinsamen Grenze reduziert, einschließlich der konventionellen und der atomaren Waffen“.

Die Verringerung der sowjetischen Militärpräsenz an Chinas Nordgrenze wird von Peking als Moskauer Vorleistung für bessere Beziehungen ebenso gefordert wie der Abzug der sowjetischen Truppen aus Afghanistan und der Rückzug der von der UdSSR unterstützten Vietnamesen aus Kambodscha. Es ist jedoch das erstmal, daß die am Baikalsee stationierten sowjetischen Mittelstreckenraketen von den Chinesen öffentlich als Hindernis für die Normalisierung der Beziehungen genannt werden.

„Pumuckl“ wird sich freuen

ZWEIBRÜCKEN, 5. Oktober (dpa). Kinder dürfen auch „Pumuckl“ heißen, genauso wie der rothaarige Fernsehkolb. Mit dieser Grundsatzentscheidung billigte das Oberlandesgericht Zweibrücken einem Ehepaar aus der Nähe von Koblenz das Recht zu, seinem Sohn den Namen „Philipp Pumuckl“ zu geben. Das Ständesamt hatte sich geweigert, das Kind auf diesen Doppelnamen ins Geburtenbuch eintragen zu lassen. Gegen diese Weigerung war das Ehepaar vor drei Gerichtsstufen gezogen, jedoch erst die Richter des 3. Zivilsenats am OLG - dem für Personensachen höchsten Gericht in Rheinland-Pfalz - gaben ihnen recht. Sie begründeten ihre Entscheidung mit dem Argument, dem bei den Kindern beliebten kleinen Fernsehkolb seien „sympathische Eigenschaften“ zu bescheinigen, die seine „Untugenden“ vergessen ließen. Einer Eintragung ins Geburtenbuch stehe auch nicht entgegen, daß Pumuckl bisher nicht als Jungenname im Gebrauch sei (AZ.: 3 W 79 83, Beschl. vom 16. 9. 83).

▲ DEBAKI SKOTSKÝCH HÁZENKÁŘŮ

Tepre od roku 1979 jsou házenkáři z britských ostravských členů mezinárodní federace IHF a patří tedy mezi evropské země tohoto sportu. Britský svaz hraje pouze si mužstev a 32 družstev žen, a to z Anglie, Škotska, Irsko a Walesu. Není tedy divu, že v předkole PMEZ prohrál skotský Buxi Kilbride s holkami západoněmeckého THW Kiel 5:44 (2:22) ... (kov)

„Iljuschin“ boykottiert

LONDON, 5. Oktober (dpa). Ein sowjetisches Passagierflugzeug vom Typ „Iljuschin 62“ ist am Dienstagabend wegen eines Boykotts auf dem Londoner Flughafen Heathrow nach einem risikoreichen Manöver nach Paris gestartet. Das Bodenpersonal des Flughafens hatte sich aus Protest gegen den Abschub der südkoreanischen Passagiermaschine am 1. September geweigert, das Flugzeug abzufertigen und aufzutanken. Nach stundenlangem Warten entschloß sich die Besatzung, mit dem verbliebenen Treibstoff weiterzufliegen. Da das Bodenpersonal sich jedoch weigerte, die in der Nähe der Abfertigungshallen abgestellte Maschine in die richtige Richtung zu ziehen, schaltete der Pilot die Triebwerke entgegen der Warnung der Flugleitung auf Gegenschub, um das Flugzeug zu drehen. Wegen dieser Aktion mußte das gesamte Gebäude evakuiert werden, da Gefahr bestand, daß alle Fensterscheiben durch den Triebwerksdruck bersten würden. Schließlich jedoch gelang der „Iljuschin“ der Start ohne Passagiere nach Paris.

Ballettlehrer bittet um Asyl

ANKARA, 4. Oktober (AP). Ein Lehrer des Moskauer Bolschoi-Balletts, der sich in die USA absetzen will, hat nach Angaben unterrichteter Kreise vom Dienstag in der Türkei vorübergehend um Asyl nachgesucht.

Nový typ Toyoty s názvem Camry má ojedinelou novinku: klikový i vačkový hřídel je dutý. Uprchl Corollé výrobce ušetří 20 kg váhy.

Procházka pražskou artotékou

Půjčovna pro celou rodinu • Obraz jako školní pomůcka

Půjčují se peníze, knihy, lyže, stany, hudební nástroje, auta, fotoaparáty... V Praze si můžete od začátku roku půjčit i zarmovaný reproduktor obrazů a grafické listy ze skla. Půjčovna s názvem artotéka (art — umění, téka — schránka) je součástí obvodní knihovny Praha 4 v pobřežní Opatov na Jižním Městě.

„Nápad půjčovat obrazy a grafiky vznikl při návštěvě v NDR.“ říká vedoucí artotéky Olga Kučerová, „tam jsou podobná zařízení v každém větším městě už několik let. Někteří lidé považovali artotéku za zbytečnost — kdo chce obraz, tak si ho koupí natřeno — říká. Ale já myslím, že půjčováním obrazů a grafik lze propagovat a popularizovat výtvarné umění. A současně se rozšíří možnost, jak si vyzdobit byt. Ten, kdo se celý život díval doma na jeden obraz, — a přiznejme si, že někdy jej už ani nevšímáme — si může na stěnu pověsit každé tři měsíce jiné dílo. Mezi uživateli artotéky je už několik lidí, kteří se začali o výtvarné umění zajímat hlou-

běji a zaměřují se nejen na to, jakou má obraz velikost, ale i jak se vejde mezi dvě skříně, ale i na jednotlivé směry a styly.“

Nový zájemce o výtvarné umění si na čemsi artotéky může vybrat z několika katalogů. Na stolech studovny leží plastikové desky s barevnými fotografickými reprodukcemi. Grafické listy jsou pro lepší názornost na barevných diapozitivních. Ve skřínkách jsou katalogy grafik a obrazů sestavené podle jmen, směrů, stylů, motivů a autorovy země. Celkem mají v artotéce zatím dva tisíce reprodukcí děl našich a zahraničních umělců od renesance až po současnost a 1100 grafických listů předních českých a slovenských autorů. V poličkách je také set svazků odborných publikací o teorii a dějinách umění, malířství, sochařství, dekorativním a užitém umění. Fond artotéky se stále rozšiřuje. „Největší zájem je o Rubense, Rembrandta, Ménése, Gogha a Piccassa.“ doplňuje matou procházku svým „královstvím“ Olga Kučerová. „Často k nám děti přivádějí rodiče, aby pro ně zapůjčili grafiku Borna, Lhotéka, Pacovské, Janáčka... Rodiče se touto možností mnohdy nechají nakonec zlákat sami, takže pak odchází s obrazy a grafikami domů celá rodina.“

Kdo se má stát majitelem průkazu artotéky? Všechni českoslovenští občané s trvalým bydlištěm v Praze. Reprodukce půjčují mládeži od patnácti let dospělí si mohou odnést nejednou dva grafické listy a stejný počet reprodukcí. Půjčovné za reprodukci je koruna, za grafiku se platí deset korun. Po čtvrti roce, pokud nečkáte další zájemce, se může vypožičtelná doba prodloužit. „Většina lidí si při vracení děl hned vybírá a odvězí další“ doplňuje minilekce do řad artotéky O. Kučerová.

Sanci k půjčování výtvarných prací mají kromě jednotlivců i školy. Speciálně pro ně je v depozitáři připraven soubor reprodukcí pouze v paspartách. Mohou se stát vhodnou pomůckou při hodinách kreslení, ale i dějepis a občanské výchovy. Nabízí se také možnost využít souborů k výuce na lidových školách umění. Otevřené dveře mají rovněž poslouhat odborných výtvarných škol — jsou dokonce zvyhodněni tím, že žádají-li o obrazový dokument několik lidí, je půjčen přednostně ke studijním účelům právě těmto studentům.

I. MATYÁŠ

Über 10 Millionen in USA ohne Job

In den USA sind immer noch mehr als zehn Millionen Amerikaner ohne Arbeit. Die Arbeitslosigkeit sank im September von 10,7 auf 10,4 Millionen, die Rate vor 9,5 auf 9,3 Prozent. Bei der schwarzen Bevölkerung ging die Arbeitslosenquote von 20 auf 19 Prozent zurück.

Orient-Express rollt wieder

PARIS, 5. Oktober (AFP). Zu seinem 100jährigen Jubiläum ist der Orient-Express zwischen Paris und Istanbul in alter Pracht wiederaufstanden. Gezo-gen von einer Dampflokomotive aus dem Jahr 1922 nahm der Luxuszug, der bis ins kleinste Detail wieder die ein-stige — vollständig restaurierte — Pracht mit Pullman- und Tanzwaggons aufweist, in Paris wieder den Dienst auf. In der Nacht zum Mittwoch verließ der erste Zug den Pariser Ostbahnhof um in fünfzehn Tagen über Straßburg, Salzburg, Budapest und Bukarest nach Istanbul zu fahren. Veranstalter der Reise in die Vergangenheit ist das Londoner Reisebüro Jules Vernes, das sich davon ein ausgezeichnetes Geschäft verspricht. Die ersten 110 Passagiere, die der historische Zug befördern kann, sollen ihre Plätze zum Preis von 5000 Mark innerhalb von nur 48 Stunden nach Ver-kaufseröffnung erstanden haben, hieß es.

A RUBEL ROLLYT HIT!

„A lack from Toilettenpapier“

Rudolf Bahro, Ex-DDR-Dissident, Ex-Marxist und derzeit Mitglied im Bundesvorstand der Grünen, hatte unlängst Schlagzeilen gemacht, als er während einer USA-Tournee in der orangenen Kom-mune des Ex-Inders und Noch-Gurus Baghwan Station machte. Sabine Rosen-blatt nun beschreibt in der Oktoberausgabe der Zeitschrift „Konkret“ auch die weniger bekanntgewordene, andere Seite des Bahro'schen US-Trips: zum Beispiel einen Auftritt vor 400 Studenten der Berkeley-Universität bei San Francisco.

Er trägt ein blaugrau gestreiftes T-shirt und eine graue Hose, und obwohl er doch nach vier Wochen bei Baghwan ganz entspannt im Hier und Jetzt sein mußte, machen sich gewisse Verkrampfungen in Nacken- und Schul-terpartie bemerkbar: die Vergangenheit als Anzugträger? Oder die Anstrengun-gen der „National Speaking Tour“? Rudi Bahro, „Member of the Executive Committee of the West German Green Party“, reist den ganze Monat Septem-ber durch die USA und redet.

(...)

Schon am Nachmittag hatte Bahro den Interviewer der linken Radiostation mit der Mitteilung überrascht, daß die Genfer Verhandlungen für die europäi-schen Friedensbewegung eh nicht mehr interessant seien, weil sich in Ost und West eine breite Bewegung gegen beide superpowers installiert habe und die Leute ein neutrales Germany einfach am liebsten hätten. „Sis movement in East and West-Germany is both green and a peace movement, ve are very close to each oser“ verkündet er in

Nachlese

schönstem Lükke-Englisch („the Soviet Union has only been forced to play wis in sis game“).

(...)

Zwei Stunden lang erläutert er abends in Dwinelle Hall seinen dritten Weg, wobei das Publikum einige Schwierigkeiten hat, diese frohe Bot-schaft auch zu verstehen, denn Rudi ist so entspannt, daß er keinen Redetext braucht und stattdessen Phil Hill, den Organisator der National Tour und Gründer der Gruppe „Eurolinks“ in Washington, als wandelndes Wörter-buch benutzt. Das hört sich dann unge-fähr so an: „In East-Germany, sere is always some lack in der Versorgung — was heißt Versorgung, Phil? — also sup-ply, for example, from Toilettenpapier.“

Diese Ausführungen gipfeln in der kryptischen Bemerkung, daß, was wir wirklich brauchen, keine anti-imperiali-stische oder anti-kommunistische Poli-tik sei, sondern etwas ganz Neues, näm-lich „anti-neurosis-policy“. Die wichti-gste Aufgabe derzeit sei, das „spirituelle Fundament“ des Westens zu verändern, denn „I just come from se Rajneesh people in Oregon, and sat commune is right now se most important place in se world for me“. Entgeistertes Zischen und Pfeifen im ganzen Saal, jemand stöhnt „oh, no“, aber Rudis coming-out ist nicht mehr zu stoppen. Er rechnet seinen mehr oder weniger fassungslosen

Zuhörern vor, daß es in der BRD derzeit rund 25 000 Grüne, aber 50 000 „orange people“ gäbe, „and most of sem vote green“. Schon deshalb dürfe diese neue Kraft von den Grünen nicht vernachläs-sigt werden. Er sei nach Oregon gefah-ren, um sich persönlich „aufzulockern“, aber jetzt sei er überzeugt, daß das ge-nerelle Muster einer spirituell veran-kernten Kommune „der Weg ist, den wir versuchen sollten.“

Dies veranlaßt die Rheinland-Pfälzer Grüne Christine Schröder zur Krisen-Intervention. „Ich muß als Mitglied des Bundeshauptausschusses der Grünen aufs Schärfste protestieren“, ruft sie auf Deutsch ins Mikrofon, „daß die Grü-nen und die Baghwans zusammengehö-ren. Der fundamentale Unterschied ist, daß die Grünen niemals einem Guru nachfolgen würden wie die Sannya-sins.“

Im Auditorium wird unterdessen jedoch darüber spekuliert, ob die Mischung der Farben grün und rot (Bahro: „ich bin kein orthodoxer Mar-xist mehr, aber ich bin auch kein Anti-Marxist“) vielleicht die neue politische Komplementärfarbe orange ergäbe. Bahro: „dies sei eine ‚neue Erfahrung‘, über die bei den Grünen noch nicht ge-sprochen worden sei“. „Ich rede von speziellen psychischen Kräften, die vor-handen sind. Ich persönlich bin bereit, auch mit diesen Kräften zu arbeiten. Ich werde versuchen, eine solche Kommune in Deutschland zu gründen“, und „I stand to sis experience“. Die Kommen-tare entgeisteter campus-Intellektuel-ler beim Rausgehen reichen von „just horrible“ über „infantile“ bis „I think he should grow up first“.

V USA nehradli dosud používaný ma-terial na výfukové ventily, ojnice a blo-ky motorů materiálem ze sklených vlá-ken a grafitu. Hmotnost vozů se snížila o 75 kg.

Zeďte odhadě buda v roce 1990 připa-dat v průměru na 1000 obyvatel kdekolí na světě 94 automobilů. Dnes je v USA na 1000 obyvatel 554 aut, v Evropě 319 v Asii 11 a v Africe 9.

Historie hromadné dopravy

Jedny boby stačí...

Krád dostavinky se staly v Anglii, Francii, Itálii a Německu jakýmsi před-chádcem veřejné hromadné dopravy. Na na-šem území totalitně tkatelná provoz na po-pud Marie Terézie v červenci 1789 a v ro-ku 1791 bylo v Rakousku v provozu již 20 linek. Dostavinky na nich ležaly jednu za týdnem nebo dokonce jednou za dva ro-ky, cestovník bylo i přes krátké vzdále-nosti poměrně zdlouhavé a trvalo i ně-kolik dní. Zrychlení v hromadné dopravě u nás nastalo před 180 lety — v roce 1823 — kdy byly zavedené takzvané poštovní rychlíky.

V Maďarsku je registrováno 1 100 000 osobních automobilů. Nejvíce řidičů jez-dí za volantem Ledy (320 000).

Kabelanschluß was kostet das?

Umsonst kann niemand den Kabelanschluß einrichten. Eine gute Leistung ist immer ihr Geld wert. Vergleichen Sie ruhig noch einmal die Argumente zum Thema „Kabelanschluß – was bringt das?“ Für den Kabelanschluß zahlen Hauseigentümer, Wohnungseigentümer oder Mieter an die Post je Wohneinheit – eine einmalige Anschließungsgebühr und – die monatliche (laufende) Gebühr. Dazu kommen die Kosten für die Einrichtung oder Umrüstung und für die Wartung der Hausverteilanlage durch private Fachbetriebe. Selbstverständlich sind die monatlichen Rundfunkgebühren wie üblich zu zahlen.

Die einmalige Anschließungsgebühr wird seit 1. Juli 1983 für jede neu anzuschließende Wohneinheit – unabhängig von der Anzahl der installierten Anschlußdosen – erhoben.

Natürlich ist es kostengünstiger, den Kabelanschluß dann zu installieren, wenn das Breitbandverteilnetz aufgebaut wird. Zu einem späteren Zeitpunkt müßten viele Arbeiten zusätzlich und damit teurer ausgeführt werden. Diesen Kostenvorteil gibt die Post an ihre Kunden weiter, wenn der Kabelanschluß während des Ausbaus innerhalb einer bestimmten Frist installiert werden kann.

Diese Kunden zahlen dann den Subskriptionspreis von DM 250,-. Über die Subskriptionszeiten für die verschiedenen Ausbaugebiete informiert das Fernmeldeamt.

Bodybuilder gesucht

Außerhalb der Subskriptionszeit beträgt die einmalige Anschlußgebühr DM 400,-

Für die Opernproduktion „Trojaner“ von Hector Berlioz suchen die Städtischen Bühnen eine Bodybuilder-Gruppe von ungefähr 20 Männern. Die Premiere der Inszenierung von Ruth Berghaus, einem Gast aus der DDR, soll am 18. Dezember stattfinden. Interessenten mögen sich am 5. und 6. Oktober jeweils um 19.30 Uhr beim Opernpförtner melden. **TAK, MARYŠINICI! KLAŠTÍ SE!!**

Programmpfänger die Möglichkeiten nicht so schnell geändert werden können. Sie betragen ab 1. Juli 1983 für alle Teilnehmer DM 3,-. Sobald in Berlin zusätzliche Programme eingespeist werden, erhöht sich auch hier die Gebühr auf insgesamt DM 9,-. Letztlich also gar nicht teuer für ein besseres und bedeutend größeres Informationsangebot.

(je angeschlossene Wohneinheit).
Bundesgebiet und Berlin

1.7.1983 – 30.6.1985	ab 1.7.1985
Ermäßigte Gebühr	Subskriptions-Gebühr
400,- DM	250,- DM
	500,- DM
	350,- DM

Monatliche Gebühr (je angeschlossene Wohneinheit).
Bundesgebiet

1.7.1983 – 31.12.1983	Teilnehmer	
	bis 30.6.1983 angeschlossen	ab 1.7.1983 angeschlossen
ab 1.1.1984	5,- DM	6,- DM
bei zusätzlicher Programmheranführung		9,- DM

Berlin

ab 1.7.1983	3,- DM
bei zusätzlicher Programmheranführung	9,- DM

První kroky v kasárnách

(Čtk): K vojenským útvarům rozmístěným po celém území naší republiky nastoupily v minulých dnech tisíce branců-nováčků. Mladí muži se na dva roky rozloučili se svými rodinami a kamarády a budou se v příštích dvou letech připravovat k plnění jedné z nejdůležitějších občanských povinností – obraně socialistické vlasti. Mnozí z nových vojáků se v prvních dnech nebudou v novém prostředí cítit nejlépe. Život v kasárnách totiž vůbec nepřipomíná domov, rodiče a jejich péči, na kterou byli po léta zvyklí. Tyto skutečnosti si uvědomují i velitelé a političtí pracovníci jednotlivých útvarů. Podie toho například vypadal přijetí budoucích obránců naší vlasti i v Sokolovském-báloceckém tankovém útvaru, které je letos iniciátorem celosměrných socialistické soutěže. Čisté ubytovací prostory, rychlé přebíraní výstroje voňci ještě novotou a samozřejmě střídání a prohlídka útvarovým lékařem. To byly první dojmy a okamžiky vojenského života většinou devatenáctiletých chlapců.

Partizány a zvěřáci

▲ Loupeže v restauraci v Praze 8 se dopustili dva třicetiletí mladíci. Odvezli 68 kartónů tvrdých Spart, šest kartónů Marlboro a nepohrdli ani drobnými mincemi. Ze své kořisti se však dlouho neradovali, byli na místě zadrženi díky duchapřítomnosti mladé ženy, která lupiče upozorovala a včas informovala Veřejnou bezpečnost. Pachatelům bylo při vyšetřování prokázáno, že se v minulosti dopustili nejméně šesti dalších vtloupání do pražských hufetů a restaurací. Při své nekalé činnosti měli ještě společníka, který však byl již zadržen pro jinou trestnou činnost. Celková škoda, kterou tento provedený „trojstrik“ způsobil, přesahuje 23 tisíc korun.

● Halleyova kometa, jež v roce 1986 proletí naším slunečním soustavou, bude pětkrát až šestkrát jasnější, než se původně předpokládalo. K tomuto závěru došli američtí vědci Ch. Morris a J. Bortle podle nichž kometa bude vidět na obloze stejní jasně jako Polárka. **PORT Z POLÁRKY, DÁREK NAD DÁRKY.**

KROME NEROSTNÝCH SUROVIN jakými jsou železné, měděné, antimonové či rtuťové rudy, azbest, uhlí či cihlářské suroviny, vyhledávají geologové i ložiska drahých a ozdobných kamenů. Soupis jejich výskytu napovídá, že pro tyto účely lze vyúžít horniny a minerály z více než 600 lokalit na Slovensku. Zatím geologové zhodnotili serpentinity, různou vápence, acháty. K nejzajímavějším patří opály z Povrazníku, Dargova a Herlan. Vyzaňují se krásnou hrou barev podobně jako drahé opály z lokality Dubník.

Kůň za půl miliónu

(Čtk): V průměru 370 000 korun získali za jednoho hřebce chovatelé v napajedelském hřebčíně Plemenářského podniku v Tumačově při dražbě anglických plnokrevných roků. Nejvíce – 503 000 korun stál Plemenářský podnik v Kladruzech hnědák Virgil, jehož otcem byl hřebec Donald a matkou Vignette. Za půl miliónu korun koupil Státní statek v Bilné ryzáka Raula, po slavném plemeníku Behlounovi, mj. vítězi dosiřu „Washington D. C. International“. Ještě o 60 000 Kčs vyšší průměrnou cenu dosáhl při prodeji klisničky. Hnědku Virgil po otci Donaldovi a matce Vignette získal Plemenářský podnik v Samoríně za 477 000 Kčs.

„Žena, když jsem jako nováček už na druhém místě tabulky, se to muselo stát.“ Imentoval PRANŠÍR VESELEJ, hrát Sparkose Zvěti, účastníka j. dolnorakonské ligy kupané v subitnu u tkání proti Tallin v němž Veselého tým vyhrál 4:0, utrpěl exklavitu po úderu loktem slomenicový háber. Nejprve vsílili dva góly, pak je odvezli dn namožen. Odpověď bude měsíc. Na marode však nebude sám. Kopán makuva Fregie má nákipnu v korník a stoper Nachleier slomenou naritní kůrku. Také smělý v jednom utkání... (1)

▲ SÍDLA FRANTY VESELEHO
Slezuje si truhlářský úředník
„Ty šrouby by měli vyrábět bez závitů!“
„Proč?“
„Ty závitů strážně vadí při zatlounání!“

Návštěva u unesených
Ženeva: Zástupci Mezinárodního červeného kříže v Angole navštívili 20 čs. mužů, které od března letního roku drží protivládni organizace UNITA. Oznamila to agentura Reuter. Podle její zprávy představuje této organizace předání zadržovaných dopisy do jejich rodin a převzali od nich dopisy k zaslání do Československa. Zástupci MČK se mají vrátit do Evropy koncem tohoto týdně.

V NSR je podle oficiálních statistik dopravních orgánů registrováno 31 miliónů motorových vozidel, z toho 24 miliónů osobních automobilů.

BUDE NA NI RAYTOVAT JEDNOU ŠÍHL. →

NEMÁM NIC PROTI MILOSTNÉ
PŘEDHŘE, ALE PROČ CHCEŠ
VŽDYCKY ABYSME SI ZVÍRALI
NA SLEPÝHO DĚDKA?

Getágnis für Augenzwinkern!

ABU DHABI, 3. Oktober (AFP). Ein Augenzwinkern, das für eine Frau bestimmt war, hat einem ausländischen Geschäftsmann in den Vereinigten Arabischen Emiraten eine 15tägige Haftstrafe gefolgt von der Ausweisung aus dem Land eingebracht. Das Gericht in Abu Dhabi warf dem „Täter“, dessen Nationalität nicht bekanntgegeben wurde, vor, durch „das Zusammenziehen des Gesichtsmuskels große Verlegenheit beim Opfer ausgelöst“ zu haben, wie es in der Anklageschrift hieß. Der Angeklagte hatte vergebens zu seiner Verteidigung angeführt, er habe der Frau in einem Restaurant aus „Bewunderung für ihre Schönheit“ zugezwinkert und habe „keinerlei unmoralische Absichten“ gehabt.

A CIA HĚL TEDA MRKAT ?

Kocck neuer Fußballchef der CSSR

Der Fußball-Verband der CSSR, nat am Samstag in Prag Rudolf Kocck (54) zu seinem neuen Präsidenten gewählt. Kocck, seit 20 Jahren Chef des Armeeklubs Dukla Prag, trat die Nachfolge von Jaromir Tománek an und ist bereits der 14. Fußball-Präsident der CSSR seit 1945.

„U nás při inovaci zavádíme do výroby někdy i nové věci!“

.... podívej se, Marie, vychází nějaká knížka

(... A NAPRAVIL JI ŽIVOT!)

Mehr Weizen als jemals zuvor

Der Internationale Weizenrat erwartet für 1983 eine Rekorderte von 486 Millionen Tonnen Weizen. Das Ergebnis des Vorjahres würde damit um zwei Millionen Tonnen übertroffen. Der weltweite Verbrauch wird auf 470 Millionen Tonnen geschätzt.

A MILIARDA
LIDÍ NA
PŘÍTO HLAD!

Flog KAL-Pilot Abkürzung?

ROM, 3. Oktober (AFP). Der Pilot der von sowjetischen Jägern abgeschossenen südkoreanischen Boeing wußte, was er tat, als er von der normalen Flugroute abwich und in den sowjetischen Luftraum eindrang. Diese Meinung vertrat der Chef der italienischen Alitalia, Umberto Nordio, in einem am Wochenende veröffentlichten Interview der Zeitung „La Repubblica“. Die Kursabweichung erklärte sich aus der seit langem geübten Praxis der Piloten der südkoreanischen Fluggesellschaft KAL, Abkürzungen zu fliegen, um Benzin einzusparen.

Eine technische Panne schloß Nordio deshalb aus, weil niemals alle drei Navigationssysteme einer Boeing 747 auf einmal ausfallen könnten. Noch dazu seien sie mit dem Auto-Piloten verbunden und hielten das Flugzeug auf einem einmal programmierten Kurs.

4. 10. 83

„Prawda“-Chef widerruft

MOSKAU, 3. Oktober (AFP). Der Chefredakteur der „Prawda“, Viktor Afanasiew, hat am Montag in dem sowjetischen Parteiorgan Aussagen widerrufen, die er am 18. September in einem Interview mit dem britischen Rundfunksender „BBC-4“ zum sowjetisch-südkoreanischen Luftzwischenfall gemacht hatte. Afanasiew hatte damals von unzureichenden Erklärungen der sowjetischen Militärs nach dem Abschluß der südkoreanischen Passagiermaschine durch sowjetische Abwehr gesprochen. Seine Äußerungen seien von der westlichen Presse „verfälscht“ worden, erklärte Afanasiew, der das BBC-Interview in Edinburgh am Rande einer Konferenz über strategische Waffen gegeben hatte, an der sowjetische, britische und US-Experten teilgenommen hatten. Er hatte damals erklärt, seiner Ansicht nach hätten sich die sowjetischen Militärs schuldig gemacht. Sie hätten vermutlich Ungenauigkeiten durchgehen lassen und seien vielleicht nicht sicher über die wirklichen Vorgänge gewesen.

Zigaretten in Österreich teurer

Zigaretten und Tabakwaren sind in Österreich teurer geworden. Zigaretten kosten im Schnitt zwei bis drei Schilling (14 bis 21 Pfennig) mehr. Die Preise für inländische und ausländische Zigaretten werden damit zwischen 20 und rund 33 Schilling (etwa 2,80 bis 4,40 Mark) liegen.

TAK MAĽO

Dlouhověkost

(čtk): V Československu podle posledních údajů žije více než 80 000 lidí starších 85 let a toho je jen něco přes čtvrtinu mužů. Za posledních dvacet let v této nejstarší pravidelně sledované věkové skupině obyvatele přibývalo dalších 33 000 osob. Dlouhověkost však i přes tento nárůst stále zůstává vzácným jevem. V roce 1980 tvořili stáří u starší jen půl procenta naší populace. Vůzší podíl stáří „dříve narozených“ je např. ve Švédsku, Velké Británii, Norsku i Řecku. Československo se řadí do poslední čtvrtiny evropských zemí. V uplynulých dvou desetiletích se podstatně zvýšil i počet tzv. extrémně dlouhověkových – tzn. ve věku 90, 95 a 100 let. Podle posledního sčítání lidu u nás má 100 000 obyvatel připadla 19 stoletých u starších osob. Pro porovnání: v SSSR je to např. 80 lidí, ve Francii 28, v Bulharsku 26. Nadřít dožil se 115 let má v současné době podle zahraničních výpočtů jeden člověk ze 2,1 miliardy narozených. Ze 4,5 miliardy obyvatel země se tohoto extrémního věku podle tohoto předpokladu dožítí tedy pouze dva lidé.

„Máj dům – máj hrad“, řekl si stejné jeden západoněmecký vinný ve Vogtburge a postavil si toto zajímavé obydlí

• Lordem starostou Londýna byla poprvé v usbi setlé historii zvolena žena. Je jí lady Donaldisová, puvědním povoláním ošetiřovatelka. Na svou práci se přý těší, ale čelí se ve svém úřadu nejvíce obavě, je 65) projevů, které má během roku přednést.

Sladká voda z mrazivého kontinentu

V některých oblastech naší planety
je už vážný nedostatek. Jde o prů-
sračnou tekutinu, která nemá žádnou
chuť ani barvu — o obyčejnou vo-
du. Bez vody, tedy přesněji řečeno
bez sladké vody, není život možný.
Avšak člověk jako by si to ani neuvě-
domoval, velice často vodou neuváže-
ně plýtvá a naše planeta začíná kří-
mit.

Ještě zcela nedávno byly vodní zdroje na podstatné části zeměkoule považovány za neproblematické. Je si však třeba uvědomit, že naprosto převážná většina vody je obsažena ve světových oceánech. Vzhledem k tomu, že spotřeba sladké vody neustále vzrůstá a lidé ji často bezohledně znečišťují, je v mnohých oblastech kvalitní vody málo. Statistické údaje příslušných expertů Organizace spojených národů uvádějí, že přes sedmdesát procent obyvatel světa nemá již dnes k dispozici potřebné množství nezávadné vody. Týká se to zejména obyvatel rozvojových zemí Asie, Afriky a Latinské Ameriky.

Když v pravěku stačila lidem pouhá dvě vědra vody denně, ve středověku pak jen o málo více. V uplynulém století v zemích s vyspělejším průmyslem padesát litrů a pak šla spotřeba prudce nahoru. Spotřeba průměrné evropské domácnosti se dnes již pohybuje okolo 500 litrů vody. Je tu dále průmysl, který vzácnou tekutinu doslova hltá. Čísla jsou dostatečně výmluvná: tak např. výroba 1 litru lihu vyžaduje 2700 litrů vody, k získání jedné tuny oceli je třeba asi 245 000 litrů vody, na výrobu tuny syntetické gumy už 2,2 milionů litrů atd.

Rozlehlé oblasti, zejména venkovské, v rozvojových zemích, jsou ohroženy. Lidé zde mají mnohdy k dispozici absolutní minimum pitné vody — dva až tři litry denně. Několik set milionů lidí — především v pásmu afrického Sahelu — hladoví, protože nemají vodu pro svá pole a dobytek. A přitom lidstva neustále přibývá. Podle názoru některých renomovaných expertů bude lidstvo v roce 2080 potřebovat až osmkrát více vody než dnes. Problém vody je natolik závažný, že osmdesátá léta byla v rámci OSN vyhlášena desetiletím pitné vody. Nedostatek vody není jen v rozvojových státech. Stálým nedostatkem vody trpí mnohá velká západní velkoměsta, jako např. New York, Los Angeles, Tokio, Paříž a další. V uplynulých letech byly v mnohých velkých kapitalistických městech dokonce zavedeny „normy pro vodu“. V potravinářských obchodech Spojených států se už dávno prodává pitná voda v lahvicích, a cena není rozhodně malá. Holandsko dováží z Norska desetitisíce tun čisté vody, z dovážené vody žije téměř celý Singapur, Hongkong atd.

Řešení problému dostatku kvalitní pitné vody se tedy věnuje ve světě velká pozornost. V poslední době se

objevily i velice smělé projekty, jak do suchých, vyprahlých oblastí dopravit ledovce z Antarktidy. Jako obrovské zásobárny pitné vody. Antarktida má nesmírné zásoby prvotřídní sladké vody. Nikde na světě není čistší voda než na jihopolárním kontinentu, kde je soustředěno až 85 procent veškerého pozemského ledu to znamená 25–30 milionů kilometrů krychlových. Každoročně se od pevniny odděluje asi pět tisíc ledovců o váze 1,4 biliónu tun, jež pak někde v jižních oceánech roztají.

Odborníci dokazují, že bude možno dopravovat velké ledovce vlekem k jihoamerickým a australským břehům a vody z nich využívat k zavlažování pouští i k zásobování velkých měst pitnou vodou. A někteří experti soudí, že ledovce by mohly být dopravovány i na delší trasy. Před časem obléta svět zpráva o plánech Saudské Arábie na dopravu antarktických ledovců ke svým břehům, aby mohly být účinně řešeny palčivé problémy tohoto ropného gigantu, pokud jde o zásobování vodou. Projekt pro Saudskou Arábii vypracovala skupina francouzských inženýrů, kteří došli k závěru, že technicky i ekonomicky je celá věc proveditelná. Inženýři prohlašují, že ledovec o celkové hmotnosti 85 milionů tun může být lodmi vlečen 8000 kilometrů přes Indický oceán. Před ústím Rudého moře by ovšem musel být rozřezán a odtud přepraven na saudské pobřeží. Předběžné odhady tvrdí, že takto získaná voda by byla levnější než mořská voda odsolovaná v nákladných zařízeních.

Samozeřejmě, že je nezbytné ještě vyřešit nemálo technických problémů. Jeden z nejpálčivějších je zabránit neúměrnému tání ledovce vlečeného teplými mořskými proudy a dále působením slunečních paprsků a tepleho vzduchu. Proto zmínění francouzští odborníci upozorňují na nutnost důkladné izolace ledovce. Navrhují použít speciální plastické materiály, jež by ztrátám zabránily. Bez těchto opatření by totiž bylo možno s reálnou vyhlídkou na výhodnost ekonomické stránky věci přepravovat pouze obří ledovce, jež by měly zhruba hmotnost okolo 200 milionů tun. Ovšem takovéto obrovské exempláře není zatím možno technicky přepravovat.

Někteří odborníci upozorňují, že jde o záležitost velice riskantní, neboť vlny mohou změnit strukturu ledové hory, ta může ztratit stabilitu a převrátit se. To by pochopitelně vážně ohrozilo bezpečnost vlečné lodě. Zatím také nejsou postaveny speciální lodě hodící se k těmto účelům a ani nynější přístavy nejsou schopny přijmout ledového obra s ponorem okolo 200 metrů. Avšak realnost celé myšlenky přepravy velkých ledovců má ukázat zkouška, jež má proběhnout podle zpráv zahraničního tisku již v letošním roce. Za pomoci mořských proudů má být přemístěn jeden antarktický ledovec do australského města Perthu...

Pokud jde o Antarktidu, nejedná se však jen o pitnou vodu. Vědci upozorňují na skutečnost, že „ledový kontinent“ může lidstvu sloužit i jiným způsobem. Přestože systematický průzkum Antarktidy začal teprve poměrně nedávno, průzkumy ukázaly známky četných rud, zejména železnatých, olovnatých, niklových, měděných a dalších. Už začátkem sedmdesátých let objevili sovětsí geologové v Antarktidě velká ložiska rud s bohatým obsahem železa — přes padesát procent. V pobřežních vodách Antarktidy byly zjištěny naleziště ropy a zemního plynu. Další vědci prohlašují, že Antarktida se může stát ideálním místem pro koncentrování, uskladnění a zpracování průmyslového odpadu z celého světa. Tak by mohly být řešeny problémy zejména vyspělých zemí s odpadem tak povážlivě zhoršujícím životní prostředí.

Doprava ledovců z Antarktidy, stejně jako těžba surovin v této nehostinné části naší planety je samozřejmě ještě hrdou vzdálenou budoucností. Lidé si však již poradili i se složitějšími problémy. Optimismus mnohých odborníků je posilován i vědomím, že Antarktida je vlastně prvním kontinentem mezinárodní spolupráce. Smlouva o Antarktidě z roku 1959 činí tento kontinent přístupný všem lidem, aby zde mohli vykonávat užitečnou činnost.

CIMRMAN nebo EDISON?

jak znáte Ameriku?

Poslední vědecké výzkumy sice naznačují, že skutečným vynálezcem žárovky by mohl být český velikan Jára da Cimrman a že jen nepochopením byl původní název žárovka zkomolen do dnešní podoby, přiznejme si však, že jde přece jen pouze o hypotézu.

Vydáme-li se naopak vyšlapanými cestami historie vědy a techniky, bude jedno z našich prvních zastavení v roce 1820. Tehdy totiž zhotovil francouzský vědec De La Rue žárovku s platinovým drátkem. Na platinový drátek se zaměřili i mnozí další vynálezci včetně Edisona, všichni však „šofřeli“. Lépe řečeno šofřel (tj. roztavil se) platinový drátek v žárovce.

Okolo roku 1840 se anglický fyzik Grove pokusil rozžhavit platinový drátek pod skleněnou baňkou umístěnou v nádobce s kapalinou. Po krátké době se v baňce spotřeboval kyslík a „žárovka“ svítila přece jenom déle. Pro praktické využití to ovšem ještě zdaleka nestačilo. Edison se sestrojováním žárovky začal zabývat roku 1878. Zpočátku použil rovněž platinové vlákno, aby se mu však drátek nepřetavil, vymyslel důmyslné řešení. Platinový drátek obtočil kolem kovové tyčinky, ovšem tak, aby se jí nedotýkal. Jakmile se drátek rozžhavl na určitou teplotu, kovová tyčinka se roztáhla a zapojila paralelně k platinové spirále nový proudový okruh. Svíticím drátkem tak procházel menší proud a drátek se ochladil. Jakmile se ochladila (a opět zkrátila) i tyčinka, vypnul se paralelní okruh a drátek začal svítit opět naplno. I laikovi je jisté zřejmé, že takto zkonstruovaný zdroj musel svítit značně nerovnoměrně a pro praktické využití se příliš nehodil. Vynálezce však nerezignoval. Pochopil, že základním problémem, který je třeba vyřešit, je vhodný materiál vlákna. A tak jej hledal. Po dlouhé a usilovné práci, kdy vyzkoušel desítky materiálů, se zaměřil na jeden - uhlík.

To ovšem neznamená, že Edison byl první nebo jediný, kdo se pokusil sestrojit žárovku s uhlíkovým vláknem. Takové pokusy prováděl Američan Starr již roku 1840. A po něm další - roku 1854 H. Goebel, 1860 J. W. Swan, 1872 A. N. Lodygin, 1878 Sawyer a Man.

Heinrich Goebel byl Němec, který se vystěhoval do Ameriky. Vykladní skříní svého hodinářského krámků osvětloval vlastnoručně zhotovenou žárovkou s uhlíkovým vláknem ve vzduchoprázdňové baňce. Dávno by se na něj zapomnělo, kdyby nesehrál stěžejní roli v patentovém sporu mezi General Electric Company vlastníci Edisonův patent a jinou firmou vyrábějící žárovky. Jen pro zajímavost - ani nesporně zjištěná skutečnost, že Goebelovy žárovky fungovaly, nepomohla. General Electric svůj spor vyhrál.

Na anglického fyzika Josepha Wilsona Swana nám zůstala aspoň památka. Jeho bajonetová patice se dodnes používá všude tam, kde jsou žárovky vystaveny otřesům a Edisonovy šroubové patice se uvolňují z objímek.

Alexandr Nikolajevič Lodygin dokonce svými žárovkami s uhlíkovým roubíkem kombinovaným s platinovými drátky osvětloval roku 1873 Oděskou ulici v tehdejší Petrohradě. Její průmyslovou výrobu se mu však nepodařilo prosadit.

Edison sám navázal přímo na pokusy Sawyera a Mana. Ti za nepřístupu vzduchu zuhelnatěli papírek obalený práškovou tuhou a používali jej jako svítícího vlákna. Zuhelnatělý papír však vydržel velmi krátkou dobu.

Edison byl oproti svým předchůdcům mnohem vytrvalejší. Nedal se odradit neúspěchy a zatvrzele pokračoval v pokusech. V době, kdy hledal nejvhodnější materiál pro uhlíkové vlákno, vysílal své pracovníky do celého světa pro nejrůznější rostlinná vlákna, aby je po zuhelnatění vyzkoušel v žárovce. Provedl stovky, tisíce pokusů. V té době prý zuhelnatěl vše, co mu přišlo pod ruku. „Je možné,“ píše se v jeho životopise, „že kdyby přišel do laboratoře chromý, jeho berle by nastoupily tutéž cestu.“

Konečný výsledek známe. Jako nejvhodnější se pro výrobu svítícího vlákna ukázal bambus, a tak v prvních Edisonových žárovkách zářila vlákna ze zuhelnatělého bambusu. Prakticky využitelná žárovka byla na světě.

Historie žárovky tím samozřejmě nekončí, všichni snad vědí, že dnes už bambusem nesvítíme. My se však teď vrátíme ještě jednou zpátky - na začátek. Princip žárovky, totiž to, že drát, jímž prochází elektrický proud, se rozžhavl a vyzařuje světlo, pozoroval a popsal jeden anglický fyzik již roku 1802. Jak se jmenoval, je otázka pro vás. Pro usnadnění upozorňujeme, že tentýž fyzik v r. 1811 vytvořil světelný obídek mezi uhlíky a upozornil na možnost jeho využití v obloukové lampě, dále dokázal, že podstatnou součástí kyseliny je vodík a ne kyslík, objevil fosfén a elektrolyzou získal kovový draslík a sodík.

- Americký kontinent (tedy Severní, Střední a Jižní) měří
a) 42 078 000 km² b) 30 186 000 km² c) 24 228 000 km²
- Americký kontinent nesusoudí bezprostředně s žádným světadílem. Nejblíže má k Asii. Nejmenší vzdálenost mezi nimi je
a) 23 km b) 75 km c) 262 km
- Z evropských států má k Americe nejbliže
a) Velká Británie b) Francie c) Island
- Největším americkým poloostrovem je
a) Florida b) Labrador c) Yucatán
- Podle geografů patří k Americe i Grónsko
a) ano b) ne
- Amerika má hustou síť řek. Délku toku Missouri-Mississippi předčí jen africký Nil. Jihoamerická Amazonka odvádí do moře nejvíce vody ze všech řek světa. Je to za sekundu
a) 12 000 m³ b) 60 000 m³ c) 120 000 m³
- Severní Amerika je bohatá na jezera. Soustava Velkých Kanadských jezer zabírá plochu 245 000 km². Na hladinu největšího z nich - Hořejšího jezera - by se vešla
a) 1/3 ČSSR b) 3/4 ČSSR c) celá ČSSR
- Ameriku tvoří dva subkontinenty - Severní a Jižní Amerika. Část severoamerické pevniny ležící mezi Mexikem a Panamským průplavem se nazývá Střední Amerika (někdy do ní byva zahrnuto i Mexiko). Oba subkontinenty mají podobnou vertikální členitost. Celou pevninou se táhne několika pásmy podél západního pobřeží nejdelší pohoří světa - Kordillery. Celková délka hřebenu je
a) 8000 km b) 12 000 km c) 16 000 km
- Jihoamerické pásmo Kordillier se jmenuje Andy. Leží v něm nejvyšší americká hora Aconagua. Měří
a) 4362 m b) 6958 m c) 7590 m
- Nejvyšší hora Severní Ameriky se jmenuje
a) Mount McKinley b) Mount Logan c) Popocatepetl
- Americký kontinent má více obyvatel než Evropa
a) ano b) ne
- Ze všech amerických států mají nejméně obyvatel
a) Bahamy b) Antigua c) Barbados
- V Americe je 60 měst, která mají přes milion obyvatel. Ve dvou velkoměstských aglomeracích žije přes 10 milionů lidí. Tou první je New York (s předměstími má 16 mil. obyvatel); druhou, v níž žije 15 milionů lidí, je
a) Mexiko b) Buenos Aires c) Rio de Janeiro
- V USA žije 230 500 000 obyvatel. Z toho je
a) 11,11 % černochů a 0,39 % Indiánů
b) 19,02 % černochů a 1,33 % Indiánů
c) 23,74 % černochů a 2,16 % Indiánů
- USA se administrativně dělí na 50 států a 1 federální distrikt zhruba totožný s hlavním městem Washingtonem. Z těchto států má největší rozlohu
a) Aljaška b) Texas c) Kalifornie
- Na americkém kontinentě je 34 nezávislých států a 16 kolonií nebo závislých území. Z nezávislých států je počtem obyvatel největší USA, rozlohou je největší
a) USA b) Brazílie c) Kanada
- Kde leží stát Belize
a) na malých Antilách
b) mezi Guatemalou a Mexikem c) takový stát neexistuje
- Paraguay a Uruguay spolu sousedí
a) ano b) ne
- Většina jihoamerických států je omývána vodami Karibského moře, Atlantského nebo Tichého oceánu. Vnitrozemské státy jsou pouze
a) dva b) tři c) čtyři
- Montserrat je
a) ostrov, který je smyšlenkou italského spisovatele Saglianiho, otčina jeho románového hrdiny Sandokana
b) jedno z nejmenších území amerického kontinentu, které je britskou kolonií
c) jeden z nejvyšších vrcholů And
- Trinidad a Tobago
a) jsou státy v Africe
b) je ostrovní stát v Karibském moři
c) jsou dva ostrovy v Atlantském oceánu, součást Brazílie
- Na severu Jižní Ameriky leží Francouzská Guayana, která je francouzským zámořským departementem. Francouzi mají mimo to v Americe
a) jednu kolonii b) tři závislá ostrovní území
- Na jihoamerickém subkontinentu je 12 samostatných států a po jednom britském a francouzském závislém území. Ve většině samostatných států je úředním jazykem španělština, ale... Které z následujících tvrzení je správné?
a) v jednom je úředním jazykem portugalština
b) v jednom holandština
c) v jednom jsou spolu se španělštinou úředními jazyky i dva jazyky indiánské - ajmarština a kečuánština
- Pro Evropu objevil Ameriku Kryštof Kolumbus, který se svými loděmi po dvouměsíční plavbě přistál poprvé u amerického kontinentu 12. října 1492
a) na Kubě b) na Bahámách c) na Haiti
- S příchodem evropských kolonizátorů se změnila skladba dosud pěstovaných plodin. Evropané obohatili americké zemědělství mimo jiné o rýži, obilniny, ovocné stromy a cukrovou třtinu. Amerika naopak dala světu brambory, kukuřici, tabák a
a) kávovník b) čajovník c) kakaovník

• Západoněmečtí zemědělci sklidili letos díky rozšíření osevní plochy rekordních 8,96 miliónu tun pšenice. Oproti loňsku se úroda zvýšila o 3,8 procenta.

SUCHO, NE SUCHO!

Zájem o advokáty

(Řík): Přes 130 000 zastoupení přivezou ročně advokáti v ČR. Počet osob, které se na ně se svými právními problémy obraceli, však podstatně převyšuje množství převzatých zastoupení. Návštěva občana v advokátní poradně většinou skončí poučením o jeho právech a povinnostech. Jen loň poskytl takto advokáti na 300 000 drobných prád, převážně bezplatných, a předešli tak v mnoha případech soudnímu řízení. Zájem absolventů právnických fakult o toto povolání je stále velký, a tak není divu, že se věkový průměr advokátů snižuje. Ženy tvoří téměř čtvrtinu z celkového počtu advokátů.

Agca prokazatelně lhal

Řím: M. A. Agca, pachatel atentátu na papeže Jana Pavla II., ve své výpovědi prokazatelně lhal, protože italská zpravodajská služba ho přimutila k falešnému svědectví. K tomuto závěru došel ve čtvrtek po dlouhém a složitém vyšetřování soudce J. Martella, pověřený Agcovým případem, a požádal večera prokurátora o rozšíření žaloby v tomto smyslu. Turecký atentátník se pesetkal s bulharským občanem S. Antonovem, zaměstnancem letecké společnosti Balkan, tři dny před atentátem. Jak Agca původně tvrdil, Ti, kdo si vymysleli tzv. bulharskou stopu, dostali tvrdou ránu, píše o zjištění soudce Martella italský list L'Unità.

• Známý západoněmecký televizní komentátor společnosti Südwestfunk v Baden-Baden Franz Alt byl disciplinárně potrestán a zbaven vedení publicistického magazínu Report za svou aktivní účast v mírovém hnutí.

Präsident auf der Erbse

Soll das Porträt des französischen Staatschefs François Mitterrand „auf eine Kichererbse, auf ein Reiskorn oder auf eine Bohne“ gemalt werden? Mit diesem ersten Problem ist der Kulturattaché der französischen Botschaft in der pakistanischen Hauptstadt Islamabad konfrontiert. In einem offiziellen Schreiben, das am Mittwoch von der satirischen Wochenzeitung „Le Canard Enchaîné“ veröffentlicht wurde, hat der Diplomat Außenminister Claude Cheysson persönlich über das Projekt eines pakistanischen Künstlers informiert, der „die Leidenschaft hat, die Großen der Welt in Miniaturen abzubilden“. Er sei nicht ermächtigt, persönlich eine Entscheidung zu treffen, meinte der Kulturattaché Pierre Bourlon.

Im Falle einer Billigung des Kunstwerkes forderte er den Quai d'Orsay auf „ein Foto des Präsidenten zu schicken und zu präzisieren, ob eine Kichererbse, ein Reiskorn oder eine Bohne bevorzugt wird“. Der Diplomat unterrichtete den Außenminister, daß der Künstler eine Kichererbse für das Porträt von Präsident Mitterrand am geeignetsten halte. Weiter hieß es wörtlich: „Der Künstler gab nicht bekannt, ob das Material geliefert werden muß. Die Botschaft wäre jedoch in der Lage, dieses zur Verfügung zu stellen, unter der Bedingung, daß sie offiziell in Kenntnis gesetzt wird, worauf der Präsident abgebildet werden will.“ Wie die heikle Frage gelöst wurde, ist nicht bekannt. Außenminister Claude Cheysson ist jedenfalls nach Ansicht der Zeitung nicht aus den Sorgen heraus. AFP

Aufgespießt

„Stellt euch vor, es ist Frieden — und keiner lebt mehr.“

Die „Soziale Ordnung“, Organ der CDU-Sozialausschüsse, die Sorgen der Jugend zusammenfassend.

VÝROK ROKU!

Sowjetoffiziere abgesetzt?

WASHINGTON, 5. Oktober (AP). Die Sowjetunion soll einem Bericht der „Washington Post“ vom Mittwoch zufolge mehrere hohe Offiziere des Militärkommandos Fernost ihrer Posten entbunden haben, weil sie Flug 007 der Korean Airlines nicht hätten daran hindern können, sowjetischen Luftraum zu durchfliegen. Unter Berufung auf nicht näher bezeichnete nichtmilitärische sowjetische Quellen schrieb die Zeitung, die Offiziere seien für das Versagen des Luftverteidigungskommandos verantwortlich gemacht worden. Der südkoreanische Jumbo-Jet war am 1. September über Sachalin abgeschossen worden. Alle 269 Menschen an Bord kamen um. Die sowjetischen Informanten berichteten der „Washington Post“ zufolge, das Kommando Fernost habe vor dem Abschuss des Flugzeugs mehrmals in direktem Telefonkontakt mit ranghohen Militärs in Moskau gestanden.

Usnesení ÚV KSSS

Moskva: Ústřední výbor KSSS schválil usnesení o zdokonalení organizace a hodnocení výsledků socialistického soutěžení a oceňování jeho vítězů. V usnesení se uvádí, že soutěžení se nyní účastní více než 94 procenta pracujících v národním hospodářství SSSR. Zvýšil se jeho význam při provádění hospodářské politiky strany, zapojování pracujících do řízení výroby a při výchově ke komunistickému vztahu k práci. ÚV KSSS uložil stranickým, odborovým, komсомolským a hospodářským orgánům a svazům, aby zlepšily organizaci socialistického soutěžení.

Aufgespießt

„Lech Walesa war am Mittwoch beim Pilzesammeln und wußte daher am Vormittag noch nicht, daß ihm der Friedensnobelpreis des Jahres 1983 zuerkannt worden ist. Seine Frau Danuta versicherte mit einem Freudenschrei am Telefon in einem Gespräch mit dpa: „O Jesus! Eine großartige Nachricht.“ Sie lachte und sagte mit gerührter Stimme: „Er träumte immer davon.“ Sie meinte, falls ihr Mann im Wald davon erfahre, werde er sicher früher zurückkommen. Er sammle etwa eine Stunde von seiner Wohnung entfernt in einem Danziger Vorort Pilze. Walesa ist zur Zeit wegen Magengeschwüren krankgeschrieben.“

Meldung im Basisdienst der „Deutschen Presseagentur“ (dpa) vom Mittwoch zum Friedensnobelpreis.

Řiha pozván do Chicaga

PRAHA (tř): Jan Řiha, hlavní reprezentant ústřední Sparty, jeden z nejlepších mladých kanoistů našeho národa, který ve 22 letech již má na kontě 1997 a 1998 dva zlaté medaile z olympiády na pozvání Sparty Chicaga do USA. Dnes již 68letý hrál přelét z Plzně do Sparty, za kterou ve 400 zápasích vstoupil. Byl 255 branek a vynikal nádhernou kladnou rolí i skvělou technikou. Před Řihou byli už hosty Sparty Chicaga Pláňák, Bican a Olda Nejedlý.

Husův

neznámý dopis

(a): Dosud nepublikovaný a v odborné veřejnosti neznámý dopis Mistra Jana Husa, který psal vlastnoručně, nalezen v archivu evangelicko-luteránské církve v Annabergu v NDR pastorka Naděže Kotkové a její choť. Jedná se o jediný dosud nalezený český autograf většího rozsahu, který je zároveň jediným známým Husovým originálem s vlastnoručním podpisem. Objevitelé datují tento list do období kolem prosince 1413. Text spadá do období, kdy Hus pracoval na velké české Postille. Obsahuje zajímavé informace. Na základě nálezu mohli být určeni tři jiní Husovi současníci.

Farma plná krokodýlů

(a): Více než 1500 krokodýlů kůže dodává každoročně domácím i zahraničním zákazníkům farma Binga, umístěná v břehů malebného jezera Kariha v centru Zimbabwe. Každé dva měsíce se tam ve speciálních inkubátorech rodí více než dva tisíce mláďat. Ta se pak přenášejí do obrazených míst jezera, kde dorostou za tři až čtyři roky do uctyhodných rozměrů. Průmyslový odlov krokodýlů přináší mladé africké republice nemalý příjem. Každý rok odevzdává jen tato pěstelská farma do státní pokladny více než 150 tisíc dolarů.

Österreich: Mehr Arbeitslose

Die Arbeitslosenzahl in Österreich ist im September auf 93 400 nach 87 600 im August gestiegen. Die Rate nahm auf 3,8 nach drei Prozent zu. Im September letzten Jahres waren 78 900 Österreicher arbeitslos. Die Quote lag bei 2,7 Prozent.

Neobyčejný park

(a): Je pozoruhodný proto, že si v něm kdokoli může vysadit stromek na památku jakékoli významné události ve svém životě. Mohou to udělat nejen obyvatelé indického města Džajpuru, administrativního střediska státu Rádžastán, kde tento park existuje. Vysadit strom je dovoleno i turistům, kteří hojně navštěvují Džajpur, bohatý na historické a kulturní památky. Každá sazenice je opatřena kovovou tabulkou se jménem toho, kdo ji zasadil. Během období monzunových dešťů bude v tomto zvláštním parku vysázeno na 10 000 mladých stromů.

Aufgespießt

„Westdeutschlands Kanzler Helmut Kohl hat etwas vom Vorsitzenden Mao an sich; nicht vom Mao des Großen Sprungs nach vorn, sondern von dem Mao, der glücklich war, tausend Blumen blühen und tausend Ideen miteinander wetteifern zu lassen.“

Jonathan Carr, Bonner Korrespondent der „Financial Times“ in einem Bericht.

Obrovitý motýl

(Mu): Skutečnou senzací ve vědeckém světě se stal dosud neznámý obrovitý motýl objevený v lesích Nové Guineje. Rozpětí jeho křídel dosahuje 24 centimetrů. Dostalo se mu názvu Královna Alexandra. Jak tvrdí odborníci, existují přitom v těchto krajích exempláře tohoto hmyzu s křídlý o rozpětí až 30 cm!

BRNO (meji): Chybný pokus Angličana Richarda Nobla o překonání absolutního rychlostního rekordu na

PODARÍLO SE!

čouši se včera konečně podařilo. Nohle dosáhl rychlosti: 2019 km hod a překonal slavný rekord Americanu Gebelha o 17 km hod.

se vybeloval si účast na letním MS. k tomu potřeboval nadávky zvednout 100 kg. o výšedě uhlí v Sokolově 100 kg. při 100 m však nedostal lehy inket. Dr. J. Micht komunistický povinností kletbu klanu s pokřivenou postavou v rozšířené křeči, pak rehabilitace. On však vzápětí sláse křeč...

SE SPORTEM KU ZDRAVÍ!

OPET LOKETI

Ola Zembra vyhrál na OH v Moskvě třetí zlato v historii našeho vzpírání, když rok se posunul do překonávání světových rekordů v kategorii do 100 kilogramů a chvil svůj přímý potvrdil i světovým titulům. V úvodním tahu má však činka vykoubita loket — a když nastoupil na stejnou váhu znovu, loket — a zavolal a znovu se lečl. Na prvních pokusech se zranění nacházel ve dlaních lize ve váze do 110 kg, 145 kg a třetí den, na druhých váze 170 kg, 200 kg a třetím dosáhl nad hlavu 170 kg. Pokoušel 372,5 a třetím dosáhl nad hlavu 170 kg.

ZNÁME DRUH
HUIKKA, KTERÝ
SA ZOVE
„BLBOUN
NEJAPNÝ.“

Pitcairn - útočiště vzbouřenců z Bounty

Kdo by neznal dramatickou historii britského trojjetřníku Bounty, na němž v roce 1789 vypukla vzpoura proti krutému kapitánovi. Nejmenší knižní zpracování, ale především šest filmových adaptací této události zajistilo, že jméno Bounty je známo po celém světě.

Méně už se obvykle ví o ostrůvku Pitcairn, ležícím daleko v Tichém oceánu, kde vzbouřenci z Bounty tehdy našli společně s šesti polynéskými muži a dvanácti ženami, kteří s nimi odejeli z Tahiti, útočiště. Skalnátý, jen 4,5 čtverečních kilometrů velký ostrůvek si vzbouřenci vybrali proto, že ležel daleko od všech obvyklých námořních cest a je vzdálen 500 km od nejbližšího souostroví Mangareva, patřícího k Francouzské Polynésii. Na východ jsou nejbližší sousedi na pověstném Velikonočním ostrovu, vzdáleném 2000 km.

Pitcairn, který je už dnes posledním zbytkem rozsáhlých britských držav v Tichém oceánu, patří nyní společně s neobydlenými ostrůvky Oeno, Henderson a Ducie pod správu v novozélandském Wellingtonu, vzdáleném 5000 kilometrů. Angličtina zůstala jedací řečí na Pitcairnu, i když je značně promíšena některými polynéskými výrazy a zároveň si uchovávala nemálo z námořnického žargónu konce 18. století.

Potomci vzbouřenců z Bounty a jejich průvodců žijí na ostrově dodnes. Půda patří jednotlivým rodinám tak, jak ji kdysi rozdělil Fletcher Cristian, uznávaný vůdce vzbouřenců. Obyvatelé Pitcairnu se žijí částečně zemědělstvím, částečně rybolovem, neboť oceán v blízkosti rovníku je hojně zarybněn, a doplňkové pak řezbářstvím. Vzhledem k své pohnuté historii se Pitcairn stal v poslední době vyhledávaným cílem turistů, kteří si rádi koupí místní plátěné košíky, různé řezbářské suvenýry nebo náhrdelníky ze žraločích zubů.

V posledních letech se život přece jen pomalu začíná v důsledku působení civilizace v jediném pitcairnském městě Adamstownu měnit. Byl zaveden elektrický proud, přivezeny dva malé traktory a jeden malý džíp, 14 mopedů a 12 jízdních kol. Dosud se vše dopravovalo na dřevěných kárách.

Zatím se udržela místní správa v nezměněné podobě. Radu ostrova tvoří hlavy jednotlivých rodin, a to obvykle řídí jak spolupráci při rybolovu nebo obdělávání polí, tak především všeobecně prospěšné práce, jež jsou povinni všichni obyvatelé od 18 do 60 let provádět. Jde především o práce v jediném malém přístavu v Bounty zátlavu, opravu dlouhých člunů, jež jsou společným vlastnictvím, údržbu cest ve městě a podobně.

V poslední době se Pitcairnu neblaze dotkl úpadek cestovního ruchu. Stále méně turistů přijíždí na ostrov, a to se negativně projevuje v příjmech jak za různé suvenýry, tak i za známky s poštovním razítkem Pitcairnu, jež patří k velmi vyhledávaným. A tak před časem hlasovali všichni obyvatelé starší 18 let o zřízení letiště, jež by opět přilá-

kalo na ostrov turisty. Ze 33 hlasujících se pro výstavbu letiště vyslovilo 26. Snad se tak zastaví odchod

obyvatel, který už začal, a podaří se udržet dosavadní stav 50 Pitcairňanů.

Populační vývoj v CSR

(Čtk): Základním rysem populačního vývoje v CSR v letech 1970–1982 je stále klesající přirozený přírůstek obyvatel. Oroveň plodnosti tak nezapřítelně prostou reprodukci obyvatelstva již třetí rok. I když v minulém roce a v prvním čtvrtletí 1983 došlo k částečnému zklidnění demografických ukazatelů ovlivňujících populační vývoj, byl přirozený přírůstek obyvatel počtu 11 485 v roce 1982 nejnižším od roku 1945. Na poklesu porodnosti se především podílela věková skupina 20 až 24letých žen, kterých bylo v roce 1982 o 14 600 méně než počátkem roku 1981. Ani přechodně se zvyšující počet žen ve věku 17–20 let neodvratil populační vývoj. Uvedené změny ve věkové struktuře žen se v roce 1980 podílely na poklesu porodnosti 18 procenty a v roce 1981 již 38 procenty. V roce 1982 se narodilo živě 141 545 dětí, tedy o 2893 méně než v předcházejícím roce. Ukazatel živě narozených na 1000 obyvatel — 13,8 je nejnižší za posledních dvacet let. Při zachování současné úrovně plodnosti poklesne počet obyvatelstva CSR za jednu generaci o pět procent. Přitom vzhledem k věkové struktuře žen nelze do roku 1985 počítat se zlepšením populačního vývoje.

TELEVIZE, TELEVIZE...

ČSSR a zahraniční turistika

Dílčí Československá socialistická republika patří k těm členským státům Světové organizace cestovního ruchu (WTO), která aktivně a činně pomáhá napomáhat rozvoji zahraniční turistiky. Rekl na na 5 valném shromáždění WTO v Dillí ministr obchodu SSR I. Zelko, který vede českou delegaci na tomto shromáždění, jednání se účastní více než 400 delegátů z 82 zemí. Československo vstoupilo pro rozvoj cestovního ruchu podmínky tím, že odstraňuje vízové povinnosti a prohlubuje mezinárodní spolupráci v této sféře, konstatoval ministr. Zelko ČSSR uzavřela dohodu o zrušení vízové povinnosti s vládami deseti evropských a mimoevropských států. Základním předpokladem pro širokou činnost WTO je uchování míru ve světě, zdůraznil v závěru vedoucí české delegace a vystoupil přesvědčen, že WTO bude i nadále k mírovému vývoji ve světě aktivně přispívat.

Kapesní kalkulačky v antice

V poslední době je svět doslova zaplaven různými kapesními kalkulačkami, které jsou stále výkonnější a menších rozměrů. Tyto přístroje jsou vitány mnohými člověky při provádění běžných i složitějších úkonů. Ovšem málokdo ví, že kalkulačky už měly své předchůdce v antických dobách. Nejstarší archeologický nálezk kalkulačky (v roce 1646) se datuje do IV. století před n. l. Tato kalkulačka byla nalezena v jednom z kulturních center antického světa, na ostrově Salamis. Ovšem vědci soudí, že starší řeckové pouze převzali to, co bylo před nimi už vymyšleno. Protože tyto jednoduché pomůcky byly nalezeny i v Egyptě a Persii, právě tak jako v Indii, Číně i Japonsku. Tito pomocníci při počítání sestávali ze dřeva, v němž byly žláby. Každý žlábek znamenal součet desítkové soustavy: jednotky, desítky, stovky, tisíce, desetitisíce atd. Jako materiálu, které byly do těchto žlábků vkládány, sloužily kamínky (u Řeků, Římanů či Egyptanů), moště (u Indů) atd. A od toho už byl pouze krok ke kalkulačce v našem pojetí. Při konstruaci jakéhosi počítadla se začaly používat jiné materiály. Např. v Řecku byla základní konstrukce vytesána v mramoru. To dokládá, že tyto kalkulačky byly určeny pouze pro nejobohatší obchodníky, kteří si mohli takový luxus dovolit. Zajímavé je, že v dalším vývoji v antických dobách došlo k jakési miniaturizaci kalkulaček. Tak se v Římě zrodil tzv. abacus, který rozměry i tvarem už dosti věrohodně připomíná dnešní kalkulačky. Zachovala se i písemná svědectví, jež chválí autoři si pochvalují, jak práce s touto kalkulačkou jim umožňuje rychleji a pohodlněji počítat. (m)

MAJILA 80 K 91

Das Geständnis des Ministers

LONDON, 6. Oktober (AFP). Cecil Parkinson, britischer Minister für Handel und Industrie, verheiratet und Vater dreier Kinder, ließ am Mittwochabend über seinen Anwalt ein „Geständnis“ folgenden Inhalts verbreiten: „Ich hatte eine Liaison mit Miss Sara Keays während mehrerer Jahre. Sie erwartet ein Kind, das im Januar zur Welt kommen wird und dessen Vater ich bin. Ich werde selbstverständlich für die finanziellen Bedürfnisse von Mutter und Kind aufkommen.“ Der Minister ließ weiter verlauten, er und seine Frau hätten beschlossen, „unsere Familien geeint zu lassen“.

Premierministerin Margaret Thatcher stellte sich voll hinter ihren Minister, den sie für den Wahlsieg am 9. Juni — Parkinson ist Präsident der konservativen Tories — mit der Schaffung eines Superministeriums für Handel und Industrie belohnte. Ein Sprecher von Downing Street bedeutete, die Regierungschefin habe von dem Kommuniké gewußt. Für Frau Thatcher handele es sich um eine „Privatanglegenheit“. Cecil Parkinson sei Mitglied ihres Kabinetts und leiste „gute Arbeit“. Die Frage eines Rücktritts stelle sich nicht.

ANGLICKET
ITROUGALIK?

Von Gummipuppen bewacht?

BELFAST, 6. Oktober (dpa). Hunderte wegen Terrorismus verurteilte Insassen des berüchtigten Maze-Gefängnisses von Belfast sind möglicherweise jahrelang von Gummipuppen „bewacht“ worden. Das britische Nordirland-Ministerium hat nach entsprechenden Vorwürfen eine Untersuchung darüber eingeleitet, ob die Wachtürme in dem Sicherheitsgefängnis während des Ausbruchs von 38 Gefangenen vor eineinhalb Wochen mit als Soldaten verkleideten Schneiderpuppen besetzt waren. Die britische Armee hatte nach dem Ausbruch zunächst heftig bestritten, daß in Nordirland jemals „Puppen“ zur Bewachung von Häftlingen eingesetzt worden seien. Wenige Stunden später wurden jedoch Fotos aus einem anderen Gefängnis veröffentlicht, auf denen die angeblich niemals verwendeten Puppen deutlich als „Wachposten“ zu sehen waren, berichtete die Tageszeitung „The Guardian“ am Donnerstag. Von 19 der 38 Ausgebrochenen fehlt nach wie vor jede Spur. Es gilt als wahrscheinlich, daß sie sich inzwischen auf das Gebiet der Republik Irland geflüchtet haben.

Pomoc osamělému plavci

London: Cypřištilat Angličan Tom McNally, který se na dva metry dlouhý plachetnicí pokouší překonat Atlantik byl už na pokraji zhroutil, když byl objeven sovětskou rybářskou loď asi 1600 km od britského ostrova. Britské pobřežní stráž poslala na palubu sovětské lodi radiogramy ve kterém McNallyho žádala aby se další plavby vzdal ale osamělý mořeplavec od sovětských námořníků doplnil zásoby potravin a pili a rozhodl se pokračovat v cestě. Vydal se na ni 16 srpna z Newfoundlandu, a pokud se mu podaří dovést britského pobřeží, stane se držitelem rekordů v překonání Atlantiku v nejmenším plavidle.

SRPKA OJAMA na japonském ostrůvě Mijake
1980 km jižně od Tokia začala v pondělí ráno, po
21 letech klidu, opět chrlit popel a lávu. Na
ostrovm se vzdáží 10 kilometrů vysoký mrak čer
ného dýmu, proudu žhavé lávy pohyblivě všeč tes
domí ve vesnici Aoi u na smazích sopky zuřil les
ní požár. Zranění ani oběti nebyly dosud hlášeny.

„Naše vagóny jsou čisté, madame, ale váš manžel je zřejmě tak trochu čuně!“

Neprakta - Švandrlík

„V tak obrovském nekonečném vesmíru ses za celý život zmohl akorát na mrňavou garsonku!“

Neprakta - Švandrlík

„Nezlobte se, pane Novák, ale já jsem reportér. Já holt vlezu všude!“

Neprakta - Švandrlík

„No jo, dvacet let ... a z tebe je, Mařenko, šarmantní dáma! To ta moje je už taky pěkná čarodějnice!“

„Tak, ty dobytku, teď ti předvedu, jaký to je!“

Ente, abstrakt oder: Kunst

Zunächst war die 28jährige Maureen Gledhill, eine Weinhändlerin aus Liverpool, hoch erfreut über ein abstraktes Gemälde, das nach ihrer Meinung von einem örtlichen Künstler, Brian Burgess, stammte. Dann erfuhr sie, daß das Werk in Wirklichkeit von einer Ente geschaffen worden ist. Jetzt will sie ihr Geld zurückhaben, was laut Gewerbeaufsichtsamt schwierig sein könnte, weil anscheinend nicht gegen Gesetze verstoßen worden ist. Frau Gledhill hatte das 60 mal 60 Zentimeter große Bild von dem Bildhauer Ernest Cleverley erstanden, dem auch eine Tierhandlung gehört. Argwöhnisch will sie erst geworden sein, als ein Bekannter bemerkte, das Bild sehe aus, als sei ein Huhn über die Leinwand gelaufen.

Der Bildhauer Cleverley, der auch malt, erklärte schließlich, sein als Haustier gehaltener Moschusantilope Erpel Pablo sei ihm durch die Farbe und dann über die Leinwand gewatschelt. „Ich bemerkte, daß er ein interessantes Muster hinterließ, und entwickelte das Bild daraus weiter. Ich unternahm mit ihm auf Leinwand Versuche mit unterschiedlichen Farben, und er hatte einen Blick für Komposition“, sagte der Bildhauer stolz. Frau Gledhill sei in sein Atelier gekommen, als er sich gerade mit dem Maler Burgess über das Bild unterhielt. „Wir sagten, daß wir das Bild für gut hielten, haben jedoch niemals erklärt, daß es von Menschenhand geschaffen wurde. Sie schien das Bild zu mögen. Ich wollte es gar nicht verkaufen, sie bestand aber darauf.“ AP

DRUŽBA JE ALI LITE-
RARNJE ČINNA, VIZ VYDA-
NI PROJEVU HUSINKA
(=JAMEC VOD HUSY, pozna.
redakce)

Audi NSU auf vollen Touren

INGOLSTADT (dpa/VWD). Einen Umsatz von über 7,5 Milliarden Mark wird Audi NSU 1983 erzielen. Wie Vorstandschef Wolfgang Habbel sagt, wäre dies gegenüber 1982 eine Steigerung um mehr als 22 Prozent. Daran sei der Export mit plus zehn Prozent nur unterdurchschnittlich beteiligt. Die veranschlagte Produktionssteigerung auf 390 000 (1982: 325 000) Wagen gehe mit umfangreichen Rationalisierungsinvestitionen einher, so daß auch ein höherer Gewinn (1982: 118 Millionen) erreicht werde. Die Muttergesellschaft VW werde „nicht unzufrieden“ sein.

Die in den letzten Jahren investierten knapp drei Milliarden Mark sind laut Habbel zu zwei Dritteln in die Fabriken gegangen. Ohne die Rationalisierungsinvestitionen hätte Audi weder den Absatz noch die Zahl von rund 30 000 Arbeitsplätzen halten können. So aber sei 1983 eine deutliche Absatzsteigerung und — trotz der Umstellung des Karosserierohbaus auf VW-Schweißroboter — die Einstellung von 1600 Arbeitskräften möglich gewesen. Außerdem mußte zusätzliche Samstagsarbeit angesetzt werden.

Kardinal und Ritter

sir ROM, 30. September. Die höchste Auszeichnung des Staates hat Präsident Sandro Pertini jetzt einem kirchlichen Würdenträger verliehen „wegen seiner Entschlossenheit und seinem Mut im Kampf gegen die Mafia“. Kardinal Salvatore Pappalardo, Erzbischof von

Getty-Erbe führt die Liste der Superreichen in den USA an

Neue Übersicht von „Forbes“ / Auch heute gibt es noch „Tellerwäscher-Karrieren“ / Entscheidende Punkte an der Börse

Gordon Peter Getty mußte sich nicht sonderlich anstrengen. Als vierter Sohn von J. Paul Getty lagen die Millionen schon in der Wiege. Ölmillionen, versteht sich, die sich multiplizieren. Heute ist Mister Getty mit einem geschätzten Vermögen von 2,2 Milliarden Dollar der reichste Mann in den USA. Sam Walton schaffte es im Alleingang. Er verkauft zu Discountpreisen und ist schätzungsweise 2,15 Milliarden Dollar „schwer“, das heißt, wenn man dem renommierten Magazin „Forbes“ glaubt, das gerade seine Liste der 400 reichsten Amerikaner veröffentlichte — eine Liste, die bei den Reichen umstritten ist, und um die sich die Träume von 220 Millionen US-Bürgern ranken.

Der 65jährige Walton genöß seine Ausbildung beim Kaufhaus-Giganten J. C. Penney, bevor er es auf eigene Faust versuchte. Heute besitzt er das kontrollierende Aktienpaket der Wal-Mart Discount-Kette. Doch statt mit schicken Limousinen kutschiert Walton im Pickup-Truck durch sein heimatliches Bentonville in Arkansas.

Auf der „Forbes“-Liste abgerutscht ist der langjährige Spitzenreiter Daniel Ludwig. Der Vater des Supertankers

und Gründer einer Schlagzeilen machenden Industriestadt in der Wildnis des Amazonasgebietes rangiert jetzt auf Rang drei mit „nur“ zwei Milliarden Dollar Vermögen.

Wenn auch Grundbesitz, Öl und Medienmacht eine wichtige Rolle spielen, so sammelten im vergangenen Jahr die Teilnehmer im Rennen um die meisten Moneten entscheidende Punkte an der Börse. Allein 25 Aktienbesitzer verdoppelten ihren Buchwert, 35 weitere erzielten einen Gewinn von mindestens 50 Prozent. Am meisten kassierte Leslie Wexner, Boß von The Limited Inc., dessen Firmenaktien sich gar vervierfachen. Und Ross Perot, der in die Annalen der Multimillionärsschicksale einging als er — zumindest auf dem Papier — eine Milliarde verlor, gewann fast alles wieder zurück. Von 325 Millionen, die „Forbes“ 1982 geschätzt hatte, kletterte er wieder in die Milliardenstadien.

So schnell das Blatt sich auch für so manchen Reichen wendet, wenn an der Börse die Kurse steil nach oben steigen (Sam Waltons Wertpapiere verdreifachten sich), so schnell sind sie auch manchmal aus der „Forbes“-Society verschwunden. George Lucas zum Beispiel,

druck „muhdschab“ (verschleierte). Da aber immer mehr Ehedürden am Persischen Golf und in anderen Nahostgebieten auch von orientalischen Frauen ein Paßbild verlangen, führten vor einiger Zeit als erste Länder Saudi-Arabien und Kuwait diese „neue Mode“ ein.

Trotz Paßfoto schleierhaft

MANAMA, 3. Oktober (dpa). Die arabischen muslimischen Frauen finden sich immer mehr damit ab, daß es in der heutigen Zeit nicht mehr ohne ihr Foto im Reisepaß geht. Bisher gab es im Paß von Frauen, soweit sie einen eigenen besitzen konnten, anstatt des Fotos vielfach nur einen Stempel mit dem Auf-

Nepraktia - Švandrlík

„Divadlo Na provázku? A nepřípady vám solidnější rozhlás po drátě.“

dessen Filmhit „The return of the jedi“ Millionen einspielte und noch immer einspielt, rutschte in die Vergessenheit durch eine teure Scheidung. 13 weitere Kandidaten der 1982er Liste, darunter auch der Unterwelt-Boß Meyer Lansky, starben.

Hinzu kommt, daß es offensichtlich jedes Jahr mehr Millionen kostet, in die Rangliste der Superreichen aufzusteigen. Letztes Jahr genügten noch 100 Millionen, in den Kreis der Begüterten 400 zu gehören, dieses Jahr muß der „Ärmste“ schon mindestens 125 Millionen aufweisen. Reminiszierend erinnert „Forbes“ an die „gute alte Zeit“, als 50 Millionen genügte, um zu den „Auserwählten“ zu gehören und John D. Rockefeller die Geldelite anführte: mit 1,2 Milliarden Dollar. Auf Platz zwei rangierte Stahlkönig Henry Clay Frick mit 225 Millionen gefolgt von Andrew Carnegie mit 200 Millionen.

Das Stahlgeschäft katapultierte heute niemanden mehr in den Kreis der Vermögenden. Die Elektroindustrie ist da schon vielversprechender. So schaffte es David Packard, Mitbegründer von Hewlett-Packard, mit geschätzten 1,85 Milliarden auf Platz 4 gefolgt von An-

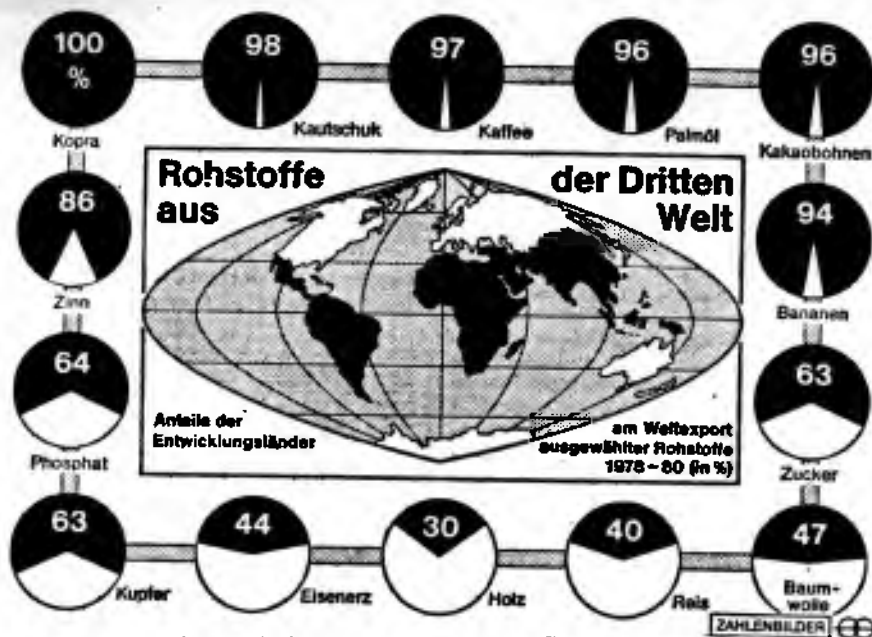
Wang, Gründer der Wang Labs, mit 1,8 Milliarden. Auch die Hunt-Familie, die vor einigen Jahren noch mit ihren Silber-Spekulationen Millionen verlor, ist wieder wer. Heute gehören gleich vier Mitglieder, nämlich Nelson Bunker Hunt (Platz 6), Caroline Hunt Schoellkopf (Platz 7), Margaret Hunt (Platz 9) und William Herbert Hunt (Platz 14) zu der Spitzengruppe der „Forbes“-Liste. Ihr Reichtum besteht inzwischen allerdings weniger in Silber als in Öl- und Gasvorkommen.

Überraschungen und „Tellerwäscher-Märchen“ sind auch 1983 noch durchaus aktuell. Wie das von Kyupin Philip Hwang, der mit ganzen 50 Dollars in der Tasche aus Korea in die Staaten kam, als — wie könnte es anders sein — Tellerwäscher in einem Hotel am Lake Tahoe begann, sich sein Universitätsstudium selbst verdiente, später in einer Garage die Heimcomputerfirma Teledyne Systems gründete und heute ein Aktienvermögen von 600 Millionen Dollar besitzt.

Übrigens: Letzter in der Rangliste ist kein anderer als „Forbes“-Verleger Malcolm Forbes. Eine Zahl steht jedoch nicht hinter seinem Namen.

Auch in Bahrain wird das Foto jetzt allgemein üblich. Die Feststellung der Identität anhand des Paßfotos dürfte für Beamte trotzdem weiterhin schwierig sein, wenn eine tiefverschleierte Frau vor ihnen steht, die häufig außerdem noch eine Gesichtsmaske trägt.

NYCHT SLAJRHHAF,
ALE BLED!

Vor Arznei aus Asien gewarnt

BERLIN, 30. September (Reuters). Das Bundesgesundheitsamt hat am Freitag vor Kauf und Anwendung verschiedener asiatischer Arzneimittel zur Rheuma- und Asthmatherapie gewarnt, die in der Bundesrepublik Deutschland nicht zugelassen seien, illegal eingeführt und verstärkt in Werbeanzeigen angeboten würden. Die Arzneimittel würden häufig als „rein pflanzliche Mittel“, „homöopathische Arzneimittel“ oder „Wash-Lotion“ bezeichnet. Sie enthielten aber oft nicht deklarierte, hochwirksame und nicht ungefährliche Arzneistoffe, heißt es in der Mitteilung. Gegen sie bestünden schwere medizinische Bedenken. Als Beispiel nennt das Bundesgesundheitsamt das aus Sri Lanka in die Bundesrepublik eingeführte, rund 300 Mark teure Asthmapräparat „Amborum spezial „F“. Es werde seit kurzem auch als Hautwaschmittel unter dem Namen „Cureall-6“ angeboten. Weitere Mittel seien „Chuifong Toukuwan“, „Ginseng Hui Sheng“ und „Tsai Tsao Wan“ aus Hongkong, „Swasahar“ oder „Swaschar“ aus Bombay und das chinesische Präparat „Tiger-Bone-Tinktur“.

NEJEN NAD KYSELINU SOLNOU!

Liebe mit Gefängnis bestraft

JOHANNESBURG, 30. September (AP). „Wenn man zwei Leute nackt nebeneinander im Bett vorfindet, dann läßt das nur den Schluß zu, daß sie entweder den Geschlechtsakt vollzogen oder denselben beabsichtigt haben.“ Diese Erkenntnis eines Richters in Johannesburg brachte einem in Südafrika lebenden Deutschen jetzt sechs Monate Gefängnis ein, die zur Bewährung ausgesetzt wurden. Der seit acht Jahren in Südafrika lebende Deutsche hatte gegen ein südafrikanisches Gesetz verstoßen, das Intimitäten zwischen Menschen verschiedener Hautfarbe verbietet. Die schwarze Freundin des Deutschen wurde zur selben Strafe verurteilt. Die Polizei hatte sich nach einem Hinweis Außenstehender Zutritt zu der Wohnung verschafft, wo sie das Paar nackt vorfand, allerdings nicht in Flagranti erappte, so daß das Gericht das Urteil nur mit dem „Versuch einer verbotenen Tat“ begründen konnte.

ČEJKA DO KUCHYNĚ, NEJKA DO POSTELE (BILA I)

Šedesátiny se značkou OK

Před šedesáti lety - 29. října 1923 - to bylo pondělí... Na letišti v Praze-Kbelích se dva lidé oblékali do teplých kožšin, zahalovali se šálami, třebaže je teplý podzimní den. Začátko se pilot Karel Brabenec a redaktor Lidových novin Václav König zapsali do historie jako první, kteří vzlietli na perutích Československých státních aerolinií. Upravený vojenský dvouplášník Aero A 14, nazývaný Brandenburg, startuje ve 12.35 hod. na první let nové čs. letecké společnosti, na cestu z Prahy do Bratislavy.

70 dnů hodiny a dvacet minut přistane letoun bezpečně na letišti ve Vajnorech u Bratislavy.

Jak probíhala cesta se můžeme dočíst v reportáži prvního cestujícího ČSA V. Königa: „Zatímco se uvelebují na svém sedadle a zapínám pás, stoupá letadlo, a když nad běchovickým rybníkem se počinám rozhlížet, je již tak vysoko, že teprve nyní lze vidět vysokou vrstvu mlhy, nad níž se klene jasná báň oblohy.“

A o kus dál dostává let téměř dramatickou příchut: „Pojednou se ocitáme v husté mlze, kterou oko neprohlédne. Ztrácíme orientaci, nevidí ani pilot. Letíme nad jakousi obcí, pilot hledá cestu a krouží nad vesnicí. Lidé vyběhají nad náves, hejno husí mávající křídly prchá před netvorným ptákem. Nestarám se

o cestu, začínám se davit s obyvateli obce. Zmochuje se mě letecká opička. Mávám jednou rukou, mávám druhou, mávám oběma, pak napadne mě křičet. Neslyší mě sice ani pilot, ale volám slávu, směji se kozám hupkujícím po poli a vyměňují si posunkově pozdravy s ženami na poli, které odpovídají.“

Jak je vidět, cestování v roce 1923 muselo být dosti zábavné, ale nesmíme zapomínat, že bylo jen pro opravdové odvážlivce. S postupem úrovně letecké techniky, zvláště když se začalo cestovat v uzavřených kabinách chránících proti nepřízní počasí, počet cestujících rapidně stoupl a pro mnohé se cestování stávalo úřední samozřejmostí. Deset let po založení našich státních aerolinií létá už dvakrát denně linka spojující Mariánské Lázně, Prahu, Brno, Bratislavu, Košice a Užhorod. Každé letadlo unese až osm cestujících a poštu, zájem je velký, letenky bývají zamluveny několik dní dopředu. Postupně přibývají nové letouny, s imatrikulacemi značkami OK, nové linky do ciziny - do Bukurešti, Vídne, Kyjeva, Moskvy, Bruselu, Terstu, Benátek, Říma, Paříže a do ších měst... To však se Čs. aerolinie teprve vydaly na cestu, od jejíhož začátku uplynulo právě dnes 60 let.

Čtyřicet minut trvá let z Prahy do Bratislavy dnešním letadlem TU 134 Foto: Archiv

JEJEN NAD KYSELINU SOLNOU!

Eines Lehrers Leidenschaft

LONDON, 2. Oktober (dpa). Ein 44-jähriger Lehrer in der nordenglischen Stadt Carlisle wurde jetzt zu einer Gefängnisstrafe von sechs Monaten mit zwei Jahren Bewährung verurteilt, weil er drei Schülerinnen mit einem Turnschuh vor den Augen ihrer Mütter verprügelt hat. Er besuchte sie zu Hause, legte sie vor ihren Müttern übers Knie und zog ihnen mit dem Schuh jeweils sechsmal über den Allerwertesten. Zwei der Mädchen hatten einen Ladendiebstahl begangen, das dritte Mädchen wurde bestraft, weil sie nicht die bestmöglichen Leistungen geboten habe. Der Lehrer stand bereits im Juli wegen insgesamt 22 verschiedener Delikte aufgrund seiner Züchtigungs-Leidenschaft vor Gericht, doch konnte sich die Jury damals nach 22tägigem Prozeß nicht auf ein Urteil einigen. Der Lehrer und seine Ehefrau wollen wegen des großen öffentlichen Interesses an dem Fall nun auswandern.

ZNAM LEPSI LAJONIAFTY!

Sprachenstreit und Besamung

BRÜSSEL, 2. Oktober (AFP). Der belgische Sprachenstreit zwischen Flamen und Wallonen ist im ostbelgischen Voer-Gebiet um eine Variante reicher geworden. Die Landwirte der sechs Ortschaften umfassenden französischsprachigen Gemeinde Voer, die per Gesetz dem flämischen Landesteil angegliedert wurden, müssen sich in Zukunft den flämischen Zuchtverbänden der Provinz Limburg anschließen. So will es jedenfalls der Staatssekretär für Landwirtschaft, Paul de Keersmaeker. Die 53 Rindvieh-Züchter der Voer weigern sich jedoch, ihre wallonischen Kühe mit flämischen Spermien besamen und die Milch ihrer Kühe von wallonischen Laboratorien überprüfen zu lassen. Bisher konnten die Bauern wählen, welchem Verband sie angehören wollten. Jetzt sollen die Gerichte entscheiden.

SLOVENSKÝ VŮL A ČEJKA VŮL JE TAKY ROZDÍL!

■ O HUDEBNÍ VÝCHOVĚ

Jako bývalý český kantor, který dokázal naučit své svěřence zazpívat alespoň několik národních písníček, s politováním konstatoval, jak na školách poklesla úroveň hudební výchovy. Mnohý učitel či učitelka hudební výchovy nedovede zahrát ani naši hymnu. Nelze se pak divit, jak málo naše mládež zpívá. V. V., Ševětín

■ VÁŽENÍ BEZ KONTROLY

Je s podivem, že kontrolní orgány nechávají v některých prodejnách bez povšimnutí umístění vah. Pro navržené konzervy, popř. jiné zboží, nemůže zákazník na váhu vůbec vidět. Nebo je od zákaznickova místa uprostřed pultu váha vzdálena ve směru lidí, stojících za ním — takže ten pak nemá možnost se na váhu dívat nebo se musí prodírat lidmi. K. P., Praha 5

Zatoulaný posel

(ra): Ve švýcarské armádě slouží 40 tisíc poštovních holubů, kde je používají spojaři k přenášení různých depeší a příkazů. Nedávno však jeden z těchto holubů vyvolal zmatek a poplach. V době evakuace 147. pěšího praporu totiž nedovodil depeši — zabloudil a přeletěl hranice s Rakouskem. Teprve po sepsání příslušných úředních protokolů byl „okřídlený listonoš“ odevzdán diplomatickým postupem švýcarskému konzulovi.

RUSÁČI BY HO SEŽRALI.

Nemocnice pro ryby

(Mu): V Japonsku na břehu Tichého oceánu v zátoce Toba už 18 let úspěšně funguje nemocnice pro ryby a jinou mořskou faunu. V jejích akváriích je asi 4000 jedinců více než třita druhů. Hlavním úkolem této „mořské“ nemocnice je nacházet a zkoušet efektivní léčiva a prostředky k prevenci onemocnění mořské fauny. Také se zde zkoumají možnosti aklimatizace mořských ryb ve vodě.

PORO DNIC E TAKY ?

■ Při výrobě našich barevných obrazovek slouží jedno z nejsložitějších zařízení této technologie — čerpací dráha — kterou vyrobili v Tesle Opočno. Zařízení mělo být původně dovezeno z Japonska, avšak zásluhou techniků z Tesly Elstrol a dělníků i techniků z Tesly Opočno bylo vyrobeno za značně nižší cenu právě v Opočnu. Značnou část výrobního programu tohoto závodu tvoří vakuové pece pro tuzemskou potřebu i pro export, dále se zde vyrábějí vakuové čerpací jednotky pro elektronovou mikroskopii a také unikátní jednoduše zajištění, např. na plazmatické leptání, heliové bledače netěsnosti aj.

Úspěch čs. filmařů

San Sebastian: První místo na 31. mezinárodním filmovém festivalu ve španělském San Sebastianu, které vyplývalo z referenda filmových kritiků, získal francouzský film režiséra D. Kurysové První láska. Mezinárodní výbor pro umění a film (CIDALC) udělil jeden ze tří diplomů filmu Kouzelné dobrodružství režiséra A. Kachilka. Kameramana tohoto filmu J. Kučerya poctila porota zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky (CAALA) zvláštním diplomem.

■ Námel — významnou surovinou pro farmaceutický průmysl — pěstuje na ploše 250 hektarů JZD Opava-Kyselovice. Tento pěstíel námeli u sklízí téměř 0,8 t námeli z hektaru, což je dvojnásobek toho, co sklízeli ještě před čtyřmi lety. Nový druh žita očkovali zemědělci látkou,

samohybného stroje vlastní konstrukce. Stroj, pořízený porostem obilí, nadožadoval klásky jehlami, umístěnými na pracovních válkách a současně je postřikoval očkovací látkou. Tentýž, poněkud upravený stroj, pak vzrostlé námeliové palčky sklízeli.

Im September kamen 3401 Aussiedler MÜNCHEN, 3. Oktober (dpa). Mit 3401 Aussiedlern kamen im September 128 Personen weniger aus den Ostblockstaaten in die Bundesrepublik als im Vorjahresmonat (3529). Die meisten Aussiedler kamen aus Rumänien (1570), gefolgt von Polen (1510).

Aus der Hausapotheke der alten Ägypter:

Täglich zwei Mandeln für eine reine Haut

Seine Landsleute nannten ihn den „schlafenden Propheten“. In der Tat war Edgar Cayce (1877–1945) eine mehr als sonderbare Gestalt. Der Amerikaner aus Kentucky galt als sehr schlichtes, vielleicht sogar einfältiges Gemüt. Trotzdem scheuten sich auch die Reichsten und Prominentesten seiner Zeit nicht, bei ihm Rat zu holen.

Versetzte sich Edgar Cayce nämlich in Trance, dann blieb ihm offensichtlich nichts mehr verborgen. Er „sah“ und wußte alles — über viele tausend Kilometer hinweg, aus der Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft, als spielte sich alles unmittelbar vor seinen Augen ab. Man konnte den „schlafenden Propheten“ fragen, was immer man wollte. Er wußte eine Antwort.

Bis zu seinem Tod 1945 erstellte er im Hinterzimmer eines Arztes als dessen Gehilfe über 30 000 sogenannte „Readings“. Das waren fast ausschließlich Diagnosen, in Trance gegeben, wobei Cayce nicht nur herausfand, welche Krankheit ein Patient hatte, sondern zugleich auch angab, welches „Rezept“ ihm helfen kann.

Man brauchte dem „schlafenden Propheten“ nur einen Namen mit genauer Adresse zu geben, dann legte er sich auf sein Sofa und schien einzuschlafen. Schon

nach kurzer Zeit begann er aber zu sprechen. Er gab die gewünschte Antwort.

Manches seiner Rezepte ist längst weltberühmt geworden, ohne daß die meisten Menschen noch wüßten, woher es stammt. So beispielsweise seine „Krebs-Vorbeugungs-Regel“: Wer täglich eine Mandel isst, bekommt keinen Krebs. Wer täglich zwei Mandeln isst, wird nie unter unreiner Haut leiden. Und wer einmal in der Woche sich mit Mandelöl einreibt, bekommt niemals Rheuma oder ein ähnliches Leiden, das mit einer Blockierung der Leber- und Nierenfunktion zusammenhängt.

Einmal stieß Edgar Cayce im Schlaf auf ein besonders interessantes und mittlerweile berühmt gewordenes Rezept. Der „schlafende Prophet“ träumte am 12. Februar 1937, er befände sich bei den Pyramiden in Ägypten. Dort entdeckte er einen Stein mit uralten Inschriften. Während er diesen Stein betrachtete und in Verzweiflung geriet, weil er ihn nicht lesen konnte, wurde eine in der Nähe bestattete Mumie lebendig. Sie kam auf ihn zu und erklärte ihm die Schrift. Es handelte sich um das Energie-Elixier der ägyptischen Prinzessin.

Man nimmt zu gleichen Teilen getrocknete Feigen und entkern- te Datteln. Beides wird sehr fein

zerhackt und in einen Topf gegeben. Man füllt Wasser nach — aber nur so viel, daß Datteln und Feigen nicht ganz bedeckt sind. Über sie streut man eine gute Handvoll Maismehl oder frisch geschroteten Weizen. Das Ganze muß dann bei sehr kleiner Flamme etwa eine Viertelstunde lang kochen, währenddessen man immer wieder kräftig umrührt.

Die Feigen zu diesem Rezept, möglichst schwarze Feigen, sollen getrocknet, nicht frisch sein, die Datteln kann man verwenden, wie man sie bekommt.

Sowohl Feigen wie auch Datteln gelten seit alters her als besonders wirksame Heilmittel, die, wie man früher sagte, „warm sind, säubern und zerteilen“, das heißt: Sie sorgen für eine bessere Durchblutung des Körpers und entgiften ihn. Feigen und Datteln haben die alten Griechen gegen Verstopfung, Husten, Steinbildungen — aber auch gegen Warzen empfohlen.

Die amerikanische Edgar-Cayce-Forschung, die in Virginia Beach mit großem Aufwand betrieben wird, empfiehlt, daß die Mumienspeise kurmäßig angewendet wird: Man soll sie etwa drei Wochen lang möglichst täglich, und wäre es nur löffelweise, essen, dann vielleicht sechs Wochen pausieren, um eine neue „Kur“ zu beginnen.

Rettungsaktion für Pandas

PEKING, 30. September (dpa). Für die vom Hungertod bedrohten Panda-Bären ist in Süchina eine Rettungsaktion angelaufen. Wie in Peking bekannt wurde, sind in den Bergregionen, in denen die seltenen Tiere leben, mehr als 50 Rettungstrupps im Einsatz. Sie sollen die Pandas aus ihren Stammrevieren, in denen sie in der nächsten Zeit wegen der Bambus-Blüte nicht mehr genügend Futter finden werden, in andere Gebiete „umsiedeln“.

Aufgespießt

„Mit dem teuflischen Begriff ‚Friedensbewegung‘ täuscht man Millionen in unserem Land. Da sind aber nicht nur Kommunisten, Alternative und Grüne am Werk. Auch Sozialdemokraten.“

Das „Regensburger Bistumsblatt“, Nr. 34/1983.

schwimmen, Jogging, Tennis und Wandern. Damit halten sich Pekings höchste Staats- und Parteiführer auch im fortgeschrittenen Alter fit. In einer Reportage der Zeitschrift „Liaowang“ („Ausblick“) durfte die chinesische Öffentlichkeit jetzt erstmals Details über private Gewohnheiten der Politiker erfahren.

Ein Foto zeigt dabei die „Nummer 1“ Chinas, Deng Xiaoping, beim Schwimmen im Meer, und man erinnert sich sofort an den großen Führer Mao, wie er in der „Kulturrevolution“ den Jiangsekiang durchschwamm und die ganze Nation zur Nachahmung aufrief. Das Foto mit Deng wurde während seines zweiwöchigen Sommerurlaubs in Delidai, dem Nobelbadeort 300 Kilometer nordöstlich von Peking, aufgenommen. Man sieht darauf auch einen Begleiter, der einen dicken Schwimmtreifen bereithält, doch heißt es in dem Bericht, daß der 79jährige

Was Chinas Politiker nebenher so alles treiben

sogar 90 Minuten ohne Unterbrechung geschwommen sei und dabei mehr als 1000 Meter zurückgelegt habe.

Aber der eigentliche Lieblingssport Dengs ist Bridge. Das Kartenspiel „fordert die Gehirntätigkeit und stärkt das Denkfähigen“, wird erläutert, und die chinesischen Leser erinnern sich, daß man zur Zeit der „Viererbände“ gegen Deng den Vorwurf erhoben hatte, er habe sich Bridgepartner über tausend Kilometer mit dem Flugzeug einfliegen lassen, wenn einmal nicht genügend Leute beisammen waren. Auch als Fußballfan wird Deng beschrieben: Als er vor Jahren einmal mit eingegrabenem Bein im Krankenhaus lag, wollte er die Fernsehübertragung eines wichtigen Spiels unter keinen Umständen versäumen.

geteilt, Aufstehen und Zubettgehen haben ihre feste Stunde, die drei täglichen Mahlzeiten nimmt er immer zur gleichen Uhrzeit und in gleicher Menge zu sich.“

Chinas sportlichster Politiker ist eindeutig der 67jährige Vizepremier Wan Li. Er spielt ausgezeichnet Tennis und tritt gelegentlich gegen ausländische Diplomaten an, die er meistens vernichtend schlägt. Auf dem Foto ist der Politiker in einer Tennishalle zu sehen, wo ihm eine Gruppe von Sportlern und Trainern als Spielpartner zur Verfügung steht. Regelmäßig übt er früher auch mit der vor zwei Jahren in Amerika abgesprungenen chinesischen Tennismeisterin Hu Na — und es heißt, daß dies einer der Hauptgründe war, warum China die Flucht der 19jährigen politisch so hochspielte. Darüber erfahren die chinesischen Leser allerdings nichts in dem Artikel.

rungsitz Zhongnanhai spazierengeht. Das geräumige Areal, in dem die wichtigsten Politiker auch ihren Wohnsitz haben, ist ein Teil des ehemaligen Kaiserpalastes mit Parks und einem großen See. Nur in den seltensten Fällen wird Außenstehenden der Zutritt gestattet.

Als richtiger Gesundheitsapostel gilt der 79jährige Wirtschaftsfachmann Chen Yun, die „Nummer fünf“ in der Partei. Bis vor kurzem habe er noch jeden Morgen kalt geduscht, berichtet die Zeitschrift. Jetzt ist er mit Tischtennis und chinesischem Taijiboxen aktiv. Sein wichtigster Grundsatz ist das Gleichgewicht zwischen Arbeit und Rast, und bei seiner Tätigkeit sorgt er dafür, daß Lesen und Hören, Sprechen und Schreiben sich abwechseln. „Sein Tagesablauf ist genau ein-

KP-Generalsekretär Hu Yaobang schwört hingegen auf regelmäßige Spaziergänge und nimmt es sehr genau: An seiner Hilfe trägt er ständig einen Schrittzähler, und wenn er abends seine 10 000 täglichen Schritte noch nicht erreicht hat, sucht er unter allen Umständen noch Zeit für seine Gehübungen zu finden.

Regierungschef Zhao Ziyang tritt jeden Morgen in weißen Turnschuhen zu vierzig Minuten Jogging an, und auch Wind und Regen können ihn nicht abhalten. Mit sich trägt er immer ein kleines Kofferradio, um die Morgennachrichten zu verfolgen. Auch Staatspräsident Li Xiannian wird als Frühaufsteher geschildert, der um 6.30 Uhr mit Turnübungen den Tag beginnt und dann eine Stunde im Regie-

Jak jsme na tom s uhlím

V současně druhé mají Uhelové sklady po celé CSR uloženo na svých skládkách celkem jeden milión a 310 tisíc tun pavných paliv, což je množství, které plně postačuje k průměrnému prodeji po dvacetit dň. Jak na věcchí besedě s novináři uvedli představitelé ministerstva obchodu CSR, jsou tyto naše současné zásoby khraba dvojnásobek, než jsme ve stejou dobu bývali zvyklí v předchozích letech. Od začátku roku nahonily Uhelové sklady od těžebních revírů celkem 10,7 milióna tun pavných paliv — a to je opět asi o 200 tisíc tun více, než bylo v tuto dobu nakupeno loni. Přiznání vývojů řády uhlí v letošním roce tak vytvořilo opravdu velmi dobré předpoklady pro předzásobení obyvatelstva i socialistických organizací na nadcházející zimu. Sklárky paliva a provozoven Uhelových sklád jsou ovšem omezené; navíc — je-li palivo skládáno delší čas a ve větším množství, většinou prakticky „pod klírem nebem“, dochází postupně k jeho znehodnocování. A protože je v našem celospolečenském zájmu, aby k takovému ztrátám nedocházelo, a protože je zásadní, využít současné příznivé situace v těžbě a co nejlépe předzásobit především naše domácnosti, byla v březnu letošního roku přijata mimořádná a dočasná opatření, která postupně zvýhodňují prodej paliva jednotlivým domácnostem, až byl nakonec tento prodej zcela avulován. Současné bylo dopruženo, aby Uhelové sklady — je-li to v jejich možnostech — vycházely při prodeji paliv vnitřně i majitelům rekreačních chat a chatyk, především pokud jde o prodej hnědého uhlí. Platnost tohoto opatření byla nyní prodloužena až do 30. listopadu letošního roku. — Od začátku roku přijali pracovníci Uhelových sklád v CSR o téměř 200 tisíc objednávek na dodávku paliva méně, než v loňském roce, přičemž ke konci srpna zůstalo nevyřízeno khraba 41 tisíc objednávek — vasměs jde o objednávký ve Středozápadním kraji, kde Uhelové sklady nemají centrální sklad a distribuce paliv je o něco složitější. Jak nás ale ujistili představitelé ministerstva obchodu i středozápadních Uhelových sklád, do konce roku budou i všechny tyto objednávký vyřízeny. K problematické zásobování palivy na zimu s v našem listě ještě znovu vrátíme; dnes alespoň o dáváme, že při besedě se hovořilo i o dosud stále optimistické možnosti, jakou je spotřeba palivového dříví jeho náku i dodávky jsou letos nižší, než se původně předpokládalo, a vzhledem k příznivému zásobování uhlím letos mnozí občané nevyžijí ani nabídky lesnic závodů. Celkově je možné říci, že předpoklad nákup paliv vytvoří pro zbývající měsíce letošního roku dobré podmínky k tomu, aby Uhelové sklady mohly plně uspokojit požadavky odběratelů i když určitě nedostatků stále ještě přetrvávají pokud jde o sortiment dodávaného paliva a aby si palivem mřely dostatelné záruky a si oprávnění i přesto je však třeba opatřit k příznivé situaci by nikoho neměla svádět k nřtevení, a že dobré hospodaření s palivy, jejich ekonomické spalování, zůstává trvalým úkolem. (Jl)

Setkání s Jarmilou Novotnou

(we): Holdem velkému umění slavné české pěvkyně Ostrčilovy řady Jarmily Novotné se stal nedávny po večer v Divadle hudby (v rámci cyklu Slavní pěvci ND), kterého se umělkyně — žijící ve Spojených státech — osobně zúčastnila. V zasvěceném průvodním slově připomněl dr. E. Kopecký umělecký růst této pozoruhodné osobnosti českého jeviště od krátkého angažmá v Národním divadle přes působení v berlinské a vídeňské Státní opeře až k triumfům na newyorské Metropolitan. Z doprovodu, inspirovaného dopsem pěvkyně, vyplynulo její čestství, které vždy a všude proklamovala nejen na předních světových scénách, ale v době války i mezi krajany ve Spojených státech, kde uspořádala nespočetné koncerty. Vrcholem programu však byly hudební ukázky, které dokumentovaly, jakým skvělým hlasem umělkyně disponovala. I z někdy nedokonalých nahrávek byla patrná vynikající technika, hlas příjemně timbrotvaný i znělý ve všech polohách, dokonale zvládnuté nejzávažnější výšky, hluboká citovost prozítka. Nejblížejší árie světového repertoáru zpívala s takovou brilancí a lehkostí, jaké je schopna jen skutečně světová pěvkyně. Připomeneme-li k tomu krásu a půvab, které ani čas nesmazal, věříti jsme slovům kritika, že Jarmila Novotná byla nejkrásnější Smetanovou Malenkou v historii. Umělkyně se sama rozloučila s diváky slovy, z nichž znovu vyplynula její láska k vlasti. Ovace v závěru nebraly konce.

PO VÁLCE JÍ NADÁVALI... Rekonstrukce hradu Strečno

(čtk): Ani příchod achravých dnů nezastavil práce spojené se záchranou a rekonstrukcí starobylého hradu Strečno na Slovensku. Tento hrad, postavený asi před 600 lety, v 17. století úplně vyhořel. K záchraně památky se přistoupilo v roce 1978. V té době nezůstalo už jediná část hradu ucelená většího prostoru byla po stoletém chátrání zavalená sutinami až do hloubky deseti metrů. Zdi starobylého hradu bylo třeba doplnit chybějícím zdivem a zpevnit betonovými injekcemi. Za prvních pět let rekonstrukce hradu vyzdili stavěli téměř do konce podobu asi 2600 kubických metrů hradištní zdi a stěn. Po BRATISLAVSKETECH HRADCH-NECH SLOVENSKEJ KARLITEJN!

dung der nationalen Sicherheit darstellen könne. Brieftauben seien seit jeher eines der sichersten vom Menschen eingesetzten Kommunikationsmittel gewesen.

● Host čeká celou věčnost. než si ho všimne vrchní v hotelové jídelně, a táže se ho, co si přeje. „Já přišel na snidani,“ praví host, „ale jestli už máte hotový oběd, můžete mi přinést něco k večeři.“

Gefährliche Tauben

MADRID, 2. Oktober (dpa). Besitz, Zucht und Abrichtung von Brieftauben wurden am Wochenende in Spanien unter militärische Aufsicht gestellt. Ein entsprechendes Dekret wurde im Staatsanzeiger veröffentlicht. Die Errichtung neuer Taubenschläge muß vom Verteidigungsministerium genehmigt werden. Die Begründung der Regierung für diese ungewöhnliche Maßnahme ist, daß Brieftauben von militärischer Nützlichkeit seien und ihr Mißbrauch eine Gefähr-

Pivo připomíná fejeton. Vždycky je v půlitrů pod čárou.

● Povídá manžel ráno po flámu: „Poslyš, co sis myslela, když jsem v noci přišel domů s tou modřinou na oku?“

„Nic jsem si nemyslela“, na to manželka, „když jsi přišel domů, tak jsi tu modřinu ještě neměl.“

● Přijde pán do trafiky a táže se prodavačky: „Hovoříte zde anglicky?“

„Ano, trochu,“ odpoví rozpačitě prodavačka. „Marlboro,“ praví pán.

● Rozčilený cestující ke kon-
trolorovi:

„Vy chcete vidět jízdenku? Na co? Vždyť podle jízdního řádu jsem už dávno doma!“

Začpiony v kuchyních Evropy

BRUSELSKÁ ZELENINOVÁ POLÉVKA
SE ŽAMPÍNOM: 200 g žampiónů, 60 g
mrkve, 60 g celeru, 60 g květáku, 60 ka-
pusty, 10 lžic kyselého mléka, 1 lžice
hladké mouky, petrželka, mletý pepř.
Vývar z kostí nebo z masoxu, sůl.
Zeleninu očistíme, nakrájíme na koscí-
ky a postupně vkládáme do vývaru
z kostí, nejprve kořenovou zeleninu a
později kapustu s květákem. Současné
s květákem vložíme do polévky nakrá-
jené, očištěné žampióny. Mouku slabě
opražíme, zahustíme ji polévkou a ještě
krátce povaříme. Do kyselého mléka
zamecháme zbytek opražené mouky a
zastěháme do hotové polévky. Před po-
dáváním ochutíme pepřem a jemně na-
krájenou petrželkou nebo kerblíkem.
Podáváme-li jako hlavní chod, přidáme
slaný rohlík nebo osmažený plátek bi-
lé vepř.

LEČO SE ZAMPÍONY PO SRBSKO: 500 g
Zemlíněň, 500 g zelených paprik, 500 g
tvrdých rajčat, 1 velká cibule, 2 lžice
sádla a sůl. — Oloupané zampióny nakrájíme na plátky, papriky očistíme, nakrájíme na silnější nudličky, rajčata oloupaná a nakrájíme na silnější kolečka. Na sádlo zpěníme drobné useekanou cibuli, přidáme papriky s rajčaty a zampióny a pod pokličkou dusíme doměkka. Pak osolíme, okořeníme pepřem a sledkou paprikou. Nedoporučujeme přidání špetky pálivé papriky podle původního receptu, protože pálivá paprika silně poštáčí výtečnou chuť hub. Podáváme a vařenými brambory.

„Ministerpräsident Albrecht gehört zu den Männern, die überaus denkfähig sind und denen man das Denken nicht verbieten darf. Seine Thesen haben die Bürger in Hessen übrigens in keiner Weise beunruhigt, sondern im Gegenteil: Alle haben mit nachgedacht.“

Der stellvertretende niedersächsische Ministerpräsident und Landesvorsitzende der CDU, Wilfried Hasselmann.

Zemřel Jiří Malásek

(12) Neúprosná smrt zasahuje v posledních měsících čtenářů do řad našich významných hudebních umělců. Jako blesk nás zasáhla věsta tragická zpráva, že ve věku 56 let zemřel populární klavírista a skladatel, zasvětilý umělec Jiří Malásek. Brněnský rodák vystudoval tamní gymnázium a intenzivně se vzdělával jako pianista. Jeho zdravá a zemitá hudebnost a výborná orientace v soudobých směrech jazzové a populární hudby ho přivedla do orchestrů, kde byl výborným sólistou a doprovázečem. V klavírním duu s skladatelem Jirím Bažantem vytvořil nedílnou dvojici, která se brzy uplatnila zejména kompozičně. Maláskovy a Bažantovy melodie zaznívaly a dodnes zaznívají v četných filmových dílech a scénických pracích v televizi, rozhlase i na veřejných koncertech. Zvláště úspěšné se Jiří Malásek prosadil jako hudební aranžér a improvizátor. Nahrál řadu tanečních melodií na desky z nichž nejpopulárnější je jeho Romantický klavír. V poslední době působil zensulý jako dramaturg závažné hudby v Čs. televizi a uplatňoval své zkušenosti a skladatelské umění v četných jiných oblastech. Maláskovo dílo zůstává vzor jeho odchodu z věrný odkazem.

UHEL, ALE JAVNOST JAKO REJKA!

Im Kriegsfall kaum geschützt

BONN, 29. September (AP/dpa). Im Falle einer kriegserregenden Auseinandersetzung gibt es nur für drei Prozent aller Bundesbürger einen Platz in einem öffentlichen oder privaten Schutzraum. Für nur ein Prozent stehen moderne Räume zur Verfügung, in denen das Überleben auch bei einem Atomangriff möglich wäre. An diese Tatsache hat die Deutsche Schutzbau-Gemeinschaft am Donnerstag auf einer Pressekonferenz anlässlich ihrer Jahresversammlung in Bonn erinnert.

Der Vorsitzende der gemeinnützig arbeitenden Vereinigung, Oskar Klee, warbte davor, dieses brisante Thema zu verdrängen. Laut Klee gibt es in der Schweiz schon für über 90 Prozent der Bürger Schutzraumplätze. In Schweden fänden 75 Prozent und selbst in der Sowjetunion noch 50 Prozent der Einwohner im Ernstfall Platz in einem Schutzraum. Bei den drei Prozent in der Bundesrepublik seien bereits die Schutzräume aus dem Zweiten Weltkrieg mitgezählt, in denen man sich nur wenige Stunden aufhalten könne, weil sie nicht mit Lüftung aggregaten ausgestattet seien. Klee bezeichnete die Situation im Schutzraumbau in der Bundesrepublik als „unhaltbar“. Angesichts der Tatsache, daß für die Verteidigung im Jahr rund 40 Milliarden Mark ausgegeben werden, würden sich die 0,7 Milliarden Mark für die zivile Verteidigung recht mager ausnehmen.

SPAGETY SE ZAMPÍONY PO ITALSKU
300 g špaget, 150 g krátkého salámu, 250 g žampionů, 5 stroužků česneku, 50 g másla, rajčatový kečup, citrónová kůra, strouhaný emental, 2 cibule, špekta cukru a sůl. — Špagety uvaříme v osolené vodě, vařené scedíme a necháme okapat. Mezitím krátcie zpěníme na másle drobně nakrájenou cibuli, přidáme na nudličky nakrájený krátký salám, očištěné, na slabě plátky nakrájené žampiony, drobně nakrájený česnek a vše podusíme Pak přidáme rajčatový kečup a jemně nastrovanou kůru z chemicky neošetřeného citrónu. Propíchnuté okapané špagety promícháme s připravenou směsí, prohřejeme a před podáváním posypeme nastrovaným sýrem.

ZAMPÍONOVÝ PODÍNEK PO NEMECKU
250 g polohrubé mouky, 500 g zampiónů, 3 vejce, 3 žemle, 1/3 litru mléka, 100 g másla, sůl. — 60 g másla utřeme se třemi žloutky, po lžících přidáváme mléko, postupně pak mouku, nakrájené kostičky žemlí a na 20 g másla podušíme, očištěné a ne plátky nakrájené zampióny. Směs osolíme a vmícháme do ní sníh z bílků. Směs vložíme do pudinkové formy vymazané zbytkem másla a vaříme ve vodní lázni asi 40 minut. Podáváme s chlebem a se zeleninovým salátem.

Místo žampionů můžeme použít i jiné jedlé houby, suchobílky ap

Generalstaatsanwaltes der DDR vom 16. September bestätigt. Von der Lubbe war am 23. Dezember 1933 von einem Reichsgericht in Leipzig zum Tode verurteilt und am 10. Januar 1934 hingerichtet worden. In der Bundesrepublik war das Urteil 1967 auf acht Jahre Freiheitsstrafe wegen Brandstiftung herabgesetzt worden. Kempner, der in den Nürnberger Kriegsverbrecherprozessen Hauptankläger war, vertritt in dem angestrebten Wiederaufnahmeverfahren den Bruder des Hingetrichterten.

20 EŢI' SI, IYI' NEVI' 240Y.
TA NAZI-MINULOST...

DDR hat Todesurteil getilgt

FRANKFURT. 29. September (AP). Das Todesurteil gegen den Holländer Marinus van der Lubbe wegen des gleichnamigen Brandes 1933 ist im Strafgericht der DDR bereits vor Jahren getilgt worden. Wie Rechtsanwalt Robert Kempner, der in der Bundesrepublik ein Wiederaufnahmeverfahren anstrebt, am Donnerstag in Frankfurt a. M. mitteilte, soll dies durch ein Schreiben des

Durch Abschieben der Ausländer würden Deutsche arbeitslos

Studie der Stadt Düsseldorf weist nach, daß plötzlich Fehlen der „Gastarbeiter“ in vielen Städten verheerende Folgen hätte

Von unserem Korrespondenten Reinhard Voss

DÜSSELDORF, 29. September. Die an ausländischen Stammstammes immer wieder zu hörende Meinung, daß in der Bundesrepublik vieles besser würde, wenn man erst einmal die Ausländer in ihre Heimatländer abschiebe, ist von Experten der Düsseldorfer Stadtverwaltung in einer Untersuchung widerlegt worden, die bisher in der Bundesrepublik ohne Beispiel ist. Selbst wenn „nur“ — wie in der Untersuchung angenommen — 75 Prozent aller sogenannten Gastarbeiter die Bundesrepublik verließen, sei es „völlig ausgeschlossen“, daß deren Arbeitsplätze von Deutschen eingenommen würden. So seien allein im städtischen Nahverkehrsbetrieb 493 Ausländer — davon zwei Drittel als Fahrer —

Súdún: Topení alkoholu

Charlám, Sudánské prezident D. Nimajiri nařídil aby byli propuštěni všichni vězni v zemi. Toto opatření souvisí s jeho snahou o striktní dodržování lidských zákonů a sňechování proto mají být i vězni odsouzení k trestu smrti pokud byl rozsudek vynešen na základě běžných "svetských" zákonů. Touto všeobecnou amnestií zahájil Súdán podle prezidenta Nimajiriho novou etapu. Propuštění mají také dostat po 100 sudánských librách obyčienli zařít "nové život". Současné byl vydán přísné zákaz konzumace alkoholu. Při této příležitosti byl pod nřímým prezidentovým dohledem utopen v Nilu náklad whiskey piva a dalšího alkoholu v ceně pět miliónů dolarů.

РУСКО.

Erzieherinnen und die Schließung mehrerer Kindertagesstätten zur Folge hätte. Ähnlich sah es für die Lehrer aus. Zur Zeit besuchten rund 10 000 ausländische Kinder Düsseldorfer Schulen. Blieben die alle fern, wären Schließungen unvermeidbar. Nach der geltenden Schüler-Lehrer-Relation müßten 400 Lehrstellen gestrichen werden.

Nach den Berechnungen der Stadtverwaltung geben die 36 500 in Düsseldorf sozialversicherungspflichtig beschäftigten Ausländer und deren Familien jährlich rund 50 Millionen Mark in der Landeshauptstadt aus. Auf diesen Umsatz müßten Kaufleute und Handwerksbetriebe ebenso verzichten wie der Staat auf 17 Millionen Mark Ren-

beschäftigt, für die ein schneller Ersatz „kaum möglich sei“, heißt es in der Untersuchung. Abgesehen von der städtischen Müllabfuhr, für die kaum deutsche Arbeitnehmer zu gewinnen sind, wäre nach dieser Untersuchung auch der reibungslose Betrieb in Altersheimen und Krankenhäusern, bei der Stromversorgung und auf den zahlreichen Baustellen der Stadt gefährdet. Nicht genug damit, daß Arbeitsplätze unbesetzt blieben. Auch deutsche Arbeitnehmer würden ihre Arbeitsplätze verlieren, wenn die Ausländer und ihre Familien das Land verließen. Ein Fünftel der knapp 10 000 Kindergartenplätze in der Stadt blieben unbesetzt, was zwangsläufig die Entlassung von

DÜSSELDORF, 29. September. Die an ausländischen Stammstammes immer wieder zu hörende Meinung, daß in der Bundesrepublik vieles besser würde, wenn man erst einmal die Ausländer in ihre Heimatländer abschiebe, ist von Experten der Düsseldorfer Stadtverwaltung in einer Untersuchung widerlegt worden, die bisher in der Bundesrepublik ohne Beispiel ist. Selbst wenn „nur“ — wie in der Untersuchung angenommen — 75 Prozent aller sogenannten Gastarbeiter die Bundesrepublik verließen, sei es „völlig ausgeschlossen“, daß deren Arbeitsplätze von Deutschen eingenommen würden. So seien allein im städtischen Nahverkehrsbetrieb 493 Ausländer — davon zwei Drittel als Fahrer —

n: Topení alkoholu

Charlám, Sudánské prezident D. Nimajiri nařídil aby byli propuštěni všichni vězni v zemi. Toto opatření souvisí s jeho snahou o striktní dodržování lidských zákonů a sňechování proto mají být i vězni odsouzení k trestu smrti pokud byl rozsudek vynešen na základě běžných "světelských" zákonů. Touto všeobecnou amnestií zahájil Súdán podle prezidenta Nimajiriho novou etapu. Propuštění mají také dostat po 100 sudánských librách aby mohli začít "nové žítí". Současné byl vydán přísné zákaz konzumace alkoholu. Při této příležitosti byl pod nřímím prezidentovým dohledem utopen v Nilu náklad whiskey piva a dalšího alkoholu v ceně pět miliónů dolarů.

РУСКО.

Z KATALOGU A Z PLAKATU výstav „Parléřovské umění z Porýní“ v jiskřině křišťálu na Prážské hradě se dluh zasněží a v jejím náznakem úsměvu teď mladé ženy. Někdy ti nazývají „rýnskou Monou Lisou“ Mistrův štít s dvojími zalomenými úhelníky na této výstavě kontroly — tedy podstatně pro další souhu — je zcela jasná Rodina Parlérů. Ovšem dle už tápeme. Patří parléřovská značka konzolí nebo soše, která na ní stála? Byla konzole vůbec někdy pevně umístěna? Pořád ano, potom kde? V Kolíně nad Rýnem, kde se nyní nachází? V kostele Panny Marie Peschaké či v kapli sv. Markéty Kolínského domu? Je to výhled sochařovy fantazie nebo portréti konkrétní ženy z rodu Parlérů?

Nicméně něco přes jen úmle. Konzole byla zhotovena ze stejného materiálu jako lumba Přemysla Otakara I. ve Sv. Vitu na Prážském hradě. Jejím autorem byl Petr Parlér. A tak si snad můžeme dovolit následující historickou licenci: tato tajemná mladá dáma kdysi dávno opustila Prahu, aby defintivně zakotvila v Kolíně nad Rýnem. A tady se dostáváme k podivné souhře okolností. Cesta Petra Parléra vedla právě naopak. Z Kolína nad Rýnem do Prahy.

Petr Parlér se narodil pravděpodobně v pozdním podzimě roku 1332. Právě v Kolíně nad Rýnem. Byl synem stavebního mistra Lindricha Parléra, pocházejícího zřejmě ze Silemna blízko Bodamského jezera. Zde se s rodiči přesídlil do Svěbského Gmündu, kde se v huti svého otce vyučil. Následně Augsburg a zřejmě znovu Kolín, protože odtud pocházel první šena Petra Parléra Gertruda. A pak Norimberk, kde Ka-

rel IV. zakládá roku 1355 tzv. císařskou kapli. Zřejmě se už nikdy nedozvíme, zda právě v Norimberku se ti dva poznali. Pa-novník Karel a kameník Parlér. A zřejmě se už také nikdy nedozvíme, proč čtyřicetiletý císař povolal teprve čtyřladvacetiletého Parléra roku 1366 do Prahy. Intuice? Sympatie? Anděly miči. A Karel dává navíc soše staviteli zelenou. Parlér radikálně předělává plány Matyáše z Arrasu pro chrám sv. Víta, roku 1367 zahajuje stavbu kamenného mostu přes Vitavu, 1368 se posouvá do chóru sv. Bartoloměje v českém Kolíně, 1368 začíná se synem Janem pracovat na chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře. Z jeho huti vycházejí alla sochařská i řezbářská.

Ale je to pouze historie českých zemí a historie ledně vět-ve Parlérů. Umění celého rodu je totiž evropský jev. Se skutečnými zástupci ze Svěbského Gmündu, v Kolíně nad Rýnem, Augsburgu, Norimberku, Ulmu, Vlni, Bastille a dalších městech. Vynikající způsobem to dokumentovala výstava „Die Parler und der Schöne Stt, 1350—1400, Europäische Kunst unter den Luxemburjern“ před čtyřmi roky právě v Kolíně nad Rýnem. S dacií ovu evropských států se na ní významně podíleli i Českoslovenko. A znovu to nyní dokazuje Kolínská Schnitzgenova muzeum v jiskřině křišťálu na Prážském hradě. Přiveze sem kolem padesáti exponátů nejen ze svého majetku, ale také z majetku dalších svěbských a církevních institucí z Kolína, Bunnu, Cachu (Aachen), Eltzu, Ratlin-genu, Vallendaru, Trevru (Trier), Xantenu, Emmerichu a So-lingen.

Expozice samozřejmě věnuje schůdky křišťálu pýcha: zmíněná

konzole s mladou ženou z doby kolem roku 1390. Snad od Lindricha Parléra, synovce Petra Parléra a zete stavitel Kolín-ského domu Michaela von Sanyen. Nejvýznamnější parléřovskou památkou v Kolíně nad Rýnem je sochařské výzdoba Pe-trského portálu na jihu vlti domu ina výstavě sv. Kateřina, sv. Barbora, sv. Jiří, sv. Quirinus, archanděl Gabriel a Michael, prorok a vyznáníčel anděl. Je připisována Lindrichu Parlérovi a Michaelovi II. von Sanyen, synovi stavitel Kolínského dó-mu a zete Petra Parléra. A dvěma neznámým tadrům: Mistru apoštolů a Mistru vyznáníčel anděl. Z parléřovské huti vy-sílá zřejmě i tzv. Vltiská madona. Pieta z Kolínského kostela sv. Albana a Soetice ze Schnitzgenova muzea hovoří o českém vltu. Matka boží sluncem oděná a madony z Cachu a z Fmiské brány už poněkud mlti mimo parléřovský okruh. U monumentální madony „krásného slohu“ z edsského kostela sv. Follia-na se předpokládá český autor nebo alespoň parléřovská tra-dice. A navíc ji v roce 1979 opravil český restaurátor Karel Sládník. Jedním z reprezentantem malířského umění je evange-litář Kuna z Falkenštejna. Jedinečný umělecký obraz doby do-kreslují slatnické práce, velkádové busty, pečete, litatiny, pí-d-ný Kolínského domu, dalmatky, kasule a další předměty.

Zahrál si na spravedlnost

(ml): Na 8 let trestu odnětí svobody nepodmíněně v II. nápravné skupině a k zaplacení dlužných částek odsouzený městský soud v Praze bývalého konferenciéra Jiřího S. (1947), který v listopadu minulého roku mas-koval vlnku do bytu svého známého Miroslava G. s úmyslem zmocnit se částky nejméně čtvrt miliónu korun. Protože ve své lupičské schopnosti příliš ne-věřil, a také mu chyběla odvaha, přemluvil jednoho pražského taxikáře, s nímž se znal necelé dva měsíce, aby se na přepadení, k němuž vypracoval „scénář“, spolupodílel. Společně nakoupili nože, vzduchovou pi-stoli, šňůry na prázdo, obstarali masky na obličej a další „rekvizity“. Vilém T. však věc včas oznámil or-gánům VB. Byl však požádán, aby s Jiřím S. „spolu-pracoval“ až do konce. Když se tedy oba muži vydali do bytu Miroslava G. loupit, byli tam již očekávání pracovníky Bezpečnosti. Vyšetřování případu se táhlo několik měsíců, soudní přelíčení několik týdnů. Jiří S. například ještě v poslední den soudního jednání se snažil vyvrátit skutečnost, že se topí v dlužích, které nemají daleko do 800 000 Kčs. Tvrdil zcela váž-ně, že přepadení byl pouhý žert, kterým chtěl Miro-slava G. vyslati na to, že si stanovil příliš vysoký úrok z částky 250 000 Kčs. Ve svém vystoupení před soudem Jiří S. pak prohlásil, že se chtěl věřiteli po-mstít, neboť od něho chtěl napětí jen 300 000 Kčs. Obdobným tvrzením se neustále snažil oddálit vyhlá-sení rozsudku — poslední den přelíčení si sčítával na špatný zdravotní stav. Okamžitá lékařská prohlídka však ukázala, že je naprosto zdravý. Trestní senát městského soudu v Praze rozhodl, že obžalovaný Jiří S. je viněn trestným činem pokusu loupeže a trestným činem podvodu, a proto mu vyměřil uvedený trest. Prokurátor, stejně jako odsouzený, se proti rozsudku odvolal.

Abý byla Praha čistá

(čtk): Na veřejný pořádek, čistotu a zlepšování zt-voného prostředí dohlíží v Praze již téměř 20 let pracovníci Městské inspekce veřejného pořádku Ná-rodního voboru hlavního města. Za přestupky, jako například poškozování zelené parkujícími vozidly, volné pečlivání psů v parkních ád., jen za první polovinu le-tosního roku postihli 4366 osob, od nichž ne pokutách vybrali 272 660 Kčs. Letním zpoznost, na který pra-vovníci MVE zaměřili svůj pozornost, je čistota ko-munikací. Ze loňského roku aložili např. za nedostateč-né mytí vozů při výjezdu ze stavení litozápadního mla-ta a z betonárek n. p. Metrostav 3908 pokut v celkové částce 205 170 Kčs.

...ALE NEBUDE!

„Achtung: Zu unserem Interview Bitte bei dem Bild-Interview mit Minister Windelen statt „DDR“ - DDR lesen.“

Korrekturbegehren der Bild Zeitung an die Nachrichten agenturen in einem vorab ver-öffentlichen Interview mit dem Minister für innerdeut-sche Beziehungen.

Walesovo přiznání

Veršava: Bývalý předák tzv. „Solidarity“ L. Wa-lesa obdržel za svou destruktivní činnost ve formě odměn a cen různých západních listů, organizací a politických stran více než milión dolarů. Přiznal to v rozhovoru se svým bratrem Stanislavem. Jehož částečný zvukový záznam v publicistickém pořadu Peníze vysílala v úterý večer polská televize. S od-voláním na informace západních sdělovacích pro- středků připomněla, že Walesa dostával na Západě značné finanční částky i v roce 1982. Vzhledem k výjimečnému stavu v zemi je za něj přebírali mj. katolický kněz Blachnicki a vedoucí tzv. bruselské-ho úřadu „Solidarity“ J. Milewski. Walesa v rozho-voru obvinil katolické hodnostáře, že mu s ohledem na změněnou situaci v Polsku chrpí zahlíkovat je-hu západní konta a zbabít ho rovněž finančních zdro-jů v Polsku. Přesvědčoval bratra, aby odjel se svou rodinou na Západ, posbíral tam Walesovy peníze a uložil je na své jméno na 15procentní úrok ve va-tikánské bance. Rekl, že by to Walesovy rodinné roč-ně vynášelo 150 000 dolarů. Tvrdil též, že to byla právě katolická církev, která mu znemožnila získat Nobelovu cenu míru, protože usilovala, aby cena byla přiznána papeži Janu Pavlu II. Rozhovor, který si při setkání v Arłamowě 29. září 1982 bez vědomí L. Walesy nahrál jeho bratr Stanislaw, konfrontova-la televize s dřívějšími i současnými výpověďmi L. Walesy, podle kterých „žádná konta na Západě nemá“ a že si „nepřivlastnil ani groš“.

V JEDNÉ Z VEZNIC V LÍNE stírestanci kráti-li dlouhou chůli výřehou lateských bankovek. A aby si na své přitl i zástupci zákona, bří dozorci po-novní inženýrům bankovek z vězení, kde byly zo-nické ceny prodávány na černém trhu.

Zpráva Federálního cenového úřadu

(čtk): Federální cenový úřad sděluje, že jako sou-část opatření ke zkvalitnění služeb se s účinností od 1. října 1983 zvyšují ceny vybraných služeb a oprav. Cílem těchto cenových úprav je zajistit úhradu nut-ných nákladů a přiměřenou rentabilitu příslušných or-ganizací a tím vytvořit nezbytné ekonomické předpo-kлады pro zrychlejší rozvoj služeb. Úprava se vztahuje na opravy železnic strojů, černobílé televizory, hu-debních nástrojů, mechanických praček, sportovních potřeb, deštníků, galvanických výtoků, opravy a zá-kázkovou výrobu klobouků. Zvyšují se iáz ceny holič-ských, kadernických a kosmetických služeb a pedi-kúry, jakož i ceny služeb čistíren, barvení a za-úklid a stříhovou službu, dále ceny sklenářských, rá-movacích a knihařských prací. Ke stejnému datu se rovněž zvyšují ceny zprístředkovatelských služeb ces-tovních kanceláří, např. za zajištění ubytování, do-pravy apod., v domácím cestovním ruchu. Součas-ně se snižují ceny oprav automatických praček. Tyto nové stanovené ceny se vyhlásí za nevláše přípustné. Konkrétní výši cen oprav a služeb stanoví oárodní výbory v závislosti na ověřený úrovně nutných náklá-dů. Nové ceniky jsou zákazníkům k dispozici ve všech provozovných služeb a na národních výborech. Pro zakázky převzaté opravami a organizacími služeb do 30. září 1983 platí dosavadní ceny.

BRÁJE ZA 15 MINUT umožňuje lidem s vadami zraku získat polozáhad oční ambulance, kterou vy-mění odborníci v Mladarsku. Je vybavena nejmo-dernějšími lékařskými přístroji a je výsledkem spo-lupráce specialistů z oční kliniky v Ostravě a pracovníků podniku na výrobu známých autostrojů. Hlavní má i vlastní opravár, který zajišťuje oči-tnou opravu, potřebnou k prvnímu přístroji. Sada oční ambulance je dárka a první optiku, kte-rá hojí zhotovuje do 15 minut.

MORI MEZ KAPITALISTI!

Koťiči anabáze

(lav): Kočka jménem Blanchette ušivila nedávno Francii, kde se a ní hodně psalo. Žila se svými pánny, rodinou jistého pekaře, v okolí Paříže. Asi před rokem se rodina přestěhovala do nevelkého městečka na jihu Francie, vzdáleného 700 km od hlavního města. Blanchette se však nové místo nelíbilo. Stýskalo se jí zřejmě po původním domovu a tak koncem minulého roku z nového bydliště zmizela. Po čtyřech měsících se objevila, vyhublá a zubožená, s drápkami ubroušenými cestou, ve svém bydlišti, kde se jí ujali příbuzní pekaře, kteří tam žili. Po své vyčerpávací anabázi spala kočka nepřetržitě pět dní.

to FECHENHEIMU ALE
ILINKA NEPŘÍJDE.

Leopold III., der jetzt nach einer Herzoperation gestorbene Exkönig von Belgien, gehört zu jenen unglücklichen Monarchen, wie sie die turbulente Geschichte Europas immer wieder hervorbrachte. Für ihn gilt auch eine Merkwürdigkeit, daß er sowohl der Liebling des Volkes als auch der umstrittenste belgische König war. Schon auf seiner Inthronisation am 2. Februar 1934 lag ein tragischer Schatten. Der von ihm heiß geliebte Vater Albert I., den Belgien als „Soldatenkönig“ und Helden des Ersten Weltkriegs feierte, war bei einer Kletterpartie von einem Felsen in den Felsen tödlich abgestürzt.

Ein Jahr später verunglückte Leopolds Frau, die schwedische Prinzessin Astrid, die beliebteste Königin, die Belgien je gehabt hat, bei einem Unfall in der Schweiz. Am Steuer hatte Leopold gesessen, der nur leicht verletzt wurde. Die Ehe zwischen Leopold und Astrid war nicht aus Gründen der Leidenschaft, sondern aus tiefer Zuneigung entstanden. Als der Monarch mit seinen in den Augen allein, weit vor den übrigen Trauergästen, hinter dem Sarg schritt, weinten Millionen von Belgiern während der Trauerfeier in Brüssel. Tränen gab es auch bei der Rundfunkübertragung und später auch während der Wochenschauen in den Kinos.

TRID BYLA KRÁŠNÁ A VYŠLA S NÍ ŠTŮLEČNÍ ZNÁMKA A KAŽDEJ SI KUPOVAL, I NEFILATELISTI.

Yves Montands Abrechnung mit der einst geliebten Linken

Der französische Chansonnier attackiert auch westdeutsche Pazifisten

PARIS. Keine Flötentöne schlägt der französische Chansonstar und Filmschauspieler Yves Montand gegenüber einer alten Liebe an: Mit scharfer Kritik an der sozialistisch-kommunistischen Regierung in Paris hat der Künstler, der sich jahrzehntelang auf seiten der heutigen Machthaber politisch engagierte, in Frankreich eine Welle von Emotionen ausgelöst. Während die Linke, allen voran die französische KP, den politischen Exkurs des hochbezahlten Entertainers ins Lächerliche zu ziehen versuchte, wurde Montand von der konservativen Presse mit offenen Armen als Bekehrter aufgenommen.

In einem gewaltigen Rundschlag holte Montand in einer Magazinsendung des französischen Fernsehens und in einem AFP-Interview in

einem Atemzug gegen „linke Romaniker“, gegen „Demagogie, Dummheit und Sektierertum“, gegen die „Stalinisten der (französischen) KP“ und schließlich auch gegen die „westdeutschen Pazifisten“ aus. Zugleich verbeugte sich der 52jährige vor der konservativen Rechten, „die 35 Jahre lang in Frankreich an der Macht war und auf wirtschaftlichem Gebiet Außerordentliches geleistet hat“.

Diese vorerst jüngste Folge in der Serie von Montands langem Abschied aus der linken Sympathisantenfront löste einen Kommentarsturm in den Zeitungen aus. Das KP-Blatt „L'Humanité“ schrieb am Dienstag: „Seine Gedanken klingen, als entsichere er ein Gewehr. Dieser Mann denkt nicht, er schießt. Auf alles, was rot ist.“ Die rechte Presse

nahm den Dissidenten dafür um so vehementer in Schutz. Montand lasse sich eben nicht den Mund verbieten, hieß es.

Der Scheidungsprozeß KP — Montand ist schon länger in Gang. Die Flitterwochen waren bereits mit dem Ungarnaufstand von 1956 vorbei, danach hatte Montand jedoch immerhin solidarisch zur ehemaligen Geliebten gehalten. Er focht für die Unabhängigkeit Algeriens, die kubanische Revolution, die Studentenrevolte von 1968, gegen das totalitäre Regime in Chile und die Franco-Diktatur in Spanien. Costa-Gavras' Politthriller „Z“ (1968), „Das Geständnis“ (1969) und „Belagerungszustand“ (1972) sind Marksteine dieses Engagements in Montands Schauspielerkarriere.

Der Montand '83 freilich hört sich anders an. Den westdeutschen Friedensbewegten wirft er vor, nicht gegen die sowjetischen SS-20 zu demonstrieren, von seiner eigenen Regierung fordert er Härte im Tschad gegenüber dem Libyer Ghadhafi, dem „Verbündeten der Sowjetunion“. Während er nicht zimperlich ist, wenn es um die Kritik an den Palästinensern in Libanon geht, ist er mit Kommentaren zu Salvador eher zurückhaltend. Wichtigstes Aktionsfeld des politisch regsamten Sängers freilich ist Polen. Zusammen mit seiner Frau Simone Signoret kämpft er auf Seite der Gewerkschaft „Solidarnosc“, deren Abzeichen er bei seinen Auftritten auf der Bühne am Revers trägt.

ASI S NIM MATOČIM FILM „JAK JEŠ HUSAKA PRAKALA“, ALE FURT JE LEPTI VEZ JACHOBLE PACHANČIČ!

Leopold III. — der umstrittene Liebling des Volkes

LEOPOLD III.

(Bild: AP)

Wie sein Vater wollte Leopold beim deutschen Einmarsch im Mai 1940 an der Spitze seiner Armee bleiben, deren Oberbefehlshaber der König der Belgier bei Kriegsausbruch automatisch wird. Dies wurde ihm zum politischen Verhängnis. Denn während die Truppen seines Vaters den Deutschen noch echten Widerstand leisten konnten und Albert nicht gefangen genommen wurde, stand Leopold nach 18-tägigem vergeblichem Widerstand vor der Frage, ob er angesichts der ungeheuren Übermacht der deutschen Verbände unsinniges Blutvergießen zulassen oder kapitulieren sollte. Er kapitulierte.

Leopold lehnte es ab, der nach London geflüchteten Regierung zu folgen. Er wollte das Schicksal seiner Soldaten teilen. Er wurde im Schloß Laeken bei Brüssel gefangengehalten.

Hier lag die Tragik der schwierigen Wahl zwischen zwei Möglichkeiten: sein Volk der Willkür einer deutschen Militärmacht zu überlassen, deren Niederlage von vielen auch in Belgien für unmöglich gehalten wurde, oder ins Exil zu gehen. Erst später hatte der mißlungene deutsche Versuch, mit Hilfe der Luftwaffe Großbritannien in

die Knie zu zwingen, die Hoffnung auf einen Sieg der Alliierten realistischer erscheinen lassen. Der Chef der belgischen Exilregierung in London warf Leopold vor, die Besänftigung der Deutschen dem Wunsch nach einem alliierten Sieg vorgezogen zu haben.

Die Belgier nahmen ihrem damaligen König schließlich noch übel, daß er mitten im Krieg die schöne, aber nicht-adelige Liliane Beals geheiratet hatte. Auch hatten seine Demarchen bei den Deutschen diese nicht daran gehindert, Belgier als Zwangsarbeiter nach Deutschland zu deportieren. Eine Unterredung mit Hitler wurde ihm ebenfalls angekreidet.

Beim Rückzug aus Belgien nahmen die Deutschen den König mit, zunächst auf die Burg Hirschstein in Sachsen und dann nach Österreich. Hier verfolgte er vor seiner Befreiung durch die Amerikaner die Rückkehr der Exilregierung nach Brüssel, auch wie eine starke sozialistische und gewerkschaftliche Strömung seinen Rücktritt forderte.

Indessen wurde die Person Leopolds immer mehr in die innenpolitischen Auseinandersetzungen der ersten Nachkriegsjahre einbezogen, auch in

den aufkommenden Streit zwischen Wallonen und Flamen. Die Auseinandersetzungen und Unruhen um die „Königsfrage“ liefen auf vollen Touren. In Brüssel war unterdessen Charles, der Bruder des Königs, zum Prinzregenten berufen worden.

Erst bei den folgenden Wahlen erhielten die Christlichsozialen, die die Karte der „Leopoldisten“ gespielt hatten, die absolute Mehrheit — 108 von 212 Sitzen. Diese Mehrheit sorgte umgehend für das Ende der Regentschaft. Fünf Jahre nach Kriegsende kehrte Leopold aus der Schweiz zurück.

Aber im Lande flammten die Unruhen wieder auf. Die Gendarmerie griff ein, drei Demonstranten wurden erschossen. Um die Gefahr eines Bürgerkrieges abzuwenden, übertrug Leopold seine Hoheitsrechte dem Kronprinzen (und jetzigen König Baudouin), der den Titel „Königlicher Prinz“ erhielt. Ein Jahr später gab Leopold auf und dankte zugunsten Baudouins ab.

Die Tragik, die die Amtszeit Leopolds überschattete, war bis zuletzt zu spüren. Der kommunistische Abgeordnete Lahaut hatte vor der Eidesleistung Baudouins im Parlament den Zwischenruf gewagt: „Es lebe die Republik“. Lahaut wurde ein Jahr später ermordet. Die Tat konnte nie aufgeklärt werden.

Berlin, 1. November: „Hinrichtung eines Verräters. Der Schauspieler Robert Stamp, genannt Dorsay, wurde wegen fortgesetzter reichsfeindlicher Tätigkeit im Zusammenhang mit schwerster Zersetzung der deutschen Wehrkraft zum Tode verurteilt. Das Urteil wurde bereits vollstreckt.“ Berlin, November 1943, deutsche Gründlichkeit, die 6-Zeilen-Meldung aus dem „Völkischen Beobachter“ auf dem Weg durch die Behörden: erst an „Schwarz zur Veranlagung“, dann „kk zur Kenntnis“, schließlich ein Stempel: „18. 11. 43. Erledigt“.

Ein Nachtrag und ein Vermerk für den „Parteigenossen Dr. Gaat“, eine Aktennotiz aus dem Propagandaministerium vom 3. Dezember vor 40 Jahren: Die Reichsfilmkammer hat es versäumt, „schlagartig“ alle Filme mit Dorsay zurückzuziehen. In Rostock ist „Meine Frau und die Perle“ noch zu sehen. Die Angelegenheit wird zur Sprache gebracht, „damit in ähnlichen Fällen künftig rechtzeitig Vorsorge getroffen wird“. Das heißt in „solchen Fällen“: Die Bekanntgabe von Todesurteilen für Schauspieler „mit dem nächstmöglichen Termin der Zurückziehung des Filmes abstimmen“.

Erledigt.

40 Jahre nachdem das Gericht der Wehrmachtskommandantur Berlin Robert Dorsay erledigt hat, so wie die Justiz im Nationalsozialismus zwischen 1933 und 1945 über 16 000 Menschen mit Todesurteilen erledigt hat, 5000 von ihnen allein mit der Mordmaschine Volksgerichtshof — 40 Jahre danach sind ein paar Fragmente aus dem Leben Robert Dorsays zusammengetragen worden. Ein Vetter dritten Grades hat — meist erfolglos — das Erinnerungsvermögen von Schauspielerkollegen Dorsays anzupapfen versucht. Des Dritte Programm des Hessischen Rundfunks hat sich — erfolglos — um einen Dorsay-Film bemüht. Robert Dorsay: eine kleine Leuchte in seiner Zunft, die am 29. Oktober 1943 in Berlin-Charlottenburg von einem Scharfrichter so mühelos gelöscht werden konnte, daß bei der Ufa-Prominenz kein Protest flackerte, eine kleine Leuchte, die auch über 1945 nicht hinausstrahlen konnte. Vergessen.

Gegen das Vergessen: Robert Dorsay, geboren am 16. August 1904 in Bremen, Sohn des Opernsängers Paul Stamp, Beruf Schauspieler, am 1. August 1932 in Würzburg in die NSDAP eingetreten, hier schon nicht und auch später nie Widerständler gegen die Nazis, am 1. September 1933 wegen schuldig gebliebener Mitgliedsbeiträge wieder aus der NSDAP ausgeschlossen. Vermutlich 1929 bis 1931 Sänger und Ballettmeister am Gärtnerplatz-Theater in München, 1933 Intimes Theater Nürnberg, 1935 Theater im Admiralspalast Berlin. Durchbruch zu mittelgroßer Popularität mit der Operette „Clivia“. Ab 1936 Filmrollen, meist kleine und komische; als Bogroff in „Es geht um mein Leben“, als Heinz in „Meine Frau die Perle“, als Herbert in „Der glückliche Finder“. Und „Flitterwochen“ und „Liebe geht seltsame Wege“ und „Karussell“; insgesamt 18 Filme, in denen er meist „nur sehr hübsch war, aber nie ganz groß“, wie sich der heute in Wien lebende Regisseur und Schauspieler Wolfgang Liebeneiner erinnert.

Luis Trenker, 91jährig, im Oktober 1983: „Der Dorsay, ein netter Mensch, lustig und nett.“ Mit Trenker hat Dorsay — als Diener Jack — 1938 die „Liebesgrüße aus dem Engadin“ gemacht. Gustav Knuth, 82jährig, im Oktober 1983: „Dorsay war mir sehr sympathisch.“ Trenker zum November 1943: „Da war ich grad in Rom, da hat mir

einer gesagt, man hat dir den Schauspieler umgebracht, der bei dir die Liebesgrüße gemacht hat.“ Knuth zum Oktober 1943: „Der Fall war schwierig. Er (Dorsay) war ein „Anti“. Man mußte vorsichtig sein. Ich wollte nichts aufs Spiel setzen. Wir waren sehr gut miteinander, aber soweit ging's nicht.“

Es ging nicht bis zu jener, angeblich auf Betreiben von Dorsays Frau Louise zustande gekommenen Demarche von Schauspielerkollegen beim Reichsfilmintendanten Hans Hinkel, die als Legende im Umlauf ist. Louise Stamp-Dorsay soll danach bei einer Unterredung in einem chinesischen Restaurant in der Berliner Meineckestraße Namen von Filmstars erfragt haben, „denen man zumuten konnte“ (die Schauspielerinnen Lieselotte Tessmer Osten), ein Begnadigungsgesuch für Dorsay zu unterschreiben. Hans Albers. Paul Hörbiger, Helmut Käutner, Knuth und Liebeneiner seien ihr genannt worden. Doch weder Liebeneiner noch Knuth erinnern sich an einen solchen Rettungsversuch. Gustav Knuth heute: „Wir haben alle ziemlich versagt.“

Wir alle: das können sehr viele gewesen sein. Die Namen derer, mit denen Dorsay gemeinsam gefilmt hat, ergeben untereinander geschrieben viereinhalb mit Prominenz prallvolle Seiten: Kriegs- und Nachkriegsprominenz.

Und wann versagt? Liebeneiner (78), 1943 Produktionsleiter der Ufa und Leiter der Fachschaft Film, weiß noch von einem sonnigen Nachmittag bei Reichspropaganda-Minister Joseph Goebbels. Ein Sonntag am Wannsee, die Kinder im

Robert Stamp 1938 in dem Film „Liebesbriefe aus dem Engadin“ mit Partnerin Charlott Daudert.

Garten, die Kaffeetafel gedeckt. Goebbels unwirsch. Was da im Keller vom Deutschen Theater gelaufen sei, will er von Liebeneiner wissen.

Am Mittwoch zuvor nach der Vorstellung von „Was kam denn da ins Haus“ von Lope de Vega hat ein Regierungsrat der Gestapo Schauspieler beim weinlichen Witzzerzählen belauscht. „Was geschieht mit Hitler, wenn der Krieg vorbei ist? Dann läuft er angekettet mit einer Sammelbüchse des Winterhilfswerks über den Kurfürstendamm. Einmal anschnappen kostet eine Mark.“ Dorsay war dabei. Goebbels will Genaueres wissen. Liebeneiner, sagt er 1983, will abschwächen. Witze halt, nichts Schlimmes. Mehr sei nicht zu machen gewesen, außerdem sei Dorsay da bereits verhaftet gewesen — nicht mehr zu retten.

Wahrscheinlicher aber ist, daß Dorsay fortan zunächst mal nur unter besondere Observation gestellt wird. Denn der Brief, der ihm das Leben kostet, kann kaum von einem, der am Mittwoch noch in Berlin ist, bis zum Sonntag bei der Kraftfahr-Ersatzabteilung I in Osterode/Ostpreußen abgeschickt und dann abgefangen worden sein.

Dieser Brief: er ist an den Kaufmann Eddy Haase in Berlin, Invalidenstraße,

geschickt, mit dem Datum vom 31. März 1943. „Mein lieber Eddy. Nun sind schon 14 Tage vergangen, wo ich hier wieder diese Scheiße mitmachen muß. Zum Glück bin ich jetzt G. v. H. (Garnisonsverwendungsfähig Heimat — d. Red.) und in der Gen.-Komp. (Genesenden-Kompanie — d. Red.). Eigentlich ärgere ich mich darüber, daß ich unserem geliebten Führer beim Endkampf nicht helfen kann, zu dumm! Ich hätte so gerne mein Leben eingesetzt für diese herrliche Idee der NSDAP. Aber wir gewinnen auch so — die Überzeugung, wie man es nicht machen soll... Wann ist endlich Schluß mit dieser Idiotie. Idiotie... Außerdem habe ich mit den vier Millionen Toten Unrecht. Unser geliebter Führer hat uns ja am Heldengedenktag gesagt: 540 000 Tote — ist nicht schlimm... Deutschland erwache. Dein Bobby.“

Louise Stamp-Dorsay, Lutherstraße 21, Pension Hemmann, Berlin, bekommt auch einen Brief. Am 30. Oktober 1943. Darin wird ihr von Kriegsgerichtsrat Dr. Haas, Abteilung X des Gerichts der Wehrmachtskommandantur Berlin-Charlottenburg 5, zum Aktenzeichen St. L. X Nr. 2020/43 a mitgeteilt, daß das Todesurteil gegen ihren Mann vom 8. Oktober „nach Bestätigung am 29. 10. 1943 vollstreckt worden“ ist. „Todesanzeigen oder Nachrufe in Zeitungen, Zeitschriften und dergl. sind verboten.“

Erledigt. Buch geführt wird nur intern. Schlußbilanz aus dem Zuchthaus Brandenburg. Vom 22. 8. 1940 bis 20. 4. 1945 wurden insgesamt hingerichtet 2042 (Menschen). „A. Wehrkraftzerstörung: 558“. „VII. Künstler: 49“.

Robert Dorsay, alles andere als ein Widerstandskämpfer, nur einer mit lokaler Schnauze, „der das Leben von der heiteren Seite aus betrachtete“ (Tessmer Osten) und der, als das nicht mehr ging, sarkastisch wird. Briefauszug: „Wenn ich diesen Brief beendet habe, mach ich mir eine schöne Stulle mit Adolf-Hitler-Gedächtnis-Crem (Kunstthong)“. Straftatbestand: Verbrechen gegen Paragraph 5, Absatz 1, Ziffer 1, vom 17. August 1938 — Todesstrafe für den, der „öffentlich den Willen des deutschen Volkes zur wehrhaften Selbstbehauptung zu lähmen oder zu zersetzen sucht.“

Daß Dorsay das ihm Vorgeworfene gar nicht öffentlich gemacht hat, daß es ohne Postzensur überhaupt nicht in die Hände Dritter gelangt wäre, daß ihm das Ergebnis des Gesinnungsterrors dann zum Strick gedreht wird — es gehört zur verdoppelten Perversion solcher Rechtsprechung. Tod für ein paar Zeilen mit bitterer Ironie.

Andere, Tausende, sind für noch weniger per Gerichtsbeschluss ermordet worden: Der Landwirt Ignatz Kaczmarek im Sommer 1944, weil er die Überlegenheit russischer Panzer behauptet hat (Wehrkraftzerstörung). Die polnische Hausangestellte Rosalie Kulesa Anfang 1943, weil sie „eine deutsche Frau mit einer Handtasche ins Gesicht geschlagen hat“ (Verstoß gegen die Polenstrafrechtsverordnung). Tod für drei Stück geklauter Seife. Tod für den Satz, in Deutschland herrsche Unfreiheit. Tod für die „defaitistische Äußerung“ der Berliner Wanda Kallenbach: „Der Krieg dauert schon viel zu lange.“ Tod für den „Angriff auf die seelische Kriegskraft des Volkes“. „Weil wir eine Heldennation sind“, schreibt Robert Dorsay, „wird das furchtbar“.

Die Nachricht von Dorsays Tod war kein großes Thema, sagt Wolfgang Liebeneiner heute, „am Preussischen Staatstheater wurde jedenfalls nicht darüber gesprochen.“

Erledigt.

Eben alles erledigt.

Ein ironischer Brief brachte den Tod

Vor vierzig Jahren wurde der Schauspieler Dorsay hingerichtet

TO SEITE JAKO ZLEJ JEN!

OD TECHNICKÉHO MUZEA, kolem tenisových kurtů Slavie IPS, kdysi LTC, jsme kráčeli směrem k Letenské pláni. V parku padalo listí a foukal vítr, jak se na pravou podzimní idylku sluší a patří. Potkávali jsme jen třídy malých školáků, z dálky bylo slyšet město svým dopoledním monotónním lomozem. Inženýr FRANTIŠEK DOUDA si s sebou z domova nesl brožovaný Plán hl. města Prahy a opakoval to, co už Mkal před několika dny do telefonu: „Asi vás zklamau, strašně se to tady změnilo. Těžko budeme hledat místo, kde stávala stará Slavia, natož pak můj koulářský kruh. S několika kamarády, slavistickými atlety, jsme to tu před patnácti lety taky hledali, ale kdepak. Bujo to marně...“

Koulař hledal svůj kruh

len břevo. Rád jsem házel u tribuny, kontakty s diváky mi dělal dobře. Pro to jsem mrad házel na Strahově, tam jste v rohu a koule šla směrem od tribuny."

Douda přišel do Prahy v roce 1927, zaměstnán byl jako poštovní pomocník s hrubým platem 740 Kčs, a ve Slavii se ho ujal známý trenér Šustera. Urosly životě postupně dospěl jako první koučův z nás překonávat hranice 14, 15 a 16 metrů. Třikrát překonal hranici světového rekordu — 16,945 a 16,05 a 16,20. Ale nepředbíháme... V zimě před OH 1932 navštívoval František koučův poštovních zaměstnanců, aby se stal poštovním adjunktem. Užil se morseovce, telefonistu, fraubourzíně, jazyku to mezi postaky neprošlo zjevně. A přestal úplně trénovat. Na dubnové zahajovací závody se dostavil jen jako divák. Lehce kamarádů ho předtivil, Popadl tedy koučův a — 16,05. O jeden centimetr lepší výkon než světový rekord! Uznáno to být nemohlo, šlo jen o klubový závod... Výkon však dal popud k celonárodní penázi sbluza na cestu výpravy do olympijského Los Angeles. Odtud si Douda domů přivezl obnovené zranění zadových svalů a z toho důvodu také jen přez.

„Ve slavistickém kruhu jsem vytvořil rekord oficiálně nepřekonal, ale třeba jsem tu rád. Zpravidla tak tři-čtyráty týdně, často i v neděli dopoledne.“ — Dopoledne. . . To máme právě teď, slunce visí někde za vodou, nad Žizkovem, Ing Douda má jako velká huby astronomii. Nedalo by se tak trochu podle slunce určit, kde se rozkládá ten vrháčský kruh? Chvilí se o tom bavíme nad plánem Prahy a pak jdeme ještě dál. . .

Byla to velká a slavná atletická party, pětadvacetkrát nepřetržitě se stala mistrem Československa. Natrénováni totiž, jako se trenéři dneska, a proto taky mohli žít klubovním životem. Tenho termín již dnes neznáme. Uměli se nádherně bavit, psali si sami pro sebe verše, a pořádně dlouhé a květnaté, ze života atletické party, sepišovali a pak jako ochotníci navrhovali nová dramata a hráli je sobě a přátelům. Měli svůj humor. Za všechny jednu historku... Seděl, věřím, společník, u předstedy atletické Slavie do Blenu, v jeho bývá. Bláha však náhodou musel odejít a řekl jim revadi, posleďte ještě, jákmiše odešel, přestěhovali mi ruly by — kuchyň do ložnice, ložnice do obývací, obývací do kuchyně.

"Bude to asi řady, plus minus dvacet nebo třicet metrů, přesněji to těžko určitě." Míka najednou inženýrsky DOUDA. Stojíme na trávníku mezi stromy a keři. Mlčíme. Možná, že jednou tu archeologové vykopou zřezávané hřiby z třetě. ... A šedovlasý koukal, ale i výborný diskář, pokračuje: "Mohlo by to tak být. Tamhle je Spuria a Slavus, s ní byla rovnoběžná. Tamhle je vodárna. Směrem k její věži pak ležela ještě tréninkové výstupa. Na něm jsme hodně řadili jednu kladivář Eliáš, který jako první u nás překonal padesátimetrovou hranici, přehodil kladivem na obrodu, na mlčí. Ozval se hrůzný výkřik, ale nikomu z chodců se nic nestalo."

Jako třicetiletý, na začátku okupace, František Douša zavedl naposledy. Po osvobození pomáhal ještě jako trenér oči Janderovi. Protože všichni sportoviči považovali za jakousi nadřazenost života bez níž nemohl být, zkusil se v duchu sportovního zájmu okoušedla vysoké školy elektrotechnické a ve svých dvapadesáti letech získal diplom inženýra. Klobouk dolů před učitel, let pak pracoval na ministerstvu spojů.

Vracíme se od „nalereného“ krohu a povidáme už o všem mužem. Když vycházel ráno z domova, vyměnil si inženýr Douda odznaky v klopě saka — místo Čs. mykologické společnosti si vzal odznak milujícího Slavie. A tak se najednou bavíme o houbařských receptech a o tom, že Doudovi našli minulý týden na Tábořsku kadeřave chutnající houbu zvanou kotlíč skvělý. A co nedělní glavý pětasedmdesátin? Vše bude při docela normální. Se slavičkami přety, portou, která se už léta pravidelně schází. Si přitukli právě včera, v klubovně tenisové Slavie na Lešné. Neděleko misti, kde jsme hledali a snad našli Doudův kruh.

Dětský František Douady... Sampla uprotřel pňhoských lešů u Plane nad Lužnicí. Nad petrolejku si František pročítal Vilémkův studentský kalendář a jeho, tu je jakási aletika - pravděla, náčiní, training. Přesávaný ročný smrtel, toť ošpř. Placatý kámen coby disk spadol do rybníka. Chlapec pracně zhorotil disk dřevěný, uprostřed vyčistal dutinu a do ní nalil rozervané olovu, to aby mēlo náčiní předpaušou váhu. Jednou njepl studium lábořská reálky vlak domů. I šparoval tak zbůhdarma žižkovým městem, až se ocitl u školního hrstiě. Každě úterý tam probíhaly tzv. hry „Doudo, zkusie ošpř!“ ustyěl najednou profesora křocvku Pecha Sclaki si jen sako a hodil. Všichni se té dálky lekli, naměřili pak pies 47 metrů a kdosi začal křičet, že padl pňhoský rekord. V nevrhli jsou závod, počítanie s věsmi! řekl pedagog. Tak to začalo...

"Támhle je věž Jerenské vodárny," ukazuje FRANTIŠEK DOUDA směrem ke třídě Obránců míru. "a brány fotbalového hřiště stály skoro v příměří směru na vodárnu. Koulařský kruh ten byl asi tak na úrovni půlící čáry hřiště, mezi postranní lajnou a běžec-kou dráhou u ležby. V odvodu se dale-
le železný kruh, ke kterému se dale-

Vzpírání neustále zdvihá laťku světovosti

OČEKÁVALO SE, že se překotný růst světových vzpěračských rekordů alespoň trochu přibrzdí — nestalo se tak. Dokonce se „kola“ rotočila ještě rychleji, na špičku se dostali neuvěřitelně mladí bulharští a také sovětsí závodníci a jejich výkony ohromily všechny laiky i znalce.

Nain Sulejmanov se stal svetovým rekordmanem v dvojbóji v benámskom r. ze ve veku päťnásť a pól roku. Terzijski prekonal rekord v mužskej váži deväťdesiat iľetich, stejne ako Topurcu v perové a Vairbanov v střední váži. Fenomenálnim Zachareviciu bylo že osmácti, když v kategorii do 100 kg uhrnul rovně dva metry a nadhodil 440 kg – posnul rok starý světový rekord Oty Zaremby v trhu o neuvěřitelných 12,5 kg a v dvojbóji o celých 25 kg. Pak se ovšem zranil...

Odstředil trenér našeho vzpírání předseada komisa vchloového sportu Karel DUBSKÝ: V Bulharska, ale i v SSSR, NDR a ní v Polsku vstupuje d hry rana specializace, měni se tréningové ková teorie. Začíná s mnohem živě e po zvědomní technických základů s kluci záležují tak, že dnes zvednou v 13 nebo 14 letech tolik, kolik nedokázali před deseti, patnácti roky dostá nad hlavu dvacetiletí! Čím je to dané? Ze prvé výběrem. Za druhé podmínkou ve všech třech státěch vstupuje do brá kolisvíti — a nás teprve začíná vstu povat. My se o nadané vzpěrače ná ráme na vyšší úrovni teprve od doroc lenecké kategorie, když je jim patnácti šestnácti. Bulhaři jsou v patnácti měsí try světa, Sověti v sedmnácti. Ve své tě se dnes začíná se základní přípra vou v deseti až dvanácti letech!

Co tomu říká dětská pátka?
Karel DUSPIVA: „Puhertální argumen-
tus je mnohem odolnější, než jsem
soudil. Snaze enormní zatížení, než
mají nové mimální psychologické barié-
ry, nepotřebují se ještě se sociálním
problémem a tak dále. Co se týče pa-
tety: současný výběr je i dokonalý vy-
šetření. Pokud vým, potůž s pátím
nejnové výzkumy vzpírání, ale všech ra-
ně specializovaných sportů, například
dívčí vysočtství.“

Máme dnes již patnáctileté rekordmanky — jak dlouho mohou u sportu vydržet?

Karel DUSPÍVA: Obecně se dá říci, že jejich aktivita sportovní věk bude podstatně kratší, než kdyby se na špičku dostali později. A je tu ještě jedna věc, na kterou bychom měli být velmi opatrní, při napodobování. Trenéři vidí jen konečný efekt — rekordy — a neuvědomují si, že forzicování, trénink takových mužů, je dosti

ven na důkladné předchozí kondi-
cipřpravě, na velké vstřícnosti a
vinných pohybových schopnostech na-
dých adeptů. I u nás platí, že co
závodník nenaučí v mládí, nenaučí
již nikdy! Trenéři to podceňují –
tím již předem svým svědomím
žijí budoucí výkonnosti sloup.
Ověrem pravdy, že málokde má-
ká vstřícnou přípravu mladých pod-
ky – tělocvična, basen...

ly v našem národném seniorském m
stvu se prosazuje úhladi. mezi uč
níky ložského a ložského juniorsk
ME a MS patří bratři Rusnýákové. I
toň, Čiernik, Srudníka. Dudaš T
ních nás již letos mají reprezent
na seniorském MS (začíná již z
zbyvajících tři byli v závěrečné přípr
na tento šampionát.

Karel DUŠPIVA: „Zní to hezky, k
mohu říci, že švédská vchodová
sportu mládeže již plní svou úlohu
produkcí špičkové závodníky. D
to nebyvalo! Máme sice ještě stálo
systému řadu nedostatků, podřel
nám však již zmapovat mládež
nám zůstává kategorizace a přechod

rost a už této kategorie u všech tak
loch vidím Trenér mládeže. Ho
Vondrák užze spolupracuje s re
zenlačními seniorskými trenéry
Brázkou a Františkem Skardou p
lel se s nimi na závěrečné pít
na Moskvu, na šampionátu také
juniori mají dnes u nás přechod
seniorů lehčí a snadnější, než ka
lly dříve. Hodně nám pomohlo oie
ní kategorie směrem nahoru. To
mena: když mladší dorostence vyní
může startovat nejen ve své kate
ale i ve starším dorostu. Cíť v ju
zech — a když je jeho výkonnos
že lepší, i mezi dospělými! A boj
tam o všechny body, včetně mez
rodních. Nemusí počkat, až dospěje.
nykové se dostali mezi seniors
ápluku již leku mladší dorostenci.

Neustálající vzrůst výkonnosti však i jednu negativní stránku: zranění, zejména v těžkých věhách kde musí závodníci dostát nad hlavou a držet tam rovněž tělesné záteže. S rovi leios dostava prasklo koleno podruhé. Zarembovi vyletěl i (i z druhý). Neplati to však jen o sích závodnicích. Zacharevič urp Maďarskou těžké zranění kolena. C vlastně dá proti tomu dělat, jak ní?

Reprezentanti tréner Emil BRZOSKA
tjese plný čerstvých vzpomínok na
druhé zaradení olympijského víťaze Oly-
Zarembý, ktorí bojovali o nomináciu na
letosní MSJ: „Ilen jedno - vzit s sebou
dobrého chirurga! Podivíte sa: Súla-
nadhŕoval pred mistrstvím ČSSR 200
kilogramá a dŕepol s 280 - a zranil
se pod 225 kg. Zaremba trhl 185
v tréningu, v zádoch se na stejné
váze zranil. Otlive se nám vytká, že
čs. vzpěrači na závodech nŕbhojují. Po-
dávalo se nám kluku zbláznil dnes
nechaji na pódium život - nebo ně-
kdy zdraví... Ten Ot mohl činku za-
hodit, nic by se nestalo. Jenomže: ne-
ně zvyklí činku zahoŕovat. „neumie-
t. Ilnak by nevŕšal olympijské hry!“

Karel DUSPIVA: „Předtím jsme — po-
zarání Zaremby na MS — hodnotili
sezónu přijali jsme opatření, která by
jim měla předcházet. Podstatné jsme
stejně rehabilitaci. Trenink je dříve
svým objemem na samostatné hranici lids-
ských možností, musíme tedy co nejpe-
čeji propracovat metodu upokoju.
Výšeletím jsme zjistili, že zdravotníci
mají svaluje potíže nejprstěji na
zkrácení svalových prutích. S pomu-
ci rehabilitační sestry jsme je „nauči-
li“ svaly uvolňovat, protahovat. To se
ve vzpírání nikdy nedělat! Musím
všem říci že větší převládající
úspěch jsme měli u juniorů, kteří jsou
ještě tvárnější.“

Vzpírání je důlna. Dříve bývalo sportovní, které se dalo dělat od dvacítky až do čtyřicetky a ještě více let. Dobře, jak dlouho dnes vydrží nedaný závodník tam „nancet“.

Předseda svazu Ing. JAROMÍR VÍTEK.
ČSOP: „Reálně je utvářeno v peti le-
tech Takový Bruno Matykievicz byl vy-
borný již v roce 1980, je výborný -- a
věřím, že ještě nějakou dobu výbor-
ným zůstane.“

Emil BRZOSKA: „Pokud není klok přišel velký blázen, tak nejít. Když je, když do toho neustále buší a jede stále naplno, tak méně.“

Ten, kdo dá toho nemá a nejede pořad nebo skoro pořad naprosto, se však zase až tam "náhodou" nedostane.

22-
 VHL
 08-
 US-
 KCM

mé
sá
tth,
vuv
ote-
||:ž
ket
ra-
| v
se
dre-

**ZAMESTNANCI jednej rozhlasovej stanice v Kalifornii zdôbdené hľadali úkryt pred rozličným mu-
žom, ktorých s piškou v ruke vrhl do vysielacieho stu-
dia. Ale zrušenie nestá! ani o jejich životy, ani
penieženky. Pátiť jen ránu za ránu do aparatury
a šesťdesť usilively studio zcela znenárodnit! Když
muž, takí serij. tekt, že mu šta na nervy rocková
hudba, kterou stanice neustále vysílala.**

Karel DUSPIVA: "Obecně se dá říci, že jejich aktivní sportovní věk bude podstatně kratší. Než kdyby se na špičku dostali poději! A je tu ještě jeden nebezpečný, při napodobování. Trnáci vidí jen konečný efekt – rekordy – a navzdorem jim, že se forzirování tréninku Jakovych Suizhar, je dosti

HAGMAYR: „Takových stílel-
le nemá ani bundesliga NSR!“
• KRANKL: „Velmi dobrý ka-
marád, málomluvný typ!“
• FEURER: „Nedá se o něm ří-
ci nic negativního!“

Jak vidí Tondu

ANTONÍN PANENKA

se vrátil ve
středě na de-
vedesát minut
na vršovky
trávní, ale v
dresu Rapidu,
za který hra-
je už bezmá-
la tři roky.
Jako malokle-
rý zahraničtí

VÍDEŇÁCI

Fotbalista se stal miláčkem Ví-
dně a jeho branky z trestných a
rohových kopů jej vynesly na vr-
chol popularity. Jsou předmětem
debát u televizního kulatého stó-
lu, píše se o nich v novinách, de-
batuje mezi fanoušky.

V klubovém časopisu „RAPID
JOURNAL“ mu věnují stránku a sti-
lulkem „Antonín strčil do černé-
ho“ a v článku se dočteme „An-
tonín Panenka má radarové oči.
Když se trešlí, nemá brankář šan-
ci. Všichni jsou nadšení Panen-
kou, který má v nohou víc cila
než čtyři hráči dohromady. Přes-
to však zůstává Antonín skrom-
ný.“

Na tiskovce před pražským ut-
káním o něm řekl jugoslávský
trenér Rapidu OTTO BARIČ: „Jsem
šťastný, že ho máme v mužstvu,
je to mimořádný hráč.“ Co si však
o Panenkovi myslí jeho koučisti
spoluhráči, jak jej vidí? Tak o
nich jsme položili dvě otázky.

1. Jak jej hodnotíte jako fotba-
listu?
2. Jeho lidské hodnoty?

TVORCE I STRELEC

Hans Krankl, 30letý kapí-
tán mužstva, je rakouským re-
kordmanem, který v 68 mezistátních
zápasech vstřelil 34 branek,
hrál i za FC Barcelona.

Je to jedna z nejlepších in-
dividuit, které čs. fotbal vycho-
val. Technicky velmi dobrý hráč,
„špilmačr“ i skvělý střelec
trestných kopů, je i pro mne
velmi cenným spoluhráčem, pro-
tože jeho dlouhé pasy, jimiž mno-
ho uvolňuje, jsou ideální.

2. Velmi dobrý kamarád, klidný
typ, spíš málomluvný, možná tro-
chu samotář, spolehlivý kolega.

OJEDINĚLÝ!

Max Hagmayr, 27letý útoč-
ník hrával za VOEST Linz, než
přesl do západoněmecké „bun-
desligy“, kde posílil její tvrdost a
náročnost v dresu Karlsruher SC.

1. Je málo takových skvělých
útočníků! A podobný typ, který
dovede tak nádherně provádět
volné a rohové kopy, není ani v
„bundeslize“ NSR!

2. Na zájezdech i na snostředě
si s ním obývám pokoj, takže
jsem jej dobře poznal. Je příjem-
ný, skoro nasměhlý, lepkavá přile-
le si nemohu přát.

SLAVNÝ A SKROMNÝ

Herbert Feurer, věčně
druhý 29letý brankář národního
mužstva Rakouska, stín Konclhi,
jehož pozice je zatím neotřesitel-
ná, má na svém kontě proto jen
7 mezistátních zápasů.

1. Prostě vynikající hráč! Roz-
hodujícím podílem přispěl za tři
roky k tomu, že Rapid se stal
dvakrát mistrem a jednou vítězem
poháru a podobně pomohl i k po-
stupu do 2. kola PMEZ. To je za
všechy další komentáře, nic víc
už není možné dudat. Snad ještě
takhle: je ojedinělým zjevem v ra-

kouském fotbalu, má výsokou her-
ní inteligenci a skvělou kopací
techniku.

2. Na to, jak je populární a
středem pozornosti sdělovacích
prostředků i hlediště, zůstává An-
tonín velmi rozumný a skrom-
ný. Je chytrý a kamarádský, ne-
dá se o něm říci nic negativního.
Bydlím v Hietzingu, nedaleko ně-
ho, častěji se vidíme, proto mohu
říci, že jej považuji za pravého
přítele.

Obdiv i chvála spoluhráčů jsou
naglašované a potvrzují, že vřs-
lovský odchovanec Antonín Panen-
ka je v Rakousku fotbalovým vy-
slancem, který dělá naší kopané
i zemi čest.

• Rukomátožník, nemohoucí
v léte celkem 3,5 miliónu turistů, tedy zhruba tolik
jako loni.

Wiking-legend. V červenci letošního ro-
ku se SS Sligi zúčastnil mezinárodního
sestání neoficiálního konání v belgickém
městě Oksmuidu. Měl tam obě rovnou
společnost. Přijeli zástupci Německé Ku-
ty z Velké Británie, představitelé Ku-
kly-Klazu ze Spojených států a podob-
ných organizací ze Španělska a Itálie.

Už nějakou dobu kolují mezi neona-
ciistickými a dalšími fotbalovými fan-
taky nabídky k rozdělení, aby se
směradlovo tureckou kopanou. Blížící se
fotbalové stěhnutí mezi mužstvy NSR a
Turecka, které se má uskutečnit 20. ří-
jna v Západním Berlíně, se má stát vše-
obecným signálem pro všechny Němce
významné články a Německá Posa-
přesla a násilí nás může ještě osvo-
bit. My musíme začít!

SS-Sligi putovali, že marxistický fotba-
lové utkání v Západním Berlíně má být
poučivě zkráceno. Hlaso zal: Kreuz-
berg musí být! Kreuzberg je totiž zá-
padobertinskou čtvrť, která je z převáž-
ně většiny obývána etnickými, cizími dělní-
ky. „Turky musíme být škoda, že už ne-
jsou koncentrováni v té části“, později
russofoničtí SS-Sligi. K jeho slavné
snad není třeba dodávat žádný kome-
ntář.

Vrcholovým sportem světovou velmocí - organizátorsky Kocourkov

0 nespolehlivosti

FAKTA, statistické tabulky a různé žebříčky jasně hovoří o tom,
že USA patří v mnoha sportech mezi velmoci. Sportovci této ze-
mě jsou vítanými účastníky nejvýznamnějších závodů, turnajů či
šampionátů ve většině zemí všech světadílů. To je pohledný, třpy-
tivý líc mince amerického sportu. Co je na jejím rubu?

„Připomeňme jen nedávno u-
lost. Coloradské město Denver se
ucházelo a bylo také MOV vybráno
pro pořádání Zimních olympijských
her 1976. Odkleto je. Další ZOH v
severoamerickém Lake Placid skon-
čily organizátorským hlasem. Kati-
foranské město Santa Clara se pří-
pravovalo na IV. mistrovství světa
v plavání, ale téměř na poslední
chvilí je odkleto kvůli finančním
potížím. Při mnoha letošních před-
olympijských závodech v Los Ange-
les se projevil hrubý organiza-
ční nedostatek. Organizátoři různých
sportovních soutěží na území USA
se ukazují být diletanty, kterým jde
o dolarové efekty, podstatně méně
o sport.“ Také v článku v britském
časopisu Sporting Post.

Nejde zdaleka a ojedinelé mínění.
Další britský časopis Sporting Chro-

nicle radi mezinárodním sportovním
organizacím: „Vývaruje se napříte
usabidek sportovních svazů USA. Ni-
kdy nemůžete mít jistotu, že to, co
slíbí, také dodrží. Čest a sláva mno-
hým vynikajícím sportovcům USA
ale organizátoři v této zemi jsou
pro sportovní svět nespolehlivými
partnery.“

Také francouzský deník L'Echo du
Centre, který hodnotil sérii před-
olympijských závodů v Los Ange-
les v letech měsíčních letosního ro-
ku, se domnívá: „Od organizátorů
sportovních podniků v USA se spur-
tovci různých zemí světa dočkali už
mnoha nemilých překvapení. Při
předolympijských soutěžích cyklis-
tů atletů a do jisté míry i kanolstů ta-
mu nebyli jinak. Ledabyla péče o
sportovce, nedostatečné připravené
sportoviště, neuměrně vysoké ceny
za jakékoli služby. Ještě stěší, že
diváci byli výborní, fandili všem bez
rozdílu. Takoví diváci a předat svě-
toví sportovci by si v Los Angeles
— ale i v mnoha dalších městech
USA — zasloužili lepší organizáto-
ry.“

Zahraničněpolitický komentátor
Klaus Kümmler napsal v západoně-
meckem listu Südwest Kurier: „Snad
nikdy už dnes nepopírám, že vechní
né sportovní soutěže jsou — at
chceme nebo ne — vlastně zemí
či města, v nichž se pořádají. 2. to
hoito hlediska jsou mnozí naši pří-
tele v USA mizerou politiky. Or-
ganizátorská úroveň celé řady vř-
znamných mezinárodních sportov-
ních akcí v USA je na úrovni toho
nejzapadléjšího Kocourkova. Spor-
tovně organizátorský neschopnost,
nemohoucnost a neserióznost USA
se stává přístovečnou.“

Před několika dny — jako na do-
tizení předcházejících názorů kapí-
talistického tisku — odvlnila vede-
cí Mezinárodní basketbalové federa-
ce (FIBA) kongres, který se měl
krátce před zahájením olympijských
her poradat v Los Angeles. Dův-
dem jsou neuměrně finanční poža-
davky amerických organizátorů.
„Zase se ukázalo, že organizátoři
sportovních akcí v USA se více za-
jmají o zisky než o samotné akce.
Je to zjištění nenové, ale stále vi-
ce zaražující.“ konstatoval v ko-
mentáři Severoněmeckého rozhla-
su z Hamburku. [mcha]

Fotbal pod známkou svastiky

Jsou členy klubu Cervených viků v Ha-
muru, mají výsadek poslání v klubu
Cyklon B — pozoruhodný název, že? —
v Západním Berlíně.

Před nedávnem něčí střední „pracov-
ního“ sekání členů kluba Borussia
poupat jedno lakové sezóni. Sešlo se na
něm přes třicet mladíků, většina ve vě-
ku kolem dvaceti let. Po trináctičlenném
hromadném Sieg Heil a poté, co dozpívali
nacistickou píseň Horst-Wessel-Lied, za-
čali bohatě posílali poslední akce ve
Frankfurtu. Jejich vůdce, šest-
letý mladík, turk před stadiónem, bez
vlastních zřet překrání útku vodních
těl, puňfících policii a při návratu tu-
dál demonstrovat jednoho anabusa.

O vlastním fotbalovém utkání napadlo
během sezony příslušník kluba Boru-
sienfoni ani jedině slovo. Pro tyto fan-
dy je kopaná tou nejvyšší důležitou zá-
ležitostí na světě. Shromáždění bylo o-
končeno řevem hesla „Německo Němcům,
přítel a cizinec!“ a upěvně zdviženými
pravicemi k pozdravu.

Druhovlám otec skupiny Borussia-
front je čtyřladvětletý Leo Wirt, bý-
valý taktik. Skříňovým výhledem je ale
mládek známý pod předchozím jménem
jeho každodenním oblečením jsou výso-
ké černé holínky, kožené kalhoty, černá
košile a černý barel a jasné patřnou
runným odznakem Odala, který používá
krajně pravice organizace mládeže

Stalo se na začátku letošní podzimní
fotbalové sezóny ve Frankfurtu nad Moh-
nem při zahajovacím utkání fotbalových
mužstev Eintracht Frankfurt a Borussia
Dortmund. Mezi tenoutky v hledišti se
objevila skupina mladíků oblečených ve
stejně košile a s nápisy Borussiafront.
Dvě písmena „B“ byla nabazena charak-
teristický ranovými znaky, které byly
v době nadelství nacistů v Německu
nabíhaly označením vřábů — přistávací
kolečka SS. Právě mladíci vytělí
záběru k nacistickému pozdravu a jako
smysla zbavení dluží řvát „Judei je-
de...“ Neřvalo dlouho a ke skupince na
zdviženou pravicí a řevem se přidávalo
stále více a více lidí. Světlové scény
tvrdí, že to vše děje v níčem nepřip-
malo fotbalové utkání, ale spíše nekte-
rý slez NSDAP v roce 1933.

Mezi fotbalovými nadšenci se v NSR za-
bývá lovinou těži nennostické hnutí.
Jedro tvoří mladíci krajně pravicových
band, pro něž je sport pouze záležitostí
k vyvolávání krvavých rvaček a přede-
vším hrdě na cizince, cizí dělníky prac-
tvy v NSR, na ty, kteří pomáhají so-
tvy německý náraz. Nejlépejší sou-
dobý vůdce západoněmeckých neonacistů
Michael Kühnen na otázku, někdy si vy-
bílá své příznivce a obdivovatele, uvádí,
že především právo i řád sportovních
fondů. „Pomáhají nám i když třeba ma-
zí zatím k nám politickým smýšlením
ještě zcela nepatří.“ A jistý policajec z
Berlína v Homlerku prohlásil, že „neo-
nacisté jsou jako ryby, které právo na
sportovních stadiónech hledají svou vo-
du.“

Pod krycí runskou sportu rozestřeli neo-
nacisté v NSR i jinou činnost. Např. do
klubu Land Adlerfront ve Frankfurtu
nad Mohnem patří také příslušníci neo-
nacistické „skupiny branných sportů“ ne-
gativizovaných už dnes nechtěných zva-
mým Hoffmannem. Při setkání klube pří-
znivců United jsou pořádány přednášky
příslušné na téma Poloviny a lži o Ově-
řím, konají se různé branné cvičení
v Tannusu a „fandové“ se pravidelně
zúčastňují každoročních srazů bývalých
příslušníků divizí SS Liebstaubele Adolf
Hitler, které jsou tužadány v Bad Hers-
feldu. Neonacisté dominují také v jiných
klubech, např. v Phoenixu v Karlsruhe.

K výročí velkého malíře českého baroka

Dne 24. října si připomeneme, že toho dne se roku 1668 narodil malostranskému krejčímu Michalu Brandlovi a jeho ženě Alžbětě, sestře známého pražského zlatníka Hrbka, syn, který se měl stát po Karlu Škrétovi největším mistrem naší barokní malby. Jubileum velkého umělce neposkytuje jen příležitost zamyslet se nad hodnotou a aktuálností jeho díla, ale také vážít stav jeho poznání. Znapovolat celý rozsah umělecky tvorby bývá u plodných mistrů minulosti úkolem obtížným, kterým se zabývají často celé generace badatelů.

Na míře naší připravenosti a kvalitě odborné výzbroje závisí, kdy se podaří objevit práce zaváté časem, neprávem zapomenuté nebo přehlížené, kdy jsme s to společně očistit katalog umělcova díla od nesprávných připsání a naopak se vyrovnat s obrazy, které budily rozpaky nebo vůbec unikaly pozornosti. Jde také o to seřadit umělcovy projevy v chronologickou řadu a pochopit zákon jeho růstu — zdroje, z nichž čerpal, a síly, jež ho zaháněly vpřed.

Za necelých patnáct let, jež uplynula od velké Brandlovy výstavy, uspořádané Národní galerií v Jizdárně Pražského hradu roku 1969, se podařilo získat mnoho nových poznatků všeho druhu. Lépe dnes známe počátky jeho tvorby, o nichž se zachovalo nejméně dokladů a kde bylo doposud možné se oprávit jen o nevelký počet bezpečně datovaných děl. Nedávno získala Národní galerie obraz sv. Antonína Paduánského s Ježíškem, který byl zařazen tohoto roku také do výstavy přírůstků Národní galerie. Není sice signován, ale lze v něm s jistotou rozeznat dílo ze samých počátků Brandlovy tvorby, z doby kolem 1690, o nichž jsme doposud mohli vyslovit jen domněnky. Brandlovu ruku prozrazuje netoliko typika a základní prvky kompoziční osnovy, jež se vracejí ještě po letech v obraze manětinském, ale také a především nezaujatelný energický rukopis, jehož identita vystupuje zvláště zřetelně na rentgenogramu. Neméně průkazné je datování. Obraz dovoluje konstatovat, že už v době kolem roku 1690 se Brandl stýkal s J. R. Bysem a čerpal z jeho díla poučení, a zejména pak, že znač-

ný význam — ještě větší, než jsme tušili — měla pro utváření jeho umění tvorba Škrétova. Při pozorné analýze lze zde dokonce nalézt souvislosti s tvorbou Karla Škréty mladšího, jehož umělecký projev teprve dnes začínáme přesněji rozeznávat. Lze předpokládat, že Brandl už před rokem 1690 přišel do osobního kontaktu s tímto malířem (1646 — 1691), který představuje jeden ze zatím neznámých, ale důležitých článků spojujících tvorbu zakladatele české barokní malby s umělcem, jenž ztělesňuje její vyvrcholení. Je také zřejmé, že nejedno z Brandlových děl, které jsme dříve zařazovali v duchu staršího bádání do doby kolem 1700, musíme datovat již do poloviny devadesátých let, kdy Brandl vyvořil všechny dílsledky z temnosvitných malby, jak ji poznal u svého v Benátkách vyučeného přítele M. V. Halbaxe.

Do souboru Brandlova díla přibývají také nové obrazové druhy. Brandlov první životopisec J. Q. Jahn zachoval nám ve své stati ze sklonku 18. stol. zprávu, že Brandl maloval také supraporty, t. j. obrazy určené k dekoraci ploch nade dveřmi. Doposud jsme žádné takové dílo neznali, ale v pražské soukromé sbírce se podařilo identifikovat obraz s trojicí dětských postav, který byl bezpochyby supraportou určenou do palácového prostoru. Dílo obsahující milostné motivy a náležející do tematického okruhu, do něhož patří Molterovy supraporty z dobříšského zámku a k němuž se hlásí i mnohem pozdější Mánesův cyklus Život na panském sídle, pochází z doby kolem nebo po 1700 a vyplňuje mezeru v Brandlově díle. Intimního určení je také závěsný obraz sv. Rodiny, Brandlovi dosud upíraný (rovněž v soukromé sbírce), který ve svém srdečném vyprávění a důvěrném realismu svědčí o tom, jak Brandl dále rozvíjel a proměňoval Škrétův odkaz. Zřetelně souvislosti s Brandlovými známými díly dovolují obraz zařadit do poloviny prvního desetiletí 18. věku. Značné překvapení je spojeno s dalším objevem. Jako expert jsem mohl zhlédnout obraz Růta Boas, který drážďanská galerie hodlá zakoupit pro své sbírky. Ve vyrovnané kompozici zde vystupuje do popředí znalost italského umění, zejména díla Lothova, jež měl Brandl příležitost dobře poznat v pražské černínské sbírce. Vynikající plátno neobvyklé pastorální noty lze zařadit do doby těsně před rokem 1710. Málo českých návštěvníků Brandlova díla ví o tom, že roku 1725 namaloval Brandl obraz sv. Jana Nepomuckého rozlévajícím elmužnu chudým pro farní kostel v Mödlingu u Vídně, na oltář, který zde vybudovala česká dvorská kancelář.

Petr Brandl: Kristus v Getsemanské zahradě

Ammoniak verseuchte Dnjestr

MOSKAU, 25. Oktober (AFP). Die Explosion in einer Ammoniakfabrik in der ukrainischen Stadt Belgorod Dnjestrowsk am Schwarzen Meer hat eine Umweltkatastrophe zur Folge gehabt, wurde am Dienstag aus einer zuverlässigen sowjetischen Quelle bekannt. Das Werksunglück habe keine Opfer gefordert, aber zur Verseuchung des Dnjestr mit Ammoniak geführt. Fauna und

Flora des Flusses seien für mehrere Monate zerstört und die Trinkwasserversorgung mehrerer Städte unterbrochen worden.

ANDROPOV VERSEUCHT DIE GANZE WELT!

V Drážďanech se vynořil v soukromé sbírce pozoruhodný obraz apoštola Matěje, který náleží charakteristickým stařeckým hlavám a pochází z pozdní doby kolem roku 1730. Také toto dílo získává drážďanská galerie. Její dvě akvizice přislíbují, že ve stálém souboru vystavených děl se zde objeví vedle Škréty, Reinera a Kupeckého také výborná ukázka z tvorby velkého českého mistra, jehož díla jsme v zahraničních sbírkách dosud neviděli. Důsledky pro mezinárodní ocenění Brandlova díla jsou nasnadě. Ostatně easy se již mění. V katalogu Crocker Art Museum v Sacramentu byl roku 1979 publikován nevelký, avšak charakteristický obraz Kristus v zahradě Getsemanské, který nese Brandlovo jméno a náleží do doby těsně před 1720. Do americké sbírky byl získán už roku 1872, ale v Čechách jsme o něm doposud nevěděli. Americké muzeum můžeme však informovat o tom, že obraz je s největší pravděpodobností identický s plátnem, které se nacházelo ve šternberské sbírce a v letech 1796 až 1844 bylo zapůjčeno do Obrazárny Společnosti vlasteneckých přátel umění v Čechách, předchůdkyně Národní galerie. Domněle zcela ztracená stopa po tomto obraze vede tedy do Ameriky.

Znovuobjevování Brandlových obrazů v zahraničí, jejich získávání do významných obrazáren a také vystavování mistrovských ukávek z jeho díla ve velkých souborech tohoto druhu, jaký bylo možno roku 1981 zhlédnout v Paříži — to všechno je názorným dokladem, že Brandlovo umění se stává světovým pojmem a všeobecně uznávanou hodnotou.

Amputationen als Strafe

KHARTUM, 25. Oktober (AFP). In Anwendung des im vorigen Monat in Sudan proklamierten islamischen Gesetzes (Charia) ist jetzt in Khartum ein Dieb zur Amputation seiner rechten Hand und seines linken Beines verurteilt worden. Ein weiterer Dieb wurde zum Abhacken der rechten Hand verurteilt. Die Vollstreckung soll Anfang November im Kobar-Gefängnis in Khartum öffentlich stattfinden, wo zu Beginn dieser Woche bereits Zuschauertribünen aufgestellt wurden. Der Generaldirektor des sudanesischen Justizministeriums bestätigte am Dienstag gegenüber AFP, daß kraft der von Präsident Numeiri am 8. September proklamierten „Charia“ künftig in Sudan öffentliche Enthauptungen und Amputationen vorgenommen werden. Im islamischen Gesetz sind für Alkoholgenuß Peitschenhiebe, für Ehebruch Steinigung, für Diebstahl Amputationen und für Mord Enthauptung vorgesehen. Mehrere Juristen in Khartum haben in einer Plakataktion das persönliche Eingreifen Numeiris in die Justiz verurteilt. Beobachter nehmen an, daß die Ausrufung der „Charia“ dem Staatschef die Möglichkeit gibt, eine Säuberung in den Reihen der Richter vorzunehmen. Bislang galt im Sudan ein Strafgesetz nach dem Muster englischen Gewohnheitsrechts.

DOPORUČUJEME JEŠTĚ LAHÁM' KOLEN, PALEČNÍCI, ŽELEZNOU PÁNU A POLYMEROVÉ OLOVO.

Aufgespielt

„50 Jahre nach 1933 beschäftigt sich die Universität Hamburg auch im Wintersemester mit rechtsradikalen Fragen.“

Vlajková výzdoba

NA PRODEJ je od středy železniční stanice s největším názvem na světě. Ide o dnes už nepoužívanou stanic v severním Walesu, na jejímž nástupišti je téměř 11 metrů dlouhá tabule s názvem: Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwllllantysiliogogoch. V roce 1974 udělili z této stanice turistické káři sifidisko. Ročně ji navštíví 200 000 lidí, ale problém je v tom, že nikdo si neví rady, jak se tam dostat. Stanice má 180 metrů délky a 11 metrů šířky. Vlastní název má 180 písmen a 132 znaků. Vlastní název má 180 písmen a 132 znaků. Vlastní název má 180 písmen a 132 znaků.

V n. p. Jiakra Tábor vyráběl asi 50 druhů zapalovacích svíček zn. PAL včetně žhavičel, a to ročně v celkovém množství zhruba 16,5 mil. kusů. Proředitelství Mútokovu je vyváženo do 20 zemí světa, zejména do SSSR, PNR, Maďarska, Jugoslávie, NSR, Dánska, Turecka, zemí Blízkého východu, Hongkongu, Indie a Nigérie.

Die Hamburger Universitäts-presstelle in der Ankündigung einer Vorlesungsreihe zum Thema „Rechtsradikalismus und Neo-Faschismus in der Bundesrepublik, Frankreich und Italien“ im Allgemeinen Vorlesungswesen.

Ein Volksbegehren soll den Schweizern zum Bordell verhelfen

■ KRISTUPE NASILI

Ein „Freudenhaus“, „Eros-Center“ oder „Palais d'Amour“ sucht man in Schweizer Städten vorläufig noch vergeblich. Sie sind — bei Freiheitsstrafe — verboten. Doch das könnte sich bald einmal ändern, denn die nicht vorhandenen eidgenössischen Bordelle sind zu einem Politikum geworden. Unter Führung des Walliser Kunstmalers Paul Aymon in Chippis sammelt ein aus acht Bürgern der französischsprachigen Westschweiz gebildetes Komitee seit kurzem Unterschriften für einen von ihnen angestrebten neuen Verfassungsartikel 51 im Schweizer Grundgesetz: „Die Kantone können die Wiedereröffnung der Freudenhäuser gestatten.“

Von Wiedereröffnung ist offenbar deshalb die Rede, weil in der „guten

alten Zeit“ die bekannten Bade- und Kurzentren der Eidgenossenschaft durch recht lockere Sitten zahlungskraftige Kunden aus aller Welt anzulocken verstanden. Einheimische Normalbürger allerdings blieben von solchen Urlaubsfreuden stets ausgesperrt. Der Schweizer Bundeskanzler Walter Buser, Chef der administrativen Dienste der Regierung, informierte soeben die Nation offiziell per „Bundesblatt“, daß das bemerkenswerte Volksbegehren durchaus „den gesetzlichen Formen entspricht“ und daß die Bordell-Befürworter somit 18 Monate, bis zum 25. April 1985, Zeit hätten, die nötigen Unterschriften beizubringen.

Wenn mindestens 100 000 Stimmberechtigte das Anliegen unterstüt-

zen, müssen sich Regierung und Parlament mit der Forderung befassen, ob es ihnen nun paßt oder nicht. Den endgültigen Entscheid aber fällen letztlich dann die rund 3,8 Millionen stimmberechtigten Schweizer Bürger in einem Urnengang.

Auf einem viel kürzeren Weg strebt der Berner Stadtrat Werner Schläfli von der Kleinpartei „Landesring der Unabhängigen“ (LDU) das gleiche Ziel an. Im Parlament der eidgenössischen Bundeshauptstadt präsentierte er die Forderung, Bern solle sofort ein kommunales „Eros-Center“ bauen. Zur Untermauerung seines Anliegens legte Schläfli eine 25 Seiten starke Dokumentation über die Unentbehrlichkeit dieses Dienstleistungszweiges im

Interesse des öffentlichen Gemeinwohls vor.

Zumindest einige der Berner Prostituierten allerdings, denen Schläfli durch ein Stadtbordell mehr Unabhängigkeit von Zuhältern verschaffen will, sind wenig begeistert von solchen Aussichten. Eine — mit gut bestücktem Privatsalon — klagte bereits in ihrer Zeitung per Leserbrief: „Gerade in Bern ist so etwas vollkommen unmöglich. Bei uns wollen sich schließlich auch mal Politiker entspannen, und die kämen sicher nicht mehr, wenn Krethi und Plethi an der Türe Schlange stehen.“ Da das Geschäft nun in den Händen der Politiker liegt, darf man wohl erwarten, daß sie auch im eigenen Interesse die bestmögliche Lösung suchen werden.

PROB „EROS-CENTER“? (TAGEBLATT DER SÜD SCHWEIZ)

„Eher Blitzschlag als sechs Richtige“

BERLIN, 25. Oktober. Achtzig Prozent der erwachsenen Bundesbürger jagen bei Glücksspielen nach einer Chance. Jeder vierte von ihnen hofft nicht nur auf irgendeinen, sondern gleich auf einen großen Gewinn. Doch die Aussicht darauf ist fast gleich Null. Beim Samstaglotto 6 aus 49 etwa, so hat die Berliner Stiftung Warentest jetzt ausgerechnet, liegt die Chance für sechs Richtige nur bei 0,000007 Prozent: Die Wahrscheinlichkeit, vom Blitz erschlagen zu werden, ist immerhin viermal höher, sagte Tester Ralf Lisch am Dienstag in Berlin.

Knapp zehn Milliarden Mark wurden 1982 im Geschäft mit dem Glück umgesetzt. Investiert wird, betrachtet man die Chancen statistisch, größtenteils in Träume. Nur 1,86 Prozent beträgt die Wahrscheinlichkeit, überhaupt im Samstaglotto 6 aus 49 Treffer zu landen.

In neun von zehn Fällen hat der Spieler dann drei Richtige und darf ein paar Mark in Empfang nehmen. Kaum einem fällt auf, wie selten die Drei-Millionen-Höchstgewinne, die in der Werbung die große Rolle spielen, tatsächlich ausgezahlt werden. Im vergangenen Jahr geschah das nur sieben Mal, obwohl immerhin 340 Spieler mit sechs Richtigen aufwarten konnten. Sie mußten meist miteinander teilen.

Beim Mittwochslotto 7 aus 38 und beim Fußballtoto liegen die Gewinnchancen laut Warentest nur bei 1,33 Prozent, in den Fernsehlotterien sind sie sogar noch geringer. Innerhalb einer gesamten Klassenlotterie, für die der Spieler mindestens 90 Mark hinblättert, betragen sie immerhin zwischen 36 und 43 Prozent, doch die Chancen auf einen Hauptgewinn sind auch hier, so die Ber-

liner Untersuchung, „verschwindend gering“.

Wie wenig Geld aus den Einsätzen im Gewinntopf landet, ist ebenfalls wenig bewußt. Nur ein Viertel der Einsätze müssen die Lotterien als Gewinne ausschütten — eine untere Grenze, an der sich indessen nur die Fernsehlotterien bewegen, die erklärmaßen Geld für soziale Zwecke einspielen wollen. Ralf Lisch rät dennoch, Geld direkt an gemeinnützige Organisationen zu spenden und sich „den Gewinn am Ende des Jahres beim Finanzamt abzuholen“.

Lotto, Toto und Rennquittentz geben rund die Hälfte der Einsätze als Gewinne an die Spieler zurück. Beim Spiel 77 sind es 43,3 Prozent, in der Klassenlotterie zwischen 51,2 und 55,2, beim Lotteriesparen 70 und bei Pferdewetten 75 Prozent. Spielautomaten müssen mindestens 60 Prozent der Gewinne

ausspucken, überschreiten diese Grenze jedoch im allgemeinen erheblich. Am günstigsten liegt die „Ausschüttungsquote“ beim Roulette mit 97,3 Prozent. Hier ist es aber, so warnen die Berliner Tester, „die hohe Zahl von Spielen, die Verluste bringt“. Jeder Besucher verliert im Schnitt 100 bis 120 Mark pro Casino Besuch.

„Alles Schwindel“, urteilt Ralf Lisch, dessen Analyse als Buch („Spielend gewinnen?“) erscheint, über kommerziell vertriebene „unfehlbare“ Lottosysteme. Sein Tip, wie sich zwar nicht die Chancen, aber bei Treffern die Gewinnquoten erhöhen lassen: Die Lottokreuze nicht nach Geburts- und Hochzeitsdaten auswählen. Dies Rezept befolgen nämlich so viele Bundesbürger, daß die Gewinne enttäuschend gering ausfallen können, weil man mit vielen teilen muß.

Rekordni výlov Bezdrava

(čtk): Rekordni výlov ve své historii zaznamenali letos při stažení síti z druhého největšího rybníka v ČR — hlubokého Bezdrava — zaměstnanci zvláštního oddělení závodního údržbového podniku Státní rybářství České Budějovice. Za uplynulých pět dnů odhad převyřili do sítě 450 tun kapří, líná, štik, mření a dalších druhů vodních živočichů. Přitom se tento velikán neloví až „na bahno“, část vody musela zůstat, protože by při úplném vypuštění brozil hřmý malých candáků, křel jsou v tomto rybníku v hrozném počtu. Kapři jsou po přesádkování uřeni v předvánočním období mimo jiné i pro lidový křel rovněž pro trávu, ostravu a slovensku.

* UMĚLÉ SRDCE zcela nové konstrukce vyvinuli francouzští odborníci. V podstatě jde o minicépadlo z porézního uhlí, které se uvádí do chodu malým elektromotorkem. Ten je zase poháněn dvěma bateriemi, z nichž jednu by namocný měl uvnitř těla a druhou mimo těla. Uhlí bylo vybráno proto, že je lidský organismus lépe snáší. Odborníci nejdříve chciřli toto umělé srdce implantovat zvířatům, a po zvážení výsledků rozhodnou, zda je perspektivní i pro lékařskou praxi.

* PLYNULÁ INFOZE INZULINU pomocí mikrocépadla, které si může diabetik neustále nosit s sebou a které tak nahrazuje periodické vstřikování injekcí, byla hlavním námětem nedávné konference italských specialistů, jež se konala v Sieně. Tzv. „mikroinfuzor“ je přístroj o málo větší než krabička cigaret. Tvorí jej normální injekční stříkačka, vybavená elektrickým motorkem na baterky, která vstřikuje inzulin pod kůži pacienta podle programu stanoveného lékařem.

Vyhlašení mistrů ČSSR

(čtk): Na 80 soutěžících se zúčastnilo mistrovství ČSSR a SSR ve stenografii, psaní strojem a stenotypistice, která se uskutečnila včera v Bratislavě. Mistryni ČSSR v psaní elektrickým strojem se stala R. Bečková z Prahy. V psaní mechanickým strojem obsadila nejvyšší místo v rámci ČSSR T. Štefanová, která měla 440,3 úderu za minutu. V další disciplíně, ve stenotypistice získala nejvyšším počtem bodů 340,50 čs. převodní D. Loudová z Prahy. Soutěžící měla čas převodu 4,30 min. Vítězkou ČSSR ve stenografii je R. Bendová z Prahy, která napsala 170 slov za minutu.

PRÁCE KVAPNÁ, MÁLO PLATNÁ!

(čtk): Dnes ve 14 hodin se na scéně Smetanova divadla v Praze koná třicetý představení opery Bedřicha Smetany Prodaná nevěsta. Do součtu jsou zahrnuta všechna představení včetně prvního v Prozatímním divadle a dalších v opeře Národního divadla. Z historie připomínáme, že první provedení v Prozatímním divadle 30. května 1866 řídil skladatel. Třicetý představení se konalo 30. května 1927 v Národním divadle za řízení Otakara Ostrčila a dvoutisící (premiéra nové inscenace) dne 9. února 1953 v Národním divadle za řízení Jaroslava Krombholce. Třicetý představení Prodaná nevěsta, které je vyhlazeno pro Klub mladých diváků, uvede slavnostním projevem dr. Václav Holík, kněcht, dramaturg opery ND. Dirigentem je zastoupený umělec Jan Hus Tichý, Mařenku zpívá zasloužilá umělkyně Daniela Součková-Broučková, Jenka Josef Hajna, Kárať Karol Piňša. V ostatních rolích vystoupí další přední solisté opery Národního divadla v Praze.

NA 2.000 TISÍC BÝL.

■ Vyslala speciálních károvek uspořádala v pražském hotelu Intercontinental propagacní agentura CTK Made In... (Publicity) spolu s firmou Glühampfenfabrik Jehu z NSR, zastoupenou rakouskou organizací Weiteport. Proředitelcem PZO Kovo bylo loni dodáno do ČSSR 800 tisíc speciálních žárovek této firmy pro čs. podniky. (krs)

Rozhodné NE jaderným zbraním

Mohutné mírové manifestace našich občanů

MÍR JE, KDYŽ...

Praha úterý 25. října 1983

PROHLÁŠENÍ vlády ČSSR

k ujednání mezi vládou ČSSR a radou ministrů SSSR

(čtk): S ohledem na pokračující přípravu USA a paktu NATO na rozmístění nových amerických jaderných raket středního doletu v některých západoevropských zemích vláda ČSSR nejednou upozorňovala na nebezpečí, které by realizace tohoto záměru znamenala pro naši zemi, naše spojení, evropskou bezpečnost a světový mír. V této souvislosti bylo z naší strany několikrát zdůrazněno, že v případě realizace těchto plánů NATO budou přijata příslušná politická a vojenská opatření vycházející z principu rovnosti a stejné bezpečnosti. Při vědomí skutečnosti, že USA již dokončují práce spojené s rozmístěním balistických raket Pershing 2 a střel s plochou dráhou letu, posoudily vlády ČSSR a SSSR odvetná opatření, dojde-li k rozmístění těchto nukleárních prostředků. Po vzájemné shodě obou vlád se zahajují přípravné práce k rozvíjení raketových komplexů operačně taktického určení na území Československa. Tyto nezbytné kroky byly učiněny s cílem zabránit pokusům USA a NATO o narušení strategické rovnováhy a stability v Evropě a ve světě a o získání vojenské převahy.

Zpráva ministerstva obrany SSSR

(čtk): V souvislosti s tím, že Spojené státy zakončují v řadě západoevropských členských zemí NATO přípravu k rozmístění balistických raket Pershing 2 a střel s plochou dráhou letu o velkém dosahu, odpalovaných ze země, Sovětský svaz je nucen přijmout dodatečná opatření k zajištění jak své bezpečnosti, tak i spojenců ve Varšavské smlouvě.

V souladu s ujednáním mezi vládami Sovětského svazu, Německé demokratické republiky a Československé socialistické republiky se zahajují na území NDR a ČSSR přípravné práce k rozvíjení raketových komplexů operačně taktického určení.

Podnikané kroky mají charakter jednoho ze stanovených odvetných opatření pro případ rozmístění amerických raket v Evropě. Jsou zaměřeny na udržení rovnováhy v jaderných prostředcích mezi Varšavskou smlouvou a NATO v Evropě.

Stanovisko předsednictva ÚV KSČ

k ujednání mezi vládou Československé socialistické republiky a radou ministrů Svazu sovětských socialistických republik

(čtk): Zápas o mír, za odvrácení války tvoří každodenní náplň politiky Komenistické strany Československa, vlády Československé socialistické republiky, členských států Varšavské smlouvy. Potvrdily to i v Politické deklaraci, přijaté na zasedání politického poradního výboru 5. ledna t. r. v Praze, v níž poukázaly na velmi vážné nebezpečí, které pro evropské národy představuje záměr bloku NATO realizovat své rozhodnutí o rozmístění nových amerických raket středního doletu na území celé řady západoevropských zemí.

Pražská Politická deklarace shrnuje rozsáhlý program akcí, směřující k odvrácení nebezpečí nukleární války, k uvolnění mezinárodního napětí, ke snížení zbrojení a odzbrojení na základě zásady rovnosti a stejné bezpečnosti. Přes tyto závazné mírové výzvy Spojené státy projevily neochotu alespoň trochu seriózně o těchto otázkách jednat a dohodnout se. Návrhy Politické deklarace obcházejí, zamítají a překrucují ve snaze získat čas pro rozmístění amerických raket středního doletu už koncem tohoto roku.

Sovětská vláda ve svém prohlášení 28. května 1983 byla nucena připomenout, že začne-li se uskutečňovat rozhodnutí USA a NATO, týkající se nových amerických raket v západní Evropě, bude Sovětský svaz nucen přijmout po dohodě s dalšími členskými státy

Varšavské smlouvy nezbytná opatření k ochraně Sovětského svazu a jeho spojenců.

Předsednictvo ÚV KSČ a vláda ČSSR v prohlášení z 3. června 1983 zdůraznilo, že „vědomy si své odpovědnosti za mírový a pokojný život československého lidu ztotožňují se s tímto prohlášením a vyjadřují mu plnou podporu“.

Vedoucí straníci a státní představitelé socialistických zemí se ve společném prohlášení, přijatém 28. června t. r. v Moskvě, opět s velkou naléhavostí obrátili k vládám států NATO, předložili široký mírový program a vyzvali je k jednání a dohodám. Přitom zdůraznili, že v zájmu míru a vlastní bezpečnosti v žádném případě nedopustí, aby nad nimi někdo dosáhl vojenské převahy.

Světové veřejnosti je známo, že je to Sovětský svaz a ostatní socialistické země, které v duchu své zásadové leninské mírumilovné politiky, naplněné humanismem, úsilím o štěstí lidstva, soustavně předkládají iniciativní návrhy na záchranu světového míru, na odvrácení jaderné katastrofy.

Nejreakčnější imperialistické síly, zejména Spojené státy, nerespektují vůli národů, ustavičně zvyšují zbrojení ve snaze narušit rovnováhu, získat převahu a jednat z pozice síly. Československo nemůže nečinně přihlížet, že nedaleko od našich západních hranic USA urychleně dokončují přípravu k rozmístění raket středního doletu.

Ve světle těchto skutečností, v zájmu bezpečnosti naší vlasti a socialistického společenství, Československá vláda spolu s vládou SSSR se rozhodly zahájit přípravné práce k rozvíjení raketových komplexů operačně taktického určení.

Předsednictvo ÚV KSČ spolu s vládou ČSSR jsou přesvědčeny, že československý lid toto nevyhnutelné opatření plně podpoří.

Die Bonner Koalition will mit Hilfe eines um zwei Milliarden auf 8,5 Milliarden Mark gesteigerten Bundesbankgewinns die Neuverschuldung des Bundes im kommenden Jahr auf etwa 35 Milliarden Mark begrenzen. Im Etatentwurf 84 waren noch 37,3 Milliarden vorgesehen.

General Motors mit Rekordgewinn

General Motors hat in den ersten neun Monaten 1983 rund 2,43 Milliarden Dollar (6,3 Milliarden Mark) Gewinn gemacht gegenüber 817,7 Millionen Dollar in der gleichen Zeit 1982. Der Umsatz stieg auf 53,7 (46,1) Milliarden Dollar.

Pozadí protibulharské provokace

Rím: Lživost tvrzení tureckého neofašisty A. Agci o spolupráci bulharských občanů na jeho pokusu o atentát na papeže Jana Pavla II. v roce 1981 je stále obtížnější. Informuje o tom italský list La Repubblica a píše, že společné šetření bulharských a italských orgánů v uplynulém měsíci odhalilo další fakta, která stále více ukazují pozadí této protibulharské provokace. Podle názoru listu všechny výpovědi „odhalující“ tzv. „bulharskou stopu“ byly Agci napovězeny v jeho vězení v městě Ascoli Piceno. Deník zdůrazňuje skutečnost, že je tam také vězněn šéf zlíčinecké organizace camorra R. Cutolo, jehož částí hosty v celé jsou agenti italských tajných služeb. Bude-li se další vyšetřování zabývat těmi, kdo strážili za zády tureckého teroristy Agci, pak není vyloučena možnost, že do případu budou zapleteni vysocí postavení činitelé a vlivné organizace, soudí La Repubblica.

Varšavské smlouvy předložily mnohostanné návrhy.

Cílem těchto návrhů, které zůstávají v platnosti, je pokračovat dále na cestě uvolňování napětí, nímžží pokročí až k odzbrojení. V souvislosti s tím, že USA dokončují přípravu k rozmístění balistických raket Pershing 2 a střel s plochou dráhou letu o velkém dosahu odpalovaných ze země, v řadě západoevropských států NATO, jsou SSSR, NDR a další socialistické země nuceny podniknout dodatečná opatření k zajištění své bezpečnosti. V souladu s dohodou mezi vládou SSSR a vládou NDR byly na území NDR zahájeny přípravné práce k rozvíjení raketových komplexů operačně taktického určení. Podnikané kroky mají charakter jednoho ze stanovených odvetných opatření pro případ rozmístění amerických raket v Evropě. Jsou zaměřeny na zachování rovnováhy jaderných zbraní mezi Varšavskou smlouvou a NATO v Evropě.

Oznámení Rady národní obrany NDR

Berlin: Rada národní obrany NDR včera oznámila: USA a jejich spojenci v NATO podnikají nyní mnohostanná opatření, aby získali vojenskou převahu nad členskými státy Varšavské smlouvy a výrazně změnili nynější protibulharskou rovnováhu ve svůj prospěch. Těmto cíli slouží plánované rozmístění nových amerických raketových systémů v západní Evropě, přičemž by se území NDR stalo hlavním odpalovacím základem pro americké jaderné zbraně prvního úderu proti SSSR, NDR a dalším státům socialistického společenství. NDR v plné shodě s dalšími členskými státy Varšavské smlouvy rozhodla poukázat na nebezpečné následky rozmístění nových amerických jaderných zbraní středního doletu v Evropě a prohlásila, že v tomto případě budou socialistické státy nuceny k protioopatření. SSSR, NDR a další členské státy

* **ELEKTROMOBILY** s maximální rychlostí 100 km/hod. a akčním rádem 300 km se zřejmě brzy stanou skutečností díky nové zinkohydromotivní baterii, jež byla vyvinuta v USA a kterou nyní zdokonalují rakouští vědci. Výkon zinkohydromotivní baterie je zatím asi třikrát větší než u klasických olověných akumulátorů, přičemž má i nízké výbojné náklady, dlouhou životnost, a její znečištění prakticky neohrožuje životní prostředí. Dá se využít ve všech druhích dopravy, navíc je vhodná také pro jeřáby a stroje či zařízení, používaná k hlubinné těžbě nerostů. Stacionárně ji lze použít i jako zdroj elektřiny pro špičkové zatížení v silovém provozu nebo ke skladování větrné a sluneční energie.

Die Politik warf schwarze Schatten

Frankfurt: Besondere Bereitschaft für Dvoráks „Stabat mater“

Die grausigen Attentate von Beirut hatten eine Stimmungslage hervorgerufen, die der Aufnahmebereitschaft vieler Hörer für das Stabat mater von Antonín Dvořák weit entgegenkam. Es war, als habe an diesem Sonntag ein schwarzer Schatten der sonst so strahlenden Helligkeit des Großen Saals der Frankfurter Oper den Glanz genommen. Die tiefe Frömmigkeit der Kantate,

vom Komponisten unter dem Eindruck des Todes seiner Tochter Josefa geschrieben, erfüllte mit ihrer Beseeltheit die ganze Dimension von Schmerz und Trauer.

Die Aufführung durch den Chor des Cäcilien-Vereins und des Bayerischen Kammerorchesters unter Enoch zu Guttenberg stieß im Angesicht dieser Umstände offene Türen auf. Es

muß deshalb hier nicht im einzelnen untersucht werden, in welchem Umfang der künstlerische Rang des Abends die Wirkung beeinflusste. Manches geriet nicht zur technischen Vollendung. Vieles aber, was diese erste tschechische Musica sacra mit ihrer tröstenden melodischen Kraft aussagt, sprang ganz unmittelbar von der Bühne ins Publikum über.

Trotz der gewaltigen

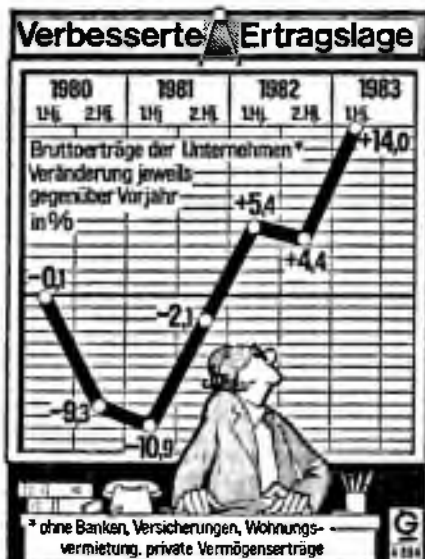
Ausmaße des Werkes, das sich in dieser Hinsicht an Bach und Beethoven orientiert, aber vor allem Schubertsche Züge trägt, hielt die Spannung an. Die Solisten ihrerseits trugen wesentlich dazu bei, daß von der lyrischen Fülle nichts verloren ging. Das stürmische Amen schließlich entließ eine ergriffene Hörerschaft in die mondhele kalte Nacht.

• **Tunaj západoněmeckého obchodního loďstva**
Činila loni šesti milionů tun, zatímco v roce 1978 to bylo ještě 9,3 milionů tun. Oznamuje to bonnské ministerstvo dopravy s tím, že tento nepříznivý vývoj byl způsoben celosvětovou hospodářskou krizí a poklesem obchodu v NSR samé.

Wichtige Telefon-Anschlüsse in Frankfurt am Main

Polizei	7551
Überfall	110
Feuerwehr	112
Unfall-Rettungsdienst	112
Hubschrauber-Rettungsdienst	44 1033
Ärztl. Notdienst	7 920 200
Zahnärztl. Bereitschaft	660 7271
Apotheken-Bereitschaft	1150
Tierärztl. Notdienst	1150
Gaswache	70 1011
Strom, Wasser und	
Fernwärme (Stadtwerke)	2131
ADAC-Informationszentrale	7 4306
AvD-Informationsdienst	660 6300
Römertelefon	2 124 000 / 2 124 100
Verbrauchertips	28 5067
Redaktion "DRBNA"	41 31 14
Zentrale "Maryas"	58 50 01
Grillverwaltung	77 93 31

Hozmístování od 15. prosince?

Londýn: První z nových amerických raket středního doletu mají být rozmístěny v palebných postavech v Británii a v NSR již 15. prosince letošního roku. Napsal to v nedělním vydání britský list The Observer. Na základě Greenham Common 80 km západně od Londýna bude do 15. prosince rozmístěno 16 řízených střel s plochou dráhou letu a jadernými hlavicemi a na americké základně Schwäbisch Gmünd v NSR devět raket Pershing 2.

Rasová segregace ve zlatých dolech

Diskriminace černých horníků

PRETORIA: V jihoafrických zlatých dolech ročně umírá na 500 horníků, z nichž většina buď uhoří, nebo je zasypana. Oběti těchto „nebe“ se stávají především horníci černé pleti, neboť právě ti musejí pracovat v nejnebezpečnějších podmínkách - v úzkých, nízkých štolách, kde teplota dosahuje až 60 st. Celsia.

■ **ČERNÍ HORNÍCI** přitom, jak uvádí agentura Reuters, dostávají za svou práci zhruba šestkrát méně plat než jejich bílí kolegové, jimž je „vyhrazena“ práce v těch částech dolních komplexů, jež jsou vybaveny moderní technikou a klimatizací.

■ **ZA ODSTRANĚNÍ RASOVÉ SEGREGACE** v jihoafrických dolech bojuje Národní odborový svaz černých horníků (NACU), který byl zřízen v roce 1976. Svaz se podařilo získat příslib Důlní komory, že „se bude zasazovat o odstranění diskriminace založené na rozdílch ras, pohlaví a náboženského vyznání v dolním průmyslu“, avšak boj za jeho splnění bude mimořádně obtížný.

■ **NAPRIKLAD ULTRAPRAVICOVÝ** odborový svaz bílých horníků prohlásil, že nikdy nepřipustí, aby byl zrušen zákon z roku 1922 podle nějž černí horníci sice smějí vyhloubit jamku pro výbušninu a minit nálož, avšak odpalit ji mohou pouze bíloši.

■ **ZPRAVODAJ AGENTURY REUTERS** R. Lander píše, že zatímco bílí horníci mohou žít se svými rodinami v pohodlných nově vznikajících městech v blízkosti dolů, jejich černí „spolupracovníci“ musejí žít bez rodin v ubytovnách, jež jsou přísně hlídány.

• **Počet vězňů v amerických věznicích vzrostl:** za prvních šest měsíců letošního roku o 4,2 procenta a dosáhl dosud rekordní výše - 413 839 osob. Uvádí se to v informacích ministerstva spravedlnosti USA.

Auto gehorcht aufs Wort

TOULOUSE, 26. Oktober (dpa). Ein Auto, das der menschlichen Stimme gehorcht und vor allem für Behinderte gedacht ist, wurde jetzt auf der Messe für Energien und Techniken der Zukunft (SITEF) in Toulouse (Frankreich) vorgestellt. Bei dem von Renault und der US-Firma Bendix ausgestatteten Fahrzeug muß der Fahrer nur noch Steuer, Gas und Bremse mit Muskelkraft bedienen. Das Armaturenbrett verbirgt einen kleinen Rechner, der auf die Stimme des Fahrers eingestellt wird und über ein Mikrofon die Kommandos für Anlasser, Blinker, Scheibenwischer oder Scheinwerfer entgegennimmt und ausführt. Der Rechner kann bis zu 40 verschiedene Kommandoworte speichern. Für die Serienfertigung ist der Wagen noch nicht geeignet.

Messerstecher im Rockkonzert

BERLIN, 26. Oktober (dpa). Bei Gewalttätigkeiten und Schlägereien während eines Rockkonzerts der US-Gruppe „ZZ Top“ sind am Dienstagabend in der Berliner Eissporthalle drei Menschen verletzt worden. Ein 21-jähriger Kanadier erhielt einen Messerstich in die Hüfte und mußte in ein Krankenhaus eingeliefert werden. Ein 20 Jahre alter US-Soldat und eine 19-jährige Berlinerin wurden leicht verletzt. Die Auseinandersetzungen gingen nach Angaben der Polizei von Mitgliedern einer Rockerguppe in der mit 4700 Besuchern gefüllten Halle aus. Polizeikontrollen an den Eingängen zum Ende der Veranstaltung zur Suche der Täter blieben erfolglos.

HUDBA ŠLECHTÍ ČLOVĚKA!

Rozhodně za mír

• **Jednotky jihoafrické okupační armády v Namibii** dostaly rozkaz, aby rozptýlily v rozsáhlých oblastech severní Namibie a v okolí strategických cest jedovaté chemické látky. Ozámila to tisková agentura AFP.

• **Téměř třicet milionů mladých lidí** se v celém Sovětském svazu zúčastnilo mikédnického svátku.

Největší demonstrace v historii NSR

RADOSTNĚ A DOBROVOLNĚ!

PÁTRÁNÍ

ZÁHADA REGENTOVA KONCE

Postava rožmberského regenta a proslulého rybníkáře Jakuba Krčína z Jelčan je stejně pozoruhodná jako rozporuplná. Vřel ji také nejméně náš spisovatel věnoval svou pozornost. Krčín byl bezohledný i obdivuhodně pracovitý, násilník i fantast. Byl stejně respektovaný jako nenáviděný. Ve starých letopisech jsou zapsány důkazy o jeho krutostech, jichž se dopouštěl na rožmberských poddaných, na jihu Čech se však dodnes setkáváme s výtvary jeho rváčského ducha. O Krčínově životě je toho známo dost, o tom, jak a kde skončil, však existují pouze dohady.

Narodil se 18. července 1535 v Kolíně. Jeho otec měl malý zemanský dvůr, jehož výnosy sotva stačily pro rodinu a hrstku služebných. Přesto se zeman Krčín snažil poskytnout svému synovi univerzitní vzdělání. Vypravil ho do Prahy, kde mladý Jakub úspěšně studoval, leč finanční potíže v rodině ho posléze přiměly studii zanechat. Získal službu v družině Viléma Trčky, později pak místo hospodáře u kláštera v Borovanech na Českobudějovicku. Dva roky zveleboval klášterní hospodářství, až si jeho pracovního zápalu povšiml rožmberský vladař Vilém. Odvezl si ho do Českého Krumlova a jmenoval ho podpurkrabím. Už po ročním působení byl za své zásluhy jmenován purkrabím. Důvod byl v Krčínových organizačních schopnostech. Během krátké doby provedl na krumlovském zámku různé stavební úpravy, vyznamenal se zavedením vodovodu do zámekého objektu i zásahy do hospodářství, z nichž plynuly do rožmberské pokladny zisky, o nichž se jim předtím ani nesnilo. Už ve svých čtyřicetiletých letech byl Jakub Krčín jmenován vrchním správcem – regentem – všech rožmberských statků.

Jakub Krčín začal svou regentskou kariéru tvrdými zásahy u panských správců a úředníků. Pronikl do tajů jejich hospodaření a když zjistil jakoukoliv nepoctivost, sáhl k nejpřísnějším trestům. A když zjednal pořádek „nahoře“, začali pociťovat jeho tvrdou ruku i všichni poddaní rožmberského panství. Krčín zavedl nové daně a upravil pracovní dobu, objížděl jednotlivé dvory a všemožně se snažil, aby se na nich podstatně zvýšily výnosy. Na jihočeském panství byly za jeho regentství zřizovány četné nové ovčiny, mlýny, pivovary, pily, obory s lovnou zvěří, ve starých stříbrných dolech byla obnovena těžba. Za tím vším stál neúnavný regent Jakub Krčín. To hlavní, co ho však proslavilo – rybníky – lákaly tohoto muže ještě předtím, než mu byl svěřen regentský úřad. Už v roce 1565 se přičinil o založení rybníka Počátek u Třeboně. A za rok po převzetí své regentské

funkce se rozhodl vybudovat rybník přímo u třeboňských hradeb. Pobouřilo to mnohé třeboňské měšťany, kteří měli obavy, že voda z rybníku poničí teprve nedávno vybudované městské hrady a tím ohroží obranyschopnost města. Protestovala i městská chudina, která žila na třeboňském předměstí, jež mělo být vodou zatopeno. Krčín však si prosadil svou a tak se zrodil rybník, který byl posléze pojmenován Svět. Původně měl jméno Nevděk, čímž chtěl Krčín vyjádřit všechny potíže a překážky, které musel při budování tohoto vodního díla překonávat. Nevděk, nebo chcete-li dnešní Svět, se stal odrazovým můstkem pro další Krčínovo zakládání rybníků. Po Nevděku přišla další díla, jímž dával jejich zakladatel Krčín pozoruhodná jména: Pamatuji, Vdovec, Naděje, Potěšil, Krčín, Pomoc, Věrný, Nevěrný a podobně. Mnohý z názvů nepochybně měl souvislost s Krčínovými životními zážitky. Ještě předtím, než se Krčín pustil do výstavby svého nejmohutnějšího vodního díla – Rožmberku, začal se stavbou zámku Kratochvíle. Vybuďoval jej s jistým záměrem u své tvrze Leptače na Netolicku. Záměr spočíval v tom, že zámek přenechá svému chleboďárci Vilémovi a získá za něj výhodnější místo pro své vlastní hospodaření. A to se mu skutečně podařilo. Vilém nabídl Krčínovi za Kratochvíli pozemky na Sedčanskou. A jeho regent rád souhlasil, neboť Leptač a jeho okolí nebylo ideálním místem pro výnosné hospodaření.

Na Sedčanskou si Jakub Krčín zvolil za své sídlo Křepeňice. Nechal tady vybudovat pohlednou renesanční tvrz, obehnanou vodou, které dal jméno Nový Hrádek – Krčínov. Sem se v první polovině devadesátých let šestnáctého století (předtím dokončil výstavbu Rožmberka) uchýlil a odtud dirigoval své poddané a řídil výstavbu dalších objektů na svém panství. A co víc, pod střechou křepeňické tvrže se Krčín vrhl i na alchymii. To, co mu bylo poněkud vzdálené u Rožmberku, neboť nikdy nedůvěřoval šarlatánům, které Vilém z Růže zval do své alchymistické kuchyně, začal najednou provádět sám. Krčínovy alchymistické pokusy nezůstaly utajeny, a tak se záhy začalo na Sedčanskou hovořit o tom, že je Krčín spojen s ďáblem. Rožmberský regent však byl v tomto směru dobrým počtářem a namísto elixíru života se pokoušel zpracovávat křepeňickou zlatou rudu. Nezachovaly se údaje, zda se mu podařilo z rudy zlato vyzískat, jisté však je, že si mohl v roce 1593 přikoupit další statek a vodní tvrz v Obděnicích. A právě tady se dostáváme k oné regentské záhadě.

Jakub Krčín z Jelčan a Sedčan si zvolil obděnický kostel Nanebevzetí Panny Marie za místo svého posledního odpočinku. Původně románský kostel z počátku 13. století nechal nákladně vyzdobit a do blízkosti oltáře dal v roce 1603 zasadit náhrobní desku s nápisem: „Léta Páně... umřel urozený a statečný muž Jakub Krčín

jeho houževnatost i rybníkářské mistrovství, nezamítne však ani jeho krutost a bezohlednost, s níž vykořisťoval jihočeské obyvatelstvo. A tam, kde chtěl nalézt poslední místo svého odpočinku – v Obděnicích – zůstala po něm pouze pověst, která hlásá něco jiného, než je vytesáno na oné náhrobní desce. Vypravuje, že za tuzých zimních nocí orává na ledě obděnického rybníka čert hluboké rýhy a do svého podivuhodného pluhu prý má zaplazeného Krčína. Jezdí s ním po ledové ploše a mlátí ho při tom řetězem. To je daň, kterou musí platit někdejší rožmberský regent za násilí, jehož se během života dopustil na lidech.

Pověst je však pověst a záhada kolem regentova skutečného konce existuje. Podaří se ji v budoucnu objasnit?

z Jelčan a Sedčan...

Tak je tam onen nápis s ještě dalším chvalozpěvem na Krčína dodnes. Bez uvedení data smrti a s otazníkem, zda byl Jakub Krčín pod tento náhrobek vůbec kdy uložen. Někteří historikové se domnívají, že Jakub Krčín skutečně ležal v kryptě obděnického kostela a že jeho dcera, u níž v Sedčicích v roce 1604 zemřel, nenechala na náhrobní desce vytesat datum otcovy smrti. Jiní badatelé naopak soudí, že byl Krčín pochován v Sedčicích, kde náhle během návštěvy své dcery zemřel.

Těžko říci, neboť žádné záznamy se nedochovaly ani v Obděnicích ani v Sedčicích. Marne bylo pátrání v Křepeňicích a také v proslulém třeboňském archivu. Tam nalezneme ledašco o Jakubu Krčínovi, včetně pozoruhodného záznamu kronikáře Břežana, který zapsal, že „Jakub Krčín, člověk nerudný a mračný, jen na rybníky laskav byl“. Jak a kde skončil, o tom se však ani Břežan nezmiňuje. Bystrý a cílevědomý kronikář zřejmě věděl, proč věnuje někdejšímu regentu pouze tuto poznámku. Neměli se navzájem pranic rádi, tak jako neměl regenta Krčína v lásce ani poslední rožmberský vladař Petr Vok. Jakub Krčín to také dobře věděl a proto si sám, ještě za svého života, nechal na náhrobní desce vytesat slova o své urozenosti a statečnosti. Nebylo mu to však nic platné. Historie zvěřila jeho přednosti i záporu a říká o něm své. Neupírá mu

Krčínova tvrz v Křepeňicích už dávno ztratila na své někdejší hrůzy

Oáza se nekoná

Dříve Koňský trh, nyní Václavské náměstí, Place St. Vencesles, Wenceslas square, Wenzelsplatz, Václavák, Trafouš. Pod těmito názvy vnikl do vědomí nejen našich občanů, ale i těch, kteří rok co rok do našeho krásného města zajiždějí. Za obchodem, za kulturními památkami, kterými se pyšníme v celém světě, ale i jen tak za rekreaci, nebo za známými.

Je tomu už tak čtyři až pět let, kdy jsem se poprvé dozvěděla, že budou z náměstí vyloučeny tramvaje a provoz automobilů omezen do té míry, aby se centrum hlavního města proměnilo v dokonale korzo. Mezitím proběhla soutěž mladých architektů o projekt, který by zaručil Pražanům, ale nejen jim, možnost odpočinku v samotném srdci města. Předloni zmizely tramvaje, ale až letos začátkem roku, byly vytrhány koleje. A pak už jsem den co den, při cestě do redakce, pozorovala čilý ruch kameníků a zahradníků. Těšila jsem se na to, že si v létě v době poledne odskočím na lavičku pod stromem, který sice nebude zdaleka ještě rozsáhlý, ale za pár let už zcela jistě.

A tak jsem denně sledovala postupující práce a v květnu se konečně projekt vyloupil v plné „krásě“. Při zemi se krčily uschlé keřky, ostromech jsem si nechala zdát, i když laviček je na náměstí dostatek. Projekt mne zklamal. Zklamal tak, že jsem s větší intenzitou začala vnímat čilý dopravní ruch. Nedo-vedla jsem si představit, že usednu, budu odpočívat a při tom vdechovat výfukové zplodiny. Ostatně polosuché keřky mi ani v létě nedokázaly poskytnout k odpočinku žádoucí stín a co se z nich stane v zimě...

Cítím se oklamaná. Václavské náměstí není oázou klidu, je rušným bulvárem. Proč? Na to snad dají odpověď následující řádky.

Je všední den, devět hodin třicet minut. Za zády mám Můstek a zrakem bloudím přes magistrálu zakousnutou do horní části Václavského náměstí. Automobily vyrazí do křižovatky v ukázněných trojstupech. Pak je na několik okamžiků klid, ale jen do té chvíle, než mohou vyrazit ty, které se šikují z náměstí od Štěpánské ulice. Provoz hodný evropské metropole.

Zastavuji se u dvou příslušníků Veřejné bezpečnosti konajících tento den službu pod Domem po-travin. Dohlížejí, jako každodenně, na ty, kteří mají povolení k vjezdu, ale především dbají na to, aby zákaz vjezdu nebyl porušován těmi, kteří zde nemají co pohledávat.

Vztyčená pravá ruka a upažená levá jasně naznačuje řidiči Opela s cizí státní poznávací značkou, aby zastavil. – Guten Tag, Ihre

Reisepass, bitte... říká nadstrážmistr Luboš Skýva. Další jeho slova již zanikají v dopravním hluku.

Nákladní automobily, ale i osobní vozy různých značek s kartami vyepeny tak, aby byly vidět, se

Opelovi vyhýbají a míří do centra slibované oázy.

– To sem všichni mohou? ptám se nadstrážmistra Jaroslava Stöhr, který bedlivě sleduje příjezdějící vozy.

– Vjezd mají povolena vozidla dopravní obsluhy, taxi služby, zásobování, diplomaté a auta s povolením dopravního inspektorátu, odpovídá mi.

Náhle však vstupuje do vozovky a předpisovým způsobem staví řidiče s pražskou poznávací značkou. Zdraví ho a začíná obvyklý rituál. Řidič nemá povolení ani výjimku, dostává šedesát korun pokuty a také „itinerář“ další jízdy. – Vpravo odbočte do Opletalovy ulice, říká nadstrážmistr Stöhr. Řidič odjíždí. Sleduji ho, drží se doporučení.

– Kolik řidičů přestupuje denně zákaz?, ptám se nadstrážmistra Luboše Skývy, který mezitím ukázal řidiči Opela, jak se dostane do hotelu Alcron.

– Abych byl upřímný, tak zhruba deset. Ale to je bilance této roční doby. V létě jich bylo kolem čtyřiceti. Včetně řidičů z venkova a zahraničních turistů, odpovídá mi. Deset přestupků se mi zdá na tak živý provoz paradoxně málo. Proto se ptám druhého příslušníka VB.

– Kontrolujete vozy zásobování?

– To je samozřejmé. Některé z nich mají totiž dobu povolení vjezdu limitovanou do devíti hodin dopoledne a některé mají výjimku platící po celý den. Ti, co se objevují na náměstí po deváté hodině, jsou pokutováni a navíc sepisujeme hlášení příslušnému podniku, sděluje mi.

Pak se už musí zabývat dalšími dvěma vozy, které před okamžikem zastavil nadstrážmistr Luboš Skýva. Oba řidiči jsou mimopražští.

– Jdu blíž k vozům, abych slyšela.

– Dobrý den... opakuje nadstrážmistr Jaroslav Stöhr téměř zaklínací formuli.

Řidič bez řečí sahá do schránky v přístrojové desce a vytahuje od-tud jakýsi papír. Jaroslav Stöhr si jej bedlivě prohlíží. Pak jej podává zpět řidiči a ukazuje mu, že může jet. Automobil mizí uprostřed oázy.

– Měl povolení, odpovídá na moji nevyřčenou, ale jasnou otázku.

– Řidič s touto poznávací značkou?, divím se.

– To není nic neobvyklého. Mají zde podnikové ředitelství a povole-

ni bylo na žádost podniku schvále-no dopravním inspektorátem.

Začíná se mi tak trochu skládat mozaika. Barevná není. Je truchlivá a šedivá. Václavské náměstí pulsuje dopravním ruchem dál, jako by se nechumelilo. Ten je živěn nejen vozy taxi, zásobování, automobily diplomatů, ale i těmi, kteří příježdějí do Prahy z jiných měst do úřadů, kterým jsou podřízeni, nebo naopak.

Zdá se mi, že všichni mají povolení, výjimky a výjimky z povolení.

Oba sloužící nadstrážmistři mají plné ruce práce. Buď vysvětlují, že na Václavské náměstí je zákaz

vjezdu a vzápětí následuje pokuta, nebo studují pasy cizích státních příslušníků a ukazují jim cestu k hotelu. Stojí zde a lokají výfukové plyny celých osm hodin denně.

A přitom by stačilo tak málo, abychom nezlobili my je a oni potažmo nás. Důslednost. Důslednost a uvážení jednotlivých případů. Spolupráce podniků s jejich řidiči. Spolupráce na takové úrovni, aby podniky vytvořily řidičům podmínky, za nichž by obchody mohly být zásobovány v nočních či brzkých ranních hodinách. Dále pak ukázněnost všech pracovníků, kteří povolení v podnikcích navrhují. Vždyť přece všichni chceme, aby se splnil sen zeleného bulváru. A že to jde, to dokumentuje případ moskevského Sadového okruhu. Tam totiž Moskvané našli to, co bylo Pražanům jen slibováno, ale skutečnost zůstala jiná. Pravda, leckdo může namítnout, že Václavské náměstí je podřízeno několika dopravním režimům. Ty je ale nutné přísně dodržovat a nedodržení postihovat citelně. To proto, aby všichni, kteří klidu v centru města nechtějí napomáhat, hledali schůdné cesty k řešení.

Po hodině odcházím, proplétám se hustým provozem a vůbec se nedivím, že lavičky zůstaly opouštěné. Oáza klidu se nekoná. Snad příští rok...

Jaký je váš partner? Není to náhodou moderní Casanova? Proveďte si ho tímto testem! Zaškrtněte odpovědi a porovnejte s tabulkou.

- Váš partner si o sobě myslí
 - že vypadá velmi dobře
 - že se nevymyká z průměru
 - neptemýšlí o svém vzhledu
- Cvičí nebo sportuje, aby si udržel kondici
 - denně
 - občas
 - vůbec ne
- Koupe se
 - denně
 - denně se sprchuje
 - koupe se jednou týdně
- Mění svůj vzhled (např. účes, knír, vousy)
 - často
 - někdy
 - zásadně ne
- Dělá si manikýru
 - každý týden sám
 - čeká, až mu ji uděláte
 - má zanedbané nehty
- Kouří
 - ano
 - jen když mu někdo nabídne
 - nekouří vůbec
- Váš partner
 - sní o tom, jak se stát automobilovým závodníkem
 - imponují mu drahé vozy zahraničních značek
 - považuje Škodovku za vrchol pohodlí
- Spí obvykle
 - v pyžamu
 - v pyžamovém kabátku bez nohavic
 - nahý
- Nejraději čte
 - detektivky
 - časopisy ležícího žánru
 - beletrii, noviny
- Dává vám nejčastěji jako dárek
 - parfém
 - bonbóny
 - květiny
- Druhým mužům
 - se líbí
 - není jim sympatický
 - několiko nejzájem
- Druhé ženy
 - pokoušejí se s ním flirtovat
 - nelíbí se jim
 - neregistrují ho
- Před setkáním s vámi
 - ustrojí se jak ze škatulky
 - užívá dobrou kolínskou
 - holí se denně

V provinciálním Grosseto v Toskánsku žil. Italští archeologové odkryli etruské město z 5. až 4. století př. n. l. Až dosud odhalili ulice i zbytky domů. Našli i několik váz a džbánů. Město se rozkládalo na návrh ašilí baktar. Vědci se domnívají, že by mohlo jít o město Kalousova, o němž se zmiňoval až řecký historik Polybios. Tlčet kolem roku 205 až 123 př. n. l.

Čtyřicetiletý dřevník a dobrovolný hasič Hans Roterardt ze západoněmeckého města Rosenheim má zvláštní zálibu. Zbírá fosilické přeby jeho kolekcí tvoří 99 exemplářů pocházejících z 26 zemí Evropy a Ameriky. Je to největší sbírka toho druhu v NSR.

- Váš partner má rád
 - moderní tance
 - starší klasické
 - netančí vůbec
- Jeho vztah k ženám je
 - všely - letí na každou sukni
 - líbí se mu jen určitý typ
 - ženy obdivuje nejraději z dálky
- Od dívky, která se mu líbí, žádá
 - aby ho navštěvovala v jeho bytě
 - že ji nejprve do kina a pak na chalu
 - chodí s ní na procházku a do kavárny
- Pokládá za běžné
 - mit poměr s každou ženou, které projeví přízeň
 - žít delší čas vždy s jednou toho času milovanou
 - domnívá se, že se ženou mámuž žít až po smrti
- Hovoří o sexu
 - phlil často
 - někdy
 - nikdy
- Věří v manželství
 - ano
 - ne
 - eno i ne
- Kdyby šel na maskarní ples, vybral by si masku
 - Tarzana
 - Casanovy
 - maskarní pokládá za nesmysl

Bodová tabulka	a	b	c	a	b	c
1	5	3	1	11	3	5
2	5	3	1	12	5	3
3	1	5	3	13	1	1
4	5	3	1	14	3	1
5	5	3	1	15	5	3
6	4	5	1	16	5	3
7	3	5	1	17	3	5
8	1	3	5	18	3	1
9	5	3	1	19	1	5
10	4	5	3	20	5	3

46 bodů nebo méně

Váš vyvolený není rozhodně typem Casanova - a vy to dobře víte. Má mnoho komplexů a málo sebevědomí i mužské průbojnosti. To neznámá, že se mu ženy nelíbí, ale trochu se jich ostýchá. Pokud jste s ním jinak spokojená a nenudíte se s ním, vybrala jste si velmi dobře - bude to muž, pro něhož budete ta jedina na celý život.

47-73 body

Váš partner má určité sklony k tomu být typem Casanova, ale bud mu chybí dost odvahy nebo si prostě netroufá uskutečnit své sny. Protože lituje proměškáních příležitostí, snaží se své úspěchy u žen přehánět a alespoň se tvář jako zkušený dobyvatel žen. Pokud tento postoj nesnášíte, raději se na takového partnera nevažte. Nedoporučuje se však odplácet stejně stejným, tato taktika není úspěšná. Když dva dělají lož, není to lož.

Vic než 74 body

Podařilo se vám nalézt opravdového Casanova. Dokud se mu bude dostávat sil, nepohrdne žádnou příležitostí. Je vitálním partnerem pro krátkodobý vztah, ale pro manželství se nehodí. Nelze od něj čekat věčnou lásku ani věrnost. Ledaže se jednoho dne přestý. Jsou i takové případy, a potom se z Casanova stane poslušný a zkrácený manžel. Ale že by se to povedlo zrovna vám?

CHODEC, který našel na jedné parčíkové ulici tlustý svazek spisů, si neuvěřil svým očím. Spisy označené „přísně tajné“ se totiž týkaly zkoušek francouzské balistické jaderné rakety M4. Na po-
lhojní stanici kam svůj nálezkou dopravil, uchová-
val.

Pfeifenraucher ausgesetzt

FARGO, 23. Oktober (AP). Weil er während eines geplanten Nonstopfluges von Seattle nach Washington nicht auf das Pfeifenrauchen verzichten wollte, fand sich am Wochenende ein 46-jähriger Fluggast unversehens von jeder anderen Flugverbindung abgeschnitten in der Präriestadt Fargo im US-Staat North Dakota wieder. Der Fluggast hatte nach Mitteilung eines Sprechers der Fluggesellschaft gleich nach dem Start seine Pfeife angezündet und „in feindseliger Weise wiederholte Aufforderungen des Kabinenpersonals und schließlich des Flugkapitäns, die Pfeife zu löschen“, mißachtet. Der Kapitän habe sich daraufhin entschlossen, auf dem Flugplatz von Fargo zu landen und den Passagier von Bord zu weisen. Andere Fluggesellschaften lehnten es, wie der Leiter des Flughafens von Fargo mitteilte, wegen des vorhergehenden Verhaltens des Rauchers ebenfalls ab, ihn weiterzubefördern.

O.K.!

Aufgespießt

„3 Meter vom Leib oder ich schreib (spucke) — Ja zur Verteidigung.“

CSU-Autoaufkleber gegen die Friedensbewegung.

„Bürger sollen morgen die Innenstadt meiden“

Überschrift im „Bonner Generalanzeiger“ im Hinblick auf die Friedenskundgebung vom Wochenende.

„Der schleichende Tod der Wälder beginnt sich in Trab zu setzen.“

Karl Kißinger, SPD-Bundestagsabgeordneter, im Landesgruppentext der bayrischen SPD-Bundestagsabgeordneten vom 21. Oktober 1983.

Lovec okamžiků

ERICH TYLÍNEK, zasluhující umělec, který se dnes dožívá pětasedmdesátin, patří do galerie fotografů a fotoreportérů, kterým zdobi jména Karel Hájek, Josef Sudek, Vilém Heckel, Sláva Stochl. Rodák ze Saské Kamenice, vyrůstal v Kladně, a než vstoupil do klee Šelem, které se staly jeho osudem, sídlil dlouhé roky před „kleci“ hokejové branky v ve Slavii a Spartě.

Ve 12 letech chtěl být lovecem bizonů, a tak dostal od tety za vysvědčení vřduhouku. První ulovkem byl vrabec, ale Erichova otec, krejčovského dělníka, mrtvé ptáče rozlito stálo. Mladý lovec druhý den ráno vrátil pušku otci, ten ji prodal a za strážné peníze koupil malý aparát Box-Tenor. „Tahle krabice má taky spoušť,“ řekl. A tak se stal Erich Tyllinek lovecem okamžiků, předešlím v MŠ Šelem, dračů a ostatních zvířat. Ani na podání lvice v liberecké zoologické zahradě před čtvrt stoletím, po němž mu zůstalo jen na hlavě 21 trnůžek ran, mu nevrátilo odvalu a nadšení. S nímž neustále hledá nové motivy. Za třicet let intenzivní dílny mu vyšlo 80 vlastních knih a na dalších spolupracoval v NDR, NSR, Anglii, Holandsku, Itálii, Indii, Skandinávii, Mexiku, Rakousku a USA. Dvakrát oběhl svět a japonskými kamerami Mamiya RB 67 a Mx 645, které mají nejostřejší objektiv a jsou velmi spolehlivé, zachycuje i život a práci lidí, krajiny a země.

K fotografování je třeba mít t štěstí. „A tisíců-
ndsohkm štěstí,“ říká E. Tyllinek, „je třeba snímek, z Nového Boru, na kterém mladý vlčák chytá za ocas kocořku, jenž se snaží uniknout po kmeni stromu.“ Takových šťastných okamžiků bylo v životě dnešního oslavence hodně, ale teprve zni-
sobou neobvyklou píli a trpělivostí vedly k mis-
troustu. *KARL-HANS-STADT INOR

A BYL KOLABO-
RANT. PO VALCE
UTEKL DO ŽIVČARINA

domi a prominul mu daňové podvo-
dy, které páchal po dobu třiceti let.
eoplátník nevěděl, o kolik připravil
státní pokladnu, ale zato vyslovil pře-
svědčení, že ministr pochopí jeho těž-
kou duševní situaci a ulehčí mu ji.

VELICE NEOBYKLÝ dopis dostal
jednoho dne badensko-würtenberský
ministr financí od kteréhosi poplatní-
ka ze Stuttgartu. Anonym, který se
podpsal jako „daňový provinilec“,
poslal ministru, aby ulehčil jeho svě-

• U příležitosti nadcházejícího 56. výročí VRSD byla na špičce ostankinské televizní veže v Moskvě - ve výšce 540 metrů - vztýčena sovětská státní vlajka.

Sítě na radnici

Staroměstská radnice v Praze má už leccos za sebou. Pamaluje doby rušné i klidnější, a to století, málo platné, už jsou na jejím zevnějšku znát. Před nedávnem skončily opravy řasádního průčelí. Nyní se dostává do pořadí i ostatní radniční věž, kaple, Sprengerova vyhlásková část.

Začíná se věž. Kolem ní zavesili horolezci z TJ Slavia SBCS řetěz v řijnou a sobotách a nedělich ochranné sítě, které v průběhu rekonstrukce ochrání a krajních věžiček v podstatě metrové výši nad Staroměstským náměstím mají zachytávat případné úlomky kamenů nebo střešní krytiny. Projekt celé akce, jehož autorem je inž. arch. M. Pavlík ze Státního ústavu pro rekonstrukce památkových měst a objektů, počítá vlastně s jakousi generální opravou. A tak po zmíněném vrchole radnice přijdou postupně na řadu další díly celého komplexu včetně přebudování kolelny, rozvodů a úprav vnitřních prostorů. Předpokládá se, že by pracovníci Pražského stavebního podniku, který byl ur-

čen jako generální dodavatel stavebních prací, mohli být hotovi během dvou třílet. Sprengerova část radnice by po dokončení měla sloužit jako muzeum pražského povstání. Autentickou, sugestivní atmosféru těchto dnů stále připomínají

KONEČNĚ TO DOSTAVÍ - PO 38 LETECH!

Začíná výlov Bezdrevy

Bezdrev je po Rožmberku druhým největším rybníkem v Československu. Zaplavuje té měř 500 hektarů a jeho hráz, zpevněná koreny stáletých dubů, zadržuje kolem 500 tisíc krychlouhých metrů vody. Je to rybník dvouhorkový, což znamená, že se loví každým druhým rokem. Své bohatství vydá i letos.

Výlov Bezdrevy začíná dnes a potrvá pět dnů. Slovit tento jediný rybník není vůbec jednodušé. Při prvních zátazích uvázne totiž v sítích až 60 tun tržních ryb, které se musí na-

možně vytrít a převézt do sádek v Hluboké nad Vltavou. Navíc rybářům, a to se netýká jen Bezdrevy, letos komplikuje práci poměrně teplé podzimní počasí, takže v lovištích musí zůstat víc vody než obvykle. Jihochestí rybničkáři však své re-meslo ovládají dokonale a dove-dou si vždy poradit. Takže o zajímavou podívanou na hrá-zi Bezdrevy nebude nouze. Vždyť je to nejen jeden z nejstarších rybníků u nás, ale také jeden z nejvýnosnějších. Během týdne, jak nás informoval ředitel hlubockého závodu Stát

ního rybářství L. Bašta, by měl dát 300 tun tržních ryb, a to nejen kaprů, ale i línů, štik, candátů a amurů.

Své bohatství vydává na podzim samozřejmě nejen Bezdrev, ale i stovky dalších rybníků v Čechách a na Moravě. Vždyť oborový podnik Státní rybářství se sídlem v Českých Budějovicích obhospodaruje v českých zemích téměř 7500 rybníků, které zaplavují 42 tisíce hektarů. Přibližně polovina této rybníční plochy se nachází v jižních Čechách, kde má rybářství opravdu starou tradici, sahající až do 13. století. Český kapr si úspěšně razí i cestu do ciziny. Dnes už nejen na podzim, ale i takřka po celý rok vyvážíme naše sladkovodní ryby do Rakouska, NSR, Francie, Itálie a dalších států. Jen z podzimních výlovů je určeno pro export 800 tun tržních ryb. A "vánoční kapr" nebude samozřejmě chybět ani u nás doma. Podle plánu by totiž měli slovit pracovníci oborového podniku Státní rybářství během letošního podzimu 10 800 tun ryb a z toho samozřejmě nejvíce kaprů. Na těch jihocheských si pochutnávají i v Praze, na Oslavsku a na Slovensku.

War Goliath drüsenkrank?

NASHVILLE, 20. Oktober (AFP). Ein amerikanisches Forscherteam will eine rationale Erklärung dafür gefunden haben, warum der kleine David des Alten Testaments den Riesen Goliath mit einem Kieselstein besiegte. Goliath litt wahrscheinlich an einer vererbten Drüsenkrankung mit Schilddrüsen- und Tumorbildungen, vermuten die belgischen Gelehrten von der Vanderbilt-Universität, die Psychiaterin Paulin Rabin und ihr Mann, der Drüsenspezialist David Rabin. "Dies würde erklären, warum Goliath so groß war, warum er den kleinen David nicht richtig sehen konnte und warum er tot zusammenbrach, als ihn ein Kieselsteinchen traf", erklären die beiden Forscher. David zielte demnach wahrscheinlich auf eine Zyste, die sich an der Stirn Goliaths gebildet und zu einer Knochenverwachsung des Stirnbeins geführt hatte. Laut dieser Hypothese durchdrang der Kieselstein den erweichten Knochen und traf mitten ins Gehirn des Riesen.

Ein Kegelclub mit Herz für Abgeordnete

Zu Herzen genommen hat sich der Würzburger Kegelclub „Gut Holz“ aus dem Stadtteil Lindleinsmühle die finanziellen Sorgen der Bundestagsabgeordneten, die sich bekanntlich mit Ausnahme der Grünen für eine Erhöhung ihrer Diäten ausgesprochen haben. Vor wenigen Tagen schlachtete der Club sein Vereins-Sparsiwein, das 179,75 Mark hergab. Diese Summe fließt, wie immer, „wohltätigen Zwecken“ zu: 100 Mark wurden an eine wohltätige Aktion in Würzburg überwiesen, und über den Restbetrag schickte man dem „Präsidenten des deutschen Bundestags“ einen Verrechnungsscheck, um — so Kegel und SPD-Stadtrat Manfred Scherk — damit der größten Not der Parlamentarier abhelfen zu können.

Nach „eingehender Diskussion“, so heißt es in einem Begleitschreiben des Clubs, habe man sich zu diesem Schritt entschlossen und bitte, den Betrag von DM 79,75 auf die Haushaltsstelle „Diäten der Bundestagsabgeordneten“ zu verbuchen. Den Keglern ist durchaus bewusst, daß sich der auf den einzelnen entfallende Betrag (bei 512 Abgeordneten jeweils 16 Pfennige — aufgerundet) in Grenzen hält. Man wolle jedoch einen symbolischen Akt setzen, bemerkten die Kegel.

TO MYLENKU MI UKRADLI, CHTEL JSEM HARYATNIKŮM NAURHOUT, A BYCKOM POLANCŮM POSLALI 512 FENÍKŮ NA PŘÍLEPŠENOU... TIKO DA!

Eva behält Adamskostüm

OSLO, 20. Oktober (AP). Die Kirchengemeinde des süd-norwegischen Ortes Lyngdal hat sich in ihrer Jahresversammlung mit Mehrheit dafür ausgesprochen, daß Adam und Eva auf einer bildlichen Darstellung im Gebetshaus weiter unbekleidet bleiben. 205 Gemeindeglieder stimmten für die Nacktheit des Paars, 122 dagegen. Die Minderheit hatte Anstoß an einem Holzrelief genommen, das Adam und Eva noch vor dem sogenannten Sündenfall zeigen soll, und dafür gesorgt, daß das Kunstwerk im August von der Wand abgenommen wurde. Der Kirchenvorstand sei erleichtert, daß das Problem nun von der Gemeinde selbst gelöst worden sei, sagte am Donnerstag der Vorsitzende Martin Byberg der Zeitung „Aftenposten“ und fügte hinzu: „Ich hoffe, daß jene, die bei der Abstimmung unterlegen sind, vernünftig sind und die Mehrheitsentscheidung respektieren. Das Relief hat schließlich künstlerischen Wert.“

ADAM V BÉVAČH A EVICA V MIMI A „OBEN OKNE...“

Von 60 Mark aufwärts

MÜNCHEN, 20. Oktober (FR). Beleidigungen hinter dem Steuer gegenüber der Polizei oder anderen Autofahrern können ins Geld gehen. Nach einer Übersicht im November-Heft der ADAC-Motorwelt reicht die Spanne der Geldstrafen von 60 Mark für ein „Sie können mich mal“, gegenüber einem Ordnungshüter geäußert, bis zu 3000 Mark für die Titulierung von Polizisten als „Damische (dämliche) Bullen“. Das Duzen eines Polizisten kann 2250 Mark kosten, die Bezeichnung als Raubritter 2000 Mark und ein „Arm-leuchter“ immerhin schon 500 Mark — je nach Gericht. Autofahrer untereinander können sich dagegen billiger beschimpfen. Als höchste Strafe — so die ADAC-Auswertung von Gerichtsurteilen — wurde die Verunglimpfung einer Autofahrerin als „Blöde Sau“ mit 1600 Mark geahndet. Das „Vogelzeigen“ kann 720 Mark kosten.

Turista přišel do skotského městečka a na náměstí se plá starousedlíka:

„Proč má ten vojevůdce na pomníku tak divně pokrčenou nohu?“

„Původně měl sedět na koně.“

Vytvořit lepší podmínky

„Z políčka 10x7 metrů sklízíme pravidelně přeměřený cent výborných kvalitních brambor, které nám zpravidla vydrží až do jara,“ napsal nám členův děchadce, který žije většinu roku na chatě. „Letos už mne však namáhalo vyti. Vyprávím jsem se do Prahy pohlednout se po nějaké malé mechanizaci — zařízení na motorový pohon, něco vedený na způsob sekačky, s možností zavážení zemědělského nářadí, aby to člověku usnadnilo obdělání půdy. Bohužel jsem zjistil, že kromě rotační sekačky na trávu tento druh zboží v obchodech chybí.“ — Když se před několika málo lety objevila na našem trhu zmíněná sekačka, dostali drobní pěstitelé, že je to bifakční na lapí čes, které přinose přiměřenou nabídku nářadí a zařízení, včetně — klíme práce v kosmickém věku — malé mechanizace. Avšak chyba lávky: někdy se vše obecně ví, jakým celospolečenským přínosem jsou plody práce drobných pěstitelů, nebyla dosud otázka malé mechanizace vyřešena. A tak vlastníci zahrád a sadů dají páli nebo kompostují rozdrncanou trávu, která, kdyby byla posekána nějakou rotační ale liktovou sekačkou, ušetrila by nespočet králíků, koz a ovcí. Posekat větší pozemek knosou (která ostatně také není nejjednodušší, stojí 150 Kčs) — do toho se pustí dnes opravdu až jen málokdo. Ke ztrátám však dochází i v hospodáření a pěstování: kolik arů (a celostátně hektarů) ji leží v rodinných domcích nevyužito především proto, že její vlastníci nemají po zaměření dostatek času a mnohdy ani fyzických sil, aby ji v potu tváře obdělávali. Použije s pomůckami nemají pauze druhá pěstitelé — sekání trávy je bolestí i chovateli. Ti si navíc stěžují, jakým problémem je sekat obyčejnou ruční řezačku na plati — v obchodech se objevuje vzácně a ve velmi omezeném množství. Kromě toho ztrpčují život obyvatele i takové „dřevnosti“. Jako je stálý nedostatek dřevních keramických krmítek, Petizky na vázání dřevného hospodářského zvířectva, nebo nážek na stříhání ovcí, bez kterých se jejich chov stává vlastně nepředstavitelným. Pokud jde o včeláře, jejich problémem číslo jedna jsou plechové pomůcky: cedníky, kutáky, odvčikovaci talíře a další drobné, ale nezbytné nářadí: to všechno je již řadu let vysloveně nedostatečným zbožím. — Je pravda, že zájmové svazy, jichž se tyto políže dotýkají, usilují o řešení. Jedná se s ministerstvy, výrobci, výrobními družstvy. Výsledek se však zatím projevil pouze ve zlepšené nabídce některého drobného nářadí — motýček, pleček, rýčů, dřevěných krmítek, bezpečnostních včelářských kukel — ale to je opravdu trochu málo, tím spíš, že kvalita, například dřevěných nářadí, není dobrá — velmi často se při prvním použití zlomí. — Zdá se prostě, že ani větší výrobní podniky, ani družstva nemají možnost — nebo snad zájem? — zařadit do svého výrobního programu nic „složitého“, co by uživilo čas i fyzickou námahu a umožnilo lépe využít pozemky, které obklopují většinu domků na našem venkově. Možná, že by stálo za úvahy, kdyby se právě zahrádkář, včelář i chovatelé pokusili vyřešit zmíněné problémy vybudováním vlastního společného zařízení, jež by bylo schopno — i v menších sériích — operativně dodávat na trh, a za přijatelné ceny, veškeré pomůcky a nezbytnou mechanizaci. (fry)

DŘÍVE JE TYTOLE PRKOTINY DOSTALY KOUPIŤ V KAŽDÝM VĚKOVÝM KVELBU.

TŘI ÚSPĚŠNÍ ČECHOSLOVÁCI V BARVÁCH KANADY

Až počátkem prosince budou kanadští novináři rozhlasová i televizní komentátoři sestavovat žebříčky nejlepších kanadských sportovců r. 1983, neopomenou jistě do nich zařadit ani tři aktivní sportovce, jejichž mateřštinou je čeština nebo slovenština. A abych nikomu z tohoto tria (pokud jde o kvalitu jeho výkonu) neublížil, vezmu to tu abecedně. A v tom případě na prvním místě musím hovořit o světovém rekordmanu v plavání na 200 m polohovým způsobem 19letému Alexu Baumanovi, synovi posrpnových čs. exulantů usazených v Kanadě. Alex Bauman, který mluví plyně česky, zůstal sice v červenci letošního roku na XII. akademických sportovních hrách - tzv. Univerziádě v kanadském Edmontonu časem 2:02,29 min. čtyři setinky sekundy za svým vlastním světovým rekordem, přesto se stal v této disciplíně suverénně vítězem finálového závodu. Alex Bauman vyhrál na Univerziádě i soutěž na 400 m polohovým způsobem, když porazil i mistra světa a držitele světového rekordu Brazilce Ricarda Prada. Navíc pak si z Edmontonu odvezl domů i bronzovou

Další Eiffelovo dílo před opravou

Bylo to velká sláva letos 9. srpna. Paul Drouillové ze Saint-Pierre-le-Montier si z ní odvezlo nový automobil a řada dalších věcí, které jí vynesl fakt, že byla stonilmetrovým návštěvníkem (tedy vlastně návštěvníci) jedné z největších světových atrakcí — Eiffelovy věže.

Čtyřladvadesátiletý symbol Paříže už dávno není nejvyšší a zřejmě ani ne nejkrásnější (a to přesto, že se při nedávné rekonstrukci podrobil důkladnému kosmetickému vylepšení a „odtučňovací kúře“) věži světa, nesporně však zůstává nejproslulejší. Když ji před téměř stovkou let Gustave Eiffel stavěl, asi ani on nepředpokládal, že vyvolá zájem sto miliónů lidí. Milovníci čísel převedených v názorné příklady již spracovali, že kdyby se návštěvníci nakládali vedle sebe po čtyřech na jeden metr, vytvořili by řadu pětadvaceti kilometrů dlouhou.

Pařížská věž proslavila jméno svého tvůrce v celém světě. Méně je již známo, že jeho osoba je úzce spojena se slavnou atrakcí na druhém břehu Atlantiku — newyorskou sochou Svobody. Eiffel a inženýři z jeho firmy se na její konstrukci podíleli ještě před stavbou věže v Paříži. Došlo k tomu v podstatě kvůli nešťastné náhodě. Duchovním otcem sochy byl sochař Bartholdi, kterému měl při technické stránce věci asistovat architekt Viollet-le-Duc. Ten během cesty za oceán zemřel a zadavatelé stavby se obrátili na mladou francouzskou firmu, o které se nicméně již dost mluvilo. Tou byla právě Společnost Gustave Eiffel a spol.

Eiffel se společníky dali dohromady celou vnitřní strukturu sochy i její plášť, sestávající z měděných desek a umožňující ji „dýchat“ při smršťování a roztahování vyvolaném tepelnými rozdíly. Od těch dob po celá dlouhá desetiletí vítala socha Svobody všechny návštěvníky New Yorku i ty, kteří přijížděli do Spojených států za štěstím (a tudíž obvykle za deziluzemi). Před sto lety ovšem nikdo nemohl předpokládat obrovské znečištění vzduchu, které postihuje celý průmyslový svět a přirozeně i největší město USA. Vzduch plný zplodin ohrožuje lidi i jejich výtvory — od Akropole po sochu Svobody. Té hrozí ztráta hlavy a ruky, v níž drží pochodně. Po Eiffelově věži přichází tudíž na řadu druhé slavné dílo francouzského inženýra. A zajímavé je, že sochu pojedou přes oceán opravit jeho krajan — inženýr Levron z Angoulému.

Pozorujeme-li domácí převrat v celku, na první pohled je patrná dokonale zralost tohoto děje. Na důkaz stačí uvést, jak málo násilí bylo třeba užít. Havlíček napsal: „Revoluce, k jejímuž provedení bylo třeba znamenitých násilí, nevyšla z potřeby časové, dostatečně ode všech citů, aby se mohla stát cestou pokojnou.“ Učiníme-li z této záporné věty větu kladnou, dostaneme nejlepší charakteristiku převratu v r. 1918: tato revoluce, k jejímuž provedení nebylo třeba znamenitých násilí, vyšla z potřeby časové, dostatečně ode všech citů, aby se mohla stát cestou pokojnou.

Ferdinand Peroutka: Budování státu

kde pracuje jako automechanik. Americké občanství za tak krátkou dobu získat nemohl. Kanadské za to udělali pro něho vše, aby se mohl zúčastnit letošního mistrovství světa v Lake Placid. A Miroslav Zajonc ze Slovenska nezlámali, s javorovým listem na prsou porazil veškerou světovou šankářskou elitu a stal se mistrem světa. Má být velkou nadějí Kanady pro zimní olympijské hry v Sarajevu.

VE ZDEJŠÍM TISKU ANI „N“!

medaili za třetí místo na 200 m volný způsob. Své beztak už skvělé časy měl Alex v úmyslu zlepšit ještě na srpnových Panamerických hrách v Caracasu, bohužel však krátce předtím mu zemřel otec a tak na tento vrcholný sportovní podnik Ameriky nejel. Kanadští plavečtí experti jsou však přesvědčeni o tom, že Alex Bauman neřekl ještě dlouho své poslední slovo a že bude hrát významnou roli i na letních olympijských hrách v r. 1984 v Los Angeles.

Hokejovým reprezentantem Kanady na letošním mistrovství světa v Německé spolkové republice byl zase Rick Lanz, který po invazi vojsk států Varšavského paktu do Československa v r. 1968 odešel jako malý chlapec se svými rodiči z Karlových Varů přes Bulharsko a Vídeň do Vancouveru, kde vlastně teprve na přání svého otce začal s hokejem. Vypracoval se však až na hráče mužstva americko-kanadské profesionální hokejové ligy NHL Vancouver Canuck. Zde hraje v obraně (spolu s litvinovským Jiřím Bublou) a zdá se (ačkoli už má za sebou tři velmi úspěšné sezony), že hokejovou kariéru má teprve před sebou. Vždyť je mu teprve 21 let a hokej zamýšlí

hrát alespoň do své třicítky. Ve svých osmnácti letech byl tu nejmladším profesionálním hráčem, v minulé sezóně zde už

patřil k nejlepším a za deset golů a osmatřicet nahrávek získal v kanadském hodnocení 48 bodů, což je na obránci pěkný výkon. Jeho otec pracuje ve Vancouveru jako stavbyvedoucí; Rick sám miluje rybaření, hraje tenis a rád má i celou řadu dalších sportů.

Třetím Čechoslovákem, na jehož počest zazněla už několikrát kanadská hymna, je Zlétěl Miroslav Zajonc. V Československu byl juniorským šankářským mistrem. V srpnu 1981 využil zájezdu čs. šankářů na letní soustředění do rakouského Iglsu u Innsbrucku a do Československa se už nevrátil, když utekl svým „hlídačům“ z autobusu. Přímou do naručí rakouské pohraniční stráž. Z Rakouska se dostal do Lake Placid, nakonec však „zakotvil“ v kanadském Torontu,

Klage wegen Jumbo-Abschuß

CHICAGO, 20. Oktober (AP). Die US-Organisation „Western Goals“ hat die Sowjetunion und die südkoreanische Fluggesellschaft KAL wegen des Abschusses der Jumbo-Linienmaschine am 1. September auf Schadenersatz verklagt. Die Sowjetunion soll 100 Millionen Dollar zahlen (rund 255 Millionen Mark), die KAL 110 Millionen (rund 280 Millionen Mark). „Western Goals“ war von dem demokratischen Abgeordneten Larry McDonald gegründet worden, der bei dem Flugzeugabschuß ums Leben kam. McDonald galt als ausgesprochener Antikommunist.

Die Organisation begründet die Klage damit, daß sie der Tod McDonalds ihrer Führung beraubt habe. Der KAL wirft die Organisation vor, die Flugzeugesatzung nicht hinreichend ausgebildet zu haben, weswegen sie von der vorgeschriebenen Flugroute abgewichen sei.

NAHUKOVÉ!

Eine Kur für kranke Bäume?

Würzburger Arzt erzielt Erfolge mit Glukuronsäure-Gaben

Von unserem Mitarbeiter Ralf Müller

WÜRZBURG, 21. Oktober. Ein Würzburger Tannenbaum wird vielleicht in die Umweltgeschichte eingehen. Er steht auf dem 14 000 Quadratmeter großen Grundstück des Internisten Valentin Köhler (74) und litt, wie viele, unter der täglichen Schadstoffflut: Er ließ die Äste hängen, wuchs nicht mehr und schickte sich an, die Nadeln abfallen zu lassen. Nach einem knappen Jahr „Spezialkur“ aus der Gießkanne aber wirkt der Baum wie etliche andere vermeintliche Todeskandidaten auf Köhlers Grundstück wieder sehr gesund. Mit seiner Spezialkur glaubt Köhler eine echte Anregung zur Rettung bedrohter Wälder zu bieten. Dem Mediziner ist als ernsthaftem Forscher bewußt, daß seinen Tests im eigenen Garten jetzt exakte Laborversuche mit erheblichem Aufwand folgen müßten — ein Schritt, der bereits eingeleitet ist.

Erfolge, die Köhler als Arzt mit dem Landesuntersuchungsamt für das Gesundheitswesen in Nordbayern mit Glukuronsäure-Gamma-Laktone bei Salmonele-Kranken erzielt hatte, brachten ihn auf die Idee, die bakterientötende Entgiftungssubstanz auch an pflanzlichen Zellen auszuprobieren: Glukuronsäure, auch „Zuckersäure“ genannt, kann Schadstoffe binden und zur Ausscheidung bringen. Der Internist begoß Bäume, die erkennbar Symptome des Baumsterbens zeigten, regelmäßig mit einer wässrigen Lösung Glukuronsäure, etwa ein Gramm pro zehn Liter. „Nach sechs Wochen“, berichtet er, „trat ein Schadens-Stopp ein. Nach zwei weiteren Wochen richteten sich die hängenden Äste wieder auf, nach weiteren vier Wochen entstanden auch an nadellosen Ästen neue Triebe, die gering gelblich gefärbten Nadeln wurden wieder mit Chlorophyll gefüllt.“ Am Stamm und Ästen bildeten sich die Flechten zurück und traten auch nicht wieder auf. Im Herbst wuchsen auch wieder Pilzkolonien in Baumnähe.

ANTHONY QUINN, který v roce 1964 zpodobnil na filmovém plátně Reka Zorbu, vystupuje nyní ve svých 68 letech také v hlavní roli nového muzikálu „Zorba“ na newyorské Broadwayi. Premiéra se setkala s nadšeným ohlasem kritiky i obecnosti. O tom, jak důležitá někdy může být popularita, se Quinn přesvědčil, když se šel proběhnout do Central Parku. Náhle ucítil na zádech hrot dýky, a když se otočil, stál tvář v tvář dvěma lupičům. „A, pan Quinn - my jsme netušili, že jste to vy,“ pravil jeden z nich omluvně a oba zmizeli.

Zkrocení větru

Větr vzniká nestejnoměrným ohříváním zemského povrchu a nízkých vrstev atmosféry slunečními paprsky. V důsledku toho se prakticky po celé zeměkouli neustále přesunují ohromné masy vzduchu, přičemž jejich rychlost může dosáhnout třeba i osmdesáti metrů za sekundu.

Myšlenka na využití takového zdroje energie zajímala lidstvo odedávna a dnes už jen těžko můžeme odhadnout, jak začal člověk větru využívat. Starého data je používání plachet v lodní dopravě a také větrné mlýny již brzy oslaví 1300 let své existence. Z Číny a Persie se šířily větrné mlýny do dalších míst a první v naší zemi byl postaven již roku 1277 na Petříně.

V 19. století bylo u nás celkem asi tisíc větrných mlýnů a například v Rusku dokonce čtvrt miliónu. Holandsko si podrželo přívlastek země

větrných mlýnů dokonce až do našich dnů. Začátkem 20. století byly větrné elektrárny jedním z hlavních zdrojů elektrické energie na bezlesých rovinách středního západu USA.

Levná energie získávaná z fosilních paliv však postupně vytlačovala větrnou energii z jejich pozic. Větrné mlýny se rozpadaly nebo se stěhovaly do skansenů. Teprve energetická krize znovu oživila zájem lidstva o energii větru a objevily se nejrůznější projekty na její využití.

V SSSR se využitím energie větru zabývají pracovníci vědeckovýrobní-

ho sdružení Vetroen, kteří již uvedli do provozu několik zařízení. Tak například typ AVEU-6 může vytápět nevelký dům. V oblastech s poměrně malými rychlostmi větru (od 3,5 do 5 m za sekundu) se v SSSR používá dvanáctilistových větrných čerpadel typu Čajka, jež se vyrábějí sériově. Při zavlažování se provozní náklady ve srovnání s použitím fosilních paliv snižují na čtvrtinu.

První vialstovky využití větrné energie bychom mohli zaznamenat i u nás; o tento perspektivní zdroj energie se v praxi zajímají především jednotliví kutilové. Celkově je však možno říci, že v ČSSR větrná energie nebude všelékem. Přesto by však její použití mohlo být rentabilní především při budování malých elektrárníček v místech vzdálených od elektrické sítě, kupř. v horách či třeba v chatových osadách. [jn]

Snímek St. Terezy „Kopaně v dešti“ získal stříbrnou medaili v mezinárodní fotografické soutěži v Číně. Ze 40 fotografií zaslaných do pekingské soutěže z Československa jich porota vybrala 9 na závěrečnou výstavu.

ZNAMĚ dramatické dílo Tennessee Williamse „Konečná stanice Touha“ se v současné době natáčí v Hollywoodu jako film. Hlavním představitelem Kowalského je Treat Williams, který vytvořil hlavní roli ve filmové „Hatr“.

Aufgespießt

„Für den 21. 10. 1983 brauchen wir Genossinnen und Genossen, die gemeinsam mit den Funktionsträgern in Partei und Rat einen ‚Plakat-Wurm‘ bilden. Jeder trägt dabei einen Buchstaben eines Satzes: ‚SPD FÜR FRIEDEN‘ (wenn mehr kommen, geht der Satz weiter ‚UND FÜR ABRÜSTUNG‘).“

Der SPD-Ortsverein Mönchengladbach Stadtmitt in einer Mitteilung an alle Mitglieder.

„Wegen Frieden geschlossen.“

Text eines Plakates, das Demonstranten vor dem Bonner Verteidigungsministerium zeigten (laut Reuter).

„Wir haben durchgehend geöffnet.“

Oberst Jürgen Reichardt, Sprecher des Bonner Verteidigungsministeriums, über den erfolglosen Versuch der Rüstungsgegner, die Zugänge zum Ministerium zu blockieren (laut AP).

„Atomare Mittel- oder Langstreckenraketen der NATO werden weder an Rhein und Ruhr noch sonstwo in der Bundesrepublik stationiert.“

Bundeskanzler Konrad Adenauer (CDU) in einer Anzeige der Bundesregierung am 4. Juli 1958.

»Táborák« v obýváku

[žen]: Ohem ve vlastním bytě založil 25letý Ludvík H. z Kravova na Bruntálsku. V oplošti snesl do obývacího nábytku z jiných pokojů a zapálil jej jeho první počínání našťastí včas upozorovala hlídka v a zasáhla. Hmotná škoda se odhaduje na 23 000 korun. Proti žhářci bylo zahájeno trestní řízení pro trestný čin obecného ohrožení.

LIDÉ TOUŽÍCÍ po rekordech jsou nejen vytrvalci, ale i vynálezci. Dva mladí Kanaďané Daniel Gladi a Normand Salt-Pierre se nedávno stali nositeli rekordu v černé jízdě po železnici. Po dobu 510 hodin jezdili na černé po železnici a nebyli ani jednou chyceni. Jejich rekordní jízda trvala od 18. července do 9. srpna.

Pět lodí ještě vězní led

Moskva: Jíz 35 sovětských lodí se podáváno vyprostit z ledového zajetí v Čukotském moři, do kterého se dostala plavoucí karavana před dvěma týdny. Pět nákladních lodí je dosud uvězněno v rozsáhlém poli ledových ker. Závr zachráněných operací ztěžují tlusté mrazy. Krátké dny a silný ledový krunýř. Drama n pobřeží Čukotky má ukončení skupina ledoborců v čele s lodí „Lennin Brežněv“ na lederní pobou. Tato plavba začala v úterý přerážel masivní ledové pole, jež ledě obklopuje v obvodu téměř třiceti kilometrů.

Podruhé o Zlatý tvarůžek

(mv): V pátek 21. a v sobotu 22. října se v olomouckém Zenitu uskutečnil druhý ročník humoristické soutěže o Zlatý olomoucký tvarůžek. Do její literární části se sešlo na 900 povídek, mikropovídek a epigramů, do klubové tvorby kolektivů padesáti pokladů. Finále se zúčastní devět divadel, skupin a jednotlivců. Vystoupení amatérských humoristů bude natáčeno Mikroforum a záznam potvrdí i Čs. televize Ostrava. V sobotu proběhne předhlídka vítězů, kteří obdrží keramický zlatý, stříbrný a bronzový tvarůžek. Pro účastníky soutěže připravil pořadatel Perle kultury a oddech v Olomouci ve spolupráci s ložiskovým závodem Olomoucký tvarůžkárny degustaci skutečné sýrové pochoutky. O veřejné vystoupení humoristů je letos tak velký zájem, že se uvažuje i o pátém ročník. V Okresním domě plovárů a mládeže v Olomouci se humoristé sejdou na odborném semináři.

Erich Tyllinek vystavuje

(a): V předvečer svého jubilea — pětasedmdesátin — se v síni Umění knihy v Praze ve Vodičkově ulici představuje výborem ze svého fotografického a knižního díla zasloužilý umělec Erich Tyllinek. Sportovec, novinář-fotograf a především tvůrce mezinárodně proslulých publikací o zvířatech, která zachycuje v neobvyklých situacích a projevech ve svém objektivu, vytvořil za několik desetiletí plné a téměř dobrodružné práce na osmdesát knižních titulů, jež vyšly většinou v zahraničí, kde reprezentují čs. kulturu. Neuvěřitelný cestovatel zachytil kromě toho spousty živých námětů cestopisného a žánrového charakteru, které tvoří unikátní Tyllinkův archiv. Dílo zasloužilého umělce Ericha Tyllinka není vzdor jeho věku dokončeno a autor sám věří, že počet knižních obrazových titulů dosáhne do sta.

Spirulina místo rízků

(ra): Jednobuněčné řasy rodu Spirulina, které jsou dlouholetou stravou mexických indiánů, se v některých zemích prodávají jako výživné tablety. V budoucnu by se však mohly stát základem racionální výživy především pro značné zdroje proteinů a vitamínů B 12. Indiáni konzumují tyto řasy po několik staletí, a tak je jejich zdravotní nezávadnost dokonale prokázána. Spirulinu lze pěstovat zejména v mořských zálivech. V Japonsku při jejím pěstování dochází i k urychlení růstu lososů a pstruhů, které se chovají ve stejných vodách.

Ohrožení nosorožci

(Mu): Na světě zůstalo pouze dva set tisíc nosorožců, ačkoliv takové množství žilo před dvanácti lety jen na území Keni. Tato zvířata, žijící se dřevinami, keřovitými a travnatými rostlinami, existují na naší planetě již 60 milionů let, ale dnes jsou vážně ohrožena. Příčinou je jejich bezohledný vybití, neboť za prasek z rohu nosorožce, který je považován za afrodiziakum, se platí značné částky. V Keni bylo pytláky za deset let pobito asi 19 tisíc nosorožců a veškerá opatření na jejich ochranu jsou neúčinná. Při současném tempu hubení těchto zvířat by v zemi byli nosorožci vyhubeni do pěti let.

HEMINGWAYOV román „Komu zvoní hrana“ bude v Hollywoodu znovu zfilmován. Titulní role vytvoří Sofia Lorenová a Richard Harris.

PODLE románu sovětského spisovatele a dramatika Alexeje Arbužova byl v ateliérech Mosfilmu natočen film „Děvče ze starého Arbatu“. Režii vedl Sava Kulik.

UŽ NIKDY ZENU se jmenuje nový francouzský film, který líčí příběh tří žen — hledaček, vdáné a rozvedené. Dílo natáčí Christopher Frank s Marthou Kellerovou, Caroline Cellierovou a Jean-Louis Trintignantem v hlavních rolích.

SHAWOV Pygmalion se dočká své třetí filmové verze, která se realizuje v Anglii. Režii má Alan Cooke, v roli profesora Higginse vystoupí Peter O'Toole.

PROSLULÁ KNIHA rekordů, tak zvaná Guinnessova kronika, vydávaná v Anglii, se dlouho pyšila světelným rekordem — v jejím textu nebyla jediná chybička. Ale protože i mistr rekordů se obívil nesprávný údaj. Aby se zachránila dobrá pověst publikace, rozhodli se vydavatelé chybou stránku nahradit. Ve městě Tronbridge pracovalo asi třicet studentů a žen celých čtrnáct hodin denně po dobu jednoho týdne, aby dali Guinnessovu knihu rekordů do pořádku.

Was zieht die Tennis-Stars nach Filderstadt?

Das Haus, in dem Martina Navratilova gemeinsam mit ihrer Freundin und Managerin Nancy Lieberman wohnt, strahlt Behaglichkeit aus. Und Wohlstand. Das Haus steht in Virginia Beach, etwa 150 Kilometer südlich von Washington. Es sieht aus wie ein Puzzle aus gebleichtem Fichtenholz, großzügige Glasfenster dazwischen, zu drei Seiten schaut man auf eine pittoreske Lagune. Doch noch eindrucksvoller als das Haus ist der Garagentrakt. Und was in den Garagen drinsteht.

„Ich bin nun einmal vernarrt in Autos“, erklärt Martina Navratilova, die beste und erfolgreichste Tennisspielerin der Welt, ein bißchen verlegen ihren Wagenpark. Da stehen nebeneinander: ein Rolls-Royce Silver Cloud, ein Mercedes 380 SL, ein BMW 735 und ein Honda-Motorrad mit 250 Kubik, — zum Postabholen“, sagt Martina. Ganz hinten in einer Ecke hat sie ihr bestes Stück postiert. Ein blitzblank geputzter Porsche 911 SC, weiß, in der Mitte des Lenkrads ist ihr Monogramm eingelassen: MN — Martina Navratilova. Der Porsche ist ihre größte Leidenschaft.

„Drei Jahre habe ich versucht, dieses verdammte Auto zu gewinnen, endlich — im letzten Jahr — habe ich es geschafft.“

Wo hat sie den Wagen gewonnen?

„In Filderstadt“, sagt Martina. Die gebürtige Pragerin spricht Filderstadt amerikanisch aus, mit kehligem „r“ und „ä“ statt „a“.

Filderstadt, 30 000 Einwohner, eine Art Vorort von Stuttgart, Autobahnausfahrt Stuttgart-Flughafen. Zur Zeit reift dort das Filderkraut, das in Schwaben zum besten Sauerkraut der Welt — sagt man — verarbeitet wird. Viel mehr wußte ich nicht über Filderstadt, bis ein Mann namens Dieter Fischer, heute 44 Jahre alt, von Beruf Drogist, aus Leidenschaft Tennisspieler, vor sechs Jahren einen Spleen bekam. Er wollte allen Ersten ein Tennisturnier mit den besten Spielerinnen der Welt veranstalten. Mit Billie Jean King, mit Tracy Austin, mit Andrea Jaeger, mit Hana Mandlikova, mit Martina Navratilova. In Filderstadt, wohlgemerkt. Inzwischen sind sie alle gekommen. Das Turnier weist alljährlich Weltranglistenspielerinnen auf, wie sie sonst nur bei

den besten Turnieren in den USA oder in Wimbledon zu sehen sind. „Für dieses Jahr“, sagt Fischer ganz glücklich, „hat auch Chris Everts-Lloyd zugesagt.“

Blicken wir ein Jahr zurück. Das Finale von Filderstadt bestritten die Amerikanerinnen Martina Navratilova und Tracy Austin. Die Navratilova gewann mit 6:3, 6:3.

Trotzdem lachte die Verliererin und gratulierte ihrer Gegnerin: „Ich bin froh, daß du den Porsche gewonnen hast.“ Martina: „Ich auch. Endlich habe ich dieses verdammte Ding...“

Daß die Verliererin sich so freuen konnte, hat einen einfachen Grund — Tracy Austin hatte das Turnier schon viermal hintereinander gewonnen, vier Porsche mit dem Monogramm TA.

Warum kommen die großen Tennistars immer wieder ins schwäbische Filderstadt?

Fragen wir Dieter Fischer: „Ich glaube, es ist die glückliche Kombination zwischen sportlicher Qualität und gesellschaftlichem Wert. Die Spielerinnen fühlen sich bei uns einfach wohl.“ Eben. Denn am Preisgeld von 150 000 Dollar kann es nicht liegen, dafür würden die Damen an anderen Orten nicht einmal das Racket aus der Hülle nehmen. In Filderstadt werden sie verwöhnt, es gibt jede Menge Abwechslung zum täglichen Turnier-Allerlei. Tag für Tag kleine Geschenke. Fahrten mit Rennwagen auf der Porsche-Versuchsstrecke und ein „Dischungei“-Fest, mit Kulissen des Württembergischen Staatstheaters, das seinesgleichen sucht. Natürlich geht das alles nur mit großzügigen Sponsoren und den Mitgliedern des Tennisclubs TSH Filderstadt, die sich voller

Idealismus aufopfern. Der Idealismus ist sogar Pflicht, denn bereits im Aufnahmeantrag müssen sie unterschreiben, zur Zeit des Turniers keinen Urlaub zu nehmen.

Und als besonderer Leckerbissen ist da noch „dieses verdammte Ding“, das Martina in diesem Jahr zum zweitenmal gewinnen will.

Die schnelle Information

Die Amerikanerin Martina Navratilova hat bisher an Preisgeldern mehr gewonnen als jede Berufssportlerin jemals zuvor. Aktueller Stand 16 298 850 DM. An zweiter Stelle Chris Evert-Lloyd mit 12,5 Millionen Mark

PO DELSIJH mare se scházejí v televizní inscenaci Ritscherth Taylorová a Richard Burton. Studit alio Noel Cowarda Soukromý život.
PNDLE románů známých kolumbijského spisovatele a ložiskového nositele Nobelovu cenu Garci Marquese vznikl v Mexicu film „Biedra“ s trenou Panasovou a Rufusem v hlavních rolích.
POBILARAJ francouzská herečka Catherine Deneuve se vhládla do těch hlavních rolích nových francouzských a amerických filmů Isau, to alin „lilad“, „Carl Sayano“ a „Krásná spokojenosť“.

„A jak je to s vaší pamětí, lepší se?“ ptá se obvodní lékař dlouhletého pacienta.
„Lepší, lepší. A kdo jste vy, že vás to zajímá?“

ORCHONNIK Eduardo Sotello z Peru má políže, neboť mu banka od pirá vyplatit jeho vlastní peníze. Sotello ztratil před časem osobní doklady, které měl u sebe muž, jenž tragicky zahynul při autonehodě. E. Sotello byl tudíž úředně prohlášen za mrtvého a policie odmítá anulovat jeho úmrtní list.

Anatomie – real und phantastisch

Zeichnungen, Drucke, Acrylbilder
des Anatomen und Künstlers Milan Klima

Gunter Mann

Milan Klima, Professor der Anatomie der Universität Frankfurt am Main, zeigte im Medizinhistorischen Institut der Johannes-Gutenberg-Universität, Mainz, kürzlich wissenschaftliche und frei assoziierende Darstellungen anatomischer Sachverhalte.

Einprägsame Darstellungen in Nachschlagewerken

In der neuen Enzyklopädie des Kindler-Verlages, „Der Mensch“, begründet und herausgegeben von Herbert Wendt und Norbert Loacker, hat Milan Klima einige Kapitel geschrieben und illustriert. Sie sind aus einem Guß. Seine

lehrhaften, technischen und künstlerischen Fähigkeiten zeigen sich schon in diesen Darstellungen, die zumeist für ein breites Publikum gedacht sind. Abschnitte wie „Bausteine des menschlichen Körpers“, „Anatomie im Wandel der Zeiten“, „Der menschliche Körper“, „Ernährung und Verdauung“ hat er anschaulich geschrieben, mit Schemazeichnungen und farbigen Illustrationen versehen. Sie sind einprägsam, bewußt vereinfachend aus didaktischen Gründen, sie bevorzugen eine räumlich-plastische Darstellungsweise. Das unmittelbar real Gegenständliche wird in immer mehr sich differenzierenden Verkleinerungen durchstrukturiert

bis in elektronenmikroskopische Bereiche hinein. Das Gesamtgebilde erscheint dabei durchsichtig in seinem Aufbau in den verschiedenen optischen Stufungen. Das Schemabild, die plastische Darstellung, unterschiedlich dimensioniert, dennoch aber im ganzen begreifbar, machen die Texte verständlich und einleuchtend. Ähnliche Qualitäten – hier ist die makroskopische Zeichnung beherrschend – hat auch Klimas fünfbandiger „Atlas der Anatomie des Menschen“ (Stuttgart, Kosmos-Verlag, 1972–1976).

Struktur und Leben für die Gebilde der Phantasie

Bei aller vereinfachten Exaktheit und didaktischen Einprägsamkeit dieser Blätter, die Zustimmung erfahren haben, hängt Milan Klimas Herz vor allem an einer phantastischen Anatomie. Sie gibt seiner Gedankenwelt und seinem Gesichtsfeld breiteren Spielraum und größere Freiheiten. Anatomische Gefüge liefern zumeist die Ansätze. Von ihnen geht er aus, weit ausschweifend. In kräftigen Acrylfarben und breitem, dennoch exaktem Pinselstrich gibt er den Gebilden seiner Phantasie Struktur und Leben. Die Farben werden hart und grell gegeneinandergesetzt. Nervenzellen werden zu einem Wald von „Hirnbäumen“ geordnet, von Licht durchflutet, Knochen- und Knochenstrukturen zu Türmen überhöht, umschließende bergende Hände mit Amnionhüllen und Eischalen in eine Komposition gebracht, eine „Allegorie des Lebens“, vom Embryo bis zum verwesenden Leichnam, synoptisch entwickelt.

Künstler und Wissenschaftler regnen sich gegenseitig an

Die „Spaltung der Elemente“ demonstriert Klima an auseinanderstrebenden Muskelkonfigurationen. Die „Kathedrale des Herzens“ entdeckt er in dessen Innenhöhlen, die „Milchstraße des Bin-

Milan Klima. Knochenturm (oben), Acryl auf Leinwand, 50 x 40 cm – Milchstraße des Bindegewebes (links), Acryl auf Leinwand, 120 x 90 cm

degewebes“ wird an mikroskopischen Zellstrukturen entlanggeführt. Dem Anatomen gelingt es dabei, in einem „Torso mit Harnblase“, den „Metamorphosen des Ovars“ oder der „Eileiterblume“ ästhetische Reize zu finden. Reales und Surreales durchdringen und überlagern sich. Symbolik wird eingebracht, meist vordergründig, vor kühnen Kombinationen nicht zurückschreckend. Der Künstler und der Wissenschaftler Milan Klima regen sich gegenseitig an. Der eine fördert den anderen. Beide gehören in die Reihe der Anatomen und anatomischen Graphiker, die von gleichen Ausgangspunkten unterschiedliche, mitunter auch verwandte künstlerische Werke geschaffen haben. Ich erinnere nur an Roman Hippeli in Würzburg oder Gerhard Schlich in Mainz, um nur einige Personen dieser Art zu nennen.

Die Anatomie ist ein grundlegendes Fach für den Mediziner. Wer

ihre Geschichte verfolgt, weiß, daß sich hier vielfach Wissenschaft, Handwerk, eine hohe Kunstfertigkeit und Künstlerschaft miteinander verbunden haben. Große Beispiele und Vorbilder haben wir dafür. Man braucht nur an Leonardo da Vinci, an Andreas Vesal, Godofridus Bidloo, Bernhard Siegfried Albinus, Samuel Thomas Soemmerring und andere zu erinnern. Allein dieses Nebeneinander macht die Beschäftigung mit der Anatomie interessant, vor allem auch in der Wissenschafts-, Kultur- und Kunstgeschichte.

Professor Klima arbeitet am Zentrum für Morphologie der Universität Frankfurt a. M., der Senckenbergischen Anatomie. Geboren wurde er 1932 in Prag, studierte dort Biologie und theoretische Medizin, wurde 1962 zum Doktor der Naturwissenschaften promoviert, war wissenschaftlicher Mitarbeiter der Tschechoslowakischen Akademie der Wissenschaften

in Brünn, 1971 hat er sich bei Professor Dr. Dietrich Starck in Frankfurt am Main für Anatomie habilitiert. Der Prager Frühling, der im bolschewistischen Frost erstarrte, kostete ihm und seiner Familie die Heimat. Er arbeitet heute unter uns, frei und unbeschwert, seiner Wissenschaft und seiner Phantasie nachgehend.

Milan Klima: Hirnbäume, Acryl auf Leinwand, 130 x 180 cm

Dollars brauchte er nicht

PLATTSBURGH, 19. Oktober (AP). Die Polizei in Plattsburgh im US-Staat New York hat einen 30-jährigen Amerikaner festgenommen, der aus seinem Auto heraus mit zerrissenen Geldscheinen um sich warf. Er hatte nach eigenen Angaben insgesamt 20 000 Dollar aus seiner Lebensversicherung und einer Erbschaft in Banknoten zu hundert, fünfzig und zwanzig Dollar Schein für Schein zerrissen und fortgeworfen, weil er es nicht braucht, wie er sagte. 2000 Dollar wurden gefunden. Die Polizei nahm ihn unter dem Verdacht der Geistesgestörtheit fest.

JA' RUBLY TAKY NEPOTŘEBUJU...

DDR-Normen für Rauchverbot

BERLIN, 19. Oktober (dpa). Eine strikte Beachtung des Rauchverbots an DDR-Schulen hat der stellvertretende Ostberliner Volksbildungsminister Karl Dietzel verlangt. An jeder Schule und bei allen schulischen Veranstaltungen sei konsequent darauf zu achten, daß nicht geraucht werde und daß in allen Räumen, zu denen Schüler Zugang hätten, generelles Rauchverbot herrsche. Es sei unerlässlich, "notwendige Normen" zu setzen, vor allem aber müßten die Schüler an ihre selbständige Einhaltung gewöhnt werden, meinte der Politiker nach Angaben des Informationsbüros West.

DEDERONI - SEHR GUT!

Bewegung für die NATO

BONN, 19. Oktober (AP). Einen "Verband für das Nordatlantische Bündnis" haben Kinder von Bundestagsabgeordneten und Diplomaten gegründet, um einen Beitrag zur Friedensbewegung zu leisten. Wie der Vorsitzende Thomas Hupka, Sohn des CDU-Bundestagsabgeordneten Herbert Hupka, am Mittwoch in Bonn erklärte, ist dieser "NATO-Verband" von 35 jungen Leuten gebildet worden. Innerhalb weniger Tage seien 300 Aufnahmeanträge eingegangen. Das Eintrittsalter wurde auf 16 Jahre festgesetzt. "Unsere in verantwortungsvoller Position stehenden Eltern sind von dem Wunsch beseelt, daß die Sowjetunion ihre gegen uns gerichteten Atomraketen verschrottet", heißt es in der Gründungs Erklärung. "Verschrottet die Sowjetunion nicht, so sichert der NATO-Doppelbeschluß nicht nur den Frieden, sondern auch unsere Freiheit." Mitglied in dem Verband kann nach Angaben Hupkas jeder werden, der grundsätzlich für die NATO ist.

Aufgespießt

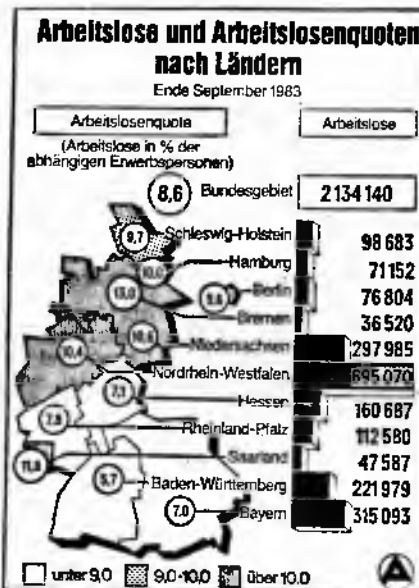
"Die SPD spricht mit diesem 'Njet' die Sprache Moskaus, gefährdet die amerikanischen Sicherheitsgarantien für Deutschland... und verschärft die Gefahr, daß die expansionistische auf Weltherrschaft angelegte Politik der Sowjetunion auch den freien Teil Deutschlands mit Repression und Unterdrückung überzieht. Mit ihrer Anpassung an die Kommunisten tritt die SPD ihre frühere Tradition als ideologischer Gegner des freiheitsfeindlichen Kommunismus mit Füßen. Die SPD hat sich zu einer prinzipienlosen Bewegung verändert, die sich dem vermeintlichen Zeitgeist anpaßt und den Illusionisten und den Wortführern Moskaus in ihren Reihen folgt."

Der Bezirksvorstand der CSU Oberbayern in einer Erklärung zur wachsenden Ablehnung der Raketenstationierung in der SPD.

Glückwunsch ärgert DDR

BERLIN, 19. Oktober (dpa). Das SED-Zentralorgan "Neues Deutschland" hat am Mittwoch in einem Kommentar scharf ein Glückwunschtelegramm der Bundesregierung zur Verleihung des Friedensnobelpreises an Lech Walesa kritisiert. Als "eine Unverschämtheit" bezeichnet es der Kommentator, daß Walesa, der als "konterrevolutionärer Krakeeler" bezeichnet wird, im Namen "aller Deutschen" gratuliert werde. Weiter heißt es: "Nun müßte man es schon eine Übertreibung nennen, wenn der Glückwunsch namens 'aller Bundesbürger' erfolgt wäre, denn selbst vielen von ihnen dürfte die Preisverleihung schwerlich zugesagt haben. Für die Bürger der DDR zu sprechen, aber fehlt Bonn jegliche Kompetenz. Dazu genügt ein Blick in den Grundlagenvertrag." Von dem "Kanzlerglückwunsch" verspreche man sich in Bonn wohl eine Art Wiederbelebungseffekt für den "Mattscheibenhelden der westlichen Welt", meinte der Kommentator.

"DE UNRIKEN" LIND TAKTLOS!

Město staré dvacet století

(r): Ečmiazin ležící uprostřed Armánského údolí v Arménii byl před časem vyhlášen historickou kulturní památkou a turistickým střediskem. Toto město, kterému je asi dva tisíce let, má přes 70 vzácných památek. Patří mezi ně pohanský chrám, starobylé kostely a mnoho středověkých architektonických památek. Ečmiazin býval kdysi strategicky významnou pevností. Podle svědectví slavného historika Movsesa Chorenacého sem arménský vladař Vagraš v 2. stol. n. l. přenesl hlavní město své země a s příchodem křesťanství se tu usídlil patriarcha. Sběrka rukopisů ečmiazinského chrámu se stala základem Matenadaranu, což je v Evropě největší vědeckovýzkumný ústav pro zkoumání a uchovávání starobylých rukopisů. Při zástavbě města, jehož obyvatelstvo se za léta sovětské moci více než zdvojnásobilo, se přiblížil k zachování architektonických památek.

Výhodné spoření k důchodu

(čtk): Ještě šest týdnů zbývá těm, kteří se chtějí přihlásit do dalšího, v pořadí druhého cyklu přeměnového spoření k důchodu. Možnost podat přihlášku končí s posledním dnem měsíce listopadu. Prvního ročníku se účastnil na 40 tisíc vkladatelů, kteří si do konce srpna našetřili více než 121 miliónů Kčs. Tato forma spoření, která je jednou z posledních novinek České státní spořitelny, je určena ženám od 45 do 57 let a mužům od 50 do 60 let. Měsíčně si lze ukládat 100 až 1000 Kčs. Prémie, připisovaná k úsporám po dovršení pěti let ve výši pětinašobku měsíčního vkladu zvyšuje podobně jako u přeměnového spoření mladých úrokový výnos na 53 procenta. Maximálně si lze tedy ušetřit až 68 000 Kčs.

TO JE JEDNA LEPŠÍ ŽKOBOVKA.

Nejrychlejší vlaky

V povědomí lidí byly dlouho dobu nejrychlejší vlaky na světě japonské expresy "Hikery" a "Sikansen", produkovaly kromě rychlosti i bezpečným provozem, pohodlným cestováním a přesností. Od konce září už japonci nejsou do rychlosti první. Na trati mezi Paříží a Lyonem byl totiž zahájen normální provoz nové soupravy aerodynamických vlaků, které překonají vzdálenost 417 kilometrů za necelé dvě hodiny. Spojení Paříž-Lyon se tak stalo nejrychlejší železniční linkou na naší planetě. Nové trať podstatně přiblíží jih a jihovýchod Francie k hlavním městům. V uplynulých letech byly "velmi rychlé vlaky" nainstalovány na řadu klasických tratí, zde však mohly dosáhnout "jen" stošedesátikilometrové rychlosti. Na nové trati dosáhnou závratné hodinové rychlosti 270 kilometrů. Nové vlaky se zkoušely dlouhou dobu, jen za poslední dva roky přepravily 14 miliónů cestujících. Slo o nákladný projekt, finanční masolet výrazně nahoru. Jak však ukazuje první propočty, investice se rychle vrací. Na zrychlení železniční dopravy nejvíce doplatí letecké společnosti. Air-Inter očekává, že už v příštím roce bude na linkách do Lyonu a jihovýchodní Francie 1,2 miliónu cestujících.

NATI NISTO ROBERNIZACE
2 DRAŽUJI - ZAOSTÁVÁJI 40 LET!

NEKOLIKATE "OSILI" hliade z pařížského Louvru A. Goffiera přimel úřady k lepšímu zabezpečení skvostů v této světoznámé galerii skončila nakonec před soudem. Když vedení nerezagovalo na jeho návrhy, odezvil nejprve dvě propustky náměstka ředitele galerie Nikdo si toho nevšiml. Odnesl tedy domů sedm obrazů v ceně asi 150 000 franků. Ani tentokrát nikdo na nic nepřišel. Loni byl hliade Goffier z Louvru propuštěn a tak se rozhodl "pochlubit" se s celým případem v hůdném tisku. Skončil pochopitelně před soudem.

Plnil výzvědný úkol

Londýn: Jihokorejský letoun který nedážno narušit sovětský vzdušný prostor plnil výzvědný úkol USA. Tento názor vyjádřili v pátek vešer v britské televizi dva bývalí členové posádek amerických špiónských letounů nasazených proti SSSR. T. Dartard a E. Eskelson se před deseti lety účastnili špiónských akcí letounů RC 135.

● V západoněmeckém Frankfurtu nad Mohanem včera skončil letošní mezinárodní knižní veletrh. S bohatou knižní nabídkou se tohoto dnešního tradičního veletrhu zúčastnilo na 6000 vydavatelství a obchodních firem ze 77 zemí světa.

Co je to socialistický pokrok? Že se nám dnes vede líp než zítra.

Co je agrese? Vpád vojsk jednoho státu na území státu druhého bez souhlasu SSSR.

"Panzer zu Bierfässern."

Mit Schulkreide geschriebener Slogan in einer Ulmer Schule anlässlich des "Widerstandstages der Schulen, Volkshochschulen und Hochschulen".

Tschernenko gab Amt ab

MOSKAU, 21. Oktober (AP). Der im Machtkampf um die Nachfolge des verstorbenen sowjetischen Staats- und Parteichefs Leonid Breschnev gegen Jurij Andropow unterlegene 72-jährige Konstantin Tschernenko ist von seinem Amt als Leiter der Hauptabteilung des Zentralkomitees der KPdSU zurückgetreten. Dies wurde am Freitag gegenüber AP bestätigt. Über Zeitpunkt und Grund des Rücktritts wurde nichts mitgeteilt. Tschernenko galt lange Zeit als Schützling und möglicher Nachfolger Breschnews.

● Jak oznámilo nedávné číslo amerického deníku Washington Post, už téměř skončily přípravy na odeslání prvních sítel s plochou dráhou letu a rakety Pershing 2 do západní Evropy.

● Rozsáhlá výstava čs. kralupy 20. století byla v pátek zahájena v Kralupském muzeu v Bruselu.

Wie Dänemarks Juden den Nazis entkamen

In diesem Monat jährt sich zum 40. Male eine beispiellose Rettungsaktion: In Dänemark widersetzte sich praktisch das ganze Volk der von NS-Regime betriebenen „Endlösung der Judenfrage“ in Europa und bewahrte die meisten seiner 7500 jüdischen Mitbürger vor dem Schicksal, das Millionen anderer Juden aus dem Dritten Reich besetzten Ländern in den Vernichtungslagern widerfuhr. Mehr als 7000 Juden wurden auf Schleichwegen von Dänen unter Einsatz des eigenen Lebens ins benachbarte, unbesetzte Schweden gebracht.

Diese unerschrockene Haltung ist den Dänen nicht vergessen worden. Ihrer wird unter anderem in zwei Ausstellungen gedacht, die am 18. Oktober in der jüdischen Gedenkstätte Yad Vasechem in Jerusalem und am folgenden Tag in New York eröffnet werden. In zahlreichen Veröffentlichungen ist geschildert worden, was sich am Abend des 1. Oktober 1943 in Dänemark ereignete: zunächst eine mysteriöse Warnung von deutscher Seite, die darauf folgende spontane Reaktion der Dänen, die ihre jüdischen Mitbürger in Sicherheit brach-

... ZATYHO SLAVNA' DEČNICKA' TŘÍDA MAKALA VE ŽDROJNÍM PRŮMYSLU ZA FLAKU KOBILKY...

ten, und die erfolgreiche Flucht der Bedrohten mit dänischer Hilfe nach Schweden.

Am 9. April 1940 war die Deutsche Wehrmacht mit Infanterie und Panzern in Dänemark einmarschiert. Sie traf nur vereinzelt auf offenen Widerstand. Die dänische Regierung aber weigerte sich, ein „jüdisches Problem“ in ihrem Land zu sehen. Anders als ihre Glaubensgenossen anderswo im NS-Herrschaftsbereich, brauchten Juden in Dänemark nicht den gelben Stern zu tragen.

Im Lauf der Zeit nahm der dänische Widerstand auch andere Formen an. Guerillagruppen bildeten sich, Sabotageakte mehrten sich, und im Sommer 1943 kam es als Reaktion auf die mit harter Faust regierende Besatzungsmacht zu einer Welle von Streiks und Unruhen. Das nationalsozialistische Regime Hitlers verhängte Ende August das Standrecht und ordnete wenig später die Deportation der dänischen Juden nach Auschwitz an.

schon Juden in das Konzentrationslager Theresienstadt an. Dänische Splitzenpolitiker wurden von dem deutschen Beamten Georg Duckwitz, anschließend des Reichsbevollmächtigten Werner Best, vor der bevorstehenden Judenverfolgung gewarnt. Die Dänen gaben die Warnung unverzüglich an führende Vertreter der jüdischen Gemeinde weiter.

Als am Abend des 1. Oktober deutsche Lastwagenkolonnen durch die Straßen Kopenhagens rollten, um die Juden abzutransportieren, und deutsche Soldaten, dänische Nazis und Gestapo-Leute die Häuser auf der Suche nach Opfern durchkammten, wurden „nur“ noch 200 Juden gefunden. Die meisten anderen hielten sich hinter verschlossenen Türen, auf Dachböden oder unter falschen Namen in Krankenhäusern versteckt, zogen in Scheintrauerzüge mit oder lagen schon in Fischkuttern mit Kurs auf Schweden.

nach der Befreiung Dänemarks durch

Bis Ende Oktober bekamen die Deutschen noch 190 weitere dänische Juden zu fassen. Insgesamt wurden bis Kriegsende 472 Juden aus Dänemark in Theresienstadt verschleppt. Von ihnen sind 150 umgekommen.

Ein Fischer aus Snekkersten brachte in einem nur drei Meter langen Boot 1400 Juden nach Schweden, ehe ihn die Gestapo verhaftete und zu Tode folterte. Dänische Ärzte versteckten zahlreiche Flüchtlinge in den Krankenhäusern von Kopenhagen. Sie versorgten an der Küste die Schwachen unter den Flüchtenden und gaben Kindern Beruhigungsmittel für die gefahrvolle Überfahrt nach Schweden.

Bischöfe und Pfarrer der lutherischen Staatskirche Dänemarks brachten einmütig ihre Empörung über die Judenverfolgung zum Ausdruck. Aus den verlassenen Synagogen sammelten Vertreter der Kirche Wert- und Kultgegenstände, um sie in christlichen Gotteshäusern aufzubewahren. Als nach der Befreiung Dänemarks durch

... ZATYHO SLAVNA' DEČNICKA' TŘÍDA MAKALA VE ŽDROJNÍM PRŮMYSLU ZA FLAKU KOBILKY...

Zunächst einmal: Der „Prager Frühling“ hat versagt, und ich gehöre zu denen, die zwar sehr glücklich waren, als die ersten Zeichen dieses Frühlings sichtbar wurden, aber zugleich die feste Überzeugung hatte, daß ihm kein Sommer folgen würde. Das sage ich nicht, um im nachhinein als Prophet dazustehen, sondern um zu der wesentlichen Fragestellung überzuleiten: Was können Intellektuelle unter den Bedingungen freier Meinungsäußerung bewirken, und was können sie dort bewirken, wo jede freie Meinung rigoros unterdrückt wird? Nehmen wir Rußland als Beispiel: wurde die Revolution von 1905 und später die Februarrevolution und die Oktoberrevolution von 1917 durch Intellektuelle ausgelöst? Die Antwort lautet: nein. Diese Revolutionen sind allein dadurch in Gang gekommen, daß der Zar Kriege verlor und daß das Regime nicht mehr imstande war, die Bevölkerung des Riesenreiches zu ernähren.

Es begann im März 1917, als Arbeiterfrauen in Petrograd die Bäckereien stürmten, weil ihre Kinder kein Brot hatten. Diesen Sturm auf die Bäckereien und die Weigerung des Militärs, auf die verhärmten Frauen zu schießen, haben nicht die russischen Intellektuellen bewirkt. Wären aber die Armeen des Zaren siegreich gewesen und hätten seine Soldaten nicht gefühlt, daß sie auf verlorenem Posten kämpften, dann hätten sie den Aufbruch in Petrograd mit gutem Gewissen niedergeschlagen wie schon im Jahre 1905. Aber das Regime war durch den Krieg, durch seine maßlose Korruption, durch sein totales Versagen auf allen Gebieten derart geschwächt, daß es keinen ernsthaften Widerstand mehr zu leisten vermochte. In dem Augenblick, als der Zarismus gezwungen war, die Meinungsfreiheit wenigstens in beschränktem Umfang zuzulassen, begannen die verschiedenen Parteien und Verbände in Rußland auf die breite Öffentlichkeit, ja sogar auf das Militär einzuwirken. Dadurch wurde der gesamte Verwaltungsapparat und die Armee als wichtigstes Machtorgan unterminiert, ohne welche der Zarismus nicht länger lebensfähig war.

Damit möchte ich keineswegs behaupten, daß die Intellektuellen nichts bewirken könnten. Das wäre falsch.

Wenn ich nun politisch spreche, so muß ich hier etwas sagen, das viele Leute im Westen höchst ungern hören werden, und zwar: der Westen Europas hat sich in Helsinki auf eine Abmachung eingelassen, die kein Staat, der von einem diktatorischen Regime beherrscht wird, ernst nimmt. In der Praxis betreibt Westeuropa — und der Westen überhaupt — seit etwa zehn Jahren eine Politik der Kapitulation, der nichterzwungenen Kapitulation, wie er das bereits in der Vergangenheit getan hat: denken Sie an die dreißiger Jahre vor Hitler; an die vierziger Jahre vor Stalin und an die Jahre bis heute. Natürlich: die Menschen wollen gut leben; dieser Kontinent hat zwei grauenhafte Weltkriege hinter sich und möchte einem dritten um jeden Preis entgehen. Nur: aus dem gleichen Grund hat der Westen 1938 vor Hitler kapituliert, er wollte lieber die Schande als einen Krieg in Kauf nehmen. Am Ende war Europa an Hitler verloren.

Völker, die nicht mehr an den Wert oder an die Möglichkeit eines Sieges glauben, sind stets bereit, fast alle Bedingungen zu akzeptieren, um nur in keinen Krieg hineingezogen zu werden. Im Zweiten Weltkrieg unterlag Frankreich nicht zuletzt deshalb nach so kurzer Zeit, weil sich die französischen Soldaten eingedenk der Aus-

VÝNATKY Z OBČANSKÉHO ČLÁNKU HANSE ŠPERERA, FRIEDENSPREISTRÄGER DES DEUTSCHEN BUCHHANDELS. ... ALE MÁ PRAVDU!

Was wir dank Rußland, dank der Sowjetunion gelernt haben, ist eine sehr wichtige Lehre. Erstens: die Enteignung der Kapitalisten garantiert noch keinen Sozialismus. Vielleicht ist die Enteignung eine Voraussetzung für den Sozialismus, obwohl auch das zweifelhaft ist, aber sie genügt jedenfalls nicht. Zweitens: die Behauptung, daß die Abschaffung des kapitalistischen Systems die Herrschaft der Arbeiterklasse zur Folge hat, ist falsch. Die Arbeiterklasse herrscht nicht!

blutung Frankreichs während des Ersten Weltkrieges und angesichts der militärischen und waffentechnischen Überlegenheit Hitler-Deutschlands fragten: Wozu sollen wir schon wieder kämpfen? Was nützt das alles? Heute befindet sich ganz Westeuropa im Zustand Frankreichs von 1939/40. Es würde sehr weit gehen, es würde sehr viel akzeptieren, um einen Krieg zu vermeiden.

Nortř kočky z Čimelice

(čik). Na třináct set samců a samicěk norsků chová v současné době na farmě Ostrovec záměšnický 17 Čimelice v okrese Písek Po Káre řemeslníci jsou druhem nejvyšším dodavatelem těchto lasticových zvířat zpravidlem přibývají v ČR. Oproti ročnímu dvacetišobně rozrostli Ročně se tam narodí na tři tisíce mláďat norsků. Například v posledním jednom dárském kovářství je započten v průměru padesát koček, dříve se surneteln používala přibližně k 300 tisícům a dříve.

Sedím na mezi u vinice, na kraji polní cesty. Na druhé straně cesty vyčuhuje z šipkového keře oprýskaná emailová tabule se lvem českých králů na husitské pavěze. Jen korunu, symbol svrchovanosti, lev snál. Nahradila ji rudá hvězda a na slovenském štítu na prsou lva šofel trojramenný kříž - na taťce ještě šlehají plameny. Okraj štítu lemují nápis, Československá socialistická republika. Na mé straně cesty upozorňuje

neně oprýskaná rakouská tabule, že hranice probíhá středem cesty. Vínafí ve vesnici mi povídali, že po té cestě jezdí nejen traktory rakouských vínafí, nýbrž i gaziky československé pohraniční stráže. Tam na druhé straně, za cionou šipkových růží, leží má zem. Je jasný den; Znojmo vidím přede sebou jako na dlaní.

Dole ve vsi na rakouské straně je na televizní obrazovce vidět až do Prahy. Dlouho do noci jsem seděl a poslouchal jeden pořad za druhým. Na obrazovce jsem viděl důstojný průvod, hodnostáři všech socialistických států vlídně kynuli davům pod transparenty, které prohlašovaly, že si přejí mír. Byl bych velice pro. Netěší mě pomýšlení, že na ty děti, které si tu hrají na kraji vesnice, na vesnici a na malý vinný sklípek, kde jsem popíjel mladé vínko a marně se snažil rozumět dolnorakouskému dialektu svého hostitele, je kdesi namířen ocelový obr nesmírné ničivé síly. Přál bych si, aby vůbec nic takového nebylo. Jenže je těžké odzbrojovat ve světě, kde vládne strach a mír se mocní světa tohoto už dlouho snaží budovat na strachu, na zastrašování protivníka. Skoro čtyřicet let po skončení války stojí válečné armády, mnohokrát posílené, dál tam, kde stály na konci války, a i tam, kde tehdy nestály, jako v naší zemi. Čeho se lidé tak bojí?

Vypověděl mi starosta rakouské pohraniční obce, jak se tu letos na jaře stavělo elektrické vedení mezi Československem a Rakouskem. Zbýval jen úsek na samé hranici, přes trojitý ostnatý a elektrický plot s kulometnými věžemi na československé straně k rakouské pomyslné čáře. Z československé strany se přiblížil průvod. Vedli ho dva samopalníci a čtyři muži s pistolemi, mezi nimi dělníci, kteří měli natáhnout drát. Na rakouské straně to pozoroval jeden rakouský celník, se psem.

Starosta vsi Albernortu je rozšafný, srdečný člověk. I on se snaží budovat mír, ač po svém, tak jaksi po selsku, bez průvodů, hostin a fondu miru. Pro svou vesnici za léta vybudoval družbu napřed s francouzskou obcí uměrné velikosti. Tamější děti sem jezdí na handl a na prázdniny, učí se vzájemně poznávat; i lidé, kteří necestují, se seznamují se zájmy, starostmi i radostmi svých bližních, které jejich předkové považovali za nepřátele. Ty děti se už Francie nebojí; znají ji, dovedou ji rozumět. Podobnou družbu vybudoval starosta s německou vesnicí. I Německo se kdysi Rakušanům jevilo jako nepřítel. Ještě v roce 1866 Rakousko s Pruskem válčilo, pak 13. března 1938 obsadily německé armády Rakousko. I Němců se Rakušané mohli bát. Albernortské děti se bát nebudou. Třetí družba

je s rakouskou obcí. Starosta jako hoch zažil rakouskou občanskou válku v roce 1934. Obec, s níž starosta zahájil družbu, je převážně sociálně demokratická. V Albernortu mají většinu lidovci. Mír je třeba budovat i doma.

Ptal jsem se starosty, proč obec nemá družbu s obcí v Československu, třeba s tou vesnicí na druhé straně té rakouské pomyslné čáry a československých drátů a věží, kam by člověk došel za necelou hodinku. Vždyť tam celá staletí zdejší děti chodívaly na handl, aby se naučily česky, a tamější české děti se sem chodívaly

učit německy. Chodilo se tam na jarmark i na námiuvy - skoro každá rodina tu má "unsere babitschka." Místo odpovědi mi pověděl, jak to bylo, když se stavělo elektrické vedení. Když se průvod samopalníků, pistolníků a dělníků přiblížil od drátů k cestě, která tu tvoří státní hranici, naložil starosta koš vínem, houskami, salámem a cigaretami, přivázal na kolo a jel jako novodobá Karkulka sousedy po sousedsku uvítat k té polní cestě u šipkového keře. Velitel československé stráže se neusmál. "Nemůžeme. Jsme ve službě." - "Tak si jen popovídejme," navrhol starosta, "vždyť jsme sousedé." Velitel i to odmítl. Rozmístil strážě kolem dělníků a ti se dali do práce. Starosta postavil koš s vínem do středu silnice a posadil se na mez. Dělníci byli za hodinu hotovi, jenže na československé straně něco neklapalo a muselo se čekat. Seděli na druhé straně cesty, obklopeni ozbrojenci. Koš s vínem zůstal sedět uprostřed polní cesty, půl štanglie salámu v Rakousku, půl v Československu. Zůstal nedotčen.

Čeho se ti lidé tak báli? Později jsem se to dozvěděl. Při stavbě elektrického vedení se přes ozbrojený doprovod jednomu dělníkovi podařilo uprchnout do Rakouska. Jenže proč musel prchat? Byl to svobodný občan svobodné země. Deklarace lidských práv i helsinská dohoda, právoplatné i v Československu, mu zaručují svobodu pohybu, právo cestovat, stěhovat se či vystěhovat se - proč musel prchat? Čeho se jeho strážci tak bojí, že ho tak hlídají? Ostatně, proč se tak bojí mě? Na rakouské straně je cedule s nápisem "Staatsgrenze" jediným náznakem, že tu končí jedna zem a začíná druhá. Dívám se vypůjčeným dalekohledem na československou stranu. Asi tři sta metrů od hranic stojí vysoký plot: z ostatních drátů. Za ním je zorané pásmo: prý je vláčí branami několikrát denně. Pak další plot. s izolátory, další zoraný pás, a třetí ostatní plot. Nad středním plotem se tyčí strážní věže. Za plotem prý jsou v louce nakladeny dráty a nastrože-

ny světelné rakety, aby se nikdo nemohl dostat k drátům. Proboha, ani věznice se tak neuzavírají - proč celá země? Čeho se ti lidé tak bojí? Proč nestavějí místo ostatních plotů bezpečnostní zařízení v dolech?

Čeho se bojí ten strážce, jehož siluetu jsem zahlédl v jedné z věží, lidově zvaných "špačkárny"? Nevím, zda mě pozoroval. Že snad naruším hranici? No a co? Chceme přece budovat mír! Ostře střežené hranice jsou pro mír nebezpečné. Za nimi roste nepochopení, neznalost, strach. Lidé se bojí vlastních představ o tom, co asi je na druhé straně ostře střežené hranice - proč se nepodívat?

Proč nerozbourat ploty, proč nezvat lidi z rakouských vesnic, aby zašli na trh do vsi na české straně, proč nedovolit lidem z českých vesnic, aby si přišli na čtvrtku na druhou stranu té pomyslné čáry? Neznám účinnější první krok k zažehnutí válečné hrozby než otevření hranic dokořán.

Že by pak lidé utíkali? Proč ne, vždyť jsou to svobodní lidé, země není vězení. Jen ať si utíkají - ač nevím, zda by jich utíkalo víc, než odpovídá normálnímu emigračnímu pohybu. Málokdo by přece dobrovolně opouštěl svou zem, pokud nemá pocit, že je v ní zavřený jako v pasti. Jistě, musí se s ním lidsky zacházet. Jenže to je právě výhoda otevřených hranic. Nutí veřejné činitele ke svědomitosti a k slušnému zacházení s lidmi, aby jim neutíkali. A to přece chceme.

A další argument: že kdybychom nehlídali hranice bděle a ostražitě, že by se k nám mohli dostat špehové. Osobně se mi těžko věří na ty armády špiónů, kteří prahnou po možnosti překročit hranici - co už se

narozená Martina Navrátilová, je suverénní hvězdou světového tenisu. "Mezi ní a druhou nejlepší hráčkou světového žebříčku Američankou Chris Evertovou-Lloydovou je - jak napsal redaktor západoněmeckéjak napsal redaktor západoněmecké tiskové sportovní služby SID v Düsseldorfu Hermann Fuchs - tak velký výkonostní rozdíl, jaká je vzdálenost mezi New Yorkem a Prahou, kde Martina Navrátilová dostala prvou tenisovou výuku." A Chris Evertová-Lloydová po prohraném newyorském finále k tomu dodala: "Myslím, že se v nejbližší době nenaide na světě hráčka, která by byla za normálních okolností schopna Martinu porazit."

utkáni na dva sety. Ve finále pak zdolala svou kdysi velkou rivalku američanku Chris Evertovou-Lloydovou naprosto bezpečně 6:1 a 6:3, když si s ní po většinu utkání dělala prakticky, co chtěla. A tak po triumfu na červencovém neoficiálním tenisovém mistrovství světa ve Wimbledonu, nyní po amerických mistrovstvích v New Yorku a celé řadě dalších turnajů, nemůže být už nejmenších pochyb o tom, koho funkcionáři Mezinárodního tenisového svazu vyhlásí za oficiální mistry světa pro r. 1983. Aby však i zde byl její triumf úplný, vyhrála Martina spolu s americkou partnerkou Pam Shriverovou i dámskou čtyřhru mistrovství USA, když ve finále porazily jihoafričkově americký prá Fairbanková-Reynoldsová 6:7, 6:1 a 6:3.

Podle názoru odborníků, 18. října 1986

Martina konečně i mistryní USA

Bývalá čs. tenisová reprezentantka Martina Navrátilová, která v září 1975 požádala v New Yorku americké úřady o právo azylu a mezitím se už před dvěma roky stala i občankou USA, vyhrála za těch osm let, co je v exilu - až na mezinárodní "otevřené" přebory Spojených států v New Yorku - všechny soutěže. Na kurtech newyorského Flushing Meadow se jí však nedařilo, přestože už i zde několikrát sahala po prvenství v dámské dvouhře. Vždy však se nedovedla vypořádat se svými soupeřkami nervově. Časy se však změnilly. Martina tenisově vyhrála a v posledních dvanácti měsících neměla na mezinárodní scéně vážnější konkurenci. A proto ani nepřekvapilo, že se jí konečně podařilo prosadit se i v New Yorku, kde vyhrála letos v září všechna

dnes na světě děje, co se nedočtu v novinách? Ale řekneme, že ano, že otevřenou hranici by se ze země do země dostali špióni. No, a co? Řekl bych, ať si přijdou, ať se podívají: vždyť největší hrozbou míru je strach, a lidé se nejvíce bojí neznámého. Ať se s námi seznámí, ať nás poznají, ať vědí a doma povědí, že nás se nemusejí bát. Vím, je to bláhové snění pod šipkovým keřem na mezi mezi rakouskou vinicí a moravskou loukou. Jenže ta iluze je přesně, co znamená mír. Ne manifestace, ne hostiny v pražských palácích. Mír, to znamená volně, klidně žít, bez samopalů a ostnatých drátů, žít bez strachu. Mír bude, až se přestaneme bát a stavět špačkárny a dráty.

Otázky kladl Michael Sieger pro rakouský časopis "Profil".

P.: Pane Havle, vy jste byl v roce 1979 uvězněn kvůli svým názorům.

V.H.: V roce 1979 jsem byl společně s pěti přáteli odsouzen k trestu čtyř a půl let vězení. Byli jsme odsouzeni za svou práci ve VONSu (Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných), který dokumentoval a zveřejňoval různé případy policejní a justiční nespravedlnosti. Trvali jsme všichni a dodnes trváme na tom, že na této naší práci nebylo nic trestného a že nám její trestnost nebyla nijak soudem prokázána. VONS - mimo jiné - existuje dodnes a ve své práci pokračuje (nebyli zavřeni všichni jeho členové a na místa zavřených nastoupili ihned po jejich zatčení další). Jde o práci velmi důležitou, neboť to je jeden z mála pokusů v naší zemi podrobit práci bezpečnosti a justice opravdově veřejné kontrole.

P.: Ve vězení jste musel pracovat manuálně. Co jste dělal? Byl byste to mohl odmítnout?

V.H.: Pracoval jsem jako dělník v železárnách, určitý čas v prádelně a na konci opět jako dělník v podniku "Kovošrot", který má své pracoviště v mnoha věznicích. I ve vězení existují velmi omezené možnosti práce v administrativě, ale ta u politických vězňů nepadá v úvahu. Odmítnutí přidělenou práci - např. ze zdravotních důvodů - znamená okamžitě být káznensky trestán (pobytem v korekci apod.). Někteří vězni tuto cestu volí, ale jen velmi zřídka tím něčeho dosáhnou. V mém případě by takové odmítnutí nemělo žádný efekt, jen by mi způsobilo další utrpení. A také jsem k němu neměl dostatek pádných důvodů: být s obtížemi, přesto jsem byl zdravotně schopen svou práci vykonávat.

P.: Mohl jste na cele psát? Byla vám intelektuální činnost posilou?

V.H.: Psát cokoli a vlastnit například poznámkový blok jsem měl přísně zakázáno. Má jediná "literární" seberealizace byly dopisy mé ženě. Směl jsem ji psát jednou týdně jeden dopis předepsaného rozsahu. Ve svých dopisech jsem se snažil zamýšlet nad různými obecnějšími otázkami, ale to bylo spojeno - aspoň v prvních letech - s mnoha komplikacemi s vězenskou cenzurou.

Vždy znovu a znovu mi bylo nakazováno držet se pouze "rodinných věcí" a mé "úvahové" dopisy byly zadržovány. Později se má situace po této stránce trochu zlepšila. V českém samizdatu existuje a koluje asi čtyřsetstránkový výbor z mých dopisů, nazvaný "Dopisy Olze". Ještě před svým zavřením jsem napsal hru "Protest" a Pavel Kohout "Atest" s tím, že budou tyto hry uvedeny spolu, což se také stalo. Já ve vězení samozřejmě žádné hry psát nemohl, ale při návštěvách (1 hodina za čtvrt roku) jsem se leccos mohl dozvědět, např. i o tom, že Pavel Kohout napsal a mně věnoval hru "Marast", navazující na naše předchozí hry, podobně jako Pavel Landovský hru "Arest". Tyto zprávy - jako vůbec všechny zprávy o projevech solidarity - se mnou a mými přáteli - mne přirozeně ve vězení posilovaly.

P.: V únoru jste byl pro nemoc propuštěn. Jak se vám daří nyní?

V.H.: Trest mi byl přerušen pro těžký zápal plic, spojený s nějakými dalšími komplikacemi (záhněť pohrudnice apod.). Teď se už cítím po této stránce zdravý, mám potíže pouze s lokty (jde o tzv. "tenisové lokty", což je určitá nemoc) a tato okolnost by mi teď dost ztěžovala, ne-li úplně znemožňovala, manuální práci. Tyto komplikace vznikly v době, kdy jsem pracoval ve vězení v železárnách.

P.: Na začátku Vám nabízeli místo vězení emigraci. Byla tato nabídka opakována?

V.H.: Před procesem mi byl ve vazbě nabízen studijní pobyt v USA, který by ale znamenal ve skutečnosti exil (nepochybně bych byl zbaven při tomto pobytu čs. občanství podobně jako Pavel Kohout - není ostatně náhoda, že mi tato nabídka byla oficiálně tlumočena asi týden nebo 14 dní před tím, než Pavlu Kohoutovi znemožnili návrat). Odmítl jsem ji z mnoha důvodů, ze solidarity se svými přáteli; proto, že když jsme si jisti svou pravdou, nezdá se mi být chlapecké utíkat od následků toho, že ji zastáváme; ale i prostě proto, že se nechci stát exulantem. Během trestu mi bylo - neoficiálně - víckrát naznačeno, že možnost vystěhování stále trvá - a tím spíš nepochybně i dnes.

P.: Chcete cestovat na Západ?

V.H.: Z předchozího je snad zřejmé, že si nemohu dovolat ani sebe kratší cestu za hranice: buď by mi nebyla povolena anebo - když by mi povolena byla - bych mohl téměř napevno předpokládat, že se nebudu moci vrátit. A to riskovat nechci.

P.: Co teď můžete literárně dělat? Máte zde publikum?

V.H.: Psát mi nikdo zakázat nemůže, psát chci - jediná otázka je, zda se mi bude práce dařit (nikdy jsem nepsal lehce a snadno). Mé hry samozřejmě žádné divadlo v ČSSR neuvede, ale možnosti neoficiálních představení nebo nahrávek existují, byť jsou spojeny s obtížemi, které si Rakušan asi těžko umí představit. Mým "publikem" v mé zemi zůstávají tudíž hlavně čtenáři "samizdatu".

P.: Kdysi jste napsal esej o dvou kulturách ve Vaší zemi, o oficiální a o té "druhé", opoziční. Tu opoziční však vytváří jen velmi malý počet lidí. Myslíte, že může přežít?

V.H.: První, kdo začal užívat termínu "druhá kultura", byl Ivan Jirous. Myslím, že tato "druhá kultura" - totiž ta nepovolená nebo neoficiální v naší zemi existuje a že je daleko rozvinutější, než v sedmdesátých letech. Tato kultura se přirozeně neomezuje jen na prostředí Charty 77. Existuje mnoho časopisů, stovky samizdatových titulů, stovky nevystavujících malířů, desítky hudebních skupin, které nemohou veřejně vystupovat. Hranice mezi oficiální a neoficiální kulturou přitom už nejsou zdaleka tak ostré a nepřekročitelné, jak byly před několika lety. Jsou stále častěji překračovány - a to v obou směrech, byť zatím větší frekvence je na cestě z kultury oficiální do té "druhé" než na cestě opačné. Je také mnoho kulturních fenoménů, u nichž není jasné, kam je zařadit, zda k "první kultuře" či k té "druhé".

P.: Budete se politicky angažovat jako kdysi, když jste byl mluvčím Charty 77?

V.H.: Svou aktivitu jsem nikdy nepovažoval za práci v pravém slova smyslu politickou. Bylo to prostě určité občanské angažmá. Své postoje jsem samozřejmě po pobytu ve vězení nijak nezměnil; mám-li příležitost, přispívám i dnes k práci Charty 77; v nejbližších měsících bych se však rád soustředil především na psaní nové hry.

P.: Pane Havle, Vy bydlíte v severních Čechách, kde je devastace životního prostředí velmi silná. Co cítíte, když vidíte umírat české lesy?

V.H.: Myslím, že ekologická situace v ČSSR je opravdu alarmující. Nejhorší jsou na tom Severní Čechy (lesy v celém Království jsou už téměř zničené), nedávno ostatně věnovala Charta 77 sociologicko-ekologické problematice severních Čech jeden ze svých dokumentů. Já se zdržuji převážně na své venkovské chalupě v Podkrkonoší. I tam už začíná být situace povážlivá, i když katastrofického stavu, jaký je v Severních Čechách, zatím nedosahuje.

P.: Často se říká, že mírové hnutí na Západě mají v hrsti Rusové a že nezávislé mírové skupiny na Východě jsou reaganovými stoupenci. Jak vy vidíte budoucnost?

V.H.: Situace v zemích sovětského bloku je radikálně jiná než situace na Západě. Právě proto považuji za nesmírně důležité, aby západní mírové hnutí bylo otevřeno dialogu s nezávislými občanskými iniciativami na Východě - a ovšem i naopak. Charta 77 už určitý dialog navázala, sešli jsme se např. s mnoha delegáty nedávného mírového kongresu v Praze a zjistili jsme k oboustranné radosti, že naše stanoviska, motivy a cíle si jsou ve skutečnosti daleko blíží, než jak se to možná zatím leccomu jeví.

Před několika lety v pohovoru ve Washingtonu přišel na přetřes generál Jan Šejna, jeho útek k imperialistům a škoda, kterou způsobil táboru míru.

"Velkou škodu způsobil," řekl vládní činitel s lukou mezi zuby.

"Co když vám lhal a co když třeba nic nefekl?" namítl jsem.

Činitel vyňal lukku a zasmál se. "Na tom přeci nezáleží, zda nám vůbec něco řekl - efekt je stejný..."

"Počkejte, počkejte," přerušil jsem, "jak může být stejný? Bud vám mobilizační plány prozradil nebo je neprozradil - a to je přece rozdíl!"

"A právě že není," mátl mě ten s lukou, "vždyť je to tak jednoduché! Ať už nám řekl nebo nefekl, Rusové si nemohou být jisti, a tudíž své mobilizační a další plány musí předělat. A také že už předělali. A stálo je to miliardy." Načež vyřkl sumu škody, již způsobil Jan Šejna, kombinace českého Horatio Algora a Benedikta Amolda, muž Antonína Novotného staršího i mladšího, pletichář, jenž se pokusil v roce 1968 zachránit ancient regime, a pak hanebně prchl s mladíčkou milenkou a s obviněním ze zpronevěry semen z vládních sýpek. Ocenuji memoáry přeběhlíků. Proto jsem se v Torontu u Sixty-Eight Publishers přimlouval za vydání vzpomínek ex-estébáka Ladislava Bittmanna, za což jsem dostal vynadáno na stránkách švýcarského Zpravodaje. Vydávat nemravy že je nemravné. Pokoušeli jsme se spojit s Šejnou, ale marně - žije pod jiným jménem, pryč i s jinou tvář, a určitě i s jiným povoláním. Nic pro nás tedy nenapsal. Ale zatím napsal knihu, jež pod neoriginálním chruščevovským titulem WE WILL BURY YOU (MY VAS POHRŘBÍME) vyšla loni.

Tak jaká je to kniha: Šejna za ni ovšem Nobeláčka nedostane. Redaktor autorovi neposlal výrobek ke korektuře - a proto Drahomír Kolder je Kalderem aspoň tucetkrát. Šejna je též sebhagiografický, legračně se zbělostňuje a uplétá vánočku, že jako na ten Západ prchal z demokratických a patriotických popudů. Kniha je anglická, určená outsiderům, jimž nutno vysvětlovat rozdíl mezi Čechy a Slováky.

Po úvodní kapitole o mládí nužného ruralního synka si Šejnova sdělení zaslouží pozornost. Uvedu pár příkladů.

Součástí budování socialismu je diskriminace a ničení talentů. Jenže, aby v třídním boji bylo poražených, musí být i vítězové. A vítěz Šejna se nám tady předvádí - armádní plukovník, člen parlamentu, člen Ústředního výboru vládnoucí strany, toho všeho dosáhl ve věku sedmadvaceti let. A jakou že měl kvalifikaci tento supertitan? Inu, absolvent měšťanské školy, polní pracovník. Šejna se nám svěčuje s výběrými detaily. Na příklad o líní ideologicky nejzakalenejších kádřích na téže armádní címce přespávali a do erámích jagrovek se navlékali nejvybranější synové lidu, Václav Prchlík, nejmladší a pak padlý generál, Jaromír Obzina, docent filozofie a profesor policejních věd, Karel Kosík, opravdový filozof a pozdější oběť těchto věd.

Nejhanebnější osobou v Šejnově podání je Alexej Čepička, manžel Gottwaldovy dcery, opatřené sedmnácti vzácnými kožichy. Když Čepička, civilista v ultragenerálské uniformě, přijel do terénu, dva speciální plukovníci před ním vlekli veliký červený koberec, aby měl na co vstoupit. Když si vyšel do hvozdů na houby, plukovníci vlekli křeslo k občasnému odpočívání.

Šejna se prezentuje čtenáři v roli otevřeného kritika na nejvyšší stranické úrovni - na zasedání Ústředního výboru. Když konečně Čepička padl, Šejna přebral nové funkce, ministerské kanceláře a v nich i trezor, jejíž poručil vypáčit: "V nich byly stovky

dopisů od osob v celách smrti. Přisahal, že jsou neviní, a žádali, aby trest smrti nebyl vykonán. A na každém dopise stálo slovo "POPRAVIT", s Čepičkovými iniciálkami."

Za druhé světové války byl Čepička v koncentračním táboře, a proslýchalo se, že kolaboval s nacisty. Bez žalobce však není soudce. V roce 1949 obdrželi důstojníci, bývalí spoluprávníci, obsídku, aby se dostavili na kádrové oddělení Ministerstva národní obrany. Obvinění ze špionáže se západními mocnostmi, ještě týž den byli popraveni, poté co si museli vykopat vlastní hrob. Mrtvolky sice nemluví, ale ledacos by mohly povědět. Čepička tedy nařídil exhumaci a kremaci.

Případ plukovníka Vaška, důstojníka generálního štábu, v témže roce 1949: Obviněn ze špionáže a utlučen k smrti. Zabijáci pak navštívili jeho ženu s oznámením, že manžel, spolu se sekretářkou uprchl na Západ. Manželka v rozčilení ho obviní z pro-západáckých sympatií. To stačí k svolání vojenského tribunálu. Tribunál odsoudí mrtvého plukovníka Vaška k smrti za zločin vlastizrady. Mezi vraždou a rozsudkem uplynulo jen osmnáct hodin; drama superkačkovských dimenzí, kdy po nevině následuje trest, se soudem až zcela na konec.

Sovětské důstojníky autor popsal jako vesměs nepříjemné, arogantní typy. Uvedl jednu výjimku, nad níž se mi rozum pozastavil: generála Alexandra Alexandroviče Kuščova, sovětského vojenského přidělence v Československu v letech 1957-1968. V roce 1933, tedy v ranějším údobí Stalinovy hrůzovlády, byl zatčen a obviněn ze špionáže. Vzdor mučení se nevinný důstojník nepříznal a obdržel toliko pětadvacet let. Ti, kteří se přiznali, končili na popravišti. Po Hitlerově přepadu Sovětského svazu, Kuščov je převelen ze Sibíře na frontu. Došel až do Berlína, hrdina Sovětského svazu, majitel 52 medailí, a hodnosti generálporučíka. Za odměnu odjíždí na dovolenku. S rodinou ho ale též očekávají příslušníci bezpečnosti se slovy: "Soudruhu generále, osm roků jste si odseděl, čtyři roky jste si odsloužil na frontě, ještě nám dlužíte třináct roků." Kuščov, zbaven hodnosti, titulů a medailí, šel tedy sloužit na Sibíř, až do roku 1957. A zůstal a nadále zůstává zakaleným komunistou věrným Straně. - Co může zbytek světa zmocni proti Kuščovům?

Velmi zajímavé, ovšem naprosto neověřitelné, je sdělení, že Brežněv měl milostnou aféru s ženou československého ministra vnitra Rudolfa Baráka. Po Barákově zatčení v únoru 1962 Bezpečnost u něho našla magnetofonové pásky a transkripcie soukromých Chruščovových rozhovorů. Ha, KBG odposlouchává svého šéfa, teď jsme měli příležitost podrazit KGB, tvrdí Šejna a uvádí, že informace a důkazy o věrolomnosti KGB svědčili Brežněvovi, aby je předal Chruščovovi. Jenže Brežněv Chruščova podtrhl a důkazy nikdy nepředal.

Nyní pár jiných informací o podvedeném šefovi: "Jakožto ministerský předseda Sovětského svazu mohl Kennedymu slíbit ledacos - ale jako první tajemník komunistické strany a vůdce světového komunistického hnutí mohl dělat cokoliv," řekl Nikitka Antonín Novotnému. Ano, přesně, to je smysl dětente, mírového soužití a svatost sovětských závazků. Chruščov charakterizoval sovětskou zahraniční politiku vůči USA slovy "vezmeme je pěkně kamarádsky kolem ramen a povedeme ke hrobu." Odtud tedy titul knihy.

Západního čtenáře bude nepochybně nejvíc zajímat kapitola o sovětském strategickém plánu ve čtyřech fázích, od roku 1956 s přípravou mírového soužití, až po rok 1995 s dosažením tzv. "světového demokratického míru" čili hřbitova komunistické

UMĚNÍ VYLHAT SI
DOLARY... ZASLOUŽILE!

tech pod velením generála Hejny. Když si takhle povídáme u piva, pravděpodobnost, uskutečnitelnost boževických strategických zásluh mizí v hospodském oparu.

Když je ale na papíru nejen fráze, ale konkrétní údaj, koherentní plán, on pak scénář začne najednou vypadat jinak. Má jiné barvy, kontury, a na jeho neproveditelnost bych sázel se vzrůstající neochotou. A Šejna rovněž. Na straně III praví: "Teprve poté, co jsem přišel na Západ, jsem začal věřit, že Sovětský svaz bude schopen dosáhnout svého cíle."

má své odbory: bojovníci mají též právo nosit sítku k zachycení dlouhých vlasů, též právo nosit náčtáky. Sovětský strategický plán počítá s holandským vyhlášením neutrality, a tuto neutralitu zaručí Sovětský svaz dočasným umístěním svých vojsk. Existuje dlouhý seznam s jmeny a krátkým životopisem západoevropských osobností, spolu s poznámkou o plánovaném řešení, se škálou od dočasného zadržení až po popravu bez soudu. Pro britské předáky Edwarda Heatha a Harolda Wilsona naplánovali trest smrti, ale až po většiném, vychovaném procesu. Několik členů britské komunistické strany již prošlo v Československu tréninkem v sabotaži a podobných činnos-

světovlády. Největší nadšení ze sovětského strategického plánu projevil Východní Němci. Kdyby vypukla válka, dorazí československé jednotky k Rýnu za tři dny. Úspěch nebude zadarmo, životnost velitele čtyř se odhaduje na dvě hodiny. Po masakru satelitních jednotek se přivalí elitní sovětské jednotky. Sovětský svaz již nyní udržuje výborné spojení k západoněmeckým sdělovacím prostředkům a k sociálně-demokratické straně.

V roce 1978 Holandsko mělo dodat pár vojáků ke službě jednotek OSN v Libanonu, kde se tehdy téměř vůbec nestřílelo. Polovina mužů odmítla sloužit a odvolala se ke svým uniím. Ano, holandská armáda

Oživuje historické nástroje

Všechno začalo inzerátem, v němž kdosi sháněl řezbářská díla. Čtli jsem, když je umím udělat, že musím pomoci. Hláš Jiří Košík z Brna, který pracuje jako bruslák mědel v Zetoru Líšeň a přitom vyřezává plastiky a staví historické nástroje — především minery. „Ta díla tehdy sháněl dnešní ředitel Etnografického ústavu v Brně.“

Přes díla se Jiří Košík dostal i k řezbářským pracím. „Doma mi říkali, to se spíš naučí beznohý tancovat, než ty řezat, ale přece jsem se naučil. Vyřezával jsem obličej, učil se vytvářet. A není to všechno málo? Napadlo nás tehdy se ženou a několika kamarády. Chodit do práce, vychovávat děti — a co dát? A tak jsme založili hudební skupinu, hráli jsme na kytary. Náhodou určitě, co bude dál. Ředitel Etnografického ústavu nás přivedl na myšlenku, abychom se věnovali kramářským a larmarečnickým písním. Přinesl jsem ženě zobcovou flétnu a řekl, na to se naučíš hrát. To bylo v roce 1975. Dali jsme si název Kapela z muzea a zpívali moravskou lidovou hudbu. Potřeba byla v tom, že nám na jevišti nebylo rozumět. Přece se neuvzdáme, řekli jsme si a chodili do hudební školy s malými dětmi, učili se dýchat, vyslovovat, hospodářit s dechem.“

Poslední náhoda přišla, když Jiřího Košíka požádali v Etnografickém ústavu o opravu minery, tj. historického strunného nástroje, který má ke hraní místo smyčce kotouč. Zkusil si tehdy udělat kopii.

„Nebavilo mě dělat přesnou kopii, a tak jsem hned zpočátku porušil všechny zákony. Počítal jsem se strunou dlouhou 480 mm, klasické minery ji však vždy měly 360 mm. Říkali mi, že to nikdy hrát nebude. Stavěl jsem minery dvě tři měsíce a opravdu nehrála. Vydávala zvuk jako cirkulárka. Rok mi pak trvalo, než jsem přišel na to, čím to je, než minery hrála.“

Pak se Jiří Košík pustil do dalších miner, vždy hledal nové řešení mechaniky. „Nechtěl jsem se opakovat. Nástroje jsou sice tvarově a většinou i rozměrově stejné, ale mechanika má odlišné uchycení — na horní nebo dolní desce a je verti-

foto: L. WYSAVCE

kální nebo horizontální. Klasická minera bývala horizontální, vždy diatonická. Její oktava se skládala z pěti tónů a dvou poltónů. Měla šest až deset klapek různých rozměrů. To bylo dáno tím, že na klapek délka struny, tj. oktava, se rozpočítávala na dle pomoci koeficientu 17,81. Po prvním dělení se zbytek dělí znovu atd. Vzálenosti se zmenšovaly, klapy rovněž. Musel jsem vytvořit přepočít na desetinné rozměry, aby klapy byly stejné. Všechny mé hotové minery hrály, i basová, která má strunu 900 mm.“

Se stavbou miner začal Jiří Košík v roce 1979. Vymýšlel i další nástroje, jednou potřeboval rych-

le nový nástroj pro koncert — a tak vyrobil čtyři fanfáry. Vytvořil kvarteto fanfáry — bas, tenor, alt a soprán, s nímž natočil pro rozhlas unikátní skladbu — a ta se stala hitem. Právě tato skladba způsobila, že se kapela dostala na Mezinárodní folkloristický festival ve Strážnici. Od té doby jsou Košíkovi zváni každý rok.

Jiří Košík vytvořil z miner, které zatím postavil, seskupení — minový kvintet. Ten pak zahrál skladbu určenou klasickému smyčcovému kvintetu. To bylo unikátní — dosud minery vystupovala jen jako slovy nástroj. A pokud hrála v souboru, jako je tomu u jednoho belgického orchestru, složeného z miner, hrála unisono. Ze skladby nahrané v rozhlasu se opět stal hit.

„Haydn napsal krásný koncert pro dvě minery a orchestr. Dosud se nehrál, protože klasická minera ho nezvládla. Napsal tedy viz? Stavím svoji poslední minery tak, aby tento koncert zahrála. Bude to hmatníková chromatická manuálová verze klasické minery s 25 klávkami. Chci bych minery probudit k novému životu. Vypadá z klasické hudby ve 12. století, kdy končila era hudby monofonní, a pak se objevovala už jen v lidové muzice hlavně ve Francii, Belgii a Anglii. Snažím se, aby pro ni začali psát i současní skladatelé, rád bych rozšířil její využití i v lidové hudbě.“

Ještě před osmi lety Jiří Košík lidovou hudbu neposlouchal. Pak se mu lidové písně zalíbily a on hrál staré řemeslnické písně. Dnes hraje v souboru Moravští miněři, kde se sešla celá jeho rodina — manželka Dana, 16letá Pavla, 13letá Aneta a 8letá Veronika. Přináší jí prostě lidové písně, které vypátrali ve sbírkách lidových písní, mnohé si sami napsali. Nikdo by je nedokázal odlišit od starých lidových písní, tak jsou čisté a prosté. Jejich umění ocenili posluchači letos v břervnu na Mezinárodním setkání muzikantů a pěvců osmi zemí v rakouském Puchbergu. Ze všech souborů vysílala rakouská televize koncerty tří — souboru z Itálie, z Jugoslávie a souboru manželů Košíkových z Brna.

Lendl führt die Grand-Prix-Wertung an
Der Tschechoslowake Ivan Lendl führt die Jahreswertung im Tennis-Grand-Prix der Herren mit 2314 Punkten vor dem Schweden Mats Wilander (2226) an. Hinter Jimmy Connors (USA/2060) rangiert der für 21 Tage gesperrte Wimbledon-Sieger John McEnroe (USA) mit 2000 Punkten auf Platz vier.

V ČESKÝCH ZPRÁVÁCH ANIMOVANÝCH
DRIVE TITULKY JAKO V „BILDU“

Ein teurer kleiner Whisky

LONDON, 18. Oktober (Reuter). Ein zu knapp eingeschenkter Whisky kam das renommierte Londoner Hotel Savoy teuer zu stehen. Ein Gericht verdonnerte die Nobelherberge jetzt zu einer Geldstrafe von umgerechnet etwa 1560 Mark. Nach Angaben der Staatsanwaltschaft bestellten Inspektoren am 12. Juli — es war der heißeste Abend dieses Jahres in London — bei einer Kontrolle in der „amerikanischen Bar“ des Hotels einen Whisky, doch war das Glas nicht vorschriftsmäßig gefüllt. Das „Savoy“, das in der Woche etwa 10 000 Drinks ausschüttet, bekannte sich schuldig und erklärte, in der Hitze des Augenblickes sei ein Fehler gemacht worden. Auch seinen Schritte unternommen worden, um einen neuerlichen Vorfall dieser Art zu verhindern.

TO BY JE RAJ NAPLATIL!

Aufgespießt

Soldaten, die unterhalb eines Drehflügelflugzeuges im Schwebeflug Außenlasten ein- oder aushängen, befinden sich im Einsatz beim Ein- oder Aushängen von Außenlasten... Das Ein- oder Aushängen von Außenlasten ist eine Dienstverrichtung, bei der die Einhängeboje eines Außenlastgerätes in den oder aus dem Lasthaken ein- oder ausgehängt wird.

Aus der „Verordnung zur Änderung der Verordnung über die einmalige Unfallentschädigung gemäß § 63 des Soldatenversorgungsgesetzes“ vom 25. September 1983.

Mehr Bundesbürger allein

WIESBADEN, 18. Oktober (dpa). In der Bundesrepublik leben immer mehr Bürger allein. Fast jeder siebte Bundesbürger habe im vergangenen Jahr allein gelebt, rechnete das Bundesinstitut für Bevölkerungsforschung am Dienstag in Wiesbaden vor. Eine Fortsetzung dieses Trends zeichne sich ab. Auch an der Zahl der Einpersonenhaushalte werde dies deutlich. 1939 fielen nur zehn Prozent der Haushalte unter diese Kategorie, im vergangenen Jahr waren es bereits 30 Prozent. Bessere Einkommensverhältnisse und Gesundheitsversorgung sowie zunehmende Verstärkung sind nach den Erkenntnissen der Wissenschaftler die wichtigsten Gründe, immer mehr Menschen zu „Singles“ werden zu lassen.

SPLENDID ISOLATION!

GRAFENAU (dpa). Im Nationalpark Bayerischer Wald bei Grafenau sind bereits 46 Prozent der Gesamtfläche von 13 000 Hektar geschädigt. Bayerns Landwirtschaftsminister Hans Eisenmann veröffentlichte jetzt eine Untersuchung, wonach rund 4500 Hektar Fichten, 316 Hektar Tannen, 919 Hektar Buchen und 137 Hektar sonstige Laubbäume betroffen seien.

Becka in der Hauptrunde

Durch einen völlig überraschenden 6:2-, 6:1-Erfolg gegen den ehemaligen Junioren-Europameister Karel Novacek (CSSR) erreichte Jaromir Becka (München) über die Qualifikation das Hauptfeld des Tennisturniers in der Wiener Stadthalle.

EMIGRANT ÜBER ALLES...

Liebe statt Krieg

ROM, 19. Oktober (dpa). „Es ist besser Söldner für die Liebe als Söldner für den Krieg zu sein.“ Mit dieser Begründung hat am Dienstag in Rom das „Komitee für die bürgerlichen Rechte der Prostituierten“ seine Teilnahme am 22. Oktober an der Großdemonstration in der italienischen Hauptstadt für Frieden und Abrüstung angekündigt.

ISOU KURVY JAKO KURVY!

74000 Mark für Briefmarke

HAMBURG, 19. Oktober (dpa / AP). Für 74 000 Mark hat am Mittwoch in Hamburg der „Gscheidle-Irrtum“ auf der Herbst-Aktion des Hamburger Briefmarkenhauses Edgar Mohrmann den Besitzer gewechselt. Die nicht in den Umlauf gebrachte Marke „Olympiade 80“, die Elisabeth Gscheidle versehentlich auf eine Antwortpostkarte für ein Preisausschreiben geklebt und abgeschickt hatte, wurde im Auftrag eines deutschen Kunden erworben. Die 60-Pfennig-Marke war zu den Olympischen Spielen 1980 gedruckt worden. Wegen des Einmarsches der Sowjets in Afghanistan hatte die Bundesrepublik die Moskauer Spiele boykottiert. Die bereits fertigen Briefmarken wurden eingestampft.

S domkem na zádech

Před časem napsal časopis Science o Vito zajímavé pojednání o hlemýždi zahradním, jenž dal jméno slavnému švédskému vědci K. Linné — Helix pomatia L. Ve zmiňovaném článku bylo mj. uvedeno, že při výzkumu tzv. potenciální přírody, tedy výzkumu činnosti míry zásahů do krajiny, při kterých by nebyly narušeny existující důležité ekologické vazby, je nutno najít tzv. modelové skupiny rostlin a zejména živočichů. A právě takovou ideální skupinou jsou v některých případech měkkýši. Tito živočichové, ať už ve vodním či suchozemském prostředí, velice jasně a včas ohlašují nastávající změny.

Skutečností je, že hlemýžď zahradní dnes valem a hromadně mizí, především v západní Evropě z míst, kde býval kdysi v takové hojnosti, že byl mnohdy až škůdcem pro zahradníky. A přičiny toho, proč mizí? Jsou komplexní, protože se v nich odrážejí složitost civilizačních zásahů do ekosystémů. K těm nejzávažnějším patří bezesporu sběr plže zahradního (tak tohoto živočicha nyní nazývá moderní věda) pro gastronomické účely. Jeho největšími spotřebiteli jsou Francouzi, z části je lahůdkou také ve Švýcarsku, Anglii a USA. Francie např. od roku 1911 dováží ročně přes 70 milionů hlemýžďů.

Maso hlemýžďů je bohaté především na minerální látky, obsahuje měď, zinek, mangan, magnézium aj. Tvorí je 77, 8 proc. bílkoviny, 5,2 procenta tuky, 7,5 proc. sušina a 9,5 proc. jiné látky.

Hlemýžďi jako gastronomická lahůdka nejsou však „vynálezem“ Francouzů, ale již staří Řekové si jich velice vážili a cenili. Těba Aristoteles nebo Plinius. Také starověcí Římané si na hlemýžďích rádi pochutnávali. Z dochovaných starořímských kuchařských receptur je možno se dovědět, jak je tehdejší kuchař připravoval. Nejprve je očistil a pak vložil na jeden den do nádoby s osoleným mlékem. Když je vyndal, máceli hlemýžď ještě nejméně hodinu v syrovém čistém mléce a pak po dalších očistech smažil na oleji. V románské Galii byli hlemýžďi ceněni jako vynikající lahůdka podávaná na závěr slavnosti v domech, různých těstech, s tvarohem, medem či ovocem. Ve středověku bylo možno jíst hlemýžďi maso o postech a už tehdy začalo hlemýžďů v některých západoevropských oblastech ubývat.

Přesto, že se hlemýžďi objevili na naší planetě — jak předpokládají četní badatelé — současně s člověkem, lidé o nich právě moc znalosti nemají. Prahlemýžďi se zjeví kdesi v počátcích paleolitu. V současnosti žije na Zemi asi 105 tisíc druhů plžů, jichž většina obývá mofe. Na 25 tisíc druhů žije na pevninách a 10 tisíc ve sladkovodních zdrojích. První velkou vědeckou monografií zasvětil těmto živočichům německý biolog Meisenheimer v roce 1912.

Ríká-li se o Francouzích, že jsou největšími konzumenty hlemýžďů, pak Švýcaři si drží prvenství jako „králové hlemýžďího obchodu a průmyslu.“ A také se nejvíce snaží o chov hlemýžďů na farmách. V tomto způsobu

však zatím nejsou příliš dobré výsledky. Není totiž zcela vyřešen problém jejich rozmnožování, protože při něm dochází často k defektům. Také patologie hlemýžďů není dosud zcela známá a tak dochází k poměrně značným ohybnům na následky infekčních bakterií, sepikemií a jiných hromadných infekcí.

Záchrana hlemýžďů — tak jako je tomu i u všech ohrožených živočichů — předpokládá, aby lidé znali dobře způsoby jejich života a rozmnožování. A právě u hlemýžďů zahradních toho zatím mnoho známého není.

Tak jako většina měkkýšů, je i tento náš největší suchozemský měkkýš pohyblivý obojetný. Každý jedinec má jak samčí tak i samičí orgány. K jejich rozmnožování dochází obvykle v květnu, červnu až červenci. A právě v té době by měl být proto, pro zachování další populace, zakázán jejich sběr.

Zrání vajítek trvá u hlemýžďů těle asi měsíc a pak dochází k přímě na jejich kládění. To je pro hlemýžďů vskutku velkým, předstíráme-li si, že proniká svou měkkou nohou až do hloubky šesti centimetrů do půdy, kde pak vyhlubuje baňkovitou dutinu. Do ní klade přibližně půldruhého dne tak čtyřicet vajítek o velikosti hrášku. Poté kladeč kanálek nad vajítky upevní, „zválcuje“ tak, aby v komůrce bylo potřebné vlhko. Asi po čtrnácti dnech až třech týdnech se vyhlubina mláďata s drobnou, dvou a půl závitovou ulitou, velmi tenkou a jemnou. Rozlezu se po komůrce a doslova se začínají prožírati ven na povrch. Půda, tak jako u žížal, prochází jejich orgánismem a je zbavována organických živin. Tím, že obsahuje také vápník a organický detrit, ulita se mladým hlemýžďům zpevňuje a tělíčka rostou. Trvá tři týdny, ba i měsíc, než se prokoušou a první mláďata nové hlemýžďí generace se octnou na povrchu. Je to tedy tempo zrození vskutku hlemýžďí.

Hlemýžďi se dožívají stáří — pokud neskončí na talíři gurmánů — šesti až osmi let. Dospělí dosahují šíře ulity až 5 centimetrů a délka jejich masité nohy — ta je hlavní pochoutkou — je až 10 centimetrů. Nemá-li tento podivuhodný a zajímavý živočich zmizet navždy z naší planety, navrhují četní odborníci ve světě řadu opatření, především pokud jde o velikost hlemýžďů určených ke spotřebě. Normy jsou zatím různé. Západoevropské připouštějí průměrnou šířku ulity kolem 32 milimetrů, v Madersku je uváděna „konsumní“ míra 28-38 milimetrů a tak je tomu i u nás. Protože dosavadní opatření k záchraně hlemýžďů — především snaha o zákaz jejich sběru v době, kdy se rozmnožují a kladou vajíčka — zatím nepřinesla žádné výsledky, byl např. ve Švýcarsku na tři roky sběr hlemýžďů zcela zakázán, v NSR byly vymezeny oblasti, kde jsou hlemýžďi chráněni a nesmějí se sbírat, pouze jen jednou za tři roky. Anglie hlemýžďů ke konsumci výhradně dováží. Zákaz sběru by se měl týkat především nedospělých jedinců. Jednak mají tenkou a nezpěvnou ulitu a při transportu i při dalším chovu na farmách ve velkém hynou, jednak je tak příroda ochuzována o živočichy, kteří ještě nezanedbali žádné potomstvo. Někteří odborníci jsou názoru, že by se neměli sbírat hlemýžďi s ulitou menší než 40 milimetrů. Na těch územích, kde se provádí sběr intenzivně, by měl být povolován pouze jednou za

tři roky, protože jedinci „pod míru“ nejsou schopni rychleji dorůstat. Mnozí specialisté se přiklánějí ke čtyřleté lhůtě. Jen tak lze snad zjistit, že příroda nebude v dohledné době ochuzena o další živočišný druh, o němž se bude hovořit jen v minulém čase.

LVOUNI

V podmořském centru San Diego v Kalifornii cvičí americká námořní jednotka poněkud zvláštní brance. Jsou trochu zavalití, zato mrštní, jsou trochu mlčenliví, zato poslušní a neodmlouvají. Žádné zvláštní nároky, pokud se výstroje týká. Snad jen stravu žádají mimořádnou. Ryby každý den a hlavně čerstvé. Je to tučet speciálně vycvičených mořských lvounů. Jejich oborem je potápění. Tito vousatí savci dokáží vynést na palubu měřicí přístroje, zapomenuté nebo zanechané na mořském dně. „Vycití“ miny a různé druhy podvodních střel. Akce má jméno „Rychle hledej“ a nedávno o ní hovořili před západními novináři cvičitelé těchto lvounů.

Experimentátoři si vybrali tento druh savců, který patří mezi tuleně z řádu ploutvonožců, proto, že na rozdíl od jiných velkých mořských savců se dokáží pohybovat poměrně rychle i po suché zemi. Hopsají na zadních ploutvích, vzpřímení jako avice mezi svými cvičiteli, kteří je vodi na řemenku s obojkem jako psy.

Kalifornští lvouni si rychle navykli i na náhubek, který jim před skolem do vody navlékají na protáhlou tlamu, podobnou tlamě psa. Náhubek dostává lvoun proto, aby se nestaral o žrádlo, nýbrž o plnění svého úkolu. Každý lvoun, přesto, že je ochočený a cvičený, je pro jistotu přivázaný nylonovou šňurou k doprovodnému člunu. Jistota je jistota.

Náhubek nemá jen zvítě odvést od jeho přirozené činnosti, jakou je lov, ale nahrazuje svým způsobem i ruce. Vpředu na náhubku je namontován drapak, kterým může lvoun sbírat přístroje a nástroje uložené na mořském dně.

Lvoun se blíží ke své kořisti jako obrovský humr, krouží kolem, nasadí rozvěšený drapak na příhodném místě a vyzvedne určenou věc. Když mechanická, teleskopická ramena drapaků zaklapnou, je to znamení pro lvouna, aby se vynořil. I s kořistí je pak naložen do člunu.

Proti člověku má lvoun výhodu, že nemusí čekat pod hladinou určitou dobu, než se vyrovná tlak, protože je proti této potápěčské chorobě chráněn už od přírody. Může pracovat i v hloubce více než 150 metrů a nehraní mu po vynoření žádné nebezpečí. Lvouni se dokáží pod vodou také lépe orientovat než vo-

to několik definic nemluví, ani o tom, kde vidí lidské hnutí. O hranici takového použití.

V době vietnamské války bylo cvičených definic tak málo a jejich výcvik tak pracný a v podstatě drahý, že k němu k tomu masovému nasazení nedošlo ani doji nemohlo. Ale kdyby se situace změnila?

rovnou rychlostí v hodině, chytit je do laze a přitáhnout zpět k místu, kde bylo vypuštěno. Podle slov Greenwooda i ostatních cvičitelů jsou definice lvounů cvičení jen pro obranu, ovšem na otázku, zda zvíře samo může posoudit, k čemu bude nakonec použito, by asi těžko odpovídali.

Ve vietnamské válce bylo podle amerických zpráv používáno cvičení lvounů k zjištění, zda se v dané oblasti nacházejí američtí vojáci. Lvouni byli přivázeni k místu, kde měli být vojáci, a pokud tam byli, lvouni je našli a vydali zvuky, které byly slyšet z letadla.

Primo o vojenských záležitostech mluví trenéři na tiskové konferenci jen málo, ale byli jasně. Michael Greenwood, muž, který se vědecky zabývá chováním zvířat, se zúčastnil jako poradce výcviku definic. Cvičili je, jak umísťovat různé měřicí aparatury na ponorky, jak zneškodňovat potápěče pod vodou, jak dohonit torpédo (dokáží plavat až stokrát delší

Za tajemstvím šesti N

TA STRIBŘITE KOVOVÁ hranatá tyč měřila asi půl metru, a třebaže byla neprodyšně uzavřena v plastické fólii, leskla a blýskala se v slunečních paprscích jako zrcadlo. Pokud ležela v křídle na stole, nic se nedělo; jenomže jakmile jsme ji vzali do rukou, začala se najednou samovolně kroutit a ohýbat a oba její konce se pomalu, ale trvdostně stáčely k zemi. V té chvíli připomínala podivného, maldného hada... A pak, když už byla tyč tak zahýbaná, že dostala podobu širokého písmene M, jsme ji opatrně položili zpátky na stůl... a s úžasem pozorovali, jak se ten neživý kus kovu pomalounku, sám od sebe, vrací do své původní podoby...

NA PRVNÍ POHLED to vypadalo jako působení tajemných čar a kouzel — ve skutečnosti to také takové malé kouzlo bylo; ovšem kouzlo moderní „alchymie“, která se plně dala do služeb současné vědy.

SUPERČISTÉ KOVY

Výzkumný ústav kovů, který sídlí v Panenských Břežanech a je součástí VÚH Kovohtutě Praha, se výrobou čistých kovových materiálů zabýval už od doby svého vzniku. Jenže postupný rozvoj jaderné energetiky, elektrotechniky, elektroniky, ale také chemie, lékařství a mnoha dalších oborů si žádal (a žádá) stále čistší a čistší kovy, stále ušlechtilější slitiny, stále dokonalejší a dokonalejší kovové materiály. A kdo jiný by dokázal nalézt na tyto náročné požadavky praktickou odpověď než zase specialisté z Panenských Břežan, takže zdejší ústav je nejen špičkové vědecko-výzkumné pracoviště, ale současně i monopolním výrobcem většiny superčistých kovových materiálů.

Když jsme se byli v Panenských Břežanech podívat zhruba před deseti lety, odváželi jsme si odtud kousek tenké měděné fólie, která v té době představovala vrcholný pracovní úspěch zdejších kovohtutnických odborníků: čistota této mědi byla totiž označena symbolem 4N5...

(Teď je ovšem na místě menší vysvětlení, protože většině laiků tento symbol asi nic moc nefká. Tak tedy: N je zkratka anglického slova nine — devět. A symbol 4N5 znamená, že čistota kovu je 99,995 procenta, prostě čtyři devítky a ještě pět tisícinn procenta navíc. Jinak řečeno: Zmíněná fólie obsahovala 99,995 % čisté mědi a jen „praneprané“ množství příměsí dalších prvků.)

Od té doby se ovšem vývoj nezastavil a dnešní výrobní katalog ústavu nabízí zákazníkům celkem osm superčistých kovů — hliník, vlnut, kadmium, měď, indium, olovo, antimon a cín. Symbol 4N5 jako označení „minimální“ čistoty dodávaných kovů najdeme u mědi, olova, antimonu a cínu; „základní“ čistota ostatních je 5N, neboli 99,999 %. S výjimkou mědi jsou pak všechny kovy dodávány v několika stupních čistoty, přesně podle přání zákazníků. Například takový antimon se vyrábí dokonce ve čtyřech stupních čistoty, přičemž ten (zatím) nejčistší nese symbol 6N5 — jeho čistota je tedy 99,99995 procenta! A to ještě zbývá dodat, že ono slovo „zatím“ je tu plně na místě, protože odborníkům z Panenských Břežan se už podařilo laboratorně získat i kovy ještě čistší; prozatím se však

běžně nevyrábějí, protože výroba ústavu se pochopitelně řídí poptávkou odběratelů.

Nakonec je také na čase, abychom konečně odhalili tajemství toho záhadného kovu, o němž píšeme v úvodu našeho článku: Opravdu žádná kouzla, žádné čary. Ta sřibřité kovová hranatá tyč byla totiž z... cínu o čistotě 5N5, tedy 99,9995 procenta. A protože cín je velmi těžkým kovem, a tenhle byl navíc ještě velmi čistý, skoro jako by byl monokrystalický, stačila pochopitelně jeho vlastní váha k tomu, aby se „sám od sebe“ vlnil a zahýbal... A ona plastická fólie? Ta je pro přepravu superčistých kovů nezbytná vždycky, nejenom v případě tohoto cínu. Přitom nejde jen o to, že tyto kovy (z nichž některé jsou v nejčistší podobě opravdu velmi měkké, jako třeba právě cín či indium) by se mohly cestou zdeformovat a poškodit; mnohem důležitější je totiž fakt, že jim jinak hrozí znečištění — a k tomu stačí docela málo, někdy pouhý dotyk lidské ruky...

DALŠÍM V PORADÍ JE CHROM

Má podobu matné šedých „střepinek“, ostrých a s drsnými hranami, mřsty ale připomíná miniaturní ztuhlé vinné hrozny. Prostě — podobu těžko definovatelná. Je nesmírně tvrdý a odolný, ale na druhé straně zase až neuvěřitelně křehký, Chrom... ale v tomto případě ne ledajaký:

Až dosud jsme do Československa vysoce čistý chrom (potřebný hlavně pro tzv. naprašování při výrobě integrovaných obvodů v Tesle Rožnov) museli dovážet z kapitalistických trhů. A pochopitelně nílak levně, protože výroba takového superčistého chromu je, právě pro jeho specifické vlastnosti, velmi a velmi složitá. Jenomže... Chrom pro naprašování integrovaných obvodů nemůže být „jen“ maximálně čistý,

ale musí mít i jiné potřebné parametry — určitou zrnitost, konzistenci atd. Prostě od začátku bylo jasné, že výroba takového chromu bude i pro renomované specialisty z Panenských Břežan tvrdým oříškem: copak čistota, ta se dá zvládnout tak, jako se to nakonec povedlo i u jiných „problémových“ kovů — ale co s tím ostatním, když normálně je kov křehký jako sklo a vůbec se nedá válcovat...?

A přece se to po několika měsících usilovné práce podařilo: Už loni dostali elektrotechnici z Rožnova na zkoušku půlkilový vzorek kovu, který si v ničem nezadá s dováženým materiálem. Chrom se symbolem 5N (99,999 %) se tak stal dalším ze superčistých kovů, které VÚK Panenské Břežany bude běžně

vyrábět — od roku 1985 by jeho roční produkce měla činit 27 kilogramů, což tuzemským potřebám bohatě postačí, a navíc se uvažuje i o jeho exportu do ostatních zemí RVHP.

Znamenala bitva na Kosově poli skutečně zánik středověkého Srbska? Dostlechia jsem se, že jsou v této otázce nejistosti.

Pro strategickou polohu bylo Kosovo pole už v 11. a 12. století dějištěm několika významných bitev. Roku 1072 zde Byzantinci přemohli odbojné Bulhary a Srby. Všeobecně známým historickým pojmem se však Kosovo pole stalo až po památné bitvě mezi Srby a Turky 15. června 1389 na den sv. Vítá. Střetla se tu výbojná turecká vojska vedená sultánem Muradem I. a jeho synem Bajazidem I., poslána spojenci proti srbskému caru Lazarovi, kterého podporoval jeho zeť Vlk Brankovič a bosenský král Štefan Tvrdko I. Předehrou bitvy bylo zavraždění sultána Murada srbským šlechticem Milošem Kobilovićem (Obilićem). O vítězství se dlouho bojovalo, ale nakonec zvítězil Bajazid. Car Lazar byl s mnohými srbskými šlechtici zajat a popraven u Muradovy mrtvoly. Je skutečností, že prohraná bitva neměla pro Srbsko bezprostřední nepříznivé následky. Za pozdějších knížat Štefana Lazareviče a Juraje Brankoviče byl srbský stát rozlohou větší než za cara Lazara. I když byl víc než kdy dříve těsně Osmanskou a Uherskou říší. Teprve pozdější tradice učinila 15. června 1389 (Vidov dan) dnem smutku Srbů, kteří později ztratili samostatnost. Car Lazar byl uctíván jako svatý a mučedník.

Zajímalo by nás, jak má podle platných předpisů vypadat stříh vlasů vojáků základní služby.

Kolektiv vojáků z okresu Benešov

Povinnost všech vojáků být vždy podle předpisu upraveni a čisté a pečlivě ustrojeni stanovená Řádem vnitřní služby zahrnuje i jejich povinnost být vždy řádně ostříhání a učešání. Za řádný stříh vlasů vojáků základní služby se podle požadavku článku 359 ŘVS považuje takový stav, při němž (ve kterémkoliv době) nemá voják na přední části temene hlavy vlasy delší než pět centimetrů, na zadní části temene hlavy nesahající níže než tři centimetry nad límec košile a případné kotlety nesahající pod střed ušního boltce.

Řád vnitřní služby nezakazuje, aby vojáci nosili stříh „na havla“, tj. bez stříhání vlasů na krku do ztracena. Nepřikazuje ani, aby vlasy kolem uší byly vystříhány nebo dokonce vyholeny do určité vzdálenosti od ušních boltců (a vytvářely — jak říkají někteří mladí lidé — tzv. biatniky).

Volba délky a stříhu vlasů v mezích závazných požadavků Řádu vnitřní služby je věcí jednotlivých vojáků.

Plukovník JUDr. B. Plašil

Podle čeho jsou pojmenovány jednotlivé světadíly?

Pro vznik názvu „Evropa“ existují dvě vysvětlení. Jedno vychází z asyrsko-fénického slova „erb“ — to znamená temnota. Z hlediska národů Blízkého východu nad touto oblastí zapadalo a mizelo slunce. Podle jiné pověsti byl náš kontinent pojmenován podle fénické královské dcery Evropy. Kořenem názvu pro Asii je asyrské slovo „aszu“ — to znamená zářící. Tímto pojmem označovali starověcí námořníci východní mořské oblasti, protože nad nimi vstávalo slunce. Jméno kontinentu Afrika pochází od názvu „Afri“, kmene, který zdomácněl v oblasti Kartága. Zprvu tímto názvem označovali Římané jižní pobřeží Středozemního moře, později se používal pro celý světadíl.

Název Amerika pochází od florentinského plavce a zeměpisce Ameriga Vespucciho (1451–1512), který v letech 1497 až 1504 prozkoumal a zmapoval severní a východní pobřeží Jižní Ameriky.

Austrálie vznikla z názvu „terra“ — latinsky země a „australis“ — jižní, tj. jižní země. Holanďští námořníci ji objevili teprve počátkem 17. století. Poslední pevninu „Antarktidu“ objevily v roce 1819 až 1821 ruské expedice Bellinghousena a Lazareva. Název je sestaven ze slov „anti“, „anti“ — proti a „arktos“ — medvěd. Obě slova jsou řeckého původu.

Kdy byla postavena Aurora, jaké má rozměry a kolik na ní sloužilo námořníků?

„Aurora“, parní tříšroubový křižník začali stavět v květnu 1897. 16. července zavlála nad křižníkem poprvé vlajka carského válečného námořnictva. Loď je dlouhá 123 m a široká téměř 17 m. Její výtlač činí 6731 tun a výkonost jejích tří parních strojů je 11 610 koňských sil. Na obrněné palubě bylo osm 152milimetrových, dvacet čtyř 75milimetrových a osm 37milimetrových děl, dvě výsadková děla a tři torpédomety. Křižník plul rychlostí 20 uzlů. V památných říjnových dnech bylo na palubě „Aury“ 567 členů posádky.

TAJE TIBETSKÉ MEDICÍNY

Tibetská medicína skrývá ještě jedno tajemství před moderní lékařskou vědou současnosti. Někdy by se na první pohled mohlo zdát, že jde třeba o záležitost spojené s mystikou či různým čarodáním, ale soudobá moderní věda, která se zabývá zkoumáním některých tradičních léčebných postupů, dochází nejdříve k závěrům, že v řadě případů naopak jde o metody, které mají velice racionální podklad. Takovým případem je i stanovení diagnózy pacienta podle jeho tepu.

Určení diagnózy, alespoň částečně nebo rámcově, podle lidského tepu je záležitostí známou a věkovitě praktickou i v evropském lékařství. Ale tibetská medicína se od něj v mnoha bodech odlišuje. Některé rozdílnosti nemají principiální charakter, např. zkoumání tepu v deskách bodů, nahmatávání pulsu levou či zase pravou rukou atd. Ovšem existují rozdíly podstatné. Příkladem podle předpisů tradiční tibetské medicíny je při stanovení diagnózy podle tepu třeba dodržovat celou řadu přísně stanovených pravidel a postupů. Především tibetští lékaři a lékaři odmítají zkoumat tep člověka, který na to není dostatečně připraven. Tato příprava spočívá mj. ve změně režimu stravování. Je třeba vyloučit potraviny a jídla rostlinného původu, které jsou jen těžko stravitelná, a naopak zvýšit podíl masa a mléka. V rozličných podobách. A než se tibetský lékař odváží vyšetřovat člověka podle jeho pulsu, musí ho nejprve zhabit různými psychickými jevy, např. nespavostí, milostných starostí, zbytečných slov, lenosti, zbytečného neklidu. Člověk musí být uvolněný v tom smyslu, aby si odůkl někdy pracovat velice intenzivně a jindy zase nepracoval vůbec atd.

Dalším důležitým momentem je správná volba času, kdy se má člověk podrobit stanovení diagnózy na základě tepu. Tibetští lékaři k tomu volili dobu krátkou po východu slunce, kdy jejich pacienti ještě leží v posteli, kdy ještě nesnídali, kdy ještě nebyl náhodně něčím znepokojen.

Aužak nejcharakterističtějším znakem při stanovení diagnózy je, že vychází z názoru, že zvláštností a odlišností v tepu mohou být způsobovány nejen případnými chorobnými změnami v systému krevního oběhu

lidského organismu a jednotlivých orgánech těla. Do jisté míry by se v tom mohla hledat analogie s akupunkturou, která spojuje určité body na pokožce s jednotlivými orgány těla.

Tradiční tibetská medicína především vyžaduje stanovení a vyšetření tří pulsujičích bodů ležících na tepné vnitřní strany zápěstí; jsou nazývány zan, han a sag. Stlačil-li lékař tepnu koncem ukazováčku, je pod nim bod zan, pod koncem prostředního prstu leží bod han a pod koncem prsteníku bod sag. Prověřuje-li lékař pravou rukou tep na levé ruce pacienta, pak podle toho, jaký je tep pod bodem sag, zase stanovuje případné změny v pacientově levé ledvině. Při zkoumání tří základních bodů levou rukou na pravé ruce vyšetřovatele určuje lékař podle toho, jaký tep pod nimi je, v jakém stavu jsou pacientovy plíce a tlusté střevo, žlučník, pravá ledvina a močový měchýř.

Současně však tradiční tibetská medicína rozlišuje tři typy správného tepu zdravého člověka. Tep mužský, tep ženský a „tep bodi“, což znamená rovnoměrný tep. Mužský impuls je charakteristický tím, že jeho impulsy jsou silné až hrubé, u ženského pulsu naopak jemné a rychlé. Při pulsu bdi jsou úderu klidné, dalo by se říci měkké a vzájemně se prolínající. Podle tibetských lékařů se tep člověka, který má v sobě cizopasnky, prudce krouží a jeho impulsy jako by byly široké a ploché. Úderu tepu u člověka, jemuž „se vrací horečka“, jsou až hrubé, široce rozvinuté, jako by se vznášely. Člověk, který má orgánismus otrávený nějakým jedem, má naopak tep takřka nejasný, rozehvělý a přechází z místa na místo.

Pro tibetské tradiční léčitele je charakter tepu nemocného člověka nejen výchozím poznatkem pro stanovení diagnózy nemoci, ale současně i napovídá mnohé do budoucna, je jakým-

st východiskem pro stanovení prognózy. Objevil-li se např. u muže výrazně „ženský puls“, předpokládají tibetští lékaři, že takový člověk se dožije vysokého věku, a zjistil-li u ženy charakteristické znaky tepu „mužského“, usuzují na to, že tato žena bude mít hodně synů. A mají-li manželé tep „bodi“, pak je to neklamným znamením, že budou dlouho žít, bez jakýchkoli vážnějších onemocnění, ale zůstanou bezdětní.

Sovětská specialista, kteří se zabývají zkoumáním a prověřováním starých lékařských metod a názorů z oblasti Orientu, jsou přesvědčeni, že poznáním základů tibetské medicíny napomáhá k lepšímu pochopení zákonitostí činnosti lidského organismu v jeho složitosti.

nen man „mangelhafte Wachsamkeit“ vorwarf. Dantschew selbst mußte Moskau verlassen und in seine Heimatstadt Taschkent reisen.

Nicht nur die elektronischen Medien, auch die offizielle Nachrichtenagentur TASS, bereits in der Vergangenheit von der KPdSU-Parteizeitung „Prawda“

kritisiert, ist nun wieder ins Schußfeld geraten. Grund dafür: die verzögerten, zunächst unwahren, dann halbweisen TASS-Informationen über den Abschluß des südkoreanischen Jumbos bei Sachalin. Tagelang behielt TASS Informationen über die Tragödie zurück, und die Desinformation der Agentur ließen den Hörerkreis der ausländischen Sender Voice of America, BBC, Deutsche Welle und Radio Liberty in der UdSSR anscheinend sprunghaft ansteigen. Auch deshalb sah sich das KPdSU-Politbüro inzwischen genötigt, wieder einmal die sowjetische Informationspolitik zu rügen.

Navratilova: Der 72. Sieg Wimbledoniegerin Martina Navratilova setzte auch in Tarpon Springs/Florida beim Internationalen Tennisturnier ihre Siegesserie fort. Mit ihrem Finalerfolg von 6:3, 6:2 gegen ihre amerikanische Landsmännin Pam Shriver erreichte sie in diesem Jahr ihren 72. Sieg.

Waldalarm in Österreich

BREGENZ, 18. Oktober (dpa). Das Waldsterben hat auch in Österreich „dramatische Formen“ angenommen. In einigen Landstrichen sind die traditionellen Weihnachtsbäume, Tannen und Fichten, bereits ausgestorben oder vom

Säuberung in Sowjet-Medien

MOSKAU, 17. Oktober. Der Chefredakteur der sowjetischen Tagesschau „Wremja“, Wiktor Ljubowzew, hat vor einigen Tagen seinen Posten verloren. Die Leitung der „Wremja“-Redaktion nimmt vorläufig sein früherer Stellvertreter Grigorij Scheweljew wahr. Diese personellen Veränderungen an der Spitze der zentralen sowjetischen Fernsehensendung, die jeden Abend um 21 Uhr Moskauer Zeit eine halbe Stunde Nachrichten in die gesamte UdSSR ausstrahlt, sind die Folge von nachlässiger Arbeit in der Redaktion.

Waren es in der Vergangenheit häufig geduldete Pannen, wenn in der „Wremja“ unkorrigierte Meldungen der amtlichen Nachrichtenagentur TASS verlesen wurden, so geschah am 28. September, was unverzeihlich war: Nachrichtensprecher Igor Kirtlow erhielt kurz vor Beginn der Sendung den

TASS-Text mit der Erklärung des sowjetischen Staats- und Parteichefs Jurij Andropow zu Fragen der sowjetisch-amerikanischen Beziehungen. Der TASS-Computer hatte jedoch ein falsches Blatt mit durchgegeben: Die Seite sieben der Andropow-Erklärung war vertauscht mit einer Passage aus einem Artikel über die Zusammenarbeit der Warschauer-Pakt-Armeen.

Auch die sowjetischen Zeitungsredaktionen erhielten die vertauschten Fassungen von TASS, korrigierten jedoch den Irrtum, so daß am nächsten Tag in allen Zeitungen der richtige Andropow-Text im Wortlaut zu lesen war.

Wie jetzt die „Wremja“ war erst im Mai der englischsprachige Sender „Radio Moscow World Service“ ins Gerede gekommen. In einer am 20. Mai ausgestrahlten Nachrichtensendung erhob der Radio-Moscow-Sprecher Wladimir Dantschew den Vorwurf, die sowjetische Führung sei unaufrichtig bei ihren Abrüstungsvorschlägen. Wenige Tage später sprach Dantschew dann im Zusammenhang mit Afghanistan von „sowjetischer Invasion“, „sowjetischen Besatzern“ und würdigte den Widerstand der afghanischen Aufständischen. Derartige Formulierungen sind jedoch in der UdSSR tabu.

Die unzensurierten Dantschew-Sätze wurden mehrfach in den stündlichen Nachrichten wiederholt, bevor man sie entdeckte. Als Folge dieser „Schlampe“ kam es zu Disziplinarverfahren gegen Mitarbeiter von Radio Moscow, de-

BONN, 18. Oktober. Schon 34 Prozent des Waldes in der Bundesrepublik sind in diesem Herbst nach Angaben des Bundeslandwirtschaftsministers Ignaz Kiechle (CSU) geschädigt. Für 1982 hatte die Bundesregierung noch knapp acht Prozent kranke Bäume registriert.

Damit sind, wie Kiechle am Dienstag vor der Presse in Bonn mitteilte, jetzt 2,5 Millionen Hektar Wald von insgesamt 7,4 Millionen Hektar kranke. Fast die Hälfte der 2,5 Millionen Hektar Schädfläche, 1,2 Millionen Hektar, entfielen auf Privatwald, 0,7 Millionen Hektar auf Staatswald und 0,6 Millionen Hektar auf Kommunalwald. Die Aussicht der Waldbesitzer auf Schadenersatz wegen der Waldschäden hält Kiechle für gering.

Der Bundeslandwirtschaftsminister bewertet die Vervielfachung der Schädflächen gegenüber 1982 als „dramatische Verschlechterung des Waldzustands“. Es müßten zwar alle forstlichen Möglichkeiten genutzt werden, um den Schadensverlauf „zu verlangsamen und

I kukačka musí inovovat

Tím prvním, který „zaklel“ kukačku do hodinového stroje, byl prý — jak vyplývá z kronikářských záznamů — Franz A. Ketterer. Bylo to v roce 1720 a od té doby hodiny s kukačkou nepustily lidské obydlí, i v moderní době, kdy nám čas ukazuje všelijaké nejnovější vynálezy, tekuté krystaly atd., zůstává kukačka zakletá v hodinách středoměrnosti a zájmu.

Vynález Franze Ketterera proslavil jihozeměcký Schwarzwald doslova po celém světě. Dnes už se ani nikdo nediví, jak vlastně na ten nápad přišel, a tak není divu, že se během dlouhé doby, co kukačka v pravidelných intervalech vytáčí s dvířkem a svým hlasem oznamuje lidem čas, vytvořily o zrodu tohoto časoměrného stroje nejrozdílnější teorie a kukačku opřádaly četné legendy.

Byla jednou jedna... Ano, prý byla jednou jedné smutné smutná princezna a kdekdo se ji snažil za patřičnou královskou odměnou rozveselit. Nikomu se to však nepodařilo. Jednou se o to chtěl pokusit chybělí Jančí při lovu v Černém lese. Ať dělá co dělá, princezna byla stále smutnější a smutnější. A pak se stal ten záškrab. Někteří předvádějí princezně hodiny. Dívka se na posmatnutí hleděla do zrcítka, než s malých dvířek nad číselníkem vyšel kukačka a krásné světovala anukula. Princezna radostí zalézala, na tváři se jí objevil úsměv. Bylo po Jančím a hodiny s kukačkou se rozlély do světa.

Skutečností je, že hodinářské výrobky jihozeměckých mistrů se staly nejpřístupnějšími hodinami v dlouhé historii snahy člověka měřit čas.

I bez přispění smutné princezny se nápad Franze Antona Ketterera ze Schönb-

waldu ujal. Musíme říci, že však nebyl ani prvním, kdo k hodinám připojil kukačku, protože jsou známé i starší typy kukaček s nepohyblivými figurkami, ale buď on, nebo Michael Dillger z Neukirchu, možná, že to byl Melchior Hammel z Waldu, zkrátka některý z nich vytvořil číselné pohyby ptačích jazyčků a zobáčků.

Nestýpčtější kukačkové hodiny mají lomenou stříšku zdobenou bohatě vyřezávaným listovím a pocházejí z druhé poloviny 19. století. A v nejlepších strojích bývalo figurální a zvukové stroje malá kukačka ještě doplněná křepelkou.

Kukaččí průmysl se rozjel na plné obrátky. Kolem roku 1800 vyráběli hodináři takřka 100 tisíc těchto podivných a stále žádaných hodin. Hodináři však na zisk neobohatli. Podnikatelé ano, právě tak jako obchodníci. Účinitel v manufakturách soudil celé hodiny nad mistrůvskými kusy a podnikatelé vydělávali. V roce 1848 napsal August Moltzen ve své práci tato slova: „Zdraví lidí je stělné napadené průmyslem. Současně byl (jsem posílen) především hodinář a malíř skříněk. Všeobecná nemocnost se žádáním zázrakem změnila a dělníka, který celý rok bez jasněho pohybu v borákem a donásem vzduchu chýše vdechuje pach z borav a prach z broušení, pracuje stále sahaný a potom, jednou do měsíce se musí vydat do krutého počestí, v dešti i sněhu, aby špeditérovi, žijícímu častěji mnohá hodina cesty za horami, zanechal hotový výrobek.“

První krize kukaččí hodinářský průmysl postihla v polovině minulého století, to už bylo vyrobeno ročně na 600 tisíc těchto hodin. A tak se museli výrobci snažit o změnu, vyhověti vkusu a požadavkům zákazníků.

A nejnak je tomu i dnes. I kukačka musí inovovat.

Otevrou se dvířka, figurka sedavě modrého ptačka křívá hlavou a ozve se „kukuk — kukuk —“. A dvířka se zavřou. V té chvíli se otevrou jasně a z nich se vyznačí malá figurka ptačka a strojek začne hrát písničku: „V Melchior se pivo vaří...“ Ředitel jedné ze schwarzwaldských hodinářských továren se zavrtěl provolání. To prý si objednal Američané. Oni sami by nikdy takový zvuk do výroby nezavádili. HAH-HA-HA!

Kukaččí hodinářský průmysl opilečně prožívá krizi. Klesá poptávka, zvyšují se ceny materiálu a doprava, třeba za oceán do USA, je stále dražší a dražší. Ještě v roce 1964 prosperovalo ve Schwarzwaldu na kukaččí výrobě. Dnes jsou už jen čtyři. A posze jeden z nich žije z hlavy kukačky. Počátkem sedmdesátých let se prodalo ještě na 720 tisíc hodin s kukačkou. Dnes sotva čtvrti miliónu.

Ve snaze vdechnout kukačce nový život se objevují čím dál „odvážnější“ (či bláznivější) nápady. I do světa kukačky zakleté do vyřezávané skřínky hodin prokládá elektronika. Takové hodiny mají ve svých křídlech v mozku hodin ve Fortwangeru, ale návštěvníci kolem nich chodí nevířiví a na stroji ve usazený prach. Nejposlednějším výtkem módy jsou prý kukačkové hodiny, z jejichž strojek se namísto tradičního laku — kuku ozývá hlas volající „cocacola“.

A přednáškou přiblíží jako nářivý blesk do Schwarzwaldu správa, že se v hodinách s kukačkou zhlédli Japonci. Prý už vyrobili levné hodiny tohoto typu a chtějí jimi zaplavit svět. Jsou šedivě k nerozpoznání od schwarzwaldského originálu. S jedním — ale početným rozdílem — skutečně a neoficiálně schwarzwaldsky kukači každou půlhodinu. Japonci každou hodinu.

služby poukázání na jídlo a ubytování, nemůže daňový úřad zjistit, zda si hotel a jeho partner navzájem navzájem protislužby levněji. Čím levnější si je chodí, tím méně daní je splatných. Zástupce newyorského dohového úřadu John Kelly je přesvědčen, že mnohá výměnná firma patří k ilegálnímu obchodování, lež dnes ve Spojených státech představuje významnou část ekonomiky.

Obchodování bez peněz?

Mitchell J. Schultz se chystal k sňatku. Datum svatby už bylo určeno, nový byt na vznešené straně newyorského Central Parku připraven. Chyběl jenom nábytek — a peníze na něj. Přesto si Schultz a jeho nevěsta vybrali v luxusní prodejně nábytek za 2000 dolarů. Nezaplatili ani v hotovosti, ani čekem, ani úvěrovou kartou. Schultz vydává brožuru pro turisty a obchodní cestující, kterou dostanete ve všech newyorských hotelích. Za nábytek zaplatil místem pro inzertu v této brožuře. Protože ovšem její čtenáři sotva patří ke klientele nábytkářské prodejny, předal Schultz dobropis na inzertní plochu Rayi Pfisterovi, který si vydělává zprostředkováním výměnných obchodů. Jako „platu“ za nábytek obstaral Pfister majiteli prodejny sbírku známek, do níž chtěl obchodník výhodně uložit svůj kapitál.

O milión dolarů šlo při dodávce ocelových dílů a bezpečnostních sítí, které newyorská zprostředkovatelská firma Atwood Richards obstarala pro francouzský podnik, jenž restauroval Eiffelovu věž. Francouzi zaplatili vnějšími zařízeními restaurace na Eiffelovce. To teď čeká v bednách v newyorském přístavu na svého odběratele. Moreton Binn, jenž firmu Atwood Richards řídí, doufá, že restaurační zařízení prodá některému závažnému parku nebo hotelu, který by se chtěl pyšnit zařízením se starou tradicí. Jako protislužbu by chtěl získat poukazy na hotelová ubytování, na kongresy, bufety nebo koktejlová pohoštění, jež se dají velmi dobře prodat. Potřebuje je totiž téměř každý podnik.

Obchody firmy Atwood Richards jsou skvělé. Jen v minulém roce prošly jejím účetnictvím a počítači výměnné objekty v hodnotě 300 miliónů dolarů. Firma patří k největším ve svém oboru.

ROZKVĚT VÝMĚNY

Dá se však i menším firmám. Majitelka newyorské společnosti Barter Advantage zprostředkuje měsíčně kolem 900 výměnných obchodů. Nedávno dopomohla jednomu majiteli obchodu s kancelářským nábytkem k novému bazénu v jeho soukromé rezidenci. Účet zaplatil kancelářským nábytkem,

pro nějž neměl dodavatel bazénu použít, mohl jej však upotřebit obchodník s domácími potřebami. Pro výrobce bazénu obstarala zprostředkovatelka cestu na americké západní pobřeží, pro níž měla k dispozici jak všechny lety, tak i taxi a ubytování v hotelích.

Celý obor bezpečnostní výměny prožívá v USA neobyčejnou konjunkturu. Evropanovi, který je zvyklý na placení v hotovosti, připadá tyto mnohobrané transakce jako návrat do doby kamenné, avšak obrát zprostředkovatelé rostou ročně o 15 %. Asi 150 firem a klubů zprostředkovává dnes již obchody, na nichž se podílí 100 000 amerických podniků.

Statistiky o obratu zprostředkovatelských neexistují. Odhady značí, pokud jde o objem profesionálně organizovaného výměnného obchodu, kolísají mezi 12 a 90 miliardami dolarů ročně. Jednatel svazu firem zprostředkovatelských výměnných odhaduje, že v r. 1962 zprostředkovali členové svazu zboží a služby v hodnotě 15 až 20 miliard dolarů.

Samozřejmě by se tyto rozsáhlé obchody nemohly provádět bez použití vyspělé techniky. Proud zboží a služeb řídí počítače, v jejich paměti jsou uloženy údaje o nabízeném a hledaném zboží, právě tak jako o úvěrech a aktivech zákazníků. V televizi se už objevují reklamy na úvěrovou kartu

výměny. Noví členové dostávají podle prodejnosti nabízeného zboží či služby výměnný úvěr, který je opravňuje k „nákupe“. Nákup a prodej se nemusejí dít současně. Ty, kdož nabízejí, dá dohromady s těmi, kdož hledají, počítat.

Čím větší firma nebo klub, tím lepší výsledky na obchodní úspěch. Proto už vznikly i v tomto oboru nadnárodní společnosti. Tak např. společnost Barter Systems Inc. má 90 filiálék v USA, 4 v Kanadě aj. Zaměstnává téměř 1000 pracovníků. Nedávno otevřel německý partner této společnosti obdobný podnik v západoněmeckém Düsseldorfu. Barter Systems má v paměti svého počítače uloženy údaje o 30 000 zákaznících, jichž vloni zprostředkovala výměny ve výši 250 miliónů dolarů.

VÝMĚNA JE PROJEV KRIZE

Své služby si dají tyto podniky a kluby pochopitelně dobře zaplatit — 5 až 10 % hodnoty vyměňovaného zboží. Téměř všechny vyžadují „vstupné“, jež někdy činí až 5000 dolarů; jiné požadují roční příspěvky. Krize amerického hospodářství však neustává plnit jejich pokladny. Je to totiž především hospodářský pokles, doprovázený zpomaleným odbytem, vysokými úroky, napjatou likviditou, nevyužitými výrobními kapacitami a plnými sklady, jenž nutí podniky, aby hledaly nové cesty odbytu. Výměna je jednou z nich. V jednu 1963 využil např. jeden z ocelářských koncernů, ořezaný krizí, bezpečnostní výměnu, aby dal na trh ocel v hodnotě 100 miliónů dolarů. Zmíněná firma Atwood Richards zprostředkovala obchod, který ocelářům jako protislužbu přinesl šrot, čas pro televizní reklamu, poukázky k najímání aut a pro podnikové kongresy a konference v různých hotelích. Ocelárny mohly lépe využít výrobní kapacity a snížit tak

ské učebnice o výměnných obchodech. Jiné úřady mají úsudek odlišný. Právě je víc jasná: Vyměňované zboží či služby musejí být oceněny v tržních cenách a zdaněny jako obrot a příjem. V případě výměny ocelářského podniku prošla ocel účetnictví knihami, ceny oceli jsou daňovému úřadu známy. Dá-li si však advokát nebo řemeslník zaplatit hotelům svoje

v posledních letech pasivní — aby místo v letadlech vyměnila za pohonné hmoty a poukázky na reklamu. Protože univerzita v Detroitu se se ohledem na častý nedostatek hotových peněz od rodičů svých studentů připojila ke klubu výměnných institucí a jiné vysoké školy se bezpochyby přidají, poskytl ministerstvo školství 35 000 dolarů na projekt vysokoskol-

výrobní náklady. Ze svou ocel dostaly zboží a služby, které by jinak musely zaplatit penězi, ičtž nemají dostatek. Výměnné obchody došly milosti v očích některých institucí. Úřad pro letectví dovolil v r. 1960 některým leteckým společnostem — většina je

Jednou složitě, podruhé jednoduše

SPANĚLSKÁ BRAMBOROVÁ POLEVKA: 400 g brambor, 2 cibule, 1 červená a 1 zelená paprika, 2 rajčata, 50 g másla, 250 g točeného salámu nebo „cigárek“, 2 až 3 stroužky česneku, 1 litr vývaru (1 z masoxu), sůl, mletý pepř, páč kelímku kysané smetany (18procentní), petrželka. — Oloupané a omyté brambory nakrájíme na malé kousky a dáme je na tuk spolu s jemně nasekanou cibulí a petrželkou. Chvilku je společně dusíme, pak přidáme vývar, sůl a pod pokličkou brambory do měkka uvaříme. Rozmícháme je nebo propasírujeme a přidáme k nim zvlášť na tuk do měkka podušené proužky papriky, osminky oloupaných a zrníček zbavených rajčat, zásypaných podle chuti mletou sladkou paprikou a 1 špetkou pálivé. Zeleninu vložíme do bramborové polévky zároveň s plátky točeného salámu a utřeným česnekem, krátce společně povaříme, pak zjemníme kysanou smetanou, necháme znovu krátce mírně povarřit a odstavíme. Na talíři sypeme sekanou petrželkou.

VEPŘOVÁ PEČENĚ SE ŠÝROVOU KRUS-TOU: asi 1,5 kg vepřového ramínka, sůl, mletý pepř, 2 malé mrkve, 1 cibule, petrželka, pažitka, 200 g točeného smetanového syra, 1 vejce, 1 lžička hořčice, 1 asi kilová kapusta, 2 lžičce sójové omáčky, 1 navršená lžička solamylu. — Omyté a osušené maso osolíme a opepříme (bojové vltřáme do masa rukou) a necháme je chvíli v chladnu odležet. Mezitím očistíme a oškrábeme mrkev, oloupeme cibuli a rozpálíme ji. Do pekáčku vlijeme šálek vařící vody a vložíme do něj maso, cibuli a malé mrkvičky vcelku. Pečeme v troubě pod pokličkou velmi mírně, abychom nemuseli přilívat vodu a aby se maso stejnoměrně propéklo. Dáváme pozor, aby se ani

cibule ani mrkev nepřipálila. Když je maso téměř měkké, odstraníme cibuli a mrkev, ostrým nožem z masa odfizujeme kůži a potěme je šýrovou směsí: Jemně nasekáme petrželku a pažitku a smícháme obě s rozlepeným syrem, vejcem a hořčicí, osolíme, opepříme. Tuto směs natěme dlouhým nožem na vepřovou pečeně. Znovu ji vložíme do trouby a necháme zapécti, až je šýrová křusta zlatohlavá. Mezitím očistíme kapustu, nakrájíme ji na osminky, z nichž odstraníme košťál a seřezáme tuhé zehrovi, ale jen tak, aby osminky zachovaly svůj tvar. Vložíme je do malého množství vařící osolené vody a asi 15 minut je do měkka dusíme. Uvařené oloupané malé brambory na pánev na tuk opečeme. Maso rozdělíme na plátky a každému k němu na talíř přidáme dvě osminky kapusty a několik opečených brambor. Polijeme šťávou, kterou jsme upravili z vypečené masové šťávy přidáním asi čtvrti litru vody, do níž jsme vmíchali solamyl, sójovou omáčku a povařili.

TRHANEC ZE ZEMLI (NEBO ROHLÍKŮ): 6 žemlí, 1/2 l mléka, 3 vejce, špetka soli, 50 g hrozinek, 50 g másla, 2 lžičce cukru, rvaný ovocný, švestkový nebo jablkový kompot. — Ze žemlí či rohlíků den starých nejprve tenče odkrojíme kůrku (zejména na špičkách), nakrájíme je na plátky a zalijeme mlékem, v němž jsme rozkvedlali vejce a špetku soli. Necháme je trochu změkknout, a pak k nim přidáme omyté hrozinky. Na pánev rozehřejeme máslo, polovinu hmoty na ně rozprostřeme a zesnadu do zlatova opečeme. Pak otočíme, vidličkami roztrháme na velké kusy a opečeme i z druhé strany. Upečeme i druhou polovinu, rozdělíme na talířky, posypeme cukrem a podáváme horké s kompotem. (A - CS)

Největší wagnerovská sbírka

(a): Díky zájmu zainteresovaných kruhů a jednotlivých občanů, vlastní Elsenach druhou největší sbírku Wagnerových spisů a rukopisů ve světě. Na 5000 knih a přes 200 rukopisných památek, stejně jako jiných pozoruhodností patří do elsenachské sbírky. U příležitosti letošního dvojího jubilea Richarda Wagnera bylo v Elsenachu znovuotevřeno Museum Reuter-Wagner. Základy k němu položil kdysi rakouský majitel pivovaru Nicolaus Osterlein, který shromáždil Wagnerovy památky ještě za skladatelského života. Na ekloku století vlastnil jedinečnou sbírku dokumentů a památek, které vykoupił spolek Wagnerových přátelů v Elsenachu za 85 000 zlatých marek. Tím zachránil sbírku před transportem do Ameriky. První výstava z této sbírky byla v Elsenachu roku 1897 ve vile německého básníka Fritze Reutera, který zde trávil svůj skloněk života. Jedním z nejvzácnějších rukopisů je zde autograf Wagnerovy opery Rienzi a více než sto autorovými poznámkami a návodem na představiteli opery, stejně jako pro postavy opery Zlatá Rýna. Dále ochraňuje elsenachská sbírka rukopisy Franze Liszta, Costmy Wagnerové a jiných skladatelových současníků. Jsou zde rovněž uloženy plakáty a programy prvních inscenací Wagnerových oper, jakož i novinové články a kritiky. Pro odborné badatele skutečně nedocenitelný archiv.

CASY JE HEMI...

Spotřeba nafty klesá

Usporná opatření při spotřebě nafty přinesla kladné výsledky. V roce 1992 byla spotřeba nafty na světě na stejné úrovni jako před deset lety, tj. v roce 1972. Zásadně na tom mají i nové řešení konstrukce motorů zajišťující velmi nízkou spotřebu pohonných hmot vozidel.

Zemřel Jaroslav Grus

(Čik): Ministerstvo kultury ČR, Svaz čs. výtvarných umělců a Svaz českých výtvarných umělců oznamují, že dne 13. října zemřel ve věku 92 let nositel Řádu K. Guttvalda, Řádu republiky, Řádu práce a národní ceny ČR, národní umělec Jaroslav Grus. V J. Grusovi ztrácí čs. umění a celá naše veřejnost významnou osobnost epochy vítězného socialismu, vynikajícího malíře a dlouholetého čelného představitel a organizátora naší kultury. Narodil se 13. srpna 1891 v Pardubicích. Lásku k umění mu vštípl jeho otec a výrazný talent ho přivedl ke studiu na pražskou Akademii výtvarných umění, kterou absolvoval v letech 1907–1912 u profesorů Bohumíra Roubalíka, Vlády Bukovace a Hanuše Schweigra. Počátky jeho výtvarného vývoje byly spjaty s Uměleckou besedou. V době mezi dvěma válkami vyzrál jeho jedinečný malířský styl, který zejména v realisticky ztvárněných krajinných motivech dosáhl sepětím lapidární kresby a jasně barevnosti neobyčejně intenzivního účinku. V roce 1970 přijal funkci předsedy znovuzřízeného Svazu českých výtvarných umělců a významně přispěl k novému rozvoji jeho práce. J. Grus zůstane příkladem umělce komunisty, který byl nejtěsněji spjat s pokrokovým rozvojem československého soudobého umění, s budováním a rozkvětem socialistické výtvarné kultury. Smuteční obřad se bude konat v pátek dne 21. října v 11.30 hod. v Domě umělců v Praze, kde budou vystaveny ostatky zesnulého od 10 do 11 hodin.

Pochoutka z Jelence

(Čik): Jelenecký kaštanový les, rozprostírající se v okolí města Nitry, je nejstarším nejen u nás, ale i v celé střední Evropě. Původní, který tu vznikl ve 13. století na ploše 3,80 hektaru, dnes doplnil ve 14 hektarech. Právě tu začal téměř třítýdenní sběr jedlých kaštanů. Každoroční úroda této vzácné a od cizokrajné plodiny putuje do výkupu jednoty a od cizokrajné plodiny putuje do Restaurací a jídelen a pro cukrářský průmysl. Největší úroda kaštanů — až 13 000 kilogramů — měl v Jelenci před 15 lety. Nejmenší úroda zaznamenali v roce 1981, kdy zde sklídili pouze 2000 kilogramů kaštanů.

Přetížená Praha

V Praze loni přesáhl počet motorových vozidel 370 tisíc. Zatímco hranice čs. metropole přejíždí v průměrném pracovním dnu 89 tisíc aut, v centru města už 278 tisíc. I když je díky různým omezením tato tendence sestupná, zatížení středu města zůstává naprosto neuměřené.

... den Sowjets überlassen

MADRID, 17. Oktober (dpa). In einem Interview der spanischen Zeitung „La Vanguardia“ hat der französische Ex-General Pierre Gallois (72) sich Frankreich vertreten, daß sich Frankreich bei einem Krieg mit der Sowjetunion nicht an einer Verteidigung Deutschlands beteiligen sollte. Auf die Frage: „Was glauben Sie, sollte Frankreich im Falle eines russischen Angriffs bis zum Rhein tun?“ antwortete Gallois: „früher ein einflussreicher Strategie und einer der „Väter“ der französischen Atom-Abschreckungsstrategie.“ (Force de Dissuasion): „Nicht einen Finger rühren. Stillhalten. Zeit verstreichen lassen, damit die Sowjets das deutsche Problem lösen können, während wir Frankreich schützen. Ich ziehe es vor, lieber die sowjetische Armee an den Grenzen Frankreichs zu haben als die Zerstörung Frankreichs zuzulassen.“

Der Ex-General, früher enger Mitarbeiter Charles de Gaulles und nach dem Ausscheiden aus dem aktiven Dienst Berater von Rüstungskonzernen, fuhr auf die Zwischenbemerkung, daß dies die NATO zerstören würde, fort: „Man mußte Deutschland den Sowjets überlassen. Es bliebe keine andere Wahl. Außerdem meine ich, daß die militärischen Konzepte der Allianz nicht auf dem neuesten Stand sind.“ Gallois hatte schon vorher auf die Frage, ob er an die Möglichkeit eines sowjetischen Angriffs in Europa glaube, geantwortet: „Ich glaube ja. Ich bin sicher, daß er in den nächsten 20 Jahren irgendwie kommen wird, wenn sich die Gelegenheit dazu bietet.“

Aufgespießt

„Großer Erfolg beim Auftakt der Aktionswoche: 800 Gewalttäter zertrümmten 15 Scheiben.“

Schlagzeile der alternativen Berliner tageszeitung vom 17. Oktober.

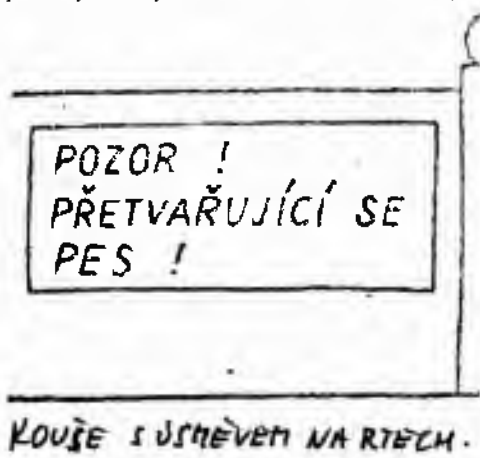
„Für mich wird die Situation paradox, wenn wie bei der Blockade in Mülhagen ein Passant ausgerechnet mir sagt: Geh doch rüber.“

Der aus der DDR ausgewiesene Friedensaktivist Roland Jahm.

„Die Grünen gelten zwar nicht als salonfähig, aber sie sind doch staats-tragend.“

Professor Gordon Smith von der London School of Economics in einem Vortrag vor der Deutschen Vereinigung für Politikwissenschaft in Mannheim.

A CO KODY SE ZASTAVILI NA PIGALLE, KODY UŽ BY SE HĚLI NEKDE ZASTAVIT. TO BY SI „FRANTÍCI“ ZASE ZAKOLABORovali, JAKO A.O. ZA ADOLFA „YTLEŔA“

Sladké suvenýry z Pardubic

Tradice i současnost v městě perníku • Poptávka převyšuje nabídku

První perník se u nás začal vyrábět již ve 13. století. V Pardubicích jeho výroba sice zdomácněla až o 200 let později, ale především díky rozšířenému pěstování včel se zde záhy stala perníkářství nejznámějším řemeslem.

I když upělí dobrý Pardubický perník nebylo před čtyřmi sty lety vůbec jednoduché. Nejříve musel dát mistr ohřát a prosušit dobrou žitnou mouku. Zároveň se v kotli vařil med a uředník sbíral pěnu. Potom zpracoval mistr na vále mouku, koření, vejce a vychladlý med, udělal z toho třílitrní kusy a ty naskládal prosypané moukou do beček.

Do perníku se přidával hřebíček, badyán, koriandr, pepř, muškátový květ, nové koření, zázvor, hardamon, skořice, anýz, fenykl, libeček, bezový květ i spousta dalších přísad, většinou přísně tajených mistrem cechu perníkářského. Těsto se nechávalo uležet, provonět, potom se mírně na-

hřáté válelo, vytlačovalo do moukou vyprášených forem, vykiáplalo a vychladlé pozvolna peklo v peci.

Žluté až hnědočervené perníky se dále štrejchovaly válečkem nebo arabskou gumou, znovu putovaly do pece a nakonec do truhel. Ale před prodejem se musely zvlhčit perníčky opět sušit a křehčit v peci, což byla práce tovaryšů. Hotová aichymie? Však také perníkářské řemeslo mělo v Pardubicích nejdříve učební dobu a nejpřísnější kritéria při vstupu do cechu.

V slavné tradici města perníku v současné době pokračují — i když v poněkud skromnějších podmínkách — Východočeské pekárny a cukrárny, n. p. Pardubice. Podle slov vedoucí expedice provozu perníkářna Bl. Komárkové vrobí zdejší pětáctýřicetiletý kolektiv cukrátek měsíčně až 38 tun oblíbené pochoutky.

V deseti, ale při dostatku surovin, i v 15 družic ji expedují především do svých dvou speciálních prodejen v Pardubicích. Část výroby však putuje i do dalších východočeských měst, ale také do Prahy, Brna a prostřednictvím zásilkové služby prakticky po celé republice. Škoda jen, že kapacitní možnosti perníkářny značně pokulhávají za mimořádnou poptávkou. Vždyť nejžádanější suvenýrem našich i zahraničních návštěvníků Pardubicka stále je a zřejmě ještě hodně dlouho bude zdobené srdce, panáček či jiná figurka ze sladkého perníku. [3]

Aufgespießt

„Es sollte dafür Sorge getragen werden, daß Arbeitszeiterkürzungen im Zeitpunkt konjunktureller Flaute nicht bevorzugen konjunkturführt werden, wobei der volle Lohnausgleich garantiert sein muß.“

Das Deutsche Institut für Wirtschaftsforschung in einer Gutachten von 1963, erstellt im Auftrag des damaligen Bundeswirtschaftsministers Ludwig Erhard (CDU).

ANBĚŽÍ JEDU VĚ ERMANCIOU
VÍ, PROTO ŽE JEDU DER-
DOHLAVNI.

Gratulovat se nebude

V Námecké spolkové republice — a ostatně i mnohde jinde — panuje svyk blahopřít přátelům a příbuzným při příležitosti narození nebo výročí snatku. Ukázalo se však, že tato forma veřejného blahopřání působí oslavencům — a hlavně oslavenkám — více zlé krve než potěšení. Je snadné si představit náladu ženy, které se vydává nebo je pokládána sotva za čtyřicátnici, když ji náhle „upřimné přítelkyň“ blahopřejí v novinách k jejímu 50. narozeninám... V důsledku ankety provedené na toto téma bylo v NSR rozhodnuto neotiskovat nepřítisť takové jubilejní blahopřání, a bude-li to už nutné, pak zásadně bez uvádění věku jubilačky či jubilaanta.

Canaris informierte Briten

LONDON, 16. Oktober (dpa). Der Chef der deutschen Spionageabwehr im Zweiten Weltkrieg, Admiral Wilhelm Canaris, hat nach den Recherchen des britischen Spionage-Experten Nigel West jahrelang den britischen Geheimdienst MI 6 mit Informationen versorgt und dabei wichtigste Geheimnisse preisgegeben. Großbritannien habe auf diese Weise von vielen Kriegsplanen Hitlers vorab Kenntnis erhalten, schreibt West in einem Buch über den britischen Geheimdienst. Canaris wiederum, der im April 1945 ungerichtet wurde, habe bewußt Fehlinformationen der Briten an seine Vorgesetzten weitergeleitet und den Alliierten damit zu militärischen Erfolgen verholfen. Überbringerin der Informationen war die jetzt in den USA lebende polnische Diplomatenfrau Halina Syz-manska.

Nach einem Bericht der konservativen britischen Sonntagszeitung „The Mail on Sunday“ erfuhren die Briten auf diese Weise unter anderem zuvor von dem „Unternehmen Barbarossa“, dem deutschen Angriff gegen Rußland.

„dpa ist Schule der Lüge“

MOSKAU, 16. Oktober (AFP). Die Deutsche Presse-Agentur (dpa) ist für das sowjetische Fachblatt „Journalist“ eine „Schule der wissenschaftlichen Lüge, der Desinformation und der Manipulierung der öffentlichen Meinung“. In der Oktober-Ausgabe der Zeitschrift reißt der Bonner Büro-Chef der amtlichen sowjetischen Nachrichtenagentur TASS, Alexej Grigoriew, dpa in die fünf großen westlichen Agenturen ein und bescheinigt ihr, daß diese „mächtige Maschine die Nachrichten aussortiert, wählt und im Sinne der Führungskreise des Landes aufbereitet“. dpa übergehe bestimmte Informationen, hieß es in der sowjetischen Kritik am dpa-Inlands- und Auslandsdienst. Die Deutsche Presse-Agentur „verfälscht die pazifistischen Initiativen der UdSSR und verbreitet die außenpolitischen Thesen der USA“. So habe sie die „Berichterstattung über die Olympischen Spiele von Moskau boykottiert“ und „unverhohlene Lügen“ insbesondere über Afghanistan verbreitet.

„TASS IST SCHULE DER WAHRHEIT.“

80000 Mark Geldstrafe für Fällen von acht Eichen

HAMBURG, 16. Oktober (dpa). Zu je 10 000 Mark Geldbuße wegen unerlaubten Fällen von acht Eichen hat das Amtsgericht Hamburg-Altona die beiden Geschäftsführer einer Baufirma verurteilt. Wie die Hamburger Umwelthorde am Wochenende mitteilte, wollte die Firma als Miteigentümerin eines Grundstücks im Stadtteil Blankenese ein Doppelhaus auf einem Teil dieses Grundstücks errichten. Acht Eichen standen jedoch den Bebauungsvorstellungen der Firma im Wege. Entsprechende Bauanträge wurden vorrangig wegen des Baumbestandes vom Bezirksamt Altona abgelehnt. An einem Samstag rückten plötzlich mehrere Männer mit Motorsägen an und fällten die acht Bäume. Einer der Männer wurde später von einem Zeugen wiedererkannt.

RICHTIG, RICHTIG!

Wehrpaß für DDR-Frauen

BERLIN, 16. Oktober (dpa). In der DDR erhalten nach Informationen der Humanistischen Union Frauen seit kurzem einen Wehrpaß. In den Städten Halle, Schwerin, Werdau und Ost-Berlin seien Frauen, die im Gesundheitswesen arbeiten, deshalb auf das Wehrkreiskommando geladen worden, teilte die Organisation mit. Das am 1. Mai 1982 in Kraft getretene neue DDR-Wehrpflichtgesetz sieht unter anderem vor, daß Frauen im Alter von 18 bis 50 Jahren im Falle der Mobilmachung und im Verteidigungszustand in die allgemeine Wehrpflicht einbezogen werden können.

STAATS BORDELL MÄDCHEN TAKY!

Počet odcizených motorových vozidel dosahuje každoročně v USA obrovské sumy. Nejvíce kradeným vozidlem je BMW 320. Zloději si rovněž mimořádně oblíbili Ford Thunderbird.

V Rakousku se během posledních pěti let prodávalo průměrně 190 000 automobilů ročně.

Weg vom männlichen Gott

NEW YORK, 16. Oktober (AP). Eine Gruppe amerikanischer Religionswissenschaftler hat den Versuch unternommen, die Bibel zu „emanzipieren“, und eine vom männlichen Gott-Begriff gereinigte Textsammlung vorgestellt, deren Lesung in Gottesdiensten aller christlichen Kirchen empfohlen wird. Der Nationale Kirchenrat, ein unabhängiger und inoffizieller Zusammenschluß von Wissenschaftlern verschiedener Kirchenzugehörigkeit, nannte sein Experiment „den ersten Versuch, die Sprache der Schrift umzudenken und Frau und Mann einzubeziehen“. In der Textsammlung wurden verschiedene männliche Bezüge des Gott-Begriffes geändert und auch neutrale Begriffe für Christus als Teil der Dreifaltigkeit eingesetzt. Gott wird etwa als „Vater und Mutter“ bezeichnet, und in bezug auf Jesus wird nicht mehr vom „Sohn“ Gottes, sondern vom „Kind“ Gottes geredet. Auch der Begriff „Menschensohn“ wurde durch „der Menschliche“ ersetzt. Bezüge zu Christus als Mann auf der Erde dagegen wurden nicht geändert. In einem Begleittext heißt es, man habe versucht, das männliche Image Gottes ausgewogener darzustellen. Ein männlicher Gott könne zu Abgötterei führen.

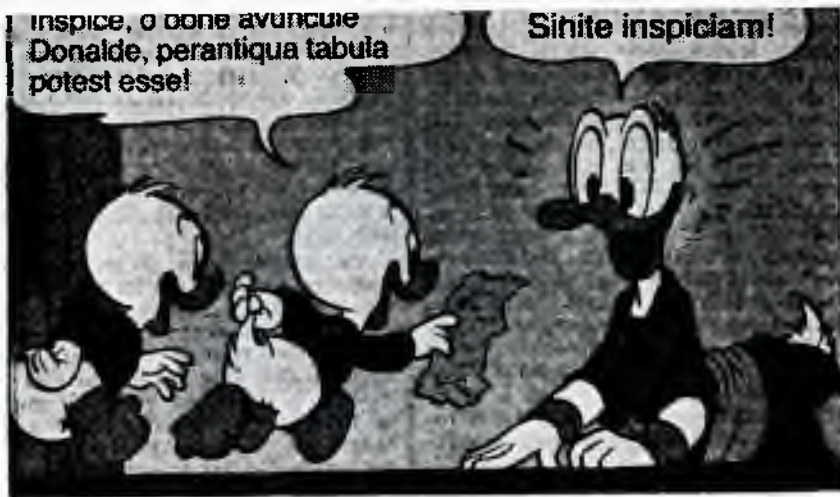
▲ Pachatele vlepání do jedenadvaceti skleniček kó-
it v Praze 2 — třináctiletého školáka, který se zamé-
foval především na jízdní kola, nářadí a sportovní
zboží — vypálili v těchto dnech příslušníci VB.

HALO, MY SE NA VAŠ
VYFŘICKUJEM!

Stavba pražského metra

VÁS VOLÁ!

Latein mit Donaldus Anas

Wenn das der alte Walt Disney noch erlebt hätte! Ganz zweifellos: Die handelnden Personen seiner Bildgeschichte sind unverkennbar. Der steinreiche Dagobert Duck mit Zylinder und Kneifer, der einfältige Donald mit seinen drei aufgeweckten Neffen. Aber wie sie reden! „Inspice, o bone avuncule“ (Übersetzung siehe unten) verrät die Sprechblase eines der Knaben, „perantiqua tabula potest esse.“ Und Donald antwortet freudig: „Sinite inspiciam!“ Kein Zweifel, die Helden aus der Neuen Welt sprechen Latein.

Die Geschichte, die dazu führte, daß Donaldus Anas (Donald Duck) und Michael Musculus (Micky-Maus) in der Sprache der alten Römer reden, treibt Don Lamberto Pigni die Freudentränen in die Augen. 20 Jahre lang unterrichtete der kleine Priester aus dem Marken-Städtchen Recanati an privaten Berufsschulen, ehe der Staat diese Arbeit übernahm. Danach erst machte er seine erste Sprachschule auf, der eine ganze Kette in verschiedenen Teilen Italiens folgte. „Bei uns wird alles vermieden, was an den alten Rotstift-Terror erinnert“, so schildert der kleine, quicklebende Mann seine Arbeit. Sprachen lernen soll eine Freude sein, und deshalb gab er schon bald danach kunterbunte Hefte für Kinder heraus. Sie schaffen Kontakt mit der englischen Sprache, mit Französisch und Deutsch. „Du solltest es einmal mit Latein versuchen“, rieten Freunde Don Lamberto 1981 auf der Buchmesse in Frankfurt. Der Versuch ist längst gelungen. Die Monatshefte „Juvenis“ und „Adolescens“ für Fortgeschrittene und für Anfänger haben in Frankreich, Großbritannien und in den USA ihren Markt gefunden. Fast 200 000 Exemplare gehen jeden Monat ins Ausland. Nur in deutschen Studierstuben finden die lateinischen Comics wenig Anklang, vielleicht deshalb, weil im Lande des Geheimen Rats Goethe das Heitere noch immer mit Mißtrauen betrachtet wird.

Der kleine Priester und seine inzwischen 50 Mitarbeiter wollen den herkömmlichen Lateinunterricht nicht ersetzen, sie wollen ihn beglei-

ten. „Es liegt uns daran zu beweisen, daß die Sprache der Römer noch immer lebendig ist“, meint Don Lamberto. Das führt in der Tat zu kuriosen Ergebnissen. Mit Hilfe angesehener Lateiner unserer Zeit sucht und findet er passende Ausdrücke für alle Gegenstände des 20. Jahrhunderts. Das „instrumentum televisificum“ braucht keine Übersetzung, auch nicht der „armarium frigoriferum“. Schwieriger wird es schon mit der „sella familiaris“ (Familiensitz), die mit Wasser gespült wird, und dem gleich daneben installierten „labellum intimum“ (Intimbecken). Die Couch wird zum „lectum orientalis“ und die Zahnbürste zum „peniculus dentarius“.

Von den lehrreichen Heftchen zur hohen Comic-Literatur war es nur ein kühner Schritt. Der Priester ist ein bescheidener, und doch selbstbewußter Mann. Aber zur Vermarktung von Micky-Maus und Donald Duck setzte er sich mit kompetenten Lateinisten aus Italien, dem Vatikan und der Bundesrepublik in Kontakt. „Non licet!“ (nicht erlaubt) fuhr ihm der renommierte Wissenschaftler Coelestis Eichenseer aus Saarbrücken in die Parade, als er die berühmteste amerikanische Ente „Donaldus Anas“ nennen wollte. „Anas“, so dozierte der deutsche Lateiner, ist weiblich — aber auch „Donalda Anas“ wäre unmöglich, weil der gute Donald eben ein männliches Wesen ist. Rettung in höchster Not fand Don Lamberto in der Literatur: Der römische Schriftsteller Scribonius Largus hatte vor fast 2000 Jahren „anas“ auch in männlicher Form verwendet. Das bedeutete grünes Licht für Donald. Übrigens — als Lamberto Pigni und Coelestis Eichenseer über dieses schwierige Problem am Telefon diskutierten, taten sie es auf Latein. Der eine sprach nicht deutsch, der andere nicht italienisch.

HORST SCHLITTER (Rom)

*) Für Nicht-Lateiner die Übersetzung des Dialogs zwischen Onkel Dagobert und seinen Neffen: „Schau her, o guter Onkel, das könnte eine sehr alte Landkarte sein.“ Donald: „Gib her, ich werde sie anschauen.“

Zatajil čtvrt miliónu

(čtk): Pro trestný čin kráčení daně je stíhán 45letý Jaromír H. z Litoměřicka, toho času bez pracovního poměru. V loňském roce zatajil vkladní knížku po zemřelém příbuzném skoro se čtvrt miliónem korun a další majetek podléhající dědické dani. Tím zkrátil dědickou daň nejméně o 100 000 Kčs.

sich zwar ändern, ließen die Bankmanager anlässlich der Übernahmen verlauten. Ansonsten aber wolle man so wenig wie möglich in die gewachsene Struktur der Märkte eingreifen.

Ein weises Wort, denn die sehr festgefügte Gemeinschaft weiß sich gegen allzu aufdringliche Eindringlinge zu wehren. Das mußte vor ein paar Jahren auch der kommunistische Stadtrat des Vororts St. Omer erkennen. Als er in unmittelbarer Nachbarschaft der Flohmärkte eine Siedlung mit Sozialwohnungen bauen wollte, legte ein „Verteidigungskomitee“ Protest ein. Die Unterschriften unter eine Petition kamen nicht nur aus Frankreich. Er zeigte sich vielmehr, daß die „Puces“ von Paris Freunde in der ganzen Welt haben.

Flohmärkte in Bankenhand

Gebäude um und stellte es gegen Entgelt den Trödlern zur Verfügung. Eine Idee, die sechs Jahre später zehn Millionen Francs wert war — denn das ist der Preis, den die Bank für sein auf 120 Läden erweitertes Haus zahlte.

An dem Geschäft mit altem Plunder, unter dem sich angeblich immer wieder mal ein Meisterwerk oder ein wertvolles Möbel befindet, können die großen Banken jetzt nicht mehr vorübergehen. Die 3200 fliegenden Händler oder Ladenbesitzer setzen offiziell rund 15 Millionen Mark im Jahr um. Experten schätzen den Umsatz vielmehr so hoch ein, weil viele der Trödlere einfach vergessen, ihre Bücher genau zu führen. Das müsse

Na spádoušmáček děleloh je vé-
dio normálních benzínových stanic cel-
kem 260 terpedel a celonóčím provo-
zem, v celé zemi je kolem 23 000 sta-
nic, ale pouze 277 (mimo dálnice) jich
má noční službu.

ungerechnet insgesamt zwölf Millionen Mark in das Antiquitätengeschäft eingekauft und zwei der acht Märkte übernommen. Neben dem Markt „Paul Bert“, Teil des 320 000 Quadratmeter großen Arealen zwischen der Porte de St. Quentin und der Porte de Clignancourt, erwarb die Bank auch das Gelände des Waffensammlers Alain Serpette, einer der bemerkenswertesten Figuren in diesem an Originalen nicht armen Gewerbe.

Serpette hatte vor sechs Jahren für eine „Handvoll Francs“ sein Wunschobjekt gekauft: eine alte Autowerkstatt in unmittelbarer Nähe des Flohmarktes. Er baute das

HORITURI TE SALUTANT

V Evropě drží prvním v hustotě silnic-
ní síti Belgie. Na každých 1 km² tu pří-
padá 4,153 km silnic. Druhá místo zaují-
má Holandsko, na třetím místě je NSR.

Die Flohmärkte der Stadt Paris werden gesellschaftsfähig. Vor hundert Jahren noch ein Ort, den man besser mied, wenn man sein Leben liebte, haben sich auf den Brachlandflächen am Nordrand der Stadt im Zuge der Nostalgie-Welle in den letzten Jahrzehnten viele Antiquitätengeschäfte angesiedelt und die „Puces“ zu einem beliebten Bummel- und Einkaufsort gemacht, an dem Millionen in- und ausländischer Touristen und Experten von Samstag bis Montag auf die Jagd nach wertvollen Stücken gehen.

Der Einstieg von renommierten Großbanken in das lukrative Geschäft mit Trödel und altem Plunder war schon lange erwartet worden. Das französische Geldinstitut „La Hénin“, Filiale der nationalisierten „Banque de Suez“, hat sich nun für

AVE DONALDUS ANAS,

Více než polovina osobních automobilů
v Rakousku je starší než osm let, asi
16 procent už je v provozu více než
deset let.

Vý snad něco chcete, že na nás po-
řad koukáte?!

Jedinečný chov bílého jelena v malém pozemském ráji

Upouted rozlehle louky, asi sto metrů od nás, se ve stínu skupiny mohutných kaňkanů pokojně popásá stádo parohatých krasavců. Jsou v Ženušicích, těsný podzim nás obdařil krásným slunečným dnem; ticho obory přerušil jen hvězd káňka. Ačkoli lze i poahým okem rozeznat jednotlivé jeleny a laně, přikládáme k očím dalekohledy: opravdu, jsou skutečně bílí!

Foto: ČTK — Z. HAVELKA

Jediné stádo bílých jelena v Evropě v obore v Ženušicích

Jsou bílí — a nejsou to albiní. Jsou bílí, protože českých šlechticů se roku 1780 uskutečnil transport této vzácné zvěře z Indie nebo Persie do Čech. Cestu prý ve zdraví přežilo asi šest jedinců — i to je ale dost — s přihládnutím k tehdejšímu stavu chovu se nedochoval žádný písemný záznam. Pouze se traduje, že z iniciativy několika šlechticů vznikla v Ženušicích chovna bílých jelena.

citlivosti bílého jelena na změnu prostředí. Byl to úspěch — problémem se ovšem stal chov: šlo totiž o to, aby při tak malém počtu zvěře nedošlo k degeneraci. Proto zřejmě přikročili tehdejší chovatelé ke křížení, k němuž použili evropského jelena červeného. Výsledkem byl zcela uspokojivý: mnozí potomci si zachovali čistě bílou srst i typické modrá světlá (očí), jiným dalším ovšem příroda do vlnu pesíre zburvení. Plynula útočným bílým jelenům se v novém domově stala malá obora, kterou pro ně nechal zbudovat v západním cípu Železných hor kníže Thun Hohenstein. Teprve o půlstoletí později bylo stádo převedeno do Ženušic.

„Ani dnes nejsme zatím schopni dopředu stanovit, zda lať bude mít, s ohledem na dřívější křížení, čistě bílého, nebo, jak my říkáme, převážně bílého koloucha.“ vysvětlil ředitel lesního závodu Ronov nad Doubravou, Ing. Jan Chyba. „Teprve od sedmdesátých let totiž postupujeme podle chovné koncepce, kterou nám vypracoval zbraslavský Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti. Provádíme selekci a navíc jsme již byli schopni založit další oddělené stádo — jakousi rezervu...“

Rozloha obory je 250 hektarů. Řešena na způsob anglického parku se skupinami prastarých rozložitých listnáčů a jehličin na sytě zelených travnatých plochách, stala se ideálním, bezpečným domovem vysoké i pernaté zvěře. Na polích kácích podél pěstů lesů lesáci pro své svědčové, topinambury, kukurčiči, slunečnice. Je to tu jako malý pozemský ráj — jistě také proto, že s ohledem na výjimečnost zdejšího chovu jsou brány obory uzavřeny veřejnosti.

„Pokud byl dříve areál přístupný, prošlo nám tudy ročně přes čtyřicet tisíc lidí“ — doplnil informace oborník Václav Perner, „adoptivní otec“ stáda, o které se s láskou už řadu let stará. „A většinou návštěvníci přicházejí právě v červnu a červenci, tedy v období, kdy laně kladou a odchovávají mláďata a potřebují klid. Museli jsme, v zájmu věci, přikročit k přísným opatřením. Předpokládáme ale, že v budoucnu — za pět až deset let — budeme schopni zpřístupnit veřejnosti alespoň vymezený úsek obory, kam předsídlíme část stáda.“ — Zatím však ziji bílí paroháčtí Váitník, Tonda, Jaromír, a jak je všechny V. Perner pojmenoval — i se svými družkami a potomky v neporušeném, klidném prostředí, která jim všem výborně svědčí.

Současný kmenový stav zdejší jelení zvěře tvoří devadesát kusů. Většina z nich je již čistě bílých tak jako jejich prapředci, když před více než dvěma sty lety přicestovali do Evropy, ze své daleké vlasti. Zůstali zřejmě jediní svého druhu, kteří přežili, a díky odborné péči, které se jim dostává v Ženušicích, lze věřit, že jejich počet bude vzrůstat.

Za myslivostí do Lednice

[N]: Do konce října budou v zemědělském muzeu v Lednici na Břeclavsku otevřeny expozice zahrady, mletví a myslivosti. Nejstarší lovecké exponáty z fondů lichtenštejnského panství doplňují zde moderní koncepty výstavy zobrazující zdejší zvěř — od měďvěda až po veškeré vodní ptactvo, vyskytující se na Lednických rybnících. Oddělení ovocnictví shromáždilo jednotlivé odrůdy ovoce, řez stromů ve svém vývoji od baroka až po současnost, techniku zavařování včetně nejstarších lahvi, postřiky i ovocný lis a mačkadlo na ovoce, pocházející z počátku 18. století.

Žralok vidí výborně

[Mu]: Donedávna se mělo za to, že žraloci mají výborný sluch, že však sluch a zrak mají nedokonalý. Nové výzkumy však ukázaly, že obávaný dravec není ani přisleplý ani polohluhý. Americký vědec dr. Huber provedl celou řadu experimentů se žraloky ve vybraném bazénu na Floridě. Experimenty ukázaly, že žraloci vidí výborně i ve tmě a že sluch mají znamenitý.

Mitterrand v tvrdém duchu

Brusel. V tvrdém „atlantickém“ duchu se nese nyní další návštěva francouzského prezidenta F. Mitterranda v Belgii. V rozhovoru pro list Le Soir prezident obhájoval snahu Západu získat vojenskou převahu v příjmu na řešení ve středu větší prezident Mitterrand ostře zatřel na západní mírové hnutí, když je nesmyslně obvinil, že „ohrožuje bezpečnost západního světa“. Mitterrand podpořil pravomoc rozmišlení nových amerických raket v západní Evropě, které by mělo začít již koncem letošního roku.

TASS greift Carstens an

MOSKAU, 14. Oktober (Reuter). Bundespräsident Karl Carstens wurde am Freitag von einem Kommentator der amtlichen sowjetischen Nachrichtenagentur TASS für seine jüngsten Äußerungen in den USA über die Wiedervereinigung Deutschlands scharf angegriffen. „Über die „offene deutsche Frage“ schwafelnd, träumt er von der Revision der Ergebnisse des Zweiten Weltkrieges“, hieß es in dem Kommentar. Es habe den Anschein, als lebe „der westdeutsche Präsident immer noch in einer Traumwelt, die nichts mit der Wirklichkeit der heutigen Welt zu tun hat“. Zum Ziel der Wiedervereinigung hatte sich Carstens im US-Kongress und vor den Vereinten Nationen (UN) bekannt.

Dinosaurus jako živý

[a]: Na pokraji Milána je umístěna „továrna na nestvůry“ — dílna, kde se vyrábějí modely fosilních ještěřů. První série těchto prehistorických zvířat byla dodána do jediné zoologické zahrady v Miláně, kterou obývají dinosaurů a jiná dnes neexistující zvířata, vyvedená ze sádky. Největším modelem zde umístěným je brontosaurus vysoký sedm a dlouhý 18 metrů. Modely se zhotovují nejen ze sádky, ale i ze skla a umělých hmot.

Bankraub nach Comio-Muster

gam KOPENHAGEN, 13. Oktober. In bester Manier des Comio-Helden Donald Duck haben unbekannte Diebe eine norwegische Bank um 200 000 Kronen (rund 70 000 Mark) erleichtert. Nach dem Vorbild von Walt Disneys „Panzerknackerbande“ hängten die Täter am vergangenen Freitagabend nach Geschäftsschluss ein Schild vor den Nachtresor der Sparkasse in Loerenskoog: „Außer Betrieb, bitte werfen Sie die Beutel in den Briefkasten darüber“, hieß es auf dem Hinweis. Geschäftsleute, die ihre Tageseinnahmen zur Verwahrung brachten, folgten den Angaben und warfen ihr Geld in den Briefkasten, dessen Schlitz die Täter umschlingenderweise schon vertert hatten. In der Nacht kamen die Diebe zurück, brachen ohne Schwierigkeiten den ungesicherten Briefkasten auf und verschwand mit ihrer Beute. Die „Nachhaltungstätter“ hielten sich an ein kürzlich erschienenen Mickymaus-tieft, in dem die „Panzerknackerbande“ einen ähnlichen Coup versuchte.

Demise zálezníka

London. Britská vláda oznámila, že ministr obchodu a průmyslu C. Parkinson podal včera demisi. Parkinson byl považován za pravou ruku M. Thatcherové a úspěšně organizoval kampaň před letošními parlamentními volbami, které vládní Konzervativní strana přesvědčivě vyhrála. Nedávno právě před výroční konferencí strany se však na něj prázradila milostná aféra, kterou měl se svou sekretářkou A. tak se snaže zachránit „morální profil“. Konzervativní strana v očích konzervativního veřejného mínění M. Thatcherové zálezního ministra přes jeho cenné služby raději obětovala a demisi oficiálně.

(ČTK): Podle stejnojmenné předlohy maďarského prozaika K. Mikszátha a na vlastní libreto zkomponoval národní umělec Ján Cikker komickou operu Obilňák Bystřice, která měla v sobotu 8. října světovou premiéru na scéně Slovenského národního divadla v rámci Bratislavských hudebních slavností.

Inovaci v oboru filtrů pro cigarety se zabýval seminář, který v Praze uspořádala ve spolupráci s agenturou ČTK — Made in... (Publicity) americká firma Brown and Williamson Tobacco Corporation a jehož se zúčastnili odborníci Čs. tabákového průmyslu, zdravotnictví a dalších institucí. Základem inovace je patentovaný filtr zn. Actron, který udržuje výstupní množství dehtu a nikotinu na velmi nízké úrovni. Filtr Actron, jehož konstrukce je výsledkem důkladného studia aerodynamických principů, je zatím používán při výrobě cigarety zn. Barclay.

DŘÍV SE DO DUTINEK

"ABADIA" CPALA VATA.

„Wahl war schwarzer Tag“

MOSKAU, 13. Oktober (AP). Die sowjetischen Medien richteten am Mittwoch erneut scharfe Angriffe gegen US-Präsident Ronald Reagan und bezeichneten seine Wahl vor drei Jahren als „schwarzen Tag“ in der Geschichte der USA. In einem Kommentar der Regierungszeitung „Iswestija“ schrieb Alexander Jakolew, der Direktor des sowjetischen Instituts für Weltwirtschaft und internationale Beziehungen, Reagan sei von einer Gruppe an die Macht gebracht worden, die ihn als „zynischen Demagogen, gehorsamen Handlanger des Großkapitals und Chauvinisten“ erkannt habe. Reagan, der mehr Pferde im Stall als Bücher im Regal habe, glaube an fliegende Untertassen und die Macht böser Geister und lese astrologische Vorhersagen. Der Fernsehkommentator Valentin Sorin warf Reagan vor, seine jüngsten einlenkenden Äußerungen über das Verhältnis USA/UdSSR nur wegen des bevorstehenden Wahlkampfes gemacht zu haben.

ZNAH „EINEN HUIAKISCHEN TAG, A CO XAVEROV?“

Botschaft zahlungsunfähig

BONN, 13. Oktober (dpa). Die Botschaft der Zentralafrikanischen Republik in Bonn ist finanziell am Ende. Nachdem Mietschulden von fast 40 000 Mark aufgelaufen sind, sprach der Eigentümer des Botschaftsgebäudes die Kündigung aus. Strom, Wasser und Telefon sind wegen unbezahlter Rechnungen gesperrt. „Die bekommen kein Geld aus der Heimat“, berichtete der Vermieter, ein Bonner Arzt. Er hofft auf Hilfe des Auswärtigen Amtes, mit dem Gespräche stattfinden. Die Zentralafrikanische Republik ist eines der ärmsten Länder der Welt.

Am vergangenen Montag war wegen eines Brandes im Botschaftsgebäude von Nachbarn die Feuerwehr alarmiert worden, der aber der Zutritt verwehrt wurde. Nach Informationen des Hauswirts hatten die Diplomaten versucht, auf dem Fußboden mit offenem Feuer aus Baumzweigen zu kochen.

..A SPALI NA PALNĚ, K ODĚVU SEŽRALI DOMOVNÍKA...

● V Belgii žilo k 1. lednu letošního roku 9 858 017 obyvatel, což bylo jen o 3428 více než před rokem. Podle statistik mělo Vlámsko 5,65 miliónu a Valonsko 3,2 miliónu osob. V Bruselu poklesl počet obyvatel na 989 877 osob.

A DOSTANOU PŘIDÁNÍ!

Aufgespielt

„Herr Präsident, meine Damen und Herren, leeres Haus.“

Dirk Schneider, Bundestagsabgeordneter der Grünen, am Donnerstag in Bonn in seiner Anrede vor dem fast leeren Plenum des Bundestages.

★

„Ich könnte denen, die den anschließenden Krimi nicht sehen wollen, jetzt den Frieden der Nacht wünschen. Aber wer in diesem Fernsehen von Frieden redet, sieht ganz schnell wie Alt aus.“

Sportmoderator Jochen Bouhs in „Sport am Freitag“ (ZDF).

„Die sonst übliche Vorsicht und Verschwiegenheit wurde bei dieser Transaktion gröblich mißachtet.“

Die Springer-Zeitung „Die Welt“ über die jetzt gerichtlich nachgewiesene Zahlung von umgerechnet 5,5 Millionen Mark Schmiergeldern des US-Konzerns Lockheed an den früheren japanischen Ministerpräsidenten Tanaka.

Investmentwerbung auf latein

ROM, 13. Oktober (dpa). Ein italienisches Investment-Unternehmen hat sich einen besonderen Werbegag einfallen lassen, um die Leser der offiziellen Vatikanzeitung „L'Osservatore Romano“ für Geldanlagen zu gewinnen: Es ließ in der Donnerstagsausgabe des Kirchenblattes über mehrere Spalten einen Werbetext in der Amtssprache der Kirche, Latein, veröffentlichen.

„Ille iam habet consiliarium adversus inflationem. Et tu?“ („Er hat einen Berater gegen die Inflation. Und Du?“) — lautet die Frage in der Cicero-Sprache an die Leser des „Osservatore“, der täglich in einer Auflage von etwa 50 000 Exemplaren in aller Welt vor allem von Kirchenleuten, Diplomaten und Wissenschaftlern gelesen wird.

LATINA FRČÍ! AHOJUM, CAMARADI!

Visagebühen, nicht Visumpflicht

zba BERLIN, 13. Oktober. Bei den Gesprächen über Reisen zwischen der DDR und Österreich hat die österreichische Delegation vorgeschlagen, als ersten Schritt bei Gruppenreisen die Visagebühen abzuschaffen und nicht, wie es irrtümlich hieß, die Visumpflicht. Außerdem mußte es im gestrigen Bericht über den Besuch des österreichischen Bundespräsidenten in der DDR richtig heißen, nach dem Eindruck Kirchschlägers seien Bonn und Ost-Berlin ehrlich bestrebt, eine Verschärfung der internationalen Lage abzuwenden.

A CO? STEJNĚ K VÝJEZDU MUSÍ MÍT AUSTRIJSKÉ VIZUM-GUNG!

VÍCE NEŽ 100 KILOMETRO ujel v Bangladéši nákladní vlak bez strojvůdce, než se ho podařilo s pomocí druhé lokomotivy zastavit. Vlak se sám rozjel a téměř tři hodiny udržoval rychlost kolem 40 km v hodině. Pracovníci na různých nádražích urychleně uvolňovali koleje, po kterých splešný vlak projížděl. Dělo se tak před zraky překvapených cestujících. Zřejmě místní železničáři ještě nikdy tak rychle pracovat neviděli.

in Japan schneller

HAMBURG (dpa/VWD/FR). Die Arbeitskosten sind seit 1970 in der Bundesrepublik geringer gestiegen als beim Fernost-Konkurrenten Japan. Nach einer Analyse der Dresdner Bank stiegen die Lohnkosten (einschließlich Lohnnebenkosten) je Stunde in dieser Zeit um 189 Prozent, während sie sich in Japan um 356 Prozent erhöhten. In Frankreich nahmen sie sogar um 520 Prozent zu und in Großbritannien um 490 Prozent.

Unter Berücksichtigung der Wechselkursentwicklung klappt die Lücke noch deutlicher auf. Auf Mark-Basis gerechnet nahmen die Arbeitskosten Japans mit 380 Prozent genau doppelt so schnell zu wie die der Bundesrepublik.

VŠICHNI DELAJÍ JAJSE...

Juraj Kukura, 36, Ensemblemitglied des slowakischen Nationaltheaters in Bratislava und Hauptdarsteller in Peter Zadeks Verfilmung des Simmel-Romans „Hurra, wir leben noch“, der am 23. September unter dem Titel »Die wilden Fünfziger« in die deutschen Kinos kommt, will nur noch große Rollen annehmen. Sein berühmter Landsmann Milos Forman (»Einer flog über das Kuckucksnest«) bot Kukura in seinem nächsten Projekt, »Amadeus«, eine Nebenrolle an, erhielt aber postwendend eine Absage: »Wer unter Zadek den potenten Karrieremann Jakob Formann gespielt habe, verdinge sich auch bei Forman nicht als Kleindarsteller. Immerhin sollte Kukura, der

Große Rollen: Mime Kukura

Simmels Sexpraktik »chinesische Schlittenfahrt« jetzt weltweit ins Gerede bringt. Im »Amadeus«-Film den Nebenbuhler eines Großen spielen: den Liebhaber von Mozarts Constanze.

FRATĚR NAPUDROVANEJ!

Výčepní minipočítač

Brusel: Malý automat k čepování sudového piva řízený minipočítačem připravuje nizozemská firma Tampomat-Europe. Zařízení se montuje přímo na pípu a lze ho nastavit na dvě velikosti sklenic. Firma již vyzkoušela automat, který může ovládat najednou až 3 pípy značnou výhodou vlnězu je, že udržuje přesný tlak v sudu a velmi přesně dodržuje dávkování. Milovníky pěněního moku podnik ukládáje tím, že pronikání elektroniky do „netradičních“ oblastí nikterak nepoškodí kvalitu piva. Nampak. Zákazník si může podle chuti požádat o výšku „pěnové čepice“, kterou lze rovněž automaticky „astavit“. Není zanedbatelné, že se použitím nového automatu podstatně snižuje „ukapávání“ piva.

ROBOTA-KYTARISTU vytvořil japonský inženýr Satoru Nagasima jako příklad možnosti využití robotů v nejrůznějších oborech lidské činnosti. Konstruktor vybanil své „dítko“ gumovými prsty a nehty z plastické hmoty a naučil je zahrát na kytaru i ty nejsložitější melodie. Na rozdíl od člověka však k tomu robot nepotřebuje deset, ale 90 prstů. Zahrál tudíž i melodie, jež by člověk pouhými deseti prsty nesvedl.

VARSAVA: Norský výbor pro udělování Nobelovy ceny na mír odmítl požadavek chybět krok a amyslně porušit pravidla udělování této ceny. V souladu s ustanovením zakladatele nadace by cena míru měla být udělována lidem, pro něž byl boj za světový mír myslím život a společenské aktivity. Dosavadní seznam jejich nositelů však hovoří o stále zjevnější devalvaci

Devalvace Nobelovy myšlenky

Nobelovy myšlenky a pokračující degradaci morální hodnoty Nobelovy ceny za mír. Uvádí to v komentáři nazvaném „Proti lbechtajmú náměru zakladatele“ polský armádní deník Żołnierz Wojskowy. Poukazuje v něm na to, že mezi nositeli Nobelovy ceny za mír jsou mimořádně často zastoupeni občané USA, mj. američtí politici F. Kelllogg (1929), generál G. Marshall (1953) a N. Klesinger (1973). V dějinách této ceny lze najít rovněž příklady etatistických politických manipulací směřujících k rozbití mezinárodního dělnického hnutí – nositelem Nobelovy ceny za mír je mj. francouzský Jeanmon, jehož činnost vedla k rozbití francouzského i mezinárodního odborového hnutí. Mezi nositeli této ceny jsou rovněž i lidé osob a národy, kteří byli rozkolísáni protisociální činností nebo její podporou. Proto se mezi nositeli Nobelovy ceny za mír v roce 1975 objevil A. Sacharov a o dva roky později organizace „Amnesty International“. Nositelem Nobelovy ceny za mír je i izraelský „jestřáb“ M. Begin, poskvrněný krví desítek tisíc nevinných Arabů. Jiz první agenturní správy a udělení Nobelovy ceny L. Walesovi jednoznačně potvrdily, že rozhodnutí norského výboru nepředstavuje ty kruhy a osoby na Západě, které v několika posledních letech podněcovaly a stupňovaly nekřivě v Polsku. Nikdo neodmítá lživě blahopřejících telegramů laureátovi, který se ke všemu ani jednou konstruktivně nevyjádřil k otázce míru. Ten chodí chůr velkých osobností zazní na jedné notě alkoil nýchod. Čas, místo i osoba této kapitoly dějin Nobelovy ceny za mír byly dobře vybrány odborníky na antikommunistické křivěcké tažení a prosadit tento nechtutý kousek v Oslo pro na mezinárodní kádence vřelí postř. Vždyť když se jim to podařilo dokonce s Beginem... končí komentář listu Żołnierz Wojskowy.

Protestní demonstrace v Braunau

Videň: Rakouští antifasisté a demokratická veřejnost v sobotu v hornorakouském městě Braunau, kde se narodil vůdce nacistické „třetí říše“ A. Hitler, uspořádali protestní demonstraci. Rozhořčeně tak reagovali na skutečnost, že na Hitlerovo rodné domě znovu nemohla být umístěna deska, připomínající hrůzné zločiny hitlerovského fašismu a 50 miliónů obětí druhé světové války. Přičinlou váhání místní obecní rady, v jejíž čele stojí socialisté a která desku nechala zhotovit. Jsou prý protesty majitelky domu žijící v Portugalsku že by tím byla „poškozena fasádka domu“. Deník Volksstimme ale připomněl, že proti varovné desce se stavějí také městské organizace Rakouské lidové strany a Svobodné strany Rakouska. Rakouští antifasisté zatím vybudovali před Hitlerovým domem ležení, na němž upevnili varovný plakát o hrůzách nacismu a války.

V NORSKÉ PROVINCI FINNMARK bylo nedávno nalezeno šest kazet se zlatými pruty a čtyři kazety s pruty ze stříbra v ceně 70 miliónů norských korun. Oznámil to list Finnmarken vycházející ve městě Vadso s tím, že kazety s drahými kovy, jež byly nalezeny v jedné z jeskyní, tam ukryli prchající hitlerovští fašisté.

Zatěžkávací zkouška

[Žtk]: Včera večer se poprvé po sedmi letech zvedla Hynalsova opona Národního divadla v Praze před zaplněným hledištěm. Mista tu sice zaujali „zkušební diváci“, ale i tak si přišli na své na jevišti, které prodělávalo hlavní technologickou prověrku. odezněly fragmenty ze tří děl – Smetanovy Prodané nevěsty, Nedbalova baletu 2 pohádky do pohádky a Čapkovy Matky. Během večera vyplnili všichni účinkující i diváci anketní listky, na nichž vyjádřili své názory na klimatizaci, slyšitelnost a ostatní parametry prostředí ve všech prostorách naší první scény. Byly rovněž porovnány údaje měřících přístrojů rozmístěných v hledišti se subjektivními vjemy a pocity diváků. Zkušba proběhla bez nejménších závad. Za týden projde stejnou zkouškou veškeré zařízení Nové scény Národního divadla.

PŘÍSTUP MĚLI DIVÁCI JEDNAD 120 Kč

Minisukrim odzvoněn?

Milán: Chlapec, ale nikoli příliš mužná, bude italská dámská módní linie příštího jara a léta podle názorů návrhářů konfekte, kteří předvádějí své kolekce v Miláně. Italský si proto mají začít nakupovat vídoví saka, košile s hedvábnými šátky či kravatami a výrazně brle tveru lesního rohu. Zapomennut mají prozatím na šperky, kloubky a těsné kalhoty, neboť paní Mada na nich chce vidět volné, polohdné, spíjivé pantalonky, které se mohou podobat i tepláku. Ke chlapecce limit si není možno nřak představit minisukru, a tak musí jejich blesková renesance skončit, a až už bude teplota příštího léta lekákní, měli se nosit baviněné, iněné nebo kožené úzké sukny do půli lýtek.

TEĎ PŘÍJEDOU DO MÓDY PÁNKY! MINIKALKOTY SE ŽIROKELJHA NOHAVICENA!

US-Army verlor Schießgefühl

DOVER, 12. Oktober (AP). Die US-Streitkräfte haben eine neue Übungsmunition aus Plastik entwickelt, mit der das Schießtraining in dicht besiedelten Stationierungsgebieten, vor allem in der Bundesrepublik Deutschland, intensiviert werden soll. Wie Munitionsexperten der US-Army am Dienstag mitteilen, machte vor allem das Schießen mit dem überschweren Maschinengewehr vom Kaliber 50 (12,7 Millimeter) Schwierigkeiten, das als Turmwafe zur Standardausrüstung aller Panzer und Schützenpanzer gehört. Die Notwendigkeit, eine neuartige Übungsmunition zu entwickeln, ergab sich, weil Truppen in der Bundesrepublik oft nur einmal im Jahr mit scharfer Munition über konnen. Deswegen hätten sie, hieß es, das „Schießgefühl“ verloren, die Gewöhnung an Schußgeräusche, Pulvergeruch und die Eigenarten der Wafe beim scharfen Schuß, „die einen guten Soldaten ausmachen“. Querschläger hatten auf den Schießständen Bäume zerstört und wegen der großen Reichweite und der hohen Durchschlagskraft der Wafe die Bevölkerung in angrenzenden Wohngebieten gefährdet.

Die in vierjähriger Arbeit entwickelte Plastikmunition fliegt im Gegensatz zum scharfen Stahlmantelgeschos nur mit einer Durchschnittsgeschwindigkeit von 830 Stundenkilometer, und die höchste Reichweite beträgt 700 Meter gegenüber dem mehr als Zehnfachen beim scharfen Geschos.

Mit Enzy-Klo-Pädie durch Wien

Augen und Nasen der Tester standard halten, auch „behördliche WC's“ wurden unter die Lupe genommen. Gerade noch akzeptabel sind danach die Toiletten im Finanzamt der Wiener Innenstadt und im Wiener Rathaus, bei der Hauptpost dagegen fehlt das „Stille Örtchen“ überhaupt. Die wenig charmante Bemerkung „Selbst Fliegen meiden diese Räumlichkeiten“ kasiierten die rollenden Toiletten der österreichischen Bundesbahnen und auch die italienische Fluggesellschaft erntete für ihre in Wien landenden „Örtchen“ nur die „zerbrochene Fliese“. „Vienna Airport“ dagegen erhielt als „Regenbogen-Fliese“.

Nicht nur die „Örtchen“ in Restaurants, Kneipen und an öffentlichen Plätzen mußten den gestrigen Plätzen

berkeit, Geruch, Größe, Gesamteindruck und Funktionieren der Anlagen. Ein Jahr Arbeit und systematisches Durchforsen der Wiener „WC-Szene“ liegen dem 300-Seiten-Führer zu Grunde.

Suchá malta do prodeje

[Žtk]: Novinkou ve službách hlavného mesta je individuálny predaj suchých maltových smetí, ktorý zavádza z Pražské stavební obnovy ve Kbelích. Výkonné zařízení již dosahuje plánovaných parametrů, takže produkuje 140–150 tun kvalitní malty denně. Toto množství stačí kří nejen potřebu PSQ a jejích stavebních partnerů, ale zároveň umožňuje rozšířit prodej občanům. Nabídka tvoří šuková malta v pytlovém obalení po 40 kg a malta na zdění po 50 kilogramech. PSQ je schopna uspokojit i další přání zakazníků, např. vyrobit vápenné pokrývačské nebo betonové potěrové malty.

V LÉKARNĚ BUDE ZALÉ PROSÍVAT SUCHÝ LOUPÁNÍ!

Fremdenführer gibt es gerade in Touristenstädten wie Wien für nahezu alles: Restaurants, Bars, Kunst und Shopping. Einen völlig neuen „Guide“ brachte Anfang Oktober eine Gruppe kreativer Jugendlicher – das sogenannte „Regenbogen-Team“ – auf den Markt: „Europas erster Toiletten-Guide“ unter dem Namen „WC-Perspektiven“ feiert Premiere. Ganz der erste ist er allerdings nicht, denn in London war vor Jahren bereits der „London Loo-Guide“ – allerdings erfolglos – veröffentlicht worden.

Das junge Team scheute keine Mühe und testete über 250 Toilettenräumlichkeiten in und um Wien. Mehr als 50 Prüfer sorgten mit akademischer Gründlichkeit dafür, in „Besuch“ alle Irrtümer auszuschließen. Ihre Checkliste umfaßte Sau-

Ben. Die Checkliste umfaßte Sau-

Zum Bedauern der Verfasser gibt es eine Lücke in der Begutachtung. Die „Herz-Häuschen“ der Volkstheater und aus den Schulen der Donaumetropole fehlen in ihrer Liste. Aus dem riesigen Parlamentsgebäude wurden die Prüfer ausgeworfen, ehe sie die gesuchten Örtlichkeiten gefunden hatten, bei den Schulen fürchteten sie sich vor dem Papierkrieg. Das Team will mit seiner Arbeit besonders jungen Künstlern und Literaten eine Chance geben. Die „WC-Perspektiven“ sind das erste Buch der Gruppe. Die „Enzy-Klo-Pädie“ – so betitelt von der Zeitschrift „Wochenpresse“ – wurde mit „Europas erstem Klofrauenball“ im Prunksaal des berühmten Palais Auersperg in Wien der Öffentlichkeit vorgestellt.

PORUŠE MĚLATUJI, TAK TO BYLO OPANĚ: SEITAVÍ: KOMISI PRÁVĚ Z TELKTO „ORUHO“ LIOI...

„Sojus“-Raumfähre bestätigt

MOSKAU, 10. Oktober (AFP). Der Fehlstart eines „Sojus“-Raumschiffes, bei dem auf der sowjetischen Raketenbasis Baikonur in Zentralasien vor rund zwei Wochen durch die Explosion einer Trägerrakete drei sowjetische Kosmonauten, darunter eine Frau, verletzt wurden, ist am Montag erstmals aus der sowjetischen Raumfahrt nahestehenden Kreisen bestätigt worden. Demnach wurde die Kapsel mit den drei Kosmonauten, die zur Weltraumstation „Saljut-7“ fliegen sollte, mit einer für diese Fälle vorhandenen Notrakete von der Spitze der Trägerrakete abgesprengt und landete mit dem Fallschirm auf der Erde. Die Kosmonauten sollen dabei Schocks erlitten haben.

Die Mission der verunglückten Kosmonauten umfaßte neben der Versorgung der beiden Kosmonauten Liachow und Alexandrow, die sich am Montag 106 Tage an Bord von „Saljut-7“ befanden, zugleich einen einwöchigen Aufenthalt der drei Kosmonauten an Bord der Weltraumstation. Die sowjetischen Medien haben über diesen Zwischenfall, den die US-Zeitung „Washington Post“ bereits am 1. Oktober enthüllt hatte, bisher geschwiegen. Die Zeitung hatte unter Berufung auf US-Geheimdienste berichtet, eine sowjetische Rakete, die ein „Sojus“-Weltraumfahrzeug transportierte, sei beim Start explodiert, als sich die 270 Tonnen Kerosin und flüssiger Sauerstoff entzündeten.

Bereits 45 Prozent des Waldes in Bayern geschädigt

MÜNCHEN, 10. Oktober (dpa). Bereits etwa 45 Prozent der Waldfläche Bayerns (1,115 Millionen Hektar) weisen zur Zeit Schäden auf. Dieses Ergebnis einer Untersuchung von Mai bis September gab der bayerische Landwirtschaftsminister Hans Eisenmann (CSU) am Montag in München bekannt. Noch im Frühjahr 1982 seien erst bei 6,5 Prozent aller Baumarten Gesundheitsschäden festgestellt worden. Die absterbenden Bestände haben sich nach den Worten des Ministers auf etwa 30 000 Hektar erhöht und somit gegenüber dem Vorjahr verdoppelt, die Bestände mit mittleren Schäden und hohen Zuwachsverlusten mit rund 250 000 Hektar gegenüber 1982 sogar verfünffacht. Bisher wenig gefährdete Gebiete wie Mittelschwaben und der Gebirgsraum sind jetzt ebenfalls vom Waldsterben erfaßt worden. Hinzu kommt, daß auch immer mehr Laubbäume erkranken.

... und der Pfarrer pfeift dazu

LONDON, 10. Oktober (dpa). Pastor David Long im englischen Dorf Westbrook (bei Warrington) hat „gute Leute“ in seiner Gemeinde, aber sie sind „ein bißchen scheu“ und wagen im Gottesdienst kaum, beim Singen ihre Stimme zu erheben. Eine Orgel gibt es in der Schulhalle, in der Long sonntags predigt, auch nicht, und kürzlich zog auch noch der Pianist weg, der bis dahin die Gemeinde auf einem Klavier begleitet hatte. Der Pastor versuchte es zunächst ohne Begleitung, kam dann aber, als der Gesang immer dünner wurde, auf eine Idee: Er pfeift jetzt vom Altar aus die Hymnen vor und mit „Zuerst wurde gekichert, aber jetzt ist die Sache schon völlig akzeptiert“, sagt er. Manchmal kommen sogar sonst laue Christen zum Gottesdienst, um ihren Pastor pfeifen zu hören.

BAD WINDSHEIM, 10. Oktober (AP). Das „Theologische Testament“ Martin Luthers ist bei Katalogisierungsarbeiten in der Stadtbibliothek von Bad Windsheim in Mittelfranken entdeckt worden. Ein Sprecher der Stadtverwaltung von Bad Windsheim teilte am Montag mit, daß in der bis vor einiger Zeit nebenamtlich verwalteten Bibliothek drei Einblattdrucke von Disputationen gefunden worden seien, die Martin Luther in Wittenberg geleitet hätte. Es handele sich um drei einseitig bedruckte Blätter im doppelten DIN-A4-Format. Wie der Sprecher weiter mitteilte, enthalten die ersten beiden Thesen zu Disputationen, die Luther im Jahre 1543 vorbereitet und abgehalten hatte. Exemplare dieser beiden Drucke lagen bis zum II. Weltkrieg in der Hamburger Staatsbibliothek, sind aber seither verschollen und als „Kriegsverluste“ verbucht. Der dritte und wertvollste Einblattdruck stammt nach Angaben der Bad Windsheimer Stadtverwaltung aus dem Jahre 1545 und enthält 50 Thesen Martin Luthers, die nach Ansicht von Fachleuten als „Theologisches Testament“ zu werten sind. Die Drucke befanden sich nach Mitteilung des Sprechers der Stadtverwaltung in einem Sammelband und waren daher bisher übersehen worden.

Minister warten auf Geld

Olof Palme stoppt nach Protesten geplante Zulage

gam KOPENHAGEN, 12. Oktober. Wenn alle anderen sparen müssen, geht es nicht, daß sich die Regierung mehr Geld bewilligt: Harsche Proteste gegen 1600 Extra-Kronen pro Monat für die in Stockholm wohnenden schwedischen Minister haben nun Olof Palme zum Rückzug gezwungen. Die geplante „Auslagenvergütung“ — begründet damit, daß auch die in der Hauptstadt wohnenden Minister oft gezwungen sind, auswärts zu essen — muß warten, bis sie eine unabhängige Kommission auf ihre Rechtmäßigkeit durchleuchtet hat. „Wenn die Öffentlichkeit den Eindruck bekommt, daß wir uns besondere Vermögen zuschanzen wollen, ist es besser, wenn andere entscheiden“, meinte Ministerpräsident Palme.

Ungeachtet der Proteste über die getarnte Lohnerhöhung zählen Schwedens Politiker zu den am schlechtesten bezahlten in Europa. Olof Palme und seine

Minister kassieren monatlich voll steuerbare 18 040 Kronen (8013 Mark). Kein Zweifel, daß viele von ihnen in der Privatwirtschaft ein Vielfaches verdienen könnten. Doppelte Staatsgehälter gibt es in Schweden nicht: ist der Minister gleichzeitig Abgeordneter, verliert er seinen Parlamentarierlohn. Auch Beamtengehälter werden während der politischen Karriere stillgelegt. Viele Beamte verdienen mehr als die Politiker. Der Chef des staatlichen Telewerks verdient beispielsweise mehr als Palme.

Dennoch ist ein schwedischer Minister ein Krösus gegenüber einem Reichstagsabgeordneten. Parlamentarier erhalten derzeit umgerechnet 3220 Mark, und das nur zehnmal im Jahr. Hat der Abgeordnete nebenher einen zivilen Job, gerät sein Politikergehalt voll in die Steuerprogression, das bedeutet, daß 50 bis 75 Prozent des Staatslohns wieder in die Staatskasse fließen.

NEHECKEJ POSLANEC I MINISTRI BERE VICE ZA ABSENCI!

Neue Grenzzäune der DDR

ens MÜNCHEN, 12. Oktober. Nach Aussagen von Bundesinnenminister Friedrich Zimmermann (CSU) ist die DDR gegenwärtig dabei, ein neues Grenzsicherungssystem aufzubauen, das die bisherigen Selbstschußautomaten überflüssig machen soll. Das neue System, mehrere räumlich gestaffelte Anlagen, sei „effektiver, lautloser und optisch weniger grausam“ als die bisherigen „Todesautomaten“, sagte Zimmermann vor der Presse in München.

Er habe keinen Anlaß, an den Aussagen von DDR-Parteichef Erich Honecker zu zweifeln, daß der Abbau der Selbstschußanlagen total sein werde, meinte der Innenminister. Er berief sich bei seinen Aussagen auf Erkenntnisse des Bundesgrenzschutzes. Danach soll das neue, bis zu 1200 Meter hinter der Grenze zu errichtende System aus stromführenden Drahtzäunen bestehen, die bei Berührung akustische und optische Signale im nächsten Beobachtungsturm auslösen.

... A ZHYTEC! ORBNA (TAD) TO TURDILA DA'VNO...

Model zámku Ahnikov v měřítku 1:25 bude sloužit při stavbě turistického objektu v chomutavském lesoparku. Bude zde postaveno obvodové zdívo, na které se použijí věšáky prvky fasády z původní stavby. Původní zámek musí totiž ustoupit těžbě hnědého uhlí lozu šlezu k p. Doly Nástup Tušimice. Na zámku pracovníci modelů zámkových projektů Teplice a modelem

JEDELI JE POD HRADČANNA UHLÍ, TAK JE UHLÍEC.

DVA MILIMETRY MĚŘÍ HOUSLE P. Iwanow z turkmenského města Mary. Jsou zhotoveny přesně podle postupu výroby houslí obvyklé belgické. Každá se o tom může přesvědčit, osazen jen s pomocí mikroskopu, neboť například struny jsou náležitě tenké.

NEHODY ANI NENÍ PRO TO UHĚT...

• Novon bojovon fregatu třídy F 122 obdrželo západoněmecké vojenské námořnictvo. Loď s názvem Emden má posádku 200 mužů a je vyzbrojena moderními raketami a elektronickými zařízeními. K výzbroji patří také dva vrtulníky.

• Výdaje celého světa za zbrojení představují nyní obrovskou částku 600 miliard dolarů ročně. Uvádí se to ve zprávě, kterou uveřejnil ve čtvrtek v Ženevě Mezinárodní úřad práce.

• Předsednictvo Svazu západoněmeckých architektů včera jménem celé organizace kategoricky odmítlo nadále se podílet na výstavbě vojenských protijaderných bunkrů. Zdůraznilo, že tato činnost neprispívá k míru.

• Dva milióny Francouzů neumějí číst, psát ani počítat. Oznámil to v pátek francouzský list Libération s odvoláním na údaje Národního ústavu pro pedagogický výzkum (INRP).

ve Vídni, vezmou se půl roku po narození Barunky — Boženy Němcové. Ovlivní to vztah mezi matkou a dcerou, nikdy nenajdou pro sebe plně pochopení, matka si vše bude vynucovat okamžitými tvrdými tresty a až B. N. bude vzpomínat na své mládí, vzpomene nikoliv na matku, ale na babičku, která pro ni představovala dobrotu, která jí rozuměla a chápala. Vzpomínajíc na vztahy rodičů, snaží se i vysvětlit svůj původ — vzniknou povídky Urozený a neurozený či Neveselá svatba. V díle Babička vzpomene i na své dětství.

V roce 1825 se babička stěhuje do Ratibořic. Barunce je již pět let. Jozífkov rok a Janovi čtyři. Adélka se narodí až za deset let (11. 5. 1835), vyjma její jmenovkyňe narozené v roce 1833, která po roce umírá. Po čtyřech letech se však babička s dcerou oddělí, přestěhovává se nejdříve v Ratibořicích a nakonec odejde do Vídně k dceři Johaně, kde v roce 1841 umírá.

V oddávající matrice, právě z roku 1820, kdy se vdává Tereza, najdeme zápis. Právě o otci Terezie: JIM z Dobruhy (tak píše vesnici Dobruška) — tam však rod Novotných nežil. Před přestěhováním do Dobrušky žil v Rovném asi dva kilometry od Dobrušky. Stejně tak lze najít rod Čudů v Osečnici. Babička tedy pochází z Osečnice, nikdy tam však asi nežila. A z Rovného se stěhuje až do Ratibořic, až se jedenatřicetiletý syn Kašpar bude ženit. Teprve on se vrací do Dobrušky, ale až po své smrti.

Otevřme znovu knihu „Babička“. Použijí-li ji místo faktografické příručky, mohu putovat ve stopách Marie Magdaleny Čudové. (G)

Jak silná je Národní garda USA a jaké plní úkoly?

Národní garda patří k záložním silám ozbrojených sil USA. Čítá 402 500 mužů a žen. Kmenový stav sestává z aktivních příslušníků ozbrojených sil, určených pro službu ve štábech. Národní garda je rozčleněna do osmi divizí (šest pěchotních a dvě tankové). Mužstvo tvoří záložníci, kteří vykonávají ročně 21denní společné cvičení a absolvuji 48 kratších cvičení buď koncem týdne nebo po večerech. Jejím úkolem je v době války posílit pozemní ozbrojené síly. Národní garda je často používána guvernéry jednotlivých spolkových států k potlačování demokratických sil, rozbijení stávek a demonstrací. Pravidelně se rovněž podílí na podzemních manévrech NATO, prováděných v Německé spolkové republice.

Kterými velkoměsty vede evropská silnice E 12?

Silnice E 12 začíná v Paříži a vede přes Maty, Mannheim, Norimberk, Prahu, Vroclav a Varšavu do Białystoku.

Tajemné hrady nad Dunajem

Záhadnými a dle nových poznatků stále tajemnějšími jsou pro naše historiky, archeology i zvidavé turisty hrady Ostřihom a Visegrad nad maďarským tokem Dunaje. Oba opírají bohatou historii. Visegrad se tyčí nad sbytky prapůvodního římského vojenského tábora, postaveného v letech 330 až 335. Obdobu nacházíme v Ostřihomi, kde Římanům osobně velel i císař Marcus Aurelius. Přihodné místo a stavební pozůstatky po Římanech využila franská Mě. Vybudovala tam svou nejvýchodnější pevnost Osteringum. Teprve z toho vznikla pojmenování Estergom a Ostřihom.

Poté se Visegrad i Ostřihom staly pevnostmi Velké Moravy. Její tehdejší stavební odborníci je dále zpevňovali, takže je bylo možné jen obléhat a vyhladovět, ne dobýt útokem. Lze však ještě dnes zjistit, co v nich je dědictvím po Římanech, co po Francích, co po Velké Moravě, co po pozdějších zpevňovateli? Do jisté míry a s jistou pravděpodobností ano. Se zřetelím k opevnění Děvína nad vtokem Moravy do Dunaje a dalších velkomoravských lokalit lze i konstatovat, že Velká Morava podstatně zdokonalila fortifikační umění Římanů a Franků, a některé prvky vhodně využila i ve svých nížinných opevněných městech.

• Olomouc — Hlavo-múc

V této souvislosti se dostává do popředí názor řady historiků, že novou „nevýslovnou pevností Rostislavovou“, uváděnou v análech, byla Olomouc, ideální kombinace skalní a lužní pevnosti na prudkém ostrohu mezi jednotlivými rameny řeky Moravy. Ani vznik názvu Olomouc není dosud objasněn. Nevznikl snad z toho, že se zde soustředila hlavní moc — hlavo-múc — Velké Moravy? Ostřihom, Visegrad, Děvín, avšak i Mikulčice a Libice takový tehdejší vývoj dost reálně naznačují.

• Míse sv. Vojtěcha

Roku 993, po založení benediktinského kláštera v Břevnově, se biskup Vojtěch vydal na misijní cestu přes Libici, Olomouc, Velehrad do Ostřihomi, odtud přes Nitru do Krakova — tedy po některých významných centrech někdejší Velké Moravy. V knížecí Ostřihomi biskupoval a předtím možná i pokřtil Vajka, syna maďarského knížete Gejzy. Vajk přitom přijal jméno Štěpán. Vojtěcha doprovázel jeho druh z mládí na Libici Radla, slavníkovský Charvát, který při vstupu do benediktinského řádu přijal jméno Anastasius. Vojtěchova mise v Ostřihomi byla velmi působivá, protože o několik let později bylo zásluhou tehdy již maďarského krále Štěpána založeno v Ostřihomi biskupství, a prvním jeho biskupem byl zvolen právě Radla-Anastasius.

• Vratislav, Adelta a Sázava

V lednu 1055 zemřel český kníže Břetislav I., na knížecí stolec usedl jeho prvorozený syn Spytihněv. Vyhostil ze země svou matku Jitku. Odeslal 300 moravských šlechticů, zemanů a pánů do Chrudimi, zajal je a věznil. Jeho bratr Vratislav, tehdy úřední kníže olomoucký, před ním uprchl — ke králi Ondřejovi na Ostřihom. Vratislavova těhotná manželka

zůstala v Olomouci. Také Ji Spytihněv uvěznil na hradech Lštní u Čerčan. Kronikář Kosmas uvádí, že hradecký správce Mstislá střežil tak, že každou noc řetězem připoutával její nohu ke své noze. Na přimluvu biskupa Šebíře Spytihněv po měsíci svou švagrovou propustil, ta však po útrapách cestou do Ostřihomi zemřela. Možná ji pomáhali i mniši ze sázavského kláštera, protože proti nim se obrátil Spytihněvův hněv. Vypověděl je ze země. Odebrali se z valné části — na Ostřihomi. Tam král Ondřej dal svou dceru Adeltu Vratislavovi za druhou manželku. Již na Ostřihomi Adelta povila Vratislavovi první potomky. Po Spytihněvově smrti se s manželem stěhovala do Prahy. Vratislav jako kníže a od roku 1085 král vracel své zemí slávu. Přál slovanské bohoslužbě na Sázavě. Již jako úřední kníže nepochybně poznal historik Olomouce a přičinil se o obnovu biskupství v ní — přes zavilý odpor svého bratra Jaromíra, pražského biskupa.

Mezitím její matka Jitka žila na Ostřihomi jako žena uherského krále Petra. Její ostatky Vratislav později odtud převezl a pochoval ve Svatovítském chrámu vedle Břetislava I. Není ani bez zajímavosti, že 11. června 1099 byl kronikář Kosmas vysvěcen na kněze — v Ostřihomi.

• Předpoklad rozvoje

Visegrad příznivě ovlivnil vývoj našich dějin zejména roku 1335. Z podnětu papeže se tu tehdy uskutečnilo setkání králů Karla Roberta, Jana Lucemburského, polského Kazimíra III. a zástupců Řádu německých rytířů. Dohodili se na hranicích svých území i na „stěrách svých zájmů“ a uzavřeli též obchodní dohody. Výsledky visegradské schůzky se staly nezbytným předpokladem i pro pozdější blahodárnou vládu Karla IV. v našich zemích a základem vzájemné spolupráce.

Mohutnost opevnění kdysi nedobytného ostřihomského hrada

O babičce z Babičky

Možná, že se vám to také někdy stalo. Hovoří se o věcech prostých a známých často již ze základní školy a člověk si pojednou uvědomí, potvrdí se tak ono pověstné a prastaré rčení „vím, že nic nevím“, jak jsou jeho vědomosti nehluboké. Není to však tak zlé. Zlé by bylo, pokud by si to neuvědomil nikdy.

Ty hory byly vysoké a krásné, plné lesů a velkých polomských luk; pásli se tam koně i býci, stáda ovcí chodila mezi žlutnoucím borůvkám a brustním. Lidé, potkavše se po dlouhých dnech samoty, se zdravili a rozmlouvali spolu. „Odkud? Z Prahy? To my jsme z Osečnice z Orlických hor.“ „Osečnice? Já znám Olešnici.“ Tehdy jsme si ještě Osečnici z Olešnicí pletli. „A víte, že babička Boženy Němcové pocházela z Osečnice?“, a citovali: „Babička bydlela v pohorské vesničce, na slezských hranicích, žila spokojeně v malé chaloupce se starou Bětkou, která byla její vrstevnice a již u rodičů sloužila.“

Krosna ještě nebyla po návratu rozbalena a my již hledali knihu Babička. Avšak co to, babička v Babičce vždy hovoří o Olešnici! Ať rozmlouvá se stárkem ve mlýně, s paní kněžnou na zámku či s Kristlou — vždy se mluví o Olešnici. Jednou se dokonce vydá i s dětmi k panu myslivci a když vypráví o svém setkání s císařem Josefem II., praví: „Když se stávil Nový ples — Josef, byla jsem výrostek. Já jsem z Olešnice, víte, kde je Olešnice?“

Ach, ta povinná školní četba, proč je povinná! Kolik krásných věcí člověk dohání až v letech pozdějších. Tak přece začíná nejkrásnější a nejznámější kniha Boženy Němcové!

Avšak co to pravili naši noví přátelé z Osečnice při rozchodu? „Přijďte a uvidíte!“ Poslechli jsme, přijeli i viděli. Tam nejsou nebetičné hory ani ostré hřebíky temných hvozďů. Ten kraj jsou povlnné kopce, na loučky odpoledne vycházejí srnci, místy někde vykukne věž kostelíka. Po úbočích chodí ovce a v dáli polehávají krávy. Ten kraj je ovšem také znám z literatury. Stačí uvést Jiráskovu pentalogii F. L. Věk. Náchod, Nové Město, Dobruška, Opočno, Rychnov nad Kněžnou či vzdálené Králupy, zde všude žilo v historii mnoho významných lidí.

Na faru do Dobrušky jezdil abbat Dobrovský. To když tam žil pater Ziegler. Bylo to místo (v letech okolo roku 1810) kdesi vysoko v horách, těžko

schůdné v zimních měsících, a pater, který tam přijel z Prahy, se věnoval studiu a překládal řecká díla. Faru najdeme i dnes. Z vedlejší školy zní hlásky dětí a ptáci zpívají.

Patnáct kilometrů východně od Dobrušky v podhůří nedaleko Deštného najdeme Osečnici, domky poházené na konci širokého údolí. Domorodci a vůbec lidé znali však hovoří o Vošecnici — podle německého Voschetnitz (B. Kulík uvádí již v roce 1912 názvy jako Vošetnice, Vosečnice i Vosečnice). V údolí pod vsí brzy ráno dospávají srnci a velký kňour zvolna přiběhne polmí mezi nejbližšími cípy lesa, dříve než slunce vyjde zpoza hřebtů Orlických hor.

Dvacet kilometrů severovýchodně od Dobrušky leží známější Olešnice — Olešnice v Orlických horách, německy zvaná Kozí hřbet (Giesshübel). Podle věty z úvodu knihy... „Babička bydlela v pohorské vesničce...“ by měla největší naději na vítězství.

U Červeného Kostelce, kde Božena Němcová prožila půlrok od září 1837 do dubna 1838 se svým mužem, pobývajícím tam služebně, na polovině cesty z Náchoda do Rytyně, leží „druhá“ Olešnice. Tamější farář Václav Brandejs bude jednou podporovat syna spisovatelky Jaroslava na studiích malířství a řezbářství v Mnichově. To však již bude Němcová těžce nemocná, v politickém útlaku i bez hmotných prostředků.

Nejenom zvidavost po upřesnění zeměpisných míst, ale i zájem o objasnění doby a vztahů lidí vede k hlubšímu pátrání. Jaké je historie knihy Babička? Prvé knižní vydání vyšlo v roce 1855 nákladem Jaroslava Pospíšila, poté roku 1882 Antonína Augusty. Do roku 1962 vyšel neuvěřitelný počet 312 českých vydání! Namátkově vyberáme ta z roku 1903 s dnes již klasickými kresbami Aloise Kašpara, či z roku 1927, 1955, 1961, 1968 (ilustroval Špála), 1979 — a vždy se hovoří o Olešnici. Proč tedy o tom vůbec diskutujeme? V roce 1953 vyšla ve Státním nakladatelství krásné literatury v Praze, edice „Skvosty“, kniha Babička. V této knize babička hovoří o Osečnici. Přesto, sportovně vzato, je výsledek 6:1 pro Olešnici. Pohlédneme však do vysvětlivek. Roku 1961, vydáno v Albatrosu: Olešnice = Osečnice.

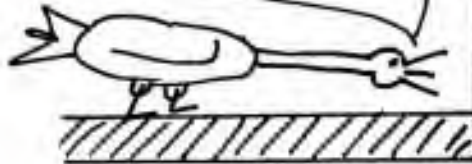
Stoje v Univerzitní knihovně před skříňkou se jmenným rejstříkem listuji: i, j, K — Kniha Krvavá, Kniha lásky aneb Kterak lze láskou šťasten

býti a jiné šťastnými činit. Kniha lékařská kteráž slove herbarz a zellnarz, Kniha — nejkrásnější dar dětom. Kniha o Babičce — od V. Černého, uváděná v odkazech literatury jiných knih, však není k nalezení. Ti, kdož se zabývali zkoumáním života Boženy Němcové, pátrali většinou již po životě její babičky — Marie Magdaleny Čudové. Prvním rodinným kronikářem byl strýc spisovatelky Karel Kašpar Novotný. O život spisovatelky se poté zajímali její vrstevníci Hanuš, Podlipská, či později prof. Tille, M. Novotný, Z. Nejedlý, R. Havel i další. Pro pozdější badatele to však nebylo lehké.

Celé vesnice, mnohde i městské části bývaly stavěny ze dřeva a požáry nebyly vzácností. I v Dobrušce někdy hořelo, nikdy předtím však v takovém rozsahu jako 9. května 1806. Hořelo téměř všechno. Kupecký krám F. L. Věka, jeho rozsáhlá knihovna, ale i matrika v sakristii kostela. Hořelo tolik, že literární historikové ještě po více než stu letech nebudou znát místo a přesnou dobu úmrtí Marie Magdaleny Čudové — později provdané Novotné (publikuje teprve v roce 1922 V. Černý) a přesné datum narození se asi nedovědí nikdy. Její otec Jan Čuda, psáno i Tschuda i Tschoda, byl tesař a bydlel v OSEČNICI, ale ještě před narozením dcery Magdaleny roku 1770 se přestěhoval do Křovic (i ty jednou vyhoří — roku 1868). Křovice téměř souvisí s Dobruškou, od roku 1598 patřily Dobrušce ve prospěch špitálu (tato povinnost byla Křovickými 21. 8. 1802 znovu potvrzena) a děti ze Křovic chodily do Dobrušky do školy Magdaleny se tedy skutečně mohla seznámit s Jiřím Novotným (narozen 1763). Novotných se stěhovali do Dobrušky z Rovného (nikoliv všichni) a on poté sloužil v Kladsku u vojska (viz Babička). Měli spolu svatbu 5. 2. 1792 a žili v Kladsku. Postupně měli 7 dětí, nejstaršího Karla Kašpara, pak Jana Josefa Emanuela, Josefa Antonína Ignáce, Johanu Magdalenu Františku, Emanuela Kristiána Antonína Josefa a Johanu Barbaru Terezi (narozena asi 5. 10. 1805) — maminku Boženy Němcové. Těsně před jejím narozením však umírá otec. Tři děti se nedočkaly jednoho roku, s Karlem, Janem, Johanou a Terezkou se „babička“, vdova v pětácti letech, vrací zpět do Čech. Domů do Čech, avšak, kde má domov? Po více než třinácti letech pobytu v Kladsku? Vrací se proto do Rovného, k rodičům svého muže. Vrací se do těžkých dob, čeká je i namáhavá práce; tkalí, chodili s plátnem až k Jaroměři. Nakonec čeká i je osud chudých v podhůří. Nejdříve odchází do Vídně Kašpar (nejpozději v roce 1809), poté i Johana a nakonec i Tereza. V roce 1820 se vrací do Ratišovic, aby se provdala za kočího Ja-

TEN NÁROD ČESKÝ
A SLOVENSKÝ
SILONÁVA, TY
PITOMCE !!

Na severu Balatonu v kempu Balaton-
(fúred) byly instalovány sluneční kolek-
tary. Za deset minut jsou schopny dodá-
vat vařící vodu. Maďarští odborníci plá-
nou výstavbu podobných kolektorů
v dalších kempch na březích „maďar-
ského moře“ — Balatonu.

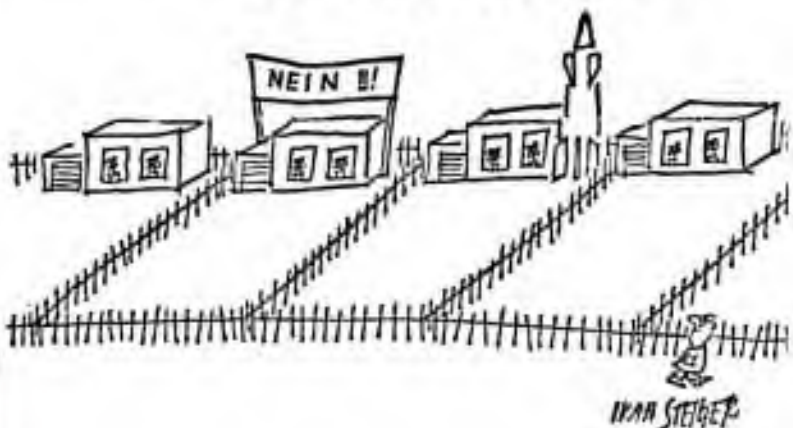
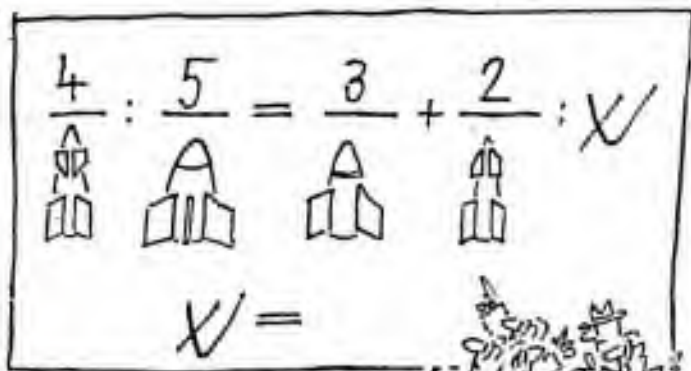
G. Husák v prezidentské lázni při premiéře Smutnovy
Liběta a přítomnosti 100. výročí otevření Národního di-
vadla v Praze Foto: ČTK

HRRR NA YANEROV!!!

Zasvětilý umělec Václav Žiták stěnní Přemysla v nov.
inscenaci Smutnovy Liběta v pražském Národním divadle

NARANENÍ PŘEMYSL...

Aufgespießt

„Keine Atomwaffen für West-
deutschland und keine Abschussram-
pen für Raketen! Deutschland muß
atomfrei bleiben! Deutschland weiß,
was Trümmer und Ruinen bedeuten!
Keiner von uns kann die Verantwor-
tung tragen, ja zu sagen ...
BILD sagt ja zu dieser atomwaffen-
freien Zone! BILD sagt nein zur Be-
stückung Westdeutschlands mit Ra-
ketenrampen und zur atomaren Be-
waffnung der Bundeswehr!“

Kommentar der „Bild-Zei-
tung“ zum Rapacki-Plan vom
21. November 1957.

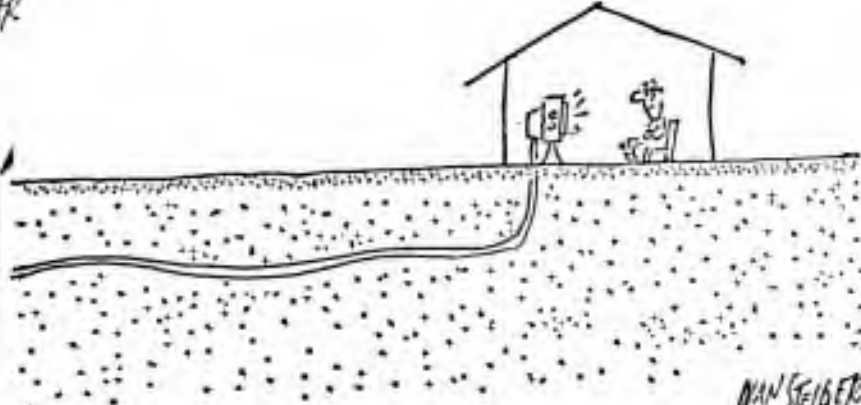
IVAN STEIGER

Zvláštní výjimečnou dovolenou dostal
jeden policista v Middletownu v USA, aby
zhubl o 10 kg. Podle předpisů americké-
ho státu Connecticut, kde Middletown
leží, může policista měřit 185 cm vážit
nejvýše pouze 100 kg.

Aufgespießt

„O Herr, lasse Hirn auf diese Ver-
sammlung regnen!“

Aufkleber-Spruch, der am
Rande der 8. Bundesversam-
lung der Grünen in Duisburg
verkauft wurde.

IVAN STEIGER

Damit der Rheinfalleisen nicht in den Rhein fällt

Schätzungsweise 6000 Jahre alt soll er sein, der mittlere und größere der Felsbrocken in den tosenden Fluten des Rheinfalls bei Schaffhausen in der Schweiz, und das sieht man ihm auch an: die Naturgewalten haben ihm arg zugesetzt, er ragt angenagt wie ein fauler Zahn aus dem milchigweiß in die Tiefe stürzenden Wasser.

Was zur Rettung des Rheinfalleisens zu tun ist, wissen die Fachleute inzwischen genau: Reinigen der gesamten Oberfläche durch Sandstrahlen, Auffüllen der ausgewaschenen Klüfte mittels Betoninjektionen, Anbringen von Felsankern für Armierungsnetze, und dann wird der ganze

„Zahn“ auf einer Fläche von rund neunzig Quadratmetern mit vier Betonspritzschichten überzogen.

Die mehr als eine Million Touristen und Urlauber, die das Naturwunder Jahr für Jahr bestaunen, dürften von der künstlichen Rettung des riesigen Steins im Rhein nach dessen Restaurierung kaum etwas merken. Sehr viel schwieriger als die Festigung des Felsmaterials wird aber das Erschließen der einzigartigen „Baustelle“ inmitten des Stroms sein. So wurde vorgeschlagen, per Hubschrauber ein bis zwei Tonnen schwere Sandsäcke abzuwerfen, so aus der Luft einen stabilen Damm zu errichten und das

Flußwasser umzuleiten, damit gewissermaßen trockenen Fußes gearbeitet werden könnte. Weiter wird der Bau eines rund 120 Meter langen Steges nötig, um Maschinen, Material, Werkzeuge und natürlich die Arbeitskräfte an den altersschwachen Fels heranzubringen. Fest steht bereits, daß an eine Bearbeitung des Steins im Wasser erst zu denken ist, wenn weniger als 200 Kubikmeter Wasser pro Sekunde talwärts donnern. Zur Zeit sind es noch 330 Kubikmeter.

Über die mutmaßlichen Kosten der „Zahnbehandlung“ am Rheinfall wagen sich Fachleute noch nicht zu äußern. Man läßt sich angesichts so

vieler Ungewißheiten bei der voraussichtlich im Dezember beginnenden Ausführung überraschen. Immerhin ist ein nicht unwichtiger Aspekt des Unternehmens geregelt, nämlich die Besitzverhältnisse. Nachdem sich die beiden Nachbarkantone Zürich und Schaffhausen endlich über den Verlauf der Grenze inmitten des Rheins verständigen konnten, steht fest: 55 Prozent des reparaturbedürftigen Steins gehören den Zürchern und 45 Prozent den Schaffhausern. Entsprechend werden auch die Behandlungskosten aufzuteilen sein.

PAK NÁSDOU NA KABU VOBOPOB, NA RIO BOTICO.

Tote bei Flugzeugentführung?

MOSKAU, 22. November (AP/dpa). Der mißglückte Versuch, ein Flugzeug der sowjetischen Gesellschaft Aeroflot nach dem Start in Tiflis in die Türkei zu entführen, soll nach Angaben sowjetischer Gewährsleute am letzten Freitag sieben Menschen das Leben gekostet haben. Die Toten sollen der Pilot, der Flugingenieur, eine Stewardess, drei Passagiere und einer der Entführer sein. Dieser habe sich nach dem Blutbad das Leben genommen. Wie die Gewährsleute aus Tiflis jetzt mitteilen, seien die Entführer — eine Gruppe Jugendlicher — mit einer Hochzeitsgesellschaft am Bord der Maschine gekommen. Nachdem das Flugzeug in die Türkei umgeleitet worden war, habe der Pilot den Entführern vorzutauschen versucht, er sei auf einem türkischen Flugplatz gelandet. Tatsächlich sei er nach Tiflis zurückgekehrt, wo die Maschine von Sicherheitskräften umstellt wurde. Diese stürmten das Flugzeug, als in diesem Schüsse fielen. Der Vorfall sei im Fernsehen der Sowjetrepublik Georgien gemeldet worden.

Offizielle sowjetische Stellen in Moskau wollten am Dienstag diese Berichte weder bestätigen noch dementieren. Die Protokollabteilung des UdSSR-Ministeriums für zivile Luftfahrt sagte auf Anfrage, ihr lägen keine Angaben über einen solchen Zwischenfall vor.

Ehrenerklärung fürs Bier

MÜNCHEN, 22. November (Reuters). Der bayerische Innenminister Karl Hillermeier (CSU) ist am Dienstag dem Verdacht entgegengetreten, in deut-

Excisař Bokassa se chce vrátit

Bývalý imperátor středoafrické monarchie, někdejší císař Bokassa I. doufá, že se vrátí z vyhnanství, do svého opět na trůn a bude znovu vládnout. Zvěsti o tom přivezl francouzští novináři z hlavního města Pobřeží slonoviny Abidžanu, kde žije excisař ve vyhnanství.

Bokassa atekl se svého „Impéria“ před čtyřmi lety, aby unikl odpovědnosti za četné politické vraždy, ježimiž oběti byly v řadě případů i děti. Později se dokonce hovořilo o tom — především to potvrdili lidé z Bokassova besprávného okolí — že císař potápal pravidelně kanibalské body a jidla z těl jeho nepřátel byla vždy připravena v císařské chladničce. Mezinárodní komise, která po svržení císaře prověřovala všechna obvinění, potvrdila jeho osobní odpovědnost na masových vraždách, avšak kolem jeho kanibalismu je stále ještě mnoho nejasností. V procesu, který se konal za nepřítomnosti Jeana Bedel Bokassi, byl bývalý středoafrický monarcha odsouzen k trestu smrti.

Ve dlouhou dobu nikdo nevěděl, kde se vlastně ukrývá a kde nakl. asyl. Nyní je místo jeho pobytu nejen dobře známo, ale bývalý despot přijímá ve své rezidenční hosty i novináře, ty ovšem jen jako „přátelé“, protože se stejně nesmí

rozhovory tisku, rozhlasu a televizi poskytovat.

Bokassa žije ve vládní čtvrti v Abidžanu, ve vile, která je izolovaná i dobře ořešená. Svému bývalému „kolegovi“ ji poskytl prezident Pobřeží slonoviny Félix Houphouët Boigny. A Bokassa si žije stejně náramně dobře. Popíjí jen vybrané francouzské víno, jídlo je, jak seopomene vždy zdáraznil, „přimo z Francie“. Vedle veškeré pomoci, kterou mu poskytl jeho ochránce prezident Houphouët Boigny, dostává Bokassa ještě — přýskromnou — penzi z Francie, protože se jako francouzský státní občan účastnil dvou válek, mj. bojoval také za zájmy Francie v Indočínu.

A vše nasvědčuje tomu, že Bokassa nemá potíže. Hodně peněz. Už třeba jen pro vlastní rodinný rozpočet. Spolu s ním totiž žije v Abidžanu také sedmnáct z jeho čtyřlupoděsí Bokassovův oficiálně oznámených dětí, nejmladšímu je jeden rok a jeho matkou je nejnovější excisařova žena Suzanne.

Sám Bokassa rozhodně odmítá všechna obvinění, že by se osobně účastnil na politických vraždách a velice se rozčiluje, optal se někdo na záležitost kolem zavraždění dětí ze škol. Přijíždí jen pomluvy a již jeho nepřítel, který ho chtěl srbnout a sami uchopit moc. To se jim nakonec podařilo, i když, jak

daos Bokassa tvrdí, právě on zavinil všechny přehmaty k nim dlela.

Při „přátelském“ posazení a francouzskými novináři přišla v Bokassově rezidenci rovněž let také na tzv. „diamantovou aféru“. Bokassa se krátce po svém pádu objevil ve Francii, ale patřil mu asyl odmítl poskytnout. Tehdejší prezident Valéry Giscard d'Estaing si pochoptelně nemohl dovolit učinit přátelské gesto vůči bývalému samozvanému císaři a nechtěl, aby byl Bokassa vyhoštěn. Avšak díky francouzské intervenci, bylo „nejlétěně pobouzené příjetí“ svržené císaře v Abidžanu. Ten se však cítil nrazen a pokoušel se proto poslat do redakce týdeníku Le Canard Enchaîné balík dokladů, z nichž jezně vyplynulo, že Valéry Giscard d'Estaing by mu měl být vědčen za všechny dary, jimiž ho kdysi vládce střední Afriky sebrával. Šlo o nádherné kolekce diamantů, šperky aj. Ani daos to vše Bokassa nestal, on dostal soupravu ze sèvreské porcelánu a odvdělil se zase diamantovou plakátou...

Bokassa se chystá opět k útoku. Chce totiž vrátit zpět na trůn a dělit pro to všechno možné. Potřebuje peníze, hodně peněz. Čas od času se ve Středoafrické republice objevují letáky pobuřující proti její současně vládě. Zároveň se obracejí na „100 000 bývalých kamarádů ve zbraní“, tedy na Afričany, kteří sloužili jako kdysi: on ve francouzské armádě. Je přesvědčen, že je, starého a brdného vojáka — pod vlajkou Francie sloužil v armádě třicet let — bude jednoduše podporovat. Současné je te-

ké přesvědčen, že i lidé ho „a sedmím přijme“.

Zatím všechno na první zdání groteskně, ale jak se říká, není dýma bez ohně. Ze určitých okolností — tak alespoň soudí četní znalci středoafrické problematiky — by se mohl Bokassa opět objevit na politické scéně. I když ani to těžko jako císař. A o něm určitými okolnostmi jsou minulé především různorodé kmenové vztahy, které v této části světa do značné míry převládají nad ideologií a etní politiky. Dokladě o tom je dost a dost.

Plukovník M'Naka, pocházející ze stejného kmene jako Bokassa, přijíždí puš proti šéfovi Středoafrické republiky generálu Kouligovi, který patří k nepřátelskému kmeni jakomo. Bokassa se sice považuje za „Evropana“ a v určitém směru za Francouze, ale kmenová nepřítelost a nenávisť mu nejen nejsou cizí, ale vše nasvědčuje, že se na kmenových rozporech podílí i ne své vlivy v Abidžanu.

A další podivná záležitost. Krátce poté, co byl vynesen rozsudek nad Bokassou v jeho nepřítomnosti tribunálem v Bangui, samel předpoda soudu na zhabnou a nevyčleštěnou nemoc. Jedni to pokládali za vyplnění kletby, kterou na předsedu tribunálu seslal Bokassa, jiní jsou názoru, že prostě excisař má dlouhá přety, krátka nedalo mu mnoho ná-mahy najít mezi lidmi svého kmene někoho, kdo jeho, Bokassův rozsudek vykoná.

AT TO TAH VĚZME HUSÁK S KAHABA'DY!

schem Bier sei ein krebserregender Stoff enthalten. Er reagierte damit auf eine Anfrage der SPD-Opposition, die einen entsprechenden Vorwurf der französischen Regierung aufgegriffen hatte. Frankreich hatte die deutschen Brauer laut SPD beschuldigt, sie wür-

den bei der Bierproduktion das krebserregende Mittel PVP (Polyvinylpyrrolidon) verwenden. Hillermeier bezeichnete dies als falsch. Vielmehr werde als Klärmittel der Stoff PVPP (Polyvinylpolypyrrolidon) benutzt, der aber kein Zusatzstoff sei, sondern nur als „techni-

scher Hilfsstoff“ diene. Er werde benötigt, um aus Würze und Bier die trübenden Gerbstoffe zu entfernen. Das Klärmittel werde jedoch „bis auf gesundheitlich, geruchlich und geschmacklich unbedenkliche, technisch unvermeidbare Anteile wieder ausgeschieden“.

Kdo nás kdy zbaví těchto vzpomínek?

Z knihy prof. Václava Cerného "Paměti (IV)" Vydalo nakladatelství Sixty-Eight Publishers, Corp. v červnu 1983 jako svo 134 publikaci

VACLAV ČERNÝ

Vysídlování Němců z naší vlasti bylo temným pozadím, před nímž probíhaly všechny radostné i truchlivé události obou našich prvních, opět svobodných let. V období původně platilo, že budou muset odejít němečtí političtí provinčníci, nacisté a aktivně svolní, vědomí spolupracovníci s nacismem. To byla také původně koncepce vlády v Londýně, členem našeho původního zahraničního politického zastupitelstva byl přece i poslanec Wenzel Jaksch, německý socialistický demokrat a dr. Beneš jeho spolupráci velevital. A pak, roku 1943 (po Stalingradu) změna direktiv: kromě aktivních německých odbojářů proti nacismu, prakticky většinou komunistů, půjdou Němci všichni. Němci jakožto osobitá složka obyvatelstva našeho státního prostoru zaniknou!

Ta myšlenka, ať už vznikla v číkoliv hlavě, představovala řešení radikální, praktické a politicky užitečné, které činilo z našeho státu stát národně téměř jednotný, ale zároveň nám do budoucnosti vytvářelo vážný národně-politický handicap, zatlačovalo nás do situace neuvolnitelných matých spojenců trvale závislých na pomoci a přízni takového velmocného protektora, jenž bude ochoten garantovat zisk našeho chování! K spolecnosti svého ochráníme jsme byli také navždy přikuti a odsouzeni. I kdo vymyslí, i kdo přijal toto řešení, byl genální cynický praktikem politických *faits-accomplis*, ale byl jim na útraty naší svobody.

K samotnému transferu pouze to, že posledními precedentními případy byl přesun (a zánik) volžských Němců do střední Asie, vyklizení krymských Tatarů z jejich poloostrovní vlasti a ostatně již odsun Němců z území SSSR po paktu Stalin-Hitler roku 1939. Ale transferu přikývl nakonec i západní spojenci, v Postupim se stal článkem světové mírové dohody, a tedy také kusem světové odpovědnosti vítězů, té je ponecháme. Naši politicko-mravní odpovědnosti zůstává však skutečností způsobu, jímž jsme vysídleni Němců provedli: jen tato sic, ale dalece stačí.

Prezident nestačil ještě dorazit z Košic do Prahy, a již cestou dne 12. května (1945) v řeči na brněnské radnici prohlásil, že "naš zběsilý soused, si vytvořil situaci, jejíž důsledky stihnou celé jeho dnešní i budoucí generace, poneseu je jako zastoupený a plně mu náležející trest. Tento národ přestal být v této válce už vůbec lidským, přestal být lidsky snesitelným a jeví se nám už jen jako jediná velká lidská nestvůra... Řekli jsme si, že německý problém v republice musíme definitivně vylikvidovat... Slovo bylo děsivé, a zcela nové v československém politickém slovníku! Zavánělo nikoliv trestem, nýbrž pomstou. A za okamžik znovu, s balkonů radnice k shromážděným zástupcům: "Můj program je - já to netajím - že otázku německou musíme v republice vylikvidovat!" V této řeči bylo smísení státu, případně "zločinného státu" (- pojem za chvíli vymezil Jaspers-) a národa hotovým a plátným lakem, nastoleno abstraktní a paušální totalitní řešení, v němž měl být ohledu k míře individuální a konkrétní mravní viny celý národ do posledního dítěte pykal za zločiny uchvatitelů státní moci, popřeli jsme sami sebe, svou minulost, svoje křesťanské a humanisticko-demokratické tradice, zapřeli první republiku i Masaryka.

Politika se stala záležitostí síly, nikoliv mravnosti a práva. A žádná stranická složka se u nás neukázala lepší

než druhé, "Masarykovi" národní socialisté si zrovna chutě osvojili demagogii odsunovou a protiněmeckou, měla u nich vitány osten proti "internationalistickému" komunismu. Kam se poděla šetrnost k lidským právům člověka, osnova naší ústavy? A bylo naše chování opravdu možnou cestou k socialismu, k spravedlnosti v občanských vztazích, které jsme si slibovali vybudovat?

Ohlásily se nanejvýš v ustanoveních a výnosech, jimiž se naše vláda, nikoliv bez známké odůsů, snažila rychle regulovat, spořádat, lidsky zadmnistřovat lavinu tří miliónů vypuzovaných lidí, s padesáti kilogramy zavazadel každý, alespoň tu zásluhu ji uznal. Ve skutečnosti nedokázala zamezit, aby se všechno, co bylo v Čechách jako temné živelno, zběsilého a chřivého, plně projevilo luza učitela krev a příležitost a naše obnovená nebo "revoluční" státní moc se od ní distancovala nedovedla, naopak ji minila použít, vyhověla jí tedy, podbidla se jí.

Rodilo se osudné pravidlo národního politického života, podlehnout na každé osudové křižovatce luze. Jestliže vidím, ty RG na pásce rukávu, - "revoluční gardy", ale lide to čili "rabovací gardy", které se okamžitě vrhly do Sudet, aby prováděly rozkazy národně-revolučních orgánů, byly kýmisi vyzbrojeny, kdo jim dal pušky? Malo těch pušek bylo ukořistěno v boji na květnových barikádách, s odbojem lito gardisté neměli nic společného. Kdo si to spíš potřeboval vytvořit sbory spolehlivých pretoriánů k politickým ukolům, jejichž lhu tu předvidal? A v patách za nimi "novi osidlenici".

Do opuštěných závodů, obchodů, fmeštnických dílen v městech "národních správců", na sudetský venkov pak k osidlení vyslaly naše vesnice živly, které rády viděly že vsi odcházejí, místní lenochy a darmošlapy, a jen mladší synové ze statků a chalup bez naděje na vlastní půdu tam šli s úmyslem orat a pracovitě sklizeť z lacino získávané půdy, těšili se na dekrety, jež je učiní skutečnými vlastníky obdělávané země, většinou zadarmo. Podobně Češi přišli z ruské Volyně. A za těmito vlnami vlna další, poslední, zato nepřetržitá, davy Čikanů ze Slovenska, Uhér, Rumunska, bůhví kdo ještě. Ti zaplavili sudetský venkov i města. Práci, které se přicházeli ujmout ani nerozuměli, a vždy to byla ta nejnižší. Osud devastace, jež připravili Chebu a devastace postupně několikrát, je světově znám.

Však o tom všichni víte, i když se vám vzpomínat nechce, nezapomněli jste na tu tristní epopej ani dnes, když už, za víc než čtrnáctiletí, osidlenécké složky našeho "pohraničí" rostly v přibližně normální lidské kolektivy. Rezacův "Nástup" je tendenční pohádka. Ne, nebyl jsem očitem svědkem pověstného pochodu kolony brněnských Němců, hnané přes Mikulov do Rakouska, což pry byla odplata za chování německého starosty Brna za války Judexa. Ale co jsem viděl, viděl jsem - pýchování německého obyvatelstva do sběrných táborů hned v prvních dnech po osvobození! Nu, Češi je dovedli stejně zdatně organizovat jako Němci ještě pár měsíců předtím. A stejně v nich vládl! A české domácnosti si z nich daly přidělovat dočasné služby, žasl jsem studem, když to udělal jeden z mých nejbližších přátel a vrstevníků, český filosof. A polkl jsem naprázdno, když jsem zvěděl, že si můj druh nejvěrnější dal příkrmů nový, velký byl po Němcích a usadil se bez rozpaků v pseudonádheře uprchlého german-

skeno proce pod lustry z jelenich parohů.

To už jsem také slyšel očita svědectví o německých vojácích upalých na ulici zaživa a sám jsem viděl průvod německých žen ostříhaných dohola a hnaných na veřejné práce Gestapismu český se na vlasek podobal nacistickému, oč jsme pak chtěli opírat pých své mravní nadřazenosti? Příběhl za mnou domů soused s vyřetěnými očima: jeho palnactletý synek, nadšený český student, se přihlásil do občanské gardy k strážní službě, ale dali těm dětem hole, aby šli po libosti mlátit pozavrané německé civilisty, uvězněné ve sklepích místní školy (Praha 6).

Příběhl za mnou na ZNV, poslán bratrem, štábní kapitán Jeníček, známý tehdejší vojenský filmař, byl bez sebe hrůzou: jeho dcera i s dětmi, Češku, mu odvezli do německého sběrného tábora, její muž byl Němec, a tábor je právě vyklizen. Pomozte! Nu, tentokrát stačil telegram z prezidia ZNV: "Okamžitě vyčleňte z řad evakuantů..."

Zatím si Pražané v davech popřávali mrzkého divadla veřejné popravy profesora Plitznera, německého starosty Prahy na pankráckém náměstí. Nasledovala poprava K. H. Franka a Frankova žena, tuším německá lékařka, vcházela do pokoje svých vyšetřovatelů se sepyatými rukama: "Bitte, nicht schlagen, nur nicht schlagen!" A pak si ji kdosi kamsi odvezl, zanikla jako ty lidické děti.

S kým jsme to probíhali závodili o cenu? Ale já jsem přece některé ty Němce znal, od samého dětství znal, totiž ty udřené shrbené "skopčáky" z Orlických hor, z vesniček a slámy přes dva kopce od nás. Jejich život byl jen dřina, od nepaměti, záda nena-rovnali, jako ti horáci naši, toťž živo-byti, toťž lpení na hroudě z kamene, jenže tihle nesrozumitelně brebenili. Vystál v sousedství Hitler, slibil jim práci, uvěřili mu nadšeně, zabral je, dal jim práci skutečnou, peníze se objevily na horách, libovali si - plných několik měsíců. A byla tu válka a museli do ní, na hory začaly chodit seznamy padlých, ráji byl konec. Ale krom nehorázně skopčácké hlouposti se nedopustili ničeho, opravdu ničeho. Pročpak také i tihle museli pryč, do těch jejich kopců přece nikdo nechtěl a také do nich dlouho nikdo nešel a bez nich se ta jejich policka vrátila v úhor a hvozd.

Zabloudil jsem toho léta 1945 jednou navečer za svého prvního, pak už každoročního návratu do rodných hor, vždyt jsem tam dlouho nemohl, až do kostelika v Sedloňově (Sattel) za Vrchmezím, hlava na hlavě, všichni mlčeli, i kněz u oltáře lvaří k množství, a bylo to ticho tak strašlivě ve svitu planoucích svéc, že jsem se neodvážil postoupit od prahu Mžkem a sama mi přišla myšlenka z lidové pohádky mého dětství o mši mrtvých, na kterou se na Velkou neděli dostavi dívka, jež si ráno přišla a ještě za tmy přispiši, slavi ji, hodinu před mši živých, mrtví vstali z hrobů, u oltáře davní nebožtík - farář -, a jen divčina babička, loni zesnula, dívku zachránil, kynouc ji mlčky prstem ke dveřím, než ji mrtví rozsápol. Také já jsem utekl. To se vesnice loučila s rodným hnízdem a svými předky, stařec i děti do posledního červíčka, a před svým hromadným odchodem nazířli se naposled němě modlili. Bylo to nesnesitelné.

Na tom pochodu z hor tři hodiny na vlak pak toho faráře v lesní užitné Pekla nad Metují strážci průvodu zastřelili, nevím proč, snad chtěl do ciziny s

stolietí právem budovali o myšlenkově a mravní podstatě českého národa, nám naše luza obratem několika měsíců proměnila v mysluslivě lichotivý, v prázdnou iluzi. Zač lepšího, než naši protivníci, než kdokoli, se od května 1945 chcemé vydával?

Bez myšlenkového a mravního prožitku pětáctýřičného neze ani dnes klidnou myslí odhadnout naši spravedlivou a národní budoucí vyhlídku. Kež jsem špatným prokem, ale vcházím jsem již do roku 1946 zmoučen obavou: po událostech německého odsunu nemáme už ani dlouho, šan-

bezprizorně a bez průvodních dokumentů se obrátili na Prahu, a došlo se až na překopání okraj te vzržené Sachy: dívka na vršku hromady mrtvol v ní dosud spinala smrti ztluhl ruce a zkroutení těla prozrazovalo, že zemřela klečíc v prosbě o milost. Bezradně a zoufale nachodit soudci začali "špér materiálu" k procesu s vlastními lidmi. Povězte, kdo nás kdy zbaví těchto vzpomínek?

A tak nezbylo než pořádek obnovit podruhé, vyvedli ty Němce do Skal a tam je v lese postřelili a zahrabali. Za čásek se zahrabali němečtí příbuzní počali po nezvěstných shánět, svěřili patřní Mezinárodnímu červe-

Přijel jsem domů za půl roku, a zvěděl jsem, co se stalo na opačném konci rodného obzoru, v Teplicích-Wec-kersdorfu na nejhořejší Metuji i z té českému Náchocku přítelne okra-jiny Broumovska odešel po Mnichovu všichni Češi, starousedlici i ti noví republikáni, do vnitrozemí. A v květnu se houlem vrátili a udělali si "pořádek", všechny Němce prostě z Teplic vyhnali, a to ještě než vyšly zákon-lic a státní reglementy o odsunu, tahné, kam chcete! A za čas se jim dav vyhnanců z hranic vrátili, nikde je.

sebou propašoval mešní kalich svého stáda

Chodivám od té doby na ten horský sedloňovský hřbitov každé leto a s rozvalených a zarostlých kamenů čítám v dechu bujících kopřiv, ostružin a materiálových, drolicí se jména něbožtíků, ti ovšem zůstali. Vždyť jsem hromě ty sítěje znal. Jsem nevinný, ale prošim je za odpuštění. Nemohu za nic, starý Pohle, Honigu, No-wolny, nekonečně se však stýdím a sbohem a nashledanou zas za rok!

Gründlich durchdachte Nudel

MAILAND, 21. November (AFP). Eine von einem prominenten Designer entworfene Nudel gibt es jetzt in Italien: Die neue Pasta mit dem Namen „Marille“ wurde von Giorgio Giugiaro „gestylt“, der sich vor allem durch schnittige Autokarosserien einen Namen gemacht hat. Das von ihm gestaltete Nudelgebilde hat die Form von doppelten wellenartig geschlungenen Makkaroni. Beim Nudel-Styling ging Giugiaro ähnlich grundlich vor wie beim Autodesign: 35 Rohentwürfe waren bis zum Endprodukt nötig. Die Entscheidung für die „Marille“ (vom italienischen Wort für Meer abgeleitet) fiel nach mehreren Tests, in denen unter anderem der ästhetische Wert der Nudel-Neuheit, ihre Kochfestigkeit und ihre Fähigkeit, Sauce aufzunehmen, geprüft wurden. Giugiaro betonte, er knüpfte mit seinem Produkt an eine uralte, aber in Vergessenheit geratene neapolitanische Tradition an, derzufolge jedes Jahr eine neue Nudel erfunden werden müsse.

Die Vögel schocken

SAINT MALO, 20. November (AFP). Mit dem Problem, drei Millionen Stare loszuwerden, müssen sich die Stadtväter im nordfranzösischen Saint-Malo herumschlagen. Die bretonische Hafenstadt erinnert jeden Abend an den Hitchcock-Schocker „Die Vögel“, wenn sich nämlich der Himmel verdunkelt und unüberschaubare Vogelschwärme über Bäume und Häuser herfallen. Mit ihrem knurrenden, ohrenbetäubenden Geschrei hindern sie die Einwohner an Schlafen und beschmutzen öffentliche Gebäude wie Autos mit täglich 48 Tonnen Mist.

Der amerikanische Sprinter und dreifache Weltmeister Carl Lewis sowie die naturalisierte US-Amerikanerin und dominierende Tennisspielerin Martina Navratilova (unser Bild) wurden bei einer Umfrage der „Internationalen Sport-Korrespondenz“ von Sport-Redaktionen aus 38 Ländern mit deutlichem Vorsprung zu „Weltsportlern des Jahres 1993“ gewählt. Bei den Männern folgten auf den nächsten Plätzen Edwin Moses (USA) und der Schwimm-Rekordler Michael Groß (Frankfurt). Bei den Damen belegten Jarmila Kratochvilova (CSSR) und Mary Decker (USA) die Plätze zwei und drei.

Už naučdy

Nad Nohou, která sítbro nabírá, je která luna tolny si myje, jak čelinka, jež modro podřídá, krmí ten slánek Máz, vol historie. To národ, který když tít ten spola, tu vnučít kládí kámen na kámen, aby sem všelidni do kamenných stěn všechno, čím jeho vřde zaplápala.

To národ, který stáhnout chrlal si smýčka a sobě sám nasadit osruhý. Po Čechách sbíral trontk po trontčku, sušil kámen a haptal popruhý. To Bedřich Smetana nad ropt starých sporů otevřel brány hudby dočasně a viděl sem hlas vod a kumol borů a sluných dělní postrádující ven.

To generace, která prola mrazem, pro slávu bárouchno živila sem episonala obrat za obratem. Čím národ byl, sny, která sněsil na sem mu pikařské přísti topola, aby lid mltl k vlastní veltkust a hnerl osud svůj krok za krokem a aby doblý smělým nárotem, čím bárouchno ho sama nehořel.

To bylo hovul, kolik bylo strun, jež sněly lenom se venkoučků adlechl vřdy znou v dramatických intervalech pětí vltchle opela se do korun. A tehdy, tehdy navzdory své době jak symbol všeho, pro co chrlil by žit, ten lid, ten nepokotřelý lid, tu vepal pevnou rakou Národ sobě.

A jestli dnes, jinak než před sto roky, dal národ sobě a už naučdycky - to, co mu odřpal ať volal, a jestli sám dnes řídí svoje kroky, je také strážcem svého snu a svého díla, jak to vložou hradbou tbořit. V, je jen jeho te, co vybořil, a v, tom je jeho sláota a síla.

Génus lidu, který po zdástre sí obů: Přemýšlensy sřenice, ddi bude mltit ke klunet a k duse, rozřáde svým telem vltchle i tento slánek Máz jak dladem zardí duhoumí řpny krduy a všeho umění chór mnohohlasů už naučdy, naučdy bude patit všem.

Báseň národního umělce IVANA SPÁLY, věnovaná 100. výročí otevření Národního divadla

Suche 3 Bunkerplätze
(2 Erw. + 1 Kind) für den atomaren Ernstfall.
Angebote an W. Rupprecht, Rosterstraße 91, 5800 Siegen 1, Tel. (02 71) 33 46 93

Anzeige in der Siegener Zeitung

Matematické a jiné záhady

S touto Angolou máme ale smůlu. Když, když to tam začalo, jsme tak dlouho tvrdili, že žádní Kubánci se bojů na africké půdě nezučastní, což je pry pouze výmysl západní propagandy, ač jsme byli nuceni přiznat, že Kubánci místo vlastních plantáží cukrové třtiny obhospodávají taký zákopy kolem Luandy, ačkoliv to mají trochu z ruky. Sám Fidel tam potom přihlížel slavnostnímu pochodu svých rodáků, kteří se zbrani v ruce přišli Angole internacionálně pomáhat.

A teď zase ten únos. Pořád tvrdíme, jak tamní vláda za pomoci Kubánců, to už ani nepopíráme, kontroluje celé území a že vyhnała všechny kontrarevolucionáře ze země, když tu náhle musíme konstatovat, neboť se nás to bezprostředně dotýká, že jakási Unita unesla spoustu cizích odborníků - nikoliv někde v pohraniční oblasti, nýbrž v hlubokém vnitrozemí skoro dva tisíce kilometrů od jižních hranic, tedy uprostřed konsolidovaného státu, asi tak třikrát napříč naší republikou.

Mezi těmi cizími odborníky jsou desítky našich lidí, což je smutné ba tragické, protože takové akty, se ted ve světě množí a člověk si pomalu na těchto planetě není nikde dost jistý, ovšem zřejmí je fakt, že nám nějak nejdou počty, ačkoliv matematika je u nás na vyší.

Napřed jsme s rozhořčením oficiálně oznámili, že našich lidí bylo odvíceáno čtyřašedesát, ale v cizích sdělovacích prostředcích bylo hned zpočátku uváděno číslo o dva vyšší. Tak jsme přejali tento upřesněný počet: šestašedesát. A jednoho dne Rudé právo napíše, že kterisi zahraniční prameny uvádějí počet ještě o jedenačtí vyšší - sedmašedesát sedm. Takhle suše přebíráme zprávu a neříkáme ani ano, ani ne. Copak kručí sami nevíme, kolik jsme tam měli vlastních lidí?

To jsou mi záhady. A tady začínají mé otázky a možná nejen mé. Příbuzní těchto unesených jistě vědí, koho tam mají, ale zda se, že to dost dobře neví společnost zahraničního obchodu, která tam naše odborníky vysílala

Dlouho jsem váhal, jestli mám o tom psát, je to velmi ožehavé téma, neboť o nešťastí druhých se píse špatně, pořád jsem však musel o tom přemýšlet. Čekal jsem, že se v našich novinách objeví jména postižených s jejich fotografiemi a dočkal jsem se jen vzrušených výkřiků a potom různých diplomatických výzev k mnoha vládám, institucím a organizacím. Víc jich bylo kamkoliv jím, od Kuby po Indii, jen přímo do Angoly jaksi méně, soudě podle našich novin. A potom bylo dost dlouho zlověstné ticho a to mě zaráželo už z toho důvodu, že mezi unesenými jsou také ženy a děti.

Říkal jsem si, že jména a fotografie těch nedobrovolně vtačených spoluobčanů jsou třeba z jistých důvodů utajovány, aspoň před světem, když kromě příbuzných, kteří jistě znají své děti a vnoučata či bratry a jinak sešvagřené, je musí pochopitelně znát i jejich spolupracovníci z papírenského průmyslu, a na jedinou se od cizích novinářů dovidáme nejen jména, třebaže zatím jen osmi, ale vidíme i obrázky zarostlých mužů a slyšíme dokonce hlas jednoho z nich. Tak mi přišlo na mysl, že jsme už leckde měli novináře v daleko ošemetnějších situacích ve Vietnamu, Kambodži, Afghanistanu, Libanonu nebo ted v Nikaragui a nám naednou nezbyvá než se spokojit se zprávami francouzských a amerických žurnalistů. To jsme na tom tak zle, že nemůžeme mít vlastní informace? Kdyby jen z Luandy, ale ještě radši přímo ze řábu těch ozbrojených sil, které konvoj unosů a jejich obětí údajně po celou dobu sledovaly, když už nemůžeme či ne-

smíme vyslat vlastní pozorovatele přímo na základnu Unity. Tahle diplomacie mi jde na nervy a co teprve těm, kteří jsou unášeni, a jejich blízkým tady u nás doma, ti aby se z toho zbláznili.

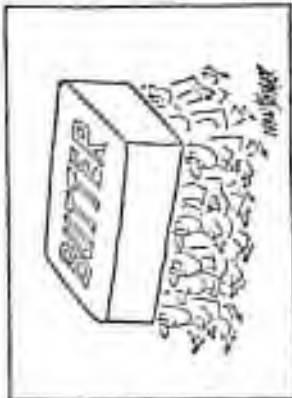
Taky by mě zajímalo, co je pravdy na tom, že pry naši lidé byli při útoku prepadového oddílu v Alto Catumbela ozbrojeni. Naprosto bych tím nechtěl násilnický akt ospravedlňovat ani nechci tvrdit jako některé cizí prameny, že jsme tam měli zoldnéře, věřím v jejich odbornou specializaci, ale jestli měli a mivali v rukou zbraně z důvodů obranných, co tam pak probíhala dělály jejich žena a děti? Smlouva, podle níž vysíláme naše občany na pomoc různým zemím, by měla podle mého soudu obsahovat i záruku jejich naprosté bezpečnosti. Nejen hmotně, jak vidno i životní

V našich novinách se objevily také úvahy, že protivládni organizace Unita chce z této akce vylézt co největší propagandistický účinek. To je možné, ba pravděpodobné, ale nejsou některé naše protiakce motivovány stejným záměrem? Já vím, že my jsme tentokrát v právu, strádají naši občané, jejich životy jsou ohroženy, avšak ani to by se nikdy nemělo stát předmětem propagandy. V sázce je příliš mnoho a musíme jen doufat, že to nikdo nezaplátí zdravím či dokonce životem. Jestli ovšem ano, což by bylo neodpuštělné, kdo ponese vinu? Kdo všechno ji ponese?

Možná by se našlo ještě víc tak palčivých otázek, zůstanu však jen u těchto a zřejmě bez naděje, že mi někdo z odpovědných odpoví. Spíš budou zlosti bez sebe, co jsem si to dovolil

Tak já vám řeknu, co se mezi lidmi povídá: „Všude jinde by po takovém fiasku padla vláda.“ Ti, co to říkají, se poněkud mylí. Všude by vláda nepadla. Jenom tam, kde občané mají možnost se veřejně ptát a kde se vláda, veřejnosti skutečně kontrolovaná, zpronevěří svým povinnostem vůči všem vlastním občanům

JIŘÍ RUML

Aufgespießt

„Matz ist die Rache, spricht der Herr, und Kohl sollt ihr fressen bis ans Ende eurer Tage.“

Der nordrhein-westfälische Ministerpräsident Johannes Rau in Abwandlung eines Bibelwortes beim Parteibund während des SPD-Sonderparteiabges in Köln.

Nomenklatura v Československu

Stranický (ale i státní byrokratický) aparát je budován podle sovětského vzoru do pyramidy. Generální tajemníci ÚV KSČ jsou nejvyššími vládci v zemi. Samozřejmě, že oni - podle zásad nomenklatury jsou do svých míst vybíráni a dosazováni. Ve více než půlstoletí historie KSČ to byla vždy Moskva, která vybírala a tak zvané doporučovala své lidi do funkcí předstů (dokud ještě tato funkce v KSČ existovala) a ústředních tajemníků.

Od února 1948 Moskva svojí pravomoc rozšířila i na další funkce: schvaluje předsedu i prezidenta republiky, předsedu vlády, tajemníky ÚV KSČ, předsedu odborů, ministra zahraničí, vnitřní a národní obrany. Rovněž velvyslance Prahy v Moskvě, československého představitele v Radě vzájemné hospodářské pomoci a ve Varšavském paktu. Bez souhlasu Moskvy nemohou být obsazeny ani funkce vedoucích oddělení na ÚV KSČ, zahraničního, pro státní aparát a tzv. první oddělení (oddělení stranických orgánů). Dále pak funkce náčelníka generálního štábu, velitele Státní bezpečnosti, ale i některých diplomatů, jako velvyslance Československa v NSR, USA, vedoucí čs. mise při OSN apod.

Čím vyšší postavení ve stranické a státní pyramidě kdo zaujímá, tím větší výhody má. Leninova zásada o tom, že profesionální revolucionář má nárok jen na plat kvalifikovaného dělníka, byla už dávno právě těmito "revolucionáři" zrevoluována. Z jejich kanceláří a domovů už také dávno zmizelo drůbež tolik oblíbené heslo: "Skrumnost je ozdoba bolševika".

Pro členy politbyra, tajemníky a zamestnance aparátu ÚV KSČ je v budově sekretariátu (v 5. patře) velmi dobře vybavená ordinace se stálou lékařskou potovostní službou a zubní ambulatorium. Straničtí a státní funkcionáři mají k dispozici státní sanatorium v Praze 5 Na Santošce. Zde je několik budov, vybavených zcela mimořádně technikou, personálem a zahraničními lékaři. Je samozřejmě, že v tomto sanatoriu se léčí a na pravidelné lékařské prohlídky sem docházejí i příslušníci rodin prominentů a někdy i jejich příbuzní.

Na rozdíl od většiny nemocnic, kde pacienti leží mnohdy i na chodbách, nebyvají pokoje tohoto sanatoria obsazeny. Za prominentními pacienty docházejí do "Sanopsu" specialisté z různých vědeckých ústavů a fakult.

Pro všechna zařízení "Sanopsu" jsou dodávány léky (i zahraniční) bez omezení. Tyto léky buď nakupuje ředitelství sanatoria v zahraničí nebo jsou to ony léky, které zabaví celní služba na hranicích. Léky, které posílají příbuzní nebo známi do Československa, jsou celníci předávány tříleté komisi ředitele KÚNZ, ředitele krajské správy lékařů a zástupce celní správy), která rozhodne, zda léky pacientovi předat či nikoli. Ve většině případů komise zahraniční léky zabavuje. Jsou uloženy u ředitele lékařů a KÚNZ, kteří s nimi disponují. Část jich předají na léčení prominentů a část používají k protekčnímu léčení "svých" pacientů za velké uplatky nebo protislužby.

Přitom jsou lékařům v nemocnicích a na poliklinikách každý měsíc předávány seznamy léků, které nemají pacientům předepisovat, protože je lékární nemají na skladě.

Pod správu Sanopsu patří také různá zařízení. Pro krajské funkcionáře (tajemníky KSČ v krajích a okresech a některé další vybrané funkcionáře) jsou v každém krajském městě v Krajském ústavu národního zdraví vyhra-

zeny zvláštní pokoje s mimořádnou péčí, podobnou oně v Praze na Santošce. Pod správu Sanopsu patří také lázeňská zařízení. V Karlových Varech je to především rozsáhlý objekt Na zameckém vrchu a několik budov ve městě. Další jsou v Mariánských Lázních, ve Františkových Lázních, v Luhačovicích, Poděbradách apod.

Podobně je tomu s velkým sanatoriem Dobříš v Středočeském kraji, kde se až do poloviny sedmdesátých let léčila tuberkulóza a rakovina plic. Před několika lety však všechny pacienty vystěhovali a zřídili zde exkluzivní zařízení pro stárnoucí funkcionáře i pro stárnoucí příslušníky jejich rodin. Proč by se (podle mínění prominentů) měli starat o své vlastní rodiče, když se o ně může starat stát a něst všechny vyžádá s tím spojené.

Vedle tohoto zařízení se však mnozí z prominentů starají na účet státu o své rodiče a příbuzné ještě jinak. Například ministerstvo zahraničních věcí zakoupilo ve své režii v Praze u Stromovky vilu. S velkými náklady ji nechalo renovovat. Dnes v ní bydlí rodiče ministra zahraničních věcí a rodiče jeho manželky. Obě rodiny také na účet státu.

Straničtí a vládní prominenti mají k dispozici rozsáhlý komplex budov a chat v povodí Vltavy u hradu Orlik ve Středočeském kraji, kterému se mezi lidem říká "Orlické ghetto". Nižší funkcionáři a zaměstnanci ÚV KSČ jezdí na Hořálku v povodí Sazavy. Další rekreační objekty jsou v Krkonoších a v Tatrách. A po celé republice jsou k rekreaci a reprezentaci vyhrazeny místnosti v různých zámcích, například na Hluboké v Jižních Čechách.

Na základě reciprocity zajišťují prominenti do zahraničí, kde jsou pro ně k dispozici vily a hotely. Například v Bulharsku na Zlatých pískách je velký hotel, v NDR je takových hotelů několik (např. v Görenu na Rujaně, v Sasině, na jezeře u Berlina apod.). V Polsku pak na Mazurských jezerech a na pobřeží Baltického moře u Štětína, v Maďarsku je rozsáhlé rekreační zařízení pro stranické funkcionáře u Siofoku na Blatenském jezeře. Prostě v každé zemi RVHP jsou určita zařízení určená jen pro stranické a vládní prominenty.

Pro členy politbyra a tajemníky ÚV KSČ je vyhrazeno stranické sanatorium na Krymu.

Je třeba k tomu dodat, že podobná zařízení v každé zemi mají i vyšší důstojníci bezpečnosti a armády.

Vedle přidělených rozsáhlých vil byly pro všechny členy politbyra ÚV KSČ zřízeny v posledních letech tzv. rezidence, tj. zvláštní vily, které používají pro reprezentační účely, ale hlavně pro soukromé zábavy. Tyto rezidence jsou v Praze na různých místech.

V Československu, kde je vše znárodněno, neexistují soukromé lesy a proto ani soukromé lovecké revíry. Jednotlivci si mohou koupit lovecký listek. Pro lov se zbraň je výběr uchažečů velmi omezen. Povolení k držení zbraní dává bezpečnost. A ta velmi pečlivě vybírá, komu je možné svěřit zbraň.

Téměř výhradně dostávají toto povolení funkcionáři a členové strany, a to ještě ne všichni, kteří o to žádají.

Prominenti si nemusejí kupovat drahé honební a rybářské listky. Kdo z prominentů chce, tomu přidělí ministerstvo zemědělství zdarma lovecký nebo rybářský listek platný na celém území republiky. Mohou tedy stílet zvěř nebo chytat ryby kdekoliv. Vedle toho jsou v Československu lovecké revíry určeny jen pro pro-

minenty. Nejblíže takový revír je v oborě u Prahy, ale jsou i jiné v Čechách a na Slovensku. Vody vyhrazené rybářským prominentům jsou například Zlaté stoce u Třeboně, říká se jim ministerské vody!

Pro prominenty jsou téměř v každém kraji lovecké chaty ukryté v lesích, zařizované a udržované státem.

K zábavě vyvolených patří také zvláštní kinosálky, ve kterých si nechávají promítat zahraniční filmy nepřístupné veřejnosti. Kromě toho mívají ve svých vilách promítací zařízení, aby si mohli pouštět speciální filmy, které jim ze zahraničí opatřuje ředitel Filmexportu Jiří Rybín (byvalý plukovník Stb) anebo byvalý podplukovník Jan Vaníček, nyní šéf zahraničního oddělení Filmexportu.

Jakmile přijde listopad a s ním ohlady počítá, mění se naše "chvilka" i možnosti. Nejenže je to k dispozici spousta zeleniny, ale v tomto období si už začínáme více všímat i nebičků ryb. Budeme-li se zabývat častěji do jídelníčku, prospěje svému zdraví - mají totiž masožravci plnohodnotných bílkovin jako maso, jatečných zvířat, obsahují jód, provitamin A, vitaminy skupiny B. A jsou lehce stravitelné.

ZAPEČENÉ FILÉ: 600 g rybiho filé, 60 g másla, 1 menší cibule, 40 g hladké mouky, 30 g sýra na strouhání, ¼ l kysané smetany, sůl, 20 g másla na vymazání nádoby. - Dělý osoleného filé vložíme do zapékací misky nebo kastrolku, vymazaného máslem. Na rozpuštěných 60 g másla zpěníme drobně nakrájenou cibuli, přidáme mouku a připravíme světlou jíšku. Pak přidáme za stálého míchání rozšlehanou kysanou smetanu, zředěnou 2 lžicemi teplé vody nebo masovým vývarem a povaríme, až vznikne hustší omáčka. Vmícháme do ní nastrouhaný sýr a omáčku nalijeme na filé rozložené v misce. Pečeme v předem vyhřáté troubě 18-20 minut. Podáváme s vařenými brambory n. branolky.

FILÉ NA PORKU: 600 g filé, 2 velké pórký, 4 lžice oleje, 2 stroužky česneku, hladká mouka, sůl. - Filé rozkrájíme na kousky, osolíme, obalíme v mouce a prudce opečeme na oleji po obou stranách do růžova. Přidáme pórek nakrájený na kolečka, utřený česnek, zalijeme trochou horké vody a krátce povaríme. Podáváme s vařenými brambory a salátem ze syrové zeleniny.

KAPRA S PIKANTNÍ OMÁČKOU: 4 porce kapra, citrónová šťáva, sůl. - Na omáčku: 100 g majolky, 3 sladkokyselé okurky, 1 malá cibule, 1 žervé, citrónová šťáva, hořčice, sůl. - Porce kapra osolíme, pokapeme citrónovou šťávou, dáme je na pánev a podlijeme vodou. Vody dáme nejvýše 1,5 cm vysoko. Zakryjeme pokličkou a dusíme na mírném ohni bez obracení 8-10 minut. Porce kapra rozdělíme na predehráté talíře a polijeme pikantní omáčkou. Podáváme s bramborovými branolky. - Omáčka: Do utřeného žervé přidáme majonézu, půl lžičky hladké hořčice, oloupané okurky nakrájené na velmi drobné kostičky, jemně nasekanou cibuli, podle chuti sůl a citrónovou šťávu.

Brusle z umělých hmot (ČTK): Po loňs zavedení páskových od loňského roku vyrábějí i první čítapecké velikosti hokejových bruslí z plastu pracovníci olomouckého závodu a. p. Kohn-Industrie Blonowec. Brusle z umělých hmot jsou o třetinu až čtvrtinu lehčí, mají až o polovinu vyšší trvanlivost oproti dřevěným, odolnost v tahu a tření, odolnost proti nárazům. Jejich výrobou železi Olomoucký závodu přes 100 tun oceli ročně. Brusle z plastu mají vynikající vlastnosti a kvalitou přibližně odpovídají dřevěným kanadským výrobkům. Jediny čs. výrobce bruslí, olomoucký závod KIN, ročně vyváží téměř 3000 párů, a to výhradně do sovětských zemí.

Novinky u Trabantu Výrobce automobilů zn. Trabant v NDR chystá od roku 1994 některé technické úpravy těchto vozů. Budou vybaveny dvěmi výkonnými bočními opěrkami hlavy na obou předních sedadlech a ekonomickým, který informuje řidiče o optimální spotřebě pohonných hmot. (pv)

TVRDLÍ SE, ŽE BUDE I ŽEBOŘ!

MUŽI JAKO SEKRETÁŘKY? - Američtí odboráři, zabývající se automatizací kancelářské práce, jsou toho názoru, že ženy - sekretářky budou brzy nahrazeny muži. A někteří univerzitní profesoři v USA byli až zabíhají kariery pro akceli "sekretářské budoucnosti". Jsou do nich přijímáni jenom muži a výtěm vzdělání. Učí se tam zacházet s počítači, technickou a jinými složitými zařízeními, umožňujícími zrychlení a snadnější vyřizování administrativní práce. Zvláště však je, že v těchto karech vyřizují převážně ženy...

BABICKA - VSESTRANNA SFUKTOV-KYNE. - 70letá Helena Zechmeisterová ze San Franciska v USA se může vyrovnat v síle a vytrvalosti kterákoli mladá dívka, dokonce i mnoha mužů. Každý den provokuje atletickou gymnastiku, zabíhá tři kilometry, nejméně třikrát týdně se věnuje plavání, lyžování a hraje házenou. Nedávno překonala i svůj vlastní rekord: zdvihla 97,41 kilogramu.

Zamykání aut Dopravní orgány v Londýně zavedly zvláštní opatření posilující řidiče, kteří zaparkovali na nesprávném místě. Ide o speciální uzamykací systém, který řidiči znemožní z parkoviště odjet. Musí vyhledat policii a ten po zaplacení vysoké pokuty zařízení uvolní a dovolí provinitel odjet. (pv)

Novinky u Trabantu Výrobce automobilů zn. Trabant v NDR chystá od roku 1994 některé technické úpravy těchto vozů. Budou vybaveny dvěmi výkonnými bočními opěrkami hlavy na obou předních sedadlech a ekonomickým, který informuje řidiče o optimální spotřebě pohonných hmot. (pv)

Tschechoslowakische Beamte weisen 140 Reisebüroinhaber ab FRANKFURT, 21. November (dpa). 140 deutsche Geschäftsleute sind auf der Reise von Wien nach Bratislava von den tschechoslowakischen Behörden an der Grenze zurückgewiesen worden. Die Betroffenen sind Reisebüroinhaber, die von Wien eine Schiffsreise nach Bratislava und Budapest geplant hatten.

...V SEVŘI HLAVNÍ PRŮVÝŠNÍ

KRAJANKA JÖBER ALLEG...

Ein Tempel für das Volk der Tschechen

Das Nationaltheater wurde wieder eröffnet

„Radostne vanoce“ — frohe Weihnacht, wünschen die Prager Warenhäuser schon lange vor der Adventszeit ihrer Kundschaft. Sie bieten reichlich Ware an. Doch vor dem Fest dürfen die Prager und mit ihnen alle Tschechen jetzt noch etwas anderes feiern, auf das sie seit geraumer Zeit in vielfältiger Form eingestimmt wurden. „Narodní Divadlo 1883—1983“ — auf Schritt und Tritt begegnet man in der „Goldenen Stadt“ gegenwärtig dieser Parole. Am 18. November wurde das Prager „Nationaltheater“ wiedereröffnet; am gleichen Tage wurde es 100 Jahre alt.

Etwas über sechs Jahre hat es gedauert und mehr als 1,3 Milliarden Kronen (rund 330 Millionen Mark) gekostet, bis das im Stil der Neurenaissance am Moldauufer erbaute Nationaltheater wieder den Theaterbetrieb aufnehmen konnte. Nationale Gefühle haben das Theater zum nationalen Denkmal gemacht; für die Premiere 1883 hatte Smetana seine Nationaloper „Libuša“ komponiert, in deren Mittelpunkt die mythische Sagengestalt, Gründerin Prags und Ahnfrau des ersten tschechischen Herrscherhauses der Přemysliden steht. Und die Heldin des Musikdramas singt: „Mein tschechisches Volk wird niemals untergehen.“

Daß die Wiedereröffnung eines Theaters in Prag mehr als nur kultur- und kommunalpolitische Bedeutung hat, hängt maßgeblich mit der Geschichte der tschechischen Nation zusammen. „Dieses Haus war seit seinem Entstehen immer mehr ein politisches Gebäude als ein Theater gewesen“, sagt mir ein namhafter Prager Theaterkenner. Restauriert wurde mit gewaltigem materiellem Aufwand unter strikter Wahrung seines historischen Äußeren — lediglich die Bühnenanlage ist modernisiert und die Anzahl der Sitze reduziert.

Die nationalen Traditionen des tschechischen Volkes haben offenbar selbst ideologische Rücksichten beiseite gedrängt. Jene Tafel mit dem Hinweis auf den von den Kommunisten wenig geliebten Staatsgründer und Präsidenten der 1918 entstandenen Tschechoslowakischen Republik, Tomas Masaryk, ist neu vergoldet, an ihren alten Platz zurückgekehrt. Sucht man aktuelle Bezüge in dem Wiederaufbau des Prager Nationaltheaters, könnte man auf den mit dem alten Haus verbundenen modernen Glasneubau der „Neuen Bühne“ verweisen; dieses Haus wird mit seinem zeitgenössischen Repertoire sicherlich mehr die kulturpolitischen Anliegen des kommunistischen Regimes erfüllen.

Heute verblasen aber solche Aspekte. Die wirkliche Bedeutung des Nationaltheaters liegt nämlich darin, daß sich in ihm vor hundert Jahren das tschechische Nationalbewußtsein architektonischen Ausdruck verschaffte. Als sich im 19. Jahrhundert die politischen und kulturellen Gegensätze zwischen Tschechen und Deutschen in Böhmen und Mähren zuspitzten, wurde das Nationaltheater zum Symbol wiedererstarbten slawischen Selbstbewußtseins, das weit über Prag hinausstrahlte.

Es ist im Zuge eines sich ausbreitenden Neokonservatismus politische Mode geworden, die Vergangenheit Mittel-europas, in dem das supranationale

Habsburgerreich eine wichtige Position einnahm, geradezu als Vorbild abendländischer Gemeinsamkeit, Toleranz und Harmonie hinzustellen. Die Realität entsprach nur selten solchen Klischeevorstellungen. So war Prag im ausgehenden 19. Jahrhundert seiner Bevölkerung nach schon längst eine mehrheitlich tschechische Stadt, kulturell aber noch immer eine deutsch dominierte Metropole.

Prags Theaterleben war bestimmt durch das 1783 erbaute „Nostitztheater“ (heute Tyl-Theater), das bald in den Besitz der germanisierten oder germanophilen böhmischen Stände überging.

In diesem Haus, das mit Lessings „Emilia Galotti“ eröffnet wurde, dirigierte Mozart 1787 die Weltpremiere seines „Don Giovanni“. Die Theatersprache als Sprache des hussitischen „Ketzervolkes“ wurde zusätzlich durch die Zentralisierungsmaßnahmen des Wiener Hofes lange Zeit zurückgedrängt, bevor die Ideen von Johann Gottfried Herder und der Romantik zur Wiedererweckung der tschechischen Sprache und Literatur führten. Für die sich herausbildende Theaterkunst stand aber kein eigenes Haus zur Verfügung. Bestenfalls durften unregelmäßig und zu ungünstigen Zeiten am Sonntagnachmittag tschechische Stücke im deutschen Ständetheater aufgeführt werden.

Als mit der gescheiterten Revolution von 1848 und dem österreichisch-ungarischen Ausgleich von 1867 die tschechischen Hoffnungen vorerst begraben worden waren, die Slawen könnten innerhalb der k.u.k. Monarchie neben Deutschen und Ungarn zu einer gleichberechtigten dritten Kraft werden, verlagerten sich ihre enttäuschten politisch-nationalen Ambitionen auf das Theater.

In den fünfziger Jahren begannen in Böhmen und Mähren Geldsammlungen für den Bau eines tschechischen Theaters.

Seit 1862 wurde zwar schon im sogenannten „provisorischen Theater“ gespielt. Als im Mai 1868 dann der Grundstein für das „Narodní Divadlo“ gelegt wurde, wurde die von Zehntausenden besuchte Veranstaltung zu einer beeindruckenden nationalen Manifestation. Da aber weder Wien noch die von Deutschen beherrschten böhmischen Landesinstanzen das Vorhaben finanziell förderten — das Theater kostete rund 1 Million Gulden —, ließ die Fertigstellung noch mehr als ein Jahrzehnt auf sich warten.

Im Jahr 1881 war es dann endlich soweit. Eigentlich sollte das Theater am 28. September, dem Tag des tschechischen Nationalheiligen Wenzel, eröffnet werden; zu Ehren des gerade in Prag weilenden Kronprinzen Rudolf, begann dann aber vorzeitig schon der Theaterbetrieb. Doch kurz darauf traf die Tschechen ein schwerer Schlag. Aus nie geklärten Gründen brannte das Haus am 12. August 1881 vollständig ab. Unter dem Motto „Das Nationaltheater war, das Nationaltheater wird wieder sein“ erfaßte eine neue Spendeneuphorie das Land. Zusammen mit der fällig gewordenen Versicherungssumme war diesmal der Neuaufbau schon in zwei Jahren geschafft.

Noch bevor das Prager Nationaltheater 1930 verstaatlicht wurde, war es längst zum „Tempel nationaler Kunst“, aber auch zum Schauplatz politischer Manifestationen geworden. Opern und Schauspiele sämtlicher namhafter tschechischer Komponisten und Dichter wurden hier inszeniert. Die durch den Neubau mit ihrem inzwischen alt gewordenen Ständetheater ins Hintertreffen geratenen Deutschen sahen sich herausgefordert und erbauten aus eigenen Mitteln — inzwischen verweigerte ihnen der mehrheitlich tschechisch gewordene Landesausschuß offizielle Finanzzuschüsse — 1887 das „Neue Deutsche Theater“ (das heutige Smetana-Theater).

Die nationalen Rivalitäten setzten sich auch in der Republik fort, als 1920 tschechische Schauspieler das Ständetheater besetzten und aus ihm eine tschechischsprachige Bühne machten. Seit 1945 ist es mit dem deutsch-tschechischen Kultur dualismus in Prag endgültig zu Ende. Restauration und Wiedereröffnung des Nationaltheaters erinnern noch an jenes Kapitel deutsch-tschechischer Gemeinsamkeiten und Gegensätze, die zu bewältigen keiner der beiden Nationen gelungen ist.

*** PŘÍSTROJ, který lékařům umožní získat snímky vnitřních orgánů těla bez pomoci rentgenových paprsků, se podařilo vyvinout americkým vědcům. Pacient např. ponoří ruku do nádoby s vodou, kterou procházejí kmity blízké ultrazvukovým, přičemž laserový paprsek změní kmity, jež prošly tkání, na světelné signály. Pomocí elektronického systému se pak na TV-obrazovce objeví obraz zkoumaného orgánu, obrys kostí, ale i krevní cévy, šlachy a svaly. Přístroj je neškodný, přesný a má — ve srovnání s rentgenem — i mnohem menší spotřebu elektřiny.**

*** SYSTÉM pro výrobu ultračistě oceli vyvinula japonská společnost Nippon Kokan. Systém vznikl jako kombinace šesti technicky vyspělých rafinačních procesů a jeho výsledkem je ocel se zcela minimálním obsahem kyslíku, síry, vodíku a dusíku. Výrobní kapacita činí 600 tis. tun ročně.**

Aerodynamika pneumatik

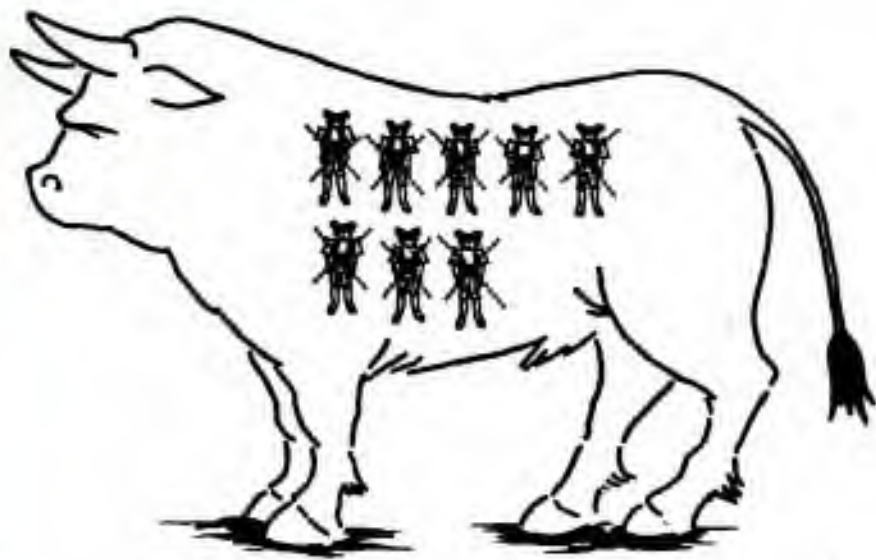
Větrné tunely přinesly nové poznatky a podněty i pneumatikářskému průmyslu — zejména pokud jde o aerodynamiku pneumatik a kol. Zkoušky v italské karosárně Pininfarina v Turíně řídili inženýři amerického pneumatikářského koncernu Goodyear, kteří zjistili, že více než 7 procent celkového odporu proudění vzduchu při jíždě automobilem konstatní rychlostí 100 km za hod. způsobují pneumatiky a kola vozidla. Asi jedna třetina tohoto odporu je způsobena rozvřením proudu vzduchu v oblasti nechráněného kola. Snížení odporu vzduchu u pneumatik je velmi problematické, avšak celková vzduchová zábrana v tomto prostoru se dá značně snížit použitím plochých kotoučů kol anebo krytů. Někteří výrobci automobilů už vyvažují své vozy ráky, které vyhovují příznivým podmínkám proudění a vhodnými kryty kol. (mat)

K NEJSTARSÍM PRAŽSKÝM TRHŮM patří Havelský na Starém Městě, který dodnes slouží svému účelu a patří k oblíbeným „tržním místům“ hlavního města. Písemné zprávy o využití Havelské ulice k pořádání tržní pocházejí již z r. 1670. Tehdy se zde od podlouhlé Havelské ulice táhl přes dnešní Melantrichovu až po budoucí Karolína protulý pražský „landmark“ — věžeňský úh. Prádávalo se tu takřka všechno. Podle dochovaných pramenů předčil pražský „landmark“ vyhlášené trhy v Lipsku, ve Frankfurtu i ve Vídni.

organizaci SSM, úspěšně řešitelé studentké vědecké

V duchu tradic 17. listopadu

[tisk]: K letošnímu Mezinárodnímu dni studentstva přijal skrupin posluchačů z vysokých škol ČR. V besedě, již se dále zúčastnili tajemník ČOV SSM v. Moravie a představitelé Čs. svazu protifašistických bojovníků, si připomněli funkcionářů vysokých školních

Morový sloup a české dějiny

* **FLUORESCENČNÍ** světelný zdroj, který má podobu běžné žárovky, předevedla nedávno (údajně na první na světě) ta Osram v Mnichově. Zdroj má o 70 proc. nižší spotřebu elektřiny než dnes používané žárovky; jeho cena je však zatím asi 10krát vyšší.

VE VOLOČENĚRU CHTÍÍ I NA KRAJČOU HOŘČU.

Když před 65 lety došlo 28. října 1918 k tzv. převratu, pražské obyvatelstvo začalo spontánně shazovat rakouské dvouhlavé orly. To však nebylo to pravé - zřejmě bylo nutné najít symbol vítězství Habsburků nad Čechy v minulosti a "odčinit" tak Bílou Horu. Nikdo nastěžit nepřišel na nápad vypravit se na Bílou Horu a zapálit tam kostel, vystavěný na paměť habsburského vítězství v roce 1620 (kostel a ostatní budovy se ostatně rozpadnou asi samy). Také kostel P. Marie Vítězné v Karmelitské ulici na Malé Straně ušel pozornosti, ačkoli P. Marie tady je vítězná právě proto, že prý dopomohla Habsburkům k vítězství nad Čechy na Bílé Hoře. Soška Pražského Jezulátka, tam chovaná, zůstala tedy zachována.

Zloba se obrátila proti mariánskému sloupu na Staroměstském náměstí. Deset dní trvalo, než se po vítězství 28. října hněv vybil na vynikající sochařské památce. Právě na první výročí bolševické revoluce, dne 7. listopadu 1918 - a skoro ve výročí den bělohorské bitvy 8. listopadu 1920 - rozvašněny dav pod vedením žižkovského anarchisty Franty Sauer, intimního přítele Jaroslava Haška (ten byl ovšem ještě v Rusku) strhl a zničil dílo Jana Jiřího Bendla. Zapísaňtí i novopečení odpůrci Habsburků jásali. Nejen anarchisté a lůza - jak se brzy začalo psát v části českého tisku. Ani k anarchistům, ani k lůze nepatřil přece spisovatel Arnost Procházka, zakladatel a vydavatel "Moderní revue".

A ten napsal v "Moderní revui" (v posledním čísle z roku 1918): "Památník potupy padl, mariánský sloup na Staroměstském náměstí povalll český lid..."

Zničení vynikající umělecké památky bylo ovšem barbarstvím - a je překvapující, že o tom se A. Procházka nezmiňuje. V řadách těch, kteří zničení sloupu odsuzovali, se brzy začaly ozývat hlasy, že dav zničil mariánský sloup vlastně z nevědomosti, neboť nešlo pryč o pomník vítězství Habsburků nad Čechy, nýbrž o morový sloup, postavený jako výraz díky za odvrácení morové nákazy. Toto tvrzení se nakonec tak ukoufeno, že Jaroslav Seifert nazval svou sbírku, v níž evokoval známou událost z podzimu 1918, "Morový sloup".

Jenže nešlo o morový sloup. Cisář Ferdinand III. dal v letech 1650-1652 postavit na Staroměstském náměstí - blízko popravisti českých panů po Bílé Hoře - mariánský sloup jako výraz díky za veselí mír, jenž byl uzavřen v říjnu 1648 v Munsteru.

Franta Sauer a rozvašněny dav se mohli mýlit a domnívat se, že jde o sloup na paměť habsburského vítězství na Bílé hoře. To by však byl omyl podružný - šlo skutečně o symbol vítězství Habsburků nad rebelujícími Čechy a zasněčen byl P. Marii stejně tak jako kostely na Bílé Hoře a na Malé Straně proto, že podle přesvědčení Habsburků P. Marie dopomohla císařským vojskům k vítězství nad českým odbojem.

F. Sauer a jeho druhové chtěli strhnout v první řadě symbol vítězství Habsburků nad Čechy; zničit sloup ke cti P. Marie snad ani nemínili - jinak by si mohli vybrat jiné mariánské sloupy, například morový sloup na Hradčanském náměstí. Vždyť ani Arnost Procházka neviděl ve sloupu na Staroměstském náměstí nic jiného než "památník potupy". Rozhrěšení Franta Sauer a jeho přátelé jistě nezasluhuji - zasluhuji však, aby byla konstatována pravda.

Zpívaly v Národním Libuši

Bylo těch šťastných, jež v Národním divadle za sto let vytvořily nejkrásnější postavu české operní tvorby, hodně přes dvacet. V obou zahajovacích představeních v r. 1881 a 1883 zpívala Libuši Marie Sittová, velká zpěvačka nádherného čistého a vyrovnaného hlasu, jímž bezpečně zvládla úlohy koloraturní i dramatické.

Právě tím však zůstávala herecky mnoho dlužna, a tak i její Libuši, která přešla jevištěm ve čtyřiceti pěti představeních, chybělo hlubší zniternění. K němu dospěla až v r. 1897 Růžena Maturová. Podle Zdeňka Nejedlého „heroína každým tahem, ale přitom zcela reálná a konkrétní, přímo vrchol všeho realistického umění u nás“. Pěvkyně velkodramatickým hlasem a hluboce zažitou citovostí pronikla do Libušina srdce, modlitbu i prorocký výzpívání svým srdcem a dosáhla mytického majestátu (48krát).

S Karlem Kovařovicem ztělesnila Libuši třicetkrát významná dramatická pěvkyně Anna Slavíková, sloup Kovařovicova wagnerovského a Straussovského repertoáru, umělkyně průbojného orgánu, výtečně ovládá něho, a mimořádně výrazové inteligence. I ona, stejně jako Maturová, náleží v řadu Libuší evakých osobností, předznamenanou jménem Emy Destinnové, jejíž umění ověřilo leskem umění nejvyššího a zase i hltalo teplem umění „nejnárodnějšího“. Bylo to umění, při němž se nám vždy tajil dech. V letech první světové války se Libuše Emy Destinnové stala živým symbolem národní víry a každé představení národní manifestací. Jež v nás zažehla ohně nových nadějí v slunný zítřek. Škoda, že těch zápalných Libuší bylo od r. 1913 pouze osm.

Spolu s Destinnovou v podmaňných válečných dnech zpívala Libuši též první klasická pražská Kosielníčka, Chorvatka Gabriela Horvátová (16krát), jež ji dala strhující dramatickou sílu i citovou opalizaci, a od r. 1917 také Bulharka Kristína Morfová, pěvkyně fenomenálního sopránu, ale zcela nedivadelního zjevu, která až v opojné zvukové kráse dokázala vyzpívat koloratury Královny noci nebo Filiny z Mignon, jako Libušino prorocké (24krát). Bohužel však jen vyzpívat, nic víc.

Význačné místo v galerii dalších interpretů, z nichž mnohé jsme slyšeli v úloze Libuše pouze několikrát (byly mezi nimi i Zdenka Ztková), Jihoslavanka Milena Stefanová a Marie Šponarová), náleží v šte Ostr-

člově nevěděčně zapomenuté Boženě Petanové (29krát), která měla pro Libuši vše, co role k plnému vyznění nezbytně vyžaduje: velkodramatický soprán, impozantní zjev, vrcholné pěvecké i výrazové umění a vroucí citovost. V roce 1930 Ostrčil přidal Libuši Adě Nordenové, kterou považoval za „největší pěvkyni svého období“. Skromná lyrická umělkyně, jejíž čistě a cudné umění - řečeno s F. Pujmanem - „kladlo výkon posluchači na srdce“, tomu nechtěla věřit. Ostrčil její námitky vyvrátil: „Budete zpívat tak, jak zpíváte vždy! Z odpovědi jsem já“! A pěvkyně v petatfici vystoupeních přesvědčila, že se nemýlí. Zdůrazňovala především Libušin lyrismus, byla vsutku rou „dívou cudnou, líbeznou“, jak ji oslovuje sbor děv v pátém obraze, oduševnělá, líbezná, věřící i rozbohá, vždy hotová odpoutat.

Dne 18. května 1938 si svoji „životní roli“ poprvé s Talcinem zazpívala devětatdacetiletá Marie Podvalová, naraz vítězila a dosáhla 109 vystoupení (zpívala Libuši též 21. června 1939 v přírodním amfiteatru na Děvině, kde ji poslouchalo 150 000 lidí), což se dosud nepodařilo a patrně ani nepodaří žádné druhé pěvkyni. Její dnes už legendární Libuše byla objevem, zcela výjimečným uměleckým i politickým činem - zpívala ji před nacistickou okupací a ihned po ní - který od dnh Destinnové neměl obdoby. Kritika konstatovala, že „pěvkyně je hlasově skvělá, nevšedních schopností technických a vzácné přirozené nadání pro dokonatý výraz hudební i slovní, přitom pak tak ardečně, takřka lidově český prostá, ač je postavou a tvář krásný jevištní zjev“. Ještě mnohá a mnohá superlativního by se dalo o tomto jednom z největších operních výkonů českého jeviště povědět. Zasloužila by to i Libuše Ludmily Cervinkové. Byla méně heroická, její základní ohlasko spočívalo v přízvuku usmětliho, půvabného ženskt, láskyplného srdce a velké hlasové i výrazové kultury.

Konečně v posledních letech před uzavřením Národního divadla (ev. před rekonstrukcí ND) zpívala Libuši Milada Šubrtová (dříve nedostupná Krasavčí), Marcela Machotková, Alena Míková a Naděžda Kniplová. Daly „úloze všech dílo“ vesměs ze svých dispozic to nejlepší a jsou dosud v živé paměti.

Dne 18. listopadu otevře nové století ND Libuše Gabriely Beňachkové. Přijeme Národním divadlu, aby vše, k čemu tato Libuše bude klíčem, se stalo všestranným naplněním hrdého a závazného hesla „Národ sobě!“.

Užitečné suroviny

(z) Především odborníkům je určena zajímavá kniha, kterou pod názvem Keramické a sklářské suroviny nedávno vydala Univerzita Karlova. Její autor, profesor přírodovědecké fakulty UK, RNDr. J. Konec, DrSc., v ní postává velmi srozumitelným způsobem pojednává o ložiskách, mineralogii, petrologii, chemickém složení a vlastnostech různých plastických i neplastických keramických a sklářských surovin - počínaje kaolínem a jíl, až třeba po vulkanické skla, jedné z kapitol je mj. věnována i barvivům, používaným v prehistorické, antické i moderní keramice a skla. Velké množství dat i soustředěné nejmolekulární poznatky o těchto užitečných surovinách jsou zárukou, že po knize se zaujetím sáhnou nejen pracovníci odborníci, geologové či studenti, ale také keramici a sklářtí, zabývající se uměleckou tvorbou. A pokud tuto knihu už nenajdete na pultech knihkupectví, lze si ji objednat přímo u přírodovědecké fakulty UK v Praze.

... JE NÁRAMNÁ ŠKODA, že agrární strana, zdiskreditovaná J. Beránem, nebyla po válce obnovena. Zemědělci byli ponecháni na holičkách bez politické ochrany, mnozí z nich volili "z nouze" komunisty, mnozí podlehli andělským řečem J. Duriše, který všem sliboval "hanácké nebe" a vyledek toho byl, že KSČ se dostalo hlasů svedených rolníků. Další chybou bylo, že nebyla znovu uvedena v život živnostenská strana. Omezení na čtyři české politické strany na výslovně přání Dr. Beneše a moskevského exilu bylo jednou z osudových chyb, které vedly k únoru 1948.

WLADIMIR ŠETINA
D-6000 Frankfurt

**TRŽE JI BUDE ZPÍVAT VONDRÁČKOVÁ
A PŘETVILA HEČISLAV GOTT!
STROUČAL BUDE HRÁT KANČE, CO
HO NEJŠ BIVOJ.**

Bedeutendes Armband aus dem Besitz des Duke of Wellington, mit sechs fein geschnittenen Gemmen, in 585/000 Gg. montiert, signiert «Pichler», England.

Um 1800

DM 27000,-

Bezaubernder Vogelanhänger (Brosche), sog. «Saint esprit», mit fünf Altschliffbrillanten (1,15 ct) und 69 Diamantrosen in Pavé-Fassung, 750/000 Gg. mit Silber doubliert, Flandern.

Um 1780

DM 15800,-

Repräsentativer Rubin-Bandring mit einem hervorragenden, taubenblutroten Rubin von ca. 2 ct, umgeben von 14 Altschliffbrillanten in 750/000 Gg., England.

19. Jh.

DM 25300,-

PA'VOUE, V'ANOC SE BLIŽI A HANŽELKY ČAKAJI..!

Kastration oder dreißig Jahre Gefängnis

ANDERSON, 18. November (AP). Drei junge Männer, die im Frühjahr eine 23 Jahre alte Frau in einem Motel geschlagen und vergewaltigt hatten, sind von einem Gericht in Anderson im amerikanischen Bundesstaat South Carolina vor die Wahl gestellt worden, sich einer Kastration zu unterziehen oder dreißig Jahre im Gefängnis zu verbringen. Während der Bezirksrichter die Vergewaltigung als den bisher abscheulichsten Fall in seiner Amtszeit bezeichnete und das Urteil für „angemessen“ hielt, sprach einer der Verteidiger von einer „grausamen und ungewöhnlichen Bestrafung“. In der Urteilsverkündung wurde offengelassen, ob eine eventuelle Kastration durch chirurgische Eingriffe oder auf chemischem Wege erfolgen solle. Die chemische Kastration ist ein umstrittenes Verfahren, bei dem durch Verabreichung eines weiblichen Hormons die Libido des Mannes geschwächt wird. **JEN TO NE!**

Rückschiebung in die CSSR

(ap) Ein Tschechoslowake, der sich während der Ferien in Jugoslawien Mitte Juni in die Schweiz abgesetzt hatte, ist nach **Ablehnung seines Asylantrags** letzten Monat mit Handschellen gefesselt in ein Flugzeug nach Prag gesetzt und in seine Heimat abgeschoben worden. Das berichtete die mährische Tageszeitung «Nova Svoboda». Ein Sprecher des Eidgenössischen Justiz- und Polizeidepartements (EJPD) bestätigte den Bericht. Es habe sich um einen «sehr dauerlichen Irrtum» gehandelt.

Die Zeitung schrieb weiter, der Mann habe inzwischen die «nötigen Formalitäten» erledigt, sei in seine Wohnung und an seinen Arbeitsplatz zurückgekehrt und habe «keine Probleme» gehabt. Kistler sagte, das EJPD untersuche den Fall. Der Asylsuchende hätte nach **Jugoslawien** zurückgeschickt werden sollen, während sein Antrag geprüft wurde.

TO JE HELVETUM ŽODOBANÍ! VARI TO DELAI VZ RUTINOVANÉ!!

„Charta 77“ unterstützt westliche Friedensbewegung

WIEN, 18. November (dpa). Die tschechoslowakische Bürgerrechtsbewegung „Charta 77“ unterstützt die Forderung der westeuropäischen Friedensbewegung nach einer Beendigung des Wetrüstens und setzt sich für eine Beschleunigung der in Genf geführten Gespräche zwischen den Vereinigten Staaten und der Sowjetunion ein. In einem offenen Brief, dessen Inhalt am Dienstag in Wien bekannt wurde, umschrieben die Dissidenten ihre Position allerdings mit einer „allgemein gehaltenen Unterstützungserklärung“. Exilkreise in Wien erläuterten dies unter Hinweis darauf, daß die in dem Brief enthaltene Stellungnahme „das Äußerste“ an Kritik sei, was die Mitglieder der „Charta 77“ äußern dürften, ohne sich selbst zu gefährden. Sie erinnerten daran, daß die Prager Behörden erst vor kurzem vorübergehend festgenommenen Bürgerrechtlern mit harten Strafen gedroht hätten, wenn sie sich zur geplanten Raketenstationierung äußern würden. Man werde es als „Schwächung der Verteidigungskraft“ des Landes auslegen, wenn sie öffentlich zur Stationierung sowjetischer Raketen in der Tschechoslowakei Stellung nähmen.

Vom Mann und den Mäusen

LONDON, 17. November (Reuters). Einen halben Tag lang haben die Benutzer südenglischer Vorortzüge warten müssen, bis die Folgen einer einsamen Protestaktion des Bahnwärters Trevor Hockman überwunden waren. Entnervt durch das schrankenlose Treiben von Mäusen in seinem Bahnwärterhäuschen hatte der 29jährige sämtliche Signale der Linie Havant-Brighton auf Rot geschaltet. Anschließend trat er den 25 Kilometer langen Protestmarsch nach Hause an — einsam, aber nicht wirkungslos: Die Britische Eisenbahngesellschaft hatte nach Angaben eines Sprechers zwölf Stunden zu tun, um den Stau des öffentlichen Nahverkehrs aufzulösen und ihre Pendelzüge wieder auf Fahrplan zu bringen.

• ZKOUSKY čtyř systémů kabelové televize budou zahájeny v Moskvě. Zpočátku budou kabelové přenášeny živé programy; pro příští desetiletí je však plánován informační kanál, který bude poskytovat mj. i informace o světních řádech, divadelních programech apod.

Aktion Panzerknacker

MÜNCHEN, 17. November (Reuters). Eine Münchner Friedensinitiative mit der Bezeichnung „Panzerknacker“ hat Stationierungsgegner aufgerufen, am kommenden Mittwoch aus Protest gegen das zu erwartende positive Nachrüstungsvotum des Bundestages ihr Geld von Bankkonten abzuheben. In dem am Donnerstag von den Vereinigten Münchner Friedensinitiativen verbreiteten Aufruf hieß es, man solle „soviel Geld wie möglich abheben und einstecken, um zu Hause aufbewahren“. Wenn zwei Millionen Menschen jeweils 1000 Mark abzögen, würden die Banken ein Viertel ihres Kassenbestandes verlieren. Wenn dann auch verunsicherte Einleger, die gar nicht zur Friedensbewegung gehörten, ihr Geld von der Bank holten, werde „Bargeldmangel“ die Folge sein. „Die Aktion ist nicht symbolisch, sondern ein direktes Druckmittel“, hieß es in dem Aufruf dieser der Polizei unbekannten Initiative. Die „Panzerknacker“ („Packt die Herrschenden dort, wo sie empfindlich sind — bei der Kohle“) raten zudem, man dürfe keinen festen Zeitraum für das Abheben nennen, da dies für die Banken die Unsicherheit erhöhe.

UVIŘENO MILION, AT JE CI JE!

Prügel für kluge Frauen

STOCKHOLM, 16. November (dpa). Intelligente Frauen dürfen in Schweden von ihren Männern offensichtlich ohne Risiko einer drastischen Strafe verprügelt werden. Diese Erfahrung machte eine Frau, die von ihrem Lebensgefährten so schwer mißhandelt wurde, daß sie in ein Krankenhaus eingeliefert wurde und danach einen Platz in einem Frauenhaus zugewiesen bekam. Das Berufungsgericht in Stockholm hob nun die vom Amtsgericht verhängte viermonatige Gefängnisstrafe auf. Mit Rücksicht darauf, daß die Frau „ihre intellektuelle Überlegenheit genutzt hat, um den Mann zu dominieren und zu provozieren“, kam der Mann mit einer Geldstrafe (75 Tagessätze) und der Aufsicht eines Bewährungshelfers davon.

Bush: Widerstand in Prag gegen sowjetische Raketen

NEW YORK, 16. November (Reuters). Nach Informationen des amerikanischen Vizepräsidenten Bush gibt es in der tschechoslowakischen Führung Widerstand gegen die Stationierung sowjetischer Mittelstreckenraketen in der Tschechoslowakei. Auf Fragen von Journalisten sagte Bush, ein Abgeordneter des amerikanischen Kongresses habe ihm über entsprechende Eindrücke von einer Reise in die Tschechoslowakei berichtet. Führende Politiker hätten dem Abgeordneten dort gesagt: „Wir wollen auf unserem Boden keine solchen nuklearen Mittelstreckenwaffen.“ Bush sagte, der Widerstand gegen die sowjetischen Systeme sei im Ostblock vermutlich nicht unerheblich.

„Walkman“ bald in Moskau

MOSKAU, 18. November (Reuters). In der Sowjetunion wird vermutlich auch dies bald zum Stadtbild gehören: junge Leute mit Kopfhörer und einem kleinen Kassettenrecorder, der im Westen „Walkman“ genannt wird. Die Gewerkschaftszeitung „Trud“ berichtete am Freitag, diese tragbaren Recorder würden demnächst in der Sowjetunion hergestellt und unter dem Namen „Mikrokontest“ für etwa 530 Mark verkauft werden. Die Kommentatoren der Zeitung beugten allerdings gleich dem Eindruck vor, die sowjetische Industrie fördere banalen Zeitvertreib. Sie empfahl nämlich den Lesern, die Geräte zum Erlernen von Fremdsprachen zu nutzen. Das erste „Walkman“-Modell soll lediglich Kassetten abspielen können; es sind jedoch weitere Modelle mit Rundfunkteil geplant.

TO JE 2 TOKO, BYT JE HUCKEJ BLAŽI!

ESCI JE TO PRAUDA!

Slavný klášter Mont-Saint-Michel vybudovaný na skalnatém ostrůvku daleko od pobřeží právě na hranicích francouzské Normandie a Bretagne, „osmý div světa“, je vidět již ze značné dálky.

Na kulové skále apíl připomíná pevnost; jeho základy jsou románské, i když hlavní část stavby, včetně dominující věže, je gotická. Kolem mohutné stavby jsou nakupeny větší či menší domky. Klášter na ostrově byl nedobytnou pevností, přístupnou jen tehdy, když odliv, dosahující v této oblasti až 14 metrů, odvedl moře tak daleko, že bylo možno suchou nohou přejít z pobřeží na ostrov.

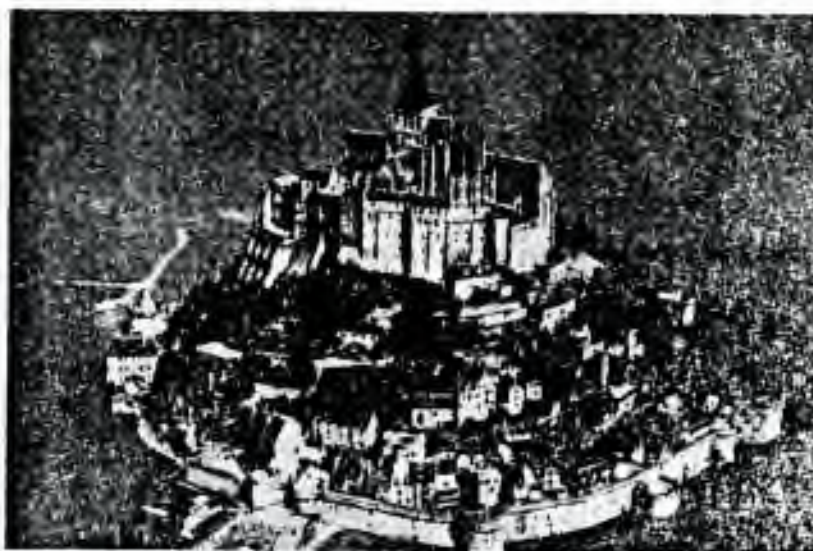
Prameny uvádějí, že někdy mezi 4. až 8. stoletím zaplavilo moře část zdejšího pobřeží, a tím se vlastně skála, na níž byl vybudován klášter, stala ostrovem. Klášter začal budovat v roce 709 biskup Aubert z nedalekých Avranches a podle legendy prý na rozkaz samotného archanděla Michaela, a proto dostal klášter název Hora svatého Michala. Někdy se mu také říká Klášter sv. Michaela nebezpečí moře, což nepochybně souvisí s rychlým přílivem, který mnohdy zastihl neopatrného poutníka na rozlehlých prostorách okolního písku, kam se v době odlivu vypravil na procházku.

Procházky v okolí Mont-Saint-Michel jsou však značně nebezpečné i dnes, neboť na mnoha místech hrozí tekuté písky a téměř denně zde dochází ke kuriózním situacím, když automobilisté, především cizinci, nedají na upozornění francouzských četníků a nechají své vozy na dočasných parkovištích příliš blízko kláštera. Příliv, který se prý šíří „rychlostí běžícího koně“, pak zaplaví řadu aut, které se dopravují službě nepodaří však odtažnout.

Tyto hrozby moře rok od roku klesaly a odborníci vypočítali, že kolem roku 1991 by už mohlo dojít k tomu, že moře při přílivu neprotrhne až k 60 metrů vysoké a 900 metrů v obvodu měřící hoře. Písek v zálivu narůstal od konce minulého století tak rychle, že klášteru hrozilo ne utopení v moři, ale zavalení pískem. I tato skutečnost je důkazem, jak složitý je věčný boj člověka s mořem.

Písku v zálivu přibývalo vždy působením moře, ale od minulého století zavinili mnohé i sami lidé. V roce 1858 byla u společného ústí řek Seluny a Sée vybudována 4700 metrů dlouhá hráz na ochranu bývalých bažin vysušených na pastviny. Tím se změnil mořské proudy a voda přestala odnášet značnou část písku zpět do moře. Odborníci vypočítali, že obě říčky společně s třetí řekou, Cuesnou, zavalují záliv každoročně 1,5 milióny tun usazenin, což způsobuje, že mnoho návštěvníků vidí Mont-Saint-Michel jen obklopen pískem, neboť voda sem plně dosahuje pouze 125 dní v roce.

A protože klášter patří k nejvýznamnějším památkám Francie a celého světa a právem se dostal na seznam pamětihodností pod ochranou UNESCO, bylo oprávněně rozhodnuto při-

Za záchranu kláštera Mont-Saint-Michel

stoupit k záchranným pracím. Ne na ochranu proti moři, ale ve prospěch návratu moře ke klášteru. Vláda uvolnila přes šedesát miliónů franků, další sumy mají poskytnout oblastní a krajské instituce a orgány ze svých prostředků a počítá se i s pomocí UNESCO. Bylo rozhodnuto především odbourat téměř celou hráz Roche-Torin vybudovanou v minulém století, vybagrovat ústí řek Seluny a Sée a upravit ústí Cuesnou. Zařízení zabraňující vnikání mořské vody do ústí říčky, a tím znemožňující normální oběh vody, bude odstraněno a nahrazeno jakýmsi bazénem o obsahu miliónu kubických metrů, odkud by odtékající voda měla pomáhat odnášet písek do moře. V dalším se pak počítá s přestavbou příjezdové hráze a parkovišť vybudovaných v minulém a našem století, čímž se má opět uvolnit cesta volnému pohybu mořské vody, jež při odtoku bude odnášet písek, který vytlačuje za zálivu moře.

Do dějin kláštera — pevnosti, která nebyla nikdy vojensky dobytá, se tedy začíná psát nová kapitola. Není pochyb, že se tím jen ještě zvýší příliv turistů, kteří se na Mont-Saint-Michel hrnou v masách po celý rok, je zde totiž na co sedívat a to zblízka, ne jen z dálky.

Kostel, který dominuje celému ostrovu, pochází z 11. až 12. století, ovšem jeho nejstarší část, dnešní krypta, pamatuje doby Karla Velkého. Tato nejstarší románská část byla ve 13. až 15. století doplněna gotickou dostavbou, která dala klášteru a kostelu celkový ráz. V závěru této výstavby byl například přestavěn zhroutený kůr kostela a ten je dodnes považován za jedno z nejkrásnějších děl vrcholné gotiky. Věž, která završuje dílo a dotváří a umocňuje dojem z něj, pochází až z roku 1897. Byla postavena v rámci rozsáhlých rekonstrukcí, které začaly již v roce 1874.

V minulém století klášter nesloužil svému původnímu poslání, ale stavba se stala pro svou nedostup-

nost státním vězením, kde se na čas ocitli mimo jiné i známí revolucionáři jako Armand Barbès nebo Luis Auguste Blanqui a jiní.

Dnešní vstup do pevnosti, kterou tvoří rozsáhlé opevnění kolem celého ostrůvku, zpevněné obrannými věžemi, je značně pitoreskní. Z hráze s asfaltovým povrchem je třeba přejít dřevěný můstek, jímž se dojde k „Předsunutí“ a pak ke „Královské bráně“ na břehu ostrůvku a tou se vlastně vstupuje do městečka. Velká ulice pomalu stoupá vzhůru po svahu a je dnes v podstatě velkým tržištěm, neboť v každém domku je buď restaurace, kavárna, cukrárna, prodejna suvenýrů nebo jiný krámk, lákadlo pro turisty. Cesta však po chvíli končí a nastupuje schodiště, které vede až ke klášteru.

Zajímavé je, že přes velký nápor turistů, kterých sem každoročně přichází značně přes půldruhého miliónu, si Mont-Saint-Michel zachovává vlastní zvláštní kouzlo intimity. Snad je to tím, že absolutní nedostatek místa nedovoluje budovat žádné nové moderní hotely či restaurace a vše v podstatě zůstává ve starém stylu, který byl se značnou dávkou vkusu a porozumění při rozsáhlých rekonstrukcích a restaurátorských pracích kolem minulého století plně uchován.

Na každého návštěvníka jistě působí historická památka odlišně, ale Mont-Saint-Michel je nepochybně stavbou impozantní, která přes rozdílnost doby, kdy její jednotlivé části vznikaly, působí mimořádně uceleně. A je opravdu velmi dobře, že nejnovější práce vrátí tomuto pozoruhodnému výtvaru přírody a lidí přirozané okolí mořského zálivu. Dnes, kdy voda ustupuje 10 až 15 kilometrů daleko, nemají mnozí návštěvníci, pokud se nezdrží déle, možnost vychutnat onen barevný dojem, kterým modré moře obklopující klášter této zajímavé stavby, plně si zaslouhující název „osmý div světa“, dodává.

Všechno lidstvo jednoho původu

„Všechno lidstvo jednoho původu“ je napsáno na pomníku dr. Aleše Hrdličky na náměstí v Humpolci. Těmito slovy totiž světový antropolog vyjádřil stručně a výstižně teorii jednotného původu lidstva, podle níž dávny člověk představoval jednu řadu vývoje veškerého dnes existujícího lidstva na zemi.

V Humpolci se Aleš Hrdlička narodil 29. března 1869 v rodině chudého stoláře jako nejstarší ze sedmi dětí. Díky své matce, která svým dětem sama poskytl základní školní vědomosti, začal chodit do školy dříve než jiné děti. V době, kdy navštěvoval měšťanku, se učil základy latiny a řečtiny. Nevýslovná bída na tehdejší chudém Horácku přiměla Hrdličkovu rodinu k cestě do New Yorku, za vidinou snazšího a lepšího života.

Na novém kontinentu se musel malý Aleš osamostatnit. Od začátku pracoval v továrně na zpracování tabáku. Učil se však dále — po večerech. Později pak vystudoval dvě newyorské lékařské školy — Eclectic College a Homeopathic College. Mezitím začal s lékařskou praxí. Pouhé vydělané peníze ho však neuspokojovaly. Chtěl něco víc. V době, kdy začal pracovat v newyorském státním psychiatrickém ústavu v Middletownu se předpokládalo, že existuje nějaký vztah mezi utvářením mozku a lehký a duševní činností a jejími úchylnkami. Proto se psychiatři začali zajímat o antropologickou stavbu lidského těla. Tak se Aleš Hrdlička dostal k antropologii.

V roce 1898 se stal docentem antropologie na newyorském státním patologickém ústavu, studoval ve Francii, pobýval v Čechách a seznámil se s našimi tehdejšími nejvýznačnějšími antropology.

Pomalu ale jistě se začal odpoutávat od svého původního oboru. Vábil ho nový vědecký obor — antropologie sama o sobě. Amerika byla pro antropology úpiným rájem. Tento kontinent obýval nejsemnější obyvatelstvo na světě. Své první práce prováděl mezi Indiány Severní, později i Jižní Ameriky. Našel nápadné podobnosti ve stavbě těla společně Indiánům a některým asijským národům. Proto jel do Východní a Střední Asie, na Kamčatku, do Číny i Japonska. Na Alijaše se snažil prozkoumat cestu, již pronikli indiánští předkové z Asie do Ameriky.

Mezi Indiány i ostatními národy pracoval také jako lékař. Indiánské kmeny žijící v rodových společnostech se nemohly samy o sobě přizpůsobit poměrně vysoké civilizaci bílých dobyvatelů. Tím došlo k jejich úpadku a chřadnutí, šílila se tuberkulóza. Hrdlička pro její likvidaci udělal mnoho.

Při výzkumech si položil základní těžkou otázku: odkud vyšli všichni ti dávní lidé? Na kosterní nálezy je možné pohlízet pod dvěma zornými úhly. Jednak, že se lidstvo vyvinulo jednou jedinou vývojovou linií, nebo že kosterní vykopávky odpovídají jen nějaké úpadkové linii vývoje člověka a tudíž že se člověk vyvíjel po několika liniích z mnoha navzájem se lišících předchůdců. O druhou myšlenku samozřejmě zápasí rasisté a ji zdůvodňují údajnou existenci vyšších a nižších ras.

Hrdlička zastával teorii jednotného původu lidstva, podle níž dávny člo-

věk představoval jednu řadu vývoje veškerého dnes existujícího lidstva na zemi. Při hledání pravlasti starobylého člověka a předchůdce jezdků do středoašijských republik Sovětského svazu, kde v těsné spolupráci se sovětskými vědci učinil řadu významných objevů, i do dalších zemí, v nichž byly pozůstatky dávneho člověka nalezeny.

Proti Darwinovu názoru, že jednou z hybných pák vývoje druhů a s nimi i člověka je boj o život uplně

jeomorfických druhů. Snažil se ji využít propagátorem válek, postavil názor o unitarodruhové spolupráci, zejména pokud jde o člověka. Hrdlička myšlenku využil i v praxi. Po napadení Sovětského svazu hitlerovským Německem vysvětloval lidu Spojených států, kde je místo demokraticky smýšlejícího lidstva v tomto boji. V tomto smyslu poslal i memorandum prezidentu F. D. Rooseveltovi jako ředitel Národního muzea antropologie ve Spojených státech; byl jím od roku 1910 až do své smrti 5. září 1943.

Humpolec si svého slavného rodáka velice váží, a tak bylo péčí ministerstva kultury ČSR a městského národního výboru v bývalé Hrdličkově škole zřízeno Hrdličkovo muzeum. Již schodiště a chodby jsou vyzdobeny fotografiemi lidí ze všech světadílů. Spolu s vědecky zjištěnými fakty a doklady o vývoji člověka a nejdůležitějšími kosterními nálezy přivádějí návštěvníka do sféry antropologie. Jsou zde odlišky lebek Indiánů, nástroje, ozdoby i zbraně. Řada dokladů a poučení o rovnocennosti ras dokazují správnost Hrdličkových výzkumů.

Život dr. Hrdličky je dokumentován fotografiemi i předměty s použitím ličením jeho vědeckých výprav. Jsou tu dokumentace o jeho výzkumech na Alijaše a Kamčatce, kterými dokázal, že původní obyvatelstvo Ameriky je vlastně mongolského původu a že Amerika byla osídlena přes Aleuty z Asie.

Po mořích a oceánech

Přestože jsme sem bez moře, najdeme i v naší historii řadu lidí, které přilákala romantika námořní plavby a dalekých zemí. Jedním z nich byl i Jan Vozáb, rodák z východočeské obce Kojice. Pocházel z rolnické rodiny a byl nejstarší syn ze 17 dětí. Vychodil obecnou školu v Kojicích a v Týnci nad Labem, nižší reálku v Pardubicích a Kolíně a nakonec státní průmyslovou školu v Chomutově. Když mu bylo 17 let, nechal se dobrovolně odvést k námořnictvu a byl přidělen do přístavu Pola v dnešní Jugoslávii.

Pro svou, na tu dobu vysokou kvalitaci, byl ihned zařazen ke strojům. V rychlejším postupu mu dle ze začátku překáželo, že byl Čech a ještě k tomu evangelík, ale nakonec, protože své prá-

ce vykonával bezvadně a jako odborník se osvědčil, byl jmenován důstojníkem.

Ve službách rakouské mariny projel snad celý tehdy známý svět. Zúčastnil se rusko-japonské války v roce 1904. Ještě jako poddůstojníkovi se mu podařilo splnit sen každého námořníka, vykonat cestu kolem světa. Jeho školní loď Fosana vyplula z přístavu Pola a navštívila při krátkých či delších pobýtech Gibraltar, Brazílii, Uruguay, Argentinu, Chile, Peru, tichomořské ostrovy Tahiti, Samoa, Novou Kaledonii, Salomonsovy ostrovy, Novou Guineu. Na zpáteční cestě Javu, Sumatru, Zemi a Přední Aden a přístav Aden na Arabském poloostrově, odkud Rudým mořem a přes Suez projeli zpět do mateřského přístavu v Pola. Během služby navštívil většinu přístavů ve Středomoří a cestoval po Španělsku, Egyptě a Turecku. Dvakrát se plavil do Japonska, byl v Koreji, Číně a dokonce na Sibiři. Navštívil i Austrálii, Hongkong, Macao, Thajsko, Cejlon, Indii a u afrických břehů ostrov Mauritiis. Vůde se snažil využít delších pobytů a pronikal do vnitrozemí, kde pozoroval sledoval život obyvatel, kulturu, historii, faunu a flóru. Plošil fotografoval a ze svých cest si přivezl mnoho pozoruhodných předmětů, které věnoval většinou školám a muzeím. Podle jeho vyprávění o dopise bylo napsáno a v časopisech publikováno několik cestopisných reportáží.

Protože byl velmi schopným odborníkem a výborným znalcem lodních strojů, postupoval v hodnostech a nakonec se stal vrchním strojním správcem rakousko-uherského loďstva v Pola v hodnosti lodního majora. Měl přístup do nejvyšších kruhů v Rakousko-Uhersku i v cizině. Byl a tabule tureckého sultána, který mu odálil turecký řád, jako host japonského císaře obdržel se památkou meč samurajů. Tato pocta se v Japonsku dostávala pouze šlechticům. Jan Vozáb mluvil plynule německy a italsky, velmi dobře srbochorvatsky, anglicky, francouzsky a dobře rusky, španělsky a japonsky. Přestože byl vlastně skoro světoobčan, ke své české národnosti se vždy brděl bláslil. A také, když v roce 1917 odešel ze zdravotních důvodů do výslužby, se vrátil do svých rodných Kojic, aby zde u svého bratra dožil své bohaté život. Pobyt v cizích zemích ho však poznamenal na zdraví a tak v 57 letech umírá 27. prosince 1919. Je pochován na místním hřbitově.

století. A návštěvníci městského muzea v Přelouči mohou spatřit v expozici cestopisatelů — rodáků z Přeloučska — řadu zajímavých etnografických předmětů z dalekých cest námořního důstojníka Jana Vozába, který, se měl mnoho možností v cizině zbývat — nikdy na Čechy a rodné Polabí nezapomněl.

Přestože se během let část jeho sbírek ztratila, podařilo se zbývajícím zachránit a konstituit v městském muzeu v Přelouči. V roce 1902 se pozdějšími rozšířila o vzácný objev lebn osobního archivu fotografů, které v jednotlivých dokumentech objevujeme kvalitě dokumentační život v těch zemích Jižní Ameriky, Trichomaf, Afriky a Evropy na sklonku minulého

K Tintorettoovým obrazům u nás

Loupežné přepadení v Brně

(rel.) Patnáctiletý chlapec se stal obětí lupáckého přepadení na hlavnítní nábřeží v Brně. V neděli těsně před půlnocí jej zastavily v podchodu několik mužů, kteří ho vyzvali, aby jim vydal své peníze. Když odmítl, jeden z pachatelů bodl chlapce do levé části hrudníku. Lupiči z místa utekli a patraři nyní po nich pátrají příslušníci Vb. Chlapec utrpěl nastříh jen lehké zranění.

VYNIKALICIM VÝKONEM zvládla v soutěži poštovních zaměstnanců kráje Chotěbuz v NDR GbB Sandlerová ze Senftenbergu, která během pěti minut oproti koučovi za postovní zástupek, přibírá přesně vyřadila všechny zástupce namířené francouzské nešťáky a deset zástupců na odeslatel. oproti přiležitostem rozkřem.

díla činilo autorům zmíněné publikace potíže — a není asi náhodou, že vypadá i z katalogu děl odespaných, ač je uvedeno v rejstříku. Autor tohoto článku se odhodlal obraz (který dříve zatázoval jen do mistrova okruhu) označit po důkladném technologickém průzkumu v restaurátorské dílně Národní galerie za práci Tintorettovu, neboť mnohé okolnosti, včetně rentgenogramů, mluví pro Tintorettovo autorství. Jde ovšem o otevřený, velmi nesnadný problém, k němuž nebylo řečeno poslední slovo — a bylo by proto předsnésné otázku uzavírat.

Podpísaný nemíní nespravedlivě kárat autora zmíněných článků v tomto listě, neboť ví až příliš dobře, že sám mohl v celku monografií o Tintorettové díle studovat jen v zahraničí. V žádné naší knihovně tato kniha není. Neměla by se věc stát podnětem k řešení otázky zásadní? Nejen o Tintorettovi, ale i desítkách děl světových mistrů zastoupených v našich sbírkách nemůže dnes publicista napsat soud, odpovídající stavu současného poznání prostě proto, že v našich knihovnách chybějí desítky základních monografií, bez jejichž znalosti je ostatně také třeba, když další odborné bádání nemožné. Neměli bychom hledat cestu k nápravě tohoto stavu?

Houskové knedlíčky — specialita české kuchyně. A vida, přece se najdou taci, kteří houskové knedlík udělat a uvařit neumějí. Řeknete — žádná škoda, jsou to zbytečné kalorië. Ale přece jen — co by tomu takla rodina, svěřila na svědkov a vepřovou pečenì se selm, kdyby dostala tuto krmì na talìř bez knedlíků? A tak se občas všechny snažíme, některá koupì knedlík v prášku, jiná vytváre hñete a hñete, ale málokdy se jí vyvede knedlík jako malovaný. Pro mladé a snaživé hospodyňky je proto určeno několik dnešních předpisů na těchto stránkách společnosti.

rozkvedlané v mléce a vypracujeme vláčné těsto. S těstem pracujeme tak dlouho, až je lepkavé a nechytá se vafečky. Pak do těsta zapracujeme pečivo nakrájené na kostičky. Těsto posypeme moukou a dáme je na dvě hodiny odpočinout a vykynout. Knedlík z odpočatého těsta je chutnější. Z uvedeného množství utvoříme dva stejné velké knedlíky na pomoučeném prkénku. Vložíme do vroucí vody a vaříme 20 minut přikryté pokličkou, v dostatečném množství osolené vody. Za správně vypracovaného těsta knedlíky po vložení do vody ihned vyplavou k povrchu. Po 10 minutách knedlíky obrátíme a dovaříme. Uvařené krájíme silnou nůž nebo krájecem.

HOUSKOVÝ KNEDLIK Jaromíra Trejbal
(kuchyně Vlasty Buriana): 500 g hrubé
mouky speciál [n. 1 polohrubé téže ka-
josti], 2—3 žloutky, sůl, 1 prášek so-
pečiva, asi 1/3 limonádové láhve so-
dovky, 2 kusy pečiva. — Prosálou mou-
ku smísíme s práškem, přidáme sůl,
žloutky a sodovkou zeděláme tuhé těsto,
které dobře vypracujeme. Přidáme do
něj na kostičky nakrájené pečivo, ještě
důkladně propracujeme, ruce namočíme
ve vodě, abychom povrch těsta dobře
urovnali. Pak teprve na prkénku posy-
paném moukou dotváříme. Hned zavá-
líme do velkého kastrolu s vafelí slan-
nou vodou, knedlíky hodně nabudou.
Jestliže uděláme z tohoto množství dvě
šišky, vaříme je celkem 20 minut; po
10 minutách je obrátíme a dovaříme. Ho-
tově krájíme reznou nítí.

HOUSKOVÝ KNEDLIK Aleny Bartošové,
učitelky: 2 čtvrtlitrové hrnky hrubé
mouky, 2 čtvrtlitrové hrnky mléka, 2-3
žloutky, sůl. — Z přísad vypracujeme těs-
to, přidáme 2-2,5 na kostičky nakráje-
ného rohlíku a lehce vmícháme tuhý
sníh ze 2-3 bílků. Těsto rozdělíme do
máslem dobře vymazaných čtvrtlitrových
hrnků, které plníme kousek pod okraj,
knedlík nabude. Hrnky vložíme do kast-
rolu s vodou [jsou potopené do poloviny
své výšky], přiklopíme, vodu přivede-
me do varu a varíme asi půl hodiny.
Pak knedlíky opatrně vyklopíme a krá-
jíme niti.

(čik) K trestu smrti byl odsouzen krajským soudem v Ústí nad Labem 26letý Stanislav K. z Lovosic, který v květnu a červnu roku 1982 zavraždil v Lovosicích jedenatřicetiletou ženu, dopustil se lopežné vraždy třicetileté ženy a dalších trestných činů. Obžalován byl uznaný vinným dvěma trestnými činy vraždy, trestným činem ublížení na zdraví, krádeže, pohled ního zneužití, lopeže, pokusu trestného činu znásil ní a matení výkonu úředního rozhodnutí. Dvaakrát sondné trestanému recidivistovi byl s příslušnými k mluvorádné vysněmu stupi společenské nebezpeč nosti a k zviřk zavrženímohodnému způsobu provedení a noliutce spóchéhoedné ledání uložen absolutní trest.

Jedným problematickým kusem zostáva na našej pôde — Sv. Jeroným v pražské Národní galerii, zapůjčený ovšem rovněž z Pražského hradu. Velká monografie Palluccchinio a Rossiove jej mezi autentickými pracemi neuvádí. Vim dobře, že hodnocení tohoto

**Bundespräsident: Nutzt nix!
Wende-Kanzler: Tut nix!
Außenminister: Taugt nix!
Kabinetts: Kann nix!
Fazit: Von nix kommt nix!**

NEJMENŠÍ SUD SVĚTA mají v Pivovarském muzeu v Plzni. Do velikosti 2 centimetrů mu chybí 3 milimetry. Je vyroben z několika druhů dřeva a drží ho pohromadě 4 kovové obruče. Vyrobil ho na počátku století bednářský mistr měšťanského pivovaru v Plzni František Stejskal. (pk)

bylo jeho sledování odvoláno. Světově proslulý fyzik byl znám svými devicovými náčrtů, a to tehdy, v době studené války, v Americe stačilo k tomu, aby byl trvale zapsán na seznamu podezřelých.

V době jeho špekování shromáždila FBI na 200 různých informací. Dokonce se několikrát agentům už zdálo, že „maji práci za hrst!“ Nnapř. jeden holčič z Los Angeles podobně vyhlídl, jak byl Einsteinem a dalším „špionem-komunistou“, světově známým hercem Charlie Chaplinem, naverbován v sedmádesátých letech jako agent „světové komunistické revoluce“. Při ověřování výpovědí holčič se ukázalo, že v té době byl oba podezřelí vzdáleni od údajného místa „verbování“ stovky kilometrů.

Sledování A. Einsteina agenty FBI nepotvrdilo žádnou z domněnek, přesto však byly doklady o něm uchovávány jako tajné dokumenty a špehování bylo ukončeno až tři měsíce po Einsteinově smrti. Jak známo, zemřel 18. dubna 1955.

Autor teorie relativity a nositel Nobelovy ceny za rok 1921 přijel do Spojených států v roce 1932, odešel před narůstající vinou nacistu z Německa. Začal přednášet na slavné americké univerzitě v Princetonu a v roce 1941 získal emerické státní občanství. Po celou dobu svého pobytu v USA se netajili svými protitotalitářskými názory a byl také prvním vědcem, který osvětlil tehdejšímu americkému prezidentu Rooseveltovi, jaké nebezpečí by hrozilo, kdyby se nacisté v Německu zmocnili tajemství jaderné zbraně. Pod vlivem této informace Američané urychlili program výzkumu v této oblasti a do konce války zhotovili první tři atomové bomby.

Přes veškerou veřejně známou loajalitu A. Einsteina ho v roce 1950 nenechal tehdejší šéf FBI Edgar Hoover sledovat. Důvodem k tomu byl Dopis, v němž byl Einstein demotován a označen za „komunistu a špióna“. I když se po krátké době ukázalo, že dopis byl napsán ze záměru, a směřných důvodů osobní nadvědy (za to, že Einstein nechce vsadit na „jistý typ koně“ na dostizích, ne-

Ve Washingtonu byly po uplynutí sedmadvaceti letého období „přísobého utajení“ zveřejněny archivní dokumenty týkající se Alberta Einsteina v době jeho pobytu v USA. Vypovídá z nich, že FBI přes pět let sledovalo jeho fyzika sledovala. Spolutvůrce atomové síly USA byl totiž podezříván, že provádí špionáž ve prospěch „cizí moci“.

44ml To JE PRÉHNAVY!

LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

95. VES CÍSAŘE FRANTIŠKA

Původní název Františkových Lázní je poměrně málo znám. Rovnou musím upozornit, že se nejedná o žádný kryptogram. Skutečně se tak jmenovala malá vesnička u Chebu, která později prošla jako světznámé lázně. Ale řekněte sami! Kdo by jezdil na léčení do obyčejné vesnice, byt nesla císařovo jméno. S tím se nedá ani pochlibit, ani o tom vyprávět známým; pozdější přejmenování bylo nepochybně zcela na místě.

I tak musely Františkovy Lázně o své místo na slunci tvrdě bojovat. První lázeňská sezóna byla zahájena teprve na jaře roku 1793, tedy před 190 lety, a v té době měly svou zavedenou tradici jak Karlovy Vary, tak blízké Mariánské Lázně. Minerální prameny u města Chebu byly ovšem známy mnohem dříve, podle zachovaných rukopisů již od 15. století. Tehdy se chebské kyselky, jak se jim říkalo, roznášely v kameninových džbancích do blízkého i vzdálenějšího okolí. Znalí je i ve Vídni a chebská radní v roce 1719 vážně uvažovali o rozvádění kyselék městským vodovodem, čímž by ovšem pozdějším Františkovým Lázním vypálili rybník.

O léčebné využití pramenů se hodně zasloužil chebský lékař a městský fyzik Bernhard Adler

(1753—1810). Měl s tím obrovské potíže. Když konečně prosadil postavení léčebného pavilónu a ohrazení pozdějšího Františkova pramenu dřevěným plotem, aby si v něm starousedlici nekoupali nohy, vzbourily se místní ženy, pro které roznášení kyselék znamenalo nějaký ten krejcar navíc. Ačkoliv ženská emancipace byla dosud v nedohlednu, rozmetaly rozvášněné ženy dřevěnou ohradu, vážně poškodily pavilón a sám doktor Adler stěží unikl před zneuctěním. Byla z toho stížnost k samotnému císaři a to bylo dobře, neboť minerální prameny získaly publicitu a krátce potom bylo rozhoduto o zřízení lázeňského místa z moci úřední.

Původně se ve Františkových Lázních léčilo všechno možné — od poruch zažívání a chudokrevnosti po hypochondrii a močové potíže. Až později přibýly choroby reumatické a gynekologické. Jakkoliv je to s podivem, lázeňský pobyt působil úplně zářky u žen, které léta nemohly otěhotnět. Nad touto zvláštností si mužové vědy marně lámali hlavy. Jedni hledali příčinu v minerálních vodách, jiní v úrodném klimatu, ovlivněném erupcemi blízké, dávno již vyhaslé sopky. Ovšem kyselky vedou častěji k průjmům než k těhotenství a sopečný humus je vhodný tak pro pšenici, méně už pro ženy, které nemohou přijít do jiného stavu. Snad měl pravdu profesor Vondráček, když upozorňoval na dobové klepy, kte-

re nejednou zrazovaly otěhotnění přisuzovaly působení místního kaplana a dragounů nepříteli vzdáleného jezdeckého pluku.

Tenkrát se to asi tak nebralo. Po staletí se udržovalo dogma o pohyblivé délce těhotenství, které ještě podle Hippokrata většinou trvalo obvyklých devět měsíců, ale byly tolerovány velké odchylky směrem nahoru i dolů. Středověký rytíř se nijak nepodivil, když mu žena povila pětíměsíční dítě, nebo když novorozenec přišel na svět až za 12 či 14 měsíců od početí, přesněji řečeno od doby, kdy byl otec naposledy doma. Kuriózní byl i názor vhláslých kapacit, že legitimní může být jen sedmi a devítíměsíční novorozenec, nikoliv však dítě, porozené v osmi měsících. Podobné názory doznávaly ještě v osvíceném 19. století.

Nu, ať to bylo, jak bylo. Jisté je, že františkolázeňská léčba gynekologických afekcí slaví úspěch i v dnešní moderní době, přestože je kategorie lázeňských kaplanů a dragounských oficiů nenávratně pryč. Mnozí přestastní rodiče se přijíždějí podívat (nebo si pro jistotu sáhnout) na sochu Františka v lázeňském parku nebo se projít v idyllickém Dětském sadu růží, jenž byl založen na oslavu dětí, počatých po místní zázračné léčbě.

Třeba někdo namítne, že děti přicházejí na svět i po léčbě v jiných lázních, pokud v nich panuje čilý společenský ruch, ale to bychom se dostávali do zbytečných detailů. Františkovy Lázně si na léčení ženské sterility vybudovaly světové jméno a bylo by nemoudré o čemkoliv pochybovat. Nicméně se přiznám, že se jako vlastník tří dcer těmto půvabným západočeským lázním širokým obloukem vyhýbám. Jako mužský sice nejsem k přivádění na svět patřičně uzpůsoben, avšak příroda je mocná a člověk nikdy neví.

um 1600 entstanden sein soll, so muß man wohl davon ausgehen, daß sie der damalige Besitzer Heinrich Schöffler, ein Steinmetz, angebracht hat. Hus soll bei einem Fluchtversuch nämlich genau an dieser Stelle festgenommen worden sein. In der Chronik von Eberlin (1788) wurde dieses Haus dann als Aufenthaltsort von Jan Hus bezeichnet und darauf stützen sich alle weiteren Angaben, die schließlich zum Kauf des Anwesens im Jahre 1923 durch die Prager Hus-Museums-Gesellschaft führten.

Welche Konsequenzen die Prager Regierung und mit ihr die Hus-Museums-Gesellschaft ziehen werden, nachdem feststeht, daß Hus nie und nimmer im „Hus-Haus“ gewohnt hat, wo man aber heute noch den Raum zeigt, in dem der Reformator gelebt haben soll, ist noch nicht bekannt. Sehr erfreut dürften die Prager Hus-Freunde jedenfalls nicht sein.

Das Hus-Haus, in dem Hus niemals wohnte

verbrannten böhmischen Magister der Nachwelt erhalten wollte.

Peinlichkeit breitete sich unter Kennern aus, als Blechners Thesen in den „Schriften des Vereins für Geschichte des Bodensees und seiner Umgebung“ kürzlich erschienen. Doch öffentlich schwieg man darüber. Selbst in einer Sitzung des Kulturausschusses, der über den städtischen Zuschuß für das „Hus-Haus“ von über 50 000 Mark zu befinden hatte, wurden die Mitglieder in Unkenntnis gelassen. Dabei war ein Mitglied des Gemeinderates voll informiert: Stadtrat Ulrich Lelner. Er hatte selbst die Redaktion des heimatgeschichtlichen Heftes, das Blechners Forschungsarbeit veröffentlichte, und von der der Direktor des Konstanzer Stadtarchivs, Professor Maurer, sagt, daß dies „eine überzeugende Arbeit ist, die man nicht widerlegen kann“.

Gernot Blechner hatte in seiner fast dreijährigen wissenschaftlichen Arbeit herausgefunden, was man in früheren Jahrhunderten entweder versäumt oder bewußt unterdrückt hatte: Er brachte den Nachweis, wo Jan Hus tatsächlich gewohnt hatte.

Mosaikartig baute Blechner aus den Aufzeichnungen Richental's, dem zeitgenössischen Chronisten des Konzils, sowie aus den Notizen eines anderen Zeitgenossen, Peter von Mladonowitz, aus dem Häuserbuch der Stadt Konstanz, den Ratslisten und Steuerbüchern der Stadt, den damaligen Eigentümer-Verzeichnissen und einer Reihe anderer Quellen zusammen, wo das Haus der Witwe Pfister an der Paulsgasse stand, das Hus tatsächlich beherbergte.

1414 gab es noch keine Hussenstraße, sie hieß damals Paulsgasse.

Und in dieser wohnte nur eine einzige Witwe Fida Pfister. Es war aber nicht das Haus Nummer 64; wie man Jahrhunderte später glauben machen wollte, sondern Nummer 22 und hieß „zur Roten Kanne“.

Die Motive für eine „Verlegung“ der Hus-Herberge von der Paulsgasse 22 in das Haus 64 schreibt Blechner der damaligen Kirchenpolitik zu: Alte Spuren, die an den Aufenthalt des verbrannten böhmischen Reformators erinnerten, sollten beseitigt werden. Seine Asche wurde in den Rhein gestreut. Man wollte verhindern, daß eine Gedenkstätte des „Ketzers“ entstand. Aus diesem Grunde, so vermutet Blechner, ist die Hus-Herberge im 15. und 16. Jahrhundert in Vergessenheit geraten.

Was eine Inschrift am heutigen sogenannten „Hus-Haus“ betrifft, die

Nemó rád statisztikát
(roj: Angličan Ch. Whiteow nemí rádovalakou dčveru ke statisztikám adeolóm, jež byj pjeď česám zveřehněj ve Velké Británii. Po- die tčcho adej je pravděpodob- nost, že bude věš dčm vykraden. nízká: průměrně se tak může stát zhruba jedenkrát za čtyřicet let, jest- případně jednou za třináct let, jest- liže dčlověk žije ve zvláště nebez- pečném čtvrtích britického hlavní- ho města Londýna. Nedvěřa pana Whiteowe k těmto statistickým dčdám vyplývá z jeho osobní smutné zkušenosti. Během posled- ních dvaceti měsíců vykradli je- ho dčm už pčtčřát. Zlodej čtejně nečetli statistiku...

● Rozsáhlá síť podzemních chodeb byla nedávno objevena v Konstanci. Podle rumunských archeologů je to největší dosud známá římská kanalizace. Místní síť celá Dobruže a černomorského pobřeží. Ka takomby jsou v průměru dvacet metrů pod zemí.

● Ve věku 133 let zemřel neistatší obyvateř Ban- gladeše Ahmad Hakeem. Jak sděluji list Bangla- desh Times, zanechal po sobě deset synů a osm dcer.

● **PRŮMĚRNA SPOTŘEBA RYB NA JEDNOHO OBYVATELE DOSAŽUJE V ČR 5,6 KG. STADKOVODNÍ RYBY SE NA NI POUŽÍVÁJÍ POUZE NECELÝM KILOGRAMEM. RYBNÍKY V ČR DNES ZABÍRAJÍ 41 TÍSEČ HEKTARŮ. Hlavní ry- bou, která také tvoří 90 procent celkové produk- ce a ročně se jí loví 115 tisíc tuny, je kapr. Úln, štika, candát, marená apod. zastupují zbývajících tři- setinu. Na zvláště očkdaného trisu chovnu ryb lze očekávat, že do konce této pčtčřetky se z he- ktaru rybníků uloví 381 kg, v roce 1990 pak 415 kg ryb, což je zhruba o sto kilogramů více než v ro- ce 1960.**

Was se... rund 250 Jahren in Kon- stanz als unumstößliche Tatsa- che gegolten hatte, brachte der in der Bodenseestadt lebende Diplom-Inge- nieur Gernot Blechner jetzt in drei Jahren Arbeit zum Einsturz: In einer Untersuchung wies er nach, daß der böhmische Reformator Jan Hus wäh- rend des Konstanzer Konzils zu keiner Zeit in jenem Haus gewohnt hat, das heute in Konstanz als „Hus-Haus“ ausgewiesen ist und seit 1923 der Prager Hus-Museums-Gesellschaft gehört.

In der Annahme, daß der Reforma- tor zwischen dem 3. und 28. November 1414 im Haus Hussenstraße 64 gewohnt hatte, bewilligte die Prager Regierung 1978 immerhin 1,4 Millionen Mark für die Renovierung des Gebäudes, und am 6. Juli 1980 wurde es aufgezputzt präsentiert — im Beisein offizieller Vertreter der CSSR. Doch es war, wie sich nun herausstellt, wohl das falsche Haus, das man im Gedenken an den noch während des Konzils als Ketzer

Kopřivnická automobilka patří mezi nejstarší výrobce osobních automobilů. Pro rok 1984 představil n. p. TATRA modernizovanou variantu luxusního osobního automobilu TATRA 613-2. Model 1984 se odlišuje špičkovou karosérií, kde přední maska, přední a zadní nárazníky jsou vyrobeny z plesti.

Upraveny jsou i světlomety: jsou montovány halogenové hlavní i příčné světlomety kombinované s mlhovkou. Přední směrová světla mají nový tvar, stejně jako zadní skupinová světla a integrovaným světlem do mlhy. Úpravou karosérie se změnil některé základní rozměry vozidla. Modernizovaná »Sestsetřináctka« má délku 5000 mm, šířku 1800 mm, výšku 1440 mm. Rozvor se zvětšil na 2990 mm, rozchod vpředu 1510 mm, vzadu 1520 mm, pohotovostní hmotnost je 1690 kg.

Automobil Tatra 613-2 model 84 je poháněn čtyřdobým, vzduchem chlazeným osmiválcem do V 90° umístěným nad zadní nápravou. Zdvihový objem motoru a označením T 613 E1 je 3495 cm³. Nejvyšší výkon je 123,5 kW při 5200 ot./min. může udržit rychlost přes 190 km/hod., zrychlení z 0 na 100 km/hod. lze dosáhnout za 11,4 s.

Podvozek vychází z bezrámové konstrukce. Přední kola jsou nezávisle zavěšená, uložená na otočných čepích, zatížená do trojúhelníkového závěsu McPherson. Zadní náprava je nezávislá, vidlicová vlečná ramena jsou se šikmou osou kvyání. Provozní brády jsou kotoučové, dvoudokrhové, kapalinové s podtlakovým posilovačem a vnitřním chlazením všech kotoučů.

Automobil je vybaven účinným nezávislým topením o výkonu 2krát 4000 kcal/h., vyhříván je zadní okno i sedadla se stavitelnými opěrkami hlavy. K výbavě patří samonavíjecí pásy, otačkoměr, radiopřijímač.

Ve srovnání s předchozími modely byla snížena spotřeba paliva. Podle normy EHK při režimu 90/120 km/h město jsou dosahovány hodnoty 10,6/13,2 l/100 km/17,4.

Kromě T 613-2 model 1984 bude vyráběna v omezeném množství i TATRA 613 Speciál, špičková luxusní varianta »Sest-

Skončil sjezd KS USA

Cleveland: Přijetím závěrečných dokumentů a rezoluce o míru a solidaritě skončil včera XXIII. sjezd KS USA. Na 500 delegátů, kteří po čtyři dny ve městě Clevelandu ve státě Ohio projednávali úkoly amerických komunistů v boji za mír a společenský pokrok, přijalo bouřlivým potleskem zprávu, že nově zvolený ÚV KS USA potvrdil generálního tajemníka G. Halla a národního předsedu H. Winstona v jejich funkcích. V mírové rezoluci označují američtí komunisté politiku Reaganovy vlády za hlavní nebezpečí pro světový mír, odmítají plánované rozmístění nových jaderných zbraní USA v západní Evropě. Dokument dále pronáší ve vměšování USA do vnitřních záležitostí jiných zemí, zejména středoamerických, a brutální invazi na Grenadu. Delegáti vyzvali k zesílení protiválečného úsilí, zejména proti instalaci raket USA v Evropě a vyslovili se pro zmrazení jaderných arzenálů.

Zlatá čs. akordeonistovi

Tal: Mnohohodnotného úspěchu dosáhl čs. akordeonistě za oceánem. Ve světové soutěži, která se konala v hlavním městě Venezuely Caracasu za účasti 21 kandidátů z 12 zemí, vybořil si první místo a zlatou medaili s cenou zakladatele Venezuely posmrtně 6. ročníku pražské konzervatoře Pavel Draešer. Druhé místo a stříbrnou medaili získal absolvent brněnské konzervatoře Jaromír Zámečník.

Největší diamant na světě byl nedávno prodán v Londýně. Diamant ve tvaru srdce nazvaný Velké srdce Afriky má hmotnost 70 karátů (14 gramů) — na sn. nahoře — a byl vyhraněn ze surového polotovaru o hmotnosti 278 karátů (55,6 gramu) — na sn. dole. Byl ohodnocen závratnou sumou sedmi miliónů dolarů

Tak vypadal TATRA 613 Speciál ročníku 1983—84... poslední automobil v řadě, kterou před více než 86 lety zahájil model »President« Foto autor

Arbeitslosenquoten in %

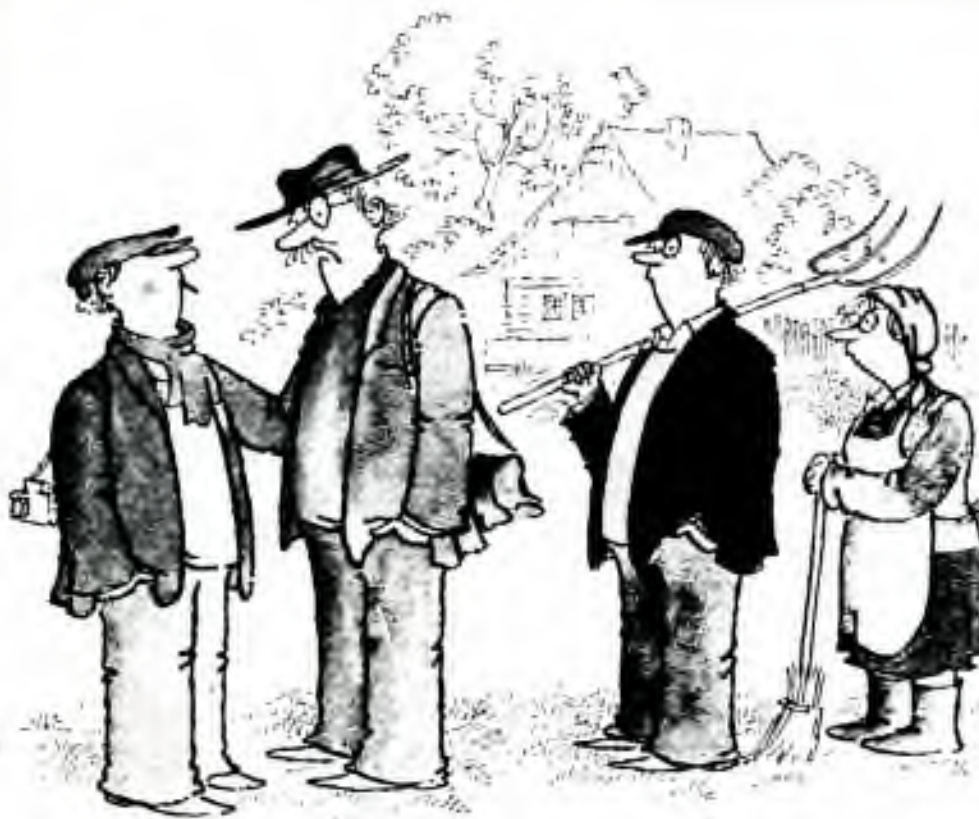
Aufgespießt

Berichtigung zu Nr. 4/83: Unter der Überschrift »Bezugsquellen für Bio-Waschmittel« und in deutlicher Nähe zu der weiteren Schlagzeile »Vorsicht bei Enthärtern« wurde u.a. die Adresse »BEI BIO, Alfred Biolek, c/o WDR, Appellhofplatz, 5000 Köln 1« angegeben. Die Redaktion bedauert, daß der Westdeutsche Rundfunk aufgrund unserer Veröffentlichung in den Verdacht geraten ist, als Umschlagplatz für biodynamische Säuberungsprozesse im medialen Bereich zur Verfügung zu stehen. Dies ist nicht der Fall. Im Gegenteil steht der WDR nicht im Verdacht, bei Säuberungsprozessen biodynamische Methoden zur Anwendung zu bringen.

Redaktionsnotiz im Heft 5/83 der Zeitschrift »Umweltmagazin« des Bundesverbands Bürgerinitiativen Umweltschutz.

In Pappsärgen zur Beerdigung

TOOWOOMBA, 14. November (AP). Auf ungewöhnliche Weise soll in Australien die Nachfrage nach billigen Beerdigungen befriedigt werden: Nach dem Willen der Bestattungsunternehmer sollen die Toten in Zukunft in schmucklosen Pappsärgen zur letzten Ruhe gebettet werden können. Kevin McGrath, Vorsitzender der Vereinigung der Bestattungsunternehmer in Queensland, rechnet damit, daß der australische Normenausschuß diese Neuerung genehmigen wird. Es seien allerdings noch einige „technische Probleme“ zu lösen. So müsse noch eine Pappe entworfen werden, die nicht gleich zusammenfalle, wenn der Sarg aus dem Leichenwagen gehoben werde. Auch könne es „Probleme“ geben, wenn die Pappe naß werden und sich wellen sollte. Doch seien die Unternehmer gewillt, „die Herausforderung anzunehmen“.

Vladimír Rencín

„Tak to slyšíte. Staré Bělídlo stávalo jinde, babička neumřela tady, ale ve Vídni, Kristla si nevzala Milu, Viktorku nezabil blesk, ale dožila se požehnaného věku. A tak je to, přáteli, se vším.“

Prag lást Gefangene frei

PRAG, 14. November (AFP). Der frühere Oberstleutnant der tschechoslowakischen Luftwaffe, Zbyněk Cerořský, ist nach Verbüßung einer zweijährigen Freiheitsstrafe freigelassen worden. Cerořský war 1970 aus der Luftwaffe und der KP ausgeschlossen worden, nachdem er die Rolle der Armee bei der sowjetischen Intervention im August 1968 kritisiert hatte.

Neprakté Švandrlík

„Máme čas, čas jsou peníze, takže jsme vlastně miliónáři.“

● Mimořádně úspěšně zohdíl své umělecké turné po Jordánské slovenský lidový soubor SEUK. První představení v Ammánu zhlédlo přes 1200 lidí. Výstupné bylo odměněno mohutným, dlouhotrvajícím potleskem.

● Itálie ● Švýcarsko schválily projekt stavby nového železničního tunelu u města Como na italsko-švýcarské hranici. Jeho délka bude 7,2 kilometru a povede úpatím hory Olimpino souběžně s již existujícím tunelem.

DVA FRANCOUZŠTÍ VZDUCHOPLAVCI, Michel Arnould a Helène Dorignyová, přeletěli poprvé v balónu plněném teplým vzduchem kanál Le Manche. Za tři a půl hodinu po opuštění městečka Le Touquet absolvovali v kóži pod mohutnou montgolfiérou 70 kilometrů nad mořem a 20 kilometrů nad pevninou. Přistáli na poli 90 km od Londýna.

Dříve jsme se nesměli ozvat ani šeptem. Teď vydáváme a čteme Samizdat, a když se sejdem v kufárnách výzkumných ústavů, jeden druhému si z duše postěžujeme : « Co se jen *oni* nadělají hlouposti, kam nás to jen vedou ! Chvátají se zbytečnými lety do vesmíru, zatímco doma je chudoba a bída; podporují nezákonné vlády ve vzdálených zemích, podněcují občanské války; vypěstovali si nepředložené (a na nás účty) Mao Ce-tunga, teď *nás* proti němu poženou a my volky nevolky budeme muset jít; odsuzují, koho se jim zachce, zdravé zavírají mezi choromyslné – to všechno *oni*, a my jsme proti tomu bezmocní. »

Už v tom vězíme až po krk, už nás všechny zachvátila duchovní zkáza, fyzický zmar vzplane co nevidět a sežehne nás i naše děti – a my se stále jen ustrašeně usmíváme a koktavě drmolíme :

« Jak tomu můžeme zabránit ? Takovou moc nemáme ! »

Tak beznadějně jsme už klesli, že za každodenní skývu chleba se vzdáváme všech zásad, své duše, všech snah svých předků, všech příležitostí pro své děti – jen abychom si neohrozili svou vratkou existenci. Nežůstala nám ani pevnost, ani hrdost, ani plamen v srdci. My se nebojíme atomové smrti, nebojíme se ani třetí světové války (třeba se před ní nějak schováme), my se jen bojíme projevu občanské statečnosti ! Jen se neodtrhnout od stáda, neudělat krok samostatně, abychom se náhle neocitli bez bílé vecky, bez plynových kamen, bez povolení pobytu v Moskvě.

Co do nás na politickém školení vtlučkali, to se v nás ujalo, abychom si žili celý život dobře a pohodlně : *prostředí*, sociální podmínky, z nichž se nikdo nedostane, bytí určuje vědomí. Zač tedy můžeme ? Za nic !

A přesto za to můžeme, za všechno ! My si ale sami sobě lžeme, abychom se uchálohlili. Nikoliv *oni* jsou všim vinní, nýbrž my, jen a jen *my* !

Mnozí namítnou : « Ale vždyť opravdu nic nevymyslíme ! Zavřeli nám ústa, neposlouchají nás, neptají se nás. Jak je donutit, aby nás poslechli ? » Přesvědčit je – to je nemožné.

Přirozené by bylo uspořádat nové volby, ale ty v naší zemi nebyvají.

Na Západě znají lidé stávky, protestní demonstrace – my ale jsme příliš bojácni, my máme strach : cože, najednou položit práci a vyjít do ulic ?

Všechny ostatní cesty, vyzkoušené v poslední době v trpké ruské historii, byly osudné – a tím spíše nejsou pro nás, těch opravdu nám není zapotřebí ! Teď, kdy všechny sekery dosáhly svého, kdy vše, co bylo zaseto, vzešlo, vidíme, jak zbloudili, jak se zmýlili ve svém přílišném sebevědomí ti mladí, kteří terorem, krvavým povstáním a občanskou válkou chtěli vytvořit spravedlivou a šťastnou zem. Ne, děkujeme pěkně, vy osvícenci ! Teď už víme, že ohavné metody plodí ohavné výsledky. Naše ruce musí zůstat čisté !

Což se tedy kruh uzavřel ? Není skutečné východisko ? Nezbyvá nám než nečinně čekat, až se najednou něco *samo* stane ?

Ono se to ale nás nikdy *samo* nepustí, jestliže to budeme všichni každodenně uznávat, oslavovat a upevňovat a jestliže se neodpoutáme alespoň od jeho nejcitlivějšího místa.

Od *lži*.

Když násilí vniká do pokojného lidského života, jeho tvář září sebevědomím, na své vlajce má vepsáno a vykřikuje : « Já jsem násilí ! Rozjeďte se, ustupte, nebo vás rozdrtím ! » Avšak násilí rychle stárne, za pár let již není tak sebejisté, a aby se udrželo a zachovalo zdání moci, zvolí si nezbytně za spojence *lež*. Neboť : násilí se ničím jiným nezaštítí než *lží* a *lež* se může udržet jen násilím. Násilí neohrožuje každý den každého z nás svým těžkým spárem; žádá od nás jen, abychom byli poslušni *lži* a denně se lhaní účastnili : v tom se projevuje veškerá oddanost.

A zde leží, námi přehlíženy, nejprostší a nejdostupnější klíč k našemu osvobození : *osobní neúcta při lhaní* ! Třebaže *lež* vše pohltí, třebaže *lež* všim vládne, v tom nejmenším se však postavme na odpor : ať si vládne, ale *ne s mou pomocí* !

A to je východisko ze zdánlivě uzavřeného kruhu naší nemohoucnosti ! To nejsnadnější pro nás a nejjednodušší pro *lež*. Neboť když se lidé od *lži* odvrátí, přestane prostě existovat. Podobně jako náhoda může existovat pouze s lidmi.

Nedozráli jsme k tomu, abychom vyšli na náměstí a veřejně hlásali pravdu, abychom nahlas vyslovili, co si myslíme; je to sice hrozné, ale vyzývat k něčemu takovému nemá smysl. Odmítejme však alespoň fiktivní, co si nemyslíme !

To také je naše cesta, nejlehčí a nejschůdnější při naší vrozené zbabělosti, daleko lehčí – je hrozné to otevřené fici – než občanská neposlušnost po vzoru Gándhiho.

Naše cesta jest : *v něm nepodporovat vědomí lež* ! Uvědomit si, kde je hranice *lži* (každému se zatím ještě jeví jinde), a od této sněživé hranice ustoupit ! Neslepotat odumřelé kůstky a šupinky Ideologie, nesešvat její shnilé hadry – a budeme překvapeni, jak rychle a bezmocně *lež* zmizí a jak to, co má být nahé, se také jako nahé světu ukáže.

NOVÉ, „MÓDNI“ NEPROSTRELNÉ VESTY pro novináře začala nyní nabízet pařížská firma Aigle France. V cenách od 2500 do 5000 franků se v prvé veřejném katalogu válečných reportérů, kameramanů a fotografů - mužů i ženám nabízejí „zcela nové modely vest, které ochraňují majitele před účinky nejrůznějších střelných zbraní“ a přitom „nikterak nehyzdí postavu“.

A tak přes všechnu naši nesmělost nechť si každý vybere, zda zůstane vědomě sluhou *lži* (pochopte-li nikoliv z lásky k ní, ale proto, že chce uživit rodinu a vychovat děti – v duchu *lži*), nebo zda přijde čas, aby se stal čestným člověkem, hodným úcty jak svých dětí tak i svých současníků. Od toho dne pak napříště

– nenapíše, nepodepíše, nevytiskne za žádných podmínek jedinou větu, která podle jeho mínění zkresluje pravdu;

– nevysloví takovou větu ani v soukromé rozmluvě ani na veřejnosti, ani o své vůli ani na cizí popud, ani jako agitátor, učitel, vychovatel, ani v divadelní úloze;

– jako malíř, sochař, fotograf, budebník či technik nezobrazí, nedoprovodí ani nevyšle do éteru jedinou lživou myšlenku, jedinou překroucenou pravdu, kterou jako takovou rozpozná;

– nebude nikdy ani ústně ani písemně citovat « představitele », aby se zalíbil, aby se pojisil nebo aby jeho práce měla úspěch, jestliže s citovanou myšlenkou plně nesouhlasí nebo jestliže ona myšlenka s jeho prací přímo nesouvisí;

– nedá se přinutit, aby šel na manifestaci nebo shromáždění, je-li to proti jeho přání a vůli. Nevezme do ruky a neponese transparent či heslo, a nímž plně nesouhlasí;

– nezvedne ruku, aby hlasoval pro návrh, s nímž se upřímně neztotožňuje; nebude volit ani veřejně ani tajně osobu, kterou pokládá za pochybnou nebo nehodnou důvěry;

– nedá se zahnat na schůzi, na níž lze očekávat vynucené a zkreslené projednávání otázek;

– opustí okamžitě zasedání, schůzi, přednášku, divadelní či filmové představení, jakmile uslyší od řečníka *lež*, ideologický nesmysl nebo nestoudnou propagandu;

– nepředeplácí si ani nekoupí takové noviny nebo časopis, které přinášejí zkreslené informace a zamlčují podstatná fakta...

Nevyměnovali jsme pochopte-li všechny možné a nutné způsoby, jak se *lži* vyhnout. Kdo se ale začne očisťovat, ten svým očistěným zrakem snadno uvidí i jiné příležitosti.

Ano, zprvu to nedopadne vždy dobře. Leckdo přijde dočasně o práci. Mladí, kteří chtějí žít podle pravdy, si tím velice zkomplikují vstup do života : i školy jsou plné *lží* a je třeba vybírat. Kdo však chce být čestný, ten si nemůže nechat zadní vrátka otevřená : dokonce ani v nejbezpečnějších technických vědách nesmí nikdo z nás nikdy opomenout ani jeden z vymýšlených způsobů, z nichž každý znamená rozhodný krok – buď na stranu pravdy nebo na stranu *lži*, na stranu duchovní nezávislosti nebo duchovního nevolnictví. A komu se nedostává odvahy dokonce ani na záchranu vlastní duše, ten nechť si nezakládá na svých pokrokových názorech, nechť se nevychloubá, že je akademik či národní umělec, zasloužilý funkcionář či generál, ale nechť si řekne : jsem dobytek a zbabělec za kus žvance a trochu tepla.

Dokonce ani tato cesta, nejmírnější ze všech cest odporu, nebude pro nás třasořítka lehká. Přesto však je lehčí než sebeupálení nebo hladovka, plamen nesežehne tvé tělo, oči neprasknou žárem, a černý chléb s čirou vodou se pro tvou rodinu vždy najde.

Což nám jeden vskutku veliký evropský národ, námi zrazený a oklamáný národ československý, neukázal, že i proti tankům se může postavit nechráněná hrud, bije-li v ní důstojné srdce ?

Že to bude nesnadná cesta ? Ano, přesto však nejsnadnější ze všech možných. Bude to volba nesnadná pro tělo, ale jediné možná pro duši. Bude to nesnadná cesta, a přesto jsou už u nás lidé, dokonce desítky lidí, kteří po léta dodržují všechny ony body a žijí podle pravdy.

Nejde tedy o to jako první vykročit touto cestou, ale – *připojit se* ! Tím lehčí a kratší bude nám všem připadat, čím svorněji a semknutěji se po ní vydáme ! Budou-li nás tisíce, nic s námi nepofidí. Budou-li nás desetitisíce, pak naši zem nepoznáme !

Jestliže se budeme bát, pak si nesmíme naříkat, že nám někdo nedovoluje volně dýchat – pak jsme si tím sami vinní ! Přihrbíme-li se ještě více a budeme-li dále čekat, pak naši přátelé biologové přispějí k tomu, jak číst naše myšlenky a ovlivňovat naše geny.

Jestliže se i potom budeme bát, pak jsme beznadějně ztraceni a zasluhujeme si tohoto Puškinova opovržení :

Nač je stádům darů svobody ?

Jejich dědictvím z rodu na rod je jen jařmo a bič.

A. Solženicyn

World © by A. Solženicyn

• Třetína západoněmeckých dětí žije v bytových, rodinných a dalších sociálních podmínkách, které nevyhovují požadavkům na zdravý vývoj dítěte. Milión dětí v NSR například nemá ani vlastní postel a 300 000 dalších žije v domovech pro lidi bez příslušnosti.

• V Washingtonu byla otevřena putovní výstava ze sbírek Státního židovského muzea v Praze. Na 350 mimořádně cenných exponátů si budou moci prohlédnout také obyvatelé a návštěvníci dalších šesti měst USA.

• „Víš, proč se d'ábelskému guláši říká d'ábelský?“

„Nevím.“

„Protože čert ví, co do toho dali...“

• „Ty, Karle, ta tvoje žena vypadá, jako by neměla co jíst!“
„A ta tvoje zase jako kdyby za to mohla...“

Was darf Satire, oder: Strauß und die Justiz

Die Frage „Was darf Satire“ sucht — wieder einmal — ein Hamburger Landgericht zu beantworten. Der Karikaturist Rainer Hachfeld hatte in der Zeitschrift „konkret“ den bayrischen Ministerpräsidenten Franz Josef Strauß als Schweinchen, und dazu noch in leiniger sexueller Vereinigung mit der Justiz, dargestellt. Strauß klagte sich beleidigt und strengte ein Strafverfahren an, das nun schon die dritte Instanz beschäftigt. Der erste Instanz der Sache befasste Hamburger Amtsrichter handelte keineswegs so, wie es die Karikatur Hachfelds vorgegab: Er lehnte die Eröffnung des Hauptverfahrens ab, denn seiner Ansicht nach darf auch behauptet werden, die Herrschenden hätten ein „Schweinchen-Schlau-System“ errichtet. Und eine solche satirische Aussage sei nicht strafbar, „mag sie noch so verfehlt, primitiv und dumm sein“.

Ein anderes Amtsgericht, auf Beschwerde hin tätig, urteilte dann doch anders und belegte Hachfeld mit einer Geldstrafe von 5000 Mark. Denn, so dieses Amtsgericht, durch die Mißachtung der Person Strauß sei der Belei-

digungsstand erfüllt. Dies komme auch dadurch zum Ausdruck, daß Hachfeld den Nebenkläger (Strauß) als Schwein dargestellt habe und nicht als Hasen, Elefanten oder sonstiges Tier. Mit welchem Tier in der genannten verhänglichen Situation der Ehre des Politikers weniger Abbruch getan worden wäre, ließ das Amtsgericht allerdings offen. Ratten oder Schmeißfliegen zum Beispiel nannte es nicht.

Die Berufungsverhandlung vor dem Landgericht dauert nun schon acht Verhandlungstage. Bereits viermal versuchte der Vorsitzende Richter Maywald zu einer Einstellung zu gelangen. Doch der Nebenkläger-Vertreter forderte beharrlich Strafe, und der Staatsanwalt will nur mit Straußens Zustimmung das Verfahren einstellen.

Der Versuch von Hachfelds Verteidiger, den Staatsanwalt wegen Befangenheit abzulehnen, da dieser nur Aufträge „aus München“ erfülle, scheiterte ebenso wie ein späterer Anlauf der Verteidigung, das Gericht wegen Befangenheit abzulehnen.

Die Verhandlung wird im wesent-

lichen bestimmt durch Bededuelle zwischen Staatsanwaltschaft und Verteidigung. Als einmal als Beweismittel die Zeitschrift „Titanic“ verlesen wird, um zu zeigen, was Satiriker sich heute so erlauben, gibt der Staatsanwalt zu bedenken, daß ob solcher Töne eigentlich die Öffentlichkeit auszuschließen sei. Das, was Prozeßbeobachter eigentlich erwarten, findet hingegen kaum statt: nämlich die Erörterung der Grenzen von Kunst und Meinungsfreiheit.

Für einige Tage ist der Prozeß nun wieder unterbrochen, denn diesmal lehnt der Staatsanwalt den Richter als befangen ab. Dieser wollte ausufernde Beweisanträge unterbinden. Der Nebenkläger-Vertreter drohte nämlich zu beantragen, sämtliche Reden von Strauß zu verlesen, falls lediglich eine Zitate-Sammlung des CSU-Chefs gehört werden sollte. Und so teilte Richter Maywald mit, das Gericht habe sich eine vorläufige Meinung gebildet, und die gehe davon aus, daß der Straftatbestand der Beleidigung nicht erfüllt sei.

PLETOU SI SATIRU
S NADAVÁVIM, JINAK TO
VEDOVEDOU, UHĚLCI!

Nový objekt kliniky plastické chirurgie ve fakultní nemocnici v Praze 18-Vinohradech. Foto: ČTK — Z. HUMPALOVÁ

Werichův partner

(JAK) Herceví jako dialog s divákem — to je devíza, která nás nejčastěji napadne u dnešního jubilanta — herce a spisovatele zasl. umělce Miroslava Horníčka. Komedijní herectví, které je založené víc na autorské výpovědi než na reprodukcí, si ověřoval ve Větrníku a prvním Divadle satiry. V roce 1955 si jej tehdy už člen Činohry ND — vybral J. Werich jako partnera do obnovených inscenací Césara, Bady z hadrů a Těžké Barbory. Léta strávená po boku Wericha v Divadle satiry a pozdějším Divadle ABC nebyla dlouhá, ale děla M. Horníčkovi jistě tolik, že z nich mohl těžit po celou další dobu. V Divadle ABC měla svůj počátek i hercecká dvojice Horníček a Kopecký. Úspěchy slavila už ve hře J. Dítěla. Byli jednou dva, potom ve vlastních hrách (Tvrďák, Mělý pan Albert) a v inscenacích Hudebního divadla v Karlíně (Kat a blázen). Nový stupeň v Horníčkově práci představovaly divadelní Hovory přes rampu a televizní Hovory H, jež nalezly posléze i knižní podobu. V nich se v nejčistší podobě uplatnil Horníčkův poetický humor a pohotové glosování. Dobře utajené hoesle, původně také divadelní hra, zabývaly v roce 1966 dlouhou řadu Horníčkových úspěšných knižních titulů. V současné době hraje jubilant ve vlastních hrách na scénách MDP a pohostinsky mimo Prahu; jeho vystoupení na obrazovce znamenají obohacení televizní zábavy.

● Na výstavě soch a plastik zírá pan Kučera na akt mladé dívky, oděné jen fíkovým listem. Nemůže se odtrhnout od ladných křivek uměleckého díla. „No tak!“ přerušil jeho snění hlas paní Kučerové. „Bořivoji, vzpamatuj se! Na co čekáš? Na listopad?“

Die Einnahmen der Parteien

Nach Paragraph 23 des Parteiengesetzes besteht für alle Parteien in der Bundesrepublik „die Pflicht zur öffentlichen Rechenschaftslegung“. Jeweils bis zum 30. September sind dem Präsidenten des Bundestages die von Wirtschaftsprüfern kontrollierten Rechenschaftsberichte vorzulegen. Für das Berichtsjahr 1983 gaben dreizehn Parteien ihre Einnahmebilanz ab. Die Einzelbeträge sind jeweils in Millionen Mark angegeben. Die Kürzel bei den weniger bekannten Parteien bedeuten: SSW = Südschleswiger Wählerverband; FSU = Freie Soziale Union; DFU = Deutsche Friedens-Union.

davon Wahlkampf-
kostenerstattung

	Gesamt- einnahme	Bundestag/ Landtage	Europa- Wahl	Mitglieds- beiträge	Spenden	Kredite
SPD	149,9	21,6	12,3	66,5	16,3	6,6
CDU	146,9	22,1	11,7	57,0	30,3	1,2
CSU	42,3	7,9	3,0	9,5	5,8	5,8
FDP	22,7	4,7	1,8	5,5	4,3	2,1
Grüne	7,4	3,7	—	1,1	0,8	0,4
DKP	16,4	—	—	0,1	16,1	0,2
DFU	2,6	—	—	0,4	2,1	—
NPD	1,4	—	—	0,5	0,7	0,017
FSU	0,2	—	—	0,07	0,1	—
SSW	0,5	—	—	0,05	0,3	—
Rentner- Partei	0,003	—	—	0,001	0,001	—
Frauenpartei	0,014	—	—	0,007	0,006	—
Liste	—	—	—	—	—	—
Ausländerstopp	0,045	—	—	0,001	0,044	—

XIA 2 BYTEK ?

Nemrzoucí směr

(JN): Většina býložravců se vyhýbá lišejníkům, neboť jejich stravení je obtížné a poskytují jen málo energie. Některé druhy živočichů, jako například sobi, kteří žijí v chladných oblastech, však jich konzumují velké množství. Toto podivné chování bylo v nedávné době vysvětleno vědeckým výzkumem. Lišejníky totiž obsahují masitou kyselinu, která je přirozenou nemrznoucí směsí. A tak konzumace lišejníků pomáhá sobům a dalším zvířatům lépe snášet kruté podmínky arktické zimy.

Muži jsou ješitnější

Kdo se rád šatšíji upravuje a zblíží se v zrcadle — ženy nebo muži? Každý al hned řekne: „Samozřejmě ženy.“ Byla však špitána, že tomu tak není. Švédští psychologové tuto „stážku“ prověřili. U vchodu do jednoho z velkých obchodních domů ve Stockholmu umístili ohromné zrcadlo a začali nenápadně pozorovat návštěvníky, kteří procházeli kolem zrcadla. Z tisíce představitelů mužského pohlaví se 412 ne okamžitě podívalo v zrcadlo, aby si jen upravilo účes. Z tisíce mužů se jich však před zrcadlem zastavilo — na další „okamžek“ — 778!

SLAŠOST DOBRNARA GINA pro smážené břem bůrky se stala osudnou jeho pánu. hoteliérovi z anglického města Worchesteru. GIN byl totiž ve skladu natolik zaujat svou laskavostí, že mu ani nevadili čističi, kteří se zase soustředili na al. kohl a cigarety. Nakonec přibavili i dobrmanu. Zbyl po nich jen poloprázdný pytel brambůrků. Když on si tak rád pokřoupal, omlouvala „hlí dachno“ psa paní hoteliérova.

● Jihokorejské úřady se rozhodly potrestat smrt pachatele korupční aféry, kteří si nezákonným bankovními operacemi přisvojili přes 4,25 miliónu dolarů. Byl mezi nimi i jeden z vedoucích činitelů Soulské banky, jenž se takto obohatil o 250 000 dolarů.

Schwank zum Lutherjahr ging der Kirche zu weit

pl HAMBURG, 11. November. Die nordelbische evangelisch-lutherische Kirche hat den 38 Jahre alten Pastor Hans-Günter Werner mit sofortiger Wirkung vom Dienst suspendiert und gegen acht andere Pastoren Ermittlungen nach dem Amtszuchtverfahren eingeleitet. Werner hatte für eine Sonderausgabe der kleinen Zeitschrift „Gegen den Strom“ (Auflage 500) presserechtlich verantwortlich gezeichnet, in der ein „Schwank zum Lutherjahr“ mit dem Titel „Wie auf Erden so im Himmel“ abgedruckt ist. Die übrigen Pastoren zeichneten als Herausgeber. Nach Meinung der Kirchenleitung werden in dem Stück „auf dem Niveau einer unzumutbaren Geschmacklosigkeit zentrale Punkte des christlichen Glaubens verhöhnt“.

Auch bei den Herausgebern war die Veröffentlichung des Stückes in dem Blatt, das sich in den vergangenen Monaten über oppositionelle Kreise in der Kirche hinaus Ansehen verschafft hat, sehr umstritten, und einige Pastoren haben sich inzwischen auch öffentlich distanziert.

In dem Schwank reden Gott, Jesus, Maria, Luther und andere in einer flapsigen Art miteinander. Entscheidende Szenen des Reformationsgeschehens spielen sich vor einem Klo im Kloster ab („Welche Sau hat schon wieder das Klopapier verbraucht? Da war nur noch die Heilige Schrift“). Die Kirchenleitung sucht jetzt vor allem nach dem Autor des kritisierten Schwanks.

HELMUT SCHMIDT, Altbundeskanzler, erwartet keine Änderungen in der Politik des Kremls, auch wenn durch den unklaren Gesundheitszustand des sowjetischen Parteichefs Jurij Andropow „einige Ungewissheit“ bestehe. In einem Vortrag in Singapur sagte Schmidt, die Sowjetunion werde ihre „berechnete, vorsichtige Expansionspolitik“ fortsetzen. Schon Rußland habe versucht, sein Gebiet zu vergrößern, und das Verhalten der heutigen Sowjetunion sei vorwiegend russisches Verhalten. Es sei nur zu 20 bis 25 Prozent vom Bolschewismus beeinflusst. Bei den Russen seien die Menschenrechte schon immer unbekannt gewesen, dagegen hätten sie einen starken Sinn für Patriotismus und wären bereit zu leiden, wenn ihre Chefs ihnen die Notwendigkeit dafür glaubwürdig darlegten. Darum seien westliche Wirtschaftssanktionen sinnlos, denn das russische Volk würde nur den Gürtel enger schnallen. Trotzdem seien die Russen nicht unbesiegbar, meinte Schmidt. In einem wichtigen Bereich, der Wirtschaft, hätten sie eindeutig Mängel. Allerdings sei die wirtschaftliche und politische Strategie des Westens verworren geworden, und die Führungsmacht USA leiste sich einseitige Entscheidungen. Schmidt bekräftigte seine Unterstützung für die Stationierung neuer Mittelstreckenraketen in Westeuropa. Nicht die Raketen selbst, sondern zuviel unbedachtes Gerede darüber richte den Schaden an, indem es den Zusammenhalt der NATO gefährde.

Prístroj vydává léky

Západoněmci odobrali zkonstruovanou dýmavou přístroj, který pomocí zapomnětlivým nebo roztržitým pacientům brání včas a pravidelně léky. Přístroj má podobu ohledné krabičky, do které jsou vmontovány miniaturní hodiny. Nemocný si je může sám naříditi tak, aby ho v určitých časových intervalech upozornily, kdy má vypít lék nebo vzít prášek. V příslušnou dobu zazní příjemná melodie a z krabičky se automaticky vysune malá zásuvka, ve které je připraven potřebný lék.

Mehr Schutz für Schildkröten

BONN, 11. November (AP). In die Bundesrepublik dürfen vom 1. Januar 1984 an Meeresschildkröten nicht mehr zu kommerziellen Zwecken eingeführt werden. Der Bundestag verabschiedete am Donnerstagabend in Bonn eine entsprechende Empfehlung des Landwirtschaftsausschusses. Diese war auf Initiative der Grünen zustande gekommen. Ferner stimmte das Parlament einem Gesetzentwurf zu, der die organisatorische und rechtliche Durchführung einer EG-Richtlinie auf der Grundlage des Washingtoner Artenschutzabkommens in der Bundesrepublik sichern soll.

mehr Schutz für Kriechen!

Bunkersystem unter Kreuzberg

BERLIN, 13. November (dpa). Unter dem Berliner Kreuzberg im gleichnamigen Bezirk ist ein weitläufiges Bunker- und Tunnelsystem aus dem Zweiten Weltkrieg entdeckt worden. Die Hinweise gaben Berliner, die den Bau vor vierzig Jahren beobachteten, dort spielten und vor Bombenangriffen Schutz suchten. Bauarbeiter legten jetzt den Haupteingang sechs Meter unter einer Wiese frei. Behörden und Anwohner nehmen an, daß in den unterirdischen Räumen große Mengen Munition lagern, die kurz vor Kriegsende dort untergebracht worden sein sollen. Das jahrelang in Vergessenheit geratene Tunnelsystem soll angeblich nach Plänen des für die Rüstung und Kriegsproduktion zuständigen Ministers Albert Speer mit Hilfe von Bergleuten aus dem Ruhrgebiet angelegt worden sein und über U-Bahn-Schächte bis zum früheren Zentralflughafen Tempelhof reichen. Die Nazi-Baumeister nutzten offenbar alte Keller, in denen der bis ins 18. Jahrhundert am Kreuzberg angebaute Wein gelagert wurde.

SEIT TAKY BOUCKÁ!

Gesetz gegen Brutal-Videos

LONDON, 13. November (dpa/AP). Das britische Parlament hat ohne Gegenstimme das Verbot „grausamer Videofilme“ beschlossen. Gleichzeitig stimmte das Unterhaus für den Antrag eines konservativen Abgeordneten zugunsten strikter Kontrollen des Videomarkts. Das neue Gesetz tritt im kommenden Jahr in Kraft. Produktion und Vertrieb sadistischer oder kraß pornographischer Videokassetten können demnach mit Geldstrafen bis 10 000 Pfund (rund 40 000 Mark) belegt werden. Alle Videofilme sollen der bisher nur für Kinofilme zuständigen Zensurbehörde vorgelegt werden und müssen gegebenenfalls von dieser mit Schnitten versehen werden.

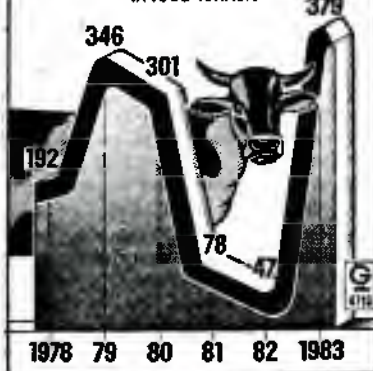
D.K. HAKIE!

Adopce sokola

[Jn]: Sokol stěhovavý patří v současné době mezi nejvzácnější druhy ptáků na celém světě. Přírodovědci proto zkoušejí nejrůznější metody, jak zvýšit početní stavy tohoto vzácného dravce. V Edmontonu v Kanadě vyzkoušeli adopci. Tři mláďata odchovaná v zajetí byla v kleci umístěna poblíž hnízdiště dospělého páru sokolů. Během několika hodin začali dospělí ptáci mláďata krmit. Když si byli vědci jisti, že adopce je na dobré cestě, odstranili mříže. Dospělí přijali mláďata za vlastní, vzorně se o ně starali a naučili je létat.

Das Butter-Gebirge der EG

Butterbestände jeweils Anfang Mai
in 1000 Tonnen

„Franto,“ povídá mistr, „vezmi palici a železný kolík a zaťluť jej temhle! — A vy tři, nkaže na další dělníky, „pouďte s ním, abyste mu poradili, jak to má udělat!“

Schlagverbot für Nikolaus

TÜRKHEIM, 13. November (dpa). Nikolaus und Knecht Rupprecht, die im Unterallgäuer Marktflecken Türkheim in der Vergangenheit mit der Rute mitunter kräftig zugeht haben, dürfen nach einem Gemeinderatsbeschluss nicht mehr schlagen. Ein „Vermummungsverbot“ lehnte der Gemeinderat jedoch ab, so daß sie weiterhin verkleidet auftreten dürfen. Eltern hatten beklagt, daß ihre Kinder die Rute allzu kräftig zu spüren bekamen. Ein Vater hatte sogar verlangt, den „Klausen“ Nummernschilder zu verpassen. Da die Gemeinde Veranstalter des jährlichen Klausentreibens ist, fürchtete sie Haftungs- und Schmerzensgeldansprüche und will die „heiligen Männer“ nun lieber zwangsweise auf den Weg der Nächstenliebe bringen.

Oživení české kuchyně

[Ik] Od jedenácti hodin dopoledne až do 2 hodin v noci bude ve čtvrtek 10. 11. restaurace v Riegrových sadech v Praze 2 ve znamení staročeské kuchyně. Kolektiv zaměstnanců vedený K. Bautzem vybral osvědčené recepty ze starých českých kuchařských knih a připravil speciální jídelní lístek. Ze studených předkrmů v něm budou také pochoutky, jako je pražská paštika, kuřecí salát a rybí salát „mořský vík“ z dvaceti hlavních jídel pak jihočeský kuba staročeská kachna na medu, kapr s pikantní nádivkou, smažený kačák na masátku, čičmanská specialita s bramborákem, žemské rožky se zámeckými bramborami a 7 moučnicků jsou připraveny speciální domácí kuchařkou. Indulgence a velké jhočeské koláče. Čtvrtek bude v Riegrových sadech tedy opravdovým dnem pro občerstvení, doprovázený hudbou a tancem.

Kam pro vstupenky do Národního

[čik] Již v pondělí 14. listopadu odpoledne bude v Praze zahájen předprodej vstupenek do historické budovy Národního divadla s na Novou scénu. Při maximální snaze uspokojit pražské návštěvníky nelze zapomenout na mimopražské zájemce a především pracovníky organizací, které se podílely na rekonstrukci Národního divadla a dostavě jeho okolí. Nejméně třicet procent vstupenek však bude každých čtrnáct dní v předprodeji v pokladnách, které jsou umístěny v přízemí objektu Nové scény. V současné době eviduje Národní divadlo na 10 000 předplatitelů, hromadné objednávky z celé republiky představují 200 000 míst, a tak není divu, že na některé zájemce se dostane až v roce 1985.

Před oslavami Národního divadla

[čiv] Přípravy oslav 100. výročí Národního divadla v Praze vstoupily do závěrečné fáze. Budou zahájeny již 16. listopadu, kdy se uskuteční společné slavnostní shromáždění organizací zúčastněných na jeho rekonstrukci s umělci i pracovníky Národního divadla a konference fedtelů i šéfů oper hlavních měst evropských socialistických zemí. V následujících dnech pak budou historická budova i Nová scéna předány veřejnosti. Stane se tak 18. listopadu slavnostní premiérou Smetanovy Líbuše, která zahájí provoz v historické budově, o den později tam činohra Národního divadla uvede Jiráskovu Lucernu a konečně 20. listopadu bude prvním představením na Nové scéně Strácký dudák Josefa Kajetána Tyla.

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

Odkud teče mléko?

Archeologické žně v Olomouci

Na nároží ulic Pekařské a Zámečnické v historickém jádru Olomouce vedoucí archeologického oddělení Okresního střediska státní památkové péče v Olomouci PhDr. J. Bláha bilancuje výzkumnou sezónu. Zkoumala se plocha hradu stavení domu služeb a archeologové zde získali mimořádně bohaté a významné nálezy.

Při odkryvu asi 375 m² do hloubky 150 cm archeologové vyzdvihli doklady osady, která v těchto místech existovala před šesti tisíci roky v mladší době kamenné. Ale co je ještě významnější — zachytili stopy časně slovanského osídlení, jež na základě hrubé, v ruce tvořené a nezdobené keramiky lze datovat nejpozději do první poloviny 7. století.

Kromě množství keramických zlomků byly objeveny dvě téměř neporušené nádoby tzv. pražského typu. Na mírném návrší se tehdy rozkládala jedna z mála dosud známých osad prvních Slovanů na severní Moravě. Jde o sídliště zemědělců, zatímco zřejmě již správní funkci mělo osídlení z doby Velkomoravské říše, odhalené před dvěma roky v prostoru pozdějšího předhradí přemyslovského knížecího hradu. Ve světle čerstvých nálezů bude nutno všechny dosavadní časně slovanské doklady ze severní Moravy nově posoudit. Zatím byly totiž datovány do 7. a 8. století.

Objev osady v Olomouci prokazuje, že toto osídlení nebylo pouhou epizodou, ale pokračovalo v období velkomoravském a povelkomoravském. Mimořádně bohatými nálezy je dokumentována existence řemeslnícko-kupecké osady z druhé

poloviny 10. století. K nejvýznamnějším nálezům patří stříbrné mince — denáry knížete Boleslava II. (973—999), jež jsou pravděpodobně nejstaršími raně středověkými mincemi, nalezenými v Olomouci. Dále olovené závaží a železné píšťalko, jímž si kupci či řemeslníci pořizovali záznaky do voskových tabulek. Z 11.—12. století pocházejí zlomky kovolteckých tyglíků, bronzové slitky, struska aj. V sídlištních objektech i v kulturních vrsích byly objeveny rovněž šperky a ozdoby — zejména esovitě záušnice, bronzové prstýnky, korálky z polodrahokamu — karneoly, a větší počet korálků skleněných, a zlomky skleněných prstýnků. Zajímavé jsou i některé výrobní nástroje. A také hudební instrumenty, i po tisíciletích funguje kostěná píšťalka, vydávající jemný, tenký tón.

Nejmladší slovanská kulturní vrstva je pokryta souvislým spáleništěm, hořelo zde v průběhu 13. století. Ve zbytcích po ohni se našla část železné ostruhy s bodcem, hrot šípů do samostatně a železný tesák s kováním pochvy. V záhadném slitku pokrytém měděnkou se při konzervaci zjišťují 18 stříbrných mincí — brakteátů, částečně roztažených.

Jistým překvapením je objev slovanského po-

hřebiště, prvního ze 7. století, v podhradí přemyslovského ústředí na dómském návrší. Zatím archeologové prozkoumali sedm hrobů, pohřby jsou předběžně datovány do 11.—12. století. Ke zrušení hřbitova došlo v souvislosti s výstavbou blízkého kostela sv. Mořice asi v první polovině 12. století.

Další důležité objevy dokumentují už městskou obytnou zástavbu ze 13. století, a po vyhodnocení nepochybně přinesou mnoho zajímavých poznatků o středověkých městských domech. Také 14. století se na nálezích podepsalo dvěma požáry, které zcela zničily původní dřevěné domy. Požárové vrstvy i následné úpravy terénu pro novou výstavbu velmi spolehlivě datují ztracené středověké mince a nejrozmanitější předměty denní potřeby, které doplňují domácí inventář z nekdějších odpadních jam. K nejzajímavějším nálezi zachovalý kachel s reliéfní deskou se dvěma šermujícími kaválry, datovaný pomocí nalezené falešné mince z doby vlády Jiřího z Poděbrad do druhé poloviny 15. století. (Mince je měděná a stříbrem jen potažena.)

Archeologický výzkum, podle počastí, potrvá do konce roku. Na dosavadních výsledcích mají značný podíl studenti z olomouckých středních škol a z univerzity, kterým při letních brigádách neušly ani drobné skleněné korálky. Archeologicky se podařilo zatím prozkoumat jen polovinu budoucího staveniště.

Moskaus neues Kaufhaus läßt altes „Gum“ verblassen

gibt es „alles für den Haushalt“, aber auch Teppiche aus Indien, Vietnam, Afghanistan und den mittelasiatischen Sowjetrepubliken. Ferner Gardinen, Stoffe und die in vielen sowjetischen Geschäften als Defizit geltende Bettwäsche. Im ersten Stock liegt die Kinder- und Sportwarenabteilung, im zweiten findet man Damen- und Herrenkonfektion mit zahlreichen Textilien aus Finnland, Ungarn oder der DDR. Irgendwo dazwischen leuchtet die Schmuckabteilung, Elektronik in großer Auswahl, meist aus den baltischen Republiken, füllt die Regale.

In den weitläufigen Sälen drängen sich die Menschen; um den Ansturm in geordnete Bahnen zu lenken, hat man

gleichsam Geschäfte im Geschäft eingerichtet: Der freie Zugang zu den Ständern, an denen Mäntel, Anzüge oder Kostüme hängen, ist nicht möglich. Die Käufer warten, oft eine Stunde oder länger, in Schlangen bis sie an der Reihe sind. Gähnende Leere herrscht nur in der Pelzabteilung: Wo ein Persianermantel über 3000 Rubel (rund 10 500 Mark) kostet, ein Nerz über 8000 Rubel (rund 28 000 Mark), ein Bibernantel über 7000 Rubel (25 000 Mark) ist die Zahl der Sowjetfrauen, die sich diese Kostbarkeiten bei einem Monatslohn von im Durchschnitt 180 Rubeln (rund 630 Mark) leisten können, verschwindend gering. Die beliebten Schapkas, Pelzmützen für den

Winter, für einige hundert Rubel dagegen sind sehr gefragt.

Das „Moskowskij“ wurde im Eiltempo gebaut: Den Grundstein legte man erst im Mai 1981, drei Schichten Bauarbeiter waren Tag und Nacht im Einsatz. Das Kaufhaus ist noch nicht ganz fertig: So soll künftig noch eine Selbstbedienungsabteilung für Lebensmittel auf 1700 Quadratmetern eingerichtet werden. Das „Moskowskij“ liegt äußerst verkehrsgünstig am Komsomol-Platz, wo drei Bahnhöfe Knotenpunkt sind für den Zugverkehr von und in die gesamte UdSSR. Von den zwei Millionen Transitpassagieren in Moskau und den täglich nicht weniger zahlreich nach Moskau pendelnden „Provinzler“, die sich früher ins

Stadtzentrum zum Einkaufen ergossen, will man nun einen Großteil ins „Moskowskij“ umleiten. Damit sollen die Geschäfte im Zentrum entlastet und den Moskowitern leichter zugänglich gemacht werden.

Das „Moskowskij“ stellt selbst das legendäre erste sowjetische Kaufhaus, das „Gum“ am „Roten Platz“, in den Schatten, das 1921 auf Anordnung von Lenin gegründet wurde. Rund 300 000 Kunden, darunter viele Touristen, strömen täglich in dieses, nun zweitgrößte Handelszentrum der UdSSR. Doch das „Gum“ braucht die Konkurrenz des „Moskowskij“ nicht zu fürchten: Es wird nun von den Moskowitern als Kaufhaus wiederentdeckt. Außerdem untersteht es, ebenso wie das „Moskowskij“, dem sowjetischen Handelsministerium.

● Dva trampové stanují u rybníka, kde je strašně moc komárů. Večer se komáři ztratí a trampové, celi postipání, si konečně od-dychnou. Najednou se objeví světluška. Jeden z trampů zděšeně vyskočí a zvolá: „Karle, ty bestie si na nás vzal lucerny!“

Umweltfreundliche Autos

sollen vor 1986 fahren

BONN, 11. November (Reuters). Die deutsche Automobilindustrie ist nach Angaben des Bundesinnenministeriums bereit, derzeit nur für den Export produzierte umweltfreundliche Automobile bereits vor 1986 auf dem deutschen Markt anzubieten. Ein Sprecher des Ministeriums sagte am Freitag, die Vorstandsvorsitzenden der Auto-Industrie hätten darüber mit Innenminister Friedrich Zimmermann (CSU) Einvernehmen erzielt. Die Kraftfahrzeuge sollten angeboten werden, sobald biliefern Benzin, dessen Einführung offiziell am 1. Januar 1986 geplant ist, in ausreichenden Mengen auch regional verfügbar sein.

Aufgespießt

„Ein Polizeibeamter fragt einen Türken: „Können Sie sich ausweisen?“ Gegenfrage: „Muß man das jetzt schon selber machen?““

Politischer Witz in Bonn.

„Ein Volkspolizist fragt einen DDR-Bürger: „Können Sie sich ausweisen?“ Gegenfrage: „Darf man das jetzt schon selber machen?““

Politischer Witz in Ost-Berlin.

Die sowjetische Hauptstadt hat seit wenigen Tagen eine neue Attraktion. Sie heißt „Moskowskij“ Universalnyi Magazin“ und ist nichts anderes als das größte, modernste und wohl auch bestausgerüstete Kaufhaus in der Sowjetunion. Das „Moskowskij“, eine Konstruktion aus wuchtigen Betonelementen, riesigen Glasschaufenstern und spiegelglatten Marmorwänden und -decken im Inneren, hat eine reine Verkaufsfläche von 19 000 Quadratmetern. Insgesamt 14 000 Angestellte sollen drei Millionen Kunden am Tag, die 20 000 Käufe pro Stunde tätigen, von acht Uhr morgens bis neun Uhr abends zufriedenstellen. Im sowjetischen Kaufhaus der Zukunft kann man, heißt es zuversichtlich, alles kaufen bis auf Möbel und Autos.

Das „Moskowskij“ ist nach dem Prinzip westlicher Kaufhäuser geplant und eingerichtet. Im Erdgeschoß etwa Blüm: Über 50 000 werden gehen

Bundesarbeitsminister Norbert Blüm weniger Arbeitslose in der Bundesrepublik erwartet, daß bis September nächsten blik geben. Jahres insgesamt 50 000 bis 60 000 ausländische Arbeitnehmer freiwillig die Bundesrepublik verlassen werden. Durch die vom Bundestag beschlossene Rückkehrhilfe für ausländische Arbeitnehmer soll es bis September 1984 20 000

Aufgespießt

„Blümchen-Kaffee bringt den Kreislauf der Wirtschaft nicht in Gang, und eine pfälzische Kohlsuppe mit ein paar kleingeschnittenen Wiener Würstchen drin reicht nicht aus, den Hunger der Bürger auf eine wirk-

liche Wende zu stillen. ... Politiker, die Kohl reden, haben wir genug.“

Die Springer-Zeitung „Bild am Sonntag“ in einem Kommentar.

SVĚDECTVÍ OBJEVENÁ V PÍSKU

Papyrus. Slovo, vyvolávající představy faraónských pisárů, otroků na stavbách pyramid, čvachtajícího nilského bahna. Odborníci si slovo papyrus spojují především s informací o tisícileté historii starověkých Říci, o jejich vývoji a společenském rozvoji. Informace, které pomáhají archeologům odpovídat na mnohé otázky o lidské minulosti a o prvních civilizacích.

Mimofádnou pozornost odborníků proto vzbudila zpráva čs. egyptologů, že v Abusíru nedaleko Káhiry našli chrámový archiv naplněný stovkami papýrů. Historie spojená s hledáním a objevem těchto papýrů zní trochu jako z romantických knížek, ale je zcela pravdivá. Vyprávěl mi ji ředitel Čs. egyptologického ústavu Univerzity Karlovy v Praze a v Káhiře, dr. Miroslav Verner, CSc.

Koncem minulého století se v káhirských antikvariátech začaly prodávat kusy papýrů, jak se zanedlouho zjistilo, pocházely z tajných výkopů sabachínů — tj. rolníků v údolí Nilu, kteří hledali hnojivo — sabach — na své políčka. Sabachíni chodili především na starověká pohřebiště, kde vykopávali kousky palených cihel, kostí, organické zbytky, a používali je jako hnojiva. Při těchto výkopech také nacházeli cary a kusy papýrů, a protože znali jejich cenu, prodali je prostřednictvím překupníků do káhirských antikvariátů. Tam samozřejmě tyto písemné doklady egyptské historie vyvolaly zájem odborníků, a tak se počátkem tohoto století vydala do Abusíru německá výprava, aby podle mlhavých údajů feláhů hledala další papýry. Příliš úspěšná nebyla — našla jen několik cárů popsaných hieroglyfy. Jeden z kousků však přesně „pasoval“ do papýru nalezeného sabachíny. Potvrdilo se tak jejich nejasné určení místa nálezů. Papýry od starožitníků se postupně přestěhovaly do depozitářů muzeí — v Káhiře, Londýně, Berlíně, v Paříži. Protože však byly velmi špatně čitelné a jejich luštění nepřinášelo žádné výsledky, upadly v muzejních archívech pomalu v zapomnění. Zapomnělo by se na ně asi úplně, nebýt knihovnicka pařížské Sorbony, který v polovině padesátých let přebíral knihovnu z pozůstatosti francouzského archeologa v Egyptě. V jedné z knížek našel kousky papýru popsané hieroglyfy. Přinesl je do pracovny profesora George Posenera, přednášejícího na Sorboně egyptologii. Ten pak podnítil jednu ze svých posluchaček — později se stala jeho manželkou, Paul Kriegerovou-Posenerovou — k tomu, aby všechny stovky papýrů v muzejích prozkoumala a zhodnotila. Studentka se dvě desetiletí zabývala touto náročnou prací. Výsledkem její práce byla, vedle velké disertace, kniha faksimilů papýrů doplněná jejich přepisem.

METODY ČS. EGYPTOLOGŮ

Pro prvního ředitele Čs. egyptologického ústavu Univerzity Karlovy profesora Zbyňka Žábu a jeho dva kolegy, akademika Františka Lexu a profesora Jaroslava Černého, měla tato kniha velký význam. Ovlivnila

totiž jejich rozhodnutí požádat egyptskou vládu o povolení uskutečnit výzkum jedné hrobky starověkého vezíra v Abusíru.

Poprvé se motyka a lopaty zaryly do písku v roce 1960. Rok poté se naši odborníci přemístili do Núbie, kde pět let pracovali na záchraně památek před stoupající vodou Asuánské přehrady. Po návratu do Abusíru trvalo ještě sedm výkopových sezón — dva až šest měsíců v roce podle toho, jak slunce páli — než se hrobka Ptahšepse (vznešený je bůh Ptah) objevila po tisíciletích opět na denním světle. Kvádř 30 krát 40 metrů s členitou architekturou, mnohá nad- a podzemními prostory a nástěnnými freskami byl největší dosud objevenou nekrolóvskou hrobkou. Naši egyptologové, kteří tak potvrdili své odborné kvality, dostali v 70. letech na základě dosavadních výzkumů povolení k prozkoumání celé abusírské nekropole. Toto město mrtvých, jak už věděli z knihy profesorky Posenerové, se skládalo nejen z hrobek, ale také chrámů, dílen, obydlí zaměstnanců hřbitova, přípravný a výrobní náboženských předmětů apod. Šlo nyní o to najít objekty popisované v papýrech.

Na desítkách hektarů horkého písku bylo možné rozeznat jen hrubé rysy zdí staveb a několik let by se muselo kopat, než by se podařilo určit podle půdorysu, kde je chrám, hrobka, domek... Egyptologové proto použili tzv. geofyzikální prospekci. Ve spolupráci s pracovníky n. p. Geofyzika v Brně se pomocí aparatur poměrně přesně zjistilo, jaké má stavba obrysy, z jakého je zdiva, zda z cihel nebo z kamene. Využitím této moderní metody se uspořilo 50 procent nákladů na výkopy. Ve východním sektoru abusírské nekropole se našly hrobky vysokých státních úředníků a nižších členů královské rodiny. Výzkum prováděný od roku 1976 ve středním sektoru odhalil tři pyramidy, stejný počet chrámů a

sedm hrobek — to vše byly stavby pro vyšší členy královské rodiny.

AŽ PAPÝRY PROMLUVÍ

Ve středním sektoru byl také loni odkryt pyramidový chrám panovníka Reneferéfa z poloviny třetího tisíciletí před naším letopočtem. Překvapivá byla zachovalost celého objektu. Našly se zdi až dva metry vysoké, což je příležitost, jak poznat techniku a zákonitosti egyptské architektury. Historicky nejvýznamnějším nálezem — označeným za nález sezóny v celém Egyptě — však je papýrový archiv.

„Stalo se to několik hodin předtím, než jsme měli skončit výkopovou sezónu,“ vzpomíná dr. Verner. „Egyptští pomocníci čistili jedno ze skladišť v chrámu, když najednou se ozval výkřik: papýry, papýry! Jak se později ukázalo, leželo na ploše 13 x 7 metrů několik set zlomků a více než deset úplných svitků ještě se zbytky vázacích šňůrek.“ Zmuchlané, roztrhané kousky smíchané

s pískem. Všechno je křehké jako pavučina a při nepatrném dotyku se úplně rozsype. Nej kvalifikovanější a nejkoušenější egyptští dělníci se štetky vyprošťovali papýry z jejich pískového zajetí. „Našli jsme i kousky zlaceného dřeva — patrně z polic a skříní, v nichž papýry ležely v archivu. Zloděj tehdy před tisíciletími písemné dokumenty vysypal na zem a odnesl si kusy zlaceného nábytku — měl pro něho větší cenu.“

Po nezbytné konzervaci a ofotografování bylo předloženo Egyptské památkové organizaci celkem 120 dvojítkových skleněných tabulí, mezi nimiž jsou navlhčené papýry vložené. „Podle prvních náhledů, jichž se zúčastnila i profesorka Posenerová která shodou okolností byla v Egyptě, můžeme říci, že jsou to převážně královské dekrety. Seznam chrámového inventáře, účetnictví a hospodářské zprávy, informace o dodávkách naturálií pro chrám, rozpis služeb, o hospodářských vazbách chrámu na královské rezidence a o vztazích k náboženským centrům boha slunce Rea.

„Popisy soch, nádob ze zlata a dalšího inventáře dokazují, že chrám fungoval, i když podle archeologických nálezů nebyla pyramida v jeho blízkosti dokončena. Vyskytla se proto domněnka, že jsme objevili řídicí centrum všech chrámů v Egyptě,“ pokračuje dr. Verner. „Nabízí se tak otázky, kde byl vlastně panovník Reneferéf pohřben a proč nebyla jeho pyramida dokončena? Odpovědi na ně dají možná i papýry, které se v současné době celkově konzervují v Káhirském muzeu. Samozřejmě bychom rádi využili znalostí profesorky Posenerové, která se nabídl, že nám pomůže se studiem.“

Vydání knihy o nejstarších papýrech nalezených v Egyptě můžeme očekávat asi za pět let. Nález, který posílil autoritu a pověst ústavu ve světě, se tak stane dalším kamínkem do mozaiky o životě a historii jedné z nejstarších společností na naší planetě.

Tabulka sedmi posvátných olejů, jeden z nálezů v Abusíru

Přežijí obojživelníci rok 2000?

**Obojživelníci jsou vývojově nejstarší skupinou suchozemských obratlovců a stářím 300 miliónů let patří k nejstarším. Nejstarší obojživelníci na našem území jsou známi z Boskovic-
ké vrásky se spodního permu a z mladších vrstev pak z miocénu (Bejchlejevce u Děčína, Františkovy Lázně a Markvartice u České Kamenice).**

Po 300 miliónech letech však se dnes přiblížila pro obojživelníky osudová hodina. U nás žije dnes ještě 17 druhů obojživelníků. Spolu s plazy jsou dnes nejohroženější skupinou obratlovců. Příčiny, které bezprostředně ohrožují existenci této skupiny živočichů, jsou rozmanité. Obojživelníci jsou ohroženi i přes velkou rozmnožovací schopnost většiny druhů, která dosud většinou stačila nahrazovat ztráty na populacích způsobované přirozenými nepřáteli. A jsou ohrožováni i přes malou potravní specializaci.

Nezbytně potřebují k rozmnožování a k vývinu zárodečných a vývinových stadií vodu. Vyžadují však vodu čistou, neznečištěnou, vodu bez rozpustných pesticidů, insekticidů, herbicidů, umělých hnojiv, chemických látek, bez nečistot z odpadových vod z domácností a průmyslových podniků, bez exhalací továren. Zanesení jedovatých látek do životního prostředí obojživelníků vede např. ke zhroucení a zániku celých populací žab. Biocidní žab je totiž na jedovaté látky velmi citlivá, a tak jsou žáby indikátorem znečištění životního prostředí. Kůže žab je totiž vlhká, sláznatá a jakýkoli kontakt s jedovatými látkami kapalnými, pevnými i plynými má pro žáby i ostatní obojživelníky katastrofální důsledky. Obojživelníci svou vlhkou kůži vstřebávají jedy přímo z prostředí. Také umělé hnojiva ničí obojživelníky. Do vody se dostávají splachem z polí, vedou k silné eutrofizaci vody. Vodu poškozují odpady obsahující prací prostředky z domácností (detergenty). V některých státech používají místo sekání vodních a pobřežních rostlin speciálních herbicidů, které sice ničí 50 druhů vodních a bažinných rostlin, ale také obojživelníky ve všech stadiích vývinu. Životní prostředí obojživelníků je také poškozováno melioračními zásahy do vodních toků, dlážděním toků potoků a řek a přestavbami břehů. Největší škody však působí odpadové vody domácností a průmyslových závodů. Tyto vody soustavně narušují čistotu vod nebo ničí celkově životní prostředí obojživelníků. Populace žab ze znečištěných vod během několika let zmizí. Dnes v důsledku znečištěných vod nenalezneme 100 km kolem Prahy řeka Mlýnsko a během několika let tento osud stihne i naše obojživelníky.

Pro rybářské potřeby se přeměňují ploché a mělké, rostlinami bohaté rybníky na rybníky hluboké a vege-

tační chudé, do kterých se vysazuje vysoký stav ryb. Tyto akce probíhají dnes kolem Prahy. Tímto zásahem se možnost přežít pro obojživelníky snižuje, neboť populace obojživelníků je decimována jak dravými ryhami, tak nedravými, které požírají pulce žab a čolky. Také podzimní hnojení rybníků vápnem poškozují a hubí obojživelníky přezimující v bahně. Neštěstí se dnes již skokani neloví pro žabí stehýnka. Stali se natolik vzácnými, že Francie musí pro své labužníky dovážet ročně 400 miliónů žab.

Nejvíce poškozují životní prostředí obojživelníků odvodňování, zavážení malých tůň, rybníků a močálů a meliorace vlhkých luk. Stačí nahlédnout do statistik, kolik bylo ročně meliorizováno a odvodněno půdy a promítnout si důsledky tohoto postupu pro změny v životním prostředí obojživelníků. Také velkoplošné úpravy zemědělských pozemků, odsraňování porostů z okolí polí a luk snižuje vlhkost krajiny a znevýhodňuje ji pro obojživelníky.

Pro obojživelníky obývající les je nevhodnější listnatý les nebo aspoň les smíšený. V lesích však neustále stoupá podíl jehličnatých stromů. Kultury jehličnatých stromů staré 15 až 30 let (u nás převážně smrkové kultury) se svým suchým jehličím a silně kyselým surovým humusem nejsou vhodným prostředím pro obojživelníky.

Životní prostředí obojživelníků je stále zmenšováno a rozdrobováno pokračující zástavbou krajiny a stavbou dopravních tepen. Ročně zastavovaná plocha je u nás značná. Na stavbu 1 km dálnice se spotřebuje 7 ha půdy! Většina tůňek např. v Praze 5 (a stejně tak i v jiných okrajových oblastech Prahy) byla od roku 1945 zničena nebo zavezena. Nové silnice rozdrobily původně souvislý areál rozšíření obojživelníků v malé a od sebe izolované oblasti.

Největším nebezpečím pro obojživelníky je dnes doprava, hlavně automobilová. V době tahu obojživelníků do vodních nádrží, zjara za pálením, jsou žáby masové hubeny. Obojživelníci jsou věrní svému místu a táhnou vždy do stejných vod, kde se narodili. Podle pozorování ze zahraničí je i při malém provozu likvidována třetina populace ropuchy.

Je možné zachránit naše obojživelníky? Doufáme, že ještě je. Především je třeba prověřit jejich výskyt v okolní krajině, poznat dokonale jejich biotop, pokusit se o záchranu narušených biotopů, regenerovat je, udržet ty, které se zachovaly, pokusit se o vytvoření zcela nových biotopů. Znamená to udržet kolem vod zelený pás keřů, rákosin pro rosníčku zelenou, zachovat rašelinné a vlhké louky pro skokana ostronosého, zachovat staré menší i větší rybníky v nížinách řek pro skokana skřehotavého, malé nezarostlé tůňe a jámy zalité vodou ve štěrkvířích, pískov-

nách a v lomech pro kuňku žlutobříchou, slunné tůňky a rybníky v písčitých oblastech pro blatouny skvrnitou, nenarušovat bohatý porost vodních a pobřežních rostlin na slunných březích tůň a rybníků v záplavových oblastech řek, kde se hojně vyskytuje čolek velký a čolek obecný, nenarušovat potoky s četnými meandry v lesních oblastech pro zachování čolka horského.

Obojživelníky je však dnes třeba chránit hlavně v předstihu a zjara v době hromadného tahu z vod za pálením. Žáby táhnou vždy k určité vodě, čímž je zvětšena možnost nalezení partnera. Čolek horský a rosníčka zelená táhnou většinou za vodou až půl km, skokan štíhlý a skokan hnědý až 1 km, ropucha obecná až 2 km. Vzdálenosti byly určeny značkováním více než 10 tisíc žab. V některých zemích se dnes v době tahu stavějí ploty z plastických hmot, mříže nebo drátěné sítě ve tvaru trychtýře, které jsou 40 cm vysoké, které vedou k podchodům pod cestami. Na některých místech ochraňují žáby chytají a přenášejí je do bezpečných míst. Tak "ab zjara trvá poměrně krátkou dobu, 3 až 10 dní. Po tuto dobu by se dalo použít ostatně pro automobilisty značky, upozorňující na tah žab, nebo méně frekventované cesty po dobu tahu na návěh ochranných uzavířít. Návrat žab z vod je pak dlouhodobý, trvá až 180 dní a není spojen s tak velkými ztrátami. V některých státech dnes staví tůňky a malé rybníčky pro obojživelníky na bezpečných místech k páření obojživelníků a k úspěšnému vývinu larválních stadií. Stačí již vodní plocha 3 m², pro naše kuňky dokonce i menší. Dno tůňek se utěsňuje jílem, střešní lapačkou, betonem nebo i pouhou plastickou fólií. Obdobné tůňky dají se umístit i ve větších okrasných zahradách a využít je i pro pěstování leknínů. Vhodné je vybudovat systém 4 až 8 tůňek ve větších odstupech od sebe, i na sídlišti lze udržet žáby. Stačí přenést pulce nebo mladé žáby do rybníků, jako např. v Dáblicích, dnes asi nejhezčím pražským sídlišti.

Dalším požadavkem je důsledná ochrana všech našich druhů obojživelníků, ať již jsou zákonem chráněni nebo ještě nikoli.

Obojživelníci jsou významnou složkou biotopů. Tisíce ropuch nebo skokanů představuje v biotopu (mladí nebo staří) asi 90 kg živé hmoty. Vezmeme-li z ekologie - úvahy faktor přeměny látek a energií v potravní pyramidě (zelené rostliny, býložravci, masožravci) v poměru 1:10 (na jednotku hmotnosti živé váhy živočicha je potřeba 10 jednotek váhy jeho potravy), spotřebuje 1000 obojživelníků o hmotnosti 90 kg 900 kg hmyzu, kterým se obojživelníci převážně živí. Mezi uloveným hmyzem může být i hmyz dravý se živící (střevlci a j. brouci), ale většinou jde o hmyz býložravý nebo aspoň všežravý. Při stejném faktoru přeměny látek a energií

padají vaříčka, pulce i dospělé žáby a ostatní obojživelníky. Přesto dosud přežívají. A lidé by přežili i dnes, nebýt největšího nepřítel obojživelníků, kterým je bohužel sám člověk.

prostředí významnou úlohu regulátorů. Sami jsou potravinovou základnou

prostředí jedovatými látkami. Nedivme se, že v některých zemích si začínají vysazovat zakoupené ropuchy na svých pozemcích a při jejich věrnosti

to již znamená 9000 kg uchráněné zelené hmoty! Obojživelníci se tak stávají významnou složkou biologického

boje proti škodlivému nebo obtížnému hmyzu. Bylo propočteno, že populace ropuch na 20 ha ušetří ročně až 10 000 Kčs na ochranných prostředcích a nedochází přitom k zatěžování

i když obojživelníci mají v přírodě mnoho přirozených nepřátel, kteří na-

„Švestkové knedlíky mě tlačí v žaludku, nebyla by raději slivovice?“

žaludek, která stála stopně Křemčickým přelomem porostem, prochází kolem střešních střech a jelech šibřáků, jez zde zadržují stálé jako obelisky, než je uvolní kůže. El skáci vichřice a spráchnivělí, až na vrchol Velké polany. Přelomní ro- servace Monši v Beskydách, jhospedně od Jablonka mezi buemi Horní a Dol- ní Lomná. Je to jedinečná oblast příro- nověná jedinečností, jako se kysat v tom- to kraj respektivně. Stromy tam do- valí vrše přetržené stáří a umírají vřem. Největší mohytní jedli dosahují až sedesátimetrové výšky a jelech vst- je odhodován až na 400 let.

Ovšem, které náhodou měly majite- le, se v roce 1935 dostalo do držení ar- chivně Boudička Hezbeurkého, známé- ho z Beskydských běhů jako markýz Ga- ho. Tím, že v této oblasti získal je- henholet činnost i vstup do ní, ve spate zachoval zbytek vlastního přimlu je- ko komora zřetle, vlastně vyvolal základ- ními rezervace. On sám si tam nechal vydatel loveckou chatu a s stými přá- telé tam jezdí lovit svér, které se sem- stěbovala.

Monši má i několik poloněk, natřev- ných poloně, Vankly v minulosti náleží- kem salašské kolonizace, pastou a mý- cením lesa. V leteckých měřicích rozkvé- tají všemi odstíny barv. Na Velkou po- jano vede zasněná stezka, která prochází tánu seštráněnými a seštráněnými parliami prolezu.

V rezervaci žije řada velimavých aví- tel. Kromě běžných opánek žijí i re- servatí dva vzácné druhy dlel, jeden z sedlic seštráněných ptáků — králiček- nábný, se poloněch lze spatřit kosa bor- nábný, se lindotie laží. V poloněch žijí dlelných srovně háziel lelek bílokrý- í černošlavy. Z dřevč máme posro- vet káse, lesňáha, krahajce i různé dr- by zov. Mstivci ocení letáčka lesního a seštrava bláta.

Nezbýhají ani savci. Mimo obvyklých- drůbč, jako je liska, srnec, jelen, tam- žijí i různé vzácné drobné zvířátka, z nichž řada patří mezi chráněné dr- ky. Protože je v posledních letech zájem o prales Mšeš stálá větší, bylo nutné proná náčrtávká nmezit. Z toho důvo- da je rezervace přístupná jen tři měsíce v roce a to vždy jen od června do se- dle. Jiný je vstup písně zakázan. Pre- cházka tímto prolesem stojí za to.

MILÁNSKÝ VYNÁLEZCE Giuseppe Monti vyrobil psací stroj pro zamilo- vané, který má kromě normální klavi- viatury klápy s probodnutými srdcí- ky, snubními prstýnky, amorky apod. V Itáli je o tento psací stroj poměrně- velký zájem. (dv)

ŠPANĚLSKÝ ZPĚVÁK Julio Iglesias (vlevo) dostal od starosty Paříže Jacquese Chiraca diamantovou desku. Touto cenou byl vyzna- mán za 300 milionů prodaných de- sek. Rekordní zpěvák španělsky mluvící oblasti byl původně fotba- listou. (pu)

Aufgespielt

„Der Bundeskanzler hat einen Führungsstil eigener Art, der ihn schon immer auszeichnete.“

Der Chef des Bundeskanzleramtes, Staatssekretär Walde- mar Schreckenberger, in einem Interview der „Berliner Morgenpost“ auf den Vorhalt, daß die Arbeitsweise des Kanzlers in den Augen von Kritikern gekennzeichnet sei durch dau- ernden Ausfall von Kabinetts- sitionen, nicht allen verständ- liche Reiselust und mangelnde Gelegenheit zur Diskussion von Ressortproblemen.

„Der Kanzler läßt die Dinge reifen, anstatt auf Anhieb zu entscheiden.“ Schreckenberger im weiteren Verlauf des Interviews.

„Wer heute von meiner pfälzischen Heimat hinüberführt ins Elsaß, der kommt von Europa nach Europa. Das ist eine geradezu faszinierende Entwicklung.“

Eine von Helmut Kohl nicht ausgesprochene Erkenntnis, die im Textentwurf seiner Eröff- nungsrede zum Bonner CDU- Fachkongreß „Europas Verant- wortung für den Frieden“ nachgelesen werden konnte.

NA ZEMSKÉ MISTROVSKÉ SOUTĚŽI vyplnil melounova jádra F. Galin 749 centimetrů daleko a stal se tak vítě- zem pro r. 1983. Rekord z minulého roku zlepšil o 73 cm. Soutěže se kona- jí ve Francii. (te)

● Přes 1,2 miliónu obyvatel thajského hlavního města Bangkoku musí žít v brlozích. Oznámil thajský list Nation Review, Bangkok má 5,5 milio- nu obyvatel.

Hiebe für Regierungschef

gam KOPENHAGEN, 7. November. Eine unüberlegte Wette auf einer feucht-fröhlichen Party löste in der Nacht auf Montag Alarm bei der Kopenhagener Polizei aus: Poul Schlüter, dänischer Ministerpräsident, kam zu mitternächtlicher Stunde mit einem Einbrecher in ein Handgemenge und handelte sich eine blutige Oberlippe ein, ehe er den ungebetenen Gast in die Flucht schlug. Daß die Schlägerei kein politischer Anschlag auf den konserva- tiven Parteichef war, stellte sich erst zwei Stunden später heraus, als der reumütige Sünder ernüchtert bei der Poli- zeil auftauchte: er habe, erzählte er, bei einem stimmungsvollen Fest bei Freun- den damit geprahlt, daß er Schlüters Adresse wisse und sich dessen Türschild holen werde. Die Freunde nahmen ihn beim Wort.

USA wollen Autos aus dem Ausland stoppen

WASHINGTON (dpa/VWD). Das US- Repräsentantenhaus hat gegen alle Warnungen der Regierung zum zweiten Mal ein Gesetz verabschiedet, das die Autoindustrie gegen Importe insbeson- dere aus Japan schützen soll. Der „local content“-Gesetzentwurf hat im Senat nur geringe Chancen, wenn er 1984 zur Abstimmung kommt. Präsident Reagan hat bereits bei einer Verabschiedung durch den Kongreß sein Veto angekun- digt. Die deutschen Automobilkonzerne VW, Daimler-Benz, BMW und Porsche sind zunächst nicht betroffen.

CEM'K VL.BURIANA ZA FUNKS.

Krůdež vřecných obrazů

Budapeřt: Sedm obrazů vysoké umělecké hodnoty odcizili neznámí pachatelé, kteří se v noci na neděli vložili do Muzea vřecných umění v Budapeřti. Jsou mezi nimi díla Raffaela Santiho, Giovanniho Battisty Tiepola a Tintoretta. Bezpečnost po pachate- lich intenzivně pátrá a vyzvala k pomoci také obyva- lelstvo.

... S. TAIDA, HATVOLA-JOE PEJCEK A VRA-11 KYTKY SAM.

Zpráva o „bitvě národů“

Když 6. prosince roku 1812 opouštěl Napoleon v městečku Smorgoně zbytky své Velké armády, věděli maršálové, s nimiž se loučili, že ho nepohrdnou strach. Byl klidný a vyrovnaný; spěchal proto, aby co nejrychleji postavil novou armádu. Tím, co ho postihlo v Rusku, se už nevrátil.

Nemýšlel se, když předvídal, že Evropa využije jeho porážky a pozvedne se proti němu. Napoleonovi se podařilo na jaře 1813 doslova vydupat ze země ještě skoro půlmilionovou armádu. Nebyly to však už ty železné legiony od Slavkova a Borodina. Do armády přicházeli chlapi mezi sedmnácti a devatenácti lety, tělesně slabí, kteří těžce nesli strádání vojenského života. V létě leželo po špitálech na devadesát tisíc vojáků: „Jsou tak slabí,“ řekl jeden z maršálů, „že přímo bojí na ně pohledět.“

V dubnu r. 1813 odjížděl Napoleon do Brfurtu k armádě. Rakouská armáda sílila. V krátkém čase dosáhla stavu 230 000 mužů, k čemuž přispěly vedle Chorvatska především české země. V sporných Čechách se soustřeďovala stotřicetitisícová Hlavní, neboli Česká armáda, aby zabránila vpádu Francouzů ze Saska. Její výzbroj byla dobrá, výstroj však naprosto nedostačující. Rakousko nebylo na vybavení tak početné armády vůbec připraveno. Celé levé křídlo České armády nemělo patronážky a bylo nebezpečné, že munice bude za desítek nepoužitelná. Chyběly pláště a obuv, takže za chladných a deštivých dnů, které koncem léta nastaly, byly špitály plné nemocných. Týkala se to především pěchoty, trvale zanedbávané. Zato dělostřelectvo bylo velmi dobré a jízda tradičně vynikající.

V RANGÜNU byl vydán zákaz používat automobily starší 34 let. V městě jich je přes tisíc a v posledních dvou letech každý z nich nejméně pětkrát zavinil dopravní nehodu. Dopravnímu inspektorátu nebylo povoleno zvýšit počet policistů k vyšetřování dopravních nehod, rozhodl se tedy snížit počet havárií tímto způsobem. (mt)

SOCIOLOGOVÉ z americké univerzity v Kentucky zkoumali u 400 rodin, proč se tak často dívají na televizní program. Jako nejčastější důvod obliby televize bylo uváděno „levné rozptýlení“, „ochrana dětí před vlivem ulice“, „posílení rodinných vztahů“ a teprve nakonec „zájem o kulturu“. (ks)

V ZTS Košice připravují do série výroby cisternové vozidlo s nádrží z antikorozi ocele. Pracovníci podnikového výzkumu ověřili možnost nahradit přitom starou technologii svařování elektrickým obloukem ručně, jinou metodou polonautomatického svařování MIG v ochranné atmosféře kyslíčnicku uhlíkatého běžné čistoty, s použitím příslušného drátu C-420 s průměrem 1,2 mm. Zkoušky prokázaly celkově vyšší hospodárnost výroby. Při výrobě jedné cisterny se tak při svařovacích pracích sníží práce o 85 normohodin, spotřeba přídatného nerezavějícího materiálu o 25 kg, stlačeného vzduchu o 3200 m³ a elektrické energie o 150 kWh. *soudruh našel 14 dluh na dotisku.*

Po porážkách ruských a pruských vojsk v květnu u Gross Górschen a u Budyšina bylo uzavrženo 4. čerona příměří a Rakousko se ujalo role zprostředkovatele. Čechy se staly na některé měsíce neutrální zemi. *... v Praze a na slechutických státech ... v Jičíně, na Opočně a Radbolicích ... na zámku Kateřiny Vilemíny Zahradské, Metternichovy milenký. Rokovali tam rakouský císař František I., ruský car Alexandr I. a pruský král Friedrich Wilhelm III., echázeli se tam diplomaté a generálita. Z těchto jednání vzešly podmínky, které, příměří je Napoleon, zajistí Evropě mír. Rakousko se zavázalo, že se připojí k alianci, odmítne-li Napoleon podmínky. Předložil mu je 28. čerona v Drážďanech Metternich. Následovala památná devítihodinová rozmluva, za níž se Napoleon nakonec rozklíčel: „Vy na tom trdíte Vy mi chcete diktovat! Dobrá, nechť je vůlí Ale — na shledanou, uvidíme se ve Vídni!“*

O půlnoci na 11. srpna skončila příměří, zástupci Ruska a Pruska opustili Prahu. Na Hradčanech vzplála hrnice a ohňové znamení se rychle přeneslo až k Náchodu. Oznamovalo, že Rakousko je ve válce s Francií.

Tažení nezačalo pro spojence slavně: byli poraženi 27. srpna u Drážďan a ustupovali zpět do Čech. U Chlumce 29.—30. srpna však zvítězili a zajali maršála Vandamma, který je se svým sborem pronásledoval. Tato vítězství pozvedlo značně pokleslou náladu. Napoleonovi bylo jasné, že musí co nejdříve svést rozhodující bitvu. Ta — největší z napoleonské epopeje — začala v ranních hodinách 16. října 1813 u Lipska a trvala tři dny. I, z tehdy ji nazývali v Německu „bitvou národů“.

V Napoleonově armádě bojovali kromě Francouzů Poláci, Němci, Holanďané, Italové, Belgické, Španělé a Portugalci, celkem 190 000 vojáků a 690 děl. Proti němu stála koalice Rusů, Prusů a Švédů, — 205 tisíc mužů a 918 děl. Síly koalice však v průběhu bitvy vzrostly o dalších sto tisíc vojáků. Bitva skončila v noci na 19. října dobytím Lipska. Ještě několik dní po bitvě se z bojště ozýval nápek raněných a umírajících.

Vojska protifrancouzské koalice 30. března 1814 vstoupila do Paříže. Napoleon 11. dubna abdikoval a byl odvezen na ostrov Elbu, na němž, ač mu byl udělen jako „doživotní kníže“, dlouho nepobyl. Teprve Waterloo ukončilo tuto pohnutou a krvavou kapitolu evropských dějin.

Chronotechna Sternberk je významným našim výrobcem časoměrných přístrojů. Letošní kolekce výrobků obsahuje 151 druhů mechanických budíků, 18 druhů kyvadlových dětských hodin, 13 druhů elektronických budíků, 29 druhů elektronických hodin, dva druhy spínacích hodin a dva druhy minutek. Došlo zde k promyšlené racionalizaci výroby hlavně unifikací součástkové základny. Značná část výrobků je určena na export. (rsk)

Aufgespießt

„1980 fragten sich viele, ob die Wirtshaft vier weitere Jahre Jimmy Carter überleben könnte. 1984 werden wir uns fragen, ob die Welt vier weitere Jahre Ronald Reagan überleben kann.“

Die Kolumnistin Ellen Goodman in der US-Zeitung „The Boston Globe“.

„Alle Indikatoren weisen darauf hin, daß das Leben weitergeht.“

Bundeskanzler Helmut Kohl vor der Bonner Presse im Zusammenhang mit der Raketenstationierung.

S nákupem až k autu

(čtk): Novou prodejnu s moderním způsobem manipulace zboží od pultu přímo k automobilům zákazníků má nyní Písek. V podstatě to znamená netradiční velké pojízdné košíčky, se kterými si nakupující dojezdí po zaplacení až k vozidlu na přilehlé parkoviště, nákup si v klidu uloží a košík nechá na místě. Nová prodejna potravin se jmenuje Stop a využívají ji především občané okresního města v sídlišti Hradiště. Byla postavena v akci „Z“ za dva roky, má 155 čtverečních metrů prodejní plochy a zhruba dvojnásobnou rozlohu skladů.

WNALEZLI PA'NA BOKA!

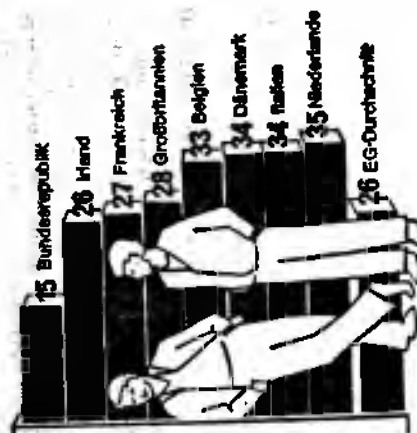
NZCEKANA POMOCNÁ RUKA se vysunula do noci tmý z otevřeného okna bytu v severošvédském Östersundu ušifce dvěma lupičům, kteří se chystali oknem do bytu ve III. patře uniknout; byla to však ruka majitele bytu, povoláním policisty, který oba lupiče bleskurychle spoual a dal dopravit za mříže.

Erste Kulturwoche der CSSR in der Bundesrepublik

BONN. Während einer Kulturwoche wird die Tschechoslowakei erstmals in der Bundesrepublik ihre zeitgenössische Kunst präsentieren. Gastgeberstadt für diese Kulturwoche vom 20. bis zum 26. November ist die Stadt Essen. Dies kündigte Botschafter Dusan Spacil in Bonn an. Auf dem Programm stehen neben Konzerten der Tschechischen Philharmonie und des Slowakischen Kammerorchesters ein Auftritt der Pop-Sänger Helena Vondráčková und Jiri Korn sowie tschechische Folklore, modernes Ballett und eine Dichterlesung mit Werken des Schriftstellers Karel Capek. Das Experimentalthheater „Am Spagat“ wird den Angaben zufolge ferner „Die Kleinbürgerhochzeit“ von Bertolt Brecht zeigen. Die Besucher der Kulturwoche können sich außerdem über die tschechoslowakische Malerei in den Jahren 1945 bis 1980 informieren. Wie bereits bei der Kulturwoche der Bundesrepublik in Prag im vergangenen Jahr wird das künstlerische Programm von einem wissenschaftlichen Symposium begleitet.

Europas Jugend ohne Arbeit

Arbeitslosenquote bei Jugendlichen unter 25 Jahren März 1983 in %

... und Kohl reist herum

Stahlkrise, Kohlekrise, Wertenkrise, Arbeitslosigkeit, fehlende Lehrstellen, Raketenauflistung, Bundespräsidenten-kandidatur usw. usw.

In dieser Phase reist der Bundeskanzler in der Welt herum und beklagt sich auch noch, daß er in Japan nicht bummeln und nicht einkaufen konnte.

In der Ringersprache nennt man so etwas „Mattenflucht“. Es scheint, daß Herr Kohl total überfordert ist.

Dr. rer. pol. Peter Lieser, Lautenbach

Nepřakta · Švandlík

„Jdu na 4 + 1. Čtyři piva plus jeden rum.“

... a celé noci není doma! Kdyby to alespoň řekl předem, abych si mohla někoho pozvat — chápeš tu jeho nesolidnost?!

Alena Dostálová

Nepřakta · Švandlík

„Vy jste, pane Otěsánek, cynik! Sněd jste tátu, sněd jste mámu a ještě po nich chcete dědit!“

HERŠVEC, ŠÉFE, KDYBYCH VĚDĚL, ŽE BUDETE MÍT TAKOVOU PĚNU, TAK JSEM SI SEBOU VZAL I HOLENÍ!

NA HONECH HO VIDÍM NERAD-NIKDY NIC NEULOVI,
AKORÁT VŽDYCKY PŘIVEDE STRAŠNÝ KVANTA
ZRAJTCŮ!

Aufgespießt

„Die Arbeitnehmer der ARBED wollen Bund und Land erpressen.“

Überschrift einer Pressemitteilung der Grünen im Bundestag.

„Achtung !!! Wichtig !!! Achtung !!!
Die Überschrift muß lauten: Bund und Land wollen die Arbeitnehmer der ARBED erpressen.“

Weitere Pressemitteilung der Grünen.

LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

94. VŠIVÝ ŽIVOT

Napoleon byl beze všech pochybností mužem výjimečných kvalit. Vyhrával bitvy jak se mu zlíbilo, svým příbuzným obstaral teplá místa na uprázdňených královských trůnech a každé jeho slovo znamenalo víc než zákon. Vojáci jej zbožňovali a evropským panovníkům padalo srdce do kalhot již při pouhém vyslovení jeho jména. Ale s tažením do Ruska v roce 1812 to francouzský císař přece jen přehnal.

Vojenští historikové obligátně tvrdí, že Napoleonovu porážku způsobily ruské mrazy, odtržení zásobovacího trénu od postupujících vojsk a geniální strategie vojevůdce Kutuzova. Nic proti tomu, historii se nemá odporovat. Ale k úplné pravdě musí přijít se svou trochou do mlýna i lékaři. Napoleonova „Grande Armée“, nejmohutnější vojsko té doby, byla krutě drcena nemocemi. Více než zbraně protivníka Francouze kosil tyfus, úplavice a skvrnitka.

Ne že by se Napoleon o zdraví svých vojáků nestaral. Měl při sobě vynikajícího Jeana Larreye (1766–1842), který se jako hlavní chirurg armády zúčastňoval všech císařových tažení. A Larrey byl velice schopný lékař. Vymyslel vozík na odvoz raněných, byl autorem řady operací. A Napoleon mu v péči o raněné nechával na prostě volnou ruku.

Starost o medicínský pokrok projevoval Na-

poleon i jinak, byť poněkud sobeckým způsobem. Když roku 1807 onemocněl záškrtem, ze kterého měl panickou hrůzu, vypsal cenu na nejlepší lékařskou práci v této oblasti. A když mu osmnáctiletá habsburská Marie Louisa porodila syna, vyhlásil konkurs o nejzdravější kojnu pro dědice císařství. Oblibu Jeho císařského Veličenstva dokazuje, že se do konkursu tenkrát přihlásilo na 1200 kojnyň. Něco jiného je však kojení a něco zcela jiného epidemie skvrnitého tyfu. Na skvrnivku bylo v té době krátké i císařské Veličenstvo.

Ještě než půlmilionová „Grande Armée“ dorazila pod Moskvu, prošly její řady více než o polovinu Francouzští vojáci v horečkách a s drobnou skvrnitou vyrážkou zůstávali podél cest nebo putovali do lazaretů. Než se za chaotického útoku před Kutuzovem dostali Francouzi do Vilna, zbylo z nepremozitelné armády jen několik desítek tisíc unavených mužů.

„Je to všivý život!“ prohlásil tehdy jeden z Napoleonových důstojníků a ani netušil, jak blízko je pravdy.

Francouzská armáda za ruského tažení strádala především skvrnitým tyfem a skvrnivku, jak je dnes známo, přenášejí vši. To tenkrát Francouzi ovšem nevěděli. Ostatně o tom neměli ani tušení ani lékaři v průběhu celého 19. století. Že skvrnitý tyfus přenášejí šatní vši, objevil francouzský bakteriolog Charles Nicolle (1866 až

1936) teprve v roce 1909 a byl za to po zásluze odměněn Nobelovou cenou.

Zatím měly vši volné pole působnosti. Za středověku jakýsi fanatický mnich prohlásil, že vši je perlovo boží a hlásal, aby se oněm nebohým tvorečkám neublížovalo. Vojáci však bez ohledu na národnost a historické údobí jsou zcela jiného názoru. Považují vši za své úhlavní nepřátele a všemožně se je snaží zlikvidovat. Většinou marně. Jediná šatní veš dokáže naklást během svého pětítýdenního života na 300 vajíček a proti této přesile nemá voják v poli šanci.

Nutno říci, že se zavisívaním a skvrnitým tyfem měli spoustu starostí i lékaři, včetně erudovaných bakteriologů. Americký lékař Ricketts se při výzkumu skvrnivéky úmyslně infikoval a v pouhých 39 letech zemřel. Stejný osud postihl i českého mikrobiologa Stanislava Proszky (1875–1915), který po sérii pokusů na vlastním těle v roce 1913 objevil původce skvrnitého tyfu ve výkalech vši. Je malou útěchou pro oba badatele, že byl onen zlovůlný mikrob na jejich počest latinsky nazván Rickettsia Proszkyi.

Bylo by snadné podlehnout představě, že fiasko Napoleonova ruského tažení způsobilo zavisívaní a epidemie skvrnitého tyfu. Ale nebojte se, nebudeme předělávat historii. Nebylo by to seriózní, veškeré zdravotní momenty byly jen dílčí příčinou katastrofy císařské armády. Nicméně připustíme, že i lékaři a nemoce občas zasahují do dějin, tak jako zasahují do života každého z nás. Však to sami znáte. Sportovec skrze natežený sval přijde o olympijskou medaili, jiný se kvůli autohavárii nestane ředitelem a znám člověka, který pro obyčejný průjem zmeškal vlastní svatbu a dodnes toho ku podivu přátel lituje.

Napoleonův důstojník se v dané krizové situaci vyjádřil dosti vulgárně. My říkáme mnohem strážlivěji: „To je život...“

Největší liga

Celý svět čas od času diskutuje o tom, jaký počet týmů v ligo je součástí je nejvýhodnější. Z evropských soutěží má nejvíc Anglie — 22, nejméně Skotsko a Island — po 10, stejně mělo i Rakousko, to ale počet týmů v nejvyšší soutěži už zvýšilo na 16. V Anglii diskutují o snížení počtu profesionálních mužstev, ve Skotsku zase o jeho zvýšení. „Chtěli bychom mít vaše starosti,“ říkali šéfové brazilské kopané...

A není divu. Brazilská liga má totiž 40 mužstev a v tomto směru nemá ve světě konkurenci. A klíč průběhu brazilské ligy je navíc mimořádně složitý. 40 mužstev je rozděleno do osmi skupin po pěti týmech a v nich hraje každý s každým doma a venku. První tři celky z každé skupiny postupují přímo do druhého kola ligové soutěže, a celky ze čtvrtých míst jednatelých skupin hrají spolu ještě kvalifikaci a čtyři z nich rovněž postupují do 2. kola, tzn. že bylo v 1. kole vyřazeno pouze 12 týmů. K 28 postupujícím celkům přistupují ve 2. kole ještě čtyři celky z druholigové kvalifikace a nově vytvořeny počet 32 mužstev je znovu rozdělen do osmi skupin, ale po čtyřech týmech hraje se opět doma a venku, každý s každým, a obvykle za tři týdny musí být známo 16 postupujících, tj. po dvou z každé skupiny. A je tu 3. kolo. Postupující znovu se dělí do skupin, tentokrát do čtyř po čtyřech týmech, každý hraje s každým opět dvakrát, vše musí být skončeno zase za tři týdny a z každé skupiny postupují první dva celky. A začíná 4. kolo, závěrečná fáze, ve které nejdříve hrají pohárovým systémem dvoukolově spolu čtyři čtvrtfinálové dvojice, postupují jen vítěze, obdobně se hraje semifinále a pak finále. Pro vítěze to představuje odehrát 26 zápasů, když mu vše vychází.

Letos se stal mistrem tým Flamengo, který ve finále porazil Santos 1:2 a 3:0. Nejlepšími hráči Flamengo byli reprezentanti Zico, Leandro, Junior, Flamengo,

kteří brazilský titul obhajoval, vyhrál ligu (Taca de Ouro) od r. 1970 už potřetí, stejně se to podařilo celku Internacional Porto Alegre, dvakrát celku Palmeiras,

Je jistě zajímavé, že oba finalisté, Flamengo a Santos, začínali soutěž spolu ve stejné skupině pěti týmů prvního kola s Rio Negro, Paysandu a Moto Clube

„Že se na to nevykašleš. Dvacet jich vykouříš a milióny dalších se mezitím vyrobí!“

Dusan Palke

Čtyřikrát z ruské kuchyně

Povšechně se ruská kuchyně liší od české tím, že má rozsáhlejší využití potravin, kterým u nás v kuchyni dáváme méně místa. U nás jsme přiliš mnoho jídel masitých a hlavně moučných, zato málo ryb, zeleniny a mléčných výrobků. Ruská kuchyně má svou gastronomickou tradici, a to z dob, kdy se ještě téměř nic nevědělo o vitamínech, a přesto svádí o dobrém kuchařském instinktu.

UCHA (rybí polévka): 1/2 menšího mraženého kapra, 1 bobek, list, několik zrnek pepře a nového koření, 2 cibule, 100 g másla, 80 g hladké mouky, sůl, 2 ml smetany. — Kapa omyjeme, zalijeme

asi 1 l vody, přidáme velkou cibuli, koření, sůl a vaříme 20 minut. Z másla a mouky připravíme světlou jíšku, zalijeme ji procezeným vývarem, rozšleháme a asi 30 min. povaříme. Z kapřího masa vybereme kosti, maso vložíme do polévky, přidáme propasírovanou vařenou cibuli a polévku zjemníme smetanou.

PLNĚNÉ BAKLAŽANY: 3 baklažány, 400 g vepřového boku, 2 vejce, sůl, pepř, 1 lžice hladké mouky, 150 g oleje, 1 cibule. — Maso s cibulí umeleme, přidáme vejce, sůl, pepř, mouku a vše smísíme. Baklažány omyjeme, podélně rozpálíme a žeznou stranou na pánvi na oleji opékáme asi 3 min. Pak z baklažánů vydlabeme dužninu, smísíme ji s mletým masem a směsí naplníme půlky baklažánů. Urovnáme je na pekáč s tukem a velmi mírně v troubě 30 min. pečeme. Příloha: opékané brambory.

HOLUBCI: 300 g vepřového, 300 g hovězího libového, 2 cibule, 100 g sádla, sůl, pepř, 200 g vařené rýže, 1 vejce, 5 velkých zelených listů, 100 g rajčatového protlaku. — Maso i s cibulí umeleme, přidáme vejce, sůl, pepř, rýži a vše smísíme. Zelené listy omyjeme, ve slané vodě je asi 3 min. předvaříme, pak dáme okapat, osušíme je, žebrovi paličkou rozklepeme a listy naplníme připraveným masem. Zavlníme v ohledné rožky. Na sádlo odušíme drobně nakrájenou cibuli, přidáme rajčatový protlak, trochu podlijeme vodou, osolíme, holubce těsně vedle sebe urovnáme a v troubě pod pokličkou 40 min. dusíme. Podáváme s rýží. Pozn. Přidáme-li do masa dvojitou dávku rýže, přílohu nepodáváme.

SYRNIKY: 500 g tvarohu, 60 g másla, 2 vejce, 2 lžice cukru, špetku soli, 150 g polohrubé mouky, 150 g másla. — Tvaroh, vejce, máslo a cukr v míse utřeme do hladka, přidáme sůl, mouku, vše smísíme na vále posypaném moukou, utvoříme malé placičky, které na převařeném másle opékáme. Hotové sypeme cukrem se skořicí a teplé podáváme.

Den bez automobilu

V Dánsku platí již tři roky nařízení, podle kterého se obyvatelé musí jeden den v týdnu obejít bez svého osobního automobilu a ponechat jej v garáži. Mnozí automobilisté přijali nařízení s uspokojením, neboť ušetřili, protože v zemi v posledních letech neúměrně stoupají ceny pohonných hmot. [ke]

Turista se dívá do zahrady jedné chalupy a s uznáním říká muži za plotem:

„Tahle vaše brůsen je unikátní strom!“

„To je pravda... loni jsme z ní sklídili metrák žvestek.“

Dva milióny řidičů motorových vozidel starších 60 let měl v r. 1975 v NSR. Podle předpovědi jich má být koncem století již kolem osmi miliónů.

Ve Velké Británii je v současné době v provozu 15,6 miliónu osobních automobilů. Ve srovnání s rokem 1981 je to zvýšení o 2,5 procenta.

Před nedávnem se na území Německé spolkové republiky konalo rozsáhlé vojenské cvičení. Manévry, které probíhaly v oblasti od Koblenze až po Kaseli, měly krycí název *Confident Enterprise* — jistý úmysl. Vše probíhalo ke spokojenosti velitelů, důstojníků i politiků. Major, který doprovázel hosty manévru, prohlásil, že západoněmecký kancléř Helmut Kohl pochválil americkou „službu pro věc míru“ a ministr obrany NSR Manfred Wörner byl pryč unesen a průběh manévru na něj učinil velmi silný dojem.

Současně se však na stránkách četných západoněmeckých listů právě tak jako v televizním zpravodajství objevily hlasy pochybností, ba dokonce i pobouření nad „brázdou důstojnosti“ cvičením, které bylo součástí manévru. Odpor vstoupil v NSR vzbudil i sám Američan, kteří pak prohlásili: „Je velmi milé, že se k nám Němci chovají tak srdečně. V té válce je přece třeba počítat s oběťmi.“

Až dosud podobné manévry konané na území Německé spolkové republiky takové cvičení neobsahovaly. Letos byla tedy při jistém úmyslu rezerva vyplněna. Podle slov tiskového mluvčího amerického V. armádního sboru není na takovém cvičení nic podivuhodného, to by byla

„Krásná budoucnost“ v hromadném hrobě

součást války. Prosim, jeho slova jsou pravdivá, ale je třeba uvážiti, zda je nutné, aby se stala skutečností.

Manévry *Confident Enterprise* znova připomněly lidem holou a děsivou skutečnost, k čemu by vedla soudobá jaderná válka. K miliónovým obětem, zničení veškerého života. To už by nebylo, tak, jak to praktikovali Američané při své agresi ve Vietnamu, že každý padlý příslušník US Army měl svou rakev přikrytou státní vlajkou. Při jaderném konfliktu by bylo třeba — pokud by to bylo vůbec možné — dělat pohřby hromadné a rychlé.

„Proto také — jak informoval mluvčí americké armády — byl přepraven z USA oddíl expertů a vysoce kvalifikovaných specialistů, zkrátka hrobařů. Jsou součástí 26. roty umístěné v Hanau. Do akce byli nasazeni hned druhý den průběhu manévru. Měli k dispozici speciální zařízení umožňující rychle připravit velký výkop pro masový hrob. Výkop byl tři metry široký, několik desítek metrů dlouhý a hluboký jeden metr.“

Walter Neugeb, mluvčí V. armádního

sboru USA. Ještě uvedl, že délka hrobu je prakticky neomezená, jedinou překážkou může být něco, co nelze odsunout. V tom případě lze operativně bloubit masový hrob na jiném místě.

Pro praktické procvičení hromadných pohřbů oběti případné příští jaderné války byl při manévrech jistý úmysl vybrán černošský voják Kenneth L. Allen. Jeho kamarádi, kteří přežili — jak to předpokládali scénář cvičení — zapsali jeho jméno, číslo vojenské známky, poznamenali si místo jeho smrti. Pak byl Kenneth L. Allen zabalen do zvláštního nylonového pytle a „opatrně“ uložen do hromadného hrobu. Při cvičení byl vyhlouben hrob pro 100 obětí. Ale jak zdůraznili představitelé americké armády, může být délka libovolně prodloužena.

Když se tyto informace dostaly na veřejnost, byla zakrátko telefonní ústředna tiskového střediska manévru zavata telefonními západoněmeckých občanů. Ze sluchátek se ozývaly stejné výtky „Schneiss-Amis!“ Tedy slova, jejichž volný překlad nelze ani veřejně publikovat.

Mluvčí US Army Walter Neugeb potvrdil, že taková reakce západoněmeckých občanů nečekal. Ovšem rovněž, že nadále se proto při manévrech nebude procvičovat pohřbívání do hromadných hrobů. A když se o spontánním pobouření západoněmecké veřejnosti dozvěděl ministr obrany NSR Manfred Wörner prohlásil, že takové cvičení vlastně „nemají ani smysl a ani nejsou nutné“. Asi měl pravdu z těch slov ministra obrany NSR je totiž možno vyčíst, že skutečně některé kruhy na Západě ženou do frontálního útoku a snaží se, aby naše budoucnost, budoucnost všeho lidstva skončila v hromadném hrobě. V tomto smyslu takové cvičení, jaké bylo uskutečněno při manévrech *Confident Enterprise*, by pak skutečně nebyla nutná. Má pravdu pan ministr Wörner i v tom, že nemají smysl. Asi těžko by totiž kdo

PRÁCTICKY

RUSACI SE V TAT CUCILI ZA STALINA A UKA-

TYNU! FAKT JE, ŽE Z TOHO AMICI UDĚLAU TRAGIKOMICKOU ČVEJKABU!!

Zdoluhovost dodávek sondné polty je příslušná a neustále kritizovaná. Na spolupráci s památníci sovětských telegrafických společností Western Union projekt radní St. Stolart z New Yorka. Telegram poslal na dráhách konce mála současně s posílání na koni. Káb proful New Yorkem a dorazil několik hodin dříve než předem doručení telegram.

[No]

společně.

JIRÍ MEČÍŘ KONÍČEK

Za účelem že mám hobby Nakupuji do zásoby Po Praze i v okolí Může to být cokoli Třeba šmejd A bibina

Jen když Made in China

Padesát kilometrů pod Prahou

Svatba pod kopulí cirků

Pokračuje výstavba dalších tunelů metra • Z podzemí rovnou na nádraží

K labyrintu podzemních tůl pod hlavním městem, které — vlastně donedávna — byly takřka výslovně kanalizace, oběráh odpadních vod a inženýrských sítí, přibyl před několika týdny padesátý kilometr dosud největšího tunelu — toho, který mají „na svědomí“ razící hlavy metra.

Letošní rok, ostatně jako vždycky před otevřením nových úseků či celé trasy, proběhl ve znamení dokončování razíčkových prací. V padesátimetrové hloubce pod středom města se uzavírá trojúhelník všech tří linek. Více než desetileté zkušenosti, které n. p. Metrostav se stavbou tohoto moderního a nejrychlejšího prostředku městské hromadné dopravy má, jsou vidět jak na tempu, tak i na kvalitě a efektivnosti odevzdávané práce. Slovo „skluz“, tak často frekventované ve stavební terminologii, jako by se do „odborného slovníku“ lidí z Metrostavu nikdy nedostalo. A přitom podmínky této výstavby jsou v průměru o poznání složitější než třeba na sídlištních staveništích. Pravidelný pracovní rytmus, využívání dostupné techniky, stabilní kolektivy, v nichž každý ví, kde je jeho místo, a v neposlední řadě i způsob řízení této výstavby, to všechno společně nemá jen za následek fakt, že stanovený termín tady představuje zákon, ale odráží se i ve sféře celospolečenské efektivnosti; Metrostav jako jeden z mála, ne-li jediný stavební podnik, kupř. letos snížil odbytové ceny prací o deset procent, přestože hodnota používaných materiálů, konečností i energie, roste.

ZVÍŘECÍ ÚTULEK ve Stuttgartu dostal před časem zvláštní nosty. Místní strážník tam dopravil jednoho špačka, šest kosů a třicet holubů, kteří byli naprosto opilí. Útulek sloužil jako záchytná, plác se prospali a druhý den získali svobodu. Pracovníci útulku předpokládají, že ptáci snědli alkoholem otrávenou rýži, kterou jim nastražil nějaký nepřítel zvířat. Policie našla zmíněné oběti v městském parku ve stavu naprosto apatie.

DOC. ŠKALA BY MĚL RÁDOST!

Rozprava o Grenadě zatím odložena

Samozvaný guvernér chce jmenovat „prozatímní vládu“

NEW YORK: Valné shromáždění OSN odložilo ve čtvrtek další debatu o Grenadě. Důvod nebude mít k dispozici správa generálního tajemníka organizace Javiera Péreza de Cuellar a situaci na tomto karibickém ostrově po americkém vpádu. Pérez de Cuellar vyslal ve čtvrtek na Grenadu svého zvláštního vyslance Diega Córdova.

Očekává se, že na základě jeho informací předloží Pérez de Cuellar Valnému shromáždění svou zprávu v sobotu.

SAINT GEORGE'S: Ztv. generální guvernér Grenady P. Scoon oznámil ve čtvrtek v grenadském hlavním městě Saint George's, že hodlá do týdne jmenovat „prozatímní vládu“, která by zemi řídila do voleb, jež by měly uspořádat asi do roka. Scoon, který stoe formálně zastupuje na Grenadě britskou královnu, ale ve skutečnosti se stal loutkou v rukou amerických agresorů, přitom tvrdil, že při formování vlády nebude Spojené státy konzultovat. Frašku dovršil mluvčí ministerstva zahraničí USA Guy Farmer, podle něhož Spojené státy v otázce formování grenadské vlády „přijímají rozkazy P. Scoona“.

USA začaly ve čtvrtek z obsazeného ostrova stahovat část svých vojsk, polovina z 6000 mužů, kteří svrhli grenadskou vládu a okupovali ostrov, však i zde nadále zůstane.

LONDYN: Po rozpačité reakci, kterou u britské vlády vyvolala americká invaze na Grenadu, ostrovní stát, který je členem britského Společenství a jehož formální hlavou je tedy britská královna, se vláda premiéry M. Thatcherové rozhodla přispět svým dílem k „normalizaci“ situace na ostrově. V debatě britské Dolní sněmovny, kde řada opozičních poslanců kritizovala skutečnost, že se Velká Británie dostala do vleku agresivní politiky USA, prohlásil ministr zahraničních věcí G. Howe, že britská vláda je připravena kladně zodpovědět případnou „žádost Grenady“ o vyslání jednotek „k zajištění pořádku na ostrově“. V podstatě tak oznámil, že Velká Británie je ochotna převzít na Grenadě za Spojené státy nálohu četníků, pokud ji o to samozvaný guvernér, který se ujal moci po svržení grenadské vlády invazními jednotkami, „oficiálně“ požádá.

HAVANA: Kubánská vláda vydala komuniké, v němž informuje kubánský lid o vývoji jednání o převozu kubánských pracovníků z Grenady na Kubu.

V komuniké se uvádí, že 3. listopadu dopoledne

V současně době vrcholí práce na těch úsecích metra, které se připravují k otevření v příštím roce. Na 2424 m dlouhé trase mezi Karlínem a Holešovicemi (provozní úsek III C) probíhá montáž technologie. K závěru se zblíží i výstavba obou stanic — Vltavské před budovou Elektrických podniků, jež vstup bude zároveň napojen na rozsáhlý podchod pod severojižní magistrálou, i Fučíkovy, prozatímní konečné linky C. Zvláštností této stanice a zároveň její výraznou architektonickou dominantou se stane prostorná, velká hala, která bude sloužit také cestujícím nového holešovického nádraží. Vzdálenost mezi Florencí a Pelc-Tyrolkou (anebo jinak řečeno mezi stanicemi Sokolovská a Fučíkova), na kterou nyní potřebují Pražané, když ovšem jede tramvaj, alespoň dvacet minut, překoná však metra za 4 minuty a tři sekundy.

Naplnio ovšem běží práce i na trase B, která se má otvírat v posledním roce této pětiletky. Momentálně se pozornost soustřeďuje na prostor ležící asi 30 m pod vestibulem stanice Sokolovská, kde se buduje konečná této trasy. Konečná ovšem jen do té doby, než se metra vydá dále do Vysočan. Nejdále zatím pokročily práce na stanicích Smíchovské nádraží a Náměstí republiky a koncem roku by měl být průjezdný i nový traťový tunel ze Sokolovské až na Městek.

V podzemí Prahy je zkrátka stále rušno. Pokud jde o cítěvostnost a snahu dostat se ve vymezeném čase ke konečnému výsledku, může toto osliti — přes všechny a rozhodně ne malé obtíže a problémy — stále sloužit za vzor dění na povrchu. I přesto, že nelze dost dobře všechno srovnávat jen ryze mechanicky. Metru ostatně jeho priorita náleží plným právem. Po dokončení a otevření všech tří linek se konečně po letech uvolní i ulice ve středu Prahy. A na tehle okamžik už naše hlavní město čeká skutečně netrpělivě. [1]

Dva mladí artisté, pracující v cirků města Oklahoma — City v USA, se do sebe zamilovali a rozhodli se, že se vezmou. Svateba se měla konat v cirků. Pokud se však týče obřadu samotného, vyskytl se potíže, takřka technické rázu, protože mladý pár chtěl být oddán pod kopulí cirků. Jeden pastor za druhým odmítal pár oddat pro velké riziko. Nakonec se přece podařilo sehnat jednoho, který se nebal výšek. Přivázal ho k hrazdce a vydvihal se výše 12 metrů. Ženich i nevěsta se vyšplhali do výše na hrazdy a začali se rozhoupat. Pastor kladl otázky smoubencům, když prolétali kolem něho na visutých hrazdách, a ti mu na ně odpovídali, když letěli zpět. Četní svědkové tohoto svatebního obřadu byli při nadšení.

SVATEBNÍ NOC VE ŠPITALU!

* **MINIATURNÍ** rozhlasové přijímače s frekvenční modulací na jednom křemíkovém čipu se mají letos začít vyrábět v NSR. Přijímač velikosti napínáčku je výsledkem vývoje nizozemských odborníků. Na čipu jsou umístěny všechny části přijímače kromě anténního vstupu a reproduktoru; výrobce — a Philips — pak počítá, že tato „mikrorádía“ bude možné montovat např. do hodinek, zapalovačů, per a podobně.

HUDBA 2 PODPRÁSKY...

Více paliva z uhlí

Kolektiv výzkumné laboratoře v městě Albuquerque v Novém Mexiku vynulil způsob, jak získat z uhlí s vysokým obsahem dehtu o 10 až 15 procent více kapalného paliva. Vědci vycházeli ze skutečnosti, že při lit je přirozenou součástí většiny druhů uhlí a je i odpadem při výrobě oceli. Zešli přidávat přesně množství pryti do zpracovávaného uhlí při zkapaňování a výsledkem se dostavil. Bylo získáno — vlivem tohoto katalyzátoru — z tuny uhlí až 420 litrů tekutého paliva.

* **NOVÉ LETADLO** pro postřik v zemědělství bylo vyvinuto ve Velké Británii. Nase označené Fieldmaster, má dolet 1120 km a manévrovací rychlost 210 km/hod., takže je označováno za největší a nejvýkonnější turbomotorové zemědělské letadlo na světě. Pro postřiky má nasytku o obsahu 2040 litrů, která je vestavěna do podvozku a zhotovena z titanu. Letadlo, jehož výroba už byla zahájena, je použitelné i k hašení požárů a k likvidaci následků havárií po úniku ropy.

DVANÁCT LET žila paní Rosa Lenciová z italského města Empoli s lékařskými křečmi v břiše, které ji tam kdysi zapomněl chirurg při operaci. Paní Lenciová sice trpěla bolestmi břicha, ale všechna vyšetření byla negativní, až konečně při důkladné prohlídce jeden lékař přišel na podivný „nález“. Paní Lenciová chtěla někdejšího nedbalého chirurga žalovat, ale ten mezitím zemřel.

PANU MICHELU LETITOVÍ z Grenoble se přezdíval Monsieur Mangelant, čili pan Všežravec. Zřejmě právem, protože tento pán snědl už po stupně soustředky šest jízdnic kol, čtyř televizorů, jedné železné postele a části letadla motoru.

Během svatebního obřadu se naklonila jedna dáma k druhé: „Nevěsta ale vypadá dost unaveně, že?“ „Tomu se nedivte. Bojovala o toto místo celých osm let.“

PROZATÍMNÍ HUSÁK... TO JE VIDĚT, CO TAM BYLO „DĚLNÍKŮ“

Experimentální model tříkolového elektromobila připravili konstruktéři v. děkovskykamaňského střediska v indickém městě Bencóres. Motor auta pracuje za pomoci akumulátoru, který je dobíjen každých 40 km. Maximální rychlost elektromobila je 40 km v hodině.

2 OST-BLOKŮ!

Nebezpečné podzemí

Často mětem se staré stálo nebezpečným dobudováním. Několik leti cestující rychle přibývá, v podzemních městech došlo i k vraždám. Gangsteri a zloději mlátící jsou stále drzejší. Policie je málo a zajištění lidí se jim nedá. Anketa v konci loňského roku uvádí, že 63 proc. dotázaných osob se cítí při jízdě v metru „nebezpečně“ a 60 proc. považuje za žádoucí posílení zvláštních policejních jednotek ochranné a bezpečnostní složky. Nejhorší je situace v noci, kdy mlátčí pistole a podzemní chodby se plní prachem. Ne, ne, je to nebezpečné metro, tak by se mohlo na první pohled zdát. Předcházející fáze se týkala metru v městě nad Seimem. Státníky mluvily za sebe: V roce 1975 došlo v parizském podzemí k 52 případům pře-padení cestujících. Pak se číslo rychle zvýšovalo. Nejistosti proti cestujícím se cítila rozšířily především v posledních letech letích a přibližně 600 v roce 1980, na 1100 v roce 1981 a v loňském roce na více než 1500 případů. Pod tlakem veřejnosti jsou parížské dráhy přinuceny podniknout proti této nebezpečnosti v podzemní dráze konkrétní kroky. Byl zvyšen počet policejních policejních telefonů na nástupišťích, bylo rozhodnuto instalovat další televizní kamery, jež sledují nejen vlakové soupravy, ale i jednotlivé podchody a rozlehlé chodby v metru. Byl také zřízen nový zvláštní elitní policejní oddíl, jehož působností bude vyhradit podzemní dráhy: je zaplaven, že v jeho čele stojí žena — devětatletá N. Jolyová. Úřady doufají, že zločinnost v parizském metru, které v posledních dobách patří k nejnebezpečnějším na světě, tak bude podstatně omezena.

„Weniger Hirn als Hirnwurst“

MÜNCHEN, 6. November (dpa). Politistenbeleidigungen — auch wenn sie neu sind — kommen teuer zu stehen. 100 Gramm Hirnwurst haben mehr „Hirn als du mit deinem Stern“, hielt ein Münchener Zeitschrift im März dieses Jahres einem Beamten im Münchener Olympiastadion vor. Das kostete ihn jetzt 5000 Mark Geldstrafe. Der Münchener Amtsrichter begründete das Urteil mit der „Notwendigkeit der Abschreckung“.

Eine Bitte der First Lady

WASHINGTON, 6. November (AP). Das Pressesekretariat von Nancy Reagan hat wissen lassen, daß nur Berichterstatter mit „sauberen Socken ohne Löcher“ den Spuren der First Lady auf ihrer Japan-Reise folgen sollen. Am Schwarzen Brett im Presseraum des Weißen Hauses wurde eine Anmeldeliste für Journalisten ausgestellt, die über Frau Reagans Besuch einer Stätten-Sammlung im Anbau des Akasaka-Palastes in Tokio berichten wollen. Darauf wird ausdrücklich hingewiesen: „Achten Sie darauf, saubere Socken ohne Löcher zu tragen, denn Sie werden aufgefordert werden, vor Betreten des Anbaus die Schuhe auszuziehen.“ Der US-Präsident und seine Frau treten am Dienstag eine einwöchige Reise nach Japan und Südkorea an.

JEST ŽE VUTUJ SVOJAT KATARA?

Ridička přilela do opravy s důkladně pomákaným autem.

„Bouchla jsem s tím do stro-
mu...“ vysvětluje opraváři.

„Kolikát?“

Wie kann das Geschenk Heinrichs des Löwen gerettet werden?

Über ein Stück nationaler Kultur von „unschätzbarem Wert“ wird in dieser Woche im Niedersächsischen Landtag in Hannover diskutiert werden. Ganz so unschätzbar ist der Gegenstand, der mittlerweile in internationale Verwicklungen geraten ist, freilich nicht: Experten schätzen das Evangelium, das Heinrich der Löwe 1175 dem Braunschweiger Dom schenkte, auf ein bis drei Millionen Pfund, das heißt vier bis zwölf Millionen Mark (ein Evangelium ist ein mit kostbarer Malerei ausgestattetes Buch mit dem Text der vier Evangelien zum Vorlesen im Gottesdienst). Die Schätzung in Pfund hat Gründe, denn bei Sotheby's in London ist wieder einmal Kunstauktion.

Als das Werk, lange verschollen, auf der Auktionsliste für den 6. Dezember entdeckt wurde, stellten sich bei den Braunschweigern die Nackenhaare hoch: Eine Schenkung „ihres Löwen“ jetzt auf dem internationalen Kunst-

markt und damit in die Hände von Amerikanern? Undenkbar! Sofort wurden Fragen nach dem Verbleib, nach dem jetzt anbietenden Besitzer laut — Fragen, die in eine parlamentarische Anfrage der SPD im Niedersächsischen Landtag einmündeten, die der Minister für Wissenschaft und Kunst, Johann-Tönjes Cassens, zwischen dem 9. und 11. November wird beantworten müssen.

Die Grundlage seiner Antwort ist eine Expertise von Sotheby's. Der Handschriftenexperte des Hauses hatte in diesem Zusammenhang gegenüber der „Times“ erklärt, man sei „hundertprozentig sicher“, daß dieses Stück seit 1949 „nicht in Deutschland gewesen ist. Eine gewichtige Feststellung, denn seit 1955 gibt es in der Bundesrepublik ein Gesetz zum „Schutz von nationalem Kulturgut vor Abwanderung“. Tatsächlich wird von einer Kommission eine Zeugenaussage geprüft, derzufolge die kostbare Hand-

schrift noch danach in der Bundesrepublik gesehen worden sei; Immerhin wurde sie auf Antrag der niedersächsischen Landesregierung 1981 in eine Liste schützenswerter Objekte auf der Basis des Gesetzes des Bundesinnenministers von 1935 aufgenommen, offenbar später als Eintrag aber wieder gelöscht...

Der Streit ist nicht müßig, sieht man ihn vor dem Hintergrund der noch immer unklaren Besitzverhältnisse: Braunschweig, das heißt: Welfen. Ein später Welfe als König von Hannover hat nach den Angaben des Handschriften-Experten von Sotheby's, Christopher de Hamel, 1861 die Handschrift vom Prager Erzbischof gekauft. In den dreißiger Jahren wurde sie in der Villa Cumberland in Gmünden in Österreich aufbewahrt, ein Landhaus der Hannoveraner Welfen. Später bleiben die Spuren im Dunkeln. Ernst-August von Hannover bekundete gegenüber der Landesregierung, das

Werk sei schon vor der gesetzlichen Einschränkung im Ausland gewesen.

„Er bekundete das über einen Rechtsanwalt“, sagt Hans-Helmut Schmitz, Sprecher des zuständigen Ministers. Und er fügt hinzu: „Die Welfen sind immer sehr karg mit ihren Auskünften.“ Sehr karg ist auch Minister Cassens, wenn es um Auskünfte über Strategien für die Rettung des Stückes geht: Ob mitgesteuert, vorher gekauft oder der rechtlich-diplomatische Weg mit Hinweis auf das Gesetz von 1955 beschränkt wird — all dieses ist noch offen.

Mindestens zwei der möglichen drei Wege sind teuer. In Braunschweig sind von Bürgern annähernd 300 000 Mark aufgebracht worden — ein Tropfen auf den heißen Stein natürlich nur. Aber ein Bürgerwille, den sich der Alt-Bankier und Kunstfreund Hermann Josef Abs aus Frankfurt zu eigen gemacht hat: Er konferiert in Niedersachsen mit.

Geht es doch schließlich bei dem kostbaren, in verschwenderischer Goldausstattung vom Benediktiner-mönch Herimannus in Helmarshausen (heute übrigens auf hessischem Gebiet liegend) geschaffenen „Buch“ um mehr als nur um Braunschweiger Wunschdenken. Schon als es vor Jahren um den Rückkauf eines Originals der Gutenbergbibel in die Verfügung der Stadt Mainz ging, war die Hilfe überregional. So geht man in Hannover davon aus: Gelingt es, den Bundesinnenminister mit Vorgriff auf den Haushalt 1984 aus dem Topf für Kulturdenkmal zu gewinnen; kann ferner die Stiftung Preussischer Kulturbesitz motiviert werden und kann schließlich mit alledem das Stück für die Republik gerettet werden, dann sollte es dort aufliegen für alle, die es noch nicht gesehen haben, dort nämlich, wo Heinrich der Löwe, der Besitzer und Schenker, liegt: in Braunschweig.

Bilé silnice?

Ulice Puškinskaja ve středu Moskvy bude mít bílý povrch vozovky. Jedná se o pokusné položení dortsu vyráběného v Tuře, který se má vyrábět v nejrůznějších odstínech. Dorsit je sice poněkud dražší než tradiční asfalt, ale na silnici se neroztéká, při velkých mrazech nepraská a celkově má delší trvanlivost. Brzdná dráha na dortsu se zkracuje o více než třetinu. Z tohoto materiálu se dají na silnicích přímo pokládat silniční značení, stopy pro odbočování, přechody pro chodce a další značky v nejrůznějších barvách. Sovětská dopravní experti zvolili pokusně bílou barvu, na které jsou dopravní značky velice dobře viditelné. [ka]

● Premiér on hry Reportáž psaná na opránc po dle stejnojmenné knihy J. Fučíka začala nová scéna v Divadle mladého diváka v hlavního města Běloruské SSR Minsku. S minskými herci jiv roni ci III. ročníku Festivalu dramatického umění CSSR v SSSR nastudoval ostravský režisér K. Brynda.

AUTOR-KOLABORANT SE NEBOJIL...

● Londýnský soud odsoudil včera bývalého příslušníka britské policie u pověstného mnohonásobného vraha Denise Nilseu k doživotnímu vězení. Odsouzený Nilseu dozna, že během několika let zavraždil nejméně 15 lidí. Těla obětí pak ukryval ve svém bytě a postupně pátil či jinak likvidoval.

Téměř po roce se opět vrací doprava na Smetanovu nádraží v Praze. Přerušení způsobilo zřízení nádraží zdi u mostu 1. máje dne 15. prosince 1982. Pracovníci DČ - k. p. Pražské komunikace a Pražské silniční a vodohospodářské stavby mohli včera ohlásit splnění svého socialistického závazku, který uzavřeli na počest 66. výročí VRSR.

Pozornost dodržování socialistické zákonnosti

Česká národní rada projednála zprávu prokurátora ČSR

Schváleny nové zákony

V Belgii dopravní orgány rozhodly, že povolená rychlost na dálnicích bude zvýšena na 130 km/hod. Jedná se i o přehodnocení rychlosti příjezdu uzavřenou osadou a na silnicích 1. a 2. třídy.

Moravá Vesnice

Týdeník okresu Praha-jih

Cena 20 haléřů
V Praze dne 30. října 1959
Ročník IX. Číslo 45

Plnění podzimních prací

podle hlášení MNV ze dne 26. října 1959

Podzimní orba	520 ha	27 0 0
Zaorání mrvy	104 ha	22 0 0
Seti pšenice	285 ha	58 0 0
Cukrovka vyorávka	192 ha	95 0 0
Cukrovka svoz	165 ha	82 0 0

Urteil jetzt rechtskräftig

MOSKAU, 6. November (dpa). Das Urteil gegen den deutschen Busfahrer Klaus Klanderhoff, der Ende September in der Sowjetunion zu sieben Jahren Lagerhaft verurteilt worden war, ist jetzt rechtskräftig. Der Oberste Gerichtshof der Russischen Föderativen Republik bestätigte das erstinstanzliche Urteil des Bezirksgerichtes in Kursk, das Klanderhoff vorwarf, zu schnell gefahren zu sein. Bei dem Busunglück zwischen Orel und Kursk waren im Juli dieses Jahres zehn deutsche Touristen und ein Österreicher ums Leben gekommen. Klanderhoff hatte den Bus gesteuert, der ins Schleudern geraten und von einer Brücke gestürzt war.

70 % západoněmeckých lidí si vozí s sebou kanystr s benzinem či naftou a více než 90 % má ve vozidle autoslas či pláš některého z velkoměst NSR.

Žádná kouzla, žádné čary.

Stačí nám odprodat starý papír. Náš papírenský průmysl z něho vyrobí nový.

SBĚRNÉ SUROVINY

Severní Irsko: Krutá bilance

DUBLIN: Násilí spojené s koloniální politikou britské vlády v Severním Irsku si od roku 1969 vyžádalo 2321 životů. V poměru k počtu obyvatel (1,5 miliónu) je to, jako by zahynulo 81 000 Britů nebo 325 000 Američanů. Navíc 24 000 lidí bylo zmrzačeno. Vezme-li se v úvahu fakt, že tisíce dalších zůstaly poznamenány psychicky a nervově, stěží se v Ulsteru najde rodina, která by nebyla násilím ve své zemi nějak postížena. K těmto výpočtům dospělo Fórum za nové Irsko, které bylo před půl rokem nastaveno z iniciativy vlády Irské republiky a sdružuje členy irské vlády a irských opozičních stran a severoirské Sociálně demokratické a laboristické strany. Jeho cílem je normalizace situace v Ulsteru a sjednocení celého Irského ostrova. Fórum za nové Irsko ve své zprávě také upozorňuje na to, že situace v Severním Irsku si vynutila dnuš největší emigraci civilistů v historii západní Evropy — jenom z Belfastu odešlo přes 60 000 lidí.

WM SI FURT PLETOU KOLONIALIZMUS

„Budujeme v naší čtvrti nový park.“

„A co jste udělali s tím starým?“

„Z toho je už dávno parkoviště!“

S NABOŽEN S TUVH...

Baterka jako osobní zbraň

Zvláštní módní přehlídka

PARIŽ: Po podzimním salónu módy předvedli v uplynulých dnech své „kolekce“ v Paříži i návrháři bezpečnostních zařízení. Na výstavě nazvané „Europrotection“, nabízejí stovky předmětů „každodenního použití“ — neprůstřelné vesty, poplachové systémy, nedobytné trezory, zařízení proti krádeži, loupeži, přepadení i špiónáži. Zkrátka nepřišli ani vyznavači „legitimní obrany“ — francouzská firma Tedd, specializovaná jinak na výrobu neprůstřelného „oblečení“, předvedla například „obranou baterku“, považovanou za šlágr výstav.

■ VEDLE SVĚTELNÉHO KOUZLO, který účinně oslní, z ní lze totiž pouhým stisknutím tlačítka vystřelit dvě miniaturní harpuny, napojené tenkým drátem na přidevnu minibaterii. „Příjemce“ obdrží pod kůží „mírný výboj“ o 25 000 voltů, který jej „zaručeně odzbrojí“ a „způsobí mu bolest“, praví se v návodu. Ačkoli jde o světelnou údejné zcela bezpečnou, doporučuje se za deště napětí poněkud snížit.

■ PRO ŮREDNÍKY A HOSPODYNĚ je určeno dámské „zadymovací“ zařízení proti zlodějům, kteří s oblibou vytrhávají na ulici chodčím tašky z ruky a přecháží. Otočnicka vzápětí po zločinu pokryje přístroj hustou vrstvou červené barvy a dýmu, takže jej pak lze bravě vystopovat v davu.

■ VÝSTAVU NAVŠTÍVILO přes 40 000 zájemců. Není divu, kriminalita ve Francii i sousedních zemích roste závratným tempem. Charakteristické je, že největší problémy při pořádání měli s ochranou vystavovaných exponátů.

AKTUALITA

HAVANA: Politika USA v Latinské Americe je uceleným řetězem agrese a vměšování do vnitřních záležitostí jiných zemí. Dokazuje to materiál agentury Prensa Latina, v němž jsou uváděny základní agresivní akce USA v zemích Latinské Ameriky a karibské

Americké agrese

oblastí. V tomto výčtu zločinů se konstatuje: V roce 1845 anektovaly USA mexické území Texas. V roce 1846 rozpoutaly válku proti Mexiku, při níž Američané připravili tuto zemi o více než polovinu jejího národního území a v roce 1848 vnutili Mexiku ponížující smlouvu z Guadalupe Hidalgo, která se stala základem jeho vykařisťování. V roce 1854 loď vojenského námořnictva USA bezprávně osířelovaly nikaragujský přístav San Juan del Norte jako „trest za křivdy“, které prý byly způsobeny jednou americkou diplomatickou. Severoamerický dobrodruh W. Walker v roce 1855 za podpory vlády USA vtrhl s ozbrojenými oddíly žoldnéřů do Nikaraguy a vyhlásil se za prezidenta země. Washington nového „prezidenta“ okamžitě uznal a poskytl mu půjčku. Tento činitel obnovil v Nikaragui otroctví a prohlásil angličtinu za úřední jazyk. V roce 1898 vojenské námořnictvo USA obsadilo Portoriko a o dva roky později Washington portorickému lidu vnutil „Forakerův zákon“, který v této zemi de facto uzákonil koloniální režim. V roce 1898 USA pod záminkou „pomoci“ kubánskému lidu, jenž povstal v boji proti španělské nadvládě, vysadily své vojsko na Kubě a během několika let tento ostrov prakticky okupovaly. V roce 1906 na Kubu vtrhly opět a zůstaly tam tři roky. Po vítězství kubánské revoluce se USA pokusily využít všech prostředků, aby ji udusily. V roce 1961 vpádli na ostrov svobodní žoldnéři vyčistiť a financování CIA, avšak byli zcela rozdraceni. Byla to první velká porážka imperialismu USA na západní polokouli. V roce 1954 řídila CIA intervenci žoldnéřů v Guatemale, kde byla pod záminkou „obnovení demokracie“ svržena pokroková vláda J. Arbenze Guzmána. V roce 1965 vtrhla přes 40 000 příslušníků námořní pěchoty USA do Dominikánské republiky, kde dosadili režim vyhovující Washingtonu. V roce 1973 CIA řídila fašistický převrat proti vládě lidové jednoty v Chile, při němž byl zavražděn prezident S. Allende. V říjnu 1983 USA podnikly agrese proti Grenadě, uzavírá agentura Prensa Latina.

● Největší americká autobusová společnost Greyhound Lines, která v loňském roce přepravila 57 miliónů cestujících, je od čtvrtka ochromena stávkou svých 12 700 zaměstnanců. Protestují proti tomu, že vedení společnosti jim chce snížit platy o 10–30 procent.

V Caracasu, hlavním městě Venezuely, se množí zločiny, spáchané tzv. „motocyklovými gangy“. Byl proto vydán příslušný zákaz používání motocyklů mezi 22 a 5. hodinou v noci.

A CO TO SPOČÍVÁ? IMPERIALISTICKÉJ BUDAVNA

Bude Václav Hanka rehabilitován?

Příloha „Dobry“ č. 47

Je oceňován puncem padělatele. Rukopisů a také mincí. Jeho nejvášnivější odpůrci ho bez zábrany nazývají notorickým podvodníkem. Zda je Václav Hanka takto označován právem nebo neprávem, o tom budeme hovořit v následujících kapitolách. Hned v jejich úvodu však chci zdůraznit; ačkoliv nelze oddělovat životní osudy V. Hanky od Rukopisů, nehodlám obhajovat jejich pravost! Jde mi především o osobnost Václava Hanky.

Přišel na svět 10. června 1791 v Hoříněvsi jako syn hostinského a řezníka. Bylo to v době, která je označována jako počáteční období českého obrození. Pravda, tehdy už minula léta reforem Josefa II., na trůně seděl opatrnícký Leopold II., kterého záhy vystřídal obnovitel c. k. policejních metod František II., nicméně národní vědomí českého národa už se zvolna klubalo z ponurého období Temna.

Začal to v polovině sedmdesátých let 18. století F. M. Pelcl, vydáním zapomenuté Balbinovy Obrany jazyka slovanského. K němu se přidružili jazykovědci a historik J. Dobrovský, osvícenský novinář V. M. Kramérus, organizátor první novočeské básnické školy A. J. Puchmajer a někteří další. Těm

všem šlo o znovuvzkříšení českého jazyka. Zřízení stolice české řeči a literatury na pražské univerzitě, vytvoření českého divadla Bouda, organizování vědeckého života i jinou činností, vznícovala hrstka buditelů široké vrstvy českého lidu k národní hrdosti a vlasteneckému cítění.

Václav Hanka vyrůstal v letech, kdy našimi zeměmi táhla Napoleonova i Suvorovova vojska, a dospíval v době, kdy stnul v čele feudální habsburské reakce nechvalně známý kancléř Metternich a nastolil absolutismus v té nejtvrdší podobě. Především proti slovanským národnostem.

Z rodné Hoříněvsi odešel mladý Hanka nejdříve na gymnázium do Hradce Králové, filozofická a právnická studia absolvoval v Praze a zčásti i ve Vídni. V metropoli tehdejší monarchie však pobyl pouze jeden rok. Po návratu do Prahy dokončil studia, žil si jako překladatel, psal a vydával verše, vyhledával a opisoval staré české rukopisy, navazoval spojení se slovanskými učiteli a spisovateli, organizoval různé vlastenecké akce. Společně s J. E. Purkyněm koncipoval Hanka návrh na vytvoření Národního muzea. A když bylo v roce 1818 založeno, věnoval mu Hanka veškeré své schopnosti a síly. Po několikaleté externí spolupráci se stal v roce 1823 muzejním knihovníkem a v této funkci působil až do své smrti v roce 1861.

Vydával a redigoval řadu knih. Měl písemné i osobní styky skoro se všemi tehdejšími slavistickými učiteli Evropy, sám přednášel od roku 1848 na pražské univerzitě staroslověnsčinu, češtinu, ruštinu a polštinu. O asistentické místo na katedře slovanských řečí a literatur se Hanka ucházel již v roce 1835, přijat však nebyl, neboť byly proti němu v zákulisí vzneseny námitky, že mluví a píše česky. Nicméně se Hankovi za jeho úsilí o sbližování slovanských národů dostalo nejednoho uznání a mnohá pocta. Byl jmenován rytířem řádu sv. Vladimíra a komandýrem řádu sv. Anny, stal se nositelem zlatých medailí a brilantových prstenů, zastával funkci starosty Slovanské Lipy, byl poradcem Národního výboru v roce 1848 i Slovanského sjezdu, v době barikád pak kapitanem pluku Svornost. Jeho členství ve vědeckých institucích četných evropských měst by bylo neméně početné, jako výčet jeho publikovaných prací. V té době u nás nebylo dalšího badatele, jemuž bylo uděleno tolik poct jako Hankovi. Všechno to také vzbudilo závist některých jeho současníků a po Hankově smrti a rozpoutání rukopisného sporu této skutečnosti náležitě využili jeho odpůrci. Odvodili

z toho, že byl Hanka ctižádostivý, ješitný a slávychtivý.

Ješitnost a slávychtivost nejsou jistě sympatické vlastnosti. Jen lidské. Pokud se u Hanky skutečně vyskytovaly, nelze je omlouvat. Jeho současníci o něm totiž většinou soudili jinak než jeho pozdější odpůrci. Například J. E. Sojka v knize Naši mužové, která vyšla poprvé už za rok po Hankově smrti, kromě jiného uvádí:

„Abychom povahu Hankovu doličili, musíme připomenouti neobyčejné prostosrdečnosti jeho. Neznal chytřáctví, lest, okliky aneb bezohlednost přístředků. Jeho upřímnost, prostota, nelčená jednoduchost a rozlomití srdečnost poutala každého dobrého člověka, nepřítelů pak silila. A kdož říci může o sobě jako zvěčnělý náš: „Neurazil jsem nikoho, co živ jsem.“

Na jiném místě pak Sojka dokumentuje Hankovu povahu. Třeba, když píše, že se mohl vyvarovat mnohých nepříjemností, kdyby byl přijal nabízenou profesuru či místo knihovníka v ruské akademii: „Měl obdržeti Hanka peníze na cestu, 4000 rublů ročního platu, důstojenství dvorního rady, dědičné šlechtictví atd. Než Hanka miloval vše vlast svou, on věděl, že ho i ve vlasti třeba, a tatáž vlastenecká láska jeho byla příčinou, že veškeré důstojenství zamítnul a za 600 zl. co knihovník a sekretář musejní sloužil své vlasti...“

Z uvedeného rozhodně nevysvítá, že by Hanka prahl po slávě. Dejme však slovo jinému z Hankových současníků Janu Nerudovi. Napsal o Hankovi dva nekrology, z nichž ten obsáhlejší zahrnuje nejen nejdůležitější životopisné údaje, ale i stručnou Hankovu charakteristiku: „... Hanka žil prostě a jednoduše. Jeho domovem, působištem i zábavou byly knihovni slů a archivy musejní. V Praze náležel k osobnostem nejznámějším, každý Čech znal ctihodnou jeho tvář... Mnohomyšlným H. nebyl nikdy, ano v oustní rozmluvě ani příliš obratným, ačkoliv měl známosti jazykové znamenité...“

Nesvědčí snad tato Nerudova slova spíš o Hankově skromnosti než o ješitnosti? Mýlili se v Hankově povaze všichni, co mu v roce 1857 vzdali u příležitosti čtyřicátého výročí nalezání Rukopisů královédvorského básnický hold; Barák, Bendl, Frič, Hálek, Janda, Kolář, Lešetický, Neruda a další? Označit někoho za ješitného je ostatně snadné. Zvlášť jsou-li takovému člověku udělovány pocty.

Pamětníci roku 1848 nám zanechali ještě jiná svědectví o Hankových vlastnostech. Třeba o jeho osobní statečnosti ve chvíli, kdy Windischgrätzova soldateska začala střílet na budovu tehdejšího muzea. Anebo o Hankově působení ve velitelské funkci u pluku Svornost či při mnohých jednáních. Většina autorů, zabývajících se revolučním rokem 1848, nechala tuto Hankovu činnost spadnout do propadlých zapomnění.

Objektivně je ovšem třeba říci, že na s každým měl Hanka jen vřelý přátelský vztah. Nejčastěji je v této souvislosti uváděn případ F. L. Čelakovského. Ten měl Hankovi za zlé, že neoděšel do univerzitní knihovny v Olomouci, aby on sám mohl nastoupit do pražské muzejní knihovny. Také ho vinil, že mu zmařil možnost odejít na stolici dějin slovanských literatur do Ruska. V celé této záležitosti je ovšem řada nejasností a ti, kdo se hlouběji zabývali povahovými vlastnostmi Čelakovského, se nepochybně přikloní k názoru, že vinu na tomto napjatém vztahu zdaleka neměl jen Hanka.

Hankovo jméno už po celé desetiletí figuruje v povědomí široké veřejnosti především v souvislosti s nálezem Královédvorského rukopisu. Byl při tom, když se 16. září 1817 ve

V průběhu rukopisného sporu bylo vyřčeno tolik analýz o Hankově vině a nevině, že vyžaduje značné úsilí, aby se v nich člověk dokázal orientovat. A to nemám na mysli také analýzy jako byla Dolanského HANKA FEČIT, nebo ty, při nichž je Hanka jednou bezmála genius a podruhé zase málem negramot, podle toho, jak se to při takovém rozboru autorovi hodí. Při těch skutečně objektivních analýzách byly vysloveny rozličné úsudky, všechny však se pohybují skutečně jen ve sféře domněnek. Přesto vyvolaly podezření a znevěřili člověka — Hanku. Ina to má věda právo?

Svého času jsem na základě jedné takové neseriozní vědecké analýzy posílil Hanku i já. Když jsem si sbíral materiál pro knihu Podvedená věda, dostala se mi do ruky

kově předpoklady spínáje úsudek o Václavu Hankovi a Josefu Lindovi jako autorech obsahu zmíněných rukopisů Václavu Hankovi i jako o možném pisáři těchto textů. Podezření z padělatele činnosti, která byla v minulosti vyslovena v některých studiích nebo v důvěrné obrozené korespondenci proti Josefu Jungmannovi, Václavu Svobodovi nebo Antonínu Markovi, jsou ovšem nepříkazná... Toto hlášené právo vědy — i když na základě analýz bohatého souboru nepřímých důkazů — se mi zdá v případě Václava Hanky při nejmenším pochybné. Nebo snad má věda, bez přímého důkazu, právo osočovat a urážet? V případě Hanky se to děje. Je veřejnosti prezentován někdy jako případný falzifikátor, jindy jako vyložený podvodník. Z úsudku se stal rozsudek.

soudními rozsudky. Tvrdí to i historik Josef Kočí ve své nepochybně erudované knize České národní obrození, když v souvislosti s Rukopisy a Hankou píše: „... V dlouhých sporech o Rukopisy bylo vyvinuto mnoho kombinací energie a důmyslu, aby tato padělatele byli odhaleni. Jejich seznam byl hned širší, hned užší. Absolutní jistoty, jestliže jde o soudní rozsudek nad pachatelem, který nebyl dopaden při činu a proti němuž není bezprostřední svědectví a přímých důkazů, nabyti nelze. Proto je takový obvinění osvobozen. Vědecké závěry však nejsou soudními rozsudky. I tam, kde by snad soud musel obviněného osvobodit pro nedostatek důkazů, má věda právo, opíraje se o analýzu bohatého souboru nepřímých důkazů, vyslovit závěr obsahující relativně možnou nejvyšší míru pravděpodobnosti. Ta-

Dvoře Králové objevilo na světle světa oněch 12 pergamenových listů a dva ústřížky s torzem textu. Hanka poznal, že se jedná o starobylý rukopis a požádal, aby mu ho svěřili. V krátké době pak připravil rukopis, pojmenovaný podle místa nálezů na Královédvorský, k vydání. Vzbudilo to patřičný rozruch u nás i v zahraničí a přineslo to Hankovi slávu i proslulost. A také spoustu ústrků, osočování i zatracení.

Je náležité, ale zároveň je označován za falzifikátora. V odborných publikacích i ve školních učebnicích. Ti méněšší připojují k Hankově přívlastku padělatele slůvko — případný, ti radikálnější ho přímo nazývají podvodníkem. Přitom ani jeden, ani druhý nemá pro toto nařčení jediný přímý důkaz. Ne proto, že prostě neexistuje. Věda však přý ho nepotřebuje, neboť vědecke názory nejsou

analýza někdejšího numismatického odborníka Národního muzea dr. J. Smolika o Hankovi, jako padělateli mincí. Vyslechl jsem k tomu další informace od jiného numismatického experta-současnika, a napsal do knížky pár stránek o Hankovi — padělateli mincí. Dodnes mě těchto pár stránek páli, neboť jsem se později přesvědčil, že jsem Hankovi křivdil. Přesvědčila mě o tom jiná analýza dr. Nohejlové, kterou kdybych byl znal, nikdy jsem nemohl onu pasáž napsat. V duchu jsem se za to Hankovi již mnohokrát omluvil. Teď to činím veřejně. A předávám jako nepříjemnou zkušenost všem, kteří budou pracovat s vědeckými rozborů. Vypadají často věrohodně, mohou však i ublížit, bere-li je člověk nekriticky.

V této kapitole jsem se pokusil představit Hanku jinak než je obvykle veřejnosti představován. Měl jistě, jako ostatně každý z nás, i své nedostatky. Stejně jako řadu přehlížených předností. Dosud ještě nebyla řeč o tom, jak a proč byl původně nařčen z falzifikátorství, kdo na tom měl zájem a byl iniciátorem útoku proti Hankovi. O tom, i o argumentech, používaných při vleklém rukopisném sporu budou hovořit další kapitoly.

Hankův rodný dům a buditelova socha v Hořevsi

SLAVNÍ BEZ NÁHROBKU

Byli dva: Kryštof Dienzenhofer a Kilián Ignác, jeho syn. Nejen v Praze, ale v nejrůznějších koutech Čech zůstali po těchto dvou stavitelích četné památky v podobě domů, kostelů a kaplí. Se jménem Kryštofa Dienzenhofera je spojena architektura kostela sv. Markéty v břevnovském klášteře, vznik kostela sv. Josefa v Obořišti, zámecká kaple ve Smiřicích, kaple sv. Maří Magdaleny na Skalce u Mníšku i jiná stavební díla. Ve spolupráci se svým synem pak projektoval kostel a kapli v Mirovicích, spolupracoval na pražské Loretu, klášteru voršilek na Hradčanech i kostelu sv. Mikuláše na Malé Straně. Co nedokončil Kryštof, proměnil potom ve skutečnost jeho syn. A vytvořil ještě mnoho vynikajících staveb sám. Hmotné památky po Kryštofu Dienzenhoferovi tedy zůstaly, ledasco z jeho života je však zahřáno rouškou tajemství. Dodnes například bezpečně nevíme, kde se Kryštof Dienzenhofer narodil a odkud do Prahy vlastně přišel. Jedna z verzí, která se zdá nejpravděpodobnější, hovoří o Dienzenhoferech, sedlácích z Bavor. Tam kdysi na severním úbočí Alp žil jistý Georg Dienzenhofer (1614 až 1673), který měl pět synů. Pátý z nich nesl jméno Kryštof. Všech pět chlapců se postupně vydalo do světa, kde se uplatnili zprvu jako zedníci-tovaryši, posléze pak jako mistři. Byl onen Kryštof z Podolí totýž s Kryštofem, který se potom stal v Praze uznávaným stavitel? Snad! Svědčilo by pro to i zjištění, že ještě předtím, než se oženil s vdovou po staviteli Jiřím Aichbauerovi (3. března 1685), uvedl do matiční listiny jako své povolání „polní řemesla zednického“. Potom však se proměnil v pana stavitel, o němž se ovšem tradovalo, že neumí číst ani psát. Zřejmě neuměl, neboť písemnosti psané jeho rukou se nezachovaly. Projekty však ano, i když i v tomto směru působily legendy, podle nichž všechno, co Kryštof Dienzenhofer vytvořil,

projektoval jakýsi tajuplný neznámý architekt.

Kryštofův synovi už jeho stavitelské kvality upřány nebyly. O životě Kiliána Ignáce Dienzenhofera bylo napsáno několik biografií a nespočet oslavných článků. V žádném z nich se však nelze dočíst, kde je dnes hrobka obou Dienzenhoferů, přestože víme, kde byli původně pochováni.

Podle svého přání byl Kryštof Dienzenhofer pohřben ve vlastní hrobce (věnoval na to ve svém odkazu 300 zlatých) v kostele sv. Maří Magdaleny v Praze na Malé Straně. Do stejné hrobky byl později uložen i Kilián Ignác Dienzenhofer. A přece nemají títo dva slavní dnes svůj náhrobek. Proč?

Kostel sv. Maří Magdaleny se nacházel v Karmelitské ulici, potom však byl přestavěn k obytným účelům. Dnes je na místě někdejšího kostela budova Státního ústředního archivu. A tam, kdesi v podzemí tohoto objektu je hrob obou Dienzenhoferů. Neznámo kde, neznámo, zda jejich pozůstatky byly při přestavbě kostela přeneseny na jiné místo, či zůstaly v podzemí domu. A tak mužové, kteří vystavěli desítky kostelů, jež slouží stovkám mnoha méně slavných lidí za poslední místa odpočinku, vlastně nemají ani svůj náhrobek.

Sloni jsou v nebezpečí

Po dlouhá tisíciletí kralovali v afrických savanách i v lesích jižní a jihovýchodní části Asie sloni. Žádné zvíře se jim neodvážovalo vstoupit do cesty a dokonce i člověk měl před těmito gigantickými tvory respekt a odvážel se zabít či chytit pouze jednotlivé kusy. Velká stáda však raději z daleka obcházeli.

Dvě století tzv. civilizace však znamenala zlom. Moderní doba, která zasáhla právě tak Afriku jako Asii, přinutila slony klesnout na kolena. Pole, nová sídla a stovky silnic a cest přefaly bývalé neduchledné oblasti patřící kdysi jen slonům a hodnota slonoviny — jak se někdy říká „afrického“ bílého zlata — k výrobě nejrůznějších ozdob, vykládání zbraní, ke zhotovování kulečnickových koulí atd., způsobila, že sloni se stali terčem lovců (a jsou jimi dosud) jako kachny. Ještě na počátku našeho století bylo např. v Keni na 100 tisíc divoce žijících slonů, dnes jich tam žije sotva pětina.

Osud slonů se nebezpečně vyhrotil a zdá se, že jediná možnost, aby tato zvířata zcela nezmizela z povrchu naší planety, jsou rezervace. Avšak ani tam nejsou zcela bezpeční. V jednom z ugandských národních parků bylo zabito v průběhu posledních tří let na 10 tisíc slonů. A zbývající dva tisíce musejí být chráněny před okolními farmáři a lovcí ozbrojenými hlídkami národního parku.

V keňském národním parku Tsavo jsou jiné těžkosti. Tam je zase slonů — kteří většinou uprchli před hrozcím nebezpečím — příliš mnoho. Stovky zvířat spotřebují příliš mnoho potravy, daleko více, než jim tamější příroda může poskytnout. Hynou stromy, tráva le spalena sluncem, vysychá voda.

Hlad způsobuje, že sloni samice jsou stále slabší. Kdysi dávaly život mláďatům přibližně každý čtvrtý rok, dnes až

po osmi či dokonce až po dvanácti letech. Celé tři čtvrtiny sloních mláďat hynou v druhém roce svého života. Slonice mají málo mláďat, daleké cesty za potravou — a té je čím dál méně — je citelně vysilují. A stejně tak je tomu s malými sloněty.

Nejiná situace je i v Asii. Intenzivní hospodářství a obdělávání půdy vyhání postupně slony z jejich dřívějšího království. V Malajsi žije na 600 sloních ziganů v sedmdesáti takzvaných mikroskopických rezervacích, které jsou hustě obklopeny mýtinami, plantážemi, silnicemi a lidskými sídly. Stráda, či spíše stádečka slonů jsou příliš malá, než aby mohla vychovávat a uchovávat nové potomky. Slonní „kolony“ obvykle přesahují váhu 100 kilogramů a potřebují nejen práci své matky, ale většinou se ve větších stádech o ně stará několik dalších slonů, aby se mohla slůňata dobře a zdárně vyvíjet.

V Indii, ve Sri Lance, ale i v jiných zemích této oblasti je jedinou zábranou pro slony — zaleť. Využívání slonů k práci má v Asii věkovitou tradici. Ochocení a vycvičení obři pomáhají při přepravě dřeva z lesů, jsou mnohdy nezastupitelnými dopravními prostředky ve stávebnictví a sloni bývali i velmi důležitými v armádě, jejich síla je využívána všude tam, kde nemohou proniknout nové moderní mechanizmy, a jsou zároveň i poměrně „levným“ dopravním prostředkem. Místo benzínu či nafty jim postačí pouze to, co nabíjí okolo při práci. Je těch důvodů, proč jsou sloni v asijských zemích nejen chráněni, ale i uctíváni sned sto a jeden, a tak se zdá, že právě proto na rozdíl od slonů afrických, kteří jsou těžko zkontrolitelní (např. v cirkusech vystupují vždy jen sloni indičtí), mají zřejmě sloni v Asii zajištěnou i takzvanou perspektivu budoucnosti.

Na houby po švýcarsku

I když základní houba na švýcarském trhu, v obchodech a na tržištích je žampion, neznámeš to, že houbaření, tak jak je známe my, by bylo pro obyvatele alpské země nepochopitelné. Pravda, není to vůbec tak všeobecně rozšířené jako u nás, ale přesto jsou ve Švýcarsku kraje, především německy hovořící oblasti, kde je možno se setkat s vášnivými houbaři.

A jelikož je ve Švýcarsku činěno vše rozumně, vždy s určitou perspektivou a účelově, jsou v polovině švýcarských kantonů už v platinosti předpisy vydané místními úřady, podrobné předpisy o možnostech houbaření, fungují tzv. houboví kontrolní listy, kteří mimo řadu okolností, například ochranný hub či kontrolu houbařů, na požádání sbírají jim prohlášenou jejich úlohy, a nelenze jednotlivé houby přesně určit, ale také jim vybrat z košíku případně jedovatě či neškodně exempláře.

V curyšském kantonu bylo například zjištěno, že celá jedna třetina hub, které si houbaři ze svých výprav přinesli, jsou buď houby nepoživatelné, nebo dokonce jedovaté. Při kontrole a prohlídce našli houboví kontrolní ve Švýcarsku v roce 1981 celou jednu tunu jedovatých hub a deset tun hub, které jsou nepoživatelné. Zřejmě však švýcaři pracnou na tom, aby jejich úlohy byly co nejpřesnější, a tak v loňském roce už se počet kontrolory vyřazených hub podstatně snížil na 5,5 tuny jedovatých a 500 kilogramů jedovatých.

Ve Švýcarsku ten, kdo jde na houby, musí znát nejen své místo, kde zarudneš něco najde, i když houby široko daleko nerostou, ale především a hlavně musí znát předpisy o tom, kolik a jaké houby smí sbírat. „Die Eintragung in ein Waldverzeichnis begründet nach Paragraph 2 Abs. 2 HFG die Vermutung, daß die eingetragene Grundfläche Wald ist.“ Der hessische Innenminister in einem Erlaß über „Bauliche Anlagen in der Nähe des Waldes“, veröffentlicht im Staatsanzeiger Nummer 36/1983 LES JE KAY 3...

Poprvé v socialistické zemi

(Díl): V Praze včera byla zahájena mezinárodní konference o akreditaci zkušenosti ILAC 83 za účasti zahraničních hostů ze všech částí světa. Nejpočetnější jsou zastupeny delegace USA a Japonska. Konferenci se koná poprvé v socialistické zemi a přední otázku právní a technické problémy má projednat otázka zánarodního obchodu z hlediska uplatnění činnosti národních zkušenosti států s pověřenou mezinárodní akreditací pro vydávání zkušenosti atestů mezinárodní platnosti. **KASTAPANA!**

NESTÁVA SE CASTO, že by okurka přerostla svého pěstitele K. Petrovovi z litenského hlavního města Vilnius si však na své zahrádce právě takového „okurkomeho chvilka“ vypěstovala Měříme sedmdesát a osm přes pět kilogramů. Podle slova majitelky obr tenkrát dostala před několika deny o tři až pět centimetrů.

Modernizace berlinského metra

Žlutomodré vagóny berlinského metra přepravují každodenně na čtvrt milión cestujících. A když přijde deštivá podzim či zima se svým sněhem a mrazem, berlinské metro jezdí už pravidelně, ve stanovených časových intervalech, zpoždění či výpadky v provozu, to je v hlavním městě NDR věc takřka neznámá. Metro má mnoho svých obdivovatelů.

V roce 1975 využilo dopravu populární linkou U-bahn 78 milión lidí, v roce 1985 jich má být už kolem 85 miliónů. Mnohým se zdálo, že přepravní kapacitu už nelze zvyšovat. Avšak ředitelství dopravních služeb v Berlíně je názoru, že vznikající problémy lze řešit. Místo díky novým vagónům ze závodu v Hennigsdorfu tam má být vyrobeno 100 nových vozů, které nelenze pojmu více cestujících, ale současně umožní i zvýšit přepravní rychlost v průměru o 10 km v hodině. Současně má být modernizováno berlinské metro dosažením energetických úspor o 16 procentí proti vlakovým soupravám dnešním, z nichž mnohé ještě pamatují konec druhé světové války.

Na první trase vedoucí ze čtvrtě Pankow na Thälmannovo náměstí v centru města dosahuje podzemní dráha průměrné rychlosti 26,6 km v hodině, místy však i maximálně 50 km v hodině. Na druhé trase spojující stanice Alexander Platz s Tierparkem je průměrná přepravní rychlost 31,1 km, maximální pak 60 km v hodině. Obě trasy se kříží v centrálním berlinském bodě na Alexandrově náměstí. Tam je také možno, právě tak jako na třech dalších podzemních stanicích nádražích, přestoupit na tzv. rychlou dráhu příměstské dopravy. S touto a s jejími šestí trasami nejen doplňuje síť metra, ale spojuje hlavní město s řadou satelitních měst v jeho okolí.

Berlínské metro je nyní před rozsáhlou modernizací. Na mnoha jeho stanicích je znát už zub času. Přesto i nadále je to dopravní spoj velice výkonný a spolehlivý. Je jedním z nejmilejších položených na světě, jeho trasy jsou v průměru v hloubce od jednoho do pěti metrů a dva a půl kilometru je dokonce vedeno na povrchu. Aby nedocházelo ke konfliktům a střetům s ostatní pozemní dopravou, je podzemní část metra vedena po ocelové konstrukci ležící ve výši druhého poschodí okolních budov. Pravda, ocelová konstrukce nepřispívá ke zkrášení jedné z nejlépejších berlinských ulic – Schönhauserallee, ale dopravní otázky jsou tak uspokojivě vyřešeny. A to už od roku 1902, tedy od doby, kdy vyjel první vlak na jedné z nejstarších podzemních drah v Evropě, nedlouho poté, co bylo uvedeno do provozu londýnské a budapeštské metro. (ndol)

Aufgespießt

„Die Eintragung in ein Waldverzeichnis begründet nach Paragraph 2 Abs. 2 HFG die Vermutung, daß die eingetragene Grundfläche Wald ist.“

Der hessische Innenminister in einem Erlaß über „Bauliche Anlagen in der Nähe des Waldes“, veröffentlicht im Staatsanzeiger Nummer 36/1983

LES JE KAY 3...

Přímo detektivní pátrání po příčině záhadných úmrtí ukázalo, že v pneumatice byly zabodnuté zuby chřestýše, kterého řidič přešel. Ještě po smrti se had mstil za neopatrnou jízdu, která ho připravila o život. Čeleď chřestýšovitých zahrnuje šest rodů se 122 druhů hadů. Její příslušníci obývají především Ameriku, několik druhů žije i v jihovýchodní Asii. Typickým představitelem této čeledi je chřestýš kostkovaný, žijící v Severní Americe. Dorůstá délky až 250 centimetrů a váhy 10 kilogramů. Jeho charakteristickým znakem je chřestidlo, které při kmitání ocasem vydává osobitý zvuk. Jednotlivé články chřestidla jsou tvořeny zrohovatělou kůží a kosticemi konce ocasu. Při každém svlékání se vytvoří nový článek. Stáří hada však podle počtu článků

chřestidla nepoznáme, neboť někdy se ty starší uламují. Chřestýši mají za nosními otvory hluboké lícni jamky. Na dně jamky je membrána s velkým množstvím nervových buněk. Tento orgán byl dlouhou dobu záhadou. Celý byl označován jako „čtyřl nosní dírký“ a předpokládalo se, že jde o orgány sluchu nebo čichu. Až ve třicátých letech bylo zjištěno, že jakému účelu tyto jamky slouží. Jedná se v podstatě o šestý smysl – orgán, který vnímá rozdílnou teplotu předmětů v okolí. Pomocí tohoto receptoru může chřestýš i potmě zaměřit teplotněnou oběť, jejíž teplota se liší od okolního prostředí o pouhou polovinu stupně Celsia. Při pokusech bylo zjištěno, že termolokátor funguje na vzdálenost asi 35 cm. V noci, kdy je větší rozdíl mezi teplotou prostředí a potenciálními

obětmi, jeho dosah poněkud vzrůstá, ale i tak se jedná o čidlo použitelné pouze na malou vzdálenost. Zaměřili chřestýš vhodný cíl, následuje bleskurychlý výpad a jedové zuby vpraví do těla oběti dávku jedu. Hadí jed je velmi složitá látka bílkovinné povahy o vysoké molekulární váze. V jedu chřestýšů byly izolovány jako účinné složky crotalin, crotamin a crotoxin. Podle odhadů je na celém světě uštknuto všemi druhy hadů asi jeden a půl miliónu lidí ročně. Celková úmrtnost přitom činí téměř 5 procent, přičemž značně záleží na tom, zda bylo včas podáno sérum. Například u druhu Crotalus durissus (chřestýš brazilský) je úmrtnost bez aplikace séra 73 procentní, při jeho použití klesá na 17 procent. Průměrný roční počet úmrtí v Severní Americe činí téměř 500 osob, přičemž nejčastěji útočí dva druhy chřestýšů a ploskolebec vodní (Agkistrodon piscivorus), který patří také do čeledi chřestýšovitých. I když je chřestýš až na devátém místě v žebříčku nejedovatějších hadů, je chřestěni výstražným znamením, které není radno přehlédnout všude tam, kde se nebezpečí vyskytuje.

ODBORNÍCI krmenského zřevu Varhany v těch to dnech pracují na montáži obnovených velkých varhan v proslulém Matyášově chrámu v Budapešti. Varhany souborně znácky Rieger-Klos byly vpraveny v Krnově již v roce 1909. Za dva ho souborní výtky byly značně poškozeny a od té doby se na nich prováděly jenom nejnútnejší opravy. Nyní byl hudební nástroj s 95 registry, v Krnově za rok se dnem třetím obnoven a přestaven. Náklady na restaurační práce si vyžádaly více než sedm miliónů forintů.

JEŠTLIK OPRAVUJI
I ZEDNICKÉ
VARHANY?

Punks im Buckingham-Palast

LONDON, 3. November (dpa). Am Morgen nach der Veranstaltung veröffentlichte die „Times“ die übliche offizielle Mitteilung des Hofes: „Die Königin und der Herzog von Edinburgh gaben im Buckingham-Palast einen Empfang aus Anlaß des 21. Gründungstages der Gemeinschaftsdienst-Freiwilligen.“ Kein Wort davon, daß es eine der rauschendsten Parties gewesen war, die je in den Prachtsälen des Palastes abgehalten waren. Eingeladen waren fast 1000 Jugendliche, neben Bewährungshelfern auch zahlreiche frühere Straffällige. Die Königin sprach mit vielen der jungen Leute, auch mit Punks, die sich die Haare rot und grün gefärbt hatten.

Das Problem war wohl, daß, wie ein Palastsprecher am Donnerstag bestätigte, „Drinks zur Verfügung standen“: Einige junge Mädchen ließen sich die Gläser zu oft füllen und rutschten kichernd die pompösen Treppengeländer herunter. Ein Lakai trennte nur mühsam zwei junge Männer, die eine Schlägerei begonnen hatten. Blumen und Aschenbecher wurden als Souvenirs mitgenommen, und ein jugendlicher Gast erbrach sich im Palasthof. „Es war eine sehr fröhliche und erfolgreiche Party, und die Zwischenfälle waren ganz unbedeutend“, sagte der Sprecher. Die Königin sei keineswegs ärgerlich und habe auch nicht den Schluß gezogen, daß solche Veranstaltungen nicht mehr im Palast stattfinden dürften.

15 Prozent mehr Aussiedler

HANNOVER, 1. November (Reuters). Das niedersächsische Grenzdurchgangslager Friedland bei Göttingen passierten im Oktober dieses Jahres 1956 deutschstämmige Aussiedler. Dies waren 255 Personen oder 15 Prozent mehr als im September (1701), wie ein Sprecher des niedersächsischen Ministeriums für Bundesangelegenheiten am Dienstag in Hannover bekanntgab. 1853 Aussiedler stammten aus Polen (1437 im September), aus der Sowjetunion 186 (September 121), aus Rumänien 57 (58), aus der Tschechoslowakei 34 (38), aus Ungarn 14 (35), aus Jugoslawien drei (fünf), aus Israel vier (drei), aus Griechenland drei und aus Brasilien zwei.

A 2 PRŮC NIKDO!

Jak jsme letos cestovali

(čtk): Cestovní kanceláře se sídlem v ČR letos nabídky čs. občanům v domácím cestovním ruchu 870 000 a při cestách mimo republiku 830 000 míst. K návštěvě Československa mohlo jejich službu použít téměř 1,2 miliónu zahraničních turistů. Značný zájem byl v letní sezóně o domácí turistiku. Např. Sport-turist využil kontrahovanou ubytovací kapacitu většinou až na 90 proc. Autoturist zvýšil za osm měsíců výkony o 17 proc. proti srovnatelnému období loňského roku. Přiznivých výsledků bylo dosaženo i v organizování pobytů v zahraničí. Dobře byly obsazeny zájezdy nejen do Sovětského svazu, NDR, Maďarska a Jugoslávie, a to i při zvýšené nabídce proti předchozím létům, ale i na Kubu, do Mongolska a Vietnamu. Jako loni byl nižší zájem o pobyty v Rumunsku přesto, že ke službám v rámci organizované turistiky nebyly zásadní připomínky. V Bulharsku projevovali čs. občané zájem hlavně o vyšší a střední ubytovací kategorie než dříve. V této zemi se vyskytly závady v ubytování v soukromí.

SLYŠEL JSEM, ŽE PŘES ŽEOK ZAPLACENÝ BYT VE WLCE BYL PROHÁNAT ZAPAKAČKA A ČIŽKOVÉ NEH DŮVAT DŘEVĚNOU VĚ-RANDU, BEZ PŘÍSTUPU KE KOUPELNĚ, PROTOŽE SI TO KAPITALISTI NEPRÁLI. DOŠLO K IDEOLOGICKÉMU BRATROVRA-ZEDNĚMU ŘOJI, VĚ KTERÉM ČIŽKOVÉ, PODLEHLI K.O. AMHRADOU DOŠLI ROZPA-LENOU HANJARDOU BULHARŮ JIDU BURANI!

Ojedinelé středověké sídliště

(čtk): Dvě desítky let trvá archeologický výzkum nedaleko historického Tábora o životě našich předků na počátku 15. století v Sezimově Ústí. Zdejší osada, spojená s dobou mistra Jana Husa a Jana Žižky z Trocnova, zanikla na jaře roku 1420 vypálením. Od počátku šedesátých let tady stojí v čele badatelských prací Archeologický ústav ČSAV v Praze. Pro široký záber vykopávek byl letos pověřen průzkumem ještě odborný kolektiv Muzea husitského revolučního hnutí v Táboře. Zatím se podařilo odkryt necelé středověké předměstí, části několika domů s vynikajícími pozůstatky jak z hlediska celkového dispozice objektu, tak i pro bližší objasnění způsobu života rebojších lidí, především řemeslníků. Jsou odhaleny zbytky usedlostí hrnčírů, řezníků a kovářů.

NAŠLI TAD ŽIŽKOU PROHOČENOU ZEH!

● Pět ropných společností z Japonska, USA a Velké Británie získalo právo hledat a těžit ropu v čínských vodách při severním a jižním pobřeží. Příslušné kontrakty byly podepsány v Pekingu.

ODMÍTLI RUSKOU NABÍDKU, PRO PŘÍŠTÍ VELKÝ POČET „DOBORNÍKŮ!!“

„Ihre Bitte scheint uns überraschende Möglichkeiten zu eröffnen, die wir hätten früher ausnutzen sollen. Was hatten Sie von einem Kommentar de Gaulles über Miterrands Außenpolitik, Maos Meinung zur gegenwärtigen Lage in China oder ein Interview, in dem John Wayne Ronald Reagan im Weißen Haus unterstützt?“

Die Pariser Redaktion der Zeitung „Washington Post“ auf die Bitte der Chefredaktion in Washington, ihr zum Tod des französischen Soziologen Raymond Aron einen Gedenk-artikel des (1980 gestorbenen) Philosophen Jean-Paul Sartre zu besorgen.

Vorstoß für Tempo 100 geplant

Länder wollen Thema bei Umweltminister-Tagung anschneiden

PORSCHEFAHRER BEZIEHEN SELBSTHÖR!

Wer redet, wird belohnt

SOUL, 2. November (AFP). Für Hinweise auf nordkoreanische Attentatsvorbereitungen anlässlich des Besuchs von US-Präsident Ronald Reagan vom 12. bis 14. November in Soul setzt die südkoreanische Polizei Prämien von 37 500 Dollar und Wohnungen im Wert von 40 000 Dollar aus, kündigte am Mittwoch die Landespresse an. Die Bevölkerung soll mit einer landesweiten Werbekampagne vor nordkoreanischen Aktionen gewarnt werden. Am 9. Oktober waren bei einem offenbar gegen den südkoreanischen Präsidenten Chun Doo Hwan gerichteten Attentat in Rangun vier Birmanen und 17 Südkoreaner, unter ihnen mehrere Regierungsmitglieder aus Soul, unser Leben gekommen. Der nordkoreanische Rundfunk warnte kürzlich, die US-Botschaft sei ein potentielles Attentatsziel. Falls Reagan Soul besuche, werde er nicht lebend in die USA zurückkehren.

Kamenný les

[roji]: Poušť Sahara zrovna neopíjvá historickými památkami, jež by nám přiblížily dobu, kdy jeji obrovská plocha byla pokryta bujnou vegetací a přiroda poskytovala lidem vše potřebné k životu. Každý takový důkaz lze právem považovat za unikátní. V centru Sahary byl před časem objeven les o průměru 30 kilometrů, který však ve větru nešmí svými korunami. Tento les totiž zke-meněl. Stromy si však zachovaly své rozměry a nižší archeologové je nyní osvobození z mnohaletého zajetí. TO JE VĚC!

Diese Ehefrau ist Johnny wirklich teuer . .

Was bei uns Kuli, Blacky und Frank Elstner zusammen sind, ist in den USA ein Mann allein: Johnny Carson. Die Frau, von der sich der große Meister scheiden lassen will, hat ihm jetzt ihre Rechnung aufgemacht: Monatlich verlangt sie als Unterhaltszahlung für Schmuck und Pelzeinkäufe 96 000 DM, für Kleidung 10 500, als Taschengeld 229 000, für Leibwächter 16 000, für Lebensversicherung 185 000, für Geschenke 34 000, Gehälter 13 000, für Lebensmittel 3500, für den Unterhalt ihrer drei Wohnungen 26 000 und für Blumen 400 Mark. Und das alles Monat für Monat. Die Richter haben ihre Beratungen noch nicht beendet. . .

● Každý muž se na tři lince vypíná na dvě ho-diny elektrický proud a celý ostrav se ponořuje do tmy. Vlák byla nucena přistoupit k imitaci opáření vzhledem k vysychání nádrží vodních elektráren.

HORŠÍ KVALITA ZA STEJNOU CENU?

Ještě nedávno byly do lovožele přídávány kousky ananusu, celé jahody nebo jiné ovoce. Nyní je vestava bílé hmoty samá voda a místo kousků ovoce je do želé přídáváno trochu narmelady nebo ovocného protleku. Byla snad pozmeněna výrobní norma? A proč je tedy výrobek horší kvality prodáván za stejnou cenu? Je to škoda u výrobku, na který si zvyklí a který konzumují hodné děti a nemocní lidé.

L. H. Praha 4

Pes hledá lanýže

(va): Lanýž pravý (Tuber melanosporum) se považuje za pochoutku lahužníků. Roste v symbióze s kořeny dubových porostů a tak hledání této houby není příliš snadné, někdy je až v hloubce jednoho metru pod zemí. K vyhledávání této lahůdky se ve Francii, kde se lanýže pěstují nejvíce, používá prasat. Ta reagují na pach hub a rypáky pak ryjí zem v místě výskytu lanýže. Někdy však nalezenou houbu okusují, ba co víc — celou ji spořádají. Proto se k hledání využívá stále více speciálně cvičených psů, kteří mají lepší čich než prase. Nevyrabávají lanýže ze země, ale pouze poslušně položí tlapy nad hledané místo. Vycvičení psi se prodávají i za pět tisíc franků, ať už jde o ovčáka či obyčejného „voříška“. Nejde ale o novou metodu. Psi se k vyhledávání lanýžů používalo již v polovině minulého století.

Martinsgänse etwas billiger

Das traditionelle Gänseessen zum Martinstag am 11. November wird für die Bundesbürger längst nicht so teuer sein wie im vergangenen Jahr. Das beliebte Geflügel ist zur Zeit rund 15 Pfennig je Kilo billiger als 1982. Das bedeutet einen Preissturz von rund fünf Prozent.

Moskau ist viel älter

BERLIN, 4. November (AP). Die sowjetische Hauptstadt Moskau ist nach jüngsten Forschungen sowjetischer Wissenschaftler wahrscheinlich rund 200 Jahre älter, als bisher angenommen wurde. Die Ostberliner Nachrichtenagentur ADN berichtete, daß in einem handgeschriebenen Buch aus der zweiten Hälfte des 10. Jahrhunderts bereits von einer „blühenden, reichen Stadt Moskat“ gesprochen wurde. Nach der Beschreibung sei deren Lage mit der des heutigen Moskau identisch. Moskau ist erstmals 1147 urkundlich erwähnt worden.

Marika Röck, Filmschauspielerin und Tänzerin, ist am Donnerstag siebzig Jahre alt geworden.

Aufgespießt

„Hello and good bye Mister Kohl“

Überschrift der Zeitung „Indonesian Observer“ zum Kurzbesuch des Bundeskanzlers in Indonesien.

● Potet vražd a zabít se v NSR v letech 1964 až 1982 zdvojnásobil. Ve stejném období vzrostl počet případů těžkého ublížení na těle na trojnásobek a bylo spácháno pětikrát více krádeží. Konstatuje se to v nejnovějším statistickém přehledu Svazu západoněmeckých kriminalistů.

● Tokio mělo k 1. říjnu letošního roku 11 746 190 obyvatel, což je nejvíce v dosavadních dějinách je-ponského hlavního města. Občanů mužského pohlaví v něm žije o 109 026 více než „křehkých bylostí“.

Aufgespießt

„Ihre Bitte scheint uns überraschende Möglichkeiten zu eröffnen, die wir hätten früher ausnutzen sollen. Was hatten Sie von einem Kommentar de Gaulles über Miterrands Außenpolitik, Maos Meinung zur gegenwärtigen Lage in China oder ein Interview, in dem John Wayne Ronald Reagan im Weißen Haus unterstützt?“

Mit einem „Friedensvertrag“ zu Honecker

Herr Staatsratsvorsitzender, wir möchten Ihnen hier einen 'persönlichen Friedensvertrag' überreichen.“ Mit diesen Worten begrüßte Lukas Beckmann, Bundesgeschäftsführer der Partei Die Grünen, am Montagmittag im Ostberliner Staatsratsgebäude am Marx-Engels-Platz den ersten Mann der DDR, Erich Honecker. Honecker las den Text, den die sieben Grünen-Vertreter persönlich unterzeichnet hatten, genau durch. Der Bitte Beckmanns, diesen Vertrag auch selbst zu unterzeichnen, kam der SED-Generalsekretär auf differenzierende Weise nach, wie die Grünen später berichteten. Die Passagen, wonach sich die Unterzeichner verpflichteten, "gegenseitige Gewaltanwendung in jedem Fall auszuschließen" und sich "gegenseitig nicht als Feinde zu betrachten und Feindbilder abzubauen", unterschrieb er — nicht aber die Verpflichtung, sich „in unserem Land für den Beginn einseitiger Abrüstung einzusetzen“. Möglichst viele solcher „privaten Friedensverträge“ wünsche er sich, erläuterte Beckmann.

SED-Chef Honecker hatte keine

Miene verzogen, als die sieben Grünen in den Empfangssaal traten: Petra Kelly mit einem weißen T-Shirt, auf dem das in der DDR offiziell möblierte Emblem christlicher Friedenskreise „Schwerter zu Pflugscharen“ prangte. Gert Bastian, Antje Vollmer, Otto Schily, Dirk Schneider und Gustine Johannsen hatten sich das Zeichen „Schwerter zu Pflugscharen“ als Abzeichen angesteckt. Petra Kelly überreichte Honecker zudem noch eine Nachbildung des von der Sowjetunion den Vereinigten Nationen geschenkten Denkmals Schwerter zu Pflugscharen — es steht in New York vor dem UN-Gebäude — und empfahl ihm, das Bild auf seinem Schreibtisch aufzustellen.

Später, als die Grünen zusammen mit Honecker, dem ZK-Abteilungsleiter Herbert Haebler und dem Leiter der Abteilung Bundesrepublik im DDR-Außenministerium, Karl Seidel, Platz genommen hatten, gab sich

Honecker als begeisterter Radfahrer zu erkennen. Als Schily — unter Anspielung auf die Forderung, Bundesbürger die Einreise in die DDR auch auf dem Fahrrad zu gestatten — erklärte, er wäre lieber mit dem Fahrrad gekommen, antwortete der 71jährige Honecker: „Ich fahre auch gern Fahrrad. Dies ist ein wunderbarer Erholungssport.“

Das Gespräch zwischen Honecker und den sieben Grünen dauerte mehr als zwei Stunden. Anschließend zogen die „Aufrechten Sieben“ mit drei Plakaten durch die Straßen, vom Staatsratsgebäude zum nahen Pressezentrum. Allerdings: Publikum hatten sie kaum; denn in diesem Büroviertel waren die Menschen schon zu Hause, und inzwischen war es auch dunkel geworden. Im Pressezentrum rollten sie dann die Spruchbänder noch einmal aus: „Einseitig abrüsten statt

beidseitig aufrüsten“ und „Schwerter zu Pflugscharen“.

Otto Schily berichtete dann, man habe Honecker gebeten, sich dafür einzusetzen, durch einseitige Abrüstungsschritte der Warschauer Vertrags-Länder die politische Wirksamkeit der Friedensbewegung im Westen zu honorieren. Es wäre gut, wenn der Osten die Friedensbewegung als politisches Sicherheitsmoment anerkenne. Dabei stießen die Grünen bei Honecker freilich auf wenig Gegenliebe. Petra Kelly sprach vor Journalisten darüber, wie betäubt sie durch ihre Reisen nach Moskau und Ost-Berlin sei: Es lasse sich nämlich ein Spiegelbild zeichnen von der Paranoia (Wahnsinn) der Supermächte und ihren „atomaren Geiseln“, womit sie die Bundesrepublik und die DDR meinte.

Man habe Honecker auch gesagt, so

Schily, daß der angekündigte Beginn einer Stationierung operativer taktischer Raketenkomplexe in der DDR als Gegenmaßnahme der Beginn weiterer Rüstungsschritte sein könnte. Die Grünen haben dem SED-Generalsekretär auch angekündigt, daß sie am 4. November vor den Botschaften der UdSSR und der USA in Ost-Berlin demonstrieren und eine Petition überreichen wollen.

Lukas Beckmann teilte mit, daß die Grünen Honecker eine Liste von 25 bis 30 DDR-Bürgern übergeben hätten, die wegen ihres Friedensengagementes verhaftet wurden. Im Gespräch haben Honecker die Freilassung der ehrenamtlichen kirchlichen Mitarbeiterin Kathrin Eigenfeld zugesagt, die im August in Halle verhaftet worden war. Honecker habe außerdem die Überprüfung der Verhaftung des Hallenser Jugenddiakon Lothar Rochau versprochen, der im September zu drei Jahren Gefängnis verurteilt worden war. Das Urteil ist noch nicht rechtskräftig.

Pfies reizt Exzentriker USA so lächerlich, daß sie irrtümlich Problem ist: Völkern in Vietnam. Die USA so lächerlich, daß sie irrtümlich Problem ist: Völkern in Vietnam. Die USA so lächerlich, daß sie irrtümlich Problem ist: Völkern in Vietnam.

Abj. melli vöschni Spanië pñstap ke kulturim pokladum, bylo vydáno zvlášť. ni nřizeni, podle něhož mají obyvatele Spanië bezplatný vstup do všech muzej. Nyni budou moci vybírat španělské muzeum vstupné pouze od zahraničních turistů. Řřady pñřijly k závřeru, že když mají turisté ze zahraničí dost peněz k tomu, aby pñřijeli do Spanië, mají jistě i na to, aby si zaplatili vstupné do muzej a galerií.

Památník za Dipylskou branou

Po mramorových stupních vedoucích na aténskou Akropoli proudí od rána do noci nepřetržité zástupy turistů. Zejména Parthenon se v povědomí návštěvníků z celého světa stal přímo symbolem antického Řecka. Ohromnou monumentalitou a efektní krásou vzrůstných dórských sloupů a nemalé proto divu, že jeho bezprostřední okolí je bez ustání pestrobarevným mraveništěm lidí. Kam oko pohledne — všude turisté: v šortkách, sárí, minisukních, s turbany na hlavách.

Ten, kdo touží prožít mezi antickými památkami skutečně nerušenou idylu, zamíří však raději do areálu starého aténské pohřebiště. Z rušného obchodního centra s vysohoupenými výklady sem vede dlouhá ulice se skladišti, dílnami a výhledy do neutešených zaprášených dvorků. Když už přestáváte věřit, že jste vykročili správným směrem, jste najednou na místě. V Kerameiku, v proslulém pohřebišti za Dipylskou branou, které dalo jméno celému stylu malované keramiky z devátého a osmého století před naším letopočtem. Dipylské nádoby hustě pokryté geometrickým ornamentem i zajímavými pohřebními scénami s náikajícími plačkami a radou vozů tažených koňmi jsou však jen jednou částí významných nálezů, které hřbitov v Kerameiku vydal mo-

v mnohém postoj starých Helénů ke smrti. Jsou plny bolestného smutku z loučení, ale současně nepůsobí dojem beznaděje a zoufalství. Anonymní sochaři, kteří se v práci na stělech snaží přiblížit svým slavnějším kolegům, vyjadřují spíše tlachou chvilí nerušené pohody před přirozeným odchodem než tragický okamžik konce. Jak vynořené působí například reliéf dvou sester Démétrie a Pamfily.

Hovoříme-li o hrobkách z klasického období, nemůžeme zapomenout na nádherné malé i velké bílé džbány — lékvy, které se plně oleje přidávaly do hrobů jako milodary nebo se stavěly na pomníky. Dnes patří pro svou uměleckou dokonalost a zejména jemnou malbu k nejcenějším exponátům keramické sbírky Národního muzea i samotné expozice v Kerameiku.

Touláme-li se starým aténským hřbitovem, udiví nás vynalézavost a poměpnost, s jakou byly některé pomníky budovány. Honosné náhroby osiálně budily pozornost a většinou i nevoli už v době svého vzniku. Soutěživé snaze bohatých Atěňanů byl učiněn konec roku 317 před naším letopočtem, kdy bylo zakázáno dále stupňovat pohřební výdaje. Šťastně také vedle nákladných reliéfů najdeme celá pole skromných mramorových sloupků.

Zajdete-li na pohřebišti za Dipylskou branou, máte pocit, že jste objevili nejkrásnější a nejklidnější místo ve světě. Jde o tře starou svatou cestou, jež vedla z Atén do Eleusínů — a nepokáte ani živáčka. Turisté sestupující z Akropole neodolali chladku kavárniček v Placi.

Reliéf, na kterém se krásná Hegere loučí se svým šperky

CO JE TO PROTI
LEMILOVU
PANOPTIKU
V MOCKBĚ!

JSOU TO RECENTISTI!

Dnešní tvář hřbitova v Kerameiku pochází z pozdně klasického období. Mezi nezvykle bohatou jižní vegetací, štíhlými korunami tmavých cyprisů, prořídilými stříbrnými olivami a nízkými keriky aromatických bylin svítí bílý mramor starých pomníků, z nichž mnohé jsou již dávno beze jména, jiné hovoří s dojemnou upřímností o povahách i životních osudech těch, jejichž rov po staletí zdobí. Všimneme si reliéfu s tklivým loučením matky s novorozencem, na jiné stěle se krásná Atěňanka Hégésó naposledy těší se svými šperky, které odevzdává ve skřínce otrokyni, hned naproti si boháč jménem Dionysios dal postavit památník s mohutnou figurou býka Řecké náhrobní plastiky odrážejí

Říjnová poučení

VLADIMÍR KUKLÍK

PŘED 65 LETY byl 28. října vyhlášen samostatný československý stát. Národy Čechů a Slováků nastoupily cestu společného státního soužití v době, kdy vítězství Velké říjnové socialistické revoluce v Rusku zahájilo světový proces přechodu lidstva od kapitalismu k socialismu. Vznik Československa byl součástí a výsledkem tohoto nástupu světového revolučního procesu, zahájeného a inspirovaného VRSR.

S měsícem říjnem jsou v naší novodobé historii spojeny i další významné události. Letos uplynulo 45 let od mnichovského diktátu a zrady západních spojenců. Připomínáme si rovněž 38. výročí vyhlášení prvních znárodnovacích dekretů, 37. výročí schválení dvouletky a 35. výročí první československé pětiletky. Před 15 lety přijalo Národní shromáždění ústavní zákon o československé socialistické federaci.

Se zrodem naší státní samostatnosti byla za prvé republiky spojována řada legend, které však nadsazovaly zásluhy buržoazních představitelů a byly v rozporu s objektivním hodnocením prokazatelných faktů. Státy Dohody totiž nikterak neposпíchaly s „parcelací“ Rakousko-Uherska a původně ani s jeho rozdělením nepočítaly. Změnu přístupu neovlivnila ani tak důraznost požadavků představitelů, jako spíše náhlé změny na frontách. Mocnosti Dohody potřebovaly malé národní státy jako hráz proti šíření revolučních idejí z Ruska do Evropy a k zajištění stabilizace kapitalistického zřízení ve střední a jihovýchodní Evropě. Proto především došlo k uznání Masarykovy Československé národní rady a práva „Čechoslováků“ na státní samostatnost.

První republika nevyřešila za dvacet let své existence ani jeden životně důležitý problém. Počtem nezaměstnaných se Československo ocitlo na pátém a poměrem počtu nezaměstnaných k celkovému počtu dělníků na druhém místě na světě. Nebyla vyřešena rovnováha Čechů a Slováků, protože buržoazie měla spíše zájem na udržování a prohlubování národní nerovnováhy.

Pro předmnichovskou republiku bylo typické rostoucí porušování a omezování demokratických práv a svobod, neustále rostla míra vykořisťování. KSČ byla jedinou politickou silou, která důsledně a nekompromisně bojovala o to, aby lid se stal skutečným pánem ve své zemi. Proto byla hlavním terčem útoků a perzekuce. Mnichovská zrada a kapitulantství buržoazie dovršily krach prozápadní politické orientace první republiky. Komunistická strana se stala uznávanou vedoucí silou i v národně osvobozené a protifašistickém boji za druhé světové války.

Nebývalý rozmach společnosti byl umožněn díky osvobození Československa Sovětskou armádou, realizací plánů hospodářského a sociálního rozvoje, výstavbou socialismu. Za 35 let od vítězství pracujícího lidu v únoru 1948 se nejmilejší představy minulosti díky budovatelskému hrdinství pracujících měnily ve skutečnost, rozmach hospodářství zajišťoval neustálý růst hmotné a kulturní úrovně lidu.

Srovnání výsledků předmnichovské republiky a tehdejšího postavení pracujícího člověka se situací dnešní jednoznačně hovoří ve prospěch socialismu, který poprvé v dějinách vytvořil podmínky pro to, aby pracující člověk mohl uvědoměle a plánovitě vytvářet svůj šťastný osud, všestranně rozvíjet svou osobnost, tvořivě uplatňovat své znalosti a schopnosti v jednotě osobních zájmů se zájmy společenským.

Dnes vyrábí např. náš průmysl 12krát více než před 2. světovou válkou. Zemědělská produkce se oproti r. 1936 zvýšila o polovinu a přitom výměra zemědělské půdy se zmenšila o desetinu a počet pracovníků klesl o 56 %.

Zásadní význam pro stabilitu našeho hospodářství a jeho úspěšný rozvoj má rozšiřující se spolupráce ČSSR se zeměmi RVHP a hlavně se SSSR. Náš zahraniční obchod se socialistickými zeměmi vzrostl za 35 let více než 31krát a se zeměmi ne-socialistickými přibližně osmkrát.

Teprve v podmínkách socialismu se pracující

mohou v nejširším pojetí podílet na řízení a správě, na tvorbě, realizaci a kontrole politiky, na zdokonalování socialistické demokracie. Neustále se zefektivňuje i práce politických stran a dalších organizací sdružených v Národní frontě.

K nejvýznamnějším úspěchům socialistického rozvoje patří vyřešení národnostní otázky uplatněním leninských principů federativního uspořádání státu. Tím byly vytvořeny a zajištěny potřebné podmínky pro všestranný rozvoj obou národů a všech národností.

65. výročí samostatného čs. státu vzpomínáme v podmínkách stupňujícího se napětí. USA a země NATO se za porávaném lícovných mírových ujistění chystají rozmístit v západní Evropě nové americké rakety středního doletu, porušit tak existující přibližnou vojenskou rovnováhu a získat vojenskou převahu nad SSSR, která by umožnila USA diktovat světu svou vůli, vnucovat americký způsob života, americké pojetí míru a pořádku.

V souvislosti s tímto vývojem si právě v tyto dny dobře uvědomujeme, že jediné díky přátelství a spojení se socialistickými zeměmi nestojíme vůči tomuto nebezpečí osamocení a bezbrannosti, že záštita Sovětského svazu a dalších zemí Varšavské smlouvy je spolehlivou zárukou naší bezpečnosti, svobody, samostatnosti a nezávislosti nerušeného mírového rozvoje naší vlasti. Jak prohlásil J. Andropov, Spojeným státům se nepodaří získat vojenskou převahu, SSSR nepřistoupí na žádné jednání, vedené z pozice síly, motivované nátlakem a vydíráním, vměšující se do vnitřních záležitostí.

Nové kolo jaderných závodů ve zbrojení lze ještě odvrátit, projeví-li USA a země NATO politickou vůli k dohodám, které posílí bezpečnost a mír, vytvoří atmosféru důvěry. K tomu cíli směřují desítky mírových návrhů a iniciativ SSSR majících plnou podporu všech mírumilovných lidí světa.

Mírové hnutí, sílící také v západních zemích, potvrzuje, že národy si uvědomují hrozbivé nebezpečí, které je spojeno s útočnou jadernou „politikou“ USA a zemí NATO a že jsou rozhodnuty učinit vše, aby byl zachován mír a život, aby se zabránilo jaderné válce. Občané socialistického Československa a spolu s nimi i příslušníci Čs. strany lidové vynaloží rovněž všemožné úsilí, aby mír zvítězil nad válkou a aby jedním bojištěm pro soupeření států s rozdílným společenským zřízením byla oblast hospodářství, vědy a techniky, kultury a osvěty — prostě soutěžení ve službě společenskému pokroku a míru, v práci pro blaho člověka.

Teure Rassentrennung

PRETORIA, 31. Oktober (Reuter). Die umstrittene Entscheidung des Stadtrates von Pretoria, Schwarze aus 17 Parks der Hauptstadt der Republik Südafrika zu verbannen, wird nach Presseberichten Kosten für Zäune und Verwaltung in Höhe von 117 000 Dollar verursachen. Im Dezember sollen in den Parks Schilder aufgestellt werden, die nach Berichten der regierungsnahen Tageszeitung „Citizen“ die Aufschrift tragen: „Nur für Weiße und nichtweiße Kindermädchen, die weiße Kinder begleiten.“ Der Stadtrat von Pretoria hatte die Parks 1973 für alle Rassen geöffnet, die Entscheidung aber Anfang dieses Jahres teilweise zurückgenommen.

UŽ JE TO ZLOÝ!

Neobvyklou úrodu sebrat na své zábradlí učitel jedné estonské školy M. Pjarski. Při sázení stromků objevil velké množství ruských, germánských, skandinávských a arabských mlinců z 11. až 12. století. Téměř dva tisíce mlinců potvrzuje, že Estonsko je m. j. zn. rozvojem rálem hluboké poklad. Během několika po sledních let bylo v Estonsku objeveno na 400 pokladů. Přes Estonsko vedly obchodní cesty, po nichž se přepravovalo zboží z Novgorodu, Pskova a dalších ruských měst do Evropy.

Tod durch Maschinenversagen

NEW YORK, 31. Oktober (dpa). Wegen Versagens einer Maschine, die automatisch Chemikalien für Nierenspülungen verarbeitet, sind in Dallas in Texas binnen weniger Minuten drei Patienten an Herzstillstand gestorben. Wie die „New York Times“ im Sonntag berichtete, fiel der Hitzekontroll-Mechanismus in der Dialyse-Maschine aus und sieben Patienten erhielten Transfusionen von Blut, das wärmer war als die normale Körpertemperatur. Drei Kranke seien trotz Wiederbelebungsversuchen nach Ablauf von weniger als einer Stunde gestorben.

PO STOPÁCH ATLANTIDY

Už deset let, od chvíle, co sovětský podmořský fotograf I. Marakujev pořídil pozoruhodné snímky podmořského štítu Ampère v Atlantiku, neustávají dohady a spekulace o tom, zda snad skutečně v oněch místech nebylo místo, kde se nacházela legendární Atlantida. Už dřívější výpravy odborníků na palubě sovětské výzkumné lodi VMZ přinesly nové poznatky, ale odpověď na základní otázku zatím vyřešena nebyla. Poslední výprava výzkumné lodi Vítěz se uskutečnila do sledované části Atlantického oceánu před rokem. Do mořských hlubin byl tehdy spuštěn i batyskaf s člověkem na palubě. Pod mořskou hladinou i když bylo bouřlivé počasí, se mu podařilo odložit a vynést na povrch část skály o hmotnosti téměř kilogramů. Byl to kus horniny, která svým tvarem připomínala část zdi zbudované lidskýma rukama. Jak před nedávnem uvedl sovětský vědec Sovětskéja kultura, byl nyní ukončen výzkum získaného vzorku. Jak se ukázalo, kus drahý z mořského dna, přesněji z vrcholu podmořské hory, je hladký bedlič. Odborníci došli k závěru, že byl stejně opraven člověkem. Voda totiž není schopna takovým způsobem vyhladit kámen a dát mu snůžně takový tvar. Jaký získaný vzorek má? Mělo to být potvrzeno, že plachý okrouhlý vrcholek hory musel být asi před 50 tisíci lety ostrohem, který se polopil v důsledku tektonické činnosti. Mnoho k tomu snad došlo, dejme tomu před 18 tisíci lety, tedy v době, do níž Plátón umísťoval svou Atlantidu? Na tuto otázku zatím odpověď není. Byl-li Ampère ostrohem, pak ho mohli s největší pravděpodobností obývat lidé. A oni také mohli zřídit zeď, jejíž stěny jsou dnes patrné a z jejího základu byl získán zkusmaný vzorek. Někteří odborníci začali znovu uvážovat a srovnávat Plátónovu zprávu o Atlantidě se zjištěními takto. Plátón ve svém díle hovoří o koncentrací staveb na Atlantidě. A vzhledem k tvaru vrcholu Ampère, který je kruhovitý, mohl právě takovým místem být Plátón hovoří rovněž o teplejších pramenech. Jejich existenci na Ampère rovněž není možno vyloučit. Z dosavadních výzkumů je zcelařejné, že vrchol Ampère byl kdysi ostrohem, a to ostrohem obydleným. Byla to snad ona hledaná legendární Atlantida? Jsou to pozůstatky? Nebo dosud neznámé civilizace? Není možno jednoznačně odpovědět. Aby bylo možno odpověď získat, k tomu by bylo třeba pokračovat v pátrání, které by rozhodně nebylo snadné ani levné.

RUČÍCI SI, VABÍDOU "BRATRSKOU POMOC."

KUKLÍKU, KUKLÍKU, KDE JSI NABÍRAL TYDLE CANY? DYK TY PATŘÍŠ DÁVNO K MYSLIVEČKŮM. THERAPIE LOPATOU DO DRŽKY JE HÁLO!

nensaal, „wo wir erst in all dem Prunk gar nicht reden konnten“, wie Petra Kelly sagt, an diversen Stuhlleihen, Hauswänden, Laternenmasten.

Die protokoll- und statusbewußten Sowjetfunktionäre zeigten ihre väterlich-wohlwollende Toleranz gegenüber dem von ihnen aufmerksam studierten „grünen Bazillus“. In der Bundesrepublik auf ihre Weise: Ob sie auch einen Rock besitze, fragte ZK-Kandidat Wladimir Sagladin Petra Kelly, die in Jeans und mit „Anti-Rüstungs-T-shirt“ im Kreml erschienen war, belustigt und ließ sich gerne einen grünen Anstecker ans Revers heften. „Die Grünen erinnern mich an Studenten“, sagt ein „Prawda“-Kommentator gesetzten Alters nach einer Begegnung mit der Bonner Jungparlamentarierin. „Mir gefällt ihre spontane Art“, meinte ein anderer. Spontan stahl sich auch Otto Schily heimlich davon zur Regierungsveranstaltung „Iswestija“, wo er einen Termin beim Kommentator Valentin Pailin hatte.

Klinik ein Kind zur Welt bringen, können künftig auch türkisch angesprochen werden. Nach Mitteilung der Staatlichen Pressestelle finden jetzt Sprachintensivkurse der Gesundheitsbehörde für 31 Hebammen, Krankenschwestern und Ärzte statt. Von den rund 16 000 im vergangenen Jahr in Hamburg geborenen Kindern waren 1120 Türken.

DEUTSCHLAND

Im Kreml klebt „Atomkraft nein danke“

Sowjets klargemacht. Die Sowjets wollen viele SS-20 liquidieren, doch nur, wenn keine Pershings und Cruise Missiles nach Westeuropa kommen. „Liquidieren“ heißt „einstampfen“, doch was geschieht mit dem Plutonium, fragten die Grünen im Kreml. „Das nutzen wir für unsere Atomkraftwerke, nach dem Motto Schwert zu Pflugscharen.“ Für die entsetzten Grünen klingt das eher nach dem Motto „vom Regen in die Traufe“, kämpfen sie doch in der Bundesrepublik gerade auch gegen Atomkraftwerke.

Wie gut, daß die Grünen vorsorglich 300 Aufkleber im Gepäck hatten: „Atomnaja energija — spasibo, njet!“ — „Atomkraft nein danke!“ auf russisch. Die kleben nun alle in Moskau: im Kreml dezent unter dem Verhandlungstisch im goldverzierten Kathari-

Aus einer Reportage der US-Zeitung „Washington Post“ über die systematischen Versuche der US-Militärs, die Presse von Grenada fernzuhalten.

Türkisch im Kreißsaal

HAMBURG, 31. Oktober (dpa). Türkische Frauen, die in einer Hamburger

Daß Boris Ponomarew, Politbüro-Kandidat und Leiter der Internationalen Abteilung des Zentralkomitees der KPdSU, behauptete, in der UdSSR seien die Menschenrechte seit der Oktoberrevolution garantiert und ein Exil-Tscheche stehe 14 Millionen zu friedener und Pilsener Bier trinken der Tschechoslowaken gegenüber, hat die Grünen dann gegärt. Aber dennoch: Sie fühlen sich bei ihren Diskussionen im Kreml von den Sowjets sehr ernst genommen, ernsther als auf ihrer USA-Reise von den Amerikanern. Doch die Gleichheit der sturen Auftragsargumente in beiden Ländern hat sie erschreckt: Einseitige Abrüstung wird jeweils als Schwäche des anderen ausgelegt. Für die Wahrung von Menschenrechten und Frieden könne man nicht weit genug gehen, meinten die Grünen, das habe man den

Aufgespielt

„Vizeadmiral Joseph Metcalf III. teilt mit, er habe die Marinepatrouillen angewiesen, auf nichtautorisierte kleine Boote zu schießen, die verstreuten Reporter und Fotografen nach Grenada zu bringen. Die Journalisten hoffen, daß er scherzt.“

glaubt man zähneknirschend und gleichzeitig erleichtert über die Aktion der sechs grünen Bundestagsabgeordneten, die für vier Tage als offizielle Gäste in Moskau wellen. Weshalb, fragen Moskowiter die Grünen, seit ihr hergekommen, wenn ihr doch wißt, daß man euch hier lediglich als Anti-USA-Raketenpartei vor den Propagandakarren spannt? Zum ersten Mal, so wird geantwortet, hätten Vertreter der Abrüstungsbewegung im Kreml sowjetische Spitzenfunktionäre und Militärs zur einseitigen Abrüstung aufgefordert und die Verletzung der Menschenrechte in der UdSSR angeprangert. Zum ersten Mal hätte auch ein aus seiner Heimat ausgebürgerter Tscheche, der Abgeordnete Milan Horacek, im Kreml auf das Schicksal der CSSR nach 1968 aufmerksam gemacht.

druhá papírky. Spolu s jiným „trofejem“ přivezli mořeplavci z Nového světa 1 plody této rostliny. Ze Společnosti se papírka postupně rozšířila i do jiných evropských zemí. Je zajímavé, že do Maďarska, kde zdomácněla a pěstuje se ve velkém množství i na vývoz, se dostala z Turcka.

Muzeum papírky

(av): Unikátní muzeum papírky mají v Maďarsku. Jeho sbírky pomáhají probírat historii této šuplavé zeleniny (a zároveň koření), která byla kdysi dovezena do Evropy z Peru Španěly. Jak sdělují starodávné kroniky, inkům bylo známo i o

Herečka lyrických dispozic

(fk): V posledním říjnovém dnu dovrší významné životní jubileum členka činohry ND v Praze, zasloužilá umělkyně Vlasta Matulová. Na divadelních prknech debutovala v rodném Brně, kde studovala herectví na Státní konzervatoři u E. Pechové, Z. Gráfová a R. Waltra. Záhy upoutala schopností neolašovanou lyrickou výpovědí a zvláštním melancholickým kouzlem. Od 40. let se dostala i do povědomí filmových diváků (Minulost jany Kosínové, Modrý závoj aj.), zvlášť jako partnerka dalšího brněnského rodáka — Karle Högra. V činohře pražského Národního divadla, jehož členkou se stala v roce 1940, vytvořila Vlasta Matulová řadu půvabných diviších postav v domácím klasickém i cizím repertoáru. Imenujme alespoň nemátkou Alenku z Jiráskovy Kolébky, Stázu ze Strámkova léta, Blanku z Vrchlického Soudu lásky, Zeyerovu Mahulenu a Vivli ze Shawovy Zivnosti paní Warrenové. V následujících letech nebyl vytrávající talent V. Matulové využíván tak, jak by si zasloužila, a tak umělkyně častěji sahala k možnostem pohostinských vystoupení na mimopražských scénách. V Divadle J. K. Tyla v Plzni vytvořila např. v postavě statkářky Gurmyžské v Ostrovského Lesu pozoruhodnou kvintescenci žensité, obsahující pod slunkou povrchní ženské sentimentality věčný, moudrý smysl pro realitu.

JEJÍ MANŽEL BYL ZKÁMÝ PRAŽSKÝ „MŮVNI“
ANDĚLICKÁ, PĚL ORDINACI HNED
NA ROHU LAZARSKÉ A EPALÉNÉ
NA JIHU SI NEHOKU VZPOMENOUT
ALE BYLA MILA...

Dorfkapelle noch ein Verbrüderungsmahl, bei dem ein traditionelles andalusisches Gericht gereicht wurde.

Nach hundert Jahren Frieden

ALMERIA, 31. Oktober (AFP). Mit der feierlichen Unterzeichnung eines Friedensvertrages haben der französische Konsul in Malaga, Charles Santi, und der Bürgermeister des andalusischen Bergdorfes Lijar, Diego Sanchez Cortes, einen „hundertjährigen Krieg“ beendet. Das heute 568 Seelen zählende Dorf in den andalusischen Bergen hatte in einem offiziellen Schreiben an den damaligen französischen Präsidenten Jules Grevy den Krieg erklärt, nachdem der spanische König Alfons XII. am 29. September 1883 in Paris ausgepiffen und mit Steinen beworfen worden war. In der „Kriegserklärung“ hatte es geheißen, auch das „unbedeutendste Dorf der Sierra Los Filabres kann 600 Mann aufbieten, um den König zu rächen, den armelige Massen der französischen Nation schnöde beleidigt haben“. Gleichzeitig wurde an den spanischen Freiheitskrieg gegen die Truppen Napoleons von 1808 erinnert und das Beispiel einer „alten und lahmen“ Dorfbewohnerin angeführt, die als „wahre Tochter Spaniens“ eigenhändig 32 Franzosen, die sich in ihr Haus geflüchtet hatten, die Kehle durchgeschnitten habe.

Dem offiziellen „Friedensschluß“ zwischen Lijar und Frankreich wohnte von spanischer Seite auch ein Repräsentant des Madrider Königshauses bei, um das Friedensabkommen mit einem Drittstaat rechtskräftig zu machen. Bei der Feier fehlten weder eine Messe und das Abspielen der „Marseillaise“ durch die

Es ist eine Minute nach zwölf Uhr. Die Grünen sind nervös. Punkt „Fünf vor Zwölf“ wollten sie am Grabmal des Unbekannten Soldaten unweit des Kreml-Kerzen aufstellen, Nelkensträuße niederlegen, sich an den Händen fassen und lange schweigen. Die Sowjetbürger, die in endloser Schlange am Grabmal zum Lenin-Mausoleum vorbeiziehen, bücken die Gäste neugierig an. Hier pflegen samstags sonst nur Brautpaare den Gefallen Ehre zu erweisen. Dann treten die Grünen neben das Eisentor des Alexandergartens beim Roten Platz und entrollen drei Spruchbänder: „Sofortige einseitige Abrüstung“, „Löst NATO und Warschauer Pakt auf“ und „Achtet die Menschenrechte“ steht da auf russisch.

Die Moskowiter, die sich hinter Abwehrsperrungsbarricaden drängen, lesen aufmerksam. Milizionäre stehen dabei mit unbewegten Gesichtern, sie haben den Befehl, nicht einzugreifen. Die grüne dreiminütige Spontanität aber

Neprakta - Svandrlík

„Mohu tě uklidnit. Teď mě ujistili z pivovaru, že Ko-erl přežije rok 2000.“

„Luxuskleidung statt Bildung“

Prawda: Bei Jugendlichen Hang zu westlicher Lebensführung

MOSKAU, 30. Oktober (AFP). Kritik an der sowjetischen Jugend hat am Samstag das Moskauer Parteiblatt „Prawda“ geübt. Ein Teil der jungen Leute zeige nur wenig Interesse für die Lehre Lenins und lege einen verurteilenswerten Hang zu „westlicher“ Lebensführung an den Tag, rügte die Zeitung in einem nicht gezeichneten Artikel zum 65. Gründungstag der sowjetischen Jugendorganisation Komsomol. Der 1919 von Lenin zur Schulung des Parteinauwachses gegründeten Institution hat 42 Millionen Mitglieder.

In den kritischen Passagen des Artikels, der eingangs den „aktiven Beitrag der sowjetischen Jugend zur Lösung der politischen, gesellschaftlichen und kulturellen Probleme“ des Landes würdigt, wird den jungen Kommunisten vorgeworfen, „zu langsam“ auf neue Tenden-

zen in der sowjetischen Gesellschaft zu reagieren. Manche Jugendliche neigten zu Schmarotzertum und seien nicht bereit, dort tätig zu werden, wo es für die Gesellschaft sinnvoll ist. Besonders ärgerlich fand die „Prawda“ die „Tendenz einiger Jugendlicher, mit dem Geld ihrer Eltern Luxus-Kleidung zu kaufen anstatt berufliche Kenntnisse zu erwerben“.

Die „Moskowskaja Prawda“ nahm ihrerseits am Samstag die in den 70er Jahren überall entstandenen Diskotheken aufs Korn. Die Frage pro oder kontra Diskothek sei zwar längst überholt, doch müssten die Gastwirte auf das „ideologische und künstlerische Niveau, die Wahl von Musik und Text“ achten, damit diese Begegnungstätten der Jugend auch eine pädagogische Rolle übernehmen können.

ČSSR „DISKOTNIK“

Ohčas se však přece octne za mřížemi ten, kdo za ně patří. Švýcarský týdeník *Die Weltwoche* otiskl článek o aféře bývalého církevního tajemníka Karla Hruzy. Ve své funkci se vyznamenal pronásledováním všech náboženství ve státě, měl rozhodující hlas i při renovacích kostelů, vydávání náboženských knih, jmenování biskupů a profesorů teologie. Katolickou církev se pokusil ovládnout pomocí sdružení *Pacem in terris*. Těm, kteří v

tomto sdružení zůstali i po vatikánském zákazu z minulého roku, rozdával „věrnostní přídatky“ ve výši 3—5 tisíc Kčs (!). Uprostřed této akce opustil Hruza svůj úřad ze „zdravotních důvodů“. Utrpěl předtím opravdu infarkt, ale po Irazu se také začalo mluvit o zpronevěře: kněží, kteří měli dostat 5 tisíc, dostali 4 tisíce a podobně. Zatčen byl první Hruzův spolupracovník Partsch, mezitím novopečný majitel přepychové vily. Po něm šel i Hruza — za nedbalost.

Úspěch výstavy ve Welsu

(a): Rakousko pořádá každoročně v letních a podzimních dnech velké výstavy svých nejceněnějších muzejních, archivních i galerijních památek, které jinak diváci nemohou zhlédnout pohromadě. Takovou událost, která se setkává s velkým úspěšným ohlasem, je letos Zemská historická výstava ve Welsu. V nádherně restaurovaném hradišti Welsu, který povstal ve své jedinečné gotické a renesanční krásce jako karolinská stavba, připomínaná již roku 885, bylo na ploše dva a půl tisíce čtverečních metrů sbíráno umělecké a archivní bohatství z celého Rakouska. Rozšířily se rovněž záplavky ze zahraničí, např. kameninová hrobová deska Petra Parléře pro krále Přemysla Otakara z Prahy a nedávno zde nalezený hrobový inventář. Hrad Wels měl ve veliké oblibě zejména císař Maximilián I., který nečekáně zemřel na své cestě z Innsbrucku do Vídeňského Nového Města. Hrad Wels původně ovládala hrabata Wels-Lambachové, která však vymřela začátkem 12. století. Současná výstava ve Welsu shrnuje dějiny obrovský počet památek z významných institucí, chrámů, klášterů i soukromých sbírek, které ukázala ve velmi vkusné instalaci. Svě časové období vymezila na tisíc let, a tak zde nalezneme od nejstarších literárních a výtvarných ukázek i dokumenty o prvním „českém“ Habsburkovi Ferdinandu I., který se v lineckém zámku žení s Annou Jagellonskou, a dokonce i také památky na stavbu koňské dráhy z Lince do Č. Budějovic.

TO BYŠT CHCEL VIDĚT.

Milióny chycených škůdců

(b): Vysoké letní teploty spolu s minimálním podílem srážek zapříčinily v lesích jihočeského kraje vývoj tří generací lýkožravců smrkového. Přemnožení dospělých bránců napadl především suchem oslabené smrkové porosty na lesích okrajích a tělebních stě-
nách. Proti nebezpečnému rozmnožení škůdců používá lesníci maximální počet termomyslovců, a od-
chytí tak 22 milionů těchto neškodných žvábů. Přesto se nepodařilo zlikvidovat všechny a proto bu-
dou lesní dělníci pokračovat v latentní těžbě poško-
zených porostů i v zimních měsících. Napadené stromy se nejlépe v období mrazů dříve odřezávají a se-
současně podle možnosti dále rozšířit pořízení lesů s chemickým rozložením. Největší poškození ohlásil le-
šník Šumava — lesní závod Vimperk a Prácheň — dle-
ckoli Třeboně. Jihočeská úprava a měřička.

MILÁRDY ŽIVÝCH...

POPRAVY ROKU 1958

Opravdu rychle zapomínáme. Někteří ovšem neumyslně, někteří však vědomě. Před pětadvaceti roky proběhlo světem rozhořčení: v noci 16. června 1958 byli popraveni maďarský ministerský předseda Imre Nagy, ministr obrany generál Pal Maleter a první šéfredaktor komunistického časopisu „Nepszabadsag“ Miklos Gimes.

Dověděli jsme se, že Janos Kádár tehdy — stejně jako při popravě Rajka v roce 1949 — velmi nedobrovolně byl svědkem této exekuce na dvoře budapeštského ústředního vězení...

Muž, který v roce 1956 hrál rozhodující roli, nebyl již dávno v Budapešti, nýbrž bděl z Moskvy nad vývojem bratrských socialistických zemí: Jurij Andropov. Byl sovětským velvyslancem v Maďarsku během maďarského povstání. A v domě pana Andropova byl Pal Maleter, symbolická postava maďarských nadějí, během recepce, kterou k jeho počtu uspořádal Andropov, zatčen a odvezen...

METEORIT O VÁZE 270 kilogramů je největším expozitem neobyčejně výstavní vesmírných těles spedičích na Zem, kterou uspořádala astronomická observatoř Tartuské státní univerzity v fínskou. Meteorit nalezen v pohorí Sichele-Atid na Dálném ú-
středí. Spadl v roce 1947 silný „meteoritický“
tříšť. Pozornost návštěvníků výstavy přitahuje ta-
ké nejstarší exponát - meteorit nalezený v roce 1492 ve Francii.

Der Einfluß der Propheten

WASHINGTON, 30. Oktober (AP). US-Präsident Ronald Reagan hält es nach Darstellung eines Washingtoner Lobbyisten für durchaus möglich, daß sich die Welt gemäß der Offenbarung Johannes dem Jüngsten Gericht und der Entscheidungsschlacht von Armageddon zwischen Gut und Böse nähert. Thomas Dine, Geschäftsführer eines für gute Beziehungen zwischen den USA und Israel verbenden Komitees, sagte am Wochenende, daß der Präsident ihm am 18. Oktober erzählt habe, daß er, Reagan, am Abend zuvor mit den Eltern eines in Beirut ums Leben gekommenen US-Marineinfanteristen gesprochen hat. Der Präsident habe das Gespräch mit den Worten fortgesetzt: „Wie Sie wissen, gehe ich immer wieder auf Eure alten Propheten im Alten Testament und auf die Anzeichen zurück, die Armageddon ankündigen. Ich ertappe mich dabei, daß ich mich frage, ob wir die Generation sind, die erlebt, wie das auf uns zukommt. Ich weiß nicht, ob Sie in letzter Zeit eine dieser Prophezeiungen wahrgenommen haben. Aber glauben Sie mir, sie beschreiben ganz gewiß die Zeit, die wir jetzt erleben.“

RONALD REAGAN ZLOBÍ...!
2 JEDNOHO ŽLÁDKU!

Martina Navratilova entruückt der Tenniswelt immer mehr. Doch zum Siegen braucht sie Gott sei Dank noch Gegnerinnen. Beim 150 000-Dollar-Turnier in Filderstadt holte sie ihren zweiten 80 000-Mark-Porsche als Preis für Minutenarbeit ab. Im Finale schlug sie die um neun Jahre jüngere Catherine Tanvier (18) mit 6:1, 6:2. Im letzten Jahr hatte sie den ersten der Flitzer gewonnen. In diesem Jahr fast im Vorbeigehen den zweiten Wagen....

Kabelfernsehen - Gefahr für Kinder

Die Vielzahl von Programmen, die mit dem Kabelfernsehen auf uns zukommt, kann nach Ansicht des Psychotherapeuten Prof. Rudolf Afemann (Stuttgart) insbesondere Kinder zu vermehrtem Fernsehkonsum verführen. Wie der Experte in einem Vortrag an der Universität Kaiserslautern ausführte, könne dies beim jungen Menschen zu wachsender innerer Vereinsamung und zu Störungen in den familiären Beziehungen führen. Bei „Vielsehern“ hätte man wachsende emotionelle Spannungen, erhöhten Streß und Neigung zu Aggressionen beobachtet. Fernsehen könnte

bei Kindern zu einer Sucht werden, die es ihrer Umwelt entfremdet und hindert, ihr Leben selbst aktiv zu gestalten.

Aufgespießt

„Zeichnet sich eine Blockade ab, hat sich der Militärgelastliche vor Beginn in die betreffende Kaserne zu begeben, um seinen Soldaten in dieser besonderen Situation nahe zu sein. Es ist gut, wenn er sich dabei notfalls auf einen längeren Zeitraum einstellt. Jetzt gilt in einem neuen Sinn: „Der Friede ist der Ernstfall.““

„Alleingänge des Militärgelastlichen als Brückenbauer zwischen Soldaten und Demonstranten müssen vermieden werden. Der Militärgelastliche darf keine Politik auf eigene Faust machen. Die Verantwortung des Kommandeurs ist und bleibt unteilbar.“

Aus den vertraulichen „Ratschlägen“ des Evangelischen Kirchenamts für die Bundeswehr an die Militärseelsorger; ergangen vom Militärgeneraldekan mit dem Betreff „Vorüberlegungen „Heißer Herbst“ 1983“.

Über Gedicht verärgert

BELGRAD, 27. Oktober (Reuters). Jugoslawien hat sich nach Informationen aus osteuropäischen Kreisen bei der Sowjetunion über die Veröffentlichung eines Gedichtes in der sowjetischen Parteizeitung „Prawda“ beschwert. Am Mittwoch hieß es, ein Gedicht des in Jugoslawien geborenen makedonischen Dichters Wenko Markowsky, der in Jugoslawien als Verräter gilt, habe die Verärgerung ausgelöst.

Markowsky war nach dem Bruch Jugoslawiens mit dem sowjetischen Block 1948 nach Bulgarien geflohen und hatte dort im Streit zwischen Bulgarien und Jugoslawien um die „Makedonien-Frage“ den bulgarischen Standpunkt vertreten. Zum sowjetischen Verfassungstag Anfang Oktober hatte die „Prawda“ das Gedicht von Markowsky „Licht der Erde“ abgedruckt, in dem sowjetische Lebensart gerühmt wird. Die einflussreiche Belgrader Tageszeitung „Politika“ bezeichnete jetzt den Abdruck des Gedichtes in der „Prawda“ als Provokation. Nach der Ansicht von Diplomaten widerspricht die „Prawda“ damit der offiziellen Haltung der Sowjetunion, die bisher mit Rücksicht auf Jugoslawien in der Makedonien-Frage behutsam vorgegangen war.

„Ehrung“ war unwillkommen

BERLIN, 27. Oktober (Reuters). In einem spektakulären Akt „ehrte“ der Abgeordnete der Berliner Alternativen Liste, Bernd Köppel, am Donnerstag den CDU-Abgeordneten Karl-Heinz Schmitz mit einer schwarzen Geldweste. Schmitz hatte zuvor für seine 20-jährige Parlamentszugehörigkeit die Silberne Nadel des Abgeordnetenhauses erhalten. Der Rechtsanwalt und Notar war im Zusammenhang mit der Beschaffung von Aufenthaltserlaubnissen für Ausländer ins Zwielicht geraten. Köppel erklärte, die AL verleihe Schmitz den Titel „Mann mit der schwärzesten Weste des Jahres 1983“ für seine „Arbeit für die Berliner Korruptionsmafia“. Die schwarze Weste war über und über mit nachgemachten Geldnoten behängt. Köppel wurde von der Sitzung ausgeschlossen.

CSSR fördert Privatbetriebe

PRAG, 27. Oktober (AP). Das tschechoslowakische Parlament verabschiedete am Donnerstag nach einer Meldung der Prager Nachrichtenagentur CTK ein Gesetz über die Verbesserung der Sozialleistungen für die Inhaber selbständiger Dienstleistungsbetriebe. Laut CTK gehören zu den Leistungen neben der bereits üblichen Zahlung von Kindergeld künftig auch ärztliche Versorgung, Mutterschaftsgeld, kostenlose Kuraufenthalte, Sterbegeld sowie „Ausfallzahlungen“ für Militärdienst.

Seit Anfang dieses Jahres können Hausfrauen, Rentner, körperlich Behinderte oder jene, die bereit sind, nebenberuflich tätig zu werden, die Genehmigung erhalten, sich mit einem Dienstleistungsbetrieb selbständig zu machen. Nach Mitteilung von Arbeitsminister Miloslav Boda machten bis jetzt rund 1200 Menschen von dieser Möglichkeit Gebrauch. Überwiegend in den ländlichen Gebieten entstanden, auf diese Weise Schneiderei-, Friseur- und Dekorationsbetriebe.

A CO TAKLE SOKROMET
HUSINEC?

Aufgespießt

„Ich befürchte bei den Gewerkschaften eine Entwicklung, daß jene, die sie heute verteideln, sich eines Tages noch nach den Loderers zurücksehen. Die werden noch Altären bauen, Kerzen anzünden und Wallfahrten unternehmen zu den Denk-

Lékař, vědec a pedagog

(fry): V těchto dnech — 24. října — uplyne sto let od narození prof. MUDr. Jiřího Brdlika, nositele Řádu práce, čestného doktora Univerzity Karlovy, který byl dlouholetým přednostou II. dětské kliniky v Praze a dětské kliniky v Bratislavě. Patřil k nejvýznamnějším osobnostem dětského lékařství na Slovensku, byl i rektorem Komenského univerzity, a zde začíná jeho dlouholetá spolupráce s prof. MUDr. J. Švejcarem. Oba začínali v době, kdy se dětské lékařství obřížně probíjovávalo, kdy dětských lékařů bylo málo a péče o dítě v počátcích, kčenecká úmrtnost velká. Populární vědecké publikace prof. Brdlika „Dítě kojenec“ a „Zdravé dítě“ vyšly v mnoha vydáních a kladně ctilivovaly péči o děti v nejširších vrstvách obyvatelstva. Od r. 1939 se datuje jeho nejužší spolupráce s akademikem J. Houškem, který vede po něm od roku 1954 II. dětskou kliniku UK v Praze. Za dlouhá léta své činnosti vychoval prof. J. Brdlik několik generací pediatriů; na jeho pracovištích se rozvinula významná činnost, a jeho žáci a spolupracovníci mají zásadní podíl na dnešní vysoké úrovni dětského lékařství v CSSR.

BYLI DVA: BRDLIK A ŠVEJCAR. LIŠILI SE
NÁZVEM TÍM, ŽE U „BRDLIKŮ“ JE DÍTĚ
PO PORODU KUPALI, COŽ SE „U ŠVEJCARŮ“
NEODPORUČOVALO...

Moskau bestätigt schweres Umweltunglück am Dnjestr

MOSKAU, 27. Oktober (dpa). Die sowjetische Regierungszeitung bestätigte Mittwohabend, daß sich im Westen des Landes eine Umweltkatastrophe großen Ausmaßes ereignete. Am 15. September strömten rund 4,5 Millionen Kubikmeter Salzlauge aus einer Deponie im Gebiet von Lwow (Lemberg) in den Fluß Dnjestr und verseuchten ihn auf einer Länge von 500 Kilometer. Mehr als 2000 Tonnen Fische sowie Kühe und Vögel seien umgekommen, berichtete die Zeitung weiter. Menschen seien nicht zu Schaden gekommen, da die Trinkwasserversorgung rechtzeitig gesperrt worden sei. Nach Angaben westlicher Diplomaten in Moskau sind schon seit Wochen Reisen in diese Region so gut wie unmöglich.

Die Lauge, ein Abfallprodukt bei der Herstellung von Kalidünger, wurde nach Angaben der Zeitung in einer Schlucht gelagert, die lediglich durch einen Erddamm verschlossen war. Am 15. September sei der Damm auf einer Breite von 60 Metern gebrochen. Die „Salzflut“ habe sich in einer Woge von rund sechs Meter Höhe 25 Kilometer über Land und dann in den Dnjestr ergossen, der bisher als sauberster Fluß im Westen der Sowjetunion galt. Der Schaden am Damm sei jedoch so rechtzeitig entdeckt worden, daß die Bewohner vorher evakuiert werden konnten.

Wie es weiter hieß, haben sich im Stausee von Nowodnjestrowkoj inzwischen rund eine Million Tonnen Salz abgelagert. Die Salzsäure auf dem Grund des Sees sei etwa zwölf Meter dick. Die Salzlösung werde jetzt langsam ins Schwarze Meer gepumpt, ohne daß dabei Schäden im unteren Flußlauf entstünden. Es könne jedoch noch zwei bis drei Monate dauern, bis der Fluß „wiederhergestellt“ sei. Das Unglück sei durch Fehler beim Bau des Dammes und durch mangelnde Kontrolle verursacht worden, hieß es weiter. Gegen acht leitende Spezialisten, Bauingenieure und Betreiber der Deponie wurden nach dem Zeitungsbericht Verfahren eingeleitet.

mälern der Loderers und Vettters. Als Weihrauchschwinger stelle ich mich dann gerne zur Verfügung.“

Bundesarbeitsminister Norbert Blüm in einem Interview der Illustrierten „Bunte“.

● Podnikové porady jsou obvykle souboje místních géniů, jejichž zbraněmi jsou cigarety. ● Automobilisté, nezoufejte! I v tom nejstarším pekáči se někdy objeví buchta!

Mädchen lebte bei den Affen

DJAKARTA, 27. Oktober (Reuters). Sechs Jahre glaubten die Eltern der kleinen Imiyati, ihre Tochter sei tot. Jetzt jedoch wurde sie unter den Orang Utans in den Sümpfen Südsumatras gefunden, nur 20 Kilometer von zu Hause entfernt, wie die amtliche Nachrichtenagentur Antara am Donnerstag meldete. Jäger hätten die inzwischen Zwölfjährige nackt unter Moosstücken liegend entdeckt und sie erst für einen Affen gehalten. Imiyati habe nämlich nicht sprechen, sondern nur mit den Händen winken können. Sie galt als tot, seit sie im Februar 1977 zusammen mit ihrer jüngeren Schwester und drei anderen Kindern mit einem Floß gekentert war. Die Zeitung „Suara Karya“ berichtete, einer der Jäger sei in Ohnmacht gefallen, als er erkannt habe, daß sie ein menschliches Wesen sei. Nachdem er wieder zu sich gekommen sei, seien die Jäger in ihr Dorf zurückgerannt, um beim Mediziner Rat zu suchen. Offenbar glaubten sie, einem Geist begegnet zu sein, hieß es weiter. Der Mediziner habe ihnen gesagt, sie könnten das Wesen getrost ins Dorf bringen. Wenn sie ihm nicht in die Augen schauen, könne ihnen nichts passieren.

H.G. KONSALIK VYLIČÍ SEXU-
ALNÍ ZÁŽITKY „ONCOBIVKY“
V ROHANU (981 str.): „DIE
AFFENTROPFEN IM URWALD.“

Glückwunsch aus Iran

BEIRUT, 26. Oktober (AP). Mit „Glückwünschen an alle Mohammedaner“ hat Iran auf die Anschläge vor Beirut reagiert, bei denen am Sonntag amerikanische und französische Soldaten der multinationalen Friedenstruppe getötet worden sind. In einer am Mittwoch von Beirut Tageszeitungen wie dergebenen Erklärung in der iranischen Presse heißt es: „Stützpunkte der amerikanischen und französischen Tyrannei wurden mit Allahs Hilfe in die Luft gesprengt, und viele imperialistische und zionistische Söldner starben unter den Trümmern der Unterdrückungsfestungen. Wir übermitteln allen Mohammedanern und Unterdrückten unsere Glückwünsche für die Vernichtung jener bezahlten Agenten der Tyrannei im islamischen Land Libanon.“

V JEDNÉ SURE KORÁNU
TOJŠI PSÁNO: BŮH JE
LAŠKA! ALAH JE ŽIVOT!!
CHOMĚNÍ JE MOHAMEDÁNSKÉ)
BOLŠEVIK!

Hilferuf bei Plastikfirma

LONDON, 26. Oktober (AFP). Ein Hilferuf Grenadas, den die Regierung unmittelbar vor dem Einfall der amerikanisch-karibischen Interventionstruppen an Großbritannien sandte, ist durch einen Irrtum bei einer Plastikherstellerfirma in London angekommen. Wie am Mittwoch im britischen Außenministerium bekannt wurde, forderte die per Fernschreiber übermittelte Botschaft Großbritannien zu unverzüglichem intervenieren bei den Vereinten Nationen auf, um eine „bevorstehende Invasion“ der Insel durch fremde Truppen zu verhindern. Das Fernschreiben traf in der Nacht zum Dienstag bei der Londoner Firma „Scanplast“ ein, deren Telex-Nummer vor Jahren dem Foreign Office (Außenministerium) zugeteilt war. Der SOS-Ruf aus der Karibik blieb im Ticker, bis am Dienstag morgen bei „Scanplast“ die Büros geöffnet wurden. Zu diesem Zeitpunkt war die Invasion auf Grenada, das dem Commonwealth angehört, bereits in vollem Gang.

KOBYRY TELEX DOŠEL DO
„ZAVODY IMENIA LENINA“
V MOSKVE, TAK V GRENADĚ
BYLI BOLŠEVICI, ANE ANIS!

„Koukám, že pekárny renovujou za plnýho provozu.“

▲ Příslušníci VB z Náchoda objasnili trestný čin loupeže, který se stal 3. září odpoledne. Pětatřicetletý Petr Č., několikrát soudně trestaný, v ochranném dohledu, vnikl v Náchodě do bytu devětatřicetiletého občana. Tam pod pohrůžkou pobodání kuchyňským nůžem ho donutil vydat rozhlasový přijímač a sepsat potvrzení, že mu věc vydal dobrovolně. Pachatel byl zadržen.

Padesát let na scéně

Těch padesát let by mu nikdo nehádal, navíc je příjemný a usměvavý. Tak by se dal na první pohled charakterizovat tanečník, baletní mistr a choreograf Bedřich Fůssegger, nositel vyznamenání Za vynikající práci a dalších dvou cen (Hans Otto medaile a Cena úderníka), které mu byly za jeho úspěšnou uměleckou práci uděleny v NDR. Sešli jsme se v Hudebním divadle v Karlíně, kde B. Fůssegger pracuje od roku 1949.

● Jak se vlastně kluk rozhodne pro balet a tancování?

Moje maminka byla švadlena a vyráběla divadelní kostýmy pro Národní divadlo v Bratislavě, kde jsem se také narodil. Takže jsem vyrůstal mezi kostýmy a divadlem. Už v pěti, šesti letech jsem dovedl napodobit všechno, co jsem viděl, takže už ve škole jsem se učil tančit u Ely Fuchsové-Lehutské. Současně jsem jezdil do Vídně, kde jsem měl tetu, do baletní školy při Státní videňské operě. První angažmá jsem nastoupil ještě jako gymnazista, v patnácti letech. To bylo v bratislavském Národním divadle v roce 1933. Takže v tomto roce to je přesně padesát let, co jsem u divadla, z toho pětadvacet let jsem byl aktivním tanečníkem.

● Balet je ovšem ebrovská dílna, která vyžaduje výbornou kondici. Jak jste to vůbec dokázal?

Absolutní bouřevnatost a láskou k tomu povlnán. Tanco nebyl nikdy mým zaměstnáním, byl to koníček, a kdybych se znovu narodil, nechtěl bych dělat nic jiného. Divadlo bylo, je a zůstane moje velká láska.

● Kromě tří let angažmá ve Vídeňské státní operě jste byl členem bratislavského Národního divadla až do roku 1947...

Ano, ale už v roce 1944 jsem se zde stal šéfem baletu. Moje první choreografie byla Nedbalova Princezna Hyacinta. Ale v roce 1947 si mě vybral choreograf Boris Milec pro baletní soubor „Nikdy již válka“ pro mezinárodní festival v Kodani, kterého se zúčastnilo 37 států, a tady jsem získal 1. cenu za charakterního tanečníka s nejvýraznější osobností. Při zpáteční cestě jsem se však do Bratislavy už nevrátil. Zůstal jsem v Praze v Divadle V+W, kde mě zajímala forma politického divadla a hlavně osobnost Saši Machova, pod jehož vedením jsem se po choreografické stránce hodně naučil.

Jako choreograf jsem projel celou Evropu. Sám jsem tančil několik měsíců v Divadle satiry v Moskvě.

ve a v Mexiku... Spolupracoval jsem s předními světovými sólisty; např. v letech 1973–76 jsem nastudoval v Hamburku, Mnichově, Berlíně i v Praze Lehárovu Země úsměvů s Giuseppem di Stefanem, byl jsem osobním choreografem Mariky Rökkové... Je samozřejmě těžké loučit se s divadlem, ve kterém člověk tak dlouhá léta pracoval, ale je třeba dávat příležitost mladším, aby nastoupili právě tak úspěšnou cestu, jako já mám za sebou. A proto jedním směřím se a jedním pláčím okem odcházím koncem této sezony z karlínského divadla, abych se mohl zaměřit na svou další práci. Baletnímu umění bych rád zůstal platným pomocníkem, dokud budu moci.

Aufgespielt

„Ernügt die Bundesregierung, dem Nationalen Olympischen Komitee für Deutschland zu empfehlen, die Olympischen Spiele 1984 in Los Angeles zu boykottieren, um damit gegen die militärische Intervention der USA in Grenada zu protestieren?“
Anfrage des hessischen SPD-Bundestagsabgeordneten Fred Zander an die Bundesregierung in Erinnerung an den Olympia-Boykott von 1980, dem sich die Bundesrepublik auf Betreiben der USA anschloß, weil die Sowjetunion im Dezember 1979 Afghanistan besetzt hatte und der Aufforderung nach einem militärischen Rückzug nicht nachkam.

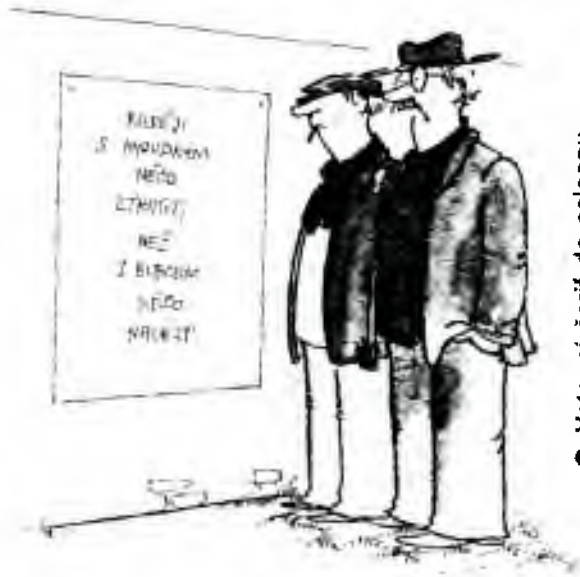
Herec M. Homola zemřel

{1a}: Návštěvníky Městských divadel pražských širokou obec filmových a televizních diváků jistě překvapí smutná zpráva, že opustil navždy umělec, řady známý a populární herec Miroslav Homola. Zemřel ve věku 74 let. Pražský rodák, který po studiu na zdejší konzervatoři vynikl v žánrových a milovníckých rolích, nalezl od roku 1941 stálé působení v pražských městských scénách. Uplatňoval se všude jako host i na jiných scénách, např. v pražském Činoherním klubu, v zájezdových souborech a v typických, většinou konverzačních nebo humoristických psíslavých filmů a televize. S jeho hereckým uměním jsme se mohli setkat i v programu Laterny magiky Z. Hrnolových větších rolí lze jmenovat především postavy v Remarqueově Posledním dějství a Jurandově Premiéře na krku. Soubor Městských divadel v neztrácí jednu ze svých charakteristických uměleckých osobností. V Čs. televizi vytvořil M. Homola s L. Liským známou a oblíbenou dvojici Huštěvského a Přibíh zemřelého bude v čtvrtý 1. listopadu v 12 hodin ve Strašnicích.

„Přihlásila se prý k odchytu za valuty — a tak si pořídila činčilový kožíšek.“

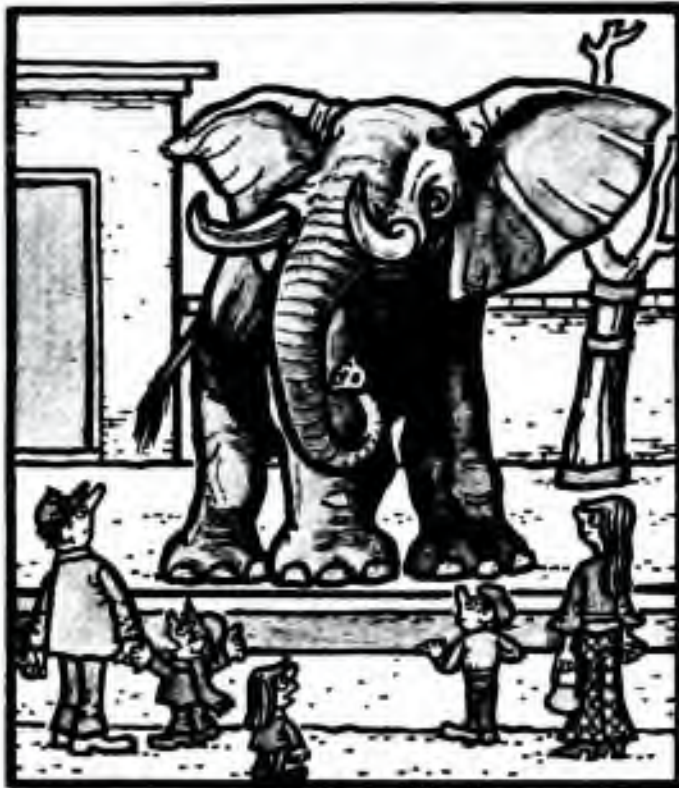
Jaroslav Pop

„S ohledem na vás musím konstatovat, že jsme ten nápis ne našli, my ho vlastně jenom mijíme.“

Vladimír Benčík

● Vstoupí šerif do saloonu a vidí na zemi mrtvého muže. Poručí si whisky a ptá se barmana:
„Hráč?“
„Ano, šerife.“
„Falešněj hráč?“
„Ano, šerife.“
„Poker?“
„Ne, šerife. Housle.“

Neprakta—Švandrlík

„Tatí — to takovému velkému zvířeti nestrčíš ani flašku?“

● Táže se advokát:
„Paní Malá, doufám, že vás manžel už nebije, když byl odsouzen k pokutě pět set korun.“

„Ne, pane doktore. Ale mám takový divný pocit. Vždycky když přijde večer domů, zuřivě se na mě podívá a hodí si do pokladničky pětikorunu.“

● Soudce žasne, když porota vynáší v případě usvědčeného vraha verdikt „nevinen“.

„A z jakého důvodu?“ táže se soudce.

„Slabomyslnost,“ pravi první porotce.

„Cože,“ volá soudce, „u všech dvanácti?“

Eysselt neuer Trainer

Mit dem 38jährigen Tschechoslowaken Jan Eysselt hat Eishockey-Bundesligist SC Riesaersee am Wochenende einen neuen Trainer verpflichtet. Er tritt an die Stelle des Kanadiers Doug Gibson. Eysselt spielte früher bei Spartak Prag und Dukla Iglau.

Der Sieger hieß Lendl

Eine Siegesprämie von 60 000 Dollar erhielt der Tschechoslowake Ivan Lendl für seinen Einzelerfolg beim 375 000-Dollar-Tennisturnier in Tokio mit 3:6, 6:3, 6:4 über den US-Amerikaner Scott Davis.

Aufgespießt

„Wir behandeln die Frau zukünftig als interessantes, komplettes Individuum.“

Arthur Kretschmer, Redaktionsdirektor des US-Herrenmagazins „Playboy“, über die seiner Meinung nach im November heft vollzogene Kursänderung des Blattes.

Jak byla Nanynka zkrácena o Pepíčka

Vedle písní budovatelských, internacionalistických a — prostě písní zná jistě každý z nás onu národní o Nanynce, co šla do zeli. Představte si, že byste své dítko — patrně ve věku předškolním — učili ji zpívat až po ten vers, kde nathala lupení lupeníčka. Capartovi by to asi stačilo, a vám taky, pokud byste měli zájem mu zatajit, že Pepíček chuděře pošlapal kosiček a zdráhal se to platit. Možná, že račlost, povýrosti, by o skutečném a kompletním vyústění zvěděla ve škole nebo mimo ni, a pak vám pravem činila přednášky, a dokonce by v tom utajení čula nějaké nerádstvo z vaší strany. Tedy nedivte se rodičovské autoritě, obvykle zákonitě se dostavující v době puberty, by se tím jen zvěšila. Možná, že by se ta písničkářská epizoda stala onou kapkou, již by přetekl nádobka snesitelného rodičovského vztahu.

Mám přítele. Má též dítě, ale o to teď nejde: jde o to, že dostává Dokumentační přehled Československé tiskové kanceláře. Tato oficiální publikace kromě jiných zajímavostí obsahuje seznam výročí. V lednovém seznamu tohoto roku najdeme u data 3. ledna nezapadlé sdělení: «1968 — zahájeno plenární zasedání ÚV KSČ; trvalo do 5.1». Představte si (viz píseň o Nanynce), že už máte vzdělání aspoň na úrovni základní školy, a jste zvědaví, zda nebude k onomu 5. lednu 1968 — o němž máte plíživý pocit, že přinesl něco nového — ještě něco dodáno: nějaké jméno.

A vsuktu! «1948 nar. Adolf Kroessing, operní pěvec... 1883 nar. Adolf Petříček, malíř a grafik... a posleze «1923 nar. Jan Suchl, spisovatel...»!

Jsem dalek pokušení zesnulé umělce Kroessinga a Petříčka, jakož i živého (ač nevím, jak živě tvořícího) umělce Suchlu podcenovat. Komu čest, tomu čest, je moje heslo. Ale jaksi nejsem stále ještě spokojen, něco jako by mi chybělo. Ze zoufalství tedy obracím stránky četkařského Přehledu, aby můj zrak dopadl na sloupec «Výročí v lednu 1983 v zahraničí». Třeba se to jméno zasloužilo tam — copak se nám fura lidí od roku 1968 nezaučovala do zahraničí? A co vidím — známé jméno tam je! Neboť 5. ledna se roku 1938 narodil «Juan Carlos I., španělský král...».

Tím jsou jména spojená s 5. lednem vyčerpána, a vyčerpán jsem skoro i já, takže jen z posledních sil sahám k příručce nejvěrnější, a v ní nalézám větu, o jejíž existenci jsem si v duchu činil zoufalé dohady. Věta zní: «Ústřední výbor pak prvním tajemníkem ÚV KSČ zvolil jednomyslně soudruha Alexandra Dubčeka...». Pochopíte, jak se mi ulevilo? Rázem jsem zapomněl na pěvce Kroessinga, na spisovatele (pokud jím je) Suchlu, ba i na monarchu dnešního Španělska, a začal jsem vzpomínat. Třeba na Dubčekovy televizní a rozhlasové promluvy od srdce k srdci, na docela jiný První máj 1968, na osudovou výměnu dopisů mezi Varšavou a Prahou, na železniční vagon v Černé nad Tisou, a pak na tanky, tanky, tanky, černý dým, zkravené vlafky, rány z automatů na výstřahu, do průčelí Národního muzea, a nejen tam... A řekl jsem si: jak je dobře, že nám naše dobrá ČTK připomněla ono výročí, a jak moudře nám smělá, co za něm vězí, jen aby nás přinutila vyvinout aspoň minimální úsilí paměti, která nám pochopitelně rovnou vybavila nadavkem i všechno další!

Možná, že si někdo klade otázku, proč? Proč osvětlení redakční pracovníci vynechali onoho Pepíčka... totiž chci říci Dubčeka, když už o Nanynce jdoucí do zelička, tedy o onom kritickém zasedání ÚV zprávu věrně podali? A než se ukvápíte a řeknete, no samozřejmě schválně, a tak dále, dovolte, abych ve vás vzbudil pochybu. Píam se totiž: A když by schválně, proč by ti mamlasové (jen v tom případě!), tedy ti mamlasové vůbec považovali za užitečné vyžbleptat, že se tenkrát nějaké zasedání ÚV konalo? Co to je za udalost, takové běžné zasedání ústředního výboru, když z něho nic paměťhodného, třeba zvolení nějakého Dubčeka, nevyplývalo? Nebyli by jednali daleko zásadněji, straničtější, bděleji a ostrážetější, kdyby nám byli skryli i takovou lapálii? A jestliže neskrýli, proč ne?

Než i zde učiníte chvatný závěr («protože jsou blbí» apod.), dovolte další příklad z nedávna, už znormalizované historie. Neuplynulo totiž příliš

mnoho vody ve Vltavě (pokud se tekutě tak můžeme říkat — ale ani o to tu nebeží), a táž ČTK, která se jak známo může honosit i obrazovou redakci, vydala — chtějíc oslavit generála-prezidenta Svobodu, vzhledem k jeho totální kapitulaci před pány B. v Kremli a H. na Hradě — davovou fotografii o jeho někdejším zvolení prezidentem. K smůle znormalizovaných obrazotvůrců z Četky byl ovšem L.S. zvolen v téžto zapomenutelném roce 1968. Což byla od něho chyba velká — a že by neodčitelná? Ale kdepak, odčitelná! A vydala tudíž Fotočetka pohled na třetí hradní nádvoří, kde se v první řadě vyjímali zvláště páni Lenárt, Svoboda a Lomský (tehdejší ministr národní obrany), vstojie, snad při hymně. Čili fotografii jednou svou vlastností připomínající onu letošní noticku o výročí 5. ledna, anebo, chcete-li, onu písničku o Nanynce okleštěnou o dupavého Pepíčka. Ještě štěstí, že v zahraničí byly po tomto zdarilem zásahu četkařských nůžek uveřejněny jak tato prostrížená a znovunalepená fotka, tak i její original, na kterém — srovnání připomíná černou magii — mezi Lenártem a Svobodou stojí — nemusím vám jistě říkat, kdo...

Operace Dubček/nůžky měla ještě jeden následek, rázu jaksi architektonického. Vysoce ideovým stríhem totiž poněkud ubylo Svatovítského chrámu, přesněji řečeno jeho jistě lodi. Zmizelo jedno ze dvou na původním snímku viditelných velkých gotických oken. Věru nevím, jak by na takovou excizi byli reagovali královští stavitelé Petr Parler z Gmundu nebo Matyáš z Arrasu. Nebo třeba i Antonín Zápotocký, který vypráví v knize Rudá záře nad Kladnem, že jako kamenický učení byl při tesání některých těch poivor, co na nás z povrchu velechrámu chrlí vodu, když prší. Ale ten by se tomu všemu nedivil — však už za jeho působení se stalo dobrým zvykem vysříhovat nebo začernovat nebo maskovacími kníry a vousy odosobňovat zavražděného Slánského nebo jiné osoby vyobcované ze slavných dějin KSČ (o KSSS nemluvě), úplně stejně jako toho Dubčeka ze záznamu o zasedání ÚV KSČ 3.-5. ledna 1968.

Neomyslete si, že jsou-li cenzurovány fotografie a četkařské výlety do historie, nejsou cenzurovány třeba inzeráty! Nemyslím inzeráty o tom, že se koupí hry Václava Havla nebo romány Milana Kundery nebo paměti Václava Černého. Kdepak: inzerát o tom, že někdo umřel. A zase: ne, že umřel Smrkovský, Kriegl nebo Patočka. Loňského 17. prosince přinesla Lidová demokracie úmrtní oznámení:

«Univ. prof. Růžena Vacková zemřela 14. prosince. Pohřeb v úterý 21.12. ve 13.30 hod. z pražského kostela Na Malvazinkách; rekviem ve čtvrtek 23.12. u sv. Václava na Smíchově. Přátelé».

Umřela tedy pani profesorka Vacková v ústředním orgánu Čs. strany lidové dosti telegraficky. Rozvíňme proto oznámení trochu. Stojí to za to — nemluvě o tom, že už slušnost a její památka by takové rozvinutí zasluhovaly. Řádná profesorka klasické archeologie a dějin umění Růžena Vacková se narodila roku 1901 ve Velkém Meziříčí. Doktoráty získala na Univerzitě Karlově a univerzitě v Římě. Za války byla vězněna v nacistickém koncentračním táboře, její matka a bratr byli popraveni. V roce 1946 byla jmenována profesorkou UK a rektorkou Studia Catholica, roku 1951 zatčena a 1952 odsouzena Státním soudem v Brně ke 22 letům žaláře «za špionáž ve prospěch Vatikánu a USA». Propuštěna byla v roce 1967. V období Pražského jara publikovala odborné studie z dějin umění a filosofie náboženství. V roce 1977 byla první ženou, která podepsala Chartu 77.

Nekladu uvedené tři případy (z jak mnoha?) na roven: pracovníci administrace v Lidové demokracii jistě netušili, jak by se dalo oznámení o pohřbu prof. Vackové rozvinout. Kdežto redaktori Četky v prvním i druhém případě věděli, jaký význam mělo lednové zasedání ÚV roku 1968, i kdo to stál mezi Lenártem a Svobodou na fotografii z jejich redakce, než ho vyoperovali. A já jsem jim vděčen, že vykastrovanou zprávu i fotografii přece jen vydali. Abychom si znova uvědomili, jakou hlubokou pravdu vyslovuje Jaroslav Tomčík ve 3. čísle letošního Tribuny, týdeníku ÚV KSČ, v článku přiléhavě nadepsaném «Padělatel historie». Cituji doslova:

«... buržoazní propaganda (se) neštítí ani těch nejpodlejších metod. Záměrně zkresluje historická fakta, vytváří je ze vzájemných souvislostí, zveličuje nepodstatné nebo méně vý-

Zbytečné starosti

Když se před dvěma roky otvíral na Pankráci s velkou slávou Palác kultury, hned se z tribuny a v novinách vysvětlovalo, oč je tato pražská instituce skutečně než její protějšky v západních zemích a tak obrovskému zájmu návštěvníků Prahy i Pražanů se těší. Někteří neváhali srovnávat ji s novým pařížským Národním střediskem umění a kultury Georges Pompidoua, a zároveň si starostlivě kladli otázku, zda je Francouzská budova umění využit. Jaka je dnes skutečnost: pařížské Centre Pompidou navště-

Siroká teka Volha. Pluje po ní vor, na voru sedí Ivan Ivanův. Vor uvádí do pohybu ženu, která odstrkává vor bidlem. Ze břehu je slyšet hlas: «Ivane Ivanův, zastav, vystup, posedíme, okurky pojme, vodky popijeme, pobesedujeme».

Ivan Ivanův volá: «Kuzmo Kuzmův, rád bych zastavil, vystoupil, poseděl, okurček pojedl, vodky popil, pobesedoval. Ale jak vidíš, nemohu. Vezu ženu do porodnice».

známé události na úkor rozhodujících... Tyto praktiky, tak časté v buržoazní historiografii i publicistice, nacházejí uplatnění i v současné době... Tedy že nacházejí, to jsem věděl. Nebylo mi docela jasné, do jakých podrobností naši buržoazní padělatelé jdou. Ti by snad zapřeli nos mezi očima. Nebo vystříhli.

Bezpečně první

Ceskoslovensko se chlubit různými prvenstvími, ale ne každé je radostné. Máme čelné postavení ve spotřebě elektrického proudu na jednotku výroby, v nadvaze strojírenských výrobků a ve spotřebě surovin, které nevlastníme, v přepočtu na obyvatele máme vysokou výrobu oceli a spotřebu piva, značná je i obezita obyvatelstva. Ted jsme se také vypracovali na čelné místo v Evropě ve škodlivinách, exhalacích, které vypouštějí naše závody do volné přírody, v zaneřáděnosti vod a toků.

Reálný socialismus tak získal prvenství ve zdraví škodlivým svinstvím. V poslední době na to doplatilo 30 tisíc hektarů zničeného lesa, který bylo třeba jen v ČR vykácet. Třetina lesního porostu v ČR je exhalacemi vážně ohrožena, 690 tisíc hektarů je škodlivými emisemi poškozeno.

Překračujeme všechny normy

Mezinárodní normy určují hranici exhalací, která v zájmu lidského zdraví a v zájmu přírody musí být dodržena. V Československu je už dnes množství lokalit, kde tato norma je překračována šestnáctkrát. Do katastrofické oblasti postižené exhalacemi patří přirozeně vzorné socialistické město Praha, celý Středočeský, Severomoravský a Jihomoravský kraj, dále části Bratislavy, Prievidza, Hradec Králové, Louny, Plzeň, Most, Chomutov, Sokolov, a jásat přilís nemohou ani Karlovy Vary, Mariánské Lázně a další místa.

Kromě lidí vymírají zajáci, bažanti, koroptve, ale i čmeláci. Jen politbyro se statečně drží. Strana tvrdí, že nemá nic jiného na mysli, než blaho člověka. Lže nám snad rodná strana, snaží se nás snad pomýlit?

Jakby, strana nelže. Důkazem je, že se podařilo na různá zavinovádlá a komíny v ČR namontovat 3463 odlučovačů takových nebo makových exhalací. Málo? Moc? Dost — skoro. Malé je, že nejen lidé, ale i odlučovače mají stanovenou mez životnosti. Elektrické odlučovače mají životnost odměřenou na 15 let, zatímco motré a suché odlučovače mají svůj život spočítaný na 7 let a méně.

Asi 65% odlučovačů namontovaných v ČR slavi letos v průměru své třiatřicet až třiatřicet narozeniny. Jen 35% odlučovačů není v průměru starších než 13 let. Strana nelže, odlučovače exhalací jsou. Malé je, že na komínech jsou vlastně parádní atrapy a že léta tak rychle běží, zavězení.

První pozici obhájíme

Patří k úřednímu tajemství, že v ČR žije na 4 milióny obyvatel v zamořených, zdravotně krajně nebezpečných oblastech. Podobně jako ovzduší jsou zamořeny vody, řeky, rybníky, voda spodní i povrchová. Není divu, když vláda vydala na 2 tisíce výjimek, které povolují vypouštět do vod odpady. K tomu připočítáme, že třetina obyvatel ČR není napojena na kanalizaci, takže žumpa a fekálie jdou zpravidla do spodních a povrchových vod. V samotné Praze nesmějí maminky vařit dětem kojeneckou spravu z tzv. pitné vody pražské vodovodní sítě; je v ní tolik dusičnanů, že by děti zmordaly. Ale takto otrávenou vodou se s vědomím úřadů zásobují alespoň dospělí. Už leta.

K ničení vody přispívá nemalou měrou i nesmyslná koncentrace dobytka na velkofarmách JZD a státních statků.

Prvenství ve výrobě nejmizernějšího prostředí k životu si zřejmě chceme uchovat. Na věci se pracuje. V roce 1982 jsme dokázali způsobit 302 havarijních případů. Dvojnásobek proti roku 1970 a o 62% více než v roce 1981. Tu se rozplácne vojenský kamión s naftou, tu teče kotel nebo roura s ropou, tu cosi jiného, ale pořád se něco děje.

V reálném socialismu je všechno reálné. I průšvihy, i jejich řešení. V roce 1978 státi investoval ve prospěch ozdravení vod v ČR 624 miliónů korun, ale v roce 1982 se investice scvrkly o polovinu, na 268 miliónů. Kolik by bylo třeba peněz, aby se dnešní vody staly vodami? Padesát miliard korun. Pochopitelné, že nejsou. Státi je nemá a nedá, protože potřebuje prostředky na údržbu a výkrm policajů a oficírů. Neboť oni to jsou, co v zemi vytváří zdravé ovzduší.

Ale nemluvně o ozbrojencích, když máme na mysl životní prostředí. Chceli bychom vědět, co se děje s těmi, kteří životní prostředí ničí.

Spolana Neratovice pustila do vzduchu desetkrát více nečistot v průběhu jedné hodiny, než se smělo. Napařil tedy úřad Spolana pokutu ve výši 600 tisíc korun, tak jako 150 tisíc korun vysocanské spalovně a dalším podnikům za podobné nedodržení předpisů. Podniky zaplatily polovinu předepsané pokuty a lidé, kteří škody způsobili a byli za ně odpovědní, nazaplatili na pokutách ani haléř. Proč? Všichni buď měli mocné strýčky, nebo prokázali, že jednali v zájmu výroby — a ta má před ochranou životního prostředí nespornou přednost.

Tak se Československo, oplývající kdysi mlékem a srdím, země čistých vod, krásných strání a husrých lesů, postupně mění v měsíční krajinu.

Lišky na smetišti

Změny jsou vidět všude a na všem. Treba na liškách, které přestaly lovit. Současná generace lišek má zcela novou kvalitu. Potuluje se po skládkách, vybírá si potravu z bohatě zásobených popelnic, prochází se Letenskými sady, čurá na podstavec bývalé velesochy J. V. Stalina v Praze, chodí po ruzyňském letišti, tloustne a blahobytní a pro samé roupky se množí a množí, takže letos na podzim bude na lišky vyhlášen pogrom.

Jaké máme in puncto životní prostředí perspektivy? Pro veřejnost jsou ministerstvem vnitra utajeny. Dobře činí hoši z kachláku a vnitřních sídlišť.

Investice na ochranu vod a ovzduší jsou rok od roku nižší. Loni jsme na přírodu a lidi vypustili 5,26 miliónů tun pevných a plyných jedovatých látek. A odlučovače stárnou. A nikdo dosud nespočítal, co stojí těžba a spalení metrů hnědého uhlí. Nikdo nevypočítal, co stojí nezdravá struktura průmyslu. Nikdo neřekl, jak vypadá krevní obraz obyvatelstva žijícího v oblastech, ve kterých se až šestnáctkrát překračuje povolená norma exhalací...

Žijeme v naprosto surreálném socialismu.

„Ale to je přece úplně normální, má moje žena taky sere.“

My a Rakušani

Ve vídeňském Institutu pro mezinárodní srovnávání publikoval jeho pracovník, český exilový ekonom ing. Petr Havlík zajímavou studii, ve které srovnává Československo se sousedním Rakouskem.

Uvádí v ní například, že ještě v roce 1960 byl průměrný příjem obyvatel obou zemí přibližně stejný, zatímco o dvacet let později, v roce 1980, byl příjem rakouského občana už dvakrát tak velký jako jeho československého souseda. V přepočtu na šilinky činí průměrný roční plat československého občana 51 tisíc šilinků, naproti tomu rakouského 123 tisíc. Československý pracující dostává tedy jen 41 procent výdělků zaměstnaného Rakušana. K tomu je nutné připomenout, že průměrná týdenní pracovní doba činí v Rakousku 37 hodin, kdežto v Československu 42 a půl hodiny.

iatrišchen Klinik behandelt worden.

Danisches habe zugegeben, selbständig einen Lesetext geändert zu haben, um seiner Ablehnung des sowjetischen Vorliegens in Afghanistan Ausdruck zu verleihen.

Aufgespielt

Das „Rhein Sieg Echo“ in einem Bericht über einen Besuch der „Kanzlergattin“ Helmut Kohl in Oberdollendorf, ist dem Vorsitzenden des Verbands Probsthof e. V., ... nicht unbekannt.

Sender vergibt „Versprecher“

MOSKAU, 15. Dezember (AFP). Der Nachrichtensprecher Wladimir Dantschew, der in mehreren englischsprachigen Nachrichtensendungen die sowjetische „Besetzung“ Afghanistans angeprangert hatte, soll einen anderen Platz in der Redaktion von Radio Moskau erhalten haben. Er erfüllte erneut redaktionelle Aufgaben, habe aber keinen Zugang zu den Mikrofonen, hieß es glaubwürdigen sowjetischen Quellen zufolge. Nach seinem „Versprecher“ war der Journalist in seiner Heimatstadt Taschkent eine Zeitlang in einer psych-

gestalt hatte. Seine Sympathie mit den bereits 1981 vor Gericht erfolgreichen Glockenlärm-Gegnern — die Kühe dürfen nachts keine Glocken mehr tragen — bewiese, daß sich der einbürgerungs-willige Mann noch nicht genügend angepaßt habe, sagte ein Bauer auf der Bürgerversammlung.

HĚLI DY SAMI NOSIT
KRAUSKÝ ZVONČEK-JSOU TO
DĚROVÁNÍ SE JRAČÍ!

An Kuhglocken gescheitert

ADLIGENSWIL, 15. Dezember (Reuters). Einer seit 1969 in der Schweiz lebenden tschechoslowakischen Familie haben die Bürger der Luzerner Vorortgemeinde Adligenswil das Gemeindegeld und damit auch das Schweizer Bürgerrecht verweigert. Die Mehrheit der Einwohner hat dem Tschechoslowaken nicht verziehen, daß er bei einem Streit um nächtlichen Kuhglockenlärm im Dorf die Meßinstrumente zur Verfügung

Unbekannter Hitchcock-Film über Nazi-Greuel gefunden

LONDON, 14. Dezember (dpa). Der wohl härteste Film, den der Regisseur Alfred Hitchcock jemals bearbeitet hat, ist ein nie gezeigter Dokumentarstreifen über nationalsozialistische Greuelthaten in deutschen Konzentrationslagern. Die 1945 von dem Regisseur zusammengestellten Aufnahmen sind jetzt im Archiv des britischen Kriegsmuseums in London wiederentdeckt worden, teilte eine Sprecherin des „Imperial War Museum“ am Dienstag mit. Der freizugängliche Film wurde offenbar jahrzehntelang für unbearbeitetes Material gehalten.

Die Entstehung des knapp einstündigen Films ohne Titel hängt mit der Rolle der Briten nach dem Zweiten Weltkrieg als Besatzungsmacht in Deutschland zusammen. Die Aufnahmen von Leichenbergen und abgemagerten Überlebenden wurden vom britischen Militär nach der Befreiung von KZ-Opfern in Bergen-Belsen und Buchenwald gemacht. Hitchcock stellte die Filme später für das Informationsministerium in London zusammen, um „die Terrormethoden der Deutschen“ zu dokumentieren.

Der Film sollte vor allem den Deutschen selbst — aber auch im Ausland — vorgeführt werden. Doch im Rahmen der Aussöhnung sah die britische Regierung später von dem Vorhaben ab. Daher gibt es auch keinen gesprochenen Kommentar, doch legte Hitchcock im Sommer 1945 ein Wortmanuskript vor. Das „Imperial War Museum“ besitzt fünf Kopien. Die britischen Fernseh-Anstalten BBC und ITV haben inzwischen mit der Sichtung begonnen.

KATYU? POPRAVY V ČESKOSLOVENSKU? Star-Koch mogelte mit Wurst

LYON, 13. Dezember (AFP). Der französische Starkoch Michel Guerard wurde wegen unlauterer Werbung am Dienstag von einem Gericht in Lyon zu einer Geldstrafe von 10 000 Francs (rund 3300 Mark) verurteilt. Der Direktor seiner Gesellschaft „Comptoir Gourmand“, die teure Lebensmittelkonserven unter dem Namen des Kochs anbietet, erhielt eine Geldstrafe in doppelter Höhe. Die angeblich mit besonderer Sorgfalt aus-
gesuchten und bearbeiteten Würste der Nobel-Marke kamen aus einer normalen Fleischfabrik und wurden in einem Supermarkt in anderer Verpackung, jedoch fast um die Hälfte billiger verkauft. Das biologisch einwandfreie Gemüse stammte aus einer Konservenfabrik. Die Klage gegen den Meisterkoch war von zwei Verbrauchergesellschaften eingereicht worden.

ALE TALÁNY OD KARABCE...!

Aufgespießt

„Nein, aber es gibt gewisse Mitglieder des Parlaments, bei denen ich nichts dagegen hätte, sie für eine ziemlich lange Zeit dorthin zu schicken.“

Die britische Premierministerin Margaret Thatcher laut AP auf die Frage, ob Großbritannien beabsichtigt, in nächster Zeit einen Astronauten für einen Raumflug abzustellen.

„Dreaded mladých Američanů přepřelo Atlantik v loďi nautyvané s dubového dřeva po vzoru plavidel starých Vikingů. Odvážlivci překonali vzdoučený oceán na loďi dlouhé 23 metry se čtyřlístkovou duhou.“

Unbekannte Flötensonate Beethovens entdeckt

ROM. Der italienische Pianist Carlo Alberti Neri hat nach dem Bericht einer italienischen Agentur vom Dienstag in einer Privatbibliothek der mittelitalienischen Stadt Arezzo ein bisher unbekanntes Werk aus der frühen Schaffensperiode Ludwig van Beethovens entdeckt. Es handelt sich um eine Sonate für Flöte und Klavier. Neri will die Komposition bald zur Aufführung bringen. AP

UŽ SI JI DOHA PŘEKRAVÁ...!

Unter der Dusche taub

ROCHESTER, 14. Dezember (AFP). Ronald Reagan, US-Präsident und mächtigster Mann der westlichen Welt, ist unter der Dusche hilflos. Der Grund: Reagan trägt einen Hörapparat im rechten Ohr, der jedesmal zu pfeifen beginnt, wenn der Chef des Weißen Hauses unter der Dusche steht. In einem Brief an den Vorsitzenden des nationalen amerikanischen Instituts für Schwerhörige in Rochester, im US-Bundesstaat New York, William Castle, gab der Präsident jetzt sein Geheimrezept zur Verhinderung der Störung bekannt: den Apparat herausnehmen, bevor man die Dusche andreht. Der Hersteller dankte seinerseits seinem illustren Kunden für die Werbefilfe durch das Tragen des Geräts. Seit der Staatsmann bekannte, einen Hörapparat zu tragen, ist der Verkauf dieser Geräte in den USA sprunghaft angestiegen. Reagans Hörleiden stammt aus der Zeit, als er noch in Filmen Westernhelden mimte. Damals war eine Platzpatrone in unmittelbarer Nähe des Darstellers abgefeuert worden.

SNAD BY BYLO LEPŠÍ, KADYBY TEL DO PENZE, ABY SE NEPŘESTÉHOVAL KREML DO BILENO DOHU!

Antická plavidla vydávají svědectví

Britský archeolog a potápěč v jedné osobě, Alexander McKee, objevil na mořském dně nedávno italského ostrova Giglio vrak antické obchodní lodi. Podle prvních odhadů se zdá, že loď ztroskotala s potopila se snad někdy před 2600 lety a patřila k flotile plavidel starověkých Etrusků. McKee, který je ve světě znám jako expert v podmořské archeologii, už začal přípravu k vyproštění lodi z nadobrovolného zajetí.

McKee se mj. představil objevitelské výpravě starověké lodi krále lidstva Vill. Mary Rose 1. Hm, že vypracoval plán na její vyživení z mořského dna. Pokud jde o objevnou etruskou loď, bude pak o její vyproštění delieko komplikovanější a obtížnější.

Není např. dosud zcela objasněno, zda nyní nalezený vrak se už před časem nestal cílem výprav různých hledačů pokladů na mořském dně. Takových lidí se potuluje po pobřeží stále dost a dost, vybírají, pokud to jde, s potopených lodí nejzákladnější části a ty pak prodávají za velké peníze různým soukromým sběratelům. Už mnoho nedocenitelných antických památek takto zmizelo, jsou dnes vlastně nedostupné nejen pro širokou veřejnost, ale ani vědci k nim nemají přístup. Povětšinou o nich ani svedí.

Z etruského vraku už potápěči vylovili řadu předmětů, např. části různých starověkých námořních zařízení, hroty střel, tabulky nřvané v té době k psaní. Poměrně značné množství drobností dává podle McKeea naději, že potopené plavidlo se zatím nestalo obětí vykradaců.

Podmořští archeologové se snaží alespoň s doševadních zřetelně odpovědět na řadu otázek, například jak vlastně Etrus-

kové své lodě stavěli, v kterých pobřežních oblastech udržovali obchodní styky atd. Až dosud byly informace tohoto charakteru čerpány z nečetných dobových nákrešů.

Další sensací v podmořské archeologii se stal objev arabické obchodní lodi, která šla ke dnu nedávno sicilského přístavu Marsala někdy kolem roku 900 až 1000 n. l. V době, kdy tuto oblast světa ovládali Arabové, byl přístav nazýván Marsa Allah — Přístav Boha. Archeologové o nalezeném plavidle hovoří jako o lodí, nikoliv vraku, protože je to jediné plavidlo z té doby, které se zachovalo zcela včetně nákladu, který převaželo. Chybí mu pouze stěžeň, jisk není loď poškozena.

Podle názoru odborníků mohla potopená loď tak dlouho unikat pozornosti — ležt v hloubce pouze několika metrů na poměrně velmi živé námořní trase — že byla zanesena silnou vrstvou písku. Ten se také stal výborným konzervačním materiálem. Nyní loď objevili celníci, kteří pátrali v dané oblasti se svých kutrů po paterách narkotik. Na dnešní dobu je to plavidlo největší — dlouhé 18 metrů, čtyři metry široké — ale postavené ze solidního dřeva, které bylo natřeno. Zbytky barvy jsou na něm ještě patrné.

Dvalet lodě byly nalezeny převážně a plně amfory s vínem. Rozsolvitá rioná substance je nyní laboratorně zkoumána. Specialisté z Archeologického ústavu v Palermu rovněž uvážou o vyproštění celé lodi až dosud vynasit qd hladinu potápěči pouze plně amfory s vínem a dnes neznámá dobová zařízení k měření a vážení. A právě tak jako v případě starověké lodi, chybí odborník v Palermu na základě dochované polopodné lodi pátrat po životě dávných obyvatel Sicílie před nálezem Norimánů. Zajímavé je, že nikdy ne loď ani v jejím okolí nebyly objeveny slopy po posádce. Dá se soudit, že se námořníci buď zachránili, nebo se po straskání lodi aji oběti pirátů. (šek)

Etuská loď podla starověké krápy

Schweiz verdoppelt Urlaub

BERN, 14. Dezember (Reuters). Der gesetzliche Urlaubsanspruch in der Schweiz soll von zwei auf vier Wochen verdoppelt werden. Der Ständerat (Kantonsvertretung im Parlament) stimmte am Mittwoch in dritter, abschließender Lesung einer vom Nationalrat (Volksvertretung) beschlossenen Gesetzesänderung zu, die außerdem für junge Arbeitnehmer fünf Wochen Urlaub vorsieht.

Moskau baut Supertransporter

LONDON, 14. Dezember (Reuters). Die Sowjetunion hat laut Angaben von Jane's Flugzeugjahrbuch 1983—84 ein gigantisches Flugzeug entwickelt, das auch zum Transport von SS-20-Raketen und ihrer mobilen Startgeräte geeignet ist. Der Prototyp der vierstrahligen „Antonow-400“ (Nato-Name: „Condor“) sei die derzeit größte fliegende Maschine in der Welt, heißt es in der neuesten Ausgabe des Nachschlagewerks.

Azoren-Abkommen verlängert

LISSABON, 14. Dezember (AFP). Die USA und Portugal haben in Lissabon das Abkommen über die Benutzung der Luftwaffenbasis von Lajes auf den Azoren bis 1991 verlängert. Als Gegenleistung werden die USA in den ersten

vier Jahren an Portugal eine Finanzhilfe in Höhe von 635 Millionen Dollar (1,7 Milliarden Mark) gewähren, darunter 400 Millionen als Schenkung und 235 Millionen in Form von Krediten.

Stoji pan na Václavském náměstí a zvrací. Jde kolem jiný muž, zadumaně na něho pohledné a po chvíli praví: „Víš, že se ti, kamaráde, ani nedívám!“

Otázka radiu Jerevan: Proč jsou v Sovětském svazu tak oblíbeny špičaté italské polobotky? Radio Jerevan odpovídá: Protože se jimi dá zašlapnout svůj i v kontě.

Moskau verspricht mehr Jeans

MOSKAU, 12. Dezember (dpa). Textilfirmen in mehreren Städten der UdSSR wollen im kommenden Jahr mit der Produktion von sowjetischen Jeans-Hosen beginnen, die mit „bekannten“ ausländischen Fabrikaten konkurrieren könnten. Das kündigte die sowjetische Regierungszeitung „Iswestija“ in einer Antwort auf eine Leserzuschrift an. Der Einsender hatte das Blatt gefragt: „Wann wird es einheimische Jeans geben, die wir mit dem gleichen Vergnügen tragen können wie die, auf denen der Aufkleber einer ausländischen Firma ist?“ Bereits vor Jahren hatten sowjetische Zeitungen wie das Wochenblatt „Nedelja“ von der UdSSR-Industrie eine bessere Jeans-Produktion gefordert. Kritiker hatten die schlecht geschnittenen Beinkleider aus sowjetischer Produktion als „Parodie“ auf richtige Jeans bezeichnet. Manche Sowjetbürger bezahlten deshalb Schiebern „sagenhafte Summen“, um vernünftige „Dschinssy“ zu ergattern. Laut „Iswestija“ hat eine Textilfabrik in Kalinin jetzt 100 000 Paar des neuen sowjetischen Jeans-Modells „Twer“ — nach dem alten Namen der Stadt — auf den Markt geworfen. Das Unternehmen sei aber bisher das einzige im Land, das „diese populären Erzeugnisse“ fertige.

Hitchcock se vrací

[a]: Jeden z nejznámějších filmů Alfreda Hitchcocka „Okno na nádvorní“ se vrací po dvaceti letech do amerických kin. Dlouhou dobu bylo totiž vzhledem k tvůrčí embargování. Premiéra „Okna na nádvorní“ se konala v roce 1954 a Hitchcock sám o sobě prohlásil, že je člověkem posedy myšlenkou zobrazovat a pozorovat jiné. Hrdinou svého filmu učinil tehdy fotoreportéra, který třebaže si zlomil nohu, překonává svou nudu vyhlížením z okna a pozorováním svých sousedů. Přitom se mu podaří odhalit vraždu. V závěrečné sekvenci filmu přichází vrah ženy k fotoreportérově a vyhazuje ho z okna. Hlavními představiteli filmu jsou James Stewart a Grace Kellyová. Slavný filmový veterán Stewart hrál celkem ve čtyřech Hitchcockových filmech.

Nobel-Medaille für Madonna

WARSCHAU, 13. Dezember (Reuters). Der polnische Arbeiterführer Lech Walesa hat am Dienstag seine Friedensnobelpreis-Medaille während einer Messe in Tschenstochau dem polnischen Nationalheiligtum geschenkt. Walesa und seine Frau Danuta, die stellvertretend für ihren Mann die Medaille bei den Zeremonien in Oslo am Samstag entgegengenommen hatte, nahmen an der Frühmesse im südpolnischen Kloster Jasna Góra teil. Ein Priester sagte, die Medaille werde entweder am Altar der „Schwarzen Madonna“ oder im Museum des Klosters aufbewahrt werden.

ORDNĚ NIKDO NIC NEDA!

Langer Weg zum Arbeitsplatz

PEKING, 14. Dezember (Reuters). 82 Tage brauchte der 27jährige Chinese Wang Qingchun aus Peking für die Anfahrt zu seinem Arbeitsplatz. Wie die chinesische Nachrichtenagentur meldete, hatte der diplomierte Volkswirt rund 10 000 Kilometer zurückzulegen, bevor er sich bei seinem neuen Arbeitgeber, der Schulbehörde in der tibetani-

Jurij Andropow hat seine Arbeit wieder aufgenommen. Ein ungenannter Informant hat es der französischen Presseagentur AFP gesagt, mitten in Moskau; dann muß es ja wohl stimmen.

„Sind Sie von französischer Agentstwo Petschati — äh — von Presseagentur?“ fragte der Vermummte mitten auf dem Roten Platz. „Oui, das heißt, ich wollte sagen, da da“, sagte der Franzose. „Sehr gut“, sagte der Vermummte und bat um ein Glas Wodka. Er bekam es im Warenhaus GUM, da fiel es nicht weiter auf.

„Genosse Andropow — Sie wissen noch? Er ist predestiniert — also Präsident und Parteisekretär?“ Der Franzose sagte, er könne sich noch

erinnern. „Sehr gut, er wird sich teilnehmen an Plenum des Zentralkomitees.“

Das war die Sensation. „Wann denn?“ flüsterte der Journalist. „Es wird sein 26. Dezember. Genosse Jurij Wladimirowitsch Andropow kann sogar schon wieder — on travaille — ich wollte sagen — er arbeitet.“ Noch eine Sensation.

„Wer sind Sie?“ fragte der Journalist. Der Vermummte wandte sich wortlos ab und verschwand in der Schlange vor dem Brotladen „Gastronom“. Wir haben ihn dort wiedergefunden und entlarvt. Er trägt einen Bart. Auf seinem Paß steht „Babuschka Frost“. Der russische Weihnachtsmann. Carolus

LETOS NADĚLUJE „BA'DUJKA FROSTOVA“
PROTOŽE „DĚDEK FROST“ NADĚLUJE NA ŠIBÍŘI.

Stradivárky v rukou dvanáctiletého

[av]: Dvanáctiletý Vadim Repin, žák hudební školy v Novosibirsku, se stal přechodným majitelem dětských stradivárek, které jsou uchovávány ve státním majetku SSSR. Více než dvě stě let starý nástroj bude po více než dvaceti letech opět použit k živé hudební interpretaci. Vadim Repin, nyní hráč na vzácný nástroj, se stal vítězem houslové soutěže Henryka Wieniawského v Poznani, kde získal zlatou medaili. Repin vystupoval již na samostatném sólovém koncertě v moskevské konzervatoři. V jeho repertoáru jsou náročné skladby, jako Beethovenova Paterická, díla Paganiniho a Čerenikova.

„Tunika Christi“ als Geisel

PARIS, 14. Dezember (AFP). Für den in der Nacht zum Dienstag erfolgten Diebstahl der „Tunika Christi“, die seit dem 9. Jahrhundert in der Basilika Saint-Denis bei Argenteuil im Norden von Paris aufbewahrt wurde, übernahm am Mittwoch ein anonymes Anrufer bei der Zeitung „Libération“ im Namen der Untergrundbewegung „Action Directe“ die Verantwortung. Er forderte die Freilassung von drei inhaftierten Mitgliedern der Organisation und ein „Lösegeld“ von 300 000 Francs (100 000 Mark), das „die Kirche an die verbotene polnische Gewerkschaft „Solidarität“ überweisen müsse. Die Reliquie wird von Gläubigen ähnlich verehrt wie das Turiner Schweißstuch und der heilige Rock in Trier.

Das bräunliche, nahtlose Wollgewand, das römische Soldaten angeblich unter dem Kreuz aufhoben, befand sich in einem Metallschrein und wurde nur alle 50 Jahre der Öffentlichkeit gezeigt. Die nächste Zurschaustellung wäre Anfang nächsten Jahres fällig gewesen. Die Tunika war ein Geschenk der byzantinischen Kaiserin Irene an Karl den Großen, der sie seiner Tochter Theokrate vererbte, die Äbtissin des Frauenklosters in Argenteuil war. Die Reliquie war 882 ein erstes Mal von den Normannen gestohlen und erst 1158 wiedergefunden worden.

schen Hauptstadt Lhasa, zum Dienstantritt melden konnte, und er benutzte dafür sein Fahrrad, „um unterwegs die derzeitige Lage an der Straße in Augenschein zu nehmen“, wie er sagte.

Absage an Beschneidung

NAIROBI, 14. Dezember (epd). Die kenianische Regierung will künftig keinem Mediziner mehr die Genehmigung zur Klistorischneidung von Mädchen erteilen, versicherte der Minister für Bildung und Soziales. Kenneth Matiba, vor christlichen und muslimischen Teilnehmern einer Tagung des Nationalen Christenrats von Kenia in Limuru in der Nähe der Hauptstadt Nairobi. Er forderte die Kirchen auf, weiterhin ihren Einfluß gegen die bei manchen Stämmen noch immer übliche Beschneidung von Mädchen geltend zu machen. Die Regierung wolle dieser heiklen Frage nicht mit Verboten und Gesetzen beikommen, sondern an die Vernunft appellieren. Wie Matiba sagte, führe die oft ohne hygienische Vorkehrungsmaßnahmen durchgeführte Operation zu teilweise schweren gesundheitlichen Schäden. HOLKY, DOBRY!

Scéna velkého jména

[a]: V úzké ulici vídeňské čtvrti Gumpendorf pracuje známá divadelní scéna — Raimundovo divadlo, které v těchto týdnech právě oslavuje devadesáté výročí svého trvání. V r. 1893 zahájilo svou činnost Raimundovu pohádkovou hrou „Zajatá fantazie“. Divadlo si pak stanovilo za cíl propagovat hlavně rakouské autority a hrát lidové kusy. Stalo se jedním z nejpopulárnějších vídeňských divadel, kudy prošli herci velkých jmen: Eleonora Duse jako interpretka Ibsena, Adele Sandrocková v Hamletovi apod. Vystupovaly zde slavné hvězdy vídeňské operetní éry, např. Marike Rökková, Sarah Leandrová, Hans Moser, Paul Hörbiger a další. Zde se proslavil také pěvec Jan Kiepura, ale i filmový herec Hans Albers. Ve slavnostním jubilejním matiné mohlo vídeňské obecenstvo nyní ještě pozdravit dva veterány Raimundova divadla: Marike Rökkovou a Johanna Heesterse.

Aufgespielt

„Der eine soll die Kirche besuchen und soll sich dort wohl fühlen. Der andere soll Domino spielen, Wodka trinken oder etwas anderes tun.“

Janos Kadar, Erster Sekretär des ZK der Ungarischen Sozialistischen Arbeitspartei, in einer Rede über die Beziehungen zwischen Kirche und Staat in Ungarn, die er kürzlich während seines Besuches in Polen gehalten hat.

v prohlášení J. Andropova, prohlásil člen politického byra a tajemník CV SED G. Mittag. Prohlášení J. Andropova má mimořádný význam v souvislosti s plně mezinárodní situací, naproti v souvislosti s tím náměstek předsedy Ústřední rady jugoslávských odborů G. Jevgeniev. Byla vidmo ve chvíli, kdy bezpečí zbrojení války se vyznameno zvýšilo a kalore zbrojení nabývá nevyhnutelných rozměrů.

Nepřipustit vojenskou převahu NATO

BERLIN/MOSKVA: Sovětský svaz a další země socialistického společenství nikdy nepřipustí vojenskou převahu NATO. To, co je třeba nevyhnutelně udělat v největší složité mezinárodní situaci pro udržení míru a socialismu, bylo jasné vyjádřeno DÍKY DUCHAPRÝTOMNOSTI PADESÁTILETÉ LÉ- KADŘIČE skončila jedna z mnoha každodenních partyzánských loupeží k úsporné spokojenosti. Roz- mizelý byl pouze dnešní Pásele Pásele, když se s pou- ty na rukou přehrával na policejní sílnici. V léká- ně stačí totiž svou vytrvalost písní a jeden- kní se nádechovat. Osmátného plinu, kterým lei- tékárnice pohotovost poskytlata.

Chyby počítacího stáří washingtonskou administrativu mnoho miliónů dolarů. Po 16 let vyplácela penzi 800 zemřelým dů- chodcům.

Podruhé dobytá

Patří: Zanedbaný betonový bunkr je sice neobvyklý, nicméně ve Francii vyhledávaný vánoční dárek. Dokazuje to úspěšná dražba úseku slavné Maginotovy linie, rozděleného pro tento účel na 45 „jednotek“, která včera skončila v severofrancouzském Longwy. Bylo dosaženo mnohonásobně vyšších tržeb, než jaké byly původně naznačeny. Bunkr „MM 317“ s přílehlou propojovací chodbou byl například zakoupen za 18 000 franků, přičemž výchozí nabídka zněla na 350 franků. Vedle místních zemědělců se do Longwy sjeli zájemci ze širokého okolí, z Belgie, NSR, dokonce i ze Spojených států. Někteří spouštějí v koupi kusu opevnění výhodnou investici, jiní bodají budovali protijaderný kryt, další zajímá tento jedinečný pevnostní systém z historického hlediska. Advokát R. Stinnet z USA si zakoupil bunkr především proto, že „na Floridě něco takového ještě nikdo nemá“. Maginotova linie tak byla dobytá podruhé. Tentokrát se ovšem nedala lacino.

STEJNE BYLA NA PRDLÁČKU.

„ON, ZOLETÝ, METR VYSOKÝ, VĚŽIL 130 kg, hleď ji, ne starší než 15 let, zvyklou žít za mlčímí a ochotnou akceptovat jeho přítelovu dceru ROMI NU,“ tak zní obsah inzerátu, kterým v odborných časopisech hledá správa zoo v Římě novou partnerku pro osamělého opička Bonga.

• Ve městě Angoulême, středisku západofrancouzského kraje Charente, byla promítnutím filmu M. Friče „Jánošík“ zahájena přehlídka čs. kinematografie. Do 12. prosince zde diváci uvidí tucet starších i novějších českých a slovenských filmů

BILÁK TOČÍ FILM „HUSOŠIK“

Úspěch našich plemenářů

(Čtk): Tradičně na světové úrovni je užitočnost dvou uznávaných čs. plemen koz, jejichž chov patří mezi přední doplňková odvětví živočišné výroby. Nejvíce z 52 400 koz v ČSSR žije v hlavní produkční oblasti — Jihočeském kraji (11 600 zvířat) a ve východních Čechách (12 500 zvířat). Z této oblasti pocházejí dvě třetiny všech čs. kozlů a polovina kozin potřebných k výrobě rukavic zejména pro vývoz.

KOZY, SPOJTE SE! (V. I. KOZLIN)

• Za uplynulý rok zemřelo v chudých zemích světa na nemoci a podvýživu 15 miliónů dětí, což se rovná počtu všech dětí do pěti let v Británii, Francii, Itálii, Španělsku a NSR. Uvádí se to ve zprávě J. Granta, předsedy Dětského fondu OSN (UNICEF).

VEDOUcí GÓL, který z centru vstříka zaznamenal po hodině hry ve „šlá“ 5. kvalifikační skupině ME pro Rumunsku překrásnou hřívkou Chaloupka, neví rozhodněm Pálalem uznán „rozdělovač“ — Pálal měl vztýčený praporek — slavem mimo hry televizní zářím z Bratislavy a především jeho cože.

Chaloupkův gól nebyl z ofsajdu

zování však ukazuje, že v okamžiku přehrány — a to je pro posouzení ofsajdu rozhodující — byli dva rumunští hráči ještě před fanouškem a Chaloupkou, a že tedy v postavení mimo hru naši útočníci nemohli být. Součet totiž o zlomek sekundy pozdě vyběhl a pozdě zahrál ofsajd... z přílohu pak Rumunů vyřadil rozhodující branku. Škoda, že tehniky je někdy dokonalejší než lidské oko. Na ofsajdu utkání to však už nic nezmění.

JMELÍ. I když se nejedná o květinu v pravém slova smyslu, ale o keř, který cizopasí na větvích různých druhů stromů jako např.: jabloně, akát, hrůšně, jedle, borovice, dub aj., poutalo jméli již odedávna lidskou pozornost a bylo opředeno mnoha pověstmi. Dnes je jméli tradičním a neodmyslitelným doplňkem každých vánoček. V domácnostech se hojně užívá jako kytička k ozdobě váz, nebo se zavěšuje nad vánoční stůl. Jméli je opředeno vírou, že přinášá štěstí a dobrou domácí pohodu. Tento zvyk k nám přišel z Anglie, kde jméli často nahrazuje vánoční stromek.

„Sie schwitzen zuviel“

KOPENHAGEN, 12. Dezember (AFP). Während ihrer Monatsregel müssen die Arbeiterinnen einer dänischen Metallfabrik weiße Handschuhe tragen. Nach Informationen der Zeitung „Aftenbladet“ am Montag haben die Gewerkschaftsvertreter gegen den „psychischen Terror“ protestiert. Der Direktor des

Werkes begründete seine Anordnung mit der „außergewöhnlichen Transpiration“ während der Menstruation. Die Handschuhe sollten garantieren, daß die produzierten Metallplatten „total sauber“ bleiben, argumentierte er. Die Gewerkschaften gaben zu bedenken, daß „schwitzende Männer“ keinen Handschutz tragen müssen.

ŠEST ANGLICKÝCH ostrovtelců z města Bognor Regis bylo povoláno do místní zoologické zahrady, aby se účastnili honu na dva medvědy, kteří utekli ze svého dočasného domova. Medvědí pár — každý kus o dělice dvou metrů — plnil zahradu, honil drobnější zvířata a nakonec zdemoloval cukrářský stánek. Po marných pokusech chytit medvědy do sítí byli přivoláni zmínění střelci, kteří si s nimi brzy poradili.

PŘIBLIŽNĚ PŘED patnácti lety vyhlásily jižní americké státy, zejména Texas a Florida, zákaz stílení aligátorů. Od těch dob se tato zvířata měla čile k životu a rozmnožila se natolik, že se dnes uvažuje o jejich odstřelu. Tak na příklad ve Floridě připadá dnes na deset obyvatel jeden aligátor a v Texasu stoupl počet plazů nad devadesát tisíc. Ochodníci s kůžemi a ženy se mají na co těšit.

Dálnice na Slovensku

V současné době se na Slovensku užívá 141,1 km dálnic základního komunikačního systému. Po 9,2 km úseku D1 Prešov-Ličartovce, který byl dokončen loni, začíná příští práce na stavění dalšího úseku Ličartovce-Budimír a těchto 11 km má být uvedeno do provozu v r. 1988. Dálnice široká 26,5 m a projektovaná na rychlost 120 km/hod bude procházet údolím Torysy mimo obce podél státní silnice 1/68 Prešov-Košice. Před položením samotné vozovky bude třeba vybudovat jeden až dvoumetrové násypy nad terénem jako ochranu před záplavami. Aby stavba nepůsobila rušivě, pomohou vytvořit jednotný estetický celek, terénní a sadové úpravy. Kromě samostatné dálnice bude třeba vybudovat dalších 144 objektů z toho 20 mostů. (Jan)

HLASÁM: VŠECHNY DÁLNIČNÍ DRŽUNY SE OPRÁVUJÍ

Zadýchaný turista se vrátí do hotelového pokoje a ptá se uklízečky:

„Našla jste tu sto korun?“
„Našla, moc děkuji!“

Dcera představuje otci svého nastávajícího:

„Tati, to je Josef — a nezapomeň, že ani rodiče maminky nebyli nadšení, když tě před čtvrt stoletím představovala!“

TŘESNĚ (BARBORKY). Jde o zvyk z časů dávno minulých. Větvky třesně se trháji 4. 12. na den sv. Barbory, a proto název (barborky). Dáme je do vody a do tepla a zpravidla na Štědrý den rozkvetou. K tomuto obyčejí se vždy pová, že větvky má trhat vdavekchtivé děvče; pokud větveka vykvetne na Štědrý den, bude mláduka do roka svatbu. Trháji se i tak zvané proutky pro štěstí, musí být navěšeny a krátké. Při trháni proutků se prý má šeptat přání, kolik je přání, tolik musí být i proutků.

Méně olava v benzínu

Automobilové benziny s nižším obsahem olavy začal vyrábět koncem prvního pololetí loňského roku n. p. Slovnaft Bratislava. Náš rafinérsko-petrochemický kombinát tím reagoval na požadavky na zlepšení ochrany životního prostředí zejména ve velkých městech a na zvýšení efektivnosti výrobního procesu. Recepturu pro míchání automobilových benzínů stanovil počítací na základě speciálních, tzv. optimalizačních programů. Vývoj těchto programů byl ukončen v loňském roce na oddělení technologického výzkumu vědeckovýzkumné základny Slovnaftu. O první výsledky ukázaly, že naprogramované vlastnosti benzínů se shodují s analyticky určenými, čímž připravované autobenziny splňují beze zbytku i jakostní parametry.

Nejmenší savec

[av]: Nejmenší savec světa byl podle názoru odborníků objeven v jedné jeskyni v Thajsku. Je to netopýr, který váží pouhé dva gramy a jeho křídélka mají rozpětí šesti centimetrů. Přes miniaturní rozměry je to skutečný dravec, který se živí mouchami a jiným hmyzem.

A NEJVĚŠÍ RIBEČ?

Jednopochoďové autobusy (double-decker) mají v Británii již poměrně dlouhou tradici. První byly vyrobeny už v roce 1910. Dnes bychom je našli i v mnoha jiných zemích. Nejnovější typ poschoďového autobusu je výrobek firmy Leyland a objeví se v londýnských ulicích v roce 1984. Je 10 m dlouhý, pojme 90 sedících a 30 stojících cestujících. (po)

REKORDY NEMAJÍ zřejmě branic, jako je nemá lidská vynalézavost. Ve Švýcarsku se přihlásil jistý pan Achille Clo'Airoi s pokusem o nový rekord v hoteni. Během pěti minut chtěl dokonale oholit šest osob. Prvý pokus se mu nezdařil a tak snížil počet osob a zvýšil čas. I tak dosáhl pozoruhodného rekordu, neboť za šest minut oholil čtyři lidi.

VŠICHNA VYKRAVÁČKA V ŘEK. ŽALIE.

EGYPTSKÝ LÉKAR A. Chalib má zvláštního kocoura, který se denně koupá v teplé vodě. A koupá se od té doby, co jednou spadl svému pánovi do vany právě v době, když se koupal on. Od toho dne vyžaduje kocour teplou lázeň přesně v tutéž hodinu, kdy došlo k oné „nehodě“. Pán mu ji ochotně dopřává.

CYCLAMEN — BRAMBOŘÍK. Rodopé jméno vzniklo z peckého slova Kyklos — kruhovitá deska — kolo. Je to snad nejnámější pokojová květina, která je velice oblíbená a k vlnocím by neměla chybět na žádném štedrovecerním stole; ne však všichni se mohou těšit z krásy květů, vyžaduje dostatek světla a poměrně nízkou teplotu. Proto je umístujeme na okno nebo mezi okno, kde kvete při teplotě 10 až 13 st. C až do příchodu ja-

ra. Jakmile teplota při pěstování stoupne nad 15 stupňů, začne rostlina chradnout, až postupně odumře. Záhluku vyžaduje odraženou vodou pouze do misky. Během růstu pravidelně přihnojujeme Herbasyne nebo Herbaponem. Brambořiky můžeme pěstovat i několik roků, musíme však nechat rostlinu po odkvětu zatáhnout a nezalévat. V červenci je pak vysadíme do nové zeminy, nejlépe vyhovuje směs bukovky, kompostu, rašelinu a přiměsí pisku.

Pavel Kohout, der in Wien lebende tschechische Schriftsteller, arbeitet an einer Bühnenfassung von George Orwells Roman „1984“.

KOBY RANĚJI DĚLAL SPÁVKE VĚDEJNÝCH KATOLU!

• Přichod R. Reagan k moci byl pro vojensko-průmyslový komplex USA mocným impulsem ke zvyšování zisků. V třetím čtvrtletí tohoto roku byly zisky předních zbrojářských koncernů o 30 procent vyšší než ve stejném období loni. NO A

■ UMÍME INVESTOVAT?

Podniky staví nákladné rekreační chaty, malé vesnice mají často přepychové kulturní domy a mnohde i nepříliš využitě sportovní areály. Když se však podíváme blíže, tak vidíme, že skoro nikoho ještě nenapadlo, aby dotyčný podnik, JZD nebo MNV si postavili výkonnou čistíčku vody. Můžeme ještě chvíli žít bez takovýto víceméně přepychových zařízení — budeme moci ale žít bez čisté vody? Bojím se, abychom tedy zase nepromeškali něco, co později vůbec dohnat nepějeme. Existuje heslo: Jakou vodu přijímáš, tak čistou ji zase přírodě vracej. Hlavně tedy větší podniky a obce by měly dobře rozvážit, která investice je dnes důležitější, a které akce mohou ještě počkat. Stavba čistících zařízení by se odkládat neměla. Otvírá se zde prostor pro iniciativu mladě, jde přece o její budoucnost.

■ VANDALOVÉ V KNIHOVNÁCH

S vandaly se setkáváme bohužel i v muzeích, knihovnách a antikvariátech. Nedávno jsem hledal několik hesel ve vzácných zahraničních slovnících Státní vědecké knihovny v Plzni. Na mnohých stránkách zcela nesouměrná, žiletkou vyřezaná „okénka“, byly poškozeny ilustrace i texty sousedních stránek. V jiných dílech chybějí stránky, jiné jsou potrhány a umazané. Těmito zásahy „čtenářů“ se podstatně snižuje úroveň knihoven i výpůjční možnosti. Je to smutná skutečnost, zarážející již proto, že k naší národní tradici patří účta ke knize, což dokazovaly i prosté venkovské knihovny.

J. P. H., Petrovice u Sušice

PRES 160 TISIC NAŠICH MYSLIVCŮ uloví ročně v průměru pět až šest tisíc tun zvěřiny. Tím výrazně napomáhají zásobovat trh, zpracovatelské závody, plnit vývoz apod. Myslivost je u nás provozována na ploše 11,6 miliónu hektarů, z toho na více než 80 procentech hospodari myslivecká sdružení. Navíc je v ČSSR 50 obor o výmětě zhruba 52 tisíc hektarů a bažantnice jsou na ploše větší než 172 tisíce hektarů. Nejvíce lovenou zvěří jsou bažanti a zajáci, jejichž odlov probíhá právě v podzimních a zimních měsících. (ČR)

S Čedokem do sveta

[mb]: V sobotu 10. prosince bude v cestovních kancelářích Čedoku zahájen prodej zahraničních zájezdů na rok 1984 a 1. čtvrtletí 1985. V Praze pak bude první týden až do 17. prosince rozdělen prodej na tři pracoviště. Zájezdy do SSSR, NDR, MLR, PLR a na Dálný východ se budou prodávat v Nekázance, do Jugoslávie, BLR, RSR a na Kubu v Pafižské ul., cesty loděmi a zájezdy do nesoc. zemí v Díazděné ul. Po tomto termínu bude prodej všech soustředěn pouze do Pafižské ul. Jak řekl na včerejší tiskové konferenci gen. řed. Čedoku V. Pleskot, dochází k rozšíření nabídky zejména u zájezdů do Jugoslávie, SSSR a BLR, nové varianty pftbyly u zájezdů do NDR, MLR a na Kubu. Čedok tentokrát nabízí 8941 zájezdů, což je o 708 více, než byla nabídka na letošek.

SVĚT JE VELKÝ JAKO SSSSSSSSSSSSSS

Když zahradník zaspí...

[ml]: Pozdní nástup do zaměstnání a navíc ještě v pátek se nevyplátl 20letému Josefu P. topiči zahradnictví Okresního podniku služeb v Prostějově. Ve sklenicích, kde pozdě zatopil, totiž zmrzly květiny v hodnotě více než 44 tisíc korun. Mladík je stíhán pro trestný čin porušování povinností v provozu socialistické organizace.

Jezero pliné asfaltu

(a): V ostrovním státě Trinidad a Tobago v karibském moři je přírodní jezero, které „vybírá“ asfalt, a to až několik tisíciletí. Evropané se dozvěděli o existenci této neobyčejně tvrdé v 18. století od anglického mořeplavce (a také ovšem plavce) Waltera Ralegha. Zjistilo se, že piráti zamazávají tekutým asfaltem trhliny na svých lodích, které se rozešly následkem tropického žáru. Asfalt se nachází v jezeře, které má rozlohu asi 40 hektarů a je hluboké 70 metrů. Ostrované z něj odčerpávali každoročně tisíce tun rozpuštěného asfaltu. Ten se však stále doplňuje z neznámých podzemních zdrojů.

Teprve vlní byla zavedena na celém území Číny jednotná pravidla silničního provozu. V uzavřených osadách je nelyžování povoleno rychlost 60 km/hod., mimo osadu 80 km.

sedět do misty nebo do většího koše
nádře, postavit do většího patení
fi na jiné chradě místo. Podzemní
prosince pak přeneseme rostlinu do
bytu, kde ji umístíme na chladnějším
souřím místě při teplotě 12 až 14
stupňů C, k vánočním výkvetě. Jíara,
opět rostlinu do zahrady.

OXALIS — ŠTAVEL (JETELICEK PRO ŠTEŠTI). Iménno vznikla z řeckého slova *Oxys* - ostrý a *halls* — sál. Hlízyk štavelu se sdějí v září do hrnečku o průměru 6 cm po 3 až 4 hlízky, jakmile hlízy prokeří, přendají se začátkem listopadu do místnosti s teplotou 15 až 17 stupňů Celsia, kde do vánoce pěkně vrostou. V květinářských obchodech se objevují zřídka. Hlavně však se objevují v předvánočním období. Oxalis je odedávna považována za květinu pro štěstí v obchodí vztazích a novoročním.

CYLÁMEN — BRAMBORÍK. Rodopé jméno vzniklo z řeckého slova *Kyklos* — kruhovitá deska — kolo, jež bylo snad nejčastěji pokládáno k užití na, která je velice oblíbená a k užití na stolech by neměla chybět na žádném stědrovečerním stole; je však všichni se mohou těšit z krásy květů, vyžaduje dostatek světla a poměrně nízkou teplotu. Proto je umístíme na okno nebo mezi okna, kde kvete při teplotě 10 až 13 st. C až do příchodu ja-

Nové rozíždění

TŘESNĚ (BARBORKY). Ide o svatební z časů dávno minulých. Věštecky třesné se trhalj 4. 12. na den sv. Barbory. A proto název (barborky). Dáme je do vody a do tepla a zpravidla na Stědrgý den poukvetou. K tomuto obyčej se váže poukvet, že věštecky nadávekchitě dnože; pokud věštecky vykvetu na Stědrgý den, bude mít dívka do roka svatbu. Trhalj se i takové proutky pro šišti, musí býti neubívené a krátké. Při trhání proutků se prý ud šepat plátní, kolik se pění, tolik musí býti proutků.

**HELLEBORUS — ČEMEŘICE (VÁ-
NOČNÍ RŮŽE).** Rodový název byl pře-
uzat ze starořečtiny. Všechny čemeři

dua velmi jedovaté glykosidy heliobelin a helioborelin. Vyrábějí listy jsou trnité, zelené a tuhé. Rostlina vykvétá až v srpnu nebo září. Květy jsou bílé, velmi malé. Rostlina je velmi jedovatá, zejména pro děti. Pokud jste se s ní setkali, nechte ji být a nechte ji růst. Pokud jste ji viděli, nechte ji být a nechte ji růst. Pokud jste ji viděli, nechte ji být a nechte ji růst.

Předvánoční květinové rozřídání

Sudky vánoční jsou svědky míru, radosti i dobré vůle. Jsou to svědky, které přinášejí radost, hlavně pro děti, které očekávají netrpělivě stromček a dárky. Dobrá vůle vládně celou rodinou, která na Štědrý den má společně zasédnout k prostřenému vánočnímu stolu. K této vánoční pohodě by však neměla chybět květina vhodná doplňující vánoční poezii. Dnes asi nikdo neuvažuje o tom, že vánoční stromek i jmelí, rozkvetlé třesňové větvičky i jabka na prostřeném vánočním stole mají svůj původ v dávne minulosti. Už nerozlučně to vše patří k vánočnímu nářadí. Až stí to však vědomujeme, nazýváme na staré tradice minulosť.

Mauritius bez pŕactva

[av]: V roce 1881 byl na Mauritii, ostrově v západní části Indického oceánu, zabit poslední pták, kterého místní obyvatelé nazývali do-do. Předtím se zde vyskytoval v hojném počtu. Během následujících 300 let vymřelo nebo bylo vyhubeno dalších 22 druhů opeřenců tohoto ostrova. Zbýlým jedenácti druhům už také hrozí neměnné zmizení. Hlavní příčinou tohoto stavu je kácení lesů a značné rozšiřování ploch obdělávaných půd. Ornitologové varují, že budou-li brzy přijata účinná opatření na ochranu ptactva, budou moci příští generace ostrovanů uslyšet ptáččí zpěv jen ze zvukových záznamů.

Agresivní včely

(av): Skutečnou metlou pro obyvatele řady severních okresů Peru jsou africké včely. Další jejich oběť se stal v minulých dnech Carlos Urión Moreno z malé vesničky poblíže města Loreto. Když se vracel domů z pole, byl k smrti ubodán tímto sverepým hmyzem. Podle sdělení listu „Crónica“ napadají tyto včely neztídka i obyvatele měst. Tak obyvatelé města Checole a studenti tamního univerzitního městečka se museli několik hodin zoufale bránit zúficim africkým včelám. Následkem pobodání bylo několik lidí dopraveno ve vážném stavu do nemocnice.

Japonsko dodalo na trh jedno z nejmenších ušních aut Nissan Micra. Má nejen malou spotřebu benzínu, ale i velmi malou hmotnost (645 kg). Dosahuje maximální rychlosti 140 km/hod. Těší se velice ohlédě v některých západněevropských

CO JE TAKHLE POJLAT
HUŠNIKOVI VE ŠKATULCE?

Z OKUPOVANÉHO

ČESKOSLOVENSKA

Beno Blachut slaví letos 3 výročí: před 70ti lety se narodil, před 50ti lety se rozhodl pro pěveckou dráhu a před 45ti lety prvního stál na operním jevišti v Olomouci v roli Jeníka. Svěho času ho v žebříčku světových tenoristů zařadili hned za Benjamina Gigliho. --Pepa Bican oslavil své "70" dne 25. září t.r. Král vedle Vlasty Kopeckého a jeho přezdívka byla "Pan Střelec". --Vltava měla letos nezvykle nízký stav vody. --V Praze se natáčí "Amadeus" v koprodukcii Státního filmu a Miloše Formana. --"Večerní Praha" se nedávno dožadovala různé policejní akce proti vzrůstajícímu počtu žebračků. --Čs. tisk se věnuje v poslední době t.z.v. kanadským problémům: píše o neshodách Dome Petroleum v Albertě a viní z nich USA. Jiná reportáž popisuje operaci kanadské akciové společnosti nazvané Sjednocená nebeská tělesa, která prý prodává stavební parcely na Měsíci a pronajímá lovecké oblasti na planetách Mars a Venuše. --Tisk odhadl, že se letos přistěhovalo do Prahy na 18.000 cikánů. --Slávia oslavila letos 90. výročí založení. --V s.r.84 se pojede v Brně Velká cena ČSSR v silničním závodě motocyklů. --V kině Slávia v Vinohradech dávají staré filmy s Vlastou Burianem a Járrou Kohoutem. Je nabitě. --Klub motoristů VETERÁN má dnes na 300 členů; čestnou předsedkyní je býv. autozávodnice Eliška Junková. --V ČSSR je dnes 3.449 kat. kněží, dalším 500 nedala vláda povolení k vykonávání kněžského povolání. --Za rozšířování náboženské literatury byl na Slovensku uvězněn J. Činčara. Jeho bratr je čs. leteckým attaché v Moskvě v hodnosti generál-majora let. --20.8. demonstrovalo asi 60 mladých lidí v Písku proti kom. režimu. --Poštovné pro dopisy a pohlednice na západ bylo zvýšeno až o 50 procent. --Známy fotbalový internacionál Honza Říha dostal povolení k cestě do USA. --Z Uničova u Lomnice n.P. vyvážejí do celého světa stany. --Plánují se TV programy proti V.Škutínovi, Janu Benešovi a J.Škvoreckému. --Velkou pardubickou vyhrál po třetí za sebou kladrubský Sagar s Pavlem Liebichem v sedle. Trať byla bahnatá po několikadenních deštích. --"Tribuna" věnovala v červenci velkou pozornost exulantovi a býv. předsedovi Dokumentární komise K-231 O. Rambouskovi, v pěti člancích z pera Fr. Vrhečkého.

Autodieben Hand amputiert

KHARTUM, 11. Dezember (AFP). Das islamische Gesetz, die Scharia, ist in Sudan nach langen Jahren erstmals wieder an zwei jungen Autodieben vollzogen worden. Ihnen wurde am Wochenende in Khartum im Beisein von 3000 Menschen die rechte Hand abgeschlagen.

Der 22jährige Mohamed Yahya Al-Fadil und der 21jährige Mohamed Salih Hamid wurden gegen zehn Uhr morgens zu einem im Gefängnis errichteten Schafott geführt, auf dem zwei Stühle standen. Zwei Krankenschwestern prüften ihren Blutdruck. Die Verurteilten wurden mit den Beinen an die Stühle gefesselt, ehe man ihnen die Augen verband und ihren rechten Vorderarm in einer Garrote festklemmte, dann wurde beiden jungen Männern Beruhigungsmittel verabreicht und eine örtliche Betäubung vorgenommen. Der Gefängnisleiter erklärte in einer kurzen Ansprache, daß das islamische Gesetz kraft eines von Präsident Numeiry im September erlassenen Dekrets jetzt angewendet werde.

Zwei im Gefängnis beschäftigte Soldaten im weißen Pflegerkittel näherten sich mit je einem Messer den Verurteilten und trennten ihnen am Handgelenk die rechte Hand ab, während zwei Assistenten deren Oberarm festhielten. Die beiden amputierten Männer wurden unverzüglich und weiter mit verbundenen Augen auf eine Bahre gelegt und ins Krankenhaus gebracht. Die beiden Soldaten hatten in der chirurgischen Abteilung des Khartumer Krankenhauses eine Kurzausbildung von vier Tagen absolviert und bekundeten Stolz über ihre „islamische Pflicht“.

AT ŽIJE ALAH - SPASITEL!

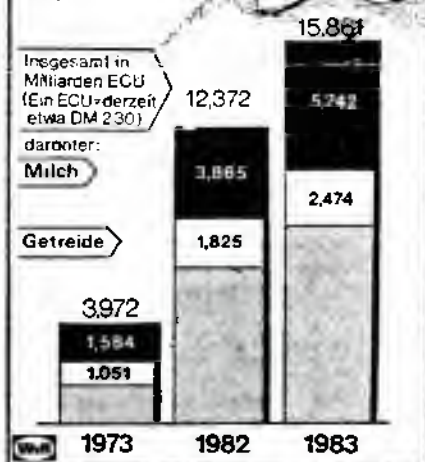
Aufgespießt

„Bausatz: Zerstörer-Sirene; Kriegsschiffsirene, signalisiert das markante Klar zum Gefecht, ein naturgetreuer schauriger, kurz auf- und ab-schwellender Ton...“

Aus einer Anzeige im „electronic-katalog 83/84“, erschienen in Braunschweig.

Überschüsse sprengen die EG-Kasse

Steigerung der EG-Marktdarstellungsausgaben:

„Brot statt Böller“

BONN, 8. Dezember (FR). Auch zum kommenden Jahreswechsel ruft die Deutsche Welthungerhilfe zur Aktion „Brot statt Böller“ auf. Wie der Generalsekretär der Organisation, Bernd Dreesmann, in Bonn mitteilte, sei angesichts der weit über 100 Millionen Mark, die jährlich für die Silvesterknallerei und Alkoholkonsum zum Jahresende ausgegeben wurden, der Vorschlag nicht unverschieden, zum Beispiel 10 oder 20 Prozent dieser Ausgaben für die Hilfsaktionen der deutschen Welthungerhilfe zur Verfügung zu stellen. Mit 10 oder 20 Millionen Mark könnten viele Menschen ein Jahr lang ernährt werden und hätten dann vielleicht erstmals die Chance, sich satt zu essen. Spendenkonten: jeweils Nr. 111 bei Sparkasse, Volksbank und Commerzbank Bonn sowie Postscheckamt Köln.

PATERČATA — tři děvčátka a dva chlapci — se včera narodila 27leté Svýčarce ve městě Aarau. Děti byly umístěny v inkubátoru a lékaři označili jejich stav za uspokojivý. Od roku 1973 jsou to již čtvrtá svýčarská paterčata.

**Co stvořil Bůh,
to cti a věrně opatruj!
To, myslivče, buď
povždy zákon Tvůj!**

A PROTO: ZÁBNÝ ZAJÍČKY, LOUCI!

Für das „echte“ Weihnachten

KOPENHAGEN, 8. Dezember (epd). Die evangelische schwedische Staatskirche ließ sich zum Weihnachtsfest eine ungewöhnliche Aktion einfallen: Mit drei Meter hohen Plakatsäulen wirbt sie jetzt für den Gottesdienstbesuch am Heiligen Abend. Ein Stern, eine Kirche und der Schriftzug „Uns ist ein Erlöser geboren“ sollen jetzt überall im Land daran erinnern, daß der 24. Dezember mehr bedeutet als Tannengrün und Weihnachtsbraten. Unten auf dem Plakat heißt es: „Erlebe ein echtes Weihnachtsfest. Deine Kirche hat die Türen für dich geöffnet.“ Die Botschaft der Kirche soll überall sichtbar sein, auf allen Straßen und Plätzen des Weihnachtsstrubels, meint der Zentralrat der Staatskirche, der die Idee zu dieser Werbeaktion hatte.

Vögel „eroberten“ Rom

ROM, 11. Dezember (dpa). Schwärme von Zugvögeln lösten am Samstag in Rom ein Verkehrschaos mit zahlreichen Unfällen und Verletzten aus. Die Exkremente von vielen Tausenden von Vögeln, die im Spätherbst auf ihrem Flug von Nordeuropa in den Süden regelmäßig in Rom Station machen, vermischten sich mit Regenwasser und verwandelten viele Straßen der Stadt in regelrechte Rutschbahnen. Roms Prachtstraße Via Veneto mußte für vier Stunden gesperrt werden. Autos, die unter Bäumen parkten, auf denen die Tiere rasteten, verschwanden in wenigen Minuten unter einer Vogelkot-Decke. Feuerwehr und Polizei waren stundenlang im Einsatz, um Straßen und Plätze zu säubern.

A KDE NE ?!

DDR liefert Wanderkarten

DÜSSELDORF, 11. Dezember (dpa). Das Gebiet der DDR mit seinen landschaftlichen und kulturellen Reizen wird für den interessierten Bundesbürger jetzt besser mit umfangreichem Kartenmaterial und Broschüren erschlossen. Der VEB Tourist und Buchexport in Leipzig will ab Januar erstmals auch die Bundesrepublik mit Autoreisekarten, Plänen aller größeren Städte sowie einem großen Angebot an Wanderkarten beliefern, teilte der westdeutsche Partner (NORDIS Buch- und Landkarten-großhandel) am Wochenende in Düsseldorf mit.

DO NDR „VANDRUSU“ UŽ 35 LET!

Ropné zásoby Kuvejtu vystačí podle odhadů odborníků na 221 let, zatímco ložiska ropy v Saudské Arábii prý budou vyčerpána už za 68 let.

Bundeslandwirtschaftsminister Ignaz Kiechle laut AP in einer Mitteilung des Bayerischen Bauernverbandes.

Bundesbahn zu subventionierten Werfen fahren, wo Schiffe gebaut werden, die keiner auf dem Weltmarkt haben will, dann weiß man, wie gut eigentlich die Agrarpolitik ist.“

Aufgespießt

„Wenn man weiß, daß wir subventionierte Kokle fördern, mit ihr dann subventionierten Stahl produzieren, den wir mit der subventionierten...“

Ve Francii se ročně prodá asi 1,3 mil. nových vozidel. Z celkového počtu letos zakoupených automobilů je 33 procent vozidel zahraniční výroby.

Sovětská rozvědka proti Československu

ADINA MANDLOVÁ V SÍTI PRAŽSKÉ STÁTNÍ BEZPEČNOSTI

M. S. — Přinášíme ukázkou z připravované knihy Antonína Nováka o jeho působení v StB a KGB v Československu do roku 1988. Sovětská výzvědná služba udržuje na území Československa vlastní agenty. Mezi agenty KGB patří údajně i Pavel Minařík, posrpnový emigrant, který se posléze vrátil do Československa a pracuje nyní v pražském ministerstvu vnitra. Kniha Antonína Nováka vyjde patrně v první polovině příštího roku v nové založené edici řady Národní politiky.

V první polovině roku 1966 přijela do Prahy bývalá slavná česká herečka Adina Mandlová, která měla v Karlíně Velké operetě vystupovat v hlavní roli amerického muzikálu Hallo-Dolly. Mandlová, emigrantka z roku 1948, si to sotva uvědomovala, ale její příjezd do Prahy křídil zájmy KGB v Československu.

Adina Mandlová byla kdysi nápadně hezká a patřila k nejoblíbenějším hvězdám českého filmu. Český film se točil i za války, a po jejím skončení byla Mandlová obviněna ze styků s prominentními nacisty.

Po tříměsíční vazbě byla propuštěna, k žádnému pravomocnému rozsudku nikdy nedošlo, provdala se za anglického státního příslušníka a spolu s ním odešla do Anglie. Po válce tisk Národní fronty ji, v komunisty vyprovokované kampani (bohužel až příliš populární) za národní očistu, vynadal vícekrát do zrádky národa. Velice plně ji veřejně spečala pomluvit i celá řada jejích bývalých, ne tak úspěšných, kolegů. Podobně si spečali přisadit ti, kteří byli kompromitováni skutečnou spoluprací s nacisty a potřebovali rychle projeviti národní horlivost na případy, který byl sice spoluprací v posteli, ale s mravním stavem národa neměl nic společného. Spolupracovníci Gestapa se po roce 1945 stávali nejhorlivějšími národovci a ještě horlivějšími soudruhy.

Dlouho před příjezdem Adiny Mandlové, čs. zpravodajský důstojník František August, pracující na čs. vyslanectví v Londýně pod krytem konzula, obdržel příkaz centrály, aby se pokusil s Adinou Mandlovou navázat společenský styk. Předpokládalo se, že se mu podaří dostat se přes Mandlovou do styku s lidmi Britské tajné služby. V průběhu tohoto kontaktu měl zkoumat možnosti získat Mandlovou k práci proti anglické zpravodajské službě (SIS). Mandlová, uváděna pod krycím jménem Madla, se stykla s Louis Abrahamovou, která žila v Londýně.

Podle záznamů rozvědky se Abrahamová v době války stýkala s důstojníkem britské rozvědky V. a mezi jejími známými byl uváděn i britský rozvědkář Francis E. Keary, který v letech 1927 až 1938 pracoval v Československu. Za války byl Keary stýcím důstojníkem při výcviku čs. parašutistů, vyslaných do Protektorátu. Roku 1945 přijel Keary do Československa znovu, a pracoval pod krytím učitele angličtiny, a posléze se v Československu i oženil s Českou M. Vejrovou. Roku 1948 byl z Československa vypovězen.

Roku 1955 se Keary vynořil znovu, tentokrát v blízkosti skupiny bývalých čs. důstojníků, kteří po roce 1948 žili v Anglii a pod patronací SIS otamtud organizovali zpravodajskou práci proti komunistickému Československu. Bylo známo, že tato skupina existuje v Britské rozvědce pod jménem CIO. (Czech Intelligence Office).

Ve společenském okruhu Mandlové byl rovněž uváděn západoněmecký občan Ing. Zankl, který byl v období nacistické okupace Československa považován za důstojníka výzvědné služby NSDAP — SD. V Praze se údajně staral o české herce a umělce. Ve svazku Mandlové se vyskytovala i výpověď jistého Nováka, který tvrdil, že v době války Mandlová spolupracovala s britskou tajnou službou.

Mandlová svou kartu v operativní evidenci rozvědky a jako s takovou s ní nesměla jiná část vnitra zacházet.

Třetí den po tom co Mandlová přicestovala do Prahy, volal Augusta důstojník tak zv. „kulturního odd. MV“. Odd. plnil funkci StB měl na starosti herce, novináře, spisovatele a ostatní kulturní pracovníky a jejich organizace.

August věděl, že tentokrát Mandlová přijela bez zásahu zpravodajské služby, a její zpravodajské využití bylo možné už jen v jediném případě. Kdyby se jí chtělo a rozpovídala se o svých vzpomínkách na dobu války. Vůbec nešlo o její minulá obvinění. Ta byla dávno vyřešena. Od členů bývalé organizace Vlajka, kteří na ní ve svém tisku útočili jako na Židovku, konče osobami, které se za války točily kolem jejích známých u SD, tedy oddělení starající se o českou kulturu.

August si uvědomoval, že okupační činnost je spíše záležitost kontrarozvědky než rozvědky. Ve snaze zabránit tomu, aby se Mandlová dostala do rukou tak zv. Kulturnímu oddobu, rozhodl se nadále celý případ protáhnout a podržet si ho. Kulturní odbor, zvláště jeho pracovník major Kloubec, měl v té době už pověst jednak stalinistů, jednak pitomců a hlavně úspěšně neohraných nástrojů Novotného, který sloni nohou zasahoval do činnosti všech kulturních svazů svou primitivitou a neschopností přemýšlet.

Jakmile se hvězda, jejíž sláva nezapadla ani exilem, objevila v pražské umělecké společnosti, s výjimkou několika bývalých kolegů se špatným svědomím, se kolem ní začal soustřeďovat šílý ruch. Mezi nimi samozřejmě i hojný počet donašců, ve snaze získat kdejaký drb nebo kompromitující poznatek, které pak měli pomoci k získání hvězdy pro službu MV. Pokyn k získání pro spolupráci vydali i příslušní poradci KGB. Téměř dělálo hlavní starost, aby se někdo nestal tak oblíbený, že by to zastínilo popularitu vedoucích osobností KSČ!!! a takový člověk se pak náhodou nestal tribunem lidu.*

Adina Mandlová přijela do Prahy na základě pozvání Divadla v Karlíně. S novými ekonomickými směrnicemi, které zdůrazňovaly nutnost ekonomické samostatnosti scény (bez státní dotace) se vedení divadla rozhodlo Mandlovou pozvat, protože její vystoupení v Hello Dolly znamenalo zajištění kasovní úspěch.

Herečka byla i po dvaceti letech nepřítomnosti stejně oblíbená, dokonce i mezi generací která ji znala

* Autor nemá s dostatek informací, aby tak mohl tvrdit s určitostí, ale má za to, že tato, pravděpodobně samým Novotným inspirovaná žárlivost byla příčinou akcí vyprovokovaných, či uměle vytvořených, jejichž obětí se například stala zpěvačka Eva Pilarová, Waldemar Matuška atd.

z dosud promítaných filmů. Hlavně připomínala modkům svobodné atmosféry zaniklého Československa a byla jakýmsi symbolem toho, že to, co jsme si roku 1945 zkazili, se napravuje a začínáme znovu.

S vyhládkou finančního úspěchu její vystoupení v Praze dokonce v tichosti odsouhlasilo i ideologické oddělení ÚV KSČ, bez jehož souhlasu se samozřejmě nemohlo s vystoupením Mandlové počítat.

Podobně dostal také bývalý konzul August souhlas k tomu, aby navázal na svůj styk s Mandlovou z Anglie a pokračoval v něm v Praze.

Považoval to za jeden z mála příjemných úkolů. Nejen pro osobní šarm a bystrost herečky, ale proto, že její vyprávění bylo součástí histo-

rie vlastního národa, kterou si mohl z jejího osobního poznatku lépe uvědomit

Její přítomnost v Praze však prohlédla její generace připomínala málo. A až příliš mnoho příslušníků této generace, kteří měli na svědomí spolupráci s nacisty, si uvědomilo, že přítomnost Mandlové v Praze pro ně znamená nebezpečí, že tato temná pravda vypluje na světlo. V poválečné době jim kritický moment, odměnou za službu nové okupační velmoci, pomohla přerušit KGB. A KGB jim pomohla i teď.

Celkem správně odhladovali, že její přítomnost v Praze se neobešla bez spolupráce a pootevření vnitra. Začal hlodat strach. Vnitro ji přece nepoználo, aby hrála divadlo, — ale proto, aby promluvíla. A co když si vzpomene na...

Na stůl majora Augusta začala přicházet hlášení, zprávy informátorů kulturního odboru. Ze zpráv bylo zřejmé, že donašci jsou ze všeho nejvíce ovládnuti pocitů umělecké févnivosti a závisti. Potom se několikrát objevily zprávy agenta, který upozorňoval na politickou nedomyšlenost herečkovy vystoupení Mandlové v Praze, a široký okruh pracujících, který prý to kritizuje. Autor příspěvků doporučoval zrušení její smlouvy a vypovězení ze země.

V byrokratickém procesu MV jsou zprávy agentů a informátorů uváděny krycími jmény. Důstojník rozvědky nemá právo znát totožnost agentů, kteří jsou v řízení druhých důstojníků — ale čas od času k tomu dojde. Dokonce dost často. Tím spíše v uměleckých kruzích v Praze, kde každý zná každého, a tak major Augusta zjistil, že dotyčný donašec je novinář, — bývalý protektorátní aktivista a Vlajka!

Téměř v zápětí dostal major od svého představeného, zástupce náčelníka odboru Šulce-Resslera, rozkaz, aby ho Mandlové představil. Rozkaz byl odůvodněn tím, že August zakrátko odejde na své nové působiště do Beirutu, a kromě Málka-Helana, Mandlovou nikdo z odboru nezná. V případě, že by s ní rozvědka musela jednat, rozhodl se Šulc, že se s ní seznámí sám.

Vypadá to sice všechno krásně logicky, ale přesto tady byl pocit, že cosi není na správných místech. Zástupce náčelníka odboru obvykle trpí jinými starostmi a Augustovi zůstal pocit, že logické zdůvodnění kryje jiný zájem. Přes Šulceův korektní vztah se August nemohl také ubránit podezření, že určité skryté napětí, které pociťoval, má původ v akci SAMO, kdy svého představeného ho obešel.

Šulce-Ressler byl Mandlové představen při náhodném setkání narežirovaném na ulici. Mandlová, díky svému šarmu a britskosti v něm obstarala na výbornou, Šulc se zdál navýsost spokojen

Ale krátce potom bylo Mandlové angažmá v Praze zrušeno, a zklamaná Adina odešla z Prahy.

Ještě před odjezdem do Beirutu se pak August „žurnální cestou“ dozvěděl, že Šulcova žádost o představení byla motivována příkazem KGB. Zkušený spolupracovník KGB, Šulce-Ressler, měl zřejmě udělat závěr, nakolik může Mandlová, při znalostech z období okupace, které bezesporu měla, ohrozit zájmy KGB v zemi — a byl to Šulce-Ressler, kdo navrhl zrušení její smlouvy. KGB za tlačitelo na Branné a bezpečnostní oddělení, a to už to pak vyřídilo z vnitřem a vnitřem v Divadle v Karlíně. Krátce, na Mandlové mohla, docela dobře, vybuchnout značná část existující sítě KGB v Československu.

Adina Mandlová si to docela určitě neuvědomovala, ale dostala se do viru události, které nemohly vstřícně taktořka nikoho napadnout. Ale její přítomnost v Praze, srovnáje se s vrcholověním, vskutku ohrozila

sovětské zájmy v Československu, a tak byla donucena opustit zemi. Pro její osobní bezpečnost to tak bylo i možná lepší. Osoby o kterých se KGB domnívala, že svou pamětí mohou ohrozit sovětské zájmy v Praze, pak na jaře roku 1968 umíraly na „srdeční infarkty“ anebo „sebevraždu“.

V červenci 1968 přijel August z Beirutu na dovolenou do Prahy. Během tohoto pobytu se jej Sulc-Ressler snažil získat pro spolupráci s KGB. August ostře odmítl a Sulc svou nabídku stáhl a obrátil v žert. 7. srpna 1968 se August vrátil do Beirutu. O čtrnáct dnů později byli v Praze Rusové, a hned v noci z 20. na 21. srpna se dostavila do pražského Augustova bytu zatýkáci skupina KGB. Komunikace mezi Prahou a Moskvou zřejmě tehdy pracovaly tak špatně, že KGB o jeho odjezdu do Beirutu ještě nevěděla.

Nach 13 Wörtern ist Schluß

PADERBORN, 9. Dezember (Reuters). Gut die Hälfte aller Erwachsenen kann — laut wissenschaftlichen Erkenntnissen — gesprochenen Sätzen mit mehr als 13 Wörtern nicht mehr folgen. Auch wenn eine Wortkette ohne Pause länger als 5,5 Sekunden dauert, reißt buchstäblich der Faden. Für siebenjähriger Kinder ist die „Schallgrenze“ des Verstehens bereits bei acht Wörtern erreicht. Zu diesem Schluß gelangte das Paderborner Institut für Kybernetik, das in acht Jahren Tests mit mehr als tausend Menschen machte. Nachrichtensprecher im Funk, Schullehrer und Vortragsredner aller Art sollten daraus Konsequenzen für ihre Sprechweise ziehen, meinen die Forscher. Rund ein Drittel aller Erwachsenen vergesse den Anfang eines Satzes bereits dann, wenn elf Wörter ohne Pause aneinandergereiht werden. Bei gedrehten Sätzen mit 16 oder mehr Wörtern schrumpfe die „verständnisvolle“ Zuhörerschaft auf ganze 15 Prozent. Die Sprechgeschwindigkeit sollte 2,5 Wörter je Sekunde nicht überschreiten.

Für Kastration entschieden

NEW YORK, 9. Dezember (dpa). Einer von drei geständigen Sexualverbrechern, denen ein Richter im US-Staat South Carolina die Wahl zwischen 30 Jahren Haft oder einer freiwilligen Kastration und damit verbundener Freilassung auf Bewährung ließ, hat sich für die Kastration entschieden. Der verheiratete Mann, Vater von zwei Kindern, erklärte, die lange Haftstrafe würde nicht dazu beitragen, ihn zu rehabilitieren. Die drei Männer hatten gestanden, eine Frau in einem Motel vergewaltigt und geschlagen zu haben. Das Urteil ist umstritten. Die Anwälte der drei Männer nannten die vom Richter gestellte Alternative „barbarisch“ und forderten das höchste Gericht des Staates South Carolina auf, das Urteil für verfassungswidrig zu erklären.

* OPEKAC TOPINEK, jehož funkci řídí mikročip, uvedla na trh britská firma Russel Hobbs. Kombinace čísel a elektronických prvků automaticky reguluje dobu opékání tak, že všechny krajinky chleba jsou opéčeny naprosto stejně, bez ohledu na to, kolik se jich postupně do opékače vloží.

Už 100 000 osobních aut je v USA vybaveno telefonem. Do některých typů aut General Motors se budou od r. 1964 montovat telefonní přístroje na montážní lince.

Pozůstatky knížecího hradu?

(Čtk): Radu zemnic z prvního desetiletí 13. století, kulturní vrstvu z téhož období, další zahloubené objekty, nadzemní dům, vydláženou studnu, zbytky kovové pece, odpadní jámy a bochnou jímku z druhé poloviny 15. století s četnými keramickými nálezy objevili archeologové v Brně. Objev je výsledkem záchranného výzkumu, uskutečněného na stavbě výměňové stanice, kterou jako součást rekonstrukce domu č. 11—13 a 15—19 v Dominikánské ulici v souvislosti s evanací podzemních prostor buduje n. p. Ingstav. Lokalita se nachází na předpokládaném předhradí přemyslovského hradu z 11. až 12. století, kam bývá bládná na Petrově. Doklady takového osídlení však v Dominikánské ulici archeologové zatím potvrdili. To podporuje hypotézu, že centrum knížecí správy může být v prostoru Starého Brna, patrně v blízkosti rotundy, odkryté nedávno při výzkumech na Mendlově náměstí.

V BULHARSKU, i když se zde posledních několik let tvrdě bojuje proti kouření, podléhá tomu procento elovky stále ještě 43 procenta lékařů, 39 procent zubůřů a 30 procent středních zdravotnických pracovníků. Nejvíce jsou na tom i budoucí lékaři - studenti medicíny, kteří kouří nejvíce ze všech vysokoskoláků.

• Vesnici z doby kamenné objevili na ostrově Ta-chai-šan čínští archeologové. Starí vesníci ne žili na více než šest tisíc let a zatím odkryli zbytky více než 40 domů a dvě pohřebiště, každé s pozůstatky 30—40 osob. Našli také různé nádobí, kolovrátky, nože a udice

AMA ZDI VIŠEL HAO.

Alle Winter wieder warten fröstelnde Moskowiter bei klirrender Kälte dick verhummt auf Busse, Trolleybusse oder Straßenbahnen, die sich verspäten, ganz ausfallen oder so überfüllt sind, daß der letzte Passagier aufs Trittbrett geklemmt gerade noch so mitfährt. Der Ansturm auf die an sich häufig fahrenden Verkehrsmittel wird jährlich größer und steigt besonders in den langen Wintermonaten an. Um inn zu bewältigen, müßten mehr Verkehrsmittel eingesetzt werden, doch das ist zu teuer. Bereits jetzt schießt der Staat Zehntausende Rubel zu, um wenigstens die bestehende Dichte des Verkehrsnetzes zu halten, denn die Tarife sind ja wirklich äußerst billig. Fünf Kopeken (rund 17 Pfennig) kosten Bus und Metro, vier Kopeken (rund 14 Pfennig) der Trolleybus und drei Kopeken (rund 11 Pfennig) die Straßenbahn.

Nicht wenige Sowjetbürger wären bereit, statt fünf sogar zehn oder 15 Kopeken pro Busfahrt zu zahlen, wenn dafür dann mehr Busse eingesetzt würden. Doch sind Fahrpreiserhöhungen in einem Land zumutbar, das seinen Bürgern schon vor Jahrzehnten einen kostenlosen Transport in Aussicht stellte? Das ist jetzt hier ein großes Thema, das die Leserbriefspalten sowjetischer Zeitungen

füllt. Die „Sowjetskaja Rossija“ etwa erhielt so viele Briefe dazu, daß Vize-Finanzminister Kamenskow sich genötigt sah, sie persönlich zu kommentieren. Da beklagen sich Sowjetbürger, daß trotz der Billigtarife immer noch unzählige Schwarzfahrer, russisch „Hasen“ genannt, die Staatskasse schädigen. Man müsse dieses Übel bekämpfen, doch wie?

Ein Ökonom aus Tjumen und 128 seiner Kollegen schlagen vor, völlig auf Fahrpreise zu verzichten und statt dessen Fahrgeldkonten auf den Sparkassen einzurichten, auf die jeder dann einzahle. Vizeminister Kamenskow ist mit schlagenden Argumenten dagegen: Wo soll man

Nejdelší visutý most v Asii

Tokio: Po sedmi letech výstavby byl v Japonsku přelán do užívání nejdelší visutý most v Asii, který spojuje ostrůvky Mukašima a Inošima mezi hlavními ústřoví Honšú a Šikoku. Most, jehož výstavba pftšle 1 07,5 milióny jén, je dlouhý 1720 metrů a postaven zcela bez pftříd. Nejdelší ze zavššených dílů konstrukce měří 770 metrů.

P. COLOTEA, místopředseda vlády CSSR a předseda vlády SSR, se vrátil do Československa z několika denní návštěvy Německé spolkové republiky, kterou uskutečnil na pozvání předsedy brémského senátu Hansa Koschnicka.

Jmenování velvyslance

(Čtk): Prezident ČSSR G. Husák jmenoval Pavla Džundu mimořádným a zplnomocněným velvyslancem ČSSR v Turecké republice. Současně rozhodl o odvolání J. Melkoviče z této funkce.

A BUDE BŽUNDA! KDE SE TI PITOMCI

Jean Marais, franžosischer Schauspieler, wird am Sonntag siebzig Jahre alt.

TAK KONZA HAREJ JE SEMOŠATNIK!

angesichts des allgemeinen Arbeitskräftemangels die zusätzlichen Sachbearbeiter für diese Konten hernehmen? Und wie motiviert man die „Hasen“ zum Gang zur Sparkasse,

wenn sie sogar im Bus zu faul sind, ihre Münzen in den Schlitz der Automaten zu werfen? Und wie kontrolliert man überhaupt, ob ein Passagier auf der Sparkasse das Geld eingezahlt hat?

Auch 292 Leser der „Sowjetskaja Rossija“ widersprechen dieser Idee. Man könne sich die Sparkasse sparen, schlagen etwa Bewohner des Dorfes Krasnaja Poljana aus dem Gebiet Kirow vor, und statt dessen lieber monatlich das Fahrgeld vom Lohn, von den Hochschulstipendien oder der Rente abziehen lassen. Also „Fahrgeldsteuer“ erheben. Damit spare man dann noch das knappe Papier für Fahrscheine und die Kontrolleure ein.

Aber auch ganz andere Vorschläge habe ich schon gelesen. Etwa den, daß die Großbetriebe künftig Verkehrsmittel unterhalten, nicht der Staat. Dann würden sie auch dafür sorgen, daß gezahlt wird. Oder den — und damit ist auch Vize-Minister Kamenskow einverstanden — die Tarife zu vereinheitlichen: fünf Kopeken für alle Verkehrsmittel, einheitliche Fahrscheine, die auch in Geschäften, Kiosken und Sparkassen verkauft werden. Und die „Hasen“: Sie sollen von ihren Mitpassagieren zur Ehrlichkeit angehalten werden. Nun ja, wir werden sehen.

• V londýnské nemocnici Harfield uskutečnil včera tým lékařů, vedený chirurgem egyptského původu M. Jakubem, úspěšnou první transplantaci srdce a plic v Británii. Pacientem byl 32letý švédský sportovní novinář L. Ljungberg z Falunu, otec tří dětí.

kostet. Der Autolackierer aus dem Saarland verteidigte sich vergeblich mit dem Hinweis, er habe die Jacke von einem Freund nur geborgt. „Der Angeklagte kannte den Aufnäher und wußte, daß Leute mit Ausländerrequisiten durch so etwas weiter aufgehetzt werden“, rügte der Staatsanwalt.

Herze auf der Jacke bestraft

MÜNCHEN, 8. Dezember (dpa). Seine Jacke mit einem aufgenähten Totenkopf und dem Text „Tod den Türken“ auf der Rückseite hat einen 24jährigen vor dem Amtsgericht München 2700 Mark Geldstrafe wegen Volksverhetzung ge-

V Melandske je už 11 proc. osobních aut poháněno tekutým plynem. Vozitelé se vznětovými motory tam jezdí pouze pát procent. V budoucnosti bude značné zvýšení norma státní výtoku výtých plynů.

Obnovené dílo mistra řezbářského díla

V roce 1475 — tak se alespoň dnes domnívají historici — se v Krakově objevil muž, který během dvaceti let pilně, často až vysilující práci vytvořil dílo, které je dnes plným právem řazeno ke kulturním a uměleckým pokladům lidstva. Ten muž se jmenoval Wit Stwosz.

Wit Stwosz, v Německu nazývaný Stoss.

Kdo ho pozval, na čí popud opustil Norimberk a vydal se na dalekou pouť až do Krakova, odkud vlastně ten člověk pocházel a kdy se narodil? Těch otázek kolem vynikajícího mistra řezbářského díla je nepřeberně a každá z nich rodí další a další. Dodnes nejsou všechny uspokojivě zodpovězeny. A asi už nikdy nebudou.

Jsou známy jen zlomky z jeho bohatého a pestrého, více však trpkého a bolestného života. Podle názoru dnešních badatelů pocházel z největší pravděpodobnosti ze Švábska, z městečka Horb nad Neckarem. Kdy se narodil, těžko říci. Zase jen dokady a dohady. Snad někdy kolem roku 1445. Ani to, kdo byli jeho rodiče, se neví. Když se vydal do Krakova, ještě ho nevěnovala sláva velkého umělce. Snad si ho Krakovští vybrali proto, že o něm bylo známo, jak úspěšně spolupracoval po několik let s tehdy už po celé Evropě proslulým sochařem Mikulášem z Leidenu. Dohady, dokady, dohady. Faktem však je, že Wit Stwosz byl přivítán v Krakově s velkými počtami a Krakov se mu stal na celá dvě desetiletí domovem. Bylo to dvacet let bohatého tvůrčího života, jeho dvacet nejšťastnějších let.

Do rozsáhlého díla se však nepustil hned. Nejprve dva roky cestoval. Ne snad proto, aby jen poznal zemi, v níž hodlal žít a tvořit. Cílem jeho cest bylo, aby si našel materiál, vhodné dřevo, lipové dřevo. Takové, které by co nejlépe vyhovovalo jeho představě. Hledal a našel. Všechny postavy oltáře, od těch největších po nejmenší, jsou ze zvláště vybraných lipových kmenů a žádná figura není tvořena z několika částí, všechny jsou z jednoho kusu.

A pak přišel první den. Bylo to koncem května roku 1477, kdy poprvé ve své dílně vnořil ostří díla do bělostného dřeva a podlahu začaly pokrývat třísky a odštěpky. A pak pravidelně den po dni, rok co rok. Dvanáct jich uplynulo, než dokončil svou „bibli z lipového dřeva“. Na věky v ní zachytil podobu lidí, které dennodenně potkával, s nimiž ho spojoval každodenní všední život. Ti mu byli bezděky modely k postavám oltáře. A nejen biblickým. Oltář zdobí i chorovod postav měšťanů, kupců, řemeslníků i rytířů a žáků a vagantů.

Nejen však mistr Wit pracoval na monumentálním díle. Na tomto skvostu pozdní gotiky se podíleli i truhláři a další řezbáři, malíři i pozlaccovači. Jejich jména historie dokonale zaslula do zapomnění. Zůstalo jen jediné — Wit Stwosz.

Dvanáct zim přišlo a dvanáct jich odešlo, nastalo léto. Byl to dožijící slavný den ten 25. červenec roku 1489. Mistr předával své dílo Krakovanům. Monument imponující už jen svými rozměry: čtrnáct metrů vysoký a jedenáct dlouhý. Největší figury dosahují výšky bezmála tří metrů. Je to dílo právě tak mohutné jako precizně provedené, působící rozmachem, s je-

kým je jeho tvůrce pojal, stejně tak jako svou expresivní silou, udivující formou i barvou. Krakované přijali Stwoszův výtvor s uznáním, nikdo však tehdy nemohl ani ve snu tušit, že za cenu 2808 florinů získává město jedno z nejnádhernějších řezbářských děl pozdního středověku a dnes současně největší gotický oltář v Evropě.

I když oltář v krakovském Mariáckém chrámě není jediným dílem Wita Stwoze, jímž se může Polsko pyšnit — z jeho dílny pochází např. baldachýn nad hrobem Kazimíra Jagellonského na Wawelu, náhrobek Petra z Brna, náhrobní deska na hrobce kardinála Olešnického aj. — upadlo čásem a ve věru všech dalších dějinných událostí jméno tvůrce v zapomnění. A to tak, že dokonce počátkem minulého století byl krakovský oltář považován za výtvor neznámého umělce. Až teprve v roce 1836 byl vlastně Wit Stwosz znovu objeven.

A opět změř otáček střídajících jedna druhou. A opět většina z nich dodnes není zodpovězena. Proč tak náhle opustil Wit Stwosz Krakov? Proč odejel zpět do Norimberka?

Bylo to v roce 1496. Norimberk se mu stal osudným. V něm ho dostihla smrt. Roku 1533, tedy letos právě před 450 lety.

Poslední léta života velkého umělce jsou opět plná záhad a nejasností. Jeden z největších umělců nejen své doby, ale celých věků „zemřel v Norimberku a nikdo ho neoplokal“. napsal v poemě Wit Stwosz polský básník Konstanty Ildefons Galczyński.

Po návratu do Norimberka stihala Stwoze jedna osudová rána za druhou. Měl neustálé rozpře s norimberskými měšťany a konšely. Byl nařčen, že padělá směnky. To byl těžký zločin a provinilec obvykle odsouzen k smrti. Stwosz byl uvřazen do vězení, odsouzen a veřejně ostouzen a nakonec měl být předán katovi. Oprátka mu ale byla nakonec změněna v trest doživotního zákazu opustit Norimberk. Zemřel v bídě, oslepen, zapomenut a opuštěn. Všichni se od něj odvrátili.

Přesto však ještě jednou, než navždy opustil jeviště světa, vzal starý muž do rukou díla a pracoval. Pro kostel karmelitánů v Norimberku vytvořil oltář Božího narození. Stwoszův syn Andreas byl představeným tohoto řádu. Vtvůrčí práci nacházel více než sedmdesátiletý řezbář svůj svět, do něhož vkládal víru i touhu po spravedlivém řádu věcí. To se psal rok 1520. Norimberk však, tak jako i jiná německá města, zahořel nadšením pro myšlenky reformace a Stwoszův oltář byl zapomenut. Sedal na něj prach skladiště, jeho tvůrce opět bojoval alespoň o zaplacení díla. Marně. Nakonec, to už po jeho smrti, našel oltář úkryt v boční kapli chrámu v Bamberku v Bavorsku a je také dnes označován jako Bambiřský oltář. Je to totiž mistrovské dílo, které však ve srovnání s krakovským je o celou polovinu menší: vysoký 3,5 metru a široký 3 metry.

Dříve než se pustil do díla, pořídl si Stwosz pracovní skicu, jakýsi plán, náčrt. Ten se zachoval. Byl nejprve uložen v Mnichově, v roce 1871 jej získala do svých sbírek Jagellonská univerzita. Odtamtud také projekt Bambiřského oltáře ukradli v roce 1940 nacisté a odvezli tak jako jiné umělecké skvosty — mariácký oltář nevyjímaje — do Německa.

Náčrt běhen: války zmizel. Odborníci byli dlouho přesvědčeni, že shořel v Hitlerově berlinském bunkru nebo že byl zničen „v průběhu válečných událostí“. Uplynulo čtvrté století od světového krveprolítí a náčrt byl objeven. Ve fondech Staatliches Museum v hlavním městě NDR v Berlíně. Odpovědná místa rozhodla náčrt vrátit Polsku, odkud byl nacistickými okupanty ukraden. Dnes je opět ve sbírce Jagellonské univerzity v Krakově.

Podobný osud stihl i Stwoszův krakovský oltář. Krátce před tím, než bylo Polsko napadeno nacistickým Německem a vzplanul celosvětový požár, byl oltář demontován a uložen v podzemí sandoměřské katedrály. Avšak nacisté brzo skryš objevili a oltář odvezli nejprve do Berlína, později do Norimberka. Po válce bylo dílo nalezeno a slavnostně na deseti vagónech zvláštního vlaku převezeno zpět do města svého zrodu. Válečné útrapy je citelně poznamenaly. Po několikaleté nucené pauze, kdy byl v rukou restaurátorů, byl oltář roku 1957 opět umístěn na místě, kam jej vkomponoval jeho tvůrce před 468 lety.

Před nedávnem byl — ve své historii už počtvrté — pečlivě a odborně zrestaurován; je pryť teď i značně těžší než před půl tisíciletím. Je totiž doslova prošípován nejrozličnějšími konzervačními látkami, aby přetrval a mohl být předáván dalším generacím jako ukázka lidského mistrovství.

Především je Stwoszovo řezbářské dílo ohrožováno ze vzduchu. Ročně dopadá na Krakov přes jeden milión tun prachu a Mariácký kostel je v samém středu oblasti, která je doslova zavalována usazeninami obsahujícími složky fluoru a oxidy síry. Ničivý agresivní prach proniká do chrámu a na postavách oltáře se během let vytvořila jednolitá silná vrstva mazlavé smolovité vrstvy. Mravenčí práci konzervátorů, kteří čistili řezby centimetr po centimetru, se podařilo skvostné dílo Wita Stwoze zachránit. Zůstává však otázník: na jak dlouho? Odborníci došli k závěru, že je nezbytné pro všechny případy vytvořit jeho přesnou kopii.

Mistr Wit Stwosz zemřel před 450 lety zapomenut a opuštěn. O něm samotném víme málo, zůstalo však jeho nesmrtelné dílo, které svou uměleckou silou hovoří i k dnešním lidem. Je to všelidské poselství dokládající ne ani tak názory a myšlenky lidí své doby, ale obsahující humánní poselství míru a lásky a touhy po spravedlivějším světě, poselství minulých věků naší době i generacím příštím.

Střed kroniky o tom, jak byl vypovězen z Krakova, tehdy hlavního města polského království, posílen citlivým komentářem. V sntiny se smělily četné měšťanské domy, náporu neposlušných si země neodolal ani nejrozumnější krakovský chrám, kostel Největšího Panny Marie. Padající klebeba savelle oltář a zaskřela ho. Ruce bohatých krakovských měšťanů sahaly do světlé, kupci ochotně odevrali své truhlice a penězí, ba i chudší Krakované přídávali své groše na sbírku, z níž měl být pořízen nový oltář.

„Hrochův náčrt oltáře“

ŘEMESLA HODNÁ SVÝCH MISTRŮ

Cín - stříbro chudých

Do největšího lesku vycištěné nádoby, aby se podobalo co nejvíce stříbrnému, to byla chlouba hospodyně každé měšťanské domácnosti. Stříbro chudých — tak se říkalo materiálu, ze kterého vznikaly nejen předměty denní potřeby jako nádoby, korbele, džbánky, konvice i talíře, ale také svícný a křtitelnice. Svět o českém cínářství ví především díky cínářské produkci 18. století. Rokokově ztvárněný cín se tehdy vyráběl hlavně v Karlových Varech, Horním Slavkově, Bečově. Avšak počátky cínářství u nás spadají do středověku, kdy výroba cínových předmětů byla ryze užitkovou záležitostí na velice dobré úrovni.

Cínáři tehdy vyráběli v mnoha větších městech a přes svůj poměrně malý počet byli schopni vyrobit velké množství zboží. Výroba byla záležitostí především forem, které byly zároveň hlavním bohatstvím a majetkem cínářů. V Praze žila v 16.—17. století cínářská rodina Mrkvíčků, v 18.—19. století patřili ke známým výrobcům cínového zboží Gützelové, Mitterbachové a Turkové. Důstojným pokračovatelem svých předchůdců a mistrem svého řemesla je soudobý pražský cínář František Janský.

V suterénu dílně prohlížíme cínové předměty, které jsou rozloženy na jedné z políček. Některé jsou již opravené a vypadají jako nové, některé z nich teprve na pomoc šikovných rukou čekají. Některé z cínových korbelů jsou vyleštěné až do běla, jiné jsou pokryty patinou. „To je otázka vkusu“, vysvětluje F. Janský. „Patina je vynálezem minulého století a vidíte, zvykli jsme si na ni dnes si bez ní cínové nádoby nedovedeme představit. Když však některou věc restaurouji, musím patinu odstranit — neboť čistá patina, ta se vyskytuje málokdy, častěji se jedná o souvislou korozní vrstvu, která cínový předmět ničí.“

„A jak jste se vlastně k cínářství dostal vy?“ přerušujeme Fr. Janského. „Můj otec byl cínář a pasíř, ale řemeslo vlastně nikdy nedělal. Snad jen krátký čas v Německu, v Hamburku, a pak se věnoval chemii. Otec mě před svým řemeslem varoval, chtěl, abych se mu věnoval jen jako zálibě. Trávil jsem hodně času v otcově chemické laboratoři, kde mě zasvěcoval do věcí kolem metalurgie, učil jsem se znát body tání různých látek, vlastností kovů, což se mně moc bodilo později, kdy už jsem cínářství docela propadl. Během svého zaměstnání ve Státním ústavu pro ochranu materiálu jsem se jako laboratorní technik sešel i s problémem koroze a ze svých tehdejších poznatků čerpám dodnes. Nyní jsem zaměstnancem Soluň, cínářské dílny, která má pro obyvatelestvo sbernu oprav v Dlázdné ulici. Tato forma služeb veřejnosti je poněkud zvláštní, protože to nejsou opravy v běžném smyslu slova, tj. dořazování náhradních dílů. Já musím udělat všechno „na míru“ a hlavně zachovat to, co je staré a co se za chránit ještě dá. Doplnuji jenom to, co chybí, a ještě s tím musí souhlasit majitel. Samozřejmě, že odstraním korozní prvky. Soukromí majitelé se většinou „svěřují mé péči“, ale galérie a muzea, pro něž také restauroji, mají své specifické požadavky, které se musí dodržet.“

Prohlížíme si dál dílnu, ve vedlejší místnosti nám cínář Janský ukazuje spoustu nejrůznějších forem. Formy kdysi byly nejdrazším vybavením cínářských dílen a dávaly se, půjčovaly nebo prodávaly. Bývaly z nejrůznějších materiálů — ze železa, mosazi, mědi, olova, kamene, pískovce, na

jemnější práce pak z břídlíce. Proč byly tak vzácné? Nebylo právě jednoduché takovou formu zhotovit, byla to opravdu tvůrčí práce a každý to neuměl. Formy, které nám Fr. Janský ukazoval, však nezdědil po svém otci, ale všechno jsou již jeho vlastní výrobky. Při jejich zhotovení použil jak tradičních materiálů, tak i objevů a vymožeností moderní chemie — umělých hmot. Na ponku zatím odpočívá litinový kotlík, ve kterém taví Fr. Janský cín. Jsou tu rozloženy i další cínářské nástroje: železná lící lžice, rydla, pilníky, brusné papíry, různá kopyta a pěstě na vyrovnávání deformací, elektrická i normální páječka a vedle stolu tiše syčí plynový plamen. „Moje práce vyžaduje velké soustředění. Když „ujedu“, už se to nedá nikdy napravit. Pro muzea, galérie, ale i soukromé majitele opravuji velice cenné věci. Teď tady mám soubor více než sedmdesát předmětů z národopisného oddělení Národního muzea, který byl naposledy vystaven na Národopisné výstavě v Praze v roce 1895. Věci jsou poškozené, a to i neodbornými zásahy dřívějších „restaurátorů“, kteří měli jiný názor na opravy historických předmětů. „Při opravě cínu je velice důležité zachovat charakter povrchu věci, ne snad patinu, ale je-li na předmětu znát, jakým způsobem byl opracován, nemohu povrch vyhladit třeba achátem. Kdybych to udělal, ziskaly by např. obličej figurální výzdoby úplně jiný výraz. Špatně se také restaurojí věci napadené cínovým morem a nejdříve se napravuje zásah neodborníků.“ Fr. Janský bere do rukou konvici, jejíž víčko má místo držátka přilepené delfínka. „To je také případ, kdy neodborník něco pokazil; opravoval připojení knoflíku-delfínka k víčku. Muzei jsem připojení podélně rozříznout a na základě roznosti kovů, za použití chemických činidel, jež barevně odlišily kovové vrstvy určit, co je původní. Jestli usazení delfínka, tedy vrchní část sokličku je originální, to už bohužel zjistit nemohu, a tak jsem to raději zachoval v té podobě, v jaké to bylo před mým zásahem. Odstraňuji pouze věci evidentně k původnímu přidané — což se dá určit, protože opravávali většími používali nekvalitní cín — a potom stylově probíhají.“ „Co je to ten cínový mor?“ přerušujeme Fr. Janského. „Dá se mu nějak předejít vhodným ošetřováním cínových předmětů?“ „Cínový mor? Populárně řečeno je to rozpad cínu a jeho přeměna na cínovou rudu. Jak a kdy cínový mor vzniká, tím se zabývají restaurátoři a výzkumní pracovníci na celém světě. Podle mého názoru se vytvářejí podmínky pro vznik cínového moru již při přípravě slitiny. Někdy se totiž nepoužívá čistý cín, protože ten nelze opracovat. Zpěvuje se legurou — legujícím kovy, což výrazně mění možnosti opracování materiálu. V příručkách se uvádí téměř vždy

jako příčina vzniku cínového moru trvalé uložení cínových věcí v prostředí s teplotou pod osmáct stupňů. Známe však předměty, které byly uskladněny v chladu a nic se jim nestalo. Zásadně se nemá cín mýt zásadami — louhy, nesmírkovat. Stačí vlažný saponát, měkký žíněný kartáč. Cínové předměty také nepatří na kamna a ani květiny bychom do nich neměli dávat — voda obsahuje mnoho různých látek, které cínu nesvědčí. Není homogenní a snadno v něm vznikají korozní články.“

Zajímá nás postup cínáře při zhotovení určitého předmětu. Jako příklad vybíráme korbel na samém konci police. Cínář jej bere do rukou a začíná popisovat postup při jeho výrobě: „Tento korbel se skládá z více částí. Tvar korpu u je jakási trubka — ta se odlíje podle formy, pak ji cínář obrobí. Pak podle formy odlíje sokl, k němuž přiletuje dno z přetočeného plechu. Sokl se dnem pak cínář přiletuje ke korpusu a celé opracuje. Následuje zhotovení víka — také odlitím z formy. Pak cínář vyzkouší, zda víko na korpusu opravdu sedí. Ke korpusu nataví ucho, k němuž si již dříve připravil různé ozdobné detaily — např. tyto palečky a udělal otočný závěs s čepem. Zhotoví náhltek na hotové víko, orašpluje, vybrousí a vpálí lamely otočného závěsu, sestaví to dohromady, vloží čep, zaletuje, začistí. Jak vidíte, ruční práce dost a dost. Nakonec udělá káču, to je tenhle řepík neboli palcová úchytky. Když měl být korbel zdobený, tak výzdobu rył buď cínář sám, nebo předal hotový výrobek svému rytci.“

„Jakou práci ve svém oboru máte nejraději?“ František Janský chvíli přemýšlel a pak řekl: „Nerad dělám to, co přede mnou již někdo pokazil. Radost mám ze všeho, co se mi kdy povedlo — ke spokojenosti své i svých zákazníků. Za vrchol cínářské práce jsou považovány křtitelnice. Několik jsem jich restauroval. Jednou z nich byla křtitelnice z Božího Daru, která byla původně v opravě u cínáře Krále, po jeho smrti ležela ještě nějakou dobu u něho v dílně, pak v jáchymovském depozitáři. Když se dostala ke mně, byla silně poškozena. Měla dřevěný sokl i jádro a na tom cínový plášť s reliéfní výzdobou podle Flötnerových forem. Je to již asi deset let, co jsem ji opravoval, dopadlo to dobře. Udělat opravdu krásnou křtitelnici, to vyžaduje velký kus umění, dovednosti, smyslu pro své řemeslo. Protože je to kus velký objemem a vyžaduje velké množství nejrůznějších forem, tak se představa cínáře může při jeho vzniku rozměšit, uniknout, mohou být narušeny i správné proporce, tvar. Také může tvůrce udělat různé ústupky proti svým původním představám, když se mu do cesty postaví nějaké technické problémy. Ale když vznikne křtitelnice vyvážená dokonale ve všech svých proporcích — tak je to nejkrásnější umělecké dílo.“

Ve světě se pořád cení německý reliéfní cín. Norimberský cín, ale i český jsou mezi odborníky pojmem. Velice vzácné jsou ojedinelé dochované kusy z první poloviny 17. století. Cín je však posuzován nejen podle stáří — čím starší tím cennější —, ale i podle ozdobnosti, zda je hladký nebo rytý, v poslední době jsou ceně-

svůj výrobek značil, a tak se na výrobcích vyskytují zpravidla tři značky — města, kde cínář žil a pracoval, jeho vlastní značka a od 18. století i značka kvalitativní cínu. A tak také značí svoji cínové výrobky i majitel Soluňy pražský cínář František Janský.

ny i cínové předměty z doby historismu. Je přirozené, že každá země si nejvíce cení předměty vyrobené na svém území. Přínosem českého cínu na světové scéně byly křtitelnice, kterých se dochovalo u nás více než dvě stě. Téměř každý cínář si také

Vina nákladných katastrofických filmů, které v posledních letech doslova zaplavily západní země, přináší — přes vesměs dosti naturní úroveň — divákům občas mrazení v zádech a producentům vždy tučné zisky. Platí to např. o posledním „Sláru“ s názvem *Návrat jediho*, který v prvních týdnech po svém uvedení překonal všechnu rekordy v návštěvnosti. Jsou to však jen filmy a po jejich skončení lidé odcházející z kina většinou na vše rychle zapomenou. 30. října letošního roku tomu bude právě pětadvacet let od zajímavé události, která tehdy vzbudila ve světě značný ohlas. A zdaleka se nejednalo jen o pouhé pošádání nervů. Šlo o rozhlasové zpracování slavného románu anglického spisovatele a myslitele H. G. Wellse „Válka světů“ v režii tehdy třidvacetiletého amerického herce a režiséra Orsona Wellesa (o dva roky později se proslavil filmem *Občan Kane* se soubojem newyorského divadla Mercury).

30. října 1938 ve 20 hodin večer po uvedení znělky divadla Mercury oznámil rozhlasový hlasatel, že posluchači uslyší dramatizaci „Války světů“. Mnoho lidí v tuto dobu stánci neposlouchalo, neboť dali přednost jiné věci, na které je bavil známý americký komik Charlie McCarthy. Režisér Welles s tím počítal a správně byla jeho kalkulace i v tom, že když McCarthy skončil, aby ho vysíládal nepříteli známý zpěvák taneční hudby, přeladila většina posluchačů své přijímače na stanic, kde „Válka světů“ byla již v plném proudu.

To už hra pokročila do stadia, kdy v Groners Mill ve státě New Jersey dopadl záhadný meteorit, vynořili se Martané se svými ohavnými, velkými hlavami. Reportér, který se tam jako by náhodou objevil dramaticky líčil přistání z kosmu a byl první „obětí“ návštěvníků z jiné planety. K místu události se šliho policie. Stačilo pouhých několik minut poslechu z rozhlasu a lidé v nejrůznějších koutech Spojených států propadli panice. Loučili se se svými příbuznými, plačící opouštěli své domovy a zaplňovali kostely, mnohé silnice byly přecpány automobily a autobusy.

Policii zaplavovaly žádosti o och-

Když vypukla „válka světů“

ranu a dotazy jako: „Máme zavřít okna?“, „Máte ještě plnové masky?“. Jednu rodinu našla policie na dvorku s mokřými hadry přes obličej a v hysterickém zachvatu. Jiná žena vyřídila situaci slovy: „Strašně jsem se vyděsila. Chtěla jsem všechno zabít, vzít dítě do náruči, sebrat přátele a odjet autem na sever. Ale nakonec jsem zůstala sedět u okna, modlila jsem se a hrůzou byla bez sebe. U druhého okna manžel dýchá, jestli neucílí plyn a pozoroval ulici, zda budou lidé utíkat...“

K nejsilnější reakci pochopitelně došlo v místech, kde se dramatizace odehrávala. V Newarku ve státě New Jersey se v jedné čtvrti najednou vyhltilo přes dvacet rodin z domů. Lidé si chránili obličej mokřými kapesníky, jiní stěhovali nábytek na ulici. Na Rhode Islandu pláčí a hysterické ženy zaplavily místní noviny a žádaly podrobnější „zprávy o masakru“. Panika se šířila. V Minneapolisu uběhla jedna žena do kostela a křičela: „New York je zničen bude konec světa. Iděte domů rychle“. Slyšela jsem to právě v rozhlasu. Na redakci Associated Press v Kansas City přišly dotazy o „meteoritech“, které v ý dopadly na nejrůznější města Spojených států. Na druhém konci USA, v kalifornském San Francisku nabyli posluchači dojmu, že jakási vesmírná síla napadla Spojené státy ze vzduchu, že právě ničí největší americké město.

Odhorníci, kteří se později zabývali otázkou, jak je vůbec možné, že panika zachvřtila tak obrovské množství lidí, se vesměs shodli v tom, že k mimořádně silnému účinku na posluchače přispěly zejména dva faktory. Jednak to byla otázka načasnování. Hra se vysílala prakticky město po Mnichovu. Američané ve stále větší míře poslouchali rozhlas, získávali z něj většinu informací, byla vynuluta technika „přímé reportáže“. Herci divadla Mercury pod Wellesovým vedením věrně napodobili každý detail nové techniky, včetně její tehdejší nedokonalosti. Za druhé, byla to

technická brilantnost inscenace. Jednotliví aktéři hře doslova propadli, dostali se do příslušného emocionálního tranzu. Např., jak psal tehdejší americký tisk, výkon reportéra, který jako první viděl „přistání Martanů“ byl skutečně pozoruhodný. Sugestivnost umocňovala dále skutečnost, že hra byla čas od času přerušována a po delším naprostém tichu zaznívala tklivá hudba vystředaná pohadem pro mimořádné okolnosti.

Američané se tehdy pořádně vyděsili. Novinář a všichni, kdož v následujících dnech o inscenaci bavili ve diskusích — někteří Wellesa a jeho spolupracovníky chválili, jiní, o těch byla většina, je zase odsuzovali — se s odstupem času podívali „neuvěřitelné hlouposti“ a „lehkoněvnosti“ amerických posluchačů, kteří během jednoho jediného pořadu, jenž navíc trval pouhopouhých čtyřicet minut, přijali za pravdivé události. Jež ve skutečnosti musely probíhat celé dny. Iluze skutečného upádu Martanů byla pro mnohé Američany tak dokonalá, že lidem vůbec nevadilo, že za čtyřicet minut lidé utratili velké vzdálenosti byly zmobilizovány mohutné vojenské síly, konala se zasedání vlády a odehrávaly se urputné boje na zemi i ve vzduchu. A milióny lidí tomu všemu věřily. Samozřejmě nikoli logicky, ale emocionálně.

Ve scéně začala „Válka světů“ velice pomalu. Nezáživné meteorologické zprávy se střídaly s hudebními vložkami. Po nich následoval nudný vědecký interview a zase taneční hudba. Těch prvních pár minut běžného pořadu v rámci existujícího rozumně grovně posluchače měla lidi ukládat, možno i znudit tak, aby se oddali falešnému pocitu bezpečí. Zároveň tím režie získala solidní základnu reálného času, jenž byl později stále zrychlován. V tom byl Orson Welles skutečný mistr. Když ve hře už ničel Martané „postupovali“ a nastával „konec“ New Yorku, ozval se z rozhlasu příjemný hlas, který ročil realitu „zániku světa“. „Posloucháte

rozhlasovou hru „Válka světů“ podle H. G. Wellse v inscenaci Orsona Wellesa o divadla Mercury. Po krátké přestávce bude hra pokračovat.“ Během druhé části hry, kdy nakonec „nezničitelní Martané“ vítědli podlehli takové banální věci, jako je působení bakterií, zaplavovali budovu rozhlasu rozhodnutí posluchači a Welles a jeho kolegové zažili perné chvíle.

Dva dni byla „Válka světů“ na prvních stránkách novin rozhlas byl zaplavován vlnou rozhořčených dopisů, nějaký čas se dokonce mluvilo i o soudním procesu. Asi po dvou týdnech rozčilení pomínulo. Situace ve světě se zhoršovala a lidé měli jiné starosti. Přes velkou paniku a poplašné zprávy o četných zraněních a materiálních ztrátách se nakonec ukázalo, že to nebylo tak vážné. Rozhlas se veřejnosti omluvil a Welles se nechal slyšet, že se něco podobného už nebude opakovat...

Nichtraucher fordern einen Risikozuschlag auf Tabak

VE VÝŠI 1/4 PLATU!

Verfassungsgericht bestätigt

Frauenklausel der Passion

MÜNCHEN, 7. Dezember (Reuter). Bei den Oberammergauer Passionsspielen dürfen weiterhin nur Frauen auftreten, die unverheiratet und jünger als 35 Jahre sind. Eine Klage des Oberammergauer Schreinermeisters Xaver Seemüller, der in den Bestimmungen des Passionspielordnes einen Verfassungswidrigkeitsverstoß gegen die Gleichberechtigung sah, wurde am Mittwoch vom Bayerischen Verfassungsgerichtshof (VGH) abgewiesen.

Seemüllers Antrag sei in einer „etwas umstrittenen Entscheidung“ mit 5:4 Stimmen abgelehnt worden, erklärte VGH-Präsident Hans Dornack, weil es sich bei den Gemeindebestimmungen nicht um Rechtsvorschriften handele, womit eine Popularklage unzulässig sei. Die Gemeinde müsse bei der Rollenbesetzung eine Vorauswahl treffen, da es „technisch unmöglich sei“, alle 4000 Einwohner von Oberammergau auftreten zu lassen, hieß es in der Begründung weiter. Bei der „herkömmlichen Ausgestaltung“ der Spiele sei die Zahl der mitwirkenden Frauen notwendigerweise kleiner als die der Männer, und Einzelentscheidungen des Komitees oder des Spielleiters über die Besetzung von Rollen seien nicht dem öffentlichen Recht zuzuordnen.

Schlafwandler fuhr Auto

PORTSMOUTH, 7. Dezember (AP). Das Schlafwandeln ist um eine Variante reicher geworden: Seit Dienstag früh gibt es auch die Disziplin des Schlaffahrens. Die englische Polizei fand einen vor Kälte zitternden Jungen im Schlafanzug und Morgenmantel um 3.30 Uhr mitten auf der Straße in Southampton. Wie sich herausstellte, hatte der 15-jährige gerade eine mehr als 40 Kilometer lange Autofahrt hinter sich gebracht — im Tiefchlaf. Nach Angaben der Polizei war der Junge offensichtlich in seinem Elternhaus in Portsmouth schlafend aus dem Bett gestiegen, zum Wagen seines Vaters getappt, eingestiegen und in Richtung Southampton losgebraut. Dort wachte er auf und rief seinen Vater an, der die Polizei verständigte. Wie der Vater bestätigte, hatte der Junge zuvor noch nie am Steuer gesessen.

Kohl in Wachs

LONDON, 7. Dezember (dpa). Bundeskanzler Helmut Kohl kann künftig in London seinen Doppelgänger besuchen. Im Wachfiguren-Kabinett der Madame Tussaud wurde am Mittwoch ein wächserner Kanzler der Öffentlichkeit vorgestellt, der nach Augenzeugenberichten gestreift und steif wirkt. Im Gegensatz zu Ex-Kanzler Helmut Schmidt, der in Wachs seinem lebenden Vorbild kaum gleiche, sei Kohl aber gut getroffen. In einem blaugrauen Anzug stehe er allerdings so vor Konrad Adenauer, daß er ihn fast verdeckt.

WUND ALLEN IM BUTTER!

Aufgespießt

„Jetzt zeigt sich immer deutlicher, Herr Bundeskanzler, Ihre Schubladen sind leer. Wer sie aufzieht, findet im wesentlichen tote Fliegen, aber keine Konzepte.“

Oppositionsführer Hans-Jochen Vogel in der Haushaltsdebatte des Bundestages über die nach seiner Meinung fehlenden Perspektiven der Regierung Helmut Kohls.

MANFRED ROMMEL, Stuttgarter

Oberbürgermeister, hat, wie er sagte, ein „heiliges Eien“ angefaßt: Der CDU-Politiker erklärte jetzt in einem AP-Gespräch, er halte es für ungerecht, daß „in Zeiten großer Arbeitslosigkeit bei einem Ehepaar beide Partner im öffentlichen Dienst gut verdienen und bei einem anderen beide arbeitslos sind“. „Wenn es keine verfassungsmäßigen Probleme gebe“, erklärte Rommel, „würde ich ab sofort nur noch einen Teil eines Ehepaares einstellen.“ O.K.

O du fröhliche

BERLIN, 7. Dezember (AFP). Das Wort „Weihnachtssengel“ ist im offiziellen DDR-Wortschatz anscheinend nicht mehr gelitten. Der volkseigene Betrieb „Vero“ jedenfalls hat die alten ergebirglichen Leuchter „Weihnachtssengel und Bergmann“, die er als Bausatz zum Selbstbasteln anbietet, in „gefällige Jahresendfigur mit Mann“ umbenannt, berichtete das Informationsbüro West am Mittwoch.

HUSAK = BEFLUGELTES NICHTS MIT ABGERUFFENEN „BISCHOF“...

Ozón prospěšný i nebezpečný

Zásahy člověka do přírodního prostředí jsou v celém světě v posledních dvaceti letech tak neobvyklé, že se nedají aruovat s žádným předchozím obdobím. Regenerační schopnosti přírody jsou obrovské, ale náklady odborníci si domnívají, že jestliže se překročí aritě mez, pak blástora nebude schopna svými schopnostmi tyto zásahy vyrovnávat.

V poslední době se například ho-voří o negativním účinku sprejů (a nejen jich) na ozónovou vrstvu atmosféry, která chrání vše živé před nadměrnými účinky ultrafialového záření Slunce. Přes dílčí opatření je toto nebezpečí podceňováno. Lékaři dávají kupř. vyšší výskyt rakoviny kůže (např. v USA tvoří polovinu všech případů) do souvislosti právě s arditým narušením ozónové vrstvy. Náplň ze sprejů, povětšinou plyn fotochemickým smogem, který vzniká z plodin výfukových plynů rozkladem, a to ve špatně odvětrávaných sídlištních ulicích měst. Zatímco nad Zemí nám

zemích byl již freon jako propellant do sprejů zakázán, mnohde pak používají omezeno.

Výzkumy dokazují, že v menší míře mají na změnách v ozónové vrstvě a tím na zvyšování dopadu ultrafialových paprsků na Zem podíl i dusíkatá hnojiva, provoz nadzvukových letadel a hlavně výfukové plyny ze spalovacích motorů. Převoz automobilů má však větší podíl na fotochemickém smogu, který vzniká z plodin výfukových plynů rozkladem, a to ve špatně odvětrávaných sídlištních ulicích měst. Zatímco nad Zemí nám

Ende einer Irrfahrt

Das Evangelium Heinrichs des Löwen, die illuminierte Pergamenthandschrift der vier Evangelien, eine der schönsten mittelalterlichen Handschriften überhaupt, wird, wenn sich der ersten Meldungen aus dem Londoner Auktionshaus Sotheby's bewahrheiten, nach Deutschland zurückkehren. Auch wer kein Kultur-Nationalist ist, wird diese Nachricht begrüßen. Zwar wäre das Evangelium, hätten die stehenden Manager des in seinen finanziellen Mitteln nahezu unlimitierten Getty-Museums in Malibu bei Los Angeles in Barabrand gefallen, aber es ist doch ein Kunstwerk, auf das mehr als alle anderen die Deutschen einen Anspruch haben: Weil es für das höfliche Leben des Deutschen Mittelalters ein unvergleichlicher und unersetzlicher Beleg ist.

Die außerordentlich hohe Kaufsumme von mehr als 32 Millionen Mark muß man eine Sensation nennen — das Auk-

HUSAK SI REVE CHLOPY NA BISKUPU TO BYL KSEFT! KOLIK ZBRANI BY IF ZA TY PENIZE MOHLO POSLAT IRJA, PLO...

tionshaus hatte mit einem Erlös von nicht einmal der Hälfte der Summe gerechnet. Es ist noch unklar, wie es möglich wurde, den extremen Betrag aufzubringen — der erfahrene Bankier Abs, der die deutschen Interessen koordiniert hat, muß äußerstes Geschick entfaltet haben.

Um 1175 hatte der Mönch Herimann das Werk geschaffen, 228 Seiten mit 41 noch jetzt vollständig erhaltenen ganzseitigen Abbildungen und 1500 ausmalten Initialen. Das Manuskript war zunächst Braunschweiger Kirchenbesitz, später wurde es im Prager Dom verwahrt. 1860 kaufte der König von Hannover das Buch für seine Bibliothek in der Welfen-Burg, von wo es nach Österreich gelangte. Seit den 30er Jahren dieses Jahrhunderts galt es als verschollen, bis es jetzt in London anonym angeboten wurde. Die Irrfahrt scheint nun zu Ende. Wir Deutsche dürfen darüber erfreut sein.

P.L. HUSAK SI REVE CHLOPY NA BISKUPU TO BYL KSEFT! KOLIK ZBRANI BY IF ZA TY PENIZE MOHLO POSLAT IRJA, PLO...

ozón pomáhá. Tomto přispěje k vyjasnění, nasměrování plynu. Proto se ho používá také k hubení choroboplodných zárodků.

S ozónem, také nazývaným trikyslik, se můžeme setkat i v malé, neškodné koncentraci po bouřce. Když vzniká vlivem elektrických výbojů na kyslík v ovzduší. To jeji používáme jako osvěžující vůni, ačkoli koncentrování je nebezpečný. Přítomnost fotochemického smogu způsobuje dráždivost sliznic a oči a může zhoršit zdravotní stav hlavně u osob s nemocemi cest dýchacích. Ide sice o méně škodlivý smog, než je ten, který vzniká v zimě z mlhy a kouře. Avšak tam, kde se vyskytuje, dokummentuje, že automobilismus v městě přispívá k ozónu ze smogu by bylo nejlepší dopravit do atmosféry, kde na zatím obývá. To ale může být jen tématem vědeckofantastické literatury. A tak tyto problémy může lidsivo vyřešit jen účinnými opatřeními ve prospěch svého zdraví a zachování přírodní rovnováhy.

(av)

POLIZIST, DER HEILIGE!

Die brennenden „Reifen-Alpen“ von Winchester

Die schwarze Qualmwolke ist über hundert Kilometer weit zu sehen und bestreicht je nach Wind drei US-Staaten: Virginia, Maryland und West-Virginia. Seit nunmehr einem Monat brennen bei dem Städtchen Winchester (Virginia) Autoreifen, und zwar etwa neun Millionen Stück. Feuerwehren, Experten des Militärs, der Staatlichen Umweltschutzbehörde Environmental Protection Agency (EPA), der chemischen Industrie und selbst die Feuerzuteufel aus Texas, die auf das Löschen von Ölbränden spezialisiert sind, haben bisher nichts ausgerichtet können. Sie sind sich nicht einmal einig, wie lange dieses Gebirge aus alten Autoreifen noch brennen und die Umwelt verpestet wird. Noch sechs Wochen meinen die einen, weit über ein Jahr die anderen.

Verantwortlich für diese einzigartige Umweltkatastrophe ist der Farmer im Ruhestand Paul Rhinehart. Dieser Mann von 63 Jahren hatte es sich in den Kopf gesetzt, ein Verfahren zur Neuentwertung von abgetragenen Reifen, zu entwickeln. Er kaufte dazu ein Grundstück von etwa zwei Hektar und begann mit seiner Reifensammlung. Schnell sprach es sich herum, daß man bei Rhinehart kostenlos diesen Abfall deponieren könne, und von allen Seiten rollten die Lastzüge an. Der Farmer und seine Frau begannen derweil mit der wissenschaftlichen Seite ihrer angestrebten revolutionären Erfindung, sie konstruierten

einen Verbrennungssofen. Als etwa eine Million Reifen angehäuft waren, wurden die Nachbarn unruhig, bei drei Millionen marschierten die Umweltschützer auf, bei sechs Millionen schritten die Behörden ein und verbotenen die weitere Reifenaufnahme. Es ging aber dann doch noch weiter, bis man um Winchester eine wahre „Alpenkette“ aus etwa neun Millionen Autoreifen bestaunen konnte.

Bis irgend jemand Anfang November Feuer legte, ein Protestierer, ein Kind, ein Pyromane, man weiß es noch nicht. Erst versuchten die regionalen Feuerwehren zu löschen, aber in rasender Eile griff das Feuer um sich, und bald wich eine gewal-

tige, schwarze Rauchsäule nicht mehr aus dem Himmel Virginias. Die Navy kam mit Spezialpumpen, um das sich immer tiefer in den Berg fressende Feuer zu kühlen. Chemische und Reifenindustrie schickten Speziallöcher. Die EPA hat bereits 1,3 Millionen Dollar für Rettungssarbeiten investiert — ein Erfolg ist nicht in Sicht.

Inzwischen fließt ein breiter Strom einer breiigen Melasse aus dem Reifengebirge, bisher über zwei Millionen Liter, die in ein System von Gräben abgeleitet werden. Selbst der durch Washington fließende Potomac wäre über zwei Nebenflüssen bereits versenkt, wenn der Reifen-schlick nicht kanalisiert worden

wäre. Er wird jetzt in mit Plastik ausgelegten Bassins gesammelt und abtransportiert.

Inzwischen dringt die erste gute Nachricht aus Winchesterers brennenden „Reifen-Alpen“ an die besorgte Umwelt. Der Schlamm hat eine Qualität erreicht, die ihn für die Gewinnung interessant macht. Müßten bisher Transportunternehmen teuer dafür bezahlt werden, ihn wegzukarieren, so kann ihn die EPA jetzt teilweise verkaufen. An die zwei Millionen Liter haben bereits Interessenten gefunden, bei einem Preis von fünf bis zehn Cents pro Liter. „Es ist ungewöhnlich, daß wir aus einer Mülldeponie Geld herausholen“, sagt Joseph LaForna, Chefchemiker der EPA, „aber diesmal stimmt's. Leider nicht kostendeckend.“

Paris will mehr Geburten

PARIS, 5. Dezember (AFP). Die französische Regierung will die Geburtenrate, die zur Zeit im statistischen Schnitt bei 1,8 Kindern pro Frau liegt, durch finanzielle Maßnahmen steigern. Sozialminister Pierre Bérégovoy erklärte, die Rückkehr zu einer Geburtenrate von 2,1 Kindern pro Frau, durch die die Bevölkerungszahl stabil gehalten würde, sei eine „nationale Forderung“. Besonders notwendig ist es nach Ansicht der französischen Regierung, daß mehr als die bisher nur 110 000 Familien pro Jahr ein drittes Kind bekommen. Deshalb plant die Regierung die Einführung eines mit 1000 Franc (rund 330 Mark) pro Monat bezahlten zweijährigen Elternurlaubs, der nach der Geburt des dritten Kindes wahlweise von Vater oder Mutter genommen werden kann. Außerdem sollen für alle Familien mit Kindern die Beihilfen vor und nach der Geburt vereinfacht werden. Vorgesehen sind auch die Einführung von zusätzlichen kostenlosen Untersuchungen und bezahltem Krankheitsurlaub während der Schwangerschaft.

TEN ZATRACENÉJ NIKOTIN, TEN NIKOTIN!!

Kein bißchen protzig

BEVERLY HILLS, 5. Dezember (AP). Die Prominentenwohnsiedlung Beverly Hills im US-Staat Kalifornien kann sich rühmen, den wertvollsten Weihnachtsbaum in ihren Mauern zu haben: Das Cartier-Schmuckgeschäft am Rodeo Drive hat eine Blautanne aus Minnesota mit einem Vermögen an Juwelen behängt. Statt Lametta, Girlanden und Glaskugeln glitzern und funkeln Diamantenohrringe, Armbänder, Kolliers, Saphirringe, Rubine und Perlen an dem Christbaum. Der Tannenschmuck aus insgesamt 80 Einzelstücken hat einen Wert von umgerechnet mehr als zehn Millionen Mark. Wertvollstes Schmuckstück ist ein 42karätiger, über 180 000 Mark teurer Saphirring. Für „ziemlich elegant“, aber überhaupt nicht protzig, hält die Geschäftsführerin des Juweliergeschäfts, Tracy Preminger Kolker, den Tannenbaum. „Wer ihn einmal gesehen hat, erkennt, daß er wirklich schön geschmückt ist, mit Perlen an Stelle von Popcornketten und mit Edelsteinen anstelle von Lametta. Auf seine Art ist er eher eine Untertreibung“, sagt sie.

Smrž z laboratoře

Jedinečný národní park

(ra): V Laponsku, nejsevernější oblasti Finska, vzniká národní park. Jeho rozloha je opravdu úctyhodná — 220 tisíc hektarů. Stane se zejména největším v západní a severní Evropě. Projekt, vypracovaný z podnětu vlády této země, počítá s uchováním neobyčejně bohaté fauny a flóry této oblasti v pravěpodobném stavu. Bylo rozhodnuto, že tento jedinečný národní park bude nazván jménem bývalého prezidenta Finska Urho Kekkonena.

(Mu): Smrž je rod vřetkatých hub, jehož nejčastějším zástupcem je smrž jedlý (Morchella esculenta). U nás je dosti vzácně vyskytuje pět jeho druhů. Jak nedávno referoval R. Ower ze Státní univerzity v San Francisku v odborném časopise Mycologia, podařilo se mu vypěstovat jedlé smrže v laboratoři. Houby vrostly na vařených pšeničných zrnech, přitom bylo použito spór i částí plodnic k vypěstování nových vyzrálých hub. Smrž dosud vzdoroval četným pokusům o umělé vypěstování, ve volné přírodě se vyskytuje stále méně.

Slovenská Mařenka v Národním

(vbr): První tradiční vlak do Národního divadla přijel z Kolína. Představení Prodané nevěsty mělo být ozářeno leskem pěveckých hvězd, ale jak Gabriela Beňáčková, tak Peter Dvorský bohužel onemocněli. Slovenské Národní divadlo reprezentovala Elena Holíčková, která dokázala, že v Bratislavě mají Mařenku opravdu dobrou, zpěvačku věstračně na výši velké smetanovské partitury. Zajímavé v humoristickém podání 2. jednání s Vaškem a ve velké scéně Mařenčina žalu bylo vidět, že Holíčková umí nejen výborně zpívat, ale že vyjadřuje i citový smysl hudby. Za řízení Zdeňka Košlera účinkovali vedle J. Hajny (Janík) a B. Maršika (Kecal) i M. Kopp jako sympatický a pěkně zpívající Vašek a postila souboru D. Drobková jako Ludmila. Večer byl uveden zdravě kolínský občán a postupně nabyl srdečné atmosféry i patetického ohlasu.

Největší mořské vlny

(a): Skupině norských vědců se podařilo po dlouhých pozorováních a experimentech získat přesné charakteristiky mořských vln u pobřeží této země. Z výsledků jejich výzkumu vyplynulo, že největší výška mořských vln v této oblasti dosahuje až 53 metrů. Srovnání výsledků jejich prací s údaji získanými odborníky z jiných zemí dovolují vyslovit závěr, že největší vlny vznikají u pobřeží Indie, severovýchodních států USA, a jak dokázali norští odborníci, i v Severním moři.

Richter bůst für Schmuggel

LONDON, 6. Dezember (AP). In Großbritannien wurde am Montag erstmals seit Anfang des Jahrhunderts ein Richter seines Amtes enthoben. Weil er Whisky und Zigaretten geschmuggelt und dabei 2187 Pfund (rund 8600 Mark) Zoll unterschlagen hatte, wurde Amtsrichter Keith Campbell mit sofortiger Wirkung entlassen. Der 67-jährige Richter Campbell hatte sich Ende November schuldig bekannt, zusammen mit einem 45-jährigen Freund auf dessen Boot rund 163 Liter Whisky und 15 000 Zigaretten von der Kanarischen Insel nach England geschmuggelt zu haben. Den Alkohol hätten sie an gemeinsamen Wochenenden selbst verbraucht, gaben beide an. Ob der Richter neben seinem Einkommen von rund 30 000 Pfund jährlich (etwa 117 000 Mark) auch seine Pension verliert, muß ein Disziplinarausschuß noch entscheiden.

Aufgespießt

„Die CDU ist Sowjets und Amerikanern weit voraus: Sie hat im Kanzleramt bereits die Null-Lösung verwirklicht.“

Leserbrief in der jüngsten Ausgabe der Illustrierten „stern“ zu einem Bericht über Auslandsreisen von Bundeskanzler Helmut Kohl unter dem Titel „Don Quichote aus der Pfalz“.

„Ideale Pariserin“ gestorben

PARIS, 6. Dezember (AFP). Die französische Sängerin Lucienne Boyer, deren Chanson „Parlez-moi d'Amour“ in den 30er Jahren um die ganze Welt ging und ein Evergreen wurde, ist am Dienstag in Paris im Alter

von 82 Jahren an den Folgen einer Gehirnblutung gestorben. Die Künstlerin (unser Archiv-Bild) hatte noch vor zwei Wochen in der westfranzösischen Hafenstadt Le Havre ein Gastspiel gegeben und war vor kurzem Stargast einer beliebten Unterhaltungssendung des französischen Fernsehens. Lucienne Boyer war über ein halbes Jahrhundert lang die „ideale Verkörperung der Pariserin“, wie sie in Frankreich gewürdigt wurde. Als eine der wenigen französischen Sängerinnen hatte Lucienne

VE ZDEJŠÍM KRAJÍ BY
DOSTAL POKUTU P D N A
MUSEL BY KOLEGŮM PROZRA-
DIT PRAHEM.

ZA TŮNYHO NOVOTVÝHO
BYLA V LUCERNE, TED TAM
MEČI JEN „ZADANĚ“

Boyer auch jenseits des Atlantiks Erfolg. Sie trat längere Zeit am Broadway in New York auf.

K narozeninám K. Kramáře

Aufgespießt

V podhorském městě Vysokém nad Jizerou, v Krkonoších, narodil se 27. prosince 1880 stavitelem mistru Petru Kramářovi syn Karel. Narodil se v kraji, který dal národu i Františka L. Riegro.

Bezpochyb byl dr. Karel Kramář, v posledních letech Rakouska-Uherska a po opětovném vzniku státu Čechů a Slováků 1918, nejvýraznější vnitropolitickou osobností. Jako představitel kontinuitní politiky českého království a obhájce boje

tu s Vidní, což Kramář neutilizoval. Svědčí o tom výtah z řeči dr. Scheinera před sokolskými spolupracovníky v Košicích 16. 6. 1919 kdy prohlásil mj.:

VIKTOR DYK:

DR. KARLU KRAMÁŘOVI K NAROZENINÁM

Pohorská sílnice, z dnů minulých mi známa, pohorská sílnice a její panorama se ve vzpomínce vybavily dnes: ten výhled do daleka a výhled do nebes. A já si připomněl, jak šel jsem s Vámi po ní a mraky viděl jsem, jež nad námi se honí. Vy krok jste srychlili svůj, ne jda už, přímo lete a já si připomněl při rozhovoru větě, co neklidu je toho příčinou. Podivné stíny táhly krajinou, pelyněk domácí se míslí s blínem Rusi. A já jsem pochopil, co žije Vás, co Vás dusí, verš Čechův procitil, v něm věřicimu škleb těch, kteří nevěří, dí: „Vidíš tu svou step!“

Tou horskou sílnicí, kde každý detail známý, a výše kde hovoří s nížami, křeh klidný, usmíven Vy můžete jít jednou! Křeh mrak se rozplyně a křeh se mhy svednou, kraj, k němuž přilnul jste, jak k domovu se přilne, Vy zřít se vědomím, že jsou zas Čechy sílně, že hanba nepálí, štít náš že čistý je, Slovanstvo nejlépe jen pro Kalvarie, a jeho duch nezmrá na křeh. Křeh pohled klidný dálky vylíží a vichřů vysokých nechť dí Vám ovan: Boj dobrý bojován a dobře dobojován!

proti maďarizaci slovenského národa, stal se — společně s dr. A. Rašinem, dr. A. Švehlou a posléze knězem A. Hlinkou — pilířem Česko-Slovenska.

Skutečnost prosperující spolupráce českého národního života (dr. Kramář) široké základny rolnického lidu (dr. A. Švehla), zajištění hospodářské stability (dr. A. Rašín) a úsilí slovenských katolíků (A. Hlinka), vytvářela — na podkladě autonomie Čechů, Slováků, a zajištění jazykové a kulturní svébytnosti pro rakouské, německé, polské a ukrajinské občany státu, — základnu pro vládu svobodných občanů.

Tato skutečnost ve vyvíjejícím se demokratickém státě byla trnem v oku domácím levičákům. Vraždy, pokusy zavraždění a falšování „dokumentů“ se staly politickým antidemokratickým nástrojem marxisticko-komunistického terorismu. Na dr. A. Rašina byl spáchan smrtelný atentát, na dr. K. Kramáře pokus, A. Hlinka, obhájce Česko-Slovenské vzájemnosti, byl intrikou vytlačen z aspirace na ministerský úřad ve vládě a konečně dr. A. Švehlovi byl podstrčen „dokument“ o údajném podpisu dr. K. Kramáře solidarity s vídeňskou vládou. Jak známo dr. Kramář, dr. Rašín a sokolský pracovník dr. Scheiner byli rakouskou vládou odsouzeni k smrti. Na odsouzené, zvláště dr. K. Kramáře, byl tlak, aby podepsal solidari-

„Bratři a sestry! Ve věci dr. K. Kramáře jde o pustý podvoh našich teroristických levičáků. Známe postoj dr. K. Kramáře ve věznicích a vzpomínám na jeho vzkaz v den připravované popravy 3. června 1916 v kterém nám vzkazoval — neustupovat a nic nepodepisovat rakouskému nenáviděnému režimu. Mohu Vám ještě sdělit, že kdyby „dokument“ o podpisu solidarity dr. K. Kramáře existoval — jistě by rakouští zptěženíci s „dokumentem“ si pospíšili na veřejnost, aby podrazili viru českého národa, který hleděl ke Kramářovi — jako reprezentantu bližší se svobody.“

Intriky marxisticko-komunistické opozice se projevil v mladém státě i jinak. Dr. K. Kramář po nesmyslném odvolání čs. legii dr. E. Beneš z Ruska do Francie (čs. legie byly nejlépe vyzbrojenou protibolshevikovou jednotkou) organizoval vo-

NALE NA PRÍKAZ TCH!
VONO LE NA „BEN BJEBOU“
VJECHNO SVAJDET NEDA!
HUMORISTICKÉJ ČASOPIS
„ŠEJOREH“ PŘEJHE-
NDOVA DR. BENJE NA
„BEN BJEBOU“ JASNY?

zvala zmíněná marxisticko-komunistická opozice. Zbraně musely být dopraveny oklikou, což časově pomohlo útočícím bolshevikům.

Považujeme za historicky putné, aspoň v krátkosti — u příležitosti narozenin dr. K. Kramáře, poukázat na politické spojitosti, které byly pro začátky naší první republiky důležité, ale jak vidno i tragické!

zde pokusy chemickými prostředky, kdy tyto památky chémit staly už tradicí. A právě z této země přišla nedávno zpráva, že snad už konečně byl objeven prostředek, kterým lze čelit znečištění vzduchu.

Ide o přípravek Fomblin typu V Met, který byl původně určen na ochranný nátěr pro kosmické loď. Při nedělních pokusech zkoušek se ukázalo, že starý kámen — náteru tímto přípravkem — který byl vytvářen v závodě Matellus, působíce známé ho italského chemického koncernu Montedison — zvláště lehký i plovoucí barvu. A rovněž laboratorní zkoušky ukázaly, že Fomblin by mohl působit asi 50 let. Ovšem teprve čas ukáže, zda jsou oprávněné nádeje restaurátorů, kteří doufají, že tento přípravek poskytl na trvalou ochranu proti znečištění (ch)

„Nach Wählerstimmen zu schießen, ist nichts Unanständiges, denn wir schießen dabei ja nach dem Souverän.“

Winfried Kretschmann, Grüner-Landtagsabgeordneter in Baden-Württemberg, im „grünen basis-dienst“.

HOTEL INTERCONTINENTAL PRAHA

ŠTĚDROVEČERNÍ VEČEŘI

v krásném prostředí vyhlídkového restaurantu „Zlatá Praha“ (9. p.) připraví pro vás mistři - kuchaři hotelu INTERCONTINENTAL Praha dne 24. 12. od 18 hodin

Rezervace stolů a předprodej menu: BANKETOVÉ ODD., tel. č. 23 19 747.

* PŘESNÉ MĚŘENÍ obráběných součástí zaručuje nový přístroj, který vyvinuli specialisté ze Sofijského ústavu pro konstrukci přístrojů. Zařízení pracuje na bázi elektroindukce a je schopno měřit s přesností na mikrony. Dělník, obrábějící součást, nastaví přístroj na požadovaný rozměr a soustruží, dokud se na o-brazovce před ním neobjeví nula, která mu signalizuje zaručenou přesnost. Další verze přístroje byla v ústavu vyvinuta pro použití v průmyslových robotech, manipulátorech a NC kovobráběcích strojích.

Barzel läßt Kranz entfernen

BONN, 9. Dezember (dpa). Bundespräsident Rainer Barzel mußte am Freitag im Ältestenrat Kritik von Abgeordneten der SPD und der Grünen entgegennehmen, weil er zum zweiten Mal einen Kranz entfernen ließ, den die Vereinigung der Verfolgten des Naziregimes (VVN) und die Grünen am 22. November während der Gedenkfeier für die Opfer des Faschismus nahe dem Bundeshaus hängend hatten. Der Kranz, dessen Schleife die Aufschrift „Nie wieder Faschismus, nie wieder Krieg — keine neuen Atomraketen“ trägt, war einige Tage später vom Bundestags-Ordnungsdienst mit der Begründung entfernt worden, er sei „Witterungseinflüssen“ ausgesetzt. Mit Genehmigung des Bundesinnenministeriums wurde der Kranz am Donnerstag erneut, diesmal unter Mitwirkung eines SPD-Abgeordneten, am Gedenkstein niedergelegt. Barzel ließ den Kranz wieder entfernen. Er begründete dies nach Angaben der Grünen mit Hinweisen auf den „Demonstrationscharakter“ der Kranzschleife.

UŽ TAKY BĚDANKUJE!

Pomůže chemie chátajícím památkám?

V západoněmorských státech s rostoucím znepokojením sledují, jak se těm před očima rozpadají umělecká díla starých mistrů a architektonické památky Sochy, které po staletí četlily všem pověřenost-ním výtvarníkům, se v posledních letech dostalo zápalu. Západo-němští lidé, že mnohé výtvarné dílo jako po látce napalmem; z kameniných děl zbývají torza obličejů a tuarů. Leckteré dílo je tak odsouzeno ke zničení, protože kameny nemohou regenerovat.

To jsou důsledky tzv. vyselého komplikované. Například na rúne děstě, který obsahuje silné sloučeniny z prvků, které se do ovzduš-ní dostávají spalováním fosilních surovin, které se používají k výrobě paliva. V západoněm-ských státech vedou lecké marné zápas proti těmto vlivům. Většinou se vymáhají poškozené díly řádně opravit, ale přede, než se pokouší kópie těch poškozených originálů, které končí v la-pidáru. Ukazuje se totiž, že che-mické prostředky na ochranu ke-mene jsou nejen drahé, ale přede-vším málo účinné, na poměrně krátkou dobu (výrobci odhadují 20 až 25 let), a formy aplikace velmi předchozí desítky let.

Velké problémy a památkami mají např. v Itálii vždy třeba chemické prostředky na ochranu ke-v kámen — jak píše italský tisk — jsou tyto památky za posledních 35 let poškozeny vlivem škodlivých výparů z betonu, který se jako základna používá. Většina škodlivých výparů pochází z betonu, který se jako základna používá. Většina škodlivých výparů pochází z betonu, který se jako základna používá.

Let raketonoplánu prodloužen

Washington: Americký Národní úřad pro letectví a vesmír (NASA) rozhodl v sobotu prodloužit nynější let raketonoplánu Columbia z devíti na deset dnů. Jedná se o případ nepředvídaných problémů počtem na čtyř-tak by se raketonoplán vrátil na Zem podle plánu ve středu. Let byl prodloužen vzhledem k tomu, že technická porucha a její odstranění zpožďují plnění naplánovaných úkolů. Množství pohonných látek i ostatních zásob je dostatečné. Posádka raketonoplánu je poprvé šestičlenná. Tvorbí ji pět amerických astronautů a západoněmcký fyzik U. Merbold.

* ČASTOU PŘÍČINOU nočních sil-ných nehoj je oslnění řidičů dál-kových světlem protijedoucích auto-mobilů vlivem pozdního přepnutí na potkávací světla. Aby se zabránilo této situaci, zkonsultovali brazilští inženýři automobil, který ve vzdá-lenosti 200 metrů reaguje na světla příjíždějícího automobilu a během sekundy přepne dálkové světlo na potkávací.

Da lacht der Schotte nicht

EDINBURGH, 7. Dezember (AP). Wenn man Witze über ihre angebliche Sparsamkeit macht, können Schotten gar nicht lachen. Die schottische Europaparlamentarierin Winnie Ewing beschwerte sich deshalb am Dienstag bei der schwedischen Botschaft in London über eine einschlägige Werbekampagne der Eisenbahn in Schweden. Die Anzeige für eine „Zwei-zum-Preis-für-einen-Aktion“ zeigt einen Schotten, der dem Schaffner grinsend seine Fahrkarte reicht, während ein zweiter Schotte sich im Gepäcknetz verbirgt. „Das mag für Außenstehende witzig erscheinen, für uns Schotten aber nicht“, kommentierte Frau Ewing die Anzeige und führte gleich einen Rundumschlag: „Sich über die Schotten lustig zu machen, ist ein Nationalsport in Schweden.“ Nicht nur die Eisenbahn sei hier zu rügen. Geschäfte mit billigen Angeboten hießen Schottenläden, und alles was mit Geldsparen zu tun habe, werde als schottisch bezeichnet. Botschafter Leif Leifland und die schwedischen Eisenbahnen sollten sich gefälligst entschuldigen.

TO JE ZROVNA TAK, JAKO
„BÖHMISKE DÖRFER!“
VOLOVE!!

Flucht aus Prag

Kaum ein anderes Volk in Europa hatte den ersten Emigranten aus Hitler-Deutschland so viel Sympathie bezeugt wie das tschechoslowakische. Nirgends war so intensiv geholfen worden, auch von den Behörden. Prag war nach 1933 ein politisches und intellektuelles Zentrum der deutschen Emigration geworden. Dort erschienen deutschsprachige Bücher, dort publizierten deutsche Journalisten im Prager Tagblatt, dort redigierten ins Exil getriebene Parteiführer ihre Emigrationsblätter. Doch spätestens mit dem „Münchener Abkommen“ endete die tschechische Großzügigkeit. Denn unter dem zunehmenden Druck von außen hatte die tschechoslowakische Regierung schon Ende 1937 ihre liberale Asylpolitik revidieren müssen. 1938 hatte der britische Premier Neville Chamberlain durch das Bündnis mit Hitler die Sicherheit der deutschen Flüchtlinge in der Tschechoslowakei entscheidend gefährdet.

Wohin nun? Diese Frage stellte sich für Zehntausende von Emigranten aus Deutschland und Österreich, die sich nun, soweit sie nicht den Schergen Hitlers zum Opfer fielen, oft nur unter großen Strapazen und schlimmen Demütigungen den Weg nach Frankreich, Palästina, Skandinavien oder in die USA erkämpfen konnten.

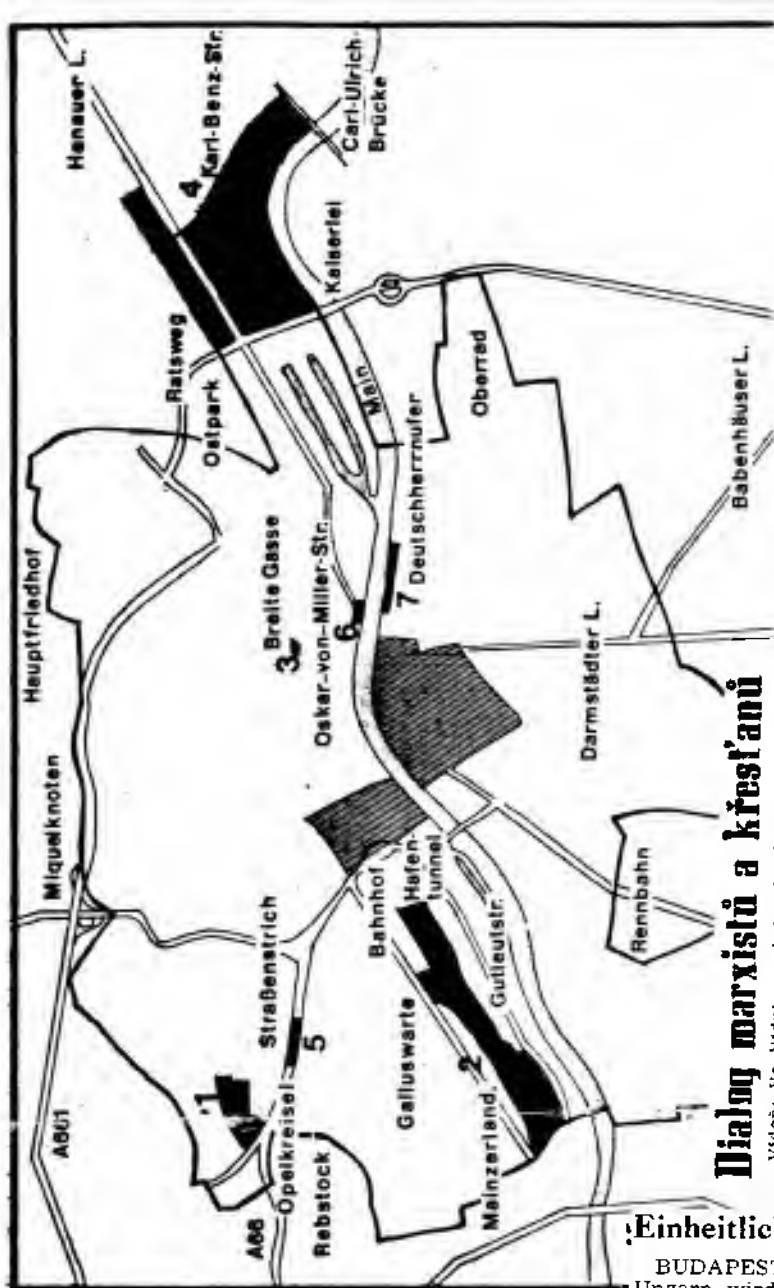
„Flucht nach Prag“ heißt eine Dokumentation von Hans-Albert Walter über die Folgen des Münchener Abkommens von 1938 für die deutschen Emigranten in der Tschechoslowakei; der Beitrag ist heute (21.30 Uhr, hr 2) zu hören.

BOLO TO ZAUSIHAJE.

Soudní proces ve Vilnjusu

Vilnius: Vedejný soudní proces s římskokatolickým knězem S. Tamkajaviusem obviněným z protistátní činnosti byl včera zahájen ve Vilnjusu. Z obžalovacího spisu vyplývá, že obžalovaný pod pláštěm kněžské činnosti hrubě porušoval zákony SSSR a nabádal věřící k protispolečenské činnosti. Tamkajavius ve svých kázáních systematicky pomlouval sovětské státní a společenské zřízení. Přes mnohá varování nadále pokračoval v protiprávní činnosti. Za peníze věřících připravoval e ilegálně kolportoval materiály hanobící sovětské státní a společenské zřízení, vyzýval věřící, aby nedodržovali ústavní zákony a aby bojovali proti lidové moci. Tamkajavius si také všimly zahraniční výzvedné služby, zabývající se podvratnou činností proti sovětskému státu. Pomlouvačné materiály předávané na Západ ochotně rozšiřovaly vysílací „Svoboda“ a „Svobodná Evropa“ i „Radio Vatikan“.

BA I DRBA!

Während das Bahnhofsgebiet und Sachsenhausen (schrallert) in Zukunft nach der neuen Sperrgebietsverordnung Tabuzonen für die Prostitution sein sollen, sind im Kerngebiet der Stadt Frankfurt (durchgehende schwarze Linie) sieben Toleranzzonen (schwarz gepunktet) ausgewiesen. Nur noch in diesen (in der Karte von 1-7 nummerierten Gebieten) soll später die Prostitution zulässig sein. Während der Straßenstrich an der Nebenbahn der Theodor-Heuss-Allee (5), der am Deutscherhaufer (7), sowie das Areal an der Breite Gasse (3) sowie an der Oskar-von-Miller-Straße (6) bereits früher als Toleranzgebiete ausgewiesen waren, sind drei Areale im westlichen Bockenheimer (1), zwischen Kleyerstraße und Guldestraße (2) sowie ein Teil des Osthafengebietes (4) neu hinzugekommen.

PAŇOVÉ, VYČIŘIHNOUT
A NEZIRATIT!

Dialog marxistů a křesťanů

Videa: Ve Vídni v sobotu skončilo mezinárodní mírové stromáždění nazvané Dialog marxistů a křesťanů o olázkách boje za mír. Zúčastnili se ho představitelé SSSR, ČSSR, Maďarska, NDR, Polska, Vatikánu, USA, Velké Británie, NSR, Rakouska, Itálie a dalších zemí. Tridení dialog měl otevřený a konstruktivní charakter. V diskusi delegáti vyjádřili různé názory na mnohé aktuální problémy současnosti, ale v jednom se všichni shodli: rozmišňování nových amerických jaderných raket středního doletu v západní Evropě začíná nové kolo závodu ve zbrojení, které může mít pro naši planetu nenapravitelné následky. Porozumění je, že během diskuse se mezi účastníky ze Západu nenášel nikdo, kdo by jaderné plány USA a NATO podpořil. (M. HANUŠOVÁ, NE 2)

Einheitlicher Paß für Ungarn

BUDAPEST, 9. Dezember (Reuter). Ungarn wird sein Paßwesen mit Wirkung vom 1. Januar 1984 liberalisieren. Laut einer am Donnerstag vom Innenministerium veröffentlichten Mitteilung wird künftig ein einheitlicher Paß ausgegeben, der sowohl für die kommunistischen als auch für die nichtkommunistischen Länder gilt. Bislang wurden nach diesen Ländergruppen getrennt Pässe ausgestellt, wobei Ungarn mit einem für die Partnerländer gültigen Reisedokument nicht in den Westen reisen konnten. Nach ungarischem Recht dürfen Bürger mehrmals pro Jahr in die sozialistischen Länder und einmal in westliche Länder beziehungsweise nach Jugoslawien reisen.

Metud nebyl největší

Itálie: Jestliže se donedávna zdálo, že nejmohutnějším divočákem na jižní Moravě je asi sedmiletý Metud, pak nedávno odšel na Kroměřížsku tato legenda vyvrátit. Metud, který sloužil k účulku loveckých psů a žije v chráněné obůrce pod hradem Buchlovem, má podle odhadu hmotnost kolem 170 kilogramů. Křour, který byl uloven na Kroměřížsku u littenckých vrstev u honitě mysliveckého sdružení Pušlanti, měl po vyvrhnutí, či jak Mikal myslivci po vyrušení hmotnost 212 kilogramů, tzn. žlug zhruba čtveřtinu jeho věk - deset let. Je to divočáků žijících volně v přírodě obdivuhodný Celou tu dobu se dokázal úspěšně vyhýbat myslivcům při honcích a na čekané. Nakonec o tom svědčila škára (kůže), na níž při stahování nebyly shledány žádné známky vážné stich poranění. Myslivce (troje) - zbraně křoura (dva sportní špičáky - párdky a kratší horní kleráky) měly u uloveného zvířete značnou bodovou hodnotu. Zatím podle předběžného odhadu asi 124,4 bodu C.T.C., což odpovídá při výstřelcích mysliveckých trojeř požadavkům na udělení zlaté medaile.

VÍCE NEŽ 70 LET SLOUŽÍ kulturnímu a společenskému životu Pražanů i návštěvníků hlavního města Československa ubecí dím vedle Právně brány. Tato významné dílo právního secese postavili v letech 1905-1911 architekti A. Balšánek a O. Polákovi a na jeho výzdobě se podíleli například M. Alks, A. Glueba, Max Sindlinský, J. V. Myslíček, L. Sádoun, Karel Koc. Zájemnost, že na místě Obecního domu koncem 14. století stál Křídlo dům, kam se v roce 1863 přesídlával na z Pražského hradu král Václav IV. Byl to i mladý Ladislav Pohrbok, zemřel tu král Jindřich a posádku „obypocetom“ byl Václav, sloužil u Janůvských (hr.)

ZATYCHO HUSÁK NA POSADU NA HRADÉ.

HUSÁKŮV DISKUP DOSTAL 0,21 BODU PODLE FBI.

Prísne utajovaná smlouva

Oslo: Norská konzervatívni vláda premiéra K. Willoba ve čtvrtok priznala, že v roce 1974 uzavrela Nórsko se Spojenými štáty vojenskou smlouvu, jejž existencie byla dosud pred norskou verejnou prísne utajovaná. Podle tohoto dokumentu vyriešila tehdejší sociálna demokratická vláda Spojeného štátom osm špeciálnych vzhľadov a úpravovúch letišť na severu země, na ktorých by v prípade vzneseného mezinárodného napetu alebo hrozaceho konfliktu mohli pristáť americké vojenské letouny.

O.K.

Kein Hundeleben in Peking

Private Haltung verboten / 200000 Tiere schon getötet

PEKING, 2. Dezember (AP). Hundebesitzer in Peking haben noch drei Wochen Zeit, um sich von ihren Lieblingen freiwillig zu trennen, bevor ein am 1. Dezember verkündetes Verbot der privaten Haltung von Hunden in Kraft tritt. Wie sie sich ihrer entledigen, bleibt ihnen selbst überlassen, wie Liu Songlin, ein Sprecher der Peking Umweltbehörde, am Freitag anmerkte.

Illegalen Hundehaltern droht eine Geldstrafe von 50 Yuan (65 Mark) das entspricht fast einem Monatsgehalt. Bereits vor dem Inkrafttreten des Verbotes hatten Lius Angaben zufolge 200 Bürger der Stadt freiwillige „Ausrottungsteams“ gebildet, die in den vergangenen sechs Wochen bereits 200 000 Hunde — die Hälfte der Peking Hundebesitzerschaft — erschlagen oder ertränkt haben sollen. Viele Pekinger hätten ihre Hunde bereits selbst getötet und gegessen.

Der Bürgermeister von Peking, Chen

Xitong, stritt dagegen vor Journalisten in New York ab, daß Hunde erschlagen oder ertränkt würden. „Wir verwenden humane Methoden, aber es ist noch un-menschlicher, Menschen an Tollwut erkranken zu lassen.“

Liu begründete das Verbot mit Hygiene- und Sicherheitsmaßnahmen und sagte, daß einige Hundebesitzer an Hundebissen gestorben seien. „Übeltäter“ hätten mit Hunden Jagd auf Kinder und alte Leute gemacht, Vertreter des Gesundheitsamtes klagten: „Die Köter rennen wild umher, urinieren überall und verunreinigen die Kanalisation.“

Einige Hunde können dem Verbot entgehen, vorausgesetzt, sie sind gegen Tollwut geimpft und registriert. Zu diesen gehören Polizei- und Armeehunde sowie diejenigen, die als Versuchstiere ihr Dasein fristen, im Zirkus auftreten, auf Hundefleisch-Farmen gemästet werden oder einen Ausländer zum Besitzer haben.

Odkaz Bohuslava Balbína

(v): V pražském kostele sv. Salvátora je pochován Bohuslav Balbín, vlastenecký kněz, který zemřel 28. listopadu před 295 lety. Více než tři století tedy uplynulo od vzniku jeho díla psaného v krušné době pobělohorské, avšak jeho myšlenky, které v něm obsáhl, staly se po jeho smrti v pozdějších pohrůbkách české národní historie nejdoucí křesťanskou živinou. Hluboce vzdělaný jezuitský kněz, dějepisec, učitel a myslitel, zaujatý důvěrnější slavnou historií vlasti a prochnutý důstojným vzta- hem k zuboženému venkovskému lidu, postavil ve svých nejzávažnějších spisech na první místo láskyplný poměr k národu a mateřskému jazyku. Pocho- pil úpadek své doby a dokázal ocenit i exulantskou kulturu, zejména dílo J. A. Komenského. Za své ná- zory byl pronásledován a jeho společenství nejzávaž- nější práce Rozprava na obranu jazyka slovanského, zvláště českého, do níž uložil své nejvlastnější pře- svědčení, vyšla až roku 1775 pět F. M. Pelcla, kdy na prahu obrozenecké doby se stala jedním ze zá- kladních kamenů a živých podnětů probuzeneckého hnutí. Byla nejen obranou a chválou české řeči, ale stejně tak i rozhořčenou obžalobou císařské tyranské nadvlády v Čechách. Balbínova vlasteneckého vášnivého zeutletí se znovu dovoloval: J. Fučík v čase ohro- žení národa německým fašismem. Svůj význam mají rovněž Balbínovy studie vlastivědné a zvláště jeho spi- sy historické — Výťah z dějin českých a Učené Čechy, svazek tiskem vydaný rovněž až téměř sto let po auto- rově smrti.

Kresba J. Komrý

Gutenberg nebyl první?

(ro): Při zkoumání dna kanálu La Manche se před časem podařilo potápěčům objevit zbytky loď potopené v polovině 18. století. Nad hla- dinu se podařilo vytáhnout několik předmětů. Mezi nimi byla i truhla, v níž ležela medaile vyrobená roku 1740. Na líci je nápis „Gutenberg z Mainz“, avšak na rubu se píše, že první knihtiskový stroj vymyslel roku 1440 Holanďan Lorenzo Koster. Medaile byla vydána na počest 300. jubilea této události.

TO JE RÁNA, TO JE ALE RÁNA...

Einer aus Derby

LONDON, 5. Dezember (AFP). Mit der Freilassung endete für den 32-jährigen Barmann Malcolm Rock in London ein Prozeß wegen versuchter Vergewaltigung. Der Richter Michael Argyle be- gründete die von ihm verhängte ver- hältnismäßig milde Strafe von 18 Mo- naten Gefängnis mit Bewährung mit dem Satz: „Sie stammen aus Derby, genau wie ich. Und jetzt verschwinden Sie, und daß ich Sie vor diesem Gericht nicht wiedersehe.“ Der Richter hatte bereits im Juni Aufsehen erregt, als er im Fall einer vollzogenen Vergewaltigung gar Freispruch empfahl. Die La- bour-Abgeordnete des mittellengischen Wahlkreises Derby, Margaret Beckett, hat angekündigt, sie werde im Fall des Richters und dessen „nicht zu vertei- digenden Entscheidungen“ in Sachen Vergewaltigung den britischen Justiz- minister anrufen, damit dem Richter „endlich jemand die Leviten liest“.

„Besuch“ künftig strafbar

LONDON, 4. Dezember (Reuters). Nachdem der arbeitslose Londoner Michael Fagan im Juli vergangenen Jahres in die Schlafgemächer der britischen Königin Elizabeth II. eingedrungen war und der Monarchin sein per- sönliches Leid geklagt hatte, stellte die Regierung mit Entsetzen fest, daß Fagans Vergehen gar keins war. Innen- minister Leon Brittan teilte einem Ab- geordneten des Unterhauses jetzt auf Anfrage schriftlich mit, daß dies geän- dert werde, um eine strafrechtliche Ver- folgung zu ermöglichen. Unbefugtes Be- treten königlicher Gemächer werde strafbar.

MOHLA BY BEJT RÁDA, BĚTKA!

Aufgespießt

„Anstatt in stellare Sphären abzu- heben, sollte sich Kanzler Kohl eher den irdischen Problemen widmen wie dem sterbenden Wald oder der steigenden Arbeitslosigkeit.“

Die Grünen im Bundestag in eigener Stellungnahme zu dem geplanten Weltraumtelefonat von Kanzler Helmut Kohl mit dem bundesdeutschen Astro- nauten Ulf Merbold.

Die 10 billigsten Autos

Typ	Preis in DM	Sitz- plätze	Leist. in PS	Hubr. in cm	Verbrauch Stadt	Verbrauch 90 km/h	Verbrauch 120 km/h
Skoda 105 S	7190	5	46	1038	8,4	6,3	—
Lada 1200	7695	5	60	1189	9,9	7,0	9,9
Citroën 2 CV	7990	4	28	597	6,8	5,4	—
Mini HLE	8990	4	42	998	6,2	4,7	8,4
Lada Nova	9195	5	65	1285	9,6	7,1	9,5
Skoda 120 GLS	9190	5	56	1164	8,9	6,5	9,2
Renault 4	9300	4	29	845	6,3	5,6	—
VW Käfer	9480	4	34	1192	10,3	6,7	—
Fiat Panda 34	9836	5	34	837	7,5	5,1	—
Metro 1000	9950	4	45	986	6,8	4,8	6,8

Die 10 sparsamsten Autos

Typ	Verbrauch Stadt	Verbrauch 90 km/h	Verbrauch 120 km/h	Preis in DM	Sitz- plätze	Leist. in PS	Hubr. in cm
Ford Fiesta D	5,0	3,8	5,6	14345	5	54	1608
Citroën LNA	5,8	4,7	6,3	10230	4	50	1116
Renault 5 GTL	6,3	4,5	6,1	11650	5	45	1108
Fiat Uno ES	6,4	4,3	5,8	12812	5	45	896
Vaux 11E	6,3	4,8	6,3	11250	5	50	1116
Mini 100 HLE	6,2	4,7	6,4	8990	4	42	998
Daihatsu Diesel	5,3	4,0	6,6	12890	4	37	986
Golf GTD	6,1	4,3	6,1	17495	5	70	1588
Samba LS	5,8	4,6	6,3	10990	4	50	1124
Audi 80 D	6,4	4,4	6,5	17855	5	54	1588

In Sevilla „regnete“ es Geld

MADRID, 4. Dezember (dpa). In einer der Marktgalerien Sevillas „regnete“ es am Freitag 1000-Peseten-Scheine (18 Mark). Zwischen Obst, Gemüse und Fleischwaren gingen Geldscheine im Wert von zwei Millionen Peseten (36 000 Mark) nieder. Schnell war die schönste Rangelei der Hausfrauen um den unverhofften Segen im Gange. Des Rätsels Lösung: Die unorthodoxe Methode einer Baufirma, ihr Geld bei einem Raub- überfall zu retten. Drei Gangster hatten die Büros der Baufirma im oberen Stock- werk der Markthalle überfallen, weswe- gen die Angestellten das Geld regelrecht „zum Fenster hinauswarfen“, um es nicht in die Hände der Räuber fallen zu lassen.

Kölner Dom ganz in Weiß?

KOLN, 5. Dezember (dpa). Der Verfall historischer Bauten in der Bundesrepu- blik durch die Luftverschmutzung nimmt immer bedrohlichere Formen an: So wird der Kölner Dom nach Meinung von Experten unter Umständen nur durch einen weißen Schutzanstrich langfristig vor dem „Steinfraß“ zu ret- ten sein. Allein im Rheinland sind nach Meinung des Kölner Dombaumeisters Arnold Wolff weitere 50 000 Baudenk- mälern in akuter Gefahr. Auch im übr- igen Bundesgebiet sehe es kaum anders aus, sagte Wolff am Montag in Köln zur Eröffnung der Ausstellung „Steinzerfall — Gefahr für Denkmäler“ und forderte eine rigorose Entschwefelung der Luft. Hauptverursacher des Verfalls seien Kristalle, die durch starke Schwefelab- gaben von Großfeuerungsanlagen über die Luftfeuchtigkeit in den alten Fassa- den entständen, sagte ein Experte. Bei Verdunstung der Feuchtigkeit bildeten sie sich und „sprengten“ durch die Ver- größerung ihres Volumens den Stein.

Tiger tötete Dompteur

LEER, 5. Dezember (dpa). Durch einen Biß in den Hals ist im Waldzoo von Leer-Logaburum in Ostfriesland der 34 Jahre alte Raubtierdompteur Jürgen Harendt von einem Tiger getötet wor- den. Das Raubtier fiel den aus Berlin stammenden Dompteur am Sonntag- nachmittag während einer Dressurvor- stellung mit seiner neunköpfigen Tiger- gruppe an. Das Unglück ereignete sich vor den Augen der Ehefrau des Dompteurs, die gemeinsam mit vier anderen Zoobesuchern acht der neun Tiere mit Eisenstangen aus der Manege in den Käfig treiben konnte. Für Harendt kam jedoch jede Hilfe zu spät. Die jüngste der Raubkatzen, die sich nicht vertrei- ben lassen wollte, wurde mit Schüssen aus einer Polizeiwaffe niedergestreckt.

TYGRA PRODALI JEDNOMU DIVÁKOVI (ZENATÝHU!)

Treuester Mann der Welt: Der Storch

Wenn Störche Hochzeit halten, brauchen sie keinen Pfarrer, der sagt: „... bis daß der Tod euch scheidet!“ Ihre Ehe hält oft 50 Jahre.

Stolz tanzt der Bräutigam auf dem Nest um die Störchin herum. Liebevoll zupft er mit dem Schnabel an ihren Kopffedern. Dann springt er auf ihren Rücken. Ja, er ist ein zärtlicher Liebhaber, schnäbelt mit ihr und hält flügel Schlagend die Balance.

In diesen Tagen fliegen die etwa 800 Brutpaare in Deutschland zum Überwintern ins warme Afrika. Im Frühling kommt

erst das Männchen wieder, richtet das Nest, wartet auf sein Weibchen.

Fremdgehen? Nein! Von einem Pfeil getroffen kam ein verletzter Storch erst eine Woche nach seinem Weibchen in der Lüneburger Heide an. Da hielten andere Störche an ihrem Nest Wache, damit kein heißblütiger Jungstorch an sie heran kam.

Der Pfeil wurde rausoperiert, beide brüteten 30 Tage lang vier Eier aus; jetzt flog die ganze Familie nach Süden. Hoffentlich kommen sie wieder, denn treue Männer sterben langsam aus...

V NEOBVYKLEM PORADU jugoslávské televize předvedl asi 30letý Srb Stanisa Pajkić svoje zvláštní schopnosti. Holgma rukama uchoopil konce elektrických kabelů a spojil tak elektrický obvod, na dákaz čehož se rozsvítila kontrolní zádrouka. Napojený na elektrickou síť držel například párek tak dlouho, až se z něho - tedy z páčku - začalo kouřít. Pajkić objevil svou jedinečnou schopnost již v dětství, ale veřejnost se o něm dověděla až po letech. V příštím roce má podle smlouvy za odměnu pět miliónů dolarů podstoupit dosud nejtěžší zkoušku přezít „trest smrti v elektrickém křesle“ v USA. Pro zajímavost, Pajkićovi se přezdívá Biba a do Guinnessovy knihy rekordů byl letos zapsán jako „lidský vodič elektriny, který snese napětí 10 000 voltů“.

SOULŮŽÍ FLEKTAČNÝ
ZÁSOVKY NA 260 V.

Wie ich 159 wurde

„Sein Herz schlägt stark wie eine Baßtrommel, sein Blutdruck ist traumhaft, seine Haut ist so zart wie die eines Babys.“

So begeistert schwärmt ein amerikanischer Arzt von der Gesundheit des angeblich 159(!) Jahre alten Abdul Mabood. Vielleicht haben Sie auch gelesen, daß der mohammedanische Heilige in London einen von der pakistanischen Regierung bestätigten Paß mit dem Geburtsdatum 13. 12. 1823 vorlegte - da lebte Goethe noch. Wie wird man so alt?

Abdul Mabood, zum drittenmal verheiratet, 14 Söhne - der älteste lebende ist 100

„Durch ein strenges Leben und strenge Diät“, sagt US-Arzt Dr. Samadani, der den

Heiligen in Hunza (Pakistan) besuchte, dort wo einst das legendäre Klosterparadies „Shangri-la“ gelegen haben soll.

Er ißt nur 1000 Kalorien am Tag. Der alte Mann beginnt den Tag mit einer Tasse Joghurt und einem Löffel Honig. „Joghurt reinigt“, sagt der 159-jährige, „Honig gibt mir Energie.“

Mittags ißt Abdul Mabood nur rohes Gemüse, wieder Joghurt und eine Handvoll Nüsse. „Das sind genug Proteine und Fette, um gesund zu bleiben.“

Abends läßt er sich die größte Mahlzeit servieren: ein winziges Stück mageres, gegrilltes Lammfleisch, gedämpftes Gemüse, eine Handvoll Reis. Dazu trinkt er ein Glas Milch. Zum Nachtsch gibt's Früchte. Nie geraucht, nie Alkohol.

„Auch wir könnten wesentlich älter werden, wenn wir so essen würden“, sagt Dr. Samadani. „Immerhin hat Mr. Mabood kein bißchen Arterienverkalkung und kann sich gut an Ereignisse aus seiner Jugend erinnern.“ Das war bei uns um die Biedermeierzeit.

Johannes Heesters, Operettensänger und Filmschauspieler, wird heute achtzig Jahre alt. Der gebürtige Holländer ist seit 1934 in Österreich und Deutschland tätig und lebt jetzt als österreichischer Staatsbürger in Wien. An seinem Geburtstag tritt er in München in dem Musical „Gigi“ auf.

Anastasia

Ja, was ist aus ihr geworden, der angeblichen Zaren-Tochter Anastasia? Für eine Frau, die eigentlich schon während der russischen Revolution 1918 erschossen worden ist, lebt sie erstaunlich lange...

Anna Anderson (wie sie sich nennt) ist jetzt 82 und wohnt in der feinsten Gegend des Universitäts-Städtchens Charlottesville in Virginia. Doch wie sie da haust: Leere Konservendosen auf dem Fußboden, Essensreste, Futternapfe für ein Dutzend Katzen, dazwischen altes Silber und vergilbte Portraits vom letzten Zaren. Seit November gibt's keinen Strom mehr und kein fließendes Wasser - sie hat die Rechnungen nicht bezahlt. Und wegen des Gestanks haben Nachbarn neulich die Polizei geholt. „Aber irgendwann werden wir schon an die 85 Millionen Dollar, die der Zar für Anastasia bei der Bank von England hinterlegt hat, herankommen“, sagt Anna Andersons Mann, der 20 Jahre jüngere Geschichtsprofessor Dr. John Manahan. Er dient der müden, oft verwirrten alten Frau wie ein Lakai: Mittags trägt er die auf 80 Pfund Abgemagerte in einen klappigen verrosteten Lieferwagen. Sie sitzt im Fond, er chauffiert sie durch die Gegend, stoppt an einer Imbissbude und serviert durchs Autofenster einen Hamburger...

Aufgespießt

„Die gewaltsame Nötigung einer Frau zum außerehelichen Beischlaf ist ein Unglücksfall im Sinne des § 323 c StGB und verpflichtet zur Hilfeleistung, wenn diese erforderlich und Dritten den Umständen nach zuzumuten ist.“

Preisliste für Beleidigungen hinterm Steuer

Gegen Polizisten:

„Stinkstiefel“	210 Mark
„Armleuchter“	500 Mark
„Bulle“	600 Mark
„Witzbold“	600 Mark
„Ich glaube, ihr spinnt ja“	1250 Mark
„Du blöde Sau“	1600 Mark
„Sie sind ja ein Raubritter“	2000 Mark
„Leck mich doch am Arsch“	2000 Mark
Polizisten duzen	2250 Mark
„Dämliche Bullen“	3000 Mark

Gegen Politessen:

„Fail für den Psychiater“	200 Mark
„Zu dumm zum Schreiben“	900 Mark
„Leck mich am Arsch, ihr Sch... Weiber“	1000 Mark
„Wegelagerergesinde!“	1800 Mark

Gegen andere Autofahrer:

„Pfeifenkopf“	450 Mark
Vogel zeigen	720 Mark
„Blöde Sau“	1600 Mark

Übrigens: Nase rümpfen und sich bekreuzigen kosten nichts!

Leitsatz des Oberlandesgerichts Düsseldorf, abgedruckt im „Strafverteidiger“ 1983, Seite 65. Der Paragraph 323 c des Strafgesetzbuches behandelt unterlassene Hilfeleistung.

Gemeinsamer Vorfahr von Mensch und Affe entdeckt?

WASHINGTON, 2. November (AP). Wissenschaftler haben in Afrika die vermutlich 17 Millionen Jahre alten Überreste eines affenähnlichen Geschöpfes entdeckt, das möglicherweise der langgesuchte gemeinsame Ahne von Menschen und Menschenaffen sein könnte. Das teilte die amerikanische National Geographic Society mit, die eine Expedition in der abgelegenen Region Buluk im Norden Kenias unterstützte. Diese fanden dort im August und September in einem Flußbett einen Oberkiefer, einen Teil eines Unterkiefers, Zähne und andere Knochen.

Das Geschöpf dürfte den Forschern zufolge einem Affen recht ähnlich gesehen haben, war vermutlich 1,20 Meter groß und 54 bis 68 Kilogramm schwer. Erste Untersuchungen, die die Knochenfunde zwischen 16 und 18 Millionen Jahren zurückdatierten, würden durch Fossilien mehrerer Tierarten gestützt, die in der Nähe entdeckt worden seien und deren Alter bereits bei anderen Funden bestimmt worden sei.

Wenn die Altersangaben stimmen, könnte das Geschöpf das Bindeglied zwischen Menschen und Menschenaffen in Afrika und den Orang-Utans und ihren Vorfahren in Asien sein. Davis Pilbeam von der Harvard-Universität sprach von einem „großen Fund“. Das Buluk-Exemplar datiere etwa aus der Zeit, als die Kontinente Afrika und Asien noch verbunden waren. „Damals wechselten die Arten in beide Richtungen, und das könnte die Zeit gewesen sein, wo die Ahnen der Orang-Utans nach Asien kamen“, sagte Pilbeam.

GENSERICH PRAGENSIJ
KŔIVAKUS POHAŽI 2 HADA!

CSSR-Behörden haben ein Strafverfahren abgegeben

Fahrlässige Tötung mit Unfallflucht: 7800 Mark Strafe

Von unserem Mitarbeiter Reino Schönberger

Zufrieden mit der Justiz durfte am Donnerstag ein 27 Jahre alter Autofahrer sein, der wegen fahrlässiger Tötung und Unfallflucht, begangen in der Tschechoslowakei, zu 7800 Mark Geldstrafe (130 Tagessätze) verurteilt wurde. Glück für den Angeklagten: Erstmals, soweit jedenfalls bei der Frankfurter Staatsanwaltschaft bekannt, gaben die CSSR-Behörden ein Strafverfahren gegen einen Bundesbürger an die deutsche Justiz ab. In der Tschechoslowakei hätte der Unfallfahrer mit einer erheblich höheren Strafe rechnen müssen.

Richter Lütkehöller war angetan von der Arbeitsweise der Behörden im östlichen Nachbarland. „Sehr ordentliche Akten“, meinte er nach der Verhandlung, „nicht anders als bei uns.“ Auf die Akten kam es an, denn außer dem, was der Angeklagte gestand, gab es keine Informationsquellen über den tödlichen Verkehrsunfall am 21. November vergangenen Jahres in der Ortschaft Nové-Strasceci — außer eben jener Mappe voller tschechischer Papiere und versehen mit zahlreichen Fotografien. Auf dieses Beweismaterial stützte sich die Anklage, nach der der 27jährige Kaufmann gegen 17.30 Uhr in einer leichten Rechtskurve bei etwa 60 Stundenkilometern eine die Straße überquerende Fußgängerin mit seinem Auto erfaßte, so daß die alte Frau an den inneren Verletzungen, die sie bei dem Zusammenprall erlitt, wenig später verstarb. Ohne anzuhalten — das Urteil des Schöffengerichts bestätigte die Anklage — fuhr der Mann weiter und machte sich damit neben der fahrlässigen Tötung auch wegen Verkehrsunfallflucht schuldig.

Die Schilderung, die der Angeklagte abgab, erinnerte eher an eine Rallye im afrikanischen Busch als an eine Geschäftsreise in Mitteleuropa. Sich auf langjährige Erfahrung mit monatlich mehreren Autofahrten nach Prag berufend, gab der im Ost-West-Handel tätige Kaufmann einen abenteuerlichen Straßenbericht zum besten: Tiefe Schlaglöcher allenthalben, keine Fahrbahnbegrenzungen, keine Mittelstreifen, nachts oft abgeschaltete Straßenbeleuchtung, kreuzende Eisenbahnschienen stunden zuweilen zehn Zentimeter

aus der Fahrbahn heraus, ohne Warnung; all das sei mit unseren Verhältnissen nicht vergleichbar. Deshalb habe er sich in der leichten Rechtskurve, vom hell erleuchteten Ortskern ins Dunkle fahrend, über den „Anschlag“ nicht gewundert. Das Geräusch, das vom Aufprall der Passantin verursacht wurde, sei nicht weiter ungewöhnlich gewesen. Erst als er, noch unterwegs von der Polizei gestoppt, sein Auto von außen sah, merkte er, daß mehr passiert sein mußte. Der massive Rahmen des Kühlergrills, so zeigten die tschechischen Polizeifotos, war deutlich eingedrückt, die Motorhaube des Mercedes wies in ihrer Mitte eine große Delle auf. „Verstandesmäßig“ wollte der Angeklagte „die Verantwortung übernehmen“, aus eigener Wahrnehmung sei ihm der Unfall nach wie vor unklar. Die 23 Tage, die er in Prag in Untersuchungshaft verbrachte, rechnete ihm das Gericht auf die Strafe an, nicht aber weitere vier Wochen, in denen er damals die CSSR nicht verlassen durfte.

Warum die tschechischen Behörden erstmals dem Ersuchen der Bundesrepublik um Rechtshilfe folgten, ist in Frankfurt nicht bekannt. Es wäre gut, meinte ein Sprecher der Staatsanwaltschaft, wenn sich der Rechtsverkehr so einspielen würde, wie es unter den westeuropäischen Ländern bereits vertraglich geregelt ist.

US-Arbeitslosenrate auf Tiefststand

Die Arbeitslosenrate in den USA ist im November auf 8,4 Prozent gesunken und hat ihren tiefsten Stand seit zwei Jahren erreicht. Jetzt gibt es noch 9,4 Millionen Arbeitslose. Das sind 520 000 weniger als im Vormonat.

Základna US Army v texaském Fort Hood je pry největším vojenským zařízením na světě. Její areál zaujímá plochu 339 čtverečních mil a dalších 240 čtverečních mil připadá na výcvikové prostory. Byla založena v roce 1941 jako tankové centrum pozemního vojska a své jméno získala po Johnu Hoodovi, známém generálu z války Severu proti Jihu. Dnes zde žije 170 tisíc lidí, včetně rodinných příslušníků těch, kteří se na základě profesionálně připravují na vedení války. Svůj stálý stan tedy má 1. jízdní divize v jejíž vyzbroji jsou nejmodernější tanky M 1 Abrams a M 2 Bradley. V různém seskupení dalších menších útvarů, základny zaujímá však jeden, označený jako Corps III, považovaný za jednu ze strategicky nejdůležitějších jednotek amerického pozemního vojska. V jejím rámci je pod názvem Opor Cadre organizována i speciální jednotka, která se zabývá výukou sovětské vojenské doktriny. V bílém dřevěném baraku, který je jejím sídlem, probíhá „studium“ sovětské vojenské strategie a taktiky s dokonalostí, která připomíná některé metody německého wehrmachtu. Dvě v této budově mají označení jak v angličtině, tak i v ruštině, na zdech visí skici sovětských zbraní, vozidel a letadel, a co víc, důstojníci, kteří zde vyučují sovětské vojenské organizaci a strukturu. Tato pravičistní jednotka byla ustavena v roce 1973 a od té doby je pravidelně rozšiřována. Její příslušníci cvičí snuše bojů v evropských pod-

mínkách a se sovětskými zbraněmi, které jsou zde jak v maketách, tak zčásti i skutečné. Na pouhé studium je to samozřejmě trochu příliš, podobné a názorné, a tak se nabízí otázka, zda tahle hra ve Fort Hood není trochu víc než podivná.

Příslušníci
zvláštní jednotky
v uniformách
sovětských vysadkařů

Objekt
zvláštní jednotky
na základně
ve Fort Hood

Úmyslné založili požár

(ČTK): Příslušníci VB zadrželi 14letého Jaromíra T. zlístého Leosa J., který 13 listopadu úmyslně založil požár oceňokolny ve Velkém Senově na Děčínsku. Motivem jeřich jednatí byla snaha vytvořit Leos J. — členovi místního požárního družstva — příležitost k účasti na likvidaci požáru, aby nemusel odjet do internátu. Škoda na oceňokolně a uskladněném krmivu přesáhla 187 000 Kčs.

Apfelwein 0,25 l	115 Kal.
Export-Bier 0,5 l	292 Kal.
Pils 0,33 l	146 Kal.
Weißbier (Weizen) 0,5 l	1200 Kal.
Fruchtsäfte 0,2 l, gesüßt	101 Kal.
Kaffee, 1 Tasse	0 Kal.
Limonade 0,33 l mit Zucker	110 Kal.
Sekt 0,2 l, trocken	150 Kal.
Weißwein 0,25 l, trocken	160 Kal.
Rotwein 0,25 l, trocken	156 Kal.
Rosé-Wein 0,25 l (deutsch)	176 Kal.

● Britsko-americko-nizozemský infračervený teleskop, který od ledna létal na oběžné dráze kolem Země, ukončil svou činnost. Objevil pět komet, tři velké prstence kosmického prachu mezi Marsem a Jupiterem a prstence částic kolem hvězdy Vega, který je považován za příznak nové planetární soustavy.

„Mutti, warum hast du eigentlich den Papi geheiratet?“, fragt die kleine Petra.

Dreht sich die Mutter zum Vater um und sagt: „Da siehst du's — nicht mal deine Tochter kann es begreifen!“

mezi našimi čtenáři.

Milí čtenáři,

máme tak velkou zásobu vašich básniček, že jsme nuceni požádati Vás, abyste nám nějaký čas žádné další veršíky neposílali. Kdybychom měli otisknouti všechny, které nám již došly, najednou, nestačilo by nám k tomu ani pět celých našich Krásných románů, a samozřejmě, že při takovém návalu byste stejně museli dlouho na otištění svých básniček čekat. Až nám naše zásoba trochu prořídne, ihned vám o tom napíšeme a budeme se pak opět těšiti na další Vaše zaslíky.

Vaše redakce.

Naděje.

Zhroutila se nejlepši má víra,
slzy bolu oko zrosily.
U Tebe teď, dívko moje milá,
do života hledám posily.
Tihou útrap prošel jsem již krutých,
k zápasu mi síly scházejí.
Ty, má dívko, jedinou jsi nyní
do života mojí nadějí!

V. Plicka.

Je láska divná květina.

Je láska divná květina,
je jako růže květ,
a tomu, kdo ji pocítil,
patří hned celý svět.
Je láska divná květina,
a jednou kdo kořen vpustí,
budeš-li o ni pečovat,
jen k štěstí bude Ti růsti.

František Kabelka.

Sním o Tobě, sním...

Měsíček vyhoup' se na nebe, stříbrem svým
v obloze svít,
vzpomínám, Máničko, na Tebe, chtěl bych Tě
v náručí mít.
Vím, že zas jiného objímáš, jinému nabížeš ret,
zradu v svém srdci dávno máš, lásku mi nevrátíš
zpět.

Sním o Tobě, sním, vidím Tě v obláčkích
vzdálených snů,
vím, já dobře vím, že konec je překrásných dnů.
Ztratil jsem navždy Tě, milá, vím, že je marno
se chvát.

Zbývá mi shněti jen. Láska zhasla nám,
zvodl nám květ.

Máničko z Posázaví z Vlkovce F. J. P.

Klíč sousedova dítě po celou noc? Tu hubujete jistě na rušitel
klidu a přece nemůže malíček dáti svoji nevoli jinak najevo. Navštív
te jednou mladou matku a opte se jí, jaká jest výživa dítěte. Do
poručte jí „Gustin“ dr. Oetkera, výživnou a chutnou potravinu pro
dítě, kterou lehce snáší již kojenci bez obtíží, v tomto stáří se jinak
snadno dostávají. Jsou také zvláštní Gustinové předpisy, jež
možno obdržeti zdarma u obchodníků anebo u dr. Oetkera v Brně.

Panne beim Agententraining

CANBERRA, 1. Dezember (dpa/UPI). Bei der Ausbildung von jungen Geheimdienstagenten ist es in Australien zu einer peinlichen Panne gekommen. Der australische Außenminister Bill Hayden teilte am Donnerstag im Parlament Einzelheiten des Zwischenfalls mit, bei dem die Agenten bei einer Trainingsaktion das Sheraton-Hotel in Melbourne gestürmt hatten.

Offensichtlich sollten die Agenten am Mittwoch die Befreiung von Geiseln üben. Das Sheraton-Hotel, in dem sich zu diesem Zeitpunkt 400 Gäste befanden, wurde zum Zielobjekt ausgewählt. Einer der fünf beteiligten Agenten sollte die Geisel spielen, die von zwei Gewalttätigern festgehalten wurde. Die Auszubildenden überschritten jedoch den ihnen gesteckten Rahmen. Mit Vorschlaghämmern schlugen sie eine Hoteltür ein und überwältigten den hinzukommenden Hotelmanager. Dieser glaubte, als er maskierte und mit Maschinenpistolen bewaffnete Männer vor sich sah, an einen bewaffneten Raubüberfall.

Als die fünf Agenten anschließend durch eine Hintertür das Hotel wieder verließen und mit einem Auto davonbrausten, gab der Hotelmanager Alarm.

Staronová móda

(re): V zemi galského kohouta již není moderní sedět večeř u televizi. Jako za „dobrých starých časů“ chodí Francouzi do kina. Předpokládá se, že počet návštěvníků kin převyší v tomto roce 200 milionů. V současné době vydávají Francouzi za lístky do kina o 3,5 milionu franků více než před dvěma až třemi roky. Padesát tři procenta diváků má zájem o francouzské filmy, ostatní o filmy zahraniční produkce.

Kaffee macht Fahrer munter

KÖLN, 1. Dezember (AP). Während längerer und monotoner Nachtfahrten sollten sich Autofahrer nach Angaben der Gesellschaft für Ursachenforschung bei Verkehrsunfällen (GUVU) ruhig ab und zu eine Kaffeepause gönnen. Wie die Gesellschaft in Köln mitteilte, konnte bei wissenschaftlichen Untersuchungen eine günstige Wirkung von Koffein nachgewiesen werden. Bei sehr langen und anstrengenden Fahrten sei es jedoch nicht ratsam, den fehlenden Schlaf durch übermäßigen Kaffeegenuss zu ersetzen. Zuviel Koffein bei Überanstrengung könne vielmehr einen gegensteilenden Effekt haben. Als günstig sei ein Konsum von 200 bis 400 Milligramm Koffein über einen Zeitraum von vier Stunden nachgewiesen worden.

Nach Angaben der Gesellschaft hat eine Untersuchung der Universität Hamburg ergeben, daß die aufmunternde Wirkung des Kaffees bei Autofahrern häufig durch Kondensmilch verlängert wird.

Die weitverbreitete Ansicht, Kaffee ver helfe nach Alkoholgenuß wieder zu einem klaren Kopf, stimme dagegen nicht, das Gegenteil sei der Fall. Bei Versuchspersonen, die nach einem Abendessen Alkohol und Kaffee getrunken hätten, sei die Reaktionsleistung um 17 Prozent niedriger gewesen als ohne Koffeinkonsum.

So klebt der Kuchen nicht fest

Damit ihr Sonntagskuchen nicht am Backblech festklebt:
● Bei feinem Teig (z.B. Blätterteig) Blech mit Wasser absprühen, dann einfetten. Oder mit Backtrennpapier auslegen und eine Tasse Wasser in den heißen Ofen gießen. Durch den Dampf wird das Gebäck lockerer.
● Bei flüssigem Teig Blech mit Mehl bestäuben.
● Bei Rührteig, der in die Guglhupf-Form kommt, Form gut einfetten und dann mit Bröseln ausstreuen.
● Bei Hefeteig Blech gut einfetten.

Kakaotrinken beim Kardinal

Kardinal Joseph Höffner (Köln) hatte in einem Kinderhirtenbrief aufgerufen, ihm über das Spielen zu schreiben. Preis für die zehn besten Zuschriften war ein Nachmittag mit dem Kardinal bei Kuchen und Kakao. Eine der Teilnehmerinnen, Susanne Ruppert, schildert ihre Eindrücke in einem Pfarrbrief:

Ich wußte gar nicht, daß Kardinäle so lustig sein können. Unser Kardinal jedenfalls kann richtig Spaß machen. Das habe ich selbst erlebt, als ich neulich bei ihm zum Kaffee eingeladen war. (...) Da hatte ich von einem Spiel erzählt, das meine Mama früher als Kind in Afrika gespielt hat und das ich von ihr gelernt habe. Das ist ein Spiel mit Steinchen, die man nach bestimmten Regeln in die Luft werfen und wieder auffangen muß. Ich hatte dem Kardinal geschrieben, daß er aber sehr aufpassen soll, daß ihm dabei keine Steine auf den Kopf fallen, wenn er das Spiel einmal ausprobieren will. Vielleicht hat er mich auch eingeladen, damit ich es ihm besser zuerst einmal zeige, bevor er übt. Das habe ich dann auch getan.

Er hat zusammen mit seinem Sekretär, dem Domvikar Melzer, und seiner Schwester, dem Fräulein Höffner, ganz gespannt zugeschaut. Fräulein Höffner hatte für uns Kinder leckeren Kuchen gebacken. Der Herr Kardinal selbst hat uns den gereicht. Nach dem Kaffeetrinken hat er sich mit uns und unseren Müttern unterhalten. Dann haben wir uns zusammen mit seinen Großneffen, die auch da waren, das Haus angeschaut. Jedenfalls weiß ich eins jetzt ganz genau: Der Kardinal hat jemand, der für ihn aufräumt. Ich hatte ihm schon in meinem Brief geschrieben, daß ich das leider immer selbst tun muß. Das macht mir nach dem Spielen dann nicht immer

Spaß. Beim Kardinal war es auf alle Fälle ganz ordentlich aufgeräumt. Aber der hat natürlich auch nicht jeden Tag so eine Herde Kinder zu Besuch wie an dem Nachmittag, an dem ich bei ihm zum Kaffeetrinken war.

Benzin in Österreich teuer

Auch in Österreich steigen die Benzinpreise. Zunächst schlugen BP, Agip und Shell auf. Die neuen Treibstoffpreise liegen für Super umgerechnet zwischen 1,53 und 1,61 Mark für Normalbenzin zwischen 1,47 und 1,53 Mark.

Erwachsen unter Gabeln

AUCKLAND, 1. Dezember (AP). Viele im Falkland-Krieg in Gefangenschaft geratene argentinische Soldaten hatten offenbar Angst, von den britischen Soldaten gegessen zu werden. Den Argentinern sei von ihren Vorgesetzten vor ihrem Einsatz eingegeben worden, die

Briten seien Kannibalen, sagte Korvettenkapitän Simon Glover in einem Interview mit dem „New Zealand Herald“ am Donnerstag. Er selbst habe als Chirurg auf einem Hospitalschiff während des Krieges erleben müssen, daß viele verwundete und gefangen genommene Argentinier offenbar an den britischen Kannibalisierung glaubten. Dies habe die

BETKA SI
VYZÁBALA
„TESTES.“

VIKTORIE ŽIŽKOV. Klub, který získal v roce 1926 titul mistra ligy, členství Středoevropského poháru, největší předválečný konkurent Slavie u Sparty. Vše než 40 jeho hráčů oblekalo reprezentační dres. Mnozí z nich byli ozdobou kontinentální kopané: famózní obránce K. Steiner, kanonýr Vojta Bradáč, záložník „mušsiva světa“ 1947 Josef Luďa. O slávu Žižkovského klubu se zasloužili i Klapka, Mysík, Ovocáček, Meduna, Kříšťal, D. Zajíček, Breburdov, Prokop, Randák, Ant. Bradáč, Šenda, Mourek, Prša, Mencič, Zuzánek.

Blahopřání s trochou lítosti

Byl někdo, kdo byl jen vstoupil i do literatury. Karel Poláček v své knize „Muži v ošlechu“ představuje Habaska mladšího i staršího jako fanoušky Viktorie.

Viktorka byla pojem i postrach fotbalové Leány. S jejím jménem je spojena pražská čtvrt, v níž bývalo mezi oběma válkami až šestnáct klubů. Viktorie a Union byly nejvládnější, ale existovaly i Slavia, Slovan, Olympia, Čechie, Českoslovan, Sparta a Slavia Žižkov. Lev XI., Střední, ský SK, Praha XV., Amatérský SK, Žižkovský team, Pražské sportovní sdružení, Žižkovský SK. Žižkov byl zároveň periferií Prahy, sociálně chudou dělnickou čtvrtí, ale ve fotbale skutečnou baňkou. Pláčky, zvláště na Obrádku, patřily k nejpouštějším. A kolik žižkovských fotbalistů posílilo pražská „S“!

Dnes slaví Viktorie Žižkov 88 let trvání. Sluší se jí blahopřát. Má šest odřídů, 1133 členů je vzornou TJ, je jim mocnáštem je PSO. Má u boku, vy ORN krásný fotbalový stánek, přibyla kvalitní tréninková plocha. V roce 1947 však Viktorie sestoupila z nejvyšší soutěže a nyní hraje II. městní ligu. Se vzpomínkou na slavnou minulost se proto míst i lítost, že její nervenníle průhoný dres trenču vybledl, že Viktorie už není ohávaným konkurentem fotbalové špičky. A tak ji přejeme, aby se znovu vrátila, aby se znovu stala baňkou. Protože Viktorie je stále ještě pojmem.

LÉKAŘ LÉČÍ PŘÍRODA UZDRAVUJE

96. SEDLÁK NAD VŠECHNY DOKTORY

Lékaři neměli Vincence Priessnitz (1799—1851) dvakrát v lásce. Pletl se jim do řemesla. Což o to, v 19. století se to u nás lidovými léčiteli jen hemžilo, ale nepřijemné bylo, že Priessnitz měl se svou vodoléčbou úspěch. V roce 1832 založil v Graefenbergu (dnešní Lázně Jeseník) dokonce vlastní sanatorium a přetahoval renomovaným lékařům solventní pacienty. A to bylo na pováženo.

„Je to jen obyčejný sedlák...“ rozlašovali o Priessnitzovi doktoři a varovali pacienty: „Bude vás nalévat vodou a plácát mokrymi náčinky!“ Přesně v tom totiž spočívala nová metoda vodoléčby.

Ale i mužové učení se mohou mýlit. Obyčejný sedlák z Horního Slezska měl se svým léčením vodou úspěch. Zdaleka široka se do Graefenbergu hmulí nemocní, žádostivi oněch zpochybňovaných mokrých obkladů, ve vodní lázni si kurýrovali svá pichání, dloubání, reumatické bolesti či „špatné nervy“ a šířili Priessnitzovu slávu nejen v Čechách, ale i po celém Rakousko-Uhersku. Mezi podpisy lázeňských hostů nalezneme jména knížat Esterházyho, Lichtensteina a Schwarzenberga, hrabat z Itálie a Francie a není bez zajímavosti, že v r. 1845 se v Graefenbergu léčil i N. V. Gogol.

Idea Priessnitzovy vodoléčby byla velice prostá.

Všechno živé v přírodě potřebuje ke zdravému růstu vodu, slunce a vzduch. Aby se rostlinkám dařilo, musí se řádně zalévat vodou a nešetřit na hnojení. Obdobně u člověka. I pro něj je důležité pít, jíst a pohybovat na čerstvém vzduchu.

Vodu skloňoval Priessnitz ve všech možných pádech. Zaléval pacienty celými hektolitry vody, jež sloužila k pití, masáží, obkladům a potním kúram. Vybudoval dokonce umělé lesní vodopády, pod kterými bičoval údy nemocných proudem padající ledové vody. A když se zmáčení a ousaní pacienti vrátili do pavilónu, čekaly je kromě vydatné krmě znovu džbánky s chladivou studniční vodou. Voda, „onen nápoj pro voly a jim podobná hovada“, se tak konečně dočkala svého společenského uplatnění.

I bolavé údy museli pacienti po dlouhé hodiny máčet ve studené vodě. Parádním Priessnitzovým číslem pak byly zaparovací obklady a zejména „Neptunův pás“. To byl široký pruh látky, ze dvou třetin mokrý, který si nemocný obtácel kolem trupu a setrval v tomto zábalu celý den. Po prvotním drkotání zuby nastupovalo blahodárné teplo, které léčilo, tišilo bolest a burcovalo obranné síly organismu. S určitou korekcí se Priessnitzův zaparovací obklad s úspěchem používá dodnes.

Ve čtyřicátých letech minulého století byl Vincenc Priessnitz ověnčen gloriolou slávy a vlastnil pavilón pro 600 nemocných, kteří k němu jezdili i z Austrálie a Ameriky. Za rok se jich u něj vystřídal na dva tisíce.

Za svou léčbu si ovšem objevil vodoléčby dal řádně zaplatit. Tradují se sice dobové historiky, podle kterých u jednoho stolu sedaly hlavy korunované i osoby sprostého rodu. Ale berme to s rezervou. Platí to jen potud, jestliže si „sprostí“ pacienti mohli léčbu řádně zaplatit. V roce 1839 dosahoval Priessnitzův příjem částky kolem 100 000 zlatých ročně, a to byly v té době nějaké peníze.

Aristokraté i „sprostí“ bydleli v úmyslně neútluných světnicích, („to aby to všechny nutilo chodit ven“), s neckami a vědry na koupele, a v mnoha případech i s dřevěnými kozami, na nichž ctihodní šlechtici či vznešené dámy v křinolínách řezali bytelná polena, čímž jednak cvičili a zhluboka dýchali silný horský vzduch, jednak snižovali režii Priessnitzova podniku. (Podle PhDr. J. Jarošové.)

Univerzitně studovaní doktoři byli zlosti bez sebe, už proto, že Priessnitz nebyl se svým samostatným léčením sám. V blízké Dolní Lipové působil ve stejné době povozník Johann Schroth (1798—1856), který kurýroval otlyost a nervové poruchy suchými houskami, proháněním po čerstvém vzduchu a neomezovaným pitím vína a kořalek. A v Bavorsku zas katolický farář Sebastian Kneipp propagoval hrubozrnný chléb z pšeničných otrub a proháněl pacienty bosky po mokré trávě, což vešlo do historie jako tzv. „kneippování“.

Vincenc Priessnitz a jeho následovníci se doktorům prostě pletli do řemesla a to se asi nemá. Proto na vodoléčitele přicházela řada stížností a udání (převážně z lékařských kruhů) a nechyběly ani represe. Jednou Priessnitzovi zakázali léčení vůbec, jindy mu povolili koupele pouze k očištění účelům a několikrát se podnikavý vodoléčitel ocitl dokonce ve vězení.

Byl to přece jen obyčejný sedlák. A copak se sluší, aby se sprostý sedlák pletl do medicíny?

SEMI SENILOVICH SENILENKO? NEBO SENIL SENILOVICH SENILOV?

Odhalená nepřátelská činnost

Manfunyane ist tot

Mit Laserwaffe abgeschossen

KYJEV: Sovětská a zahraniční novináři měli včera možnost seznámit se na tiskové konferenci v Kyjevě s důkazy o podvratné nepřátelské činnosti ukrajinských nacionalistických organizací proti SSSR, Polsku a dalším socialistickým zemím.

■ **VŮDČI TĚCHTO ORGANIZACÍ**, zejména pohlavár (zv. protibolshevikského bloku národů), bývalý bendevec a válečný sloužinec J. Stecko, který nyní žije v NSR, se dali plně do služeb CIA.

■ **O SVÝCH ZKUSKOSTECH** s emisary nacionalistů a o názorech a „životní krédě“ J. Stecko novinářům podrobně vyprávěl občan města Ivano-Frankovska, doktor M. Kuchtyak, jehož se pokoušel získat ke spolupráci „protibolshevikského bloku národů“. M. Kuchtyak však informoval sovětské bezpečnostní orgány a s jejich vědomím pak ve „spolupráci“ s nacionalisty pokračoval.

■ **JAROSLAV STECKO**, který se ověřil hlavní cíl vyhlásuje odříznutí Ukrajiny od SSSR, je nadšeným obdivovatelem antikomunistické politiky amerického prezidenta Reagana. Vyzval jeho vládu, aby „přerušila jakékoli styky“ se SSSR a navrhla dokonce rozpukání OSN, protože se přý stala „forem ruské a komunistické propagandy“.

■ **DOCHÁZÍ AŽ KE ZRŮDNÉMU NÁZORU**, že válka je nevyhnutelná životní zákonitost a nezbytnost. „Naším největším nepřitelem“, řekl Stecko, „je stabilizace vztahů ve světě, rovnováha sil, uvolnění a odzbrojení. Proto je naším prvním úkolem rozlomit nepřátelství různých sil světa k Rusku“.

■ **NOVINÁŘŮM** byly dány k dispozici fotokopie řady podvratných letáků a publikací, které se snaží nacionalisté na Ukrajině nejhrůznějšími cestami propagovat. Na tiskové konferenci byl rovněž promítán videozáznam zadržení francouzské občanky, která se v Polsku pokoušela předat sovětské turistce, jež byla později zveřejněna jako emisárka „protibolshevikského bloku národů“, záznamlo, v němž byly ukryty desítky mikrofilmů a protisovětskými publikacemi.

NEJEN UKRAJINA...

Cyrilské tisky

(třt): Cyrilské písmo vzniklo koncem 10. století na území dnešního Bulharska, do konce 15. století se tímto písmem tiskly knihy v církevní slovanštině a v živých jazycích východních a jižních Slovanů. Rychlé rozšíření knižtisku vytvořilo podmínky i pro vznik cyrilských tisků. Známcou zásluhu o jejich šíření měl první ruský knižtiskář I. Fjodorov, který působil v Moskvě, na Litvě a Ukrajině a zasloužil se o rozšíření první tiskové bible v církevní slovanštině, tzv. Ostrožské bible v roce 1581. Originál této bible je ve sbírkách Státní knihovny v Praze a patří k unikátním exponátům. Od zahájení činnosti tiskárny I. Fjodorova vyšlo v Rusku do konce 16. století asi 50 knižních titulů. I. Fjodorov byl také autorem prvního slabikáře, který dlouho sloužil jako vzorová učebnice pro výuku čtení a psaní. Patří rovněž k tvůrcům ornametů starých ruských tisků, knihy z jeho tiskárny jsou dodnes považovány za nepřekonatelná díla knižního umění.

Ota Filip

Ein Einzelgänger

Am Vorabend des 1. Mai 1983 — die nordböhmische Stadt Tetschen (Děčín) war schon beflaggt und bereit, am nächsten Tag wieder einmal für die ewige Liebe zur Sowjetunion zu demonstrieren — klebte Milan Vlk in der Unterführung am Leninplatz ein Plakat auf, das er selber verfertigt hatte. Dort beschrieb er seine Erinnerungen an das Jahr 1968 und an Jan Palachs Tod; außerdem versuchte er, den Standpunkt der jungen Generation zum totalitären System in der Sowjetunion und in der Tschechoslowakei zu formulieren.

Fünf Tage später wurde Milan Vlk verhaftet, ins Gefängnis gesteckt und vier Wochen lang verhört. Er wollte mit den Geheimpolizisten über den sachlichen Inhalt des Plakats sprechen, und er berief sich auf die Verfassung, die jedem Bürger freie Meinungsäußerung zusichert. Jedoch die Geheimpolizisten sahen die Sache mit dem Plakat in der Unterführung am Leninplatz anders: Für sie war jedes von Milan Vlk geschriebene Wort ein Angriff auf die gesellschaftspolitische Ordnung in der

HUSAKYANE BITE NE!

In der Bundesrepublik bisher 14 Tote durch Aids

BONN, 30. November (dpa). In der Bundesrepublik hat es nach Angaben des Bundesgesundheitsministeriums bisher vierzehn Todesfälle durch die Krankheit Aids gegeben, die zu einem Zusammenbruch der körpereigenen Abwehrkräfte führt. Insgesamt sind hier 44 Aids-Fälle bekanntgeworden. Bis Ende 1984 müsse mit einem Anstieg der Erkrankungen auf bis zu dreihundert Fälle gerechnet werden, teilte das Ministerium mit. Es bestehe jedoch keine allgemeine Infektionsgefahr. Gegen die tödliche Krankheit der „erworbenen Immunitätsschwäche“ gibt es bisher keinerlei Therapie. Das mußten 38 Forscher aus aller Welt jetzt in Genf eingestehen, nachdem sie vier Tage lang im Auftrag der Weltgesundheitsorganisation über die Krankheit und die Möglichkeiten ihrer Behandlung beraten hatten. Der Leiter der Arbeitsgruppe, Walter Dowdle, sagte, die Wissenschaftler wüßten trotz der Forschungsarbeit in zahlreichen Laboratorien der ganzen Welt über die eigentlichen Ursachen der tödlichen Krankheit bisher nur, daß sie „wahrscheinlich“ von einem Virus stamme, der das körpereigene Abwehrsystem gegen Krankheiten zerstöre. Dowdle, Leiter des amerikanischen Zentrums für Infektionskrankheiten in Atlanta (Georgia), sagte weiter, die 1981 erstmals in den Vereinigten Staaten aufgetretene Krankheit sei offenbar nicht nur auf die bisher in Nordamerika und Westeuropa bekannte Weise übertragen worden.

Tschechoslowakei und eine Unterwühlung der ewigen Freundschaft mit der Sowjetunion. Nach einem Monat zogen sie einen Psychiater hinzu, der dann in seinem Gutachten feststellte: Daß Milan Vlk sich hartnäckig auf sein in der Verfassung verankertes Recht auf freie Meinungsäußerung berufe, lasse eine geistige Anomalität erkennen, die sogenannte „reformatorische Paranoia“. Der Psychiater empfahl, Milan Vlk unverzüglich in die psychiatrische Heilanstalt in Ober-Berschowitz, Kreis Leitmeritz, einzuweisen.

In seinen Gutachten stützte sich der Psychiater aus Tetschen auf einen Artikel im „Kriminalistischen Sammelband“ Nr. 2/1983, in dem eine Genossin Majorin der Staatssicherheit und Dozentin der Polizeihochschule in Prag namens Dr. Zdenka Kerková eine

WASHINGTON, 30. November (Reuters). Die US-Luftwaffe hat nach Angaben des Verteidigungsministeriums vom Mittwoch Ende September eine in einem Flugzeug installierte Laserkanone erfolgreich getestet. Bei den Tests vor der kalifornischen Küste seien ein unbemanntes Flugzeug abgeschossen und zwei weitere beschädigt worden. Die Versuche hätten bewiesen, daß es möglich sei, einen hochdosierten Laserstrahl so lange auf ein Ziel gerichtet zu halten, daß die Ummantelung des Zielobjekts durchbrennt und die wichtigen Komponenten zerstört werden.

US-Präsident Ronald Reagan hatte im März ein neues, im Weltraum stationiertes Verteidigungssystem gegen einen möglichen Atomangriff gefordert, das unter anderem mit Laserwaffen ausgestattet sein soll. Verteidigungsminister Caspar Weinberger leitete unter dessen dem Präsidialamt einen mehrere Milliarden Dollar umfassenden Weltraum-Verteidigungsplan zu, den der Nationale Sicherheitsrat nach Angaben von Regierungsbeamten vermutlich in dieser Woche erörtern wird.

Auch in Frankreich jetzt 0,8 Promille

PARIS, 30. November (AFP). Ein verschärftes Gesetz gegen die Trunkenheit am Steuer hat die französische Nationalversammlung verabschiedet. Autofahrern mit einem Alkoholgehalt von 0,8 Promille im Blut (bisher 1,2 Promille) drohen künftig Haftstrafen von einem Monat bis einem Jahr und Geldstrafen von 180 bis knapp 3000 Mark. Der Führerschein kann befristet und im Falle eines Rückfalls ganz entzogen werden. Für genauere Kontrollen wurde ein neuer Alkoholtest entwickelt.

VO PÍČACÍ!

ziemlich genaue Methode zur Erkennung der Merkmale einer „reformatorischen Paranoia“ beschrieb. Laut Dr. Kerková sind als gefährliche Paranoiker alle Bürger zu betrachten, die zum Beispiel bei der Wahl nicht erscheinen oder ihre Stimmzettel nicht öffentlich und demonstrativ für die Kandidaten der Einheitsfront abgeben. Krank sind auch jene Menschen, schreibt Frau Dr. Kerková weiter, bei denen man bei Hausdurchsuchungen verbotene Literatur findet oder die sonst irgendwie durch nicht übliche Meinungsäußerungen auffallen. Dieser Artikel, in der offiziellen Zeitschrift der tschechoslowakischen Polizei veröffentlicht, gilt als offizielle Richtlinie für alle Geheimpolizisten im Staat.

Milan Vlk, der Einzelgänger aus Tetschen, der es wagte, seinen Standpunkt öffentlich zu bekunden, wurde also in die psychiatrische Heilanstalt in Ober-Berschowitz eingeliefert. Am 14. Oktober 1983 gelang es ihm, aus der Heilanstalt einen Brief zu schmuggeln, der am 2. November 1983 in der Bundesrepublik eintraf. „Ich verstehe diese Welt nicht mehr“, schreibt der junge Mann, „jetzt werde ich mit Medikamenten vollgestopft, die mich erledigen sollen. Ich bin aber kerngesund und versuche in den Augenblicken, in welchen ich noch klar denken kann, meine Zukunft zu überschauen. Sie sieht ziemlich düster aus. Bitte helft mir!“

KAKA'RÁDE, POKOIT MUŽEM JEJEN KĚCÁ'NÍM!

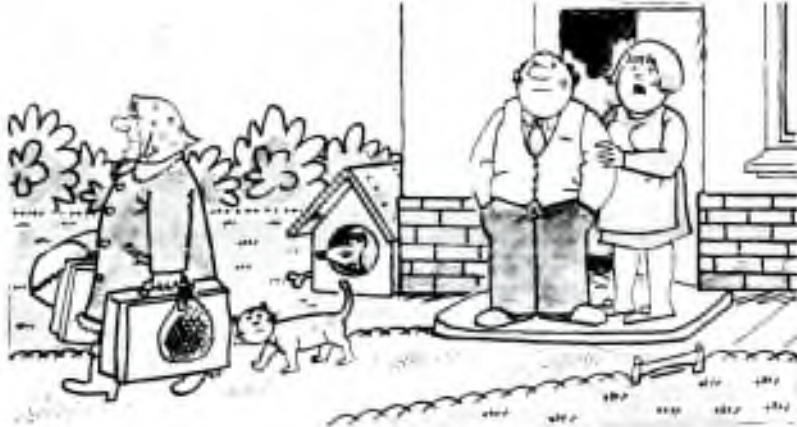
Kuře - rychlý sváteční oběd

KUŘE S PEČENÝMI JABKY: 1 kuře, 50 g másla, 1 dl bílého vína, sůl; 50 g másla, 50 g cukru, 4 žloutky, 3 polévkové lžíce vymačkané citronové šťavy, 1 dl bílého vína, mletý pepř (nejedlé bílý). — Kuře osolíme a pomalu upečeme na másle ve středně horčím troubě, přičemž je občas přeléváme vypačenou šťavou, do níž jsme přidali 1 dl vína. Mezitím omyjeme jablka, vykrájíme z nich krájecem jádřince. Do otvoru dáme brusinky, smícháme s trochou cukru, a zakapeme trochou rozpustěného másla. Jablka pak vložíme na misku vymazanou máslem, přidáme zbylý cukr, zalijeme půl dl vína a pečeme. Během pečení vznikne karamelizující pektinová sláva, do níž přidáme žloutky, čupu. Když je kuře upečeno, vyjmeme je z pekáčku a vysyblou slávu spojíme se šťavou z pečených jablek. Opepříme, posolíme. Kuře rozdělíme na porce, každé přiložíme pečené jablko a podáváme

PLATÍ HLAVNĚ PRO ZDEJŠÍ KRAJINY!

„To je omyl, že už babičku nepotřebujem. Dětem už je sice osmnáct, ale svěřila se mi Kamilka, že čeká ratolest.“

Jiří Petrík

Mehr nichteheliche Kinder

BERLIN, 28. November (dpa). Die Zahl der nichtehelich Geborenen in der DDR lag im vergangenen Jahr bei fast 30 Prozent aller Geburten. Damit hat sich ein seit Jahren erkennbarer Trend fortgesetzt. 1971 betrug ihr Anteil noch 15,1 Prozent. In der Bundesrepublik kamen im vergangenen Jahr auf 621 000 Geburten 8,5 Prozent nichteheliche Kinder. Das Institut für Soziologie und Sozialpolitik der DDR-Wissenschaftsakademie sagt für die kommenden Jahre eine weitgehend stabile Geburtenentwicklung voraus. Die Zahl der Geborenen liege derzeit bei etwa 245 000. Die Akademiezeitung „spektrum“ schrieb nach Angaben des Informationsbüros West (IWE) vom Dienstag, seit 1977 seien in der DDR jährlich etwa 53 Prozent der Lebendgeborenen als erste, 36 Prozent als zweite und elf Prozent als dritte und folgende Kinder einer Frau zur Welt gekommen. Damit sei die Ein- bis Zwei-Kinder-Familie die Durchschnitts-Familiengröße in der DDR.

Gold nach dem Raub teuer

LONDON, 29. November (AP). Während Scotland Yard eine nicht näher erläuterte frische Spur zu der Bande verfolgte, die am Samstag drei Tonnen Gold aus einem Lagerhaus am Londoner Flughafen Heathrow gestohlen hatte, sind die Goldpreise an der Londoner Börse sprunghaft in die Höhe geschossen. Der Preis für eine Unze Gold stieg um 17,50 Dollar, wodurch sich der Wert der gestohlenen 6800 Goldbarren auf mehr als 26 Millionen Pfund (104 Millionen Mark) erhöhte. Für die Räuber bedeutet das einen zusätzlichen „Gewinn“ von einer Million Pfund (vier Millionen Mark). Händler meinten, der verstärkte Goldkauf sei eine Reaktion auf die Befürchtung, die Eigentümer der gestohlenen Goldbarren könnten ihren Bestand wieder auffüllen wollen und dadurch die Preise hochtreiben.

Bordell gerichtlich erlaubt

BERLIN, 29. November (AP). Der Betrieb eines Bordells in einem städtischen Gewerbegebiet ist bebauungsrechtlich grundsätzlich zulässig. Diese Entscheidung fällt das Bundesverwaltungsgericht in Berlin in einem am Dienstag veröffentlichten Urteil. Anlaß war die Klage eines Geschäftsmannes, der in einer ehemaligen Nahrungsmittelfabrik im Gewerbegebiet der Stadt Krefeld ein Bordell ohne Wohnnutzung einrichten wollte. Die Stadt hatte das Vorhaben untersagt und die Auffassung vertreten, daß den Gemeinden bei der baurechtlichen Genehmigung von Bordellen grundsätzlich freie Hand bleiben müsse. (Aktenzeichen: BVerwG 4 C 21.83 vom 25. November 1983)

Dagegen erklärte das Bundesverwaltungsgericht den Betrieb einer Tanzbar mit Stripteaseaufführungen und Spielcasino in der Pforzheimer Innenstadt für unzulässig. In der Nachbarschaft von Wohnungen und kleineren Geschäften dürften sich nur Vergnügungsstätten ansiedeln, die das Wohnen nicht wesentlich störten. Für ein Stripteaselokal mit starkem nächtlichen Besucherverkehr treffe das typischerweise nicht zu. (Aktenzeichen: BVerwG 4 C 74.79 vom 25. November 1983)

„Copak takhle se uči aporovat?“
„A kdo říká, že ho učim aporovat? Já ho učim mejt schody.“ odpovídá mužský lem.

● V parku stojí muž s kýblem vody a učí psa, aby si na povol nemočil břicho do vody a přepalil plochy kámen. Když se to opakuje po několikáté, náhodný chodec namítá:

GOTT SLUŽIL HUSZKOVI, ŽE BUDE KOMPONOVAT...!

TO SE MI ULEVILO!

Dušan Pálka

„Mějte rozum, děti. Sepisujte si veršiky, nic proti tomu, ale napřed do-
studujte!“

TO ŽNÁHE, TO ŽNÁHE...

Wer den Cent nicht ehrt . . .

SALT LAKE CITY, 29. November (AFP). 100 Dollar und 12 Cents reklamierte die amerikanische Hausfrau Sherlemne Bloomquist in Salt Lake City drei Monate lang von einem Kaufhaus, das ihr diese Summe irrtümlicherweise angerechnet hatte. Vor einigen Tagen wurde ihr endlich das Geld überwiesen, es fehlten jedoch 29 Cents. Die Frau sah keinen Grund, dem Kaufhaus ein Geschenk zu machen und beschwerte sich erneut bei der Buchhaltung. Diese schickte ihr daraufhin einen Bescheid, wonach ihr inzwischen 161 509 808 283 Dollar und 14 Cents überwiesen wurden. Die völlig überraschte Milliardarin hat es jetzt leid, erneut einen Einschreibebrief an das Kaufhaus zu schreiben. „Jetzt sollen die sich melden“, erklärte sie am Dienstag. Die Kaufhaus-Direktion beschränkte sich auf die kommentarlos Bestätigung, daß der Frau irrtümlicherweise 161 Milliarden Dollar überwiesen wurden.

VYRĚMÍH 5 CENTŮ ZA 1.000 \$.
2h. „SBĚRATEL.“
do a.t.l.

Migräne-Prophylaxe mit Herz-Kreislauf-Präparat

Die Bekämpfung der Migräne ist trotz mancher Fortschritte nach wie vor unbefriedigend. Weitere Verbesserungen bei der Prophylaxe von Migräne-Anfällen sind nun von den sogenannten Calcium-Antagonisten zu erwarten, die sich bereits bei der Therapie von Herzerkrankungen bewährt haben. Mit dem Verapamil — in der Bundesrepublik unter dem Handelsnamen Isoptin bekannt — konnte bei einer kontrollierten Studie an der Wright State University in Dayton/Ohio die Häufigkeit von Migräneanfällen fast um die Hälfte gesenkt werden. Die Intensität der nicht zu verhindernden Anfälle war zudem geringer, solange die Kranken Verapamil erhielten.

Neben dem Verapamil gibt es eine Reihe anderer Calcium-Antagonisten, unter anderem das von Bayer neu entwickelte Nimodipin, die gegenwärtig auf ihre Wirksamkeit bei der Migräne-Prophylaxe getestet werden. Die bisherigen Ergebnisse deuten darauf hin, daß die Calcium-Antagonisten sowohl die Häufigkeit als auch die Intensität der Auftritte verringern. Bei den Calcium-Antagonisten handelt es sich um eine Anfang der sechziger Jahre in der Bundesrepublik entdeckte Gruppe von Wirkstoffen, die über die Beeinflussung des Calciumgehaltes der Muskelzellen die Blutversorgung verbessern. Außerdem sollen die Calcium-Antagonisten die Freisetzung des an der Entstehung der Migräne beteiligten Serotonins aus den Blutplättchen hemmen.

KOHLO BY SE PĚRLOŽIT I DO NĚMČINY!

● Sedí rybář u rybníka a tiše sleduje svoje splávky. Jde kolem chodec a táže se ho: „Tak co, berou, berou?“ „Jo, zrovna teď jsem tam jednoho hodil.“ „A pročpak? Byl malý, že ano?“ „Ale nebyl, jen se taky tak blbě ptal jako vy!“

Zigeunerfürstin beige-setzt

fh. Mehrere hundert Trauergäste aus dem gesamten Bundesgebiet und Holland haben gestern der am Wochenende im Alter von 52 Jahren in der Universitätsklinik verstorbenen Zigeunerfürstin Anna Goman aus Offenbach die letzte Ehre erwiesen. Sieben Polizisten auf Motorrädern und drei Funkwagen begleiteten am Vormittag den Leichenwagen und den Konvoi von etwa sechzig Wagen der gehobenen Klasse vom Krankenhaus bis zum Kaiserleikreisel. Dort übernahm die Offenbacher Polizei die Begleitung bis zum Neuen Friedhof an der Mühlheimer Straße, wo die Zigeunerfürstin beige-setzt wurde.

● Říká lékař pacientce: „Máte nemocný žaludek, vysoký krevní tlak, ledvinové kameny. Kolik je vám let?“ „Pětatřicet.“ „A ještě špatnou paměť...“

Sebstbewußter Schelm aus Prag

Spejbl & Hurvineks Gastspiel mit Puppen in Hanau

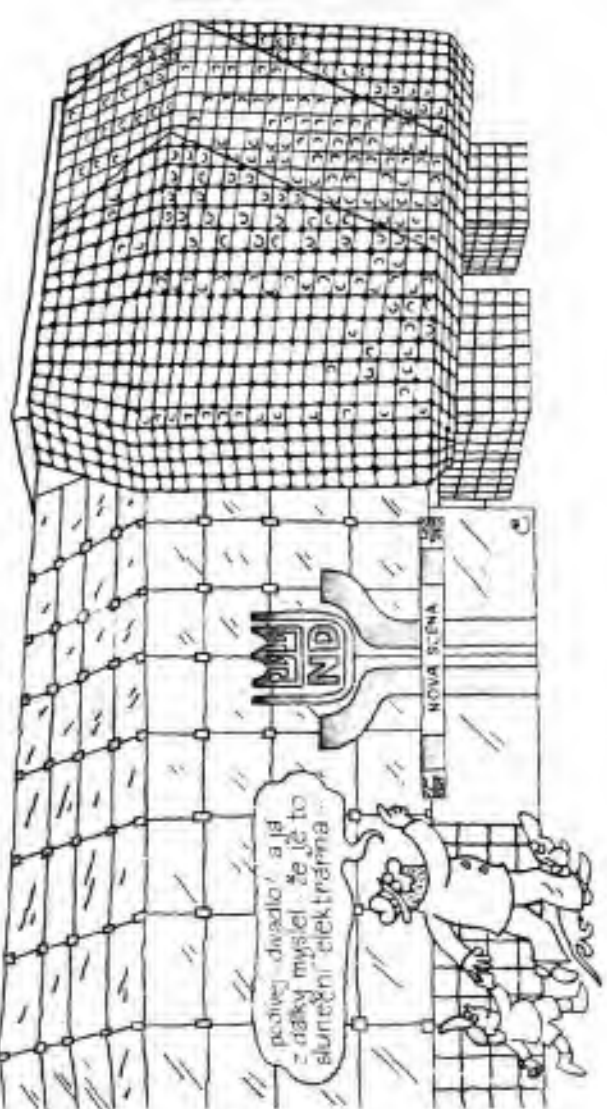
Was kann ein kleiner Junge schon mit dem Doktor Faustus und dessen Alterskrise anfangen? Soll er dazu still im Theater sitzen, statt seine Gefühle auszutoben — da bleibt er lieber gleich ganz ruhig und läßt vor den verschlossenen Augen statt des Zweikampfs zwischen dem Gelehrten und der Unterwelt ein Drama aus dem eigenen Weltbild ablaufen. Vom Doktor Faust rettet er nur den Rauschebart und vor allem die Zauberkraft hinüber in die Traumwelt, erfindet sich einen prächtigen blau und rot funkelnden Geist dazu und läßt sich in die Sommerwiese, in die Welt der Käferchen und Hummeln versetzen. Hier erlebt er ein weit fesselnderes Schauspiel zwischen den Riesenbäumen, zu denen die Gräser und Blumen emporgewachsen sind, und wenn er dem hübschen Käferfräulein aus dem Netz des Verführers Spinnex hilft, tut er nicht nur Buße für seine üblen Lausbübereien, sondern verdient sich auch den schönsten Liebeslohn.

Hurvinek ist der Held in dem 1937 entstandenen Klassiker des Prager Marionetten-Theaters Spejbl & Hurvinek, mit dem jetzt im Wilhelmsbader Comödienhaus Wiedersehen gefeiert werden konnte. Eine typische Märchen-Odysee, die den Taugenichts an die Schwelle der Vernunft führt, wurde mit traditionellen Rollen und kindlich-unbekümmertem Witz zu einer Mischung aus pädagogischer Botschaft und unterhaltender Posse weitergesponnen. Dabei wird das rüpelhafte Kerlchen, das mit seinen überdimensionierten Sinnesorganen schon als echter Triebmensch erkennbar ist, mit der Verkleinerung auf Käferstatur durch die Tiefen seiner Existenz geführt, damit es sich bewähren, läutern und schließlich für einen Platz in der sozialen Ordnung qualifizieren kann.

Der erhobene Zeigefinger wird bei der von Theatergründer Josef Skupa geschriebenen moralischen Geschichte nie verleugnet, doch mit der entwaffnend unverfrorenen „Begleitmusik“ wirkt die Ermahnung nie aufrichtig. Der kleine Hurvinek, dessen Respektlosigkeit gegen Vater Spejbl, gegen den als Herrn Faustlein entwürdigten Pro-

fessor und den mit dem Götz-Zitat abgeschmetterten Giganten aus der Geisterwelt und der damit gegen jede Hierarchie auftrumpft, ist kein Rebell. Er ist ein positiver Faktor in der Gesellschaft, der zur großen Klappe nur noch die richtige Körper- und Geistesgröße gewinnen muß. Und das hat er ohne Zweifel, wenn er die räuberische Spinne mit ebensolcher Courage in die Flucht schlägt, mit der er vorher beim Vater selbstbewußt die Eiscreme reklamiert hat.

Mit dem Ausflug in die Traumwelt hat das Prager Marionetten-Ensemble einen immer glaubwürdigen Weg zur Verarbeitung kindlicher Vorstellungen gewählt. Dazu bedient es sich eines imponierenden Tricks: Das Rahmenbild — Häuser oder die Landschaft — wird auf eine Leinwand projiziert, während die eigentliche Bühne mit ihren beweglichen Requisiten und den Helden am Faden dahinter spielt und in seine Umwelt „hineingeleuchtet“ wird. Mit diesem Patent läßt sich der Hurvinek spielerisch von Fausts Studierzimmer in die Wiege zwischen Rosen und wieder zurück ins Theater versetzen. Den Charakter des schelmischen Helden, der sich wie das tapfere Schneiderlein mit Selbstbewußtsein und Raffinesse seinen Weg bahnt, zeichnen die Marionettenspieler vor allem auch mit dem tschechischen Akzent, der schon zum Markenzeichen der Bühne gehört und der auch abgegriffenen Wortspielen neuen Reiz gibt. Da steigert sich das kindliche Publikum im begeistertsten Amusement, wenn der Hurvinek den Spejbl mit dem dreifach gesteigerten Schrei „Baaapi“ an seinem Vorhaben hindert, später den Doktor Faustus nach dem gleichen Rezept mit einem penetranten „jawoll bitlescheen“ umgarnet und schließlich die Vorfreude auf die Heimkehr in emphatischem Geplärre entläßt. So nimmt der Schelm aus Prag, der statt Eulenspiegels Zipfelmütze seine riesigen Ohren zur Schau trägt, mit Witz und Menschlichkeit alle für sich und sein Anliegen ein. Seiner kleinen — aber an Zahl großen — Gemeinde hat er vorerzählt, wie man lernen und sogar sich anpassen kann — ohne zu kuschen. ric.

„Haló, pane Othello, kdybyste měl potom chvilku... Tady je taky jedna taková...“

SKUTEČNĚ NEOBVYKLÝ NÁLEZ učinily děti v západoněmeckém Offenbachu, které při hrání na schoděbano na neopracovaném úkoru našly igelitový sáček obsahující — téměř dva a čtvrt kilogramu heroínu.

NA UDICE se v Československu průměrně uloví ročně asi 2,5 miliónu kilogramů ryb. Hlavní takto lovenou rybou, stejně jako při uvlouech střemlí, je kapr. Ročně se ho chytí skoro tři čtvrti miliónu kusů, což představuje téměř jeden a půl miliónu kilogramů masa. Z ostatních druhů ryb se sportovně loví především štika, candát, lín, cejn, pstruh a lipan. Za nejvzácnější úlovek je mezi rybáři považována hlavatka, která žije v bystřinách na Slovensku. (čr)

Pracovní soboty v příštím roce

(Čtk): Federální ministerstvo práce a sociálních věcí sděluje, že vláda ČSSR v dohodě s ÚRO stanovila, že budou v roce 1984 pracovními dny soboty, které připadají na 31. března, 12. května, 29. září, 10. listopadu a v roce 1985 na 23. března, 13. dubna, 28. září, 19. října a 16. listopadu. Uvedené pracovní soboty budou i vyučovacími dny ve školách, pokud nespadají do období školních prázdnin. Podrobnosti o pracovních sobotách v letech 1984 až 1985 obsahuje vyhláška FMPSV zveřejněná v č. 129/1983 Sb., částka 27.

Aufgespießt

„Vor zwanzig Jahren wurde Kennedy von CIA, FBI und Mafia ermordet.“

Überschrift der DKP-Zeitung „UZ“ vom 23. November zur „Tragödie von Dallas“.

Der Fleischmangel in der UdSSR bleibt

OECD-Studie über die Aussichten der sowjetischen Landwirtschaft

33. FRANKFURT, 27. November. Auch in den achtziger Jahren werde die sowjetische Landwirtschaft die Planziele nicht erreichen. Allerdings werde die Getreideerzeugung den selbstgesteckten Zielen näher kommen als die Fleischproduktion, so daß die Getreideeinfuhr für Futterzwecke und für den Verbrauch wahrscheinlich niedriger sein werde als in den vergangenen Jahren. Zu dieser Auffassung kommt die Organisation für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung (OECD).

Die Agrarproduktion der Sowjetunion ist nach dieser Untersuchung in den letzten fünfzehn bis zwanzig Jahren immer langsamer gewachsen und hat die in den jeweiligen Fünfjahresplänen festgelegten Produktionsziele nie erreicht. Während die landwirtschaftliche Erzeugung in der Sowjetunion im Durchschnitt der Jahre 1966 bis 1970 noch um 3,9 Prozent zunahm, ist sie in der Zeit von 1976 bis 1980

Pro-Kopf-Verbrauch an Lebensmitteln

Art	1970	1982 ¹⁾	Durchschnitt
(in Kilo jährlich)			
Fleisch	48	57	83
Milch, Milchprodukte	307	310	290
Fisch, Fischwaren	15	17	19
Gemüse	62	93	109
Eier	159	244	236
Zucker	39	40	41
Getreide, Getreideprodukte	149	140	104
Kartoffeln	130	110	56

Quelle: The OECD-Observer; ¹⁾ Schätzung;

²⁾ Angabe für 1980.

nach den Feststellungen der OECD-Experten im Jahresdurchschnitt nur noch um 1,7 Prozent gewachsen.

Die größere Zahl der Verbraucher bekommt aber nach wie vor deutlich die Mängel in der Landwirtschaft zu spüren, doch es ist nicht zu katastrophalen Engpässen gekommen. Die Bevölkerung in der Sowjetunion brauchte wegen der Schwierigkeiten in der Landwirtschaft nicht zu hungern, heißt es in dem OECD-Bericht. Sie habe sich jedoch mit einer weniger reichhaltigen Ernährung als in den westlichen Ländern zufriedengeben müssen. Der Kalorienwert der sowjetischen Ernährung entspreche etwa dem in den Vereinigten Staaten, wobei allerdings die Amerikaner mehr Fleisch aßen als die Russen. Selbst wenn, so die OECD, die sowjetische Regierung in der Versorgung einen sehr verbraucherfreundlichen Kurs einschlagen würde, bestünden wenig Aussichten, den Fleischverbrauch bis 1990 auf die sogenannte sowjetische wissenschaftliche Norm von 78 bis 82 Kilo pro Kopf anzuheben, es sei denn, die Sowjetunion würde größere Mengen Fleisch importieren.

Dennoch ist auch in der Sowjetunion im Vergleich zu den sechziger Jahren der Pro-Kopf-Verbrauch von tierischen Erzeugnissen, Obst und Gemüse gestiegen, während der Verbrauch von Kartoffeln und Getreide-Erzeugnissen zurückging. Diese Entwicklung ist jedoch in den letzten Jahren durch die schlechten Ernten unterbrochen worden. Die mit höheren Einkommen einhergehenden Wünsche der sowjetischen Bevölkerung nach einem vielfältigeren Nahrungsmittelangebot können daher nach wie vor nicht erfüllt werden.

Die sowjetische Landwirtschaftspolitik bleibt darauf gerichtet, das Nahrungsmittelangebot quantitativ und qualitativ zu verbessern. Die Notwendigkeit die Fleischherzeugung zu steigern wird nach Meinung der OECD-

Experten auch in den kommenden Jahren im Mittelpunkt der sowjetischen Agrarpolitik stehen. Der Rückstand im Fleischangebot ist aber eine Folge der anhaltenden Futtermittelknappheit, die bisher nur mit Hilfe umfangreicher Importe aus dem Westen überbrückt werden konnte. Die Getreide-Importe, die schon 1980/81 bei 34 Millionen Tonnen lagen, sind nach Schätzungen der OECD 1981/82 auf 45 Millionen Tonnen gestiegen. Das entspräche rund einem Viertel der durchschnittlichen Getreide-Ernte in der Sowjetunion in den Jahren 1979 bis 1982. Auch in den nächsten zwei bis drei Jahren werde die Sowjetunion umfangreiche Getreideeinfuhren brauchen, heißt es in dem OECD-Bericht. Der Fünfjahresplan für die Zeit von 1981 bis 1985 sehe zwar im Durchschnitt eine jährliche Getreide-Erzeugung von 239 Millionen Tonnen vor und für 1985 sei das Ziel mit 245 Millionen Tonnen angegeben. Dies würde jedoch bedeuten, daß die Erzeugung in diesen Jahren um 34 Millionen Tonnen höher liege als in der letzten Plan-Periode, ein Ziel, das nach Meinung der OECD-Fachleute nur schwer, wenn überhaupt, zu erreichen sein wird. Die optimistische Schätzung der OECD für 1985 lautet daher auf 237 bis 243 Millionen Tonnen Getreide.

Das im Mai 1982 in der Sowjetunion beschlossene Ernährungsprogramm wird nach Ansicht der OECD ebenfalls wenig ändern können, da es keine grundlegende Umstrukturierung der Landwirtschaft vorsieht. Das Wachstum der sowjetischen Agrarerzeugung ist in den letzten zwei Jahrzehnten vor allem durch Kapitaleinsatz erhöht worden. Gleichzeitig verringerte sich die Zahl der Beschäftigten von 26 Millionen Menschen 1960 auf 23 Millionen 1980. Seit 1975 nehme jedoch das Investitionstempo ab, heißt es in dem Bericht. Trotz einer Zunahme der Mechanisierung blieben die landwirtschaftlichen Betriebe in der Sowjetunion technisch noch immer weit hinter den westlichen Betrieben zurück. Auch im Plan für 1981 bis 1985 bleibe die Versorgung der Landwirtschaft mit Maschinen im Vergleich zum vorangegangenen Plan mäßig. Ungeachtet des notwendigen Ersatzbedarfs werde die Zahl neuer Maschinen für die sowjetische Landwirtschaft im Plan 1981/83 nur etwa halb so groß sein wie in der vorangegangenen Planperiode. Die OECD hält es daher für unwahrscheinlich, daß die Sowjetunion ihre Wachstumsziele in der Agrarproduktion erreicht.

HAI KOMUNIZMUS, TAK AT NEZBEROU...

V NEAPOLI fádila před časem banda lupičů, která se specializovala na banky. Šéfem bandy byla čtyřlístčíctiletá A. Bitonová, dalšími členy její dvacetiletá dcera a dva švagři. Její chybou bylo, že angažovala i jed noho člena, který nepatřil k rodině. Ten se domníval, že šéfova nerozděluje kořist spravedlivě a jednoho dne ji udal.

Die Bundesregierung wird mit ihrem Beschluß, wonach neue Kraftfahrzeuge von 1986 an nur noch mit bleifreiem Benzin betrieben werden dürfen, innerhalb der Europäischen Gemeinschaft möglicherweise zumindest vorübergehend allein stehen. Die griechische Regierung, die gegenwärtig die EG-Präsidentschaft stellt, hat in einem Grundsatzpapier im Hinblick auf den Athener EG-Gipfel der kommenden Woche einen Anpassungszeitraum bis „spätestens 1990“ vorgeschlagen. Mit dieser Formulierung wurden nach Auffassung von EG-Beobachtern die Bedenken Italiens und Frankreichs berücksichtigt, die wiederholt auf Anpassungsschwierigkeiten der Automobilindustrie hingewiesen haben.

Europa erst 1990 bleifrei?

O projevu V. Bilaka

PRAHA Americká agentura AP přinesla ve středu večer obsáhlou zprávu o projevu člena představenstva a tajemníka OV KSC V. Bilaka na 9. zasedání OV KSC v současně mezinárodní situaci. V úvodu cituje slova o tom, že Československu nemůže účinně přiblížit k tomu, co se děje na západ od jeho hranic. Muselo přijmout příslušná opatření a zahájit přípravu práce k rozvinutí raketových komplexů operačně taktického určení, což strana i lid přijaly s porozuměním a rozvahou. Poukazuje rovněž na posel, v uliz správu evadit, že vzhledem k patologické nenávisti vlády USA k socialismu je třeba brát v úvahu, že nynější zhoršená situace má dlouhodobý charakter a nelze si dělat iluze o radikální změně americké politiky. AP dále píše, že rozmištnění amerických jaderných raket v západní Evropě považují čs. komunisté za snahu USA získat vojenskou převahu a udržet si západní spojení pro uskutečňování své protisocialistické a protikomunistické politiky.

Chaplinovo muzeum v NSR

[a]: Na Moselském bulváru ve Frankfurtu nad Mohanem bylo zřízeno jako součást Filmového klubu Muzeum Charlie Chaplina. Sešlo se tu na pět a půl tisíce exponátů, spojených se jménem a uměním tohoto praoce němého a hraného filmu. Součástí muzea je knihovna s 350 tituly v několika jazycích, mj. i česky. Naleznete zde reprodukce tak významných mistrů, jako byl F. Léger a F. Maserel. Na stěnách Chaplinova muzea visí fotografie, plakáty, fragmenty článků o Chaplinovi z celého světa. Vedle muzea pracuje miniaturní biograf, kde je možno zhlédnout všechny Chaplinovy filmy, od krátkometrážních dokumentů z roku 1914 až po závěrečný film, natočený v USA roku 1957 „Král New Yorku“. Charlie Chaplin zemřel ve švýcarském sídle Vevey u Ženevského jezera ve věku 88 let. Byl nejen vynikajícím hercem a režisérem, ale i skladatelem hudby ke svým filmům, tanečníkem a dirigentem. To nám zobrazují v mnoha podobách např. marciánové figurky Chaplina; jeho tvář najdeme na cigaretách a zápalkách, na obalech kávy, na bavlněných košilkách, solničkách atd. Tvůrce muzea, inženýr Wilhelm Staudinger z Darmstadtu, objel po světě všechny možné obchody a trhy, aby získal toto památkové bohatství, které dnes přitahuje tisíce návštěvníků.

nisterpräsidenten der Slowakischen Sozialistischen Republik, Colotka, empfangen.

Treffen Dreggers mit Colotka

BONN, 28. November (AP). Zu einem einstündigen Meinungsaustausch über Handels- und Abrüstungsfragen hat der Vorsitzende der CDU/CSU-Bundestagsfraktion, Dregger, am Dienstag den Mi-

„To máte těžký, slečno Karkulko: je to poslední vlk v poleš, zatím co babiček máme zřetelnou nadurodu!“

Naprakta - Svendiluk

Mozaiika 75 let našeho hokeje

ČS. HOKEJ patří mezi nejstarší na evropském kontinentě. Letos je tomu totiž právě 75 let, co se v pražské kavárně „U Karla IV.“ (byvala na dolním konci Žitné ulice) konala ustavující schůze Českého svazu hokejového. A ten se pak stal členem Mezinárodní ligy (dnes LIGA), jejímiž zakládajícími členskými zeměmi byly Belgie, Francie, Anglie, Švýcarsko. Nezaškodí tak trochu mozaikovitý pohled do historie našeho druhého nejoblíbenějšího sportu.

● Mezinárodní reprezentační utkání národního celku Československa se poprvé uskutečnila až od roku 1919. A prozatímni bilance je vsuktu obdivuhodná. Odehráli jsme 856 zápasů, z nichž jsme 552 vyhráli, 82 remizovali a 224 prohráli, když skóre činí 4213:2089. Mezi naše nejčastější soupeře

patří Švédsko (181 utkání), SSSR — 118, Kanada — 111, Finsko — 99.

● V počtu medailí ze světových šampionátů jsme hned na druhém místě za Kanadou. Ta získala 32 medailí, naši borci 29 (5 — 12 — 12). SSSR 28, Švédsko 24. A i když se evropský šampionát již tak neseleduje naší reprezentanti mají na kontě 15 titulů.

● První medailí z ME, jakoz i první medailí vůbec, získal náš hokej v roce 1911 v Berlíně. Bylo to hned zlato a zasloužila se o to parta Hamáčka, Vinýse, Šroubka, Palouše, Rubliše a spol. Ze světového mistrovství jsme přivezli bronz hned napoprvé v roce 1926 v Antverp, i když se ještě dnes vedou spory o platnost tohoto mistrovství. A první olympijská medaile na nás čekala v roce 1948 ve Sv. Mořici.

● Pořadatelé světového i evropského mistrovství (jme byli) v letech 1933, 1938, 1947, 1959, 1972. A šampionát Evropy, i když se ještě hrál samostatně, jsme organizovali v letech 1912 a 1925.

● Titul světových mistrů hokeje jsme získali pkrát — 1947, 1949, 1972, 1976, 1977. Nejvíce z nich, po třech, mají ve sbírce Holeček, Dzurilla, Machač, Buble, Pospíšil, Hlinka, Jiří Holík a Martinec.

● Rekordmanem v počtu reprezentačních startů je Jiří Holík s 319 zápasů. Za ním následují Machač s 293 zápasů, Martinec s 289, Pospíšil s 262. Z kádru reprezentantů, kteří nedávno nastoupili proti SSSR v Poháru RP, jím je nejméně Chalupeš se 185 zápasů.

● Nejlepší kanonírem reprezentace všech dob je prozatím Martinec se 155 brankami. 132 gólů vsílil Jiří Holík a Hlinka 121 bránek má na kontě V. Bubník. Ze současných reprezentantů má přesnou mušku nejčastěji L. Ála — 46 gólů.

● Od roku 1947, kdy se u naší reprezentace poprvé objevil oficiální trenér (předtím vedoucí tým), se u kormidla reprezentace vystřídal 16 trenérů: M. Anuška, A. Vodička, J. Hermann, J. Tošáček, E. Farda, V. Anušek, V. Kostka, V. Rejda, V. Šýkora, Z. Andrš, J. Anton, J. Pitner, K. Gut, J. Starší, L. Bučač, S. Neveselý.

● Poprvé se i celostátní liga čs. hokeje začala hrát v sezóně 1936—37. O dosavadních 46 titulů mistra republiky se rozdělila tato mužstva: LTC Praha a Zetor (RH, ZKL). Brno po 11, Dukla Jihlava 9, SONP Klánov 6, TJ Vítkovice 2, Sparta Praha 2, po jednom i, ČTK Praha, ATK Praha, Motor Jihlavy SKP České Budějovice, Tesla Pardubice a Slovan Bratislava. Doposud se u naší nejvyšší soutěži vystřídal 45 mužstev.

● 486 zápasů a 21 sezón odehrál v li- ze mačador, někdejší kaplán reprezentace Josef Černý: 1 rok působil v dresu Plzně 20 sezón v Brně. S ligou se loučil v 36 letech.

● Během 14 sezón celkem 435krát rozvlnil sítku bránek soupeřů nejlepší ligový střelec Milan Nový. Ze současných hráčů V. Lukáč odehrál dosud 12 hokejových utkání a před letošní sezónou vstupoval do ligy s koncem 335 bránek. Má šanci Nového rekord v nejbližších sezónách překonat. (ba)

I PŘES DANÝ slib odmítl obhájce v americkém městě Salemu obhajovat svého klienta, který byl povolán k soudu pro opilství, pro výtržnosti a pro nebezpečnou jízdu v podnapilém stavu. Proč? Zmíněný klient přijel k soudu obhájci autem, a protože byl opět opilý, zdemoloval vchod do úřadu, telefonní budku a samozřejmě i své auto.

V rozporu se zájmy lidu NSR

K rozhodnutí Spolkového sněmu dát „zelenou“ rozmístění rakety

HALEČEK, BRODŮV, ZABRODOVÉ... AČI CURKALI KULICKY!

Úspěšná sklizeň vína

(Přek): Bez mála 150 tisíc tun hroznů sklízeli letos z 21 350 ha výměry vinic pěstitelé vínné révy na Slovensku. Splnili tak plánujane úkoly na 126 procent, když do čtyř závodů oborového podniku Bratislavské vinarské závody odvezli 123 500 tun hroznů nadplán. Nedostatek vláhy v době hlavního vegetačního období zavinil menší úrodu než se počítalo předpokládalo, avšak množství slunce v létě a na podzim příznivě ovlivnilo sladkost bobulí. Průměrná cukernatost 18,2 stupně je ještě o jeden stupeň vyšší než v loňském příznivém roce.

TAK KOLIK BYL NADPLÁN?

Režisér říká při zkoušce he- řeče:

„Zahrála jste to skvěle, přim- bažečně! Bylo to vynikající! A teď si to zkusíte ještě jednou a trošičku líp, ano?“

Pro zájemce o rodinné domky

Zemřela Zdenka Zabylová

(Přek): Ve čtvrtek 24. listopadu ve věku 84 let zemřela na chle Zabylová, mostelka významná za vynikající práci. Vytvářela se zapsala do historie českého baletu svým jedinečným tancem. Na scéně Národního divadla působil 41 let. Začínala tu tančit jako začka baletu, kdy Augustina Bargača v letech 1914—1918. Od roku 1919 do roku 1922 byla členkou baletu souboru a solistkou, od roku 1927 prima ballerina, od roku 1930 působilá též jako choreografka. 5. ledna v roce 1935 královna v Čalovského Šinkuše květiny.

Aufgespießt

„Es wäre für Herrn Kohl immer noch besser, durch Schweigen den Eindruck von Inkompetenz zu er- zeugen, als durch Reden den letzten Zweifel zu beseitigen.“

Der zweite IG-Metall-Vorsitzende Franz Steinkühler zu der Bemerkung des Bundeskanzlers, die Forderung nach einer 35-Stunden-Woche sei „absurd und dumm“.

Trénink v baru

40 km za Káhirou. Reprezentanti NSR tento problém vyřešili vsuktu sverázně. Od vedení hotelu Hilton, v němž byli ubytováni, si vypůjčili noční bar a v něm ve dne plně trénovali.

TAK SE ZKARATOVALI!

KOLIK DOMKY BUDE ČENAT DRUPES.

PRO PAMĚTNÍKY.

Landwirtschaft in der sowjetischen Region Kuban

Die „IL-18“ verliert an Höhe, gleitet sanft dahin über eine Landschaft, die, in ein Schachbrett aufgeteilt, in der satten Augustsonne leuchtet: Stoppelfelder, auf denen das Getreide längst abgeerntet ist, Maiskulturen in noch kräftigem Grün, von Wasserfäden durchzogene Reisflächen oder einfach nur umgepflügte tiefschwarze Land. Ab und zu ein Fließchen, dann ein Stausee: Krasnodar, die Bezirksstadt des Schwarzerde-Gebietes zwischen Asowschem und Schwarzem Meer, zweieinhalb Flugstunden gen Süden von Moskau entfernt, rückt näher.

„Was wollen Sie in Krasnodar? Fahren Sie doch ans Schwarze Meer!“ empfiehlt jemand. Jeder, der Krasnodar besucht, erhält diesen Tip. „Krasnodarskij Kraj“, von den Einheimischen meist Kuban genannt, ein Teil des Nordkaukasus mit einer Fläche doppelt so groß wie die Schweiz, bedeutet für die meisten Sowjetbürger zunächst einmal die einst malerischen, dann mondänen, heute jedoch mit Hotel-Burgen und betonierten Uferstraßen dem Massentourismus geöffneten Kurorte mit so exotischen Namen wie Gelendzhik, Archipo-Osipowka, Dagomys und endlich Sotschi, über dessen berühmte Strandpromenade Tschschows nicht minder berühmte „Dame mit dem Hündchen“ flanierte, doch das ist lange her...

Krasnodar, im 18. Jahrhundert von Kosaken am Ufer des Kuban-Flusses als Je-katerinodar gegründet, 1920 in Krasnodar umbenannt, ist heute das kulturell-industrielle Zentrum einer der fruchtbarsten Landwirtschaftsregionen der UdSSR. In den reichen Kolchosen und Sowchosen Kubans wachsen mehr als die Hälfte aller Obst- und Gemüseerträge der Russischen Föderation. Hier baut man 18 verschiedene Kulturen an: Weizen, Gerste, Luzerne, Mais, Reis, Wein, Zuckerrüben, Sonnenblumen, Melonen, Äpfel, Pfirsiche, Tomaten, Gurken und einiges mehr.

Jährlich erntet man auf den schweren Schwarzerde-Böden, die einst Steppe waren, drei Millionen Tonnen Weizen, dessen Mehl als Verfeinerung dem Brot beige-mischt wird und übrigens auch den italienischen Spaghetti. In Kuban gedeiht der nördlichste Tee der Welt. Das Fleisch der Hühner, Enten, Gänse, Kälber und Schweine ist von hoher Qualität.

In Krasnodar verkaufen die Kolchosniki ihre Waren auf den privaten Kolchosmärkten zu fast so hohen Preisen wie in Moskau, etwa zur Hochsaison ein Kilogramm aromatischer Äpfel zu zwei Rubeln (6,70 Mark). Der Grund: Die zahlreichen gut verdienenden Industriearbeiter aus Sibirien oder dem Fernen Osten der UdSSR, die im Süden Urlaub machen, rechnen nicht mit Kopeken. „Sie zahlen uns jeden Preis“, sagen die Kolchosniki.

Der Lebensstandard in Krasnodar ist höher als in anderen Teilen der Russischen Föderation. Im „Kommissionnyj Magazin“, einem Gebrauchswarenladen für Elektroartikel im Stadtzentrum, werden japanische Stereoanlagen, Fotoapparate und Kassettenrecorder zu saftigen Preisen angeboten. Bis zu 3000 Rubel (rund 10 000 Mark) muß man für die begehrte West-Elektronik hinblättern, und es finden sich Käufer...

Die jungen Leute, die sich abends in der Bar und im Hof des Hotels „Intourist“ drängen, zu Westmusik tanzen und sich bei trockenem Kubanwein und Sekt von der Hitze des Tages erholen, sind meist nach westlichem Schick gekleidet: weiße Jeans, Karottenhosen, T-Shirts, Overalls in allen Formen und Farben, die man in keinem staatlichen Laden kaufen kann, sondern sich sehr teuer „irgendwie besorgen“ muß.

Die Kriegsveteranen aus Nürnberg, die im letzten Weltkrieg in diesem Gebiet gegen die Rote Armee kämpften und nun das erstemal wieder hierhergereist sind, der

einstigen Frontlinie entlang — Charkow, Wolgograd (Stalingrad), Rostow, Noworossisk, Krasnodar, Kiew —, erkennen nichts wieder. Aus Dörfern sind stattliche Siedlungen gewachsen, aus zerstörten Provinznestern Großstädte geworden.

In Kuban, unweit der Hafenstadt Noworossisk, deren modernes Zementwerk nicht nur jährlich Millionen Tonnen Zement produziert, sondern die Hügellandschaft an der Schwarzmeerbucht mit grauem Dauerstaub überzieht, liegt auch „Malaja Semlja“, das „Kleine Land“, ein Brückenkopf von dreißig Quadratkilometern Fläche, der 1943 gegen die deutschen Truppen 225 Tage lang verteidigt wurde. Hier kämpfte damals Leonid Breschnew, Chef der Politabteilung der Schwarzmeer-Truppen und später sowjetischer Staats- und Parteichef. Wen wundert es da, daß Breschnew persönlich im September 1974 Noworossisk den Leninorden und die Medaille „Goldener Stern“ verlieh und hier begeistert gefeiert wurde?

Breschnew schaute gewissermaßen besonders wohlwollend auf diese Gegend und drückte beide Augen zu, wenn sein Freund Sergej Medunow, langjähriger Parteichef von Krasnodar, die Gesetze sozialistischen Eigentums allzu großzügig zu seinen Gunsten auslegte. Unter Medunow wurde Kuban zu einem berühmt-berichtigten Plätzchen für die gleichsam „institutionalisierte Bestechung“. Doch dazu schweigt man vor Ort.

Hier, in Kuban, begann deshalb wohl der sichtbare Kampf des heutigen Staats- und Parteichefs, Jurij Andropow, um die Macht im Kreml: Im Juli 1982 wurde Sergej Medunow, Breschnews Protégé, als Parteichef von Krasnodar abgesetzt. „Fehler bei der Amtsführung“ lautete die Begründung. Diese Fehler hat es in der Tat gegeben. So mußte sich Kuban unter Medunow dazu verpflichten, jährlich eine Million Tonnen Reis zu ernten, obwohl die Böden höchstens die Hälfte zulassen. 1980 wurde dieser Plan erfüllt. Ein Jahr später waren die Böden ausgelaugt und unbrauchbar.

Doch wohl weniger landwirtschaftliche Fehlentscheidungen haben zu Medunows Absetzung und ein Jahr später zu seinem Ausschuß aus dem KPdSU-Zentralkomitee geführt, als vielmehr die Korruption in Kuban. Darüber dürfte das KGB, bis Mai 1982 unter Andropows Leitung, genug Material gesammelt haben. Der Schlag gegen Medunow war also in Wirklichkeit ein Schlag Andropows gegen Breschnew selbst.

Der Medunow-Nachfolger in Krasnodar hieß Witalij Worotnikow, einst Parteisekretär in Woronesch, danach ein Stellvertretender Ministerpräsident der Russischen Föderation und bis 1982 Sowjetbotschafter auf Kuba.

Worotnikow war in Krasnodar nahezu unbekannt. Nur ein Jahr hat der bescheidene, zurückhaltende Funktionär, der gegen die Korruption zu Felde zog und bald schon bei den Einheimischen geachtet war, in Krasnodar gearbeitet. Dann wurde er überraschend nach Moskau berufen: Als KPdSU-Politbüro-kandidat und Ministerpräsident der Russischen Föderation. Andropow, scheint's, wollte es so.

In Krasnodar residiert nun Georgij Rasmowski, ein örtlicher Parteimann; „wieder einer von uns“, wie die Leute sagen. Doch die alten Zeiten dürften in Kuban vorbei sein. Und seit der sowjetische Landwirtschaftsminister Walentin Mesjaj in einem „Prawda“-Interview kürzlich die Krasnodarer Erfolge bei der Umgestaltung der Landwirtschaftsverwaltung und der Einführung der „Vertragsbrigaden“ lobte, ist man sehr stolz.

Die Erfolge, kann man in der Verwaltung für Landwirtschaft in Krasnodar hören, seien kein Wunder; denn schließ-

lich seien die „Vertragsbrigaden“ in Kuban erfunden worden, in den sechziger Jahren schon, als der Traktorist Wolodja Perwitzkij sie mit seinem Kollektiv als erster erprobte.

In der „Brigade Nr. 1“ der Kolchose „Roter Stern“ unweit von Krasnodar arbeiten 150 Kolchosbauern, elf von ihnen seit drei Jahren, nach dem „Vertragsbrigadensystem“. Der 28jährige Michail, Traktor- und Mähdrescherfahrer, erklärt dem ausländischen Gast, der an einem Sonntag im August die Kolchose besucht, die neue, seit rund einem Jahr in der gesamten UdSSR erprobte Form der Arbeitsorganisation:

„Zu Anfang eines Jahres schließt unser Kollektiv mit der Kolchosleitung einen Vertrag ab. Die Kolchose gibt uns Land zur Bearbeitung, die nötige Technik, Samen und Dünger. Wir verpflichten uns, einen bestimmten Hektarbetrag an Mais oder Sonnenblumen zu ernten. Jeder von uns erhält einen monatlichen Lohnvorschuß von 150 Rubeln (rund 500 Mark). Am Ende des Jahres rechnen wir ab und erhalten eine Gewinnbeteiligung, in der Regel von 1400 Rubeln pro Mann. Der Brigadeführer bekommt zehn Prozent mehr, wer schlecht gearbeitet hat, zehn Prozent weniger. Die Einteilung der Arbeit, des Urlaubs und der Freizeit machen wir selbst. Das Prinzip ist klar: Mehr Leistung, höhere Arbeitsdisziplin und Produktivität, mehr Lohnanreize. Diesem System gehört die Zukunft.“

Bisher seien, kann man in der Landwirtschaftsverwaltung in Krasnodar erfahren, die Löhne der Kolchosbauern — im UdSSR-Durchschnitt 130 Rubel (rund 450 Mark) — direkt an den Plan gebunden. Jeder Kolchosbauer erhielt seine individuellen Planvorgaben und, wenn er diese erreichte, eine Prämie bis zu 40 Prozent des Monats-Grundlohnes.

Nach dem neuen Lohn-Leistungssystem kann sich der Grundlohn jedoch leicht verdoppeln: Wer etwa einen Zentner Mais über Plansoll erntet, erhält acht Prozent Aufschlag auf den Zentnerpreis, wer zwei mehr erntet, sechzehn Prozent, bei drei Zentnern über Plan steigert sich der Aufschlag schon auf 32 Prozent. „Fortschreitend steigender Tarif“ lautet der neue Fachausdruck dafür.

Dieser Lohntarif gilt jedoch nur für die Vertragsbrigaden, nicht für die „individuellen Kolchosniki“. Das Vertragsbrigadensystem ermöglichte bisher Produktivitätssteigerungen von zehn bis dreißig Prozent. Sechs Brigaden haben auf der Kolchose „Roter Stern“ solche Verträge abgeschlossen, weitere sollen folgen.

Die Vertragsbrigaden beruhen auf Freiwilligkeit. Viele Kolchosen haben gegenwärtig noch nicht die Mittel an Maschinen, Dünger oder Lohnfonds, um ihre gesamte Wirtschaft auf diese Brigaden umzustellen; denn nicht nur die Brigaden, sondern auch die Kolchosleitungen müssen abgeschlossene Verträge einhalten. Außerdem sehen Kolchosvorsitzende nicht selten die Vertragsbrigaden als Konkurrenten bei Entscheidungen an und befürchten ihrerseits eine Machteinbuße.

Auf der Kolchose „Roter Stern“ begrüßt man die Vertragsbrigaden und will sich künftig ganz auf sie einstellen. So hofft man, knappe Arbeitskräfte für den geplanten Bau einer Konservenfabrik, beim Bau von Kultur- und Sozialeinrichtungen, beim Straßenbau freizusetzen. „Arbeitslosigkeit wird es bei uns nie geben“, scherzt Nikolaj Kolesnik, seit zehn Jahren Chef der Kolchose, der 15 000 Hektar land zugeordnet sind. Vier Fünftel davon sind Acker, auf denen Weizen,

PRILOHA "DRBNY" c. 51

Gerste, Mais, Zuckerrüben, Obst und Gemüse angebaut werden. Die Kolchose hat in diesem Jahr 43 Doppelzentner Getreide pro Hektar in die Scheuer gefahren, der Kubaner Durchschnitt liegt bei 32 Doppelzentnern je Hektar, der sowjetische bei siebzehn.

Die Kolchose „Roter Stern“ erwirtschaftet einen jährlichen Reingewinn von 2,5 Millionen Rubeln (rund 8,25 Millionen Mark) und gehört damit in Kuban längst nicht zu den reichen Kolchosen. Für diverse Bauvorhaben, etwa für den Umbau eines alten Verwaltungsgebäudes in ein Jugendzentrum, muß sie staatliche Kredite aufnehmen.

Auf dem Gelände der Kolchose, im Zentrum der „Staniza“, des Kolchos-Dorfes, liegt auf einer Anhöhe eine russisch-orthodoxe Kirche mit silbrigen Zwiebeltürmen. Sie ist rund 200 Jahre alt. Ein überbleibsel aus längst vergangenen Zeiten, scheint es, doch die Kirche „arbeitet“ noch. „Bei uns gibt es doch Religionsfreiheit“, sagt der Parteisekretär der Kolchose, „wer zum Gottesdienst will, wird nicht daran gehindert.“

Über die Zahl der Gläubigen kann er nichts sagen, es sind „meist alte Leute“ — rund 1800 Rentner leben auf der Kolchose. Aber auch die Jugend wagt sich in die Kirche. „Aus Neugierde“, wie man erklärt. Der 26jährige Geistliche stammt aus Krasnodar und kommt gerade aus dem Priesterseminar, bald will er mit seiner Frau und den beiden Kindern hierher umziehen. Kirchliche Trauungen gab es in letzter Zeit nur zwei, ein Paar gehörte nicht zur Kolchose. Die Kirche ist vom Staat unter Denkmalschutz gestellt und wird, aus Spenden der Gläubigen finanziert, innen gerade renoviert. Die Restaurateure, die Fresken, Ikonen und Wände frisch malen, stellt der Staat.

Auch die Kolchose „Pobeda“ (Sieg), rund 150 Kilometer nördlich von Krasnodar gelegen, hat eine noch arbeitende russisch-orthodoxe Kirche, aber sonst erinnert dort nichts mehr an die gewachsenen Traditionen der alten russischen Dörfer. Die Kolchose „Pobeda“ ist ein moderner, gut funktionierender „agro-industrieller Komplex“, der im Jahr 26 Millionen Rubel (rund 86 Millionen Mark) Umsatz macht, neuen Millionen Rubel (30 Millionen Mark) fließen der Kolchose, die kaum größer ist als die Kolchose „Roter Stern“, als Reingewinn zu. Die Kolchose „Pobeda“ ist ein Musterbetrieb, der rationell arbeitet und lange schon mit Neuerungen experimentiert.

Der Kolchosvorsitzende Resnikow, vor 25 Jahren von den örtlichen Behörden als Kolchoschef nominiert und auf der Versammlung der Kolchosniki gewählt, gilt als flexibler Ökonom und Agronom, der vor zehn Jahren schon Vertragsbrigaden mit Leistungslohn und strenge Disziplin kontrollieren auf der Kolchose einführte. Resnikow ist in Kuban berühmt. Als Held der sozialistischen Arbeit und Deputierter des Obersten Sowjet der UdSSR hat er es, wie man auf der Kolchose „Roter Stern“ neidlos zugibt, viel leichter als andere, seine Entscheidungen gegenüber Ministerien und Behörden durchzusetzen.

Effektivität, Gewinn, Investitionen, Kosten-Nutzenrechnung — diese Begriffe bestimmen das Denken der Kolchosleitung, fast so, als gäbe es keine zentrale Planwirtschaft. „Unsere Pläne erfüllen wir spielend“, erklärt man stolz, „was wir mit dem Rest unserer Produktion tun, ist allein unsere Sache.“

Vor einem Jahr hat die Kolchose einen neuen Sportpalast eingeweiht, aus sibirischem Marmor, mit Schwimmanlage, einem überdachten Minifußballplatz, diversen Gymnastikräumen. Die Kosten, 2,5 Millionen Rubel (rund 8,25 Millionen

Mark), wurden aus dem Gewinnfonds der Kolchose bestritten, auf Kredite ist man hier nicht angewiesen. Die Kolchose zahlt ihren 2500 Kolchosniki einen monatlichen Grundlohn von 250 Rubeln (rund 825 Mark). Mit Prämien kommt man leicht auf 500 Rubel, fast soviel, wie ein sowjetischer Minister nominell verdient.

Die meiste Kolchosniki wohnen in Einfamilien-Bungalows aus weiß-roten Ziegelsteinen, mit zinslosen Krediten von der Kolchose vorfinanziert. Rund zehntausend Rubel kostete so ein Haus mit fließend Wasser, Telefon und Zentralheizung. Das Land stellt die Kolchose. Kostenlose oder verbilligte Nahrungsmittel, Mahlzeiten zu 20 Kopeken (80 Pfennig) in kolchoseigenen Kantinen, überdurchschnittliche Altersversorgung und Sozialleistungen — darauf ist man hier stolz. „Wir sind dem Kommunismus schon ein Stückchen näher“, scherzt man, „bitte schreiben Sie das.“

In Kuban ist man inzwischen auf dem besten Weg, einige chronische Probleme der sowjetischen Landwirtschaft weitgehend zu lösen: Die Frage der Belieferung der Kolchosen und Sowchosen mit Landmaschinen sowie das Problem des nötigen Service- und Reparaturdienstes für diese Maschinen.

In Krasnodar liegt die Verwaltungsbehörde der Organisation, die für Landtechnik in dieser Gegend zuständig ist und den einfachen Namen „Meshrajselchotechnika“ trägt. Iwan Michailowitsch Schatalow, der Chef von „Landtechnik“, gilt vielen als wendiger Wirtschaftsleiter, der sich schnell auf die Umorganisation der Landwirtschaftsverwaltung, wie sie im Mai 1982 vom Plenum des KPdSU-Zentralkomitees beschlossen und vor einem knappen Jahr eingeführt wurde, eingestellt hat.

„Landtechnik“ ist Mitglied der „Rapo“, der neugebildeten „Gebietsagrar-Industrie-Vereinigungen“, die von „Rapo-Sowjets“ geleitet werden und alle Kolchosen, Sowchosen, die Verarbeitungsindustrie, die Landtechnik und einige andere Organisationen eines Gebietes zusammenfassen sowie deren Tätigkeiten koordinieren und kontrollieren. „Früher“, sagt Schatalow, „konnte jede Kolchose allein vor sich hinwursteln, heute muß man sich miteinander abstimmen.“ Das gilt auch für „Landtechnik“, die früher oft allzu selbstherrlich an den Bedürfnissen der Kolchosen vorbei lieferte, nur um ihre Pläne zu erfüllen. Außerdem war „Landtechnik“ früher nur für die Lieferung der Maschinen verantwortlich, die Wartung interessierte sie nicht.

Heute können die Kolchosen und Sowchosen bei „Landtechnik“ bestimmte, auch wirklich benötigte Maschinen bestellen. Werden die Lieferverträge nicht exakt eingehalten, müssen acht Prozent des Neuwertes der Maschinen als Schadenersatz an die Kolchosen gezahlt werden. Zu rund achtzig Prozent könne „Landtechnik“ inzwischen die Wünsche erfüllen. Im letzten Jahr waren es noch weniger. Die Strafen für Lieferausfälle, von „Landtechnik“ wiederum bei den entsprechenden Maschinenfabriken einzuklagen, lagen bei einer halben Million Rubel.

Früher mußte jede Kolchose oder Sowchose ihre eigenen Reparaturpläne aufstellen und selbst nach Moskau schicken, wo 17 Ministerien und Behörden für Service, Reparatur und Ersatzteile zuständig waren. Eine endlose Flut von Briefen, ständige Reisen der Kolchosvorsitzenden nach Moskau, lange Wartezeiten für Reparaturen, während der Erntezeit nutzlos herumstehenden Traktoren und Mähdrescher waren die Folgen dieser bürokratischen Zersplitterung.

Oft wurden leicht defekte Maschinen sofort ausrangiert, leicht auszubessernde

Teile gleich verschrottet, kostbares Material sinnlos vergeudet. Heute arbeitet auch „Landtechnik“ nach dem Vertragsbrigadesystem. „Nicht nur Neues verkaufen, sondern Altes instand setzen“ lautet die Devise.

Die Kolchosniki spüren die Erfolge: Auf der Kolchose „Roter Stern“ etwa arbeiteten während der Ernte in diesem Jahr von 105 Traktoren nur vier nicht. Die Kolchosen wenden sich nun bei Reparaturfragen und Ersatzteilproblemen direkt an „Landtechnik“. In jedem Rajon (Gebiet) gibt es eigene Werkstätten und Ersatzteildepots von „Landtechnik“, in Krasnodar liegt, auf fast 14 Hektar verteilt, das zentrale Depot, die „Basa“. Über ein Computersystem werden alle vorhandenen Ersatzteile für Landmaschinen, Kühl- und Elektroausrüstungen hier gespeichert und können jederzeit abgerufen werden.

Von der Anfrage der Kolchose bis zur Auslieferung des Ersatzteils in plombierten Containern — damit nicht etwa „linksherum“ etwas verschwindet — vergehen vier bis fünf Stunden. Die „Basa“ wird mit elektronischen Kameras überwacht, „wie in westlichen Kaufhäusern“, scherzt der 42jährige Direktor des Depots, Wladimir Bojko, „Diebstähle — die gibt es hier nicht.“

„Landtechnik“ kann bisher jedoch längst nicht alle Ersatzteilwünsche zügig erfüllen, der Umsatz von heute 13 Millionen Rubeln (rund 43 Millionen Mark) könnte spielend auf 20 Millionen Rubel gesteigert werden, doch die Belieferung des Depots mit Ersatzteilen und Maschinen erfolgt gegenwärtig noch von 1800 Einzelfabriken, von denen viele ihre Verträge nicht einhalten oder einfach Ausschuß liefern. Deshalb hat das Depot auch seinen eigenen Kontrolldienst, der Ersatzteile auf ihre Brauchbarkeit überprüft und Mängel registriert: Da liefert etwa ein Betrieb aus Kursk Ersatzteile schlecht verpackt, eine Fabrik in Odessa produziert dreißig Prozent Ausschuß... „schlechte Waren nehmen wir nicht mehr an, die Betriebe wissen das und bessern sich allmählich.“

„Initiative“, „Verantwortung“ und „Disziplin“ lauten die Wörter, die man in Kuban bei allen Gesprächen immer wieder hören kann. Wen wundert es da, daß hier, wo einst die Kosaken mit ihren Pferden über die Steppe jagten, heute so mancher Kolchosebauer wieder davon träumt, seinen Freiraum an Initiative auszuschöpfen und wieder ein Pferd vor den Pflug zu spannen? Diese Idee, sagt man dem ausländischen Gast, sei sehr interessant und außerdem noch umweltfreundlich.

Doch das war nur ein Scherz; denn natürlich weiß man in Kuban nur zu gut, daß auf den fruchtbaren Schwarzerdeböden dieser Gegend der Industrialisierung der Landwirtschaft die Zukunft gehört.

Unbehagen und Widerstände im Ostblock wegen der Aufstellung sowjetischer Raketen

Interne Diskussionen in Prag / Die Sonderrolle Rumäniens

V. M. WIEN, 24. November. Vasil Bilak, Mitglied des Politbüros und für seine dogmatischen Ansichten bekannter tschechoslowakischer ZK-Sekretär, hat vor dem Zentralkomitee seiner Partei über Unbehagen und Widerstände in Partei und Bevölkerung der Tschechoslowakei wegen der Stationierung neuer sowjetischer Raketen gesprochen. Vor einiger Zeit war offiziell bekanntgegeben worden, daß als Antwort auf die Nachrüstung der Nato in der Tschechoslowakei und der DDR neue sowjetische Kurzstreckenraketen vom Typ SS-21, mit verlängerter Reichweite gegenüber den schon früher dort installierten taktischen Atomwaffen, aufgebaut würden. Die Nato hatte dazu erklärt, diese sowjetische Umrüstung sei ohnehin seit langem geplant und vorbereitet worden; sie habe nichts mit der westlichen Nachrüstung zu tun. Die Sowjets hatten indessen, wohl aus propagandistischen Gründen, ihren Schritt ausdrücklich mit dem Doppelbeschluß der Nato in Verbindung gebracht. Es scheint, daß diese Propaganda nun Schwierigkeiten in den eigenen Reihen schafft.

Bilak sagte, die Tschechoslowakei habe der Stationierung neuer Raketen zugestimmt, weil sie „nicht gleichgültig zusehen kann, was jenseits ihrer Westgrenze vor sich geht“. Partei und Bevölkerung hätten zwar die Maßnahme

„mit Zustimmung und Gelassenheit“ aufgenommen, aber man dürfe nicht selbstzufrieden davon überzeugt sein, daß „jedermann ohne Ausnahme sie auch begreift“. Es gebe, so Bilak, „demagogische Beeinflussungsversuche“ aus dem Westen, etwa unter dem Motto, die tschechoslowakische Führung habe die Stationierung von Raketen in der Bundesrepublik bekämpft, und jetzt lasse sie selber solche aufstellen. Bilak sagte in allgemeiner Form weiter, es gebe zwar Meinungsunterschiede zu verschiedenen Fragen zwischen einzelnen sozialistischen Ländern, aber im Grundsätzlichen stünden sie alle zusammen. Außerdem verglich er Präsident Reagan mit Dschingis-Khan.

Schon vor einiger Zeit hatte es Anzeichen für interne Diskussionen in der Tschechoslowakei zur Raketenfrage gegeben. Das Parteiorgan „Rude Pravo“ hatte von entsprechenden Leserbriefen berichtet, und der amerikanische Vizepräsident Bush hatte Äußerungen eines Kongreßabgeordneten, der Prag besucht hatte, wiedergegeben. Im tschechoslowakischen Parlament unterließ zudem eine Panne: Es veröffentlichte vor einiger Zeit eine Resolution, welche die Supermächte zu weiteren Verhandlungen auch über das Inkrafttreten des Nato-Beschlusses hinaus aufforderte. Dann wurde dieser Teil der Resolution plötzlich zurückgezogen.

Warum sollten die Losungen nicht mehr gelten?

Schwierigkeiten in der Tschechoslowakei dürften nicht zuletzt auch aus der „Friedenspropaganda“ entstanden sein, welche dieses Land im Sommer so eifrig durchführte. In Prag wurde damals mit großem Aufwand ein internationaler „Friedenskongreß“ abgehalten, und man konnte beobachten, daß weite Teile der tschechoslowakischen Bevölkerung trotz ihrer Distanz zum Regime diese „Friedenspolitik“ im Prinzip als positiv betrachteten. Viele Leute dürften schwer begreifen, daß die Losungen vom Sommer nun plötzlich nicht mehr gelten sollen. Hinzu kommt das Bewußtsein, daß die Tschechoslowakei bis 1968 ohne sowjetische Truppen und damit auch ohne Raketen war; die seitherige Nutzung ihres Territoriums durch die sowjetische Armee zu offensiven Zielsetzungen, sowohl konventionell wie jetzt auch durch Raketen, dürfte im Lande besonders stark empfunden werden. Auch hier hat die Sowjetunion gegenüber den sechziger Jahren die strategische Lage in Europa einseitig zu ihren Gunsten verändert.

Es ist bemerkenswert, mit welcher starken, auch ins Grundsätzliche gehenden Erklärungen in Osteuropa die Raketenfrage dargestellt wird. Sie

scheint nicht nur in der Tschechoslowakei, sondern auch in anderen Ländern ein echtes Politikum darzustellen. Diejenigen kommunistischen Führungen, welche die Stationierung neuer sowjetischer Raketen auf ihrem Territorium abwenden konnten, können aus ihrer Haltung auch innenpolitisch Gewinn ziehen. Dies betrifft Ungarn und auch Bulgarien, das — im Gegensatz zur Tschechoslowakei — ausdrücklich an frühere Erklärungen zur Friedenspolitik anknüpfte, um die Nichtaufstellung der Raketen zu begründen.

In Rumänien stand die Stationierung sowjetischer Raketen überhaupt nie zur Diskussion. Dies wird von verantwortlichen Quellen im Ostblock ausdrücklich bestätigt. Die Rumänen hatten im westlichen Ausland die Version zu verbreiten versucht, sie seien unter sowjetischen Druck gesetzt worden und hätten sich gegen diesen behauptet. Aus dem Munde des ungarischen ZK-Funktionärs Horn erfuhr man dafür, daß offenbar der Ostblock kollektiv zur Finanzierung gewisser zusätzlicher sowjetischer Militärmaßnahmen aufgefordert wurde. Möglicherweise gab diese Frage auch zwischen Moskau und Bukarest zu Diskussionen Anlaß.

Roboterseer gibt zu denken

PEKING, 28. November (AFP). Ziel-scheibe heftiger Kritik ist in China die Science-fiction geworden, nachdem sich vor allem Jugendliche in der Volksrepublik immer stärker für Außerirdisches und Roboter interessieren. Hohe Persönlichkeiten und die Presse haben Anstoß genommen an solchen Werken, in denen es ihrer Meinung nach von „Sex-Robotern, erotischen Szenen und lebenden Toten“ wimmelt und unerschwinglich gar „Kritik am Sozialismus“ gibt. Der Science-fiction widmete der chinesische Literatur- und Kunstverband jetzt ein Symposium, auf dem Vizebandspräsident Zhou Yang feststellte, daß außerirdische Wesen in Filmen und Büchern nicht davor zurückschrecken, „Zweifel am Sozialismus zu äußern sowie dekadente und feudalistische Thesen zu vertreten“. In einigen Werken würde „dem dialektischen Materialismus widersprochen und die Wissenschaft in Frage gestellt“. Die in Schanghai erscheinende Zeitung „Winhui“ nahm ihrerseits Anstoß daran, daß in Zukunftsfilmen Tote wiederauferstehen oder normale Menschen dank einer Spritze zu „Genies“ würden. Besonders hart ins Gericht ging das Blatt mit „pornographischen Szenen“, bei denen das außerirdische Sexleben von Robotern in allen Einzelheiten geschildert würde.

2 JEDNOHO DELŠINO
DLANKU:

Die nervöse Stimmung in denjenigen Ostblockstaaten, deren Führung bereits die Zustimmung zur Stationierung neuer taktischer sowjetischer Raketen geben mußten, läßt sich an verschiedenen Reaktionen ablesen. Die tschechoslowakische amtliche Nachrichtenagentur CTK ließ in einer ersten Meldung aus dem Kommuniqué über Gespräche zwischen den Außenministern Bulgariens und der Tschechoslowakei einen Passus weg, in dem das für Bulgarien politisch wichtige Postulat einer atomwaffenfreien Zone auf dem Balkan unterstützt wurde. Erst in einer zweiten Fassung wurde das Kommuniqué wahrheitsgetreu wiedergegeben.

Der tschechoslowakische Außenminister Chnoupek wandte sich mit einer sichtlich auf Beschwichtigung abgestellten Erklärung an die eigene Bevölkerung, wonach die gegenwärtige Krise so besorgniserregend auch wieder nicht sei. Ein Regierungssprecher in Prag gab zu, daß die Stationierung sowjetischer Raketen im Lande „nicht gerade Begeisterung“ erweckt habe. Es wurde bekanntgegeben, daß tschechoslowakische Bürger weiter Briefe an ihre Führer schreiben; einer von ihnen, gerichtet an Präsident Husak, soll von „sowjetischer brüderliche Hilfe auf den nächsten Friedhof“ gesprochen haben. In der Verlautbarung des tschechoslowakischen Zentralkomitees zur Raketenstationierung wurde ausdrücklich gesagt, der erreichte Lebensstandard der Tschechoslowakei müsse gehalten werden.

Aus Prag verlautet, daß einige Mitglieder der „Charta 77“ von der Polizei vorübergehend festgenommen und davor gewarnt worden seien, Erklärungen gegen die sowjetische Raketenstationierung abzugeben. Darauf, so soll ihnen gesagt worden sein, könnten bis zu 15 Jahre Gefängnis stehen. Wie man erfährt, soll die Sowjetunion schon 1977 einseitig mit der Stationierung jener taktischen Atomwaffen in der Tschechoslowakei begonnen haben, die nun modernisiert werden sollen.

Bokassa darf nicht zurück

PARIS, 28. November (AFP). Die Rückkehr des ehemaligen zentralafrikanischen Staatschefs Bokassa, der sich selbst zum „Kaiser“ gekrönt hatte, wurde am Wochenende vom Staatspräsidenten der Elfenbeinküste, Felix Houphouët Boigny, verhindert. Ein in der Elfenbeinküste eingetroffenes Flugzeug, das Freunde Bokassas gechartert haben, um ihn in sein Land zurückzubringen, mußte auf Anweisung von Präsident Boigny wieder nach Paris zurückfliegen. Bokassa gab am Montag in der Pariser Zeitung „Libération“ bekannt, daß „Papa Houphouët nach einer längeren telefonischen Unterredung in seinem Beisein „mit dem Elysée-Palast“ in Paris seine Rückkehr definitiv ausgeschlossen habe. „Sie dürfen nie mehr die Elfenbeinküste verlassen“, soll ihm der afrikanische Präsident angedroht haben.

Aufgespießt

„Von den zwei totalitären Systemen, die wir Deutschen erlebt haben, ist das kommunistische das inhumanste. Es hat -zig Millionen Menschen umgebracht, tut es nachweislich heute noch auf bestialische Weise. Da ist das nationalsozialistische, das den Mord an Juden fabrikatorisch vollzogen hat, vielleicht humaner — denn es ging in Sekunden. Andere, die drüben, mußten jahrelang sitzen und verhungern.“

AŽ SE TAK NAJDOU

POŽOSTATKY PO HUSÁKOVI,
BLÁŽKOVI, ŽTROUGÁŠOVI, GOTTÁŠOVI...

slinich obrátivců z malbuřského muzea háleč je
nelyžnamníš! za posledních deset let už proto. že
tyto fosilie patří k nejstarším jaké byly dosud v Aust.
ráditi objeveny. Jejich stáří se odhaduje na dva až tři
milióny let.

Pozůstatky po drápošovi

Canborer: Zkoumání zbytků čelisti a zubů vařna-
tého savce vombata (léž drápoše) a dvou druhů klo-
kand byly nalezeny ve vápencovém ložisku poblíž Mel-
bourne, jak konstatoval Tom Rich, správce sbírky fo-

BOUÉ HUSET
ŽRAŤ SVOJE
PLACNÍ
DETI.

Der Hildesheimer Stadtrat
hat die Landtagsabgeordnete
Anten Tormann (CDU) in einer
Sitzungsitzung.

„...auf jeden November folgt wieder ein Mai...“

Impfstoff-Erfinder gelähmt

WASHINGTON, 27. November (AP). Der amerikanische Kinderarzt und Virologe Albert Sabin, der vor rund 30 Jahre den oral wirksamen Impfstoff gegen die Kinderlähmung entwickelte, ist nach einem Bericht der „Washington Post“ vom Wochenende seit mehreren Monaten gelähmt. „Es ist schon merkwürdig, daß ich mein halbes Leben damit verbracht habe, die Ursachen für die verschiedensten Arten von Lähmung zu erforschen und jetzt selbst gelähmt bin“, erklärte der 77jährige gegenüber der Zeitung. Sabin der Anfang der fünfziger Jahre auf der Grundlage des von seinem Landsmann Jonas Salk entwickelten Polio-Impfstoffs die Schluckimpfung entwickelte, liegt in Bethesda bei Washington im Krankenhaus.

ČIHNKO ZACHÁZÍ...

Batterie dünner als ein Haar

Dünnere als ein menschliches Haar sind die Batterien der neuen Generation. Das Zentrale Forschungslabor eines japanischen Elektronikkonzerns hat nach eigenen Angaben eine wiederaufladbare, ultradünne Energiezelle von vier Quadratmillimetern Fläche und nur 0,035 Millimetern Dicke entwickelt. Sie hat eine Leistung von zehn Amperestunden pro Quadratmeter. Damit könnte eine elektronische Armbanduhr zehn Tage lang betrieben werden. Die Batterie hat eine Lebensdauer von etwa 50 Jahren, da sie bis zu 2000mal aufgeladen werden kann. Sie enthält keine flüssigen Bestandteile und kann daher nicht auslaufen. **ŽADNA BATERIE JE LÉPE TENŽÍ!**

NĚKTERÉ REKORDY jsou nadobrovolné. Patří k nim nepochybně i ten, jehož dosáhl dvacetiletý americký voják, sloužící v Německé spolkové republice. Osm dní a noc stál na stráži na kterémkoli strategickém místě v městě Alb v Bádensku-Württembergu a zažít manželského páru, který mu zpočátku nosil potravu a později na něho upozornil vojenské úřady, stál by tam asi dodnes.

Teures Ticket

Die „Stuttgarter Nachrichten“ befassen sich mit den Kosten des Weltraumflugs:

„Gefragt wurde niemand, gezahlt haben alle: Wenn die US-Raumfähre ‚Columbia‘ heute das europäische Weltraumlabor ‚Spacelab‘ zu seiner ersten Neun-Tage-Mission ins All befördert, dann hat jeder Bundesbürger, vom Baby bis zum Greis, an der 16,23 Meter langen Riesenröhre von 4,50 Meter Durchmesser einen Anteil von 16,16 Mark. Multipliziert mit 61,5 Millionen Menschen, macht das knapp 994 Millionen Mark Steuergelder, was dem 55prozentigen Anteil der Bundesrepublik an den Spacelab-Gesamtkosten von rund 1,8 Milliarden Mark entspricht. Verglichen mit dieser finanziellen Leistung wird heute auch in Kreisen der Bundesregierung und der deutschen Raumfahrtindustrie die Gegenleistung der Amerikaner bestenfalls als Almosen angesehen: Ein kostenloser Flug mit der Raumfähre — und das war's. Das weltraumtechnische Meisterstück der Westeuropäer, das eine Lebensdauer von mindestens 50 Flügen haben soll, geht nach dem ersten Einsatz an die Amerikaner über, und schon für die erste rein deutsche Spacelab-Mission D-1 im Juni 1985 wird die Nasa rund 100 Millionen Mark Startgeld kassieren. „Einen solchen Vertrag würden wir jetzt auch nicht mehr unterschreiben“, gesteht einer der Beteiligten aus heutiger Sicht. Damals aber war die Situation anders: Europa war ein Niemand in der Weltraumtechnik. Was eigene Trägerraketen werden sollten, explodierte auf der Startrampe. Der Zug ins All war abgefahren, und Europa mußte dankbar sein, sich an das amerikanische Apollo-Nachfolgeprogramm anhängen zu dürfen, zu Bedingungen, die die Nasa praktisch diktieren konnte. ‚Spacelab‘, heißt es heute im Bonner Forschungsinstitut, ist Europas teures Ticket für den Weltraum-Zug.“

BLBOST JE BRANA!

„Queen“ kam zur Reparatur

BREMERHAVEN, 28. November (AP). Eines der größten Passagierschiffe der Welt, die 65 864 Tonnen große „Queen Elizabeth II.“, ist in der Nacht zum Montag in Bremerhaven eingetroffen, wo auf der Werft von Hapag-Lloyd Ausbesserungsarbeiten für über 12 Millionen Mark vorgenommen werden. Die britische Cunard Line hatte den Auftrag trotz massiven Protests aus britischen Werftkreisen nach Bremerhaven gegeben, weil die Arbeiten hier am schnellsten erledigt werden können. Die Werft will ihre Belegschaft dafür befristet um 1000 Beschäftigte erweitern. Die Überholung ist auch deshalb nötig, weil das Schiff während des Falkland-Krieges als Truppentransporter diente.

BĚTKA BY POTŘEBOVALA ALP
UŽ TAKY „ÜBERHOLUNG“

Österreich nicht Ausland

Unter den Leserbriefen in der F.A.Z. vom 5. November gab es mehrere ablehnende Stimmen aus Österreich zu dem von Georg Reißmüller am 28. September aufgeworfenen Thema: „Sind die Österreicher Deutsche?“ Daß es in Österreich auch ganz andere Stimmen gibt, kann ich aus eigener Kenntnis wohl bezeugen. Der bedeutende Wiener Gräzist Professor Albin Lesky hat in seiner Ansprache von 1959 zum Tag der österreichischen Fahne die Zugehörigkeit Österreichs zur deutschen Sprach- und Kulturgemeinschaft ausdrücklich hervorgehoben und bejaht („Gesammelte Schriften“, Seite 686). Sollte man in Österreich denn Goethe oder Kant, Brahms oder Beethoven wirklich als Ausländer betrachten wollen? Dürfen Deutsche, die nicht das Glück haben, Bürger der Alpenrepublik zu sein, Grillparzer oder Stifter hinfür nicht mehr als ihren Landsmann betrachten? Welch ein Irrsinn! Gewiß, Völker wachsen und vergehen. Nie aber reißt man sich los von der eigenen Geschichte, selbst wenn man sie verdrängt, wo es bequem erscheint. Was uns trennt, waren erst dynastische Interessen, dann der Machtspruch der Sieger des Ersten Weltkriegs. Nach dem Zweiten Weltkrieg gab es für keinen Deutschen irgendein Recht auf freie Selbstbestimmung. Nur die glückliche Fiktion nationaler Eigenständigkeit bewahrte die Bewohner Österreichs vielleicht vor dem Schicksal der Vertreibung. Mit der Teilung Deutschlands werden wir leben müssen. Wer aber sollte uns hindern können, das herrliche Österreich für den schönsten und liebenswertesten Teil Deutschlands zu halten? Der Tyrann aus Braunau (ein Deutscher oder Österreicher?) hat unser aller großes Vaterland zerstört. Sich in den Trümmern heimisch zu fühlen wäre Degeneration. Oberst Graf Schenk von Stauffenberg meinte nicht nur den Bismarck-Staat, als er vor seiner Erschießung am 20. Juli 1944 rief: „Es lebe unser heiliges Deutschland!“

Thimann Leidig, Spiekerroog

UŽ ZASE NĚKDO DLBNE!
A NEBAJ POKOJ A NEBAJ!!

MÍSTO POKUTY několika marek soud, a navíc finanční odškodnění ve výši přesahující asi padesátkrát původní pokutu — to je výsledek stíhání jednoho občana z Würzburgu a místní policistky. Žena v uniformě dávala majiteli vozu za stěrač listek s pokutou právě ve chvíli, kdy se řidič vrátil. Ten se rozčílil, listek zahodil, a aby policistku pokoril, sundal ji služební čepici. Ta si dala k velké radosti přihlížejících na hlavu a odmítla ji policistce vrátit.

Nepřítelská akce proti SSSR

Moskva: Agentura TASS včera oznámila, že liberální sdružení orgánů podnikly nepřátelskou akci proti SSSR a pod vlivem nemorálních zisků ukončily za nezákonně osobit světského velvyslance v Libérii. Světová strana prolínající, že veskeron odpovídající za natrubení noturních vztahů mezi oběma zeměmi nese liberálníké vedení. Liberálníkům velvyslanci v SSSR bylo uloženo, aby opusili SSSR. **DYK JO**

Oblem obchodní výměny mezi japonským a evropským sdružením volného obchodu (EFTA) došlo loni 5,97 miliardy dolarů, což bylo o pět procent méně než před rokem.

Deset tisíců trčtaný 27letý František Z. přepadl v Rožnově pod Radhoštěm 54letého chodce. Nejprve muže povallil na zem a pak mu odcizil 300 korun. Přepadnému potom vyhrožoval zabitím, jestliže případ ohlásí. Chodce se však nezalekl, přepadavci oznámil příslušníci VB pachatele nedlouho po činu dopadli v nedalekém hostinci, kde odcizené peníze proměňoval v pěnívý mok a večerli.

Mysteriöser Tod in Nachtbar

SAN FRANCISCO, 24. November (AP). Auf seltsame Weise ist am Mittwoch der stellvertretende Geschäftsführer eines Nachtlokals in San Francisco (USA) ums Leben gekommen: Er wurde von einem Konzertflügel an der Decke des Lokals, einer Bar mit Oben-ohne-Bedienung, erdrückt. Unter der Leiche des Mannes auf dem Flügel lag eine unbekannte 23jährige Tänzerin des Nachtclubs, die bei dem Zwischenfall verletzt wurde. Die Ursache des Falls blieb zunächst ungeklärt. Fest stand lediglich, daß sich der Flügel, auf dem seit Jahren der Unterhaltungssitar der Bar, Carol Doda, aus ihrer Garderobe im Obergeschoß in das Lokal herabzuschießen pflegte, nach oben bewegt hatte. Die Polizei schließt nicht aus, daß der Getötete in letzter Minute versucht hatte, den Mechanismus der Hebevorrichtung abzuschalten, und dadurch das Leben der jungen Tänzerin rettete. Nach Angaben eines Polizeisprechers war die junge Frau so betrunken, daß sie sich nur noch an den Augenblick erinnern konnte, als sie zwischen dem toten Mann und dem Klavier unter der Decke eingeklemmt lag.

Liebe zwischen Professoren und Studenten verboten

NEW YORK, 24. November (dpa). An der Universität Berkeley bei San Francisco in Kalifornien sollen nach dem Willen des Universitäts-Senats künftig „sexuelle und Liebesbeziehungen“ zwischen Professoren und ihren Studenten untersagt werden. Derartige Verhältnisse zwischen Personen, die in einem di-

rekten Lehrverhältnis zueinander stehen, seien unzulässig, meint der Senat. Nach Angaben eines der Initiatoren des Antrags, der in der nächsten Wahl beschlossen werden soll, kommt es in Berkeley zwischen den 30 000 Studenten der Universität und ihren akademischen Lehrern im Jahr zu „mehreren Dutzend“ Liebeschaften.

...ALE LIP JE ŽIVIM!

Was Schmidt tatsächlich sagte

In der Ausgabe der FR vom 19. November werde ich von zwei Mitgliedern meiner Partei mit folgender Äußerung zitiert: „Ich bin in Moskau nicht auf den Knien herumgerutscht, sondern habe das Politbüro zitiert.“

Ich lege Wert auf die Feststellung, daß ich — ausweislich des Tonbandprotokolls — im Parteirat der SPD am 17. November 1983 tatsächlich gesagt habe: „Ich habe die viele Monate von der Sowjetunion betriebene Ablehnung jeder Verhandlung in Moskau nicht dadurch umkehren können, daß ich da auf den Knien gerutscht bin oder sonst freundliche Gesten gemacht habe; ich habe mich dort freundlich, freundlich, freundlich, einfühlsam, leise im Ton anständig benommen. Aber ich habe damals im Sommer 1980 dem versammelten Politbüro, das auf meine Bitte hin versammelt worden war, deutlich gemacht, daß, wenn es nicht zu Verhandlung und Vertrag kommen sollte, daß dann der, der damals zu ihnen sprach, der damals Chef der Regierung war, selbst für Stationierung in Westeuropa eintreten würde.“

Helmut Schmidt, MdB, Bonn

Dvacet let od výstřelů v Dallasu

Dnes je tomu dvacet let, co vyšly v Texasu k Dallasu ukončit život 35. prezidenta Spojených států Johna F. Kennedyho, nejmladšího amerického prezidenta v dějinách. Nejasné okolnosti kolem atentátu vyvolaly celou řadu otázek. Brzy se ukázalo, že oficiální verze „jediného vraha“ má mnoho zřejmých slabín. Je faktem, že nerozřešený případ atentátu na prezidenta Kennedyho a podivné okolnosti oficiálního vyšetřování nadále znepokojují obyvatele Spojených států.

Bylo podniknuto několik pokusů vyšetřit vraždu v Dallasu na „vlastní pěst“. A objevilo se mnoho zajímavých skutečností. Podívejme se např. na zjištění amerického listu Boston Globe, k němuž došel před více než dvěma lety. Reportéři zmíněného listu několik měsíců zkoumali lékařské aspekty šetření, při čemž hovořili se ztrácti lékařů a zdravotními sestrami nemocnice Parkland v Dallasu, kam byl smrtelně zraněný prezident převezen buď prostředně po atentátu. Osm dožvaných prohlásilo, že fotografické snímky zranění, jež Warrenova komise předložila jako průkazný materiál pro své „zjištění“ osamělého vraha Lee Harvey

VO BACATELNI SE TOHO TAKY
HOC NOVĚTŠÍLO...

veve Oswaldida, nepochybně ukazují něco zcela jiného, než viděli na vlastní oči.

„Fotografické snímky komise ukazovaly lidský zábytek s nevelkým šířiným zraněním lebky, kolem něhož byl vidět hustý vlasový porost. Ve skutečnosti však kulka poranila lebku v těsné blízkosti pravého ucha, a několik živě reálných centimetrů kolem rány nebyly vidět žádné vlasy, prohlásil jeden z lékařů nemocnice. Totéž potvrdil i neurochirurg R. Grossman, jeden z lékařů, kteří se matně snažili zachránit prezidentův život, a rovněž vrchní sestra oddělení první pomoci, která asistovala při operaci.

Pro šetření Warrenovy komise je jen typické, že zádny z těchto tří jistě důležitých svědků nebyl předvolán. A nepřádivolal je ani zvláštní výbor Sněmovny reprezentantů pro vyšetřování vražd, přestože otázka zranění měla zásadní význam pro stanovení směru výstřelu. V případě, že stíelný otvor byl malý, znamenalo by to, že na prezidenta Kennedyho bylo vystřeleno zezadu, jak tvrdí lékař. Jestliže však byl takový, jak udávali lékaři nemocnice Parkland, střílel vrah zepředu, což by verzi Warrenovy komise o jediném vrahovi L. H. Oswaldovi vyvrátilo.

Poděření však nevyvolávají jen tato fakta. Stejně podivné jsou i okolnosti pitvy, jež byla pro-

vedena v nemocnici válečného námořnictva v Bethesda ve státě Maryland. Podle zákonů Spojených států měla být pitva prováděna v místě, v němž došlo k vraždě, ale tajná služba a FBI se zasadily o to, aby bylo prezidentovo tělo převezeno do Washingtonu. Pitvu vykonali dva lékaři, kteří ne- jenže nebyli patologové, ale pítvali vůbec poprvé v životě! Treif lékař, který měl pítvat tělo prezidenta, se z nepochopitelných příčin dostal k pitvě se zpožděním.

První varianta pítvevního protokolu, napsal po výsledcích svého šetření list Boston Globe, která naprosto odporovala oficiální verzi, byla před- běžně předložena FBI, ale potom se jeden z pítva- jících lékařů „nečekaně“ rozhodl ji spálit a vypra- coval novou „konečnou“ variantu, z níž vycházely závěry úřadů vyšetřujících „zločin stilet“, napsal americký list.

Násilí a vraždy se už od vzniku USA staly no- ní mrou Američanů, mnoho nejčastějších trestných činů zůstalo neobjasněno. Platí to i o vraždě J. F. Kennedyho, patřící zřejmě k těm, na jejímž vy- šetření neměly vlivné kruhy ani zájem. Dá se té- měř s určitostí předpokládat, že atentát zorge- nizovaly ty mocné síly, které ctily v linii 35. pre- zidenta Spojených států ohrožení svých zájmů. [nd]

Ze slavných večerů Národního

Při slavném večeru znovuotevření Národního divadla však zazněla mimořádně krásná. Nejen pro zvláštní naladění nás všech, ale i proto, že orchestř Národního divadla bral kde domov máj poprvé při návratu do svého původního domova. Veden dirigentem k volnému prožití svého tempu, bral tu starou památnou píseň tak, že ji přímo vzpíval.

Až teď přijde zase poprvé do Národního, neza- pomeneť seskupit z hlavních prostorů suterénních sálen [sgulie má svojí zvláštní] ještě o jedno po- schodi dole — k základním kamenným Národního di- vadla. Jejich expozice je důstojně vybavena a hlavně též zpřístupněna.

Vám vděčnost, účta a trvalý díst Ve smyslu tohoto poděření vynel pamětný večer, v němž na otevře- ní scéně Národního divadla zasedli významní umělci opery, činobry a baletu. Vyvolili nezapomenutelné postavy v posledních čtyřiceti letech na naší první scéně a vepsali se trvale do dějin naší národní divadelní kultury. Většinu ze zúčastněných umělců už dnes na jevišti bohužel nevidáme, ale jist jsou ještě jeho stádu ozdobou, jak bylo zřejmé i z někte- rých osobních vystoupení. Ožily vzpomínky, připomně- ly se velké osobnosti, zazněl tón nostalgie, ale ti zku- šení pěvci, herci a tanečníci vědí lépe než my, že se život v divadle nezastaví. Přijímali nás hold s vědo- mím mistrů, kteří své umění dokázali.

Slovenská ústet na pražských jubilejních oslavách začala vlastně už bratrskou družební akcí v Bratisla- vě. Při otevření Národního divadla se pak slovenská ústet profilovala i spoluprací na jevišti, a to nejen v prezentaci titulní postavy Smetanovy Libuše Gabrie- lon Beňackovou-Čápkovou, ale i v krásném scénogra- fickém pojetí Jiráskovy Lucerny Ledistavem Východní- jem.

Nová scéna hned při svém otevření Tylovým Stra- konickým dūdákem naznačila možnost zcela nového typu divadelního představení. Kruhové řešení (jedna z variant Nové scény) činí hereckou akci ústředním bodem uprostřed obecnosti. Praha tedy dostala opravdu něco, co umožňuje nové přístupy i nové do- jmy.

Na druhou premiéru Libuše posalo Národní divadlo do dvou řad i dnešní dědice po Bedřichu Smetanovi. listě všsán a patřičná pozornost, která je součástí díků hodnotám dosud tak živým a cenným.

Nejen operní představení, ale i obě jubilejní žino- herní premiéry byly plně budby. Při Jiráskově Lucer- ně v Národním divadle zazněla scénická hudba dokon- ce v živém provedení. Skladatel Luboš Fišer v ní vý- borně posílil lidovou českost hry. Její pohádkovost i lyrčnost. [vbr]

Ratlose Sowjetbürger

Die „Frankfurter Rundschau“ zeichnet ein Stimmungsbild aus der Sowjetunion:

„Daß Jurij Andropow vor einem Jahr mit Unterstützung des Militärs an die Macht kam und seither bei ihm in der Pflicht steht, ist für viele Sowjetbürger eine Tatsache. Sie befürchten nun, daß die Militärführung ausnutzen könnte, was hohe Parteifunktionäre in der UdSSR öffentlich geschickt herunterspielen: die schwere chronische Erkrankung Andropows, die daraus erwachsenden Zweifel, ob der 69jährige Kremlchef künftig noch auf der politischen Bühne auftritt. Die Orientierungslosigkeit hoher und höchster Parteifunktionäre, die keinen autoritativen KPdSU-Generalsekretär mehr vor Augen haben, auf dessen jeweils aktuelle Reden und Handlungen sie sich berufen können, überträgt sich allmählich auch auf Teile der Bevölkerung. Wo der erste Mann im Staate seit drei Monaten verschwunden ist und den Bürgern keine beruhigende Erklärung dafür gegeben wird, wird Unwissen zur Ungewißheit, steigert sich Nervosität bisweilen zur Hysterie. Auch die zunehmende Kriegsangst vieler Sowjetbürger ist vor diesem Hintergrund zu erklären. Sie hat deutlich zugenommen seit dem Abschuß des südkoreanischen Jumbos durch sowjetische Abfangjäger im Morgengrauen des 1. September. Diese Katastrophe gilt seither vielen in der Sowjetunion zum einen als Beweis für die gefährlichen Mängel der eigenen Computertechnologie, zum anderen als empfindliche Niederlage der Politiker gegenüber den Militärs.“

SOU TO KONČENÉ TAKY LIDI!

Naše služby pro vás

- Prakticky ve všech prodejních odděleních můžete použít možnosti bezhotovostního nákupu na jednotlivé druhy půjček Státní spořitelny, příp. platit šeky vašeho „sporožira“
- Zakoupené těžké elektrospotřebiče a plynospotřebiče (např. chladnice, pračky apod.) a další vybrané výrobky vám v krátkých lhůtách dodáme až do bytu. U těchto sortimentů uskutečňujeme prodej podle vzorků (vč. koberců)
- V oblasti odvíjení vám vaše požadavky a potřeby splní naše úpravná konfekce, služba „šití ložního prádla“ a stříhová služba
- Při koupi vybraných druhů televizních přijímačů pro barevný příjem vám poskytneme poukaz na bezplatnou instalaci v bytě v hodnotě 300 Kčs
- Při zakoupení automatické pračky obdržíte poukaz k bezplatnému zapojení v hodnotě 160 Kčs
- V našich „Koutcích levného zboží“ si v jednotlivých sezónách výhodně vyberete ze široké nabídky výrobků se sníženými cenami
- Pro společné rodinné nákupy nejlépe slouží naše prodloužená prodejní doba ve čtvrtek do 20 hod. a zejména sobotní prodej od 8 do 13 hod.
- Pro zaparkování vašeho osobního vozu je k dispozici parkoviště u obchodního domu

Spolu s plnosortimentní nabídkou našich oddělení tyto služby zvýhodňují nákup a dokazují, že slogan

NÁKUP POD JEDNOU STŘECHOU SETŘÍ VÁS ČAS

není prázdnou frází a že v našich podmínkách platí tradice pohodlného nákupu v klidném prostředí.

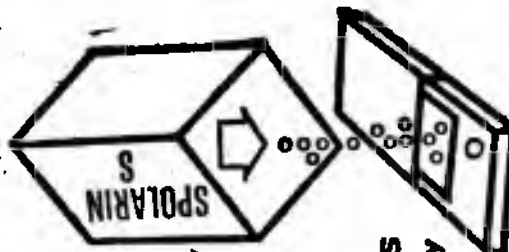

LETNÁ

pobočka Prosek

FRAHA 8, VYSOČANSKÁ 20

Pro diabetiky nebo pro ty, kteří nemohou nebo nechtějí sladit cukrem, je na trhu nové praktické balení syntetického sladidla

SPOLARIN S

Nové balení SPOLARINU S
obsahuje zásobník se 120 gramy tablet. To je množství, které Vám vydrží několik měsíců.
K zásobníku je přiložena plochá výsuvná krabička, která Vám po naplnění tabletami SPOLARINU S slouží jako příruční obal do kapsy nebo do kabelky k pohodovému osazení nápoje.

NOVÉ BALENÍ SPOLARINU S JE NEJEN PRAKTICKÉ, ALE TAKÉ CENOVĚ VÝHODNÉ. JE TĚMĚŘ O POLOVINU LEVNĚJŠÍ NEŽ STEJNÉ MNOŽSTVÍ TABLET. NAKOUPENÉ V MALÝCH KRABÍČKÁCH. Nové balení SPOLARINU S obdržíte v lékárnách a v prodejních Drogeriích.

SPOLARIN S vyrábí
CHEMOPETROL, k.p. SPOLANA NERATOVICE

- PROVÁDÍME VEŠKERÉ OPRAVY VOZŮ ŠKODA v nejkratších termínech, včetně vypalovacího laku.
- MONTUJEME VYKLÁPEČÍ STŘECHY ZN. WELM (prodej za TK, montáž za Kčs)
- PRODEJ VOZŮ ŠKODA ZA TK

Informace na tel. č. Mladá Boleslav 3427, 3428, 3753.

DRUPOL - autoservis

Ml. Boleslav, tř. Lidových milicí 414.
1357-P

SOCIALISTICKÁ NABÍDKA JAKO BEJK!

Die Bayer AG, Leverkusen, hat mit der staatlichen bulgarischen Außenhandels-gesellschaft einen Lizenzvertrag über die Herstellung und den Vertrieb von Aspirin-Tabletten in Bulgarien geschlossen. Bulgarien sei das erste Ostblockland, mit dem ein solcher Lizenzvertrag geschlossen worden ist. vwd

NA TRHU OD ROKU 1899!!

Aufgespielt

„Also, Sie machen denselben Fehler wie viele bürgerliche Zeitungen. Sie verwenden immer Klischees.“

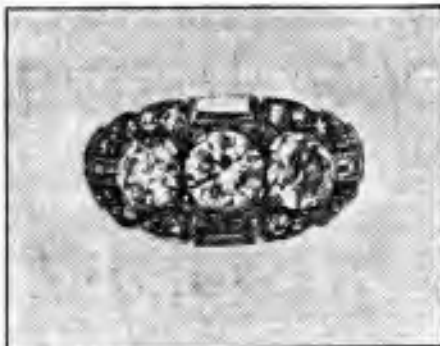
Hessens Ministerpräsident Holger Börner in einem Interview mit der alternativen „tagesszeitung“.

„Es hat mich niemand gezwungen, Vorsitzender der CDU Deutschlands zu werden – aber es macht ungewöhnlichen Spaß.“

Helmut Kohl auf Fragen zu seinen Problemen als Parteivorsitzender.

Elegante Armbanduhr in 18 ct Wg. fein ziseliert und mit 42 Brillanten besetzt sowie acht Saphire im French cut. Das Armband aus Orientperlen, mit diamantbesetzter Schließe. England. Um 1915 DM 10650,-

Wertvoller Art-Déco-Brillantring, äußerst flach gearbeitet mit drei Brillanten von 1.60 ct, umgeben von 30 Brillanten und vier Diamantbagueiten (0.90 ct). Deutsch. Um 1920 DM 19000,-

„Yomiuri Shinbun“: 177 SS 20 im sowjetischen Fernen Osten

TOKIO, 27. November (dpa). Die Sowjetunion hat nach Angaben der japanischen Zeitung „Yomiuri Shinbun“ gegenwärtig 117 Mittelstreckenraketen des Typs SS 20 im Fernen Osten aufgestellt und bedroht damit Japan, China, Südkorea und die Philippinen. Unter den Stützpunkten, auf die die Raketen verteilt sind, sei auch einer nahe der Grenze zu Nordost-China, berichtete die Zeitung. Durch diesen vorgeschobenen Stützpunkt seien auch amerikanische Militäreinrichtungen auf den Philippinen in Reichweite der SS 20 gerathen.

Die Suez-Fahrt wird teurer

Ägypten wird die Gebühren für die Benutzung des Suez-Kanals mit Wirkung vom 1. Januar 1984 um durchschnittlich 2,6 Prozent erhöhen. Die Einnahmen sollen in diesem Jahr eine Milliarde Dollar (rund 2,7 Milliarden Mark) erreichen.

VÁNOCE, VÁNOCE PŮČKÁŽETI... PA'NOVÉ, TUMLUJTE SE!

BUDU MALT CHODIT PĚŠKY!?

Manet, Monet und Moneten

Mark) bezahlt, ein Stilleben mit einer Bröche erreichte 1 100 000 Dollar (2 950 000 Mark).

Den gleichwertigen Platz neben Manet belegte mit ebenfalls 3 960 000 Dollar ein Obststilleben von Cézanne, wohl eines der letzten bedeutenden, die noch in privater Hand sind. Ein eigenartiges Aquarell von Cézanne mit einem Totenschädel mußte ein Käufer aus der Schweiz mit 550 000 (fast 1,5 Millionen Mark) fünfmal so teuer bezahlen, wie man erwartet hatte. Ein kleineres Blumenstilleben von ihm zu 286 000 Dollar blieb jedoch hinter der Schätzung der Auktionsexperten zurück.

Zu den Millionenpreisen des Abends gehörten auch die 1 375 000 Dollar (3,7 Millionen Mark) für die Bronzefigur „Streitwagen“ von Giacometti (1950) und die 1 210 000 Dollar (3,25 Millionen Mark) für das Pastellbild „Tänzerin macht Pause“ von Degas (um 1880).

Aber eines der häufigsten Sujets der ganzen New Yorker Auktionsserie waren Frauenporträts. Allein die Sammlung Mellon lieferte Renoirs „Frau mit weißem Hut“ zu 1 265 000 Dollar (3,4 Millionen Mark), ein ovales Bildnis einer jungen Frau von Millet (um 1841/42) zu dem unerwartet hohen Preise von 319 000 Dollar (860 000 Mark) und das Porträt der Mademoiselle Jacquet von Courbet (1857) zu 286 000 Dollar (770 000 Mark).

In dieselbe Preisklasse drang zum ersten Mal Franz Marc mit dem Ölbild „Schweine“ (1912) vor, das mit 385 000 Dollar (über einer Million Mark) bezahlt wurde. Ein schweizerischer Händ-

ler gab 137 500 Dollar (370 000 Mark) für die Gouache „Die Kauernde“ von Egon Schiele (1915) aus. Ein frühes Aquarell von van Gogh mit einer strickenden jungen Frau in Scheveningen wurde mit 198 000 Dollar (530 000 Mark) dreimal so hoch bezahlt wie erwartet.

Im Durchschnitt wurde Christie nur zwölf Prozent der Auktionsbestände — der Wertigkeit nach — nicht los, Sotheby allerdings 26 Prozent, was hauptsächlich am Mißerfolg einer Handvoll besonders hoch geschätzter Bilder lag, darunter eines frühen Gauguin aus Pont Aven, der bei 1,9 Millionen steckenblieb, und mehrerer Frauenporträts von Renoir, bei denen Gebote bis zu 950 000 Dollar noch nicht ganz zum Zuschlag reichten.

Auf den ersten Platz bei Sotheby kam denn ganz überraschend Egon Schieles Öl- und Tempera-Porträt seines Akademiefreundes Karl Zakovsek (1910), das die Firma auf 600 000 bis 800 000 Dollar geschätzt hatte, aber dann für den unerhörten Preis von 2 420 000 Dollar (6,5 Millionen Mark) einem New Yorker Kunsthändler zuschlug. Für Schieles Aquarell „Mädchen mit schwarzen Strümpfen“ gab ein japanischer Händler 121 000 Dollar aus.

Moneten über Moneten brachte wieder einmal Monet ein: 965 200 Dollar (knapp 2,6 Millionen Mark) mit einer Ansicht des Hafens von Zaandam (1871), 852 500 Dollar mit einer Landschaft bei Argenteuil, 528 000 Dollar mit einem venezianischen Kanalbild (1908), das ein japanischer Händler erwarb, und noch etliche sechsstellige Dollarbeiträge.

Hoch bezahlt wurden auch eine „Frau am Fenster“ (Nizza 1920) von Matisse mit 660 000 Dollar (1,75 Millionen Mark), „Die Vogelfrau“ von Chagall (1962) mit 550 000, Salvador Dalis Rückenansicht seiner Frau Gala mit einer ausgehöhlten Wiederholung ihrer Figur mit 517 000 Dollar.

Auch bei Sotheby tat sich Giacometti mit dem „Schreitenden Mann III“ (um 1950) zu 357 500 Dollar (960 000 Mark) hervor. Überhaupt war Plastik reichlich und gut im Angebot vertreten und brachte zum Teil so ansehnliche Preise wie die 137 500 Dollar (370 000 Mark) für die kubistische Basaltfigur „Sitzender Mann mit Gitarre“ von Jacques Lipchitz (1922). Vielleicht die größte Überraschung der ganzen Auktion brachte eine „Familiengruppe“ von Henry Moore — aber keine Skulptur, sondern eine Zeichnung (1941), die auf höchstens 40 000 Dollar geschätzt war, aber hartnäckig hochgesteigert wurde, bis sie für 341 000 Dollar (920 000 Mark) einem Sammler aus Europa zufiel.

Offensichtlich kann auch die gegenwärtige Stärke der amerikanischen Währung, die Käufe in New York für Ausländer verteuert, dem neuen Aufschwung des Auktionsmarktes nicht viel anhaben.

Die Deutschen im Visier

Zum sowjetischen Kampf gegen die Nachrüstung der Nato bemerkt die „New York Times“:

„Es waren die Deutschen, die sie erschrecken wollten, indem sie Amerika beschuldigten, Europa in einem Weltkrieg opfern zu wollen, um ihn auf diese Weise zu gewinnen. Das ist natürlich ein lächerliches Argument. Der Hauptwert der amerikanischen Raketen ist nicht militärischer, sondern politischer Natur, nämlich um Amerikas Einbeziehung — zusammen mit seinen westlichen Verbündeten — in jeden europäischen Konflikt zu garantieren. Es ist ebenfalls lächerlich zu glauben, daß die Russen ihren Griff um Ostdeutschland bald lockern, wenn Westdeutschland neutral wird. Aber es ist bekannt, daß der deutsche Nationalismus sich gern solchen Träumen hingibt. ... Der neue Kampf geht nicht darum, wie viele Sprengköpfe schließlich in Deutschland aufgestellt werden, sondern darum, wie viele Deutsche weiterhin Stolz und Sicherheit in der Allianz mit Amerika fühlen.“

Finland baut ein Radarsystem gegen Marschflugkörper

HELSINKI, 28. November (AFP).

Finland wird ein neues Radarsystem zur Identifizierung von Marschflugkörpern bauen. Dies hat ein hoher Offizier der finnischen Armee bekanntgegeben. Die „Cruise Missiles“ könnten den finnischen Luftraum verletzen, wenn sie von Schiffen vor der norwegischen Küste abgefeuert würden, sagte er. Die finnische Armee würde in diesem Fall versuchen, den atomaren Flugkörper abzuschießen.

Renault macht das Rennen

Der französische Automobilhersteller Renault hat nach einer Meldung der Nachrichtenagentur TASS einen Auftrag von umgerechnet rund 100 Millionen Mark für die Konstruktion eines neuen sowjetischen Personenwagens erhalten. Renault soll Pläne für einen neuen „Moskwitsch“ und für die Modernisierung des Moskwitsch-Werkes in der Nähe Moskaus entwerfen. Der Auftrag ist der erste Teil eines Geschäfts im Wert von schätzungsweise mehr als einer Milliarde Franc (rund 330 Millionen Mark), um das sich auch Volkswagen und Fiat bemühen sollen.

Die Stationierungsorte

Die Zahl der neuen US-Mittelstreckenwaffen — 108 Pershing-II-Raketen und 464 Marschflugkörper —, die in den nächsten fünf Jahren in Westeuropa aufgestellt werden sollen, verteilt sich wie folgt:

Stützpunkt	Waffensystem	Stationierung
Mutlangen (Bundesrepublik)	36 Pershing-II	9 Stück bis Dezember 1983
Heilbronn (Bundesrepublik)	36 Pershing-II	Mitte oder Spätjahr 1984
Neu-Ulm (Bundesrepublik)	36 Pershing-II	Mitte oder Spätjahr 1984
Bitburg (Bundesrepublik)	96 Cruise Missiles	1986
Greenham Common (Großbritannien)	96 Cruise	16 bis Dezember 1983
Molesworth (Großbritannien)	64 Cruise	1988
Comiso (Italien)	112 Cruise	16 bis März 1984
Florennes (Belgien)	48 Cruise	Wahrscheinlich 1985
Woensdrecht (Niederlande)	48 Cruise	Wahrscheinlich Mitte 1986.

Freimaurerei bleibt für Katholiken verboten

ROM, 27. November (dpa). Die Mitgliedschaft bei Organisationen der Freimaurerei bleibt für Katholiken auch nach dem am Wochenende in Kraft getretenen neuen Kirchengesetzbuch verboten. Dies hat der Prälat der vatikanischen Glaubenskongregation, der deutsche Kardinal Ratzinger, mit ausdrücklichem Zustimmung des Papstes mitgeteilt. In der Stellungnahme ist allerdings nicht mehr von einem früher üblichen Kirchenbahn für Freimaurer die Rede. Von dem Verbot der Mitgliedschaft in Freimaurer-Organisationen dürfen nach der Erklärung der Glaubenskongregation auch nicht die örtlichen Bischöfe absehen. In der Stellungnahme sagte Ratzinger, daß dieses Verbot nur aus reaktionellen Gründen in dem neuen katholischen Kirchengesetz nicht ausdrücklich wiederholt worden sei. Freimaurerei bleibe unvereinbar mit der Lehre der Kirche. Katholiken, die Freimaurer sind, machten sich einer schweren Sünde schuldig und hätten keinen Zugang zur Kommunion.

Už od dob inženýra Kašpara a dalších průkopníků vzduchoplavby, má u nás letectví svou dlouhou tradici. Slavnou tradici. Vzpomínáme jen, že za pouhých prvních deset let od vzniku československého státu - tedy už v roce 1928 - se stala Praha nejprve leteckou křižovatkou s nejlépejšími leteckými ruchem v Evropě. Na letišti v Kbelských přístavcích tehdy 28 letadel denně. Např. v Londýně to bylo v téže době jen 16 letadel za den. O nějakém Frankfurtu, Římě, neřku-li o Moskvě nebyla ještě ani řeč. Také po druhé světové válce, kdy už za rok po jejím skončení bylo v polovině června roku 1946 zahájeno pravidelné letecké spojení mezi Amerikou a Evropou, končila cesta letadel společnosti Pan American World Airways na letišti v Praze. A v roce 1948, tedy za tři roky po válce, už létala československá letadla na 15 mezinárodních leteckých linkách.

Československé aerolinie se svou značkou OK a zejména její kapitáni patřili k nejspolehlivějším. Nebyla náhoda, že si je hlavy různých států najímaly jako osobní piloty.

To všechno však je už pouhá historie. Jako mnohé z toho, co kdysi mělo ve světě dobrý zvuk a přinášelo našemu hospodářství užitek, ale na nátlak Moskvy muselo zaniknout. Tento osud potkal i čs. civilní letectví. S jeho likvidací se vlastně už začalo.

Ještě v roce 1979 uveřejnil statistický úřad zprávu, že Československé aerolinie přepravily na vnitrostátních linkách jeden milion a sto tisíc osob. Loni už jen čtvrt miliónu, ale o tom už se příliš nepsalo. Z původních šestnácti letišť zůstalo do dnešního dne v provozu už jen šest. Dvě v Čechách a čtyři na Slovensku. Statistický úřad mlčí, ale podle letového řádu se vnitrostátní letecká doprava i letos dál omezí, a to o více než šedesát procent. Proč? Prý v rámci úspor, zejména pohonných hmot. Skutečnost je ale poněkud jiná. Když jeden z významných československých leteckých odborníků (mimochodem vystudoval v Moskvě) prohlásil v debatě mezi kolegy, že naše aerolinie musí v Sovětském svazu nakupovat letadla podobná starým trakařům a že za ně Sověty žádají tolik, jakoby šlo o poslední slovo světové techniky, byl ze svého místa okamžitě propuštěn. Při tom měl pravdu. Moderní dopravní letadla zkonstruovaná na Západě pro krátké tratě mají podstatně menší spotřebu pohonných hmot, jsou pohodlnější, bezpečnější a daleko méně hluchá.

Ještě před dvěma lety směřovaly linky letadel Československých aerolinií do 43 měst ve 36 zemích světa. I to však bude - zřejmě zakrátko - už jen historií. Podle slov tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše je prý zbytečné, aby každá socialistická země létala svými leteckými společnostmi do různých částí světa. Prý bude výhodnější, když to bude obstarávat jen jedna společnost. A i když Miloš Jakeš neřekl, která to má být, je jasné, kterou měl na mysli.

Vier Stummel von Sir Winston

LONDON, 24. November (dpa). Zwei anonyme britische Sammler haben jetzt zum Preise von insgesamt 220 Pfund (rund 880 Mark) vier Zigarenstummel ersteigert, die der britische Premierminister Winston Churchill am 15. Mai 1944 kurz vor der Landung der Alliierten in der Normandie nach einer Konferenz zurückließ, an der unter anderem der britische König George VI. und US-General Dwight Eisenhower teilnahmen. Wie es am Donnerstag in der liberalen Tageszeitung "The Guardian" hieß, habe der als äußerst geheimnisvoll geltende König bei dem Treffen erstmals eine unvorbereitete Rede gehalten, bei der er kein einziges Mal gestottert habe. Die vier Stummel waren von einem Offizier gesammelt worden, der seinerzeit als Sicherheitsbeamter an dem Treffen teilnahm.

Tempolimit abgelehnt

BONN, 24. November (AP). Mit den Stimmen von CDU/CSU und FDP hat der Verkehrsausschuss des Bundestages am Donnerstag einen Antrag der Grünen abgelehnt, die Höchstgeschwindigkeit auf Autobahnen auf 100 und auf Landstraßen auf 80 Stundenkilometer zu begrenzen. Abgelehnt wurde ferner ein Antrag der Grünen, die Mineralölsteuer um 20 Pfennig pro Liter zu erhöhen. Mit dem Mehraufkommen sollte die Bundesbahn saniert werden.

China erwartet für 1983 ein nominelles Wirtschaftswachstum von neun Prozent. Reuter

Tvrději proti vandalům a zlodějům

(Čtk): Všichni obyvatelé třicetitisícového města by se oblékli do záclon, které ukradli cestující ve vlacích Severozápadní dráhy jen za první pololetí letošního roku. Škoda činí 194 283 koruny. Ztráty na vnitřním zařízení osobních vozů na Severozápadní dráze jsou rok od roku větší. Zatímco v roce 1981 činila škoda více než 3 178 000 korun, o rok později to bylo již téměř 4 220 000 korun a jen za první pololetí letošního více než 3 153 000 korun. Kromě záclon se stávají kořistí vandalů a zlodějů hlavně okna, zrcadla, potahy sedadel a zářivkové kryty. Nejvíce vybavení se ztrácí ve vozech zařazených do dálkových rychlíků, hlavně ve směru z Košic a Zvolena do Prahy.

DO CHATY SE KODÍ VŠECKO!

■ Česká reumatologická společnost spolu s agenturou ČTK - Made in ... (publicity) uspořádala v pražském hotelu Intercontinental 17. 11. symposium anglické firmy Smith Kline + French Laboratories Ltd o léčbě progresivní polyartritidy preparátem Ridaura (auranofin). Jde o protirevmatický lék v podobě tablet, který navazuje na tradiční léčení revmatických chorob pomocí solí zlata, jež se dosud provádělo pouze formou podávání injekcí. Anglická firma po mnohaletém úsilí vyvinula preparát ve formě tablet. Lék, který je u nás zkoušen, nepatří do skupiny léků tlumících bolesti, ale do skupiny tzv. bazálních léků, jejichž účelem je přivést nemoc k dlouhodobému zklidnění. Jde o lék prospěšný zejména tam, kde pacienti nesnášejí injekční léčbu.

Střelba v kostele

Londýn: Dva maskovaní muži vnikli v neděli večer na bohoslužby v protestantském kostele severoirské vesnice Darkley a ostřelovali shromážděné věřící z automatických zbraní. Přitom tři lidi zavraždili a sedm jich zranili. Po teroristech, kteří unikli v osobním automobilu, pátrá ulsterská policie i jednotky britské armády. V telefonátu místní rozhlasové stanici se k úniku přihlásila dosud neznámá organizace katolických extremistů "Katolická reakční síla". Na protest proti masakru se Severoirská unionistická strana rozhodla do odvolání opustit oblastní poradní shromáždění.

CO NA TO POLSKÝ PÁPEŽÍK?

Sociální pomoc starým občanům

(Čtk): V rámci vyhledávací pomoci prověřují pracovníci národních výběrů sociální či bytové podmínky zejména spoluobčanů starších 70 let. V prvním pololetí letošního roku navštívilo v ČSSR přes 300 sociálních pracovníků působících v péči o staré občany přibližně 85 000 rodin a okolo 21 000 návštěv vykonaly na základě upozornění sousedů. Na podkladě šetření a žádosti zařizují potřebným občanům jednorázové i opakující se peněžité příspěvky. Obdrželo je na 190 000 osob.

DYK TAH ŽÁDNÝ CHUDÝ NEJSOU..!

● Více než pět tisíc knihoven a čítáren bylo za poslední čtyři roky zřízeno v Etiopii v rámci uskutečňování celostátního programu postupné likvidace negramotnosti, k jehož úspěšnému plnění přispívá i toto cílevědomé budování materiálně technické základny alfabetačního procesu.

■ První linka robotů v Čs. hutnictví byla uvedena do provozu v n. p. Strojmetal Kamenice. Základním prvkem soustavy je řídící robot, který ovládá druhého robota při přepravě materiálů a všechny další činnosti, tj. pily, tepelný ohřev, hydraulický lis, mazání a rychlost chodu linky. Na jejím začátku jsou tyče ze slitiny LOEX, na konci pak robotová mechanická ruka ukládá do palet písky pro motory nákladních automobilů LIAZ. Hlavním přínosem linky je snížení pracovníků ve třech směnech z devíti na tři osoby, podstatné zvýšení kvality výrobků, neboť řídící robot, který má paměťové zařízení, kontroluje všechny předepsané technické parametry a nevypouští kusy automaticky vytvářené.

■ Nové světelné zdroje z k. p. Tesla Holešovice s příkonem do 100 W mají dobré vlastnosti, pro něž jsou univerzálně použitelné v domácnostech a také při osvětlování venkovních prostorů a komunikací. Patří mezi ně i zářivky a výbojky SHC, jejichž předností je úspora elektrické energie při současném vzestupu hlavy osvětlení. Tak kupříkladu zářivka 18 W o průměru 20 mm slouží jako náhrada dosavadních zářivek 20 W s desetiprocentní úsporou elektřiny a s životností 8000 hodin. Může sloužit jako náhrada 75watových zářivek v bytovém osvětlení.

Unikátní pravěký nález

(pk): V Pízní-Radčicích probíhá již druhým rokem archeologický výzkum pravěkého pohřebiště, které bylo objeveno při zemních pracích pro stavbu velko-výroby zeleniny. Pížeňští archeologové ve spolupráci s dobrovolnými spolupracovníky odkryli dosud řadu hrobů, což je však pouze část předpokládaného několikahektarového pohřebiště. O tom, že katastr Radčic patřil k nejdéle a nejhustěji osídleným částem Pížeňska, svědčí poměrně velké časové rozpětí, v němž byly hroby ukládány (od mladší doby bronzové, to je zhruba kolem roku 1000 př. n. l. do mladší doby železné - asi 200 let př. n. l.). Nejvýznamnějším nálezem uplynulé letošní sezóny je tzv. zoomorfní nádoba s býčí hlavičkou, která byla uložena zároveň s množstvím jiných předmětů v hrobě ze starší doby železné (asi r. 700 př. n. l.). Tento nález, pravděpodobně kultovního charakteru, je zatím v Čechách zcela unikátní a jeho nejbližší analogie pocházejí až z jižního Slovenska a Dolního Rakouska.

Programy Čs. televize do zahraničí

(Čtk): Potady Čs. televize, která v tomto roce slaví 30 let od svého založení, znají diváci v mnoha zemích. Prostřednictvím Teleexportu bylo v posledních dvou letech prodáno přes 2500 titulů, které představují téměř 3500 vysílacích hodin. Jsou to pořady z celkové produkce tvorby včetně sportovních, kulturních a dalších pořadů. Naši diváci viděli ve stejném období na 4000 pořadů ze zahraničí. Největší úspěch ve světě mají animované pořady pro děti. V současné době připravil Teleexport pro zahraniční diváky nabídku nejúspěšnějších starších pořadů, které byly odměněny na mezinárodních televizních festivalech. Retro-spektivní nabídka obsahuje přes sto titulů.

Jean-Marie Pfaff: „Ich verdiene zuviel“

HAMBURG (dpa). Viele Fußball-Profi der Bundesliga sind nach Ansicht des belgischen Nationaltrainers Jean-Marie Pfaff vom FC Bayern München überbezahlt. In einem Interview mit einer Illustrierten sieht Pfaff darin einen der Hauptgründe für die derzeitige Misere des deutschen Fußballs.

Selbst Reservespieler kassierten noch fürstlich, meinte der Belgier. „Viele wollen sich gar nicht mehr quälen, sondern nur noch absahnen.“ Pfaff gibt zu, daß auch er „eigentlich zuviel“ verdiene. Dafür aber schinde er sich auch und denke daran, „wie ich die maximale Leistung bringe“. Der Belgier fühlt sich „als Angestellter der Fans“, die mit ihren Eintrittsgeldern seine Arbeit bezahlen. Er bezeichnete es als „Freiheit“, wie einige Spieler mit den Zuschauern umgingen, deren Idole sie schließlich seien.

POCTIVY CASTARBEITER!

KRÁL STŘELECKÝCH KRÁLŮ SLAVIL 70. NAROZENINY

Světová kopaná měla ve své pestré historii stovky, ba snad tisíce fenomenálních hráčů, teprve však televize v šedesátých letech svými přenosy ze světových šampionátů a zápasů evropských pohárových soutěží klubových celků některé ze soudobých fotbalistů natolik zpopularizovala, že nezasvěcenec mohl mít dojem, že dějiny kopané vlastně teprve začínají. Každý kluk nejen v Evropě, ale i v jižní Americe, v Africe a v Asii od té doby ví, kdo to byl Pele, Franz Beckenbauer nebo kdo je Maradona či Paolo Rossi. O těch dřívějších fotbalových hvězdách toho však příliš neví. A přece mnozí z nich byli neméně skvělími fotbalovými kumštýři, žongléry s míčem a i obdivuhodnými střelci, kteří za své kariéry dali těch golů ještě daleko více, než třeba černá perla Brazílie Pele. Když před několika roky celý fotbalový svět oslavoval jeho tisíce branky, ozvaly se v rakouském sportovním tisku bývalí slavní hráči vídeňského Rapidu, kteří si sice cenili střelecké mušky Peleho, neopomenuli však poznamenat, že znají většího fotbalového kanonýra, než je Pele: Pepu Bicana, svého bývalého spoluhráče a později středního útočníka pražské Slavie, který za své fotbalové dráhy nastřílel na pět tisíc golů. Proč však tu o tom píší?

Josef Bican, který bezpochyby patří k nejslavnějším fotbalistům čes. historie, se 25. září v dobrém zdraví dožil v Praze sedmdesát let. I na stará kolena je stále vášnivým rybařem a houbařem, který při svých toulkách lesy pražského okolí rád vzpomíná na svou fotbalovou kariéru. Zvláště na ta nezapomenutelná léta, kdy oblékal červenobílý dres pražské Slavie, do které (tento syn českých rodičů usazených ve Vídni) přestoupil v r. 1937, aby navždy v Československu zůstal.

TAHANICE O ČS. STÁTNÍ OBČANSTVÍ

První ligový zápas v barvách pražské Slavie sehrál Pepa Bican sice už 29. srpna 1937 (proti Kladnu 0:1) a první goly (hned čtyři najednou) střelil hned týden na to proti

SK Náchod (Slavia vyhrála 4:1), s jeho premiérou v reprezentačním dresu s lvíčkem na prsou to však bylo dosti komplikované. Teprve totiž po vpádu nacistů do Rakouska mohl ve Slivenci u Prahy formálně požádat o azyl a po několika měsících dostal čs. státní občanství. Bohužel se však všechno protáhlo až do července 1938 a tak Bican propásl mistrovství světa, které se měsíc

předtím konalo ve Francii. A co by bývala znamenala jeho účast v čs. národním mužstvu, to naznačila mezistátní utkání Československa sehraná brzo po skončení světového šampionátu ve Francii. Už 7. srpna 1938 zvítězilo ČSR ve Stockholmu nad Švédy 6:2 a Bican dal tři góly a byl spoluvtvořcem dalších branek. Tři týdny po té vyhrálo Československo v Zářbehu nad Jugoslávií 3:1 a Bican vstřelil první gól a nahrál Bradáčovi a Oldovi Nejedlému na další. A 4. prosince 1938 rozdrtili Čechoslováci v Praze Rumuny 6:2 a Pepa Bican byl dokonce autorem čtyř branek.

OD SLÁVY AŽ KE KRUMPÁČÍ

Dlouhá léta byl Pepa Bican nejlepším čs. fotbalistou, bohužel válečné období ho připravilo o světovou slávu. Tehdy totiž byl ve vrcholné formě své fotbalové kariéry a přesto se o tom nikdo ve světě (za hranicemi Protektorátu) nedověděl. Své střelecké umění prokázal ještě po skončení druhé světové války, kdy se stal znovu dvakrát střeleckým králem 1. čs. ligy. Pak přišel unor 1948, který znamenal prakticky konec jeho fotbalové slávy. Bican se stal psancem. Z pražské Slavie byl vyloučen, přišel do Vítkovic, Hradce Králové, aby se přece jen ještě jednou vrátil na Letnou, mezitím však režimisté překlátili jeho milovaný klub na Dynamo. V březnu 1954 vydal Státní výbor pro tělesnou výchovu a sport prohlášení, ve kterém mimo jiné stálo: „Josef Bican má sice určité schopnosti jako fotbalista, ale jeho vystupování na hřištích je špatné, neslučitelné s novou morálkou. Nechával s sebou obchodovat, reakční část obecnosti ho vyzvedala na svůj štít. Z takového člověka nelze udělat vychovatele mládeže (Bican působil nejen jako hráč, ale i jako trenér - pozn. K.D.). Nelze trpět, aby on byl spokojen a doplácela na to celá tělovýchova.“ Ačkoli Bican byl terčem útoku, udržel se ve Slavii (vlastně v Dynamu) až do r. 1956, po turné Pražanů v Jižní Africe však byl z klubu znovu vyhozen. Uchýlil se do Liberce, na chvíli do Brna, do Příbrami a tam už přišel za ním zákaz aktivní i trenérské činnosti. A protože chtěl s rodinou žít, musel vzít do ruky krumpáč a lopatu a dělat nádenickou práci. To Pepovi Bicanovi tak nevalilo, horší bylo to, že při tom mnozí provokativně fotografovali, dávali do novin a psali, že je to Bicanova správná sebekritika. A lidi se na něj chodili dívat, za ruce vedli malé děti a říkali: „Podívej se, tamhle kope Bican“. Ani na pivo do hospody Bican nemohl, neboť tam byli provokatéři, kteří čekali na to, že něco řekne, a dostanou ho do vězení.

KANONÝR BICAN

Od 29. srpna 1937, kdy oblékl poprvé dres pražské Slavie, sehrál Pepa Bican za červenobílých 246 ligových zápasů, v nichž nastřílel 417 golů. Z toho dvacetkrát vstřelil po čtyřech brankách, v šesti utkáních 1. ligy dal po pěti gólech, v jednom šest branek, a ve čtyřech ligových střetnutích: s Baťou Zlín (12:1), SK Židenice (9:1), SK Píseň (12:2) a SK Č. Budějovice (15:1) dal vždy po sedmi gólech.

Od r. 1939 až do 1950 se stal Pepa Bican devětkrát střeleckým králem 1. ligy (třikrát předtím byl nejlepším střelcem Rakouska, kde v dresu vídeňského Rapidu nastřílel 196 ligových branek): v sezoně 1939/40 nastřílel v českomoravské fotbalové lize padesátmistrovských branek a v ročníku 1941/42 45 golů. Bican je i rekordmanem 1. čs. ligy, neboť v sezoně 1946/47 43 brankami zlepšil o jeden gól dosavadní střelecký rekord Vojty Bradáče. Skvělý technik, neobyčejně rychlý (100

Aufgespießt

„Zwei Täter sind bereits überführt und gehen unguten Zeiten entgegen. Da es sich aber um insgesamt MINDESTENS SECHS, wahrscheinlich NEUN oder etwas mehr Täter handelt, wird jetzt kurz dargestellt, was die Schule WEISS, ERWARTET und WILL.“

Unter uns befinden sich die folgenden Schmieranten:

1. der Zorro-Maler (der Heinzelmann-Maler hat dagegen seine Werke offenbar selbst wieder beseitigt und wird daher nicht mehr gesucht);
 2. der Lüll-Maler; mit ihm vielleicht identisch: der Blubb-Maler;
 3. der Bazong-Maler;
 4. der Maler primitiver schwarzer Schlangen;
 5. der Ramba-Zamba-Schreiber; mit ihm vielleicht identisch: die Schreiber von Zapadong, Edding und verschiedenen Textsätze;
 6. der Tita-Maler;
 7. der AZA-Power-Schreiber;
 8. der Knast-Texter und
 9. der Schreiber blauer Texte vom letzten Mittwochabend.
- (Zwei oder drei weitere, die sich nur relativ selten betätigt haben, sind nicht mit aufgeführt.)

Aus einem Rundschreiben der Schulleitung des Alten Gymnasiums Bremen, das in allen Klassen und Kursen verlesen wurde.

NEJOBLIBENÍ! M alkoholickým nápojem v NDR je pivo. Podle posledních statistických údajů se tohoto zlatého moku vypije v průměru na každého obyvatele 141,4 litru ročně, což řadí NDR na čtvrté místo v žebříčku tradičních „pivarských“ zemí. Ve 230 pivnarech se zde vyrobí každým rokem téměř 230 milionů hektolitřů, z čehož jen půl milionu hektolitřů jde na export.

● Více než 12,1 milionu nezaměstnaných bylo zaregistrováno koncem října v zemích EHS. Nejvíce nezaměstnaných je dnes v Británii, kde se jejich počet blíží 3,1 milionu, dále následují Itálie s 2,75 milionu, Francie a NSR s asi 2,15 milionu nezaměstnaných.

m za 10,8 s.) a pohotový střelec Pepa Bican (který začínal s kopanou jako dvanactiletý žák a později dorosteneček Herthy Vídeň, hrál za první týmy Rapidu a Admiry Vídeň) oblékal v Rakousku i dres slavného Wunder-teams (za Rakousko hrál i na mistrovství světa r. 1934) a po příchodu do Československa reprezentoval mužstvo se lvíčkem na prsou ve čtrnácti mezistátních zápasech, ve kterých nastřílel dvanáct golů.

PĚPÍ UNĚL!

Tělovýchova se rozvíjí jen v míru

Lucerna opět na první scéně

(čtk): Prvním představením činohry Národního divadla v Praze, které uvedla v jeho rekonstruované historické budově, byla v sobotu večer premiéra hry A. Jiráského „Lucerna“. I když Jiráskovo dramatické dílo obsahuje řadu titulů, Lucerna je v tomto výčtu dílem nejpopulárnějším a nejvýznamnějším. Není náhodou, že právě jím se činoherní soubor Národního divadla s jevištěm historické budovy dne 2. dubna 1977 před její rekonstrukcí rozloučil. Od roku 1905 byla tato Jiráskova hra s pohádkovými motivy nastudována naší první scénou celkem devětkrát a dočkala se zde 764 repríz. Její současnou desátou inscenací stojí Národní divadlo na prahu druhé stovky let své činnosti. Jubilejní Lucernu nastudoval režisér F. Laurin na scéně národního umělce L. Vychodila, scénickou hudbu složil L. Fišer. V rolích mlynáře a kněžny alternují F. Němec a P. Štěpánek, J. Hlaváčková a J. Brázimová, Haničku hraje Z. Jandová, vodníka Ivana ztvárnil zasloužilý umělec Rudolf Hrušínský.

Své první představení měl v neděli v budově Národního divadla i balet naší první scény. Uvedl inscenaci „Z pohádky do pohádky“ O. Nedbala, reagovali a režírovali zasloužilého umělce J. Blažka.

Noch einmal Öl gespart

mh. FRANKFURT, 22. November. Der Verbrauch von Mineralölprodukten ist in der Bundesrepublik in den ersten 9 Monaten dieses Jahres noch einmal um 2,1 Prozent auf 77,7 Millionen Tonnen zurückgegangen. Nach einer Mitteilung des Bundesamtes für gewerbliche Wirtschaft wurden die größten Einsparungen beim schweren Heizöl erzielt, dessen Absatz um 20,4 Prozent auf 8,4 Millionen Tonnen zurückging. Mit 24,5 Millionen Tonnen wurden 3 Prozent leichtes Heizöl weniger verbraucht als in der gleichen Vorjahreszeit. Der Verbrauch von Benzin und Dieselkraftstoffen nahm dagegen wieder um 1,2 beziehungsweise 2,3 Prozent auf 17,2 beziehungsweise 10,3 Millionen Tonnen zu.

KAHARA'DOH UŽ OTRUULO!

In Prag festgehaltener FDP-Politiker abgeschoben

DETMOLD, 23. November (dpa). Der am 8. November während einer privaten Reise in Prag verhaftete FDP-Bezirksvorsitzende von Ostwestfalen-Lippe, Hinrichs (49), ist am Dienstag von den Behörden der Tschechoslowakei über den Grenzübergang Furth am Walde als unerwünschte Person in die Bundesrepublik abgeschoben worden. Wie Hinrichs am Mittwoch in einem Gespräch mit der Nachrichtenagentur dpa bestätigte, hatte die Polizei ihn unmittelbar vor dem Rückflug auf dem Flughafen der tschechoslowakischen Hauptstadt festgehalten. Ihm sei ein Verstoß gegen das in den Ostblockstaaten streng gehandhabte Fotografierverbot vorgeworfen worden. Während seiner 14 Tage dauernden Haft in Prag und in Mährisch-Osttau sei er korrekt behandelt worden. Hinrichs hatte nach seinen Angaben am 7. November in Prag einen Leihwagen gemietet und war in das etwa 180 Kilometer entfernte Prosenice gefahren. Dort habe er die vermutete letzte Ruhestätte seines Vaters unmittelbar am Gleisdamm der Bahnstation fotografiert. Während der Aufnahmen sei er von Eisenbahnarbeitern festgehalten worden, die versucht hätten, die Polizei zu rufen. Als diese nicht erschienen sei, sei er unbehelligt in sein Hotel zurückgekehrt.

Macht korrumpiert, aber Mangel an Macht korrumpiert noch mehr.
A. Stevenson

ŘEKNI KOLEJE! KOLEJE - HUSAK TĚ VYLEJE!

ICK
BIN
EIN
UNGAR!

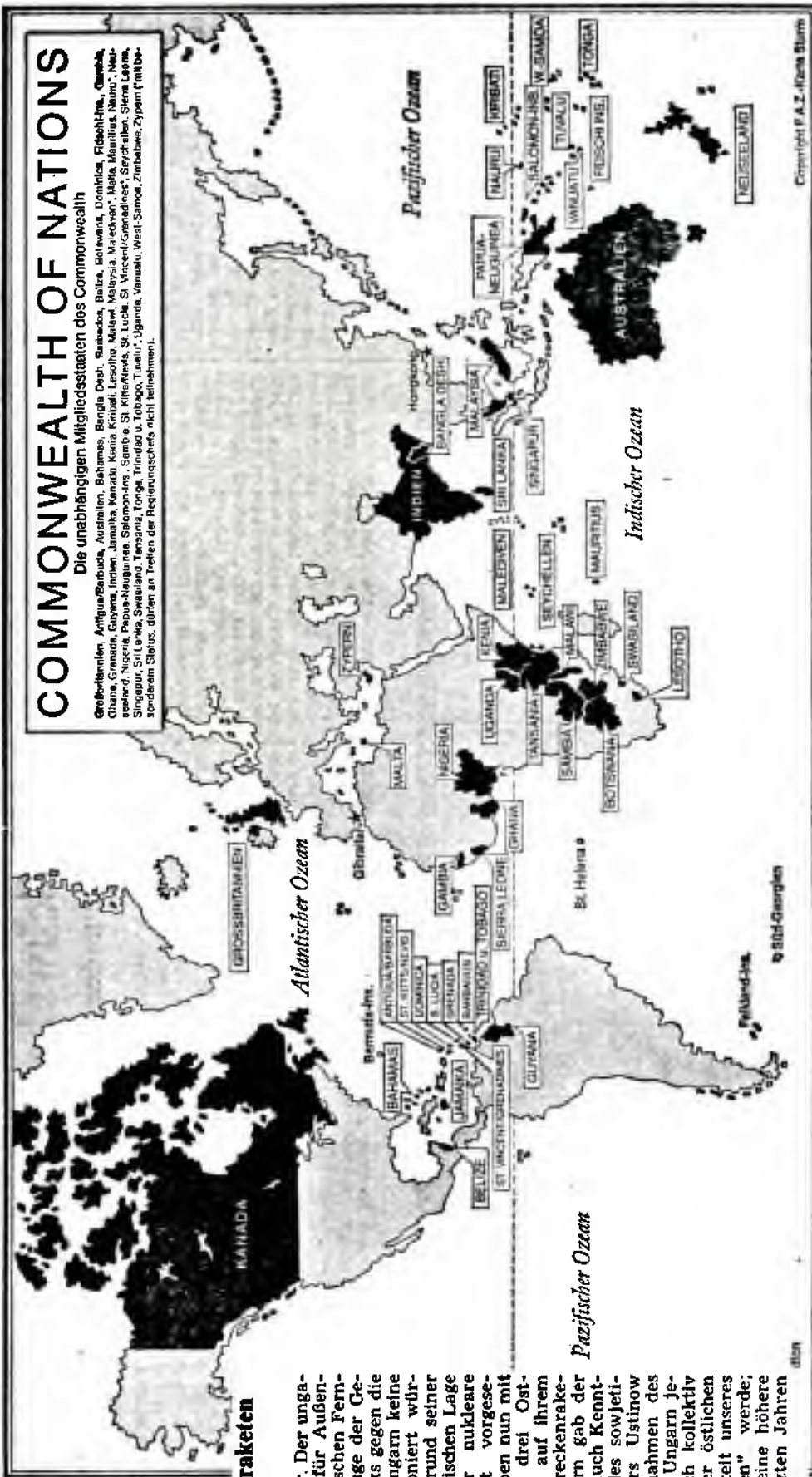
Keine Mittelstreckenraketen nach Ungarn

V. M. WIEN, 23. November. Der ungarische ZK-Abteilungsleiter für Außenpolitik, Horn, hat im ungarischen Fernsehen mitgeteilt, daß im Zuge der Gegenmaßnahmen des Ostblocks gegen die westliche Nachrüstung in Ungarn keine Mittelstreckenraketen stationiert würden. „Ungarn wurde auf Grund seiner geographischen und geopolitischen Lage als Stationierungsland für nukleare Mittelstreckenraketen nicht vorgesehen“, sagte Horn. Damit haben nun mit Bulgarien und Rumänien drei Ostblockstaaten mitgeteilt, daß auf ihrem Territorium keine Mittelstreckenraketen stationiert würden. Horn gab der ungarischen Öffentlichkeit auch Kenntnis von den Erklärungen des sowjetischen Verteidigungsministers Ustinow über die kollektiven Maßnahmen des Ostblocks. Er beruhigte die Ungarn jedoch, daß die offenbar auch kollektiv zu beziehende Stärkung der östlichen Atommacht „die Belastbarkeit unseres Landes nicht überschreiten“ werde; außerdem meinte er, daß eine höhere Kriegsgefahr als in den letzten Jahren nicht bestehe.

COMMONWEALTH OF NATIONS

Die unabhängigen Mitgliedsstaaten des Commonwealth

Gründungsmitglieder: Argentinien, Australien, Bahamas, Bangladesch, Barbados, Belize, Botswana, Brunei, Fidschi, Gambia, Ghana, Grenada, Guyana, Indien, Jamaika, Kenia, Katar, Lesotho, Malawi, Malaysia, Maldiven, Marokko, Neuseeland, Nigeria, Papua-Neuguinea, Salomon-Inseln, Samoa, St. Kitts-Nevis, St. Lucia, St. Vincent und die Grenadinen, Südafrika, Singapur, Sri Lanka, Swasiland, Tansania, Tonga, Trinidad und Tobago, Tuvalu, Uganda, Vanuatu, West-Samoa, Zimbabue. Zypern (mit Berücksichtigung des Status, dürfen an Treffen der Regierungschefs nicht teilnehmen).

Wo bleibt der Schwan?

LONDON, 22. November (AP). Der Herausgeber des britischen Feinschmecker-Leitfadens „Good Food Guide“, Drew Smith, ging am Dienstag mit Königin Elizabeth II. ins Gericht, weil sie es nach seiner Meinung versäumt, ausländischen Staatsgästen bei Banketten im Buckinghampalast traditionelle britische Gerichte vorzusetzen. Der Speiseplan sei immer vollständig französisch, schreibt Smith, „kein englisches Wort erscheint auf der Speisekarte, kein Roastbeef, keine Pies“. Es seien weder englische Weine kredenzt, noch sei die „große britische Tradition der Puddinge“ berücksichtigt worden. Die vermutlich „echtste britische Kost“ in jüngerer Zeit sei ein „Danne de Saumon Balmoral“ benanntes Lachsfilet gewesen, das dem US-Präsidenten Ronald Reagan 1982 serviert worden sei. Smith fordert, die Speisekarte durch britische Suppen sowie durch geräucherten Fisch, englische Puddings und auch durch den früher von britischen Monarchen geschätzten Schwanenbraten zu bereichern.

ČESKÁ REPUBLIKA GARNITOVANÁ
AARL. PUDINGEM...

Lebensgefahr für Sacharow?

BERLIN, 22. November (AP). Als „lebensgefährlich“ hat der sowjetische Schriftsteller und 1980 aus der Sowjetunion emigrierte Bürgerrechtler Vladimir Woinowitsch den Gesundheitszustand des russischen Friedensnobelpreisträgers Andrej Sacharow am Montag in Berlin bezeichnet. Woinowitsch, der Sacharow nach eigenen Angaben persönlich kennt, erklärte, daß der Wissenschaftler bereits mehrere schwere Herzanfälle erlitten habe. Dennoch weigere sich die Moskauer Führung weiterhin, ihm die Ausreisegenehmigung zu erteilen. Er befürchte, daß Sacharow „in Kürze“ einer psychiatrischen Zwangsbehandlung unterzogen werde, erklärte Woinowitsch vor Journalisten zum Auftakt der Berliner Aktionen der Initiative „Rettet Sacharow“.

US-Embargo soll Kuba treffen

WASHINGTON, 22. November (Reuters). Die USA werden die Einfuhr von Waren aus der Sowjetunion untersagen, in denen kubanisches Nickel enthalten ist. Der Staatssekretär im US-Finanzministerium, John Walker, teilte in Washington mit, die Sowjetunion sei von dieser Absicht unterrichtet worden. Die Maßnahme solle in 30 Tagen in Kraft treten. Entsprechende Einfuhren würden erst dann genehmigt, wenn die Sowjetunion zusichere, daß in den Waren kein kubanisches Nickel enthalten ist. Die USA haben schon einmal 1963 den Handel mit Kuba beschränkt, um damit gegen die kubanische Politik unter Staats- und Parteichef Fidel Castro zu protestieren. Die UdSSR führt rund die Hälfte aller kubanischen Nickel-Exporte ein.

ALE JEJICH RUM DOVAŠI A
DOUMIKY TAKY!

GUTER LAUNE zeigte sich Altbundeskanzler Helmut Schmidt am Dienstag im Parlament bei der Raketenabgabe. Als sein Parteivorsitzender Willy Brandt in seiner Rede vor den Volksvertretern gerade die christlich-liberale Bundesregierung kritisierte, bastelte Schmidt aus einem Stück Papier eine „Schwalbe“. Kurze Zeit später war sie bereits „startbereit“. Der ehemalige Regierungschef warf den Flugkörper, der nach Angaben von Beobachtern die handgeschriebene Aufschrift „Pershing II“ trug.

(Bild: AP)

Schoß Breschnew-Sohn auf Andropow?

LONDON, 17. November (AP). Die Spekulationen um den Gesundheitszustand des sowjetischen Staats- und Parteichefs Andropow sind am Donnerstag um eine weitere Variante bereichert worden. Unter dem Titel „Ist auf Andropow geschossen worden?“ zitierte der Londoner „Daily Express“ Berichte, die in westlichen Geheimdienstkreisen umlaufen sollen. Danach ist Andropow vom Sohn seines Amtsvorgängers Breschnew durch einen Schuß am Arm verletzt worden. Das Attentat, das der 51 Jahre alte Juri Breschnew verübt haben soll, sei der wahre Grund dafür, daß Andropow seit drei Monaten nicht mehr in der Öffentlichkeit aufgetaucht ist. In dem Artikel heißt es, die Informationen stammten aus Kreisen des sowjetischen Geheimdienstes KGB. Andropow erhole sich von der Schußverletzung, aber deren Nachwirkung und die Schwierigkeit, für seine Armverletzung eine harmlose Erklärung zu finden, ließen ihn die Öffentlichkeit meiden. Als Grund für das Attentat sei durchgesickert, daß Andropow als KGB-Chef „eine Verleumdungskampagne gegen die Familie Breschnew“ geführt habe, um zu verhindern, daß das von Breschnew als Nachfolger aussersehene Politbüromitglied Tschernenko ernannt werde. Das Büro Juri Breschnews teilte am Donnerstag mit, Breschnew übe seine Funktion als stellvertretender Außenhandelsminister weiterhin aus — ein Hinweis, daß der Bericht möglicherweise unzutreffend ist. Eine offizielle sowjetische Stellungnahme zu dem „Daily Express“-Bericht lag zunächst nicht vor. In dem Artikel des „Daily Express“ heißt es über Juri Breschnew: „Er ist westlichen Geheimdienstkreisen als hitzköpfiger Mensch bekannt, der gern das süße Leben genießt und — wie sein Vater — gut mit Schusswaffen umgehen kann.“ Dem Schuß auf Andropow solle „ein stürmischer Auftritt“ zwischen dem Partei- und Staatschef und Breschnews Sohn vorangegangen sein.

ASI JAKO „HUSAČ ALS
MARTINŠANS...“

Unterirdisches Flußsystem in China

Ein unterirdisches Flußsystem, das nach Schätzungen von Wissenschaftlern vor rund 10 000 Jahren entstanden ist, ist jetzt in Südchina in der autonomen Region Kwangsi Chuang entdeckt worden. Das Flußsystem hat nach Berichten von Geologen ein Einzugsgebiet von 1024 Quadratkilometern und besteht aus einem Hauptstrom von 57,2 Kilometern Länge sowie zwölf Nebenflüssen. Ferner fanden die Geologen über 300 Sickerlöcher, die als Auffangbecken und Abflüsse dienen, meldete die chinesische Nachrichtenagentur Xinhua.

fwf

Iran droht mit weiteren Selbstmord-Aktionen

TEHERAN, 23. November (AFP). Die iranische Zeitung „Kejhan“ hat jetzt wieder mit Selbstmord-Angriffen nach dem Muster der Anschläge auf das amerikanische und französische Hauptquartier in Beirut gedroht.

x) VYDÁVA HUIK!

Bald keine Affen mehr aus Malaysia?

Naturschützer in Malaysia haben die Regierung des Landes aufgefordert, vom nächsten Jahr an keine Affen mehr zu exportieren. Die Bestände an Makaken-Affen seien in den letzten Jahren durch Wilderei, Urwaldzerstörung und Ausfuhr besorgniserregend zurückgegangen. Nach Angaben der Regierung wurden aus Malaysia, dem einzigen Land, das wildlebende asiatische Affen in großem Umfang verkauft, im vergangenen Jahr nur noch 2000 Makaken exportiert, während es 1972 noch 12 000 Tiere gewesen seien. Ob man den Handel tatsächlich beenden wird, dürfte vom Ergebnis einer neuen amtlichen Untersuchung über die Populationsdichte der Makaken abhängen.

BALD KEINE GENSERICKE
MEHR?

Golf bleibt vorn

FLENSBURG, 22. November (dpa/vwd). VW, Opel, BMW und Renault sind die Autohersteller, die im Oktober dieses Jahres deutlich mehr Personenzwagen auf deutsche Straßen brachten als im gleichen Monat 1982. Wie aus einer Statistik des Kraftfahrt-Bundesamtes in Flensburg vom Dienstag hervorgeht, waren bei den Einzelmodellen unangefochten weiter der VW Golf mit 18 200 Erstzulassungen (Oktober 1982: 13 300) und der Opel Kadett mit knapp 15 000 Neuanmeldungen (17 000) die Spitzenreiter. Leichte Zulassungseinbußen mußten im Oktober auf dem deutschen Markt Ford und Daimler-Benz sowie die meisten der japanischen Hersteller hinnehmen, obwohl insgesamt gesehen mit 190 586 fast acht Prozent mehr Autos erstmals zugelassen wurden als im entsprechenden Vorjahresmonat. Gut zehn Prozent der Fahrzeuge sind mit Dieselmotoren ausgerüstet.

2 „FA2“

Ausländer steigern Auto-Marktanteil

FLENSBURG (rtr/FR). Ausländische Hersteller auf dem deutschen Auto-Markt haben das Abflauen der saisonüblichen Herbstbelegung im Oktober weniger stark zu spüren bekommen als die deutschen Unternehmen. Während die Gesamtzahl der neuzugelassenen Pkw gegenüber dem Vormonat um knapp 5000 auf 190 600 zurückging, stieg die Zulassungszahl ausländischer Fahrzeuge um mehr als 2700 auf 55 400. Der Marktanteil der Ausländer stellt sich damit auf 29 Prozent.

Im zusammengefaßten Ergebnis der ersten zehn Monate, in denen die Neuzulassungen insgesamt um 13 Prozent auf 2,1 Millionen kletterten, ergibt sich eine „Ausländer-Quote“ von 27 Prozent. Vor einem Jahr hatte sie auf 25,1 Prozent gelaute.

2 „Fr. Raudschová“

Heftige Kritik aus Prag

PRAG, 23. November (AFP). Mit heftiger Kritik hat die tschechoslowakische Presse auf die Entscheidung des Bundestages reagiert, der Nato-Nachrüstung zuzustimmen. Die amtliche Presseagentur CTK warf den westdeutschen Parlamentariern vor, der „gefährlichen militaristischen Politik Ronald Reagans“ ihre Unterstützung gewährt zu haben. Die Bundesrepublik sei, so CTK weiter, das Land, das am meisten bei

V PÁTEK VEČER SE V PORODNICI V LIVER-
POOLU narodila 3leté malice Janet Waltonové
zdravá sesterčata, která mají naději, že přezijí.
Poslední sesterčata se ve Velké Británii narodila
v roce 1976, ale brzo po porodu postoupně všechna
zemřela.

● Sovětská lékařka provedla oční operaci, která je
v naší lékařské praxi ojedinělá. Jak ozná-
mili listy izvestije, na oftalmologické katedře kv-
jovského ústavu pro doškolování lékařů byla
transplantována přední část oka 29letému děv-
čatě.

einer Verschlechterung der Lage in
Europa zu verlieren habe, nachdem sie
am meisten bei der Entspannung ge-
wonnen hatte.

Kuwait und sein Öl-Boom

Geh nicht nach El Kuwehd" hat Günter Eich ein Hörspiel genannt, in dem ein Wüstenreisender sein Ziel so skizziert: „Mancher Ort sieht ähnlich aus. Es ist nichts Besonderes daran: Häuser, Gärten, Dattelhaine.“ Das ist 1950 geschrieben, noch ehe das Erdöl den Wüstenstaat Kuwait am oberen Ende des Persischen Golfes — oder des Arabischen Golfes, wie die westlichen Anrainer ihn nennen — zu einem der reichsten Länder der Erde gemacht hatte, in das Geschäftsleute aus den großen Industriestaaten nur zu gerne mit den komfortablen Jets der Kuwait Airways einfliegen, um ihre besten Waren anzubieten. Dieses neue Kuwait ist kaum dreißig Jahre alt — ein Wunder aus zehnmal Tausendundeiner Nacht.

Als 1958 der dänische Archäologe Paul Kjaerum zu Ausgrabungen ins Land kam, fiel ihm beim ersten Anblick aus dem Flugzeug auf, daß von der noch kümmerlich kleinen Stadt am Meer schon Straßen in die sandbraune Leere der Wüste ausstrahlten. Wohin, wozu? Die Beobachtung dokumentiert eine Vision, die im Rückblick geradezu prophetisch wirkt.

Damals lebten wenig mehr als 200 000 Menschen in dem Gebiet, das heute mit 17 818 Quadratkilometern etwa so groß ist wie ein mittleres deutsches Bundesland. Erdöl war zwar schon vor dem Zweiten Weltkrieg festgestellt worden, aber Förderung und Export kamen erst in den fünfziger Jahren ernsthaft in Gang. Trotzdem hatte das bis dahin mittelalterliche Fürstentum der Beduinen und Perlenfischer alsbald mit der Anlage einer modernen Grundstruktur auf Zuwachs begonnen.

Der Zuwachs kam. Im vergangenen Vierteljahrhundert hat die Bevölkerung sich auf etwa anderthalb Millionen vervielfacht. Davon sind trotz der hohen Geburtenrate nur 42 Prozent einheimische Staatsbürger. Die Mehrzahl sind ausländische Helfer und Gastarbeiter, die der Schwung der Industrialisierung herbeigezogen hat: Palästina-Flüchtlinge, Ägypter und andere Araber, viele islamische Glaubensgenossen aus Pakistan, auch Inder und einige Europäer.

Aber Kuwait verdankt das Wunder seiner Verwandlung nicht allein dem Gottesgeschenk des flüssigen Goldes unterm Wüstensande, sondern offensichtlich auch einem erstaunlichen Weitblick. Den hat es auch nötig, denn sein Ölreichtum bedeutet nicht nur Segen, sondern auch Pflicht und sogar Gefahr in dem politischen Gebrodel der nächstlichen Gegenwart. Irak liebäugelt von jeher mit dem kleinen Nachbarland im Süden, und wenn es heute nicht davon redet, dann aus dem höchst bedrohlichen Grunde des Krieges zwischen dem sozialistischen Irak und dem erzeaktionären Iran, der keine hundert Kilometer von der Hauptstadt Kuwait militärische und ideologische Funken versprüht.

Obwohl der Küstenstrich mitten zwischen den altorientalischen Kultur-, Handels- und Machtzentren von Mesopotamien, Syrien, Persien, Indien und Ägypten liegt, ist seine Geschichte so dürr wie das Wüstengras. Auch die dänischen Ausgräber haben sich seinerzeit auf die vorgelagerte Insel Failaka konzentriert, die Süßwasser hat. Dort fanden sie eine bronzezeitliche Siedlung aus dem frühen dritten Jahrtausend vor unserer Zeitrechnung, die sich mit der wenig bekannten Dilmun-Kultur in Bahrain in Verbindung bringen läßt, und gleich daneben Häuserreste und einen orientalisierenden Artemis-Tempel aus hellenistischer Zeit. Alexander der Große hatte seinen Admiral Nearchos auf die Insel geschickt, die er „Ikaros“ nannte, und eine gefundene Inschrift hat den Namen bestätigt. Danach zwei Jahrtausende nichts.

Erst zu Beginn des 18. Jahrhunderts gelangte ein Beduinenstamm aus der Wüste an die Küste, ergänzte seine ewige Dattelnkost von nun an durch Fische aus dem Golf und baute die Stadt Kuwait, die um 1785 nach der Aussage des deutschen Forschungsreisenden Carsten Niebuhr 10 000 Einwohner hatte.

Die Führung hatte 1753 ein Scheich aus der Familie as-Sabäh übernommen. Der Name bedeutet „Morgen“ und hat sich als günstiges Vorzeichen erwiesen, denn das Haus as-Sabäh regiert noch heute. Als dreizehnter Herrscher einer Folge, die zwischen zwei Linien der Dynastie pendelt, hat 1977 Seine Hoheit Scheich Dschaberal-Ahmed as-Sabäh als Emir den Thron bestiegen. Sein Kronprinz und zugleich Ministerpräsident ist Scheich Sa'ad al-Abdullah as-Salem as-Sabäh, als dessen Stellvertreter und Wesir des Auswärtigen fingiert Scheich Sabäh al-Ahmed al-Dschaber as-Sabäh, und das sind nicht die einzigen Verwandten in Schlüsselstellungen.

Vetternwirtschaft? Sicher. Aber offenbar haben diese Scheiche, schon lange ehe sie Ölscheichs wurden, sich als kluge Politiker bewährt und ihr kleines Fürstentum nicht nur gegen arabische Nachbarn wie die streitbare Wahhabiten-Bruderschaft verteidigt, sondern auch gegen Großmächte wie das Osmanische Reich und das britische Empire.

Die britische East India Company wählte 1793 den guten Hafen von Kuwait als Stützpunkt, um von dort aus ihren Postverkehr aus Indien durch Wüstenkarawanen zum Mittelmeer und nach Europa zu leiten. Später wollte Deutschland seine Bagdad-Bahn bis nach Kuwait führen; Rußland hatte ähnliche Pläne. Da sicherte Kuwait sich 1899 durch einen Vertrag mit London, der rechtlich nichts an der Unabhängigkeit des Fürstentums änderte, aber den Engländern weitgehende Rechte einräumte, auch die Regelung der auswärtigen Angelegenheiten. Dieser Protektorats-Status, der Kuwait durch mehrere Jahrzehnte und zwei Weltkriege vor seinen unmittelbaren Nachbarn geschützt hat, endete am 19. Juni 1961 mit der Wiederherstellung seiner völligen Unabhängigkeit. 1963 folgte die Aufnahme in die Vereinten Nationen. Der Scheich von Kuwait nahm zum Zeichen der wachsenden Rolle seines Staates den stolzeren Titel Emir an.

Inzwischen hatte ja auch das Öl zu sprudeln begonnen — gerade rechtzeitig für Kuwait. Das beschwerliche Gewerbe der Perlentaucher, deren Gefahren lange die reichsten Gewinne gebracht hatten, war nicht mehr so einträglich, seit die Welt sich mit Zuchtperlen aus Japan zu versorgen begonnen hatte. Heute ist Japan der größte Abnehmer für Rohöl aus Kuwait, das es sich dafür leisten kann. Tausende von Transistorradios aus Japan zu kaufen. Sogar die goldenen Kaffeeöffel im Restaurant des hocheleganten Reitclubs draußen in der Wüste sind made in Japan.

Erstaunlich prompt hatte Kuwait — und das heißt wohl nicht zuletzt: seine feudale Dynastie — sich auf die Zeichen der Zeit eingestellt, als Öl und Geld eben erst zu fließen begannen. Um die Zukunft so schnell und so gut wie möglich aufzubauen, wurden die besten Kräfte aus dem Ausland angeheuert: Ingenieure für den Bau von Straßen und Industrieanlagen neuesten Musters, Fachleute für Landwirtschaft und Publizistik, ja sogar ein französischer Architekt für ein weitläufiges Nationalmuseum, in das man zur Zeit des internationalen Wettbewerbes und noch lange danach gar nichts hineinzustellen hatte, und jene dänischen Archäologen, die auf Failaka gleich in dieser ersten Phase der neuen Nationalgeschichte die älteste Vorgeschichte ausgruben, wie um Tradition

und Kontinuität sichtbar zu machen. Auch darin ist ein Zeichen weisen Weitblicks zu sehen, denn in der Kontinuität, dem Nebeneinander von islamischer Tradition und raffinierter Modernität, liegt vielleicht das tiefste Geheimnis des gefährlichen, aber gelungenen Balanceaktes, der das so stürmisch verwandelte Fürstentum vor verheerenden Gewittern wie denen drüben auf der persischen Seite des Golfes bewahrt.

Minarett und Fernmeldeturm ragen friedlich nebeneinander: Antennen zu Allah und zur Welt. Als eigentliche Wahrzeichen und Symbole des neuen Kuwait aber stehen an der Uferlinie der Hauptstadt die drei nadelspitzen „Kuwait Towers“, weisen schlank wie Minarette gen Himmel und dienen doch dem praktischen Leben — spektakuläre Konzeption moderner Schmuck- und Nutzarchitektur zugleich: zwei sind Wassertürme mit Behältern für zusammen neun Millionen Liter in den mächtigen Kugelausbauchungen, die mosaikartig mit schimmernden Metallscheiben in den blauen und grünen Tönen islamischer Kacheln besetzt sind; der höchste, dessen Spitze 187 Meter erreicht, enthält in den Kugeln auch eine Aussichtsplattform, vier Restaurants und einen Gartenraum; der niedrigste hat Leuchtfunktionen.

Aber Ölböhrtürme — die sind auch von da oben aus im weiten Stadtgebiet nicht zu sehen. Sie liegen draußen in der Wüste, besonders südlich im Umkreis der Küsten- und Industriestädte Ahmadi und Fahahil, außerdem nördlich in der Nähe der Grenze zu Irak, das gleich nach dem Abzug der Engländer seine Hand danach ausgestreckt hat.

Die Ölreserven von Kuwait gelten, obwohl das Gebiet so klein ist, als die drittgrößten der Welt. Nach Schätzungen sollen sie noch siebzig oder gar hundertfünfzig Jahre reichen, je nach dem Tempo der Förderung. Kuwait rangiert in der Produktion etwa an siebenter Stelle. Auf dem Höhepunkt, um 1972, kam es auf 3,5 Millionen Barrels pro Tag, aber um mit seinem Schatz möglichst lange und lukrativ hauszuhalten, hat es die Förderung drastisch gedrosselt und 1982 nur 650 000 Barrels pro Tag aus der Erde gezapft.

Um nicht ausschließlich auf Ölproduktion angewiesen zu sein, entwickelt Kuwait seine Wirtschaft in „vertikalem“ Sinne: durch Ankauf von Tankstellenketten im Ausland oder starke Kapitalbeteiligungen bei Daimler-Benz (14 Prozent), der Hoechst AG (24,9 Prozent), der Metallgesellschaft AG (20 Prozent) und neuerdings auch beim Volkswagenwerk (10 Prozent). Die Einschränkung im Ölabsatz hat aber sogar dem reichen Kuwait Haushalts-sorgen bereitet, und der Krach der inoffiziellen Börse, des Süq al-Manah, im Spätsommer 1982 hat seine Wirtschaft fühlbar verunsichert. Aber solche Probleme sind nicht zuletzt die begreifliche Folge der enormen Ausgaben, die der Staat sich geleistet hat, immer noch leistet und leisten muß.

Öl bringt Geld; aber Wasser — Süßwasser, das die Ölförderer zur Arbeit brauchen — kostet in Kuwait Geld, viel Geld. Der Wüstenstaat hat keine Flüsse, wenig Brunnen, nur hundert Millimeter Niederschlag im Jahr und im Sommer eine drückende Hitze bis zu 50 Grad im Schatten. Lange Zeit wurden täglich um 4000 Hektoliter Wasser in Schiffen aus Basra in Irak importiert; man dachte auch an den Bau einer Wasser-Pipeline. Aber der nicht gerade befreundete Nachbar sollte nicht Kuwait den Wasserhahn abdrehen können, und vor allem wuchs mit der Industrie und der Einwohnerzahl der Wasserbedarf gewaltig an.

PRILOHA "DRBNY" č. 50

Daher beutete das Land seine spärlichen Reserven an Grundwasser aus; aber das ist hauptsächlich für die Industrie zu gebrauchen. Mehr Wasser für die Menschen muß das Meer liefern. In den fünfziger Jahren begann der Bau der größten Entsalzungsanlagen der Welt. Heute pumpen sie über hundert Milliarden Liter pro Jahr in die Wasserleitungen, und der Bedarf ist reichlich gedeckt.

Gruppen von pilzförmigen Wassertürmen in eleganter Stilisierung mit hellen und dunklen Längsstreifen gehören heute beinahe mehr zum Wüstenlandschaftsbild als Kamele. Um sie herum ist die Wüste nicht mehr so wüst und leer. Da sind Wohnsiedlungen und Villenkolonien mit Gärten, Bäumen, Alleen, und sogar für Swimmingpools gibt es Wasser genug.

Aus dem Wasserwunder hat der Wüstenstaat auch eine eigene Landwirtschaft entwickelt. Moderne Methoden der Tropfbewässerung und der hydroponischen Nährlösungen lassen auf offenem Lande oder unter schützenden Dächern Rosen, Tomaten, Zwiebeln, Gurken, Melonen, Erdbeeren und anderes Gemüse und Obst auch zu Jahreszeiten gedeihen, wenn es in fruchtbareren Ländern fehlt. Erdbeeren durch Erdöl...

Natürlich müssen trotzdem die meisten Lebensmittel und sonstigen Bedarfsgüter importiert werden. Daher ist das Leben teuer in Kuwait, auch wenn das Einkommen pro Kopf eines der höchsten in der Welt ist: 6015 Kuwait-Dinar im Jahre 1981 (etwa 52 000 Mark). Aber vor allem Gastarbeiter, die noch nicht lange im Lande sind, bleiben weit hinter dem Durchschnitt zurück und haben Mühe mit der Miete.

Am teuersten ist die Unterkunft — und nicht nur in den Luxus-Hotels. Private Unternehmer haben unübersehbare Viertel monotoner Reihenhäuserkästen hingebaut, die freudlos und schon nach wenigen Jahren schäbig aussehen. Offenbar sollte es husch-husch gehen, um die rasch wachsenden Arbeiterscharen unterzubringen. Da kam Funktionalität vor Eleganz. Auch heute noch ist das reiche Kuwait vor allem eine Arbeitsstelle, kein Eldorado. Prachtstraßen gibt es selbst in der Hauptstadt nicht, aber mächtige Gebäude und Baukräne an allen Ecken.

Zu dem weiträumigen Eindruck einer Stadt des amerikanischen Westens tragen die breiten Autostraßen mit vier oder noch mehr Spuren bei, die schon vor fünfundzwanzig Jahren in die Wüste ausstrahlten. Quer dazu sind inzwischen um den kleinen Stadtkern herum sechs ebenso breite Gürtelstraßen angelegt worden. Trotzdem stauen sich nicht selten die Toyotas, die Chevrolets und die Mercedes.

Neuerdings zeigt sich aber auch ästhetischer Geschmack in der modernen Architektur von Villen, Amtsgebäuden, Banken und Hotels, die mit dem Glanz von Marmor oder dem Schimmer von Travertin in riesigen Flächen auf Dauer angelegt sind. Kuwait hat schon so exemplarische Architekturwerke wie das vierteilige Nationalmuseum von Michel Ecochard, in dessen erstem Trakt unlängst Scheich Nasser Sabah al-Ahmed as-Sabah, ein Neffe des Emirs, seine glanzvolle Islam-Sammlung installiert hat, und den schwungvollen Parlamentsneubau von Jorn Utzon, dem Architekten des sensationellen Opernhauses in Sydney.

Parlament? Ja, dieses arabische Emirat, das sich schlicht „Staat Kuwait“ nennt, erkennt nach der Verfassung von 1962 die Souveränität dem Volke zu und hat eine Nationalversammlung mit fünfzig Abgeordneten — die einzige weit und breit. Wahlberechtigt sind bisher allerdings nur drei Prozent der Einwohner. Wahlrecht für Frauen? Das wäre gar zu neumodisch. Parteien sind nicht zugelas-

sen, aber es gibt doch gewisse politische Gruppierungen. Freilich behält der Emir, gestützt auf seine dynastische Hausmacht, erhebliche exekutive und legislative Befugnisse und hat 1976 eine widerpenstige Nationalversammlung suspendiert. Aber abgeschafft hat er sie nicht. Trotz einiger Kinderkrankheiten muß dieses politische System als ein gewaltiger Schritt vom Mittelalter zur Demokratie gelten. Der Landesvater bleibt — wie ein Stammesatriarch in der Wüste — für die Bürger direkt zugänglich, wenn auch der wachsende Staatsapparat die Intimitätschranke einschränkt.

Standesunterschiede verwischt übrigens — wie der egalitäre Monteuranzug der chinesischen Kommunisten — die arabische Dschellaba, jenes locker hängende graue oder auch weiße Gewand, das alle Männer nach wie vor zu dem weißen oder rot karierten Beduinenkopftuch tragen. Verschleierte Frauen dagegen sind zumindest in der Stadt selten geworden; die meisten, zumal jüngere, finden die neuesten Moden des Westens kühler und vorteilhafter.

Auch dies scheint typisch für das tolerante Nebeneinander von Tradition und Fortschritt. Selbstverständlich bleibt Kuwait ein islamischer Staat, in dem nach dem Koran alles „im Namen Allahs, des barmherzigen Erbarmers“, geschieht. Alkohol ist streng verboten — neuerdings sogar im Gepäck ausländischer Diplomaten, die sich seitdem ungern nach Kuwait versetzen lassen. Andererseits kommt der Staat seinen vielen fremden Helfern durch die Garantie der Glaubensfreiheit entgegen. Wenn ein Paß mit einem Stempel aus Israel Ärgernis erregt, so mehr aus politischen denn aus religiösen Gründen.

Presse, Funk und Fernsehen sind frei. Außer arabischem gibt es auch englisches Fernsehen. Neben fünf arabischen Tageszeitungen erscheinen in Kuwait zwei englische, dazu über fünfzig Zeitschriften. Die Zahl ist erstaunlich bei einer so kleinen Bevölkerung, von der noch dreißig Prozent Analphabeten sind. Aber die nehmen schnell ab.

Volksbildung ist für die Entwicklung fast so wichtig wie Wasser. Als 1912 die erste „moderne“ Schule in Kuwait eröffnet wurde, hatte sie kaum hundert Schüler, die auf Holzstücken statt auf Papier schreiben mußten. Heute gehen 27 Prozent der Bevölkerung in über 500 Schulen und Bildungsinstitute, darunter die 1966 gegründete Universität, die 10 000 Studenten und Studentinnen hat. Schulgeld und Studiengebühren gibt es nicht.

Kostenlos ist auch die medizinische Betreuung durch Ärzte (einer auf je 578 Einwohner) und Krankenhäuser mit den neuesten Apparaten. Kostenlos ist das Telefon, kostenlos der elektrische Strom. Aber dann wird das wohl mit hohen Steuern bezahlt? Nein, außer Importzöllen von vier Prozent für nicht lebensnotwendige Waren gibt es keine Steuern im Ölland Kuwait.

Seltsam, dieser Staat: feudalistisch und kapitalistisch, aber zugleich liberal und sozial wie der sozialste Wohlfahrtsstaat. Ja, mit großzügigem Weitblick trifft er sogar Vorsorge für die Zeit, da die Ölquellen einmal versiegen werden: 1976 ist ein „Reservefonds für künftige Generationen“, der nicht angetastet werden darf, mit einem Startkapital von 850 Millionen Kuwait-Dinar (etwa 7,5 Milliarden Mark) angelegt worden und wächst ständig nicht nur durch die Zinsen, sondern auch durch die Regel, ihm jedes Jahr zehn Prozent der Staatseinkünfte zuzubuchen.

Aber auch die Sicherung des Wohlstandes der Gegenwart gegen Brandstiftung von außen erfordert hohe Ausgaben. Nicht so sehr für Rüstung, denn die Streitkräfte sind nur 12 500 Mann stark und könnten ohnehin schwerlich Bom-

ben von den Ölraffinerien abhalten. Darum schafft Kuwait sich lieber Freunde in der Welt durch Hilfgelder für arabische Länder und viele andere in Asien und Afrika. Sechs Milliarden Dollar hat es allein dem gar nicht so lieben Nachbarn Irak gezahlt, um ihn in seinem Krieg gegen Iran zu unterstützen, denn ein Rückfall ins Mittelalter, wie er dort unter dem Namen Islam gepredigt wird, wäre tödlich für die Fortschritte vom Kuwait. Den Frieden müssen Geld und Diplomatie sichern — und das mit Orangensaft statt Whisky. Das verlangt ebensoviel Umsicht und Weitblick wie der Aufbau eines steinreichen Musterlandes aus dem Erdöl unterm Wüstensand.

